

DECISIONVM
NOVISSIMARVM
Diuerſorum Sacri Palatij Apoſtolici Auditorum,

VOLVMEN PRIMVM.

OPVS SANE PER QVAM VTILE, ET IN FORO verſantibus ſummè neceſſarium.

HIS ACCESSIT PRACTICA QVÆDAM NOTABILIVM *quorundam eiuſdem Rotæ perpetuò quidem memoriæ commendanda.*

CVM SVMMARIIS ET INDICE LOCVPLETISSIMIS.

Omnia nunc recens in lucem edita.

Ad R. P. D. SERAPHINVM Oliuarium Razzalium, Sacræ Rotę Romanę Vicedecanum.

CVM PRIVILEGIIS SVMMI PONTIFICIS, AC SENATVS VENETI.

VENETIIS, M. D. XC.

Apud Damianum Zenarium, & Hieronymum Francinum.

ILLVSTRI ET REVERENDISSIMO
P.D.SERAPHINO OLIVARIO RAZZALIO
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ VICEDECANO,
Hieronymus Francinus Bibliopola Romanus. S. P. D.

SI CNEVS FLAVIVS Libertini filius, Appij Claudij ſcriba ſubreptum librum ab eodem Appio Claudio de legum actionibus compoſitum Populo tradidit; & adeo gratum fuit id munus populo, vt Tribunus plebis fieret, & Senator, & Aedilis Currulis; indeque ius Flauianum id appellaretur: Certè ego, cui tot, tantiſque indefeſſis laboribus, ac maximis impenſis, per tanta temporum ſpacia tui ſacri Collegij ordinisvè Deciſiones (quas vocant) antea non ſolum diſperſas, verum etiam deperditas conquiſiui, collegi, ſummarijs repertorijſque & luculentiſſimo indice auxi, & impreſſi, haud exiſtimo me vniuerſis populis, qui legibus, & moribus reguntur, munus hoc non offerre gratiſſimum. Nemo eſt enim qui neſciat eas eſſe conſcriptas à duodecim quaſi micantibus inter omnes in firmamento ſtellis, ſelectis Patribus, ſuprema omnium Pontificia auctoritate Illuſtribus, & Reuerendiſſimis S. Pal. Apoſt. Auditoribus ex antiquis Iuriſconſultis, ac ſanctorum Patrum, Summorumque Pontificum dictis, eadem auctoritate Pontificia approbatis, ac pro legibus inuiolabiliter obſeruandis, vniuerſis populis traditis gubernandis, in iudicijs, & extra acutiſſimis virorum ingenijs, acerrimè inter ſe concertantibus, iterum atque iterum ſępiſſimè ventilatas, ſummis vigilijs, immenſis laboribus, acriqueac maturo iudicio vniuſcuiuſque ipſorum duodecim Patrum compoſitas, ſibi omnibus atque vniuerſis Nationibus, vti ex fece aurum expurgatum tradi legendas cognoſcent. Quæ quò magis illa antecellere, ac eis illuſtriora, ac præclariora videbuntur, eò gratius hoc munus, ac iocundius, chariuſque illis propterea fore non dubito; innumerabiles ſiquidem nodi, ac inextricabiles, ex Iuriſprudentia antiquorum, ob diuerſorum interpretum commentaria ſcaturientes, hiſce Deciſionibus diſſoluuntur, ac enodantur, adeo vt vnicuique eorundem

† 2 in tanta

in tanta olim varietate, ac tenebris cęcutientibus, hodie iter tutum, certumq́ue eluceſcat, quo ad rectè, beateq́ue viuendum ſecundum leges, ac rationem facile peruenire poſſint. Quod omne, etſi à te, tuoque ſacro Collegio me acceptum ferre non inficior, ſed lubenti animo vobis omnibus debere me confiteor, veſtræ enim ſunt vigiliæ, veſtri ſummi labores, vnanimiterq́ue acerrima iudicia, ac veluti lapillo aureo ſignandæ ſententiæ, & propterea vndequaque veſtrorum vniuſcuiuſque perfectiſſimi partus, quos nemo mortalium eſt qui non foueat, non protegat, ac vſque ad ſanguinem non defendat, tibi tamen eiuſdem ſacri Collegij, ordinis ve Apoſtolici Auditorij Palatij Vicedecano, non magis dicandas, quàm reſtituendas fore ingenuè, atque liberaliter duxi, vt dum eas pro tuis, veſtriſq́ue huiuſmodi in qua vides per me conſtructione, iure quaſi poſtliminij redactas recognoueris, eaſdem penes totum terrarum orbem, quem peragrare contigerint, & foueas, & protegas, & pro viribus vndique defendas. Nam ego Mœcenatem meum præter te, hac in Vrbe cognoui neminem, tu enim familiariter atque humanè me ſemper vtens, tot, tantiſq́ue in me beneficijs collatis decoraſti, vt tibi nedum quæ vti propria tua, verum etiam me, measq́ue, etſi humiles fortunas omnes debere intelligam. Accipe ergo hilari, qua ſoles fronte, hoc qualecunque ſit munus, quod tui deditiſſimus Francinus offert tuus. Et ſi quando eò, quo tui animi dotes, immenſiq́ue tendunt labores, quibus Sedes indies ſubleuatur, ſuſtentaturq́ue Apoſtolica, cœleſti annuente numine peruexerint, mei mearumq́ue huiuſmodi, qualeſcunque ſint, curæ, diligentiæ, amoris, atque ſtudij, in tui, ac vniuſcuiuſque operum concinnatione memor, nemo ſit hominum, quin intelligat, me non minus hodie tibi obtuliſſe, quàm Cneus Flauius olim munus gratum populo obtulerit Romano. Vale. Romæ xiiij. Kal. Februarij. M. D. LXXXIX.

ILLVSTRI ET REVERENDISSIMO
D. IOANNI BAPTISTAE DE RVBEIS

Sacri Palatij Apoſtolici Decano meritiſſimo, cæteriſq; eiuſdem ſacri Subſellij Auditoribus, Dominis & fautoribus ſuis vnicè colendis,

Damianus Zenarius Bibliopola Venetus. S. P. D.

CVM celeberrima plurium relatione Doctorum, excellentis paſſim induſtriæ artifices qui ex rudi materia inciſorijs ſuis ſcalpellis, ac informi prorſus induratoq; marmore pulcherrimas, & oculis mirè adblandientes ſtatuas efformant, collaudati, ad omnem poſterorum memoriam æternis literarum monumentis tranſmittantur: Quanto magis eximijs commendationum veniunt titulis condecorandi ſacri iſtius veſtri ſubſellij (Illuſtres & Reuerendiſſimi Auditores) fœcundæ vbertatis immenſæq; vtilitatis fœtus, quorum inenarrabili beneficio, non ſolum auido lectori grata concitatur voluptas, ſed fructus etiam vberi cum fœnore ad ſummam ipſius vtilitatem indies magis ac magis redundant: Suis enim inexhauſtis laboribus, aſſiduoq; nixu toleratis vigilijs, nodoſas tam veterum quam recentis memoriæ Iuriſconſultorum, & plus quam Cymerijs inuolutas tenebris commentationes, tum clara etiam ſcriptorum ſuorum prolatione, tanquam fidiſſimi interpretes, ad publicæ vtilitatis emolumenta vnicè proroganda, cum immortali nominis ſui laude ac fama propalarunt. Huic ego tam excellenti, & auido Illuſtritatum veſtrarum communem iuuandi litterariam Rempublicam ſtudio, quantum per me fieri licet auctarium quaſi quoddam adijcere percupidus, eleganti ſatis & polita typorum forma pro inueterata euulgandi probatos auctores, & mihi vſitata iampridem in hoc vitæ meæ inſtituto conſuetudine, ea quamaxime fieri potuit cum diligentia, tot, tantorum, tanquàm ſelectorum fructus ingeniorum, Rotalis inquam iſtius veſtri tribunalis Deciſiones publica ſum facere conatus, quæ incuria ſcriptorum, & negligenti temeritate ita deformatæ, mutilæ, corruptæ, detruncatæq; paſſim circumferebantur, nulla vt genuina ex ijs, vel mens ab ingenioſo quamuis lectore, & ſententia elici potuerit: Et licèt non ſuis careant etiam mendis typis euulgatæ Deciſiones, longè tamen impari diſcrimine ac minori malo prodiere, tum ſumptu longe differenti ab illis quæ manu ſcriptæ, vt plurimum

circumferuntur, & in vulgus emanant, quemadmodum Illuſtritatibus veſtris ex oblatis hiſce per Hieronymum Francinum Deciſionibus facilè patebit: quas indubitanter credo non dedignaturas Illuſtritates veſtras hilari fronte ſuſcipere, imo fœlicibus auſpicijs, & obuijs, vt dici aſſolet vlnis amplexuras, benigniſſimi inſtar, & clementis maximè genitoris, qui regredientem natum diuerſo licèt à priori quo à parente egreſſus fuerat amictu indutum, extenſis clementer lacertis comprimens, auctiori quam prius affectu ſolet complecti. Pari animo Illuſtritates veſtras Reuerendiſſimas & non diſſimili voluntatis propenſione erga Deciſiones ſuas fore indubiam ſpem concepi, quas fœliciſſimo ingenij excellentis & acutiſſimi partu procreatas, ſi non ita bene compto pro ſuis votis habitu, & perpolito quo emanarant primitus amictu nunc ſeſe oculis parentum ſiſti re ipſa experiantur, eas tamen vt natiuam ſobolem ſuam, neque ob id alienam vtpote quæ prima in vulgus editione non perfectam illam quæ requiri videbatur, & numeris omnibus abſolutam ſymetriam potuit nanciſci, tueri tamen, & tanquam poſtliminio reducem ſouere, ſuſcipere, & amplecti, pro innata ſua humanitate paterno affectu neutiquam detrectabunt: quod vt ardentiori faciant voluntate Illuſtritates veſtras omnes in vniuerſum, tum particulari ſtudio Reuerendiſſimum Dominum Ioannem Baptiſtam de Rubeis Sacri Collegij Decanum optime meritum vnicè rogatos, & officiosè etiam exoratos volo, ſimulq́; precatos, vt quod per temporis opportunitatem à vacante grauiſſimarum indies cauſarum moleſtia otium aliquando ſubminiſtratum fuerit, hiſce vigilijs ſuis aliquando reuidendis elimandisq́; benignè elargiri non detrectent: polliceor me omnem operam vt quam fidam ita & diligentem in ſecunda earundem euulgatione adhibiturum, vt nec Illuſtritates veſtras Reuerendiſſimas ſuſcepti laboris, nec ſumptuum impenſorum me in futurum vnquam pœniteat: quod idem in alijs ſi quæ adhuc penes Illuſtritates veſtras Reuerendiſſimas nunquam antea incudi Typographicæ ſubiecta aliarum ſint Deciſionum volumina, pari conatu ſinceritateq́; me facturum repromitto: ob id etiam vel maximè, quod præcipui mei ſit inſtituti, Legum, Legaliſq́; ſtudij opuſcula prælo meo impreſſorio ſubijcere, in hoc neque ſumptibus vllis, & impendio, nec labori pariter, & ſtudio pro hac in qua iam quaſi conſenui vitæ conſuetudine parcendo, conſtanter in ea vitæ exercitatione ad Illuſtritatum veſtrarum Reuerendiſſimarum iuſſa, voluntates, & monita, tum communis Reipublicæ litterariæ commoda promptiſſimè ſemper paratus in poſterum futurus. Præcor Deum, vt diutina Illuſtritatibus veſtris Reuerendiſſimis per ſuam bonitatem elargita ſanitate, cum bonorum augmento, conatus omnes ſuos ad ſui gloriam dirigat, earundem Illuſtritatum veſtrarum Reuerendiſſimarum generoſas manus per Hieronymum Francinum humili obſequio exoſculans. Venetijs ipſis Calendis Ianuarij. Anno puerperij Virginis. M. D. LXXXIX.

CÆSAR VALENTINVS

I. C. ET EQVES ROMANVS,

Ac Primarius in patrio Gymnaſio veſpertinis horis Iuris ciuilis profeſſor.

LECTORI.

ANIMADVERTERANT, candide Lector, Damianus Zenarius, & Hieronymus Francinus complures Iuriſprudentiæ ſtudioſos moleſtè ferre Reſponſa, ſententias, & vt vocant Deciſiones grauiſſimi Collegij Auditorum Rotæ Romanæ in tenebris deliteſcere, nec ad publicam vtilitatem euulgari. Nec enim paruus fructus eſt, quem ex earum lectione, atque cognitione, tùm illi quibus iuris dicendi poteſtas eſt conceſſa, tùm diſerti cauſarum patroni percipere poſſent, alijſque qui ingenia ſua in hoc ſtudio exercerent. Tanti enim ab omnibus fieri conſueuerunt, vt oracula quædam meritò exiſtimentur. Quamobrem vtilitati publicæ conſulentes, labore ſuo ſperarunt poſſe ſe multorum laborem imminuere, qui non parum incommodi in comparatione eiuſmodi Deciſionum ſuſcipere hactenus ſoliti ſunt. Nam cum hucuſque vel ſparſæ, vel in occulto, vel rarius haberentur, atque ita exaratæ vt vix legi poſſent, fiebat vt multos aut conquiſitionis, aut impenſæ, aut lectionis difficultas ab eis arceret, ac prohiberet. His igitur de cauſis permoti eas in tria volumina collectas, in publicum edere ſtatuerunt. Ex qua editione non modo illa ſequetur vtilitas, quòd multo minore pretio comparare ſibi eas ſtudioſi Iuriſprudentiæ poterunt, ſed & longè emendatiores quàm vmbratiles illæ manuſcriptæ eſſent, & ad facilitatem lectionis, oculorumque voluptatem accomodatiores. Quanquam non id tibi, candide Lector, perſuadeas velim, omnino opus hoc mendis forſitan vacaturum. Namque id exemplis non planè purgatis acceptis ægrè præſtari potuit. Si quod igitur erratum acciderit, vel irrepſerit, ſi quid minus diligenter excuſſum, non tam eis, qui boni publici cauſa exiſtimationem ſuam in diſcrimen vocauerunt, quàm rei ipſius difficultati attribuito. Accipe igitur, quas his voluminibus complexi Deciſiones typis commiſerunt, non ſine impenſis, ac cura ſingulari in tui vnius gratiam. Non enim dubito, quin quantum incommodi in his colligendis, edendiſque illi ſuſtulerunt, tantum tu voluptatis, & commodi ex earum lectione ſis relaturus. Vale. Romæ M. D. XC.

AD LECTOREM IN OPERIS
commendationem Hendecaſyllabum.

QVAE fert officium Rotę verendum
Cauſis iudicia, hęc habet Senatus
Romanus ſapientiora cunctis,
Et ſummus rata Pontifex reſeruat:
Quin omnis quoque iure conſulentum
Suffragatur eis vbique cœtus.
Vt namque inclita bellicę reliquit
Virtutis documenta magna Roma,
Sic hos illa dedit modos quietis
Seruandę in populis, volens tueri
Cuiq; iudicijs ſuum ferendis.
Qui cauſarum igitur forum petentum
Vult diſcrimina ritè iudicare
Et decidere iure ſcire lites,
Proponat ſibi comparetque libros
Plenos iudicijs Rotę virorum
Romanę, genere hoc ſatis probatos,
Sic exempla fori iſta ſi applicabit
Cauſis, iuſtitię decus ſequetur.

SIXTVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio Hieronymo Francino Bibliopolę Vrbis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Meritis tuæ deuotionis inducimur vt te ſpecialis gratię fauore proſequamur. Cum itaq; ſicut accepimus, tu qui in vico Peregrini ad inter ſignia fontis de dicta Vrbe commoraris, ad communem vſum vitæ & fori, ac collitigantium, atque adeo totius Reipublicæ Chriſtianæ vtilitatẽ & cõmoditatem vnum ſeu plura Volumina Deciſionum diuerſorum Palatij Apoſtolici cauſarum Auditorum, nondum impreſſarum, quæ de mandato Congregationis recognitæ, & nihil fidei Catholicæ, aut bonis moribus contrarium continere; iudicatæ fuerunt in ciuitate Venetiarum Typis mandari facere, ac in lucem edere intendas, ſed dubites ne huiuſmodi volumina, poſtmodum ab alijs ſine tui licentia imprimantur, in maximum fortunarum tuarum præiudicium. Nos igitur indemnitati tuę hac in parte conſulere, teque ſpecialis gratię fauore proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pęnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtis ad effectum pręſentium duntaxat conſequendum harum ſerię abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, tibi, vt pręd͡icta volumina Deciſionum, nondum impreſſarum per te, aut de tuo mandato excudendarum per viginti annos poſt cuiuſlibet ex huiuſmodi voluminibus impreſſionem, & editionem à quocunque, vel quibuſcunque, ſine tui, aut hæredum vel ſucceſſorum tuorum ſiue ius & cauſam à te vel eis habentium licentia imprimi, aut ab ipſis vel alijs vendi, ſeu in eorum Apothecis, & Officinis vel alibi, vbilibet venalia pręterquàm de tui voluntate impreſſa, vel imprimenda teneri, vel aliàs quomodolibet haberi poſſint, Apoſtolica auctoritate tenore pręſentium concedimus, & indulgemus, inhibentes omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, tam in Italia, quàm extra exiſtentibus, pręſertim Bibliopolis, & librorum impreſſoribus in virtute Sanctę obedientię, & ſub indignationis noſtrę, in terris vero Sãctę Romanę Eccleſię mediatè, vel immediatè ſubiectis, etiam quingentorum Ducatorum auri Camerę Apoſtolicę, pro vna & altera denunciatori ſeu Iudici exequenti, ac reliqua, tertijs illorum partibus, tibi & tuis prędictis applicandorum, & inſuper amiſſionis librorum pœnis toties ipſo facto abſque alia declaratione incurrendis, quoties contrauentum fuerit, ne intra viginti annos prædictos ab impreſſione voluminis, ſiue operum huiuſmodi computãdos, dicta volumina, aut eorum aliquot hactenus non impreſſa, & per te imprimenda, ſine tui, ſeu à te cauſam habentium voluntate, dictis viginti annis durantibus imprimere, ſeu ab ipſis, vel alijs, præterquàm de tui, ac tuorum huiuſmodi voluntate impreſſa, ſeu imprimenda vendere, & venalia habere, tenere, vel proponere, aut aliàs quomodolibet vt ſupra, habere per ſe, vel alium, ſeu alios, aut interpoſitas perſonas, audeant, ſeu pręſumant, mandantes propterea vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filijs Vicarijs in ſpiritualibus Generalibus, ſeu Officialibus illorum, & in ſtatu temporali Sanctæ Romanæ Eccleſiæ etiam Legatis, Vicelegatis, & eiuſdem ſtatus Gubernatoribus, vt quoties pro parte tua vel cauſam à te habentium fuerint requiſiti, vel eorum aliquis fuerit requiſitus, tibi efficacis defenſionis pręſidio aſſiſtentes, pręmiſſa ad omnem tui vel tuorum huiuſmodi requiſitionem contra inobedientes, & rebelles per cenſuras eccleſiaſticas etiam ſæpius aggrauando, & per alia iuris remedia dicta auctoritate exequantur, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis, ac decernentes ſic ab omnibus cenſeri, & per quoſcunque Iudices ordinarios, & Delegatos ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate,

ctoritate, iudicari & definiri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper hîs à quomodocunque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac quibuſuis clauſulis, & decretis etiam Motu ſimili, ac aliàs quomodolibet in contrarium factis, conceſſis, & approbatis. Quibus omnibus etiam ſi de illis ſpecialis, ſpecifica, ac ad verbum expreſſa mentio habenda eſſet, eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe etiam Motu ſimili derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem vt præſentium tranſumptis, vel exemplis etiam in ipſis operibus impreſſis eadem prorſus fides vbique tam in iudicio quàm extra illud habeatur, quę ipſis originalibus adhiberetur ſi eſſent exhibitę vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę abſolutionis, conceſſionis, indulti, inhibitionis, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit indignationem omnipotentis Dei; ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis dominicę Milleſimo quingenteſimo octuageſimonono, Pridie Kalendas Februarij, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

A. Calorius.

M. D. LXXXIX. XX. OTTOBRE
IN PREGADI.

CHE ſia conceſſo à Damian Zenaro ſupplicante, che altro, che egli, ò chi haurà cauſa da lui, non poſſa ſtampare nel Dominio noſtro, ouero altroue ſtampato, in eſſo vendere, per lo ſpatio de anni vinti proſsimi futuri, le Deciſioni della Rota Romana, di D. Franceſco Cantucci, & altri, contenuti in queſti tre Volumi: ſotto pena di perdere le opere ſtampate, & di pagare ducati trecento, da eſſer diuiſi, vn terzo all'accuſatore, vn'altro al Magiſtrato che farà l'eſecutione, & l'altro all'Arſenale noſtro, & ſia tenuto eſſo ſupplicante ad oſſeruar quanto è diſpoſto per le leggi noſtre, in materia di ſtampe.

Gaſpar Vidua Duc. Not.

IOSEPHI CASTALIONIS IVRISCONSVLTI.

BISSENI gaudete viri, quos Roma per omnem
Diiudicandis præfecit litibus orbem.
Nam quæcumque olim per vos ſententia lata eſt,
Nunc miris excuſa notis in publica prodit
Commoda, perq; omnes terrarum diditur oras.
Veſtra quidem potuere graues decidere lites
Verba ſemel; Seros ſed veſtra volumina in annos
Proſpiciunt, ac res iterumq; iterumq; ſecabunt.
Quod nam concilium in terris auguſtius vllis
Eſſe poteſt? vos ipſe pater Romanus in omnes
Mortales conceſſa à Deo eſt cui ſumma poteſtas,
Legit, & ingentes iuſſit cognoſcere cauſas.
Ergo quæ regio, vel qui tam barbarus orbis
Angulus, ardenti non veſtra oracula plauſu
Excipiat, proprios & non conuertat in vſus,
Nec ſecet exemplo ſexcenta negotia veſtro.
Fœlices, quibus & viuis dat magna laborum
Præmia ferre liber, famamq; in ſæcla ſepultis
Poſtera protendit victurus, iura valebunt
Dum res Romanas, externaq; regna tueri.

IO. BAPTISTÆ TIRABOSCHI
I.V.D. In operis laudes Hexaſtichon.

CONSESSVS Decreta virum ter quattuor, audit
Quiue graues ſummo, lites ſub Præſule ſoluit
Ecce tibi nunc iura colens, legiſq; miniſter.
Vtitur hiſce velut Sanctis, iam dirrige vota
Hisq; tua, & culta hæc gaudens ſic munera ſume:
Aurea, nam veluti, gemmata & dogmata pandunt:

LOCI DECISIONVM CVIVSQVE AVDITORIS, IN PRIMA PARTE.

ORADINI, à fol. primo vſq; ad fol 6 item fol. 157. 168.
COTTÆ, fol 6. item à fol. 17. vſque ad 23. 173. 181. 211.
ALDOBRANDINI, fol. 7. à fol. 68 vſque ad 94. 124. 130. 131. 136. 137. 141. 142. 143. 145. 147. 149. 150. vſque ad 154. 159. 166. 167. 178. 179. 180. 191. 193. 202. 205. 206. 210. 211. 212. 215. 226. 228. 230. 231. 235. 236. 238. 239.
RVBEI DECANI, à fol 7. vſque ad 17. item 125. 126. 127. 132. 135. 144. 160. 162. 163. 164. 185. 187. 207. 211. 214. 221. 236. 237.
ROBVSTERII, à fo. 24. vſque ad 49. item à fol. 119. vſque ad 122. 128. 129. 137. 140. 144. 146. 154. 155. 157. 158. 162. 168. 169. 170. 174. 186. 187. 191. 192. 193. 194. 195. 201. 206. 211. 217. 224.
SERAPHINI, à fol. 49. vſque ad 63. item fol. 122. 129. 130. 131. 136. 138. 142. 145. 146. 147. 148. 149. 155. 161. 165. 166. 168. 172. 175. 176. 177. 182. 143. 184. 190. 191. 196. 199. 201. 206. 207. 208. 219. 221. 225. 226. 232. 233. 234. 235. 240.
LANCELLOTTI, à fol. 63. vſque ad 68. item 118. 126. 127. 130. 139. 140. 160. 161. 173. 174. 190. 196. 199. 200. 202. 203. 204. 209. 212. 214. 215. 223. 224. 226. 227. 236.
BLANCHETTI, à fol 94. vſque ad 104. item 124. 128. 132. 137. 138. 139. 143. 144. 146. 153. 144. 160. 167. 172. 180. 181. 184. 187. 188. 196. 203. 205. 206. 210. 214. 215. 224. 235. 236. 237.
GRASSI, à fol. 105. vſque ad 118. 132. 133. vſque ad 136. 139. 155. 169. 171. 188. 189. 201.
BVBALI, à fol. 123. 160. 173. 185. 205.
BRAVI, à fol. 146. 154. 156. 170. 171. 190. 192. 193. 194. 197. 204. 210. 211. 214. 225. 227. 240.
BINARINI, à fol. 188. Deciſ. 1.
CAPVTAQVENSIS, à fol 210. Deciſ. 1.
VICECOMITIS, à fol. 210. 213. 215. 219. 222. 223. 224.
INNOMINATI, à fol. 172. 180. 182. 184. 187. 195. 199. 211. item à fol. 241. vſque in finem Deciſ.

Inſcriptiones ſeu Tituli, Deciſionum Rotæ Romanæ, quæ in hac Prima Parte reperiuntur, Per ordinem Alphabeti diſtributæ.

A

ADiunctorum, Deciſio. 743.
Adminiſtrationis, Dec. 339. 391. 447. 542.
Adminiſtrationis Capellæ, Dec. 784.
Adminiſtrationis Capellaniarum, Dec. 182.
Adminiſtratione Epiſcopatus, Dec. 81. 93.
Adminiſtrationis tutelæ, Dec. 678.
Affictus, Deciſ. 719. 745.
Affictus ſcripturarum, Dec. 276.
Alienationis bonor. Deciſ. 360. 720. 723.
Alimentorum, Dec. 127. 146. 485. 499. 585.
Anniuerſariorum, Dec. 126. 329.
Apothecarum Dec 353. 354. 355.
Archidiaconatus, Dec. 137. 148. 198. 296. 299. 309. 319. 413. 414. 468. 530.
Archipresbyteratus, Dec. 92. 101.
Artis furnariæ, Dec. 105.
Attentatorum, Dec. 120. 764.

B

BAroniæ, Dec. 4. 5. 6. 30. 38. 39.
Beneficij, D. 70. 147. 166. 167. 283. 285. 406. 415. 417. 418. 419. 435. 481. 482. 484. 514. 548. 574. 618. 674. 779.
Beneficiorum, Dec. 268. 650. 684. 531. 532. 802.
Bonorum, D. 40. 41. 63. 65. 66. 75. 86. 87. 109. 119. 130. 135. 145. 151. 153. 154. 156. 157. 158. 159. 160. 177. 180. 181. 200. 201. 218. 225. 226. 227. 231. 304. 311. 312. 313. 314. 315. 332. 334. 365. 371. 379. 404. 419. 448. 449. 451. 463. 464. 474. 488. 489. 493. 494. 495. 496. 505. 506. 507. 520. 521. 523. 525. 526. 527. 563. 580. 583. 596. 614. 624. 625. 628. 619. 633. 640. 642. 651. 652. 661. 666. 669. 681. 685. 690. 691. 693. 699. 704. 706. 708. 710. 712. 721.

C

CAnonicatus, D. 68. 178. 167. 275. 405. 427. 519. 592.
Canonicatus, & præben. D. 77. 176. 205. 206. 343.

Cantoriæ,

Cantoriæ,Dec.598.
Capellaniæ, Dec.62.141.183.204. 327.359.420.545.
Caſalis, Dec.106. 187.188.517.520. 692.703.793.
Caſalis, ſeu Pediea, Dec. 103.
Caſalium,Dec.139. 174. 564.
Caſtri, Deciſ.52.54.55. 58. 263.340.346. 368.458. 476. 529. 579. 581. 582.601.664.766.
Caſtrorum, Deciſio, 7.15.136.210.211.212.322. 326. 443.547.617.
Cauſa Partus, Dec.701.
Cenſus,Dec.99.375.444.586.587.
Cenſuum,Dec.356.
Ceſſionis,Dee.12.453.502.
Collationis dotis,dec.96.472.
Collegij,Dec.455.
Compenſationis,Dee.84.85.626.627.707.
Compromiſſo, Dec. 125.155.156.724.742.746.753.
Computorum,Dee.512.
Confinium, Dee.306.461.462.
Congruarum portionum, Dec.16.17.230.
Conſenſus,Dee.247.169.170.
Contrauentionis,Dee.473.
Coriorum,Dee.164.611.
Correſpectiuitatis,Dee.392.
Curſus aquarum,Dec.702.

D

DAmnorum & intereſſe,Dec.67.467.
Decanatus, Deciſio 90.457.491.528.518.534.646. 647.676.677.695.
Decimarum, Deciſio 98.102.104.111.122.123.150. 197. 199.305.428.630.
Denegationis poſſeſſionis,Dee.56.
Deuolutionis,Dee.466.
Deuolutionis bonorum,Dec.776.
Deuolutionis domorum,Dec.636.672.
Deuolutionis tenimenti,Dec.115.562.571.572.
Domorum,Dee.8.9.10.11.59.80.274.370.
Domorum,& apothecarum,Dee.426.
Domorum & Vineæ,Dec.566.
Domus, Deciſio 203. 219. 242. 261. 264. 280. 281.282. 292.307.345.372.553.575. 576.608.631.645.654. 655.675.700.
Donationis, Deciſio 124. 204. 244. 245. 246.248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260.269.270.271.273. 384. 433.513.537.542.543. 544.762.
Dotis,Dec.37.588.589.590.737.741.
Dotium,Dec.771.

E

ELectionis,Dec.486.
Emolumentorum,Dec.756.770.
Emphyteuſis,Dec.479.
Exactionis,Dee.546.
Excommunicationis,Dec.383.
Excentionis,Dec.689.
Executionis teſtamenti,Dee.623.
Expenſarum,Dec.730.761.777.809.
Extinctionis cenſus, Deciſio 727.751. 781.788.797 806.813.

F

FAcultatis teſtandi in ſpurios,Dec.487.
Feudi,Dec.41.

Fideicommiſſi, Deciſio 49. 51. 57.72. 118. 185. 279. 286.287. 294.308.374.648.649.556.568.694.697. 698.735.748.749.760.
Fideiuſſionis,Dee.663.
Fructuum,Dec.43.44.516.471.709.738.807.
Fundationis miſſæ,Dee.671.

H

HAereditatis, Deciſio 1. 2. 3.83. 107.114.117.133. 220.234.235. 236. 237.238.239.241. 295.320. 366. 376. 432. 450.452. 469. 501. 551. 597.620. 658.683.686.696.705.715.722.726. 775.780.782. 783.790.808.812.
Hoſpitalis,Dec. 508.509.714.725.
Hypothecæ,Dee.32.

I

ILlegitimitatis, Dee.207.357.470.477.
Immiſſio in poſſeſſio,Dec.565.
Incurſus Alexan.Dec.639.
Iuris arrenda,Dec.341.342.
Iuris conſeren.Dee.503.
Iuris congrui,Dee.475.
Iuriſdictionis,Deciſio.78.142.165.171.179.186.213.594. 595.600.615.740.796.378.549.612.613.
Iuris ingrediendi,Dec.514.
Iuris patronatus,Deciſio 208.228.229.381.385.387.407 408.409.599.792.
Iuris præſentandi,Dec.789.798.
Iuris ſedendi in choro,Dec 785.
Iuris ſepellien.Dec.333.358.364.550.
Iuris viſitandi,Dee.736.744.
Iuſtificatio ſenten.Dec.386.445.

L

LEgati,Dec.94.490.609.755.795.800.801.
Legatorum, Dee.662.667.
Legitime.Dec 60.61.538.539.540.
Legitimationis,Dec.569.
Limitum,Dec.511.
Liquidationis,Dee.278.
Liquidationis fructuum, Dec. 13.14.
Literarum Cambij, Dee.812.
Littoris Maris,Dee.27.28.29.33.34.35.36.
Locationis,Dec.377.

M

MAtrimonij, Deciſio 26. 50.116.121. 209.317.336. 337.338.429.430.431.460.497.570.605.606. 643.656.657.750.
Melioramenti,Dec.398.554.607.
Mercedis,Dee.559.584.602.603.774.
Militiæ ſine pecun.Dec.728.
Molendini,Dee.717.
Monaſterij,Dee.214.215.216.367.
Montium,Dec.262.272.

N

NOtariatus,Dec.754.769.812.
Nullitatis cenſus,Dec.757.
Nullitatis legitimationis,Dec.610.
Nullitatis ſubhaſtationis,Dec.599.

Obſerua-

O

OBſeruationis beneficiorum,Dec.759.
Officij curiæ de Sabell. Dec.682.
Optionis,Dec.411.

P

PAlatij,Dec.131.132.168.
Parochialis,dec.410.421.427.442.465.483.526.786.
Pecuniaria,Dc.71.92.95.119.149.292.602.629.635.653.
Penſionis,Dec.25.69. 128. 184. 192.196.217.233.240. 277.297.298.301.302.303.318.330.332.348.349. 350.351.380.389. 396.397.399.400.401.402.412. 425.436.454. 504. 533. 591.670. 699. 731. 765. 767.791.
Perceptoriarum,Dec.422.423.
Pontis Arrigi,Dec.390.632.
Portionis,Dec.335.713.
Poſſeſſionis,Dec.324.323.
Praecedentiæ,Dec.172.173.175.438.522.733.
Precij Domus,Dec.456.
Predij,Dec.88.747.
Praeminentiarum,Dec.194.758.799.
Prelationis,Dec.140.
Præſentationis,Dec.687.
Præſtimoniorum,Dec.535.
Prætenſionum,Dec.441.
Primitiarum,Dec.516.688.
Prioratus,Dec.478.759.772.778.
Probationis,Dec.73.100.
Profeſſionis,Dec.289.290.

Q

QVarta,Dec.732.768.805.805.
Quintæ partis fructuum,Dec.801.

R

REleuatio indemnitat.Dec.113.679.
Remiſſoriæ,Dec.573.
Repetitionis indebiti,Dec.112.
Reſciſſionis concordiæ,Dec.440
Reſciſſionis contractus,Dec.152.
Reſciſſionis inſtrumenti,Dec.74.82.
Reſignationis,Dec.578.
Reſtitutio in integrum,Dec.719.

S

SAcriſtiæ,Dec.48.773.
Sententiæ,Dec.89.
Sepulturæ,Dec.221.222.223.224.492.787.
Societatis, Deciſio134. 192. 193.280.300.321.553.567. 660.763.
Solutionis debitorum,alias donationis,Dec.437.
Spolij, Dec.325.328.344.352.728.
Status, Dec.76.79.97.108.110.593.604.
Statuti de ſucceſ.Dec.252.265.266.393.
Statutorum,Dec.644.
Supplemẽti legitimæ,Dec.347.362.515.536.668.673.804.
Suſceptionis ordinis,Dec.560.561.
Syluæ,Dec.64.

T

TEnimenti,Dec.716.
Teſtamenti,Dec.369.637.638.621.680.734.752.
Teſtamenti epiſcopi,Dec.47.
Teſtamenti in ſcriptis,Dec.434.
Theſaurariæ,Dec.363.
Tranſlationis,Dec.243.274.
Translationis penſionis,Dec.446.
Territorij,Dec.388.
Tranſactionis,Dec.161.
Tutelæ,Dec.634.

V

VEnditionis,Dec.143.
Vinearum,Dec.18.19.20.21.22.23.24.31.45.46. 480.659.
Vineæ,Dec.190.552.558.577.641.711.
Vnionis,Dec.489.
Vſurarum,Dec.195.
Vſusfructus,Dec.138.

Errata quæ occurrent in hac Prima Parte Deciſionum, ita corrigito.

DEciſione prima,num. 1.ibi,Cardinalem illum feciſſe.lege,illud.

D.3.num.1. ibi, de tractatu,& probatu.lege, probatur.

D.5 nu. 1. ibi, qui videtur, lege, videntur, & nu.4 ibi,pluralitas actum. lege,actuum.& nu.5.ibi, facit Ioannes.lege fecit.

D.8.nu.3.ibi ſequens clauſula cum hoc quia cenſetur. lege,quia ſequens clauſula cum hoc pacto cenſetur.

D.11.in principio ibi quia intellexit d.clauſulam concedere.lege,per d.clauſulam.

D.12.nu.2.ibi de re iud.lege,de iudic.& nu.5.ibi, non eſſe ſtatum huic ſententiæ.lege,ſtandum.

D.17.num. 2. prope medium ibi,ergo aperti fatetur.lege, aperte.

D.20.nu.1.ibi,Nec obſtant ad deducta.lege,adducta.

D.22.nu.4.ibi,tamen propter ignorantē. lege,ignorantiā.

D.23.in princ.ibi,propter contrauentionem factam Iacobo.lege,à Iacobo.

D.26.nu.1.ibi,ff.ſi cer.peta.lege,ff. de iureiu.& nu.5. ante medium,ibi,vna detentata à ſubornatione. lege, tentata ſubornatione.

D.27.nu.9.circa finem.ibi,anteriori titulo quæ operatur. lege,qui operatur.& nu.12. circa finem ibi, nempe ille de 70.annis.lege,illi.& nu.20.circa medium,ibi,teſiſterunt.lege,teſtiterunt.

D.28.nu.7.in ſummario.ibi,tollitur.lege,inducitur.

D.31.in principio.ibi,ter fuit monitum. lege,monita.

D.37.in princ.circa medium, ibi, nupſit eadem Hieronymo.lege,eidem.

D.38.nu.1.circa finem.ibi,Mandel Abb.lege, Alben.

D.41.nu.6.ibi,aut ſumus in feudo non abſoluto. lege, abſolute.

D.43.in princ.circa finem.ibi,ſecus ſi velle.lege,vellet.

D.44.nu.4.circa medium.ibi,Domina Biſcia,lege,Dominus.& nu.5.ibi,Dominam Biſciam.lege, Dominum.

D.47.nu.5 circa medium.ibi,diſpoſitiones morienti.lege, morientium & nu.8.ibi, Tertia regula.lege,Tertio,regula; & ibidem inferius,Quarta regula.lege,Quartò,& nu.12.ibi,illud deſtruere lege,illum.

D.48.nu. 1.circa finem.ibi,l.4 §.generaliter.lege,l.1.& nu.6 ibi.cuius cura per votum.lege,per vnum.

D.51.nu.2.ibi,de leg.1.lege,de leg.3.& ibidem paulo inferius.ibi,& curſus filijs deſcédétibus.lege,decedentibus.

D 55.nu.4 circa medium ibi,poſſent conſignari.60.ſcuti.lege,ſcuta.

D.56.nu.3.in fine.ibi,de qua hic non obſtat.lege, conſtat.

D.59.nu.1.ibi,pro ſe, & nonæ.lege,& nomine.

D.61.n.1.ibi,in 3000 ſcutis dotauerit.lege,dotatæ fuerint.

D.64.nu 8.circa finem.ibi, quinimo quod. lege, quinimo etiam quod.

D.67.nu.4.in fine.ibi,Molidan.lege,Mohædan.

D.70 in prin.ibi,ſummi Pontificis lege, Pontifices.& n.5.ibi,§ ſi duobus vehiculum,adde.ff commoda.& nu.12.ibi,ſufficit ſolus habitus.lege,non ſufficit.

D.77.nu 5.ibi,vt valeat reuocabiliter.lege,irreuocabiliter.

D.78.nu 2.circa finem ibi,tollere exceptiones. lege,exemptiones.

D.79.in prin.ibi,& mouentur ex diſpoſitione. lege, depoſitione.

D.81.nu. 1. ibi,l athletas.l. fi.lege,§.fi. & nu.2.ibi,vbi alia adminicula vel coniectura concurrunt. lege, non concurrunt.

D.86.numero 2. in fi. ibi,an conſtet de bino iure. lege,bono iure.

D.91.num.1.circa fi.ibi,non ob. quando ſupplicatio.lege, quod ſupplicatio.

D.92.nu.4.vltra med.ibi,l.ſecúda.5.primo, lege, §.primo.

D.94.nu.1.ibi, quæ ſibi ſola.lege,ſi ſola.

D.96.nu.1.ibi,quoad diſpoſitionem iuris.lege,ad diſpoſitionem iuris.

D.97.nu.2. ibi, præſumitur vſui receptum. lege, vſu receptum.

D.98.nu.1.ibi,ita in iuſertis. lege,ita inſertis.

D.99.nu.12. ibi,quoniam interdum iſti. lege, interim iſti.

D.100.nu.8.ibi,Clau.de Seiſel.in l.naturaliter.§.nihil commune.Adde ff.de acqui.poſſeſ.& nu.10.ibi,cum lex. lege,cui lex.& ibidem inferius.ibi,qui vbi ſuſpicat calumniam.lege,ſuſpicatus.

D.102.nu. . o.in fine.ibi inuolucro.lege, inuolucro.

D.105.nu.1.ibi,Gabrielis latam.lege,Gubernatoris.& n.6.in fi.ibi,tunc non poſſe.lege,non poſſet,

D.106.in ſummario nu.1.ibi,Denegatio.lege, Derogatio.

D.107.nu.4.ibi,Saly.d conſ.40 lege,Syluan.& eod.n. in fi.ibi,non diſcendente ab illo.lege,diſcedente.

D.108.nu.3.in fi.ibi,per Parentum.l.Parentium.

D.111.in ſummario.nu.1.ibi,concordij. lege, concordiæ.& inferius.ibi,concordio.lege,concordia.& nu.4.ſummarij ibi, probata leſione ſunt nulla.lege,eſt nulla.& in prin.deciſionis ibi concordij.lege cócordiæ.& inferius.ibi,concordio.lege,concordia.& num.3.ibi, concordia ſint nulla.lege,ſit nulla.

D.114.nu.1.ibi,hypothecam vbi quis.lege, vbi quis.

D.115.in princ.in fi.ibi,factum pactum de affrancando expreſſum.lege,expreſſim.

D.119.n.2.circa medium.ibi,vt ſi poſſet vigere.lege, vigere.& ibidem,inferius ibi,ſufficient ut litis lege,lites.

D.121 nu.15.circa medium.ibi, quod procedet.lege,procedit.& ibid.inferius.ibi,à ſubiect.matrum.lege, mater.& num.21.circa medium.ibi,ſicut de iure lege,ſic vt de iure.& nu.22.ibi, Angelum volentem. lege, nolentem,& paulo inferius.ibi,infinitum comprehendit.lege,cóprehendat.& nu.21. ibi, nolo accipere. lege volo.

D.122.nu.3.circa medium.ibi,non obſtat quod c.nuper.Adde de decim.

D.123.nu.1.in ſummario.ibi,de priuile.lege,de decim.& nu.1.deciſ.ibi,c.nuper.Adde,de decim.

D.124.nu.2.ibi,cogitatio de libris lege.de liberis.& nu.4.ibi,ſuſceperit libros.lege, liberos. & num. 8. circa medium.ibi, inofficioſis donationis. lege, donationibus.

D.125.nu.1.circa finem.ibi,vere noluiſſe.lege, voluiſſe.& nu.13.ibi,valuiſſe ſtatutum.lege,ob ſtatutum.& nu.15.circa fin.ibi,Nec obſt.ſe forte.lege,ſi forte.& nu.16.ibi,ſuſtineri non poteſt.lege, ſuſtineri poteſt.

D.126.nu.2.ibi,dictorum aduerſariorum. lege, anniuerſariorum.

D.127.nu.2.ibi,l.ſi vnquam.nu.167.& nu.14. Addendũ, Nata conſi.525.nu.16. lib. 3. quicquid dixerit Alciat.relatus à Pedemont.deciſ.91. nu.14. dein ſequi debet. qui tamen non ſigunt re.& nu.5.ibi, effecta eſſet ſufficiens.lege inſufficiens.

D 137.nu.7.ibi,prioris teſtamentaria.lege,teſtamenti.

D.238.nu.4.ibi,Tiraquel in l.ſi vnquam, in præfat. nu.7. Adde,C.de reuocand.dona.

D.350.nu.2.ibi,Fely.in c.ad aures,col.8. nu.14. Adde,de reſcrip.

In Epiſtola Hieronymi Francini circa principium, ibi, tradidit.lege,tradidi.

In verſibus Ioſephi Caſtalionis 4. verſu, ibi, excuſa, lege, excuſſa.

In verſibus Ioan.Baptiſtæ Tiraboſchi, verſu 4. ibi, vtitur, lege,vtitor,

DECISIONVM DIVERSORVM ROTAE ROMANAE.

PARS PRIMA.

ORADINI.

Romanenſis hæreditatis à Bordeſia. Die prima Martij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Tractatus filiationis probatur ex actibus erga filios fieri ſolitis.*
2 *Filiationis quaſi poſſeſſio quæſita dicitur ex probatione tractatus.*
3 *Actus communes etiam nepotibus præſumuntur facti filijs, & non nepotibus.*
4 *Filiationis quaſi poſſeſſio an habeat effectum contra matrem venientem ab inteſtato.*

DECISIO PRIMA.

PRIMA difficultas eſt, an probetur tractatus per aliquos actus. Et in hac fuit tentum, probari, quòd Cardinalis tūc Epiſcopus accepit puerum cū contraſigno. Secundò, aluit in ſua Abbatia. Tertiò, retinuit eum Pariſijs in domo cuiuſdā Amici. Quartò, tranſmiſit ad ſcholam in ciuitate Lugduni, & in oppido Tornoni. Quintò, perſonaliter accepit puerū ex Tornone, & duxit ſecum Romam. qui actus videntur indu-
1 cere à communiter accidentibus, & à veriſimili, † ꝙ Cardinalis tractauerit vt filium, attenta qualitate ipſius. Et licèt hæc poſſent fieri erga alios, præſertim nepotes, tñ veriſimilius eſt fieri erga filios. Nec ob. contrarietas teſtiū, quia dum vnus dicit, ꝙ dedit nutrici puerum, poteſt intelligi, Cardinalem illum feciſſe per interpoſitam perſonam, ſeu famulam. Minus ob. ſingularitas teſtium, quia cùm aliqui dicant audiuiſſe plures à Cardinali, poſſunt præſumi conteſtes.

Secunda difficultas eſt, an ex iſtis actibus & tractatu probetur quaſi poſſeſſio filiationis Alphonſi, & fuit ten-
2 tum, ꝙ ſic, † quia cum fuerit tractatus vt filius, fuit ſibi quæſita poſſeſſio, & hæc probantur per Bal. & cæteros, in c. per tuas, de probat. & in alijs locis cum cōcor. vbi non ſolum conſiderātur actus qui ſoli filio cōueniunt. iuxta l. quidam, de verb. obl. ſed alij actus qui licèt poſſint con-
3 uenire alijs quàm filijs, † tñ à communiter accidentib. vt plurimum fiunt erga filios, vt alere in domo, mittere ad ſcholas, veſtire cōdecenter & ſimiles. Et multum mouet Dominos, quòd Cardinalis exiſtens Epiſcopus & forſan de conſilio Pariſienſi de nocte ſolus certa hora venit ad accipiēdum puerum, cùm omnia potuiſſet explicare per interpoſitas perſonas etiam erga nepotem.

4 Tertia difficultas eſt, † an hmôi tractatus, ſiue quaſi poſſeſſio filiationis probet, Alphonſum fuiſſe filium ad effectum, vt obtineat in hoc iudicio bona exiſtētia in vrbe contra matrem venientem ab inteſtato. Et Dñi noluerunt ſuper hoc aliquid determinare: ſed illud reſeruarūt videndum viſis alijs probationib. D. Alphonſi: & dubitationem facit pro nunc, quòd tradit poſt alios Alciat. nouiſſime de præſump. præſump. 28. nu. 7, in quarto caſu.

ORADINI.

In eadem Roman. à Bord. Die 28. Aprilis. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Affectio vehemens, eſt magna præſumptio ad probationem filiationis.*
2 *Actus vt præſumptiuè concludant, ſufficit ad tractatum filiationis.*

DECISIO II.

DOmini, ſtante reſolutione facta in præcedenti poſitione, ꝙ probetur tractatus, prout in ea tenuerunt, ex his, quę modò præſupponuntur colligi, adminiculis pro illo tractatu, quia teſtes deponunt
1 de vehemēti affectione Cardinalis erga Alphonſum † ꝙ multum operatur. Anch. conſ. 125. & probāt plures circunſtantias, quę licèt poſſent accōmodari alijs quàm filijs, tñ à communiter accidentibus magis communiter exercētur per patres erga filios, quàm erga alios. Et quia
2 † in hac materia videtur ſufficere, ꝙ actus præſumptiuè concludant ad tractatū filiationis. Ruin. conſ. 289. lib. 2. Nec obſt. quæ adducuntur ad excludendum hanc probationem tractatus. Quia credendum eſt, Cardinalem virum prudētem, & in negotijs practicum, oīa feciſſe pro maiori cautela, vt eſt illud de emptione officiorū, ne vacarēt per obitū Alphonſi: & ſimiliter ꝙ circa emptiones

bonorum extra diſtrictum Vrbis & circa teſtamenta fa-
cienda procuraſſet hęc fieri per legitimos modos, vt im-
petrando diſpenſationem & facultatem teſtandi, prout
& alij faciunt.

ORADINI.

In eadem Roman. Die 6. Octobris. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes deponentes de magna affectione & alijs actibus requiſitis ad filiationem, probant tractatum.*
2 *Teſtes deponentes de nominatione filij facta ab alijs repręſentantibus perſonas parentum, probant filiationem.*
3 *Nominatio filij ex qualitate patris, probatur per teſtes ſingulares.*

DECISIO III.

CONcluſum fuit, quòd, aut loquimur de tractatu,
1 & probatu, quia † teſtes deponunt de magna affe
ctione & dilectione & multis alijs proportiona-
bilibus ad filiationem, & fuit deciſum in alijs poſitio-
2 nibus, reſeruato vt videatur quid operetur. Aut † loqui-
mur de nominatione facta ab alijs, & de eorũ repręſenta
tione, & fuit cõcluſum eas probare, quia teſtes clare hoc
dicunt imò ſunt duo qui deponunt de communi, & con
cluſum fuit, nominationem & confeſſionem Cardinalis
probari, ſed teſtes eſſe ſingulares. Et ideo fuit dubitatũ,
an probent: quia regulariter teſtes ſingulares non pro-
bant: nec placuit illa reſponſio, ꝙ agimus de probatione
in genere, quia vſ tractatũ in ſpecie de nominatione &
confeſſione Cardinalis. Idcirco ſuper hoc ſi opus fuerit,
ſpecialiter poterit dubitari. Itẽ ſenſerũt pro maiori parte
de confeſſione tacita, ſed aliqui contradicebant, ideo ea
fuit omiſſa. Et quoad nominationẽ, ꝙ non probetur per
teſtes ſingulares, allegabatur Rui. lib. 2. conſ. 2. nu. 87. Et
3 † in hac materia propter qualitatem Cardinalis fuit di-
ctum valde eſſe ad propoſitum Doct. Hoſtien. alleg. in
c. tranſmiſſæ, qui fil. ſin legit.

ORADINI.

Canallicen. Baroniæ de Thoro. Die Lunæ 11. Februarij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum nullum ſubſtinetur in vim codicillorum, ex clauſula codicillari.*
2 *Teſtamentum, & codicilli non probantur per priuatam ſcripturam, niſi poſt publicationem.*
3 *Scriptura non videtur eſſe in forma probante quoad publicationem circa teſtamentum.*
4 *Publicatio teſtamenti facta præſumitur ex antiquitate temporis. & infra deciſ. prox. num. 1.*

DECISIO IIII.

FVit determinatum, tres eſſe difficultates. Prima, an
dictum teſtm̃ Petri Cadordi ſubſtineatur in vim co-
dicillorũ ex clauſula codicillari, & alijs in eo ad-
1 ductis. & † in hac fuiſſe concluſum, teſtm̃ ſubſtineri l. ſi o.
C. de codicil. & tenẽt plures ab informantibus allegati,
qui pro vtraque parte idem ſentiunt. Secunda difficultas
eſt, an conſtet in hoc caſu de clauſula codicillari & alijs,
2 & fuit tentum, quod † ſicut teſtm̃ conditum in ſcriptis
per priuatam ſcripturã non probatur, niſi facta publica-
tione l. publicati. C. de teſtam. ita etiam teſtm̃ nuncupati
uum, & codicilli, priuata ſcriptura confecti, non proban
tur per eam, niſi facta publicatione, iuxta trad. per Iaſ. in
3 d. l. publicati, in fi. quia eadem ratio eſt. Nec † obſt. deciſio
alias facta, ꝙ ſcriptura videatur eſſe in forma probante
ſi ſubſtinetur in vim codicillorũ, quia Dñi dixerunt, tũc
non fuiſſe habitam rationem iſtius publicationis facien
dæ circa teſtamentum nuncupatiuum, vel codicillos.
Tertia difficultas eſt, an hmõi ſcriptura probet clauſulã
4 codicillarem, quia † ex antiquitate temporis videtur prę
ſumi publicatio, vt tenet Aret. conſ. 36. ſequitur Iaſ. in
d. l. publicati, nu. 5. ſed reſponderi poteſt, quòd hoc pro-
cederet, niſi cõſtaret quomodo exemplatio facta fuerit,
& ſic ſine publicatione, per allegata pro parte Ludouici.
Et hoc vltimum ſpecialiter videndum eſſe Domini cen-
ſuerunt data copia decreti iudicis.

ORADINI.

In eadem Canallicen. Veneris 30. Maij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Publicatio teſtamenti præſumitur facta ex concurſu plurium circumſtantiarum. & num. 3.*
2 *Intentio ex quibus colligitur.*
3 *Inſinuatio, recognitio, & alia huiuſmodi præſumuntur ex auctoritate iudicis, & lapſu temporis.*
4 *Publicatio teſtamenti eſt de ſolemnitate ipſius neceſſaria.*
5 *Teſtamentum non publicatum probat contra illum, qui tenebatur publicare.*

DECISIO V.

COncluſum fuit, dictam ſcripturam eſſe tranſum-
ptum, vt apparet ex verbis ipſius, & facere fidem
pro Roſtano. Nec obſt. defectus publicationis
1 originalis, quia † ea præſumitur in hoc caſu propter con
curſum pluriũ circumſtantiarum, iuxta conſ. Aret. 36. cũ
concord. vt eſt tempus, enunciatio Iudicis, effectus ſubſe
cutus, & quod ſumus contra hæredem tranſumptantis,
vt confirmarunt Domini hoc ex his, quæ in facto in hac
materia tradiderunt Iaſ. & Bertran. in conſilijs allegatis,
qui videtur omnino præſupponere, originale fuiſſe pu-
blicatum, & hoc pręſupponendo dubitãt ex alijs cauſis,
vt apparet in dictis conſilijs.
Prima eſt difficultas, an iſta ſcriptura, quæ pręſuppo-
nitur, continear publicationem teſtamenti & exempla-
tionem, vel tantùm exemplationem. Secunda, an publi-
catio ſit præſumenda. Tertia eſt, ſi non præſumitur pu-
blicatio, an ſcriptura ſaltem probet contra Ludouicum
venientem ex teſtamento Ioannis de Moncis.
Et reſpondendo ad primam dicitur, ꝙ iſta ſcriptura
ſolum contineat exemplationem d. teſtamenti, ex verbis
2 expreſſis in ea, vt in toto proœmio, ex † quo colligitur in-
tentio. l. j. ff. ad Maced. Itẽ ex parte diſpoſitiua ex qua ap-
paret, ꝙ iam teſtamẽtum erat apertum, ibi, vidimus, &c.
& non cancellatum, &c. & quia inſerit tenorem, & quia
dicit, poſt lecturam. & ex petitione d. Ioãnis ibi, fuit no-
bis, &c. & ex diſpoſitiua ipſius Iudicis ibi, hmõi exempla
tioni, faciunt not. per Doc. in auth. ſi quis in aliquo. C. de
eden. vbi tractant de materia trãſumptionis inſtrorum.
Ad ſecũdam difficultatem reſponſum fuit, quòd pu-
blicatio ſit præſumenda ex auctoritare Iudicis & lapſu
3 temporis 80. annorum & amplius. Nam † iſtis ſtantibus
præſumitur

præſumitur publicatio. Aret.conſ.36.cum alijs allegatis, & idem videmus in inſinoatione, recognitione, & alijs, vt in deciſ.Pm. allegatis. Et tantò magis intrat iſta præſumptio, cùm ex conſilijs Iaſ.& Bertran.decurrimus, ꝙ iſta publicatio vera interuenerit. item cùm agatur contra ſucceſſorem Ioannis, qui tenebatur facere iſtam poblicationem. faciunt trad.per Rot.in non.de fide inſtru. deciſ.j.in j.addit.cum alijs quæ tradunt Doct.in d.auth. ſiquis in aliqoo. vbi nouiſſime Purpurat.num.... C.de eden. item cum detur obſeruãtia & effectus illius exẽpli.

Noo obſt.quòd ſubſtantia actus qui ſubſiſtit in publi
4 cationem non præſumitur.Quia † reſp.quòd ſubſtantia eſt ipſum teſtamentum, & publicatio eſt ſolemnitas, ſeu qualitas illius, licèt ſubſtantialis vel neceſſaria.& ita Aretin.& Doct.communiter tenent, quòd præſumitur talis publicatio. Non obſt.quòd non eſt præſumenda pluralitas actum, & ſic actuũ publicationis diuerſus. Quia reſponſum fuit, quòd exemplatio & publicatio ſunt diuerſa, & præſumendum eſt, publicationem præceſſiſſe, vt in ſimilibus alijs, & nihil impedit multiplicatio, quæ videtur habere locum in eodem actu. Non obſt.quòd citatio, inſinuatio, & ſimilia, ſint extrinſeca, quia etiam publicatio eſt extrinſeca, præſertim ab exemplatione. Non obſt.quòd vbi ſcriptura caret fide, antiquitas non operatur, quia hoc eſt de quo agimos: nam cum adſit decretũ & aſſertio Iudicis com antiquitate temporis, præſertim cum alijs ſupra conſideratis, præſomitur, quòd ſcriptura exemplata faciebat fidem. Non obſt. quòd ex inſpectione apparet de mala publicatione, quia negatur hoc, nam nõ conſtat qood fuerit male publicata, & ideo præſumitur quod recte fuerit publicata, quia Iudex alias nõ proceſſiſſet ad exemplationem, ſed præſuppoſuit Iudex & aſſeruit virtualiter, quòd eſſet publicata, cùm dixerit ea quæ dixit, ideo ceſſant iſta. Corn.conſ.348.num.31. cum ſeq.lib.3. dicit ad propoſitum, quòd iſta negatiua non probat, quando ibi neceſſaria non erat ſcribenda.

Ad tertiam difficultatem, ꝙ hæc ſcriptura probet contra Ludouicum, reſponſum fuit, eam facere fidem: nam
5 † licet teſtamentum non probet quando non eſt publicatum, dicitur hoc verum eſſe contra illum qui non eſt in culpa, ſed contra illum qui tenebatur publicare, probat, vt dolus aut culpa ſibi proſit, & ne aperiatur via fraudib. ſicut dicimus ꝙ copia probat, quando culpa aduerſarij non poteſt haberi originale.

Secundò, ex obſeruantia tam longæua & ampla, quæ facit vt adhibeatur fides exemplo, aut ſaltem præſumantur ſolemnitates, nec ex eo quod fuerit vocatus in teſtamento Ioannis ſecundo genitus, tollitur iſta obſeruãtia, quia poteſt dici quòd hoc prouenerit ex mala ſua intelligentia dicti teſtamenti Petri.Item obſeruantia prima eſt attendenda, quia agebatur de præiudicio primorum hæredum in primo teſtamento, & quod poſtea de facto facit Ioannes, non eſt attendendum, ex quo Ioãnes ſemel & pluries antea agnouit d. primum teſtamentum. quæ poſſunt confirmari, ex multis quæ tradunt Doct.in d.auth. ſi quis in aliquo. in pluribus limitationibus ad regulam, quòd exemplum inſtrumenti non probet.

ORADINI.

Caualliceu. baroniæ de Thoro. Luna 28.Ianuary. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Filij maſculi deſcendentes ex fęminis, quando veniant appellatione liberorum maſculorum.*

2 *Teſtator vocando liberos maſculos, intelligitur etiam vocare maſculos ex fęmina, ſi mens aliter non repugnet.*

DECISIO VI.

1 DOmini concluſerunt, ꝙ prędicta limitatio, quòd † vbi teſtator non habuit rationem agnationis, filij maſculi deſcendentes ex fęminis veniũt appellatione liberorum maſculorum. aplicetur pręſenti caſui, & ꝙ ideo liberi maſculi Nicolæ filiæ D.Ioannis de Moncis admittãtur tanquàm comprehenſi in d.teſtõ Petri Cadordi. Et moti ſunt tam ex proprietate verborum, quia appellatione liberorũ maſculorum veniunt maſculi deſcendentes ex fęminis.l.liberorũ.ff.de verb.ſignif.l.j. C.de cond.inſer. & ibi Doct.com concord. allegatis per Franc. Iaſ. & Neuiz.in locis allegatis ab informantibus.

Nec obſt. concluſio firmata ex intentione Io.And. & ſequacium communiter recepta, quam late deduxerunt informãtes pro Dño Ludouico. Quia illa, pcedit tã ex interpretatione, vt in dictis locis tradunt Doct.quã etiam ex mente Petri teſtantis, qui vocando Ioanné de Moncis filium ſuę ſororis vterinę, qui nõ erat de eius agnatione, & eius liberos maſculos, ac D.Magdalenam eius priuignam in extranea agnatione exiſtentem, oſtendit ꝙ nõ curauit conſeruare ſuam agnationem, vel bona in ſua agnatione: nec refert ꝙ Soci.& alij tenentes hanc limitationem, ſiue concluſionem in l.Gallus.§.nunc de lege, in fi.de libe.& poſthum.cum concordantib. loquantur, quã filia vel alia mulier eſt inſtituta, & vocantur eius deſcendentes maſculi, quaſi tunc clarè appareat quòd teſtator non ſtuduit conſeruationi agnationis ſuæ: quia dictum fuit quod idem cenſetur eſſe, quando inſtituerit aliam perſonam etiam quod ſit de genere maſculorum, & eius deſcendentes maſculos, quæ non erat de ſua agnatione, vt fecit teſtator in caſu præſenti, quia iſto caſu ſimiliter non procurauit conſeruationem agnationis.

Confirmatur hoc, quia quatenus pro parte Ludouici dicitur, ꝙ Petrus teſtator voluit conſeruare ſuam agnationem, diſponendo quod Ioannes de Moncis & liberi deberẽt ferre cognomen & arma ipſius teſtatoris, & ſic curauit, agnationem ſuam cõſeruari ciuili quodam modo. Quia reſp. quòd mens & intentio teſtatoris fuit conſeruare hoc pacto, agnationẽ per maſculos qui apti erãt hoc facere, tenendo cognomen & arma. Vnde ſicut maſculi deſcendentes ex maſculis Ioannis de Moncis poterant hoc adimplere, eo modo maſculi deſcendentes ex filia D.Ioannis potuerunt conſeruare voluntatem teſtatoris ferendo cognomen & arma, & hoc videtur aperte procedere. Et ideo tollitur illa ratio in qua dicitur, quòd in hoc caſu teſtator tractauit de conſeruanda ſua agnatione. Quia huiuſmodi conſeruatio qualiſcunque eſt, æquè poteſt fieri per maſculos deſcendentes ex filiabus, ſicut per maſculos deſcendentes ex filijs maſculis. Quod apertius probatur, quia teſtator vocauit maſculos deſcẽdentes ex Dña Magdalena eius priuigna. Nec placuit Dominis illa conſideratio, quod vocauit teſtator Ioannem de Moncis, & D.Magdalenam, vt perſonas ſibi cognitas & gratas, per quas volebat conſeruari ſuam agnationem ferẽdo nomen & arma ipſius. Quia huiuſmodi dilectio non excludit quod uoluit idem fieri per maſculos deſcendentes ex filia, cum generaliter liberos maſculos Ioannis vocauerit. Nec illa alia conſideratio quòd hoc pacto poſſet hæc materia deuenire ad perſonas minus ipſi teſtatori gratas, & forte odioſas, & inimicas. Quia hoc eſt diuinare, & ſi hoc attenderetur, diſpoſitio concepta per verba generalia non operaretur ſuos effectus, cum ſemper poſſet dici, quòd ſe-

2 quęreretur huiuſmodi euentus. Vnde † cum vocauerit liberos maſculos Ioannis, & maſculi ex eius filia naſcituri ſint comprehenſi in illis verbis. d.l.liberorum, & mens non repugnet, conſequens eſt, vt & ipſi in hoc teſtamento admittantur.

ORADINI.

Nullius Caſtrorum. Die Lunę 12.Maij. 1567.

SVMMARIVM.

1 *Tertius comparens & docens de iure ſuo, impedit fieri reſtitutionem vltimi ſpolij. limita, vt num. 3.*
2 *Reſtituendus eſt primo ſpoliatus contra vltimum ſpoliantē.*
3 *Dolus tertij comparentis non impedit fieri reſtitutionem vltimi ſpolij.*

DECISIO VII.

FVit concluſum, dominos Cęſarē & fratres in hoc iudicio poſſe obtinere & conſequi reſtitutionem contra Vbertinos & Malateſtas, & hoc duplici via. Vna, quia licèt vltimum ſpolium debeat purgari, iuxta
1 not. in c.fin. de ord.cognit.cum concordan. Tamen, † q̃n tertius comparet & docet de iure ſuo, impedire facit reſtitutionem, vt tenuit Abb. & alij, quos collegerunt Moder. in tract. de acquir. poſſ. remed.j. num. 326. & 335. vbi etiam ampliat ſecundum opin. Iano. Cùm ergo Cęſar & fratres præſupponantur docuiſſe de iure ſuo & de antiquo ſpolio, impediunt fieri reſtitutionem Malateſtis. Altera via eſt & proprior ad præſentem caſum, quòd
2 † q̃n ſunt primò ſpoliatus, & ſecundò ſpoliatus poſſeſſione earundem rerum, & agamus cõtra vltimũ ſpoliātē, primò ſpoliatus eſt reſtituendus, vt tenent Imo. Alex. & alij, quos refert Creſcen. deciſ. 157. & per Dec. cõſ. 100.
Dixerunt tamen Domini videndum eſſe, an conſtet
3 de aliquo dolo, † participatione, vel colluſione dictorũ Cęſaris & fratrum in vltimo ſpolio commiſſo per Vbertinum, vt ex hoc recedēdum ſit à dictis concluſionibus ob aliquod prędictorum, vel quia dictum vltimum ſpolium ſit violentum vel attentatum, & ſic qualificatus, pp quas qualitates præfatę concluſiones veniāt euitandę.

ORADINI.

Camerinen. domorum. Veneris 9.Maij. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Natura emphyteoſis eſt, quòd vna generatio non præiudicet alij.*
2 *Pactum quòd prima generatio poſſit præiudicare ſecundę, & ſecunda tertię, quomodo intelligatur.*
3 *Maſculi exiſtentes in vna generatione non præferuntur fęminis exiſtentibus in præcedenti generatione. Contrarium vide ſupra in ſeq. deciſ.*

DECISIO VIII.

MAior pars Dominorum, omiſſis duabus primis difficultatibus, An res ſit diſponibilis, & an Io. Paulus voluerit diſponere, quia tota vis conſiſtit in tertia difficultate, An Io. Paulus potuit præiudicare D.Fęlici, tenuit, ipſum non potuiſſe præiudicare, quia
1 † natura emphyteoſis eſt, quod vna generatio non præiudicet alij. iuxta not. in l.quod dicitur, de verb.oblig. cum concord. Et non obſt. quatenus in hoc caſu eſt adiectũ pactum expreſſum, quòd prima generatio poſſit præiu-
2 dicare ſecundę, & ſecunda tertię. Nam † reſpondēt Domini, quòd hoc intelligitur quoad exiſtentes in ſequenti generatione, prout verba expreſſim dicunt, non autē, vt Io. Paulus exiſtens in prima generatione poſſit præiudicare D.Fęlici exiſtenti in ea prima generatione, iux. no. in l.quicquid aſtringendæ, de verb. oblig. & l.veteribus. ff. de pact. Nec ob. quatenus dicitur, quòd ſi Io. Paulus potuit præiudicare filijs maſculis in ſecunda generatione exiſtentibus, qui præferũtur fœminis, ergo multò magis potuit præiudicare fœminis exiſtentib. in ea.
3 generatione. Quia † tenentes hanc opinionem intelligebant hunc contractum, quòd maſculi exiſtentes in vna generatione præferri deberent fœminis exiſtentibus in ead. generatione, non autem, quòd maſculi exiſtentes in ſecunda generatione poſſint præferri fœminæ exiſtenti in præcedenti generatione, per notata per And. de Iſern. & rurſus non ob. quatenus aliqui ex Dominis dicebant, q̀ Io. Paulus potuit præiudicare Fœlici ex illa generali clauſula, ad habendum, &c. ſequens clauſula, cum hoc, quia cenſetur reſtringere clauſulam præcedentem generalem, ex not. per Salyc. in l.fin. verſic. ſi quidem. C. de pact. dotal. Accedit quòd ſi Io. Paulus voluiſſet diſponere vigore clauſulę generalis, videbatur requiri auctoritas Prioris, quæ non præſupponitur interueniſſe.
Dixerunt tñ Domini, q̀ ſi pars vult audiri ſuper duobus prædictis, videlicet quod dicta clauſula, cum hoc pacto, non ſtet reſtrictiuè, ſed potius ampliatiuè, & q̀ maſculi exiſtentes in ſequenti generatione ſint præferendi fęminis exiſtentib. in antecedēti generatione, audiatur.

ORADINI.

In eadem Camerinenſium domorum. Veneris 11.Maij. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Maſculi exiſtentes in ſecunda generatione præferuntur fœminis in prima generatione exiſtentibus.*
2 *Inueſtituram recipiens cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti.*

DECISIO IX.

STante reſeruatione ſuper hac difficultate in præcedenti poſitione, & ſtrictè quoad præſens dubium, Domini tenuerunt, q̀ maſculi exiſtentes in ſecunda generatione præferantur fœminis exiſtentib. in prima
1 † generatione, & ſic deinceps. & moti ſunt ex verbis inſtrumenti Inueſtituræ ibi, præferēdos ſemper maſculos, & per conſ. Corn. allegat. cũ concor. quę placuerũt Dñis, & nõ curarunt de illis verbis, legitime finiā. quia ſecundum aliquos continent expreſſionem eius quod tacitè ineſt, vel quia exiſtentibus maſculis generatio videtur finita quoad fęminas quæ excludũtur à ſucceſſione, nam maſculis non exiſtentibus veniunt fęminæ exiſtentes in præcedenti generatione: & ſic res in effectu non reuerteretur ad eccleſiam, niſi finita generatione. & confirmarunt hoc ex allegato ſtatuto ſi extabat ante inueſtiturā,
2 quia † recipiēs cenſetur ſe conformare cum eo. ex not. in l.cũ hęredes. §.cũ ita, ad Treb. ſed quid inde ſequatur, q̀ loquimur in maſculis exiſtentib. in ſcda generatione deſcendentibus ex maſculis primæ, & caſus præſens loquitur in maſculis ex fœminis. videantur præterea ea quæ fuerunt dicta in prima poſitione.

ORA-

O R A D I N I.

In eadem Camerinenſium domorum. Luna 3.Decembris. 1571.

S V M M A R I V M.

1 *Fœminæ poſitæ in prima generatione non intelliguntur vocatæ ſub conditione, ſi maſculi non diſponerent.*

D E C I S I O X.

Domini cũ duobus pręſuppoſitis. Primò, quòd verſ.& quod prima generatione, ſtet reſtrictiue ad poteſtatem alienandi. Altero, quòd filij maſculi nati ex fœminis excludantur ab iſta emphyteuſi,tenuerunt, Io.Paulum non potuiſſe præiudicare Felici, per ea quæ dicta fuerunt in prima reſolutione, & ex primo præſuppoſito tollitur fundamẽtum Dñorum
1 de Matheucijs, quòd † fœminæ ſunt vocatæ ſub conditione, ſi maſculi non diſponerent, quia hoc non videbatur procedere in D.Felice, quæ erat in prima generatione, & per ea quæ fuerunt dicta in alijs deciſionibus. ſed poſſet illud procedere in fœminis exiſtentibus in alijs generationibus. Nec ſecundum Dominos oportet ingredi illam difficultatem ad excludendum argumentũ à contrario ſenſu, quia procedit in ſenſu directo, [Reſponderunt etiam aliqui ad illud de clauſula generali quòd illa proderat Franciſco primo acquirenti, non autem deſcendentibus eius propter verba inſtrumenti. Qui etiam dixerunt, quòd ſi pars vult audiri, quòd poterit dubitari.

O R A D I N I.

In eadem Camerinenſium domorum. Die 18.Aprilis. 1572.

S V M M A R I V M.

1 *Contrahentes in dubio cenſentur velle contrahere ſecundum naturam contractus, & diſpoſitionem iuris communis.*
2 *Diſpoſitio ſpecialis in dubio non reſtringit præcedentem generalem.*
3 *Clauſula ſpecialis magis attendenda eſt quàm generalis.*

D E C I S I O XI.

Quoad primam partẽ maior pars renuit, quòd clauſula,ad habẽdum, non det facultatem diſponendi Io. Paulo exiſtenti in ſecunda generatione, ſed Franciſco tantum primo acquirenti, quia intellexit d.clauſulã concedere facultatem ipſi Franciſco. Primò, per illa verba, quicquid d.Franciſco placuerit &c. quæ perſonalia ſunt per allegata per Aym.conſ.
1 98.nu.8.Secundò, quia † in dubio contrahentes cenſentur velle contrahere & diſponere ſm naturam contractus & diſpoſitionẽ iuris cõis de en loquentis.iuxta not. in l.ſi duo,de acq. hæred.in l.hæredes mei.§.cum, ita ad Trebel.ſed huiuſmodi facultas ſm prædictos terminos datur primo acquirenti tãtum & non alijs, vt tradunt Doct.in l.quod dicitur,de verb.oblig. Tertiò, quia cùm in d.inſtrumento in principali parte diſpoſitiua detur ius alijs perſonis quàm Franciſco, non eſt veriſimile qđ contrahentes per hmôi clauſulam poſitam acceſſoriæ voluerint præindicare illis. Quæ duo confirmantur ex ijs quæ tradit Dec.conſ.521.col.4.ſub nu.11.verſ.vlt. non obſtant illa verba, & nu.15. Quartò, quia ſi hmôi clauſula intelligeretur generaliter, quòd oĩbus eſſet data facultas diſponendi, ſequẽs clauſula, cum pacto, eſſet ſuperflua & nihil operaretur contra doctrinam Bal. in rub.C.de contrahen.emp.q.9.

Non obſtant illa verba, & vſque ind. tertiam generationem, ex quib. minor pars ſentiebat contrariũ. Quia fuit reſponſum intelligi debere, quòd Franc. poſſet aliénare in præiudiciũ ſequentium generationum & non vltra.qui intellectus probabilior eſſe vř, quia eſt conformis naturæ contractus & iuri cõi & minus præiudicat cæteris. Quintò accedit, quia cũ Dñi de Matheucijs ſunt dẽt ſe i verbis inſtri, cõtra eos fieri debet interpretatio, l.veterib.ff.de pac. & in emphyteoſi Alex.conſ. .lib. .

In ſecunda parte Dñi omnes tenuerunt, quod verſ. & cum hoc pacto, ſtet declaratiue & in effectu reſtrictiue, & dato φ præcedens clauſula ad habendum &c. ſtaret generaliter.& moti ſunt pp illa verba, cũ hoc pacto, quæ ex propria vi reſtringuntur, & quia alias hic verſ. eſſet ſuperfluus. Nec obſt. φ diſpoſitio ſpecialis non reſtringat præcedentẽ generalẽ. ex reg.l.regula.§.& licet.
2 ff.de iur.& fac.igno.Dec.conſ.69.col.antepen.in j.dub. & 115.col.3.verſ.vlt.non obſtat. Quia † hoc procedit in dubio: ſed hic res eſt clara pp contextũ verborum, quia ſi erat conceſſa facultas vnicuique diſponendi, ad quid opus erat addere pactum, φ vna generatio poſſet præiu-
3 dicare alteri? Confirmabant † aliqui prędicta ex doctrina Salyc.in l.ſi.§.& ſi quidem.C.de pact.conuen.qui potius attendit clauſulas ſpeciales quàm generales.

O R A D I N I.

Romanenſis beneficiatus Sancti Petri. Die 16.Iunij. 1561.

S V M M A R I V M.

1 *Ceſſio regreſſus facta ab eo qui eſt priuatus omnibus beneficijs, eſt nulla.*
2 *Papa in atrocibus poteſt concedere facultatem procedendi ſine ordine iuris ſeruato.*
3 *Citatus ad domum non debet amplius citari.*
4 *Facultas procedendi ſine ordine iuris ſeruato, tollit teſtium repetitionem.*
5 *Condemnatio facta ex contumacia probat priuationem, licet non probet delictum.*

D E C I S I O XII.

1 Concluſum fuit pro validitate ſnę ex facultatib. quæ ſunt ampliſſimæ, in qua † ſnia cum fuerit ille priuatus oĩbus beneficijs, ſequitur φ ceſſio regreſſus deinde ab eo facta nulla fuerit, cũ eſſet iã priuatus.Non obſt.quæ in contrariũ adducuntur. Primò,
2 quòd † Papa non poſſit concedere facultatem ita procedendi.Caſtr.in l.ad peremptorium,nu.5.& 6.de re iud. Nam ſuperflua eſt hæc dubitatio præſertim in atrocibus, prout eſt hoc crimen. Afflict.deciſ.391.& deinde non tollitur hic citatio & defenſio, vt patet ex facul tatibus.
3 Secũdò, qđ dicitur, † citationem nõ rectè factam, quia nõ fuit perquiſitus in vrbe anteq̃ citaretur domi. vt per Tiraq de retrac.§.9.gl.11.nu.10. Reſp.imò contrarium à multis affirmari, vt nõ ſit neceſſaria alia perquiſitio. Soci.fallent.53.in vlt.fallent. Tiraquel.vbi ſupra, pag.486. numero 56. Deinde in caſu noſtro verba facultatũ ſunt clara, & tollunt hanc dubitationem,

dum dicunt prima vice ad domum cum alijs verbis ſimilibus.

De alio quod dicitur, non eſſe recte condemnatum,
4 quia non fuerunt repetiti teſtes: reſp. † & hoc tolli ex verbis facultatum, dum dicunt, nullo iuris ordine, nulla que præcedente infamia, nulloque proceſſu inquirẽte. Quartò quod dicitur, licet eſſet condemnatus, tamẽ non ideo probari delictum, cùm ſit ex contumacia nec nocere inter alios, Ruin. conſ. 19. num. 7. lib. 3. Alciat.
5 reg. 3. præſump. 22. reſp. licet † non probetur delictum, tamen probare priuationem quod ſufficit. Alex. in l. ſæpe, nu. 64. de re iud. Quintò quod dicitur, non eſſe ſtatum huic ſententiæ, niſi conſtito de eius iuſtitia: reſp. ex facultatibus hoc tolli, quæ nimis ſunt amplæ. Vnde ab eis non poſſumus recedere.

ORADINI.

Piſanenſis liquidationis fructuum. Die Mercurij 13. Iunij. 1571.

SVMMARIVM.

1 Tenens bona tanquam affrancata contra iuris diſpoſitionem, dicitur eſſe in mala fide.

2 Affrancatio facta contra iuris diſpoſitionem an ſaltem ſubſtineatur in vita illius, cuius erant bona affrancata.

DECISIO XIII.

Domini dixerunt in propoſito, duas eſſe difficultates. Prima, an Zenobius fuerit in bona fide. Et in hoc concluſerunt, quòd excepto primo anno, in reliquis non fuit in bona fide, quia debebat petere poſt annum ab Archiepiſcopo beneplacitũ Papæ.
1 Vnde cum hoc non fecerit, & tenuerit bona † tanquam affrancata cõtra iuris diſpoſitionem, dicitur eſſe in mala fide: & ideo non poteſt lucrari fructus ex hoc capite, in primo autem anno propter conuentionem, & promiſſionem Archiepiſcopi cauſatur in eo bona fides.
2 Altera difficultas eſt, an affrancatio † ſubſtineatur ſaltem in vita Archiepiſcopi. & Dñi dixerunt, materiam eſſe difficilem propter contradictionem Doct. & dato quod cõis opin. teneat valere, iuxta tradita per Doct. in auth. qui rem. C. de ſacroſanc. eccleſ. Tamen poſſent accommodari limitationes, de quibus per Dec. ibi, & per Soci. & Alciat. in l. 3. §. ſed ſi, de verb. oblig. ſed vtrunque ſic Dñi volunt videre ſtricte, an Archiepiſcopus patiendo Zenobium percipere fructus, ſibi præiudicauerit, ita quòd Zenobius eos lucratus fuerit, iuxta illud quod dicitur, quòd Prælatus poteſt diſponere de fructibus in vita ſua, maximè quia Archiepiſcopus accepit ſcuta mille, & eis fuit cõtentus & non petijt fructus à Zenobio.

ORADINI.

Piſanenſis liquidationis fructuum. Lunæ 15. Octobris. 1571.

SVMMARIVM.

1 Contractus affrancationis factus contra iuris diſpoſitionem, dicitur eſſe nullus.

2 Emens bona eccleſiæ ſine ſolemnitatibus, & propria licentia dicitur, eſſe in mala fide.

3 Bona eccleſiæ nulliter alienata poſſunt repeti vnà cum fructibus.

4 Prælatus quando dicatur non eſſe dominus fructuum.

5 Alienans rem eccleſiaſticam licèt conſentiat, repetit rem cum fructibus, etiam quod alleget turpitudinem ſuam.

6 Emens bona eccleſiaſtica, ex quo emptio ſit nulla, poteſt repetere pretium ab hæredibus alienantis.

DECISIO XIIII.

Concluſum fuit, Archiepiſcopũ nec ſibi nec eccleſiæ præiudicaſſe, patiẽdo, Zenobium per 12. annos in circa percipere fructus, de quibus agi
1 tur. pro qua reſolutione Domini præmiſerunt, † huiuſmodi contractum affrancationis eſſe nullum. c. nulli liceat. 12. q. 2. c. ſi quis presbyter, & ibi Abb. in 4. not. de reb. eccleſ. non alien. & maxime hodie, ſtante extrauag. Pauli Secundi. & hoc fuit determinatum per ſententiã diffinitiuam quæ tranſiuit in rem iudicatam, & facta executio, quia bona ſunt reſtituta eccleſiæ. Nec ſubſtinetur hic cõtractus, quia factus fuit, ſaluo beneplacito ſedis Apoſtolicæ, quia de eo nõ conſtat, nec præſumitur
2 impetratum ex hoc breui tempore. Secundò, quia † Zenobius videtur eſſe in mala fide emendo bona eccleſiæ ſine ſolemnitatibus & propria licẽtia. c. qui cõtra iura, de reg. iur. in 6. cũ concord. & not. in d. c. ſi quis presbyterorum, in fi. per Gloſ. Abb. & alios. Nec excuſatur ex eo quod Archiepiſcopus promiſit impetrare beneplacitum, & quod dictum magni viri præſtet bonã fidem, & quod potuerit credere, Archiepiſcopum fratrẽ ſuum impetraſſe. Quia hoc poſſet procedere, ſi verè Archiepſ. atteſtatus fuiſſet, ſe impetraſſe beneplacitum, quod nõ apparet: & imputandum eſt Zenobio, ſi poſt annum datum Archiepiſcopo ad impetrandum beneplacitũ, non perquiſiuerit ab eo, an impetraſſet illud. Cùm igitur huiuſmodi cõtractus ſit nullus, & Zenobius in mala fide,
3 ſuccedũt iura quæ volunt, † rem eccleſiæ nulliter alienatam poſſe repeti vnà cum fructib. d. c. nulli liceat, & d. c. ſi quis presbyterorum, cum concord. quod habet locum etiam in ipſo alienante, vt in d. c. ſi quis presbyterorum. quæ iura cùm indiſtinctè loquantur, excludunt illud quod allegatur, quòd patientia alienantis ſibi præiudicet in fructibus, quia ſi hoc eſſet verum, alienator non repeteret eos. Et prædictis non obſt. quod Archiepiſcopus ſit dominus fructuũ, & poſſit de eis diſponere. Gloſ. & Doc. in c. præſenti, de offic. ordin. in 6. Rot. in antiq. de teſtam. deciſ. 3. cum pluribus quæ allegantur.
4 Quia reſp. Primò, quòd † hoc procedit, quando prælatus ſimpliciter diſponit de fructibus: ſecus, quando cõſecutiuè, alienãdo nulliter bona eccleſiæ. Secũdò, quòd hoc procederet, quando conſtaret clare de cõſenſu Archiepiſcopi donantis, qui non interuenit in hoc, nã conſenſit quod Zenobius perciperet fructus ſub conditione, ſaluo beneplacito. Vnde cùm illud non fuerit impetratum, ceſſat eius cõſenſus. Nec releuat, quòd ipſe debebat illud impetrare, & imputandum ſit ei quòd nõ
5 impetrauerit. Quia † hoc non ſufficit. Ideo videmus, ꝙ alienans licèt conſentiat, repetit rem cum fructibus, etiam quod alleget turpitudinem ſuam, vt notabiliter declarat Abb. in d. c. ſi quis presbyterorum, in notab. Minus obſt. ꝙ Archiepiſcopus acceperit mille ſcuta.
6 Quia Zenobius † poteſt repetere ab hæredib. iuxta trad. per Canoniſtas in d. c. ſi quis presbyterorũ. Et ex his & notatis in ſupra allegatis iurib. tolluntur, multa quæ allegantur & de cõſenſu & de patiẽtia Archiepi, & de bona fide Zenobij. Et ſi diceretur quòd dato pro nullo huiuſmodi cõtractu, Zenobius nõ teneatur reſtituere fructus, quia remanet inſtrumẽtũ emphyteoſis, quod ſibi patrocinatur.

patrocinatur. Reſponderunt Domini, quod hoc eſt vi-
dendum particulariter, an ſit talis conceſſio, vt excuſet
eum à reſtitutione fructuum, & ſi nō in totum, ſaltem
in eo, quòd liquidatio pretij fructuum excederet valo-
rem frumenti, quod ex d. conceſſione præſtare Zano-
bius tenebatur.

ORADINI.

Vrbeuetan. Caſtrorum. Veneris 11. Ianuarij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Contrauenient contractui non poteſt ſe ex eo iuuare.*
2 *Clauſula, rato manente contractu, non prodeſt facienti contra contractum.*
3 *Clauſula, toties quoties, non prodeſt contrauenienti: ſed benè nocet quoad pœnam committendam.*
4 *Clauſula, qua pœna ſoluta, intelligitur in fauorem obſeruantis.*
5 *Dictio ſemper, operatur in fauorem obſeruantis.*
6 *Pœna ſi loco contractus ſuccedit, habetur pro obſeruatione contractus.*

DECISIO XV.

FVit determinatum, quod D. Lucas non poſſit ſe iu-
1 uare † conuentione prædicta, agendo ex ea, quia
ipſe contrauenit, & hoc probatur ex pluribus re-
gulis iuris cõmunis, iux. no. in l. cùm proponas, la 2. C.
de pact. & in l. quæro. §. inter locatorem. ff. locat. & in l.
qui fidem. ff. de tranſact. Neq; ob. primò clauſula præ-
2 fata, rato manente contractu, quia † non prodeſt veniē-
ti & facienti contra contractum, ſed obſeruanti illum.
gl. vlt. communiter approbata in d. l. qui fidem & in d. l.
cùm proponas. cum concordant.
3 Secundò non ob. clauſula, toties † quoties, iuxta
opinionem Salyc. in l. quoties. la prima, num. 6. C. de fi-
deicommiſſ. quia eius opinio videtur reprobata, vt per
Alex. in l. ſemel mora, nu. 4. & 5. ff. ſolu. matrim. & nota-
biliter tradit Rimin. in d. l. cùm proponas, & lib. 1. con-
ſil. 22. vbi dicit ita iudicatum. Corne. conſil. 51. lib. 1.
quia illa clauſula operatur, vt pœna pluries committa-
tur, & peti poſſet, & ſic vt noceat contrauenienti, non
vt ei proſit.
4 Tertiò non ob. clauſula. † qua pœna ſoluta, quia illa
ſimiliter intelligitur in fauorem obſeruantis, non con-
trauenientis, Alex. conſi. 132. col. 1. ver. circa ſecundum
dubium, lib. 4.
Nec ob. dictio, ſemper, quia intelligitur omni caſu in
5 fauorem † obſeruantis. Minus ob. quod pœna habeatur
6 pro obſeruatione cõtractus, † quia hoc procederet, quā
do pœna loco contractus ſuccederet, & hæc opinio vi-
ſa fuit Dominis magis recepta, & humanior. Accedit
quod Salyc. in d. l. quoties, loquitur per verbum, forſan,
& in d. l. cùm proponas. in fine, non videtur ſimpliciter
tranſire cum eo, quod dicit in d. l. quoties.

ORADINI.

Callaguritan. congruarum portionum. Lunæ 21. Maij. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Curam animarum de ordinaria poteſtate exercentes, ſi beneficia ſimplicia, quæ habent, non ſufficiunt ad congruam ſuſtentationem, debent habere congruam portionem.*
2 *Fallit, niſi ad nutum Abbatis exerceant, vt nu. 2.*
3 *Facultas apponendi capellanos perpetuos non releuat, vt debeat congrua portio aſſignari.*

DECISIO XVI.

DOmini, omiſſis multis, quæ in facto, & in iure
1 adducuntur, concluſerunt, † quòd aut obtinen
tes hęc beneficia ſimplicia exercent curam ani
marum, quę non poteſt auferri ab eiſdem, & emolumē
ta quæ percipiunt, non ſufficiunt ad congruam ſuſten
tationem, & tunc debēt habere congruam portionem,
cùm ſubſtineant onus curæ, ex his quæ tradit Re-
buff. de congrua portione, nume. 68. & quia videntur
quodammodo eſſe Vicarij perpetui. Rot. in antiq. de-
ciſ. ... faciunt tradita per Rebuf. de Vicarijs perpetuis.
num. 5. cum pluribus ſeq. & hoc tantò magis procedit,
quantò beneficia hęc ſunt perpetua & beneficiati appo
2 nūt Capellanos. At † prædicta ceſſant, quādo beneficia-
ti talem non exercent curam animarum, vel ſi exercēt,
hoc faciunt ad nutum Abbatis, qui, vt ſibi videtur com
mittit & aufert eis curam, & tunc non poſſunt petere
congruam portionem, quia in eis ceſſat fundamentum
oneris curæ, quæ eſt cauſa, vt aſſignetur congrua por-
3 tio, per ea quæ allegantur pro Abbate. Nec † perpetui-
tas, vt facultas apponendi Capellanos hoc caſu releuat,
quia ea non ſunt in cauſa præcipua, vt debeatur con-
grua portio.

ORADINI.

In eadem Callaguritan. congruarum. Veneris 16. Nouembris. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia præſumuntur eſſe ſine cura ex multis.*
2 *Beneficia curata non diuiduntur per medias, tertias, & quartas.*
3 *Beneficia ſęcularia perpetua ac etiam patrimonialia non præſumuntur habere curam animarum.*
4 *Beneficia curata non dicuntur ex eo quòd quis poſſit apponere capellanos: immo totum è contra.*
5 *Oratio indefinita prolata à teſtibus non ęquipollet vniuerſali.*

DECISIO XVII.

FVit concluſum per omnes Dominos, quòd non
conſtat, quòd omnes beneficiati in dictis eccle-
ſijs exerceant ſimul curam, ita vt intret pro eis ſu
prædicta deciſio ad effectum, de quo agitur, ſcilicet, vt
dictis beneficiatis debeatur congrua portio de iure cō-
muni, ſed quòd cura committatur ab Abbate vni ex di
ctis beneficiatis, & quòd ille dicitur parochus, ſiue cu-
ratus. Et moti ſunt Domini, quia in hoc caſu plura con
1 currunt, primò, † concluſio iuris, quod beneficia præſu
mantur eſſe ſine cura. Ægid. deciſ. 676. incip. ſi impe-
trans. Staphil. in 2. par. in ti. de quali. & ſtat. benefic. in
prin. Secundò, quia omnes teſtes etiam ipſorum bene-
ficiatorum deponunt, quòd beneficia in dictis locis ſunt
ſimplicia, ergo ſequitur, quod ſunt ſine cura. Staphil. in
d. loco. Rebuff. in pract. benef. in prima par. in tit. quòd
duplex ſit beneficium. Tertiò, quia notorium eſt tam
in regno Hiſpaniarum, quàm in curia, & ita atteſtatur
practici

practici in diuerſis locis, & dicunt teſtes examinati,
quod in diœceſ. Callaguritan. beneficia non ſunt cu-
rata duobus exceptis, videlicet, Eccleſia de ſancta pia,
ſed cura eſt apud epiſcopum, & apud clericum cui epi-
ſcopus curam demandat. Cum ergo hæc beneficia ſint
in diœceſi Callaguritan. dicuntur eſſe ſine cura, & in
eis videtur Abbas eſſe loco epiſcopi, & ideo ipſe deman
dat curam, vt dicunt pleriq; teſtes. Quartò, quia multi
teſtes deponunt, quod Abbas mandat curam vni ex di
ctis beneficiatis, qui eam exercet, & ille appellatur cu-
rans, & modo rector, & modo parochus, vt de vltima
deponunt aliqui teſtes beneficiatorum, præſertim 26.
27. 28. de quibus in quarto præſuppoſito, & de alijs
alij teſtes. Vnde ſequitur, quod non omnes dicti benefi
ciati exercent curam, & iſte ſtatus eſt attendendus per
allegata in principio duobus fundamentis, & no. in ca.
cum non ignores, de præbē. Quintò, faciunt verba poſi
ta in inſtrumento compromiſſi de quibus in præſuppo
ſito 18. in quo clare hæc omnia ab ipſis partib. ſ. Abba-
te & beneficiatis narrantur, & hoc intellexerunt Do-
mini, præſuppoſito, quod inſtrumentum ſit in forma
2 probâte. Sextò, quia † bñficiati in articulis vt in 19. præ
ſuppoſito, ponunt, quod hæc beneficia ſint ſimplicia, &
quod diuiduntur per medias, tertias, & quartas, quòd
eſt argumentum, quòd beneficia non ſunt curata, cum
ea non ſoleant diuidi, vt in tit. vt eccleſiaſtica benefic.
no. in d. c. de maiorib. de præbēdis. Septimò accedit, qđ
vnus ex dictis beneficiatis poſuit in articulis remiſſiua,
quod in dictis eccleſijs conſueuit cura animarum vni
committi, cui vltra ordinarios fructus ſui beneficij da
tur alia portio ꝓ cura, vt in præſuppoſito. 20. Ergo aper
te fatetur, quod omnes beneficiati nō exercent curam,
ſed ille cui Abbas illam committit. Nec ob. reuocatio
confeſſionum per Garziam Michaelem, tum quia fuit
facta poſt ſupra dictam reſolutionem, & ſic intempeſti
ue, & eò magis, quia idem probatur per teſtes, tū quia
non allegatur iſta confeſſio pro fundamēto præcipuo,
ſed pro cōfirmatione. Octauò, ꝑdicta oīa confirmātur,
quia teſtes beneficiatorum de quibus in præſuppoſito
22. & multi alij, dicunt, quod Abbas & Monaci perci-
piunt omnes decimas: ergo conſequens eſt, quod bene-
ficia non ſint curata, nec in eis exerceať cura principa-
liter, & naturaliter, quia obtinētes ipſi perciperent de-
cimas, cum decimæ de iure debeantur obtinentib. be-
neficia curata, tot. ti. de decimis. Nonò, accedit qđ Do-
mini in d. deci. conſiderarunt exercitiū curæ, quod nō
poſſit conferre, & tamē in pluribus præſuppoſitis ex-
preſſe conſtat, quòd Abbas committit, & aufert curam
vni, vel alijs beneficiatis. Decimò, quia in literis colla-
tionis, de qua in 15. præſuppoſito, apparet, quod Abbas
confert beneficium, & forſan cōfert curam, & ſic iniū
gitur cura & eius exercitium connexè ipſi beneficio,
quia ſufficeret illud contuliſſe. Ex quibus firma rema-
net concluſio cōtra beneficiatos. Et non ob. qđ dicta be
neficia ſint ſæcularia perpetua, ac etiam ſecūdū multos
teſtes patrimonialia, vt in ſecundo præſuppoſito, &
5 alijs. Quia † ex iſtis non infertur, quòd beneficia ha-
beant curam animarum, & quod ea obtinentes curam
exerceant, maxime, cū conſtet, quòd ea ſint ſimplicia,
vt apparet ex deductis in principio. Secundò non ob.
quòd aliqui teſtes dicant, beneficiatos poſſe apponere
4 in dictis locis Capellanos, quia † non ſequitur, quod p
hoc ſint curata, vel quod ponentes exerceant curā, im-
mo ex hoc ſumitur argumentum, quod non incumbat
eis cura, quia regulariter curati non poſſunt recedere à
beneficio, & ponere in eo Capellanos, vt in toto tit. de
cleric. non reſiden. & præſertim in ca. extirpandæ. §. qui
vero. Abb. nu. 12. de præben. Tertiò non ob. quod Ab-
bas poſuit in 26. interrogatorio, vt in præſuppoſito 18.
quod Abbates conſueuerunt dare congruas portiones,
quaſi ex hoc colligatur, quod ex hoc exerceant curam:
quia reſpon. quod in hoc puncto diſputatur de cōgrua
portione debita de iure communi, vt in alia deciſione
fuit tractatum, non autem de ea quam ex conſuetudi-
ne Abbates præſtare ſolent, quia eam volunt tradere,
ſed beneficiati recuſant accipere ipſam, ideo cœpta fuit
1 iſta quæſtio, & diſputatio. Poſtremò non ob. illud præ-
cipuum fundamentum quo nituntur beneficiati, quod
quàmplures teſtes eorum deponunt, quòd beneficiati
exercent curā, ſeu adminiſtrāt ſacramenta, & ſic infert
exercitium curæ eſſe apud omnes. Quia reſpon. Primò,
quòd non ſequitur, quòd omnes beneficiati curā exer
5 ceant, quia † oratio indefinita prolata à teſtibus non
æquipollet vniuerſali, vt tradunt Innocen. Abb. & Fely.
in c. auditis. de præſcrip. Alex. conſil. 7. lib. . . & conſilio
210. lib. 2. Dec. conſil. 100. Curt. iun. conſi. 17. num. 14.
Secundò reſpō. quod teſtes poſſunt intelligi, quod om-
nes exercent, non inſimul, vt dubium requirit, ſed ſuc-
ceſſiue prout Abbas curam committit, quæ interpreta
tio poteſt admitti, quia in rei veritate conſtat, quòd nō
omnes ſimul exercent, ſed illi quibus Abbas commit-
tit. Tertiò reſpon. quòd teſtes non omnino ſimpliciter
dicunt, quòd beneficiati exerceant curam, & admini-
ſtrent ſacramenta, & deſeruiant dictis eccleſijs, & ſic ve
re ſentiunt, quòd vnus ſit curatus. Quæ omnia confir-
mantur, quia aliqui teſtes beneficiatorum ſpecifice lo
quuntur de parocho, vt fuit dictum in 4. fundamento.
Et aduertatur, quod pro parte Abbatis in facto fuit di
ctum, quod iſti teſtes loquuntur ſub numero plurali
continente plures beneficiatos confuſe de prædictis ec
cleſijs, & tamen ſunt aliquæ in quibus pauciores vicini
exiſtunt, ita vt vnus curatus ſuperabundet.

ORADINI.

*Roman. vinearum de Maximis. Veneris
30. Maij. 1567.*

SVMMARIVM.

1 *Teſtamenti occultatio probari poteſt per vnum teſtem deponentem de certa ſcientia.*
2 *Inditia, & coniecturæ ſufficiunt in probatione occultationis teſtamenti.*
3 *Generalis direptio alicuius loci probat caſum amiſſionis.*

DECISIO XVIII.

FVit reſolutum, tres cauſas exprimi in proteſtatio-
ne. Prima, quod Lucas non retinebat teſtamen-
tum apud ſe. Secunda, quod nolebat illud reſti-
tuere, niſi fieret ratificatio venditionis vineæ. Tertia, qđ
originale erat deperditum propter ſaccum vrbis, &
1 quod duæ primæ probantur concludenter, quia † oc-
cultatio teſtamenti probari poteſt per vnum teſtem de-
ponentem de certa ſcientia, & alium de confeſſione, vt
in propoſito tradit Paris poſt eos quos citat conſil. 57.
lib. 2. q duo teſtes adſunt in hoc caſu videlicet, Alexan-
der Maroncellus, & D. Magdalena, & quia occultatio
ſcripturæ eſt difficilis probationis, vt de ſe patet, & per
2 Pariſ. ibi, & † ideo ſufficiunt inditia, & coniecturæ. Ale
xan. conſil. 69. lib. 2. & ſecundum aliquos etiam teſtes
ſingulares. Curt. iun. conſil. 64. nume. 8. In hoc autem
caſu

caſu ſunt prędicti duo teſtes. confirmantur prædicta,
quia in inſtrumento ratificationis acceptatæ per Lucã
D. Margarita renunciat omnibus proteſtationibus, quæ
res multum mouebat Dominos. Accedit publicatio ex-
communicationis, & magna veriſimilitudo cum rei
euentu. Et quia non eſt credendum, Margaritam potuiſ-
ſe adduci ad ratificandum, ſi teſtamentum aliunde con-
ſequi potuiſſet. Quoad tertiã cauſam de amiſſione ori-
ginalis, fuit dictum conſtare de ea, quia direptio vrbis
3 eſt res notoria, & † cum fuerit generalis, ſatis videtur
probare caſum amiſſionis, per ea quæ trad. Ange. in l. ſi
quis ex argentarijs. §. prætor. ff. de eden. licèt in particu-
lari caſu aliud eſſet.

O R A D I N I.

Roman. Vineæ de Maximis. Lunæ 22. Martij. 1568.

S V M M A R I V M.

1 *Obreptio non cadit in narratione concernente ius.*
2 *Ratificatio non impedit abſolutionem.*
3 *Occultans teſtamentum originale poteſt puniri de dolo.*
4 *Reſcriptum quando continet plura, ſufficit ratificare ali-
qua ex eis.*
5 *Periurium quod concernit fauorem, & intereſſe partis, po-
teſt remitti.*

D E C I S I O XIX.

FVit concluſum, D. Margaritam vigore vltimæ cõ-
miſſionis poſſe abſolui, quia licèt plura narrentur
in commiſſione, & ea ſignata, fuerit cõſtitum de
1 aſſertis, tamen conſiderandum eſt, quòd † aliqua narra-
ta concernunt ius, & in his non cadit obreptio, cum ſi-
gnatura, q̃ ſunt iuris intelligat. aliqua ex narratis ſunt
facti, & iſta videntur de facto verificari, & primo loco
aduertatur, quòd iuramentum adhibitum in inſtrumẽ-
to ratificationis, quatenus concernit, quòd Margarita
non fecerit proteſtationem, non videtur multum atten
dendum ex his, quæ aliàs dicta fuerunt: & eò magis, ꝙ
ipſa non aſſeruit ſimpliciter ſe non feciſſe proteſtatio-
nem: ſed ſubdit, quòd quatenus fecerit, renunciabat ei-
dem. Secundò, quòd geſta in capitolio non omnino cla-
re inducunt litem: & non obſtat ratificatio Margaritæ,
quia ante eam impetrauerat abſolutionem, & ratifican-
2 do dat mandatum. Vnde † ratificatio non impedit abſo
lutionem. Imo. conſil. 132. nume. 8. Tertiò, verum eſt, ꝙ
aduerſarij non appellarunt ab abſolutione. Nec obſtat,
quatenus dicitur hoc de iure non releuare, quia ſignatu
ra potuit hoc intelligere. Quartò, quatenus fuit narra-
tum, quòd Lucas per fraudem, & fallaciam induxerit
oratricem ad ratificandum, fuit reſponſum plurib. mo-
dis. Primò, quod non fuit narratum ſimpliciter de falla
cia, & fraude, ſed vlterius fuit proceſſum, quòd hoc con
ſiſtebat in occultando teſtamento quodam originale,
3 quod † factum habet in ſe fraudem, & fallaciam in tan-
tum, quòd faciens puniri poſſit. Rebuf. de pacif. poſſ. nu-
me. 90. Secundò, quòd in iſta occultatione facta ad im-
pediendum, ne Margarita poſſet agere, ineſt aliquis do-
lus ſaltem re ipſa, quo caſu abſolutio non videtur neceſ-
ſaria, ſecundum magis communem opinionem. Confir
mantur prædicta, quia in ſupplicatione adijcitur illa
clauſula, conſtito ſummarie, & quantum ſibi ſufficere vi
debitur. Et quia iam fuit reſolutum, Lucam induxiſſe
Margaritam ad ratificandum occultando teſtamentum
4 originale. Addebant aliqui, quod † quando reſcriptum
continet plura, ſufficit ratificare aliqua ex eis ſi reſcribẽs
ex eis motus fuiſſet, vt in nou. deci. 7. de reſcrip. Et ideo
ſufficit in hoc reſcripto verificare illam clauſulam occul
tationis ſcripturarum, quæ eſt magna, faciunt no. per
Bar. in l. Paulus. de falſis. Et ex his reſpondetur, quatenus
fuit narratum, Margaritam fuiſſe abſolutam, quia hoc
apparet ex ſupra dictis. Et illud de remiſſione periurij
5 reſpondetur poſſe remitti, quia † concernit fauorem, &
intereſſe partis. Soc. in l. prima, colum. pen. ff. ſolu. matri-
mo. Gozadi. conſil. 28. colum. 4. Aym. conſi. 151. nu. 9.

O R A D I N I.

Roman. Vinearum de Maximis. Lunæ
23. Ianuarij. 1570.

S V M M A R I V M.

1 *Prohibitus alienare non incidit in pœnam fideicommiſſi,
niſi ſciens prohibitionem alienauerit.*
2 *Scientia prohibitionis alienationis, quando non requi-
ratur.*

D E C I S I O XX.

DOmini reſtrinxerunt difficultates ad duos arti-
culos principales.

Primus eſt, an intret fideicommiſſum in fauo
rem D. Margaritæ ex venditione facta per Iacobum in
Lucam. & in hoc tenuerunt non intrare, quia non con-
ſtat de ſciẽtia ipſius Iacobi, ꝙ teſtator prohibuerit alie-
nationem; quia circunſtantiæ, quæ allegantur, non con-
tendunt ad ſcientiam, immo potius ſuadent ignorantiã
propter ætatem. Et quia ex proteſtatione hoc colligitur,
& quia erat locus ſucceſſioni ab inteſtato nõ extante te-
1 ſtamento, iux. no. in §. duo fratres. Prohibitus † autẽ alie-
nare non incidit in pœnam grauaminis fideicommiſſi,
niſi ſciens prohibitionem alienauerit, per allegata ꝓ do
minis de Maximis. Nec obſtant ad deducta pro Marga-
rita, per ea, quæ notat Pau. de Caſt. in l. vlt. §. fi. de lega. 2.
cum concord. quod non requiratur ſcientia, quãdo con
currunt fideicommiſſum, & expreſſa prohibitio aliena-
2 tionis, quia † Domini reſponderunt hoc procedere quo
ad terminos d. §. vlt. Et quoad validitatem contractus, &
repetitionem pretij: ſecus verò quoad fideicommiſſum
inducendum, & dixerunt, quòd ita loquuntur allegatę
auctoritates.

Secundus articulus eſt, an intret fideicommiſſum ex
eo quòd dicitur, Iacobum effectum maiorem habuiſſe
notitiam prohibitionis, & nihilominus vẽditionem ratã
habuiſſe. Et in hoc aliqui inclinabant pro ſufficiẽti rati-
ficatione per allegata pro Margarita, ſed qa aliqui ſub-
ridebant propter multas circunſtantias facti, fuit ordi-
natum, quòd ſuper hoc ſecundo detur dubium particu-
lare diſtinctis temporibus cum copia teſtium, & articu-
lorum ad propoſitum facientium.

O R A D I N I.

Roman. Vinearum de Maximis. Lunæ 5. Martij. 1571.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio §. fi. l. vlt. ff. de lega. 2. non habet locum in prohi-
bitione expreſſa facta à teſtatore.*
2 *Alienatio à principio valet in tacita prohibitione.*

Diſpoſitio

3 *Diſpoſitio dicti §.fi. videtur exorbitans à regulis iuris communis.*
4 *Pœna regulariter non imponitur ignoranti.*

DECISIO XXI.

FVit concluſum, quòd magis communis, & verior
1 opinio ſit, quòd † diſpoſitio d.§.fi.l.vlt.ff. de leg. 2.
non habeat locum in prohibitione expreſſa facta
à teſtatore, vt apparet ex auctoritatibus allegatis per in-
formantes. Nec obſtat quatenus dicitur, quòd Alexand.
dixit cõtrariam opinionem eſſe communem, quia ipſe
loquitur, non in hoc caſu, ſed contra opinionem Bal.
qui dicebat, d.§. loqui in ignorantia procedente à facto
teſtatoris tantùm. Et ſimiliter Corne. qui loquitur, quòd
d.§.fi. limitat auth. res quæ. & §. ſed quia, l.fi.C.com. de le-
ga. quę iura loquũtur in prohibitione tacita de nõ alie-
nando, facta à lege, non à teſtatore. Et hæc opinio proba
2 bilior eſt, quia † in prohibitione tacita alienatio à prin-
cipio valet: & ideo ſi eueniente conditione lex tollerat
alienationem propter iuſtam ignorantiam, non eſt fa-
cienda extenſio ad caſum, quando facta eſt expreſſa pro-
hibitio: quo caſu ab initio alienatio non valet: & ideo
non facile lex ſubſtinet alienationem propter ignoran-
tiam, quia in prohibitis fieri ignorantia nõ operatur ad
validitatem actus. Bald. in c. 1. de interd. matrim. cum
concordant.

Nec ob. illud, quòd ratio iuſtæ ignorantiæ habet etiã
locum in prohibitione expreſſa. Quia poteſt reſponderi,
3 hæc inter ſe diuerſa eſſe præſuppoſita, quibus † accedit,
quòd diſpoſitio d.§. vlt. videtur exorbitans à regulis iu-
ris communis, quòd ignorantia operetur, vt alienatio
prohibita valeat. Vnde diſpoſitio facta ex ratione iuſtæ
ignorantiæ non debet extẽdi ad prohibitionem expreſ-
ſam, quę potentior videtur, & habet fomentum iuris cõ
munis. Sed quoniam ex Doct. tenentibus dictam com-
munem opinionem, aliqui vidẽtur ſimpliciter loqui ad
effectũ, quòd alienatio facta per ignorantes contra pro-
hibitionem expreſſam non valeat, & vlterius nõ progre-
diuntur. Et aliqui idem tenentes vlterius procedunt, &
ſubijciunt, quòd in dicto caſu intrat fideicõmiſſum. Do-
minis opportunum eſſe videtur, vt alterutrum ex duob.
videatur, an in d. caſu fideicommiſſum intret: & occaſio
dubitandi eſt, quia fideicommiſſum videtur induci in
4 pœnam alienantis: † & regulariter pœna non imponitur
ignoranti, vt dicebat Bal. in vſib. feud. Vel an intret fi-
deicommiſſum in præſenti caſu, quia Iacobus non cura
uit recuperare.

ORADINI.

Romanenſis Vinearum de Maximis. Lunæ. 12. Nouembris. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio l.fina.§.fi.ff. de leg. 2. non habet locum in fidei-commiſſo inducto propter contrauentionem factam.*
2 *Diſpoſitio teſtatoris redditur eluſoria in caſu quo alienatio ſit nulla, ſi non intraret fideicommiſſum.*
3 *Ignorans alienando rem prohibitam alienari non dicitur incurrere pœnam, ſed perdere lucrum.*
4 *Reſtitutio, quę conceditur ignoranti ad rem in qua contrauenit, non prodeſt emptori, nec eius contemplatione datur alienanti.*
5 *Diſpoſitio dicti §.fi. loquitur in fideicommiſſo conditionali, & in prohibitione tacita à lege inducta.*

DECISIO XXII.

HOc dubium fuit iterum propoſitum cum iſtis
informationibus, & alijs tunc datis. & conclu-
ſum fuit, ſtante præfata alienatione, præfatũ fi-
1 deicommiſſum locum habere, quia † diſpoſitio l.fi.§.fi.
de leg. 2. non habet locum in prohibitione expreſſa, &
in fideicommiſſo inducto propter contrauentionem fa-
ctam, alienando ẽt ab ignorãte ignoranti. Et quia in præ
cedenti poſitione aliqui ex Dominis quærebant aucto-
ritates alicuius Doctoris, q hoc explicite diceret, in hac
poſitione dixerunt, hanc concluſionem tradere Paul. de
Caſt. And. Sicul. & Corn. in conſilijs pro Margarita alle-
gatis. Quæ concluſio comprobatur ex plurib. ex quibus
etiam reſpondetur ad difficultates in contrarium mo-
2 tas. Et Primò, quia † ſtãte reſolutione, q alienatio ſit nul
la, ſi non intraret fideicommiſſum, diſpoſitio teſtatoris
prohibentis alienationem, & inducentis fideicõmiſſum
in caſum contrauentionis, & legis infringentis aliena-
tionem, fieret quodãmodo illuſoria, quia cum alienans
non vendicaret rem, & fideicõmiſſarius non poſſet age-
3 re, emptor retineret rem. Secundò, quia † licẽt regulari-
ter ignorans excuſetur à pœna, tamen hoc intelligitur,
quando vere eſt pœna: ſed in hoc caſu alienans non in-
currit pœnam, ſed perdit lucrum ſibi delatum cum iſta
qualitate, quòd non alienet rem ſibi datam, & ſi aliena-
uerit, quod deuoluatur ad alium, faciunt trad. per Dec.
in l. qui in alterius.ff. de reg. iur. cũ alijs allegatis in vtra-
4 que poſitione. Tertiò, † ignorans contraueniens cadit à
re in qua contrauenit, vt dicimus in emphyteuta vt in lo
cis allegatis: tamen propter ignorantem reſtituitur, vt
ibi: hoc non debebat prodeſſe emptori, cui non datur
reſtitutio, nec eius contemplatione datur alienanti. Ideo
cum in hoc caſu Iacobus qui alienauit, deceſſerit, nec
ipſe, nec aliquis eius nomine alleget ignorantiam, nec
petat reſtitutionem, non eſt conueniens, quòd tertius
det de hoc iure alienantis, quod pendet à conditione, ſi
ille voluerit allegare ignorantiam, & petere reſtitutio-
nem, iux. trad. per Bart. in l. 2. de excep. rei iudic. & facit
ſimile de emphyteuta ſi tertius domino tacente allega-
5 ret eum cecidiſſe. Nec ob. d.§.fin. † quia loquitur in fidei-
commiſſo conditionali, & in prohibitione tacita à lege
inducta, quia cum alienatio à principio valeat, l.fi.§.pen.
C. commun. de legat. non mirum ſi propter iuſtam igno
rantiam datur emptori retentio: ſed quando prohibet
alienationem, & vult eam eſſe nullam, & inducit fideicõ
miſſum, non conuenit, quòd propter ignorantiam de-
tur retentio, quia ſequeretur, quòd conſequitur rem ſi-
ne titulo, quod repugnat regulis iuris, quæ volunt, iuſtis
titulis res ad alios tranſire.

ORADINI.

Romanenſis Vinearum de Maximis. Lunæ 27. Octobris. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, accreſcat, inducit fideicommiſſum.*
2 *Subſtitutus conſentiens alienationi factæ ab inſtituto de re prohibita alienari, excluditur vnà cum eo.*

DECISIO XXIII.

OMiſſis multis, quæ non faciunt ad propoſitum du-
bij, concluſum fuit, quòd Iacobo alienante dictas
vineas,

vineas, Margarita agens tanquàm ſubſtituta cenſetur
vocata, & admittatur propter cõtrauentionem factam
Iacobo, quia licèt ipſa nõ fuerit nominatim ſubſtituta,
nec in caſum contrauentionis vocata, tamen cenſetur
ſubſtituta, & vocata in illa particula in qua teſtator ſub-
ſtituit, & vocauit Catherinã & eius ſorores, filias Siluiæ
& Gaſparis, vt apparet in præcedentibus particulis teſta
menti, & certum eſt Margaritam agentem fuiſſe ſororẽ
Catherinæ, & filiam Siluiæ & Gaſparis: vnde ſequitur,
quòd ipſa Margarita dicit eſſe vna ex ſubſtitutis, & ideo
comprehenditur ſub illis verbis, accreſcat alijs, ideſt in-
ſtitutis, vel ſubſtitutis, de quibus teſtator proximè fece-
rat mentionem ponderando omnia prædicta verba, vt
late deducitur in informatione, & memoriali D. Marga-
ritæ. Et ita tenendo non obſtant ea quæ allegantur in cõ
trarium. Et primò, quòd in caſu contrauentionis cen-
ſeantur vocati illi, qui erũt cum effectu hæredes, vt ſub-
ſtituti, quaſi huiuſmodi ſubſtitutio reguletur à prima
ſubſtitutione, & quòd Margarita non ſit talis, quia nõ
ſucceſſit, vt ſubſtituta Iacobi, qui deceſſit poſt 15. annũ
teſtatus, per Conſ. Dec. 636. cum ſimilib. Quia reſponde
tur, ꝙ in caſu Dec. prohibitio alienationis erat facta ſta-
tim poſt fideicommiſſum, & ſic erat fideicommiſſo con
nexa, & coniũcta, & ideo poterat recipere declarationẽ,
& reſtrictionẽ, vt alias conſideratũ fuit in cã Bonon. bo-
norum de Pepulis; ſed in præſenti caſu prohibitio alie-
nationis, & in caſum contrauentionis facta ſubſtitutio,
ſunt poſitæ in ver. cæterum, qui ponitur interpoſitis plu
ribus diſpoſitionibus inter eum, & particulam cõtinen-
tem ſubſtitutionem primam, vt apparet ex contextu te-
ſtamenti, & iden illa verba, accreſcant alijs, ſunt intelli-
genda ſecundò inſtitutis, vel ſubſtitutis. Secundò, non
obſtat illud verbum, accreſcat, & ꝙ Margaritæ non poſ-
ſet accreſcere: quia cùm ipſa non ſucceſſerit, vt ſubſtitu-
1 ta, ei non accreſcit. Quia reſpondetur † quòd verbũ, ac-
creſcat, inducit fideicommiſſum. l. codicillis. ff. de vſu-
fruct. legat. Rip. in l. centurio. nu. ... de vulgar. & pupil-
la. Et teſtator non dixit, ſimpliciter, accreſcat, quaſi intel-
lexerit de portione, ſed dixit alijs, & ſic locutus fuit de
augumento faciendo perſonis, & non portioni. & opti-
me facit, quia idem teſtator eodem modo loquẽdi vſus
fuit in alia ſuperiori particula ibi, & accreſcat d. Marga-
ritæ ſorori meæ. Et ex his tollitur ponderatio, quæ fit de
iure accreſcendi, quia teſtator non loquitur ſimpliciter
de eo, ſed de tali iure accreſcendi, quod fit perſonæ. Ter-
tiò, non obſtant illa verba (qui meæ voluntati paruerit)
quia Domini intellexerunt generaliter tam de præteri-
to, quàm de futuro, & de perſonis vocatis, quæ non alie-
naſſent, & ideo &c. Quartò, non ob. quod tempore alie-
2 nationis † viueret D. Siluia, quæ vt ſubſtituta poſſet ve-
nire in caſu contrauentionis. Quia reſpondetur, quòd
ipſa excluditur ex eo, quòd ipſa ſimul cum Iacobo alie-
nauit. Nec obſtat, quòd ipſa poterat alienare ex permiſ-
ſione teſtatoris de qua in ſuperioribus particulis teſta-
menti, quia non euenit caſus in eis comprehenſus, cùm
ipſa deceſſerit ante Iacobum, & ipſa poterat diſponere ſi
non extitiſſent filij maſculi ipſius, & Gaſparis, quæ om-
nia comprobantur ex late deductis in longo Memoriali
D. Margaritæ.

O R A D I N I.

Roman. Vineæ de Maximis. Veneris. 10. Decembris. 1572.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula, ſalua gradus prærogatiua, non habet locum in iu-
re accreſcendi.*
2 *Ius accreſcendi procedit etiam ex tacita voluntate teſta-
toris.*
3 *Ius accreſcendi non admittitur poſt aditam hæreditatem.*
4 *Iuri accreſcendi non eſt locus inter ſuccedentes diuerſo
iure.*
5 *Verbum, accreſcat, non eſt directum verbum ciuile.*
6 *Iuri accreſcendi propriè locus non eſt inter plures hære-
des, & legatarios re, & verbis diſiunctos.*
7 *Teſtator diſponens, quòd habeat locum ius accreſcendi, po-
teſt etiam diſponere, quòd accreſcat perſonis, quæ nul-
lam habeant partem.*

D E C I S I O XXIIII.

Conclusum fuit, quòd ex clauſula prædicta accre-
ſcat etiam illis perſonis, quæ nullam partem hæ
reditatis prius habuerunt, quia hic colligitur ex
mente, & verbis ipſius teſtatoris. Primò, quia teſtator
vſus fuit verbo, accreſcat, in ſuperiori particula, dum di
cit, quòd recuſante Siluia vſumfructum vinearum, &
aliarum rerum, accreſcat Margaritæ ſeniori: & tamen
inter Siluiam, & Margaritam non poterat habere locũ
ius accreſcendi, cùm non eſſent coniunctæ re, & verbis,
cùm vtraque fuerit inſtituta hæres in vſufructu diuer-
ſarum rerum, & in diuerſis orationibus, iux. communi-
ter trad. in l. vnica. C. quando non peten. part. & in l. re
coniuncti. de leg. 3. arg. l. ſi ſeruus plurium. §. fina. ff. de le
ga. primo, cum ſimilibus. Secundò, ex illis verbis, ſi ali-
quis ex inſtitutis, & ſubſtitutis prædictis, iunctis ſequen
tibus verbis, alijs accreſcat, ex quibus oſtenditur, quòd
teſtator in hoc verſiculo voluit omnes ſupradictas per-
ſonas inſtitutas, & ſubſtitutas grauare prohibendo, ne
tentent alienare, & ſi aliqua alienauerint, quòd accreſcat
res alienata alijs: & ſic non ſe reſtrinxit, quòd accreſcere
deberet ſolùm illis perſonis, quæ habeãt portionem, ſed
vocauit illas, quæ eſſent ſubſtitutæ, vel inſtitutæ, quæ
qualitas ſufficit propter vim dictorum verborum. l. non
aliter. in prin. ff. de leg. 3. l. in conditionibus. in prin. ff. de
cond. & demonſtra. Tertiò, quia teſtator dicit, quòd in
1 tali iure accreſcẽdi, ſalua eſſet gradus prærogatiua, † quę
non poteſt accommodari iuri accreſcendi, cùm ius ac-
creſcendi non mutet gradum. l. Męuius. C. de legit. hęre.
Bal. & alij in d. l. vnica, vbi Dec. nume. 11. Quartò, quia
ſecundum aliquos ſequeretur illud abſurdum, quia ſi
vnus tantùm hæres fuiſſet, prout accidit in iſto caſu, &
ille alienaret, quòd non ſupereſſet perſona cui accreſce-
ret: quod videtur contra mentem teſtatoris prohibentis
indiſtinctè alienationem, & vocantis indiſtinctè alios: &
2 † tamen ius accreſcendi, licèt proueniat ex diſpoſitione
legis, tamen procedit ex tacita voluntate teſtatoris, vt
tradunt Doct. in pluribus locis, & refert Dec. in rub. C.
quando non peten. par. Quintò, quia velle intelligere d.
verſiculum in iure accreſcendi ciuiliter, & formaliter cõ
ſiderato, hoc videtur difficile, quia videntur repugnare
aliquæ regulæ, ſiue concluſiones communiter receptæ
in huiuſmodi iure accreſcẽdi. Nam ſi requiritur, ꝙ per-
ſona vocata in euentum alienationis habeat portionẽ,
ſequitur, quod erit locus iuri accreſcendi poſt aditã hæ-
reditatem, & acquiſitionem factam. l. 1. §. interdum. de
3 vſufruc. accreſc. quod nõ admittitur, † vt poſt alios Rip.
in d. l. re coniuncti. numero 172. Et rurſus propriè ius
accreſcendi habet locum, quando portio vnius deficit.
d. l. vnica. Sed in hoc caſu non deficit portio, ſed vna res
particularis, quam aliquis tentauit alienare, & quod erat
in ſua portione, & deuoluitur inſtitutis, vel ſubſtitutis.
& rurſus in dicto iure accreſcendi ſit locus inter plures
coniunctos re, & verbis, iuxta no. in d. l. re coniuncti. hic
autem

autem vocantur alij inſtituti, vel ſubſtituti, inter quos, &
alienantem nulla eſt coniunctio, vt apparet ex ſuperio-
ribus particulis teſtamenti. Accedit ad prædicta, quòd
4 non eſt locus iuri accreſcendi inter ſuccedentes diuerſo
iure.l.ſed cum patrono.in prin.ff.de bon.poſſ. cum con-
cord. Et ex his reſpondetur ad rationem Dominorũ de
Maximis, quatenus totam vim faciunt in illis verbis, iu-
re accreſcendi, quia teſtator non intellexit de formali iu-
re: & ideo ipſe, qui iuris peritiſſimus erat, nõ locutus eſt
ſimpliciter de iure accreſcendi, ſed cum miſterio addi-
dit in tali iure accreſcendi. Et ſimiliter reſpondetur ad
verbum, accreſcat, quia teſtator illud large accepit, quia
ipſe ſuperius modo dixit, accreſcat, modo acquirat, dein
de, accreſcat, & ſic reſpexit effectum potius quam rigorẽ
5 verborum. † Et quatenus dicitur quòd hoc eſt verbum
directum, Rip.in l.centurio.nume. 195. fuit reſpõſum,
ꝙ non eſt verbum directum ciuile, vt ibidem traditur,
quo caſu poteſt importare fideicõmiſſum, vt tradit Gal-
lau.in eadem l.Centurio.nume. 521.Alc.ibid.nu.36. Et
ſimiliter non obſtant illa verba, ipſo facto, quia ſunt re-
ferenda ad caducitatem, quę reſpicit alienantem magis,
quàm ad perſonam, cui ex alienatione acquiritur: & li-
cèt reſpicerent perſonam acquirentem, hoc non videtur
eſſe tanti momenti, vt impediat acquiſitionem. Nec alia
ſubſequentia, qui meæ voluntati paruerit, quia hæc poſ-
ſunt verificari etiam, ꝙ perſona vocata non habeat por-
tionem, quæ ſi cõſenſerit alienationi, iuxta no.in l.quo-
ties, la ſeconda, C.de fideic.nõ dicitur à teſtatore admiſ-
ſa, quia in hoc non paruit eius voluntati. Nec obſtat,
quatenus dicitur, ꝙ in l.codicillis.in prin.de vſufr.leg.lo-
quitur in vſufructu: quia ſi rectè inſpiciatur, loquitur in
relicto fundi, nec poteſt fieri vis in §. ſi quis autem.in au
then.de hæred.& falcid. quia ibi fit à lege particularis di
ſpoſitio, vt vltima voluntas ſortiatur effectum.

Et dum pro parte Dominorum de Maximis dicitur,
ꝙ teſtator poteſt diſponere, ꝙ habeat locum ius accreſcẽ
6 di poſt acquiſitum legatum, reſpondetur, † quòd hoc nõ
ſtringit, quia negatur, ꝙ inter hæredes, & legatarios re,
& verbis diſiunctos, ſit locus propriè iuri accreſcendi,
quod habeat locum inter plures legatarios.§.ſi ead. inſt.
7 de legat. præſtan. † Præterea, ſi concedimus, teſtato-
rem hoc poſſe facere, non eſt dubitandum poſſe etiam
ordinare, quòd accreſcat perſonis, licèt nullam habeant
partem.

Omittuntur autem multa, quæ ab vtraque parte tam
in informationibus, quàm in reſponſionibus adducun-
tur, quia aliqua non videntur multum pertinentia, ali-
qua non applaudunt Dominis.

C O T T Æ.

Toletan. penſionis. Lunæ. 11. Martij. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Translatio non valet, vbi periculum eſt in mora.*
2 *Veritas concurrens cum opinione facit acquirere hæredi-
tatem ab eo qui pro hærede ſe gerit.*
3 *Credens viro graui, & eximio excuſatur, & præ-
ſcribit.*
4 *Ignorantia reſcripti nocet quo ad fundamentum iuriſdi-
ctionis.*
5 *Iuriſdictio pendet à præſentatione reſcripti.*
6 *Forma proxima omitti non poteſt: ſecus in extranea.*
7 *Notorium allegans non tenetur probare.*
8 *Notorium, quod oculis iudicis non ſubijcitur, proban-
dum eſt.*

DECISIO XXV.

IN præſenti difficultate nulla fuit capta reſolutio, quia
1 domini erant varij: nam † aliqui tenebant, ꝙ ſtante
periculo moræ, quod in caſu illo negari non poteſt,
cũ effectus hoc cõprobauerit, vt p Corn. conſi. 55. nu.4.
lib.4.translatio de qua agitur ſuſtineri poteſt. & tenen-
tes hanc opinionem mouebantur, ꝙ licèt translatio li-
teris non præſentatis non valeat, vt per Creſſen. deciſ.
298.Roma. Mill.& alios allegatos.& late tradit Gabriel.
de execut.rei iud.concluſ. 3.tamen placebat fallentia quã
idem Gabriel.ibi tradit.nu.22.qui allegat Soc.conſi. 59.
col. fi.& alios, vt ibi per eum.

Quod corroborari videtur alia limitatione, coniun-
gendo eam cum ſuperiori, quam tradit idem Gabriel.nu
me.26.nempe, quando adſunt probabiles coniecturę, ꝙ
ſibi iuriſdictio competat, ad Bald.in l.falſus.nu. 19.C.de
furt.Fran.& Fely. per eum alleg. Quæ limitatio compro-
bari poteſt ex eo, quod licèt, vt quis pro hærede gerendo
obſtringat ſe hæreditati, ſcire debeat qua ex cauſa hære-
ditas ad eum pertineat, aliàs adminiſtrando pro hærede
hæreditatem non acquirit.l.is ad quem.ff.de acqui. hære
2 dita.tamen † ſi cum vehementi opinione concurrat ve-
ritas, acquirit hæreditatem.l. cùm quidam. §.quod dici-
tur.eo.ti. & hoc idem no.Bal.in l. cum in antiquioribus.
nu. 3.C.de iure delib.applicando ad ius tranſmittendi.

Confirmantur prædicta ex diuerſis ſimilibus per in-
formantes adductis, quæ ſatis probabilem faciunt iſtam
opinionem. Nec quæ ſupra dicuntur, loquuntur in his
terminis periculi, in quibus ſolet recedi à regulis iuris
communis.

Vehemens opinio executoris oriri potuit tam ex aſ-
ſertione epiſcopi perſonæ grauis, quàm ex teſtium depo
ſitione, & ferè notoria forma literarum translationum.
3 Nam † & aliàs credens viro graui, & eximio excuſatur,
& præſcribit, vt per Bal.in l.iudicia.C. de rei vend.Doct.
in l.1.C.de eo per quem fact.erit.Glo.in l.Titius fundus.
ff.de cond.& demonſtra.

Aliqui verò dicebant, non eſſe recedendum à reſolu-
tione iam facta, ea quippe ratione, quia Illuſt.D.Ioannes
fundatam habet intentionem, ꝙ fuit neceſſaria præſen-
tatio literarum, ex deciſione, & alijs multis auctoritati-
bus in alia poſitione huius cauſæ allegatis.

Ad quod non obſtat limitatio tradita à Soc.conſ.59.
nu.10.lib. 4. quam etiam vltra allegatos ponit Marſi. in
4 l.patri, vel marito, nu.45.ff.de quæſt. Quia † fuit reſpon-
ſum, ꝙ omnia allegata pro hac parte procedunt, quãdo
illud, quod ignoratur, non percutit fundamentum iu-
riſdictionis: ſed quando percutit fundamentum iuriſdi
ctionis, tunc ſecus, quia ita loquitur Bal.in d.l.falſus. ſu-
per cuius dictis fundat ſe Soc. omneſque alij relati à
Gabr. d. concluſ. 3. numero 17. & ita loquitur Marſil.
vbi ſupra.

5 Vt enim dicit Bal.in d.l.falſus.nu.17. iuriſdictio † pen
det à præſentatione reſcripti: vnde ſi nullum præſente-
tur, nullam habet iuriſdictionem.

Nec obſtant illa quæ deducũtur de neceſſitate, quòd
videlicet tempore neceſſitatis, & vbi periculum eſt in
6 mora, ſemper recedimus à regulis iuris: quia † id eſt ve-
rum in forma extranea: ſecus quando agitur de forma
proxima, vt declarat Brun.de form.fol.63.col.4. verſi.&
non procedit, vbi etiam dicitur, ꝙ non poteſt omitti
forma in totum, ſed adimpletur ſaltem per æquipollẽs,
quia id fieri poteſt: ſic itaque in caſu noſtro debuiſſent
examinari teſtes ſuper eo, quòd quilibet in dignitate ec-
cleſiaſtica conſtitutus id facere poſſet.

Præterea Doct.oẽs pro altera parte allegati loquunt,
quando

quando iudex eſt aliquo modo iudex: hic autem nullo
modo eſt iudex, cùm literæ ſibi præſentatæ non fuerint.
Nec facit dum dicitur, quòd notorium ſit, quòd ita om-
7 nes deputantur. Quia † fuit reſponſum, quòd hoc de-
buit ſaltem allegari ad hoc, vt dici poſſet, quòd illud ſcie
bat, vt iudex, non vt priuata perſona, bene Bero. in cap. ſi
duobus, numero 23. de appella. Notorium † enim quod
oculis iudicis non ſubijcitur, probandum eſt. Caſtren.
conſilio 221. col. penul. numero 3. prope fin. lib. primo.
Quia, vt inquit Abb. in capitu. bonæ. el primo, num. 52.
de electio. poteſt eſſe notorium alijs, & non iudici, bene
facit Ferret. conſilio 31. numero 35. & quod notorium
non excuſet ab onere probandi, tradit Iaſ. in l. ſi verò.
§. qui pro rei. col. ſecunda, numero duodecimo, ff. qui ſa-
tiſd. cogan.

In hac igitur varietate opinionum Dominis viſum
fuit, vt cauſa concordetur.

ALDOBRANDINI.

Tullen. matrimonij. Lunæ 14. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Probatio plena tolli non poteſt, niſi per aliam magis ple-
nam.*
2 *Suſpicio dicitur eſſe minor gradus probationis.*
3 *Suſpicio tollitur per plenam probationem.*
4 *Sententia fauenti matrimonio ſtatur in dubio.*
5 *Probationi ſtatur, quæ matrimonio fauet.*

DECISIO XXVI.

DOmini pro maiori parte tenuerũt, matrimoniũ
inter Ghilbertã, & D. Carolũ eſſe probatũ. Nec
ex adductis pro parte D. Caroli oriri tales con-
iecturas, vel præſomptiones, vt dicendum ſit, teſtes de q-
bus agitur, non fuiſſe præſentes, quãdo vt ipſi deponũt,
fuit contractum tale matrimonium. Moti fuerunt Dñi,
quia cũ habeamus tres teſtes deponentes ſe fuiſſe pñtes,
& mrimonium contractum fuiſſe, habemus cõſequẽter
1 plenã probationem, quę † tolli non põt, niſi per aliã non
ſolum plenam, ſed magis plenam, ad no. in l. admonen-
di. ff. ſi cer. pet. Ex deductis aũt pro parte Caroli ſecũdũ
Dominos non oritur plena probatio, q̃ dicti teſtes non
fuerint præſentes, ſed ad plus ex illis circa hoc generari
2 forte poſſet aliqua ſuſpicio, quæ † eſt minor gradus ꝓ-
bationis, & modicum in iudicando attendẽdũ. Bar. in d.
l. admonendi. nu. 20. & 21. Dec. conſ. 175. nu. 5. in fi. quæ
ſuſpicio tantum abeſt, vt poſſit plenam probationem eli
3 dere, vt immo † ipſa per plenam probationem tollatur,
& confundatur, quia ad inuicem non ſe compatiuntur.
Iaſ. poſt Barto. in d. l. admonendi. col. 96. nu. 216. & ibi
Ripa nume. 210.

Quò verò ad tentatam ſubornationem Dñi 20. Nouẽ
bris, 1573. dixerunt cõſtare de ſuſpicione tentatæ ſubor
nationis in gñe, vñ cum hæc ſit ſuſpitio ſola, & nõ ꝓba-
tio, & nõ percutiat immediate hos teſtes, viſa fuit Dñis
nõ multum conſiderabilis. Quòd verò Ghiliberta in ſuis
rñſionib. factis Conſiliarijs Ducis, & Ducıſſę nominaue
rit hos teſtes, nõ mouebat Dños, cũ id ab ea dedita ope-
ra fieri potuerit, ne interim vel ſubornarent, vel declara-
rẽtur à Carolo, & eius cõſanguineis: ipſi. n. erant vilis cõ-
ditionis, Ghiliberta verò, & Carolus, & eius cõſanguinei
potentes in illis partib. Quòd aũt negauerit Duci, & Du
ciſſę ſe prægnãtem, & mrimonium contraxiſſe, nõ bene
eſt probatũ, quemadmodũ ẽt nõ bene probatur, q̃ ipſa
tentauerit abortũ: & magnum inditium eſt, quòd id ve-
rũ non fuerit, ex quo peperit. Ex iſtis igitur impfectis ꝓ-
bationib. non percutientib. immediatè hoc factũ pręſen
tiæ, vel abſentiæ horum teſtiũ, nõ viſum fuit Dñis poſſe
reprobari tres teſtes plene, & clare deponẽtes ſe fuiſſe p̃-
ſentes. Quòd non examinauerit illã Damicellã appellatã
Richibourg. nihil facit, vt fuit dictũ 28. Ianuarij. 1569.
Idq; tantò magis, quia nec Carolus eã examinauit. Si. n.
id verũ non fuiſſet, potuiſſet Carolus ipſe eã examinare.
Sicut nihil facit, q̃ in 12. articulo Ghiliberte articulet, q̃
Carolus ſibi promiſerit in euentum, q̃ eſſet prægnans,
eam ducturum in vxorem, & deſponſaturũ, quia cum in
quinto artic. articulauerit, matrimoniũ contractũ antea
in d. 12. artic. intelligebat de publicatione d. mrimonij.
Non ẽt mouit Dños, quòd nõ videatur veriſimile, quòd
cum noluerit Carolus facere apocam, protulerit illa ver-
ba mrimonialia corã Martina, tum quia non conſtat, q̃
ipſa Martina viderit, tum quia illa erat vnica. Et in om-
nem euẽtum ſciebat, q̃ eius dictum non probaſſet. Idq;
tantò minus eſt habitum in conſideratione, quantò pro
batur per duos teſtes conteſtes, q̃ Carolus deprehenſus
cũ Ghiliberta faſſus fuit mrimoniũ. Sił nihil facit, q̃ ea
dem Ghiliberta poſtea petierit à Carolo apocã, q̃a vole-
bat adhuc magis corroborare ſuã ꝓbationẽ, ſuſpicãs for
taſſe ne teſtes memoria retinerent verba mrimonialia,
vel ne morerẽtur, aut ſe abſentarẽt. Volebat n. ſibi caue-
re in omnib. caſib. nec obſtabat, quòd conſiliarijs dicat
de promiſſionib. mrimonialib. & nõ de mrimonio, quia
intelligebat de mrimonio, quòd aperte conſtat in prima
rñſione prope finẽ, dum dicit ſe velle ſubſtinere, q̃ adeſt
mrimoniũ inter ipſam, & D. Lenoncort. & propterea in
hac parte petebat iuſtitiã. Quòd verò Ghiliberta non po
tuerit præſcire nocte præcedente, q̃ verba eſſet dicturus
Carolus, & ita p̃parare teſtes, nõ facit, quia ſciebat fortè
ipſum ſolitũ eſſe, dũ eſſent ſoli, vel conſiteri mrimoniũ,
vel reiterare verba mrimonialia. Et ideo potuit p̃parare
illos teſtes, vt audirent, q̃ ipſe dicturus erat. Et in ſum-
ma varietates cõſideratæ, & inueriſimilitudines nõ in-
ferũt, niſi ad quaſdã ſuſpitiones hominis, & nõ iuris, ex
qb. periculoſum viſum fuit Dñis velle elidere plenã ꝓba
tionẽ, præſertim in cã mrimoniali, pro qua in dubio eſt
4 pronunciandũ: ſicut † enim in dubio ſtatur ſniæ fauenti
mrimonio. c. fi. de re iud. Hoſt. in c. ſicut. de cogn. ſponſ.
5 Fel. in rub. de ſponſal. nu. 6. ita † in dubio ſtatur proba-
tioni, quę matrimonio fauet. And. Sic. conſ. 6. col. 2. verſ.
& ſic ex iſtis, lib. 1. per tex. in l. Iulia. ff. de manumiſſ.

Non ob. quòd mrimonium ſit clandeſtinũ, quia vt iã
in hac cã 14. Ian. 1568. fuit reſolutum, qñ non agitur de
p̃iudicio alterius mrimonij, vel de dirimẽdo p̃tenſo ma
trimonio, nõ requirũtur teſtes omni exceptione maio-
res, vel magis idonei. Et inſuper 18. Ian. 1569. Dñi ẽt re-
ſoluerunt, materiam p̃ñtis mrimonij non eſſe adeo ſu-
ſpectã, vt requirantur teſtes omni exceptione maiores,
vel magis idonei, ex qua reſolutione tollũtur oẽs inueri-
ſimilitudines, & ſuſpiciones adductæ ꝓ parte D. Caroli.
Et quãuis fuerint reſeruatæ duæ qualitates, vel circũſtan
tiæ, vna de tentata à ſubornatione, altera de confeſſione
Ghilibertæ corã Duce, & Duciſſa, quòd nõ erat p̃gnãs,
& non contraxerat mrimonium cum Carolo, tñ fuit po
ſtea ſuper eis particulariter dubitatum, & viſum quòd il
læ non bene probantur, niſi reſpectu ſubornationis in
genere. Quò verò ad negationem illam etiam non vide-
tur probari, & in omnem euentum, quando eſſet proba
ta, fuit dictum, quòd eſſet hæc qualitas habenda in conſi
deratione arbitrio Dominorum viſis alijs qualitatibus.
Vnde cum viſum fuerit, q̃ adſint tres teſtes nullas paten-
tes conſiderabiles exceptiones, bis examinati: & inſuper

vice verſa probetur amor mutuos inter Carolum, & Ghilibertam, cōfeſſio ipſiuſmet Caroli, ꝙ erat ſua vxor, fama in curia Ducis, quòd eſſent contracturi matrimonium, honeſtas Ghilibertæ, & inſuper libera concertatio inter Ghilibertam, & Carolum illo tempore, parum conueniens perſonæ tam propinquæ ſeruitio tantę Principiſſæ, niſi adfuiſſet matrimonium. Hę qualitates iunctis dictis teſtium viſæ fuerunt Dominis valde præponderare omnibus alijs ſuſpicionibus adductis pro parte Domini Carol. & quamuis Carolus matrimonium negaret ipſum de eo interrogantibus, hoc ipſum arguit matrimonium, cum ſui affines, & conſanguinei ſuſpicarentur illud eſſe, vel contractum, vel contrahi debere. quòd autem ipſe negaret, nihil eſt, quia contractus ab initio ſunt voluntatis, & poterat negare volens, quòd publicaretur, vel quia fortè ipſum ſerò pęnituerat, & putabat non adfuiſſe teſtes, quibus tale matrimonium probari poſſet.

R V B E L.

Hoſtien. Littoris maris coram D. de Rubeis die 12. Nouembris 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio probata cenſetur per teſtes deponentes de actibus ſingularibus.*
2 *Teſtes in interrogatorijs debent explicitè deponere ſecundum requiſita per gl. in c. 1. de præſcrip. lib. 6.*
3 *Titulum allegare licet in poſſeſſorio retinendæ, ad effectum videndi quis melius probet.*
4 *Titulus coniungi poteſt cum poſſeſſione, dum præfixus eſſet terminus, vel ſeruati termini ſubſtantiales.*
5 *Interdictum adipiſcendæ etiam ſummarijſſimum ijſdem rationibus regulatur, quibus interdicta retinendæ.*
6 *Teſtes illi præualere debent etiam ſi numero pauciores, quorum dictis coniunctus eſt titulus. & num. 8. fallit numero 16.*
7 *Poſſeſſio recentior præſumetur clandeſtina, quando conſtat de antiquiori. fallit, vt nu. 15.*
8 *Numerus teſtium præualere non debet, quando cum paucioribus concurrunt adminicula, & coniecturæ.*
9 *Titulus poſterior poſſeſſione non attenditur ſtante antiquiori poſſeſſione.*
10 *Poſſeſſio per decennium cenſetur amiſſa.*
11 *Poſſeſſio etiam iniuſta quòd debeat manuteneri, fallit duobus modis.*
12 *Titulus in interdicto adipiſcendæ non inſpicitur, niſi probationes ſint pares.*
13 *Poſſeſſio antiquior debet eſſe continuata, vt proſit ſucceſſoribus ad effectum mandati de manutenendo: aliàs iunior præfertur, & ſupra deciſ. proxima, nu. 2.*
14 *Poſſeſſio apprehenſa per hæredem dicitur noua poſſeſſio, non autem, quæ erat penes defunctum.*
15 *Temporis momentum in interdicto vti poſſidetis facit præualere poſſeſſionem.*
16 *Depoſitio ſpecifica minoris numeri teſtium nō attenditur, quando ſpecies continetur ſub illo genere de quo deponunt plures teſtes.*
17 *Probatio ſcientiæ, & patientiæ dicitur eſſe facta per teſtem dicentem, ſcientibus, & patientibus.*
18 *Decennalis quaſi poſſeſſio ad effectum mandati de manutenendo attenditur etiam in regalibus.*
19 *Poſſeſſio diuturna, & continuata probata per teſtes, non poteſt dici clandeſtina.*
20 *Clandeſtinitas, quæ dicatur.*
21 *Tempus litis motæ debet attendi, in interdicto retinendæ.*

D E C I S I O XXVII.

CVm poſt multas propoſitiones fuiſſent per Dominos firmatæ concluſiones in fauorē vtriuſq; partis ſub die Lunę proximè p̄terito, quę fuit 8. huius menſis Nouembris, deuentum fuit ad concurſum probationum ad effectū, vt videretur cui eſſet dandum mandatū de manutenendo, an Illoſt. D. Marco Antonio Colūna, an Illuſt. Dominis Caetanis. Et in iſta diſcuſſione fuerunt excitatæ per Dños quamplures, & plures difficultates, & tandē fuit ordinatū, ꝙ in ſequēti Rota diſcuterentur ſuper duab. difficultatib. principalib. Quarū prima erat, an iuſt ſa producta pro parte Dominorū de Caetanis poſſint coniungi cū dictis teſtium pro parte ipſorū examinatorum de anno 1551. non obſtante depoſit. teſtium examinatorum pro parte Dominorum de Colūna, ex quibus videbatur offuſcari præſumptio continuationis poſſeſſionis, cùm deponāt de antiquiori poſſeſſione per ea, quæ tradit Alc. de præſump. reg. 2. p̄ſumpt. 21. in ſecunda limit. Sed in contrarium, ad effectum, vt videatur quis melius probet, allegabatur cōſ. Gutt. ſen. 24. nu. 3. 4. & 5. Secunda fuit difficultas, an ſit inſpiciendum tempus motæ litis, vel potius præſens.

Super quib. quidem difficultatib. fuit per me propoſita cauſa die Ven. 12. eiuſdem. Et quū informantes p parte Dñorum de Caetanis prætendebant, ꝙ teſtes examinati pro parte Dñorū de Columna non probabāt de antiquiori poſſeſſione concludenter tanq̄ non reddētes bonam cauſam ſcientiæ, & tanq̄ ſingulares, Domini circa hoc non videbantur dubitare, ex quo teſtes bene deponūt, & in tempore ſunt conteſtes, & † licèt quoad actus
1 eſſent ſingulares, nihilominus poſſeſſio cenſetur probata per teſtes deponentes de actibus ſingularibus. Aret. conſil. 42. no. 3. ver. ſecundo principaliter.

Dum verò informantes pro parte D. Marci Antonij prætendebant per ſupradictos teſtes probare poſſeſſionem immemorabilē, plures ex Dñis dubitabānt de hoc,
2 ex † quo teſtes in interrogatorijs non ita explicitè deponunt ſecundū requiſita per Glo. in c. 1. de præſcr. lib. 6. & quia ētidem dicendum eſſet de teſtibus examinatis pro parte Dominorū de Caetanis, ſed hoc nō fuit firmatum. Circa verò difficultatem de cōiunctione probationū, ali-
3 qui ex Dominis conſiderabant, ꝙ † in iudicio retinēdæ, ad effectū videndi quis melius probet, licet allegare titulum. Alberi. in l. 1. nu. 12. C. vti poſſid. & bene ibi p Bald. col. fi. in prin. vbi dicit, ꝙ articuli continentes titulū, nō ſunt impertinentes. & Ang. ibi nu. 7. & Sal. nu. 22. & Pau. de Caſt. in l. ſi de eo. §. fi. in fi. de acq. poſ. & omnes Doc. in c. licèt cauſam. de prob. Et quamuis exceptio dominij nō admittatur in iſto interdicto retinendæ, vt per Doc. in l. naturaliter. §. nihil cōmune. de acquir. poſ. Nihilominus titulus coniungi poteſt cum poſſeſſione ad effectum ob-
4 tinendi victoriā, per Doc. ſupra allegatos, præſertim † vbi præfixus eſſet terminus, vel ſeruati termini ſubſtātiales in cauſa, qui deſeruire poſſunt loco præfixionis termini,
5 prout in caſu iſto præſupponuntur ſeruati. Nam † quib. rationibus quis obtinere deberet in hoc interdicto vti poſſidetis ordinario, eiſdem rationib. obtinere debet in huiuſmodi interdicto etiā ſummarijſſimo, vt poſt Paul. de Caſt. per eū alleg. concludit Neuizan. conſ. 81. nu. 17.

Neq; ob. ꝙ poſſeſſio D. M. Antonij ſit probata per plures, & plures teſtes magis informatos qui deponūt de fa-
6 cto proprio, & ſunt Nautæ, & piſcatores, quia † nihilominus præualere debet probatio facta per teſtes Dominorum de Caetanis etiam numero pauciores, ex quo cum eorum dictis coniunctus eſt titulus Dominorum de Caetanis, vt in bulla Bonifacij octaui de qua in actis,

vt per Curt.ſen.conſ.24.nu.3.4.& 5.Ad cuius opin. con
firmandam allegabatur Dec.conſil.302.nu.8. Curt.iun.
conſi.108.nu.25.Pariſ.conſi.107.nu.77.lib.1. Rolan. à
Vall.conſi.9.nu.36.in 3.& Ferret.conſil.hic allegato per
inform. & Bero.in c.licèt cauſam.nu.56. de probat.& Ri
min.conſi.341.num.7.lib.2.& aliquid videntur tenuere
Innocen. & Hoſt.in cap. licèt cauſam.vbi Anto.de Butr.
numero 56.

Et ad probationem factam per plures teſtes reſpōde-
bant non obſtare, quia poterat reduci ad concordiam
cum probatione facta de poſſeſſione antiquiori, ex quo
7 † iſta recentior poſſeſſio præſumitur clandeſtina, vel in-
iuſta, vt per Alex.conſi.77.col.3.in 2.vol.& in conſil.88.
nu.4.in 5.& per Ang.in d.l.1.C.vti poſſid. & tradunt Do
cto.in d.l.ſi de eo.§.fi.de acquir. poſſeſ.Neuizan.d. conſi-
lio 81.nu.26.Doct.in d.c.licèt cauſam.de probat. Rolan.
d.conſi.9.nu.30.

Præterea præualere poſſet numerus teſtium, & quali-
8 tas ipſorum, niſi † cum paucioribus concurrant admini
cula,& coniecturæ, prout in caſu noſtro, prout eſt titulus
ſupradictus, & alia inſtrumenta de quibus in actis, nec
non prohibitio de qua in conclul. item etiam quaſi poſ-
ſeſſio aperitionis Faucis Fogliani, nec non confectio cap
panarum in tumuleto Terracinæ;& vltimo, quia proba
tio Dominorum de Caetanis eſt magis in ſpecie reſpe-
ctu ſplagiarum, de quibus agitur.

Accedat quod in depoſitionibus teſtium Dominorum
de Caetanis concurrit aſſiſtentia iuris communis, cùm
ipſi ſint domini territorij, & habeant titulum à Papa,
quo caſu tanquàm deponentes veroſimiliora præferri
debent alijs numero pluribus, vt per Doct.in d. cap.licèt
cauſam,cum allegatis hic.

Et ad doctr.Bar.in l.ſi duo col. 2.ad fi.ff.vti poſſi.reſpō
9 debant eſſe intelligendam, vbi † titulus eſſet poſterior
poſſeſſione, quia tunc titulus non attenditur ſtante poſ-
ſeſſione antiquiori alterius partis, Dec.in conſ. ſupra al-
leg.302.nu.8.congerit Rolan.à Val.d.conſ.9.num.36.&
Mod.in tract.de retin.poſſeſ.in 3. remed.nu.728. & per
Alexan.conſilio 88. colum.3.numero 21. verſic.plus di-
cit Bal.vol.5.

Præterea dicebant aliqui ex Dominis tenentes iſtam
partem, quòd in caſu iſto non eſt opus diſputare ſup illa
difficultate, an hæres poſſet allegare continuationē poſ-
ſeſſionis ſui auctoris, quia in caſu iſto probātur duo ex-
trema, quib. probatis media præſumuntur.Alc.de præ-
ſump. reg.2.præſump.22. ſtante maxime anteriori titu-
lo,quæ operatur, quod præſumatur continuata poſſeſſio.cir
ca quam tamen continuationem dubitabant, quia inter
cedit tempus 20. annorum inter vnū extremū, & aliud,
vt probant teſtes D.M.Antonij deponentes de poſſeſſio-
ne 70.annorum. Vnde prædicta præſumptio cedit veri-
tati.vulg.l.continuus.§.cum ita.de verb.ob.& videtur in-
10 trare concluſio Doc.quòd † per decenniū poſſeſſio cēſe
tur amiſſa, vt congerit Curt.ſen. in alle.conſ.24.Rip.in c.
cū eccleſia ſutrina, nu.23.de cauſ.poſ.& propr. poſt Bar.
Innocen. & Curt.iun.quos allegat. niſi diceretur, quod iſta
poſſ. intermedia non cenſeatur probata, vel ſaltē auferrī
ex probatione facta in contrarium pro parte Dñorū de
Caetanis, vel quòd ſaltem cenſenda ſit clādeſtina, vel in-
iuſta, vt patet ex ſupra allegatis, cùm non probet ſciētia
Dominorum de Caetanis prout requiritur in iurib.hu-
iuſmodi incorporalibus, vt hic per informantes.

Neque ſuffragari videtur illud fundamentum, quod
ſit ſuper depoſitionibus teſtium Dominorum de Colū-
na ſuper ſcientia, & patientia Dominorum de Caetanis,
Quia obſtant ea, quæ tradit Bero. in ca.licèt cauſam. nu-
me.55.cum ſeq.de probatio. Vnde licèt regula ſit, quòd
etiam iniuſta poſſeſſio ſit manutenibilis, tamen fallit,
11 † quando eſt iniuſta, vel clandeſtina ab aduerſario, vt
ſunt iura clariſſima, vel quando conſtat notorie de iniu-
ſtitia poſſeſſionis.Neuizan.d.conſ.81.num.27.28.29.&
ſeq.Inſtrumenta autem, ſeu iura Dominorum de Caeta
nis in actis producta videntur facere notorium. Fely. in
c.ſignificauerunt. nu.4. de teſtib.Claud.de Seiſell. in l.1.
nu.29.de nper.noui nunc.faciunt tradita per Aym.con-
ſil.299.nu.8. & hoc ſaltem, quando non opponitur ali-
quid coloratum. Vnde videndum eſt, an iura vltimo lo-
co producta pro parte domini M. Antonij lite pendente
tranſumpta faciant aliquem colorem.

Contrariam verò ſentētiam, quòd in hoc iudicio adi-
piſcendæ inſpiciendum ſit primò quis melius probet
12 poſſeſſionem, & † quòd non inſpiciatur titulus, niſi quō
probationes ſunt pares, tenuit alia pars Dominorum p
doctr.Barto. in d.l.ſi duo, col.7. vti poſsid. quam ſequi-
tur Imo.in d.cap.licèt cauſam, nume.25. & 28. & Anto.
de But.numero 43.& Ægid.numero 75.Felyn.col.7.ver
ſic. quarta cauſa.Dec.numero 9.verſicu. quarto, cæteris
paribus.Bero.numero 55.Et in effectu omnes Docto.in
d.cap.licèt cauſam.ita ſentire videntur, & in locis ordi-
narijs prmur de communi atteſtatur Ferret. conſil. 1.nu-
mero 13. & vltra conſulentes allegatos per Biſciam idē
concludit Rimin.conſil.219.num.36. Natt.conſil.572.
& idem Dec.conſil.382.nume.2.Et propterea Bal.in l.1.
C.vti poſsid. col.fina. in princ.dicit, quòd paritas proba-
tionum reducitur ad imparitatem propter potiora iura
poſsidentis. qua quidem opinione ſtante, dicebant Do-
mini, non eſſe attendendam opin. Curt. ſen.cum titulus
antiquior non attendatur, niſi data paritate probatio-
nis: vbi enim quis melius probat ſuam poſſeſsionem, ex
titulo non poteſt infringi iſta probatio, quia hoc interdi
ctum non admittit probationem dominij, vt per Doct.
in l.naturaliter.§. nihil commune. de acquir.poſſeſ.titu-
lus enim cauſat quandam qualitatem maioris iuſtifica-
tionis, quæ, cùm alia æqualia ſunt, præponderare debet,
vt dicit Ægid.in d.cap.licèt cauſam.in 9. quæſt.prope fi.
ſub numero 75.

Et hoc maxime, cùm teſtes D. Marci Anto.deponant
de poſſeſsione antiquiori, quàm deponant teſtes Dñorū
de Caetanis, nempe ille de 70. annis, & illi de 50. vnde
apparet, quod probationes non poſſent eſſe pares reſpectu
temporis:& difficile ſatis eſt, intercedente ſpatio tot an-
norum, quòd teſtes poſsint iungi cum inſtrumentis, per
ea quæ ſupra allegata ſunt.Et dato etiam, quòd poſſeſsio
anteceſſoris proſit ſucceſſoribus etiam ad illum effectū
mandati de manutenendo, vt dicit Rimin. conſil. 370.
13 numero 2.libro 2. eſt † tamen neceſſarium, quòd pro-
betur continuata, quia ſi antiquior poſſeſsio non eſt cō-
tinuata, iunior vincit.Bero.in d.capitu. licèt cauſam, nu-
mero 56.verſicu.tertiò limita. Alexan.conſil.23. ad fi. li-
bro 6.Plot.in l.ſi quando, numero 99. C. vnde vi. Quod
comprobatur, quia poſſeſsio non transfertur de defun-
cto in hæredem etiam ſuum, niſi apprehendatur. Et li-
cèt poſſet apprehendere propria auctoritate, hoc eſt ve-
rum, niſi alius occupauerit.l.cum hæredes.in princip.ff.
de acquirenda poſſeſsio. & per Tiraq. in tracta. le mort
ſaiſ. le viff. in 8. declarat. præfat. Adeò, quòd filius non
poteſt docere ſe hoc caſu turbari in poſſeſsione. Ale-
xan.in l.in ſuis, numero 9.de liber. & poſthum. & ex re-
centioribus Roland.à Val.conſilio 46.numero 34.in 2.
Non enim poſſeſsio defuncti prodeſt ante apprehenſio-
nem quoad vſucapionē.l. Pomponius.§. quæſitū.de acq.
poſſeſsio.& ibi Docto.& Bart.in l.1. quibus ex cauſ.ma-
ior. &c.numero 36. dicit, quòd poſſeſsio defuncti non
ſuffragatur hæredi, niſi iniuncta, ideſt apprehenſa ſit.

14 Vnde † Doct. concludunt, poſſeſſionem apprehenſam
per hæredem dici nouam poſſeſſionem, non autem quæ
erat apud defunctum. Pan. de Caſt. in l. ſi quis vi. §. diffe-
rentia. in prin. ff. de acquir. poſſeſ. Samen. in reg. de trien-
nal. q. 14. nu. 71. Si igitur inter poſſeſſionem defuncti, &
poſſeſſionem ſucceſſoris eſt inter media poſſeſſio Colū-
15 nenſium, non momento temporis, quod † quidem mo-
mentum facit in interdicto vti poſſidetis præualere pro
bationem, per ea quæ ſcribit Nat. in d. conſil. 172. nu. 7.
& 19. ſed etiam plurium, & plurium annorum, non vi-
detur quomodo poſſit fieri hæc continuatio. Immo po-
tius vř intrādū doctr. Doct. de qua per Rip. in c. cum ec
cleſia ſutrina, allegatū per informantes pro parte domi-
norum de Caetanis. Nam ſiue ipſi prætēdant, quòd poſ-
ſeſſio præſumatur continuata de defuncto in hæredem,
ſiue quòd probatis extremis media præſumantur, talis
præſumptio cedit veritati probatæ, vt ſupra dixi.

Non ob. ea quæ dicuntur de maiori veriſimilitudine
ſtante aſſiſtentia iuris communis pro Dominis de Cae-
tanis. Quia dici poſſet, quòd eſt maior veriſimilitu-
do in ſpecie, quæ pręfertur, Dec. in d. c. licet cauſam. in 2.
nor. In fauorem D.M. Antonij, quia poſſidet in alijs lo-
cis etiam ſubiectis eccleſiæ, & publice in vrbe pro hoc re
tinet officialem. item in quantitate pro qua iſti Domini
de Caetanis locant, item ex nimia eorum diligentia in
conficiendis inſtrumētis, & ille à nobis examinatus pro
parte D. Marci Antonij, qui declarat quomodo fecit vnū
ex illis inſtrumentis, non videtur paruę conſiderationis,
præſertim cum teſtes excedant in tanto numero, & ſint
melius informati, & deponant de facto proprio, quæ
qualitates ſingulę ſolent facere, quòd teſtes etiam nume
ro minores præferantur, quanto magis debent præfer-
ri, quando ſunt numero plures. Grat. conſil. 82. num. 36.
& conſi. 81. nu. 61. & 62. lib. 2. Fely. in ca. in noſtra. col. 3.
num. 2. ver. & referunt melius informati, de teſtib. pro-
ut & non ob. quòd deponentes pro habente titulum de-
ponant veriſimiliora, quia magis proxima videtur hæc
veriſimilitudo: præterea falſa eſſet illa communis con-
cluſio de qua ſupradictum eſt, quòd probans per plures
teſtes præferatur, quia pauciores præſumuntur ſemper
deponere veriſimiliora, quando adeſſet titulus.

Minus ob. quòd teſtes Dominorum de Caetanis de-
16 ponant magis in ſpecie. Quia hoc non attēditur, † quan-
do ſpecies continetur ſub illo genere, de quo deponunt
plures teſtes, vt per Innocent. Hoſtien. Butr. & alios om-
nes in d. c. licèt cauſam, vbi volunt, quòd præferantur te
ſtes eccleſię Rauennatenſis deponentes, quòd omnis ho
nor præſtabatur d. eccleſiæ, quamuis teſtes Fauentinorū
deponerent de quibuſdam particularibus ſeruitijs, ma-
ximeque in caſu iſto ceſſat illa difficultas de negatiua ſu
per qua Doct. ibi laborant.

Quò verò ad probationem ſcientiæ, & patientiæ fuit
17 allegatus Rimin. conſi. 391. nu. 2. qui † videtur tenere,
quòd ſufficiat, teſtem dicere, ſcientibus & patientibus, li
cèt in caſu iſto dicant, videntibus.

Minus ob. quòd hic tractetur de quaſi poſſeſſione
18 eorum, quæ ſunt de regalibus, quia † quaſi poſſeſſio de-
cennalis ad effectum de quo agitur, attenditur etiam in
regalibus, vt fuit dictum in cauſa Bononien. de Pepulis
coram R. P. d. Lancellotto, per ea quæ ſcribit Conar. pra-
cti. quæſt. c. 13. Non ob. etiam pignorationes, & prohibi
tiones. Quia propterea Columnenſes non amiſerūt poſ-
ſeſſionem. Rimi. conſ. 314. nu. 30. cum ſeq. lib. 2.

Nō ob. quod poſſeſſio d. Marci Antonij ſit improba,
quæ non impedit continuationem, nam hoc procedit in
cōtinuatione inducta à ſtatuto, quia lex citius operatur
effectum ſuum, q̄ homo, & declarat Tiraq. in trac. ſupra
citato in 3. declarat. 5. par. n. 15. ſed iſte nō eſt caſus nř.

Similiter non ob. doct. Bar. in l. ſi de eo. §. ſi. de acquil.
poſ. Quia potius facit in contrarium, ex quo datur clan-
deſtinitas reſpectu poſſeſſionis, & ꝓprietatis, & nō ſuffi-
cit clandeſtinitas reſpectu proprietatis, niſi ſit reſpectu
19 poſſeſſionis. Cùm † igitur hæc poſſeſſio ſit tā diuturna
tam continuata, probata per tot teſtes, non videř quo-
modo poſſit dici clandeſtina. Bal. conſi. 20. num. 6. lib. 5.
20 maximè † quia clandeſtinitas dicitur, quando quis ſuſpi
cat, vel de iure, vel de facto ſe poſſe repelli. Bart. in l. ſi de
eo. §. ſi. nu. 2. de acquir. poſ. Quòd autem Columnenſes
non timerent deijci de facto, apparet ex eo, quòd quan-
do fuerunt turbati de facto, reſiſterunt. de iure verò non
videtur, quòd timere debeant ſtante tam longa poſſeſ-
ſione. Immo ſi ꝓſupponeret, quod poſſeſſio antiquior
Dominorum de Caetanis nō poſſet coniungi cum poſ-
ſeſſione de qua deponunt teſtes pro eorum parte exami
nati, argumentum hoc de clandeſtinitate retorqueretur
contra ipſos, ex quo poſſeſſio ꝓbata per 50. annos reſpe-
ctu poſſeſſionis probatæ per 70. annos diceretur iunior &
per conſequens præſumeretur clandeſtina.

Quò verò ad ſecūdam principalem difficultatem in-
21 formantes fuerunt concordes, quòd † debeat attendi
tempus litis motæ in hoc interdicto retinendæ, vt ſunt
iura clara per informantes citata cum infinitis authori-
tatibus per eoſdem cumulatis: non tamen hoc intelligē-
dum eſt excluſiue ad tempus turbationis, quia requiri-
tur, quod quis poſſideat duobus temporibus, & litis con
teſtatæ, & tempore turbationis. Ægid. in d. ca. licèt cau-
ſam. nu. 67. Plot. in d. l. ſi quando, nu. 99. C. vnde vi. Belle.
conſ. . . . nu. 3. Neuizan. conſi. 81. nu. 16.

Et propterea ſtante diuerſitate opinionum, Domini
ordinarunt, quòd particulariter dubitetur, quæ qua-
litas præponderet in caſu & ad effectum de quo agi-
tur, an prætēſus titulus Dominorum de Caetanis, & pre
tenſa quantitas, & qualitas teſtium Dominorum de
Columna. &c.

RVBEL.

Hoſtien. Littoris maris. Veneris 10. Decembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Numerus teſtium, & qualitas illorum præponderat.*
2 *Poſſeſſio antiquior non valet, niſi ſit continuata tempore li*
tis motæ, & tēpore petitionis mandati de manutenēdo.
3 *Poſſeſſio antiquior, quæ non eſt cōtinuata, interrupta cēſet.*
4 *Exceptiones teſtium non admittuntur in iudicio ſumma-*
riſſimo, vt eſt retinendæ, & nu. 9.
5 *Gl. in c. 1. de præſc. in 6. eſt ſępius canonizata in Rota.*
6 *Incorporalia nō poſſunt vno & eodē mō poſſideri à duob.*
7 *Præſumptio ſcientiæ tollitur ex lapſu tanti temporis.*
8 *Præſumptio malæ fidei tollitur etiam ex lapſu tanti tempo*
ris ex fama dominij.
9 *Teſtes duo ſatis probant in iudicio ſummariſſimo.*
10 *Præſcriptio 40. annorum regulariter habet locum contra*
priuatum cum fama dominij.

DECISIO XXVIII.

IN hac cauſa poſtquàm fuit firmata regula in fauorē
1 Illuſtr. D. M. Antonij, quòd † numerus teſtiū, & qua-
litas illorum præponderet, per ea quæ lariſſime fue-
runt deducta per informantes pro parte eiuſdem D. M.
Antonij ſub die Ven. 19. Nouembris proxime ꝑteriti, or
dinatum fuit, quòd videretur, an intrarent limitationes
deducendæ pro parte Illuſtriſ. Dominorum de Caetanis
ad

ad effectum, vt ſit dandum mãdatũ vni, vel alteri de ma-
nutenẽdo, & quomodo, & ſub die Ven. 10. præſentis mẽ-
ſis Decembris 1574. quoad primam partem pũcti fuit
reſolutum limitationes Dñorũ de Caetanis nõ intrare.
Prima enim limitatio, quòd Domini de Caetanis ha-
beãt anteriorem poſſeſſionem, vt patet ex inſtrumentis
2 in actis productis, non põt eis ſuffragari, quoniã † requi-
ritur, vt antiquior poſſeſſio ſit continuata nõ ſolũ tem-
pore motæ litis, ſed ẽt tempore petitionis mãdati de ma-
nutenẽdo, vt fuit dictum ſub die 12. menſis Nouembris
proxime præteriti, vt per Ægid. in c. licet cãm nu. 62. de
prob. Bella. conſ. 13. nu. 15. Neuizan. conſil. 81. num. 15.
Plot. in l. ſi quando, nu. 99. C. vnde vi. alias enim poſſeſſio
iunior vinci, Alex. conſil. 25. ad fi. lib. 6. Bero. d. cap. licèt
cauſam. nu. 56. verſicu. 3. limita. & Plot. in loco ſupra al-
legato. Quòd autem huiuſmodi poſſeſſio Dominorũ de
Caetanis non ſit conſeruata, probatur ex depoſitionib.
teſtium examinatorum pro parte Dominorum de Co-
lumna de anno 1551. vt etiam dictum fuit ſub die 12.
Nouembris, quorũ depoſitionibus attentis non poſſunt
cõiũgi duo illa extrema poſſeſſionis Dñorũ de Caetanis,
cum intercedat tantum ſpatium temporis etiam vltra
3 10. annorum, de †. quo quidem tempore cum Domini
de Columna poſſederint, & non conſtet, quod Domini
de Caetanis aliquid fecerint, prior illa & antiquior poſ-
ſeſſio cenſetur interrupta, ſeu amiſſa. Gerrien. conſi. 24.
nu. 4. poſt Bar. Bal. & Innocen. per eos alleg. Rip. in c. ec-
cleſia ſutrina, nume. 23. de caut. poſſeſ. & propriet. Præ-
ſertum cum poſſeſſio Dominorum de Columna potue-
rit eſſe apphenſa de tẽpore quo poſſeſſio Dñorũ de Cae-
tanis pberat eſſe vacua per obitum D. Honorati ſenio-
ris, quod quidem in dubio præſumendum eſt, vt p Bar.
to. in l. non ſolum. §. ſed vt proban. de oper. noui nuncia.
Sarnen. ſuper regu. de veriſimil. q. 6. Caſſad. deciſ. 18. de
præben. Non obſtant inſtrumenta nouiſſimè producta,
& primo illud de anno 1468. quoniam reſpicit D. Ho-
noratum ſeniorem, cuius poſſeſſio non poteſt durare vſ-
que ad eius obitum. præterea inſtrumentum dicit, quic-
quid iuris habet, vt bene conſiderant hic informantes
pro Domino M. Antonio.
Inſtrumentum verò de anno 1475. de alio inſtrumẽ-
to del 1483. loquitur etiam de prædicto Honorato, &
quoad Nicolaum filium non eſt habenda in confidera-
tione, quia duo in ſolidum non poſſunt poſſidere, & in
quemcunque euentum inſtrumenta non loquuntur de piſca-
tione in mari. Vnde poſſunt verificari in piſcationibus,
reſpectu lacus tam Fogliani, quàm Corapolacis, & dum
ponderabatur illud verbum, Plagis, fuit reſponſum, hoc
verbum non importare ſplagias de quibus agitur, ad
tex. in l. vxori. §. agri plagam. de leg. 3.
Dum verò per informantes pro parte Dominorum
de Caetanis prætendebatur, illis teſtibus propter exce-
ptiones, quas eis obijciebant, non eſſe fidem adhibendã:
4 fuit per Dominos reſponſum, in hoc † iudicio ſumma-
riſſimo non eſſe tractandum de exceptionib. vt per Ca-
pyc. deciſ. 15. cum alijs allegatis.
Præterea, dum per informãtes pro Dominis de Cae-
tanis ponderabantur de nouo depoſitiones non nul-
lorum teſtium, & præcipue Franciſci Ciſtra de Sermo-
neta, fuit reſponſum, ex eorum dictis non tolli funda-
mentum ſupradictum de amiſſione, ſeu interruptione
poſſeſſionis, cum nõ poſſit percutere illud vltra tempus,
quod percutiunt teſtes habentes ætatem 80. annorum,
ſeu 75. cum ipſe dicat ſe eſſe annorum 60. Præterea, non
ſatis clare deponit reſpectu ſplagiarũ de quibus agitur,
& de piſcatione maris, & in omnem euentum ratio-
ne ſuæ ætatis tollitur difficultas.

Tertiò, conſiderabatur p informantes Dñorũ de Cae-
tanis, quòd teſtes dictorum Dominorum de Caetanis
probant immemorabile: ſed nec iſtud fundamentum
placuit Dominis, vt aliàs in hac cauſa fuit conſideratum
ſub die Ven. 12. Nouembris proximè præteriti, per Glo.
5 in c. 1. de præſcript. in 6. quæ † ſæpius canonizata fuit
in Rota.
Secunda limitatio, quòd in incorporalibus vna poſ-
ſeſſio non excludit aliam, non placuit Dominis, quia cõ-
tra tex. in c. licèt cauſam, de probat. neque datur iſta com-
patibilitas ſtante probatione, quòd domini Columnen-
ſes poſſederunt plagias articulatas, vt bene declarat poſt
alios Anchar. in d. c. licèt cauſam, nume. 19. verſic. tertiò,
6 oppono. Et † licèt incorporalia poſſint à duobus poſſide-
ri, hoc debet intelligi diuerſimode, non autem eodem
modo, ſeu eodem genere poſſidendi, vt per Docto. in d.
c. licèt cauſam, & ibi. Ægid. nu. 73. & ſeq.
Tertia autem limitatio, quòd eſſet probanda ſcientia
& patientia Dominorum de Caetanis, ſimiliter nõ pla-
7 cuit: Quia † ex lapſu tanti temporis inducitur præſum-
ptio ſcientiæ, vt per Doct. in c. cum venissent. de inſtitut.
in c. illud. de præſump. & bene per Capyc. deciſ. 69. nu-
me. 15. & ſeq. & præſertim in caſu iſto, in quo teſtes Do-
minorum de Columna dicunt articulum verum, in quo
dicitur videntib. dominis Caetanis, vt hic per informã-
tes, in quibus terminis non intrant allegationes in cõtra.
8 Quarta † limitatio de mala fide Columnenſium tolli-
tur ex lapſu tanti temporis ex fama dominij, Molod. de-
ciſ. 140. Aug. lib. 3. deciſ. 78.
Quinta limitatio, quòd Dominis de Columna reſi-
ſtit ius commune, & aſſiſtit Dominis de Caetanis, ex no-
tatis in c. ad decimam. de reſti. ſpol. in 6. vbi Franc. nu. 8.
ver. quarto limita.
Sexta limitatio, q teſtes Dñorũ de Columna deponẽ-
tes de antiquiori poſſeſſione ſint pauci numero, non vr-
get, ex quo non haberet concurſum teſtium contrarium
9 deponentium reſpectu antiquitatis iſtius poſſeſ. & † in
iſto ſummariſſimo poſſeſſorio, in quo vt ſupradictum
eſt, exceptiones teſtium non admittuntur, duo teſtes ſa-
tis ſuperque probant.
Vltima verò limitatio & ſic ſeptima, in ordine, quæ
fundatur ſuper eo, quod notorie cõſtat de dominio Do-
minorum de Caetanis, ex bulla fe. rec. Bonifacij octaui,
de qua in actis, non concludit ſecundum Dominos. & li-
cèt ſuper iſta difficultate multa fuerint conſiderata, an
in iſto ſummariſſimo poſſeſſorio ſit admittenda exce-
ptio dominij incontinenti probandi ſeu iam probati, &
an ſimus in iſtis terminis, cum in caſu iſto dici poſſit,
Dños de Caetanis qui à principio cauſæ vſq; hodie dixe-
runt ſe eſſe in quaſi poſſeſſione, & ſibi deberi manda-
tum de manutenendo, dominium eorum deduxiſſe ad
adiuuandam, ſeu iuſtificandam eorum quaſi poſſeſſio-
nem, vt per Bero. in capitu. in literis. nume. decimo-
quinto, de reſtitutio. ſpoliato. Nihilominus his omni-
bus omiſſis concluſeruot Domini in caſu iſto, etiam
quod titulus Dominorum de Caetanis comprehende-
ret regalia de quibus agitur, non conſtare ita notoriè de
eorum dominio, vt in iſto ſummario poſſeſſorio nõ ſit
habenda rõ poſſeſſionis alterius partis. Multa enim ſunt
quæ offuſcant illud notoriũ, fama publica de dominio
Dñorũ Columnẽ. tã lõga & antiqua poſſeſſio cõtinuata,
tertiò, quia adhuc poſſunt docere de eorum dominio, vt
per Ægid. deciſ. 103. Sarnen. ſuper reg. de annal. q. 82. ad
fi. quam Rot. ſæpius tenuit, bene faciunt tradita per Fe-
lyn. in cap. ſignificauerunt. nume. 3. de teſtibus, & ad de-
ciſ. Put. 29. quæ adducebatur in contrarium, fuit re-
ſponſum, in primis, quòd rationes per eum adductæ

non videntur fuiſſe firmatæ per Dominos, ex quo Rota tenet, quod notorium in iſtis terminis non reſultet, niſi ex confeſſione partis, vel ex re iud.

Secundò, quia negari non poteſt, ꝙ iſta notorietas non reddatur turbida ex probationibus factis pro parte do-
10 minorum de columna, cũ † regulariter contra priuatũ præſcribatur ſpatio 40. annorum, præſertim cum fama dominij. Afflic. deciſ. 154. Dec. Pariſ. Soc. iun. & alij per Infor. allegat. Maxime ſi deducta ꝓ parte Dñorũ de Caietanis dicerentur deducta ad adminiculandum poſſeſſionẽ: quia ſufficeret, quòd pars dixiſſet generaliter cõtra,

Quo verò ad ſecundam partem dub. fuit concluſum, dandum eſſe mandatum de manutenendo domino M. Antonio, quia ipſe habet regulam pro ſe, & limitationes ſupradictæ non intrant.

Quo verò ad tertiã partẽ fuit concluſum, dãdum eſſe mandatum de manutenendo in tota iſta ſplagia, ſiuo loco differentiæ, præterquàm quoad aperitionem faucis lacus Fogliani, in qua quidem aperitione fuit concluſum, vt detur mandatum de manutenẽdo dominos de Caietanis aperiendi dictam faucem temporibus conſuetis cum prohibitione, ne domini de Columna impediant ipſos, & ne piſcari faciant in d. fauce vſque ad ſigna ponenda per dominos de Caietanis, ita tamẽ quòd ſigna vulgariter dicta, li maſchi, non excedant loca conſueta.

R V B E L

Hoſtien. Littoris maris. Ven. 21. Nouemb. 1575.

S V M M A R I V M.

1 *Conceſſio generaliter facta de regalijs non comprehendit ius imponendi nouum vectigal.*

D E C I S I O XXIX.

Dubium fuit ſtãtib. literis Bonifacij Octaui, & reſolutionibus deſuper factis, an dictæ literæ comprehendãt vectigal, ſiue redditus piſcationum, de quibus agitur, etiam ꝙ non probaretur, quòd tempore conceſſionis prædictæ actualiter exigerentur, ſiue eſſent impoſiti. quod dub. fuit propoſitũ die Lunæ 21. præſentis menſis Nouembris 1575. & cũ informantes hinc inde latiſſime ſcripſiſſent deducẽdo plures difficultates, quarum multæ videbantur eſſe contra punctũ, Domini omiſſis multis firmarunt hanc concluſionem, ſiue regulã in fauorem illuſt. D. Marci Antonij, ꝙ licèt in conceſſione generali facta de regalijs veniant omnia, quæ continentur in c. 1. quæ ſint regalia, vt per Boſſ. in trac. de regal. nu. 23. cum multis alijs, quæ poſſunt allegari, regu-
1 lariter † tamen non venit ius imponendi nouum vectigal. Luc. de Pen. in l. contra publicã col. 5. ver. & finaliter quæritur. de re mil. lib. 10. Cuman. conſ. 161. in fin. cum multis allegatis hic per informantes pro parte illuſt. Do. M. Antonij Imol. conſ. 121. & pro regula fuerunt allegati Cyn. & alij in l. 1. C. nou. vectig. impon. non poſſ. Hoſtien. in cap. ſi te quibuſdam. §. præterea, poſt princip. de verborum ſignificatio. quem Docto. ibi ſequitur Iul. de Geld. num. 79. An autem ſit recedendum ab iſta regula, quia Docto. prædicti loqui videntur in generali conceſſione, non autem in vniuerſali, & an prædicta conceſſio Bonif. ſit generalis, vel vniuerſalis, & ex coniecturis ſit à dicta regula, recedendum, vel ex eo, quòd mare ſit proprium ipſorum Illuſtriſſimorum Dominorum de Caietanis, qui prætendunt poſſe ex hoc prohibere, ne quis in mari piſcari debeat, vel ex alijs limitationibus ſi quæ adaptari poſſunt, poterit videri particulariter. Reſeruarunt inſuper Domini facultatem Illuſtriſ. Dominis de Caietanis, vt poſſent de nouo audiri, ſi voluerint, ſuper reſolutione aliàs facta, quòd ad ipſos pertineret onus probandi, quòd huiuſmodi vectigal, ſiue redditus, de quibus agitur, fuiſſent impoſiti vigore prædictæ conceſſionis.

R V B E L

Cauallicen. Baroniæ de Thoro Lunæ 25. Octobris 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Sigillum teſtatoris non eſt de ſubſtantia teſtamenti.*
2 *Sigillum teſtium, & ſigillum teſtantis differunt in iuris effectu.*
3 *Sigilli appoſitio eſt leuis ſolemnitas.*
4 *Antiquitas temporis facit præſumi omnia ſolemniter geſta.*
5 *Euidentia rei non tollit præſumptionem quæ oritur ex antiquitate temporis poſiti inter duo extrema.*
6 *Subſcriptio teſtium ſatis eſt, quòd exprimat cuius ſit teſtamentum.*
7 *Publicatio teſtamenti ex antiquitate temporis facta præſumitur.*

D E C I S I O XXX.

In cauſa Cauallicen. Baroniæ de Thoro fuit dubitatum, an prætenſi defectus tam ſigilli, quàm ſubſcriptionis teſtium, cuius copia detur, ſint attendendi, & conſiderabiles in caſu de quo agitur. Et die Lunæ 25. Octobris 1574. fuit cõcluſum, huiuſmodi defectus non eſſe attendendos. & omiſſo illo fundamento, quòd adducebatur per informantes pro parte Roſtani ſuper obſeruantia ſubſecuta, & ſuper aſſertione illius iudicis qui teſtamentum exemplauerat tãquàm fundamento non neceſſariò, quoad primum prætenſum defectum, ꝙ in huiuſmodi exemplo non fuerit repertum ſigillum teſtatoris, & ſic non appoſuerit, quod tamẽ ſecundum opinionem aliquorum videtur eſſe de forma, & ſubſtantia ipſius teſtamenti, vt per informantes pro parte Ludouici, fuit per Dominos reſponſum. Primò ꝙ iſta opinio iure non probatur, quia tex. in l. hac conſultiſſima. C. de teſtamen. hoc non probat, neque Doct. antiqui, pro vt Azo in ſum. C. eodem, nu. 5. & Io. Fabr. in §.
1 poſſunt. Inſt. eo. & Spe. in loco allegato, † non requiruntur pro ſubſtantia teſtamenti ſigillum teſtatoris. Imò Ægid. in conſ. 1. col. 6. in 9. col. tenet contrarium. Et inſuper, ra-
2 tio † quæ militat in ſigillo teſtium propter recognitionem per eos faciendam, nõ conuenit reſpectu ſigilli ip-
3 ſius teſtatoris. Præterea † iſta appoſitio ſigilli non poteſt dici, niſi quædam leuis ſolemnitas, cuius omiſſio non vitiat actum, Doct. in l. fi. C. de iur. deliber. & ex recentioribus per Rolan. à Val. conſ. 82. nu. 12. & ſeq. volum. 1. & maxime in caſu iſto in quo teſtator totum teſtamentum manu ſua ſcripſit, ita quòd eius ſubſcriptio non erat neceſſaria l. cum antiquitus. C. de teſtam.

Sed in omnem euentum etiam quòd eſſet de ſubſtan-
4 tia iſta appoſitio ſigilli teſtatoris, nihilominus † ſtante antiquitate temporis tot annorum debent præſumi omnia ſolemniter geſta, & publicationem ſolemniter fuiſſe factam, per ea quæ fuerunt allegata coram bo. me. Oradino tunc Rotæ Decano die 30. Maij. 1575.

Non ob. quòd ex inſpectione ipſius teſtamẽti, quaſi ex

ipſa

ipſa rei euidentia, couſtet de cõtrario, hoc eſt ꝙ ſigillum
teſtatoris nou fuerit appoſitum, & per conſequens tolli-
tur præſumptio reſultans ex antiquitate temporis. Nam
5 † hoc fundamẽtum poſſet procedere, niſi in caſu iſto in-
tercederet tantum temporis interuallum inter confe-
ctionem teſtamenti, & ipſam inſpectionem, cùm ſatis
ſit, teſtatorem poſuiſſe in aliqua parte huius teſtamenti
ſigillum ſuum, licet nunc non appareat, cùm cõtrarium
de neceſſitate non probetur. Allegata enim in contrariũ
procedunt, quando ipſa ſcriptura cantat eius ineptitu-
dinem, ex his quæ cumulat Fely. in c. ſicut, num. 33. verſ.
ſeptimo & vltimo declarat, de re iud.

Quo verò ad alium prætenſum defectum ſubſcriptio
nis teſtium, Domini nullam habuerunt difficultatem,
6 quia † ſatis eſt, quòd in ſubſcriptione exprimant cuius
ſit teſtamentum, & quis ſit qui ſubſcribit, vt per Io. Fab.
in loco allegato, num. 5. circa med. & Bellam. in conſ. al-
legato, col. 13. in fi. & illud verbum, infraſcriptis, poteſt
intelligi reſpectu teſtamenti & inſuper, cùm ſubſcriptio
teſtium requiratur ad effectum, vt omnes interueniant
vnico contextu, quando teſtator ſubſcribit teſtamẽtum,
ſatis eſt quòd teſtes dicant ſe interfuiſſe omnibus & ſin-
gulis & per conſequens ſubſcriptioni teſtantis. Fulgoſ.
in l. publicati, num. 2. ad med. verſ. & ne forſitam coge-
tur. C. de teſtam.

Quicquid tamen ſit, tollitur omnis difficultas ex an-
7 tiquitate temporis, cuius † vigore præſumitur facta pu-
blicatio ipſius teſtamenti ſolemnis, vt dixi, & hoc præ-
ſertim ad effectum, vt teſtamentum valeat. l. ſi pars, de
inoff. teſtam. c. fuit, de re iudic.

R V B E I.

Roman. Vinea. Veneris 14. Maij. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Iuuare nemo ſe poteſt ex eo, quod ipſe impugnauit.*
2 *Proteſtatio contraria facto, quæ dicatur.*

D E C I S I O XXXI.

PRopoſui dubia, informante Bonamico tantũ, quia
altera pars habuit ferè menſem ad informandum
poſt factam illi intimationem dubij, & poſtea ter
fuit monitum ad informandum, & Domini reſoluerũt
Bonamicum ſibi non præiudicaſſe. Non obſt. petitio de
qua in 7. præſuppo. Quia præter id quòd Bonamicus nõ
obtinuit, prout petijt, vt per informantes pro eo, huic
petitioni contradixerunt procuratores D. Andreæ. Vnde
1 † non poteſt ipſe D. Andreas ſe iuuare ex eo quod impu-
gnauit. iuxta reg. ex eo. de reg. iur. in 6. Nec obſt. etiam
præſtatio cautionis facta per Bonamicum, quia fuit pre-
ſtita eodem tempore, loco & coram eiſdem teſtibus &
Notario, quibus facta fuit proteſtatio, & receptio, de
qua in 9. præſuppo. & propterea cenſetur preſtita ſub ea-
dem proteſtatione. At in proteſtatione dicitur, quòd di-
ctam obligationem facit, vt ſatisfaciat menti Iudicis,
prout in ea dicitur, & ſic de mandato iudicis, cùm ſit fa-
cta generaliter & cum clauſulis prorogãtibus, videlicet,
cum reſeruatione omnium & quorumcunq; iurium, &
quarumcunque ſuarum prætenſionum, quæ ſint ſalua
& illeſa in omnibus & per omnia prout erant ante præ-
ſens inſtrumentum, & præſeruat quodcunq; ius ſuum.

Non obſt. quod d. proteſtatio ſit contraria facto. l. re-
2 ceptioni. Quia fuit dictum, quòd proteſtatio dicitur cõ-
traria facto, non quando ſit eodem tempore & loco, quo
ſit pactum ſiue receptum, prout hic, ſed bene quando
præcedit factum, iuxta doctrinã Abb. in c. cum M. nu. 15.
verſ. quandoque, de conſtitut. & plana erant dicta tradi-
ta per Doct. præſertim Fulgoſ. in l. ad ſolutionem. C. de
re iud. Præterea non dicitur proteſtatio contraria facto,
quando factum non ſit ex libera voluntate proteſtantis.
Felyn. in d. c. cum M. num. 79. verſic. ſed principaliter, &
verſic. fallit tertio. At hic receptio fuit facta metu inti-
mationis ſibi factæ, de qua in 5. præſuppo. & pecuniæ
fuerunt depoſitæ penes alium mercatorem, vt hic per
informantes. Nec fuerunt conuerſæ ad vſum Bonamici.

Die Merc. 2. Iunij vtraque parte informante fuit ſu-
pra dicta deciſ. confirmata.

R V B E I.

Roman. de Magdalenis. Die 10. Maij. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Hypothecaria in tantum competit, in quantum, & pro
qua parte competit actio perſonalis.*
2 *Ius accreſcendi non habet locum poſt agnitionem legati.*

D E C I S I O XXXII.

FVit concluſum, nõ competijſſe hypothecariam in
ſolidum ad auocandam poſſeſſionem caſalis. &
fundamentum deciſ. fuit ſuper l. j. in fi. C. commu.
1 de leg. vbi † clare diſponitur, hypothecariam in tantum
competere, in quãtum, & pro qua parte competit actio
perſonalis. & ibi clare Salyc. num. 8. cum alijs allegatis
per Informantes pro parte d. Antoniæ. Vnde cùm iſti
fratres de Magdalenis non poſſint petere legatum poſt-
quam illud agnouerũt, niſi vnuſquiſque portionẽ ſuam,
ex quo per talem agnitionem legatum inter eos ſcindi-
tur, & faciunt ſibi partes per concurſum. vt in §. ſi eadẽ,
Inſtit. de leg. cum alijs allegatis per Rip. in l. re coniun-
cti, num. 74. de leg. 3. ſequitur, quòd actio hypothecaria
non competierit, niſi pro parte cuiuslibet ipſorum, vt
probatur ex ex ſupra allegatis.

Non obſt. quòd dicti de Magdalenis ſint coniuncti
2 re & verbis, quoniam † iſtud fundamentum non intrat,
poſtquam legatum fuit agnitum, in quibus terminis
non habet locum ius accreſcendi, vt per Rip. in loco ſu-
pra citato.

Pariter non obſt. tex. in l. j. C. ſi vni ex pluribus. Quo-
niam in materia legatorum reſpectu hypothecariæ, ſe-
cus eſt in d. l. j. ſuperius allegata, & pro iſta parte fuit
adducta doctrina Bart. in l. ſi fundus. §. ſi duo, de pignor.

Neque poſſunt dicti de Magdalenis negare agnitio-
nem legati reſpectu Horatij eorum fratris, cùm conſti-
tuerit procuratorem ad hanc cauſam ſimul cum fra-
tribus pro conſecutione huiuſmodi legati. argum. tex. in
l. Paulus. ff. de acquir. hæred. & faciunt trad. per Ruin. in
conſ. 76. num. 5.

Reſeruarunt tamen Domini illi de Magdalenis facul
tatem, ſi voluerint, audiri ſuper intellectu d. l. j.

R V B E I.

Hoſtien. littoris maris. Die 20. Decembris. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Quaſi poſſeſſio piſcandi in mari nõ acquiritur, niſi quis pro-
hibeat alium piſcari.*

Ius

1 *Ius piſcandi præſcribitur ex immemorabili tempore, niſi prohibitio adſit.*
2 *Iuriſdictio poteſt duobus cumulatiue competere.*
3 *Actus exercent, qui non ſolent fieri citra nomen poſſeſſoris, inducunt poſſeſſionem.*
Piſcatio quando reducitur ad vectigal, tranſit in aliam ſpeciem.
4 *Poſſeſſio ſplagiarum ſeu piſcandi, non poteſt eſſe apud duos inſolidum.*
5 *Poſſeſſio litoris maris, duobus inſolidum competere non poteſt.*
6 *Actus negatiui præſumuntur fieri iure facultatis.*

DECISIO XXXIII.

IN eadem cauſa Hoſtien. litoris maris, licèt die Ven.
10. præſentis menſis Decembris. 1574. fuiſſet reſo-
lutum, non intrare limitationes datas per informan
tes pro parte Illuſtriſſimorum Dominorum de Cae-
tanis, & dandum eſſe mandatum de manutenendo in fa
uorem Illuſtriſſimi D. M. Antonij, prout latius in copia
deciſionis partibus tradita cõtinetur: nihilominus infor
mantes pro parte eorumdem Dominorum de Caeta-
nis adhuc inſiſtendo ſuper nonnullis ex limitationibus
alias reſolutis, tria opponebant.

Primum erat, quòd teſtes pro parte eorumdem exa-
minati, cùm excederent ætatem 54. annorum, quod tem
pus ſatis ſuperque eſt ad probandum immemorabile,
dummodo deponant per 40. annos de viſu, concluden-
ter probare videbantur.

Secundum erat de clandeſtinitate poſſeſſionis Domi
norum de Columna.

Tertium, quòd in omnem euentum quatenus eſſet
dandum mandatum de manutenendo D. Marco Anto-
nio, dandum non erat priuatiuè ad ipſos Dominos Cae-
tanos, ſed cumulatiuè cum eis, & ſub die Mercurij, 15.
eiuſdem menſis Decembris. Primum illud obiectum
de immemorabile, & ſecundum de clandeſtinitate fue-
runt ſublata. Tertium, in quo intrat maior difficultas, ſu
per qua Domini ordinarunt, quòd deberet informari
ab vtrasque parte in ſequenti Rota, & ſub die Ven. 17.
eiuſdem menſis Decembris, propter diuerſitatem opi-
nionum nil fuit firmatum, præcipuè quia aliqui ex Do-
minis non poterant videre informationes datas pro
parte dominorum de Caetanis. Propterea fuit ordina-
tum, quòd in ſubſequenti Rota cauſa proponeretur ſu-
per eadem difficultate, prout proposita fuit ſub die Lu-
næ, 20. eiuſdem menſis Decembris. Et quamuis aliqui ex
Dominis tenerent, quòd huiuſmodi mandatum de ma-
nutenendo non eſſet dandum priuatiue, ſed cumulati-
1 ue. Moti † ex eo, quòd iſta quaſi poſſeſſio piſcandi in ma-
ri non acquiritur, niſi quis prohibeat alium piſcari, vt
in l. iniuriarum. § fin. cum l. ſeq. ff. de iniurijs. l. fin. ff. de
vſucap. & ibi Doct. & in §. flumina, Inſtit. de rer. diuiſ. vbi
etiam omnes Doct. tradunt. Vnicuique enim licitum eſt
piſcari in mari, vt ſunt iura clariſſima. Neque facit, quòd
Domini Columnenſes per tam longum tempus, vt te-
ſtes dicunt, ſoli fuerunt piſcati. Quoniam ex hoc non di
cuntur eſſe in quaſi poſſeſſione prohibẽdi Dominos de
Caetanis, ne poſſint piſcari, cum illos nunquam prohi-
buerint, & non data prohibitione requiritur tempus im
memorabile ad præſcribendum ius, ne alij piſcari poſ-
ſint in mari, vt poſt Ang. & alios tradit Imo. in d. l. fin. ff.
de vſucap. cum alijs, de quibus per Rip. in l. j. nu. 12. ff. de
interdict. Curt. conſ. 32. num. 37. poſt alios quos allegat,
& Ruin. conſ. 28. vol. j. qui conſoluerunt contra Dec. in
conſ. 271. Mouebantur etiam tenẽtes iſtam opinionem,
2 per ea quæ dicunt Doct. de iuriſdictione, quæ † poteſt
duobus competere cumulatiue, vt per Abb. in c. auditis,
nu. 14. & Pariſ. conſ. 12. tradit Couar. in c. alma mater.
§. 12. num. 3. de ſent. excom. lib. 6.

Maior tamen pars Dominorum tenuit contrariam
opinionem, quòd mandatum de manutenendo ſit dan-
dum in fauorem D. Marci Antonij priuatiue ad Domi-
nos Caetanos, non autem cumulatiue. Et in primis dice-
bant, quòd in caſo iſto clarum eſt, Dominos de Colum-
na non viſos fuiſſe commodo piſcandi in mari, quòd iu-
re naturæ, vel gentium vnicuique piſcari licet, ex quo
exegerunt decimam piſcium à piſcatoribus vel merce-
3 dem conuentam. Item † affidarunt, dederunt licentiam,
vt alij piſcarentur, vt domini maris & ſpiagiarum, prout
in concluſionibus alijs firmatis in fauorem Dominorũ
Columnenſium, quæ omnia ad priuatam cauſam perti-
nent, non autem ad publicam, voluit tex. in l. ſane ſi ma-
ris. ff. de minor. Et propterea vidimus eſſe proprie in ter-
minis l. ſi quiſquam, de diuerſ. reſcript. Iſti enim dicun-
tur actus appropriati, quæ non ſolent fieri citra ius &
nomen poſſeſſoris. vt per Bal. in l. 2. num. 14. C. de ſeruit.
& aqua. Neque poſſunt dici facti iure facultatis. Nam
quando piſcatio reducitur ad vectigal, tranſit in aliam
ſpeciem. vt per Aluarot. in tit. quæ ſint reg. num. 7. faciũt
tradita per Felyn. in c. inter cæteras, num. 11. verſic. præ-
terea, prope fin. de reſcript. Et vlterius ſecundum aliquos
ex Dominis tenẽtibus iſtam partem ex facto tollitur dif-
ficultas: nam 33. teſtis ſuper 3. deponit, *& di più diſſi ha-
uer inteſo li banni fatti in Nettuno ſopra il prohibir di
peſcar la ſopradetta ſpiaggia, li quali ſono ſtati oſſeruati, &
hoggi ſi oſſeruano,* & 49. teſtis ſuper 3. *che eſſo per il tem-
po che ha prattícato in ditta ſpiaggia, ha viſto che li Signo
ri di caſa Colonna & ſuoi miniſtri da Nettuno inſino all' ac-
qua di Paola hauer prohibito le peſche in ditta ſpiaggia, ri-
ſcoſſo le decime del peſcare, tanto di rerole, ciabbachi, &
ciabbachelle.* Quicquid tamen ſit, licèt prohibitio ſit
vnus modus acquirendi quaſi poſſeſſionem piſcãdi, per
ea quæ ſupra dicta ſunt, non tamen alij mòdi excludun-
tur, vt vidimus in eo qui in loco publico, vel in litore
maris ædificat. d. l. fin. ff. de vſucap. Vnde dato quòd pro-
hibitio non probaretur, actùs tamen ipſi per ſe eo mo-
do quo ſupra dictum eſt, geſti, habent implicitam prohi
bitionẽ; & ita acquiritur quaſi poſſeſſio. Allegata enim
ſuperius in contrarium procedunt, quando quis vtitur
re modo quo licet vti per modum facultatis, ſecus quan
do vtitur alio modo quo non ſolent vti niſi domini, quia
cauſatur dominium quod non deducitur cumulatiuè,
ſed inſolidum: & ideo magis intentio & cauſa inſpicitur
quam exercitium. vt per Felyn. in c. auditis, nu. 10. col. 9.
in fi. & col. ſeq. in prin. de præſcript. poſt Bal. ibi per eum
allegatum. Et pro præmiſſorum corroboratione ponde-
rabatur tex. in c. auditis, de reſcript. & ibi per Abb. nu. 7.
& fuit alleg. conſ. Calder. 1. de præſcript. & Feder. de Sen.
4 conſ. 102. & 147. & † vltimò, quicquid ſit in alijs iuri-
bus, in ſplagijs tamen duo in ſolidum poſſidere non poſ
ſunt, vt per Bart. in l. fin. num. 6. ff. vti poſſid. Et dicebant
Domini pro iſta parte facere tex. ſæpius allegatum in iſta
cauſa. in c. licet cauſam, de probat.

Neque hic intrant quæ dicta fuerunt de præſcriptio-
ne iuriſdictionis cumulatiuè. Quia in illis caſibus Epiſco
pus erat in poſſeſſione, & erat dominus. Vnde ſi ipſe
etiam facit aliquos actus, continuat ſuam iuriſdictionẽ
& poſſeſſionem, & propterea ea operantur præſeruatio-
nem, non acquiſitionem. At in caſu iſto Domini Caeta-
ni indigent acquiſitione, quia eorum poſſeſſio ex curſu
temporis, vt alias fuit dictum interrupta ſeu amiſſa cen
ſetur, vt in deciſ. facta die 10. huius. Nec dici põt, quòd

Colum-

Columnenſes ipſi poſſederint aïo acquirendi poſſeſſionem cumulatiuè, quia non præſumitur quis velle creare nouum ius, ſed poſſidere & præſcribere illud quòd erat prius, vt dicit Imo. in d.c. auditis, prope fin. de præſcript. Et ſtantibus ſupradictis actibus factis ratione dominij, bene faciunt tradita per Abb. ibi, num. 17.

Non obſt. quòd Domini de Caetanis habeant intentionem fundatam in eorum dominio, & propterea poſſeſſio Dominorum Columnenſium debeat cenſeri cumulatiua, per ea quę ſupra allegata ſunt. Quia mon'num procederet vbicunque Domini Columnenſes hoc admitterent: ſed cùm pro parte ipſorum hoc negetur in ſummariſſimo poſſeſſorio, ſatis eſt quòd huiuſmodi dominium Dominorum de Caetanis ſit offuſcatum, ex his quæ habentur in prædicta deciſione.

Præterea in caſu iſto non agitur ſolum de quaſi poſſeſſione rerum incorporalium, ſed etiam de poſſeſſione
5 littoris maris, quæ † ſine dubio duobus in ſolidum competere non poteſt. l. 3. §. contrario. ff. de acquiren. poſſeſſ. & ibi Doct.

Neque placuit Dominis illud fundamentum adductum per informantes pro Dominis Caetanis, quòd in
6 † caſu iſto verſemur circa actus negatiuos, in quibus prę ſumptio eſt, quòd actus geſti ſiant iure facultatis, vt concerit Rolan. à Val. conſ. 9. num. 14. & ſeq. in 2. Quia imò ſecundum Dominos tenentes iſtam partem, ſumus in actibus affirmatiuis, & per conſequens omnia ad hoc probandum deducta non vrgent.

Minus etiam obſt. quòd non ſit probata poſſeſſio Domini Marci Antonij propter exceptiones quas patiuntur illi duo teſtes, quæ cum ſint probatæ in actis, debent haberi in conſideratione etiam in iſto ſummariſſimo poſſeſſorio. Nam reſponderunt Domini, ſidem dictorum teſtium coadiuuari ex dictis aliorum. Vnde ſicut eorum diſpoſitio verificatur in parte reſpectu temporis, ita debet præſumi vera in totum.

Hanc deciſionem aūt fecerūt Dñi cum infraſcriptis reſeruationibus, videlicet, quòd detur mandatum in fauorem D. Marci Antonij priuatiuè quoad Dominos de Caetanis, firma tamen remanēte reſeruatiōne iam facta contra ipſum D. M. Antonium, circa aperitionem fancis Fogliani & vſque maſchi, in locis conſuetis apponi.

An autem ſit dandum mandatum de manutenendo in fauorem Dominorum de Caetanis in illa aperitione faucis Fogliani *inſino nelli maſchi* in locis conſuetis, videbitur poſtquam fuerint liquidata loca conſueta de quibus adhuc non liquet.

Poſt Reges etiam videbitur, an teſtes Dominorum de Caetanis cum eorūm adminiculis, ita ſint habendi in conſideratione, vt mandatum de manutenendo, quod nunc datur priuatiuè, debeat ſtare cumulatiuè, & ſic dum ſit etiam in fauorem Dominorum de Caetanis, vt ipſi probabunt.

R V B E I.

Hoſtien. littoris maris. Die 22. Aprilis. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Regalia in generali conceſſione non veniunt.*
Etiam, quod conceſſio eſſet facta per verba vniuerſalia. num. 2.
3 *Vectigal de nouo imponere, eſt de reſeruatis in ſignum ſupremæ poteſtatis.*

DECISIO XXXIIII.

IN cauſa Hoſtien. littoris maris, quæ vertitur inter Illuſtriſſimos Dominos Caetanos, & Illuſtriſſimum & Excellentiſſimum D. M. Antonium Columnam, poſt multas diſputationes factas in iudicio poſſeſſorio manutentionis, cùm fuiſſet ordinatum per Dominos, φ omiſſo poſſeſſorio cauſa deberet terminari in petitorio, & propterea cùm informantes pro parte Dominorum de Caetanis obtinuiſſent dari dub. An bullæ Bonifacij Octaui, cuius copia detur, comprehendat regalia ſiue piſcationes, de quibus agitur, fuit per me propoſitum dubium die Ven. 22. præſentis menſis Aprilis, 1575. Et Domini primo loco firmarunt regulam in fauorem Illu-
1 ſtriſſimi D. M. Antonij, † videlicet, quòd in generali conceſſione non comprehendantur regalia. vt in c. j. quę ſint reg. & in c. j. de cap. qui cur. vend. & ibi per doct. Alber. in l. fin. C. de iuriſd. omn. indic. & in l j. num. 34. ff. de offic. eius. & ibi Claud. de Seiſel. nu. 5. Ruin. conſ. 271. in princ. Afflict. deciſ. 122. num. 2. & 3. Dec. conſ. 97. in prin. Calcan. conſ. 102. num. 1. Imo. in conſ. 171. in fi. & de commu-
2 ni teſtatur Rolan. cōſ. 42. nu. 7. & ſeq. vol. 2. Imò † etiam quòd conceſſio eſſet facta per verba indefinita, ſiue vniuerſalia, non venirent regalia. Bal. in conſ. 243. in primo. Claud. de Seiſel. in l. Imperium. num. 21. de iuriſd. omn. iud. cum quo tranſit ibi Bologuet. num. 42. ad fin. verſic. limitatur primo.

Quæ quidem regula ſiue cōcluſio, comprobatur per tex. in c. quod trāſlationem, de off. leg. Rot. co. tit. in nou. deciſ. j. in fi. & latè deducit Felyn. in c. quæ in eccleſiarū, col. 11. num. 32. & ſeq. de conſtit. vbi impugnat opin. Pau. de Caſt. niſi in tribus caſibus, vt ibi per eum. & eandem concluſionem tenet Cagnol. in l. Imperium, num. 272. & ſeq. de iuriſd. om. iud. & dictum Alber. ſupra allegatū refert & ſequitur loco. de ſancto Georg. de feud. in verb. de caſtro Ruben. in 6. & iſtam regulam firmat etiam Claud. de Seiſel. in ſpecul. feud. tit. qui feud. dare poſſ. pag. 108. ſecūdum primam impreſſionem, & Boe. in tr. de regal. numero 29. vt refert & ſequitur Felyn. ſupra allegatus.

Ex quibus patet, non eſſe tenendam opinionem nonnullorum qui tenuerunt contrarium, vt tenuit Iaſ. in cōſil. 45. in fi. poſt Pau. de Caſt. in conſ. 65. in j. Soc. iun. con ſil. 80. num. 36. cum ſeq. in 3. & per Aym. conſ. 294. col. 4. vbi allegat Iaſ. in d. conſ. 45. Quoniam iura repugnant, & communis opinio eſt in contrarium, & ipſemet Soci. iuo. variauit, & tenuit aliam opinionem in conſil. 80. numero 24. in 3.

Iſtam tamen regulam circumſcriptis nonnullis alijs limitationibus, quas informantes pro Illuſtriſſimis Dominis Caetanis adducebant, limitarunt Domini non procedere in caſu iſto inſpecto tenore Bullæ, & concurrentibus alijs circumſtantijs. Nam in Bulla apparet de prægnantia verborum cum geminatione, & adeſt clauſula de plenitudine poteſtatis, & concurrit qualitas perſonæ concedentis, nempe Papæ ſupremi Principis, & cōceſſio ſit Petro eius nepoti, & præſupponendo, quòd nō agatur de vectigalibus de nouo imponendis, ſed de eis iam impoſitis in perpetuum tempore conceſſionis. Et mon ſunt Domini, ex his quæ habentur per Cuman. lo conſ. 162. in fi. Alciat. in c. quod ſedem, num. 45. & 47. de offi. ordin. & in iſtis terminis poteſt procedere conſ. Pau. de Caſt. 63. in j. & bene facit Pau. de Caſt. conſ. 87. nu. 1. poſt princ. in 2. vbi ipſe conſiderat qualitatem perſonæ, cui ſit donatio, prout latius deducit Claud. de Seiſel. In ſpecul. feud. in loco ſupra allegato, in 9. limit. & per Goffred. conſ. 24. num. 10.

Quòd

Quòd ſi ageretur de vectigali de nouo poſt conceſſio-
nem imponendo, tunc Domini non firmarunt iſtam li-
5 mitationem, cùm † imponere de nouo vectigal ſit de re-
ſeruatis in ſignum ſupremæ poteſtatis. vt C. nou. vect.
imp. non poſſ. & per Alciat. in d. c. quod ſedem, num. 47.
de offic. ordin.

Cui autẽ incumbat onus probandi quòd agatur de ve
ctigalibus ante Bullam impoſitis vel imponendis, poſtea
erit videndum.

RVBEI.

Hoſtien. littoris maris. Ven. 10. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Regalium plures ſpecies.*
2 *Conceſſio ſapit naturam renunciationis.*
3 *Beneficium Principis in regalibus, ſtrictè eſt interpre-
tandum.*

DECISIO XXXV.

CVm ſub die Ven. 22. Aprilis proximè præteriti,
fuiſſet dubitatum, an Bulla Bonifacij Octaui, cu
ius copia datur, comprehendat regalia & piſca-
tiones, de quibus agitur, & fuiſſet per Dominos firmata
regula in fauorem Illuſtriſſ. D. M. Antonij, cum limita-
tione tamen in fauorem Illuſtriſſ. Dominorum de Ca-
tanis, vt in deciſ. cuius copia tunc partibus data fuit, de
cuius quidem limitationis veritate voluerunt Domini,
quòd iterum particulariter dubitare deberem. Pro-
pterea die Veneris, 10. Iunij. 1575. propoſui dub. An li-
mitatio, de qua in deciſ. facta die 22. Aprilis præteriti,
de iure ſubſiſtat, & an intret in caſu de quo agitur. Et
quoad primam partem puncti fuit reſolutum, limitatio
nem de iure ſubſiſtere, concurrentibus tamen coniectu
ris quæ hic concurrunt.

Et pro fundamento conſiderabant Domini, diſtin-
guendum eſſe inter plures ſpecies regaliarum, ſiue rega-
lium. Nam quędam regalia ſunt, quæ non veniunt etiam
1 ſi ſit dictum de regalijs: † quædam ſunt quæ ſolent alijs
concedi, tamen non ſubſunt, ſeu non adhærent territo-
rio, & de iſtis duabus ſpeciebus nunc non agitur, ſed de
illis loquitur Luc. de Pen. in l. contra publicam, col. 4. in
prin. cum ſeq. de re milit. lib. 12. Goffred. conſ. 24. Pede-
mont. deciſ. 29. num. 5. & deciſ. 101. num. 32. & bene di-
ſtinguit Io. Igne. in repet. l. neceſſarios. § inter alios. in 4.
par. num. 32 & ſeq. ff. ad Syllan. Quædam verò ſunt re-
galia, quæ continent ſeu ſubſunt territorio, vt piſcatio-
nes maris, & ſimilia. & in illis procedit limitatio ex allo-
gatis, & bene tradit Barthol. Beneuent. in repet. c. Impe-
rialem, de prohib. feud. alie. car. 71. poſt Barbat. in c. quòd
tranſlationem, de offic. leg.

Et licèt, inſpecta tantum prægnantia verborum, res
poſſit habere difficultatem, tamen vbi concurrunt con-
iecturæ, res videtur de plano procedere, vt per Cuman.
conſ. 162. Pau. de Caſt. conſ. 65. in j. quos ſequitur Alciat.
in c. quòd ſedes, num. 28. & 29. de offic. ordin. Seiſel. in
ſpecul. feud. tit. qui feud. dare poſſ. in 6. limit. Goffred. cõ-
ſil. 24. num. 11. verſic. & per hoc. Soc. iun. conſ. 80. nu. 59.
in 3. Roland. conſ. 42. nume. 32. in ſecundo. Nat. con-
ſil. 415. numero 8.

Prima igitur coniectura eſt, quia ſumus in ſolitis con
cedi ſecundum diſtinctionem ſupradictam. Secũda, quia
ſumus in beneficio Principis, quod debet lariſſimè in-
terpretari. Bal. conſ. 419. in 4. Pariſ. conſ. 9. num. 12. in pri
mo & eſt tex. in l. fin. de conſtit. Princ. Tertia, quia con-
ceſſio fuit facta Nepoti ipſius Papæ, per ea quæ alias fue-
runt allegata in deciſ. alias tradita, præſertim, quia con-
2 ceſſio † ſapit naturam renunciationis. & iſta erit quarta
coniectura. Iaſ. conſ. 227. col. 6. verſic. octauo facit, in ſe-
cundo. Quinta, quia eſt facta Conciſtorialiter. Sexta, quia
Bonifacius nihil aliud habebat, niſi regalia, licet plures
ex Dominis de iſta coniectura dubitarent. Septima, pro-
pter illa verba, pertinentijs, &c. vt per Soc. iun. conſ. 8. in
tertio. Pariſ. d. conſ. 9. nu. 20. in primo. Octaua ibi, quic-
quid proprietatis poſſeſſionis vel iuris habemus & ob-
tinemus, nos & eccleſia prælibata, & ibi, vel ad nos & eã
ſpectat & pertinet, ſeu ſpectare & pertinere poteſt &
debet. Nona ibi, redditus & prouentus. Ruin. conſ. 33.
num. 6. vol. ... Decima ibi, ac in ipſius territorio. Pau. de
Caſt. & Nat. allegati. Vndecima ibi, mero & mixto impe
rio, &c. quæ quidẽ ſunt de regalijs. Vnde videtur intra-
re tex. in c. qui ad agendum, de procur. in 6. vt hic per in-
formantes pro parte Dominorum de Caetanis. Duode-
cima, quia inueſtitura ſeu conceſſio fuit perpetua: vnde
intrant allegata per Curt. iun. conſ. 88. num. 21. in fi. &
ſeq. Decimatertia, quia intẽtio Bonifacij fuit, vt ex proœ
mio Bullæ colligitur, tollere occaſionem diſcordiarum
quæ oriri potuiſſent inter officiales Cameræ, & Petrum
in d. caſtro, qui Petrus plura emerat in eo: quæ occaſio
remanebat, ſi ius colligendi hoc pedagium remanſiſſet
cameræ, ita quòd videtur omnino inueriſimile, ꝙ pro
re tam modica voluerit Papa relinquere occaſionem
ſcandalorum, & Nepotem eo periculo ſubijcere, cuius
occaſionem ſe velle omnino tollere expreſſis verbis
profitetur.

Quibus coniecturis attentis & potiſſimum illa de
qualitate perſonæ concedentis & eius Nepotis, cui facta
3 eſt conceſſio, Domini † concluſerunt, limitationem de
iure ſubſiſtere, & inſuper pro limitatione fuit allega-
tum Pariſ. conſ. 9. num. 8. in j. Iaſ. conſ. 227. col. 8. nu. 13.
in 2. Bal. conſ. 419. in 4. Curt. iun. conſ. 188. nu. 39. & 40.
Put. deciſ. 314. lib. 2.

Quò verò ad ſecundam partem puncti cum præſup-
poſito quòd exactiones piſcationum de quibus agitur,
eſſent ſolitæ fieri ante conceſſionem Bonifacij, fuit con-
cluſum quòd limitatio intret in caſu iſto, vt patet ex ſu-
pradictis.

RVBEI.

Hoſtien. littoris maris. Die prima Iulij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Reus ille dicitur in poſſeſſorio retinẽdę, qui eſt in poſſeſſione.*
2 *Onus probandi in poſſeſſorio retinendæ pertinet ad actorẽ.*
3 *Tempus ille tenetur probare, qui in eo ſe fundat.*
4 *Onus probandi incumbit ei, qui aſſerit eſſe nouum vectigal.*
5 *Conſuetudo debet probari ab eo, qui in ea ſe fundat.*
6 *Beneficium cadere ſub expectatiua, cui incumbat onus pro-
bandi.*
7 *Regulam habens pro ſe transfert onus probandi in aduer-
ſarium.*
8 *Status præſens facit præſumi in præteritum ad excluſio-
nem delicti, vel vbi eſt probabilis cauſa.*

DECISIO XXXVI.

IN cauſa Hoſtienſis littoris maris, fuit dubitatũ, ſtan-
te reſolutione vltimo loco facta, cuius copia detur,
cui incumbat onus probandi, quòd vectigal piſca-
tionum,

tionum, de quibus agitur, exigeretur ante cõceſſionem
Bonifacij. Et an Domini Caetani dicantur id probaſſe:
Et die Ven. prima præſentis menſis Iulij, 1575. fuit ten-
tum, quòd onus probandi incumbat Illuſtriſſ. Dominis
Caetanis. Et pro fundamento præſupponendum eſt, quòd
tam in deciſione de qua in puncto, quàm in alijs hacte-
nus factis, Domini nũquam firmarunt, quòd conceſſio
Bonifacij comprehenderet vectigalia ſiue exactiones piſ-
ſcationum, de quibus agitur, niſi cum præſuppoſito quòd
ante dictam conceſſionem exigerentur, ſeu eſſent ſolita
exigi. Quo ſtante cùm D. Caetani ſint actores, propterea
1 † quòd Illuſtriſſ. D. Marcus Antonius eſt in poſſeſſione,
& ſic dicitur reus. §. retinendæ, verſic. commodum, Inſt.
de interdict. Dec. in c. ex literis, num. 4. de probat. Rip. in
2 c. ſæpe, num. 2. de reſtit. ſpoliat. Ad † ipſos onus proban-
di pertineat, vt ſunt iura vulgaria, in l. 2. ff. de probat. in
l. actor. C. eo. tit. Bal. in l. j. num. 5. C. ſi aduerſ. credit. Dec.
conſ. 321. num. 2. cum ſimil.
3 Accedit pro iſta parte alia regula, quòd † ille qui ſe
fundat in tempore, tenetur illud probare. l. matrem. C.
de probat. vbi Pau. de Caſt. & alij. l. cum actum, de nego.
geſt. Alex. conſ. 24. col. j. poſt prin. Bart. & alij in l. non ſo-
lum. §. ſed vt probari, de oper. noui nunc. Card. Imol. &
alij in clem. fin. de reſcript. cum alijs adductis per infor-
mantes pro parte Illuſtriſſ. D. M. Antonij.
Cùm igitur Illuſtriſſ. D. Caetani, ad hoc vt conceſſio
Bonifacij eis ſuffragetur, debent verificare pręſuppoſitũ
illud de tempore, in quo eſt fundata limitatio firmata
per Dominos in eorum fauorem, ſequitur vt onus pro-
bandi ſpectet ad ipſos, vt patet ex ſupradictis & faciunt,
cumulata per Tiraq. de retract. §. 3. a. num. 93. & ſeq.
Neque obſt. quòd informantes pro parte dictorum
Dominorum de Caetanis ponderantes nonnulla verba
appoſita in d. Bulla Bonifacij, prætẽdebant, quòd huiuſ-
modi vectigalia eſſent comprehenſa in d. Bulla, abſque
eo quòd probaretur, quòd ſolita eſſent exigi ante dictam
conceſſionem. Quia dixerunt Domini, iſtud fundamen-
tum eſſe extra punctum, & de eo quatenus opus ſit, par-
ticulariter eſſe agendum.
4 Prout etiam non obſt. quòd † aſſerenti vectigal eſſe
nouum incumbit onus probandi, per tex. in l. vlt. C. nou.
vectig. inſtit. non poſſ. & per Curt. Iun. conſ. 124. cũ alijs
allegatis. Quia hoc procederet ſi Illuſtr. D. M. Antonius
in hoc ſe fundaret: ſed cum ipſe, vt ſupra dictum eſt, ſit
reus & poſſeſſor, Illuſtr. Domini Caetani tanquam acto-
res & fundantes ſe in Bulla, tenentur hoc probare, vt be-
ne congeſſit Tiraq. in loco ſupra citato, num. 93. & pro-
batur ex his quæ habentur per Doct. in d. clem. fin. de re-
ſcript. Quia ibi intentio agentis erat fundata in literis
ſuæ gratię. Vnde ille qui excipiebat, quòd beneficium eſ-
ſet nouiter erectũ, debebat hoc probare, vt ibi per Card.
num. 7. & Imo. num. 15. & ſeq. bene Bal. in l. fin. §. fin. C.
de appel. At in caſu iſto non poteſt dici, quòd intentio
Dominorum de Caetanis ſit hactenus fundata, niſi veri
ficetur præſuppoſitum de quo ſupra: quod quidem præ
ſuppoſitum cum ſit quid facti, nõ præſumitur, niſi pro-
betur. l. in bello. §. factæ, de capt. & poſtlim. reuerſ. ſicut
5 † dicimus de cõſuetudine, quæ debet probari ab eo, qui
in ea ſe fundat. Dec. conſ. 8. nu. 4. cũ ſimil. quæ nota ſunt.
Vnde cum redditus piſcationum, de quibus agitur, pro-
ueniant ex conſuetudine, vt per Iſern. Alciat. Præpoſit. &
Afflict. in c. j. in verb. piſcationum. quæ ſint regal. Iacob.
in ſua inueſtit. in verb. cum piſcat. Veronen. & Alciat. in
l. inter publica, de verb. ſignif. Suar. alleg. 17. nu. 11. Mari
dell. conſ. 16. num. 11. Meritò Illuſtr. Domini Caetani
tenentur probare.
Neque obſt. ſecundum aliquos ex Dominis dum di-
cebant, quòd Domini Caetani habebant fundatam in-
tentionem in literis ſuæ gratiæ, in quibus conceduntur
omnes redditus & prouentus, & quorum appellatione
veniant etiam iſti prouentus regales, vt late per Cuma.
conſ. 162. in prin. & in fi. cum multis alijs adductis, & in
eo quòd tempore petitionis, & multò antea iam repe-
riuntur deducti dicti redditus, iuxta gloſ. in verb. crea-
tum, in clem. fin. de reſcrip. quæ adducit bonas rationes.
& licet Butr. ibi teneat contra illam, cum quo videtur
tranſire Imo. tamen fatentur quòd in pract. opin. Gloſ.
ſeruaretur, quia illam tenet Seiſel. Paul. Steph. Card. &
Bar. & Bal. in l. fin. §. fin. C. de appel. vbi etiam bene loqui-
tur in propoſito. & quamuis Rot. in vna Legionenſis
Can. de menſe Decembris, 1565. & de menſe Martij,
1566. coram bo. me. D. Oradinu, in eo qui opponebat
6 de conſumptione, an † incumberet ſibi onus probandi,
quòd beneficium cadebat ſub expectatiua, vel aduerſa-
uerſario ſuo, conſiderauit quis eſſet reus & poſſeſſor. Ta-
men ibi plura concurrebant. Et in Tiburtin. bonorum,
corã Robuſter. cauſa pluries propoſita del 1572. & 73.
& de menſe Nouembris, 1574. Rota in eo cui incumbe-
ret onus probandi, terras illas eſſe infra legitimam vel ſu
pra legitimam, conſiderauit, an actor haberet fundatam
intentionem vel non. ſic in caſu iſto eſt attendendum,
an ex literis apoſtolicis habentibus ampliſſimas clauſu-
las de redditibus & prouentibus, & ex eo quòd iam re-
periuntur in eſſe deducti iſti redditus, & quidem à mul
to tempore, Caetani habeant fundatam intentionẽ pro-
pter ius antiquum prout declarat Bart. & Imo. ibi, licet
alij Doct. videantur tranſire ſimpliciter cum omnibus
rationibus, de quibus ſupra, nõ autem cum ſola vltima
ratione. Domini tamen tenuerunt, vt ſupra & placebant
notat per Felyn. in c. auditis, num. 38. de præſcript.
Similiter ad gloſ. in l. 1. C. de pet. hæred. fuit reſpon-
ſum non obſtare. Quia Illuſtriſſ. D. M. Antonius habet
7 † regulam pro ſe, & per conſequens intentionem ſuam
fundatam, Dec. in l. j. num. 8. de reg. iur.
Poſtremò, dum informantes pro parte Dominorum
de Caetanis multum inſiſtebant ſuper illu fundamen-
8 to, quòd † ex præſenti ſtatu præſumitur in præteritum,
præſertim ad excluſionem debiti, vel vbi adeſt probabi-
lis cauſa ita præſumendi, vt per Doct. in l. ex perſona. C.
de probat. Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 26. Rui.
conſ. 145. num. 20. & ſeq. vol. 5. cum alijs adductis, Dixe-
runt Domini, hoc fundamentum reſpicere ſecundã par
tem pũcti, ſuper qua cum materia ſit ſatis difficilis nuo
fuit facta reſolutio, ſed Deo dante diſputabitur in pri-
mis audientijs poſt Calendas Octobris.

R V B E L

Roman. dotis. Mercurij 9. Iunij. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Mulier contra bona mariti ſoluto matrimonio agere poteſt ad dotem, & donationem propter nuptias, non obſtante fideicommiſſo.*
2 *Diſpoſitio auth. res quæ, habet locum in deſcendentibus, ex communi. limita, vt num. 5.*
3 *Diſpoſitio dicta auth. dicitur eſſe fauorabilis.*
4 *Dos vt exigatur ex bonis fideicommiſſi, ſufficit, quòd tempore dotis reſtituendæ non ſint alia bona, licèt fideicommiſſum præcedat. ex communi.*
5 *Diſpoſitio auth. res quæ, non habet locum, quando nepos fuiſſet conceptus poſt mortem aui, ſecundum aliquos. Sed in contrarium eſt communis. num. 6. & 7.*

DECI-

DECISIO XXXVII.

PEndente cauſa coram Illuſtriſſimo & Reuerendiſſimo Cardinali Maffeo, inter D. Tarquiniam Buccapuduliam agentem ad petitionem dotis ſoluto matrimonio & donationis propter nuptias, & Dominum Paulum Benzonum reum conuentum, ortum fuit dub. videlicet. Præſuppoſito, ſine veri præiudicio, quòd in caſu de quo agitur, extet fideicommiſſum factum per Hieronymum Benzonum ſeniorem. An ex eo quòd Hieronymus iunior erat nepos, cum fuiſſet conceptus tempore prætenſi fideicommiſſi, D. Tarquinia Buccapudulia quæ nupſit eodem Hieronymo iuniori, impediatur recuperare dotem, & donationẽ propter nuptias ex bonis ſibi ſpecialiter pro dote & donatione prædictis hypothecatis, prætenſo fideicommiſſo, vt aſſeritur, ſubiectis. iuxta auth. res quæ.

Quod quidem dubium viſum fuit Illuſtriſſimę & Reuerendiſſimæ Dominationi ſuæ, vt per me in Rota proponi deberet, prout propoſuit die Mercurij. 9. Iunij. 74.

1 Et Domini fuerunt in voto, quòd † Domina Tarquinia non impediatur agere ad dotem & donationẽ propter nuptias ratione iſtius fideicommiſſi. Sed quoniam fuit allegata in contrarium quædam deciſio facta in ciuitate Florentiæ, non fuit facta reſolutio in iſta propoſitione, ſed difficultas fuit delata ad aliam Rotam, quã cùm iterum die Lunę 21. eiuſdem menſis propoſuiſſem, fuit concluſum, fideicommiſſum non obſtare D. Tarquiniæ. Et fundamenta Dominorum fuerunt infraſcripta.

2 Et primò, quia non eſt dubium, quòd tex. in d. auth. res quæ. habeat † locum in deſcendentibus. Bart. ibi nume. 4. Iaſ. num. 12. & de communi opin. teſtatur Cort. ibi num. 18. cum alijs adductis per Couar. lib. 3. var. reſolut. cap. 6. num. 10. verſic. propter illud. Conſtat autem, Hieronymum iuniorem maritum D. Tarquiniæ fuiſſe nepotem ex filio Hieronymi ſenioris, qui fecit fideicommiſſum, & per conſequens ſumus in deſcendentibus.

3 Secundò, quia † diſpoſitio iſta eſt fauorabilis. Bal. conſil. 327. nu. 3. lib. 4. Cort. ſen. conſ. 27. num. 14. bene Cyn. in d. auth. in prin. & probat tex. in l. j. ſol. matrim. in l. hoc modo, de condit. & demonſt.

Tertiò, quia non requiritur, quòd obligatio & hypotheca nomine dotis & donationis propter nuptias præ-
4 cedat fideicommiſſum, ſed † ſufficit, quòd tempore dotis reſtituendæ non ſint alia bona, licèt fideicommiſſum præcedat, & iſta eſt communis opin. vt per Ana. conſ. 61. in 3. dub. & ibi in addit. Alex. conſ. 67. num. 4. in 4. vol. conſ. 23. in 3. & latè conſ. 376. & ſeq. Iaſ. conſ. 117. in 2. vol. vbi etiam atteſtatur de communi, & ex recentioribus, Nat. conſ. 61. Rolan. à Val. conſ. 85. num. 29. & ſeq. Couar. in loco ſupra citato, num. 10. verſic. quapropter, vbi latè Crot. in l. filiusfamilias. §. diui, num. 165. cum multis ſeq. de leg. j.

Verum quia pro parte D. Pauli dicebatur, quòd præ-
5 dicta omnia de plano procedere poſſent, niſi † Hieronymus iunior fuiſſet conceptus & natus poſt obitum Hieronymi ſenioris aui fideicommiſſum, facientis in quibus terminis nõ procedit diſpoſitio auth. res quę. vt poſt Bal. in lectura antiqua ibi relatum per Corn. tradit Pariſ. conſil. 52. num. 34. & conſ. 65. nu. 46. vol. 2. Alciat. conſ. 164. lib. 9. quem refert & ſequitur Menoch. & Marzar. in locis hic allegatis. Sed huic fundamento fuit reſponſum.

Primò, quòd iſta lectura Bal. non reperitur, & Corn. ibi potius facit in contrarium, dum ponderat, rationem poſitam in illo tex. eſſe generalem.

6 Rationes autem, † quibus mouetur Alciat. in d. conſil. non ſubſiſtũt de iure, & bene tolluntur hic per informantes, & contra iſtam opi. tenet Cur. iun. in d. auth. numero 18. Ruin. conſ. 89. num. 41. vol. 2. Vnde ſequitur, quòd fauore dotis tenenda eſt iſta pars. l. in ambiguis, de reg. iur.

Rurſus contra iſtam opinionẽ vrget illud fundamentum, quod eſt communiter receptum à Doct. de quibus in tertio fundamento. Nam Doct. communiter conſiderant in iſta materia, quid eſſet facturus auus habens neptem vel nepotem ſi viueret, vt per Pau. de Caſt. in l. in fideicommiſſo de ſubſt. §. cum proponeretur, ad Trebel. nu. 2. per tex. in l. cũ ſeruus, de condit. & demonſt. ſequuntur omnes Doct. de quibus in tertio fundamento. facit l. in l. dotem dedit, de collat. bon. preſertim ſi ſimul cũ hoc fundamento iungatur ratio conſiderata ob fauorem dotis, iux. d. auth. res quæ, cum alijs ſupra allegatis.

Accedit, quòd vt dictum fuit in primo fundamento, iſta diſpoſitio habet locum in deſcendentibus, in tantũ quòd etiam aliqui voluerint, vt procedat, etiam in extraneis, vt per recentiores in d. §. Diui, & bene per Ferd.
7 Loaz ibi, num. 138. Reſtringeretur † autem nimis iſta concluſio, ſi teneretur prędicta limitatio de conceptis in vita fideicommittentis.

Poſtremò non fuit habita ratio illius deciſionis, vt dicebatur facta in ciuitate Florentiæ, cùm nihil in ea allegaretur, quòd vrgeret. Immo, vt ego à fide dignis audiui, Rota Florentina contrarium determinauit exiſtente ibi Auditore inter alios D. Curtio Petrucio.

Ex quibus fuit concluſum in fauorem Dominæ Tarquiniæ Buccapuduliæ.

RVBEI.

Cauallicen. Baroniæ de Thoro. Die Lunæ 14. Nouemb. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Nati vel concepti in fideicommiſſis conditionalibus tempore euenientis conditionis admittuntur, & non nati excluduntur.*

DECISIO XXXVIII.

DVbitaui, an regula alias per Dominos firmata ſub die 11. Maij proximè præteriti, vendicaret ſibi locum etiam quòd abſque veri præiudicio tam Ludouicus quàm Roſtagonus teſtamento Petri Cadardi per ſubſtitutionem fideicommiſſariam ſint vocati? Et Domini reſoluerunt, regulam procedere, præſupponendo tamen ſine veri præiudicio, quòd eſſet inductum ſimplex & abſolutum fideicommiſſum ob non delationem armorum & aſſumptionis cognominis ipſius teſtatoris, ita quòd ipſe Ludouicus poſſet venire vigore iſtius fideicommiſſi, abſque eo quòd non eſſet verificata conditio alterius fideicommiſſi, videlicet ſi Ioannes deceſſiſſet ſine liberis, cum ei ſuperſtes fuerit Roſtagnus filius. l. non eſt ſine liberis, de verborum ſignific. l. ex facto. §. pen. & fin. ad Trebel. de quo tamen erit quatenus opus ſit, particulariter dubitandum.

1 Fundamentum autem Dominorum fuit, quia † in fideicommiſſis conditionalibus admittuntur illi, qui reperiuntur nati vel concepti tempore euenientis conditionis, & non nati excluduntur, etiam quòd ſi tempore purificati fideicommiſſi nati fuiſſent, proximiores eſſent: etiam quòd poſtea naſcantur, & tanquam vocati velint venire ad fideicommiſſum, vt per Paul. de Caſt. conſil. 6. in quarto dubio, numero 5. in ſecundo.

Alex.

Alex.conſil.13.numero 4.& ſequen.in quarto, Soci.con
ſil.113.numero 5.in primo. Dec.conſil.233.colum.fin.
verſic.poſtremo,Iaſ.conſil.106. numero primo,in ſecun
do. Pariſ.conſil.66.numero 56.& ſequen. in tertio. Al-
ciat.in l.pronunciatio, in verbo, agnatorum, de verbo-
rum ſignific. Tiraquel. de retract. §.primo, gloſ.9. nu-
mero 97.& ſequen. poſt Crot.in l.filiusfamilias. §.diui,
numero 164. in ſeptima quæſtione, verſic.conſidera. &
ibi Ferdinand.Loaz.numero 197. & late poſt iſtos Iaco.
Mandel.Abb.conſil.106.qui reſpondet omnibus quæ in
contrarium adduci poſſent.

Cùm autem tempore contrauentionis factæ per
Ioannem non eſſet natus Roſtagnus, meritò ſuccedit
Ludouicus, qui tunc temporis erat in rerum natura,
vt patet ex ſupradictis. l.interuenit, de legat.præſtan.

Neque informantes pro Roſtagno ſtantibus præſup-
poſitis terminis hoc negabant, ſed inſtabant ſuper eo
quòd non adeſſet tale fideicommiſſum, & ita Domini
concluſerunt.

R V B E I.

Cauallicen. Baroniæ de Thoro. Die Lunæ,
27.Februarij. 1576.

S V M M A R I V M.

1 *Modus inductus cenſetur, vbi aliquid venit implendum ex*
poſt facto,non autem conditio.
Etiam ſi dictum fuiſſet,ſub hac conditione.num.2.
3 *Verba attendenda ſunt,vbi mens non repugnat.*
4 *Onus adiectum circa delationem armorum, & aſſumptio-*
nem nominis & cognominis poteſt adimpleri,poſt adi-
tam hæreditatem.
5 *Verba quando ſunt dubia,ſunt potius interpretanda, vt*
importent modum quàm conditionem.
6 *Verba,caſſo,reuoco, & annullo, debent ex præcedentibus*
interpretari.
7 *Verba vbi ſunt clara,& aperta,attendenda ſunt.*
8 *Ademptum ſub conditione non cenſetur ſub contraria*
conditione relictum, vbi adimitur in pœnam. & nu-
mero 10.
9 *Onus impoſitum à teſtatore habere debet tractum ſuc-*
ceſſiuum.
10 *Ademptio,quando dicatur facta in pœnam.*

D E C I S I O XXXIX.

PRopoſui dubium in cauſa Cauallicen. Baroniæ de
Thoro. An inſtitutio & ſubſtitutio, de quibus in
teſtamento Petri Cadordi, fuerit facta ſub con-
ditione, vel ſub modo ad effectum de quo agitur, & die
Lunæ, 27.Februarij, 1576. fuit reſolutum quod huiuſ-
modi inſtitutio & ſubſtitutio fuit facta ſub modo, &
non ſub conditione ad effectum de quo agitur. Et pro
fundamento firmarunt Domini vnam concluſionem,
in qua Aduocati vtriuſque partis erant concordes, vi-
1 delicet, quòd † vbi aliquid venit implendum ex poſt fa-
cto,vel poſt perfectionem actus,vel poſt emolumentum
quæſitum, vel poſt aditam hæreditatem, tunc cenſetur
inductus modus, & non conditio. Bart.in l.quibus die-
bus.§.Termilius, numero 5. & ſequen. de condit.& de-
monſtrat.Burr.in conſil.48.in principio.Alex.conſi.102.
numero 2.poſt medium, verſic.comprobatur etiam, &
verſic. in propoſito not.Salyc.& conſil.119. numero pri-
mo,verſic.& licet in dictis locis habeatur, volum.j. Dec.
in l.cum mota, numero 6.ad fin.C.de tranſact.Pariſ.con
ſil.19.numero 254. & ſequen.volum.2. Bero.conſil.153.
num.2.& 3. & per Aym.in conſil.19. numero primo, &
bene per Bald. conſil.219. colum. fin. verſic. de illis ver-
bis,libro ſecundo.
2 Quæ † concluſio procedit, etiam ſi fuiſſet dictum,
cum hac conditione, vt poſt Bart.in dicto §.Termilius,
num. 5.tradunt omnes ſupra allegati, & tradit Pau.de
Caſt.conſ.5.vol.j. Felyn.in c.cum Ioannes, col.j.num.2.
de fide inſtrum.
3 Et licèt prædicta concluſio † quo ad vim & effica-
ciam verborum non procederet, vbi apparet de contra-
ria mente teſtatoris, nihilominus in caſu iſto, in quo
de huiuſmodi intentione non apparet, firma remanet
concluſio.
4 Quòd † autem onus adiectum circa delationem ar-
morum & aſſumptionem nominis & cognominis ipſius
teſtatoris, poſſit adimpleri poſt aditam hæreditatem,
patet primo ex ordine ſcripturæ, & ex contextu ipſius
teſtamenti. Secundò,ex illis verbis,& ſi dictus Ioannes
vel eius dicti liberi, &c. ponderando illud adiectiuum,
dictus Ioannes, quod eſt qualitatis, & ſic Ioannem vti
hæredem antea inſtitutũ.vulg.l.aſſe toto,de hæred.inſti-
5 tuen. Tertiò,quia etiam, † quatenus verba eſſent dubia,
potius ſint interpretanda, vt importent modum quàm
conditionem, vt poſt Bart.in l.cum mota.C.de tranſact.
concludunt ibi Doctores communiter, vt ibi de com-
muni Dec.numero 6. Alex.in conſ.102. num.2. lib.j. te-
ſtatur etiam Ruin.conſil.26.num.9.volum.2. Bero.con-
ſil.153. libro tertio.

Et pro deciſione dixerunt Domini bene facere tex.
in l.Menia decedens, de manumiſſ.teſtam Pau.de Caſt.
in dicto conſil.5. in primo volum. & conſilio 192. in
principio,volum.ſecundo. Aretin. in dicta l.Titia,col.5.
verſic. ſed iſta ratio, de verborum obligatio. & Angel.
Aret. Inſtit. quibus modis teſtamen. infirmen. in princ.
verſic.quid ſi conferatur, & Soci.in dicto §.Termilius,
numero decimo. & Bart. in conſil. quarto, factum tale
eſt.Aymon conſil.primo, numero 6. cum alijs allegatis
per informantes.
6 Non obſtant adducta in contrarium. Et † primò, illa
verba, caſſo, reuoco, & annullo, quia debent interpre-
tari ex præcedentibus, ex quibus patet quòd teſtator
proceſſit per viam modi, non autem conditionis, vt ſu-
pra probatum eſt, & facit doctrina Bart. cum quo alij
tranſeunt, in l.paterfamilias, ad finem, de hæredib.
inſtituen.
7 Non obſtat conſ.Pariſ. 19. volum. 2. quia † ibi verba
erant clara, ita vt ex eis clare pateat, teſtatorem ibi pro-
ceſſiſſe per viam conditionis, & non modi, vt bene de-
ducunt hic informantes.

Pront etiam non vrget, ademptum ſub conditione
cenſetur ſub contraria conditione relictum. l.alioquin,
8 de condit.& demonſtrat.cum alijs allegatis. Quia † hoc
non procedit. quando illud quod adimitur,adimitur in
pœnam,vt per Ruin.in conſil.101.numero 8.volum.pri-
mo,& in conſi.48. ſub num.4.verſic.ſed quamuis,lib.2.
& ex recentioribus Cephal. in conſil.52. numero 13. &
ſequen.volum.j.

Poſtremò, quod dicebatur prædicta non procede-
re, quando conſtat de voluntate diſponentis, & clauſu-
la annullatiua importat formam, non ſubſiſtunt. Quo-
niam ex præcedentibus rationibus & auctoritatibus cẽ-
ſentur ſublata. Quia primum de voluntate teſtatoris po-
tius verba innuunt contrarium, vt ſupra probatum
9 eſt. Item † ſubiecta materia oneris impoſiti hoc idem
ſuadere videtur, cum recipiat tractum ſucceſſiuum,
& veriſimile non eſt, teſtatorem voluiſſe hæreditatem

ſuam ſtare in ſuſpenſo vſque ad extremum ipſius Ioãnis & ſuorum liberorum ſpiritum. Quò verò ad fundamentum de forma eſt etiam ſublatum, quia ademptio fuit facta in pœnam, & ita intrant ſuperius allegata.
10 Quòd † autem ademptio fuerit facta in pœnam, eſt tex. in §. fin. Inſtit. de legat. & tradunt Doct. ſupra citati. Et ita Domini concluſerunt.

Iſta deciſ. fuit confirmata die Veneris, 4. Maij. 1576.

R V B E L

Bononien. bonorum de Solimeis. Luna 5. Nouembris. 1576.

S V M M A R I V M.

1 *Curator bonis defuncti, ſeu hæreditati iacenti, quando detur. & ſupra deciſ. 42. num. 1.*
2 *Curator bonis defuncti debet dari pater magis quam alia perſona.*
3 *Libellus poteſt ſubſtineri ex vno tantum capite valido, ex clauſula, omni meliori modo.*

D E C I S I O XL.

IN cauſa Bononienſi bonorum de Solimeis, fuit dubitatum, an Bernardinus pater potuit eo modo, quo egit, agere, præſuppoſito ſine veri præiudicio, quòd inſtitutio non [illegible] captatoria.

Et die Lunæ, 5. Nouembris præſentis anni, 1576. fuit tentum Bernardinum potuiſſe valide agere, ex vno ſaltem capite, in quo inter cętera petijt ſe deputari in curatorem hæreditatis & bonorum, de quibus agitur, ad commodum & vtilitatem hæredis tenendorum & conſeruandorum, prout habetur in ſua petitione.

1 Fundamentum Dominorum fuit, quia † de iure hæreditati iacenti, quando eſt inſtitutus hæres ſub conditione caſuali, cuius purificatio ab eius poteſtate nõ pendet, datur curator bonis. l. ſi quis inſtituatur hæres, præſertim in §. item ſi conditio, de hæred. inſtituen. Ange. in conſ. 193. ad med. verſic. reſtat igitur videre, quando bonis defuncti ſit dandus curator. & in verſic. ſed ſi cauſatur aliunde. refert & ſequitur Dec. in conſ. 509. num. 1. in princ. vbi dicit quòd Ang. in illo conſil. magiſtraliter proſequitur iſtam materiam. Et cum curator huiuſmodi detur arbitrio iudicis, vt per Ang. in conſ. 103. num. 2. Dec. in dicto conſ. 509. poſt alios quos allegat. Meritò Bernardinus valide obtinuit deputari in curatorem, prę
2 ſertim † cùm eſſet pater, cuius magis quam aliorum intererat bona huiuſmodi conſeruari in hæreditate, ſaltem propter ſpem ſucceſſionis, vt per Ang. in dicto conſil. 103. poſt principium. quæ omnia latiſſime cumulantur per Menoch. in tract. de arbit. iud. quæſt. 9. libro ſecundo, caſu 150.

Non obſtant allegata in contrarium. Et primò, quòd omnia alia capita in petitione ipſius Bernardini ſunt inepta & inualida. Quoniam ſatis eſt, ſubſtineri peti-
3 tionem † ex vno tantum capite valido, de quo ſupra, ſtante illa clauſula, & omni meliori modo, vt per Doct. in l. ſcire debemus, vbi Iaſ. num. 5. in fine, de verb. oblig. & in §. omnium, numero 131. Inſtit. de actio. Achil. de Clauſul. deciſ. j.

Reliqua quæ dicuntur, quòd pater non potuit agere, quia hęreditas non erat adita, quòd Bernardinus non erat executor vniuerſalis, quòd filius nondum eſt conceptus, reſpiciunt ineptitudinem & inualiditatem aliorum capitum, ex quibus Bernardinus non poterat obtinere, vt hic per informantes pro Domino Iuliano, ſi ſe ad illa reſtrinxiſſet: quod cùm non fecerit, remanet proceſſus validus ex capite ſupradicto.

R V B E L.

Aſten. feudi. Die 5. Decembris. 1576.

S V M M A R I V M.

1 *Fœminæ admittuntur in feudo franco.*
2 *Feudum francum non continetur in iuramento fidelitatis.*
3 *Iuramentum fidelitatis non debet alterare naturam feudi franchi.*
4 *Iuramentum intelligitur ſecundum naturam actus ſuper quo interponitur.*
5 *Abbatiſſa ratione feudi præſtat iuramentum fidelitatis.*
6 *Feudum francum duplex.*

D E C I S I O XLI.

PRopoſui dubium, præſuppoſito ſine veri præiudicio, quòd circumſcripta clauſula illa, volumus tamen, &c. feudum poſſet dici francum abſque eo quòd ſit dictum, an clauſula illa, volumus tamen, &c. ſtantibus inueſtituris & iuramentis ſubſecutis, quæ prę ſupponuntur in forma probante, ſiue veri præiudicio, & quorum copia detur in neceſſarijs, reſtringat taliter præcedentem diſpoſitionem, vt poſſet dici, quòd feudum non ſit ita francum, vt fœminæ excludantur, vel potius admittantur. Et die quinta Decembris proxime præteriti, maior pars Dominorum tenuit, quòd ſtante præſuppoſito, de quo in puncto, fœminæ admittantur.

1 † Nam in primis clarum eſt, quòd in feudo franco fę minæ admittantur. Curt. iun. de feud. in tertia parte, in principio, in tertia limit. numero 5. & in conſilio 322. numero 18. cum multis alijs qui infra allegabuntur. Quod feudum ſit francum, præſupponitur in hoc dubio, quo quidem pręſuppoſito, ſtante dixerunt Domini, tenentes iſtam partem, intrare conſil. Oldrad. 254. Ioan. And. in addit. ad Specul. in rubrica de præſcript. colum. penult. Bald. in cap. primo, in fine, numero 17. de cap. qui cur. vend. de feud. Paul. de Caſt. conſil. 179. colum. ſecunda, volum. primo, Corn. conſil. 16. numero 2. in primo, Iacub. de ſancto Georg. in tracta. de feud. in verbo, feudo, numero 17. Cephal. conſil. 151. numero 24. Burſat. conſ. 4. numero 4. Deciſ. Pedemon. 162. numero primo, & num. 9.

Non obſt. ſupradicta clauſula, volumus tamen, &c. cuius vigore requiritur, quòd præſtetur iuramentum fidelitatis, quod quidem dicitur continere, omnia ea, de quibus in cap. de forma fidelitatis, & in cap. de noua forma fidelitatis. quibus attentis non videtur, quòd admittatur, vt ex allegatis hic per informantes pro Domino Lælio, & deducit Roland. à Valle conſilio 23. numero 35. & ſequen. in primo. Port. Imol. in conſil. j. numero 35. & ſequen. præſertim numero 40. deciſ. Pedemon. 23. num. 48. & ſequen.

Quoniam huic fundamento fuit reſponſum, quòd
2 † ex eo, quòd feudum eſt francum, & ſic ex natura feudi feudatarius non tenetur ire ad pugnam, quia hoc non continetur in iuramento fidelitatis: & licet reliqua contenta in cap. fidelitatis, videantur excludere fœmi-

nas

nas tanquam non habiles ad illa, nihilominus fœmina
propterea non excluditur, cùm ſolum vnica ratio ſit fi-
nalis, quia non poteſt eſſe in pugna cum Domino ſuo.
Soci.conſ.157.num.2.Pariſ.conſ.12.num.29.& ſequen.
volum.j. Ruin.conſ.18.num.13.& ſequen.volum.j. Ce-
3 phal.d.conſ.151.num.27.vol.2.Iuramentum † autem fi-
delitatis non debet alterare naturam ipſius feudi frāchi,
in quo omnia cenſentur remiſſa, niſi ſpecialiter reperian-
tur reſeruata, vt patet ex Oldr.Io.And.Bal.& alijs omni-
bus ſupra allegatis, & expreſſè in feudo emptitio, hoc te-
net Curt.iun.in d.conſ.322.num.22.& ſeq. alioquin ſe-
queretur, quòd eccleſia ſuccedere nō poſſet, & tamen in
feudo franco eccleſia ſuccedit, vt per Curt. de feud. in
j.par. q.8. num.29. Ruin.d.conſ.18. num.13. vol.j. & in
clerico, & fœmina, Cephal.d.conſ.151.num.34. cū alijs
ſupra allegatis. Et videmus, quòd licet in dubio fidelitas
& homagium videantur deſignare feudum, hoc tamen
nō procedit, vbi adeſt verbum, donamus. Dec.conſ.413.
col.fin.in prin.Rolan.conſ.50.nu.49.& ſeq.vol.3. Tum
4 † etiam, quia regula eſt, vt iuramentum intelligatur ſecū-
dum naturam actus, ſuper quo interponitur. c.quemad-
modum, de iureiur.l.fin.C.de non num.pecun. Et pro
deciſione fuit allegatus tex.in c.vnico. §. verum, de ſtat.
5 regul.lib.6. vbi † apparet, quòd Abbatiſſa ratione feudi
præſtat iuramentum fidelitatis.

Non obſt. inueſtituræ ſubſequentes, tametſi præſup-
ponantur in forma probante, ex quo prior inueſtitura
eſt attendenda, nam reliquæ ſubſequentes non poſſunt
præiudicare vocatis in prima inueſtitura.

Aliqui tamen ex Dominis tenuerunt contrariam opi-
nionem, ꝙ fęminę excludantur, & mouebantur propter
clauſulam, volumus tamen, quæ limitat & reſtringit prę-
cedentem diſpoſitionem, & per conſequens fęminæ cē-
ſentur excluſæ, cùm requiratur iuramentum fidelitatis,
vt hic per informantes pro Domino *Lęlio*. Et conſidera-
6 bant, quòd † aut ſumus in feudo franco proprie & abſo-
lutè, & tunc poſſent procedere allegata pro parte mu-
lierum. Sed iſte non eſt caſus de quo agitur. Aut verò ſu-
mus in feudo non abſoluto & ſimpliciter franco, ſed ꝙ
poſſit dici francum, prout cantat præſuppoſitum dubij:
& in iſto caſu ſi videatur caſus noſter, iuramentum fide-
litatis excludit fęminas, per ea quæ ſupra deducta ſunt.
Neque adeſt aliqua repugnantia inter naturam huius
feudi, & ea quę continētur in iuramēto fidelitatis, prout
adeſt quando feudum eſſet francum ſimpliciter, & abſo-
lute. Vnde non militans auctoritates ſupra in contra-
rium allegatæ.

Maior tamen pars Dominorum, vt dixi, tenuit, quòd
fœminæ admitterentur ſtante præſuppoſito, de cuius ta-
men veritate dixerunt eſſe videndum.

DECISIO XLII.

Licèt in iſta cauſa fuiſſet reſolutum, quòd D. Bernar-
dinus potuerit validè agere petēdo ſe deputari in
curatorem, prout in deciſione facta ſub die Lu-
næ, 5. Nouembris proximè præteriti, cuius copia fuit da-
ta partibus, quia tamen agentes pro Domino Iuliano
Lucatello & ſuis conſortibus maximè inſteterunt, vt de-
nuò eadem difficultas proponeretur, placuit Dominis
illis de nouo audire.

Propterea iterum dubitaui, an eſſet recedendum à di-
cta reſolutione. Et die Lunæ, 10. huius menſis Decem-
1 bris, Domini fuerunt in deciſio. Primum † fundamētum
fuit clariſſimum in iure, quòd hæreditati iacenti poteſt
dari curator, per ea, quæ fuerunt allegata in alia deciſio-
ne, & per Ruin.in l.Gallus.§.inſtituens, num.2.& 5. de li-
2 ber.& poſthum. Secundum † fundamentum fuit, quia
in caſu iſto hæreditas dicitur iacens, ex quo hæres fuit
inſtitutus ſub conditione, cuius adimplementum non
pendet ab eius poteſtate, vt in d.deciſione.

Neque obſt. quòd bona, de quibus agitur, ſint occupa-
ta à venientibus ab inteſtato, & per conſequens non po-
3 teſt dici, quòd † hæreditas dicatur iacere, vt in l.ſequi-
tur. § idem ſi occupaueris, de vſucap. Pau.de Caſt.con-
ſil.145.in princ. volum.j. Quia motiuum poſſet proce-
dere, ſi Bernardino curatori deputato non potuiſſet da-
ri facultas recuperandi bona ab alijs occupata, prout
data fuit.

4 Secundò non obſt. quòd † curator datus hæreditati
iacenti, niſi detur ad inſtātiam creditorum, non poſſet
intentare niſi actiones tempore perituras, vt per Ang.in
conſ.193. Soci.conſ.234. num.4. in 2. cum multis alijs
adductis per D.Biciam, & ita loquitur Alexan. conſ.4.
in 2. Iacob.de ſancto Georg.in l.firmum.14. C.de edict.
diui Adria.collen. Quia fuit reſponſum, quòd iſta con-
cluſio procedit generaliter loquendo: debet tamen li-
mitari, vbicunque Iudex ex cauſa tribuit maiorem pote-
ſtatem ipſi curatori hæreditatis iacentis, prout fecit in
caſu iſto.

Et hanc limitationem dixerunt Domini eſſe veram
5 in iure & applicari ad caſum noſtrum, in quo † hæredi-
tas poteſt dici iacere propter conditionem adiectam in
hæredis inſtitutione, ex allegatis hic per informantes
pro Bernardino, & maxime ex doctrina Cuma. in l.cre-
ditore, de bon.auct.iud.poſſid. iuncta doctrina Ang.in
l.ſi quis inſtituatur hæres. §. ſi ſub conditione, de hæ-
red.inſtituen.

Neque dici poteſt, quòd Iudex non poteſt dare id
6 quod prohibet. Quia † ſi limitatio eſt vera, prout eſt, lex
non dicitur prohibere. Si tamen pars ſuper huiuſmo-
di limitatione voluerit audiri, Domini dixerunt, quòd
audiatur.

RVBEL.

Romana. fructuum. 50000. Die Mercurij,
13. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Damna & intereſſe propter moram, etiam vltra ſortem principalem, veniunt in Saluiano interdicto.*
2 *Fructus computantur in ſortem creditori, qui imiſſus eſſet in poſſeſſionem bonorum ex Saluiano interdicto. fallit vt in deciſ.ſeq.num.7.*
3 *Interdictum Saluianum, & actio hypothecaria differunt.*
4 *Bona in actione hypothecaria dātur retinēda loco pignoris.*

RVBEI.

Bononien.de Solimeis. Lunæ, 10. Decembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Curator hæreditati iacenti dari poteſt.*
2 *Hæreditas quando dicatur iacens.*
3 *Hæreditas non poteſt dici iacens, ſi bona à venientibus ab inteſtato occupata, non poſſunt recuperari à curatore.*
4 *Curator hæreditati iacenti ſi non habeat maiorem facultatem à iudice, non poteſt intentare niſi actiones tempore perituras.*
5 *Hæreditas dicitur iacere propter conditionem adiectam in hæredis inſtitutione.*
6 *Iudex non poteſt dare id quod prohibet.*

5 *Saluianum interdictum eſt introductum in fauorem creditoris, vt poſſit ſtatim agere in petitorio, auocata poſſeſſione bonorum à debitore.*

DECISIO XLIII.

IN cauſa Roman. fructuum 50000. inter Illuſt. Dominas Magdalenam de Vrſinis actricem ex vna, & Portiam etiam Vrſinam de Ceſis, ream conuentam, ex altera, poſt multas diſputationes in prima inſtantia factas, fuit pro parte prædictæ Illuſt. Dominæ Magdalenæ ſuſpenſum petitorium, & poſt huiuſmodi ſuſpēſionem fuit lata ſententia in Saluiano interdicto, in fauorem eiuſdem Dominæ Magdalenæ, in qua condemnatur dicta Domina Portia ad damna & intereſſe. A qua ſententia fuit pro parte Dominæ Portiæ appellatum, & cauſa huiuſmodi appellationis fuit ad inſtantiam dictæ Dominæ Magdalenæ mihi commiſſa ſuper articulo condemnationis damnorum & intereſſe, ſub die 5. Decembris, 1575. Et ita cauſa huius articuli coram me introducta, fuerunt pro parte dictæ Dominæ Magdalenæ dati articuli, & examinati teſtes pro liquidatione dictorum damnorum & intereſſe, poſt quorum examinationem duo petebat Illuſt. Domina Magdalena. Primum, quòd confirmaretur ſententia in eius fauorem lata. Secundum, quòd damna & intereſſe ad certam ſummam ſeu quantitatem, liquidarentur in eadem ſententia confirmatoria. Ex quo autem Illuſt. Domina Portia prætendebat, huiuſmodi ſententiam reſpectu iſtius articuli condemnationis damnorum & intereſſe nō eſſe confirmandam in Saluiano interdicto, & propterea non eſſe deueniendum ad aliquam liquidationem. Vnde agentes vtriuſque partis vnà cum aduocatis voluerunt informare Rotam ſuper iſta difficultate & datis informationibus & memorialibus hinc inde die Veneris prima Iunij præſentis anni 1576. Domini ordinarunt, quòd ſi Domina Magdalena volebat conſequi iſta damna & intereſſe vltra ſortem principalem, tunc dandum erat dubium, ſecus ſi velle computare in ſortem principalem. Sed cum Domina Magdalena prætenderet ſibi deberi damna & intereſſe vltra ſortem principalem, ideo ſecundum ordinem
1 Dominorum dubitaui, an † in Saluiano interdicto propter moram veniant damna & intereſſe vltra ſortē principalem, ſtante ſuſpenſione petitorij poſtea ſubſecuta, & die Mercurij 13. eiuſdem menſis fuit concluſum, quòd in Saluiano interdicto veniant damna & intereſſe ratione moræ etiam vltra ſortem principalem, ex quo regulariter in quocunque iudicio propter moram debentis ſoluere, veniant damna & intereſſe, vt per Anch. conſil. 150. num. 3. cum alijs, quæ tunc per Aduocatos deducta fuerunt. qua reſolutione facta dubitatum fuit ſtantibus articulis datis & teſtibus examinatis pro parte Illuſt. Dominæ Magdalenæ, & quòd Illuſt. Domina Portia dederit in ſolutum in poſſeſſorio tenutas, de quibus agitur, ad quam ſummam ſint liquidanda damna & intereſſe ipſius D. Magdalenæ. Et die Lunæ, 25. eiuſdem menſis Iunij, cauſa propoſita, non fuit facta reſolutio, quia vota Dñorum fuerunt varia. Nam aliqui dicebant, non poſſe fieri liquidationem ad aliquam ſummam ratione damnorum & intereſſe, quia ſumus in Saluiano interdicto, niſi de iure probaretur, quòd in hoc iudicio debitor teneatur ſoluere, & in euentum non ſolutionis poſſit creditor obtinere, vt pignus diſtrahatur & ſibi adiudicetur, quoniam ſi hoc fieri poſſet, tunc bene poſſunt liquidari damna & intereſſe, alioquin ſecus, ex quo fructus computantur in ſortem: & deciſionem vltimo loco factam, vt ratione moræ veniant damna & intereſſe, intelligebant ſecundum naturam cuiuslibet iudicij. Alij qui verò contrarium tenuerunt, moti ex eo, quia niſi Domina Portia fuiſſet in mora, vtique Domina Magdalena percipiſſet fructus illorum annorum, in quibus Domina Portia à die moræ litis retinuit tenutas, de quibus agitur, vſque ad conſignationem. Sed reſpondebatur, quòd in omnem euentum Domina Magdalena debuiſſet iſtos fructus computare in ſortem principalem, & per conſequens iſtud non erat intereſſe conſiderabile, & ideo Domini ordinarunt, quòd cauſa iterum pro-
2 ponatur, & præſertim ſuper illa difficultate, an † in Saluiano interdicto, ſtante præſertim ſuſpenſione petitorij, prout in caſu iſto, teneatur debitor ſoluere, & ſi non ſoluerit, poſſit creditor vendere bona, in quorum poſſeſſionem fuit immiſſus ex Saluiano interdicto, & die Mercurij 4. huius menſis Iulij, cauſa iterum propoſita, etiam cum nouis informationibus, fuit concluſum, non poſſe fieri aliquam liquidationem damnorum & intereſſe, prout prætendit Domina Magdalena, quia fructus computantur in ſortem, vnde Domina Magdalena non poterat facere fructus ſuos. l. prima. C. de diſtract. pignor. c. conqueſtus, de vſur. Neguſ. de pignor. in 5. membro, 5. part. princ.

Neque de iure ſubſiſtit fundamentum illud, quòd debitor in Saluiano interdicto poſſit cogi ad ſoluendū, alioquin quòd pignus diſtrahatur. vt per Couar. varia. reſolutio. lib. 3. cap. 18. num. 4. & pract. quæſt. in tit. de libello in hypotheca cum fructibus. Nam fuit reſponſum per Dominos, quòd fundamentum procedit in actione hypothecaria, non in Saluiano interdicto, quod
3 multum differt ab actione hypothecaria, cùm † iudiciū hypothecariæ ſit petitorium: Saluianum verò poſſeſſorium: in primo datur appellatio, in ſecūdo denegatur: in primo admittitur exceptio nullitatis hypothecę, in ſecūdo excluditur ſaltem quando requirit altiorem indaginem. In primo præſupponitur pignus: in ſecundo minimè, quæ omnia ſunt clariſſima in iure, vt per Neguſ. de pignor. in j. memb. primæ part. princ. num. 1. cum pluribus ſeq. Corn. in conſ. 190. num. 3. & 7. vol. j. Ang. Iaſ. & alij in §. item Seruiana, Inſtit. de actio. Rip. in tub. de pignor. num. 29. & recentiores de adipiſcen. poſſeſſ. remed. 10. præſertim num. 7. vbi alios recenſet & nu. 180.

Nec vrget, quòd vigore actionis hypothecariæ auocetur poſſeſſio ſicut vigore Saluiani interdicti, quia non propterea iudicium deſinit eſſe petitorium, prout in rei vendicatione, qua mediante quis conſequitur poſſeſſionem, & tamen iudicium eſt petitorium. l. is qui deſtinauit, & ibi Bar. de rei vendic.

Neque obſt. quòd etiam in actione hypothecaria cōſequatur quis poſſeſſionem retinendam, donec ſibi fue-
4 rit ſatisfactum. Quia † in actione hypothecaria bona dātur retinenda loco pignoris, ideo nō mirum ſi creditor poſſet obtinere, vt pignus diſtrahatur. In Saluiano autē interdicto ſecus, vt per Corn. & Neguſ. ſupra citatos. Et ratio eſt, quia in Saluiano interdicto, præſertim ſtante ſuſpenſione petitorij, non eſt diſcuſſum de validitate crediti, cuius diſcuſſio reſeruatur in ipſo petitorio, poſtquam creditor eſt conſequutus poſſeſſionem bonorum: ideo non mirum, ſi non poteſt petere creditor, vt pignus vendatur, quia debitor poteſt opponere, quòd non conſtat de eius credito: & ſic de neceſſitate deuentendū eſt ad petitorium, in quo de crediti validitate diſcutiatur, vt patet ex prædictis, & inter recentiores bene per Naitam in conſ. 132. col. j. & 2.

Ad illud autem, quod dicebant informantes pro Domina Magdalena ꝙ ſecūdum iſtam lecturā, Saluianum
5 interdictū, quod † eſt introductum in fauorē creditoris,

retor-

retorqueretur in odium, quia debitor nunquam ſolueret, cõtra reg. iuris. l. quod fauore. C. de legib. cum vulgar. fuit reſponſum bene verum eſſe, Saluianum interdictum introductum fuiſſe in fauorem creditoris, cùm ſit iudicium ſummarium & poſſeſſorium, non admittens exceptionem diſcuſſionis, neque appellationem, vt ſupra dictum eſt. Sed non propterea redundare in odiũ ipſius creditoris, ſi pignus vendere nõ poſſit, ex quo eſt in facultate ipſius auocata poſſeſſione bonorum à debitore, ſtatim agere in petitorio, quod in ſui fauorem ſuſpenditur, & docere de validitate ſui crediti, & obtenta victoria in petitorio, poſtea agere ad diſtractionem pignoris, vt ſibi ſoluatur: alioquin debitor ipſe multum grauaretur: nam vltra quòd in Saluiano de viribus & validitate crediti opponere non poſſet, in diſtractionem etiam pignoris, ſecundum iſtam lecturam, ab iſta exceptione nullitatis ſeu inualiditatis crediti excluderetur: quod non eſt dicendum, vt patet ex ſupra allegatis, ex quibus Dñis viſa eſt res ſatis clara. Et ita concluſerunt, circumſcripta tamen, ſecundum aliquos, obſeruantia, ſi qua in contrarium probaretur.

Poſtremò non obſt. illud fundamentum, quòd ſi creditor poteſt immitti in poſſeſſionem omnium bonorum, vt debitor hóc tedio effectus ſoluat, ex hoc infertur, quòd debitor tenetur ſoluere. Nam argumentum hoc non concludit, quia ſi debitor præciſè tenetur ſoluere, non eſt opus vti hoc remedio, vt tedio affectus ſolueret, quia præciſè poſſet cogi ad ſoluendum, & contra hoc argumentum militant omnia ſupra allegata.

R V B E L

Roman. fructuum. 50000. Lunæ 4. Martij. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Hypothecaria non competit in hypotheca legali pro re donata.*

2 *Fallit in hypotheca donantis, vel tacita vel expreſſa. numero 2.*

3 *Hypothecaria non datur, vbi non eſt translatum dominium.*

4 *Saluianum interdictum ſaltem vtile competit, cuicunque competit hypothecaria.*

5 *Saluianum vt habeat locum, creditor ex parte ſua debet iuſtificare ſuum creditum.*

6 *Interpretatio debet fieri pro validitate actus.*

7 *Fructus non computantur in ſortem in Saluiano interdicto, vbi bona reperiuntur obligata.*

8 *Fructus debentur à die litis conteſtatæ, licèt non ſit translatum dominium.*

9 *Fructuum condemnatio fit in poſſeſſorio, etiam ſuſpenſo petitorio, ex communi practica.*

10 *Fructus veniunt in Saluiano interdicto reſpectu creditoris bonorum, non autem pecuniarum.*

D E C I S I O XLIIII.

IN cauſa Roman. fructuum. 50000. propoſiti dubium die Lunæ 4. Martij, 1577. quod fuit reſolutum ſecundum maiorem partem Dominorum in fauorem Illuſtr. D. Magdalenæ. Verum quia dubium cõtinebat plures partes, Domini conſiderarunt plures difficultates. Quarum prima fuit, an in caſu iſto competat hypothecaria ad iſta bona valoris 50000. tanquam debita. & in iſta difficultate fuit tentum pro affirmatiua, attentis verbis donationis ibi, *ſopra il mio ſtato*. ex qui-
bus reſultat hypotheca. Bart. in l. codicillis. §. inſtitutus.
de leg. 2. cum multis alijs, de quibus hic per informan-
1 tes, & fuit alias reſolutum in iſta cauſa. Neque † obſt.
quòd pro re donata non competit hypothecaria. Quia
hoc eſt verum in hypotheca legali: ſed in caſu iſto reſul-
tat hypotheca ex verbis ipſius donationis, vt ſupra dixi.
Non obſtat reſolutio facta ſub die 28. Ianuarij proxime
præteriti, in qua fuit reſolutum, quòd bona ſunt in obli-
gatione, ſed quòd videretur, an competeret hypotheca-
2 ria. Quoniam † fuit reſponſum, quòd bona ſunt in obli-
gatione, & nihilominus competit hypothecaria in caſu
iſto, quoniam bona ſunt hypothecata, propter dictam
clauſulam, *ſopra il mio ſtato*, & ſunt in obligatione pro-
pter alia verba ibi, *da cauarſeli dove più li piacerà*; & ibi,
che tornino al mio herede. Non obſt. quòd cum bona ſint
donata, non poſſunt eſſe hypothecata, quia hęc non re-
pugnant neq; in hypotheca legis, neq; in hypotheca ho-
minis, vt bene deducunt Aduocati Illuſt. D. Magdalenæ.
3 Poſtremò non obſt. quòd † hypothecaria non datur, vbi
eſt translatum dominium. l. neque pignus, de regul. iur.
Quoniam in caſu iſto non poteſt dici translatum domi-
nium ante traditionem. l. traditionibus. C. de pact. neque
Illuſtr. D. Magdalena egit ad bona vt infra dicetur.
Secunda fuit difficultas, an Illuſtr. D. Magdalena po-
tuerit agere Saluiano interdicto in caſu iſto, & fuit pa-
4 riter tentum pro affirmatiua, quòd potuerit, cùm † ſæ-
pius Rota reſoluerit competere Saluianum interdictũ,
ſaltem vtile, cuicunque competit hypothecaria: neque
ſeruata fuit opinio eorum, qui cõtrarium tenent, quòd
hoc Saluianum nõ competat, niſi creditori pro pecu-
niario debito.
Tertia fuit difficultas, an Illuſtr. Domina Magdalena
egerit Saluiano interdicto, non tanquam creditrix pe-
cuniarum, ſed tanquam creditrix bonorum, & ad ipſa
bona. & fuit tentum etiam pro affirmatiua. Nam vt plu-
ries fuit, dictum in iſta cauſa ipſa Domina Magdalena
deduxit omne ius & egit omni meliori modo, vt appa-
ret ex interpellatione ſua, de qua in actis, in qua egit
quoad ipſa bona ſpecificando, ſuper quibus volebat ſibi
ſatisfieri. Item quia vt eſt reſolutum, bona erant in obli-
gatione, & pecunia in facultate ſoluendi. Vnde non præ-
ſumitur quòd voluerit agere ad id, quod agere non po-
terat, vt deducit Domina Biſcia, & quia debet fieri inter-
pretatio in fauorem libellantis. l. ſi quis intentione ambi-
gua, de iudic. Neque refert, quòd petierit etiam ſum-
mam, quia immo petijt bona, & proteſtata fuit, quod
Illuſtris Domina Portia a qua cuius facultate erat ſol-
uere pecunias, ſolueret ſi vellet, quia habebat loca
montium, & ipſa Domina Magdalena potuiſſet emere,
ſi pecuniæ fuiſſent ſolutæ, & ſic proteſtata eſt de inte-
reſſe, iuxta doctrinam Pau. de Caſt. in l. 3. de eo quod
certo loco.
Non obſtat ſuſpenſio petitorij, quia non ideo mi-
nus poteſt dici, quòd egerit Saluiano ad iſta bona vt ſi-
5 bi debita, cùm † creditor ex parte ſua debeat iuſtifica-
re ſuum creditum ad effectum, vt intret Saluianum, &
licèt ſuſpendat petitorium, hoc fit, vt exceptiones rei,
quæ requirerent altiorem indaginem, reijciantur in il-
lo iudicio, & reſeruentur in iudicio petitorio. Speculat.
Aretin. Alexan. & alij allegati per Dominam Biſciam.
Et fuit dictum, quòd ita reſolutum fuit coram bo. me.
Oradino, in cauſa Bononien. dotis de anno 1565.
Quarta fuit difficultas, an Domina Magdalena obti-
nuerit in hoc Saluiano interdicto, & pariter fuit tentum
quod ſic. Primò, quia fuit ſuſpenſum petitorium, qua
ſuſpenſione ſtante, etiam quòd verba ſentẽtiæ eſſent du-
bia, debēt declarari ex iſta ſuſpẽſione. Pau. de Caſt. Aym.

Creſcent.& alij allegati. Secundò, attentis verbis ſententiæ ibi, in corporalem dictarum tenutarum poſſeſſionẽ. Tertiò, ex euentu & obſeruantia ſubſecuta, quia eo ipſo, quòd D.Portia ſoluit bona, ceſſauit quæſtio, & fuit deuentum ad executionem & traditionem & menſurationem, & non ad numerationem pecuniarum. Quartò,
6 quia ita interpretando ſententia lata eſt iuſta, & † interpretatio debet fieri pro validitate actus. l.quoties, de verb. obligat. cum vulgar. Non obſtant verba ſententiæ ibi, de & ſuper ſumma, & ibi, donec & quouſq; fuerit de dicta ſumma ſatisfactum. Nam dicta verba debẽt interpretari eo modo quo ius diſponit, ideſt eo modo, quo dicta ſumma debebatur, cùm bona eſſent debita, & ſumma eſſet in facultate ſoluendi ſecundum reſolutionem alias factam, & ſupra fuit dictum. & quia etiam verba ſententiæ ſunt interpretanda, prout conueniunt ſubiectæ materiæ & prout colligitur ex actis, vt deducit Dominus Horatius. Non obſt. quòd petierit etiam pecuniãs, quia vt ſupra dictum eſt, petijt, quatenus Domina Portia vellet ſoluere, cum haberet facultatem illas ſoluendi: ſed antequam D. Portia ſoluat, intrat petitio ſuper bonis, prout ſunt in obligatione, non attento illo euentu, quòd Domina Portia poſſet ſoluere, prout de conditione reſolutiua actus, non autem ſuſpenſiua, tradunt Soc.& Dec.in l.ſi pecuniam, ſi cer. pet.

Vltima fuit difficultas, an prædicta Domina Magdalena feciſſet fructus ſuos. In qua etiam fuit tentum pro affirmatiua inhærendo deciſioni factæ ſub die 21. Nouembris proxime præteriti, per tex.in l.tertia, de interdictis. vbi Petr.de Bellapert. & Iacob.de Arena, Bart. Alberic.& alij.

7 Non obſt.quòd in Saluiano interdicto † fructus computantur in ſortem, prout fuit reſolutum in fauorem Dominæ Portiæ, ſub die 4.Iulij proxime præteriti, vt in reſolutione, cuius copia datur. Quoniam fuit reſponſum, quòd illa deciſio fuit facta de tempore, quo non erat adhuc bene firmatum, quòd bona eſſent in obligatione, & pecuniæ in ſolutione, prout poſtea fuit reſolutum: & propterea deciſio illa facta procederet ſi præſupponeretur quòd Domina Magdalena eſſet creditrix pecuniarum, & non bonorum, quia tunc fructus computarentur in ſortem, quia alias eſſet vſura: ſed quando quis eſt creditor, non pecuniæ, ſed bonorum, & ad illa tanquam creditor agit, prout in caſu iſto, tunc non cadit vſura, cum ex bonis ipſis fructus percipiantur, vt deducit hic D.Horatius.

Non obſt. quòd ex iſta donatione non eſt translatum dominium, & per conſequens Domina Magdalena non potuit agere tanquam Domina: & ſic facere fructus
8 ſuos, quia † nihilominus fructus debentur à die litis conteſtatæ. d.l.3. de interdict. Alex.in l.Neſennius: § fundũ, numero quarto, de re iudic. Non obſt.tex.in l.fundi, de exceptio. quia procedit quando fructus petuntur æque principaliter, ſecus ſi acceſſoriè ad ipſam poſſeſſionem, vt ibi per gloſ. & bene deducũt informantes hic pro Domina Magdalena. Non obſt.quòd in poſſeſſorio non fiat
9 † condemnatio fructuum, quia immo contrarium eſt verius, dicta l.tertia, de interdict. & quotidie ita practicatur etiam ſuſpenſo petitorio. Similiter non obſtat illud fundamentum quod fit ſuper incertitudine. Quia procederet ſi Domina Magdalena vellet conſequi iſtos fructus tanquam Domina, non autem ex Saluiano interdicto.

10 Vltimò non obſt. quòd † Saluianum interdictum reuocet ſolam poſſeſſionem, & per conſequens non videtur, quòd auocet ipſos fructus. Quia immo etiam fructus ſaltem acceſſoriè veniunt reſpectu creditoris bonorum, non pecuniarum, vt ſupra dictum fuit, & ita reſpondetur ad doctrinam Neguſ. allegatã pro D.Portia, vt procedat in creditore pecuniarum, non autem bonorum. Et ita quoad omnes ſupradictas difficultates maior pars Dominorum tenuit pro Illuſtriſſima Domina Magdalena.

R V B E I.

Roman. Vineæ de Maximis. Veneris 28.Maij. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio permiſſa in certis caſibus, in alijs cenſetur prohibita, vbi ſequitur generalis prohibitio.*
2 *Diſtinctio ſemper quoad fieri poteſt, eſt facienda, vt euitetur contrarietas.*
3 *Prohibitio de non alienando non dicitur regularis à fideicommiſſo, ſed eſt ſimplex & abſoluta.*
4 *Vulgaris comprehenſa ſub compẽdioſa intrat ſtatim, quòd eſt ſactus locus propter incapacitatem.*

D E C I S I O XLV.

Licèt difficultas indiffinitè loquatur de ſubſtitutione D.Margaritæ, quia tamen lis eſt ſuper vineis tantum, fuit reſtricta per Dominos, an, & quando Margarita ſit ſubſtituta in huiuſmodi vineis. Et reſoluerunt, quòd Domina Margarita ſoror Catherinæ eſt ſubſtituta in proprietate vinearum, non ſolum in euentum in quem filij maſculi Siluiæ decederent ſine filijs maſculis ante 25. annum teſtati aut inteſtati, ſed etiam poſt 25. annum inteſtati, vt in dicto teſtamento ibi, item volo quod ſi omnes filij maſculi, &c. & in verſic. volo etiam quòd in his ſubſtitutionibus, &c. Item etiam eſt ſubſtituta in euentũ contrauentionis propter alienationem extra caſus à teſtatore Siluiæ permiſſos. quia verſic. cæterùm ſi quis ex dictis hæredibus, &c. refertur etiam ad Siluiam, ſi alienaret aut alienationi conſentiret extra caſus à teſtatore illi promiſſos: nam verba ſunt vniuerſalia geminata & multum prægnantia, vt ibi; ſi quis ex dictis hæredibus inſtitutis & ſubſtitutis & rurſus ibi, rem aliquam alienare tentauerit, & illa dictio, dictis, reperit omnes ſupra nominatos, vt hic benè deducunt informantes.

Non obſt.quòd generalis prohibitio de non alienan-
1 do † non comprehendat caſus ſpecialiter permiſſos. Quia verum eſt, quòd dicta prohibitio cõtra Siluiã non vitiat in caſibus per teſtatorem illi permiſſis, vt ſupra dictum eſt, ſed nõ in alijs caſibus Siluię per teſtatorẽ prohibitis, quia vt bene aduerterunt ijdem informantes Margaritæ, potius ſumus illa regula, quòd permiſſum in certis caſibus, eſt in alijs prohibitum, præſertim vbi ſubſequitur poſtea generalis prohibitio.

Non obſt.quòd ſupra in verſic. volo etiam. Teſtator refert ſe ad infra dicendã vt ibi, vt paulò poſt dicetur. Quare verum eſt, quòd teſtator intellexit ſubſtituere Siluiam ſecundum diſtinctionem inferius poſitam, & ſecundum illam etiam cenſetur illi prohibuiſſe alienationem, hoc eſt extra caſus ibi dictos.

Non obſtant quæ dicuntur per alios informantes de
2 contrarietate & incompatibilitate. Quia † immo per iſtam diſtinctionem omnis contrarietas eſt ſublata, quia prout ſemper fieri poteſt, eſt adhibenda diſtinctio, vt euitetur contrarietas. Alex.& alij per Dec.conſ.602.numero 5. cum ſequen.

An

An autem dicta prohibitio ſit ſimplex, & abſoluta,
vel reguletur à fideicommiſſo præcedente, & intelliga-
tur ſub eadem conditione, ſi filij maſculi deceſſerint te-
ſtati, vel inteſtati infra a 5. annum, aut poſt inteſtati iux-
ta conſ. Dec. 636. per Gozadin. conſil. 30. num. 16. Rim.
224. num. 6. & conſil. 521. nu. 25. cum ſequen. cum alijs
adductis coram Robuſterio in Bononien. de Pepulis de
menſe Martij, Maij, & Iunij 1569. & iterum coram eo-
dem in eadem del 1574. inclinabant aliqui, quòd nõ re-
3 guletur à fideicommiſſo præcedenti, ſed ſit abſoluta, † &
ſimplex lex, continens in ſe ſuam cauſam, & conditionẽ
particularem, ac diuerſam, & ſeparatam ſubſtitutionem
à prima: nam non venit conſecutiue poſt fideicommiſ-
ſum, ſed ſeparatim, & per verba multum prægnantia, &
abſoluta, quo caſu non recipit conditionem fideicom-
miſſi præcedentis, vt eſt de mente dictorũ Doct. & Rui.
conſ. 89. num. 18. 21. & in pluribus alijs. lib. 2. Ideo cum
ſit diuerſa, & ſeparata ſubſtitutio, ſtatim, quòd eſt con-
trauentum, eſt factus illi locus, & non expectatur euen-
tus aliarum ſubſtitutionum. Bart. Aretin. & alij in l. quã-
diu. ſ. 3. de acquir. hæred. & in fortioribus terminis fuit
reſolutum in Sabinen. Caſtrorum 30. Martij 1565. &
4 27. Martij 1566. coram bo. me. Card. Aldobrandino, † quòd
vulgaris comprehenſa ſub compendioſa, intrat ſtatim,
quòd factus ſit locus propter incapacitatem: nec atten-
ditur defectus conditionis, ſi ſine liberis deceſſerit, poſi-
tæ in compendioſa. Nec obſtant reg. l. quoties. & l. ſecun.
legato, de quibus per Doct. Quia procedunt in ſimplici
prohibitione, quæ regulatur à fideicommiſſo præceden
ti, non ſimplici, & abſoluta prohibitione, prout dicebãt
iſti Domini eſſe iſta de qua agimus. Item procedunt ſi
omnes etiam fœminæ ſorores Iacobi ſubſtitutæ conſen-
ſiſſent: nã eo tempore quo fuit facta alienatio del 1554.
Iacobus erat minor 25. annorum, & fœminæ tunc prin-
cipaliter erant illi ſubſtitutæ.

Hæc tamen licèt fuerint dicta per aliquos ex Domi-
nis, non tamen ea intentione, vt ſuper illis reſolutio da-
retur, niſi in his, quæ ſupra de intentione omnium fir-
maui. Hæc alia dicta ſunt ad excitandum partes, & ſu-
per illis dubitetur.

R V B E I.

Roman. ſeu Nepeſin. Vineæ de Formillo die Lunæ 24. Octobris. 1575.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio amiſſa cenſetur per ſequeſtrum voluntarium.*
2 *Actus, an dicatur neceſſarius, vel voluntarius, debet inſpi-
ci origo ipſius.*
3 *Poſſeſſio, vt dicatur amiſſa, debet inſpici qua mente fuit
factum depoſitum.*
4 *Sequeſtrum differt à depoſito: & in quo differat. nu. 5.*

D E C I S I O. XLVI.

IN cauſa Nepeſin. Vineæ del Formillo prætendebat
D. Neruæ, heredesque Bonifacij de Grangia, nõ poſ-
ſe agere, ſeu obtinere contra ipſum actione ſpolij
ſub prætextu, quòd non conſtaret de primo extremo.
Ideo ſub die Lunæ, 24. Octobris, 1575. propoſui dub.
An conſtaret de primo extremo. & ratio dubitandi fuit,
quia prædictus D. Nerua aſſerebat non conſtare de pri-
mo extremo ex eo, quòd hæredes de Grangia aduerſarij
de anno 1554. depoſuerunt in ſequeſtrum vineam, de
qua agitur, prout in cedula Ioannis Bargini, cuius copia
data fuit. Ex quo inferebant informantes pro parte dicti
1 Neruæ, quòd † per ſequeſtrum voluntarium cenſetur
amiſſa poſſeſſio, vt per Doct. in ca. examinata, de iud. vbi
Abb. nu. 14. teſtatur de communi, Bart. in l. licèt. ff. depo-
ſit. Doct. in l. intereſſe puto. de acquir. poſſ. cum alijs ad-
ductis per informantes.

Quòd autem ſequeſtrum huiuſmodi fuerit voluntarium, dicebant informantes pro iſta parte apparere ex
eo, quia erat in facultate iſtorum hæredum de Grangia
2 appellare, vel non appellare. Præterea † ad cognoſcendũ,
an actus dicatur neceſſarius, vel voluntarius, debet in-
ſpici origo ſiue initium ipſius actus, vt per Tiraq. de re-
tract. §. 1. gl. 14. nu. 15. & late per Corn. conſi. 192. nu. 5.
libro 1. cum alijs cumulatis per Menoch. de arbitr. caſ.
182. nu. 52. & ſeq.

Sed his non obſtantibus fuit concluſum per Domi-
nos conſtare de primo extremo. Nam actus iſte depoſi-
tionis Vineæ de qua in cedula, ſiue fuerit voluntarius,
ſiue neceſſarius, non operatur amiſſionem poſſeſſionis.
l. licèt. ff. depoſi. l. officium. ff. de rei vend. l. 3. §. ſi rem. de
acquir. poſſeſ. licèt enim admittatur, quòd iſtud depoſi-
tum fuerit voluntarium, tamen ad effectum cognoſcen
3 di, an poſſeſſio cenſeatur amiſſa, debet inſpici qua men-
te fuit factum depoſitum, vt eſt text. in d. l. intereſſe pu-
to, de acquiren. poſſeſ. In caſu autem iſto conſtat de mẽ-
te deponentis ex cedula ipſius depoſiti, ibi pro obſerua-
tione ſtatutorum Vrbis: non autem conſtat, quòd voluerit
amittere poſſeſſionem, vt eſt gl. communiter approbata,
in verb. approbatum. in d. l. intereſſe, vbi Aretin. dicit, quòd
illa gl. communiter tenetur ab omnibus. Et differentia
eſt inter ſequeſtrum voluntarium, & depoſitum volunta
rium, vt in primo caſu in dubio cenſeatur amiſſa poſſeſ-
ſio, in ſecundo verò minime, niſi aliud oſtendatur. Neq;
dubitandum eſt differre ſequeſtrum à depoſito. Pau. de
4 Caſt. in d. l. licèt. ff. depoſi. & ſunt iura clara in l. proprie.
ff. eo. tit. in l. ſequeſtrum. de verb. ſignifi. Aretin. in d. l. in-
tereſſe. in prin. Abb. in d. c. examinata. nu. 13. Io. And. in
c. locupletari. de reg. iur. in 6. Quòd autem hic ſimus in
depoſito, non autem in ſequeſtro voluntario, apparet ex
5 verbis cedulæ, † quæ loquuntur de depoſito. Item appa-
ret ex verbis ſtatuti, lib. 1. ca. 166. vbi. n. eſt controuerſia
de re mobili, debet fieri depoſitum: ſed ſi eſt controuer-
ſia de re immobili, tunc fit ſequeſtrum. Vnde cum in ca
ſu noſtro non eſſet controuerſia ſuper vinea, ſed agere-
tur de pœna pecuniaria, meritò non cadit ſequeſtrum
voluntarium ex præallegatis iuribus, & auctoritatibus.
Ex quibus patet, quòd allegata in contrarium non
obſtant.

R V B E I.

Pientin. 24. Ian. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus ex facultate teſtandi conceſſa poteſt primum
teſtamentum reuocare, & facere ſecundum, & nu-
mero 11.*
2 *Princeps ſi confirmat teſtamentum alicuius, cenſetur id fa
cere ſecundum naturam teſtamenti, ita quòd poteſt il-
lud reuocari, & aliud fieri.*
3 *Facultas teſtandi conceſſa per Principem, cenſetur con-
ceſſa ſecundum naturam teſtamenti, vt ſit reuocabile.*
4 *Diſpoſitio quælibet recipit interpretationem à ſubiecta ma
teria, etiam verba impropriando.*
5 *Diſpenſatio facultatis teſtandi debet recipere interpreta-
tionem à iure communi. & nu. 6.*

Facultas

6 *Facultas teſtandi conceſſa debet intelligi de teſtamento validο.*
7 *Conditio tacita ita ſuſpendit, ſicut expreſſa.*
8 *Diſpoſitio qualibet in actu hominis in materia odioſa, intelligitur de primo actu.*
9 *Verba etiam in materia odioſa retinent eorum proprietatem.*
10 *Miles poteſt teſtari de iure ſpeciali de rebus Caſtrenſibus tantum.*
11 *Teſtamentum ſecundum inualidum non ſufficit pro reuocatione primi. & nu. 14.*
12 *Actum qui non poteſt facere de nouo, non poteſt illud deſtruere, vel reuocare.*
13 *Teſtamentum factum ante ingreſſum religionis, non poteſt reuocari ab ingreſſo poſt profeſſionem.*
15 *Facultas teſtandi durat etiam poſt obitum concedentis.*

DECISIO XLVII.

IN quadam cauſa Pientin. quæ pendebat extra Rotã,
præſupponebatur in facto, quòd Pius quartus fel.
recor. conceſſerat facultatem teſtandi epiſcopo Pientino,
prout in copia, quæ data fuit, qui illius vigore condidit
primum teſtamentum, deinde illo reuocato condidit
ſecundum, poſtquàm præfatus Pius quartus obierat.
Ex quo quidem facto duæ difficultates propoſitæ fuerunt.
Prima, an epiſcopus potuerit vigore dictæ facultatis
ſecundum teſtamentum condere, & quatenus nõ potuit,
an ſaltem illud ſufficiat ad reuocationem primi, ita
vt neutrum valeat. Secunda poſito, quòd vigore huiuſmodi
facultatis potuerit toties quoties teſtamenta facta
reuocare, & denuo teſtari, an hoc procedat ſolùmodo
in vita Pij Quarti concedentis, an verò ſucceſſorum.
Quas quidem difficultates propoſui in Rota die 24. Ianu.
1578. Et incipiendo à prima difficultate fuit concluſum
per omnes Dominos, Epiſcopum in vim huiuſmo-
1 di facultatis potuiſſe primum teſtamentum reuocare, &
facere ſecundum, dummodo aliæ ſolemnitates requiſitæ
interuenerint, reprobata opin. Dec. qui contrarium conſuluit
in conſil. 518. quam ſequuti videntur Socin. iun.
conſi. 89. lib. primo, Curt. iun. conſil. 178. Couar. in capi.
cum in officijs, nume. 8. de teſtamen. Tiraq. in l. boues. §.
hoc ſermone, nume. 128. de verborum ſignific. & Prob.
in cap. non poteſt, nume. 10. de præben. in 6. & Modern.
Manto. in conſil. 30. nu. 56. & alij Moder. Ianuenſes de
ſpol. eccleſ. q. 7. nu. 18.

Moti ſunt Domini iuribus, rationibus, & auctoritatibus.
Et primo ex tex. in l. ſi quando. C. de inof. teſtamen.
ibi, niſi vt habeat legitimam, & conſuetam teſtamenti factionem.
& in l. omnium. C. de teſtamen. ibi, ſi vltimum
comprobetur, & ibi, vt libero arbit. cui teſtandi facultas
2 ſuppetit &c. Nam † ſicut quando Princeps confirmat teſtamentum
alicuius, cenſetur confirmare ſecundum naturam
teſtamẽti, ita quòd poteſt illud reuocari, & aliud
fieri per teſtatorem, quia id prouenit à natura teſtamenti,
vt per Paul. de Caſt. in d. l. omnium. numero 6. Salyce.
numero 2. & Fulgoſ. et numero 2. poſt princ. verſ. in textu
ibi, detegant, & eſt communis opinio, vt teſtatur ibi
3 Iaſ. numero 5. pariter † quando Princeps concedit facultatem
teſtandi, cenſetur illam concedere ſecundum naturam
teſtamenti, quæ eſt, vt ſit reuocabile, & ad idem
fuit allegatus tex. in l. ſecunda, §. teſtamentum, ibi, ſupremam
voluntatem, quemad. teſtamen. aper. Meritò facultas
faciendi teſtamentum debet intelligi reſpectu ſupremæ
voluntatis, quàm primum teſtamentum reuocatum
non conſtet. Facit tex. in l. 1. C. de ſacr. ſanct. eccleſ. cuius
verba ſunt clara ibi, vt ſupremæ voluntatis &c. & comprobatur
per tex. in auth. de iureiuran. à moriente præſtito.
in prin. ibi, diſpoſitiones morienti eſſe firmas. ſed
diſpoſitio, quæ eſt in primo teſtamento reuocato, non
eſt talis, quia per ſecundum teſtamentum ab ea cenſetur
receſſum, & tamen attendenda eſt vltima voluntas, facit
tex. in l. furioſum. & in l. eunuchis. C. qui teſtamen. facere
poſ. Ex quibus ſecundum Dominos apparet manifeſte
opinionẽ Dec. & ſequacium de iure non poſſe ſubſtineri.

Quò verò ad rationes omiſſis his, quæ ſatis accurate
adducuntur per R. P. Dominum Franciſcum Sarmiẽ.
de reddit. eccleſ. par. 4. cap. 4. & per D. Martio. Azpilque.
Doctorem Nauarrum in ſua apologia, facit illa ratio, quòd
4 † quælibet diſpoſitio recipit interpretationem à ſubiecta
materia, etiam verba impropriando l. ſi vno, loca.
l. inſulam. de præſcrip. verb. cum vulgar. & multa exempla
ad hoc adducit Neuizan. conſi. 92. numero 14. & ſequen.
Aym. conſi. 245. num. 5. & 6. Secundò facit, quia huiuſmodi
facultas ſicut quælibet alia diſpoſitio, recipit interpretationem
paſſiuam à iure communi, vt per Ale. &
5 alios in l. prima. §. lex Falcidia. ff. ad l. Falcid. cùm † autẽ de
iure communi admittatur reuocatio primi teſtamenti
ex alio poſteriore, ita debet admitti ſtante huiuſmodi facultate,
præſertim, quia poteſtas faciendi teſtamentum
competit nobis ex diſpenſatione potius, vel ex gratia, quàm
mero iure, vt per Abb. in rub. de teſtamen. nume. ſecundo,
Guliel. de Benedic. in cap. Raynutius, eodem titu. in
verb. condidit, il primo, in princ. & latius in verb. teſtamentum,
il primo, num. 5. Soc. in rub. ad l. Falc. nume. 1.
& ſeq. Vnde iſta particularis diſpenſatio reſpectu facultatis
teſtandi debet recipere interpretationem ab iſta di-
6 ſpenſatione competenti de iure communi. Accedit, † quia
ſicut facultas teſtandi recipit interpretationem à iure
communi, quòd teſtamentum habeat omnes ſolemnitates
à iure requiſitas, vt in d. l. ſi quando C. de inoffi. teſtamen.
ita non videtur poſſe dari ratio diuerſitatis, cur nõ
debeat recipere hanc paſſiuam interpretationem reſpectu
reuocabilitatis, ſeu mutationis voluntatis, quia verba
facultatis debent intelligi de teſtamento valido. l. 4. §.
condemnatum. de re iud. l. non putauit. §. non quærens. de
bon. poſſ. contra tabul. Vnde neceſſe eſt intelligere de eo
teſtamento, quod morte fuerit confirmatum, vt in capi.
cum morte. de celebra. miſſar. tunc enim teſtamentum
ſortitur naturam irreuocabilem, cùm moritur teſtator,
vt inquit Apoſtol. ad Hebræos.

Confirmantur prædicta, quia teſtamentum habet tacitam
conditionem, niſi fiat ſecundum, vt dicit ipſemet
Dec. in conſil. 489. numero 9. Soc. iun. conſi. 114. nu. 15.
7 lib. 5. Cùm † itaque tacita conditio ita ſuſpendat ſicut
expreſſa, ſecundum glo. in l. item quia. §. primo, in verb.
male agitur. de pact. quæ eſt communiter approbata, vt
teſtatur Dec. in conſi. ſecundo, numero 4. ſequitur, quòd
ſi qui facit teſtamentum, dicitur facere actum non pure,
ſed conditionaliter. Cùm autem iſta cõditio deficiat,
ex quo ſecundum facit teſtamentum, infertur neceſſariò,
quòd perinde ſit ac ſi ab initio nullum fuiſſet factũ
teſtamentum. l. vnicã, §. ſin autem aliquid ſub cõditione.
C. de caduc. tollen. l. pecuniam. ſi cer. peta. & ibi Alexan.
numero 4. & Iacob. de ſancto Georg. numero 3. Rimin.
conſi. 129. numero 15. ſi igitur quis teſtatus fuit conditionaliter,
& conditio deficit, ex quo aliud fecit teſtamẽtum,
non poteſt dici, quòd per primum teſtamentum
ſit conſumpta facultas teſtandi, quia paria ſunt nil fieri,
vel fieri ſub cõditione, quæ deficiat, vt in d. l. pecuniam.
Rip. lib. primo, reſponſ. cap. 2. nume. 22. & ſeq. quæ omnia
eo facilius procedunt, ſi inſpicere velemus mentem,
& intentionem tam impetrantis, quàm concedentis, ex
quo reſpectu Papæ concedentis hanc facultatem, nulla

ratio

ratio ſuadet, cur magis intellexerit de primo, quàm de
ſecundo teſtamento, quia nihil ſua intereſſe videtur à
principio, an primum potius valeat, quàm ſecundum: &
propterea, cùm ſit eadem voluntas quoad vtrumq;, non
debet iſta facultas reſtringi ad primum. Anto. de Butr.
conſil. 30. numero primo, cum alijs de quibus per Ti-
raq. in l. boues. §. hoc ſermone, in 10. limit. de verb. ſigni-
fica. Similiter ex parte impetrantis hoc idem dicendum
eſt, quia aliter ſibi imponeret legem à qua recedere non
poſſet, contra tex. in l. ſi quis in prin. de leg. 3. & in l. ſi fra
tres. §. idem reſpondit. pro ſoc. Maximè, quia huic pri-
mo teſtamento non ſolum ipſa definitio de qua in l. pri
ma, de teſtament. ſed ne verbum quidem ipſius conue-
nit: nam dum dicitur, voluntatis noſtræ, non conue-
nit, quia eſt reuocata: dum dicitur, iuſta ſententia, mi-
nus etiam, quia eſt contra naturam teſtamentorum, vt
patet ex prædictis: dum verò dicitur, de eo, quod quis
poſt mortem ſuam fieri velit, pariter non conuenit, quia
cùm primum teſtamentum ſit reuocatum, eſt potius de
eo, quod quis fieri nolit. Tum etiam, quia abſurdum eſ-
ſet, quòd quis cogeretur relinquere ei, cui nihil relinque
re vellet nouis ſuperuenientibus cauſis poſt primum te-
ſtamentum conditum. vt de adim. leg. per tot.
Non obſtant modo rationes, quibus mouentur Dec.
8 d. conſ. 512. & alij ſupra citati, videlicet, quòd in † ma-
teria odioſa in actu hominis diſpoſitio quælibet intel-
ligitur de primo actu, vt in d. l. boues. §. hoc ſermone.
Quoniam prædicta regula non procedit, vbi ſubiecta
materia aliud ſuadet, vt quia actus ſui natura ſit multi-
plicabilis prout in hoc caſu, vt per Bar. in d. conſ. 30. ſub
nume. primo, Tiraq. d. §. hoc ſermone. in ſecunda limi. &
etiam in 18. limit. prout etiam prædicta regula nó pro-
cedit, vbi ſecundus actus eſt reuocatorius primi ſui na-
tura reuocabilis, vt per Tiraq. in 17. limi. poſt alios quos
allegat. Tertia regula non procedit, vbicunque conſtat
ad quem effectum fuerit facta conceſſio, ſeu diſpoſitio,
niſi effectus ſequatur, vt per Bal. in l. inuitus. nume. 8. C.
de procur. cum alijs multis cumulatis per Tiraq. in 6. li-
mit. Quarta regula non procedit, vbi durat poſt primũ
actum, & manet eadem ratio diſpoſitionis, vt proceda-
tur ad ſecundum actum, vt per Tiraq. in 10. limit.
9 Non ob. quòd materia ſit odioſa, quoniam † præter
id, quòd etiam in materia odioſa verba retinent eorum
proprietatem, vt per Aretin. in l. cum lege. de teſtament.
Calder. conſil. 1. de conſanguinita. & affin. Dec. conſi. 76.
nume. ſecundo, poſt princip. & in conſil. 113. nume. 6. &
in conſi. 114. nume. 3. in fi. & conſi. 128. ad fin. cum mul-
tis alijs, quæ ad hoc propoſitum poſſent cumulari, hoc
odium, vt ſupra dictum fuit, nõ magis inſiuit in primũ
teſtamentum, quàm in ſecundum, quoniam non poteſt
conſiderari odium, niſi propter præiudicium eccleſiæ: &
tamen eſt abſolutum, quòd ſaltem vigore huiuſmodi fa
cultatis poteſt epiſcopus validè facere primũ teſtamen-
tum, & etiam ſecundum, ſecundum Doct. & alios ſequa-
ces, & per conſequens conſideratio reſpectu odij nihil
vrget. Præterea ſi verum eſt, vt dicunt Docto. ſequentes
opinionem Dec. quòd in materia odioſa verba ſunt intel
ligenda, vt minus recedatur à iure communi, quàm fie
ri poſſit, ex quo receſſus à iure communi continet odiũ
receditur autem à iure communi ex eo, quia epiſcopus
vigore facultatis poteſt de redditibus eccleſiæ poſt obi-
tum diſponere. Diſponit autem de huius redditibus per
primum teſtamentum, non obſtante iſto receſſu à iure
communi, in quo ineſt odium, & per conſequens de-
bet poſſe diſponere per ſecundum teſtamentum, in quo
non militat maius odium, quàm in primo. Immo maius
odium militaret, ſi non poſſet primum teſtamentum re-
uocare, ex quo magis recederemus à iure communi di-
ſponente, quòd ambulatoria ſit voluntas vſque ad vitæ
ſupremum exitum. l. 4. de adim. lega. & inſuper violaren-
tur omnes regulæ vltimarum voluntatum, vt in iuribus
ſupra citatis. Item ſequeretur, quòd licentia teſtandi trã
ſiret in licentiam contrahendi, ſi primum teſtamentum
non poſſet reuocari. l. ſicut. C. de action. & obligat. ex qui
bus apparet, quòd iſta conſideratio odij propter receſ-
ſum à iure communi potius facit pro iſta parte contra
Dec. & ſequaces.
Tertiò, non obſtat ratio Soc. iun. quòd iſta facultas
teſtandi conſumitur in primo actu, ex quo epiſcopus di
citur hoc facere de iure ſpeciali. Quia fuit reſponſum, quòd
iſta conſideratio poſſet procedere ſi eſſemus in iudicia-
libus, vt per Tiraq. in prima limit. nume. 47. & ſeq. Præ-
terea illa conſideratio non procedit, vbi materia ſui na-
tura eſt reuocabilis, & etiam vbi conſideratur effectus,
vt in limitationibus ſupra deductis, & per Tiraq. in 6. li-
10 mit. num. 10. Et † prædicta poſſunt confirmari exemplo
militis damnati, qui iure ſpeciali teſtatur de rebus ca-
ſtrenſibus tantum, vt in l. & militibus. C. de teſtam. mili.
& in l. ex militari. de teſtamen. & tamen dubium non eſt
plura poſſe condere teſtamenta. l. quærebatur. de milita-
ri. teſtamen.
Rurſus conſiderabant Domini in caſu iſto, materiam
habere multo minorem difficultatem attentis verbis
ampliſſimis, & generalibus ipſius facultatis teſtãdi, qua-
tenus in ea dicitur, pro libito tuæ facultatis libere, & li-
cite valeas, plenam liberam, & omnimodam licentiam,
& facultatem concedimus &c. ex quibus verbis manife-
ſto conſtare videtur, datam eſſe licentiam non ſolum ſe-
mel, ſed & pluries teſtandi, aliàs epiſcopus non dicere-
tur poſſe libere diſponere, nec illa verba, plenam & om-
nimodam, operarentur ſuum effectum prout cõſiderat
Thob. Non. conſi. 18. num. 8. 9. & 10.
Quò verò ad auctoritates, iſtam partem tenet Ioan.
And. in c. non poteſt. in vltimis verbis. de præben. in 6. &
11 ibi Gemi. † & in §. illud. in fi. Bal. etiam hoc idem velle vi
detur in c. primo, §. primo, num. 21. de pace conſtan. quẽ
refert, & ſequitur Alexan. in add. ad Barto. in l. omnes po
puli. nu. 29. in ver. non poteſt. de iuſt. & iur. ſequitur Ti-
raq. in 17. limit. Card. Alban. in tract. de Card. q. 48. Na-
uar. & Sarmient. ſupra citati. Vaſq. in l. ſi quando, nume-
ro 8. C. de inoffi. teſtamen. Till. Fero. in l. 4. tau. nu. 6. cum
ſeq. Molli. de Hiſpan. primogen. lib. 2. cap. 12. num. 45.
Camera. in c. imperialem. de prohibit. feud. alien. fol. 62.
col. 2. à tergo ver. ſed pulchrum erit hic quærere, per plu
res col. vbi aſſerit, quòd iuraret de credulitate, quòd illud
reſupinum, vt ipſe inquit, reſponſum non fuit Dec. &
eandem opinionem ſequuntur Moder. Eugubiẽ. in con
ſil. 83. nu. 26. in fi. & ſeq.
Ex quibus patet, iſtam partem munitam eſſe non ſo-
lum iuribus, & rationibus, ſed etiam maioribus auctori
tatibus. quibus ſtantibus non eſt opus inſiſtere ſuper
ſecunda parte primæ difficultatis, an ſecundum teſta-
mentum licèt inualidum, ſufficiat pro reuocatione
primi, quia vt concluſum eſt, ſecundum teſtamentum
eſt validum, tametſi vbi daretur primum teſtamentum
validum, & ſecũdum inualidum, tenebant aliqui ex Do-
minis non ſufficere pro reuocatione primi, ex regula,
12 † quæ habet, quòd ille qui non poteſt actum facere de
13 nouo, non poteſt illud deſtruere, vel reuocare. Ideo † te-
ſtamentum factum ante ingreſſum religionis non po-
teſt reuocari ab ingreſſo poſt annum profeſſionis, quia
cum non poſſet amplius teſtari, ideo non debet poſſe te
ſtamentum iam factum reuocare, vt per Imol. in l. 1. ſub
nume. 13. de teſtamen. Dec. poſt alios in ca. in præſentia,
nume.

nume. 68. de proba. Gozadin. in conſi. 41. nume. 16. cum
14 pluribus ſeq. Præterea † clarum videtur, quòd ſecundum teſtamentum non renocat primum, niſi ſit ſolemne, & validum. §. poſteriore. & §. ex eo autem. Inſti. quib. mod. teſtam. infirm. Conar. in rub. de teſtam. in 2. par. numero 21. & in ver. ſeptima cóclusio. Sed Domini, vt plurimum iſtam diſputationem omiſerunt tanquàm non neceſſariam ſtante prædicta opinione.

Quantum verò attinet ad ſecundam principalem dif
15 ficultatem, fuit pariter concluſum, huiuſmodi † facultatem teſtandi durare etiam poſt obitum Pij 4. concedentis: regulariter enim gratia Papæ non expirat eo mortuo etiam re integra, vt in cap. ſi ſuper gratia. de offi. delega. in 6. Rot. deciſ. 12. eodem ti. in nou. & deciſ. 86. de reſcr. in antiq. Dec. conſil. 407. numero 17. Rebuf. in pract. benefic. ver. de gratia rationi congruit. nume. 2. & 3. multos cumulat Gabriel. in ti. de præben. concluſ. prima, & hanc opinionem in terminis noſtris tenuerunt Doctor. Nauarr. & Sarmient. in locis ſupra citatis, vbi bene reſpondent omnibus rationibus quas adducit Soc. iun. d. conſilio 89. & ex recentioribus ita conſuluit Borſat. in conſi. 29. Natt. 647. & Moden. Eugubien. in allegato. conſil. 83. num. 19.

C O T T Æ.

Gerunden. Sacriſtiæ. Luna 26. Maij. 1567.

S V M M A R I V M.

1 *Prouiſio facta à Papa, nulla facta mentione Decreti, cui derogandum eſſet, nullius eſt momenti.*

2 *Prouiſio Papæ intelligitur comprehenſa in concilij Trid. decreto ſeſſ. 24. c. 18. & nu. 3.*

4 *Forma adhibenda alterius ex concilij decreto, etiam prouiſionem Papæ comprehendere dicitur, niſi derogatum reperiatur.*

5 *Beneficium curatum non dici, cuius cura non incumbat eccleſiæ, vel epiſcopo ſed ea exercenda per accidens pluribus promiſcuè datur & nu. 6. & 7.*

6 *Beneficium curatum illud dicitur, cuius cura per vnum, vel plures adminiſtratur, & eccleſiæ, vel epiſcopo incumbat.*

7 *Oldradi opinio quomodo ſaluetur propter decretum concilij Tridentini in contrarium ſtatuentis, & nu. 8.*

9 *Forma examinis decreta in concilio Trid. nunquàm prætermittenda, etiam ſi cura beneficij eccleſiæ, vel epiſcopo incumberet, & per plures adminiſtraretur.*

10 *Papa præſumitur ſcire omnia cócilij Decreta, & ea ſubijci eius voluntati.*

11 *Notitia decreti non ſufficit haberi à Papa, niſi etiam adſit clauſula derogatiua.*

D E C I S I O XLVIII.

PRopoſita cauſa, patres in eam plane ſententiá deuenerunt, locum eſſe ſacri Conc. decreto, in ſeſſ. 24.
1 ca. 18. ita † vt prouiſio Papæ, nulla decreti ipſius factæ mentione neque adſcripta decreti derogatione, nihil prorſus ad beneficium obtinendum momenti habere cenſeatur.

Primò, quidem perpenſis conc. verbis initio decreti inſertis, illius. ¶ Quos omnino ad infraſcriptum examen teneri mandat per obitum, vel reſignationem, etiam in curia, ſeu aliter quomodocunque contigerit, etiam ſi parochialis eccleſia reſeruata, vel affecta fuerit generaliter, vel ſpecialiter etiam vigore indulti, ſeu priuilegij in fauorem ſanctæ Rom. eccleſiæ Cardinalium &c. Nam ijs verbis certo certius eſt, comprehenſas etiam apoſtolicas Papæ prouiſiones intelligi concilium voluiſſe, quoniam conſtat Papá ſublata in vniuerſum ordinarijs poteſtate, poſſe beneficia, quæ vel de facto, vel renunciante poſſeſſore vacent in curia, aut reſeruata, vel quoquomodo affecta inueniantur, ſuo arbitrio conferre. De vacantibus quidem, ſiue mortuo, ſiue cedéte in curia, vel intra duas dietas eo qui beneficia obtinebat, eſt tex. in cap. præſenti. de præben. in 6. in cap. ſecundo, de conceſ. præben. eo. lib. in extrauag. ex debito. de elec. & extrauag. prima, de præben. in communibus, & alibi ſæpe, de affectis, & quacunque alia ratione reſeruatis, in extrauag. ad reprimen. & extrauagan. execrabilis. de præbé. in communibus, & alijs ſimilibus decretis, & conſtitutionibus ab Ænea de Falconibus in tracta. de reſeruat. q. 2. & à Simonetta in eiuſdem tituli de reſeruationibus inſcripto opera, q. 10. & 11. & in reg. cancell. 3.

Hac animaduerſione excitata Domini eo facilius exiſtimarunt intelligi, apoſtolicá Papæ prouiſionem illo concilij decreto contineri, vtpote in quo ſcriptum ſit, etiam beneficia in curia vacantia debere ea forma adhibendi examinis obſeruanda conferri: cùm præſertim in curia ex renúciatione in perſonam nominatim expreſſam coram Papa dumtaxat neceſſario facienda, excluſa omnino 2
no ordinariorum poteſtate, vacantia non poſſent ab ordinarijs dari, ſed ab ipſo Papa tantum concedantur. c. ex parte. de offi. deleg. Rebuf. in prax. beneficior. ſub rub. de reſign. cund. in princ.

Putarunt enim Domini iſtis verbis decreti iam notatis dilucidius mentem perſpici, cùm omnes vacandi in curia modos omnia affectionis, ſeu reſeruationis genera apertè concilium declarauerit voluiſſe examinis formæ veluti vinculis, & cathenis conſtringi generaliter loquendo, & propterea nihil penitus excipiendo. l. 3. §. generaliter, de leg. præſtan. neq; diſtinguendo. l. de pretio, de publ. in rem act. & ſimil.

Conſiderarunt etiam patres alia verba principio Decreti adiecta, illa videlicet, etiam ſi cura eccleſia, vel epiſcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures admi
2 niſtretur. Quibus † ſanè verbis etiam adducti ſunt, vt crediderint id beneficium de quo agitur, decreto ipſius Cócilij aperte comprehendi, cùm exploratú ſit ipſius quoque Antonij confeſſione narrantis in prouiſione apoſtolica, obtinentes tale beneficium exercere curam alterius hebdomadis, beneficium huiuſmodi curam habere, quoniam ſatis liquet non externam neque aduentitiam adminiſtrationé ſolumve miniſterium impoſitum, confuſe promiſcue communiter ad tempus pluribus exercendum inuicem narrari, ſed plane exprimi curam viciſſim ſingulis hebdomadis inhærentem natura ſua, propriæ, electę, diſcretę, perpetuo à pluribus adminiſtrari: & propterea negari non poteſt epiſcopo, vel eccleſiæ curam iſtius beneficij incumbere, illudq; curatum iudicari, etiam ſi pluribus alternis hebdomadis exercendam curam eccleſia, vel epiſcopus diſtribuerit, vt poſt Archid. in cap. ſicut in vno. 26. q. 2. & in cap. cum non ignores, vbi Hoſtien. de præben. conſuluit Oldra. conſil. 67. cuius initium eſt, ſi duo, vel plures, & numero primo, in ſi & numero ſecundo, verſic. ſecus ſi perpetuo, & num. 3. Atque idcirco Domini tenuerunt hanc ſententiam, tanto magis decreto Concilij contineri hanc Papæ prouiſionem, quia in eo decretum fuit, omnes prouiſiones fieri oportere, adhibita illa examinis forma, etiam ſi cura eccleſiæ, vel epiſcopo incumbat, vt per vnum pluresve inuicem adminiſtrentur: tritum eſt enim dictum, ſi non ceſſant verba legis, non ceſſare legis diſpoſitionem, vt no. in l. 4.

§. totius

§. toties. vbi Caſtren. & alij de damno infecto.
Preterea addidere Patres, ponderanda etiam illa ſacri
Concilij decreti verba in eo cap. 18. adſcripta, prope fin.
aliàs prouiſiones omnes, ſeu inſtitutiones præter ſupra-
3 dictam formam factæ, † ſubreptitiæ eſſe cenſeantur, nõ
obſtantib. huic decreto exemptionibus, indultis, priuile-
gijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouiſioni-
bus &c. Quibus probarunt Domini, quòd antea notaui
generaliter loquendo Concilium, & adijciendo verbũ,
omnes, nullam voluiſſe omnino excluſam eſſe prouiſio-
nem, cùm non ſolum ordinariorum prouiſiones ſecutũ
eſſe concilium, ſed omnes dixiſſe pateat, neque enim fa-
cile recedendum eſt à verborum, vt dicitur generalita-
te. l. prima, §. ſi is qui nauem. de exercit. not. gl. in c. homa
næ aures, 12. q. 1. Roman. conſi. 389. circa primum quæ-
ſtionis articulum.
Idque eo magis, quia eo ipſo loci vbi conc. clauſulam
adiecit, qua irritas omnes præter formam adſcriptam fa
ctas prouiſiones declarauit, nominatim etiam de nouis
prouiſionibus mentionem fecit: nouas autem prouiſio-
nes nemo vnquam inficiabitur, à Papa dumtaxat poſſe
concedi, vt no. in ca. poſt electionem, de conceſ. præben.
gl. in reg. cancel. 62. Rebuf. in prax. benef. ſub tit. de noui
prouiſ. & ſimpl. in prin.
Comprobauit hanc ſententiam ex decreto, aliter ge-
ſtum factumq́; omnino irritum declarante ibidem in-
ſerto; quia forma adhibenda actui ex legis, ſeu concilij
4 decreto, ſi pretermittatur, † etiã ipſius Papæ prouiſionẽ;
in qua minime eum decreto derogatum conſtet, vacuã
& inanem reddit. c. pen. vbi Lap. & Gemin. in fin. de præ-
ben. in 6. clem. prima, de conceſ. præben. & ibi no.
Ex quibus dixerunt Patres nihil obſtare, quæ Antonij
Aduocati ſcripſerunt. Quod enim attinet ad argumen-
5 tũ illud. ſ. nõ dici curatũ bñficiũ, † cuius cura inuicẽ exer
cenda pluribus datur ex eo Oldr. conſi. 67. Ideoq́; prouiſ
ſionem illius beneficij non elidi decreto Concilij. Re-
ſponderunt Domini, quòd ſupra annotaui, conſil. illud
Oldradi intelligendum, vt plane loquitur, ſi aduentitia
eſſet adminiſtratio externave annexa, ex cura promiſcue
pluribus exercenda, non autem, vt in caſu propoſito vbi
beneficio p ſe inhæreret cura, eccleſiæ vel Epiſcopo incũ
bens, & ab ipſo ſuperiore Eccleſiæ pluribus viciſſim in
perpetuum diſcreto, quàm à ſingulis, & proprie ſingulis
hebdomadis adminiſtranda cõmitti ſoleret. cap. ſicut in
vna, 10. q. 2. & ibi Archidiac. & alij antea citati.
6 Immo † duo ſubiecerunt Patres, & ſuppoſuerunt ra-
tionem, cur ſic opinarentur, quoniam expreſſum verbis
concilij inuenerunt, curatum cenſeri beneficium, cuius
cura per vnum, vel plures adminiſtretur, & Eccleſię, vel
Epiſcopo incumbat. in quibus verbis cũ nulla ſit ambi-
guitas, non poteſt eſſe voluntatis quæſtio. l. ille aut il-
7 le. §. ſed cum in verbis. de leg. 3. idcircò † vel ita accipien-
dam, vt dixi Oldr. in eius conſi. 67. opinionem atque in-
terpretandam vti recte ſignificatam ibidem conſtat, ſi
promiſcue ſcilicet, & vt ibi ſcriptum eſt, indeterminate
adminiſtratio & miniſterium beneficij exercẽdum plu-
ribus commiſſum ſit, neque epiſcopo vel eccleſiæ cura
incumbat, non autem vbi cura inhærens beneficio incũ
bit Eccleſiæ, vel Epiſcopo, & pluribus inuicem proprie,
& diſcrete adminiſtranda, vt hoc caſu demandata inue-
niat: tunc enim & Oldr. in eo conſ. 67. probatũ, & decre-
tum concilij nominatim cautum voluit, eiuſmodi be-
neficium quaſi cura per ſe inhærente affectum examinis
formæ ſubiectum intelligi.
Vel certe affirmarunt Domini, cenſendum eſſe de in-
duſtria concilium adieciſſe ea verba, per vnum, vel plu-
res, &c. & cura eccleſiæ, vel epiſcopo incumbat &c. vt
8 † Oldra. opinionem euelleret, & diſputationes tolleret,
cauendo palam verbis oportere, præponendos benefi-
cijs, quorum cura etiam per plures adminiſtretur, eccle-
ſiæ, vel epiſcopo incumbens, ſubijci examini, quia ſi lo-
cus eſſet ſimpliciter conſilio illi 67. & nõ intelligeretur,
vt dictum eſt, proculdubio pugnarent inter ſe cõſilium
Oldr. & ſancti Tridem. concilij decretum, & non eſſet
admittendum, vt neutrum ratum haberetur: ſed illud
conſ. Oldr. quatenus pugnans decreto concilij, penitus
abrogatum, cum conſiſtere non poſſet, poſteriori ſancti
concilij conſtitutioni contrariari: ſcitum eſt enim il-
lud, priores leges, & decreta nedum opiniones contra-
rijs poſterioribus emẽdanda corrigi atque omnino tol-
li. l. ſed & poſteriores, vbi gl. de legib. meritò igitur Pa-
tres cenſere ſe dixerunt, aut conſ. Oldr. vt ſane locutum
eſſe conſtat, & ſupra fuit declaratum, debere intelligi:
aut abrogatum penitus fateri neceſſe eſſe concilij decre
to, in quo, cum ſit caſus legis, nihil amplius eſt quæren-
dum. l. ancillæ C. de furtis.
Eiuſmodi fere etiam ratione reſponderunt Domini
reliquis omnibus, quæ in contrariam partem fuerũt al-
lata, & Sarnen. reg. de idiomat. q. 11. numero 6. annota-
ta. & in cauſa Barchinen. hebdomadar. maioris S. Ste-
phani de Pahuſide menſe Nouembris, 1556. & menſe
Martij, 1557. ab Ant. Augu. in Rotæ auditorio ani-
maduerſa.
9 Dixerunt enim Patres, ea † omnia poſſe locum habe-
re, circunſcripto decreto cõcilij tã ex parte loquente, &
ideo obtinuiſſe in regula de idiomate, in qua nõ legũtur
tam ampla tam late patentia verba, quæ concilij decre-
tum expreſſe voluit, vt dilucide demonſtrat, formam exa-
minis non prætermittendam etiam ſi cura beneficij ec-
cleſiæ, vel epiſcopo incumberet, & per plures admini-
ſtraretur. quibus verbis ita perſpicuis mentem concilij
aperte ſignificantibus, & ſi alicui duris aliquãdo viſis ſta-
tum eſt, quoniam ita lex ſcripta eſt. l. proſpexit, verſic. ſed
ita lex ff. qui & à quibus manu. Et idcirco ex diuerſis nõ
eſſe ducendum argumentum. l. Papinianus exuli, de
minor.
10 Neque verò quicquam mouit Patres, quòd † Papæ
nota erant omnia concilij decreta, idq́; in primis notiſſi
mum, & in prouiſione Antonij narratum inueniretur,
obtinentes illius beneficij curam exercere alternis heb-
domadis vna cum hebdomadario. ex quibus verbis An-
tonij aduocati conabãtur Dominis perſuadere, creden-
dum ſaltem eſſe, Papam cuius præſertim arbitrio, & vo
luntati ac iudicio omnia ſunt decreta concilij ſubiecta,
vt in ſeſſ. 25. c. 21. in hac Antonij prouiſione noluiſſe lo-
cum habere decretum concilij, prouidendo non adhibi
to examine.
11 Quoniam dixerunt Domini, non ſufficere † notitiã
decretorum, in quibus adſcriptæ ſunt clauſulæ, irritum
aliter actum geſtumve reddentes, nullumq́; declarãtes,
niſi in ipſo actu à Papa etiam geſto adſit decreti deroga
tio, quam neceſſario à Papa quoque dignoſcente ſe con-
tra decretum facere, adijciendam literis gratię, alioquin
ea ceſſante decretũ omnino ratum eſſe cẽſendũ traditur
in c. ex parte, de capp. monach. vbi Hoſtien. idem in ſua
ſumma in ti. de reſcri. §. quos, ver. 51. & ver. ſed & verò, &
ver. ſed ſunt caſus. et probatur in c. eam te, de æta. & qua-
lita. & in c. porrecta, de confirmat. vtil. vel inutil. & apte
proſequutus Oldra. conſi. 326. in prin. ver. & in primis.
Neque aliud illo c. 21. ſeſſ. 25. ſtatutũ reperitur, quo
ſane, vt pareret atque etiam neceſſe voluit conſiliũ om-
nia, & ſingula in eo ſacro conuentu Eucomenico ſtatu-
ta, ita decreta fuiſſe, vt in illis ſalua ſemper ſedis apoſto-
licæ auctoritas, & ſit, & eſſe intelligatur. Et propterea re-

ſponderunt

ſponderunt Patres potuiſſe quidem Papam ſi voluiſſet
decreto examinis derogare, ſed noluiſſe, ex quo patet
nullam penitus adieciſſe derogationem dicto conſil. Ob-
dra. 326.

Præterquam, quòd nonnulli ex Dominis conſidera-
bant illud cap. 21. ſeſſ. 25. intelligi de approbatione, &
confirmatione concilij, quæ à Papa erat adhibenda, &
iam ſua ipſius ſummi Pontificat. authoritate durata con
cilij fuerant comprobata die Mercurij 16. 1564. vt in
bulla confirmationis.

Illicò autem Domini reſeruatum voluerunt con-
ſenſum, & hac de re colloquium noſtrum habendum.
An ſcilicet Antonio facta prouiſio apoſtolica appareat
eo tempore quo nondum in prouincia Gerunden. fuiſ-
ſet promulgatum concilium, aut fortaſſe cum adhuc
ipſius concilij obſeruandi præſtituta, aut prorogata dies
lapſa non eſſet.

C O T T Æ.

Albanen. fideicommiſſi. Lunæ 14. Iunij 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Verbum poſitum inter duas orationes, æqualiter vtraſque determinat.*
2 *Copula, &, vtramque ex copulatis æqualiter determinat.*
3 *Dicto, dicta, habet relationem ad præcedentia.*
4 *Subſtitutio facta poſt mortem plurium ſemper fit ab vltimo moriente.*
5 *Conditionis euentus ſpecificus attendi debet in fideicommiſſo conditionali.*

DECISIO XLIX.

MAior pars Dominorum tenebat, clauſulam, &
quòd ſemper, ſtare conſecutiue, tum quia re-
1 gitur ab eodem verbo, voluit, poſitum † in pro
xima oratione præcedenti. Bar. in l. prætor §. eritque dif-
ferentia. ff. vi bon. rap. idem Bar. in l. Seio. §. Caio. de fun.
inſtruct. Soc. in conſi. 27. nu. 18. vol. 4. Ant. & Imo. in cle-
men. prima, de ſupplen. neglig. prælat. Gl. in §. idem lapil-
li, in ver. inuentoris, Inſtitu. de rer. diuiſ. Gem. in capitu.
vbi periculum. §. nulli. de elect. in 6. Dec. in conſil. 92. Iaſ.
in conſi. 134. ver. nam aduertendum eſt, lib. 1. Tum pro-
2 pter copulam, &, cuius † natura eſt vnum ex copulatis cũ
altero implicare, & omnia in ſimul coniungere, & redu-
cere ad æqualem determinationem. Bar. in l. 3. §. ſi duo.
ff. ad Carbon. Aretin. in l. ſi pater. §. ſi nemo. ff. de vulg. &
pupil. Iaſ. in conſi. 128. col. pe. lib. 2. Tum etiam ſtante di
3 ctione, dicta, quæ † habet relationem ad præcedentia, ad
eo quòd illa repetit cum omnibus ſuis qualitatib. Dec. in
conſi. 291. col. 4. ver. venio ad ſextum. & in conſi. 465. nu
me. 8. Rui. in conſi. 118. nu. 8. vol. 1. Pariſ. in conſi. 86. nu
me. 36. cum ſeq. vol. 2. Tum & vltimo ſtante conſuetudi
ne ipſius teſtatoris, qui cùm vult aliquid principaliter fa
cere, incipit, per dictionem, item, vel ſimilem, à qua con
ſuetudine licèt arguere. l. vel vniuerſorum. ff. de pig. act.
l. ſi ſeruus plurium. §. ſi. de lega. 1. Vnde ſi d. clauſula ſtat
conſecutiue, igitur nõ continet fideicommiſſariam in-
ter deſcendentes, ſed tantum vulgar. vt per Soc. Alex. Iaſ.
Rui. Rimin. & alios pro parte pupillorum allegatos: po-
tuit enim poni dicta clauſula ad tollendam dubitatio-
nem, quæ poterat eſſe, an appellatione filiorum venirẽt
nepotes, quando agitur de inducẽdo fideicommiſſum,
vt fuit dictũ in reſolutione facta ſub die 24. Ian. 1567.
Coram bon. men. Grato.

Præterea etiam vnus ex Dominis addebat, quòd clau-
ſula illa, ſi ſine liberis, cenſetur repetita in ver. & quod li-
cet conditio fuerit purificata, quia tres ex filijs Antemi
obierunt ſine filijs, hoc non ſufficere, niſi omnes moriã-
4 tur, ea ſane ratione, quia † ſubſtitutio facta poſt mortem
plurium ſemper fit ab vltimo moriẽte, vt per Curt. iun.
conſi. 261. nu. 7. lib. 3. ſed cum vnus filius deceſſerit cum
5 filijs, conditio fideicommiſſi non fuit purificata, quia † in
fideicommiſſo conditionali ſemper euentus conditio-
nis ſpecificus attendi debet. Anan. conſi. 66. vbi Bologn.
Dec. conſi. 89. col. 3. Curt. iun. conſi. 88. nu. 8.

Pro quorum comprobatione plura etiam fuerũt pon-
derata, & inter cætera.

Primò, quia ſi conſiderantur perſonæ, quibus fit
ſubſtitutio, in iſtis non reperiuntur, niſi filij, ſi de-
cederent ſine filijs: ſi verò perſonæ ſubſtitutæ, in iſtis
infinitus eſt numerus, Ideo cùm ſubſtitutio ſit facta
tantum filijs inſtitutis, non attenditur vlterius, tantò
magis, quia agimus de inducenda ſubſtitutione ſub di-
uerſa conditione à teſtatore non expreſſa, quòd valde du
rum Dominis videbatur.

Secundò, quòd in prohibitione diuiſionis ſolum po-
nuntur filij inſtituti.

Tertiò, quòd in ver. quòd ſi non contingat, ſolum di-
citur de filijs inſtitutis.

Quartò, quòd fœminæ maritatæ in domo de Sabellis
ſolum vocantur, quando omnes filij inſtituti decederent
ſine filijs, & non quando illi deſcendentes ab illis dece-
dant ſine filijs, quod fuit habitum pro maximo ar-
gumento.

Quintò, quòd in ver. quas omnes, vbi teſtator repilo-
gat omnes ſubſtitutiones, omnes nominat, & ſolum ſub
ſtituit dictis ſuis hæredibus vniuerſalibus inſtitutis.

Sextò, quòd in ver. item non ignorans, teſtator non ſo
lum prohibet Trebellianicam, ſed etiam repetit verba,
per quæ denotatur, quod fideicommiſſum ſit iniunctũ
primis hæredibus inſtitutis, & dicit hanc eſſe ſuam vo-
luntatem.

Septimò, quòd vocat in ſtirpes, non in capita.

Octauò, quòd datur facultas diſponendi, quando de-
cedunt cum filijs, ex quib. demonſtratur teſtatorem mi-
nime voluiſſe grauare ipſos deſcendentes ab hæredibus
inſtitutis, ex allegatis per informantes pro parte pupilla-
rum. Cæterum, quia cauſa eſt grauis, ex dictis rationi-
bus viſum fuit Dominis remittere cauſam ad Calendas.

C O T T Æ.

Mediolanen. Matrimonij. Veneris 18. Decembris 1573.

S V M M A R I V M.

1 *Fides, vt adhibeatur atteſtationi, quæ requirantur.*
2 *Habitus geſtatio non probat profeſſionem, dum is, qui geſtat, ſit extra monaſterium.*

DECISIO L.

FVit tentum, profeſſionem ad effectum, de quo agi-
tur, ſufficienter non probari, cùm ea deducatur
per viam obiectus, quo caſu plene eſt probanda
ex allegatis.

Nec obſtare licentiam diſcedendi e religione, atteſta-
tionem magni magiſtri, depoſitiones teſtium, priuile-
gium religionis etiam à Pio quarto approbatum, geſta-
tionem habitus, confeſſionem factam in literis ſacræ pœ
nitentiariæ, ac bannimenta. Quoniam iſta omnia fuerũt
ſublata,

ſublata, ex reſponſionibus datis p informantes pro Lampugnano, quæ Dominis placuerunt. Vltra quod quoad
1 d. priuilegium reſponderunt etiam non obſtare, ex † quo iuxta illius tenorem ad effectum, vt atteſtationi adhibeatur fides, requiritur vt dicta atteſtatio fiat non ſolum à
2 magno magiſtro, ſed ét à Conuentu. & ad † geſtationem habitus dixerunt illam non probare profeſſionem, cum fuerit extra monaſterium. ad Io. Fabr. in authen. ingreſſi. nume. 17. C. de ſacr. ſanct. eccleſ. Felyn. in conſil. 29. numero 3. & 4.

COTTÆ.

Albanen. fideicommiſſi. Die 4. Octobris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum etiam vniuerſale inducitur ex verbis, & mente teſtatoris, vel ex coniecturis collectis ex verbis teſtamenti.*

2 *Verba enunciatiua inducunt fideicommiſſum.*

3 *Nepotes in capite quo filij vocantur ad fideicommiſſum, veniunt appellatione filiorum.*

4 *Fideicommiſſum inter deſcendentes inductum cenſetur per verba, quòd hæreditas tranſeat ad filios filiorum.*

5 *Tranſitus hæreditatis commodè fieri non poteſt, niſi præcedens gradus ſit grauatus reſtituere ſequentibus.*

6 *Filij quando cenſeantur vocati per vulgarem, & quando deſcendentes.*

7 *Fideicommiſſum inductum cenſetur inter deſcendentes maſculos per verba habentia tractum ſucceſſiuum.*

DECISIO LI.

PRemittendum eſt, quòd effectus huius dubij eſt, an Ludouicus qui deceſſit ſine filijs maſculis, cenſeatur grauatus reſtituere Chriſtoforo ſuo fratri ſuperſtiti portiones, quæ eis obuenerunt in effectu per mortem patruorum eorundem, & hoc ſignificant illa verba in caſu de quo agitur. Secundò præmittédum eſt, quòd deciſio de qua in tertio præſuppoſito, quòd verba verſic. & quòd ſemper, ſint apta inducere fideicommiſſum. Quibus ſtantibus concluſum fuit, quòd per verba, de quibus in verſic. & quod ſemper, ſit inductum fidei-
1 commiſſum. Quia † certi iuris eſt, quòd fideicommiſſum etiam vniuerſale inducitur ex mente, & verbis teſtatoris, vel ex coniecturis collectis ex verbis teſtamenti. l. cum proponebatur, de lega. 2. & hoc recipitur communiter à Doc. tam in lecturis, quàm in conſilijs. Vnde ſtante prædicta reſolutione, quod verba prædicti verſicu. & quod ſemper, ſint apta inducere fideicommiſſum, conſequéter ſequitur, fideicommiſſum fuiſſe à teſtatore inductum, nam quorſum inducta ſint verba, niſi vt demóſtrent voluntatem dicentis, nec aliquis dicit, quod non
2 ſentit. l. Labeo. de ſupellect. leg. & † ſi verba enunciatiua inducant fideicommiſſum. d. l. cú proponebatur, multo magis verba diſpoſitiua. l. 1. C. de ſacr. ſan. eccleſ. cum ſimil. & cum in verbis nulla eſt ambiguitas, nó eſt admittenda voluntatis quæſtio. l. ille, aut ille. §. 1. de leg. 1. & in vltimis voluntatib. non eſt recedendum à verborum ſignificatione. l. non aliter. in prin. eo. titu. Et hoc, quod in huiuſmodi verſi. ſit inductum fideicommiſſum in caſu, de quo agitur, comprobatur ſequentibus rationibus.

Et prima eſt, q̃a teſtator ortus ex antiqua, & nobili familia de Sabellis, habens ampliſſimum patrimonium, & ciuitatem Albani cum omnimoda iuriſdictione, oſtédit enixam voluntatem, quod hæreditas ſua conſeruaretur inter deſcendentes maſculos, quod oſtéditur, q̃a excluſit filias, & inſtituit filios, & rurſus filijs deſcendétibus ſine filijs maſculis ſubſtituit alios filios inſtitutos, & eorum filios, excludédo ab iſta ſucceſſione fœminas: & rurſus in ſequentib. gradib. vocauit maſculos excludédo fœminas, ergo credendú eſt, quod voluerit inducere inter deſcendentes maſculos filiorum inſtitutorum fideicómiſſum, ne eo omiſſo contingeret prout in pñti caſu occurrit, q̃d fœminæ deſcendentes ſuccederent in d. hæreditate. Accedit, quod in d. ver. quando vocauit filios filiorum, ſubiecit illa verba, excluſis ſemper filiabus fœminis.

Secúda eſt, quia teſtator induxit fideicommiſſum in duob. caſib. Primus eſt, ſi quis ex filijs inſtitutis decederet ſine filijs, in ver. & voluit, & mandauit, quod ſi cótingat, & vocauit alios maſculos. Secundus caſus eſt, ſi oés filij inſtituti decederent ſine filijs maſculis. in verſ. ité voluit, & mandauit, vocando filios maſculos ex filiabus nuptis in domo de Sabellis, veriſimile eſt ſi volebat conſeruare hæreditatem inter maſculos deſcendétes, & excludere fœminas, quod induxerit fideicómiſſum in tertio caſu, videlicet inter ipſos deſcendentes maſculos, & hoc diſponit in d. verſic. & quod d. hæreditas. Confirmatur hoc, quia ſi teſtator prouidit in caſib. magis ſeparatis ad finem, vt hæreditas conſeruaretur in maſculos, vt in ſecundo caſu, probabile eſt, quod non voluerit prouidere in primo & tertio caſu, quia veriſimiliter facilius occurrere debebat, quàm ſecundus: & rurſus, quia cú teſtator proſpexerit, vt hæreditas conſeruaretur inter maſculos, non eſt credendum, quod omiſerit hunc caſum frequentiorem.

Tertia eſt, quia ſi teſtator grauauit onere fideicómiſſi filios maſculos inſtitutos ad effectum, vt inter eos cóſeruaretur hereditas, multo magis dicendú eſt, quod voluerit grauare fideicómiſſum deſcendentiú, vt inter eos cóſeruaretur hæreditas. Nec releuat, quod dicatur, q̃ teſtator confidit de deſcendentib. vt inter ſe hereditaté relinquerent, quia ſicut nó confidit de filijs inſtitutis, de q̃b. magis confidere poterat, quia prætulit illos filiabus relinquendo eis hæreditatem, multo minus confidere debebat de alijs deſcendentibus, quibus nihil reliquiſſet. Accedit, quia cum teſtator voluerit conſeruare hereditatem inter maſculos, intexuit viá iniungendo eis fideicómiſſum potius, quàm dimittendo in ſua libertate. Ideo credendum voluiſſe fideicómiſſum inter eos inducere.

Quarta eſt, quia in verſi. & voluit, induxit fideicómiſſum in d. primú caſum ſi aliquis ex filijs deceſſerit ſine filijs maſculis, q̃a ſuccederét alij ſuperſtites hæredes, ſeu ab eis deſcédentes filij legitimi. Vñ & in prædicto ver. & quod ſemp d. hæreditas, nó induceretur fideicómiſſum, inter deſcendentes paſſiue, ſed actiue, vt in d. primo caſu d. ver. nihil operaretur, quia non eſt dicendum, & præſertim ex eo, quia verba ſonant potius in augmentú præcedentium, & quod d. hæreditas, quàm ad declarationé. Nec probabilis eſt illa reſponſio, quòd hunc ver. ſubiecerit, vt comprehenderet nepotes, & alios deſcendentes, tum quia in illo caſu deſcendentes erant comprehenſi,
3 quia † in capite quo filij vocantur ad fideicommiſſum, appellatione filiorum veniunt nepotes, ſecundum Bart. communiter receptum in l. liberorum. de verb. ſig. tum quia facile erat hoc per verba clara exprimere abſq; iſta circumlocutione.

Quinta eſt, quia ſi in pdicto verſ. & quod ſp d. hæreditas, verba intelligerentur, quod deſcendétes maſculi ſint vocati in prędicto primo caſu, ſi filij hæredes inſtituti heredes non eſſent, & ſic in illum caſum tantum quod repugnat eius ſignificationi: intelligendo autem, quod inducat fideicommiſſum inter deſcendentes, tunc in

pluribus caſibus diſpoſitio verificatur: ergo cum teſta-
tor voluit plures caſus comprehendere, non conuenit re
ſtringendo eius diſpoſitionē ad vnum tm̄ referri, & mi-
nus apta eſt illa expoſitio, quod ſemp. ideſt in dicto caſu.

Sexta, quia hic intellectus, quod ibi inducat fideicom
miſſum in prædicto caſu, ſi filij inſtituti deceſſerint ſine
filijs maſculis, repugnat illis verbis, & quod d. hæreditas,
quia teſtator in eodem teſtamento tam in præcedenti-
bus particulis, quàm in ſubſequentibus, quando vſus
fuit verbo, hæreditas, vel ſucceſſio, non poteſt intelligi
de tota hæreditate, ſed de aliqua portione. Nec placet re
ſponſio, quod poſſet verificari in omnibus portionibus,
quia hic caſus non eſt comprehenſus in d. verſi. & voluit,
ſed in prędicto caſu ſecūdo, in ver. item voluit, ibi, ſi om
nes filij maſculi, tenendo autem intellectum, quod acci-
piatur, vt inducat fideicommiſſum inter deſcendentes,
tota dicta hæreditas eſt ſub fideicommiſſo inter deſcen-
dentes maſculos.

Septima, quia teſtator in eod. ver. diſpoſuit, quòd ſem
4 per dicta hæreditas tranſeat ad filios filiorum, & † certe
iſte trāſitus non poteſt accommodari, niſi inducatur fi-
deicommiſſum inter deſcendentes, nam intelligēdo ali-
ter, oportet reſtringere d. verba ad vnum euentum tan-
tum, ſi aliquis ex filijs inſtitutis decederet ſine filijs ma-
ſculis; quo caſu non diceretur hæreditas tranſire per de-
ſcendentes, ſed quod illa portio ſola perueniret ad ſub-
ſtitutos.

Octaua, quia in d. verſi. teſtator, vltimo loco excludit
omnes alios, niſi in caſibus infraſcriptis, ergo voluit de-
ſcendentes vocare, ergo per fideicommiſſum, quia ſi in-
tellexiſſet aliter, non occurrebat excludere alios, niſi in
caſibus infraſcriptis, quia ſubſtituendo filios in d. pri-
mo caſu alij erant excluſi, ergo aperta eſt mēs teſtatoris,
quod voluerit omni caſu, quod ſua hæreditas perueni-
ret à filijs inſtitutis hæredibus ad eorum filios, & filios
filiorum. quod non poteſt contingere, niſi interpretan-
do, quod ſit inductū fideicommiſſum inter deſcendētes.

Et ex his reſpondetur ad plura fundamenta adducta
pro parte filiarum Ludouici, & præſertim ad primum,
& ſecundum, quod non debet induci fideicommiſſum,
& quod verba ſunt intelligenda, vt inducant directā, &
non obliquam ſubſtitutionem, quia hæc procedunt in
dubio vbi verba ſunt ambigua, ſed in hoc caſu ſumus in
aperta diſpoſitione teſtatoris, ſiue intueamur verba, ſiue
mentem. & ad tertium, quod hic ver. dependeat à præce
dentib. & ſtet coniunctim, & diſponat retento eodē the-
mate, reſpondetur, quod non dependet, quia repetenda
ſunt illa verba, & voluit, & mandauit, & procedit augen
do diſpoſitionem de ipſa hæreditate in fauorem deſcen-
dentium à filijs hæredib. inſtitutis excluſis fœminis, quæ
omnia non poſſunt contingere, niſi cenſeatur inductum
fideicommiſſum inter eos per ſupradicta. Et ex hoc etiā
excluditur quartum fundamentum, quod hic verſic. de-
beat intelligi de vulgari ſubſtitutione tantum, ſicut intel
ligitur præcedens verſi. quod ſi contingat, tum, quia hic
intellectus repugnat penitus verbis. Et ideo locū habet
dicta l. ille aut ille. §. 1. Quia fuit reſolutum, ꝙ ibi ſit in-
ductum fideicommiſſum in perſonam filiorum inſtitu-
torum. Ideo non eſt incongruum, ꝙ in hoc verſ. inducat
fideicommiſſum inter deſcendentes, cō teſtator alterius
proceſſerit vocando deſcendentes maſculos excluſis fœ
minis. Similiter non ob. quintum, quod ſicut teſtator in
præcedentib. & ſequentib. verſiculis, ſeu particulis ſic vo
luerit ſubſtituere filijs tantum in hoc ver. Quia reſpōde
tur, quod hoc procederet ſi verba eſſent ſimpliciter cōce
pta, non generaliter dicendo, & ꝙ ſemper d. hæreditas
5 tranſeat, qui † tranſitus non poteſt cōmode fieri, niſi ꝓce
dens gradus maſculorum cenſeatur grauatus reſtituere
ſequentib. gradib. maſculorum. l. facta. in prin. & per tot.
ff. ad Treb. Et dum confirmando hoc dicebatur, qđ in ſe
quen. ver. Nam voluit, quod ſi teſtator voluiſſet induce-
re fideicommiſſum inter deſcendentes maſculos, vocaſ-
ſet non ſolum ſi omnes filij decederent ſine filijs. Quia
reſpondetur, quod poſſet tentari adhuc in iſto caſu teſta
torem induxiſſe fideicommiſſum. Et rurſus nō ſequitur,
teſtator non ſubſtituit in d. ver. ergo non in alijs particu
lis fuit inducta ſubſtitutio. d. l. cū proponebatur, de le. 2.

Et quatenus ſexto loco dicebatur, ꝙ in ver. quos om-
nes, teſtator vltimo loco faciendo quodammodo epilo-
gum ſuæ diſpoſitionis ad omnia præcedentia ſe reſtrin-
xit ad ſubſtituendum filijs inſtitutis, & non comprehen
dere deſcendētes eis minime ſubſtituendo. Reſpōdetur
prout aliàs fuit tentatum, ꝙ verba d. verſiculi poſſent cō
prehendere deſcendentes, vt ex eis cenſeatur facta ſubſti
tutio, vel ſi hoc negamus, non ſequitur, quod ſi teſtator
omiſit ſubſtituere inter deſcendentes in illo ver. ergo in
cæteris non diſponit. Et maxime, quia expreſſit caſus fi-
liorum, quia eis ſuperius plures fecerat ſubſtitutiones
quas generaliter repetere voluit.

Septimò, non ob. doctr. Cum. in l. Gallus. §. quidā re-
cte, nu. 6. de lib. & poſthu. quam alij communiter ſequū-
6 tur. Quia † ipſe loquitur in ſimplici diſpoſitione, quādo
teſtator inſtituit, vel ſubſtituit fratrem, & eius filios, ꝙ
tunc filij cenſeantur vocati per vulgarem. Sed in caſu no
ſtro non ſolum ſunt vocati deſcendentes, vt in præſenti
ver. ſi aliqui filij decedant ſine filijs maſculis. Sed poſtea
in ver. & quod ſemper, ſint vocati deſcendentes maſculi
inter ſe ipſos, vt hæreditas ad eos tranſeat, quod non
fuit factum in caſu Cumani.

Poſtremò non obſtant allegata conſ. Soc. Ruin. Iaſ. &
Rimin. qui cum plurib. alijs in eadem cauſa cōſuluerūt.
Quia in facto ab eo propoſito nō euenerat conditio in
perſona primi cui fuit facta ſubſtitutio, ſicut hic, qa præ
ſupponimus omnes filios excepto Antonello deceſſiſſe
ſine filijs maſculis. & ideo ab initio ſine dubio habuiſſe
locum fideicommiſſum, quod poſtea habet etiam locū
inter deſcendentes maſculos, vt ſunt termini præſentis
dubij. Et nō ob. ſimiliter conſi. Ruin. Quia in caſu ipſius
verba erant poſita illatiue, & ſi ſic vt ipſe late proſequitur.

7 Confirmantur prędicta omnia, quia † Doct. in d. §.
quidam recte, & in ſupradictis ſexcentis locis admittūt
eſſe inductum fideicommiſſum inter deſcendentes ma-
ſculos, quādo verba habent tractum ſucceſſiuum, cum
ſint huiuſmodi, & quòd ſemper dicta hæreditas trāſeat
ad filios &c. quæ non poſſunt eſſe magis aperta, & deno-
tātia tractum inducentem fideicommiſſum, & compre-
hendere hunc, & ſic non ſit aliqua extenſio, nec verbo-
rum, nec alia irregularitatis argumentatio, ſed hic intel
lectus verbis, & menti teſtatoris conuenit.

C O T T Æ.

Roman. Caſtri Orciani. Veneris, 4. Februarij. 1573.

S V M M A R I V M.

1 *Recognitio inſtrumenti in antiquiſſimis non requiritur, & in deciſ. 54. nu. 1.*

D E C I S I O   L I I.

CONcluſum inſtrumētum anni 1286. habere oīa
requiſita ad validitatem inſtrumenti, & quia ſu-
mus in antiquiſſimis, Dñi cōiter tenent, ꝙ non
requiratur

5 requiratur recognitio. Obſeruantiam † Rotæ viſum fuit Dominis habere locum in inſtrumentis antiquis, ſed nõ in antiquiſſimis. Bal. in auth. quas actiones. C. de ſac. ſan. eccleſ. Aym. de antiq. tempor. tertia par. numero 19. ſequitur Couar. pract. quæſt. cap. 21. numero 6. verſicu. ſecundus caſus. Et maxime Domini fuerunt pro validitate inſtrumenti, & quòd ſit in forma probante, quia non adeſt aliqua ſuſpicio doli, vel fraudis, vel quantitatis, ex inſpectione quam fecerunt Domini de inſtrumento, & Bulla Caliſti, ſeu Benedicti, & quia ex enunciatis patet, caſtrũ iſtud Orciani eſſe ſanctæ Mariæ in Tranſtiberim, quæ narratiua ſaltem facit adminiculum pro veritate facti, & probatione antiquitatis.

C O T T Æ.

Roman. Vineæ. Lunæ, 21. Iunij. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Prouentus hæreditatis accepti faciunt inducere compenſationem ad liberandum hypothecam, vel curſum vſurarum.*

2 *Compenſatio regulariter non fit, quando ſpecies durat in manibus hæredis cum beneficio legis, & inuentarij.*

3 *Species quando deſinit extare, tunc reducitur ad æſtimationem, & fit compenſatio.*

4 *Fructus vineæ poſt triennium præſumuntur conſumpti, & non extare.*

5 *Compenſatio fit ipſo iure in quantitate integra: alids ſecus.*

D E C I S I O LIII.

Domini erant concordes in concluſionibus iuris.
1 Prima, quòd † cùm primum Iulia habuerit in manibus prouentus hæreditatis, ſtatim ipſo iure fuit inducta compenſatio ad liberandum hypothecam, vel curſum vſurarum.

2 Secunda, quòd † quando ſpecies durat in manib. hæredis cum beneficio legis, & inuentarij, regulariter non fit compenſatio.

3 Tertia, quòd † quando ſpecies deſinit extare, tunc reducitur ad æſtimationem, & fit compenſatio.

4 Quarta, quòd † poſt triennium fructus vineæ præſumuntur conſumpti, & non extare, vt dicunt Docto. in l. diuortio. §. ob donationes. ff. ſol. matri. His ſtantibus aliqui credebant conſtare de ſatisfactione Iuliæ ante deliberationem. Nam ſaltem del 1554. quo ipſa dedit in dotẽ pecunias montiũ. 110. ſcuta ex quo nulla tũc fuit appoſita conditio, & ipſa voleos recepit illas, ſine dubio eſt facta compenſatio dotis pro iſta rata, & parum poſt præſumuntur conſumpta. 260. barilia vini. Quæ reducuntur ad æſtimationem. 260. ſcutorũ, & ſic fuit iã ſatisfacta, ab initio del 1554. vel 55. de 1370. ſcutis, & remanebãt, 700. vel 800. ſcuti, & pro vſuris iſtarum poſſent conſignari 60. ſcuti ex fructib. vineæ. Reliqua verò 140. quolibet anno extinguebant dotem. Et ſi de mobilibus non eſt reddita ratio, etiam extinguunt partem dotis, & idẽ, ſi non extant. Et aliqui etiam credebant, quod fructus dotis non debebantur Iuliæ medio tempore, ex quo maritus non petijt, ſed plures in hoc credebant cõtrarium, ex verbis ſtatuti. Aliqui verò tenebant non conſtare de ſatisfactione tempore deliberationis, quia in 50. vel amplius remanebat creditrix Iulia tempore deliberationis, quòd ſufficit, quòd illi potuerit fieri deliberatio.
5 Addebant † etiam aliqui, quòd licet in quantitate ipſo iure fiat compenſatio, tamen eſſet verum, ſi integra quãtitas eodem tempore fuiſſet in manibus Iuliæ, ſed non quando hodie venit ad manus Iuliæ vna pars pecuniarum, de anno ſequenti alia, & ſic in ſingulis annis. Nam quemadmodum aliud pro alio inuito creditore, ſolui non poteſt, ita partem debiti, vel pretij creditor non cogitur recipere. Tamen Domini in alia poſitione, 30. Aprilis facta, reſpondebant non procedere in compenſatione l. etiam, C. de compenſat. declarat Iaſ. in l. mutuũ damus. §. mutui datio. in ſecunda limit. cum duabus ſeq. ſi cer. peta. & in l. quidam exiſtimauerunt. col. pen. in 6. & 9. limit. eod. titu. Neguſ. de pignor. in 5. par. princip. memb. 3. in ſecunda parte, numero 17. cum ſequen. numero 24. in 8. limit. Poterunt partes iterum informare ſuper eo, an deberentur fructus dotis ſecundo viro non petenti, & an tempore deliberationis remaneret aliquid pro dote Iuliæ etiam minimum, & concordent partes de quantitate dotis, & an bona mobilia extarent tempore deliberationis vineæ.

C O T T Æ.

Roman. Caſtri Orciani. Veneris, 4. Febru. 1575.

S V M M A R I V M.

1 *Rotæ obſeruantia circa recognitionem inſtrumentorum non habet locum in antiquiſſimis.*

Deciſio 54. & eſt eadem cum Deciſio. 52. præter aliqua hic addita.

Conclusum inſtrumẽtum anni 1286. habere omnia requiſita ad validitatem inſtrumenti, & quaſi ſumus in antiquiſſimis, Domini communiter
1 tenent, quòd non requiratur recognitio. Obſeruantiã † Rotæ viſum fuit Dominis habere locum in inſtrumentis antiquis, ſed non antiquiſſimis. Bal. in auth. quas actiones. C. de ſacr. ſan. eccleſ. idem Bald. in l. comparationes. nu. 14. de fide inſtru. Alex. conſ. 112. col. 2. in fi. verſ. non ob. lib. 7. Soc. conſi. 187. nu. 10. lib. 2. Dec. conſi. 42. nu. 1. Rub. Alc. cõſi. 150. nu. 9. Corn. conſi. 35. nu. 7. lib. 1. Guid. Pap. deciſ. 357. nu. 2. Afflic. 251. ſub nu. 5. circa fi. cũ ſeq. Adde ad Capell. Tholoſ. deciſ. 330. ad fi. Put. deciſ. 5. lib. 1. & Rota pluries in hac eadem cauſa firmauit, nempe. 3. Febr. 75. & 9. Maij. eo. anno. Aym. de antiq. tẽpor. 3. par. nu. 19. ſequitur Couar. pract. q. c. 21. nu. 6. ver. ſecundus caſus. Et maxime Domini fuerunt pro validitate inſtrumenti, & quod ſit in forma probante, quia non adeſt aliqua ſuſpicio doli, vel fraudis, vel quantitatis ex inſpectione quam fecerunt Domini de inſtrumento præfato, & Bulla Caliſti, ſeu Benedicti, & quia ex enunciatis patet, Caſtrum iſtud Orciani eſſe ſanctæ Mariæ in Tranſtiberim, quæ narratiua ſaltem facit adminiculum pro veritate facti, & probatione antiquitatis.

C O T T Æ.

Tiburtin. Caſtri Sambuci, Die, 28. Maij.

S V M M A R I V M.

1 *Executionem alleganti alicuius actus non creditur, niſi conſtet de tenore ipſius actus.*

2 *Præſumptio eſt pro ſententia, quæ ſit lata contra fictum contumacem.*

3 *Appellatio in dubio præſumitur interpoſita infra legitimum tempus à die habitæ notitiæ.*

DECISIO LV.

FVit concluſum non conſtare de legitima execu-
1 tione citationis, quia † & ſi credatur Notario de
executione reproducta, nõ tamen illi creditur de
tenore. Felyn. in c. quoniam contra. col. pe. ver. hanc con-
cluſionem limita. de prob. Et ſi de tenore nõ conſtat, im-
poſſibile eſt dicere, ꝙ citatio fuerit legitime executa con
tra omnes, & præſertim contra M. & A. iuxta formam
decreti. d. citationis. adde Aym. de antiq. temp. par. 2. in
prin. nume. 2. Aretin. conſil. 62. vbi de magis communi.
Caſſad. deciſ. tertia, de præſump. Nec ob. quòd pro ſnia
2 ſit præſumendum, quia † cùm per audientiam contradi
ctarum fuerit lata, & ſic contra non comparentes, nec ve
rum contumacem, ſed fictum, & fictus contumax poſſit
infra decendium à die notitiæ appellare, vt per Rot. de-
ciſ. 2. & 16. de dolo, & contuma. in non. & deciſ. 46. de
3 appella. in antiq. & † hic fuerit appellatum, quòd in du
bio præſumatur eſſe appellationem infra legitimum tẽ-
pus interpoſitam à die habitę notitiæ, vt per Rot. deciſ.
39. de appellat. Ægid. deciſ. 349. paulò poſt princip. in
alijs allegatis.

COTTÆ.

Leodien. denegationis poſſeſſionis Canonicatus die 16. Nouembris. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Natura legis eſt dare formam futuris, non præteritis ne-
gocijs.*
2 *Statuentes non poſſunt quem priuare iure ſuo iam ac-
quiſito.*
3 *Statuta condita ſine beneplacito ſedis Apoſtolicæ tan-
quàm exorbitantia non valent.*
4 *Statuta valida præſumuntur vſu recepta.*
5 *Confirmatio ſtatutorum facta cum illa qualitate, quatenus
ſint in vſu recepta, debet illa qualitas probari.*
6 *Factum qui fatetur, non dicitur fateri eius qualitas.*

DECISIO LVI.

QVoad exiſtentiam ſtatutorum Domini inclina-
runt in affirmatiuam opinionem, ex quo totus
eorum tenor fuit expreſſus in ſupplicatione cõ
firmationis, iuxta doctr. Abb. in ca. inter dilectos. de fide
inſtrumentorum, cum alijs allegatis. Atque ita refere-
bant fuiſſe dictum in cauſa coram R. D. meo Decano. &
in alia Toletauenſis Canonicatus coram R. P. Seraphy-
no. Verum dictã eorum exiſtentiã concluſerunt nõ ob-
1 eſſe Domino Laurentio. Primò, quia † diſponunt in futu
rum, tum quia ex natura legis eſt dare formam futuris,
non præteritis negocijs, tum etiam propter ea verba ſ.
perpetuis futuris temporibus, & propter verbum, dein-
2 ceps, bis repetitum. Maximè † quia ſtatuentes non po-
tuiſſent quem priuare iure ſuo præſertim acquiſito ex
prouiſione apoſtolica, & ſtante inhibitione illis facta.
3 Præterea, † & ſecundò, non obſunt, quia fuerunt condi
ta cũ clauſula, ſaluo beneplacito ſedis apoſtolicæ, quod
eſt neceſſarium, propter illorum exorbitantiam, & quia
ſunt contra ius commune, tanquàm limitantia proui-
ſiones apoſtolicas. At dictum beneplacitũ de quo in di-
cta confirmatione, non fuit ſimpliciter conceſſum, ſed
ſub duplici conditione, prima. ſ. de conſenſu epiſcopi, ſe-
cunda quatenus ſint in vſu &c. quarum neutra eſt ꝓba-
ta. Nec ob. quod ſatis dicatur conſtare de d. conſenſu ex
quo non conſtat de contradictione epiſcopi, ſicut dr̃ de
patrono non contradicente collationi factæ de bñficio
iuris patronatus, quia fuit dictũ id procedere data noti-
tia, vel eius præſcriptione de qua hic non obſtat, ꝓſertim
4 cum non ſimus in antiquis, ſed in recenti. Minus † dr̃ fa-
cit, ꝙ ſtatuta præſumãtur vſu recepta, quia rñdetur hoc
procedere data eorum validitate, aut ſi non ſunt exorbi-
tantia, vel contra ius cõe, prout ſunt hęc ſtatuta, prout ſu
5 pra dictum fuit. Præterea † cum confirmatio facta ſit cũ
dicta qualitate. ſ. quatenus ſint in vſu &c. debet qualitas
probari. l. ait prætor. & ibi Barto. ne quid in flum. publi.
Inſuper non ob. quod D. Laurentius obtulerit capitulo
ſe ſeruaturum d. ſtatuta. Quia reſpon. non ita ſimpliciter
fuiſſe dictum, ſed per verba extra, vt dicitur, quæ nihil
rem affirmant. Præterea non fit mentio de ſtatutis, ſed
6 de conſuetudine, quæ differt à ſtatuto. Accedit † quòd
qui fatetur factum, non dicitur fateri eius qualitates: itẽ
hæc oblatio fuit facta ante hæc ſtatuta, propterea fuit
concluſum contra capitulum.

COTTÆ.

Albanen. fideicommiſſi. Veneris, 28. Aprilis. 1570.

SVMMARIVM.

1 *Verba poſita in ſubſtitutionibus, quæ vel contrarietatem,
vel ſuperfluitatem ſignificant, reijciuntur.*
2 *Subſtituti etiam vulgariter poſſunt dici hæredes inſtituti.*

DECISIO LVII.

IN dubio propoſito, an ſ. illa verba, dictis ſuis hæredi-
bus vniuerſalibus inſtitutis, poſita in clauſula, quos
omnes &c. poſſint verificari tàm de primis hæredi-
bus, quàm de deſcendentibus &c. ſecundum aliquos ex
Dominis dicebatur, quod in illa clauſula, & quos om-
nes, videtur eſſe maxima contradictio. Nam ſi volumus
intelligere, quòd fiat ſubſtitutio ſolum filijs inſtitutis p
illa verba, dictis ſuis hæredibus vniuerſalibus inſtitutis,
obſtant verba generalia, quos omnes, quæ neceſſariò cõ
prehendunt non ſolum filios, verum etiam omnes præ-
nominatos, & ſic omnes deſcendentes qui nõ poſſunt di
ci filij ſubſtituti, cũ dicat vnum alteri, & vnum vni &c. er
go ſibi inuicem ſunt ſubſtituti oẽs deſcendẽtes, ergo nõ
ſolum inſtitutis prædictis filijs ſubſtituuntur, ſed ſibiip-
1 ſis. Ideo conſiderabant poſſe dici, quòd † ſicut in mate-
ria pupillaris ſubſtitutionis, ſi teſtator dicat, ſi filius
meus hæres erit, & intra pupillarem ætatem deceſſerit
Titius ſit mihi hæres, illud verbum, mihi, reijcitur ra-
tione cõtrarietatis. Et in vulgari ſi dicatur, ſi filius meus
non ſit hæres ſit illis hæres Titius, reijcitur illud verbũ,
illi, vt poſt gl. in verb. Caius, in l. prima, de vulga. volunt
communiter Docto. vt per Iaſ. ibi col. 4. Claud. nume. 2.
& Polit. in tracta. de ſubſtitut. in materia ſubſtitutionis.
numero 21. & alij in d. l. prima. Ita hic ratione huius
contradictionis illud verbum, dictis ſuis hæredibus,
reijciendum exiſtimabant, quia videtur manifeſta con-
tradictio: ſi enim vnus vni, & alter alteri eſt hæres, vel
ſubſtitutus: ergo non primis, ſi primis, ergo non ſibi
ipſis. & licèt glo. in d. l. prima, voluerit, quod fieret in-
terpretatio, mediate tamen dicebat in hoc non ſequi-
tur gloſ. ſed velle, quod verba illa, mihi, vel illi, om-
nino reijciantur. Ita in propoſito argumentabantur
impoſſibile eſſe ſuccedere primis tantum, & ſibijpſis
inter ſe: ergo illa ſecunda verba, quæ videntur gene-
ralitatem illorum verborum, quos omnes, corrumpere,
videntur

videntur reijcienda. Item licèt dicta verba, dictis ſuis hæredibus, videatur poſſe referri etiam ad ſubſtitutos directos vt in clauſula, & quod dicta hæreditas, tñ negari non poteſt, quod dicta verba, dictis ſuis hæredib. reſtringantur ad inſtitutos, non ad ſubſtitutos, alioquin videntur ſuperflua, cũ in generalitate priori in verb. quos oẽs, inſtituti, & ſubſtituti comprehẽderentur. Ideo melius eſt dicere eſſe verba ſuperflua, & cõtradictoria, & reijcienda propter dicta.

Aliqui verò dicebant controuerti ab aduocatis pupillarum de intellectu dubij, nec placere intellectum illius aduocati dum exponit poſſe verificari, idest verificentur, quia tunc non quæritur de effectu ſubſecuto, ſed de intellectu teſtatoris. Minus intellectum alterius dñ præſuppoſuit in his verbis induci fideicõmiſſum inter deſcendentes, quia hoc non prætenditur ex hoc verſiculo, ſed ex illo, & ꝙ d. hæreditas. Neq; tertij aduocati, ꝙ præſupponatur adita hæreditas, quia vt ſupra nõ quærimus de effectu, ſed effectus eſt, ꝙ filiæ Ludouici dicunt, d. verſiculum, & quod dicta, dum vocat deſcendẽtes, intelligi actiue tantum, vt ſuccedant inſtitutis ex vulgari, vt allegant hũc ver. quos omnes. Vt ſicut in eo ſit ſubſtitutio inſtitutis tantum, ita cenſeatur fieri in ver. & ꝙ dicta. Sed replicatur, quòd d. ver. quos oẽs, põt verificari, vt in eo teſta-

2 tor voluerit ſubſtituere, & deſcendentib. quia † in prima ſubſtitutione deſcendentes ſunt ſubſtituti inſtitutis etiã vulgariter: & vulgariter ſubſtituti põt dici hæredes inſtituti. l. 1. ff. de vulg. & pup. vbi Bar. in 4. q̃one prin. de effectu vulgaris, à qua vulgari põt incipere teſtamẽtũ. l. 5. §. ſi ita. ff. de lib. & poſth. & veniens ex vulgari põt dici vniuerſaliter inſtitutus, quia regulariter teſtamentum non valet ſine vniuerſali inſtitutione §. ante hæredis. Inſtit. de leg. & tamen vi dictam eã vulgari ſubſtineatur teſtamentum, ergo ea facit hæredem vniuerſaliter inſtitutum, nec ab hoc diſſentit Bart. in l. qui liberis. §. hæc verba, de vulg. & pup. & in l. quidam referunt. de iur. codicil. & maxime in hoc caſu in quo in fine poſita eſt clauſula generalis, quos omnes. l. ſi ſeruus ſeruum. §. inquit lex, ad l. Aquil. Non obſtant adducta in contrarium.

Et primò, aliæ clauſulæ teſtamẽnti, quia in eis fuit addita dictio, filijs, quæ non eſt hic, & ita loquuntur multa allegata, vt conſi. Alex. 140. lib. 6. & alia, nec illa verba, dictis hæredib. quia verificantur in vulgariter ſubſtitutis. Bar. in d. §. hæc verba ad nu. 7. Minus ob. dictio, pupillariter, quia ſufficit, ꝙ ea verificetur in vno caſu, nec neceſſe eſt omnes inſtitutiones in omnibus caſibus verificari, vt notum eſt, & ex his omnibus ſupradictis videntur in effectu tolli allegata pro dictis filiabus.

Vnus etiam conſiderabat aduertendum eſſe, ꝙ quantum attribuimus illis verbis, dictis hæredibus inſtitutis, tantum dicimus de illis verbis, quos omnes, vt ſit ſenſus, ſi illa verba, dictis hæredib. comprehendunt deſcẽdẽtes ſubſtitutos: ergo verba, quos omnes, non comprehendunt, quia nemo poteſt ſibi ipſi ſubſtitui, & verba, iudicio ſuo, potius ſonant de hæredib. inſtitutis, quàm ſubſtitutis. doctr. Bar. in l. quidam referunt. §. 1. in 1. oppoſ. de iure codicil. Ideo propter diuerſitatem intellectuum, & fundamentorum nulla fuit capta reſolutio, ſed dictum, vt ſecundum propoſita, & adducta dubitarem.

COTTÆ

Roman. Caſtri Orciani. Veneris, 18. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Verba enunciatiua Principum in antiquis probant etiam in præiudicium tertij.*

DECISIO LVIII.

Domini dixerunt, quòd inſtrumẽtum anni 1289 adminiculatur ex bullis Caliſti, Benedicti 12. & aliorum Pont. de quib. in ſecũdo præſuppoſito, 1 quoniam † in factis antiquis verba enunciatiua Principum etiam in præiudicium tertij probant. Alex. conſi. 6. col. fi. nu. 10. ver. poteſt, & dici, lib. 1. & conſil. 15. num. 4. ver. vbi autem eſſent. lib. 5. Dec. conſil. 146. col. pe. ſub numero 14. ver. & prædicta concluſio. Iaſ. conſi. 65. col. penul. ver. vbi autem eſſent.

Inſtrumẽta verò de quibus in 4. præſuppoſito eo modo prout habentur, licèt non probarent ad fundandam intentionem capituli, faciunt tamen arbitrio Dominorum ad coadiuuandum adminiculum.

An autem conſtet de dominio, & poſſeſſione ſanctæ Mariæ aliàs videndum.

COTTÆ

Roman. domorum, & apothecarum. Die, 10. Maij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Maritus ſi recipiat emphyteuſim pro ſe, & noua vxoris, qua non contradicit, ipſa dicitur ratificaſſe.*

2 *Actus reſpiciens acquiſitionem ſi debeat fieri, non improbare, approbare eſt.*

3 *Scientia, & ratificatio alicuius actus, vel inſtrumenti, ex quibus colligatur.*

DECISIO LIX.

Concluſum non conſtare de notoria iniuſtitia, quia ſententia fuit lata non virtute primæ conceſſionis, ſed iuxta diſpoſitionem inſtrumenti prorogatæ conceſſionis in emphyteuſim, quæ extẽdebatur ad filios filiorum, quo caſu Franciſcus, qui obtinuit ſententiam, ſuccedebat. Nec hoc in caſu ius accreſcendi locum ſibi vendicare poteſt, vt in partem ſororis Margharitæ poſſit Praxedes venire, quia ab apoſtolica cõceſſione receſſum fuit, & in ſecunda nouæ qualitates, nouæ clauſulæ adiectæ, & noua forma ſuperinducta. Alc. in l. ſi mihi, & Titio, nu. 17. de ver. ob. Rui. cõſ. 160. nu. 16. li. 5. Minus ob. id fundamentũ, quod Praxedes eſſet abſens tẽpore prorogatæ conceſſionis, ſeu extenſionis, ita vt non cenſeatur ratificaſſe in eius præiudicium, quia reſponſum fuit per Dominos, ex præſuppoſitis, ſatis videri inductam ratificationẽ, & quia tempore prorogationis ſorores ſuperſtites erant adeo, vt nec vni, nec alteri eſſet ius q̃ſitũ, ſed in pendenti adhuc remanebat, & ab apoſtolica conceſſione iam moniales receſſerunt per ſecundam, & Margarita obtinuit prorogationem cum marito Praxe-
1 dis pro ea ſtipulante. Vnde † quando maritus recepit emphyteuſim pro ſe, & nouæ vxoris, quæ non contradi-
2 cit, dicitur ratificaſſe. Dec. conſil. 18. nume. 2. Itẽ † quando actus reſpicit acquiſitionem, quæ debet fieri, non improbare, approbare eſt. Rolan. à Vall. conſil. 19. numero 34. libro primo, & conſil. 4. numero 28. libro 2. Immo cẽſentur ad inuicem remiſiſſe ius primæuum. l. Ti-
3 tius, quib. mod. pig. vel hypoth. ſoluat. Scientia † & ratificatio Praxedis colligi poteſt, vt hic lariſſime per informantes ex ſolutione cenſuum, iuxta ſummam contentã in ſecũda cõceſſione prorogationis ex curſu tpis cõiter facta, & tãdẽ ex melioramẽtis, q̃ licitè fieri nõ poterãt, niſi vigore d. ſecũdę conceſſionis, ſed & inſtrm prorogatæ ſtictæ

per Praxedem in Lucam Albizinum eius maritum cum decreto iudicis, quod Dominis oſtēſum fuit, videtur tollere omnem difficultatem, cum ſpeciatim, nominatimque ſit ad huiuſmodi prorogationem, reuocationemq́, faciendam. An verò ſententia poſſit dici iniuſta, vel moderanda reſpectu condemnationis fructuum, nihil fuit deciſum, ſed particulariter videbitur.

COTTÆ.

Albanen. legitima. Die 8. Februarij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio fœminina ex quibus verbis teſtatoris probetur.*
2 *Dos quando ſuccedat loco legitimæ.*
3 *Pater legans pro legitima filijs cenſetur eos eſſe ſuos filios.*

DECISIO LX.

IN cauſa Albanen. compromiſſi dubitaui, an ſtante ſtat. ſub rub. de ſucceſſ. ex teſtamen. lib. 1. c. 82. necnon verbis teſtamenti Domini Antemi, cuius copia in neceſſarijs detur, dos ſuccedat loco legitimæ ad effectū de quo 1
agitur, & Domini die 8. Februarij, 1574. reſoluerunt ꝑ affirmatiua, ꝙ ſcilicet dos ſuccedat loco legitimæ. fun- 2
damentum Dominorum fuit ſuper teſtamēto Domini
1 Antemi, in † quo ipſe verbis claris & apertis reliquit filiabus ſuis tria millia ſcuta pro dote legitima, & Trebellianica, aut quouis alio iure, & pro omni, & toto eo quod petere poſſunt ex hæreditate ipſius teſtatoris quomodocunque, & qualitercūque, & quingentos ducatos ſimiles pro acconcio, & iocalibus, in quibus dotibus, & acconcio eas heredes ſibi inſtituit, &c. Quibus verbis conſideratis manifeſte apparet, quòd teſtator eas agnouit, vt filias, & vt ſuas, cum pro legitima reliquerit ſummā præ
2 fatam etiam honorabili titulo inſtitutionis. In † quibus terminis dubium non videtur, quòd dos ſuccedat loco legitimæ. Soc. conſil. 75. nu. 3. & ſeq. in 3. Pariſ. conſil. 53. nu. 8. & ſeq. vol. 3. Grat. conſ. 160. nu. 35. in 2. tradit Paul. de Caſt. in conſ. 52. nu. 2. ver. an voluntate patris, vol. 1.
3 cuius opinionem procedere ſine ſcrupulo, quando pater legauit pro legitima, aſſerit Io. Rub. Alexan. in l. pater filium, nu. 174. de inoff. teſtam. A fortiori igitur procedit in caſu iſto, in quo non ſolum legauit pro legitima, ſed etiam titulo inſtitutionis ipſæ à patre fuerunt honoratæ, vt per Soc. d. conſil. 75. nu. 7. in fi. Quod quidem fundamentum cōfirmatur ex eo, quia ſtatutum de quo in puncto, licèt excludat filiam ab impugnatione paterni teſtamenti, non tamen imponit neceſſitatem patri, quominus poſſit legitimam filiabus relinquere, ſed hoc reponit in eius voluntate, & poteſtate, vt patet ibi, vltra id quod pater, vel auos relinquit, & ibi, ſemper teſtamentum, & vltima voluntas patris.

COTTÆ.

Albanen. legitima. Lunæ, 6. Februarij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Legitima aliquod onus, nec grauamen non patitur.*
2 *Caſus omiſſus à teſtatore habetur pro omiſſo, & relinquitur diſpoſitioni iuris communis.*

DECISIO LXI.

COnclusum fuit, illuſtr. D. Virginiam inſtitutam hæredem ab Egeria filia poſſe agere contra illuſt. D. Chriſtoforum ad legitimam D. Egeriæ debitam in bonis Antonelli patris ipſi competentibus de iure, cùm in eis vnà cum alijs filijs ſuccedat. l. maximum vitium. C. de liber. præter. & præſertim in legitima
1 eidem Egeriæ debita, quæ † non recipit aliquod onus, nec grauamen. l. quoniam in prioribus. l. omnimodo. §. computari. C. de inoff. teſtamen.

Nec ob. quòd ab Antemo auo, neptes, inter quas eſt ipſa Egeria in 3000. ſcutis dotauerit, quando contingeret maritari, quia reſponderunt, prouiſionem iſtam non comprehendere hunc caſum, nec hæc diſpoſitio, ſeu prouiſio eſt facta filiabus filiorum decedentium ſine fi-
2 lijs maſculis. † Vnde cum Antonellus Egeriæ pater reliquerit maſculos, & fœminas, dicitur caſus omiſſus, & remanet ſub diſpoſitione iuris communis. l. commodiſſime. de liber. & poſthum. Oldra. conſ. 21. per tot. & conſil. 141. nume. 1. quem refert, & ſequitur Pariſ. conſil. 86. nume. 2. lib. 2.

Alia verò, quæ de ſtatuto vrbis, & furore Egeriæ dicebantur, fuerunt pro nunc per Dominos circumſcripta, & ſuper his particulariter videbitur ſi opus fuerit.

COTTÆ.

Anconitan. Cappellania ſanctæ Veneris. Mercurij, 21. Nouembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio præcedens fundata titulo colorato magis attenditur: & ex quibus continuata præſumatur.*
2 *Laudum factum extra Rotam lite pendente coram ea non ſolet haberi in conſideratione.*

DECISIO LXII.

COnclusum, mandatum de manutenendo eſſe dandū Camillo, quia conſtat de initio ſuæ poſſeſſionis ſub die 10. Decēbris, 1560. & de titulo colo-
1 rato ex literis apoſtolicis, q † poſſeſſio, cū ꝑcedat poſſeſſionē Stephani, magis attēditur, quæ ēt continuata ꝑſumitur, ex quo ſolum de anno 1570. 21. Iunij per Stephanum nomine ſuo, & eccleſiæ, fuit actum ſpolio contra ipſum Camillum, & in libello, ſiue petitione appellat eum detentorem, & occupatorem capellæ ſub vocabulo ſanctæ Veneris, in vndecima poſitione ſubiungit, quòd ad præſens eam tenet occupat, & poſſidet, & 12. ꝙ ipſa plebs & eccleſia indebitè ſpoliata fuit de iuribus, & introitibus prædictæ capellæ, & ideo intendit reintegrari, ac in totum reſtitui tam in capella, quàm in eius bonis. & licèt dicatur, quòd poſitiones per Camillum fuerint negatæ, tamen negatio non fuit ſimpliciter facta, ſed ſub hac forma, non credit, vt ponitur, & ad negationē procuratoris fuit conſideratum, quod idē procurator facit d. negationem ſine præiudicio poſſeſſionis continuatæ, & continuandæ. Ad poſſeſſionem verò Stephani vigore ſententiæ arbitramētalis captam ſub die 11. Iulij, 1573. ex qua videtur argui, quòd poſſeſſio Camilli fuerit effe-
2 cta integra, & interrupta, fuit reſponſum † quòd laudum fuit latum extra Rotam, de quo Dñi non ſolent habere rationē, maxime quia adhuc pendet cauſa appellationis, & notoriæ iniuſtitiæ, nec non petitionis recurſus ad arbitrium boni viri. Itē quod d. poſſeſſio fuit capta ꝓpria

auctoritate

auctoritate ſine aliquo mandato executiuo, & Camillus nunquam ſe habuit pro ſpoliato, & ad locationes & quietantias productas pro parte Stephani fuit dictũ placere reſponſiones datas per informantes pro Camillo. Quo vero ad confidentiam, illam reſpicere petitorium quod fuit ſuſpenſum.

COTTÆ.

Carpentoratin. bonorum. Mercurij 20. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio eſt ſtricti iuris, quæ tantum intelligitur, quantum verba ſonant.*

2 *Tranſactio de re dubia, & lite incerta tantum celebratur.*

DECISIO LXIII.

Concluſum fuit, fructus poſt mortem Gabriellis vſque ad tranſactionem non fuiſſe per Ioãnem
1 remiſſos, quia † renunciatio eſt ſtricti iuris, & tantum comprehendit quantum loquitur: ſed in tranſactione de illis fructibus non legitur tranſactum, ergo de illis non eſt aliquid determinatum. Immo, cum in 6. cap. de quo in 11. præſup. remittantur fructus in ſpecie illius tertiæ partis bonorum tẽpore mortis patris repertorũ, clarè apparet, quòd de alijs poſt mortem nihil fuit cogi-
2 tatum, cùm incluſio vnius ſit excluſio alterius. Tum † quia tranſactio ſuper illis non poterat cadere, quia de re dubia & lite incerta tranſactio celebratur. l. j. ff. de tranſact. ſed fructus poſt obitum Gabrielis iam per ſententiam Vicerectoris fuerunt adiudicati Ioanni, quę ſententia tranſiuit in iudicatum, ergo tranſactio ad deciſa nõ trahitur. Dec. conſ. 351. nu. 3. Hæc tranſactio non fuit ſuper tertia parte bonorum, quoniam illa fuit adiudicata per ſententiam Vicerectoris, ſed ſuper diuiſione & aſſignatione dictæ tertiæ partis bonorum tantùm, cuius ſuper fructibus tempore mortis Gabrielis adhuc pendebat lis, quia non fuerunt iudicati in ſententia Vicerectoris, & ideo ſuper illis fuit tranſactum, quia erant ſequeſtrati: quòd non fuit factum ſuper alijs adiudicatis Ioanni in ſententia Vicerectoris. Et ideo allegata in contrarium non obſtant, quoniam optime tollantur ex dictis per D. Biſciam in ſua reſponſione.

COTTÆ.

Senogallien. ſiluæ. Veneris 24. Maij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Citationes ſubſtantiales, quænam ſint ad ſententiam.*

2 *Negatiua quomodo probetur.*

3 *Præſumptioni locus eſſe non poteſt, cum de veritate conſtet.*

4 *Acta omnia præſumuntur adeſſe: & qui contrarium dicit, hoc probare tenetur.*

5 *Citatio non præſumitur, quæ in ſententia non nominatur. & num. ſeq. & diſtingue, vt num. 9.*

6 *Præſumptio nulla eſt regulariter in præiudicium tertij.*

7 *Proceſſus præſumitur eſſe integer in omnibus ſolemnitatibus.*

8 *Præſumptio vna tollit aliam in materia proceſſus.*

9 *Præſumptio pro ſententia nulla eſt, quando proceſſus in contrarium apparet.*

DECISIO LXIIII.

Fuit reſolutum, ex ſententia in actis producta non reſultare talem præſumptionem citationis contra Monacos, vt dicta ſententia ipſos taliter afficiat, quòd contra ipſos dicatur tranſiuiſſe in rem iudicatam.

Et pro fundamento reſolutionis dictum fuit primo loco, quòd hæc quęſtio citationis Monacorum erat intelligenda de citatione ad dicendum contra commiſſionem contra articulos, videndum iurare teſtes, & ad dan
1 dum interrogatoria: iſtę † enim citationes erant ſubſtantiales & ſine ipſis ſententia ſuſtineri non poterat. Bal. in l. prolatam, col. 2. verſic. dico quòd illud. C. de ſent. & interloc. omn. iud. cum alijs adductis per informantes pro Illuſt. D. Abbate. Hoc ſtante dicebãt Domini, quòd cùm ex inſpectione actorum appareat, quòd monachi ad præ
2 dictos actus non fuerint citati † eo enim modo probatur negatiua. Caſtren. conſ. 82. num. 3. lib. 2. Aſtilic. deciſio. 107. Fab. deciſ. 31. cum alijs allegatis. erat impoſſibile, quòd ex ſententia poſſet oriri præſumptio citationis
3 contra Monacos: nam † præſumptioni non poteſt eſſe locus, cum de veritate conſtat. l. fin. de probat. Felyn. in c. per tuas, ante fin. verſic. quinto nota. eod. tit. Dec. conſil. 400. num. & Aym. conſ. 35. num. 5. & in iſtis terminis idem de antiq. tempor. par. 2. num. 53. verſic. quarto limitatur. Roland. conſ. 6. num. 35. vol. 2. Nec mouit Dominos illud, quod per Communitatem Montisbodij dicitur, nempe hic non adeſſe omnia acta, & propterea nõ
4 poſſit concludenter probari iſta negatiua. Quia † fuit reſponſum, quòd præſumitur quòd adſint omnia acta: & qui vult dicere contrarium, debet hoc probare. Aym. vbi ſupra, num. 54. verſic. ſed quòd iſtud. Menoch. conſil. primo, num. 23.

Nec placuit illa demonſtratio, quòd non adſint omnia acta elicita ex illis verbis, vero dictorum procuratorum interuenientium procuratoris mandato, & ex illis viſa monitione per nos facta dictis procuratoribus ad audiendum hanc noſtram ſententiam. Quia quoad mandatum, cum dicat, niſi mandato procuratorum interuenientium, apparet, quòd intelligebat de mandato Cardinalis alienantis, non de mandato Communitatis, quia in toto proceſſu Notarius non enunciat procuratores Communitatis, niſi ſub nomine actoris & ſindici: & propterea ſi de eo intellexiſſet, dixiſſet, niſi mandato ſyndici, vel actoris, & fortaſſe fuit dictum, procuratorum interuenientium mandato, quia in mandato Cardinalis alienantis duo conſtituebantur procuratores, licèt vnus comparuerit in proceſſu.

Nec Cardinalis commiſſarius atteſtatur, mandata fuiſſe in actis producta, licèt atteſtatur ſe illa vidiſſe. Quò verò ad monitionem adeſt inſtantia partis, quæ videtur fungi vice monitionis, & etiam quia illa verba, viſa monitione, exponi poſſunt conſiderata monitione, ex allegatis.

Sed ſiue adſint omnia acta ſiue non, omnem difficultatem dicebant Domini ceſſare ex eo, quia in caſu iſto res apparet plus quam manifeſta, quòd non interuenerit citatio Monacorum. Primò, quia 8. Martij, quando præſentatur commiſſio Cardinali Commiſſario, illico committit receptionem iuramentorum teſtium Notario, abſque aliquo decreto citationis contra Monacos. præterea Notarius in executione huius commiſſionis 11. Martij, recipit iuramenta teſtium, enunciat præſentiam ſyndici, ita etiam enunciaſſet contumaciam vel præſentiam Monacorum, vel ipſorum procuratorum, ſi Monachi fuiſſent citati: & quemadmodum ſcripſit commiſſionem ſibi factam de recipiendis & examinandis

dis teſtibus, ita eodem modo ſcripſiſſet decreta citationis contra Monacos. & ſpatio trium dierum non potuit tranſmitti citatio, exequi, ac reproduci, ad eũ quòd ex euidentia facti cum Abbatia diſtet ab Vrbe per centum decẽ miliaria, apparet, citationẽ factam non fuiſſe.

Secundò principaliter fuit dictum per Dominos, ꝙ non poterat reſultari ex ſententia præſumptio citatio-
5 nis contra Monacos, ex quo † in ſententia non enunciatur ipſa citatio Monacorum, & ſicut enunciantur ipſa citatio, & ſolemnitates, ita etiam enunciaſſet illam, ſi re vera interueniſſet. Soci. exemplo allegatos in terminis conſ. 158. num. 11. lib. 2.

Nec illa verba, viſo mandato procuratorum, & viſa monitione dictorum procuratorum, poſſunt intelligi de procuratore Monacorum, nam dictum fuit Cardinalem Commiſſarium le reſtrinxiſſe ad perſonas ſupra nominatas, videlicet, Vincentium procuratorem Cardinalis alienantis, & Galtium Oratorem Communitatis, propter illam dictionem, dictorum, vt hic per informantes pro D. Abbate.

Tertiò, quia non poteſt præſumi citatio & tranſitus in rem iudicatam contra non nominatum in ſententia, & cum quo non fuit iudicium agitatum, vt per Soci. vbi
6 ſupra, & tanto magis, quia † pro ſententia regulariter in præiudicium tertij non præſumitur, vt per Aym. de antiq. temp. in 2. par. num. 24.

Non obſtant deciſ. Put. allegatæ, quòd ſolemnitates
7 extrinſecæ poſſint interuenire ſeparatim. Quia † quando apparet totus proceſſus, hoc ceſſat, vt dicit Put. in allegata exemplo deciſ. Et qui vult dicere proceſſum non integrum, debet probare, vt ſupra dictum fuit.

Et profectò ſi hæc citatio interueniſſet, cum eſſet res magni momenti, quando Communitas fecit ſibi dari
8 proceſſum à Notario cum inſtrumento venditionis, † curaſſet proculdubio apponi talem citationem, vel ſaltem de ea aliqua mentio facta fuiſſet, cùm tamen de illa nulla vnquam mentio, nec de citatione, nec de Monacis in toto illo proceſſu facta fuerit, & in hac materia vna præſumptio tollit aliam, Corn. conſ. 144. col. j. verſic. nec videtur opitulari, lib. 4.

Quinimò, quòd de citatione in ſententia mentio facta fuiſſet, adhuc non præſumeretur citatio, poſtquam de contrario apparet ex actis, vt dictum fuit ſupra: &
9 † pro ſententia præſumptio aliqua oriri poteſt quando deficit proceſſus vt ſubſtantialis, ex Aym. & Rolan. ſuperius allegatis, & præſertim contra illum, cum quo non fuit iudicium agitatum. Sed hoc ex abundanti ſit dictũ, poſtquam non ſolum in proceſſu, ſed nec in ſententia citatio Monacorum enunciatur.

COTTÆ.

Carpetoraten. bonorum. Veneris 15. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ factæ à patre pro aſſecutione beneficiorum filij, non computantur in legitimam ipſius filij, ſed ſunt computandæ cum fructibus beneficiorum à patre perceptis.*

DECISIO LXV.

Maior pars Dominorum tenuit, quòd expenſæ per patrem factæ pro aſſecutione beneficiorũ Pauli filij, non ſunt computãdæ in legitimam
1 ipſius filij, ſed † quòd ſint compenſandæ cum fructibus beneficiorũ per patrem perceptis. Aliqui ex eo, ꝙ pater in teſtamento & codicillis mandauit eas compenſari cũ fructibus ab ipſo perceptis. Alij, quia illud plus quòd pater expendit, cenſetur donatum ex pietate paterna, vt hic per informantes pro D. Ioanne.

COTT Æ.

Carpentoraten. bonorum. Die 19. Aprilis. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ factæ à patre in bonis filij repetuntur, niſi animo donandi fuerint factæ.*
2 *Expenſas faciens ad quas non tenetur, eas repetit.*
3 *Expenſæ non neceſſariæ factæ à patre in bonis aduentitijs filij, repetuntur.*
Amplia multo magis in caſtrenſibus, vel quaſi, num. 5.
4 *Expenſæ factæ ab habente mandatum, ſemper repetuntur.*
6 *Expenſæ factæ à patre computantur in legitimam attenta diſpoſitione teſtatoris: habita tamen ratione fructuum per patrem perceptorum.*
7 *In legitima imputatur quicquid iudicio teſtatoris capitur ex ſubſtantia patris quocunque titulo. Fallit, vt numero 10.*
8 *Donatio non præſumitur ex traditis ſimpliciter à patre filio ex titulo non habili ad tranſlationem dominij, ſed computatur in legitimam.*
Fallit in peculio caſtrenſi, & quaſi.
Item in rebus quæ non ſunt alienabiles, neque tranſmiſſibiles ad heredes.
9 *Expenſæ factæ à patre ex cauſa quaſi caſtrenſis peculij, in dubio præſumuntur donatæ.*
10 *Bona aprehenſa per filium iudicio teſtatoris, quæ non ſunt de corpore hereditatis, non computantur in legitimam.*

DECISIO LXVI.

Contra deciſionem fuit conſideratũ, quod inter diſtinctiones quas faciunt Bal. & Salyc. in l. filiæ. C. famil. ercis. nos verſari in expenſis factis circa bona ad quas faciendas pater non tenebatur, & in bonis ad ſolum filium tam reſpectu proprietatis, quàm vſuſfructus ſpectantibus. Et ſtis ſequitur.

1 Primò, quòd † expenſæ factæ in bonis filij à patre repetantur. l. alimenta. C. de neg. geſt. fallit ſi factæ fuerint animo donandi. Gloſ. ibidem dicit, quòd præſumitur in rebus, quòd non animo donandi: & ideo dicenti quod animo donandi, incumbit onus probandi. Gloſ. Bart. & Salyc. ibidem.

2 Secundò, ſequitur † quòd faciens expenſas ad quas non tenetur, repetit eas. ita diſtinguit Bart. in l. j. C. de neg. geſt. & ibidem Salyc. num. 4. & idem in d. l. alimenta, num. 4. Bal. conſ. 50. viſo teſtamento, num. 6. lib. 5. Caſtr. conſ. 415. nu. 2. lib. 2. & ita in aduentitijs diſtinguit Bal. in d. l. filiæ, num. 15. & num. 20.

3 Tertiò ſequitur, quòd † pater expendens pro filio in bonis aduentitijs, ſi expenſæ non erant ab eo neceſſario faciendæ, eas repetit. Bal. & Salyc. allegati, maximè quãdo ſunt magnæ, tunc enim excluditur præſumptio donationis, & ſi excedunt fructuum quantitatem, & non ſunt factæ pro conſequẽdis fructibus, ſed ad perpetuam vtilitatem. ita ibi dicunt prędicti Doct. quod videtur cõtrarium his, quæ tradit idem Bal. & Alberic. in l. Neſennius, de neg. geſt. ſed ſi aduertatur loquuntur in adminiſtratione neceſſaria, non autem voluntaria, prout in caſu noſtro.

4 Quartò ſequitur, quòd † expenſæ factæ ab habente mandatum

mandatum ſemper & omni caſu repeti poſſunt: & ideo licet mater non repetat expenſas factas in accuſando tutorem de ſuſpecto, ſi in cauſa ſucubuerit, quia apparent inutiliter factæ, tamen ſecus eſt ſi adſit mandatum, vt tradit Salyc. in d. l. j. C. de nego. geſt. & hoc, quia mandatum excludit omnem donandi præſumptionem, cum donatio fiat ex mera liberalitate & ſpontanea. Donatio enim regulariter non præſumitur, & actus magis videtur factus in vim præambulæ cauſæ.

Vltimò ſequitur, quòd ſi expenſæ factæ in aduentitijs repetũtur, multo magis in caſtrẽſibus, vel quaſi: & ex his videtur dubitatio tolli, ſcilicet quod poſſit Sebaſtianus iſtas expenſas petere vt imputentur circumſcripta voluntate teſtatoris, cùm non præſumantur donatæ, cui præſumptioni videtur aſtipulari veritas. Nam ex teſtamento apparet Gabrielem eas pro donatis non habuiſſe cùm legauerit.

6 An verò †expenſæ ſint computandæ in legitimã attẽta diſpoſitione teſtatoris. pro affirmatiua facit, quia has habet Paulus iure inſtitutionis pro eo & toto, &c. ad notata in l. in quartam, ad l. Falcid.

Contra videtur facere, quia teſtator voluit compenſare cum fructibus per eum perceptis, adeo quod non videtur quod eadem res poſſit duplici fungi munere, ſcilicet vt cõpẽſetur cum debito, & rurſus imputetur in legitimam, cum per compenſationem extinctum ſit debitum & creditum.

Tamen ex quo ſub vna determinatione veniunt omnia tam bona, quàm expẽſæ legatæ, & propter actus ſubſtentationem ne corruat teſtamentum, hæc omnia tam bona legata, quàm expenſæ erunt computandæ in legitimam: cum hoc tamen temperamento, quòd, ex quo legitima omne onus reſpuit, habeatur ratio in calculo ineundo fructuum per patrem perceptorum. ſ. vt legatum diminuant. Et hæc forte fuit intentio teſtatoris putantis hoc pacto legitimam portionem filio relinquere, ita tamen quod ſi habita ratione compenſationis legatum excederet portionem legitimam, nihil detrahatur legato: ſi vero non aſcenderet ad quantitatem legitimã, ea eſt ſupplenda, quia cum iuxta aſſertionem teſtatoris expenſæ quas vult compenſari cum fructibus, longe excedunt ipſos fructus, dubium non eſt, quòd in eo quod excedit, remanet pura donatio, ſiue legatum purum, quod venit in legitimam computandum, vt in ſimili materia remuneratoria habetur in c. ad hæc, & in c. relatum. §. licet, de teſtam. Soci. conſ. 48. num. 5. verſic. pręterea, lib. j. Alex. conſ. 55. lib. j. poſt Bal. in auth. ex teſtamento. C. de collat. Bar. in l. ſi tibi decem. §. ſi pater, de pact. Caſtren. in l. ſi donatio. C. de collat.

Contra deciſionem etiam illud facere videtur, quia
7 †in legitima imputatur quicquid iudicio teſtatoris capitur ex ſubſtantia patris quocunque titulo, ſiue inſtitutionis, ſiue legati capiatur. Bart. in d. l. in quartam, num. 10. vbi Rip. num. 140.

Nec obſt. quod iſtæ expenſæ relinquantur pro fructibus, quia hoc nihil eſt, quoniã iudicio teſtatoris capiuntur ex expenſæ quocunque modo capiantur in vim modi, vt per Ripam dicto num. 140. Idque tanto magis, quia in teſtamento leguntur iſta verba, pro quocunque iure, &c.

Non obſt. quod ea quæ non ſunt tranſitoria, non computentur & conſequenter expenſæ in aſſecutione beneficij computentur. Rip. num. 163. Quia ſtante declaratione teſtatoris apparet quod animo credendi pater expendit. l. quæ pater, la 2. famil. ercis.

Et ſi dicatur quod iſtæ expenſæ fuerant prius donatæ ex iuris præſumptione, vt per Bal. & Alberic. d. l. Neſennius, de neg. geſt. Fuit reſponſum quod in contrarium habetur declaratio teſtatoris, quod non donauerat, ex quo eas ſibi legat ſub onere quod nihil de fructibus petere poſſit, & pro omni eo quod petere poſſet de bonis ſuis.

Nulla tamen fuit capta reſolutio, quia non omnes viderant, & fuit dictum quòd iterum proponerem. Addas ad illum verſic. primo quòd expenſæ factæ, &c. Animaduertendum eſſe quòd verſatur in materia illa, quòd tra-
8 dita † ſimpliciter à patre filio, non autem ex cauſa donationis vel alio titulo habili ad tranſlationem dominij, computantur in legitimam, cum donatio non præſumatur. ita Bart. & alij quamplures relati per Vaſq. aſſerẽtem hanc eſſe communem, & alijs rationibus illam probantem. de ſucceſſ. creat. §. 30. nume. 444. Tamen hæc concluſio non procedit in caſu huius deciſionis, tum quia ſumus in quaſi caſtrenſi peculio, quo caſu in dubio præſumitur donatio, per ea quæ ex intentione Crauet. conſil. 125. ſub num. 1. infra dicemus. tum etiam quia non procedit in rebus quæ non ſunt alienabilia, neque tranſmiſſibilia ad hęredes. l. omnimodo. §. imputari. & ibi Doctores, C. de inoffic. teſtamen. Doct. vno ore in dicta l. in quartam. & in terminis noſtris remanet communis omnium concluſio quod expenſæ factæ pro cõſecutione, &c.

Adde etiam ad illud quod dicitur de declaratione teſtatoris, in verſic. & ſi dicatur, in fine, deciſ. poteſt reſponderi dupliciter.

In primis, quòd teſtator debebat declarare animum ſuum tempore quo Paulus eius filius effectus fuit cleri-
9 cus primæ tonſuræ: nam†tunc expenſæ factæ à patre pro conſecutione beneficij prioratus, habeãtur à filio ex cauſa peculij quaſi caſtrenſis, quo caſu in dubio præſumitur donatio, quæ valet inter patrem & filium tanquam ex cauſa quaſi caſtrenſis peculij, vt expreſſe per Crauet. conſ. 125. num. 1. verſic. non obſtant. quia ſi ea quæ capiuntur per filium iure quaſi caſtrenſis peculij non pręſumerẽtur à patre illi donata, ſed cõferrerentur in hæreditatem, item computarentur in legitimam, & tamen vtrunque eſt falſum, & de primo tradunt Doct. & præcipue Alex. & Dec. in l. ſi donatione. C. de collat. Crauet. d. conſ. 125. in prin.

De ſecundò patet ex Rip. in d. l. in quartam, num. 170. Berengar. ibi, in articulo legitimæ, num. 81. Iaſ. & Curt. ſen. ad fin. in l. filiæ licet. C. de collat. Rolan. conſ. 11. nume. 24. lib. 2. Vnde ſtante hac præſumpta donatione intrat illa communis concluſio, vt donans debeat in ipſa donatione vel incõtinenti declarare voluntatem ſuam, quatenus velit donata in legitimam imputari, tũc enim eius voluntas erit obſeruanda. l. ſi quando. §. & generaliter. C. de inoff. teſtam. Bart. in d. l. in quartam, num. 10. quem cęteri ſequuntur, vt per Soci. iun. ibi, num. 187. Soci. conſ. 19. numero 20. lib. 4. & conſ. 75. numero 21. libro primo.

Secundò reſpon. quòd Paulus filius non cogitur ſtare declarationi paternæ factæ in teſtamento, quia licèt ea
10 quæ capiuntur iudicio teſtatoris quomodocũque capiantur, computanda ſunt in legitimam, vt per omnes poſt Bart. & præcipue Rip. num. 140. in d. l. in quartam. Tamẽ id intelligitur, dummodo ſint de corporibus hęreditarijs. Rip. in d. l. in quartam, num. 126. Tornel. nume. 114. Soc. iun. num. 112. Vaſq. de ſucceſſ. creat. §. 30. nume. 241. cum ſeq. & eſt tex. in auth. nouiſſima. & ibi Docto. & in l. ſancimus. §. repletionem. & ibi Scriben. C. de inoffic. teſtam. ſed expenſas factas pro adeptione beneficij certi iuris eſt non eſſe de corporibus hæreditarijs. Meritò &c.

COTTÆ:

COTTÆ.

Roman. damnorum & intereſſe. Veneris 3. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Periculum vitæ, ſeu amiſſionis ſortis principalis, faciunt in quolibet contractu intereſſe deberi.*
2 *Pactum, quod diſtracta ſocietate fructus currant ad rationem 12. pro centenario, non valet tanquam vſurarium, niſi probetur de intereſſe periculi.*
3 *Papa non poteſt diſpenſare ſuper vſuris probibitis de iure diuino.*
Diſpenſatio tamen valet in terminis iuris communis, quando probaretur intereſſe lucri ceſſantis, & damni emergentis. num. 4.

DECISIO LXVII.

COnclusum in caſu de quo agitur, fructus loco dānorum & intereſſe non deberi Domino Marco Antonio Lepido ad rationem 12. pro quolibet
1 centenario, vſque ad diem ſolutionis 2000. quia † diſſoluta ſocietate perceptio fructuum non eſt licita, cū ceſſet periculum vitę & amiſſio ſortis principalis, remanet que purum & merum mutuum, in quo non niſi totidem
2 pecuniæ reſtitui debent: & † pactio illa, quòd diſtracta ſocietate fructus currāt ad rationem 12. pro centenario, non valet tanquam in fraudem vſurarum facta, niſi aliunde probetur de intereſſe prædicto, vt per Bal. in l. rogaſti. §. ſi tibi, col. 2. verſic. quid ergo. ff. ſi cer. pet. vbi Purpurat. num. 39. Dec. conſ. 59. ſub num. 5. & in conſil. 322. in 2. dub. col. fin. Aym. conſ. 189. ſub num. 7. Plot. qui teſtatur de communi in l. ſi quando, num. 452. C. vnde vi. & ex Theologis D. Thom. 2. 2. q. 78. artic. 2. reſpon. ad 5. argum. Sot. de iuſt. & iure, lib. 6. q. 6. artic. 2. circa finem.

Et ad ſupplicationem ſuper confirmatione ſocietatis, quòd ea finita reſtituantur 2000. aliàs fructus ſoluerentur ad rationem 12. pro centenario loco damnorum & intereſſe, fuit reſponſum, dictam taxationem abſque aliqua probatione dicti intereſſe, eſſe vſurariam & illicitā.
3 Idcirco † confirmationem ſiue diſpenſationem illi robur aliquod tribuere non poſſe. c. ſuper, de vſur. Couarruuias. reſolut. lib. 3. cap. j. num. 8. verſic. ſecundo expreſſius. Ea ſane ratione, quia cùm vſuræ ſint prohibitæ etiā de iure diuino. c. quia in omnibus, & d. cap. ſuper eo, de vſur. c. plerique. 14. q. 4. Papa non diſpenſat contra ius diuinum, & ſuper pacto vſuræ naturam ſapiēte D. Thom.
4 prima, 2. q. 94. artic. 5. per tot. Dixerunt † tamen Domini diſpenſationem ſubſtineri poſſe in terminis iuris cōmunis, nempe quando probaretur intereſſe lucri ceſſantis & damni emergentis, non autem ſimpliciter & abſolute. Dec. d. conſ. 322. num. 4. quod quidem erit probandum, vt Rota poſtulat, iuxta deciſ. Molidan. 208.

COTTÆ.

Roman. Can. ſancti Angeli. Veneris, vltima. Februarij. 1567.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata propter contumaciam dicitur interlocutoria.*
2 *Pœnæ appoſitæ in ſententia lata ex contumacia, ſunt reuocabiles.*
3 *Priuatio beneficiorum facta ob contumaciam, eſt reuocabilis.*
4 *Sententia lata in contumaciam propter delictum, eſt irreuocabilis.*
5 *Motus proprius Papæ probibentis abſolutionem à crimine, & audientiam & appellationem, intelligitur à ſententijs, & alijs diſpoſitionibus ſuper crimine.*

DECISIO LXVIII.

FVit reſolutum, quòd per comparitionem Nobilij ſit ſublata ſententia contra eum lata cum pœnis in ea contentis, quia ſententia prædicta cum pœnis in ea contentis lata in contumaciam, non eſt lata propter delictum, ſed propter ſolam contumaciam, vt patet ex lectura ipſius, ibi in pœnis in monitorio contentis, &
1 ibi, ob non paritionem monitorij. Ideo † cùm non ſit lata propter crimen, ſed propter contumaciam, non dicitur diffinitiua, ſed interlocutoria, & poteſt quandocūque purgata contumacia reuocari. Alex. Soc. & alij in l. j. §. hoc iudicium, num. 3. & 7. ſi quis iuſdic. non obtemp.
2 & † mulctæ in ea appoſitæ nō ſunt perpetuæ, ſeu irreuocabiles, ſed reuocabiles, imò durant ſolum durante contumacia. Felyn. Dec. & alij in c. delicta, num. 12. 17. 18. de
3 conſtitut. Ideo † priuatio beneficiorum ob contumaciam, ſeu ob non paritionem monitorij nō priuat, quia eſt reuocabilis, nam quandocunq; comparet etiam poſt collationem alteri factam, recuperat beneficia alteri collata. Achil. de abſolut. deciſ. vnica.

Non obſt. reſolutio in Roman. beneficiatus ſancti Petri, quia ibi licèt fuiſſet ille priuatus ob contumaciam,
4 tamen erat priuatus propter homicidium, & † ſic propter delictum in contumaciam ob non paritionem monitorij. Nam primo caſu ſententia eſt diffinitiua, & priuat irreuocabiliter, vt in illa Romana. Secundo vero caſu eſt interlocutoria, quia durat mulcta durante ſolum contumacia. Et ita euacuantur plura & fere omnia per Bernardinum adducta.

Non obſt. motus proprius Pij Quarti prohibens abſolutionem à crimine, & audientiam & appellationem,
5 quia † intelligitur à ſententijs, vel alijs diſpoſitionibus ſuper crimine, non autem ſuper contumacia, quia eſt odioſus & reſtringendus ex allegatis per Nobilium. Et quamuis forte ex ſtilo ſoleant peti commiſſiones in ſignatura contra d. motum proprium etiam in ſententijs latis in abſentem & contumacem, tamen forte hoc fit in ſententijs in abſentem & contumacem latis propter crimen, ſed non in latis ob nō paritionem monitorij, & ſic latis ob contumaciam.

Non obſt. Bal. in l. ita demum, col. fin. C. de procurat. Quia loquitur in eo, qui nō habetur ſimpliciter pro confeſſo, ſed ob cauſam reuocabilem ex ſola comparitione, vt eſt iſte prout dictum fuit.

Non obſtant verba prægnantia motus proprij denegantis, etiam ſi non ſit inquiſitus, quia eſt reſtrictus ſuper crimine, ſed ille nō appellat neque auditur ſuper crimine, ſed ſolū ſuper contumacia, quæ differt à crimine.

COTTÆ.

Toletan. penſionis. Lunæ, 28. Ianuarij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſiue executor debet eſſe certus de ſua iuriſdictione.*

Executor ad tranſlationem penſionit faciendam, an quilibet in dignitate eccleſiaſtica conſtitutus per Papam eſſe poſſit.

DECISIO LXIX.

RESolutum fuit pro nullitate tranſlationis penſio-
1 nis, ex quo † coram Archidiacono de Lideſma proexecutore electo, literæ Apoſtolicæ præſentatæ non fuiſſent, prout erat neceſſarium ad effectum, vt redderetur certus de ſua iuriſdictione, vt in his terminis habetur per Ferret. conſ. 85. Ant. Gallet. in tract. de oblig. in form. camer. tit. de proceſſ. nu. 5. Creſcent. deciſ. 298. cum alijs allegatis pro Domino Ioanne.

Neque obſtant teſtes examinati coram Prouiſore deponentes de facultate transferendi bo. me. Epiſcopo, & quòd literæ perquiſitæ repertæ non fuerunt, tum quia deciſ. Ægid. 150. col. 17. intelligit tunc id locum habere poſſe, vbi dictæ literæ poſt præſentationem fuiſſent de-
2 perditæ. Tum etiam, quia † in omnem euentum fuit per Dominos conſideratum, quòd dictus executor ex huiuſmodi teſtibus nõ potuit reddi certus de ſua iuriſdictione, quoniam in caſu iſto non fuit articulatum nec probatum, quòd quilibet in dignitate eccleſiaſtica conſtitutus per Papam fuiſſet deputatus executor ad huiuſmodi tranſlationem faciendam.

Reſeruatum tamen fuit vt videatur, an limitatio prætenſi periculi propter morã intret in caſu de quo agitur.

ROBVSTERII.

Iſpalen. beneficij. Lunæ, 14. Ianuarij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Scriptores Apoſtolici ex priuilegio ſunt etiam ſedis Apoſtolicæ notarij.*

2 *Qualitas vnius verbi dicitur intelligi & regulari ſecundum qualitatem alterius, ſi ambo in eadem oratione, & vnica determinatione ponuntur.*

3 *Scriptoria in perſonis ſcriptorum dicitur eſſe qualitas inductiua prothonotariatus.*

4 *Diſpoſitio ſeu qualitas relata ad præſens & futurum tempus non dicitur perſonalis.*

5 *Dignitas conceſſa alicui reſpectu officij, non autem perſonæ, non poteſt ab eo ſeparari.*

6 *Priuilegia conceſſa alicui ratione officij ipſius concedentis, durant etiam dimiſſo officio.*

7 *Conceſſio Principis interpretari debet, ne contineat abſurdum.*

8 *Participium præſentis & futuri temporis poſitum in priuilegijs, reſoluitur in relatiuum, & verbum eiuſdem generis.*

9 *Verba dubia debent interpretari etiam in materia ſtricta, ſecundum ſubiectam materiam.*

10 *Dignitas annexa officio remanet perſonæ etiam depoſito officio, ſed non exercitium.*

11 *Dignitas ſine officio ſeu veſtigia dignitatis, non ſufficiunt ad inducendum reſeruationem beneficiorum in curia.*

12 *Diſpoſitio vbi conſiderat habitum & actum, non ſufficit ſolus habitus.*

13 *Prothonotariatus eſt dignitas perpetua non annexa officio.*

14 *Qualitas permanens, & ſucceſſiua adiuncta verbo, dicitur eſſe perpetua, & non intelligi ſecundum tempus verbi: niſi aliter de mente concedentis appareat.*

15 *Cauſa ceſſante non ceſſat diſpoſitio aliquibus reliquijs remanentibus.*

16 *Cauſa ceſſante debet etiam ceſſare gratia ſeu ius qualificatum ex aliqua conditione, vel cauſa.*

17 *Beneficium Principis ob certam cauſam conceſſum reſtringitur ad illam.*

DECISIO LXX.

LEo Quintus & alij ſummi Pontificis conceſſerunt Scriptoribus Apoſtolicis plura priuilegia, & in
1 ſpecie, quòd † omnes & ſinguli ſcriptores tam præſentes, quàm futuri ſint ſui & ſedis Apoſtolicæ notarij. & in alio verſic. dicitur, ſcriptores omnes pro tempore exiſtentes fecit ſuos & ſedis Apoſtolicæ Notarios. Accidit quòd Petrus de Mixia qui erat ſcriptor Apoſtolicus, dimiſit officium ſcriptoriæ, & poſtea acquiſiuit beneficium de villa Martia. Iſpalen. dioc. tãdem per ipſius obitum vacauit beneficium huiuſmodi.

Reſoluerunt Domini die Lunæ, 14. Ianuarij, 1572. quòd Petrus propter dimiſſionem ſcriptoriæ Apoſtolicæ deſierat eſſe prothonotarius, & beneficium prædictũ
2 nõ erat ſedi Apoſtolicæ reſeruatum. Nam † in dicto priuilegio qualitas ſcriptoriæ qualificat prothonotariatũ, cùm ſint in eadem oratione & ab eodem verbo regãtur, Oldrad. conſ. 8. Soc. conſ. 27. num. 13. & 18. in 4. Dec. conſil. 92. col. fin. verſic. quinto in propoſito. Pariſ. conſ. 72. num. 35. vſque ad 40. in 4. Et eſt cauſa inductiua & conſeruatiua dignitatis prothonotariatus in perſonis ſcriptorum, qua cauſa ceſſante ſemper ceſſat diſpoſitio. Bal. in repet. l. a. col. 7. verſic. viſo vnde naſcatur, de iureiuran. Soc. conſ. 241. num. 7. verſic. nono comprobatur, in 2. Felyn. in c. quæ in eccleſiarum, num. 19. de conſtit. Tiraq. in tract. ceſſ. cauſ. limit. 35. Ideo priuilegium competens ratione alterius, ſi tollitur illud, tollitur & aliud. Bart. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum, col. 3. in princ. verſic. præterea poſito, de liber. & poſthum. Soci. conſ. 150. col. 7. nume. 17. verſic. ſexto confirmatur, in primo. Et vbi Princeps concedit aliquid reſpectu alicuius qualitatis, eatenus videtur concedere, quatenus durat illa qualitas. Cuman. & alij in d. l. ex facto, num. 3. de vulg. & pupil. Et quòd
3 † ſcriptoria ſit in perſonis ſcriptorum qualitas inductiua prothonotariatus, id deducitur ex coniectura mente diſponentis, à quo totum hoc pendet. l. a. §. inuito, & §. ſi quis à Principe, ne quid in loco publ. declarant Bald. in l. humanitatis, num. 18. C. de impub. & alijs ſubſtit. & conſ. 42. poſt princ. in 5. Ang. conſ. 34. ſub num. 8. & conſil. 159. col. 3. poſt prin. & fere per tot. Imo. in clem. & ſi ſpecialis, num. 14. de reſcript. Claud. in l. fin. nu. 47. & 61. de conſtit. Princ. Quæ veriſimilis intentio primo colligitur à cauſa propter quã fuit appoſita huiuſmodi qualitas: nam cauſa eſt, quæ regulat conditiones adiectas. Bal. in l. generaliter, num. 5. cum ſeq. C. de epiſc. & cler. Arc. in l. in ſubſtitutione, nu. 5. col. 3. de vulg. ſubſt. Corn. in l. ſi quis hæredem, num. 8. cum ſequen. & Dec. num. 5. C. de inſtit. & ſubſtit. Bal. in d. l. ſi quis hæredem, num. 2. Dec. conſ. 485. num. 5. & idem eſt in qualitatibus. Bar. & alij in l. ex facto, de vulg. ſubſtit. Sed cauſa, propter quã in prothonotariatu huiuſmodi eſt adiecta qualitas ſcriptoriæ, fuit non intuitu perſonarum, de quibus Papa
4 ibi nullam habebat notitiam, cum † referat ſe ad præſentes & futuras l. qui filiabus, & ibi not. de legat. j. cum alijs per Soc. conſ. 73. num. 20. in fi. lib. 4. Sed contemplatione officij, vt officium ipſum ſcriptoriæ haberet hanc dignitatẽ, & plures gratias & prærogatiuas, quibus mediantibus efficeretur melioris conditionis. Nam cum prothonotariatus ſit dignitas l. eos. & ibi Ioan. de Plat. & Iac. Rebuff. in princ. C. de excuſat. muner. idem Plat. in l. 2. uni. C. de primi. lib. 12. Sarmen. in procem. regul. q. j.

Caſſan.

Caſſan. in cathal. glor. mund. par. 4. conſiderat. 29. voluit
concedens, vt prothonotariatus huiuſmodi ſtaret, non
de per ſe principaliter, ſed conſecutiuè & acceſſoriè ad
officium ſcriptoriæ, & illi eſſet annexus, ex annot. per In-
nocen. in c. de multa, col. fin. ante fin. de præben. Ioan. de
Plat. in l. cum legem, poſt prin. C. de dignit. lib. 12. Soc. &
alij in rub. de leg. j. Pet. de Peruſ. in tract. de vnio. cap. j.
Caccialup. in eodem tract. artic. 10. quæ cauſa licèt non
ſit expreſſa, tamen cum hæc ſola præſumi & coniectura-
ri poſſit, ſecundum hanc diſpoſitio debet regulari. Cur.
ſen. conſ. 80. col. 2. poſt med. Dec. in c. ſuggeſtum, num. 2.
de appellat. vbi teſtatur de communi. Soc. iun. conſ. pri-
mo, num. 53. in primo. Vnde cùm iſta cauſa influat in
ipſam rem principaliter, & non in perſonas, dignitas ap-
paret quòd fuit cauſa inductiua & conſeruatiua, & eſt
realis, ac ſequitur ſuam cauſam, & ipſum officium. Gloſ.
Bal. Ioan. de Plat. & Iac. Rebuff. in l. tuendorum. C. de ex-
5 cuſat. muner. lib. 10. à † quo non poteſt ſeparari ex inten
tione concedentis. Bal. in l. ſi prædium, num. 4. ante fin.
C. de ædil. actio. & alij per Aym. conſ. 170. num. 6. ideo
dimiſſo officio ſcriptoriæ extinguitur & finitur illa di-
gnitas in perſona dimittentis, qui remanet vt priuatus,
& dignitas tranſit ad alium cum officio, quia plures eo-
dem tẽpore non poſſunt eãdem rem habere. l. ſi vt certo.
§. ſi duob. vehiculum. & ita not. gl. & Io. de Plat. in l. j. & 2.
in prin. C. de præfec. prætor. lib. 12. idem Plat. in d. l. eam
legem, poſt prin. C. de excuſ. muner. lib. 10. & in l. j. & 2.
vbi etiam Iac. Rebuff. circa med. de præpoſit. ſacri cubi-
cul. lib. 12. & alij paſſim.

Secundò deducitur hæc veriſimilis mens ex eiſdem
6 facultatibus, in quibus vbi concedens voluit, quòd † pri-
uilegia durarẽt dimiſſo officio, id expreſſe dixit, vt patet
in facultate teſtandi, quam dixit expreſſe velle durare
etiam dimiſſo officio: & in prærogatiua circa beneficia,
vt duret in nominato per ſcriptorem etiam dimiſſo offi-
cio, quouſque ſequatur effectus nominationis, ſequitur
etiam vt in alijs caſibus, qui de iure communi & ordina-
rio non erant comprehenſi, voluerit clare denegare. l. cũ
prætor. de indic. l. maritus. C. de procurat. l. vatica. §. ſi pau
tem ad. C. de caduc. tollen. c. ad audientiam. de decim. de-
clarant Dec. conſ. 99. col. fi. verſic. tertio non obſtat. Rui.
conſ. 157. num. 8. cum ſeq. lib. j. Ant. Gabriel. de regaus.
concluſ. 8. num. 9.

7 Tertio, quia † Principis conceſſio interpretari debet,
ne contineat abſurdũ, aut aliquid quod à ſapiẽtibus re-
prehendi poſſit. d. l. ex facto. & ibi Cuma. & alij, de vulg.
& pupil. cum alijs per Aym. conſ. 3. fere per tot. Sed ſi ali-
ter diceremus, ex vnico officio ſcriptoriæ poſſent oriri
infiniti prothonotarij, qui poſſent vti tantis prærogati-
uis ibi conceſſis. quòd eſſet abſurdum, & contra veriſi-
milem mentem concedentis, tum quia infinitas eſt eui-
tanda. l. qui bona. §. fin. & ibi not. de dam. infec. l. boues.
§. hoc ſermone, de verb. ſignific. cum alijs per Alex. con-
ſil. 16. num. 9. in quarto. & in Referẽdarijs. Abb. in cap. j.
num. 4. de priuileg. & in Prothonotarijs Caſſan. in catha
log. glor. mund. parte 4. conſiderat. 29. ante fin. vbi quod
propter infinitatem vileſcunt hæ dignitates. Tum etiã
quia eodem tempore plures haberent eandem dignita-
tem ex eodem fonte prouenientem contra iuris diſpo-
ſitionem. Imo. Alex. & alij per Ruin. conſ. 29. nu. 13. in j.

Quartò, ex alijs verbis eiuſdem priuilegij id colligi-
8 tur ponderando † participium, præſentes & futuros, &
pro tẽpore exiſtentes, qđ reſoluitur in relatiuum, & ver-
bum eiuſdem temporis. gloſ. in clem. j. in verbo, dignita-
tes, de præben. Bart. in l. Centurio, num. 28. in fine. & ibi
not. alij, de vulg. & pupil. & facit conditionem & inducit
qualitatem rei diſpoſitæ. Bar. & alij in l. j. de cond. & de-
monſt. ideſt facit prothonotarios illos, qui in futurum
erunt ſcriptores, & ſic non ſatis eſſe quod aliquo mo-
mentó ſcriptor exiſtat, ſed debet permanere toto tem-
pore importato per participium in futurum, erunt, ſeu
extiterint ſcriptores. Bard. d. l. ex facto, num. 2. in fine. &
ibi etiam Cuma. num. 15. de vulg. & pupil. idem Bart. in
l. præcipimus. §. ſane, de appel. & Imo. in d. clem. & ſi prin
cipalis, num. 14.

Quintò, quando verba eſſent dubia, deberent trahi
9 ad iſtum ſenſum, quia † intelliguntur ſecundum ſubie-
ctam materiam, vt deſeruiant menti etiam in materia in
qua ſtricta fit interpretatio. l. inſulam, de præſcript. verb.
cum alijs per Curt. ſen. conſ. 40. num. 13. Alex. conſ. 29.
num. 4. & ibi addit. lib. 2. Caſſan. conſ. 11. num. 57. cum
ſeq. Et quia qualitas ſcriptoriæ eſt ſucceſſiua, non aũt mo
mentanea, nã officium ſcriptorum reputatur perpetuũ,
cũ illis concedatur ad vitam & beneplacitum ipſorũ. gl.
in l. 2. pro ſoc. Ioan. de Plat. in l. eam legem, in fi. C. de ex-
cuſ. muner. lib. 10. Dec. conſ. 204. per tot. Et in ſimili de
iuriſdictione, vt ſit quid ſucceſſiuum, & non momenta-
neum, conſiderat Bal. in l. generaliter, num. 7. circa med.
C. de epiſ. & cler. & idem in canonicatu; Dec. poſt alios in
c. quoniam Abbas, num. 6. circa med. de offic. deleg. & in
ſpecie Corn. in d. l. ſi quis hæredem. C. de inſtit. & ſubſt.
Tiraq. ceſſ. cauſ. limit. 4. num. 24. Vnde cum ſit qualitas
ſucceſſiua, in dubio præſumitur, quòd fuerit à diſponen
te aſſumpta pro cauſa eſſendi & permanendi, vt eatenus
ſit Prothonotarius, quatenus in eo durat qualitas ſcri-
ptoriæ. Imo. in clem. & ſi principalis, num. 14. verſic. ſi ve
ro non appareat, & verſic. quandoque eſt dubium, de re-
ſcript. Nam in dubio attendi debet qualitas, ſub qua fit
diſpoſitio, quia tunc valet argumentum de tanquam, &
à nomine officij dignitatis, vel appellatini, & à præſup-
poſitis, cum talia ſint ſubiecta, qualia prædicata demon-
ſtrant. Signorol. conſ. 37. in 3. dub. & in conſ. 68. Alciat.
tom. j. lib. 2. conſ. 3. num. 21. cum ſeq. Euerad. in loc. ab
effect. eorũ quę ſimul requiruntur 36. & dicitur tanquã.
79. & de nomine officij 81. & faciunt not. in c. quoniam
Abbas, de off. deleg. & in l. mancipia. C. de ſer. fugit. Dec.
in l. j. num. 14. C. de eden.

Neque obſt. contra prædicta, quòd gloſ. & Io. de Plat.
in l. eos. C. de excuſ. muner. poſt Bart. Salyc. & alios in l. j.
10 C. de aduoc. diuer. ind. quòd † poſt depoſitum officium
habens dignitatem annexam ille remaneat in dignitate.
Quoniam in d. l. j. ex ſpeciali priuilegio decorantur no-
ua dignitate, non autem remanet prima: alij verò qui nõ
habent huiuſmodi priuilegium, plerunque in memoriã
antiquæ dignitatis, retinent reliquias & veſtigia quædã,
hoc eſt nomen, ſeu honorem & prælationem honoris
cum priuilegijs immunitatis tertio non nociuis, ſine ali
quo exercitio præcedentis dignitatis. Io. de Plat. in d. l. j.
& 2. C. de præfect. prætor. & in l. j. vbi Iac. Rebuff. de præ-
poſ. ſacr. cubicul. lib. 12. & idem Plat. in l. j. C. de quæſtor.
& mag. offic. & in d. l. j. nume. 4. C. de primic. & ſecun-
dicer. lib. 10. Guid. Pap. q. 377. Tiraq. ceſſ. cauſ. limit. 15.
& 16. quæ veſtigia faciunt ipſum honorarium & com-
pendiarium tantum. l. 2. C. vt dignit. ord. ſeruet. Taliter
quod licet eodem tempore quis non poſſit habere iſtud
compendium cum alia dignitate, quoniam non habeat
plures dignitates, d. l. j. & ibi Plat. num. 3. C. de primic. &
ſecundicer. & in l. 4. C. de præpoſ. ſacr. ſcrin. Quod tamen
compendium ceſſat omnino, vbi quis pretio aut ſuffra-
gio aliquo adeptus eſt huiuſmodi officium cum digni-
tate, prout ipſi ſcriptores Apoſtolici, tunc enim dimiſſo
officio ceſſat & dignitas & omnes reliquiæ, ita quod nõ
remaneant veſtigia aliqua. l. vniuerſi. & ibi Bart. Ioan. de
Plat. & Iacob. Rebuff. de leg. lib. 10. idem Plat. in d. l. eos,
num. 1.

num. 1. & in l. eam legem, ante finem. C. de excuſat. mu-
ner. Roland. à Valle conſilio ſexageſimoſexto, nume-
ro quadrageſimoſeptimo, libro primo. Nam plus me-
retur qui virtute propria acquirit dignitatem, quàm
qui pretio vel ſuffragio aliquo illam adeptus eſt. l. pri-
ma & ſecunda, de offic. proconſul. Bartol. in l. quod
principi, de legat. ſecundo. Natta conſilio 163. nume-
ro 14. & conſilio 129. numero octauo. Ideo vidua reti-
net dignitatem nobilitatis quam propter maritum ac-
quiſiuerat. l. filij. §. vidua, ad municip. Ioan. de Platea in
l. mulieres, numero primo, de dignit. lib. 12. Et tamen
nobilis propter feudum ſi ſuffragio acquiſiuit, & vendit
illud, nihil retinet, ſed deſinit eſſe nobilis. Iſern. in cap.
primo, in fine princ. de capi. qui cur. vendit. Tiraquel. de
nobilit. cap. ſeptimo, in fine. Vnde apparet, quòd iſti ſcri-
ptores poſt depoſitum officium ſcriptoriæ, de iure non
retinent dignitatem, nec veſtigia aliqua. Et quate-
nus retinerent reliquias illas, de quibus ſupra; quas, vt
11 fuit dictum, non retinent, nihilominus † veſtigia hæc
ſine dubio non ſufficerent ad inducendum reſeruatio-
nem beneficiorum huiuſmodi. Nam extrauagans ad re-
gimen. & declaratiua Pauli Tertij; & regula prima re-
ſeruatoria, exorbitauit à iure communi, quia ſaltem
in aliquo limitat ius commune. Corn. conſilio 174. co-
lumna ſecunda, ante medium, libro quarto. Crot. in
l. omnes populi, numero 521. verſiculo, pro complemen-
to, de iuſtit. & iure. Ideo contra ordinarium & promiſ-
ſum ab eo ſunt ſtrictè intelligenda. gloſ. & alij in cap.
præſenti, de offic. legat. in ſexto. Geminia. conſilio 136.
numero duodecimo. Caſſan. dicto conſil. 41. numero
tertio. Et cùm reſeruent beneficia officialium, videli-
cet prothonotariorum, & ſic præſupponunt has duas
qualitates, ſcilicet officij & dignitatis, ſunt verè, propriè,
plenè, & cum effectu intelligenda, non autem impro-
priè & ſemiplenè. l. prima. §. primo. & ibi Iaſ. Claud. Dec.
& alij, quod quiſque iur. Iaſ. conſilio 158. numero ſex-
to. & ſine præſuppoſito officij. gloſ. Salyc. & alij in dicta
l. mancipia. C. de ſeru. fugit. Dec. in l. prima, numero de-
cimoquarto. C. de eden. & in pluribus eius conſil. Præ-
ſertim vbi adeſt diuerſa ratio. Alexand. in l. ait Prætor,
columna prima, in principio, de iureiuran. Dec. in cap.
12 ſecundo requiris, de appel. prout hic. Nam † vbi diſpo-
ſitio conſiderat habitum, & actum, ſufficit ſolus habi-
tus. Bald. in proœm. ff. poſt princip. Abb. in dicto cap. de
multa, numero 24. de præben. Gloſ. & Gemin. Franciſ. &
alij in cap. licet, de electio. libro ſexto. Merito reliquiæ
illæ quando remanerent, non ſufficerent ad effectum de
quo agitur.
13 Non obſtat, quòd dicebatur, quòd † Prothonotaria-
tus eſt dignitas perpetua, quæ ſemel acquiſita non ceſ-
ſat etiam dimiſſo ipſo officio, dicta l. cos. l. maximā rem.
l. eam legem. C. de excuſat. muner. Quoniam id ſatis ex
proximè adductis ſublatum fuit, vt non procedat in di-
gnitate reali annexa ipſi officio, & quæ ſequitur ſuā cau-
ſam, vt in ſcriptoribus iſtis qui pretio & ſuffragio con-
ſecuti fuerunt hanc dignitatem, non remanent veſti-
gia aliqua, quæ tamen ſi remanerent, non ſufficiunt ad
reſeruationem beneficiorum, vt deductum fuit.

Neque etiam obſtat, quòd qualitas adiuncta verbo
intelligitur ſecundum tempus verbi. l. in delictis. §. ſi ex-
traneus, de noxal. cum alijs per Dec. conſilio 14. & ſic
ſufficiat quod qualitas ſcriptoriæ adfuerit ab initio, li-
cet non durauerit, vt in eo qui ſemel habuit duodecim
filios, & pluribus alijs exemplis. Ioan. Andr. in cap. de-
cet, numero ſecundo. & ibi Franciſ. & alij. de regul. iur.
in ſexto. Anan. conſilio 105. Roman. conſilio 179. & ibi
Add. Socin. Iaſ. & alij in l. ſciendum, §. ſi fundum, qui
ſatiſdare cogant. Dec. dicto conſilio vigeſimoquarto.
Roland. à Valle qui plures cumulat atteſtantes de com-
muni, conſilio 52. numero 45. cum pluribus ſequen. li-
bro ſecundo.

Quia id verum eſt, vbi qualitas adiuncta verbo eſt
momentanea, vel eſt requiſita certo & limitato tem-
pore; tunc enim ſufficit quòd ſemel extiterit de illo
tempore verbi, vt in dictis exemplis proximè addu-
ctis, vt declarant Bald. & alij in dicta l. ſi quis hære-
dem. C. de inſtitutio. & in dicta l. humanitatis. C. de
impuber. Imola in dicta clementina, & ſi principa-
14 lis. Secus † verò vbi qualitas habet tractum ſucceſſi-
uum, & permanentem, & conſtat de mente con-
cedentis, quòd qualitas debeat durare, vt hic: tunc
enim non ſufficit ſemel conditionem extitiſſe, ſed de-
bet durare.
15 Non obſtat, quòd † vbi remanent reliquiæ aliquæ,
tunc ceſſante cauſa non ceſſat diſpoſitio. Ioan. And. Fran
ciſ. & alij in dicta reg. decet, de regulis iuris, libro ſexto.
Anan. dicto conſilio 105. ante finem. Dec. in dicto cap.
ceſſante, numero quarto, de appellat. Quoniam id ve-
rum eſt in caſibus à iure expreſſis, vt benè conſiderat
Tiraquel. in dicto tracta. ceſſ. cauſ. limit. decimaſexta, in
fine. de quibus non eſt iſte, de quo agimus, immo ex-
preſsè requiritur ſtatutum, vt non duret dignitas, ſed
priuilegia & veſtigia aliqua, & in eis quòd ſuffragio ali-
quo adepti ſunt dignitatem, ceſſant omnia, vt dictum
eſt. Præterea illud procedit vbi diſpoſitio eſt indu-
cta cum cauſa momentanea, aut requiſita certo & li-
mitato tempore: ſed non vbi eſt inducta cum cauſa
ſucceſſiua, & permanente; tunc enim ceſſante cauſa
inductiua, & conſeruatiua diſpoſitionis, ceſſat ipſa di-
ſpoſitio, licet remaneant reliquiæ, vt ſupra dedu-
ctum fuit.

Non obſtat, quòd ceſſante cauſa, non debet ceſ-
16 ſare † gratia creationis prothonotariatus, quæ ſemel
habuit ſuam perfectionem, & tranſtulit plenum ius
in acquirentem. l. finali, in principio, vnde liberi. cum
alijs per Bartol. in l. ſecunda. §. finali, circa finem, de do-
natio. & Decius in capitulo, cum ceſſante, numero ter-
tio, de appellatio. Quia verum eſt, vbi fuit gratia
& ius illi ſimpliciter quæſitum: at ſecus vbi gratia &
ius fuit qualificata ex aliqua conditione vel cauſa, vt
hic. Tunc enim res illa tranſit cum ſua cauſa, & non
recipit perfectionem, nec acquirit ius, niſi cum ſua
qualitate & cauſa. Bartol. & alij per Iaſon. in lege, qui
Romæ. §. Flauius, columna prima & ſecunda, de ver-
borum obligatio. Caſtrenſis in l. priuilegia. C. de ſa-
croſanctis eccleſijs. Decius in capitulo, eccleſia ſanctæ
Mariæ, columna vigeſima, numero quinquageſimoter-
tio, poſt medium, verſiculo, ſecundus caſus eſt, de con-
ſtitutio. & in capitulo, nouit, columna ſeptima, nu-
mero decimotertio, in fine, verſiculo, ſed contra, de
iudicijs.

Non obſtat, quòd in iſtis priuilegijs Principum ſit
facienda latiſſima interpretatio. l. finali, de conſtitutio.
17 Princ. Quoniam † non procedit, quando ſunt con-
ceſſa propter certam cauſam: nam tunc reſtringun-
tur propter illam cauſam, cum non poſſit fieri in-
terpretatio quæ ex verbis non concipitur. latè poſt
alios Claud. de Seyſel. in dicta l. finali, numero quin-
quageſimooctauo, & 61.

Non obſtat, quòd Prothonotariatus ſit dignior
ſcriptoria. Quoniam non ideo ſtat de per ſe in caſu
iſto, ſed requiritur ſuum principale, licèt illud ſit
minus dignum. vt in l. cum principali, vbi Moderni.
de regul. iur. Hippol. ſingul. 17.

Quatenus verò in contrarium allegatur ſtilus Curiæ, dixerunt Domini de eo alias agendum, an probetur, nec ne.

ROBVSTERII.

Auinionen. pecuniaria. Die 21. Octobris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Indefinita in teſte non æquipollet vniuerſali, niſi poſita ſit dictio, exceptis.*

2 *Hæres poſſidens aliqua bona ſpectantia ad alium cohæredem, poteſt conueniri inſolidum.*

3 *Confeſſio præiudicat confitenti ita quòd non admittitur probatio in contrarium.*

4 *Hæres creditor hæreditatis poteſt ſine dolo, & fraude eligendo rem ſibi ſatisfacere.*

5 *Poſſeſſor in materia diuidua non poteſt in totum conueniri.*

DECISIO LXXI.

Diuiſa fuit propoſita difficultas in plures partes, nonnullæ reſpicientes factum, nonnullæ verò ius. Prima quoad factum, an probetur, Mariam poſſediſſe omnia bona Ioan. Baptiſtæ. Secunda, an probetur, quòd Ludouicus cohæres Mariæ eſſet creditor Ioannis Baptiſtæ defuncti in eadem vel maiori parte Ioan. Baptiſtæ per ipſum Ludouicum alienatorum. Tertia quoad ius, an Ludouicus potuerit ſibi ſoluere. Quarta, an Maria potuerit in ſolidum conueniri, & condemnari. Quinta, an ſententiæ in Rota latæ ſint in totum, vel pro parte tantum reuocandæ.

Quoad primam inclinabant Domini, quòd ex deductis ſatis conſtaret de poſſeſſione Mariæ omnium bonorum Ioan. Baptiſtæ ex ſecundo teſte, alias quinto, ſuper 50. vbi de viſu, quòd Maria cõtinuauit poſſeſſionem bonorum mobilium & immobilium concernentiũ hæreditatem Ioan. Baptiſtæ, qui licèt videatur indefinitè deponere, & indefinita in teſte non æquipolleat vniuer-
1 ſali, tamen, † quia dicit, concernentium hæreditatẽ Io. Baptiſtæ, & quia ſubiungit, exceptis, in non exceptuatis firmat regulam. & ex quinto alias nono, ſuper 51. & 52. dum dicit, dicta bona, & ſic per relationem cõſtat, quòd loquitur de omnibus bonis. Felyn. in c. auditis, num. 24. prope fin. de præſcript. Soci. in l. ſi quis cum totum, nu. 4. de excep. rei iud. & ex 16. 17. & 18. alias 1. 5. 6. & vltimo loco examinatis coram Auditore Rotæ Auinionen. ſuper 52. vbi quòd Maria percipiebat omnes fructus bonorum d. Ioan. Baptiſtæ. Nam ex illa vniuerſali, omnes fructus, ex his quæ ſubijciunt teſtes coadiuuando & nõ cauillando eorum dicta, videbatur Dominis eſſe intelligendum de fructibus omnium bonorum.

Nec obſt. quòd teſtes dicant fuiſſe diuiſa bona mobilia, quia dicebant, quòd ſicut verum eſt, quando hæres poſſidet omnia bona, poteſt cõueniri inſolidum de quo
2 agitur inferius, idem † erit quando poſſidet tot bona ſpectantia ad alium cohæredem quæ ſufficiant ad huiuſmodi ſatiſfactionem, ſic applicatur tex. in l. 3. §. hæres cum. & materia quam tract. Bart. in l. 4. §. Cato, in 3. oppoſ. & in l. ſtipulationes non diuiduntur, in 8. oppoſ. Pręterea † confeſſio Mariæ & Ludouici, de qua in inuentario, plene probat contra ipſos: imò dicebant quod non admittitur contra illam probatio in contrarium, ex l. fi. C. arbit. tutel. cum ibi not. per Dec. conſil. 60. numero 2. Nam ſi de inuentario aliquid detrahendum eſt, id fieri debet, non propria auctoritate, ſed coram iudice, citatis creditoribus & legatarijs, Bal. in auth. ſed cum teſtator, num. 40. C. ad l. Falcid. Ang. in l. 3. §. hęc ſtipulatio, nu. 13. ſi cui pluſquam per leg. Ideo cùm ex inuentario appareat, quòd bona mobilia pertinebant etiam ad hæredes fratrum defunctorum, quibus etiam ſucceſſerat Ludouicus, ex hoc non probatur, quòd bona huiuſmodi mobilia nõ potuerint eſſe ex illis: & propterea ſecũdus aliàs quintus teſtis attẽte dicit, excepta parte mobilium, quã potuit habuiſſe Ludouicus. Nec mouebat Dominos, ꝙ teſtis dicit, quòd hæc diuiſio facta fuit poſt obitum Io. Baptiſtæ, quia, hoc nõ obſtante, potuit eſſe de bonis pertinentibus ad hæredes fratrum, & quamuis vnus teſtis deponat de valore, dicebant ꝙ res eſt modici momenti.

Non obſtant alienationes, quia dicebat, quòd ſi conſtat de credito Ludouici, potuit ipſe ſibi ſoluere eligẽdo rem in qua velit ſibi ſatisfacere, vt ſtatim dicetur.

Quoad ſecundam credebant Domini ſatis conſtare de credito Ludouici ex inſtrumento tranſactionis, & de mandato Ludouici dicebant ſufficienter apparere ex confeſſione Ioan. Baptiſtæ, quæ reuocari non poteſt, niſi docto de errore, vt in eademmet exemplo allegata deciſ. Afflict. 133.

4 Circa tertiam etiam tenebant, quòd † ſi Ludouicus verè erat creditor, prout exiſtimabant eſſe, potuit ceſſante omni dolo & fraude eligere rem, & in ea ſibi ſatiſfacere, ex Bald. in l. fin. §. in computatione, num. 4. C. de iure deliberan. Afflict. deciſ. 13. num. 14. cum ſeq. & fuit dictum in Romana de Incoronatis coram R. P. D. Cotta.

Neque obſtant notata in l. debitori. C. de pact. Quia intelligunt eam, quando ille ſibi ſoluendo præiudicat creditoribus, vt poſſit de ea perpetuo diſponere, vt ibi Bald. & Iaſ. ſed illis non reclamantibus, ſecus, maximè, quia in omnibus illis alienationibus erant comprehenſæ quædam ratæ partes pertinentes ad hæredes aliorum fratrum.

Quoad quartam quibuſdam faciebat difficultatem, quia ſumus in obligatione principali tantum, & in ma-
5 teria diuidua: tũc † enim licet vnus poſſideat, tamen regulariter non poteſt in totum conueniri. Alciat. in dicto §. Cato, numero 49. cum ſequen. per tex. in l. ſi duo. depoſiti. & comprobabantur hæc ex notatis ibi per Rip. numero 24. vbi quod illud ſit ratione inſeparabilitatis, & mouetur per tex. in l. 3. §. hæres, de commod. ibi, totæ rei. ex quo apparet, quòd de re quapiam, non autem de ſumma loquitur. facit etiam Salyc. & Fulgoſ. in l. ſecunda, numero 13. de hæred. actio. Sed dicebant alij, quòd hæc materia videtur pendere ab obligatione, rem dari, & rem reſtitui, an ſit diuidua vel indiuidua, quæ non facit ad propoſitum in hac materia. Et licet etiam Eman. Conſt. in dicto §. Cato. opponat not. per Bart. in l. ſi cum doté. §. tranſgrediamur, ſoluto matrimonio. Si pater & filius confeſſi fuerint recepiſſe dotem, & quòd pecunia ad vnum peruenerit, non poteſt conuenire illum, ſed deberet conuenire ambos, per l. reos. §. cum in tabulis, de duobus reis. Dicebant quòd non facit ad propoſitum, quia non agitur ibi ex obligatione hæreditaria: item hic non agitur de repetitione, ſed de petitione. Quibuſdam verò placebat doctrina Salyc. & alia hic per informantes Andreæ allegata, ex quo ſumus in actione bonæ fidei, quæ habet diuerſas regulas, vt per Salyc. in d. l. pro hæreditarijs. ibi, idem in obligatione certæ ſummæ. Tamen Dominis viſum fuit, quòd res ex alio capite non videtur habere difficultatem inſpecto inſtrumẽto declarationis Ludouici, quod fuit productũ corã me: nam dicebant Dñi, huiuſmodi declarationẽ habere vim ceſſionis in fauorẽ Andreæ. Nam Doct. in d. §. Cato,

in

In 3.oppoſ. Bart.faciuot difficultatem, quòd actio non poteſt tranſire io alium ſine ceſſione: & ita videtur in iſto caſu, quia cum actio non poſſit tranſire io alium, niſi mediante ceſſione, in neceſſariam conſequentiam declaratio de qua in dicto inſtrumento, habebat vim ceſſionis: & ſic ex iure ceſſo à cohærede contra Mariam potuit agere Andreas inſolidum contra Mariam, quæ poſſidebat omnia bona hæreditaria Ioan. Baptiſtæ.

Ad ſecundam difficultatem, an in toto ſint reuocandæ ſententiæ in Rota latæ, dicebant non eſſe neceſſarium reſpondere, ſi præmiſſa ſubſiſtuot de plurib. Pau. de Caſt. in l. prima. C. ſi aduerſ. vendit. cum alijs addoctis per informantes, maximè in ſumma diuiſibili. Si tamen hæredes Mariæ voluerint in aliquo ex præmiſſis audiri, poteruot, quia propter multitudinem ſcripturarum, & quando materia non potuit perfectè diſcuti.

ROBVSTERII.

Bononien. fideicommiſſi de Berois. Die Mercurij, 5. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Proximitas grauati eſt attendenda, ſecundum magis communem. & num. 3.*
2 *Doctoribus iunioribus atteſtantibus de communi magis credendum eſt.*
4 *Coniecturæ ex quibus proximitas grauati inſpicienda eſt.*
5 *Prohibitio alienationis facta cauſa conſeruandi bona in agnatione ſemper & in perpetuum, extenditur in infinitum.*
6 *Honeſtas, & dignitas familiarum ex diuitijs conſeruatur.*
7 *Iudex in dubio pro paupere pronunciare debet.*

DECISIO LXXII.

Difficultas propoſita fuit diuiſa io tres partes. Prima, quænam ſit magis communis opinio in hoc, an ſit attendenda proximitas teſtatoris, vel grauati. Secunda, quæ ſit verior opinio. Tertia, an in caſu de quo agitur, poſſit voluntas teſtatoris ex aliquibus coniecturis colligi.

Quoad primam non defuerunt ex Dominis, qui diligenter deduxerunt magis communem opinionem eſ-
1 ſe, quòd † proximitas grauati ſit attendenda, præſertim iuxta terminos teſtamenti q. Petri Franciſci de Bernijs, de cuius fideicommiſſo agitur, vt patet ex numero Doc. cumulatorum per informantes Ioan. Thomaſij, & vltra illos addebant Aymon. conſi. 67. numero 5. verſic. & in terminis. Ferdinan. Tiennen. cuius formalia fundamenta refert & ſequitur Marzar. conſil. primo, artic. 10. in fine, & car. 11. Menoch. in conſil. pro Triuultijs, numero 321. Hieron. Torniel. io quoddam conſil. cui ſe ſubſcripſit Port. vt io conſi. 122. idem Port. late conſi. 121. per tot. & in conſil. 123. idem Torniel. in l. hæredes mei. §. cum ita, numero 81. cum ſequen. ad Trebel. & Tanc. ibidem refert plures tam pro iſta parte, quàm pro alia, num. 118. Tob. Non. conſi. 41. numero 28. & 29. Bolog. in dicta l. hæredes mei. §. cum ita, numero 162. & illi etiam referunt Burſar. & Cartu. in conſil. ſuis. Et hanc ſententiam magis communem dicit Gozad. conſi. 4. ſub numero 31. verſic. ad ſextum vero. Et communem omnium Doct. fatetur Soc. iun. conſil. 129. ſub numero 56. libro primo. communem aſſerit Beroio cap. in præſentia, numero 413. de probatio. communem fatetur Roland. conſil. 110. numero ſecundo, libro primo. communem & receptiſſimam apud Modernos dicit Alciat. conſil. 32. numero 8. libro quarto, tom. 3. Idem Alciat. in l. pronunciatio. §. familiæ, numero 26. ff. de verborum ſignific. inquit receptiorem apud recentiores, & magis communem teſtatur Menoch. d. conſil. pro Triuult. numero 311. veriorem & magis communem aſſeuerat Iul. Clar. §. teſtamentum, quæſt. 76. ſub reg. 6. verſic. ſed hic occurrit. Veriorem & magis communem ſcribit Marzar. in epit. 2. quæſt. 35. in fine, & idem Marzar. conſil. primo, fol. 11. verſic. & quamquam quidam inquit. Frequentiori calculo approbatam & vſu receptam communem concluſionem, & ab ea recedendum non eſſe firmat Port. dicto conſi. 122. numero 6. & rurſus conſi. 123. aſſeuerat omnibus hinc inde bene conſideratis ſibi aliàs placuiſſe & nunc etiam placere hanc opinionem tanquam veram & communem.

Et licet adſint etiam in contrarium plures atteſtationes de communi & magis communi opinione, vt de-
2 ducunt informantes partis aduerſæ, tamen † magis ſtandum eſt atteſtationibus præfatis, tanquàm factis à iunioribus & recentioribus, vt tradit Grat. conſil. 88. numero ſecundo, libro ſecundo. Hercul. in tracta. de proban. negat. numero 302. ante finem. Coraſ. io tracta. de commun. opin. libro primo, tit. 7. numero 10. Et aliqui ex Dominis vt clarius oſtenderent, quòd in terminis huius teſtamenti iſta eſt communis opinio, diſtinguebant plures caſus. Primus, quando eſt locus fideicommiſſo propter contrauentionem, quia alienauit grauatus, & io iſto caſu loquuntur plures allegati in §. diuus. & aduertit Peregrin. deciſ. alleg. cuius copia datur. & iſte non eſt caſus noſter & habet particulares rationes. Secundus eſt, quando teſtator vocauit proximiores, & in dubio forte intelligitur de ſuis, & in iſtis terminis loquuntur etiam plures, qui etiam non eſt caſus noſter, & habet in ſe particularem rationem. Tertius, quando vocauit agnatos ſuos, vel illos de ſua familia, & in iſtis terminis loquuntur etiam plures exemplo allegati, prout diligenter aduertit Port. dicto conſil. 122. vbi enumerat Doctores qui loquuntur in iſtis caſibus, nec iſte eſt caſus noſter. Quartus, quando teſtator non vocat agnatos ſuos, neque proximiores, ſed familiam de Beroijs, & quidem per verba de futuro, prout eſt caſus noſter, & in iſto caſu intelligitur vocatus proximior grauato, & teſtator cenſetur permiſiſſe eſſe locum ſucceſſioni ab inteſtato, & voluiſſe cum iure communi ſe conformare. Nam teſtator voluit, quòd perpetuò eſſet in familia de Berois, & ſic prout ius diſponit in ſucceſſionibus, ab inteſtato.

Quoad ſecundam, dicebant veriorem eſſe hanc ean-
3 dem ſententiam ad fauorem grauati, † tum ex iuribus, rationibus & argumentis latè adductis à Soci. io pluribus eius conſil. à Soc. iun. dicto conſil. 126. per tot. Marzar. dicto conſil. primo. & Port. dicto conſil. 121. per tot. Torniel. in dicto §. cum ita, numero 81. cum ſequen. qui Doct. late oſtendunt veritatem huius opinionis, & reſpondent omnibus iuribus, rationibus & argumentis partis contrariæ, & atteſtantur hanc eſſe cõem & magis communem & receptiſſimam opinionem, dicunt etiam eſſe veram veriorem & veriſſimam. Accedit etiã quod pro hac opinione ita alias iudicatum fuit Senis & Florentiæ, vt teſtatur Soci. conſil. 249. num. 21. verſic. decimo ſecundum. & pro eadem opinione io Rota Florentina iudicatum fuiſſe aſſerit Marzar. dicta quæſtio. 35. in fine. & ita etiam alias Rot. in hanc ſententiam inclinauit.

4 Quantum ad tertiam, ex † pluribus coniecturis pro-

ximitatem grauati inſpiciendam eſſe, concludebant
plures ex Dominis in caſu iſto. Prima eſt, quia teſtator
fratribus ſibi in gradu proximioribus prætulit Anto-
nium filium ex fratre, & ſic in gradu remotiorem. Vn-
de ſi teſtator habuiſſet rationem proximitatis perſo-
næ ſuæ, vtique vocaſſet fratres & patrem Antonij, cum
ipſi ſint ei in gradu proximiores, & hæc coniectura con
ſideratur in terminis à Port. dicto conſilio 121. nume-
ro 21. in fine.

Secunda coniectura eſt, quòd fratres teſtatoris fue-
runt ſimpliciter excluſi, ergo ſemper remanent excluſi.
ad tradita per Bart. in l. fin. §. fin. ad Tertul. cum infinitis
cumulatis per Gabriel. lib. 6. de ſtatu. concluſ. 4. in prin-
cipio. & per Tiraquel. in l. ſi vnquam, in verbo, ſuſcepe-
rit liberos, num. 193. cum duobus ſequen. quæ concluſio
procedit etiam in fideicommiſſaria ſubſtitutione, vt per
Corn. conſ. 160. num. 8. & per Gabriel. dicta concluſ. 4.
num. 6. Et huius concluſionis ratio eſt, quia quando
excluſio facta eſt ſimpliciter, & non cum verbis ſuſpen-
ſiuis, tunc effectus excluſionis eſt iam conſumatus, nam
ceſſante cauſa non ceſſat effectus, quando eſt conſuma-
tus, vt per Tiraquel. in tracta. ceſſ. cauſ. in 12. limit. per
tot. & in materia excluſionis, numero 14. cum multis
ſequen. Et ex hac coniectura excluſionis voluntatem te-
ſtatoris fuiſſe, vt excluſi, licet ſint ſibi proximiores, non
admittantur. tradit Soci. dicto conſil. 149. numero 21.
poſt medium, in tertio fundam. verſic. quæ ſemel ex-
cluſæ. Non obſt. ſi dicatur, quòd inter excluſos à teſtato-
re adeſt etiam pater Antonij, ergo & ipſe remanet per-
petuo excluſus. Quia reſpondetur, patrem Antonij in
caſu iſto non conſiderari tanquàm fratrem teſtatoris,
& ſic tanquàm excluſum, quo caſu procederet obie-
ctum, ſed conſiderari tanquam patrem, & hæredem
Antonij, & ſic tanquàm ei proximiorem & magis
dilectum.

5 Tertia coniectura † colligitur ex prohibitione alie-
nationis facta cauſa conſeruãdi bona in agnatione ſem-
per & in perpetuum, quæ prohibitio extenditur in infi-
nitum, & propterea cenſentur vocati etiam illi qui non
poterant eſſe nati, neque concepti tempore mortis te-
ſtatoris, & ſic ij qui nullo modo poterant teſtatori ab
inteſtato ſuccedere. l. lege 12. tabularum. C. de legit. hæ-
red. Et ex hac ratione non poſſumus dicere conſidera-
tam fuiſſe prioritatem reſpectu teſtatoris, ſed potius
reſpectu grauati, quaſi teſtator non habuerit reſpectum
ad perſonas, ſed tantum ad ſucceſſionem ſanguinis ſub-
ſtitutionem fecerit. ita in terminis argumentatur Soci.
dicto conſil. 249. numero 21. prope finem, verſic. deci-
moquarto confirmatur, & in conſil. 86. numero 11. in fi-
ne, verſic. comprobatur, libro tertio. Marzar. dicto con-
ſilio primo, folio 8. prope finem, verſic. ſic etiam illa
ſua ratio.

Quarta & vltima coniectura ex eo elicitur, quòd
cùm pater Antonij maxima laboret egeſtate, fratres ve-
ro ipſius opulentis effluantur diuitijs, vt in facto ſup-
ponitur, ſequitur vt pater dicti Antonij ſolus cen-
ſeatur vocatus ad fideicommiſſum tacitum inductum
ex prohibitione alienationis, quod nunc præſupponi-
tur ſine veri præiudicio, etiam purum & abſolutum;
quod quidem fideicommiſſum cum factum fuerit cau-
6 ſa conſeruandi familiam de Berois, cumque † honeſtas
& dignitas familiarum ex diuitijs conſeruetur. l. prima,
§. ſed ſi, de vent. inſpicien. l. ſuper ſtatu. C. de quæſtio. &
è contra propter inopiam deſtruatur & intereat. §. ſanci-
mus. Authen. de teſtibus. l. tertia, in principio, de teſti-
bus, & propter paupertatem familiæ ſordeſcant. l. quiſ-
quis. C. ad l. Iuliam maieſt. late per Barbat. ad rubricã de
ſucceſſ. ab inteſta. colum. 5. numero 2. Brun. ſuper ſta-
tut. ſtant. maſcul. articulo tertio, numero 7. cum ſequen.
Georg. Natta ſuper eod. ſtatut. quæſt. prima, nume. 24.
cum ſequen. ſequitur, patrem Antonij vt valeat conſer-
uare dignitatem familiæ de Berois, debere admitti in
totum ad huiuſmodi fideicommiſſum, aliàs in maxi-
mam paupertatem incideret, ob quam familia de Be-
rois in perſona ſua ſordeſceret. Merito, &c.

Accedit, quòd in dubio dicitur pronunciandum pro
parte D. Antonij, tum quia eſt reus & poſſeſſor, tũ quia
7 pauper eſt, & † in dubio pro paupere iudex pronuncia-
re debet. Caſtren. in l. qui filium. §. Sabinus, ad Trebel. cũ
alijs adductis per Benincaſ. in tracta. de pauper. quæſt. 4.
num. 8. cum ſequen.

ROBVSTERII.

Regien. Sancti Thomæ. Die Veneris,
10. Februarij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia habens præſumptionem pro ſe, transfert onus pro-
bandi titulos in aduerſarium.*

2 *Eccleſia agens contra poſſeſſorem non tenetur probare do-
minium vel quaſi: ſed ſufficere, res aliàs fuiſſe de-
tentas vel poſſeſſas per ipſam eccleſiam, vel in ea
repertas.*

3 *Iudex poteſt credere teſtibus non idoneis deponentibus ve
riſimilia.*

DECISIO LXXIII.

FVit reſolutum, quòd reſultat ſufficiens probatio
ad fauorem Corradini, ad effectum de quo agi-
tur, hoc eſt vt dicatur Corradinus ſatis probare,
quòd agri enumerati per teſtes Corradini ſint de iurib. ſeu
pertinentijs beneficij Sancti Thomæ, & non de bonis
patrimonialibus iſtorum de Boiardis. Monebantur Do-
mini, quia iam aliàs reſoluerunt, quòd Corradinus ſal-
tem probauerit in genere, quòd huiuſmodi beneficium
vltra poſſeſſionem illam 17. bubulcarum, habebat alias
poſſeſſiones & agros, vt in poſitionibus de menſibus
1 Aprilis, & Maij, 1573. Ideo † niſi Boiardi oſtendant
titulos & cauſas, quare iſti agri ſpectent ad ipſos, iudi-
candum eſt pro eccleſia. Abb. Soci. Iaſ. & alij per Ruin.
conſilio 50. numero 13. cum pluribus ſequen. libro pri-
mo, præſertim fauore eccleſiæ, pro qua ſemper in du-
bio eſt iudicandum, Afflict. poſt alios deciſ. 3. in fine. fa-
cit etiam, quia Corradinus qui agit nomine eccleſiæ
contra poſſeſſorem abſque titulo ad recuperationem
rerum dictæ eccleſiæ, non tenetur probare dominium
2 vel quaſi, ſed † res iſtas fuiſſe alias detentas vel poſſeſſas
per ipſam eccleſiam, vel aliàs in eccleſia repertas, quia
habeat adiudicatam huiuſmodi beneficium cum om-
nibus iuribus & pertinentijs ipſius, vt in ſimili de fidei-
commiſſario, vt in l. prima & ſecunda. ff. de fideicommiſ.
hæred. pet. l. item videndum. §. fin. cum l. ſequen. ff. de pe-
tit. hæred. l. bonorum. §. in bonis, de verb. ſignific. l. ſer-
uos, in princ. de legat. 3. cum alijs per Nat. conſil. 400.
per tot. libro ſecundo. Sed teſtes Corradini, præſertim
quintus Stephanus de Barocchis, & octauus Rugerius
de Rogerijs, qui non patiuntur conſiderabiles exceptio
nes, probant non ſolum cõem reputationem, ſed etiam
poſſeſſionem eccleſiæ anteriorem iſtarũ terrarum. Ideo
niſi Boiardi oſtendant titulum, res iſtæ ſunt conſignan-
dæ eccleſiæ ratione anterioris poſſeſſionis. Monebantur

etiam,

etiam, quia tota difficultas reducitur ad identitatem, &
cum non agatur ad deuolutionem propter caducita-
tem ſed ad recuperationem tanquàm de re pertinente
ad eccleſiam non ducto de iure alterius, quo caſu ſuffi-
ciunt duæ demonſtrationes, vt hic bene deducũt infor-
mantes: ſed ſaltem iſti duo teſtes, de quibus ſupra, oſten-
dunt plures demonſtrationes. Meritò dr̃ ſatis probata
intentio eccleſiæ. Conſiderabant etiam Domini, quòd
3 † teſtibus non idoneis poteſt iudex credere, quando de-
ponunt veriſimilia, prout hic, ex pluribus circunſtan-
tijs alias cõſideratis de menſibus Aprilis & Maij, 1573.
& ex teſtibus ipſis, præſertim duobus ſupradictis 3. & 8.
Non obſtant teſtes Boiardi. Quia iſti de Corradino, vt
dicebant Domini, ſunt magis adminiculati. & iſta ma-
teria non habuit difficultatem inter Dominos.

ROBVSTERII.

Anconitan. reſciſſionis inſtrumenti. Die Veneris, 9. Decembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Læſio an ſit enormiſſima, eſt in iudicis arbitrio.*
2 *Dolus re ipſa datur, enormiſſima læſione data.*
3 *Valor rei debet in ſpecie probari, & non ſufficit qualibet notitia.*

DECISIO LXXIIII.

FVit reſolutum, quòd renunciationes de quibus in
inſtrumento huiuſmodi, non obſtant. Nam com-
1 munis † eſt opinio, quòd ſit relictum arbitrio Iu-
dicis, an læſio ſit enormiſſima, vt per Modernos in locis
allegatis. Et Rota fuit pluries arbitrata, quòd 300. aut
500. vltra dimidiam iuſti pretij eſt læſio enormiſſima,
vt per Caſſad. deciſ. vnica, de empt. & vendit. præſertim
num. 4. Simonet. deciſ. 66. & Couar. in loco allegato, iux-
ta qualitatem perſonarum & alias circunſtantias. Soci.
iun. conſ. 48. num. 22. lib. j. Roland. conſ. 7. num. 3. lib. 3.
Burſat. conſ. 25. num. 4. circa medium. Menoch. de ar-
bit. caſu 74. num. 4. Couar. lib. j. varia. reſolut. cap. 3. nu-
2 me. 10. verſic. ego ſane. Data † igitur enormiſſima læſio-
ne, datur dolus re ipſa, & ſic eadem facilitate qua ven-
ditor eſt inductus ad vendendum, fuit etiam motus ad
renunciandum. Et cum fuerit reſolutum, quòd valor
iſtarum terrarum pro qualibet ſalma erat 40. ducato-
rum & vltra, dixerunt Domini, quòd ad minus poteſt
intelligi de 42. ſtantibus his quæ tempore reſolutionis
ipſi conſiderarunt, licet teſtes plures percutiant de 45.
47. & 50. adeo quod datur exceſſus ad minus in 640. vl-
tra dimidiam iuſti pretij. Non obſt. donatio, quia non
probatur vera, & perfecta ſcientia veri valoris terrarum,
cum fuerit dictum in inſtrumẽto diuiſionis 304. quòd
erat iuſtum pretium, & probatur aliunde iuſtus valor in
tam magno exceſſu.

3 Præterea, teſtes loquuntur genericè, quòd † venditor
ſciret qualitatem & valorem huiuſmodi terrarum, &
non dicunt, quòd ſciret verum valorem ad rationem 40.
ducatorum, & vltra pro qualibet ſalma. Doct. requirunt
veram & perfectam ac plenam notitiam valoris rei, &
non ſufficit qualibet notitia, niſi ſit particularis certa &
indubitata, vt hic per informantes.

ROBVSTERII.

Anconitan. bonorum. Die Lunæ, 19. Februarij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Actor quando plene probauit ſuam intentionem, debet reus plene probare ſuam exceptionem.*
2 *Præſumptio iuris ſufficit ad illud probandum, quod deducitur incidenter, ſuper quo non eſt pronunciandum.*

DECISIO LXXV.

QVoad primam partem duæ fuerunt opiniones.
Prima, quòd Stephanus ſit reſtituendus, quia
conſtat de vtroq; extremo. Neque obſtant ſen-
tentiæ, quoniam abſque integris proceſſibus non ſuffi-
ciunt ad excludendum ſpolium plene probatum: &
1 † quando actor plene probauit ſuam intentionem, de-
bet reus plene probare ſuam exceptionem. Ideo licet
præſumi poſſit pro iudice & ſententijs, tamen hæc præ-
ſumptio non ſufficit ad excludendum intentionem acto-
ris plene probatam, vt de menſe Nouembris 1572. dice-
bãt coram me in illa Tyburtina bonorum. Alia fuit opi-
nio, quòd Stephanus non ſit reſtituendus ſtantibus ſen-
tentijs & præſumptione iuris, cum lapſu 14. annorum,
& effectuatione illarum per totidem annos, & allegabat
D. deciſ. 341. Capel. Tholoſ. Aym. de antiq. tempo. par. 2.
num. 12. cum ſequen. Gabriel. de commun. opin. tit. de
appel. concluſ. 5. per totum. præſertim num. 19. vbi late
quis teneatur producere acta. Neque obſtat quòd dici-
tur, præſumptionem ſufficere, quoniam vt dicebatur in
2 eadem Tiburtin. eadem die, quando † aliquid deduci-
tur incidenter, ſuper quo non eſt pronunciandum, ſuffi-
cit ad illud probandum præſumptio iuris ſi ius illud præ-
ſumit, prout hic, quia ius præſumit pro validitate ſen-
tentiarum ſtante præſertim effectuatione & lapſu tot
annorum, niſi probetur contrarium. Quia tamen Domi-
ni erant diſſentientes, non potui aliquid firmare, niſi
quòd difficultas deducatur ad hoc, cui incumbat onus
producendi integra acta illarum ſententiarum.

Quoad ſecundam partem licet Domini conciperent
calumniam aliquam contra Stephanum ex ſerie facti
narrati, tamen non firmarunt aliquid, niſi quòd de ea
particulariter agatur.

ROBVSTERII.

Parmen. ſtatus. Die Ven. 11. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura carens ſigno, & ſubſcriptione notarij, non eſt in forma probante.*
Immo etiam ſi ſit reperta in filcis, in qua ſolent apponi ſcriptura authentica, non probat, niſi adſint alia adminicula num. 2.

DECISIO LXXVI.

COncluſum fuit, ſcripturam donationis non eſſe
in forma probante ad effectum de quo agitur,
etiam circunſcriptis ſtatutis allegatis per Domi-
nos de Rangonibus, nam Domini ſine partis præiudicio
pro nunc circumſcripſerunt dicta ſtatuta tanquam non
neceſſaria, & ſe reſtrixerunt ad diſpoſitionem iuris cõis.
1 Et moti ſunt Dñi, quia † hmõi ſcriptura caret ſigno &
ſubſcriptione Notarij, qui dr̃ rogatus, & eſt in folio vo-
lante, quo caſu ex ſe ſine dubio nõ eſt in forma probãte.
Felyn. poſt alios in c. j. col. 4. de fide inſtr. Alex. conſ. 153.

col.2. lib.2. Brun. In tract. de form. ſub rub. de probat. &
præſumpt. formæ, col. 18. fol. 82.
Non obſt. quòd ſit reperta in quadam filcia, quæ dice
batur eſſe Hilarij Gallicani de dicta ſcriptura, vt prætem
2 ditur rogari. Quoniam † Domini ſtatuerunt, vt huiuſ-
modi filcia veniret ad Vrbem, & illam omnes diligenter
videre voluerunt, & non obſtante, quòd eſſet reperta in
d. filcia, reſoluerunt non eſſe adhibẽdam fidem huic ſcri
pturæ non authenticæ, quo caſu hęc ſcriptura nõ poteſt
accipere robur à d. filcia, ſed requiruntur adminicula,
vt late deductum fuit in illa Albanen. hęreditatis coram
bo. me. Grato, & in Senen. Pontis Arigo. coram R. D. De-
cano de anno præterito, quæ adminicula hic non addu-
cuntur, imò aliqua in contrarium, quæ apud Dominos
ſuſpitionem aliquam contra ſcripturam hanc faciebant
ex diuerſitate literarum, ſiue caracterum, & ex alijs hic
per informantes præſertim in facto deductis. Non obſt.
teſtes, quoniam illi magis iudicant quam probent, quòd
eſſet filcia Hilarij & illius obſeruantiam, & cùm filcia eſ-
ſet in conſpectu Dominorum, voluerunt magis inhære
re probationi, quæ dicitur ex oculari inſpectione & eui-
dencia rei quàm ex iudicio illorum teſtium, vt in ſimili
de comparatione dicunt Doct. quos refert Purpurat. in
l. admonendi, num. 170. cum ſeq. de iureiuran.
Non obſt. quòd iſta non ſit eadem filcia, de qua depo-
ſuerunt teſtes in partibus. Quoniã ex pluribus demõſtra
tionibus apparet ꝙ eſt eadem, prout etiã Dñi firmarũt.

ROBVSTERII.

Oſcen. Can. & praben. Die Veneris, 4. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa qualibet excuſat à dolo & inobedientia.*
2 *Proteſtatio facta parti cum aliquo termino ſibi præfixo, non habet iuris effectum, niſi actor, vel eius procurator, comparuerit. & num. ſeq.*
3 *Actus inobedientiæ pendente termino factus, non eſt nullus ipſo iure, niſi pars aduerſa comparuerit.*
4 *Collatio iuriſpatronatus facta ab ordinario infra tempus ad præſentandum, ſubſtinetur, ſi patroni non contradicant infra tempus debitum.*
5 *Emptio facta de bonis in contumaciam confiſcatis, valet, niſi reus purgauerit contumaciam.*
6 *Opinio vehemens concurrens cum veritate habetur pro certitudine.*

DECISIO LXXVII.

FVit reſolutum, quòd capitulum excuſetur à dolo
& inobedientia ad effectum, vt non teneatur ad
fructus ab aliquo tempore: nam licet capitulum
regulariter propter inobedientiam teneatur ad iſtos fru
1 ctus, & diſtributiones, tamen † vbi adeſt dubiũ aliquod
vel aliqua cauſa, vel excuſatio, tunc nõ tenetur. Zabarel.
in c. mandatum. q. 9. nu. 6. & not. in c. cum contingat, de
reſcrip. & in c. cum dilectus, il 2. de præb. Than. deciſ. 49.
Put. deciſ. 232. & quælibet cauſa leuis excuſat à dolo &
inobedientia. l. igitur. §. j. de liber. cau. cum alijs per Fely.
in d. c. cum contingat, col. 3. de reſcript. Iaſ. in l. j. §. fin. ſi
quis iuſdic. non obtemp. Dum igitur informantes pro
Antonio colligunt inobedientiam capituli, ex eo quod
tradidit poſſeſſionẽ officio ſanctæ Inquiſitionis, 26. De-
cembris, intrantis anni 1568. non obſtante ſolemni in-
timatione literarum regreſſus de menſe Ianuarij, 1563.
facta, de qua capitulum præſumebatur del 1567, & 68.
habere notitiam, tum quia non erat lapſum decenniũ,
tum quia copiã illorum omnino penes ſe retinuerat, vt
conſiderat Bertran. conſ. 7. num. 9. cum ſeq. lib. j. in nou.
2 Dixerunt Domini, quòd † illa intimatio & proteſtatio.
intelligebatur, ſi Antonius aut eius legitimus procura-
tor comparuiſſet & poſſeſſionem infra terminũ ſex die-
rum in ea præfixum petijſſet. Soc. conſ. 115. num. 5. verſ.
ſed ad hoc reſpondeo, lib. 3. iunctis his quæ cumulat Iaſ.
in l. vniuerſa, col. j. C. de precib. Imper. offer. & in l. cum
quid, ſi cer. peta. etiam ſi ſit appoſitum certum tempus,
quoniam ſemper intelligitur ſi ille voluerit, vt late fuit
deductum in Roman. ſocietatis, del 1573. & 74. coram
R. D. Seraphino. Vnde cũ canonicatus vacauerit 22. De-
cembris, 1567. & nullus pro Antonio legitimè cõparue-
rit in capitulo ad petendam d. poſſeſſionem, niſi 8. Apri-
lis, 1568. non peccauit capitulum tradendo poſſeſſionẽ
officio ſanctæ Inquiſitionis illam petenti vigore gratiæ
Apoſtolicæ 26. Decembris, præſertim, cùm capitulum
eo tpe vacationis probabiliter poterat dubitare, an An-
tonius tunc viueret necne, & an tũc vellet acceptare re-
greſſum, vt per Creſcen. deciſ. 144 & 165. Achil. de decre.
deciſ. 3. Ideo bona fide videtur dediſſe poſſeſſionem ſan
cto Officio, & propterea pœnam aliquam non meretur,
vt poſt alios conſiderat Aym. conſ. 18. nu. 12. Neq; refert
ꝙ pendente termino ſex dierũ capitulum tradiderit poſ-
ſeſſionem ſancto Officio, cũ canonicatus vacauerit 22.
Decembris, & 26. eiuſdem capitulum tradidit poſſeſſio-
3 nem ſacto Officio. Nam † dicebat ponens, ꝙ traditio poſ
ſeſſionis infra illum terminum facta, non fuit nulla ipſo
iure, neque ex illa fuit inducta inobedientia aliqua, niſi
in euentum, in quem durante dicto termino ſex dierũ
comparuiſſet aliqua legitima perſona, quæ nomine An-
tonij petijſſet dictam poſſeſſionem. Et interim actus ille
inobedientiæ habebat implicitum ſtatum, & ſubſtineri
poterat, vt nõ commiſiſſet capitulum inobedientiam, ſi
Antonius per ſe vel alium non peteret, vt ſupra dictũ eſt,
4 Addebat † etiam ſimile de ordinario conferente benefi-
cium iuriſpatronatus infra tpſ ad præſentandum, vt ſub-
ſtineatur, ſi patroni non cõtradicant infra tpſ debitum,
& in alijs caſibus in quibus decretũ irritans principali-
ter eſt inductum in fauorem alicuius, late Fely. in c. cum
ex officio, col. antepen. cũ ſeq. de præſcrip. & tenuit Rot.
in beneficio iuriſpatronatus in vna Triden. corã bo. me.
Grato, 1563. Item aliud ſimile Soc. conſ. 41. num. 4. in 3.
& aliud de quo per Doct. in l. Gallus. §. & quid ſi tãtum.
5 de † emente bona confiſcata in contumaciam, vt valeat
reuocabiliter, ſi ille non purgauerit contumaciam, cum
alijs quę adduci poſſent ad hoc. Neque etiam obſt. quod
8. Aprilis, 1568. cõparuit legitimus procurator Antonij
in capitulo & petijt poſſeſſionem. Quoniã dixerunt Dñi
ꝙ tũc ſerò venit, ex quo iam capitulum per tot dies an-
tea tradiderat poſſeſſionẽ ſancto Officio, vt per Zab. in
d. c. mandatum. q. 9. de reſcrip. Et licet ſanctum Officiũ,
12. Maij ſequẽns dimiſerit poſſeſſionẽ & capitulum eo-
dem die illam tradiderit Michaeli Dara, tñ conſidera-
bant Dñi, quòd, cùm data conſenſus reſignationis in fa-
uorem Michaelis Dara apparenter eſſet anterior, capitu
lum bona fide dedit poſſeſſionem illi & denegauit Anto
nio, quia nõ poterat habere notitiam de extenſione. Vn-
de excuſari debet ab iſta pœna, de qua in d. c. cum dile-
ctus, ſtantibus iſtis duabus reſignationibus, & vt dictũ
eſt, quælibet cauſa excuſat ab iſtis inobedientijs. Ponens
tamen in iſta vltima excuſatione ſub die 12. Maij, pone-
bat in conſideratione, quòd licèt capitulum probabili-
ter poſſet dubitare, quænam illarum reſignationum eſ-
ſet potior, tamen ex hoc ipſum non potuit ſolum deli-
berare, & ſine ſuo periculo tradere magis vni, quàm

alteri

alteri poſſeſſionem, ſed potuit ſuperſedere, & conſule-
re Pontificem, vel expectare victoriam iſtorum, vt in
d.c.cum contingat,& per Zabarel.in d.cap. mandatum.
q.9.de reſcri. Vnde cum ipſe male elegerit, periculo ſuo
fecit,vt habetur in dictis locis. & in d.c.com dilectus. il
ſecnodo, de præb.Et tantò magis, cùm vehementer de-
buerit capitulum opinati ex tot circunſtantijs facti ſibi
noti, quòd reſignatio in fauorē Iacobi erat potior, quæ
6 † opinio vehemens concurrens cum veritate habetur p
certitudine.Iaſ.in l.certum. & l.ſi.ſi cer.peta. & in rub.de
iureiuran.Item licet ex iſtis cauſis poſſet excuſari,tamen
cum ſint iniuſtæ,cum iam Rota reſoluerit,quòd reſigna
tio in fauorem Iacobi Azilla erat potior, vt poſſet excu-
ſari a nō paritione præcepti A.C. qui præceperat capitu-
lo, vt traderet poſſeſſionem, debet probare fuiſſe motū
ex illis cauſis iniuſtis.Achil.deciſ.4.de priuileg.cum alijs
per Gabell.de criminal. concluſ.8.nu.66.& 71. Et tantò
magis,cùm hæc materia de iſto tempore, 12.Maij,quan
do ſanctum officium dimiſit poſſeſſionem, non expecta
uit Antonium, neque remiſit negocium ad ſuperiorem,
vt videret quis foueret ius in iſtis reſignationibus, ſed
ſtatim tradidit poſſeſſionem Michaeli. Vnde tanto ma-
gis videtur, quòd ſaltem deberet aliquo modo vltra iu-
ramentum probare, quòd motus fuerit ex iſtis iniuſtis
cauſis, cùm habeat contra ſe vehementem opinionem.
Hæc tamen dicta ſint ad excitādum partes, & nō ad de-
finiēdum aliquid in iſta vltima parte. Et ſi videbitur, po-
terit ſuper iſto vltimo tempore dari dubiū: nam alia tem
pora ſatis videntur euacuata.

ROBVSTERIL.

Auguſtin. Iuriſdictionis. Die Mercurij.27.Maij.1573.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus de iure communi tàm in ciuilibus quàm crimi-
nalibus habet iuriſdictionem contra Abbates, & corre
ctionem in regulares.*

2 *Diſpoſitio Conc.Triden.in c.2.ſeſſ.24.quomodo intelligatur
fauere ordinarijs circa regulares.*

DECISIO LXXVIII.

FVit reſolutum, eſſe regulam pro R.D.Epiſcopo, &
vt aliàs del 1559.in vna Peruſin.coram bon. Fan-
tucio & alia Chaiauguſtan.coram bene me. Gra-
tio conſtituta fuit, quòd tam in criminalibus, quàm in ci
uilibus de iure communi epiſcopus habet contra Abba
1 tes intentionem fundatam, & iuriſdictionem, & corre-
ctionem in regulares, de quibus in puncto. Innocen. Ho
ſtien.Ioan.And.Henric.Boich.Ægid. Burr. & Anchar. in
cap.quam.de offic.ord. Capell.Tholoſan.deciſ.308.com
alijs per informantes epiſcopi allegatis, & addebant Do
mini Guid.Pap.deciſ.559.& Bertach.firman.in tract. de
epiſcopo,lib.4.q.6.par.2.nume.80. & Soc.de viſitat.nu-
mero 16.ver.primo, igitur quæro.Dec.in cap.tua nobis,
in 4.not.de confirm.vtil.vel inuti.qui reſpondent exactè
& accuratè iuribus, rationibus, & auctoritatibus in con
trarium allegatis, & ex illis apparet, quòd iſta eſt cōmu-
nis, & vera opinio, prout firmarunt Domini regulariter
loquendo. Non ob.tex.in cap.1. de priuil.lib.6. Quia ille
tex. fauet ordinarijs, & ſolum tollit priuilegia & exem-
ptiones, & ſic remedia contra ius commune. vt per Imo.
in clem. ne in agro. col.antepen.in prin.verſi. prædictis
tamen non obſtantibus.de ſtat.monach.Non ob.Abb.in
c.ſi quis contra, & in ca.cum contingat.de fo.compete.
Quoniam illius opinio eſt contra communem, & veram
opinionem regulariter loquendo, vt patet ex ſupra alle-
gatis. Neque iſtis ob. regula quæ eſt præcipuum eius fun
damentum, vt ex infra dicendis apparebit. Nō ob.quod
Roman.in conſi.375. atteſtatur de communi in contra-
rium, quia ſi Roman.bene legitur, atteſtatur de commu
ni in fauorem epiſcopi, quando agitur de depoſitione:
ſed realiter loquendo non dicit aliquid de communi
opinione. & ſi aliud ſenſiſſet, apparet ex allegatis quòd
fuiſſet deceptus. Non ob.decreta Conc.Triden. Quia im
mo regulariter fauent epiſcopis, & quatenus in ſeſſ.24.
c.11.excipiūtur regulares, qui intra ſepta monaſterij, &
ſub obedientia degunt, & iſti de quibus in puncto, vt
informantes Domini Præpoſiti deducunt, vt io.And.&
alij, dicuntur eſſe in eodem monaſterio, & in eadem obe
2 dientia, tamen † reſpondebant, quòd diſpoſitio huiuſmo
di intendit etiam fauere ordinarijs, & in eorum fauorē
reuocare priuilegium & exemptiones, niſi quoad regu-
lares, qui viuunt ſub obedientia, & intra ſepta, quoad
quos tantum non intendit tollere priuilegia, & exēptio-
nes. Sed Rota intelligit in hac diſpoſitione cōſtituere re-
gulas iuxta terminos iuris communis ſemotis exēptio-
nibus, & priuilegijs. Et iuxta hanc regulam, Domini pa-
riter conſtituerunt fallentiam in fauorem Præpoſiti, vt
in pertinentib. & concernentib. regulam, & regularem
diſciplinam Præpoſitus in his de quib. in puncto habeat
fundatam intentionem, & iuriſdictionem ac correctio-
nem priuatiuè ad epiſcopum ex eiſdem allegationib. de
quibus ſupra, & hic per informātes D. Præpoſiti. Adde-
bant etiam Domini quoad hanc fallentiam no. per glo.
Anchar.& alios in c.ſi.de elec.in 6. Non ob.tex.in c.1.de
priuil.in 6. Quia dicebant Domini, vt ſupra, q̄ cōcilium
Lugdunenſe ibi intendit remouere remedia iſtis religio
ſis competentia contra iuris diſpoſitionem, ſed non ea
quæ ſunt ex iuris diſpoſitione, vt per Imol. vbi ſupra
Sed in his, quæ concernunt regulam, & regularem diſci-
plinam de iure iſti Abbates, & Præpoſiti habent priuati-
uè fundatam intentionem contra epiſcopum, & in iſtis
terminis loquuntur plura iura per informantes D. Præ-
poſiti adducta, & allegata per Abb. in d.c.ſi quid contra.
& in d.c.cum contingat. Non ob.decreta Conc.Triden.
Quoniam dicebant, quòd intendunt tollere exceptiones
& alia remedia contra ius commune, ſed non ea quæ cō
petunt de iure communi, prout ea quæ concernunt re-
gulam, & regularem diſciplinam. Propterea in iſtis, qui
viuunt ſub obedientia, & intra ſepta monaſterij conc. ni
hil innouat, vt in d.c.11.ſeſſ.24. Placebant etiam reſpon
ſiones informantium ad ſingula exempla de quibus in
puncto. An autem huiuſmodi regula, & fallētia recipiat
aliquas ampliationes, & limitationes in ſpecie caſus de
quo agitur, Dixerunt Domini pendere ex facto, quo ple
ne explicato ſtabunt ſuas reſolutiones.

ROBVSTERIL.

Parmen. Status. Die Mercurij, 4. Decembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contractum eſſe ex cohabitatione, & alijs
adminiculis probatur.*

2 *Probationes leues ſufficiunt in matrimonio, ad effectum,
probandi legitimitatem.*

3 *Probationes teſtium ſunt de arbitrarijs iudicum.*

DECISIO LXXIX.

CVm præſuppoſito, quòd inſtrumentum donationis
& teſtamenti ſit in forma probante, vel produca-
tur

tur infra breue tempus in forma probante, reſolueruut Domini, quòd ſufficienter conſtet de matrimonio inter Bernardinum, & Catherinam ad effectum de quo agitur, hoc eſt legitimitatis filiorum. Et mouentur principaliter ex diſpoſitione presbyteri Io. Baptiſtę teſtis in curia pro parte Dominorum de Rangonibus examinati, contra quem Domini de Pallauicinis non oppoſueruot, & ſic iſte teſtis poteſt illis prodeſſe, & deponit de viſu, & ſatis concludenter, vt aliàs fuit reſolutum, & ſi adiuuatur alijs adminiculis ſatis probat, vt dicitur in reſolutionibus del 1556. coram R. D. Anto. Auguſt.

1 Secundò, ex † cohabitatione inſimul: nam Bernardinus, & Catherina inter quos dicitur fuiſſe contractum matrimonium, cohabitarunt inſimul vſque quo vixit Bernardinus, ex qua cohabitatione maximum inſurgit argumentum matrimonij, ſi omnia ſimul coniungātur.

Tertiò, ex ſupplicatione, ſeu mādato de diſpenſando, & ex ipſa diſpenſatione de anno 1508. & 1510. ex quib. apparet de enixa voluntate iſtorum, quod voluerint matrimonium inter ſe contrahere cum pluribus actibus poſitiuis.

Quartò, ex inſtrumentis donationis del 1512. & teſtamenti del 1519. In qua donatione fit ſatis ampla donatio per Bernardinum ipſi Catherinæ vxori ſuæ legitimę cum eo commoranti, præſenti, & acceptanti, & in teſtamento inſtituit filios ſuos legitimos, & naturales natos ex ſe, & Catherina eius vxore legitima, quam eſſe pluries ſuam vxorem legitimam dicit, & proteſtatur, ex qua nominatione, & quaſi poſſeſſione pręſertim corroboratur, & adminiculatur depoſitio D. Ioan. Baptiſtæ.

Quintò, ex ſcriptura matrimonij, qua dicitur, quòd iſti inter ſe contraxerunt matrimonium, & ibi pro tali deſcribitur iſte Io. Baptiſta, quæ ſcriptura licèt in eius recognitione patiatur aliquas exceptiones, vt in deciſionibus del 1565.68. & alijs allegatis, & quidem nō leues, tamen cum adſit qualiſqualis illius recognitio, dixerunt Domini, quòd aliquid poterat facere coniungendo omnia ſimul, quia videtur omnia cum vero conſonare, & vnum alteri correſpōdere, & alterum coadiuuare. Et tanto magis, cùm huiuſmodi ſcriptura tanquàm originale inſtrumētum matrimonij fuerit extractū, & comprobatum in partibus cum recognitione illius nominis, & ad inſtantiam Dominorum de Rangonibus, licèt tunc minoribus, vt in primo proceſſu, ſignato. A. fol. 20. 22. 24. 26. & 29. & deinde nomine eorundem fuit hic in actis facta productio, & repetitio, cum citatione ad dicēdum contra, vt in ſecunda parte reg. fol. 135. cum ſeq.

Sextò, ex eo quòd Rolandus frater Bernardini, qui habebat duas filias viuens paſſus eſt filios Bernardini poſſidere bona paterna fideicommiſſo ſubiecta, in quib. Rolandus ſucceſſiſſet, ſi iſti filij Bernardini non fuiſſent nati ex legitimo matrimonio, vt probant teſtes firmiter hic in curia examinati, & articulantur Dominorum de Rangonibus de anno 1530. dati. Immo idem Rolādus poſt obitum Bernardini in carceribus conſtitutus de mandato Principis interrogatus pro parte ſua caſtri Zibelli, reſpondit debere permanere in depoſitum penes eoſdē Illuſt. ſuos nepotes de Pallauicinis filios Domini Bernardini fratris ſui, & ſic non ſolum adeſt taciturnitas in portione fratris, ſed etiam actus poſitiuus in portione ſua, quamuis ageretur etiam de depoſito temporali, tamen erat fortalitium, & res propria quā veriſimiliter in eius præiudicium, & fideicommiſſariorum non poſuiſſet in manibus illegitimorum, ſtante fideicommiſſo paterno ampliſſimo.

Septimò, conſiderabant Domini, quòd initio cauſæ Domini Rangones non oppoſuerunt de illegitimitate, ex eo quòd fuerit matrimonium ſecutum inter Bernardinum, & Catherinā, ſed ex eo quòd adeſſent plura impedimenta propter quæ matrimonium eſſet nullum, & inualidum, vt patet ex eorum articulis, & proſecutione iudicij, ex quo tanto magis fit veriſimilis iſta probatio matrimonij.

2 Octauò, quia † hic non agitur de matrimonio principaliter, ſed incidenter ad effectum legitimitatis filiorū, quo caſu Rota pluries ſecuta fuit conſ. Gemi. 17. vt ſufficiant leues probationes, prout etiam dictum fuit aliàs in iſta cauſa, vt in deciſionib. datis coram eod. R. D. Anto. Aug. ſicut nec agitur de excluſione iſtorum de Rangonibus, ſed an iſti Pallauicini ſint incluſi in iſto fideicommiſſo tanquàm legitimi. Non ob. quòd iſta Catherina prius contraxiſſet matrimonium cum alio, cuius mortē non probarunt iſti Domini Pallauicini, quoniam dixerūt dicti, quòd quaſi poſſeſſio matrimonij, & legitimitatis filiorū, præſertim ita colorata, & adminiculata, facit, vt Domini de Rangonibus debeant probare vitam illius primi mariti ante iſtum ſecundum maritum, & ex teſtibus eorundem de Rangonibus probatur mors dicti primi mariti etiam ante dictum ſecundum matrimonium, & ſic de hoc ſatis liquet. Et licet Domini de Pallauicinis oppoſuerint contra dictos teſtes, & non poſſint

3 ſe iuuare ex illis, tamen † iudex poteſt ſe in ipſa probatione fundare, & reijcere hanc exceptionem vti calumnioſam, vel poteſt ſupplere hunc defectum probationis Pallauicinorum, & ſe fundare in probationibus Rangonorum. Bar. in l. poſt legatum. nu. 8. de his quib. vt indig. Ant. de But. in c. licèt cauſam. col. 11. ver. quæro, cum glo. Aretin. col. 1. & ver. circa ſecundum articulum. Imo. numero 23. ver. an iudex. Felin. col. pe. ver. fallit autem iſta concluſio. de prob. Alex. conſil. 185. nu. 5. lib. 5. Ruin. conſil. 21. nu. 6. & conſi. 47. nu. 18. & conſi. 190. num. 9. lib. 1. & conſi. 185. nu. 7. lib. 4. licèt aliqui ex teſtibus Rangonorū deponant de matrimonio, & vita primi mariti, & nō de morte, aliqui verò de vtroque. Et ſic Rangones poſſunt inhęrere illis teſtibus, qui ſolum deponūt de vita, & matrimonio primi viri, & non indigerent alijs teſtibus, quo caſu aliqui exiſtimant, quòd iudex non ſuppleat ex probationibus impugnatis, quibus non indiget producens, Bar. in d. l. poſt legatum. Felyn. in c. capitulum ſanctę Crucis. in 5. limi. Tamen dixerunt aliqui ex Dominis hoc eſſe in inſtrumentis, ſed in teſtibus totum eſſe arbitrariū, vt iudex poſſit illis adhibere fidem in contrariis, vel diuerſis, ſicut ex varijs circunſtantijs poteſt mouere animum ſuum, vt in terminis declarat Aret. in c. præſentium. col. antepen. in ver. præterea Innocentius. de teſtib. & ſic res iſta eſt multum veriſimilis ex depoſitione, & obſeruantia ſubſecuta. communiter Domini fecerunt fundamentum in prima reſponſione.

ROBVSTERIL

Roman. domorum in Burgo Pio. Die Ven. 4. Februarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo debet dari ei qui poſſidet.*
2 *Cognitio ſola non ſufficit ad mandatum de manutenendo.*

DECISIO LXXX.

1 RESolutum fuit, mandatum de manutenendo eſſe Domino Hieronimo, non autem Dominis de Quatrocchis concedendum, quia † conſtat de poſſeſſione

poſſeſſione D. Hieronymi ante diem 4. Octobris, 1574. vt pro nunc fuit præſuppoſitum, ergo manutenéda. Nõ obſtant conſtitutum, & precarium, quia vltra, quòd iſta ſunt conditionalia, & ante euentum conditionis Capitaneus Martinus obierat, & ſecundum aliquos forte non ſunt iuxta pactum de quo opponitur: tamen dicebãt, ꝙ Capitaneus Martinus interruperat hãc prætenſam poſſeſſionem obligãdo Hieronimo rẽ, & tradendo illi poſſeſſionem, quo caſu ad effectum mandati de manutenẽdo non ſunt amplius conſiderabilia iſta pacta, vt hic per informantes. Et ſi dicatur fuiſſe deuolutam rem, & contrauentum: Reſpondebant Domini, hoc reſpicere petitorium, & nunc eſt manutenendus quilibet in ſtatu in quo reperit. Non ob. poſſeſſio de Quatrocchis cum eiectione inquilinorum, quia non fuit vera eiectio, ſed palliata, & ficta, ex quo ſtatim redierunt, vt hic per informãtes, & licèt aliqui putent non eſſe neceſſariam, niſi cogni
2 tionem, tamen† in contrarium eſt text. in l. 1. §. ſi qs me vi. de vi & vi armat. Benintend. deciſ. 93. nu. 2.

Non ob. noua reconductio, quia poſt 4. Octobris, & ſic poſt litem clandeſtine factam, ſapit potius moleſtiam, quàm veram poſſeſſionem, ex quo D. Hieronymus
3 ſemper retinuit ciuilem. † Et denique in omnibus placebant quoad manutentionem reſponſiones pro parte D. Hieronymi adductæ.

ROBVSTERII.

Gerunden. adminiſtrationis epiſcopatus. Die Lunæ, 7. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio iunior eſt manutenenda, vbi concurrit aſſiſtentia iuris.*

2 *Poſſeſſio multis modis amittitur, inter quos ſcientia, & patientia multum operatur.*

DECISIO LXXXI.

COncluſum fuit, eſſe dandum mandatum de manutenendo Archidiacono maiori Gerunden. ad miniſtrandi epiſcopatum ſede vacante in ſpiritualibus, & temporalibus, cũ limitatione tamen, de qua infra. Mouebantur Domini primo ex teſtibus d. Archidiaconi conſideratis in alia reſolutione facta in fauorẽ ipſius ſuper eodẽ mandato de manutenendo, præſertim in 3. & 5. ſuper a 3. qui vt dictum fuit bene probãt actus poſſeſſorios tempore litis. Item ex poſſeſſione capta per Archidiaconum prima Iunij, 1572. quæ præcedit alios actus, & pro validitate illius in dubio præſumitur capta poſt obitum epiſcopi. Secundò mouebantur ex geſtis p̃ d. Archidiaconum del 1508. & 1532. Nam ſede vacante del 1508. ſunt aliqui actus qui bene inferunt ad ſciẽtiam, & patientiam ſaltem quorundam canonicorum, q̃ ſufficiũt, vt hic bene deducũt informantes D. Archidiaconi. & idem in alia ſede vacante del 32. præſertim illi de duobus Canonicis, & quando fuit conuocatum capitulum, & fuerũt collati quatuor canonicatus, vt in actis datis del 32. Tertiò, placebant etiam actus geſti per eundem Archidiaconum del 1555. & 56. Ex quibus omnibus dicebãt Domini ſatis eſſe probatam intentionem Archidiaconi, præſertim ad effectum manutenendi, in
1 qua ſufficiunt leues probationes. Neque ob. † aſſiſtentia iuris communis pro capitulo, quia illa eſſet conſiderabilis, vbi concurreret etiam pro eo poſſeſ. iunior, quæ eſt manutenenda. Non ob. antiquiſſima poſſeſſio capituli. Quia in iſto interdicto retinendæ præuenit poſſeſſio recens, & tantò magis data decennali interrupta capituli prout hic. Nã in ſede vacante del 1508. & del 1532. immediate ſequenti, non eſt probatum, quòd pro parte capituli fuerit in hac re aliquid factum, ſed totum fecit Archidiaconus, quæ res apud Dominos eſt magni momenti. Non obſtant actus capituli geſti del 1554. & 55. quoniam cum Archidiaconus del 1508. & 32. eſſet in quaſi poſſeſſione, vt ſupra eſt dictum, actus illi geſti per dictum capitulum, vel fuerunt clandeſtini, vel turbatiui, qui non priuant poſſeſſorem ſua quaſi poſſeſſione antiquiori, cum non appareat, Archidiaconum illos ſciuiſſe, & ſuſpicatum fuiſſe ſe poſſe repelli, vt tradunt Bar. Aretin. Alex. & alij in l. ſi de eo. §. ſi forte, de acqui. poſ. in c. vigilanti. nu. 7. de præſumpt. Aym. conſil. 5. Neque adeundo iudices laycos pro manutentione ſuſpicatus fuit ſe poſſe repelli, cùm de manutẽtione egerit, & ſic retinuerit ſaltem animo d. poſſeſſionem, vt pluries fuit reſolutum in Rota. Immo vrbanius egerit, vt per Pariſ. conſi. vlt. in 4. Non ob. quòd ſi nõ conſtat, capitulũ ſuſpicatum fuiſſe ſe poſſe repelli del 1508. & 32. eadem ratione ſit dicendum, quòd illi actus Archidiaconi fuerint turbatiui, aut clãdeſtini. Quoniam dixerunt Domini, ꝙ alijs etiam modis amittitur poſſeſſio, videlicet, ex negligentia decennali, vt hic per informãtes Archidiaconi, & per Rip. in cap. cum eccleſia Sutrina, de can. poſ. & proprie. & hic adeſt ẽt decennalis, & vltra ab anno 1508. vſque ad 1532. In quibus non apparet, ꝙ capitulum aliquid fecerit, vt dictum fuit. Amittitur etiam ex ſcientia, & patientia cum tot actibus poſſeſſiuis particularium canonicorũ, & etiam capituli, vt hic bene deducunt informantes Archidiaconi, & eodem modo reſpondebant ad actus factos per capitulum del 1572. ꝙ ſtante antetiori, & effectuali poſſeſſione Archidiaconi
2 continuata ab anno 1508. illi † actus ſunt clandeſtini, vel turbatiui, ita ꝙ nullum producunt effectum: ordinarunt tamen Domini, vt limitetur mandatum, non tamẽ quoad ſpolia, & reſponſiones redditũ, & fructuum d. epiſcopatus ſede vacante decurrendorum, quæ regulariter pertinent ad cameram. Nam de illis ex mandato ſanctiſſimi particulariter eſt agendum, vel in Rota, vel in camera, vbi ſua ſanctitas mandabit.

Die verò Mercurij, 4. Iulij. 1576. cum particulariter in Rota ageretur de iſta limitatione, de qua ſupra, Domini reſoluerunt, mandatum relaxandum eſſe generaliter abſque limitatione.

ROBVSTERII.

Roman. ſeu Ceſenaten. reſciſſionis inſtrumenti. Die Lunæ, 27. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Furtum, dolum malum, & fraudem allegans ex quibus rebus probare teneatur.*

2 *Fama ſola in criminalibus non ſupplet ſemiplenam probationem, niſi alia coniectura concurrant. & nu. 6.*

3 *Fama vehemens, & frequens cum vno integro teſte plene probat, etiam ad condemnandum: & an ſit vehemens, vel ne, arbitrio iudicantis conſiſtit.*

4 *Fama nuda, & ſimplex cum vno ſolo teſte non probat regulariter etiam in ciuilibus.*

5 *Cauſa ciuilis famoſa æquiparatur criminali: ideo teſtes de fama non coniunguntur cum vno de viſu.*

6 *Fama ſola cum vno teſte etiam excipiendo ciuiliter de crimine, non probat, ex communi.*

DECISIO

DECISIO LXXXII.

QVia pluries per me in relationibus propoſita cau
ſa Roman. ſeu Ceſenaten. reſciſſionis inſtrumē
ti cū præſuppoſito ſine veri præiudicio, quòd
conſtaret de fraude, non fuit reſoluta, ideo Lunæ, 27. Iu
nij, 1575. dubitaui ſtantibus hinc inde deductis, & ſum-
mario teſtium aliàs dato, an in caſu de quo agitur, con-
ſtet de tali dolo malo, & fraude, vt ſit procedendum,
vel ne ad executionem obligationis Cameralis in totū,
vel pro parte. & reſoluerunt Domini, non conſtare ſuffi
cienter de huiuſmodi fraude, ideo eſſe procedēdum ad
1 totalem executionem obligationis cameralis: nam † alle
gans furtum, dolum malum, & fraudem tenetur proba
re. l. quotiens. §. qui dolo. de probat. & licet ſint iſta de his
quæ occultè fiunt, & de his, quæ difficile probari poſ-
ſint, niſi per coniecturas ca. 2. de renunciat. in 6. gloſ. in l.
apud Iulianum, in princ. de doli excep. quia tamē fraus
eſt etiam delictum, Ancharan. conſi. 385. nume. 5. Aym.
conſi. 21. nume. 4. & furtum infamat l. 1. in prin. l. athle-
tas. l. fi. l. furti. §. 1. de his qui not. infam. probare debet ex
præſumptionibus violentis, nec ſufficit vehemens præ-
ſumptio, etiam vbi de his ciuiliter agitur. c. afferte. de
præſump. vbi Butr. declarat illum tex. quando de crimi-
ne ciuiliter agitur, & Abb. ibi dicit de violenta præſum-
ptione. idem probatur in c. præterea. de teſtib. Aret. in ca.
veniens, il primo, nu. 25. co. ti. Ægid. Boſſ. in pract. crim.
ti. de coniunctis. num. 5. cum ſeq. & facit tex. in l. dolum.
C. de dol. quòd dolus probari debet indicijs perſpicuis.
& Bal. quem paſſim ſequuntur Doct. conſi. 250. nume. 1.
lib. 1. declarat de indicijs perfectè efficacibus, & ita in-
telligenda ſunt, quæ no. Bar. in l. ſi quis ex argentarijs. §. 1.
de eden. Non ob. igitur dum ad probandam huiuſmodi
fraudem adducitur vnus teſtis de viſu in publica fama.
Quoniam, vt etiam aliàs Domini dixerunt, & nunc etiā
2 placuit eadem opinio, † licèt regulariter in cauſis ciuili-
bus fama ſuppleat ſemiplenam probationē, vt late poſt
alios ſequitur Curt. ſen. in l. admonendi, de iureiuran. &
ſequuntur ibi plures alij, tamen ſecus eſt in criminalib.
vbi alia adminicula, vel coniecturæ concurrunt, iuxta
communem opin. de qua atteſtantur Crot. in tract. de te-
ſtibus, par. 3. nu. 102. & ibi etiam addit. Grat. reſpon. 47.
nu. 7. Symanc. de hæret. c. 30. nu. 2. Et quāuis vbi de frau-
de, & alio delicto occulto ciuiliter agitur, pleriq; tenue-
rint, q fama cū vno integro teſte ſuppleat, & plene pro-
bet ne dum ad repellendum à iudicio, ſed etiam ad con
demnandum. Imola in d. cap. veniens, il primo, & ibi etiā
Dec. de teſtibus. Ioan. de Anan. conſil. 49. Caccialup. in d.
l. admonendi, nume. 177. & Lanfranc. ibi, num. 41. dicat
hanc opinionem eſſe veriorem. Iacobin. de ſancto Geor-
gio in l. 3. §. eiuſdem, nume. 11. de teſtib. Soc. iun. conſi-
lio 99. col. 4. lib. 2. Crot. in tract. de teſtib. par. 4. nu. 146.
cum ſeq. Corra. in d. l. admonendi, nu. 90. & 91. qui hanc
opinionem cum Dec. defendit, & reſpondit ad text. in c.
tam literis, quo potiſſimum nititur contraria opinio.
3 Tamen † dixerunt Domini, iudicem debere diligēter
animaduertere ad omnes facti circunſtantias, & qualita-
tes ex quibus poſſit colligere, an fama abſque illo teſte
de viſu ſit aliàs adminiculata, & veriſimilis, & ſic fre-
quens, vel vehemens fama, vel tantum nuda ac ſimplex
fama: nam quando eſt vehemens, & frequens fama, quę
maximè ab arbitrio iudicantis pendet, vt dicunt Docto.
ſtatim citandi, tunc regulariter plene probat cum vno
integro teſte, ne dum ad repellendum à iudicio, verum
etiam ad condemnandum, & ita poteſt procedere opin.
Anan. Imol. & aliorum ſupra allegatorum, & pro ea facit
Bar. conſil. 191. Dominico, & in l. de minore. §. plurium.
numero 30. ante fi. & ibi etiam Hippol. de Marſil. nu. 48.
ante fi. & in l. quæſtionis modum, num. 19. & 43. de quę
ſtio. & ſingul. 97. Felyn. in d. c. veniens. il primo, num. 31.
ver. quapropter, & nu. 15. verſi. limita tertio, de teſtibus.
Caccialup. in d. l. admonendi, nu. 177. Caret. in pract. crā
min. in prin. num. 112. verſ. ſecundum iudicium, in 3. li-
4 mit. Plot. in l. ſi quando, nume. 89. C. vnde vi. Quādo † ve
rò fama eſt ſimplex, & nuda cum vno ſolo teſte de viſu
regulariter non probat ſufficienter ad condemnandum,
licèt de crimine ciuiliter agatur, etiā ſi crimen illud non
ſit famoſum, quia Doct. proxime citati, qui declarant, q
fama ſimplex non probat ſemiplene, loquuntur genera-
liter etiam in ciuilibus. Et in iſto ſecundo caſu poteſt p-
cedere ſine controuerſia contraria opinio, quòd fama
cum vno integro teſte, vbi de crimine ciuiliter agitur, nō
ſufficit ad condemnandum, & hanc opin. tenuerūt Butr.
in d. capi. veniens. col. fina. & ibi etiam Abb. in fi. Bened.
Capt. & Aretin. col. 6. numero 22. ver. ſed quæritur num-
quid vera ſit glo. Felyn. numero 11. ante fi. ver. vel ſecun-
do erat cauſa criminalis mota ciuiliter, & num. 12. Spec.
id tacite ſentiens in ti. de noto. crimi. §. fama, num. 4. ver.
quid ſi agimus. Salyc. in l. ea quidem, col. pen. in 3. q. verſi.
ex hoc collige. C. de accuſat. Anan conſi. 59. nume. 3. Iaſ.
in repet. l. admonendi. nume. 255. Dec. in c. 1. nume. 21.
ver. ſecunda concluſio. de appel. & conſi. 210. in fi. Ægid.
Boſſ. in d. tract. d. ti. de coniunctis. num. 53. Hippol. in d.
l. de minore. §. plurium, num. 88. de quæſt. & ſingul. 437.
circa med. Campeg. de teſtibus, reg. 466. in fin. Ant. Ga-
briel. de probat. concluſ. 1. nume. 13. cum ſeq. Arbitrabā
tur itaque Domini, quòd nos eramus in hoc ſecundo
caſu, in quo iſta fama eſt ſimplex, & nuda, & nequaquā
veriſimilis, cum poſt prætenſam fraudem, de qua dicūt
extare publicam vocem & famam, R. P. D. Marcus Anto-
nius Columna præſens fuerit in eodē loco, & poſt mul-
tum temporis quietauerit, & liberauerit de omnibus d.
Ioan. Ant. de Nigris. Præterea nec integre ſatisfaciebat
ille teſtis de viſu, qui talia deponit, quæ poſſunt in bo-
nam partem capi, vt conſiderarunt Domini in alia poſi-
tione del 1574. facta.
Non obſtant cedulæ, quoniam illis bene viſis, & dili-
genter per omnes Dominos perſpectis, dixerunt, ex illis
non poſſe coniecturari aliquam fraudem, quia veriſimi-
liter D. Lauinia fuit ſaltem breui manu ſatisfacta, vel ha
beri pro ſatisfacta, tum ex his, quæ eadem D. Lauinia di-
ſponit in ſuo teſtamento, cum ex his, quæ reperiuntur
deleta in margine vnius ex illis cedulis, vbi dicit de rece-
ptione, & ſequentia verba etiam ſunt deleta, quæ etiam
poſſunt dicere de receptione D. Lauiniæ. Item ſunt folia
lacerata, in quibus Domini non poſſunt fundare aliquā
cōiecturam fraudis, vt late proſequuntur hic informan-
tes. Et eodem modo reſponderunt Domini ad alios tres
teſtes ſingulares, quia aliqui dicunt de viſu pro vt dixe-
runt de illo vnico teſte de viſu.
Placebat etiā alia reſponſio quibuſdā ex Dominis ad
omnia iſta, quòd quando crimē de quo ciuiliter agitur,
eſt famoſum, prout eſt furtum, tunc non coniunguntur
5 teſtes de fama cum vno teſte de viſu, nam † cauſa ciui-
lis famoſa æquiparatur criminali. l. propter litem. de
excuſ. tuto. Bal. in d. cap. veniens, nume. 7. & Dec. nu. 15.
de teſtibus, cum congeſtis per Petr. Duen. reg. 300. nu-
me. 2. & ita in ſpecie iſtas opiniones hoc modo conciliat
Lanfranc. in d. l. admonendi. num. 41. de iureiuran. Ne-
que ob. quod de crimine non agatur, ſed excipiatur, quo
caſu per talem exceptionem nō irrogatur infamia. l. Lu-
cius. de his qui no. infam. cap. 2. de ord. cogn. & faciunt
no. per Bar. & alios in l. 1. nume. 5. de his qui no. infam. &

Inſtit.

Inſtit.de furt.in prin. Quoniam reſpondetur, quod ſaltẽ
infamia facti irrogatur ex tali exceptione in actis proba
ta c.ſuper his, de accuſat.c.ſuper eo.de elect.glo.in d.ca
pitu.2.§. quemadmodum.in ver. reſtitutio, poſt princi.
Abb.in c. ſuper eo.col.2. & ibi etiam addit. Et hæc infa-
6 mia ſufficit ad effectum de quo agitur. Nam † commu-
niter tenent Doct.quod ſi de crimine ciuiliter agitur, ſi-
ue agendo, ſiue excipiendo, nõ ſufficit fama cum vno te-
ſte.Bal.in c.tam literis.in 2.not.de teſtib. cum alijs p Ga-
briel.de probat. concluſ.1. nume.14. Ideo cum Domini
eſſent concordes, quòd non probent huiuſmodi furtũ,
non fuit neceſſaria deciſio, an pro parte eſſet proceden-
dum ad executionem: & nihilominus, quãdo fuit pro-
poſitum conſtare de fraude, Domini erant valde diſſen-
tientes, an pro parte tantum eſſet procedendum ad exe-
cutionem, vel potius in totum. Ideo in iſtis difficultatib.
tutius videbatur procedere ad executionem, & poſtea
ad repetitionem, iuxta tex.in c.debitores.de iureiuran.

ROBVSTERII.

Viterbienſis hæreditatis. Die Mercurij
18. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, quando aliquid eſt reſtituendum, debet immitti in poſſeſſionem, & fideicommiſſarius capere de illius manu, ſecundum communem.*
2 *Confeſſio erronea non præiudicat confitenti.*

DECISIO LXXXIII.

RESolutum fuit, quòd Angelus fideicommiſſarius
non eſt legitimus contradictor ad impediẽdum
Saluſtiam, ne immittatur in poſſeſſionem hære-
ditatis Ioan. Baptiſtæ ſui filij, quia quando eſt aliquid re-
1 ſtituendum, communis cõcluſio eſt, † quòd hæres debet
immitti in poſſeſſionem, vt fideicommiſſarius capiat de
manu hæredis illius, vt in Roman. de Salomonibus co-
ram R. P. D. Seraphino his proximis diebus late dedu-
ctum fuit. Aliquomodo etiam ex eo, quòd poſſeſſio fidei-
commiſſarij fuerit vitioſa, quæ tamen ratio habuit diffi
cultatem penes aliquos ex Dominis, ex quo fuit capta
ante hæreditatem per Saluſtiam. Tamen prima ratio nõ
habuit contradictorem, neque contra illam obſtant cõſ.
Pariſ.& Curt.iun. Quoniam reſpectu portionis Io.Bap-
tiſtæ non poteſt dici continuatio, ſed noua acquiſitio, &
vnus ex Dominis contra opin. Pariſ. allegabat glo.in l.ſi
quis in tantum, in 4.par.q.3.& ibi Bar.nu.33.Bal.nu.34.
C.vnde vi.Alex.conſi.103.in prin.nõ ob.quod legitima,
& Trebellianica ſint certa. Ideo in reliquis non eſt im-
mittenda, quoniam dixerunt, quòd non eſt omnino cer-
ta propter diuerſitatem bonorum, in quibus poterit cõ-
ſtitui Saluſtiæ rata ſua. Non obſtat, quòd conſtet de iure
fideicommiſſi, vt intret exceptio, dolo facis. Quoniam,
cùm ratione legitimæ, & Trebellianicæ ſit aliquid re-
ſtituendum, non intrat talis exceptio, cum fideicom-
miſſarius debeat capere de manu hæredis, vt in illa
Roman. de Salomonibus.

Non ob. quòd pro parte Saluſtiæ dictum fuerit in
articulis, quòd ipſa poſſederit, & ſic non poſſit intra-
re remedium adipiſcen.

2 Quoniam † ex tota ſerie facti narrata per Angelum
conſtat de errore. Ideo non præiudicat talis confeſſio, &
ad cautelam poſſunt videri teſtes.

ROBVSTERII.

Romanen. Grani. de Iuſtinis. Die Veneris.
17. Decembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Sententia extra Rotam lata attenditur, an ſit iuſta vel ne, quando agitur de eius executione: ſecus ſi à Rota ſit lata.*
2 *Compenſatio habet vim executionis ſententiæ.*

DECISIO LXXXIIII.

DIctum fuit, quòd non eſt admittenda compenſa-
tio, de qua in ſententia, ſi illa in eadem parte eſ-
ſet notoriæ iniuſta. Nam licèt Rota, quãdo agi-
tur de executione ſententię, non attendat, an ſit iuſta vel
1 non, propter auctoritatem rei iudicatæ, tamen † quando
agitur de executione ſententiæ, extra Rotam latæ, non
2 exequitur illã, ſi non eſt iuſta. & † tenuerunt Domini, ꝙ
in iſto caſu agatur virtualiter de executione ſententiæ,
quia compenſatio habet vim ſolutionis. Vnde videndum
eſt de dicta notoria iniuſtitia, & poſſet materia reſtringi
cum eiſdem informationibus ad hoc, quia Oricellarij
eorum habent fundatam intẽtionem in clauſula inſtru-
menti, quæ tamen excipit, quando ex defectu, vel culpa
Oricellariorum non eſſet exactum pretium. An in iſto
caſu conſtet, quòd culpa, vel defectu Oricellariorum.
Vel ſi non placeret hæc reſtrictio, quia eſt nimis genera-
lis, poſſet videri, an hic ſimus in delegatione, & de ea con
ſtet, vel non.

ROBVSTERII.

Roman. Grani de Iuſtinis. Die Veneris, 18. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Stylus Rotæ eſt iuri conformis, vt nemo exequatur, quod nullum, vel iniuſtum notoriè iudici apparet ex eiſdem actis.*
2 *Executor verus debet ſe abſtinere à notorie nullo, & iniuſto.*
3 *Pars poteſt implorare officium iudicis ex æquitate contra iniuſtas ſententias ex eiſdem actis.*
Fallit, niſi iniquitas ſit velata aliqua probabili, & colorata ratione, vel cauſa nu.4.
5 *Qualitas illa dicitur notoria, quę de iure communi eſt talis, licèt poſſit ſubeſſe cauſa, vt non ſit talis.*

DECISIO LXXXV.

PRo deſertione ex nimia negligẽtia. An autẽ ſit at-
tendenda iſta res iudicata abſque particulari di-
ſcuſſione iuſtitiæ illius, iuxta Stylum Rotæ. Plures
inclinabant, quòd non intraret Stylus Rotæ, quia iã eſt
facta compenſatio, & executio in ipſa ſententia A.C. ſtan
te deſertione: volunt tamen Domini ad maiorem caute-
lam aliquid amplius guſtare, an ſaltem ſit relata præten
ſa iniuſtitia compenſationis factæ in d. ſententia A.C. Nã
1 † Stylus Rotæ eſt iuri conformis, vt quiſquis non exe-
quatur, quod nullum vel iniuſtum notoriè ex eiſdem
actis iudici apparet. Inn.& alij in c.2. per Anch. conſ.211.
ante fi. Calderin.conſi.8.in fi.de re ind. Dec.in c.ex parte.
il 2. nu.5. ver. quinto fallit, circa med.de offic.deleg. poſt
Franc.

Franc.in c.dilecti.q.12.& 54.de appel.Ruin.conſil.196.
nu.13.in 1. & conſi.36.nu.4. cum ſeq.& conſil.138.nu-
mero 21.in fi.Omnes in l.4.§.condemnatum.de re iud.
2 à † quo etiam verus executor debet abſtinere.Inno.in c.
paſtoralis,nu.7.de offi.deleg.Luc.de Pen.in l.1.q.2. verſ.
quinimmo ſecularis.C.de priuil.ſcola.lib.12. Alex.con-
3 ſil.130.num.3. & ibi addit.lib.4. Et † contra tales iniu-
ſtas ſententias ex eiſdem actis poteſt pars implorare of-
ficium iudicis ex æquitate.l. ſi me & Titium.ſi cer.peta.
ne quis locupletetur cum aliena iactura, vt in terminis
Bal.conſil.141.nu.7.cum ſeq.lib.1.Ang.in l.fi.num.1.in
fi.cum ſeq.de pet.hære. Claud.de Seiſell. in l.qui Romæ
§.duo fratres,num.9.cum ſeq.de verb.oblig.Vel ex denũ
ciatione Euangelica.Abb.in c.nouit.nu.9.ver.idem cre-
do.de iud.Barbat.conſil.1.nu.4.5.6.& 7. & conſi.38.nu
me.7.in 2.Curt.iun.conſi.104.nu.3.cum ſeq.Beroi.in c.
4 item cum quis.num.38. de reſtitut.ſpolia. Niſi † tamen
iniquitas ſit velata aliqua probabili, aut colorata ratio-
ne,vel cauſa.Franc.in d.c.dilecto.q.52.num.142.ver.in-
tellige præfata,& q.55.nu.155.ante fi.verſi.ex quib.om
nibus. de appel.poſt Bal. quem allegat.& facit Ægid.de-
ciſ.404.Corn.conſil.10.col.2.ver.& ſi forte alij.lib.4. Fe
lyn.in c.inter cæteras,nu.7.de re iud.Dec.in d.c.ex parte.
in 5.limit.in fi. de of.deleg.& in c.cum ſpeciali,§ porro,
nu.3.de appel.Iaſ. in §.nihil commune, nu. 108. & Rip.
nu.144.& in l.4.§.condemnatum, num.17. de re iud.&
fuit reſolutum in cauſa Tuletan.matrimonij coram Do
mino Grato.27.Iunij.1569.ſecus ſi nihil opponitur,vel
incoloratè opponeretur.Soc.conſi.69.num.15.lib.4.Ro
man.conſi.499.nu.4.Fely.in ca.ſignificauerunt, nu.4.de
teſtib.Dec.in d.ca.cum ſpeciali.§.porro.nu.3.de appella.
Claud.in l.1.in prin.nu.19.de nou.ope.nunc. Aym.con-
5 ſil.299.num.8 Bero.q.801.cum ſeq.Nam † qualitas illa
dicitur notoria, quæ de iure communi eſt talis,licèt poſ-
ſit ſubelle cauſa,vt non ſit talis.Fely. in d.cap.ſignificaue
runt,nu.4.de teſtib.Soc.d.conſil.69.nu.15 lib.4. & facit
idem Soc.conſi.27.nume.26.cum ſeq.lib.4.Modern. de
oblig.Camer.par.4.q 2. num. 4.& 5.Et ſimplex negatio,
vel impugnatio non facit rem dubiam. gloſ. & alij per
Aym.conſi.55.nu.3. ſed totum arbitrio iudicis relinqui
tur.l.ſed & ſi.ex quib.cau.maior.Innoc.in c.cauſam quę.
nu.5.qui fil.ſint legit.Bar.Alex.& alij in l.1.de re iudica.
Ideo volunt Domini,quòd præſupponatur in facto om-
nia ea, quæ alias præſuppoſita fuerunt, & dubitent, an
prætenſa iniuſtitia compẽſationis de qua in ſentẽtia die
Mercurij.20.Iunij 1576. fuit reſolutum conſtare de no
toria iniuſtitia ſententiæ, ſit ſaltem ita velata, vt non ſit
amplius cognoſcendum particulariter de ea, quaſi in ca
ſu iſto maiorem difficultatem habeat, quia non agitur
de temporali præiudicio, puta executione facienda, ſed
de perpetuo, vt cognoſcatur de iuſtitia ſententiæ, quæ
maxime inter ſe differunt. Franc.in d.c.dilecto.q.52.nu-
me.41.circa med.ver.conſidera,quod aut agitur,de ap-
pella.poſt Imol.quem ibi refert.

ROBVSTERII.

Roman. bonorum de Porcarijs. die Veneris, 14. Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio iuris communis interrumpitur per citationem, & alios actus in iudicio factos.*
2 *Præſcriptio ſtatutaria facilius interrumpitur, quàm iuris communis, & ſemel interrupta amplius non reuiuiſcit.*

DECISIO LXXXVI.

RESolutum fuit in caſu de quo agitur, non eſſe lo-
cum neque præſcriptioni iuris communis, ne-
1 que præſcriptioni ſtatutariæ. Nam † quoad præ-
ſcriptionem iuris communis illa ſatis fuit interrupta p
actus geſtos de anno 1518. in quibus Proſper de Porca-
rijs citatur ad dicendum contra commiſſionem in actis
præſentatam, inſtantibus Antonio, & fratribus, & Porca
rijs, cum prorogatione fatalium vſque ad 1525. Secun-
dò, per interruptionem factam del 1530.& 39.in quib.
annis ſimiliter præſentatur commiſſio, & citantur cano
nici ad dicendum contra, & fiunt aliqui actus, & demũ
del 1554. & 58. bis fuit proſecuta vſque in præſen-
tem diem.

Non ob. quòd commiſſio præſentata del 1558. non
loquatur de executione iſtius brachij ſecularis, ſed de
executione cuiuſdã ſententiæ in curia Capitolina. Quo-
niam hoc tollitur ex facto, cùm ſint tranſportata acta di
ctæ curiæ, ex quibus apparet, quòd brachium ſeculare,
de quo agitur, ſit ibi præſentatum, & illius vigore obtẽ-
ta ſententia in negotio diſcuſſionis, vt bene deducunt
hic informantes fratrum de Porcarijs.

Quo verò ad præſcriptionem ſtatutariam dixerunt il
lam fuiſſe interruptam ex eiſdem actis, & facilius, quia
in ea ſufficit qualiſqualis interruptio, & ſemel interru-
2 pta non intrat amplius præſcriptio ſtatutaria, & materia
non habuit difficultatem inter Dominos. Ideo proceden
dum eſt ad vlteriora, & videndum, an conſtet de bino
iure iſtorum fratrum.

ROBVSTERII.

Tudertin. bonorum. Die Lunæ, 9. Maij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Bona ſemel diuiſa poſſunt iterum diuidi cauſa læſionis tollendæ.*
2 *Diuiſio non præſumitur, vbi inæqualitas adeſt.*

DECISIO LXXXVII.

DOmini inclinabant, laudum de quo agitur in pũ
cto, eſſe iuſtum, & exequendum, nam viſis com
miſſione cauſæ directa gubernatori Peruſiæ, &
articulis ac ſententia, dixerunt, litem fuiſſe introductam
coram gubernatore Peruſiæ ſuper omnibus bonis tam
diuiſis, quàm non diuiſis huius tenimenti. & hoc nullũ
habebat dubium apud Dominos ex lectura ipſarum ſcri
pturarum, & laudum, ſiue donatio habet latiſſimam re-
lationem ad omnia bona de quibus erat controuerſia.
Nam commiſſio narrat, quòd ille Franciſcus Angelus
poſſidebat terras diuiſas, & non diuiſas, & dicit bona
quomodolibet communia quaſi omnia, quæ ſunt in ter
tia parte, & ibi, dum diuiſio ſit, manuteneat in diuiſis, &
ibi, interim tamen ſit diuiſio, & ibi, quem & quas, ins-
ctis articulis in quibus ſpecificãtur bona diuiſa, & comi-
tes in ſuis articulis negant. Item, quia ſententia Peruſiæ
lata bene hoc declarat, quia dicit, quòd ſunt communia
vſque ad tertiam partem, & compromiſſum, ſeu dona-
tio eſt de omnibus bonis de quibus erat controuerſia.
& ſic habet ampliſſimam relationem ad omnia bona de
quibus erat controuerſia, & conſequenter etiam ad di-
uiſa, & aliàs ſi non fuiſſet quæſtio etiam de diuiſis, fuiſ-
ſet quæſtio de indubitato, vt deducunt informãtes pro

Aptus.

Aptis. Addebant etiam aliqui ex Dominis, quòd vide-
retur, ſi in proceſſu ipſi Apti prætendunt, quòd Comi
tes occuparent: nam ex hoc redderent multũ veriſimi-
lis iſta quæſtio ſuper bonis diuiſis. Ideo cum arbiter ha-
beret poteſtatem ſuper omnibus iſtis bonis tam diuiſis
quàm non diuiſis, & Apti ab initio vigore inſtrumenti
del 1488. acquiſierint etiam partem d. tenimenti, & in
laudo detur iſtis de Aptis tertia pars d. tenimenti, appa-
ret de validitate, & iuſtitia d. laudi, niſi aliunde clarius
oſtendatur læſio, vel iniquitas illius: & licet non ſit faciē-
da relatio ad diuiſa, tamen dicebant Domini, hoc eſſe ve
1 rum in dubio, ſed non in claris, cùm † non prohibeātur
bona ſemel diuiſa iterum diuidi, vt hic per informan-
tes. Item dicebant eſſe verum, vbi appareret de vna per-
petua & reali diuiſione, & in perpetuum terminata, vt
per Fulgoſ. conſi. 120. ſed non de ſuperficiaria, & quodā-
modo ad tempus, vel præſumpta quadam læui diuiſione
prout hic dicebant Domini, præſertim ad euitanda ſcan
dala, quo caſu poteſt Arbiter apponere manum ad ea
in quibus alias ſe intromitteret. Blanc. in trac. de compro-
miſ. q. 6. nu. 9. 10. & 16.

Non ob. quòd inſtrumentum del 1488. non dat ſim-
pliciter tertiam partem totius tenimenti, ſed plus, &
minus prout epiſcopus habet diuiſa, & indiuiſa cũ om-
nibus de Titignano. Quoniam dixerunt aliqui, quòd do
nec appareat de minori parte, ſtandum eſt expreſſo, vt in
ſimili dicit glo. communiter recepta, in l. ſecunda, de in
diem adiectio; De qua per Soc. Dec. & alios in l. pecu-
2 niam quam. ſi certum peta. Non ob. † quòd licet vbi
adeſt inæqualitas, non præſumatur diuiſio, tamen ſecus
eſt vbi adeſt æqualitas. Balb. de præſcript. cum alijs per
Tiraq. de præſcrip. §. primo, gloſ. quarta, verſicu. deci-
quarto, Iaſ. conſil. 118. Præſertim ſpacio 30. annorum,
& amplius, vt probant teſtes Comitum. Quoniam dixe-
runt aliqui eſſe verum, vbi probaretur iſta æqualitas. Itē
vbi non eſſet data tam ampla facultas, præſertim ad eui-
tanda ſcandala, pro vt dubitabatur inter iſtos, vt ex pro-
ceſſu colligi poteſt: ſi tamen appareret de læſione, &
Comites voluerint interim ſuper iſtis audiri, poterunt
audiri.

ROBVSTERII.

Aſculan. prædij. Die Lunæ. 13. Februarij. 1570.

SVMMARIVM.

1 *Spolium non violentum ex quibus præſumptionibus pro-
betur.*
2 *Conſtitutum probat poſſeſſionem fauore eccleſiæ.*

DECISIO LXXXVIII.

MAior pars tenuit, quòd in caſu iſto ſatis proba
tur primum extremum ex conſtituto, & ſolu-
tione 80 ducatorum, & ex antiquitate 82. an-
norum, & ex effectu ſubſecuto, quia non conſtat de alio
1 titulo vniuerſitatis, quæ omnia viſa fuerunt Dominis vr
gentia adminicula, ex quibus violentis præſumptioni-
bus probatur primum extremum, quando non agitur
ſpolio violento. Put. de reſtitu. ſpoliato. deciſ. prima. Nec
placebat, quòd dicitur, perſonas non eſſe eaſdem, q̃a im-
mo eædem, cùm præceptoria, & vniuerſitas ſemper eſt
eadem: & quòd illi eſſent Præceptor, & Antiani & Can-
cellarius, dicebant ſatis conſtare ex aſſertione tam anti-
qua cum effectu ſubſecuto. Et licèt vniuerſitas hodie nõ
poſſideat totum territorium deſcriptum, dicebant ſatis
eſſe, quod poſſideat partem prout poſſidet, ex quo non
conſtat de alio titulo. Aliqui tamen ex Dominis reſerua-
bant videndum, an conſtitutum Prælati probet poſſeſ-
ſionē, vt per Tiraq. & an iſte Præceptor poſſet agere ſpo-
lio, vel potius alio remedio poſſeſſorio, & an iſte præce-
ptor egerit ſpolio limit. de quibus erit videndum. Vnus
tamē ex Dominis allegauit, quòd Rota in vna Dertuſen.
matrimonij coram d. Sarmiento del 61. vel 62. reſoluit,
2 † quòd conſtitutum probat fauore eccleſiæ.

ROBVSTERII.

Bononien. de Ponticulo. Die Lunæ. 22. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum cum clauſula, in executione nominandos, quas
perſonas comprehendat.*
2 *Citatio licet non ſpecificet commiſſionem, ſufficit quòd di-
cat contra quamcunque commiſſionem.*

DECISIO LXXXIX.

FVit reſolutum pro validitate ſententiæ tam in fa-
uorem Bartholomæi, quàm Marci. Neque ob. de-
fectus citationis, nam citatio ad ſententiam dicit
inſtante Marco de Iulianis, ſiue Sebaſtiano Golfardo
in primo reg. folio 151. Et d. Sebaſtianus comparuit in
termino citationis fol. 554. & erat procurator vtriuſq;.
Et cum ſententia canet pro Bartholomæo & Marco, ap-
paret ex hoc, quod Sebaſtianus procurator fecit citare,
& comparuit tanquàm procurator vtriuſque. Neque
etiam eſt nulla ex defectu mandati, quia mandatum
non eſt limitatum tanquàm Capellanus, immo eſt gene
rale ad omnes cauſas, vt hic bene deducunt informan-
tes. Neque etiam eſt nulla ex defectu iuriſdictionis ex
deciſionibus antiquis allegatis, & Modern. Achil. de te-
ſtibus prima, & tertia. Felyn. in c. veniens, il ſecundo, de
teſtibus, numero vndecimo. Quod tertius ratione con-
nexitatis, poteſt venire ad cauſam, & ſufficit commiſ-
ſio Cæſaris, & tanto magis in Auditoribus Rotæ ſtante
Bulla Pij 4.
1 Non ob. quod dicta commiſſio † dicit, in executio-
ne nominandos, tum quia Rota non tenet, quod dicit
Creſcen. deciſ. octaua, in fi. vt per Put. libro primo, pag.
144. incipiēte R. Triuultius commiſerat cauſam. Achil.
de lit. deciſ. ſecunda. Tum etiam, quia vbi quis vult ve-
nire tanquàm reus voluntarius, tunc poteſt intrare dif-
ficultas de clauſula, & in executione nominandos cum
copula, vel ſine: ſed vbi quis vult venire tanquàm ter-
tius ratione connexitatis iuris deducti in iudicio ex di-
ſpoſitione iuris communis, hoc poteſt facere vigore ſe-
lius commiſſionis Cæſaris, quomodocunque ſit conce-
2 pta. Neque eſt verum, † quòd citatio ad dicendum con-
tra commiſſionem, non ſpecificat commiſſionem, quia
ſufficit, quòd dicit contra quamcunque commiſſio-
nem. Alia bene euacuantur per informantes Marci.

ROBVSTERII.

Conchen. Decanatus. Die Lunæ. 8. Ianuarij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio nocet ſingulari ſucceſſori, ſi ipſe ſucceſſor indiget
iure prædeceſſoris.*

DECISIO XC.

FVit reſolutum, ſententiam latam eſſe in petitorio, & poſſeſſorio, & quòd ſi Conſtantinus iuſtificauit in petitorio intentionem ſuam, vel non, tenetur iuſtificare, vel propter clauſulas poſitas in gratia ſuæ coadiutoriç eidem Conſtantino. Non obſtant literæ acceſſus ſeu regreſſus Ioannis, quoniam illę non ſunt ſatis iuſtificatæ in valore ac diſpenſationibus narratis, & alijs de quibus hic per informantes. An verò ex lapſu temporis præſumantur diſpenſationes, poterit videri ſi opus fuerit. Nec iuſtificantur ex confeſſione Conſtantini ſenioris, quæ plerunque nocet ſucceſſori. Et quoniam di-
1 xerunt, quòd † ita demum nocet ſucceſſori ſingulari ſi ipſe ſucceſſor indiget iure prædeceſſoris, & vtitur, ſeu nititur dicto iure, alioquin ſi eſt reus, & poſſeſſor, poteſt niti ſola poſſeſſione, & ex illa excludere actorem per nõ ius ſuum. l. apud Celſum. §. auctoris. & §. de actoris. de dolo excep. Iaſ. in §. item Seruiana, numero octuageſimonono, poſt med. ver. iſtud tamen intelligit, & limitat, vt poſt Specul. per Ioan. Fabr. Bal. & alios quos allegat, & ita fuit tentum coram D. Cotta del 1563. In vna Salamantin. Canonicatus. Sed hęc reſponſio intrat caſu quo Conſtantinus poſſet agere ſpolio, quia interim contra Ioannem haberetur pro poſſeſſore, & tunc poſſet niti ſola poſſeſſione. Ruin. conſil. vigeſimooctauo, numero 9. libro 4. Caſſad. de præſen. deciſ. 6. Sarnen. in reg. de annal. q. 13. & de triennal. q. 11. ſed ſi non poteſt agere ſpolio, tunc intrat motiuum contra Conſtantinum, quòd cum ipſe indigeat iure prædeceſſoris, & debet vti illo, quando Io. eſt reus, & poſſeſſor, confeſſio auctoris nocet ſingulari ſucceſſori.

Quò verò ad poſſeſſorium, licet plures Domini non dubitarent, quòd ſententia ſit iuſta ex promiſſione d. Conſtantini, tamen res indiget particulari diſcuſſione, ſi pars inſtaret.

ROBVSTERII.

Oxomen. Archipreſbyteratus. Die Veneris, 6. Aprilis. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ criminales non poſſunt reuocari ex capite notoriæ iniuſtitiæ.*
2 *Nullitas mandati non facit effectum notoriæ iniuſtitiæ.*
3 *Supplicatio antequàm ſit regiſtrata & tradita parti, non poteſt conſiderari aliquod præiudicium, neque aptitudo ad illud.*

DECISIO XCI.

1 TEnuerunt Domini, quòd † ſententiæ criminales non poſſint reuocari ex capite notoriæ iniuſtitiæ, quia retentio, vel nõ reſtitutio ſcripturarum fuit præiudicialis, & apta nocere: nam data porrectione partis, prout dicebãt Domini hic adeſſe, & ſignata ſupplicatione in vita reſignatarij, põt præſtari conſenſus, & fieri expeditio poſt obitum. Et quòd adeſſet conſenſus Garziæ, dicebãt probari ex dictis Galli, & Alphonſi, dum dñt de conſenſib. in plurali, quãuis re vera Gallus in alia vltima depoſitione, quæ nõ eſt data, declaret quod dixit de conſenſu. Dicebant ẽt Dñi, quod Gubernator Vrbis iuxta facultates ſuas potuit adhibere fidem teſtib. pro informatione curiæ examinatis. Et pro iuſtitia ſententiarum, allegabant tex. in ca. 2. in fi. de renuncia. lib. 6. Nõ ob. quòd ſupplicatio eſſet in retentis, quia dicebant, quod in deciſ. lo. Paul. 4. allegata erat præſtitus conſenſus, nec probabatur porrectio prout hic. & ad deciſ. Put. alleg. 99. lib. 2. dicebãt, quòd ibi non erat ſignata ſupplicatio. Non ob. quod Ioannes eſſet minor, quia Dñi dicebant potuiſſe iſte defectus
2 ſuppleri, vt in motu proprio. Dicebant † ẽt, quòd nullitas mãdati non facit ad effectum notoriæ iniuſtitiæ, & tãto magis, quia dicebant, quòd mandatum erat vtile. Non ob. quod non fuerit facta expeditio. Quoniam dixerũt Dñi, quod id fuit culpa Gregorij. Conſiderabant ẽt Domini, quod præmiſſa multo magis procedunt cõtra Gregoriũ occultantem ſcripturas, contra quem omnia iura clamant, & ad effectum notoriç iniuſtitiæ, & ad impugnandam rẽ iudicatam, quo caſu ſufficit aliquis color, vel aliqua velata ratio, vt per Corn. conſi. 10. lib. 4. Franc. & alios allega-
3 tos. Vnus tamẽ ex Dominis conſiderabat, quòd † antequàm ſupplicatio ſit regiſtrata, & tradita parti, non poteſt conſiderari aliquod præiudicium, neque aptitudo ad præiudicandum, cùm Princeps vſque ad illud tempus poſſit lacerare, denegare, & ad liberum abſque iniuria diſponere de ſupplicatione, vt per Sarnen. in reg. de iur. quæſit. q. 6. nu. 2. & q. 10. in fi. nu. 3. Et tanto magis, cum in caſu iſto detur veriſimilis mens Papæ de reiectione iſtius ſupplicationis cum Datarius propoſuerit in d. ſupplicatione, quod non expediatur non citato Gregorio.

ROBVSTERII.

Roman. pecuniaria. Lunæ. 22. Octobris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſolutionis præſumptione iuris probatur etiam contra obligationem cameralem, & nu. 6.*
2 *Solutio an ſit facta in duriorem cauſam vel leniorem, pendet ex coniecturis & circunſtantijs facti.*
3 *Veriſimile vnum additum alijs veriſimilitudinibus facit ſufficientem probationem.*
4 *Declaratio ſolutionis dicitur eſſe incontinenti facta, à creditore ex eadem vel diuerſis cauſis, cùm ſit facta antequàm ſolutio eſſet habita pro perfecta.*
5 *Cauſa durior non dicitur, in qua interpellatio requiritur, vel cuius dies nondum venerat.*
6 *Solutio ex præſumptione iuris præſumitur facta in duriorem cauſam.*

DECISIO XCII.

TOta difficultas fuit reſtricta ad hoc; an ſolutiones factæ per Nicolaum ipſi Bernardo vſq; ad menſem Auguſti, 1569. cedãt in cãm debiti fructuũ officij militis ſancti Pauli, quos fructus pro Bernardo per plures annos antea, & poſtea Nicolaus exegit, vel in aliã cãm debiti 500. ſcutorum quos Bernardus mutuauerat Nicolao del 1566. In qua difficultate erant duæ opiniones, altera quod dictæ ſolutiones cedãt potius in cãm d. mutui 500. ſcutorũ ita vt ſit retardanda executio obliga-
1 tionis Cameralis. Et mouebat iſtos Dños, quia † etiã contra obligationem cameralem probatur exceptio ſolutionis, quando tamen probatur ſolutio præſumptione iuris, vt poſt aliàs Soc. conſil. 27. nu. 30. in 4. cum alijs per Modern. de oblig. cameral. par. 1. q. 3. num. 4. & parte 4. q. 1. num. 5. ſed ex præſumptione iuris iſtæ ſolutiones in dubio cenſentur factæ in duriorem cauſam, vt hic bene deducunt informantes Nicolai, & addebant Corn. conſilio 295. col. 2. lib. 3. Et ſine dubio durior cauſa erat illa

mutui 500. ſcutorum, quia pro illis erat Nicolaus obligatus in forma cameræ, & cũ hypotheca ſpeciali, & aliæ circunſtantiæ omnes reducuntur ad iſtam grauiorẽ cauſam. Altera verò erat opinio, quòd iſtæ ſolutiones potius cenſeantur factę in cauſam fructuum perceptorum. Nã,
2 † an ſolutio ſit facta in duriorem cauſam, vel aliam leniorem, totum hoc pendet ex coniecturis, & circunſtantijs facti, ſi quæ ſunt: & in primis illæ diligenter inſpiciendæ ſunt antequàm deueniatur ad hanc de duriori cauſa, quia procedit, quando res eſt omnino dubia: non quando adſunt aliquæ coniecturæ, vel circunſtantiæ, ſeu veriſimilitudines in contrarium. Barto. & Ang.
3 in l. prima, numero quarto, de ſolut. Nam † vnum veriſimile additum alijs veriſimilitudinibus facit ſufficientem probationem. Bald. & alij per Soc. conſilio 149. colum. fina. Hic verò concurrit.

Primò declaratio ipſius Bernardi creditoris, quæ declaratio in primis eſt inſpicienda, vt per gl. & alios in d. l. 1. de ſolu. Nam dictus Bernardus in pluribus partitis dicit, *A bon conto del mio officio, hò riceuuto à bon conto come di ſopra.* Et licèt iſta declaratio nõ ſit facta primo in prima receptione, niſi de menſe Septembris. 1570. ta-
4 men † poteſt dici incontinenti facta, cùm ſit facta antequàm ſolutio eſſet habita pro perfecta. no. Bart. & alij in l. 1. num. 6. de ſolu. Nã ſicut de menſe Auguſti 1569. de quo fuit facta prima ſolutio 351. ſcutorum in pluribus vicib. vt inquit prima partita, Nicolaus erat debitor ratione iſtorũ fructuũ ad minus in 400. ſcutis, ita etiã de menſe Septembris. 1570. de quo fuit facta dicta declaratio, erat dictus Nicolaus debitor ex eadem cauſa fructuum officij in 500. ſcutis, & amplius, & tamen non ſoluerat, niſi 408. ſcuta, & ſic non erat perfecta ſolutio in aliqua cauſa.

Nõ ob. q̃ illa declaratio videatur limitata ad illas tantum partitas in quibus id dicit. argu. l. vnicę, §. ſin autem. C. de caduc. tollen. Nam hæc eſt brocardica quæſtio, vt patet ex allegatis per D. Ant. Gabriel. de teſtam. cõclu. 10. per tot. Nihilominus ſatis videtur conſonum rationi, q̃a vbi in alijs militat eadem ratio, ſequeretur abſurdum ſicut hic, quòd debeant aliæ partitæ declarari in iſtis partitis, quæ habent cauſam expreſſam, vt ex mente Dec. videtur reſidere ibi Gabriel. nu. 9. & 16. & hic militat eadẽ ratio in omnibus: immo vł abſurdum, quòd aliquas ex iſtis partitis ſoluerit in vnam cauſam, aliquas vero in aliam, non data aliqua ratione diuerſitatis, neque accedente aliqua cauſa, cur potius voluerit vnas recipere in vnam cauſam, alias vero in aliam cauſam, præſertim vbi concurrunt aliæ veriſimilitudines. Nam tunc, vt dictum eſt, vnum veriſimile additum alijs veriſimilitudinibus inducit ſufficientem probationem: ſed hic concurrunt alia, vt ſtatim deducitur, ergo ceſſat controuerſia huiuſmodi de d. l. vnica. §. ſin autem.

Secundò principaliter concurrit voluntas, & declaratio ipſius Nicolai: nam de menſe Iulij. 1573. ipſemet Nicolaus in quadam ſua cedula, de qua fol. 12. coram Gubernatore, ita dicit. *Item prometto quello che mi trouaſſi in mano di ſuo de li danari riſcoſſi del ſuo officio del canal. di ſignor Paulo ch'io non habbia dato in mano ſua, pagarli ad ogni ſuo piacere.* dum enim dicit, *che mi trouaſſi*, præſupponit virtualiter, quòd magnam partem illarum pecuniarum ſoluerit. ex his. n. quæ poſtea ſequuntur, declaratur animus in præcedentibus.

Tertiò concurrit, quòd reperitur in manibus iſtius Bernardi cedula illa ſcutorum 500. Nam ſi ſcuta 776. fuiſſent ſoluta in cauſam iſtius mutui 500. ſcutorum, veriſimile eſt, quòd, aut cedula illa fuiſſet Nicolao reſtituta, vt in l. ſecunda. ſ. primo, de pact. aut aliquid dę ſolutione in pede illius apocę fuiſſet ſcriptum per ipſos pro, vt reperitur in alia de menſe Auguſti, 1569. vt fol. 34. à tergo. Aut aliquid fuiſſet expreſſum.

Quartò, quia iſtę multiplicatæ ſolutiones factæ per Nicolaum magis conueniunt, & ſunt magis proportionabiles huic cauſæ fructuum, quàm alteri de mutuo 500. ſcutorum. Tum quia ſicut in pluribus, & diuerſis modicis ſummis ſatisfaceret, præſertim cùm magis conueniret, vt quæ tanquàm procurator exegerat, liberaliter ſtatim reſtitueret, cùm alia ſumma mutui 500. ſcutorũ requireret interpellationem, vt in ſimilibus circunſtantijs, & qualitate perſonarum conſiderat Ang. in d. l. prima, nume. quarto, de ſolut. in ſumma proportionabili conſiderat Riminal. conſi. 346. nu. 5.

5 Præterea ſi ſumma 500. requirebat † interpellationẽ prout eſt, non poteſt dici durior cauſa, cuius dies nondũ venerat, vt hic bene conſiderant informantes Bernardi, iuxta tex. in terminis in l. 3. ff. de ſolu. Pariſ. conſi. 122. numero 8. lib. 4. Neque articulus conſideratus per informantes Nicolai videtur obſtare, quia non loquitur de iſta ſumma 500. ſed de fructibus, in quorum ſolutione potius eſt præſumendum neceſſitas, quia plures partitæ id dicunt, & ſolutio ſemper præſumitur ex neceſſitate facta, quàm ex voluntate.

In iſta diſcuſſione Domini dixerunt, vt cauſa proponatur iterum in ſequenti, & dabitur reſolutio, & quòd Nicolaus cogatur edere libros, ex quibus apparebit veritas, vt inquit Imol. in l. 1. de ſolut. Alexand. conſilio 85. libro tertio, Soc. conſilio 17. lib. 3. Dec. conſ. 308. in fi.

Die verò 26. eiuſdem fecit conſtare de tali ſatisfactione, vt impediat executionem obligationis Cameralis ex certa, & ſpeciali præſumptione iuris, quòd ſolutio præſumitur facta in grauiorem, & duriorem cauſam, quæ præſumptio onerat duriori onere probandi contrariũ.
6 † Ita vt licet poſſent conſiderari aliquæ coniecturæ pro parte Bernardi, quæ forte circumſcripta prædicta præſumptione probarent, nihilominus non ſufficiunt ad tollendam præſumptionem iuris.

ROBVSTERII.

Gerunden. adminiſtrationis epiſcopatus ſede vacan. Die Mercurij. 6. Octobris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Recuſationis iudicis materia eſt fauorabilis.*
2 *Intereſſe iudicis etiam remotum reddit eum ſuſpectum.*
3 *Iuramentum ſolum ſufficit ad notarium & locum recuſandum ſuſpectum.*
4 *Auctoritas loci ſola non ſufficit ad adhibendam fidem, ſcripturæ malè extractæ.*

DECISIO XCIII.

FVit reſolutum, q̃ proceſſus per iudicem compulſorem factus, ſit nullus, & iura in eo extracta non facere fidem, quia talis iudex potuit recuſari, & recuſatio fuit legitime facta: nã fuit p̃ſtitum iuſm & Arbitri fuerũt periti, & cauſæ legitimæ recuſationis propoſi-
1 tæ, & appellatũ. Et † materia recuſationis iudicis eſt fauorabilis, Couar. pract. q̃ſt. c. 26. & leuis cã repellit iudicẽ, licèt nõ repellat teſtẽ. gl. Abb. & alij in c. cũ R. Canonicus, de of. del. quod tñ totũ reſidet in arbitrio iudicis, vt poſt Lanfran. inquit Rebuf. de recuſ. ind. glo. vnica, articu. 6. nu. 45. Et exceptio de amicitia cũ Archidiacono, & alia circa illius perſonam conſiderata, viſa fuerũt Dñis ſufficientia.

cientia,ſicut etiam viſum fuit illi canonico, qui quando
allegatus fuit ſuſpectus ex eadem cauſa, abſtinuit. Noo
ob.ꝙ non eſſet controuerſia de iure conferendi, & inte-
reſſe Archidiaconi eſſet ſecundarium, quod regulariter
oon eſſet in coosideratione, ex Tiraq. & alijs allegatis.
2 Nam † dicebant Domini, ꝙ licèt tale intereſſe non red-
dat iudicium nullum,tamen facit vt tanquàm ſuſpectus
ex tali intereſſe poßit,vt ſuſpectus recuſari,ex Lanfranc.
de recoſ.iud.Et tanto magis, quia ex pluribus circunſtā
tijs ille Archidiaconus magni faciebat controuerſiam
iuriſdictionis,& alternatiue.

Non ob.quod quoad ootarium non ſint expreſſę cau
ſæ,& allegatio videbatur calumnioſa ex plurib.circūſtā-
tijs hic bene conſideratis per informātes Archidiacooi.
Nam ſufficit allegatio legitimæ ſuſpicionis iudicis. Itē
3 † quoad notarium,& locū plures tenebant, ꝙ nō requi-
ritur expreßio cauſæ,ſed ſufficit ſolum iuſm & pro rōne
voluntas,ex Bal. & Boer.io deciſ.& locis alleg. in memo-
riali. Addebant Anchar.coosi.263.ſub ou.2.& Ale.conſ.
504.nu.2.& 3.lib.5. Io quo tamen aliqoi replicabant rē
hanc eſſe magni momēti,& exemplarem, præſertim vbi
adeſt ſuſpicio calumniæ pro vt hic non videtur adeſſe in
notario,loco,& hora. & Doct. iotelliguot illud,dummo
do adſit dolus malus.Quò verò ad ſcripturas dicebant eſ
ſe male extractas; & non facere fidem, quia non adeſt
citatio ad videndum iurare teſtes. Illi teſtes qui dantur,
fuerūt ſimul examinati, qđ licet regulariter, niſi io leui-
bus,& noo recognoſcuntur manus illorum notariorum
qui ſcripſerunt illa,& licèt ſint antiqua, tamen requirū-
tur aliqua adminicula etiam in antiq. vt per Aug. de fide
4 inſtrum. Non † ob. auctoritas loci ſcribaniæ epiſcopa-
lis.Nam dicebant uon eſſe probata requiſita de quib.per
Felyn.& alios in ca.ad audientiam. de præſcrip. Aym. de
antiq.temp. Quò verò ad exceptiones teſtium, nihil fuit
dictum, quia capitulum noo informat.agetur de ea in
ſequenti,etiam ſi ooo informaret.

ROBVSTERIL

Roman. legati. Lunæ, 16. Februarij. 1573.

SVMMARIVM.

*1 Confeßio ſola debiti non eſt ſufficiens ad actionem acqui-
rendam aduerſario,niſi alijs adminiculis adiunctur.*
2 Quantitas mercedis quomodo ſit conſideranda.

DECISIO XCIIII.

FVit reſolutum, quòd ſi non datur exceſſus in iſtis
binis mille ſcutis reſpectu ſeruitiorum, hoc eſt
ſi bis mille non excedunt ſeruitia, in eo, in quo
1 non excedunt,dant prædictum legatum factum D. Ma-
rio legato Pio,quia iſtud legatum D. Marij eſt ex debito
de qno debito ſatis in genere pro nunc cōſtat,oō ex ſola
confeßiooe, quæ ſibi ſola eſſet, indigeret particulari di-
ſcußione, ex longa diſtinct. Henric. Boic. in capitu. ex
parte. de confeßis,ſed ex adminiculis pluribus, quæ col-
liguntur ex teſtibus, & ex his, quæ Domini ipſimet
viderunt io caſu vertente inter ipſam teſtatricem, &
alios de Mattheis.Noo ob.quòd pro mercede non licet
2 petere vltra centum quolibet anno. Quia † dicebant ve-
rum fortaße, de iure communi, ſed ex conſuetudine in
pluribus caſibus obſeruata, Rot. dedit ſalarium, iuxta
modum laborum, & qualitatem perſonarum, & cauſa-
rum, vt in illa Roman. ſeu Ilerden. pecuniaria coram
D. Sarmiente, Item verum fortaſſe, quando taxatur ex
officio, ſed noo quando pars taxat præſertim per mo-
dum conuentionis, quia vnus teſtis dicit, quòd Domi-
na Flaminia dixit illi, vt diceret Domino Mario, quòd
laboraret libenter, quooiam ipſa iam in teſtamento fe-
cerat debitum ſuum, vel ſimilia verba, & alius dicit
quòd D. Marius deſiderabat recognitionem aliquam,
& ſimilia verba. Item in iſta materia ſecundum com-
munes concluſiones ad effectum cauſæ onèroſæ, vt res
dicatur debita, coosiderantur merita oon ſolum obli-
gatoria, ex quibus dari poßit actio, vel iudicis offi-
cium, ſed etiam vbi ſolum gratia beneuolentiæ ve-
niunt, oe ius aliquod agendi præſtent, vt colligitur ex
Abb. in rub. de donat. text. in l. ex hoc iure. de iuſtit. &
iur.& in l. ſi oon ſortem. §. libertus. de condi.indeb. Ti-
raq. & alij per Rimin. iun. in §. primo, Inſtit. de donat.
oumero 92. cum ſequen. Et licèt Pinelli. io l. prima, in
tertia parte, numero 60. cum pluribus, alleget plura in
contrarium, tamen communis eſt iſta. Item hic ceſſat
difficultas, cùm ſaltem detur officium iudicis præſer-
tim ſtantibus teſtibus. Si tamen pars velit audiri in hoc,
qualia debeant eſſe merita,poſſet audiri. Reſeruarunt in
iſta poſitione Domioi, an legatum bis mille ſit per ex-
actionem reuocatum, an adſint alia bona, & cui in-
cumbat onus probaodi. Item, ao ex ceßione fuerit
quæſitum aliquod ius D. Mario, & illorum aliquod
præiudicium cauſæ piæ, reſeruauerūt etiam videndum,
an conſtet de exceſſu die 28. Iuuij.74. fuit etiam reſolu-
tum noo conſtare de exceſſu in iſtis bis mille, quod pen
det plurimum ab his, quæ ſupra dixi de meritis beneuo
lentiæ, vel debitis.

ROBVSTERII.

*Roman. pecuniaria de Bubalinis. Die Veneris,
7. Nouembris. 1572.*

SVMMARIVM.

*1 Exceptio competens principali competit etiam fideiuſſori-
bus ad impediendum executionem obligationis came-
ralis.*
2 Obligatio ſimplex facta præſumitur ex cauſa præcedente.
*3 Verba denotantia ſponſalia reducuntur ad matrimonium
de præſenti ex præcedente tractatu matrimonij.*
*4 Breuitas temporis, & vicinitas actuum clarè demonſtrant
intentionem agentis.*

DECISIO XCV.

QVia pro parte Matthei Morelli ſit fuodamen-
tum io decoctione Bufalini, & ceßione booo-
rum illius, nec non in ooua ſocietate D. Ale-
xandri Ferri, de quibus tamen oulla ſit mentio io ſerie
facti per Illuſtrem D. Vicarium tranſmißi, ſi ei vide-
bimr diſcutienda, aut tranſmittenda. & reſponderuot
difficultati ſecundum ea tantum,quæ in ſerie facti pro-
pouuotur, more Sceuolæ I.C. ac reſolueruot, quòd man
datum per A.C.decretum, & relaxatum de quo in pun-
cto,non fuit iuſte decretum, & relaxatum,ideo oon de-
bebat per Illuſt. D. Vicarium coofirmari. Et ratio fuit,
quia Matthęus tenebatur ante primum terminom libe-
rare Bufalinum ab iſta fideiußione, de qua in laudo, qa
1 † exceptio competēs priocipali competit etiam fideiuſ-
ſoribus, & impedit executiooem obligationis camera-
lis, vt hic per ioformantes.

Non ob.quòd Bufalinus poſtea ſpoote, & ſimpliciter
ſe obligauerit, & fideiuſſores poſtea promiſeriot haben-
tes

tes relationem non ad laudum, ſed ad obligationem Bu
ſalini ſimplicem. Nam reſponderunt Domini, quòd li-
cèt obligatio Buſalini videatur ſimplex in ſui contextu-
2 ra, & pura ac ſpontanea, tamen † ex iuris interpretatio-
ne cenſetur facta in executionem laudi, & acceſſoriè ad
illud, vt in pluribus caſibus cumulat Alciat. de præſomp.
reg. 2. præſumpt. 23. & ſeq. Quod etiam confirmatur,
quia ex tractatu præcedente de ducendo aliquam in
vxorem, ſi poſtea fiat ſponſalitium per verba denotan-
tia ex ſui proprietate matrimonium de futuro, tamen
ex dicto tractatu præcedente arguitur iſtud, quod po-
ſtea fit, licèt non neceſſarium eſſet in executionem præ-
3 cedentis tractatus, † attento quòd verba illa reducun-
tur ad matrimonium de præſenti. Cardina. in clementa
prima, quæſt. ſecunda, in ſi. ſub numero 16. de conſangui.
& affinita. Cepol. in conſil. crimina. primo ſub num. 14.
verſi. item quia quando præceſſit tractatus. Couar. in 4.
decretal. in 2. parte, capitu. quarto, verſicu. cuius opinio.
Et in caſu iſto obligatio Buſalini ſaltem reſpectu fideiuſ-
ſorum non fuit ſpontanea, ſed neceſſaria: & licèt aliqua
fecerit ad quæ non tenebatur, tamen non iden fit, quòd
non dicatur feciſſe in executionem laudi, & acceſſoriè
ad illud, taliter quòd ſi non præceſſiſſet laudum, ſine du-
4 bio nihil ex illis feciſſet ex ſupradictis, & ex † breuitate
temporis, & vicinitate actuum, ex quibus ſine dubio ar-
guitur correſpectiuitas, & intentio Buſalini. & hoc idẽ
confirmant illa verba, ſuæ obligationis certior factus
omnium præmiſſorum &c. Item deciſio allegata coram
R. D. Seraphino in illa Carpentoraten. del 1568. 28.
Maij, multum coadiuuat hanc partem, quo fit, cùm di-
cta obligatio venerit in executionem laudi, & acceſſo-
riè ad illud, omnes conditiones, & qualitates, quæ in-
erant primæ, cenſentur repetitæ in iſta acceſſoria, & il-
li ineſſe, vt in l. ſi dari, & ibi ſatis ad propoſitum Alciat.
poſt alios, qui loquitur de adimplemento iſto cum alijs
per informantes allegatis, & addebant Domini vltra Al-
ciat. in alio caſu valde ſimili Aretin. in l. Titia. §. idem re-
ſpondit, colum. tertia, verſicu. vnde ſaluemus illa dicta.
de verborum obligatio. Claud. in l. non ſolum. §. morte,
numero 30. ante fin. verſicu. vnde ipſe aliter reſpondet.
& Hormandet. numero decimooctauo, verſicu. quarto
limitatur, & Alexan. numero 215. verſicu. ſexto declara-
tur. de nou. oper. nuncia. Aym. conſilio 135. numero de-
cimotertio, cum ſeq.

Non ob. aliqua, quæ extra opponuntur. Quoniam be
ne euacuantur per informantes Marcelli.

ROBVSTERII.

Albanenſis collationis dotis. Die Lunæ, 26. Nouembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio ſi fiat de pecunia ad rem, efficitur res illa fundus dotalis.*
2 *Reſeruationes ſunt intelligendæ ſecundum diſpoſitionem iuris communis.*
3 *Renunciationes ſunt ſtricti iuris, ita quòd non inducuntur, niſi expreſſe dicatur.*

DECISIO XCVI.

CAuſa fuit late diſcuſſa ſuper eo tantũ, an Baronia
Collis Alti de l 1562. fuerit effecta fundus dota-
lis, ita ꝙ Dña Clarix ſibi ꝓiudicauerit, vt agẽtes
pro Illuſtr. D. Cardinali prætendunt, vel tñ ſimplex hy-
potheca, aut aſſecuratio dotis D. Claricis, vt pro parte
ipſius prætenditur. In qua difficultate aliqui erant pro il-
luſt. D. Cardinali. Primò ex verbis expreſſis de quib. in
inſtrumentis 1562. & 64. Secundò, ex l. ita conſtante, cũ
1 l. ſequen. de iure dot. vbi ſi fit permutatio de pecunia ad
rem, efficitur res illa fundus dotalis, & idem Afflic. de-
ciſ. 336. nume. 3. Non ob. clauſulæ reſeruatiuę: nam re-
ſpondebant, quòd quædam ſunt pacta dotalia, quæ pen-
dent à voluntate partium, quædam quæ pertinent ad di
ſpoſitionem iuris. l. ſi pater. in princip. de pact. dotal. vbi
quoad diſpoſitionem iuris pertinet, quando reddatur,
quomodo, & in quibus. Item præſupponebant, quòd re-
ſeruationes recipiunt interpretationem à iure. Barto. in
l. vxorem. §. teſtamento. de leg. 3. Ruin. conſil. 49. nume-
ro 17. in 4. & plures diſpoſitiones in eodem ſubiecto, ita
debent interpretari, vt ad inuicem concordent, & ne ſint
inutiles, aut ineptæ, late poſt alios Aym. conſi. 7. num. 4.
2 & 5. & conſil. 144. nume. 4. Ideo † dicebant iſtas reſerua
tiones eſſe intelligendas quatenus de iure competant. Ol
dra. conſil. 214. numero 2. Soc. conſil. 107. nu. 2. in 2. &
quatenus fundus dotalis conſtitueretur, & ita operantur
ſuum effectum.

Aliqui verò tenebant pro Domina Clarice, quòd nõ
ſit fundus dotalis, ita ꝙ nõ ſibi ꝓiudicauerit D. Clarix.
Primò, quia actus iſti regulantur à poteſtate, vel vo-
luntate. Bar. & alij per Alex. conſi. 125. in princ. lib. 4. ſed
hic concurrit poteſtas, nam potuerunt conſtituere par-
tes ipſæ fundum dotalem cumulatiue ad omnes alias
obligationes, & illas ſibi conſeruare quoad omnes effe-
ctus iuris, Bart. conſil. 124. numero 5. in primo cum alijs
per informantes hic. Voluntas etiam concurrit, quòd ad
ſunt clauſulæ tam prægnãtes ac geminatæ, vt non poſſit
dubitari de voluntate contrahentium, quòd omnia iura
voluerunt ſibi reſeruare prout dicebant iſti Domini. Er
go nullum fuit illatum præiudicium Dominę Claricæ
in prioribus obligationibus, ſed tantùm fuit addita no-
ua cautela, & aſſecuratio ipſi Clarici.
3 Secundò, quia † renunciationes ſunt ſtricti iuris, &
non inducuntur, niſi expreſſe dicatur, aut neceſſariò in-
feratur: ſed hic neque fuit dictum aliquid de renuncia-
tione prioris iuris, neque infertur neceſſariò: ergo ſtant
iura antiqua.

Tertiò, quia nouatio non inducitur, niſi expreſſe di-
catur, & hic non ſolum non fuit dictum de nouatione
fienda, ſed expreſſe fuit dictũ, vt non inducatur nouatio.

Quartò, quia in dubio pro dote eſt pronunciandum.
Quia tamen Domini non erant cõcordes, fuit dictum,
vt cauſa iterum ſuper hoc proponatur, quia ſubſequen-
tia multum pendent ab iſta quæſtione.

ROBVSTERII.

Parmen. ſtatus. Die 15. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Statuta inuicem contraria quomodo ſint diſtinguenda.*
2 *Statutum eo ipſo, quòd eſt publicatum, præſumitur vſui receptum.*

DECISIO LXXXII.

TOta difficultas fuit per Dominos in diſputatio-
ne iſtius puncti reſtricta ad intelligentiam ſta-
tutorum Parmæ, de quibus in puncto, an illa eſ-
ſent ad inuicẽ contraria, vel ne, & poſſent ꝑ diſtinctio-
1 nẽ aliquã remoueri, & † q̃ diſtinctio eſſet tenenda, iuxta

tradita per Alex.& alios, quos refert Dec. conſil. 602. nume. 5. cum ſeq. Nam dantur plures diſtinctiones per informantes videlicet.

Quòd ſtatutum Rangonorum loquatur de libro cõpoſito, ſtatutum verò Pallauicinorum loquatur in filcia, quia vt aliqui dicebant, breuiarium, & filcia idem ſunt, vel idem pollent.

Alia datur diſtinctio, quòd ſtatutum Rangonorum loquatur in filcia, ſtatutum verò Pallauicinorum loquatur, non de filcia, ſed de inſtrumento ſeparato, & reperto extra filciam.

Tertia datur diſtinctio, quòd ambo ſtatuta loquãtur in filcia, ſed ſtatutũ Rangonorum propter pœnas copulatiuè poſitas, eſt intelligendũ de filcia notarij viui, contra quem poſſent habere locum pęnæ à ſtatuto inductę. Statutum verò Pallauicinorum eſt intelligendum in notario mortuo, & ſic in filcia notarij mortui.

Quartò, datur intellectus, quòd ſi ſtatutum Rangonorum intelligitur de filcia notarij viui & mortui, & ſtatutum Pallauicinorum pariter in filcia notarij viui & mortui, ſtatutum Pallauicinorum tanquàm magis preciſum, & derogatorium alterius debeat attendi.

Datur etiam quintus intellectus, quòd verba debeãt in principio breuiarij cuiuslibet anni ſcribere, qualiter illud breuiarium eſt ſuum, & verba, quæ ſequuntur, ponendo nomen & pronomen, referantur ad inſtrumẽta.

Prima diſtinctio in eo, quòd ſtatutum Rangonorum loquatur in libro compoſito, non placebat Dominis, quia ſtatutũ intelligitur de filcia, & breuiarijs, & clare loquitur, & quod dicitur de libro, id dicitur ampliatiuè, & non reſtrictiuè.

Secunda diſtinctio, quòd ſtatutum Pallauicinorum non loquatur in filcia, ſed in inſtrumento ſeparato, & reperto, extra filciam, quæ habuit controuerſiam inter Dominos, quamuis apud aliquos hæc reſtrictio non poſſet ſaluari habita ratione recti ſermonis, ſi breuiarium, & filcia idem pollent, conſiderando totum ſtatutum Pallauicinorum, præſertim in ver. & illud obſeruari debeat in totum, vſque ad ſi. vbi videntur verba ſatis ampla, quę reſtringi non poſſunt.

Circa tertiam diſtinctionem, quamuis illa placeret pluribus, & pluribus etiam diſpliceret, tamen dicebant pendere à reſolutione alia, de qua per gloſ. & alios in l. mancipia. C. de ſeru. fugit. cum alijs per Dec. in l. 1. numero 14. C. de eden. & in pluribus eius conſilijs. & partes debent in hoc præcipue inſiſtere, & in 4. intellectu. nam hoc apud aliquos videbatur vrgere, quòd ſi ſtatutũ Pallauicinorum intelligitur in filcia, aut tenenda eſt quarta diſtinctio de notario viuo & mortuo, aut tenẽdus eſt quartus intellectus propter verba ſtatuti Pallauicinorũ tam preciſa, & vrgentia, quòd illud ſtatutum, & non aliud debeat obſeruari.

Quintus intellectus, licèt placeret pluribus, tamen aliqui dubitabant de releuantia, hoc eſt, quòd nõ ideo Pallauicini haberent intentum, ex quo non apparet obſeruata quolibet anno illa ſolemnitas in illa filcia, & cùm inter Dominos eſſet varietas, non potuit aliquid firmare, niſi quòd placeret, vt Proconſules Parmæ viderent filciam, & ſtatuta huiuſmodi ac inſtrumentũ donationis, ac dicerent votum ſuum, nam in iſtis plurimum valet iudicium peritorum in arte, qui melius notant obſeruantiam, & conſuetudinem interpretatiuam, remanendo tamen articuli de ſuſpicione filciæ, & an in filcia ſint ſcripturæ non authenticæ nec ne, interim diſcutiendi in Rota. Vel ſi non poterit ex aliqua cauſa hoc fieri, tũc ponatur cauſa ſuper eiſdem, ſtricte tamen ad iſtas diſtinctiones, & intellectus, præſertim ad ſecundam, & tertiã diſtinctionem, & quartum intellectum ſimul cum obſeruantia, ſi quæ ex actis colligi poteſt, quæ releuet. Nam apud aliquos ex Dominis obſeruantia allegata per Pallauicinos plurimum confert ad interpretanda iſta ſtatuta, licèt aliqui vellent ſeparatim de ea videre.

2 Præſupponunt tamen partes, quòd † apud Dominos nulla eſt difficultas in præſumptione iuris, quòd ſtatutũ eo ipſo, quòd eſt publicatum, præſumitur vſui receptũ, vt bene deducunt informantes Rangonorum.

Circumſcribant etiam partes pro nunc, an Vacanua ſit de iuriſdictione Parmæ, nam ſi quis erit de his poſtea erit agendum, & ſimiliter, quòd dicitur de verbis ſtatutorum directis in perſonã notarij, an ſit notarius creatus apoſtolica, ſeu imperiali auctoritate. Nam de hoc nunc non eſt agendum, ſed tantum de intellectu illorum ſtatutorum, an vertimur magis in ſtatuto Rangonorum, vel Pallauicinorum, ſi daretur diſtinctio inter illa.

ROBVSTERIL

Nouarien. decimarum. Veneris, 18. Aprilis. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Sententia creditur, quæ tranſiuit in iudicatum cum inſertis in ea.*

DECISIO XCVIII.

FVit reſolutum ſatis conſtare de tenore priuilegiorum ad effectum, vt ſententia Caſſad. ſit exequenda, vt vniuerſitas Cameræ ſit cogenda ad electionem æſtimatoris, & indicatoris remedijs iuris, & inter alia ſub pœna, quòd ſi non elegerit, ſtetur relationi æſti-
1 matoris, & indicatoris à capitulo electi. Quia † ſicut creditur ſententiæ, quæ tranſiuit in iudicatum, ita in inſertis in ea. Creſcen. deciſ. 134. Dixerunt etiam Domini, quòd in declaratoria poſſunt addi aliqua ex his, quæ pro parte communitatis adducuntur arbitrio ponentis.

Non ob. quòd in priuilegio Pauli 2. nõ dicitur, quòd electio æſtimatorum, & indicantis debeat fieri ad inſtãtiam capituli, quia cum hoc tangat intereſſe, & vtilitatẽ Capituli, de iure intelligitur, ſi Capitulum petierit, per regulas vulgar. Non ob. quòd in ſententia non dicitur, quòd debeant iurare, quia iſta eſt ſpecialis omiſſio, & ſi conſtat de priuilegijs aliunde, quàm ex ſententijs, poterit in declaratoria exprimi: & ſic iſta eſt ſpecialis omiſſio & non diſcordantia, præſertim, quia ſententia refert ſe ad dicta priuilegia. Non ob. quòd in ſententia dicitur, quòd cogantur omnibus iuris remedijs ad electionem, & tamen in priuilegijs hoc non dicitur, niſi quod aliàs ſtetur iudicio alterius ęſtimatoris. Nam dixerunt Domini, quòd iſte eſt ex pœnis ad cogendum eligere, vt ſtetur iudicio electi à Capitulo. Non ob. quod in priuilegijs dicitur, quòd communitas teneatur eligere pro ſe ipſis, & ſic videntur præſupponere, quod teneatur eligere caſu quo teneatur ſoluere decimas: nam cum dicat, quòd teneantur eligere pro ſe ipſis, & poſſeſſoribus, pro quibus ipſi non teneantur ſoluere decimas, vt capitulum ſciat poſſeſſores, & valorem fructuũ, & illud de ſe ipſis procedit reſpectu illarum vniuerſitatum, quę tenentur ſoluere decimas: ſed illæ quæ non tenentur ſoluere, debent eligere pro poſſeſſoribus. Non ob. quòd in priuilegio dicitur, ad requiſitionem epiſcopi, & capituli, & in ſententia dicitur, ad requiſitionem capituli, quia hoc ideo, quia epiſcopus non erat in iſta lite, & quia priuilegiũ intelligitur

gitur

gitur ſeparatim, hoc eſt in decimis ſpectantibus ad Epi-
ſcopum ad requiſitionem Epiſcopi, in ſpectantibus ad
capitulum ad requiſitionem capituli. Quia Epiſcopus &
capitulum videntur poſiti tanquàm duo oratores, & pri
uilegium Pauli Secundi, loquitur de ſolo capitulo.
Non obſt. quòd non dicitur de indicatione agrorum
& vinearum in priuilegio, ſed quod indicētur homines
colentes agros, quia dicitur ibi, quod ita & taliter indi-
cant, vt deſcriptio, &c. quæ fieri non poteſt commodè,
niſi demonſtrētur etiam agri, & ita ordinarunt, vt expe-
diam cauſam.

ROBVSTERII.

Roman. cenſus. Veneris, 8 Februarij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio iurium, ſeu rerum incorporalium retinetur per ciuilem poſſeſſionem.*
2 *Poſſeſſorium retinendæ dicitur eſſe iudicium ſummariſſimum.*
3 *Poſſeſſorium recuperandæ, vel retinendæ poteſt intentari ab eodem, cui datur electio.*
4 *Ius ſibi proprijs auctoritate dicere nemini licet, etiam habenti priora, & potiora iura in poſſeſſorio.*
Ampliatur multis modis, vt nu. 5. & 6.
6 *Princeps ſupremus, nunquam tollit ius poſſeſſionis retinentibus eam, niſi ordine iuris ſeruato.*
7 *Interpellatio, ſeu termini præfixio ad ſe defendendum nunquam prętermittitur à ſupremo Principe.*
8 *Spoliatio, & denegatio ſolutionis ex aliqua iuſta cauſa facta differunt.*
9 *Cauſa iuſta denegationis ſolutionis abſorbet in ſe petitorium, & poſſeſſorium ſimul.*
10 *Sententia graduationis datur in cauſa diſcuſſionis, in qua non dicitur conſtare de non iure, quouſque poteſt conſtare de iure.*
11 *Ius quod metitur à poſſeſſore, non mutatur, nec variatur ex mutatione perſonarum.*
12 *Res, & poſſeſſio tranſit cum onere, & cauſa ſua.*

DECISIO XCIX.

MAior pars tenuit, quòd Petronij & alij qui repe
riuntur, ſunt manutenendi in quaſi poſſeſſio-
ne exigendi cenſum, in qua exiſtunt, quia cùm
1 † ſemel fuerint in poſſeſſione, ſi denegatur ſolutio, aut
alius fructus quaſi poſſeſſionis, poteſt poſſeſſor etiam in
iſtis incorporalibus retinere ciuilem poſſeſſionem, &
adire iudicem, & petere vt in primis manuteneatur in
ſua quaſi poſſeſſione, ſeu ſtatu durante controuerſia iā-
tum. Io. Fab. in §. retinendæ, num. 21. de interdictis. Flo-
rian. de ſancto Petro in l. ſi forte. §. ſciendum, circa med.
ſi ſeru. vendic. Salyc. in l. j. num. 7. C. vti poſſid. Afflict. de-
ciſ. 395. per tot. Iaſ. in l. clam poſſidere. §. qui ad nundi-
nas, num. 23. de acquir. poſſeſſ. Soc. iun. conſ. 112. nu. 16.
in 4. Ruin. conſ. 58. num. 6. in 4. Marant. in Specul. iudic.
par. 4. Dec. conſ. 7. nu. 17. Rebuff. in tracta. de decim. q. 9.
nu. 8. & ſuper conſtitut. regni, tom. 3. tit. de cauſ. benef.
poſſeſſor. in præfat. num. 7. Menoch. de retin. poſſeſſ. re-
med. 3. num. 131. cum ſeq. & fuit reſolutum in Placentin.
2 decimarum, & Lucan. penſionis. Quod † remedium di-
citur breue, & ſummariſſimum poſſeſſorium, iuxta cō-
ſil. Pau. de Caſt. 3. col. 2. in 2. Couar. pract. quæſt. cap. 17.
Menoch. in tract. de retinen. poſſeſſ. cap. vlt. num. 7. cum
ſeq. & admittit ſuſpenſionem petitorij, & non admittit
exceptionem defectus proprietatis, quando non petitur
aliud quam manutentio durante lite. Ægid. in c. paſto-
ralis, num. 31. cum ſeq. Ferret. conſ. 7. num. 3. cum ſeq.
in primo. Plot. in l. ſi quando, num. 99. 106. & 112. C. vn-
de vi. Neuiz. conſ. 81. num. 16. cum ſeq. & fuit reſolutum
coram bo. me. Oradin. in Bononien. Iuriſd. del 1569. Eſt
3 † tamen in facultate iſtius, cui eſt denegata ſolutio, habe
re ſe pro ſpoliato, & tunc intentare remedium recupe-
randæ: vel ſi non habet ſe pro ſpoliato, intentare reme-
dium retinendæ, vt ſupra, & de vtroque ponit Bal. in l. 2.
num. 44. C. de ſeruit. Afflic. d. deciſ. 395. Rip. in cap. cum
Eccleſia Sutrina, num. 9. de cau. poſſeſſ. & propriet. Mo-
der. in tract. de ann. præſtat. quæſt. 2. num. 2. Ideo cùm
præſupponatur, quòd Petronij ſint in quaſi poſſeſſione,
vel aliquis ex ipſorum adhærentibus, & ſuſpenderent pe
titorium, debent in primis manuteneri in iſto caſu du-
rante controuerſia prioritatis & potioritatis.
4 Secundò, quia † nō licet priori aut potiori, ſicut cui-
cunque alteri proprietario, ſibi ius propria authoritate
dicere & poſſeſſorem turbare, capiendo abſque citatio-
ne propria authoritate poſſeſſionem, quouſque per viā
agendi, vel præfixionis termini illa quaſi poſſeſſio ſit ab
ipſo poſſeſſore in petitorio euicta. c. conſultationibus. &
ibi not. omnes, de iure patro. Calder. conſ. 23. de pręben.
Rot. in antiq. de iure patro. deciſ. 14. Ioan. de Silu. de be-
5 nefic. par. 2. quæſt. 7. num. 16. etiam † ſi proprietarius eſ-
ſet fiſcus. Guid. Pap. quæſt. 366. vel eſſet ordinarius qui vi
ſitaret. c. ordinarij, de offic. ordin. vbi Gemin. Franc. &
alij. vel eſſet delegatus ſupremi Principis. c. ſi quando, de
reſcrip. l. ſi non cognitio. C. ſi contra ius, vel vtil. publ. &
ibi Pau. de Caſt. col. j. Anchar. conſ. 240. col. j. & 2. Calde.
conſ. 4. de dilat. Neuiz. d. conſ. 81. num. 13. Et poſſeſſio
illius poſſeſſoris eſſet infecta, ſine fomento iuris. d. c. li-
cet epiſcopus, de præben. in 6. vbi etiam Gemin. & Fran.
in 3. & 4. not. latè Neuiz. d. conſ. 81. num. 8. cum ſequen.
6 Immo † licet ſolemnitatibus iuris poſitiui ſupremus
Princeps ſit ſolutus, & quadrata æquet rotundis, & ex
poteſtate ordinaria poſſit tollere ius poſſeſſionis & de-
cernere, vt de ſolo petitorio, vel ſimul de eo cum petito-
rio cognoſcatur. Abb. & alij per Capic. deciſ. 69. nu. 13.
Aym. conſ. 182. num. 13. cum ſeq. Id tamen nunquam
facit in retinentibus poſſeſſionem, ſed iam expulſis, &
eiectis à poſſeſſione, & tūc id facit cum cauſa, vt notum
eſt: & ſi intruſos ab occupatione quandoq; eijcit, & con
trouerſias decidit, ac ſilentium imponit, id tamen ſem-
per facit, tamen præfixo termino, & parte citata ad fa-
ciendas ſuas defenſiones. c. paſtoralis. §. cęterum, de re
iud. l. vt vim, de iuſt. & iure. l. defenſionis facultas, de iure
fiſci, lib. 10. Bal. in c. cum olim, num. 4. de re iud. Soc. con
ſil. 266. num. 49. cum ſeq. in ſecundo. Dec. conſ. 497. in
7 fine, & conſ. 528. col. 2. † Hæc enim termini præfixio,
vel interpellatio ad ſe defendendum, nunquam prætet-
mittitur à ſupremo Principe, in quibus vis diſpoſitio-
nibus tertio præiudicialibus. Soci. in l. ſi quis arbitratu,
num. 33. de verb. oblig. & conſ. 27. num. 11. in 3. Natta in
clem. ſæpe. §. & quia, col. 27. & ſeq. de verb. ſignif. Capic.
deciſ. prima, num. 36. & ideo cum iſti poſſeſſores pluries
exigerent cenſum, & hodie ſint in poſſeſſione, nephas eſ-
ſet, quòd hæres cum beneficio legis & inuentarij, illis nō
auditis, poſſit propria authoritate ſub prætextu, quòd
ipſe eſt anterior & potior, ſpoliare, & ius ſibi dicere.
8 Non obſt. quòd quicquid ſit in alijs † poſſeſſionibus,
tamen in annua præſtatione ſecus eſt, cum Moder. in di-
cto tract. de annua præſtat. quęſt. 10. teneant contrarium
in hærede cum beneficio legis & inuentarij, vt poſſit de-
negare ſoluere ex cauſa iuſta & legitima, videlicet, ſi eſt
potior & anterior creditor, cōcurrente iuſta cauſa, non

ſpoliat,

ſpoliat, licet deneget ſoluere.c.querelam, & ibi not. de
elect. Quoniam opinio iſtorum Modernorũ poſſet pro-
cedere, vbi ille qui erat in quaſi poſſeſſione propter de-
negationem hæredis, habet ſe pro ſpoliato, & agit ſpo-
lio: tunc enim hæres ſi eſſet anterior & potior, rectè poſ-
ſet dicere, non ſpoliaui te, quia ex iuſta cauſa denegaui
ſoluere. & ita fuit reſolutum coram bo. me. Grato, del
1565. in vna Conuennarum. vbi beneficiatus, qui per
plures annos ſoluerat penſionem, & quia non potuerat
habere poſſeſſionem beneficiorum, denegauit ſoluere:
9 fuit dictum, quòd † cauſa erat iuſta, & illa percutiebat
& abſorbebat petitorium & poſſeſſorium, & ſic nullum
erat commiſſum ſpolium, & in iſtis terminis intrant al-
legata per illos Modernos & per informantes D.Alphõ-
ſi. Diuerſum tamen eſt, vbi poſſeſſor non habet ſe pro
ſpoliato, ſed retinet ciuilem poſſeſſionem, & adit Iudi-
cem, & prætendit nullam adeſſe iuſtam cauſam ceſſandi
à ſolutione, & ſuſpẽdit petitorium, & petit in primis ma-
nuteneri in poſſeſſionem, in qua exiſtit durante contro-
uerſia de iuſta cauſa, prout hic contingit. Tunc enim in-
trant ſupra pro iſtis creditoribus adducta, quòd non li-
ceat propria authoritate ſibi ius dicere, & poſſeſſorem
ſpoliare, ſed poſſeſſor eſt manutenendus in ſua poſſeſ-
ſione controuerſia durante, & ſi illi Moderni ſenſerunt
contrarium, tamen illorum opinio non poteſt de iure
ſubſiſteri, vt tenebant Domini.

Non obſt. quòd ex reſolutionibus factis, conſtat de
hypotheca Domini Alphonſi. Quoniam vltra quòd nõ-
dum eſt finita liquidatio bonorum vera, præſertim cir-
ca valorem bonorum maternorum & auiorum, & ni-
hil eſt actum donec aliquid ſupereſt ad agendum, tamẽ
nondum liquet quod bona q.Pauli Antonij non ſuffi-
ciant ad ſatisfaciendum Alphonſo, & iſtis creditoribus,
qui ſunt in quaſi poſſeſſione exigendi hos cenſus, præ-
ſertim data cautione de reſtituendo anterioribus & po-
tioribus creditoribus, iuxta facultates A.C.quæ ſunt ẽt
10 Rotæ conceſſæ, & † tanto magis cum ſimus in cauſa di
ſcuſſionis, in qua datur ſententia graduationis, & nõ di
citur conſtare de non iure, quouſque poteſt conſtare de
iure. Ægid. deciſ. 103.

Non obſt. quòd iſti hæredes non ſint in poſſeſſione
exigendi iſtos cenſus à Domino Alphonſo. Nam reſpon
11 debant, † quòd ius metitur à poſſeſſore, quòd non mu
tatur nec variatur ex mutatione perſonarum. Guido Pa-
pæ deciſ. 629. & fuit pluries in Rota reſolutum.

Non obſt. quòd confecto inuentario hæres non tene-
tur vltra vires hæreditarias. Quia non dicitur, quòd Al-
phonſus ſoluat de ſuo, ſed de penſionibus domorum, ſu-
per quibus eſt impoſitus cenſus, in cuius poſſeſſione exi-
gendi exiſtunt iſti creditores, qui non ſunt turbandi in
ſua poſſeſſione, non obſtante exceptione inuentarij, quę
non debet eſſe valida, vt plures deducunt.

Non obſt. quòd Alphonſus eſt in poſſeſſione iſtarum
domorum, & quòd nec ipſe eſt ſpoliandus vel turbãdus
in dicta poſſeſſione. Quia reſpondetur, primò, quia Al-
12 phonſus † dicitur in poſſeſſione iſtarum domorum cũ
ſua cauſa, & ſic cum illo onere reali ſoluẽdi cenſus iſtos,
nam res tranſiuit cum onere & cauſa ſua. Paul. in l. priui-
legium. C. de ſacroſan. eccleſ. Dec. in cap. eccleſiæ ſanctæ
Mariæ, col. 20. num. 53. verſic. non obſtant iura, de con
ſtitut. & in c. nouit, col. 7. num. 13. verſic. ſed cõtra iſtam
ampliationem. Secundò, quia in iſtis fructibus iſti cre-
ditores ſunt anteriores poſſeſſores, & poſſeſſio Alphonſi
iunior, & dicitur clandeſtina, turbatiua, & ſine fomento
iuris, cum iſti creditores hoc allegẽt, q clam ab ipſis poſ-
ſidet. iuxta not. in c. licet cauſam, de probat. ideo nullius
eſt conſiderationis hæc allegata poſſeſſio Alphonſi.

Non obſt. quòd poteſt peti ſeparatio bonorum, & ad-
ſunt alij creditores, qui prætendunt ſe eſſe anteriores &
potiores. Quoniam interdum iſti creditores ſunt ma-
nutenendi in ſua quaſi poſſeſſione exigendi, in qua
exiſtunt.

ROBVSTERI I.

Regimen. ſancti Thomæ. Lunæ, 10. Decembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Appellari poteſt à mandato de exequendo inferente nouum grauamen.*

2 *Liquidatio in executione requiritur, vbi ſententia ſunt lata in iudicio vniuerſali.*

3 *Appellare licet à qualibet declaratione rei, & pęna ipſo iure à lege, vel ab homine fulminata, ſicut etiam à liquidatione.*

Limita, vt nu. 32.

4 *Exceptio rei iudicatæ non intrat, vbi non concurrit identitas perſonarum.*

5 *Perſona duplex poteſt repreſentari in ſeparabilibus, & conſiderari tanquam alius, & non tanquam ipſe.*

6 *Tertius vitioſè non poſſidens, impedit executionem ſententia in terminis l. à Diuo Pio. § ſi ſuper rebus. de re iud. & poteſt appellare.*

7 *Dubia, quando eſſet res, pronunciandum eſſet fuiſſe locum appellationi.*

8 *Exceſſus vbi datur; ibi etiam licet appellare, non obſtante cognitione ſummaria, quæ in executione requiritur.*

9 *Notorium reſultans ex probationibus, vbi datur appellatio, non tollit beneficium appellationis.*

10 *Appellatio, & remiſſoria in quibus differant.*

11 *Clauſula, appellatione remota, eſt ſtrictè intelligenda.*

Limita, vt nu. 34.

12 *Reſcriptum de parendo iudicatis, quomodo intelligendũ.*

13 *Appellatio non datur à pronunciatione de exequendo rẽ iudicatam, ſicut nec ab executione.*

14 *Sententia lata ſuper pertinentijs dicitur contineri in iudicio vniuerſali, cuius liquidatio executorialis non continet nouum grauamen, ſed tantum declarationem ſententiæ.*

15 *Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia continente declarationem interpretatiuam qualitatum non augentium, nec minuentium.*

16 *Liquidatio, quæ fit in executione ſententiæ latæ in iudicio vniuerſali, debet eſſe ſummaria.*

17 *Appellare licet à pronunciatione de exequendo, ſi executor excedit modum, aut aliquo modo grauat, de quo debet conſtare verè, & non probabiliter.*

18 *Appellans ab executione, tenetur nominatim exprimere cauſam, & non per relationem ad acta.*

19 *Appellans ab executione habet præſumptionẽ contra ſe.*

20 *Clauſula, appellatione remota, operatur in omnibus data eadem ratione principalis negotij, & incidentium.*

21 *Poſſidens præſumitur eſſe in poſſeſſione ex illo titulo magis notorio, & propinquo, etiam ſi minus legitimus eſſet, cum ex actu nullo declaretur voluntas.*

22 *Cauſa noua non ſuperueniente, non poteſt dici mutata cauſa poſſeſſionis ante litem motam.*

23 *Poſſeſſor vitioſus non appellat ſuſpenſiuè, nec poteſt impedire executionem.*

24 *Cauſa poſſeſſionis mutata præſumitur ante litem motam ad euitandum delictum, vbi aliàs non potuiſſet licitè poſſidere.*

25 *Probationes ex actis faciũt notorium in materia executi-*

us, vt non requiratur alia pronuntiatio.
26 *Regula, non deducta deducam, & aliæ ſimiles, non habẽt locum in materia executiua in actione vniuerſali.*
27 *Executiua materia non reſpicit, quod poteſt in futurum deduci, ſed quod probatum eſt.*
28 *Adiectio qualitatis, per quam non mutatur ſubſtantia rei iudicatæ, non inducit nouum grauamen.*
29 *Appellare licet à liquidatione eo modo, quo licet appellare in materia executiua.*
30 *Appellatio à liquidatione facta in iudicio particulari, vel generali de ſtilo curiæ conceditur propter exceſſum: ſecus in liquidatione in iudicio vniuerſali, in quo præcedit condemnatio, & iudex reſeruat ſibi liquidationem.*
31 *Sententia incertè, & vniuerſaliter lata in iudicio vniuerſali, de iure ſubſtinetur.*
32 *Appellare non licet à declaratione qualitatum, & circũſtantiarum in re iudicata comprehenſarum.*
33 *Poſſeſſio ſola non ſufficit poſſeſſori, niſi oſtendat titulum, quando conſtat de iure alterius.*
34 *Clauſula, appellatione remota, comprehendit omnes appellationes ab incidentibus, & acceſſorijs, vbi militat eadem ratio.*
35 *Clauſula, parito iudicato, ſimpliciter intelligitur habere locum in iudicio vniuerſali.*

DECISIO C.

EX nouem Votantibus, ſex fuerunt, eſſe locum appellationi ſuſpenſiuæ, tres verò nõ eſſe illi locum, ſed executioni. Mouebantur ſex.
1 Primò, quia † mandatum de exequendo decretum ſu
per iſtis petijs terræ, vti de pertinentijs hoſpitalis, infert nouum grauamen, nam addit ſententijs aliquid certũ. ſ. has nominatas petias terrę. Bald. in l. terminato, num. 9. circa med. C. de fruct. & lit. expen. & in l. ſi cum exceptione. §. hæc autem actio, quod met. cau. ergo noua res eſt. l. ius ciuile, de iuſt. & iure. l. j. §. ſi quis ſimpliciter, de verb. oblig. cum alijs per Soci. conſ. 87. num. 7. cum ſeq. in 4. Achil. de commiſſ. deciſ. prima. Ideo cùm ſententiæ pręcedentes non inferant neceſſario illud idem grauamen, poteſt appellari infra 10. dies, ſi allegatur, quòd executor exceſſit modum in liquidando. Bal. conſ. 119. numero 8. in ſecundo. Ang. in l. ſi cum exceptione. §. hoc autem, numero 4. quod met. cau. Rom. conſ. 357. in fine. Franc. in c. directe, num. 5. ante fin. verſic. tertia concluſio, de appel. Fely. in c. quoad conſultationem, col. 9. num. 17. verſ. limita ſecundo, de re iud. Capic. deciſ. 34. num. 4. Ruin. conſ. 76. num. 1. lib. 5.
Secũdò, quia licet ſentẽtiæ ſuper pertinentijs hoſpita-
2 lis dicantur latę in iudicio vniuerſali, tamen † ſaltem in executione requiritur liquidatio. vt per gl. Bart. & alios in l. j. in prin. de eden. vbi allegat ad hoc l. defenſionis facultas. C. de iure fiſci. lib. 10. & tamen gloſ. in verbo, pendente, in d. l. defenſionis facultas, iuncta l. fin. C. de bon. vacan. eod. lib. 10. cum gloſ. in verbo, data, & in verbo, copia. vbi etiam Ioan. de Plat. col. fin. verſic. quinto nota. inquit nõ obſtante ſentẽtia vniuerſali poſtea in illa liquidatione datur copia reclamandi. & idem quando quis eſt condemnatus per tres ſententias ad rem quæ controuertitur, vna cum fructibus expenſis damnis & intereſſe, quorum liquidationem iudex ex ſtylo curiæ ſibi reſeruat. Nam in liquidatione quæ poſtea fit, admittitur appellatio. Bald. in l. ab executore, num. 3. de appel. Iaſ. in l. properandum. §. ſin autem alterutra, num. 25. verſic. ſed
3 nunquid à taxatione. C. de iud. ſicut † etiam licet appellare à qualibet declaratione rei, & pęnæ ipſo iure à lege, vel ab homine fulminatę. quia infert nouum grauamẽ, & poteſt iudex decipi. Card. Zabarel. poſt gloſ. & Lap. in clem. j. §. ſi quis autem, quæſt. prima, de ſequeſt. poſſ. & fruct. Franc. in c. is cui. §. fin. verſic. tertio limita, de ſent. excom. lib. 6. Abb. conſ. 100. num. 3. in fine, cum ſequen. in primo. Idem Abb. & Dec. in c. peruenit, col. j. de appellat. Felyn. in cap. Rodulphus, colum. penul. circa medium, de reſcript.
Tertiò, quia vbi non concurrit identitas perſonarum rei & cauſæ, iuxta l. cum quęritur, de except. rei iud. tunc
4 † non intrat exceptio rei iud. vt ibi. & per Abb. conſ. 50. nu. 2. cum ſeq. in primo. Dec. conſ. 96. col. j. & conſ. 445. num. 45. ſed in ſententia vniuerſali de pertinentijs hoſpitalis Boiardus fuit condemnatus vti hoſpitalarius, Rot. in nou. de reſt. ſpol. deciſ. prima, poſt princ. Ægid. deciſ. 5. ante medium. & deciſ. 584. Et ſic ipſe non eſt intruſus lite pendente, neque vitioſus poſſeſſor vti aliqui Domini præſupponebant poſſidere iſtas terras, vti alius priuatus & extraneus, & ſic repræſentat aliam perſonã, hoc eſt ſeipſum vti extraneum, & particularem, licet an-
5 tea fuerit condẽnatus, vt hoſpitalarius. Nam † in ſeparabilibus poteſt quis repræſentare duplicem perſonam, & conſiderari tanquam alius, & non tanquam ipſe. l. ſi pater. §. ſi duo. vbi gloſ. & Bal. de adopt. cum alijs per Aym. de antiq. temp. par. 4. nu. 242. Et regulariter attendi debet qualitas, ſub qua fit diſpoſitio vel actus, ex argumento & à præſuppoſito, & à nomine dignitatis officij, vel appellatione. c. quoniam Abb. & ibi not. de offic. deleg. Gloſ. Bar. & alij in l. mancipia. C. de ſeru. fugit. Signorol. conſ. 37. in 3. dub. Alc. tom. j. lib. 2. conſ. 3. num. 2. Euerar. in deciſ. 36. 79. & 81.
Vnde licet ſententiæ condemnatoriæ contra Boiardum ſint latæ vti contra hoſpitalis poſſeſſorem, ſuper pertinentijs hoſpitalis, tamen, quia Boiardus prætendit illas petias terræ poſſidere vti patrimoniales, & vti ſuas proprias & particulares, iſta liquidatio & mandatum executiuum continet nouam diſpoſitionem, & nouum grauamen, non ſolum ratione additionis nouæ rei, vt ſupra, ſed etiam ratione nouæ perſonæ, quam Boiardus nunc repræſentat ex d. l. ius ciuile, cum alijs. Meritò non poteſt habere locũ exceptio rei iudicatæ, & ſic executio.
Quartò, quoniam in terminis l. à diuo Pio. §. ſi ſuper
6 rebus, de re iud. † ſi tertius vitioſè non poſſidet, impedit executionem, & ſi vult, poteſt appellare, vt ibi per gloſ. Barto. Iaſ. Caſtr. & alios. Sed Boiardus poſſeſſor repræſentat nunc aliam perſonam, vt dictum eſt. Meritò tanquam tertius poteſt impedire executionem, & appellare, præſupponendo quòd non poſſideat vitioſè.
7 Vltimò, † quoniam res eſſet dubia, pronunciandum eſſet pro appellatione, hoc eſt fuiſſe illi locum, Gloſ. Caſtren. & alij per Alex. conſ. 113. poſt prin. lib. 5.
Non obſt. quòd iudicium pertinentiarum ſit vniuerſale, & ſufficit in executione ſummariè ſine libello, & litis conteſtatione, docere de iſtis pertinentijs, vt per Innocen. in cap. conquerente, num. 8. in fi. de offic. ordin. Nam reſpondebant, quòd non ideo infertur, quòd ſi allegatur fuiſſe exceſſum in liquidando, non licet appellare, ex quo continet nouum grauamen, vt per Bal. Ang. &
8 alios ſupra citatos. Neque enim ex eo † quòd in executione ſufficiat ſummaria cognitio, ſequitur, quòd non liceat appellare, vbi allegabatur exceſſus, & quod infertur nouum grauamen. Bal. Ang. Rom. & alij ſupra citati, & facit clem. ſæpe, cum gloſ. in verbo, dilationes. vbi etiam Zab. Anch. Imo. & alij de verb. ſignif.
Non obſt. quòd Corradinus probauit, iſtas terras eſſe de pertinentijs hoſpitalis, & Rota denegauit remiſſoriã Boiardo ad probandum contrarium, propter vehementem præſumptionem calumniæ. Nam reſpondebant,
quòd

quòd vbi datur appellatio, notoriũ reſultans ex proba-
tionibus, non tollit beneficium appellationis. cap cum
ſpeciali.§.porro.vbi Dec.in princ.& in 3.not.de appellat.
& quia appellatio ſuſpendit effectum cõcluſionis in cau-
ſa & omnium probationum.Rot.in nou.de reſt.ſpol.de-
ciſ.16.num.2.alias 193. Claud.de Seyſel.in l.naturaliter.
§.nihil commune,num.44.in fi.cum ſeq.Aym.conſ.199.
num.8. Et propriè in cauſa appellationis procedit regu-
la,quòd vna probatio non excludit aliam,& in ea atten-
ditur poſſibilitas,quòd nõ deductum poſſibile ſit, quòd
poſſit deduci.l.per hanc.C.de temp.appel.c.per tuas, de
appel.Ægid.deciſ.124.in fi.Bart.in l.ſi duo, num.3. & in
l.admonendi,num.50.de iureiuran. Pariſ.conſ.146.nu-
mero 13. in quarto. Ideo non dicitur conſtare de non
iure Boiardi,quãdiu poteſt conſtare de iure illius.Ægid.
deciſ.103. Et dicebant diuerſam eſſe rationem appella-
10 tionis & remiſſoriæ: nam † appellatio eſt remedium or
dinarium, cùm lex ſtatim defert etiam ſi nihil probet,
aut deducat appellans propter poſſibilitatem deducen-
di & probandi,toto tit.de appel. Remiſſoria verò eſt re-
medium ſubſidiarium, & plurimum pendens ab arbi-
trio iudicis, qui vbi ſuſpicat calumniam, vel illam ſuffi-
cienter non concipit, denegat vel concedit ſecundum
contingentiam caſuum. l.iudices, cum auth. apud elo-
quentiſſimum.C.de iudic.Rom.Pariſ.& alij per Cailad.
deciſ.2. de dilatio.

Non obſt.clauſula, appellatione remota, appoſita in
11 reſcripto ſanctæ me. Pij V. Quoniam † cùm ſit exorbi-
tans & ſtrictè intelligenda, Abb. in c.paſtoralis,num.6.
in fi.& Franc.col pen.verſic.ſexto quæritur,de appel. re-
ferebant illam tantum ad appellationem, quæ interpo-
nitur à diffinitiua in negocio principali, non autem ad
illam quæ interponitur ab incidentibus, ſeu acceſſorijs.
Abb.Fran.& Dec.in d.c.paſtoralis,de appel.Felyn.in cap.
cauſam quæ,col.fin.de reſcrip.Præſertim, cùm Boiardus
nunc repræſentet ſe ipſum vt particularem,& ſic eſt di-
uerſa perſona, quo caſu non habet locum dicta clauſu-
la.Alexan.conſil.84.numero 6. Couarru.pract.quæſtio.
cap.15.num.4.

Neque obſt. reſcriptum Sanctiſſimi D. N. directum
R.P.D.Bioarino,ibi, parito iudicato, quoad poſſeſſionẽ
hoſpitalis omniumq; terrarum & bonorum pertinen-
12 tium ad ipſum,quoniam † idem Domini intelligebant
illud conditionaliter,videlicet, quatenus ſuper illis adſit
iudicatum.l.ſi quis legauerit, la prima,& ibi Iaſ.de leg.j.
poſt Bal.in l.fin.num,41.C.de edic.diui Adria.tol.Ruin.
conſ.83.num.7.in primo. Sed cum in caſu iſto liceat ap-
pellare & ſit appellatum, non dicitur ſimpliciter iudica-
tum,quia appellatio ſuſpendit iudicatum.

Tres verò tenebant eſſe locum executioni, ex diſpoſi-
tione iuris, & commiſſione Corradini ſignata in ſigna-
tura Sanctiſſimi,de menſe Auguſti, 1576.quę reformat
commiſſionem Boiardi ſimplicis appellatoris à decre-
to executionis, contra ipſum in Rota decreti, vel ſi ma-
gis placet, committatur eidem Chriſtophoro Robuſte-
rio,qui ad legitimam executionem procedat,perinde ac
ſi vltima præinſerta ſignata non fuiſſet.

Et primò mouebat ipſos, quia ſicut ab executione nõ
datur appellatio.l.ab executore, de appel.l.ab executio-
ne.C.quor.appel.non recip.ſaltem ſuſpenſiua. Specul.in
13 tit.de actio.ſeu pet.§.ſuper, verſ.ſed quid ſi ante.l.ita † nec
à pronunciatione de exequendo rem iudicatam, aut aliã
diſpoſitionem executiuam, ſecundum communem opi-
nionem & obſeruantiam Palatij, vt ſit litium finis, cùm
non plus grauet,Gemin.conſ.99.Guido Papę conſ.574.
Corn.conſ.71.num.10. cum ſeq.in primo, & conſ.221.
in fine,in quarto. Aret.in l.5.in princ.num.3.circa med.
de verb.oblig.Alex.conſ.95.In ſecundo. Soci.in reg.26.
appellare. Fely.in c.quoad conſultationem,nu.14.& 15.
de re iud.Ruin.conſ.78.num.1. in quinto. Soc.iun.con-
ſil.138. num.6. in tertio. Grat. reſponſ. 16. colum.pri-
ma,in ſecundo.Rolan.conſ.43.num.5.in primo. Anto.
Gabriel.de appellat.concluſ.4.per tot. Sed executoriales
Corradini ſuper iſtis poſſeſſionibus emanarunt vigore
ſententiæ & rei iudicatæ ſuper omnibus pertinentijs ho-
ſpitalis, ergo non licet appellare ab iſto decreto.
14 Secundò, quia † ſententiæ & res iudicata huiuſmodi
ſuper pertinentijs hoſpitalis continent condemnationẽ
in actione vniuerſali. Innoc. Hoſtien. Zabarel. Anchar.
Abb.& alij in c.conquerente, de offic.ordin. & in c.2.de
libel.oblat.& in c.cum ad ſedem, de reſtit.ſpoliat. Et li-
quidatio poſtea facta de iſtis poſſeſſionibus, vt de perti-
nentijs hoſpitalis fuit iuſta, vt pluries fuit in Rota reſo-
lutum. Immo fuit denegata remiſſoria Boiardo ad pro-
bandum contrarium: ideo cũ præceſſerit condemnatio
in actione vniuerſali, & ſecuta fuerit iuſta liquidatio
executorialis, non continet nouum grauamen, ſed decla
rationem qualitatis pertinentiarum non augentium, vel
minuentium condemnationem & executionem, ſed tan
tum inducentium declarationem interpretatiuam ſen-
tentiæ vniuerſalis. Bart.in d.l.ab executore, num.15.de
appel.Bal.in l.terminato, nu.66. verſic.modo ergo quæ-
ro.C.de fruct.& lit.expen.Lap.alleg.82.in cauſa, num.7.
verſic.vnde licet de iure. Aret.in d.l.5. in princ. num.3.
poſt prin.de verb.oblig. Felyn.in d.c.quoad conſultatio-
nem, num.20. circa medium. Calcan.conſ.16.num.26.
32.35.in fi & ſeq.Barbat.conſ.18.col.8.cum ſeq.Sarnen.
in reg.de iur.quæſit.non tollen.quęſt.13.num.3.Gabriel.
de regul.iur.concluſ.13. per tot. Ideo executoriales iſtæ
ſunt pares executionis. Gloſ. in d.l.ſi cum exceptione.
§.hæc autem actio, quod met.cau. Bal.in d.l.terminato,
num.6.C.de fruct.& lit.expen. Ang.& Imo.in l.Paulus,
la prima,de re iud.Franc.in c.ſæpe,quæſt.12.num.60.de
appel.Felyn.in d.c.quoad conſultationem, num.14.circa
medium,de re iud.Et propterea cum non contineant ni
15 ſi declarationem † interpretatiuam qualitatum,non au
gentium nec minuentium, non admittitur appellatio ſu
ſpenſiua Rom.conſ.45.num.2.& ibi bona additio.
16 Tertiò, quia † in iſtis actionibus vniuerſalibus ſufficit
obtinere rem iudicatam ſuper illis, & deinde in execu-
tione & extraordinario modo ſummariè ſine libello &
litis conteſtatione facere iuſtam liquidationem perti-
nentiarum, vel aliarum rerum contentarum in ipſa ſen-
tentia vniuerſali.Innoc.in d.c.conquerente, num.5.in fi.
de offic.ordin.& ibi etiam alij, præſertim Anch.in fine,
verſic.ſed hoc, dicens quòd alias nihil proficeret in iſtis
iudicijs vniuerſalibus, obtinere iſtas ſententias, ſi non
liceret iſto modo extraordinario liquidare, & procede-
re ad executionem, & idem Innoc. in c.cum ad ſedem,
num.1.& 2.vbi etiam Hoſtien.Anchar.ante fin. & Abb.
num.9.& centum alij ibidem, de reſtit.ſpol.Gloſ.& Bar.
in l.j.num.7.in fi.cum ſeq.& Bal.col. 2.poſt princ.verſic.
in iſtis vniuerſalibus.Rom.num.4. & Iaſ.& alij.de eden.
idem Rom.conſ.211.num.5. Ruin.conſ.22. num.3. in
primo. Moder.de oblig.cameral. in rub. de verb.oblig.
numero 4.pagina 138. in rubrica de liquid. numero 6.
pagina 161.

Quartò,& ſi licet appellare ab iſta executione & pro-
17 nunciatione de exequendo, † quando executor excedit
modum, aut grauat aliquo modo circa rem, vel exce-
ptiones admittendo, Bart.Bal.Pau.de Caſt.& alij in d.l.
ab executore, & in d.l.ab executione. Abb.Felyn.& alij
in d.c.quoad conſultationem, de re iudic. Iaſ.Rip.& alij
in l.2.eod.tit.

Tamen

Tamen id procedit, vbi vere executor exceſſit, aut
alias grauauit: nam cauſa exceſſus ſeu grauaminis, debet
eſſe non ſolum probabilis & veriſimilia, ſed etiam vera.
Innoc. in c. in noſtra, num. 5. & 6. de procurat. Bellam. in
c. conſtitutis, il primo, num. 31. in fi. cum ſeq. de appel.
Gemin. in c. quamuis, num. 4. in princ. de electio. lib. 6.
Imo. in c. bonæ, num. 15. & Dec. num. 9. 23. & 24. de ap-
18 & † propter præſumptionem quam habet contra ſe ap-
pellans, tenetur in ſimili executione nominatim expri-
mere cauſam, & non per relationem ad acta. clem. appel-
lanti, de appel. cum alijs per Felyn. in c. quoad conſulta-
tionem, num. 20. de re iud. Capic. deciſ. prima, num. 20.
quia huiuſmodi executoriales meram continẽt interlo-
cutoriam. Ater. in d. l. 5. in prin. nu. 3. de verb. obl. Zab. in
d. c. quoad conſultationem, in fi. Felyn. num. 20. de re iu-
dic. Capic. dicta deciſ. prima, num. 21. Sed Boiardus nul-
lam expreſſit cauſam in ſua appellatione, nec in aliquo
executor exceſſit, neque grauauit, vt fuit reſolutum in
Rota, ergo non debuit executor appellationi ex pluri-
bus cauſis calumnioſè & friuole deferre ante inhibitio-
nem, clem. prima, de dolo & contu. cum alijs per Franc.
in d. c. de priore, in fine, de appellat. & in c. index, num. 7.
verſic. ſecundo limita, de off. deleg. in 6. Rom. conſ. 511.
in princ. Hippol. de Marſil. in l. patre vel matre, num. 8.
de quæſtio. neque etiam eſt illi deferendum poſt inhi-
bitionem, quia illa fuit reformata per ſignaturam, vt
proximè.
19 Quintò, quia † appellans ab executione habet præ-
ſumptionem contra ſe. Ægid. in d. c. conſtitutus, il pri-
mo, num. 31. in fine, cum ſeq. de appel. Zabarel. in d. cap.
quoad conſultationem, in fine. & ibi etiam Felyn. nu. 2.
Ideo ſignatura ad obuiandum fraudibus, quæ in expreſ-
ſione cauſarum fierent, non ſolet ſtare aſſertioni partis
de exceſſu executionis, ſed vult aliquid guſtare de graua-
mine antequam transferat executionem, aut committat
cauſam appellationis ſuſpenſiuè alteri iudici cum facul-
tate inhibendi executori. Rot. in nou. de appel. deciſ. 45.
& 50. num. 2. Ioan. Andr. Dominic. & Franc. in c. non ſo-
lum. §. in illa. in 2. notab. de appell. in 6. Felyn. in ca. dile-
ctus filius. col. 2. num. 14. de reſcript. Et cum fuerit plu-
ries cauſa diſputata in Rota, & ex reſolutionibus factis
appareat, quòd iſtæ poſſeſſiones ſint de pertinentijs ho-
ſpitalis, & Rota etiam denegauit remiſſoriam Boiardo
ad probandum contrarium, propter ſuſpicionem calũ-
niæ, ideò in ſignatura videns nullum adeſſe fumum gra-
uaminis, reformauit commiſſionem, & inhibitionem
in fauorem Boiardi conceſſam, & commiſit legitimam
executionem eidem executori. Meritò iuxta illius for-
mam eſt procedendum ad vlteriorem executionem in
iſtis poſſeſſionibus.
20 Sextò, quia † data identitate rationis negotij princi-
palis, & incidentium, clauſola, appellatione remota, ope-
ratur in omnibus. Bald. in l. incerti. in fin. C. de interd. &
in l. j. vbi etiam Salycet. num. 4. C. ſi de moment. poſſeſſ.
Zuccard. in l. fin. nu. 439. C. de edict. diu. tollen. Sed ra-
tio, quę mouit Pium V. ad tollendum appellationẽ, erat,
quia iniquum eſt, vt laicus diutius detineat Eccleſiam,
cùm ſit illius incapax, quæ incapacitas militat etiam in
pertinentijs beneficij. cap. quicumque. 12. q. 2. cap. ſi quis
præiudicium. 16. q. 2. Abb. in c. conqueſtus. nu. 2. de foro
competen. cap. 21. ſeſſ. 22. Conc. Trident. Et hoc clarè
colligebant in reſcripto Sanctiſſimi D. N. directo R. P.
D. Birano, in quò committitur cauſa reſtitutionis in in-
tegrum cum clauſula, parito iudicato, tam quoad bene-
ficium, ſeu hoſpitale, quàm quoad pertinentias ipſius.
Et demum fuit reformata commiſſio appellationis Bo-
iardi ſine præiudicio legitimæ executionis in iſtis perti-

nentijs. Ideo procedendum eſt ad executionem in iſtis
poſſeſſionibus.
Vltimò, quia Boiardus in iſtis petijs terrę eſt intruſus
lite pendente, prout Corradinus obtulit pluries incon-
tinenti probare, & verificare ex eiſdem actis, dato ſibi
puncto ſuper hoc. Tum ex eo, quod intendit probare, ꝙ
Boiardus etiam lite pendente fatius ſit poſſidere has pe-
21 tias terræ vti de pertinentijs hoſpitalis. Tum † quia cir-
cumſcripta eius confeſſione etiam ex alio, id de iure vi-
detur ſatis probabile, cùm ex deductis conſtet, has poſ-
ſeſſiones eſſe de pertinentijs hoſpitalis, & Boiardus te-
nuerit per plures annos, hoſpitale præſumitur poſſediſſe
has terras vti hoſpitalarius, & vigore tituli hoſpitalis
præambuli, de quo conſtat. l. quædam mulier, cum ibi
not. de rei vendic. etiam ſi talis titulus eſſet minus legi-
timus, quia ex actu nullo declaratur voluntas. l. fi. de re-
bus eorum. Soc. conſi. 13. num. 18. in 4. Dec. conſil. 407.
in fin. Et multò magis, ſi titulus ille eſt validus, & legiti-
mus. l. miles qui deſtinauerat, de milit. teſtam. cum alijs
per Aym. conſ. 322. nume. 3. verſic. rurſus non obſt. pro-
ut hic titulus hoſpitalis eſt legitimus ad poſſidendum
terras has, licet de facto Boiardus fuerit hoſpitalarius.
22 Dec. poſt alios conſ. 66. num. 2. in fine, cum ſeq. Et † non
ſuperueniente alia cauſa, non poteſt dici, quòd Boiardus
ſibi mutauerit cauſam poſſeſſionis ante litem motam.
l. non ſolum. §. quòd vulgò, de vſucap. l. 2. §. fin. pro empt.
cum alijs per Cuma. in l. qui bona fide. §. fin. num. 2. & 3.
de acquir. poſſeſſ. Aym. conſ. 171. nu. 1. Et cùm non oſten-
dat Boiardus aliam cauſam iuſtam, non ſufficit illi alle-
gare mutaſſe volũtatem ante litem motam, & poſſediſ-
ſe vti patrimoniales, quia allegaret cauſam iniuſtam,
quo caſu ſibi non creditur, ſed tenetur probare, fuiſſe
motam ad poſſidendum alia cauſa iuſta. Alex. conſ. 103.
col. pen. in primo. Claud. in l. iuſte poſſidet, in fine, de ac-
quir. poſſeſſ. Achil. de Gran. de priuil. deciſ. 4. Vbi enim
lex concedit dicenti vel alleganti aliquid, intelligitur ei
probanti, niſi illud ſit notorium. Gloſ. in l. prima, ſi qua-
drup. pauper. feciſ. dicat. cum alijs per Alex. conſ. 78. nu-
mero 27. in quinto. Afflic. deciſ. 22. num. 2. cum ſequen.
Si verò poſt litem motam Boiardus incipit aſſerere, ꝙ
poſſidet vti particularis, id ſibi non licet, & ſi de facto id
facit, eſt intruſus lite pendente, & vitioſus poſſeſſor, &
23 † prætextu talis poſſeſſionis vitioſæ non appellat ſuſpen-
ſiue, nec alias poteſt impedire executionem. Cyn. in l. pri-
ma, quæſt. 9. C. de alien. iud. mut. cau. fac. Bald. in l. quod
maritum, numero 4. C. ne vxor pro marit. & in l. execu-
torem, num. 12. C. de execut. rei iud. Paul. in l. certa. C. vt
in poſſ. eat. & in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus, ſub num. 8.
& Iaſ. num. 10. de re iud. Abb. in c. fin. num. 8. de alie. iud.
mut. cau. fac. Ruin. conſ. 34. in fi. num. 12. lib. 5. Dec. con-
ſil. 187. col. fin. Soc. iun. conſ. 97. in fi. nu. 4. Couar. pract.
quæſt. cap. 15. num. 7. & facit Rot. deciſ. 14. de probat. in
nou. Afflict. deciſ. 396. num. 9. Mohed. deciſ. 12. Creſcen.
deciſ. 217. 238. & 242. & eſt de mente Fely. in c. cum ſu-
per, col. fin. verſic. item nota quod ſi tertius, de re iudic.
Staphil. de liter. grat. fol. 179. verſic. datur talis commiſ-
ſio. Et duo ex alijs ſex Dominis, qui alias tenebant cum
Boiardo, reſeruabant hæc particulariter videndum, quia
vt dicebant, ſi Boiardus eſt vitioſus, res non habet diffi-
cultatem pro executione, & quatuor pro appellatione.
Non obſt. quòd ad euitandum delictum ſit præſumẽ-
dum, quòd Boiardus mutauerit ſibi cauſam poſſeſſionis
ante litem. ex not. in l. non ſolum. §. ſed vt probari, de no-
24 ui oper. nunc. Quia † verum, vbi alias non potuiſſet lici-
tè poſſidere ante litem, prout potuit ante litem vigore
tituli hoſpitalis: ſed cum potuit iſto modo licite poſſi-
dere, ſi ipſe allegat ſibi mutaſſe cauſam poſſeſſionis ante
litem

litem debet probare, cùm ſit fundamentum ſuæ inten-
tionis l.& qui, de probat. Et tantu magis, cùm, vt dictum
eſt, mutatio ſit iniuſta omni tempore, cum nõ oſtendat
acceſſiſſe aliquam cauſam mutationis poſſeſſionis, quo
caſu potius intrat præſumptio in deteriorem partem, Fe
lyn. in c. in præſentia, num. 17. verſic. ſed vltra, de probat.
Dec. num. 14. Pariſ. num. 55. Iaſ. in d. l. non ſolum §. ſcien
dum, num. 5. Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 39.
num. 5. cum ſequen.

Neque obſt. dum ad hoc alij reſpondebant, quòd li-
cèt ſit probatum in actis, quòd Boiardus eſt intruſus li-
te pendente, tamen hoc pendet ab articulo appellatio-
nis, an iſtæ petiæ terræ ſint de pertinentijs hoſpitalis, vel
ne. Et ſic, an executor grauauit, ſuper quo non eſt pronũ
clatum. Ideo non poteſt fieri executio ſtatim, ſed debet
deferri appellationi, prout in actis pendentibus à nego
cio principali, & illi connexis, vt non reuocentur, niſi ſi-
mul cum negocio principali. c. non ſolum §. illa vero. vbi
Franc. & alij, de appellat. lib. 6. Capic. decis. 72. quia vna
probatio non excludit aliam, & non dicitur conſtare de
nuo intruſione, & non deductum in prima poſſibile eſt,
quòd deducatur in ſecunda inſtãtia, vt ſupra deductum
25 fuit. Quoniam † reſpondebant alij Domini, quòd ſi ex
actis conſtat de intruſione, aut vitioſa poſſeſſione Boiar-
di, prout præſupponitur in iſto fundamẽto, probationes
faciunt notorium ſaltem, vt ſit concludendum in cauſa,
aut ſit procedendum ad æſtimationem in materia execu
tiua, prout eſt iſta. Soci. poſt alios conſ. 69 num. 15. cum
ſeq. in 4. vbi quod non requiritur pronunciatio ſuper li
quidatione, in materia executiua, ſed ſufficiunt probatio
nes. & idem Ruin. conſ. 64. in fi. lib. j. Muder. de oblig. ca-
mer. rub. de liquidatione, num. 13. cum pluribus ſequen.
pag. 163. cum ſeq. Præſertim vbi non admittitur appella
tio ſuſpenſiua, vt hic, & non opponitur aliquid coloratè
contra probationes. Felyn. in c. ſignificauerunt, nume. 4.
de teſtib. & in c. inter monaſterium, num. 30 Dec. in c. li-
cet cauſam, num. 10. verſic. 13. nota. de probat. Claud. in
l. j. in princ. num. 19. de noui oper. nuncia. Et ſi in mate-
ria executiua poſſet reus opponere, quòd vna probatio
non excludit aliam, & quòd non deductum poſſit dedu-
26 ci, † & non dicatur cõſtare de non iure, quamdiu poteſt
conſtare de iure, nunquam poſſet fieri executio contra
intruſum lite pendente, quod tamen eſt falſum, quia in
iſtis ceſſant iſtæ regulæ.

Non obſt. quòd in ſummarijs probationes non faciũt
notorium. Quia reſpondetur, quòd reſpectu liquidatio-
nis pertinentiarum proceſſus non eſt ſummarius, ſed re-
quiritur plena probatio. Ruin. d. conſ. 27. col. pen. verſic.
tertio reſpondetur, lib. j. Præterea verum eſt, vt in iudi-
cio plenario non faciant præiudicium, ſed in illo ſum-
mario ſufficiunt & faciunt rem claram. Caſtr. conſ. 357.
num. 5. Abb. conſ. 41. in j.

Neque verum eſt, quòd iſte articulus intruſionis Bo-
iardi pendeat ab articulo pertinentiarum & grauami-
27 nis. Quia † immo ſatis eſt, quòd ex deductis conſtet de
intruſione, vt poſſit procedi executiuè contra ipſum: nã
in iſta materia executiua non attenditur quod poteſt in
futurum deduci, ſed quod probatum eſt, quia regula
l. per hanc. non intrat ad impediendum executionem.

Non obſt. quòd ſententiæ precedentes neceſſariò nõ
inferunt illud idem grauamen, ex quo liquidatio addit
illas certas pertinentias. Bal. in d. l. terminato, num. 9. cir
ca med. Quia Bal. loquitur ad effectum, vt acquiratur ci-
tatio partis in liquidatione huiuſmodi, propter præiudi
cium, quod parti inferri poteſt, in quo etiam res habet
difficultatem, ex cumulatis per Gabriel. in tit. de citat.
conclus. j. num. 408. limit. 57. Sed ad effectum vt liceat
appellare à liquidatione validè, & iuſtè facta in iudicio
vniuerſali, vera eſt concluſio ſupra firmata, quod non li-
ceat appellare à tali liquidatione, niſi eo modo quo li-
cet appellare ab executione, quia vt dictum eſt, ad iſtum
effectum talis liquidatio non continet nouum graua-
men, ſed illud idem quòd inferebant ſententiæ, quãuis
pertingat certas pertinentias, quæ nõ erant nominatim
28 expreſſe in ſententijs: nam † adiectio qualitatis, per quã
non mutatur ſubſtantia rei iudicatæ, nõ inducit nouum
grauamen, neque nouam rem, vt ſupra deductum fuit:
ſecus ſi res augeretur, vel minueretur. Bar. Pau. Ang. Cu-
man. Aret. & Imo. in l. ſi hæres palam. §. ſi quis poſt, in 3.
& 4 not. de teſtam. Rum. d. conſ. 45. in fi. vbi ita declarat
in d. l. ius ciuile. & ibi bona additio. alias cumulat Ant.
Gabr. de reg. iur. concluſ. 3. num. 48. 49. & 61.

Non obſt. quòd in iſto iudicio vniuerſali eſt facienda
liquidatio, & quòd detur facultas reclamandi. gloſ. in
d. l. defenſionis facultas. C. de iure fiſci. & in l. j. C. de bon.
vacan. lib. 10. Quoniam oportet id intelligere iuxta ſu-
biectam materiam, in qua loquũtur Doct. in l. j. in prin.
29 de eden. videlicet, vt † liceat appellare eo modo, quo
licet appellare in materia executiua, videlicet, aut deuo-
lutiue tantum, aut dato exceſſu vel grauamine, & expreſ-
ſa cauſa vera & veriſimili ac probabili: alias firma ſtat re-
gula quòd ab executione non licet appellare ſuſpenſiuè.

Non obſt. quòd à liquidatione fructuum, expenſarũ,
30 damnorum, & intereſſe datur appellatio, quoniam † id
eſt intelligendum, cùm appellatur ab ipſo exceſſu, expri-
mendo certam quantitatem exceſſus loco cauſæ, aut
quamuis aliam nominatam cauſam veram & iuſtam. di-
cta clem. appellanti, de appel. Franc. in d. c. ſæpe, eo. tit. in
12. q. nu. 59. alias ab iſta liquidatione vbi præcedit condẽ
natio & iudex ſibi reſeruat liquidationem, nõ poteſt ap-
pellari, vt late ſupra deductum fuit in primo fundamen
to. Verum tamẽ eſt, quòd cõdemnatio iſta in fructibus,
expenſis, damnis & intereſſe in iudicijs particularibus &
generalibus de iure habeat difficultatem. Innoc. in c. fi-
nem litibus, de dolo & contum. col. j. in fi. verſ. hoc autẽ
caſu. Ruin. in d. l. j. in princ. num. 3. de eden. Et ſubſtine-
tur tantum ex ſtylo curiæ, vt inquit Hoſt. in d. c. 2. col. 2.
verſ. & ſecundum conſuetudinem curiæ, de libel. oblat.
Rom. in d. l. j. in prin. num. 5. verſ. ſed communis pract. de
eden. & nihil, quin iuſtum ſit, dicitur cõtinere executio-
nem. gloſ. in d. l. cum exceptione. §. hęc autem actio. quod
met. cau. cum alijs ſupra deductis. Et non licet ab iſta li-
quidatione appellare, niſi quatenus ſit exceſſiua ab illo
exceſſu. Bal. in d. l. terminato, nu. 8. in prin. de fruct. & lit.
expen. Franc. in d. c. ſæpe. q. 12. num. 59. cum ſeq. de app.
Ergo fortius hæc procederent in liquidatione iudicij
31 vniuerſalis, in † quo de iure ſubſtinetur ſententia vniuer
ſaliter & incertè lata, vt dicunt omnes in d. l. j. in prin. de
eden. & in d. c. 2. de libel. oblat. Et licet in iſtis liquidatio-
nibus fructuum & expenſarum ſignatura paſſim cõmit-
tat cauſam appellationum, & retardet executionem abſ-
que aliquo fumo de grauamine, tamen id prouenit ex
ſtylo ſatis æquo, vt ſupremus Princeps reficiat grauamẽ,
quod parti fuit illatum in condemnatione incerta, quæ
de iure in iudicijs particularibus & generalibus fieri nõ
poteſt. §. curare, de actio. cum alijs per Innoc. & Roman.
ſupra citatos.

Nec obſt. quòd à declaratione pœnæ ipſo iure à lege
vel ab homine fulminatæ liceat ſimpliciter appellare,
32 Lap. Card. Franc. & alij ſupra allegati. Quoniam † id pro
cedit, quando declaratur factum alienum & ſubſtantia
actus, in quo iudex poteſt decipi, & parti inferre præiu-
dicium, vt latè cumulat Gabriel. de reg. iur. conclu. 5.
num. 8. cum pluribus ſeq. ſecus vbi ſit declaratio quali-
tatum

tarum & circunſtantiarum comprehenſarum in re iudicata, quæ non augent nec minuunt. iuxta conſ. Ruin. 45. cum alijs ſupra adductis.

Nec obſt. quòd licèt concurrat identitas rerum, non
tamen concurrit idẽtitas perſonarum, ex quo Boiardus
33 repræſentat ſeipſum vti particularem. Quoniam † reſpõ
detur, quòd cùm ex probationibus factis plenè conſtet,
has petias terræ fuiſſe poſſeſſas pro eccleſia, ſeu hoſpitali, & ſic eſſe de pertinentijs hoſpitalis, non ſufficit Boiardo ſua poſſeſſio, niſi oſtendat titulum, ex quo conſtat de iure eccleſiæ. l. cogi. C. de pet. hæred.

Preterea non ſufficit Boiardo aſſerere, quòd illas poſſidet vt ſuas particulares, ſed debuit probare, vt ſupra, ſed nedum Boiardus non probauit, ſed Corradinus probauit ſufficienter contrarium, videlicet, has terras eſſe de pertinentijs hoſpitalis, & ſic præſumptiuè fuiſſe per Boiardum vti tales poſſeſſas.

Nec obſt. quòd in terminis l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus, tertius appellat, & impedit executionem. Quoniam vt proximè dictum fuit, non ſufficit Boiardo allegare ſe eſſe tertium, niſi etiam id probet, tantò magis, cùm ex probationibus, quæ vt dictum fuit, faciũt notorium & ad effectum exequendi conſtat de contrario.

Nec obſtat, quòd clauſula, appellatione remota, eſt
34 exorbitans & ſtrictè interpretanda. Quoniam, † vt di-
ctum fuit, vbi militat eadem ratio expreſſa, comprehen-
dit omnes appellationes & ab incidẽtibus & acceſſorijs.

Vltimò non obſt. quòd dicta clauſula, parito iudica-
to, intelligatur conditionaliter, quatenus adeſt res iudi-
35 cata. Quoniam † cum ſententiæ ſint latæ in iudicio vni-
verſali, faciunt rem iudicatam in omnibus pertinentijs
poſtea in executione liquidatis, vt ſupra deductum fuit.
Item adeſt res iudicata ſi clauſula iſta comprehendit appellantes ab iſtis interlocutorijs.

Quare ne iſtis partibus & alijs fiat præiudicium, poſſet iterum dubitari. An conſtet quòd Boiardus ſit intruſus lite pendente, vel generaliter dubitari. An ſit locus executioni vel ne.

ROBVSTERII.

Oxomen. Archipresbyteratus. Veneris, 6. Aprilis. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ criminales non poſſunt reuocari ex capite notoriæ iniuſtitiæ.*

DECISIO CI.

1 TEnuerunt Domini, quòd † ſententiæ crimi[...]es
non poſſint reuocari ex capite notoriæ iniuſti-
tiæ, quia retentio vel non reſtitutio ſcriptura-
rum fuit præiudicialis vel apta nocere: nam data porrectione partis prout dicebant Domini hic adeſſe, & ſignata ſupplicatione in vita reſignatarij, poteſt præſtari conſenſus, & fieri expeditio poſt obitum. Et quòd adeſſet conſenſus Garziæ, dicebant probari ex dictis Galli & Alphonſi, dum dicunt de conſenſibus in plurali, quamuis re vera Gallus in alia vltima depoſitione, quæ non eſt data, declaret, quòd dixit de conſenſu. Dicebant etiam Domini, quòd Gubernator Vrbis iuxta facultates ſuas potuit adhibere fidem teſtibus pro informatione curiæ examinatis, & pro iuſtitia ſententiarum allegabant tex. in cap. 1. de renoncia. in 6. Non obſt. quòd ſupplicatio eſſet in retentis. Quoniam dicebant, quòd in deciſ. Ioan. Pau. 14. allegata, nõ erat præſtitus conſenſus, nec probabatur porrectio prout hic. Et ad deciſ. Put. allegatam 99. lib. 2. dicebant quòd ibi non erat ſignata ſupplicatio.

Non obſt. quòd Ioan. eſſet minor, quia vt dicebãt, potuiſſet ipſe defectus ſuppleri, vt in motu proprio. Dicebant etiam, quòd nullitas mandati nõ facit ad effectum notoriæ iniuſtitiæ: & tantò magis, quia dicebant, quòd mandatum erat vtile.

Non obſt. quòd non fuerit facta expeditio. Quoniam dixerunt Domini, quòd id fuit culpa Gregorij. Conſiderabant etiam Domini, quòd præmiſſa magis procedunt contra Gregorium occultantem ſcripturas, cõtra quem omnia iura clamant, & ad effectũ notoriæ iniuſtitiæ, & ad impugnandum rem iudicatam, quo caſu ſufficit aliquis color, vel aliqua velata ratio, vt per Corn. conſ. 10. in 4. Franc. & alios allegatos.

Vnus tamen ex Dominis conſiderabat, quòd antequam ſupplicatio ſit regiſtrata, & tradita parti, non poteſt conſiderari aliquod præiudicium, neque aptitudo ad præiudicãdum, cùm Princeps vſque ad illud tempus poſſit lacerare, denegare, & ad libitũ abſq; iniuria diſponere de ſupplicatione, vt per Sarn. in reg. de iur. quæſit. non tollen. quæſt. 6. num. 2. 9. & 10. in fine, & num. 3. Et tanto magis, cùm in caſu iſto detur veriſimilis mens Papæ de reiectione iſtius ſupplicationis, cum datarius poſuerit in dicta ſupplicatione, quòd non expediatur non citato Gregorio.

ROBVSTERII.

Tiraſonen. decimarum. Lunæ, 8. Octobris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis non ſolet denegari etiam ſine fumo.*
2 *Tranſactio reſcinditur prætextu enormiſſimæ læſionis, pro communi.*
3 *Læſio in tranſactione quanta eſſe debeat, eſt iudici arbitrarium.*
4 *Conſenſus in tranſactione ſufficit ad agendum abſque actu retroſimilis.*
5 *Oblatio eſt periculoſa, & ſufficit in omnem euentum fieri ante ſententiam.*
6 *Præſumptio illa, quòd pars præſumatur viuere longiſſimo tempore, non ſufficit, vbi vita eſt fundamentum intentionis.*
7 *Exceptio de periurio debet probari cum eius vita, ſicut de præſcriptione fit.*
8 *Vniuerſitas defunctis iurantibus non incurrit periurium.*
9 *Abſolutio à iuramento ad detegendam enormiſſimam læſionem eſt neceſſaria: ſecus vbi iam eſſet detecta.*
10 *Mandatum de confirmando non poteſt reuocari ex ſola voluntate, ſed debent intentari remedia de iure contra ipſum.*

DECISIO CII.

COncluſum fuit, remiſſoriã in caſu de quo agitur,
eſſe concedendam, ſi eſt releuans, de qua rele-
uantia Domini voluint ad partem videre. Moue-
1 bantur Domini, quia † fumus in prophanis, in quibus
non ſolet denegari remiſſoria, etiam ſine fumo.
Neq; obſt. φ tranſactio nõ reſcindatur pretextu læſio-
2 nis enormiſſimæ. Nam † contrariã opi. ſeruat Rota, vt hic

bene deducunt informaotes. opinio Rotę eſt vera & ma
gis communis, præſertim vbi conſideratis conſideran-
dis detur læſio in magna ſumma, & multò magis fauore
eccleſiæ, vt late cumulat Gabriel. de empt. & vendit. con-
8 clui. j. limit. 8. num. 68. Et dixerunt Domini † id eſſe re-
miſſum arbitrio iudicis, an ex læſione & quanta reſcin-
di debet tranſactio, vt poſt gloſ. & plures alios congerit
Fely. in c. cum illorum, num. 13. de ſent. excom. Dec. con-
ſil. 39. ante fin. Menoch. de arbit. iud. lib. 2. centur. j. ca-
ſu 73. num. 5. cum pluribus caſib. præcedentibus & ſe-
quentibus, & hanc opinionem tenuit Rot. coram me, in
vna Anconitan. de Tomatijs de anno præterito.

Non obſt. quòd teneatur reſtituere recepta ex l. ſi di-
uerſa. C. de tranſact. Quoniam placebat reſponſio data
per informantes, quòd poteſt capitulum vti rector, ad
quem de iure pertinent decimæ de omnibus rebus reti-
nere recepta in cauſam debitam, vt etiam tenuimus in
allegata Placentin. Et addebât aliqui, quòd hæc exceptio
reſtituendi non impedit proceſſum ad vlteriora, ex quo
opponendo altera pars de reſtitutione acceptorum con-
4 ſenſit reſciſſioni tranſactionis, quia † conſenſus ſufficit
ad agendum abſque actu retroſimili in contractu trãſ-
actionis, vt poſt gloſ. & Ant. de Alex. & alios not. Curt.
ſen. in d. l. ſi diuerſa, num. 4. cum ſeq. & Curt. iun. num. 1.
& 2. vbi atteſtatur de communi, C. de tranſact. licèt vni-
uerſitas poſſit agere ad reſtitutionem datorum, quando
capitulum non poſſit retinere ex aliqua cauſa debita, ta
men interim etiam capitulum poteſt agere primæua
actione ad decimas, vt ibi per gloſ. & alios allegatos.

5 Non obſt. Afflict. deciſ. 220. num. 4. & 5. Quia † illa
opinio, quòd debeat offerre, eſt periculoſa, vt patet ex ſu
pra allegatis. Et in omnem euentum ſufficit, quòd pars
offerat ante ſententiam. Pot. lib. 2. deciſ. 10. eadem die
fuit reſolutum. Et ſi pars ante ſententiam perſiſtit in ea-
dem opinione, & iudex procedit ad vlteriora, non ob-
ſtante tali exceptione, tenet proceſſus, ſi pars non appel-
lat, vt ſolet curia ſeruare, prout atteſtantur Moder. de
oblig. cameral. pag.... Quæ appellatio in caſu iſto eſſet
friuola, ex quo capitulum, vt fuit dictum, poteſt retine-
re in cauſam debitam.

Non obſt. exceptio periurij, quoniam reſpectu parti-
cularium iam adeſt abſolutio in actis, & vniuerſitas op-
ponens de periurio deberet probare, quòd alij viuunt:
6 quia † vbi vita eſt fundamentum intentionis, eſt proban
da per allegantem, nec ſufficit illa generalis pręſumptio,
quòd quis præſumatur viuere longiſſimo tẽpore. Corn.
conſ. 119. num. 7. vſque ad fin. in ſecundo. Alex. conſ. 27.
num. 7. lib. 7. Tiraquel. de retract. ligna. §. 32. gloſ. 11. nu
mero 91. cum ſequen. pag. 687. cum ſequen. Alciat. de
præſumpt. reg. prima, præſumpt. 44. & ita pluries tenuit
Rot. contra Dec. in l. ſecunda, in fine. C. de eden. Achil. de
probatio. deciſ. prima. Vniuerſitas enim excipiendo de
periurio canonicorum virtualiter allegat vitam illorũ:
7 ideo † vt probet periurium, debet probare omnes illius
partes, & ſic vitam, vt in præſcriptione inquit Franc. in
cap. primo, in primo not. de præſcript. in ſexto. & Balb.
in eod. tract. 5. parte part. princ. quæſt. 3. numero 7. Non
obſt. quòd iuramentum fuerit etiam præſtitum nomi-
ne capituli, & vniuerſitas etiam comprehendatur in di-
ſpoſitione l. ſi quis maior. ſecundum aliquos, vt per Ga-
briel. de tranſact. concluſ. prima, num.... ampliat. pri-
ma. Quia vt ibi per eum, hæc opinio eſt controuerſa. Ta-
8 men reſpectu periurij clarum eſt, quòd † vniuerſitas fi-
cta perſona, defunctis iurantibus, non incurrit periu-
rium. Silueſt. in ſumma, in verbo, iuramentum, num. 2.
poſt Cardin. in clemen. prima, de iureiuran. & alios
quos allegat.

Non tamen placebat fundamentum, quòd ſtante
enormiſſima læſione, non ſit neceſſaria abſolutio, quia
verum eſſet, ſi iam fuiſſet detecta, ſed ad illam detegen-
9 dam, non eſt † admittendus aliquis propria authoritate,
vt pluries firmauit Rot.

Non obſt. clauſula ſublata. Quoniam cùm ſit appo-
ſita diſpoſitioni commiſſoriæ habenti clauſulam, voca-
tis vocandis, non autem gratioſæ, antequam ſit ſecuta
confirmatio, illa clauſula non operatur effectum, quia
requiritur cauſæ cognitio, vt hic per informantes. Et li-
cet ſtante mandato de confirmando non poſſint partes
pœnitere, vt in Leodien. de anno præſenti coram Deca-
10 no, tamen id eſt verum † ex ſola voluntate: ſed bene poſ-
ſunt intentare partes remedia de iure competentia con-
tra talia mandata: nam ſi de iure non ſubſiſtunt, non
præſtant impedimentum. quod ſi produceretur confir-
matio, placet Dominis, vt partes accedant ad ſignaturam
Sanctiſſimi ad aperiendum os. Nam licet commiſſio ha
beat clauſulam, de concordia authoritate Apoſtolica
confirmata, & quòd ſtatus & merita cauſæ habeatur
pro expreſſis, quia tamen commiſſio eſt ſignata manu
Cardinalis tunc præpoſiti ſignaturæ, dicunt Domini,
quòd forte non intelligit ſignatura Iuſtitiæ ſub iſto in-
uolucro verborum aperire os, vbi etiam appoſuit manũ.

ROBVSTERII.

Roman. caſalis ſeu pedicæ Sancti Matthæi. Veneris, 12. Iunij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius vt impediat miſſionem in poſſeſſionem venientium ab inteſtato, tria concurrere debent.*
2 *Poſſeſſio ſine iuris fomento non eſt conſiderabilis.*
3 *Fideicommiſſarius ſi poſſideat, non auocatur ab eo poſſeſſio, ſed illi competit retentio.*
4 *Fideicommiſſarius ſi non poſſidet vel vitioſè poſſidet, non eſt legitimus contradictor.*
5 *Probationes & iura deducta poſt ſuſpenſionem petitorij, veniunt ad corroborandum poſſeſſorium, non autem ad docendum de iuribus ſuis.*

DECISIO CIII.

QVamuis plura ſint hinc inde deducta, difficultas
fuit reſtricta ad hoc ſolum, an Mauritius ſit
manutenendus in poſſeſſione, non obſtante
contradictione Vincentij fideicommiſſarij. Et Domini
conſtituerunt regulam pro Mauritio ceſſionario hære-
dum ab inteſtato, quod ad hoc vt Vicentius fideicom-
miſſarius impediat miſſionem in poſſeſſionem hære-
dum ab inteſtatu, vel ceſſionarij ipſorum, & ſic Mauri-
1 tij debent in eo tria copulatiuè concurrere. † Primum,
quòd poſſidet. Secundum, quòd non vitioſè, ſed legiti-
mè poſſideat. Tertium, quòd docuerit, aut incontinenti
poſſit docere de iure ſuo. Bart. Alex. Dec. & alij, hic per
informãtes Mauritij allegati. & ita alias reſoluerunt Do
mini, quòd iſta tria copulatiuè debeant concurrere in
Vrbeuetan. hæreditatis coram Seraphino 12. Decem-
bris, 1567. Quoad primum fuit præſuppoſitum, quòd
vitioſè & attentatè poſſidet ſine veri præiudicio, quia vi-
ſa fuit alias Rota ſentire coram Domino Cardinali Pa-
leoto in deciſione per eum facta 18. Martij, 1560. Ideo
2 † cùm eius poſſeſſio ſit improba ſine fomento iuris, non
eſt conſiderabilis. l. improba. C. de acquir. poſſeſſ. Caſſad.
deciſ. 6.

deciſ.6.de præben,num.6. Et non habetur pro poſſeſſo-
re. Ruin.conſ.28. nume.9.in 4. Et deficiat hoc requiſi-
tum, Mauritius eſt immittẽdus,vt in Vrbeuetan.de qua
ſupra. Neque placebat Dominis quod dicebatur per ali-
quos, quòd non erat attendendum huiuſmodi requiſi-
tum,ſi aliud requiſitum tertium concurreret, ex quo no
num erat Mauritio quod Vinc. retineret huiuſmodi poſ
ſeſſionem, cùm nihil apud ipſum ſit remanſurum, præ-
ter ampliſſimam Gabriellis teſtatoris prohibitionem,
quo caſu non requiritur verbalis reſtitutio, neque penes
3 hæredem eſt aliquid remanſurum, † & ſi fideicom-
miſſarius poſſideat,non auocatur poſſeſſio ab eo, ſed illi
competit retentio. Salyc.& alij per Pariſ.conſ. 53.nume-
ro 113.cum ſeq.lib.3. Zuccar.in l.fin.num.374.de edic.
diui Adria. tollen. quod intelligebant iſti Domini, & ſi
nulliter, ſeu vitioſè fideicommiſſarius, dummodo non
ſpoliatiue, poſſideret,ex deciſ.Grammat.18.quia vt Ro-
ta tenet,tenuta nulliter data, quando non eſt ſpoliatiua,
nõ reuocatur; ſed ſi de nouo eſſet dãda, ſicut nulliter fa-
ctum, confirmatur, quando eſt facienda vbi ceſſat inte-
reſſe partis, vt per Put. in pluribus eius deciſ. & Aym.in
pluribus eius conſ. & quando poſſeſſio eſt attentata, vt
per Caſſad.de reſtit.ſpoliat.deciſ.3. Peregrin.deciſ.92.li-
cet hoc non requiratur, & Rota paſſim ſeruat, ſicut nec
illud de nullitate, quando pars iam dixit & oppoſuit de
nullitate vel attentatis: tamen, vt dixi, pluribus ex Domi-
nis iſta nõ placebant,quia Doct.indiſtinctè volunt,quòd
4 † quando fideicõmiſſarius non poſſidet vel vitioſè poſſi-
det, non ſit legitimus contradictor, & ita fuit obſerua-
tum in illa Vrbeuetan.non obſtante,quòd incontinenti
velit docere de iure ſuo, & forte nihil eſſet remanſurum
penes hæredem, neque eſſet facienda verbalis reſtitu-
tio, & ita fuit hæres miſſus in poſſeſſionem in illa cau-
ſa. Et in hoc placebãt iſtis Dominis notata per Rip.alle-
gatum in l.prima, num. 5.quor.legat. & Rolan.conſ.28.
num. 23. & 26. lib.3. Quo verò ad tertium requiſitum
dicebant non concurrere in caſu iſto,quia & ſi teſtamen
tum Gabriellis & inuentarium eſſent in forma proban-
te, tamen non poteſt dici ex actis conſtare de bono iure
5 Vincentij, quia † omnia illa ſunt deducta poſt ſuſpenſio-
nem petitorij, & ſic ſunt admiſſa ad corroborandum &
& coadiuuandum poſſeſſorium,iuxta dictum Bal.in l.or
dinarij,num.10. C.de rei vendic. Afflict.deciſ.7. & nihil
faciunt in petitorio. Soc.conſ.93.num.12.Dec.conſ.84.
num 2.Put.lib.3.deciſ.28.Nec placebat Dominis, quòd
poſſit incontinenti conſtare de iure iſtius fideicomiſſa-
rij, memor tot diſputationum ſubtilium in hac cauſa
factarum per tot annos de modo & conditione, & an
hoc releuet, vel non, ſuper quibus nulla eſt facta reſo-
lutio. Ideo dicebant,cum ſit arbitrarium in hoc caſu, ſi-
ne dubio eſſe videndum.Soci.conſ.59.num.2.lib.3.poſt
Ang. quem allegat quòd quando in diſcuſſione iuris ver
titur ſubtilitas, dicitur requirere altiorem indaginem:
quod tamen Rota ſolet ſequi iuxta contingentiam ca-
ſuum & illorum circunſtantias, prout concurrunt in ca-
ſu iſto plures.

ROBVSTERII.

Nouarien. decimarum. Die 18.Octobris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Communitas ligatur ex ratihabitione, ſicut ex conuocatio-
ne conſilij.*
2 *Intimatio ſufficiens ex quibus colligatur ad effectum etiam
excommunicationis.*
3 *Impeditus non dicitur qui de facili poteſt impedimentum
remouere.*
4 *Præſumptio ſola non ſufficit, quòd procurator præſumatur
certiorare dominum, vt incidat in pœnam, niſi poſtea alia
quod geſtum, & paſſum concurrant.*

DECISIO CIIII.

ACtum fuit de tribus. Primò, an conſtet de ſuffi-
cienti intimatione ſententiæ declaratoriæ per
me in Rota latæ.Secundò,an conſtet de paritio-
ne, aut contrauentione communitatis Cameri. Tertiò,
an ſit procedendum ad vlteriores cenſuras contra com-
munitatem, vel ad abſolutionem à moleſtijs in fauo-
rem communitatis.

Quoad primum reſoluerunt cõſtare de ſufficienti in-
1 timatione dictæ declaratoriæ: nam † licet communitas
regulariter non incidat in pœnas, niſi res ſint geſtæ con-
uocato conſilio, tamen habendo ratum quod aliter ge-
ſtum fuit, ligatur ex ratihabitione ſuperueniente,perin-
de ac ſi illud fuiſſet geſtum conuocato conſilio, vt poſt
Innoc. Bart.& alios, Afflict.deciſ.376.per totam.quæ ra-
tihabitio clare colligitur ex continuatione & patientia
ipſius communitatis & alijs varijs iſtius facti circunſtan
tijs,vt poſt alios per Afflict.ibi, iunctis inſtrumentis dili
2 gentiarum factarum nomine capituli.Colligitur † etiam
ſufficiens intimatio ex notitia indubitata, quæ reſultat
ex comparitionibus electionis æſtimatoris & indicato-
ris poſtea ſubſequentibus, quæ cum ſint ſpecialia, clara,
& certa, ſufficiunt etiam in materia excommunicatio-
nis, vt per Achil.de citat.deciſ.5.Put.lib.2.deciſ.289. Pla
cebat etiam aliquibus ex Dominis, quòd allegata collu-
ſio inter particulares & communitatem eſſet probabi-
liter verificata, licèt in hoc non fecerint fundamentum.

Quo verò ad ſecundum dixerunt Domini, quòd licèt
communitas in eligendo indicatorem & æſtimatorem
paruerit, vt fol. 25. & 27. proceſſu primo, & in regiſt.fo-
lio 1898. nihilominus conſtat de illius contrauentione
& impedimentis: nam fol.30. à tergo & 33.& 35. in di-
cto primo proceſſu. & in regiſt. fol.1923. cum ſeq. com-
munitas allegauit nullitatem æſtimationis factæ per ca-
pitulum, & allegabat litis pendentiam inter canonicos
& particulares, & illi adhæret & applicat formiter vt ibi.
Ex quibus apparet, quòd communitas in pluribus impe
diuit & contrauenit: tenebatur enim communitas eligo
re indicatorem, vt dicitur in ſententia, qui indicet, & ta
men non ſolum non indicauit cum effectu, ſed oppoſuit
ſe æſtimationi capituli, allegando nullitatem & appel-
lando. Neque aſſerta impedimẽta etiam particularium
excuſant communitatem, quia communitas tenebatur
adire ſuperiorem & facere aliquam diligentiam contra
3 illos particulares, ne impedirent, quia † non dicitur im-
peditus, qui de facili poteſt remouere impedimentum.
c.in nomine Domini.vbi Dec.in 4.not.de teſtib.alias de-
tegitur manifeſta colluſio.

Non obſt. quòd procurator non haberet mandatum
ad dicendum de nullitate, appellandum & alia facien-
dum, ex quibus Dominus incideret in pœnam.Nam iam
communitas inciderat in pœnam non faciendo indica-
re cum effectu, aut non vtendo aliqua diligentia.Item li
cet non ſufficiat præſumptio, quòd procurator præſu-
matur certiorare Dominum, vt dominus incidat in pœ-
4 nam, † tamẽ ex poſtea geſtis continuatis & paſſis per cõ-
munitatem difficile eſt, vt ipſa poſſit euitare ratihabitio-
nem, vt per Afflict.d.deciſ.376.

Non obſt. ꝙ communitas fuit citata ad ſoluendum
decimas: nã citatio inquit,cũi ex hominibus & veſtrum

cuilibet tam in genere, quàm in ſpecie, prout ſpectat, vt
ſol. 1916. in d. primo proceſſ. fol. 31.

Ideo dum infra fit mentio de ſolutione decimarum,
eſt intelligendum reſpectiuè, videlicet, reſpectu particu-
larium. Præterea, verba ſententiæ declaratoriæ ſunt ex-
tracta à priuilegijs, & dicunt, caſu quo vniuerſitas con-
tempſerit eligere tales qui indicent, tunc Vicarius poſſit
cogere vniuerſitatem prædictam & homines Cameti,
tam in genere, quàm in ſpecie ad ſolutionem decimarũ.

Placebat tamen aliquibus, vt videretur, an Commu-
nitas tolleret impedimentum. Aliqui verò putabant hoc
non releuare, quia eſt tale delictum commiſſum, vt non
poſſit, niſi per ſatisfactionem decimarum aboleri. Nam
eſt aduertendum, quòd canonici prætendunt, quòd pro
pter contrauentionem vniuerſitas ipſa teneatur ad inte-
gras decimas anni 1572. & 1573. Ideo melius hæc nunc
videtur liquidanda, vt tollatur occaſio in partibus con-
trauenicndi, & multiplicandi lites.

ROBVSTERII.

Romanenſis artis Furnariæ. Mercurij,
6. Iunij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ciuilis dicitur eſſe nulla ex defectu non obſerua-*
tionis terminorum ſubſtantialium.
2 *Sententia lata contra proteſtationem partis de mandato*
opponentis contra procuratorem, quamuis eſſet procu-
rator, ſed non conſtaret ex actis, eſt ipſo iure nulla.
Ampliatur etiam in procuratore minoris num. 3.
4 *Verba, quòd pars contentatur, ſi ille eſſet verè procura-*
tor, intelliguntur ſecundum proteſtationem factam.
5 *Exceptio mandati non dicitur reiecta per proceſſum iudi-*
cis ad vlteriora, ſi pars vel appellet, vel vſque ad diffi-
nitiuam reperierit proteſtationem.
6 *Exceptio mandati poteſt opponi, etiam ſi ſciens procura-*
torem non habere mandatum, tolleras quòd ipſe litiget
tanquam procurator.

DECISIO CV.

FVit reſolutum, ſententiam per Locumtenentem
1 Gabrielis latam, fuiſſe nullam, ex † defectu non
obſeruationis terminorum ſubſtantialium in his,
in quibus ciuiliter tãtum agebatur, prout videbatur agi
reſpectu ſummæ debitæ. Nec bulla Pij Quarti quic-
quam facit, cùm habeat locum tantum in Rota, & ob-
ſeruationes terminorum ſint defenſiones & percutiant
defectum citationis. Nec facultates Gubernatoris in-
trant, niſi in cauſis criminalibus vel mixtis, in his ta-
2 men fuit factum modicum fundamentum. Nam † præ-
cipuum fundamentum fuit in defectum mandati, nam
licet is qui illam obtinuit, verè eſſet procurator, ta-
men cum de illius mandato ſatis non conſtaret ex actis,
& pro parte Chriſtophori fuit pluries oppoſitum illum
non audiri, niſi docto de legitimo mandato, ſententia
eſt ipſo iure nulla, ex quo eſt lata contra proteſtationem
partis, quamuis vere ille eſſet procurator, vt hic per in-
formantes & pluries fuit hoc in alijs cauſis firmatum.
3 Et † procedit etiam in procuratore minoris ſtante dicta
proteſtatione, vt per Iaſ. & alios in l. non eo minus. C.
de procurat.

Non obſt. quòd nõ ſit facta in omnibus actibus, quia
immo ferè ſemper fuit repetita, & eſt generalis de ge-
ſtis & gerendis. Non obſt. quòd nominauerit notarium.
Quia hoc non ſufficit parte opponente. Nam tunc de-
bet plenè docere ſaltem per fidem ſubſcriptam ab ip-
ſomet notario. Non obſt. dum dicitur, quòd pars conten
4 tabatur ſi ille verè eſſet procurator. Quoniam † Domini
intelligunt illa verba, cõpareat & probet in actis man-
datum, prout ſemper fere proteſtata fuit, ex gloſ. vulgar.
in l. j. ſi men. mod. falſ. dix. Alexan. & alij per Afflict. deci-
ſio. 91. numero 2.

Non obſt. quòd iudex videtur reieciſſe hanc exceptio
nem procedendo ad vlteriora, & pars non appellando vi
5 detur acquieuiſſe tacite reiectioni: & propterea † dicunt
Doct. quòd non ſufficit opponere exceptionem ſi iudex
procedit ad vlteriora, niſi etiam pars appellet. Nam iſta
pars ſemper ferè repetijt hanc proteſtationem, ex quo
apparet de illius voluntate, & quòd non acquieuit reie-
ctioni iudicis: item in eo ipſo actu prolationis ſententię
facit hanc ipſam proteſtationem, & poſtea appellauit
in tempore à ſententia, & ſic apparet, quòd iſte nullo
modo acquieuit huic reiectioni, & ſaltem iſta ſententia
eſt nulla propter oppoſitionem, & reiectionem.

Adde, quòd ſtante oppoſitione contra procuratorem
minoris de habilitate perſonæ ſtandi in iudicio, iudex
procedens ad vlteriora nulliter agit, vt per Bal. Caſtren.
Iaſ. & Curt. iunior. numero 3. in l. non eo minus. C. de
procurator.

6 Immo † ſi quis ſciat aliquem eſſe falſum procurato-
rem & non habere mandatum, ſed tamen tolleras, quòd
ipſe litiget tanquam procurator, non impeditur quomi
nus poſſit ſemper opponere exceptionem defectus man
dati, quia licet ego approbem perſonam tuam, vt perſo-
nam procuratoris, tamen niſi cognitum ſit de mandato,
& ſuper eo ſit pronunciatum, non impedior quando-
cunque opponere, quòd tu non habes mandatum. Mar-
ſil. in l. ſi quis ne quæſtio, numero 84. ff. de quæſtio. poſt
Bart. Ang. & Alexan. in locis per eum citatis. Aduerte id
procedere ſi mandatum nõ ſit productum in actis, alias
ſi fuiſſet productum, & cum illa perſona tanquam cum
procuratore litigatum, tunc non poſſe opponi exceptio
defectus mandati, vt poſt Ang. declarat Marſil. in dicta
l. ſi quis ne.

ROBVSTERII.

Roman. caſalis magiſtri Oddonis. Veneris,
23. Octobris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Denegatio facta in vno ex æquiparatis, cenſetur facta*
etiam in alio.
2 *Prohibitio alienationis de rebus eccleſiæ etiam in euiden-*
tem eius vtilitatem, intelligitur excepta authoritate
Papæ.
3 *Decretum irritans non comprehendit authoritatem*
Papæ.
4 *Conceſſio facta in præſentia Papæ eſt perinde, ac ſi per ip-*
ſum ſignata foret.

DECISIO CVI.

DOmini ſtant in deciſis, quòd locatio ſit valida, &
ſententia extra Rotam nuper lata contra iſtos
hæredes, ſit reuocanda.

Non obſt. prohibitio alienationis de qua in Bulla Vr-
bani cum decreto irritãtis. Primò, quia in commiſſione
derogatur expreſsè fundationi, quæ derogatio compre-
1 hendit dotationem, de qua in dicta Bulla, cùm † ex regu-
lari

lati æquiparatione iſtorum caſuum fundationis, dotationis, & conſtructionis cũ interpretatione paſſiua iuris communis, derogato vno cenſetur alteri derogatum. Caſſad. de iure patro. deciſ. 4. & 6. Tum etiam, quia poſt expreſſionem iſtius fundationis ſequitur clauſula generalis, ceterorum contrariorum quomodocunque. quæ expreſſio fundationis cum ſequenti clauſula generali comprehendit omnes alios caſus requirentes ſpecialem expreſſionem. c. qui ad agendum, de procur. in 6. clem. non poteſt. vbi Vital. & alij, eo. tit. Præſertim, quia nulla eſt maior prohibitio quam fundationis, & ſi eſt illi derogatum, cenſetur etiam derogatum cuicunque alteri prohibitioni, ex ſupra allegatis.

2 Secundò, monebatur Domini, quòd † licet prohibitio comprehenderet alienationem etiam in euidentem vtilitatem eccleſiæ, & cum authoritate ſuperioris, non tamen cum authoritate ipſius Papæ, ex Bart. in l. nemo poteſt, numero 12. & ibidem Crot. numero 49. de leg. j. Aret. conſ. 21. numero 5. Et licet decretum irritans comprehendat quancunque authoritatem etiam Apoſtoli-
3 cam, vt late per informantes, tamen intelligebant Domini hoc, quando illa authoritas Apoſtolica prouenit à delegatis Apoſtolicis, ſed non quando prouenit ab ipſomet Papa, quia tunc niſi dicat, etiam per nos, non comprehenditur ipſe Papa, vt pluries fuit in Rota reſolutum, vt atteſtatur Auguſt. de decret. numero primo. nam verba decreti de quacunque authoritate non ſunt trahenda ad perſonam loquentis, neque ad tam exceſſiua & inuериſimilia, & ſic ad perſonam ipſius Papæ, vt poſt alios cumulat Aym. conſil. 3. num. 18. cum ſequen. & numero 26. & licet Pariſ. conſ. 37. lib. 4. & aliqui alij dicant, quòd decretum ligat Papam, intelliguntur, vel quando dicitur etiam per nos, vel de authoritate apoſtolica proueniendum à delegatis.

Non obſt. quòd commiſſio non ſit ſignata manu Pa-
4 pæ. Quia † cùm ſit in præſentia D. N. Papæ conceſſa, eſt perinde ac ſi per ipſum ſignata foret, vt dicitur de eo qui ratificat, approbat, vel ſubſcribit aliquid, vt etiam in ſtatutis loquentibus de faciente vel ſcribente comprehendatur.

Non obſt. quòd hic ſumus in delegato. Quia hic non agimus de ſententia delegati, ſed de commiſſione data per ipſum Papam, an illi obſtet decretum irritans vel ne: nam ſi non obſtat decretum irritans illi commiſſioni, omnia quæ ab illa dependent, ſunt valida tanquàm acceſſoria. Reſeruarunt tamen Domini quod dicitur de læſione & ſimulatione, ac etiam de citatione fratrum ſanctæ Mariæ Nouæ. Sed iſtud vltimum modicam videtur habere difficultatem, quia non agitur, vt ſententia alias lata vigore dictæ commiſſionis, noceat dictis fratribus non citatis, ſed de illius validitate. Illud etiam de ſimulatione ex his quæ in facto dicuntur, videtur ceſſare, ſed pars poterit illa cõſiderare. Aliud verò de læſione poterit interim diſcuti, ſi aliquid probatur.

ROBVSTERII.

Vrbeuetan. hæreditatis. Lunæ 4. Februarij. 1577

SVMMARIVM.

1 *Donatio inter viuos ex quibus verbis præſumatur poſitis in ipſius contractu.*
2 *Fideicommiſſum & alia vltima voluntates reuocari poſſunt.*
3 *Præſumptio validitatis actus in dubio ſuperat omnes alias coniecturas.*
4 *Clauſula, omni meliori modo, in contractu donationis nihil operatur in alio modo recedente ab expreſſo. & numero 5.*
5 *Diſponens vbi ſe reſtrinxit ad aliquem modum, clauſula, omni meliori modo, operatur effectum in eo modo & quolibet alio non diſcendente ab expreſſo.*
6 *Sequentia influunt magis ad præcedentia, quàm è contra.*
7 *Iuramentum facit valere actum omni meliori modo quo poteſt, vbi clauſula ſtat cum copula.*
8 *Donatio cauſa mortis vel inter viuos ſi non ſubſtinetur vti donatio, valet vti fideicommiſſum, ſi donans non ſe reſtrinxit ad illos modos expreſſos.*

DECISIO CVII.

RESoluerunt Domini, quòd donans ita ſe reſtrinxerit in caſu iſto, vt huiuſmodi diſpoſitio non poſſit ſubſtineri in vim fideicommiſſi. Quia viſa ſunt Dñis verba huius donationis clara, & ex illis conſtare apertè de mente donantis ex illis verbis, dedit, ceſſit, tradidit, & donauit, ac nomine & titulo donationis irreuocabiliter inter viuos & poſt mortẽ duraturæ, &c. & ibi, & omnia & ſingula ſupradicta, titulo & nomine quo ſupra, ſemper & omni tempore rata habere, &c. & ibi, dans licentiam & facultatem corporalem accipiendi poſſeſſionem. Nam illa verba, nomine & titulo donationis inter viuos, poſita in corpore donationis, & in
1 parte ſubſtantiali illius, † claram oſtendunt mentem donantis, quòd noluit fideicommittere, ſed ex tunc inter viuos liberè donare. Alexan. conſil. 14. in prin. in primo. Iaſ. conſil. 5. colum. penult. verſic. ſed præmiſſis non refragantibus, in tertio. Idem probant illa verba, irreuocabiliter; & tantò magis, quantò vt hic, ſunt iuncta cum verbis, inter viuos, & alijs verbis, de quibus ſupra. l. vbi ita donatur, de donatio. cauſa mort. cum alijs per Dec. conſil. 306. numero 7. Bellon. conſil. 74. numero 9. Couarru. in rubrica de teſtamen. parte ſecunda, nume. 11. verſic. hic tamen inſiſtendum eſt. Bald. conſil. 74. numero 9. Natta conſil. 104. numero 6. & alijs ſequen. Clar. in §. donatio, quæſt. 4. Siluan. conſil. 40. numero 52. in pri-
2 mo. Cephal. conſil. 44. numero 16. Cùm † enim fideicommiſſum & aliæ vltimæ voluntates reuocari poſſint, l. quarta. §. & ſi transferam, de adimen. leg. cum alijs per informantes, hæc mens diſponentis eſt clara in caſu iſto, quòd voluit ſe reſtringere ad diſpoſitionem inter viuos, & non poteſt valere in vim fideicommiſſi, vt late poſt alios Iaſ. in rub. de leg. j. num. 130.

Accedit, nam diſponens hic ſeruauit ſibi plura, de quibus voluit poſſe liberè diſpenſare, ex quo apparet, quòd in non reſeruatis noluit poſſe aliter diſponere, & liberè ex tunc donare, vt bene conſiderat Aym. conſ. 214. num. 11. verſic. quarto, cum ſeq.

Accedit etiam clauſula, de non reuocando, quæ claram etiam oſtendit mentem, vt per Doctores ſupradictos.

Non obſtat, quòd præſumptio validitatis actus ſuperat omnes alias coniecturas, Dec. in l. poſtquam liti, nu-
3 mero 23. C. de pact. Quia † verum eſt in dubio, ſed non in claris, tunc enim ceſſant coniecturæ, vt in eo, qui ſe reſtrinxit ad teſtamentum in ſcriptis, nam non poteſt ſubſtineri tunc vt nuncupatiuum, vt communiter dicunt Doctores.

Non obſt. clauſula, omni meliori modo, &c. Nam pla-
4 cuit † Dñis reſponſio quæ datur per informantes, quòd nõ operatur in alio modo recedente ab expreſſo. Caſſad. deciſ. 7. num. 7. de appel. Salyc. d. conſ. 40. num. 35. Cephal.

conſil. 44. numero 76. præſertim, quia eſt poſita ſine
copula, & in principio donationis, vt conſiderat Achil.
deciſ.j.de clauſul.

Non obſt. quòd ex hac clauſula appareat de mente di
ſponẽtis, vt actus valeat eo modo quo melius & validius
de iure valere poteſt, vt per Dec.Pariſ.Aym.& alios alle-
gatos. Quia, vbi diſponens ſe reſtrinxit ad aliquem mo-
dum, tunc operatur effectū in eo modo,& quolibet alio
non diſcendente ab illo: vbi verò ſe non reſtrinxit, ope-
5 ratur in omnibus modis, vt per Doct. ſupra citatos. Ne-
que in conſ.Pariſ. & Aym. aderat aliqua reſtrictio, quia
diſponens ſimpliciter diſpoſuerat, & dixerat, & omni
meliori modo, cum copula, alioquin ſi ad modum ex-
preſſum ſe reſtrinxiſſet, & appoſuiſſet dictam clauſu-
lam, omni meliori modo, ſine copula intrarent ſupra
allegata. Et in conſil.Oldra.8. numero 34.in princ.ade-
rant plures clauſulæ, quæ declarabant mentem donan-
tis, noluiſſe ſolum donare cauſa mortis, ſed etiam inter
viuos,ſicut in cauſa Pariſ.conſ.90.numero 10.in tertio.
expreſſe fuit dictum, quòd ſi non poterat ſubſtineri illa
diſpoſitio vt teſtamentum, vel codicilli, &c. valeant quo-
cunque alio iure, vel modo quo poterit valere. Illa
enim clauſula, alio, æquipollet copulæ, imò ſatis apparet.

Nec refert, quòd verba ſint vniuerſalia, omni melio-
ri modo quo magis melius, ac validius de iure fieri po-
teſt, quia ſunt reſtricta per clauſulas ſequentes ad no-
6 men & titulum donationis irreuocabilis : † ſequentia
enim magis inſtaunt ad præcedentia quàm è contra, &
ſic perinde eſt, ac ſi dictum fuiſſet, dedit nomine & ti-
tulo donationis irreuocabilis inter viuos omni meliori
modo quo magis melius & validius de iure fieri poteſt
& debet. quo caſu clauſula dicitur reſtricta ad modum
expreſſum, cùm non habeat copulam, & verba vniuer-
ſalia ſint ſubalternata & reſtricta ad modum expreſſum.

Neque etiam obſtat, quòd iuramentum faciat vale-
re actum omni meliori modo quo poteſt. Bero. in c.in
præſentia, numero 99. cum ſequen. de probatio. Pariſ.
conſil.14.numero 18. lib.primo. Abb.in cap.cum con-
tingat, numero 27. de iureiuran. Couar.in cap.Raynal.
§.tertio, numero 10. verſic.quarto iuramentum, de te-
ſtamen. Alexan.conſil.29.in fine, lib.7. Matheſ.not.56.
7 Nam † vltra ſupradictas reſponſiones etiam Silua.in di-
cto conſil.40. cum quo tranſeunt Domini, & Dec.con-
ſil. 14. numero 5. cum alijs allegatis de clauſula, omni
meliori modo, præſupponunt, quod dicta clauſula ſit,
prout debet ſtare, videlicet, cum copula, vt diſponens
non ſe reſtrinxerit.

Non obſt. quòd donans cauſa mortis vel inter viuos
ſi non ſubſtinetur vti donatio, valet vti fideicommiſ-
8 ſum. Quia † dicebant Domini id eſſe verum, quando ex
alijs clauſulis apparet, quòd donans ſe non reſtrinxit ad
illos modos expreſſos, vel per clauſulam, & alias omni
meliori modo ampliſſimam, vel quia donans ſimplici-
ter donauit, non expreſſa aliqua ſpecie, quia verbum,
dono, non repugnat fideicommiſſo. l. miles ad ſoro-
rem, in principio, & l.cum pater. §.dulciſſimis, de le-
gat.ſecundo alioqnin ſecus. & in caſu Corn.conſil.254.
erant plures clauſulæ quæ oſtendebant enixam men-
tem illius quod nolebat ſe reſtringere ad illum modum
expreſſum.

Non obſt. conſil.Thob. Non. quoniam ex præmiſſis
non placuit Dominis, quia contra commones & veras
opiniones.

ROBVSTERII.

Parmen. ſtatus. Veneris, 8. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Statutum poteſt tollere fidem ſcripturis etiam quibus de iure communi aliàs daretur fides.*

2 *Statutum in breuiario loquens in omni parte præſupponit illud validum cum ſuis à iure, vel ſtatuto requiſitis.*

3 *Verba, quæ præſupponunt, regulariter non diſponunt.*

4 *Statutum poſterius corrigit primum, non autem è contra.*

5 *Auctoritas data per ſtatutum proconſulibus, ſeu rectoribus, intelligitur, vt non poſſint facere contra ea, quæ per eadem ſtatuta ſunt ordinata.*

6 *Verba ſtatuti vbi ſunt clara, locus interpretationi ex obſeruantia eſſe non poteſt.*

DECISIO CVIII.

TEnuerunt Domini, quòd ſtatutum de ordine ſeruando per Notarios, lib.2.cap.125. pro parte Dominorum de Rangonibus productū obſtet filciæ Ioan.Illarij Gallicani, in qua ſub numero 64. extitit ſcriptura donationis ſub die vlt.Martij, 1512.& non faciat fidem, non obſtante ſtatuto de priuilegio & bailia conceſſis Proconſuli Notariorum ſuper confectione Breuiariorum, lib.primo, cap.144. pro parte Dominorum de Pallauicinis producto, & voto collegij Notariorum Parmæ.

Nam dictum ſtatutum cap.125.fuit factum de anno
1494.& dat formã primò ſuper his quæ Notarius debet
obſeruare antequã legat, tradat, & ſtipuletur aliquod in-
ſtrumentum, ſeu cartam, & iſta pars non videbatur face-
re ad caſum de quo agitur. Secundò, dat formam ſuper
his quæ Notarius rogatus, vel lectis dictis inſtrumentis,
poſtea debet facere, & iſta vt Domini dicebant, percutit
caſum de quo agitur: inquit enim ibi ſtatutum, & po-
ſtea rogatis traditis, vel lectis dictis inſtrumentis &c. te-
neatur d. Notarius ipſa inſtrumenta, & cartas breuiare
in cartis membranis, ſiue abraſis ſiue non abraſis, & po-
nere ſeu poni facere vnum inſtrumentum poſt aliud ita
conſeruatiue, quòd inter vnum inſtrumentum, & aliud
non poſſit fieri aliquid malignitatis, & hoc intra dies
30. poſt breuiata ipſa inſtrumenta, & poſtquàm ipſa ro-
gauerit, niſi remanſerit iuſto impedimento notarij: &
teneatur, & debeat quilibet notarius in principio bre-
uiarij cuiuslibet anni ſcribere qualiter illud breuiarium
eſt ſuum, ponendo nomen & pronomen, & ſignum ſuũ,
& annum & milleſimum, & iuriſdictionẽ, & indictionẽ
tunc currentes, & menſem & diem apud quodlibet in-
ſtrumentum extenſum, & ſi eſt ſibi ſolutum de dicto
inſtrumento, vel non, & quantum eſt ſibi ſolutum, &
hoc tam in breuiarijs, quàm in cartis expletis, & fini-
tis, in quibus ſcribantur extenſa, & extenſæ, & non per
literas denotantes quantitatem, & non per literas, vel
numerum milleſimum indictionem, quantitatem di-
ctum certi menſis, & quantitatis pecuniæ, & quanti-
tatis menſuræ, de & in quibus fieret inſtrumentum: &
quilibet notarius qui contrafecerit, vel omiſerit, in-
currat ipſo facto pœnam librarum decem, imperialium
qualibet vice qua contrafecerit, vel omiſerit appli-
cando pro tertia parte collegio nouo notariorum Par-
mæ, & pro alia tertia parte communi Parmæ, & pro 1
alia tertia parte parti accuſanti, vel denuncianti. Poſ-
ſint etiam per notarios prædictos abbreuiari, & ex- 2
tendi protocolla in libro compoſito de cartis bom-
bacinis, ſicut in cartis membranis ſeruatis omnibus
ſupraſcriptis: & ſi prædicta non fuerint obſeruata,
dictis

dictis inſtrumentis non adhibeatur fides, & ſint nulla
ſaluis, & illeſis pœnis prædictis.

Vnde cùm illa filcia non habeat formam hanc à ſta-
tuto traditam, non enim eſt poſitum in d.d. filcia vnum
inſtrumentum poſt aliud cõtinuatiuè, quod inter vnum
& aliud non potuerit fieri aliquid malignitatis, vt dice-
bant apparere ex viſione filciæ, neque habet inſcriptio-
nem in principio cuiuslibet anni, qualiter illa filcia eſt
dicti Illarij. & an fuerit ipſi notario aliquid ſolutum, vel
ne de dicto inſtrumento, & quantum, & inſuper dictum
ſtatutum habeat decretum irritans, ibi, & ſi prædicta nõ
fuerint obſeruata, dictis inſtrumentis non adhibeatur
fides, & ſint nulla &c. Ideo non poteſt dari fides inſtru-
1 mentis poſitis in dicta filcia. Nam † & ſtatutum poteſt
tollere fidem ſcripturis, etiam quibus alias de iure com
muni daretur fides. Paul. de Caſtr. conſil. 61. col. prima in
fi. ver. ſed in caſu noſtro, lib. 2. Alex. conſi. 170. nu. 1. & 2.
in 7. Soc. conſi. 2. nu. 4. & ſeq. in 3. Put. lib. 1. deciſ. 117. &
16. de conſtitut.

Non ob. ſtatutum cap. 144. de anno 1331. quoniam
vt dicebant Domini, ſtatutum huiuſmodi in prima par-
te duo ſolum in effectu continet. Alterum quòd quan-
do notarius eſt defunctus, & extant aliquæ ſcripturæ
ipſius, quæ non ſunt poſitæ in breuiario dicti notarij
defuncti, ſi viſis, & examinatis dictis ſcripturis per Pro-
conſules apparebit, quòd notarius defunctus fuit roga-
tus de illis, tunc poſſunt, & debent Proconſules ponere
illas in breuiario notarij defuncti.

Si verò non haberent manu notarij ſcriptum, niſi mil
leſimum, indictionem, menſem & diem vel teſtes aut
ſubſcriptionem ipſius notarij, & quod ſtatutum huiuſ-
modi loquatur tantum in his caſibus, dicebant Domini
ex proemio præſertim ibi, cum ſæpe contingat &c. & ex
alijs clauſulis ipſius ſtatuti, quod huiuſmodi ſtatuta nõ
ſint ad inuicem contraria, ſed diuerſa. Nam vt Domini
tenebant ſtatutum Pallauicinorum dat tantum facultа-
tem proconſulibus ponendi in breuiarijs ſcripturas no-
tariorum mortuorum, quæ reperiuntur extra breuia-
ria illorum, & explendi, & reducendi in publicam for-
mam, non autem faciendi ſeu reducendi valida ipſa bre
uiaria: ſtatutum verò Rangonorum dat normam, & for
mam ipſis breuiarijs. Ideo cùm ſtatutum Pallauicinorũ
diſponat de contentis, ſeu requiſitis, & ſolemnitatibus,
quę debet habere breuiariũ ſiue protocollũ, notariorũ:
& ſtatutũ Rãgonorũ diſponat tm̃ de contẽtis, & ſic ſcri-
2 pturis, extra breuiaria repertis, vt dictũ eſt, ſtatutũ † in
breuiario loquẽs in omni parte præſupponit breuiariũ
validum cum ſuis à iure, vel ſtatuto requiſitis. tum ex
reg. l. quartę, §. cõdemnatum. vbi Iaſ. & alij, de re iud. Sar-
nen. in reg. de iur. quæſit. non tollen. q. 21. in princ. Dec.
conſil. 77. numero duodecimo, in fi. & ſeq. Tiraq. in l. bo
ues. §. hoc ſermone. limitatio. prima, numero 9. & place-
3 bat Dec. conſi. 3. nu. 2. Tum † quia verba, quæ præſuppo
nunt, regulariter non diſponunt. Rot. & alij per Felyn. in
c. ſedes. col. 8. verſi. ſexta declaratio, de reſcri. Tum etiam
quia in petitione nihil de hoc continebatur, à qua peti-
tione ſumit declarationem diſpoſitio, vt poſt alios Rui.
conſi. 43. num. 8. in 1. Pariſ. conſi. 9. nu. 42. & late hic per
Parent. cum. m. & alios.

Placebat etiam alia reſponſio data per informantes,
4 quòd ſi huiuſmodi ſtatuta ſunt contraria, & † ſtatutum
Pallauicinorum fuit factum de anno 1331. non potuit
limitare, & declarare ſtatutum Rangonorum factum
longe poſt videlicet del 1494. Immo iſtud poſterius cor
rigit primum l. nam & poſteriores. de leg. cum alijs per
Dec. d. conſil. 3. numero 2. circa med. ſi verò eodem tem
pore fuerunt publicata, dicebant, quòd auctoritas data

Proconſulibus in dicto ſtatuto Pallauicinorum, non eſt
intelligenda quoad ea quæ per eadem ſtatuta repro-
5 bantur, & † ſic auctoritas data dictis procuratoribus, in-
telligitur data ita vt non poſſint facere contra ea quæ p
eadem ſtatuta ſunt ordinata. Bart. in l. ambitioſa, nu. 11.
ff. de decret. ab ordin. fac. ſequitur Aym. conſil. 54. nu. 5.
circa fin.

Non ob. quòd ſi Proconſules habent facultatem quo-
ad ſcripturas, ſeparatim repertas in vna filcia, de qua p
Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 2. caſu 187. nume. 29.
Quia idem eſt iudicium de toto quod de parte, ſtãte ma
xime, quod ſi ſtatuta non obſtarent de iure communi,
poſſent extrahi inſtrumẽta ex ipſa filcia. Quoniam huic
obiectioni reſpondet pluribus modis D. Arrigonius vt
hic per eum, quæ reſponſiones videbantur placere plu-
ribus ex Dominis.

Non obſtant alij intellectus alias dati ad huiuſmodi
ſtatutum. Quoniam placebant reſponſiones informan-
tium Dominorum de Rangonibus, & præſertim per
D. Burgheſium qui late reſpondet ad fundamentum de
pœna, & alijs.

Non ob. votum notariorum, quoniam credebant plu
res ex Dominis, quòd non eſſet locus interpretationi ex
6 obſeruantia, ex quo vt dicebant, verba ſtatutorum ſunt
clara, & placebant notata per Aretin. conſil. 15. num. 2.
Et dato, quod verba ſtatutorum non eſſent ita clara, vt
non poſſit eſſe locus conſuetudini interpretatiuæ, tamẽ
dicebant, quòd ex voto huiuſmodi nõ poteſt colligi cer-
ta reſolutio. Quoad primum caput voti illud nihil facit,
quia ipſi expreſſe dicunt, quòd ipſi non inuenerant, ꝙ
maiores ſui habuerint aliquam filciam in totũ ſimilem
huic de qua agitur. Quoad ſecundum caput de filcijs ſi-
milibus, dicunt, quòd fuerunt habita pro authenticis ſi
præſentabantur, & habebantur vti filciæ inſtrumento-
rum rogatę per notarios defunctos, & hoc nullo exiſten
te contradictore: ergo requirit, quòd fuerint præſentatę
vti filciæ notarij defuncti: item quod haberentur vti fil-
ciæ notariorum defunctorum ſtante, quòd nullus exiſte
ret contradictor: & licet iſta fuerit præſentata vti filcia,
ac ſaltem de facto fuerit habita pro tali, vt deciſum fuit,
tamen quoad contradictorem hic adeſt, & ſic non ſu-
mus in caſu expreſſo per iſtos notarios, & cõſuetudo in-
terpretatiua debet eſſe in caſu de quo agitur, Aym. conſi
lio 178. num. 6. Alex. conſi. 6. nu. 1. in 5. Natt. conſil. 600.
num. 18. Nam eſt ſtricti iuris, & non extenditur de caſu
ad caſum.

Non ob. quòd non eſt neceſſe, quòd conſuetudo ſit
obtenta in contradictorio iudicio. Quoniam dicebant,
quòd licèt de iure hoc non ſit neceſſe, tamen iſti notarij
dicunt, quòd ipſi extraherent, ſi non adeſſet contradi-
ctor. Quoad tertium caput expreſſe dicitur, nullo exiſtẽ-
te contradictore. Item dicunt, quòd mandarent extrahi
ſi carerent ſubſcriptione notarij, nullos tamen alios de-
fectus paterentur, ſed iſta patitur defectus ſigni nota-
rij. Quoad quartum, quid ipſi facerent in hac ſcriptura
donationis de qua agitur, referunt ſe ad diſpoſitionem
iuris communis, ergo potius creditur habere iſtam fil-
ciam pro non authentica, quia ſi haberent pro authenti
ca, dixiſſent quòd extraherent.

Aliqui tamen de hac opinione dubitabant, tenentes,
quòd ſtatutum Dominorum de Rangonibus non ob-
ſtet filciæ, præſupponentes, quòd circumſcriptis his ſta-
tutis poſſent ea his filcijs iure communi inſpecto extra-
hi inſtrumenta publica. Nam cùm de vno dubitatur, alia
præſupponuntur habilia.

Dicebant igitur, quòd cum ſtatutum Dominorum
de Pallauicinis loquatur in ſpecie, & in caſu particulari,
quando

quando notarius eſt mortuus), iſtud attendi debet, & poſt alios Caccialup. in l. omnes populi, nu. 118. cum pluribus ſeq. Præſertim cum iſtud præceſſerit, & loquatur in caſu particulari, in quo facta eſt particularis prouiſio, diſpoſitio generalis hunc caſum non comprehendit, ex reg. l. ſanctio legum. de pœn. & l. dudum clauſula. de verb. obliga. Et quod ſtatutum Pallauicinorum loquatur notario mortuo, dicebant iſti Domini eſſe indubitatum, quia mandat, quòd notarius ſcribat, & ei pœnam imponat.

Non ob. quòd ſtatutum huiuſmodi Pallauicinorum non loquatur de breuiario imperfecto. Quia dicebant, quòd immo loquitur de breuiario imperfecto, conſiderando, quòd Princeps voluit prouidere in caſu, in quo periculum ſubeſſet. Vnde ſi Breuiarum non fuiſſet imperfectum, nullum periculũ adfuiſſet, quia quilibet ſeruata forma c. cum P. tabellio, poterat explere, & quia dicit, quòd non poterat expleri, quia ſi habuiſſet ſolemnitates omnes non erat neceſſarium ſupplementum à loco. Dnct. in d. c. cum P. tabellio. Couar. pract. quæſt. c. 19. & fuit tentum in illa Rom. donationis bis corã R. P. D. Aldobrandino. Et quia nulla adeſt inuerſimilitudo, q́ ſtatutum voluerit prouidere, quando vna ſcriptura eſt imperfecta, & agitur de periculo vnius tantum, & non quando agitur de periculo multorum, & omnium ſcripturarum vnius notarij, quod poteſt concernere damnum mille perſonarum.

Non ob. quod ſtatutum Pallauicinorum præſupponat breuiarium, & filciam, quia dicebat, quòd eſt verũ: ſed quæcunque illa ſit, quando notarius eſt mortuus, remittitur Proconſulibus, vt videant, an debeant extrahi inſtrumenta ex ea, & ponderabant protocollum ibi, et breuiaria ſua ſiue protocolla reliquerunt, de quibus inſtrumenta extrahi, & in publicam formam reduci nequeunt &c. & illa verba; quorumcũque breuiariorum, in ver. & illud ſeruari debent, & in verſ. & idem obſeruetur, quæ videbantur iſtis Dominis multum facere pro hac parte. Maximè, quia pro hac parte adeſt etiam aliqua obſeruantia, vt dicebant apparere ex voto, nam non eo ipſo, quod non adſunt illę ſolemnitates, notarij reijciũt protocollum, & filciam.

Ex quibus licèt Domini tenuerint pro maiori parte, vt ſupra, tamen, quia materia eſt exemplaris, & præiudicialis in illis partibus ſi Pallauicini voluerint iterum audiri, ordinarunt Domini, quòd audiantur.

ROBVSTERII.

Tiburtin. bonorum. Lunæ. 2. Iunij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Valorem vel exceſſum rei alienatæ cui incumbat onus probandi.*

2 *Facultas retinendi, vel alienandi rem alienam eſt limitata ad quantitatem ſuæ legitimæ, & trebellianicæ.*

DECISIO CIX.

NOn liquet: aliqui enim intelligebant difficultatẽ propoſitam, quòd onus probãdi incumbat particularibus, an in facto ipſi probauerint. Et cum iſta difficultas ſub ſe comprehendat plures alias, vt apparet ex deductis hic per informantes, & Domini inter ſe eſſent diſcordes, non potui aliquid firmare. Aliqui verò intelligebant dubium, & illud reducebant ad hoc, cui
1 † incumbat onus probãdi valorem, vel exceſſum, & plures inclinabant, quòd D. Andreæ incumbat onus probãdi exceſſum, ex Alc. Dec. & alijs hic allegatis per informãtes particularium, & addebant Domini Bertrand. conſilio 94. nume. 7. & 9. lib. 8. Ruin. conſil. 109. lib. 2. Et licet Alex. conſ. 3. lib. 3. dicat vtile eſſe probare valorem, tamẽ non ideo dicit eſſe neceſſarium. Aliqui enim dubitabãt,
2 quia † facultas retinendi, vel alienandi rem, & poſſeſſionem alienam, eſt limitata ad quantitatem ſuæ legitimæ: ideo ſi vult totum retinere ratione legitimæ, & Trebellianicæ, debet probare eſſe intra illam ſummam, vt in ſimili Creſcen. deciſ. 24. & 126 Sarnen. deciſ. prima 57. & 60. Mohedan. deciſ. 130. Fab. deciſ. 32. lo. Paul. deciſ. 73. Sed nec in hoc potui aliquid firmare, niſi quod in primis diſcutiatur hoc particulariter, cui incumbat onus probandi valorem, vel exceſſum. Aliqui dubitabant, q́ iſtæ venditiones eſſent mala fide factæ, cum eſſent factæ in tot perſonas, ex Ange. & alijs per Alex. conſ. 57. col. 2. ſed fuit replicatum, quod iam fuit reſolutum fuiſſe bona fide factas.

ROBVSTERII.

Parmen. ſtatus. Lunæ, 16. Aprilis. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Examinatio teſtium facta ex defectu iuriſdictionis dicitur eſſe nulla, etiam ſi probatio eſſet contraria teſtibus partis aduerſæ.*

DECISIO CX.

DOmini diſtinxerũt difficultatem propoſitam in tres partes. Prima eſt circa exceptiones teſtium de mendacio, & ſimilibus, & hanc remiſerũt diſcutiendam, quando agetur de teſtibus ſi proponantur in puncto. Secunda eſt circa nullitatem ex defectu iuriſdictionis, quæ allegatur contra iſtos teſtes examinatos
1 in negocio reprobatorio. Circa † iſtos teſtes reſoluerunt Domini, quòd ſint nulliter examinati ex defectu iuriſdictionis etiam ſi probatio de qua in articulis reprobatorijs Pallauicinorum ſuper matrimonio eſſet contraria teſtibus Rangonorum, ex rationibus de quibus p Put. in ſcriptura data, quæ placuerunt Dominis, & retulerũt, quòd iſta difficultas fuit alias latiſſimè diſcuſſa coram D. Rubeo. 27. Ianuarij, & 13. Februarij. 1559. & reſoluta pro iſta parte. ex quo ſequitur, quòd non probent iſti teſtes pro Pallauicinis. Et tantò magis in caſu iſto, in quo iudex non admiſit ſimpliciter iſta, immo pars aduerſa maxime proteſtata fuit, & iudex annuit proteſtationibus & renouationibus illius. Tertia pars fuit, an ſtante huiuſmodi defectu iuriſdictionis, & ſtantibus commiſſionibus, ſit adhibenda fides iſtis teſtibus. & reſoluerũt, quòd non, circumſcripta illa commiſſione allegata per Pallauicinos, quòd poſſet procedere de facto &c. quæ videtur directa Cardinali Sirnetę: nam ſi huiuſmodi commiſſio non expirauit, ſed viuit, eſt conſiderabilis, & diſcutienda. Aliæ verò non ſunt conſiderabiles, quia non dicunt in ſpecie de defectu iuriſdictionis, q́ eſt exprimendus in ſpecie, alioquin non tollitur talis defectus, vt plories tenuerunt Domini: an autem aliquod adminiculum poſſint facere iſti teſtes, licèt non probent, prout videmus in teſtibus inter alios examinatis. Domini plenè non diſcutierunt, licèt dixerint, quòd non poſſit coadiuuare alios teſtes ex deciſ. Capic. quæ videbatur quibuſdam rigoroſa: ideo ſaltem cum illę commiſſionę

de

de qua ſupra, ſi viuit dicta commiſſio, poterit dubitari,
an dicti teſtes probent, vel ſaltem poſſint facere aliquod
adminiculum, vt ſint præſupponendi in puncto.

ROBVSTERII.

Tiraſonen. decimarum de Iudila. Lunæ,
4. Februarij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Agens ad reſciſſionem concordij debet prius reſtituere,*
quæ ex concordio recepit, vel ſaltem offerre parte op
ponente.
2 *Tranſactio debet firma manere, niſi ex communi conſenſu*
ab ea recedatur, pro communi.
3 *Concordia probata læſione ſunt nulla, aliàs ſecus.*
4 *Recepta ex tranſactione poteſt pars retinere ex cauſa cla-*
ra, & certa.
5 *Eccleſia non dicitur eſſe priuilegiata contra minorem, &*
vniuerſitatem.

DECISIO CXI.

RESoluerunt Domini, quòd † Capitulum nõ poſ-
ſit agere ad reſciſſionem concordij, non reſtitu
tis, & oblatis prius his quæ ex concordio rece-
1 pit, parte opponente. Afflic. poſt alios deciſ. 220. Aym.
conſilio 83. numero primo, ex l. ſi diuerſa. C. de tranſac.
Non ob. no. per Curt. ſen. & iun. in d. l. ſi diuerſa. cum
alijs per Ant. Gabriel. de tranſact. concluſ. prima nu....
2 Quia † vera ſunt iſta, vbi ex communi conſenſu recedi-
tur à tranſactione, & in hoc caſu eſt communis opinio,
alias ſecus ex allegatis.
Non ob. quòd poteſt hæc offerre ante ſententiã, quia
verum, vbi altera pars antea non opponit, ſed parte vo-
lente eſt ſupraſedendum, donec fiat reſtitutio, ne fiat illi
præiudicium procedendo ad vlteriora.
3 Non ob. quòd † propter læſionem concordia ſint nul
la, quia verum probata læſione, quod non eſt factũ hic:
ſed non probata læſione, concordia tenet, & agit quis ſi-
ne actione, & propterea debet prius reſtituere recepta,
& facere actum retroſimilem.
Neque etiam ob. quòd poſſit pars recepta retinere
4 ex cauſa debita. Quia † verum vbi dicta cauſa eſt clara,
& certa, non vbi eſt dubia, vt hic, nam confeſſio eſt cla-
ra, & lis facit rem dubiam.
5 Vltimò non ob. quòd ſimus in eccleſia, quia † non ap
paret, quòd in hoc ſit priuilegiata, præſertim cõtra vni-
uerſitatem, vbi ſunt pupilli, & viduæ, immo in minore
eſt text. in l. quod ſi minor. §. reſtitutio. de minor. cum
alijs, per Pariſ. conſi. 96. nu. 112. lib. 2.

ROBVSTERII.

Romanenſis repetitionis indebiti. Lunæ
16. Nouembris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Principalis ille dicitur inter plures correos, qui pecuniam*
recepit, & bonam fidem cognouit: alij verò fideiuſſores,
& num. 2.
2 *Intellectus l. ſi non ſinguli. ff. ſi cer. pet. communiter apprõ*
batus.
3 *Contractus in dubio præſumuntur correſpectiui, & ex*
cauſa.
4 *Beneficio cedendarum actionum per fideiuſſores renun-*
ciatum cenſetur.
5 *Liberato vno ex pluribus correis debendi inſolidum, cæte-*
ri remanent obligati inſolidum.
6 *Correi debendi dicuntur omnes inſolidum obligati quoad*
creditorem.
7 *Plures vbi ſunt inſolidum obligati, non vt ſimplices fide-*
iuſſores, tunc vnus ſoluens non habet recurſum aduer-
ſus alium ac ſi ſolus ſe obligaſſet ad ſolidum.
8 *Recurſus non datur contra correos in materia correorum.*

DECISIO CXII.

DIfficoltas propoſita hẽt plures partes. Prima eſt,
an Io. Bap. debeat cenſeri principalis, vel fideiuſ-
ſor. Secunda, an proteſtatio releuet Io. Baptiſtę.
Tertia, an hic ſatis fuerit renunciatum per fideiuſſores
beneficio cedendarum, & Petrus Paulus potuerit libe-
rare ambos fratres de Aragonia, aut aliquẽ ex illis. Quar
ta, an liberatio Petri Pauli in fauorẽ Io. Baptiſtæ ſit per-
ſonalis ab obligatione acceſſoria, hoc eſt, quod ſit libera-
tus ab illa obligatione, quam potuiſſent alij fideiuſſores
cõtra ipſum attentare ex perſona creditoris. Quinta, an
competat Hieronymo aliunde remedium ad repetendũ
ſaltem pro rata ſi non in totum. Ita quod ſententia ſit
confirmanda, vel reuocanda.
Circa primam exiſtimabant Domini non eſſe aliter
firmandum, quia partes non bene informant, & poſſet
fieri pluribus præiudicium, & Domini erant varij. Alij
enim tenebant, quòd Ioan. Baptiſta ſit principalis, & cæ-
teri fideiuſſores reſpectu creditoris, cum quo agitur, vt
latè per add. ad Alexan. conſi. 29. num. 36. lib. 7. Roman.
conſi. 114. nu. 3. & 4. & ibi addit. Natt. conſil. 57. num. 7.
lib. 1. Anto. Gabriell. de fideiuſ. concluſ. 2. per totum. Alij
1 vero tenebant, quòd † Paulus Bubalus qui recognouit
bonam fidem, & habuit pecunias, ſit principalis, cæteri
verò fideiuſſores, iuxta l. ſed Iulianus. vbi Caſtr. ad Mace
don. item ex adductis per Bar. Paul. & alios per Aym. cõ-
ſil. 91. num. 1. & conſi. 77. nume. 3. vbi quod omnes ſunt
correi reſpectu creditoris, ſed inter ſe fideiuſſores, niſi
reſpectu illius ad quem pecuniæ peruenerunt. & quam-
uis Roman. conſi. 114. nu. 3. contrarium teneat, qui vult
inſpici qualitatem obligationis, & eius ſeriem, vt ille ſit
principalis, qui in ea aſſeritur, etiam quod pecunia ad eũ
non perueniret, & ait eſſe caſum expreſſum in l. 5. quæ
2 incipit ſi non ſinguli. ff. ſi cer. peta. vbi † licet vni tantum
pecunia ſit numerata, ſi plures inſolidum ſunt obligati,
omnes dicuntur correi debendi, & principales, ſed dice-
rem reſpectu creditoris illud eſſe, non reſpectu eorundẽ
debitorum, iuxta ſupplicationes alleg. potiſ. conſ. Aym.
77. & 99. & ita videtur tenere Rol. conſi. 31. col. 1. & ſeq.
in 3. Tamen in frequentiori numero recipitur contraria
& vltra ſupra allegatos Tiraq. de retract. ligna. §. 31. gl. 1.
nu. 3. plures congerit Gabriell. de fideiuſſor. concluſ. ſe-
cunda, nume. primo, & placet text. in d. l. ſed Iulianus, in
ſumma Caſtr. vbi omnes, in §. ſi inter duos. ff. ad Macedo
nia. item Ioan. Paulus cognoſcens bonam fidem promi-
ſit ſeruare alios indemnes, quod non feciſſet, niſi cõmo-
dum ad eum ſpectaſſet ne proijceret ſuum. arg. l. cum de
3 indebito. Et † quia in dubio contractus præſumuntur
conſpectiui, & ex cauſa. arg. l. nec adiecit, per Socin. pul-
chre in l. 2. §. circa de do. excep. com ſimil. item etiã quia
Ioan. Baptiſta officialis vult conſeruare indemnes fi-
deiuſſores.
Quoad ſecundam dicebant plures ex Dominis, quòd
proteſtatio releuat, præſertim ſi Ioan. Baptiſta non eſt
principalis, ſed fideiuſſor, & correus, quia eſt ſatis clara,
& in

&c in re propria quilibet eſt moderator, & arbiter, præſertim contra Hieronymum, & Thomam, qui veriſimiliter habuerunt notitiam de dicta proteſtatione, cum acceſſerint poſt illam, & fecerint mentionem de obligatione Ioan. Baptiſtæ. Nec placebat intelligẽtia informantium pro Hieronymo, & Thoma, quòd aliud ſit nolle teneri pro parte ſua, aliud nolle teneri de releuatione, nã in d. proteſtatione vlterius procedit Ioan. Baptiſta, quia ſubdit, ex quocunque capite etiam ex iure certo, quod eſt, quando agitur ad ratam, & verba iſta videbantur iſtis Dominis ſatis clara.

Circa tertiam placebat Dominis reſolutio alias facta in illa Albanen. ciuitatis Lauiniæ, coram me, quòd cenſeatur renunciatum per fideiuſſores beneficio cedendarum actionum, † a quòd Petrus Paulus potuerit liberare fratres de Aragonia, & addebant Afflic. deciſ. 184
4 numero 10. cum ſeq. quę non eſt deciſio, ſed votũ quoddam, & Corn. conſi. 51. lib. 2. & Soc. conſi. 200. lib. 2. Neguſan. de pignor. in 3. membr. 5. par. princi. num. 36. ver. quinto fallit. Neque intrat, quod dicitur de dolo Petri Pauli, nam cum lege permittente id fecerit, non poteſt dici dolo malo feciſſe, & Afflic. deciſ. 345. loquitur, quãdo lite pendente fuit facta liberatio. Non ob. allegatus ſtylus, quod non cenſeatur renunciatum huic exceptioni, quia cum ſit deciſorius, eſt plene probandus, & non ſufficit informatio extraiudicialis, vt per Soc. in plurib. eius conſilijs, & fuit late dictum in illa Venetorum penſionis coram me. del 1573.

Ad quartam, an liberatio Petri Pauli in fauorẽ iſtorũ de Aragonia, ſit perſonalis, dicebant plures, quòd pẽdet ex facto, & Petrus Paulus poſſet cogi ad exhibendum liberationem, de qua in literis, aut alias oſtẽdere in facto quomodo ſe habeat. Dicebant etiam plures, quòd ſi Io. Baptiſta non eſt cenſendus principalis, ceſſat omnis difficultas, quia cum ſit renunciatum huic exceptioni cedẽdarum, & ipſe Petrus Paulus poſſit liberare illos, non eſt amplius in iſtis elaborandum.

Circa vltimam tenebant plures, quòd neque etiã pro rata detur repetitio, & ſententia in hac parte ſit reuoci-
5 da ſtantibus duabus regulis. Prima eſt, † quòd liberato vno ex pluribus correis debendi inſolidum, cæteri remanent obligati inſolidum. l. ab omnibus. vbi glo. & Barto. num. 2. ff. de leg. 1. facit tex. in l. pen. de duob. reis. l. ſi ſtipuler. §. fi. de fideiuſ. ſecus ſi tenerent ꝑ parte. l. ſi vnus. §. ante omnia. de pact. Bar. vbi ſupra, & ſtante alia regula, ꝙ
6 † quoad creditorem omnes obligati inſolidum dicuntur correi debendi. Bal. in l. prima, & Bart. in l. fina. C. de duob. reis cum ſimil. ergo poteſt vnum liberare, cæteris remanentibus in obligatione. Quod ergo non ſit locus
7 repetitioni etiã pro rata, probatur hac ratione, nã † vbi plures ſunt inſolidum obligati, non vt ſimplices fideiuſſores, tunc vnus ſoluens non habet recurſum aduerſus alium, ac ſi ſolus ſe obligaſſet ad ſolidum. Alberic. in l. idem eſt. ver. ſi autem videbitur. C. ad Velleian. arg. l. in rem. §. ſi duo. de nouatio. l. in lege Falcidia. ff. ad l. Falcid. Ronchegall. in l. 2. §. reos, nu. 34. verſi. cæterum. de fideiuſſor. Nec ratio fideiuſſoris trahitur ad correos, in quibus eſt diuerſa ratio. Salyc. in auth. hoc ita. C. eod. l. ſi duo rei. C. de ſolut. idem Ronchegal. nume. 38. ergo nihil eſt quod poſſit cedi cũ fideiuſſoribus, etiam quod teneretur adire Petrus Paulus, ſed ſibi imputet qui ſoluit. Nec placet alia ratio, quòd cum Ioan. Baptiſta proteſtatus eſſet ſe non teneri ad releuationem fideiuſſorum, non propter hoc non teneretur ſaltem ex ſua fideiuſſione pro ſua rata, & ex ſua obligatione, quam Petrus Paulus non debuit liberare in præiudicium aliorum fideiuſſorum. & hoc placeret, ſi eſſemus in materia fideiuſſoria, quia
8 pro rata tantum teneretur, ſed † videtur quòd magis ſimus in materia correorum, in qua, vt dixi, nõ datur recurſus contra correos. Placet etiam locus Barto. in l. cum quis. num. 29. de condic. indeb. & ibi Iaſ. num. 19. qui volunt, quòd fideiuſſor tutus exceptione diui Adriani, ſi ſoluit, non repetit. l. ſi teſtamento. §. 1. de fideiuſſor. Barto. in l. qui except. de condic. indeb. idem ſequitur Alberic. Ange. & Fulgoſ. & eſt communis, vt per Iaſ. ſub d. numero 19. Ex quibus credo repetitioni, etiam pro rata, nõ eſſe locum, & in hac parte ſententiam eſſe reuocandam: ſi autem ſoluit Dominus Hieronymus, agat contra Paulum principalem, qui recognouit bonam fidem, & promiſit ſeruare indemnem &c.

ROBVSTERII.

Aquilan. releuat. indemnitatis Veneris. 28. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor non tenetur in plus, quàm vere obligatus exiſtit.*
2 *Creditor calculata ratione confitens creditum ſuum in certa ſumma pro reſiduo, fatetur totum præcedens debitum eſſe ſolutum.*
3 *Solutum per debitorem in dubio cenſetur ſolutum in duriorem cauſam, ſeu antiquiorem.*
4 *Obligatio etiam acceſſoria fideiuſſoris tollitur ſolutione eius, quod debetur.*
5 *Durior cauſa dicitur tam illa, quæ habet fideiuſſores, quàm illa quæ non habet.*
6 *Promiſſio de dando fideiuſſores intelligitur ſi creditor voluerit, & petierit.*
7 *Negatiua eſt probanda ab eo, contra quem eſt aliqua affirmatiua præſumptio.*
8 *Declaratio ſolutionum facta à creditore non nocet fideiuſſori, cui ius liberationis eſt quæſitum ex præcedentibus ſolutionibus.*
9 *Solutio facta à debitore non conſtituit fideiuſſorem in noua obligatione, niſi expreſsè conſentiat, & num. ſeq.*
10 *Solutio facta virtute ſententiæ, vel inſtitutionis facit notorium ad obligandum fideiuſſorem.*
11 *Obſeruantia dat fidem ſcripturis non authenticis.*
12 *Fideiuſſor non poteſt repetere ſolutum, ſi cauſam ſciuit, ex qua reſultabat ſua liberatio, & habebat probationes ad illam probandam.*
13 *Coactus non dicitur, qui de facili poteſt impedimentum remouere. & nu. 20.*
14 *Notitia qualibet ſufficit ad conſtituendum fideiuſſorem, ne ſolutum repetere poſſit.*
15 *Fideiuſſor poteſt id quod indebitè ſoluit, actione mandati repetere à principali debitore.*
16 *Decretum ſiue præceptum ſuperioris excuſat fideiuſſorem non negligentem opponere eius exceptionem, vel quòd illa exceptio non admittatur in illo loco.*
17 *Viro probo creditur in claris, & in facto ignoto, cuius datur probabilis ignorantia.*
18 *Iudex in ignorantia iuris dubij debet ſequi id quod veriſimile eſt.*
19 *Exceptio competens ex propria perſona ſi non allegetur, poſtea non excuſatur.*

DECISIO. CXIII.

Licèt per Camillum allegetur, quòd iura pro parte Bontij deducta non ſint in forma probandi, tamen Domini pro nunc præſuppoſuerunt contrarium ſine veri præiudicio, & voluerunt videre de releuantia.

leuantia,præſertim, quia,vt poena retulit, quo ad iura
in quibus Bootius fundat intentionem ſuam,videlicet,
in inſtrumentis del 1563.in certificatoria,& in ſolutio-
ne Camilli del 1575.res nullam habet difficultatem,qa
cùm per Camillum ſeu eius procuratorē producta ſim-
pliciter fuerit certificatoria, & per compolſum, & per
procuratorē Camilli. fol. 7. q̄ tamē poſtea fuit per eun-
dem procuratorem pluries deducta, & in ſolutione per
eundem Camillum ſaltem virtualiter approbata, & con
ceſſio portionis Petri Pucij del 1565. in fauorem Soderi
ni facta, & ad cautelam producta, illa eſt ſubſcripta per
magiſtrum actorum,& ex certificatoria, & alijs ſatis ad-
miniculata.

Ideo quoad primam partem puncti, an vere Camil-
lus eſſet liberatus per ſolutiones factas à Soderino,dixe-
runt Domini, q̄ ex inſtrumentis, & ſcripturis del 1563.
& 65.& del 1575.apparet,quòd licèt Soderinus eſſet de
bitor cameræ regiæ in certa ſumma 15000.ſcutorum,
tamen Camillus non fideiuſſerat pro eo, niſi vſque ad
1 ſummam 8750. ſcutorum, & † ſic pro reſiduo vſque ad
ſummam 15000. ipſe Camillus non erat obligatus ca-
meræ regiæ,quia limitata cauſa limitatum producit ef-
fectum, & cum camera regia in certificatoria calculata
tōne fateatur ſe remanere creditricem in ſumma 6094.
ſcutorum pro reſiduo totius affictus 15000. ſcutorum
2 vltimi anni,fateor † totum præcedens debitum eſſe ſo-
lutum.gloſ.in d.l. ſi ex pluribus.in verb.reliqui.vbi Paul.
Ang.Imo.& alij, de ſolution.& in l.ſi quidem.C.de tran-
ſact.Guid. Pap. deciſ.77.Roman. ſingol.706. alias 699.
Corn.conſi.55.col.4.in fi.in ſecundo.Dec.in l.a. in fi.C.
de hæred. inſtitut. Et ideo cùm non conſtet, quòd pro
reſiduo ſupra ſummam 8750. ſcutorum Soderinus de-
3 derit fideiuſſores, Dñi co inſtituerunt regulam, quòd † il
lud qd̄ per Soderinū fuit ſolutū ſupra d.ſummā. 6094.
ſcutorum,in dubio cenſeatur ſolutum in duriorē cām,l.
in his.C.ſi ex plurib.l.cum ex pluribus.de ſolu.cum alijs
per Corn.conſi.91.numero 25. in primo.Pariſ. conſilio
522.numero quarto, in 4.Dec.in l.ſi duobus,vbi Barto.
& Paul.de Caſtr. de ſolut. Roma. conſi.94.numero 2. &
ibi bona addit.Soc.conſi.24.num.1.in 3.Barba.conſ.37.
nutu.14.cum ſeq.in primo.Rimin.conſi.297.nu.3.cum
ſeq.in ſecundo, & fuit reſolutum in Roman.de Saterot-
tis coram Robuſterio 1576. Aut ſaltem in hanc cauſam
antiquiorem.l.vbi fideiuſſor.de ſolut.cum alijs per Cor-
ne.conſi.128.num.1.in 4.Pariſ.conſi.122.num.7.in 4.&
conſequenter pro illa ſumma ſoluta fuit liberatus Ca-
millus fideiuſſor, ex quo cauſa ipſius erat antiquior, &
4 durior,nam † ſolutione eius,quod debetur,tollitur om-
nis obligatio etiam acceſſoria fideiuſſoris.l.ſi pecuniæ.§.
fina.vi in poſſ.leg.l.non eſt ambigui. C.de fideiuſſ.tutor.
cum alijs per Iaſ. in l.debitori.no.4.C.de pact.

Non ob. quòd Soderinus promiſerit del 1565. in di-
ctis capitulis portionis Petri Puccij dare fideiuſſores re-
giæ cameræ pro reſiduo iſtius affictus 15000.ſcutorum,
& debeat conſiderari durior cauſa iſta, pro qua teneba-
tur dare,& non dederat fideiuſſores,cum potuiſſet cogi
& forte non poterat illos dare. Nam dixerunt Domini,
quòd in his conſideratur præcipue id quod eſt veriſimi-
le.Bar.& Ang.in l.1.nu.4.de ſol. Corn.conſi.295.num.2.
in 3.Ideo cum non tōſtet,quòd Regia camera vellet co-
gere Soderinum ad dādum fideiuſſores pro reliqua ſum
5 ma,ſine † dubio rebus ſic ſtantibus durior cauſa iudicā-
da eſt illa quæ habet fideiuſſores,quàm illa quæ non ha-
bet, licèt promiſerit dare. Nam aliud eſt ſatiſdare, aliud
promiſſio de ſatiſdando,ſicut aliud eſt vendere,aliud pa
ctum de vendendo.l.ſi quis ſtipulatus ſit Stichum.§.fin.
de verbo.oblig.cum alijs per Bal.& Ange.in l.1.C.de pi-
gnor.act. Tiraq.de retract. conuent.in fi.nume.41.præ-
6 ſertim, † quia promiſſio illa Soderini in fauorem Regię
cameræ de dando fideiuſſores, intelligebatur, ſi ipſa vo-
luiſſet,& petijſſet,late Iaſ.in l.voluerit.C.de prec.imper.
offeren. & cùm non appareat, quòd petierit, ſed illū ad-
miſerit ad totum affictum, & ab illo recepit affictus om
nes dempta illa ſumma, videtur remiſiſſe huiuſmodi
onus,quia voluntas non minus factis, quàm verbis oſtē
ditur.l.Paulus reſpondit.rem rat. habe. cum plurib. alijs
per Aym.conſi.106. nu.2.cum ſeq.

Non ob. quòd cùm Soderinus promiſerit dare fide-
iuſſores,qui allegat non fuiſſe datos,debet probare. Sal.
in auth.hoc amplius.q.8.C.de fideicommiſ.Corn.conſi.
7 250.nu.15.cū ſeq.in primo,cum alijs per Aym.conſi.1.
q.3.nu.7.cum ſeq.Hercul.in tract.de negat.nu.16.Nam
reſpondetur, quòd nullibi fuit negatum per Camillum
hoc,quòd non dederit Soderinus fideiuſſores in reliqua
parte affictus, quo caſu non eſt probanda negatiua, vt
poſt alios late Herculan.in d.tract.nu.111.& 283. Præte
rea ſatis eſt, quòd debitum pro quo Camillus fideiuſſit,
eſt antiquius,vt ſupra deductum fuit.

Non ob. dum dicitur, quòd in ipſa certificatiua dici-
tur, quòd fideiuſſores remanerent obligati, & ſic Regiæ
cameræ, in cuius facultate id erat declarare ſolutiones
fuiſſe factas. Quoniam iſta declaratio non eſt clara, vt
8 requiritur.Imol. in d.l.1.col.8.de ſolu.Nec † apparet, q̄
fuerit facta tempore ſolutionum del 71.72.73.& 74.
ſed tantum del 75. de quo erat iam quæſitum ius fide-
iuſſoribus, & in eorum præiudicium non poterat am-
plius fieri declaratio.l.ſi. de pact.Cy.in l.1.§.1.C.de ſolu.
Bar.in l.1.nu.6.ff.eo.ti.

Non ob.dum negatur,quod Soderinus aliquid ſolue
rit, quod ſaltem ſciuerit Camillus, quoniam id aperte
probatur ex certificatoria producta de menſe Octobris,
1575.coram A. C. pro parte Camilli, & ex quietantia
a 300. ſcutorum,in qua non ſolum facit mentionem de
9 dicta certificatoria,† ex qua infertur illius notitia.l.non
eſt ferendus.de tranſact. cum alijs per Abb. conſilio 19.
col.2. in fi.lib.2.Corn.conſi.301.col.4.in 1. Alex. conſi-
lio 39.nu.6.in ſecundo,& conſi.118.col.2.in 7.Aym.cō
ſil.26.nu.3. & conſi.65.nu.7. ſed etiam ſoluit virtute il-
10 lius, & ſic illam approbat,vt dicitur † de ſolutione virtu
te ſententiæ, vel inſtitutionis.l.2. C.de iur.delib. l.ad ſo-
lutionem.C.de re iud.declarant Bart.& alij in l. qui Ro-
mæ.§.duo fratres.in 3.q.de verb.oblig. Dec. conſil.267.
nume.ſecundo,& conſil.287.numero 15. Soc. iun.con-
ſil. 116.numero 44.in primo, Aym.conſi.158.num.3.&
conſi.159.nu.3.

Nō ob. dum etiam negatur obſtare, quòd Soderinus
eſſet obligatus Regiæ cameræ pro alia ſumma, quàm p̄
qua Camillus fideiuſſerat. Nam id tollitur ex certifica-
toria,& quietantia prædictis. & ad hoc clarius oſtenden
dum fuerunt producta capitula facta cum Soderino de
toto affictu, ſubſcripta per magiſtrum actorum, quæ
fuerunt executa, & obſeruata, vt patet ex certificatoria,
& quietantia. Vnde ſi adeſſet aliqua difficultas circa fi-
dem capitulorum, illa omnino tollitur ex obſeruantia
11 ſubſecuta, quia † illa dat perpetuam fidem ſcripturis nō
authenticis.Cyn.inter conſ.Bal.conſi.401. col.pe.verſic.
non obſtat,quod non reperiatur originale.& conſi.492.
nume.9.in 5.Aym.conſi.101.& 284.& de antiq.tempo.
parte 3.nu.23.& par.4.nu.16.

Non ob. quòd iſte fideiuſſor ſe obligauerit etiam per
obſeruationem contentorum in capitulis ſeu inſtrumē-
to affictus, quoniam intelligēdum eſt hoc reſpectu ſum
mæ 8750. ſcutorum,pro qua ſe obligauit, vt pluries di-
citur in d.inſtrumēto, ibi, & pro ſumma 8750. ſcutorū,
& ibi

& ibi, & pro amendamento prædicto pro concurrenti
quantitate dictorum 8750. ſcutorum, & bene in propo
ſito conſiderat Dec.conſi.25.nu.3.Neque ex eo, quod in
d.inſtrumento dicitur ita, quòd ſoluta ſemel per ipſos
fideiuſſores quantitate prædicta 8750.ſcutorum, ad ali-
quam aliam cauſam non teneantur ex cauſa fideiuſſio-
nis prædictæ, excluditur caſus omnino ſimilis, & illi à iu
re æquiparatus, & in eius locum ſubrogandus per ſolu-
tionem dictæ ſummæ à principali factæ, etiam ſi pactũ
iſtud per dictionem taxatiuam eſſet conceptum, vt late
poſt alios Dec.in l.prima, nume.32. cum pluribus ſeq.&
num.27.& 119.Quia tamen in hoc informantes ꝓ Ca-
millo allegant, quòd forma ritus regiæ cameræ ſummæ,
iuxta quem Camillus ibi ſe obligauit, contrarium indu-
cit, ſi hoc eſſet verum, aliud eſſet, quia hoc eſt exorbitans
& inuериſimile.Domini pro nunc reiecerunt, & ſic con-
cluſerunt, quòd Camillus de iure fuerit liberatus ip-
ſo iure.

Quoad aliã difficultatẽ, an Camillus fideiuſſor poſſit
repetere ſummam, quam indebite ſoluit, Domini appro
barunt diſtinctionem Bal. in l.conſtitutionem. nu.2. C.
de viur. Salyc.in l.ſi pro ea.num.12.& 13.C.mandat.Pa-
12 riſ.conſi.114.col.1.& 2.in 3.In ea parte, quòd † quando
fideiuſſor ſciuit factum, ex quo reſultabat ſua liberatio,
& habebat probationes ad illam probandam, tunc non
poteſt repetere.Nam cum fideiuſſor ſcit aut ſcire debet
ſibi competere exceptionem liberationis, & illam poteſt
probare, non debet ſoluere, ſed debet opponere exce-
ptionem liberationis, & adhibere facilem hanc dili-
gentiam ad liberandum ſe ab iniuſtis moleſtijs, alias eſt
in culpa, & non repetit à principali, quod indebitè ſol-
uit.l.exceptionem, vbi Odoſred. Bar. Bal. Pau.de Caſt. &
Ang. & omnes.in princ. de fideiuſſor.d.l.ſi fideiuſſor.§.ſi
ignorans.C.manda. declarant Alex.conſi. 57.nume.1.in
13 primo, Pariſ.d.conſil.164. col.2.in 3.quia † non dicitur
coactus qui de facili poteſt impedimentum remouere.
l.quibus diebus, vbi Bal.de cond.& demon.cum alijs per
Dec.in c.primo, num. 4. de teſtibus. Nec habet manda-
tum ad ſoluendum indebitum.l.ſi procurator. vbi Bart.
Caſtr. Iaſ.& alij.de condi.indeb. l.ſi procuratorem dede-
ro.§.ſi ignorans.vbi Odoſred. Bar. Bal. & alij, manda. idẽ
Bar. in l.ſi fideiuſſor.eo.ti.in prin. & propterea inferebãt
Domini, quòd cùm ex iſtis ſcripturis, de quibus habe
bat Camillus plenam notitiam, factum eſſet clarum, &
probatio facilis, Camillus non poteſt excuſari ſoluendo
indebitum, & non poteſt ſolutum repetere, cum nõ ap-
pareat allegaſſe exceptionem liberationis, & ſuas de-
fenſiones feciſſe.

Non ob. quòd principalis non notificauit ipſi fideiuſ-
14 ſori ſolutionẽ à ſe factam, prout tenebatur, nam † cùm,
vt ex præmiſſis apparet, Camillus de illa habebat ſuffi-
cientem notitiam, illa ſufficit vndecunque prouẽnerit.
Nam tex.in §.ſi ignorans, & in d.l.ſi fideiuſſor.cum ſimi.
ſolum conſiderat ignorantiam fideiuſſoris.

Non ob. quod exceptio, quæ competebat Camillo,
non competebat Soderino, quia Soderinus adhuc rema
nebat debitor pro reliqua ſumma 6094.ſcutorum: & iõ
15 † fideiuſſor particulari ratione liberatur, ſi non oppoſi-
ta exceptione, quę ipſum tantum tangebat, ſoluit.Poteſt
nihilominus id quod ſoluit, etiã actione mandati à prin
cipali repetere, quia debitum principalis ſoluit, & prin-
cipalis pro quo ſoluit, nihil poteſt illi opponere.d.l.ſi fi-
deiuſſor.§ fideiuſſor, manda.& bene Salyce.d.l.ſi pro ea.
num.12.ver.hoc erat declinatoria, & verſic.aut exceptio
erat peremptoria.C. manda. Et omnia pro Bontio ſupra
allegata procedunt, vbi exceptio ſeu liberatio tãgit vtrũ-
que, hoc eſt ipſum reum principalem. Nam reſpõdetur,
quòd Camillus non egit contra Soderinum, quo caſu
procederet obiectio proxime facta, ſaltem quoad pro-
ceſſum ordinarium, ſed proceſſit contra Bontium confi
deiuſſorem, qui releuauit ipſum indemnem, & fideiuſſit
tantum vſque ad d. ſummam 8750. ſcutorum, vt in in-
ſtrumentis del 1563. Ideo reſpectu Bontij confideiuſſo-
ris militant omnia ſupradicta, quia cùm ipſe Bontius eſ-
ſet tantum fideiuſſor vſque ad d.ſummam 8750. illa ſo
luta per Soderinum principalem ſicut fuit liberatus Ca
millus, ita etiam fuit liberatus Bontius confideiuſſor, &
ſic reſpectu Bontij conceptio concernit vtrunque.

Non ob.quod decretum, & præceptum ſuperioris ex-
16 cuſat fideiuſſorem, quia † id verum, vbi facta debita di
ligentia allegatur exceptio, quæ competebat fideiuſſo-
ri, aut eſt verificatum, quòd illa exceptio non admitteba
tur in illo loco, ita quòd nulla culpa ſcribi poſſit fideiuſ-
ſori: alias ſecus, vt per Alex.poſt alios d.conſi.57.un.1.3.
& vſque ad fi.in 1.

Nec ob.quòd Camillus credidit calculo facto per cõ-
putatores regiæ cameræ, qui aſſeruerunt, quòd fideiuſſo
res remanebant obligati, ideo ſit excuſandus, vt dicitur
de eo qui credidit viro probo, & fide digno.glo.Barto.&
alij in l.Titio fundus. de condit.& demonſtra. quoniam
17 † verũ eſt, vbi aſſertio eſt clara, & in facto ignoto, & cu-
ius datur probabilis ignorantia: ſed non vbi eſt obſcu-
ra, & ex inſpectione apparet erronea, vt hic: nam certifi
catoria dicit ſummas illas fuiſſe ſolutas ab anno 71. vſ-
que ad 74.Et poſtquàm erãt liberati fideiuſſores del 75.
aſſerit, quòd fideiuſſores remanent obligati, quòd eſt er-
roneum, vt ſupra deductum fuit: ideo nullam excludit
culpam, vt dicimus de titulo notoriè erroneo, iniuſto,
vel nullo. Abb.in c. nouit.num.20.de iud.& in ca.niſi eſ-
ſet.nu.8.de præben.& in ca.1.nu.4. de conceſ. præben.in
c.dudum.nu.7.de decim.in c.noſtra.in ſecundo corollar.
ante fi.verſ.ſecus dicendum. de reſcrip. Balb.de præſcrip.
in 1.par.3.princ.q.11. Saruen. in reg.de trienual.q.33.

Vltimò nõ ob. quod ſicut ignorantia facti excuſat, ita
etiam iuris dubij prout eſt iſtud, in quam cauſam cen-
ſeatur facta ſolutio, quod dicitur eſſe arbitrarium. Quo-
18 niam † verum eſt, quòd ex circunſtantijs debet iudex
recedere ab iſtis regulis, cum debeat ſequi id quod veriſi
mile eſt, vt dicunt Doct.in l.1.de ſolu.Corn.d.conſi.295.
num.2.in 3. ſed illis ceſſantibus prout hic, cohærendum
eſt regulis iuris de quibus ſupra claris, & indubitatis: &
ſic quando poteſt decerni, quæ nam ſit communis opi-
nio, dicitur ius clarum, & non excuſat ignorantia iuris,
multo magis, quãdo hæc iura ſunt clara, & aperta. Ideo
tenuerunt Domini, quòd ex alio capite Camillus non
excuſetur allegata ignorantia facti, vel iuris, & ei nõ ſuf-
fragetur in caſu iſto.

Nunc allegat, quòd fecit diligentiam de intimando
has moleſtias Bontio per vnum, & duos curſores de mẽ
ſe Octobris.75. ſed conſiderandum eſt, quod non cõſtat
ex actis, quod tunc Bontius eſſet præſens in vrbe, & lati-
taret. Item ſi probaretur forte hoc non releuaret, quia
nihilominus debuit ipſe Camillus allegare ſuam exce-
ptionem coram illo iudice contra camerã, & non inti-
19 mare Bontio iam liberato, ex † quo Camillus habebat
exceptionem ex propria perſona competentem, iuxta
tex.in l.idemque. §.generaliter. C.manda. cum alijs per
Alex.conſil. 57.numero 1.verſi. & non videtur excuſan-
dus nume.1.

Item allegat longam carcerationem cum intereſſe
quatuor pro centenario, & ſubhaſtationem caſtrorum.
20 ſed † aduertendum eſt, quòd veriſimiliter iſta euitaſſet,
ſi legitimam exceptionem coram illo iudice allegaſſet,
& non dicitur coactus qui de facili poteſt impedimen-

cum

rum remouere, vt poſt alios, Dec. in cap. primo, in 4. no. de teſtibus.

Ideo cogitent partes ſuper iſtis, an Bonclus per ſolutiones Soderini eſſet liberatus à tota ſumma, vel potius remaneret debitor in 1844. ſcutorum, & quod ex hoc ſequatur.

ROBVSTERII.

Roman. de Soderinis. Veneris, prima Iulij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Pupillus habet tacitam hypothecam in bonis tutoris, vel alterius cuiuslibet legitimi adminiſtratoris.*

2 *Hypothecaria competit pupillo contra eius adminiſtratorem, etiam ſi hæreditatem non adiuit.*

3 *Filius habet hypothecariam contra patrem, ſiue ſit adita hæreditas ipſius filij, ſiue non. & num. ſeq.*

4 *Pater etiam ante aditam hæreditatem filij tenetur actione hypothecaria, ex communi, reprobata opinione aliquorum, quòd teneretur tantum actione perſonali negociorum geſtorum.*

DECISIO CXIIII.

Fvit concluſum, quòd Paulus Antonius adminiſtrauerit bona d. hæreditatis vt legitimus adminiſtrator, ſeu pro legitimo adminiſtratore d. Alphonſi, quia habuit notitiã teſtamenti Alphonſi Strocij, vt ex teſtibus iunctis literis clare colligitur, & placebant informationes Parentij.

Fuit etiam tẽtum, quòd intret hypotheca D. Alphonſi

1 in caſu de quo agitur, quia † vt dixerunt Domini, pupillus habet tacitam hypothecam vti quis adminiſtrat bona pupilli pro tutore, & pro legitimo adminiſtratore, putans ſe eſſe eidem. vt in l. pro officio, iuncta gloſ. C. de adminiſtra. tutor. Neguſan. & Balmouell. in locis allegatis. & allegabant ſimilem gloſ. in l. dabimus. §. primo, de priuilegijs creditor. Ruin. conſilio 94. numero ſecundo, cum ſequen. in quinto. Rip. in l. quæſitum. §. ſi cum autẽ. tutor. num. 9. & in ſi. de priuileg. credito. & licet ibi Rip. dicat, quòd iſta communis opinio eſt dubitabilis, tamen pro illa communi opinione allegabatur tex. in l. prima, §. pro tutore. & l. prima. §. dabimus. cum gloſ. in verb. priuilegia. de priuileg. credito. Alberic. in l. nec priuilegium. in fin. de priuileg. creditor. vbi extendit illam gloſ. dictę l. pro officio. ad alios ſimiles. & Azo. in ſumma. C. de bon. quæ liber. Aretin. conſilio vigeſimonono, in principio.

2 Non ob. quòd ſit adita hæreditas, tum † quia, vt dicebant aliqui ex Dominis, ſi hoc requiſitum eſſet neceſſarium, opinio gloſ. in dicta l. pro officio. eſſet ſuperflua, aut raro haberet locum. Et quemadmodum curator putatiuus, cui non eſt delata hæreditas vere, tenetur hypothecaria, ita etiam ante aditam hæreditatem, vbi putat fuiſſe delatam, vel adminiſtrat pro legitimo

3 adminiſtratore. Et † vt dicebant hoc modo magis procedit in patre, qui tenetur conſeruare bona, vt quandocunque filius adiuerit reperiat bona illæſa, & ita non attenditur, quod ſit ab initio adita hæreditas, ſed quod poſtea quandocunque fuit adita, vt pater ab initio teneatur actione hypothecaria. Hoc tamen apud aliquos habebat aliquam difficultatem, quòd ante adi-

4 tam hæreditatem † poſſet pater vti legitimus adminiſtrator adminiſtrare bona filij, & non teneatur hypothecaria, ſed tantum vti negociorum geſtor actione perſonali, dum maior pars tenuit, quòd gloſ. in dicta l. pro officio. ſit vera, & applicetur ad caſum de quo agitur.

ROBVSTERII.

Roman. deuolutionis tenimenti. Lunę. 10. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Pœna caducitas in quibus caſibus non annullet pactum de affrancando.*

2 *Pactum de affrancando non eſt correſpectiuum, nec pars contractus.*

3 *Pactum de affrancando poſitum durante emphyteuſi propter caducitatem eſtinguitur.*

Idem etiam, quando ſimpliciter eſt poſitum in contractu, quia eſt correſpectiuum, & pars contractus. nume. 4. 5. 6. & 11.

5 *Pactum correſpectiuum annullatur, annullato principali contractu, ex communi, quamquàm aliqui in contrariũ teneant, vt nu. ſeq.*

7 *Pactum affrancandi poſitum in fauorem partis concedentis, quid operetur.*

8 *Copula, &, coniungit aquè principaliter.*

9 *Diſiunctiua principaliter, & de per ſe diſiungit, & extremis alternata ſunt paria.*

10 *Senſus ille ſumendus eſt, qui æquitatem ſeruat inter contrahentes.*

11 *Pactum affrancandi poſitum in fauorem vtriuſque partis contrahentium, dicitur correſpectiuum, & pars contractus.*

Idem quando conductor non ſoluiſſet canonem, niſi cum dicto pacto: & locator non conſenſiſſet pacto, niſi alius promiſiſſet ſoluere canonem durante locatione. numero 12.

13 *Relatiuum, idem, refert eandem qualitatem, & diſpoſitionem præcedentem.*

14 *Dictio, quotieſcunque, habet tractum ad quodcunque tempus futurum.*

DECISIO CXV.

QVoad primam partem puncti, quænam ſit communis opinio, & tenenda ſuper eo, q̃ pœna caducitatis annullat pactum de affrancan-

1 do, vel ne. Domini conſtitnerunt aliquos caſus: nã † quãdoque quis vendit, & poſtea conducit rem cum pacto affrancandi, aut locat rem propriam cum pacto redimendi ex interuallo, aut inſtrumento ſeparato, ita q̃ non poteſt conſiderari correſpectiuitas, aut ſi conſiderari poteſt, illa tantum refertur ad venditionem. Et in iſtis caſibus firmabant, quòd pœna caducitatis habet locum ſolum in caſu in quo impoſita eſt, & non extenditur ad alium caſum, & ſic non annullat pactum de affrancãdo tanquàm res ſeparata & de per ſe ſtans, & ita expreſſe diſtinguit Cepol. de ſimulat. contract. præſump. 2. circa ſi. & ita etiam loquitur Alexan. conſil. 228. nume. 5. & ibi hoc aduertit addit. lib. 6. ita etiam intelligebant Barbat. conſilio 51. numero 22. cum ſequen. in prin. dum facit vim in ſeparatione, & præſupponit, quòd ius redimendi competeret antea: nam dicit, quòd non cenſetur receſſum ab illo iure recuperandi, propter acceptionem illorum bonorum in emphyteuſim. eodem modo inducebant Dec. in l. in bonæfidei. nu. 11. C. de pact. quia ipſe

2 tranſit cum Barba.d.conſi.51.allegat,quòd † in pęnalib.
non fit extenſio,& quòd iſtud pactum nó poteſt dici cor
reſpectiuum,nec pars cõtractus, quia eſt pro eadem par
te,& in fauorem recipientis, & quòd licèt tollatur con-
tractus principalis, non tollitur acceſſorius,vbi non ha-
bet correſpectiuitatem ſucceſſiuam, ſed nomen tãtum,
vt per Corn.quem allegat,conſil.188.col.pe. in 3. & de-
clarat idem Dec. in l. petens.in fi.C.de pact. ſicque Dec.
expreſſe loquitur in iſtis caſibus vbi non poteſt conſide-
rari correſpectiuitas reſpectu emphyteuſis.Gozadin.con
ſil.86. nu.26. eſt intelligẽdus etiam in iſtis caſibus,quia
allegat Cepol. Alexan.& Barbat.ſupra citatos,qui ita lo-
quũtur,vt ſupra dictum eſt.idem Gozad. in l.2. nu.184.
vſq; ad fi. C.de pac.inter emp. & vend.loquitur ẽt in iſtis
terminis, vt patet in prin. vbi ponit q.hãc, & poſtea reti
net ſemper eoſdem terminos, & facit vim,ꝙ in pęnalib.
non fit extenſio, & quòd correſpectiuitas refertur ad vẽ
ditionem,& adducit Cepol. & Barbat.& dum atteſtatur
de communi opinione,eſt intelligẽdus in caſu,vbi adeſt
venditio,& non datur correſpectiuitas ad ipſam conceſ-
ſionem in emphyteuſim,ſed tantum ad ipſam venditio-
nem,& ſentit idem quod apoſtil.ad Alex.d.conſi.228.&
licèt poſtea conſtituat tres concluſiones,tamen intrãt in
alijs caſib.qui non faciunt ad iſtos, de quibus nunc lo-
quimur.Cagnol.in d.l.2. nu.167. loquitur etiam in iſtis
terminis,& ponit eadem met,quæ ponit Alc.conſil.109.
nu.4.lim.2.li.6.& poteſt applicari ad iſtos caſus, vbi non
datur correſpectiuitas,niſi quoad venditionem, quia ſo
lum allegat Barbat.d. conſil.51. Et idem Aym.de antiq.
tempor.par.4.nu.85 & Burſat.conſi.6.nu.24.& conſilio
122.nume.16. Nam iſti non declarant,an pactum iſtud
ſit para emphyteuſis, vel locationis, ideo tunc intelligen
di ſecundum Cepol.& Barbat.quos allegant. In iſtis ter-
minis vbi præcedit venditio, loquitur Menoch. de arbi-
trar.iud.lib.2.cent.3. caſ.276.nu.20.

Aliquando eſt factum pactum de affrancãdo expreſ-
3 ſum durante conceſſione in emphyteuſim,& † tunc illa
finita propter caducitatem non durat amplius pactum.
Felyn.conſi.25.nu.22. Gozad.in d.l.2.in fi.C.de pact.in-
ter empt.& vendit.

Aliquando quis concedit ſimpliciter rẽ ſuam in em-
phyteuſim, & ſimul in eodem inſtrumento dat facultatẽ
ei affrancandi reſponſionem,& directum dominium,ta
4 liter,quòd pactum affrancandi † eſt correſpectiuum, &
pars dictæ conceſſionis in emphyteuſim. Et tunc tenue-
runt Domini, quòd annullato principali contractu pro-
pter caducitatem, annullatur etiam pactum affrancandi
tanquàm correſpectiuum,& pars d.contractus,& intel-
ligatur illo ſoluente,& ſeruãte ea,ad quæ tenetur, & iſta
5 ſit communis,& tenenda opinio. † Nam illam tenẽt Ce
pol.in d.tracta.de ſimulat.contract. præſump.2. in fi.vbi
ita diſtinguit Salyc.in l.2.nu.3.C.de iure emphy.Fel.con
ſil.25.nu.20. cum ſeq.Iaſ.in d.l.ſecunda, nu.5.C.de iure
emphyt.Crot.conſi.49.in prin.Bolognet.in d.l. petẽs.nu
mero 77.C.de pact.add.ad Alex.d.conſi.228.nume.5.&
ad Dec.conſi.153.nu.69. cum ſeq. & eſt de mente Dec.
in d.l.in bonæ fidei.num.11.& in d.l.petens.in fi. Vbicũ-
que datur correſpectiuitas ſucceſſiua, & continua, ſeu
quæ duret, non quæ momento temporis conſumitur,
idem etiam eſt de mente Gozadi. & Cagnol.in d.l.2. C.
de pac.inter empt.& vend.dum conſiderant correſpecti-
uitatem cum venditione,& ſentiunt idem quod addi.ad
Alexan.& Dec.vbi ſupra. Quæ opinio comprobatur ex l.
quæro.§.inter locatorem.& ex l.item quæritur.§.qui im
pleto.vbi Bal.& Salyce.loca.& ex l.fundi partem.de con-
trahen.emp.& late Felyn.d.conſi.25. nume.20.ante fin.
21.& 22. & Bolog. Bero. & Add. ad Alexan. & Dec. vbi
ſupra, & cùm in iſto caſu præſupponatur pactũ eſſe cor-
reſpectiuum, & partem principalis contractus emphy-
teuſis,ſine dubio qui non obſeruat contractum, non po
teſt agere ex illo, & intrant aliæ regulæ iuris, de quibus
per eos.

Non ob. quòd aliqui teneant contrarium. nam Barb.
6 d.conſi.51.& alij ſupra relati in illo caſu non merentur
allegari in contrarium, vt ſupra dictum fuit, & Viui. de
commun.opin.in verb.emphyteota,num.94. non diſtin
guit, & loquitur inaduertenter fundando ſe contra Ve-
ronen. cùm Barbar. & Dec. qui vt ſupra dictum eſt, non
contradicunt, vbi datur correſpectiuitas ſucceſſiua, vt
præſupponimus in caſu iſto ex his quæ ſtatim dicentur.

Non ob. quòd Alciat. in d.l.petens.numero 30. cum
ſequen. neutram teneat opinio. ſed cum Cum. conſilio
65.ſentit,quòd non poteſt reluere, niſi directum domi-
nium, quoniam rectè reſpondet Bolognet. ibidem nu-
mero 77. procedere, vbi clare conſtaret de mente con-
trahentium, quòd voluerint pactum durare etiam reſo
luto principali contractu, alioquin ſine dubio reſoluto
principali contractu emphyteutico reſoluitur etiã iſtud
pactum, vt ibi bene per eum.

Non ob.quòd Alciat.de præſump.reg.3.præſump.45.
numero 3.cum ſequen. & in l.petens.conſiderat nouam
rationem, quòd pactum non dicitur pars contractus ve
rè, ſed per legis interpretationem, quæ fingit non eſſe
contractum,iuxta l.lecta.ſi cer.pet.& pœna trahitur tan-
tum ad caſum qui verè,& propriè continetur in diſpoſi-
tione, non autem ad caſus improprios, vt ibi per eum:
quoniam licet dicatur hic, quod annullato principali
contractu eſt annullatum pactum acceſſorium, non ta-
men ex eo eſt,quòd pœna trahatur ad pactum, ſed ex eo
quod cadit à commodo contractus ex tacita conditio-
ne, quæ ineſt ipſi pacto, ſi alius obſeruabit promiſſa, vt
in l.cum proponas. vbi Dec. C.de pac.& in d.l.quæro.§.
inter locatorem,vt per Salyce. in d.l.ſecunda, numero 3.
C.de iur.emphyt.Felyn.in d.conſil.25.nume.ſecundo,in
fi.& bene per Bolognet.in d.l.petens.numero 77. ante fi.
ex d.l. fundi partem. de contrahen. emp. Secundò, quia
quoad acceſſoria indiuidua, vt hic, pœna operatur effe-
ctus ſuos, ſed in acceſſorijs diuiduis, vt ibi, ſequeretur
abſurdum, vt bene poſt alios per Aym.de antiq.tempor.
par.4.poſt nu 86.in 5.9.& 12. limitatione.

Quoad ſecundam partem reſoluerunt Domini,quòd,
in caſu iſto cõtractus iſti ſunt correſpectiui,& vnus pars
alterius.

Primò, quia in inſtrumento conceſſionis huiuſmodi,
adeſt pactum, quod ſecundum Dominos tollit omnem
difficultatem ibi, pacto etiam expreſſo, & ibi,vel ſi dicta
recompenſa &c.fuit enim contractum,quòd quotieſcũ-
que Franciſcus offerret,& daret aliquam æquiualentem
recompenſam, poſſet d. locum liberare, vel ſi dicta re-
compenſa per D.Generalem reperta, & oblata foret, te-
neretur idem Franciſcus illa recipere, & Generali dare,
7 & conſignare.ex † quo pacto apertè colligitur, quòd pa-
ctum affrancandi fuit conceſſum etiam in fauorem Ge-
neralis,& fratrum cõcedentium tenimentum, quia ipſi
etiam poterant cogere Franciſcum ad affrancandum, vt
liquet ex claris verbis pacti, quæ faciunt ceſſare cauil-
lationes aduocatorum. Bald. conſilio 174. in fine libro
ſecundo. Nec videtur admittenda reſponſio exemplo
data, quòd verſicu. vel ſi dicta recompenſa, intelliga-
tur, vbi Franciſcus dediſſet, aut dare obtuliſſet recom-
penſam, quia illa facultas data Generali ſtat æquè prin-
cipaliter,& de per ſe,& non conſecutiuè, & acceſſoriè ad
8 facultatem datam Franciſco. Nam † ſicut copula,&,con
iungit æque principaliter.capi. ſi eo tempore. de reſcrip.

lib.

lib.6.Bar.in l.prima, in prin.de pecul.legat. Ægid. deciſ.
48.Sarnen.in reg.de inform.q.34.numero 3. in fin.cum
ſeq.Franc.in cap.dilecto.q.45.& Dec.nume.7. de appel-
9 la.Rein.conſi.114. numero 4.cum ſeq.in 4.ita † diiun-
ctiua principaliter, & de per ſe diſiungit, nam extrema
alternata ſunt paria, vt inquit Bal.in l.prima,numero 11.
C.quando prouoc.non eſt neceſ.Franc.in d.cap.dilecto,
10 q.22.& Deci.numero 6.Tum † etiam, quia ex duob.ſen
ſibus ſumendus eſt ille, qui æquitatem ſeruat inter con-
trahentes, & iuſtior eſt, & minus habet abſurditatis.Bal.
conſi.218.col.prima,in fi.in 3.cum alijs per Aym.conſi-
lio 70.numero 11.& 13.& 14.ſed abſurdum videtur,
& contra naturalem æquitatem, vt Franciſcus prædictus
potuiſſet redimere quandocunque abſque aliqua præfi-
nitione temporis.voluerunt ergo contrahentes æqualita
tem ſeruare, & huic rei virtualiter aliquod tempus præ-
finire ſtatuendo, quòd Generalis etiam poſſet hanc recõ
11 penſam inuenire. Vnde † cùm iſtud pactum affrancan-
di ſit etiam in fauorem Generalis, & fratrum, & non in
fauorem Franciſci tantùm, apparet ſine dubio, quòd eſt
reſpectiuum, & pars locationis, vt conſiderãt Doct. præ-
ſertim Iacob.de ſancto Georg.in d.l.in bonæfidei,nu.11.
cum plurib.ſeq.& Dec.ibidem nu.11. C.de pact. Secun-
dò conſiderabant Domini correſpectiuitatẽ, & alio mo
12 do, vt conſiderant Doc.in vltimo caſu ſupradicto, quan
do conductor non dediſſet tantum canonem, niſi cum
hoc pacto, & pariter locator ipſe non conſenſiſſet pacto
de affrancando, niſi alius promiſiſſet ſoluere canonẽ du
rante locatione: & ideo intrant d.l.fundi partem.de con
trahen.emp.& d.l.quæro.§.inter locatorem.loca.Saly.in
d.l.2.numero 3.C.de iure emphyt.Felyn.d.conſi.25.nu-
mero 20.in fi.cum ſeq.Bolognet.in d.l.petens. num.77.
in fi.ſicque non procedit, quod inquit Dec.in d.l. in bo-
næ fidei, numero 11. quòd iſtud pactum reſpicit vnam
partem ſecundariam: immo cùm ſit in eodem contra-
ctu, vtranque partem concernit, & eſt pars ex cõtempla
tione alterius factus, vt poſt Bal.Soc. & alios bene dedu-
cit Dec.conſil. 636.numero 8.conſiderabant etiã quòd
13 in inſtrumento dicitur, pacto etiam expreſſo, quòd idẽ
Franciſcus &c. relatiuum enim, idem Franciſcus, refert
eundem Franciſcum cum qualitate, de qua ſupra ſci-
licet conductor.Bart.in l.prima,in prin.de recep.cũ alijs
per Aymon.conſi.45.nume.4.& conſi.98.nume.8.ſicq;
pactum de affrancando eſt factum cum qualitate con-
ductionis, & durante cõductione, quo caſu pactum vlte-
rius non extenditur, vt bene per Felyn.d.conſi.25.nume
ro 23.Gozadin.in l.ſecunda, in fi.C.de pact.inter emp.
& vendit.Quartò, quia quod in pœnam aufertur, nõ eſt
reſtituendum, vt C.de his, quæ pœn. nom. his reſtitu.
immo eccleſia afficeretur maximo damno: nam cum
ex deuolutione acquiſiuit melioramenta, teneretur pro
pretio, quod conſtitutum fuit pro directo dominio, da-
re directum, & vtile, quòd eſt abſurdum, vt bene dedu-
cit Cum.conſi.67.in princ.Alc.in d.l.petens, num.20.&
Bolognet.nume.77.C.de pac.& de præſump.reg.3.præ-
ſumpt.45.nu.3.cum ſeq.

Neque ob.quòd in pœnalibus non fit extenſio, quia
nulla hic fit extenſio, ſed cadit iſte à commodo contra-
ctus, vt dictum fuit.

Vltimò non ob. quòd correſpectiuitas ſit momenta-
nea, & non ſucceſſiua, vt inquit Dec.in d.l.in bonæfidei.
nu.11. & in l.petens. in fi.C. de pac. Nam clara res eſt in
14 caſu iſto, quòd correſpectiuitas eſt ſucceſſiua, quia † dictio,
quotieſcunque, non momento temporis finitur, ſed tra-
ctum habet ad quodcunque tempus futurum, l. vxor.
§.teſtamentum.de leg.3.l.1.in prin. de vacat.mune. Ideo
correſpectiuitas eſt ſucceſſiua, & nõ momentanea. Bal.
in l.ſi quis hæredem.num.2. vbi etiam Corn.Iac. Dec.&
alij.C.de inſt.& ſubſtit.& in l.humanitatis.nume.28. C.
de impube.& alijs ſubſtit.Imol.in ca.& ſi principalis.nu-
me.14.de reſcrip.

ROBVSTERII.

Raguſin. matrimonij. Lunæ.7. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad intereſſendum non dicitur eſſe nullum, quo-
tieſcumque effectus aliquis poteſt ſequi.*
2 *Diſpoſitio facta per verba denotantia certum numerum,
ſi eſt facta ad certum effectum, poteſt procedi ad alium
numerum, donec ſit ſequutus effectus.*
3 *Procurator conſtitutus ad certum terminum non poteſt di-
ci ad certum tempus.*
4 *Terminus prorogatus dicitur idem terminus quoad ipſum
qui obtinet, vel conſentit, ſed non quoad tertiũ, vel aliũ.*
5 *Procurator conſtitutus ad acceptandum beneficia vigore
ſpectatiuæ, & capiendum poſſeſſionem eorundem, non
poteſt capere poſſeſſionem, niſi beneficiorum comprehen
ſorum ſub dicta expectatiua.*

DECISIO CXVI.

PLacuit RR.Dñis in hac poſitione reſeruare ad par
tẽ ea quæ dñr de nullitate, ex eo quòd teſtes non fue-
runt examinati ſuper oib. nec fuerũt euacuata in-
terrogatoria oia. & alia vt hic p informantes D.Georgij,
quæ remiſerunt ad partẽ, ſi videbitur, diſcutiẽda. Et quoad
nullitatẽ ex defectu mãdati ex eo, quòd mandatũ eſſet reſtri
ctum ad intereſſendũ executioni retroſcriptarũ literarũ
remiſſorialiũ, reſoluerũt Dñi, nullã eſſe nullitatẽ iſto re-
ſpectu.nã Dñi intelligunt, vt ille eſſet conſtitutus ad in-
tereſſendũ cũ effectu executioni retroſcriptarũ literarũ
remiſſorialiũ, quotieſcunq; ſequutus fuiſſet realiter effe
ctus executionis dictarũ literarũ remiſſorialiũ p examẽ
1 teſtiũ ſuper illis factũ, quo † caſu nõ finitur mandatũ p
primã remiſſoriã non executã, cũ nõ ſit ſecutus veriſimi
lis effectus cõſtituentis.Bal.in l.in litus.nu.8. C. de proc.
cũ alijs per Tiraq.in l.bones.§.hoc ſermone.in 6.limit.&
p informãtes Teſte.Neq; refert, quòd mandatũ ſit reſtrictũ
ad retroſcriptas literas, & quod illæ expirarunt p lapſum
termini, & ſic p nouam remiſſoriã, quoniam relatio mãdati ex
veriſimili mente mãdantis nõ fuit reſtricta ad terminũ
in literis cõtentum, cũ non fuerit ſecutus effectus exami
nis teſtiũ, ſed ad cõtenta in dictis literis, vt quãcunq; exe-
2 querentur, d procurator poſſet comparere, † quoniam licèt di-
ſpoſitio fiat p verba denotantia certũ numerũ, ſi illa eſt
facta ad certũ effectũ, põt procedi ad aliũ numerũ, quo-
uſq; ſit ſecutus effectus. Rom. & alij per Tiraq.in d. 6.li-
mit.ver.ſubdit aũt Romanus. Nõ ob. quod obijciebatur
p vnũ ex Dñis, quod mandatũ pendet à volũtate conſti
tuentis, & cẽſetur datũ aſſertũ terminũ contentũ in d.li
teris remiſſorialib. quo elapſo ipſo iure ſpirat mandatũ.
Spe.in ti.de proc.§.rõne aũt formæ.nu.13.Et quod non
conualidatur ex iure, vel facultate poſtea ſuperueniente.
3 Rot.Dec.& alij p Aym.conſ.153.nu.14.Nam † rñdetur,
quòd cum veriſimilis mens, & principalis intentio cõſtituẽ
tis fuerit conſtituere tantum procuratorem ad illũ ter-
minum expreſſum in remiſſoria, ſcilicet vt cũ effectu in-
tereſſet executioni literarũ remiſſorialiũ, nõ põt dici, quòd
iſte procurator fuerit conſtitutus ad certum tps, præſer-
tim ſi non fuerit ſecutus effectus, vt ſupra deductum
fuit: alioquin ſequeretur, quod ſi in tempore fuiſſet
facta prorogatio, procurator non poſſet intereſſe exe-

4 cutioni, quia † terminus prorogatus dr̃ idem terminus
quoad ipſum qui obtinet, vel conſentit, ſed non quoad
tertium, vel altum. Dec. in c. de cauſa col. 4. verſ. quarto li
mitatur. de offi. deleg. Sed in iſtis inſpicimus magis veri-
ſimilem mentem, & ipſum effectum, quàm rigorem ver
borum, & iſtas iuris ſubtilitates, vt ſupra deductum eſt.
5 Non ob. quod alius dicat, ꝙ † procurator conſtitutus
ad acceptandum beneficia vigore ſpectatiuæ, & capiẽdũ
poſſeſſionem eorundem beneficiorum, non poſſet cape
re poſſeſſionem, niſi beneficiorum comprehẽſorum ſub
dicta ſpectatiua, quoniã caſus eſt ſatis diuerſus, & ex ſu-
pra dictis apparet. Alia nullitas ex alio defectu mãdati, &
iuriſdictionis, & cæteræ nullitates conſideratę per infor
mantes tanquàm illę quæ prouenitũt ab interrogatorijs
fuerunt per Dominos reiectæ, & ſimpliciter Dñi tranſie
runt cum rationib. informãtium pro parte Helię, quas
laborioſum eſſet magis, q̃ vtile hic trãſcribere. Et quoad
nullitates, vel defectus cõcernẽtes interrogatoria ſunt cõ
ſiderãda, quę dicuntur in folio ſeparatim partib. dando.

ROBVSTERII.

Roman. hæreditatis. Veneris, 10. Decembris. 1568.

SVMMARIVM.

1 *Intentio principalis ſtatuentium eſt fauor publicus.*
2 *Matrimonium eſt fauor publicus.*
3 *Statutum in dubio eſt iudicandum fauorabile, & non odio-
ſum.*
4 *Matrimonium eſt fauorabilius dote.*
5 *Diſpoſitio dotium reſtrictiua dicitur fauorabilis, & non
odioſa.*
6 *Pœna aſſumit naturam principalis diſpoſitionis.*

DECISIO CXVII.

MAior pars tenuit, ꝙ ſtatutum de quo agitur, eſt
fauorabile, licèt contineat pœnam. Primò, qa
1 † principalis intentio ſtatuentiũ eſt fauor pu-
blicus, & habent pro fauore publico ea quæ narrãtur, vt
pluries poſſint nubere. Ideo tota diſpoſitio eſt regulãda
à principali intentione ſtatuentium ex l. qui exceptionẽ,
cum alijs cumulatis per Tiraq. in locis allegatis. Secũdò
ex l. hoc modo. ff. de cond. & demonſtra. in ſi. ibi, legem
2 † enim vtilem Reipublicæ ſobolis. ſ. procreandæ cauſa
3 latam adiuuandam interpretatione. Tertiò, quia † in du
bio ſtatutum eſt iudicandum fauorabile, & non odio-
ſum. Bald. in l. 2. C. qui ad liberta. cum alijs per Tiraq. in
prædicto nu. 56 ſeu 66.
Non ob. quòd eſt contra dotes. Quia dicebant, ꝙ face
re mulieres indotatas, eſt odioſum, ſed non reſtringere
4 dotes, vt in ti. de inoſ. dot. Item † dotes reſtringũtur hic
fauore matrimonij, vt plures poſſint nubere, & matri-
monium eſt fauorabilius dote, quia dos propter matri-
monium eſt fauorabilis.
Non ob. quòd impeditur diſpoſitio & moderatio rei
proprię, quia hoc ſit ex cauſa publica, & fauorabili, vt
5 plura ſint matrimonia, † quo caſu diſpoſitio eſt fauora-
bilis, licèt ſit contra regulas iuris communis, vt in prodi
go, & alijs adductis per informantes.
Non ob. ꝙ ſit pœnalis, quia inſpicitur principalis in-
tentio, & diſpoſitio, quæ ſi eſt fauorabilis, facit totam di-
6 ſpoſitionem fauorabilem etiam quoad pœnam, quę † cũ
veniat acceſſoriè, aſſumit naturam principalis diſpoſi-
tionis, præſertim cùm diſpoſitio, & tranſgreſſio ſtatuti ſi
non eſſet iſta pœna, eſſet aliàs eluſoria, & non operare-
tur. Item, quia hic non agimus de ipſa pœnã, ſed de prin
cipali diſpoſitione ſtatuti, quæ eſt fauorabilis. Couar.
var. reſolut. lib. 1. c. 11. nu. 5. cum ſeq.

ROBVSTERII.

Roman. fideicom. de maximis. Veneris. 6. Octobris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum debet claris, & apertis verbis induci
aliàs non præſumitur.*

DECISIO CXVIII.

PLures ex Dominis inclinabant pro non fideicom-
1 miſſo † ex conſ. Ale. 139. lib. 6. Dec. in conſil. 218.
nu. 6. ver. vlterius. & nu. 7. 8. & 9. & cõſi. 287. nu. 12
& ſeq. & conſ. 323. nu. 2. ver. venio ad ſecundũ gradũ. cũ
nu. ſeq. & conſi. 357. in prin. & nu. 1. & conſil. 511. nu. 1.
& 2. ver. quantũ ad 3. & conſ. 185. nu. 1. ver. ſiſt. & nu. ſeq.
Iaſ. conſi. 228. col. 3. in prin. ver. 2. pro eadem par. libro 1.
Rui. conſi. 153. nu. 5. li. 2. Pariſ. conſ. 75. nu. 4. & ſeq. li. 2.
Soc. iun. conſ. 111. nu. 30. & ſeq. lib. 2. vbi de communi. &
conſ. 4. in prin. lib. 3. Natt. conſ. 191. nu. 7. & conſ. 200. nu
me. 6. li. 1. Et fuit reſolutum in hac eadem cauſa die vlti
ma Aprilis. 1574. corã Robuſt. quia oẽs clauſulę ſequen
tes pendent ab illa conditione, ſi ſine liberis deceſſerint,
& cum oẽs filij Dñici ſenioris deceſſerint cum filijs, ex-
cepto Iuliano, oẽs aliæ ſubſtitutiones euanuerũt. Et hoc
videbatur procedere ſine difficultate quoad tres quartas
illorũ qui deceſſerũt cũ filijs. Et difficultas ſolũ intraret
in quarta parte Iuliani, qui nõ habuit filios, q̃ eſſet mo-
dici momenti quoad creditores, & nihilominus in ea
adeſt illa clauſula, & ſic tõ quæ oſtendit, ꝙ oĩa ſequentia
ſtant continuatiue, & non de per ſe. Itẽ adeſt prohibitio
limitata ad filios, & hæredes tm̃, quæ oſtendit fideicom-
miſſum ꝓcedens vlterius non ſe extendere. Verum Dñi,
qa creditores plures ſunt negligentes, noluerunt capere
reſolutionẽ, ſed dixerunt, vt faciã ſatisfacere creditores
ex cã mercedis, & pro male ablatis, vt eſt illa pp hãc incli
nationem, & confeſſionem D. Horatij, & illi inferret gra
ue præiudicium, noluerunt capere ſimplicẽ reſolutionẽ.

ROBVSTERII.

Roman. pecuniaria de Saſſetis. Lunæ. 14. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Partes poſſunt facere, vt cedula priuata habeat vim pu
blici inſtrumenti.*
2 *Regula, qui vult vnum, vult omne neceſſarium antecedens
ad illud, procedit etiam in contractibus, & diſpoſitioni-
bus ſtricti iuris.*

DECISIO CXIX.

QVoad primã difficultatẽ, an ꝓ ſumma 500. ſcu-
torũ de qua in apocha, potuerit ꝓcedi executi-
ne circũſcriptis facultatib. A. C. tenuerũt Dñi,
1 ꝙ poſſit ꝓcedi, qa † partes pñt facere, vt cedula priuata
habeat vim inſtr̃i publici, & dare viã executiuã in oĩbus
prout in obligatione camerali. Et in his quæ ſunt iuris,
idem eſt eſſe talem, & haberi pro tali. Non ob. quod non
ſit data facultas extendendi, quia ſatis eſt, quod ſit di-
ctum, *che la preſente habbia forza & vaglia come ſe foſſe*

obligatione

2 *obligatione in forma cameræ.* Nā † & in ſententijs, & cō tractib. & alijs diſpoſitionib. ſtricti iuris, qui vult vnum, vult omne neceſſarium antecedens. Item iudex ſuccedit loco partis, & dare potuit hanc facultatem extendendi, nam qui extēdit declarat, & nihil de nouo inducit. Quoad ſecundam an ſtantib. facultatib. A. C. potuerit coram Gubernatore procedi ad executionē cameralē. Dñi attēta ſerie facti, pſertim ſtante quadā atteſtatione extraiudiciali illiuſmet Locumtenentis A. C. qui remiſit cām Gubernatori, tenebant, q̃ Gubernator potuit procedere ſtāte remiſſione cauſæ huiuſmodi p Locūtenentē A. C. qui licet attentis verbis remiſſionis nō videatur voluiſſe dare facultatē nouā, ſed tollere impedimētū, vt ſi poſſet vigere ſuæ facultatis, ꝓcederet, tñ quia Locūtenēs atteſtatur de veritate facti, dixerunt, q̃ eſſet bonū ad cautelā impetrare cōmiſſionē ſanatoriā proceſſus ſi quis defectus interueniſſet, ne ex litib. ſuſcitentur litis: eſſet. n. defectus iuriſdictionis, ſi adeſſet defectus aliqs. Quoad tertiā partem plures tenebant, q̃ non cōſtet de aliqua ſatisfactione 500. ſcutorum de quib. in dicta apocha, & ſi ſic daret commiſſio ſanatoria ad cautelam, eſſet procedendū ad vlteriorē executionē in fauorē Bernardi pro d. ſumma. Nā placebant fundamenta informantiū pro Bernardo.

ROBVSTERIL

Firman. attentatorum. Die Ianuarij. 1577.
& 7. Iunij. 77. confirmata.

SVMMARIVM.

1 *Iudex poteſt ex cauſa aliqua vrgenti per eum neceſſariò exprimenda, deuenire ad petitorium, omiſſo poſſeſſorio.*
2 *Appellare non licet à ſententia data in poſſeſſorio.*
3 *Sententia ad effectum exprimendi cauſam dicitur merum interlocutorium.*
4 *Relatio ad acta facit notorium, vbi non eſt neceſſaria inſpectio actorum.*

DECISIO CXX.

FVit reſolutum, q̃ videatur de bono iure, & de iuſtitia ſñiæ R. D. A. C. quia iſta attētata ſunt turbida,
1 quo† caſu pōt iudex omiſſo poſſeſſorio, vel alio iudicio priuilegiato deuenire ad negotiū petitorij, & fuit concluſum in Hoſtienſi littoris maris corā R. D. de Rubeis de menſe Decēbris. 1575. quia Dñi pro maiori parte tenebant, q̃ in caſu iſto fuit neceſſaria expſſio cauſæ,
2 cū iudex haberet regulā pro ſe, q̃ † à ſñia lata in poſſeſſorio non licet appellare, vt conſtat ex cōſtitutione Egidiana, quæ ligat ēt hic in curia propter confirmationē Pauli Tertij. Ideo ſi pars prætendit eſſe in aliqua limitatione, dēt illā loco cauſæ ſpecifice exprimere in appellatione, vt hic bñ deducit in informatione Valerij & Octauij.

Non ob. q̃ ſñia huiuſmodi haberet vim diffinitiuæ.
3 Qm̃ † ad effectum exprimendi cām dr̃ continere merum interlocutorium, vt hic p informantes, & idem in ſimili de ſententia de exequendo, dicunt Aret. in l. fi. in prin. ff. de verbo. obliga. Abb. in capi. quoad conſultationem. in fi. de re iudic. vbi etiam Felyn. nume. 20. Capyc. deciſ. prima, nom. 21.

Non ob. q̃ de æquitate ſufficiat relatio ad acta, quę faciunt notorium, quod † verum, vbi ex ſolis allegationi-
4 bus ſuis detegit rem, ſecus vbi eſt neceſſaria inſpectio actorum, vt tenuit Rota in nou. deciſ. 7. alias. 2. de appel. Caſſad. deciſ. 5. de ſeq. poſſ. & fructu.

Nec ob. quòd ſatis ſit expreſſa cauſa ex cedula, quia illę cauſæ tendunt ſolum ad grauāmen, & iniuſtitiam, ſed non ad complexitatem, quæ in iſto negocio facit cauſam appellabilem, & geſta contra appellationem eſſe remedio attentatorum reuocanda.

ROBVSTERIL

Raguſin. matrimonij. Mercurij. 10. Nouembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Verba matrimonialia denotantia tempus futurum inter partes prolata, important ſponſalia, & non matrimonium. & nu. 12.*
Immo etiam ſi reſponſum fuerit à parte omnia eſſe perfecta ad contractum matrimonij, præterquàm quoad copulam. num. 2.
3 *Verba enunciatiua principaliter prolata non inducunt aliquā nouā obligationē, quando non agitur de liberatione.*
Nec etiam in actibus pendentibus à ſolo partium conſenſu. num. 4.
5 *Verba enunciatiua principaliter prolata, quando exprimunt certam cauſam etiam in actu obligatorio inducūt probationem, & confeſſionem, quæ ſuperat alias probationes.*
6 *Relatum, vbi de eo conſtat, potius attendi debet, quàm referens, in his quæ pendent à ſolo conſenſu referentis, & referens aliter diſponat.*
7 *Verba, contentus ſum accipere Titiam in vxorem, inducunt ſponſalia de futuro.*
8 *Verba, vis accipere in vxorem, prolata etiam in præſentia teſtium, & ſacerdotis, & ſecuta ſint oſcula, non importãt matrimonium: immo nec ſponſalia. nu. 9.*
Nec etiam operantur declarationem inductiuam nu. 11.
10 *Verbum, volo, vel placet, in his quæ à ſolo animo loquentis pendent, iunctum infinitiuo non inducunt diſpoſitionem de præſenti, ſed tantum de futuro.*
12 *Copula præcedens neque conatus ſequens ad copulam operantur matrimonium de præſenti contractum per verba matrimonialia importantia tempus futurum: niſi copula realiter ſequatur.*
13 *Proprietas verborum debet attendi, niſi aliter neceſſitas cogat.*
14 *Actus attribuitur cauſæ proximæ, non autem remotæ.*
15 *Reſponſionis natura ea eſt, vt intelligatur ſecundum interrogata, vel ſecundum ea, quorum cauſa ſit reſponſio.*
16 *Animus & voluntas ex qualitate, & modo procedendi cognoſcitur.*
17 *Reſponſio ſeu voluntatis declaratio facta ad alium finem, quàm de quo agitur, nullum operatur effectum.*
18 *Confeſſio vt probet contra confitentem, debet eſſe clara, & indubitata etiam verba impropriando.*
Actus præſumitur potius ex ea cauſa, quæ eſt minus præiudicialis, quàm ex alia.
19 *Perfectio triplex in contractibus conſideratur.*
20 *Verba vbi ſunt dubia, potius interpretanda ſunt pro ſponſalibus, quam pro matrimonio.*
21 *Verba matrimonialia recipiunt intellectum præſumptiuũ, in quo admittitur interpretatio declaratiua: non autem neceſſarium.*
22 *Infinitiuum eſt aptum ad omne tempus.*
23 *Verba, volo accipere talem in vxorem, recipiunt interpretationem pro matrimonio de præſenti.*
24 *Verba matrimonialia vniuerſalia non debent reſtringi contra rationem recti ſermonis.*
25 *Verba intelligenda ſunt, vt aliquid operentur etiam contra regulas iuris.*

26 Matrimonium perfectum eſſentialiter dicitur ex verbis de præſenti prolatis, licèt copula ſequuta non fuerit.
27 Copula in matrimonio eſt de perfectione accidentali, non autem eſſentiali.
28 Declaratiò interpretatiua colligitur etiam ex coniecturis.
29 Confeſſio quando non eſt ad obligandum, ſed ad probandum, non attenditur, an pars ſit præſens, vel abſens.
30 Coactus non dicitur, qui non poteſt cogi, vel de facili poteſt impedimentum remouere.
31 Clauſula, & ſi ſenſeris, quid operetur.
32 Confeſſio matrimonij non nocet, quando verba matrimonialia ſunt tantum apta importare matrimonium de futuro.

DECISIO CXXI.

LIcèt 17. Iunij proxime præteriti propoſita cauſa
ſuper eo, an reſponſio Georgij data ad inhibitionem Reuerend. Domini Archiepiſcopi Raguſini, releuet in caſu de quo agitur, & reſolutum pro Georgio. Quia tamen Hiella tunc non informauit, propoſui hodie cauſam ſuper eiſdem cum præſuppoſito aliarum reſolutionum, & præſertim illa ſub die 14. Decembris, 1576. quòd verba matrimonialia inter has partes prola
1 ta à Georgio qui erat contentus accipere Hiellã in vxorem ſuam, important ſponſalia de futuro, & non matrimonium de præſenti, qua reſolutione ſtante fuit hodie
2 tentum per maiorem partem Dominorum, quòd † licet Georgius cum alijs reſponderit ad inhibitionem prædictam, omnia eſſe perfecta ad contractum matrimonij, præterquàm quoad copulam carnalem, hæc reſponſio non releuet ad effectum de quo agitur.
Primò, quia d. reſponſio de iure nullam nouam inducit obligationem, ſed veterem in ſuis terminis relinquit.
3 Nam † regulariter verba enunciatiua etiam principaliter, & propter ſe, & cum cauſa prolata non inducunt aliquam nouam obligationem, quando non agitur de liberatione l. Publia §. fina. ff. depoſ. declarat Bart. in l. ex hac ſcriptura, numero decimoſexto, verſic. ſi vero ad obligationem, de donat. & ibi Paul. de Caſt. nume. tertio, Imo. nume. 9. verſicu. item in quantum. Roman. numero 14. Soc. iun. numero 67. vbi dicit hanc eſſe communẽ opin. Moder. de Roger. nume. 83. verſi. ſi vero ad obligationẽ. Vital. de Gamb. in ti. de verb. enunciat. in contract. nume
4 ro 13. fol. 142. Etiam † in actib. pendentibus à ſolo partium conſenſu, vt bene contra Cuman. deducit Soc. iun. in d. l. ex hac ſcriptura, numero 68. & ita in terminis verborum matrimonialium tradunt Alex. conſi. 153. numero ſecundo, lib. 5. Dec. conſi. 310. nume. 3. poſt med. ver. ſecundo conſiderandum eſt. Pariſ. conſi. 59. lib. 4. Ferret. conſi. 95. no. 17. ante fi. cum ſeq. & Moder. inter cõſ. matrim. conſi. 83. nu. 18. in fi. cum ſeq.
Neque etiam d. reſponſio inducit probationem, ſeu confeſſionem Georgij de matrimonio cõtracto per ver-
5 ba de præſenti. Nam † licet verba enunciatiua principaliter, & propter ſe emiſſa, quando exprimunt certam cauſam, etiam in actu obligatorio inducant probationem, & confeſſionem, quæ ſuperat alias probationes. Vital. de Gamb. in d. tit. de verb. enunciat. ſub rub. quando verba enunciatiua proferuntur in actibus obligatorijs, vel liberat. fol. 172. Imol. in d. l. ex hac ſcriptura, nu. 9. Rom. numero 14. Soc. iun. numero 78. in fi. Conſtan. Roger. numero 63. in fi. Nihilominus in caſu iſto, in quo huiuſmodi reſponſio habet relationem ad actum geſtum, & illũ
6 refert, & de illo actu geſto conſtat, attendi † potius debet relatum, quàm referens etiam in his, quæ pendent à ſolo conſenſu referentis, & referens aliter diſponat, quia errore labitur cogitans, quòd ita ſe habeat veritas. Alex. conſil. 49. numero 6. & 7. libro 7. & alij per Dec. conſil. 63. numero 6. verſi. non ob. quòd verba, & in capitu. Abbas. in fi. de offi. delega. Rip. in l. admonendi, numero 36. de iureiuran. & in his terminis matrimonij Ale. d. conſ. 153. Dec. conſi. 310. Ferret. d. conſilio 95. Modern. inter conſ. matrim. conſ. 83.
Neque etiam dicta reſponſio poteſt inducere declarationem interpretatiuam dictorum verborum matrimonialium, quia huiuſmodi verba matrimonialia, cõtentus ſum accipere Hiellam in vxorẽ, ſunt de iure clara, & ha-
7 bent certum intellectum. Inducunt † enim ſponſalia de futuro, & nõ matrimonium de præſenti, vt iam fuit reſolutum, & nunc præſupponitur, & Domini hoc de nouo deducebant, tum ex eo, quia Hoſt. Io. And. Card. But. Præpoſ. & alij in c. ex parte. de ſponſal. referunt multa genera verborum nuptialium ambiguorum, & tamen inter ea non ponunt iſta, vis accipere vxorem. Tum etiam, quia verba iſta, volo te accipere in vxorem, non eſſe æquiuoca, firmat Bero. q. 6. nu. 5. circa med. verſi. vel ſecundo. & conſi. matrim. 60. numero 14. in fi. ibi, & clarum eſt. Tum etiã, quia vbi adeſt communis opin. Doct. ibi dicitur eſſe ius clarum. Put. deciſ. 213. incip. die 27. Martij prope fi. li. 3. At in caſu iſto abſque dubio adeſt communis opin. Doc. volentium verba iſta, vis accipere in vxorem, non importare matrimonium de præſenti, nam ita tenent Io. And. poſt Petr. in ca. ex literis. il primo prope fi. ver. niſi viderentur ponderanda. de ſponſal. & ſequuntur ibi Cardin. ante num. 2. vbi cum Io. And. diſtinguit But. nume. 9. circa med. verſi. quandoque verbum, volo. Abb. nu. 15. poſt med. ver. quandoque verbum, volo vel placet, adijcitur. Anchar. num. 4. in fi. Præpoſ. nu. 6. ver. quandoque adiũgitur infinitiuo. Card. in cle. vnica, q. 20. num. 16. de conſangui. & affi. & ibi Imo. in fi. poſt Pau. & Ioan. de Ligna. ibidem. Alber. in ſuo repert. in verb. matrimonium. il 3. ante med. verſi. ſecus vero. Alexan. conſi. 155. numero 7. lib. 5. Afflic. ſuper conſt. regn. lib. 3. rub. 19. num. 8. vbi vltra aliquos ex ſupra relatis allegat etiam Io. littere. Albẽ. & Stepha. de Caieta. & ibi loquitur in fortioribus termi
8 nis: quando † hæc verba, vis accipere in vxorem, ſunt prolata in præſentia teſtium, & ſacerdotis, & poſtea ſecuta ſunt oſcula, & in fine teſtatur pro hac opinione fuiſſe pronunciatum. hoc idem voluit Bero. d. quæſtio. ſexta, numero primo, & ſecundo. Couar. lib. 4. decretal. par. ſecunda, capitu. quarto, §. 1. numero 3. Nat. d. conſ. 249. numero primo, in fi. & nume. ſecundo, & huius opin. fuerunt Legiſtę, Canoniſtę & Summiſtæ, vt in ſum. Silueſtr. in verbo, matrimoniũ. il 2. q. 9. ſum. Piſanel. in verbo, matrimonium, il 3. ſum. Raymun. de matrim. cap. 4. prope fin. verſi. ſi autem verb. infinitum. fol. 636. ſum. Ange. in verbo, matrimonium il ſecundo, numero 8. verſi. ſi vero verbum infinitum, ſum. Tabien. in verbo, matrimoniũ, il
9 ſecundo, q. 9. nu. 10. ver. quando verbum volo. Imo † non defuerunt qui opinati ſunt, ex iſtis verbis, vis accipere in vxorem, nec matrimonium de pręſenti, nec ſponſalia de futuro cenſeri contracta, & in hac opin. fuerunt Ioan. litere. & Alten. vt refert Afflic. d. rub. 19. numero octauo, circa med. & Couar. vbi ſupra, numero 4. verſ. in qua deciſione. Vnde tam ex numero, quàm pondere, & auctoritate Doct. ſupra relatorum nulla eſt dubitatio, quin prædicta opinio ſit communis prout cõem fatetur Bero. d. q. 6. ſub num. 3. & Didac. d. num. 4. Et mouentur omnes
10 prædicti, quia † verbũ, volo, vel placet, in his quæ à ſolo animo loquẽtis pendẽt, ſi iũgitur infinitiuo, nõ executionẽ, ſed initium actus reſpiciẽte, quale eſt infinitiuũ, cõtrahere mãtrimoniũ, accipere in vxorẽ, & diſpenſare, tunc non inducit diſpoſitionem de pñti, ſed cõfert diſpoſitionem

in

in futurum. & in themate Corn. cõſ. 91. lib. 5. aderant
verba prægnantia, an placeret accipere in ſponſum, &
maritum B. ibi præſentem, & intelligentem, & in eum
conſentire per verba de præſenti, & interrogatio fuit fa-
cta vtrique parti præſenti, & intelligenti, & nihilomi-
nus Corn. ibi concludit contra matrimonium.
Ideò cum prædicta verba etiam de iure accipiant in-
terpretationem pro ſponſalibus de futuro, non eſt lo-
cus contra talem interpretationem declarationi inter-
pretatiuæ. Paul. de Caſtr. in l. hæredes palam. de teſtamẽ.
cum alijs per Sarnen. in regula de iur. quæſit. q. 13. Ant.
11 Gabriell. de reg. iur. concluſ. 3. per tot. Nec † minus eſt
locus inductiuè declarationi, in caſu iſto, nam licet co-
pula carnalis particulari quadam ratione faciat trãſire
ſponſalia in matrimonium de præſenti, id tamen non
poteſt facere hæc reſponſio, cum illa non inducat nouã
aliquam obligationem, neque confeſſionem, aut aliam
probationem amplius, quàm in primis verbis continea-
tur, vt ex præmiſſis apparet. Meritò non facit, quòd pri-
ma ſpecies conuentionis de per ſe transeat in aliam ſpe-
ciem. l. ſi ego. ff. ſi cert. pet. cum alijs per Roma. conſ. 517.
12 num. 24. Et ſic quòd † verba matrimonialia, quæ de ſui
natura inducunt ſponſalia de futuro, tranſeant in ma-
trimonium de præſenti, quod nec etiam præcedens co-
pula, nec ſequens conatus ad copulam id operantur, niſi
realiter ſequatur copula. c. veniens. il ſecũdo, de ſponſal.
Butr. in c. conſultum. & in c. ſi. eo. tit. Couar. ſuper 4. De-
cretal. parte j. c. 4. §. 1. nu. 13. & §. 2.
Secundò principaliter mouebantur aliqui, quia etiã
ſi huiuſmodi verba matrimonialia, ſum contentus acci-
pere Hiellam in vxorem, nõ eſſent de iure ita clara, quin-
minus ex vſu, obſeruantia, ſeu voluntate partium ex va-
rijs circunſtantijs collecta, poſſent recipere aliam inter-
pretationem, & intelligi pro matrimonio de præſenti,
13 tamen † id eſt verum, quando res vrgeat taliter, vt non
poſſit mens comparari cum omni ſenſu, & intellectu il-
lorum verborum, aliàs abſurdum eſt alienam, & impro-
priam ſupponere interpretationem, iuxt. vulg. reg. l. non
aliter. de leg. 3. & bene declarat Corn. conſi. 91. circa fi.
verſic. non ob. lib. 5. Si igitur præcedentia conſiderẽtur,
illa non vrgent, etiam quòd D. Hiella probaret omnia,
quæ ipſa prætendit, ita vt ex illis præcedentibus reſul-
tent ſponſalia, & maximum deſiderium Georgij ante
diem 25. Decembris, quia non ſunt compatibilia cum
confectione ſcripturę ſponſalium à Georgio prius obla-
tæ, & à fratre Hiellæ nõ acceptatæ: ſatis enim deſiderio
ducendi in vxorem Hiellam conſonat repetitio ſponſa-
lium facta poſt 14. annum completum, cùm ſint præpa-
ratoria ad futurum matrimonium; adeo quod hucuſq;
nulla nos neceſſitas cogat ad interpretandum illa ver-
ba aliter, quàm proprietas ipſorum, & communis intel-
lectus patiatur.
Nec etiam præcedẽs tractatus quicquàm ad hoc nos
cogit, tum quia non probatur tractatus de ducẽdo Hiel-
lam in vxorem per verba de præſenti, ſtatim adueniente
14. anno, neque ex teſtibus, neque ex adminiculis, vt la-
tè fuit deductum in alia reſolutione 20. Maij facta. Tũ
etiam, quia non eſſet releuãs tractatus in caſu iſto, quia
fuit ex interuallo, & Hiella non eſſet præſens, nec frater
ad id haberet mandatum, vt etiam aliqui ex Dominis
tunc conſiderarunt.
Minus etiam facit ad hanc interpretationem confeſ-
ſio chirographi, cùm iam fuerit conſideratum, quòd
chirographus fuerit erroneus, cum partes commiſerint
notarijs, vt de hoc conficerent ſcripturam, & ſic de hoc
matrimonio futuro.
Neque etiam huiuſmodi reſponſio Georgij ad dictã
inhibitionem quicquam ad effectum, de quo agitur, fa-
cit, quia dicta reſponſio non fuit facta ad finem, & effe-
ctum declarandi præcedentia verba matrimonialia, ſed
ſolum ad effectum euadendi inhibitionem, & cenſuras,
& alias pœnas arbitrarias in ea contentas, quod multifa-
14 riè deducebant. Tum † quia actus ſemper attribuitur
cauſæ proximæ, non autem remotæ. Tiraquel. poſt alios
ceſſ. cauſ. limit. 20. num. 5. ante med. verſic. vbi etiã illud
dicit, quod illud, quod ſequitur in continenti, cenſetur fa-
ctum reſpectu actus præcedentis, vt bene Dec. poſt alios
in l. certi condictio. §. ſi nummos. num. 15. verſi. & quod
ſequitur. ſi cert. pet. Sed cauſa proxima fuit ipſa inhibi-
tio, meritò actus reſponſionis illi tribui debet, non au-
tem cauſæ remotæ, quæ poterat eſſe declaratio verborũ
15 nuptialium, vel animi Georgij circa illam. Item † natu-
ra reſponſionis eſt, vt intelligatur, & reſtringatur ſecun-
dum interrogata, vel ſecundum ea, quorum cauſa fit re-
ſponſio. §. præterea. & ibi Doct. Inſtit. de inutil. ſtipulat.
Sed reſponſio de qua agitur, fuit facta cauſa inhibitio-
nis, meritò ſecundum illam debet intelligi, & reſtringi:
nam verba intelliguntur, reſtringuntur, impropriãtur,
alterantur, & demum regulantur ſecundum ſubiectã
materiam, quod procedet etiam ſi verba ſint prægnan-
tia. vt per Euerard. in loco à ſubiect. matrim. Tiraq. in l.
ſi vnquàm in verb. reuertatur. nume. 36. 37. & 38. C. de
reuoc. donat. & late Crauet. in rubr. de leg. 1. num. 125.
verſic. ſecundo reſpondeo, vbi etiam ampliat, id potius
tollerari, vt diſpoſitio nihil operetur, quàm vt verba nõ
intelligantur ſecundum ſubiectam materiam: ſed in ca-
ſu iſto ſubiecta materia eſt inhibitio. Meritò, &c.
16 Præterea, † animus, & voluntas ex qualitate, & mo-
do procedendi intelligitur: nam ſi partes litigauerint
coram aliquo Arbitro, vel Arbitratore, ex modo proce-
dendi cognoſcitur, an litigauerint coram eo tanquã Ar-
bitro, vel tanquam Arbitratore, vt poſt Bart. & Alex. tra-
dit Aym. in d. rubr. de leg. 1. num. 126. Sed in caſu iſto,
ex eo, quod non ſolum Georgius, ſed omnes reſpondiſ-
ſent, item ex eo, quòd omnes exhibuerunt Notario ce-
dulam pacti matrimonialis, inſtantes, vt ipſe à principio
vſque ad fin. illam legeret, item ex eo, quod rogauit eun-
dem, quòd faceret Archiepiſcopo relationem tenoris
ſubſtantialis dictæ cedulæ, ac præmiſſorum omniũ, cla-
rè oſtenditur, reſponſionem de qua agitur, factam fuiſſe
ſolum cauſa inhibitionis. Et ſemper attenditur, quod
principaliter dicitur, non autem quod in conſequentiã
fit, iuxta late cumulata per Tiraq. in reg. res inter alios
acta, poſt princip. & actus iudicatur ſemper ex principa-
li intentione agentium. l. ſi quis ne cauſam. in prin. & ibi
Bald. & ceteri, in l. rogaſti. in princ. & ibi quoque Bald. &
alij. ſi cert. petat. cum alijs de quibus per Tiraq. de vtroq.
retract. part. 1. §. 3. gloſſ. 1. num. 4. Sicque negari non po-
teſt, quin iſta reſponſio principaliter, & ex principali in-
tentione reſpondentium facta fuerit ad euadendam in-
hibitionem, & pœnas in ea contentas: & propterea non
debet attẽdi, quod in conſequentiam ſequi poſſet, vide-
licet declaratio voluntatis Georgij circa verba nuptia-
17 lia, nam † cum ſit facta ad alium finem, non præiudicat
ad iſtum de quo agitur, diuerſum ab alio, vt bene poſt
Bald. & alios per Alciat. in l. 1. §. ſi quis ita. ante fin. de
verb. oblig. Et tantò magis, cùm videatur facta inciden-
ter, ac acceſſoriè, non autem principaliter, & propter ſe,
quo caſu non præiudicat ad alium effectum. Glo. & alij
per Abb. in c. at ſi clerici. in princ. num. 6. de iud. Crot.
in tract. de teſtibus. part. 7. num. 280. verſic. ſecundo fal-
lit. & bene Dec. conſi. 310. nu. 3. in fi. cum ſeq. Pariſ. cõſi.
59. num. 17. in quarto.
18 Præterea † vt confeſſio releuet, & probet contra cõ-
fiten-

ſitentem, deberet eſſe certa, clara, & indubitata etiã ver-
ba impropriando. Alex. conſ. 183. num. 7. lib. 5. Pedem.
deciſ. 19. num. 10. Put. deciſ. 30. lib. 5. Mohedan. deciſ. 37.
Et datio ſiue actus præſumitur potius ex ea cauſa quæ
eſt minus præiudicialis, & quæ minorem iactationem
continet, quam ex alia, vt poſt Butr. conſ. 65. ad fin. tra-
dit Aym. conſ. 106. num. 11. Menoch. de arbitr. caſu 88.
num. 3. in fi. ſed cauſa inhibitionis eſt minus præiudicia-
lis Georgio, quàm ſit cauſa declarandi eius voluntatem
circa verba nuptialia, cùm ex hac cauſa ipſe obliga-
tur. Et confirmatur, quia licèt hæc confeſſio contineat
omnia eſſe perfecta ad matrimonium præter carnalem
19 copulam, non ideo concludit, nam † triplex in contra-
ctibus conſideratur perfectio, conditionalis, legitima, &
acquiſitiua, Bal. in l. perfectum. & ibi Salyc. C. quando li-
cea. ab empt. diſceder. poteſt ergo intelligi etiam de per-
fectione conuentionali de ducendo Hiellam, ergo ex ea
non eſt à verborum proprietate recedendum, cũ mens
eis compatiatur. & facit gloſ. in l. neceſſariò, in verbo, per-
fectam, de peric. & commod. rei vendic. Rurſus hæc con
feſſio eſt facta parte abſente, & extraiudicialiter, quo ca
ſu non obligat. late poſt alios Vital. de clauſul. tit. de verb.
enunciat. confeſſ. extra ius, num. 12. poſt med: fol. 158.
Et eſt facta tempore quo nulla aderat ratificatio Hiellæ:
ideo non poteſt habere vim matrimonij de præſenti.
Neque hic cadit vllum adminiculum pro ratificatione
iſtius actus geſti 25. Decembris. Nam omnia adminicu-
la conſenſus Hiellæ, quæ dicitur ex tranſmiſſione mune-
rum, ſunt ante prædictam diem 25. poſt eam verò vſque
ad diem ratificationis nihil omnino habemus quod ar-
guat, neque ſcientiam, neque conſenſum Hiellæ. Rema-
net ergo hæc confeſſio ſine vllo adminiculo pro ſe, &
contra facti veritatem apparentem. Nam velle dicere
Hiellam potuiſſe habuiſſe huius rei ſcientiam, & potuiſ-
ſe ante illam diem, qua emanauit confeſſio, ratificaſſe,
nihil aliud eſt, quàm velle ex meris ſuſpitionibus iu-
dicare, quod non eſt admittendum, maximè in cauſa
tam graui.

Neque etiam eſt attendendum ad hanc interpreta-
tionem narratiua fratris Hiellę facta coram matre Geor
gij, præſente eodem Georgio, vt plene in alia reſolutio-
ne Domini dixerunt.

20 Vltimò mouebantur aliqui, quòd † vbi res eſt dubia,
verba ſunt potius interpretanda pro ſponſalibus de fu-
turo, & non pro matrimonio de præſenti, ex adductis
per Add. ad conſ. Alex. conſ. 125. num. 2.

Et licèt maior pars ita tenuerit, nihilominus non ob-
ſtantibus præmiſſis perſtiterant alij in contraria opin. quod
d. reſponſio Georgij releuat ad effectum de quo agitur,
& admittebant, quòd huiuſmodi reſponſio non facit
tranſire verba matrimonialia de futuro in matrimoniũ
de præſenti per diem tranſitus. Et quod d. reſponſio nõ
poteſt inducere aliquam nouam obligationem. Sed mo-
uebantur dumtaxat ex capite declarationis interpreta-
21 tiuæ, quia † licèt alia verba matrimonialia de iure reci-
piant interpretationem pro ſponſalibus de futuro, iſte
tamen intellectus non eſt neceſſarius, ſed præſũptiuus,
id eſt admittens probationem in contrarium per decla-
rationem interpretatiuam, ita inquit Bald. in l. 3. ante fi.
C. commin. vel epiſtol. Aretin. conſi. 83. nu. 5. & inquit
Bart. in l. ab executore. num. 7. de appell. quod declaratio
interpretatiua intrat, vbicunque verba non ſunt omni-
no clara, ita quod interpretatio non ſit omnino extra-
nea, vt inquit Butr. quem refert Soc. conſi. 145. num. 2. in
fin. cum ſeq. quod declaratio interpretatiua ex vſu, & obſer-
uantia partium intrat vbicumque verba non ſunt omni-
no clara, ſicut de iure recipiant aliam interpretationem.
Et hoc non ex vi conſuetudinis, ſed ex vi verborum, vt
inquit poſt alios Iaſ. in l. omnes populi. in 2. lectu. col. 5.
verſi. non omitto tamen. de iuſt. & iur. Purpurat. in l. edi-
ta. colum. 25. verſi. & recipitur huiuſmodi declaratio. C.
de eden. quòd congrua dicitur declaratio interpretati-
ua, quæ ſaltem conuenit latæ ſignificationi verborum.

Quod autem intellectus dictorum verborum à iure
datus non ſit neceſſarius, ſed præſumptiuus, id eſt ad-
mittens contrarium declarationem, deducebãt ex doctr.
Bart. in l. cunctos populos. num. 3. C. de ſumm. trinit. &
ibi Purpurat. num. 32. Card. in c. ex literis. circa princip.
verſi. ſol. dic quod ſi contrahentes. de ſponſalib. Cor. cõ-
ſi. 91. num. 7. in 3. Bero. q. 6. in princ. Ferret. conſil. 231.
col. fin. Natt. conſi. 249. num. 1. & conſi. 250. col. 2. & ſeq.
22 Quia † infinitiuum, accipere, eſt aptum ad omne tẽpus.
Gloſ. in verbo, daturum, & facturum. l. quintæ. §. ſtipula-
tio. de verb. obl. & ibi & Bar. in prin. & Imo. prope fi. verſ.
in eadẽ gloſ. vbi reprehendit Ang. volentem, quòd infini-
tum comprehendit omne tempus. & Imo. vult, quòd ſit
aptum comprehendere. Abb. & Anch. in c. ex literis, nu-
me. 5. de ſponſal. Gozad. in l. qui ſe patris, num. 85. C. vn-
de libe. & fere omnes in l. ſerui electione, de legat. j. in
23 quibus locis Doct. admittunt, † quòd dicta verba, volo
accipere talem in vxorem, poſſunt importare & impor-
tant matrimonium per verba de præſenti, quia nõ ſunt
ita clara pro matrimonio de futuro, quin etiam poſſint
inducere matrimonium de præſenti, quando de mente
partium conſtaret. vt per Doct. in d. c. ex literis, vel quan
do præceſſit tractatus de contrahendo matrimoniũ ſal-
tem immediate, vel quando communiter in loco verba
iſta aliam reciperẽt interpretationem. vt per Ioan. And.
in d. c. ex literis, prope fin. & ibi per Card. poſt prin. & per
Couar. vbi ſupra, num. 4. verſic. vel ſi communis vſus. Vel
quando interueniret Parochus, ſubharratio in facie ec-
cleſiæ cum benedictione, amici, & conſanguinei, tra-
ctatus ſponſæ tanquàm vxoris, vt per Bero. d. q. 6. in fine.
Vel quando interuenerant tripudia, conuiuia, oſcula, &
& alia quæ ſolent interuenire inter contrahentes matri-
monia de præſenti, vt in conſ. matrim. 60. num. 23. Vel
quando deliberatè proferantur, vt bene conſiderat Pau.
de Caſt. in d. l. cunctos populos, num. 3. Purpurat. nu. 35.
de ſumma Trinit. vbi quod hęc multum pendent, an de-
liberatè proferantur. Couar. ſuper 4. cap. 4. §. j. num. 4.
Natta d. conſ. 249. num. 3. poſt Butr. in d. c. ex literis, de
ſponſalib. vel quando facto ipſo, aut alias tacitè nedum
expreſſè id partes oſtendunt. Soci. conſ. 86. num. 4. verſ.
quinto & vltimo, lib. 3. Gozad. in d. l. qui ſe patris, nu. 97.
C. vnde liber. Vel quando adſunt aliæ coniecturæ, nam
& illæ ad hoc ſufficiunt, Alciat. in l. ſerui electione, in ſu
prin. de leg. j. Riminal. conſ. 144. num. 6. lib. j. nulla facta
diſtinctione inter contractum & vltimas voluntates, vt
bene Ruin. in d. l. ſerui electione, num. 17. 19. & 20.

Quòd autem Georgius ſatis hoc declarauerit in hac
reſponſione, dicebant iſti Domini eſſe indubitatum, præ
ſertim, quia ſi dicta reſponſio ſimul cum deſiderio, tra-
ctatu, chyrographo & narratione facta coram matre, &
alijs præcedentibus & ſequentibus coniecturis, & etiam
ſi de per ſe conſideratur, non ſufficit, ſaltem non eſt reij-
cienda, ſed multum facit ſaltem, vt cum alijs coniungi
debeat. & videndum, quæ circunſtantiæ prænaleant, an
illæ quæ adducuntur pro matrimonio de præſenti, vel
illæ de matrimonio de futuro.

Nam, quòd iſta reſponſio ſit ſatis clara, & concludat
ad effectum, de quo agitur, interpretandi verba matri-
monialia, dicebant iſti Domini, quòd clarior eſſe non
poſſet: inquit enim eſſe perfecta omnia ad contractum
matrimonij, præter carnalem copulam: non enim ſatis
fuit

fuit illi dicere eſſe facta, ſed perfecta, & quidē per verba
vniuerſalia, dū dicit, omnia eſſe pfecta: & vt tolleret diffi
cultatem de contrahendo, ſubdit, ad contractum matri-
monij, ne album pro nigro interpretari poſſet. Rurſus
24 † ſubdit, preterquam quo ad copulam carnalem, vt alias
exciperet, & bene ponderant hic informantes Hiellæ, &
addebant Domini notata in l. ſi de certa. C. de tranſact.
quòd verba non ſunt reſtringenda contra rationem re-
cti ſermonis, & ſi partes nolunt præiudicare caueant à
25 nimis effuſo ſermone. Vnde verba ſemper † intelligenda
ſunt, vt aliquid operētur, & vt habeāt aliquid ponderis,
vt bene poſt alios cumulat Aym. conſ. 183. num. 24. & po
tius tolleratur correctio iuris, quàm ſuperfluitas verbo-
rum. idem Aym. poſt alios conſ. 92. num. 5. Et pro validi-
tate actus, quæ eſt qualitas potentior alijs, licet poſſit fie
ri aliqua impropriatio verborum, non tamen magna
vel extranea, prout hic. Alciat. de præſumpt. reg. 3. præ-
ſumpt. 34. nume. 6. cum ſeq. Vnde licèt pluribus modis
aliquid dicatur eſſe perfectum, tamen iungendo quan-
cunque perfectionem cum tot alijs verbis geminatis &
prægnantibus, quæ hic adſunt, videlicet, omnia, & ad cō
tractum matrimonij, & demum preterquam quoad car
nalem copulam, ſalua ratione recti ſermonis, nō poſſunt
interpretari de matrimonio contrahendo.

Et quamuis non interueniſſet copula, nihilominus
26 † matrimonium erat perfectum eſſentialiter, propter
verba de preſenti, licet accidētaliter ſpectent ad copulā.
Alciat. conſ. 105. num. 7. iam enim eſt perfectum matri-
monium iure ciuili & naturali inſpecto. 27. q. 2. cùm ini
tium ex publico. vbi gloſ. in verbo, conſumatum, de con
uerſ. coniug. & inquit Bero. conſ. 40. num. 26. lib. j. quod
matrimonium ſaltem quoad Eccleſiam militantem nō
eſt perfectum, niſi poſt corporalem coniunctionem.
Vnde licèt hęc coniunctio non ſit de forma, nec de eſſen
tia matrimonij, tamen eſt de ſecunda integritate. Ta-
bien. in verbo, matrimonium, ſ. primo, num. primo, pro-
pe fin. Duplex eſt enim perfectio matrimonij, vna eſſen-
tialis, altera accidentalis. Eſſentialis conſiſtit in ſolo con
27 ſenſu, accidentalis in copula. copula † ergo eſt de inte-
gritate matrimonij & perfectione accidentali, quia per
illam illud conſumatur, ſicut puer per deductionem ad
ætatem perfectam efficitur vir conſumatus, qui tamen
exiſtens puer habebat ſolam ſuam perfectionem in po-
tentia. Silueſt. in verbo, matrimonium, ſ. j. num. 4.

Et quia hæc releuantia confeſſionis multum videtur
pendere ab eo, an illa ſit clara vel dubia, dicebant iſti Do
mini, quòd eſſet bonum hoc particulariter videre, & de-
inde coniungere omnes circunſtantias hinc inde dedu-
ctas pro ſponſalibus de futuro, & pro matrimonio de
præſenti. Nam firmato hoc, quòd reſponſio ſit clara, &
non dubia, nec incerta, cętera quæ in contrarium con-
ſiderantur de facili tolluntur, vt dicebant iſti Domini.

Nam quod ſit reſponſio ſeu confeſſio ad euitandum
inhibitionem & alium finem, & non ad declarandum,
facta, admittebant ſine controuerſia iſti Domini, ſed di-
cebant non ideo inferri poſſe, reſponſionem hanc quic-
28 quam non releuare: nam † declaratio iſta interpretati-
ua colligitur etiam ex coniecturis, vt dictum eſt, & ne-
dum expreſſe, ſed etiam tacite, vt notatur in d. l. ſerui ele
ctione, de leg. j. Soci. d. conſ. 86. col. 2. Gozad. in d. l. qui ſe
patris, num. 97. C. vnde liber. & non ſolum verbis, ſed
etiam factis. l. gerit. l. is poteſt. vbi Bart. & alij, de acquir.
hæred. cum alijs per Aym. conſ. 156. num. 5. Declaratur
enim voluntas ex actu poſitiuo, vbi concurrit ſcientia.
l. filiusfamilias, ad Maced. clem. j. de procur. cum alijs per
Caſſad. de reſcrip. deciſ. 3. Aym. de antiq. temp. parte pri-
ma, nu. 109. Et iam inter eaſdem partes præſentes, quàm
abſentes, quàm etiam inter alios, & per enunciationes
etiam ad alium finem factas, cùm tendant ſolum ad de-
clarandum, & non ad aliquid de nouo inducēdum. Bart.
Alex. & alij per Aym. conſ. 148. num. 10. cum ſeq. & de
antiq. temp. parte prima, num. 122. cum ſeq. In hac enim
interpretatione attenditur merum factum, quòd partes
ipſę de facto obſeruauerint, vt bene poſt alios Soci. di-
cto conſ. 145. num. 2. in fine, cum ſeq. lib. primo. Aym.
conſ. 118. num. 2.

29 Præterea, in confeſſione † quando non agitur ad obli
gandum, ſed ad probandum, non attenditur, an pars ſit
præſens vel abſens. Ægid. deciſ. 692. cum ſupra deductis.
Nec, an ſit facta ad vnum vel alterum finem, vt poſt Bal.
Alex. & alios bene deducit Dec. in l. 2. num. 62. verſic. &
prædicta diſtinctio. C. de eden. Crot. de teſtib. parte 7.
num. 278. Sed bene attenditur, an ſit facta incidenter &
acceſſoriè, an vero principaliter per ſe & deliberatè, vt
poſt Bal. & alios declarat Alciat. in d. l. prima. §. ſi quis ita,
in fine, de verb. obligat. prout hic apparet deliberatè &
principaliter & de per ſe facta, non autem incidenter
nec acceſſoriè, ex cumulatis per Aym. de antiq. temp. par
te prima, num. 46. cum ſeq. Et quando etiam eſſet inci-
denter facta & acceſſoriè, poteſt etiam deuenire ad in-
terpretandum, vt ſupra dictum eſt. Et conſ. Alex. 49. Dec.
65. & alia deducta, ob quod non attenditur relatum, ſed
referens, procedunt, vbi relatum eſt omnino clarum, &
agitur de declaratione interpretatiua, prout hic, vbi ver-
ba non ſunt ita clara. & eodem modo eſt intelligendum
conſ. Alex. 150. 151. Dec. 310. Pariſ. 59. vbi enim verba
præcedentia erant omnino clara pro ſponſalibus, & ſe-
quentia non poterant deſeruire pro interpretatione, ſed
ad inducendum nouam diſpoſitionem.

Neque refert, quòd iſta declaratio non pendeat à ſo-
lo animo ipſius Georgij. Quoniam & ſi hoc veniſſet, hic
tamen agitur de interpretatione ipſius Georgij, qui ſine
dubio ſeparatim potuit hoc declarare, & ſi de ſufficienti
ipſius interpretatione conſtabat, agetur poſtea de inter-
pretatione fratris Hiellæ, qui pro ea promiſit, & demū
de ipſa Hiella. Et tanto magis, cùm adducantur plura,
quæ videntur ſatis indicare ex parte illorum adeſſe ean-
dem voluntatem, ſed pro nunc ſatis eſt oſtendere quoad
Georgium, quod hæc ſua voluntas poteſt intelligi ex
quacunque confeſſione etiam inter alios, & ad alium
finem facta.

Non obſt. quòd non ſit ſponte facta, cum inhibitio
contineret pœnas & cenſuras. Quoniam reſpondebant,
quòd illa habet clauſulam, ſi quis, quæ facit vt reſoluere-
tur per ſimplicem comparitionem in citatione. Ideo nō
30 † dicitur coactus qui non poterat cogi, & de facili pote-
rat impedimentum remouere, vt poſt alios Dec. in cap. j.
num. 4. de teſtib.

Non obſt. quòd huiuſmodi reſpōſio ſit erronea, cum
non adeſſet ratificatio Hiellæ. Nam reſpondebant, quòd
immo dicta ratificatio aderat tunc temporis, vt alias
latè iſti Domini deduxerunt, & Georgius in dicta re-
ſponſione virtualiter id fatetur, & poteſt hoc particu-
lariter diſcuti.

Non obſt. quòd ſit euitanda correctio. Nam dicebāt,
quòd cùm prima diſpoſitio non ſit omnino clara, iſta
non eſt correctio, ſed propriè declaratio.

Non obſt. quòd huiuſmodi reſponſio non ſit delibe-
ratè prolata. Quoniam immo deliberatiſſimè, vt ex plu-
ribus cumulatis deducebant.

Non obſt. quòd ſit relatiua ad ſcripturam. Quoniam
dicebant non eſſe relatiuam. Nam Georgius totum affir
mauit, & volens docere de ſua intentione fuit lecta di-
cta ſcriptura, quæ bene concordat cum iſto ſenſu. Et di-

cere,

cere, quòd iſta ſcriptura eſt erronea, eſt præſupponere id, quod oon diſputatur. Et reſolutio certa hic fuit facta attenta regula iuris commuois de interpretatione verborum matrimonialium.

Non obſt. quòd in his, quæ ſunt iuris, confeſſio non præiudicat. Nam dicebant, quòd iſta non eſt ſatis, quia quo ſenſu quis protulerit illa verba, oon pertinet ad ius, ſed ad factum.

Non obſt. quòd in prohibitis non ſtatur confeſſioni,
31 & quòd ipſi volebant euadere inhibitionem. Nam † de inhibitione & cenſuris nihil timendum erat, quia aderat clauſula, & ſi ſenſeris. Et nõ ſumus in prohibitis, quia quod quis declaret & cõfiteatur matrimonium factum, vt clarum eſt, non eſt prohibitum.

Non obſt. quòd Hiella ratificauit ſponſalia de futuro. Quia dicebaot hoc noo eſſe verum, & ſi voluot hoc videre, poſſunt.

Non obſt. quòd confeſſio oon nocet, quando verè nõ
32 præceſſit matrimonium, quia † dicebãt hoc eſſe verum, quando verba ſunt taotum apta importare matrimoniom de futuro, nõ aotem de præſenti, vltra quòd Alex. d. conſ. 53. lib. 5. non confidit de illo fuodamento, ſed tranſit ad exceptionem teſtium.

Non obſt. plura quæ pro parte Georgij adducuntur ad coadiuuandum interpretationem communem eſſe ſponſalibus de futuro. Quoniam pro parte Hiellæ adducuntur etiam plura in contrarium. Et ſi reſponſio eſſet clara, eſſet videndum, quæ circuoſtantiæ præualeant in concurſu.

ROBVSTERII.

Vlixbonen. decimarum de Bellem. Lunæ, 24. Nouembris. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula derogatoria operatur defectus voluntatis in concedente.*
2 *Clauſula derogatoria eſt neceſſaria in qualibet diſpoſitione tollenda, etiam redacta in corpore iuris.*
3 *Derogatio non eſt neceſſaria, quando Papa prouidit per viam priuilegij, quod non ſit contra aliquam conſtitutionem.*
4 *Conſtitutio generalis prohibitiua, inducit clauſulam derogatoriam ad futuras diſpoſitiones.*
5 *Concilium non permittit, vt derogetur eidem concilio, ſed quod ſe componat.*

DECISIO CXXII.

Domini firmaroot regulam pro capitulo, quòd fuit oeceſſaria derogatio Cõcilij Lateranen. in
1 caſu de quo agitur, quia † cenſetur habere clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitiones, & datur defectus voluntatis in concedente. c. ex parte, de capel. monac. Archid. & alij eius ſequaces, vt hic per informantes. & ità etiam firmarunt Domini in illa Tullen. monaſterij coram R. D. Binarino, de anno præterito.

Non obſtat, quòd ſit redactum in corpore iuris, & Pa
2 pa de eo habeat plenam notitiam. Quia † his non obſtantibus, eſt oeceſſaria derogatio, vt in d. c. ex parte. nam ſemper poteſt dici, quòd datur defectus intentionis propter clauſulam derogatoriam, quicquid dixerit Inno. vt hic per informantes. Nec poteſt dici conſtare de certa ſcientia Papæ, cùm non ſit facta mentio de Concilio, quod vt dixi, cenſetur habere clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitioaes.

3 Non obſtat, quòd † quando Papa procedit per viam priuilegij, vt hic, non eſt neceſſaria derogatio. Quia dicebant Domini id non procedere, quando priuilegium eſſet contra conſtitutiooem conciliarem, vt in dicto cap. ex parte.

Non obſt. quòd cap. nuper. oon derogat, oiſi priuilegijs præteritis, non autem futuris. Quoniam dicebant plures ex Dominis, quòd licet derogatio illa ſtrictè loquendo in alijs diſpoſitionibus non caperet niſi priuile-
4 gia tunc exiſtentia, oon autem futura, tamen † cùm ſit conſtitutio conciliaris, eius prohibitio generalis & ſimplex inducit, vt dixi, clauſulam derogatoriam ad futuras diſpoſitiones, quæ clauſula virtualiter annullat priuilegia futura, in quibus non ſit mentio de dicto Concilio generali: neque huiuſmodi diſpoſitio ſeu prohibitio ad futuras diſpoſitiones, tollitur ex dicta derogatione priuilegiorũ præſentium. Quoniam non ideo permittit futura priuilegia, cùm illa clauſula ſit inducta ad derogandum & minuendum, & cùm prohibitio conciliaris ex ſe habeat hanc vim ad clauſulam derogatoriam, ad contrarias futuras diſpoſitiones. Si tamen iſti agentes pro monaſterio voluerint audiri ſuper hoc ſimul cum alijs poterit eis ſatisfieri.

Non obſt. Aret. allegatos per informantes. Quia Coo-
5 cilium † non permittit vt derogetur eidem Concilio, ſed quòd ſe componat, quod eſt diuerſum. Non obſt. authoritates adductæ, quæ dicunt, niſi adſiot priuilegia. Quia ſuot intelligenda de priuilegijs validis & ſufficientibus, & ſic cum meotione vel expreſſa derogatione dicti Concilij. Non obſtat, quòd non eſt derogatio neceſſaria priuilegiorum io corpore iuris. Quia hæc valde inter ſe differunt, cùm illa non habeãt in ſe clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitiones.

Non obſtat vſus & obſeruantia iſtius priuilegij. Quia tollitur propter litem antiquam, & potẽtiam Regis qui impetrauit huiuſmodi priuilegium, & ſola obſeruantia ſine alijs non ſufficeret contra eccleſiam.

Reſeruarunt tamen Domini videndum, an ſit ab iſta regula recedendum, vel propter multitudinem priuilegiorum, quæ oſtenduntur abſque aliqua mentione, vel derogatiooe dicti Concilij, vel quia conſtitutio de qua in d. c. nuper, noo ſit conciliaris propter approbationem Papæ, vel quia derogatio priuilegiorum de qua in d. c. nuper, expreſſa ſit de præteritis & non de futuris io fauorem parochialis. Etiam reſeruarunt, an conſtet, quòd hoc priuilegium ſit adeo onerosum eccleſiæ, vt non ſit habendum io aliqua conſideratione. item, an ſit ſubreptitium propter litem & ſentẽtiam anteriorem, de quibus io eo oulla eſt facta mentio.

ROBVSTERII.

Vlixbonen. decimarum de Bellem. Veneris, 5. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio c. nuper, de priui. ad effectum vt requiratur derogatio, eſt conciliaris.*
2 *Conſtitutio dicti c. nuper, fuit facta per Innoc. III. in Concilio generali.*
3 *Conſtitutio illa dicitur conciliaris, quæ dicit, ex tali Concilio vel aliàs trahit originem à Concilio.*
Immo etiam ſi in corpore nullum verbum ſit poſitum de Concilio, dummodo de inſcriptione eius appareat. num. 4.

Conſtitutio

5 *Conſtitutio quæ dicit; facta ſacro approbante concilio, di-
citur conſtitutio Papæ in Concilio.*

DECISIO CXXIII.

Difficoltas propoſita fuit reſtricta ad hoc tantum,
an conſtitutio de qua in c.nuper, ſit Papalis vel
conciliaris, ad effectum, vt requiratur deroga-
1 tio, prout in reſolutione facta. Et † reſoluerunt Domini,
re maturè diſcuſſa, quòd ſit conſtitutio conciliaris ad
effectum de quo agitur, circunſcripta obſeruantia, de
qua in dubio.

Primò, quia fuit facta per Innoc. III. in Concilio ge-
2 nerali, vt habetur in inſcriptione d.c.nuper, † connu-
meratur inter alia decreta dicti Concilij generalis, vt ha
betur in tertio volum.conciliorum, fol.751.colum.j.in
cap.55.& in princ.d.Concilij generalis dicitur, Inſtituta
generalis Concilij Lateranen. tempore Innocentij III.
& ex rub.declaratur nigrum. Et quòd ſit conciliaris, ex-
preſſe firmat Famaguſtan. in Vgution. Sydonia. d.conc.
in verſ.præludia.fol.21.col.4.vbi agens de hoc concilio,
& de eius forma & modo ponit ſingulatim omnes con-
ſtitutiones d.concilij, quæ habentur in iure.& inter alias
ponit hanc de cap.nuper, quam vocant conſtitutionem
Concilij generalis. Iacobat.de concil.fol.194.col.4. Vbi
dicitur, quòd decreta Concilij eduntur interdum ſub
nomine Papę.& allegat hoc c.nuper.idem tenet Rebuff.
d.dec.q.14. numero 56. vbi vocat hanc conſtitutionem
Concilij generalia.

Nec obſtat doctrina Abb.in cap.primo, de pact. & in
cap.primo, de ſponſal. quem ſequitur ibi Præpoſ.& Dec.
in c.at ſi clerici, extra de adulter.num.34.& in c.primo,
in prima lectura, in prin.de iudic.& ibi Rip.num.4.& 7.
& ibi M.Mantua. & ibidem Felyn. in princ. & Alciat. in
princ. dicit eſſe communem opinionem. vbi Abb.vult,
3 quòd † conſtitutio dicatur conciliaris, quando dicit, ex
tali concilio, aut alias trahit originem à concilio, vt in
d.c.j.de iud.& de pact.& de ſponſ. Nam dictio, ex, deno-
tat cauſam proximam. Quãdo verò dicit, talis Papæ, aut
alias trahit originem ab ipſo Papa, dicitur Papalis. Nam
reſpõdebant Domini, quòd hæc doctrina Abb.cum fun
detur in ratione, quæ eſt reprobata, non eſt tenẽda: nam
concilium habet poteſtatem à Papa, cap.ſignificaſti, de
elect.& Papa eſt qui dat robur concilijs, & concilia ori-
ginantur ab ipſo. diſtinct.17. per tot. & ita in ſpecie re-
probat hanc opinionem Abb. Iacobat. d.conc. fol.194.
col.4. vbi multa adducit, hanc etiam opinionem Abb,
reprobat d.Famaguſtan.in d.tract.de concil.in verſic.di-
ſpoſitio §.videndum. vario tamen modo reperitur ſer-
uatum in editione decretorum concilij. Nam quando-
que eduntur ſub nomine concilij tantum, quandoq; ſub
nomine Papæ tantum, quandoq; ſub nomine vtriuſque,
vt ibi refert Famaguſtan. & quòd ita etiam tenebat Pe-
trus Cameracen.de poteſta. eccleſ.parte 3.q.2.ver.ſecun
do quæritur.& ita etiam tenet Feltren.de concil.cap.21.
in prin. vbi referunt inſuita tura, in quibus decreta fue-
runt facta ſub nomine Papæ.

Secundò reſpondebant, quòd hæc opinio, quæ diſtin
guit verba concilij, confunditur per c.cum ex eo, de pœ-
4 nit. quod † eſt capit. Innoc. III. in concilio generali, vt
dicitur in inſcriptione, in corpore nullum verbum de
concilio: & tamen Innocen. III. in Concilio generali
Lugdunen.de quo in c.j.de pœnit. in 6. vocat ſtatutum
illius c.cum ex eo.ſtatutum Concilij generalis pœniten-
tiæ, in c.graue nimis, de præben. quòd capitulum eſt ſi-
militer Innoc. III. in Concilio generali, vt in inſcriptio
ne, & in corpore ſimiliter verbum nullum de concilio,
& in Concilio Tridentino in ſeſſ.7.cap.2.vocat diſpoſi-
tionem d.c.graue.conſtitutionẽ Concilij generalis, & in
c.omnis vtriuſque ſexus, de pœnit.quod eſt Innoc. III.in
concil. generali, vt in inſcriptione, & in corpore ver-
bum nullum de concilio. & in Concil. Triden. ſeſſ.14.
cap.8.dicitur iuxta magni Concilij Lateranen. conſtitu
tionem. in c.cum inhibitio, de cland.deſponſ. quod eſt
Innoc. III. in concilio generali, & in corpore nullum
verbum de conſilio. & in Concil.Triden.ſeſſ.24.cap.pri
mo, vocat hoc cap. Concilium Lateranen. Immo Doct.
dicũt quod huic capitulo debet expreſſe derogari, quia
eſt concilium.vt poſt Ana.tradit Felyn.in c.nonnulli, nu
me.9.de reſcrip.& late per Couar.in epit. de ſponſal.par
te ſecunda, cap.8. §.9. num.6. verſic.quibus ego addo.
fol.316. Patet etiam in decretis Alex. III. in Concilio
Lateranen.in c.quia in omnib.de vſur.quod eſt Alex. III.
in Concilio Lateranen. vt dicitur in inſcriptione. & in
corpore d.capituli verbum nullum de concilio. & tamẽ
Greg. X. in generali Concilio Lugdunen.in c.j. de vſur.
in 6.vocat hanc conſtitutionem Lateranen.Concilij. itẽ
in decretis Gregorij X. in generali Concilio Lugdunen.
vt in c.exegit, de cenſib.in 6. quod eſt Gregorij X. in Cõcilio
Lugdunen.& in corpore verbum nullum de concilio. Et
in Concilio Trid.ſeſſ.24.cap.13.in fi. vocat hanc conſti-
tutionem concilij generalis. item decretis Clem. V. in
Concilio Viennen. vt in clem.vt hi qui, de ætat.quod eſt
conſtitutio d.Clem. V. in d.concilio, vt in inſcriptione,
& in corpore verbum nullum de concilio, & tamen Con
cilium Tridentinum vocat conſtitutionẽ Concilij Vien-
5 nen. Et ſic etiam verſa vice, quando † dicitur in conſti-
tutione, facta ſacro approbante Concilio, & illa eadem
in iure vocatur conſtitutio Papæ in concilio, vt in c.vbi
periculum, de elect. in 6. quod eſt Greg. X. in Concilio
Lugdunen. & in corpore dicitur, hoc ſacro approbante
Concilio. & tamen Clemens V. in Concilio Viennen. de
quo in clem.nec Romani. de elect. vocat hanc conſtitu-
tionem Gregorij editam in Concilio Lugdunen. ex qui-
bus verificatur ſententia Iacobat. Feltren. & Famaguſta.
qui dicunt, quòd vario modo eduntur decreta concilij,
& quod ſiue vno modo, ſiue alio intelligamus, tantum
eſt dicere, conſtitutio Papæ in concilio, quantum eſt di-
cere, conſtitutio Papæ approbante concilio, quia iſta cõ-
funduntur. Patet igitur, quòd eſt facienda vis, quòd in
d.c.nuper, dicatur, congregati in concilio generali, ſiue
ſecundum tenorẽ cõciliorum in capitulo: nam vtroque
modo eſt conciliaris, quia facta per Papam in concilio
generali: ex quo enim Papa exiſtẽs in concilio habuit ra
tam d.conſtitutionem, effecta eſt ſua, neque ob id deſi-
nit eſſe conciliaris ad effectum de quo agitur, vt ſit ne-
ceſſaria ſpecialis derogatio.

ROBVSTERII.

*Albanen. donationis. Veneris 8. & Mercurij,
27.Nouembris. 1577.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio non reuocatur per ſuperuenientiam liberorum
ſtante cogitatione de liberis, & renunciatione l. ſi vn-
quam.C.de reuoc.donat.*

2 *L. ſi vnquam, eſt introducta principaliter in fauorem pa-
tris, & propter præſumptã voluntatem ipſius. & nu. 5.*

3 *Pater ſi donat, filio non nato, præſumitur ipſum non fuiſſe
donaturum: ſecus ſi filio nato.*

4 *Pater poteſt renunciare l. ſi vnquam, & ad eius libitum do
nare cuicunque.*

Donationi

a

5 *Donationi ademptum ex ſuperuenientia filij applicatur patri, & non filio.*
6 *Filius etiam naſciturus reuocat in totum donationem re, & conſilio inofficioſam, etiam ſi ſit renunciatum l. ſi vnquàm.*
7 *Remedium l. ſi vnquàm, reuocat donationem in totum, & non habet locum, quando donatur filio.*
8 *Iuramentum non confirmat donationem inofficioſam: ſecus in terminis l. ſi vnquàm.*
9 *Diſpoſitio l. cum acutiſſimi. C. de fideicom. & l. cum auus. de cond. & demonſt. non procedit in filijs adoptiuis.*
10 *Diſpoſitio l. ſi vnquàm. habet locum, etiam ſi filius natus ſuperuixerit tantum, quòd pater potuerit reuocare, & non reuocauit.*
11 *Defectus voluntatis in patre donante præſumitur, fauore filiorum vſque ad legitimam.*
12 *Natiuitas filiorum eſt immediata cauſa inſurgendi præſumptionem defectus voluntatis, quæ operatur effectum reuocationis.*
13 *Liberi poſtea nati veniunt nomine hæredum excludendo quemcunque hæredem extraneum.*
14 *Paria ſunt quoad terminos l. ſi vnquàm, filium non natum eſſe, vel natum, & ſtatim obijſſe.*

DECISIO CXXIIII.

CVm Illuſtriſſimus, & Reuerẽdiſſimus D. Cardinalis de Sabellis ageret ad executionem donationis medietatis ciuitatis Albani, fuit oppoſitũ per Illuſt. D. Chriſtophorum donantem, ꝙ in dicta donatione ſit de liberis cogitatum, & l. ſi vnquã. C. de reuoc. donat.
1 ſpecialiter renunciatum, † nihilque per ſuperuenientiã filiæ D. Chriſtophori dicta donatio fuerit reuocata, quia d. l. cenſetur inducta in fauorem liberorum, ſicut in fauorem patris æquè principaliter. Et propterea renunciatio patris non eſſet attendenda in præiudicium liberorum poſtea ſuperuenientium. Et, his per me in relationibus cauſa ſuper hac difficultate propoſita, dicerẽt Domini, ꝙ licèt auctoritates magis videantur accedere cum Bart. pro Illuſtriſſimo Domino Cardinali, vt dicebant plures ex Dominis, tamen omnes concordes erãt, quòd hinc inde ſint tot, & tales auctoritates, vt diſcerni non poſſit, quænam ſit communis opinio, à qua in iudicando non eſſet recedendum. Ideo videndũ eſſe de veritate op. Bar. & Io. And. quænam ſit melioribus rationib. fundata. Propterea re mature, ac diligenter diſcuſſa, 8. & 27. Nouẽbris, reſoluerunt Domini, opin. Bar. in l. Titia. §. Imperator. de leg. 2. eſſe tenendam, tanquã veriorẽ, & opti-
2 mis rationibus fundatã, videlicet † ꝙ l. ſi vnquàm. ſit introducta principaliter in fauorem patris, propter præſumptam mentem ipſius: & ſi aliquis filiorum fauor conſiderari poſſet, ille ſit ſecundarius, non autem æquè principalis, & conſequenter ſi alia non obſtarent, cogitatio de libris, & ſpecialis renunciatio d. l. ſi vnquàm. de quibus in donatione, præiudicet Dom. Chriſtophoro, & Iuliæ filiæ ſuæ.

Primò ex verbis d. l. ſi vnquam. dum vult, ꝙ totũ quicquid largitus fuerit pater, reuocatur ſuſceptis liberis, in eiuſdem donatoris arbitrio, ac ditione manſurum. & ſic quod adimit, applicat patri, ergo eius contemplatione adimitur. l. poſt legatum. §. amittere. de his quib. vt indign. l. 1. §. ſi duo fratres. de collat. bono.

Secundò, quia cum pater poſſit nato filio donare pro libito ſuæ voluntatis, dummodo filium non lædat in legitima. l. 1. C. de inofficio. donatio. non videbant quare minorem poteſtatem debeat habere pater, in re ſua viuo filio, quàm habeat filio non nato.

Et dum exemplo opponitur, quòd lex magis confidit de patre filio nato, quàm filio non nato, propter amorẽ erga filios natos: reſpondebant, ꝙ immo non ſic eſt. Nã introduxit lex querelam inofficioſæ donationis, quando pater donat in præiudicium filij iam nati, quoad legitimam tantum, ergo non eſt credibile, quòd quando pater donat, filio non nato, lex velit reuocare in totum, & voluerit quod pater minorẽ habeat poteſtatem in rebus ſuis natis filijs, quàm illis non natis. Dicendum eſt igitur, quòd quando pater donat alijs filio nato, lex eſt
3 certa, quòd vult donare in præiudicium filij, & propterea ſolum reuocat vſque ad legitimam: ſed quando donat non nato filio, præſumitur ipſum patrem non fuiſſe donaturum, ex l. cum acutiſſimi. C. de fideicommiſſ. & l. cum auus. de condit. & demonſtr. Confirmabant hoc,
4 quia † pater poteſt renunciare l. ſi vnquàm. & in terminis d. l. ſi vnquàm, quod donauit, reuocat, & ad libitum diſponere poteſt, confirmando eandem donationẽ, vel donando alteri, vel pro ſe retinendo. Bal. in l. ſi vnquàm. in final. verb. Tiraq. in verb. eiuſdem donatoris arb. nu. 5. & in verb. ſuſceperit liberos. num. 203. & num. 223. Rip. nu. 104 Rob. Alex. in l. Titia. §. Imperator. nu. 153. in fin. Immo pater inuito filio poteſt reuocare huiuſmodi donationem, & filius inuito patre non poteſt. Cyn. in l. 3. q. 9. C. de inoffic. donat. Tiraq. in eodem verbo, nu. 3. Et tamen vbi conſideratur fauor filiorum principaliter, pater tenetur pro illis conſeruare, vt in aduentitijs, & in ſecũdis nuptijs. iuxta terminos l. fœminæ. & l. hac edictali.
5 C. de ſecund. nupt. Si † igitur, quod adimitur, applicatur patri, qui illud conſeruare non tenetur filio, nam poteſt de eo prout ſibi videtur, diſponere, apparet, quòd principaliter d. l. ſi vnquàm. eſt introducta, propter præſumptam voluntatem patris donantis, & in fauorem ipſius, non autem in fauorem filiorum: & ſi lex aliquam habuerit conſiderationem fauoris filiorum, fuerit acceſſorie, prout quando ponitur in cõſideratione iuxta terminos l. Lucius. ff. de hæred. inſtit. quia lex confiſa eſt de patre, ꝙ ſit relicturus, non tamen voluit in hoc eius poteſtatem anguſtare.

Non obſtat dum dicitur, ꝙ lex ſit de indubitabili, nam conuentiones pendent à voluntate duorum, vt conſiderat Fulgoſ. in d. l. ſi vnquàm. ideo videbatur dicendum, ꝙ non eſſet habendum in conſideratione quid vni ex contrahentibus accidit.

Nec obſtat, quòd filius natus reuocet in totum donationem inofficioſam re, & conſilio, quod tamen facere non poteſt filius naſciturus, quia hic præſupponit vnũ,
6 quod eſt falſum: ſi † enim donatio re, & conſilio inofficioſa eſt, filius naſciturus eam in totum reuocabit, etiam ſi ſit renunciatum l. ſi vnquàm. quia illo remedio ſublato remanent ſupradicta remedia. Cuman. poſt Bar. in l. Titia. §. Imperator. colum. 3. ſub num. 5. verſic. quod ergo remedium. dum dicitur, quòd inſtitutio rumpitur præteritione poſthumi ignoranter facta fauore ipſius: eſt verum, quod teſtamentum rumpitur poſt mortem patris, viuo enim patre non valet, & propterea ruptio non poteſt fieri, niſi fauore ipſius, nec reuocatur donatio viuente donante.

Non obſtat, quòd quando donatio eſt facta ad fauorem filij, reuocatur ſolum vſque ad legitimam, ergo hæc reuocatio fit in fauorem filiorum, quaſi quod priuilegiatus, &c. Nam ſi eſſet propter defectum voluntatis,
7 reuocaretur in totum. Quia † reſpondebant, quod reuocatio, quæ tunc fit, non eſt ex remedio l. ſi vnquàm. quæ reuocat donationem in totum, & non habet locum, quando donatur filio. Tiraquel. in dicta l. ſi vnquàm. in verb. libertis. num. 75. ſed ſi ex alio remedio

peni-

penitus ſeparato, vt per Bart. & Salycet. ibi, qui dicit ibi
ſub nume. primo. quòd pater illud, quod reuocat, tene-
tur cooſeruare filio, quod non eſt in caſu d. l. ſi vn-
quàm. quia lex oon præſumit, quòd defecerit voluntas
in totum, ex quo donabat filio, ſed quia alium filiũ ooo
poterat legitima priuare. Ideo metiendo voluntatem à
poteſtate præſumitur, quòd ſaltem filio naſcituro legiti-
mam cooſeruaſſet.

Dum etiam dicitur, quòd iuramentum noo confir-
mat donatiooem inoſſicioſam, ergo non debet confir-
mare hanc, quæ reuocatur ſecundum terminos. l. ſi vn-
quàm. qoia inter hæc remedia non eſt differentia, vt di-
cit Curt. Sen. cooſil. 1. ſub nume. 16. Quia dicebant id
oon eſſe aſſignare rationem diuerſitatis, ſed diuerſita-
8 tem caſuum. Nam † ratio diuerſitatis eſt, quia reuoca-
tio, quæ fit ex remedio inoſſicioſæ donationis, fit fa-
uore filiorum, quod patet, quia pater tenetur conſer-
uare filio: illud autem, quod donatario in terminis oo-
ſtris adimitur, non eſt fauore filiorum, ſed patris, quia
lex non cogit patrem ad illud conſeruandum filio: &
ſubiungit, quòd quando eſt inoſſicioſa donatio re, &
conſilio, reuocatur ex titulo de ioofficioſis donationis,
qđ remediũ eſt introductum in fauorem filiorum, quia
nil inde ſequitur, cũ hæc remedia diuerſa lex introdu-
xerit, illud io odium patris, qui voluit donare, vt frau-
daret filium, & dedit operam rei illicitæ, & propterea
applicatur filio illud: ſed hęc reuocatio nõ fit io odium
patris donantis, quia non commiſit illicitum, & pro-
pterea patri applicatur, qui poteſt agooſcere hanc re-
uocatiooem, & illam cooſirmare. Ergo ſequitur, quod
oon principaliter fauore filiorum, ſed ex præſumpta
mente donantis hoc prouenit.

Ratio Pariſ. conſi. 77. num. 51. lib. primo. quòd pater
poſſit adoptare filium, nullius eſt conſiderationis,
quia lex non præſumit iſtum defectum voluntatis, pro-
9 pter filium adopiatum, quia † lex, cum acutiſſimi. &
lex, cum auus. non procedunt in filijs adoptiuis. Rip.
in dicta lege ſi vnquam. nume. 63. alioquio parata eſ-
ſet via ad reuocãdum donatiooes. latè Tiraq. io verbo,
ſuſceperit liberos. ou. 7. cum ſeq.

Quod requiratur declaratio patris, credebant, quòd
hæc opinio ſit magis communis, quando pater ſuper-
uiuit tantum, quòd poſſit declarare, vt conſtat ex con-
geſtis à Tiraquel. in verbo, ſuſceperit liberos, nume-
ro 103. & in verbo, reuertatur, numero decimo, & ſi
noo requiritur iſta declaratio, eſt, quia dominium eſt
ipſo iure quæſitum ipſi patri, vt declarat Rip. io d. l. ſi vn-
quam, num. 109. quæſt. 52.

Alia ratio, quòd l. ſi vnquam, habeat locum quan-
do nato filio pater permittit dooatarem poſſidere res
donatas, quia ex multis relatis per Tiraquel. io dicta l.
10 ver. ſuſceperit liberos, oumero 103. apparet, † quòd
quando ſuperuixit tantum, quòd potuit reuocare,
& non reuocauit, cenſetur cooſirmare. Bene verum
eſt, quòd ſi filius eſſet viuus, non ita de facili præſu-
meretur. vt illud Tiraquel. oumero 223. in dicto ver-
bo, ſuſceperit liberos. quia non ita præſumitur, quan-
do habet filios, velle donare. Præterea ſi teneremus
cum Rip. in dicta quæſt. 42. ratio præmiſſorum eſt, quia
ſilentium io patre retrò transferret dominium ſemel
patri acquiſitum.

Quod l. Lucius, ſit fundata in præſumpta voluota-
te donantis, & ſit io fauorem filiorum, non facit, quia
ibi reuocatur vſque ad legitimam, & pater grauatur
illam filio conſeruare, quod non eſt io iſto caſu. Lex
11 † enim limitata in illo caſu fauore filij præſumit de-
fectum voluntatis vſque ad illam quantitatem: hic in
totum, & oon grauat patrem ad aliquid conſeruandum.

Quòd verò natiuitas filiorum ſit immediata cauſa
reuocationis, Pariſ. conſilio ſeptuageſimotertio, nume-
12 ro decimoquinto, libro primo. nihil facit, quia † eſt
immediata cauſa, vt inſurgat præſumptio defectus vo-
luntatis quæ operatur hunc effectum huius reuocatio-
nis, alioquin ſi contemplatione eorum reuocaretur, ip-
ſis applicaretur.

Non obſtat, quòd ſit profectitium & ſaltem pater co-
gatur ipſis filijs illud conſeruare: nam vltra quòd oon
eſt profectitium, quia iam à dominio patris exierat, iſta
intentio prouenit ſolum ex miniſterio legis, ideo lex de
eo ad libitum diſponere potuit. Non obſt. quòd in l. Ti-
tia, dicitur, ad patrimonium ſuum reuertatur, quia eſt,
vt filij debitum ſubſidium cõſequantur, & ſic pater coo
ſeruare tenetur, ſed in l. ſi vnquam. dicitur in arbitrio do
natoris manſurum. Non obſt. quod de iure C. non re-
quirebatur expreſſio cauſæ in exhæredatiooe, quia lex
præſumebat, quãdo pater donabat filio iam nato, quod
legitimè pater exhæredaſſet. Nam termini ſuot diuerſi,
ooo enim proceditur io hac materia ex reg. exhæreda-
tionis, nam ſi filius probaſſet quod non fuiſſet ingratus,
debuiſſet reuocare in totum. l. liberi. C. de inoffi. teſtam.
quod nemo voquam dixit.

L. tale pactum. §. fin. ff. de pact. non facit, quia ſocer
ſtipulatus fuerat poſt mortem ſuam reddi petitiooẽ do-
tis fratri ſuo hæredi, & ſic ex dictione, hæredi, appare-
13 bat, quòd voluerat concedere hæredi. Vnde † cùm po-
ſtea ſuſceperit filios, & eos hæredes reliquerit, illis de-
betur, quia ſuis hæredibus cooſulere voluit ſtipulans.
Nec etiam facit tex. io cap. qoicunque. 17. quæſtio. vl-
tima. Quia addidit Epiſcopus Carthaginen. donan-
ti & filijs.

Non obſtat, quòd mortuis filijs reconualeſcat dona-
tio, quia vltra quòd hæc quæſtio eſt ſatis controuerſa, vt
liquet ex citatis à Tiraquel. in verbo, ſuſceperit liberos,
num.... dicebant, quòd ſi tenemus hanc opiniooẽ, ra-
14 tio eſt, quia † ſic lex præſumit, quòd ſi cogitaſſet de fi-
lio, non donaſſet, ita etiam quòd ſi cogitaſſet de filio
qui illico obijſſet ante ipſum, etiam donaſſet, quia cùm
voluerit donans ſibi ipſi facere donatarium, ita etiam ve-
riſimile eſt quod ſi cogitaſſet de filio, qui patri præmo-
reretur, nihilominus donaſſet, vt videtur ſentire Cuma.
in d. l. Titia. §. Imperator, oum. 5. in fi. quem refert etiam
Alex. ſub oum. 250.

SERAPHINI.

Roman. compromiſſi. Die Veneris,
17. Aprilis. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Donatio à principio non eſt nulla, propter ſtatutum, quòd*
inſinuetur donatio.
2 *Donatio in dubio præſumitur abſoluta, & non ob cauſam,*
& quando. & num. 7.
3 *Donantis aſſertioni de cauſa donationis non eſt ſtandum.*
4 *Vxor non poteſt conſentire reuocationi donationis factæ*
ex cauſa dotis.
5 *Argumentum à ſolitis validum eſt in iure.*
6 *Actus interpretari debet vt potius valeat, quàm pereat,*
niſi agatur de materia probatoria. & num. 19.
7 *Cauſæ plures ſi ſint expreſſæ in donatione, attenditur prin-*
cipalis, & alia acceſſoriè ad corroborationem.
8 *Appoſitum ad abundãtiorem cautelam, vt actus ſubſtinea-*
tur, non debet contrarium operari.

9 *Interpretatio debet fieri, vt ſit amica intentioni donan-
tis, non autem deſtructiua.*
10 *Abſurdum illud dicitur, quod eſt contra intentionem
agentis.*
11 *Interpretatio in fauorem donationis debet fieri, vt valeat
eo modo quo valere poteſt.*
12 *Clauſula, omni meliori modo, & iuramentum, faciunt va-
lere donationem.*
13 *Donatio excedens legitimã ſummã, eſt nulla à principio.*
14 *Iuramenti virtus non trahitur ad nullitatem ſuperue-
nientem.*
15 *Interpretatio illa debet magis tollerari per quam actus à
principio validus non reddatur inualidus, quàm vt nul-
lus validetur.*
16 *Donatio continens cauſas inter ſe repugnantes, redditur
ad non cauſam & ſimplicem donationem.*
17 *Donatarius poſt lapſum ſex menſium, non poteſt eligere
cauſam in quam velet donationem acceptare, nec reuo-
cationi conſentire.*
18 *Dominium naturale bonorum dotalium eſt penes mulie-
rem: ciuile verò penes maritum.*
19 *Interpretatio non admittitur in materia probatoria, vt
actus potius valeat quam pereat.*
20 *Iuramentum habet eandem vim, quam habet clauſula, om
ni meliori modo.*

DECISIO CXXV.

TRes ex Dominis defendebant, donationem, de
qua agitur, non poſſe ſubſtineri ex cauſa augu-
menti dotis, moti diuerſis argumentis. Et primò,
1 † præſupponebant ſtatutum Roman. de inſinuandis do-
nationibus, quo ſtante dicebant donationem de qua agi
tur, nõ fuiſſe nullam à princ. per conſ. Feder. de Sen. 281.
quem refert & ſequitur Soc. conſ. 77. num. 19. lib. j. Cur.
141. num. 22. Iul. Clar. de donat. q. 18. in fi. & ideo inferre
bant, cum donatio iſta non fuerit nulla à principio, non
eſſe neceſſe iſtum actum reſtringere ad cauſam augumẽ-
ti dotis pro actus validitate, cum actus ſimpliciter à prin
cipio valeret & nullitas ex poſt facto ob non inſinuatam
donationem ſuperueniſſet.
Secundò dicebatur pro iſta parte non conſtare, Gun-
diſaluum vere noluiſſe donare pro augumento dotis, cũ
non fixerit pedes, ſed vlterius progrediendo dixerit, ſeu
pro bonis paraphernalibus & ob amorẽ filialem & pro
alimentis & ſeruitijs ac beneficijs, &c. Et quia ſic ſibi be-
2 ne facere placuit de re ſua, &c. Ex † quibus verbis conſta-
bat, Gundiſaluum non pro augumento dotis donaſſe,
ſed eius intentionis fuiſſe abſolute donare, ſed has cau-
ſas fuiſſe colorandæ donationis cauſa appoſitas, vt per
Oldra. conſ. 5. quem refert & ſequitur Tiraq. in l. ſi vn-
quam, in verbo, donatione largitus, num. 29. C. de re-
uocan. donat.
Tertiò, ex ſupraſcripto fundamento inferebant, augu
mentum iſtud tanquàm non verum, ſed ſimulatum &
coloratum, non debere gaudere priuilegio veri augumẽ
3 ti dotis. ad tex. in l. fin. C. de ſent. ſine certa quant. & † non
eſſe ſtandum aſſertioni donantis, vt in ſimili de beneme
ritis tradit Bar. in l. per diuerſas. C. mand. in a. priui. con-
ſil. 135. num. 6.
Quartò deducebatur apparere, huiuſmodi augumen
tum non eſſe verum augmentum ex eo, quòd Eluira, ſi
donatio fuerit inſinuata, potuiſſet eam acceptare ex ea
cauſa, quam maluiſſet, etiam inuito marito, nec maritus
ex cauſa augumẽti dotis potuiſſet bona donata vendica-
re. Præterea potuiſſet Eluira ante lapſum ſex menſium
4 conſentire reuocationi huius donationis, quod † facere
non potuiſſet, ſi vere fuiſſet donatio ex cauſa dotis, cùm
tunc maritus dicatur habere titulum oneroſum. Bert.
in j. par. 2. vol. conſ. 278. num. 1. 2. & 4.
Quintò deducebatur non eſſe verum augumentum
dotis, cùm non fuerit factũ marito, prout ſolitum eſt fie-
5 ri. argumento † ſumpto à ſolutis. l. vel diuerſorum. de pi-
gnorat. actio.
Et quia informantes pro D. Liuia deduxerant, hanc
videri cauſam finalem, ex quo ad actus validitatem erat
neceſſaria. l. Titio. de dona. inter vir. & vx. Tiraq. ceſ. cauſ.
limit. 1. nu. 38. ad fi. Reſpondebatur hanc non eſſe cauſã
finalem, ſed potius fuiſſe tot caſus enumeratos, vt ex-
primeret donans in quem vſum eſſent huiuſmodi bona
conuertenda, non autem ad imponendum neceſſitatẽ.
Io. Monac. c. fin. num. 4. de hæret. lib. 6. Quod demonſtra-
tur ex eo, quòd ipſe omnino erat donaturus etiam extra
cauſam dotis, quo caſu dicitur cauſa impulſiua. Io. Mon.
in c. cupientes. nu. 4. de reſcrip. lib. 6. Secus verò, quando
inducit ad diſponendum. Soc. conſi. 159. num. 23. lib. 2.
Aym. conſi. 192. nu. 21.
6 Ad † id verò, quod dicebatur, interpretationem fieri
debere, ita vt actus valeret. l. quoties. de reb. dub. cũ ſim.
reſpondebatur dupliciter. Primò actũ à principio valuiſ
ſe, prout dictum fuit in dicto fundamento. Secundò di-
cebatur, reg. d. l. quoties. non procedere in materia pro-
batoria. Alex. l. reſcriptum. num. 3. de pact. Dec. in c. cum
omnes. in 2. lectur. in princ. de conſtit. Rip. in c. cum M.
nu. 11. de conſtit.
Ad ponderationem clauſulæ, omni meliori modo,
dicebant eam non eſſe appoſitam donationi, ſed libe-
rationi.
His tamen non obſtantibus, ſex ex Dominis contra-
rium tenuerunt, nempe donationem huiuſmodi nõ in-
ſinuatam ſubſtineri ex cauſa augumenti dotis in ea ex-
preſſa, his potiſſimum fundamentis.
Primò, quia conſtat de enixa mente Gundiſalui donã-
tis, ꝙ volebat omnino donationem validam, & firmam
7 facere; quod † non ſolum colligitur ex cauſis tam dili-
genter per ipſum conquiſitis, & expreſſis in iſtius do-
nationis inſtrumento, ſed etiam ex tenore inſtrumenti
ſecundæ donationis, in quo præfatã donationẽ priorem
ꝓ maiori firmitate, & robore ratificauit, & cõfirmauit,
& quatenus opus ſit ẽt de nouo fecit, & donauit ad cau-
telã. Vnde ſequitur, cauſas in dicta donatione expreſſas
pro maiori robore ipſius donationis appoſitas fuiſſe:
ſed ſi vnicam cauſam augumenti dotis expreſſiſſet, iam
res omni prorſus difficultate careret ex ea donationem
8 ſubſtineri. Quæ † ergo fuerunt ad abundatiorem caute-
lam appoſitæ ad actus validitatem, non debent contra-
rium operari. vt in ſimili argumentatur Bald. conſi. 108.
num. 5. lib. 3. maxime, quod donans ſi interrogatus fuiſ-
ſet an vellet dictam donationem valere ex cauſa dotis
in euentum, quod ex alijs valere non poſſit, vtique re-
ſpondiſſet velle. Hæc itaque interpretatio conuenit mẽ-
ti donatis, conuenit etiam verbis, poſtquàm diſerte cãm
dotis expreſſit: conuenit naturę, & validitati actus habẽ-
tis clauſulã, omni meliori modo, cuius maxima eſt vis:
conuenit ẽt iuramento, quod eandem vim obtinet. l. cũ
9 pater. §. filius matrem. de leg. 2. Et † eſt amica intentioni
donãtis, non aũt eius diſtructiua. pro qua faciunt multæ
regulæ, nẽpe regula l. quoties. ſup. alleg. reg. l. 3. de mili. te-
ſta. non cenſeri quẽ elegiſſe viã, per quam iudicium ſuũ
impugnet. reg. l. ſi idem ſeruus. de leg. 2. & l. ſi cui purè. in
fi. princ. ad Trebel. quæ habet, actum contra voluntatem
agentis, non eſſe interpretandum. item regu. in c. niſi. de
præben. quã colligit Rom. ſing. 15. quod actus, qui ex ca-
pite valido, & inualido geri potuit, ex valido proceſſiſſe
eſt

eſt intelligendus & reg. l. de pupillo. §. ſi quis forte, de no ui oper. nuncia. quòd omnis diſpoſitio ita eſt intelligen-
10 da, vt abſurditas excludatur. Abſurdum † verò id dici poteſt, quod eſt contra agentis intentionem. Item regula quam ponit Bald. in l. ſi quis à filio, de leg. j. quod præſumptio potius adaptari debet ad actum confirmandum quam impugnandum, vbi non ſit repetitio conditionis actum perimentis. l. cum vulgari, vbi gloſ. & Bart. de dot. prælegat. poſſent & alia innumera ad hoc cumulari.

Secundò fuit deductum in materia donationis hoc eſſe perpetuum, vt ea ſumatur interpretatio per quam
11 ſubſtineatur, ita † vt ſi poſſit intelligi ex cauſa mortis & inter viuos & altero modo non valeat, intelligatur eo modo quo valet. Bal. conſ. 108. 3. parte. Caſtren. conſ. 75. lib. 2. Soc. conſ. 150. num. 6. & 137. num. 1. lib. primo. Afflict. deciſ. 338. nume. 6. Rip. de priuileg. contract. cauſ. peſt. num. 179. Aym. conſ. 52. num. 4. Corn. conſ. 259. nume. 9. vol. 4. Soc. iun. conſ. 21. num. 16. lib. 2. cum alijs per informantes allegatis.

12 Tertiò fuit conſiderata † clauſula, omni meliori modo, nec non iuramentum, quæ operantur, vt melior via cenſeatur electa. Riminal. conſ. 26. num. 18. & 21. lib. j. Grat. conſ. 23. num. 21. & 34. num. 6. lib. j. Alex. conſil. 8. num. 7. lib. 5.

Non obſtant deducta in contrarium.

Et primò, quod deducitur, iſtam donationem à principio valuiſſe, hoc negabamr, quia ſi inſpicimus ius cō-
13 mune remoto iuramento † donatio à principio excedens legitimam ſummam, eſt nulla, vt tradit Soc. alleg. in dicto conſ. 77. num. 19. verſic. immo eſt vlterius. Nec propter iuramentum poteſt dici valuiſſe ſtatutum vrbis, quod tollit vim iuramenti. Nec obſt. conſil. Feder. Soc. & Curt. allegata, quia non dicunt, quòd vbi extat ſtatutum præfigens certum terminum ad inſinuandum, donatio ſit à principio valida: ſed præſupponunt, quòd vbi à principio propter iuramentum eſt inualida, ſi tale extet ſtatutum, & infra tempus præfixum non inſinue-
14 tur, tunc annullari cenſetur, quia † virtus iuramenti nō trahitur ad nullitatem ſuperuenientem. Sed hoc nihil habet commune cum caſu noſtro, in quo propter ſtatutum iuramentum non tollit defectum inſinuationis, & ita fuit reſponſum per informantes in cauſa Roman. 50000. coram Reueren. P. D. meo Decano, 23. Februarij præteriti.

Secundò reſpondetur, dato etiam quòd talis nullitas non adeſſet, non ideo minus locum ſibi vendicare regulam l. quoties. quæ eſt generalis, & non ſolum procedit ad validandum actum à principio, ſed etiam ad ſubſti-
15 neodum quocunque tempore. Nam † multo magis debet tolerari interpretatio per quam actus ab initio validus nō reddatur inualidus, quàm per quam à principio nullus, validatur, cum iura proniora ſint ad conſeruandum quàm ad producendum actum. iux. illud, multa facta tenent, &c. Et iura & Doct. vtuntur verbis non minus importantibus conſeruationem quàm conualidationem. Et huius rei argumentum ſumi poteſt ex l. j. ff. de eo quod certo loco. Vbi licèt non videretur, ꝙ quis cogendus eſſet dare rem alio in loco, quàm vbi conueniſſet, tamen, quia promiſſio poterat facile inutilis reddi, quia in arbitrio promiſſoris erat nunquàm ad eum locum accedere, placuit vt etiam alijs in locis daretur ſtipulatori vtilis actio, & hoc, ne inutilis ſtipulatio redderetur, vt ibi inquit Iaſ. in 3. not. & tamen ſtipulatio nō erat à principio inutilis, ſed euentualiter tantum, ſi improbè debitor ſe geſſiſſet. Nec ob. ſe forte allegaretur Paul. de Caſt. conſi. 75. num. 3. in fi. lib. 2. qui fuit allegatus in illa 50000. Quia non probat id ad quod allegabatur. ſ. quod regula l. quoties. procedat tm̄ vbi actus à prin. eſt nullus.

Non ob. ſecundum argumentum, quia ſatis tollitur p primum fundamentum exemplo deductum, & conſ. Ol-
16 dradi loquitur † in caſu continente repugnantiā verborum. Præterea ex eius interpretatione actus non corruebat. ita Soc. reſpondet in conſi. 295. nu. 9. lib. 2. Alex. conſil. 40. lib. 4. vt plene per informantes deducitur.

Tertium quoque tolli poteſt ex ſupra deductis: ſ. n. ex alia cauſa donatio ſubſtineri non poteſt, cæteræ cauſę pro non appoſitis cenſeri debent. Et ſola hæc ſuperſtes vera, & non quæſita coloris gratia. Nec eſt inconueniēs, vt tanto tempore ex futuro euentu ſtet in ſuſpenſo, donec probetur, an ſit vera nec ne, prout aduerſa exempla ad rem facientia cumulantur, per informantes.

Quartum quoque eodem modo tollitur: nā poſt lapſum ſex menſium non poterat amplius Eluira eligere
17 in quam cauſam mallet, neque poterat conſentire reuocationi, ideo tunc verum erat dotis augumentum. Poſſet etiam dici, quòd propter reciprocam quietationem mariti ius ei eſſet tale quęſitum, vt neq; etiam ante ſex menſes potuiſſet Eluia conſentire reuocationi.

Quintum quoque non ob. quia indiſtincte leges non minus dant dotem mulierib. q̄ viris. l. non tantum. ff. de
18 tut. & cura. Nec † mirum, cùm dominium naturale bonorum dotalium ſit penes mulierem: ciuile verò penes maritum. l. in reb. C. de iure dot. ſed etiam dici pōt tranſire per eam ad maritum occultando vnum actum. Bal. in l. 2. nu. 5. C. de inoſ. donat. Quātum ad ea, quæ contra allegationes D. Liuiæ deducebantur de cauſa impulſiua, & non finali ea procedere poſſunt, vbi alias actus ſubſtineri poſſet, ſed vbi corruit, multa ſingularia in contrariū pro actus validitate concurrunt, & cauſa aliàs impulſiua ſit finalis per allegata.

Quòd dicebatur, regulam l. quoties, nō procedere in materia probatoria, id quidem verum eſt: ſed nos ſumus
19 in materia interpretationis; † non autem probationis, quod clare apparet ex deductis: aliàs fruſtra Doct. ſupra allegati vterentur iſta regula in interpretatione, an quis inter viuos, vel cauſa mortis donare voluerit.

Clauſula, omni meliori modo, non videtur reſtricta ad liberationem, cùm adſit copula, ac aliàs. Achil. dec. 1.
20 de clauſ. Tamen † in omnem euentum adeſt iuramentum, quod obtinet eandem vim, & poteſtatem.

SERAPHINI.

Gerunden. anniuerſariorum. Die Mercurij, 27 Januarij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio quadragenaria in rebus incorporalibus dicitur eſſe praeſcripta, & ſic in ſtatu reſtituibili propter ſpolium. & num. ſeq.*

2 *Multiplicatio actus contraria facto excludit præſumptionem facultatis ſeu iuris.*

3 *Facultas nominandi dicitur acquiſita vigore ſtatuti, ſeu conſuetudinis antiquæ.*

DECISIO CXXVI.

FVit reſolutum conſtare de poſſeſſione quadragenaria Beneficiatorū nominandi Protectores ad effectū de quo agitur, iux. formā cōmiſſionis, cùm pro-
1 betur hmói noīatio ab anno 1509. vſq; ad annū 1569. vt cōſtat in p̄ſuppoſitis pro parte Beneficiatorū à nu. 15. vſq;

ad num. 71. & ſic per ſexaginta annos, ſed etiam ante
d. annum 1509. vt in dicto ſummario à num. 1. vſque ad
1 num. 15. & † iſte ſtatus eſt reſtituibilis. Put. deciſ. 30. de
reſtit. ſpoliat. Abb. in c. querelam, num. 12. de elect. Nec
eſt dubitandum de iuriſdictione, cum reſcriptum velit
vt conſtito de poſſeſſione omnia reducantur in priſtinũ
ſtatum, quia poſſeſſio intelligitur qualificata ſuis omni-
bus qualitatibus, ſcilicet nominationis beneficiatorum,
& deputationis per capitulum. Confirmatur ex confeſ-
ſione capituli, quæ habetur num. 10. in ſummario bene-
ficiorum: fatentur enim canonici beneficiatos habere
poteſtatem nominandi, non autem electionem. Itẽ pro-
batur per actum poſitiuum ipſius capituli ſub nu. 44. in
ſummario capituli, vbi priuat nonnullos adminiſtrato-
res, ob delicta ab ipſis perpetrata, & requirit beneficia-
tos, vt intra certum tempus alios nominent. Nec obſtat,
quòd deducitur exemplo hanc facultatem prouenire à
capitulo, iuxta enunciationes factas in diuerſis inſtru-
2 mentis † quod ad ipſum ſpectat tale regimen, guberna-
tio & adminiſtratio dictorum aduerſariorum, & ſtante
ſtatuto, quia iſta enunciatio debet intelligi ſalua nomi-
natione, alias eſſet contraria facto per tot actus multipli
catos, per quam multiplicationem excluditur præſum-
ptio facultatis. vt per Rip. in c. cum eccleſia Sutrina, nu-
mero 55. de cauſa poſſeſ. & propriet. & eidem facultati
præſcribi potuit. Soci. iun. conſ. 145. num. 4. lib. primo.
3 Neque videntur † ſimpliciter factæ nominationes vigo-
re ſtatuti, ſed etiam vigore conſuetudinis antiquæ, quæ
in dicto ſtatuto enunciatur. Neque obſtant deputatio-
nes aliorum procuratorum, quia videntur factæ ex ne-
ceſſitate ad exigendum, non autem adminiſtrandum.
Cętera quæ deducuntur, magis ſapiunt petitorium, &
ideo ad examinanda in petitorio purgato ante om-
nia ſpolio.

Iſta deciſ. fuit confirmata corã Graſſis 28. Iunij, 1574.

SERAPHINI.

Cęſaraugustan. alimentorum. Sabbati, 23. Ianuarij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta præſtanda in vna ſpecie, ſi illa de facili non re-
periatur, poſſunt præſtari in eodem genere, facta reſo-
lutione ſpeciei ad quantitatem pecuniæ. & num. 5.*
2 *Reſolutio rei debet intelligi rebus ſic ſtantibus.*
*Et procedit etiam in contractibus habentibus tractum ſuc-
ceſſiuum.*
*Immo etiam in materia, quæ ſe habet ad augmentum, &
diminutionem. num. 3.*
4 *Obligatus præſtare alimenta in redditibus bonorum, ſi di-
cat, quòd redditus non ſufficiant, debet hoc ipſe pro-
bare.*
5 *Interpretatio debet fieri, vt excludat nouationem, & ſit
minus præiudicialis alimentis.*

DECISIO CXXVII.

FVit reſolutum, Dominos Canonicos poſſe petere
quantitatem carnis à principio eis aſſignatam, vel
ſufficientem pecuniam ad illam emendam. Et mo
1 ti † fuerunt Domini ex eo quod à principio conceſſa fue
runt bona capituli in adminiſtrationem dignitatibus ad
hunc effectum, vt ex eorum redditibus daretur canoni-
cis neceſſaria ad victum, & inter cętera cõuentum, vt bi-
nis daretur quarta pars arietis. Sed cum de anno 1447.
inter dignitates & canonicos orta eſſet quæſtio ſuper
carnes Dalmatias, epiſcopus vnà cum capitulo reſoluit
eam in pecunias, videlicet, quod 7. menſibus pro car-
ne quotidie darentur quindecim denarij canonico &
portionario octo, reliquis vero menſibus canonico 14.
& portionario 12. prout in 5. præſup. habetur. Quæ qui-
2 dem † ordinatio & reſolutio debet intelligi rebus ſic
ſtantibus. l. quod Seruius. & ibi Iaſ. de condict. cau. data.
Dec. conſ. 335. Riminal. conſ. 102. num. 6. Quæ regula
procedit etiam in contractibus habentibus tractum ſuc
ceſſiuum. Tiraquel. in præfat. l. ſi vnquam, num. 16. 7. &
num. 14. qui tamen non figunt pedes in ea reſponſio-
ne, quæ eſt contra tex. apertos, nempe contra l. qui ſerui.
ff. de cond. cau. da. l. quæro. §. inter locatorẽ. ff. de loca. l. ta
le pactum. §. fin. de pact. l. qui ſeruum. ff. de verb. oblig. cũ
alijs allegatis. Maximè verò, cùm iſta reſolutio carnium
in pecunias fuerit facta fauore canonicorum.
3 Neque obſt. † quòd ſimus in materia quæ ſe habet ad
augumentum & diminutionem, quia nihilominus pro-
cedit regula, vbi caſus ſuperueniens non potuit facile
præcogitari, vt in hac ſpecie colligitur ex eodem Alciat.
conſ. 35. num. 5. lib. quinto. Nat. loco allegato, num. 18.
Neque obſt. quòd conſideratum fuit hanc regulam de-
bere operari etiam fauore dignitatum, vt intelligantur
obligati ad præſtanda alimenta rebus ſic ſtantib. Quia
pro reſponſione fuit conſideratum, quod à principio
obligatio non fuit concepta in pecunia pro emendis tot
libris carnium, ſed in quarta parte arietis pro binis ca-
4 nonicis. Adeo † quod cum habuerint adminiſtrationẽ
cum hoc onere, ſi volunt ſe ab eo eximere eo prætextu
quòd redditus non ſufficiant, debent hoc ipſi tanquam
ſuæ exceptionis fundamentum probare: alias non de-
bet fieri interpretatio contra alimenta quæ de ſui natu-
ra ſunt fauorabilia. tot. tit. de alimen & cibar. legat. Vnde
ex hoc capite omiſſa ſupradicta regula, rebus ſic ſtanti-
bus, poſſet cauſa decidi. Nam ordinatio epiſcopi quæ ha
bet, vt dẽtur tot pecuniæ pro carne, debet intelligi, ideſt
pro emenda eadem carnis quantitate, non autem pro
5 carne, ideſt loco carnis. Tum † ex eo, quòd negocij non
hęc erat vt omnino canonici vellent carnes hoc exigente
victus neceſſitate, tum etiam quia interpretatio ſumi de-
bet, quæ excludat nouationem, & quæ ſit minus præiudi
cialis alimentis, prout reſolutum fuit in vna Roman. ali-
mentorum. 21. Aprilis. 1571. coram R.P.D. Lancelotto,
per tex. in l. alimenta, & in l. Seia §. Imperator, & in l. à fi-
lio. §. Titia, de cibar. & alimen. leg. & l. j. C. de legib. quod
eſt etiam maximè proportionabile materiæ ſubiectæ, in
qua poſſet agi ad congruam, ſi per temporis lapſum con
grua effecta eſſet ſufficiens. c. extirpandæ, de præben. &
reſolutum fuit in vna Toletan. congruarum, coram bo.
me. Oradin. 23. Iunij. 1572. Quod de præſcriptione de-
ducitur pro dignitatibus, non fuit habitum in conſide-
ratione, tum reſpectu materiæ ſubiectæ, tum ratione tẽ-
poris, quod non videtur interceſſiſſe.

SERAPHINI.

Placentin. penſionis. Die Veneris, 19. Nouembris. 1569.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, habita vel non habita, poſita in reſignationibus be
neficiorum, non extenditur vltra duos vel tres annos,
vbi ſubeſt iuſta cauſa.*
2 *Penſio debetur ex fructibus beneficij, & non aliàs.*
3 *Iuramentum regulatur ſecundum naturam principalis obli
gationis.*

DECISIO CXXVIII.

LAurentius de Lernia, cui fuerat reſeruata penſio 40. ducatorum ſuper quodã beneficio ſimplici in eccleſia Placentin. agebat contra R.P.D. Ludouicum de Torres, cui fuerat reſignatũ d. beneficium, & ipſe acceſſerat obligationi in forma cameræ per ſuũ auctorem factæ cum iuramento, in qua adderat clauſula. habita vel non habita, &c. & iam Laurẽtius exegerat per plures annos hanc pẽſionem, R.P.D. Ludouicus de Torres excipiebat ſe nunquam potuiſſe adipiſci poſſeſſionẽ d. beneficij, & ideo dicebat ſe non teneri, & allegabat quaſdam diligentias per ſe factas pro habenda, nempe literarum expeditionem, & earum præſentationem factã capitulo, ad cuius inſtantiã fiſcus regius eas acceperat, & tranſportari fecerat ad conſilium Regium. Et inſuper ad tollendam omnem ſuſpicionem retroceſſerat in fauorẽ eiuſdem Laurentij, qui nolebat hãc retroceſſionem acceptare, & tantum inſtabat pro vlteriori terminorum ſolutione. Ideo dubitaui, an R.P.D. de Torres eſſet abſoluendus à ſolutione d. penſionis. & fuit dictum cum præſuppoſito quòd conſtaret de diligẽtijs, eſſe abſoluendũ,
1 † non obſtãte illa clauſula, habita vel non habita, & obligatione camerali cum iuramento. Moti fuerunt Domini, quia ſæpius Rota interpretata eſt huiuſmodi clauſulam, vt non extendatur vltra duos vel tres annos, vbi ſubeſt iuſta cauſa. Ant. Aug. conſ. 705. lib. 3. & in vna cõnetarum pẽſionis de Cordellas coram R.P.D. Oradino, de menſe Iunij 1565.

2 Ratio huius temperamenti eſt, quia † penſio debetur ex fructibus beneficij, & ideo iniquiſſimum eſſet, vt quis teneatur ſoluere perpetuo pẽſionem ex beneficio quod adipiſci non potuit, & clauſula iſta fuit inuenta ſolum vt obuiaretur malitiæ eorum qui differrẽt capere poſſeſſionem animo eludendi penſionarium, ſed vbi ceſſat fraus & conſtat per titularem non ſtetiſſe, tunc illa clauſula non debet operari contra mentẽ proferentis & contra iuris diſpoſitionem.

3 Nec † quicquam facit iuramentum, quia regulariter tollitur ſecundum naturam principalis obligationis. l. ſi, C. de non num. pecun. §. quemadmodum, & c. peruenit, Pariſ. conſ. 92. num. 41. lib. 4 cum alijs infinitis.

An autem ſatis probarẽtur diligentiæ. Domini dixerunt, probationem eſſe debilem, ideo coadiuuandam. Quare me iterum proponente & deducente P.R.D. Ludouico, beneficium iſtud eſſe de iure patronatus canonicorum Domini habuerunt diligentias pro probatis ſub die vltima Februarij 1567. Et ita tuli ſententiam abſolutoriam in fauorem R.P.D. de Torres.

SERAPHINI.

Tudertin. bonorum. Veneris, 21. Aprilis. 1570.

DECISIO CXXIX.

FVit tentum, quòd ex deductis pro parte Dominorum de Cibocchis non poterat colligi talis probatio, quòd Vguccionus poſſideret nomine proprio, non autem adminiſtratorio, vt ex hoc capite poſſet recedi à reſolutione vltimo loco coram me facta: nam ſi non conſideremus effectum præſentis dubij tendere ad hoc, quòd commiſſio pro parte Violantæ præſentata nõ fuit ſuper bonis de quibus agitur, ſiue tendat ad demonſtrãdum quòd hæc commiſſio fuerit doloſè & calumnioſè impetrata ad impediendum executionem, neutrum ſatis cõcludenter oſtenditur ex deductis: multa enim quæ præſupponuntur in facto per informantes, non verificantur, veluti quod Vguccionus & fratres prætenderent ius in iſtis bonis ex alio capite quam ex capite Dionoræ, & quod Dionora tempore tranſactionis erat vidua, & quod tranſactio habuerit effectum, & quod Violanta de anno 1508. non eſſet nata, quod tamen non eſt neceſſarium in iſto caſu: nam viuente matre Vguccionus potuit poſſidere hæc bona tanquam maritus & ea mortua tanquam pater Violantæ. Nam quòd commiſſio fuerit ſuper bonis de quibus agitur, hoc clare colligitur ex articulis Violantæ, iunctis cõmiſſionibus hinc inde præſentatis, & ex mandato dato ad cauſam quam habebant cum Vguccione & Violanta de anno 1513. 18. Nouembris. & ex alijs articulis eiuſdem partis, qui licet ſint reuocati, tamen faciunt multum ad veritatem eruendam, & ex litis ſubſtentatione. Præſumptio verò calumniæ ex eo tollitur, quod apparet de iure communi Violantę prętenſionem coloratam fuiſſe, neque tolli poteſt ex tranſactione, quam neſcimus vtrum ſortita fuerit effectum nec ne, & forte etiam contra eam aliquid opponere poterat aut volebat, & non eſt inueriſimile iſtorum bonorum poſſeſſionem continuatam fuiſſe à Iacobo in filias, deinde ipſis mortuis in matrem ipſarum Dionoram, & ex ea in Violantem. Teſtium vero dicta non prorſus concludere. cùm per alios teſtes qui magis veriſimiliter potuerunt res melius ſcire, eneruentur, cùm iſti pro Dominis de Cibocchis fuerint examinati de anno 1513. alij verò de anno 1522. & ad concordiam de facili reducuntur ex eo, quòd Vguccionus erat maritus Dionoræ & pater Violantæ, & eius fratres cum eo habitabant in cõmunione, & in commiſſionibus & articulis declarauit Vguccionus quo animo & cui poſſideret, adeo quod dato etiam ſpolio potuit illud committi nomine Dionoræ vel Violantæ, quas apparet non fuiſſe ſine titulo licet controuerſo, & licet poſtea fratres Violantæ poſſederint, & demum bona confiſcata fuerint, poſſe dici Violantem potius ſpoliatam fuiſſe ab ipſis, quàm ex hoc inferendum, quòd ipſa nunquam poſſederit. Et ita concluſum, non eſſe ex deductis à priori reſolutione recedendum, cum nihil clarũ & certũ in medium proponatur.

SERAPHINI.

In eadem Tudertin. Die Lunæ, 18. Iunij. 1571.

DECISIO CXXX.

FVit reſolutum, quod attento initio & ſerie facti, & ad effectum de quo agitur, potius conſtat Vguccionum & fratres poſſediſſe bona de quibus agitur, iure familiaritatis, quã iure proprio: initium enim indicat bona ſaltem iure communi ſpectaſſe ad Dionoram per obitum Franciſcæ & Ephigeniæ filiarum ſuarum hæredum Iacobi, ex quo veriſimiliter deducitur, cum iſta bona fuerint poſſeſſa per Iacobum, & conſequenter fuerint poſſeſſa per filias & per ipſam Dionoram, & cum ipſa nupſerit Vguccione, circa tempora ipſius tranſactionis potius eſt præſumendum quod Vguccionus iure familiaritatis poſſederit quàm iure proprio ad euitandum præſumptionem delicti. Secundò, conſideratum fuit hoc confirmari ex commiſſione nomine Violantæ impetrata, & ex mandatis Vguccionis in quibus conſtituit procuratores tam per ſe, quàm nomine Violantæ. Tertiò confirmatur, ex eo quod ipſamet pars aduerſa conſtituit procuratores in hac cauſa

contra Vguccionum & Violantem, & non contra ſolum Vguccionum, & longam litem contra eam ſubſtinuit. Quartò facit declaratio facta per Vguccionum in articulis & iudicio. Quintò faciunt particæ nuper productæ, & quæ præſupponũtur recognitæ, in quibus adſunt partitæ anni 1506. vſque ad annum 1525. Sextò multum faciunt teſtes examinati de anno 1522. qui cum ſint proximi illis temporibus, ſunt potius attendendi, quàm alij examinati de anno 1555.

Nec obſtant in contrarium ponderata. Et primò, inſtrumentum tranſactionis, quia non apparet de effectuatione, imò potius de contrario conſtat in inſtrumento poſſeſſionis. Nec obſt. mãdatum datum per Vguccionũ nomine proprio ad cauſam, quia cum litem nõ inſtituerit, ſed ab alijs prouocatum in iudicium venerit, nihil mirum ſi nomine proprio ſe defendit: nec etiam tenebatur docere ſuos aduerſarios, quiſnam eſſet verus poſſeſſor iſtarum bonorum, & illi indicare, aduerſus quem inſtituere deberẽt actionem. Non obſt. compromiſſum factum nomine Vguccioni & fratrum contra Bernardinum & Baptiſtam, quia magis videtur percutere ius ſucceſſionis quam articulũ poſſeſſionis. Prætendebat enim Vguccionus adeſſe quoddam fideicommiſſum ſuper arce Camani, ſed nullum verbum adeſt in cõpromiſſo, nec in exceptionibus quod tangat poſſeſſionem. Nec obſt. ꝙ ius familiaritatis non poteſt conſiderari in fratribus Vguccioni, quia contrarium eſt verius ſtante communione. Vltimò, non obſtant teſtes, quia per antiquiores teſtes eliditur eorum probatio, & reduci poſſunt quodammodo ad cõcordiam. Et hæc dixerunt Domini, maxime procedere in caſu de quo agitur, cum executoriales quæ petuntur mitti vlteriori executioni, ſunt valde antiquæ, & fuerunt obtentæ per audientiam contradictarum.

S E R A P H I N I.

Roman. Palatij de Ioacchinis. Die Lunæ, 26. Nouembris. 1571.

S V M M A R I V M.

1 *Spolio agere non poteſt, qui eius facto & conſenſu à poſſeſſione cecidit. & Deciſ. ſeq. num. 1.*

2 *Confeſſio dubia & incerta eſt attendenda, vbi plura adminicula cum ea concurrunt. & num. 4. & 6.*

3 *Diſceſſus patrisfamilias non ſine incommodo rei familiaris, præſumitur factus ex cauſa.*

5 *Deciſio 4. Rot. de confeſ. in antiquis, eſt in dubium reuocata, & contrarium plures tenuerunt.*

6 *Confeſſio facta ſecundum terminos Deciſio. 4. Rot. in antiquis, extenditur etiam ad hæredes confitentis.*

D E C I S I O   C X X X I.

STrictè tractando de ſpolio concluſum fuit, D. Hieronymum poſſeſſorẽ & reum excuſari à ſpolio intentato per Dominos de Ioacchinis filios & hære-
1 des Caliſti, quia † præſupponitur, ꝙ conſtiterit, Bonifacium auum & authorem ipſorum agẽtium d. Palatium poſſediſſe & eius facto ſiue conſenſu à poſſeſſione cecidiſſe, & eã perueniſſe ad Dños de Capizucchis authores Hieronymi, ideo ſpolium non intrare, iux. not. in l. rem quæ nobis. ff. de acquir. poſſ. De facto autem & conſenſu Bonifacij fuit dictũ conſtare ex confeſſione d. Calixti eius filij & hæredis patris & authoris agentium, facta in alia cauſa, vt in præſup. 6. qui Calixtus atteſtatus fuit, ꝙ ſuos pater dedit domũ, de qua agitur, Dominis de Capizucchis, & ſic apparet de facto Bonifacij. Nec obſt. quatenus dicitur, ꝙ d. Calixtus in ſuo dicto non ſe firmat propter illud verbum, non dedit eam in ſolutum. Quia
a reſpondetur, † quòd depoſitio Calixti eſt incerta quoad modum, ex quo domus fuit tradita: ſed quoad dationẽ certa eſt per illa verba, pater meus dedit domum. & illa vltima, *baſta che l'hebbe non sò come*. quæ confeſſio attendenda eſt, quia plura adminicula cum ea concurrũt, vt in ſimilibus terminis tenuit Rot. vt refert Achil. da cõfeſſ. deciſ. j. Primò, depoſitio Fidelis de la Baruffa, qui clare deponit, quòd Domini de Ioacchinis conſignarunt domus Dominis de Capizucchis vigore litis: nec videtur obſtare, quatenus teſtis dicit, quòd litigarunt ſuper domo, & tamen executoriales, de quibus in primo præſuppoſito non faciunt mentionem de lite ſuper domo, ſed ſuper alijs rebus. Quia aliqui reſpondebant, quòd taſtis facile potuit credere litigaſſe etiã ſuper domo poſtquam Capizucchi acceperunt eam, vel & melius poteſt dici, quòd per bracchium ſeculare potuerint Capizucchi ingredi poſſeſſionem domus, & ſuper hoc litigaſſe de ea. Secundò, depoſitio Marcelli alterius teſtis, de quo in 8. præſup. qui ſimiliter deponit quod d. Paulus de Capizucchis habuit domum præfatam à Ioacchinis. Tertiò, quia ſi Capizucchi ſpoliarunt Bonifacium, veriſimile eſſet, quòd ipſe egiſſet contra eos, ſicut litigauit ſuper alijs cauſis, de quibus in executorialibus. Quartò, quia cum extet dictum brachium ſeculare pro magna ſumma, non eſt veriſimile quòd Capizucchi, qui fuerunt diligentes in litigando, omiſerint exequi brachium. Vnde cum aſſecuti ſunt poſſeſſionem domus, veriſimile eſt in executione accepiſſe, vt excludatur ſpolium quod ſapit delictum. Quintò, quia præſupponitur, quòd Capizucchi poſſederunt domus per longiſſimum tempus, quo Bonifacius & Calixtus vixerunt, & non conſtat, quòd aliquid de ſpolio intentauerint. Sextò, ſecundum aliquos, quia præſupponitur, quòd ex teſtibus examinatis pro Ioacchinis ad probandum primum extremum, col-
3 ligitur, † quod d. Bonifacius diſceſſerit ex d. domo, & iuerit ad habitandum in alia domo prope S. Aloyſium, qui diſceſſus patrisfamilias non ſine incommodo rei familiaris præſumitur factus ex cauſa. Et ideo veriſimile eſt, quòd Capizucchi in executionem domum acceperint. Nec prædictis videtur obſtare, quòd de executione, & pertinentibus ad eam, vel de datione in ſolutũ non conſtet. Quia reſpondetur, quòd res eſt antiqua, & Hieronymus reus eſt ſucceſſor per interpoſitas perſonas: ideo non facile poteſt ſcripturas reperire. Quod optime confirmatur ex depoſitione Calixti, in illis verbis, *& le ſcritture di queſta cauſa ſono perſe, io non le trono che ſono coſe vecchie de mille anni*. Poſtremo non obſtat quatenus pro Dominis de Ioachinis dicitur, ꝙ depoſitio Domini Caliſti, qui fuit examinatus tanquàm teſtis in cauſa, quæ vertebatur inter hæredes Do-
4 minici de Capizucchis, & illius creditores, non faciat fidem in hac cauſa, quæ vertitur ſuper ſpolio domus, & inter alias perſonas. Rot. in antiq. de cõfeſ. deciſ. 4. Quoniam reſpondetur, quod hoc forte poſſet procedere in ſola confeſſione ſine depoſitione, ſecus in ea quæ eſt pluribus adminiculis ſuffulta. Secundò reſpondetur, quòd illa deciſio in ſecunda parte, verſicu. quid ergo, nihil videtur ſuper hoc determinare, ſed allegat ad vtramque partem: & licet eius ſummarium, & ſummarium alterius deciſionis idem ad literam dicentis, de confeſ. deciſ. ſecunda, contrarium ſentiant, & cum ea tranſeant aliqui, vt Cap. deciſio. 52. in fin. tamen ſummaria prædicta non ſunt vera, vt animaduertit Purpur. in ad-

dit.

dit. deciſ. 54. de procurat. in nou. & in l. 2. in fine. ver-
ſicu. 4. C. de edeo. & vt dicit idem Purp. quod d. deciſio
5 † videtur fuiſſe reuocata in dubio coram Fabio & Ant.
Auguſtino, & contrarium tentum, vt per eum. Et ſecun-
dum aliquos fuit etiam reuocata in dubium in fortiori-
bus terminis, vt refert Achil. de confeſ. deciſ. vltima, iun-
ctis traditis per Abb. in c. per inquiſitionem, nu. 12. cum
ſeq. de elec. & prædicta confirmantur p tex. in l. generaliter.
C. de non num. pecu. in c. per tuas. de proba. Et pro præ-
dicta concluſione contra dictam deciſionem eſt in ter-
minis conſ. Grat. 14. lib. 2. Dicebat tamen vnus ex Domi
nis, quòd poterat dubitari, an depoſitio Calixti præiudi
caret agentibus, quia prædicta videntur procedere, quá-
do tractatur de præiudicio ipſius Calixti confitentis. ſed
reſpondebatur idem eſſe in perſona ipſorum agentium,
6 qui agunt ſpolio † tanquàm filij, & hæredes Calixti filij,
& heredis D. Bonifacij, qui dicitur à poſſeſſione cecidiſ-
ſe, & actionem ſpolij tranſmiſiſſe, & alius ex Dominis di
cebat eſſe aduertendum, an Capizucchi dicerent ſe Do-
minos, quia tunc dubitandum eſſet de depoſitione Ca-
lixti, cui reſpondi, quòd non meminetam eos hoc dixiſ-
ſe in actis, quæ potero reuidere.

SERAPHINI.

In eadem Roman. Palatij. Veneris prima Iulij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Actio ſpolij non competit ei, qui facto ſuo à poſſeſſione cecidit.*
2 *Clauſula, iuxta æſtimationem fiendam, rem conditionalem facere videtur,*
3 *Incertitudo ratione quotæ, & loci facit rem conditionalem.*
Aeſtimatio reſpicit quantitatem pecuniæ in re æſtimata.
4 *Aeſtimatio ſola non facit contractum conditionalem.*
Venditio ad menſuram facta non dicitur, quando inſpicitur à certo & determinato corpore.
5 *Traditio duplex eſſe dicitur, ficta ſcilicet, & vera.*
6 *Onus probandi incumbit ei qui dicit, conditionem non eſſe impletam in contractu conditionali, in quo transfertur poſſeſſio.*
7 *Conditio impleta præſumitur ex curſu tanti temporis, & patientia, quæ & ante, & poſt adeptam poſſeſſionem impleri poteſt.*
8 *Actus habens relationem ad ſtatuta, intelligitur de ſtatutis, quæ actui non repugnant.*

DECISIO CXXXII.

FVit reſolutum in caſu de quo agitur, non eſſe locú
1 actioni ſpolij, cum † Bonifacius ceciderit facto
ſuo, vt apparet ex inſtrumento dationis in ſolutú.
Pariſ. conſil. 1. nu. 153. in 1. col. Soc. in l. rem quæ nobis.
nu. 8. de acquir. poſ. Rip. in c. ſæpe. nu. 27. de reſtit. ſpolia.
Rui. conſi. 47. nu. 5. & 49. nu. 9. in 4. Grat. cóſi. 50. nu. 13.
lib. 1. cum infinitis alijs qui adduci poſſent.
2 Non ob. q † datio iſta in ſolutum videatur conditio-
nalis propter illa verba, iuxta æſtimationem fiendá. text.
in l. fi. C. de contrah. emp. faciunt tradita per Alex. conſi.
33. lib. 6. Curt. iun. conſi. 244. lib. 3. Neuizan. conſ. 38. nu
me. 25. Couar. pract. q. c. 3. nu. 6.
Primò, quia id procedit, vbi adeſt totalis incertitudo
tam ratione quotæ, quàm ratione loci, vt ſatis declarat
Dec. conſi. 179. nu. 30. & Pariſ. conſi. 59. nu. 15. lib. 1. túc
3 † enim dici non poteſt aliquid venditum: in caſu autem
iſto adeſt certitudo rei, quæ datur in ſolutú circumſcri-
bendo cum ſuis iuribus: adeſt etiam certitudo pretij, né-
pe pro quantitate debita: æſtimatio verò reſpicit, nó da-
tionem inſolutum, ſed vel refectionem pecuniarú ſi plu
ris, vel ſupplementum in vinea ſi minoris æſtimetur, &
hoc idem ſenſiſſe videtur Neuizan. d. conſil. 26. vbi tra-
dit fines fuiſſe incertos.
Secundò reſpondetur, q iſta datio in ſolutum eſt pu-
ra, cùm incipiat à nomine deſignando certam ſpeciem,
4 & corpus determinatum: ideo quod † ſequitur de æſti-
matione, non facit contractum conditionalem, vt in ſi-
mili, quòd non dicatur facta venditio ad menſuram, qñ
inſpicitur à certo & determinato corpore, trad. Alex. con
ſil. 120. nu. 9. lib. 2. & conſ. 8. lib. 4. vbi ſub nu. 8. dicit men
tem contrahentium eſſe inſpiciendam. ſi ergo inſpicia-
mus mentem Bonifacij, ea fuit omnino domum pro có
currenti quantitate in ſolutum dare, ſiue plus ſiue mi-
nus valeret ſumma debita: ergo æſtimatio, quæ non ad
effectum dationis in ſolutum, ſed ad effectum reſciſſio-
nis fieri debebat, non facit contractum conditionalem:
hoc enim eſſet contra mentem contrahentium.
Tertiò allegata in contrarium procedunt, vbi non eſt
5 ſequuta traditio, ſed hic adeſt duplex † traditio, nempe
ficta per conſtitutum, & vera per apprehenſioné procu
ratoris ad hoc cóſtituti, & hoc ſine difficultate procedit,
iuxta doctr. Ang. & Caſtren. in l. 1. C. de peric. & cómod.
rei vend. quos ſequitur Corn. conſil. 150. nu. 11. li. 1. Dec.
d. cóſi. 179. nu. 3. Pariſ. conſ. 59. nu. 20. lib. 1. Couar. d. c. 5.
prac. q. nu. 6. qui in ſpecie ſequtur Ang. & Caſtren. aduer-
ſus Curt. licet limitet id nó procedere in ficta traditione.
Quartò dato etiam q contractus iſte eſſet códitiona-
6 lis, tamen † allegandi non fuiſſe impleta códitioné, incú-
bit onus probandi, cùm etiá ex contractu conditionali
transferatur poſſeſſio, quæ ſub conditione tradi poteſt,
vt late per Tiraq. de conſt. par. 2. limit. 17. Conditio itaq;
non facit, vt non fuerit tranſlata poſſeſſio in Capizuccú.
Ideo ſi Ioachini prætendunt ſpolium, debent ipſi allega
re, & probare non implementum conditionis.
Quintò in omnem euentum ex curſu tanti tpis, & pa
7 tientiæ dictorú de Ioachinis pſumitur impleta códitio,
quæ nedum ante adeptam poſſeſſioné, ſed et poſtea im-
pleri potuit. Et pro hac præſumptione faciút ea, q alias
ſub die 25. Octobris, 1574. fuerunt per Dominos conſi
derata pro præſumptione dationis in ſolutum, quæ mul
tò magis procedunt in caſu iſto, cùm non agatur de præ
ſumenda ſubſtantia dationis in ſolutum, ſed de qualita-
te in huiuſmodi contractu appoſita.
Nec ob. alia códitio ratificationis. Quoniam ea eſt ſe-
cura, & q licèt habeat relationé ad ſtatuta, tamen pro va-
liditate actus intelligendum eſt de ſtatutis, quæ actui nó
8 repugnabant. l. quoties. de reb. dub. Sed & dici poteſt, da-
tionem in ſolutum non excluſiſſe ſtatutum illud de ter-
tio pluris, cùm contrahentes cenſeantur ſe conformare
cum ſtatutis loci in quo contrahitur. Bald. in l. ſi duo. de
acquir. hære. cum ſimil.
Et ex his concluſum non competere Dominis de Ioa
chinis actionem ſpolij.

SERAPHINI.

Leodien. hereditatis. Die Lunæ, 15. Octobris.

SVMMARIVM.

1 *Cardinali non creditur aſſeverati de facultatibus in his, quæ neque iure communi, neque ex generali officio legationis competunt.*

Poteſtas

2 *Poteſtas creandi comites, & legitimandi, eſt de reſeruatis*
ſupremo Principi.
3 *Præſumptio concurrens cum veritate, & communi repu-*
tatione,ſit validior ad actum.

DECISIO CXXXIII.

CVm duplici via informantes pro filijs defendant
legitimationem eſſe validam, quarum prior eſt
ratione præſumptæ facultatis, poſterior ratione
communis erroris, & reputationis, Domini quarum ad
priorem illam defenſionem reſoluerunt ex ea ſubſtineri
1 non poſſe huiuſmodi diſpenſationem. Nam † licèt Car-
dinali aſſerenti de facultatibus regulariter credatur, vt
eſt doctr.Io. And.in c.conſtitutus. de appella.tamen pla-
cuit limitatio, quòd non procedat in iis, quæ neque de
iure communi, neque ex generali officio legationis com
petunt, vt per Dec.conſi. 228.nu.9.qui plures allegat.Ro
man.conſi. 381.nu. 3.Pariſ.conſi.12.nu.133. & 134.vo-
2 lum.2. cum alijs allegatis. Poteſtas † autem creandi Co-
mites, & legitimandi eſt de reſeruatis. cap.per venerabi
lem.qui fil.ſint legit. idem Pariſ.eodem conſi.12.nu.13.
Non ob.doctrina Bal.in l.exemplo.C.de probat.quia
requirit pluralitatem actuum, & quòd publice geſti fue-
rint, & concludit, quòd ratione præſumptæ veritatis ge-
3 ſta valeant. Et † licèt ſine veri præiudicio præſuppona-
mus, quòd hic adſint ſufficientes actus ad inducendum
huiuſmodi præſumptionem, tamen tollitur hæc præ-
ſumptio, ex eo quòd de veritate conſtat ex facultatum
publicatarum, & regiſtratarum inſpectione, eſtque vali-
dior hæc præſumptio, iuxta deciſ. Put.298.in cauſa Tol
letan.lib.3.

SERAPHINI.

Roman. ſocietatis. Veneris. 18. Decembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Pactum reſolutiuum contractus ſtatim operatur credito-*
re volente.
2 *Diſdicta quæ fit vigore pacti reſolutiui, non pendet à vo-*
luntate creditoris, ſed à negligentia debitoris negligen-
tis id, ad quod tenebatur, perficere.
3 *Commodum nemo conſequi debet ex eo contractu quem*
non impleuit.
4 *Pactum reſolutiuum contractus in contractu ſocietatis eſt*
ſimile contractui emphyteutico.

DECISIO CXXXIIII.

FVit reſolutum non eſſe locum lucro pecuniarum,
1 de quibus agitur, ſed eſſe reſtituendas ex eo † quòd
in cōtractu fuit appoſitum pactum reſolutiuum,
quod ſtatim operatur ſtante declaratione per Theophi-
lum facta. Alex.in l.inſulam.in 16.fallen.de verb.obligat.
Put.l.vltima, de tranſact. Neq; in hoc cenſeri debet repe
tita dilatio 15.dierum appoſita diſdictæ, quæ expreſſe fie
ri debebat cū ſit diuerſa ratio: iſta enim diſdicta eſt me-
re voluntaria ex parte creditoris, ideo conſentaneū eſt,
vt detur aliqua honeſta dilatio debitori ad pecunias pa-
randas: ſed diſdicta hæc quæ fit vigore pacti reſolutiui,
2 † non pendet à voluntate creditoris, ſed à negligentia
debitoris negligentis id, ad quod tenebatur, perficere.
Quare & ſtatim reſoluitur contractus creditore volente,
prout in caſu iſto voluiſſe apparet, nec expectandi ſunt
alij 15. dies, non vigore conuentionis, cùm hoc actum
non fuit, nec ex natura contractus, cùm pactum reſolu-
3 tiuum ſtatim operetur: neque † eſt ferēdum, vt quis ex
eo contractu quem non impleuit, commodum conſe-
quatur. l.Iulianus.§.offerri.de actio. emp. Gozad.conſ.1.
nu.1. & conſi.31.nu.4.
Neque ob.Put.deciſ.68.lib.3.quia rationes illius deci
ſionis ſunt omnino diuerſæ, & ceſſant in illo caſu, in
quo aderat clauſula præcedente diſdicta: hic non adeſt
4 pactum expreſſum, † quòd eo ipſo intelligatur ſocietas
diſdicta, & poteſt adduci ſimile de emphyteuta, vt per
Clar.in §.emphyteuſis.q.9.

SERAPHINI.

Ciuitatis Caſtelli bonorum. Veneris.
21. Nouembris. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Concordia principalis, quæ ſonat in diuiſionem, ſi fuit ha-*
bita à contrahentibus pro perfecta, à perſona recede-
re licèt.
2 *Tempus quando dicatur adiectum cauſa differendæ obliga*
tionis, & quando limitandæ.

DECISIO CXXXV.

FVit per Dominos concluſum in caſu iſtius contra-
1 ctus licere recedere à perſona, quia † principalis
concordia, quæ ſonat in diuiſionem, habita fuit à
contrahentibus pro perfecta, iuxta communem doctri-
nam quam refert Alciat.in l.ſi quis arbitratu, nume.27.
de verborum obligat. Neque hic habet locum l.fi. C. de
contrahen.emp. & eandem opinionem tenent Alexand.
& Ambro.Opiz.in d.l.ſi quis arbitratu. ſed difficultatem
faciebat Dominis tempus adiectū, eo quod, aut eſt adie-
ctum cauſa differendæ obligationis, aut cauſa limitādæ:
2 † ſed hic non videtur adiectum cauſa differendæ, ergo
cauſa limitandæ. fuit allegatus Ruin. conſil.82. nume.3.
lib.primo, & Iaſ. in l.eum qui.§.qui ita.col.5. in ſecunda
lect.de verborum obligatio. Et hoc maxime videbatur
dicendum ratione ſubiectæ materiæ, cùm valor bono-
rum ſtabilium ſit auctus, licet nonnulli ex Dominis cō-
trarium ſentirent, dummodo fieret æſtimatio ad rationē
illius temporis. Ideo ſuper hac parte nihil reſolutū, ſed
ordinatum, vt denuò cauſa proponatur cum eiſdem in-
formationibus, & partes in memorialibus reſtringant ſe
ad hoc vltimum caput.

SERAPHINI.

Imolen. Caſtrorum. Veneris, 22. Aprilis. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Priuatio ſine cauſa facta à Papa in prophanis non tenet:*
ſecus in beneficialibus.
2 *Executio ſententiæ latæ in contumacia non poteſt fieri,*
niſi poſt annum.
3 *Præſumendum non eſt pro decretis cameralibus, niſi qua-*
tenus conſtet ex actis.
4 *Priuari nemo poteſt bonis ſuis de iure communi ob contu-*
maciam.
5 *Taciturnitas non nocet ei, qui ſcit ius ſuum ſaluum*
eſſe.

DECISIO

DECISIO CXXXVI.

LIcèt in beneficialibus, in quibus Papa habet pote-
ſtatem abſolutam, teneat priuatio per eum facta,
1 etiam ſine cauſa, vt per Mohed. deciſ. 86. Et† ideo
tali caſu adhiberetur fides enunciationi ab eo emanatę,
tamen in prophanis ſecus eſt, ideo verificanda eſt narra-
tiua Clementis in ea parte, in qua aſſerit Caſtra Tuſigna
ni, & Fontanę per priuationem Riccardi de Alido-
ſijs ad Cameram Apoſtolicam fuiſſe legitime deuolu-
ta, ſed ex his, quæ deducuntur, non fuiſſe verificatam,
tenuerunt Domini. Nam decreta cameralia oſtendunt
2 priuationem fuiſſe factam in contumacia, †quo caſu nõ
poterat deueniri ad executionem, niſi poſt annum. l. ſi. de
requi. ret. & late aliàs fuit diſcuſſum in vna Roman. Ca-
nonicatus in foro piſcium de anno 1567. corã R. D. Cot
ta. Alienatio verò per Clementem facta fuit intra hoc
tempus, ex quo apparet perperam factam fuiſſe, & de
tempore quo nondum fuerant caſtra ad Cameram apo
ſtolicam deuoluta. Accedit decretorum nullitas, de qua
ex inſpectione conſtare vr, cùm ſint ſine citatione: aſſer-
tioni enim procuratoris fiſci, cùm ſit pars, non eſt credẽ
dum. l. nullus, de teſtibus. Neque pro decretis cameralib.
3 eſt præſumendum, cum pro ſententia lata contra abſen-
tem nihil præſumatur, niſi quatenus cõſtet ex actis. But.
conſi. 24. Curt. conſi. 310. num. 5. lib. 3. Maximè, quia de
iure communi non poteſt quis ob contumaciam priua-
4 ri bonis ſuis, vt per Doc. in l. 1. §. fi. ſi quis ius dicen. non
obtemper. Ideo ſi vel de ſtylo, vel de conſuetudine, aut
vigore ſtatutorum contrarium ſeruatur, talis probatio
ex contumacia reſultans dicitur priuilegiata, & ſenten-
tia vigore eius lata nunquàm tranſit in rem iudicatam,
vt ex ſententia Innocen. Abb. Ang. Rom. Alexan. & alio-
rum tradit idem Curt. conſ. allegato numero 3. Nec po-
5 teſt dici Riccardum acquieuiſſe, cum poſtea reclamaue
rit: ſed & ſi non reclamaſſet data iniuſtitia ſententię, ni-
hil ei obeſſet taciturnitas, cùm ſciuerit ius ſuum ſibi ſal-
uum eſſe. Nec ob. ſententia vltima contra communita-
tem Imolę, & Alidoſium lata. Quia nunc de eius iuſtitia,
vel iniuſtitia quæritur: & ſi eſt iniuſta, vt ex deductis con
ſtare videtur, cùm conceſſio de feudo non deuoluto ſit
nulla, c. 1. ſi quis fecer. inueſtit. vtique nec tranſiuit in iu-
dicatum, neque confirmari, vel exequi poteſt. c. inter cæ-
teras, & ibi Doc. de re iudica.

SERAPHINI.

Aſtoricen. Archidiaconatus. Lunæ, 19. Martij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, quòd iuſpatronatus habeatur ac ſi ex vera dota-
tione, & fundatione competeret, quid operetur.*
2 *Clauſula; quòd non poſſit derogari, niſi de toto tenore, &
data plena, ſpecifica, indiuidua, expreſſa, ac de verbo ad
verbum, non autem per clauſulas generales mentio fiat,
quid operetur.*
3 *Clauſula, & tuus ad id expreſſus accedit aſſenſus, eſt maxi-
mæ efficaciæ.*
4 *Clauſula derogatoria continent proteſtationem defectus
voluntatis in diſpoſitione ſequenti.*
5 *Renocatio facta per viam legis cum clauſula derogatoria,
non tollit præcedentes diſpoſitiones habentes clauſulam
derogatoriam, niſi adſit clauſula, etiam ſi de illis eſſet fa
cienda expreſſa mentio, vel clauſula, quorum tenores,
& nu. ſeq.*
7 *Teſtamenti mutatio in pura & mera voluntate conſiſtit,
quæ etiam ex coniecturis colligitur, non obſtante aliqua
clauſula derogatoria in primo poſita teſtamento.*
8 *Suſpenſio quinquennalis æquiparatur derogationi.*

DECISIO CXXXVII.

FVit reſolutum indultũ Marchionis ſuffragari ad-
uerſus regulam reſeruatoriam fęl. rec. Pauli Quar
ti propter clauſulas in eo contentas prægnantio-
res clauſulis regulæ. Et primò fuit conſiderata clauſula,
1 quòd † ius patronatus huiuſmodi habeatur ac ſi ex vera
dotatione, & fundatione competeret, quæ facit vt licet
hæc qualitas inſit ex priuilegio, debeat tamen regulari
prout regulantur ea quæ ex dotatione, & fundatione cõ
petunt, niſi de mente contraria Papæ appareat, alias ni-
hil operaretur illa ęquiparatio. Ideo non cenſetur in du
bio derogatum. Gemin. in c. cum in illis. §. illis vero. nu-
mero 9. de præben. in 6.
2 Secundò fuit ponderata clauſula, quòd † non poſſit
derogari, niſi de toto tenore, & data plena, ſpecifica, indi
uidua, expreſſa, an de verbo ad verbum, non autem per
clauſulas generales idem importantes mentio fiat, quæ
clauſula verbis adeo præciſis concepta importat, vt non
poſſit tolli per aliam clauſulam, quæ ita concipiatur, et
ſi expreſſa de clauſulis derogatorijs mentio facienda eſ-
ſet. Vt per Federic. de Sen. conſil. 233. Card. conſil. 2. Pa-
riſ. conſi. 42. nu. 15. vol. 4. Gozad. conſi. 9. num. 16. Silu. de
benefic. parte 3. q. 14. cum alijs.
3 Tertiò fuit ponderata clauſula, & † tuus ad id expreſ-
ſus accedit aſſenſus, quæ eſt maximę efficaciæ, cùm in du
bio nunquàm cenſeatur Papa defectum conſenſus ſup-
plere velle.
Quartò fuit põderata illa clauſula, non autẽ, per clau-
ſulas generales idem importantes, quæ videtur talẽ for-
mam inducere, quæ non poſſit per ęquipollens adimple
ri, licèt in voluntarijs regula ſit in contrarium, vt per Iaſ.
in l. 1. de liber. & poſthu. & maxime, quia clauſulæ gene-
rales reg. non poſſent dici idem importare, vt infra
dicetur.
4 Quintò fuit conſideratum, quòd † iſtæ clauſulæ dero
gatoriæ continent proteſtationem defectus voluntatis
in diſpoſitione ſequenti, vt per Barto. & alios in l. ſi quis
in prin. de leg. 3. Ideo ab huiuſmodi proteſtatione nõ eſt
recedendum, niſi conſtet de contraria voluntate de qua
non docetur exemplo, vt infra dicetur.
Non obſtant in contrarium deducta.
5 Et primò, quod † dicitur, reuocationem factam per
viam legis cum clauſula derogatoria tollere omnes prę-
cedentes diſpoſitiones, etiam clauſulam derogatoriam
ad ſequentia habentes, ad Bart. in extrauag. ad reprimẽ.
in verb. non obſtante. Calder. conſi. 11. de priuileg. cum
alijs. Quia quicquid ſit de iſta quæſtione valde inter Do
ctores controuerſa, videtur quod receptior opinio ſit,
6 quòd hoc ſit verum, † quando cum clauſula derogatoria
poſita in lege, vel conſtitutione cõcurrit clauſula, etiam
ſi de illis eſſet facienda expreſſa mẽtio, vel clauſula, quo-
rum tenores, & in iſtis terminis loquitur Rip. qui cæte-
ros cumulat in c. 1. num. 95. de reſcrip. Tiraq. de ll. cõnu-
bial. glo. 7. nu. 204. Vbi allegat rationem, quia Princeps
qui eſt lex animata, poteſt fingere expreſſum, quod ex-
preſſum non eſt, & iſtis terminis procedit ſtylus curiæ,
de quo facit mentionem Rip. loco allegat. & Caſſad. de-
ciſ. 10. ſuper reg. quẽ refert, & ſequitur Gabriel. de clau-
ſul. concluſ. 5. nu. 11. 12. & 13. Et ideo inualuit ſtylus ap-
ponendi d. clauſulam, quorum tenores, ſine qua de ſtylo
Rotæ infinitæ derogationes remanerent in efficaces.
Gozadin.

Gozadin. conſilio 9.nume. vigeſimoſeptimo, cum alijs.
7 Secundò non ob. quòd † in materia ęſtimatoria Doc. contentantur ad reuocationē prioris teſtamentaria facti cum clauſula derogatoria, quod cum poſteriore concurrant aliquæ coniecturæ mutatę voluntatis, vt per Soc. in l.ſi mihi, & tibi.§.in legatis.de leg.1. Couarru.in rub. de teſtamentis.par. 2.nu.19. cum alijs latiſſime deductis in vna Forliuien.coram R.P. D.de Graſſis. Quia re vera tota iſta materia pendet à voluntate, & ideo nihil mirum ſi quando ex coniecturis conſtat de voluntate reuocandi teſtamentum, cenſetur reuocatum.ſed in caſu de quo agitur, tanta eſt prægnantia clauſularum indulti, vt ſuperet longe efficaciam aliarum in regula contentarum, & ideo de iſta contraria voluntate nō conſtat, immo potius conſtat noluiſſe derogare, ex quo clauſulæ iſtæ vltimæ ſunt debiliores. Et iſtam prægnantiam, & geminationem conſiderant Pariſ.conſi.42.col.fi.lib.4.licèt in caſu ſuo adeſſet clauſula pro expreſſis &c.Federic. d.conſi. 233.ſub nu.7.ver.prætereà.

Tertiò non ob. quòd regula ſuſpendat, nō autem re-
8 uocet indulta. Quia † cùm ſuſpēſio ſit ad quinquenniū, æquiparatur derogationi. Sarnen. in regula de non tollen.iur.quęſ. q.10. numero ſexto, Put. deciſ. 189. lib.3.

Quartò non ob. quòd Papa non poſſit imponere legē ſucceſſori, quia non imponit legem poteſtati, ſed voluntati. Silu.de benefic.par.3. q.14.nu.14. Ad alia ſufficiens poteſt colligi reſponſio ex ſupra dictis. Ideo Domini amplexi ſunt illam partem, quæ magis videtur congruere ſtylo, & quæ concordat cum antiquis deciſionib. in hac cauſa factis, & aliàs allegatis.

SERAPHINI.

Roman. ſiue Tyburtin. vſusfructus. Veneris, 22. Octobris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Interpretatio lata fit in legatis, & maximè quando eſt factum vxori.*
2 *Reſeruatio facta à teſtatore in dubio debet interpretari, vt magis conueniat menti ipſius.*

DECISIO CXXXVIII.

FVit tētū, in legato facto Fauſtinæ vſusfructus omniū bonorū contineri vſumfructū Caſalis de quo
1 agitur, tum † q; in legatis fit lata interpretatio, tū quòd factum eſt vxori. Tiraq. in præfat.leg. l. ſi vnquàm, numero duodecimo, C.de reuocan.donat.

Nec obſtare illa verba, excepto caſali, quod reſeruauit ſibi, & ſuis hæredibus liberum &c. Tum quòd videntur eſſe enunciatiua conditionum ſocietatis, non aūt diſpoſitiua. Tum quòd ſine dubio illud verbum, liberum, debet referri ad ſocietatem, nempe quod ſit liberum à ſocietate. Nam huiuſmodi reſeruatio reſpectu vſusfructus non conuenit ſibi teſtatori, cum teſtamentum morte confirmetur. Et ideo talem reſeruationem ei non cō-
2 uenire. Quare † licèt poſſit conuenire hęredibus, tamē ſumi debet illa interpretatio, quæ magis conuenit, & quæ rōne cōtemtualitatis vr ſolum reſpicere ipſam ſocietatē.

SERAPHINI.

Romanenſis caſalium. Lunæ, 20. Februarij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Pœna l.fi. C. de iure emphyteu. quæ loquitur in emphyteuta, non habet locū in conductore ad longū tempus. nu.7.*
2 *Vtile dominium transfertur in locatione ad longum tempus, ſicut in emphyteuſi.*
3 *Pœna priuatiua non habet locum, niſi expreſſe in iure caueatur.*
4 *Penſio in locatione ad longum tempus eſt proportionabilis fructibus: ſecus in emphyteuſi.*
5 *Remiſſio ob ſterilitatem fit in locatione longi temporis: ſecus verò in emphyteuſi.*
6 *Extenſio in pœnalibus non debet fieri de caſu ad caſum, niſi in omnibus, & per omnia par ſit ratio.*
7 *Extenſio pœnæ non debet fieri in terminis l.fina. C.de iure emphy.ad conductorem ad longum tempus.*
8 *Leges loquentes in contractu emphyteutico non debent trahi ad contractum locationis perpetuæ, vbi eſt rationis diſparitas.*
Emphyteuta non poteſt ſublocare inuito domino: ſecus in conductore.
9 *Contemptus maior eſt in emphyteuta, quàm in conductore.*
10 *Differentia multa inter contractus emphyteuſis, & locationis ad longum tempus, ex communi.*
11 *Aequiparatio quæ fit inter locationem ad longum tempus, & emphyteuſim quo ad vtile dominium, non debet trahi ad pœnam priuationis.*
12 *Opinio Fulgoſii, & ſequacium circa æquiparationem contractus emphyteuſis, cum contractu locationis ad longum tempus, eſt communiter reprobata.*

DECISIO CXXXIX.

QVia ex duobus præcipue capitibus Reuer. Fratres ſancti Clementis, & Pancratij prætendūt, D. Horatium incidiſſe in pœnam priuationis ob conceſſiones ab eo factas diuerſis perſonis quarundam pedicarum terræ pertinentium ad directum dominium Eccleſiæ ſancti Clemētis, à qua q.d. Ant. eius pater caſalia, quæ comprehendebant iſtas pedicas, ad tertiam generationē conduxerat, prout in inſtrumento in actis producto. Quorum alterum innititur ratione diſpoſitionis l.fi. C.de iur.emphy. Alterum verò prætenditur ratione interuerſionis directi Dominij, quæ ex dictis conceſſionib. reſultare videtur, attento quòd in eis partim nulla fuit facta mentio dominij directi Eccleſiæ, partim quòd D.Horatius reſeruauit ſibi directum dominium. Ideo pro veritate habenda Domini diſtinxerunt iſtas duas difficultates. Et in primis voluerunt videre ſi de iu-
1 re eſt verum, quòd † pœna d.l.fina. quæ loquitur de emphyteuta, locū ſibi vendicet etiā in conductore ad longum tempus. Et quia hæc quæſtio habet hincinde ſuos auctores, & forte communior ſententia eſt pro parte affirmatiua, tamen placuit in tanta controuerſia ratione vtriuſque partis expendere. Igitur quæ pro parte affirmatiua deducuntur, ſunt hæc.

Primò, quòd inter iſtos contractus locationis ad longum tempus, & emphyteuſis nulla ſit, niſi verbalis differentia. Faber. §.item finitur. Inſtit.de vſufruc.& §.adeo.locat. Imol.ca. ad audientiam. de reb. eccleſiæ non alienan. Iaſ.in l.naturaliter.nu.13.de acqui.poſſeſ. Rui.conſ.156. numero 6. libro primo, Cror.conſil.21. numero 6. cum alijs cumulatis per Tiraq.de retract.lignag.§.primo, glo. quarta, num.84.

Secundò, quia ij idem Doctores referunt, & communiter tradunt omnes in l.codicillis. §.inſtituto. de le-
2 ga. 2. In † tali locatione ad longum tempus transfertur vtile dominium, quemadmodum in emphyteuſi.

Tertiò hæc fuit ſententia Bar. in l.1.§.quod autem il ſecōdo, de ſuperficieb. vbi comparat ſuperficiarium emphyteutæ, quem ſequuti ſunt multi Doct. Imol. in capi.

potuit.

potuit.numero 8.locat.Soc.conſil.287.num.2.lib.2.Are
tin.conſi.55.col.1.Dec.conſi.164.col.1.cum alijs qui cu
mulari poſſent.

Quartò, & vltimò, in terminis hæc quæſtio fuit per
Fulgoſ.deciſa.conſi.140.quem multi ſequuti ſunt.Alex.
conſi.117.num.11.in 4. Iaſ.in l.1.nu.35. C.de iure em-
phyt.Rui.conſi.161.nu.30.lib.1.Natt.conſi.214.num.3.
Tiraq.vbi ſupra.

Hit tamen non obſtantibus maior pars Dominorum
contrariam ſententiam veriorem eſſe exiſtimarunt, ſci-
licet quod pœna d.l.fi.non debeat extendi ad conducto-
rem ad longum tempus.

Et primò, quia nullibi in iure reperitur cautū, quòd
3 talis pœna locum habeat in conductore, quæ † cùm ſit
pœna priuationis, nunquàm habet locum, niſi expreſſo
iure caueatur.gl.in §.cùm igitur.in Auth.de non eligen.
ſecundo nub.gl.in c.fi.de iur.patr.l.et ſi quis.§.diuus. de
religio.& ſump.fune.Dec.conſi.466.nu.8.Aym.conſilio
205.nu.37.cum ſimil.

Secundò,quia priuationis pœna de qua in d.l.fin.fuit
iure ſingulari introducta in cōtractu emphyteutico,cui
fuit data propria, & diſtincta forma à contractibus em-
ptionis,& locationis in conſtitutionib.Zenonis, & Iuſti-
niani.d.§.adeo.Inſt.loca. & toto ti. C.de iure emph.adeo
quòd nō ſolum nomine, ſed etiam re ipſa ipſi cōtractus
4 in multis differunt, nam † reſpectu penſionis differunt,
cum in locatione ſit proportionabilis fructibus,ſecus in
emphyteuſi, & hæc eſt communis Doct.ſententia, vt per
Bar.in d.l.1.nu.4.& ibi Iaſ.num.35.Aretin.conſi.55.nu-
mero 4.Bellon.conſi.12.num.18.Natt.qui de communi
conſi.49.nu.7.Cagnol.in l.2.nu.212. C.de reſcin.vendi.
contractus enim locationis eſt oneroſus,emphyteuſis ve
rò gratuitus.Corn.conſi.285.nu.9.lib.3.Clar.§. emphy-
teuſis.q.8.ver.ſed pone. Præterea in locatione datur reſti
tutio ex capite læſionis.Bart.in l. ſi quis conduxerit.loca.
gl.in l.ſi vno.eo.ti.Bal.in rub. C. de iure emphy.Corn.d.
5 conſi.285.num.9.Item † in locatione longi temporis fit
remiſſio ob ſterilitatem, ſecus in emphyteuſi.Cyn.& Bal.
d.rub.C.de iur.emphyt.Anchar.& Imo.d.c.potuit. Are-
tin.d.conſi.55.Iaſ.d.l.2.nu.21.Item conductor meliora-
menta retrahit, ſecus emphyteuta.Zaſ.ibidem nu.57. &
in l.2.nu.38.Alias differentias tradit Spec. de emphy. &
ibi Io.And.q.4.Aret.in conſi.121. nu.6.Boer.deciſ.234.
& colligitur differentia ex lectura auth. de non alienan.
& emphy.per tot.

6 Tertiò ex prædictis infertur,† quòd in pœnalib.non
debet fieri extenſio de vno caſu ad alium.l. factum. §. in
pœnalib.de reg.iur.Bal.in l.cum proponas.in fi. C.de hæ
re.inſtit.§.item mixta, & ibi gloſ.Inſt. de actio. & licet ex
identitate rationis hoc aliquando fiat, tamen hoc proce-
dit vbi per omnia par eſt ratio.ca.1.§.porro,vbi Bal.col.
tertia,quæ fuit prima cauſ. amit. benef.Idem Bal. in l. ſi
quis id.& ibi Alex.de iuriſd.om.iud.Dec.conſil.555.nu-
me.8.cum alijs.

7 Quartò, quòd † reſpectu pœnæ non debeat fieri iſta
extenſio in terminis d.l.fi.tenet Alberi.in l.2.paulo ante
nu.3.& in l.fi.circa med.verſi. ſed nunquid hæc lex. C.de
iure emphy.Soc.qui eum refert, & ſequitur,conſil.167.
nu.6.lib.2.Ioā.And.in addi. ad Spec.q.4.Iaſ.d.l.2.nu.42.
& 164.Rimin.conſi.212.nu.31.& 39.Add.ad Dec.in au
th.qui rem.C.de ſacr.ſan.eccl.& in hanc partem inclinat
Couarru.var.reſol.lib.2.c.16.nu.2. Idem videtur ſentire
in effectu Tiraq.loc.alleg.nu.84.circa fi.vbi ait,ſed ne de
cipiaris vide Alberic.& Aretin.&c. Alios recentiores te-
nentes hanc opinionem allegant Domini informantes
quos non reperio.

8 Quintò,leges † loquentes in contractu emphyteuſis
non debent trahi ad cōtractum locationis perpetuæ,vbi
eſt rationis diſparitas. ita Io.And.loco ſupra alleg.Areti.
d.conſi.55.nu.4.& conſi.111.nu.6.& Rimin.d. cōſ.212.
nu.31.& 39.Quod autem reſpectu priuationis ſit rōnis
diſparitas,probatur, quia emphyteuta non poteſt ſublo-
care irrequiſito domino.d.l.fi.cōductor ſecus.l.nemo.C.
loca.facit optime text.in l. prædia,& ibi gl. in verb.con-
trahendum. & Bar. C.de locat.præd.lib.11.iunctis his q̄
de perpetuarijs tradit Tiraq.loco alleg. Item contractus
emphyteuticus eſt gratuitus, vt ſupra dictum fuit, ergo
9 † maior eſt contemptus emphyteutæ alienantis, quàm
conductoris, vt dicit Clar. d.q.8. verſ.ſed pone.ergo ma-
ior pœna irroganda.

Poſtremò magis intereſt eccleſiæ deuolui prædium
emphyteuticum, quàm locatum. ſatis ergo eſt,vt ei con
ſulatur per annullationem contractus alienationis per
conductorem factæ.His ita conſtitutis non ob.exemplo
conſiderata.

Et primò, in genere Doctoribus tenentibus nullam
eſſe inter iſtos contractus, niſi verbalem differentiam,
10 reſpondetur † aſſumptum eorum eſſe falſum,& contra
communem Doc. ſententiā,vt ſupra deduxi in ſecundo
fundamento, & ſi bene aduertatur ad dicta Doctorum
contrariam ſententiam amplectantium, omnes fere mo
ti fuerunt hac vnica ratione,quam eſſe falſam ex ſupra-
dictis apparet.

Secundò non ob. quòd in d. locatione tranſeat domi
nium vtile:quia non ideo ſequitur,quod in omnibus,&
11 per omnia dicti contractus ſint æquiparati: ideo † cum
priuatio proueniat ex propria natura emphyteuſis, non
bene arguitur de vno ad alium, vt dictum eſt ſupra in 5.
fundamento.

Tertiò non ob.doctr.Bar.in d.l.1.de ſuperficieb.cum
alijs.Quia dictum ipſius lege non probatur, nā in l.2.C.
ne rei dominicę,vel templ.non agitur de pęna priuatio-
nis,ſed de nullitate alienationis,quę ſunt omnino diuer
ſa. Ideo eius opinio merito à multis improbatur, & in
ſpecie à Fulgoſ.reſpectu contractus liuellarij conſi.7.nu
me.ſecundo,qui nulla alia ratione vtitur, quàm q̄ nulli-
bi cautum reperitur,licèt fortè talis opinio non ſit tuta,
vt per Dec.conſil.164.numero 3.ſed mirum eſt,q̄ cùm
ſit maior differentia inter locationem,& emphyteuſim,
quàm inter emphyteuſim,& liuellum, & idem Fulgo.te
nuerit, quod pœna in conductione locum habeat,in li-
uello vero minime.

12 Quartò, non ob.conſil.Fulgoſ.cum alijs,quia † vt ſu-
pra dictum eſt, fundant ſe in totali æquiparatione illo-
rum contractuum, quæ de iure non ſubſiſtit.

Et ex his viſa eſt hęc ſentētia verior maiori parti Do-
minorum, & cæteris quoque qui dubitabant,placebat,
vt ſaltem hæc Doct. controuerſia prodeſſe poſſet D. Ho-
ratio ad excuſandum eum à prædicta pœna, niſi ex cir-
cunſtantijs facti, & formæ alienationum, ſiue conceſſio-
num aliud ſit dicendum, quod erit particulariter viden
dum,dato dubio cum omnibus facti circunſtantijs.

SERAPHINI.

Roman. prælationis. Mercurij, 14. Martij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Perſona teſtis cenſetur approbata per productionem fa*
ctam per producentem reſpectu etiam exceptionis pro-
poſitæ.
Immo etiam iſtud procedit in diuerſis cauſis.nu.2.
3 *Iuramentum excludere errorem dicitur.*

DECISIO

DECISIO CXL.

FVit reſolutum, reg. l. ſi quis teſtibus. C. de teſtib. eſſe
1 contra D. Hieronymum, oempe † quòd per pro-
ductionem teſtis perſona cenſeatur approbata, q.
cum generaliter loquatur, eſt intelligenda reſpectu etiã
exceptionis propoſitæ, nempe quòd Guglielmus ſit in-
tereſſatus, & pars formalis, cùm etiam inimicus poſſet
approbari, & per pactum poſſit fieri, vt ſtetur depoſitio-
nis partis aduerſæ, prout bene deducitur per D. Ti-
berium. Neque obſt. quòd cauſa in qua fuit examina-
2 tus, ſit diuerſa ab illa in qua fuit nominatus, † quia
d. reg. procedit etiam in diuerſis cauſis, ſed quod plus eſt
in cauſa illa non habebat intereſſe, & in iſta in qua fuit
nominatus, habebat intereſſe, ſed & omnes cauſæ fuerũt
mihi commiſſæ, & ipſe fuit nominatus, vt deponeret ſu-
per articulis, & tota cauſa. Non ob. prætenſus error, q
per ſcientiam ſpecificam qualitatis excludentis eum à
teſtimonio quam habuiſſe Hieronymus apparet ex pe-
min articulorum, iſte error excluditur, maximè cũ om-
nes ferè teſtes per eum nominati exceptiones ex eodem
3 fonte prouenientes paterentur. Præterea † iuramentum
excludit errorem, vt per informantes. Aliæ quoque ex-
ceptiones benè fuerunt euacuatæ per eundem D. Tibe-
rium. Ideo concluſum, Guglielmum non eſſe reijcien-
dum, ſed relinquendum arbitrio in diſcuſſione teſtium
per quos Antonius prætenderet ſe probare renunciatio-
nẽ Hieronymi. fuit tamen reſeruatum, vt viderem ſi fuit
aliàs in hac cauſa reſolutum, quòd talis approbatio re-
trotrahatur ad examen præteritum, & ſi non fuit reſolu-
tum, vt audiam ſuper hac reſeruatione D. Hieronymũ;
quod ego faciam, quia inueni hoc quidem fuiſſe actum
2. Octobris præteriti, ſed non reſolutum &c.

SERAPHINI.

Pacen. capellaniæ. Lunæ, 10. Octobris 1573.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio facta duobus præſumptiuè coniunctis habet*
locum poſt mortem vtriuſque: fallit, niſi præſumptio va-
lidior appareat. nu. 5.
2 *Perſona in medio poſita, quæ ab inteſtato ſuccedit, exclu-*
dit ſubſtitutum.
3 *Subſtitutio ſi eſt facta pluribus ſub vna & eadem oratio-*
ne, pluralitas non reſoluitur in ſingularitatem.
4 *Interpretatio facienda eſt in fauorem eccleſiæ, cuius inte-*
reſt habere patronos.
6 *Caſus omiſſus ſi eſt ſimilis expreſſo, ex coniecturata men-*
te fit extenſio.

DECISIO CXLI.

CAuſa fuit diligenter diſcuſſa, & circa primã diffi-
cultatem, an ſit locus ſubſtitutioni filiorum, &
deſcendentium Didaci per obitum Petri ſine fi-
lijs, non expectata morte Ariæ ſtantibus verbis teſtamẽ-
ti, quæ ita ſe habent, quòd ſi Petrus, & Arias filij, & deſcẽ-
dentes nepotis ſui Didaci de Azeneda &c. Domini incli-
nabant contra informantem, ex pluribus.

Primò ex doctr. Bar. in l. quidam teſtamento, nume. 4.
1 & 5. de vulg. & pup. vbi † vult, quòd quando quis ſubſtitui-
tur duobus, expectanda eſt mors vtriuſq;, maximè ſi con
currat coniectura cõiunctionis, vtpote, quia eſſent inſti-
tuti filij: hæc enim facit, vt coniunctus excludat ſubſti-
tutum, & iſte eſt caſus noſter, cum Petrus & Arias inſti-
tuti eſſent filij teſtatoris, quæ viſa eſt vrgens coniectu-
ra contra ſubſtituros, maximè propter clauſulam, eorũ
loco ſuccedant, quæ eſt concepta per dictionem pluralẽ,
quæ non poteſt verificari vno tantum decedente.

Secundò deducebatur doctr. quam communiter te-
nent Doct. in l. hæredes mei. §. cum ita, ad Trebel. refert
2 Gozad. conſ. 54. nu. 5. quòd † cùm hic adſit perſona, quæ
ab inteſtato excluderet filios Didaci, nempe Petrũ Ariæ
filij teſtatoris, filius is ex præſumpta mente defuncti ex-
cludit ſubſtitutum, facit tex. in l. publius. §. Titia de con-
di. & demonſtr. Aym. conſ. 161. num. 5. & hanc coniectu-
ram adiuuat, quòd non ſolum filij fuerint primo vocati,
ſed etiam eorum deſcendentes, & ita Petrus expreſſe eſt
vocatus. Quod etiam corroboratur ex eo, quod in alijs
gradibus ſubſtitutionum vocauit proximiores.

Tertiò ex eodem §. cum ita. Doct. aliam eliciunt con-
cluſionem, quæ facit ad præſentem inſpectionem, quæ
3 eſt, quòd † quando ſub vna & eadem oratione facta eſt
ſubſtitutio pluribus, pluralitas non reſoluitur in ſingula-
ritatem. Zanch. ibidem nu. 893.

Et hanc ſententiam quarto confirmabãt ex doctr. Io.
And. in c. nobis. in verb. contraxit. de iurepatro. quem re-
fert Lambertin. de iurepatro. lib. 1. ar. 12. 1. q. princ. fol.
4 mihi 9. nempe † quod ſit facienda interpretatio in fauo-
rem eccleſiæ, cuius intereſt habere patronos. Dec. conſ.
249. nume. 4.

Et ex his tollere videbantur ea quæ doctè, & ſubtiliter
conſiderauit D. Coraſius, cùm allegata per eum videli-
5 cet † locum haberent, vbi in contrarium non militet va-
lidior præſumptio, prout eſt illa, quæ oritur ex coniun-
ctione per ſupra deducta. Nã illud, quòd teſtator voluer-
it adeſſe tres patronos, non videbatur ita explicatè di-
ctum à teſtatore, vt non potius videatur ita euentualiter
diſpoſuiſſe & per talem formam præciſe præſcripſiſſe.

Quantum verò ad perſonam D. Io. de Leguizano, an
ſit compatronus, Domini habebant eum pro indubita-
to patrono; & ex hoc capite erant pro informante, con-
currente approbatione ordinarij. Nam licèt huic caſui
non fuerit expreſſe per teſtatorem prouiſum, cum Al-
phonſus Perez tertius patronus non nominauerit, tamẽ
6 † vbi caſus omiſſus eſt omnino ſimilis expreſſo, ex conie-
cturata mente fit extenſio. Dec. in l. ſi mater, nu. 1. C. de
inſti. & ſubſti. Tiraq. de retract. Lignag. §. 1. glo. 1. nu. 19.
& §. 10. gl. vnica, nu. 11. Dec. conſ. 127. in fi. Aym. conſi-
lio 326. num. 8.

Ideò ex hoc capite putabant cauſam poſſe decidi, ſed
ego admodum amplius deliberandum cẽſeo: ſi enim ex prio-
ri capite Michael præſentatus à Ioanne obtinere non po-
teſt, ex eo quod iuſpatronatus ſpectat ad filium Didaci,
videtur ſequi, quòd iure accreſcendi Petrus filius Ariæ
habuit duas voces, & per conſequens præſentatus ab eo
eſſet præferendus, ſed etiam circa primam partem mihi
videtur maximè veriſimile, quòd teſtator voluerit ſem-
per adeſſe tres patronos. Quæ coniectura ſi in facto ſub-
ſiſteret, fortaſſe contraria opinio quam defendit D. Co-
raſius, eſſet verior. Ideo ſuper omnibus cauſam iterum
proponam.

SERAPHINI.

Salamantin. iuriſdictionis. Die 5. Maij. 1574.

DECISIO CXLII.

DVo fundamenta, quę fiebant pro parte R. D. Ab-
batis, fuerũt per Dominos reiecta. Primum eſt,
quòd diſpoſitio §. adhæc. loquatur tantum de

dignitatibus

dignitatibus in cathedrali. Nam cum Concilium generaliter diſponat, & addat etiam viſitando, apparet, quòd voluerit omnes dignitates epiſcopo inferiores, quibus ius viſitandi aliqua ratione competat, complecti, quæ qualitas etiam nonnullis, extra cathedralem competere poteſt. Poſterius fundamentum reiectum fuit, ſcilicet illud, quod fiebat ſuper erectione, quaſi hæc iuriſdictio fuerit in erectione pro dote aſſignata, iuxta Achil. deciſ. vnica, de reuo. vni. nu. 1. Quia non ſumus in ſimplici dotatione, ſed in cõfirmatione conſuetudinis. Paris. conſilio decimonono, nume. quadrageſimoquarto, & quadrageſimoquinto, libro primo, Achil. deciſ. vnica de reuoc. vnio. ſed quia materia eſt exemplaris, Domini ordinarunt, vt dubitatem, An diſpoſitio §. ad hæc, ſit fauorabilis, vel odioſa.

SERAPHINI.

Roman. Turris bubalarię. Die Lunæ, 15. Ianuarij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Pactum legis commiſſoria, quando contractum dicatur reſoluere.*
2 *Diuiduum, vel indiuiduum quatuor dicitur modis.*
3 *Contractus cenſus, & contractus venditionis ſunt omnino diuerſi.*

DECISIO CXLIII.

Domini habuerunt hanc materiam pro difficili, quia continet plures concluſiones, quæ indigẽt particulari diſcuſſione, & diſtinguendo materias placuit, vt in primis videretur præſuppoſito, quòd ſimus in pacto l. commiſſoriæ, quòd erit particulariter
1 videndum, ſi pars Dominorum de Vellis hoc neget, ſtatuatur in facto, an pro iuſto pretio caſale de quo agitur, fuerit venditum, ita vt hoc caſu locum habeat limitatio Doct. quam refert Tiraq. de retract. conuention. nume. ro octauo, & 136. quod ſi ex iuſtitia pretij tollatur hoc motiuum, tunc erit videndum, an ſimus in materia di-
2 uidua, vel indiuidua, & † dicitur quatuor modis, vt per Barto. in l. Græce. §. illud commune, nume. 4. de fideiuſſo. & dubium facit, quia ratione voluntatis, & ratione dependentiæ videntur iſti contractus inſeparabiles, & indiuidui, & vt loquuntur Doct. noſtri, correſpectiui. In contrarium, quòd ſimus in materia diuidua, facit dubi-
3 tationem, quia † iſti contractus habent formas omnino diuerſas, & nihil commune habent cõtractus cenſus cum contractu venditionis. Ideo videntur equè principales, quo caſu ſuccedunt ea quę habentur in l. ſicut. §. interdum. & quod no. ibi Pau. de Caſt. loca. cum multis allegatis pro hac parte, ſuper quibus diſtincte erit procedendum.

SERAPHINI.

In eadem Roman. Lunæ 5. Nouembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Pactum legis commiſſoria non intrat in contractu cenſus.*
2 *Conſenſus deficit in contractu cenſus, in quo pactum legis commiſſoria eſt appoſitum.*
3 *Pactum vbi non eſt contra ſubſtantiam contractus, non deficit conſenſus.*
4 *Pactum faciens tranſire contractum in aliam ſpeciem, non valet.*

DECISIO CXLIIII.

1 Fvit per Dominos cõcluſum, pactum † de quo agitur, non intrare in contractu cenſus, per regulã c. ſi. de cond. appel. cum ibi not. & l. per ſeruum. §. ſi. de vſu, & habitat. Bal. in l. ſi pater. de adopt. Bar. in l. ſecunda, numero ſeptimo, C. de iure emphyt. latè Doct. in authen. ingreſſi. de ſacroſanct. eccleſ. Et huius concluſionis ratio inter alias eſt illa potiſſima quam tradit Bal. in capitu. primo, §. fina. numero 7. per quos fiat inueſtit. quia pactum hoc in ipſo contractu cenſus appoſitum tendit ad offendendum ipſum actum, cum ſit contra ipſius actus ſubſtantiam, qua remota remouetur ipſe actus.
2 Abb. in d. capitu. fina. numero quarto. Deficit † enim cõſenſus qui requiritur pro ſubſtantia ipſius actus, ad eo quòd videtur, vel quod partes voluerint facere pactum eluſorium, l. an inutilis. de acceptil. vel quòd voluerint in aliam ſpeciem contractus conſentire, vt in caſu propoſito, in quo potius videtur, quod voluerint contractum pignoris fœneratitium à iure reprobatum conſtituere, vt per Laurent. de Rodolph. tracta. de vſur. par. ſecunda. Guid. Pap. ſing. 477. cum alijs per informantes alle-
3 gatis. Si verò † pacta non ſunt contra ſubſtantiam contractus, conſenſus non deficit.

Non ob. tex. in l. eum precario. Quia pactum illud potius eſt contra naturalia contractus quàm contra ſub-
4 ſtantialia, vt multi Doct. tenuerunt. Tum † etiam, quia non procedit vbi pactum fecit, vt contractus in aliam ſpeciem tranſeat, quæ eſt cenſus &c. vt poſt Barto. in l. vbi ita donatur de donat. cau. mor. voluerunt Doct. in dicta authen. ingreſſi. Dec. conſilio ducenteſimotrigeſimotertio, colum. fina. Cagnol. in l. contractus, numero ſeptuageſimo, de regu. iur. An vero venditio, & reliqua in inſtrumento de quo agitur, corruant, erit particulariter videndum.

SERAPHINI.

Armen. bonorum. Veneris. 20. Februarij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Procurator poſt litem conteſtatam non poteſt reuocari, niſi eo, & aduerſarijs conſentientibus.*
2 *Conſenſus procuratoris qui eſt effectus dominus litis, non eſt neceſſarius in eius reuocatione, niſi tantum pro conſeruatione ſuæ famæ.*

DECISIO CXLV.

Qvantum ad Paulum Domini dixerunt, quòd licet regula ſit, quòd procurator Dominus litis
1 effectus, † non poſſit reuocari, capitu. ſecundo, de procurat. in ſexto, limitatur tamen, niſi ipſe procurator, & aduerſarij conſenſerint. Pau. de Caſt. in l. quæ omnia, numero ſecundo, in fi. de procurat. Sarnen. deciſ. vigeſimaoctaua, relatus per Ant. Aug. de reuoc. procurat. & de conſenſu procuratoris non multum curatur, quia eius contradictio non impedit effectum reuocationis in
2 præiudicium reuocantis, ſed † id facit tantum vt pro cõſeruatione ſuç famæ cognoſcatur, an ſi iuſte reuocatus, alias ſi ſe ingereret, eſſet ſuſpectus. l. quæ viam. de procurat. Caſſad. dec. 2. de appel. nu. 4 & 5. Abb. in c. mãdatez.

in ptimo not.de procutat. Pnt. deciſ. 301. libro ſecundo, incipien. procurator poſt litem conteſtatam. Et ita fuit tentum in vna Neapolit. 1000 coram D.Sarmiento, 18.Maij.1565.

SERAPHINI.

Cæſarauguſtan. alimentorum. Veneris, 20. Februarij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio, annexio, incorporatio, & ſimilia important dominium ſecundum ſubiectam materiam.*
2 *Traditio eſt apta transferre dominium præcedente contractu.*
3 *Alienare propriè, an dicatur, quod in dominio eccleſia retinetur.*

DECISIO CXLVI.

FVit reſolutum, dominium bonorum eccleſiæ non
fuiſſe translatum in dignitates, conſideraia ſere
totius negotij, & conſideratis verbis, quæ pluties
1 repetuntur, & ſonāt in† adminiſtrationem, & ſubſtituū
tur dignitates in locum Præpoſiti, qui nudam habebat
adminiſtrationem, & dantur fideiuſſores de bene admi-
niſtrando, & alijs quæ per informantes deducūtur, quæ
præpondeçant in contrarium ponderatis, annexio, in-
corporatio & ſimilia, licet videantur importare domi-
nium, capitu.cum omnes. de conſtitu. vbi Bal. Tiraq. in
l.ſi vnquàm, in verb.donatione largitus, numero 190.C.
de reuocan.donat. tamen recipiunt interpretationem ſe
cundum ſubiectam materiam, vt de traditione dicitur,
2 † quæ licet ſit apta transferre dominium, intelligitur
dummodo præcedat contractus habilis. Barto. in l. pri-
ma, numero quarto, ff.pro dot.& l.tertia, de iure dot. Et
hæc eſt adminiſtratio qualificata cum qualitatibus quas
capitulum appoſuit. Et tantò magis hæc procedunt, ex
quo alias illa alienatio non ſentiſſet, ad trad.per Oldra.
conſilio 261.& per Rebuf.de alien.ter. eccleſ.numero 9.
& licet glo.in clemen.ſitiæ.§.fina.de rebus eccleſ.non alie
3 nan.in verbo, eccleſiā, poſt Hoſtien.dicat, non† eſſe alie-
nare proprie, quod in domino Eccleſię retinetur, tamen
contrarium ibi tenuerunt Imol.Zeroſel. numero 17. &
Vital.nume.16.

SERAPHINI.

Reatin. beneficij. Veneris, 6. Aprilis. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Effectuatio alicuius contractus dicitur ſatis conſtare, quando per actus poſſeſſorios in illius conſequentiam venientes probatur.*
2 *Conferendi quaſi poſſeſſio ſufficit inter prouiſos.*
3 *Scientia epiſcopi præſumitur ex lapſu temporis, in quo eſt quæſita poſſeſſio conferendi capitulo.*

DECISIO CXLVII.

FVit reſolutum ſufficienter conſtare de prouiſione
Capituli facta Bentio ex protocollo Franciſci de
Prato Notarij publici, & præcipue ceſſare hanc
difficultatem ex productione inſtrumenti publici pro
parte Domini Alexandri vltimo exhibiti, & hoc carēt
difficultate. Quantum vero ad effectuationem pariter
1 fuit per Dominos cōcluſum de ea cōſtare, †ex quo Ben-
tius poſtea de anno 1523. reſignauit libere in manibus
Capituli, & Capitulum contulit Mecutio, cuius colla-
tionis vigore idem Mecutius cæpit poſſeſſionem, vt cla-
re legitur in inſtrumento ſuæ poſſeſſionis, & cum conti
nuauerit per longiſſimum tempus, ex qua quidem ef-
fectuatione ſatis conſtat prouiſionem Bentij ſortitam
fuiſſe effectum, vt in ſimili per Bal.in l. ſecunda, nume-
ro ſecundo, C.de com.rer.alienat. Rui.conſil. trigeſimo-
primo, numero decimooctauo, libro quinto, Bellon.con
ſil.51.numero 4.bene facit Oldra.conſi.229.num.2.con
currit quoque vnus teſtis de auditu qui in antiquis facit
adminiculum.

Ea verò quæ exemplo allegantur ex conſ. Cald.13.de
iurepatrona. Dec.conſilio 134.& alijs, procedunt reſpe-
ctu inducendæ præſcriptionis, qua non indiget Alexan-
der: non enim hic agitur inter epiſcopum Reatin. & Ca
2 pitulum ſuper iure conferendi, ſed† inter prouiſos, qui-
bus ſufficit quaſi poſſeſſio conferendi.capitu. conſulta-
tionibus.de iurepatrona.

Neque etiam deficit titulus, cum Capitulum habeat
titulum ex Bulla Bonifacij in actis producta. Neque ob-
ſtat, quòd non probetur ſcientia, & patientia Epiſcopi.
Quia nunc non agitur, an fuerit quæſita ſufficiens poſ-
ſeſſio conferendi Capitulo, ſed hoc erit poſtea viden-
dum, licet etiam hoc viſum fuerit habere modicam dif-
3 ficultatem, cum † in pluribus cauſis in Rota fuerit reſo-
lutum, ex temporis lapſu præſumi ſcientiam Epiſcopi.

SERAPHINI.

Aſtoricen. Archidiaconatus. Lunæ. 15. Februarij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Ius ſuum nemo perdit ex ſua ipſius diligentia, niſi expreſſe cautum ſit, vel terminus præfixus fuerit.*
2 *Tempus non currit impedito de iure.*

DECISIO CXLVIII.

FVit reſolutum, Ferdinandum non fuiſſe obliga-
tum ad aliquas diligentias, ſtante intruſione Al-
phonſi ad effectum de quo agitur, nempe vt dica
tur remiſiſſe ius quòd habebat, cùm habeamus claram
iuris regulam, quòd nemo inuitus agere cogitur, toto ti
1 tu.C.vt nem.inuit.age.vel accu.cog.& † ex tota diligen-
tia nemo perdit ius ſuum, niſi hoc expreſſe cautum re-
periatur.Bart.in l.ſolet.§.fina. numero ſeptimo, de offic.
proconſul, niſi præfixus fuerit terminus, vt per Innocen
tium, & Abbatem, in c.extirpandæ.§. quia vero, de præ-
bend. Mohed.deciſ.349.

Nec ob. quòd videatur præfixus terminus in indulto
ſex menſium à die prouiſionis, quia decretum illud re-
cipit hanc interpretationem, vt intelligatur vacua poſ-
ſeſſione exiſtente, & non dato Intruſo, vt fuit 9. No-
2 uembris proxime preteriti conſultum, cum † impedi-
to de iure non currat tempus.l. ſi in diem. & ibi Soc.nu-
mero 4.de cond. & demon. Maxime, cùm non doceatur
de aliqua colluſione inter Ferdinandum, & Alphon-
ſum, & prouiſus ab ordinario habebat aliquam probabi
lem cauſam tuendi ſuam poſſeſſionem, ad deciſ. Ægid.
598.& ad hunc effectum ſatisfaciunt ea qualiacunque
ſint, quæ per Ferdinandum facta fuerunt, nempe man-
datum

datum damm ad reſignandum &c.& quę non eſſent per
ſe magni ponderis, & ita concluſum fuit.

SERAPHINI.

Amerin. pecuniaria. Die, 11. February. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio generalis præiudicat renuncianti, dum potue-*
rit in genere cogitare.
2 *Renunciatio generalis facta in tranſactione non reſtringi-*
tur contra rationem recti ſermonis, qui reſtrictionem
non patiatur.
3 *Verba, quomodocunque, & qualitercunque, & alia ſimilia*
generaliſſima, non poſſunt reſtrictionem recipere.
4 *Legatum factum pauperibus in genere, dummodo conſtet*
de ſumma, non dicitur nullum propter incertitudinem.
5 *Fundus an dicatur venditus ad menſuram, vel ne, attendi*
debet., an precedat mentio corporis, vel mentio men-
ſuræ.

DECISIO CXLIX.

PRopoſiti dubium, an per quietantias de quibus in
puncto, cenſeretur remiſſa ſumma 150. ſcutorum
montis vnà cum fructibus q. d. Anchiſi de Can-
ſacchis. Et fuit per Dominos vnanimiter concluſum re-
1 miſſam cenſeri. Regola † enim iuris eſt, quòd generalis
renunciatio præiudicat renuncianti, dummodo potue-
rit in genere cogitare. Ange. in l. ſi certi. C. de teſtamen.
milit. Barto. & Docto. communiter in l. ſub prætextu. C.
de tranſact. cum alijs quos allegat Gabriel. de regu. iur.
concluſ. quarta, numero 8.
2 Et licet † iſta regula limitetur, vt non procedat in
tranſactione in qua verba generalia reſtringuntur ad rē
vel cauſam expreſſam l. ſi de certa. & ibi Docto. commu
niter. C. de tranſact. Gabriel. ibidem numero vigeſimo-
primo, tamen ſublimitatur, niſi ratio recti ſermonis nō
patiatur reſtrictionem. Barto. in d. l. ſi de certa, & ibi An-
ge. Caſtren. & Zaſ. cum alijs cumulatis per eundem Ga-
briel. numero vigeſimoſecundo. Igitur applicando ad ca
ſum propoſitum, fuit dictum hoc caſu negari non poſ-
ſe, D. Sillam potuiſſe in genere de iſtis pecunijs cogitare,
cùm de illis per Anchiſem habitis notitiam haberet, vt
ex ſeptimo præſuppoſito colligitur. Nec ſalua ratione
recti ſermonis fieri poſſe reſtrictionem reſpectu vltimę
quietantiæ ad contenta in primo inſtrumento expreſſa
in eius præfatione, propter illa verba, tam vigore d. in-
ſtrumenti, quàm aliàs quomodocunque, & qualitercū-
3 que vſque in præſentem diem &c. Quæ verba, † cùm
ſint generaliſſima, & omnia etiam vltra expreſſa cōpre-
hendant, non poſſunt recipere reſtrictionem, cùm non
ſint poſita ad coarctandum, ſed ad ampliandum. Bal. cō-
ſil. 184. libro quarto, Iaſ. conſil. 92. in fi. libro primo, opti
me facit Alexan. in contrarium allegatus, conſil. 11. nu-
mero decimoquarto, verſicu. ſecundo, non obſtat, libro
ſecundo, & Nat. exemplo quoque allegatus, conſi. 546.
numero vigeſimoſecundo, vbi ponderat clauſulam, ab
alijs quibuſcunque, & alia quacunque cauſa, & fatetur,
numero vigeſimotertio, in caſu ſuo non adfuiſſe dictas
clauſulas. Nec hic militat illa æquitas, quam conſiderat
Bal. conſilio 434. lib. 4. & refert Aym. 221. cum vnicuique
liberum ſit de re ſua pro ſuo arbitrio diſponere.
Nec ob. quòd dicta loca montium eſſent pauperum,
4 nam † cum relictum eſſet pauperibus in genere, non ha-
bet locum hoc caſu reg. l. à Titio. de ver. propter incerti-
tudinem. Propterea dici poteſt effecta pauperum iſta
loca, quia legata fuit certa ſumma, & non certum cor-
pus, vt in tertio præſuppoſito. Quod verò poſtea teſta-
tor dicit ſe habere 150. ſcuta in monte fidei, non ſtat
reſtrictiue & limitatiue, ſed demonſtratiue, tum ex eo,
quòd legatum eſt factum in piam cauſam, & ideo po-
tius illud eſt appoſitum ratione hypothecæ, Tiraq. poſt
Roman. de priuil. piæ cauſæ, priuileg. 65. circa med. tum
etiam, quia legatum incipit à ſumma, non à corpore. Et
5 ideo † in ſimili, an fundus dicatur venditus ad menſu-
ram, vel non, attendi, an præcedat mentio corporis, vel
mentio menſurę, tradit Corn. conſi. 59. in 4.

SERAPHINI.

Cęſaraugustan. decimarum. Die, 27. Maij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur per ſententias arbitrarias, & teſtium*
dicta.

DECISIO CL.

FVit reſolutum ſatis ex ſententijs antiquis emolo-
gatis, & ex dictis teſtium probari Archidiaconū
de Daroca fuiſſe Rectorem loci de Calatoran,
1 per ea † quæ tradit Barto. in l. ſocietatem. §. arbitrorum,
numero octauo, ff. pro ſoc. Anchar. conſil. centeſimoter-
tio, numero ſexto, Soc. conſil. 66. numero quarto, libro
quarto, cum alijs per informantes adductis. Et iden ca-
pitulum Metropolitan. quod ſuccedit loco Archidiaco-
ni, habet intentionem fundatam de iure communi, non
obſtante, quod adſit Vicarius perpetuus. Mohedan. de-
ciſ. 120. Nec hodie tractari iudicium poſſeſſorium, ſed
petitorium, nempe cui debeantur decimæ de quib. agi-
tur. Quod verò ex teſtibus pro parte Canonicorum de
Pilari deducitur ſuper meritis cauſæ, eſt extra dubium,
& eget particulari diſcuſſione, poſtquàm erit firmatū,
cui incumbat onus probandi, Mauros non ſoluiſſe deci-
mas, licèt allegetur fuiſſe aliàs coram bo. me. Fantucio
reſolutum.

SERAPHINI.

Bononienſi. bonorum de Bologninis. Lunæ,
22. Martij. 1568.

SVMMARIVM.

1 *Legitimorum & naturalium appellatione continentur na-*
turales legitimati etiam in emphyteuſi, modo in ſpecie
ſint ad hoc legitimati à poteſtatem habente. & Deciſ.
153. nume. 2.
2 *Legitimatio tollit maculam, quæ menti eccleſiæ repugnet.*

DECISIO CLI.

1 FVit reſolutum, quòd † appellatione legitimorū, &
naturalium continentur naturales legitimati, etiā
in emphyteuſi, modo in hoc ſint in ſpecie legiti-
mati a b habente poteſtatem, per alleg. conſil. Puri. Soc.
Curt. & aliorum, & per tradita per Bero. in ca. in præſen-
tia, numero 335.
Nec ob. quòd in contrarium allegatur Bal. in c. quę in
eccleſiarū, nu. 34. de conſtitu. cū alijs deductis. Nā hoc
 repugnat

repugnat menti eccleſiæ, quæ eſt mater pudicitiæ, quòd
2 naturales ſuccedant, cùm † hoc ceſſat, vbi ab eo qui ha-
bet poteſtatem, fuit deleta hæc macula, vt per Bero. in
loco præallega. numero 347. Ideo limitatur eadem pro
potiùs inter legitimatos ab Imperatore reſpectu bono-
rum temporalium, & feudalium, & legitimatos à Papa
reſpectu eccleſiaſticorum, in quibus eſt abſolutus do-
minus.

SERAPHINI.

Romanenſis reſciſſionis contractus. Mercurij, 19. Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Dies ſolutioni adiecta interpellat pro homine.*
2 *Iuramenti vis eſt, vt debitor ſoluere teneatur, deinde repe-
tere, ſi prætendit indebitum.*

DECISIO CLII.

FVit reſolutum conſtare ſufficienter de mora, cùm
1 † enim in contractu eſſet appoſita dies ſolutio-
ni, vtique ea interpellat pro homine. l. magnam.
C. de contrahenda & committen. ſtipulatio. Gabriell. de
ſolut. concluſio. nona, idem de expenſ. concluſ ſecunda,
numero nono. Maxime ſtante iuramento, cuius vis eſt,
2 vt debitor teneatur ſoluere, deinde ſi prætendit indebi-
tum, repetere, capitu. debitores. de iureiuran. Put. deciſ.
ſexageſimatertia, dubitaui, lib. primo. Nec obſtare doctr.
Barto. in l. qui ſolidum, de lega. ſecundo. Nam vltra re-
ſponſiones per informantes datas, Domini dixerunt Ro
tam amplecti contrariam ſententiam, quam idem Bar-
to. tenet in l. 1. §. ſi ſtipulanti. de verb. oblig. vt fuit reſolu
tum in vna Bononien. locat. 26. Octobris, 1551. coram
Ant. Aug. Et in vna Roman. pecuniaria, 21. Nouembris,
1554. coram bo. me. Fantucio.

SERAPHINI.

Bononienſium bonorum de Bologninis. Veneris, 10. Decembris. 1568.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio facta in præiudicium fœminarum in inueſti-
tura vocatarum, tenet. & nu. 3.*
2 *Legitimati ſpecialiter ad emphyteuſim ab habente pote-
ſtatem, veniunt appellatione legitimorum, & natura-
lium.*
3 *Pater poteſt legitimare filium naturalem in præiudicium
filiarum fœminarum, quibus non eſt quæſitum ius, nec
re, nec ſpe certa, ſed tantum incerta, & conditionali.*
4 *Locatio facta ad tertiam tantum generationem, debet re-
nouari ſub eadem forma, ex communi.*

DECISIO CLIII.

FVit per Dominos reſolutum ſtricte ad hoc, an le-
gitimatio attento præiudicio fœminarum in in-
ueſtitura vocatarum, teneat omnibus alijs circum
1 ſcriptis. † Quòd ſtantibus reſolutionibus factis tam ſub
die Lunæ, 17. Iunij. 1551. quàm ſub die 22. Martij
proxime præteriti hæc legitimatio in præiudicium fœ-
minarum teneat, ex eo quod magis communis opinio
Doct. eſt, quòd Princeps poſſit præiudicare iuri quæren-
do, prout ex Cuman. Caſtren. Dec. alijſque Docto. al-
legatis patet, quicquid dixerit Cephal. conſilio vigeſi-
motertio, allegatur. Vnus etiam ex Dominis dicebat
fruſtra diſputari de iure quæſito, & quærendo, cùm
2 iam fuerit reſolutum, † appellatione legitimorum, &
naturalium venire legitimatos ſpecialiter ad emphyteu
ſim ab habente poteſtatem. Et ideo ex forma inueſtitu-
ræ nullum ius competere fœminis, cùm adhuc ſuper-
ſtes ſit maſculus eas excludens. Tamen in hanc ſenten-
tiam dictum eſt, quòd hic non adſit ius quæſitum in re,
ſed quæſita ſpes tantùm, iuxta text. in §. ex conditionali.
Inſtitutio. de verborum obligatio. & hæc ſpes non eſt
certa, ſed ſub duabus conditionibus, ideo ſatis debilis,
& allegata in contrarium ex Fortun. & Iaſ. in l. Gallus.
§. & quid ſi tantum. de liberis & poſthumis, procedunt
in terminis, in quibus, vel ius erat iam quæſitum, vt in
hæreditate delata, vel ſaltem ſpes erat certa debitum
3 iri, † non autem in ſpe omnino incerta, & conditio-
nali, prout eſt iſta, in qua pater potuiſſet præiudicare
filiabus fœminis, nihil eis relinquendo: videbatur
etiam vni ex Dominis hic differri tantum hoc ius, non
autem penitus tolli: licet enim locatio ſit facta ad ter-
tiam generationem tantum, quam Alexander claudit,
4 tamen † tenetur Abbatiam renouare ſub eadem forma,
vt eſt doctr. Barto. communiter approbata in l. prima, §.
permittitur. ff. de aqua quot. & æſti. quam Rot. approba-
uit in vna Lucen. emphyteuſ. coram R. P. D. Decano. Ve-
neris, 6. Iunij. 1567.

SERAPHINI.

Bononien. de Bologninis. Veneris, 12. Ianuarij. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis non hæreditaria non comprehenditur ſub ge
nerali diſpoſitione bonorum.*
2 *Clerici poſſunt de fructibus beneficiorum diſponere, qui ve
niunt in generali eorum diſpoſitione.*

DECISIO CLIIII.

DOmini cum præſuppoſito, quod hæc emphy-
teuſis non ſit hæreditaria, renuerunt, quòd
1 † in diſpoſitione generali bonorum facta per
Leonardum non comprehendantur bona emphyteuti-
ca de quibus agitur, per doctrinam Barto. in l. vt iuſiu-
ran. §. ſi liberi. de operis liber. cuius dictum licèt à non
nullis reprobatum videatur, tamen eius ratio commu-
niter eſt recepta, & fuit allegata deciſio quædam aliàs
facta coram Domino Guidobono in vna Pampilonen.
fructuum, in qua præſupponebatur quædam conſue-
2 tudo dioc. Pampilonen. quòd † clerici poſſunt de fru-
ctibus beneficiorum diſponere, & fuit reſolutum, quòd
veniebant in generali teſtamentaria diſpoſitione, per ea
quæ tradunt Iaſ. conſilio ſeptuageſimoquinto; in fine,
libro 3. Aym. conſilio centeſimoquadrageſimoquarto,
nume. 6. & 7.

Præterea, cum non ſimpliciter fuerit conceſſa facul-
tas alienandi, ſed cum pacto, vt fieret denunciatio in-
tra menſem, ſuccedunt ea quæ tradit Dec. conſil. 171.
numero tertio, verſicu. quarto, & vltimo, & ita etiam
hæres ſcriptus interpretatus eſt intentionem teſtato-
ris, vt in informatione facta pro Domino Alexandro
deducitur.

SERA-

SERAPHINI.

Peneſtrin. compromiſſi. Veneris. 13. Februarij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio gratuita in tranſactione non annullat tranſactionem, ſi omnia ſolemnia requiſita ſint obſeruata.*
2 *Conſuetudo valet, in qua ſolet apponi decretum ſuper contractu eodem die celebrato.*
3 *Actum in iudicio ſummario non attenditur in iudicio plenario, niſi iuſtificetur.*

DECISIO CLV.

FVit reſolutum regulam eſſe pro validitate tranſa-
ctionis, cùm fuerint obſeruata ſolemnia requiſi-
1 ta. Nec † eam poſſe impugnari ex eo capite, quòd
fuerit remiſſio gratuita in capite reddirionis adminiſtra
tionis, tum quod non eſt clarum, quod Illuſtriſſima
Domina Helena non eſſet creditrix potius q̃ debitrix,
prout illuſtriſſima Domina Marchionniſſa confeſſa fuit.
Tum pp correſpectiuitatem, cùm datio 12000. ſcutorũ
videatur correſpectiua ad totã tranſactionem prout col
ligitur ex verſ. Has autem ceſſiones, & ibi, cum pactis,
& conditionibus infraſcriptis, & clarius ibi, quibuſdam
12000. voluit eſſe contenta &c. ita vt nihil petere poſ-
ſit ab illuſtriſſimis Dominis Iulio Ceſare, Mario, & He-
lena &c. Et ad conſi. Ruin. 135. allegatum reſpondeba-
tur per aliud eiuſdem conſilium nonageſimum, lib. 5.
2 per tot. Nec † releuat quod decretum fuerit eadem die
interpoſitum propter conſuetudinem de qua teſtatur
Achil. deciſ. ſecunda, de decret. Tamen quia fuit allega-
tum conſil. Pau. de Caſt. 337. alias 338. incip. primo
quæritur, libro primo, numero quinto, & Felyn. in ca-
pitu. cum venerabilis, colum. fina. de exceptio. ex qui-
3 bus videtur inferri, quòd † id quod ſummariè ſit, non
attenditur in iudicio plenario, niſi iuſtificetur: fuit or-
dinatum, vt reſtringerem dub. hoc modo, an confeſſio
Illuſtriſſimæ Marchioniſſæ præiudicet Illuſtriſſimis fi-
liabus, vel ſit in hoc iudicio iuſtificanda.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin. Lunæ, 8. Februarij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio confeſſionis oritur ex decreto, contra quam tamen admittitur probatio in contrarium.*
2 *Confeſſio in iudicio ſummario, non præiudicat in ordinario.*

DECISIO CLVI.

FVit per Dominos reſolutum, firmandum eſſe in iu
re, an decretum fuerit interpoſitum per iudices
competentes necne, propter doctr. allegatam
Barto. & aliorum in l. cum hi. §. tranſactiones alimen-
torum. de tranſactio. alias præſupponendo ſine veri præ
1 iudicio, quod † decretum à iudicibus competentibus
emanauerit, dicebant confeſſionem Illuſtriſſimæ Domi
næ Marchioniſſæ præiudicare filiabus ratione præſum-
ptionis, quæ ex decreto valido oritur, ad deciſ. Put. 205.
lib. tertio, licet talis præſumptio admittat probationem
in contrarium, ex quo etiam fuit dictum, conſil. Paul. de
Caſt. 337. lib. 1. num. 5. alias allegatum eſſe ita intelligen
dum, vt confeſſio in iudicio ſummario non præiudicet
2 in ordinario, ſcilicet abſolute, ſed præſumptiue ſecus.
item deciſ. 7. Put. lib. 3. eſſe intelligendam ob non obſer-
uatam forma ſtatuti de don. non valituris. Tamen non
eſſe præcludendam viam contrariæ probationi. Et ideo
aliqui ex Dominis dicebant eſſe edendos libros per ea,
quæ deducuntur pro parte Illuſtriſſimarum filiarum.
addebant Plot. in l. ſi quando, nu. 706. C. vñ vi. Fuit ordi
natum, vt præſuppoſitis circunſtantijs facti, quæ habentur in dubio, dubitarem, an Illuſtriſſima Domina Hele-
na teneatur edere libros rationum, & electio erit Domi
narum Actricium, à quonam dubio incipere velint di-
ſputationem.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin. Lunæ, 10. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſemel finita non poteſt iterum fieri de eiſdem rebus, niſi docto de errore, vel dolo.*

DECISIO CLVII.

1 DOmini conſtituebant regulam, quod † ſtante
tranſactione non poſſit quis petere, vt denuò
reddatur ratio adminiſtrationis ſemel reddi-
ta, cùm exceptio tranſactionis ſit exceptio litis finitæ: li-
mitabant etiam, quòd ſecus eſſet, ſi doceretur de erro-
re, vel dolo, de quo tamen docere oportet ex claris, &
perſpicuis probationibus. Dec. conſilio nonageſimo-
quarto, numero quarto, cum adductis per Menoch. de
arbit. libro ſecundo, cent. tertia, caſu, ducenteſimonono, in fine, ſed quia aliqui ex Dominis dicebant, poſſe
doceri de dolo per exhibitionem librorum, qui de æqui
tate canonica ſunt edendi, etiam ad fundandam inten-
tionem actoris, non obſtante tranſactione, fuit ordina-
tum, vt informãtes ſe reſtringant ad hoc, vt reaſſumatur
copia tranſactionis alias Dominis data, vt poſſint vide-
re, an ex eius tenore colligatur iſte dolus, iuxta ea quæ
pro parte Illuſtriſſimorum Dominorum Actricium ex
facto deducuntur.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin. Veneris. 28. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Editio librorum fieri non debet ad probandum dolum, quando ex tranſactionis inſtrumento de errore neque de dolo conſtat.*

DECISIO CLVIII.

FVit per maiorem partem Dominorum tentum,
quòd ex inſtrumento tranſactionis non conſtat
de errore, ſiue de dolo, maxime, cum non fun-
detur concordia ſuper diuiſione tantum, ſed etiam ſu-
1 per alijs informationibus. † Et ideo ſtante tranſactio-
ne ſuper adminiſtratione, non eſſe edendos libros,
obſtat exceptio litis finitæ, ad Ruin. conſilio 71. libro
quarto, & Plot. allegatum. Niſi aliunde probetur er-
ror, & dolus.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin. Luna, 16. Maij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Factum colligitur ex pacto, & eiuſdem continentia.*
2 *Clauſula, & aliàs prout in inſtrumento, intelligi debet vltra ſpecificata.*

DECISIO CLIX.

Circa primam partem dub. Domini pro maiori
parte dixerunt, quòd in clauſula primo loco præ
ſuppoſita, fuit poſt prætenſiones in ea contentas
aſſertiue dictum, fœminas excludi à bonis in prætenſio-
nibus expreſſis, & maſculos tantum includi vigore pa-
cti initi inter quondã Stephanũ & Alexandrum de Co-
lumna. Nam licet in ea multa per viam prætenſionis
deducantur, quæ iuris ſunt, tamen reddendo rationem
prætenſionum deuentum fuit ad aſſertionem facti,
1 † quod ex pacto, & continentia eiuſdem colligitur, pon-
derando clauſulam, attenta diſpoſitione. Barto. conſi-
lio nonageſimo, nume. ſexto, Item clauſulam in quibus
inter cætera continetur. Item dictionem taxatiuam, tan-
tum, vt in ſimili dictum fuit in cauſa Viterbien. coram
R. P. D. de Graſſis.
2 Neque ob. clauſula, † & alias, pro vt in inſtrumento,
quia illa clauſula intelligenda eſt vltra ſpecificata. Ale-
xan. conſi. trigeſimoſexto, num. ſexto, in ſecundo, Natt.
conſi. 403. num. 7. Put. deciſ. 36. lib. 3. & deciſ. 325. lib. 2.
Peregrin. deciſ. 28. optime Dec. conſil. ſexageſimotertio,
numero ſexto.

Quantum autem ad ſecundam partem Domini fue-
runt concordes, quòd in clauſulis de quibus in ſecundo
& tertio præſuppoſito, Illuſtriſſima Domina Marchio-
niſſa narrando ſe eſſe certioratam de valore bonorum
à peritis pro vtraque parte electis, & de continentia pa-
cti, quod ſibi legi, & exponi fecit ab aduocato ſuarum
filiarum, præſuppoſuerit ſolos maſculos excluſis fœmi-
nis vigore pacti vocari ad ſucceſſionem bonorum de
quibus agitur: ponderabant verba illa, ex ſuperius pro
parte dñarum &c. deductis. Nouit qđ dictæ ſuæ filię &c.
Item clauſula, certiorata de quantitate, importantia &
valore omnium ſupraſcriptorum bonorum. Et illa, ſu-
per modo ſuccedendi in dictis bonis in fauorem maſcu
lorum, quæ viſa ſunt ſatis clara, & aperte ipſius inten-
tionem declaraiſſe. Et hæc ita firmata fuerunt circum-
ſcripto effectu, de quo loco ſuo tractabitur.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin. tranſactionis. Luna, 21. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Error vbi non eſt certa cauſa finalis tranſactionis, non reſcindit tranſactionem.*
2 *Error euidens eſſe debet ad tranſactionem reſcindendam.*
3 *Error in tranſactione ex pactis in ea appoſitis principaliter detegitur.*
4 *Aſſertio erronea in tranſactione facit etiam cenſeri id omne ab ea dependens erroneum eſſe.*
5 *Alienatio bonorum fideicommiſſo ſuppoſitorum facta ſine iuris ſolemnitatibus, facit cenſeri errorem in tranſactione ſubeſſe.*
6 *Aſſertio illa in tranſactione erronea dicitur, quæ etiam eſt cauſa conſeruatiua imponens neceſſitatem ita tranſigendi.*
7 *Cauſa finalis in qua erratum eſt, ea dicitur, quæ imponit neceſſitatem diſpoſitionis faciendæ.*
8 *Cauſa erronea ſufficit, quòd etiam in parte tali ſit falſa, quæ impediret fieri tranſactionem.*
9 *Error expreſſus reſcindit tranſactionem in eo, in quo eſt erratum.*
10 *Error expreſſus dicitur, quod à iure certam habet interpretationem.*

DECISIO CLX.

Cauſa fuit propoſita, & votata ſuper vna tantum
limitatione deducta pro parte Illuſtriſſimi Do-
mini Iulij Ceſaris ad regulã alias per Rotam fir-
matã, videlicet, die Lunæ, 13. Iunij, 1575. quòd regula-
riter error annullat tranſactionem ſcilicet, vt non proce
1 dat, † vbicunque error non eſt certa cauſa finalis tranſa-
ctionis, ex not. in l. damus. ff. de condictio. indebi. & per
Barto. in l. demonſtratio. §. quod autem. numero ſexto,
de conditio. & demonſtratio. cum alijs per informan-
tes allegatis. Cauſam autem finalem eſſe volebant illam,
quia calculatis calculandis, & detractis detrahendis, Illu-
ſtriſſimæ filiæ non poterant ex bonis patris plus quàm
12000. ſcutorum conſequi, q̃ cùm influat in quemlibet
effectum, dicitur finalis. ad not. per Bal. in l. prima, col.
fina. ſolu. matrimo. Aym. conſilio 192. quod etiam oſten
ditur ex dictione, quia, vt per Bal. in l. prima, poſt glo. nu
mero ſecundo, ff. de fer. cum alijs, maximè cum reſpi-
ciat vtilitatem tranſigentium, vt per Imo. in l. ſecunda,
§. fina. numero nono, de donat. Et ideo inferebant, tran
ſactionem non eſſe nullam ex capite erroris, niſi conſtet
non eſſe verum id quod enunciatur, Illuſtriſſimas filias
non potuiſſe plus conſequi quam 12000. ſcutorum ex
prædictis bonis. Inſuper addebatur ab vno ex Dominis
ad conſiderationes Dominorum aduocatorum, tunc
2 demum † errorem vitiare, quando eſt euidens. ad not.
per Alexan. in l. qui Romæ. §. duo fratres, numero 54.
de verborum obligatio. Sed non videbatur euidens er-
ror in pari interpretatione, cùm ſecundum eum terta-
rum appellatione veniant etiam tenutæ, & Doct. in l.
prima, C. de erro. calcu. requirunt errorem clarum, vt
per Iacob. ibidem numero decimotertio, & decimoſe-
ptimo. Et ille dicitur error expreſſus qui videri, & legi
poteſt. Butr. in capi. excommunicato, de reſcrip. Ale-
xan. in l. cum prolatis, numero decimoquinto, de re
iudica.

Inſuper videbatur poſſe dici non fuiſſe erratum in
cauſa, cum clauſula illa, quòd dictæ filiæ ſuæ non pote-
rant obtinere ea quæ pro parte ipſarum prætenſa, &
petita fuerunt, verificetur reſpectu ciuitatis Peneſtrinæ.

Quibus tamen non obſtantibus fuit per Dominos
concluſum, non eſſe recedendum à regula iam firmata
ex pluribus.

Et primò, quia error ſecundum ipſos eſt in ipſo pa-
3 cto. Nam † pactum eſt fundatum ſuper aſſertione Illu-
ſtriſſimi Domini Iulij Ceſaris, vt patet ex illis verbis, Il-
luſtriſſima Domina Marchioniſſa huiuſmodi ceſſiones
fecit, quia ex narratis pro parte Illuſtriſſimi Domini Iu-
lij Ceſaris non nouit &c. Et ita, cùm huiuſmodi opinio
fundata ſuper narratis per Illuſtriſſimum Dominum Iu-
lium Ceſarem dederit cauſam ceſſioni, influit in ipſam
ceſſionem, ita vt dicatur erronea, vt per Dec. conſil. 63.
nume. 6. circa med.

Secundò, quia aſſertio illa deductis deducendis, &

calculatis

calcularis calculandis, non eſt ſeparatim poſita, ſed ve-
nit conſequutiuè, & illatiuè ad illa, quæ fuerunt narrata
4 pro parte Illuſtriſſimi D. Iulij Cæſaris. Ita † quod ſi er-
ronea eſt illa aſſertio, vt pro nunc præſupponitur, con-
ſequens eſt, vt erroneus ſit etiã calculus ſuper ea factus.
Nam in deductione debuit haberi ratio fideicommiſſi,
nec poteſt hæc enunciatio diuidi, quia tota regitur à
verbo, nouit, quod qualificatur à præcedente clauſula il-
la ex ſuperius narratis.

Tertiò, quia ſi Illuſtriſſima Do. Marchioniſſa intelle-
xiſſet, bona omnia de quibus agitur, non eſſe ſuppoſita
fideicommiſſo, vtique vel non feciſſet hanc tranſactio-
nem, vel eam hoc pacto non feciſſet, nam potuiſſet loco
pecuniarum petere partem bonorum ad filias ſpectan-
5 tium; quod maximè ſuadetur, quia † in huiuſmodi alie
natione bonorum ſtabilium requirebantur iuris ſolem-
nitates, quæ adhibitæ non fuerunt. Et ideo ſuccedit di-
ctum Gloſ. in dict. l. domus. in verb. pecuniæ. per l. tale. §.
falſum. de condit. & demon. facit Dec. conſi. 403. nu. 19.
latè Aym. conſi. 142. nu. 9.

Neque deducta in contrarium obſtare videtur. Quia
exemplo non negatur, errorẽ in cauſa finali viciare tran-
ſactionem, ſed dicitur illam aſſertionem non fuiſſe cau-
6 ſam finalem, cuius † contrarium verius videtur ponde-
rando illa verba, etiam hanc ceſſionem fecit. Soc. conſi.
159. nume. 20. & 21. lib. 2. Maximè, cùm talis aſſertio in
conſequentiam imponeret quaſi neceſſitatem ita tran-
ſigendi. Et hęc eſt notabilis declaratio Fulgoſ. in l. ſi cum
7 te. num. 4. de pact. vbi † ait, cauſam finalem eſſe, quando
cauſa in qua erratum fuit, ſi fuiſſet vera, erat talis, quæ
imponebat neceſſitatem illius diſpoſitionis imponẽdæ.
Caſtrenſ. quoque ibidem num. 3. vocat illam cauſam
obligatoriam, & quæ arctat ad illum actum. Idem Socy.
conſi. 159. num. 22. vocat illam cauſam finalem ex eo, ꝙ
erat obligatoria, ſi vera fuiſſet. quod dictum ſumptum
eſt ex doctr. Barto. in dict. l. ſi cum te. num. 3. quod bene
applicatur ad caſum iſtum, in quo ſtante fideicommiſſo
conuentionali comprehendente omnia bona, prout fuit
aſſertum, non poterant Illuſtriſſimæ filiæ conſequi ea,
quæ in ſpecie fuerant petita pro earum parte.

8 Nec † refert, quod in totum non ſit falſa iſta enun-
ciatio. Quia ſufficit, quòd ſit falſa in parte tali, quæ veri-
ſimiliter ſi eam falſam eſſe ſciuiſſet Illuſtriſsima D. Mar-
chioniſſa, ita non tranſigiſſet: talis autem erat iſta, pro-
pter notabilem valorem aliorum bonorum, pacto, vt
præſupponitur, non comprehenſorum. Et ita idem ope-
rabatur error in parte, quod in toto, nempe excluſionẽ
conſenſus. ad nota. per Doctor. in l. ſi per errorem. de iur.
omn. iud. & in l. j. C. de errore calculi.

Præterea licet inter Doct. cõtrouertatur, ex quo erro-
re vicietur tranſactio, tamen communiter concludunt
9 in d. l. j. quòd † vbi error eſt expreſſus, ſemper in eo in
quo eſt erratum, tranſactio reſcinditur. Caſtren. ibi, in fi.
facit ſimile de ſententia, de qua ibi per Doct. quæ vitia-
tur ſi habet expreſſum errorem. Et ideo fatuus eſt iu-
dex qui in ſententia exprimit cauſam, cur ita iudicauit.
Et ita reſpondebatur ad illud argumentum, quòd hic er-
ror non eſſet euidens. Quia immo pro nunc præſuppo-
10 nitur error expreſſus, cùm † id dicatur expreſſum & cer
tum, quod à iure certam habet interpretationem. & ita
iſte error eſt talis, vt ex ſola lectura pacti & tranſactio-
nis colligi poſſit. faciunt conſiderata per Rolan. conſi. 3.
num. 29. lib. j.

Et ex his circumſcriptis alijs limitationibus, ſi quæ
ſint, fuit per Dominos concluſum, nõ eſſe recedendum
à regula firmata in dicta reſolutione facta ſub die 13. Iu
nij, præſentis anni.

SERAPHINI.

Peneſtrin. tranſactionis. Lunæ, 23. Ianuarij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Caſtri vel ciuitatis appellatione venit omne territorium, & etiam ea quæ ad paciſcentes tanquàm caſtri dominos pertinent.*
2 *Familia tantò facilius conſeruatur, quantò maiores ſunt facultates.*
3 *Coniectura pro conſeruatione familiæ colligitur ex onere impoſito maſculis dotandi, & alimentandi filias.*
4 *Diuiſio caſtri à territorio dicitur eſſe magna inæqualitas inter diuidentes.*
5 *Caſtrum dirutum non venit appellatione caſtri ex propria eius ſignificatione.*
6 *Coniectura ad excluſionem fœminarum colligitur etiam ex verbis prægnantibus prohibitiuis.*
7 *Bona non iuriſdictionalia nec iuriſdictionalibus cohærentia non veniunt appellatione caſtrorum in pacto excluſiuo fœminarum.*

DECISIO CLXI.

Licèt inſpectis tantum illis verbis pacti ibi, omnia
eorum caſtra, oppida, ciuitates, terras, & for-
1 tilitias, præſens dubitatio, † an veniant tenu-
tæ Algidi Corcolli & bona non iuriſdictionalia, non
careat difficultate contra Illuſtriſſ. D. Iuliũ Cęſarem, per
ea quæ not. Doct. in l. 3. in princ. de acquir. poſſeſſ. Domi-
nic. in c. ciuitates, num. 3. de ſent. excom. Aym. conſ. 54.
num. 9. cum alijs pro parte Illuſtriſſimarum filiarum de-
ductis, tamen conſiderata veriſimili mente contrahen-
tium, quæ à Doct. ſemper excipi ſolet, vt per Abb. Felyn.
& alios allegatos in c. Rodulphus, de reſcrip. & Imol. in
d. l. 3. num. 5. & Alciat. in l. 2. de verb. ſignif. Domini dixe
runt, in huiuſmodi pacto venire, non ſolum ipſa caſtra,
oppida, & ciuitates, ſed etiam omne territorium adiacẽs
dictis caſtris, oppidis, ciuitatibus, & ea quæ ad paciſcen-
tes, tanquàm caſtri dominos, pertinent. Veriſimilem
mentem contrahentium ex his potiſſimum deducebãt.
Primò ex ratione finali, quæ ex prohemio colligitur, cũ
2 fiat hoc pactum pro conſeruatione familiæ, quæ † tan-
tò facilius conſeruatur, quantò maiores ſunt facultates.
Tiraq. de nobilit. cap. 25. num. 3. cum ſeq. Et pactum hoc
ſecundum aliquos ex Dominis videtur fauorabile, cùm
fiat fauore maſculorum, & conſeruandæ familiæ, ideo
non debẽt ita ſtricte accipi verba ipſius. Secundò, in eo-
dem prohemio habita fuit ratio bonorum ſimpliciter
in illis verbis, ex præſeruatione & augumentum faculta
tum, & infra etiam alijs locis. Tertiò, quia fuit impoſitus
onus maſculis dotandi & alimentandi filias, & hæc con-
3 iectura † viſa eſt valde potens: nam cùm contrahentes
voluerint pro manutentione familiæ hanc inire conuen
tionem, vtique ſi intellexiſſent quòd caſtra, oppida, & ci
uitates tantum venirent ſine ſuis territorijs, veriſimili-
ter non oneraſſent maſculos in iſtis bonis ſuccedentes
tali onere, cùm ſupereſſent alia bona ſufficientia pro do
tandis & alimentandis fœminis.

4 Quartò, conſideratum fuit, quòd † attenta diuiſione,
niſi ſumamus iſtam interpretationem, magna erit inæ-
qualitas cauſata ex hoc pacto inter fratres, cum fere om-
nia bona Alexandri conſiſtant in caſtris & oppidis. Ita
quòd ſi non habeamus caſtra diruta cum eorum territo
rijs pro caſtris, maius erit onus in portione Alexandri,
quàm in portione Stephani.

Non

Non ubſt. ꝙ appellatione caſtri noo veniat caſtrum di
5 rutum, quia † propter dictionem vniuerſalem, omnia,
iuncta veriſimili mente poteſt venire, maximè cum di-
ctio terras, etiam poſſit conuenire territorijs & tenuris.
l.quicunque.C.de omn.agr.deſert. lib. 11. & not.Guido
Papæ ſing. 526.

6 Quintò fuit conſideratum, quòd † in excluſione fœ-
minarum paciſcentes loquuti ſunt per verba prægnan-
tia excludendo eas à dictis bonis, locis, ciuitatibus, ca-
ſtris, & oppidis. Et has coniecturas videtur adiuuare iu-
ris diſpoſitio, vt per Aret.conſ. 15. col.j. verſic.ſecundo
præmitto. & Couar.pract.quæſt.cap.j.num. 10. Tamen
ſi ſuper iſtis coniecturis veliot Illuſtriſſ.filiæ particulari-
ter audiri, fuit ordinatum vt eas audiam.

Fuit etiam inclinatum per Dominos, quòd ea bona
7 † quæ non ſunt iuriſdictionalia, nec iuriſdictionalibus
cohærent, ita vt non poſſideantur ratione dominij ca-
ſtrorum, oppidorum, & ciuitatum, non comprehendan-
tur ſub iſto pacto, quod etiam ex reſeruatione facultatis
teſtandi ſuadetur. Quare erit in facto ſtatuendum, quę-
nam ſint iſta bona, & an tenuta Corcolli ſub iſto ſecun-
do membro, vel potius ſub priori ſit collocanda, atten-
ta diuiſione facta inter pręfatos Illuſtriſſ. Dominos Ale-
xandrum & Stephanum.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtren. Limæ, 7. Maij. 1576.

DECISIO CLXII.

EX partitis libri editi pro parte Illuſtriſſ. D. Iulij Cę
ſatis conſtare dr̃ adeſſe alium librum Caſtruccij,
ideo per eundem Dominũ eſſe edendum & iſtos
libros poterit ponens cauſæ ponere in actis. Quantum
ad calculatores vnus tantum eligatur pro qualibet par-
te. Quantum ad æſtimatores valoris grani & aliorum eli
gantur per partes & demum ipſis diſcordibus Rota eli-
gat tertium. Quantum ad folium productum & ſaldũ,
tunc ſuper eis fiat calculus, quando fieri ſit recognitũ,
ideo recognoſcantur. Quantum ad molendinorum con
trouerſiam, vtrum debeant applicari ciuitati Peneſtrinæ
vel Corcollo, non videri hanc inſpectionem ſpectare ad
peritos, ſed eſſe quæſtionem iuris in Rota terminãdam,
cùm factum de loco in quo ſita ſunt, & quibus menſi-
bus ad ea accedant molere volentes, ſit certum.

SERAPHINI.

Tornien. de Col. Veneris, 8. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Gratia quominus ſit motu proprio ceſſa, nõ faciunt ea quæ*
contra clauſulam motus proprij deducuntur.
2 *Supplicatio ſi dedit cauſam motu proprio, contrauentio*
omnino non tollitur.

DECISIO CLXIII.

CAuſa diſcuſſa, Domini in hoc concordabant, ꝙ
1 † ea quæ contra clauſulam motus proprij dedu-
cuntur, non faciunt, quominus gratia ſit motu
proprio ceſſa, & ſuos pariat iuris effectus. Sed an ex hoc
tollatur omnino contrauentio reſpectu ſupplicationis,
non fuerunt concordes, aliquibus affirmatiuam, alijs ne-
gatiuam partem amplectentibus. Et qui negabant, mo-
uebantur ex eo, quòd ſupplicatio videtur dediſſe cau-
2 ſam † motu proprio, & allegabant Bal.in l.eam quam,
num. 1. C. de fideicommiſſ. Tamen fuit ordinatum, vt
ſtrictè informetur ſuper acceptatione & vſu, an faciant
contrauentionem, & videatur Bald. ibidem, nume-
ro 5. & numero 52.

SERAPHINI.

Anconitan. coriorum. Die 27. Maij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Libris producentis non creditur in eius fauorem.*
2 *Proxenetæ, neque teſti offerenti rationem mercedis non*
creditur.
3 *Fides non datur mercatoribus ad eorum fauorem.*
4 *Partita non annotata in libris ſolitis annotari, præſumitur*
non extare.

DECISIO CLXIIII.

FVit tentum pro Riberijs, non obſtantibus reſolu-
tionibus, ſeu inclinationibus in contrarium ha-
bitis ſub die 28. Nouembris, & 19. Decembris,
157 a. nempe non probari cõcludenter, quòd Vltraferti
fuerunt à Barberinis conſignati Rouelaſſo. Quatuor
enim genera probationis afferuntur. Primum eſt ex in-
1 ſtrumento ceſſionis, quod † non probat, ſtante deco-
ctione Rouellaſchi, cum hic militet ratio. l. per diuer-
ſas. C. manda. & ibi Bald. num. a. Rot. deciſ. 1. de alienat.
iudic. mut. cau. in nou. Socy. conſi. 66. num. 14. lib. 1. Se-
cundũ eſt ex teſtibus, quos Domini dixerunt nihil con-
cludenter probare. Nam primus non vidit conſignare,
& refert ſe ad libros Rouellaſchi, quibus non creditur,
ideo neque etiam ipſi. Aym. conſi. 122. num. 8. Secun-
2 dus teſtis nihil probat, quia † affert rationem mercedis,
quæ nõ concludit, & eſt proxeneta. Alex. conſ. 117. lib. 7.
Alij teſtes nihil probant neque etiam ſtylum non con-
currente ſpatio tẽporis ſufficienti. Tertium eſt ex parti-
3 tis, quòd neque etiam probat: non † enim datur fides
mercatoribus ad eorum fauorem. l. exemplo. C. de pro-
bat. Iaſ. in repet. l. admonendi, num. 111. & ibi Rip. nu-
mero 121. de iureiur. cum alijs, neque etiam proteſtatio
contra teſtes. Iaſ. ibidem num. 133. & ſeq. Aym. de antiq.
tempor. par. j. num. 29. Quartum eſt ex ſtylo qui viſus eſt
non concludere, quia conceptus eſt per verba, multi &
multoties, quę non concludunt. l. j. §. hoc reſcriptum. vbi
gloſ. & Bart. ad Syllanian. Corn. conſ. 311. num. 7. lib. 3.
Caſſad. deciſ. 54. num. 20.

Et iſta omnia conſiderarunt Domini, facile tolli ex
4 eo, quòd militat maxima præſumptio † in contrarium,
quæ oritur ex eo, quòd in libris Bergagnini non reperi-
tur annotata iſta partita. Bart. in l. Titiæ textores, in ſe-
cundo not. de leg. j. Dec. conſ. a18. num. 6. & conſ. 496.
num. 8. & maxime ſtante ſtilo mercatorum deſcriben-
di omnia negocia, quæ per ipſus geruntur, & negocium
erat magnæ quantitatis. Accedit, quòd partitæ Rouel-
laſchi & Barberini nõ concordant, ideo facile fraus prę-
ſumitur ſtãte tali diuerſitate & decoctione. Iaſ. in §. item
ſi quis in fraudem, num. 46. Inſtit. de actio. Et ita tol-
luntur omnia exemplu conſiderata, quia ſunt vel imper
fecta vel ſuſpecta, & Barberini ex ijs non concludenter
probant exceptionem ceſſionis prout tenentur, cum
Riberij fundauerint actionem probatu dominio Co-
riorum.

SERA-

SERAPHINI.

Salamantin. iuriſdictionis. Lunæ, prima Iulij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Tribunalia ſuprema nunquam exequuntur ſententias, de quarum iniuſtitia ex actis conſtat, immo potius eas ſolent reuocare.*
2 *Amiſſio actuum tollit iniuſtitiam ſentētiæ, quæ ex illis actis reperitur conſtare.*
3 *Onere probandi ſuperfluo nemo præſumitur ſe velle grauare.*

DECISIO CLXV.

FVit reſolutum, ſententiam Mercurij latam contra
R.P.D. Abbatem, non eſſe exequendam, ſed eſſe
reuocandam, quia ex reſolutione nuper facta de
eius iniuſtitia, conſtat, cùm ex teſtibus Abbatis fuerit
1 ſufficienter iuſtificata bulla erectionis, & † ſuprema tri-
bunalia nunquam exequuntur ſententias, de quarum
iniuſtitia ex actis conſtat, ſed eas ſolent reuocare, vt ex
ſententia Guid. Pap. deciſ. 215. num. 8. & 368. reſoluit
Rota in vna Auximan. dotis coram me, die 14. Martij. 1577.

Nec obſt. fundamentum quod ſit ex eo, quòd de no-
2 toria iniuſtitia conſtare nō poteſt, cùm † probetur quo-
rundam actuum amiſſio, ad trad. per Corn. conſ. 10. li-
bro quarto. cum alijs per informantes allegatis. Quia ex
facto videtur tolli omnis difficultas. Nam quantum ad
exceptiones cōtra bullam, apparet ex actis ter fuiſſe pro-
ductas, & eodem inſtanti parti reſtitutas. Nec conſtat vn
quam realiter apud acta dimiſſas fuiſſe. Quantum ad te-
ſtes examinatos in curia cum fuerint examinati de anno
1513. vſque ad annum 1517. & poſtea de anno 1518. ſue
rit decreta remiſſoria, quam epiſcopus executus eſt, & to
ta integra extat apud acta, ſatis apparet, illos teſtes nihil
3 releuans probare potuiſſe: fruſtra † enim fuiſſet ſuſce-
ptum onus probandi per remiſſoriam cum tanta impen
ſa pro parte epiſcopi, ſi ex teſtibus iam examinatis fuiſſet
iuſtificata eius intentio. Vltra quod etiam teſtes Abbatis
plures numero, & multa acta per ipſum producta perie
runt, & maximè cùm teſtium publicatio pro parte epi-
ſcopi fuerit petita, & obtenta, quæ omnes circumſtantię
habitæ fuerunt in conſideratione, præſertim cum à tan-
to tēpore citra Rota noluerit vnquam dare exequutio-
nem dictæ ſententiæ.

Non obſtat concordia. Quia omiſſis exceptionibus, quæ contra eam opponuntur, ſi conſiderentur ea quæ in ea continentur, potius faciunt contra Epiſcopum, dum ille Archipresbyter conſuetudini renunciat. Nec probatur eius effectuatio, immo ex articulis quarto & quinto Epiſcopi, contrarium probatur. Aym. conſ. 266. col. fin. Nec talis renunciatio de iure tenet, vt bene dedu cunt informantes.

Et hæc omnia dicta fuerunt præſupponendo rem iudicatam, & circumſcribendo nullitates, inter quas videbatur valde vrgens illa quæ deducitur de ſufficientia mandati Roderici de la Camera, in perſonam Ioan. de Caſtello. per ea quæ tradit Ægid. deciſio. quinta, circa medium. Sed circa hoc nihil fuit dictum, tum ex eo quòd pars Epiſcopi non informat, tum quòd nō fuit viſa neceſſaria Dominis huiuſmodi diſcuſſio.

SERAPHINI.

Reatin. beneficij. Mercurij, 20. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum poteſt acquirere quaſi poſſeſſionem conferendi beneficia ex ſcientia & patientia epiſcopi, quæ multis probatur modis, num. ſeq.*
2 *Epiſcopus tenetur per ſe vel per alium viſitare ſuam diœceſim.*
3 *Epiſcopus præſumitur ſcire, quæ ab eius Vicario etiam foraneo fiunt.*
4 *Scientia probatur ex actuum multiplicatione.*
5 *Collatio eſt fructus, quos bona fidei poſſeſſor facit ſuos.*

DECISIO CLXVI.

FVit reſolutum, ſatis conſtare de ſcientia & patien-
1 tia epiſcopi ad hoc, vt † capitulum potuerit acqui
rere quaſi poſſeſſionem conferendi beneficium,
de quo agitur. Et primò, talis ſcientia probatur ex præ-
ſumptione iuris, quæ eſt, quòd quis præſumitur ſcire id,
ad quod tenetur. gloſ. in reg. præſumitur, de reg. iur. in 6.
Card. in clem. j. quæſt. 7. & ibi Imo. & Bonifat. de conſan
guin. & affinit. Rom. conſ. 481. Dec. conſ. 160. num. 5. ver
2 ſic. ſed tamen, cum ſimil. Epiſcopus † autē tenetur quoli
bet anno per ſe vel per alium, diœceſim ſuam viſitare, &
ideo ſi alleget ignorantiam vacationis, non auditur. Rot.
deciſ. 6. de iure patron. in nouis.

Secundò, ex lapſu temporis ſatis longi. Innoc. in c. bonæ, de poſtulat. prælat. Abb. in c. cum eccleſia, num. 25. de cau. poſſeſſ. & propriet. Put. deciſ. 209. incip. idem & ſecundo, &c.

Tertiò probatur ex eo, quòd Hieronymus fuit immiſ-
3 ſus in poſſeſſionem vigore collationis † Capitoli à Vica-
rio foraneo Epiſcopi Reati. vt habetur in 3. præſup. ideo
ſuccedit doctrina Bart. in L. ſi Publicanus. §. in omnibus,
de public. cum alijs de quibus per Couar. in reg. poſſeſ-
ſor, num. 8. verſic. 3. de reg. iur. lib. 6.

Quartò probatur ex collatione facta per Cardinalem Columnam tanquàm de beneficio vacante per reſignationem Bernardi, vt in 4. præſup. quæ quidem videtur vera ſcientia, nedum præſumpta.

Quintò & vltimò probatur ſcientia ex actuum mul-
4 tiplicatione, cùm tribus † vicibus capitulum contulerit,
vt per allegatā deciſ. Put. 209. Quæ in contrarium ex fa-
cto deducuntur, ſapiunt turbationem potius quàm poſ-
ſeſſionem. & ideo ſequitur, quòd cùm collatio ſit fru-
5 ctus, & poſſeſſor bonę fidei fructus ſuos faciat, collatio-
nem capituli, quod eſt in poſſeſſione conferendi, eſſe
præferendam collationi Epiſcopi dicendum eſt. Aym.
conſ. 322. cum alijs. Nunc enim ad hūc effectum agitur,
vt patet ex puncto, non autem ad effectum pręſumptio-
nis, quo caſu poſſent procedere nonnulla, quæ in cōtra-
rium per Excel. D. Aduocatum deducta fuere.

SERAPHINI.

Reatin. beneficij. Lunæ, 17. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Collationis effectuatio, ex quibus probetur actibus.*
2 *Poſſeſſio non poteſt interuerti ſine ſcientia illius qui eſt in poſſeſſione.*

Obiectiua

3 *Obiectiua materia dicitur eſſe de iure dantis.*
4 *Poſſeſſio magis attenditur in beneficialibus, quàm renunciatio.*
5 *Poſſeſſio iurium incorporalium, ita inhæret poſſeſſori, vt alius eo ignorante auferre non poſſit.*

DECISIO CLXVII.

DOmini dixerunt ſtandum eſſe in reſolutis, nam quaſi poſſeſſio conferendi ſanctæ Eccleſiæ Lateranen. probatur ex collatione facta à Capitulo Bernardo Bencio. Calend. Maij, 1515. de hoc beneficio, vt in 3. præſup. quæ habuit effectum, quia idem Bernardus, 30. Aprilis, 1525. illud reſignauit Hieronymo
1 Balbo, & ita † probatur effectuatio collationis, Oldrad. conſ. 229. num. 2. cum aliis allegatis in reſolutione alias coram me facta, & præſumitur ſcientia epiſcopi ex his quæ in alia reſolutione ſub die 20. Iunij, 1576. deducta fuerunt.

Nec obſt. collatio facta à bo. me. Cardinali Columna, nec non poſſeſſione ſubſecuta virtute d. collationis. Pri-
2 mò, quia † cùm capitulum eſſet in poſſeſſione, non potuit poſſeſſio illius interuerti ſine ſua ſcientia. Calder. conſil. 2. de iurepatron. Secundò, cum idem Vicarius dederit poſſeſſionem vigore vtriuſque tituli, apparet eum nõ habuiſſe animũ ſpoliandi Capitulum, & ideo non priuauit illud ſua poſſeſſione. Ægid. deciſ. 107. Tertiò, vltimus ſtatus attendendus eſt, qui eſt in fauorem capituli, cum Hieronymus reſignauit in manibus capituli, & vigore huius reſignationis ſecuta fuerit collatio & poſſeſſio, de anno 1556. cum quibus concurrit depoſitio primi teſtis Alexandri deponentis de poſſeſſione Hieronymi & Petri Vincentij, & cenſuum ſolutione.

3 Nec obſt. quod ſimus in materia obiectiua, quia † eſt de iure dantis. Caſſad. deciſ. 2. de except. Nec obſt. quòd Cardinalis reſideret in curia, quia tenebatur ſaltem per alios viſitare. Nec obſt. contradictio Epiſcopi, quia potius videtur turbatio quædam, cùm ea non obſtante Hieronymus perſeuerauerit in ſua poſſeſſione.

Nec ob. renunciatio in manibus Epiſcopi, quia cùm Capitulum eſſet in quaſi poſſeſſione per renunciationẽ factam capitulo per diem, ante omne ius fuit abdicatũ
4 à Bernardo, quia † in iſtis magis attenditur poſſeſſio. ca. conſultationibus. de iurepatron. Abb. in c. bonæ. il ſecondo. num. 7. de poſtula. præla.

Præterea neceſſe eſſet docere de ſcientia Capituli ad
5 hoc, vt amiſerit ſuam poſſeſſionem, cùm † ea ita dicatur ei inhærere, vt alius eo ignorante non poſſit illud priuare. Innocen. in d. capitu. bonæ, numero primo, verſi. item de illo. de poſtul. prælat. & in capitu. in literis. de reſtitu. ſpoliato. Abb. in d. capitu. bonæ, nume. 20. Bal. in l. 2. numero 12. de ſeruit.

Cætera quę contra titulum d. Alexandri deducuntur, non obſtant, cùm ſatis ſit ei ex nõ iure actoris obtinere.

SERAPHINI.

Roman. palatij de Ioachinis. Lunæ, 28. Octobris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio de iure eſt, vt res potius cenſeatur data & accepta in ſolutum, quàm in pignus.*
2 *Solutio particularis habet multa incommoda ſecum.*
3 *Præſumptio eſt, quòd res ſit magis propria, quàm aliena.*
4 *Confeſſio facta in contractu nocet confitenti.*

DECISIO CLXVIII.

FVit reſolutum, Dominos de Capizucchis non teneri ad relaxationem Palatij, de quo agitur: Cùm enim Domini de Ioachinis ſint actores, & ideo debeãt ſuam intentionem plene probare, cùm non probant ex coniecturis per eos adductis, cum coniecturæ exemplo deductæ & plures & fortiores ſint.

1 Et primò, de iure † potius præſumitur res in ſolutũ data & accepta, quàm in pignus. Bart. in l. geris, num. 27. de acquir. hæred. Alex. in l. j. §. per ſeruum, il ſecondo, numero 7. de acquir. poſſeſ. Ang. in l. cum nouiſſimi, in prin. C. de præſcript. 30. anno. creditum enim videbatur ſatis proportionatum ad valorem dicti palatij de eo tẽpore.

Secundò, quia magis expediebat Paulo & fratribus
2 habere domum in ſolutum, quàm in pignus, cùm † particularis ſolutio habeat multa incommoda. Alex. conſilio 185. num. 2. lib. 6 Nat. conſi. 140. nu. 4. lib. 1.

Tertiò, quia cùm præcellerint ſententiæ, & proceſſus executiuus vſque ad relaxationem brachij ſecularis, concurrente lapſu longiſſimi temporis, præſumendum eſt, cætera, quæ ad perfectionem executionis deſiderantur, interueniſſe, nempe ſubhaſtationem, & deliberationem. Anchara. conſil. 40. nume. 2. Dec. conſil. 375. numero 3. Afflict. deciſ. 17. nume. 6. Achil. deciſ. 13. de attent.

Quartò cõſiderata fuit qualitas, & peritia Pauli, tum:
3 quòd ipſe impoſuit centum ſuper iſta domo, ideo † ad excludendum delictum præſumendum eſt, quod ſuper re propria. Alexan. d. conſil. 85. numero 2. libro 6. Tum quòd fecit melioramenta, quæ non eſt præſumendum, quòd iuris peritus feciſſet in alieno ſcienter, §. diuerſo. Inſtit. de rer. diuiſ. l. cum de indebito. ff. de ſolutio.

4 Quintò, † fuit habita in conſideratione confeſſio Calixti in venditione caſalis. & Alex. conſil. 132. colum. prima, libro ſexto.

Sextò, depoſitiones eiuſdem Calixti & Fidelis, quæ licet inter alios acta, tamen probent aliquod adminiculũ.

Vltimò, quia non conſtat quod Paulus vnquam petierit ſibi ſatisfieri de ſuo credito quod nõ eſt veriſimile non facturum fuiſſe, ſi domus tantum pro pignore conſignata fuiſſet.

Nec obſt. brachium ſeculare, quia per eum poſſeſſio non adiudicatur ipſis Dominis de Capizucchis, ſed executoribus.

SERAPHINI.

Portuen. de Columna. Lunæ, 10. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Reuocare an poſſit quis conſenſum ſuum, & acceptationẽ gratiæ ſibi factæ, ſtante pacto de non reuocando conſenſum prædictum.*
2 *Renunciare gratiæ ſibi factæ quilibet poteſt, etiam ſi habeat decretum irritans. & deciſione ſequenti nume. 3. vbi diſtinguit.*
3 *Acceptatio non intelligitur ſecundum qualitatem actus acceptati, ſed ſimpliciter mittitur executioni, niſi tertius reclamet.*
4 *Gratia habet implicitè ſtatũ, donec tertius reclamet: aliàs in ſui ſubſtantia non eſt nulla.*
5 *Venire quis poteſt contra factum proprium, quando illud eſt nullum ad fauorem ſui.*
6 *Gratia intelligitur ſine præiudicio iuris tertij, quoad eius fauorem.*

DECISIO CLXIX.

DVbium propoſitū fuit per Dominos diſcuſſum
& difficultas reſtricta ad hoc, vt videatur de ve-
ritate præſuppoſiti, quia eo ſtante res videba-
tur pati multas difficultates contra Illoſtriſſimum Do-
minum Iulium Cęſarem. Præſupponendo enim reſolu-
tiones aliàs coram me factas, nempe, quòd gratia ſit di-
uidua reſpectu perſonarum, indiuidua verò reſpectu do
tis, & quòd D. Iulius totam gratiam acceptauerit, quæ
emanauit motu proprio, difficultas eo videbatur redigi,
1 quòd † contrauentio oriebatur ex conſenſu Illuſtriſſ.
D. Iulij, ad quam tollendam ipſe modo reuocabat hunc
conſenſum & acceptationem: quod an ei liceret ſtante
præſuppoſito, quòd circumſcripto pacto non poſſit re-
uocare conſenſum ſuum, diſcutiendū veniebat. Et quia
Illuſtriſſ. D. Clariæ & filiæ videtur habere fundatā inten
tionem in eo, quòd nemo poteſt venire contra factum
proprium. l. poſt mortem. ff. de adopt.

Ad demonſtrandum hoc licere, plura fuerunt facta
fundamenta pro parte dicti Illuſtriſſimi Domini Iu-
lij Cęſaris.

2 Et primò, quia † quilibet poteſt renunciare gratiæ ſi-
bi factæ, etiam ſi habeat decretum irritans. c. ad Apoſto-
licam, de regular. Sarnen. de triennal. quæſt. 49. num. 11.
Put. deciſ. prima, lib. 2. Tamen hoc fundamentum fuit
contra præſuppoſitum.

Secundò, quòd cùm gratia ſit limitata, ex quo vide-
3 tur habere clauſulam ſine præiudicio tertij, ita † etiam
videtur limitata ipſa acceptatio, quia intelligitur ſecun-
dum qualitatem actus acceptati, ſecundum allegata per
informantes.

Hoc fundamentum apud Dominos habet difficulta-
tem maximam, tum quia hoc fuit alias diſputatum, &
non reſolutum: tum quia, quòd acceptatio intelligatur
ſecundum qualitatem actus acceptati, videtur potius fa-
cere contra. Quia ſi tertius non reclamat, gratia mittitur
executioni, prout iacet. Dec. in c. ſuper eo, num. 36. ff. de
offic. deleg. & ibi Abb. num. 5. Butr. num. 15. Imo. nū. 10.
4 & † ſic implicitè videtur habere ſtatum, donec tertius re-
clamet. Et ratio fuit, quia gratia non videtur nulla in
ſubſtantia. Ruin. conſ. 85. num. 4. & conſ. 87. num. 5. &
ſeq. lib. 3. vel ſaltem hoc eſſet particulariter videndum.
Nam ſi iſta gratia implicitè habet ſtatum, donec ſuper-
ueniat reclamatio, ergo Illuſtriſſ. D. Iulius contrauenit,
& adhuc durat contrauentio.

Nec obſtat reuocatio, quia ſtante pręſuppoſito, quòd
circumſcripto pacto non poſſit reuocare, non vident
Domini, quid operetur pactum, ex quo etiam ſtante pa
cto illo, gratia habet iſtum implicitum ſtatum validita-
tis, & ſic mittenda plenariæ executioni, niſi ſecundus ge
nitus reclamet, cui gratiæ ipſe renunciare non poteſt. &
faciunt not. per Gigant. q. 79. Caſſad. deciſ. prima, de pen
5 ſio. Quia † tunc demum quis poteſt venire contra factū
proprium, contra reg. d. l. poſt mortem. ff. de adopt. l. ſi
creditoribus. C. de ſer. pig. dat. man. quādo factum illud
eſt nullum ad fauorem ſui. ita declarat Alex. conſil. 103.
num. 14. lib. 2. Acceptatio igitur Illuſtriſſ. D. Iulij non eſt
nulla, maximè quia vbi actus redditur inualidus ad
fauorem alicuius, intelligitur ſemper eo volente, & ille
debet de nullitate illius opponere, & non alij. Ruin. con
ſil. 55. num. 31. lib. primo. & conſ. 85. num. 6. lib. 3. Cror.
6 qui plura cumulat, q. 119. num. 7. Et † indubitatum eſſe
videbatur, quòd regula illa quæ habet, quod gratia intel
ligitur ſine præiudicio iuris tertij, intelligatur ad fauo-
rem illius tertij, non alterius, ex ſupra allegatis & ex his
quæ infra dicentur.

Tertiò, quia iſte conſenſus videtur ſapere quandam
vltimam voluntatem. Hoc etiam fundamentum viſum
fuit eſſe contra præſuppoſitum.

Quartò, fuit allegatus tex. in cap. ex multiplici, de de-
cim. in quo cenſetur reſeruatum pactum, cui fuit re-
ſponſum:

SERAPHINI.

Portuen. bonorum de Col. Mercurij, 26. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Dignitati nemo poteſt renunciare, niſi in manibus ſupe-
rioris.*

Immo nec etiam formę ſuccedendi, quę eſt ei annexa, nume. 2.

3 *Gratiæ dignitatis ſibi factę etiam habenti decretum irri-
tans, renunciare nemo poteſt, niſi in manibus ſu-
perioris.*

4 *Renunciare nemo poteſt actui concernenti fauorem alte-
rius, ſed bene ſui.*

5 *Pręiudicia, quando ſunt inſeparabilia, renunciatio etiam
non tenet in fauorem renunciantis.*

6 *Gratia à tempore datę initium ſumit, & ſic illud tempus
attenditur. & nu. 8.*

7 *Priuilegium transfert ius, & dominium abſenti, à data
ipſius priuilegij.*

9 *Exceptione contrauentionis, vt agens repellatur, ſufficit,
quòd contrauentio ſit in minimo.*

10 *Gratię validitas per acceptationem facta, non poteſt am-
plius tolli, & in priſtinum ſtatum reponi. & nu. 14.*

11 *Gratia ante ius quęſitum tertio ſortitur naturam vltimæ
voluntatis; poſtea autem ſapit naturam contractus.*

12 *Pactum, per quod tertio eſt ius quęſitum, reuocari non
poteſt.*

13 *Primogenitura fieri non poteſt, ſine conſenſum Principis.*

14 *Tempus datæ attenditur circa validitatem, vel inualidi-
tatem gratię, quę ſemel ſortita effectum non poteſt am-
plius reuocari.*

15 *Pater non poteſt pręiudicare filio emancipato, qui acqui-
ſiuit emphyteuſim ex re patris.*

16 *Gratia ſine conſenſu in patrimonialibus non valet, ex de-
fectu intentionis.*

DECISIO CLXX.

FVit ex ordine Dominorum dubitatum, an reuo-
cationi factæ per Illuſtriſſ. D. Iulium Cęſarem ita
obſtet gratia Papæ, vt non potuerit conſenſum
ſuum & acceptationem reuocare reſpectu ſui ad ef-
fectum, vt adhuc dicatur durare vel non durare contra-
uentio. Et materia per Dominos diſcuſſa, fuerunt excita
tæ infraſcriptæ difficultates, licèt nihil fuerit reſolutum.

Et primò dicebatur per nonnullos ex Dñis, ꝙ ſi præ-
ſupponimus, ꝙ forma ſuccedēdi ſit indiuiſibilis à princi
patu gratiæ Papę, vt obſtare renūciationi Dñi Iulij, quia
1 † pro indubitato habebant, non poſſe renunciari prin-
cipatui, niſi in manibus ſuperioris l. pen. de offic. præſid.
Reſtan. de imperat. q. 103. nu. 10. cū ſeq. Rom. ſing. 252.
Afflict. in tit. quæ ſint regal. in verbo, poteſtas, num. 56.
cum alijs, quæ per Dominos informantes deducuntur,
2 Si ergo non poteſt renunciari dignitati, nec † etiam po-
teſt renunciari formæ ſuccedendi, quæ eſt ei annexa, &
indiuidua, vt per Guiliel. de Benedic. q. de camerario, nu
mero 6. ſed quia partes cōtrouertunt ſuper deciſ. factam

ſuper

ſuper diuiduitate & indiuiduitate, quam tamen ego te-
tuli fuiſſe, quòd gratia reſpectu perſonæ Illuſtriſſ. D. Iu-
lij erat diuidua, reſpectu vero dotis & reſpectu primoge
niti eſſet indiuidua, & ita fuiſſe reſolutum die Veneris,
6. Decembris, 1575. Tamen fuit proceſſum vlterius ad
alia argumenta quæ pro parte Domini Iulij deducũtur.
3 Et quantum ad primum, quòd † quilibet poſſit re-
nunciare gratiæ ſibi factæ, etiam quòd habeat decretũ
irritans, quia ſortitur naturam actus principalis. Sarnen.
de triennal. q. 49. num. 11. Caſſad. deciſ. 2. de decret.

Tenentes pro parte Illuſtriſſ. D. Claricis responde-
bant non procedere in dignitatibus poſtquam alicui eſt
collata dignitas & acceptata, niſi fiat renunciatio in ma-
nibus ſuperioris. c. admonet, de renuncia. licèt poſſit nõ
acceptare. c. ſi tibi abſenti, de præben. in 6. maxime, quia
eſt renunciatio expreſſa. Dec. in l. poſtquam liti, in prima
fallen. C. de pact.

Nec obſtare ſi diceretur nõ agi de renunciando prin-
4 cipatui, ſed primogenituræ: nam † cum primogenitura
non reſpiciat vtilitatem D. Iulij, ſed vtilitatem primoge-
nitorum, hoc non eſſet renunciare fauori ſuo, ſed fauo-
ri alterius, quod fieri non poteſt. Dec. in l. pen. C. de pac.
num. 18. & ibi per alios.

Nec obſt. ſi replicetur nunc non agi reſpectu primo-
genitorum, quia quotieſcunque quis renunciando fa-
uori ſuo præiudicat neceſſario alteri & ſic præiudicium
tertij eſt inſeparabile, renunciatio etiam non tenet re-
ſpectu renunciantis. Bart. in d. l. pen. num. 3. verſic. ſecun-
do caſu C. de pact. & ibi Iacob. num. 16. Iſta autem præ-
5 iudicia † ſunt inſeparabilia, nam ſi Dominus Iulius non
præſtitiſſet conſenſum huic gratiæ, Papa ſaltem de pote
ſtate ordinaria in iſtis patrimonialibus non potuiſſet ita
diſponere. vt not. Doct. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ, cum
alijs allegatis per informantes, quòd ſi diſponere non
poterat, ſequi videtur, quòd conſenſus Domini Iulij fe-
cit gratiam validam. Ex quo etiam ſequitur, quòd reno-
catio iſtius conſenſus redderet gratiam nullam vſque ab
initio propter defectum intentionis Papæ, qui defectus
annullat gratiam ab ipſo initio. Caſſad. deciſ. 3. de pēſio.
6 num. 3. gratia † enim à tempore datæ initium ſumit, &
propterea tempus illud attenditur. c. ſi ſuper, de offic. de-
leg. Gig. q. 22. num. 16. de penſio. Clarus eſt autem defe-
ctus intentionis, quia Papa noluiſſet inferre hoc præiu-
dicium Domino Iulio auferendo ſibi poteſtatem diſpo-
nendi de rebus ſuis ſine ſuo conſenſu.

Ad ſecundum fundamentum quod fit pro Domino
Iulio, quòd primogenitis non ſit ius quæſitum, cùm non
interuenerit nuncius, epiſtola, vel ſtipulatio notarij. Re-
ſpondetur quòd, aut iſta primogenitura habet vim pri-
uilegij & conceſſionis Principis, aut vim contractus cũ
7 Principe inita. ſi † vim priuilegij, tũc ex illo quæritur ius
abſenti à data priuilegij, quando conſtat de mente Prin
cipis. Butr. in c. conqueſtus, num. 13. Abb. num. 10. de re-
ſtit. ſpol. quia & ex ſola Principis conceſſione transfer-
tur dominium. Alex. conſ. 187. num. 17. lib. 2. Iacob. in
l. traditionibus, in fine. C. de pact. & Dec. ibi, numero 4.
Si verò valet in vim contractus, ergo in diſſolutione re-
quiritur conſenſus vtriuſque. l. ab emptione, de pact. Sed
ſolùm videtur difficultas ex eo, quòd conſtat de volunta-
te Principis volentis, quòd quæratur ius, ex eo quod vo-
8 luit, quòd gratia ſit ſemper valida, ergo † omni tempore,
& conſequenter à data ipſius gratiæ. Præterea ſi Papa vo
luit quod hæc primogenitura ab omnibus inuiolabili-
ter obſeruetur, ſublata aliter iudicandi facultate, non vi-
detur, quòd D. Iulius etiam reſpectu ſui po ſit renuncia-
re, prout in ſimili propter hanc clauſul. m fuit reſolutũ
omnes comprehendi in vna Parmen. caſtro. um coram
R. P. D. Aldobrandino diebus præteritis. Nec obſt. deciſ.
prima Put. lib. 3. & Creſcen. 79. Quia procederent ſi re-
nũciaretur toti gratiç. Nec obſt. quod videatur dari hoc
9 pacto de iure tertij. Nam † ad hoc vt agens repellatur
exceptione contrauentionis, ſatis eſt quòd contrauentio
etiam ſit in minimo. Dec. in l. cum proponas, la ſecunda,
num. 5. C. de pact. ſatis autem dicitur Dominus Iulius
10 contrauenisse, ex † quo mediante conſenſu ſuo fecit
gratiam validam, quæ eſt contraria pacto, quam validi-
tatem tollere non poteſt. & ſic non poteſt omnia in pri-
ſtinum ſtatum repone & bene videtur applicari doctri-
na Bal. in l. ſi quis non dicam rapere, num. 5. verſic. me-
lius dici poteſt. C. de epiſc. & cler. finis enim in hoc caſu
non eſt reſolutus nec reditus primæ formæ, ex quo ad-
huc ſubſiſtit gratia, maximè ſtante clauſula, de qua ſu-
pra, quòd ſemper ab omnibus inuiolabiliter obſerue-
tur, ſublata &c.

Tertium fundamentum quod fit pro Domino Iulio,
11 eſt, quòd hæc gratia † ſortitur naturam vltimæ volun-
tatis, & ideo iſte conſenſus poſſit reuocari vſque ad vlti-
mum vitæ ſpiritum, per not. in l. fin. C. de pact. Sed huic
fundamento fuit reſponſum, terminos illos non eſſe ap-
plicabiles, quia ibi ille qui conſenſit, non ſe obligauit ad
relinquendum illis: ideo cùm nullum ius fuerit eis quę-
ſitum, non eſt dubium, quòd poteſt reuocari, vt per Dec.
12 conſ. 4. num. 10. & 457. num. 4. Confirmatur, † nam ſi
ex illo conſenſu eſſet ius quæſitum, reuocari non poſſit,
per l. fi. C. de pact. eſt enim pactum illud conceptum ſub
duplici conditione, vt dicit ibi tex. Sed ex iſta conceſſio-
ne & priuilegio eſt quæſitum ius primogenitis, Abb. cõ-
ſil. 85. Tiraq. q. 21. num. 7. de primog.

Non obſtant quæ tradit idem Tiraq. q. 68. quia ibi nõ
interuenit authoritas ſuperioris cum iſtis decretis, quæ
reddunt actum alias reuocabilem irreuocabilem. Co-
uar. de teſtam. in 2. parte, numero 36. Quoniam vt bene
13 confirmatur per informantes, † iſta primogenitura
ita fieri non poterat ſine conſenſu Principis. l. quoniam
in prioribus, de inoffic. teſtam. Iaſ. in l. omnem, num. 6.
C. de teſtam. quod ex eiuſdem legis contextu bene com-
probatur: ſecus verò eſſet, ſi authoritas Principis non eſ-
ſet neceſſaria. Palar. Rubios in l. 44. num. 3. ad ll. Thaur.

Confirmari videntur ſupra dicta ex eo, quòd cùm ex
gratia Principis iuncto conſenſu Domini Iulij, fuerit
quæſitum ius primogenitis, vt tollatur contrauentio,
14 neceſſe eſt tollere validitatem ipſius gratiæ, quæ † cùm
ab initio valuerit, quia aderat conſenſus, reuocatio ſu-
perueniens non videtur ſufficere, quia attenditur tem-
pus datæ circa validitatem vel inualiditatem. Caſſad. di-
cta deciſ. 3. de præſump.

Quartum & vltimum fundamentum pro D. Iulio eſt,
quòd cùm primogenitura ſit facta ex re patris, pater po-
teſt præiudicare. Sed hoc fundamentum non placebat,
15 quia † ſi ſit quæſita emphyteuſis ex re patris, ſi filius eſt
emancipatus, non poteſt pater illi præiudicare, quia per-
fecta eſt donatio. Bal. in l. prima, in fine. C. per quas per-
ſon. nob. acquir quem ſequitur Natta conſ. 475. num. 5.
Stante ergo, quòd adeſt authoritas Principis volentis,
quòd hæc donatio obſeruetur inuiolabiliter, videtur ꝙ
omnino teneat, ſicut & donatio alias inualida confir-
matur iuramento. Præterea fundamentum iſtud non
procedit hoc caſu, ex quo conceſſio eſt cum clauſula, iu-
re feudi antiqui, tunc enim aſſumit naturam antiqui,
nec poteſt pater filio præiudicare. Aym. de antiq. tempo.
parte 5. num. 13. cum ſeq.

Et ſupradicta tenentes iſtam partẽ intelligebant cum
pręſuppoſito, quòd conſenſus D. Iulij fuit neceſſarius ad
16 validitatem primogenituræ, taliter, quòd gratia † ſine

eo

eo ex defectu intentionis corruat, ex quo ſumus in patrimonialibus, prout deducitur per informantes, ex dictis per Abb. in c. cum dilectus, num. 5. de iurepatron. & in c. ex multiplici, nu. 6. de decim. cum alijs. Tunc enim non minus ei præiudicat conſenſus ſuus, quàm præiudicet conſentienti alienationi rei ſuæ, vt per Iaſ. conſ. 73. num. 2. & conſ. 89. num. 5. lib. j. Menoch. conſ. 88. nu. 27.

Et hæc fuerunt difficultates excitatæ à Dominis, qui hanc partem defendebant: ſed quia alijs placebant contraria fundamenta, nihil fuit reſolutum, & cauſa fuit remiſſa ad calendas.

SERAPHINI.

Salamantin. iuriſdictionis. Die 17. Maij, 1577.

SVMMARIVM.

1 *Gratia valet, etiam ſi ea plura, quę narrantur, quorum vnum eſt ſufficiens ad impetrandum gratiam, non ſubſiſtant.*

2 *Papa ſi narret id quod ſibi fuit ſupplicatum, ei credendum eſt.*

3 *Conſuetudo ſi narretur à Papa, quę à parte nõ fuerit narrata, alia probatione non indiget.*

Limita in incerta narratione. nu. 5.

4 *Dictio, prout, ſtat cauſatiuè, & non conditionaliter.*

5 *Narratio incerta Papę nullam fidem facit.*

6 *Narratiuę Papę ſtandum eſt, donec contrarium probetur.*

7 *Fama in antiquis probat.*

DECISIO CLXXI.

FVit reſolutum Bullam erectionis Abbatiæ eſſe ſufficienter iuſtificatam, in qua ea quæ narrantur, ſunt hæc. Primò, quod Ferdinandus Rex Aragonũ ædificauit oppidum Medinæ, illud pluribus decorauit & in eo parochialem conſtrui fecit, quam in cathedralẽ erigi deſiderabat. Secundò, quod Ferdinãdus Rex d. Ferdinandi nepos, nec non rector ipſius parochialis, & clericus maior, & Archipresbyter & vniuerſi beneficiati ipſius parochialis pro huiuſmodi erectione ſupplicabãt. Tertiò, quod ex antiqua & approbata & pacificè obſeruata conſuetudine Epiſcopi nullam exercent iuriſdictionem.

Quantum ad primum, non curarũt Domini de eius
1 iuſtificatione, quia † quando plura narrantur, quorum vnum eſt ſufficiens ad impetrandum gratiam, licet non ſubſiſtant, gratia nihilominus valet. Ægid. deciſ. 280.

Quantum ad ſecundum, ꝙ clerus & cęteri ſupplicauerint, ſatis apparet iuſtificatũ ex effectu ſubſecuto, quia pluries iſte clerus & alij nominati elegerunt Abbatem, & ſub Abbatum cura & ſollicitudine per longiſſimum
2 temporis ſpatium quiete permanſerunt. Præterea † cùm Papa narret, ꝙ ſibi fuit ſupplicatum pro parte illorum, hæc videtur narratiua facti proprij, ideo ei credendum. clemen. literis, de probatio. & ſaltem eſt narratiua facti alieni ſic congeſti, quæ probat, vt per Imo. ibidem, prope finem.

Quantum ad tertium in quo conſiſtit tota difficultas, quamuis videretur nonnullis ex Dominis, quòd iſta nar
3 ratiua non egeret teſtificatione ex eo † quod talis conſuetudo à parte non narratur, ſed à Papa, iuxta tradita per Innoc. in c. inter dilectos, de fide inſtrum. vbi Fely. nu. 7. gloſ. in c. ſi Romanorum, in verbo, deſunt. 19. diſtin. Aret. conſ. 76. nu. 5. Curt. iun. conſ. 97. num. 4. Gram. deciſ. 59. num. 27. & conſ. ciuil. 72. Nat. conſ. 160. num. 19. cum alijs cumulatis 5. Nouembris, 1576. in cauſa Cantrien.
4 coram R. P. D. Cantuerio, & maximè, cùm † dictio, prout, ſtet cauſatiuè & non conditionaliter. c. Abbate ſane, de verb. ſignif. Curt. iun. conſ. 97. num. 3. & 4. maximè in priuilegijs. Caſtren. in l. admonendi, num. 16. & 17. de iureiuran. Caſſan. ad conſuet. Burgun. rub. 4. §. 6. in verbo, tolen. la generale, num. 1. & in eodem priuilegio paulo inferius Papa loquitur per dictionem, & quia etiam, & per dictionem, omnino nõ exercuit, & ſic aſſertiuè. Nec in contrarium mouebãtur ex allegato reſpon. Rip. 174. alias 6. de reſcript. lib. 2. quia fundat ſuum dictum in do
5 ctrina Felyn. qui diſtinguit, † an referat quid certum, vel incertum, & in caſu ſuo, quid incertum referebatur: hic vero valde certa conſuetudo & ſeriosè à Papa refertur: & ideo non bene applicatur eius dictum. Præterea
6 † cùm ſuper narrata conſuetudine Papa fundat intentionem ſuam, tunc ſtatur narratiuæ, donec contrarium probetur. D. ❧ poſt gloſ. in d. clem. literis Nec obſt. conſil. Alex. 112. num. 5. lib. 7. Quia non procedit in caſu in quo plena requirebatur probatio, nec ſufficiebat præſumptio: tamen ad hoc non principaliter tendebat dubium, & ideo nõ fuit quicquam firmatum, quia ſi opus eſſet, particulariter veniret diſcutiendum: ſed ſtrictè ad dubium fuit reſolutum, hanc narratiuam eſſe ſufficienter iuſtificatam, ex quo tres teſtes deponunt de viſu à 60. annis, & quamuis non percutiant 40. annos ante litem motam, tamen cùm ſint examinati del 1518. à tempore examinis vſque ad tempus gratiæ intercedunt 38. anni, quibus ſuper addebantur alij 40. anni, neceſſe erit quod teſtes deponant de viſu de 78. annis, & ſic ꝙ teſtes ſint ad minus 88. annorum: & propterea ſatis ſumus in
7 materia antiqua, quo † caſu fama probat, vt deducit pro parte R. D. Abbatis. Nec debet imputari parti, cur prius non examinauerit teſtes, quia non conſtat quo prætextu lis ab initio fuerit mota, & fortaſſe etiam potuit cogitare ſe ad talem verificationem non obligari.

SERAPHINI.

Meliten. præcedentiæ. Mercurij, 15. Maij, 1577.

SVMMARIVM.

1 *Qualitas eſt probanda ab eo qui eam allegauit.*

2 *Conſuetudo non poteſt extendi de vno actu ad alium.*

3 *Pupillaris ſubſtitutio moribus vtentium introducta fuit, & poſtea iure ciuili approbata.*

4 *Confirmatio ſtatuti confirmat etiam conſuetudinem à ſtatuto approbatam.*

DECISIO CLXXII.

FVit reſolutum ex actibus annorum 1330. & 1335. de quibus agitur, nõ probari venerabilem linguã Italiæ ante cõditum ſtatutum 29. de Bauiliuis, abſolutè præceſſiſſe venerabilẽ linguam Aragonię. Cùm n.
1 † in hoc articulo lingua Italię aſſumpſerit onus probãdi, debet probare cũ hac qualitate, ꝙ Drapperius eſſet antiquior Admirato. Bar. & Bal. in l. ignorat. C. qui accu. nõ poſ. Doct. in c. j. de homic. in 6. Pariſ. conſ. 17. nu. 28. lib. j.
2 Conſuetudo † autem de vno actu ad alium extendi non poteſt. vt per Bal. in c. j. circa fin. qui feud. dare poſſ. Nat. conſ. 46. num. 2. ſed debet probari in caſu de quo agitur. Curt. iun. conſ. 26. num. 10. Aym. conſ. 96. num. 4. Nam cùm in dictis actibus tam Admiratus quã Drapperius eodem tempore creati fuerint, potuit dari præheminentia Admirato ratione antiquioris ingreſſus in religione,

iuxta cap.primum, de maior.& obed. conſ.23.num.10.
verſic.ad tertiam. Boer.de auth.mag.conſil.num.8.

Nec facit quod cap.primum, de Bauil.ſit inſcriptum,
conſuetudo. Quia potuit dici conſuetudo reſpectu ori-
ginis,& exiſtentiæ Bauiliuorum, vt innuit rub. Nã quan
tum ad ordinem procedendi, nihil expreſſe in eo diſpo-
nitur, ſed tantum deſumitur argumentum ab ordine,
qui ordo potuit aliunde prouenire quàm à conſuetudi-
3 ne, prout † in ſimili dicimus,moribus introductam eſſe
pupillarem ſubſtitutionem.l.moribus.ff.de vulgar.& ta-
men circa eam plura à iure ciuili diſpoſita fuere. Iaſ.ibi-
dem,num.11. Nec eſt neceſſarium, quòd cap.29. quod
loquitur de conſuetudine, intelligatur de illa deſcripta
in cap.primo, cùm non appareat quodnam ex his ſtatu-
tis ſit prius conditum, cùm ſint ſub vna & eadem compi
latione.Franc.in cap.primo,num.8.de iureiuran.Et licet
dignitates dicantur creatæ ab origine, & ideo ſtatutum
29.ſit conditum poſt earum creationem, cùm de ijs lo-
quatur, tamen non ſequitur fuiſſe conditum poſt di-
ctum ſtatutum primum, cùm non conſtet dictam con-
ſuetudinem ſtatim ab origine fuiſſe in ſcriptis reda-
4 ctam.Nec obſt.confirmatio Innocentij, quia † cum con
firmet ſtatutum, confirmat neceſſariò conſuetudinem à
ſtatuto 29. approbatam,aliàs contineret repugnantiam.
Poterunt tamẽ, ſi velit lingua Italiæ,iſti actus poni cum
cęteris per ipſam deductis, & in concurſu eorum habea
tur ratio,ſi qua haberi iunctis alijs de iure poſſit.

SERAPHINI.

Meliten. præcedentiæ. Lunæ, 10.Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Dictiones, ſemper, & debet, quid importent. & num.ſeq.*
2 *Ratio expreſſa in ſententia,quæ concernat petitorium,quid operetur.*
3 *Concluſio libelli attendi debet potius, quàm narratio.*

DECISIO CLXXIII.

FVit reſolutum, ſententiam latam de anno 1532.
fuiſſe tã in petitorio, quàm in poſſeſſorio ex mul-
tis. Et primò,ex petitione venerabilis linguæ Ara-
goniæ, quæ continet prętenſionem requirentem non ſo
lum poſſeſſorium, ſed etiam petitorium ponderando di
1 ctionem, †ſemper, vt per informantes,& dictionem, de-
bet, vt per Abb.in c.conſtituit,col.fin.de electio. iuncta
mentione quæ fit ſtabilimentorũ, quæ important titulũ
& ius ipſius præcedentiæ. Secundò, idem colligitur ex pe
titione venerabilis linguæ Italiæ, ex eiſdem rationibus,
& maximè ex concluſione in illis verbis, & in iure ſuo
defendi. Tertiò, ex commiſſione data commiſſarijs ad
referendum, cùm dicatur data ſuper id quod prætende-
batur & narratum fuerat à partibus, ergo tam ſuper pe-
titorio, quàm poſſeſſorio, cùm vtrunq; eſſet narratum.
2 Quartò,ex † diſpoſitione ſententiæ in illis verbis,præce-
dere debeat,ponderando dictionem, debeat, vt ſupra itẽ
ponderando rationem contentam in ſententia, ibi,quia
prius electus, quæ fundatur in petitorio, ad Bart. in l.ex
diuerſo.§.j.num.2. de rei vendic. Item in illis verbis, ſicut
hactenus fieri conſueuit, cùm hoc ius ſit propter cõſue-
tudinem, vt per Innoc.in c.cum eccleſia Sutrina, de cau.
poſſ.& propr. Quintò, cõcurrunt ea quę deinde ſubſecu-
ta fuere ponderando ea, prout per informantes pro hac
3 parte. Neque obſt.ꝙ † concluſio petitionis linguæ Ara-
goniæ videatur in ſolo poſſeſſorio, & ideo ea debeat ſo-
lum attendi. Butr.in c.fin.nu.8.de iudic. Alex.conſ.117.
colum.j.lib.j.Dec.conſ.28.num.6. cum alijs. Quia non
ſtat reſtrictiue & poteſt à cumulatis in petitione declara-
ri, maximè cum petitio alterius partis vtrunque conti-
neat, & ita potuit ſuper vtroque pronunciari. Reliqua
quæ de atteſtatione notarij, & proteſtationibus dedu-
cuntur, fuerunt bene ſublata per informantes, ad quos
relatio habeatur.

SERAPHINI.

Roman. caſalium de Maximis. Mercurij, 14.Martij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Pœna l.fin.C.de iure emphy. non habet locum in conductorem ad longum tempus. & num.10.*
2 *Differentię plures, & etiam ſimilitudines inter cõtractum emphyteuticum, & locationem ad longum tempus.*
3 *Solemnitates requiſitæ in locatione ad longum tempus rei eccleſiaſticæ, & in emphyteuſi non ſunt ex natura contractus.*
4 *Ratio pœnalis expreſſa eſt extendenda de caſu ad caſum, vbi militat eadem ratio.*
5 *Extenſio fit ex identitate rationis, quando agitur de conſolidatione vtilis dominij cum directo.*
6 *Bart.in l.1.§.quod autem, il ſecondo, de ſuperficieb. non eſt intelligendus reſpectu pœnæ.*
7 *Ang in Auth. de non alien. §.ſcire, num.25. ambiguè loquitur.*
8 *Alex.conſ.117. num.2. lib.4. loquitur in pœna incurſa ob non ſolutionem canonis, in qua emphyteuſis, & locatio ad longum tempus ſunt æquiparata per auth. qui rem. C.de ſacroſan.eccleſ.*
9 *Soc.conſ.167.num.7. loquitur de contractu liuellario, qui in effectu non differt ab emphyteuſi.*
10 *Leges pœnales contractus emphyteutici, non ſunt ad alias ſimiles extendendæ.*

DECISIO CLXXIIII.

QVia cauſa eſt grauis, & articulus valde contro-
uerſus,& pars inſtetit de nouo audiri ſuper dif
ficultate propoſita ſub die 20.Februarij. iterũ
cauſam propoſui, & pro parte RR.Fratrum S.Clemẽtis
fuerunt nonnulla deducta plenius & diffuſius quàm in
præcedenti propoſitione. Quibus non obſtantibus Dñi
1 perſeuerarunt in reſolutione iam facta, quod † pęna l.fi.
C.de iure emphy. non habeat locum in conductore ad
longum tẽpus, quæ opinio cùm ſatis fuerit alias funda-
data, ſupereſt tantum reſpondere argumentis, & autho-
ritatibus in contrarium adductis.

Et primò, quæ deducuntur ad probandam magnam
affinitatẽ quæ eſt inter iſtos contractus, ex l.j.§.6. ſi ager
vectig.vel emphy. itẽ ex auth.qui rem.C.de ſacroſ.eccleſ.
iuncto.§.ſi verò,auth.de alien.& emphyt. cum alijs.& ex
c.potuit,loca. & c.nulli,de reb.eccleſ.non alien. & ex eo
quod ſub iiſdem tit. tractetur materia vtriuſque con-
tractus,cum alijs in quibus conueniunt,vnica reſponſio
2 ne tolluntur.Non † enim negatur in multis caſibus regu
las vtrique contractui conuenire, ſed non ideo infertur
eſſe in omnibus, & per omnia ſimiles, & æquiparatos,
quod clarè conuincitur ex multis differentijs,quæ in re-
ſolutione facta ſub die 20. Febru. in ſecunda ſundamen
to,pro parte D.Horatij deductæ fuerunt. Quod & con-
uincitur ex §.adeo, ſuperius allegato. Inſtit. loca. Nec
facit ad rem, quòd eædem ſolemnitates requirantur

In locatione rei Eccleſiæ ad longum tempus, quæ & in
3 emphyteuſi. Hoc † enim non prouenit ex natura contra-
ctus, ſed ex ſubiecta materia, oam res Eccleſiæ ſine ſolē-
nitatib. alienari oon poteſt, & ideo in emphyteuſi rei Ec-
cleſiæ, & eiuſdem locatione aperte dignoſcitur differen
tia inter iſtos contractus. Nec procedit argumentum, q
ſub eiſdem ti. de vtroque agatur, cùm clarum ſit, cōceſ-
ſionem agri vectigalis longe eſſe diuerſam à contractu
locationis. Alciat. lib. 3. diſpunct. c. 10. Ruin. conſi. 16. nu-
me. 21. libro 1. & argumentum ab æquiparatis requirit
æquiparationem omnimodam, & per viam regulæ. Pa-
riſ. conſil. 9. nu. 83. lib. 3. cum alijs.

Secundò deducitur fuiſſe inductam pœnam l. fina. ob
4 recognitionem, & priuationem, haſque rationes † eſſe
expreſſas, ideo extendendas ad conductorem, in quo pa-
riter militant. Curt. ſen. conſi. 9. nu. 5. Alex. in l. cum mu-
lier. nu. 2. ſol. mat. Sed reſpondetur negando aliquā fuiſ-
ſe rationem circa priuationem expreſſam, & cum alias
fuerit demonſtratum adeſſe magnam differentiam in-
ter vtrunque contractum ratione deuolutionis, vt in
prædicta deciſione in quinto fundamento huius opi-
nionis fuit deductum, ideo ceſſat hoc argumentum.

5 Tertiò deducitur, quando † agitur de conſolidatione
domioij vtilis cum directo, fieri extenſionem ex rōnis
identitate, vt per Alex. in d. l. cum mulier. nu. 3. ſed eodē
pacto reſpondetur, rationem eſſe diuerſam inter iſtos
contractus.

Quartò, quòd dicitur de fauore piæ cauſæ, eodem pa
cto computat contrariam opinionem tenentes, vt hæc
ſit vna ex illis communibus opinionibus à quibus rece-
dere in iudicando nephas eſt.

Ex primo Bar. in l. 1. §. quod autem. il ſecondo, de ſup-
ficieb. vltra q loquitur per verbū, pnto; eſt animaduertē-
6 dum, † quòd non loquitur explicite de pœna, nā queſtio
per ipſum propoſita eſt, an ſuperficiarius poſſit alienare
irrequiſito domino, & diſtinguit, q aut ſuperficies eſt
empta, & procedit tex. ſuus, qui vult poſſe legari, & do-
nari: aut ſit conducta, & tunc putat idem dicendū, qd in
emphyteuta, & ſic inquit iſta lex determinatur per l. fi.
C. de iure emphy. ſed d. lex non vult alienationem fieri,
niſi prius requiſito domino, ergo reſpectu huius deter-
minationis puto ſenſiſſe Bartolum, non autem reſpectu
pœnæ, nam nec hoc expreſſit, nec ipſe agebat de pœna,
ſed de poteſtate tantum alienandi, & poſſunt ſimul ſta-
re, vt quod quis prohibitus ſit alienare, & tamen quod
alienando non cadat à iure ſuo. l. cum pater. §. libertis. de
lega. 2. diuerſæ enim ſunt pœnæ, nullitas contractus, &
iuris ſui priuatio.

7 Ange. † in auth. de non alienan. §. ſiue, nu. 25. ingenue
fatetur, ſe de hoc idem, quod eadem pœna irrogetur,
non habere legem, & ita titubat.

Bal. in cap. querelam. non deſcendit particulariter ad
iſtam quæſtionem.

Butr. allegatus in c. potuit, nihil tale dixit. Imo. nu. 13.
& 21. tradit differētias, quę ſunt inter vtrunq; cōtractū.

Alb. allegatus in c. propter ſterilitatem. vlt. no. nihil fa
cit nec loquitur de pœna priuationis ob alienationem,
& in contrarium facit Imo. ibidem in addi. ad Abb.

Aretin. conſil. 55. nu. 5. probat totum contrarium, &
reſidet in vltima opinione.

8 Alex. conſil. 117. nu. 2. lib. 4. † loquitur in pœna incur-
ſa ob non ſolutionem canonis, in qua expreſſe iſti con-
tractus ſunt ęquiparati per auth. qui rem. C. de ſacroſ. ec.

Beltrand. conſi. 311. nu. 1. parum facit: non enim lo-
quitur de hac pœna.

Boer. deciſ. 234. loquitur, an debeatur laudemium, &
tandem concludit, quòd non, & ita facit in contrarium.

Crot. conſ. 21. licèt æquiparet hos contractus, tamen
non ad hunc effectum, neque loquitur in terminis quæ-
ſtionis noſtræ. Et non negatur, quòd in multis procedit
æquiparatio.

Iaſ. in l. 2. non fixit pedes. videatur ſub nu. 42. & 164.

Rimin. iun. æquiparat hos cōtractus in eo, quòd pro-
hibita alienatione cenſeatur prohibita locatio ad lon-
gum tempus, & ſic non facit ad rem.

Soc. conſ. 167. nu. 7. loquitur de contractu liuellario,
9 & tenet in effectu, † q non differt ab emphyteuſi, ex quo
etiam apparet quanta ſit fides adhibenda.

Fulgoſ. qui in conſ. 240. voluit, quod pœna l. fi. exten-
datur ad conductorem ad longum tempus, tamen in
contractu liuellario contrarium tenuit. conſ. 7. nu. 2.

Tiraq. de retract. §. 1. gl. 14. nu. 84. circa fi. contrariam
ſentētiam amplectitur ibi, ne decipiaris, vide Albericū.

Ang. Fulgoſ. Dec. Ruin. Nat. & Franc. Becc. allegati. Il
li enim qui ſimpliciter intelligunt doctr. Bar. in d. l. 1. de
ſuperficieb. non videntur connumerandi, cùm non lo-
10 quatur reſpectu pœnæ, vt ſupra fuit dictum. Nec † illi
qui tradunt nullam eſſe differentiam inter iſtos con-
tractus, ſunt audiendi, cum loquantur contra commu-
nes ſententias, & in terminis, quod leges pœnales cōtra-
ctus emphyteuſis non ſint ad alias ſimiles extendendæ,
addi poſſet alijs in priori deciſ. allegatis.

Gemin. in c. ad apoſtolicæ. §. ſed licet. de re iud. in 6. &
Alex. conſil. 9. nu. 4. lib. 3.

Et ex his patet, ſententiam Fulgoſ. non ſolum in ribus
non probari, ſed nec etiam auctoritatibus ita fulcitam
eſſe, vt pro cōt haberi poſſet, ita vt ab ea nō ſit recedēdū.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum de Columna. Veneris, 14. Martij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, motu proprio, tollit impetrationē, & omnes eius effectus, & num. 10.*
2 *Gratia motu proprio facta parit ſuos iuris effectus.*
3 *Atteſtatio Papæ in facto proprio non admittit probationem in contrarium. & num. ſeq.*
4 *Papæ atteſtanti ſe gratiam feciſſe ad partis inſtantiam, credendum eſt vti de facto proprio.*
5 *Papæ quando aliquid narratur, & ſuper illa narratiua motu proprio diſponit, non eſt credendum vti atteſtanti de facto proprio.*
6 *Papa ſi atteſtatur ſe ad nullius inſtantiam gratiam conceſſiſſe, apparet quòd ſine ſupplicatione fuiſſet conceſſurus.*
7 *Conſenſus partis non excluditur ex clauſula motu proprio, qui in ſimilibus adhiberi ſolet.*
8 *Supplicatio & acceptatio gratiæ non operantur, vt nō poſſit dici de eiuſdem nullitate.*
9 *Conſentiens alienationi rei ſibi hypothecatæ, ſi illa alienatio non tenet, ſibi non præiudicat.*
10 *Clauſula, motu proprio, facit ceſſare oppoſitionem de nullitate.*
11 *Nullitas excipiendo poteſt ſemper opponi contra acceptationem gratiæ motu proprio conceſſæ: non autē agendo.*
12 *Nullitas detecta poteſt à quocunque allegari.*
13 *Dolus in impetratione eſt in conſideratione præcipuus.*
14 *Actum nullum facere, & actui nullo conſentire differunt etiam quoad iuris effectum.*
15 *Dolus vel culpa in retinendo detectus facit, vt licitum ſit errorem & nullitatem actus allegare, ſecus ſi ſolum in exprimendo falſum.*

DECISIO CLXXV.

FVit dubiatum nonnullis præſuppoſitis, an conſtet
quòd Illuſtriſ. D. Iulius Cęſar ita impetrauerit gra
tiam principatus, vt poſſit vel non poſſit allegare
nullitatem d. gratiæ, ex eo quod eſt contra formam ſuc-
cedendi datam in pacto, quod Papa ignorabat. Et circa
hmōi dubium, fuerunt conſideratæ plures difficultates.
Prima, an ſatis conſtet, Illuſtriſſ. D. Iuliū inſtitiſſe apud
ſanctæ me. Pium Quintum, medio Excellentiſſ. Oratoris
Regis Catholici, pro obtinenda huiuſmodi gratia. Quæ
res viſa eſt carere difficultate, ſtante confeſſione eiuſdē
D. Iulij, prout bene deducitur pro parte Illuſtriſſ. filia-
rum. Sed cum prædicta gratia fuerit motu proprio con
1 ceſſa, hinc orta eſt ſecunda difficultas, an † d. clauſula tol
lat effectum impetrationis; ita vt eius nulla poſſit habe-
ri ratio, vel potius remaneat idem effectus, qualem ſo-
let parere impetratio, continens ſubreptionē vel obre-
ptionē, qui eſt vt dans cauſam nullitati, eam allegare nō
poſſit, per deciſ. Rot. 8. de teſtam. in antiq. Et circa hanc
2 quæſtionem placuit Dominis † gratiam nihilominus eſ-
ſe motu proprio factam, & ſuos iuris effectus parere, ex
authoritate Bal. alias allegati in c. niſi ſpectabilis, de off.
leg. num. 4. quem ſequitur Rot. vt per Caſſad. de reſcrip.
deciſ. j. num. 4. Ant. Aug. de motu proprio, num. 1. Anto.
Gabriel. de clauſul. concluſ. 2. num. 107.
Neque obſtat, quòd cùm agatur de bonis, de quibus
Papa non ſolet diſponere, niſi de voluntate Dominorū,
Papa aliter non fuiſſet conceſſurus gratiam, niſi præceſ-
ſiſſet ſupplicatio Illuſtriſſ. D. Iulij. Quia hoc videtur con-
tra Papæ atteſtationem, qui non ſolum reſcribit motu
proprio, ſed etiam in individuo ait, non ad tuam vel al-
terius inſtantiam, vt bene conſiderat Sarnen. de annal.
q. 10. prope fin. & Gabriel. d. concluſ. 2. num. 108. Ideo
dici nō poteſt, Papam alias nō conceſſurū fuiſſe, quin re-
3 darguamus eius atteſtationem, quæ † cùm ſit de facto
proprio, non admittit probationem in contrarium, vt
per Ioan. And. & alios in c. ſi motu proprio, de præben.
in 6. cum alijs per informantes allegatis. Neque obſtant
in contrarium allegata.
Et primò, Card. conſ. 142. in fi. non recipitur à Rota,
vt teſtatur Sarnen. de annal. q. 10. num. 5. & eadem ratio-
ne non obſtat Pariſ. conſ. 79. num. 13. qui ſequitur Card.
neque obſtat idem Pariſ. conſ. j. num. 76. lib. j. quia præ-
4 ſupponitur † ibi gratia obtenta motu proprio ad partis
iſtantiam, & ſic Papa teſtatur ſe id ad partis inſtantiam
feciſſe, cui atteſtationi vti de facto proprio ſtandum eſt,
clem. j. de probat. & ſic iſte caſus eſt valde diuerſus ab eo
de quo agitur. Præterea ipſe allegat Felyn. qui non pro-
bat id, ad quod allegatur.
Non obſtat Soc. iun. in conſ. 77. num. 98. lib. j. Quia
5 † procedit, quando aliquid Papæ narratur, & ſuper illa
narratiua Papa motu proprio diſponit, quod etiam non
applicatur caſui iſti, in quo nihil narratur.
Non obſtat conſ. Bruni 12. num. 72. quia nihil com-
mune habet cum materia de qua agitur: nam velle alle-
gare, Papam appoſuiſſe clauſulam, motu proprio, ad par
tis importunitatem, nihil aliud eſt quàm ipſum menda-
cij redarguere. Similiter tollitur dictum Dec. in c. cum
6 M. Ferrarien. num. 34. de conſtitut. nam † quòd fuiſſet
conceſſurus ſine ſupplicatione, apparet, ex quo teſtatur
ſe ad nullius inſtantiam hoc facere, & ideo reprobatur à
Sarnen. vbi ſupra, q. 10. de annal. num. 8. & Gabriel. de
clauſ. concluſ. 2. num. 108. Non obſtat conſ. Rui. 41. nu-
me. 15. lib. j. quia loquitur quando Papa expreſſit quod
ad partis inſtantiam.
Neque obſtat quòd Papa non ſoleat ſimilia concede-
7 re, niſi de partium voluntate. Quia † ex prædicta clauſu-
la, motu proprio, nō excluditur partis conſenſus, qui in
ſimilibus adhiberi ſolet, vt poſt alios quos allegat, tradit
Dec. conſ. 541. num. 16. & poteſt regulariter iſte conſen-
ſus & præcedere & ſubſequi. l. j. ad Maced. c. curam, de iu
repatron. Et licèt per confeſſionem partis poſſit probari
contrarium eius quod continetur in motu proprio, vt
per Felyn. in c. quanto, num. 3. de præſump. Tamen con-
feſſio Domini Iulij non probat contrarium, cum hæc
ſint compatibilia, ſupplicatio præcedens, & gratia mo-
tu proprio, vt ex authoritate Bal. & aliorum, vt ſupra de-
ductum fuit.
Sed dubium facit, & hæc eſt tertia difficultas, an ſup-
plicatio & acceptatio D. Iulij Cęſaris, q habebat notitiā
pacti, vt ex facto deducitur, ſtante productione eiuſdem
8 facta in cauſa Peneſtrina, faciant, † vt ipſe non poſſit di-
cere de nullitate prædictæ gratiæ, vt prætenditur pro
parte filiarum, quæ allegant deciſ. 8. de teſtam. in antiq.
Aym. conſ. 151. num. 25. Roman. conſ. 87. & conſ. 329.
Gemin. in c. cum in multis, num. 14. & 16. Gomeſ. nume-
ro 101. de reſcrip. in 6. Creſcen. deciſ. 119. cum alijs alle-
gatis. Quibus tamen non obſtantibus fuit concluſum,
Illuſtriſſ. Dominum Iulium poſſe dicere de nullitate, re-
tinendo concluſionem ſupra firmatam, quòd gratia ſit
facta motu proprio, & præſupponendo huiuſmodi gra-
tiam nullam, vt habetur in puncto. Et moti ſunt Domi-
ni ex pluribus.
Primò, per reg. quæ habet, quòd non præſtat impedi-
mentum id, quod de iure non ſortitur effectum. c. ſi be-
neficia, de præben. in 6. Felyn. in c. ex tenore, num. 4. de
9 reſcrip. Hinc † videmus, quòd conſentiens alienationi
rei ſibi hypothecatæ, ſi illa alienatio non tenet, conſen-
tiens ſibi non præiudicat. Bart. in l. ſi debitor. §. j. ff. quib.
mod. pign. vel hypoth. ſoluat. Neguſ. de pignor. 3. membr.
6. par. princ. num. 26.
Secundò, quia ſumus in gratia, motu proprio, quæ tol
10 lit impetrationē, ac oēs eius effectus, & ideo † ceſſat fun-
damentum illud, q D. Iulius dederit cauſam huic nulli-
tati per ea quæ ſupra deducta fuerunt, quamuis vnus ex
Dñis de hoc fundamento dubitaret ex allegatis per Ga-
briel. de clauſ. cōcluſ. 2. nu. 99. cùm videatur militare ea-
dem ratio, quæ in impetrāte, maxime ſtāte acceptatione
& approbatione gratię. Tamen cęteris Dñis placuit hoc
non obſtare, ne talis clauſula ſuo iuris effectu careat.
Tertiò, quia hic Illuſtriſſ. D. Iulius dicit de nullitate
11 excipiendo, quod † ſemper licet, etiam q quis eam agen
do allegare nō poſſit, vt per Bal. Imo. & alios, quos refert
Fely. in c. lator, de re iud. Aym. conſ. 148. Alberic. in l. poſt
mortem, num. 5. de adopt. Et hæc eſt exceptio, non repli
catio, cùm non tendat ad ſuſcitādam & coadiuuandam
actionem eliſam exceptione. l. fin. C. de eden. Doct. in
auth. ſi quis in aliquo, col. j. eo. tit.
12 Quartò, quia † quoties nullitas eſt detecta, tunc qui-
libet poteſt eam allegare, vt per Fely. in d. c. lator, & alios
per informantes allegatos.
Quintò, quia cùm Illuſtriſſ. D. Iulius cōſenſum ſuum
reuocauerit, quòd potuit, cùm etiam fauori ſuo etiam
valido poſſit renunciare, cōſequens videtur, vt etiā poſt
talem reuocationem poſſit de nullitate dicere, ex ijs,
quæ tradunt Bart. & Bald. in l. poſt mortem, de adoptio.
& in l. 2. C. ſi aduerſ. rem iudic. facit Felyn. in c. capitu-
lum, num. 9. limit. 4. de reſcrip.
13 Sextò & vltimò, quia † in hac impetratione nullus cō-
ſiderari poteſt dolus, qui præcipue habetur in conſidera
tione, in deciſ. 8. de teſtam. & omnibus exēplo allegatis:
nam cùm quęuis cauſa etiam beſtialis excuſet à dolo, hic
non poteſt colligi dolus, tum ex eo, quòd Rota dubita-
nit,

tur, nec adhuc reſoluit, ac inſpecta mente paciſcentium
gratia ſit contraria pacto: tum etiam, quia gratia huiuſ-
modi non erat apta alicui nocere, vt in ſimili dicitur de
falſitate, quæ non eſt apta nocere. l. domus. C. ad l. Cor-
nel. de falſ. & ibi Doct. Nec fecit quicquid potuit, vt no-
ceret. Boſſ. in pract. crim. tit. de falſ. num. 89.

Maximè verò hoc procedit duplici reſpectu. Primò,
quòd allegata in contrarium procedunt in faciente actũ
14 nullũ: hic † verò ſumus in conſentiente actui nullo, quo
caſu conſenſus iſte non præiudicat, vt in ſimili de con-
ſentiente penſioni nullæ, tradit Caſſad. deciſ. 4. de pen-
ſio. & Achil. deciſ. 9. eo. tit. Secundò, quia hic, ſi aliquis po-
teſt dari dolus vel culpa, non fuit in exprimendo fal-
15 ſum, ſed in reticendo aliquid, quo caſu † licitum eſt er-
rorem & nullitatem actus allegare, vt per Biſign. q. 1 c.
de reſcrip. quem ſequitur Felyn. in c. licet, col. 2. de iudic.
Et ex his virtualiter ſunt ſublata ea quæ in contrarium
allegantur per informantes.

SERAPHINI.

Oueten. Canonicatus, 24. Ianuarij 1578.

SVMMARIVM.

1 *Intentionem fundatam habens in ſua gratia, transfert de-
negantiˌ tradere poſſeſſionem onus probandi, qua de cau
ſa nolit eam tradere.*
Limita, vt num. 3.
2 *Expenſa quæ fieri debent pro capienda informatione, ſunt
ſoluendæ ab eo, pro quo fit informatio.*
3 *Appellans à denegatione poſſeſſionis & poſtea deſerens
appellationem, ſuſcipit in ſe onus probandi grauamen,
quod pars aduerſa probare tenebatur.*
4 *Narratiua literarum debet probari ab eo qui narrat.*
5 *Petẽs aliquid vt talis vigore legis vel ſtatuti, debet docere
ſe eſſe talem.*
6 *Fama in antiquis non probat, quando aliquid in contra-
rium adeſt.*
7 *Nobilitas probatur per officia, quæ niſi per nobiles admi-
niſtrari ſolent.*

DECISIO CLXXVI.

FVit reſolutum, ſententiam latam in fauorem Do-
mini Roderici eſſe confirmandam, cùm enim ip-
ſe habeat intentionem fundatam in ſua gratia, ca-
1 pitulo deneganti † tradere poſſeſſionem incumbit onus
probandi, qua de cauſa nolit eam tradere: nam cùm ſe
fundet in ſtatuto, quo continetur, ne quis admittatur,
nec recipiatur ad canonicatus & dignitates, qui habeat
originem infectam, vtique admiſſio & receptio cum ſpe
ctet ad capitulum, neceſſe eſt, vt denegando admiſſionẽ
oſtendat ſe id facere ex iuſta cauſa, puta quia in informa
tione capta reperijt talem habere originem infectam.
Quod comprobatur ex confirmatione, in qua præſcribi-
tur modus ſumendæ informationis, & imponitur hæc
cura capitulo, quod & obſeruabatur: nam per eum qui
petit ſe admitti, nullæ fiunt probationes, ſed fit depoſi-
2 tum pecuniarum pro expenſis, quę † fieri debẽt pro ca-
pienda informatione, & ita etiam factum fuiſſe in caſu
de quo agitur, oſtendit decretum capituli circa denega-
tionem admiſſionis, & ita alias fuit coram me deciſum
in vna Toletan. portionis. Nec obſt. deciſio alias facta in
vna Toletan. portionis corã Gropperio 30. Maij. 1561.
vbi fuit dictum, præfigendum eſſe terminum Io. Moran.
ad probandum ſuas qualitates, non autem capitulo ad
probandum, cur denegaſſet tradere poſſeſſionem. Quia
3 † in illa facti ſpecie præſupponebatur Io. Moran. appel-
laſſe à denegatione, & poſtea deſertam fuiſſe appellatio-
nem, & ita videbatur tacitè huiuſmodi decreto acquie-
uiſſe, & ideo illi incumbebat onus probandi grauamẽ.
Sed in caſu de quo agitur, cõmiſſa fuit & ſequuta appel-
latio: & quod Rota ex eo mota fuerit, apparet, quia in
proſecutione eiuſdem cauſæ antequam intellexiſſet de-
cretam fuiſſe appellationem ſub die 28. Aprilis eiuſdẽ
anni, reſoluerat præfigendum eſſe terminum capitulo.
Nec etiam obſt. deciſ. in cauſa Monaſterien. coram me,
quia inuito incumbebat onus probandi Ioanni ſuã no-
4 bilitatem, cum hæc † eſſet pars narratiuæ ſuarum litera-
rum, ſed & ſtatutum Monaſterien. imponit hoc onus ei
qui petit ſe admitti, adeo q nihil commune habet cum
iſta cauſa. Nec obſtant alleg. ex l. ait prætor. §. dicere. ff. vi
bon. rapt. & Ang. & Pau. in l. liberorum, de his qui not.
infam. Tiraq. de retract. lign. §. 8. gloſ. 7. num. 1. Quia pro
5 cedunt, † vbi quis vt talis petit aliquid vigore alicuius le
gis vel ſtatuti: nam debet docere ſe talem. Sed hic D. Ro-
dericus non petit vt talis nec vigore ſtatuti, ſed capitulũ
tanquam non qualificatum vult vigore ſtatuti repelle-
re: ideo ea omnia quæ allegantur à Tiraq. faciunt directè
contra capitulum, quod fundat ſe in ſtatuto. Quod autẽ
capitulum grauauerit, apparet ex eiuſdem capituli infor
matione & teſtibus, de quibus in ſummario per capitu-
lum dato. Aliud n. in ſumma non probant quam famã,
& quidem non oẽs, ſed primus & tertius tantum. Alij ve
6 rò non deponunt concludenter. Quæ † quidem fama li-
cèt in antiquis admittatur, tñ nõ procedit, niſi vbi nihil
in contrarium adeſt, ex quo ea debilitetur. At in caſu de
quo agitur, multæ circumſtantiæ fuerunt conſideratæ
per Dños, ex quibus hmõi fama penitus eneruatur. Pri-
mò, quia non ſolum non conſtat q habuerit originem à
iuſta & rationabili cauſa, cum non fuerit talis fama in lo
co originis, in quo probabilius debebat adeſſe, cum aga
tur de origine, Bal. in l. ea quidem, nu. 55. de accuſ. q imò
potius cõſtat de cauſa hmõi diffamationis ſumpta ex cõ
ſuetudine vocãdi caſtellanos Iudæos in ciuitate & diœc.
Ouetenen. tum de inimicitijs ex quibus veriſimiliter or-
tum habuit, item ex libello diffamatorio. Præterea non-
nulli teſtes faciunt pro Roderico, & ideo remanet hæc
fama ſine adminiculis, & in contrarium multa concur-
runt adminicula pro Roderico, maximè q habuit cõſan
guineos milites ſancti officij Inquiſitionis, item in mili
7 tijs Hiſpaniarũ, † quibus in locis non ſolent admitti, niſi
illi qui ſunt puri ſanguinis, vt in ſimili fuit conſideratũ
in illa Monaſterien. Ioannẽ habuiſſe conſanguineos mi
lites ordinis Theutonici, in quo non ſolent admitti, niſi
nobiles militares, & ex eo ſumebatur origo nobilitatis
ipſius. Et in ſumma huiuſmodi probatio viſa fuit Domi
nis nullius roboris ſtantibus ſupradictis. Et ideo conclu
ſum pro ſententiæ confirmatione.

LANCELLOTTI.

Ciuitatis Caſtelli bonorum. Veneris, 19. Martij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Pactum quod reſpicit ſubſtãtialia, vel naturalia, vel etiam
accidentalia contractus, dicitur pars ipſius.*
*Idem quãdo informat ipſum contractum in fauorem eius
cuius reſpicit contractus principalis.*
2 *Pactum acceſſorium poteſt etiam quoad effectum dici pars
contractus, vt dicitur de pacto de retrouendendo.*
3 *Pactum incontinenti appoſitum duplicem parit actionem.*

DECISIO CLXXVII.

ALiqui ex Dominis tenebaut, quòd dicta obliga-
tio ſit acceſſoria, & pars primi contractus, per
uot. per Doct. in l. in bonæ fidei, & in l. petens. C.
de pact. & vtrobique per Alciat. & per Curt. iun. in d. l. in
1 bonę fidei, num. 4. Nam, † quando pactum reſpicit ſub-
ſtantialia, vel naturalia, vel etiam accidentalia contra-
ctus, dicitur pars, vt per Alciat. in d. l. in bonæ fidei. & ſi-
militer pactum dicitur pars contractus, quando infor-
mat ipſum coutractum, quatenus reſpicit fauorem eius,
cuius fauorem reſpicit contractus principalis. Dec. poſt
alios in d. l. petens, num. 13. & per alias rationes de qui-
bus per informantes pro parte D. Iulij.

Alij verò fatebantur hanc acceſſorietatem, ſed quoad
2 effectum de qno agitur, dicebatur, † eam non eſſe hu-
iuſmodi, vt non poſſit conſiderari tanquàm de ſe po-
ſita, vt dicitur de pacto de retrouendendo, quod eſt
acceſſorium, & pars primi contractus. Verùm ſi in eo
ſit appoſitum tempus, eo elapſo non eſt amplius locus
redemptioni.

Nec obſt. quòd ſit incontinenti appoſitum, & propte-
3 rea dicatur pars illius. Quia † reſpondetur, quòd poſt-
quam eſt in eſſe deductum, parit duplicem actionem, vt
per Doct. in l. in bonæ fidei. vbi Curt. iun. nu. 18. & Dec.
& Iac. de ſancto Georg. licet Vltramontani contrarium
tenuerint. Et qnòd poſſit de per ſe ſtare, faciunt trad. per
Corn. conſ. 288. num. 18. volum. 3. Dec. in d. l. in bonæ fi-
dei, num. 19. in fine. Propterea ſequitur, quòd tempus
limitet dictam obligationem. Fuerunt etiam conſidera-
ta verba dicti inſtrumenti, in quo dicitur, quòd Ioannes
obligat ſe, quòd de pręſenti debeat fieri æſtimatio, & de-
claratur quomodo hoc intelligatur. Et ideo ſubditur
in eo per totum menſem Septembris, ad quod facit con-
ſil. Ruin. 83. volum. j. facit etiam in l. ſi creditor. §. illud,
de distract. pignor. quem adducit Tiraquel. de retract.
conuent. §. primo, gloſ. ſecunda, numero 51. item facit
tex. in l. qui fundum, de contrahen. empt. vt per Salyc.
Item faciunt rationes quas allegat Tiraquel. poſt Iaſ. in
dicta gloſ. ſecunda, numero 40. cum ſequen. Propterea
ſtante hac varietate opinionum, non fuit capta reſolu-
tio, ſed fuit dictum quod iterum ponatur, & quòd om-
nes Domini videant.

LANCELLOTTI.

Barchionen. Canonicatus. Veneris, 12. Februarij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ſit ad finem, vt citatus ſe opponat.*
2 *Appellatio deſerta intelligitur quando nõ eſt reditum pro apoſtolis in termino aſſignato per iudicem.*
3 *Negligentia vel dolus procuratoris non excuſat dominum à deſertione appellationis.*

DECISIO CLXXVIII.

FVit concluſum pro validitate ſententiæ A. C. atten-
ta commiſſione, quæ excedit illius facultatem, il-
lam in plnribus eius partibus cõſiderando, vt hic
per informantes pro parte D. Petri Corbera, & præſer-
tim, in illis verbis, in poteſtate citandi D. Ioannem Villa
omneſq; alios &c. prout D. Ioannes fuit citatus, & nega
1 uit monitorium, & in iudicio ſe oppoſuit. Nam † citatio
ad eum finem ſit vt citatus ſe opponat. Quare, cùm ſit al
terata ordinaria eius iuriſdictio propter cauſę cognitio-
nem ei conceſſam contra partem opponentem, dicitur
noua iuriſdictio ei delegata ad docil. Achil. dec. j. de com
miſſ. Nec repugnant illa verba commiſſionis, videlicet,
perinde ac ſi commiſſio pręfata obtenta per D. Ioan. &c.
quaſi, qnòd hæc, de qua agitur, commiſſio, remoueat tã-
tum impedimentum illius commiſſionis. Quia reſpon-
detur, quòd nedum remouet dictum impedimentum,
ſed vlterius etiam proceſſit, vt ſupra dictum eſt. Dixerũt
tamen Domini, quòd vigore dictę ſententiæ nihil ſit exe
quendum, niſi docto de illius iuſtitia.
2 Quo verò † ad deſertionem appellationis, fuit con-
cluſum pro deſertione, ex quo in termino iuris aſſigna-
to per iudicem non fuit reditum pro apoſtolis. iuxta c.
ab eo, de appel. in 6. & clem. quamuis, eo. tit. Et procura-
3 toris † negligentia ſiue dolus non excuſat dominum à
deſertione. Gallad. deciſ. 5. de appel.

LANCELLOTTI.

Bononien. iuriſdictionis. Lunæ, 29. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Probatio longæua poſſeſſionis, poteſt coadiuuari ex teſtibus examinatis ad perpetuam rei memoriam.*
2 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio acquiritur ex ſcientia, & patientia domini, quæ præſumitur ex diuturnitate temporis, & vicinitate loci.*

DECISIO CLXXIX.

FVit concluſum conſtare de longæua poſſeſſione
Dominorum de Pepulis, quia eam probãt Franci-
ſcus Caſtellaccius, & Petronius de Comitibus te-
ſtes examinati de anno 1561. & Ioan. Franciſcus de Bar-
berijs teſtis examinatus de anno 1570. vigore remiſſo-
riarum de annis 50. & vltra.
1 Et hæc † probatio poteſt coadiuuari ex teſtibus exa-
minatis ad perpetuam rei memoriam de anno 1519. &
redditur etiam veriſimilis, qnia cùm nõ probetur exem-
plo, quòd ipſa Communitas Bononiæ reddiderit ius in
huiuſmodi locis controuerſis, ex hac temporis diuturni-
2 tate iuncta vicinitate loci, oritur † præſumpta ſcientia &
patientia Domini, contra quem acquiritur quaſi poſſeſ-
ſio iuriſdictionis. & in his terminis tradit Alex. conſ. 23.
col. 2. verſic. item reſpondeo ſecundo loco, vol. 5. Aym.
conſil. 148. num. 5.

Præſertim cum factum ſit arduum, vt dicit Salyc. in
l. authoritatem, in fine. C. vnde vi. Capic. deciſio. 69.
numero 14.

LANCELLOTTI.

Lucan. bonorum Caſtri Franchi. Veneris, 24. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes vicini ſunt idonei ad probationem.*
2 *Reſtitutio in integrum ceſſat, vbi apparet de nullitate actus.*

DECISIO CLXXX.

CIrcumſcriptis tranſactionibus & exceptionibus
contra teſtes, fuit concluſum, conſtare de nul-
litate conceſſionis, & emphyteuſim tanquàm

factæ

factæ in damnum monaſterij, de quo damno deponunt
2 teſtes,† qui optime probāt, cùm ſint vicini, habitatores
dictarum terrarum, & aliqui eas conduxerint. Contra-
rietates autem conſideratas pro parte Dominorum de
Sirtis, Domini dixerunt eſſe friuolas. Nec minus releuat
confeſſio vtilitatis factæ per D. Paſquinum in 3. articu-
lo, quia conſtat fuiſſe erroneam ex his, quæ dicti teſtes
deponunt ſuper leſione, propterea quòd fuit dictum nó
obſtare etiam quòd dicebat, contrahentes non habuiſſe
animum inferendi damnum Eccleſiæ, ex quo remiſerūt
vtilitatem commiſſariorum arbitrio, qui hoc non habe
tur in conſideratione, ſed tantum vtilitatis Eccleſiæ præ
ſertim, cùm ſub conditione fuerit eis conceſſa facultas
2 confirmandi videlicet, ſi in euidentem &c. Et ſtante nul-
litate cōceſſionis ceſſat in hoc caſu reſtitutio in integrū,
iuxta c. ad noſtram. de rebus eccl. non alien. & ca. 1. de in
integ. reſt. & c. cum dilecti. de emp. & vend. cum alijs ad-
ductis. Quia procedunt, quando in caſu licito fuiſſet fa-
cta alienatio, & decepta fuiſſet Eccleſia in pretio, vt ibi
declarant Doct. Præter id etiam, quia ſtante dicta clauſu-
la, ſi in euidentem &c. ceſſat hæc difficultas tanquàm
forma non ſeruata.

LANCELLOTTI.

In eadem. Lucan. bonorum. Luna 15. Ianuarij. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Actus dicitur nullus, cauſa deficiente primaria, propter quam ille actus fit: ſecus verò ſi non defuiſſet cauſa primaria. nu. 2.*
3 *Aſſertioni partium non ſtatur circa cauſam vtilitatis, ex communi. cui vtilitati etiam putatiuæ ſtandum eſt, quando eſt ſeruata forma à iure requiſita.*
4 *Confirmatio ſupplet defectum formæ aliàs à iure requiſitę, ſed poſtea corruit per contrarias probationes læſionis.*
5 *Præſumptio putatiuæ vtilitatis ceſſat in conceſſione in emphyteoſim facta à patruo in nepotes de bonis eccleſiæ.*

DECISIO CXXXI.

MAior pars Dominorum tenuit, conceſſionem
fuiſſe ab initio nullam ex defectu cauſę, quam
1 aſſerebatur eſſe vtilitatis. Quia† per reſolutio-
nem vltimo loco in hac cauſa factam, conſtitit, illā fuiſ-
ſe in damnum Eccleſię. Nec placuit reſponſio, q̀ ſufficiat
vtilitas putatiua ſecundum opinionem contrahentium,
quia fuit dictum id procedere, vbicunque ab initio ad-
fuiſſet primaria cauſa vtilitatis, & ſic caſus à iure pmiſ-
ſus, propter quem contrahentes fuiſſent moti ad facien-
dum dictam conceſſionem, puta, quia bona fuiſſent ſte-
rilia, vel eſſent ſterilæ, quia licèt non vtiliter poſtea in
pretio contraxiſſent, tamen contractus tenet, ſed Eccle-
2 ſiæ per reſtitutionem in integrum ſuccurritur. Secus† ve-
rò ſi non adfuiſſet dicta cauſa primaria vtilitatis, mouēs
ad contrahendum prout in hoc caſu non adfuit, quia bo
na erant fertilia, vt in dicta reſolutione, nam tunc con-
tractus eſt nullus, vt declarat Butr. in c. 1. de in integ. reſt.
nu. 19. cum ſeq. & ibi per Imo. nu. 1. verſ. item no. & nu.
16. circa fi. & ibi Abb. nu. 17. dicit eſſe cōmunem opinio
3 nem, aliàs certum eſt, quòd† non ſtatur aſſertioni par-
tium circa cām vtilitatis. ad doctr. Barto. in l. ſi forte. de
Caſtr. pecul. Federic. conſ. 143. circa fi. Præterea fuit ét
dictum, quòd vtilitati putatiuæ tunc ſtandum eſt, quan-
do eſt ſeruata forma à iure requiſita. Imo. in d. capi. cum
apoſtolica, nu. 13. vbi Anan. nu. 11. dicit eſſe communē.
4 Verùm † hic nulla alia forma adeſt prætérquàm confir
matio apoſtolica, quæ eam ſupplet. Abb. cōſi. 41. vol. 1.
Et effectus d. confirmationis corruit per contrarias pro-
bationes læſionis, de quibus in dicta reſolutione. Gemi.
conſi. 68. col. 4. verſi. his præmiſſis. Dec. conſil. 142. vol. 3.
ver. dato, ad eo quod cōceſſio remanet ſine forma, & ef-
fectu confirmationis. Aliqui etiam dicebant, quòd cùm
5 hæc conceſſio fuerit facta à patruo in nepotes, q.† præ-
ſumptio putatiuę vtilitatis ceſſabat tanquàm abſque bo
na fide, vt tradit Lauren. in c. ſine exceptione. nu. 21. verſ.
tacita, 12. q. 11. maximè, cùm fuerit facta de omnibus bo
nis, vt dicitur in ſententia lata in partibus, ſiet quam re-
uocatur conceſſio, licèt Domini ita tenuerint, tamen di-
xerunt, quòd iſti de Sirtis, ſi volunt ſuper eiſdem, poſ-
ſent audiri.

LANCELLOTTI.

Viſen. adminiſtrationis capellaniarum. Luna 26. Nouembris. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Regula de valore non comprehendit adminiſtrationes capellaniarum, ſed ſolum loquitur de beneficijs eccleſiaſticis.*
Nec etiam procedit in adminiſtratione hoſpitalium. nu. 3.
2 *Adminiſtrationes capellaniarum ſunt quædam onera principaliter conſiſtentia in faciendo celebrare miſſas ex redditibus relictis à teſtatoribus, & quod ſupereſt ex illis, conuertitur ad vtilitatem adminiſtratorum.*
3 *Regula de valore eſt exorbitans, & odioſa, & inuenta propter annatas.*
4 *Annatæ non ſoluuntur propter adminiſtrationes capellaniarum, & hoſpitalium.*
5 *Pars redditum, quæ datur miniſtro eccleſiæ, non dicitur beneficium, niſi detur in titulum perſonæ habili.*

DECISIO CLXXXII.

FVit concluſum, regulam de valore non habere locū
in huiuſmodi adminiſtrationibus capellaniarū,
1 quia † dicta regula loquitur de beneficijs eccle-
ſiaſticis: hæ verò adminiſtrationes non ſunt beneficia ec
cleſiaſtica, ſed onera conſiſtentia principaliter in facien-
do celebrare certum numerum miſſarum ex quibuſdā
2 redditibus relictis à teſtatoribus: quod† verò ſupereſt ex
illis, conuertitur ad vtilitatem dictorum adminiſtrato-
rum, & propterea mulieres, & layci ſunt capaces huiuſ-
modi adminiſtrationum, quorum non permitteretur, ſi
eſſent beneficia eccleſiaſtica. Et quòd in his adminiſtra-
tionibus fructuum non habeat locum regula, tradit Sar
3 neu. ibidem, q. 4. vbi etiam infert, † quòd per hanc ratio-
nem non procedit eadem regula in adminiſtratione ho
ſpitalium, maximè cùm regula ſit exorbitans, & odioſa,
4 & inuenta propter annatas, quæ † annatæ non ſoluun-
tur propter has adminiſtrationes, vt dicit pars Gaſparis.
Ex quo tamen Domini dixerunt, quod ego capiam ali-
quam informationem, quia ſi ſoluerentur annatæ, forte
tunc intraret regula.

Nec ob. dictum Rebuf. in pract. benefic. in ti. quid ſit
benefic. num. 8. vbi voluit dici beneficium illam partem
5 redituum, quæ datur miniſtro Eccleſiæ. Quia † Domini
dixerunt, id procedere, ſi daretur in titulum perſonæ ha
bili, prout mulier, & laycus eſt inhabilis, non autem mi-
niſter Eccleſiæ.

LAN-

LANCELLOTTI.

Viſen. Capellanię. Lunæ, 24. Martij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria danda eſt ei qui probauit de fumo poſſeſſionis ſui auctoris.*

DECISIO CLXXXIII.

COnclusum, quòd remiſſoria ſit danda Baldaſſari
1 propter eius releuãtiam, & † quia de fumo poſſeſſionis Petri conſtat ex atteſtatione de qua in fide. Verùm probata dicta poſſeſſione cõſtabit, quòd prima reſignatio facta per Ioannem in fauorem Petri, in cuius ius & poſſeſſionem fuit ſubrogatus D. Baldaſſar, erit ſortita effectum: propterea ceſſabit ius Gaſparis ſecundi reſignatarij D. Ioanni. Ideo executoriales nõ ſunt relaxandæ in fauorem ipſius Gaſparis. Voluerunt tamen Domini propter ſuſpicionem aliquam quam concipiũt contra Baldaſſarem, qui obtinuit compulſoriales ſpeciales pro extrahendo inſtrumẽto dictæ poſſeſſionis Petri, nec eas proſequi curauit, quòd interim ſequeſtretur poſſeſſio adminiſtrationis capellæ, de qua agitur, quam poſſeſſionem in præſentiarum obtinet D. Baldaſſar.

LANCELLOTTI.

Cremonen. penſionis. Lunæ, 21. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Scientia & patientia aduerſarij eſt neceſſaria in acquirenda quaſi poſſeſſione rerum incorporalium.*

2 *Emphyteuta, & ſyndicus ſoluentes tertio, non præiudicant domino directo ignoranti.*

DECISIO CLXXXIIII.

FVit concluſum, quòd ex ſolutionibus factis per adminiſtratores, ſeu depoſitarios deputatos ab Illuſtriſſimo Cardinali Borromeo non fuit acquiſita quaſi poſſeſſio D. Georgio contra Illuſtriſſimum Cardinalem Theanum, quia non cõſtat de deputatione Cardinalis Borromei, nec deputatum ab eo. Et dato, quòd conſtaret, debet eſſe ſufficiens ad ſoluendam penſionem de qua agitur. Præterea præſuppoſito etiam ſufficienti mandato, eorum ſolutiones non poſſent cauſare aliquẽ ſtatum contra Dominum Cardinalem Theanum, quia
1 tunc temporis nondum erat Præpoſitus, & † ad hoc vt alicui noceat quaſi poſſeſſio in incorporalibus, eſt neceſſaria eius ſcientia, & patientia. l. ſecunda, C. de ſeruitu. & aqua, & no. Docto. omnes in capitu. cum Eccleſia Sutrina. de cauſ. poſſeſ. & proprieta. ſolutiones enim factæ à non habente titulum in beneficio non conſtituũt
2 aliquam quaſi poſſeſſionem contra tertium, ſicut † dicitur de emphyteuta, & ſyndico qui ſoluendo non poſſunt præiudicare Domino directo ignoranti, vt late per Rip. in d. capitu. cum Eccleſia Sutrina, num. 65. Rui. conſil. 156. nu. 16. volum. 1. An autem ſolutiones factæ per Beſſutium, & fratrem Ilarium noceãt Illuſtriſſimo Cardinali Theano, nihil fuit reſolutum, quia Domini volũt videre inſtrumenta ſolutionum, quorum copia non fuit data, & alias etiam ſcripturas, ſuper quibus erit poſtea particulariter dubitandum.

LANCELLOTTI.

Vrbeuetan. fideicommiſſi. Lunæ, 31 Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum vnicum in antiquis non ſufficit ad probandum, ſed duo ſaltem requiruntur.*

2 *Idem extenditur in probatione deſcendentiæ, nu. 2.*

3 *Immo potius vltra pluralitatem, & antiquitatem inſtrumentorum, quæ non ſunt in forma probante, requiruntur alia adminicula. nu. 3.*

4 *Probatio graduum debet eſſe diſtincta.*

DECISIO CLXXXV.

COnclusum, non eſſe ſufficienter probatam deſcẽdentiam. Primò, quia præter teſtamentum Petri fideicommittentis, & Vgolini cætera inſtrumenta non ſunt in forma probante. Secundò dempto tempore litis inchoatæ de anno 1544. dicta inſtrumenta non ſunt antiqua per ſpatium centum annorum, iuxta opinionem quam Rota tenere ſolet. Accedit & Tertiò, ꝙ
1 † etiam in antiquis vnicum inſtrumentum non ſufficit, ſed ſaltem duo requiruntur, quia cùm probatio per antiquitatem habeat vim famæ publicę, ſicut illa non probatur per vnum teſtem, minus iſta quæ illi æquipollet, vt per Aretin. in c. cum cauſam, nũ. 22. de prob. & per Fely. & Aym. hic per informantes allegatos. Nec ob. quod Alexan. & alij hic allegati dicant, contrarium ſeruari in ma-
2 teria probationis deſcendentiæ, quaſi † quòd hæc materia ſit difficilis probationis. Quia reſpondetur quod ſi rectè conſiderentur eorum verba, ipſi hoc non dicunt, immo in cauſa Roman. capellaniæ fuit dictum requiri plura inſtrumẽta. Quartò vltra pluralitatem, & antiquitatem inſtrumentorũ, quæ non ſunt in forma probante,
3 requiruntur adminicula, † veluti exhibitio aliorum inſtrumentorum eiuſdem notarij, vel quòd ſint extracta ex aliquo archiuio publico; vel quòd probẽtur ſaltẽ per famam notariatus eius, qui illa ſubſcripſit, iuxta deciſ. Put. 9. de fide inſtrum. Aym. de antiq. tempor. par. 1. q. 8. ampliatur, num. 17. cum ſeq.

Nec pro adminiculis placuerunt Dominis dicta teſtium, quia primus eſt de auditu, & licet ſuper 23. articulo videatur deponere de publica fama, tamen non deponit, quòd Leonatus eſſet filius Petri, ſed deponit de deſcẽ
4 dentia in genere, cùm † tamen probatio graduũ debeat eſſe diſtincta, iuxta c. licet ex quadã. de teſtibus. vbi Abbas, nu. 12. Dec. conſi. 322. nu. 6. verſ. præterea. Secundus etiã teſtis ſuper ſeptimo interrogatorio refert ſe ad extracta, ſcripturas & literas quæ ſunt in Archiuio, & cancellaria Vrbeuetã. & ad protocolla, quæ penes ipſum exiſtũt, propterea Domini dixerunt, ꝙ illa exhibeãtur. Præterea hic teſtis videtur contrarius ſibi ipſi in his quæ dixit ſuper decimo interrogatorio, & ſecundo art. vt hic per informantes. Quare Domini dixerũt, ꝙ Domini comites melius probent, & quod ſi obſeruantia dicti teſtamenti Petri in aliquo probaretur, multũ faceret ad hãc probationẽ. Circũſcripſerũt et vidẽdũ eſſe, ſi comites teneãtur probare, ꝙ illi deſcendentes debeant eſſe de linea legitima, de quo poſtea particulariter videbitur.

LANCELLOTTI.

Iuuenacen. Iuriſdictionis. Veneris, 29. Aprilis. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia quælibet præſumitur eſſe ſubiecta ordinario.*

Exemptio

2 *Exemptio à viſitatione non comprehenditur ſub generali conceſſione exemptionum.*
3 *Facultas corrigendi, carcerandi, & mulctandi conceſſa, non intelligitur de correctione, quæ fit in viſitatione.*
4 *Clauſula reſeruatiua firmat ius in alijs non expreſſe conceſſis, & nu. ſeq.*

DECISIO CLXXXVI.

FVit concluſum quoad caput viſitationis, quòd Epi
ſcopus Iuuenacen. habet fundatam intentioné de
iure communi quoad viſitationem Eccleſiæ Ter-
1 uicen. cũ † præſuppoſito, quòd d. Eccleſia ſit ſub d. dioc.
Iuuenacen. iuxta tex. in c. cum Epiſcopus, de of. ordi. in 6.
cum alijs allegatis.

Nec ob. priuilegia, & exemptiones conceſſæ dictæ Ec
cleſiæ per antiquos Epiſcopos Iuuenacen. relatos in bul-
la Latini Cardinalis legati, quia nulla in eis ſit mẽtio de
2 exemptione à viſitatione, & † ſub generali conceſſione
exemptionum non comprehenditur exemptio à viſita-
tione, iuxta deciſ. Rot. 2. de cenſ. in antiq. & deciſ. Achil.
2. de exemp. ſed illa forma remanet Epiſcopo, vt per Ma
ria. Soc. in tract. de viſit. lib. 6. q. 14. nu. 16. Minus etiam
facit facultas corrigendi, carcerandi, & mulctandi con-
3 ceſſa dicto Epiſcopo, quoniam † non intelligitur de cor
rectione, quæ fit in viſitatione, ſed de ea quæ fit in ordi-
naria cognitione cauſarum criminalium, propter præce
dentia verba, de quibus in d. conceſſione. Et quia mate-
ria eſt odioſa, ideo ſtrictè interpretanda.

Non ob. etiam confirmatio dicti legati, quia eſt reſtri
cta ad declarata, & ſpecificata in literis Hectoris Epiſco-
pi, quarum literarum tenorem dicit legatus ſe referre
de verbo ad verbum, & in dictis literis infirmantur pri-
uilegia, & exemptiones conceſſæ dictæ Eccleſiæ Terui-
cen. à ſuis prædeceſſoribus ſolum quoad particulas ex-
preſſas, & ſpecificatas, ſed in dictis literis de hac exẽptio-
ne à viſitatione verbum nullum. Præterea in dictis lite-
ris Hectoris epiſcopi eſt appoſita clauſula reſeruatiua, vi
4 delicet, reliquis † iuribus & iuriſdictionibus Epiſcopa-
libus eidem Epiſcopo Iuuenacen. & ſucceſſoribus ſuis
ſemper ſaluis, & ſic ius viſitandi dr̃ reſeruatũ Epiſcopo
poſtquàm non eſt ſpecialiter conceſſum, iuxta no. p glo.
in c. 1. §. in eos ver. quantum ad iſta, de priuil. in 6. Minus
etiam poteſt fieri fundamentum in ſententia Epiſcopi
Bituntin. Quia in pñſens illa refert ſupradicta priuilegia
conceſſa per Epiſcopos Iuuenacen. dictę Eccleſiæ Terui-
cen. & confirmationem dicti legati. Poſtea dicit, quòd
per teſtes fuit probatum, quòd d. eccleſia Teruicen. poſ-
ſedit iura epiſcopalia declarata per d. Hectorem tanto
tempore, quòd ſatis eſt ad inducendam præſcriptionẽ,
& quia conſtitit, quòd ſententia Tranen. non fuit man-
data executioni contra dictum Archipresbiterum, &
quod d. Archipresbiter poſtea fuit in poſſeſſione exem-
ptionum, & libertatum iurium epiſcopalium, propterea
confirmat prædicta priuilegia cum clauſula, reſeruatis
reliquis iuribus epiſcopalibus, quæ exiſtant iuriſdictio-
nis, & ordinis epiſcopalis, quia cùm dicta ſententia re-
5 ferat, & ſe reſtringat ad prædicta priuilegia, de quibus
ſupra dictum eſt, non poteſt comprehendere viſita-
tionem.

Quò verò ad collationem ordinum res fuit viſa Do-
minis ſatis clara, propter expreſſam formam datam in
dictis literis epiſcopi Hectoris relatis per d. legatum,
quæ non reperitur in aliquo alterata. Et ita fuit conclu-
ſum, circumſcripta præſcriptione, quam prætendit d.
Archipresbiter.

LANCELLOTTI.

Veliterna caſalis. Lunæ, 7. Iunij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de vendendo præſumitur, quando in eius enunciatione concurrunt adminicula, & coniecturæ.*
2 *Relatio ad acta eſt maxima coniectura probandi mandatum.*
3 *Solutio magnæ quantitatis pecuniarum facit præſumi mandatum.*
4 *Qualitas teſtium facit præſumi mandatum factum fuiſſe.*
5 *Antiquitas temporis cum alijs adminiculis iuncta, probationem mandati iuuat.*
6 *Scientia & patientia partis multum operatur ad probationem mandati, quæ per teſtes de fama probatur.*
7 *Adminicula plura concurrunt ad recognitionem manus ſcribentis.*
8 *Probationes leuiores ſolent admitti ad excludendum ſpolium, & ſic delictum.*

DECISIO CLXXXVII.

FVit concluſum pro excluſione ſpolij propter Inſtru
mentum venditionis de anno 1503. factæ Petro
Mattuſio de hac tenuta, ſiue caſali per illos de Ro
ſa auctores Dominorum de Pernoſijs, & licèt non con-
ſtet de mandato Colæ Franconij, qui nomine dictorum
1 de Roſa vendidit, tamen quando † cum enunciatione
mandati concurrunt adminicula, & coniecturę, illud de
facili præſumitur, vt per Dec. conſ. 36. nume. 7. cum ſeq.
Gozad. conſil. 11. nu. 13.

Prima eſt coniectura, quia non fuit ſimplex enuncia-
tio mandati, ſed fuit additum, quod eſt etiam legitima
perſona, & fuit habita relatio ad acta Ceſaris de Papis
2 clerici Terracinenſis, quæ † relatio multum operatur in
hac materia, vt conſiderat Dec. in d. conſi. 36. Caſſad. de-
ciſ. 3. nu. 4. de procur. Put. deciſ. 365. cir. princ. volu. 3. Et
vna ſcriptura faciens mentionem de alia licèt non pro-
bet, tamen facit magnam præſumptionem. Curt. iun. in
auth. ſi quis in aliquo. nu. 54. C. de eden.

Secunda, quia huic procuratori manualiter fuerunt
3 ſoluti mille anni pro pretio dicti caſalis. Vnde † veriſimi
le non eſt, quòd tam notabilis quantitas pecuniarum
fuerit ſoluta non habenti mandatum. argu. l. cum de in-
debito. de prob.

Tertia, quia cùm ad faciendam dictam venditionem
fuiſſet neceſſarium mandatum eius qui vocatur procu-
rator, præſumitur illud habuiſſe, vt per Caſſad. d. deci. 3.
numero 4.

Quarta multum operatur qualitas teſtium, qui inter-
uenerunt dicto inſtrumento, cùm fuerint duo nobiles
4 Romani, & † cùm non ſit veriſimile, quòd fuiſſent vo-
cati teſtes in actu nullo & facto à non habẽte mandatũ.

Quinta facit antiquitas temporis 72. annorum, quæ
5 † iuncta cum alijs adminiculis multum iuuat hãc proba
tionem, vt per Caſſad. d. deciſ. Gabriel. de procurat. con-
cluſ. 1. nu. 9. & 10.

Sexta patientia, & ſcientia illorum de Roſis, quę mul
tum operatur, vt per Put. Caſſad. Dec. & alios de quibus
ſupra, & eſt communis, & verior opinio, vt per Vaſqu.
6 controuerſ. illuſtr. c. 62. nu. 7. ſcientia enim probatur per
teſtes de fama, & per compromiſſum de anno 1506. vbi
ab illis de Roſa enunciatur prætenſa hæc venditio, de
patientia conſtat p annos 26. abſq; contradictione, ſ. ab
anno

anno 1511.vſq; ad diē motæ litis q̄ fuit de anno 1538.
Septima,fama venditionis probata per teſtes.
Octaua,quatuor teſtes examinati in vim reſcripti in
forma ſignaturæ probant de auditu,ꝙ dictus Cola Fran
conius erat agens illorum de Roſa, & vlterius deponit
de auditu à Fabio de Pernutijs vnus ex actoribus in cau
ſa,licèt fuerint examinati abſque citatione partis,tamen
ſeruiunt pro adminiculo.
Nona,quia in protocollo inſtrumentum Domini Cę
ſaris notarij rogati de dicta vēditione deſunt 15.folia,ſ.
de anno 1498.1499.vt cōſtat ex fide,& atteſtatione no-
tarij & Vicarij Terracinen. qui dictum protocollum in-
ſpexerunt,in quibus folijs facile pręſumi poteſt,ꝙ adeſ-
ſet mandatum D.Franconij. præſertim, cùm vnus ex ſu-
pra dictis teſtibus examinatis in vim dicti reſcripti, di-
cat,quòd protocolla dicti Ceſaris fuerunt perquiſita an-
nis præteritis ad inſtantiam aliorum, quàm Domino-
rum de Columna.
Vltima coniectura elicitur ex cedula pignoris de an-
no 1502.in qua iſti de Roſa confitentur ſe recepiſſe a di
cto Franconio, quem vocant compatrem, ducatos 500.
occaſione dictæ tenutæ pignoratæ Petro Mattutio no-
mine dominorum de Roſa,quæ cedula eſt ſubſcripta à
Iacobo & alijs de Roſa,& ſic enunciatur procurator iſte
Franconius.
Nec ob.ꝙ non ſit recognita manus dicti Iacobi,quia
7 † pro recognitione concurrunt plura adminicula,quę li
cèt non probent veram recognitionem, tamen multum
inclinant animos Dominorum ad coadiuuandum d.in-
ſtrumentum venditionis. Et primum adminiculum eſt,
quia manus Iacobi Roſa, qui ſe ſubſcripſit in hac cedu-
la pignoris,eſt ſimilis trib.alijs ſubſcriptionib.eiuſdē Ia-
cobi, vt coram me viderunt, & retulerūt periti, quæ tres
ſubſcriptiones reperiuntur in trib. quietantijs, in quib.
adſunt ſubſcriptiones Andreę Agoſta & Antonij de Te-
ris,qui fuerunt notarij & iam mortui, & manus iſtorum
ſunt recognitæ,& melius recognoſcētur,vt pars Domi-
norum de Columna offert. Propterea quēadmodū ma-
nus iſtorum duorum notariorum ſunt veræ, ita de faci-
li præſumendum eſt, quod ſit etiam vera manus domi-
ni Iacobi per ea quæ tradit Caſtren.in l.comparationes.
col.2.& 3.C.de fide inſtrumen.
Accedit,quia hęc cedula fuit reperta penes dominos
de Pernutijs. Secundum adminiculum facit antiquitas
temporis,ſcilicet annorum 72. Vltimum eſt adminiculū
in teſtibus de auditu, qui percutiunt fere tempus dictæ
cedulæ. Et ita ex omnib. ſupradictis ſimul iunctis admi-
niculis Domini ita firmarunt, non obſtantibus his quæ
exemplo fuerunt oppoſita,quæ non ſunt viſa releuantia,
8 præſertim,cùm † agatur ad excludendum ſpolium,& ſic
delictum, pro quo leuiores ſolent admitti probationes,
& benignior ſit interpretatio.
Die Lunæ, 27.Iunij.1575. fuit iterum hæc deciſio
confirmata.

LANCELLOTTI.

Veliterna Caſalis. Veneris, 19.Iunij.1575.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatio ſola non ſufficit in extraiudicialibus, niſi cum curſu centum annorum.*
2 *Præſumptioni mandati locus non eſt, niſi adſit patientia partis.*
3 *Agentes ex perſonis ſuorum auctorum debent probare id,quod auctores probare tenebantur.*

DECISIO CLXXXVIII.

PRopoſiti dubium cum informationibus tantum
Dominorum Fabij, & Eliſei, quoniam altera pars
ſępius monita ad informandum neglexit, & fuit
concluſum, non excludi eorum intentionem in ſpolio,
quoniam in inſtrumento venditionis non poteſt fieri
fundamentum,ex quo non conſtat de mandato Nicolai
Franconij, qui dictam venditionem celebrauit nomine
1 Dominorum de Roſa, & † in extraiudicialibus ſola enū
ciatio non ſufficit,niſi cum curſu 100.annorum.Put.de-
ciſ.364.vol.3. & hic nedum dictū tempus nō adeſt,verū
nec tempus 40. annorum propter litem moram in Ro-
2 ta de anno 1538. Immo † ſi præſumptioni dicti manda-
ti locus eſſet, id non poſſet eſſe niſi concurrente patien-
tia partis.Achil.deciſ.363.Soc.iun.conſi.56.nu.13.verſ.
quod autem,volum.1.Afflic.deciſ.107.circa fi.de qua pa
tientia hic nedū non conſtat,ſed potius apparet de con-
tradictione propter compromiſſum,& mandatū de qui-
bus in præſuppoſitis. Præterea vltra præmiſſa concurrit
inueriſimilitudo d. inſtrumenti venditionis propter ce-
dulam, quæ de pignoratione non de venditione mētio-
nem facit, prout hanc diuerſitatem deponunt teſtes li-
cet de auditu. Præterea fuit dictum, quod in omnem
euentum non probat dictum inſtrumentum, ex quo
fuit tranſumptatum citatis Domino Nicolao Franco-
nio & Cola Roſa, qui tempore citationis erant mortui,
3 vt hic per informantes. Dixerunt † etiam Domini conſi
derandum eſſe, quòd pro parte hæredum debet proba-
ri ſpolium,ex quo agunt ex perſonis ſuorum auctorum,
quod an verum ſit, videbitur in facto.
Et ita fuit etiam reſolutum die 26. eiuſdem menſis,&
anni,vtraque parte informante.

LANCELLOTTI.

Cameracen. Vnionis. Mercurij, 19. Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Obiectum veniens contra intentionem partis fundatam, debet concludenter probare.*
2 *Probatio valoris abſque oneribus inſufficiens eſſe dicitur.*
3 *Teſtes referentes ſe ad id quod non probat, nullam faciunt probationem.*
4 *Valor beneficij ante vnionem factam cum alio, debet probari ex curſu continuo decem annorum.*
5 *Libri priuati, & quos non conſtat confectos fuiſſe ab officialibus deputatis ad id, nec minus extractos ab archiuio publico, non probant.*
6 *Valor non probatur ex taxa, quæ nunquàm probat verum valorem, nec minus quoad onera concludit.*

DECISIO CLXXXIX.

FVit concluſum, non conſtare contenta in clauſula
bullæ vnionis nō eſſe vera, videlicet quòd fructus
menſæ Archiepiſcopalis Cameracen. propter diſ-
membrationem de qua agitur, non ſunt plurimum di-
minuti, & quod remanentes fructus ſufficiunt pro con-
grua ſubſtentatione Archiepiſcopi. Nam cum Archiepi-
ſcopus fundatam habeat intentionem in atteſtatione Pa
pæ facta in dicta bulla motu proprio, & ad relationem
ſubdelegatorum apoſtolicorum, & aliorum fide digno-
rum,propterea Abbas, cui eſt os apertum ad impugnan
dum d.atteſtationem,debet concludenter probare,quia
venit

1 venit † obiectiuè, iuxta deciſ. Rotæ pen. & fin. de except.
in non.
Verum primò quoad dictam non diminutionem fru
ctuum, illam nullus ex ſuis teſtibus probat. Teſtes verò
Archiepiſcopi licèt non videantur concludere diminu-
tionem redditnum ex bonis temporalibus dictæ menſę,
tamen omnes etiam fatentur diminutionem quoad re-
ditus iuriſdictionales.
Quò verò ad congruam ſuſtentationem, minus etiã
illa eſt probata, quia probatio per teſtes non releuat.
Primò, quia fatétur neſcire onera, quæ ſubit Archie-
piſcopus ratione ſui Archiepiſcopatus. & tamen proba-
tum eſt pro parte dicti Archiepiſcopi illa extare, & non
2 modica: propterea † probatio valoris abſque onerib. eſt
inſufficiens. Caſſad. deciſ. 9. nu. 2. de præben. Creſcen. de-
ciſ. 29. Nó obſtat, quod pro parte Archiepiſcopi fuerint
illa probata. Quia reſpondetur, quòd non articulauit il-
la taxatine, ſed ad demonſtrandum, quòd probatio Ab-
batis erat imperfecta, non probatis oneribus. Propterea
cùm non ſtet excluſiue, & enumeratio onerum ad alia
onera, ei non nocet.
Secundò dicti teſtes non probant, quia referunt ſe ad
3 libros computorum, qui † quemadmodum, vt mox di-
cetur, illi non probant, minus probabunt teſtes ſe ad il-
los referentes.
Tertiò, non reddunt ſufficientem cauſam ſcientiæ
prout tenentur reddere, etiam non interrogati. Caſſad.
deciſ. 19. nu. 3. ſuper reg.
Quartò, non probant valorem decem annorum con-
4 tinuorum ante vnionẽ, quæ † fuit facta de anno 1571.
iuxta opinionem quam tenet Rota, vt Domini atteſtati
fuerunt, ita deciſum fuiſſe in pluribus cauſis, quas retule
runt, & eſt deciſ. Achil. ſecunda, de valore, & in impugna
tione narratiuæ fuit allegata deciſ. Anto. Auguſt. 499.
in Ellen.
Minus etiam facit probatio per libros computorũ,
5 quia † ſunt libri priuati, nec conſtat fuiſſe confectos ab
officialibus ad id deputatis, nec minus extractos ab Ar-
chiuio publico. Præterea in illis ſunt deſcripti tantũ red
ditus, non autem expenſæ, & onera, quæ conſtat extare,
vt ſupradictum eſt. Accedit, quòd nõ ſunt de decem an-
nis continuis prout requiritur. Inſuper non fuerunt ex-
tractæ redditnum vtriuſque territorij, ſcilicet Camera-
ci, & Cametaceſij de eiſdem annis, niſi pro valde paucis.
Valor qui deducitur ex taxa, non fuit habitus in con-
6 ſideratione, tum † quia taxa non probat verum valorẽ,
tum etiam, quia nihil concludit quoad onera, & alia de
quibus ſupra dictum eſt. Propterea excluſis probationi-
bus Abbatis remanet vera atteſtatio Papæ.

LANCELLOTTI.

Roman. Vineæ. Veneris, 14. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Iuuare nemo poteſt ſe ex eo, quod ſemel improbauit.*
2 *Proteſtatio non dicitur contraria facto, quando fit eodem
tempore, & loco quo fit factum, ſed bene quando fa-
ctum præcedit.*

DECISIO CXC.

PRopoſui dub. informante Bonamico tantum, quia
altera pars habuit fere menſem ad informandum
poſt factam illi intimationem dubij, & poſtea ter
fuit monitus ad informandum, & Domini reſoluerunt,
Bonamicum ſibi non præiudicaſſe.
Nõ ob. petitio de qua in ſeptimo præſuppoſito. Quia
præter id quod Bonamicos non obtinuit prout petijt,
vt per informantes pro eo, huic petitioni contradixerũt
1 procuratores domini Andreæ. Vnde † non poteſt ipſe
d. Andreas ſe iuuare in eo quod impugnauit, iuxta reg.
ex eo, de reg. iu. in 6.
Non ob. etiam proteſtatio cautionis facta per D. Bo-
namicum, quia fuit præſtita eodem tempore, loco, & co
ram eiſdem teſtibus, & notario, quo fuit facta prote-
ſtatio, & receptio de qua in nono præſuppoſito. Et pro-
pterea cenſetur præſtita ſub eadem proteſtatione. At in
proteſtatione dicitur, quòd dictam obligationem facit,
vt ſatisfaciat menti iudicis prout in ea legitur, & ſic de
mandato iudicis, & cùm ſit facta cum verbis prægnan-
tibus, videlicet, cum reſeruatione omnium, & quorum-
cunque iurium, & quarumcunque ſuarum penſionum,
quæ ſint ſalua, & illęſa in omnibus, & per omnia prout
erant ante præſens inſtrumentum, præſeruat quodcun-
que ſuum ius.
Non ob. quòd dicta proteſtatio ſit contraria facto. ſ.
2 receptioni, quia † fuit dictum, quòd non dicitur cõtra-
ria facto, quando fit eodem tempore, & loco quo fit fa-
ctum ſiue receptio prout hic, ſed bene quando præcedit
factum, iuxta doctr. Abb. in c. cum M. nu m. 15. ver. quan
doque, de conſt. & placuerunt Dominis tradita per Do-
cto. & præſertim Fulgo. in l. ad ſolutionem. C. de re iudi.
Præterea non dicitur proteſtatio contraria facto, quan-
do factum non fit ex libera voluntate proteſtantis, Fely.
in d. c. cum M. nu. 79. ver. ad principaliter. & verſic. fallit
tertio. At hic receptio fuit facta metu intimationis ſibi
factæ, de qua in quinto præſuppoſito, & pecuniæ fue-
runt depoſitatæ penes alium mercatorem, vt hic per in-
formantes, nec fuerunt conuerſæ ad vſum Bonamici.

LANCELLOTTI.

Biſignanenſis penſionis. Lunæ, 17 Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Penſio nulla dicitur, vbi reſignatio beneficiorum eſt ſimo-
niaca.*
2 *Probationes leuiores ſufficiunt in ſimonia detegenda.
Immo confeſſio extraiudicialis ſufficit ad illius probatio-
nem. nu. 3.*
4 *Teſtes præſumuntur conteſtes, niſi probentur ſingulares.*
5 *Reſignatarius non poteſt conſentire penſioni, vbi adeſt ſi-
monia, etiam ſi per eum ignoretur.*

DECISIO CXCI.

1 COncluſum pro nullitate pẽſionis, quia † reſigna-
tio beneficiorum, ſuper quibus fuit impoſita pẽ
ſio, eſt ſimoniaca.
Primò enim probatur ex fama ante dictam reſigna-
tionem per primum teſtem ſuper tertio, & per tertium,
iuxta 9. & per 5. iux. 12. Probatur etiam dicta ſimonia
ex confeſſione Ioannis Aloyſij, qui eam commiſit ante
dictam reſignationẽ, vt probat ſextus ſuper tertio, & 5.
iux. 9. Item probatur ex confeſſione ipſius Io. Bernardi-
2 ni, vt deponit primus ſuper 5. & 3. iuxta 9. Et quia † ſi-
monia ſolet occultè committi, leuiores probationes
admittuntur. c. 1. de teſtib. in 6. Aym. conſi. 12. nu. 8. &
propterea ſufficiunt ſigna. c. ſicut ſimoniaca. de ſimon. &
ibi no. Abb. num. 4. quòd in illius odium ſufficiunt præ-
3 ſumptiones, & propterea † confeſſio extraiudicialis ſuf-
ficit

ficit ad illius probationem,cùm agatur ciuiliter.Fel.in c.
cum olim.nu.5.de reſcr.præſertim in foro eccleſiaſtico.
Soc.iun.conſi.32.num.18.vol.1.Nec obſtat,ꝙ confeſſio
4 non probatur per teſtes ſingulares. Quia † reſpondetur,
ꝙ teſtes hic non probantur ſingulares, ideo præſumun-
tur conteſtes.Alex.conſ.115.nu.12.vol.7.vltra ꝙ admit
tuntur,quando concurrunt adminicula. Gabriel.de te-
ſtibus.conclu.2.in fi. prout hic cócurrit fama, ceſſio Io.
Bernardini,& ſuſpenſio eiuſdem facta ab ordinario,ſtã-
te dicta ſimonia,& non fuit abdicatũ ius à reſignãte. Sar
5 uen.in reg.de triennal.q.12.nu.9.propterea † reſignata-
rius non potuit conſentire penſioni etiam ſi ignoraſſet
ſimoniam. Caſſad. deciſ.3.in fi. de ſequeſtr. poſ. Capel.
Tholoſ.quæſtione 438.in addi.cum alijs de quibus hic
per informantes.

LANCELLOTTI.

Roman. Societatis. Veneris, 28. Aprilis. 1570.

SVMMARIVM.

1 *Taxatio facta ab initio in contractu ſocietatis, finita ſo-
cietate, reſoluitur in confeſſionem futuri intereſſe in
fraudem vſurarum factam.*

DECISIO CXCII.

Circunſcripta cõſuetudine,& cæteris alijs fuit con-
cluſum,pactum eſſe illicitum de iure, quia finita
ſocietate ceſſat periculum vitæ,& amiſſionis ca-
1 pitalis, & remanet purum mutuum, & illa † taxatio fa-
cta ab initio eſt quædam confeſſio futuri intereſſe, quæ
videtur facta in fraudem vſurarum, niſi aliud aliunde
probetur,per doctr.Bal.in l.rogaſti. §.ſi tibi.col.2. verſic.
quid ergo.ff.ſi cer. pet.cum alijs de quibus latè per Co-
uar.lib.3.var.reſolut.c.4.nu.5.Aym.conſi.189.nu.8.Soc.
de iuſt.& iur.lib.6.q.6.ar.2.circa fi.

LANCELLOTTI.

Roman. Societatis. Veneris, 2. Iunij. 1570.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo in vſuris nihil operatur.*
2 *Bar.in l. quis ſit fugitiuus.§.apud Labeonem, de ædili.edic.
intelligitur quoad euitationem pœnæ,non quod propte-
rea actus valeat.*
3 *Pacta illicita ſuper contractibus ſocietatis appoſita, quæ
ſapiunt naturam vſuræ, ſunt reprobata per bullam Pau
li Quarti.*

DECISIO CXCIII.

Concluſum dictum pactum illicitum nõ validari
1 ex conſuetudine curiæ, quia † conſuetudo nihil
operatur in vſuris.c. quia in omnibus,iuncta gl.
de vſur.Rocc.in c.fi.in 3.not.de conſuetu.quia iure diui-
nó,& humano eſt prohibita,vt late per Couar.lib.3. va-
riar.reſol.c.1.nu.5.
Doctr.verò Bar.in l.quis ſit fugitiuus.§.apud Labeo-
2 nem.de ædil.edic.& cętera in contrarium allegata † pro-
cedunt quoad euitationem pœnæ, non quòd propterea
actus valeat,vt per Bero.in c.quia in omnib.num.4.cum
ſeq.Et de pœna habetur ét per Aym. in conſ.155.nu.12.
In tollerantia Pauli Quarti propter ſupplicationes, q̃
eius tempore ſignabantur vigore bullæ editæ ſuper ſo-
cietatibus officiorum, Domini non fecerũt aliquod fun
damentum.Nam omiſſa nunc illa diſputatione, an Papa
3 poſſit ſuper vſuris diſpenſare,dixerunt, † Bullam in eius
proemio,& fere per totam reprobare pacta illicita in hu
iuſmodi ſocietatibus, & ideo ex ea non iuuari hæredes.
Præter id etiam, ꝙ ſocietas hæc fuit contracta ante bul-
lam, quæ non extenditur ad præterita, & in præteritis
dat formam præſcriptam Datario, quod ei debeant in-
tra trimeſtre notificari ſocietates præteritæ,alias annul-
lãtur.Pręterea cũ ſuper hac ſocietate nõ reperiatᷣ ſignata
ſupplicatio,adhuc viget ius cõe,& d.bulla reprobãtia pa
ctũ illicitũ,adeo quod in ſocietate de qua agitur, ex alijs
ſupplicationib.ſignatis ſup alijs ſocietatib. nõ põt argui
aliqua tollerãtia, qa in odioſis,& concernentib. materiã
peccati nõ fit extẽſio de caſu ad caſum, iurib.vulgaribus.

LANCELLOTTI.

Callaguritan. præeminentiarum. Veneris, 12. Februarij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Verba compromiſſi ſunt latè interpretanda, vt connexa,
& acceſſoria comprehendant.*

DECISIO CXCIIII.

Fvit concluſum, ꝙ in actib.pro tpe occurrẽtib. p̃ter
gñales proceſſiones ,ꝑut in dubio, ſeruari debeat
ordo deſcriptus in laudo,qa verba cõpromiſſi ne-
dũ comprehendunt litẽ,& controuerſiã ſup dictis ꝑoſ-
ſionib.ſed ẽt ſuper alijs ãctib. qui pñt concernere p̃roga
tiuam,& p̃eminentiã,quã vnaquęq; eccleſia debeat hr̃e,
vt in illis verbis laudi,videlicet,ac p̃rogatiua,& p̃eminẽ
tia quã vnaquęq; eccleſia hr̃e debet, & ibi, ſup quib.reb.
ac qualibet illarũ gñalr̃ ac particulariter fuerũt lites, &
de pñti ſunt &c.Quas oẽs clauſulas Dñi intelligũt fuiſſe
appoſitas ampliatiue,non reſtrictiue ad poteſtatem arbi
1 tri,præſertim † quia verba cõpromiſſi ſunt ita interptã-
da,vt connexa,&acceſſoria cõprehendãt. vt no. Doct.in
l.ſi de certa. C. de tranſactio. vbi per Riminal.& alios.
Verba ẽt laudi in c.37.conformia ſupradictæ gñali fa
cultati cõceſſæ arbitro, ſiquidẽ in eo diſponitur,vt caſus
& dubia,& articuli,q̃ non videbũtur exp̃ſſe deciſa in lau
do,ſi qñ ſuper illis orta fuerit dubitatio, terminentur ac
declarentur iuxta caſus exp̃ſſe in eo deciſos, ſicut ẽt id ex
iure fieri licet,qñ militat eadem rõ.l.neq; leges.de legib.
cũ ibi no. Præterea rõ exp̃ſſa in laudo eſt,vt æqualitas ſer-
uetur inter dictas eccleſias, vt ibi, & per illã ſit æqualis
cõditio p̃fatarũ eccleſiarum &c. pp quam rõnem pñt cæ
teri occurrẽtes caſus reſolui, iuxta formã d̃ri dicti laudi.
Coadiuuatur hæc interpretatio ex obſeruãtia ſubſecuta
in funeralibus, & exequijs Regum. Et hanc opinionem
Dñi libenter fuere amplexi ad euitandas infinitas lites, q̃
in dies oriri poſſent, nam omnes ex rõne laudi, & illius
deciſione dixerũt eſſe decidẽdas, vt aliqñ ſit litium finis.

LANCELLOTTI.

Roman. Vſurarum.

SVMMARIVM.

1 *Contractus nullus ex cauſa vſurarum non tollit obligatio-
nem reſtituendi pecunias à debitoribus receptas vnà
cum intereſſe lucri ceſſantis.*

Mora

2 *Mora principalis nocet tam principali, quàm fideiuſſori.*
3 *Abſolutio partium ab expenſis facit præſumi ſententiam latam de concordia partium.*

DECISIO CXCV.

IN vltima congregatione Iulij Foci corã Dñis ad partium inſtantiam ſuper expeditione huiuſmodi cauſæ, & pro parte Seruij multa deducebantur ex qoib. cauſam, vel non expediendam eſſe, vel in ſui fauorem expediri debere prætendebat.

Et primò ratione moræ non poſſe ſubſtineri condemnationẽ à die initi cõtractus de qua in ſnĩa R.P.D. Groperij ad rõnẽ ſeptem pro centenario, cũ mora nõ poſſet conſiderari, niſi poſt lapſum quinquennij, vt in reſolutionibus coram me factis. Sed Dñis placuit rñſio exemplo huic obiectioni data, ꝙ immo mora fuit ab initio cõtracta date nullitate cõtractus, cũ pecunię pupillorũ remanſerint penes debitores ſine titulo l. quod te. ff. ſi cer. pet. Curt. iun. cõſi. 18. nu. 50. Nec obſtat, ꝙ videatur Dñi præſuppoſuiſſe validitatem contractus. Quia immo cõ-
1 tractus fuit habitus pro nullo & vſurario, non † tamen ſequitur, ꝙ non remanſerint debitores obligati ea obligatione, quæ re cõtrahitur ad reſtitutionẽ pecuniarũ, & per conſequens non reſtituẽdas eas ad intereſſe lucri ceſſantis, quod viſum fuit optima rõne deberi, ſtantib. ꝓbationib. pupillorũ, ex quib. cõſtitit Rotæ debitores ſeciſſe lucrũ in gñe, & pupillos ſi pecunias habuiſſent, ex his lucrum facere potuiſſe, prout in deciſionib. ſuper his capitib. in Rota factis. Secundò dicebatur pro parte Seruij fideiuſſores non teneri ad huiuſmodi intereſſe l. cũ lex. ff. de fideicommiſſis cũ alijs allegatis. ſed huic obiectioni placuit bene reſponderi, verã eſſe reſpectu eorum ad quæ neq; ẽt ipſe principalis tenetur, & in his terminis loquuntur iura, & auctoritates allegatæ. Et iuxta hanc doctrinã, cũ principales non tenerentur ad vſuras conuentas ob nullitatẽ conuentionis, neq; ẽt ipſe Seruius teneretur: ſed rõne conſtitutionis ſortis principalis ad quam tam principales, q̃ fideiuſſores tenebãtur, potuit Seruius
2 condemnari, & ad lucrũ ceſſans rõne moræ, cũ † mora principalis, & principali, & fideiuſſori noceat l. mora de verb. oblig. l. ſi à colono. § fi. de fideiuſ. Alex. conſi. 54. nume. 6. lib. 2. Et hoc maxime procedit in caſu de quo agitur, in quo Seruius & litis conſortes acceſſerunt obligationi vti principales, & inſolidum &c. Rom. conſil. 114. Alex. conſi. 29. nu. 37. lib. 7. Iaſ. conſil. 58. col. 3.

Tertiò adducebatur iniquitas contra dictã ſentẽtiam in ea parte in qua cõdẽnat Seruiũ ad ſcuta 200. rõne facultatis fęnerãdi. Sed neq; hęc obiectio placuit, cũ ex ꝓbationib. pupillorũ conſtet, potuiſſe hanc facultatem, & bancum longe pluris locari; & ideo hæc taxa viſa fuit ſatis æqua. Et contractus iſte in ea parte in qua ſapiebat naturã locationis, non fuit reprobatus, vt ex multis deciſ. alias corã bo. me. Farrucio, & alijs factis conſtat. Sed qđ ẽt multum mouit dominos. Iſta ſententia Dñi Groppe-
3 rij fuit de concordia partium lata, † quod ex eo facile arguitur, ꝙ abſoluit partes ab impenſis, qđ nõ ſolet fieri in Rota, niſi qñ feruntur ſnĩæ de partiũ concordia. Et ideo his ſtantib. fuit mihi ordinatũ, vt ſententiã ſubſcriberẽ.

LANCELLOTTI.

Lucan. penſionis. Veneris, 4. Iunij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Singularitas teſtium non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Actus vnicus ſolutionis ſufficit ad acquirendam quaſi poſſeſſionem iuris exigendi.*
3 *Solutio facta metu cenſurarum operatur quaſi poſſeſſionem, niſi de proteſtatione contraria appareat.*
4 *Singularitas teſtis coniuncta cum qualitate eius perſonæ, probat ſemiplenè.*
5 *Solutio probatur eſſe facta de mandato & ſcientia debitoris ex coniecturis, & obligatione camerali.*
6 *Interdictum retinendæ datur probata poſſeſſione etiam per vnicum teſtem.*

DECISIO CXCVI.

INſpecta ſerie, & circunſtantijs facti fuit reſolutũ conſtare de quaſi poſſeſſione exigendi penſionẽ de qua agitur. Nam in primis de exiſtentia tit. penſionis pa-tet ex literis apoſtolicis vna cum obligatione camerali de illam ſoluendo. Poſtmodum adeſt confeſſio Galeatij, qui dicebat ſe ſoluere dictam penſionem, vt probant ſecundus, & quartus teſtis, qui ambo ſunt ſacerdotes, &
1 perſonæ qualificatæ, & † præſumuntur conteſtes, cùm non probentur eſſe ſingulares.

Accedit inſtrumẽtum ſolutionis vnà cum abſolutione à cenſuris, cuius inſtrumenti veritas coadiuuatur tũ ex mandato dicti Galeatij in perſonam Cęſaris Orlandi procuratoris conſtituti à dicto Galeatio ad petendum dictam abſolutionem, tum etiam ex quietantia D. Octauiani Cittadini, qui dictas pecunias recepit à Iulio Petru-
2 cio nomine Epiſcopi. Et † ſufficit vnicus actus ſolutionis ad acquirendam quaſi poſſeſſionem, iuxta not. per Docto. in capitu. cùm Eccleſia Sutrina, vbi Rip. nu. 53. & Roman. conſi. 311. Et licèt hæc ſolutio præſumatur fa-
3 cta metu cenſurarum, tamen † cùm non appareat de proteſtatione facta in actu d. ſolutionis, operatur quaſi poſſeſſionem, vt per Aym. conſi. 114. nu. 6.

Coadiuuatur hæc opinio ex alia ſolutione, quæ probatur ex cedula, & depoſitione Octauiani Cittadini, qui
4 † licèt ſit ſingularis, tamen non poteſt negari, quin faciat ſemiplenam probationem, attenta pręſertim qualitate ſuæ perſonæ.

Non ob. ꝙ non probantur dictæ ſolutiones factæ de mandato, & ſcientia dicti Galeatij. Quia ſtantibus coniecturis, & præcedente obligatione camerali de ſoluendo dictam penſionem, Rot. ſolet ſequi deciſ. 2. de cauſ. poſ. in antiq. quam ſeruandam etiam dixerunt Domini in vna Larinen. penſion. coram me, de anno 1571. 6. Iunij,
5 vbi † ex coniecturis, & obligatione præcedente de ſoluendo dixerunt probatum eſſe primum extremum, prout hic adſunt, & dicta obligatio, & coniecturæ ſupradictæ, & aliæ de quibus per informantes pro epiſcopo. Præterea ſcientia Galeatij eſt probata per 3. & 4. teſtem. Et hæc procederent abſque omni dubitatione ſi
6 epiſcopus hodie ageret retinendæ, quod † interdictum datur probata poſſeſſione etiam per vnicum teſtem.

LANCELLOTTI.

Caurien. Decimarum. Veneris, 15. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſio Principis eſt latiſſimè interpretanda.*
2 *Ignorantia ſemper præſumitur in Principe, niſi ex aliquo effectu ſubſecuto purgetur.*
3 *Conceſſio pro alimentis dicitur eſſe perpetua.*

DECISIO CXCVII.

PRæſens dubium alias reſolutũ in fauorem D. Ene-
chi fuit iterum propoſitum nonnullis additis pro
parte conuentus. Et Domini omnes concorditer
reſoluerunt in fauorem d. conuentus, videlicet quod hæ
decimæ vnitæ de quib. agitur, ſpectant ad conuentũ, nõ
aũt ad dominum Enechum. Et moti fuerunt ex verbis
vnionis, in qua Rex Ferdinandus Magnus magiſter, ad
quem rõne præceptoriæ ſuo magiſterio annexæ hę deci-
mæ ſpectare debebant, poſt obitũ prioris de Chiros vni-
uit conuentui oẽs redditus pertinentes ad dignitatẽ di-
cti prioratus, ita vt illos in futurum perpetuo habeat di
ctus conuentus, quæ verba propter eorum generalitatẽ
comprehendunt nõ ſolũ decimas quas eius vita durãte
percipiebat dictus prior, ſed ẽt illas, quæ poſt illius obi-
tum dictus magiſter percipere debebat propter dictio-
nes illas, omnes perpetuo, & in futurum, & propter ver-
bum, pertinentes, quod poteſt verificari rõne poſſeſſio-
nis, ad l. verbum illud. ff. de verb. ſignifi. Tum etiam, quia
1 † Principis conceſſio latiſſimè eſt interpretanda, maxi-
me fauore alimentorum, pro quibus hæc vnio eſt facta.
Nec ob. fundamentum illud, quod fit pro parte dicti
2 Enechi, videlicet, ꝙ † in gñali donatione non veniũt ea,
. q̃ donans ignorauit. l. nõ ignorans. C. de don. & in Rege
pſumitur ignorantia ob negotiorũ multitudinẽ, & ob
alias rões, de quib. per informãtes pro eius parte. Quia
dicebant, hanc præſumptionẽ ignorantiæ ceſſare ex ob-
ſeruantia ſubſecuta, ex quo cõuentus poſt factam dictã
vnionem ſemper poſſedit, & adhuc hodie poſſidet has
decimas, quæ obſeruantia plurimum poteſt ad interpre
tandam voluntatem concedentis. Accedit ẽt veriſimilita
do, quia cum in capitulo gñali celebrato de anno 1498.
fuiſſet decretum, ꝙ milites qui vagabantur, deberent re-
duci in conuentum, & pro eorum alimentis deberẽt aſſi
gnari iſtæ decimæ, quæ poſtea de anno 1559. fuerunt
aſſignatæ, quemadmodum alimenta debebant eſſe ppe-
3 tua, ita † ẽt perpetua debebat eſſe hæc cõceſſio decima-
rum ẽt poſt obitum prioris, maxime cùm Rex ipſe pro
obſeruatione dicti decreti diſmembrauit ſuos reditus,
& illos aſſignauit eidem cõuentui pro reliquis alimẽtis.
Mouebantur ẽt Dñi ex diffinitionib. factis in capitu-
lo generali, quibus ordinatur per Carolum Quintum, ꝙ
pro alimentis militiæ tribuantur conuentui reditus qui
ſunt deſcripti in viſitationibus. At in viſitationibus præ-
cedentib. reperiuntur iſtæ decimæ deſcriptæ, & aſſigna-
tæ dictæ militiæ. Ex quib. inferebant, ꝙ cùm iſtæ deci-
mę ſint comprehenſæ in dicta vnione, non fuit intẽtio-
nis Carolis Quinti donare eas decimas Dño Enecho.
Sed aliqui ex Dominis dubitabant, ſi d. Rex Ferdinãdus
potuiſſet alienare has decimas à præpoſitura abſq; ſedis
Apoſtolicæ beneplacito, verum fuit dictum, ꝙ hæc erat
potius debiti ſolutio, quàm alienatio, ex quo fuerat in
capitulo generali præſente Rege ordinatũ, ꝙ pro victu
militũ deberent aſſignari iſtæ decimæ. Vñ Rex voluit de
ſuo liberaliter illis prouidere, & ſtante hac iuſta cauſa, &
conſenſu capituli, alienatio videtur permiſſa.

LANCELLOTTI.

Giennen. Archidiaconatus. Veneris, 5. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus extenſus per procuratorem poſt habitam noti-
tiam mutationis voluntatis facta per principalem, fa-
cit reſignationem inualidam eſſe.*
2 *Voluntas partium ſola non attenditur in beneficialibus,
ſed etiam Papæ noua admiſſio requiritur.*
3 *Procurator poteſt ratum habere geſtum nomine principa
lis ſine ſcientis, vel ignorantis, vel etiam non contradi-
centis: ſecus in procuratore reuocato.*
4 *Pænitentia ſola in reſignationibus non ſufficit, niſi de diſ-
ſenſu deliberato principalis conſtet.*
5 *Conſenſus Papæ præſumitur durare, niſi de errore do-
ceatur.*

DECISIO CXCVIII.

FVit concluſum pro nullitate primæ reſignationis,
1 quia † cũ conſenſus fuerit extenſus per ꝓcurato-
rem poſt habitam notitiam mutationis volunta-
tis factæ ꝑ principalẽ, prout fuit reſolutũ, reſignatio fa-
cta eſt inualida, iuxta clemen. 1. de renuncia. Mohedan.
deciſ. 189. cum alijs adductis hic per informantes.
Non ob. ꝙ dicta reſignatio nulla potuit ratificari per
ipſum principalem prout de ratificatione conſtat ex his
quæ habentur in 5. & 6. præſuppoſitis.
2 Quia reſpõderunt, quod † in huiuſmodi beneficialib.
non attenditur ſola volũtas partium, ſed etiam ipſius Pa
pæ noua admiſſio, prout in huiuſmodi ſimilib. ratifica-
tionibus partium pluries Rota iudicauit, ſicut in cauſa
Corduben. dimidiæ portionis coram bo. me. Oradi. de
anno 1560. & in vna Padua canonicatus de quibus hic
per informantes cum alijs cauſis relatis per Dominos.
Præterea materia ratihabitionis procedit in his, quæ
3 geſta ſunt † à procuratore nomine principalis ſcientis,
vel ignorãtis, vel ſaltẽ non cõtradicentis, ſecus verò, q̃n
procurator eſt reuocatus. vt not. in reg. ratihabitio, in 6.
Felyn. in capitu. ex parte Decani. numero 25. de reſcrip.
Non ob. quod licita eſt pœnitentia in reſignationibus
4 iuxta ſtylum Dñorũ. Quia † fuit dictum non procedere,
quando conſtat de enixo, & deliberato diſſenſu princi-
palis, prout de huiuſmodi diſſenſu conſtat ex his quæ
habentur in 3. & 4. no. præſuppoſitis. Minus etiã facit, ꝙ
Papa ſemel conſenſerit, qui conſenſus præſumitur dura
5 re. Nam † fuit dictum id procedere, niſi fuiſſet conſen-
ſus erroneus prout hic fuit, quia Papa exiſtimauit Fran-
ciſcum principalem conſenſiſſe per procuratorem non
reuocatum, & tamen conſtat de contrario.

LANCELLOTTI.

*Callaguritan. decimarum de Arofra. Veneris,
21. Octobris.*

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictionis defectus annullat examinationes teſtium.*
2 *Remiſſoria obtenta per beneficiatos illis auxilium non
tribuit.*
3 *Impedimentum diſputationis dubiorum non excuſat à pe-
titione prorogationis fatalium.*

DECISIO CXCIX.

COncluſum pro nullitate examinis dictorũ qua-
1 tuor teſtiũ † propter defectũ iuriſdictionis, quia
nõ fuerunt prorogata fatalia. Felin. in c. inter mo-
naſteriũ, nu. 33. ver. tertio tempora. de re iud. cum alijs
adductis. & propterea acta facta non probant. Non ob.
2 pendentia remiſſoriæ, quia † cum fuerit obtenta per
Beneficiatos, non poſſunt in illa ſe fundare, iuxta deciſ.
Caſſad.

Caſſad. 9. de appel. & per Franc. in capitu. ex ratione, co-
lum. ſeptima, verſicu. circa tertium, de appella. Non rele-
uat etiam impedimentum propter diſputationes du-
3 biorum. Quia † non propterea minus quis excuſatur à
petitione prorogationis fatalium.

Præterea dempto tempore remiſſoriæ, & biennij, &
ſedis, adhuc remanet tempus, vt hic per informantes.

LANCELLOTTI.

Papien. bonorum. Lunæ, 3. Martij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio delegata non tranſit in ſucceſſorem, ex com-
muni.*
*Quæ procedit, quando delegans non habuit reſpectum ad
tribunal Epiſcopi, ſed ad eius Vicarium, ex communi.
numero 2.*
3 *Delegatio an ſit facta ad tribunal Epiſcopi, an verò ad eius
vicarium, ex quibus probetur.*
4 *Vicarius Epiſcopi etiam Archidiacono præfertur.*
5 *Stylus allegatus probandus eſt ab eo qui eum allegat.*

DECISIO CC.

FVit vnanimiter per Dominos concluſum pro nul-
litate ſententiæ confirmatoriæ locationis, de qua
agitur, ex defectu iuriſdictionis. Quoniam dicta
ſententia non fuit lata per illum Vicarium cui fuit dele-
1 gata dicta cōfirmatio, ſed per eius ſucceſſorem, in † quē
non tranſit iuriſdictio, iuxta communem opin. Doct. de
qua atteſtatur Dec. in capitu. quoniam Abbas, numero
ſexageſimoprimo, de offic. delega. & Bero. numero 100.
vbi inquit, quòd non ſolum legiſtæ, ſed etiam canoniſtę
tenent hanc opinionem. & Mant. numero 37. Caccialup.
in l. more maiorum, numero trigeſimoquinto, de iuriſ-
dictio. omnium iudic. qui etiam ſubdit, quòd vidit mul
tos errare, qui tenent contrariam opinionem, & quòd
ita exiſtimat in practica fore obtinendum, quam etiam
opinionem vti communem & veriorem ſecuta eſt Rot.
vt per Achil. deciſio. ſecunda, de vicar. & fulcitur etiam
validioribus rationibus relatis per ſupradictos Docto-
res, vt hic per informantes. & licet Card. in clem. ſecun-
da, numero ſexto, quæſt. quinta, de reſcrip. dixerit, con-
trariam opinionem communiter obſeruari, tamen ipſe
fundatur in opin. glo. in d. clem. in ver. pluralis, quæ glo.
hoc non dicit, & ſupradicti Doc. animaduertunt, & con
2 ſiderauit etiam Rot. in d. deciſ. ſecunda. Hæc † autē com
munis opinio non videtur habere multos contradicto-
res, quando delegans non habuit reſpectum ad tribunal
Epiſcopi, ſed ad ipſum vicarium tantum, vt per Gambar.
in tract. de leg. lib. 8. q. 97. qui atteſtatur in hoc caſu etiā
de communi, & alij etiam de quibus per informantes.
Quod autem hic non fuerit conſideratum tribunal Epi
3 ſcopi, † placebant Dominis fundamenta adducta per in-
formantes pro parte Illuſtriſſimi Cardinalis, tum, ſcili-
cet, quia delegatio fuit facta duobus Archipresbyteris,
& d. Vicario ſeu duobus ex ipſis, adeo quod duo illi tan-
tum Archipresbyteri abſque vicario potuiſſent dictam
locationem confirmare. Tum etiam, quia Vicarius fuit
4 poſtpoſitus dictis Archipresbyteris, cùm † tamen de iu-
re non ſolum illis, ſed etiam Archidiacono præfera-
tur, vt per Abb. conſilio 21. volumine primo, cum alijs
allegatis.

Præterea Domini hanc opinionem voluerunt ſequi
attentis coniecturis, & ſuſpicionibus, quæ militant con-
tra inſtrumentum dictæ locationis, quæ referuntur hîc
per informantes.

Nec aliquod fundamentum fecerunt in ſtylo allega-
5 to, quia † nec teſtes nec fides producta concludunt de
tempore dictæ locationis, nec de ſimili delegatione, &
tamen ſtylus debet probari in terminis controuerſiæ, de
qua agitur.

LANCELLOTTI.

Roman. 10000. *Veneris, 14. Martij. 1578.*

SVMMARIVM.

1 *Emere an quis præſumatur in dubio de ſuis, vel alienis pe-
cunijs, ex coniecturis probatur.*
2 *Præſumptiones plures, quando concurrunt in eadem ora-
tione, maior ſemper tollit minorem.*
3 *Intellectus l. item veniunt. in prin. de pet. hæredi. procedit,
quando conſtat fuiſſe emptum nomine hæreditatis.*

DECISIO CCI.

QVoad primam difficultatem in qua quæritur,
an Leo emerit caſale, de quo agitur, ex proprijs
ipſius pecunijs, vel potius ex pecunijs hæredi-
tarijs, Domini excepta partita ducatorum 6000. quos
Alphonſina dum vixit, ſoluit pro affrancatione pagæ di
cti caſalis vigore pacti, ſuper qua partita nihil fuit fir-
matum, dixerunt conſtare ſatis apertè in inſtrumento di
ctæ emptionis, quòd partita 3500. ducatorum non fuit
ſoluta ex pecunijs dictæ Alphonſinæ, ſed Cardinalis
Sanct. Quatuor. Quò verò ad reliquas partitas aſcenden
tes ad ſummam ducatorum 10500. inclinabant, quòd
conſtaret non fuiſſe ſolutos ex pecunijs dictæ Alphonſi-
næ propter verba dicti inſtrumenti emptionis, quæ
1 hæc videntur innuere: & propterea † dicebant, in claris
ceſſare coniecturas, quas Docto. conſiderant in hac ma-
teria, ad probandum, an in dubio quis cenſeatur emere
de ſuis, vel alienis pecunijs, vt late per Dec. conſil. ducen-
teſimotrigeſimooctauo, num. 5. cum alijs de quibus hîc
per informantes.

Circa ſecundam verò difficultatem, an dictum caſale
ſit acquiſitum hæreditati, vel hæredibus Alphonſinæ,
omnes concorditer firmarunt, quòd nō fuit acquiſitum
dictæ hæreditati, ſed hæredibus ipſius Leonis. Et moti
fuerunt, quia Leo expreſſis verbis dicit ſe emere pro ſe,
2 & ſuis hæredibus in perpetuum. Et † licèt in eodem in-
ſtrumento poſtea dicatur, quòd venditur Leoni tan-
quàm hæredi Alphonſinæ, nihilominus ſubditur in
eadem oratione, & pro ſe ſuisque hæredibus, & ſucceſ-
ſoribus, & nominandis ab eo, adeo quod præſumptio,
quæ conſtat de contrario ex alijs verbis claris, tollitur,
per ea quæ tradit Soc. iun. conſilio vigeſimoſeptimo, nu
mero octauo, in ſi. volum. ſecundo, cum alijs de quibus
per informantes pro dominis creditoribus, & verba ſe-
quentia declarant præcedentia, & in claris ceſſant conie
cturæ. Nec obſtat quòd affrancatio non poterat fieri per
Leonem, niſi pro hæreditate Alphonſinæ propter pactū
appoſitum in inſtrumento locationis, & quod propte-
rea cenſeatur facta per Leonem pro dicta hæreditate.
Quoniam reſpondetur iam fuiſſe reſolutum, quòd af-
francatio non fuit facta in vim dicti pacti, ideo non po-
teſt ab illo regulari, cui non correſpondet.

Præterea cùm ſimus in claris, ceſſant præſumptiones,
quoniam emit pro ſe, & hæredib. ſuis, vt ſupra dictū eſt.

Minus ē facit, q Leo ita emēdo videat fuiſſe in mala

M 2 fide,

fide, quoniam dicta mala fides excluditur tum pp clauſu
lam codicillarem, quæ operatur, vt hæreditas ſit reſtitué
da Leoni, tum propter alias rõnes quas adducunt infor
mantes creditorum, quæ rationes Dominis placuerunt.
3 Ad Litem veniunt. in prin. de pet. hær. † reſpondebatur,
ꝙ procedit, quando conſtat fuiſſe emptum nomine hæ-
reditatis, & fuiſſe etiam neceſſarium dictæ hæreditatis
quæ qualitates hic ceſſant.

ALDOBRANDINI.

Piſcien. ſeu nullius capellaniæ. Vener. 21. Febru. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Executor mixtus tenetur de cauſa tanquàm iudex cogno-
ſcere.*
2 *Poſſeſſor non tenetur relinquere ius ſuum ad verbum exe-
cutoris, cuius poteſtas procedit contra reſiſtentes de fa
cto, non autem de iure.*
3 *Poſſeſſio inſtrumentalis ſufficit vbi de poſſeſſione partis
aduerſa in actis non conſtat.*
4 *Titulus non requiritur vbi agitur de ſpolio attentato.*

DECISIO CCIIII.

DOmini concluſerunt, Vicarium Piſtorien. fuiſſe
mixtum executorem, ex quo erat datus ad pro-
uidendum in forma dignum, & Præpoſitus &
Capitulum Piſcien. ſiue ſacriſtia erat in poſſeſſione hu-
1 ius capellaniæ, quo † caſu tenebatur aſſumere partes iu-
dicis, iuxta not. communiter per Doct. in capitu. fina. de
præſumpt. vbi Ant. de But. numero ſeptimo, & Fely. nu-
mero decimoſeptimo, & 24. & 33. verſic. quarto, aduer-
te. & ita pluries Rot. tenuit, & ſignanter in vna Neapoli-
tan. ſancti Andreæ. 14. Februarij. 1569 coram 60. me.
2 Finetto. Et ratio eſt, † quia poſſeſſor non tenetur ad ver-
bum executoris relinquere ius ſuum: & hinc eſt, quòd
illius poteſtas procedit contra reſiſtentes de facto, non
autem contra reſiſtentes de iure. Achil. c. 4. de ſenten.
excommunica. quo ſtante ſuccedit, quòd ſacriſtia ſit re-
ſtituenda, ex quo erat in poſſeſſione tunc temporis, &
fuit ſpoliata. De ſua enim poſſeſſione docet per inſtru-
mentum captæ poſſeſſionis 12. Iulij. 1571. & quamuis
3 opponatur, quòd illa fuit inſtrumentalis, ex † quo Ce-
ſar Teſta tunc temporis erat in poſſeſſione, hoc non ob-
ſtat, cùm de poſſeſſione Ceſaris in actis non appareat. Et
quòd fuerit effectualis illa poſſeſſio, deprehenditur ex
confeſſione Dominici, de qua in proceſſu. de partibus
fol. 12. vbi fatetur, Præpoſitum & Capitulum Piſcien.
eſſe intruſos: nec eſt bona reſponſio, quòd expreſſe pro-
teſtatur ſe nolle eos approbare pro poſſeſſoribus, quia
proteſtatur, quod non vult eos approbare pro legitimis
poſſeſſoribus, non autem ſimpliciter pro poſſeſſoribus.
4 Sicut non obſtat defectus tituli colorati, quia † in ſpolio
attentato non requiritur. Rot. 2. de reſtitu. ſpol. in nou.
Caſſad. 3. eod. titu.

ALDOBRANDINI.

Roman. domus in via Iulia. Lunæ. 3. Martij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Tempus confeſſionis allegans debet hoc probare.*
2 *Donatio facta concubinæ pro ipſa dotanda, tenet.*
3 *Donatio magni valoris non præſumitur facta concubinæ,
niſi ardens amor probetur.*

DECISIO CCIII.

DOmini dixerunt non probari ſimulationem con
feſſionis deſiderij ad fauorem Agnetis.

Primò, quia ſimulatio huiuſmodi prætendi-
tur ex eo, quòd dictus Deſiderius eſſet clericus, & Agnes
1 eius concubina, vel ſaltem mulier ſuſpecta. Et cùm † re-
quiratur, quòd hæc omnia probentur de tempore con-
feſſionis. Capyc. deciſio. 202. in fi. Guliel. de bened. in
c. Raynutius, in 1. par. in verbo, vxorem nomine Adeli-
ſen. deciſ. 5. nu. 161.

Concubinatus autem & turpis cõuerſatio huiuſmo-
di de tempore præfato, nempe ſecundi inſtrumenti ce-
lebrati de anno 1551. ex teſtibus non probatur, vt ex
2 eorum lectura deprehenditur, qui † concubinatus ſi re
vera etiam de dicto tempore adfuiſſet, & donatio eſſet
facta vere pro ipſa dotanda, tenuiſſet. Gugliel. de bene-
dict. d. deciſ. 5. d. nu. 161.

Secundò moti fuerunt, quia ſecundum Dominos plu
res vigent coniecturæ in contrarium.

Prima eſt quantitas 600. ſcutorum, quæ eſt tam ma-
gna, vt inueriſimile ſit, quod fuerit ab homine non ad-
3 modum diuite donata ſimili mulieri, cùm † præſertim
non probetur amor aliquis ardens prædicti Deſiderij
Philippi in Agnetem, qui ipſum tam cęcum reddidiſ-
ſet, vt tantum pecuniarum profundere voluiſſet.

Secunda, quia dicta 600. Deſiderius recepit in ſocieta
tem ab Agnete & obligauit ſe ad ſoluendum 12. pro cen
tenario ſingulo anno, quod valde auget præfatam do-
nationem.

Tertia, ꝙ pro illis pecunijs ſoluendis fideiuſſores de-
dit, qui ſe obligarũt tanquàm principales, & inſolidum.

Quarta, quia poſtea Deſiderius fructus prædictæ ſo-
cietatis ſoluit, quod licèt non ſit in actis verificatum,
agentes tamen pro Agnete offerunt ſe verificaturos. Et
Domini dixerunt, ꝙ partitæ librorum mercatorum &
alia, q̃ circa hoc allegãtur pro ſua parte, ponãtur in actis.

Quinta, quia præcedebat aliud inſtrumẽtum alterius
ſocietatis 400. ſcutorum, quæ fuit transfuſa in ſequen-
tem, & in illo primo etiam in prompta pecunia fuit ab
Agnete ſoluta quædam quantitas pecuniarum, nempe
45. ſcutorum, quæ licet ſit parua, præſtat nihilominus
argumentum, ꝙ confeſſio non eſſet ſimulata, ſed vera vt
latius deducitur per informantes pro Agnete.

ALDOBRANDINI.

Roman. donationis, 50000, Veneris, 29. Octobris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Rogitus inſtrumenti debet clare, & expreſſis verbis in eo
apparere, aliàs non præſumitur. & nu. 4. & 5.*
2 *Fallit niſi vtraque pars ſit præſens & tacens. nu. 2. & 6.
ſed contra nu. 5.*
3 *Notarius atteſtans in inſtrumento de rogitu vnius partis,
non probat de rogitu alterius, contra nu. 7.*
4 *Verba inducentia rogitum notarij debent expreſſè à par-
tibus proferri, & per notarium ſcribi.*
5 *Rogitus nunquam præſumitur, niſi interueniat vnum ex
tribus requiſitis à Bar. in l. ſciendum. ff. de verb. oblig.*
6 *Differentia nulla eſt inter interrogare, & mandare.*
7 *Idem operatur expreſſio vnius quoad ſe, quod ſilentium
alterius ſimiliter quoad ſe in eodem caſu fauorabili.*

Limitationes

8 *Limitationes plures dantur ad regulam illam, quod incluſio vnius ſit excluſio alterius.*
9 *Præſens & tacens non præſumitur conſentire vbi de eius agitur præiudicio.*
10 *Donatio & rogitus dicuntur expreſſi in fauorem donatarij præſentis, & tacentis.*
11 *Scientia partium de perſona notarij præſumitur ex eo, quòd viderint eum vti notarium facere actum.*

DECISIO CCIIII.

NOn potuit capi reſolutio, quia vna pars Dominorum tenebat non conſtare de rogitu Illu-
1 ſtris D. Magdalenæ, quia † talis rogitus ſecundũ
ipſos expreſſus non legitur in inſtrumento, cùm inſtrumẽtum ſolum dicat, Lelium rogaſſe notarium. Nec obſtant illa verba, rogatus authenticare, &c. de quibus in ſubſcriptione, quia hæc verba recipiunt interpretationẽ à verbis præcedentibus, de quibus in inſtrumento, ex quibus apparet, quòd fuit Lelius qui rogauit notariũ de iſta authenticatione, & incluſio vnius eſt excluſio alterius, ſecundum ſępius citata conſ. Alex. & Alexandrini.

Non obſtat præſentia, & taciturnitas Magdalenæ, & conſequenter doctr. Vital. in clement. 1. §. dudum. de iu-
2 reiuran. Quoniam † ſecundũ ita tenentes, illa doctr. non applicatur huic caſui. ipſe enim loquitur, quando vtraque pars eſt præſens, & tacens: caſus autem noſter eſt, quando vnus ſolus rogauit, quo caſu intrat doctr. Alexan. & Alexan. quòd vnius incluſio ſit alterius excluſio. Cui reſponſioni ſecundum ita tenentes non ob. conſil. Dec. 11. quia immo ſecundum eos facit pro hac parte dum requirit, quòd includatur rogitus ex verbis notarij, quæ hic ceſſant. Immo dicebant, quod Vital. faciebat pro hac parte in illis verbis, nec inſtrumentum dicit cõ-
3 tra, videtur enim dicere contra, ex quo † notarius atteſtatur, quis fuerit ille, qui rogauit: alioquin ſecundum tenentes hanc opinionem non poſſet imaginari caſus, ꝙ inſtrumentum diceret contra, quia ſi notarius atteſtatur, quòd vnus prohibuit, non eſſet iſte caſus Vital. qui loquitur in præſenti tantum. Addebant etiam quòd Vital. qui requirit, quòd teſtes atteſtentur de publicatione, quod verbum publicauit importat rogitũ, licet ipſe ibi hoc non teneat iungendo hæc duo, vult, quòd præſumatur rogitus: in iſto autem caſu, nec teſtes, nec no-
4 tarius vtuntur verbo, publicauit, & ita † tenentes præſupponebant eſſe neceſſaria ad inducendum rogitum notarij verba expreſſa à partibus prolata. per gl. in auth. de tabellionib. in verbo, iniũgat, licèt enim poſtea Doc. ex verbis prolatis à notario præſumant rogitum, præſumunt verba fuiſſe à partibus prolata. ex quo fundamento tollebant reſponſiones datas pro parte Magdalenæ, quod etiam deducebant ex verbis Vital. in. quòd & ſi pręſupponat tacitum rogitum, præſupponit tamen talem, quòd ab eo recedi poſſit, quod non daretur ſi ſola taciturnitas rogitum induceret. Quicquid enim ſit in materia mandati, in qua procedunt illæ regulæ, in rogito re-
5 gula eſt, † quòd nunquàm præſumitur, niſi interueniat vnum ex tribus verbis, de quibus per Bar. in l. ſciendum. ff. de verbo. oblig. vbi Butigel. nu. 58. & 59. qui vult, quòd præſumatur rogitus, dum tamen interueniat vnum ex tribus requiſitis à Bar. in d. l. ſciendum.

Et quamuis Doct. dicant, quòd per teſtes poteſt probari contrarium, intelligitur hoc ſecundum ita tenentes, dummodo teſtes deponant de expreſſo rogitu, quia de propoſito in mẽte retẽto teſtes teſtificari nõ poſſunt.

Nec iſtis Dominis placebat reſponſio data pro parte Magdalenæ ad conſ. Alex. & Alexandrini in illis caſibus non conſtare de publicatione in præſentia partium, quia ſecundum eos vana fuiſſet illa dubitatio, niſi inſtrumentum fuiſſet publicum.

Alia pars contrarium tenebat, quòd immo in hoc caſu conſtat de rogitu ex ſola præſentia, & taciturnitate.
6 Cùm † enim rogari idem prorſus ſit, quod mandare, & inter iſta nulla ſit differentia, Bar. poſt gl. in l. ſi negotiũ. C. de neg. geſt. & cùm ad inducendum rogitum notarij ſufficiat ſolus conſenſus partium, nõ autem ſint neceſſaria verba expreſſa, alioquin mutus rogare non poſſet, vt declarat Bal. in l. 2. nu. 7. C. de inſtit. fiſc. lib. 10. ſequitur, quòd ex præſentia, & taciturnitate in ijs, quæ ſunt fauorabilia, talis rogitus inducatur, iuxta terminos l. qui patitur. ff. manda.

Nec reſponſio data à tenentibus pro Portia, quòd Vi-
7 tal. loquatur, vbi ambo tacuerunt, eis placebat, quia † ſi ſilentium amborum importat rogitum quoad ambos ſilentes, non vident, quare ſilentium vnius quoad ſilentiũ illud inducere nõ poſſit. ergo ſequitur, quòd expreſſio vnius, & ſilentium alterius poſſunt inducere rogitũ. quod autem de publicatione non conſtet, ceſſat ex dictis teſtiũ, ꝙ de publicatione, & ſtipulatione atteſtãtur.

Nec inſtrumentum in hoc caſu dicit contra, quia hęc ſe compatiuntur, ꝙ Lelius expreſſe rogauerit, & Magdalena tacite, & propterea ſecundum eos bene intrat conſ.
8 Dec. 11. & ad regulam † quòd incluſio vnius &c. ponit plures limitationes Menoch. conſil. 14. nu. 18.

Et videtur iſtis Dominis admodũ durum, ꝙ Magdalenæ noceat loquela Lelij loquentis, & diſponentis ad ſui fauorem, cui ipſius Lelij ſilentium profuiſſet.

Non obſtat conſ. Alex. & Alexand. quia in illis caſib. agebatur de præiudicio non rogantis expreſſe, & pro-
9 pterea † non poteſt induci tacitum mandatum ex ſola præſentia, & taciturnitate, & quamuis reſponderetur à tenentibus pro Portia quod Vital. non ſe fundat ſuper fauore, tñ replicabatur ab alijs, ꝙ cũ alleget l. qui patitur. debet intelligi ipſius dictum ſecũdum legẽ quã allegat.

Addebant aliqui, ꝙ in iſta materia id debebat tantò facilius procedere, ex quo ſicut donatio dicitur expreſſa, quamuis donatarius ſit præſens, & taceat, quia iſte actus plurimum attribuitur ipſi donanti, qui diſponit,
10 ita † etiam debet dici expreſſus rogitus ille, qui eſt factus à donante tacente donatario, cùm iſte actus, vt dictum eſt, plurimum tribuatur diſponenti.

Tenentes etiam pro Portia dicebant Vital. requiri, ꝙ ambæ partes ſciant ſtipulantem eſſe notarium, de qua
11 ſcientia Magdalenæ ſecundũ eos non conſtat. Ad † quod replicabatur, ꝙ huiuſmodi ſcientia vltra, quod probari fortaſſe poterat, deprehendebatur ex eo, ꝙ Magdalena videbat illum facere actum vti notarium: & quamuis vnus teſtis videretur dicere, ꝙ ignorabat, an eſſet notarius, replicabatur, ꝙ ille teſtis dicit, ꝙ ignorabat, an eſſet notarius illius loci, non ſimpliciter, an eſſet notarius.

Quare cùm ad deciſionem iſtius quæſtionis plurimũ conferatur videre, an ad inducendum rogitum notarij ſint neceſſaria verba partium expreſſa, an verò ſufficiat conſenſus partium vndecunque collectus, Domini dixerunt, quòd de hoc particulariter dubitarem.

ALDOBRANDINI.

Colonien. Canonicatus. Ven. 13. Nouemb. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidere quis poteſt pluribus ex cauſis in beneficiali materia in qua titulus eſt multiplicabilis.*

2 *Poſſeſſionis cauſam nemo mutare cenſetur vigore tituli in-*
ualidi, ſed bene poteſt cumulare.
3 *Extrauagans Iulij Tertij non habet locum in eo qui conti-*
nuat, ſed bene in eo qui poſſeſſionem ingreditur vigore
ſolius ſupplicationis.

DECISIO CCV.

DOmini ſtante prouiſione apoſtolica, quæ ſine
dubio præſtat titulum coloratum, receſſerunt
1 à reſolutione iam facta: † cum enim poſſidere
quis poſſit pluribus ex cauſis, l. 3. §. pluribus. ff. de acquir.
poſſeſ. Caſſad. deciſ. 4. in fi. de reſt. ſpoliato, maxime in be
neficiali materia, in qua titulus eſt multiplicabilis, ſup-
ueniente prædicta prouiſione apoſtolica Lambertus cẽ
ſetur voluiſſe etiam poſſidere ex hac cauſa. Nec ob. eius
ratificatio, quia cùm tunc temporis ſupplicatio nõ fuiſ-
ſet miſſa ad regiſtrum, non habebat Lambertus titulum
apoſtolicum, qui poſt miſſam ei ſuperuenit. Non ob. ẽt,
2 † quòd vigore tituli inualidi non cenſeatur quis muta-
re ſibi cauſam poſſeſſionis. Bal. conſi. 34. nu. 2. lib. 2. & ꝙ
præfata prouiſio ſit inualida, & propter ſubreptionem,
& propter anteriorem prouiſionẽ legati de latere. Quia
dicebant hic non eſſe neceſſariam mutationem cauſæ
poſſeſſionis, ſed ſufficere, quòd Lambertus cumulauerit
d. cauſam prout fecit, ex quo apoſtolicam prouiſionem
expediuit, & acceptauit, ſicut etiam non obſtant reſpon
ſiones Lamberti ad poſitiones. Quia in vna ipſe dicit, ꝙ
credit non poſſidere illicito modo, in alia verò dicit, ꝙ
vigore prouiſionis ordinarij ingreſſus fuit poſſeſſionẽ,
& ſic habet reſpectum ad initium.
3 Non ob. extrauagans Iulij Tertij, quia non habet lo-
cum in eo, qui continuat, ſed in eo qui poſſeſſionem in-
greditur vigore ſolius ſupplicationis. Et quamuis loqua
tur etiam in eo qui ingreditur vigore ordinariæ proui-
ſionis, hoc intellexerunt Domini de eo qui poſt obtentã
apoſtolicam prouiſionẽ obtinet ſibi ab ordinario pro-
uideri, non autem de eo qui iam antea ab ordinario
fuerat prouiſus.
An verò regula de annali obſtet Melchiori vti proui-
ſo à legato de latere, particulariter videbitur.

ALDOBRANDINI.

In eadem Colonien. Canonicatus. Die 2. Iunij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata ſecundum communem opinionem quam Ro*
ta non tenet, non dicitur iniuſta.
2 *Expreſſio eadem ad tollendam ſubreptionem eſt facienda*
in literis legati, quæ in literis Papæ.
3 *Gratiæ legati non ſunt ita fauorabiles ſicut ordinariorum.*
4 *Poteſtas legati eſt ad nutum reuocabilis, quæ poteſt dari*
ad tempus.
5 *Appellatione prouiſionis ſedis apoſtolicæ, veniunt proui-*
ſiones factæ à legatis.
6 *Regula de valore, & regula de annali procedunt etiam in*
legato.
7 *Differentiæ quatuor inter prouiſionem factam ab ordina-*
rio, & illam factam à legato.

DECISIO CCVI.

DOmini uoluerũt ad effectum reuocationis triũ
ſententiarum rotalium recedere ab opinione,
quam antiquitus tenuit Rota, vt teſtatur Put.
deciſ. 306. lib. 2. Quia huiuſmodi ſententiæ non poſſunt
1 dici iniuſtæ, & alias etiam fuit tentum, quòd † ſententia
lata ſecundum communem opinionem, quam tamen
Rota non tenet, non ſit iniuſta.
Si tamen non ageretur de reuocatione talium ſenten
tiarum, materia apud Dominos magnam habebat diffi
cultatem, quia in prouiſionibus factis à legatis ſaltẽ ita
à ſede apoſtolica miſſis conueniũt, & verba, & ratio re-
gulæ. Nam quoad rationem, vt improbitas impetrantiũ
coerceatur, ea militare videtur in prouiſionẽ legatorũ, à
quib. ſicut à Papa impetrantur beneficia, cùm & ipſi nõ
ſemp motu proprio prouideant prout faciunt ordina-
2 rij. Card. in cle. fi. nu. 3. de offi. ord. Et † hinc eſt, ꝙ ad tol-
lendam ſubreptionem eadem eſt facienda expreſſio in li
teris legati, quæ in literis Papæ. cap. fi. & ibi Franc. in vlc.
no. de offi. leg. in 6. ſimiliter, & diſpoſitio. c. fi. in verb. mẽ-
tio. Boniſ. poſt antiquos. in clem. 2. ſub nume. 21. de offi.
ordina. Franc. qui de communi teſtatur. in d. ca. ſi motu
proprio. in 1. uc ab.
3 Hinc eſt etiam † quòd gratiæ legati non ſunt ita fauo
rabiles, vt ordinariorum, ca. quamuis. de præben. in 6. li-
cet enim legatus dicatur ordinarius. c. 1. & 2. de offi. leg.
in 6. eius tñ iuriſdictio non eſt ordinario modo indu-
cta, ſed extraordinario, & ſuperinducta, quia præiudicat
ordinariæ iuriſdictioni, glo. fina. in d. clemen. 2. de offic.
ordin. vbi poſt Anchar. Card. nume. 13. & Boniſac. nu. 7.
aſſignans rationem, quia legatus nõ habet titulum in ec
4 cleſia, ſed extra, & † eius poteſtas eſt ad nutum reuoca-
bilis, quæ poteſt dari ad tempus. Gemin. de offic. & po-
teſt. cap. ſed. vac. quæſt. 2. 1. par. nu. 6. Villadieg. in tracta.
de leg. q. 4. num. 10. & propterea ſolet legatus vti eadem
ſignandi forma qua Papa. Sarnen. in compend. vtriuſ-
que ſignat. num. 2. verſ. legatus vero.
5 Hinc quoque eſt, † quod appellatione prouiſionis ſe-
dis apoſtolicæ veniunt prouiſiones factæ à legatis. gl. in
c. ſi Abbate. de elec. lib. 6. vbi Gemin. nume. 5. Franc. nu-
mero 4. Card. in clem. quia contingit. in 8. quæſt. de re-
lig. domib. Vbi Imol. col. 5. verſic. iuxta prædicta. Qua ra-
6 tione mota alias Rota tenuit, † regulam de valore proce
dere etiam in legato. Sarnen. in reg. de valor. q. 1. num. 7.
& idem ex eadem ratione in regula de annali voluit Re-
buf. in prax. ſuper eadem reg. gl. 8. in fi.
Ad contraria autem reſpondebatur, quòd deciſ. 11.
7 Ioan. Pauli procedit in gratia facta ab ordinario, non au
tem à legato, inter quos caſus magna eſt differentia. Mi-
nus videntur obſtare rationes allegatæ à Sarnen. in reg.
de annali. quæſt. 9. quæ in effectu ſunt quatuor.
Prima, apud legatos communiter reuocantur hæ
regulæ.
Secunda, quia ordinarius præſumitur habere noti-
tiam omnium ſuæ diœceſis, cùm eam teneatur ſingulis
annis viſitare.
7 Tertia † eſt fundata ſuper regula antiqua Eugenij pri
mi conditoris huius regulæ expreſsè loquentis de impe-
trantibus à ſede apoſtolica, quia verba huius regulæ, ſi-
ne antiqua intelligi non poſſunt, & legem nouam ſecun
dum antiquam interpretari non eſt nouum.
Quarta eſt ratione pœnæ applicandæ cameræ apo-
ſtolicæ. Io. de regul. adiect.
Nam quoad primam rationem facilis eſt reſponſio:
legati enim miſſi de quib. agimus, ſemper adducunt ſe-
cum homines peritos, & exercitatos in Roma. cur. & in
vtraque decretum irritans ligat etiam ignorantes.
Ad ſecundam ſufficit dicere, quòd non loquuntur
in legato miſſo, ſed in ordinario, inter quos longa eſt
differentia, & maximè ceſſat in hoc, quia erat legatus ad
quæcunque loca ipſe applicare contingeret, & qui etiã
facultatem

facultatem habebat prouidendi de litigioſis. Tertia verò
potius videtur ſuadere contrarium, quia talia verba adě-
pta fuerunt cum miſterio ad tollendam reſtrictionem,
quæ ex eis inducebatur. Quarta etiã nullius videtur mo-
menti, quia ita potuit mulctari impetrans contra dictã
formam à legato ſicut impetrans à Papa, & pœna applica
ta fiſco Papæ, qui eſt dominus omnium beneficiorum.
Deciſ. autem Put. 306. lib. 2. nullam aſſignat rationem,
nec exprimit qualitatem legationis.

ALDOBRANDINI.

Siracuſan. illegitimitatis. Lunæ, 19. Octobris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Filij nati ante diſpenſationem gradus prohibiti, non efficiuntur legitimi ob legitimum matrimonium ſubſequutum, ſed eos oportet legitimari.*
2 *Gratia quoad matrimonium ſi non poteſt habere effectum, debet tamen executioni mandari quoad legitimitatem, in qua nullum adeſt impedimentum.*
3 *Cauſa ſufficiens legitimandi filios eſt quod matrimonium fuerit publicè & ab ignorantibus impedimentum contractum, quæ iuncta cum timore ſcandalorum, potens eſt pro obtinenda diſpenſatione, quòd contrahentes remanere poſſint in matrimonio.*
4 *Concubinatus ratione plura ſcandala oriri ſolent inter conſanguineos vtriuſque partis.*
5 *Legitimatio facta præcedente conſenſu patris, vel poſt eius obitum nullo præcedente conſenſu differunt.*

DECISIO CCVII.

DOmini tenuerunt, diſpenſationem ad effectum
legitimationis filiorum valuiſſe, quia gratia pę
nitentiariæ continebat duo æquè principaliter,
mandatum, videlicet, de diſpenſando, vt Ioan. Baptiſta
& Angela manerent in matrimonio contracto, non ob-
ſtante quarto conſanguinitatis gradu, quo erant coniun
1 cti: & de legitimando filios iam natos, qui † filij iam na
ti ſtante prædicto conſanguinitatis impedimento, non
efficiebãtur legitimi ob legitimum matrimonium ſub-
ſequutum. vt per Abb. in c. tanta, num. 14. qui fil. ſint le-
git. ſed proueniebat hæc legitimitas ex approbatione Pa
pæ, qui ratificando matrimonium ita de facto contra-
ctum, legitimauit prolem in figura matrimonij ſuſce-
ptam, vt per Anchar. conſ. 409 Put. deciſ. 482. alias 484.
2 lib. 2. Phan. deciſ. 71. Vnde † licèt gratia quoad matrimo
nium non poſſit habere effectum, debet tamen deman-
dari executioni quoad legitimitatem, in qua nullum
adeſt impedimentum. Butr. in c. conſtitutus, num. 51. de
reſcrip. Felyn. in c. ſedes, col. 4. num. 2. eod. tit.

Et hęc duo dixerunt Domini contineri in gratia, non
tanquàm connexa vel dependentia vnum ab altero, ſed
tanquàm æque principalia, quia narrata ſunt apta & ſuf
ficientia ad vtrunque etiam principaliter obtinendum,
3 ſufficiens enim cauſa † legitimandi filios eſt, quòd ma-
trimonium fuerit publicum, & ab ignorantibus impe-
dimentum contractum, & hæc eadem vnà cum timore
ſcandalorum potens eſt pro obtinenda diſpenſatione,
quod in matrimonio contrahens remanere poſſint.

His accedit, quòd ratio ſcandalorum non omnino
ceſſauit defuncto Ioan. Baptiſta cùm remanente nullo
matrimonio remaneret Angela nota concubinatus iun
4 cta, † cuius ratione inter conſanguineos vtriuſque par-
tis ſolent oriri plura ſcandala, & licet fortaſſe non tan-
tus ſubeſſet timor, nec tanta ratio, non propterea diſpo-
ſitio. Soc. in l. a. § 1. in 5. not. ff. de verb. oblig.

Et cum hoc caſu pro iſta legitimatione præcedat con
ſenſus patris, præſumitur duraſſe vſque ad eius obitum.
Quæ pro parte Antonij deducuntur ex Dec. conſ. 344.
5 & Pariſ. conſ. 6. lib. ſecundo. ea † omnia procedunt quan
do legitimatur filius poſt obitum patris & non præce-
dente eiuſdem patris conſenſu.

ALDOBRANDINI.

Caputaquen. Iuriſpatronatus. Veneris, 11. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Tempus 40. annorum eſt ſufficiens ad præſcribendum res eccleſiæ.*
2 *Narratiua per quam perpetuum eccleſiæ præiudicium infertur, eſt verificanda de iure, non autem de facto.*
3 *Conuentus vt conſtituatur, multa requiruntur de iure.*
4 *Monaſterium carere conuentuali obſeruantia, & carere conuentu differunt.*
5 *Conuentus ſpecies quædam & forma retenta eſt apta ad illud retinendum, & conſeruandum, non autem ad introducendum de nouo.*
6 *Titulus Prioris eſt ſufficiens ad retinendum quaſi poſſeſſionem conuentus.*
7 *Papa difficilius mouetur ad introducendum conuentum, quam ad illud retinendum.*

DECISIO CCVIII.

DOmini tenuerunt probari exiſtentiam Prioris ta
liter, quòd narratiua impetrationis iuris patro-
natus in ea parte in qua narratur, monaſterium
conuentu carere, non eſt iuſtificata. Aut enim hæc narra
tiua eſt iuſtificanda de iure, & eſt indubitatum eam non
eſſe iuſtificatam, quia ſtante ſtatu conuentuali præcedě-
te, qui durauit vſque ad annum 1554. & ex ſcripturis &
teſtibus vniuerſitatis liquet, & præſertim ex bulla, de
qua in tertio præſuppoſito, neceſſarium eſt, quòd ſtatus
1 † non conuentualis ſit legitimè præſcriptus, vel ſaltem
obſeruatus per ſpatium 40. annorum. c. cum de benefi-
cio, de præben. in 6. deciſ. 5. de præben. in nou. quod tem
pus in caſu iſto non intercedit, cum ab anno 1524. vſq;
ad annum 1562. quo fuit impetrata gratia iuriſpatrona
tus, interceſſerint tantum 38 anni. Et circa hoc caput, an
ſit verificanda de iure vel ne, aliqui ex Dominis, dubi-
tando tamen, inclinabant pro affirmatiua, quia in caſu
2 † iſto agitur de perpetuo præiudicio eccleſiæ, quod non
eſt in alijs materijs, vt ſunt impetrationes. quando enim
impetratur monaſterium vti carens conuentu, tũc non
videtur tractari de perpetuo præiudicio eccleſiæ, & pro-
pterea in caſu iſto facilius tollerari poteſt, quòd narrati-
ua verificetur de facto. Aut ſufficit hanc narratiuam ve-
rificari de facto, & Domini dicebant, quòd ita etiã ſuffi-
cit de facto eam excludere. Vnde cùm in dicto monaſte
rio ſemper fuerint retenti Prior & Monaci, apparet con
ſequenter, quòd de facto aderat quædam ſpecies cõuen-
3 tus, licet † non haberet iſte conuentus omnia à iure re-
quiſita ad conſtituendum conuentum, quod maximè
comprobant ex inſtrumẽtis pro parte vniuerſitatis pro-
ductis, in quibus clare apparet, quòd Prior & Monaci
congregabantur more conuentuali in vnum locum ad
ſonum campanellæ pro negocijs eccleſiæ, cùm præſer-
tim nonnulla ex illis ſint facta in præſentia ipſiuſmet
Abbatis.

Abbatis. Et quamuis adſint etiam alia inſtrumenta cele-
brata à ſolo Abbate, per hoc non excluduntur alia, hoc
4 enim potius Abbati imputandum eſt. Aliud n. eſt † ſecun
dum Dominos, dicere, monaſterium caret conuentuali
obſeruantia, aliud caret conuentu. Et hoc ſecundũ quic-
quid ſit de primo, non verificatur, quia ſemper retenta
fuit quædam ſpecies & forma conuentus, cùm ſemper
in dicto monaſterio adfuerint Monaci & Prior, vt etiam
ex confeſſione Marci Antonijmet, de qua in 7. præſup-
poſito, & ex actibus conſtat, licet prædicti Monaci &
Prior regulam non ſeruarent. Idq; tantò magis, quia hęc
retentio venit continuatiue ad ſtatum regularem præce
5 dentem: quo † fit, vt licèt hoc fortaſſe non eſſet ſufficiens
ad introducendum conuentus, ſufficit tamen ad illud
retinendum & conſeruandum. ſicut videmus, quòd per
vnum retinetur nomen & ius vniuerſitatis. l. ſicut. §. fin.
ff. quod cuiuſq; vniu. no. gl. in l. ſi gregem. vbi Iaſ. nu. 1 2.
ff. de leg. j. Dec. in c. j. de elect. col. 2.

Non obſt. quòd miniſterium d. Prioris verſaretur ſo-
lum circa celebrationẽ diuinorum officiorum, & quod
in hoc ſolum à Munacis ſibi obediẽtia præſtaretur. Quia
6 † ſatis eſt, quòd erat Prior, licet modica ſibi ab Abbate
demandaretur authoritas, & quoad obedientiam ſuffi-
cit, quòd Monaci eam in reliquis Abbati præſtarent.

Non obſt. quod fuerint creati Priores clerici ſęcula-
res & fratres diuerſi ordinis. Quia licèt id fieri non po-
tuerit, tamen ſatis eſt, quòd pro retentione conuentus
fuit retentum ſemper nomen & gradus Prioris, & quod
ſemper adfuerint Monaci, qui, vt ex inſtrumentis appa-
ret, aliquando etiam more cõuentuali pro negocijs Ab-
7 batiæ congregabantur, vt dictum eſt. Papa † enim quan-
do ſibi fuit narratum, quòd monaſterium carebat con-
uentu, intellexit, quòd totaliter conuentu careret: alio-
quin veriſimile eſt, quòd multo difficilius redegiſſet in
ſeruitutem eccleſiam, in qua ſaltem adhuc remanebat
quædam ſpecies conuentus, per quam ſtatus conuen-
tualis ſatis conſeruabatur, & potius curaſſet, quòd Mo-
naci reformarentur & religiosè, vt tenebãtur, viuerent.

ALDOBRANDINI.

Tullen. matrimonij. Luna, 1 4. Iunij. 1 568.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes omni exceptione maiores eſſe debent ad matrimo-
nium clandeſtinum dirimendum, vel illud contractum
probandum cauſa impugnandi aliud matrimonium. &
num. 8. vbi de communi.*

*Fallit quando non agitur de dirimendo, nec de impediendo.
num. 2.*

3 *Teſtes duo ad probationem cuiuſque rei ſufficiunt regu-
lariter.*

4 *Probatio vltima ſufficit, quæ ea dicitur, quæ à legibus, &
canonibus requiri ſolet.*

5 *Probationes faciendas per teſtes omni exceptione maio-
res, iura ſolent exprimere.*

6 *Matrimonium clandeſtinum poteſt probari per conſangui-
neos fauore matrimonij ad euitandum peccatum.*

7 *Matrimonium clandeſtinum probari poteſt per vnum te-
ſtem & famam, quæ duo non dicuntur facere probatio-
nem per teſtes omni exceptione maiores. ex communi.*

DECISIO CCIX.

IN propoſito dub. Domini latè materiam examinare
concluſerunt, & ſic tres caſus eſſe conſiderandos.

Primus eſt quando tractatur de probando matrimo-
nio clandeſtino ad impugnandum aliud matrimoniũ,
vel ad dirimendum ipſummet clandeſtinum matrimo-
1 nium, & † in hoc caſu tenuerunt requiri teſtes omni ex-
ceptione maiores, & quòd in hoc caſu loquuntur plures
Doct. inferius citandi in ſecundo caſu.

Secundus caſus eſt, quãdo agitur de probando ipſum
matrimonium clandeſtinum, non ad impugnandum,
nec ad ipſum dirimendum, & non concurrunt aliquæ
2 circunſtantiæ. Et † in hoc ſecundo caſu tenuerunt non
requiri teſtes omni exceptione maiores, nec magis ido-
neos, ſed ſufficere teſtes ordinarios, & hanc dixerunt eſ-
ſe veriorem opinionem, & magis receptam ex pluribus.

3 Primò, quia regula eſt generalis, † ad probationem
vniuſcuiuſq; rei ſufficere duo teſtes l. vbi numerus. ff. de
teſtib. c. in nomine Domini, de teſtib. Et in dubio à regu-
la non eſt recedendum, maxime in materia fauorabili.
c. fin. de re iud.

Secundò, per tex. in c. 2. de clandeſt. deſponſ. vbi con-
trahentes matrimonium clandeſtinum non compellun-
tur ad obſeruationem, ſi vltima probatio non apparet,
4 ergo † vltima probatio ſufficit, & probatio dicitur vlti-
ma, quæ à legibus & canonibus ſolet requiri, ſicut alias
tenuit Rot. deciſ. vlt. de præben. in nou. declarando tex.
in c. cum de beneficio, de præben.

Tertiò hoc confirmatur, quia quando huiuſmodi ſpe
cies probationis ſunt faciendæ per teſtes omni exceptio
5 ne maiores, iura † ſolent hęc ſpecialiter exprimere, vt in
propoſita materia eſt tex. in c. j. de conſang. & affin. & fa-
cit c. licet ex quadam, de teſtib.

Quartò, matrimonium clandeſtinum valet de iure
communi, & perficitur cõſenſu, ſicut aliud ſolemne ma-
trimonium. c. j & ibi not. Abb. de conſanguin. & affinit.
6 Immo † dicebatur, quòd matrimonium clandeſtinum
cenſeri debet eſſe fauorabile in articulo probationis, vt
euitetur peccatum, & ideo probari poteſt per conſangui
neos. c. ſicut ex literis, de ſponſal. per parentes, niſi adſit
inæqualitas, c. ſuper eo, el 2. de teſtib. & per cognatos
vtriuſque ſexus. c. videtur, qui mat. accuſ. poſ.

Quintò allegabantur tradita per Innoc. quem ibi alij
communiter ſequuntur, in c. 2. de clandeſt. deſponſ. qui
dicebat, quòd matrimonium manifeſtum præiudicat
clandeſtino, & ſi clandeſtinum habeat pro ſe vnum teſtẽ
7 & famam: ergo † apertè ſentit, clandeſtinum probari
per vnum teſtem & famam, quæ duo non dicuntur face
re probationem per teſtes omni exceptione maiores. te-
nuerunt Abb. in d. c. ſuper eo, in 7. not. de teſtib. Aret. cõ-
ſil. 1 3. num. 7. Alex. conſ. 1 46. num. 1 9. vol. 5. & conſ. 1 4 1.
num. 6. vol. 2. Soci. conſ. 1 7. num. 9 vol. j. Felyn. in c. licet
cauſam, num. 1 8. de probat. Barbat. conſ. 40. col. 7. in fi.
vol. 4. & conſ. 26. vol. j. Dec. conſ. 1 6 5. & 3 4 2. nu. 1. Rui.
conſ. 1 49. num. 3 2. vol. 5. & conſ. 1 50. num. 1 8. & nu. 16.
eo. lib. 5. Marſil. in l. de minore. §. plurimum, num. 56. de
quæſt. Pariſ. conſ. 1 5. num. 1 2. vol. 2. & conſ. 1 59. nu. 20.
vol. 4. Soc. iun. conſ. 29. num. 27. vol. 2. Aufrer. in addit.
ad deciſ. Tholoſ. in fi. Ferret. conſ. 48. num. 1. vbi late atte-
ſtans eſſe communem.

8 Nec † obſt. quod plures Doct. tenuerint contrarium
quòd requirantur teſtes omni exceptione maiores. vt
Ant. de But. Abb. & Præpoſ. in d. cap. j. de conſanguin. &
affin. Cępol. conſ. crim. 3 2. col. j. & conſ. ciuil. primo, co-
lum. 2. & conſ. 20. Barbat. conſ. 4. col. j. vol. j. & conſ. 94.
col. 2. & conſ. 6. col. 5. verſic. præterea, vol. j. Felyn. in rub.
de ſponſal. num. 1 7. & in c. j. nu. 1. vt lite nõ conteſt. Dec.
conſ. 1 3 3. num. 2. cum ſeq. & conſ. 3 10. num. 1. Rui. con-
ſil. 1 38. num. 7. vol. j. Pariſ. conſ. 1 3. num. 3 1. & conſ. 54.
col. 2. Bertran. conſ. 1 2 2. verſic. item non eſt omittẽdum,
vol. j.

vol.j.in nou.Marſil.conſ.128.num.17. Gram.conſ.crim. 26.num.48. Soc.conſ.86.num.6. & conſ.88.num.8.volum.2.Bero.q.55.circa fin.Grat.conſ.2.num.2.& nu.34. vol.2.Siluan.conſ.30.nu.7.Ferret.conſ.51.num.4.Aym. conſil.165.num.2. Couar. lib.4. decret. parte 2. cap.8. §.12.num.7.

Quia reſpondetur, quod aliqui ex prædictis ſunt ſibi ipſis contrarij, vt apparet ex ſupradictis locis, & prima opinio melioribus rationibus fulcita eſt. Secũdò reſpondetur, quòd prædicti Doct. loquuntur in primo caſu, vel ſaltem ſunt intelligendi in eo, quia omnes fere mouentur per d.c.licet, de conſang.& affin. quod loquitur, quando agitur de dirimendo ipſum matrimonium.

Tertius caſus eſt, & is propius accedit ad propoſitum dubium, quando tractatur de probando matrimonium clandeſtinum ſimpliciter, & vltra qualitatem clandeſtinitatis adſunt aliæ circumſtantiæ, quæ ipſum contractũ poſſunt reddere ſuſpectum, & in hoc caſu Domini nil determinarunt, tum quia volunt eum particulariter & ſpecialiter tractare, tum quia pro parte D.Ghilibertæ allegabantur circumſtantiæ adiuuantes matrimonium. Ideo ordinarunt, quòd detur dubium appoſitis circumſtantijs vtriuſque partis, facientibus ad hoc propoſitum.

ORADINI.

Vrbeuetan. caſtrorum. Veneris, 22. Iunij, 1571.

SVMMARIVM.

1 *Veniens contra conuentionem agendo exceptione repellitur. & Deciſ. ſeq. num. 1.*
Immo etiam ſi excipientis non intereſſet. num. 2.
Fallit, niſi veniens contra haberet ius adeo clarum, quod nulla exceptione poſſet remoueri. num. 3.

DECISIO CCX.

FVit concluſum, D.Iuliam & litis conſortes potuiſſe obijcere cõtra D.Lucam de eius contrauentione,
1 quia poſſident, & † clarũ eſt defendere ſuam poſ-
ſeſſionẽ excludendo D.Lucam, qui nullũ ius habet. l.fin.
2 de rei vendic. cum concor. & † hoc procedit etiam quod
aliter non intereſſet prout limitãt Doct. alleg. per Tiraq. citarum pro Luca, & per not. à Sarnen. in reg. de non tollen. iur. quæſit. in 2. quæſt. vbi declarat deciſ. Ægid. alleg. pro Luca. propterea Lucas qui agit, dicitur dare de iure tertij, hoc eſt filiorum ſuorum illegitimorum & Dianæ eius vxoris. Vnde non debent cum eo excludere mulie-
3 res, & maximè, † quia illud ius non eſt clarum, & illæ
perſonæ non ſunt in cauſa. Reliqua autem quæ dicuntur, ſpeciali inſpectione indigent. Ideo ad allegata addebant aliqui, quòd agitur de intereſſe d. Iuliæ, quia cùm non veniant filij & ſoror Lucæ, ſubintrat ius d. Iuliæ, & litis conſortium.

ORADINI.

In eadem Vrbeuetan. Veneris, 21. Ianuarij, 1572.

SVMMARIVM.

1 *Agens ex ea cõuentione, cui contrauenit, non põt ſe iuuari.*
2 *Clauſula, rato manente contractu, non prodeſt contrafacienti.*
3 *Clauſula, toties quoties, operatur vt pœna pluries committatur, & peti poſſit.*
4 *Clauſula, qua pœna, intelligitur in fauorem obſeruantis, non autem contrauenientis.*
5 *Dictio, ſemper, intelligitur omni caſu. & Deciſio. ſequen. num. 5.*
6 *Pœna quando ſuccedit loco rei, habetur pro obſeruatione contractus.*

DECISIO CCXI.

FVit terminatum, quòd D.Lucas non poſſit ſe iuua-
1 ri conuentione prædicta agendo ex ea, † quia ipſe contrauenit. & hoc probatur ex pluribus regulis iuris communis. iuxta not. in l.cum proponas, la 2. C.de pact. in l.quæro. §.inter locatorem. ff.loca. in l.qui fidem. ff.de tranſact.

Non obſt. primò clauſula prædicta, rato manente cõ-
2 tractu, quia † ea non prodeſt facienti & venienti contra contractum, ſed obſeruanti illum. gloſ. vltima, communiter approbata ibi in d.l.qui fidem, & in l.cum proponas, cum concord.

Non obſt. clauſula, toties quoties, &c. iuxta opinionẽ Salyc. in l.quoties, la prima, num.6. C.de fideicommiſſ.
3 Quia † eius opinio videtur reprobata, vt per Alex. in l.ſemel mora, num.4. & 5. ff.ſoluto matrim. & notabiliter tradit Riminal. in d.l.cum proponas. & in conſ.22. lib. primo. vbi dicit ita iudicatum. Corn. conſ.51. lib. primo. Quia illa clauſula operatur, vt pęna pluries committatur, & peti poſſit, & ſic vt noceat contrauenienti, nõ aũt vt ei proſit. Non obſt. clauſula, qua pœna ſoluta, &c.
4 quia † ſimiliter illa intelligitur in fauorem obſeruantis, non contrauenientis. Alex. conſ.132. col.j. verſic. circa ſecundum dubium, lib.j.
5 Nec obſt. dictio, ſemper. Quia † intelligitur omni caſu in fauorem obſeruantis.

Minus obſt. quòd pœna habeatur pro obſeruatione
6 contractus, quia † hoc procederet, quando pœna ſuccedit loco rei, quod non eſt hic. Quia pecunia non ſuccedit loco caſtrorum. & hæc opinio viſa fuit Dominis magis communis. Accedit quod Salyc. in d.l.cum proponas, in fi. non videtur ſimpliciter tranſire cum eo quod dicit in d.l.quoties, &c.

ALDOBRANDINI.

In eadem Vrbeuetan. Veneris. 29. Ianuarij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Clauſulæ omnes in contractu appoſitæ intelliguntur in fauorem obſeruantis.*
2 *Pœnitentia non habet locum in contractu nominato, niſi re integra.*
3 *Clauſulæ etiam prægnantes non proſunt contrafacienti, ex magis communi, niſi expreſſè exprimatur à parte. numero ſequen.*
4 *Partes exprimere debent, quòd clauſulæ etiam prægnantes proſint contrauenienti.*
5 *Dictio, ſemper, tollit illam dubitationem, quòd clauſula, toties quoties, non reſtringatur ad binam contrauentionem.*
6 *Stipulatio generalis, pro omnibus quorum intereſt, intelligitur de obſeruantibus.*

DECISIO CCXII.

DOmini perſtiterunt in reſolutione iam facta 21. Ianuarij. 1572. Intellexerũt enim omnes clau-
1 ſulas † de quibus in dubio, in fauorem obſeruantis,

uantis, iuxta glo. in l. qui fidem. de tranſact. cum ibi no.
per Bat. & alijs pro parte mulierum allegatis.
Non ob. quòd ſimus in contractu nominato, in quo
propter contrauentionem non eſt locus pœnitentiæ.
2 Quia † id procedit, quando ille qui iam pro parte ſua
adimpleuit, agere vult: debet enim tunc agere ex con-
tractu nec ab eo reſilire poteſt, ſed quando ille qui non
adimpleuit, agit, excluditur per exceptionem non ad-
implementi etiam in contractu nominato. l. Iulianus.
§. offerri. ff. de actio. empt. Dec. in l. cum proponas, la ſe-
conda, num. 7. verſic. tertio fallit. C. de pact. Minus obſt.
3 pręgnātia clauſularum. Nam † quicquid dicant Salyc. in
l. quoties. C. de fideicommiſſ. Bart. & Imo. in l. ſemel mo-
ra. ff. ſoluto matrim. cum alijs per eum allegatis, contra-
ria opin. eſt magis recepta, vt per Alex. in eadem l. ſemel
mora. Rimin. in d. l. cum proponas, la ſeconda, col. pen.
4 & fin. C. de pact. & conſ. 22. lib. j. quādo † enim partes vo-
lunt, quòd hæ clauſulæ proſint etiam contrauenienti,
exprimere debent, vt bene animaduertit Pract. Pap. in
forma libel. ad compromiſſum. §. parti attendenti, nu. 6.
nec tex. in l. Labeo. §. fin. ff. de arbit. facit cōtrarium, cùm
ſolum probet, quòd pœna ex partium conuentione, non
tantū ſemel, ſed pluries committitur. Et quamuis Doct.
pro parte mulierum allegati non loquantur expreſſe,
quando omnes hæ clauſulæ ſimul iunctæ ſunt, tamen ſi
ſingolæ de per ſe hanc habent interpretationem, eādem
etiam habebunt ſimul iunctæ, cùm ſemper vigeat ea-
dem ratio ita interpretandi.
Nec ſunt propterea ſuperfluæ, nam in primis clauſu-
la, toties quoties, facit vt non ſolum ſemel, ſed pluries
committatur pœna ſi pluries fuerit contrauentum, vt
per Rimin. in d. l. cùm proponas. la 2. Dictio, ſemper, tol-
5 lit illam dubitationem, † quòd clauſula, toties quoties,
non reſtringatur ad binam contrauentionem, de quo
controuertunt Doct. vt per Tiraq. in §. hoc ſermone. nu.
49. Et in omnem euentum dicebant nō eſſe ſuperfluas,
cùm intelligantur ſemper, & in perpetuum ad fauorem
tantum obſeruantis, non autem contrauenientis, cui
non eſt veriſimile, quod contrahentes prouidere volue-
rint, cùm tota hæc diſpoſitio in eius odium, & pœnā ſit
appoſita, & non eſt nouum, ꝙ iſtæ dictiones à ſubiecta
materia recipiant interpretationem. l. j. ff. pro ſoc.
Non enim mouebat Dominos, ꝙ ex iſta interpreta-
tione fiat contra mentem contrahentium, qui bona no-
luerunt deuenire ad fœminas, niſi deficientibus maſcu-
lis etiam ſpurijs, quia pariter dicebant eſſe contra men-
tem ipſorum, quòd ad alienantem, & contrauenientem
deueniant. Dicebant etiam id non prouenire ex hac in-
terpretatione, ſed ex caſu, qui ita tulit, ꝙ mulieres eſ-
ſent in poſſeſſionem.
6 Nec etiam ſtipulatio † generalis, pro omnibus quo-
rum intereſt, quia intelligitur, pro omnibus obſeruanti-
bus quorum intereſt. gloſſ. in d. l. qui fidem. de tranſact.
Nec in præſenti caſu eſt neceſſaria declaratio, quæ tunc
requiritur, quando quis agit ad caducitatem, & reus cō-
uentus, qui contrauenit, poſſidet: ſed quando alius poſ-
ſidet, & contrauenieus agit, poteſt repelli abſque alia
declaratione, ex reg. §. offerri. l. Iulianus.
Non obſt. quòd qualitas requiſita à contrahentibus,
non inſit his mulieribus licèt ſint hæredes Berardi, me-
dijs perſonis Ioā. Pauli, & Pauli Petri. Quia obiectio pro-
cederet fortaſſe ſi mulieres agerent ex iſta conuentio-
ne Sed cum Lucas agat ex hoc pacto, poſſunt mulieres
conuentæ fundando ſe in ipſarum poſſeſſione, de hac
inobedientia opponere, quia ad eam opponendam non
eſt neceſſaria qualitas maſculinitatis.

ALDOBRANDINI.

Nullius iuriſdictionis de Stepa. Die 15. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, quorum tenores, operatur effectum etiam in gra-
tia ad poſtulationem partis conceſſa.*

DECISIO CCXIII.

DOmini reiecerunt omnes ſubreptiones allega-
tas pro parte Prioris, excepta illa, an ex quo in li
teris Clementis narratur facultas alienandi iu-
riſdictionem, & poſtea ſubijcitur quòd Sereniſſ. Princi-
piſſa alienauit iuriſdictionem eccleſiaſticam, in ſequen-
do tenorem Bullæ Clementis Papæ, intelligere & exiſti-
mare potuerit, fuiſſe à Clemente conceſſam facultatem
alienandi huiuſmodi iuriſdictionē eccleſiaſticā. Et ꝗ de
hoc dubitabāt, ea rōne dubitabāt ꝗa cū in hoc caſu aga-
tur de pꝛiudicio tertij, Papa nō mandat recōpenſam Prio
ri, nec etiam eius conſenſum requirit. quod tamen in
eadem Bulla facit in omnibus alijs caſibus, in quibus
agitur de pręiudicio tertij. Nonnulli tamen ex Dominis
ad hoc reſpondebant, quòd Papa non ſe firmauit ſuper
hac narratiua, nec narratur ſolum qoòd Principiſſa alie
nauit hanc iuriſdictionem inſequendo tenorem præfa-
tarum literarum, ſed quod alienauit huiuſmodi oppida.
Vnde narratiua verificatur quoad oppida, & licet in ali-
qua parte huius vniuerſitatis alienatæ fuerit exceſſum,
tamen Papa id non habuit in conſideratione, ex quo vo
luit confirmare hanc alienationem, etiam quod eſſet ex-
ceſſum in forma & quantitate. Quod tantò facilius in
iſto caſu procedit, ex qoo in bulla adeſt clauſula, quorū
1 tenores, † & nihil narratur quod contrarietur literis
Clementis, quæ clauſula operatur effectum ſuum etiam
in gratia ad poſtulationem partis conceſſa. Caſſad. de-
ciſ. 10. ſuper reg.
Quoad præiudicium dicebant, illud à Papa non fuiſ-
ſe habitum in conſideratione in hoc particulari, quia
diſmembrat & applicat hanc iuriſdictionem ſibi, datq;
Epiſcopis ad hunc effectum, & quod iuriſdictio ad mi-
litiam, Præceptorem, Priorem & conuentum, vel ad
quemcunque alium pertineat, ex quo deprehenditur, ꝙ
Papa non habuit in conſideratione hoc præiudicium.
Caſſad. de priuil. deciſ. prima. Et quamuis narretur poſ-
ſeſſio centuriorum & coronæ regiæ, horum omnium
tamen dixerunt Dn̄i hoc non referre, quia hæc eſt narra
tiua quæ potius debuit retrahere Pontificem ad conce-
dendum, cùm narretur quædā laicalis intruſio in iuriſdi
ctione eccleſia, & conſequenter non verificanda. Ægid.
deciſ. 4. Sicuti non ob. fuiſſe narratum, quòd Principiſſa
diſmembrauit hanc iuriſdictionem. Quia hoc verifica-
tur ex inſtrumento venditionis, & ſic narratiua quæ ſo-
nat in factum, de facto etiā verificatur. Et quamuis non
narretur poſſeſſio Prioris, hoc non fuit neceſſarium, cùm
Papa omnino præiudicare voluerit obtinenti huiuſmo-
di iuriſdictionem quicunque ille fuerit.

ALDOBRANDINI.

Claramonten. monaſterij. Mercurij, 20. Octobris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Regula, quòd ſpoliatus ante omnia ſit reſtituendus, non pro
cedit in illegitimo, & incapace.*

Conſeſſio

2 *Confeſſio qualificata videtur habere præſumptionem iuris contra ſe, niſi qualitas illa probetur.*
3 *Literæ expeditæ ſuper gratia non ſunt neceſſariò expediendæ ſuper diſpenſatione in eadem gratia contenta.*
4 *Diſpenſatio ſi eſt facta ſuper defectu, & non additur diſpenſatio diſpenſationi, ſed fit excluſio eius ſuper quo fuit diſpenſatum, tunc non eſt facienda mentio de tali defectu.*
5 *Diſpenſationes non requiruntur vbi de ſpolio agitur, ſecus in his quæ per expeditiones ſolent limitari.*

DECISIO CCXIIII.

FVit tentum, Tiberium eſſe reſtituendum, cum habeat regulam pro ſe, quòd ſpoliatus ante omnia
reſtitui debet. Nec obſt. quod talis regula nõ pro-
1 cedat † in illegitimo & incapace, vt eſt Tiberius, ad not.
in c. conſtitutus, de fil. presbyter. Quia omiſſo, quòd de
iſta illegitimitate non conſtat in actis per confeſſionem
Tiberij, de qua in Bulla, quæ confeſſio cùm non ſit ſimplex, ſed cum qualitate, quòd eſt ſufficiẽter diſpenſatus,
probat: & propterea ſecundum Dominos non videtur
poſſe ſcindi. ad not. per Bart. in l. Aurelius. §. idem quæſiuit. ff. de libert. legat. quod tamen poſſet habere difficul-
2 tatem, quia † talis confeſſio videtur habere præſumptionem iuris contra ſe, cùm diſpenſatio non præſumatur:
dicebant tamen Domini conſtare de diſpenſatione ex
apoſtolica prouiſione monaſterij ad fauorem eiuſdem
Tiberij, vt conſtat ex lectura dictæ prouiſionis.

Et quamuis in ea narretur diſpenſatio ab eodem Tiberio obtenta cum eſſet in 12. anno, tamen, vitra quod
gratia in ſpolio non eſt iuſtificanda in actis, licèt poſſit habere difficultatem, an capiat monaſteria præſertim conciſtorialia, Tiberius non ſe fundat ſuper hac
diſpenſatione, ſed ſuper ea quam habet in prouiſione. hanc autem producit ſolum ad verificationem nar-
3 ratorum. Et † cùm ſuper gratia ſint expeditæ literæ, non
ſunt neceſſariò expediendæ ſuper diſpenſatione in eadem gratia contenta.

Non obſt. quòd male ſit promotus ad clericatum, cũ
non ſit facta mentio de Vicario cum ordinante quod
eſſet illegitimus, quia quando quis eſt diſpenſatus ſuper
defectu & non additur diſpenſatio diſpenſationi, ſed fit
excluſio eius ſuper quo fuit diſpenſatus, vt eſt in hoc caſu, in quo inſignitus clericali caractere is qui ad id eſt
4 diſpenſatus, † tunc non eſt facienda mentio de huiuſmodi defectu, vt per Gemin. in cap. 2. num. 5. de fil. presbyter. in 6. Rot. deciſio. 3. in antiq. eodem titulo, cum
alijs allegatis.

Nec ſecundum Dominos obſtat regula, quòd diſpenſationes non ſuffragentur literis non expeditis, quia
placuerunt ambæ reſponſiones datæ pro parte Tiberij,
5 quòd videlicet illæ † non requirantur, vbi de ſpolio agitur, & quod ea regula habeat ſolum locum in diſpenſationibus quæ per expeditiones ſolent limitari ex allegatis. Sicuti non obſt. quod clauſula non alias &c. non operetur in fauorem illius qui ſciens defectum tacuit, quia
de hoc habuit Tiberius probabile dubium, vt conſtat
ſecundum Dominos ex difficultate quam in Rota habuit hęc materia, & ignorantia iuris præſertim tam dubij excuſat ſaltem, vbi quis tractat de damno euitando,
ex allegatis. Et cum ſtante dicta clauſula, nec alias, &c.
ius nunquam fuerit abdicatum à Tiberio, non poteſt
negari decretum concilij loquentis in futurum, & non
annullans prouiſiones iam factas. Fuit tamen dictum,
quòd ſi Illuſtriſſ. D. Cardinalis velit ſuper his de nouo
audiri, audiatur, quia pro eius parte fuit multũ debilitet informatum, & etiam nonnulli ex Dominis qui non
viderant, non dederunt vota.

ALDOBRANDINI.

Veronen. monaſterij Sancti Zenonis. Veneris, 18. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio litis & cauſæ non venit, nec iurium, ratione mixturæ, appellatione ceſſionis rei, vel plurium rerum ſimpliciter factæ. & de ratione vide num. 6.*
Immo nec etiam in materia odioſa.
2 *Appellari ab interlocutoria poteſt, quando grauamen eſt ita coniunctum cum negocio principali, quòd ab eo ſeparari non poteſt.*
3 *Diſpenſatio vnitè facta ad duo beneficia curata, dicitur eſſe inſeparabilis.*
4 *Statutum prohibens dici de nullitate poſt annum, non habet locum in nullitate annexa ſpolio.*
5 *Diſpoſitio de ſimplici loquens ratione mixturæ ceſſat in pluribus vnitis ſimplicibus, vel in eorum aliquo, cui adiuncta ſit aliqua qualitas, quæ faciat ceſſare rationem diſponendi in ſimplici.*
6 *Fraus quæcunque, & litium oriendarum, & protelandarum occaſio in qualibet reſignatione debet remoueri.*
7 *Reſignatio etiam beneficiorum pacificè poſſeſſorum comprehenditur in clem. de reſignat.*
8 *Ratione ceſſante propter quam forma eſt introducta, non ceſſat formæ obſeruatio.*
9 *Ceſſio litis & cauſæ quando ceditur iuri, dicitur quodammodo expreſſio eius quod tacitè ineſt.*
10 *Dictiones, omnia, & ſingula, vniuerſaliter ſunt intelligendæ.*
11 *Clem. de reſign. loquitur etiam de cõſenſibus Cardinalium, qui à notarijs admittuntur.*
12 *Cedula conſenſus data notario cameræ Apoſtolicæ tollit omnem ſuſpitionem. ſed contrarium videtur. num. ſequen.*
13 *Fraudes conſideratæ in clem. de reſign. comprehendunt etiam notarios cameræ Apoſtolicæ.*
14 *Conſenſus præſtari dicitur in reſignationibus, quando cedula peruenit ad manus notarij, cum termino tamen ſibi impoſito annotandi conſenſum prædictum. nu. 15. & 16.*
15 *Præceptum affirmatiuum ignorantem non ligat.*
16 *Conſtitutio clem. de reſign. loquitur de conſenſibus, qui ad manus notarij perueniunt.*

DECISIO CCXV.

DOmini quoad primam prætenſionem, quòd clementina non intrat in ceſſione litis & cauſæ &
iuris, inclinabant contra Illuſtriſſ. D. Cardinalem Comendonum. Stante enim reſolutione alias in
hac cauſa facta, quòd tot ſint ceſſiones, quot ſunt res,
quibus in cedula Illuſtriſſ. D. Cardinalis Farneſij cedi-
5 tur, quomodolibet, ex dictis ceſſionibus de per ſe † iudicatur, & conſequenter talis mixtura non habetur in conſideratione. Ruin. poſt alios conſ. 41. num. 5. lib. 3. quòd
procedit etiam in materia odioſa. l. ſi ita. ff. de iniuſt. rup.
teſtam. Soci. in l. 2. num. 6. ff. de verb. oblig. Corn. conſil. 66. num. 5. lib. 1.

Non obſt. quòd regula de non appellando ante diffi-
2 nitiuam non habeat locum, quando † appellatur ab interlocutoria, & vnà cum dicta appellatione committitur negocium principale, vt per Sarnen. de impetran.
benef.

benef. per obit. famil. Card. q. 15. prope fin. Quia com-
miſſo negocio principali videtur inſeparabilis commiſ-
ſio grauaminis à dicta commiſſione negocij principalis,
cum intentio committentis ſit circa commiſſa non diui
dere iuriſdictionem & cauſę continentias, ſicut etiam in
deciſ. Caſſad. 35. ſuper reg. videtur diſpenſatio inſepara-
3 bilis à prouiſione, quia † ſi Papa confert curatum haben
ti aliud curatum, & vult quod prouiſus ambo retineat,
non poteſt ſeparari à tali prouiſione diſpenſatio. Et idem
dicebant in terminis ſtatuti vrbis prohibentis dicere de
nullitate ſententiæ poſt annum, quòd non habet locum,
4 † quando nullitas eſt annexa cum ſpolio, nam ſpolium
& nullitas in eo caſu ſunt inſeparabilia, quia ſpolium
cauſatur à nullitate. Aliqui tamen circa hoc contra-
rium tenebant, quia Rota hanc materiam mixturæ vt
ipſi dicebant, non eſt ſolita ita ſubtiliter practicare, vt
per Sarnen. & Caſſad. ſupra allegatos.

Secundò, quia vnitis pluribus ſimplicibus, vel alicui
ſimplici adiuncta aliqua qualitate, quæ faciat ceſſare ra-
5 tionem diſponendi in ſimplici, † tunc indiſtinctè ratio-
ne huius mixturæ ceſſat diſpoſitio de ſimplici loquens.
Aret. in d. l. ſecunda, nume. 4. de verborum obliga. Gal-
liaula num. 22. Bologn. num. 37. 38. & 177. Vnde ſecun-
dum ipſos, cùm ratio ita diſponendi in ceſſione iuris
fuerit, ne lites fiãt immortales, vt legitur in clementina,
ſi huic ceſſioni iuris adiungatur ceſſio litis, adiungetur
conſequenter quædam alia qualitas vel aliud ſimplex,
quod facit ceſſare rationem diſponendi in ſimplici ceſ-
ſione iuris. Ad quod tamen reſpondebatur per tenen-
tes contrariam partem, quòd à Iulio, Leone, & Clemen-
te qui hanc conſtitutionem ediderunt & extenderunt,
6 non † fuit ſolum habita ratio protelationis litium, ſed
quarumcunque fraudum, quæ circa huiuſmodi reſi-
gnationes adhiberi poſſint, quas omnes præcidere vo-
luerunt, vt conſtare dicebant ex illis verbis, quæ fie-
bant, vt in dictis libris, nec fuit habita ſolum confide-
ratio ad præiudicium colligantis, ſed etiam cęterorum
7 per obitum impetrantium: habet enim † locum con-
ſtitutio etiam in reſignatione beneficiorum paſicè poſ-
ſeſſorum.

Et quamuis in iſto particulari caſu ceſſaret omnis
fraus, tamen dicebant, quòd cum hæc conſtitutio ſtante
decreto irritante, det formam circa hmôi extenſionem,
Felyn. in c. cum dilecta, in 5. fig. de reſi. Iaſ. in l. j. nu. 14.
8 ff. de liber. & poſthum. ceſſante † ratione propter quam
forma fuit introducta, non propterea ceſſat formæ ob-
ſeruatio. Aret. in l. 2. col. 5. verſic. tu autem aduerte. vbi
de communi teſtatur. ff. de vulg. & pupil. Tiraquel. ceſſ.
cauſ. limit. 17. maxime, quia licet ſit maior ratio in vno
quã in alio ex ſimplicib. per hoc non tollitur, quin intatũ
comprehendatur ſub diſpoſitione de ſimplici loquente.
Grat. conſ. 134. num. 57. lib. j.

Idq; tantò magis ponderando illa verba vniuerſalia,
in quaſcunque ceſſiones, reſignationes, vnionum diſſo-
lutiones, & alias actiones quæ omnia comprehendere
9 videntur, præſertim, quia † ceſſio litis & cauſæ quando
ceditur iuri, dicitur quodammodo expreſſio eius quod
tacite ineſt, argumento eorum quæ tradit Imo. in c. ve-
niens, de renuncia.

Quo verò ad prætenſionem, quòd conſenſus eſſet ex-
tenſus eadem die qua fuit exhibita cedula notario, Do-
mini non fuerunt concordes: nonnulli enim dicebant
clem. intrare hoc non obſtante, quia ea loquitur ſecun-
dum eos non ſolum generaliter, ſed vniuerſaliter in
10 omnibus & ſingulis conſenſibus, quæ † dictiones nihil
excludunt, immo potius omnes conſenſus etiam cum
ſuis qualitatibus includere videntur. Gloſ. in verbo, om-
nia & ſingula, in cap. vt circa, de electio. in 6. vbi Franc.
numero 8. conſiderando præſertim illa verba, etiam ali-
bi ſcriptis, quæ in hoc conſenſu alibi ſcripto verificari
poſſunt: & rurſus, quomodolibet etiam tacitè præſtitis,
& mente retentis & geſtis, quæ videntur comprehen-
dere quoſcunque conſenſus, quocunque modo, ſi-
ue coram Notario cameræ vel cancellariæ, ſiue alibi
præſtitis, iungendo maximè cum iſtis verbis verba præ-
cedentia extenſionis Leonis, ibi, quas per eos admitti,
ſeu fieri contingat, quæ cum non ſit dubium, quòd in-
telligantur de conſenſibus præſtitis ſuper reſignationi-
11 bus, demonſtrant ſecundum ita tenentes, quòd † clem.
loquitur etiam de conſenſibus Card. qui à Notarijs ad-
mittuntur, maximè, quia etiam in iſtis nõ videtur omnino
ceſſare occaſio fraudis. Nã Cardinales poſſent, ſi vellent,
occultare cedulam vel dare eam alicui notario, qui non
eſſet Notarius cameræ vel cãcellariæ, qui Notarius eam
occultare teneretur, vt poſtea quãdo ſibi videretur, eam
porrigere poſſet Notario cameræ vel cancellariæ, qui
conſenſum prędictum extenderet, & ita beneficia in plu
ribus perſonis retineri, cui tamen faciendi conſtitutio
12 obuiare voluit. Et hoc ſecundum aliquos non † poteſt
habere difficultatem in hoc caſu, ex quo præſuppone-
bant, cedulam datam fuiſſe per Illuſtriſſ. D. Cardinalem
Farneſium Notario cameræ per quam conſignationẽ
prædictus Illuſtriſſ. D. Cardinalis tunc videtur feciſſe
totum illud, quod in eo fuit, & conſequenter re vera
tunc etiam cenſeri poſſe videtur. & propterea ſi qua cul-
pa adeſt, eam dicebant parti imputãdam eſſe, quæ prius
non curauit afferri cedulam Notario, quæ omnia dice-
bant circumſcripto ſtylo, de quo particulariter voluiſ-
ſent videre.

Aliqui in contrarium tenebant. Et mouebantur, quia
13 in primis † clementina condita fuit ad obuiandũ frau-
dibus, vt ex illius prohemio & diſpoſitione clare appa-
ret. Item conſiderabant, quòd conſtitutio Iulij à Cle-
mente relata, loquebatur tantum de fraudibus, quæ fie-
bant à Notarijs camerę, Leo verò poſtea locutus fuit de
Notarijs cameræ & cancellariæ. Vnde ex his & ex tota
lectura iſtius conſtitutionis inferebant, quòd ea loqui-
tur cum Notarijs, & de conſenſibus qui coram Nota-
rijs præſtantur.

Secundò mouebantur propter illa verba, à die præ-
14 ſentationis eorundem conſenſuum, tunc enim † re vera
ſecundum eos præſtatur conſenſus, quando cedula per-
uenit ad manus Notarij, quia ad hunc finem eſt facta,
ſicuti quando Dominus conſtituit procuratorem ad
conſentiendum, hoc ipſo ſaltem conſentire videatur.
l. Paulus per procuratorem. ff. de acquiren. hæred. in quo
tacito conſenſu etiam ſi diſponeret clementina, ſequere
tur, quòd iſte conſenſus non poſſet annotari poſt quin-
decim dies à die datæ cedulæ, quod tamen abſurdum
eſſe ita tenentibus videbatur. Quam opinionem com-
probabant, quia hæc conſtitutio videtur habere reſpe-
ctum ad annotationem conſenſus, qui fieri debet per
Notarios, qui dum debebant conſenſus annotare in li-
bris, alibi annotabant: & propterea vult, quòd in prædi-
ctis libris cameræ intra illud tempus ſcribantur & an-
notentur, vt apparet ex conſtitutione Iulij, ibi, hæc in or
dinarijs & authenticis libris ſupplicationum adnota-
bãt, & ibi, aliter quam in dictis libris annotatus, & ibi,
niſi prius in libris authẽticis adnotati fuiſſent. Et in con-
ſtitutione Leonis ibi, & poſtmodum de die qua reſigna
tiones à tergo ſupplicationum adnotatæ fuerant, &
rurſus ibi, in libris authenticis adnotantur, & ibi, qui
in libris prædictis infra tempora prædicta in poſterum
non adnotentur, & in alijs locis, vt ex lectura prædictæ
conſtitutionis

conſtitutionis liquet. Et hæc interpretatio ſecundum
15 eos ſine aliqua difficultate procedit, ex † quo huiuſmo-
di conſtitutio loquitur affirmatiue, mandando Notarijs
quod infra terminum ibi ſtatutũ huiuſmodi conſenſus
à die præſtationis eorumdem adnotent, quod affirmati-
uum præceptum nullo modo poteſt ligare eum Nota-
rium, ad cuius manus & notitiam non peruenit.

Nec eis placebat reſponſio data quod Notarius pri-
uatus exiſtat, ex eo quia male facit extendendo conſen-
ſum poſt lapſos 15. dies, quia pœna excommunicatio-
nis imponitur tranſgreſſori præcepti affirmatiui. Man-
datur enim Notarijs, quòd ſub pœna excommunicatio-
nis infra illud tempus conſenſum adnotent. Dum igitur
hoc affirmatiuum præceptum neceſſariò ſit intelligen-
dum de his conſenſibus, qui ad manus Notarij perue-
16 nerunt, neceſſariò † etiam ſecundum eos ſequitur, quòd
de illis tota conſtitutio loquatur, maximè quia per di-
ctam conſtitutionem præfigitur terminus ad adnotan-
dum conſenſus de quibus Notarij rogantur, & conſen-
ſus ab ipſis admiſſos. Sicut ergo in primo conſenſu de
quo rogatur Notarius, terminus non currit niſi à die ro-
gitus conſenſus, vt dictum eſt, ita in ſecundo currere
non debet, niſi à die rogitus talis admiſſionis, vt ambo
determinabilia æqualiter determinentur. Quæ omnia
adhuc ea ratione comprobabant, quia hæc conſtitu-
tio non annullat ceſſionem ad conſenſum adeo vt alius
conſenſus præſtari poſſit. Creſcen. ſuper reg. Cùm igi-
tur ſcriptura hæc ſemper loquatur. l. Arriani. C. de hæ-
ret. & voluntas ſemper durare præſumitur. cap. maiores,
de bapt. quando ſcriptura hæc Notario præſentatur, ite-
rum præſtatur conſenſus. Et propterea ſtantibus ijs dif-
ficultatibus Dominis multum placuiſſet videre ſtylum,
ex quo ſtylo putabant huiuſmodi conſtitutionem in-
terpretari poſſe.

ALDOBRANDINI.

Claramonten. monaſterij. Lunæ, 22. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ſpolij non eſt facienda, quando poſſeſſio eſt funda-
ta in ea cauſa, ſuper qua litigatur, & ſpoliatus eſt actor:
alias ſecus.*

DECISIO CCXVI.

DOmini concluſerunt, quòd ſi dubium intelligi-
tur, an dictus Tiberius ſit reſtituendus ad mo-
naſterium antequàm expediatur cauſa ſuper
nullitate penſionis, & tunc Cardinalis non tenetur re-
1 ſtituere, quia † cauſa nullitatis eſt præiudicialis huic cau-
ſæ reſtitutionis, in qua Tiberius eſt actor, & non poteſt
ſe fundare in nullitate penſionis, quam ipſe impugnat,
donec ſuccubuerit in iſta impugnatione. cap. ex eo, de
regulis iuris, in ſexto. Felyn. in cap. capitulum, de re-
ſcript. Et ita fuit ordinatum, quòd cauſa nullitatis expe-
diretur, & fuit tentum in cauſa Cæſaraug. coram Deca-
no. Si verò intelligitur dubium ad effectum iſtius iudi-
cij reſtitutionis, in quo Tiberius agit, & petit ſibi reſti-
tui Monaſterium quod reſignauit, cum clauſula, non
alias aliter nec alio modo. Et iſto reſpectu videndum
eſt, an obſtet ſibi notorius defectus reſultans ex con-
feſſione ipſius Tiberij, quod ſcilicet ſit illegitimus,
vt in capitulo, conſtitutus, de filijs presbyteror. vbi
Innocentius.

ALDOBRANDINI.

Pharen. penſionis. Lunæ, 21. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Modus prouidendi per adminiſtrationem non eſt maior,
nec dignior modo prouidendi in titulum, immo in-
ferior.*

2 *Clauſula, & alias, non poteſt importare maiora expreſſis.
& num. 7.*

3 *Penſio dicitur eſſe materia odioſa, & tantò magis quando
eſt in quota.*

4 *Adminiſtratio epiſcopatus conceſſa, intelligitur etiam
de ſimili adminiſtratione eccleſiæ Cathedralis. & nu-
mero 5.*

6 *Cathedrales ſunt ſpeciali nota dignæ, & non veniunt in ge-
nerali diſpenſatione.*

DECISIO CCXVII.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, ſub verbis
de quibus in dubio, non comprehendi admini-
ſtrationem reſpectu Cathedralium eccleſiarũ,
ſed bene comprehẽdi adminiſtrationem reſpectu alio-
rum beneficiorum. Ratio quare comprehendatur ad-
miſtratio reſpectu aliorum beneficiorum, eſt, quia mo-
5 dus † prouidendi per adminiſtrationem non eſt maior,
nec dignior modus, quàm ſit prouiſio in titulum, im-
mo inferior, quia & commenda & adminiſtratio, &
vniones, ſpeciales, & ſimiles modi non ſunt, niſi quæ-
dam palleatæ diſpenſationes ad euadendam incompa-
tibilitatem ratione tituli. & hoc probabant ex extraua-
gant. & ſuppletione Abb. in cap. cum nobis, & cap. que-
relam, in vltimo notab. de electio. Et propterea ceſſant
quæ deducuntur ab informantibus pro Illuſtriſſimo
2 Domino Cardinali, quòd † clauſula, & alias, non poteſt
importare maiora expreſſis, quia iſte modus reſpectu
eorum, quæ in cedula comprehenduntur, non dicitur
maior alijs modis expreſſis.

Quòd verò non comprehendatur adminiſtratio re-
ſpectu Cathedralium (quod tamen maior pars Domi-
norum voluiſſet videre particulariter, ex quo infor-
mantes pro parte hæredum id petebant & ſuper eo di-
cebant ſe particulariter velle informare) fuit duplex ra-
tio. Aliqui enim ex Dominis moti fuerant propter
odium huius materiæ, quæ dicitur odioſa pluribus re-
3 ſpectibus, tum, quia † eſt penſio, & penſio in quota, quæ
odium auget, & quia eſt diſpenſatio, in qua materia
verba ſtricte intelliguntur, nec fit extenſio etiam ad
maiora ex aliis allegatis in alia poſitione. Et pro hac
parte cùm hæc materia etiam plurimum pendeat à ſty-
lo, fuerunt addita duo notabilia Cancellariæ in ver-
bo, diſpenſatio, maximè, quia ſupplicatio in conceſſio-
ne facta Cardinali Sancti Apollinaris, cui concedeba-
tur Epiſcopatus in adminiſtrationem, benè cadebat,
quòd adminiſtratio expreſſa intelligeretur etiam de ad-
miniſtratione eccleſiæ Cathedralis, quia intelligeba-
4 tur de ſimili, cùm † eccleſia Cathedralis ei daretur in
adminiſtrationem, & propterea etiam explicitè no-
minata fuit adminiſtratio, quæ ratio ceſſat in gratia
facta Cardinali Piſano, quæ non poteſt intelligi de
ſimili adminiſtratione eccleſiæ Cathedralis, quia nul-
la eccleſia Cathedralis ſibi dabatur in adminiſtratio-
nem. Nec obſtat quod dictio, ſeu, implicet, quia in

contrarium eſt retentis ijſdem terminis Dec. in l. po-
tens, numero 10. C. de pact. Et ponderabant etiam pro
hac conceſſione facta Cardinali de la Cueua in illa
Corduben. toties allegata, in qua explicite dicebatur, in
titulum, commendam, ſeu ſimilem adminiſtrationem,
& ſic neceſſariò intelligebatur de adminiſtratione ec-
5 cleſiæ Cathedralis, quia † cùm ſibi in adminiſtrationem
daretur eccleſia Sipontina, & eidem concederetur re-
tentio, cum omnibus alijs eccleſijs etiam quæ in titu-
lum, cõmendam, aut ſimilem adminiſtrationem obti-
neret, neceſſariò veniebat adminiſtratio Cathedralis,
quæ dicebatur ſimilis illi adminiſtrationi, quæ ſibi con-
cedebatur de eccleſia Sipontina, quod hic non concur-
rit. & ita reſpondebant ad deciſionem factam in cauſa
Corduben. Roman. conſilio 340. ſub numero quarto.
Sarnen. ad reg. de iud. ſecundum for. ſupp. q. 9. in princ.
Ioan. Monac. in cap. 4. §. quàmquàm, num. 3. de præben.
lib. 6. probatur in c. dilectus, & c. 2. de præben.

6 Aliqui moti fuerunt, quia † Cathedrales ſunt ſpecia-
li nota dignæ, & de eis fieri debet expreſſa mentio: alio-
quin in generali diſpenſatione non comprehenduntur.
cap. ſecundo, & cap. dilectus filius, de conceſſ. præben.
cap. quamuis, de præben. in ſexto. cum alijs ſimiliter in
7 præcedenti poſitione allegatis. Et † propterea dicebant,
clauſulam, & alias, non poſſe importare maiora expreſ-
ſis, ex allegatis, quibus additus fuit Alexan. conſil. 119.
numero 6. & conſ. 204. num. 4. lib. 2. Aliqui ambas ra-
tiones ſimul impugnabant, & addebant, quòd nec Can-
cellaria, nec Camera ſub illis verbis vnquam exprime-
ret adminiſtrationem reſpectu Cathedralium.

Nec obſt. quòd detur alius modus prouidendi, tum
quia immo dantur alij modi, vt per informantes pro Il-
luſtriſſimo Domino Cardinali, tum etiam, quia etiam
ſi comprehendatur adminiſtratio, id eſt reſpectu expreſ-
ſorum in gratia, vt ſunt monaſteria & alia inferiora be-
neficia, non autem reſpectu Cathedralium eccleſia-
rum, quæ ſunt ſpeciali nota dignæ, maxime in materia
tam odioſa.

ALDOBRANDINI.

Bononien. 20000. Veneris, 8. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Ignorantia vt excuſet, ſaltem debet eſſe probabilis.*
2 *Iuramentum tollit defectum ignorantiæ, & facit ſcientiam
in genere ſaltem præſumi.*

DECISIO CCXVIII.

DOmini concluſerunt, Dominos de Beuilacquis
non poſſe impedire executionem ſub prætextu
ignorantiæ, quia hæredes Fauſtinæ fundatam
habent intentionem ſuper verbis inſtrumenti, quod eſt
probatio probata. Vnde ſi Domini de Beuilacquis vo-
1 lunt ſe iuuare ex ignorantia, debent † deducere igno-
rantiam probabilem & excuſabilem. Bald. in l. prima.
C. ad Macedon. Ignorantia autem ab ipſis allegata non
videtur talis, vt afferat excuſationem: & quòd non ſit
excuſabilis, ſecundum Dominos, demonſtrant infraſcri
pta. Sacrati enim tenebantur præſtare idoneos fideiuſ-
ſores coram Prætore Bononienſi, cuius dicto ſtandum
erat circa eorum idoneitates, pro quibus tertio Octo-
bris, 1549. Comes Hyppolitus Beuilacqua mediante
perſona Benſabini eius procuratoris, cui dederat ad hoc
ſufficiens mandatum, fideiuſſit contradicente marito
Fauſtinæ illhinc ad nouem dies. & ſic 12. Octobris,
1559. ſimiliter medio eiuſdem Benſabini habentis ſuf-
ficiens mandatum, idem Hyppolitus, & Comes Anto-
nius eius frater ſe obligant ambo in ſolidum de nouo.
ergo eſt ſignum, quòd idem procurator certiorauerat
eos de recuſatione facta à marito Fauſtinæ. Non enim
veriſimile eſt, quòd alium præſtitiſſent fideiuſſorem Sa-
crati, niſi ſciuiſſent primam recuſationem. & hæc ſine
ſcientia dictorum fratrum fideiuſſorum agi non potue-
runt, ex quo vnus frater ſe obligabat, & alter ſimul cum
eo, qui prius etiam fideiuſſerat, & cum etiam iſti fue-
rint 16. Nouembris, 1559. recuſati tanquam non ido-
nei à marito & procuratore Fauſtinæ, qui agit ad cau-
ſam cum eodem Benſabino procuratore, qui nomine
dictorum fratrum fecerat dictam obligationem, & tan-
dem à Prætore Bononien. fuit lata ſententia pro non
idoneitate: non enim eſt veriſimile, quòd de his prædi-
ctus procurator prædictos Dominos non certiorauerit.
A dicta ſententia fuit appellatum & cauſa tractata in Cõ
ſil. Ferrarien. vltra annum, in quo conſilio fuit producta
prædicta ſententia Prætoris Bononien. & ſæpius allega-
ta, & Sacrati ipſam impugnarunt, & Fauſtina vt iuſtam
tuebatur, & tandem fuerunt omnia commiſſa Vicario
Ferrarien. qui mandauit exequi prædictam ſententiam
Conſilij Ferrarien. non obſtantibus oppoſitis pro parte
Fauſtinæ. quæ ſententia fuit intimata Dominis de Beui-
lacquis, qui illhinc ad ſeptem dies obtulerunt marito
ſe paratos adimplere omnia pro eorum parte promiſſa.
Vnde cum ſententia Bononien. eſſet producta in actis,
& pro parte Fauſtinæ ſæpius allegata, & cùm ſententia
Vicarij mandet exequi prædictam ſententiam Conſi-
lij Ferrarien. non obſtantibus allegatis pro parte Fauſti-
næ, quæ fundabantur in prædicta ſententia Prætoris
Bononien. & cum idem eſſet notarius cauſæ coram Vi-
cario qui erat in Conſilio, fuerunt in ſupina ignoran-
tia Domini de Beuilacquis, videntes ſibi intimari di-
ctam ſententiam, ſi non perquiſiuerunt, cùm lata eſſet,
& quænam eſſent oppoſita à Fauſtina, quæ per dictam
ſententiam reijciebantur, maximè, quia concurrit ad-
huc, quòd tunc lapſum erat biennium, infra quod ipſi
notabilem ſummam pecuniarum ſoluere promiſerant,
quam ſciebant ſe nõ ſoluiſſe. & cum eſſet hoc negocium
alicuius conſiderationis, non eſt veriſimile, quòd ab ip-
ſis aliquo modo non inuigilaretur, præſertim, cum
omnes permanerent in eadem ciuitate Ferrarien. in
qua hæc tam diu tractata fuerunt. quæ omnia quam-
uis non eſſent ſecundùm Dominos ſufficientia ad pro-
bandum dictam ſcientiam, reddunt tamen ignoran-
tiam allegatam inexcuſabilem, & inueriſimilem: quo
2 propter † cum ſtante iuramento ſufficiat cogitatio in
genere, Alexan. conſilio vigeſimoſeptimo, numero quar
to, libro primo. cum alijs allegatis, ſecundum Dominos
negari non poteſt, quin in genere iſti Domini de Beui-
lacquis de his optime cogitare potuerint.

ALDOBRANDINI.

*Bononienſis domus. Mercurij, 10. Iu-
nij. 1576.*

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio ſi non conſtat quo titulo ſit facta, ſimulata præſu-
mitur.*
2 *Ceſſio quæ ſit in fauorem poſſeſſoris, non dicitur fieri cauſa
vexandi alios, ſed cauſa ſe defendendi: & ideo prima
non valet, ſecunda ſic.*

Præſcriptum

3 *Præſcriptum ſi ſit ius agendi, non dicitur præſcriptum ius excipiendi.*

DECISIO CCXIX.

QVoniam cõtra ceſſionem, de qua in dubio, tria potiſſimum pro parte Dñorum de Bucchis oppouebantur. Primũ erat, an ceſſio eſſet valida,
1 ex quo non conſtabat, quonã titulo facta eſſet, quo † caſu præſumitur ſimulata. l. ab Anaſtaſio. l. per diuerſas, C. manda. Et quia Domini de Paleottis dicebant ſe habere declarationem Antonij Mariæ cedentis, quod cedebat ex cauſa donationis, Domini dixerunt, quòd tale inſtrumentum producatur, quia ex eo videtur tolli hæc difficultas: fuit etiam dictum ab aliquibus, quod obiectum procedit in illis ceſſionibus, quæ fiunt gratia vexandi alios: & propterea illa materia non procedit, quando
2 ceſſio fit in fauorem poſſeſſoris: nam † tunc apparet, quòd impetrans ceſſionem, non illam impetrat gratia alium vexandi, ſed gratia ſe defendendi. Barto. in l. per diuerſas, numero tertio, Alberic. ibidem circa med. Ange. nu. 4. C. mand. & ita etiam dicebant aliqui alias fuiſſe tentum in vna Anconitan. Coriorum.

Secundum quod opponebatur, erat vitium litigioſi. Sed hoc fundamentum Dominis non placuit, quia hoc ius redimendi virtute pacti appoſiti in venditione facta à Scarduo, nunquàm fuit litigioſum.

Tertio loco opponebatur præſcriptio, cùm huic pacto ſpatio 30. annorum præſcribatur, ex allegatis pro Dominis de Bucchis.

Et quia pro parte Dominorum de Paleottis replicabatur, quòd hæc præſcriptio fuerit interrupta per litem agitatam inter Ponticellum & Paleottos, qui Paleotti licet agerent vigore pacti ſibi ceſſi a Bentiuolis, tamen quia Bentiuoli erant in inſtrumento venditionis factæ à Galeatio de Bucchis Ludouico Scarduo duo rei credendi, interruptio facta ad inſtantiam vnius proderat alteri. Hoc motiuum Dominis non placuit, quia hæc pacta ſunt diuerſa, & penitus ſeparata, & habent originem à diuerſis perſonis, & diuerſo tempore, ita vt nullo modo poſſint dici duo rei credendi. Sicut etiam non placuit Dominis, quòd cùm agatur de iure reali, ſit neceſſaria poſſeſſio, quia in his ſufficit patientia, & negligentia, vt per informantes pro Bucchis. Res igitur quoad præſcriptionem reducebatur per Dominos ad duas difficultates.

Prima eſt, quia licèt ſit præſcriptum ius agendi, non tamen videtur præſcriptum ius excipiendi, cùm tempo-
3 ralia ad agendum ſint perpetua ad excipiendum. l. licet, C. de excep. & licèt huic fundamento obſtare videretur, quòd cum Antonius Maria cedens non poſſideret, non potuit transferre ius excipiendi, quod non habebat. per aliquos tamen ex Dominis reſpondebatur, quòd cum præſcriptio non tollat actionem, ſed tantum producat exceptionem, Salyc. in l. ſicut, in ſexta oppoſ. C. de præſcrip. 30. annorum, ſequitur, quòd cedens haberet actionem, quam tranſtulit mediante ceſſione in poſſeſſorem, cui poſſeſſori proderit ius excipiendi in hoc caſu, quia prouenit ab illa actione, quæ ipſo iure non fuerat ſublata. Aliqui tamen dubitabant, an illa regula, quòd temporalia ab agendum, non procedat in præſcriptione 30. vel 40. annorum. Quia illa videtur tollere actionẽ quoad quemcunque effectum.

Secunda difficultas fuit, an iſti Domini de Bucchis, qui non poſſident, poſſint opponere ipſi hanc exceptionem, quia exceptio præſcriptionis pacti de retrouendendo tendit ad fauorem illius, qui poteſt conueniri, vt retrouendat, qui eſt poſſeſſor.

Vnde videbatur aliquibus ex Dominis difficile, quòd iſte qui non poſſidet, inuito poſſeſſore talem exceptionem opponere poſſit.

ALDOBRANDINI.

Roman. hæreditatis de Comitibus. Lunæ, 14. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Actiones vt tranſeãt in fideicommiſſarium ſine reſtitutione, mora & abſentia hæredis requiruntur.*

2 *Interpellatio ſola iudicialis contra hæredem non ſufficit, ad conſtituendum eum doloſè abſentem, vt actiones tranſeant in fideicommiſſarium ſine reſtitutione, ſed litis conteſtatio requiritur, cum nu. 3. ex communi.*

4 *Contumax verus & doloſus non appellat: & tamen ille qui comparet, & ſe defendit, appellat.*

5 *Mandato iudicis non obtemperare, & doloſè ſe abſentare æquiparantur.*

DECISIO CCXX.

ATTO.

DOmini in hac propoſitione dixerunt, quòd ad hoc vt propter moram hæredis in reſtituendo
1 fideicommiſſum † actiones tranſeant in fideicommiſſarium abſque reſtitutione, Doctores copulatiuè requirunt moram, & abſentiam. per tex. in l. ſancimus. §. cum autem. C. ad Trebellia. in illis verbis, dolo malo, vel poſt lit. conteſtat. vel ante ſeſe contumaciter celauerit, & rurſus ibi, per contumaciam abfuerit. Hanc enim opinionem tenent Butriga. in dicta l. ſancimus. & ibi Petrus de Bellapert. colum. tertia, verſic. dicendum. Cyn. in tertia oppoſitio. Alberic. numero primo, verſic. nec obſtat ſi obijciatur. Bart. numero quarto. Bald. in ſummario. Salyc. numero octauo. Corn. numero 1. 2. 6. & 11. Fulgoſ. colum. ſecunda, numero primo. vbi inquit quod in hærede requiritur turpis occultatio. Caſtren. numero primo, & tertio. Odofr. in l. prima. §. de illo. ff. ad Trebel. & ibi Bart. Ang. Imo. & Iaſ. nume. ſexto. qui de communi teſtatur. Et quamuis Soci. ibi faciat quandam diſtinctionem, eam tamen facit tractans, quando fideicommiſſarius eſt grauatus alteri reſtituere, non quando hæres ipſe fuit fideicommiſſo grauatus. Vnde apparet, quòd dñm Rip. in dicto §. de illo. numero
2 ſeptimo, dixit ſufficere † in hærede iudicialem interpellationem, eius dictum vel eſt contra communem Doct. opinionem, vel inaduertenter prolatum, vel intelligendum ſecundum terminos textus in dicta l. ſancimus. §. cum autem.

Quæ opin. videtur multum coadiuuari ex dicto §. cum autem, dum ponẽdo Iuſtinianus tres illas antiquorum difficultates, inquit, cùm autem aliquis hæreditatem reſtituere iuſſus eſt, & dolo malo, vel poſt litem conteſtatam, vel ante ſe contumaciter celauerit. Et ſic vide-
3 tur præſupponere tex. quòd † ſola interpellatio iudicialis non ſufficiat, quia alioquin fruſtra poſt litem conteſtatam, & ſic poſt iudicialem interpellationem ponderaretur doloſa abſentia.

Secundò, quia Iuſtinianus ibi profitetur velle decidere quid agendum eſſet in tribus caſibus: ſi autem ſtatuere, quòd quando hæres non ſe celat, ſed eſt interpellatus, & ſe defendit in iudicio, actiones

tranſeant ſine reſtitutione, non ſolum tres, ſed quatuor caſus determinaſſet.

Tertiò, propter illa verba, per contumaciam abſuerit, quæ videntur ſatis dura. Et conſiderabatur ab aliquibus ex Dominis, quòd poterat eſſe ratio diuerſitatis, quia contra contumacem & non comparentem ſit ſemper ea interpretatio quæ ei magis nocet. gloſ. in cap.
4 ſecundo, de confeſſ. in ſexto. Vnde videmus, † quòd verus contumax non appellat. l. prima. C. quorum appel. non recip. & tamen ille qui comparet & ſe defendit, appellat. tex. autem in dicto §. cum autem. veram & doloſam contumaciam requirit. Et hinc eſt, quòd Bart. ibi, & poſt eum omnes dicunt, neceſſarium eſſe, quòd hæres fuerit perſonaliter apprehenſus. Quia tamen hæc materia videtur multum rigoroſa, & in iure ſolent hæc
5 duo æquiparari, non † obtemperare mandato iudicis, & doloſè ſe abſentare. l. prima. §. propter caſum. ff. de poſtul. l. tertia. §. condemnatio. ff. de tab. exhib. l. arbitrio. ff. de dolo malo. l. ſi plures, in fine. ff. de adminiſt. tuto. cap. ſecundo, de confeſſ. in ſexto. cap. cum contumacia, de hæret. in ſexto. & dicto §. cum autem. non excludit alios caſus.

Domini volunt videre, an diſpoſitio d. §. cum autem. de iure extendi poſſit, vt comprehendat etiam caſum de quo agitur.

COTTÆ.

Burgen. Sanctæ Dorotheæ. Veneris, 17. Aprilis. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Capella ſeu ſepultura conſtructa in aliqua eccleſia præſumitur eſſe de conſenſu Epiſcopi ex longo temporis ſpatio.*

2 *Argumentum ex vſu ad poſſeſſionem non valet, neque è conuerſo, neque ex non vſu ad non poſſeſſionem, & econtra.*

3 *Poſſeſſio ſepeliendi non acquiritur per ſolam immiſſionem cadaueris.*

DECISIO CCXXI.

FVit reſolutum, Dominum Petrum eſſe immittendum in poſſeſſionem ſepulturæ concameratæ, & apertæ, in qua ſitus eſt Andreas Succentor, ex multis.

Primò, quia per tres ſententias in poſſeſſorio latas pronunciatum fuit, dictum Petrum eſſe immittendum in poſſeſſionē ſepeliendi in maiori ex tribus alijs capellis, in quo dictus Andreas exiſtebat. Et licèt dictæ ſententiæ in poſſeſſorio latæ abſorbeantur per ſententias latas in petitorio, tamen ſpecialiter fuit hoc ius ſepeliendi ſeruatum, ſi quod Petro ex conceſſione vel conſtructione competit, quorum vtrunque viſum eſt Dominis hoc caſu concurrere. Nam de conceſſione conſtat in actis, tum etiam de conſtructione.

Nec obſt. quòd huiuſmodi conceſſio fuerit nulla.
1 Nam † in iſta materia fauorabili concurrentibus tot Andreæ benemeritis, quæ licèt ad effectum iurispatronatus inducendi non ſufficiant, tamen ad effectum ſepulturæ ſufficere debent, & concurrente notorietate conſtructionis, & tot annorum ſpatio præſumendum eſt pro epiſcopi conſenſu. vt per Iaſ. in l. ſi certis annis, num. 10. C. de pact. Dec. conſi. 174. numero quinto. cum alijs allegatis.

Secundò apparet, huiuſmodi ſepulturam fuiſſe plurium ſepulturæ deſtinatam tam ex coniunctione, quàm ex denunciatione, immo etiam ex inſtrumento conceſſionis. Ideo cum impenſis Andreæ fuerit conſtructa ad hunc vſum, non debet Petrus priuari hoc iure ſibi ex conſtructione authoris ſui competente. Non obſt. id quod præcipuum eſt fundamentum Monialium, nempe ſententias continere Petrum eſſe immittendum in poſſeſſionem in qua Andreas exiſtebat, & tamen ipſum viuum nullam habuiſſe poſſeſſionem in dicta ſepultura, licèt ipſe ſolus ſit conditus. Quia non bene proce-
2 dit hoc argumentum, † quamuis enim ex vſu infertur ad poſſeſſionem, tamen è conuerſo, ex poſſeſſione non arguitur ad vſum, neque ex non vſu ad non poſſeſſionem, cùm fieri poſſit vt quis rem aliquam poſſideat, & ea non vtatur ad vſum deſtinatum. Andreas itaque per conſtructionem ſibi acquiſiuerat quaſi poſſeſſionem iuris ſepeliendi, maxime concurrente conceſſione, cùm ex contractu nullo transferatur poſſeſſio, & in ea continuauit vſque ad obitum. Et ideo facultas illa tranſmittitur ad hæredes, vt optime declarat Pau. de Caſt. conſil. 59. viſo puncto, num. 3. lib. ſecundo. Et in cauſa Spoletan. paludum coram R. D. Robuſterio fuit reſolutum, quòd ex deſiccatione paludum Ioan. Paulus ſpoliauerat communitatem. ideo nihil mirum, ſi ex conſtructione fuit quæſita poſſeſſio conſtruenti.
3 Nec † verum eſt, quòd per immiſſionem cadaueris ſolum acquiratur huiuſmodi poſſeſſio, nam neque facilis eſſet executio ſententiarum Rotalium, neque multum ſatagere deberet Petrus, vt huiuſmodi poſſeſſionem per tot ſententias procuratam adipiſceret.

COTTÆ.

In eadem Burgen. Die 15. Iunij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Ius ſepulchri vt acquiratur, ſufficit, quòd epiſcopus non reclamet.*

2 *Differentia eſt inter requirere conſenſum, & non poſſe fieri ipſo reclamante, cuius intereſt vel intereſſe poteſt.*

3 *Epiſcopi alius conſenſus non requiritur ſuper iurepatronatus, ſed ſufficit ſolus conſenſus pro eccleſia ædificanda.*

4 *Licentia epiſcopi conſtruendi ſepulchrum ſufficit etiam tacita, quæ colligitur quando ſepulchrum eſt in loco patenti, & epiſcopus non contradicit.*

5 *Differentia inter incorporalia quæ rei non adhærent, & ea quæ rei adhærent.*

6 *Poſſeſſio ſepulchri dicitur quæſita per conſtructionem.*

7 *Actus vnus poſſeſſorius ſufficit ad acquirendam poſſeſſionem quoad omnia.*

8 *Poſſeſſione vnius rei apprehenſa dicitur etiam omnium aliarum rerum apprehenſa ad eius vſum deſtinatarum.*

DECISIO CCXXII.

QVatuor opponuntur contra reſolutionem. Primum, quòd fuit præſuppoſitum fuiſſe præſeruatum ius proueniens ex conceſſione, cùm tamen non ſit præſeruata niſi ea conceſſio quæ articulatur per Moniales. Secundum, quòd Succentor nō fuit bene, ſed male meritus de monaſterio. Tertium eſt, quòd interceſſerunt ſolum inter ædificationem & litem

motam

motam ſex vel ſeptem anni, adeo quod non intrat præ-
ſumptio, quæ deducitur ex antiquitate temporis. Quar-
ta, quod ſucceſſor nunquam fuit in quaſi poſſeſſione,
quia ipſe, viuente ipſo, non fecit aliquem ſepelire.

Quibus non obſtantibus non eſt recedendum à reſo-
lutione. Nam duo tituli præſeruantur in ſententia, vide-
licet, conceſſionis, vel cōſtructionis, & vnus ſufficit, quia
in alternatiuis, &c. Quam cōſtructionem habemus. Nec
1 obſt. quòd † requiratur conſenſus Epiſcopi, quia licèt
Curt. de iure patron. in verbo, eccleſia, num. 16. id obi-
ter dicat referendo Abb. & Hoſt. in c. penul. de ſepult. ta-
men debet intelligi ſecundum quòd prædicti Doct. lo-
quuntur. Hoſtien. igitur, in fi. d. c. penul. non dicit, quòd
requiratur conſenſus Epiſcopi, ſed dicit, ego tamen non
puto quòd de iure ſcripto tale ius poſſint habere laici,
epiſcopo penitus reclamante. Ioan. And. in princ. Epiſco-
po reclamante. Pet. de Anchar. num. 5. Epiſcopo recla-
mante. Abb. dicit, quicquid ſit, Epiſcopo tamen inuito,
2 laici non poſſunt tale ius ſibi acquirere. Et † longa eſt
differentia dicere, requiritur conſenſus alicuius, & id nō
poteſt fieri ipſo reclamante, vt patet ad ſenſum. Suade-
tur ratione, quia omnes iſti Doct. & But. etiam in d. c. pe-
nul. num. 3. dicunt, quòd tolleratur ex gratia ad ſimilitu-
dinem iuriſpatronatus. Sed in reſeruatione iuriſpatro-
3 natus ex ædificatione & fundatione † non requiritur
alius conſenſus Epiſcopi ſuper iurepatronatus, ſed ſuf-
ficit ſolus conſenſus pro ea ædificanda. de quo in c. ne-
mo, de conſecra. diſtinct. prima. Lamberun. fol. 22. à ter-
go, articulo 3. ergo pariter in hoc caſu ſufficit ſolus con
ſenſus epiſcopi, quòd ædificetur, & conſtituatur ſepul-
chrum, & ita ſignanter videtur declarare Lamberun. in
vltimo articulo, partis primæ, lib. 3. fol. 100. à tergo, ver-
4 ſic. bene verum eſt, & verſic. & ſi diceretur. Vbi † quòd
requiritur licentia introducendi prædicta in eccleſia, &
ſic licentia ædificandi & conſtruendi ſepulchrum. Quæ
licentia ſatis colligi poteſt, ex quo ſepulchrum eſt in lo-
co patenti, & Epiſcopus nō contradicit, vt in ſimili dicit
probari in addit. ad Ioan. Monach. in cap. primo, nume-
ro 10. verſic. & credo probari, de tempor. ordin. in 6. vbi
dicit, quòd credit præſumptiue probari licētiam Epiſco-
pi pro clerico ſibi ſubiecto ordinato ab alio eo ipſo,
quod eum non inquietat, quod hic caret omni difficul-
tate, ex quo non requiritur conſenſus, ſed ſufficit non
contradictio.

Quæ dicuntur de benemeritis, nullam fecerunt diffi-
cultatem Domini, quia potuit ita credere ſucceſſor. Et
ſufficiunt benemerita maiorum ſuorum, per ea quæ
allegantur.

Item quòd non interceſſerit ſpatium 10. annorum,
colligitur ex primo fundamento, quòd non requiratur
conſenſus Epiſcopi.

Quòd non eſſet ſucceſſor in quaſi poſſeſſione huius
iuris, fuit reſponſum, quòd longa eſt differentia in in-
5 corporalibus, † quæ rei non adhærent, vt eſt electio,
pedagium perſonale, & quid ſimile, in iſtis enim bene
verum eſt, quòd vſus eſt ſubſtantia poſſeſſionis, & inter
incorporalia quæ rei iniunctur, vt in hoc caſu, cadauer
enim infertur in ſepulchrum. Vnde videmus quod etiā
de iure ciuili pro incorporali datur iudicium poſſeſſo-
rium, quia de iſto incorporali iudicatur ſicut de ipſa re
corporali. ita poſt alios Docto. in locis ordinarijs decla-
rat Tiraquel. de retract. lignag. §. 32. gloſ. 1. numero 79.
Secundò fuit reſponſum, quòd cùm ſucceſſor con-
6 ſtruxerit hoc ſepulchrum, † per talem conſtructionem
dicitur quæſijſſe poſſeſſionem. Ruin. conſil. 54. num. 1.
& 2. lib. quarto. Cùm igitur eſſet in poſſeſſione ædificij,
erat in poſſeſſione illius vſus, ad quem ædificium erat
deſtinatum, vt videlicet, ſi capiatur poſſeſſio domus, nō
ita poteſt dicere quis, volo manuteneri in quaſi poſſeſ-
7 ſione habitandi, quia † ſufficit vnus actus poſſeſſorius ad
hoc, vt quæratur poſſeſſio quoad omnia, ex trad. per Dec.
conſ. 27. num. 19. quod per exercitium vnius actus quis
dicitur eſſe in poſſeſſione vniuerſali, maxime in eo, qđ
habet intentionem fundatam de iure communi. Tiraq.
de retract. ligna. §. 36. gloſ. 3. numero 12. Et apprehenſa
8 † poſſeſſione vnius rei eſt in poſſeſſione omnium aliarū
ad eius vſum deſtinatarum. Tiraquel. ibidem, nume. 4.
Ita & ille qui cepit poſſeſſionem ſepulturæ, eſt in poſſeſ
ſione vtendi ſepultura ad vſum deſtinatum. Quæ exem-
plo dicuntur, procederent, ſi Petrus vellet niti ſolum ex
poſſeſſione quæſita ex illatione, tunc neceſſariò eſſet pro
bare illationem. ſed ipſe dicit, quòd quæſiuit poſſeſſio-
nem mediante ædificatione.

COTTÆ.

In eadem Burgen. Lunæ, 10. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo præſcribendi ius ſepulchri eſt de iure canonico reprobata.*
2 *Argumentum non valet, quòd damnato iure patronatus, cenſeatur quoque damnata conceſſio, ſiue conſtructio ſepulturæ.*
3 *Conſenſus Epiſcopi expreſſus requiritur in iure patronatus: in iure verò ſepeliendi ſufficit, quòd non diſſentiat.*

DECISIO CCXXIII.

FVit tentum, non eſſe recedendum à reſolutis ex
his quæ de nouo deducuntur. Nam quod ad te-
ſtes attinet, deponentes ſuper conſuetudine, & le-
ſione, ipſi non percutiunt tempus conſtructionis ſepul-
turæ, de qua agitur, vel dato quòd percuterent, tamen
1 † huiuſmodi conſuetudo ex ſacris canonibus improba-
tur. cap. ad obedientiam, de ſepult. Dec. conſil. 215. nu-
mero ſecundo. Hinc eſt, quòd vbi viget conſuetudo, vt
pro ſepultura detur aliqua eleemoſyna, non poteſt exigi
antequàm ſepulturæ traditum ſit cadauer, ſed poſtmo-
dum eo condito.
2 Quod † verò deducitur, damnato iure patronatus,
damnatam quoque cenſeri ſepulturæ conceſſionem, ſi-
ue conſtructionem, non valet conſequentia: plura enim
requiruntur ad hoc, vt quis acquirat iuſpatronatus,
3 quàm ius ſepulturæ. Et † in iurepatronatus requiri-
tur expreſſus Epiſcopi conſenſus, in iure vero ſepelien-
di ſufficit quòd non diſſentiat. Præterea in iſta mate-
ria non poteſt cadere læſio, vt alias fuit reſolutum in
illa Teraticen. ſepulturæ, cùm ſimus in rebus extra ho-
minum commercium poſitis. Quare cauſam eſſe in fa-
uorem D. Petri expediendam placuit.

LANCELLOTTI.

In eadem Burgen. Lunæ, 9. Aprilis. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Factum quod eſt, præſumitur ex titulo valido, & magis proficuo factum.*
2 *Cauſam poſſeſſionis quis cenſetur ſibi mutare ex ſuperueniente titulo valido.*

DECISIO CCXXIIII.

DOmini dixerunt, conſtructionem Caruerij non
ita cenſeri factam in vim præcedentis contra-
ctus, vt non poſſit ſubſtineri ex titulo ſolius cō-
1 ſtructionis, cum ſemper † quid factum præſumatur ex
titulo valido & magis proficuo, ex allegatis.

Nec obſt. quòd iſte titulus non præcedat, ſed oriatur
ſimul cum ipſa ſepultura, tum quia præcedit diſpoſitio
iuris communis tribuens cōſtruentibus hunc titulum,
vt iam fuit reſolutum, tum etiam, quia etiam quod ſu-
2 perueniſſet, nihilominus † ex ſuperuenienti titulo vali-
do quis cenſetur ſibi mutare cauſam poſſeſſionis, non
autem ſe reſtringere ad præcedentem inualidum. Put.
deciſ.446.lib.j.

Nec obſt. breuitas temporis quæ inter conſtructionem & litem motam interceſſit, quia ſatis eſt, quod nec tunc nec poſtea neque hodie Epiſcopus reclamauerit. Sicuti nihil facit, quòd Moniales cenſeantur perduraſſe in conſenſu primo iam reprobato, tum quia ille conſenſus fuit reprobatus circa ea de quibus Moniales non potuerunt diſponere ſine licentia, conſenſu, & authoritate ſuperioris, non autem circa ea quæ potuerant, ſuperiore ſolum non reclamante, cōcedere. Tum etiam, quia conſenſus Monialium colligitur ex ipſa ſola patientia, quando paſſæ fuerunt ſepulchrum conſtrui, maximè, quia cùm in contractu non concedatur expreſsè huiuſmodi facultas, non poteſt dici, quòd Moniales reſtrictiuè perſeuerauerint in primo conſenſu, ita vt nouum non præſtiterint, maximè, quia ea ſemper facienda eſt interpretatio, quæ actus validitati fauet. l. quoties, de rebus dub.

ALDOBRANDINI.

Parmen. bonorum. Luna, 15. Februarij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Verba, ita tamen, ſunt limitatiua ad præcedentia.*
2 *Mandatum qualificatum duo diſtribuere dicitur.*
3 *Verba, & hoc capitulum ſit præciſum, imponunt neceſſitatem ſtatuendi.*
4 *Relatiuum, qui, adiunctum verbo futuri temporis, facit conditionale ſuum antecedens, cui adijcitur.*

DECISIO CCXXV.

DOmini dixerunt recedendum eſſe à reſolutione
de qua in dubio, quia licèt ſtatutum, qualiter
foraſterij poſſent fieri ciues, huiuſmodi ciuium
creationem remittat arbitrio Conſilij, nihilominus per
1 illa † verba, ita tamen, quæ ſunt limitatiua ad præceden-
tia. l. Lucius. §. quæ habebat. ff. ad Trebel. Aym. conſ. 25.
num. 26. limitatur ab eodem ſtatuto tale arbitrium, ita
quòd taliter creati emant infra terminum ſibi ordina-
tum à Conſilio domum, &c. quæ verba duo videntur im
portare præcipua, vnum emendi, & alterum emendi in-
fra terminum ſtatutum à Conſilio. Ex quibus licèt non
poſſit verificari ſecundum, quia terminus non fit ſtatu-
tus, remanet primum. l. Celſus. §. ſed & ipſe. ff. de arbitr.
2 c. cum dilectus, de dolo & contum. Mandatum † enim
hoc qualificatum in duo diſtribuitur. Abb. in cap. licet,
in 9. not. de probatio. Quo ſtante ſuccedit, quòd taliter
creati quàm primum poſſunt, id adimplere debent,
cùm ad factum ſint obligati. l. ſi ita ſtipulatus eſſem.
§. Sabinus. l. continuus. §. cum ita. ff. de verb. oblig.

Et hoc maximè comprobarunt ex illa clauſula in fine
poſita, videlicet, & hoc capitulum ſit præciſum, & præ-
cisè debeat obſeruari, quæ ad omnia præcedētia referri
debet. ſecundum reg. l. talis ſcriptura. §. fin. ff. de leg. pri-
mo. quod in hoc caſu viſum fuit Dominis habere mino
rem difficultatem propter illa verba, & hoc capitulum
ſit præciſum, cum capitulum vocent ſtatuentes totum
vnum ſtatutum, vt conſtat ex ſtatuto qualiter ſtatuta
poſſent abſolui.
3 Huiuſmodi ergo † verba, & hoc capitulum ſit præci-
ſum, imponūt Conſilio neceſſitatem terminum ſtatuē-
di, cùm ſecūdùm Bal. in l. ſi cauſam. col. 2. nu. 5. C. de exe-
cu. re. iud. poſita in ſtatuto denotent, q adeo ſit ſtrictum
ius & firmatū, vt ab eo nullo modo recedi poſſet, quod
non contingeret ſi poſſet Conſilium nō præfigendo ter-
minum eximere creatum ab hoc onere, quia recedere-
tur ab iſta diſpoſitione ſtatuti, & concederetur Conſilio
per huiuſmodi interpretationem, vt poſſet tacite illud
facere, quod expreſſe ſibi in hocmet ſtatuto prohibe-
tur, cùm ſibi tollatur facultas huiuſmodi ſtatuto dero-
gandi: hic enim eſt ſenſus illorum verborum, ita q ab-
ſolui non poſſit auctoritate alicuius Conſilij, vt deprehē
dimr ex alijs ſtatutis de quibus in dubio.

Non ob. quòd per ſtatutum detur poteſtas Conſilio impartiendi licentiam vendendi talem domum. Quia ſtatuentes confiſi fuerunt de Cōſilio in illo caſu, in iſto non, per rationes adductas pro parte Luciæ.

Minus ob. quòd relatiuum, qui, adiunctum verbo fu-
turi temporis ſoleat importare conditionem, qua defi-
4 ciente deficit diſpoſitio. Quia † dixerunt, quod facit con
ditionale ſuum antecedens, cui adijcitur, per no. in l. Sei
cus qui meus. de lega. 1. quod antecedens in hoc caſu eſt
terminus. Vnde licet deficiat terminus, & ſic non poſſet
verificari obligatio de emendo domum infra terminū,
non tamen deficit ſimplex obligatio de ipſam emendo,
cùm vt dictum eſt, duo fuerint ſtatuti præcepta.

ALDOBRANDINI.

In eadem Parmen. Luna, 11. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, ita tamen, eſt limitatiua præcedentium.*
2 *Forma requiſita in aliquo actu ſi non ſeruetur, actus eſt nullus.*

DECISIO CCXXVI.

DOmini ſteterunt in reſolutis circumſcripto, an
Domini de Valentibus probent cōcludenter ha
buiſſe bona, & domum tempore priuilegij, ex
allegatis.
1 Non ob. q dictio, ita tamen, importet modum, quia
cum ſit limitatiua, Aret. in l. magiſter. in ſ. C. de colla. li-
mitat poteſtatem Conſilij, vt non poſſet creare ciues, niſi
ſeruata forma, quę tunc à ſtatuto traditur: formam autē
ſtatutum inducere apparet ex eo, q in omnem euentum
modus reſpicit initium actus, & ex decreto irritante ſta-
tutum, & propter illa verba, & hoc ſtatutum ſit præci-
ſum, & præciſe debeat obſeruari, Caſſad. deciſ. 10. de
2 reſcrip. Qua † forma non ſeruata, ſequitur, quòd actus
ſit nullus defectu poteſtatis Conſilij, nec tractatur hoc
caſu de admittenda ciuilitate quæſita, ſed de ea quærenda,
vt ex ſupra dictis conſtat, & propterea ceſſant, quæ
ex Aret. cōſi. centeſimoquadrageſimoquarto, & Bero. &

alijs

alijs ꝑ parte dñorum de Valentibus deducuntur. Quia
illi Doct. ſemper præſupponũt iam quęſitã ciuilitatem,
& quod tractetur de ea amittenda, quod non eſt in iſto
caſu, tum ex ſupradictis, tum etiam ex allegatis auctori-
tatibus Ancbara.conſi.169.col.2.& Dec.conſil.661.ſub
numero 12.

Nec ob. quòd ciuilitas ſit motu proprio, quia ijs Do-
minis qui viderant ciuilitatem (non enim omnibus fuit
data illius copia) non videbatur motu proprio ob verba
ponderata pro Lucina. Si tamen ſuper hoc pars velit par
ticulariter audiri, ei ſatisfiet.

ALDOBRANDINI.

In eadem Parmen. Veneris, 16. Martij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula in fine poſita ad omnia præcedentia refertur.*
2 *Capitulum dicitur totum vnum ſtatutum ſub vna rubri-
ca poſitum.*
3 *Interpretatio ſtatuti ex vſu ſtatuentium ſolet aliquan-
do fieri.*
4 *Extenſio vt inducatur, ſatis eſt, quòd in caſu, ad quem fa-
cienda eſt extenſio, militet eadem ratio, licet non tanta.*
5 *Relatio poteſt fieri ad omnia præcedentia, niſi diuerſa mi-
litet ratio.*

DECISIO CCXXVII.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, clauſulã de
qua agitur, referendam eſſe ad omnia præcedẽ-
1 tia, tũ ex regula generali, quòd † clauſula in fi-
ne poſita ad omnia refertur, tum etiam, quia non viſum
fuit eis, ꝙ illa verba, ſaluo &c. poſſint appellari capitulũ,
2 cùm † capitulum non occupetur totum vnum ſtatutũ ſub
vna rubrica poſitũ. Ita videtur dicere Bar. in rub. de non.
ope.nunc.nu.7. cũ enim in hoc verſiculo, ſaluo &c. qua-
lificetur præcedens diſpoſitio, ea tota dicitur vnum capi
tulum. Bar. in l. Aurelius. §. idẽ quæſiuit. de lib. leg. Idque
tantò magis, quia verſiculus iſte non videtur habere
perfectam orationem, ſed pendere à præcedenti orõne,
quod ſatis clare liquet, ſecundum Dominos, ſi dematur
3 præcedens diſpoſitio, quæ † interpretatio confirmatur
ab vſu ſtatuentium, qui ſępiſſimè conſueuerunt capitu-
lum appellare totum vnum ſtatutũ poſitum ſub vna ru-
brica, vt latè deducitur pro Lucina. Tum & tertio, quia
cùm vnum ſtatutũ ab alio recipiat interpretationem. l.
virum. & ibi Ang. ff. de pet. hæred. In ſtatuto qualiter ſta-
tuta poſſint abſolui, expreſſe diſponitur, ꝙ non poſſint
abſolui ſtatuta facta contra obligatos communi. Sed ſta
tutum qualiter foraſterij poſſint fieri ciues, obligat crea
tos ciues communi ad emendum domum, ergo ex hoc
alio ſtatuto apparet de enixa mente ſtatuentium, quod
ſtatutum etiam in hac parte, in qua creandus ciuis com-
muni Parmæ obligatur, ſit pręciſum ita, quòd ei deroga
ri non poſſit, quam etiam mentem ex pluribus verbis
eiuſdemmet ſtatuti colligebant, & maxime ex illis, ita
tamen & ex illis, & niſi ille talis.

Non ob. quod videatur ſubeſſe maior ratio, quare ſta
tutum in hac vltima parte ſit præciſum propter qualita
tem perſonarum in ea contentarum, quàm in prima, qa
cũ in iſto ſtatuto vnica tantum conſiderari poſſit ratio,
nempe fauor publicus, licèt propitior, & efficacior hæc
ratio militet in vno, q̃ in alio caſu, hoc tamen non exclu
dit, quin ſtatuti diſpoſitio ita in vno ſicut in alio caſu lo
4 cum habere debeat, ſicut † videmus in materia extẽſio-
nis, ſatis eſſe ad illam inducendam, quòd in caſu, ad quẽ
facienda eſt extenſio, vigeat eadem ratio, licet non tanta,
nec tam efficax. Soc. in l. 2. §. ex his. in 1. not. ff. de verbo.
oblig. Corn. in l. vnica, nu. 13. C. de his qui ante aper. tab.
Vnde tantò magis id dicendum eſt in caſu, in quo non
5 agimus de non extenſione, ſed de relatione, in qua † ma
teria regula eſt, quod ea fiat ad omnia præcedentia, dũ-
modo diuerſa non militet ratio. Bar. in l. talis ſcriptura.
de leg. 2. Hic autem verſatur non diuerſa, ſed eadem ra-
tio publicæ vtilitatis, licèt forte non tam efficaciter, &
potenter ſicut in ſecundo caſu.

Non ob. quòd quando agitur de actu annullando, nõ
fiat relatio ad præcedentia, quia id procedit, quãdo agi-
tur de annullatione actus illius, circa quem controuer-
titur, an ſit facienda relatio ad præcedentia, vel ne. exem
pli cauſa, in hoc caſu ſi referas hanc clauſulã ad omnia
præcedentia, ſtatutum redderetur nullũ, & ita loquitur
Dec. in c. 2. requiris. de appel. cum omnibus, quæ allega-
ri poſſunt, non autem, quando agitur de annullatione al
terius actus.

ALDOBRANDINI.

Florentina iuriſpatronatus. Ven. 25. Iunij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Codicilli dicuntur eſſe pars teſtamenti, licèt poſteriori tem
pore conditi.*
2 *Iuriſpatronatus quaſi poſſeſſio attenditur, quando agitur
de inſtitutione alicuius præſentati.*
3 *Conditio, quæ tollit principalem effectum diſpoſitionis, &
reddit eam eluſoriam, reijcitur, remanente in cæteris fir
ma diſpoſitione prædicta.*
4 *Præſcriptio ſine poſſeſſione non currit.*

DECISIO CCXXVIII.

DOmini tenuerunt, iuſpatronatus ſpectare ad Si-
monem, niſi Margarita melius probet incum-
1 bentia quo ad præſcriptionem, moti ex † codi
cillis, qui ſunt pars teſtamenti, licèt poſteriori tempore
conditi.

Non ob. quòd Bartholomęus teſtator in eſſe deducto
iurepatronatus non potuerit mutare naturã præfati iu-
riſpatronatus, quia in actis non conſtat, quòd inter teſta
mentum, & codicillos interceſſerit conſenſus Archiepi-
ſcopi confirmantis huiuſmodi iuſpatronatus. Immo ex
ipſomet teſtamento apparet, quòd teſtator hoc negociũ
non habuit pro abſoluto propter illam clauſulam (&
hoc ſcilicet, niſi aliud per dictũ teſtatorẽ prouideatur.)

Non ob. quaſi poſſeſſio Margaritæ, quia agimus nũc
2 de proprietate iuriſpatronatus, non † autem de inſtitu-
tione alicuius præſentati, quo caſu attendi ſolet quaſi
poſſeſſio.

Non ob. reſeruatio de qua in codicillis, quòd inſtitu-
tio fieri debeat per Priorem, quia de hoc nunc non agi-
3 tur, nec ordinarius reclamat, & poteſt † reijci talis condi
tio, & in reliquis remanere firma diſpoſitio præfata.

4 Quo verò ad caput præſcriptionis, cùm † illa nõ cur-
rat ſine poſſeſſione, Domini dixerunt de ea non conſta-
re, quia præſentationes factæ à Margarita, nedum non
percutiunt tempus 40. ſed nec etiam 30. annorum.

Minus ob. quòd in pręſentatione facta de anno 1541.
enuncietur præſentatio facta à patre Margaritæ de an-
no 1528. quia non conſtat de tali præſentatione, nec ta
lis enunciatio probat in præiudiciũ tertij. Vltra quod ſi
probaret,

probaret, non conſtat, quòd pater Margaritæ tunc tem-
poris non eſſet antiquior de familia de Bertis. Cùm igi-
tur Margarita alleget de præſcriptione, debet probare
omnia requiſita.

ALDOBRANDINI.

In eadem Florentin. Lunæ, 27. Februarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio quadragenaria ſufficit ad præſcribendum iuſpatronatus inter ipſos patronos laycos.*
2 *Scientia ad acquirendam quaſi poſſeſſionem iuris præſentandi non eſt neceſſaria, ſed aliquis actus requiritur.*
3 *Bona fides probatur eo ipſo, quòd probatur titulus.*
4 *Ignorantia codicillorum præſumitur, qui non reperiuntur in eadem carta.*
5 *Præſentatio vnius patroni præſeruat ius alterius venientis eodem iure.*
6 *Præſcriptio quadragenaria currit contra ignorantem.*

DECISIO CCXXIX.

DOmini concluſerunt Margaritam ſufficienter
probaſſe præſcriptionem, ita vt Simon Franci-
ſci non poſſit tanquàm ſenior de familia præ-
ſentare, quia in hoc caſu concurrũt omnia requiſita ad
1 dictã præſcriptionem inducendã. Cùm † enim ad præ-
ſcribendum iuſpatronatus inter ipſos patronos laycos
ſufficiat quadragenaria præſcriptio. c. de quarta. de præ-
ſcrip. Gemin. conſil. 125. Corn. conſil. 47. nume. 5. lib. 3.
Balb. de præſcrip. in 1. par. 5. q. princ. q. 9. Lambert. de iu-
repatron. in 5. art. 11. q. ſecundæ par. primi lib. requiri-
tur conſequenter poſſeſſio continuata 40. annorum quę
hic adeſt, vt conſtat ex quarto præſuppoſito, ſupponen-
do, quòd Margarita fuerit hæres ſui patris, ex quo præ-
ſentationes factæ tam à Simone eius patre, quàm ab
ipſa omnes ſortitæ fuerint effectũ. Calder. de iurepatro.
conſil. 12. Cùm enim non probetur Simonem Franci-
2 ſci fuiſſe in † quaſi poſſeſſione præſentandi, eius ſcien-
tia ad acquirendam hanc quaſi poſſeſſionem non fuit
neceſſaria. Innoc. in c. bonæ. il ſecondo, de poſtula. præla.
Abb. in c. in literis. nu. 26. de reſtit. ſpol. Roch. de iurepa-
trona. in ver. competens, numero 25. Balb. in l. 1. nu. 16.
C. de ſeru. & aqu. Put. deciſ. 209. item & ſecundo, lib. 1.
3 Titulus etiam adeſt ex teſtamento, & † bona fides
probatur eo ipſo, quòd probatur titulus. Barto. in l. Cel-
ſus. nu. 17. de vſucap.

Nec codicilli potuerunt inducere malam fidem, quia
4 † ipſorum præſumitur ignorantia, cùm non ſint in ea-
dem carta. Doct. in l. fi. C. de codicil. & ita alias fuit reſo-
lutum in vna Roman. de comitib. coram Illuſtriſſimo
Domino Paleotto, 23. Iunij. 1559. Crot. in §. duo fratres.
numero 106.

Sicut nihil facit, quòd capella poſſideat vineam, quaſi
ex hoc colligatur effectuatio codicillorum, & conſequẽ-
ter præſumendum ſit, quod Simon pater Margaritæ il-
lorum habuerit notitiam, nam vltra quòd ſecundũ ali-
quos ex Dominis, non conſtat de identitate vineæ, non
apparet quis vineã tradiderit capellæ. Et ex hoc ſolo non
viſum fuit Dominis, quòd poſſit argui prædicta ſcientia
ad effectum inducendi malam fidem.

Nõ ob. quòd præſentatio vnius patroni præſeruet ius
alterius, quia id procedit, quando veniunt ex eodem iu-
5 re, † ſecus quando ex diuerſo iure, ex allegatis, maximè,
quando vnum eſt excluſiuum alterius, vt in hoc caſu, in
quo diſpoſitio codicillaris eſt incompatibilis cum di-
ſpoſitione teſtamentaria.
6 Quòd autem † præſcriptio quadragenaria currat cõ-
tra ignorantem, eſt indubitatum. l. fi. C. de præſcri. long.
temp. l. ſicut. de præſcrip. 30. vel 40. annorum. Balb. de
præſcri. in 4. par. q. 28.

Quæ omnia dixerunt Domini cum præſuppoſito, ꝙ
Simon Franciſci velit, vt in dubio concluditur, præſen-
tare ſolus tanquàm ſenior de familia iuxta formam co-
dicillorum: ſi vero vellet & ipſe concurrere cum Marga-
rita in præſentando vigore teſtamenti, hoc dixerunt par
ticulariter videndum, quia fortaſſe in hoc caſu intra-
bit, quòd præſentatio vnius patroni præſeruet ius alte-
rius, vt fuit pluries dictum, & ſignanter in illa Rom. ca-
pellaniæ de Capizuchis.

ALDOBRANDINI.

Tolletana congruarum. Lunæ, 13. Febr. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiaſticam, ſeu capellaniam fundans eam dotare tenetur, ſicut pater filiam.*
2 *Dos & ſtipendium beneficiati in materia eccleſiaſtica pro eodem capiuntur.*
3 *Stipendium propriè dicitur quoddam modicum ęs à ſtipe, quòd per ſtipes, ideſt modica ęra colligitur.*
4 *Salarium & datum pro alimentis differunt.*
5 *Capellanis ipſis imputandum eſt, ſi tenua acceptarunt beneficia.*

DECISIO CCXXX.

DOmini ſine difficultate concluſerunt, quantita-
tem de qua in fundatione fuiſſe datam, & aſſi-
gnatam huiuſmodi capellanijs pro ipſarum do
1 te. Cùm † enim de iure fundans capellaniam, ſiue eccle-
ſiam teneatur eam dotare, vt pater filiam, vt in l. qui libe
ros. ff. de rit. nup. Alb. conſi. 89. nume. 20. lib. 2. latiſſimè
Lambertin. de iurepatro. artic. 19. q. 9. principali. 1. par.
primi lib. & art. 21. eiuſdem q. ſequitur, ꝙ aſſignatio, de
qua in fundatione, præſumenda ſit facta ex prædicta cau
ſa neceſſaria, quia actus præſumitur factus non ſolũ ex
cauſa præcedenti. l. 2. C. de acqui. poſ. ſed ex cauſa neceſ-
ſaria l. fi. vbi Doc. C. de alimen. pupil. præſtã. & ex ea quæ
magis eſt neceſſaria. Bal. conſi. 113. lib. 5. & in quadã aſſi
gnatione dotis, Aym. conſi. 304. nu. 5.

Et hoc etiam ſuadetur ex bulla Gregorij, in qua dici-
tur, Archiepiſcopum ſufficientes redditus huiuſmodi
capellanis aſſignaſſe, ergo ab initio ſufficiẽter dotatę fue-
runt. Non ob. quòd in fundatione appelletur ſtipendiũ,
non autem dos, in illis verbis, ne autem propter iſtorũ
2 ſtipendium, quia † dos & ſtipendium beneficiati in hac
materia pro eodem capiuntur. Dos enim aſſignatur be-
neficio pro ſtipendio ſacerdotis. c. nemo. de conſecra. di
ſtin. prima. Vltra quod ex abundanti, ab aliquibus dice-
batur, quod quando prædicta quãtitas pro ſtipendio da
3 ta fuiſſet, quod † ſtipendium ex proprietate vocabuli æs
quoddã modicũ ſignificat à ſtipe, quod per ſtipes, ideſt
modica æra, colligitur. l. ager. §. 1. ff. de verbo. ſignific. l. 1.
de colleg. illici. & militibus dari ſolet. l. item miles. de re
iud. Et legationes quoque ſtipendia dicuntur. in l. filiof.
de leg. & in ſumma capitur pro ſalario. vt per Alc. in d. l.
ager. §. 1. de verb. ſig. Hoc non releuaret beneficiatos, q̃a
non ſequitur, pro ſalario quid datum eſt, ergo & p ali-
4 mentis: quod † ex eo patet, quia ſuper ſalario in vltima
voluntate

voluntate relicto ſine prætore tranſigi poteſt, quod ſup
alimentis eodem modo relictis minime licet, l. non bis.
§. ſi in annos ſingulos. ff. de tranſa. Cum itaq; hæc quan-
titas aſſignata fuerit pro dote, ad nullum augmentum te
netur. gl. in c. quãto. in verbo, indulgemus. de cẽſib. quia
beneficiati debent eſſe contenti ſuis beneficijs, vt pluries
fuit reſolutum, & ſignanter in illa Calleguritana. de Va-
5 dat. ipſis † enim capellanis imputandum eſt, ſi tenua ac-
ceptarunt beneficia. glo. in c. 1. 21. q. 1. Videmus enim in
fortiori caſu, quòd periculum dotis amiſſæ nõ pertinet
ad dotantem, ſed ad ipſum beneficii dotatũ Lamber. de
iurepatro. in 8. artic. q. 5. princ. 1. par. primi lib. num. 17.

Quæ omnia eo facilius in hoc caſu admittenda ſunt,
ex quo Capitulum limitatè ſe obligauit propter illa ver
ba ad præcedẽtia relatoria, ſicut ſuperius eſt expreſſum,
& conſequenter ad nihil aliud teneri poteſt, cùm aliud
non promiſerit. l. quicquid adſtringendæ. de verb. oblig.

ALDOBRANDINI.

Parmen. bonorum. Lunæ, 20. Februarij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula in fine poſita ad omnia præcedentia refertur: niſi diuerſitatis ratio manifeſta reperiatur. & nu. 2.*

3 *Poteſtas omnis ciuitatis penès ipſius conſilium de iure reſidet.*

4 *Capitulum in ſtatuto duobus modis accipitur, pro parte, & pro toto.*

DECISIO CCXXXI.

DOmini non fuerunt concordes: putabant enim
nonnulli, clauſulam illam, & hoc Capitulũ &c.
referendam eſſe ad totum ſtatutum, cum ſit in
1 fine poſita. l. talis ſcriptura. ff. de lega. 1. quia † nulla ratio
ſecũdum eos ſuadet, quod magis ad vnam quàm ad aliã
partem referatur: quod efficit, vt etiam ſi totum ſtatutũ
ſit exorbitans, nihilominus ad omnia referenda ſit. Are-
tin. in d. l. talis ſcriptura. nu. 5. Et pro hac opinione addu
cebant etiam no. per Bal. in l. iuciuile. ff. de leg.

2 Alij verò contrarium opinabantur, quia † manifeſta
eſt ratio diuerſitatis, quare ſtatuentes voluerint eſſe præ
ciſam vltimam partem, & non primam. contentos enim
in d. vltima parte vti malos homines, quib. expedit pro-
uinciam purgatã retinere, odio proſequentes, nullo mo
do in ſuam voluerunt aſcribi ciuitatem. Alias verò per-
ſonas de quibus in 1. par. diſponitur, voluerunt fieri ci-
ues, ſed pro ſecuritate ſolutionis bonorũ voluerunt, ꝙ
domum, vel ædificent, vel emant. Vnde non eſt mirum,
quòd circa hos voluerunt Conſilium magis latas habere
habenas, cùm videamus, quòd etiam empta domo, eius
arbitrio remiſerunt, an velit dare licentiam vẽdendi do-
mum iam emptam, vel ædificatam. Immo non eſt ſecũ-
dum Dominos ita tenentes veriſimile, quòd voluerint
ſtatuentes ſub eadem cenſura illos quos permiſerũt pro
ſuo arbitrio conſilio ciues creari cum onere tantum emẽ
di vel ædificandi domum, & eos quos omnino, & indi-
ſtincte prohibuerunt in ciues adſcribi. Et quòd ita volue
rint tollere poteſtatem Conſilio contra diſpenſandi di-
ſpoſita in hoc ſtatuto in vno ſicut in alio caſu, cùm in-
ter eos videatur militare admodum diuerſa ratio. Maxi-
mè, quia ita interpretando reſtringitur Cõſilij poteſtas,
3 penes † quod de iure reſidet omnis poteſtas ciuitatis, vt
dictum fuit in alijs poſitionibus huius cauſæ, item an-
nullatur actus, nempe priuilegiũ ciuilitatis de quo agi-
tur, quæ omnia ſolent regulariter efficere, vt clauſula in
fine poſita non referatur ad omnia, ad Dec. in capi. 2. ex
quiris. de appel.

4 Non ob verbum, Capitulum, quia † illud exponebãt
aliqui pro parte, & ſi hoc Capitulum, id eſt hæc pars. In-
ſti. ad l. Aquil. in prin. & §. 3. Et in omnem euentum refe
rebant, vt dictum eſt, ad illa vltima verba, ſaluo &c. quæ
conſtituunt Capitulum, quia ponunt exceptionem à re-
gula firmata.

ALDOBRANDINI.

Roman. de Lante. Veneris, 11. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Statutum prohibens, ne filiæ aliquid pluris petere poſſint ab hæredibus patris, vltra id quod pater ipſe eis reliquerit, intelligendum eſt de hæredibus ſanguinis, id eſt de deſcendentibus.*

2 *Statutum iiſdem coniecturis interpretatur, quib. & mens teſtatoris, qui non præſumitur quem voluiſſe propriæ ſoboli extraneum præferre.*

3 *Leges in materia legitimæ de patre non confidunt, & numero 7.*

4 *Dictiones vniuerſales intelliguntur ſecundum qualitates præcedentium.*

5 *Statutum ſuperfluum non dicitur, ſi tollit quæſtionem aliqua lege aperta non deciſam, ſed inter Doctо. controuerſam.*

6 *Filia excluſa à ſtatuto, an poſſit petere ſupplementum legitimę, magis æqua opinio, quòd ſic.*

7 *Statuentes interrogatos, an voluiſſent quòd pater poſſit præferre quemlibet extraneum etiam fœminam propriç filiæ, non eſt præſumendum reſpondiſſe, quòd ſic.*

DECISIO CCXXXII.

DOmini concluſerunt, ſtatutum ca. 82. lib. 1. intel-
ligendum eſſe ſtantibus deſcendentibus maſcu
lis, cùm enim ſtatutum prædictum, de hęredib.
mentionem faciat, prohibendo filiab. ne vltra id quod
pater eis reliquerit, quicquam petere poſſint ab hæredi-
1 bus patris, de † hæredib. ſanguinis, id eſt deſcẽdentib. in-
telligendum eſt. l. ex facto. §. ſi. ad Treb. Tale enim ſtatu-
tum reſtringendum eſt, quia exorbitãs, & cõtrarium di-
ſpoſitioni iuris communis. c. cum dilectus. de conſuet. &
quia continet exhæredationem legalem, quæ non mi-
nus eſt odioſa, quàm ſit exhæredatio hominis. Bal. in l. il-
lam. C. de colla. Cùm enim eiſdem cõiecturis ducamur
ad interpretandam mentem ſtatuentium, quibus duci-
mur ad interpretandam mentem teſtatoris, clarum eſt,
2 † quòd ſemper ita interpretamur mentem teſtatoris, vt
non præſumamus quem voluiſſe proprię ſoboli extra-
neum præferre. l. cum Aug. de cond. & demonſtra. l. cum
acutiſſimi. C. de fideicommiſ. pro abſurdo namque ha-
betur, quòd pater filiam poſſit excludere, & alium extra-
neum etiam fœminam inſtituere, quod eueniret ſi alı-
ter hoc ſtatutum interpretaremur, quo caſu verbum, hę
res, pro deſcendentibus capitur, & extraneos non com-
prehendit. late Gabriel. de verb. ſig. conclu. 2. nu. 15.

Nec eſt bona reſponſio hæredum, ꝙ ſtatuentes cõfiſi
3 fuerunt de patre, quia † in materia legitimæ leges de
patre non confidunt, & propterea voluerunt, quod legi
timam pater omnino relinquere cogatur. l. ſcimus. l. om-
nino. C. de inof. teſtam. nec filius, niſi ex certis cauſis ex-
preſſis, & probatis legitima à patre priuari põt. §. aliud

quoque

quoque capitulum, vt cũ de app. cogno. Quæ nũa in hoc particulari caſu comprobabant, quia in fine ſtatuti excipitur filialis ſucceſſio ab inteſtato, quæ exceptio declarat regulam præcedentem, vt intelligendum ſit etiam de deſcendentib. Dec. in l. 1. nu. 26. de reg. iu. Et quia nullibi apparet, quòd ſtatuentes voluerint fœminas excludere, niſi fauore deſcendentium, immo neque ſimpliciter illas excluſerunt, ſed cum qualitate dotationis, alioquin iniquiſſimum videretur ſtatutum ſi non ſubſtineretur ex ratione conſeruandæ agnationis. vt per Put. deciſ. 38. lib. 3. Et in ſumma Dominis placuerunt rationes adductæ à Nat. in tract. quod ſtan. maſc. 4. q. princ. num. 140. quem ſequitur Brun. de ſtat. excluden. fœm. art. 12. numero 104.

Nõ ob. generalitas verborum, quia nulla adeſt dictio vniuerſalis circa qualitatem hæredis, ſed ſimpliciter eſt dictum, quòd non poſſit quicquam petere ab hærede, quæ dictio, vt dictum eſt, pro hærede deſcendente intel-
4 ligitur. d. l. ex facto. §. fi. Et † diſpoſitiones poſtea vniuerſales, vt ſemper ſit rata voluntas teſtatoris, intelliguntur ſecundum qualitatem præcedentem in euentum, in quem ſit inſtitutus deſcendens: tunc enim omni tempore, & omni caſu fœmina nil vltra id quod pater ſibi reliquit, petere poterit, quia non eſt nouum, quòd diſpoſitio generaliter loquens reſtringatur, ne abſurdum ſequatur. Bar. in l. Gallus. §. etiam ſi præſens. de lib. & poſth.

Non ob. quòd ita interpretando reddatur ſuperfluũ huiuſmodi ſtatutum, ex quo filia vti excluſa ab inteſtato præterita non rumpebat teſtamentum patris ſecundum
5 communem opin. Nam † ſuperfluum non dicitur, cùm tollit quæſtionem non deciſam aliqua lege aperta, ſed controuerſa inter Doct. vt patet ex traditis in l. Gallus. §. & quid ſi tantum vbi Alexan. nu. 16. Brun. in d. tract. fœmin. excluſ. art. 10. nu. 27. Et ita particulariter reſpondet Put. d. deciſ. 28. Maximè, quia illa difficultas in hoc caſu magis augebatur, ex quo non totaliter filia excludebatur ab inteſtato, cum ſtat. de ſucceſ. ab inteſt. mandet q̃ dotetur. Et propterea non videbatur tolli ius contratabulandi, ex quo ſtatutum fœminam ad inſtar extranei omnino non redigit, vt per Pau. de Caſt. in l. fi. num. 3. de acquir. hæred. Alex. conſi. 131. lib. 1. Tiraq. de retract. ſignag. §. 1. gl. 8. nume. 14. Maximè, quia, vt vnus ex Dominis addebat, hæc ambo ſtatuta fuerunt eodem tempore condita, ſaltem mentaliter, & propterea licèt vnum de alio mentionem faciat, hoc fuit factum, ne ſtatuentes viderentur per vnum alterum derogare.

6 Minus ob. ſuperfluitas † conſiderata reſpectu petitionis ſupplementi legitimæ, quia & in hoc articulo ſunt variæ Doct. opiniones, vt per Brun. d. tract. art. 9. nu. 24. Soc. conſil. 150. libro 1. Ruin. conſil. 4. lib. 3. Immo ſi attenderemus opinionem relatam à Soc. d. conſil. 150. numero 16. ea maximè fauet huic interpretationi, quia illi Doct. tenebant, quòd filia poſſet petere ſupplementum legitimæ, & impugnare teſtamentum paternum, quando erat inſtitutus extraneus, vt per Imo. in d. §. & quid ſi ſi tantum. col. pe. & fi.

Nec ob. quòd ſit taxata per ſtatutum legitima, quia hoc eſt præſupponere id de quo diſputatur. Secuti nil facit, quòd fuerit factum ſtatutũ ad fauendum voluntati
7 teſtatoris. Quia † in materia legitimæ, vt dixi, leges paternæ voluntati non fauent. Et propterea non ob. quod dicit Natt. in d. tracta. quęſtio. quarta, numero 126. quia ibi diuerſa erant verba ſtatuti ab ipſo relati, à verbis huius ſtatuti, & rationes ab ipſo refutatæ numero 140. & ſequen. plus Dominis placuerunt. Non enim ſuaderi poteſt Dominis, quòd ſi ſtatuentes interrogati fuiſſent, an
8 voluiſſent, † quòd pater poſſet quemlibet extraneum, & etiam fœminam præferre filiæ, reſpondiſſent affirmatiue, ad glo. in l. tali pacto m. §. pater filium. ff. de pact. cùm nulla ratio id ſuadere poſſit.

ALDOBRANDINI

Tiburen. penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Penſio per promotionem ad cathedralem extinguitur de ſtylo curiæ, ſed beneficia non vacant, niſi per conſecrationem. & nu. ſeq.*

2 *Stylus curiæ an inſret, vt ante conſecrationem ad cathedralem penſio non ſit extincta.*

3 *Gratia retentionis penſionis dicitur ſufficiens, etiam non facta expreſſa mentione de eccleſiis cathedralibus.*

4 *Nomen Sancti alicuius eccleſiæ non exprimitur de ſtylo curiæ in gratiis retentionis penſionis.*

5 *Eccleſiæ appellatione comprehenditur etiam cathedralis, vbi maximè, ſunt verba vniuerſalia geminata, omnibus, & ſingulis. & nu. 10. & ſeq.*

Immo etiam in materia odioſa, ſiue gratia proprio motu ſit facta, ſiue ad ſupplicationem cum verbis vniuerſalibus & geminatis, aliàs ſecus. nu. 6. & 7.

8 *Epiſcopatus venit ſub nomine eccleſiarum Prouinciæ, etiã in materia reſtringibili. & nu. 10. & ſeq.*

9 *Verba vniuerſalia etiam in materia odioſa retinent proprium ſignificationem. & nu. 15. & 28.*

Immo extenduntur vbi militat eadem ratio. nu. 10.

Et maximè, vbi caſus eſt expreſſus requirens ſpecialem mentionem, ſub generali clauſula comprehenduntur etiam alij caſus ſpecialem mentionem requirentes, numero 11.

Et eo magis, vbi conſtat de mente concedentis. nu. 12.

Et vbi ex communi vſu loquendi ita ſolet intelligi. 13.

14 *Cathedrales eccleſiæ ſunt ſpeciali nota dignæ.*

16 *Innoc. locut. in c. dilectus filius. de conceſ. præb. ſuo candori reſtitutus.*

17 *Atteſtatio Rebuf. de ſtylo curiæ non habetur in conſideratione.*

18 *Negatiua ſolet potentius negare, quàm affirmatiua affirmare.*

19 *Cardinales quoad iuriſdictionalia habent iura epiſcopalia.*

20 *Eccleſiæ cathedrales ſolent Cardinalibus dari in adminiſtrationem, non autem in commendam.*

21 *Diſpenſatio retentionis penſionis, & aliorum beneficiorum, quando datur cathedralis eccleſia, non extenditur vltra duas vices.*

Fallit niſi apponatur in diſpenſatione dictio, quibuſcunque. nume. 23.

22 *Diſpenſationes tot debent eſſe, quot obſtacula.*

24 *Locutio pluralis ſine ſigno vniuerſali duo comprehendere dicitur.*

25 *Dictio, plura, verificatur in duobus, vbi eſt facta diſpenſatio ad plura beneficia.*

26 *Diſpenſatus ad obtinendum non eſt diſpenſatus ad retinendum.*

27 *Diſpenſatio ad plures cathedrales eccleſias debet intelligi remouendo obſtaculum cauſa retinendæ penſionis.*

29 *Verbum, obtinere, ſignificat etiam retinere.*

DECISIO CCXXXIII.

DOmini propoſitum dub. diſtinxerunt in quinq; difficultates. Quarum Prima fuit, an huiuſmodi penſio non data ſufficienti gratia retentionis

expirauerit

expirauerit per promotionem ad Eccleſiam cathedralẽ.
Secunda, an gratia retentionis dicatur ſufficiens, cùm
non fuerit in ea facta expreſſa, & indiuidua mentio de
eccleſiis cathedralibus.

Tertia, vtrum huiuſmodi retentio dato, quod com-
prehendat cathedrales eccleſias, intelligenda ſit de dua-
bus tãtum, an vero poſſit intelligi de tribus, vel quatuor.

Quarta in euentum, quòd poſſit intelligi etiam de tri
bus, vel quatuor, an intelligendum ſit, ſi ſucceſſiuè vna
dimiſſa Cardinalis Piſanus aliam obtineret, an verò etiã
quòd illas inſimul ex diſpenſatione apoſtolica retineret.

Quinta, an in omnem euentum ſaltem ex antiquita-
te temporis ſufficiens diſpenſatio eſſet præſumenda, cũ
hæc penſio vltra 40. annos ſoluta fuerit.

Et quoad primam difficultatem ſolum per modũ du
1 bitationis fuit per aliquos dictum, quòd † & ſi per pro-
motionem ad eccleſiam cathedralem penſio extingua-
tur propter ſtylum curiæ, tamen videtur quòd regulari-
ter beneficia non vacent, niſi per cõſecrationem. Et quã-
uis in vna ſit introductum, vt vacent per promotionem,
hoc tamen eſt, quia eo ipſo, quòd Papa aliquem promo
uet ad epiſcopatum, decernit beneficia vacare, illa illico
conferendo. Abb. in ca. cum in cunctis. §. inferiora. nu. 5.
de elec. Vndè cùm Papa in ſingulis promotionibus ad
eccleſias cathedrales non ſolum non decreuerit vacare
2 priora beneficia, ſed † Cardinali Piſano conceſſerit il-
lorum retentionem, dubitari poteſt, an hoc caſu ſtylus
prædictus intret ſaltem, vt ante conſecrationem, extin-
cta non fuerit talis penſio.

Sed ſuppoſito, quòd penſio alias extincta fuiſſet, non
data ſufficienti retentione circa ſecundam difficulta-
tem, fuerunt tres opiniones.

3 Aliqui enim tenebant, quòd hæc gratia † concedat
Cardinali retentionem hanc etiam inſimul cum eccle-
ſiis cathedralibus, & mouebantur ex deciſ. alias facta co
ram R. P. D. Sarmiento in cauſa Corduben. penſionis de
menſe Maij, 1566. & per deciſ. etiam in ciuitaten. pen-
ſionis coram bo. me. Oradin. de mẽſe Nouembris. 1567.

Quæ deciſ. videbantur tenentibus hanc partem niti
bonis rationibus, & authoritatibus, cum enim in hac gra
tia dicatur, vnà cum omnibus, & ſingulis eccleſiis &c.
proprie videntur comprehendi Cathedrales eccleſiæ de
4 † ſtylo enim eſt, quòd quoad eas nomen Sancti non
exprimitur, ſed quod huiuſmodi eccleſiæ nomen ge-
rens retinent, vt atteſtatur Ioan. Monach. in ca. quamuis.
nu. 15. & 16. de præben. in 6. Gemin. ibi numero 11. in
fin. Quod comprobatur per tex. in cap. accepimus. & ibi
glo. in verb. maiores. de ætat. & qualita. ca. 1. & ibi Hoſt.
de præb. c. cùm clerici. vbi glo. in verb. eccleſia, de verbo.
ſignifi. clem. in pleriſque, & ibi Vital. numero 2. de elect.
Anch. in d. cap. quamuis. in 5. not. & Franc. in d. §. quan-
quàm. in 2. limit.

5 Maximè ponderando illa verba † vniuerſalia gemi-
nata, omnibus & ſingulis, quæ reddunt hanc gratiã am-
plam ita, vt cathedralis comprehendatur, Oldra. conſil.
215. nume. 6. Fely. in c. in noſtra. corol. 39. de reſcript. Ge
min. in c. 1. nu. 17. de fil. præsbyt. Cùm enim ex prædictis
verbis vniuerſalibus conſtet, Papam vberiorem voluiſſe
facere gratiam, verba in ea latiſſime videntur intelligen
6 da. Bu. in d. c. quamuis. nome. 1. in fi. Maximè † cum talis
gratia ſit motu proprio facta, quo caſu etiam in materia
odioſa venit epiſcopatus, cùm ceſſet ratio tex. in ca. quã-
uis. de præben. in 6. ſi credimus Franc. in d. ca. quamuis.
§. 1. nu. 5. ver. ſecundo limita, de præben. in 6.

Ex quibus tollitur, quòd in odioſis nomẽ eccleſię nõ
comprehendat cathedralem, quia id procedit, quando
7 indefinite profertur, non † autem cum verbis vniuerſa-
libus, & geminatis, prout in caſu iſto. Fely. in rub. de ma-
io. & obed. ſub nu 9. ver. ſequitur etiam. Et eſt de mente
Gemin. in c. auaritiæ. col. 2. ver. quæro etiam an iſte text.
habeat locum in electo ad epiſcopatum. de elect. in 6. Et
propterea videmus, quòd ſi fiat mentio de eccleſiis Pro-
8 uinciæ, venit † epiſcopatus ſub tali appellatione, etiã in
materia reſtringibili. c. quamuis. §. quanquàm. vbi Gem.
in 5. no. & Franc. nu. 1.

9 Verba † enim vniuerſalia maximi ſunt momenti, vt
colligitur ex latè deductis per Tiraq. in l. boues. §. hoc
ſermone, num. 25. & 26. latiſſime Aym. conſil. 190. Cre-
ſcen. deciſ. 31. Quæ etiam in materia odioſa retinẽt pro-
priam ſignificationem. Cald. conſil. 1. de conſan. & affin.
Aretin. per illum tex. in l. cum lege. ff. de teſtamen. Aym.
poſt Corne. & alios conſil. 18. numero 12. cum ſeq. Re-
buf. in prax. de diff. inter reſer. & pri. numero 8. Et propte
rea non obſtat tex. in ca. quamuis, quia ibi erat reſtrictio ad
certum locum, & materia odioſa abſque dictionibus
vniuerſalibus.

Et hæc omnia comprobantur propter identitatem ra
10 tionis. Nam † cùm ratio reſtringẽdi de qua per Bonon.
in c. tua, nume. 5. de verbo. ſig. & in concil. Lateranen. de
reformat. cur. militet tam in monaſterijs conciſtorialib.
quàm in epiſcopatibus. Lap. alleg. 84. nu. 11. Dec. in cap.
decernimus. num. 4. de iudic. licèt Papa nominatim ex-
preſſerit monaſteria, itẽ etiam titulos Cardinales, dicen
dum etiam videtur quod veniant ſub nomine Eccleſiæ
cum verbis vniuerſalibus epiſcopatus, in quibus eadem
militat ratio, cùm non detur ratio, quare magis in iſto
caſu verba ſint reſtringenda. Aym. conſil. 84. nume. 14. &
11 conſil. 92. num. 4. maxime, quia † vbi expreſſus eſt caſus
requirens ſpecialem mentionem, vt in hoc in quo expri
mitur titulus Cardinalis, & monaſteria, ſub generali
clauſula comprehenduntur etiam alij caſus ſpecialem
mentionem requirentes. c. qui ad agendum. de procura.
in 6. Caſſad. 1. eo. ti.

12 Idq́ue tantò magis, † quia cùm videatur indubitatũ,
quòd quando conſtat de mente Papæ, epiſcopatus com
prehenduntur. gl. in ca. quamuis. in verbo, non extendit,
in fi. & ibi Franc. in §. quamquam, in tertia limi. ſatis in
hoc caſu de mente Papæ videtur conſtare ex verbis vni-
uerſalibus, & geminatis, & ex communi vſu loquendi,
quòd quando de eccleſijs ſine aliquo adiuncto fit men-
13 tio, † intelligatur de cathedralibus, de quo cõmuni vſu
loquendi Muder. teſtantur, ac etiam, cum Papa ordi-
nate procedendo incipiat à dignitatibus. Vnde cũ poſt
dictionem, eccleſijs, exprimat monaſteria, quæ ſunt q̃d
medium inter maiores, & ſic cathedrales, & inferiores.
Dec. in d. c. decernimus. nume. 4. de iud. dicendum eſt, q̃
ſub nomine eccleſiarum voluerit Papa comprehendere
cathedrales, quæ ſolæ videntur maiores Abbatijs, & Mo
naſterijs conciſtorialibus. Idq́ue tantò magis, quia in ea-
dem met gratia, quando Papa fecit mentionem de cathe
drali Pharen. abſolutè vocat eccleſiam Pharen. & ſic ec-
cleſiam cathedralem abſolutè ſub nomine eccleſiæ
deſignat. Addebant etiam, quòd ita de facili in vno, ſi-
cut in alio caſu Papa conceſſiſſet hanc retentionem, at-
tenta maxime facilitate temporum antiquorum, & attẽ
ta etiam obſeruantia tanti temporis, Soc. conſil. 145.

Ex quibus tenentes hanc partem tollebant reſponſio-
nem pro parte Illuſtriſſimi Domini Cardinalis datã ad
conſi. Oldra. 215. quod non loquatur de ipſa eccleſia ca
thedrali, ſed de beneficijs in eccleſia cathedrali. ex ſupra
dictis enim apparet, quòd malè loquũtur de ipſiſmet
eccleſijs. Tum & ſecundò, quia adducitur ratio Oldradi
ſuper vbertate gratię. Tum & tertiò, quia ratio quare be
neficia cathedralia non comprehendantur in generali
conceſſione,

14 conceſſione, eſt, quia † cathedrales ſunt ſpeciali nota di
gnæ.d.c.quamuis, quæ ratio militat ita in vno caſu ſicut
in alio. & ſicut hæc ratio vbi verba propter eorum vni-
uerſalitatem contrarium innuunt, non efficit, quin com
prebendantur beneficia in cathedralibus, ita etiã debẽt
comprehendi ipſæ cathedrales, propter eandem vniuer-
ſalitatem, cùm eadem ſit ratio probabilis in vno quæ eſt
in alio caſu.

Non ob. quòd materia ſit odioſa, & reſtringibilis, qa
15 † non propterea verba vniuerſalia eorum ſignificatio-
nes amittunt, & propterea Doct. in l. ſi de certa. C. de trã
ſact. etiam in renunciationibus, quæ ſunt ſtrictè inter-
pretandæ, admonent ſummopere cauendum à verbis
vniuerſalibus.

Et ſi forte fieret vis ſuper dicto Innoc. in c. dilectus fi-
lius. de conceſ. præben. quod appellatione eccleſiæ, & mo
naſterij non veniat cathedralis, animaduertendum eſt,
16 † quòd corrupta eſt lectura Innoc. in eo loco, nam dicit
de eccleſijs, & monaſterijs eccleſiæ, & debet dicere de
eccleſijs & miniſterijs eccleſiæ, quod patet iungẽdo tex.
in c. 2. cum c. dilectus. de conceſ. præben.

Nec apud ita tenentes erat in aliqua conſideratione
17 † atteſtatio Rebuſ. de ſtylo curiæ, cùm ipſe nunquàm in
curia fuerit, & pluris faciebant atteſtationes Io. Monac.
& aliorum ſupradictorum.

Non ob. quòd de adminiſtratione non ſit facta men-
tio. Quia placebant reſponſiones datæ à Sern. in reg. de
triennal. quæſt. 5. numero 9. & Abb. in c. querela. in 1. no
tab. de electio.

Aliqui verò ex Dominis tenebant, quòd cathedrales
non venirent, per tex. in c. 2. & c. dilectus. de conceſ. præ-
ben. c. quamuis. de præben. in 6.

Nec ſecundum eos ob. prægnantia verborum. Quia
tex. in c. 2. loquitur per dictionem vniuerſalem, nullam,
18 quæ † eſt negatiua, quæ ſolet potentius negare, quàm
affirmatiua affirmare. Et quia omnia, quæ pro hæredib.
allegantur, loquuntur, non de ipſis cathedralibus eccle-
ſijs, ſed de beneficijs in cathedralibus.

Nec ob. quòd ſit facta mẽtio de titulis Cardinalium,
19 quia † illę non ſunt cathedrales, licet quoad iuriſdictio-
nalia habeant iura epiſcopalia. Et ſecundum eos, quãdo
de eccleſijs fecit Papa mentionem, intellexit de titulis
Cardinalium, qui frequenter propter optionem mutã-
tur. Et ad deciſ. in cauſa Corduben. reſpondebant, quòd
ibi aderant verba multò prægnantiora propter expreſ-
ſionem adminiſtrationis, qui modus prouiſionis pro-
20 priè conuenire videtur eccleſijs cathedralibus, quæ † ſo
lent Cardinalibus dari in adminiſtrationem, non autem
in cõmendam. & vnus etiam vltra hoc addebat, quòd ſi
de nouo materia eſſet videnda, prædicta reſolutio ſibi
non placeret propter d. cap. 2. & capitu. dilectus. de con-
ceſ. præben.

Aliqui diſtinguebãt, ſi virtute illius dictionis, & alias,
de qua in cedula conciſtoriali, cùm dicatur, in titulum
commendam, & alias, poteſt exponi adminiſtratio, tunc
comprehendãtur cathedrales, vel minus non compreh
dantur, quia cùm ſupra Papa in concedenda retentio-
ne eccleſiæ Pharen. Cardinali Sancti Apollinaris expreſ-
ſerit adminiſtrationem, ad fauorem vero Cardinalis Pi
ſani hoc non expreſſerit, id nõ poteſt videri factum, niſi
cum miſterio, & videtur in hoc caſu militare reg. l. vni-
cę. §. finautem ad deficientis. C. de caduc. tollen.

Quoad tertiam difficultatem Domini ſimiliter non
fuerunt concordes, quia nonnulli tenebant, diſpenſatio-
21 nem hanc, cum materia hæc ſit odioſa ex allegatis, debe
re reſtringi ad duas, non autem tres comprehendere.
Primò ex doctr. Collect. in cap. dudum, de elec. cũ alijs
allegatis. Secundò propter notata in capi. non poteſt, de
præbendis in 6. Et quia ſufficit, quòd diſpenſatio in ali-
quo operetur. Put. deciſ. 10. de diſpenſat.

Non enim ijs qui hanc partem tenebant, fit veriſimi-
le, quòd Papa non fuiſſet ex hoc redditus multò diffici-
lior in concedenda retentione penſionis reſeruatæ ſup
paupere eccleſia cum tribus eccleſijs cathedralib. quàm
cum duobus. Maximè, quia cùm penſio reſeruetur, vt cõ
modius ſuſtentari valeat, ceſſat hæc cauſa, ſtante conſe
cutione trium eccleſiarum, præſertim tam magni red-
ditus, & quia etiam ita interpretando minus præiudica-
22 tur eccleſiæ. Addebant, † quòd cùm tot debeant eſſe di-
ſpenſationes, quot obſtacula, Gemin. conſ. 33. Franc. in
c. non poteſt. de præben. ſuper omnibus debebat diſpen
ſari expreſsè.

Non obſtant illa verba, omnibus & ſingulis, quia re-
cipiunt interpretationem, vt dicetur in ſequenti du-
bitatione.

Aliqui contrarium tenebant propter vniuerſalitatẽ
23 verborum tam reſpectu eccleſiarum, & beneficiorum,
quàm reſpectu diſpenſationum, cùm dicatur, quæ ex
quibuſuis diſpẽſationibus, quo caſu ceſſant ſupradicta,
Tiraq. in l. bones. §. hoc ſermone. limit. 25. Maximè, quia
ſi ad duo eſſet redigenda hæc gratia, ſuperflua redderen
tur illa verba vniuerſalia, & geminata, ex quo et ſe plu-
ralis locutio ſine ſigno vniuerſali duo comprehẽdit. Vn-
24 de † quamuis infinitatem non debeant importare, de-
bent tamen plura quam duo ſigna hæc vniuerſalia ſigni-
ficare. Aym. conſilio 190. numero quarto, & conſil. 294.
numero primo, Tiraq. vbi ſupra, Sarnen. de annali. q. 3. &
de triennal. q. 2.

Non ob. no. in c. dudum. de elect. quia Docto. ibi lo-
quuntur, quando quis eſt diſpenſatus ad plura incompa
25 tibilia, quæ † dictio verificatur in duobus, vt per Col-
lect. ibi, nu. 10. Non autem, quando ad omnia, & ſingu-
la, quæ ex quibuſuis diſpenſationibus obtineret, vt in
hoc caſu.

Quoad quartam ſimiliter tenentes in præcedẽti diffi
cultate partem negatiuam, in iſta tenebãt debere intelli
gi de eccleſijs, quarũ ſucceſſiue Cardinalis vna dimiſſa
26 aliam obtineret, quia † diſpenſatus ad obtinendum nõ
eſt diſpenſatus ad retinendum. Docto. in c. non poteſt. de
præben. in 6.

Alij tenebant contrarium propter verba ampla con-
ceſſionis, tum quia dicitur, vna cum, quæ ſimultaneita-
tem, vt ita dicam, important. Et quia in hoc caſu non di
27 ſpenſat Papa, vt poſſit obtinere plures eccleſias cathe-
drales ſimul, ſed remouentur obſtacula, quæ poſſent im
pedire quominus Cardinalis Piſanus potuiſſet donec vi
ueret, retinere hanc penſionem: & propterea eo ipſo, quo
idem diſpẽſabatur, quòd poſſet retinere ſimul eccleſias,
ſubintrabat, quòd ſimul etiam poſſet retinere penſionẽ
hanc. Et cùm verba hæc ſalua ratione recti ſermonis ita
reſtringi non poſſint, intrant no. in l. ſi de certa. C. de
tranſactio.

28 Nec refert, quòd materia ſit odioſa, quia † non pro-
pterea verba amittunt ſuam ſignificationem, vt ſupra di
ctum fuit. Cùm enim Papa non ſimpliciter diſpenſet, vt
poſſit Cardinalis obtinere cathedrales eccleſias vna cũ
iſta reſeruatione fructuum, ſed reſeruentur Cardinali
fructus ſibi donec viueret, percipiendos vnà cùm omnib.
alijs eccleſijs obtentis, & obtinendis, ex quibuſuis diſpẽ
ſationibus, ſatis diſpenſatum dicitur, vt poſſit hos fru-
ctus retinere cum eccleſijs, quas ſimiliter retinere pote-
rit ex apoſtolica diſpenſatione, & in iſto caſo vera vide-
tur opin. Franc. in c. non poteſt. §. 1. num. 2. de præb. in 6.
Maximè, quia cùm quoad iam obtenta nõ videtur poſſe
inficiari,

inficiari; quod ſi ſimul tunc Cardinalis Piſanus plures
eccleſias reſiquiſſet, quin cum eis etiam retinere potuiſ-
ſet hos fructus, ita dicendum etiam videtur quoad obti-
29 nenda, cùm † vna pars ab alia declarationem recipiat,
& verbũ, obtinere, ſignificat etiam retinere. l. clam poſſi
dere. §. primo, l. poſſeſſio quoque. ff. de acquir. poſſeſ. Al-
beric. in verbo, obtinere.

Et propterea, cum materia iſta ſit exemplaris, & diffi
cilis, Domini dixerunt, quòd bonum eſſet, quod reſtrin
geret difficultatem, an virtute illius dictionis, & alias,
de qua in cedula propoſitionis eccleſię Pharen. poſſit
exprimi adminiſtratio.

Vltimam autem difficultatem Domini reſeruabant.

ALDOBRANDINI.

Roman. hæreditatis à Bordeſia. 28. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis deponens de copula carnali, debet de actibus propin-
quis deponere.*
2 *Confeſſio carnalis copulæ debet plene probari.*

DECISIO CCXXXIIII.

DOmini tenuerunt, quòd ex. Se ea, de quib. in præ-
ſuppoſitis, nõ probant filiationem Alphonſi ex
Cardinali, ſed bene, quòd ex illis omnibus ſi-
mul iunctis oritur conſiderabile adminiculum. Parti-
culariter autem ex iſtis teſtibus dixerunt nõ probari co
1 pulam Cardinalis cum Madama de Bron, quia † nullus
teſtis deponit de actibus propinquis, ſed tantum proba
ri frequentem viſitationem, ꝙ Cardinalis dum fuit in
Gallia, frequenter eam viſitauit. Primus ad 12. 13. & 14.
& ſuper primo. Tertius ad 5. Sex. ad 14. & ſuper primo,
Octauus etiam deponit de cõfeſſione Cardinalis, & Al-
phonſi in Gallia. Pernoctatio autem non plene proba-
tur, quia præter tertium teſtem ad quintum reliqui ſunt
de auditu. Quòd verò ad inuicem ſibi ſcriberent Mada-
ma & Cardinalis, & vt vocant in cifra, quam ad id dedi-
ta opera habebant, probatur ex tertio ad ſextum, & 5. ſu
2 per primo. Confeſſio † Cardinalis de huiuſmodi copula
non plenè probatur, cùm de ea tantũ deponat 5. ad 16.
& ſuper primo. Fama eiuſdem copulę vr̃ probari ex 4. ad
15. ſaltem implicite, quia ſi erat fama, ꝙ Alphonſus erat
filius Cardinalis, & Madamæ, neceſſaria erat etiã fama
copulæ, vt ex 5. ſup primo. Non ob. contrarietas quæ al-
legata. Quia placuit Dominis conciliatio data pro par-
te Alphonſi, quòd in ſecundo examine non dicit, Cardi
nalem explicite ſibi dixiſſe, quòd Alphõſus eſſet ſuus fi-
lius, licèt ſibi ea dixerit de quibus deponit, & viſum fuit
id Dominis veriſimile, quia Cardinalis eodem tempore
volebat, & nolebat, quòd Alphonſus crederetur eius
filius, vt ex diſcurſu reliquarum probationum fuit vi-
ſum. Et ex his igitur ſimul iunctis, Domini, vt dictum
eſt, collegerunt conſiderabile adminiculum pro huiuſ-
modi filiatione.

ALDOBRANDINI.

In eadem Roman. Mercurij, 20. Octobris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Verba, qui ſpernit Titium, me ſpernit, & contemnit, quid
operentur.*

DECISIO CCXXXV.

DOmini dixerunt, teſtes probare, Cardinalem ſo-
litum fuiſſe dicere etiam eius conſanguineis, ꝙ
1 † ſpernit & contemnit Alphonſum, me ſpernit
& contemnit. primus 2. 3. 4. & 5. Ac etiam odium Ioan-
nis fratris Cardinalis. 6. 7. 8. & 10. 12. & ex decimo ſuper
quinto, qui deponit de fama inter familiares Ioannis, &
eius vxoris. & ex 15. qui deponit, quòd Ioannes, & eius
vxor Alphonſum odio proſequebantur, & ex ſeptimo, ꝙ
dicit, quòd erat publicum, & notorium penes multos fa
miliares Cardinalis, & 8. dicente, quòd erat publicum,
& notorium inter domeſticos, & familiares Cardinalis.

Cauſa etiam odij erat, ſecũdum teſtes, timor, ne Car
dinalis bona ſua relinqueret Alphonſo. & 10. ſuper pri-
mo addit aliam cauſam, quia dicebatur publicè, quòd
erat filius Cardinalis. Quòd verò Cardinalis magis ama-
ret Alphonſum, quàm nepotes legitimos, non probant
iſti teſtes, niſi inferendo, & iudicando ex ijs, quæ dixe-
rat, quod Cardinalis dicebat illa verba &c.

Similiter etiam quoad cauſam occultationis illã non
probant teſtes, niſi ex coniectura, & eorum iudicio. Ex
his autem dixerunt Domini reſultare adminiculum pro
probatione, quod Alphonſus ſit filius Cardinalis, quod
quidem videbitur in concurſu cum alijs probationibus.

ALDOBRANDINI.

In eadem Roman. à Bordeſia. Lunæ, 18. Aprilis. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Reus, & actor quis eſſe dicatur in concurſu probationum
ab vtraque parte ſuper filiatione factarum.*
2 *Reus remanet in ſtatu ſuo licèt probet exceptionem ſuam.
Etiam ſi principaliter petat declarari ius actori non com
petere. nu. 3.*
4 *Reus in exceptionibus dicitur actor impropriè, & ad effe-
ctum tantum probandi ſuam exceptionem.*
5 *Reus & actor quomodo cognoſcantur, inſpicienda eſt eo-
rum origo.*

DECISIO CCXXXVI.

DOmini concluſerũt, ad effectum, de quo agitur,
D. Mariam, ideſt, ad effectum videndi, quænam
ex probationibus factis tam à Maria quàm ab
Alphonſo in cõcurſu præualere debeat, ꝙ eſt effectus de
quo agitur, debere actricis partes ſubſtinere. Cũ n. D. Al-
phõſus poſſideat, & ipſa prius Corã A. C. via monitorij
1 egerit contra eũ, ferè † in hoc caſu videtur cõcurrere ea
omnia, quæ ponit Bal. in l. non cogendum. §. ſi procura-
tor. ff. de proc. vltra quod ipſamet in conditione, de qua
in dubio, appellat ſe actricẽ, & Alphõſum reũ conuentũ.

Nec ob quod Alphonſus prius cõmiſerit cãm, quia
comiſit eam ſuper iactationib. & conſequenter remanſit
reus, & ſi petat pronunciari ſuper ſua exceptione, & ad-
2 uerſario ſuper ea imponi ſilentium, remanet † omnino
reus: quicquid. n. facit, facit ad finem ſuæ defenſionis.
Anto. de But. in c. cùm inter. in fi. de excep. Alexan. conſi-
lio 103. nu. 8. lib. 5. Soc. conſil. 264. num. 16. lib. ſecundo,
Felyn. in capi. intelleximus. nume. 5. de iudic. Mohedan.
deciſ. 229. Quod procedit etiam ad effectum, vt nõ amit
tatur beneficiũ regulæ, actore non probãte. Ant. de But.
in c. in præſentia. nu. 18. de proba. quod admittit & Dec.
conſi. 43. nu. 1. quã prius cõtra ipſum fuit actũ: nã ſi reus

5 † etiam principaliter petat declarari ius actori non cō-
petere, remanet reus, & habet bñficium dictæ regulæ.
Non obſtat clauſula, ſine præiudiciu, de qua in decre
to A. C. quia intelligitur p̄terquàm in expreſſis, & iu om
nem euentum in hoc caſu ſufficit ſola detentatio. Socin.
conſilio 109. per tot. libro 4. Tiraq. le mort. ſays. parte 6.
declarat. 7.
Non ob. quòd reus in exceptione ſit actor, & q̄ Maria
habet fundatam intentionē ſuper probatione certi gra-
4 dus † per no. in l. item poſt. ff. de acq. hære. cum alijs alle-
gatis pro Maria, quibus addebant Corn. conſil. 197. li. 4.
Rui. conſil. 154. lib. 5. Marant. in eadem l. item pōt. Nec
eis placet limitatio Tiraq. de retract. §. 11. glo. 1. nume. 5.
vt concluſio præfata nō procedat contra conſanguineū
poſſeſſorem. quia nullus Doctor præter ipſum eā ponit,
& Dec. quem allegat conſilio 121. id non dicit: nam in
eius caſu nō erat probata cognatio in aliquo gradu cer-
to. Reſpondebant tamen, quòd ſtante hac concluſione,
Alphonſus tenetur probare ſe filium, quod fecit, vt fuit
viſum per Dominos: ſua enim probatio ſemota proba-
tione Mariæ, quòd ſit filius Ioannis, videtur clara. Vnde
cùm Maria ad excludendam hāc probationem replicet
contra Alphonſum, quòd immo eſt filius Ioannis, & nō
Philiberti, tenetur ipſa ſuam replicationem probare, &
in concurſu probationum remanet fauor rei, & poſſeſſo
ris illęſus taliter, quòd ſua probatio in dubio præferri
debet. Ad hunc enim effectum, vt videamus cui ſit ma-
gis fauendum ſecundum terminos l. fauorabiliores, ff. de
5 reg. iur. debemus † inſpicere quis originariè ſit actor, &
quis reus, non accidentia iudicij, quæ faciunt, quod in
vno articulo vnus vel alter teneatur probare, & ex parti-
culari reſpectu poſſit dici actor, vel reus, ad not. per Dec.
& Cagnul. in d. l. fauorabiliores.

ALDOBRANDINI.

In eadem Roman. à Bordeſia. Lunæ, 26. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Actor dicitur qui bona petit ab alio poſſeſſa.*
2 *Actor ſi probat contra exceptionem rei, non videtur pro-
priè replicatio, ſed probationes contrariæ ad inuicem ſe
elidentes, remanente prima probatione actoris.*

DECISIO CCXXXVII.

DOmini ſteterunt in reſolutis: eſt enim indubita-
tum, quòd Illuſtriſ. Domina Maria, eſt origina-
1 riè actrix, cùm † petat bona poſſeſſa, ſeu ſaltem
detēta ab Alphonſo, vt fuit in reſolutione dictum, quo
caſu intrat reg. l. fauorabiliores. ff. de reg. iur.
Nec obſtat, quòd in exceptione ſua prædictus Al-
phonſus ſit actor, & quod Dom. Maria replicet Alphon-
ſum eſſe filium Ioannis, non autem Philiberti, hæc non
videbatur proprie replicatio, cùm non ſupponat exce-
ptionem veram eſſe, ſed potius videatur contraria quæ-
2 dam probatio, † quibus contrarijs probationibus ad in-
uicem ſe elidentibus debeat conſequenter remanere pri
ma probatio actoris. Salyce. in l. ſi qui adulterij. numero
quinto, de adulte. Quia, an probatio Mariæ confundat
probationem Alphonſi, eſt id, de quo dubitatur, quod
erit videndum in concurſu probationum, in quo con-
curſu Domini dixerōt fauendum eſſe reo, & poſſeſſori,
per reg. vulg. Tiraq. allegatus de primog. quæſtio. deci-
maſeptima, opin. 11. numero vigeſimotertio, cum ſeq.
ad hunc enim effectum inſpicitur, vt fuit in reſolutione
dictum, an quis originariè ſit actor, non accidentaliter,
quæ faciunt, quod quis in vno, vel altero caſu proba-
re teneatur.

ALDOBRANDINI.

In eadem Roman. à Bordeſia. Lunæ, 10. Decembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Filij in ſucceſſione ſunt prima cauſa.*
2 *Probatio certa filiationis reſpectu patris dari non poteſt.*
Idem in probatione filiationis illegitimæ. nu. 3.
4 *Amor ſolitus haberi à patribus erga filios argumentum
præſtat ad filiationem probandam.*
5 *Amor filialis duplici ex fonte oriri dicitur, à natura ſcili-
cet, & ab educatione, qui eſt per accidens.*
6 *Filiatio ex quibus tractatibus probata eſſe dicatur. & nu-
meris ſequen.*
9 *Filiationis quaſi poſſeſſio conſtituta eſſe dicitur ex præce-
dente tractatu filiationis probato.*
10 *Legitimatio ſola dicitur eſſe ſufficiens probatio filiationis.*
11 *Fama filiationis coadiuuat præcedentes probationes de
filiatione.*
12 *Confeſſio patris concurrente tractatu probat filiationem.*
13 *Teſtes ſingulares bonæ opinionis, & fama probant con-
feſſionem filiationis paternam.*
14 *Confeſſio, ſeu negatio filij quoad filiationem non nocet
ſtante confeſſione patris in contrarium.*
15 *Confeſſio ſeu negatio publica filiationis licet fieri in con-
trarium confeſſioni priuatæ ad celandum peccatum.*
16 *Facta magis, quàm verba attenduntur etiam in materia
filiationis probanda.*
17 *Negatio filij nati in figura matrimonij, facta per eius pa-
trem & matrem, tendit ad detegendam eorum turpitu-
dinem, & ſic non habetur in conſideratione.*
18 *Filiatio probatur etiam ſi in legitima non nominetur fi-
lius, ſed dicatur natum eſſe ex ignotis parentibus, & ſic
in alijs ſcripturis.*
19 *Mulieres non eſt nouum, q̄ multa ſuſpicētur, quæ non ſunt.*
20 *Amor & coniunctio vnius in filiatione probanda, non
excludit neceſſariò amorem, & coniunctionem alterius.*
21 *Fama vltima, & vltimus tractatus ſolet attendi.*
22 *Probationum tota materia plurimum pendet ab arbitrio
iudicis.*
23 *Odium probat non filiationem, ſicut amor econtra filia-
tionem probat.*
24 *Probationes quando ſunt pares, præferenda eſt proba-
tio rei, & poſſeſſoris.*

DECISIO CCXXXVIII.

DEfuncto ab inteſtato Illuſtriſſimo Domino Phi-
liberto Cardinali à Bordeſia, orta fuit inter Il-
luſtrē Dominum Alphonſum Haldum à Bor-
deſia, qui vti filius fuerat ab A.C. immiſſus in poſſeſſio-
nem bonorum Dom. Philiberti exiſtentium in Vrbe, &
intra decem milliaria vigore Bullarum Sixti, & Leonis,
& Illuſtrē Dominam Mariam Gaudim matrem prædi-
cti Cardinalis prætendētem ſibi deberi huiuſmodi ſuc-
ceſſionem tanquàm matri. l. prima, & ſecunda, C. ad
1 Tertullia. Et quia † Alphonſus, qui in poſſeſſione repe-
ritur, dicebat in ſucceſſione primam eſſe cauſam filio-
rum, inſtitut. de hæred. qualita. & differen. §. ſui, &
in Authen. de hæred. quæ ab inteſta. §. primo, ex quo vi-
gore bullarum, de quibus ſupra, filij illegitimi ſunt
habilitati ad ſucceſſionem bonorum exiſtentium, vt
dictum

dictum eſt,in vrbe, & intra decem milliaria,fuerintque
ab vtroque parte examinati plures teſtes, pro parte Al-
phonſi ad probandum, quòd eſſet filius Cardinalis, &
pro parte Mariæ, quòd immo eſſet filius Ioannis fratris
Dom. Cardinalis, quorum teſtium dicta fuerunt pluries
particulariter, & diſtinctè diſputata, & factæ pro vtra-
que parte tam coram bo. me. Oradin. quàm coram me
illi ſubrogato plures reſolutiones, & tandem omnibus
particulariter, & ſeparatim prius, vt dictum eſt diſputa-
tis, & reſolutis, Lunæ, 10. Decembris 1576. præſuppoſi-
tis iuribus vtriuſque in concurſu, dubitaui, an conſtet,
Dominum Alphonſum fuiſſe filium Cardinalis à Bor-
deſia, vel potius Domini Ioannis, & licèt ea die potuiſ-
ſem capere reſolutionem pro Alphonſo, quia tamen
nonnulli ex Dominis cauſam non viderant, & in hoc
dubio agebatur de tota cauſa, nolui capere reſolutio-
nem, ſed rogaui reliquos Dominos, qui non viderant,
vt pro ſequēti Rota cauſam viderent, & ita fuit factum,
die enim Veneris, 14. eiuſdem menſis cauſa pleniſſime
omnibus votantibus diſcuſſa, Domini tenuerunt, pro-
bari, Alphonſum fuiſſe filium Cardinalis, non au-
tem Ioannis.

2 Nam cùm † certa probatio filiationis reſpectu patris
dari non poſſit, l. Lucius, ff. de conditio. & demonſtra-
tio. Felyn. in rubrica de probat. nume. tertio, colum. ter-
tia, verſicu. ſed aduerte, & ibi Dec. numero decimoquar
to, idem Dec. in capitu. in præſentia, nume. decimoquar-
to, de probatio. recurrendum eſt ad coniecturas. l. filium
diffinimus. ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. l. ſi vicinis
ſcientibus. C. de nupt. capitu. Michael. de fil. presby. cum
ibi no. per doctr. Bal. in capitu. per tuas. ſub nume. quar
to, verſicu. apponitur, quod difficilis. de probat. vbi alii.
3 Quod † procedit etiam in probatione filiationis illegi-
timæ. Innocent. & poſt eum omnes. in capitu. Michael,
de fil. presbyt. Bal. in l. vulgo, in vtraque lectu. de ſta. ho-
mi. Capi. conſil. ſecundo. colum. prima & ſecunda, quia
& in hac filiatione datur quaſi poſſeſſio, vt no. omnes in
capitu. per tuas, de probatio. Card. Paleot. de not. & ſpur.
capitu. vigeſimoſexto, Pariſ. conſilio decimo, nume. 35.
libro ſecundo.

Vnde cùm probatus fuerit talis amor Cardinalis in
Alphonſum, vt nullus maior cuiuſuis amantiſſimi pa-
tris in obſequentiſſimum filium fere imaginari poſſit,
4 ex † eo maximum deſumitur argumentum, Alphon-
ſum fuiſſe illius filium, non autem nepotem ex fratre. ca
pitu. afferte. de præſumpt. glo. in capit. Michael. in verbo,
conſtiterit. de fil. presbyt. Vbi quòd ex dilectione ſola di-
ſcernitur quis, cuius filius approbetur. Anchara. conſilio
225. ſub numero ſexto. Soc. conſil. decimotertio, nume-
ro quadrageſimoquinto, cum alijs allegatis. Innumera
de amore paterno in filios, Tiraq. in l. ſi vnquam, in præ-
fat. numero ſeptimo, cum pluribus ſequen. Idque tantò
magis, quia amor iſte cæpit ab ipſo ortu ipſius Alphōſi,
ex quo Cardinalis cùm eſſet epiſcopus Angoliſen. & for
te de conſilio Regis, nocte infantem accepit cum con-
traſigno, vt habetur in prima reſolutione facta pro Al-
phonſo, quod tollit reſponſionem datam pro parte Ma-
5 riæ, quòd † amor iſte ex educatione prouenerit. l. cum
allegas. C. de caſtr. pecul. mil. lib. 12. ex hoc namque actu
deprehendit, amorem non ex educatione, ſed educatio-
nem ex amore proueniſſe.

Ex quo amore, vti vere paterno, fluxit ampliſſimus
tractatus filialis, & talis, vt maior, & vberior ab aliquo
filio deſiderari nequeat. Cardinalis enim tunc Epiſco-
6 pus exiſtens puerum, vt dictum eſt, † cum contraſigno
accepit. Pariſijſque domi cuiuſdam amici retinuit, Lug-
dunum ad ſcholas tranſmiſit, & ad oppidū de Tornoni,
dum veniret Romam orator Regis, perſonaliter iuit ad
accipiendum puerum ex Turnone, & ſecum Romam
duxit officia valoris, 16000. ſcutorum poſuit in capite
ipſius, & ſibi donauit ſecretariatum, & ſcriptoriam pœ-
nitentiariæ, tractauit emere caſtra, & caſalia pro ipſo,
tractabat ſibi dare vxorem nobilem Romanam, & ſibi
conſtituere prouiſionem centum ſcutorum quolibet
menſe, quæ (vt teſtes pro ipſius parte examinati dicunt)
perfeciſſet, niſi ſubitanea morte occubuiſſet: & quando
Cardinalis vel equitare, vel prādere, aut cenare volebat,
expectabat Alphonſum ſi non erat vel veſtitus, vel do-
7 mi, ſecum † quotidie ludebat, vt diutius eius conſpectu
ſibi frui liceret, eum docebat linguam latinam, & græ-
cam, ſummopere letabatur, quòd alij in pretio illum ha
berent, & amantes, & obſequentes eum diligebat. Si
quando Alphonſus redibat, iam prandente, vel cenan-
te Cardinali, menſam iubebat reponi, & illum expecta-
bat in menſa, donec cenaſſet, vel pranſus fuiſſet, & vole-
bat, ꝙ à primatibus ſuæ domus Alphonſus inſeruire-
tur, cùm vel tantillum ægrotabat Cardinalis ſummope-
8 re † cruciabatur, & ipſe perſonaliter circa ipſum ea
præſtabat obſequia, & ea ſigna amoris oſtendebat, vt
nullus pater maiora præſtare potuiſſet. Abſentiam ipſius
vix tollerare poterat, eum denique præferebat nepotib.
legitimis, & ſolitus erat dicere etiam in Gallijs, qui ſper-
9 nit Alphonſum, me ſpernit. Ex quo † tādem pleno tracta
tu indubitatum eſt conſtitutum fuiſſe in quaſi poſſeſ-
ſione filiationis. Abb. in c. tranſmiſſæ. nume. 10. vbi Præ-
poſ. col. pen. qui fil. ſint legit. Felyn. in cap. per tuas. col. 4.
verſ. ſecunda concluſio, de probatio. vbi Dec. nu. 7. idem
Dec. conſil. 84. nume. ſecundo, in fi. Pariſ. conſ. 10. nume
ro 60. cum pluribus ſeq. Card. Paleot. de not. & ſpur. ca-
pitu. 22. & 23. cum alijs latius per informātes adductis.
10 Accedat, quòd † eum legitimari fecit à Rege Gallorum,
& cum ipſo diſpenſari à Pio Quarto, vt gaudere poſſet
omnibus ijs quibus gaudent nati de legitimo matrimo-
nio, qui ſolus actus pro hac probatione filiationis ſuffi-
cere poſſet. Felyn. in c. per tuas. colum. fi. verſic. 4. nota. de
proba. poſt Anchar. d. conſil. 225. nu. 5. in fi. Pariſ. d. con-
ſilio decimo, numero 67. libro 2. Gozadin. conſilio 13.
ſub numero 44.

Concurrit fama talis filiationis, vt in tertia reſolutio-
11 ne, quæ † ſaltem conduuat præcedentes probationes,
vt tradunt Docto. in dicto capitu. tranſmiſſæ. Paleot. di-
cto capitu. 23.

Item concurrit confeſſio Cardinalis probata per tres
epiſcopos, quòd ſecretè eum eſſe ſuum filium affirma-
12 bat, vt in eadem tertia reſolutione habetur, cum † qua
ſecreta nominatione cùm concurrat tractatus tam ma-
gnus, videtur ſecundum Dominos reddi indubitata hęc
probatio. Hoſtien. in capitu. tranſmiſſæ. col. ſecunda, in
verbo, iudicijs. vbi Præpoſ. ſub nume. 9. Pariſ. conſil. 10.
ſub num. 87. in 2.

Et quamuis teſtes ſint ſingulares circa hanc confeſ-
ſionem, cùm tamen ſint valde digni, & deponant mul-
13 tum veriſimilia, vt conſtat ex præcedentibus, † vi-
deantur probari, vt poſt Pariſ. Grat. & alios dicit Ga-
briel. de teſtibus, concluſio. ſecunda, numero ſeptuage-
ſimoprimo.

Quibus ſic ſtantibus, non obſtat probatio Mariæ,
quòd Alphonſus confeſſus fuerit ſe filium Ioannis:
nam nil facit ſecundum Dominos, tum, quia fuit
14 ſecutus publicam illam confeſſionem Cardinalis, &
propterea filio non nocet, vt per Felyn. in capitu. per
tuas, numero quarto, verſicu. amplia ſecundo, de pro-
batione. Ruin. conſilio quinquageſimotertio, nume. 8.
libro 5. Et quia, cùm iſta ſit materia, quæ ab Alphonſo

potuit veriſimiliter ignorari, & ſupra dictis ſecundum
Dominos conſtet de errore, & de læſione, in omnem euẽ
tum talis confeſſio Alphonſi tunc minoris non præiu-
dicaret. Alexand. in l. ait prætor, nu mero decimo. ff. de iu
reiuran. Ruin. conſil. quinquageſimoquarto, num. octa-
uo, libro quarto, & capitu. ſecundo, de reſtitutio. in inte-
grum. in ſexto, in fi. facit pro hac parte, ex quo permittit
quandocunque ex capite erroris confeſſionem reuoca-
ri poſſe. Et quemadmodum Cardinalis ad celandum
ſuum peccatum publicè negabat Alphonſum eſſe ſuum
filium, poterat Alphonſus etiam eadem de cauſa confor
mare ſe cum paterna aſſertione.

Minus obſtat confeſſio Cardinalis, quòd eſſet filius
Ioannis, ex qua reſultat negatio, quòd eſſet filius ſuus,
15 quia † potuit publice fieri huiuſmodi confeſſio ad ce-
landum peccatum, vt dicunt Hoſtien. in capi. tranſmiſſæ,
in verbo, indicijs, qui fil. ſint legit. & ibi Præpoſ. numero
nono, & in omnem euentum, cùm in poſſeſſione filia-
tionis negatio patris non nocet ſibi, Pariſ. conſilio deci-
mo, numero ſexageſimoſecundo, libro ſecundo. Idq́ue
tantò magis, quia huic negationi ſemper contradicebãt
facta Cardinalis, quæ erant non vti erga nepotem, ſed
vti erga filium dilectiſſimum, cùm illum nepotibus le-
gitimis longo interuallo præferret, quæ facta magis ſe
conformabant cum ſecreta nominatione, quam valde
veriſimilem reddunt, vt dictum eſt, & in hac materia
receptiſſimum eſt dictum Baldi in l. non ignorat, nu-
16 mero tertio, & ſequen. C. qui accuſa. non poſ. quod † ma
gis facta, quàm verba attenduntur. Immo in ipſamet
negatione Cardinalis Alphonſum vti filium tractare vi
detur, oſtendendo erga ipſum intenſiſſimum amorem
ſpernendo matris obiurgationem, & odium fratris, &
reliquorum conſanguineorum: ſi enim non fuiſſet eius
filius, ad quid tot iurgia propter eum ſubſtinereti in ob-
ſcuris enim quod eſt veriſimilius, & quod plerunque fie
ri conſueuerit, ſequimur. capitu. in obſcuris, de regulis
iuris in ſexto.

Conſiderandum eſt etiam, quòd multi Docto. pon-
derantes negationem patris, & matris, loquuntur,
17 † quando quis natus eſt ex vxorata, & maritus, vel vxor
negat eſſe filium prædicti mariti. ita enim loquitur Ale-
xander conſilio octuageſimooctauo, columna penulti.
in fine, libro ſeptimo, Pariſ. conſilio decimo, numero
quinquageſimoquinto, volumi. ſecundo. Quo caſu hæc
negatio eò pluris facienda eſt, quò magis maritus, &
vxor negando eſſe filium mariti, fatentur magnam ipſo-
rum turpitudinem: in caſu autem iſto Cardinalis negan
do ſuum eſſe filium, peccatum proprium celabat, & pro-
pterea tantò minoris debet eſſe conſiderationis, & tan-
tò etiam minoris, quantò Cardinalis in publicis ſcriptu
ris procurauit hanc aſſertionem non apponi, vt in ſup-
plicatione officij ſecretariatus, in qua delata ſunt verba
illa, nepotem ex fratre, & in legitima obtenta à Rege
Francorũ, & in habilicatione obtenta à Pio Quarto, nun
quàm expreſſit illum nepotem ex fratre, ſed natum ex
18 ignotis parentibus, † & in inſtrumento donationis ſe-
cretariatus non vocat illum filium, vel nepotem, ſed tan
tum dicit motum fuiſſe ad ſibi donandum propter amo
rem quem ab intimis ſibi gerit.

Similiter non obſtat fama, quòd fuerit filius Ioannis,
Quia pariter eſt probata fama pro Alphonſo, quòd eſ-
ſet filius Cardinalis. Et licet hæc fama pro parte Ma-
riæ ſit probata per plures teſtes, fama tamen probata
pro Alphonſo magis adminiculata eſt, ex quo admini-
culatur à factis, illa à verbis, quæ in concurſu nullius
ſunt conſiderationis, ſi Bald. credimus. cùm enim repu-
tatio ſit duplex, verbalis, & realis, verbalis reputatio
modicum facit, realis verò multum, vt bene in propoſi-
to declarat Bertrand. conſilio vigeſimoſexto, numero
quinto, in ſecunda quæſtio. & conſil. 45. numero ſecun-
do & tertio, lib. 6.

Non obſtat probatio diſcordiarum ortarum inter
Ioannem & Robert. vxorem hac de cauſa, & ſedatio
præfatarum diſcordiarum ea conditione, quòd Cardi-
nalis educaret Alphonſum ita, vt ipſa illum non videret.
19 Quia non eſt nouum, quòd † mulieres multa ſuſpicen-
tur, quæ non ſunt, & debilitatur hæc probatio ex eo, quod
teſtes Alphonſi dicunt etiam quod odio proſequebatur
Cardinalem, quia Alphonſo bona ſua relinquere vole-
bat, ſpretis filijs legitimis ipſius.

Quòd verò fuerit agnitus à filijs Ioannis, vt frater,
in Gallis, nil facit, quia in omnem euentum erat frater
ſaltem patruelis, & quia fuit agnitio verbalis, cùm facta
Ioannis potius ſonuerint in contrarium, ex quo eo
agnito, vt cantant reſolutiones, non eum multum læto
vultu excepit, & licet dicatur, quod id erat propter vxo-
rem, difficile fuiſſet, quòd ſi fuiſſet filius ipſius, tam ti-
muiſſet vxorem, cum præſertim eſſet miles, vt filium præ
ſertim ſtatim receſſurum non hilari vultu recepiſſet, &
aliquæ amoris ſigna præſtitiſſet.

Nominatio Ioannis probatur ſolum per teſtes ſin-
gulares, & licèt nominatio Cardinalis probetur, & ipſa
per teſtes ſingulares, tamen cùm nominatio Cardina-
lis ſit concomitata à factis, nominatio Ioannis factis
omnibus pœnæ deſtituta, probatio Alphonſi veriſimi-
lior videtur.

Tractatus verò Ioannis ſi conferatur cum tractatu
Cardinalis, diſtant inter ſe, quantum lenta ſolent in-
ter velocia diſtare, ita vt nulla inter eos poſſit dari
comparatio.

Quo verò ad amorem Ioãnis, & culpam cum illa Ma-
dama de Bron indubitata matre Alphonſi, dixerunt, quod
20 † amor & coniunctio vnius neceſſariò non excludit
amorem & coniunctionem alterius, quod ita dicere co-
gimur, ſi ſaluandæ ſunt probationes, ſecundum regulas
traditas paſſim à Docto. in capitu. cum tu. de teſtibus. &
in l. ſecunda, §. creditum. ff. ſi cer. peta. Et cum etiam Al-
phonſus próbauerit, quòd prædicta Madama de Bron,
& Cardinalis ſibi adinuicem ſcribebant, & ad id habe-
bant ciffram, vt vocant, quoque Cardinalis dum eſſet in
Gallijs, frequenter eam viſitabat, & probauerit etiam fa
mam, quòd eſſet filius Cardinalis, & prædictæ mulieris,
quæ fama neceſſariò includit famam, quòd cum ea con
cubuerit. hęc omnia iuncto illo acceſſu ad accipiendum
puerum cũ illius educatione, & tractatu, de quo ſupra,
arguunt coniunctionem: & cum re vera probatio ne-
ceſſariò copulam concludat ex tota ſerie huius facti, &
ex tot ſubſecutis, poſtea Dominis viſa fuit hæc probatio
magis veriſimilis, maximè, quia in iſta materia ex ſequen
tibus præſumitur in præteritum. l. ſi adulterij vbi Doct.
C. de adulte.

Non obſtat, quòd probatio Mariæ in multis, nempe
in fama, & amoribus & conuerſatione cum illa Mada-
ma de Bron, videatur percotere tempus natiuitatis ip-
ſius Alphonſi. Probatio vero Alphonſi tempus longe
poſt dictam natiuitatem. Quia omiſſo, quòd ille actus
accedendi pro puero percutit tempus ipſius natiuitatis
21 quoad famam in hac materia, vltima † fama, & vlti-
mus tractatus ſolet attendi. Aretin. in capitu. per tuas.
numero trigeſimoprimo, de probation. Gozadin. con-
ſilio duodecimo, numero decimoquinto, Ruin. conſi-
lio quinquageſimotertio, numero octauo, lib. quinto.
Quò verò ad concubitum in his ex ſequentibus præ-
ſumitur in præteritum. d. l. ſi qui adulterij. vbi Do-
ctor.

ctor. C. ad legem Iuliam, de adulter. vt ſupra dictum eſt.

22 Et cùm † tota materia probationum plurimum pendeat ab arbitrio iudicis, Bal. in l. non hoc, prope fi. C. vnde cogn. Paul. de Caſt. in l. admonendi. numero trigeſimooctauo, & trigeſimonono, ff. de iureiuran. Dec. conſilio 310. Domini cenſuerunt potius ſequendam eſſe probationem Alphonſi, quæ à factis, vt ſępius dictum eſt, plus concomitatur, cùm magis præſumatur filius ille qui alimentatur, vt filius, quàm qui vt filius nominatur. Bal. in l. non ignorat. numero tertio, & quarto, C. qui accuſ. non poſ. Iaſ. conſilio centeſimoſecundo, columna prima, libro quarto, Dec. conſilio quinquageſimoquarto, numero ſecundo, & in capitu. per tuas. colum. ſecunda, numero quarto, de proba. Gozadin. conſilio decimotertio, numero trigeſimoquarto, Pariſ. d. conſil. decimo, numero ſexageſimo. Immo ſi facta Ioannis inſpiciantur, potius ſonant in contrarium, quia ſibi ademit beneficia data à Cardinali, ſi literis Cardinalis ſtãdum eſt, nec aliquod amoris ſignum probatum eſt, immo potius

23 adſunt indicia odij, vt conſtat ex 7. reſolutione, ex † quo odio, ſi contrariorum eadem eſt diſciplina, debet probari non filiatio, ex quo, vt ſupra dictum fuit, ſolus amor filiationem probat. gloſ. in d. capitu. Michael. qui fil. ſint legit. & hæc ipſa aſſertio, quod ſit filius Ioannis, ſit ad auferendum ſibi bona, non autem ad aliquod ſibi ex bonis Ioannis concedendum.

24 Et hæc omnia tantò magis, quia † & ſi probationes eſſent pares, præferenda eſſet probatio rei & poſſeſſoris, Felyn. in capitu. ex literis de probatio Alciat. de præſumptio. reg. tertia, præſumpt. quadrageſimaquarta, numero ſeptimo, late Tiraquel. de iure primig. quæſt. decimaſeptima, numero vndecimo opi. numero vigeſimoprimo, cum ſequen. Ex poſſeſſione enim paritas probationum reducitur ad imparitatem. Aretin. in capitu. in noſtra, nume. 8. de teſtibus, & quando iura partium ſunt obſcura, reo potius, quàm actori fauendum eſt. cap. cum ſint partium iura. de reg. iu. in 6.

ALDOBRANDINI.

In eadem Romana à Bordeſia. Lunæ, 4. Februarij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Verba vniuerſalis, & bonis alijs quibuslibet, comprehendunt omnia bona etiam mobilia.*

2 *Verba vniuerſalia, vel incapacitate quacunque notati, appoſita in legitimatione, omnem incapacitatem etiam ex duplici cauſa prouenientem tollunt.*

3 *Spurij legitimati, an ſuccedant ab inteſtato, quando mater eſt in medio.*

DECISIO CCXXXIX.

Domini concordes fuerunt, quòd Bullæ procedant etiam in bonis mobilibus propter illa verba vniuerſalia, & † bonis alijs quibuslibet, quæ omnia comprehendunt, maximè, quia cùm ſpecifice ſupra eſſent nominata non ſolum bona immobilia, ſed etiam omnia, quæ immobilium loco haberi ſolent, cùm eſſent expreſſi cenſus annui, & circa illa verba, & bonis alijs quibuslibet, niſi bona mobilia comprehenderent, nihil operarentur. Et ita etiam alias Rota tenuit, vt teſtatur Put. deciſio. centeſimaſexageſimaquinta, lib. 3.

Fuerunt etiam concordes, quòd eædem Bullæ habilitent ſpurios etiam quòd duplicatos defectus patiantur

2 propter illa verba vniuerſalia, vel incapacitate quacunque notati. Siue ergo hæc incapacitas ex vna, ſiue ex duplici mala qualitate proueniat, tollitur per præfatam bullam, maxime iuncta exceptione, in qua ſolum rei maieſtatis, & hoſtes eccleſiæ Romanæ excipiuntur, & conſequenter in reliquis omnibus firmatur regula in cõtrarium, & hæc omnia ex allegatis.

3 Volunt † tamen videre, an huiuſmodi bullæ habilitent huiuſmodi ſpurios ad ſuccedendum ab inteſtato, quando mater eſt in medio: & poſito, quòd ſic, an excludant matrem etiam à legitima in bonis comprehenſis in bullis.

ALDOBRANDINI.

Pharen. penſionis. Mercurij, 16. Ianuarij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Penſio dicitur eſſe onus, quæ ſi eſt in quota, magis odioſa dicitur.*

2 *Diſpenſatio dicitur materia odioſa tanquàm vulnerans ius commune.*

Fallit in caſibus, vt nu. 19. & 20.

3 *Motus proprius nihil operatur in præiudicium tertij, ſicut nec in diſpenſatione, vt non dicatur odioſa.*

4 *Vtilitas eccleſiæ non eſt in minori conſideratione, quàm ſit vtilitas publica.*

5 *Penſio illa dicitur fauorabilis quæ eſt reſeruata pro ſubſtentatione. & nu. 15.*

6 *Penſio de iure poteſt imponi, non obſtante regula in contrarium, quòd beneficia ſine diminutione conferantur.*

7 *Impedimentum, quod penſio non extinguatur, dicitur odioſum.*

8 *Diſpoſitio, an ſit odioſa, vel fauorabilis, inſpicitur principalis intentio diſponentis, an fuerit odium, vel fauor, & nu. ſeq.*

Quod procedit etiam ſi diſpoſitio ex vno capite ſit odioſa, & in altero ſit fauorabilis, inſpecta principali intentione dicitur fauorabilis. nu. 10.

11 *Odium & fauor quando concurrunt, tota diſpoſitio dicitur fauorabilis. cuius contrarium vide nu. 29.*

12 *Penſio reſeruata Cardinali dicitur eſſe cauſa reſpiciens publicam vtilitatem.*

13 *Gratia aliàs ſtrictè interpretanda ex qualitate perſonæ latè interpretatur.*

Multò magis ſi conciſtorialiter ſit facta. nu. 16.

14 *Motus proprius Papæ concedentis reddit diſpoſitionem fauorabilem.*

Immo etiam ſi cum eo concurrat cauſa publicam vtilitatem inſpiciens. nu. 15.

17 *Gratia conciſtorialis tollit obſtaculum ſtyli, & reducit rẽ ad ius commune, ſecundum quod penſiones ſunt compatibiles cum epiſcopatu.*

18 *Interpretatio benigna fieri debet pro penſionib. quæ magis ſunt fauorabiles, quàm odioſæ.*

19 *Argumentum, eſt diſpenſatio, ergo odioſa, non ſemper procedit.*

20 *Subreptio re ipſa quænam dicatur.*

21 *Gratia etiam in præiudicium tertij extenditur, quando conſtat de mente concedentis.*

Immo ſi gratia ſit natura ſua præiudicialis, præiudicat etiam ſi concedens ignorabat tale præiudicium. numero 22.

Fallit tamen, niſi gratia ſit conceſſa ex aliqua cauſa odioſa. nume. 23.

23 *Interpretatio fit lata in gratia tertio præiudiciali ex aliqua cauſa honeſta, & fauorabili conceſſa.*

24 *Odium quotieſcunque eſt rationabile, ſit lata interpretatio.*
25 *Papa dicitur eſſe dominus beneficiorum.*
26 *Papa non dicitur præiudicare illi qui non habet ius, niſi extincta penſione.*
27 *Subreptionem non ſolent inducere ea, quæ ſe habent ad eſſe & non eſſe.*
28 *Gratia quando eſt facta ante vacationem dicitur odioſa.*
Præiudicium tertij intelligitur, quando ab eo aufertur lucrum debitum, vel quaſi debitum.
29 *Fauor & odium quando concurrunt, caput fauoris extenditur, & aliud reſtringitur.*
Immo etiam ſi ex tali fauore reſultet grauamen. nu. 30.
30 *Statutum quod frater excludat ſororem, dicitur fauorabile, & ſic extenditur ad nepotem.*
31 *Odium quod venit in conſequentiam fauoris, tolleratur.*
32 *Ambitio non notatur in gratia motu proprio conceſſa, in qua lata & ſtricta ſit interpretatio ſecundum ſubiectam materiam.*

DECISIO CCXL.

DOmini æqualiter diuiſi fuerunt. Vna enim pars
tenebat, materiam hanc eſſe odioſam. Et moue
1 batur, quia † penſio eſt onus, Sarnen. de infirm.
q. 16. Caccialup. de penſion. quæſt. 8. Gig. eo. ti. quæſt. 96.
præſertim cùm ſit in quota fructuum, quo caſu dicitur
etiam magis odioſa, cùm ex ea dicatur ſcindi beneficiũ.
Felyn. in cap. ad audientiam. il ſecondo, col. 2. verſicu. di-
cit Anan. de reſcrip. Caccialup. de penſion. quæſt. 6. Gig.
2 q. 8. Et † quia vltra hoc continet diſpenſationem, quę vti
vulnerans ius commune, odioſa dicitur. capitu. primo,
de fil. presbyt. in ſexto, cum alijs allegatis. Maximè, quia
in iſta conceſſione agitur de præiudicio tertij, quod effi-
cit, vt gratia ſemper debeat ſtrictè intelligi. ad no. commu-
3 niter per Docto. in l. fi. ff. de conſt. princ. Et in † hoc nihil
operatur motus proprius. Fely. in c. ad aures. num. 25. de
reſcrip. ſicut etiam non operatur, quòd diſpenſatio non
dicatur odioſa. Ægid. deciſ. 472. 475. Et hoc etiam caſu
indubitanter diſpenſationem odioſam, dicit Felyn. in ca.
poſtulaſti, nu. 49. de reſcrip. Quod procedit etiam ſi ius
non ſit de præſenti. Seiſel. in d. l. fina. numero 45. Ex qui-
bus reſpondebant ita tenentes ferè omnibus, quæ in cõ
4 trarium allegabãtur, & addebant, quòd † quatenus poſ-
ſit conſiderari aliqua publica vtilitas in hac cõceſſione,
ex trad. per Roman. conſil. 388. nume. 3. id non ob. quia
non eſt in minori conſideratione vtilitas eccleſiæ, q̃ ſit
vtilitas publica. Felyn. in ca. nonnulli. numero 57. de re-
ſcrip. Idque tantò magis ſecundum aliquos ex ita tenen-
tibus, quia hæc ſecunda pars cedulæ continet plura ſpe
cialia. Seiſel. in dicta l. fi. numero 56. Vnus tamen ex Do
5 minis, qui hanc partem tuebatur, admittebat, quòd † pẽ
ſio in hoc caſu eſſet fauorabilis, ex quo erat reſeruata ꝓ
ſubſtentatione Cardinalis. Roman. d. conſil. 388. nume-
ro tertio, ſed dicebat, quòd retẽtio erat odioſa ex ratio-
nibus ſupradictis, ex quo diſpenſat contra ſtylum curiæ,
qui ſtylus facit ius. Et quãuis de iure poſſint imponi pen
6 ſiones, tamen regula eſt, quod † beneficia ſine diminu-
tione conferantur, vt Vech. de benef. ſine dimi. confer.
Alius etiam dicebat non poſſe negari, quin hæc gratia
quatenus in ea prouidetur de penſione Cardinalis, ſit fa
uorabilis, ſed eam tamen eſſe odioſam affirmabat ratio-
ne materiæ, & propterea ſimpliciter debere iudicari vti
odioſam, cùm agatur de interpretatione, quia ex latiori
interpretatione inſurgit grauamen eccleſiæ. Dicebant
7 † enim ſi extinctio penſionis eſt fauorabilis eccleſiæ, er-
go neceſſe eſt dicere, quòd impedimentum, quominus
penſio extinguatur, ſit odioſum, & contrariorum ſit ea-
dem diſciplina.

Alia pars tenebat, hanc gratiam potius fauorabilem
iudicandam, vel ſaltem ad omne peius indifferentem.

Mouebatur, quia cùm principalis intentio Papę fue-
rit fauor Cardinalis cui pro ſua ſubſtentatione reſerua-
uit huiuſmodi penſionem percipiendo vna cum obten-
tis, & obtinendis, talis diſpenſatio dicitur fauorabilis ex
8 illa receptiſſima concluſione, quòd † ad iudicandum, an
diſpoſitio ſit odioſa, vel fauorabilis, inſpicitur principa-
lis intentio diſponentis, an fuerit odium, vel fauor. l. qui
exceptionem. ff. de cond. indeb. vbi Barto. Pau. de Caſt. &
alij Doct. communiter in l. venia, C. de in ius vocan. vbi
Dec. no. 5. & 6. teſtatur de communi. & ibi latiſſime Ri-
min. col. 3. & Calder. conſil. 14. de verbo. ſignifica. Barto.
in l. ſi quis nec cauſam, numero 70. ff. ſi cer. peta. Mill. in
verbo, lex dicitur fauorabilis, vel odioſa. latiſſime Tiraq.
de retract. Lignag. §. 30. glo. prima, numero 5. & vltra cu-
mulatos ab ipſo Roman. conſilio quarto, numero 7. &
328. num. 3. Eſt enim generale, vt dicit Rimin. in d. l. ve-
9 nia, colum. 3. in fi. quòd in quacunque diſpoſitione † at-
tendatur, quòd principaliter agitur. l. rogaſti. l. ſi quis nec
cauſam. ff. ſi cer. pet. Quod non videtur recipere dubita
tionem, quando odium, vel fauor eſt immediata cauſa
diſpoſitionis. Aretin. in l. Gallus. §. quid ſi is. in final. ver-
bis. de libe. & poſthum. Fely. in eadem l. Gallus. §. & quid
10 ſi tantum. nu. 91. Quæ † concluſio procedit etiam, quòd
in vno capite diſpoſitio ſit odioſa, & alium grauet: dici-
tur enim fauorabilis inſpecta principali intentione, vt
firmant ſupradicti Doct. & præſertim Dec. in d. l. venia,
C. de in ius voc.

Vltra quod, quando cõcurrit odium, & fauor, tota di
11 ſpoſitio dicitur fauorabilis. † c. non dubium. de ſent. ex-
commu. vbi bene Abb. Idem Abb. in c. in literis. In fi. nu
me. 34. de reſt. ſpol. Anch. conſ. 37. poſt med. & cõſ. 215.
nu. 8. Crot. in l. omnes populi. no. 227. Aym. conſil. 218.
nu. 10. cum qua opi. videtur tranſire etiam Tiraq. in prę
dicto retract. Lign. nu. 6. Et licet ipſe prius pro contraria
parte alleget Io. And. in ca. fi. de verborum ſignifica. & ibi
Anch. & Franc & Mill. in verbo, lex dicitur fauorabilis.
& in verbo, priuilegium. in vno tamen aduertendum
eſt, quòd Anchar. in d. c. fina. poſt relatam opi. Ioan. And.
inquit, remitto me ad not. ſubtiliter per Barto. in l. qui
exceptionem. ff. de condi. indebit. & idem in effectu facit
Franc. ibi nume. 6. vbi in fi. refert ſe ad not. in d. l. qui ex-
ceptionẽ, & in l. venia, C. de in ius voc. & Mill. in verbo,
lex dicitur fauorabilis. tenet diſtinct. Bar. in d. l. qui exce-
ptionem. & ad hunc locum refert ſe in verbo, priuile-
gium ſi in vno.

Pro fauore igitur concurrit principalis intentio di-
ſponentis, & cũ immediata cauſa diſpoſitionis concur-
rit cauſa, ex qua reſeruatur penſio pro ſubſtentatione
Cardinalis, qui cùm vniuerſali eccleſiæ aſſiſtat, cauſa
12 † hæc publicam vtilitatem reſpicere dicitur, vt in his
terminis inquit Roman. conſilio tricenteſimooctuage-
ſimooctauo, numero ſecundo & tertio, & eſt text. in ca-
13 pitu. bonę. de poſtul. prælat. Et † quia penſio eſt pro ali-
mentis, quæ dicitur fauorabilis, vt latè per Gig. q. 51.
ex qualitate enim perſonæ gratia etiam alias ſtrictè in-
terpretanda, ſtrictè interpretatur, Felyn. in capitu. cau-
14 ſam † quæ. numero decimoſeptimo, verſic. quibus ad-
de quod priuilegium, de reſcript. Concurrit † motus
proprius Papæ concedentis, qui reddit etiam diſpoſi-
tionem fauorabilem. Io. And. in c. cum in cunctis. §. cùm
vero. de elect. vbi Abb. & alij. Rebuf. ſuper concord. in
forma man. apoſt. in 7. effectu motus proprij, late
Gabriel. de clauſul. concluſ. 2. num. 61. Villadie. de leg.

in 4.

in 4.quæſt. num.38. Dec.in c.cum in cunctis. §.cùm ve-
15 rò, in fine, de electio. Cum quo motu proprio † etiam
concurrit cauſa publicam vtilitatem reſpiciens. Roman.
d.conſ.388. Sarnen.de iuſtr. q.16. Caſſad.ſuper reg.de-
ciſ.38. in fi. & informantes pro Illuſtriſſ. Cardinali ad-
mittunt, quòd hoc caſu diſpenſatio dicatur fauorabilis,
ex not.per Ioan.And.in d.c.cum in cunctis. concurrit q
16 eſt conciſtorialiter facta, quo † caſu multò magis pro
ea præſumitur. c.prudentiam, de offic.deleg. vbi Doct.
Concurrit inſuper, quòd agimus de penſione iam impo
ſita, non autem de imponenda, quæ dicitur fauorabilis,
vt per Gig.q.96. Concurrit denique quòd per hanc gra-
tiam tollitur ſaltem obſtaculum ſtyli, & reducitur res
17 ad ius commune, † ſecundum quod penſiones ſunt
compatibiles cum Epiſcopatu. Card.in clem.j.§.eadem.
num.5.de ſupplen.neglig.prælat. qui ſtylus emanauit ad
effectum, vt ſuper huiuſmodi retentione expediantur li-
teræ, & ſic ad vtilitatem officialium. Et propterea cùm
per talem conceſſionem reducatur ad ius commune, ta-
lis conceſſio dicitur fauorabilis.l.ſi vnus. §.quod ſi non
vt totum. vbi gloſ.ff.de pact. Sarn.de iure quæſ.non tol-
len. q.16. Iaſ.in l.ſi vnus. §.pactus ne peteret. ff. de pact.
cum alijs latiſſimè deductis in illa Caurien. Iuriſdictio-
nis, coram Cantuerin.
18 Ijs igitur † omnibus ſimul iunctis videbatur tenenti-
bus hanc partem, materiam huiuſmodi vel eſſe abſolu-
te fauorabilem, vel ſaltem ex his circumſtantijs negari
non poſſe, quin tantum detrahatur de odio, vt remaneat
indifferens, ita vt benigne ſit interpretanda. Felyn. in
c.cauſam quæ, num.7.de reſcript.

Non obſt. quòd hæc gratia contineat diſpenſationē,
19 quia ex ſupra dictis colligitur reſponſio. Nam † non
ſequitur, eſt diſpenſatio, ergo non poteſt eſſe fauorabi-
lis, quia datur diſpēſatio etiam fauorabilis. Abb.in c.ad
aures, num.8.de reſcript.& licèt Felyn.in c.poſtulaſti, de
reſcript. velit, quòd ſemper ſit odioſa propter receſſum
à iure communi, tamen Dec.in c.ac ſi clerici.§.de adult.
20 num.91.de iudic. docet plures eſſe † diſpenſationes nō
odioſas, & inter Auth.de crim.læſæ maieſt.in 10.quęſt.
num.5.in 15.tom.tract.ſequitur Abb. Concurrentibus
igitur ſupraſcriptis circumſtantijs res videtur potius fa-
uorabilis quàm odioſa ex ſupraſcriptis. & ita reſpon-
detur ad deciſ.Ægid.472.& 475. Vltra quod ibi ille qui
obtinuerat retentionem beneficij curati cum Epiſcopa-
tu, non expreſſerat curam, & propterea obſtabat defe-
ctus intentionis Papæ, etiam quod ſit gratia motu pro-
prio facta, quia hæc dicitur ſubreptio re ipſa, vt dicit
Ægid.ibi, & declarat Rebuff.in form.man.apoſt. in 2.q.
effect.motus proprij.

Non obſt. quod quando agitur de præiudicio tertij,
21 gratia eſt odioſa & ſtrictè interpretanda. Quia † id pro-
cedit in præiudicio ignorato à Principe, & ita procedit
deciſ.20.in nou.de præben.& Ægid.deciſ.752.quod nō
eſt hoc caſu in quo Papa expreſſe grauat.
22 Vnde videmus, quòd quando † gratia Papæ natura
ſua præiudicat, tunc præiudicat etiam illi quem Papa
poſſidere ignorabat. Caſſad.deciſ.prima, de priuileg.&
omiſſo etiam quod tale præiudicium non habetur in
conſideratione, quando reuertimur ad ius commune,
quia tunc hoc non obſtante materia dicitur fauorabi-
lis, vt per Sarnen.de iure quæſ.non tollen.q.16.Cor.iun.
conſ.primo, num.22. Caſſan.conſ.66.num.63. Goffred.
conſ.14.num.93. reſpondebant ita tenentes, quòd quan
23 do † tertio præiudicatur ex honeſta & fauorabili cau-
ſa à iure approbata, tunc lata ſit interpretatio ēt in præ-
iudicium tertij.c.tua nobis, vbi Abb num.4. de reſcript.
Seiſel.in d.l.fin.num.51. vel ſaltem cum non poſſit dici,
hoc præiudicium eſſe ex his quæ ſunt irrationabilia, &
multum odioſa, gratia, licèt non ſit amplianda, non eſt
tamen reſtringenda. Seiſel. vbi ſupra, num.52.& ſic vt di
cit Felyn.in cap.cauſam quæ, ſub numero 7. benigne in-
terpretanda. quod etiam confirmatur ex ijs quæ dicit
poſt Cyn.in l.quicunque, de ſeru.fugit. Abb.in cap.non
dubium, de ſenten.excommunic.num.3. vbi vult quod
24 † quotieſcunque odium eſt rationabile, non ſit ſtricta
interpretatio. Quod autē hæc gratia non ſit odioſa odio
irrationabili videbatur ijs qui ita tenebant, carere prorſ-
ſus omni dubitatione, licèt enim beneficia ſine diminu-
tione conferri debeant, de iure etiam eſt, vt ex cauſa lici
ta, & honeſta poſſit penſio pro tertio imponi. Felyn.in ca
pitu.ad audientiam.il ſecondo, col.a.verſi. ſecunda con-
25 cluſio. de reſcrip. Cùm enim Papa † ſit dominus benefi-
ciorum, clem. prima, in fi. vt lit.pend.c.ſecundo, de præb.
in 6. cum vulg. nemini iniuriam infert dando ſibi eccle-
ſiam reſeruata penſione ad fauorē alterius. & qui ita te-
nebant, addebant poſſe dici rem eſſe inauditā, quòd pen
ſio reſeruata pro ſubſtentatione Cardinalis ita quod il-
lam poſſit percipere vna cum quibuſuis eccleſijs obten-
tis, & obtinendis, poſſit dici res irrationabilis, pręſertim
cùm fuerit conciſtorialiter reſeruata, maximè, quia im-
26 pediendo extinctionem vere non poteſt dici, quòd † Pa-
pa præiudicet illi qui non habet ius, niſi extincta pen-
ſione, vt declarat Lambert. de iurepatro.in 3. par. ſecun-
di lib. quæſt.nona, ar.19. prope fi.fol.372.

Non ob. deciſ.ſecunda, in nou. de præb. & Ægid.252.
Quia in primis non concurrebāt ibi ea quæ concurrunt
in hoc caſu, & ibi agebatur de præiudicio patroni de pręſ
ſenti, quia Papa aſſumpſerat tūc ad epiſcopatum illum
priorem, & ſic præiudicium patronorum erat multò ma
gis de præſenti, quàm ſit in hoc caſu, in quo fieri pote-
rat, quòd nullæ eccleſiæ cathedrales prędicto Cardina
27 li conferrentur, & propterea † ea quæ habent ſe ad eſſe
& non eſſe, non ſolent inducere ſubreptionem. Rot. in
nou.deciſ.25. numero quarto, de reſcrip. Caſſad. deci.16.
numero ſecundo, de præben. Felyn.in capi. in noſtra. co-
lum.7. de reſcrip.
28 Immo non procedunt prædictæ deciſ. quando † gra-
tia eſt facta ante vacationem, vt declarat Felyn. in tract.
quādo lit. apoſt. nec patron. in quinta limit. quod dicitur
de præiudicio tertij, intellige, quando auferrur tantum
lucrum, quod eſſet debitum vel quaſi debitum. vt poſt
Bart.& alios quos allegat, declarat Seiſel.in l.fin. nu.92.
de conſtit.Princ.

Quinimò addebant ij qui erāt huius opinionis, quòd
quamcunque opinionem teneamus, ea facit pro hac par
te. Si enim teneamus, quòd inſpiciatur quod principali-
29 ter † agitur ſecundum diſtinctionem Doct. in l.qui exce
ptionem, de condict.indeb. res de plano procedit. Si
etiam velimus tenere diſtinctionem Bal. in l.venia. ff. de
in ius voc. quod quando militat odium & fauor, caput
in quo verſatur fauor, extēdatur, & aliud reſtringatur,
hoc fauet huic parti, quia in iſto caſu agitur de capite fa
uorabili, q̄a tractamus de perſona ad cuius fauorē fuit
reſeruata penſio, vt illa retineri poſſit ſimul cum epiſco
patu. Nec obſt. quod iſte fauor per indirectum grauet
30 eccleſiam. Quia † hoc aliter eſſe non poteſt. Nam &
in terminis diſtinctionis Bal. & eum ſequentium ex
extenſione capitis fauorabilis reſultat grauamen. Sta-
tutum enim quod frater excludat ſororem, extenditur
ad nepotem, quia agitur ſecundum Bal. de capite fauo-
rabili: & nihilominus hoc reſultat in grauamen ſoro-
ris, quæ à duabus perſonis excluditur: ſed hoc tollera-
31 tur, quia † odium, quod venit in conſequentiam fauo-
ris, tolleratur. Crot.in l.qui Romę §.duo fratres, de verb.
oblig.

oblig. Aut volumus tenere opinionem Ioan. And. in cap.
fin. de verb. ſignif. quòd quando militat odium & fauor,
gratia dicatur odioſa, & tunc cùm ſimus in gratia motu
32 † proprio facta, in qua non notatur ambitio, ſecundum
opin. omnium in aliquibus latè interpretatur, in aliqui-
bus ſtrictè, quòd intelligitur vt ibi dicit Anchar. in ſecũ-
do not. vt interpretatio non ſit minus ſtricta, nec minus
larga, & ſic erit facienda benigna interpretatio. vt dicit
Felyn. in c. cauſam quæ, nu. 7. & vt inquit Seiſel. in d. l. fin.
ff. de conſtit. Princ. num. 52. verba non erant reſtringen-
da, ſed propriè accipienda.

ALDOBRANDINI.

Roman. hæreditatis de Comitibus. Lunæ, 25. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non poteſt valide pronunciare reſtituendam poſſeſ-
ſionem rerum hæreditariarum, quin pronunciet in ne-
ceſſariam antecedentiam reſtituendam hæreditatem.
& num. 6.*
2 *Suſpenſio petitorij non impedit quin deduci poſſint, quæ
ſunt neceſſaria pro obtinendo in iudicio poſſeſſorio.*
3 *Suſpenſo petitorio in cauſa beneficiali poteſt produci titu-
lus ad effectum poſſeſſorij.*
4 *Sententiæ plures latæ in vna cauſa quæ executionem me-
rentur, poſſunt executioni mandari in ea parte in qua
ſunt conformes.*
5 *Appellatio ſi ſit prohibita à ſententijs latis in iudicijs poſ-
ſeſſorijs, videtur etiam prohibita ab omni eo per quod
peruenitur ad eandem ſententiam, modo cauſam prin-
cipalem attingat.*
6 *Petens poſſeſſionem rerum hæreditariarum per fideicom-
miſſum relictarum, videtur etiam petere hæreditatem
ſibi reſtitui.*

DECISIO CCXLI.

Domini tenuerunt, per ſententiam Rotalem taci
tè fuiſſe pronunciatum, hæreditatem eſſe reſti-
tuendam, cùm enim iudex nõ poſſet validè pro-
nunciare reſtituendum poſſeſſionem rerum hæredita-
1 riarum, quin † pronunciaret reſtituendum hæreditatẽ,
in neceſſariam antecedentiam cenſetur pronunciaſſe ta
lem hæreditatem reſtituendam. l. illud. ff. de acq. hæred.
l. prima. C. de ord. cognit. Pau. de Caſt. conſ. 85. ſub nu. 2.
lib. 2. Aret. conſ. 155. num. 6. Rimin. in l. poſtquam liti,
col. vlt. verſic. in gloſ. j. C. de pact. Aym. conſ. 76. num. 4.
& conſ. 174. num. 2. & de antiq. tempor. in 4. par. nu. 32.
cum alijs allegatis.
2 Nec obſt. † ſuſpenſio petitorij, quia vltra quod intel
ligatur in fauorem ſuſpendentis, vt non impediat, quin
ſuſpendens ab ea recedere poſſit, talis ſuſpenſio non im
pedit etiam, quin deduci poſſint ea quæ ſunt neceſſaria
pro obtinendo in iudicio poſſeſſorio: & propterea quis
3 † etiam ſuſpenſo petitorio in cauſa beneficiali poteſt
producere titulum ad effectum poſſeſſorij, vt per infor-
mantes: tacite enim dicitur pronunciatum ſuper hoc pe
titorio tantummodo ad effectum poſſeſſorij. Doc. in l. j.
C. de bon. poſſ. ſecundum tabul. num. 6. ibi, & hoc verum
intellige. & conſ. 28. num. 2. Pau. de Caſt. conſ. 43. col. fin.
verſic. ergo in caſu noſtro, lib. j.
Et cum ſententia A. C. ſit lata in petitorio quod ha-
bet in ventre poſſeſſorium, ſequitur ſecundum Domi-
nos, quòd effectualiter in poſſeſſorio ſit conformis cum
4 ſententia Rotali. Sententiæ † enim in ea parte, in qua
ſunt conformes, executioni demandantur, quoties ſunt
tot quæ executionem mereantur, licèt vna plus quàm
alia contineat. Aym. poſt Pau. & Alex. conſ. 183. num. 2.
quam opinionem etiam ſolita eſt ſequi Rota.
Fuit etiam dictum, quòd & ſi non eſſent conformes,
5 tamen ſi vigore Ægidianæ eſt prohibita † appellatio à
ſententijs latis in iſtis iudicijs poſſeſſorijs, videtur etiam
prohibita ab omni eo, per quod peruenitur ad dictam
ſententiam, modò cauſam principalem attingat. Bald. in
l. vnica, num. 4. C. ſi de momen. poſſeſſ. fuer. appel. & li-
cet Salyc. ibi num. 4. reprobet applicationem Bal. non ta
men reprobat ipſam rationem, immo eam ſequitur. Vn
de conſequenter dicetur etiam prohibita appellatio ab
iſta pronunciatione, ſine qua non poteſt deueniri ad cõ-
demnationem in iſto iudicio poſſeſſorio, cùm id cau-
ſam attingat.
Non obſt. quòd non fuerit petitam pronunciari ſu-
6 per reſtitutione hæreditatis, quia † ea quæ dicuntur de
ſententia, dicuntur etiã de petitione, qui enim petit pro
nunciari dimittendam ſibi eſſe poſſeſſionem rerum hę-
reditariarum per fideicommiſſum relictarum, in neceſ
ſarium antecedens videtur petere etiam ſibi hæredita-
tem prædictam reſtitui. Caſt. d. conſ. 85. num. 2. lib. 2.

ALDOBRANDINI.

Bononien. domus. Lunæ, 29. Aprilis. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio 40. annorum ſufficit ad actiones præſcriben-
das, quæ non competunt ſucceſſiuè.*
2 *Actio perſonalis minori temporis ſpatio præſcribitur quàm
hypothecaria.*
3 *Hypothecaria quæ oritur etiam ex pacto de retrouenden-
do, tollitur 40. annorum ſpatio.*
4 *Poſſeſſio non eſt neceſſaria, quando agitur de extinguendo
iure alterius.*
*Idem etiam quando agitur de præſcribenda actione hypo-
thecaria.*
5 *Poſſeſſio non fundata in iure hypothecæ non interrumpit
præſcriptionem iuris offerendi.*
6 *Præſcriptione 40. annorum tollitur omnis actio etiam di-
recta.*

DECISIO CCXLII.

Domini votarunt cauſam tantum circa tres diffi-
cultates tactas in alia poſitione. & in omnibus
alijs fuerunt pro Dominis de Bucchis. Dixerũt
1 enim ſufficere quadraginta annos † ad præſcribendas
actiones orientes ex ambobus pactis, quia non compe-
tunt ſucceſſiue hæ actiones, vt per Tiraq. de retract. con
uent. §. 2. gloſ. j. nu. 65. cum ſeq. Firmarunt etiam, quòd
2 præſcripta † actione perſonali non eſt præſcripta ſpatio
40. annorum, quo elapſo tollitur etiam hypothecaria.
l. cum notiſſimi. §. primo. C. de præſcript. 30. annorum.
vbi Salyc. num. 3. Bal. in l. intelligere, num. primo, verſic.
remota eſt ergo. C. de luit. pignor. Neguſ. de pignor. par
te 6. memb. 2. ſub num. 5. cum alijs allegatis. Et in perſo-
nali ac hypothecaria orientibus ex pacto de retrouẽden
3 do, quod † hypothecaria tollatur ſpatio 40. annorum.
Fulgoſ. conſ. 123. Corn. iun. conſ. 174. num. 73. Gabriel.
de præſcript. concluſ. 6. num. 15.
Non obſt. quòd Bucchi nunquàm poſſederint domũ.
4 Quia cum agatur de extinguendo † iure alterius, nõ eſt
neceſſaria

neceſſaria poſſeſſio, vt per Oldr.conſ.254.num.2. Aym.
conſ.111.num.20. Quod procedit etiam, quãdo agitur
de præſcribenda actione hypothecaria. Salyc. in d.l. cum
notiſſimi.§.j.num.4.verſic. quare hypothecaria durat.
Et quamuis Domini Paleotti poſſederint ipſi domũ,
5 cum † tamen illam non poſſederint iure hypothecæ, hęc
eorum poſſeſſio non poteſt interrumpere pręſcriptio-
nem. Corn.conſ.20.col.2.lib.j. Neguſ.in 2.memb.6.par.
num.2.verſic. ſecundo declara. Bal. de præſcript. in 4.par.
quartæ part. princip.q.3.verſic. tertia concluſio eſt. Et cũ
ius offerendi produceret in hoc caſu actionem, illi præ-
ſcribitur, vt declarat Dec. in l. petens, num.7. C. de pact.
6 Dixerunt † etiam hoc pacto tolli nedum directam, ſed
etiam vtilem actionem, quia talis præſcriptio pleniſſi-
mam tribuit ſecuritatem. Abb. & alij in c. ad aures, de
præſcript. cum alijs per informantes adductis.

ALDOBRANDINI.

Callagaritan. translationis. Veneris, 21. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Attentare etiam tertius poteſt ratione ſui intereſſe quod habeat cum collitigante in eadem cauſa.*
2 *Illicitum dicitur, quando actus fit propria authoritate, parte reſiſtente, & non citata.*

DECISIO CCXLIII.

FVit concluſum, quòd parochiani non ſunt audien-
di, niſi purgatis attentatis. De attentatis autẽ con-
ſtat ex eo, quia iſti ſimul cum beneficiatis, qui li-
tem in curia iam introduxerant ſuper iſta translatione,
deuenerunt ad iſtam translationem, & per conſequens
1 dicuntur attentaſſe, quia † licèt regula ſit, quòd tertius
non attentet, tamen quando adhæret collitiganti ali-
quid cum eo lite pẽdente faciendum, quod ex parte col-
litigantis eſt attentatum, dicitur & ipſe attentare, vt per
Abb. & alios in c. bonæ, de appel. vbi Præpoſ. num.8.
Non obſt. quod gloſ. in c. non ſolum, de appel. in 6.
dicit hoc eſſe verum, quando tertius facit licitum, quia
ſatis licitum dicitur hoc, quando tertius adhæret colli-
2 tiganti, qui attentat: & † ſatis illicitum dicitur, quando
fit actus propria authoritate parte reſiſtente, & non ci-
tata. Clauſulæ in literis translationis non obſtant, ex his
quæ tradit Soc. conſ.78.vol.3.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ, 21. Februarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Mens diſponentis etiam in donatione attendenda eſt. & num.4.*
2 *Bona donata vt reuertantur ad hæredes, ſi alienantur, non reuertuntur.*
3 *Dictio, ſuper, quid importare dicatur.*
4 *Interpretatio non eſt facienda contra veriſimilem mentem donantis.*

DECISIO CCXLIIII.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, Magdalenæ
non deberi pecunias redigendas ex bonis, ſed
tantũ bona valoris 50000. Moti fuerunt, quia
verba non ſunt ita clara, vt non admittant interpreta-
1 tionem à veriſimili mente diſponentis, ad quam † etiam
in interpretanda donatione recurrimus. Abb. in c. cum
dilecti, de donat. Cùm enim Lælius moueatur ad donã-
dum Magdalenæ ob ſeruitia ſibi præſtita in conſerua-
tionem & augumentum ſtatus, non eſt veriſimile, quòd
voluerit eodem tempore, quo eam remunerabatur pro-
pter augumentum & conſeruationem ſtatus, ſcindere &
imminuere præfatum ſtatum, maximè, quia ſi in hoc ca-
ſu poſſet bona alienare, cùm emptor ſit quærendus, ven
derentur fortaſſe bona multò maioris valoris. Itẽ quia
voluit Lælius, quòd donata reuertantur ad hæredes, fa-
2 cta † autem alienatione non reuerterentur bona. Immo
poſſet euenire caſus ſecundum aliquos, quòd etiam pe-
cunię reuerti non poſſent mediante decoctione fideiuſ-
ſorum, & amiſſione pecuniarum: quod tamen continge-
re non poteſt, ſi bona ſtabilia debeantur, & illa reuerti
debeant, cùm præſertim Lęlius in his donatis prætulerit
hæredibus Magdalenæ ſuos hæredes. Vnde tantò minus
veriſimile eſt, eum voluiſſe, quòd extraneus emptor in
his bonis ſe intrudat, & ſuos hæredes ab illis excludat.
Non obſt. quòd Lælius incipiat donationem à pecu-
nia: quia procedit vlterius dicendo, ſuper ſtato, & adij-
ciendo illa verba, *da cauarſeli, &c. & doue più li torni*
3 *bene*. Et quamuis illa dictio, † ſuper, importet hypo-
thecam, non propterea tollitur, quin etiam importare
poſſit hypothecam & ſolutionem, quod ſubſequentia il-
la verba, *da cauarſeli doue più li torna bene*, manifeſtius
declarant, ex quibus apparet, Lælium declaraſſe, quomo
do ſint ſoluenda hæc 50000. videlicet, ex ſtatu arbitrio
Magdalenæ.
Minus obſt. verba illa, *& poi tornino alli miei heredi
ordinarij*, quia immo magis quadrant bonis quàm pe-
cuniæ, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. Et quamuis
de bonis non ſit facta expreſſa mentio, fuit tamen facta
mentio implicite in illis verbis, *ſopra il mio ſtato*, quæ
dictio, ſtatus, eſt vniuerſalis.
Non obſt. quod in donationa faciẽda ſit latiſſima in-
4 terpretatio. Quia † id non procedit contra veriſimilem
mentem donantis, quam in interpretanda donatione
offendere non debemus. Abb. in d. cap. cum dilecti, nu-
mero 2. de donat.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ, 29. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes duo ſufficiunt ad probandam donatarij præſentiam in inſtrumento donationis.*
2 *Subſtantialia cuiuſuis actus ſunt in duplici differentia.*
3 *Abſenti donari poteſt, ita quòd acceptatio donatarij poteſt fieri poſt donationem factam.*
4 *Teſtes duo in quolibet contractu ſufficiunt, niſi contrarium expreſſè cautum reperiatur.*
5 *Teſtes quinque in donatione cauſa mortis ad probandam voluntatem donantis, quare requirantur. & num.7.*
6 *Donatio cauſa mortis valet ſaltem vti fideicommiſſum in fauorem donatarij, qui tempore donationis non erat præſens.*

DECISIO CCXLV.

DOmini tenuerunt ſufficere ad validitatem dona
tionis cauſa mortis, de qua agitur, probatam
1 † eſſe præſentiam donatariæ per duos teſtes.
Moti,

Moel, quia cùm non agatur de probanda voluntate do-
nantis, de qua conſtat per inſtrumentum rogatum à no-
tario in præſentia ſeptem teſtium, ſequitur, quòd cęte-
ra omnia poſſint probari per duos teſtes, per regulam
l.vbi numerus. ff.de teſtib. ſecundum communiter tra-
dita per Doct.in l. 1. C.de bon.poſſeſſ.ſecundum tabul.&
in l.cum proponebatur.ff.de leg. 2.& in l.quoties,de hæ-
red. inſtit. in cap. cum omnes, de teſtamen. in l.errore.
C.de teſtamen.

Non obſt. quòd conſenſus donatarij ſit de ſubſtantia
donationis, quia in hac materia diſtinguitur: quædam
2 †enim ſunt de ſubſtantia taliter, quòd contemporaneæ
debent in eſſe deduci ſimul cum ipſo actu: quædam ve-
rò ſunt, quæ ex poſt interuenire poſſunt, & iſta quamuis
ſint ſubſtantialia, quatenus actui robur dant, non ſunt
tamen ſubſtantia actus. Felyn. in c.cum dilecta, col.7. ver-
ſic.quartum ſignum, de reſcripi. In hoc igitur ſecundo
3 caſu in quo verſamur, †cùm acceptatio donatarij poſ-
ſit interuenire ex poſt, ex quo abſenti donari poteſt.l.nec
ambigui. C. de donat. cum ibi not. non requiritur eadē
probatio, quæ requiritur in probando ipſo actu, vt vide-
mus in omnibus exemplis traditis à Doct. in d.l. 2. C.de
bon.poſſeſſ.ſecund.tabul.

Quod confirmatur ex reg.l.præcipimus. C. de appel.
nam cum Doct. omnes conueniant, quòd donatio cauſa
mortis quoad ipſam in eſſe deducendā ſit contractus, in
4 quibus contractibus regula eſt, quòd † ſufficiant duo
teſtes, & cùm hoc reperiatur immutatum ſolum in pro-
banda voluntate donantis. l.fin. C.de donat.cau. mort.
ibi, aliquis voluerit mortis cauſa donationem facere, ſe-
quitur, quòd quoad donatarium remaneat firma regula
antiqua. Quod optima ratione fit, nam longa eſt ratio
differentiæ inter probationem voluntatis donantis &
acceptationis donatarij. Ideo enim requiruntur quinq;
teſtes in probāda voluntate donantis cauſa mortis, quia
5 †effectus ipſius differtur poſt obitum donantis, quo tē-
pore, cùm ipſe nihil poſſit dicere, periculum eſt, ne falſi-
tas committatur. l.fin. C. de fideicommiſſ. Alciat.in l.2.
num.15. ff. de leg.j. quod periculum ceſſat in probanda
acceptatione donatarij, quando ſumus certi de volunta-
te donantis. Fulgoſ.in d.l. 2. C.de bon.poſſeſſ.ſecundum
tabul. quæ acceptatio ita de facili præſumitur, vt aliqui
Doct. voluerint ad hunc effectum præſumi præſentiam
donatarij, qui non ita fatui fuiſſent, quicquid ſit de illa
quæſtione, vt hoc dixiſſent, ſi ad probationem huiuſmo-
di præſentiæ eſſent neceſſarij quinque teſtes. Et tātò ma-
6 gis ceſſat hæc ſuſpitio †in donatione cauſa mortis, quā-
tò in omnem euentum ſi donatarius non fuit præſens,
valet vt fideicommiſſum. l.miles ad ſororem, de lega. 2.
Vnde ſuſpicandum non eſt, quod velit ſubornare teſtes
pro ſubſtinenda donatione in vim donationis, quæ de
ſe valet vt fideicommiſſum.

Non obſt. quod conſenſus donatarij reſpiciat etiam
voluntatem donantis, tum quia imò ſunt ſeparatiſſimi,
vt de ſe patet, vt vnus poſt alium interuenire poſſit: tum
etiam quia in omnem euentum quatenus aliquo modo
hæc probatio reſpiceret voluntatem donantis, non
eſt hoc per prius & ſic principaliter, ſed ſecundario.
Dec. in d.l.2. in fine. C. de bonorum poſſeſſio. ſecun-
dum tabul.

Minus etiam obſtat gloſ. in dicta l.miles ad ſororem,
de legat. ſecundo. Immo ſecundum Dominos confir-
mat hanc opinionem, dum ſolum requirit præſentiam
quique teſtium in confectione epiſtolę, quia tunc agitur
de probanda voluntate donantis.

Ex quibus viſum fuit Dominis, quòd tollerentur om-
nia quæ pro parte Illuſt. D. Portiæ deducebantur.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Veneris, 10. Septembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes dicentes ſe interfuiſſe actui prout ſuperius contine-
tur, probant etiam ſubſcriptionem partium.*
2 *Clauſula, omnibus & ſingulis in ſcriptura contentis, refer-
tur etiam ad acceſſoria eius quod principaliter eſt di-
ſpoſitum.*
3 *Solemnitatum generica expreſſio non ſufficit ad proban-
dam ſubſcriptionem partis, ſed talis eſſe debet vt ſatis
colligi poſſit eam eſſe factam.*
4 *Notarius dicitur rogatus non ſolum de contentis in ſcri-
ptura, ſed etiam vt ipſam authenticam faciat.*
5 *Subſcriptioni teſtium ſtandum eſt, non obſtante eorum
dicto iurato.*
6 *Interpretatio omnis facienda eſt vt actus ſubſtineatur, vbi
maximè multæ ſolemnitates interuenerunt.*
7 *Statutum quod loquendo præſupponit, diſponere non di-
citur.*
8 *Scriptura notarij effici dicitur per ipſius authēticationem.*
9 *Notario creditur aſſerenti de forma ſubſtantiali ſcri-
pturæ.*
10 *Forma non poteſt adimpleri per relationem, quando in ea
requiritur expreſſio.*
11 *Statutum pro forma ſi requirat ſubſcriptionem coram no-
tario & teſtibus, non requiritur pro forma, vt exprima-
tur fuiſſe ſubſcriptam coram notario & teſtibus.*
12 *Solemnitas ſeptem teſtium requiſitorum in teſtamento,
an interuenerit vel ne, probatur per ordinariam proba-
tionem duorum teſtium.*

DECISIO CCXLVI.

Domini pro maiori parte reſoluerunt, formam
ſtatuti fuiſſe adimpletam, quia habemus ſub-
ſcriptionem Lælij factam coram notario & te-
ſtibus, ac teſtium ſubſcriptionem in originali ſcriptura
donationis, quæ eſt forma inducta à ſtatuto. De ſubſcri-
ptione enim Lælij & teſtium non ambigitur: quòd au-
tem Lælius ſubſcripſerit ſe coram teſtibus, conſtat ex
1 ſubſcriptione ipſorummet teſtium, qui † dicunt ſe in-
terfuiſſe *à quanto di ſopra*, & ſic per relationem conſtat
quod interfuerunt etiam ſubſcriptioni deſuper conten-
tæ. Felyn. in c.auditis, col.13. verſic.limita niſi illa indefi-
nita, de præſcrip. quòd verò ſe ſubſcripſerint coram no-
tario & etiam teſtibus, conſtat ex atteſtatione notarij,
qui dicit, omnibus & ſingulis contentis in dicta ſcriptu-
ra donationis, vnà cum ſupradictis teſtibus interfuiſſe.
Et cùm hæc ſubſcriptio potuerit interuenire tempore
actus celebrati ſiue hæc ſolemnitas ſit intrinſeca ſiue ex-
trinſeca, ſufficienter ex tali atteſtatione probatur. l.j. C.
de fide inſtrum. lib. 10. cum alijs allegatis pro hac parte.
Alberic. in l.quicunque.§. qui à pupillo. ff. de publiciana.
quam opinionem Soci. conſ. 158. num. 18. lib. 1. dicit
non habere contradicentem. Et non eſt dubium, quòd
cum dicat interfuiſſe omnibus & ſingulis in dictæ do-
2 nationis ſcriptura contentis, refertur † hæc clauſula nō
ſolum ad principaliter diſpoſita, ſed etiam ad enunciata
ac etiam acceſſoria ex allegatis, quibus fuerunt additi
Creſcen. deciſ. 26. Pariſ. conſil. 97. numero 87. & 121.
lib. primo. Alex. conſ. 27. num. 2. lib. 3. Ruin. conſ. 105.
num. 11. lib. 4.

3 Nou obſt. quod iſta videatur generica † expreſſio ſo-
lemnitatum,

ſemnitatum, quæ non ſufficit ſecundum Alberic. in l.
ſciendum, num. 6. & ibi Iaſ. num. 14. ff. de verb. obligat.
Ioan. Fab. Inſtit. de fideiuſſ. §. fin. quia non ſolum non vi-
ſa fuit Dominis generica, ſed immo particulariſſima ex-
preſſio: exprimit nanque quòd eſt ſcripta & facta manu
Lælij, & quod omnibus & ſingulis in prędicta donatio-
nis ſcriptura contentis interfuit, per quam relationem
ad certam & indubitatam ſcripturam non eſt dubium,
expreſſionem dici particularem & non genericam,
vt eſt quando abſolute dicit notarius quòd fuerunt ſer-
uatæ ſolemnitates.

Et quia vnus ex Dominis dicebat non eſſe ſtandum
huic aſſertioni notarij, quia non erat de hoc rogatus,
4 † ſed erat rogatus ſolum de authenticatione, quo caſu
cùm deponat vt priuatus, ei non creditur. Bart. in l. Do-
mitius, de teſtam. Ruin. conſ. 189. num. 7. in princ. Re-
ſponderunt, notarium rogatum fuiſſe vt authenticaret
prędictam ſcripturam donationis ad effectum vt teneat
dicta ſcriptura pro publico inſtrumento & conſequen-
ter de omnibus quæ requiruntur ad hoc vt ſit publi-
cum inſtrumentum & fidem faciat, inter quæ eſt ſubſcri
ptio ſecundum formam ſtatuti.

Et hæc tantò facilius ſecundum Dominos procedũt
in hoc caſu, omiſſo quòd præſentia etiam in ſcriptura
priuata præſumitur. Bal. & Salyc. in l. j. C. de contrahen.
& committen. ſtipulat. quia Lælius in ſua ſubſcriptione
dicit, *dò licenza al preſente notaro*, & notarius atteſtatur
ſe fuiſſe præſentem, & ſic ambo conueniunt.

Non obſtant dicta teſtium, quia cùm ipſi ſe ſubſcri-
pſerint & ſigillauerint hanc ſcripturam, ſtandum eſt
5 eorum ſubſcriptioni, † non obſtante dicto iurato. l. eos.
ff. de falſ. cum alijs allegatis. Vnde cum nihilominus re-
maneat ſufficiens numerus teſtium, his remotis, inſtru-
mentum remanet in ſuo robore. Aliqui vltra præmiſ-
ſam reſponſionem dicebant, atteſtationem notarij poſ-
ſe intelligi hoc modo, quod licet dicat ſe omnibus & ſin-
gulis interfuiſſe cum ſupradictis teſtibus, hoc intelliga-
tur ſingula ſingulis referendo, videlicet, cum ſupradi-
ctis teſtibus qui interfuerunt ſubſcriptioni, interfuit cũ
6 omnibus ſimul, interfuit authenticationi: facienda † eſt
enim omnis interpretatio vt actus ſubſtineatur, præſer-
tim factus cum tot ſolemnitatibus. l. quoties, de rebus
dub. Bart. conſ. 176. in fi.

Neque obſt. quòd vnus teſtis dicat, quòd notarius po
ſtea venit, tum quia vnicus, tum quia illa verba, *venne
poi il notaro, & ſtipulò*, intelliguntur quod venit ad
actum ſtipulationis.

Non obſtant etiam articuli, quia nihil in eis dicitur
quod noceat Magdalenæ. Immo in eis articulatur quod
ſcripta & ſubſcripta fuit donatio coram teſtibus & no-
tario. Sicut non obſt. quod hæc ſubſcriptio requiratur
in originali ſcriptura notarij. & quod iſta non ſit ſcriptu
ra notarij ſed Lęlij. Quia omiſſo an aſſumptũ ſit verum
in quo Domini habebant difficultatem. Aliquibus enim
7 videbatur quod † ſtatutum præſupponeret, non autem
diſponeret. & placebat ſibi conſ. Riminal. 254. ſub nu-
mero 13. lib. 2. & Deciſ. Creſcen. alleg. qui Domini adde-
bant quòd multa inconuenientia naſcerentur tollendo
illud quod in teſtamento admittitur, in quo conceſ-
ſum eſt quod teſtator poſſit ſcribere manu ſua teſtamen
tum, & ſe illi ſubſcribere, & adhibere notarium, qui il-
lud authenticet. Alij contrarium opinabantur ex allega-
tis rationibus pro Portia. Sed quicquid ſit in hoc caſu di
cebant ceſſare difficultatem, quia Lælius in corpore ſcri
pturæ facit mentionem de rogitu notarij adhibendo, &
in ſubſcriptione impartitur licentiam notario authen-
8 ticandi: Vnde † per authenticationem efficitur ſcriptu-
ra notarij. Cùm enim hæ ambæ ſcripturæ ſint in eadem
die confectę & ſint in eodemmet folio, & vna ad effectũ
alterius, dicitur vnicus actus & vnica ſcriptura ex allega
tis. Lælius enim dicit quod erit ſubſcripta eius manu,
& ſuo ſigillo ſigillata *con il rogito del notaro di queſto
luogo*, & ſic rogitus adhibendus eſt in iſta ſcriptura, &
durum admodũ videtur Dominis facere talem ſepara-
tionem ad effectum annullandi actum tam ſolemnem,
cum potius, vt dictum eſt, facienda ſit ſemper ea inter-
pretatio, per quam actus ſubſtineatur.

Cętera fuerunt Dominis viſa leuia, vt eſt illud, quòd
ſubſcriptio debeat interuenire poſt actum perfectum.
Quia ſi actus nõ eſt perfectus, niſi poſt ſubſcriptionem,
oportet ſubſcribere poſt ſubſcriptionem.

Non obſt. quòd forma ſubſtantialis non pręſumatur.
Quia immo forma ſubſtantialis eſt illa quę præſumitur,
9 vt bene deducitur per informantes. Sed † quidquid ſit,
Domini dixerunt probari talem formam per aſſertio-
nem notarij, quia præſumitur dicere verum, ſicut pro-
bari poſſet ex dictis teſtium, quia præſumuntur ve-
rum dicere.

Et quamuis vnus ex Dominis magnam faceret diffi-
10 cultatem † quòd forma non poteſt adimpleri per rela-
tionem, allegando Tiraq. de leg. connub. gloſ. 6. & Brun.
de form. fol. 74. tamen fuit à Dominis reſponſum, quòd
id non facit ad propoſitum, tum quia hoc procedit, qñ
pro forma requiritur expreſſio, vt eſt in terminis clem.
appellanti, de appel. Tunc enim intrat illa difficultas, an
poſſit id exprimi per relationem, quod ceſſat in caſu no
ſtro, quia licèt ſtatutum pro forma requirat ſubſcriptio
11 nem coram notario & teſtibus, tamen † non requirit
pro forma, quòd exprimatur fuiſſe ſubſcriptam coram
notario & teſtibus. Tum etiam, quia hic habemus certũ
& indubitatum ſignum, cùm relatio fiat ad certam &
indubitatã ſcripturã in eodemmet folio factam. l. quo-
ties. §. ſi quis nomen. ff. de hæred. inſtit. Iaſ. in l. certum,
num. 1. in fi. ff. ſi cer. pet. Tum etiam & tertio, quia non
tractatur nunc an ſit adimpleta per relationem, ſed di-
citur quod ex iſta atteſtatione notarij conſtat formam
adimpletam fuiſſe in forma ſpecifica: aliud enim eſt for-
mam adimplere, aliud probare formam. Et propterea
vbi non dubitatur niſi de ſolemnitate ſubſtantiali, an
adhibita fuerit vel ne, ſufficit ordinaria probatio, quem-
admodum videmus in ſolemnitate ſeptem teſtium re-
12 quiſitorum in teſtamento, quæ † probatur per ordina-
riam probationem duorum teſtium. iuxta not. in l. 2. C.
de bon. poſſ. ſecundum tabul. & quod ſi notarius dicat,
quòd interfuit teſtamento vnà cum ſeptem teſtibus ibi-
dem deſcriptis, ſibi creditur, & valet & tenet teſtamen-
tum, licèt talis ſolemnitas ſit ſubſtantialis.

ALDOBRANDINI.

*Veronen. Sancti Zenonis, Veneris, 10. De-
cembris. 1575.*

SVMMARIVM.

1 *Probatio debet eſſe talis, vt concludat intentionẽ agentis.*
2 *Conſtitutio, quæ eſt contra ius, debet recipere interpreta-
tionem à iure communi.*
3 *Ordo vbi eſt ſeruandus, ſeruari debet à principiõ vſque ad
ad finem.*
4 *Annullato aliquo corruunt omnia ab eo dependentia.*
5 *Nullitas poteſt opponi à quocunque, cuius intereſt, niſi ſit
inducta in fauorem certæ perſonæ.*
6 *Dictio, ante, intelligitur cum interuallo & incontinenti.*

Liber

7 *Liber ordinatus tenendus eſt à notario circa annotationes cõſenſuum in materia reſignationis iuxta diſpoſitionem clem. de reſigna.*

8 *Ordo ille dicitur formalis & ſubſtantialis, cuius omiſſio vitiat actum.*

9 *Folia librorum an debeant eſſe æqualia, non reperitur de iure cautum.*

10 *Conſenſus à lege reprobatus non admittit probationem in contrarium, nec etiam per atteſtationem Papæ.*

11 *Probatio magis plena præfertur, ſicut probatio ſpecialis præfertur generica.*

DECISIO CCXLVII.

DOmini quoad primam partem dubij tenuerunt, Illuſtriſſ. D. Cardinalem Farneſium probaſſe, cõſenſum, de quo agitur, non fuiſſe annotatum in libro infra 15. dies à die exhibitæ cedulæ notario, quæ fuit 13. Martij, 1568. Præſuppoſuerunt enim librum de quo agitur colligatum prout modo apparet, & eſſe eum de quo loquitur clementina. Aliqui, vt plures ex Dominis, dicebãt, ſi non eſt is, in quo d. Clementina mandat huiuſmodi cõſenſus annotari, fruſtra diſputaretur, quia cum adhuc conſenſus in libro à clementina requiſito adnotatus non reperiatur, tantò magis eſt nullus. hæc n. Allematina probatio, aut eſt liber de quo prædicta cle-
1 mentina loquitur, aut non eſt, admittenda † videtur in hoc caſu, quia in vtroque capite concludit intentionem agentis. Dec. in cap. in præſentia, num. 32. de probatio. Iaſ. in l. & ſi poſt tres, nume. 13. & 14. ff. ſi quis iuſdic. non obtemper.

Quibus ſic ſtantibus dixerunt, quod cum ante hunc conſenſum ſub die 13. Martij, 1568. reperiantur annotati quatuor conſenſus, primus ſub die prima Maij, alter quarta Iunij, tertius 20. Maij, quartus 16. Iulij, omnes de anno 1568. ſubintrat cõſequenter diſpoſitio clementinæ decernentis talem probationem abſque alio probationis adminiculo ſufficere ad probandum quod ſequentes conſenſus nõ fuerunt annotati infra 15. dies. Et mandantis ſic per quoſcunq; iudices iudicare cum decreto irritante, vt ſunt illius verba clara.

Non obſt. quod conſtitutio hæc tanquam contra ius
2 dicatur odioſa, & reſtringenda, debeatq; † recipere interpretationem paſſiuam à iure communi. Nam ſit vel ne odioſa, fuit per Dominos omiſſum, cùm de hoc poſſit dubitari, ex quo emanauit ad obuiandum fraudibus. Sed dixerunt diuerſam eſſe materiam relationis à materia ordinis, nanque materia relationis ſuas habet regulas, vt referatur ad proxima, vt dictum eſt: materia verò ordinis reſpicit non ſolum immediata, ſed etiam me-
3 diata, cùm † ordo vbi ſeruãdus eſt, ſeruari debeat à principio vſque ad finem, & à primo vſq; ad vltimum. l. quoties. ff. de vſufruct. l. ſi quis ex argentarijs. §. ſi initium. ff. de eden. ratione enim talis ordinis, ibi dies ſumitur ex præcedentibus quantumuis ſint mediata & immediata inſtrumenta, in quibus talis dies eſt appoſitus. Et hinc eſt, quòd ex iſta regiſtratura facta poſt alia inſtrumenta antea rogata, colligit Aym. conſ. 28. num. 5. ſuſpicionem contra inſtrumentum.

Et propterea dicebant non ita eſſe anguſtandam clementinam, vt hæc probatio ſumi tantum poſſit ex immediato conſenſu, tum quia clementina in plurali loquitur, quod conſenſus antea annotati faciant ſufficientem probationem, tùm etiam, quia & hoc, ſecundum Dominos, tollit omnem difficultatem: quoniam prædicti quatuor conſenſus mediate præcedentes longo tempore antea præſtiti, oſtendunt clare tantum probationem à clementina inductam quoad omnes ſubſequentes vſque ad illos, quoniam habita conſideratione ad tempus illorum quatuor qui reperiuntur annotari vltra tempus 15. dierum, à die quo præſtiti fuerunt, ſunt male annotati: iſto enim caſu vitium vnius influit in aliud, cùm omnes, vt dictum fuit, præſtiti fuerint longo tempore ante illos quatuor de anno 1568. iſta enim eſt quædam concatenatio ſiue ſubordinatio talis, vt neceſſario vitium vnius in aliud, vt dictum eſt, influat, quod quidem in ſimili videmus in multis alijs materijs: an-
4 nullato † enim aliquo, corruunt omnia ab eo dependentia. Soci. conſ. 90. nume. 14. & 15. lib. 3. & vna ſubſtitutione defecta, corruunt omnes ab ea dependentes. l. ſi mater. §. primo. l. qui habebat. ff. de vulgar. & pupil. Alex. conſil. 159. libro ſexto. Maximè, quia in hoc caſu eadem viget ratio, cùm alioquin difficile eſſet quod obuiaretur fraudibus: immo præſtaretur hoc modo occaſio facilitet eludendi clementinæ diſpoſitionem, quo fit vt etiam conſenſus immediate ſint male adnotati, & ſic quod probatio hoc caſu ſumatur etiam ex conſenſibus immediatis.

Nec quicquam facit quod de conſenſibus illis imme-
5 diatis non agatur, quia † cum ſtante decreto clemen. illi ſint nulli, quilibet, cuius intereſt, præfatam nullitatem opponere poteſt, niſi nullitas ſit inducta in fauorem certæ perſonæ. Caſſad. deciſ. 10. ſuper reg.

Et propterea dicebant non obſtare Bal. conſil. 129. libro ſecundo. quia ibi agebatur de interpretatione dictionis, ante, an intelligeretur cum interuallo, an verò incontinenti: hic verò agitur de ordine, qui habet connexionem neceſſariam omnium præcedentium cũ ſubſequentibus. Ideo in caſu Bal. fit interpretatio pro vali-
6 ditate, cùm † illa dictio vtroque modo poſſit intelligi: hic verò talis ſaluatio fieri non poteſt ſtante diſpoſitione clementinæ, quæ mandat ita iudicari etiam ad actus deſtructionem.

Sicut nihil facit, quòd ita interpretando in duobus contigeret hæc conſtitutio ius commune, quia non eſt contra ius in materia ordinis, quod ordinata vnum ab alio dependeat.

Non obſt. quod vnus conſenſus poſſit totum librum annullare, quia poteſt dari caſus, quòd vnus ſit male adnotatus, & tamen non corruat totus liber. Item quia habemus legem ita ſcriptam, vix etiam ſufficientem ad euadendas fraudes, cui tamen totis viribus tres ſucceſſiui Pontifices quantum potuerint, obuiare voluerũt.

Minus obſt. deciſio in cauſa Gerunden. quia ibi non aderat diſpoſitio clementinæ, prout hic.

Et tantò magis dicebant hoc attendendum eſſe in caſu iſto, ex quo conſtat, quòd in hoc libro adſunt alij conſenſus extra tẽpos adnotati, ex quibus apparet, quòd notarius in illis apponebat manus ad ſibi prohibita, ita vt tantò magis corroboretur probatio à clementina inducta, cùm notarius non omnino abhorreret ab adnotandis conſenſibus extra tempus.

Non obſt. quod liber ſit inordinatus, quia licèt vnus ex Dominis ſuper hoc dubitaret, & ſibi videretur inordinatus, tamen fuit dictum, quòd cùm præſupponatur ille, de quo loquitur clementina, cùm non conſtet notarium diu habuiſſe, quantò magis eſt inordinatus, tantò plus in clementina peccatum fuit.

Nec videtur Dominis, quòd iſte ſit bonus modus eua-
7 dendi diſpoſitionem clementinæ, via † enim iſta præſtaret facilem modum notarijs eludendi conſtitutionem hanc, librum inordinatum retinendo. Clementina enim ordinem neceſſariò ſupponit, & illum quidem ſubſtantialem, ex quo apparet de mente conſtituentis,

quòd

quòd iſte ordo ſeruetur in adnotatione, ex quo ex præcedentium ad notatione vult, quòd probetur, ſequentes non eſſe adnotatos infra tempus. Mens enim diſponentis & natura negocij hoc neceſſariò expoſtulat, quo caſu talis ordo dicitur neceſſarius, formalis, & ſubſtantialis. Brun. de forma, fol. 4 1. col. j. & 2. cuius ordinis neceſſarij omiſſio vitiat. Bart. & poſt eum omnes in l. 2. §. prius. ff. de vulg. & pupil.

Nec obſt. quòd in d. libro ſint dimiſſa aliqua folia in albis, quia non per hoc ſequitur & concluditur, quòd illi quatuor conſenſus præcedétes fuerint adnotati poſt iſtum de quo agitur. Sicut in nulla etiã conſideratione
9 habetur, quòd folia non eſſent æqualia, quia † non reperitur iure cautum, quòd folia librorũ debeát eſſe æqualia. Et in ſumma Domini voluerunt inhçrere verbis clementinæ, quæ ſibi viſa fuerunt admodum clara.

Quò verò ad ſecundam partem Domini inclinarũt; quòd Illuſtriſſ. D. Cardinalis Comendonus non probauerit, cõſenſum fuiſſe adnotatum in libro infra 15. dies à die exhibitæ cedulæ notario. Tota enim ſua probatio reducitur ad hoc, quòd literæ fuerunt expeditæ infra 15. dies cum conſenſu & ad inſtrumentum, in quo ſit mentio de illis duobus conſenſibus immediate præcedentibus præſtitis ſub die.

Quo verò ad literas dicebant, quòd clementina annullat etiam prędictum conſenſum, quamuis literæ ſint ex-
10 peditæ, ex † quo tollit etiam verbo hodie vim probatiuam, cùm nolit, quòd aliquem operetur effectum, & decernit reſignationem nullius momenti. Et propterea cũ ſtante probatione inducta per clementinam talis conſenſus ſit annullatus, adeo quòd etiam Papæ atteſtationi non ſit ſtandum, contra huiuſmodi conſenſus à lege reprobatos contrarium probari non poteſt, maximè, quia annullat conſenſus etiam alibi ſcriptos, & ſic quocunque loco illi ſcripti fuerint.

Secundò dicebant, quòd cùm hæc probatio inducta à clementina ſit ſufficiens & plena, alterius adminiculo non indigens, & particularis circa annotationem cõſenſus, quòd ſit male adnotatus, probatio hæc quod literæ non ſoleant expediri, niſi adnotato conſenſu, quãdo hoc eſſet verum, eſt probatio præſumptiua vel coniecturalis, & generica, quæ confunditur per probationem inductã
11 à clementina, tum † quia magis plenã. ad not. per Doct. in l. admonendi. vbi Iaſ. num. 226. & Rip. num. 210. ff. de iureiuran. Tum quia magis ſpecialis, quæ ſemper præfertur probationi genericæ. Doct. in c. licet cauſam, de probatio. Imo. in dicto cap. auditis, de præſcrip. Idque tantò magis, quia clementina videtur requirere hanc contrariam probationem per modum conditionis et allegatis.

Quo verò ad inſtrumentum, ſimiliter aliqui dicebãt, quòd videbatur inferre ad coniecturam, & quod non atteſtabatur de adnotatione in libro, de qua præſens eſt quæſtio, circa quam adnotationem particularem & plenam hactenus probationem, ſuper hac ſecunda parte non fuit capta reſolutio, ſed ordinatum, quòd ſi ſuper ea Illuſtriſſ. D. Cardinalis Comend. vult audiri, particulariter audiatur.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ, 15. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Præſens & tacens quoad eius commodũ præſumitur conſentire. & num. 9. & deciſ. ſeq. num. 1.*

2 *Notarius non poteſt atteſtari niſi de his quæ ſenſu corporeo percipit, in quo includitur etiam præſentia & taciturnitas.*

3 *Aſſertio notarij non excludit eius rogitum ex præſentia, & patientia collectum.*

4 *Rogitus præſumptus qui ſecundum iuris diſpoſitionem admittit probationem in contrarium, non habet locum in rogitu cauſato ex præſentia & taciturnitate, ſed debet probari diſſenſus.*

5 *Notarius ſi vtraque parte præſente ſcribat quod inter eos geſtum eſt, & ſubſcribat, rogitus inductus dicitur.*

6 *Rogitus notarij vt deducatur in eſſe, plus requiritur, quàm ad deducendum in eſſe ipſum contractum.*

7 *Rogitus vtriuſque partis licèt requiratur in contractu donationis, non tamen tollitur quòd ex vno non inferatur ad aliud.*

8 *Rogitus expreſſus à donatore non tollit tacitum rogitum donatarij.*

9 *Donatarius præſens & tacens ad ſui commodum cenſetur conſentire, & ita notarium rogaſſe.*

DECISIO CCXLVIII.

FVit tentum, Magdalenam cenſeri rogaſſe Nota-
1 rium, ex † quo fuit præſens & tacens ac patiens, & agebatur de ipſius commodo. An autem hoc applicetur huic caſui & Notarius conſenſerit huic rogitui, & hoc mandatum ſuſceperit, vel ſe reſtrinxerit ad rogitum Lælij tantum, & propterea poſſet dici conſtare vel non conſtare de ſufficienti rogitu Notarij in caſu iſto, & an Notarius parti præiudicare potuerit, particulariter videbitur. Ratio deciſionis fuit, quia præſentia, & patientia in his, quæ ſunt vtilia, inducit mandatum. l. qui patitur. ff. mandati. cum alijs allegatis pro parte Magdalenæ.

Nec obſt. quòd Notarius non poſſit atteſtari, niſi de his quæ ſenſu corporeo percipit. Bald. in rubr. C. de fide
2 inſtrumen. numerò 10. Quia † Notarius vidit præſentiam, & non reclamationem, ex qua inducitur huiuſmodi mandatum. Difficultas apud nonnullos ex Dominis remanſit ex eo, quòd cum Notarius non atteſtetur niſi de rogitu Domini Lælij, videntur intrare conſil. Alex. & Alexand. toties allegata, ſecundum quæ Notarius includit rogitum Lælij, & excludit rogitum Magdalenæ, & intrare etiam videtur ſecũdum eos quod dicit Ægid. conſil. primo. quod huiuſmodi rogitus admittit probationem in contrarium.

Ad quod tamen per alios Dominos reſpõdebatur. ex
3 conſ. Doc. 11. quod † aſſertio Notarij non excludit rogitum Notarij qui aliunde colligi poteſt, & ſic collectum ex præſentia & patientia. Et reſpondebant ad conſ. Alex. quòd loquitur in actu præiudiciali, item quod ibi non conſtabat de præſentia partium, licèt replicaretur, quòd immo Alexan. præſupponit contrarium fuiſſe factum in præſentia partium: tamen dicebatur, quòd illa præſentia per illud inſtrumẽtum quoad non rogantem qui repugnabat inſtrumento & dicebat ſe non rogaſſe, non probatur. & quamuis Ægid. dicat, quòd rogitus præſumptus admittit probationem in contrarium, non ta-
4 men † dicit, quòd ſi quis fuit præſens, & tacuit & conſequenter rogauit ſecundum iuris communis diſpoſitionem, quòd ſi Notarius atteſtetur de rogitu alterius tãtum, propterea tollat diſpoſitionem iuris, ſed debebit probari non rogitus, alio modo probãdo, videlicet diſſenſum. Et Domini videbãtur admittere ferè omnes, quòd ſi vtraque pars ſoluiſſet, fuiſſet inductus rogitus vtriuſque partis,

5 quia † tunc Notarius ſcribens & ſubſcribens in præſen-
tia partium, videretur à partibus ad hoc adhibitus. Sed
in hoc caſu aliqui dubitant, quòd cùm Notarius dicat
ſe fuiſſe rogatum à Lælio, & ſic à donante, nõ poſſit hoc
habere locum ex rationibus ſupra adductis, quia dicũt,
quòd non interuenit in hoc caſu niſi præſentia, & quòd
iſte rogitus non reſultat niſi ex iuris communis diſpoſi-
tione, & quod de his quæ ſunt iuris, Notarius non roga-
tur. Quod ſi eſſet verum, ſequeretur ſecundum tenentes
aliam opinionem, quòd nec etiam ſilentibus ambabus
partibus induci poſſit iſte rogitus, quia & iſte ex iuris
communis diſpoſitione colligitur. Sequeretur etiam, ꝙ
quando teſtis ſe ſubſcribit in præſentia teſtatoris, ex qua
ſubſcriptione inducitur rogitus, ad not. per Bart. & alios
in l. ſciendum, de verb. oblig. Notarius non poſſet dicere
& atteſtari, quòd ille teſtis rogatus fuiſſet, ex quo & iſte
rogitus reſultat ex iuris communis cẽſura: & tamen cõ-
trarium eſt verum ſecundum communes Doct. theori-
cas. & dura videbatur alijs Dominis hęc opinio, quia nõ
vident rationem quare ſilentium amborum contrahen
tium poſſit inducere rogitum etiam reſpectu Notarij
quoad ambos contrahentes ſilentes, & ſilentium vnius
illum non inducat, eodem modo etiam reſpectu Nota-
6 rij quoad ſilentem, & quod † plus requiratur in deducẽ-
do in eſſe rogitum Notarij, quàm requiratur ad dedu-
cendum in eſſe ipſum contractum donationis, in qua
ſufficit ſola præſentia donatarij, & quod Magdalenæ nõ
oceat loquutio Lælij diſponentis, vt alias etiam dicebam,
ad fauorem eiuſdem Magdalenæ, cui ſilentium eiuſ-
dem profuiſſet. Et quia dubitãtes de rogitu ex parte No-
tarij fundabant ſe ſuper doctrina Doct. in l. prætor ait.
7 ff. de eden. in quo loco Doct. videntur † in contractu do
nationis requirere rogitum vtriuſque partis, in quo etiã
requiritur præſentia Notarij. replicabatur, quòd ſi hæc
duo requirantur, non negant Doct. quòd ex vno non in-
feratur ad alium. vt not. Doct. in l. hac conſultiſſima, ſe-
cundum quam requiritur rogitus & ſubſcriptio teſtis,
& tamen ex ſubſcriptione infertur ad rogitum.

Nec ſecundum tenentes pro Magdalena poteſt intra-
re materia reſtrictionis; quòd, videlicet, Notarius ſere-
8 ſtrinxerit ad rogitum Lælij, quia † licèt dicat ſe rogatũ
à Lælio verbis expreſſis, non negat quin tacitè fuerit ro-
gatus à Magdalena, & in ſumma ponderabatur ratio
Dec. conſ. 11. & ponderabatur etiam, quòd cùm Nota-
rius dicat, Lælium ipſum rogaſſe vt authenticaret ſcri-
pturam ad effectum vt teneat pro publico inſtrumẽto,
& ſic cùm Lælius voluerit, quòd inſtrumentum eſſet pu
blicum ad fauorem Illuſt. D. Magdalenæ, quod eſſe non
potuit niſi mediante rogitu vtriuſque partis, ſecundum
lecturam informantium pro Portia, mandauit neceſſa-
riò vt ſuſciperet mandatum vtriuſque partis. l. illud. ff. de
acquir. hæred. Vnde cùm Notarius ſuſcipiat mandatum
Lælij mandantis, quòd ſuſcipiat rogitum vtriuſque par-
tis, & in hoc mandato conſentiat Notarius, & in eo etiã
9 conſentiat Magdalena præſens & tacens, † cùm tracte-
tur de ſuo commodo, videbatur ita tenẽtibus quod res
careret omni difficultate, quòd talis rogitus induceba-
tur non ſolum reſpectu donatariæ, ſed etiam reſpectu
donantis, maximè, quia cùm in ſubſcriptione idem No-
tarius ſimpliciter dicat, quòd rogatus authenticare au-
thenticauit, hæc verba poſſunt & debent intelligi ad va-
liditatem actus, quòd fuerit rogatus authenticare ab
vtraque parte. & adducebatur in fortiori caſu deciſ. Gui
dobon. 68. incipien. coram Domino Romano. Admit-
tebant etiam Domini ſaltem pro maiori parte, quòd
in hoc caſu Notarius potuiſſet atteſtari de rogitu Mag-
dalenæ, ſtante illa præſentia & patientia, ſi voluiſſet.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Mercurij, 2. Decembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Præſentia donatarij ſufficit pro validitate donationis cau-
ſa mortis.*
2 *Teſtes duo ſufficiunt ad probandam ſolemnitatem donatio-
nis cauſa mortis.*
*Limita, niſi agatur de probanda ſolemnitate ſubſtantiali.
num. 3.*

DECISIO CCXLIX.

1 DOmini fuerunt concordes, quòd † pro validita-
te donationis cauſa mortis ſufficit ſola præ-
ſentia donatarij, reprobata opin. Aret. in l. a.
ff. de legat. j. & Dec. conſil. 245. & in rub. C. de pact. cum
alijs allegatis pro parte Illuſt. D. Portiæ, quia illa opinio
eſt communiter damnata, vt per Doct. allegatos pro par
te Illuſt. Dominæ Magdalenæ. & Rip. in rub. de verbo.
obligat. num. 24. vbi rationibus Dec. reſpondet. Fuerunt
etiam concordes, quòd teſtes de quibus in dubio, pro-
bant præſentiam Illuſt. Dominæ Magdalenæ circumſcri
pto articulo, an requirantur quinque teſtes. Nec inue-
riſimilitudines allegatæ habitæ fuerunt à Dominis in
conſideratione, ex quo Notarius non videtur adhibitus
ad ſtipulandum, ſed ad authenticandum ſcripturam.
2 An † verò requirantur quinque teſtes, Domini dixe-
runt particulariter videndum. Pro Illuſt. Domina Mag-
dalena allegabatur regula, quòd quando agitur de pro-
banda ſolemnitate, ſufficiunt duo teſtes, vt per Docto-
res in l. ſecunda. C. de bonorum poſſeſſio. ſecundum ta-
bul. Imo. in cap. cum eſſes, numero 17. de teſtam. Crot.
de teſtib. in ſexta parte, numero 226. Et quia quod plus
fuerit dictum quàm ſcriptum, probatur duobus teſti-
bus. vt per Alberic. in dicta l. ſecunda, in fine. C. de bo-
norum poſſeſſ. ſecundum tabul. Pro Illuſt. Domina Por-
tia allegabatur, quòd hæc videtur ſolemnitas ſubſtan-
3 tialis, ad † quam probandam dicebatur requiri tot te-
ſtes, quot requiruntur ad probandum actum, & allega-
batur Menoch. conſil. 7. num. 4. cum pluribus ſequen.
ſuper quo vt dictum eſt, non fuit capta reſolutio, ſed
dictum, quòd particulariter videatur.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ, 12. Octobris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura quæ habet requiſita publici inſtrumenti, fidem
facit. & num. 4.*
*Etiam ſi talis ſcriptura ſit matrix, & non reperta inter
protocolla notarij rogati. num. 2.*
*Fallit, vbi talis ſcriptura vel nota erat defectiua, vel ra-
tione ſigni, vel ratione defectus ſubſcriptionis notarij.
num. 3.*
4 *Scriptura, quæ fidem facit tanquàm publicum inſtrumen-
tum, non indiget aliquo ſupplemento à loco, à quo ſit.*
5 *Notarij non ſolent ſub ſpe quòd inſtrumentum ſtipulabi-
tur, ante ſtipulationem apponere ſubſcriptionem & ſi-
gnum.*
6 *Suſpitio fraudis & falſitatis ceſſare dicitur in inſtrumen-
to pluribus ſolemnitatibus confecto.*

Scriptura

7 *Scriptura donationis penes donantem retenta, reuocata
cenſetur.*

DECISIO CCL.

DOmini tenuerunt, Illuſt.D.Magdalenam vigore
1 ſcripturæ de qua in dubio, poſſe agere, quia † ha
bet omnia requiſita publici inſtrumenti, & con
ſequenter fidem facit, vt etiam alias fuit tentum in hac
cauſa die prima Iulij, coram bo.me.Orad. per doctrinã
Bal.in rub.C.de fide inſtrumen. & Canon. in cap.cum P.
tabellio, eod.tit.

2 Nec obſt.quòd † hæc ſit matrix & prima ſcriptura, &
non reperta inter protocolla Titi Caroſelli Notarij ro-
gati,cùm ſit, vt dictum eſt,perfecta.authoritas enim Do-
ctorum allegatorum pro parte Illuſt. D. Portiæ Domi-
nos non mouerunt, quia loquuntur in caſibus, in quib.
notæ erant defectiuę, vel ratione ſigni,quod ſignum de-
fendunt eſſe de ſubſtantia inſtrumenti, vel ratione defe-
3 ctus ſubſcriptionis Notarij, in † quibus caſibus bene
procedit diſtinctio Doct. aut nota eſt reperta inter pro-
tocolla Notarij,aut non, quando enim in aliquo eſt de-
fectiua,ſi ex ea deſumendum ſit publicum inſtrumentũ,
oportet, quòd in loco, in quo fuit reperta, recipiat ro-
bur & ſupplementum, quia reponendo Notarius eam
inter notas authenticas, ſignum eſt, quòd de ipſa fuit ro
gatus, & quod fuit publicata.ſecus ſecundum Doct.ſi in-
ter dictas notas authenticas non reperiatur, niſi aliun-
de,vt puta per teſtes, probetur rogitus & ſtipulatio: ſed
quando nota habet omnes ſolemnitates, ceſſat omnis
4 difficultas. eo enim caſu cùm † ex ſe, vt poſſe publicum
inſtrumentum,fidem faciat, vt concludunt omnes in di
cto cap.cùm P.tabellio,non indiget aliquo ſupplemen-
to à loco à quo ſit, vt quamuis Notarius non conficiat
protocollum, non propterea deficiat fides inſtrumenti,
vt per Couar.alleg. Quod comprobarunt Domini;quia
iure cautum non reperitur, quòd inſtrumentum non
faciat fidem, niſi reperiatur protocollum, cùm diſpoſi-
tio §.fin. Auth.de fide inſtrumen. ſit localis, & quamuis
conſuetudo introduxerit, vt Notarius protocollum con
ficiat, adeo vt arbitraria pœna poſſit puniri, ſi id omit-
tat,non tamen reperitur ſtatutum,quòd inſtrumentum
protocollo non confecto fidem non faciat.

Non fuerunt etiam à Dominis habitæ in conſidera-
tione rationes Corn. conſ.226. lib.3. quas referunt alij
5 Doct. Quia ſecundum † eos non ſolent Notarij ſub ſpe
quod inſtrumentum ſtipulabitur, ante ſtipulationem
apponere ſubſcriptionem & ſignum, vt fuit factum in
caſu noſtro. Et quia ex dictis teſtium, de quibus in du-
bio,tollitur omnis difficultas, ideo omiſſa illa difficulta
te,an duo probent publicationem vel ne, cùm de publi-
catione conſtet ex inſtrumento, dicebant ſufficere abun
danter pro tollenda ſuſpitione, quæ oriri poſſet huic
ſcripturæ, ex eo quia penes partem reperitur, quam ſu-
6 ſpitionem † & fraudis materiam etiam dicebant ceſſa-
re ex tot ſolemnitatibus in hac donatione adhibitis, cũ
ſcripta & ſubſcripta ſit manu Lælij donantis, eiusq; ſi-
gillo ſigillata, & etiam ſubſcripta à ſeptem alijs teſtibus
cum ſigillorũ appoſitione, multò enim difficilior vide-
tur in hoc caſu machinatio fraudis.

Quod autem Lælius retinuerit hanc ſcripturam, &
propterea cenſeatur reuocaſſe donationem, Domi-
7 nis nõ placebat.Dixerunt enim, † motiuum non in facto
verificari, quia nõ probabatur Lęlium retinuiſſe, nec in
iure ſubſiſtere. Neq; viſum fuit Dominis,quòd applica-
ri poſſet huic caſui allegatum ſimile de Domino,qui nõ
dat inſtrumentum procuratori,& de teſtatore,qui lace-
rat teſtamentum, maximè: quia Lęlius potuit retinere
penes ſe hanc ſcripturam, non quia reuocaſſet donatio-
nem, quia donauerat cauſa mortis. Et ideo meritò po-
tuit viuente ipſo, velle dictam ſcripturam cuſtodire.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Veneris, 23. Iulij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Ius omne metiendum eſt ab actore, ſecundum quod cauſa
dicitur ſummaria, vel ordinaria prout natura eius ex-
poſtulat.*
2 *Ius omne ſibi competens confuſo modo, & actiones con-
trariæ deduci poſſunt ab actore in eodem libello, quæ
poſtea electione tolluntur.*
3 *Libellus generalis, & incertus in ſummarijs procedit, in
quo actor deducit omne ius ſibi competens etiam parte
opponente.*
4 *Libellus incertus, & obſcurus interpretatur, vt ſaluetur,
ita quod remedia in eo promiſcuè intentata, cenſentur
diſiunctiuè, vel ſucceſſiuè, aut conditionaliter, vel ele-
ctiuè intentata.*
5 *Variatio admittitur, quando libellus, & petitio non eſt re-
ſtricta.*

DECISIO CCLI.

FVit tantum, Illuſtr.D. Magdalenam deduxiſſe om-
ne ius ſibi competens omni meliori, & ſibi vtilio-
ri modo, quo deducere potuit, & ſic non magis
1 vno q̃ alio modo, quia † cũ metiamur ius ab actore.l.1.
C.ſi pars hæred. peta. ſumus in cauſa ſummaria, tum ex
natura cauſæ ſecundum conſtitutionem Innocen.cuius
verba ſunt clara, quia dat facultatem procedendi in cau
ſis viduarum, & pupillorum prout in beneficialibus, in
quibus ſummariè, ſine ſtrepitu, & figura iudicij proce-
ditur. clemen. diſpendioſam, de iud.

Nec facit, quòd ſumma ſit magna, quia Innocent. ibi
non diſtinguit ſummam in cauſis harum perſonarum,
ſed in quibuſcunque cauſis non excedentibus ſummam
quingentorum florenorum eandem tribuit facultatem.
Tum etiam propter commiſſionem Illuſtris Dom. Por-
tiæ, quæ habet in corpore clauſulam, cum clauſulis ſoli-
tis, & conſuetis, & non eſt dubium quin hæc ſit ſolitiſſi-
ma clauſula, quicquid fuerit antiquis temporibus. non
enim eſt neceſſe, quòd in corpore explicite petatur ſum
marius proceſſus, ſed ſufficit, quod per alia verba id fiat.
Caſſad.deciſ.14.de reſcrip.

Et ponderando commiſſionem Illuſtr.Dom. Portiæ,
quæ effecta fuit communis ac proteſtationem, & com-
2 miſſionem Magdalenæ, apparet, quòd † indubitanter
ipſa in confuſo egit, ac deduxit omne ius ſibi compe-
tens, iuxta cautel. Angel. & Paul. de Caſt. in l. ſi vterque,
numero quarto, C. de codicil. Curt.iun.conſil.184. nu-
mero 16.cum pluribus ſeq.lib.3. Et hoc apud Dominos
erat indubitatum.

Non obſtat, quòd hæc remedia tanquàm cõtraria cu
mulari eodem tempore nequeant, & propterea hic libel
3 lus recipiat interpretationẽ à iure cõmuni. Tum † quia
in ſummarijs, procedit libellus iſte incertus, in quo de-
ducit actor omne ius ſibi cõpetens ẽt parte opponẽte, vt
per Bar.& alios allegatos per informãtes pro parte Mag-
dalenæ. Tum etiam, quia ſecundum lecturam informã-
tium pro Portia illæ actiones origine ſunt contrariæ,

quia origo vtriuſque eſſe ſimul vera non poteſt. Curt.
iun.in l.j num.18. C.de furt. vnde tales actiones taliter
contrariæ bene cumulari poſſunt, quia cùm vna tantum
competat, cadit in eis electio. Iaſ. in l.j. num. 2. C. de furt.
Put.deciſ. 51.lib.j.

Quibus ſtantibus, cum Doct. poſt Innocen. in cap. au-
ditis, de præſcript. & in cap. reſtitutus, de in integ. reſtit.
4 & in l.nemo ex his, de reg. iur. ad ſaluandum † libellum
in iſtis caſibus promiſcue dicant, quòd diſiunctè vel ſuc
ceſſiue, aut conditionaliter, aut alternatiue huiuſmodi
remedia cenſeutur intentata taliter, quòd actor obtine-
re debet in eo, quod probabit. cap. Abbate ſane, de reg.
iur. in ſexto. facienda eſt interpretatio in iſto caſu, quòd
cenſeantur alia remedia intentata, prout eſt vtilius acto-
ri. l. ſi quis intentione ambigua, de iudic. & ſic non euen
tualiter & non magis vno, quàm alio modo, ita quòd in
eo quod probatum fuerit, obtiuere debeat, maximè ſtan
tibus clauſulis, de quibus in proteſtatione Magdalenæ,
quæ operantur, quòd etiam expreſſa actione incompe-
tenti actor obtinere debeat ex competenti, vt per Curt.
iun. dicto conſil. 284. num. 16. cum ſequen. & eadem
ratio quæ facit, quòd cenſeatur actor deduxiſſe omne
ius ſuum, ſuadet etiam, quòd cenſeatur deduxiſſe eo mo
do, quo ſibi eſt vtilius de iure.

Non obſtant articuli dictæ Magdalenæ, quia in reſo-
lutione præſuppoſita eis reſpondetur, illi enim reſpiciunt
5 proſecutionem, in qua † proſequitur, quando libellus &
petitio non eſt reſtricta, licita eſt variatio. Bald. in l. per
hanc, nom. 18. verſic. quæro ergo ſi egi. C. de temp. appel.
Vltra quod placuerunt etiam Dominis reſponſiones
etiam informantium pro Magdalena.

Quoad ſecundam partem dubij, licèt plurimum ſe-
cundum Dominos pendeat ab iſta, quia tamen pars non
informauit, nihil firmare voluerunt.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Veneris, 24. Septembris. 1574.

SVMMARIVM.

*1 Rogitus notarij ſi requiratur à ſtatuto in donatione, ſufficit
ſi donans de eo atteſtetur in donatione, & notarius è
contra de approbatione donantis cum licentia authen-
ticandi ipſius ſcripturam in vim publici inſtrumenti, de
qua atteſtatur ſe fuiſſe rogatum.*

*2 Rogitus notarij eſt neceſſarium antecedens ad publicum in-
ſtrumentum ita quod ab eo ſeparari non poteſt.*

*3 Notarius debet interuenire ab initio in omni actu faciendo
per eum.*

*Scriptura donantis ſine rogitu notarij non dicitur donatio,
ſed præparatio ad donandum, & ſic corpus ſine ſpiritu.*

*4 Dictio, pro, quando profertur à perſona quæ poteſt facere
actum, non importat fictionem, ſed veritatem.*

*5 Protocollum poteſt ſcribi etiam aliena manu, ſecundum
veriorem opin.*

DECISIO CCLII.

DOmini pro maiori parte ſteterunt in reſolutis,
præſuppouendo ſine veri præiudicio, quòd ſe-
cundum formam ſtatuti requiratur ad validi-
1 tatem donationis, quòd † Notarius ſit rogatus de ip-
ſa donatione. Dixerunt enim Notarium de donatio-
ne rogatum fuiſſe, quia in corpore ſcripturę Lælius di-
cit, quòd erit ſubſcripta ſua manu cum rogitu notarij.
& notarius inquit quod Lælius approbat & confirmat
in omnibus & per omnia ſuã ſupradictam donationem
manu propria ipſius ſcriptam & factam, & quòd roga-
tus fuit authenticare dictam ſcripturam donationis, ad
effectum vt teneat pro publico & authentico inſtrumen
to. & in ſubſcriptione aſſerit omnibus & ſingulis conten
tis in d. donationis ſcriptura interfuiſſe, ex quibus con-
ſtat ſecundum Dominos, Notarium rogatum fuiſſe ne-
dum de ipſa authenticatione, ſed de ipſo actu donatio-
nis. Tum quia ad validitatem actus potius ex præceden-
tib. verbis ſunt interpretanda verba ſubſcriptionis Læ-
lij, dum dicit, *dò licenza al preſente Notaro che authen-
tichi, &c.* Tum etiam, quia authenticatio non repugnat
rogitui ipſius actus, & dando licentiam, quòd authenti-
cet, intelligitur hoc in potentiori ſignificatu, quòd illã
ſcripturam ita authenticet, quòd ex ea efficiatur publi-
cum & authenticum inſtrumentum, vt declarat ipſe
Notarius, dum dicit, ad effectum vt teneat pro publico,
& authentico inſtrumento.

Ex quibus tollitur illud, quod dicebatur pro parte
2 Portiæ, quòd † aliquæ ſunt ſcripturæ authenticæ, quæ
non ſunt publicæ. Quia voluit Lælius, quòd ſua ſcriptu-
ra efficeretur publica, dum dicit, ad effectum vt teneat
pro publico inſtrumento, quod cùm non poſſit eſſe ſe-
cundum intellectum ſcribentium pro Portia, niſi me-
diante rogitu Notarij, in neceſſariam antecedentiam di
citur rogatus etiam de ipſa donatione. l. illud. ff. de ac-
quiren. hæredit.

Non obſtant not. in c. fin. de fide inſtrum. Quia non
applicatur illa doctrina caſui noſtro. ibi enim Notarius
3 † ab initio, quando actus efficitur, non interfuit: in caſu
autem iſto Notarius vſque ab initio & in celebratione
actus interuenit. ſcriptura enim Lælij non fuit donatio,
ſed præparatio ad donandum, iuxta conſ. Oldra. 119.
nec fuit vere perfecta, niſi adhibito rogitu Notarij. vt
per Bal. in l. contractus, de fide inſtrum. num. 5. cum alijs
allegatis pro Magdalena. Capiendus eſt igitur ſecũdum
Dominos totus iſte actus, ſimulque totus eſt vnicus, vt
in reſolutione dictum fuit.

Non obſt. quòd dictio, pro, importet fictionem, quia
4 † in hoc caſu profertur à perſona, quæ poteſt facere
actum, vt per informantes pro Magdalena.

Sicuti non obſt. quòd protocollum non poſſit ſcribi
5 aliena manu, quia immo † contraria opinio eſt verior
ſecundum Dominos per allegata, & particulariter per
Pariſ. conſ. 58. nom. 30. 31. lib. 5. ab vtraque parte allega-
tum, cuius dictum viſum fuit Dominis multum deſerui
re pro Magdalena. Alex. conſ. 50. num. 5. lib. 5. vbi multa
in apoſtil.

Non obſtat reſolutio allegata, quia ibi controuerſia
erat de ſtipulatione, non de rogitu, & tunc materia non
fuit principaliter tractata prout nunc.

Vnus tamen ex Dominis, qui tenebat hanc partem,
declarabat ſuum votum, quòd Notarius fuit rogatus de
ipſo actu donationis, ſed quod de hoc non cõſtabat per
verba explicita, in quibus explicite diceretur Notarium
rogatum fuiſſe de actu donationis, ſed per verba æqui-
pollentia ſuffragetur in terminis, ſtatuti de quo agitur.
remiſit cogitandum per Dominos.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Mercurij, 24. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

*1 Notarius ſcribens inſtrumentum ad vtilitatem præſentis
& tacentis, cenſetur mandato tacito conſenſiſſe.*

Incluſio

2 *Incluſio vnius non eſt excluſio alterius, quando incluſio non eſt contraria, ſed diuerſa.*
3 *Præſentia & taciturnitas eſt de his quæ ſenſu percipi poſſunt à notario.*
4 *Notarius poteſt apponere clauſulas conſuetas, & de eis dici ſe rogatum.*
5 *Officialis quilibet præſumitur diligens in ſuo officio.*
6 *Lex nihil præſumit ſuper eo quod certum eſt.*
7 *Præſentia & taciturnitas importat rogitum in his, quæ habent concomitantiam cum verbis notarij etiam in non fauorabilibus.*
8 *Rogitus omiſſus poteſt probari per teſtes, ſi cadat in eorum ſenſum.*
9 *Notarij non tenentur ſcire leges & apices iuris.*
10 *Præcedentia faciliter influi in ſequentia dicuntur.*

DECISIO CCLIII.

PRopter contrarietatem opinionum Dominorum,
non potuit capi reſolutio. Pars enim vna ipſorum
tenebat & præſuppoſitum applicari. & Notarium
conſenſiſſe rogitui Magdalenæ, non autem ad rogitum
1 Lælij ſe reſtrinxiſſe, quia † cùm iam ſit reſolutum, quòd
ipſa exiſtendo præſens & tacens, cenſetur rogaſſe Notarium, & Notarius ſcripſit inſtrumentum ad ſui vtilitatem, cenſetur per conſequens huic mandato tacito conſenſiſſe. Non obſt. quòd Notarius non intellexerit tale mandatum, ex quo nec verba Magdalenæ, nec ſigna fuerunt expreſſa, & propterea ex vtraque parte tam mandantis quàm mandatarij videatur adeſſe taciturnitas. Quia hæc obiectio ſecundum ita tenentes tollitur per tex. in l. qui patitur. ff. mand. vbi inter eum qui mandat, & eum qui patitur mandatum, vt ſibi credatur, nulla verba interueniunt, & quamuis interueniat actus poſitiuus, puta numeratio ad illius vtilitatem, dicebat quòd & in hoc caſu ex parte notarij interuenit actus poſitiuus, quia ſcribit & publicat inſtrumentum ad vtilitatem Magdalenæ.

Non obſtat quod dicendo ſe rogatum à Lælio exclu-
2 dat rogitum Magdalenæ, quia regula quod † incluſio vnius ſit excluſio alterius, non procedit, quando quid alio modo includitur vt in hoc caſu, in quo licèt excludatur rogitus expreſſus, non tamen excluditur rogitus, qui poteſt includi aliunde, & ſic ex diſpoſitione iuris facto probato; ad conſil. Dec. 51. maximè, quia hic concurrunt verba ſubſcriptionis notarij, in qua ſubſcriptione non ſe reſtringit ad rogitum Lælij, cùm ſimpliciter dicat, rogatus authenticare authenticaui, quæ verba ad deſtructionem actus non debent recipere interpretationem à præcedentibus: nec vident ita tenentes rationem; quare quando in vna parte inſtrumenti aſſerit ſe fuiſſe rogatum ab vno, & poſtea in alia ſimpliciter dicit ſe rogatum, inſtrumentum ſaluetur. nec ſecunda verba reſtringuntur per prima, cùm etiam non ſit verum in hoc caſu, cùm de hac authenticatione potuerit Magdalena ità rogaſſe Notarium, ſicut rogauit Lælius, neque in hoc adeſt aliqua contrarietas: non enim contrariarentur primis verbis, in quibus Notarius dixit ſe rogatum à Lælio, ſequentia, in quibus diceret ſe rogatum à Lælio & Magdalena, idque tantò magis ſtante reſolutione iam firmata, quòd Notarius fuerit rogatus de ipſa donatione.

Minus obſt. quod Notarius non rogetur niſi de his quæ percipi viſu, ſenſu, & auditu poſſunt. Quia præſen-
3 tia † & taciturnitas bene videtur: alioquin falſa eſſet doctrina Vital. & aliorum firmata iam per Dominos, volentium, quòd ex publicatione inſtrumenti facta partibus præſentibus, & non reclamantibus, inducatur talis rogitus. Si enim non induceretur, & Notarius de iſto rogitu rogari non poſſit, falſum diceret, quando in hoc caſu diceret ſe rogatum ab ambabus partibus.

Nec obſt. quòd de his, quæ ſunt iuris, non rogatur,
4 quia † immo poteſt apponere clauſulas ſolitas apponi, & de eis poteſt dicere ſe rogatum, & tamen hoc etiam reſultat ſolum ex iuris diſpoſitione, & ponderabant ita tenentes, quòd à Lælio fuit rogatus facere publicum inſtrumentum & validum, & Notarius voluit publicum & validum inſtrumentum conficere. & propterea eius omnia verba quantum fieri poteſt, ſalua ratione recti ſermonis, ſunt interpretanda pro validitate actus. pro quibus faciunt omnia alias pro hac parte adducta, & dicebant præſumendum eſſe, Notarium habuiſſe
5 hunc ſenſum, quia † quilibet officialis præſumitur diligens in officio ſuo. & ita tenentes vlterius procedebant affirmantes quòd in omnem euentum ſtãte quòd Magdalena Notarium rogauit, non potuit ipſe nõ ſuſcipiendo huiuſmodi rogitum pacti præiudicare, cùm factum ſit per teſtes probatum, ex not. in l. ſi Librarius. ff. de regulis iuris.

Alia pars contrarium tenebat. dicebat enim quòd præſuppoſitum non applicatur huic caſui, in quo con-
6 ſtat, quis rogauit, quia † tunc cùm ſit certum quis rogauit, lex nihil præſumit, & deducebant hoc ex Bart. in l. ſciendum, numero 15. de verborum obligatio. & ex Alexan. conſil. 110. numero 3. ad fin. lib. ſecundo. & Alexand. conſil. 35. in fine. quem Alex. dicebant loqui etiam quando inſtrumentum fuerat celebratum parte præſente. vt per eundem Alex. conſi. 38. in ſeptimo. & etiam in fauorabilibus. vt in dicto conſil. 110. numero 3. & dictum Alex. & Alexan. cõfirmabant aliqui per ea quæ tradunt Bart. & poſt eum alij, in l. ſi maritus. C. de procurat. & ex tradit. per Ægid. conſil. primo. dum vult, quòd ille rogitus tacitus, ſiue præſumptus, admittat probationem in contrarium.

Et qui ita tenebant, præſupponebant, quòd tunc demum præſentia ſola & taciturnitas poſſit importare ro-
7 gitum, † quando habet aliquam concomitantiam cum verbis Notarij, quo caſu indifferenter procedit tam in fauorabilibus, quàm non fauorabilibus, vt per Doct. in l. ſciendum. & Bal. in l. prima, numero 18. de fide inſtrumen. lib. 10.

Nec obſt. quòd rogitus omiſſus poſſit probari per
8 teſtes, quia † ſecundum ita tenentes, debet intelligi hoc de rogitu, qui cadat in ſenſum teſtis, qualem non eſſe dicebant illum, de quo agitur. & aſſignabant rationem diuerſitatis inter vnum caſum & alium, quia quando concurrunt verba Notarij cum patientia, lex attendit verba Notarij, quia dicuntur verba partium. Gloſ. in l. ſciendum. vbi Iaſ. num. 35. ff. de verb. oblig. Sed vbi ceſſant verba Notarij, non poteſt ſecundum eos intrare talis præſumptio.

Quibus tamen alij reſpondebant, quod hæc erãt contra iam reſoluta: nam Vital. in clemen. prima. §. dudum. de iureiuran. non requirit concomitantiam verborum Notarij, & contineatur ſolum, quòd teſtes probent inſtrumentum eſſe publicatum partibus præſentibus. Et tenentes hanc ſecundam partem, quòd præſuppoſitum non applicetur, dicebant non poſſe aliquam culpam infringi Notario, quia non probantur aliqua verba, vel ſigna Magdalenę, ex quibus Notarius percipere potuerit, quòd ipſa voluiſſet eum rogare, maximè, quia ſm eos in du-
9 bio præſumitur ignorantia, quia † Notarij non tenentur ſcire leges & iuris apices, ad Bar. in l. generali, nu. 10. C. de tabellio, & ad iſtum propoſitum dicebant facere Bald.

ſu rub. C.de fideioſtrumen. oumero 10. vbi apoſtil.nu-
mero 14. Immo ſi ootarius atteſtaretur de præſentia
Magdalenæ,dicebant, qoòd cùm neque à Lælio,neque
à Magdalena de hoc eſſet rogatus, eius atteſtatio oon fa
ceret fidem, quia eſſet atteſtatio ipſius tanqoam teſtis,
non tanquam notarij. Ad ſobſcriptionem reſpoodebãt,
quòd cùm in hoc caſu Lælius io corpore ſuæ ſcripturæ
dicat, quòd dedit licentiam notario, qoòd authentica-
ret dictam ſcripturam ad effectum vt teneat pro publi-
co inſtrumento, & ootarius in corpore inſtrumenti aſ-
ſerat,quòd Lælius eum rogauit, & Magdalena ſimiliter
articulet, quòd Lælius notarium rogauit, & nihil dicit
de ſuo rogitu,& teſtes deponant de rogitu Lęlij,& nihil
dicant de rogitu Magdalenæ, tot videntur cõcurrere ſe-
cuodom eos,vt omoino dicendum ſit, qood præceden-
10 tia, † quæ faciliter ioſluunt in ſeqoentia, declarent ver-
ba ſobſcriptionis imperſonaliter prolata. Gozad. con-
ſil.30.num.19.& conſ.82.num.13. Tiraq.de retract.§.j.
gloſ.14.nom.25.& ſeq.

Stantibus igitor his difficultatibos Domini volue-
ruot particulariter videre, an notarius ſe reſtrinxerit ad
rogitum Lælij, & an potuerit præiudicare donatariæ
ſtante præſuppoſito,dequo iu dubio.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Luna, 29.Maj. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio illa dicitur generalis & ampla, quæ habet clau-ſulas communes & vniuerſales.*
2 *Dictio, vel aliàs, ſignificat vel alio modo quàm expreſſo.*
3 *Donatio cauſa mortis eſt ſimilis vltimæ voluntati & eius naturam ſortitur.*
4 *Contraria remedia in dubio per accidens intentari vi-dentur.*
5 *Articuli contrarij qui ſuccedunt loco libelli, interpretan-tur euentualiter deducti.*
6 *Libellus incertus in ſummarijs procedit etiam parte op-ponente.*
7 *Actiones plures ſi ſint cumulatæ in eodem libello, poteſt vna eligi & ſuper ea ſententia ferri.*
8 *Interpretatio fit in fauorem actoris ante litem conte-ſtatam.*

DECISIO CCLIIII.

FVit tentum, quòd Magdalena ita ſe oon reſtrin-
xit,vt oon deduxerit etiam actionem ex fideicom
miſſo. Nam in prima commiſſio Portiæ eſt am-
1 pliſſima habens clauſulam, quam & quas, &c. † quæ
cùm ſit communis, ſeqoitur, quod ſicut Portia poſſet
vigore huius commiſſionis abſolui à iactationibus etiã
ſuper fideicommiſſo, ita poſſit etiam obtinere Magda-
lena ſuper fideicommiſſo virtote eiuſdem commiſſio-
nis,quæ vt dictum eſt, effecta fuit commonis,quæ com
miſſio licèt iu corpore ooo habeat clauſulam, ſumma-
rie,&c.habet tamen illam clauſulam, videlicet cũ clau-
ſulis ſolitis & conſuetis. Et regens in extenſiooe ſigna-
turæ poſoit clauſulam ſummarie. Deinde ſubſequitur
proteſtatio eiuſdem Magdaleoæ, io qoa indubie ſecuo-
dum Dominos videtor deduxiſſe qoodcunq; ius ſuum.
In primis conſiderando illa verba, Illoſt. Dominus Læ-
lius donauit & titulo validę & efficacis donationis cau-
ſa mortis, vel aliàs conceſſit & aſſignauit. dictio enim
2 † illa,vel alias, ſignificat vel alio modo quàm expreſſo,
& ſic vel aliter quam ex donatione, vt fuit dictum in il-
la Sabinen.ſpolij coram bo.me.Orad.Decano,in qua ob
illam dictionem foit ſaluata citatio, & proceſſus. Item
propter illa verba,ſaluo iure latius deducendi, deducens
omne ius ſuum præmiſſo, & omoi alio meliori modo,
quæ verba videntur moltum clara.

Poſtremò ſuperuenit commiſſio eiuſdem Magdale-
næ habens clauſulam, quam & quas ſuper donatione &
& dote rebusq; alijs, &c. Ex qua apparet, quòd ipſa ſe
non reſtrinxit neqoe arctat.

Non obſt. quòd proteſtatio ſit facta ad effectum in-
terpellatioois & conſtituendi in mora. Quia eſt facta ad
effectum petitioois iudicialis, ex qua in mora conſe-
quenter conſtituebatur Portia, & in exequutiooem cõ-
miſſioois imperratæ à Portia, & cùm dicat expreſſe, de-
docens omne ios ſuum, cooſtare videtur, quòd deducit
in iudicio omne ius ſibi competens.

Non obſt. quòd hæc remedia ſiot contraria, & quòd
non poſſint ſimul cumolari. Quia in primis Domini cõ
3 vident, † quomodo donatio cauſa mortis poſſit dici
contraria fideicommiſſo, cùm diu ioter I. C. antiquos
fuerit cootrouerſum, eſſet oe conoumeranda inter vlti-
mas voluntates vel inter donatiooem inter viuos, qui ſi
hanc cootrarietatem præcepiſſent, non ita diſceptaſ-
ſent, & cum Iuſtiniaous dicat, & omoes effectus ſortia-
tur, quos vltimæ habent liberalitates, nec ex quacunque
parte abſimilis eis intelligatur.l.fioali. C. de mortis cau-
ſa donationis.

Præterea remedia contraria poſſuot euentualiter
4 intentari, per allegata. & † in dubio videntur intentata
euentualiter. vt per Dec.in cap.paſtoralis, nomero 55.
de except. & in l.nemo ex his, de regulis iuris. qui licèt
loquatur in reo, idem eſt io actore, quando poteſt dedu-
cere remedia contraria, qoia cùm id poſſit facere euen-
tualiter,cenſetor eo modo deducere, quo poteſt. Vnde
videmus fieri eandem interpretatiooem, etiam in arti-
5 culis, † qui ſuccedunt loco libelli, qui ſi contineaot con-
traria, interpretantur deducta io eis euentoaliter. vt de-
clarat Pau.de Caſt.in l.prima, numero 5. ff.oe quis eum
qui in ius voc.vbi Soci.num.10. & Iaſ.num.7. Ruin.con
ſil.22.numero 6. lib.primo. Soc.ioo.conſil.125. nume-
ro 19.lib.primo.

Non obſt. proteſtatio partis, in qua fuit dictum gene-
6 raliter contra. Tum † quia in ſummarijs procedit libel-
lus incertus etiam parte oppooente, Doct.io l.edita. C.
de eden. vbi Aquen.nomero 21. Purpur. numero 224.
Tum etiam, quia licèt poſſint per hanc cõtradictionem
præſeruare exceptionem, non tamen ſuot in ſpecie op-
poſitæ. Pau.de Caſt. & alij in l.Titiæ textores. ff. de le-
gat.primo. Quapropter procedit libellus quouſque op-
poſitio ad ſpeciem deducatur. Tum & tertiò, qoia euen
tualiter, vt dictum eſt, poſſunt intentari huiuſmodi re-
media.& ita ceonſentur deducta.

Non obſtant articuli. Primò, quia licèt ſonent in do-
oationem, non tamen ſonant io donationem excluſiuè
ad fideicommiſſum, quia habent relationem ad ſcri-
pturam, & quia in initio præmittitur proteſtatio de om
nibus proteſtare ſolitis. Secundò, quia in omnem euen-
tom, cùm Magdalena ab initio deduxerit omne ius
7 ſoum, licèt † poſtea proſecuta fuerit vnam actionem, ta
lis proſecutio oon obſtat, nec propterea non condem-
natur io expenſis. Riminal.in l.edita, numero octaoo.
C.de eden. & fuit tentum in vna Vrbeuetan. Caſtri Ca-
ſtellioni. de anno 1563. Et moxò magis, quia hæc muta-
tio videtur quodammodo oriri ex facto partis, quæ
opponit exceptiooes contra teſtes, qui præſentiam
probauerunt.

Quæ omnia tantò facilius Domini admittunt, quia
8 ſumus in materia, in qua large, † & ſecundum intentio-
nem actoris omnia interpretantur. l. ſi quis intentione
ambigua. ff. de iud.

Non ob. confeſſio Magdalenæ, quia Portia eam non
acceptat, ſicut etiam non ob. l. ſi. C. de codicil. Quia ſecũ
dum Dominos non videtur facere ad hunc propoſi-
tum, cùm tanquàm odioſa habeat ſolum locum in illo
particulari caſu.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Veneris, 4. Februarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta in bonis non poteſt exigi in pecunia debito-
re nolente.*
2 *Bona vendi poſſunt, quando ea ſunt in cautione, & pecu-
nia in obligatione.*
3 *Stipulari decem in melle aliud eſt, & aliud ſtipulari decem
redigenda ex, vel ſuper tali re.*
4 *Pecunia donata ſupra aliqua re, non veniunt pecunia, quæ
ſeruando ſeruari non poſſunt.*
5 *Pecunia quoquomodo collocatæ facilius perire poſſunt,
quàm bona.*
6 *Interpretatio in dubio magis facienda eſt pro bonis, quàm
pro pecunia, quæ facilius conſumitur.*

DECISIO CCLV.

DOmini fuerunt concordes, quòd Magdalena nõ
poteſt cogere Portiam ad exburſandum in pe-
1 cunia numerata 50000. propter illa † verba,
ſopra il mio ſtato, & illa alia, *da cauarſeli &c.* & ita in-
trant allegata ex Corn. & Aym. in conſilijs adducti
pro Portia.

An autem poſtquàm Magdalena bona conſecuta fue
rit, poſſit ea vendere, fuit inter Dominos variatum & ni
hil firmatum. Aliquibus enim id videbatur extra dubiũ,
& propterea ſuper hoc non votarunt. Aliqui verò tene-
2 bant, quod poſſet ea vendere & mouebantur, quia † pecuniæ
ſunt in obligatione, & bona in cautione, vt per Bar. in l.
quamuis. de pig. act. Vnde conſequenter ea vendere po-
terit, cùm ſint ad eam cautelam, & ad effectum, vt pecu-
nias percipere poſſit hipothecatas, & ad hoc põderabãt,
quòd Lelius abſolutè dicit, *dono & fo libera donatio-
ne de 50000. ſcuti ſopra il mio ſtato*, & ſic incipit à dona-
tione pecuniarum, licèt dicat, ſupra ſtatum, non poſſet
amplius, quia hypothecat ſtatum, pro ipſis & ſubiungit,
da cauarſeli, quod verbum ita tenentes interpretantur, p
redigendis ſuper bonis. Et propterea dicebant non face-
re ad propoſitum. l. ſi ſtipulatus fuerim decẽ in melle. de
3 ſolu. cum alijs allegatis pro Portia, quia † aliud eſt ſtipu-
lari decem in melle, aliud eſt ſtipulari decem redigenda
ex tali re, vel ſuper tali re. & addebant id maxime proce-
dere in caſu noſtro, quia ſumus in donatione, quæ ex na
tura ſua debet latiſſime interpretari. cap. cum dilecta. de
dona. & ita dicebant fuiſſe reſolutum in vna Bononien.
de Pepulis. Et particulariter ad conſ. Corn. reſpondebãt,
quòd Corn. tractat, an poſſit hæres ſoluere pecunias, q
non eſt caſus noſter. Ponderabant etiam illa verba, *&
dopoi tornino*, in plurali, quod verbum non poteſt refer
ri, niſi ad pecunias.

Alij contrarium opinabantur ex iiſdemmet verbis
4 donationis, quia † Lelius donat pecunias ſupra ſtatũ, &
vult quòd reuertantur, quæ verba non poſſunt applicari
ad pecunias, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. Item ex
veriſimili mente donantis, quia non eſt veriſimile eum
voluiſſe ſtatum ſuum ita minui, & quòd emptor extra-
neus ſe in illis bonis intrudat. ſicut enim Lelius magis
dilexit ſuos hæredes, quàm hæredes Magdalenæ, qa vo-
luit, quod hæc donatio non tranſeat ad hæredes donatariæ,
ſed ad ſuos hæredes reuertatur: ita cenſendum eſt, quòd
prædilexerit ſuos hæredes, vt præferre noluerit extraneo
emptori. Cũ enim Lelius ſciat, quòd non theſaurizabat,
& quod non erat relicturus in hæreditate tam grandem pe-
cuniarum quantitatem, ſecundum Dominos, fit multũ
veriſimile, quòd voluerit prouidere hæredi, ne cogere-
tur ſoluere pecunias, & Magdalena poſſet ex ſuo arbi-
trio capere bona tanti valoris. Ponderabãt etiam, quòd
cum voluerit, quòd donata reuertantur ad ſuos hære-
5 des, ſi pecuniæ ſoluerentur, poſſet † venire caſus, quòd
hæc ſua voluntas defraudari poſſet, cùm fideiuſſores ali-
quando decoqueant, & pecuniæ ſuper montib. vel alijs
locis collocatæ perire poſſent, quæ multò difficilius eue
nire poſſunt, ſi bona tantummodo debeantur. Et ad om
nia ſupra ponderata reſpondebant, primò ex auctorita-
te Corn. in locis allegatis, & ſignanter conſil. 132. nume
ro decimo, libro quarto, vbi erant relicta 60. flor. capien
da de bonis, qui caſus ſecundum ita tenentes eſt proxi-
mus caſui noſtro, & Soc. conſilio 214. lib. ſecundo, vbi
erat dictum, in & ſuper bonis. & omnes firmant hanc cõ
cluſionem per tex. in l. ſi ſtipulatus fuerim 10. in melle.
de ſol. cum ibi no.

Secundò reſpondebant, quòd illa verba, *da cauarſegli*,
verificantur, quia hoc modo percipit bona 50000. ſcu-
torum, & illa verò alia, *tornino*, dicebant facere pro hac
6 parte, quia † magis hoc applicatur bonis, quàm pecu-
niæ. Et pro hac parte dicebãt plurimum facere præſum-
pta, & veriſimilis mens, & obſeruantia ſubſecuta. Quia
ſecundum nonnullos ex ita tenentibus, Magdalena ipſa
ita interpretata fuit donationem, & hanc interpretatio-
nem dicebant magis æquam, ne Portiæ inferatur hoc
præiudicium, quòd amittat bona tanti valoris, quia etiã
quod pecuniæ ſint reuerſuræ ad ipſam, vel eius hære-
des, non erit in poteſtate ſua, vel hæredum ſuorum
hæc bona redimere, & ſic ſtatus ipſius diminuitur.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Vener. 30. Iulij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Actor plura in libello deducens debet obtinere in eo capi-
te, quod probatum eſt.*
2 *Libellus incertus, & obſcurus admittitur in quocunque iu-
dicio parte non opponente.*
3 *Agens ex vna cauſa, & aliam probans ſuccumbere non
debet in iudicijs ſummarijs.*
4 *Cumulatio quæ tendit ad impediendum iudicium, non ad-
mittitur in ſummarijs.*
5 *Libelli in quibus actor omne ius deducit, nec arctatur ad
ſpecificandum actionem, admittuntur de ſtylo curiæ.*
6 *Variatio in proſecutione admittitur, quando libellus non
eſt reſtrictus.*
7 *Libellus continens contraria, quando adeſt clauſula, ius &
iuſtitiam &c. procedit, & actor obtinet in eo, in quo iu-
ſtitiam fouet.*
8 *Libello ſemel declarato, poteſt iterum declarari in iudicio
ſummario.*

DECISIO

DECISIO CCLVI.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, procedendū eſſe ad diſcuſſionem, an diſpoſitio illuſtr. Dom. Lęlij bo.me. valeat vti fideicommiſſum, ẽt non prius terminato per ſententiam, nec diſputatis reliquis propoſitis pro parte illuſtr. D. Portiæ circa inualiditatē prędictæ diſpoſitionis ex capite donationis. Moti fuerūt Domini, quia cùm illuſtr. D. Magdalena deduxerit omne ius ſuum ab initio in iudicium, nō magis vno, quàm alio modo, vt fuit reſolutum in præcedenti congrega-
1 tione, & conſequenter † cùm obtinere debeat in eo capite, quod probatum eſt. c. Abbate ſane. de re iudic. in 6. vt fuit etiam tunc dictum. Et cùm aſſerat ſe eſſe in probatis in iſto capite videndum eſt, an verum dicat, nec ne.

Et propterea non ob. q̀ D. Portia ſiilum dederit exceptiones contra teſtes prubantes præſentiā illuſtr. Dom. Magdalenæ, & ſic, quòd adhuc remaneat confeſſio ipſiua D. Magdalenę medio iuramenti roborata, de qua in articulis, quia in diſputatione fideicommiſſi videndum erit, an noceat, vel ne ſibi talis confeſſio.

Sicuti non ob. q̀ hæc remedia ſint contraria, & proueniant ex eadem ſcriptura. Quia quantumuis hæc vera eſſent, nihilominus in ſummarijs procedit libellus, & petitio talia remedia continens, etiam parte opponente.
2 Nam † parte non opponente ſuccedit in quocunque iudicio, vt per Ange. & Pau. de Caſt. in l. fina. C. de codicil. vbi agunt de remedijs contrarijs prouenientib. ex eadē ſcriptura. quod igitur in ordinarijs iudicijs licitum eſt parte non opponente, multò magis in ſummarijs, vt dictum fuit in præterita poſitione. Et tunc dictis Domini addebant tradita poſt alios ab eo relatos per Marſil. ſingu. 271. In iſtis enim iudicijs remiſſa eſt ſolemnitas iuris ciuilis, & ius tantum naturale, ſiue gentium attenditur. Barto. in extrauag. ad reprimen. in verbo, ſine figura. Alcia. deciſ. 150. nu. 4. Neuizan. conſil. 6. nu. 8. & propterea licet agens ex vna cauſa, & aliam probans regulari-
3 ter ſuccumbere debeat, fallit † tamen in iſtis iudicijs. Marſil. vbi ſupra. Tiraq. de retract. conuent. nu. 101. prope fi. & præſertim id dicebāt procedere in tribunali Rotæ, in quo ſemper facta eſt ea interpretatio, per quam circuitus euitantur, & per quam veritas, & iuſtitia facilius detegitur, vt in alijs etiam magnis curijs fieri ſolet. Tiraq. vbi ſupra nu. 6. & ita etiam fuit dictum alias fuiſſe factum in illa Vrbeuetan. Caſtri Caſtellionis de anno 1563. corā bo. me. D. Grato. In iſtis enim licèt non pronuncietur ſuper eo quod petitum, ſatis eſt, quòd pronūciatur iuxta illud quod petitum fuit. Auchār. in clemen. ſępe. nume. 37. de verb. ſignifica.

4 Et quamuis vnus ex Dominis diceret, quòd † in ſummarijs non admittitur cumulatio, per dictum Bal. in l. nec quicquam. §. de plano. in fi. 1. col. de offi. procon. & lega. quem refert, & ſequitur Aretin. in l. 1. §. ſi quis ſimpliciter in ver. non. ff. de verbo. obliga. id tamen procedit in ea cumulatione, quæ tendit ad impediendum, & inculcandum iudicium, non in ea, quæ tendit ad faciliorē expeditionem cauſæ, quia hæc tantò magis admittitur in ſummarijs, vt bene declarat Aquen. in l. edita, numero 44. cum ſeq. C. de eden. quem etiam ibi ſequitur Porporat. numero 205. vt enim inquit Aquenſ. de iure canonico in omnibus cauſis proceditur ſimpliciter. c. 1. de iudic. & tamen admittitur cumulatio. c. paſtoralis. de cau. poſ. & propri. e. c. dilectus. de capel. monach.

Quod autē actor omne ius deducat, nec arctetur ad ſpecificādum actionem, fuit vtiliſſimum pro expeditio-
5 ne cauſarum: & † hinc factum eſt, quòd in curia admittuntur huiuſmodi libelli, vt per Ægid. deciſ. 662. ſufficiet enim ſi Bal. credimus in l. ſi. num. 14. in fi. C. de edic. diui Adria. tollen. quod de æquitate canonica etiā ſine actione appareat iuſtitia reſultans ex cauſis. Fuit etiam reſpōſum, quòd in iſto caſu non agimus de cumulatione, q̄a in iudicio illuſtr. D. Magdalena deduxit omnem actionē in confuſo, quę ſibi competebat, quod facere potuit, maximè, quia cùm vna tantum competat actio, non cadit electio, vt fuit dictum in proxima præcedenti reſolutione, & ideo, & hæc, & alia omnia pro parte illuſtr. D. Portiæ adducta ceſſant.

6 Non ob. proſecutio ſpecialis, quia † cum libellus non ſit reſtrictus, licita eſt variatio in proſecutione. Bald. in l. per hanc. nu. 18. C. de temp. appel. Curt. iun. conſil. 284. nume. 16. cum ſeq. vbi etiam erat facta particularis proſecutio. Nec Rip. & Grat. cum alijs allegatis pro parte illuſtr. D. Portiæ mouerunt Dominos. Quia dicta per eos procedunt ad ſubſtinendum libellum, ſuſtinendamque & adiuuandam intentionem actoris, non ad eā deſtruēdam. Immo Grat. conſil. 156. exemplo allegatus. nume-
7 ro 25. dicit † quòd libellus continens contraria, quando adeſt clauſula, ius & iuſtitiam &c. procedit, & actor debet obtinere in eo, in quo iuſtitiam fouet, vltra quòd proſecutio etiam non fuit ſecundum Dominos reſtricta propter clauſulas reſeruatiuas, de quib. in articulis.

Ad allegata ex Bal. in l. 1. C. ſi plur. vn. ſent. fuit dictū, quod illa omnia procedere poſſent in ordinarijs, non autem in ſummarijs iudicijs, in quibus ordinarijs procedunt etiam no. per Innocen. in c. cum dilectus. de ord. cognit. quod ex eo maximè dicitur, quòd Innoc. inquit fatuum eſſe iudicem non cogendo ad eligendum, quod non poteſt procedere in iſtis ſummarijs, in quibus, vt dictum eſt, etiam parte opponente, procedunt huiuſmodi libelli, in quibus expreſſa etiam vſque ab initio ipſo vna cauſa, & alia probata, nihilominus obtinere debet actor.

Ex quibus etiam tollebant Domini ea quæ dicebantur circa declarationem libelli, quòd ſemel eo declarato
8 amplius declarari nequeat: id † enim non procedit in iſtis ſummarijs, in quibus ſolemnitas iuris ciuilis eſt remiſſa, & in ordinarijs etiam ſolum procedit, quando eſt facta declaratio taxatiua; ita quòd conſtet, quòd viam tantum viam taxatiuam proſequi quis voluit: tunc enim agendū eſt de pœnitentia, an ea ſit limitata, vel ne, quod non eſt factum in hoc caſu, nec deciſiones factæ in cauſa Portiua. faciunt ad propoſitum.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Veneris, 15. Auguſti. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Libellus generalis continens contraria prouenientia etiam ex eadem ſcriptura admittitur in ordinarijs parte non opponente. & nu. 2.*

Idq; tantò magis in ſummarijs etiam parte opponente, vbi non requiritur libellus, nec litis conteſtatio, immo magis vbi proceditur ſola facti veritate inſpecta. & nume. 2. & 6.

2 *Libellus, an dicatur alternatiuus, vel diſtinctus, non refert.*

3 *Alternatiua reſolui in conditionem dicitur.*

4 *Actor non poteſt de iure cogi ad exprimendum nomen actionis, ſed ſufficiat factum narrare.*

5 *Tranſitus ad remedia contraria poteſt fieri in iudicio ſummario, quando in principio fuit deductum omne ius modo confuſo.*

6 *Libellus ineptus, & contrarius vbi non requiritur, non vitiat actum.*

7 *Libellus in ordinarijs ſaluatur ex proſecutione vnius ex contrarijs.*

8 *Actiones contraria origine ſimul cumulari poſſunt.*

9 *Proſecutio quando eſt generalis, & non reſtricta, nulla eſt.*

10 *Variatio licita eſt, quando petitio non eſt reſtricta in proſecutione litis.*

DECISIO CCLVII.

FVit tentum, non eſſe recedendum à reſolutione de qua in dubio Apud Dominos enim non erat difficultas, quin ſimus in iudicio ſummario, non obſtantib. adductis pro parte Illuſtr. D. Portiæ, ex rationib. per Dominos alias datis, quibus à nonnullis fuit additum, quòd cùm etiam in iudicijs ordinarijs procedat
1 libellus generalis, contraria continens, proueniential etiam ex eadem ſcriptura parte non opponente, Ang. & Pau. de Caſt. in l. fi. C. de codicil. ſatis eſt ad hunc effectũ, quòd cõmiſſio Illuſtr. D. Magdalenæ, quæ explicite habet clauſulam, ſummariè &c. ſuperuenerit ante ſpecialẽ oppoſitionem Illuſtr. Dom. Portiæ, ita quod ſpecialis oppoſitio poſt d. commiſſionem ſubſequens non obſtat, cùm in ſummarijs procedat libellus generalis etiam parte opponente, ex allegatis.

Quo ſtante, cùm Illuſtr. Dom. Magdalena in confuſo egerit deducendo eam actionem, quæ ſibi competebat, vt liquet ſecundum Dominos, ex ipſius proteſtatione, de quo quicquid exemplo dicatur, non eſt ſecundum eos dubitandum, cùm lectura prædictę proteſtationis tollat omnem difficultatem, ſequitur, quòd obtinere debeat in eo capite, in quo rèperitur intentionem ſuam probaſſe, illud enim ab initio deduxiſſe videtur.

Non ob allegata contrarietas: nam quando ea vera eſſet, Magdalena tamen non deduxit contrarias exceptiones, ſed vnam tantum, videlicet, illam quæ ex proba
2 tis apparebit ſibi competentem, vltra quòd † in ſummarijs vbi non requiritur libellus, nec litis conteſtatio, ꝑcedit etiam libellus contraria continens. Fab. Accoramb. ex mente Areti. in §. nihil commune. nu. 61. & ibi Berengar. in ſecunda q. nu. 21. verſi. quarto limita. qui libellus ſubſtinetur etiam in ordinarijs ſi alternatiue in eo contraria exprimantur, vt per Aretin. in §. nihil commune. nu. 72. vbi Rub. Alex. nume. 333. Berengar. vbi ſupra nu. 68. inquiens ſe non facere vim, an libellus dicatur alternatiuus, vel diſtinctus.

3 Et quamuis dicatur, quòd iſta † alternatiua reſoluitur in conditionem, vt per Felyn. in cap. 2. de libel. oblat. longa tamen eſt differentia, quia dicunt ſecundum Aretin. in d. §. nihil commune. nu. 25. ver. nunquid autem, ꝙ remedia contraria ab actore conditionaliter intentari nequeunt, licèt id alternatiue fieri poſſit.

Sed natura iudicij ſummarij ſecundum Dominos tollit totam hanc difficultatem, ex quo ceſſant, quæ opponuntur ex ſtatuto Vrbis, nam ſupradictę concluſiones de iure ciuili procedunt.

4 Non ob. quod tollatur defenſio, quia † cùm de iure non poſſit actor cogi ad exprimendum nomen actionis, ſed ſufficit factum narrare. Iaſ. in §. omnia. nu. 167. de action. ſufficienter narrauit Magdalena, exhibendo ipſam ſcripturam, circa quam potuit Portia aduocatis conſultis deliberare, an cedendum, vel contendendum ſibi foret. Et argumẽtum, quod exemplo fit, quòd ſi ipſa probat abſentiam Magdalenæ, includit validitatem fideicommiſſi: ſi præſentiam, validitatem donationis, & conſequenter ſibi tollitur defenſio, dicebatur concludere pro Magdalena, quòd videlicet vno vel alio mõ quantitas donata debetur, nec tollitur defenſio, ſed ita fert natura actus, quinimmo potius id ſuadere videtur, certum eſſe Magdalenæ actionem competere, & incertum eſſe, quæ nam illa ſit, quo caſu cogendus non eſt actor eligere actionem, nec eam exprimere, ſed ſufficit, vt talis ſit, quòd iudici cõſtet, actori ius & actionem competere. Bar. in l. Gallus. §. ſi eius. in fi. ff. de lib. & poſthu. quem ſequitur dicens eſſe not. Iaſ. in §. curare. nu. 13. de action. ſicut quando vtraque pars alternatiuę tendit ad eundẽ effectum, ſubſtinetur libellus alternatiuus. Alcia. in l. 1. §. ſed ſi mihi. nu. 43. ff. de verbo. oblig.

Non ob. quod in ſummarijs non admittitur cumulatio. Quia placuit Dominis declaratio Aquen. vt fuit dictum in reſolutione.

Et quamuis vnus ex Dominis dubitaret, an poſſet fie-
5 ri iſte † tranſitus ad remedia contraria, non prius completo primo intentato, allegando Angel. & Cuman. in l. nemo. de excep. Soc. in cap. dilecti, numero 34. de libel. oblat. cum pluribus alijs. tamẽ fuit per alios reſpõſum, hoc procedere fortaſſe poſſe, vel quando explicite ſunt hæc remedia intentata euentualiter, vt fuit factum in illa Portuen. quod non eſt in caſu noſtro, in quo in confuſo fuit generaliter actum: vel in ordinarijs, non autem in ſummarijs, præſertim, quando in iudicio ſummario fuit ab initio deductum omne ius non magis vno, quàm alio modo, vt fuit reſolutum.

Non obſtant articuli, & proſecutio, quia Domini perſiſtebant in reſponſionibus aliàs datis.

Nec ob. quòd antiqui Doct. loquuntur, quando cauſa eſt commiſſa ſola facti veritate inſpecta, quia Bereng.
6 in loco ſupra citato, loquitur † ſimpliciter, quando cauſa eſt ſummaria, non requirens litis conteſtationẽ. hæc enim ſunt eius verba: Quartò limita, quando eſſemus in iudicio ſummario non requirente litis conteſtationem, tunc enim non ſeruata iuris ſolemnitate actor admittitur. Fab. ẽt ipſe loquitur in iudicio non admittente libellum, & litis conteſtationem, prout notum eſt, hæc non requiri in iudicio ſummario. ita enim ipſe inquit, vltimo fallit ex mente Areti. & quando non requireretur libellus, nec litis conteſtatio: nam ſi proponitur libellus ineptus, & contrarius, non vitiat actum, ex quo non requirebatur, per l. primam. C. de rei vxo. actio. & licèt poſtea ipſe dicat, poſſumus ponere exemplum, quando cauſa committitur ſola facti veritate inſpecta, exẽpla enim non reſtringunt regulam fundatam ſuper reg. d. l. 1. C. de rei vxo. actio.

In quo iudicio ſummario non loquuntur Ruin. conſil. 350. nec Rota deciſ. 18. de reſcrip. in antiq. nec Aym. conſil. 120. nec ſimiliter Grat. conſi. 32. nume. 31. ſed in
7 iudicijs ordinarijs: in † quibuſcunque enim iudicijs Grat. ſaluat libellum, quando vnum ex contrarijs actor fuit proſecutus, hæc autem de iudicio ſummario: eſt alia ſaluatio, quæ ſuas habet rationes.

Et cùm non prætendat ius Magdalena ex vtroque capite, ſed ex eo, in quo reperitur intentionem ſuam probaſſe, non obſtantibus, quæ dicuntur ex Roman. conſil. 350. Pariſ. conſi. 77. nu. 8. lib. 4.

Minus ob. deciſ. Put. 21. tãtopere ponderata, quia Domini duas dederunt ſolutiones. Vnam, quòd quando
8 † actiones ſunt contrariæ in origine, poſſunt ſimul cumulari, vt ſi in caſu iſto ſunt contrariæ origine, contrariæ ſunt, ſecundum Curt. iun. in l. 1. C. de pact. & ſic facit pro iſta parte. & etiam fuit pluries dictum, quòd in hoc caſu Magdalena non magis vno, quàm alio modo egit, ſed in confuſo actionem ex ea ſcriptura ſibi competen-

tem

tem intentauit, quo caſu ceſſauit quæ de ſucceſſiuitate dicuntur.

Nec tollitur Portiæ defenſio, vt dictum fuit, quia Domini in hoc erant concordes, Portiam debere audiri ſuper cōcernentia etiam inualiditatem donationis, dummodo ſint talia, quæ influant, & inficiant quoque fideicommiſſum, ſicuti etiam erant concordes, quod hoc iudicium donationis, non eſſet prius finiendum per ſententiam, nec condemnanda Magdalena in expenſis, ſed tantum controuerſia redacta fuit, an eſſet perficienda diſputatio ſuper donatione, vel potius faciendus tranſitus ad diſputationem validitatis fideicommiſſi, in qua pro maiori parte Domini perſiſterunt in reſolutione.

Non ob. doct. Bar. & Pau. de Caſt. in l. & an eadem. §. actiones. ff. de exce. rei iud. Quia non facit ad propoſitū, & ſi poteſt applicari, potius faceret cōtra Portiam, nam
9 † quando proſecutio eſt generalis, & non reſtricta, nulla eſt controuerſia, vt patet ex dictis Pau. de Caſt. ibi. numero 3. Primus eſt & ex iam reſolutis conſtat, quòd etiā mediantibus articulis Magdalena non ſe reſtrinxit, ſed non tractant ibi Doct. an licita ſit variatio in proſecutione ante probationem ſcientiæ, ſed bene, an etiam quando exceptio rei iud. obſtat in actionibus realibus, & perſonalibus, non eſt dubium, quod ſi quis generaliter perſonales actiones proponat, & vnā tantum poſtea proſequatur, & ſpecialis feratur ſententia, quòd exceptio rei iudicatæ non obſtat in alijs actionibus perſonalibus, quæ materia nihil commune habet cum ea de qua tractatur, in qua habemus particularem doctr. Bal.
10 in l. per hanc, vbi † quando petitio non eſt reſtricta in proſecutione litis, licita eſt variatio, quæ doctr. Dominis ſemper placuit, tūcto præſertim conſ. Curt. iun. 284. nume. 16. in quo caſu erat etiam facta particularis proſecutio. Ex quibus apparet, quòd nec ratione contrarietatis, nec ratione proſecutionis excludi debet Magdalena ab hac diſputatione.

ALDOBRANDINI.

Roman. donationis. 50000. Lunæ, 6. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Dictiones, aliquid, & niſi, quid ſignificare dicuntur.*
2 *Negans ſe ad aliquid teneri dicitur totum negaſſe.*
3 *Negatio per quam fit litis conteſtatio, & illa per quam reſpondetur poſitionibus, differunt.*
4 *Hæres iuſtam habet cauſam ignorantiæ de actu à teſtatore geſto, niſi facta ſibi fide de eo, ideo non conſtituitur in mora.*
5 *Declaratio ſemel facta amplius fieri non poteſt.*
Idē, etiam in declaratione animi in beneficialibus, & numero ſequen.
6 *Beneficij acceptatio ſemel de genere ad ſpeciem deducta, amplius fieri non poteſt.*
7 *Mora hæredis mediante negatione efficit, vt ſatis ſit cautionem præſtari in actu traditionis.*
8 *Fructus percepti poſt moram hæredis æquiparantur fructibus perceptis ab hærede poſt præſtitam ab vſufructuario cautionem.*
9 *Fructus propter moram hæredis debentur, & etiam pecuniæ, quæ erant in obligatione, & bona in ſolutione.*
10 *Declaratio retrotrahitur vſque ab initio, & æquiparatur mandato.*

DECISIO CCLVIII.

DOmini ſine difficultate concluſerunt, Illuſtr. D. Portiam 9. Decembris. 1572. negaſſe aliquid à ſe deberi Illuſtr. D. Magdalenæ, & in hac negatione ſemper perſtitiſſe, & adhuc perſiſtere, & conſequēter non potuiſſe, 18. Martij. 1575. declarare generalem oppoſitionem pro eius parte factam. 5. 6. & 10. Decembris. 1572. in diuerſis vicibus eius procurator dixit generalia contra interpellationem Illuſtr. D. Magdalenæ, ex quibus ſucceſſiue dixerunt reſultare, quòd ab eo tempore D. Portia ad fructuum reſtitutionem teneatur.

Quod n. negauerit, cōſtat manifeſte ex commiſſione pro eius parte præſentata, in qua dicit, quod licet verſus Magdalenam non teneatur ad aliquid, niſi ad dotem. di
1 ctio † enim illa, aliquid, ne dum ſignificat, quòd non tenetur ad 50000. ſed nec ad quid minimum. l. ſi ſeruum. §. ait prætor. vbi Barto. ff. de acquir. hæred. maximè, quia ſubijcit, niſi ad dotem, quæ dictio, niſi, cùm ſit exceptuatoria dote incluſa, cæterea omnia excludit. l. actionem. C. de tranſact. Dec. in auth. ſi quis in aliquo, num. 2. C. de eden. Et quamuis poſtea ſubijciatur, cum facultate prædictis vociferationibus perpetuum ſilentium, prout iuris fuerit, imponendi, non propterea illa verba, prout iuris fuerit, tollunt negationem præcedentem, ſed reſpiciunt ſolum iudicem, qui ſeruato iuris ordine in cauſa procedere debeat, ex qua commiſſione declaratur bene oppoſitio facta 9. eiuſdem menſis coram A. C. per procuratorem Portiæ, quando allegauit pendentiam litis in Rota, quæ pendentia litis erat ſuper eo, quòd licet Magdalena iactaret ſibi deberi à Portia 50000. ipſa ta-
2 men negabat ſe ad aliquid teneri, quæ † verba totalem, & abſolutam negationem importãt, adeo vt negās incidat in periurium, etiam ſi plus debito petitum fuiſſet, Baſigel. in l. 1. §. ſi ſtipulanti. numero 15. in fi. ff. de verborum obligatio.

Quæ negatio ſubſequenter demonſtratur ex proteſtatione eiuſdem Portiæ facta 11. Martij. 1571. vbi aſſerit 2
donationem pluribus defectibus laborare, & ſuper illis petit dubia diſcuti, quod longe abeſt à confeſſione, quod tenetur præſtare cautione, item ex articulis pro eius parte poſtea datis ac medio eius iuramento ſpecificatis ſuper ſimulatione donationis, in quibus pro parte eiuſdē fuit articulatum, quòd Lelius ſimulatè fecit hanc donationem in fraudem fiſci, & metu inſtantis periculi, & deſuper fuerunt examinati plures teſtes, ex quibus articulis viſum fuit Dominis, quòd hæc negatio nō poſſit aliquo modo negari, maxime ad effectum, vt ad fructus reſtitu-
3 tionem Portia teneatur, quia † ad iſtum effectum ſufficit ea negatio per quam fit litis conteſtatio. Bar. in l. litigator. nu. 5. C. de fruct. & lit. expenſ. De hac enim negatione agimus, quæ in aliquibus differt à negatione, quæ fit reſpondendo poſitionibus. Bal. in l. 1. num. 10. C. de li. conteſt. Vnde & ſi verba commiſſionis, & proſecutionis non eſſent ita clara prout ſunt, ſola tamen litis conteſtatio neceſſariò ſupponit negationem.

Nec ob. quod hæres non dicatur negaſſe ſi ignorat validitatem actus geſti à ſuo auctore. Cagnol. in l. 2. C. de
4 pact. inter emp. & vend. Quia † Cagnol. id non dicit, ſed ſolum inquit, hæredem in mora non conſtitui, niſi facta ſibi fide de actu à teſtatore geſto, quia alias iuſtam habet ignorantiæ cauſam. l. qui in alterius. ff. de regu. iuris. quod hic factum fuit, quia illicò fuit exhibita donatio.

Sicut nihil facit, quòd Portia habuerit iuſtam cauſam negandi. Quia euentus docuit, quod non ſubſiſtit hæc iuſta cauſa, vt quatenus etiam fuit dictū, vt demonſtratur,

ſtratur, quia adhuc omnibus diſputatis, & contra ipſam
reſolutis perſiſtit in impugnatione donationis.

Non etiam mouit Dominos dū pro eadem parte di-
cebatur, quòd dicta generalis oppoſitio non potuit in-
telligi de negatione validitatis donationis, ex eo quod
Portia ſumpſit occaſionem impugnādi donationem ab
articulis Magdalenæ, & dictis teſtium pro eius parte in-
ductorum, quia potuit negare Portia ab initio, cùm præ
tendebat, quòd hæc eſſet donatio inter viuos, prout etiā
id ab initio diſputauit, & careret inſinuatione, itē quia
prætendebat eam ſimulatam, in fraudem fiſci, & metu
inſtantis periculi factam, quę oppoſitiones non orieban
tur ab articulis Magdalenæ.

Quoad tempus ex ſuperius dictis apparet, quòd nega
uit vſque ab initio 9. Nouembris. 1572. quando cōmi-
ſit cauſam bo. me. Oradi. & quòd adhuc perſeueret in
negatione, demonſtrat oblatio vltimo loco pro eius
parte facta.

Qua negatione ſtante ſubintrat reſolutio ſecūdæ par
tis dubij, quia ſtante cōmiſſione in qua abſolute Portia
5 negauit aliquid ſe teneri, apparet † quòd ſemel declara-
uit quid intendebat per illam generalem oppoſitionem,
& conſequenter amplius declarare non poteſt gl. à Doc.
approbata ſingularis in l. quiquid adſtringēdæ. in verbo,
ſecundum. ff. de verbo. oblig. Crot. in l. ſi conſtante. in le-
ctura antiqua, col. 6. verſ. vltimo facit, ff. ſolu. matrimon.
Dec. conſi. 3. 5. col. 1. ſub nu. 4. in verbo, hoc idem, & alia
ratione, & magis in terminis Ang. in l. ſi quis intentione.
nu. 4. ff. de iudic.

Et in ſimili videmus in materia beneficiali, quando
concedebantur executiuè in pluribus dioceſ. ſi quis ſe-
6 mel declarabat † animum ſuum acceptando vnum be-
neficium, non poterat, ex quo ſemel generalem accepta-
tionem deduxerat ad ſpeciem, aliam declarationem fa-
cere, & aliud acceptare.

Quod in hoc caſu tantò maiorem poteſt habere diffi
cultatem, quia non ſolum contra hanc declarationē con
currunt cōiecturæ, ſed adeſt pleniſſima probatio ex ꝓſe
cutione ſubſecuta, quòd nunquàm fuit intentionis Por
tiæ ſatisfacere Magdalenæ, vt ex ſupradictis viſum fuit,
Dominis pluſquàm manifeſtè liquere, quo caſu talis de-
claratio reijcitur. Rip. poſt Socin. in l. naturaliter. §. nihil
commune. nu. 13. ff. de acquir. poſſeſ.

Ex quibus infertur neceſſariò ſecundum Dominos, ꝙ
cum Portia negauerit ſe debere, teneatur ad fructus &
7 cautione non præſtita per Magdalenam, ſtante † enim
mora hæredis mediante hac negatione ſufficit, ꝙ cautio
præſtetur in actu traditionis. Bal. in l. fi. C. commu. de le-
ga. & in l. 1. nu. 25. C. de vſur. & fruct. lega. & in l. 1. nu. 3.
C. de his quæ ſub mod. & conſi. 408. nu. 10. lib. 1. Alex. in
add. ad Bat. in l. vxori. de vſufruc. leg. Soc. conſil. vlt. lib. 3.
8 de iſtis † enim fructibus poſt moram hæredis iudicatur
vti de fructibus perceptis ab hærede poſt præſtitam ab
vſufructuario cautionem. Cum. in d. l. vxori vſusfructus.
ff. de vſufruct. leg.

Quæ omnia eo facilius ſecundum Dominos proce-
dunt in hoc caſu, ex quo verſamūr in proprietaria ad tē
pus, non autem in vſufructuaria, cui proprietario debē
tur fructus à die aditæ hæreditatis. l. Herēnius. ff. de vſu,
& vſufruct. legat. Inter iſtas enim diſpoſitiones longa eſt
differentia, vt alias etiam Domini conſiderarunt.

Nec aliquid facit, quòd pecuniæ eſſent in obligatio-
9 ne, & bona in ſolutione, tum quia † propter moram hæ
redis debentur huiuſmodi fructus etiam pecuniæ, vt eſt
tex. in l. vxori vſusfructus. in legato vſusfructus pecuniæ
10 loquens. ff. de vſufruct. leg. Tum etiam, quia † cùm Por-
tia declarauerit velle ſoluere bona, hæc declaratio retro-
trahitur vſque ab initio. arg. tex. in l. ſi vſusfructus. ff. qñ
dies leg. ced. vbi legati alternatiui, cuius electio pertinet
ad legatarium, dies cedit, vel ab adita hæreditate, vel à
die mortis teſtatoris ſecundum naturam rei, quam ele-
git legatarius, non autem à die electionis, & ſic ſecuta
electione perinde eſt ac ſi ab initio ea res ſola legata fuiſ-
ſet. Addebant etiam aliqui bene facere conſi. Bero. 41. nu
mero 54. libro primo, cuius oppoſitio eis videbatur bo-
na ad hunc effectum, vt cautione non præſtita proprie-
tario debeantur fructus, cùm contrarium à iure reperia
tur cautum.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ, 10. Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, ſuper, expreſſa ſuper vna re particulari, non autem
generaliter ſuper omnibus bonis, quid operetur, & in-
fra deciſ. ſeq.*

DECISIO CCLIX.

DOmini tenent pro informante ex allegatis, qui-
bus fuit additus Nat. conſil. 241. numero ſexto.
Sed quia ab vno ex Dominis fuit dictum, quòd
omnia allegata procedunt, quando dictio, ſuper, expri-
1 mitur † ſuper vna re particulari, non autem, quando ge
neraliter ſuper bonis. & ad id fuit allegatus Neguſan. de
pignor. in quarto membro ſecundæ par. ſub nume. 164.
ver. vigeſimuſtertius caſus eſt. Idcirco fuit dilata reſolu-
tio ad ſequentem, vt videatur iſte locus.

ALDOBRANDINI.

Roman. donationis. 50000. Veneris, 14. Ianu. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, ſuper, importat hypothecam tam ſpecialem quam
generalem. & nu. 3.*

2 *Bona vniuerſaliter hypothecata non ſunt pro alimentis,
& præſtationibus, niſi fiat particularis hypotheca ſu
per bonis, ex quibus debeat ſolui.*

DECISIO CCLX.

DOmini viſo loco Neguſant. ſteterunt in opinio-
ne, quod vigore huius ſcripturæ competat hy-
1 potheca propter † illam dictionem, ſuper, ex
allegatis.

Nec eis fecit difficultatem Neguſant. quia ibi tractat
aliam materiam: alia eſt enim quęſtio, an pro alimentis,
& præſtationibus annuis ſint bona hypothecata, in qua
2 Doct. concludunt, quòd non, † niſi ſpecialiter ſint expſſa
bona, ex quibus debeant ſolui. & ita loquitur Bar. in l. 1.
ff. de alimen. leg. & ita procedit, quod dicit Neguſ. quod
etiam declarat Couar. in emphyt. c. 9. §. 6. nu. 14.

Alia eſt quæſtio, an dictio, ſuper, importet hypothe-
cam, in quibus terminis adſunt quamplurimi Doct. te-
nentes, quod eam inducat.

Nec aliquis hoc limitat, vt procedat tantum, quando
3 dicitur, † ſuper tali re particulari. Si enim hæc dictio im
portat hypothecam ſpecialem illius rei quæ exprimitur,
quando ſuper re particulari profertur, ita importat ge-
neralem hypothecam omnium bonorum, quando pro-
fertur

fertur ſuper omnibus bonis, cùm ita poſſint omnia bona, ſicuti pars bonorum hypothecari.

Vltra hæc dicebant nonnulli ex Dominis, quòd hic etiam erant expreſſa particulariter bona, quæ videlicet Illuſtr. Donataria eligeret.

Nec obſtant illa verba, *da cauarſeli*, quia nec reſtringuntur, nec tollunt vim dictionis, ſuper, cùm præſertim fuerit prolata à donante, vt magis adhuc Illuſtr. D. Donatariæ conſuleret.

ALDOBRANDINI.

Bononien. domus. Veneris, 14. Decembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Exceptione præſcriptionis à iure offerendi non repellitur ille, qui habens pactum de retrouendendo pro ſe reperitur in poſſeſſione rei.*

2 *Præſcriptio ipſo iure non tollit actionem, ſed eam tantum exceptione elidit.*

3 *Actio inutilis actu penes cedentem, ſed vtilis ſaltem in potentia, cedi poteſt, & vtilis dicitur.*

4 *Actionem non habere, vel habere, & per exceptionem tolli, non differunt in propoſitione exceptionis, ſed ante ſic.*

5 *Præſcripto iure agendi præſcribitur etiam ius excipiendi, quando ambo ex eodem fonte deſcendunt.*

DECISIO CCLXI.

DOmini non fuerunt concordes: aliqui enim tenebant, præſcriptionẽ Dñorum de Paleottis poſ-
ſeſſorib. nõ obſtare, cũ ſit indubitata cõncluſio,
quod quando ille qui nititur pacto de retrouendendo,
1 reperitur in poſſeſſionem, exceptione huiuſmodi † præ-
ſcriptionis à iure offerendi non repellitur. Cyn. in l. cum
notiſſimi. §. ſed cum illud. C. de præſcri. 30. anno. late Ti
raq. de retract. conuent. §. 1. gl. 1. num. 51. cum alijs pro
Paleottis allegatis, cùm enim natura exceptionis ſit perpe-
tua. l. pure. §. vltimo, ff. de do. excep. ita perpetuum debet
eſſe tale ius offerendi. l. Paulus. §. 1. ff. quibus mod. pig. vel
hypot. ſoluat. Bar. in l. creditori. ff. de vſucap. Dec. conſil.
164. col. fi. & in c. ſi aũt. nu. 6. de reſcr. Aym. conſi. 71. in fi.
2 Couar. var. reſol. lib. 1. c. 9. nu. 13. Vnde † cũ præſcriptio
ipſo iure non tollat actionem, ſed eam tãtum exceptio-
ne elidat, Sal. in l. ſicut. in 6. opp. C. de præſc. 30. anno. ſe-
quitur, ꝙ cùm Scarduus vigore huiuſmodi pacti actionẽ
haberet, taliſq; actio conſequenter etiam mediante ip-
ſius ceſſione Paleottis acquiſita fuerit, qui vti poſſeſſo-
res habent actionem, multò magis exceptionem habere
debent, ex generali regula l. inuitus nemo. §. cui damus.
ff. de reg. iur. & c. qui ad agendum. de reg. iur. in 6.

Nec obſtecundum ita tenentes, quod cum hæc actio
3 eſſet inutilis penes cedentem, non † poſſet eſſe vtilis pe-
nes ceſſionarium. Saly. in l. fi. in prin. nu. 3. C. de iure dot.
Tum, quia ſecundum eos vtilitas huiuſmodi exceptio-
nis competebat Scarduo potentia. Si enim Scarduus na-
ctus fuiſſet poſſeſſionem, & Bucchi contra ipſum egiſ-
ſent, habuiſſet ius offerendi, quod ius in potentia com-
petens cedi poteſt. Tiraq. de retract. Lignag. §. 16. gloſ. 3.
nu. 40. Et propterea cùm militet diuerſa ratio in ceſſio-
nario, non ob. doctr. Salyc. in loco prædicto deſumpta ex
l. in omnibus officijs. §. non debeo. de reg. iur.

Non ob. etiam, an quis ipſo iure actionẽ non habeat,
an per exceptionem infirmetur, quia illa regula intelli-
4 gitur propoſita exceptione. Tunc † enim, quia per pro-
poſitionem exceptionis tollitur actio, nulla eſt differen-
tia. Sed ante propoſitionem exceptionis multum inter-
eſt. Nam ſi exceptio nõ proponatur, actor actionem ha-
bens obtinet. Barto. in l. ſi vnus. §. pactum ne peteret. col.
antepen. ff. de pact. Dec. in l. non videtur cæpiſſe. ff. de
regulis iuris.

Alijs contraria ſententia placebat, quibus videbatur
inconueniens, quòd plus haberet ceſſionarius, quàm ce-
dens, & cùm hæc ſit regula, dicebant debere Paleottos
inuenire fallentiam. Et quia cùm hoc caſu ius excipien-
di videbatur oriri ex eodem fonte, ex quo oritur ius agẽ
5 di, † præſcripto iure agendi, cenſetur præſcriptum ius
excipiendi. Fely. in c. ſi autem. col. 5. verſicu. limita ſexto,
de reſcrip.

Et quia hæc materia bis fuit viſa Dominis admodũ
difficilis, & ſubtilis, dixerunt, quòd videam particulari-
ter, an Domini de Bucchis actores, qui nunquàm poſſe-
derunt, poſſint opponere contra Paleottos poſſeſſores,
ipſis inuitis, de huiuſmodi præſcriptione, quod prima
facie Dominis durum videbatur, cùm præſcriptio indu-
cta in fauorem poſſeſſoris, nõ debeat retorqueri in eius
odium, maximè quia poſſeſſorib. hoc caſu imputari non
poteſt, quare non egerint. Item quia poterunt fortaſſe
Paleotti poſſeſſores dicere, nos etſi poſſideremus, non
præſcripſimus, nec præſcribere noluimus, & nolumus,
quòd de iure noſtro contra nos opponatur.

ALDOBRANDINI.

Roman. montium. Lunæ, 5. Nouembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Pactum abſolutum, quod de re ſua quis diſponere non poſſit, non valet.*

2 *Dominium eiuſdem rei duo inſolidum habere non poſſunt.*

3 *Deſcriptio in libris montis probat dominium creditis in fauorem ibi deſcripti, & in præiudicium eius qui deſcribi fecit.*

4 *Ceſſio in incorporalib. habet vim traditionis, ex qua transfertur dominium, niſi illud reſeruetur.*

5 *Exactio interpretanda eſt ſecundum titulum præcedentẽ.*

6 *Donatio nunquàm præſumitur etiam inter aſcendentes, & deſcendentes ex reſeruatione dominij ſibi facta, niſi traditio interuenerit.*

7 *Donatio etiam non præſumitur ex exactione vſurarum facta ad vtilitatem propriam, ſecus ſi facta nomine alieno.*

8 *Cauſa quælibet excludit præſumptionem donationis.*

9 *Hæreditatis appellatione veniunt omnia ea, quæ reperiebantur eſſe in dominio defuncti mortis tempore.*

10 *Hæredes ab inteſtato venientes, ſunt taciti à teſtatore vocati.*

11 *Bona feudalia, emphyteutica & fideicommiſſo ſubiecta, non veniunt in generali inſtitutione, niſi de eis fiat expreſſa mentio.*

DECISIO CCLXII.

PRopoſui dubium, an hæc loca montium pertine-
rent ad dictam ſocietatem, vel ad Sebaſtianum. Et
Domini ſine aliqua difficultate concluſerunt per-
tinere ad ſocietatem. Difficultatem apud eos nõ habuit,
quin Io. Baptiſta eſſet Dominus horum locorum, cũ de
illis ad libitum poſſet diſponere. l. in re mandata. C. man
1 dat. Et † hinc eſt, quòd non valet pactum abſolutum, qđ
de re ſua quis diſponere non poſſit. l. nemo. ff. de pact.
quia vt dicit Rinun. conſil. 318. nu. 2. lib. 2. remanente

dominio

dominio apud ſe, non poteſt quis abdicare à ſe poteſta-
tem de re diſponenda, quia eſſet implicare contrarieta-
tẽ: quod inſuper hoc caſu manifeſta ratione probatur,
quia eſt indubitatum, quod ſi Io. Baptiſta hæc loca vendi
diſſet, dominium tranſtuliſſet, quod facere nõ potuiſſet,
ſi illud non habuiſſet. l. nemo plus iuris. ff. de regu. iur. Ex
quo infertur, quod ſi Io. Baptiſta erat dñs horum locorũ
montium, è conuerſo non erat dominus Sebaſtianus, cũ
2 † duo inſolidum eiuſdem rei dominium habere nõ poſ-
ſint. vulg. l. ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculum. ff. cõmod.

Et propterea non ob. Soc. conſ. 7. nu. 6. cum pluribus
3 ſeq. lib. 4. vbi vr̃ velle, ꝙ huiuſmodi † deſcriptio in libris
montis probet dñium crediti in fauorem ibidẽ deſcripti
in præiudicium eius qui deſcribi fecit: cum in caſu ſuo
deſcriptio non eſſet facta cum iſtis conditionib. & ita ẽt
tollitur conſ. Bero. 178. nu. 7. 8. cum pluribus ſeq. li. 2. Quo
etiam fit, vt nõ obſtet, ꝙ per reſeruationem vſusfructus
transferatur dominium. Quia hic nõ reſeruatur vſusfru
ctus ſolus, ſed dñium & fructus. Et ſimiliter non obſtat,
4 † ꝙ ceſſio in illis incorporalib. habeat vim traditionis,
qua mediante dominium transfertur. Bal. in rub. de cõ-
trahen. emp. nu. 15. Quia hoc non procedit in ceſſione,
in qua reſeruatum eſt dominium, vt in hoc caſu.

Nec poteſt pro parte Sebaſtiani fieri fundamentum
ſuper exactione, cum non ipſe, ſed Ioan. Bap. exegerit, &
quamuis dicat in quietantijs, pro Sebaſtiano, hoc eſt, q̃a
5 partita cantabat in caput Sebaſtiani, tamen iſta † exactio
interpretanda eſt ſecundum præcedentem titulum. l. 2.
C. de acquir. poſ. & conſequenter ad propriam D. Ioan.
Baptiſtæ vtilitatem.

Quib. ſic ſtantib. non põt dici, huiuſmodi loca fuiſſe
6 donata Sebaſtiano, cũ Io. Bap. viuens † reſeruauerit ſibi
dñium eorum, & prohibuerit, ne Sebaſtianus aliquid à
viuentib. ab inteſtato petere poſſit, idq; tantò magis, q̃a
nec ſumus inter aſcendentes, & deſcendẽtes, nec aliqua
interuenit traditio, quo caſu ẽt ſine præfata reſeruatio-
ne nunq̃ præſumitur donatio. Bar. & alij allegati, in l. quę
dotis. ff. ſol. mat. & in l. ſi donatione. C. de colla. & in l. fi-
liæ. C. famil. erciſ. Roman. conſil. 291. col. fi. Aym. conſil.
100. nu. 6. quod bene comprobatur per tex. in l. fi. §. fi. &
ibi Doc. omnes. ff. de don. vbi ex eo quòd auia fœnerato
rat pecunias nomine nepotis, & vſuras exegerat ad vtili-
7 tatem eiuſdẽ, † præſumitur donatio: ſed quando exactio
vſurarum eſſet facta ad vtilitatem propriam, vt in hoc
caſu, per illum tex. dicunt Doct. nõ præſumi donationẽ.
Vltra quod, & hoc ex abundanti ſit dictum, cùm hic nõ
probetur interueniſſe præſentia Sebaſtiani, quæ etiam
in donatione non præſumitur, vt poſt Bar. Caſtr. & alios
ab ipſo allegatos, dicit Rui. conſi. 154. num. 11. lib. 5. non
poſſet vel donatio valere, quia ſaltem requiritur pactum
vel traditio ad ipſam perficiẽdam. l. ſi quis argentum. C.
de donat. quorum, non data præſentia Sebaſtiani, neu-
trum hic interuenit, & tantò minus valuiſſet, quantò, cũ
non fuerit expreſſa cauſa donationis, non ſufficiebat pa
ctum, ne ſequantur duo ſpecialia, hoc enim caſu non ha
bet locum d. l. ſi quis argentum. ſecundum Buc. in l. ſi ti-
bi decem millia. in fi. prin. ff. de pact. Corn. qui alios alle-
gat, conſil. 105. nu. 21. in fi. Nec ob. Bero. conſil. 278. nu-
mero 10 lib. 2. Quia in caſu ſuo ex pluribus coniecturis
præſumit donationem, quæ hic ceſſant. Quæ omnia eo
8 facilius procedunt, ex quo † cùm quælibet cauſa exclu-
dat præſumptionem donationis, ſatis hic videtur ſubeſ-
ſe cauſa: potuit enim Ioan. Bap. ponere ſub nomine Seba
ſtiani hæc loca, vt lucraretur plures diſtributiones, quæ
dantur in congregationibus, quas ſolum pro vna tãtum
rata lucratus fuiſſet, ſi omnia loca ſub ſuo nomine can-
taſſent: ſed ponendo diuerſas ſummas ſub nomine di-
uerſarum perſonarum, tot ratas habebat, quot perſo-
næ erant.

Et ex his ẽt neceſſariò infertur, ꝙ hæc loca cũ ſemper
remanſerint in dominio Ioã. Bap. veniant in inſtitutio-
ne hæredis vniuerſaliter facta in omnib. ſuis bonis. Saly.
9 in fortiorib. terminis, in d. l. filiæ, nu. 2. C. fam. erc. quẽ ſo-
quitur Bero. conſil. 55. nu. 4. 5. & 10. lib. 1. Quod in hoc
caſu particulari ratione demonſtratur, quia Io. Bap. ꝓhi
buit, ne Sebaſtianus aliquid de hoc credito poſſit petere
à ſuis hæredib. venientib. ab inteſtato. Ergo neceſſario
ſupponit, ꝙ ad dictos hæredes debeant tranſire, à quib.
petitionem prohibet: & ſi teſtator voluit, ꝙ hæc loca pti-
10 nerent ad hæredes venientes ab inteſtato, qui ſolũ tacite
à teſtatore vocati cenſentur, l. in conficiuntur. ff. de iure
codicil. multò magis dicẽdum eſt, ꝙ voluerit ea habere
hæredes inſtitutos, qui expreſſam, & enixam eiuſdẽ mẽ-
tẽ habent. Vnde dicendũ eſt fuiſſe expreſſum caſum ſuc-
ceſſionis ab inteſtato vti caſum maiorem patientem diſ-
ficultatem, nam condito teſtamento, alia non facta do
his locis mẽtione, ſaltem per generalem inſtitutionem,
dicebatur de his diſpoſuiſſe per ſupra dicta.

Nec ob. ꝙ cùm teſtamentum iam eſſet cõditum, per
iſtam emptionem ab inſtitutione hæc loca eſſent adem-
pta, in quam reincidere non poterãt ſine noua volun
tate, quia cùm ſemper remanſerint in dominio Io. Bap.
ab ipſa inſtitutione nunquàm ſubtracta fuerunt.

Et propterea non obſtant ſimilia de feudo, & emphy
11 teuſi, & bonis ſubiectis fideicommiſſo, quę † non veniũt
in gñali inſtitutione, niſi de ipſis fiat expreſſa mentio, vt
per Bar. in l. iuſiurandi. §. ſi liberi. ff. de oper. lib. cum alijs
allegatis. Quia omiſſo, ꝙ multi contrarium etiam tenẽt,
illa procedunt in his rebus, quæ non ſunt remanſura in
hæreditate teſtatoris. Aym. conſi. 144. nu. 8. & in quibus
ſi ille ab inteſtato deceſſiſſet, alius ius habuiſſet, quæ hic
ceſſant, nam iſta loca erant remanſura in hæreditate Io.
Bap. quia Sebaſtianus nil poterat petere à venientibus
ab inteſtato, & mortuo ab inteſtato prædicto Io. Bap. d.
Sebaſtiano nihil debebatur.

ALDOBRANDINI.

Tiburtin. Caſtri Sambuci. Lunæ, prima Iulij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Nullitas cum poſſeſſorio coniuncta attenditur ad effectum ſolius poſſeſſorij, & non aliàs de ea cognoſcitur. & numero 3.*
2 *Appellari poteſt à ſententia lata in poſſeſſorio, in qua exprimitur cauſa habens complicationem cũ petitorio.*
3 *Iudex reſtringens ſe ad poſſeſſorium ſi de nullitate cognoſcat, intelligitur ad effectum poſſeſſorij: vt ſententia in petitorio non præiudicet.*

DECISIO CCLXIII.

Domini dixerunt, locũ eſſe Ægidianæ, q̃a ſnĩa eſt
1 reſtricta ad ſolum poſſeſſorium. Et † quãuis fue
rit etiam cognitum de nullitate, id tamen fa-
ctum fuit ad effectum ſolius poſſeſſorij. Dec. conſi. 28.

Nec obſtant auctoritates in cõtrarium allegatæ, quia
illę, vt latius deducitur per informantes, procedũt, quan
2 do in ſentẽtia † exprimitur cauſa, quæ habet cõplicatio-
nem cum petitorio, & ita intelligendus eſt Bal. cõſ. 341.
lib. 1. quod patet, quia in ver. ſeq. hoc expreſſe dicit, ibi, ꝙ
ſi declaretur hæres, & poſſeſſor, poteſt appellari.

Nec ob. ꝙ fuerit plene cognitum de nullitate, quia id

factum fuit vt ex effectu apparuit, ex quo iudex ad poſſeſſorium ſe reſtrinxit ad effectum dicti poſſeſſorij, quo fit, vt ſententia in petitorio non præiudicet.

ALDOBRANDINI.

Bononien. domus. Mercurij, 27. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de retrouendendo, ſiue ius offerendi ex dicto pacto proueniens, ex quibus impræſcriptibile reddatur.*
2 *Præſcriptio vnica ſufficit in pluribus actionibus competentibus ex eodem fonte.*
3 *Actione perſonali præſcripta non intelligitur præſcripta hypothecaria.*
4 *Actio hypothecaria duplex eſſe dicitur, ſcilicet directa, & vtilis.*
5 *Poſſeſſio non eſt neceſſaria in præſcribenda actione hypothecaria directa: ſecus an ſit in vtili, ſunt opiniones: Bar. tamen tenet quòd ſic.*

DECISIO CCLXIIII.

ALiqui ex ijs Dominis, qui viderant cauſam, tenebant pro Dominis de Paleottis, ex adductis pro ipſorum parte, & addebat vnus, quod forte propter
verba pacti ibi, in omnem caſum, tempus, & euentũ, eo
1 quia † infinitatem quandam videntur importare, erit
redditum hoc ius redimendi impræſcriptibile, vt per
Crot. in l. 5. nu. 2. cum ſeq. ff. ſol. matrim.

Aliqui verò dicebant hic ſubeſſe plures difficultates,
quarũ prima eſt, an vna vel plures præſcriptiones requirantur, ex quo agitur de præſcribendis actionib. competentib. duob. nempe, Scardno & Bentiuolis, orientib. ex
2 duobus pactis. Et in † qua difficultate dicebant ſufficere
vnicam præſcriptionem, ex doctr. gl. in c. ſi. de conſuetu.
in 6. quam ſequuntur Doct. & in iſtis terminis Tiraq. de
retrac. conuen. §. 11. glo. 1. numero 65. cum ſequen. & ita
affirmabant alias fuiſſe tentum in vna Callaguritan. de
Nauarre.

Secunda eſt difficultas, an præſcripta perſonali actio-
3 ne intelligatur præſcripta hypothecaria. Et † in hoc dice
bant negatiuam ſibi magis placere, vt per Saly. in l. ſicut.
ante. nu. 5. ver. præterea ſi tolleretur. C. de præſc. 30. ann.
cùm enim per præſcriptionem non extinguatur ipſo iure perſonalis actio, pôt conſeruari hypothecaria, licèt ſit
acceſſoria, vt per Saly. ibi. Quib. non obſtant tradita per
Soc. iun. in alleg. conſi. 145. num. 75. lib. 1. quia ipſe ibi di
cit, quod ſicut dubium illud, an venditor eſſet redempturus rẽ, impedit, ne reſpectu actionis perſonalis emptor
dicatur in mala fide, ita idem dubium operatur, vt non
dicatur in mala fide illemet emptor propter idemmet
dubium reſpectu actionis hypothecariæ, quod nihil cõmune habet cum præſenti difficultate.

Tertia difficultas eſt, an ad præſcribendum actionem
hypothecariã, requiratur poſſeſſio. Et hic diſtinguebant,
4 cùm † enim duplex ſit actio hypothecaria. directa, ſcilicet, & vtilis, & directa detur contra debitorem, non autem ſequatur fundum, vtilis verò ſequatur fundum hypothecatum, vt poſt Bar. in l. 1. C. de precar. & Saluian.
interdic. declarat Iaſ. in §. item Seruiana. nu. 101. Inſt. de
5 actio. dicebant † quod ſi agimus de præſcribenda directa actione, hoc caſu non eſt neceſſaria poſſeſſio, qa ex
ſola negligentia debitoris præſcribitur quemadmodum
ex eadem negligentia aliæ actiones præſcribuntur: agitur enim de extinguendo iure alterius, & conſequenter
non requiritur poſſeſſio, Oldra. conſil. 254. num. 2. Aym.
conſi. 211. nu. 20. Si verò agatur de vtili, quæ fundum ſequitur, tunc dubium eſſe dicebãt, an præſcripta directa,
intelligatur præſcripta vtilis. Et pro affirmatiua ſecundũ
vnum ex Dominis facit in ſimili doctr. Bar. in l. cũ quis.
§. ſi quis pro reo, num. 7. ff. de ſolut. vbi Barto. vult, quòd
interrupta præſcriptione reſpectu actionis directæ, intelligatur etiam interrupta reſpectu vtilis, quia vnica eſt
actio. Quia tamen materia eſt ſubtilis, & difficilis, Domini vellent, qđ partes ijs difficultatib. melius ſatisfacerẽt.

ALDOBRANDINI.

Roman. de Lante. Lunæ, 19. Nouembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Statutum mandans dotari filias ſtantibus deſcendentibus, non intelligitur eas excludere ab extraneo hærede à patre inſtituto.*
2 *Statutum excludens filias contemplatione hæredum, intelligitur de deſcendentibus, & hæredibus ſanguinis.*
3 *Dictio, ſemper, intelligitur ſecundum naturam caſus in quo eſt poſita.*
4 *Interpretatio congrua, & legalis non excluditur à ſtatutis quantumcunque intelligi debeant ſecundum literã.*

DECISIO CCLXV.

CVm in effectu hoc dubium reincidat in idem cũ
dubio iã diſputato, Domini ſteterunt in reſolutis ex rationibus alias deductis. Et tunc dictis
fuit additum, quòd cùm ſtatutum de ſucceſſionibus ab
1 inteſtato excludens filias ſtantibus deſcendentibus, † mãder dotari de parragio filias non nuptas, quibus dos
non fuit conſtituta, ſi filiæ ſuccedentes ex teſtamento
cum extraneo deberent eſſe contentæ quamcunque dote ſibi à patre relicta, melioris eſſent conditionis, quando à patre ab inteſtato nulla conſtituta dote excluderentur, quàm ſi per extraneum hæredem inſtitutum à
patre dote conſtituta excluderentur. Fuit etiam conſideratum, quòd ſi ſtatuentes non conſideraſſent hæredem
ad excluſionem fœminarum, dixiſſent, quòd nihil poſ-
2 ſent petere ex hæreditate paterna. Vnde † cùm prohibuerint aliquid peti ab hæredibus patris, ſignificare voluerunt hanc excluſionem facere, non contemplatione
abſolutæ voluntatis paternæ, ſed contemplatione hæredum. Et propterea intrant omnia deducta in alia reſolutione: mentio enim hæredum facta eſt in hoc caſu
in materia tribuente prærogatiuam hæredibus, quo
caſu de deſcendentibus, & hæredibus ſanguinis intelligitur. Bal. conſil. 285. lib. 2.

Nec obſtant tradita à Bal. in l. ſi viua matre. C. de bo. mater. Quia hoc ſtatutum ſecundum Dominos manifeſte excludit fœminas contemplatione hæredum, & ſic deſcendentium per allegata.

3 Nec obſtat dictio, ſemper, quia † intelligitur ſemper
& indiſtincte in caſu, in quo ſtatutum loquitur, nempe
ſtantibus deſcendentibus, ſicut non obſtat derogatio capituli ſupra vel infra poſiti. Quia illa eſt quædam euentualis derogatio, quæ fortaſſe erat in ſtatuto antiquo,
quod compilatores, prout iacebat, deſcripſerunt, qui
compilatores forte etiam contraria reſecarunt. quod
optime deprehenditur ex illis verbis, ſalua tñ filiali ſucceſſione ab inteſtato ſecũdum formam traditam infra,
& in cap. vlt. quod vltimum cap. non apparet: ſuadetur,

qua

quia ſupra nullum adeſt cap. cui eſſet derogandum, nec
illa verba, ſupra vel infra, poſita, videntur poſſe intelligi
de ſtatuto de ſucceſſione ab inteſtato. Quia de illo im-
mediate fit particularis mẽtio illud pſeruando. l. doli. de
verborum oblig. Maximè, quia vt per informantes dedu-
citur, ſi ſtatuentes voluiſſent, quòd ex teſtamento fœmi
næ excluderentur etiam ab extraneis, hoc non contra-
riabatur ſtatuto diſponenti, quod ab inteſtato exclude-
rentur ſolum à deſcendentibus. Et in omnem euẽtum,
etiam ſi velimus referre hanc derogationem ad d. ſtatu-
tum, forte id fieri potuit, ne poſſet colligi aliquod argu-
mentum, quòd dos eſſet ſupplenda, ex quo ab inteſta-
to, quando nulla eſt conſtituta dos, ſtatuentes manda-
runt filias dotari de parragio ſecundum conditionem
familiæ, & quantitatem patrimonij.
4 Minus ob. quod † ſtatuta hæc ſint intelligenda ad li-
teram, quia non propterea excluditur congrua, & lega-
lis interpretatio. Curt. ſen. conſilio 9. nume. 25. Aretin.
conſilio 109.

ALDOBRANDINI.

Roman. de Lante. Veneris, prima Febru. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Filia excluſa à ſtatuto etiam ex teſtamento, ita quòd non
poſſint habere vltra id quod pater eis reliquit, faciunt
partem quo magis maſculis videbitur.*
2 *Detractio, quæ per ſtatutum filiabus fit, debetur filijs, quo-
rum contemplatione ea fit.*
3 *Dos ſuccedere dicitur loco legitimæ, quando pater aliquid
filiæ reliquit titulo inſtitutionis, & prohibuit, ne plus
petere poſſit etiam ratione legitimæ, concurrente cum
tali prohibitione diſpoſitione ſtatuti.*
4 *Pater inſtituendo filiam, & prohibendo ne plus petere
poſſit ratione legitimæ, clarum eſt illam agnouiſſe in
ſuam.*
5 *Filia recipiens aliquid, quod ſuccedit loco legitimæ etiam
quod renunciauerit, facit partem.*
Idq; etiam ſi legitima tranſeat de triente in ſemiſſem.
*Fallit tamen, ſi filia habuiſſet minus legitima, ſecundum ve-
riorem. num 6.*

DECISIO CCLXVI.

DOmini tenuerunt, legitimam eſſe ſemiſſem, ex
quo Michael de Lante teſtator deceſſit relictis
quinque filijs, tribus ſcilicet maſculis, & duab.
fœminis. Auth. de trien. & ſemiſſ. §. primo, auth. nouiſſi-
ma, C. de inof. teſtam.
Non ob. quòd prædictæ filiæ ſint à ſtatuto excluſæ et
ex teſtamento taliter, quòd debeant eſſe contentę eo, qđ
1 ſibi pater reliquit, quia † hoc non obſtante faciunt par-
tem eo modo, quo magis id eſt vtile maſculis. Quamuis
enim in hac quæſtione, an & quando filia excluſa à ſta-
tuto faciat partem, ſint plures opiniones, quarum tres
principales refert Curt. ſen. conſ. 5. & Soc. iun. conſil. 25.
lib. 1. & Brun. de ſtat. exclud. fœm. art. 11. q. 3. Boſ. de pu-
bli. bon. col. 2. 3. & 4. plures Gabriel. de legit. concluſ. 2.
tamen in hoc caſu ſine difficultate, & abſque vlla con-
traditione Domini dixerunt, filias augere numerum fi-
liorum taliter, quòd faciant tranſire legitimam de trien-
te in ſemiſſem, & illud quod ſibi per ſtatutum tollitur,
accreſcere maſculis, nõ autem augere fideicommiſſum.
Moti ſunt, quia fuit bis reſolutum, quòd ſtatutum de
ſucceſſionibus ex teſtamento, intelligitur fauore maſcu-
2 lorum. ſequitur, quòd † illud, quod ab ipſis filiabus per
dictum ſtatutum detrahitur, debeat filijs, quorum con-
templatione talis detractio fit, acquiri. l. poſt legatum. §.
amittere. de his quib. vt indig. l. 2. §. ſi duo fratres. de col.
bonor. & iſta eſt verior, & communior opinio. Bal. Pau.
de Caſt. & Corn. in l. ſi defunctus. C. de ſuis & legit. latiſ-
ſime Roman. in l. vnica, numero 62. C. quando non pet.
par. Felyn. in auth. nouiſſime, numero 215. cũ ſeq. Paul.
de Caſtr. conſil. 52. numero 1. & conſi. 286. num. 4. lib. 1.
late Bron. de ſtat. excluſ. fœmi. articu. 11. quæſt. tertia, vbi,
quòd iſta eſt verior, & communior opinio. Pariſ. conſil.
36. numero 19. lib. ſecundo, vbi etiam de communi te-
ſtatur Alciat. conſilio 419. numero 12. Rub. Alexandri-
nus conſil. 122. nume. 3. & conſil. 156. nume. 7. Caſtan.
conſil. 53. num. 74. Curt. iun. latiſſime conſ. 268. nu. 16.
cum pluribus ſequen. Soc. iun. conſil. 25. nume. 14. lib. 1.
cum alijs pro hac parte allegatis.
Maximè, quia ſecundum diſpoſitionem ſtatuti de ſuc-
ceſſ. ex teſtamento, iuncto præſertim teſtamento Michae-
lis, † in quo filiæ ſunt inſtitutæ in dote, & prohibitæ
3 plus petere, ẽt ratione legitimæ, apparet, † quòd fuerũt
filiæ etiam à teſtatore agnitę, vt ſuæ, ex quo titulo inſtitu
tionis ſunt honoratæ, & prohibitæ plus petere etiam ra-
tione legitimæ, quo caſu dos ſuccedit loco legitimę. Soc.
conſ. 75. num. 3. & Ruin. conſ. 257. nume. 15. lib. 2. Et
quamuis Rub. Alex. in l. pater filium, num. 174. dicat, ꝙ
opinio Pauli de Caſt. procedit ſine dubio, quando pr̃ le-
gat nomine legitimæ, & ſic videatur innuere, quòd hæc
opinio poſſit recipere difficultatem, quando ſimpliciter
legat, vt ponderatur pro parte hæredum, tamẽ hoc nihil
eſt, quia in illo caſu in quæſtione verſatur, an pater legã
do aliquid filiæ illam agnoſcere in ſuam, an potius ſibi
4 legare, vt extraneæ, videatur. Hic † autẽ, vbi teſtator pro-
cedit per viam inſtitutionis, prohibendo, ne plus peteret
poſſit ratione legitimę, clarum eſt, ꝙ illam in ſuam agno
ſcit. Quia fruſtra prohibuiſſet plus petere ratione legiti-
mę, niſi legitimã ſibi deberi præſuppoſuiſſet, quod bñ in
ſtatuto ponderat Rim. d. conſ. 257. nu. 13. lib. 2. Et pro-
pterea ẽt, ꝙ iſte articulus pendeat ab illa q. an dos ſucce-
dat loco legitimæ, prout voluit Areti. in l. plane. § ſi duo-
bus. de leg. 1. hæc etiam pars vera eſſet ex ſupradictis, &
vt dictum eſt, portio quæ filiabus tollitur à ſtatuto, au-
get ipſam legitimam, non autem cadit ſub fideicommiſ-
ſo, vt poſt omnes ſupra citatos declarat Curt. iun. d. con-
ſil. 268. nume. 50.
Non ob. renunciatio Io. filię facta ad fauorem patris,
5 quia † filia ẽt ꝙ renunciauerit, facit partem, qñ aliquid
recipit, quod ſuccedit loco legitimæ, prout contingit in
hoc caſu. Ant. Rub. in d. l. pr̃ filium. nu. 174. cum plurib.
ſeq. ff. de inof. teſt. Idq; tantò magis, quia ex teſtamẽto ap-
paret, ꝙ pr̃ dictam renunciationem recepit fauore filio-
rum maſculorum, ex quo mandat, quòd alia filia renun-
ciet ad fauorem fratrum, ſicut fecit Ioanna: ergo eis de-
bet acquiri, per ſupra dicta, maximè ad effectum, quòd
legitima tranſeat de triente in ſemiſſum, quod etiã non
obſtãte præfata renũciatione, admittit Boer. deciſ. 104.
6 nu. 9. & 10. licèt † alio reſpectu, an ſcilicet illud, quod mi-
nus legitima filia accepit, accreſcat maſculis, aſſerat non
facere partem, quia tenet opi. Bal. & Imol. in l. huiuſmo-
di. §. ſi Titio. ff. de lega. 1. quòd faciat partem ſecundum
terminos illius tex. Ita quòd ſi filia obolum habuiſſet
pro dote, perinde ſit, ac ſi totam eius partem trientis, vel
ſemiſſis habuiſſet, quæ opin. communiter damnatur, vt
declarat Soc. iun. d. conſil. 25. num. 4. vbi reſpondet ſigil-
latim omnibus fundamentis huius opin. Boſ. de publ.
bon. col. 4. cum alijs ſupra allegatis. Si tamen pars ſuper
huiuſmodi renunciatione vellet audiri, ei ſatisfiet.

ALDOBRANDINI.

Legionen. Canonicatus. Lunæ, 22. Aprilis, 1577.

SVMMARIVM.

1 *Vacare aliquod ius dici non poteſt per obitum reſignatarij, quando reſignatio fuit legitimè facta.*
2 *Ius retrotransferri non poteſt, quando extrema non ſunt habilia.*
3 *Conſtitutio Pij Quinti de publicandis præſupponit reſignantem viuere.*
4 *Acquiſitio veræ poſſeſſionis beneficij, & petitio eiuſdem vera, & non perfunctoria æquiparantur.*
5 *Paria ſunt quoad odium alicuius, quòd quis adeptus fuerit poſſeſſionem, vel per eum ſteterit, quominus adipiſcatur.*
6 *Forma ſi ſit inducta ad certum effectum, ſufficit quod ille effectus habeatur per æquipollens.*

DECISIO CCLXVII.

DOmini dixerunt, conſtitutionem fe. re. Pij Quin
ti de publicandis, non obſtare reſignationi An-
dreæ in fauorem Laurentij ad effectum, vt dici
poſſit, beneficium vacare per obitum D. Andreæ, cũ.n.
Andreas reſignans deceſſerit de menſe Maij, 1568. & ſic
ante publicationem prædictæ conſtitutionis, nõ poteſt
1 dici, ꝙ beneficium vacauerit per eius obitum, quia † cũ
prædicta reſignatio in cæteris omnib. præſupponatur iu
ſtificata, tempore eius obitus erat perfectè abdicatũ ius
ab ipſo reſignante, & conſeqnẽter per ipſius obitũ nihil
potuit vacare, cũ ipſe tũc nihil iuris haberet in bñficio.
Nec ob. quod conſtitutio ſequens annullet poſtea d.
reſignationem, quia quando hoc eſſet verum, nõ poteſt
dici beneficium vacare per obitum reſignãtis, qui obijt
2 ante hanc conſtitutionem, qua † mediante non põt re-
tro transferri ius in Andream iam mortuũ, quia extre-
ma non ſunt habilia. l. bonorum. ff. rem rat. habe. no. oẽs.
in l. ſi is qui pro emptore. ff. de vſucap. Caſſad. deciſ. 3. nu
me. 16. de præb. Curt. iun. conſi. 76. nu. 5. maximè, q̃a ex-
tremum deficit in eſſentia. Grat. cõſ. 75. nu. 6. li. 2. Et hinc
3 eſt, ꝙ prædicta conſtitutio † præſupponit reſignantẽ vi-
uere, in illis verbis, per ipſos reſignantes, vel cedentes: ſi
enim vult, ꝙ poſſit per reſignantem fieri huiuſmodi pu
blicatio, præſupponit etiam reſignantem viuere. Et quã-
uis poſſet habere maiorem difficultatem, ſi reſignãs de-
ceſſiſſet poſt conſtitutionem infra tempus datum ad pu
blicandum, tamen in reſignante mortuo ante præfatam
conſtitutionem res videtur ſine difficultate, ſaltem ad
effectum, ꝙ beneficium non poſſit dici vacare per obi-
tum reſignantis, quia quando obijt, eſt clarum, ꝙ nul-
lum ius habebat in beneficio, quod poſtea dum eſſet
mortuus, acquirere non potuit.
Idq́; tantò magis, quia cũ quoad reſignationes iam fa
ctas conſtitutio diſponat ſolum circa eas, quarũ vigore
nondum fuit per reſignatarium capta poſſeſſio, videba-
tur Dominis, ꝙ non bene in hoc caſu verificarentur hęc
verba negatiua, ꝙ non eſſet capta poſſeſſio, quia ſaltem
4 aliquo modo erat capta poſſeſſio, cũ † enim fuiſſet peti-
ta à Laurentio poſſeſſio capitulariter, & Capitulũ man-
daſſet, quod deſcriberetur in libro, in quo pũtantur in-
tereſſentes, & abſentes, & quod ſingulo die intereſſet in
choro vnì ex horis, in quibus lucratur maior quantitas
diſtributionũ per intereſſentes, licèt hoc non poſſet ope
rari, vt plene diceretur capta poſſeſſio, ſaltẽ debet opera-
ri ad euadendã pœnã nullitatis actus, vt non dicatur non
capta, cũ præſertim ipſamet conſtitutio videatur ęquipa-
rare adeptionẽ verę poſſeſſionis, & veram & nõ perfun-
ctoriam petitionẽ ibi, ipſiq́; reſignatarij, vel ceſſionarij
realem, & actualem poſſeſſionẽ beneficiorum huiuſmo-
di realiter, & cum effectu apprehendere, vel ſaltẽ illũ in-
fra prędictum voius, vel ſex menſium terminum ab his,
ad quos ſpectat verè, & non fictè, ſeu perfunctoriè con-
5 gruo loco petere debeant, & quemadmodũ † in odium
alicuius paria ſunt, ꝙ poſſeſſionẽ adeptus fuerit, vel per
eũ ſteterit quominus adipiſceretur. c. commiſſa. de elec.
in 6. cum alijs allegatis, ita ẽt ad eius fauorem, cũ ipſe fe-
cerit omnem diligentiam pro adipiſcẽda p̃dicta poſſeſ-
ſione, & deſuper iã longam ſubſtinuerit litẽ quoad hũc
effectum, debet haberi pro poſſeſſore. Idq́; tantò magis,
quia hęc reſignatio fuit notorijſſima epiſcopo & capitu
lo, cũ tam diu ſuper ea fuerit litigatũ cũ capitulo, & cir-
ca eam tot teſtes fuerint examinati, ex quib. neceſſariò
fuerint reddita plusq̃ notoria, & ſic ſatisfactũ vt inten-
tioni præfatæ conſtitutionis, q̃ fuit obuiandi fraudib. q̃
ex occultis reſignationib. proficiſcũtur, vt in proem. d.
6 ex quo rõ finalis colligitur. l. fi. ff. de hær. inſt. Quãuis † n.
eſſet forma inducta ad certum effectum, ſufficere ſolet,
ꝙ ille effectus habeat æquipollẽter, & illa forma adamuſ-
ſim nõ ſeruata. Dec. in l. ſi mr. in 2. no. C. de inſt. & ſubſti.

ALDOBRANDINI.

Marſican. beneficiorum. Lunæ, 10. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Probatio ſemiplena ſufficit ad iuſtificationem narratiuæ iuriſpatronatus. intellige, vt nu. 3. & 4.*
2 *Patronatus ſunt à iure approbati, & dicuntur contra præſumptionem iuris, quia de iure omnia beneficia præſumuntur libera.*
3 *Narratiua iuriſpatronatus duplex eſſe dicitur.*
4 *Narratiua, quæ eſt abſolutè cauſa conceſſionis, vel cauſa conceſſionis ſub illa forma, debet plenè probari.*
5 *Fama in nõ antiquis ſemiplenè, & in antiquis plene probat.*
6 *Verba ſola enunciatiua plurium inſtrumentorum probant in antiquis.*
7 *Iuſpatronatus eccleſiæ conuentum habentis ad effectum ſaltem præſentandi, non acquiritur ex fundatione, & dotatione.*

DECISIO CCLXVIII.

DOmini inclinarunt p̃ ſufficiẽti iuſtificatione iu-
riſpatronatus, ad effectũ verificationis narrati-
uæ, & propoſitã dubitationem diſtinguebãt in
duas partes. Prima eſt, an hoc caſu ſit neceſſaria plena ꝓ-
batio, vel potius ſemiplena ſufficiat. Secũda, an adſit ꝓba
tio requiſita. Et quoad p̃dictam partẽ Dñi nõ erãt concor-
des. Aliqui. n. tenebãt nõ requiri plenã ꝓbationẽ, ſed ſuf-
1 ficere ſemiplenã, quia agitur † ſecundũ eos ſolũ de iuſtifi-
catione narratiuæ, non aũt de canonizatione regreſſus.
Ægid. deciſ. 113. 114. cũ alijs allegatis, quib. fuit additus
Ægid. deciſ. 416. Nec ob. ꝙ iuſpatronatus ſit contra ius,
quia hoc non eſt verum: eſt. n. potius cõtra præſumptio-
nem iuris, quia de iure omnia beneficia præſumuntur
2 libera, non autem ius ei reſiſtit, quia † patronatus ſunt à
iure approbati. co. titu. de iurepatrona. Et hæc multum
inter ſe differunt. Couar. variar. reſolut. lib. 1. capitu. 17.
num. 7. in fi. Menoch. de retinen. poſſeſ. remed. 5. nu. 49.
Nec ſimiliter obſtat ſecundum aliquos, quòd concurrat
alius

alius prouiſus apoſtolicus, quia hoc idẽ ꝓcederet, ſi gra
tia D. Scipionis præcederet, & Io. Michael opponeret de
iure patronatus ad infringendam eius gratiam, tunc.n.
requireret plena probatio, quia materia eſſet obiectiua.

Alij diſtinguentes dicebant, narratiuas eſſe duplicis
generis: quædam.n. ſunt narratiuæ, quæ ſunt ſimpliciter
3 pars gratiæ, vt † quando quis narrat ſe Doctorẽ, vel nar-
rat valorẽ, vel quid ſimile: ſimiles.n. narratiuæ debent ve-
rificari, quia ex quo ita narratum fuit, narrata dicuntur
pars gratiæ, & in iſta narratiua procedunt allegata in cõ
trarium. Quædam verò eſt narratiua, quæ eſt abſolu-
tè cauſa conceſſionis, vel cauſa conceſſionis ſub illa for-
4 ma, & † in hac non ſufficit illa leuis probatio, & ita dice
bant fuiſſe diſtinctum de anno 1564. in vna Callaguri-
tan. de ſancta Pia, & affirmabant nos verſari in hoc ſecũ-
do caſu, quia narratio huiuſmodi iuriſpatronatus fuit
cauſa, quòd Papa procedit ſub hac forma, nempe de con
ſenſu patroni, vt etiam fuit dictum in hac cauſa, quan-
do fuit diſputatum, an iuſpatronatus deberet iuſtificari.

Quoad ſecundam partem inclinabãt Domini ꝓ ſuffi
5 cienti verificatione, quia teſtes probant famam, quæ † in
nõ antiqs ſemiplenè, & in antiquis plene probat. Caſſad.
de prob. deciſ. 2. Et licèt fortaſſo hæc ſemiplena nõ ſuffi-
ceret, tamen, cùm incidẽter agatur de iure patronatus,
ſufficit leuior probatio. Bar. in l. quidam in ſuo. de cond.
inſtit. & ſufficere debent adminicula cum fama, vt in ſi-
mili videmus, quando tractatur de probatione pertinen
tiæ collationis ad inferiorem, nam ſi ordinarius, vel ꝓui
ſus ab eo non eſt in cauſa, ſufficit fama: ſi verò alter eo-
rum eſt in cauſa, vltra famam requiruntur adminicula.
Caſſad. prima, de prob. hic autem videbatur ijs, qui ita te
nebant, ꝙ concurrerent adminicula, cùm adſit mandatũ
de prouidendo Pauli Secundi de anno 1468. cũ illa enũ
ciatione, ꝙ eſt de iure patronatus Sanſonis de ſancto Se-
uerino, & duæ aliæ enunciationes in mandato de proui
dendo in fauorem Ioã. Franciſci Caraffæ de anno 1535.
& alia de anno 1545. in reſignatione Antonij Artuſiã,
fauorẽ Vincentij Zapatæ. Quia tamen materia eſt alicu-
ius conſiderationis, cùm ex canonizatione huius regreſ-
ſus conſtituatur Princeps in quaſi poſſeſſione præſentan
di, cenſuerunt amplius adhuc deliberandum, nam dur-
rum videtur aliquibus ex Dominis, ꝙ nulla producatur
præſentatio. Et quoad ſupra dicta adminicula nõ cõſtat,
quòd gratia illa Pauli Secundi habuerit effectũ, & quã-
6 uis † ſola verba enunciatiua probent in antiquis, tamen
debent eſſe plurium inſtrumentorum. Aym. de antiq. tẽ
por. in prima par. nu. 76. hic autem adeſt vnica ſcriptura
antiqua, in qua enũciatur tale ius patronatus, nam quo-
ad ſumptum fundationis potius videtur facere contra,
quia dicit quod eccleſia ſancti Ioannis gaudet omni li-
7 bertate: & † iuſpatronatus regulariter in iſtis eccleſijs cõ
uentuum habentibus ſaltem ad effectũ præſentãdi, non
acquiritur ex fundatione, & dotatione. c. nobis. de iure-
patro. vltra quòd ambæ hæ ſcripturæ loquũtur ſolum de
monaſterio ſancti Ioannis, non autẽ de monaſterio ſan-
cti Nicolai, & quoad gratiã Pauli Secundi ad fauorẽ Io.
Franciſci Caraffæ, non conſtat de conſenſu Principis, il-
li gratiæ adhibito, ſicut etiam non apparet de conſenſu
Antonij Artuſij reſignantis ad fauorem Vincentij Za-
patæ de anno 1545. Vnde omnia iſta videbantur aliqui
bus multum debilia adminicula, ſtãtibus præſertim ijs,
quæ in cõtrarium adducuntur pro parte Spinæ, nempe
quod Vincentius Zapata impetrauit huiuſmodi benefi-
cia prima Auguſti, 1528. tãquàm libera, & cum hac gra
tia apoſtolica expulit prætendẽtes ſe præſentatos à Prin
cipe, qui erant Iulius & Io. Franciſcus Caraffa, & Anto-
nius Artuſus, ex quib. etiam inſtabant ad fauorem, & te-
ſtes. Nam teſtes loquuntur de iſtis probationib. Iulij, &
Io. Franciſci, & Artuſij, & ſic tunc videtur originari hæc
fama, quæ ex his deprehenditur habuiſſe ortum à mala
cauſa, ex quo illi prætenſi fuerunt victi à prouiſo apoſto
lico tanquàm de beneficio libero. Nõnullis tamen ex di
ctis non placebat talis reſponſio, quia dicebant, ꝙ in il-
la lite non fuit actum de iure patronatus, & dicebant nõ
poſſe nos adiuuare, quia non fuit tunc petitum de iu-
repatronatus.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Veneris, 18. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in poſſeſſorio non poteſt ferri, niſi pro concur-
renti quantitate, ſtante oblatione aduerſarij.
Fallit, niſi appareret de tergiuerſatione partis, & diffi cul-
tatibus conſiderabilibus circa æſtimationem. nu. 2. & 3.*

DECISIO CCLXIX.

1 DOmini dixerunt, † nõ poſſe ferri ſniam in poſſeſ-
ſorio, niſi pro concurrenti quantitate ſtãte obla
tione Portiæ. l. Paulus. ff. quib. mod. pig. vel hyp.
ſol. Non ob. ꝙ Portia in oblatione præſeruet iura ſibi cõ
petentia in petitorio, quia cùm per Magdalenã iudiciũ
petitorium fuit ſuſpẽſum, iuſtum videtur, quòd ſi quod
ius in iudicio à Magdalena ſuſpenſo eidem Portiæ com
petat, illud ſibi præſeruare poſſit.

2 Minus obſtat, † ꝙ Magdalena non conſequatur hoc
modo poſſeſſionem omnium bonorum, & conſequẽter
totum illud, ad quod datur iudicium poſſeſſorium,
nempe bona valoris 50000. ſcutorum, & per cõſequẽs
effectum, propter quem tale iudicium poſſeſſorium in-
troductum fuit. Dicebant tamen aliqui ex ita tenentib.
3 † quòd ſi appareret de tergiuerſatione partis, & difficul-
tatibus conſiderabilibus circa æſtimationem, tunc iuſtũ
eſſet, quòd immitteretur Magdalena in poſſeſſionẽ om-
nium bonorum ſecundum puros terminos Saluiani in-
terdicti. Quia euentus doceret, quòd oblatio non eſſet
bona, & ſufficiens.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Mercurij, 23. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Donatio bonorum facta ad æſtimationem certi valoris, cen
ſetur etiam quoad proprietatem facta.*
2 *Donatio quando eſt facta ad tempus etiam in proprietate,
tenetur donatarius cauere de reſtituendo rem non de-
terioratam.*

DECISIO CCLXX.

PRopoſui cãm ſuper memorialib. loco cauſç, & Dñi
fuerunt cõcordes, ꝙ Magdalena ſit proprietaria,
1 noñ aũt vſufructuaria, quia † ſtantib. ꝓcedentibus
reſolutionib. ſibi ſunt relicta bona valoris 50000. ſcu-
torũ, & nullũ verbum in tota donatione legitur da vſu-
fructu, ex allegatis. Fuerunt tamen concordes, ꝙ quãuis
2 ſit proprietaria, quia † tñ donatio eſt ad tempus, teneat
nihilominus cauere ſecũdũ terminos l. fi. C. de leg. de re
ſtituẽdo rẽ nõ deterioratã, vt addit ibi Corn. culpa ſua.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ, 4. Iulij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſores de reſtituendo rem non deterioratam, debent ſe obligare ſecundum formam contractus, ſeu diſpoſitionis.*

2 *Appellatio non datur à ſententia liquidatoria.*

3 *Oblatio non excuſat à condemnatione expenſarum, nec minus ab eis, quæ poſt oblationem fiunt.*

DECISIO CCLXXI.

REtulit Dominis tres difficultates, quæ erãt in hoc negotio, quarum prima erat, an fideiuſſiones præſtitæ per Dominam Magdalenã eſſent ſufficientes, quia pars Portiæ prætendebat, quòd eſſent obligati fideiuſſores conditionaliter, & cum reſeruationibus captioſis: conquerebatur etiam, quòd non eſſent idonei, & Domini quoad idoneitatem ſuperſeder in reſo-
1 lotis, quò † vero ad formam dixerunt, quòd deberent ſe obligare de reſtituendo huiuſmodi bona, iuxta formam donationis.

Secunda erat, quia pro parte D. Magdalenæ prætendebatur, quòd non poſſet ferri ſententia pro concurrenti
2 quantitate, quia † hæc ſententia eſſet etiam liquidatoria, & conſequenter, quòd ab ea non datur appellatio, & ideo petebat, vel quòd D. Portia renunciaret appellationi, vel quod ſibi daretur immiſſio in omnibus bonis retinendis donec eſſet ſatisfacta, Domini dixerũt, quòd pro parte Dom. Portiæ offerebatur declarare, quòd appellatio pro eius parte interpoſita, fuit ſolum interpoſita reſpectu fructuum, & quòd contẽtatur, quòd Magdalena immittatur in poſſeſſionem, iuxta æſtimationẽ per Dominos factam ad rationem 75. ſcutorum ſine iuriſdictione, ita quod durãte tempore donationis, iuriſdictio Caſtri Cęſæ in iſtis bonis ſit ſuſpenſa, & facto loco reſtitutioni, ipſo facto reintegretur, & quod iſta immiſſio fiat ſine præiudicio alterius æſtimationis circa valorem, ita quod Magdalena donec iterum ęſtimentur, ſemper permaneat in poſſeſſione, & ſi pluris æſtimabuntur, Magdalena quod plus acceperit, reſtituat: ſi minus, Domina Portia ſuppleat: quod deerit; & propterea fuit mihi ordinatum, vt ita exequar.

Tertia erat circa condemnationem expẽſarum, quia probatur pro parte Dominæ Portiæ, quòd ipſa non deberet condemnari in expenſis, ſtante oblatione pro eius parte facta. Quę difficultas fuit Dominis viſa leuiſſima,
3 ex † quo tantum abeſt, quòd oblatio poſſit excuſare à condemnatione expenſarum; vt immo expenſæ pro maiori parte poſt dictam oblationem fuerint factæ ratione dictæ oblationis.

ALDOBRANDINI.

Roman. montium. Veneris, 8. Nouembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de retrouendendo infra certum tempus, eo elapſo, remanet ſine effectu, & pro non poſito habetur.*

2 *Pacta interpretanda ſunt, ne ex eis aliquod abſurdum ſequatur.*

3 *Claudicatio contractus habet locum in dubio: ſecus autem in claris.*

DECISIO CCLXXII.

DOmini dixerunt, D. Guidagnelum non teneri vendere loca montium, de quibus agitur, nec minus ſupplere pretium Nummæ vſque ad pretium, quo nunc vendi poſſent. Moti fuerunt ex verbis pacti, contractus enim ab initio ſunt voluntatis, ex poſt facto neceſſitatis, nam cũ fuerint hæc loca à Numma data in ſolutum 10. Ianuarij. 1573. Guidagnelo, & translatum conſequenter in ipſum dominium, & factum pactum, quòd teneatur ea retrouendere infra nouem men-
1 ſes, quibus elapſis, ſit liber, apparet, † quòd Guidagnelus non tenetur retro transferre dominium horum locorũ, niſi infra nouem menſes. Iaſ. late in l. eum qui ita. §. qui ita ſtipulatur. numero 9. ff. de verborum obligatio. Tiraquel. de retract. conuent. §. primo, glo. ſecunda, numero 40. cum ſequen.

Nec obſtant illa verba, ſitq; in eius arbitrio illa vendere, quia cùm hoc ſit eius arbitrio remiſſum, poteſt nolle vẽ-
2 dere: alioquin, ſi cogi † potuiſſet directè, vel indirectè, cogendo eum ad ſupplendum pretium, non fuiſſet in eius arbitrio vendere, vel non vẽdere. Et ſi partes voluiſſent, quòd perpetuò cogi potuiſſet Guidagnelus ad vendendum, pactum de retrouendendo infra nouem menſes tantum, maximè conceptum in fauorem Nummæ & perſonarum ab ipſo nominandarum, parum, aut nihil operabatur. Debuit igitur Numma legem apertiùs dicere.

Nec obſtat claudicatio, & cætera huiuſmodi, quę exem-
3 plo deducuntur, quia ea omnia procedere poſſent, † ubi eſſemus in dubio: ſed cùm hic verba ſint clara, non intrat quæſtio voluntatis; maximè, quia etiam infra nouem menſes Guidagnelus ſubiacebat omni periculo, quia ſi montis pretium decreuiſſet, Numma non redemiſſet: ſi creuiſſet, poterat redimere, & conſequi illud plus.

Non obſtat, quòd hæc loca eſſent data in pignus, non autem in ſolutum, quia contrarium apparet ex loco citra inſtrumenti, & ex dictis teſtium probantium, quòd Guidagnelus noluit ea loca recipere in pignus, cedulæ tractatus, & alia adducta pro parte Nummæ non fuerunt à Dominis habita in conſideratione, ſtantibus claris verbis pacti & quoad æquitatem dixerunt, Prætorem, qui æquitatem præ oculis habebat, dicere ſolitum fuiſſe, pacta ſeruabo.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Veneris, 12. Octobris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Vitalis. doctr. in clem. 1. §. dudum. num. 34. cum ſeq. de offi. ord. loquitur, quando ambæ partes tacebant, non quando vna expreſsè rogauit.*

2 *Rogitum tacitum notarij in contractu donationis ex parte donatarij lex ipſa præſumit.*

3 *Notarij atteſtatio de rogitu donantis non excludit rogitum à lege præſumptum ex taciturnitate, & non reclamatione donatarij.*

4 *Præſentiam non eſſe ex non rogitu, probatur in his, in quibus rogitus vtriuſque partis requiritur.*

5 *Præſentia, taciturnitas, & non reclamatio inducunt tacitum mandatum in fauorabilibus.*

DECISIO CCLXXIII.

FVit tentum, quòd doctrina Vital. in clem. j. §. dudum, num. 34. cum ſeq. de offic. ordin. ſit vera. An autem applicetur huic caſui, Domini non fuerūt
1 concordes. Nonnulli enim † tenebant non applicari, quia Boniſac. loquitur, quando ambæ partes tacebant, non quando vna rogauit expreſsè, quia cùm tunc ſimus in claris quis rogauerit, præſumptio cedit veritati: & iſti Domini plurimum fundabant ſe ſuper argumento facto ab Alex. conſ. 38. & Alexand. conſ. 35. quod vnius incluſio ſit alterius excluſio, & ponderabant verba Boniſacij dum dicit, & inſtrumentum non repugnat, nec contrarium dicit, in hoc enim caſu inſtrumentum ſecundum eos contrarium dicit, cùm dicat, Notarium à ſolo Lælio fuiſſe rogatum.

Alij tenebant, quòd applicaretur, quia & ſi Lælius ipſe expreſsè rogauerit, & Notarius ſolum atteſtetur de
2 expreſſo rogitu Lælij, tamen † non per hoc excludit aliū caſum, in quo lex ipſa ex facto probato præſumit tacitum rogitum. Doct. enim dicentes, quòd qui tacet, videtur conſentire, & mandare, loquuntur de ſola taciturnitate, ex qua taciturnitate & non reclamatione lex præſu
3 mit, quòd tacens tacitè mandet. quam † taciturnitatem & non reclamationem, ex qua talis rogitus à lege præſumitur, non excludit atteſtatio Notarij, quòd Lælius rogauit, quia intelligitur, quòd ipſe ſolus expreſſè rogauit. Sed non per hoc, vt dictum eſt, tollitur, quin lex ſuper taciturnitate operetur ſuum effectum præſumptionē taciti mandati. Ad conſ. Alex. reſpondebant, quòd non dicit ibi Alex. quod eſſet per teſtes probata præſentia: Fieri enim poteſt, quòd & ſi Notarius atteſtetur de præſentia amborum, tamen atteſtetur de rogitu vnius tan-
4 tum: vnde † reſpectu illius, qui non rogauit, ſecundum illos, qui tenent requiri rogitum amborum, non probatur talis præſentia. Præterea Alex. non loquitur in caſu, in quo ageretur de commodo tacentis, ſed de præiudicio: & propterea ipſe defendit, quòd non probet inſtrumentum in præiudicium non rogantis, & ita etiam Alexand. qui agit, vt renunciatio non præiudicet illi Floridæ, quæ non rogauerat.

Conuenerūt etiam, quòd teſtes probant non ſolum præſentiam, ſed & intelligentiam Illuſt. D. Magdalenæ.
5 Item, quòd † vbi agitur ſolum de commodo alicuius, ex præſentia, taciturnitate, & non reclamatione ipſius inducitur ac præſumitur mandatum, per allegata.

BLANCHETTI.

Calläguritan. translationis. Die Veneris, 3. Iulij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Tertius veniens ad cauſam impedit reſtitutionem ſpolij. Limita in ſpolio attentato. num. ſeq.*

DECISIO CCLXXIIII.

CVm pro parte Clericorum duo contra deciſionē factam die 26. Iunij, replicarentur, vnum, quòd per teſtes ipſorum in partibus examinatos probabantur ſcandala, niſi huiuſmodi attentatū purgetur.
1 Alterum, † quòd tertius veniēs ad cauſam impedit purgationem ſpolij. Biſig. deciſ. 3. de appel. & cùm Parochiani venerint ad cauſam, pro eorum intereſſe poſſunt impedire huiuſmodi reſtitutionem.

His non obſtātibus Domini ſteterunt in deciſis. Nam & ſi teſtes pro parte Clericorum eſſent rectè examinati, nihilominus nihil dicunt de ſcandalis futuris, nec quod huiuſmodi ſcandala nō ceſſarent, ſi obſeruaretur tenor concordię, prout teſtes examinati in curia vtrunque deponunt, quod ceſſabunt ſi dicta concordia ſeruetur.

Deciſ. 5. Biſign. de appel. non habere locum in ſpolio attentato, inquit Abb. in c. bonæ, de appel. Corſet. ſuper
2 reg. ſpoliatus † ante omnia reſtitui debet. limit. 38. Nec Monaci comparendo in conſilio regio conſenſerunt iudicio translationis, ſed comparuerunt, vt impedirent beneplacitum regium.

BLANCHETTI.

Oriolen. Canonicatus. Lunæ, 22. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Subreptitium & obreptitium dicitur, quando res ſe aliter habet, quàm fuit narratum.*
2 *Clauſula, cuius litis ſtatum, debet referri ad expreſſam, non autem ad eam, quæ reticetur.*

DECISIO CCLXXV.

FVit reſolutum, gratiam Ferdinandi eſſe ſubreptitiam, & obreptitiam, quia fuit narratū Papę, omnimodam collationem Canonicatus, de quo agitur, ſpectare ad epiſcopum, & litem pendere coram me
1 ſuper Pœnitentiaria, quorum † vtrunque aliter ſe habet, cum lis ſit ſuper iure conferendi hunc Canonicatum, & collatio debet fieri iuxta tenorem indulti, vt fuit reſolutum, de quo tamen indulto nulla fit mentio in gratia Dom. Ferdinandi, quæ ſi facta fuiſſet, forſan non ita facile cōceſſiſſet Papa. Sciuiſſet n. d. canonicatū, ſiue p̄dicationis officium eſſe affectū vigore prædicti indulti, quo caſu noua & ſpecialis prouiſio papalis requirebatur, Rot. de præben. in antiq. deciſ. 11. & 13. Non obſt. clau-
2 ſula, cuius † litis ſtatū, quia debet referri ad expreſſam, nō autem ad eam quæ reticetur. Quo verò ad affectum, Domini dixerunt particulariter videndum, an gratia Franciſci Nornua ſubſtineri poſſit.

BLANCHETTI.

Roman. affictus ſcripturarum. Lunæ, 12. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Reuerentiales cum certo termino dati, eo elapſo, faciunt tranſire ſententiam in rem iudicatam.*
2 *Damnum quod quis ſua culpa ſentit, ſibi eſt imputandum.*

DECISIO CCLXXVI.

FVit reſolutum, quòd ſententia nō tranſiuit in rem iudicatam ex allegatis hic pro Petro, non obſtan. his quæ adducuntur pro D. Sigiſmundo, cùm illa
1 procedant, quando ſunt dati † reuerentiales, qui habēt certum terminum præfixum: tunc enim ceſſat prouiſio c. cum ſit Roman. de appel. Hic autem non fuit vllus pręfixus terminus, nec imputari parti poteſt negligentia. Guidobon. deciſ. 38. Dixerunt etiam Domini, quòd Pe-
2 trus non tenetur cauere, quia † d. Sigiſmundus incidit culpa

culpa ſua in hoc damnum. Soci.conſ.70. per tot. lib. 3. Secundò, cùm ipſe ſit fideiuſſor emptoris, non vident Domini, quo iure huiuſmodi cautionem petere poſſit ab eo, cui ipſe fideiuſſionem præſtitit in caſu alienationis officij & ſcripturarum, de quibus agitur.

BLANCHETTI.

Seguntin. penſionis. Mercurij, 6. Decembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Regula de non iudicando habet decretum irritans, & eſt introducta fauore publico, ne officiales detrimentum patiantur.*
2 *Mens iudicis attendenda eſt.*

DECISIO CCLXXVII.

FVit reſolutum, ſententiam in ea parte, in qua decla
rat penſionem validam, eſſe eiuſdem penſionis ca
1 nonizationem, & ei † obſtare regulam de non iu-
dicãdo, &c. cui nec per quaslibet clauſulas in commiſſio
ne appoſitas, nec per obligationem etiam in forma ca-
meræ eſt derogatum, quia regula habet decretum irri-
tans. Sarn. q. 5. in prohem. reg. tum etiam, quia eſt indu-
cta fauore publico, ne officiales detrimẽtum patiantur.
idem Sarnen. in d. reg. q. j. Et ideo partes facere non pote
rant, quin haberet locum in eorũ negocio. vulg. l. nemo
poteſt, de leg. j. Maior autem pars Dominorum fuit in
voto, quòd ſententia in ea parte, in qua abſoluit Grego-
rium, ſubſtineri poteſt, & eam eſſe diuiduam non obſtã-
2 tibus illationibus conſideratis, quia † attenditur mens
iudicis, quæ fuit abſoluere Gregorium ab impetitioni-
bus, & in vna Roman. Bibliothecæ fuit alias reſolutum
coram bo. me. Orad. Circumſcripſerunt tamen Domini
particulariter videndum in hoc iudicio, quis ſit actor
vel reus, vt intret vel non intret alia regula, quòd com-
miſſiones non ſuffragentur, literis non expeditis.

BLANCHETTI.

Piſan. liquidationis fructuum. Veneris, 28. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Alienans rem eccleſiaſticam ſine ſolemnitatibus requiſitis, tenetur ad eius reſtitutionem.*

DECISIO CCLXXVIII.

DOmini dixerunt in hoc negocio remiſſoriã non
releuare. Primò, ex coniecturis allegatis in alia
reſolutione facta 21. Aprilis proxime præteriti,
quòd cedula non fuerit ſortita effectum ſuum. Secun-
dò, quia Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Cardinalis de Piſis nõ
agit ad reſtitutionem cenſuum perceptorum ab Archie
piſcopo prædeceſſore ſuo, pro quibus ipſe potuit abſol-
uere Zenobium tanquàm conductorem bonorum eccle
1 ſiaſticorum, ad † quorum reſtitutionem ipſum teneri
re male alienata, clari iuris eſt. cap. non liceat. & ibi gloſ.
12. q. 2. Abb. in c. ſi quis presbyterorum, num. 1. & 6. de
reb. eccleſ. non alien. Fabian. de Monte in tract. de empt.
& vendit. q. 5. princ. num. 110. Nec obſt. q. non conſtat,
quæ quantitas fructuum remanſerit penes eum, nã in
liquidatione fuit habita ratio, quod ipſe locãdo predia,
de quorum fructibus agitur, Archiepiſcopo fratri, tan-
tum ſibi dari ſtipulatus fuit, quantum eidem ſoluere ex
conductione obligatus erat, & maximè eſt veriſimile,
quòd penes ipſum tanta remaneret fructuum quãtitas,
quantum ipſe pro cenſu fratri ſuo ſoluebat.

BLANCHETTI.

Roman. fideicommiſſi de Magdalenis. Lunæ, 10. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Amiſſio ſcripturarum propter incẽdium maximam affert excuſationem parti.*
2 *Reſtituere ſibi ipſi nemo dici poteſt.*
3 *Sententia condemnatoria reſtitutionis fideicommiſſi, non ſe extendit ad illud de quo pars veriſimiliter non potuit habere notitiam.*

DECISIO CCLXXIX.

DOmini firmarunt, ſententiam Angeli de Rec-
chio, cuius copia data fuit, eſſe in forma probã-
te, & ex illa ſatis conſtare, Ioan. Mariam fuiſſe
actorem & curatorem Curtij & Fabij de Creſcentijs, ex
allegatis hic pro d. Antonina, ſtante præcipue incendio
1 ſcripturarum curiæ capitolij, quod † maximè ſolet habe
ri in cõſideratione. l. ſi quis ex argentarijs, in ſi. vbi Doct.
ff. de eden. An verò per huiuſmodi ſententiam induca-
tur acceptatio, nihil fuit reſolutum: Domini enim fue-
runt varij. qui enim in affirmatiuam inclinabant, cõiun-
gebant dictæ ſententiæ verba illa, motus proprij in præ-
iudicium ipſorum, & credebãt eam quaſi neceſſariò eſſe
intelligendam in fideicommiſſis, quæ tempore obitus
Ioan. Baptiſtæ non erant purificata. cùm enim ſtatuatur
in ipſa Fabio & Curtio eſſe reſtituenda bona eiſdem de-
bita vigore fideicommiſſorum Vannoriæ, & Baptiſtæ,
intelligi non poteſt de his quæ fuerunt purificata in vita
Ioan. Baptiſtæ eorum patris, in quibus dictis Curtio &
Fabio, & ſucceſſiuè ab inteſtato dabatur retorquatio,
2 non autem reſtitutio: ſibi † enim ipſis reſtituere non po
terant. Bero. in c. in præſentia, num. 18. & 19. de probat.
& reſpondebant conſ. Aym. 57. illud procedere, quoties
in vniuerſali fideicõmiſſorum agnitione adeſt aliquod
fideicommiſſum ſibi agnoſcenti damnoſum. Qui verò
in contrariam ibant ſentẽtiam, ex tribus potiſſimè mo
uebantur. Primum, quia ſententia eſt lata inter credito-
3 res. Secundò, † quia non conſtat de notitia Fabij huiuſ-
modi fideicommiſſorum. Tertiò ex taciturnitate ipſius,
qui ſi acceptaſſet huiuſmodi fideicommiſſa, non eſt præ
ſumendum, quòd tanto tempore ſtetiſſet, quòd ad ea nõ
egiſſet. Et ideo mihi mandarunt, vt dubium de nouo
proponerem, & partes ſuper his ſtrictè informarent.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Lunæ, 14. Decembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Caducitas in dubio remiſſa non cenſetur per receptionem canonis.*
2 *Priuatio, quæ à lege proficiſcitur ipſo iure, non requirit ſcientiam.*

DECI-

DECISIO CCLXXX.

DOmini dixerunt, quòd ex neutro capite intrat
excuſatio à caducitate, nam præſuppoſita igno-
rantia Rectorum, per receptionem canonis nõ
1 † cenſetur remiſſa caducitas, & renunciatum iuri quod
ignorabat. l. mater decedens. ff. de inoffic. teſtam. & ex al-
legatis per informantes, ex capite ignorantiæ Domino-
rum de ſancta Cruce minus, cùm probetur ſcientia ip-
ſorum, tum ex dictis teſtium, tum ex inſtrumento & ſo-
lutione canonis, quæ multum operatur in hoc caſu. Rui.
conſ. 110. num. 2. vol. j. & præcipuè cùm ſimus in priua-
2 tione, † quæ à lege proficiſcitur ipſo iure, quæ non re-
quirit ſcientiam hominis. Tiraq. in l. ſi vnquam, in ver-
bo, reuertatur, num. 450. C. de reuoc. donat.

BLANCHETTI.

In eadem Roman. domus. Veneris, vlti-
ma Aprilis. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Confines generales, & aliquæ ex ſpecialibus requiruntur ad probandam identitatem.*
2 *Dominium ex inſignibus vetuſtis probari ſolet.*

DECISIO CCLXXXI.

FVit per Dominos reſolutum, conſtare de identita-
1 te ad effectum de quo agitur. Verificantur † enim
confines generales, videlicet, regio, parochia, viæ
publicæ, & ex ſpecialibus, videlicet domus Sigiſmundi
aurificis, & domus ſancti Pauli, quæ ſufficiunt ad probã-
dam identitatem. Corn. conſ. 65. in fine, lib. 3. & ex alle-
gatis hic per informantes pro Rectore ſanctæ Mariæ,
His adminiculatur dictum Lucretiæ, quæ oculari inſpe
ctione recognouit domum.
Non obſtat, quòd ex inſignibus tantum non conſtet
domum pro fine expreſſam eſſe ſancti Pauli, quia ex in-
2 ſignibus † præcipuè vetuſtis dominiũ probatur. Caſſan.
in ſuo Cathalogo gloriæ mundi, parte prima, cõcluſ. 55.
in prin. Bal. conſ. 310. lib. 5. & præcipuè in hoc caſu, cùm
non agatur de probando iure congregationis Monaco-
rum ſancti Pauli. Intellexerunt etiam Dñi illa verba, cui
deſuper ſunt domus Sigiſmundi aurificis, id eſt à latere
ſuperiori ex illis verbis ſubſequentibus, ab alio domus
eccleſiæ ſancti Pauli. In reliquis placuerant Dominis re-
ſponſiones datæ per ipſos informantes.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Lunæ, 25. Octobris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ciuilis penès directum dominum exiſtens interuertitur ab emphyteuta alienante rem non reſeruato canone, nec iure directi dominij, & eius poſſeſſionem tradente.*
Ampliatur etiam ſi ab alienante ſoluatur cenſus.
2 *Remedium recuperandæ ſemper competit domino directi contra dominum vtilis alienantem ſine eius conſenſu.*
3 *Facultas data emphyteutæ à domino alienandi rem emphyteuticam, intelligitur ſaluo iure directi dominij.*

DECISIO CCLXXXII.

DOmini firmarunt regulam pro Rectore, quòd
ipſi competat remedium l. fin. C. de acquir. poſ-
ſeſſ. quod dicitur eſſe remedium recuperandæ,
ex allegatis hic per ſcribentes pro ipſo. Nam quoties nõ
reſeruato canone, nec iure directi dominij, res emphy-
teutica ab emphyteuta alienatur, & eius poſſeſſio tra-
1 ditur, poſſeſſio † ciuilis penes directum dominum exi-
ſtens interuertitur. Bal. in tit. de controuer. inter domin.
& empt. feu. num. 2. Alex. conſ. 85. num. 2. lib. 6. Iaſ. in §.
item ſi quis in fraudem, num. 77. Inſtit. de actio. etiam ſi
ab alienante ſoluatur cenſus. arg. l. Pomponius. ff. quem-
2 admodum vſuſfruct. amit. quo † caſu ſemper competit
remedium d. l. fin. Corn. conſ. 228. per tot. vol. 2. Succur
ritur enim, vt ipſe inquit, vbicunque quilibet vtilis do-
minus alienat ſine conſenſu, & non reſeruatis iuribus
directi, & hoc idem ſentiunt Doct. ſupra allegati, & in
ſpecie Caſſ. deciſ. 54 qui loquitur in emphyteuta.
3 Non obſt. facultas data Nicolao, quia † licèt poſſit alie
nare ad libitum, & in quem vellet, non fuit tamen data
facultas, vt huiuſmodi alienationem libere facere poſ-
ſit. Veruntamen, quia in actis non conſtat, Illuſt. Domi-
nos de ſancta Cruce emiſſe domum à d. Nicolao, non po
tuerunt firmare, an dicta regula ſuffragetur Rectori. Et
ideo dixerunt diſcutienda, ex quibus Rector prætendit
probare, Nicolaum habentem ius ab eccleſia in ipſos
alienaſſe.

BLANCHETTI.

Calagguritan. beneficij Sancti Iacobi. Veneris,
5. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Socij criminis, præſentantes pro præſentato, & ſollicitator in cauſa, hæ ſimul iunctæ qualitates detrahunt de fide teſtium.*
2 *Teſtis ille repellitur, qui actui conſenſum præſtitit, ſuper quo vertitur controuerſia.*
3 *Socij criminis faciunt ſolum indicium, neque etiam ſufficiens ad torturam.*
4 *Teſtes deponentes de eo quod ipſi fecerunt, inhabiles dicuntur.*

DECISIO CCLXXXIII.

DOmini remiſerunt fidem Didaci de Medrano &
Franciſci de Torres arbitrio cum conſiderabi-
1 li eius diminutione, quia † ſocij criminis, præ-
ſentantes pro præſentato, & Didacus ſollicitator in cau-
ſa, quæ qualitates iunctæ maximè detrahunt de fide te-
ſtium. Quod autem Didacus fuerit ſollicitator, dubium
non eſt. Quo verò ad Franciſcum, probatur ex depoſi-
tione Didaci ſuper primo & tertio articulo, iuxta ſum-
marium datum a 1. Iunij proximè præteriti, ipſum in-
teruenisſe in vtroque tractatu, & quòd paſſus fuit agi de
præſentatione nepotis ad primum beneficium vacatu-
2 rum, illamq; perduci ad effectum, & ſic † præſtitit con-
ſenſum, quo caſu repellitur teſtis. Franc. in cap. primo,
num. 3. de teſtib. in 6. & cum fuerint ſocij criminis, ſolũ
3 faciunt indicium, neque † etiam ſufficiens, ad torturam.
Abb. in cap. primo, in primo & ſecundo not. de confeſſ.
Boer. deciſ. 316. niſi vltra adminicula vel ex qualitate de-
ponentium, vel qualitate perſonæ, contra quam depo-
nunt,

nunt, vel ex numero teſtium iudex moueri poſſit. iuxta tradita per Aret. in c. cum P. M. de accuſat. Non obſtan-
4 te quod aliunde veritas haberi non poſſit, quia † teſtes inhabiles ideo admitti non debent, cùm deponant de eo quod ipſimet fecerunt. Grati. conſ. 59. num. 4. lib. 1. Verum quia hoc crimen admittit teſtes aliàs reijciẽdos, Domini, vt dixi, eorum fidem cum conſiderabili diminutione remiſerunt arbitrio.

BLANCHETTI.

Camerinen. domorum. Die 28. Iunij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus domini in alienatione facta titulo legati, vel donationis, ac inſtitutionis non requiritur.*
2 *Alienatio facta in comprehenſos in inueſtitura tenet ſine conſenſu directi domini, etiam ſi non fuerit reſeruatum eius ius directum.*
Fallit niſi aliter in inueſtitura cautum reperiatur.

DECISIO CCLXXXIIII.

Nihil fuit reſolutum: Domini enim fuerunt varij. Qui enim exiſtimabant conſtare de ſufficienti licentia ſiue conſenſu eccleſiæ, mouebantur,
1 quia † in alienatione facta titulo legati, vel donationis ac inſtitutionis non requiritur conſenſus Domini directi, vt latè Iul. Clar. lib. 4. §. emphyteoſis. q. 15.
2 Secundò, quia † alienatio fuit facta in comprehenſos in inueſtitura, quo caſu etiam ſi non fuerit reſeruatum in alienatione ius eccleſiæ, nihilominus alienatio tenet. Gozad. conſ. 20. num. 9. idem Clar. in dicto §. emphyteoſis, quæſt. 14.

Qui verò in negatiuam ibant ſententiam, mouebantur, quia inſtrumentum de anno 1567. indicat potius renouationem inueſtituræ ob lineam finitam, quàm conſenſum alienationi factæ in vltima voluntate.

Secundò, quia quatenus eſſet conſenſus, interuenit poſt obitum alienantis, & intrant allegata hic per informantes pro Iouijs.

Tertiò conſiderabant, hoc inſtrumentum nihil operari ad effectum de quo agitur, cùm in eo præſeruentur iura Fœlicis Iouiæ, ex quo nullum eſt ei illatum præiudicium. Et ad hunc effectum dicebant non conſtare de ſufficienti licentia ſeu voluntate. In hac igitur opinionum varietate mandarunt mihi, vt cauſam ad calendas remittam, & ſuper eis de nouo proponam.

BLANCHETTI.

Callaguritan. beneficij Sancti Iacobi. Die 11. Iunij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio facta in beneficialibus ex cauſa remunerationis, & de eligendo amicos, & conſanguineos, eſt reprobata.*
2 *Tractatus quilibet diffinitorius, & concludens, non vacante adhuc beneficio per obitum, eſt omnino prohibitus.*
3 *Ignorantia electi ſeu nominati, non excludit vitium ſimoniæ.*

DECISIO CCLXXXV.

Domini dixerunt, præſentationem Ioan. Matthæi fuiſſe inualidam: probatur enim ex dicto primi & vltimi teſtis ſuper primo, quibus adminiculatur, ſecundus & tertius ſuper eodem, vtricus tractatus habitus inter beneficiatos nominatos in articulo de eligendo per amicos & conſanguineos, & nominatio particularis Petri de Torres, & aliorum, de quibus in prædicto articulo, & quod ad effectum iſtius nominationis fuerunt electi arbitri inter eos. Probatur etiam alius tractatus poſtquam primus fuit ſortitus ſuum effectum ex dictis primi & ſecundi teſtis, ſuper ſecundo & tertio, & quarti & quinti, ſuper quarto & ſexto, in vim iſtius contractus Ioannem de Soſa nominaſſe Ioannem Matthæum & ipſius nominationem ex cauſa remunerationis fuiſſe acceptatam, quæ omnia reprobata eſſe, dubiũ
1 non eſt: promiſſiones † enim huiuſmodi in beneficialibus ſunt reprobatæ. c. Matthæus, de ſimon. Roman. conſil. 317. & Sarnen. in reg. de triennal. q. 13. prope fin. &
2 quilibet tractatus diffinitorius & concludens † vt eſt iſte, non vacante adhuc beneficio per obitum, eſt omnino reijciendus & à iure prohibitus. Pet. de Braxio. in tracta. de elect. cap. 3. tertiæ part. Etiam ſi nominatio fiat ex cauſa remuneratoria. Felyn. in c. ad audientiam, il ſecondo, num. 10. de reſcrip.

Non obſt. ignorantia Ioannis Matthæi. Quia rectè re-
3 ſpondetur per informantes, quod † ignorantia electi, ſeu nominati, non excludit vitium ſimoniæ. c. pen. & ibi Abb. de elect.

Non obſt. etiam clem. plures, de iurepat. Quia in ipſa non permittitur maiori parti patronorum, vt ſimul vtantur in præiudicium minoris partis, vt eorum præſentationes ſortiantur effectum. Nec indiuidua nominatio eorum, qui præſentari debent, quorum vterque in hoc negocio interuenit.

Volunt tamen particulariter videre, an ius nominationis ſit deuolutum ad minorem partem, & an vitium nominationis Ioan. Matthæi ſit purgatum ex morte præcedente Ioannis de Soſa.

BLANCHETTI.

Roman. fideicommiſſi de Magdalenis. Lunæ, prima Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio bonorum incipit à die adeptæ poſſeſſionis.*
2 *Tempus præſcriptionis in præſcribendo iure agnoſcendi fideicommiſſum, & illud acceptandi incipit à die purificati fideicommiſſi.*
3 *Præſcriptio actionum perſonalium incipit currere eadem die, qua ſunt productæ.*

DECISIO CCLXXXVI.

Fuerunt per Dominos tres firmatæ regulæ. Prima,
1 quòd † præſcriptio bonorum incipit à die adeptæ poſſeſſionis, regula ſine poſſeſſione, de regul. iur.
2 in 6. Quando † autem dicatur poſſeſſio adepta, erit particulariter videndum, quatenus de hac præſcriptione Domini de Magdalenis velint excipere. Secunda, quòd in præſcribendo iura agnoſcendi fideicommiſſum & il-
3 lud acceptandi, incipit † tempus præſcriptionis à die purificati fideicommiſſi. Roman. conſ. 84. num. 2. Bald. de præſcript.

præſcript.in 5.parte quintę part.princ.q.5.& in hac pręſcriptione non requiritur poſſeſſio nec bona fides. Anchar.in reg.ſine poſſeſſione,num.7.in fi.verſic.ita intelligas.Bal.in conſ.157.in fi.& 168.num.2.vol.5. Soc.conſil.65.num.1.lib.3.& conſil.2.num.2.lib.3. Tiraquel. in l.ſi vnquam,in verbo,reuertatur, num.391. C.de reuocan.donat.

3 Tertia fuit regula, quòd † ab eadem die incipit præſcriptio actionum perſonalium,qua productæ ſunt.l.cũ notiſſima.§.illud.C.de præſcrip.Quo verò ad reales,Domini dixerunt particulariter videndum. An autem huiuſmodi regulæ firmatæ habeãt locũ in hac cauſa, cùm pro parte Dominæ Antoninæ allegentur agnitio fideicommiſſi, pupillaris ætas Fabij,lis mota per Dominos de Magdalenis, ex quibus præſcriptio allegata forſan interrumpi potuit. Domini ſtatuerunt ſuper his particulariter dubitandum.

BLANCHETTI.

Roman. fideicommiſſi de Magdalenis. Veneris, 19.Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſingulares probant ſcientiam.*
2 *Acceptatio præſumitur in tempore facta,quę inducitur ex probatione notitiæ.*
3 *Deductio iuris ſui in neceſſarium antecedens præſupponit acceptationem.*
4 *Confeſſio dubia ſemper debet interpretari ad fauorem confitentis.*

DECISIO CCLXXXVII.

Domini fuerunt concordes, ex ſententia lata inter Fabium & creditores non induci acceptionem fideicommiſſorum, quæ fuerant purificata ante obitum Ioan.Baptiſtæ,obligata Fabio,& Curtio adiudicata, vt per D.Horatium Arrigonium rectè deducitur. Pro maiori autem parte fuit reſolutum de acceptatione dictorum fideicommiſſorum per Fabium con ſtare ſatis ex dictis teſtium,quorum ſummarium datum
1 fuit. Licet † enim ſint ſingulares, probant tamen ſcientiam,vt paſſim tenet Rota. Vbi autem agitur de acquiſitione, ſufficit ſola notitia,non recuſare enim, acceptare eſt. Bart.in l. quoenim.§.rem haberi. ff.rem rat.haber. Nec obſt.quod teſtes dicant,quòd Fabius volebat agere ad dicta fideicommiſſa,& ita de quodam propoſito d.Fabij deponant. Nam nõ deducitur ad probandum, quòd Fabius egerit: hoc enim caſu non probarent: ſed ad pro-
2 bandam † notitiam, ex qua, vt dixi, inducitur acceptatio,& illa pręſumitur facta in tempore. Ægid.deciſ.131. & 349.niſi contrarium probetur.

Dixerunt etiam Domini, hoc ius fuiſſe deductum per Fabium in motu proprio, de quo in dubio,dum narrat, Dominos de Magdalenis ad ſui præiudicium plnta
3 bona alienaſſe: deductio † autem iuris ſui in neceſſarium antecedens præſupponit acceptationem. Soci.conſil.158.num.6.& 7.lib.ſecundo. Aret.conſil.41.in vltima colum. Non enim fuiſſet præiudicatum Fabio, ſi non acceptaſſet.

4 Nec obſt.quod hæc aſſertio poſſit referri ad illud pręiudicium,cuius euentus adhuc pendebat. Nam † confeſſio dubia debet ſemper interpretari ad fauorem confitentis. vulg.l.ſi quis intentione ambigua. ff. de iud. & eſt magis veritati conſonum, quòd Fabius intellexerit de eo præiudicio, quod verè fuerat ſibi illatum, quàm de eo quòd à futuro pendebat euentu.

BLANCHETTI.

Roman. ſocietatis. Luna, 24.Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Societas non extinguitur, niſi re ipſa extincta, ſuper qua fuit contracta ſocietas.*
2 *Societas non reſoluitur per mortem vel abſentiam vnius ex fideiuſſorib.adiectis contractui,niſi expreſſe dicatur.*
3 *Indiuiduum ratione voluntatis quando non habeat locum in contractu ſocietatis.*
4 *Socius non impeditur alienare rem, ſuper qua eſt inita ſocietas, vbicunque ſocio damnum non datur.*
5 *Hypotheca extincta non dicitur propter alienationem factam à ſocio de bonis ſocietatis.*

DECISIO CCLXXXVIII.

Fvit reſolutum, per venditionem alterius ex officijs à Vincentio Lucchino factam, non eſſe diſſidictam ſocietatem,ſi quod remanebat, erat prætenſæ ſummæ capax.

1 Moti ſunt Domini ex vulgata illa regula, quod † ſocietate ſupra re contracta non extinguitur ſocietas, niſi re ipſa extincta, vulgatis iuribus & allegatis hic pro Lucchinis. Conſiderarunt etiam, quòd in huiuſmodi contractibus per mortem vel abſentiam vnius ex fide-
2 iuſſoribus adiectis contractui † non reſoluitur ſocietas, ſi id in contractu non exprimatur. Et tamen dubiũ non eſt, eos qui ſuas pecunias in ſocietatem deducunt, magis inſpicere fideiuſſores quàm officia, quæ ſolum ad collocandum contractum interponuntur.

Nec obſtat quod Leo aliter contracturus non fuiſ-
3 ſet, quia † iſtud indiuiduum ratione voluntatis non poteſt habere locum in hoc caſu, cùm officium, quod ſupererat, erat capax harum pecuniarum,& tantam vtilitatem, reſpectu ipſarum iusta conuentionẽ factam ſolum afferre poterat, quantã vtrunq; ſimul. vt per Bar.in l.cui vſusfructus,nu.4.verſ.præterea.ff.de vſufr.leg. & vbicun
4 que † ſocio damnum non datur, ſocius non impeditur alienare rem, ſuper qua eſt inita ſocietas.l.idemq; erit. §.fin.iuncta l.ſeq.& gloſ.in verbo, communi diuid.ff.pro ſoc.Damnum autem dari non poteſt,cùm Leo fuerit cõtentus ſumma 12. pro centenario loco fructuum vnius officij,ad quam fructus vnius ſufficiebat.

5 Addebant etiam aliqui ex Dñis, quod † propter huiuſmodi alienationem,non erat extincta hypotheca,quã ſuper d.officio habebat Leo, ſuper quo fuit aliqua controuerſia inter Dominos.Ideo dictum, quòd ſi hæredes Leonis voluerint ſuper hoc audiri, licet ex ſupra deductis videantur ſublata cõtraria, dem particulare dubiũ.

Reſeruarunt etiam videndum,an obligatio in forma cameræ extendi poſſit,quòd Vincentius neutrum ex officijs poſſit alienare. Hoc enim caſu dicebant eum non poſſe iuuari contractu,cui contrauenerat.

BLANCHETTI.

Valentin. profeſſionis. Luna, prima Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes omni exceptione maiores requiruntur ad probandum matrimonium ſpirituale.*

Numerus

2 *Numerus teſtium ſupplet defectum in cauſis matrimonij.*
3 *Conſanguinei etiam admittuntur in cauſa matrimoniali.*
4 *Probationes leuiores admittuntur in cauſis difficilis probationis.*

DECISIO CCLXXXIX.

Qvoad primam partem dubij, Domini non fuerunt concordes: qui enim dicebant, quòd in hoc caſu requiruntur teſtes omni exceptione maiores, mouebantur ex reſolutionibus factis in cauſis Tullen.& Saonen. matrimonij, quarũ rationes poſſunt
1 propoſito dubio conuenire. Nec † contrarium ſentientes dubitabant ex comparatione matrimonij carnalis & ſpiritualis.c.inter corporalia, de translat.epiſcop.gloſ.in cap.præſens, in verbo, patrem. 20.quæſt.3. Ant.de But. & Abb.in cap. ſuper eo, de teſtibus. Alij verò regulam non negabant, ſed dicebant habere locum tantum, quando agitur de probando impedimento prouenienſe ex culpa alterius, per conſil. Alexan. 156. numero 10. volum.quinto.

Quo verò ad ſecundam partem, Domini indiſtinctè
2 tenuerunt, quòd in iſto caſu † numerus ſupplet defectum. Alex.conſ.5.num.7.lib.primo. Alex.de Neuo conſil.primo,num.11.& 12.& conſ.12.num.3. Neuiz.conſil. 47.num.29.

Secundò, quia teſtim onlum iſtarum Monialium non fuit reiectum, ſed remiſſum arbitrio, ex eo quòd omnes concluſiones Iſabellæ probant, quòd aliquam peperit ſuſpicionem penes Dominos, quam purgaſſe videntur hucuſq;, cùm concluſiones diſcuſſæ, non ſolum ab ipſis, ſed ab alijs teſtibus integris fuerint probatæ. Nec
3 obſt. grauitas cauſæ, quia † in cauſa matrimoniali etiam conſanguinei admittuntur, cap.videtur, de his, qui matrim.accuſ.non poſ.& in ſpecie quod numerus ſuppleat defectum, in his cauſis tenet Dec.in conſ.163.num.14. & præcipue in hoc negocio ex ſe difficilis probationis,
4 in quo † etiam leuiores probationes admittuntur. Alexan.in dicto conſil.156. Ant.de But.in cap.tertio loco, num.13.& 14. de probat. cùm omnia præiendantur dicta ant geſta per Iſabellam in monaſterio, quæ ab alijs quàm à Monialibus difficile probari poſſunt.

BLANCHETTI.

In eadem Valentin. profeſſionis. Veneris, 26.Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Dictum vnius teſtis ſpecificum declarare dicitur dicta aliorum generalia, quando id quod declaratur, non deducitur principaliter in controuerſiam.*

DECISIO CCXC.

Domini dixerunt, ex dictis teſtium, quorum ſummarium datum fuit, non probari, quatuor Moniales, de quibus in puncto, induxiſſe ſeu deduxiſſe Iſabellam ad reclamandum contra profeſſionem. Primus enim teſtis Franciſcus Spellera nihil dicit de hac ſeductione, ſed aſſerit tãtum, quòd Iſabella tędium monaſterij ceperat. Anna Gerana deponit in genere & non nominat iſtas quatuor. Non modicam autem patitur ſuſpicionem affectionis, dum ait, quod poſt Deum nemini eſt magis deuicta quàm Decano. Præterea dum dicit, quòd Iſabella non negaſſet ſe Monialem profeſſam, niſi propter mala conſilia, potius iudicat quàm teſtetur. Hieronyma Spina tertia in ordine deponit etiam in genere quoad ſeductionem, & in ſua depoſitione eodem iudicij & affectionis morbo laborat, dum inuehitur in eas quæ maledicebant Decano, & licèt duas dicat per vim traxiſſe Iſabellam ad Archiepiſcopum, non exprimit tamen has de quibus agitur. Maria nihil deponit de hac ſeductione, ſeu inductione, Vincentia Cabatera eſt ſingularis, nec percutit tempus ante dimiſſionem habitus, & verba quatuor Monialium per ipſam relata innuunt potius conſilium præſtitum Iſabellæ poſt dictam dimiſſionem, vt permaneret in aliqua animi ſui deliberatione, & non ſe mutabilem & variam oſtenderet, quàm quòd ſeductionem arguant. Non obſtat quod dictum iſtius teſtis ſpecificum debeat decla
1 rare dicta aliorum generalia. Quia † hoc procedit, quando id, quod declaratur, non deducitur principaliter in controuerſiam, ſed tantum incidenter. Secus quando de eo in ſpecie quæritur, vt in caſu noſtro. Alexan.conſil.236. numero 3.& 4. lib.ſexto. declarat hanc regulam.

BLANCHETTI.

Cathanien. pecuniaria. Veneris, tertia Decembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Pretium iuſtum conſideratur ex antecedentibus locationibus, & non ex fructibus à conductore perceptis.*
2 *Condemnatio in fructibus qui percipi potuerunt, non ſolet fieri niſi in cauſis pupillorum.*

DECISIO CCXCI.

Fvit per Dominos reſolutum, quòd debeant attendi locationes, non ſublocationes, nam dolus Epiſcopi Pharaonij non adeſt, cùm fuerit ſecutus ex facto ſui prædeceſſoris, & iuſto pretio locauerit funda
1 cum, de quo agitur: iuſtum autem † pretium ex antecedentibus locationibus, non ex fructibus à conductore perceptis metiri ſolet. Roman. conſil.423. prima & ſecunda colum. Tum etiam, quia ipſe nõ dimiſit poſſeſſionem fundaci, vel non fuit factus locupletior, quo caſu nihil dicitur feciſſe in fraudem creditorũ l.qui autem.ff.quæ in fraud.credit. & l.non fraudatur. ff. de regulis iuris. Et in omnem euentum fundaci fructus fuerunt ſimpliciter obligati creditoribus, ſed ad maiorem cautelam. Vnde ſi aliunde potuit ei ſatisfieri, non poteſt conſiderari fraus epiſcopi, quoniam ſi attendendæ eſſent ſublocationes, cõdemnaretur in fructibus, qui per
2 cipi potuerunt, quod † fieri non conſueuit, niſi in cauſis pupillorum, vel in his in quibus probatur violentia. Creſcen.deciſ.176.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Veneris, 26. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa, ob quam ſolutio facta fuit, debet expreſſe apparere in titulo conceſſionis, qui ex ſolutione decennali probetur.*
2 *Titulus conceſſionis vt probatus eſſe dicatur, debet ſolutio per decennium continuari: nec ex ſolutione annorum*

norum poſteriorum præſumitur ſolutio tempore præcedenti ad hunc effectum.

DECISIO CCXCII.

DOmini ſtrictè ad dubium dixerunt ex his quæ præſuppoſita fuerunt, non conſtare, Illuſt. Dominos de ſancta Cruce habuiſſe cauſam poſſeſſionis domus, de qua agitur, à Nicolao Gabino conductore ab eccleſia: nullibi enim dictus Nicolaus nominatur.

Non obſtat, quòd ex ſolutione decennali probetur
1 titulus conceſſionis: neceſſe † enim fuiſſet quod in illis
legeretur expreſſa cauſa ob quam ſolutio facta fuit.
Riminal. in l. ſi certis annis. in vltima colum. C. de pactis. Alexand. conſilio 115. in prima colum. lib. primo.
Ruin. conſilio 104. numero 16. libro quinto. Orietur
enim præſumptio præſumptionis, ſcilicet cauſæ & veritatis cauſæ. Hoc autem caſu tantum abeſt quòd Rector expreſſerit cauſam ſolutionis in partitis, quòd immo aſſeruit contrarium, videlicet prædictos Dominos
2 intruſos. Præterea † requiritur quòd dicta ſolutio fuerit
continuata. Hæc autem ab anno 1556. vſque ad annum
1560. & à dicto anno, vſque ad annum 1562. repetitur
interrupta, nec ex ſolutione annorum poſteriorum præſumitur ſolutio tempore præcedenti ad hunc effectum.
Iaſ. in dicta l. ſi certis annis, in vltima colum. verſiculo, nono limita. Si autem Rector voluerit audiri an ex his conſtet, Dominos de ſancta Cruce habuiſſe cauſam ab eccleſia, licet ei multum videatur obſtare prædicta confeſſio in articulis facta, dixerunt particulariter videndum.

BLANCHETTI.

Cluſin. penſionis. Die 18. Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Valor beneficij poteſt ſemiplenè probari per publicam vocem & famam.*

2 *Confeſſio maximum præbet argumentum, quod ita res ſe habeat.*

3 *Onera quæ dicantur de iure communi competere parocho.*

DECISIO CCXCIII.

DOmini inclinarūt, quod ex teſtibus, quorum dicta fuerunt diſcuſſa, ſatis conſtet, quòd de dicta penſione, quæ Domino Camillo ſoluitur,
remaneant centum annuatim pro Rectore. Mouit Dominos. Primò, quòd Camillus coram R. P. Domino Lan
1 cellotto ſemiplenè † probauerat valorem beneficij, videlicet, per publicam vocem & famam, quam & adiuuari & præſentem probationem adiuuare dixerunt ita, vt ſimul iuncta illum conſtituat in probatis. conſiderarunt enim dicta iſtorum teſtium, cùm in eo quòd in genere multa deponunt de redditibus beneficij, ex quibus conſtituitur valor, & in quantitate prædiorum, ſunt conformes. Tum etiam in eo quod teſtantur de confeſſione prædeceſſoris Octauij, de qua quartus teſtis ſuper tertio articulo, & quintus ſuper vndecimo
2 interrogatorio, & † licèt regulariter confeſſio non præiudicet, Corn. conſil. 123. numero ſexto, libro primo. tamen maximum præbet argumentum, quòd ita res ſe habeat, vt idem dicto conſil. numero 14. cui confeſſioni accedit, quòd ipſe ante obitum ſuum ſoluit penſionem Camillo. His addiderunt oblationem Capitanei Gualterij, de qua primus & quintus, ſuper vndecimo interrogatorio. Et licèt particularis æſtimatio rei pretium non inducat, tamen ad animum iudicis mouendum dixerunt eſſe conſiderandam.

Non obſtat, quòd primus teſtis ſuper ſeptimo interrogatorio dicat ſe neſcire onera, & ſuper tertio articulo deponat iuxta tenorem ipſius. Quia dixerunt eſſe intelligēdum eius dictum ſuper dicto articulo, quòd deductis oneribus beneficij, quæ de iure communi competunt parocho, videlicet, lampadis & aliorum, de quibus in deciſione coram R. P. Domino Robuſterio in cauſa Piſauren. pēſionis, eſt valoris ſcutatorū 200.
3 †Et quod dicit ſe neſcire onera, intelligitur præter iſta,
quā interpretationem etiā ad alios extenderunt, qui huiuſmodi onera dicunt ignorare. Reſeruarunt tamen videndum, an in caſu de quo agitur, requiratur, quòd probetur valor decēnij. ſuper quo particulariter dubitabo.

BLANCHETTI.

Roman. fideicommiſſi de Valle. Lunæ, 21. Februarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Fructus liquidandi ſunt ſecundum priorem ſtatum rei antequàm eſſet meliorata.*

2 *Solitum verificari poteſt, ex vnica vel ſaltem bina vice.*

DECISIO CCXCIIII.

QVoniam propoſitum dubium tres partes continebat. Et ſuper vltima, quæ particulari egebat diſcuſſione, non fuit informatum. Quoad primam partem, clari iuris fuit, penes Dominos fructus palatij eſſe liquidandos, idq́ue vigore ſententiarum quæ tranſierunt in rem iudicatam, & quoad poſſeſſionem dicti palatij mandato exequitur, vt in quarto dubij præſuppoſito habetur.

Quo verò ad ſecundam partem fuit reſolutum, fru-
1 ctus liquidandos eſſe attento † priori ſtatu palatij, antequàm eſſet melioratum, nec huiuſmodi liquidationem dixerunt faciendam, iuxta articulum, de quo in primo præſuppoſito, tum, quia articulus continet locationem palatij meliorati, valor autem fructus melioramentorum non debetur, ſed iuxta priorem ſtatum dicti palatij. Tum etiam, quia concludit tantum de tempore, quo fuit facta locatio Illuſtriſſimo Cardinali Ab Altemps, non autem de tempore litis motæ, à quo debent liquidari fructus, & de illo iuxta communiter accidentia, ex quibus oritur ſaltem præſumpta probatio. Corn. conſilio ſexageſimonono, libro ſecundo, numero tertio. multo minori pretio palatium locari debebat.

Non obſtat, quod dicatur ita fuiſſe ſolitum locari,
2 quia † iſtud ſolitum poteſt verificari in vnica vel ſaltem bina locatione, ex multis quos refert Gabriel. de locat. concluſ. j. per tot.

Non obſtat deciſ. Achil. 4. de fructibus, quia ſumus in diuerſo caſu, videlicet, in confeſſione partis ambigua, quæ venit interpretanda in fauorem confitentis. l. ſi quis intentione ambigua, de iudic. Ex quibus omnibus Domini ſtatuerunt, totum hoc negotium

uerſari in iudicis arbitrio vel ſaltem diſputandum, an ſit locus, & qualiter debeat eſſe dictum arbitrium.

BLANCHETTI.

Roman. ſeu Terracinen. hæreditatis. Die 10. February. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Statutum excludens fœminas propter maſculos in ſucceſſionibus ab inteſtato patris decedentis, an comprehendat forenſes.*

2 *Statutum non extenditur ad bona ſitu in alieno territorio, vbi defunctus & ſuccedentes ſunt de eadem iuriſdictione ex communi.*

3 *Statutum loquens de ſucceſſionibus ab inteſtato non ligat forenſes ad ſucceſſionem venientes, licet defunctus erat ſtatuti iuriſdictioni ſubiectus.*

Idq; tantò magis quando etiam defunctus erat forenſis, & ſuccedentes ſimiliter num. 4.

5 *Perſona à ſtatuto excluſa, & illi ſubiecta, non excluditur per forenſem ad ſucceſſionem defuncti venientem.*

6 *Perſonæ ſuccedentes ſi ſint ſubiectæ ſtatuto, defunctus autem forenſis, fœmina an excludatur per ſtatutum, eſt opinio dubia.*

7 *Perſona ſubiecta ſtatuto excludente fœminas ad ſucceſſionem, an excludat fœminas forenſes ſi pariter defunctus fuerit forenſis.*

8 *Statuti intentio excludentis fœminas, eſt velle includere maſculos.*

9 *Bart. diſtinctio in l. cunctos populos, num. 42. C. de ſumma Trinit. & fide cathol. inter defunctum forenſem, & ſubditum quoad diſpoſitionem ſtatuti excludentis fœminas à ſucceſſione, eſt communiter reprobata.*

10 *Perſona defuncti non eſt habenda in conſideratione, cùm de eius ſucceſſione tractatur, ſed perſona tantum ſuccedentis per ſtatutum vocata.*

11 *Statutum loquens de ſucceſſionibus quomodocunque ſit conceptum, ſemper de bonis dicitur diſponere.*

12 *Statutum excludens fœminas ad ſucceſſionem, an comprehendat clericum, eſt opinio dubia.*

13 *Veniens ab inteſtato venire dicitur ex tacita defuncti voluntate, quæ ſtatuentium menti conformis eſſe cenſetur.*

14 *Argumentum de cauſa teſtati ad cauſam inteſtati validum eſt. & num. 16.*

15 *Ciuis an poſſit excludere forenſes à ſucceſſione bonorum illius qui non erat ſubditus ſtatuto, ſed habebat bona in territorio ſtatuentium.*

16 *Statutum excludens fœminas à ſucceſſionibus ab inteſtato, redderetur eluſorium, ſi ceſſaret per diſpoſitionem tacitam teſtatoris, ſicut per expreſſam.*

DECISIO CCXCV.

FVit in rerum natura Petrus Maſſerellinus Ciuis Priuernas, qui habuit filium maſculum Ioãnem, & Lauram & Angelam fœminas, habuit bona in vrbe, & in terra Priuerni, deceſſit Priuerni ab inteſtato. Ioannes eius filius prætendebat vigore ſtatuti vrbis, li-
1 bro primo, cap. 85. per † quod excluduntur fœminæ dotate ab hæreditate patris decedentis ab Inteſtato, ſolus ſuccedere in bonis ſitis in vrbe. Fœminæ verò prætendebant, ſtatutum huiuſmodi non habere locum, ſed ipſas poſſe pariter cum fratre in bonis vbique exiſtentibus ſuccedere per l. maximum vitium. C. de liber. præter. Ex quo iudicium fuit conſtitutum coram A. C. qui pronunciauit in fauorem Ioannis, à quo appellatum, cauſa mihi commiſſa fuit. Ideo Lunæ, 16. Maij. 1575. dubitaui, an vigore dicti ſtatuti, Ioannes poſſet excludere ſorores forenſes à ſucceſſione bonorum, quæ reperiuntur Romæ, & nihil reſolutum ob ſententiarum diſcrepantiam. Ideo pro parte Ioannis, ſeu hæredum ab ipſo inſtitutorum (huiuſmodi enim iudicio pendente ipſe deceſſit) fuerunt dati articuli & examinati teſtes ſuper ſuo incolatu in vrbe, & probatus fuit etiam ad effectum adipiſcendæ ciuilitatis, vt particulari dubio per me dato fuit reſolutum. 9. Decembris, eiuſdem anni, in hac eadem cauſa. Ideo de nouo dubitaui, an vigore dicti ſtatuti adiectis bonis ſitis in vrbe ſorores ex perſona Ioannis forenſes eſſent excluſæ cum præſuppoſito quòd agatur de hæreditate Petri Maſſerellini ciuis Priuernatis, quod ſub die 13. Ianuarij. & 16. Februarij. & 9. eiuſdem, fuit per me poſitum. Et quia hæc materia quomodo, & quibus caſibus forenſis ſtatutis ſubijciatur, confuſè admodum tractatur, fuerunt per Dominos plores caſus conſiderati.

Et primus eſt, quando defunctus, de cuius ſucceſſio-
2 ne agitur, & fœmina quæ † prætenditur excluſa ab hæreditate, & is qui vult ſuccedere, omnes ſubſunt iuriſdictioni alicuius loci, in quo viget ſtatutum excludens fœminas, &c. defunctus verò alia bona habebat in alieno territorio, in quo huiuſmodi ſtatutum non viget, & quæritur, an vires dicti ſtatuti porrigantur ad illa bona ita, quòd fœmina excluſa à bonis in territorio ſtatuti exiſtentibus, cenſeatur ab alijs, quæ alibi reperiuntur excluſa. Alexand. conſilio 16. & 128. libro primo. & 167. numero 6. libro tertio. Iaſ. conſil. 161. per totum, libro ſecundo. Lap. alleg. 91. numero 7. Cui. conſil. ſecundo. Corn. conſil. 202. numero 11. libro ſecundo. Iaſ. in l. re coniuncti. numero 215. de legat. tertio. Gozad. conſil. 49. numero 8. Curt. iun. conſil. 110. numero 7. Pariſ. conſil. 68. numero 9. libro ſecundo. omnes indiſtinctè tenuerunt, ſtatutum non extendi ad bona in alieno territorio ſita. & plures ex ipſis teſtantur de communi opinione, quam ſecuta fuit Rot. Put. deciſ. 357. lib. primo. Et hæc eſt concluſio Bart. in l. cunctos populos, nu. 42. qui in ſua diſtinctione eſt communiter reprobatus. Curt. iun. conſ. 5. num. 42.

Secundus caſus eſt, quando defunctus ſtatuto erat quidem ſubiectus, ſed tam is, qui vult ſuccedere, quàm
3 fœmina excluſa, ſunt forenſes. Et † in his terminis Brun. de ſtatu. fœmin. & cognat. lin. à ſucceſſ. exclud. artic. 6. parte 9. numero 29. verſiculo, in hoc difficili. Soci. iun. conſil. 25. numero 13. verſiculo, præterea, libro tertio. & Ruin. conſil. 48. numero quarto, libro tertio. tenuerunt, quòd fœmina non excludatur. Mens enim ſtatuentium non eſt ſtatuere in commodum illorum, quibus incommodum & damnum præſtare non poſſunt. Natta conſil. 148. numero primo, libro primo. Nam in huiuſmodi ſucceſſione, quæ ab inteſtato per ſtatutum defertur, habenda eſt ratio vocatorum, non autem defuncti. Alexand. conſil. 100. numero ſecundo, libro tertio. Et vt idem Alexan. inquit in conſilio 44. numero 15. libro quinto. requiritur, quod & perſona defuncti, & is qui vult ſuccedere, ſint ſubditæ ſtatuto. & Alexand. ſequitur Pariſ. conſilio duodecimo, numero 26. libro tertio.

4 Tertius caſus eſt, † quando & defunctus & fœmina, & is qui vult excludere, ſunt forenſes. & iſte eſt caſus in quo conſuluit Ruin. dicto conſil. 48. lib. 3. qui tenet, fœminam non excludi, cuius opinio adiuuatur & optima ratione, quia forenſes non debent gaudere benefi-

tio ſtatutorum. Brun. in d. artic. num. 6. Paris vbi ſupra.
Tiraq. de primogen. q. 44. num. 4. & etiam ex his quæ ſu-
pra deducta fuerunt, & in hoc caſu loquitur etiam Bart.
in dicta quæſtione.

Quartus caſus eſt, quando perſona, quæ venit exclu-
denda, eſt ſubiecta, forenſis autem ille qui prætendit ſuc
5 cedere & excludere, & † hoc caſu Alex. conſ. 1 1 1. num. 3.
& 14. lib. 7. tenuit, quòd forenſis ſuccedit de iure cômu-
ni, cùm per ſtatutum ſit remotum obſtaculum fœminæ.
contrarium autem tenuit conſ. 41. per tot. lib. eod. & hoc
caſu Rot. tenuit in cauſa Parmen. de Valentibus, foren-
ſem non excludere perſonam excluſam à ſtatuto, cuius
tamen præcipua intentio fuit excludere nubentes extra
territorium, non autem includere conſanguineos.

Quintus caſus eſt, quando is qui vult excludere & ſe-
niores ſunt ſubditæ ſtatuto, defunctus autem forenſis, &
6 hoc † caſu conſuluit Ruin. conſ. 195. nu. 5 lib. 2. fœminã
non excludi, licet male ſecundum aliquos ex Dominis,
qui ſupra omnibus iſtis caſibus nihil firmare voluerũt,
quia extra terminos dubij propoſiti, ſed eſt diſtincta hęc
materia ob varias Doct. ſententias, qui de communi &
magis communi pro libito teſtantur.

Sextus igitur & vltimus caſus eſt, quando is, de cuius
hæreditate agitur, eſt forenſis, vt Petrus Maſſerellinus,
7 perſona † autem quæ vult excludere, eſt ſubdita, vt Ioan.
qui cùm eſſet incola ſecundum reſolutionem factam
9. Nouembris anni præteriti, ſubiacet ſtatutis cap. 37.
lib. 5. ſtat. & fœminæ ſunt forenſes, prout Laura & An-
gela, quæ ſunt Priuernates, qui caſus cum in ſpecie di-
ſcuſſus non reperiatur, authoritatibus decidi non po-
teſt, ſed rationibus, in quibus Dñi nõ fuerunt cõcordes.

Qui enim tenebant, Ioannem potuiſſe excludere ſo-
rores, mouebantur. Primò, quia cùm Ioannes tanquàm
incola debeat gaudere beneficio ſtatuti, & intentio ſta-
8 tuti † ſit non tantum excludere fœminas, quàm include-
re maſculos, cùm excluſio oriatur propter incluſionem,
ipſe poteſt ſui incluſionem tanquàm id quod fuit pri-
mum in mente ſtatuentium, allegare contra forenſem
dicentem excluſionem ſibi non obſtare.

Secundò ſi, quando vterque eſſet ciuis, maſculus ex-
cluderet fœminam, multò magis dicendum eſt, quòd ex
tacita ſtatuentium mente, excludatur forenſis non agni-
ta à ſtatuto, & ideo male conſuluit Alex. conſ. 44. lib. 5.
vt ibi addit.

Tertiò, cùm Bart. diſtinctio in l. cunctos populos, nu-
me. 42. quod ſi ſtatutum loquatur in perſonam ſi defun-
ctus erat forenſis, ſtatutum non ligat, ſi autem ſubditus
ſtatuto, ſecus, ſit cõmuniter reprobata, neceſſe eſt quod
Doct. noluerint cõſiderare perſonam defuncti, & repro-
bat Bart. etiam quando defunctus eſſet forenſis. Doct. n.
9 † vt plurimum generaliter loquendo reprobant diſtin-
ctionem Bart. & conſequenter intelligunt ſtatutum ha-
bere locum, ſiue defunctus ſit forenſis, ſiue ſubditus.
Cyn. in l. cunctos populos, col. fin. Bal. num. 17. cum ſeq.
Alex. conſ. 19. num. 7. lib. 6. vbi addit. & conſ. 44. lib. 5. q
iſta eſt communis & vera, Soc. iun. conſ. 25. num. 8. cum
ſeq. lib. 3. Brun. latiſſimè in loco allegato. Ioan. Licioiet.
de primogen. lib. 2. q. 7. num. 6. Pariſ. conſ. 84. num. 42.
& ſeq. lib. 3. Tiraq. de primogen. q. 46. num. 2. qui in fine
dictæ quæſtionis, inquit ita ſeruari in Gallia. Nat. con-
ſil. 148. num. 1. lib. 3. & ſeq. num. 13. & 14. lib. 3. Et hæc
opinio adiuuatur ex eo, quòd perſona defuncti non vi-
deatur habenda in conſideratione, cùm ſtatuentes pro-
uideant non defunctis, ſed ſuperſtitibus. reſpectu enim
defuncti ſtatutum non poteſt diſponere, niſi de rebus:
10 cùm † enim poſt obitum perſonæ tractetur de ſucceſ-
ſione ipſius, ipſa perſona non eſt habenda in conſidera-
tione, ſed perſona potius cui ſtatuentes poſſidere volue-
runt: alioquin nullus daretur caſus, in quo procederet
antiquorum Doct. opinio, & eorum qui illos ſequuntur,
qui conſtituunt communem opinionem, vt ex eorum
numero ſupra allegato, vt ex authoritatibus eorum qui
teſtantur de communi apparet, niſi detur iſte.

Quartò, quia Doct. antiqui ea moti ſunt ratione, quia
11 ſtatutum quomodocunque ſit conceptum, † ſemper de
bonis dicitur diſponere. Cyn. in d. l. cunctos populos, cũ
alijs ſupra allegatis, & pluribus quos refert d. addit. ad
Alex. d. conſ. 44. lib. 5. quæ dicit hanc rationem veram, &
diſtinctionem Bart. minime.

Nec illos mouebat, maximè numerus Doct. quos re-
fert Rolan. conſ. 24. lib. 3. Alex. conſ. 41. in fi. lib. 7. quæ-
12 rit, † an ſtatutum comprehendat clericum. idem con-
ſil. 19. num. 13. & 14. eod. lib. loquitur iuxta quartum ca-
ſum, cuius contrarium tenet in d. conſ. 41. in princ. Et in
his terminis procedit conſ. Bal. 460. lib. 3. & Signor. con-
ſil. 168. loquitur in longe diuerſa materia. Abb. etiam
conſ. 52. num. . . . lib. 2. quærit an ſtatutum reſpiciens ſo-
lemnitatem actus liget forenſem. idem conſ. 137. lib. 2.
loquitur de ſtatuto habilitãte minorem. Corn. conſ. 45.
lib. 3. in verb. quidem, & 152. eod. lib. loquitur etiam in
alijs terminis. Iaſ. conſ. 59. col. 2. lib. 3. agit de ſtatuto q̃d
minor habeatur pro maiori. Alex. conſ. 54. loquitur de
ſolemnitate adhibenda per mulierem. Tiraq. de legib.
connub. gloſ. prima, num. 225. Marſil. in l. fin. num. 91.
de iuriſd. om. iudic. Brun. conſ. 20. Menoch. conſ. 84. nu-
mero 2. Franc. Marq. deciſ. 55. in fine. Natta conſil. 47.
omnes tractant longe diuerſas materias ab iſta, de qua
agitur. Dec. conſ. 226. colum. 3. verſic. ſecundo. refert do-
ctrinam Bart. ſed dicit quod requirit altiorem indagi-
nem. Qui omnes ſi deducãtur ex his quos refert Rolan.
non admodum multi pro ſua opinione remanebunt.
Præterea omnes ſequi videntur Bar. quia tam is qui vult
ſuccedere, quàm is qui vult excludere, ſunt forenſes,
quorum opinio conuenit his, quæ primo & ſecundo ca-
ſu ex ſupra diſtinctis dicta fuerunt, qui nihil habet cõ-
mune cum propoſito, cum is qui vult excludere, ſit ſub-
ditus ſtatuto & conſequenter ab eo vocatus.

Qui verò contrariam opinionem tenebant, mouebã-
13 tur, quòd † veniens ab inteſtato venire dicitur tacita
defuncti voluntate. l. ſi quis cum nullum, & l. conficiun-
tur. ff. de iure codicil. & illa voluntas defuncti cenſetur
conformis ſtatuentium menti. Bart. in l. hæredes mei.
§. cum ita. ff. ad Trebel. quod intelligendum eſt ſecun-
dum leges ſuæ patriæ. Georg. Natta in tract. de ſtatut.
2. quæſt. num. 36. verſic. 7. & 8. Si igitur Petrus Malle-
rellinus ciuis Piuernas potuit ſecundum leges ſuæ pa-
triæ vocare filias vnà cum filio, ita & tacitè, quod argu-
mentum fuit Iacobi Butrig. in d. l. cunctos populos, in
3. col. verſic. quidam dicunt. Salyc. ibidem num. 13. & 14.
Put. deciſ. 21. lib. 2. licet non ſit deciſio, ſed votum par-
ticulare ipſius datum Ioan. Aloyſio Aragoniæ, qui ſecu-
tus fuit opin. Put. vt vidi in voto ſuo, iiſdemmet ratio-
nibus, quæ in d. deciſ. loquuntur.

Secundò arguebant à cauſa teſtati ad cauſam inteſta-
14 ti. † Bald. in l. precibus. C. de inoff. donat. Euerard. in lo-
co à cauſ. teſtati. Sicut enim ſtatutum excluſiuum fœmi-
narum ceſſat, ſtante ſtatuto, Alexan. conſil. 131. num. 4.
in fine, & ſequen. libro primo. Iaſ. in l. ſi emancipati, nu-
mero 34. de collatio. Ruin. conſil. 144. num. 15. & con-
ſil. 152. num. 3. lib. 2. cum alijs de quibus per Tiraq. in
l. ſi vnquam, in verbo, ſuſceperit liberos, num. 132. lib 2.
ne filiæ fœminæ ſint deterioris conditionis quàm extra-
neus, & quia ſtatutum diſponit in cauſa inteſtati, cui di-
ſpoſitio ex teſtamento refragatur: ita etiam debet ceſſa-

re in cauſa inteſtati: voluntas enim tacita teſtatoris habetur pro expreſſa, vt in d.l.ſi quis cùm nullam. ponderando rationem in illis verbis, intelligitur enim is hæres ſcriptus.

Quibus contrarium tenentes reſpondebant, quod opin. Salyc. reprobatur per doctrinam Bal.in d.l.cunctos populos,num.17. Alexan.conſil.128.colum.3.verſic.ſecundo allegabat Salyc. vbi Corn. conſil.162. prope fin. lib.tertio.

Et quod in caſu Put. defunctus erat ciuis & inter forenſes, de quorum ſucceſſione agebatur ſecundum ter-
25 minos ſecundi caſus ſupra conſtituti: hic † verò verſamur in caſu, in quo ciuis vult excludere forenſes à ſucceſſione bonorum illius, qui non erat ſubditus ſtatuto, ſed habebat bona in territorio ſtatuentium, & allegabatur ad hoc dicta deciſ.Put.357.lib.primo,incip.dubitaui ego,&c. & in Rota fuiſſe reſolutum,teſtatur, quòd ſtatutum Parmæ excluſiuum fœminarum non porrigitur ad bona exiſtentia extra territorium. quæ Rot.deciſ. vnà cum opinione omnium qui tenent, ſtatutum non extendere vires ſuas vltra territorium, neceſſe eſt dicere quòd ſit falſa, ſi præſumendum eſt, mentem teſtatoris decedentis ab inteſtato fuiſſe conformem ſtatuto patriæ ſuæ, & ita ſtatutum habebit locum extra ſuum territorium.

Quo verò ad argumentum à cauſa teſtati, ad cauſam inteſtati,dicebant, quòd ex eo ſequeretur,quòd nunquã
26 daretur caſus, in quo ſtatutum † excluſiuum fœminarum locum haberet. Nam ſi ex præſumpta mente teſtatoris deberet ceſſare diſpoſitio ſtatuti, ſicut per expreſſam,certe daretur præſumptio quod ex æqualitate affectionis erga filios vtriuſque ſexus defunctus ab inteſtato ex æquis portionibus ſemper vocaſſet maſculos & fœminas, & eo magis cum mens ipſius adiuuatur ex diſpo ſitione l.maximum vitium. C.de liber. preter. quæ cum ſit clara, adiuuat dubiam defuncti mentem, ex quo ſtatutum redderetur eluſorium quod eſt abſurdum. Ruin. conſ.160.num.4.lib.4.cum mille ſimil.

In hac igitur ſententiarum varietate dixerunt videndum de veritate opinionis Salyc. & an cum illa vel contra illam ſit communis opinio.

BLANCHETTI.

Placentin. Archidiaconatus. Veneris, 4.Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Collatio omnimoda facta ſignificat plenariam.*

DECISIO CCXCVI.

FVit reſolutum collationem factam per Epiſcopum ſubſtineri, attento vltimo ſtatuto, vt in vna Legionen. beneficij coram d.Cotta 3.Martij, proximè preteriti, quę probatur ex ſexta & ſeptima rubrica, dum ſolus epiſcopus contulit hunc Archidiaconatum ex ſua ordinaria poteſtate, aſſerẽs omnimodam collationem,
1 † quòd ſignificat plenariam. Soci.conſ.43.num.12.lib.4. ad ſe pertinere. quæ collatio fuit ſortita effectum, cum vigore illius fuerit tradita poſſeſſio Gabrielli Pizzano, vt in d.7.rubrica.

Non obſt.mentio indulti, quia indulta, quæ conceduntur ordinarijs, remouent obſtacula eorum ordinariæ poteſtati, quę non tribuit ius conferendi. Minus etiã obſtat, quòd licèt ſolus contulerit, id tamen non fuit, vt ius iſtud conferendi ſibi ſoli vendicaret, quia contrariũ apparet ex prædicta aſſertione.

Nec etiam datur quaſi poſſeſſio capitulo conferendi ſimul cum Epiſcopo hunc Archidiaconatum, quia hoc ius adminiculari etiam aliqui ex Dominis dixerunt ex diſmembratione huius Archidiaconatus, ab Archidiaconatu de Trugillo, ex deciſ.in cauſa Hiſpalen.Iuris votan. coram D.Cantuerio. Statutum etiam pro parte capituli allegatum non mouit Dominos. prohibet enim ne aſſumatur extraneus quandiu in eccleſia, vel diœceſi reperiretur idoneus. Vnde cùm Franciſcus Parra ſit de ipſa eccleſia, ſtatutum non modo non obſtat ſibi, immo eidem ſuffragatur.

BLANCHETTI.

Roman. penſionis. Mercurij, 16.Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſeu illi modo aliquo contrauenirent, quid operetur.*

2 *Diſpoſitio l.ſi de certa.C.de tranſact. procedit, vbi quis opponit ante tranſactionem, & replicatur ſuper eo non fuiſſe tranſactum.*

3 *Diſpoſitio l.cum proponas.C.de pact.procedit vbi quis vellet ſe iuuare pacto cui ipſe contrauenit.*

DECISIO CCXCVII.

FVit reſolutum, Lælium poſſe totam integram penſionem exigere, non obſtante concordia, pro-
1 pter illam clauſulam, † ſeu illi modo aliquo contrauenirent. Non enim poteſt impugnari pẽſio, quin impugnetur etiam concordia, quæ annullata penſione cor-
2 ruit. neque hic locum habet l.ſi de certa. Nam † ea procedit, vbi quis opponit ante tranſactionem & replicatur ſuper eo non fuiſſe tranſactum, & ſic applicaretur ſi Ioan. Laurentio penſionem impugnante Lælius exciperet de tranſactione: ſed hic contra conuentionem in cõcordia appoſitam impugnat penſionem, & in conſequẽ-
3 tiam ipſam concordiam, & † ita militat diſpoſitio l.cum proponas, la a.& quod ibi not. Dec. in 3.not.C.de pact. quod ſcilicet Laurentius non poteſt iuuare ſe cõcordia, cum ipſe contrauenit.

BLANCHETTI.

Roman. penſionis. Lunæ, 20.Februarij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, liberi, abſque vllo grauamine importat, & diminutione.*

2 *Penſio illa annullatur, quæ impoſita eſt non detractis oneribus ordinarijs: ſecus in extraordinarijs, quæ tantum diminuunt. & num.ſeq.*

DECISIO CCXCVIII.

POſt expectatum per multas Rotas Lælium Ferretum, vt informaret, tandem ipſo non informante, propoſui cauſam. In qua fuit reſolutum, quòd
1 † cùm verbum, liberi, importet, vt remaneant quinquaginta ducati ſimiles penſioni abſque vlla diminutione, Alex.conſ.12.nu.1.lib.j.Goza.conſ.49.nu.9.ſatis conſtat ex dictis primi & quinti teſtium, ꝙ non remanẽt 50.du
2 cati liberi, cùm † ſit habenda ratio onerũ ordinariorum,

quæ

quæ licèt Dominis viſa fuerint exceſſiue taxata, tamen dixerunt ſaltem importare 25. vel 30. ducati ſingulis annis. Vnde cùm penſio ſit 50. ducati auri, non poteſt æqualis ſumma remanere rectori. Hæc autem onera cõſideranda Domini dixerunt ad effectum nullitatis penſionis. Impoſitnrum autem per R.P.D. Viſitatorem non
3 habendam rationem † niſi ad effectum de illa minuendo vſque ad ſatisfactionem illius præcepti pro rata penſionis.

BLANCHETTI.

Placentin. Archidiaconatus. Veneris, 8. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Statutum in beneficandis perſonis, habet ſemper præ oculis, quod orimdi præferantur extraneis.*
2 *Clauſula probibitina appoſita in fine ſtatuti, ſemper attenditur.*

DECISIO CCXCIX.

Domini pro maiori parte dixerunt, verba ſtatuti fundamentalis obſtare Franciſco de la Parra,
1 conſiderantes, quòd † ſtatutum ſemper habuit præ oculis, quòd oriundi præferantur extraneis, idque attentis primis verbis, & clauſula illa, quòd Archidiaconatus debeant conferri ab Epiſcopo, iuxta eum modum & ordinem, qui in beneficãdis ſeruitoribus Chori prius ordinatus fuerat, cùm nullus ordo in Portionarijs ad canonicos, nec de canonicis ad dignitates aſſumendis conſtituatur, ſed in illis ſtatutum procedat, retento eodem themate. Vnde cùm ſubſequatur clau-
2 ſula prohibitiua, quòd † extraneus non aſſumatur, negari non poteſt quin Franciſcus excludatur.

Nec obſtant verba incidenter per Rotam conſiderata, quia intelliguntur quod quandiu in eccleſia aliquis de ciuitate, vel diœceſi extiterit, extraneus non aſſumatur.

BLANCHETTI.

Roman. ſocietatis. Mercurij, 27. Aprilis.

SVMMARIVM.

1 *Vſura, quæ in contractu ſocietatis nõ ratione fructuum rei, ſed loco ipſorum ſoluere promittitur certa quantitas pecuniæ, pro centenario, permiſſa eſt.*
2 *Actio quæ datur contra fideiuſſores obligatos ſemper reſpicit principale.*

DECISIO CCC.

Domini dixerunt, non eſſe recedendum à reſolutis. Primò, quia tempore initæ ſocietatis non poteſt dari incapacitas, eo quia ſocietas erat inita ſuper duobus officijs, & tempore vẽditionis Leo erat anterior & prior attenta extinctione ſocietatis facta per Chriſtophorum Pizanum, qui poterat prioritatis iura prætendere.

1 Secundò, quia † Leo contentus fuit non attendere fructus officiorum, ſed loco ipſorum percipere 12. pro centenario, & ſuper hoc ſibi per fideiuſſores fuit proſpectum, ex quo tollitur omnis prætenſio incapacitatis officij. Siue enim plus, ſiue minus emolumenti ex officio percipi potuiſſet, ſeu perceptum fuiſſet, ſemper Leoni 12. pro centenario debebantur, & Vincentio non ſoluente dabatur actio contra fideiuſſores obligatos, ad
2 quod † ex communiter accidentibus ſemper principaliter inſpici conſueuit, non ad officia quę ad colorãdum contractum, & euitandam vſurariam prauitatem interponuntur.

BLANCHETTI.

Roman. penſionis. Die 23. Martij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Penſio prius eſt ſoluenda antequàm ſuper ea cognoſcatur.*
Etiam ſi dominus non ſit in quaſi poſſeſſione exigẽdi, dummodo literæ ſint expeditæ. num. 2.
Item etiam ſi exceptio nullitatis oriatur ex ventre literarum. num. 3.

DECISIO CCCI.

Fvit reſolutum, quòd ad validitatem expeditionis cauſæ per Rectorem petitæ, in primis † & ante
1 omnia ipſe tenetur ſoluere penſionem Lælio, iuxta formam literarum. Cùm enim mihi ſit commiſſa cauſa, cum clauſula, ſine præiudicio, & ſine retardatione, formam meæ commiſſionis ſeruare debeò. Pariſ. conſil. 94. lib. primo. Et Rector iuuari non poteſt cõcordia, quam ipſe impugnat, vt fuit reſolutum coram R.P.D. Seraphino.
2 Non obſtat quod hæc clauſula † videtur requirere quaſi poſſeſſionem exigendi, quia hoc procedit, vbi non ſunt expeditæ literæ: illis autem expeditis ob illarum reuerentiam, eſt procedendum ad præſtationem penſionis. Caſſad. de reſcript. deciſ. 10.
Non obſt. quòd exceptio nullitatis oriatur ex ven-
3 tre literarum, quia † oritur ex probationibus aliunde factis, & contrarium probare poteſt Lælius, qui interim non eſt impediendus in exactione. Put. deciſ. 35. lib. primo.

BLANCHETTI.

Cluſin. penſionis. Veneris, 27. Maij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes de publica voce & fama probant.*
2 *Teſtis affectus parti non probat.*
3 *Arbitrarium iudici eſt ſuper probatione valoris rei.*

DECISIO CCCII.

Domini dixerunt, teſtes percutere tale tempus circa valorem beneficij, vt æſtimari poſſit remanere 100. pro Rectore. conſiderarunt præ-
1 cipue † probationem publicæ vocis & famæ coram R.P.D. Lancelloto, & depoſitionem primi teſtis ſecundæ remiſſoriæ ſuper tertio articulo. Nec obſtare dixerunt, quòd idem teſtis ſuper ſexto articulo videatur reſtringere dictum ſuum ad tempus quo colligit fructus Prioris Marij, nam non ex eo excludit tempus, quod percutit ſuper tertio articulo in alijs, præterquam in concernentibus dictum ſextum articulum. His addebãt depo-

ſitionem quarti teſtis examinati in curia ſuper eodem
articulo iuncto eius dicto ſuper 17. interrogatorio, cu-
2 ius † dictum niſi probetur affectus, plurimum facit Re-
buff. in l. vnica, in gloſ. in verbo, ſubtilitatem, num. 41.
& 42. C. de ſenten. quæ pro eo quod inter. Et aliorum
teſtium examinatorum pro Camillo, qui in annis, in
quibus deponunt, ſunt conteſtes cum dicto primo, ſu-
per tertio, vt hic per informantes pro eodem. Quibus
accedunt depoſitiones teſtium examinatorum, coram
R. P. D. Cynopperio, ex quibus omnibus ſimul dixerunt
probari valorem beneficij de tali tempore, vt index poſ-
ſit legitime arbitrari remanere centum pro Rectore,
3 cùm † hoc totum negocium ſit arbitrarium, vt fuit di-
ctum in alia poſitione huius cauſæ 27. Aprilis proxi-
me præteriti.

BLANCHETTI.

Cluſin. penſionis. Lunæ, 20. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis ſibi contrarius reijcitur, ſi ſaluari non poteſt.*
2 *Arbitrarium iudici eſt conſiderari labilitatem memoriæ.*

DECISIO CCCIII.

PLures ex Dominis, qui viderant cauſam, reijcie-
1 bant primum teſtem ex eo, quòd † eſt ſibi con-
trarius in his, quæ deponit ſuper ſeptimo & vn-
decimo interrogatorio, ab his quæ deponit ſuper tertio
articulo, cuius dictum ſi vllo modo ſaluari poſſet, non
concluderet de viſu, ſed per ea quæ deponit ſuper di-
cto vndecimo interrogatorio, videlicet, de publica vo-
ce & fama. Tertium verò ex cauſa labilis memoriæ, quæ
2 † colligitur in ipſo, vt deducitur pro Octauio, remitte-
bant arbitrio cum conſiderabili dimiuutione. Idem
etiam de quarto, tum ex conſanguinitatis vinculo cum
Camillo, tum etiam quia negat ſcire litem habere cum
Rectore, & tamen habet duas lites. Reliquas exce-
ptiones, tam contra iſtorum perſonas, quàm contra per-
ſonas ſecundi & quinti, tanquàm friuolas reijciebant.
Sed quia cauſa eſt in tertiâ inſtantia, mandarunt, vt du-
bium de nouo proponam die Lunæ proximè ventura.

BLANCHETTI.

Roman. ſiue Terracinen. bonorum. Die 16. Martij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Opinio Salyc. in l. cunctos populos. C. de ſumma Trinit. & fide cathol. an ſit vera, an contra ipſam ſit communis opinio.*
2 *Statutum non porrigit vires ſuas extra ſuum territorium, ex magis communi.*
3 *Statutum ſemper afficit bona ſiue conceptum in perſonam, ſiue in rem. ex communi contra Bar.*
4 *Ratio Salyc. qua nititur diſpoſitione l. conficiuntur. ff. de iure codicil. reprobatur à Bal. & alijs. & alia adducitur. num. 7.*
5 *Cauſa mediata dicitur eſſe perſona defuncti, immediata hæres, quæ debet attendi.*
6 *Teſtator in bonis in alieno territorio exiſtentibus cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis, & non cum ſtatuto ſuæ patriæ.*
7 *Hæres ab inteſtato veniens, qui aliter à teſtatore grauari non poteſt, cenſetur in neceſſarium antecedens titulo inſtitutionis honoratus.*
8 *Statutum loci, in quo ſita ſunt bona, non attenditur, vbi defunctus, & is qui volebat excludere, & fœmina excluſa, erant forenſes.*
Limita tamen, vbi is qui excludit, ſubiacet ſtatuto. numero 9.
10 *Statuentium mens & verba attendenda ſunt in excluſione fœminarum à ſucceſſione patris.*

DECISIO CCCIIII.

PRopoſui dubium per Dominos reſeruatum, die
10. Februarij proximè præteriti, videlicet, an opi-
1 nio † Salyc. in l. cunctos populos, numero 14. ver-
ſic. ſi vero bona. C. de ſumma Trinit. & fide catholica;
ſit vera, vel pro ipſa, & an contra ipſam ſit commu-
nis opinio.

Et Domini dixerunt. Primò, illam eſſe communiter
reprobatam. Tiraquel. de primogenit. quæſt. 46. nume-
ro 15. & 23. & fatetur Dominus Bernardus Biſcia in ſuis
informationibus. Et contra ipſam vigent duæ conclu-
ſiones pariter communi calculo receptæ, videlicet, quòd
2 † ſtatutum non porrigit vires ſuas extra ſuum territo-
rium. magis communem dicit Aym. conſil. 30. num. 5.
qui plures refert, Rub. Alexan. conſil. 71. in vltimo dub.
& Tiraquel. in loco allega. nume. primo & ſecundo. &
hanc opinionem ſecuta fuit Rot. vt in deciſ. Put. 355.
3 lib. primo. Altera eſt, quòd † ſtatutum ſiue ſit conce-
ptum in perſonam, ſiue in rem, ſemper afficiat bona,
contra diſtinctionem Bart. quam opinionem eſſe com-
munem teſtantur allegati in diſcurſu in tertio funda-
mento Dominorum tenentium, ſtatutum excluſiuum
fœminarum habere locum etiam, quando teſtator &
perſona excluſa ſunt forenſes, quæ opinio vix poteſt ha-
bere locum in alio caſu præterquam in hoc, in quo ver-
ſamur, vt ex diſtinctione caſuum, quæ habetur in diſcur-
ſu, videri poteſt.

Quo verò ad veritatem rationis quæ per Salyc. allc-
4 gatur, pariter dixerunt illam non ſubſiſtere. † nititur
enim diſpoſitione l. conficiuntur. ff. de iure codicil. vbi
hæredes venientes ab inteſtato, ideo intelliguntur in-
ſtituti ex teſtamento, quia creditur, quòd teſtator relin-
quendo ab illis fideicommiſſum, illos hæredes inſtitue-
rit. quæ ratio Bal. Corn. & alijs allegatis in diſcurſu non
placet, quia hæc eſt præſumptio & ſupra præſumptio-
ne diſpoſitio, & ideo gloſ. ibi in verbo, quam creditur,
dicit, quòd non admittit probationem in contrarium.
ex quo Bald. ibi colligit, quòd ſi defunctus reputauerit
hæredem ab inteſtato indignum, & ita deceſſerit, di-
ctus hæres ſuccedit perinde ac ſi fuiſſet inſtitutus, non
obſtante reputatione defuncti: lex enim eſt, quæ de-
fert hæreditatem decedentium ab inteſtato. l. ſecunda.
§. hæc autem bonorum. ff. vnde legit. & §. primo, Inſtit.
de hæred. quæ ab inteſt. deferunt. ibi in illis verbis, ex
lege duodecim tabularum, quæ denotant cauſam im-
5 mediatam. Vnde † licèt perſona defuncti ſit cauſa me-
diata, tamen immediata debet attendi. Sarnen. in
regula de iure quæſito non tollen. quæſtio. tertia, prope
finem, verſiculo, & hoc plurimum. cum alijs congeſtis
per Tiraquel. ceſſ. cauſ. limit. 10. numero ſexto. & ideo
non à teſtatore, ſed à lege dicuntur habere titulum. Bal.
in l. ſi emancipati, numero vndecimo. C. de collatio.
Ioan. de Carrag. in repetitio. authen. ex teſtamento. C. de
ſecund. nupt. numero ſeptimo, & numero octauo. Non

enim

enim poteſt dici inſtitutus, licèt veniat ex tacita men-
ſe defuncti. Mar. Sylu. in repet. l. Gallus. in prin. nu. 39. ff.
de libe. & poſthu.

Præterea ſicut ex præſumpta mente defuncti non po
teſt argui, quòd in bonis in alieno territorio exiſtentib.
6 † ſuccedatur ſecundum ſtatutum ſuæ patriæ, & origi-
nis, quia cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris
communis, quod ſtatuta non porrigant vires ſuas ex-
tra territorium: ita iſte forenſis cenſebitur ſe conforma
re cum diſpoſitione iuris communis volentis, quòd ſuc
cedatur ſecundum ſtatuta locorum, in quib. ſita ſunt bo
na, cùm præſumatur quodammodo hæc ſtatuta ſciniſ-
ſe, quia de illis potuit ſaltem in genere cogitare. Aretin.
conſilio 11. nume. quarto, Alciat. conſil. 55. nu. 29. & 30.
lib. 2. tom. 1.

Ex alio etiam tollebant diſpoſitionem d. l. conficiun-
tur, vt non mirum ſit, ſi ibi ex fideicommiſſo inſtituto hæ
7 redibus ab inteſtato, † iidem ex teſtamento cenſentur
inſtituti, quia cùm aliter grauari non poſſint, Labeo. C.
de fideicommiſ. in neceſſarium antecedens cenſetur te-
ſtator eos honoraſſe: ſicut dicitur de ſeruo ſimpliciter
hærede inſtituto, cui in neceſſarium antecedens cẽſetur
relicta libertas, de qua nulla fuit habita mentio. l. qui-
dam. C. de neceſ. ſer. hær. inſtitu. §. 1. inſti. de hæred. qua-
lita. & differ.

Non obſtant auctoritates, quæ allegantur ad proban
8 dum, quòd quando teſtator eſt forenſis, ſtatutum † loci,
in quo ſita ſunt bona, non debeat attendi, quia Rui. cõ-
ſil. 48. lib. 3. reſpondet in caſu quo & defunctus, & is qui
volebat excludere, & fœmina excluſa, erant forenſes. idẽ
conſil. 49. num. 5. eo. lib. recedit ab opinione, prò qua al
legatur, num. 7. idem conſil. 59. nume. 16. ver. nec prędi
ctis, lib. 1. loquitur in caſu quo teſtator erat ſubditus, &
bona erant in territorio ſtatuentium. Iaſ. conſi. 80. nu. 3.
lib. 3. videtur facere in contrarium dum vult, in ſucceſ-
ſione habentis bona in diuerſis locis, attendi debere ſta-
tuta vniuſcuiuſque loci. Grat. conſil. 21. num. 30. lib. 1. fa
cit potius in contrarium dum vult, quòd attendatur pſo
na filij ſubditi ſtatuto excludente matrem, non autem
matris forenſis: & hanc opinionem dicit magis commu
nem Alex. conſil. 29. nu. 7. lib. 1. proponit caſum, quando
defunctus ratione incolatus erat ſubditus ſtatuto. Nos
autem verſamur in defuncto forenſe, propterea ipſe te-
ſtatur de communi, quòd ſtatutum, ſiue ſit conceptum
in rem, ſiue in perſonam, ſemper afficiat ipſas res. idem
conſil. 44. lib. 5. reprobatur per add. Curt. iun. conſ. 5. nu
me. 42. verſi. ad ſecundum teſtatur de communi contra
diſtinctionem Bar. Et licèt dicat, quòd debet attendi do
micilium viri, tamen addit copulatiue, & vbi bona ſunt
ſita. Nam ſi ſimpliciter attendendus eſſet locus domici-
lij, ſequeretur, quòd adhæreret opinioni, quam ipſemet
reprobatam eſſe communiter teſtatur, & Butrig. qui pa-
riter communi calculo reijcitur. Bero. conſil. 60. nu. 30.
& 31 loquitur in diuerſo ſtatuto, videlicet, prohibente
aliquid relinqui, & mouetur, quia ſtatutum loquens in
perſonam non afficit forenſem, & non ex ratione Salyc.
Corn. conſil. 56. num. 4. lib. 2. ſequitur opinionem Salyc.
quod ſtatutum loci originis porrigat vires extra territo
rium, quæ eſt damnata. Nat. conſi. 581. num. 24. lib. 3. eſt
merus relator opinionum, & de veritate illarum nihil
affirmat, ſed vnamquamque earum ſuper qua cõſuluit,
dicit applicari, & ita Cephal. conſil. 309. nume. 68. lib. 3.
Rim. conſil. 268. num. 14. lib. 2. nititur ea ratione, quòd
defunctus cenſetur relinquere bona venientibus ab in-
teſtato, quibus extra ſuam voluntatem non poteſt adi-
mere hæreditatem. quæ ratio eſt falſa, cum diſponendo
de rebus ſtatuta ligent etiam forenſes, vt dicunt Docto.
omnes, Pariſ. conſil. 53. nu. 89. ſequitur diſtinctionẽ Bar.
quæ vt pluries dictum fuit, eſt communiter reprobata.
Aym. conſil. 271. num. 4. conſuluit in ſtatuto dante for-
mam actui. Votum Put. inter ſuas deciſ. 31. lib. 2. conti-
net diuerſum caſum à propoſito, videlicet, quando de-
functus erat ſubditus ſtatuto, & non ſequitur, quòd ra-
tiones quas ipſe ſecutus fuit, fuiſſet etiã amplexus, quan
do defunctus eſt forenſis, & is qui vult excludere, eſt
ſubditus. Ex quibus Domini firmarunt regulam, quòd
9 † quando defunctus, & perſona excluſa ſunt forenſes, vt
Petrus & eius filiæ, is verò, qui agit ad excluſionem, vt
Ioannes, ſubiacet ſtatuto excluſiuo fœminarum, exclu-
dat ſororem, vigore l. maximum vitium. C. de liber. præ-
ter. prẽdẽtẽ ex æquis portionib. cum fratre ſuccedere.

In caſu tamen, de quo agitur, circumſcripſerunt viden
10 dum particulariter, an ex verbis, vel ex mente ſtatuen-
tium conſtet, quòd excluſerint fœminas dotatas à ſuc-
ceſſione patris in omnem caſum, vel potius tantum,
quando pater habitat Romæ, hoc enim argumentum
deductum per Dom. Biſciam Domini particulariter di-
ſcutiendum ſtatuerunt.

BLANCHETTI.

Palentin. Decimarum. Mercurij, 21. Nouembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Onus ſoluendi decimas dicitur eſſe reale.*
2 *Accipiens omnes fructus ad decimas ſoluendas tenetur.*
3 *Sententiæ conformes ex quibus cognoſcantur.*

DECISIO CCCV.

PRopoſiti dubij non fuit capta reſolutio, quia Do-
mini non fuerunt concordes: qui enim tenebant,
huiuſmodi ſententias nõ afficere moniales ad ef-
fectum, vt pro integris decimis contra illas ſit facienda
1 executio, mouebantur, quia † onus ſoluendi decimas eſt
reale. Card. in cle. 1. q. 21. de decimis, cum alijs allegatis.
& ideo ab illis exigi debent, qui rei inſiſtunt, vt erãt colo
ni. Iſti ſecundo conſiderabant, quòd vltima tantum ſen-
tentia condemnat moniales in decimis perceptis contra
capitulum. Prima enim nullum verbũ de decimis perce
ptis quoad moniales. Secunda condemnat illas tantum
quoad rectores, quo caſu non poſſunt dici tres confor-
mes in fauorem capituli, & mouebantur multum ex re-
ſolutione facta 19. Ianuarij. 1576.

Alij verò mouebantur in contrarium, quia moniales
non ſimpliciter locarunt has terras, ſed locarunt liberas
ab omni decima, & ſe obligant ad manutentionem hu-
2 ius libertatis, vnde † cùm acceperint omnes fructus, te-
nentur ad decimas. Abb. in c. tua nobis, nume. 14. de deci
mis, & ex huiuſmodi libera locatione accedente obliga-
tione talem videntur dediſſe cauſam ſpolio, vt ipſæ, tan-
quàm ſpoliatrices, à reſtitutione decimarũ excuſari non
poſſint, cùm illos quodammodo percepiſſe cenſeantur,
vt hic deducitur per alterum ex ſcribentibus pro capitu
lo: propterea cùm ipſę ſemper comparuerint, executio
poteſt fieri cõtra ipſas. Dec. conſ. 187. Aym. conſ. 12. pro-
pe fi. cũ alijs allegatis. Et dicebant ẽt hic tres conformes.
Nam cùm prima mandet reſtitui tertiam partem deci-
3 marum, & † ſecunda eandem confirmet, & tertia ſecun-
dam, ſatis dicuntur tres conformes contra moniales.
Tertia enim ſententia contra eam venientem ad cauſam
pro ſuo intereſſe, eſt etiam vltima contra ipſum. Put. de-
ciſ. 72. libro 3. Achil. de appellat. deciſ. 12. & parum eos
mouebat

mouebat deciſio alias facta in hac cauſa, qa ex his q̃ de
nouo deducuntur, dicebant ab illa eſſe recedendũ. Ideo
mandarunt, vt dictũ dubium circunſcripta d. reſolutio-
ne, an dictæ ſententiæ ita afficiant moniales, vt conſti-
tuant rem iudicatam contra illas.

BLANCHETTI.

Peruſin. de confinio. Lunæ, 3. Decembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ſibi acquirere volens tenetur eccleſiam rui-
natam, carentemq́; tecto, & pariter domos conſtruere,
& reparare. & nu. 3.*
2 *Valor floreni eſt taxandus iuxta cõſuetudinem loci, in quo
floreni ſunt minoris valoris, quàm ducati auri de
camera.*
3 *Eccleſia prior debet eſſe funditus deſtructa ad acquiren-
dum iuſpatronatus in ea.*
4 *Conſecratio noua eccleſiæ non eſt neceſſaria, quæ non ſit di
ruta, licèt tectum eſſet deſtructum.*
5 *Eccleſia dotata non dicitur ex reductione nemorum, &
terrarum eccleſiæ incultarum, ad culturam.*
6 *Iuſpatronatus qui ſunt ex augumento dotis, vel ex noua
conſtructione, reſcindi non poſſunt.*
7 *Diſpoſitio loquens in caſu ſimplici non comprehendit ca-
ſum mixtum.*

DECISIO CCCVI.

DOmini inclinarunt pro libertate beneficij, tum
quia non fuerunt verificata, nec adimpleta con
tenta in literis Nicolai Quinti, tùm etiam ex
Cõc. Trid. Narratur enim in prædictis literis, eccleſiam
diſcooperiã, & quaſi totali ruinæ deditam, quod etiam
continet primus articulus Dominorum de Oddis, quo-
rum alterum tãtum per teſtes probatur, videlicet, eccle-
ſiam diſcoopertam: omnes enim teſtes ſuper primo arti
culo dicunt, q̃ viderũt eccleſiã diſcoopertam, & domos
pariter diſcoopertas, & ruinatas, & ſpecificam differen-
tiam conſtituunt in eorum dictis inter ruinam domo-
1 rum, & eccleſiam carentem tectis. Et † ex expenſis factis,
in iſta apparet, quòd fuerunt refecti parietes pro ſum-
ma tantum trium florenorum, ex quo cõſtat, eccleſiam
non fuiſſe totaliter ruinatam.

De adimplemento etiam non liquet, quia ad duo te-
nebantur Oddi, videlicet ad reparationem eccleſiæ, &
ad nouam conſtructionem domorum, quorum ſecũdũ
non fuit adimpletum. Nam ex expenſis, & ſententia Ar-
chiepiſcopi Rauennaten. quæ cantat pro acconcimine,
aperte conſtat, nullam domum de nouo fuiſſe ædificatã,
ſed diſcoopertas fuiſſe etiam ex cannis, & materijs ſatis
debilibus reparatas, & tectas.

Dicebant etiam Domini non fuiſſe erogatam totam
ſummam 400. florenorum auri de camera, quam Domi
ni de Oddis tenebantur expendere: licèt enim ſententia
aſſerat ipſos expendiſſe 440. ducatorum auri de camera,
2 tamen † ex computo expenſarum loci, in quo floreni ꝑ
medietate ſunt minoris valoris ducatorũ auri de came-
ra, Corn. conſ. 3. nu. 3. lib. 2. quàm iuxta mentem Pontifi
cis. quod patet, quia in dictis computis habetur mentio
de Bononinis, quib. addebant Domini, Conc. Trid. ſeſſ.
25. c. 9. de quo in 3. præſuppoſito, derogare huic iuri pa-
3 tronatus: non † enim eſt ex fundatione, quia prior ec-
cleſia non erat funditus deſtructa, ſed ſolum deficiebat
tectum, quo caſu, cùm fuerit reparata tantum, non ac-
quiritur iuſpatronatus. gl. in c. quoniam. in verbo, funda
toris, de iurepatro. Lambertin. de iurepatron. par. 1. pri-
mi lib. 6. art. 6. quæſt. princ. Roch. de iurepatron. in ver-
bo, & conſtruxit. nu. 12. Bero. in d. ca. quoniam, nu. 55. &
& 56. Non enim egebat noua conſecratione: tunc enim
æquiparatur eccleſiæ funditus deſtructæ, vt fuit reſolu-
tum 15. Iannarij proxime præteriti coram d. meo Robu
ſter. in cauſa Bononien. iur. patron. de Bagnarola, cùm n.
nõ eſſent diruti, & collapſi parietes, licèt eſſet deſtructũ
4 tectum, noua † conſecratione non erat neceſſaria. ca. li-
gneis. de conſecratione eccleſ. vel altar. ſum. Ang. in ver-
bo, conſecratio eccleſiæ. nu. 3. Tabien. eo. verbo, & nume
ro. Siluestrin. eo. verbo, nu. 4. Turrecem. in c. eccleſia. nu-
me. 1. de conſecra. diſtin. 1. Non fuit etiam dotata. Nam
5 † ex reductione nemorum, & terrarum eccleſiæ inculta-
rum ad culturam nõ dicitur dotata eccleſia, ita vt ex hac
acquiratur ius p̃ſentandi, ad gl. in c. piæ mentis. 16. q. 7.
Et ideo non ob. ver. ſimiliter, in d. c. 9. quia prohibet re-
6 ſciſſionem patronatuum, qui † ſunt ex augumento do-
tis, vel ex noua conſtructione, quia neutrum hic ſubeſt.
Non enim fuit aucta dos ſecundum mentem Cõc. quod
debet intelligi de aſſignatione nouæ dotis. Nec etiã fuit
de nouo conſtructa, nec quid ſimile præſtitum eccleſiæ
à dictis de Oddis, vt ſupra fuit deductum. Non ob. quòd
7 diſpoſitio † loquens in caſu ſimplici non comprehendat
caſum mixtum, quia Conc. complectitur omnes caſus, 3
cùm reliquos omnes patronatus annullat, vulgatum n.
eſt, quòd qui omne dicit, nihil excludit. Fuit etiam inci-
denter allegata regula Adriani, ſed cùm eſſet extra du-
bium, Domini ex prædictis inclinarunt, beneficium, de
quo agitur, eſſe liberum.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Lunæ, 13. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ſolutionis in partitis exprimi debet.*
2 *Contractus in dubio potius præſumitur cenſualis, quàm
emphyteuticus.*
3 *Fides vt præſtetur libris computorum, multa concurre-
re debent, & in ſpecie antiquitas temporis.*
4 *Parte verificata in libris computorum, non infertur ad ve
rificationem totius.*

DECISIO CCCVII.

DOmini perpendendo ſingula, quæ fuerunt præ-
ſuppoſita in diſcuſſione propoſiti dubij; dixe-
runt non probari, Dominos de ſancta Cruce ha
buiſſe cauſam iuris ipſorum in domo, de qua agitur, ab
eccleſia ſanctæ Mariæ de Catabarijs. Inuentarium ete-
nim nullam de ipſis mentionem facit: inſtrumentũ autẽ
locationis factæ Nicolao Gabino, & articuli dictorum
Dominorum de ſancta Cruce intruſionem continent.

Nec ob. reuocatio. Primò, quia indubitati iuris eſt, q̃
reuocatio intret, attento quòd ſuper illis fuerunt indu-
cti, & examinati teſtes, quorum pro parte pupillarũ fuit
data copia, præcedente præcipue acceptatione reuoca-
tionis confeſſionis in ipſis contentæ. Secundò, quia qui
reuocat priorem confeſſionem contrariam, non ponit,
ſed remanet in puris terminis, ac ſi nihil poſuiſſet.

1 Neque dixerunt probari ex partitis, tum † quia in il-
lis non eſt expreſſa cauſa ſolutionis, quæ exprimi debet.
Alex. conſ. 213. colum. 1. lib. 1. quem refert, & ſequitur
Mandell.

Maudell.conſi.3 5.nu.3. Tum etiam, quia ex his non in-
2 fertur domum emphyteuticam. In dubio † enim potius
cenſualis præſumitur. Creſc.deciſ.3 3. lib.2. & ſic contra
Bero.q.14. Tertiò, quia non probant de conſenſu dicto-
rum de ſancta Cruce fuiſſe ſcriptas, quod in iſtis annuis
præſtationibus requiritur. Mandell. vbi ſupra. Præterea
3 multa cõcurrere oportet, vt † huiuſmodi libris fides pre
ſtari poſſit, & in ſpecie antiquitas temporis. Aym.conſi-
lio 158.nume.4. Dec.in c.cum cauſam.de prob. Cephal.
conſi.200.nu.10.& 11. lib.2. quæ hic non concurrit. Et
hoc magis conſiderarunt in hoc caſu, quia plures ex præ
tenſis ſolutionibus vẽditionem d.domus per Dominos
de ſancta Cruce factam illis de Rogerijs ſubſequuntur.
Non ob. quòd ſtantibus dictis teſtium plures ex his
4 partitis verificantur, quia † in iſtis caſib. ex veritate par
tis non eſſe inferendum ad veritatem totius, tenet Rip.
in l.admonendi.nu.125.de iureiurando.

Quò verò ad teſtes, Domini dixerunt, decennualẽ præ-
ſtationem ab ipſis non probari. Nam primus teſtis ex
examinatis de anno 1532. ſuper quarto, neſcit quantũ
ſolueretur pro canone, nec de tempore quicquam depo
nit, & ſecundus tantum dicit pluries, & pluries exegiſſe.
Ex examinatis verò de præſenti anno primus ſuper quar
to, percutit tempus trium annorum, ſecundus ſuper ſe-
cundo refert ſe ad partitas, quæ non probant, & ſuper
quarto de ſolutione per quatuor annos. Circunſcripſe-
runt tamen confeſſionem Illuſtriſſimi Cardinalis, quæ
videnda erit, an præiudicet dictis pupillis habentibus
cauſam ab ipſo.

BLANCHETTI.

Roman. fideicommiſſi de Magdalenis. Vltima Februarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio initiata currit etiam contra fideicommiſſa-
rium ignorantem.*
2 *Reſtitutio in integrum non datur fideicommiſſario, contra
quem etiam ignorantem currit præſcriptio: fallit quan-
do contra ignorantem non curreret.nu.ſeq.*
3 *Intentionem ſuam fundans in tempore, illud probare te-
netur.*

DECISIO CCCVIII.

FVit reſolutum Dominæ Antoniæ incumbere onus
probandi, fideicommiſſa, de quibus agitur, fuiſſe
in tempore acceptata. Cùm enim detur certũ ini-
1 tium præſcriptionis, † videlicet, à die quo dictis fideicõ-
miſſis locus factus fuit, vt in reſolutione facta prima
Martij de anno præterito, dicta præſcriptio currit con-
tra fideicommiſſarium etiam ignorantem. Anch.conſi-
lio 170. Bal.conſi.168.nu.1.lib.5. Corn.conſi.244.nu.3.
ver.his tamen non obſtantib.lib.4. Soc.in l.cum filiusfa
milias.§.in hac, nu.8.& ſeq.de verbo.obliga. Tiraq.de re-
tract.§.36.gl.2.nu.37.& 40. Et ideo ex hoc capite nolue-
runt dari remedium reſtitutionis in integrum tam plu-
2 res ex ſupra citatis, quàm Afflic.deciſ.37.& alij allegati
per Mohedan.deciſ.13.& Peregrin.deciſ.43.lib.3.

Non obſtant deciſ.Ægid.& aliæ quæ allegantur, quia
vendicant ſibi locũ, quãdo ignoranti non currit tempus.
3 Vnde † ſequitur, quòd cùm intentio D.Antoninæ ſit fun
data in tempore, illud concludenter, non præſumptiuè
probare teneatur. Achil.deciſ.1.de prob. Circunſcripſe-
runt tamen videndum, an ea quę allegantur de agnitio-
ne bonorum poſſeſſorum ſecundum ius prætorium, ap-
plicentur caſui noſtro.

BLANCHETTI.

Placentin. Archidiaconatus. Die 28.Octobris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij facta forenſi, ſeruatis tamen alijs requi
ſitis à ſtatuto, & conſtitutionibus, valet.*
2 *Citatio ſaltem per edictum in beneficiorum collatione de
iure communi non requiritur, etiam ſi lędatur ius ter-
tij, & alteri beneficium reperiatur collatum.*
3 *Statutum non debet extendi vltra id quod loquitur, in pre
iudicium epiſcopi.*
4 *Epiſcopi auctoritas ſatis dicitur per ſtatutum grauata,
quando beneficiorum collatio debet fieri certis per-
ſonis.*
5 *Clauſula, ſi inuenerit, habet locum in executore, non in
ordinario, qui, cum ei dirigatur, non tenetur ſeruare te-
lam iudiciariam.*
6 *Epiſcopus mandans approbatoribus, vt ſe informent de
meritis perſonæ licentiati, quando præſumatur adhi-
buiſſe omnem diligentiam.*

DECISIO CCCIX.

FVit reſolutum, prouiſionem Franciſci Parrę ſubſti
neri, cùm fuerit facta ab ordinario, ad quem ſolũ
ius conferendi iſtum Archidiaconatum pertine-
bat, vt fuit reſolutum quarta Maij proximè præteriti,
cui nulla apoſtolica reſeruatio obſtabat, quique ſeruauit
formam à ſtatuto præfixam, deputando approbatores.
1 Non ob. quòd Franciſcus non ſit originarius, quia † erat
Canonicus, & habebat primam qualitatem expreſſam
in ſtatuto, & concurrebãt in ipſius perſona requiſita, &
per conſtitutionem ſinodalem, & approbatio deputato-
rum ab epiſcopo, vt infra dicetur.

Nec refragatur huic collationi, quòd non præceſſerit
2 citatio ſaltem per edictum. Nam † de iure communi illa
non requiritur. Sarnen. de infir. reſign.q.18.in fi. etiam ſi
lędatur ius tertij, & alteri beneficium reperiatur colla-
tum. c. licet epiſcopus. de præben. in 6. Rom.conſil.483.
nume.15.& 499. vbi addit.num.5. Nec etiam ex ſtatuto
3 † cùm id expreſsè nõ dicat, nec poſſit per interpretationẽ
extendi, quin præiudiciũ epiſcopi augeatur cõtra tritas
4 regulas iuris. Cùm † enim collatio beneficiorum debeat
conferri certis perſonis, ſatis in hoc dicitur auctoritas
ipſius grauata. Soc.iun.conſilio 105. numero quarto, li-
bro ſecundo, & fuit dictum coram me.26.Iunij. 1573.
in vna Bononien. parochialis. Vnde non eſt præſumen-
dum, quòd voluerit hoc aliud onus cum præuia citatio-
ne in conferendo, epiſcopo imponere.

Nec obſtant allegata de d. clauſula ſi inuenerit, quia
5 † cùm dirigatur ad ordinarium, non cogitur ipſe ſer-
uare telam iudiciariam, habet enim locum in executo-
re. Card.in clemen. fina. num. decimoſeptimo, verſicu. &
procedunt prædicta. de offi.delega. cum alijs allegatis. Et
ſi agatur de præiudicio alicuius, citatio non requiritur.
Innocen. in capitu. fina. de tranſlat. prælat. Corn.conſilio
348. numero 31. libro primo, Dec.in l.certum, num.13.
6 C. vnde legit. Et † cum epiſcopus mandauerit approba-
toribus, vt ſe informent de meritis perſonæ licentiati Pa
pæ, & expreſſerit in mandato, quod volebat conformari
cum bulla fundamentali, & in collatione habebat men-
tionem de relatione deputatorum ad hunc effectum,
præſumitur

præſumitur adhibita omnis debita diligentia. Abb. conſil. 41. num. 2. lib. 1. Dec. conſi. 341. num. 12. Et actus cenſetur ſemper factus ſecundum formam ſtatuti. Rimin. conſil. 261. nu. 54. lib. 2.

BLANCHETTI.

Roman. penſionis. Mercurij, 23. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio cauſæ appellationis habet relationem ad ſententiam.*
2 *Mens ſignaturæ interpretanda eſt, ne ſequatur abſurdum.*
3 *Clauſula, ſine retardatione, quid operetur in literis, ex quibus oritur exceptio nullitatis.*
4 *Petitorio ſuſpenſo manutenendus eſt reus in ſua quaſi poſſeſſione.*

DECISIO CCCX.

FVit tentum, clauſulam, ſine retardatione, operari tantum quoad ſummam 40. ſcutorum. Nam† cō-
1 miſſio cauſæ appellationis habet relationē ad ſententiam per R.D. Fuſcherium latam, qui condemnauit Rectorem tantum ad ſoluendum iuxta formam concordiæ. Vnde cùm ſignatura appoſuerit clauſulam, ſine præiudicio legitimæ executionis, non debet declarari, vt augeat depoſitionem ſententiæ. Couar. in rub. de teſtamē. ſecunda parte, nn. 13. Et ſicut hæc clauſula non poteſt referri, niſi ad ſummam cōtentam in ſententia, ita & clauſula, ſine retardatione, ratione connexitatis dicitur ab iſta interpretari: immo dicebant, quòd ſi aliter interpre
2 taretur mens ſignaturæ, ſequeretur, quòd virtualiter ipſa iudicaſſet, Rectorem non poſſe iuuari concordia, quā impugnauit, quod eſt contra conſuetum ſtylum ſignaturæ, quæ iudicium, & merita cauſarum alijs committere conſueuit. Addebant etiam ſi clauſula, ſine retardatione, eſſet referenda ad penſionem reſeruatam in lite-
3 ris, † cùm ex ventre illatam oriatur exceptio, quòd remanerent ducati 50. liberi, potuiſſet ſuperſederi, donec Lelius verificaſſet narratiuam, Sarnen. in compend. vtriuſ. ſignat. nu. 85. & 86. quam viam ſi aggreſſus fuiſſet Laurentius, tranſtuliſſet onus probandi in Lelium, ſed cùm ipſe voluerit vti decreto Conc. Seſſio. vigeſimaquarta, capitu. decimotertio, probationem qualitatis illius decreti ſibi incumbere, fuit reſolutum 21. Octobris. 1574.

Non ob. quòd ipſe impugnat concordiam, quia im-
4 pugnat penſionem, & dicit nullam, quod † iudicium dum durat, interim Lelius venit manutenendus in ſua quaſi poſſeſſione, in qua reperitur, ſtante præcipue ſuſpēſione petitorij coram A.C.

BLANCHETTI.

Regien. bonorum. Mercurij, vltima Febru. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Citationis defectus tollitur, & ſuppletur ex præſentia partis conſitentis.*
2 *Collatio ſcripturarum cum ſuis originalibus facta, habet vim tranſumptationis.*
3 *Citatio quæ fit pro ſingulis diebus, & horis, ſubſtinetur ſaltem per duos dies.*

DECISIO CCCXI.

FVit reſolutum, iura, vigore compulſorialium extracta, fuiſſe valide recognita, & in forma probante. Præteſi enim defectus citationis, quoad primā extractionem, Dominis non ſunt viſi releuantes. Nam cùm procurator Illuſtriſſimorum DD. de Gonzaga cō-
1 paruerit die 19. Februarij, & dixerit † ſe citatum, & fuerit præſens iuramentis teſtium, omnis defectus citationis tollitur, & ex dicta præſentia ſuppletur. Quò verò ad tranſumptationem dixerunt, quòd cum facta fuerit
2 † collatio cum ſuis originalibus, perinde eſt ac ſi extracta eſſent ab eiſdem, vt fuit reſolutum in vna Lucan. caſtri Franchi coram R.D. meo Lancelloto.

Nec quæ opponuntur contra citationem, mouerunt
3 Dominos, quia licèt illa † citatio pro ſingulis diebus, & horis videatur nimis vaga, tamē ſubſtinetur ſaltem per duos dies. Anto. Auguſt. de citat. numero 24. quo ſpacio fuerunt extracta iura, & cùm haberet certam horam tertiarum, non inducit perpetuam ſeruitutem.

BLANCHETTI.

Regien. bonorum. Lunæ, 21. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe ſatis probatur ex ſola poſſeſſione, ſeu poſſeſſionis inſtrumento, quod reus impugnare non poteſt.*

DECISIO CCCXII.

1 FVit reſolutum, quòd ad effectum, de quo agitur, ex ſola poſſeſſione Reuerendiſſimi Epiſcopi de illius intereſſe ſatis conſtat, nec vlterius verificandam vnionem, ex Rot. deciſ. prima, de reſtitu. ſpoliato. in nou. Achil. de ſucceſ. dec. vnica. Quod poſſeſſionis inſtrumentum reus impugnare non poteſt. Caſſane. in conſuetud. Burgund. rub. 6. §. 6.

BLANCHETTI.

Regien. bonorum. Lunæ, 17. Decembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Dominium neceſſe eſt probari ab eo, qui agit rei vendicatione: ſi verò locati, poſſeſſionem.*
2 *Remedium l. conductores. C. loca. competit ei qui ex locato agit.*

DECISIO CCCXIII.

DOmini indiſtincte tenuerunt pro parte Illuſtriſſimi Epiſcopi eſſe ſufficienter probatum ſecundum extremum. Paſſim n. Rota tenet, q̀ ſubſtentatio litis vna cum adminiculo aliquo ad illius probationem ſufficiat. Adminiculum autem ſufficiens collegerunt ex inſtrumento de quo in tertio præſuppoſito.

Quo verò ad effectum nihil firmari potuit. Videndū eſt enim quo remedio agat Reuerēdiſſimus Epiſcopus, & ſi ſuper intentato probauerit incumbentia. ſi cum
1 † agit rei vendicatione, neceſſe eſt probare dominium: ſi locati, debet probare poſſeſſionem eccleſiæ. Curt. ſen. conſilio 70. fere per tot. ſi remedio l. ſi quis conductionis. C. loca. potuerūt Illuſtriſſimi Domini de Gonzaga referre

referre poſſeſſionem proprij dominij. Soc. cõſi. 287. li. 2.
2 Dixerunt † eidem etiam competere remedium l. condu
ctores. C. eodem, de quo late per Menoch. in 11. remed.
recuper. ideo non potuit capi reſolutio ſecundæ par-
tis dubij, niſi appareat remedium intentatum per Re-
uerendiſſimum Epiſcopum, & an in illo intentionem
firmauerit.

BLANCHETTI.

Regien. bonorum. Veneris, prima Febru. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſionem locatoris contra conductorem probat loca-
tionis inſtrumentum.*
2 *Inſertum in actis, qui citra nomen procuratoris fieri non
ſolent, probat.*
3 *Contumax habetur pro comparente, & litem ſubſtinente
ad ſui præiudicium.*
4 *Solutio facta præſumitur ex illa cauſa, quæ magis veriſimi
liter apparet.*
5 *Præſcriptio certum debet habere initium, quod incipit in lo
catione non à tempore finitæ locationis, ſed denegatæ
reſtitutionis. & deciſ. ſeq. nu. 4.*

DECISIO CCCXIIII.

FVit reſolutum, Reuerendiſſimum Epiſcopum pri-
mum extremum concludenter probaſſe, intenta-
1 to remedio l. ſi q; conductionis. locationis n. † in-
ſtrumentum probat poſſeſſionem locationis contra cõ
ductorem, & eius hæredes. Doct. in c. inter dilectos, de fi-
de inſtru. Nec ob. auctoritas Curt. ſen. conſ. 70. quia ipſe
loquitur in illo qui ignoranter rem ſuam ab altero con
duxit, & probauerat, eam rem à ſe conductam ad ſe per-
tinuiſſe. Quòd verò attinet ad ſecundum extremum, Do
mini fuerunt concordes probari, Illuſtrẽ Alexandrum,
& fratres eius fuiſſe filios, & hæredes Comitis Ioan. Pe-
tri ex dicto vnius teſtis, & enunciatiuis in inſtrumentis.
2 Inſertum enim † probat, quando inſeritur in actis, quĩ
citra nomen procuratoris fieri non ſolent, vt obligare,
& dare fideiuſſores de ſoluendo, prout in caſu iſto. Et
hoc penes Dominos nullam habuit difficultatem. Sed
probatiuquem, quòd Illuſtr. Comes Alphonſus, & fratres
fuerint hæredes Comitis Alexandri, & fratrum, volue-
runt aliquantulum coadiuuari: nam ſubſtentatio litis
vnà cum dictis teſtium illos maxime mouebat ad ſta-
tuendum illos eſſe hæredes.
Nec obſtat quòd, Illuſtr. Comes Ioannes Franciſcus
3 citatus non comparuerit: quia † ratione contumaciæ
habetur pro ſubſtinente litem. quibus addebant inſtru-
mentum ſolutionis vltimo loco productum, in quo li-
cet non exprimatur ex qua cauſa fiat illa ſolutio, tamen,
cùm alia non detur, & iſta allegetur, & probetur à
Reuerendiſſimo Epiſcopo, præſumendum eſt pro illa, &
quamuis exprimatur ratione liuelli, tamẽ liuellum cum
4 debeat ſolui ex aliqua cauſa, & detur † harum terrarum
locatio, præſumitur ſolutio facta ex cauſa locationis,
quę apparet.
Quò verò ad caput præſcriptionis Dominos non
5 multum mouebat: quum † cùm debeat habere certum
initium, illud debet conſiderari, non à tempore finitæ
locationis, ſed denegatæ reſtitutionis. glo. in l. male agi-
tur, vbi Ange numero quinto, in fi. C. de præſcrip. 30.
anno. ſed dixerunt poſſe ſuper hoc particulariter audiri
Illuſtr. Comites.

BLANCHETTI.

Regien. bonorum. Mercurij, 27. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Onus probandi incumbit ei, qui allegat ſe non ſoluiſſe per
40. annos.*
2 *Præſcribere non poteſt, qui alteri, non ſibi, poſſederit.*
3 *Præſcribi non poteſt ius coloniæ, quando conſtat de certo
eius initio.*
4 *Præſcriptionis initium eo tempore conſiderandum eſt, quo
denegata fuit reſtitutio.*

DECISIO CCCXV.

FVit reſolutum Reuerẽdiſ. D. Epiſcopo in caſu pro-
poſito allegatam præſcriptionem nõ obſtare. Nã
aut Illuſtr. Dñi Comites allegant ſe non ſoluiſſe p
1 40. annos, & hoc † caſu ipſis incumbit onus probandi.
Aretin. in l. in illa. in 4. col. ff. de verbo. oblig Balb. de præ
ſcrip. quarta parte, quartæ par. princ. q. 2. in fine. Aut vo-
lunt præſcripſiſſe iſta bona, & tunc non poſſunt, cùm
2 † alteri, non ſibi, poſſederint. l. male agitur. C. de præſcri.
40. anno. & præſcriptioni non eſt locus, vbi non eſt poſ-
ſeſſio. l. ſine poſſeſſione. ff. de vſucapion. Iaſ. in l. quomi-
nus, nume. 125. de flumin. Aut volunt præſcripſiſſe ius
3 coloniæ, & † cum conſtet de certo initio, minus potue-
runt. Rui. conſi. 75. nu. 4. lib. 1.
4 Secundò, quia † initium præſcriptionis debet conſi-
derari à die denegatæ reſtitutionis, per gl. Ang. & allega-
tos in deciſ. prima Febr. 1577.
Et quia pro parte Illuſtr. Dominorum Comitum, ma
xime inſtatur negando probationem ſecundi extremi
pro parte Reuerendiſſimi Epiſcopi, Domini, qui vide-
runt dicta teſtium vltimo loco examinatorum, habue-
runt illud pro ſufficienter probato.

BLANCHETTI.

Roman. fructuum, 50000. Lunæ, 4. Nouemb. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor bonæfidei tenetur reſtituere fructus extantes an-
te litem motam.*
Fallit in poſſeſſore bonæfidei cum titulo. nu. 3. & 4.
2 *Electio ſeu ratihabitio donatarij retrotrahitur tempore
donationis.*
4 *Poſſeſſor bonæfidei non poteſt condemnari, niſi à die li-
tis motæ.*
5 *Fructus ciuiles computantur in tempore quo cedit dies ſo-
lutionis.*
6 *Fructus ciuiles iudicandi ſunt vti de fructibus poſt litem
motam perceptis.*

DECISIO CCCXVI.

FVit per Dominos reſolutum, quòd liquidatio fru
ctuum, ad quorum reſtitutionem Illuſtr. Domina
Portia fuit condemnata in ſententia R. P. D. De-
cani, ſuſtineatur cum præſuppoſito, quòd locatio terra-
rum fuerit facta de anno 1572. & ſolutionis tẽpus cede-
1 ret anno 1573. Eſt enim indubitatum, quòd † bonæfidei
poſſeſſor tenetur reſtituere fructus extantes ante litem
motam. l. certum. C. de rei vendic. Put. deciſ. 423. libro 1.
Fab.

Fab. Accoramb. deciſ. 38. & hoc fatentur informantes p Illuſtr. D. portia. Eſt etiam clarum, quod iſti fructus erat extantes ex allegatis pro Illuſtr. D. Magdalena. Non ob-
2 ſtant limitationes adductæ. Et primo, quod † non procedat in caſu propoſito, in quo bonorum donatorum dominium non tranſinit in Magdalenam, niſi poſt electionem. Quia fuit iam reſolutum 6. Iunij coram R. P. D. Aldobrandino electionem Magdalenę retrotrahi, & perinde iudicandam ac ſi ab initio facta fuiſſet, per l. ſi vſuſfructus. ff. quando dies leg. cedat.
3 Secunda limitatio, q † in bonæfidei poſſeſſore cum ti. præfata regula non procedat, non etiam reſiſtatur, quia titulus pro donato Magdalenæ reduxit titulũ Portiæ pro hærede ad non titulum vſque ab initio, vt fuit deciſum. Non obſ. vltimo, quod ſententia condemnet à die litis motæ, & ita non videatur includere tempus an-
4 te litem motam, quia † bonæfidei poſſeſſor non poteſt condemnari, niſi à die litis motæ, & tamen ipſe tenetur reſtituere fructus ante litem motam extantes.
5 Secundò, cùm † iſti fructus ſint ciuiles, computantur in tempore, quo cedit dies ſolutionis. Rom. conſilio 10. ver. 5. & late Albert. & cæteri Doct. in l. diuortio. ff. ſolu. matri. Dies autem ſolutionis cedebat iſto caſu tem-
6 pore quo iam erat mota lis. de † illis igitur debet iudicari, vt de fructibus poſt litem motam perceptis. Et ex his & alijs allegatis pro D. Magdalena Domini ſtatuerunt, liquidationem rite, & rectè fuiſſe factam.

BLANCHETTI.

Illerden. matrimonij. Veneris, Vltima Maij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Vxori inopi quarta debetur ex bonis mariti.*
Immo etiam ſponſæ per verba de præſenti, licèt non fuerit traducta, nec ſimul cum marito cohabitauerit. nu. 2.
Et etiam ſi inter coniuges aliquod ortum ſit diſſidium. numero 3.
Vel etiam ſi maritus ex aliqua iuſta cauſa admittere ſponſam recuſet.
Fallit, niſi vxor habeat vnde ſe alere poſſit, vel ex honeſto exercitio victum ſibi quærere. nu. 4.

DECISIO CCCXVII.

Domini cum præſuppoſito, q conſtet de matrimonio Hieronimæ, & de inopia eiuſdem, de quibus erit videndum, firmarunt regulam, q Dominæ
1 † Hieronimæ debeatur quarta iuxta diſpoſitionẽ auth. præterea. C. vnde vir. & vxor. Nec obſtat clandeſtinitas matrimonij, quia nihilominus matrimonium dicitur, & tale iudicandum eſt ſub pœna anathematis, vt cauetur Conc. Trid. Seſſ. 24. c. 1. de reform. matrim. Minus et obſtat, quòd fuerit traducta, nec ſimul cohabitauerit
2 cum marito, † quia d. auth. habet locum in ſponſa per verba de præſenti. Bal. in l. 1. C. eo. & ibi Curt. iun. nu. 10. qui teſtatur de communi. Fabia. de Pep. in d. auth. nu. 6.
Nec refragatur, quòd non interuenerit bona gratia,
3 quia † quando diſſid. um oritur culpa mariti, vltra diſpoſitionem d. auth. vendicat ſibi locum l. fina. C. de repud. Curt. iun. in d. auth. nu. 4. & 5. & Fabian. de Pep. nume 9. Rol. conſi. 15. nu. 8. lib. 1. Quod vt inquit Curt. iun. procedit etiam in ſponſa, quam maritus ex iuſta cauſa admittere recuſat. cum idem ſit expellere, & non admittere. Alex. conſi. 78. in prin. lib. 5. Aliàs ſequeretur, q maritus ex ſua malitia cõmodum reportaret. Reliqua, quæ dicuntur, quòd Hieronima haberet vnde viuere poſſet
4 ante mortem mariti, & quòd poſſet ex honeſto exercitio victum quærere, fuerunt circunſcripta, vt ſuper illis particulariter diſputetur, an conſtet de talis inopia ipſius, vt quarta debeatur ex diſpoſitione d. auth.

BLANCHETTI.

Iſpalen. penſionis. Mercurij. 20. Nouembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta per procuratorem generalem in caſu quo aliàs requireretur ſpeciale mandatum, ſubſtinetur de æquitate.*
2 *Mandatum generale ad poſſeſſionem capiendam, intelligitur in caſu licito, non autem illicito.*
3 *Mandatum renocatum cenſetur ex tacita poſſeſſionis renunciatione.*
3 *Ratificatio non retrotrahitur ad præiudicium tertij.*

DECISIO CCCXVIII.

Fvit reſolutum, canonicatum, quem Frãciſcus Mudana obtinuerat per reſignationem Dominici de Cornoza ſenioris, per aſſecutionem canonicatus ſub vltima Auguſti. 1549. non vacaſſe. fuit enim ca-
1 pta poſſeſſio † à procuratore habente generale mandatum, in caſu in quo requiritur ſpeciale. Aym. conſi. 104. num. 5. & fuit reſolutum coram hoc anno in vna Hippo regien. capellaniæ. Et quamuis illud, cuius copia Dominis data fuit, poſſet vim ſpecialis obtinere, intelligitur
2 † datum ad capiendam poſſeſſionem in caſu licito, non autem in caſu illicito. l. ſi procurator, vbi Doct. ff. de condic. indeb. Alex. conſi. 82. nu. 7. lib. 2. Tum etiam, quia ſi per adeptionem poſſeſſionis canonicatus reſignati extinctum fuit ius regreſſus, quod ad canonicatum Petri Tuarez habebat Mudana, quia cenſetur illi renunciatũ,
3 per † conſequens fuit reuocatum mandatum. Rot. de procurat. in nou. deciſ. 18. Caſſad. de appel. deciſ. 2.
Non obſtat præſens ratificatio ex conſenſu præſtito per Mudanam reſignationi dicti canonicatus, quia
4 † ratificatio non retrotrahitur ad præiudicium tertij, & optime deducitur per ſcribentem pro Dominico.

BLANCHETTI.

Iſpalen. Archidiaconatus de reina.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio Pij Quinti de reſigna. reſpicit etiam præteritas reſignationes.*
2 *Solemnitates quædam in beneficialibus ſunt ſeruandæ, etiam in quibus poſſeſſio capi non poteſt.*
3 *Conſtitutio noua non reuocat actus iam perfectos vigore veteris conſtitutionis, niſi conſtet de contraria mente nouam legem condentis.*
4 *Dictio, huiuſmodi, eſt relatiua præcedentium cum ſuis qualitatibus.*

DECISIO CCCXIX.

Domini cum præſuppoſito, quòd de petitione poſſeſſionis Archidiaconatus, de quo agitur, facta 30. Iulij. 1551. à Decano, & capitulo eccleſiæ Iſpalen. nomine Garſiæ de Louſa legitimè conſtare poſſet

poſſet per iura, quæ fidem mereantur, & in quibus nomen procuratoris petentis poſſeſſionem ſit inſertum, & de cuius mãdato appareat, pro maiori parte inclinarũt, quòd fuerit ſatisfactũ reg. Iulij Tertij, quæ ſola petitione videtur eſſe contenta, & ẽt rõne reſeruationis, ex allegatis pro dicto Garziã. Dixerũt tñ, ꝙ his non obſtantib. reſignationi factæ in fauorem Garziæ per Alphonſum
1 de Portas obſtat conſtitutio fe.re.Pij Quinti, quæ † clarũ eſt, quòd non ſolum reſpicit futuras, ſed etiam præteritas reſignationes factas in manibus cuiuſcunq; Pontificis ſui prædeceſſoris, quarum vigore poſſeſſio apprehenſa nõ fuerat, & præcludit viam omnib. caſibus, ex quib. tolli poterat ius reg. de publicãn. non h. contentatur ſola petitione poſſeſſionis, ſed requirit realem, & actualem poſſeſſionem. Extendit ẽt Papa conſtitutionem ſuam ad beneficia reſignata cum quibuſcunque reſeruationib. & nouas prouiſiones non vult ſuffragari. requirit etiam cũ prædicta apprehenſione copulatiue publicationem reſignationis in eccleſijs cathedralibus, & alijs prout in ea, ita vt ad omnium notitiam peruenire poſſit.
Nõ obſtat, quod ex reſeruatione facta Alphonſo Gar-
2 ziæ non poterat accipere poſſeſſionem, quia † ẽt in his, in quib. poſſeſſio capi non poteſt, aliæ ſolemnitates veniunt obſeruandæ, vt patet in d. bulla, vbi in talib. bñficijs dicit, ꝙ vltra præmiſſa debeat certa forma ſeruari inſinuando in actis cauſæ conſenſus, & datã ſupplicationis, vt fuit reſolutum coram R. P. D. meo Aldobrandino in vna Fanentin. canonicatus, 5. Maij. 1574. ꝙ conſtitutionis huius forma ſeruanda venit, etiam ſi poſſeſſio ſit plena quoad reliquas ſolemnitates publicationis.
Non obſtat, ꝙ conſtitutio noua non reuocat actus, q
3 vigore veteris cõſtitutionis ſunt iam perfecti. Gem. in c. deliberatione §. volentes. nu. 2. de of. deleg. in 6. quem ſequitur. Fel. in c. fi. nu. 3. de conſt. Quia verum eſt, niſi conſtet de contraria mente condentis nouam legem, ita ibidem limitat Gem. & Fel. in d. c. fi. nu. 2. verſic. procedunt iſta. Quod autem Papa non fuerit contentus priori illa publicatione, patet, quia in verſ. alioqn, annullat omnes reſignationes, de quibus fecerat mentionem, aliter publicatas quàm in ſua conſtitutione cauetur, quod deno-
4 tat † illa dictio, huiuſmodi, relatiua præcedentium cum ſuis qualitatibus, glo. in ca. ſi Abbatem. de elect. in 6. Pariſ. conſi. 12. num. 31. lib. 3. fecerat autem mentionem ſupra tam de factis ante d. conſtitutionem, quàm poſt, ergo ſalua ratione recti ſermonis non poteſt dici, quòd Papa voluerit præſeruare reſignationes publicatas ſecundum formam reg. de publican. poſſeſſione tamen beneficiorum reſignatorum non apprehenſa. Cùm igitur Garzias huius conſtitutionis formam non ſeruauerit, reſignatio ſibi facta non ſuffragatur.

BLANCHETTI.

Roman. hæredit. de Benefacere. Lunæ, 27. Febru. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Tertius volens allegare de iuribus ſuis, auditur ad impediendum etiam executionem ſententiæ.*
2 *Clauſula, ſine præiudicio, dicitur conditionalis.*

DECISIO CCCXX.

FVit per Dominos reſolutũ, prætenſos hæredes Euãgeliſtæ eſſe audiendos, nec ad vlteriorem execu-
2 tionem procedendum. Tertius † enim auditur. Rot. deciſ. 1. de re iud. in antiq. Nec obſtat clemen. vt calumnijs. eo. ti. Quia procedit inter ipſos litigantes. Card. ibid. nu. 5. tal. in l. à diuo pio. §. ſi ſuper reb. nu. 16. de re iudi. Rot. in loco allegato, deciſ. 13. Couar. pract. q. cap. 15. nu. 9. Non obſtat deciſ. Achil. 5. de tertio. Quia licèt hic conſtet de inſtrumentali poſſeſſione Euangeliſtæ, & qũ ſubſecuta fuit poſſeſſionem Emiliæ, tamen dixerunt, plures poſſe pati defectus hanc poſſeſſionem d. Emiliæ. Nã cùm tanq̃ tutrix apprehenderit ipſam, debet cõſtare de
2 tutela. Præterea † eſt conditionalis per clauſulam, ſine præiudicio. Put. deciſ. 34. lib. 2. & poſſeſſio Euangeliſtæ eſt cum decreto iudicis, ex quo Domini dicebãt, ꝙ ideo in ſententia Baglioni non dicit Coſmum reſtituendum ad poſſeſſionem domus, & eſſe immittendum, quia iſta poſſeſſio non videtur admodum conſiderabilis. Nõ obſtat commiſſio, quia cùm committatur executio rei iudicatæ, quatenus illi locus ſit, illi ex oppoſitionibus huius tertij locum non eſſe, ſatis conſtat. Præſcriptionem etiam dixerunt non intrare, cùm ſemper hæc cauſa fuerit agitata.

BLANCHETTI.

Roman. ſocietatis. Lunæ, 3. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſi quid exequutum, cenſetur repetita in omnibus alijs commiſſionibus.*
2 *Ordo iudiciarius ſeruari debet etiam ſi agatur de reuocanda ſententia.*
3 *Nullitates vbi hincinde allegantur, non eſt locus refectioni expenſarum.*

DECISIO CCCXXI.

DOmini, ad tollendas omnes difficultates, dixerũt eſſe procedendum via executiua ad confeſſionẽ totius debiti. Iurisdictio enim adeſt, cùm à principio cauſa fuerit commiſſa cũ clauſula, ſi quid exequu-
1 tum, quæ † cenſetur repetita in oĩbus alijs cõmiſſionib. Ægid. deciſ. 2 a 6. Caſſad. deciſ. 8. de reſcri. & fuit reſolutũ coram me in cauſa Nouariẽ. decimarum, 11. Decembris, 1573. Et in commiſſione directa Paſio fuerit expoſitũ agi de executione obligationis cameralis, quod eò magis eſt dicendum hoc caſu, cùm in commiſſione directa Reuer. Maceraten. repetatur facultas procedendi, iuxta formam aliarum in actis præſentatarum. & commiſſio mihi directa habet clauſulã, in eiſdem ſtatu, & terminis.
Non obſtat allegata ſententia Paſij, quia illa nullitatis vitio etiam laborat, quia non fuit ſeruatus ordo ad
2 producendum omnia, quæ † etiam ſi agatur de reuocãda ſententia vti nulla, ſeruari debent. Ægid. deciſ. 313. &
3 vbi hincinde allegantur † nullitates, non eſt locus refectioni expenſarum. idem deciſ. 319.
Non obſtat, quòd cauſa videatur effecta appellabilis, quia dici poſſet, quoad validitatem decreti, non autem reſpectu negotij principalis.

BLANCHETTI.

Vrbeuetan. Caſtrorum. Lunæ, 21. Aprilis. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum inductum non dicitur per ſimplicem prohibitionem de non alienando, niſi per verba vniuerſalia prohibitio ſit facta.*

Item niſi probibeatur acquiſitio à certis perſonis. nu. 2.
Item quando eſt probibita alienatio in vltima voluntate in certas perſonas, nu. 3.
4 *Dictio, niſi, ponit præcedente oratione negatiua.*
5 *Filij poſiti in conditione non cenſentur diſpoſitiuè vocati, niſi, qui in poſteriori clauſula teſtamenti ponuntur in conditione, in præcedenti erant vocati.*
Item niſi poſiti in conditione ab inteſtato ſuccedere non poſſent.

DECISIO CCCXXII.

DOmini dixerunt, ex verbis pacti initi inter Biondum & fratres de Ceruaria illegitimos eſſe vocatos in euētum alienationis, & mortis, ex clauſula illa, & ipſis ceſſantibus ſuccedant filij ſpurij.

Licèt enim regula ſit pro Illuſtriſ. hæredibus Do. Ioan 1 nis Pauli, quòd ex præcedenti prohibitione alienationis non ſit inductum fideicommiſſum in euentum mortis, vt per Docto. in l. peto. §. fratre, de lega. primo, & Gabriel. de fideicommiſſ. concluſ. decima, & pluribus locis, tamen limitatur, vt non procedat, quando prohibitio eſt concepta verbis vniuerſalibus, vt in hoc pacto, ibi, in aliquo modo in vltima voluntate relinquere, vt per Aretin. in l. ventre, numero ſeptimo, ff. de acquirenda hæredita. Ruin. conſil. ſeptuageſimoprimo, numero 4. cum ſequen. libro 1. & 150. numero 17. libro 2. & 144. nume. 2. lib. 3.

2 Secundò, excipitur à regula prædicta, quando † prohibetur acquiſitio, vt hic in verſicu. ſi ita quis, in quo prohibitum eſt fœminis acquirere iſta bona, tunc enim cenſetur etiam acquiſitio ex ſucceſſione ab inteſtato, vt per Ruin. d. conſil. 144. numero 2. & conſilio 203. numero 18. libro 2.

3 Vltimo limitatur, † quando prohibita eſt alienatio in vltima voluntate, & in certas perſonas, vt in præſenti contractu, in quo prohibitum eſt relinquere in vltima voluntate fœminis. Alexand. conſilio quinquageſimoſexto, numero ſexto, libro primo, ex mente Bal. in l. peto. §. fratre. ff. de lega. primo, Iaſ. in l. ſi ita quis. § ea lege numero nono, ff. de verborum obligatio. Comprobantur præmiſſa ponderando illa verba, quòd partes paciſcentes non poſſint alienare iſta bona, niſi in ma- 4 ſculos deſcendentes: dictio † enim, niſi, præcedente oratione negatiua, ponit. l. in actione. vbi Docto. C. de tranſact. Corne. conſilio octuageſimo, numero ſecundo, libro primo, & cum verbum, poſſit, referatur ad verbum. relinquere, etiam in vltima voluntate non ſolum potentia, ſed actus videtur prohibitus, & diſpoſitio venit intelligenda, vt paciſcentes deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus, & illis deficientibus ſpurijs relinquere teneantur. Confirmatur etiam ex mente, quia cū contrahentes etiam fœminis ex teſtamento relinquere prohibuerint, etiam ab inteſtato prohibuiſſe cēſentur, cum non detur maior ratio in vno, quàm in alio.

Accedit omnibus prædictis verſic. & ſi quis. In quo etiam ſi ſpurij videantur poſiti in conditione, cenſentur nihilominus vocati. Primò, quia communis opinio Docto. ſequentium gl. in l. Lucius. la ſeconda, de hæred. inſt. 5 non procedit, vbi is, qui in poſteriori clauſula teſtamenti ponitur in conditione, in præcedenti erat vocatus. Iaſ. conſil. 108. in antep. col. ver. non quoq; obſtat, volum. 4. prout in hoc caſu iuxta prædicta. Secundò, nō procedit, quando poſiti in conditione ab inteſtato ſuccedere non poſſunt, vt per Corn. conſil. 74. numero 4. lib. 2. Soc. iun. conſil. 185. libro 2. & Gabriel. de fideicommiſſ. concluſ. quarta, nume. 55.

BLANCHETTI.

Firman. ſpolij. Mercurij, prima Iulij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio ſemper admittitur in vtraque cauſa, quarum altera admittit appellationem, altera non.*
2 *Sententia lata in poſſeſſorio, quod nititur in iure, dicitur eſſe mixta.*

DECISIO CCCXXIII.

DOmini dixerunt, quòd licuit hæredibus Theodori appellare à ſententia R. P. D. Fuſcherij, quia 1 † vbicunque duæ cauſæ ſunt complicatæ, quarum altera admittit appellationem, altera non admittit, ſemper admittitur appellatio in vtraque. Menoch. de recuper. poſ. remed. 9. numero 322. cùm autem cauſa prætenſi ſpolij habuerit cauſam falſitatis inſtrumenti venditionis, & nullitatis prioris ſententiæ, dicitur complicata. Bal. in conſil. 153. in primo volu. Grat. conſ. 16. nu. 15. cum ſeq. vol. 2. & alias Rota tenuit coram R. P. D. de Rubeis. 23. Maij. 1561. prout in deciſione, cuius copia data fuit per informantes pro dictis hæredibus.

2 Secundò, quia † ſententia lata in poſſeſſorio, quod nititur in iure, dicitur eſſe mixta. Bal. in l. prima, col. 2. C. ſi de momēt. poſſeſ. & ſententia R. P. D. Fuſcherij refertur ad commiſſionem, in commiſſione verò adeſt clauſula, conſtito de tribus ſententijs conformibus latis ſuper falſitate d. inſtr̄i, quæ operatur, quod iudicium iſtud ratione iuris, ſuper quo nititur, credatur mixtum, & ideo ratione iſtius complicitatis, & mixturæ licuit appellare.

BLANCHETTI.

Roman. de Benefacere. Mercurij, 11. Decembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Curator teſtamento datus debet à iudice confirmari.*
2 *Poſſeſſio inſtrumentalis non ſuffragatur ei, qui reperit alium extare in poſſeſſione.*

DECISIO CCCXXIIII.

DOmini pro expeditione huius cauſæ dixerunt videndum, quis melius, & concludentius probet ſuum primum extremum. Nam vtriuſque poſſeſſio patitur difficultates, poſſeſſio enim capta per Emiliam vti matrem, & tutricem Coſmi & Brigidæ 28. Ianu. 1527. redditur dubia.

Primò, quòd eſt conditionalis, vt fuit dictum 27. Februarij anni præteriti.

Secundò, ratione Brigidæ ex tutela Emiliæ ſubſtineri non poteſt, nam cùm ipſa fuiſſet nupta Mario, iam exceſſerat annos pupillares, & ita non erat amplius ſub tutela matris. & licèt forſan dici poſſet, quòd poſſeſſio ſuffragatur Brigidæ tanquàm capta à matre vti 1 curatricè, tamen cùm † curator teſtamento datus debeat à iudice confirmari, l. penul. C. de teſtamen. tutel. & inſtitut. de curat. in princip. & volenti, non autem inuito detur. §. item inuiti. eodem titu. nec ad id obſtat ca. Ciprianus, 21. quæſt. tertia, vt bene deducit Corn. conſilio 81. nume. 2. libro 4. non probatur voluntas Brigidæ,

nec deputatio per iudicem, nec etiam docetur ꝙ Brigida ratificauerit poſſeſſionem captam à matre ante ſubſequentem poſſeſſionem Euangeliſtæ, prout requiritur. Rot. de reſt. ſpoliat. in nou. deciſ. 9. & dicebant Domini, non poſſe agi ad executionem ſentẽtiarum rotalium ex cedula prætenſæ dotis, quia illæ non dicunt, Brigidã reſtituendam, ſed annullant geſta à Vicario Vrbis tãquàm nulla pro rata Coſmi.

Quò verò ad poſſeſſionem Euangeliſtæ, clarum eſt, ꝙ
2 † alio extante in poſſeſſione, poſſeſſio inſtrumentalis nõ ſuffragatur, & quatenus poſſeſſio Emiliæ ſibi non præiudicet, tamen poſſet præiudicare poſſeſſio Brigidæ, ꝗ ratione ſuæ dotis potuit ſibi mutare cauſam poſſeſſionis abſq; alia declaratione, vt ſi poſſidebat iure familiaritatis viuente Mario, poſſidere poſſit iure hypothecæ ſuæ dotis ipſo mortuo. Achil. de poſſeſ. deciſ. 5. & ita forſan poſſet habere locum clauſula, ſine præiudicio, de qua in inſtrumento poſſeſſionis Emiliæ. Nec ſuffragatur ceſſio attentatorum, quia eſt ceſſio iudicij intentati contra Iuniperam, non autem ceſſio attentatorum, quæ per Brigidam fuiſſent commiſſa, quia fuiſſet verbalis tantũ ceſſio, non realis, quia ſi ipſa attentaſſet, debuiſſet dimittere poſſeſſionem, & de dimiſſione non cõſtat. Neceſſe igitur eſt in his difficultatibus, quæ in vtraque poſſeſſione inſunt, videre, quis probet meliorem poſſeſſionẽ, & exceptiones contra cedulã hypothecæ in fauorem Brigidæ.

BLANCHETTI.

Roman. de benefacere. Mercurij, 5. Martij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio anterior, quæ eſt ſine præiudicio legitimi poſſeſſoris, & potiora iura habentis, non ſuffragatur.*
2 *Alimenta petens alterum præſupponit poſſidere.*

DECISIO CCCXXV.

FVit reſolutum, poſſeſſionem Euãgeliſtæ melius ac concludentius probari poſſeſſione Brigidæ. Docetur n. pro parte Brigidæ de poſſeſſione anteriori Emiliæ matris, & tutricis ac curatricis eiuſdem, quæ nõ
1 ſuffragatur, quia † eſt ſine præiudicio legitimi poſſeſſoris, & potiora iura habentis, cùm igitur Euangeliſta vti proximior Mario potiora iura obtinueret in eius hæreditate, illi non nocuit.

Secundò, vti à tutrice capta non poteſt prodeſſe Brigidæ, quia exceſſerat pupillarem ætatem: minus etiam vti à curatrice, quia nec à iudice confirmata, nec à Brigida petita, quo caſu nondum erat curatrix, & ita non intrauit, quòd geſta à tutore, qui nondum adimpleuit ſolẽnia, teneant in fauorem pupilli, quia Emilia non poteſt dici curatrix vllo modo.

Tertiò, poſſeſſio capta per ipſam eſt reſtricta ad ius hæreditarium, non autem hypothecæ, & ita non eſt conformis iuri, quod prætenditur pro parte hæredum Brigidæ, vnde non cenſetur capta in vim illius, vt fuit aliàs reſolutum coram D. Lancelloto, in illa Roman. 20000. &. ex hoc capite ſubſtineri non poteſt, cùm ex alio acceperit poſſeſſionem. Roman. cordi. 446. num. 6. Vltimò non conſtat de ratificatione illius ante poſſeſſionem Euangeliſtæ. & ita habet locum deciſ. 9. de reſtitu. ſpolia. in nou.
2 Immo † cum ipſa egerit contra Euangeliſtam pro alimẽtis, vtique patet, quòd ipſa non erat in poſſeſſione, quia ſi poſſediſſet, ſibi non debebantur alimenta. Addebant, etiam aliqui ex Dominis id, quod ſępè fuit conſideratũ in iſta cauſa, quòd ſententiæ rotales contra Iuniperam non dicunt, Brigidam reſtituendam ad domus poſſeſſionem. Quibus ſtantibus poſſeſſio Euangeliſtæ redditur bona ex auctoritate gubernatoris, quam ipſam continuaſſe patet, quia poſt modum committit cauſam iactationis, quæ facit ipſum reum, & poſtea cauſam ſpolij. Ex quibus ſi ipſe non fuiſſet in poſſeſſione, non aſſeruiſſet ſe ſpoliatum.

BLANCHETTI.

Vrbeuetan. Caſtrorum. Lunæ, ſecunda Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, ſuccedere, comprehendit omnem ſuccedendi modum.*
2 *Filij naturales, & ſpurij nati ex inſtitutis non excluduntur ex illa clauſula, & ipſis ceſſantibus, ſuccedant filij ſpurij, & baſtardi.*
3 *Oratio vnaquæque quando eſt per ſe perfecta, repetitioni locus non eſt.*
4 *Succeſſio ab inteſtato etiam comprehenditur in prohibitione alienationis concepta verbis vniuerſalibus, & numero 5.*
6 *Alienatio in vno caſu permiſſa in cæteris prohibita cenſetur.*
7 *Filij ſpurij poſiti in conditione cenſentur diſpoſitiuè vocati.*
Quod ampliatur multò magis in naturalibus, ex communi. nume. 8.

DECISIO CCCXXVI.

DOmini iterum firmarũt, ex verbis pacti, de quo agitur, eſſe vocatos ſpurios in omnem caſum, ſcilicet, mortis & alienationis ex clauſula illa, & ipſis ceſſantibus ſuccedant filij ſpurij, & baſtardi, excluſis quibuſcunque filijs fœminis.

1 Primò, quia vocantur per † verbum, ſuccedãt, aptum comprehendere omnem ſuccedendi modum. l. fluminum. §. acquiritur. ff. de dam. infect. l. prima, §. illud. ff. quorum legat. Soc. conſilio 102. numero 6. & 7. lib. tertio, cum alijs per Tiraq. le mort. ſayſit, parte 2. limit. 5. numero ſeptimo.

Non obſtant plura, quæ in contrarium allegantur.

Et primò, quòd iſta clauſula debeat intelligi ſecundum terminos præcedentes, videlicet, vt huiuſmodi bona alienari non poſſint, niſi tantum in maſculos legitimos, & naturales, & ipſis deficientibus, in ſpurios.

2 Nam † hoc procederet, ſi paciſcentes dixiſſent, quod non poſſit relinquere, niſi legitimis, & naturalibus, &, ipſis ceſſantibus, ſpurijs, ſed cum alijs conceperint verbis, quæ alias eſſent ſuperflua, hic intellectus non poteſt habere locum.

Nec etiam obſtat ratio, quòd hæc clauſula, & ipſis ceſſantibus ſuccedant filij ſpurij, debeat intelligi ſecundum terminos prioris diſpoſitionis præcedentis rationecontinuationis. Quia eſto, quòd per illam tantum prohibita eſſet alienatio, non autem ſucceſſio ab inteſtato, prout inferius dicetur, nihilominus huiuſmodi repe-
3 titioni locus non eſt, quando † vna quæq; oratio eſt de p ſe perfecta, vt per Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita, nume. 1265. ff. ad Trebel. quod procedit, etiam ſi clauſula ſubſequens concipiatur, per verbum coniunctionẽ denotans. vt per Barto. in l. Scia. §. Caio, nume. 2. ff. de fund. inſtruct. Ruin. conſil. 176. nu. 5. & 8. lib. 2. Zanch. vbi ſupra

numero 1166. Et hanc diſtinctionem tenet Rota, ſi attẽ
dantur deciſiones factæ cum Reuerendiſſimo D. Cotta
in cauſa Albanen fideicommiſſi, & coram R.P.D.M.Al-
dobrandino in alia Foroliuien. fideicommiſſi.

Non obſtant etiam quæ allegantur contra limitatio-
nes firmatas in reſolutione facta die 21. Aprilis hoc an-
4 no, quòd licèt † prohibitio ſit concepta verbis vniuer-
ſalibus, tamen non comprehenditur ſucceſſio ab inteſta
to, quia contrarium tenuerunt omnes allegati per Ga-
briel. de fideicommiſ. concluſ. 9. numero decimoquar-
to, & 10. numero ſexto, Couar. in cap. Raynaldus, nume
ro vndecimo, de teſtamen. Gozadin. conſil. 102. numero
ſexto, qui in fi. bene reſpondit ad text. in l. cum pater. §.
cum inter, ff. de leg. ſecundo, & Curt. iun. conſil. 215. nu-
mero decimoſexto, & conſil. 226. numero 53. & 54. lib.
tertio. Et opinio Angel. conſil. quinquageſimoſeptimo,
eſt reprobata à Iaſo. in l. filiusfamilias. §. diut. in ſecunda
lectura, numero 141. ff. de leg. primo, & Curt. iun. in lo-
co proxime allegato, numero quinquageſimoſeptimo.
Nec mouit Dominos ratio, quòd licèt ſit prohibita alie
5 natio in vltima voluntate, † tamen non prohibetur ſuc
ceſſio ab inteſtato, quæ defertur à lege, quia Doct. alle-
gati per Gabriel. contrarium dicunt, & Ange. negat hoc
caſu potentiam teſtatoris, in quo eius opinio à Iaſ. in lo
co ſupra allegato reprobatur.

Accedit, quòd verba illa, aliquo modo in vltima vo-
luntate relinquere, nihil operarentur, vel ſi eſſent reſtri
cta ad diſpoſitionem ex teſtamento tantum, ſequeretur
quòd paciſcentes poſſent filijs fœminis non condendo
teſtamentum hæreditatem relinquere, & condendo in
illarum fauorem eaſdem hæreditate priuare.

Poſtremò cum in vltimis verbis permiſſa ſit aliena-
tio ex cauſa neceſſitatis cum conſenſu deſcendentiũ, &
6 intereſſe habentium, † quæcunque alia alienatio cenſe-
tur prohibita. Soc. conſi. 251, numero tertio, verſicu. po
ſtremo maxime, libro 2. Gabriel. de fideicom. concluſ.
10. numero 8.

Non obſtat etiam, quod cùm in clauſula pacti ſubſe-
quenti, & ſi quis ipſorum deſcendentium, ſit facta ſpe-
cialis prouiſio in euentum mortis ex prohibitione alie-
nationis, non cenſetur inductum fideicommiſſum. Zan-
chi. in d. §. cum ita. numero 674. cum ſeq.

Quia Primò placuerunt reſponſiones D. Burgheſij.

Secundò dicebant Domini, quòd in prima clauſula
vocantur deſcendentes in bonis aſcendentium, in ſecun
da prouidetur, quando paciſcentes decederent ſine de-
ſcendentibus, tunc vocantur tranſuerſales, excluſis fœ-
minis, & ſpurijs vſque ad tertium gradum.

7 Quibus ſtantib. intrant aliæ limitationes, quòd † hoc
caſu ſpurij poſiti in conditione cenſeantur vocati, inter
quas, licèt Dominis placuerit illa, q̃ deſumitur ex Cor-
ne. conſil. 74. numero 9. lib. 2. & Soc. iun. conſil. 158. nu-
mero 73. & ſeq. & conſil. 175. libro ſecundo, & Gabriel.
de fideicommiſ. concluſ. 4. numero trigeſimotertio, qui
bus addiderunt Pau. de Caſt. in l. ex facto §. ſi quis roga-
tus. ff. ad Trebel. & Bero. in capitu. in præſentia, numero
232. & 236. cum ſeq. de probat. quæ videtur veriſſima
ex traditis per Bar. & communiter Doct. in l. ſecunda, &
in l. filiusfamilias. §. cum quis. ff. de lega. primo, nec ab ea
videtur diſcrepare atteſtatio Couar. in c. Raynutius. §. 3.
numero ſeptimo. Quia ipſe atteſtatur de communi, q̃
8 naturalis faciat deficere cõditionem, quæ † opinio req-
rit longiſſimam diſtinctionem: tamen illam vti exẽpla-
rem circunſcripſerunt. Sed indiſtinctè cõplexi ſunt aliã,
quòd cum in ſuperiori ſpurij vocentur, non fuit demon
ſtratum, quòd poſiti in conditione in ſubſequenti cẽſen
tur etiam vocati: & allegata in contrarium per Zanch. in
d. §. cùm ita. nume. 737. & Rui. conſil. 130. num. 8. lib. 2.
procedunt, quando poſitus in conditione in ſequentib.
verbis eſſet in præcedenti oratione vno tantum caſu vo-
catus, ſecus in caſu noſtro, vbi ſpurij ſunt generaliter, &
ſic quemcunque caſum vocati, vt ſupra fuit deductum.

Non obſtat etiam quòd ſub eadem determinatione
ponãtur legitimi, & illegitimi. Vnde ſi legitimi poſiti in
conditione non cenſentur vocati, ergo nec illegitimi,
quia hic vocãtur legitimi, cùm in priori diſpoſitione vo
centur. Vnde cùm legitimi poſiti in cõditione cenſean-
tur vocati hoc caſu, idem iudicium eſſe debet de ſpurijs,
vt par ſit vtriuſque determinatio. l. iam hoc iure. §. 1. de
vulg. & pup. l. in teſtamento. la prima, C. de teſtamen.

G R A S S I.

Legionen. Capellania. Veneris, 23. Martij. 1576.

S V M M A R I V M.

1 *Domicilium mutatum eſſe dicitur ex translatione, alibi fa*
cta ad habitandum.
2 *Originarius vel naturalis loci deſerti à patre non dicitur*
ille, qui alibi conceptus & natus probatur.
3 *Originarius vt dicatur, requiritur, quòd non ſolùm quis*
ſit natus in loco, ſed etiam parentes ibi domicilium con-
traxerint.
4 *Ciuilitas deficit, vbi primum, & maximum ciuilitatis fun*
damentum deficit.
5 *Origini renunciari non poteſt, ſed bene amitti commodum*
& effectus ipſius.
6 *Origo dicitur immutabilis, & mutationi originis lex*
reſiſtit.
7 *Nepos dicitur retinere originem aui, ex communi.*

D E C I S I O   CCCXXVII.

RESolutum, Gaſparem non eſſe naturalem ad effe-
ctum obtinendi beneficia in loco de Marſilla ad
effectum de quo agitur. Et hoc cum præſuppoſi-
to, quòd Antonius tranſtulerit domicilium ad locum
de Muzientes cum omnibus bonis, ita quòd nec Anto-
nius, nec Gaſpar retineant bona in loco de Manſilla, &
1 in effectu deſeruerint locum de Manſilla, † transferen-
do ſe ad alibi habitandum, & placuit ad hoc Afflic. de-
ciſio. 384. numero quinto, ſexto, cum ſequen. vſque ad
nume. vndecimum, quia ſi ciuis origioarius habitat ex-
tra prouinciam originis, vel extra ciuitatem, dicitur ab
eo deſerta prouincia, vel ciuitas originis. Bal. in authen.
vt omnino. colum. octaua, C. ne vx. pro marit. & plura
ad hoc referuntur per Afflic. in loco prædicto. Cùm er-
go Gaſpar ſit conceptus, & natus poſtquàm Antonius
pater deſerta prouincia, vel loco agnationis domiciliũ
alibi tranſtulerit, non poteſt dici origioarius, vel natu-
2 ralis loci † iam prius deſerti à patre, ſed ſequitur domi-
cilium ſui patris, cùm maxime in eo loco noui paterni
domicilij, & natus ſit, & ibidem domicilium, & ipſe ſibi
conſtituerit. l. filios. ibi, ſi modo non domicilij retinean
tur. C. de munic. & origi. libro decimo. Addebant etiam
aliqui Domini not. per Nicol. de Neap. Bal. Ange. & Ca
ſtren. in l. huiuſmodi. § legatum, de lega. primo, Abb. in
3 capitu. Rodulphus, de reſcrip. qui voluit, quòd † non ſo
lum quis ſit natus in loco, ſed etiam quod parentes ibi
domicilium cõtraxerint, vt poſſit dici originarius, refert
Felyn. in d. cap. Rodulphus. ſub num. 13. ver. addatis, quę
opinio ſi eſſet vera, tantò magis eſſet contra Gaſparem,
qui nec in loco de quo agitur, natus eſt, nec pater ibi
domicilium

domicilium habet. Addebant, quòd cùm Gaſpar, &
eius pater non participent de oneribus, & muncrib. loci
de Manſilla, non poſſunt dici vere ciues, ſeu naturales di
4 cti loci, quia † deficit in eo, quod eſt primum & maximũ
ciuilitatis fundamentũ, vt per Bal. in l. ſi nõ ſpeciali, C. de
teſtamen. & licet Soc. conſil. 35. num. 7. lib. 1. dicat, quòd
nunquàm amittitur domicilium originis propriè, tamẽ
reſpondetur per aliquos Dominos, hoc poſſe euitari in
caſu noſtro, in quo Gaſpar propriam originem non ha-
bet in iſto loco de Manſilla, cùm vt dixi ibi non fuerit
5 natus. Addebatur etiam per aliquos, † quòd licèt origi-
ni renunciari non poſſit, tamen bene videtur poſſe amit
ti commodum & effectum originis, ſicut in ſimili quis
non poteſt acquirere originem, & tamen commodũ ori
ginis præſcribere, Boer. deciſ. 26. nume. 35. ad idem fuit
allegatus Alex. conſil. 16. num. 3. in 1. vbi non origo, ſed
incolatus attenditur, licèt materia ſit cõtrouerſa. ad idẽ
Soc. iun. conſi. 37. num. 9. & 10. in primo, vbi, quòd potẽ
tius eſt ius in forum domicilij, quàm originis. Iaſ. in l. ſi
arrogator, num. 48. de adop. licèt alij velint magis atten-
di originem, quàm domicilium habitationis. Crot. in ru
6 bri. ſol. matri. nu. 37. quia † origo eſt immutabilis, & mu
tationi originis lex reſiſtit. l. filios, & l. origine. & vtrobiq;
Ioã. de Plat. etiam l. aſſumptio. ff. ad municip. de quo per
Felyn. in d. c. Rodulphus, num. 13. & 14. per Alex. in d. l.
huiuſmodi. §. legatum. per Boer. deciſ. 13. nume. 3. & per
alios in varijs locis, ſed quia materia viſa eſt difficilis, &
late controuerſa, ideo ſuper hoc capite nihil eſt firmatũ,
licèt multi inclinare viderentur potiorem eſſe incolatũ,
quàm originem, de quo alias.

Nunc autem in primo capite ſupra in principio rela-
to Domini erant concordes, Gaſparem non dici natura-
lem ſtante deſertione loci de Manſilla facta per Anto-
nium patrem. An verò reſpectu incolatus, & domicilij
aui ipſius Gaſparis in d. loco de Manſilla, poſſit Gaſpar
7 dici naturalis, quia † ſecundum communem nepos reti-
net etiam originem aui. Boer. in d. deciſ. 13. nu. 6. & 8. po-
terit particulariter videri, ſi pars petat.

GRASSI.

Zamoren. ſpolij. Die 18. Iunij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad cedendum, & offerendum liti debet eſſe ſpeciale.*
2 *Mandatum ad proteſtandum non ſufficit, vbi agitur de proteſtatione declarationis animi domini.*
3 *Proteſtatio & obligatio debet fieri parte citata.*
4 *Principale quando eſt liquidum, acceſſorium illiquidum, non cogitur creditor recipere principale, niſi acceſſorio oblato.*
5 *Intimatio non ſufficit fieri procuratori generali.*

DECISIO CCCXXVIII.

FVit concluſum, ſpoliũ, de quo agitur, non eſſe pur
gatum ad effectum, vt fraternitas poſſit vitare cõ
demnationem fructuum pro tempore huiuſmo-
di ſpolij. & dixerunt Domini neutram oblationem ſiue
requiſitionem ſufficere ad huiuſmodi purgationẽ. Non
1 enim prima ſufficit, quia † non conſtat de ſpeciali man
dato ad cedendum, & offerendum liti, quod requiritur.
Tiraq. de retrac. lign. §. 1. gl. 10. nu. 91. 94. 95. & 97. Cùm
enim prædicta oblatio contineat ceſſionem litis quoad
poſſeſſionem omnimodam, in ea videtur requiri mãda
tum ſpeciale. Primò, quia iſta ceſſio eſt confeſſio quædã
ſiue agnitio, in qua vr omnino requiri ſufficiens manda-
tum, vt in fortiorib. terminis vr velle Ægid. deciſ. 198.
Secunda cùm hoc non cõcernat ademptionem neq;
bonorum neq; litis, & non poſſit eſſe notum hoc prio-
ri, niſi quatenus procedat à perſona principali, in hoc ca
ſu requiritur ſpeciale mandatum ad denunciandum, &
proteſtandum, vt per Bar. in l. 1. §. permittitur. ff. de libe.
agno. Nec faciebant difficultatem illa verba ad requirẽ.
proteſtã. &c. Quia dicebãt debere intelligi ſup p̃miſſis in
cõcernentib. expeditionem cauſę, non aũt ad cedẽ. q̃a cũ
hoc dependeat ab animo, d. mandatum ſpeciale requiri-
tur. Et licèt adſit mandatũ ad proteſtan. dicebãt nõ videri
2 ſufficere in hoc caſu, in quo † agitur de proteſtatione
declarationis animi Dñi. Qua pp qui aliàs poteſt prote-
ſtari, non põt in hoc caſu per ſupra allegata. Quia tamẽ
ſi ex hoc capite ſolum materia eſſet decidenda, poſſet ha
bere difficultatem, ex alijs deductis ceſſare oẽ dubiũ, tũ
3 maximè quæ tertio loco allegabatur, nempe quia † obla-
tio, & proteſtatio p̃dicta debuit fieri parte citata. Iaſ. cõ-
ſil. 9. nu. 15. li. 1. hæc aũt licet fuerit facta in actis, nõ fuit
facta parte citata, & cõiter non dr adhuc in actis. Caſſad.
deciſ. 7. in fi. de appella. Tum & quartò, quia non fuerũt
oblati fructus, dicebatur enim videri claram iuris con-
cluſionem, quod qñ vnũ debitũ eſt principale, & aliud
4 acceſſorium, prout videbatur hoc eſſe, quamuis † acceſ-
ſorium ſit illiquidum, nõ cogitur creditor recipere prin
cipale, niſi acceſſorio oblato. Alex. in l. quidam exiſtima-
uerunt, num. 8. ff. ſi cer. peta.

Non dicitur etiam purgatum per ſequentem obla-
tionem fructuum ab Abbate, tũ quia non conſtat, quod
eſſet Abbas, tum etiam quia militat eadem ratio de non
oblatione fructuum. c. conquerente. ca. graui. de reſtitu-
tio. ſpoliato.

Placebant etiam deducta per Informantes, quod in-
timatio non fuit facta perſonaliter Dom. Ioanni abſen-
5 ti, cùm † nec procuratori generali ſufficeret fuiſſe inti-
matam. glo. in clemen. cauſam. verſicu. intimatio vera, in
verbo, appellatum, & ibi Cardi. quæſtio. ſeptima, de ele-
ctio. maximè ſtante appellatione pro parte confratrum
ab admiſſione iurium d. Ioan. vt in quinto præſuppoſi-
to poſt prædictam interpellationem, per quam appel-
lationem dicitur receſſum à prædicta requiſitione, &
oblatione, ex deductis pro hac parte, quæ magis Domi-
nis placuerunt, quàm exemplo deducta per confratres.

GRASSI.

Gerunden. anniuerſariorum. Die Veneris, 4. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio quæ non poteſt fieri, niſi in vim ſtatuti, non cenſetur facta niſi in vim eiuſdem.*
2 *Actus in æquiuocis cenſendum eſt fuiſſe factus prout melius expedit facienti.*
3 *Clauſula, omni meliori modo, quando ei eſt adiuncta copula, & alias, ſtat ampliatiuè.*
4 *Nominatio eſt magis referenda ad intentionem beneficiatorum, quàm fortè ad facultatis veritatem.*
5 *Nominatio facta ſine vlla poteſtate præcedente, quo caſu valeat.*

DECISIO CCCXXIX.

FVit reſolutum, quòd ſi nominationes non poterant
1 fieri, niſi in vim ſtatuti Bertrandi, non † videtur du-

bium, quòd cenſentor factæ in vim eiuſdem ſtatuti, l. ſe-
cunda, de acquiren. poſſeſſio. l. quædam mulier. de rei vẽ
dica. Si vero poterant fieri ex alia etiam facultate, puta
vigore, vel conſuetudinis, vel alterius ſtatuti, vel de iure
communi, quòd ſe non reſtrinxerint beneficiati. Nam
vt bene deducitur per informantes pro beneficiatis ab
anno 1505. vſque ad annum 1521. incluſiue ſimplici-
ter, & nulla habita mentione prædicti ſtatuti nomina-
uerunt. ab anno autem 1523. vſque ad annum 1547. in-
cluſiue expreſſe dixerunt etiam iuxta alia ſtatuta, & lau-
dabiles conſuetudines hactenus obſeruatas, ab anno
1549. vſque ad annum 1561. præſentarunt omni me-
liori modo, & ſimiliter ſe habent duas ſequentes. Vnde
ex his inferebatur per Dominos, quòd ſi alia compete-
bat facultas, beneficiati non ſe reſtrinxerint. In dubio
2 enim & † in actibus æquiuocis cẽſendum eſt, actus fuiſ-
ſe factos, prout melius expedit facienti. l. prima, & ſecun-
da, ff. de ſolut. Corn. conſil. 358. numero quinto, lib. pri-
mo, Abb. in capitu. cum ſuper. ſub numero 12. verſ. ſi ſu-
mus in dubio, vbi Felyn. ſub numero 10. & Dec. ſub nu-
mero 12. extra iſtus caſus. de offic. delega. Grat. conſilio
70. numero 18. lib. primo, cum plurib. concord. Et pro
non reſtrictione perpendebant etiam clauſulas, & alias
3 omni meliori modo: huiuſmodi enim clauſula, † quan-
do ei eſt adiuncta copula, & alias, ſemper auget alios mo
dos vltra expreſſos, & non ſtat reſtrictiue, niſi quãdo po
nitur ſimpliciter, & ſine copula. Achil. de clauſul. deciſ.
prima, & ſæpe fuit dictum in cauſa Roman. donationis
50000. coram R. P. D. Aldobrandino, & dixerunt etiam
alias fuiſſe tentum in vna oxomen. portionis coram Ve-
ſtano. 20. Iunij, 1584. & paſſim tenet Rot. Et addebant
aliqui Domini, quòd cũ ſimus in interpretanda men-
te, & intentione beneficiatorum qui nominarũt, actus
4 † nominationis magis eſt referendus ad eorum inten-
tionem, & mentem, quàm fortè ad veritatem faculta-
tis eorum, quia videmur verſari in materia, in qua opi-
nio præualet veritati, iuxta l. is qui putat, cùm no. de ac-
quir. hære. Dec. conſi. 14. nume. 6. & 127. nu. 4. quo enim
animo nominarunt, videtur iudicandum ex eorum opi-
nione. cùm, vt dixi, ipſi plura deduxerunt, non autem ex
5 ſola diſpoſitione ſtatuti Bertrandi. Si † tamen nulla alia
poteſtate hoc potuerunt facere, placuit, quòd tunc in-
traret conſi. Rom. 143. nume. 9. Natt. conſi. 312. num. 9.
vol. 2. poſt Balquem allegat in l. ſi duo. de acquir. hære.
plura cumulat Aym. conſ. 186. num. 9. An autem alia po
teſtas nominandi beneficiatis competeret, & cui incum-
bat onus probandi extare alia ſtatuta, vel præfatam
aliam facultatem, particulariter erit videndum.

G R A S S I.

Hiſpalen. penſionis. 250. Die Lunæ, 29. Nouembris. 1575.

S V M M A R I V M.

1 *Fructuum appellatione, qui etiam reſidentibus dari ſolent,*
non veniunt diſtributiones quotidianæ & nu. 2.
Limita, vt num. 3. & 4.
2 *Diſtributiones non dicuntur fructus beneficiorum, ſed po-*
tius dantur ratione certi miniſterij perſonalis, & in-
tereſſentiæ.
3 *Stylus quo olim reſeruabantur penſiones etiam ſuper di-*
ſtributionibus, non probatur de tempore Clementis.
4 *Fructus canonicatus ſi probarentur non eſſe verè diſtri-*
butiones quotidianæ, penſio ſuper his conſtituta di-
citur.
5 *Diſtributiones ex conſuetudine etiam propriè dicuntur,*
quæ reſidendo & intereſſendo pro parte anni, lucrantur
pro toto.
Item propriè diſtributiones dicuntur, quæ actu diſtri-
buuntur.
6 *Fructus propriè dicuntur, quando liberè, & in abſentia*
percipiuntur.

D E C I S I O C C C X X X.

1 FVit firmata regula contra D. Melchiorem, q † ap-
pellatione fructuum etiam reſidentibus dari ſo-
litorum non veniunt diſtributiones quotidianæ,
quia aliud eſt reſidentia, & aliud intereſſentia. Doct. om
nes. in capi. licèt nobis. de præben. & in cap. vnico, vbi in
ſpecie Gemin. §. fina. nume. 5. de cler. non reſiden. in 6.
Caſſad. de cleric. non reſiden. deciſ. vnica, num. 1. in fi. &
nu. 2. vbi de communi. Mohed. deciſ. 182. Et vt aliqui ex
2 Dominis dicebant, ratio eſt, quia † hæ diſtributiones
non dicuntur fructus beneficiorum, ſed potius dantur
ratione certi miniſterij perſonalis. Imò in d. c. licèt. pro-
pe fi. Rot. in antiq. 33. de re iud. & 39. de præbẽ. in antiq.
& 26. de præb. in non. Et quòd diſtributiones quotidia-
næ non dentur ratione canoniæ ſimpliciter, ſed ratio-
ne intereſſentiæ, & miniſterij perſonalis, dixit Old. con-
ſil. 118. nu. 1. 2. & 3. & per tot. Fely. in c. ad aures. col. 8.
nu. 14. Boer. deciſ. 140. nu. 4. ver. quia non fuit de corpo-
re beneficij, & ver. & iſtam partem, vbi quamplures cu-
mulat. Cùm igitur in reſeruatione propoſita fiat mentio
de fructibus in continua reſidentia ſolitis, circũſcripto
communi ſtylo loquendi, non veniunt diſtributiones
quotidianæ, cum dentur fructus debiti reſidentib. qui
ſunt ſeparati à diſtributionibus per ſupradicta.
Non ob. deciſ. 8. Achil. de penſion. Quia immo in fine
probat prædictam regulam iuri communi; ipſa autem
3 deciſ. vt in ea loquitur, procedit de æquitate, quia † tunc
temporis paſſim reſeruabantur penſiones etiam ſuper
diſtributionibus, qui ſtylus non probatur de tempore
clementis, quo penſio de qua agitur, fuit conſtituta.
A præfata regula, vt ſupra conſtituta excipiebãt Dñi
duos caſus. Primus eſt, ſi probari poſſit, quòd idem ſty-
lus, de quo in prædicta deciſ. Achil. vigeret etiã tempore
Clementis 7. tunc. n. intraret ratio, & æquitas, de qua
in eadem deciſione, & ſubſtineri poſſet penſio. Secũdus
4 caſus † eſt, ſi probaretur, q fructus canonicatus de quo
agitur, & ſuper quibus dicitur conſtituta penſio, verè &
propriè non ſint diſtributiones quotidianæ: nam hoc ẽe
caſu dicebant conſiſtere penſionem præfatam generali-
ter ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus in conti-
nua reſidentia lucrari ſolitis reſeruatam. Et aliqui Domi
ni valde dubitabãt, an iſtę propriè eſſent diſtributiones,
5 ſi verum † eſt, q dicitur, q reſidendo, & intereſſendo p
parte anni lucrantur pro toto: nam dicebant videri, q
hæc conſuetudo valeat, per ea quæ dicit Gem. in c. ceno-
re. & idem Præpoſ. qui ponit eadem verba, 31. diſtinct.
idem Gemin. in c. vnico, in princ. numero 5. de cler. non
reſiden. in ſexto. Vt enim dicit glo. in verbo, in tot. in ex-
trauagan. vnica, ne ſede vacan. quam ſequitur Gemin. in
dicto capitu. vnico, §. primo, in fine, diſtributiones quo-
tidianæ propriè dicuntur, quæ actu diſtribuuntur. Si
ergo fructus, de quibus agitur, non eſſent propriè, &
verè diſtributiones, licèt etiam propriè non eſſent fru-
6 ctus in portatis, qui † propriè dicuntur, quando libe-
rè, & in abſentia percipiuntur, iuxta Mohed. deciſio.
centeſimaoctuageſimaſecunda, ibi, idest ad fructus,
qui propriè dicuntur fructus. ſ. qui libere, & in abſen-
tia percipiuntur, tamen penſio ſuper eis diceretur re-
ſeruata, quia Papa etiam ſuper illis voluit, quòd re-

ſeruata

ſeruata eſſet iſta penſio. Et ita non obſt. in hac prædicta
deciſ. Mohed. 182. allegata.

GRASSI.

Hiſpalen. penſionis, 250. Die Mercurij, 9. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Stylus deciſorius eſt legitimè probandus, nec ſufficit extraiudicialis informatio.*
2 *Stylus vt probetur, quomodo ſint formandi articuli.*

DECISIO CCCXXXI.

FVit dictum, ſtylum, de quo agitur, ex deductis per
Melchiorem legitimè probatum nõ videri. Nam
1 aliqui Domini dicebant, † ſtylum deciſorium eſſe
legitimè probandum, nec ſufficere extraiudicialem in-
formationem. Soci. conſ. 36. num. 11. & conſ. 39. nume-
ro 28. & 29. lib. 3. maximè vbi agitur de graui præiudi-
cio, vt in iſto caſu, vt per Soci. ibidem.
Non obſtant ſupplicationes prædictæ, quia ſunt pau-
cæ numero, item procedunt omnes penè ab eodem for-
te, nec conſtat quod tunc canonicatus Hiſpalen. conſti-
terit ſolum in diſtributionibus quotidianis.
Fides Miniſtri R.D. Datarij quibuſdam Dominis po-
tius faciebat dubium contra ſtylum. quando enim reſer-
uantur quòd regreſſus & fructus, ſoluitur medietas fru-
ctuum expreſſorum. Item quando reſeruatur ſtallum in
choro, regreſſus, & fructus abſque mentione diſtribu-
tionum, ſoluitur integra quantitas fructuum expreſſo-
rum, demptis quinque vel decem ex gratia, ſed in primis
aliquod actum in prima, cùm fructus exprimuntur 80.
& ſoluuntur 90. & ſic illud plus potuit eſſe pro diſtribu-
tionibus. ſimiliter in tertia fructus exprimuntur 24. &
ſoluuntur 95. & quamuis adeſſet etiam diſpenſatio, ſe-
cunda huic correſpondet, & in effectu poſt multa firma-
tum fuit, ſtylum non eſſe ſufficienter probatum, niſi ſty-
2 lus † deducatur, quòd non eſſet ſolitum fieri mentionẽ
de diſtributionibus quotidianis in illis canonicatibus.
Item probetur quòd tunc temporis conſiſterent fructus
in diſtributionibus, prout hodie. Ideo voluerunt, quòd
fieret maior diligentia citata parte, & quòd ſtylus pro-
betur formiter.

GRASSI.

Ciuitatis Caſtellan bonorum. Die Mercurij, ſecunda Iunij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia indefinitè, & ſimpliciter venit appellatione mobilium.*
Fallit in pecunia in arca repoſita, vbi mobilia ſunt ad vſum domus deſtinata, & ibi perpetuo manſura. num. 2.
3 *Donatio facta de mobilibus & pertinentijs domus, debet intelligi de his quæ pertinent ad domum inſtructam.*
4 *Legati appellatione ſimpliciter facti non venit pecunia parata ad expendendum.*

DECISIO CCCXXXII.

1 DIxerunt Domini, quòd licèt regula ſit, quòd † ap-
pellatione mobilium indefinitè & ſimpliciter ve-
niat pecunia, Dec. conſ. 381. & 472. & apoſtil. ad Dec. in
l. ſingulariter, ſi cer. pet. reprobando opinionem Alciat.
contrarium defendentis. Tiraq. de retract. §. 1. gl. 7. nu-
me. 103. Alex. & Doct. in l. mouentium. de verb. ſignific.
tamen proprius ad quæſtionem noſtram in donatione
mobilium non indiſtinctè facta, ſed magis reſtricta ad
mobilia in domo vel in certo loco exiſtentia, Domini
firmabant regulam, venire omnia in donatione prædi-
cta quæ ita ſunt in domo, vt perpetuò ibi ſint ad vſum
2 domus, conſequenter † non venire pecunias in arca re-
poſitas, quæ ſui natura non ſunt ad vſum domus, neque
vt perpetuò ibi remaneant, ſed magis vt expendantur.
hanc regulam dixerunt probari per plura iura, & vi-
detur tex. clarus, in l. prægnantis. ibi, nihil excepto cum
omni inſtrumento, & repoſitis omnibus non contineri
pecuniam numeratam, nec inſtrumenta debitorum, ex
quibus verbis videbatur, aliquis ex Dominis confundi
doctrina Dec. & Curt. iun. exemplo alleg. ad idem allega-
batur tex. in l. ſi ita legatum, de leg. 3. ibi, quæque mea ibi
erunt, non contineri nummos, &c. ad idem l. generali.
§. vxori. ff. de vſufruct. leg. qui tex. bene ſeruit in ratione,
nempe quod merces & venalia non veniunt in ſimili le-
gato, quia non ſunt permanſura in domo. ad idem alle-
gabatur diſtinctio l. ſi chorus. § primo. ff. de legat. tertio.
l. ſi fundus, eod. ad idem Afflict. deciſ. 106. num. 6. Ber-
tran. conſ. 162. num. 1. lib. 1. Et licèt Pariſ. conſ. 67. nu. 12.
cum ſeq. lib. 1. tenuerint contrarium, tamen idem con-
ſil. 80. num. 48. lib. 2. ſequitur Corn. in allegato conſ. 49.
lib. 3. qui tenet hanc opinionem. Et dicebant Domini,
quòd cùm donatio facta D. Alexandro, ſit de mobilibus
3 & pertinentijs domus, debet † intelligi quod veniant ea
quæ pertinent ad domum inſtructam, nempe ſuppelle-
ctilia & alia cauſa domus parata, & quæ in effectu perpe-
tuo ſint ad vſum domus permanſura, & hunc videri ve-
rum ſenſum verborum donationis, de qua agitur, per ſu-
pra allegata. Et in hoc Dominis non placebat differentia
inter legatum & donationem generalem & vniuerſalẽ,
ex prædictis iuribus & alijs per eos allegatis. Quia tamẽ
d. l. ſi chorus. § 1. item d. l. ſi legatum. item l. ſi mœnia. vide-
4 tur in hoc diſtinctè loqui, vt in huiuſmodi † legato non
veniat pecunia parata vt expendatur, veniat tamen pe-
cunia præſidij cauſa repoſita, & quæ theſauri ſiue deli-
ciarum loco ſit habita. Dixerunt Domini quòd ſi conclu-
denter poſſit probari per D. Alex. pecuniam, de qua agi-
mus, fuiſſe huiuſmodi, ea veniet in donatione, de qua
agimus, ex diſtinctione præfatorum iurium.

GRASSI.

Burgen. iuris ſepelien. Die Lunæ, 5. Iulij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Sepulturæ ius dicitur eſſe liberum.*
2 *Diſpoſitio dicitur eſſe lex, & vt lex eſt ſeruanda.*
3 *Literæ pœnitentiariæ permittentes retineri maioritatum, & non aſtringi ad obſeruantiam iuramenti, ex diſpoſitione teſtatoris, dicuntur continere diſpoſitionem contra ius commune.*
4 *Clauſula, ac ſi dictæ literæ non emanaſſent, videtur reducere totum negotium & ſtatum priſtinum.*
5 *Electio ſepulturæ vbi non eſt facta per defunctum, debet ſepelliri in ſepulchro maiorum ſuorum.*
6 *Promiſſio eligendi ſepulturam liberè facta à defuncto, valet: ſecus ſi ad alterius inſtantiam.*
Idq; tantò magis, ſi fuerit iurata, niſi ad ſugeſtionem fuerit facta. num. 7.

DECI-

DECISIO CCCXXXIII.

POſt molta dixerunt Domini, ius commune magis
aſſiſtere monialibus, licèt enim in hac materia in
1 genere & indefinitè propoſita ius † ſepulturæ ſit
liberum.c.j.& c.cum liberum,cum cap.ſeq.de ſepult.iun
ctis trad.in c.j. de ſepult.in 6. cum pluribus alijs in alia
poſitione plene deductis,tamen in hoc themate propo-
ſito,vbi iuri communi ſuperuenit alia diſpoſitio iure cõ
muni pariter recepta & permiſſa, prout in quæſtione
propoſita,& fideicommiſſum,& alia,de quibus agimus,
tunc hoc ipſum magis verè & in ſpecie in hac materia
dicendum eſſe ius commune viſum eſt Dominis, & vi-
dentur omnino recedere à terminis prædictis iuris cõ-
munis,& indeterminatè tunc dicebant, quòd qui maio-
ricatum inſtituit iure communi, optimè ei potuit impo
nere legem,quam ipſe voluit,vt in iure communi eſt fre
2 quentiſſimum † quòd diſpoſitio lex dicitur,& vt lex ſer-
uanda eſt.vulg.§.diſponat. faciunt latè trad.in l.j.C.de ſa
croſan.eccleſ. Totum eſt enim,donatores poſſe impone
re leges rebus ſuis & in fauorem tertij,quas voluit,de iu
re communi, quæ per eorum hæredes reuocari nõ poſ-
ſunt. Bart.in l.qui Romæ.§.Flauius, de verbo.obligat.&
Alex.ibi col.penult. ſub num.9. verſic. vltimus eſt caſus.
item Iaſ.col.9.verſic.tertio limita. Gabriel.de donat.con
cluſ.5.num.2.Clar.in §.donatio.q.13.ad fin.qui plura al
legant & communem referunt. Quibus veris exiſtenti-
bus placuit hoc ius inſtitutionibus & fideicommiſſis.
Item iura per Illuſt. D.Petrum appoſita ſuper eius obſer
uatione debere attendi, & dici in hac materia vere ius
commune,per multa latè deducta in poſitionibus huius
cauſæ. Literæ autem ſacræ pœnitentiariæ quæ huic ne-
gotio ſuperuenerunt, videbantur neceſſariò continere
3 diſpoſitionem contra ius cõmune,quia † permittebant,
quòd ille retineret maioricatum, & non ſeruaret quod
promiſerat cum iuramento ex diſpoſitione teſtatoris,
quæ literarum diſpoſitio neceſſariò videtur contra ius
commune.l.ſi diuerſa, & l.ſi quis maior. C.de tranſact.
Si enim nolebat iuramento adſtringi, debebat dimitte-
re maioricatum. res enim cum ſua cauſa tranſire debet.
Præfatæ ergo literæ ius ſpeciale ſiue obſtaculum,ſiue im
pedimentum, ſiue etiam diſpenſationem inducere vi-
dentur, quæ hanc diſpoſitionem hominis in hac mate-
ria de re ſua diſponentis impediunt, & Illuſt.D.Petrum
qui acceptando prædictum maioricatum cum ſuo one-
re quaſi contraxit, & iureiurando item pacto ſe obſtrin-
xit, diſpenſare, & gratiam ſiue ius ſingulare ei concede-
re videntur,non autem ius commune.tunc conſt.fe.rec.
Pij V,reducens omnia in priſtinum & moderans literas
pœnitentiariæ,non videbatur auferre ius quæſitum,ſed
magis tollere impedimentum & obſtaculum. Perpen-
4 debant etiam aliqui ex Dominis clauſulam, † ac ſi di-
ctæ literæ non emanaſſent, quæ videtur reducere hoc
negotium ad ſtatum priſtinum, hoc eſt, ad ius, in quo
erat ante prædictas literas. ad trad. poſt alios per Pariſ.
conſ.44.nu.6.& 7.lib.4. Ergo per hoc redimus ad præ-
dictum fideicommiſſum & ſtatum ante prædictas lite-
ras, quo ius commune aſſiſtebat Monialibus per prædi-
cta, & addebant,quòd motus proprius Pij V.& hæc tota
materia non videtur exorbitans, ſed fauorabilis redu-
5 cens,vt ſupra. Maximè cùm de iure † communi ſi nulla
eſſet facta electio de ſepultura, deberet iure communi
inſpecto D.Petrus ſepelliri in ſepulchro maiorum ſuo-
rum. Aym.conſ.10.num.6. facit tex.in c.is qui, de ſepult.
in 6.& in c.j.& 2.eo.tit. Hinc addebant aliqui Domini,
quòd ius eligendi ſepulturam eſt ius ſpeciale contra ius
commune prædictum.vt per Prob.in addit.ad Ioan.Mo
nac.in d.cap.j. num.3. & per Ioan.And.ibi num.5.item
Anchar. conſil.160. ſub numero 2. verſic. item electio.
cum ſimilib.

Non obſt.c.cum liberum. item Felyn.in c.ad audien-
tiam.cum alijs exemplo deductis. Quia non procedunt
6 † vbi quis libere ſe obligat,ſed vbi ad inſtãtiam parochi
vel alterius inductus promittit. & ita arguebant ex d.c.j.
de ſepult.in 6.per locum à contrario ſenſu, ibi, ad pro-
mittendum inducant, vt apud eorum eccleſias ſepultu-
ras eligant, & ſic non ſimpliciter promiſſio prohibetur,
ſed tantum promiſſio facta ad ſuggeſtionem religioſo-
rum,& ſic pactio ſeu inductio.& gloſ.ibidem in verbo,
ſepulturam.ſubdit rationem,quia cùm hoc ſit ſpirituale
pactũ,interuenire ſugeſtio non debet.vulg.c.pactiones,
de pact.cum ſimil. Imò ſola etiã inductio religioſorum
videtur prohibita in d.c.j. cùm enim ibi non loquatur
de laicis,ſequitur,quòd prohibitio & pœna in eis locum
non habeat.ita arguit Ioan.And.circa prin.in verſic.quã
niſi clerici.quem ſequitur Franc.ibi, in j.not. & Gemin.
num.4. Et prædicta ex mente Ioan.And.in d.c.j.num.2.
& Doct.ibi. Vital.in clem.cupientes, num.83. de pœn.
quæ ad hoc vt tex.in d.c.j. procedat,requirit inductionẽ
prædictam cum alijs allegatis ad hoc.Et bene videtur fa
cere Aym.d.conſ.10. num.12. & 13. qui ita videtur in-
7 telligere prædictum cap.primum.Secus † ergo eſt in pro-
miſſione iurata,non facta ad ſugeſtionem,vt in caſu no-
ſtro. Ordinationem enim huiuſmodi iuratam tenetur
quis ſeruare Spec. in §. compendioſæ, nume.26. de in-
ſtrum.edit. & in tit.de ſepult. num.6. Hoſtien.quem ſe-
quitur Sum.Ang.eod.num.40.Et (quicquid ſenſerit An-
char.d.cap.j. ſub num.2.& ibidem Pet.de Rauen.qui ta-
men functoriè loqui videntur) alias fuit reſolutum in
hac cauſa, quòd D.Petrus ſic iurans erat adſtrictus ſer-
uare iuramentum.

GRASSI.

Ciuitatis Caſtellæ bonorum. Die Lunæ,
16.Maij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia rarò conſeruatur vt theſaurus.*
2 *Pecunia, vt præſidij cauſa conſeruari dicatur, debet con-*
ſtare eam poſitam eſſe in loco ad perpetuam conſerua-
tionem.
3 *Pecunia quæ probatur expenſa in ſeruitijs amicorum, non*
dicitur poſita ad perpetuam conſeruationem.
4 *Mens legis magis quàm verba attendenda ſunt.*
5 *Teſtis deponens, pecuniam à defuncto conſeruatam fuiſſe*
ab annis 30 vel 40 probat conſeruationem.
Idem etiam ſi familiaris deponat non recordari vidiſſe di-
ctas monetas,niſi vna vice tantum.num.6.
7 *Pecunia ſi probetur commodata & non mutuata, vel re-*
dempta,dicitur probari conſeruationem.
8 *Teſtes ſingulares in materia difficilis probationis, probant*
ſaltem adminiculatiuè.
9 *Intellectus l.ſi chorus. §.1. de leg. 3. ex varietate locorum*
& temporum, ſumendus eſt.

DECISIO CCCXXXIIII.

LIcèt plures Domini inclinarent, pecuniam,de qua
agitur, non videri fuiſſe d.Tiberio præſidij cauſa
vel loco theſauri habitam, tamen aliqui contra-
rium ſentiebant, nempe cenſeri conſeruatam præſidij
loco.

loco. Qui primam opin.ſequebantur,monebantur, pri-
1 mò per regulam generalem, quòd † raro pecunia conſer
uatur vt theſaurus. Corn.conſ.49.num.11.lib.4. Pariſ.
conſ.25.num.73.in fine, lib.2. Secundò magis in ſpecie
perpendebant verba tex.in allegata l.ſi chorus.§.j. de le-
gat.3. quę ſunt ſeq.his verbis,quæ mobilia mea erât,do,
lego,nummos ibi repoſitos vt mutui darentur, non eſſe
liberos, Paulus ait, at eos quos præſidij cauſa repoſitos
habet, vt quibuſdam bellis ciuilibus parati eſſent, lega-
to contineri, & ſæpe audiſſe ruſticos ſenes ita dicentes,
pecuniam ſine peculio fragilem eſſe, peculium appellan
tes, quod præſidij cauſa reponeretur. Et aduertebant,
2 omnes penè interpretes ibi ad hoc, vt † pecunia ſit præ-
ſidij loco,adnotant,quòd perpetuò debet eſſe in loco,&
Goffred.ibi late exponit.& ideo paterfamilias ad perpe-
tuam conſeruationem in dicto loco poſuit. Odofred.vi
detur diſtinguere peculium illud à pecunijs, quas quis
habet ſingulis diebus ad expendendum. Bart.etiam di-
cit nummi repoſiti vt mutuo darentur,non videtur eſſe
in loco,ſecus ſi vt pepetuo ibi ſint. Florian. exponit poſt
Rayner. illud verbum, præſidij, per tex.in l.ſi omnes.§.
qui capti.ff.de re milit. vbi ille qui eſt in pręſidio, & non
reuertitur, habetur pro transfuga.Bud.exponit,in pręſi-
dio,hoc eſt in ſtatione. Teſtes non videtur ſecundù præ-
dictos Dominos bene probare iſta requiſita, quòd hæc
pecunia retineretur vt perpetuu ibi eſſet loco præſidij.
Quia licet teſtes dicant, quod non ita paſſim expende-
3 bat, tamen † dicunt, quòd expendebat in ſeruitijs ami-
corum. Darius Bellus, ſuper primo, in fine. Laur.Petron.
ſuper interrogatorio, & ſuper ſecundo, quòd amicis ali
quando commodabat aliquas ex dictis pecunijs. Appa-
ret etiam hoc,quia fere omnes teſtes deponunt, quod iſtas
monetas pignorabat, reluebat, & id faciebat etiam pro
amicis. Nó erat igitur vti theſaurus côſeruatus, ſed quia
affectionem habebat ad illud genus monetarum, quia
ſunt precioſiores, quàm quod eſſet vere peculium præſi
dij cauſa, quia illud fuiſſet ſtatutum ex quibuſcunq; mo
netis. Idq; tantò magis, quia Petrus Albanen.deponit, quod
ex illis extraxit quoſdam pro inaurando tabernaculo. Et
ſic non videbatur ijſdem Dominis quomodo poſſet di-
ci, quòd pecuniæ eſſent tales vt perpetuo ibi eſſent collo
catæ præſidij cauſa.

Qui contrarium tenebant, dicebant potius videri at-
tendendam eſſe ſubiectæ materiæ proportionem & ra-
4 tioné, quàm ex futuro iure, & ſic † inquit Rom eam reci
pere debet interpretationem, & magis mentem & inten
tionem illius tex. eſſe intuendam quàm literarum corti
cem.arg.l.nominis & rei.§.verbum ex legibus.ff.de verb.
ſignif.not.in l.ſcire leges.ff.de legib. cum pluribus con-
cordan. Mens ergo d.l.ſi chorus.§.j & ſimilium,vt etiam
ſentit Odofr. ſupra relatus, & aliqui alij, videbatur eſſe
ſecundum prædictos Dominos, vt diſtinguantur pecu-
niæ domi exiſtentes, quæ ita ibi ſunt, vt expédantur pro
vſu & commercio quotidiano, ab illis pecunijs, quæ ibi-
dem ſeruantur pro neceſſitatibus, quæ contingere poſ-
ſunt, & in quas cadat deſiderium, vt domi propriæ quam
diu pro neceſſitatibus licuerit, ſeruentur. & quia nó om
nino ſunt aliæ pecuniæ, quæ regulariter tenentur, preſtò
ſint ſumptibus vel commercijs quotidianis, & ad hæc
ſecundum eos pertinere videntur verba d.§.j.& aliorum
in vltima poſitione allegatorum, nempe quatenus di-
ſtinguitur pecunia repoſita vt expendatur, à pecunia re-
poſita quæ ſit loco præſidij.dicebant ergo in caſu propo
ſito, pecuniam, de qua agitur, per Tiberium fuiſſe con-
ſeruatam pro neceſſitatibus ſuis & amicorum. & ad hoc
propoſitum præſidij loco, & multa alia ex dictis teſtium
ponderabant, de quibus per informantes, & in ſpecie il-
la verba tertij teſtis. iuxta ſeptimum interrogatorium,
5 qui † ait, quòd dictas monetas antea conſeruauerat ab
annis 35. vel 40.citra. Item ſecundus teſtis ad primum
articulum ibi,quod duplones & ducatos aureos veteres,
& ſcuta auri, quas monetas ipſe Tiberius conſeruabat
pro ſuo beneplacito, & ſuis neceſſitatibus, deponit de
auditu à Tiberio, & ſubdit rationem, quia habebat alias
pecunias ad expendendum, & ſic aperte iſte teſtis ex mé
te ipſius Tiberij diſtinguit, has pecunias conſeruatas ab
alijs paratis ad expendendum. Ad idem videbatur admi
niculari teſtis ſuper primo articulo, qui deponés de eiſ-
dem monetis aureis exponit, quòd erat vox & fama, quod
multas habebat, quas libenter non expendebat, niſi pro
ſeruitijs amicorum, qui tamen teſtis ita in genere depo-
nens, ſi coadiunetur & concilietur cum alijs teſtibus, vt
paſſim fit in materia teſtium, & potiſſimum declaretur
à dicto ſecundo teſte de auditu ab eodem Tiberio, qui
melius eſt informatus & magis in ſpecie deponit, con-
firmabit hanc pecuniam magis repoſitam & conſerua-
tam haberi, & ſic videri præſidij cauſa, quàm paratam
ad expendendum. Ad idem videtur facere idem primus
teſtis, iuxta ſeptimum interrogatorium, dum ait, quòd
in 10.& 8.annis quibus teſtis ſtetit ad ſeruitia dicti Tibe
6 rij, non † recordatur vidiſſe dictas monetas, niſi vna vi-
ce tantum, & ſic non loquitur de alijs. Vnde videtur col
ligi argumentum, quòd repoſitas & reconditas magis
quàm cętera tenuit. idem quartus ad primum articulü,
qui loquitur de iſtis pecunijs & ſimilibus antiquis agre-
gatis ait, quod repoſuit & conſeruauit, prout faciebat
de prædictis.

Non obſt. ſecundum prædictos Dominos, quòd ali-
quando prædictas pecunias pignori dabat, quia immo
magis ex hoc ipſi contrarium argumentum ſumebant,
quia eoſdem in indiuiduo recuperabat, & reluebat, vt
7 paſſim dicunt teſtes. & ideo † non ſimpliciter mutuabat,
ſed vel addunt, commodabat, vel deponunt de redem-
ptione, quaſi ſtante reluitione prædicta magis commo-
datum quàm mutuum deberet dici, & iſta videbatur eis
apta conciliatio ad omnia dicta teſtium pignorando er-
go & reluendo videtur colligi affectio & argumentum
conſeruandi. Nec diſplicebat hoc caſu allegatio Tiraq.
de retract. in præfat. num. 36. de qua per informantes
Domini Alexandri. Et quamuis teſtes viderêtur ſingula-
tes, tamen dicebatur, eos eſſe ita inuicem iuuandos, vt
dicantur conteſtes, vt per eoſdem informantes, & in du
bio hoc eſt iudicandum, per vulgar. vel ſaltem, quòd ſin
gularitas eſſet adminicularia, maximè in materia diffi-
8 cilis probationis, nempe ad † probandum mentem &
intentionem Tiberij deponêtis, item factum ſecretum
eiuſdem, quibus caſibus leuiores probationes ſufficiût,
per vulg. & latè Gabriel. de teſtib. Et tantò magis, ſi con
ſtaret de dolo & culpa aduerſariorum in expilanda hæ-
reditate, & prætenditur probatum eſſe, ſine tamen veri
præiudicio. Quibus ſtantibus dicebatur, non obſtare ſu-
pra in contrarium adducta, nempe, quòd ſi expendebá-
tur pro ſeruitijs amicorum, & Tiberij, ergo non perpe-
tuò conſeruabantur. Quia immo colligitur animus con
ſeruandi perpetuus ex prædicta reluitione. & ſic inten-
tio & mens Tiberij erat perpetuo conſeruare, licèt per
accidens aliquando commodaret, vel mutuaret contra
formam & naturam pecuniæ, firmo prædicto animo
recuperandi, & affectu reluitionis ſeruato. Secundò di-
cebant eſſe pro ſolis neceſſitatibus & ſeruitijs tum ſui,
tum amicorum, & ſic ſecundum terminos d.l.ſi chorus.
§.j. ſecundum hanc ſubiectam materiam eam intelligé-
do, & magis mêtem quàm verba & corticem intuendo,
9 vt dixi, ex † varietate locorum & temporum ſumendo
intellectum

intellectum illius l. & applicando huic themati, prout
tes patimr, in quo dicta pecunia probatur, non paſſim,
neque in quemcunque vſum fuiſſe paratam expẽdi, ſed
raro, & in ſolũ caſum ſeruitij & neceſſitatis. Et licèt plu-
res Domini tenuerint primã opinionem, vti magis d. §. j.
conuenientem ſecundum eos, tamen, quia aliqui etiam
hanc opinionem vti æquiorem ſequebantur, & alij Do-
mini pro multitudine & difficultate cauſarũ huius diei
ſibi nõ omnimodo ſatisfacere potuerant, dixerunt quod
iterum proponatur.

Demum die Veneris, 17. Iunij, 1575. fuit reſolutum
non cõſtare, pecunias iſtas repoſitas fuiſſe pręſidij cauſa.

GRASSI.

Iacen. portionis de Anſo. Die Veneris, 15. Aprilis. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Exceſſus valoris fructuum, ex quibus probetur.*
2 *Teſtes affirmatiuè deponentes, debent præferri negatiuè deponentibus.*
3 *Valor monetæ in curia debet attendi, non valor fructuum. Idq; eo magis, vbi non agitur de expeditione literarum in curia. num. 4.*
5 *Valor beneficij à Nuntio collati, non debet interpretari ſecundum regulam de valore.*
6 *Facultas conferendi Nuntijs conceſſa, non debet ita latè interpretari, vt comprehendat ea quæ aliàs non comprehenderentur.*

DECISIO CCCXXXV.

DVbitaui, an conſtet, quòd fructus excedunt 24.
in caſu de quo agitur. Et fuit dictum per Do-
minos, quòd ſi tertia non eſt deducenda, quæ
adimitur abſentibus, clarum eſt, probari exceſſum,
etiam ſecundum teſtes vtriuſque partis. Quod autem nõ
eſſet deducenda, placebat aliquibus Dominis ex his quę
infra dicentur. Sed & tertia quoq; deducta, fuit ſorma-
1 tum, quòd Petrus clare † probat exceſſum valoris per
primum, & tertium teſtes, qui ambo dicunt deductis
oneribus & deponunt de decennio ſterili cum fertili cõ-
putato, & per tertium teſtem Dominici, qui clare dicit
ad decimumquintum interrogatorium, quòd deductis
oneribus & tertia valet 3 a. ſcuta de camera, & ſuper hoc
teſte fiebat magna vis, quia eſt teſtis aduerſarij, & fuit
receptor præfatorum fructuum, & quamuis videatur
referre ſe ad librum, tamen non ſimpliciter ſe referen-
do dicit, ſed ſubdit, & ad maiorem cautelam. Et coadiu-
uatur ex dicto quarti teſtis etiam aduerſarij, qui dicit, q̃
eſt arrendatum in mille ſolidis, qui conſtituunt 50. ſcu-
ta. & quamuis dicat quod ignorat onera, tamen ſatis eſt,
quòd alij teſtes deponant deductis oneribus. Et idem di-
cit ſextus teſtis, ſuper quo tamen non fiebat multũ fun-
damentum, quia eſt de auditu. Placuerunt igitur prædi-
cti tres teſtes, qui bene deponunt, & quartus qui multũ
adiuuat. Coadiuuantur etiam ex ſentẽtia ordinarij, qui
in partibus certã potuit habere notitiã. Exemplo ſit fun-
damentum ſuper quatuor teſtibus, qui non ita certe &
conſtanter deponunt, quia dicunt parum plus vel mi-
nus. Et quamuis duo dicant, ſe plus valere ea, ipſe ſciret,
tamen non placebant, quia tres alij qui affirmatiue de-
2 ponunt, debent eis pręferri, cùm † teſtes affirmatiuatiuè
deponentes præferantur negatiuo deponentibus, & di-
cta iſtorum fuerunt coadiuuata ex inſtrumento vltimo
loco facto, igitur dictum fuit attendendum magis eſſe
hanc probationem.

Non obſt. quod dicitur, quòd debet attendi valor in
curia, quia id procedit quoad valorem monetæ, vt vide-
licet attendatur quanti in curia valẽt ducati de camera,
3 non † quanti valerent illi redditus tranſlati ad curiam,
quia non deducuntur cambia. Put. deciſ. 5. in reg. de va-
lor. Ang. in reg. de valor. quia non eſt locus regulæ, nu. 5.
4 maximè in hoc caſu, in quo † non agitur de expeditio-
ne literarum in curia, & ſic non agitur vt recipiantur
officiales. Saruen. de valor. q. 8. num. 4. Ioan. Pau. deciſ. 8.
Et hæc magis confirmantur, ſi tertia prædicta non de-
ducatur, vt ſupra dictum eſt. Et contra Petrum, quod ſit
deducenda, alleg. deciſ. Muhed. 182. & Put. j. de val. Ol-
drad. conſil. 118. quibus addebant Auguſt. lib. tertio,
deciſ. 742. & 791.

Sed dubitabant Domini, an tertia hoc caſu eſſet de-
ducenda, quia fundamentum principale, ſuper quo ſun-
dantur prædictæ deciſ. eſt in odium reg. de valore, quæ
pœnalis, exorbitans, & odioſa, vt in eis dicitur, quod
odium non militat in hoc caſu, quia non videtur conti-
nere odium, quod Papa velit tantum concedere facul-
tatem Nuntijs conferendi beneficia talis valoris, & ſic
5 in caſu noſtro videbatur, q̃ † in interpretando valorem,
non debeat haberi reſpectus ad reg. ipſam de valore, quę
continet odium, ſed magis ad facultatem Nuntij con-
ferentis, quod negotium non eſt pœnale, nec exorbitãs.
& quamuis hæc facultas Nuntijs conceſſa, ex qua con-
fertur in alium contra concedentem, ſit latè interpretã-
da. c. fin. de verb. ſignif. c. is cui, de præben, in 6. tamen nõ
propterea videtur dicendum, quòd ita paſſim latè in-
6 terpretetur, vt † comprehendat ea quæ aliàs non com-
prehenderentur, vt not. Doct. in d. c. fin. Secundò diceba
tur, quòd hęc tertia quæ deducitur in caſu propoſito, di-
citur tolli de ipſo corpore beneficij, vt teſtes aperte di-
cunt: vnde liquet, quòd beneficium iſtud conſiſtit etiam
in hac tertia: ſecus forte in caſibus prędictarum deciſio-
num, vbi dicitur, quòd non datur, & ſic non acquiritur,
& hoc licet non fuerit omnino reſolutum, tamen ſatis
prima facie placebat aliquibus Dominis, quia re vera
aliud eſt probari valorem ad effectum, vt videatur, an
excedat facultates Nuntij conferentis, qui ſunt termini
quæſtionis noſtræ, qui vt dixi, eſt caſus multum diuer-
ſus: ſi tamen de hoc particulariter ageretur, & alia via
dubium propoſitum expediri non poſſet, potuiſſet for-
te in ſpecie de eo agere.

GRASSI.

Vlixbonen. matrimonij. Die Lunæ, 15. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Teſtimonium ſerui non admittitur.*
Nec etiam pro ſilio patroni. num. 2.
3 *Teſtes non omni exceptione maiores aliquando probant, cum agitur de probatione matrimonij.*
4 *Nutrix etiam repellitur à teſtimonio.*

DECISIO CCCXXXVI.

DOmini dixerunt, tam Helenæ de Conto, quàm
Catherinæ Gondiſalui, examinatis pro Domi-
na Maria diminutam fidem eſſe adhibendam
arbitrio eorum. & aliqui ex Dominis exiſtimabant præ-
2 dictæ Helenæ nullam prorſus fidem adhibẽdam, † quia
eſt

eſt ſerua, vt omnes teſtes tam Domini Petri, quàm Do-
minæ Mariæ videntur fateri deponentes, quòd eſt filia
Mariæ Roderici ſeruæ, & regula eſt indubitata, partum
ſequi ventrem.l.partum, cum vulg.C.de rei vend.

Nec placebat quod exemplo obijcitur, quòd ſeruitus
non ſit de his quæ ſenſu percipiuntur. quia teſtes vlte-
rius procedunt, quòd ea tanquam ſerua tractetur, & ha
betur domi, & foris, & dicunt quod in effectu ſerua do-
minatur. ex quibus apertè videtur inferri, quòd eſt in ca
ſu ſeruitutis, quod videtur ſufficere vt non admittatur
in teſtem.l.quoniam liberi, cum auth.ſeq.C.de teſtibus.

Nec obſtant teſtes D.Mariæ, qui dicunt, prædictam
Helenam multum bene tractari in ea domo, & quod à
multis diciſſet, quòd erat ſoror ipſius Mariæ. Quia dictũ
eſt, quòd ijdem teſtes confirmant, quòd ſit ſerua, quate-
nus dicunt, patrem reliquiſſe ſibi libertatem, qui pater
adhuc viuebat: vnde libera ex hoc non poterat dici vel
liberta, cùm teſtamentum morte confirmetur, per vulg.
Nec obſt.quòd dicatur, quòd ſit ſerua vel liberta patris,
2 non autem Mariæ. Quia † ex quo eſt ſerua vel liberta pa
tris, eſt etiam ſerua vel liberta filiæ, & ſic etiam Mariæ.
l.licet.§.libertos paternos.ff.de verb.ſignif. Præterea di-
citur eſſe cõſocia, vnde de ſuo magno intereſſe agi vide-
tur, ne lenocinium exercuiſſe dicatur, quo caſu teſtis re-
pellitur per alleg. & non ſolum tractat de ſe exonerãda,
ſed etiam de exoneranda matre. Aym.conſ.110.nu.12.
poſt Alex.quem allegat. Et eſt etiam domeſtica.l.etiam.
C.de teſtib.c.in literis, eo.tit. Cùm igitur hæc omnia cõ-
currant, viſa eſt aliquibus ex Dominis repellenda in to-
tum. Soc.conſ.118.num.8.lib.j.Marſ.ſingul.385.Gram.
conſ.crim.45.num.25. Quod procedit etiam, vbi veri-
tas aliter haberi non poteſt. Cephal.conſil.65.num.17.
& 28. ex quibus, vt dixi, videtur repellenda in totum. In
quo non omnes conuenire videbantur. Aliqui enim di-
cebant, quòd omnino non eſſet repellenda, cùm aliqui
teſtes videantur deponere de reputatione, & quodam
3 quaſi tractatu vt libera, & cùm † materia ſit fauorabilis,
cùm agatur de probatione matrimonij, in quo proban-
do aliquando teſtes etiam non omni exceptione maio-
res admitti videntur, vt per trad.in c.videtur, qui matr.
accuſ.poſſ.c.ſuper eo, il ſecondo. vbi Abb.in 3.not.de te-
ſtibus. magis apertè Dec.conſ.163.col.4. ſub num.7.ver
ſic.octauo oppono. Alex.conſ.146.col.4. verſic.nec ob-
ſtat, vol.5. conueniebant tñ ẽt ita tenentes quod eius fi-
des reſeruaretur arbitrio cũ non modica diminutione.

Quoad ſecundam teſtem Catherinam Gondiſalui,
cum ſit nutrix, & duret eius familiaritas & cõſequenter
4 adhuc ſit domeſtica, quæ † ambo nutricem repellere ſo-
lent. Bal.in l.parentes, num.4. in fi.C.de teſtib. Alberic.
de teſtib.num.26.& deſideres, quòd matrimonium eſſe
cineturi, quod deſiderium ſimiliter etiam in cauſa ma-
trimoniali in totum reijcit teſtem. Ruin.conſ.149.nu-
mero 26.lib.5. Pariſ.conſ.15.num.30.lib.2. eius etiam
fidem Domini voluerunt propterea pariter reſeruare cũ
conſiderabili diminutione. Idq; tantò magis, quia inter
primum & ſecundum examen ſunt quædam variatio-
nes, quæ licet ſaluari poſſe viderentur, ex ſpatio tpis qđ
interceſſit inter vnũ & aliud examẽ, tñ dictę diſplicebãt.

GRASSI.

In eadem Vlixbonen. Die Lunæ, 24.Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrarium eſt iudici familiarem repellere vel eum ad-
mittere ſecundum qualitatem affectionis.*
2 *Tempus primi examinis attenditur ad repellendum te-
ſtem, vel non.*
3 *Contrarietas teſtium quàm maximè fieri poteſt, eſt con-
cilianda.*

DECISIO CCCXXXVII.

Domini reſeruarunt arbitrio duo teſtes, de qui-
bus in dubio, quia exceptiones exemplo datæ
non ſunt viſæ Dominis admodum releuantes.
1 Familiaris † enim non repellitur, ſed reſidet in arbitrio
iudicis ſecundum qualitatem affectionis. Innoc.in c.in
literis, de teſtib.& ibi Ægid.num.11.Præpoſ.in cap.j.in
princ.3.quæſt.5.
2 Non obſt.quod Saluator fuerit ſollicitator, quia † at-
tenditur tempus examinis, & tempore primi examinis
non apparet, quòd eſſet ſollicitator.l.quarta.§.Iulia.ff.de
teſtib. Nec probatur, quòd habuerit ſalarium, Roman.
conſ.420.Ferret.conſ.79.nu.9. & quamuis multi Doct.
reprobant hoc, tamen, ex quo tempore primi examinis
non erat ſollicitator, omnibus iunctis placebat non re-
pelli, ſed vt dixi, reſeruari arbitrio. Contrarietates facile
tolluntur ex ſpatio temporis, quod interceſſit inter vnũ
& aliud examen, ex quo tempore facile præſumi poteſt
obliuio.l.peregre, de acquir.poſſ. cum plurib.vulg. Pri-
ma eſt, quòd vnus teſtis dicit, quòd venit vocatus ex alia
domo. Alius dicit, quòd ſedebat in capſa in ſala, conci-
liatur, quia potuit ſedere poſtquàm venit. Secunda de va
rietate, ẽt facile conciliatur, quia poſſunt ambo dicta ſta
re. Tertia, de panno laneo vel lineo quod habebat in ca-
pite Maria, eſt modici momenti. Alia quod D.Petrus vi-
debat vel non videbat, ſtante illo ſpatio temporis, vide-
detur ſaluari poſſe, cum tritum ſit in materia teſtium,
3 contrarietates † quàm maximè fieri poſſit, conciliandas
in teſtibus. vulg.c.cum tu, cum materia. de teſtib. cum
plurib. concord. Non obſt. quod dicat ille, quod deſi-
derat victoriam. Quia reddit bonam rationem, vt fuit
dictum in illa Florentin. matrimonij coram bonæ me-
moriæ Grato.

GRASSI.

In eadem Vlixbonen. Die Lunæ, 18.Aprilis. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Pulchritudo mulieris ex quibus probetur.*
2 *Pulchritudo in præſens, tantò magis in præteritum proba-
tur fuiſſe.*
3 *Amor viri erga mulierem, ex quibus coniecturis pro-
betur.*
4 *Pulchrum eſt, ergo amabile, eſt tritum vulgare prouer-
bium.*
5 *Mulier qualibet præſumitur caſta & honeſta, niſi con-
trarium probetur.*

DECISIO CCCXXXVIII.

Propoſui dubium, an conſtet de tribus concluſio-
nibus. Prima, quòd D.Maria eſſet valde pulchra
& formoſa. Secunda, quòd D.Petrus multum eã
amaret. Tertia, quod eam conſequi non poſſet, niſi me-
diãte matrimonio. Prima probatur per Mariam Perez-
ram ad articulum cumulatiuum & interrogatorium,
vbi dicit, quòd eſt valde pulchra & valde elegans, adeo
1 † quòd non eſt mulier in ea ciuitate, quæ eam excellat, &
ſuper interrogatorio reddit rationem, & quòd ſic vide-
tur

tur omnibus, D. Philippa ait, quod eſt ex pulchrioribus,
quas ipſa videret, & ſuper interrogatorio, quod eſt pulchra,
& vr ipſi teſti pulchra, & ſic vr omnib. & in ſumma idẽ
dicunt oẽs teſtes de quib. in puncto. Motiua exemplo fa-
cta non placuerunt, nẽpe quod pulchritudo nõ percipiatur
ſenſu, quia quicquid ſenſu viſus percipitur, eſt pulchritu
do, vel turpitudo. Minus ob. quod deponãt de tempore
põti, & non in præteritum. Quia ſi erat de p̃nti tempore
a examinis, tantò † magis debebat eſſe ante, cùm eſſet ad-
huc magis iuuenis. Tiraq. in l. 2. nu. 1 9. de leg. connub. in
qua lege infinita de pulchritudine tractat.

Quoad ſecundam cõcluſionẽ, nempe de amore D. Pe
tri, fuit tentum, quod & ille probabatur ex cõfeſſione ipſius
met primis r̃ſionib. & quamuis in ſecũdis dicat, quod ipſa
magis faciebat amorem cũ ipſo, q̃ ipſa cum ea, t̃n in di-
3 ctis primis r̃ſionib. ipſe hoc non dicit, & b̃n eius † amor
colligitur ẽt ex dictis Franciſci Saluatoris, Helenæ, Ca-
therinæ, qui teſtes licèt paterentur aliquam exceptionẽ,
t̃n tollitur hoc ex ipſamet confeſſione D. Petri, quod ẽt
fit valde veriſimile ex plurib. non ſolũ (vt dixi) ex ſua con
feſſione, ſed & quia fuit amor diuturnus. Itẽ quia abſen-
tia cũ non extinxit, quæ ſolet eſſe remedium amoris, &
4 † fit ẽt veriſimile ob nimiã pulchritudinem, iuxta illud,
pulchrũ eſt, ergo amabile. Tiraq. vbi ſup. nu. 4 5. Non ob.
quod teſtes dicant, quod faciebant ad inuicem amorem, &
teſtes videbantur dicere, quod erat mutuus amor, quia da-
to ẽt quod hoc eſſet, non per hoc tollitur, quin adſit ma-
gnus amor D. Petri ex ſup. deductis Minus ob. quòd nõ
probantur ſigna furoris, quia de hoc non agitur, & non
dicitur in dub. quod fureret.

Quoad tertiam concluſionẽ pariter fuit tentũ eam vi
deri ſatis probatam. Primò ex præſumptione iuris, quia
5 quilibet pręſumitur bonus. l. merito, pro ſoc. ergo † in D.
Maria non eſt præſumendum delictum, & inhoneſtas.

Secundò, quia ipſemet confitetur, quod nutrix ſibi obſta
bat, & idem dicit eademmet nutrix, quæ confeſſio D. Pe
tri ſupplet fidem ipſius nutricis, cõiungendo maximè cũ
prædictis dictũ Helenæ de Conto, quæ dicit, quod cũ eo nõ
eſſet allocutura, niſi prius contraxiſſet m̃rimoniũ, & idẽ
dicit Franciſca Colaca, & ſic iũcta, vt dixi p̃ſumptione
iuris cõis cum iſtis trib. ac cõfeſſione eiuſdemmet D. Pe
tri, Domini tenebant cõcluſionẽ ſatis videri probatam.

Non obſtant teſtes, qui dantur ad docendum de im-
pudicitia D. Mariæ propter conuerſationem cum illo
Perequyra, quia ſi attendãmus datos per D. Petrũ, nõ pro-
batur niſi rumor, quòd eſſet cõtractura matrimonium,
hoc autem nihil ad impudicitiam: ſi alias conuerſaba-
tur cùm matre & ſorore illius Perequyra vti cõſanguinea,
& hoc modo ſaluatur etiam quod iret in groppa cum
eodem. Nam vltra quod vnus tantum eſt teſtis qui hoc
probat, cum alij ſint de conſanguinitate prædicta, facile
hoc ipſum eſſet excuſandum ad euitandum turpem &
inhoneſtam præſumptionem, quæ eſſet concludenter
magis ac penè neceſſariò probãda. Dixerunt tamen Do-
mini quoad prædictam tertiam concluſionem quate-
nus in ea dicitur, quòd illam non poterat habere ni-
ſi, &c. q̃d hoc non intelligunt de pręciſa impoſſibilitate.

GRASSI.

*Vlixbonen. adminiſtrationis. Die Lunæ, 8. Fe-
bruarij. 1574.*

SVMMARIVM.

1 *Probatio ſuper matrimonio illa concludens eſſe dicitur, quando vnus teſtis deponit de veritate, & duo de fama.*

2 *Beneficium illud dicitur ad laicum pertinere, in cuius fun-
datione adminiſtratio deferebatur laico & clerico.*

DECISIO CCCXXXIX.

QVia propoſita in dubio ſunt duo. Primò, Iuſtifi-
catio quoad modum vacandi. Secundò, quoad
valorem. Circa primum, quia prætenditur mo
dum vacationis eſſe per contractum matrimonij Salua-
toris, duo dixerunt Domini circa hoc videnda eſſe. Pri-
mum, an probetur matrimonium. Secundum, dato quod
probetur, an capellania ſiue adminiſtratio, de qua agi-
tur, ſit beneficium eccleſiaſticũ, & tale, quòd vacet per
contractum matrimonij, an magis ſit adminiſtratio tẽ-
poralis, quæ cadere poſſit in laico & vxorato.

Circa primum, an matrimonium Saluatoris ſit pro-
batum ante annum 1 5 6 4. quo tempore Balthaſſar obti
nuit ſuam gratiam. Et Domini dixere conſtare de ma-
trimonio per teſtes. & primò per Antonium Gonzalos,
qui ait articulum verum & deponit de viſu. Secũdò, per
Antonium Marquez, qui plura ad hoc deponit, & ex
expreſſis per eum concludit de tempore, cùm multa nar
ret etiam ante illud tempus, & deponit de fama. Tertiò,
per Didacum Nunez qui pariter probat famam, & viſa
1 † eſt concludens probatio, quando vnus teſtis deponit de
veritate, & duo de fama. ita tenet Seyſſel. qui etiã repro-
bat Alex. in l. Gallus. §. fin. num. 1 3. poſt Bal. ibi, de liber.
& poſthum. Suadetur etiam ex fide notarij in executo-
rialibus, qui atteſtatur de præſentia vxoris, cùm etiam
adſint teſtes de auditu, quæ omnia iuncta cum alijs ad-
miniculis viſa ſunt Dominis probare concludenter præ-
fatum matrimonium.

Circa ſecundum, an capellania, de qua agitur, poſſit
cadere in laicum vel vxoratum, an autem vere ſit benefi-
2 cium eccleſiaſticum. & fuit reſolutum, quòd † eſſet ſim-
plex adminiſtratio ſiue maioricatus temporalis, & quæ
optime caderet in laicum. Mota ſunt potiſſimum ex fun
datione ipſa, in qua huiuſmodi adminiſtratio defertur
laico & clerico. Quatenus enim laico competit, eatenus
impoſſibile eſt dici beneficium eccleſiaſticum iũctis nar
ratis in gratia Nuntij, item eiuſdem diſpoſitione, & in
ſpecie modo impetrandi inſpecto. Licèt enim in eadem
gratia vocetur capellania perpetua, tamen vocatur etiã
adminiſtratio, ſiue maioricatus qui cadit in laico: impe-
tratur enim narrando, quòd eius anteceſſores, quorum
vnus ſaltem erat laicus, male eam adminiſtrabãt, nec vo-
lontati Dominici teſtatoris ſatisfaciebant. Item conce-
ditur per Nuntium ſtante huiuſmodi negligentia admi-
niſtratorum, quorum vt dixi, alter erat laicus. Ex quibus
omnibus iunctis placuit, adminiſtrationem, de qua agi-
tur, magis dici laicalem, quàm perpetuum beneficium
eccleſiaſticum.

Circa ſecundam partẽ dubij, an valor ſit Iuſtificatus,
Domini dixerunt non eſſe iuſtificatum, quia teſtes non
percutiunt tempus, de quo agimus, quia aliqui probant
de 2 4. annis ante hoc t̃ps, alij teſtes qui poſt illud t̃pus
deponunt, ſunt ſingulares. Igitur eis non eſſe ſtandum.

GRASSI.

*Tiburtin. intereſſe ſeu Caſtri Sancti Angeli. Veneris,
19. Martij. 1574.*

SVMMARIVM.

1 *Contractus in dubio præſumitur licitus, & non fœnera-
titius.*

Contractus

2 *Contractus ille dicitur vſurarius, & illicitus, cuius intereſ-*
ſe eſt taxatum, certum, & vniforme.
3 *Vſura taxata, & compenſatiuæ fructuum etiam in foro*
conſcientiæ dicuntur deberi.
4 *Actio ad rem vendi poteſt, quæ tanti æſtimatur, quanti res*
ipſa, ad quam competit, ſed contra num. ſeq.
5 *Pretium actionis venditæ non tanti debet æſtimari, quanti*
res ipſa, & quare.
6 *Vſura quæ non habet locum in vno ex contractibus corre-*
ſpectiuis, ita nec in alio.
7 *Intereſſe taxatum non ratione fructuum ſed pretij, vſura*
dicitur.

DECISIO CCCXL.

IN quæſtione propoſita, an Do. Antonello debeatur
intereſſe conuentum, vel ſaltem proportionabile in
caſu de quo agitur, Domini in primis pro validita-
te huiuſmodi contractus conſtituebant regulam, nem-
1 pe, † in dubio contractum præſumi licitum, non autē
fœneratitium. glo. per illum tex. in cap. ſi. in verbo, dubi-
tatur. de vſur. Bal. in l. rogaſti. §. ſi tibi. ſi cer. peta. Duo in
propoſita difficultate aduerſus contractum, de quo agi-
tur, opponuntur. Primò, quòd intereſſe, de quo agimus,
2 † eſt taxatum, certum, & vniforme, ergo huiuſmodi con
tractus redditur vſurarius, & illicitus. Sed circa hanc pri
mam oppoſitionem viſa eſt Dominis contraria opinio
verior, cōcurrēte veriſimilitudine, & proportione reſpe-
ctu fructuum, vt in effectu huiuſmodi intereſſe ſit corre
ſpectiuum ipſis fructibus, & in hoc placuit dictum Dec.
in capitu. cum venerabilis. colum. 6. nume. decimoquar-
to, de excep. quem refert, & ſequitur Cagnol. in l. cura-
bit, nume. decimoſeptimo, C. de actio. empti. Couar. li-
bro tertio var. reſolut. cap. quarto, nume. quinto, verſic.
ſeptimo, qui volunt, promiſſionem etiam certam, & ta-
xatam non cenſeri illicitam, quando, vt dicitur, fructus
veriſimiliter aſcenderent ad intereſſe taxatum ex mente
eiuſdem Dec. conſil. 1 1 1. colum. fina. cum pluribus cu-
mulatis per Gabriel. de empt. & vend. concluſ. 4. ſub nu-
mero 21. verſicu. contrarium. quibus aliqui ex Dominis
addebant Bal. nouel. in tracta. de dot. parte ſeptima, pri-
uil. 3. numero tertio, Rimin. late conſil. 1 1 8. nume. duo-
decimo, cum pluribus ſequen. volum. ſecundo, Gozadi.
conſilio quinquageſimoquinto, nume. vndecimo, Neui-
zan. conſil. ſeptuageſimoquarto, numero quinto, Alciat.
conſil. octauo, in ſi. Aym. de retract. conſuet. aluern. carta
3 21. numero octauo. Vbi † vſuræ etiam taxatæ, & com-
penſatiuæ fructuum, etiam in foro conſcientiæ, & ſecun
dum aliquos etiam de iure diuino, dicuntur deberi, &
Neuizan. in ſpecie ſub d. numero quinto, cum pluri-
bus, quos allegat, refert eſſe licitam recompenſatio-
nem quinque pro centenario (qui videntur termini
quæſtionis ſententiæ) & per hoc approbatur à conſue-
tudine. poſt Cepol. de ſimul. contra. Afflic. Brun. Rocc. &
Cagnol. quos allegat.

Secundo opponitur, ꝙ cùm Antonellus ſenior nun-
quam fuerit in poſſeſſione Caſtri, & conſequenter ipſe
non habuiſſet fructus dicti Caſtri, non debet illos poſſe
petere. Sed pro reſponſione conſiderabant Dñi, ꝙ actio
4 † ad rem vendi poteſt, & in hoc multi Doct. voluerūt, ꝙ
actio æſtimaretur, ſeu de ea tanti iudicaretur, quanti de
re ipſa, ad quam cōpetit, ex deductis per Abb. in c. ex par
te, num. 6. per Inno. ibi de alien. mut. iud. cau. fac. ſed in
hoc aliqui ex Dominis contrarium voluerunt, nempe,
5 quòd pretium † actionis venditæ non debet æſtimari
tanti, quanti res ipſa, ſed minoris computato dubio li-
tis euentu, & difficultate, quæ aliquñ in exigendo oritur.

ita videtur eſſe ex mente Silueſtr. in verbo, vſura. quia ra-
tione ergo re vendita ſi emptor nō ſoluit pretium, poſt
quam res eſt ſibi tradita, & eam poſſidet, intrat æquitas
l. curabit. & l. Iulianus. §. ex vendito. de action. empti. Et
ſicut reſpectu emptoris, qui tradit pretium, nec rem ha-
bet, non eſt contractus vſurarius, ſi ſibi promittatur iu-
6 ſtum, & veriſimile intereſſe recompenſatiuum, ita † nec
debet dici contractus vſurarius reſpectu venditoris, vt
in quæſtione propoſita. Cùm igitur æquitas l. curabit. ha
beat locum in omni contractu correſpectiuo tam nomi
nato, quàm innominato, Cyn. & Caſtr. in l. de diuiſione,
ſolut. matrimon. Corne. conſilio 1 4 5. numero ſeptimo,
libro ſecundo, ſequitur quod debet etiam habere locum
in hoc contractu, in quo Antonellus cedit, vt Camillus
det. Et illud videtur tollere omnem difficultatem, quòd
Camillus non obligatur ad huiuſmodi fructuum præ-
ſtationem, niſi poſt adeptam poſſeſſionem, quo caſu cū
verum ſit, quòd rerum, & rei fructus reique etiam pre-
tium habeat in manibus, non eſt dubium habere locum
æquitatem l. curabit.

Non obſtat, quod Caſtrum non ſit recuperatum vigo
re huius ceſſionis, quia cùm exceptio huius ceſſionis ſit
deducta in actis, & in ſententia ipſa dicatur etiam vigo-
re fideicommiſſi, conſequens eſt, quòd ſit lata etiam
vigore ceſſionis, & eorum partem, quam capiebat Tre-
bellianica, & legitima cedentis, dicitur ceſſionarius
habere virtute d. ceſſionis.

Tertiò, contra prædictum contractum videbatur fa-
cere difficultatem, quòd intereſſe, de quo agitur, non vi
7 detur taxatum ratione fructuum, ſed pretij, & ſic † vſ
induci vſura, ex diſtinct. Plot. poſt alios ab eo relatos, in
l. ſi quando, num. 452. 453. & 454. C. vnde vi. Tamē hoc
non alias fuit dictum poſſe ſubſtineri taxationem præ-
dictam, quia licèt dicatur intereſſe pretij non ſoluti, ve-
ritas tamen eſt, ꝙ hoc intereſſe pretij non ſoluti habet
relationem & correſpectum ad fructus per ſupradicta.
& fuit dictum, Rotam aliàs tenuiſſe valere taxationem
etiam certam, vbi eſt proportionabilis ad redditum, &
liquidatis fructibus valere intereſſe correſpectiuū pro-
miſſioni. Placebat etiā creditū Trebellianicæ & legitimæ
finitum per ſniam non poſſe hodie reuocari in dubium,
quia tanti fecerunt illud in venditione & ſnia, niſi oſten
deretur iam fuiſſe exactum eo tpe, quo caſu cùm prædi
cta ceſſio fuiſſet prorſus inutilis, nulla eius ratio habēda
foret. Ex quibus Dñi firmarunt intereſſe conuentū debe
ri Antonello à die habitæ poſſeſſionis d. Caſtri, præſup-
poſito quod eodem tempore prædictum intereſſe ſit ve
riſimile & proportionabile fructibus. de qua proportio
ne ſi dubitetur, poterit videri ad partem.

G R A S S I.

Callagaritan. Iuris Arrendan. Die prima Iulij. 157[illegible]

SVMMARIVM.

1 *Iudicio maioris partis perſonarum vniuerſitatis ſtandum*
eſt, & non habetur ratio ſeparatorum corporum etiam
quòd perſona vnius ex corporibus vnitis, ſint pauctio-
res quàm perſona alterius.
2 *Illatio ex vno caſu exceptuato aliquando ſit ad ſimiles ex-*
ceptuandos.

DECISIO CCCXLI.

FVit reſolutum per Dominos in caſu, de quo agitur,
ſufficere cōſenſum maioris partis omnium ſimul,

nec eſſe neceſſarium conſenſum, etiam maioris partis il
lorum de Fuentmaior, etiam quòd ipſi de Fuentmaior
eſſent minores numero in capitulo q̃ illi de Nauarret.
Moti potiſſime ex latiſſimis verbis & clauſulis vnionis
inter præfatas eccleſias, cùm enim per vnionem duæ il-
læ eccleſiæ ſint effectæ vnum corpus & vna vniuerſitas,
1 intraut vulgares regu.iuris, quòd † ſtandum eſt iudicio
maioris partis perſonarum huiuſmodi vniuerſitatis, &
non habetur ratio ſeparatorum corporum, etiam quòd
perſonæ vnius ex corporibus vnitę ſint pauciores, quàm
perſonæ alterius. ita in his terminis Abb. in c. paſtoralis,
in fine, num. 7. verſic. ſecus dic, vſque ad fin. de reſcrip. &
ſequitur Felyn. in c. cùm omnes, ſub num. 18. in 8. limit.
in fine limitationis, verſic. ſecus, de conſtitut. cum con-
cord. Aliqui ex Dominis allegabant in argumentum
not. per Iaſ. in l. fin. C. de impuber.

Secundò principaliter moti ſunt Domini ex ſenten-
tia de conſenſu partium lata per illuſtriſſ. D. Card. Aldo-
brandinum dupliciter ponderata. Primò, per locum à
ſpeciali, dum ait, quòd in vno quidem caſu maior pars
capituli de Nauarrette, & maior pars de Fuentmaior cõ
currat, ſi beneficium vnius eccleſiæ ſit dandum clerico
alterius eccleſiæ. Quia regula iam firmata erat contra-
ria, quòd, nempe, beneficia vnius eccleſiæ conferantur
clericis natis in eadem eccleſia, non in alia. Vnde contra
præfatam regulam dicitur non debere conferri niſi de
conſenſu maioris partis vtriuſque eccleſiæ.

Secundo per verba apertiſſima ſequentia, & quòd per
declarationem factam in hoc caſu de maiori parte, re-
ſpectiue non præiudicetur alijs caſibus, in quibus ma-
ior pars omnium ſimul de Nauarrette & Fuentmaior
2 attendi conſueuit. & licèt ex † vno caſu exceptuato ali-
quando inferetur ad ſimiles exceptuandos, Dec. in l. j. de
reg. iur. not. in c. j. de confirm. vtil. vel inutil. tamen inter
caſum exceptuatum in prædicta ſententia, & caſum ex-
ceptuãdum, & alios de quibus agitur in propoſita quæ-
ſtione, viſa eſt Dominis longe diuerſa ratio differentiæ,
& maximè attentis ſupradictis.

. Ad teſtes exemplo examinatos vltra quòd non percu
tiunt caſum, de quo agitur, Domini dixerunt deponere
per eundem præmeditatum ſermonem, nec non magis
aliquos iudicare quàm teſtificare.

GRASSI.

*In eadem Callagiritana. Die Lunæ, pri-
ma Martij. 1574.*

SVMMARIVM.

*1 Procuratores repelluntur à teſtimonio eius cauſæ, in qua
fuerunt procuratores.*
*Idq; etiam procedit in procuratore reuocato, propter do-
lum vel fraudem præſumptam.*
2 Frater poteſt eſſe teſtis pro fratre in cauſa ciuili.
Fallit niſi ſit cauſa ciuilis ardua, vel grauis. num. 3.
*Quæ extenditur etiam ad conſanguineos de linea tranſuer-
ſali vſque ad quartum gradum.*
*4 Arbitrarium eſt iudici admittere in teſtes conſanguineos,
vel ne in cauſa ciuili.*

DECISIO CCCXLII.

QVoniam teſtium illorũ de Fuentmaior alij fue-
runt procuratores & comparuerunt in cauſa,
iuxta 10. præſup. alij verò ſunt eorum conſan-
guinei, vt ipſimet in depoſitionibus fatētur, placuit Do-
minis quoad primos, qui fuerũt procuratores, qui ſunt
Petrus de Molina, Rocchus de Molina, Matthęus Valiẽ-
1 te, & Antonius Ruiz, nullam † prorſus fidẽ eſſe adhiben-
dam, iuxta tex. vulg. in cap. inſuper, de teſtib. vbi Henric.
Boic. num. 3. imo. num. 5. & 2. But. & alij ibi. Faciunt tra
dita in l. fi. ff. de teſtib. in c. Romana, eo. lib. 6. Bar. in l. de-
ferre. §. ijdem decreuerunt, de iure fiſci. ſub num. 2. Io.
And. pulchre in reg. cum quid vna via, col. 3. de reg. iur.
in 6. Abb. in c. fraternitatis, in fi. de cler. non reſid. & pla-
cuit ratio, quia ipſi ſunt pars in iudicio per plura latè cu
mulata per Felyn. in c. cum à nobis, num. 14. de teſtib. pla
cuit mihi deciſ. 125. in nou. vbi hoc etiã procedit in pro
curatore reuocato pp dolum & fraudem præſumptam.

Quo ad alios teſtes conſanguineos fuit reſolutum, di
minutam fidem eſſe adhibendam, arbitrio tñ Domino-
2 rum, † nã licet in cauſa ciuili frater poteſt eſſe teſtis pro
fratre l. parentes. vbi Bal. & Saly. & Doct. C. de teſtib. Bar.
in l. qui teſtamento, de teſtam. But. Ioan. de Ana. & alij in
c. cum oporteat, de accuſ. & pro reg. firmat Felyn. in c. in
literis, num. 10. de teſtib. ex mente aliorum quos allegat,
3 rũ † in cauſa ciuili ardua, cuiuſmodi viſa eſt Dñis cauſa,
de qua agitur, prædicta reg. fallit. Bald. in l. parentes, ſub
num. 1. verſ. aut eſt cauſa grauis, vbi ait, q̃ hoc caſu non
eſt integer teſtis, nec facit ſemiplenam probationem, li-
cèt faciat aliquod indicium, vt per eum ibid. Salyc. ibi.
ſub num. 2. verſ. aut eſt quæſtio ciuilis, ſed ardua, & non
admittitur, &c. qui ẽt inferius hoc dictum extendit ad
conſanguineos de linea tranſuerſali vſq; ad quartũ gra-
dum, vt per eum. ad idẽ addidi Soc. conſ. 235. nu. 8. qui
prædictã doctr. Bal. & Salyc. refert. & cumulatè compro-
4 bat Gabr. de teſtib. concluſ. 14. nu. 28. & q̃ † huiuſmodi
probatio arbitrio iudicis remittatur, vltra Butr. & imo.
in d. c. cùm oporteat, de accuſ. refert Gabr. d. concluſ. 14.
num. 25. Viſum eſt etiam Dñis non carere multa ſuſpi-
cio nimiæ affectionis in hac cauſa in prædictis teſtibus,
quod ex pluribus teſtibus, qui ſunt in hac cauſa ſoli, hi
pauci ſuper hoc deponunt. pro cõfirmatione ſupradictæ
diſtinctionis, fuit allegata in his terminis deciſ. in cauſa
Burgen. præheminentiarũ, ſub die Lunæ, 20. Decemb.
1568. corã D. meo Seraphino. quæ hoc ipſum negociũ
vr̃ decidere. Ex quibus viſa fuit ẽt eſſe ſublata exẽplo de-
ducta, & quod dicebãt prædictos teſtes eſſe examinatos
parte non opponente in facto, deprehenſum eſt eſſe fal-
ſum vltra alias rõnes per informantes accõmodatas.

GRASSI.

*Aquilegien. canonicatus & præben. Die Veneris,
26. Martij. 1574. & fuit confirmata die
Veneris, 15. Iunij.*

SVMMARIVM.

*1 Declaratio actus ſeu literarum prouiſionalium poteſt fieri
etiam parte non citata: & facienda eſt, ne ſibi contra-
dicant.*
*2 Dignitates & canonicatus non comprehenduntur appella-
tione beneficiorum.*
*3 Prohibitio expreſſe facta de beneficijs exiſtentibus in ca-
thedralibus & collegiatis, non tollitur per quamcunque
conceſſionem factam verbis generalibus.*
*4 Literæ miſſiuæ non requirunt exactam recognitionem: &
miſſæ & receptæ præſumuntur ex earũ ſubſcriptione.*
*5 Notificatio requiritur in reuocatione legati ad tollendum
errorem publicum.*
*6 Declaratio ſubſequens poſt alias ſpecialis ad præcedentem
dicitur noua conceſſio.*

DECISIO CCCXLIII.

FVit reſolutum prouiſionem Nũtij factam 26. Apri
lis, 1572. non ſubſtineri ex defectu facultatũ, quia
in ſuis facultatibus expreſſe prohibetur conferre
canonicatus in cathedralibus & collegiatis eccleſijs. Nec
etiam poſſe ſubſtineri ex literis Illuſtriſſ. Cardinalis Ale-
xandrini, de anno 1567. quia per alias literas de anno
1571. ante vacationem canonicatus, de quo agitur, per
eundem Reueren. D. Card. fuerunt limitatæ & declara-
tæ, nempe, ꝙ per literas anni 1567. forma breuij non cẽ
ſeatur alterata. Et hmõi declaratio tanquàm conſona ſty
lo, & reducens huiuſmodi negocium ad priſtinã ſui for-
mam, ſm quam regulariter Nuntij non conferunt cano
nicatus, viſa eſt attendenda, eo maximè quod literæ an-
1 ni 1567. non ſunt ita claræ, quin † admittant interpreta
tionem, vnde optimè poſſunt declarari ab vltimis anni
1571. etiam parte non citata. iuxta conſ. Caſtren. 338.
nu. 6. lib. j. Et quod hmõi literæ ita interpretari debeant
ne contradicant, facit c. inter dilectos. §. cæterum, de fide
inſtrum. Abb. in c. cum M. col. 2. de teſtib. plura congerit
Dec. conſ. 602. num. 5. & 6. Alex. conſ. 141. lib. 2. col. 4. &
conſ. 145. ſtudendo breuitati, col. 2. placuit etiam conſ.
Dec. 143. col. fin. num. 3. per verba generalia non facile
cenſeri receſſum à priori natura actus. ad idem etiã Dec.
conſ. 195. Addebant aliqui ex Dominis, ꝙ hic videmur
eſſe in materia reſtringibili, dum agitur in prædictis li-
teris 1567. de correctione diſpoſitionis Papæ in faculta
tibus Nuntij, & correctione ſtyli negocij. Vnde appella-
2 tione † etiam quorumcunque beneficiorũ non debent
includi dignitates & canonicatus hmõi. arg. eorum quę
notat Soci. conſ. 269. ſub num. 14. & 15. lib. 2. facit tex. cũ
ibi not. in c. fin. de prob. & in c. cum illis, eod. lib. 6. Rot.
in antiq. deciſ. 489. & in nou. deciſ. 119. Et ꝙ talia verba
vniuerſalia etiam geminata non ſemper includant ma-
iora expreſſis, ſed aliqñ, vt in materia reſtringibili inclu-
dant ſimilia, facit gloſ. in l. fugitiui. C. de ſeru. fug. Bar. in
l. quidam, relegati. ff. de reb. dub. gloſ. in c. ex literis. de off.
deleg. But. & Imo. in c. ſedes, de reſcript. licet materia ſit
lata, ex quibus prædictæ declarationi literarum, anni
1571. tantò magis ſtandum eſſe dicebant. Et ideo place-
bat eiſdem Dominis, ꝙ per verba, *tutti li beneficij, & in
qual ſi voglia modo, &c.* de quibus in literis anni 1567.
3 † non tolleretur prohibitio expreſſe facta de beneficijs
exiſtentibus in Cathedralibus & collegiatis. Sed magis,
ꝙ permiſſio conferendi beneficia vacantia in menſib.
reſeruatis ampliaretur per prædicta verba, ad alias reſer
uationes, vt in effectu ampliatio eſſet in qualitate reſer-
uationis, non aũt in quacunque qualitate beneficiorũ,
attentis præmiſſis, potiſſimũ prædicta declaratione an-
ni 1571. quæ in alia poſitione huius cauſæ non fuerant
Dñis exhibitæ. Placuit etiam eiſdem literas anni 1571. vi
deri ſufficienter recognitas ex deductis per informãtes.
item ex ſubſcriptione Cardinalis præſumi miſſionem.
4 item reſcriptionem, † maximè à cõiter accidentibus, cũ
maximè literæ miſſiuæ non requirant exactã recognitio
nem, vt ſæpe dixerunt Dñi in Rota fuiſſe reſolutũ, cùm
non ſoleant ſcribi in præſentia teſtium fuit ẽt dictũ par
ui referre, an peruenerint ad manus Nuntij vel minus,
cùm ſimus in declaratoria, quæ potuit fieri nedum igno
rante Nuncio, ſed ẽt inuito Inno. in c. cum olim, de verb.
ſignif. Fely. & Doct. in c. cùm veniſſent, de iud. cum con-
cor. licèt omnino ex pluribus coniecturis vrgentibus, de
quibus per informantes, potiſſimum aũt attenta graui-
tate negocij, ſubſcriptione Cardinalis, item ꝙ reperiun
tur duplicatæ, videatur omnino fuiſſe præſentatas, ad Cald.
conſ. 4. de off. deleg. & deciſ. Mohed. 215. exemplo allega
tę placuit reſponſio, ꝙ ibi ſumus in reuocatione legati,
5 in qua † ad tollendum errorẽ publicum requiritur no-
tificatio per ibi tradita. Sed hic ſumus in mera declara-
toria, quæ nihil noui inducit, & incõtinenti operatur ef
fectum ſuum abſq; aliqua notificatione per ſupradicta.

Atteſtationem verò prædicti Illuſtriſſ. D. Cardinalis,
de menſe Octobris, anni 1572. in ciuitate Venetiarum,
lite pendẽte nemine citato factã, placuit non attendi, tũ.
quia vr continere contrarietatem cum prædictis literis
6 anni 1571. tum † quia declaratio ſubſequens poſt aliam,
ſpecialẽ præcedentem, dr noua conceſſio, vt per Bart. in
l. ab executore. ff. de appel. Caſtr. & Moder. in l. hæredes
palam. §. j. de teſtam. Auch. cõſ. 398. cũ ibi cumulatis per
Soc. conſ. 290. nu. 10. lib. 2. & ideo nõ præiudicat iuri ter-
tio quæſito, vt ſubdit Soc. ibid. & maximè ſequuta mor-
te Pij V. Ex duab. ergo declaratorijs anni 1571. & 1572.
placuit magis attẽdi illã de anno 1571. quę facta fuit an-
te vacationem canonicatus, de quo agitur, q̃ alterã Vene-
tijs factã, vbi iã oĩa ſupradicta ſuperuenerãt. & ſic firma-
tũ fuit prouiſionẽ p S. D. N. Papã Gregoriũ factã intrare.

GRASSI.

Zamoren. ſpolij del Toro, Die Lunæ, 10. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Spolium ſatis dicitur probari, probato aliquo ex eius ex-
tremis.*
2 *Remedium recuperandæ datur etiam contra bonæ fidei poſ
ſeſſorem.*
3 *Spolium purgatum dicitur per interpellationẽ, & oblatio-
nem poſſeſſionis, etiam fructibus non reſtitutis. & nu. 5.*
4 *Fructuum retentio non impedit purgationem ſpolij, ſed ne
ſpoliator poſſit conuenire in petitorio, niſi fructibus in-
tegrè ſolutis.*
6 *Oppoſitio fieri poteſt contra ſpoliatũ de ſtatuto mandante,
quòd canonicus non conſtitutus in ſacris, non habeat vo
cem, etiam quòd ſemel quis fuerit à capitulo receptus.*

DECISIO CCCXLIIII.

FVit tentum conſtare de ſecundo extremo in ſpolio
ab anno 1568. vſq; ad interpellationẽ ſiue requiſi
tionem factã per confratres ipſi Ioanni de Mon-
1 ron, & ſpolium ſatis viſum eſt probari, quia † eo anno
non fuit admiſſus. l. ſi quis conductionis. C. loca. l. fin. C.
de acquir. poſſ. cum alijs alleg. notatur per Doct. in l. clã
poſſidere. §. qui ad nundinas, de acquir. poſſ.

Non obſt. prædicta ignorantia confratrũ. Quia dato
etiam ꝙ habuiſſent iuſtã cauſam negandi, ſatis eſt quod
ipſe iuſtè non, cecidit à poſſeſſione. non. n. requiritur do
2 lus in conuento, quia † hoc remedium datur ẽt cõtra bo
næ fidei poſſeſſorem. Innoc. Butr. & alij in c. ſæpe, de re-
ſtit. ſpol. & de communi Ruin. conſ. 46. num. 6. lib. j. de
mente Alex. vt per eum, & ſufficit ſpolium re ipſa, idem.
Ruin. conſ. 5. num. 2. lib. 4. poſt Bal. & alios quos alleget.
Credebant tamen aliqui ex Dominis hoc ſpolium du-
raſſe tantum vſque ad interpellationem & requiſitio-
3 nem, & † quando in effectu confratres ſe obtulerunt pa
ratos admittere eum ad ſuam poſſeſſionem. Quando er
go Abbas requiſiuit Ioannem, vt veniat ad intereſſen-
dum, credebant aliqui ex Dominis conſtare, quòd con-
fratres non amplius negabant poſſeſſionem: nec eis
obſtabat, quòd fructus non fuerint oblati, vt ideo
ſpolium non diceretur purgatum. Quia dicebant,
4 quòd † illud procedit ad effectum, vt talis non poſſit

connenire in petitorio, niſi fructibus integre ſolutis. &
ita dicebant loqui tex. in c. conquerente, de reſtit. ſpol. &
Bal. ibi. & deciſ. Rot. in nou. 319. dum dicit, aliàs in pe-
titorio non debet audiri, & loquuntur omnes alij rela-
ti per Gabriel. de reſtit. ſpoliat. concluſ. j. num. 10. & per
Aym. conſ. 140. num. 3. Rip. in §. nihil commune, nu. 50.
Iſta enim ſunt duo ſeparata & diuerſa & penitus non ſe
attingunt, vt declarat Menoch. in j. remed. recuper. nu-
me. 276. cum ſeq. qui quàmplures refert. Vnde renun-
cians ſpolio poteſt petere fructus.

Secundò dicebatur, quòd confratres nõ tenebantur
ad fructus, ad quos non probantur condemnati. Et cre-
debant ijdem Domini, quòd cùm hæc requiſitio fuerit
facta à prælato quòd ſufficeret, quia ipſe habet admini-
ſtrationem. c. edoceri. vbi latè Felyn. de reſcrip. Ægid. de-
ciſ. 696. Maximè, quia ad inuicem omnia correſpondẽt.
Confratres enim requiſiuerunt, item dixerunt quod
oſtenderet acceptationem, item quod ipſi erant parati
admittere, item coram iudice procurator obtulit, quod
admitterent eum, item non appellauerunt à ſententia.
poſtmodum Abb. eum requiſiuit. Ex quibus credebant
5 prædicti Domini conſtare, quòd † confratres tunc non
perſeuerarunt in ſpolio. igitur inferebant deberi prędi-
cto Ioanni fructus pro illo medio modico tempore ab
actu non admiſſionis, vſque ad prædictam requiſitionẽ.
licèt Domini firmarent pro maiori parte, tamen aliqui
ſub aliquo dubio credebant forte poſſe ſibi obſtare di-
ctum Alcia. conſ. 41. vbi vult, quòd contra ſpoliatũ poſ-
6 ſit obijci de ſtatuto mandante, quòd † canonicus non
conſtitutus in ſacris non habeat vocem, etiam quòd ſe-
mel quis fuerit à capitulo receptus. Alia diſcurſus & exe
citationis gratia aduertebantur. Hoc enim tantum fir-
matum eſt in prædicta poſitione conſtare de ſpolio Ioã-
nis Monroy ab anno 1568. ob non admiſſionem eiuſ-
dem Monroy, vſque ad actum requiſitionis & oblatio-
nis prędictæ. An autem per dictam interpellationem
& requiſitionem confratrum ſpolium dicatur purgatũ
de cętero. Et an aliquid poſſit opponi prædictæ interpel
lationi, voluerunt Domini, vt reſeruaretur, & videre-
tur ad partes.

G R A S S I.

Roman. domus de roſa. Die Lunæ, 19. Nouembris. 1576.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſor quilibet præſumitur in bona fide, niſi probetur de mala.*

2 *Bona fides inducitur ex inſtrumento, & ex coniecturis etiam facilè præſumitur ad tollendam malam fidem, quę in delictum ſonat.*

3 *Titulus legati, & inſtitutio hæredis excludunt malam fidem.*

Item mutant cauſam poſſeſſionis, nec alia declaratio requiritur. num. 4.

D E C I S I O   C C C X L V.

FVit reſolutum non conſtare de mala fide, ſed ma-
gis de bona fide Fauſtinæ in caſu propoſito.
1 Primò, quia ex regula quòd † quilibet poſſeſſor
præſumitur in bona fide, niſi probetur in mala. l. penul.
C. de præſcrip. long. temp. Secundò, ex inſtrumento anti
quiſſimo venditionis factæ Peregrino de Cardelinis, do
mino dimidiæ domus, de qua agitur, de alia dimidia de
anno 1570. Quod inſtrumentum licèt aliquibus in lo-
cis corroſum, tamen eum habuerunt pro ſatis legali,
tuti ex deciſione quod ſufficienter ſit adminiculatum
iam facta die 7. Februarij, 1570. coram bo. me. Fiuetto.
Tum etiam quia ſecundum Dominos, iſti defectus ver-
borum, qui legi non poſſunt, nõ ſunt tales, vt ex alijs ver
bis inſtrumenti, item ex probabili & penè neceſſaria ra-
tione recti ſermonis ſuppleri & declarari nequeant. Ex
quo inſtrumento dicebant Domini inferri ad bonũ ius
auctorum Fauſtinæ, nempe d. Peregrini de Cardellinis
2 eius Aui, vt bene deducitur per informantes. Quod † in-
ſtrumentum placuit Dñis ſaltem ad effectum inducen-
di bonam fidem, quæ ex coniecturis facilè præſumi ſo-
let, & ad euitandum malam fidem, quæ ſonat in delictũ
contra l. merito. ff. pro ſoc. Stante enim huiuſmodi titu-
lo præcedente præſumitur Fauſtinæ & auctorum poſſeſ
ſio ex illa cauſa proceſſiſſe l. 2. C. de acquir. poſſ. Alciat.
reg. 2. præſump. 24.

Tertiò ad corroborationem prædictorum placebat
Dñis teſtamentum matris Fauſtinæ, in quo ipſa legat
hanc ipſam domum, quam vocat propriam ipſius teſta-
tricis, eidem Fauſtinę. item eandem Fauſtinam vnà cum
Camilla ſorore hæredem vniuerſalẽ inſtituit. & ſic duo
tituli reſultant Fauſtinæ, ſcilicet legatum, & inſtitutio
3 hæredis, qui † ambo excludunt malam fidem. Ad exclu-
dendam igitur eãdem malam fidem, & indebitam per-
ceptionem fructuum, præſumenda magis eſt poſſeſſio
Fauſtinæ, ex titulo habili & bono ad id, quàm inhabili
& malo per vulg.

Ex aduerſo, quòd Fauſtina fuerit in mala fide, alle-
gatur, quòd præcedebat inſtrumentum obligationis do
tis, in quo hæc domus erat Fauſtinæ hypothecata pro
ſua dote. probatur ergo per teſtes poſſeſſio Fauſtinæ,
quæ videtur præſumenda ex titulo præcedenti, ſcilicet
ex hypotheca.

Hoc motiuum non placuit Dominis, quia huic poſ-
ſeſſioni magis videntur applicari prædictæ præſumptio-
nes, quia etiam dato, ꝙ motiuum eſſet verum, ſuperue-
4 niente poſtea † titulo legati & inſtitutionis hæredis, ip-
ſa potuit mutare ſibi cauſam poſſeſſionis, nec requiritur
alia declaratio. Creſcen. deciſ. 148. Than. deciſ. 51. Achil.
de poſſeſſ. deciſ. 7. quia cum ſibi legatur pignus & ipſa
acceptat legatum, amplius non poſſidet nomine pigno-
ris, ſed iure dominij, quia Franciſca mater titulo legati,
non hypothecæ Fauſtinę domum reliquit. Legans enim
rem hypothecatam, dominium & proprietatem quam
habet, legare videtur. vt declarat Pau. de Caſt. in l. ſi res
obligata, col. fin. ſub num. 8. verſic. item adhuc oppono.
ff. de leg. j. Acceptatio autem legati colligi facilè vide-
batur ex poſſeſſione ſemper continuata, vt ex dictis prę-
ſumptionibus.

Contrarietates quæ deducuntur ex articulis, viſæ
ſunt nullius conſiderationis. Stante ergo prædicta ſerie
& obſeruantia facti plenius per informantes Fauſtinæ
relata, dicebant Domini ſatis conſtare de bona fide ip-
ſius Fauſtinæ habentis ius & titulum à ſuis auctoribus.
Quod confirmari videtur ex confeſſionibus ipſius Pauli
in locis per eoſdem informantes Fauſtinæ allegatis,
Raynaldum nullũ ius habere in d. domo, ſed quòd erat
propria Franciſcæ: quod aperte confirmatur ex dicto te-
ſtamento Franciſcę, in quo dicitur, domum eſſe propriã
ipſius teſtatricis, & in quo vt domina legat. & ſecundum
prædicta placebat etiam poſſeſſionem Pauli fuiſſe iure
familiaritatis, ſtante origine & obſeruantia prædicta,
quæ non obſtantibus exemplo deductis placuerunt Do-
minis ſaltem ad hunc effectum præſumptionis bonæ
vel malæ fidei in caſu, de quo agitur.

GRASSI.

Reatin. Caſtri Poſtæ. Die Veneris, 10. Decembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ad opponendum teſtibus non eſt danda.*
2 *Teſtis primo dicto ſtandum eſt, & non vltimo.*
Immo ſi iuratus poſt triduum rediens deponat cõtrarium, non creditur. num. 3.
Et etiam ſi in mortis articulo dixerit ſe falſum depoſuiſſe, non creditur num. 4.
5 *Reſtitutio minori non datur in obligatione quæ habuit originem contra maiorem.*
6 *Executio iam primo loco petita, impediri non debet per reſtitutionem in integrum.*
7 *Mandatum quodcunque ſufficit ad petẽdum reſtitutionem in integrum.*
8 *Reſtitutio in integrum, an detur aduerſus tres conformes, Rota modò negatiuam. modò affirmatiuam tenuit.*
Immo an detur aduerſus tres conformes ſuper ſpolio latas, eſt quæſtio valde dubia. num. 9.

DECISIO CCCXLVI.

OMiſſis nonnullis fuit reſolutum, in caſu, de
quo agitur, nullo modo eſſe locum reſtitutio-
ni in integrum, nec retardari debere executio-
nem rei iudicatæ.
Primò, moti ſunt Domini, quia in effectu nihil geſtũ
1 eſt cum minoribus. Secundò, quia petitur † reſtitutio ad
effectum opponendi teſtibus, quæ de iure non eſt dan-
da, quia oppoſitiones ſunt odioſæ. Tertiò aliqui dice-
bant, quòd nõ videatur releuans reſtitutio ad effectum,
vt teſtes pro Mareſijs examinati contrarium deponant.
2 Rot. de teſtib. deciſ. 19. in non. quoniam † primo dicto
ſtandum eſt, per plura ibi allegata. Abb. in cap. cum in
tua, num. 9. verſic. aut ex interuallo. But. num. 5. & Felyn.
num. 4. verſic. ſecunda concluſio, de teſtib. & eſt com-
munis opinio, prout teſtatur Corn. conſ. 27. ſub nu. 15.
verſic. & dato à fortiori, volum. 3. Dec. in conſ. 189. nu-
3 numero 6. Immo † ſi teſtis iuratus poſt triduum rediens
deponat contrarium, eius teſtimonio vltimo non cre-
ditur, tum propter longum interuallum, tum quia præ-
ſumitur ſubornatus & informatus, tum etiam quia va-
rius in ſua depoſitione, primo vnum deponendo, poſtea
contrarium, vt dicitur ad literam in d. deciſ. 19. Immo ſi
4 teſtis † in mortis articulo dixerit ſe falſum depoſuiſſe,
non nocet parti, vt habetur per Bar. in l. ſi quis in grani.
§. 1. ff. ad Sylla. Bal. in auth. ſi teſtis productus, ſub num. 3.
verſic. quid ſi teſtis. C. de teſtib. & in l. generaliter, nu. 10.
C. de non num. pecun. Quartò, aliquibus placebat nõ eſ-
5 ſe locum reſtitutioni, quoniam † quando obligatio ha-
buit originem contra maiorem, non conſideratur perſo-
na minoris. l. apud Iulianum, in prin. ex quib. cau. maior.
Doct. in d. §. in hac. Nec ſibi conceditur reſtitutio in inte-
grum, ex edicto de minor. l. melius. ff. de minor. ita Ro-
lan. vbi ſupra, num. 2. Quintò, placuit ratio per informã-
tes deducta, quòd ſi primo loco iam petita eſſet execu-
6 tio, tunc † per reſtitutionem in integrum non debet im-
pediri, vel retardari executio. Pau. de Caſt. in auth. quæ
ſupplicatio, ſub nu. 3. verſic. vel dic melius aut incipit ab
executione. C. de precib. Imper. offeren. vbi etiam atteſta-
tur aliàs ita eſſe iudicatum. & tradit Rip. in l. 4. §. con-
demnatum, ante num. 31. verſic. aliquando petitur re-
ſtitutio. ff. de re iud. Alex. in conſ. 225. col. fin. verſic. quia
ita demum, lib. 6. Soci. conſ. 78. ſub num. 4. circa fin. vo-
lum. 3. Pur. deciſ. 10. de reſtit. in integ. & in deciſ. 279. in-
cip. die 11. Iunij, lib. 2. Cor. deciſ. 161. & 178. & ita dixe-
runt aliàs fuiſſe reſolutum in vna Beneuentan. coram
Iunio. die 19. Decembris. 1557. & in alia Vercellen. de-
cimarum. coram Caputaque. 6. Iulij. 1558. Sextò & vlti-
7 mo, prædicta confirmantur, quia † nullum adeſt ſpe-
ciale, vel generale mandatum, minorum ad petendum
huiuſmodi reſtitutionem: immo citata parte ad docen-
dum de huiuſmodi mandato, ſi quod habet apud acta,
vſque ad hanc horam nullum exhibuit. Quare ſine vlla
contradictione Domini dixerũt locum eſſe executioni.
Domini in quæſtione propoſita omiſerunt illam di-
8 ſputationem, † an aduerſus tres conformes minor reſti-
tuatur, in qua Rota alias variè promiſit, & aliqñ ſecuta
eſt opi. Bal. & Alex. negatiuam, ne tres ſñiæ tanto diſpen-
dio & labore obtentæ ſint ludibrio, aliqñ ſecuta eſt opi.
Salyc. affirmatiuam, vt plenè per Caſſad. de reſt. in integ.
deciſ. 1. num. 3. ſaltem qñ vel ex nouis vel ex antiquis ali-
quid appareat, quòd præſumptionem calumniæ exclu-
dat, quam etiam varietatem opin. referunt apoſt. ad Bal.
in l. vnica, ſub nu. 16. in verbo, nunquid, ne lic. tert. pro-
uoc. & Couar. pract. quæſt. lib. 1. cap. 25. num. 7. Nec etiã
9 omnino placuit, quod † in ſpolio nõ daretur reſtitutio,
quia hoc videtur dubium & habere multam difficulta-
tem. videmus. n. ꝙ in ſpolio eccleſia reſtituitur. Io. And.
Anch. Gemin. & Franc. in c. 1. de in integ. reſt. in 6. Achil.
de reſt. in integ. deciſ. 5. & reſtitutio ſui natura retardat
executionem rei iudicatæ. Ant. Aug. qui plures refert in
repert. de reſtit. in integ. num. 3. ſed quicquid ſit de præ-
fatis, fuit reſolutum prout ſupra.

GRASSI.

Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ. Die Mercurij, 24. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Tempus mortis in detractione legitimæ inſpicitur quoad quantitatem bonorum: quoad qualitatem, tempus petitionis. & num. 4. ex magis communi. & num. 5.*
2 *Legitima non augetur etiam quòd bona augeantur poſt obitum teſtatoris ſine induſtria hæredis.*
3 *Legitima detrahitur contra voluntatem defuncti: ſecus in legatis.*
4 *Legitima quãdo detrahitur, inſpicitur tẽpus mortis quoad ipſa bona: ſecus quoad eorum valorem. & num. ſeq.*
6 *Legitima debetur de bonis, & corporibus hæreditarijs, & dicitur quota bonorũ, & nõ hæreditatis, nec ſucceſſionis.*
7 *Augmentum proueniens ex corpore debito legitimæ, cedit lucro ipſius.*

DECISIO CCCXLVII.

DOmini dicebãt videri multum difficile decidere
hanc q. ex authoritatibus: nam pro informanti-
bus tenet Corn. & Cur. iun. in cõſ. alleg. quibus
addebant Bertr. qui hoc bene dicit, conſ. 141. nu. 15. cũ
ſeq. in 1. par. & poſſet forte addi Bal. relatus à Fab. in au-
1 then. nouiſſima. vbi dicit, ꝙ quoad † quantitatẽ bonorũ
inſpicitur tps mortis, quoad qualitatem, tps petitionis.
Contrariã opi. latiſſimè tenet, vbi hũc articulũ ex profeſ-
ſo tractat, Cur. ſen. qui refert eã eſſe cõem, cõſ. vlt. nu. 30.
& per tot. Iaſ. in auth. nouiſſima, nu. 5. C. de inof. teſt. vbi
ſub nu. 6. dicit, ꝙ nemo diſcrepat. Pariſ. conſ. 45. nu. 31.
cum ſeq. lib. 2. Bertran. conſ. 418. nu. 3. lib. 7. hoc idem

videtur velle Nat. conſ. 156. num. 6. Port. conſil. 93. numero 97. Crot. conſ. 120. num. 15. vbi refert conſ. Curt. ſen. quem etiam refert Rip. in l. in quartam, num. 46. ff. ad l. Falc. cum quibus poſſet forte iungi Alex. conſ. 13. num. 15. lib. 2. vbi dicit, ſatis eſt, quòd filius habeat legitimam tantum de bonis quæ habebat pater tempore mortis ſuæ, inſpecto ſtatu & qualitate, in quo & in qua ſunt bona tempore mortis ipſius patris. quæ opin. com-
2 probatur ex illa receptiſſima ſententia, quòd et † quòd bona augeantur poſt obitum teſtatoris ſine induſtria hæredis, non tamen augetur legitima. l. etiam. §. fin. l. ſi patronus ex debita. §. fin. de bon. liber. quæ ll. etiam ſi loquantur in legitima debita patrono, habet locum etiam in legitima debita alio. vt per Pau. de Caſt. num. 4. Alex. num. 6. & Hercul. in l. in ratione, la 2. ff. ad l. Falcid. Crot. in l. frater à fratre, num. 42. cum ſeq. ff. de condic. indeb. Soci. conſ. 22. in fi. lib. 3.

Et licèt in contrarium faciat tex. in l. ſerui qui apud
3 hoſtes. ff. ad l. Falcid. quod ſerui † augent hæreditatem ad fauorem legatariorum, tñ reſp. q legatarij habent ſecundum voluntatẽ defuncti, legitima aũt detrahitur contra voluntatem defuncti, quæ ſolutio fuit ẽt Sal. in l. ſcimus. §. repletionem, in verſ. in contrarium. C. de inoff. teſtam. quam opin. & ſolutionem ſequitur Afflict. deciſ. 382. Et
4 in effectu eſt indubitata regula † quòd inſpiciatur tẽpus mortis. Rip. in c. cum M. ſub num. 38. verſ. arbitror opin. Bal. Cagnol. in §. 4. l. Papinianus. in §. præmiſſo, num. 8. qui plurimos refert. ff. de inoff. teſtam. Iaſ. in l. quod ſeruus. ff. de condic. ob cauſ. vbi teſtatur de magis communi, ſub num. 12. verſic. ſed communior opin. Sed iura & authoritates iſtæ non bene videntur applicari huic quæſtioni. quia d. l. etiam, & d. l. ſi patronus ex debita. §. fin. loquuntur de augmento extrinſeco quando bona ipſa augentur, vt tunc inſpiciatur tempus mortis, quoad ipſa
5 bona, ſed † quoad valorem auctum de eiſdem bonis in eodem ſtatu remanentibus, videtur forte alia ratio, vt non in ea pariter attendatur tempus mortis. Et iſtud eſt quod dicit Curt. iun. & Bertran. Diuerſitas rationis in valore videtur liquere ex hoc, quia ſi legitima debetur de corporibus & bonis hæreditarijs, corpora & bona ipſa ſola videntur eſſe in obligatione, non autem valor, qui verè & principaliter non videtur deberi. Legitima enim, vt eſt notum, debetur de bonis & corporibus hæreditarijs. l. Papinianus. §. 4. ff. de inoff. teſtam. & dici-
6 tur † quota bonorum, & non hæreditatis, licèt in hoc ſit difficultas apud Doct. an dicatur ſaltem quota ſucceſſionis, quia legitimam videtur habere filius vt hæres. Tiraquel. de iure primog. q. 35. num. 10. licèt alij diſtinguãt quoad æs alienum & quoad ſucceſſionem. Et in ſumma ex prędicta ratione inclinabant Domini, tempus mortis debere attendi, cùm dicatur quota bonorum & corporũ hæreditariorum, non autem valoris, quia ſi de corporibus, vt dictum eſt, legitima debet detrahi, non videtur
7 afferri ratio, cur † augumentum proueniens ex illo corpore debito, non cedat lucro ipſius legitimæ, vt bene ſentit Bertran. nu. 15. & 16. Ex huic motiuo dicebant, quòd Curt. ſen. non bene videtur reſpondere, licèt pro reſponſione dicat, q ita ſtatutum eſt per illas leges, & quod argumentis non eſt vtendũ, quæ tamen leges non loquuntur in iſtis terminis particularibus: Illud quod dicitur quod repletio fit ipſo iure. §. repletionem. in augmento legitimę, eſt verum, ſed ſecuta petitione. Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, reuertatur, nu. 14. plenius Menoch. conſil. 77. num. 23. Et propterea ſtantibus difficultatib. præfatis Dñi nihil reſoluerunt, ſed dixerunt videndum eſſe, vel an ex facto ẽt ratione moræ hæc quæſtio decidi poſſet, vel quod videantur rationes huius opinionis.

GRASSI.

Hiſpalen. penſionis 200. ducatorum. Die Veneris, 4. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Citatio facta ad domum, vel ſecundum ſtylum ſufficit, vt valeat.*
2 *Clauſula ſolitæ in mandato appoſitæ illud ſubſtinent vt valeat.*
3 *Suſpenſio petitorij præiudicat in eodem iudicio, & inter eaſdem perſonas.*
4 *Arbitrium iudicis in iudicando intelligi debet prout de iure licet.*
5 *Exceptio rei iudicatæ obſtat agenti iudicio retinendæ.*

DECISIO CCCXLVIII.

FVit dictum, nullitatem ex defectu citationis non
1 eſſe conſiderabilem, tum quia † citatio ad domũ ſufficit. Rot. de dolo & contum. deciſ. 8. in antiq. & prima, eo. tit. in nou. Tum maximè, quia dicta citatio eſt ſecundum ſtylum, cùm fuerit facta in Acie campi Floræ, & ad domum ſecundum ſolitum, & licèt relatio nõ adſit per vnum curſorem, dictum eſt ſufficere, quod adſit per duos, & viſa eſt Dominis hæc obreptio multum leuis.

Altera nullitas ex defectu mandati pariter nõ placuit.
2 Nam imò † clauſulæ mandati exemplo ponderatæ viſæ ſunt ſufficientes, & placuit alleg. deciſ. Ægid. 5. quam ſequitur Felyn. in c. ſedes, col. 10. verſic. conſidera quarto, de reſcrip. Rot. deciſ. 375. in nou. Alia nullitas ex defectu iuriſdictionis, quia eſſet ſuſpenſum petitorium corã
3 A. C. pariter non placuit. Quia † ſuſpenſio petitorij præiudicat in eodem iudicio & inter eaſdem perſonas, non inter diuerſas. Suſpẽſio ergo facta inter Dominicum & Alphonſum non præiudicabit in alio iudicio Dominici cum Didaco, cùm maximè Didacus noua perſona nouã commiſſionem iactationum obtinuerit. & ſi etiã poſſet dici non eſſe nouum iudicium, q ex prædictis non placebat, tamen reſpondebatur per Dños eſſe receſſum à d. ſuſpenſione petitorij per ipſum Dominicum penſionarium, quatenus ipſe obtinuerat ab A. C. poſt d. ſuſpenſionem petitorij declaratoriam contra Didacum ob nõ paritionem literarũ, vnde facto eiuſdem Dñici petentis, d. ſuſpenſio eſt ſublata, & ſic iſta ẽt nullitas nõ placebat.

Alia nullitas in d. ſententia D. Veralli viſa eſt Dominis conſiderabilis ex defectu iuriſdictionis, nempe, quia cõ-
4 miſſio † Didaci fuit reformata, vt ſtaret ſine retardatione ſolutionis penſionis arbitrio Rotæ, quod intelligi debet prout de iure: ſed de iure erat quod conſtito de literis & poſſeſſione Dominici, q deberet procedi cũ d. clauſula, & manuteneri in ſua poſſeſſionẽ, nec debuit præiudicari Dominico in hoc ſuo iudicio poſſeſſorio per progreſſum & expeditionem in petitorio. Sed etiam reſpondebatur, quia cùm præcederent tres ſniæ ſuper nullitate penſionis, ſuper qua conſenſus erat præſtitus, & conſequenter cùm conſtaret de notorio non iure penſionarij in petitorio, idem penſionarius non erat manutenẽdus
5 in d. poſſeſſione. Quia † agenti iudicio retinendæ obſtat exceptio rei iudicatæ in petitorio. de communi Rip. in §. nihil commune, num. 97. poſt alios omnes ibi. Card. in clem. vnica. q. 15. cum ſeq. de cau. poſſeſſ. & propriet.

Dubitabant autem Dñi, an illæ ſentẽtiæ nocerent Dominico penſionario, & an ipſe fuerit legitimè citatus

in

in illo iudicio, vt ſibi obſtet d. exceptio rei iudicatæ, an magis dicatur res inter alios acta. Voluerũt igitur in ſpecie de hoc dubitari, an exceptio rei iudicatæ obſtet Dominico agenti retinendæ in caſu, de quo agitur.

GRASSI.

In eadem Iſpalen. penſionis. Die Veneris, 27. Ianuarij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſine retardatione, ſuſpendit, vel limitat iuriſdictionem.*

2 *Poſſeſſorium nunquam ſuſpendit petitorium, quando in eodem iudicio ab vno intentatur petitorium, & ab alio poſſeſſorium retinendæ.*

Fallit ſi ab eodem intentatur poſſeſſorium, & petitorium ſimul num. 3.

3 *Actor ſi in incorporalibus vult releuari ab onere probandi, debet prius terminari poſſeſſorium, quando ab eodẽ vtrunque intentatur.*

Fallit, niſi poſſeſſio repugnet primo ſtatui. nu. 5.

4 *Iudicium nullitatis eſt præiudiciale, & abſorbens poſſeſſorium.*

5 *Poſſeſſorium retinendæ prius terminatum non releuat ab onere probandi, quando poſſeſſio eſt contra ius, vel repugnat primo ſtatui.*

6 *Delegatio iudici facta, vt ex ſuo arbitrio procedat, intelligitur de iure.*

7 *Clauſula, ſine retardatione, ſine alia clauſula, non impedit executionem, quando conſtat de non iure.*

DECISIO CCCXLIX.

1 DOmini erant pro validitate ſententiæ, etiam faten-
do (vt eſt verum) quod clauſula, † ſine retarda-
tione &c. ſuſpendat, vel limitet iuriſdictionem.
Itẽ quod clauſula, arbitrio Rotæ, intelligatur prout de
6 iure per allegata. Et mouebantur ex infraſcriptis.
Nam licèt de iure ſit, quòd quilibet in ſua poſſeſſio-
ne manuteneatur, tamen de iure non eſt, quòd, quando
2 † ab vno intentatur petitorium, & ab alio intentat poſ-
ſeſſorium retinendæ, quia intentans petitorium hoc ca-
ſu non contendit ſe poſſidere, poſſeſſorium ſuſpendat pe
torium. Immo hoc caſu vtrunque iudiciũ procedit. Bar.
in §. nihil commune. in 4. not. nu. 16. & ibi bene Rip. nu
me. 164. vbi quòd facilius admittitùr cumulatio in hoc
caſu, quando intentatur à diuerſis. Quia non poteſt in-
trare obiectum cõtrarietatis, quod idem etiã dicit Crot.
conſi. 105. nu. 3. Menoch. de retinen. in 3. remed. nume-
ro 535. Quo ita ſtante dicebant, ſententiam, de qua agi-
tur, eſſe validam: nam ſi clauſula, arbitrio Rotæ, intelli-
gitur prout de iure eſt, vt dixi, ſequitur ꝙ poſſeſſoriũ re-
tinendæ non ſuſpendit petitorium, quando ab vno intẽ
tatur petitorium, ab alio poſſeſſorium retinendæ ſi non
contendant eadem poſſeſſione ſe poſſidere, quia nulla
regula impedit hũc cõcurſum ex ſupra & alias allegatis.
Non ob. quæ in contrarium adducũtur. Et Primò, ꝙ
3 in incorporalib. ſi actor velit releuari † ab onere proban
di, prius debet terminari poſſeſſorium. Barto. in d. §. nihil
commune, nu. 18. cum alijs alleg. Quia doctr. Bar. in d. §.
ibi procedit, quando ab eadem perſona, nempe ab acto-
re intẽtatur petitorium, & poſſeſſorium: at hic ſecus eſt.
Nam prius fuit actum de nullitate pẽſionis per Didacũ.
Et Dominicus aduerſarius intentauit remed. retinen. &
ita loquuntur Docto. allegati. Immo iſto caſu videretur
4 prius procedendum ſuper † iudiciũ nullitatis, quod eſt
præiudiciale, & abſorbens poſſeſſorium. Bar. in l. ordina-
rij, nu. 13. de rei vend. Et ſi dicatur, ꝙ Didacus remanet
reus, quia commiſit cauſam iactationum, &c. Reſpon-
detur ꝙ etſi, quoad introductionẽ iudicij, ſit reus, tamen
in ſua exceptione eſt actor, q̃a tenetur docere de nulli-
tate penſionis. Dicebatur inſuper, quòd ſi velimus, ꝙ Di
dacus ſit reus, ſequitur, ꝙ Dominicus aduerſarius erit
actor, qui intẽtat poſſeſſorium, & Didacus reus, qui intẽ
tat petitorium. Et in vtroque caſu idem videtur dicen-
dum, quia debet prius decidi iudicium magis præiudi-
ciale, & quod aliud abſorbet.
Secundò dicebatur, quòd nec in abſtracto, nec in con
5 creto procedit oppoſitio. Non in abſtracto, quia † etiam
quod eſſemus in caſu, in quo ab eodem intentaretur pe
titorium, & poſſeſſorium ſuper penſione, nõ haberet lo
cũ illa ratio, ꝙ ideo debeat prius terminari poſſeſſoriũ
retinẽdæ, vt poſſeſſor releuetur ab onere probãdi. Quia
hæc poſſeſſio, quæ eſt contra ius, & quæ imponit ſeruitu
tem beneficio, & repugnat primo ſtatui beneficij, nõ re-
leuat ab onere probandi. Bar. in l. ſi prius. ff. de oper. no.
nunc. latiſſ. Rub. Alex. in §. nihil commune, nu. 289. cum
ſeq. In concreto non applicatur, quia cum Didacus dice-
ret penſionem nullam, ipſe non poterat prætendere, ꝙ
poſſeſſio ſua releuaret eum ab onere probandi. Nã ipſe
aliquam poſſeſſionem non contendebat. Et propterea
non poteſt prædicta oppoſitio applicari huic caſui.
Non ob. quòd ſignatura, quando conſtat de poſſeſſio-
6 ne, det clauſulam, ſine retardatione, quia † remiſit in ca-
ſu noſtro hanc materiam ad Rotam, vt procedat cũ ea,
vel ſine, arbitrio ſuo, & ſic prout de iure. Vnde ſubdebãt
aliqui ex Dominis, quòd licèt ſignatura appoſuerit hanc
clauſulam ſeruando ſuum ſtylum, tamen in hoc caſu ſtã
te clauſula, arbitrio, quæ vt ſupra dictum eſt, exponitur,
prout de iure, ſtylus delegantis non eſt ſeruandus à de-
legato, ſed magis ſeruanda eſt diſpoſitio iuris commu-
nis, quia in hoc nulla videtur differentia inter ordina-
rium, & delegatum. Io. And. in rub. de conſtit. col. fi. vbi
Ant. de Butr. num. 8. quos alij Doct. ſequuntur, videlicet
Alex. in l. ſola. de iuriſd. om. iud. quicquid dixerit Ang. in
7 l. mandata. §. & ſi prætor. ff. de offi. eius. † Addebant alij ꝓ
confirmatione prædictorum, quòd etiam, vbi eſt clauſu
la ſimplex, ſine retardatione, ſine alia clauſula, tamẽ de-
negatur executio, quando conſtat de vitio in ventre, &
ſic de non iure. Sarnen. in comped. ſignat. nume. 84. cum
ſeq. Caſſad. deciſ. 10. de reſcrip. Achil. prima, de penſion.
Item 3. de commiſſion. cum ſimil.
Quæ dicuntur de poſſeſſorio recuperandæ, non ob-
ſtant, quia non eſt intentatum recuperan. fuit etiam alle
gata deciſ. Afflic. 155. nu. 2. & 3.

GRASSI.

In eadem Iſpalen. Die Veneris, 6. Aprilis. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Effectus rei iudicatæ, quando eſt ſuſpenſus per commiſſionem reſtitutionis in integrum, debet procedi perinde ac ſi omnia eſſent integra.*

DECISIO CCCL.

REſolutum non conſtare de non iure Dominici ad effectum, de quo agitur, ſcilicet, vt impediatur manutẽtio. Venit enim Dominicus ante omnia manutenendus. Quia non conſtat de non iure ſuo rõne

hæreſis,

hæreſis, cùm abſolutio pręcedat prouiſionem canonicatus. Ideo ſi pars prætendit Mudanam relapſum, debet probare de tempore prouiſionis, & reſeruationis.

Neque etiam ob. illegitimitas, quia cùm adſit diſpenſatio, licèt non ſit iuſtificata, tamen ſuffragatur in hoc poſſeſſorio, & deinde in petitorio poterit iuſtificari.

Non ob. res iudicata ſuper nullitate penſionis. Quia eius effectus eſt ſuſpẽſus per commiſſionem reſtitutionis in integrum. Ideo debet procedi perinde ac ſi omnia eſſent integra. Caſſad. de reſcrip. deciſ. 15. & de ſequeſt. poſ. & fruct. deciſ. 1. Ideo cùm de quaſi poſſeſſione Dominici conſtet, & habeat literas expeditas, ante omnia venit manutenendus.

G R A S S I.

In eadem Iſpalen. Die Lunæ, 28. Maij. 1576.

S V M M A R I V M.

1 *Abſolutoria in petitorio ferri poteſt poſtquam eſt deciſum, poſſeſſorium ſuſpendere petitorium.*

2 *Petitorium & poſſeſſorium, quando ab eodem non intentantur, non debet prius terminari poſſeſſorium ad effectum releuandi ab onere probandi in incorporalibus.*

3 *Dominium quando incidenter allegatur, poſſeſſor præſumitur dominus.*

4 *Petitorium ſi proponatur ab vno, & ab alio poſſeſſoriũ, debent vnica ſententia terminari.*

5 *Iniuſtitia quæcunque etiam non notoria ſufficit ad retractandum ſententiam ad effectum reſtitutionis, etiam quæ tranſiuerit in rem iudicatam.*

D E C I S I O CCCLI.

Reſolutum, ſententiam abſolutoriam, de qua agitur, non eſſe iniuſtam, ſtante illegitimitate Mudanæ reſignantis. Et licèt allegetur diſpẽſatio ſuper ea, tamen non conſtabat eam eſſe iuſtificatam. Et cũ iam fuerit deciſum, quòd hoc poſſeſſorium ſuſpẽdebat
1 petitorium, bene † potuit ferri ſententia abſolutoria in petitorio ex prædicto capite, quia diſpenſatio non erat iuſtificata &c. Nam hæc poſſeſſio non eſt præter ius, quicquid dicat Guid. Pap. deciſ. 619. per tot. & ſignanter in fi. ver. iſta poſſeſſio eſt præter ius, ſed magis eſt contra ius, & non releuat ab onere probandi, vt fuit reſolutum in vna Placentin. coram R. P. D. Robuſterio, de anno 1570. vel 1571.

Nec ob. quòd quãdo quis vult releuari ab onere probandi in incorporalibus, debet prius expediri poſſeſſo-
2 rium. Quia † hic petitorium, & poſſeſſorium non intentabatur ab eo, vt fuit reſolutum coram me. ex qua reſolutione reſultat ratio diuerſitatis.

Non ob. quòd quando literæ ſunt expeditæ, & cõſtat de poſſeſſione, non admittantur exceptiones requirentes altiorem indaginem. Quia hæc exceptio non requirebat altiorem indaginem, ex quo in actis non apparebat de iuſtificatione diſpenſationis.

3 Non ob. quod † poſſeſſor præſumatur dominus, quñ incidenter dominium allegatur. Quia hic principaliter de dominio quærebatur, cùm eſſet commiſſa cauſa ſup nullitate &c.

Secundò, quia poſſeſſio contra ius, vt dictum eſt, non releuat ab onere probandi.

Non ob. quòd conſenſerunt huic penſioni, & eius ſolutioni exiſtentes in ſolutione. Quia ex quo diſpenſatio non eſt iuſtificata, non habebant ius, & conſequẽter per hoc non tollitur, quin ſententia ſit iuſta.

Non ob. quod auctor Didaci conſenſerit ipſe huic pẽſioni, quia hoc eſſet videndũ particulariter, & potius reſolutio innuit contrarium, quatenus in prædicto cõſenſu vocatur prætenſa penſio &c. Ad effectum tamen præſentis diſputationis aliqui Domini dubitabant, an poſſit dici, quòd nihilominus idem R. P. D. Iudex in d. ſententia grauauerit Dominicum ex eo, quòd omiſſo poſſeſſorio pronunciauit tantum ſuper petitorio, & hoc cũ pręſuppoſito, quòd coram eo conſtaret de literis Dominici, & eius quaſi poſſeſſione. Mouebantur ex communi doctr. Bar. in §. nihil commune, num. 17. quæ vult, quòd
4 † vbi ab vno proponitur petitorium, & ab alio poſſeſſorium, debent vnica ſententia terminari, quem ſequũtur ibidem Fab. Accoramb. nume. 173. & alij, & de cõmuni Soc. iun. num. 382. poſt Alex. & Iaſ. ibi. Et omiſſio huiuſmodi licèt non faciat nullitatem, vt per Alex. ibid. numero 98. tamen negari non poteſt, quin faciat grauamen, quod forte ſufficere poſſet ad obtinẽdum reſtitutionẽ:
5 nam † ad hunc effectum qualiſcunque iniuſtitia etiam non notoria ſufficit ad retractandum ſententiam, etiam quæ tranſiuit in rem iudicatam, vt fuit reſolutum coram R. D. Seraphino in vna Auximan. dotis, Lunę, 14. Martij. 1575. maximè in ſupremis tribunalibus, per deciſ. Guid. Pap. 215. ſub nume. 8. & 368. Quo ſtante ijdẽ Domini inferebãt, ſecũdam ſententiam declaratoriam poſſe confirmari in parte tangente poſſeſſorium: in parte verò tangente petitorium, & reuocationem præfatæ primæ ſententiæ, debere reuocari, niſi Dominicus interim velit iuſtificare ſuas literas. Subdebant etiam, Dominico videri poſſe ſubueniri per ſummariſſimũ poſſeſſorium etiam pendente ordinario, vt nuperrime fuit reſolutũ in illa Lucan. penſionis coram eodem R. P. D. Seraphino. pro abſolutione tamen penſionis præſentis difficultatis, & pro veritate prædictorum fuit dictum, quòd videretur ſequens dubium in primis, nempe, præſuppoſito, quod prædicta ſententia ſit iuſta, an conſtet de ſufficienti cauſa præſtandæ reſtitutionis in integrum Dominico in caſu de quo agitur. Et ſi partes agant circa doctr. prædictas in d. §. nihil commune, an debuerit poſſeſſorium, de quo conſtabat, terminari ſimul cum ipſo petitorio.

G R A S S I.

Zamoren. ſpolij de Thoro. Die 10. Octobris. 1575.

S V M M A R I V M.

1 *Spolium purgatur per oblationem realem, & veram, non autem verbalem.*

2 *Fructus in libris computorum deſcripti, dicuntur liquidi.*

3 *Liquidatio fructuum petita à parte ante omnia facienda eſt, vt de attentatis dicitur.*

4 *Oblatio quæ in reſtitutione ſpolij non continet refectionem damnorum, & expenſarum, eſt reijcienda.*

5 *Succumbens in negotio principali de ſtylo Rotæ condemnatur in expenſis.*

D E C I S I O CCCLII.

Quoad primam partẽ dubij fuit concluſum, ſpolium non eſſe ſufficienter purgatum. Et dicebant Domini oblationem contrarum eſſe deficientem, ergo non induci purgationem, nec luis renunciationem. Ang. Aretin. poſt Bal. in l. liu. in 2. not. num. 1. C. de

C.de litig. Oblatio autem primò deficit, quia nõ eſt cer-
ta, quatenus in mandato confratrum dicitur conſulere
quicquid ei debebatur, & habere debebit: iſta enim ver-
ba, habebit, vel habere debebit, important litis liquida-
tionem, in quibus poſſunt cadere plures inſtantiæ, vt eſt
tritum in Rota. igitur redditur ſuboſcura, & incerta, nõ
autem vera & realis, ergo non ſufficit, per alias dicta. pla
cuit dictum Bal. in l. 1. nume. 1. C. ne liceat tert. prouoc.
Marſil. ſing. 128. & 129.

Nec placuit, quòd huiuſmodi fructus videantur illi-
2 quidi. Quia † immo videbantur certi per relationem ad
libros ipſorummet confratrum, quibus deſcriptæ ſunt
ſingulis annis portiones quatumq; rerum, ex qua rela-
tione reſultat certitudo. l. 1. C. de ſent. quæ ſine cer. quan
tita. cum concordant. Ideo ſubdebant aliqui Domini, quod
poterat confratres, factis computis ex ſuis libris, huiuſ-
modi fructus liquidare, & realiter ſoluere, ex Baldo,
Mathesil. & alijs præallegatis. & ſpoliũ vere dicetur pur
gatum ex alijs reſolutionibus. Vel ſi alias fructus eſſent
3 obſcuri, dicebant aliqui quod † parte petente ante om-
nia negotium liquidationis debuit abſolui, vt in ſimili
de attentatis dicit Ant. Aug. lib. 3. deciſ. 712. & in repert.
ti. de attentat. num. 1. & Capitaquen. lib. 2. deciſ. 32. Pere-
grin. deciſ. 48. & 65. lib. 3. & alij allegati.

Secundo, non placuit oblatio prædicta, quia non con
4 tinet expenſas, quæ † tamen debent reſici, item damna.
Rip. in l. naturaliter §. nihil commune, nu. 50. de acquir.
poſ. cum alijs allegãtis.

Nec obſtat, quòd in ſententia de partibus non ſit fa-
cta condemnatio in expenſis. Quia ſatis eſt, quod ſit fa-
5 cta condemnatio in curia, & de ſtylo † Rotæ ſoccumbẽs
in negotio principali condemnatur in expenſis.

Quoad ſecundam partem dubij fuit pariter reſolutũ,
confratres non eſſe cenſendos in bona fide ad effectũ,
vt excuſentur à reſtitutione fructuum. cum enim non
admiſerint Ioannem, vt alias eſt dictum, huiuſmodi non
admiſſio reputatur expulſio, & ei æquparatur. Put. de fru-
ctibus deciſ. 2. & de reſtitut. ſpoliat. 8. Præterea, vt etiam
eſt dictum, hoc remedium datur etiam cõtra bonæ fidei
poſſeſſorem, & ad fructus perceptos. Rot. de reſtit. ſpol.
deciſ. 10. in antiq. & alias fuit dictũ in deciſione ſub die
22. Maij, 1574. cum ibi allegatis, plures refert Achil. de-
ciſ. 1. de fructib. Ad conſi. Alcia. 41. per confratres allega
tũ plures Domini dicebant forte poſſe de eo dubitari, &
multa in contrarium allegabant in materia ſpolij. quic-
quid tamen ſit de eius veritate, dicebant procedere vbi
defectus eſſet notorius in ſpoliato. cõtra autem Ioannẽ,
quod non ſatisfecerit ſtatutis confratrum, non videtur
defectus ſaltem notorius, ſtante diſpenſatione apoſtoli-
ca ſibi conceſſa, ad deciſ. 25. de reſtitu. ſpoliato. in antiq.
fuit dictum eam procedere reſpectu fructuum, qui per-
cipi potuerũt, nõ reſpectu fructuum realiter percepto-
rum, vt ad literam d. deciſio, qui debentur à die ſpolij ſi-
ue intruſionis. Thelmen. deciſ. 38. & 122. Ad deciſ. 10.
eo. ti. de reſtit. ſpolia. in nou. loquitur in materia violen-
tiæ in remed. vnde vi, quæ non eſt materia noſtra. fuit al
legata deciſ. 7. de dolo & contu. in nou. poſt condemna-
tionem ceſſat omnis bona fides, & ideo non excuſatur à
reſtitutione fructuum. Immo nec probabilis cauſa liti-
gandi excuſat à condemnatione huiuſmodi fructuum,
vt ibi legitur circa prin. fuit etiam per aliquos allegatus
Neguſant. de pigno. in 5. par. prin. ſecundæ par. 3. mẽbr.
num. 18. verſi. quarto amplia. in argumentum, quod ex-
penſæ litis etiam debeant contineri in ipſa oblatione, de
qua materia oblationis ibi multa habentur. Et addebãt
aliqui tanto magis dari moram in confratribus ſtantib.
interpellationibus 10. vt per Ang. & alios allegatos.

GRASSI.

Bononien. apothecarium. Lunæ, 25. Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatus non contratabulas, nec petit ſupplementum legitimæ.*
2 *Legitima poteſt dari cum reſtrictione effectus legitimationis.*
3 *Clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, appoſita in legitimatione, quid operetur, cum nume. ſequen. & numero 7.*
5 *Filij legitimati habent ius vniuerſale, & filiationis.*
6 *Clauſula, prout pater in teſtamento ſibi relinquet, operatur quòd legitimatus non poſſit in plus ſuccedere, quàm ſibi pater reliquerit.*
7 *Clauſula, ſine præiudicio, quæ legitur in facultatibus, cenſetur repetita etiam in legitimatione.*

DECISIO CCCLIII.

Placuit, quòd hæc materia reſtringeretur, & parti-
cularitet videretur, an ſimus in legitimatione, vel
diſpenſatione. Nam primo caſo, ſi ſumus in diſpẽ-
ſatione, materia aliquibus Dominis non videbatur ha-
1 bere difficultatem, quia † diſpenſatus non contratabu-
lat, nec petit ſupplementum legitimæ. Alex. in rub. ff. de
lib. & poſth. ſub num. 3. ver. niſi forma legitimationis, &
poſt eum ibi per Iaſ. clarius, nume. 13. & 14. Dec. in l. pri
ma, nume. 10. ver. & quod dictum eſt, C. de bon. poſ. con
tratab. Zucchard. in l. poſthumo. no. 45. C. eo. ti. in repe-
titione facta ſuper præludijs, quæ incipit, poſthumorum
ſpecies. Curt. iun. conſi. 75. nu. 18. & per tot.

In qua dubitatione licet Alcia. conſil. 202. numero 1.
2 cum ſeq. videatur velle, quòd non poſſit dari † legitima
cum reſtrictione effectus legitimationis, tamen ipſemet
conſil. 217. tenet contrarium. Hanc opi. etiam poſt mul-
tus videtur tenere Tiraq. in l. ſi vnquam. in verbo, dona-
tione largitus, numero 317. ſecũdum magnam impreſ.
alias ſecundum paruam, num. 195. cum duob. ſeq. C. de
reuoc. donat. An autem hæc ſit legitimatio, vel diſpenſa-
tio, dixerunt particulariter videndum eſſe, & licèt diſtin
guat Zuccard. in d. l. poſthumo. nume. 43. an reſtrictio
fiat circa ipſam reſtitutionem natalium, tamen puta-
bant ſuper hoc melius cogitandum. Secundo autem ca-
ſu, nempe, ſi eſſet legitimatio, credebant aliqui, non eſſe
3 elaborandum † circa intellectum clauſulæ, ſine præiudi
cio venientium ab inteſtato, quia ſiue teneamus opinio-
nem, quam Rota alias dixit eſſe magis communem, quod
hæc clauſula præſeruet ſucceſſiones etiam tranſuerſaliũ
ab inteſtato, ſiue opinionem Anchar. conſi. 153. num. 5.
& Soc. conſil. 41. numero 9. lib. 3. quòd ſolum præſeruet
ius ſuccedendi deſcendentibus, ſiue opin. eiuſdem Soc.
d. conſil. 41. & ſequitur Zuccard. vbi ſupra num. 59. qui
propter verbum, deſcendentium, intelligitur de filis,
ſemper ſumus in iſtis caſibus, & licèt Rota videatur alias
4 tranſiuiſſe cum hac opinione, quòd hæc clauſula opere-
tur ſolum, quod iſte legitimatus poſſet ſuccedere ex te-
ſtamento, non autem ab inteſtato, vt per Put. deciſ. 307.
aliàs 313. In cauſa Piſanẽ. propoſiui dubiũ 2. Maij 1550.
vnde de plano videretur intrare, quòd non debeatur le-
gitima huiuſmodi legitimato, quia ſuccedere non po-
teſt ab inteſtato ex allegatis, quibus infinita poſſent ad-
di, tamen hoc non obſtante in caſu, quòd eſſemus in le-
gitimatione, materia magnam haberet difficultatẽ: ſtãte

enim

5 enim quòd ſint effecti legitimi, ſequitur, † quòd ex cóſequenti ius habeat vniuerſale, & ius filiationis. limitatio igitur quæ fit de legitimatione, intelligitur in illis caſib. proprie, in quibus limitat, nec vltra extenditur. Vnde Alciat. conſil. 217. ait, quòd intelligitur, quatenus de neceſſitate infert: & propterea vbi voluit, quod in legitimatione in qua aderat clauſula, prout pater in teſtamento ſibi relinquet, quod hæc legitimatio intelligatur ſolum,
6 quando ſuccederet ex teſtamento, quòd † tunc in plus non poſſit ſuccedere, quàm ſibi pater relinquet. Similiter Curt. iun. conſil. 254. lib. 3. conſuluit in caſu, in quo erat prohibita petitio ſupplemẽti legitimæ, & quod ſuccederet ſolum in partibus, in quib. eum inſtituit pater, quod nihilominus legitimatus poſſit, ſtãte legitimatione vniuerſali, etiam ſi ſit grauatus fideicommiſſo retinere ex fideicommiſſo legitimam, & Trebellianicam, qui caſus proximus videtur huic caſui noſtro.

His accedit, quod dicit Pariſ. conſil. 7. nume. 95. cum ſeq. lib. 2. Cephal. conſil. 117. nume. 7. lib. 1. Applicando igitur, cum Philippus legitimetur etiam ad ſucceſſionẽ ab inteſtato (licet cum clauſula ſine præiudicio veniẽtiũ
7 ab inteſtato) hæc clauſula nihil operatur, † niſi quãdo de præiudicio venientium ab inteſtato tractatur. Cùm igitur pater inſtituerit venientes ab inteſtato, & per reiectionem huius oneris non præiudicatur venientibus ab inteſtato, ſequitur, ꝙ ſit plenè legitimatus, & quòd cùm legitimatio non loquatur in hoc caſu, ipſe debeat habere legitimam, quod bene comprobatur ex his, quæ late ponit Zuccard. in d. l. poſthumo, num. 46. cum pluribus ſeq. vbi vult, quòd ſtante hac, & ijs ſolius clauſulis, legitimus poſſit nihilominus contratabulare teſtamentum, quando non præiudicatur venientibus ab inteſtato, vt quia in teſtamento non ſunt inſtituti venientes ab inteſtato, quod ſi ſibi non deberetur legitima, & non ſuccederent ab inteſtato, ſecus eſſet dicendum ex late traditis per Corn. conſi. 57. nu. 4. & conſil. 116. nume. 1. lib. 2. vbi ius petendi ſupplementum, & contratabulandi ac querelandi teſtamentum regulatur à ſucceſſione ab inteſtato, & vt dicit legitima ſumit initiũ à ſucceſſione ab inteſtato. Cùm ergo tunc non præiudicetur venientibus ab inteſtato, non videtur excludendus. Quæ tamen fuerũt conſiderata non gratia decidendi, ſed diſcurſus pro informatione partium, & vt ipſa materia reſtringeretur, quia viſa eſt admodum difficilis. Et addebant ad prædi-
8 cta † clauſulam, ſine præiudicio, quæ legitur in facultatibus, non autem in ipſa legitimatione, an cenſeatur repetita in legitimatione, & dicebant videri, quod ſic. cap. porrò. de priuileg. Soc. iun. conſi. 120. ſub num. 20. lib. 2. quia nemo dat, quod non habet. Dicebant etiam poſſe videri, quatenus opus ſit, an poſſit dari legitimatio, quæ habeat effectum limitatum, & ſic ſit vera opinio Pau. de Ca. in l. ſed ſi hac §. patronum. ff. de in ius voc. cum pluribus cumulatis in deciſ. Achil. ſ. de legitimat. Et an poſſit diuidi ius filiationis à iure ſucceſſionis, de qua per Dec. in l. ſi hæc. ff. de iuriſd. omnium iudic. Gabriell. de legit. concluſ. vltima, fuit tandem reſtricta ad hoc, vt dubitarem, an ſumus in legitimatione, vel diſpenſatione.

GRASSI.

Bononien. apothecarium. Veneris, 27. Maij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, appoſita in legitimatione, in quibus caſibus nihil operetur.*

2 *Legitimatus etiam cum clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, poteſt contratabulare, niſi eis inferat præiudicium.*

DECISIO CCCLIIII.

1 DOmini dixerunt materiam eſſe reſtringẽdam ad duo capita. Primum, an ſimus in retentione, quia clauſula, abſque præiudicio venientium ab inteſtato, nihil operatur in hoc caſu. Curt. iun. conſi. 254. quod eſt inter conſi. Dec. allegatum, quod aliqui Domini dicebant eſſe conſi. Dec. non Curt. prædicti, quia idẽ Dec. ſe allegat in l. precib. nu. 24. & Dec. ſequitur Rip. in l. centurio. nu. 48. & apoſtil. ad Dec. in d. conſil. qui plura allegat, quæ aliquibus Dominis placebant.

Secundum caput eſt, an ex reiectione huius oneris inferatur aliquod præiudicium venientibus ab inteſtato, quia legitimatus etiam cum prædicta clauſula põt
2 contratabulare teſtamentum, † quoties ex contratabulatione non infertur præiudicium venientibus ab inteſtato, quia prædicta clauſula, de qua agimus, ſolum prouidet venientibus ab inteſtato, & non attenditur, neque obſtat, vbi non datur nouum præiudicium per allegata per Dominos tunc, & per plura vulgar. & alias in hac cauſa allegata.

GRASSI.

Bononien. apothecarum. Mercurij, 28. Martij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Legitima an debeatur legitimato cum clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quod ſic. ſed in contrarium eſt communis opinio. nu. 7. & 9.*

2 *Clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, eſt ſtrictè intelligenda, & non comprehendit caſum teſtamenti. & nu. 10. & 11.*

3 *Legitima eſt portio eius, quod quis eſſet habiturus ab inteſtato.*

4 *Succedere qui non poteſt ab inteſtato, præteritus non rumpit teſtamentum.*

5 *Clauſula, quòd filius legitimatus non poſſit ſuccedere, niſi in eo quod pater ſibi reliquerit, quid operetur.*

6 *Ab inteſtato qui non admittitur, nec etiam admittitur ad rumpendum teſtamentum.*

8 *Filia excluſa ab inteſtato cenſetur etiam excluſa à petitione legitimæ facto teſtamento.*

10 *Legitima tollit omne onus etiam ſubſtitutionis factæ in fauorem vltimi decedentis.*

11 *Legitimatus non poteſt impugnare teſtamentum patris, ſecundum omnes.*

12 *Filia per ſtatutum excluſa extantibus maſculis, non cenſetur excluſa petere ſupplementum legitimæ ex teſtamento: niſi ſint inſtituti aliqui maſculi ex illis, qui ab inteſtato eam excludebant.*

13 *Ius commune non aſſiſtit, vt illegitimus non poſſit ſuccedere, nec legitimatus cum clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato.*

14 *Legitimatus vſque ad eam portionem, quæ patri videbitur, poteſt ex fideicommiſſo detrahere legitimam, & Trebellianicam.*

DECISIO CCCLV.

QVia alias de hac materia in diſcurſu partib. dato late eſt dictum (ad quem diſcurſum nunc Domini in multis ſe retulerũt) ideo multis tũc

dictis

dictis omiſſis, fuit tentum quoad dubium propoſitum
per maiorem partem Dominorum, qui viderant, aliq b.
tamen contradicentibus, legitimam deberi Philippo le-
1 gitimato † cum clauſula, ſine præiudicio venientium ab
inteſtato, non obſtante, quòd adſint filij legitimi, & na-
turales à patre hæredes instituti &c. Moti ſunt Domini
hanc opinionem ſequentes, quia cùm Philippus fuerit
plene legitimatus, ſequitur, quòd ei debeatur legitima
ac ſi eſſet legitimus per Doct. alias allegatos, quorũ par-
tem recenſet Dominus Parentius in ſua informatione,
hoc ſtante ex Dec. & Alexan. alias allegat. dicebant, quòd
hæc clauſula stricte eſt intelligenda in caſibus tantum,
in quibus loquitur. Vnde cum dicat, ſine præiudicio ve-
nientium ab inteſtato, debet intelligi in ſolo caſu ab in-
2 teſtato, † non autem facto teſtamento. Gozad. conſ. 6. nu
mero 33. & nume. 77. Zuccard. in l. poſthumi, nume. 48.
de bon. poſ. contra tab.

Ex quo inferebant, quòd cùm non ſimus in ſucceſſio-
ne ab inteſtato, ſed ex teſtamento, ſufficit, quòd legiti-
matus non poſſit plus conſequi, quàm ipſe legitimus.
Zuccard. vbi ſupra ſub num. 58.

Non obſtãt ea quæ in contrarium deducuntur, quia
3 omnia ad vnum fundamentum reducuntur, quòd † le-
gitima eſt portio eius, quod quis eſſet habiturus ab inte
ſtato. Vnde cùm legitimatus hoc caſu non poſſit ab inte
ſtato ſuccedere, non eſt locus huic declarationi.

Nam omnibus ijs rationibus bene reſpondet Rui. cõ
ſil. 40. lib. 3. alle. vnà cùm alijs adductis per D. Parentiũ.
Maximè, quia hoc caſo res non poteſt reduci ad cauſam
inteſtati: bene tamen verum eſt, quod idem Ruin. in §. &
quid ſi tantum. in prima lect. nume. 177. in ſimili quo ad
hoc videtur tenere contrarium. & in add. nou. ad d. §. ſub
num. 60. addit iſtam rationem, nempe, quia regula eſt,
4 quòd † qui ab inteſtato ſuccedere non poteſt, præteri-
tus non poteſt teſtamentum impugnare, quæ regula, p
paſſiuam interpretationem extenditur ad filium, cui mi
nus legitima eſt relictum. Vnde in caſu noſtro idem for-
taſſe videretur dicendum. ſ. quòd cùm iſte filius ſit pro-
hibitus ſuccedere ab inteſtato, quo caſu regula eſt, quòd
non poſſit contratabulare teſtamentum, non poterit ẽt
impugnare, quando aliquid ſibi eſt in teſtamento reli-
ctum, & ſic iſta diſpoſitio recipiat paſſiuam interpreta-
tionem à iure communi &c.

Sed pro reſponſione dicebant, quòd iſta extenſio paſ-
ſiua non procedit, vbi adeſt diuerſa ratio prout declarat
Roman. in auth. ſimiliter. ſub numero 101. C. ad l. Falci.
hic autem ſubeſt diuerſa ratio, quia quando nil eſt reli-
ctum, teſtamentum rumpitur, & res reducitur ad cau-
ſam inteſtati: cùm verò agitur ad ſupplementum, res nõ
reducitur ad cauſam inteſtati, & ita punctualiter reſpon
det Ruin. d. conſi. 40. ſub no. 12. lib. 3.

Nec ob. conſi. Dec 264. col. fina. Quia ibi legitimatio
5 erat facta cum alia clauſula, nempe, † quòd non poſſet
filius ſuccedere, niſi in eo, quod pater voluit. Iaſ. autem
conſi. 102. & in rub. de lib. & poſth. loquitur etiam in di-
uerſa materia, nempe in clauſula, quòd ſuccedere poſſit
ſi pater conſenſerit.

Et licet pro maiori parte prædicta opinio teneretur,
tamen aliqui Domini contrariam ſententiam veriorem
exiſtimabant, & id quidem vrgentibus etiam rationi-
bus. Et in primis aliquas communes traditiones præ-
mittebant.

Et primo ſtatuebant regulam, quòd legitimato cum
6 hac clauſula, ſine præiudicio, &c. non † debetur legiti-
ma ex eo quod ab inteſtato excluditur à legitimis, & na
turalibus, & hanc eſſe communem opinion. tradit Dec.
conſi. 296. nume. 2. poſt multos quos ibi allegat, repro-
bata contraria opinione Salyce. in auth. nouiſſima, C. de
inofficio. teſtamen. Ruin. conſil. 17. numero 5. verſic. ſed
pręmiſſis, libro ſecundo. Add. ad d. conſi. Dec. 296. idem
Dec. conſilio 525. numero quarto, cum alijs quos citat
Hieronimus Gabriel.

7 Secundò addebant aliam regulam, quòd † qui non
admittitur ab inteſtato, non admittitur ad rumpẽdum
teſtamentum, nec illud impugnandum. l. cum quæritur.
l. omnimodo in ſi. de inof. teſt. Ale. conſil. 19. nu. 4. li. 6. &
late ibi add. ſub litera, A.

Tertiò, corroborabant iſtas regulas ex his, quæ cõmu
niter tradunt Docto. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum, q
8 † filia excluſa ab inteſtato cẽſeat ẽt excluſa à petitione le
gitimę teſtamento facto, cuius dicti ratio cõmuniter eſt
recepta, quia alias ſequeretur, quòd filia veniens contra
voluntatem patris eſſet melioris conditionis, quàm ve-
niens præter voluntatem. Contra text. in l. maximum vi-
tium. circa med. C. de liber. præter. Alexan. in d. §. & quid
ſi tantum, nume. decimoſexto, verſi. primo caſu. Si ergo
ab inteſtato nihil poteſt conſequi, ſequitur, quòd neque
etiam ex teſtamento quicquam conſequitur contra pa-
tris voluntatem, & ideo etiam præteriri, & exhære-
dari potuit.

His ſtantibus clara videtur dubij reſolutio negatiua,
9 non deberi legitimam Philippo, quicquid † conſuluerit,
& male, ſecundum prædictos Dominos, Pariſ. conſil. 7.
lib. 2. & Cephal. qui eum ſequitur conſil. 217. lib. 1. Me-
lius Dec. qui contrarium reſpondit conſil. 264. col. pen.
ver. ſed quicquid ſit.

Neque ob. quòd hic non agatur de præiudicio venien
tium ab inteſtato, quia talis legitimatio non ſolum præ-
ſeruat hoc præiudicium, ſed etiam facit, vt ſola voluntas
teſtatoris attendi debeat; cum non poſſit legitimatus vo
luntatem paternam impugnare, per ſupradicta, & ita
quamuis ceſſaret vnus effectus legitimationis, tamen
per hoc alij non ceſſant.

Secundò bene ſecundum prædictos Dominos reſpõ
detur, quod hic agitur etiam de præiudicio venientium
10 ab inteſtato, nempe, filiorum legitimorum, nam † ſi de-
beatur legitima, poterit onus ſubſtitutionis reijci, & per
conſequens annullari ſubſtitutio vltimo in eorum fa-
uorem facta.

Tertiò, & alio, & magis in ſpecie conſideratur eorum
præiudicium ratione quotæ legitimæ, vt hic deducitur
per D. Gabriel.

Quod dicitur, clauſulam, ſine præiudicio &c. non ha
bere locum teſtamento facto, vt per Gozad. & alios exẽ-
11 plo alleg. tollitur ſecundum prædictos, quia † hoc eſt ve-
rum ad effectum, vt relictum in teſtamẽto teneat etiam
nolẽtibus filijs legitimis: ſed quod ideo legitimatus fiat
capax impugnationis paternæ voluntatis, hoc videtur cõ
tra omnes concluſiones, vt in ſpecie Ang. conſi. 264. per
Gozad. allegat. tenet, quòd clauſula illa, ſine præiudicio
venientium ab inteſtato, operetur, quòd legitimatus nõ
poteſt venire contra teſtamentum, ſi reperiantur inſtitu
ti illi qui ſucceſſiſſent ab inteſtato.

12 Curt. ſen. conſil. 57. tenet quidem, quòd † filia per ſta-
tutum extantibus maſculis ab inteſtato excluſa, non cẽ-
ſeatur excluſa petere ſupplementum legitimæ ex teſta-
mento, ſed loquitur in caſu, in quo non erant inſtituti
in teſtamento aliqui maſculi ex illis qui ab inteſtato
eam excludebant, vt videre eſt ſub nu. 23.

Ruin. conſi. 40. lib. 3. non ſolum non facit contra iſtã
opin. quin potius eam confirmat, nam ſub num. 12. con
ſiderat, quod de iure communi filia poteſt ab inteſtato
13 ſuccedere: † ſed in caſu iſto neque iure communi hic il-
legitimus poteſt ſuccedere, neque vigore legitimationis,
quia

quia fuit limitatá, ſine præiudicio &c. ideo non habet fa
cultatem impugnandi teſtamentum. Aduertendum eſt,
Doct. iſtos loqui in longe diuerſa queſtione, & in qua eſt
præcipua ratio, quòd filia habet pro ſe diſpoſitionem iu
ris communis, quæ non militat in caſu iſto, in quo ius
commune, nec illegitimo aſſiſtit, nec legitimato cum il-
la clauſula, quoties adſunt filij legitimi. Et ideo ſequit. ꝗ
ratio, quàm maxime ponderant ibi Doct. quod teſtator
teſtando, & aliquid relinquendo videtur voluiſſe recede
re à diſpoſitione ſtatuti, & tranſire ad ius commune, nõ
poteſt in iſto caſu applicari, quia totum id quod ex te-
ſtamento capit legitimatus, id capit iudicio teſtatoris,
non legis beneficio, cùm non poſſit, vt ſupra dictum eſt,
teſtamentum impugnare de iure communi, quemad-
modum poteſt filia præterita, vel in minori quantitate,
quàm ſit legitima, inſtituta, & ideo non poteſt habe-
re locum in hac ſpecie facti conſideratio illa volunta-
tis. Ideo valde dubitabant ijdem Domini de deciſione
14 Dec. conſil. 257. ubi vult, † quod legitimatus vſque ad
eam portionem, quæ patri videbitur, poſſit ex fideicom
miſſo detrahere legitimam, & Trebellianicam, nam pro
fundamentali deciſione adducit rationem, quia in du-
bio teſtator videtur cogitare, & velle illud, quod lex di-
ſponit, quæ ratio reſpectu Trebellianicæ, quæ detra-
hitur etiam ab hærede extraneo, poteſt procedere: re-
ſpectu verò legitimæ, minime cum diſpenſato, cùm
de iure tali diſpenſato non debeatur legitima; niſi pa-
ter inſtituendo eum dixiſſet iure legitimæ, tunc enim ex
patris voluntate legitimam conſequeretur.
Sed quia materia iſta viſa eſt maximè difficilis, & pars
eſt admodũ pauper, placuiſſet, ꝗ partes concordarent.

GRASSI.

Peruſin. cenſuum. Lunæ, 17. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Appellari poteſt à ſententia continente mixturam. & numero 6.*
2 *Sententia, quòd poſſit retineri poſſeſſio, donec fuerit ſatiſfactum, dicitur continere hypothecariam, ſed contra, numero 10.*
3 *Sententia dicitur continere mixturam cum petitorio, quando quis condemnatur ad liberè dimittendum poſſeſſionem.*
4 *Poſſeſſio in Saluiano dicitur momentanea, in hypothecaria non: & idem eſt adiudicare poſſeſſionem in perpetuum, quod adiudicare dominium.*
5 *Poſſeſſio, quæ eſt penes violentiam paſſum, dicitur perpetua, & non momentanea: & ideo datur appellatio à ſententia lata contra inuadentem rem ſuam litigioſam.*
6 *Appellatio datur à ſententia continente mixturam cum petitorio, ſecundum omnes.*
7 *Appellatio ſemper datur, quando præiudicium eſt irreparabile in petitorio.*
8 *Appellatio etiam datur, quando agitur ad poſſeſſionem vigore contractus.*
9 *Appellatio non datur à ſententia lata in mero poſſeſſorio, & intrat Aegidiana.*
10 *Clauſula, donec fuerit ſatiſfactum, appoſita in ſententia, importare dicitur momentaneam poſſeſſionem.*

DECISIO CCCLVI.

DOmini erant varij, & multi videbantur inclinare,
quòd in caſu propoſito eſſet locus appellationi,
1 quia † ſententia continet mixturam. Bal. conſil. 141. nu-
mero 7. libro primo.
Mixturam autem continere ſententiam prædictam
probamus.
Primò, quia dicit. retinendam donec, & quouſq; fue-
2 rint integraliter ſatisfacti, vult ergo hæc † ſententia, ꝗ
iſti poſſint retinere poſſeſſionem bonorum, donec fuit
ſatisfactum, ergo non eſt momentanea, immo idem cõ-
tinet, quod hypothecaria, & ſic petitorium, quia & illa
non auocat, niſi poſſeſſionem retinendã donec fuerit ſa
tisfactum, & tamen Barto. in l. prima, ff. de Saluian. inter-
dict. dicit quod hæc quæ datur ex iſto interdicto, eſt mo
3 mentanea, illa ex hypothecaria non. Si enim † quando
quis condemnatur ad libere dimittendum poſſeſſionẽ,
ſententia dicitur cõtinere mixturam cum petitorio, Ale
xan. conſil. 96. colum. prima, lib. primo, quem ſequitur
Soc. in l. rem quæ nobis. colum. 10. num. 34. verſic. circa
ſextam princ. quæſtionem de acquir. poſſeſ. quia non po
teſt dici libere dimiſſa; quæ per petitorium poteſt auo-
cari, tantò magis continebit petitorium hæc, quæ vult,
quòd iſti permaneant in poſſeſſione, donec ſint ſatisfa-
cti. Et quamuis Aretin. in § item Seruiana. in fi. Inſtit. de
actio. quãdo ponit formam libelli hypothecariæ, & Sal-
uiani interdicti, ponat iſtã clauſulam in ambobus, videli
cet, retinendę, &c. tamen Roffre. in libel. de Saluian. inter-
dict. illam non apponit, & Ang. citat Bar. in l. prima, ff. &
C. de Saluian. interdict. vbi de hoc nihil dicit, immo in
d. l. prima, ff. de Saluian. interdict. numero quarto, potius
4 dicit contrarium, dum in Saluiano inquit, quòd † poſ-
ſeſſio eſt momentanea, in hypothecaria non, & tamen in
hypothecaria permanet poſſeſſio apud creditorem, niſi
quouſque ſit ſatisfactum.
Non enim videtur poſſe excuſari, quin canonizetur
debitum. Nam vt inquit Afflic. deciſ. 299. nume. 7. & 8.
idem eſt adiudicare poſſeſſionem in perpetuum, quod
adiudicare dominium. & ſimiliter Rip. in cap. ſępe, nu-
mero 101. verſicu. item loquitur, de reſtit. ſpoliat. dicit
quod in illo remedio datur appellatio, quãdo feratur ſen
tentia contra inuadentem rem ſuam litigioſam, quia
5 † poſſeſſio perpetuo eſt remanſura penes violentiã paſ-
ſum, & communiter non eſt momentanea. Ita igitur vi-
detur dicendum in caſu propoſito. Immo Grat. conſil.
108. nume. 16. lib. ſecundo, voluit, quòd quando libel-
lus ſolum eſt aptus ad petitorium, detur appellatio, & in
6 ſumma hæc eſt communis omnium opinio, ꝗ † quãdo
ſententia continet mixturam cum petitorio, detur ap-
pellatio, vt poſt Bal. in d. l. vnica, C. ſi de moment. poſ. col.
ſecunda, num. 8. & poſt alios ab eo relatos, Grat. conſilio
vltimo, nume. 49. libro ſecundo, Iaſ. conſil. 187. col. pri-
ma & ſecunda, late Bero. conſi. 150. lib. 3. vbi vult, quod
id locum habeat etiam, quando in diuerſis capitulis ſen
tẽtia feratur, cùm enim afferat damnum irreparabile hu-
iuſmodi ſententia, in qua voluit iudex quod retineatur
poſſeſſio donec adimpleantur omnia contenta in ſenten
7 tia, clarum eſt, quod datur appellatio, quæ † ſemper da-
tur, quando præiudicium eſt irreparabile in petitorio.
Barto. in l. ſecunda. colum. ſecunda, de appel. recip. Ange.
in d. l. vnica, nume. 3. ſi de mom. poſſeſ. Abb. in cap. cum
ad ſedem. num. 30. de reſtit. ſpol. Marant. qui etiam alios
refert de ordine iudic. in ſecundo artic. princ. emergen-
ti in vltima parte iud. numero 244. alias ſecundum aliã
impreſ. 299. fol. 94.
Maximè, quia dicitur alia clauſula, nempe, & donec
fuerint obſeruata præmiſſa &c. ex iſtis enim quaſi in ne-
ceſſariã antecedentiam videntur canonizari illi contra-
ctus. Non enim eſt dubium, quin hoc argomentum pro-
cedat etiam in ſententia. Aym. poſt Pan. de Caſt. cõſ. 174.
nume. 2.

8 nume. 2. Vnde † in ſimili videmus, q; ſi agitur ad poſſeſ-
ſionem vigore contractus, datur appellatio. Bal. conſilio
210. nu. 5. lib. 5. Grat. d. conſil. vlt. num. 51. lib. 2. Marant.
vbi ſupra, nu. 250. alias 305. ſecundum meam paruam
impreſſ. Anton. Nicel. de concord. gl. col. 8. num. 26. &c.
Alij exiſtimabant in ſentẽtia prædicta agi de mero poſ-
9 ſeſſorio, igitur † non admitti appellationem, & intrare
Ægidianam, ad tradita in l. 1. C. ſi de moment. poſſeſ. cũ
quampluribus late cumulatis per Dec. conſi. 18. ante fi.
primæ col. verſ. ſed in his qui. innumeros congerit Coru.
conſi. 10. nu. 7. lib. 4. & ibi late ponderare videtur Dec.
quod cum poſſit intẽtari petitorium, quod in caſu pro-
poſito fuit ſuſpenſum, poterit reparari præiudicium il-
larum per hanc ſententiam nõ obtinendo in eo poſſeſ-
ſionem reuocabilẽ, vt late ibidem per Dec. Et dicebant,
10 quod clauſula, † donec fuerit ſatisfactum, videtur im-
portare momentaneam poſſeſſionem, & quòd mixturã
non induceret, vt dicebant alias fuiſſe firmatum in vna
Forolinien. coram Reuerendiſſimo D. meo Paleotto, alij
legabatur etiam alia Senogallien. bonorum coram Do.
Gropperio; de clauſula, ad effectum continuandæ poſ-
ſeſſionis donec ſatisfecerit &c. quam dicebant non im-
portare mixturam; ſed merum poſſeſſoriũ, & alia eiuſ-
modi, quæ diſcurſus, & excitationis gratia ſint adducta.

GRASSI.

Valentin. ſeu Panormitan. illegitimitatis. Lunæ 18. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Probationes leuiores ſufficiunt ad matrimonium proban-
dum, quoad effectum ſuccedendi. & nu. 10.*
2 *Fama ſola ſufficit ad probandam filiationem legitimam.*
3 *Fama ſola eſt ſufficiens ad conſtituendum in quaſi poſſeſ-
ſione legitimitatis.*
4 *Familia & linea appellatione intelligitur de tota.*
5 *Dictio, aliqua, eſt præciſa, & omnia comprehendit.*
6 *Adminicula coniuncta cum fama faciunt plenam proba-
tionem in legitimatione probanda.*
7 *Legitimi, & nobilis appellatione veniunt etiam legitimati
ad excludendum delictum.*
8 *Adminicula non ſunt neceſſaria in probanda filiatione le-
gitima antiqua.*
9 *Tempus viginti annorum dicitur antiquum in probanda
filiatione legitima.*
10 *Matrimonium quando principaliter non venit in contro-
uerſiam, ſed agitur de ſucceſſione, leuiores probationes
ad illud probandum ſufficiunt.*

DECISIO CCCLVII.

DOmini inhætẽtes reſolutioni vltimo in hac cau-
ſa factæ, perſtiterunt in ſententia, q; auus, ab-
auus, & proauus D. Petri Sanchez probentur
legitimi ad effectum ſuccedẽdi in bonis, de quib. agitur.
Mori ex regula alias deducta. ſ quia nunc non agitur de
1 viribus matrimonij, ſed ad effectum ſuccedendi, † quo ca
ſu ſufficiunt leuiores probationes, vt per glo. in c. lator. q.
fil. ſint legit. Bal. in l. filium. in ſecunda lect. col. 1. de his q.
ſunt ſui vel alie. iur. Salyc. in l. non nudis. col. fi. ſub nu. 6.
ver. ſi autem incidenter (vbi pulchram rationem differẽ
tiæ aſſignat, ſcilicet fauorem legitimitatis ſine periculo
animæ) C. de probat. Gemin. vulg. conſil. 27. bene refert,
& ſequitur Pariſ. conſ. 57. nu. 41. cum ſeq. & ſub num. 46.
ut communem, lib. 4. Ferret. conſ. 49. nu. 1. cum ſeq.

Quo ſtante dicebant Domini, vltra dicta in prædicta
deciſione, in qua perſtiterunt, & quę ſibi adhuc placuit,
2 probari legitimitatem prædictorum per famã, quę † ſo
la ſufficit ad probandam filiationem legitimã, vt per Al-
beri. in d. l. filium, ſub nu. 6. ver. item probatur per cõmu-
nem opinionem, & famam. Rui. conſ. 51. nu. 18. volu. 5. &
conſi. 128. nu. 10. vol. 4. Alciat. reſpon. 6. ſub nu. 18. Re-
uerend. Do. meus Paleott. dicens communem in cap. 23.
ſub nu. 3. 4. & 5. de noth. & ſpur.
3 Conſtituitur enim D. Petrus in † quaſi poſſeſſione le
gitimitatis ex prædicta fama ſola. Bar. in l. de minore. §.
plurium, nu. 40. de quæſtion. Tiraq. de nobil. ca. 10. nu. 8.
qui quamplures adducit. Dec. conſ. 54. bonus rex. in l. ſi ma
ter. C. ne de ſtat. defunc. & transfertur onus probandi cõ
trarium in aduerſarium. l. ſi filius. l. circa. de prob. Alcia.
Paleot. Ferret. & alij præallegati, alios refert Duen. reg.
299. numero 15.
Satis aũt videtur probari publica vox & fama legiti-
mitatis, non ſolũ trium, de quib. agitur, ſed & omnium
aſcendentium ipſius D. Petri, ſiue D. Ximenij p primum
teſtem Franc. de Ori. Item per quartum Baldaſſarem tu
per 1. artic. quatenus dicunt D. Petrum Sancherum eſſe
de domo & familia de Calatayut per lineam maſculinã
4 ſine aliqua macula illegitimitatis, quæ † verba ſecundũ
Dños de neceſſitate videntur referenda ad totam fami
liam, & lineam de Calatayut vſq; ad D. Petrum Vincula-
torem, ex vi & ſignificatu verborum prædictorum. ſi n.
aliquis ex aſcendentib. eſſet natus ex illegitimo matrimo
nio, licet per ſubſequens mrimonium legitimaretur, tñ
remaneret macula originalis. Rolan. alleg. conſ. vl. nu. 19.
cum ſeq. potiſſimum, nu. 26. 31. 32. 37. lib. 2. Ant. de Ro
ſel. in tract. de legit. de caul. fi. in princ. Cephal. conſil. 82.
nu. 29. qui plura congerit. & conſ. 111. nu. 14. lib. 1. maxi
me ſtantibus verbis, ſine aliqua macula, de quib. per pri-
5 mum teſtem: dictio † enim illa, aliqua, eſt præciſa, & om
nia comprehendit. Aym. conſi. 294. nu. 4. cum alijs ab eo
allegatis. Seruiebant pro adminiculo dicta per ſextum te
ſtem, iuxta ſ. interrogatoriũ de auditu, à quib. ſenibus,
quod Ximenius auus & alij eius anteceſſores deſcẽdebãt
ex legitimis matrimonijs per lineam maſculinam ex fa
milia de Calatayut, perpendẽdo verbã, de legitimis ma-
trimonijs per lineam &c. multum ſignificantia. Eandem
publicam famam reſpectu aui incluſiue probant ſecun-
dus, & quintus, aui, & proaui etiam incluſiue tertius, &
ſextus omnes ſuper primo artic.
6 Et hæc maxime procedunt, † qñ cum probatione aliã
adminicula concurrunt & ſecundũ aliã opinionẽ. Abb.
in c. tranſmiſſæ. nu. 10. qui fil. ſint legi. Saly. in l. ea quidẽ.
nu. 140. C. de accuſ. Pariſ. conſ. 10. nu. 10. & 52. li. 2. Grat.
reſpon. 146. nu. 5. vol. 1. Ferret. d. cõſ. 49. ſub nu. 1. ver. præ
terea in caſu noſtro. Pro adminiculis aũt ſatis placebant
teſtamenta, ponderata, vt per informãtes D. Petri, & alia
in vltima deciſione conſiderata, potiſſimum quatenus
7 ſępe vocantur nobiles, legitimi, quæ † qualitates magis
proprie, & in potiori ſignificatu ſignificant tam legiti-
mos quàm legitimatos ad excludendum delictum, item
fauore prolis, & matrimonij, & ex alijs præſumptionib.
ſimilibus relatis per Barb. conſi. 68. in princ. fere per tot.
primam col. quod incip. omnipotentem. lib. 4. & vt ple-
ne per pdictos informãtes, & alias fuit deciſum p Dños.
8 Quin potius ſubdebant aliqui Dñi, iſta † adminicula
non eſſe neceſſaria, qñ tractatur de probanda filiatione
legitima antiqua, vt per Salyc. in d. l. ea quidem. nu. 140.
Prob. in add. ad Io. Monac. reg. ſcienti, numero 25. Præ-
poſit. in capi. tranſmiſſæ. nume. 9. qui fil. ſint legit. Immo
Ferret. d. conſilio 49. ſub numero 5. inquit, quòd in hac
9 materia probandæ filiationis legitimæ, † tempus 20.

V annorum

annorum dicitur antiquum.Barbat.d.conſil.68.colum. tertia,verſic.item nec etiam, volum.4. Videmus enim in ſimili, quod in legitimatae auctoris ſufficiunt probatio nes leuiores,& non requiruntur exactæ. Put.deciſ.77.libro 1.cum ſimil.

Fuit ergo firmatum per Dominos non eſſe recedēdū à reſolutione iam facta etiam reſpectu trium prædictorum,ex Gemin.& alijs ſupra deductis,quam opinionem
10 Rot.pluries eſt ſequuta,nempe† vt in caſu propoſito ad effectum ſuccedendi, & quando non agitur principaliter de viribus matrimonij, prædictæ probationes ſufficiant,vt in reſolutionibus per informantes allegatis. Ad deducta exemplo ſatis placuerunt reſponſiones accommodatę pro parte D.Petri,quę etiam ex prædictis virtualiter dixerunt eſſe ſublata.

GRASSI.

Burgen. Iuris ſepeliendi. Veneris, 10. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Derogatio regulæ de iure quæſito non tollendo,oportet eſſe omnino expreſſa.*
2 *Suggeſtiones poſſunt eſſe non ſolum vbi falſum,ſed etiam vbi verum narratur.*
3 *Suggeſtiones impetrantium ſi probantur adeſſe, regula de iure quæſito non tollendo, non intrat, niſi ei ſpecialiter derogetur.*
4 *Patronis non cenſetur præiudicatum ex ſola narratione, quòd beneficium eſſet de iure patronatus.*
5 *Derogatio etiam requiritur in conceſſione facta à Principe, qui ad inuerecundam petitionem, & ſuggeſtionem alicuius cogitur concedere non concedenda.*
6 *Derogatio ſpecialis etiam in concilio requiritur,quamuis diſpoſitio in eo fuiſſet narrata.*
7 *Derogatio ſpecialis requiritur etiam quòd Papa intellexerit præiudicium:immo etiam in diſpoſitionib. motu proprio,& ex certa ſcientia.*

DECISIO CCCLVIII.

1 FVit reſolutum ſtrictè ad derogationem reg.de iure quæſito non tollen.eſſe neceſſariã expreſſam † derogationem d.regu.maximè attenta ampliatione ſæ.re.Pij Quinti, & dixerunt non ſufficere ſcientiā Papæ ſiue implicita ſit,& quæ deſumatur ex clauſula, ex certa ſcientia, ſiue explicita,& vere narrata,ſemper enim dixerunt requiri expreſſam derogationem.Moti ſunt.Quia, vt colligitur ex proemio, reg. emanauit, ne propter varias impetrantium ſuggeſtiones tolleretur ius tertij:ſug
2 geſtiones enim poſſunt eſſe non ſolum vbi falſum,ſed & vbi verū narratur,propter quas licet Papa inducatur ad reſcribendum, hoc noluit vllo modo intelligi, ſi per eas tolleret ius tertij,in quo actu præiudiciali Papa voluit,quod in ſpecie de ſua mente cōſtaret per ſpecialem, & expreſ
3 ſam derogationem.Vbicunque ergo adſunt † ſuggeſtiones impetrantium,vt apertè colligitur in quæſtione noſtra ex narratiua ſupplicationis monialium, tunc voluerunt regulam non intrare, niſi habeat ſpecialem derogationem, & pro hoc placuerunt Dominis no.per Sarnen. in proem.reg. q.5.ſub nu. 2.cum ſeq. & per tot. qui plura cumulat, quòd vbi requiritur in ſpecie derogatio, vt eſt in reg.Cancel.in ſpecie autem in reg.noſtra) non ſufficit generalis derogatio, ſed requiritur ſpecialis.ad idem aliquibus placebat Felyn.in c.nonnulli. in prin.col.1.nu.2. & col.ſequē.ſi.ſub nu.3.de reſcrip. & num.2.verſi.obſtat huic fallentiæ, & ver.limita primo.idem Fely. in ca.cum inter.nu.primo,& quarto, vbi ſubdit Rotam ſuo tempo
4 re ſemper obſeruatum,quod † ex ſola narratione, quod beneficium eſſet de iurepatronatus,non cenſetur præiudicatum patronis.Item in materia huius reg.Sarnen.ſu per reg.de iur. quæſi. q. 1. num.21. & q.6.ſub nume. 2. Mohedan.deciſ.82.Et in hoc propoſito ſuggeſtionis placuit ratio allegata per tex.in l.1.C.de pet.bon. ſubl.libro 10.vbi requiritur derogatio etiam in conceſſione facta
5 à Principe ea ratione, quia † aliquando ad inuerecundā petitionem, & ſuggeſtionem alicuius cogitur Princeps concedere, non concedenda.Placuit etiam argumētum ex Bal.in c.primo,§.libellariæ.verſi. illud eſt.de pac.conſtant. non ſufficere ſcientiam Principis, quando reſcribit contra factum proprium, ſed requiri clauſulam derogatoriam.tradit idem Bal. in Leam quam.num.3.C. de fideicommiſſ.vbi pariter requirit clauſula derogatoria in facto deteſtabili, vt per eum. Quæ videntur comprobari ex communi opinione, de qua atteſtatur Alexan.in l.tertia, §.is.numero ſeptimo, ff. quod quiſque iur.& in add. ad Barto. in l.fina. in verbo, requiratur. C. ſi contra ius. quòd vbi tractatur de graui alicuius præiudicio, non ſufficit certa ſcientia. Et prædicta procedunt, & loquuntur, non ſolum vbi colligitur ſcientia ex narratis,& diſpoſitis, ſed etiam vbi eſt clauſula,ex certa ſciētia. Aliqui addebant,quòd ſimile videmus in Concilio,
6 in † quo requiritur derogatio ſpecialis, quamuis eius ſpecies,& diſpoſitio fuiſſet narrata.Rip. poſt Archidiac. & alios in capitu. primo, ſub numero octauo, de iudic. Placuit etiam deciſio corā bo.me. Oradin. in cauſa Aluiē. exhibita per informantes, vbi in regula de iure quæſito nō tollen. Domini dixerunt requiri derogationem
7 ſpecialem,etiam † quòd Papa intellexerit præiudicium; Demum perpendebant additionem Pij Quinti ad hanc reg. quæ vult requiri ſpecialem derogationem etiam in diſpoſitionibus ex motu proprio, & ex certa ſcientia. Et aduertebant, quod verba additionis non dicunt, vbi ſit clauſula ex certa ſcientia, vt ſic videatur reſtringere regulam ad illam ſcientiam Papæ implicitam, quæ importatur per clauſulam ex certa ſcientia, ſed ſimpliciter, & generaliter referuntur ad impetrationes ex certa ſcientia factas.

Ad deducta exemplo videbatur Dominis reſultare reſponſio ex præfatis.Et ſatis etiam placuerunt reſponſiones datæ per informantes Capituli,& præfata referūtur ad reg.ipſam,& eius naturam. An autem ea intrent prę ſuppoſito,quòd ius cōceſſiſſet monialibus,iuxtare ſolutionē aliàs factam, Dñi reſoluerūt, qđ agatur ad partes.

GRASSI.

Legionen. Capellaniæ. Veneris. 8. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Nepos non natus in poteſtate aui non gaudet eius municipio originario.*
2 *Patria poteſtas ſoluitur per contractum matrimonij, etiam poſt eius diſſolutionem ex l. 47. Thaur. in Hiſpanijs.*
3 *Verbum,ſemper,omne tempus, & omnem caſum includit.*

DECISIO CCCLIX.

1 DOmini dixerunt, Gaſparem non eſſe originalē loci de Matilla reſpectu Bernardini aui, quia † ipſe non eſt natus in poteſtate d. aui. Luc. de Pen.

Pen. in l. filios. in fine, de munic. & origin. libro decimo,
& ibi etiam Ioan. de Plat. Barto. in l. aſſumptio. §. primo,
numero primo, circa fin. de munic. Quod autem natus
non fuit in poteſtate aui, apparet, quia ex l. 47. Thaur. in
a Hiſpanijs, † per contractum matrimonij ſoluitur in to-
tum patria poteſtas, ita quod etiã, quod diſſoluatur ma-
trimonium, nihilominus remanet ſui iuris, d. l. 47. & ibi
glo. in verſi. ſia habido. & in verſicu. para ſiempre. & ibi
etiam Palat. rub. item Couarr. ſuper quarto decret. par-
te ſecunda, capitu. ſeptimo, §. primo, nume. decimoquin
to, licet tamen prædicta per modum reſolutionis ſint
capta, tamen aliqui dubitabant, an prædicta diſpoſitio
l. thauri intelligatur in præiudicium ipſius filij, item an
poſſit dici inducta ad eius fauorem, vel matrimonij,
quo caſu non videtur retorquenda in odium eorum, ta-
men vt dixi ſimpliciter eſt capta reſolutio hæc, non ob-
ſtante clara, & generali diſpoſitione d. l. cuius verba ſunt
hæc, el Sizo de o hiſa caſado ſea hauido per mancipado
en todas las caſas para ſiempre. ponderando prægnan-
tiam verborum, en todas las caſas. qui enim totum di-
cit, nihil excludit. Item para ſiempre nam verbum, ſem-
3 per, omne † tempus includit, & omnem caſum. Rot. in
l. ſecunda, per illum tex. vbi Doct. ff. ſolu. matrim. & hanc
opinionem ibi tenet gl. in verbo, pater emancipando. in
verſi. intellige.

GRASSI.

Bononien. alienat. bonorum de Pipinis. Luna,
9. Decembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Tempus ſecundi contractus, an & quando ſit inſpiciendum.*
& nu. 7. & 9. in fi.
2 *Dictio, tunc, denotat extremitatem temporis.*
3 *Eccleſia reducta ad paupertatem debet pro ſe retinere feu*
dum, ſecundum omnes.
4 *Coloni, qui terras fertiles reddiderunt, & eorum hæredes*
ſunt præferendi in locatione fienda ab Eccleſia: niſi ma
ior vtilitas inueniatur ab ea locando alijs. & num. 6.
5 *Contractus de rebus eccleſiæ non eſt validus, ſi ab alijs po-*
teſt haberi maior vtilitas.
6 *Hæredes coloni qui reduxit terras Eccleſiæ ad culturam*
pro ſolita, & antiqua penſione, præferendi ſunt ex-
traneo plus offerenti ſecundum aliquos.
7 *Cauſa conceſſionis ceſſante, non poteſt dari res eccleſiæ pro*
eodem canone, & ſi ſit ſolita locari.
8 *Canon rei eccleſiæ locatæ debet augeri re meliorata, quem-*
admodum, & minui re deteriorata.
9 *Eccleſia locans in forma conſueta pro minori pretio quàm*
ab alio facta diligenti inquiſitione inueniſſet, dicitur
læſa.
10 *Locatio facta ſecundum modos, & qualitates conſuetas*
reſpicit fauorem eccleſiæ, vt non poſſit fieri alienatio,
nec alteratio in præiudicium ipſius.
11 *Bona eccleſiæ ſolita locari poſſunt concedi pro eodem ca-*
none ſi pluris res non valet, & plus de ea repertum non
fuiſſet.
12 *Eccleſiæ res ſemel alienata cum debitis ſolemnitatibus,*
dicitur effecta alienabilis ſine alia ſolemnitate, & nu-
mero 17.
13 *Conſuetudo alienandi conuertitur in naturam.*
14 *Inueſtitura feudi antiqui debet peti ab hærede infra annũ*
& diem, quæ nullum ius tribuit, nec poſſeſſionem, ſed an-
tiquam ſi eſt iuſta, confirmat.
15 *Prælatus poteſt alienare bona eccleſiæ in conſanguineum*
pro eodem pretio, quod ab alio reperiri poteſt.
Immo fraude ceſſante poteſt alienare in conſanguineum,
ſicut in extraneum. nu. ſeq.
16 *Alienatio facta à prælato in conſanguineos præſumitur*
in fraudem potius, quàm in vtilitatem eccleſiæ.
17 *Res eccleſiæ ſolita alienari poteſt locari ſine ſolemnitate*
iuris.

DECISIO CCCLX.

1 FVit per Dominos reſolutum, inſpiciendum eſſe † tẽ
pus contractus celebrati cum Pipino, non autem
primi contractus (qui primus contractus cum to
ta ſua origine prorſus adhuc ignoratur). Mouebantur
Domini ex pluribus. &

Primò, per tex. in extrauag. ambitioſæ. de rebus eccle.
non alienan. in illis verbis, præterquàm in caſibus à iure
permiſſis, ac de rebus, & bonis in emphyteuſim ab anti
quo concedi ſolitis, & tunc in eccleſiarum euidenti vti-
2 litate. dictio enim † illa, tunc, denotat extremitatem tem
poris. l. 4. §. 1. ff. de cond. & demon. l. pen. ff. de teſtamen.
tutel. Bal. conſi. 57. nu. 2. ver. 2. vol. 1. Rom. conſ. 19. nu. 2. 3
qui loquitur in materia emphyteuſis cum alijs allegatis
per informantes.

Secundo, per tex. in c. 2. de feud. ibi (ſi videris expedi-
re) quæ importat arbitrium boni viri, vt conſiderat in
hoc propoſito tex. illum Præpoſ. in c. 1. col. pe. in 1 a. fal-
len. nu. 3 a. in fi. qui feud. dar. poſ. Curt. iun. de feud. in 2.
par. q. 1. ante fi. ver. pro qua. & q. 2. in fi. quia quæ de no-
uo emergunt, nouo indigent auxilio. l. de ætate. §. ex cau-
3 ſa. ff. de interro. actio. Hinc eſt, quòd ſi † Eccleſia eſt redu
cta ad paupertatem, debet poſſe retinere, vt dicunt om-
nes, feud. in d. ca. 1. qui feu. da. poſ. & ibi in ſpecie Aluar.
colum. ſexta, in fi. verſic. interdum, & verſic. niſi eccleſia.
plene Capyc. in inueſt. feud. in verſicu. feudum dant. con
cluſ. 7. ſol. 144.

Tertiò, per text. & ibi glo. in c. ad aures. de reb. eccleſ.
4 non alien. vbi qui laborarunt † terras, & eas fertiles red
diderũt, ac eorum hæredes, præferẽdi ſunt in locatione
fienda, niſi tunc alijs ad maiorem vtilitatem Eccleſiæ
poſſint locari, quamuis illa inductio poſſit habere diffi-
cultatem, multum tamẽ Dominis placebat expoſitio, &
declaratio ad d. c. ad aures, quam facit Henri. Boich. in c.
nulli. col. 3. ver. quæro ex cauſa. de reb. eccl. non alienan.
quæ videtur bene in terminis.

Quartò, mouebantur ex theorica Abb. in d. cap. ad au
5 res, nu. 4. in vlt. not. vbi dicit, quod contractus † de rebus
eccleſiæ non eſt validus ſaltem in effectu, ſi potuiſſet ha-
bere ab alijs maiorem vtilitatẽ, debet enim prælatus con
trahere cum illo, cum quo maiorem vtilitatem habere
poteſt, quæ ſunt formalia verba Abb. & ſentit Imo. ibidẽ
ſub nu. 1. ver. item nota, quod procedere videtur ſecũdũ
aliquot Dominos etiam in rebus ſolitis alienari, quia ſi
compareat agnatus & compareat extraneus qui maiorem
quantitatem offerat, debet ille agnatus (ſi vult præferri)
dare quãtum extraneus offert, vt poſt Bar. ibi dicit Rip.
in l. prima, nume. decimotertio, ff. de priuileg. credit. Ga-
briel. de iure emphyteu. concluſ. prima, numero 28. & li-
cet quando eſt reducta ad culturam à prædeceſſore res
habeat difficultatem, nam tunc aliqui Doct. exiſtimant,
6 etiam quòd extraneus plus offerat, quòd tamen ſit † dan
da cognatis eorum qui reduxerunt ad culturam pro ſo-
lita, & antiqua penſione, vt per Rip. ibid. nu. 14. cum ſeq.
tamen in hoc caſu non conſtat de tali reductione. Secun
do ẽt in talem euẽtum ſi Eccleſia offerat meliorationes
illis agnatis, plus offerens præfertur. Rip. ibi ſub numero
36. vbi ſubdit, quòd prædicta procedunt in eiſdem, vel

 ſimilibus

ſimilibus pactis,non ſi plus offeratur, &c.ſed non ſumus
in hoc caſu.

Quintò, quia quotieſcunque ceſſat cauſa primæ con-
7 ceſſionis, tunc non poteſt dari † res Eccleſiæ pro eodem
canone etiam ſi ſit ſolita locari. ita Abbas in capitu. vt ſu
per. ſub numero vndecimo, verſicu.ego crederem, de re-
bus eccleſ. non alienan. quem ſequitur Curt. iun. in dicta
ſecunda parte, d. quæſtio. prima, ante fi. verſicu. hic vide-
mus, vbi inſerius ſtatim vocat ſingulariſſimas d. deciſio.
Abbas in d. capitu. vt ſuper. Rebuſ. de alienat. rei Eccle-
ſiæ, numero trigeſimoquarto, Afflic. in conſtit. regn. li-
bro primo, rub. 75. de feud. & ſalar. numero 89. Bernat.
bene. conſilio 256. numero octauo, in ſecunda par. libro
primo, ſecundum antiquam impreſ. Et ſic apparet non
eſſe verum, quòd attendatur abſolute tempus primi con
tractus, tunc enim hoc procedere aliqui exiſtimabant,
quando eſſemus dubij, & non reperiretur plus offerens,
& adeſſet eadem cauſa, ſed quando apparet, & reperitur
plus offerens, & non adſit eadem cauſa, tunc videtur ma
gis, quod intrent ſupra allegata.

Sextò, aliquibus Dominis placebat hæc ratio, nempe,
8 quia duo ſequerentur abſurda primum, quia licèt † cau-
ſa finalis concedendę emphyteuſis ſit melioratio, tamen
hoc ipſum beneficium meliorationis nunquàm ſentiret
Eccleſia, quia ſemper Prælatus rem melioratam daret,
vel relocaret amico, vel conſanguineo pro eodem anti-
quo pretio. ſecundum, quòd diminuta, vel deteriorata re
Eccleſiæ, ſequeretur quidem tunc diminutio canonis in
ea relocanda (ſi ad Eccleſiam reuerſa eſſet) non autem è
contra augeretur canon eadem re aucta, cõtra regulam
contrariorum, & contra alias plures iuris æquitates, &
vt per informantes pro canonicis.

Septimò, aliqui allegabant Bar. In auth. qui rem, nu-
mero 6. ver. dixi vobis, & ibi Cagnol. ſub nu. 58. verſicu.
9 ſubiungit, dum dicit, quòd † Eccleſia locans in forma
conſueta pro minori pretio, quàm ab alio facta diligen-
ti inquiſitione inueniſſet, dicitur lęſa. & ideo hoc caſu ei
datur reſtitutio, iuxta text. in capitu. primo, de reſtitut.
in integ. vbi Butr. ſub num. 19. Cùm ergo locare pro mi
nori pretio, quàm ab alijs poſſit haberi, reputetur in iu-
re conſiderabilis lęſio, non videtur illa tolleranda, etiam
in caſu propoſito, in quo maxime vtilitas Eccleſiæ ex ex-
preſſa iuris diſpoſitione eſt ſpectanda, vt patet in d. cap.
ſecundo, de feud. & in d. extrauagan. ambitioſe, ſupra
allegatis.

Vltimò fuit dictum pro iſta ſententia, quod ſcilicet,
inſpiciatur tempus ſecundæ conceſſionis, aliàs fuiſſe re-
ſolutum coram R. P. D. meo Cotta 23. Maij 1567. in vna
Peruſin. Molendini.

Non obſtat in contrarium allegata: nam Pau. de Caſt.
in l. etiam. numero 4. in fi. & Alexan. ſub numero 4. verſ.
limita. ff. ſolu. matrim. & Imo. in l. quod dicitur. la ſecon-
da, ff. de verborum obliga. in fi. idem Dec. conſilio 142.
ſub num. 1. verſic. & prædicta maxime. Couar. variar. re-
ſolut. lib. 2. c. 17. nume. 4. cum alijs concord. intelligendi
ſunt ſecundum Dominos rebus ſic ſtantibus, & quando
10 res tunc non plus valeat: quod † enim ſub eiſdem qua-
litatibus non nouis, nec inſuetis fieri debeat locatio, iſtud
reſpicit fauorẽ Eccleſiæ, idest quod non poſſit fieri alie-
natio, nec alteratio in præiudicium Eccleſiæ, vt omnes
Doct. conueniunt, Aluarot. in d. ca. 1. col. 7. qui feud. dare
poſ. & alios cumulat Capyc. vbi ſupra in 15. concluſ. fol.
146. apud quos videri poterit, & iſtud eſt, quod dicit Sei-
ſel. in contrarium allega. in Specul. feudor. in 8. limit. in
prin. folio 219.

Non obſtat auctoritas Afflic. in ca. 1. nu. 4. de cler. qui
inueſt. fec. & Bero. conſi. 86. In primo. Quia primo reſpõ
detur, quod allegata per eos non probant eorum inten-
tionem. Secundò, quod illę deciſiones cum alijs cõcord.
11 quæ poſſunt ad hoc allegari, quod † bona ſolita locari
poſſint concedi pro eodem canone, procedunt, vt ſupra
dictum eſt, quando res pluris non valet, & de ea plus re-
pertum non fuiſſet, & ſic rebus ita ſtãtibus, nemo enim
ex citatis loquitur, quãdo plus fuerit oblatum, & ſi plus
reperiri potuiſſet, qui eſt caſus noſter.

Minus obſtat, quòd iſta non dicatur alienatio, ſed exe
cutio antiquæ alienationis, vt per Doct. in d. c. 2. de feud.
Quia pro reſponſione dicebatur, quod illud dictum, ꝙ
locatio poſtea facta ſit executio antiquę, debet intelligi
12 hoc pacto, nempe, ꝙ † quando res ſemel fuit alienata cũ
debitis ſolemnitatibus, videtur ex tunc ſtatutum, & or-
dinatum quaſi in vim illius primæ alienationis, quòd de
cætero poſſit res illa alienari: & propterea, quãdo reuer-
titur ad dominũ directum, & de nouo alienatur, in hoc
dicitur executioni demandari antiqua alienatio, vt de-
clarat Cur. iun. de feud. in d. ſecunda par. d. q. 1. colum. 2.
ver. quartò me mouet. ſed non eſt ſtatutum ab initio, ꝙ
poſſit res alienari pro eodem pretio, immo tex. in d. c. 2.
de feu. videtur velle contrarium, quatenus dicit, ſi vide-
ris expedire, & in d. extrauag. ambitioſæ, dum inquit, &
tunc in Eccleſiarum euidenti vtilitate.

13 Minus etiam obſtat, ꝙ † conſuetudo alienandi con
uertatur in naturam, per reg. tex. in l. pater. §. quindecim.
de leg. 3. vt per Bal. in Margar. in verſ. prælatus concedit.
Anchar. in c. 2. nu. 1. de feud. & Imo. ibidem num. 6. in fi.
cum concor. vbi quod attenditur vſus & natura, ad quã
eſt deſtinata res. Quia reſpondebatur, fatendo quidem,
quòd res ſolita poteſt alienari ſine ſolemnitate, ſed mo-
derando, & declarando, iuxta d. extrauag. ambitioſę, nem
pe, ſi tunc cedat in euidentem vtilitatem, & ſic vna lex
per aliam interpretatur. l. non eſt nouum. ff. de legibus,
cum vulgar. & ſatis eſt ſi in hoc caſu remittitur obſerua
tio ſolemnitatis.

Non ob. glo. in cap. primo, in verſi. à minore, per quos
fiat inueſtit. quia non facit ad propoſitum, ibi enim tex.
gl. & Docto. omnes loquuntur de feudo antiquo, & de
14 inueſtitura feudi antiqui † quam hæres debet petere in-
fra annum, & diem, quæ nullum ius penitus tribuit nec
poſſeſſionem, ſed antiquam poſſeſſionem, ſi eſt iuſta, cõ-
firmat, & tunc intrat bene, quòd dicit gl. quod non alie-
nat, ſed alienatum à maioribus comprobat, vt bene ibi
declarat Henric. in prin. & Præpoſ. col. 1. & 2. & Aluarot.
ſimiliter col. 1. & 2. & præſertim ſub nu. 2. in fi. vbi dicit
quod illo caſu feudum eſt in bonis feudatarij.

Non obſtat ſimiliter Aluarot. in c. 1. nu. 7. verſi. oppo-
no, cum glo. fina. & verſicu. ſed in dic. ſi de inueſtit. tun-
15 dem. & ver. ſeq. quatenus ipſe dicit, quòd poteſt † præla-
tus alienare in conſanguineum, quia ſatis eſt, quòd non
lędatur Eccleſia, ex quo conſanguineus tantundem dat:
quia dicebant Domini debere intelligi, idest tantundẽ,
quantum ab alio reperiri poteſt, non enim dicit Aluar.
quantum dabant antiqui, ſed dicit iiſdem pactis, & con
ditionibus ſicut alter, quo caſu infertur eius dictum à
Curt. iun. de feud. in d. 2. par. q. 7.

Nec facit, ꝙ Prælatus poſſet alienare res ſolitas alie-
16 nari, in conſanguineũ, quia † ẽt poteſt non ſolitas, qñ vt
Prælatus, nõ autẽ vt ſimplex ęconomus, id facit, & ceſſat
fraus. Alcia. de præſump. reg. 2. præſump. 29. ſub nume. 3.
ver. ſed quicquid ſit, ſed in dubio, & regulariter talis alie-
natio in conſanguineos præſumitur potius in fraudem,
quàm in vtilitatem Eccleſię, vt per Doc. communiter in
auth. quibuſcunq;. C. de ſacroſ. eccle. Alc. in d. præſump.
29. nume. 1. & 3.

Minus facit dictum Collect. in capit. ſecundo, nume-

ro vigeſimoquarto, dè feud. quia non propterea dicit, q
poſſit alienari pro eodem pretio, nec cum damno Ec-
17 cleſiæ, vel quid ſimile, ſed † tantum quod res ſolita po-
teſt locari ſine ſolemnitate iuris. Intrant ergo reſponſio-
nes ſupra alijs idem dicentibus datæ, & licèt ſubdat idē
Collect. quod vtilitas caducitatis cedit commodo Præ-
lati, & computatur inter fructus prælati, tamen non di-
cit propter hoc quod poſſit Prælatus denuo locare cum
damno, & præiudicio Eccleſiæ etiam, quod ipſe Præla-
tus maiorem conſequi poſſet vtilitatem, ſed ſoluit ibi du
bium emergens, ad quem pertineat commodum illius
caducitatis, quod nihil ad q. noſtram.

Præterea dicebant Domini, quòd tempore ſuo non
erat edita extrauagans, ambitioſæ, de qua ſupra quæ ex-
trauag. Paulina facit ius commune, & recedit à primo
iure communi. Peregrin. deciſio. 225. in vna Romana,
circa med. libro 2.

GRASSI.

Paduan. decimarum. Mercurij, 4. Iulij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus eſt iudex competens in ſua cauſa.*
2 *Sententia lata ſine citatione eſt ipſo iure nulla.*
3 *Iudex ſecundus adiens principaliter ſuper nullitate primæ ſententiæ, non poteſt ipſum confirmare, alias iniuſtitiam facit.*
4 *Iniuſtitia notoria ex actis facit nullitatem, & numero ſequen.*
5 *Sententia lata in poſſeſſorio, quæ tamen ferri debebat ſuper dominio de quo in actis conſtabat, dicitur eſſe nulla.*
6 *Sententia lata ſuper petitorio ſuſpenſo, cuius probationes clarè conſtabant, quæ tamen ferri debebat ſuper ſpolio, non dicitur nulla, niſi aliqualiter probationes reddantur dubiæ.*

DECISIO CCCLXI.

NVllitas ex defectu iuriſdictionis nō placuit, quia
ſumus in ipſo Epiſcopo litigante, & agente. Vn-
1 de † in eius cauſa viſus eſt competens iudex
Nuncius Apoſtolicus.

Defectus autem citationis ad ſententiam viſus eſt re-
2 leuans, & nullitatem claram inferens, † quatenus non
fuit ſeruatus terminus, nec per actorem accuſata con-
tumacia partis non comparentis, qui defectus opera-
tur, quòd citatio dicatur circunducta, & ſic ſententia
redditur nulla ſine citatione. Alexand. in l. ſi finita. §. ſu-
banus. numero vigeſimoquarto, ff. de dam. infect. Iaſ. in
l. properandum. §. & ſi quidem, numero ſeptimo, de iu-
dic. Roman. conſilio 454. nume. decimotertio, Tiraq. de
retract. Lignag. §. 15. gl. ſecunda, ſub numero 9. verſicu. &
idem cum pars aduerſa.

Stante ergo nullitate prædictæ ſententiæ ſecunda
3 etiam redditur nulla. Cùm † enim coram ſecundo iudi-
ce fuerit principaliter intentata nullitas, non debuit ſe-
cundus iudex primam confirmare, & confirmando fe-
cit iniuſtitiam. Barto. in l. ſi vt proponis. in fi. C. quomo-
do, & quando iudex. Bal. in l. tale pactū. §. qui prouocauit.
in fine. ff. de pact. Franc. in capitu. dilecto, numero vige-
ſimoquinto, colum. 10. verſicu. vlterius aduerte. de ap-
pella. Alexand. conſil. 11. ſub numero quarto, verſic. ſe-
cus, quando eſſet non ſolum appellatum, ſed etiam de
nullitate dictum. volum. 5. ex Innocen. & Barto, vt per
eum, vt tunc ſententia nulla confirmari non poſſit. Iniu
4 ſtitia † autem notoria ex actis facit nullitatem. Paris. con
ſilio 107. numero 9 & 11. in quarto, cum vulg.
5 Placebat etiam alia nullitas, nempe, † quòd de domi-
nio conſtitit, & propterea non potuit pronunciari in
poſſeſſorio, (quod tamē in ſuo loco erit bene diſcutien.
& firmandum.) Et licèt hoc caput videatur potius percu
tere iniuſtitiam, quàm nullitatem ſententiæ, tamen in-
fertur etiam ad nullitatem, quia hoc modo iniuſtitia eſ-
ſet notoria, quæ æquiparatur nullitati (vt dixi.) Quæ nul
litas comprobabatur per aliquos Dominos, nam ſi etiā
ſuſpenſo petitorio, quando ex probationibus antea fa-
6 ctis conſtat de bono iure, vltimus ſpoliatus non reſtitui-
tur, Ægid. deciſio. 404. cum ſequen. niſi, vt dicit Ægid.
aliqualiter reddantur dubiæ probationes, ergo idem in
caſu propoſito.

Quod tamen caput, & alia ſuper iniuſtitia ſententia-
rum fuerunt reuocata per Dominos, ſi quid releuans
pro parte Epiſcopi deducatur. fuit tamen reſolutum in-
trare nullitatem ex dicto capite circunductæ citationis.

Et licet Dominus Epiſcopus obtinuerit commiſſio-
nem ſanatoriam, tamen in ea explicite excipiuntur nul-
litates ex titibus. & dum legerem Dominis verba d. com
miſſionis, dixerunt nullitatem præfatam non eſſe ſana-
tam, immo eam in ſpecie exceptam, quia, vt dixi, iſte eſt
defectus citationis ad ſententiam.

GRASSI.

Ciuitatis Caſtel. ſupplementi legitimæ. Lunæ, 13. Ianuarij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas à matre non adita tranſmittitur ad filios, & numero 11.*
2 *Aditio hæreditatis probatur etiam ex verbis enunciatiuis alicuius actus.*
3 *Aditio ſolo animo fit etiam, quòd nihil hæreditarium attingatur.*
4 *Conditio ſuſpenſiua ſuſpendit etiam animum adeuntis.*
5 *Hæredi hæredis declarationi etiam ſtatur circa aditionem hæreditatis.*
6 *Actiones confunduntur per aditionem hæreditatis factam ſine inuentario fallit, vt nu. 12.*
7 *Aditio non præſumitur in hæreditate damnoſa.*
Immo nec ex poſſeſſione rei hæreditariæ modica non præſumitur aditio & nu. 8. Fallit, vt nu. 9.
Sed nec etiam ex exactione modicę rei. nu. ſeq. in fi.
8 *Aditio hæreditatis inducitur ex fructuum exactione: niſi eſſet modica exactio.*
Item inducitur ex contractu facto ſuper re etiam minima, qui non poterat fieri citra ius, & nomen hæredis. numero 9.
Item per ſolutionem debitorum, & retentionem bonorum, & alia ſimilia. nu. 10.
11 *Hæreditas non adita tranſmittitur ad hæredes, vt adeunda, non vt adita.*
12 *Actio rei vendicationis non confunditur per aditionem hæreditatis.*
13 *Vſusfructus reſeruatio demonſtrat dominium fuiſſe tranſlatum in donatarium.*

DECISIO CCCLXII.

DVbitaui, an conſtet, Mariam, Petrum, & Leonem
adiuiſſe hæreditatē Ioannæ donatricis, q̄ † hæreditas

licèt etiam à Marietta eorum matre non eſt adita, ta-
men tranſmiſſa fuit, iuxta text. in l.prima, C. de his qui
ante aper.tabul.cum alijs allegatis. Hanc autem aditio-
nem agentes ad legitimam conantur elicere ex infra-
ſcriptis actibus.

Primò, ex tranſacto, vel cõpromiſſo de anno 1551.
de quo in tertio p̃ſuppoſito, in quo Maria, Petrus, Leo,
2 & procuratores alterius partis promittunt, q † in euen-
tum, in quem ad eos deuenerint aliqua alia bona hære-
ditaria, & quæ eſſent de bonis hæreditarijs d. Ioannæ, q
Maria, & Titta deberent ex illis eorum ratam, videlicet
legitimam, ergo ex ipſis verbis etiam, quòd eſſent enun-
ciatiua, inducitur aditio. Barto. in l.gerit, nume. 34. ff. de
acquirenda hæredita. Aretin. conſilio 136. in principio,
3 quia † aditio ſolo animo fit, etiam quòd nihil hæredi-
tarium attingatur. Iaſ. in l.ſuo hærede. numero ſeptimo,
ff. de acquirenda hæredita. & eſt text. in l. ſi auia. C. de
iure deliberan.

Primum hoc motiuum Dominis non placebat ex plu
ribus. primo in d. ſcriptura compromiſſi conditionali-
ter dicitur, in euentum, in quem &c. & ſic eſt ſuſpenſiua
4 conditio, quæ † ſuſpendit etiam animum adeuntis, vt
per Barto. in d.l.gerit, ſub numero 31. verſic. præterea id
quod dicitur.

Secundò, quia in actu dubio circa aditionem ſtatur
5 declarationi nedum hæredis, ſed † etiam hæredi hæ-
redis, an voluerit adire hæreditatem. Aym. conſil. cente-
ſimononageſimoſeptimo, ſub nume. quarto, verſic. am-
plius in actibus dubijs poſt Barto. Bal. Soc. Corn. & alios
per eum allegatos.

Tertiò, quia præſuppoſito, quòd Ioanna deceſſerit ab
inteſtato, diſpoſitio illa non poteſt applicari, nec con-
gruere ſucceſſioni ab inteſtato, ſed bene donationi, nam
ſi ibi tractabatur de ſucceſſione ab inteſtato, rata Tittæ,
& Mariæ non fuiſſet legitima, ſed medietas omnium bo
norum, ex quo erant filiæ Margaritæ, & Blanciæ, & ſub-
intrabant in locum earundem matrum ſuarum. Auth.
de ſucceſſio. ab inteſta. §. primo, ſed bene erat dicta por-
tio legitimæ congrua, & conueniens prædictæ declara-
tioni, quia cùm ipſæ eam approbent, voluit tamen habe
re ſuam legitimam, declarantque ſi detegerentur alia
bona, de illis deberent etiam habere legitimam, cùm
enim donatio eſſet vniuerſalis omnium bonorum Do.
Ioannæ, ſi bona illa ſic detecta comprehendebantur in
dicta donatione, debebant dictæ Titta, & Maria habere
ſuam legitimam ſuper illis.

6 Maximè, quia † ſi iſtæ donatariæ voluiſſent adire hæ-
reditatem Ioannæ ab inteſtato, non conficiendo inuen-
tarium, de nihilo ſeruiet illa approbatio donationis,
quia per aditionem confundebantur actiones, vt Pariſ.
conſil. decimoſexto, numero quadrageſimonono, libro
ſecundo. fruſtratoria ergo fuiſſet illa approbatio, & in
omnem euentum ſtantibus ſupradictis ſaltem actus al-
legatæ aditionis eſt dubius. Vnde intrare videtur regu-
la, quòd quamuis in hæreditate lucroſa de facili præſu-
7 matur aditio, in damnoſa tamen ſecus. Et † hinc eſt,
quod ex poſſeſſione rei hæreditariæ modicæ non præ-
ſumitur aditio, ne quis propter rem modicam præ-
ſumatur ſe immiſcere voluiſſe in hæreditate, & oneri-
bus hæreditarijs. Aym. conſilio trigeſimotertio, nu-
mero duodecimo.

8 Secundus actus allegatus pro aditione eſt exactio il-
lorum fructuum 100. florenorum decurſorum tem-
pore Dom. Ioannę, & circa hoc fuit dictum animaduer-
tendum eſſe, quòd ſibi debebantur fructus decurſi ab
obitu Ioannæ, qui fuit de anno 1547. vſque ad diem
tranſactionis, quæ fuit de anno 1554. & ita debeban-
tur ſibi fructus horum annorum. Item quòd ſibi debe-
bantur fructus decurſi à die conſignationis vſque ad
diem donationis, quæ donatio fuit de anno 1533. con-
ſignatio præſupponitur, quod fuerit de anno 1527. ſed
cùm iſta importent modicam quantitatem, & valde te-
nuis eſt quantitas, quæ pertinet ad Ioannam, quæ non
eſſent debita donatarijs, nam facto diligenti calculo
per Dominos valde modicum erat, quòd remanebat ipſi
Ioannę: Dixerunt Domini non eſſe ex exactione iſtius
modicæ rei hæreditariæ de facili arguendam aditio-
tionem, ſicut non arguitur, vt ſupra dictum eſt, ex
poſſeſſione modicæ rei hæreditariæ. Iaſ. in l.prima, §. ve-
teres, numero decimotertio, de acquiren. hęredita. Aym.
9 dicto conſil. decimotertio. Et † quamuis ex contractu
celebrato ſuper re hæreditaria etiam minima induca-
tur aditio. Natt. conſilio 448. numero decimooctauo,
iſtud eſt verum, quando eſt clarum, quòd ille actus non
poterat fieri citra ius, & nomen hæredis, ſed ſecus in
caſu propoſito, cùm ſic potuerint actus fieri vti à dona-
tarijs. Et quamuis forte vti donatarijs præfati fructus
non deberentur, tamen forte ipſi hoc prætendere pote
rant. non enim eſt veroſimile, quòd ex iſta modica
quantitate voluerint adire ab inteſtato, & confunde-
re iura donationis quam ſemper acertime defenderant.
Natt. vbi ſupra.

10 Solutio debitorum Ioannę, † retentio bonorum, &
alia per Fucciolos deducta, fieri potuerunt ab illis tan-
quàm donatarijs, & ſic conſtat de alio titulo, vt alias re-
ſolutum fuit.

Non obſtat, quod debita eſſent poſteriora donatio-
ne, quia de hoc non conſtat.

Non obſtat, quod adiuerint hæreditatem Margari-
11 tæ eorum matris, quia † non propterea ſequitur, quod
adiuerint hæreditatem Ioannæ, quæ hæreditas tranſ-
mittitur, vt adeunda, non vt adita, vt per Caſtren. in di-
cta l.prima, numero ſexto, C. de his qui ante aper. tab. &
ibi Corn. num. 6.

Vltimo per aliquos Dominos addebatur pro reſpon
ſione, quod per aditionem ſunt confuſæ actiones, quod
tollitur ex dictis Bal. in l. ſi vxor. C. de bon. ant. ind. poſ-
ſid. ſub numero ſecundo, verſicu. ſed quid ſi hæres. re-
fert Purpurat. in l. debitori. numero trigeſimoſeptimo,
12 C. de pact. vbi quod † non confunditur rei vendicatio,
quia licèt hæres teneatur in ſolidum, alia tamen ſunt bo
na teſtatoris, alia hæredis, & ſic illa bona donata rema-
13 nēt ſua perinde ac ſi ab extraneo donata eſſent. Hic † au
tem fuiſſe translatum dominium apparet ex reſeruatio-
ne vſusfructus, vul. l. quiſquis.

Vnde prædicta bona donata remanerent propria do-
natariorum, non obſtante aditione, & ſi ea extaret,
quia ex præfatis non daretur hoc caſu cõfuſio. & quam-
uis in hypothecaria Purpurat. in dicta l. debitori, nu-
mero trigeſimonono, C. de pact. conetur probare, quod
hæc quæſtio ſit inutilis, tamen ex hoc exemplo vide-
tur apparere non eſſe inutilem. Sed de veritate, & ef-
fectu prædictorum alias agetur. Ad alia, vt per infor-
mantes. Inclinarunt ergo Domini non videri concluden
ter probari aditionem in caſu propoſito.

G R A S S I.

Callaguritan. theſauraria. Die 14. Maij. 1576.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis nullius eſt momenti alio reperto in
poſſeſſione, niſi ſint inter ſe compatibiles.*

Poſſeſſio

2 *Poſſeſſio interpretatur ſecundum qualitatem tituli præce-dentis.*
3 *Poſſidere quilibet poteſt diuerſis reſpectibus.*
4 *Poſſeſſio clandeſtina non eſt manutenibilis.*

DECISIO CCCLXIII.

MAnutenendum eſſe Ioannem in poſſeſſionem tituli theſaurariæ, quia ipſe probat ſuam poſſeſſionem per inſtrumentũ capitulariter 9. Februarij. 1572. Plura quæ exemplo opponuntur facile,
1 tolluntur. Nam † quod hæc poſſeſſio fuerit inſtrumentalis, & propterea nullius momenti, cùm Aluarus ipſe prius fuerit in poſſeſſione 23. Iunij, 1570. non placuit Dominis, quia huiuſmodi poſſeſſiones non ſunt incõpatibiles: cùm enim titulus beneficij vacaret, vt bene deducitur per informantes Ioannis, dicebatur vacare ipſum beneficiũ, vt fuit reſolutum corã R.D. Chiroga, & corã R.D. Aldubrãdino in vna Abulen. canonicatus, qđ manifeſtè apparet, quia Papa theſaurariã vacantem per reſignationẽ Aluari cõfert, vnde poſſeſſionẽ Aluari in-
2 terpretabantur, ſcilicet † ſecundum qualitatem tituli præcedentis. l. 1. C. de acquir. poſſ. Namque præſumitur ex præambula forma perſeueraſſe. l. pen. ff. de vſucap. Alciat. conſ. 31. num. 7. Cùm igitur vnus haberet titulum,
3 & alter haberet fructus reſeruatos, quilibet † poteſt poſſidere diuerſis reſpectibus. Doct. late in c. licet cauſam, de probat. Bar. in l. ſi duo, num. 4. ff. vti poſſid. Rip. in l. ait prætor. §. ſi iudex, num. 15. de re iudic. Et eodem modo tollitur ſecunda oppoſitio Aluari, quòd hæc poſſeſſio Ioannis fuerit momentanea, quia Aluarus poſtea poſſedit. Item tertia quod hęc poſſeſſio fuit capta abſente Al-
4 uaro, & † propterea cùm ſit clandeſtina, ab ipſo non ſit manutenibilis. l. j. vti poſſid. Nam procederet, ſi Aluarus poſſideret titulum, quo caſo poſſeſſiones eſſent incompatibiles, quod non eſt, vt dixi in hoc caſu. Eadem diſtinctione poſſeſſionum attenta ceſſat quarta & quinta oppoſitio, quòd poſſeſſio Ioannis poſſit dici ſpoliatiua præcedentis poſſeſſionis Aluari. Nam reſpectu ſui tituli tantum Ioannes poſſidet, cui in nullo lædit ius cõtra reſeruationem Aluari. Quia quando ipſe erit præſens, iſte non reſidebit, ſed tantum, quando Aluarus erit abſens. Firmarunt igitur dandum eſſe mandatum Ioanni reſpectu ſolius tituli, & ſine vllo præiudicio reſeruationum ipſius Aluari.

GRASSI.

Burgen. Iuris ſepeliendi. Veneris, 4. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, quomodolibet, importat ius qualecunque quantumuis minimum, & cuiuſcunque generis directi vel indirecti, & etiam impropriè ſumpti.*
2 *Ius quæſitum etiam de iure ſpeciali, dicitur ius aliquo modo quæſitum.*
3 *Præſcriptio acquiſita dicitur ſecundum ius: aliàs regulariter dicitur odioſa, & contra ius.*
4 *Derogatio ſpecialis requiritur etiam in ſtatutis & priuilegijs ad effectum vt locus non ſit regulæ de iure quæſito non tollendo.*

DECISIO CCCLXIIII.

REſolutum, in caſo, de quo agitur, intrare regulam de non tollen. ad fauorem capituli, etiam quod ius commune magis aſſiſtat Monialibus. Mouebantur Domini, quia prædicta regula præſeruat ius quomodolibet quæſitum, & dicebant, verbum, quomodolibet, de quo in regula, referendum eſſe ad verba, ius quæſitum, non autem ad verbũ ſequens, tollatur, & hunc videri eis rationabilem intellectum. Et perpendebant vim & ener-
1 giam † dicti verbi (quomodolibet) quod importat ius qualecunque quantumuis minimum, & cuiuſcunq; generis directi vel indirecti, & etiam improprie ſumpti. gloſ. in clem. j. §. j. in verbo, quomodolibet, de ſtatu monac. & in clemen. 2. pariter in verbo, quomodolibet, de ſent. excom. ſicut in ſimili verbum, quibuſcunque, ſiue quæcunque, propter eorum generalitatem trahuntur etiam ad caſus impropios & abuſiuos, per vulg. doctrinam Alciati in l. mentionem, nu. 6. de verb. ſignif. refert & plures addit Tiraq. de retract. lign. §. j. gloſ. 7. num. 20. cum pluribus ſequen. Nõ eſt autem dubium, quod ius
2 † competens capitulo, etiam quod ſit quæſitum de iure ſpeciali, dicitur ius aliquo modo quæſitum, ergo in eo intrat regula. Addebant etiã aliqui Domini videri odioſum auferri beneficia Principum, quæ non dicuntur cõtra ius commune, ſed de iure communi. l. j. de conſtitut. Princ. c. decet, de reg. iur. lib. 6. cum concord. vt in ſimili de præſcriptione dicit Pariſ. in c. veniens, ſub num. 16.
3 in verſic. tamẽ, de præſcript. quæ † licet dicatur odioſa & contra ius, tñ vbi eſt acquiſita, dicitur ſecundũ ius, cuius dictũ ſatis aliquibus Dominis placebat, & maximè, quia dicebant, quòd illa regula quod fauens actibus, per quos redimus ad ius commune, debet intelligi, quando reditur ad ius commune quoad omnes, non autem quoad præiudicium particulare alicuius, iuxta eundem Pariſ. num. 10. verſic. nam regula. & apoſtil. ad Abb. in d. c. veniens, ſub num. 22. in verbo, pactum, in fi. apoſtil.

Non obſtant tradita per Sarnen. in reg. de non tollen. iure quæſito. q. 12. Primò, quia nec ipſe firmat, ſed ſe remittit ad id, quod ſuper eo Rota ſentiret. Secundò, eius rationes non placebant Dominis, nam allegat Cur. iun. conſ. primo, num. 21. Caſſan. conſ. 66. nu. 63. qui loquuntur de poteſtate Principis, quando redimus ad ius commune, de qua nos non agimus. Nec enim prędicti Doct. in terminis huius reg. vel de ea loquuntur. & ita etiam poteſt reſponderi Capic. deciſ. 41. incip. regula de non tollen. quæ pariter fundatur ſuper dictis Sarnen. & ſupradictis conſ. Curt. & Caſſan. ita etiam ad Gabriel. de iure quæſito, concluſ. j. num. 28. & ad Curt. iun. conſ. 5. num. 29. & ad plura alia exemplo deducta, Gozad. conſil. j. num. 35. & conſ. 8. num. 4. quia loquuntur de poteſtate, non de voluntate, & nihil prorſus de materia iſtius regulæ, de qua ſola agitur. Et circa hoc placuerunt reſponſiones accommodatæ per informãtes capituli, quę videbãtur bene applicari. Et pro cõfirmatione pręſentis reſolutionis & reſponſione ad prædictum dictum Sarnen. allegabant eundem Sarnen. q. 15. in fi. in eadem regula, vbi refert eſſe reſolutum in Rota, locum eſſe præ-
4 dictæ regulæ, † etiam in ſtatutis & priuilegijs, quando tollitur ius quæſitum ex eis, etiam quod eſſet per Papã ampliſſimis verbis eis derogatum, quia regula requirit indiuiduam mentionem. & ſic etiam vbi rederemus ad ius commune. Placuit etiam deciſ. Mohedan. 82. Item Put. deciſ. 32. in primo. in iure conſiderabili, & maximè, in iure radicato & incorporato. Roman. alleg. per Put. deciſ. 263. in ſecundo, concluſum fuit etiam allegata deciſ. eiuſdem 233. ſtatutum. vbi ait, ſtatuta dare ius conſiderabile, & de eis habendam eſſe mentionem, quæ tamen ſtatuta, vt plurimum ſunt cõtra ius commune. per vulg. Et in effectu hæc ſententia viſa eſt magis æqua & rationabilis. Placuerunt etiam aliqua alia deducta pro

hac

hac parte. Ex quibus dicebant ſatis reſaliare reſponſiones exemplo deductis vltra applicatas per capitulũ. Reſeruarunt tamen præiudicium Monialium ex clauſula, ſine præiudicio &c. vt ſi quid ſentiant, audiantur.

Non enim intendunt Domini vllo modo eis præiudicari debere per ſupradicta: ſi verè docentur de aliquo præiudicio extra tamen humationem ipſam, cùm enim fuerit narrata in literis capituli, ſatis conſtat, Papam voluiſſe præiudicare.

LANCELLOTTI.

Roman. 20000. Lunæ, 28. Aprilis. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Acquiſitio poteſt fieri etiam per nomen fictum hæredis.*
2 *Acquirere ſibi præſumitur, qui animum præſcribendi habuit.*
3 *Poſſeſſor malæ fidei ſi quid facit quod non poteſt facere niſi tanquàm hæres, cenſetur illud facere nomine hæreditario: ſecus in claris. num ſeq.*
Item ſi quod facit, reſpicit hæreditatem, & ſeipſum, in dubio cenſetur nomine proprio. num. 4.
5 *Onus iniunctum declarat quid veniat in diſpoſitione.*
6 *Poſſeſſor malæ fidei acquirit hæreditati etiam inuito poſſeſſore.*
Fallit, quando non dicit ſe emere nomine hæreditario. numero 8.
7 *Hæreditas conſentire non poteſt: ideo actus cum ea initus nullius eſt momenti.*

DECISIO CCCLXV.

Domini ſteterunt in deciſis ſub die Veneris, 14. Martij proximè præteriti, etiam cum præſuppoſito, quòd Leo eſſet malæ fidei poſſeſſor, & quæ nunc adducuntur contra dictam reſolutionem, in primis dicebãt tolli poſſe vnica reſpõſione, quia ſcilicet procedunt in caſu dubio: at in caſu, de quo agitur, clarè conſtat de mente Leonis, qui expreſſis verbis titulatus eſt pro ſe & hæredibus ſuis & ſucceſſoribus, & perſona ab eo nominanda. Nec repugnat, quòd dixerit ſe emere
1 vti hæres Alphonſinæ, quia † non per hoc prohibetur tanquàm hæres Alphonſinæ ſibi acquirere, etiam quòd ſciret ſe non eſſe verum hæredem: voluit enim vti hæres Alphonſinæ ſibi & ſuis hæredibus acquirere, maximè, ſtante difficultate nominandi, quæ ſicut fuit ſibi & non dictæ hæreditati Alphonſinæ acquiſita, ita etiam caſale fuit ſibi quæſitum. Præſertim, quia ſimpliciter dicit, pro perſona, quam ipſe Leo tanquàm Ioan. Baptiſta duxerit nominandam. ex quo conſtat, quòd cùm poſſet quemcunque ſibi bene viſum nominare, quòd intentio ſua non fuit acquirere hæreditati. Nec placuit reſponſio data ad illa verba, pro ſuis ſucceſſoribus, ſcilicet, quòd potuiſſet ipſe & ſui ſucceſſores præſcribere ius annullandi teſtamentum. Quoniam, præter id quod videtur ſatis extraneus intellectus, tamen ex hoc videtur potius colligi,
2 quod ſi habuit † animum præſcribendi, quòd voluit ſibi acquirere. Non obſtat etiam illud fundamentum, quòd quoties cunque malæ fidei poſſeſſor quid facit, quod nõ
3 poteſt facere niſi tanquàm hæres, quòd † cenſeatur illud facere nomine hæreditario, per doctr. Caſtren. in lectura Auinionen. in l. quid ſi poſſeſſor, num. 2. verſic. ſi vero erat malæ fidei poſſeſſor, de petit. hæred. & ſequitur Cum. in l. Imperator. §. fin. in j. lect. de leg. 2. Verum Leo non potuit emere pro ſeipſo & ad ſui vtilitatem, niſi hæreditario nomine, quia cùm ius emphyteuticum eſſet in hæreditate Alphõſinæ, vt fuit reſolutum, & Leo obliget ſucceſſores in caſali pro releuatione indemnitatis monaſterij contra Dominicum de Maximis, ergo cenſetur etiam obligare d. ius emphyteuticum, quod Leo facere non poterat, niſi nomine hæreditario. Nam huic fundamento reſpondetur, quòd illa doctrina Ca-
4 ſtren. procedit quando ſumus in dubio: at hic † ſumus in claris, quòd Leo emit ſibi & hæredibus ſuis & ibi etiã fatetur Cuman. ſi emptio fuiſſet facta nomine proprio, quòd aliud eſſet. præterea doctr. Caſtren. potius probat contrariam opinionem, quia vult quod ſi poſſeſſor malæ fidei aliquid facit quod non poteſt reſpicere niſi hæreditatem, prout eſt ſolutio legatorum & debitorũ hæreditariorum, tunc in dubio cenſetur facere nomine hæreditario: ſi verò id quod facit, poteſt reſpicere & hæreditatem, ac ſe ipſum, tunc in dubio cenſetur facere nomine proprio, per reg. legis, & magis. de ſolut. & l. pro hærede. §. j. de pet. hæred. At hic verſamur in ſecundo caſu, nam acquiſitio facta per Leonem, non reſpicit neceſſariò hæreditatem, quia malæ fidei poſſeſſor vult ſibi, & non hæreditati acquirere. vt habetur in d. l. item veniũt. Quo verò ad obligationem ſucceſſorum in caſali, reſp. quòd Leo obligat ſuos ſucceſſores reſpectu directi dominij, quod tunc ipſe emebat, & quòd non erat translatum in Alphonſinam, non autem obligat reſpectu iuris emphyteutici. Illi ergo erãt ſucceſſores Leonis, ad quos
5 perueniebat ius illud qđ ipſe emebat. Præterea † ſi ex onere iniũcto declaratur quid veniat in diſpoſitione. l. Proculus, de vſufruc. cõſtat quod hoc onus imponitur Leoni, quia ipſe obligabat perſonam ſuam ad hanc releuationem. Ideo apparet, quòd noluit acquirere hæreditati, ſed ſuæ perſonæ, quemadmodum ſuam perſonam ad hanc releuationem obligabat. & quod Leo promiſerit releuare indemnem monaſterium, non repugnat quominus non potuerit emere nomine proprio, & in omnẽ euentum hæc obligatio non poteſt tollere clara verba, per quæ dicit ſe emere pro ſe, & perſona nominanda ab
6 eo. Non obſt. quòd malæ fidei † poſſeſſor acquirit hæreditati etiam inuito poſſeſſore, ex not. per Alberic. & Caſtren. in d. lect. Auinionen. in d. l. item veniunt, num. 1. verſic. tamen aduerte. Quia reſp. quòd neceſſe eſt, quòd emat nomine hæreditario, vt ibi in princ. declarat idem Caſtren. ſed Leo non emit nomine hæreditario. Minus facit quòd mandatum, cuius vigore Leo emit, & illius notitiam habuit, eſſet reſtrictũ ad vendendum Alphonſinæ, & per conſequens eius hæreditati: & propterea præſumi debet, quòd Leo emerit d. nomine hæreditario, cùm aliàs emptio fuiſſet nulla tanquàm facta contra formam d. mandati, quia non valet conſequentia, Leo potuit emere pro ſe, ergo emit pro hæreditate Alphonſinæ, nam verba repugnant, cùm expreſſè dicant, quòd emit pro ſe & ſuis hæredibus. Præterea ſiue bene, ſiue male Leo fecerit, hoc non arguit, quòd voluerit al-
7 teri acquirere, quinimò † mandatum non poterat eſſe ſufficiens ad vendendum hæreditati, quia venditio requirebat conſenſum emptoris & hæreditas conſentire non poterat, Bart. in l. hæc, in prin. num. 3. de pet. Itaque cùm non teneat actus initus cum hæreditate, non tenebat etiam quod eſſet initus nomine hæreditario à Leone malæ fidei poſſeſſore, quia mandatum non ſe extendebat ad hoc, & conſenſus explicandus erat per verum hæredem, non autem per putatiuum, & propterea potuiſſet verus hæres nolle accipere, & Monacæ potuiſſet contradicere, & ſic ceſſante illo mandato nõ validè emebat pro hæreditate, quia mandatum ad hoc ſe non extẽdebat. Placebat Dominis etiam alia reſponſio, quia ma-

læ fidei

læ fidei poſſeſſor non acquirit hæreditati, quando expreſsè non dicit ſe emere nomine hæreditario, vt bene fuit aliàs deductum, & tunc etiam deducunt informantes per not. in l. item veniunt, de pet. hæred. Quoad obſeruantiam ſubſecutam, quòd cum poſtea caſale peruenerit ad Reginam, videatur tolli omnis dubietas, fuit dictum quod Clemens quando vendidit caſale, non dixit, illud pleno iure ſpectare ad Catherinam, ſed vendit ſuo & illius nomine ſubdendo ſpectare ad ipſum pleno iure dicto nomine. Præterea ex quo pretium caſalis fuit poſitum in monte ſub nomine hæredum Coſmi, potius videtur conſtare de contraria obſeruantia.

ROBVSTERII.

Vrbeuetan. hæreditatis. Veneris, 14. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Donatio cauſa mortis, in qua ſunt verba expreſsè denotantia donationem inter viuos, reſtricta intelligitur ad eam.*

2 *Copula, &, poſita inter genus & ſpeciem non ampliat, ſed illud declarat.*

3 *Donatio irreuocabiliter facta repugnat donationi cauſa mortis, & cuilibet vltimæ voluntati.*

4 *Leues coniecturæ ſufficiunt, vt dicatur quis voluiſſe ſe reſtringere ad modum expreſſum.*

5 *Qualitas donationis irreuocabiliter inter viuos, poſita in vna parte orationis, intelligitur repetita etiam in alia illi copulata. & num. 15.*

6 *Verba qualificata copulatiuè in eadem oratione non poſſunt pro parte acceptari & ſeparari à qualitate.*

7 *Interpretatio obſcura & intollerabilis, reijcitur ab omni diſpoſitione.*

Item quæ repugnat ſubiecta naturæ & ratione recti ſermonis. num. ſeq.

8 *Clauſula, omni meliori modo, non poteſt ſuſtinere actum in quo verba ſunt clara pro nullitate.*

9 *Diſpoſitio in dubio non eſt reſtringenda ad vnum tantum modum, quando ex alijs poteſt ſubſtineri.*

10 *Verbum, dono, ſimpliciter prolatum, comprehendit fideicommiſſum, etiam ſi non appareat de voluntate diſponendi per viam vltimæ voluntatis.*

11 *Clauſula, omni meliori modo, oſtendit claram mentem diſponentis, quòd ſaltem in genere cogitauit de validitate actus.*

12 *Diſpoſitio qualibet recipit interpretationem à veriſimilitudine, quòd diſponens de tali caſu ſaltem in genere cogitauit, & ſi interrogatus fuiſſet, idem reſpondiſſet.*

13 *Copula, quæ poteſt ſe habere ad vnum & eundem ſubiectum, & ad diuerſa ſimul, in dubio refertur ad diuerſa, & num. 20.*

14 *Copulæ natura eſt ampliare ſubiecta, & non reſtringere, & ſtat implicatiuè pro, etiam.*

15 *Præſumitur quis velle facere actum omni meliori modo etiam ſecundario.*

16 *Donatio ſimplex eſt latè interpretanda in fauorem donatarij, quamuis ſit ſtricti iuris.*

17 *Donatio facta generaliter, cui poſtea ſubſequatur ſpecies, dicitur facta gratia maioris demonſtrationis.*

18 *Specificatio facta per copulam, &, dicitur facta ad ampliandum, non autem ad reſtringendum.*

19 *Sequentia quando æquè principaliter ſe habent ad præcedentia, æqualiter etiam ſtant diſpoſitiuè, non autem declaratiuè.*

20 *Copula, &, in dubio extendit diſpoſitionem ad caſum magis dubitabilem. & numero 22.*

21 *Diſpoſitio fauorabilis & latè interpretanda non debet reſtringi, quæ tamen reſtringeretur, ſi copula, &, non ſe extenderet ad alium ſubiectum.*

22 *Declaratio illa dicitur probabilis, & ſecundum rationem recti ſermonis, quæ copulam in dubio de ſui natura ampliat, non autem reſtringit.*

23 *Diſpoſitiones duæ cumulatiuè factæ præſumendæ ſunt, & non priuatiuè.*

24 *Donatio facta irreuocabiliter inter viuos non ſubſtinetur ex clauſula, omni meliori modo, ſed debet ſubſtineri eo modo quo poteſt, pro validitate actus.*

25 *Reſeruatio vſusfructus an fuerit inutilis vel ne in donatione inter viuos, ſi deberet valere in vim fideicõmiſſi, totum pendet à libera voluntate diſponentis.*

26 *Copula, &, exponi poteſt aliquando pro, id eſt, ſi actus non deſtruatur.*

27 *Diſpoſitio reſtrictiua ad donationem irreuocabilem inter viuos, non poteſt ſubſtineri in vim fideicommiſſi. & num. ſeq.*

28 *Verba reſtricta & limitata ad aliquem modum non recipiunt interpretationem extenſiuam.*

29 *Actus reſtrictus ad vnum tantum modum, non vlterius extendit effectum ſuum.*

30 *Species vna conuentionis non poteſt ex ſe ipſa tranſire in aliam.*

31 *Actus à principio nullus non poteſt valere alio modo propter legis reſiſtentiam.*

32 *Actus debet ſubſtineri pro validitate, niſi verba ei repugnent.*

33 *Impropriatio aliqua verborum poteſt fieri pro actus validitate.*

34 *Pactum contra ſubſtantiam illius actus requiritur, cuius verba poſſunt impropriari ad illum modum, ſecundum quem actus ſubſtineri poteſt.*

35 *Diſpoſitio reſtricta ad vnum modum, fauore deſcendentium, vt valeat, debet extendi, vt valeat alio meliori modo.*

36 *Iuramentum non ſe extendit vltra id, ſuper quo præſtitus non eſt conſenſus.*

37 *Iuramentum, quod facit valere donationem inter patrem & filium, tollit incapacitatem, non autem facit tranſire de vna ſpecie in alium contractum.*

38 *Diſponens deſcendentium fauore cenſetur feciſſe actum omni meliori modo, ſi non poteſt eo expreſſo modo valere.*

39 *Verba, quocunque modo, quid operentur.*

40 *Donatio ſimplex eſt fauorabilis, in qua fit pleniſſima interpretatio contra concedentem.*

41 *Donatio ſimplex facta à parentibus morte confirmatur, & habet vim relicti.*

42 *Diſpoſitio l. donationes quas parentes C. de dona. inter vir. & vxo. quo caſu procedat.*

43 *Donatio à principio nulla non poteſt tranſire in aliam ſpeciem, vt valeat.*

44 *Prouiſio hominis quibus caſibus non faciat ceſſare prouiſionem legis.*

45 *Iuramentum facit valere actum eo meliori modo quo poteſt, ſecundum communem.*

46 *Donatio inter viuos facta deſcendentibus cum iuramento valet omni meliori modo.*

Idq́, eò magis, cum actus magis obligatorius tranſeat in minus obligatorium, non è contra, nu. 47.

48 *Iuramentum habet vim ſpecialis expreſſionis, vbi non datur defectus conſenſus.*

49 *Coniecturæ, an contrahentes voluerint ſe reſtringere ad illam ſpeciem contractus vel ne, multæ numerantur.*

Diſponent

50 *Diſponens non cenſetur etiam ex iuris diſpoſitione ſe reſtringere ad vnum modum tantum.*

51 *Copula, &, implicatiua diſponit æquè principaliter & de per ſe, non autem acceſſoriè.*

52 *Statutum annullans donationem inter viuos factam ſine ſolemnitatibus, nō ſe extendit ad fideicommiſſum & vltimam voluntatem, in quam donatio tranſiret. & numero 5.*

53 *Diſpoſitionibus principalibus ſublatis, corruunt omnia acceſſoria etiam quæ aliàs ex diſpoſitione legis venirent.*

54 *Diſpoſitio nulla in vna parte principali, remanet valida in alia parte æquè principali.*

55 *Diſpoſitio de omnibus bonis ſuis omni meliori modo, dicitur ſtare de per ſe, & æquè principaliter.*

DECISIO CCCLXVI.

QVamuis ſuper hac difficultate cauſa fuerit p me
pluries in relationibus propoſita 19. Aprilis,
31. Maij, & hodie 14. Iunij. tamen non potuit
aliquid firmari, quia Domini non erant concordes. Et di
ſtinguebant difficultatem in tres partes.

Prima, an attentis verbis diſpoſitio ſit reſtricta ad do
nationem irreuocabilem inter viuos. Secunda quid ex
interpretatione iuris. Tertia, an ſaltem valeat in vim
fideicommiſſi.

Quoad primam partem tenebant aliqui, quod ſi at-
tendimus contextum verborum, ibi, nomine ac titulo
donationis irreuocabiliter inter viuos, & poſt mortem
1 duraturæ habere voluit & mandauit, illa † ſunt limitata
ad donationem irreuocabilem inter viuos. ex l. vbi ita
donatur, de donat. cau. mort. cū alijs adductis in deciſ. 4.
Februarij proximè facta. Nam ſtandum eſt verbo in con
tractu expreſſo etiam quod adeſſent aliquæ præſum-
ptiones in contrarium, Oldra. conſ. 159. in primo dub.
cum alijs per Aym. conſ. 20. num. 4. Et vbi verba ſunt cla
ra, debent ceſſare gloſ. & diſputationes Aduocatorum.
Bal. conſ. 174. in fi. lib. 2. Aym. conſ. 4. num. 21.

Neque obſtat, cùm dicitur, quòd hic adſint duæ di-
ſpoſitiones, vna, in qua fit donatio omni meliori modo,
& iſta non ſit reſtricta, alia quæ incipit ibi, & nomine ac
titulo donationis irreuocabiliter inter viuos, & iſta ve-
nit ampliatiuè & non reſtrictiuè ad præcedentem pro
validitate actus, ne aliàs in totum corruat. Nam reſpon
debant, quod immo ibi vnica tantum ſit diſpoſitio, nā
2 cùm præcedat genus & ſtatim ſequatur ſpecies, † copu-
la, &, poſita inter genus & ſpeciem non ampliat, ſed il-
lud declarat, & limitat. Bart. in l. quæſitum. §. ſi quis fun-
dum. nu. 6. cum ſeq. de fund. inſtruc. Alberic. in dictio. in
verbo, &, il 1. circa fin. & ſic reſtringit diſpoſitionem ad
ad iſtum modum donationis inter viuos.

Et quod diſponens voluerit declarare qua ſpecie do-
nationis donabat, apparet, quia donat irreuocabiliter,
3 quod repugnat vltimis voluntatibus, quæ † ad libitum
reuocari poſſunt, & reſeruat ſibi vſumfructum & par-
tem bonorum, vt poſſit de illis diſponere, quod non fe-
ciſſet pure & ſimpliciter, prout fecit, ſi voluiſſet fideicō-
mittere, ſed euentualiter, vt latè deducitur in d. deciſ.
4. Februarij. Ex quibus poſtea adiectis declaratur inten-
tio in præcedentibus, nam ſequentia magis influunt in
præcedentibus quàm econtra. l. ſi ſeruus plurium. §. fin.
de leg. j. cum alijs per Oldra. conſ. 55. num. 2. & ſufficiūt
4 † leues coniecturæ, vt dicatur quis voluiſſe ſe reſtringe-
re ad modum expreſſum. Cald. & alij per Dec. in c. cum
ſuper, ante fin. de affin. legal.

Pro quo etiam facit, quòd illa verba, dedit, ceſſit, tra-
didit, & donauit, in quibus exemplo fundatur iſta do-
natio, omni meliori modo, vt dicitur facta, non habent
5 orationem perfectam, niſi † iungantur cum alijs poſitis
in eadem oratione, quę non exprimunt bona donata, vt
ex ſe patet, quæ tamen bona donata ſtatim in eadē ora-
tione exprimūtur cum iſta qualitate donationis irreuo
cabiliter inter viuos & poſt mortem duraturæ, adiectis
verbis, habere voluit & mandauit, vltimis ex pluribus
copulatis, quæ porriguntur ad alia verba in eadem ora-
tione copulata, dedit, ceſſit, tradidit, & donauit. l. hic §.
Caio. & ibi not. Bar. & alij de fundo inſtruc. Oldr. cōſ. 8.
in prin. Soc. conſ. 27. num. 13. in 4. Dec. conſ. 92. num. 2.
cum ſeq. Paril. conſ. 72. num. 35. vſque ad 44. in 4. qui lo
quuntur in legatis & vltimis voluntatibus, in quibus fit
lata interpretatio. l. nec ſemel. § j. quando dies leg. ced.
declarat Seyſel. in l. fin. num. 37. de conſtit. Princ. Innoc.
Anch. Zabarel Abb. Imo. & alij in c. cum dilecti, de do-
nat. vbi ſentiunt idem in donatione dum diſputant tan-
tum de qualitate in diuerſis capitulis. & nunquam de
qualitate in eadem oratione appoſita, vt ex eadē ratione
idem ſentiunt Iaſ. & alij in l. talis ſcriptura, de leg. j. & in
l. j. C. de liber. præter. Dec. in c. ſecundo requiris, de ap-
pel. Et ſic omni meliori modo dedit omnia bona ſua no
mine & titulo donationis irreuocabiliter inter viuos, &
eodem nomine & titulo ceſſit, & ſimiliter tradidit, & do
nauit, referendo d. qualitatem donationis irreuocabilis
ſingulis verbis ſupra poſitis, iuxta gloſ. & alios per Aym.
conſ. 98. num. 11. cum ſeq.

6 Vnde cum omnia verba † ſint qualificata copulatiuè
in eadem oratione, non poſſunt pro parte acceptari &
ſeparari à qualitate Bart. in l. Aurelius. §. idem quæſijt,
de libera. legat. Abb. Imo. & alij in c. bonæ, il ſecondo,
num. 29. de poſtul. prælat. Grat. reſpon. 151. nu. 22. in 2.
Nam totum non fit ſine ſuis partibus. l. qui vſufructu,
de verb. oblig. l. ſi quis cum potuit, de excep. rei iud. cum
alijs per Grat. d. reſpon. 151. num. 21. in 2. Et vbi aliquid
additur vel detrahitur, noua fit diſpoſitio. l. j. §. ſi quis
ſimpliciter, de verb. obligat. l. ius ciuile, de iuſtit. & iure.
cum alijs per Soc. conſ. 87. num. 9. in 4.

Non obſt. quod aliter interpretādo donatio eſſet nul
la, & pro validitate actus debet admitti quælibet inter-
7 pretatio. Quia † id verum eſt, dummodo non ſit extra-
nea & intollerabilis, aut obſcura, calumnioſa, & iudai-
ca: talis enim interpretatio ab omni diſpoſitione reijci-
tur. Zab. & alij per Seyſel. in d. l. fin. num. 68. cum ſeq. &
num. 91. de conſtit. Princ. Aym. conſ. 7. num. 23. & dici-
tur talis, quando repugnat ſubiectæ materiæ, aut ſumi
non poteſt ex verbis expreſſis. gloſ. & alij per Seyſel. in
d. l. fin. num. 60. cum ſeq. aut ſalua ratione recti ſermo-
nis fieri non poteſt. Ang. & alij per Seyſel. in d. l. fin. nu-
mero 67. prout in caſu iſto, nam velle quod verba iſta,
dedit, ceſſit, & tradidit, & donauit, referātur ad clauſu-
lam, omnia eius bona, dimiſſis verbis intermedijs poſi-
tis in eadem oratione, quæ qualificant verba donata,
videtur extraneum & intollerabile de iure, & repugna-
8 re † ſubiectæ naturæ & rationi recti ſermonis, vt ex pręmiſſis apparet, ideo bene poſt alios inquit Alciat. de pręſumpt. reg. 3. præſumpt. 34. & Aym. in rub. de leg. j. nu-
mero 130. quòd vbi verba ſunt clara, non poteſt ſubſti-
neri actus alio meliori modo. Non obſtant iuramentum
& clauſula, omni meliori modo, quoniam placebant
Dominis adiecta in d. deciſione, 4. Februarij.

Aliqui verò tenebant, quod immo attentis verbis di-
ſpoſitio non ſit ſtricta ad donationem irreuocabilem
9 inter viuos, ſed † quòd diſponens, qui volebat princi-
paliter inter viuos & irreuocabiliter expreſſe donare,
cogitans quod ſi ſic reſtringeret ad illum modum tan-
tum,

rem, eius diſpoſitio ex aliquo impedimento forte ſibi
incognito non poſſet ſortiri effectum, ideo voluit duas
æquè principaliter facere diſpoſitiones, vna in princi-
pio, in qua donat nepotibus, omni meliori modo. & in
iſta nullum adeſt verbũ de irreuocabilitate & donatio-
ne inter viuos, ſed generaliter donat abſentibus coram
quinque teſtibus, quo caſu verbum, dono, non re-
pugnat fideicommiſſo, etiam ſi non appareat quod vo-
10 luerit † diſponere per viam vltimæ voluntatis. l. miles
ad ſororem, in prin. l. cùm pater. §. donationis, de leg. 2.
cum alijs per Corn. conſ. 254. num. 3. lib. 3. & diſpoſitio
huiuſmodi non dicitur reſtricta magis ad donationem
irreuocabilem, quàm ad fideicommiſſum, aut aliũ mo-
dum. l. j. circa fin. vbi etiam Imo. in gloſ. j. teſtatur de
communi. de donat. cau. mor. Roman. conſ. 171. num. 6.
& conſ. 513. num. 2. Bertran. conſ. 168. num. 6. lib. 5. in
2. par. Corn. conſ. 254. col. 2. in 3. Dec. conſ. 169. num. 2.
in fi. Aym. conſ. 139. num. 2. Pariſ. conſ. 33. vol. 3. Soc. iun.
conſ. 67. lib. 3. Abb. conſ. 65. num. 6.

Præſertim ſtante clauſula, omni meliori modo, in di-
11 cta diſpoſitione expreſſa, quæ † claram oſtendit mẽtem
diſponentis, vt ſaltem in genere cogitauerit de validita-
te actus omni meliori modo. Alex. conſ. 176. nu. 4. in 5.
Dec. conſ. 24. num. 2. Aym. conſ. 141. Afflict. deciſ. 144.
num. 2. Pariſ. conſ. 90. num. 10. Rip. in d. l. j. §. ſi quis ita,
num. 17. de verb. oblig. Et idem eſt, ex quo adhibuit ſo-
lemnitates requiſitas in fideicommiſſo & non neceſſa-
rias in donatione irreuocabili. Soc. in d. l. j. §. ſi quis ita, in
fi. de verb. oblig. & quælibet diſpoſitio recipit interpre-
12 tationem à veriſimilitudine, quòd † diſponens de tali
caſu ſaltem in genere cogitauerit, & ſi interrogatus fuiſ-
ſet, idem reſpondiſſet, iuxta gloſ. in l. pactum. §. fin. de
pact. cum alijs per Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſum-
ptio. 34. num. 12. & per Gabriel. de reg. iur. concluſio. 4.
& concluſio. 10.

Alia poſtea fuit diſpoſitio ſpecialis donationis inter
viuos & irreuocabilis ad tollendas difficultates & oſten-
dendum enixam voluntatem donantis, quæ incipit ibi,
& nomine ac titulo donationis, &c. & iſta non limitat
præcedentem diſpoſitionem omni meliori modo factã,
ſed illam ampliat & extendit etiam ad donationem irre
13 uocabilem inter viuos, tum † quia verba præcedentia
ſunt clara, in quibus donat omni meliori modo, & dein
de adiecta copula, &, etiam nomine ac titulo donationis
irreuocabilis, quæ vbi copulat qualitates, vt hic omni
meliori modo, & irreuocabiliter, nec apparet expreſſe,
vel per coniecturas, an illas copulet reſpectu diuerſorũ
ſubiectorum, vel vnius eiuſdem ſubiecti, in dubio refer
14 tur ad diuerſa ſubiecta, quia † natura illius eſt ampliare.
Bar. & alij in l. ſi is qui ducenta. §. verum, de reb. dub. Ale.
conſ. 75. num. 15. lib. 7. & conſ. 101. num. 8. cum ſeq.
lib. 5. & ſtat implicatiuè pro, &, vt in l. prima, iuncta glo.
ff. ſol. matrim. cum alijs per Soc. in l. filius, num. 6. de li-
ber. & poſthum. Iaſ. in l. prima. §. municipes, nume. 4. de
acquir. poſſeſſ. Pariſ. conſ. 92. num. 15. in primo. & con-
ſil. 41. num. 9. in 3. Tum quia in dubio præſumitur quis
15 † velle facere actum omni meliori modo etiam ſecun-
dariò. Dec. poſt alios in d. cap. cùm ſuper, col. fin. verſic.
eſt extra iſtos caſus, de offic. deleg. Rip. in d. l. prima.
§. ſi quis ita, num. 28. de verb. oblig. aliter tamen, vt actus
ſubſiſteatur, receditur ſaltẽ aliqualiter à natura verbo-
rum. Nam præſumptio validitatis actus præualet omni-
bus alijs. Pau. & Alex. & alij per Dec. in l. poſtquam liti,
num. 13. C. de pact. & in cap. quoniam Abbas, col. 5. ver-
ſic. limitatur, de offic. deleg. & conſ. 87. num. 3. Alciat. de
præſumpt. reg. 3. præſumpt. 34. & tantò magis, cùm ver
ba in caſu iſto capiant propriè hanc interpretationem,
16 vt ſupra dictum eſt. Et donatio † ipſa quamuis non ſit
de enumeratis in §. actionum, Inſt. de actio. tamen cùm
ſit ſimplex, vera, & liberalis; latiſſimè patet in fauorem
donatarij. d. c. cum dilecti. vbi Innoc. Abb. & cæteri om-
nes, de donat. Bertran. conſ. 7. 10 num. 1. verſic. præterea,
in 2. in nou. Claud. in d. l. fin. num. 58. de conſtit. Princ.

Non obſtat quod præcedat genus & ſequatur ſpe-
cies, quia non ideo reſtringitur diſpoſitio generalis, ſed
17 cùm † donatio irreuocabilis magis donantem grauet
taliter ſpecificando, dicitur facta gratia maioris demon-
ſtrationis, ad tollẽdum ambiguitates. l. regula. §. & licèt,
de iuris & facti ignor. l. ſtipulationes, de verb. obli. & ſic
ad fauorem donatarij. Vnde inducta ad concedendum,
non debent operari ad detrahendum, & minuendum,
vt benè in his terminis poſt Dec. & alios Aym. conſ. 127.
num. 7. verſic. quarto foret, cum ſeq. Præſertim, quia ſpe
cificatio non eſt facta per dictiones limitatiuas, ſed am-
pliatiuas, nam vt dictum eſt dictio, &, ſtat ampliatiuè,
18 quo † caſu ſpecificatio ſine dubio dicitur facta non ad
reſtringẽdum, ſed ad ampliandũ, vt poſt Bar. & alios de-
ducit Soci. conſ. 300, col. 2. lib. 2. Aym. d. conſ. 227. nu. 7.
ante fin. nec adeſt ratio aliqua cur diſponens voluerit
ſtatim corrigere & limitare diſpoſitionem generalem
ita prudenter pro validitate actus factam, vt conſiderat
Dyn. in rub. de reg. iur. in 6. Bart. in l. ſi pluribus, de leg. 2.
& paſſim Iaſ. & alij in l. talis ſcriptura, de legat. j. & in l. j.
C. de liber. preter. Dec. in d. c. ſecũdo requiris, de appel.

Non obſtant reſeruatio vſusfructus, & alia ſequẽtia,
quæ ſolent declarare præcedentia. Nam dicebant, quòd
19 † donans voluit æquè principaliter donare irreuocabi-
liter inter viuos, & credidit eius diſpoſitiones in omnib.
partibus eſſe validas, & ita credens adiecit illa omnia bo
na. l. quoties. de verborum obliga. l. quoties. de regul. iur.
cum alijs per Dec. conſil. 77. numero 7. in fi. cum ſeq. &
in d. cap. cum ſuper. colum. fina. de offi. delega. Alc. de præ
ſump. reg. 3. præſump. 35. Sed non ideo fit, quin ipſe ſal-
tem in genere etiam cogitauerit de validitate actus, ca-
ſu quo non poſſet ſubſtineri iuxta modum expreſſum,
& ſatis eſt de his in genere cogitaſſe. l. qui iure. de milit.
teſtam. cum alijs per Gabriel. de reg. iur. concluſ. 4. nu. 1.
cum ſequen. prout diſponentem cogitaſſe verum eſt ex
clauſula omni meliori modo, & veriſimiliter, vt ſupra
dictum eſt.

Non obſtat, quòd verba præcedentia non poſſunt ſe-
parari ab illa qualitate, nomine & titulo donationis ir-
reuocabiliter inter viuos, cũ ſit qualitas adiecta vltimis
verbis ex pluribus copulatis. Nam reſpondebant, quòd
20 illa procedunt, vbi † apparet expreſſe, vel ex cõiecturis,
quòd copula coniungit, & reſtringit: ſed vbi ſumus in
dubio, aut adſunt coniecturæ, vt hic, quòd diſponens vo
luit inducere duo ſubiecta, & illa implicare per dictio-
nem, etiam, tunc non qualificat alia verba copulata,
ſed ampliat, & extendit diſpoſitionem ad alium diuer
ſum ſubiectum. fuit ex mente Bar. Alexan. Soc. & aliorũ,
nam dictio implicatiua nõ qualificat, ſed ampliat diſpo-
ſitionem ad caſum magis dubitabilem, & implicat mi-
nus dubitabilem. Gemin. conſil. 131. num. 1.

21 Præterea vbi diſpoſitio † eſt fauorabilis, & latè inter-
pretanda, reſtringeretur. Iaſ. in l. talis ſcriptura, num. 40.
ver. 7. de leg. 1. Dec. in d. cap. ſecundo requiris. col. fi. verſi.
octauo, de appel. Nec hic eſt poſita qualitas in eadẽ ora-
tione, ſed diuerſa, cùm vt intuẽti patet, iſtę qualitates re-
gantà diuerſis verbis, videlicet donauit, & habere voluit
Bar. in l. prætor. §. eriuque differentia. vi bonor. rap. Cur.
ſenior conſil. 51. num. 15. Soc. conſi. 67. num. 14. lib. 3. &
conſil. 29. numero 13. lib. 4. Pariſ. in d. conſil. 72. nume-
ro 37. in quarto.

Non

Non obſtat, quod diſpoſitio ſit vnica, & non poſſit di
uidi à qualitate, quia hic plures ſunt diſpoſitiones diſtin
ctæ, & ſeparatæ, & æquè principales, vt dictum eſt. & ſic
non intrant no. in d.l. prima, §. ſi quis ſimpliciter. cum
alijs allegatis.

Non ob. quòd iſta ſit interpretatio extranea, ac repu-
gnet ſubiectæ materiæ. Quoniam immo colligitur ex
verbis expreſſis, & ſecundum propriam naturam ver-
22 borum, nam † vt dictum eſt, copola in dubio de ſui na-
tura ampliat non reſtringit. Ideo eſt probabilis, & iuri-
dica declaratio, ac ſecundum rationem recti ſermonis
expoſitio. Seiſel. in d.l. fin. num. 60. & 67. de conſtit. Prin.
& in l. j. in prin. num. 4. de noui oper. nunc.

Non ob. tex. in d.l. vbi ita donatur, de donat. cau. mor.
in illis verbis, reuocabiliter inter viuos. Quoniã admitte
bant iſti Domini, quòd diſponens voluit donare irreuo
cabiliter inter viuos, vt dare conſtat ex dictis verbis, non
taxatiue & priuatiue ad alias diſpoſitiones, ſed cumula-
tiue & implicatiue. Voluit enim diſponens, vt diſpoſitio
ſua haberet effectum, duas principales diſpoſitiones fa-
cere, vt ſupra dictum eſt. Et in dubio præſumendæ ſunt
23 duæ † diſpoſitiones cumulatiuè factę, & non priuatiuè,
& limitatiuè, cùm non ſit præſomenda correctio etiam
modica, præſertim incontinenti, niſi clarè probetur. l. nã
ad ea. & ibi not. ff. de cond. & demon. cum alijs per Alex.
in conſ. 148. num 6. in prin. lib. j. Dec. conſ. 602. num. 5.
cum ſequen. & in ſimili Federic. de Sen. conſ. 147. verſic.
quæritur. Abb. conſ. 54. num. 2. verſic. nam vbicunque,
lib. j. Rum. conſ. 50. num. 9. cum ſeq. in 5. Calder. conſ. 2.
circa med. de præben. Felyn. in c. auditis, col. 5. in fi. eod.
tit. Balb. de præſcript. in 2. par. 5. part. princ. q. 11. num. 7.
cum ſequen.

Non obſtãt conſ. Alex. 14. lib. j. Iaſ. conſ. 5. lib. 4. Aym.
in rub. de leg. j. num. 130. cum alijs in deciſ. 4. Februarij
adductis. Nam ibi communiter præſupponunt, quod
poterat valere etiam vti donatio inter viuos irreuocabi-
24 liter, & vti donatio cauſa mortis, & † ſic non agunt de
validitate actus vt hic, ſed dicunt, quòd cùm ſit facta ir-
reuocabiliter inter viuos, talis non ſubſtineatur alio me
liori modo, imò quòd debeat ſubſtineri eo modo quo
poteſt pro validitate actus. tenent Bal. conſ. 108. nu. 8. in
fi. lib. 3. Soc. conſ. 130. 137. & 735. lib. 2. Aym. conſ. 52. nu
me. 4. & conſ. 139. nu. 10. cum ſeq. Rolan. conſ. 8. nu. 22.
cũ ſeq. to j. Et in iſto caſu ceſſat difficultas, ex quo adeſt
clauſula expreſſa, omni meliori modo, & donans fecit
plures principales diſpoſitiones, vt ſupra dictum eſt.

Nec poteſt dici, quod fuerit inutilis reſeruatio vſusfru
ctus & aliorum, de quibus ibi, ſi deberet donatio valere
25 in vim fideicommiſſi, cùm † totum hoc debeat metiri,
non à veritate, ſed ab opinione diſponentis, qui in his ha
bet liberam poteſtatem. l. is qui putat. l. hęres inſtitutus,
in prin. de acq. hæred. cum alijs per Aym. conſ. 88. nu. 14.
cum ſeq. Vnde ſecundum intentionem diſponentis non
erat inutilis reſeruatio, ſed prudens, & efficax, cum pu-
taret donationem irreuocabilem inter viuos in omni-
bus ſuis partibus valere, vt ſupra dictum eſt.

Nec obſt. quod clauſula, omni meliori modo, ſit ſine
copula & reſtricta ad donationem irreuocabilem, Ideo
non operetur in alio modo, quam in expreſſo, aut deſcẽ
dente ab illo. Quoniam intrarent iã difficultas, ſi verũ eſt,
ꝙ tota diſpoſitio eſt reſtricta ad donationem irreuoca-
bilem inter viuos. Sed totum oppoſitum eſt probatum
in caſu iſto, quòd donans duas fecit diſpoſitiones & ſe-
paratas, & quidem æquè principales, meritò prædicta
non intrant in caſo iſto.

Nec obſt. quod copula, &, ſtet expoſitiue pro, ideſt.
26 Quoniam † admittebant Domini hanc expoſitionem,
ſi actus non deſtrueretur, ſed quia ita interpretando
actus redditur nullus, eſſet intollerabilis & extranea ex-
poſitio, & contra propriam naturam verborum. Aym.
conſ. 102. num. 7. in prin.

Quoad ſecundã partem Dñi pariter erant varij. Ali-
27 qui. n. ſentiebant, quòd cum diſponens † ſe reſtrinxerit
ad donationem irreuocabilem inter viuos, talis actus
cenſeatur ex diſpoſitione iuris reſtrictus ad illum mo-
dum, & non ſubſtineatur in vim fideicommiſſi, quam-
uis interuenerint ſolemnitates, quæ requirũtur in fi-
deicommiſſo, & donatio ſit facta nepotibus, & præſup-
ponebant, quòd ſtatutum vrbis, de donat. int. viu. & cau.
mor. habeat locum in caſu iſto, ob non ſeruatas ſolenni-
tates d. ſtatuti, quamuis donatio ſit facta per auũ nepo
tibus ſuis. Nam qñ dubitatur, an ſubſtineatur in vim fi-
deicommiſſi, præſupponuntur alia habilia. l. pactum. vbi
Dec. in princ. C. de collat. & alibi ſæpè. vt per Aym. de an-
tiq. temp. parte 3. nu. 27. Et ſi quando non valeat in vim
donationis inter viuos, aliàs fruſtra de fideicommiſſo di
ſputaremus. Itaque dicebant, quòd attentis verbis do-
nans reſtrinxit ſe ad donationem irreuocabilem inter vi
uos, quæ ſi non poteſt valere vt præſupponitur, illa non
valebit in vim fideicommiſſi, vel alio modo quo potuiſ-
28 ſet valere, ex quo † verba ſunt limitata ad illum modũ
tantum. l. multum intereſt. C. ſi quis alteri vel ſibi. d. l. 1.
§. ſi quis ita. vbi Rip. nu. 30. de verb. obliga. cum alijs per
Cagnol. in l. 6. nu. 247. C. de pact. Et in terminis per Ay-
mo. conſ. 171. nu. 17. & in rub. de leg. 1. nu. 130.

Accedit: nam licèt præſumendum ſit, quòd quis ve-
lit facere actum validum omni meliori modo, tamen
29 hoc eſt in dubio, non † vbi apparet, quòd vno tantum-
modo fecit, nec ſumus certi, an alio modo feciſſet ſaltẽ
ſub illa forma, quia tũc voluntas operatur tñ in illo mo
do expreſſo, non in alio non expreſſo. Dec. in d. c. cum ſu
per, ante fin. de off. deleg. Soc. conſ. vlt. col. j. ante fi. lib. 4.
quia actus agentium nõ operatur vltra eorum intentio-
nem. l. non omnis. & ibi not. ff. ſi cert. petat. quæ intentio
colligitur ex verbis, quia illa inuenta ſunt, vt dicentis
ſententiam exprimant. l. Labeo, de ſuppellect. leg. cum
alijs per Aym. conſ. 35. num. 6. Alciat. in l. j. in princ. de
30 verb. oblig. Nec vna † ſpecies conuentionis poteſt ex ſe
ipſa tranſire in aliam. l. ſi ego, ſi cer. petat. cum alijs per
Roman. conſ. 517. num. 24. Ideo in voluntate interpre-
tanda diuinare non debemus, cùm propoſitum in men
te retentum nihil operatur. l. ſi alij, de vſufruct. leg. cum
alijs per Aym. conſ. 161. num. 11. cum ſeq.

Præterea, cùm donatio iſta præſupponatur pro nunc
nulla ab initio ob non ſeruatas ſolemnitates ſtatuti Vr-
31 bis, † ſi non valet vt talis, non poteſt valere alio modo,
propter legis reſiſtentiam. Gemin. in c. j. nu. 5. de poſtul.
prælat. in 6. Felyn. in c. cum ſuper, in fi. de off. deleg. Rip.
in d. l. j. §. ſi quis ita, num. 32. de verb. oblig. & bene facit
l. cum lex, de fideicom. cum alijs per Caſſad. de iurepat.
deciſ. 5. Nam ſtatutum Vrbis habet decretum irritans
geminatum, & valde prægnans, ibi, & irrita ſit & nulla,
& nullum ius donatario ex ea acquiratur, nullaq; oria-
tur, nec exerceri actio valeat.

Non obſt. quòd pro validitate actus donatio inter vi-
uos facta interpretatur cauſa mortis, vel fideicõmiſſum,
32 & è contra † prout patitur validitas illius. Bal. Rom. &
alij per Soc. conſ. 130. num. 6. cum ſeq. & conſ. 137. col. j.
& 2. lib. j. conſ. 235. col. 4. lib. 2. Quoniam reſpondebant,
quòd ſi hoc intelligitur ita ſimpliciter, eſt contra ea quę
ſupra dicta ſunt, de ea quæ facit limitare actum ex vna
cauſa tantum, & ſe reſtrinxit. Ideo dicebant, iſta omnia
de validitate actus eſſe intelligenda, quando verba non
eſſent clara, nec cõtenta in diſpoſitione repugnant, quia

ſaltem

ſaltem ex aliqua interpretatione impropria poſſent ve-
rificari in illa ſecundario modo, ſecundum quem actus
ſubſtineri poteſt, vt Soc.met.ſe ipſum declarat in d.con-
33 ſil. 107. poſt prin. Aym. conſ. 52. nu. 6. Nam † pro validi-
tate actus bene poteſt fieri aliqua improprietatio verbo-
rum, vt ibi per Aym. & alios, ſed nõ magna vel extranea.
Alciat. de præſump. reg. 3. præſump. 34. nu. 6. cũ ſeq. pro-
ut vbi verba ſunt clara, & reſeruatio vſusfructus, & alia
cõtenta in ea aperte repugnãt fideicõmiſſo, vt dictũ eſt.

Non ob. q̃ imò pro validitate actus requiritur pactũ
contra ſubſtãtiam actus, vt valeat omni meliori modo.
Pau. & alij per Afflic. deciſ. 338. nu. 5. cum ſeq. Soc. d. con-
ſil. 107. Quoniam dicebant id procedere, vbi verba ſal-
tem ex aliqua impropria interpretatione, poſſunt trahi
ad modum illum, ſecundum quem actus ſubſtineri po-
34 teſt, quia † poſſunt impropriari & trahi ad illum ſen-
ſum, & tunc vt actus ſubſtineatur, pactum contra ſub-
ſtantiam illius actus reijcitur. Bart. in l. vbi ita donatur,
in 3. oppoſ. Signor. de Homod. num. 3. Pau. nu. 2. & cùm
tunc ſumus in præſumenda partium intentione, non
ſunt in materia regulæ, ſi nõ valeat quod ago vt ago, &c.
vt per Soc. d. conſ. 107. col. j. ſed vbi verba ſunt clara, &
aperta, reſtricta ad actum inualidum vt hic, & tũc quod
potui nolui, quod volui adimplere nequiui, & impu-
tandum eſt partibus ſi voluerunt facere actum inuti-
lem. Dec. conſilio 33. ante fin. verſic. non obſtat quod
inhibitoria, &c.

Non obſt. q̃ ſimus in diſpoſitione aui inter nepotes,
in qua licèt verba ſint limitata ad aliquem diſponendi
35 modum, tamen † non cenſetur, auum ſe reſtrinxiſſe ad
illum modum expreſſum, ſed fauore deſcendentiũ cen-
ſetur voluiſſe facere illam diſpoſitionem etiam alio me-
liori modo. gloſ. in l. fi. C. famil. ercis. & gloſ. in verbo, vo
luit. in l. cohæredi. §. cum filiæ. & ibi Doct. ff. de vulgar.
ſubſtit. Quoniam reſpondebant id eſſe fauore liberorũ
in vltimis voluntatibus tantum, non autem in diſpoſi-
tione inter viuos, reſtricta ad vnum actum, quamuis
parentes diſponerent in fauorem eorumdem filiorum,
vt dicebant aperte probari in l. donationes quas paren-
tes. C. de donat. inter vir. & vxor. multipliciter ponderan
do illum tex. cum alijs per Bald. conſ. 430. in princ. lib. j.
& in l. ſi mortis, nume. 4. C. ad l. Falcid. & in l. executo-
rem, num. 34. C. de execut. rei iud. Ideo ſtat regula ſupra
firmata de eo qui ſe reſtrinxit.

Nec obſt. dum dicitur, quod iuramentum hic inter-
poſitum habeat vim clauſulę, omni meliori modo. Nam
36 † reſpondebant, quòd vbi principalis diſpoſitio eſt re-
ſtricta ad certum contractum, quã partes voluerunt &
non alium facere, vt eorũ verba demonſtrant, tunc ſicut
clauſula, omni meliori modo, abſq; copula nõ operatur
niſi circa illum expreſſum, aut deſcendentẽ ab illo, vt in
d. deciſ. 4. Febru. Ita nec iuramentum, quod tantum ope
ratur & præſtat, quantũ adeſt de conſenſu. Are. conſ. 24.
in prin. Rip. in d. l. j. §. ſi quis ita, num. 28. de verb. oblig.
Aym. conſ. 102. num. 7. verſic. ſecundo reſpondeo. Ceph.
conſ. 44. num. 26. vſque ad fin. Siluan. conſ. 40. num. 32.
cum ſeq. & ſic operatur tantum vbi adeſt defectus ſolẽ-
nitatis, non autem ſubſtantiæ vel conſenſus. Roma. con-
ſil. 517. num. 24. Dec. in d. c. cum ſuper, num. 11. de offic.
deleg. & Add. ad eundem Rom. conſ. 525. in fi.

Et quamuis donatio inter patrem & filium in pote-
ſtate addito iuramento ſubſtineatur, tamen non eſt ex
37 eo quod † propter iuramentum de vna ſpecie trãſeat
in alium contractum, ſed quia iuramentum tollit illam
incapacitatem, quæ eſt inter patrem & filium à iure ci-
uili introductam, & propter naturalem obligationem
facit illã valere in eadẽ ſui ſpecie, vt late cumulat Clar.
in §. donatio. q. 8. in fi. ſed nos ſumus in caſu, in quo di-
ſpoſitio deberet tranſire de vna ſpecie in aliam.

Aliqui verò tenebant, q̃ nec etiam ex diſpoſitione iu-
ris cenſeatur diſponens reſtrinxiſſe ad donationem ir-
reuocabilem, ſed feciſſe actum omni meliori modo.

Primò, quia inter deſcẽdentes, quorum fauore diſpo-
38 nẽs non pręſumitur ſe reſtrinxiſſe ad actũ † expreſſum,
cenſetur omni meliori modo feciſſe. l. Aurelius. §. Titius
teſtamento. in fi. de lig. leg. l. 2. de dona. l. creditur. §. 1. mã
da. cum alijs per gl. in verb. voluit in l. cohæredi. §. cum
filiæ. de vulg. & pup. vbi Imo. Alexan. Aretin. & Iaſ. nume
ro decimooctauo, Alexan. in l. hac conſultiſſima, §. ex im
perfecto. in fi. vbi Modern. C. de teſtamen. etiam in om-
nibus parentum diſpoſitionibus etiam inter viuos. eſt
tex. in d. l. fi. C. famil. erciſcun. ibi, ſiue epiſtolæ ſiue quo-
cunque alio modo ſcripturæ, quibuſcunque verbis, vel
indicijs inueniantur relictæ. vbi Bald. numero ſecundo,
poſt princip. refert gl. exponentem præmiſſa verba, quo-
39 cunque modo, reſpectu ipſius iudicij, hoc eſt † ſiue ex
teſtamento, ſiue ab inteſtato, ſiue inter viuos, ſiue in
vltima voluntate, & licet Ange. Fulgoſ. & alij dicant ibi
eam diſpoſitionem parentum obſeruari, vt voluntas
inteſtati, non ideo ſequitur, quòd modus ab initio non
fuiſſet inter viuos, ſed quia aliàs erat inualidus, lex il-
lum ſubſtinet eo modo. Nec videbatur admittenten-
da differẽtia, quę fit inter vltimas volũtates & diſpoſitio-
nes inter viuos, cũ ſit verbalis abſq; ratione differẽtię, vt
poſt gl. & alios cumulat Aym. conſ. 187. nu. 2. Immo con-
tra d. l. fi. Et cùm ſimus in donatione pura, & ſimplici, q̃
40 † eſt fauorabilis, & recipiat latiorem interpretationẽ, q̃
vltimæ voluntates, vt dicunt omnes in d. c. vlt. de donat.
vbi quod in contractib. bonæ fidei nõ fit ſtricta interpre-
tatio, ſed plena, in vltimis voluntatib. plenior, in dona-
tionib. & beneficijs non ſolum plena, & plenior, ſed ple-
niſſima contra cõcedentẽ. & idem Seiſel. in d. l. fi. nu. 58.
de conſtit. princ. Ideo maior militat ratio in caſu iſto.

Neq; tex. in d. l. donationes quas parentes, quicq̃ fa-
41 cit in cõtrarium. Nam in ea parte in qua vult, quod † ta-
les donationes morte confirmentur, ſatis probat hãc ſen
tẽtiam, cum habeat in plurib. vim relicti. vt per Io. And.
ad Spe. in ti. de don. §. 1. nu. 2. in verbo, donationes. Rip. in
l. 4. num. 144. vbi teſtatur de communi. ad l. Falc. & licèt
quandoque requiratur traditio aliqua, vt in l. 2. vbi Bal.
C. ſi quis alteri, vel ſibi, & bene declarant Salyc. & alij in
l. fina. C. famil. erciſcun. tamen hoc non facit ad hanc rẽ:
42 nam d. l. donationes. procedit † tantum, quando ſunt
nullæ donationes propter patriam poteſtatem. Aretin.
conſil. 17. num. 10. ver. venio ad ſecundum dub. ob quam
pater videtur ſibi ipſi donaſſe, vt declarant. Bar. & alij in
l. frater à fratre. col. 1. de cond. indeb. Alexan. conſilio 8.
nume. primo, in fi. li. 1. nimirum, vt poſſit colligi aliqua
perſeuerantia voluntatis, & confirmetur morte, ſi in eo
caſu requiratur ſaltem ficta traditio aliqua, vt per Dec.
poſt alios conſil. 239. nume. primo. In ea parte verò, in
qua ob defectum inſinuationis confirmetur morte, ni-
43 hil obſtat, † quia eo caſu ob legis reſiſtentiam remanẽt
pœnitus nullæ ac inefficaces ac ſine fomento. Ideo non
poſſunt tranſire in aliam ſpeciem, vt d. l. cum lex. de fi-
deicommiſſ. Caſſad. deciſ. 5. de iure patron. & bene decla
rat Bal. in l. illud, numero 9. C. de ſacroſan. eccle. ſed in ca
ſu iſto, vt dictum eſt, ſunt diſpoſitiones diuerſæ, & ſepa-
ratæ: vna, in qua fit donatio inter viuos. Et licèt iſta pro
nunc præſupponatur nulla, & illi obſtet ſtatutum, tamẽ
vtile non vitiatur per inutile, vt dicetur: altera, in qua fit
donatio omni meliori modo. vnde non ob. d. l. donatio-
nes quas parentes.

Non obſt. quod prouiſio hominis faciat ceſſare pro-

niſionem legis. Qm̃ hoc recipit plures declarationes. Pri
44 ma, qñ † prouiſio hominis eſt vtiliter expreſſa, aliàs ſe-
cus. Secunda qñ eſt ſpecialis, ſecus ſi generalis. & ſeptem
aliæ, vt pe Gabriel. de reg. iur. concluſ. 8. Mouebãtur pro-
pter iuramentum quod facit valere actum omni melio-
ri modo, vt poſt alios Bero. in c. in preſentia, num. 47. cũ
ſeq. de probat. Pariſ. conſ. 14. num. 18. lib. j. Abb. in c. cum
cõtingat, num. 17. de iureiuran. Couar. in c. Raynaldus.
§. 3. num. 10. verſic. quarto iuramentum, de teſtam. Alex.
conſ. 29. in fi. lib. 3. Mattheſil. not. 56. nota hanc. nã ſuf-
ficit, quod actus habeat formam ſufficientem pro illo
actu, in quo volumus ſubſtinere diſpoſitionem. Soci. in
d. l. j §. ſi quis ita, in fine. Couar. in c. Raynaldus. §. 10. de
teſtam. Add. magn. ad Mattheſil. d. ſing. 59. in fine. Vnde
cùm hic adſit forma ſufficiens pro fideicommiſſo, ſi nõ
valet donatio inter viuos ratione iuramenti, ſubſtinebi-
tur in fideicommiſſum.

Neque in caſu iſto intrat opinio illorum, qui tenent,
45 † iuramentum non facere, quod actus valeat omni me-
liori modo quo poteſt valere, ſed eo modo quo factus.
vt tenent Soci. & Alciat. in d. l. j. §. ſi quis ita, nume. 44. de
verb. oblig. Quoniam immo ſecundum communem &
veram opinionem facit illum valere omni meliori mo-
do. vt bene Couar. in d. c. Raynaldus §. 3. num. 10. verſic.
quarto iuramenti religio. de teſtam. præſertim cùm iura
mentum in caſu iſto habeat clauſulas ita prægnantes.

Neque hic adeſt defectus ſubſtantiæ vel conſenſus.
Quia habemus claram & enixam mẽtem donantis, qui
voluit etiam ex tunc cum iuramento, quod bona eſſent
ſuorum deſcendentium, & ſi id feciſſet per viam dona-
tionis inter viuos, tamen propter iuramentum, & quia
46 † diſponitur inter liberos, dicitur non ſe reſtrinxiſſe, ſed
conſenſiſſe, quod ſi nõ valet eo modo, valeat omni alio
meliori modo quo poteſt, vt ſupra probatum eſt. & be-
ne facit tex. in l. cum pater. §. filius matrem, de leg. 2. ibi,
enixæ voluntatis preces ad omnem ſpeciem ſucceſſio-
nis porrectæ videntur. Et idem propter affectionẽ inter
deſcendentes, inquit tex. in d. l. Aurelius. §. Titius teſta-
mento, in fine, de liber. leg. & facit tex. in l. j. C. commun.
47 de leg. cũ alijs ſupra adductis, & eo † magis, cùm nõ aga
tur de faciẽdo trãſire diſpoſitionẽ cauſa mortis in dona
tionẽ inter viuos, q̃a tunc repugnaret cõſenſus, cũ ille vo
luiſſet poſſe reuocare, & in plus obligaret, vt per Ruin.
conſ. 134. num. 8. in fi. cum ſeq. lib. j. Sed hic ſumus in ca
ſu contrario, in quo habemus conſenſum in eo quod eſt
plus, videlicet, donare ſtatim irreuocabiliter inter viuos,
ergo propter iuramentum voluit quod eſt minus, cùm
non alteretur forma ſubſtantialis, ſed tantum acciden-
talis & efficacia obligationis. Calder. conſil. 11. verſic. ad
cuius declarationem. Dec. in authen. qui rem, num. 12.
C. de ſacroſan. eccleſ. Ruin. dicto conſi. 134. num. 8. cum
ſequen. in primo. Couar. varia. reſolutio. lib. ſecundo,
cap. 16. verſic. ſecundo licet ab eadem conſtitutione. Nã
iuramentum facit, vt videatur ſaltem in genere cogita-
tum. Bart. & alij per Gabriel. de regul. iur. concluſ. quar-
48 ta, numero 14. etiam † vbi non datur defectus conſen-
ſus, habet vim ſpecialis expreſſionis. late poſt alios Ga-
briel. d. concluſ. 4.

Tertiò principaliter facit, quia locus eſt coniecturis,
an voluerint contrahentes ſe reſtringere ad illam ſpeciẽ
contractus, vel ne. Cald. & alij per Dec. in d. cap. cum ſu-
per, ante fin. de offic. deleg. prout hic adſunt plures.
49 Prima de † clauſula, omni meliori modo, expreſſa.
Secunda, de deſcendentibus. Tertia, de iuramẽto. Quar-
ta, de quinq; teſtibus neceſſarijs in fideicommiſſis, iux-
ta l. fin. C. de codicil. iuncta l. ſed & ſi ſtipuler, in fine, &
l. ſtipulatus. §. Griſogonus, de verb. obligat. Quinta, quia
adeſt mentio mortis, ibi, poſt mortem duraturæ. iuxta
not. in l. quæ dotis, ſoluto matrim. Sexta, quia adeſt ex-
preſſa ſubſtitutio, nemine etiam notario recipiente nec
ſtipulante. Roman. conſil. 513. Septima, quia alias actus
deſtrueretur vt prætenditur exemplo. Octaua, cum ſal-
tem de his in genere cogitauerit, & ſi interrogatus fuiſ-
ſet, ita veriſimiliter reſpondiſſet.

Non obſt. quòd diſponens ſe reſtrinxerit, nam poſito
& non conceſſo quòd attentis verbis ita eſſet, tamen
50 † nunc agimus ex diſpoſitione iuris, qua attenta, ex
quo ſumus inter deſcendentes, & adeſt iuramentum,
& concurrunt tot coniecturæ, non cenſetur donans vo-
luiſſe ſe reſtringere ex allegatis.

Non obſt. quod non ſimus certi, an alio modo vo-
luerit diſponens donare, & actus agentium non opera-
tur vltra eorum intentionem. Nam verum eſt regulari-
ter, ſed inter deſcendentes, & vbi interuenit iuramen-
tum, & concurrunt tot & tantæ coniecturæ, ceſſat præ-
dicta regula.

Non obſt. quòd pro nunc præſupponatur nulla iſta
donatio, propter ſtatutum vrbis, quod tollit omnem
obligationem etiam naturalem, & actus non poteſt va-
lere omni meliori modo. Quoniam eſt aduertendum,
quòd, vt ſæpe eſt dictum, donans duas facit diſpoſitio-
nes expreſſas, vnam, in qua donauit omni meliori mo-
do, alteram, in qua donauit ampliatiue & irreuocabili-
ter inter viuos. quæ ambæ diſpoſitiones ſtãt de per ſe &
æquè principaliter, tum quia ambæ expreſſe, tum etiam
51 † quia copula, &, implicatiua diſponit æque principa-
liter, & de per ſe, non autem acceſſoriè, nec conſequuti-
uè. Bart. in l. prima, num. 2. de pecul. leg. Franc. in cap. di-
lecto, quæſt. 43. & Dec. num. 7. de appel. Ruin. conſ. 53.
num. 6. in fine, lib. primo. Vnde licèt præſupponatur pro
nunc, quòd ſtatutum annullet hanc donationem inter
viuos abſque ſolemnitatibus factam, non propterea
præſupponitur, quòd intret in alia parte æquè princi-
52 paliter de per ſe ſtante, in † qua diſponens volens face-
re actum validum attribuit ſolemnitates quæ ſunt ne-
ceſſariæ etiam in fideicommiſſis, & vltimis voluntati-
bus, & diſpoſuit de bonis ſuis expreſsè omni meliori
modo. Ideo erit videndum, an ſtatutum intret in hac
parte, quamuis annullet donationem cauſa mortis, cùm
ſit exorbitans, & quamuis loquatur expreſsè de dona-
tione cauſa mortis tantum, non de fideicommiſſo, nec
de caſu mixto, & fauorabili omni meliori modo.

Nec facit quòd vbi lex occurrit & reſiſtit actui, non
oriatur obligatio naturalis, & actus non poſſet ſubſti-
neri omni meliori modo. Quoniam, vt dictum eſt, hic
ſunt duæ expreſſæ diſpoſitiones ſeparatę de per ſe ſtan-
tes, ſi ſtatutum intrat in vtraque diſpoſitione, res de pla-
53 no procedit pro nullitate actus. quia † ſublatis diſpo-
ſitionibus principalibus corruunt omnia acceſſoria, &
quæ aliàs venirent ex diſpoſitione legis, nam cùm ſta-
tutum illis reſiſtat, nullum auxilium legis de deſcen-
dentibus, nec de iuramento, nec de coniecturis poteſt
intrare, quia diſpoſitio remanet ſine fomento iuris &
54 intrant ſupra deducta. Sed † ſi ſtatutum non habet lo-
cum in fideicommiſſo, nec vbi quis expreſsè & princi-
paliter de bonis ſuis omni meliori modo diſponere vo-
luit, tunc quamuis diſpoſitio ſit nulla in vna parte prin-
cipali, remanebit alia para æquè principalis. quia regula
eſt, quòd in diuerſis & ſeparatis tot ſunt diſpoſitio-
nes, quot ſunt capita ſeparata, & vtile non vitiatur
per inutile.

Igitur, an attentis verbis expreſſis diſponens dicatur
ſe reſtrinxiſſe ad donationẽ irreuocabilẽ, & ſi non, an ſta
tutũ intret in ea parte, in qua ſit diſpoſitio de oĩb. bonis

ſuis omni meliori modo, videtur neceſſarium inſiſte-
35 re in verbis expreſſis, quia † ſi non adeſt expreſſa di-
ſpoſitio, omni meliori modo, quæ ſtat de per ſe & æquè
principaliter, oppoſitio ſupra facta, ex mente Geminia.
Rip. Caſſad. & aliorum videtur vrgens: ſed ſi adeſt ex-
preſſa diſpoſitio omni meliori modo, de per ſe ſtās æquè
principaliter, tunc intrat difficultas, an ſtatutum habeat
locum in ea: nam ſi non habet locum, res videtur de pla
no procedere, quòd in diuerſis & ſeparatis vtile non vi-
tiatur per inutile.
Tertia pars pendet à præmiſſis, an diſponens ſe reſtrin-
xerit, & an ſtatutum intret in iſta parte, in qua diſpoſuit
donans de bonis ſuis omni meliori modo, quia ſi non,
tunc ſine dubio diſpoſitio ſuſtinetur in vim fideicom-
miſſi. ex ſimiles ad ſororem, cum alijs ſupra adductis.

ROBVSTERII.

Aquilan. monaſterij. Mercurij, 10. Decembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio exiſtentiæ tituli colorati multum releuat in iu-
dicio ſpolij.*
2 *Probatio quaſi poſſeſſionis libertatis per ſcripturas per-
mittitur in iudicio ſpolij.*

DECISIO CCCLXVII.

Reſoluerūt Domini, quòd ſcripturæ, de quibus in pun
cto, ſint diſcutiendæ in huiuſmodi iudicio ſpo-
lij, quia poſſent in eo eſſe releuantes pro Illuſtr.
D. Cardinale de Gambara, ſi forte probarent nō exiſten-
1 tiā tituli colorati, quæ † exceptio releuat in iſto iudicio,
Bart. in l. 1. §. parui, quod vi aut cla. n. Achil. de penſio. de-
ciſ. 4. Neque hic inſtant, quæ dicuntur de diſcoloran-
do titulo, quòd non admittitur in ſpolio, ex quo non cōſtat
de titulo per collationem vel vnionem à ſuperiore fa-
ctam, ſed tantum per enunciationes inſtrumētorum pri
uatarum perſonarum, quæ tamen per declarationem,
aut aliam cōtrariam probationem dictarum ſcriptura-
rum forte tollitur. & ſic eſſentia tituli colorati, ſicut per
falſitatem, vt placebant conſ. Gemin. 24. Aym. conſ. 299.
Boer. deciſ. 238. penitus & omnino tollitur, vel forte per
2 dictas ſcripturas probabitur † quaſi poſſeſſio libertatis
iſtius monaſterij, quod permittitur in iudicio ſpolij.
Rot. deciſ. 11. de reſtit. ſpoliat. Et licèt primum extre-
mum, vt prætenditur, fundetur in vltimo ſtatu, tamen
erit videndum in iſto ſpolio, vti de vulto, an ille ſtatus
ſit conſiderabilis, ſi probaretur ſtatus præcedens vti de
libero, præſertim ſi percurreret tempus poſt enunciatio-
nes, in quibus Rota fundauit titulum coloratum.

SERAPHINI.

*Ciuitatis Caſtelli caſtri Montoni. Veneris,
10. Maij. 1577.*

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio ſimplex ad feuda, non trahitur ad feuda ex pa
cto & prouidentia.*
2 *Inueſtitura feudi ex pacto & prouidentia habet vim con-
tractus, qui per Principem eſt ſeruandus.*
3 *Papa poteſt illegitimum habilitare ad feuda ex pacto &
prouidentia, ex omnium ſententia.*
4 *Voluntas poteſt declarari per verba vniuerſalia, etiam
circa ea, quæ requirunt particularem mentionem.*
5 *Dictio, quicunque, eſt vniuerſalis, omnia comprehendēs,
etiam quæ aliàs non venirent.*
6 *Dictio adiectiua non poteſt ſtare de per ſe ſine ſuo ſub-
ſtantiuo.*
7 *Nomina dignitatum in feudis requirunt ſpecialem men-
tionem.*
8 *Clauſula generalis in fine poſita poſt ſpecificata, com-
prehendit omnes caſus requirentes ſpecialem men-
tionem.*
9 *Clauſula, quouis alio titulo, poſita in legitimatione ad feu-
da, comprehendit quemuis titulum etiam feudum ex pa
cto & prouidentia.*
10 *Legitimatio facta à Papa ad feuda operatur etiam con-
tra pacta expreſſa in inueſtitura poſita.*
11 *Legitimati ad feuda ſuccedunt in feudis hæreditarijs, non
autem in feudis ex pacto & prouidentia, niſi expreſſè ſit
ei derogatum.*
12 *Legitimatus cum clauſula prægnante & ampliſſima habe
tur vti verè legitimus in omnibus eius effectibus. &
num. ſeq.*
13 *Legitimatio facta cum clauſula prægnante, & verbis vni-
uerſalibus & geminatis, comprehendit omnes caſus etiā
aliàs ſpecialem mentionem requirentes.*
14 *Executio agnatorum facta in legitimatione filij etiam ad
feuda, includit legitimatum debere ſuccedere.*
15 *Legitimati nō differunt à legitimis, niſi legis diſpoſitio eos
excluderet.*
16 *Legitimatus à ſupremo Principe ex certa ſcientia, & de
plenitudine poteſtatis ſuccedit in omnibus bonis vnde-
cunque & qualitercunque venientibus.*
17 *Princeps ſupremus de plenitudine poteſtatis poteſt tolle-
re ius alteri quæſitum in ſpe.*

DECISIO CCCLXVIII.

Fuit dubitatum cum præſuppoſito, quod feudum,
de quo agitur, ſit ex pacto & prouidētia, & quod
legitimatus ad feuda non poteſt ſuccedere in feu
dis ex pacto & prouidentia conceſſis.
An ſtantibus forma inueſtituræ Leonis Decimi, &
clauſulis legitimationis Illuſt. D. Vincentij, ipſe dicatur
ad hoc feudum legitimatus. Et difficultatem faciebat
1 præſuppoſitum illud, quòd ſimplex † legitimatio ad feu
da, non trahatur ad huiuſmodi feuda ex pacto & pro-
uidentia, per conſil. Anchar. 308. quem refert & ſequi-
tur Afflict. deciſ. 195. cum alijs deductis pro parte Il-
luſt. Domini Ferrantis, in poſitione huius cauſæ ſub die
Mercurij, 27. Martij, huius anni. Quæ concluſio confir-
matur ex eo quod Princeps non poteſt alterare inueſti-
turam antiquam, nec in ea comprehenſis præiudicare
abſque illorum culpa. Cephal. conſ. 23. num. 46. & 47.
lib. primo. Sed hoc tantum ei licet ex cauſa, quam expri
mere debet, vt ibidem per eundem, num. 48. maximè,
2 quia † talis inueſtitura habet vim contractus, qui per
Principem eſt ſeruandus. Cephal. ibidem, num. 51. Soc.
iun. conſ. 115. num. 10. & conſ. 160. num. 50. lib. ſecūdo,
ex quibus pro parte Illuſt. Comitis Ferrantis conclude-
batur pro parte negatiua, & clauſulis inueſtituræ, & le-
gitimationis ſigillatim reſpondebatur, illas non eſſe ta-
les, quæ de neceſſitate, attenta ratione recti ſermonis,
omnino includerent etiam huiuſmodi feuda, vt latius
per Excellentes Dominos Informantes.
His tamen non obſtantibus in contrariam ſenten-
tiam itum eſt, Illuſt. D. Io. Vincentium eſſe legitimatū
ēt ad feuda ex pacto & prouidētia, & pro huius deciſionis
3 fundamento illud in primis aſſumptū fuit, Papā † poſſe

illegitimum habilitare ad hmōi feuda ex pacto & proui
dẽtia, quod nemo negat, quinimo omnes Doc. de hac te
loquentes requirunt ſolum, quod hoc exprimatur, & ideo
quæſtio in præſenti non eſt ſuper potentia, ſed ſuper vo-
4 luntate Papæ: ſi.n. voluit, potuit: voluntas † autem ſatis
declarari poteſt etiam per verba vniuerſalia, etiam circa
ea quæ requirunt particularem & expreſſam mentionẽ,
vt per Felyn. in c. poſtulaſti, col. 4. verſ. declara prædicta,
de reſcrip. Ruin. conſ. 73. num. 10. lib. 5. Ant. Gabriel. de
reg. iur. concluſ. 4. num. 4. qui loquuntur in terminis le-
gitimationis, & hoc quando verba generalia poſt caſum
expreſſum apta ſunt omnem caſum comprehendere, vt
poſt Ruin. tradit idem Gabriel. ibidem, num. 7.

Quod autem ex generalitate verborum, & clauſula-
rum prægnantia comprehendantur huiuſmodi feuda,
patet ponderando ſingulas clauſulas inueſtituræ.

Primò ibi, in quibuſcunq; rebus & bonis mobilibus
& immobilibus, ac ſe mouentibus, ac eccleſiaſticis feu-
5 dalibus & emphyteuticis, &c. virtus.n. † dictionis, qui-
buſcunque, eſt vt ſit vniuerſalis, omnia comprehẽdens,
etiam quæ alias non venirent. Aym. conſ. 294. nu. 1. Sarn.
in reg. de triennal. q. 2. num. 3. poſt gloſ. in clem. j. de de-
cim. Et ideo dictio, quibuſcunque, adiecta hæredibus fa
cit, vt ẽt veniant hæredes extranei. Aym. conſ. 127. nu. 1 a.
Tiraq. de retract. lignag. §. j. gloſ. 7. num. 21. & ita paſſim
tenet Rota, & fuit deductum latius in illa Pharen. pen.
coram R.P.D. meo Aldobrandino. Neque ob. quod exẽ-
plo dicitur, dictionem, quibuſcunque, determinare di-
ctionem, bonis, non aũt dictionem, feudalibus. quod vẽ
6 voluiſſe Cephal. in alleg. conſ. 25. num. 1 a 4. Quia † cum
dictio, feudalibus, ſtet adiectiuè ad dictionem, bonis, im
poſſibile eſt illa à ſuo ſubſtãtiuo ſeparari: aliàs per ſe ſtã
re non poſſet, & ideo perinde ac ſi repetitum fuiſſet, in
quibuſcunque bonis feudalibus, & ideo male & contra
vulgata grammatices principia locutus eſt Ceph. ſi clau
ſula legitimationis erat hoc eodẽ modo concepta. quod
tamen ſatis ex eius dictis colligi non poteſt.

Secundò facit clauſula, etiã ſi Comitatus, Vicariatus,
7 Marchionatus, Ducatus, &c. Nam † in iſtis etiã apud feu
diſtas eſt in confeſſo, requiri ſpecialẽ mentionem, vt ex
Bal. refert Anc. d. conſ. 308. num. 6. cùm ergo poſt ſpeci-
ficationem eorum, quæ requirunt particularem expreſ-
ſionẽ, reperiatur poſita clauſula generalis in fine, quod
pro legitimo habeatur, ac ſi ex legitimo matrimonio
procreatus eſſet in omnibus & per omnia abſq; vlla pe-
8 nitus differentia, de qua mox agemus, ſuccedit † quod
legitimatio omnes caſus requirentes ſpecialem expreſ-
ſionẽ comprehendit, prout in materia mandatorũ Rota
in infinitis cauſis tenuit. c. qui ad agendum. §. pen. in fi.
vbi omnes, de procur. in 6. Caſſan. deciſ. 123. aliàs 127.
incipien. fuit dubitatum in vna Compoſtellan.

Tertiò ſuadetur ex clauſula, ac quouis alio titulo de-
uenire, quæ generalitas videtur omnem complecti titu-
lum, aliàs ſi excludamus feudum ex facto & prouiden-
9 tia, † non erit verum dicere, quæcunque bona ad eum
deuenire quouis titulo poſſe. ſed ponderari poteſt ratio-
ne geminationis dictionum vniuerſalium, quę multum
in ſimilibus operari poteſt.

Quartò idem colligitur ex clauſula illa, etiam ſi in
emphyteuticis & feudalibus, quæ expreſſe cauſatur,
quòd legitimi, & naturales ſeu legitimi conſtante ma-
trimonio procreati tantum admittantur, ponderan-
10 do, quòd † legitimatio iſta etiam operatur contra pa-
cta expreſſa in inueſtitura appoſita. Ex quo patet,
Papam etiam in genere cogitaſſe de feudis ẽt ex pacto,
& prouidentia, maximè cùm iſta formula ſit concepta;
prout concipi ſolet in huiuſmodi feudis, nulla qualitatis
hæredis facta mentione, vt tradunt Doct. in cap. 1. §. hoc
quoq; de ſucceſſ. feud. Clar. in §. feudum. q. 9. cũ alijs. ne-
que obſtat, quod hæc clauſula conuenire poſſit ẽt feudis
hæreditarijs, quòd non negatur: ſed interim non poteſt
etiam negari, ex pacto expreſſo legitimatos excludi ſub
11 illa forma, adeo qđ licèt regulariter legitimati † ad feu-
da ſuccedant in feudis hæreditarijs, tamen non ſuccede-
rent in feudo ſub illa forma conceſſo, niſi dictæ formæ
expreſſè eſſet derogatum, & ẽt procedit in fideicõmiſſis.

Quintò, maximè facit illa clauſula, vt talis haberi tene
ri, & reputari, ac ſub ſtatutis decreto vſu ac inueſtitura
feudali comprehendi poſſit, & debeat in omnib. & per
omnia abſque vlla penitus differentia, & omni prorſus
fictione ceſſante, perinde ac ſi D. Chiappini eiuſq; vxo-
ris filius legitimus, & naturalis eorum legitimo conſtan
te matrimonio procreatus eſſet, quæ clauſula adeo eſt
12 prægnans, vt omnino de eo † iudicandum ſit vti de ve-
rè legitimo, vt fuit in minus prægnanti clauſula reſolu-
tum in vna Roman. à Bordeſia, coram R.P.D. Aldobrã-
dino. Nec poſſumus aliquam reſtrictionem, ſeu modifi-
cationem hic adhibere; cùm eã excludat dictio, penitus.
Paril. conſ. 45. num. 16. lib. 4. Nec hoc ratio recti ſermo-
nis patitur, vt in ſimili tradit Bart. in l. ſi de certa. & ibi
Ang. Caſtren. & Iaſ. C. de tranſact. Gabriel. de reg. iur. cõ-
cluſ. 4. num. 18. Neque obſt. quod clauſula iſta intelligatur
13 facere † æquiparationem in caſibus tñ, in quibus loqui-
tur diſpoſitio. vt per Anchar. d. conſ. 308. Quia in caſu
Anchar. legitimatiõ erat reſtricta ad ſucceſſionem ex
teſtamento & ab inteſtato, & ſic ad feuda hæreditaria.
ſed hic tam ex ſupra deductis conſtat non eſſe reſtrictã,
quàm ex tenore huius clauſulæ, quæ habet dictiones vni
uerſales, geminatas, & preciſas, & tales, quod ſaluã ra-
tione recti ſermonis non recipiunt reſtrictionem, alio-
quin non erit verum omnem prorſus fictionem ſublatã
eſſe, ſine vlla penitus differentia: quòd enim eſt ſecun-
dum quid, non eſt abſolute tale.

Sextò, ex excluſione agnatorum in illa clauſula, nec
non ab illorum excluſione, colligitur incluſio iſtorũ feu
14 dorum, nam certũ eſt, quod ſi Illuſtr. D. Io. Vincẽtius eſ-
ſet legitimus, excluderet remotiores ab iſto feudo, & vti
tur ibi verbis generalib. cuiuſcunq; diſpoſitionis vigore.

Septimò, ex vltimo vnus ex Dñis cõſiderabat, in inue
ſtitura ſimpliciter fuiſſe vocatos filios, & cõſequẽter in-
15 ſpectis ſolis verbis venire legitimatos, q nõ differũt à le
gitimis. §. ſi quis verò. in Auth. q b. mo. nat. effi. leg. niſi le-
gis diſpoſitio eos excluderet. §. naturales. ſi de feu. fue. cõ
tro. inter do. & agna. Ideo ſatis eſſe, quod Princeps remo-
ueat obſtaculum legis. Curt. iun. conſ. 157. nu. 24. & cõſ.
310. nu. 31. lib. 5. Celſus Hug. conſ. 26. nu. 82. Sed huic
motiuo videtur obſtare præſuppoſitum, quod legitimatus
ad feuda non ſuccedat in huiuſmodi feudis ex pacto, &
prouidentia, niſi diceremus intelligi de pacto, & pro-
uidentia expreſſa, non autem de eo pacto, quod non
ex verborum proprietate, ſed ex legis interpretatione ve
nit, quam legem cùm ſit iuris poſitiui, Princeps abſque
dubio abrogare poteſt, & pro iſto fundamento bene vi-
detur facere deciſio quędam facta coram me in vna Bo
nonien. de Bolognini, 22. Martij, 1568.

Quæ verò in contrarium deducta fuerunt, non ob-
ſtant. Et primò, quæ deducuntur circa poteſtatem, non
habent locum in ſupremo Principe, qñ ex certa ſcientia,
16 & de plenitudine pñtis reſcribit, maximè † in caſu iſto, in
quo cùm iſtud feudum, de quo agitur, ſit feudũ eccleſię
Romanæ, præſumitur, Papam de eo habuiſſe notitiam.
Quod verò dicitur, Papam & Imperatorem ſine cauſa
priuare non poſſe vaſallos, procedit reſpectu feudi iam
acquiſiti, non autem in eo caſu, in quo ſpes eſt tñ futu-

ræ

ræ acquiſitionis. Ius.n.illud qđ eſt in ſpe, eſt valde debi-
le, & non conſiderabile, prout fuit deciſum in terminis
emphyteuticis in eadem Bononien.de Bologninis, corã
17 me.10.Decembris, 1568.& † tunc in ſpecie fuit repro-
batum conſ.Cephal. 23. quem nunc informantes alle-
gant, qui etiam ex alio euitari poteſt, cùm loquatur in
legitimante poteſtatem non habente, vt concludit in fi.
conſ. Sed & quatenus aliquod adeſſet præiudicium con
ſiderabile, Papa illud ſubſtulit reſpectu remotiorum, vt
ſupra in ſexto fundamento dictum eſt. Voluit enim eos
perinde excludi ac ſi d.Ioan.Vincentius natus eſſet ex le
gitimo matrimonio. Et ex his virtualiter ſublata ſunt,
quæ in contrarium deducuntur.

SERAPHINI.

Ciuitatis Caſtelli de Vitellis. Luna, 10.Decembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Donatio correſpectiua ad teſtamentum, facta cum conditione, quòd ſi illud mutetur, etiam donatio pariter ſit mutata, & è contra, an cenſeatur annullata per ſententiam in contumacia, per quam teſtator redditur incapax. quod non num.6. & ſeq.*

2 *Banniti ſunt inteſtabiles tam actiuè quàm paſſiuè.*

3 *Donatio correſpectiua ad teſtamentum non poteſt reconualidari, ſicut nec teſtamentum.*

4 *Contumax durante contumacia, non debet eſſe melioris cõditionis quàm præſens pro vero delicto condemnatus.*

5 *Crimen læſæ maieſtatis illi incurriſſe dicuntur, qui ſe violenter & armata manu opponunt miniſtris iuſtitiæ.*

6 *Sententia lata propter contumaciam, non autem principaliter propter delictum, per comparitionem reſoluitur.*

7 *Sententia ea propter contumaciam dicitur lata, ex cuius actis tantum apparent indicia contra reum, non autem clara probatio.*

8 *Sententia in contumaciam purgata, tollitur omnis eius effectus.*

9 *Contumacia non probat delictum, etiam ſi adſit ſtatutum, vt contumax habeatur pro confeſſo.*

10 *Condemnati propter contumaciam, habent factionem teſtamenti actiuam & paſſiuam.*

11 *Sententiæ ambiguitas declarari & tolli poteſt ex actis, nõ obſtante quòd de ſtylo curiæ vniformis ſit condemnatio propter delictum, & propter contumaciam.*

DECISIO CCCLXIX.

ILluſt. D. Alphonſus Vitellius de menſe Decembris,
1562.condidit teſtamẽtum, in quo hæredem inſti-
tuit bo. me. Illuſtriſſ.D.Card.Vitellium eius fratrẽ:
eadem die, & loco, & eodẽ Notario, idem Illuſtr.D.Car
dinalis habita notitia de teſtõ prædicto, & volens verſa
vice D.Alphonſum recõpenſare, donauit eidem medie-
tatem oĩum ſuorum bonorũ mobilium & immobiliũ,
adiecta conditione, ꝙ in euentum, in quem Alphonſus
1 mutaret teſtm̃. † donatio cenſeretur pariter annullata:
& vice verſa ſi reuocaretur donatio, teſtm̃ quoque cen-
ſeretur reuocatum & annullatũ ad effectum conſeruãdi
inter fratres paritatem. Cumq́; eodem tpe D.Alphõſus
ob prætenſa quedã delicta eſſet per ſñiam Reuer.D.Gu
bernatoris Vrbis condemnatus ad pœnas excõicationis,
confiſcationis oĩum bonorum, exilij, & vltimi ſupplicij,
fuit dubitatum, an hmõi donatio valeret. & pro parte
Illuſt. D.Vincentij Vitellij hæredis pro medietate præ-
dicti Illuſtriſſ.D.Card. & rei conuenti allegabatur dictã
donationem nullius fuiſſe roboris & momenti, vt pote
quæ collata in incapacẽ ſtante d.ſñia, & deducebantur ad
hunc effectũ Bullæ à diuerſis Rom.Pontificibus, contra
homicidas & bãnitos, & alios ſimiles editæ, quæ omnes
fuerunt per fœlic.rec. Pium Quintum renouatæ, quibus
continetur diſpoſitio iuris cõis.l.eius qui.§.fi. & ibi Bar.
de teſtam.l.qui vltimo. & ibi Bar.de pœn. & in extrauag.
qui ſunt rebelles, in verbo, rebellandi, num.13.Bal.in l.j.
num.15.C.de ſacroſ.eccleſ.Abb.in rub.de teſtam. nu.4.
Corn.conſ.55.nu.14.cum ſeq.lib.2.cum alijs allegatis.

Secundò deducebatur, hãc donationẽ fuiſſe correſpe
ctiuam ad teſtm̃, & ideo altero nullo exiſtente, nempe
2 teſtõ, per proximè allegata, cum † bãniti ſint inteſtabiles
tam actiuè, q̃ paſſiuè, tam de iure cõi, quàm vigore Bul-
larum, donationẽ quoque nullius fuiſſe roboris & mo-
menti, cùm ita inter partes actũ fuerit. Aym.conſ.179.
nu.13.& conſ.230.nu.2.cum ſimil. Confirmabatur hoc
fundamentũ ex eo, quod data hmõi correſpectiuitate,
3 cùm teſtm̃ D. Alphonſi fuerit nullum, † non potuit po-
ſtea reconualidari, ex tex.in l.eius, de teſtam. ideo ſem-
per remanſiſſe nullum teſtamentum, & in conſequen-
tiam donationem quoque non valuiſſe.

Tertiò dicebatur non eſſe conſtituendã differentiam
inter condemnatum in contumaciam ob non paritionẽ
monitorij, & condemnatum pp delictum, tum quia pr̨
tendebatur oẽs ſententias curiæ Gubernatoris contra
abſentes eſſe ſub vna & eadem forma cõceptas. ſiue ſint
per contumaciam, ſiue pp delictum: tum ẽt quia hæc nõ
fuit lata propter ſolam contumaciam, ſed pp delictum
per ſeptẽ teſtes probatum prout in copia quæ data fuit.

Præterea contumacẽ durante contumacia non debe-
4 re eſſe melioris conditionis q̃ † præſens pro vero delicto
cõdemnatus.ad not.in c.ex literis, de conſtit. Et ideo in
ſimili ſñia contumaciali lata contra quendã de Manta-
co Rota, in vna Roman.beneficiatus, coram bo.me.Gra
to, de anno 1563. tenuit, beneficium, quo priuatus fue-
rat ille, non potuiſſe recuperari non obſtante abſolutio-
ne ſubſecuta.

Quartò deducebatur magis in ſpecie bulla fel.rec. Iu
5 lij Tertij, in qua † opponentes violẽter, & manu armata
miniſtris iuſtitiæ declarãtur incurriſſe crimen læſæ ma-
ieſtatis, & ideo D.Alphonſum, qui pro ſimili exceſſu fue
rat condemnatus, ſubiacere omnibus pœnis, quæ à iure
irrogantur his, qui rei ſunt læſæ maieſtatis. ff.& C.ad
l.Iul.maieſtat.

His tamen & alijs latius per informantes deductis nõ
obſtantibus, Domini voluerunt, ſentẽtiam fuiſſe contu-
macialem, & ideo ea per comparitionem reſoluta eua-
nuiſſe omnes eius effectus.Ideoq́; prædictã donationem
ex hoc capite inualidam non eſſe. Moti fuerunt.

Primò, quia in ſñia expreſſe declaratur, D.Alphõſum
incidiſſe in pœnas contentas in monitorio, ob non pari-
6 tionem ipſius, ex quo † ſequitur non pp delictum princi
paliter, ſed pp contumaciam fuiſſe proceſſũm ad hmõi
declaratoriã, vt in ſimili fuit deciſum in vna Rom.Ca-
nonicat.S.Angeli, coram R.P.D.Cotta, vlt.Febru.1567.

Secundò, quia an ſñia ſit lata pp contumaciam, vel pp
7 delictum, colligi poteſt ex actis, nã † vbi contra reum ad-
ſunt tantũmodo indicia delictũ arguentia, non aũt clara
& concludens ipſius delicti probatio, cùm ſñia recipiat
declarationẽ ex actis, dicendum eſt, condemnationẽ tali
caſu eſſe factam pp contumaciam, non aũt propter deli
ctum. Sed ex teſtibus informatiuis curiæ delictũ ipſum
non probatur vere, cùm teſtes qui deponunt D.Alphon
ſum eripuiſſe miniſtris curiæ quendam, vltra quòd ſunt

ſimpliciter informatioi, quo caſu delictum noo probatur, ſunt de auditu, & ſunt duo tãtum, nam cęteri teſtes de viſu oihil de eo depooont. Nec dictum Cardinalis vr cõcludere, tom quia non erat præſens, tum quia videtur
8 tendere ad ſui exonerationẽ. Ne † igitur arguatur Iudex de iniuſtitia, conſentaneom eſt, vt dicamus ſñiam fuiſſe latam in contumaciam, qua purgata, vt dictum eſt, euaneſcit eius effectus. Alex. in l. ſi mota, ſol. mat. Fely. in c. ex literis, nu. 19. verſ. amplia ſecundo, de conſtit. Alciat. de
9 præſump. reg. 3. pręſump. 22. Et † contumacia oõ probat delictum. Bar. in l. abſentem, num. 1. de pen. Caſtren. io l. cum filiusfamilias, num. 3. de verb. oblig. Etiam ſi adſit ſtatutum, vt contumax habeatur pro confeſſato, talis n. confeſſio eſt ficta, vt per Bero. conſ. 102. num. 41. lib. 3. Neque vigore bullarum quicquam reſpectu condemnationis in contumaciã immutatur quãtum ad caſum, de quo agitur, cùm Dñi eas intelligant procedere in condemnatis propter delicta, non autem propter contumaciam ponderando diocrſas clauſulas, quæ loquuntur de damnatis de delicto, vel homicidio, & de homicidis & talia committentibus, vt ex lectura earum colligitur.

Neque obſtat incapacitas allegata reſpecto factionis teſtamenti, qoia ea eſt intelligenda de criminoſis, & ban
10 nitis condemnatis propter delictum, nam † coodemnati propter contumaciam habent factionem teſtamenti actiuam, & paſſiuam. Ang. Aret. poſt Bart. in §. cum aotẽ, num. 8. in ſi. Inſtit. qui b. mod. ius patr. poteſt. ſolu. Boe. in pract. crim. io tit. banniti quid amittant, num. 12. & 13. Et ideo ceſſat argumentum ſumptum ex actuum correſpectiuitate, cùm vterque valuerit ab initio, neque opus ſit conualidatione.

Nec confundendi ſunt termini condemnati propter
11 delictum & propter contumaciam, ex eo quod † ſtylus curię Gubernatoris ſit vniformis in oĩbus ſentẽtijs, qoia dato quod res ita ſe habeat, ambigoitas ſnię declarari & tolli poteſt ex actis, vt ſupra dictum fuit. Neq; qnicqoã obeſt deciſio facta in cauſa Rom. beneficiatus Sancti Petri. Qnia ex relatione Dñorum, qui tunc temporis erant in Rota, deciſio illa fuit facta ex eo, ꝙ abſolutio io illo caſu erat reſtricta, & ẽt erant bona ſiſci incorporata, & nũquã fuerat purgata contumacia, immò potius cõſtabat condemnatiooem emanaſſe propter delictum, non propter contumaciam, quamuis id ex ſententia ooo appareat, ſed potuit colligi ex actis, quod etiam ex copia deciſionis & forma abſolutionis conijcere poſſumus.

Quantum ad Bullã fe. re. Iulij Tertij, ſi de delicto conſtaret, Domini cẽſuerunt particulariter negocium eſſe diſcutiendum. Ideo ſi pars Illuſt. D. Vincentij velit ſuper hoc capite audiri, ordinatom fuit, vt audiatur.

B V B A L I.

Roman. damnorum Carlottæ. Lunæ, 14. *Aprilis.* 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Peritis ſtandum eſt in æſtimatione damnorum.*
2 *Dictio, ad minus, non excludit maiorem ſummam.*

D E C I S I O CCCLXX.

Domini reſoluerunt, relationes peritorum eſſe conformes, præterquam quoad pretium lignorum & quantitatem arborũ fructiferarom extoriatarum: propterea quoad damna facta ob nõ extirpationem per D. Iulium iuxta formã ſuæ obligationis, ſtandũ illis eſſe, & ex illis ſatis probari æſtimationem di-

ctorũ damnorum, in qua tã primi, ꝙ ſecundi periti ſunt
1 cõcordes: nam † in æſtimatione damnorum ſtandũ eſt peritis, vt hic per informantes pro Comite. Nec obſt. qđ periti augent affictum pro ſingulo rubro d. tenutę, & in ſilua magna non debebat extirpari per D. Iulium, & ſic affictus io illa parte non debebat augeri, quia pro reſpõſiooe dr̃ quod periti fecerunt diſtributiooem d. damni io tota tenota, licèt damnũ eſſet in parte, & perinde eſt ac ſi periti dixiſſent, quod damnum ob noo extirpationẽ aſcendit ad ſcuta 250. quolibet anno durante locatione facta Odeſcalco. Minus obſt. quod procurator d. Comitis declarauit, damna ob non extirpatiooẽ aſcendere
2 ad ſcuta centum ſingulo anno, quia † dicit, ad minus, & per hoc ooo excludit quin pluris locata fuiſſet, & ſic non obſtat conſ. Alex. 91. num. 8. lib. 6. Præterea illa confeſſio fuit reuocata per Dominum Comitem, qui potuit reuocare etiam oon docto de errore.

Sed qm̃ videtur, quod in vtraq; relatione ſit error in calculo, quia periti dicunt, ꝙ damna facta ob non extirpationem important quintam partem affictus facti Domino Odeſcalco, videlicet, quod ſi eſſet facta extirpatio in d. tenota per D. Iulium, ꝙ io locatione poſtea facta D. Odeſcalco affictus factus fuiſſet ad quintam partem, nihilominus poſtea in computo augent ad tertiã partem. Domini dixerunt quod de hoc particulariter videatur.

Quo verò ad æſtimationem damni propter inciſionẽ lignorum, placuit Dominis pretiom declaratum per peritos in vltima relatione, vt reducatur ad rationem duorum Iuliorum pro quolibet paſſo lignorum.

Nec obſt. quod dicitur pro parte D. Iulij qood periti non poterant æſtimare damna facta extra ſiluam magnam, quia D. Iulius tm̃ erat prohibitus incidere ligna in ſilua magna. Quia reſpõſum fuit, ꝙ cùm fuerit facta æſtimatio per peritos, iuxta formam locatioois, præſumendum eſt, vel quod illæ arbores iociſæ extra ſiluã eſſent fructiferę, vel quod ille locus della Piſtne, vbi facta fuit ſecunda æſtimatio damni, eſſet pars ipſios ſiluę magnæ, prout ſecuodi periti atteſtantur.

Pariter oon obſt. ꝙ D. Iulius poterat incidere arbores fructiferas exiſtentes io tenuta, quæ eſſent impedimẽto culturæ. Quia hoc D. Iulius probare debet. Nam cum D. Comes habeat intentiooem fundatam ſoper regulam prohibitiuam, D. Iulius tenetur probare exceptionem. iuxta not. per Dec. in l. j. de reg. iur.

Minus obſt. ꝙ illi periti non poterant iudicare quo tpe eſſet factum damnom, & ſic cùm fuerit facta ęſtimatio per annum poſt locationem, poſſibile erat, ꝙ damnũ fuiſſet illatum poſt locationem D. Iulij, qoia dictũ fuit, ꝙ periti cùm eſſent electi ad æſtimationem damni durãte locatione, poterant hoc iudicare, cùm de facili cognoſcatur, ao inciſio ſit receos, vel antiqua.

Nec quoad quantitatem lignorum inciſorum ſunt contrarij, quia quod primi periti nõ æſtimarunt, ſecundi poſtea æſtimauerunt.

Quod D. Iulius teneatur reficere iſta damna, iam fuit reſolutum in alia poſitiooe.

A L D O B R A N D I N I.

Bononien. a0000. Lunæ, ſecunda Decembris. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Intereſſe, ſi non concurrant ad illud requiſita, non debetur.*
2 *Damnum quod quis ſua culpa ſentit, ſibi imputandum eſt.*
3 *Pœnæ conuentionales non debentur, niſi quatenus concurrant cum intereſſe.*

DECI-

DECISIO CCCLXXI.

DOmini ſine difficultate concluſerunt, non debe-
ri aliquod intereſſe hæredibus Fauſtinæ ſaltem
à die 24. Nouembris, 1574. quo die fuit per ſen
tentiam mandatum conſignari depoſitum Fauſtinæ.
Ratio fuit, quia hoc intereſſe ab ipſa tanquàm lucrũ
1 ceſſans, vel damnum emergens pati nequit, cùm † requi
ſita ad illud obtinendam non concurrant, & Rot. ſequi-
tur Mohedan. deciſ. 208. & 103.
Quò verò ad æquitatem l. curabit, dixerunt illam nõ
intrare, quia Sacrati pro hoc tempore non habuerunt rẽ
& pretium, ex quo pretium realiter depoſuerunt.
2 Nec † aliquid facit, quòd illud nõ habuerit Fauſtina,
quia culpa ſua illud non habuit, ex quo noluit facere
petitam quietantiam.
Non ob. quòd nemo cogatur facere quietantiam ge-
neralem: quia ab ipſis non petebatur quietantia genera-
lis, ſed quietantia ſecundum formam conuentionũm, &
in hoc bene petebant. Et quamuis procurator Fauſtinæ
offerret ſe recepturum depoſitum, volebat tamen effe-
ctualiter retinere tot bona, quorum prætendebat cepiſ-
ſe tenutam, quanti erant pęne conuentionales, ex quo
offerebat velle ſolum dimittere bona pro concurrenti
quantitate pecuniarum depoſitarum, quæ prætenſio vi-
3 ſa fuit Dominis iniuſtiſſima. Cùm † enim pęnæ conuẽ-
tionales ſecũdum opinionem quam Rota amplectitur,
non debeãtur, niſi quatenus concurrant cum intereſſe,
& cùm tunc temporis nullum prætendere poſſet inter-
eſſe Fauſtina, ſuccedit neceſſario, quod iuſta petebãt Sa-
cratus & Beuilacqui petendo quietantiam ſecundũ for-
mam conuentionum, & iniuſta Fauſtina volendo retine
re bona pro pœnis conuentionalibus non debitis.
Et quamuis pro parte Dominorum de Sacrato, & Be
uilacquis fuerit appellatum à prædicta ſententia de con
ſignando, hoc factum fuit propter pœnas conuentiona-
les, quæ adiudicabantur Fauſtinæ in d. ſententia, & pro
quibus dabatur retentio bonorum. Nam reſpectu conſi
gnationis depoſiti ipſi iam conſenſerant, quod facta
quietantia ſecundum formam conuentionum conſigna
retur, ſed tota cõtrouerſia erat circa pęnas cõuẽtionales.
Et quamuis non eſſet depoſitatum intetuſurinm non
nullorum menſium decurſorum vltra biennium, intra
quod Sacratus ſoluere tenebatur, hoc non obſtat, quia
deponentes reſeruarunt ſibi facultatem augendi, vnde
ſi Fauſtina illud intereſſe, & non pęnas conuentionales
prætendiſſet, tunc hæc controuerſia ceſſaret.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Die 17. Aprilis. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Curator ad vnum actum dari poteſt.*
2 *Iuramentum ad omnia faciendum, quæ de iure tenetur, comprehendit etiam obligationem de non relinquendo pupillum indefenſum.*

DECISIO CCCLXXII.

DOmini dixerunt, mandatum Amatoriæ in perſo
nam Petri mariti eſſe ſufficiens in caſu, de quo
agitur, tam reſpectu actorum, quàm gerendo-
1. rum in hoc iudicio. Curator † enim dari poteſt ad vnũ
actum. Saly. in l. tutores. num. 14. C. de admin. tut. Quod
autem Antonius Cardutius fuerit datus curator ad illũ
actum tantum conſtituendi procuratorem, legitur cla-
rè in ipſa deputatione.
Non obſtat, quòd iurauerit, pupillũ indefenſam nõ
2 relinquere, tum † quia in iuramento præſtito ſe factu-
rum omnia, ad quæ de iure tenetur, etiam hæc obliga-
tio comprehenditur, tum etiam, quia ſatis indefenſam
non reliquiſſe Amatoriam cõſtat poſtquàm cõſtitutio-
ni procuratoris interfuit, & re ipſa id quod tenebatur,
adimpleuerit. Nec etiam refragatur, quod nõ fuerit ex-
preſſe data facultas litigandi in Ro. cur. quia geminatio
verborum vniuerſalium coram quibuſcunque iudicib.
& in quacunque curia complectitur curiam Rom.
Conſtitutio etiam Ægidiana non obſtat, quia illi fuit
ſatisfactum per citationem proximiorum legitimæ fa-
ctam, vt aſſeritur, quare in defectum illorum potuit de-
putari curator.

BLANCHETTI.

In eadem cauſa. Veneris, 10. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Mandata tot eſſe poſſint, quot negocia.*
2 *Interpretatio omnis ſumenda eſt pro validitate actus.*
3 *Tutor promittens vtilia facere, & inutilia prætermittere cum iuramento, & obligatione faciendi omnia, ad quæ de iure tenetur, dicitur etiam ſatisfeciſſe diſpoſitioni l. fi. § omnem. C. de admin. tut. ſecus ſi ſine iuramento.*
4 *Iuramentum habet vim expreſſi, vbi adeſt conſenſus ſaltem in genere.*
5 *Iuramentum poteſt validare mandatum nullum concurrentibus duabus obligationibus, vna de faciendo vtilia & inutilia prætermittendo, & altera faciendi omnia, ad quæ de iure tenetur.*

DECISIO CCCLXXIII.

DOmini dixerunt, non eſſe recedendum à reſolu-
tione facta, 17. Aprilis. 1577. Quamuis enim
conſtitutio procuratoris facta per Amatoriam
1 ſit ad plures actus, & non ad vnum tantum, tamen † cùm
tot ſint mãdata, quot negotia, ſufficit, quòd in hoc actu
iudiciali ſubſtineatur. Put. deciſ. 164. in fi. libro 4. Nam
quoad alios actus extraiudiciales ſola Amatoria poteſt
allegare nullitatem mandati. ſi enim fuerint vtiles, ſub-
ſtinentur etiam ſi deficiant ſolemnitates. Roman. conſi-
lio 451. Tiraq. de legib. connub. glo. 8. nu. 16.
Et hanc opinionem amplexi ſunt Domini vti æquita
2 ti conſonam, & quia † agitur de validitate actus, ꝓ quo
omnis interpretatio ſumenda eſt, vt in deciſ. Put. 131. li-
bro 5. & Fab. 18. lib. 2. Et quia non cadit lęſio. Put. d. de-
ciſ. 164. qui licèt loquatur in ſtatuto Vrbis, tamẽ firmat
regulam, quòd iſte actus non ſit lęſiuus. Et hæc maxime
dixerunt Domini ſtante prægnantia obligationis non ſo
lum vtilia faciendi, & inutilia prætermittendi, ſed etiam
faciendi omnia alia, ad quæ de iure tenetur cum iura-
3 mento. Ex quibus † placuit Dominis quod non habeat
locum communis opinio Barto. in l. prætor. ff. de nou.
ope. nuncia. Brun. tract. de form. ſol. 23. volum. 1. verſ. cæ
terum fortifico. & Tiraq. de legib. connub. gl. 7. num. 94.
quod ſi tutor promittat vtilia facere, & inutilia præter-
mittere, non tamen ſit ſatisfactum conſtitutioni Impe-
ratoris in l. fi. § omnem. C. de admin. tuto. Nam non lo-
quuntur prædicti Doct. in terminis iſtis, quando vltra
dictam promiſſionem cõcurrit vinculum iuramenti, &
obligatio

obligatio faciendi omnia, ad quæ de iure tenetur. Et li-
4 cèt controuerſa ſit illa concluſio, an † iuramentum ha-
beat vim expreſſi, in quo plures tenuerunt affirmatiuã,
vt per Gabriel. de iureiur. concluſ. 4. & Tiraq. d. glo. 7. nu-
me. 152. Ant. de Petr. in repe. l. 1. ff. de iureiur. num. 158.
vſque ad 68. Alij vero negatiuam relati per Gabriel. in lo
co citato, tamen vtraque opi. conciliatur, quòd ſi adeſt
conſenſus ſaltem in genere, iuramẽtum habeat vim ex-
preſſi. de generali autem conſenſu hic non dubitatur ex
clauſula illa, & omnia alia facere ad quæ de iure tenetur.
5 Nec ob. quod aliqui tenuerunt, in iſto caſu † iuramẽ-
tum non operari hunc effectum, vt per Barba. conſi. 55.
nu. 14. & 15. lib. 2. Bertrand. conſi. 82. num. 10. cum ſeq.
lib. 1. par. 2. quia contrarium eſt verius, quando concur-
rũt duæ aliæ obligationes ſupra conſideratæ, vt per Fab.
d. deciſ. 58. & Caſſad. deciſ. 197. Et ex his reſpondetur tex.
in §. fi. Auth. vt qui oblig. ſe haber. per. res min. & ibi An-
ge. precipue, cùm lex non procedat annullando actum,
quo caſu etiam ſubſtinetur, licèt non ſit ſeruata forma à
lege tradita. Dec. conſil. 17. nu. 1. & 2.

ALDOBRANDINI.

Peruſin. fideicommiſſi. Vener. 9. Maij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Subſtituto moriente ante inſtitutum grauatum, fit caduca illa prima ſubſtitutio, & hæreditas remanet penes hæredem cum onere reſtituendi alijs ſecundo loco ſubſtitutis.*

2 *Conditio adiecta primæ ſubſtitutioni, quæ defecit, non attenditur, ſed illa, quæ reperitur purificata in alijs perſonis ſubſtitutis.*

3 *Fœminæ faciunt deficere conditionem, niſi aliter de mente teſtatoris appareat. & nu. 6.*

4 *Qualitas eadem maſculinitatis cenſetur à teſtatore repetita, vbi ante & poſt ſubſtitutionem in eademmet parte teſtamenti fecit mentionem de maſculis.*

5 *Coniecturæ plures quibus teſtator cenſetur vocaſſe maſculos ad fœminarum excluſionem. & nu. 6. & 7.*

7 *Interpretatio in dubio non eſt facienda in fœmina diſponente, vt fœminæ excluſæ videantur, niſi de mente contraria appareat.*

DECISIO CCCLXXIIII.

DOmini abſque difficultate concluſerunt, factum
eſſe locum fideicommiſſo in fauorem filiorum
maſculorũ Praxildę. Caſtora enim teſtatrix hæ-
redem inſtituit Io. Baptiſtam de Gratianis eius filium,
cui ſi ſine filijs deceſſerit, vel ſi eius filij deceſſerint ſine
filijs, ſubſtituit Pompeium, & ſi Pompeius deceſſerit ſine
filijs maſculis legitimis, & naturalibus, ſubſtituit filios
maſculos Praxildæ, & ſi omnes filij maſculi legitimi, &
naturales Praxildæ, & Ioã. Baptiſtæ deceſſerint ſine filijs
maſculis legitimis, & naturalibus, ſubſtituit filias D. Io.
Baptiſtæ, & filias fœminas d. Praxildę in capita. Vnde cũ
Pompeius qui erat ſubſtitutus Ioan. Baptiſtæ, prædeceſſe
1 rit, fuit † caducata illa ſubſtitutio, & hæreditas remanſit
penes Ioan. Baptiſtam cum onere reſtituendi ſubſtitutis
poſt d. Pompeium, & hoc virtute vulgaris ſubſtitutionis
contentæ in fideicõmiſſaria. Bar. in l. quãdiu. in fi. de ac-
quiren. hæred. Alex. conſi. 1. col. 1. lib. 1. & conſil. 17. nu-
mero 12. & 39. nu. 4. & 116. num. 4. lib. 2. Dec. conſi. 238.
col. 2. & 427. nu. 10. Soc. iun. conſi. 94. nu. 50. & 101. nu-
mero 14. lib. 1. & 181. nu. 46. lib. 2. Aym. conſi. 283. col. 1.
& 2. Quapropter, cùm, vt dicunt prædicti Docto. non ſit
habenda in conſideratione cõditio ſubſtitutionis, quæ
2 deficit, ſed illa † quę fuit purificata, non eſt attendenda
conditio adiecta ſubſtitutioni Pompei, quia deficit, ſed
conditio adiecta ſubſtitutioni Ioannis Baptiſtæ, quæ
fuit purificata.

Cùm igitur grauatus fuerit Io. Baptiſta ſub conditio-
ne, ſi decederet ſine filijs maſculis, reſtituere Praxildæ,
ex quo ipſi intrant in locum Põpei, cuius inſtitutio fuit
caducata, vt dictum eſt, hæc conditio fuit purificata,
quamuis deceſſerit cum filiabus fœminis: licèt. n. regula
3 ſit, † quod filię fœminæ faciant deficere talem cõditio-
nem, vt latè per informantes pro mulieribus, hæc tamen
limitatur, niſi de contraria mente teſtatoris appareat, de
qua mente ſatis in hoc caſu conſtat, ex quo de maſculis
non in diuerſa parte, ſed in eademmet parte teſtamenti,
ante & poſt d. ſubſtitutionem mentionem fecit, quo
4 † caſu cenſetur repetita eadem qualitas maſculinitatis.
Dec. conſi. 370. nu. 4. Soc. iun. conſil. 90. nume. 17. lib. 1.
Abb. conſ. 19. nu. 12. Zuccard. in l. fi. num. 69. C. de edic.
diui Adr. tol. Siluan. conſil. 64. num. 18. Maximè, cùm hic
etiam plures concurrant coniecturæ.

Prima, quia non ſemel tantum, ſed pluries fuit repeti
5 ta † in his ſubſtitutionibus qualitas maſculinitatis. Soc.
conſil. 100. col. fi. lib. 4. Dec. in l. fœminæ. nu. 105. de reg.
iur. Grat. conſi. 65. nu. 11. lib. 2. Gabriel. de verbo. ſignifi.
concluſ. 6. nu. 14.

Secunda, quia prætulit maſculos filios Praxildæ filia-
bus Io. Baptiſtæ: matre enim excluſa eos ſubſtituit Pom-
peio. Gabriel. de fideicom. concluſ. 6. Abb. conſ. 19. nu. 9.
Bero. conſi. 115. nu. 9. lib. 2.

Tertia, & hæc tollit omnem difficultatem, quia defi-
6 cientibus omnibus filijs maſculis Io. Baptiſtæ, & Praxil-
dæ vocat filias fœminas Ioan. Baptiſtæ, & filias fœminas
Praxildæ in capita, ex qua ſubſtitutione apparet, quod
filiæ fœminæ non poſſunt facere deficere conditionem,
ſub qua vocati ſunt filij maſculi Praxildæ, quia ſi defun
cto Io. Baptiſta cum filiabus fœminis expiraſſet fideicõ-
miſſum factum ad fauorem filiorum maſculorum Pra-
xildæ, nullo modo potuiſſent eædem filiæ fœminæ Ioã.
Baptiſtæ ſubſtitui ipſis filijs maſculis Praxildæ, quia illis
exiſtentibus prædicti filij maſculi nunquàm fuiſſent ad-
miſſi, ergo neceſſario ſupponit hoc modo teſtatrix quod
non obſtante, quod Io. Baptiſta habuerit filias fęminas,
maſculi Praxildæ ſubſtitui admitti debuerint, ergo non
poteſt dici, quod filiæ fœminæ Ioan. Baptiſtæ ſubſtitutos
excludant, niſi velimus dicere, quòd eędem excludunt
ſubſtitutos, & eiſdem quos excludunt, ſubſtituantur.

Ex quibus tolluntur coniecturæ omnes in contrariũ
adductæ, quamuis enim regulariter in fęmina diſponen
7 te non ſit facienda † interpretatio, vt fœminæ excluſæ
videantur. Gabriel. late de ſubſtitut. concluſ. 2. id tamen
non procedit vbi de mente contraria diſponentis appa-
ret, vt in hoc caſu. Nec facit, quod teſtatrix non habue-
rit rationem agnationis, quia habuit rationem ma-
ſculinitatis.

R V B E L

Roman. cenſus. Veneris, 21. Febru. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Libri mercatorum regulariter non probant contra tertium. & nu. 7.*

Fallit tamen vbi coniecturæ, & adminicula concurrunt, quarum aliqua enumerantur, numero 2. cum ſequent.

Scriptura

3 *Scriptura etiam priuata, quando veriſimilia continet dicitur facere fidem.*
4 *Obſeruantia ſubſequuta operatur, vt inſtrumentum minus ſolemne fidem faciat.*
5 *Partita libri mercatorum, quæ tendit ad declarationem eius, quod geſtum eſſe aliunde probatur, fidem facit.*
6 *Partita libri mercatorum probat etiam contra creditorem ſingularem ſucceſſorem.*
7 *Creditores, de quibus in partita libri mercatorum, dicuntur tertij.*
8 *Adminicula ſumenda ſunt aliunde, quàm ex partita mercatorum, vbi agitur de eius fide.*
9 *Inſtitor poteſt obligare bancum, ſi pecunia per eum acceptata, tangat aliquo modo rationem banchi.*
10 *Inſtitor poteſt facere etiam ea, quæ ad faciliorem, & commodiorem exactionem tendunt.*
11 *Diſpoſitio l. fina. de exerci. habet locum ſpecialiter in mutuo.*
12 *Inſtitor poteſt expenſas facere in honorem domini ſui.*
13 *Inſtitor non poteſt fideiubendo obligare dominum. Limitatur tamen duobus modis.*
14 *Pecunia ſi per dominum banchi alicui mercatori tradatur, in dubio præſumitur potius depoſitum, quàm mutuum.*

DECISIO CCCLXXV.

IN vna Roman. cenſus dedi dubium, an conſtet, pecu
nias cenſus, de quo agitur, ita acceptas, & verſas eſſe
ſeu concernere cauſam, vel negotium rationis ban-
cariæ di Mootantis, vt Nicolaus vnus ies inſtitorib. po-
tuerit obligare eandem rationem ad effectum, de quo
agitur. Et die Veneris, 21. Februarij 1578. propoſita cau
ſa, Domini dixerunt, ex iſto dubio colligi duas princi
pales difficultates, quarum
Prima eſt reſpectu probationis, an ſcilicet, liber iſtius
rationis, ſeu partitæ in eo contentæ probent contra
creditores.
Secunda difficultas eſt, an pecuniæ cenſus huiuſmodi
dicantur acceptæ, & verſæ, ſeu concernere cauſam, vel
negotium banchi.
Circa primam difficultatem, Domini pro maiori par
te tenuerunt, quòd in caſu iſto partitæ libri probent. Nã
1 † licèt regulariter loquendo libri mercatorum non pro-
bent contra tertium, prout Rota ſæpe tenuit, & eſt con-
cluſio in iure clara, vt patet ex multis, quæ ad hoc allega
bant informantes pro creditoribus, quam concluſionẽ
omnes Domini admittebant, nihilominus in caſu iſto
maior pars dicebat hoc non procedere, vbi concurrunt
2 coniecturæ, & adminicula † prout in dote confeſſata eſt
deciſ. Afflic. 402. & in expreſſione meritorum facta in
donatione, per Dec. in l. ſi donatione. nume. 11. C. de col
lat. & in confeſſione mulieris, ſeu minoris, Achil. deciſ. 1.
de confeſ. Huiuſmodi autem coniecturas, & adminicula
colligebant aliqui.
Primò, ex eo, quia partita cantat ſub eodem, quo fa-
ctum eſt inſtrumẽtum cenſus: nam ex iſta vicinitate re-
ſultat quædam correſpectiuitas indocens veriſimilitudi
nem, quòd partita ſit vera, vt per informãtes pro Petro-
nijs. Tum etiã, quia partita ipſa per ſe multa exprimit,
ex quibus augetur iſta veriſimilitudo veritatis, vnde ſuc
3 cedit, quòd † ſcriptura etiam priuata, quando veriſimi-
lia continet, dicitur facere fidem, vt de libris ſociorum
dicit Soc. conſil. 291. nu. 14. in 2.
Secundò, colligebantur adminicula, quia bancũ per
plures annos ſoluit cenſum, de quo agitur, & ita ex ob-
ſeruantia ſubſecuta ex partitis eiuſdem libri: obſeruan-
4 tia † enim ſubſecuta operatur, vt inſtrumentum minus
ſolẽne fidem faciat, vt poſt Cy. & Bal. habetur per Aym.
in conſil. 101. nu. 4.
Tertiò, quia Paulus Antonius de Soderinis geſſit
multa negotia cum iſto banco, vt apparet præſertim
ex partitis concernẽtibus computum ad partem. Et pro-
pterea multum veriſimile eſt, quòd iſtæ pecuniæ redactę
ex venditione cenſus fuerint tranſmiſſæ ad bancũ, ma-
ximè ſi apparet, quòd tunc temporis d. Paulus Antonius
eſſet debitor banchi, quia tunc etiam videretur adfuiſſe
cauſa neceſſaria tranſmittendi prędictam pecuniam.
Aliqui verò mouebantur, quòd iſta partita fidem fa-
5 ceret, quia † partita ipſa tendit ad declarationem eius,
quod geſtum eſſe aliunde probatur ex ipſo inſtrumento
cenſus, vt per Ruin. in conſil. 134. num. 15. verſi. & quã-
uis d. liber. vol. 5. Aliqui autem mouebantur, quòd par-
6 titæ iſtæ probent contra † creditores iſtos tanquàm ſin-
gulares ſucceſſores, vt per Aretin. in conſi. 112. ad finem.
Aym. conſi. 29. nu. 1.
Quòd verò ſint ſingulares ſucceſſores, dicebant appa-
rere ex eo, quia iſti creditores vendiderunt bona iſtorũ
de Montautis, vt per Paul. de Caſtr. in conſi. 147. num. 1.
poſt princip.
Aliqui autem Domini in iſta prædicta difficultate te-
nuerunt contrarium. Mouebantur ex prædicta regula,
7 † quod libri mercatorum non probant contra tertium,
& adducebant text. in auth. quod habet, iunctis duabus
ll. præcedentibus. C. de prob. Quod vero creditores dicã
tur tertij, allegabant doctr. Franc. inter conſi. Fely. conſi.
22. nu. 5. cum alijs de quibus per Cephal. conſi. 101. nu.
27. lib. primo. Et ad illud fundamentum de obſeruantia
ſubſecuta, reſpondebant dupliciter.
8 Primò, quòd † adminicula debebant ſumi aliunde
quàm ex partitis ipſius libri, de cuius fide agitur per
Paul. in conſil. 149. in 1.
Secundò, quod obſeruãtia ſubſecuta operatur, vt in-
ſtrumentum faciat fidem, non obſtante defectu ſolem-
nitatis, non autem, vt probet contra tertium, & ita lo-
quuntur Cyn. & Bal. allegati per Aym. in d. conſil. 101.
nume. quatro.
Quòd autem iſti creditores vendiderint bona iſtorũ
mercatorum, dicebant adhuc in actis non conſtare, &
propterea in hoc non poſſe fieri fundamentũ, quod ſint
ſingulares ſucceſſores, & ad illud motiuum de declara-
tione dicebant non intrare in iſtis terminis, in quibus
obligatio inſtitoris eſt clara, & nõ indiget declaratione.
Quò verò ad ſecundam principalem difficultatem re
tenta opinione maioris partis Dominorum, quòd par-
titæ probent, Domini fuerunt varij, ſed maior pars te-
nuit, quod ſi iuſtificatur in facto, Paulum Antonium de
Soderinis bo. me. fuiſſe debitorem banchi eo tempore,
quo emit iſtum cenſum, iſto caſu potuit inſtitor obliga-
re rationem, fideiubendo pro ipſo Paulo Antonio, vt fe
9 cit, & pro iſta opinione allegabant, † inſtitorem poſſe
obligare bancum, dummodo principaliter, vel ſecun-
dariò pecunia per eum accepta tangat ipſam rationem
banchi, vt per Doct. in l. pe. § ſeruus, de inſtit. Vnde cùm
pecuniæ redactę ex venditione iſtius cenſus peruenerint
ad bancum, ſatis dicuntur tangere ipſam rationem, cũ
ex illis extinguatur debitum Pauli Antonij. Corrobora
tur hoc motiuum ex eo, quia Nicolaus inſtitor poterat
exigere debitores ipſius banchi, & ſolutiones recipere, vt
in l. quod ſeruus. & in l. filiæ. vbi Bar. nume. primo, de ſo-
lu. Sicut igitur vigore mandati poterat facere ea, q̃ erant
10 neceſſaria pro exactione, ita † dicendum eſt, quòd poſſit
facere ea quæ ad faciliorem, & commodiorem exactio-
nem tendunt, vt per Aretin. in conſil. 29. nume. 20. & in

Lſi

l.ſi inſtitorem.quam legit in l.creditor. ff.ſi cer.peta.quá
doctrinam allegant etiam informantes pro creditorib.
Vnde cùm facilior eſſet exactio debiti ipſius Pauli Anto
nij qui non habebat promptas pecunias fideiubendo ꝓ
huiuſmodi cenſu, valida dicitur fuiſſe inſtitoris fideiuſ-
ſio,& ratio bancariæ remanet obligata. & ad hoc etiam
allegabatur Rimin.in l.ſi inſtitorem.ſi cer.pet. & ad tex.
11 in l.fi.de exercit.reſpondebant † aliqui habere locũ ſpe-
cialiter in mutuo, vt per Alberic.ibid.nu.2.& per Ange.
num.5.ſimiliter ad conſi.Alex.44. nu. 6.lib.2.reſponde-
batur, illam opinionem poſſe procedere in inſtitore par
ticulari ad certum negotium deputato, nõ autem in in-
ſtitore vniuerſali, & ad hoc allegabatur Alc.in d.l.ſi inſti
torem,& Ronchegal.in l.eadem.num.162. in fi.præſer-
tim ſi verum eſſet,quod tex.in d.l.fi.de exerc. in qua fun
dat ſe Alex.non haberet locum,niſi in mutuo.

Addebant inſuper aliqui,quòd in caſu iſto verſamur
in fideiuſſione præſtita in fauorem Pauli Antonij de So
derinis, qui multa habebat negotia cum iſtis mercato-
12 ribus de Montautis,quo † caſu potuit inſtitor in ipſius
honorem expenſas facere, vt per Barto.in d.l.filiusfami-
lias,nume.7.de donat.ſequitur Petr. de Vbal.de duobus
fratribus.11.q.principali.nu.89.Mouebantur etiã, quia
in caſu iſto pecuniæ latis dicuntur verſę in rem banchi,
vt per Card.in c.quod quibuſdam.col.pe.verſi. ſed in eo
qui mutuat eccleſiæ.Alberic.in l.ſi pro parte.§.in rẽ,nu-
me.3.de in rem verſo.

Contrariam verò ſententiam tenebant nonnulli ex
Dominis,conſtituentes regulam, quod inſtitor non po-
13 teſt fideiubendo obligare dominum,† per text.in l.pe.§.
fi.de inſt.& ibi Pau.de Caſt.in princi.& per tex.in l.fina.
quod cum eo.ibi, dicebamus. vbi Pau.de Caſtr. in princ.
Hanc autem regulam dicebãt poſſe limitari dupliciter.

Primò, quando concurrit ſcientia, & patientia domi
ni, vt videtur colligi ex verbis tex.in d.l.fi. ibi, ſed quia vi
debatur, prout hoc ibi tradunt Bar.Bal.& Cuma. omnes
in prin.& Alberi.in vltimis verbis.

Secundò, quando concurrit cõſuetudo domini, qui
ſit ſolitus pro alio fideiubere, vt per Alberic.in d.l.fi.an-
te nu.ſecundum,& ibi Cuman.in princ. & latius Pau.de
Caſt.pariter in prin.

Pro illa etiam opinione adducebatur doctrina Bal.
in l.incendium,num.3.C.ſi cer.peta.vbi etiam Salyc. vbi
14 concludunt,quòd † ſi pecunia per dominum alicui mer
catori tradatur,in dubio præſumitur potius depoſitum
quàm mutuum,& ſic recipiens non poteſt vti,quia non
eſt ei permiſſum . Vnde infertur, ꝙ pecunia ipſius Pauli
Antonij ratione cenſus venditi licèt peruenerit ad ban-
cum,cenſetur potius tradita in depoſitum, quàm in mu
tuum, & per conſequens non poteſt cenſeri accepta in
cauſa ipſius banchi, neque in extinctionem debiti ipſius
Pauli Antonij.Ex quo inferebant, etiam huiuſmodi pe-
cunias non poſſe dici verſas in rem banchi . Quod etiã
admittebant plures ex Dominis, qui tenebant contra
creditores,quatenus Domini de Petronijs niterentur ſo
lum actione de in rem verſo.

Nam quantum ad hoc placebant iſtis Dominis allega
ta pro parte creditorum, ſed dicebant dari actionem in-
ſtitoriam ſecundum ea quæ ſupra allegata ſunt.

Quòd ſi non verificaretur in facto, Paulum Anto-
nium de Soderinis fuiſſe debitorem banchi eo tem-
pore, quo cenſum vendidit, & pecuniæ huiuſmodi ad
bancum peruenerunt, iſto caſu Domini non fuerunt
concordes, propter diuerſitatem opinionum,& propte
rea non potuit capi reſolutio, niſi quòd firmetur in fa-
cto, verum Paulus Antonius de dicto tempore eſſet de-
bitor banchi.

R V B E L

Racanaten. hæreditatis. Veneris, 20. Iunij. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Verba poſita in ſtatuto, ex parte, & latere patris, quot modis intelligantur.*

2 *Interpretatio in materia exorbitanti debet capi, quę minus lędat ius commune.*

3 *Conſanguineorum appellatione in materia ſtatutaria veniunt etiam cognati.*

Fallit tamen, vbi ſtatuentes addunt qualitatem maſculinitatis.nu.ſeq.

4 *Statutum faciens mentionem de maſculis appellatione conſanguineorum, cenſetur factum fauore agnationis: niſi vlterius procedendo diſponat faciens mentionem etiam de fœminis.nu.5.*

6 *Cognati venientes appellatione conſanguineorum in materia ſtatutaria, non cenſentur ſimpliciter vocati, ſed vna cum fœminis agnatis.*

7 *Statutum loquens de fœminis conſanguineis, quarum appellatione veniunt etiam agnatæ, intelligitur per prius de fœminis agnatis.*

8 *Verba, ex parte, & latere patris poſita in ſtatuto, non debent intelligi effectiuè, ſed tantum comprehenſiuè.*

9 *Statutum non intelligitur vocare cognatos, niſi quando aperitur eis via ſuccedendi ex perſonis fœminarum.*

DECISIO CCCLXXVI.

AGebat Clemens Politus ad hæreditatem Anto-
nij iunioris, qui deceſſerat ſuperſtite Geneura
matre, & d. Clemente, prætendebatque hære-
ditatem d. Antonij ad ipſum pertinere, nõ autem ad ma
trem vigore ſtatuti Racanaten. Et quia probabat ſe eſſe
coniunctum cum d. Antonio ſecundum ius canonicum
in tertio gradu prout fuit reſolutum, propterea dubita-
tum fuit, an ſtatutum Racanaten. ſub rub.61. lib. ſecun-
do, cuius copia detur, procedat in caſu, de quo agitur.
Et die Ven.13.Iunij,1578.propoſita cauſa, in qua etiam
fuit data copia reformationis d. ſtatuti, Domini tenue-
runt pro Clemente. Verum quia informantes pro Gre-
gorio non acquieſcebant huic reſolutioni, propoſuitſe
ſub die Ven. 20. eiuſdem eandem difficultatem, in qua
Domini maturius re conſiderata inclinabant contra
Clementem, quod mater in caſu, de quo agitur, non cẽ-
ſeatur excluſa vigore d. ſtatuti à luctuoſa filij hæredita-
te, duobus potiſſimum fundamentis.

1 Primum fuit, quòd illa † verba poſita in ſtatuto, ex
parte, & latere patris, poſſunt dupliciter intelligi. Primò
modo comprehenſiuè, ſcilicet, ſeu contentiuè. Secundò
modo effectiuè, vt poſt Nell.in tract.de bannit.in 1.par.
q.9.tradit Soc.conſil.33.nume.9.lib.3.& Soc.iun.conſil.
97.numero 65.in ſecundo. Vnde cùm ſimus in materia
2 exorbitanti, & ſic strictè intelligenda, debet capi illa † in-
terpretatio, quæ minus lędit ius cõmune, vt per Tiraq.
de retract.in præfat.nu.62.

Præſertim, cùm ſtatutum reſpectu cognatorũ, quate-
nus illos vocaret, non poſſit dici, niſi odioſum, cùm in il
lis non conſeruetur agnatio, quæ facit, vt ſtatutum dica
tur fauorabile, vt per Doct.in l.venia.C.de in ius voc. &
propterea cùm Clemens non veniat ex latere patris ef-
fectiue, debet cenſeri non vocatus vigore iſtius ſtatuti.

Secundum fundamẽtum fuit, quod ſtatutum primo
loco vocat conſanguineos maſculos, vbi filius decedit

in pupillari ætate, & ſi dicti conſanguinei maſculi nō ſu
perſint, vocat fœminas conſanguineas ſolas, matre ſup-
uinente: matre vero non ſuperuinente, vocat proxi-
miores in gradu conſanguinitatis, ſed iſte non eſt caſus,
de quo agitur, quia Antonius deceſſit ſuperſtite matre,
& non in pupillari ætate, & ita Clemens ex iſta parte ſta
tuti ſuccedere non poteſt. Dum verò ſtatutum vlterius
diſponit, quod filius ſeu filia effecta maior 12. annorū,
ſi decedant ſine filijs, vel filiabus legitimis, ſuperſtitibus
ſibi dictis conſanguineis maſculis, ipſi ſuccedant, & ſuc-
cedere debeant in omnibus bonis d. filij, ſeu filiæ, detra
cta quarta parte pro matre, non poteſt ipſe Clemēs fun
dare eius intentionem in iſta parte, quia indubitatū eſt,
ꝙ ipſe non eſt agnatus, ſed cognatus, cùm deſcendat ab
Alda vxore ſupradicti Petri, & licèt in materia ſtatuto-
3 rum appellatione conſanguineorum veniant etiam co-
gnati, & ſic deſcendentes ex fœmina, vt per Bart. in l. cū
quidam. §. quod dicitur. de acquiren. hæredi. Corne. &
Soc. iun. per informantes Tiraq. de retract. §. 1, glo. 9.
nume. quarto, & ſeq. Couar. in epito. in ſecunda par. c. 6.
§. 6. num. 2. nihilominus, vbi ſtatuentes addunt illā qua-
litatem maſculinitatis, cenſentur vocari ſolum agnati,
4 † & ſtatutum cenſetur factum fauore agnationis, vt be-
ne per Bal. inter conſi. Ang. in conſil. 281. cuius opinioni
ſubſcripſit ſe Ang. eius frater in conſ. ſeq. Pau. de Caſt. in
conſil. 91. ſub nume. ſecundo, lib. 2. Socin. conſilio 31.
libro 1. Ruin. Soc. iun. Rimi. & alij per informantes pro
Gregorio allegati.

Et quamuis prædictum ſtatutum procedendo vlte-
rius diſponat, quòd ſi dicti conſanguinei maſculi non ſu
5 pererint, ſed † dictæ conſanguineæ fœminæ cum filijs
ſeu filiabus alterius conſanguineæ, ſiue conſanguinearū
mortuæ, ſeu mortuarum in omnib. bonis prædictis ſuc
cedāt detractata tertia parte pro matre, nihilominus iſta
quoque pars ſtatuti non ſuffragatur Clementi, ex quo
Antonius iunior deceſſit ſuperſtite tantum matre, non
autem aliqua ſeu aliquib. cōſanguineis fœminis, ex qua-
rum perſona Clemens tanquàm cognatus poſſit venire
ad ſucceſſionem, quia iſte nō eſt caſus noſter, ſuper quo
ſtatutum nihil diſponit, & ideo remanet in diſpoſitione
iuris communis inter vulgar.

Non ob. quod ſtatutum ſaltem in iſta parte vocat co-
gnatos, & per conſequens Clemens tanquàm cognatus
6 cenſetur vocatus. Quia fuit reſponſum, quòd † cognati
non cenſentur vocati ſimpliciter, ſed quādo ipſis cogna-
tis aperiretur vi per ipſas fœminas conſanguineas agna
tas, vt ſimul cum eis ſuccedant, non autē fœminis agna
tis non exiſtentibus. Quoniam à verbis ſtatuti non eſt
recedendum. l. quod conſtitutum, & ibi Barto. de mi-
lit. teſtament.

Non obſtat, quòd ſtatutum loquitur etiam de fœmi
nis conſanguineis, quarum appellatione veniunt etiam
7 cognatæ. Quia † cùm hoc ſtatutum emanauerit gr̄a con
ſeruandę agnationis, vt ſupra probatum eſt, debet intel-
ligi de fœminis agnatis, cùm & ipſæ agnatæ dicantur, &
in eis militet fauor agnationis, vt per Corn. in conſi. 82.
num. 6. lib. 4. cum multis alijs cumulatis per informan-
tes pro Gregorio.

Verum quia viſum fuit Dominis, quòd materia ite-
rum proponeretur, propterea die Ven. 4. Iulij, 1578. ꝓ-
poſui cauſam ſuper eiſdem, & Domini pro maiori parte
fuerunt in voto, quòd Clemens non ſit vocatus. moti
ſunt ex iſto ſecundo fundamento omiſſo primo, ſuper
8 quo Domini non erant ſatis concordes. Nam † aliqui ex
Dominis conſiderabant, iſto ſtatuto non adaptari illam
interpretationem, quòd illa verba, ex parte, & latere pa-
tris, debeant intelligi effectiuè, propterea, quòd impoſſi-
bile, quodammodo eis videbatur, quòd detur caſus con
ſideratus à ſtatuto, quòd quis decedat relicto pupillo cū
tribus gradibus effectiuè, vt deducunt informantes pro
Clemente. Vnde ſuper iſto primo fundamento non po-
tuit firmari reſolutio propter diuerſitatem opinionū:
ſed vt dixi maior pars Dominorū tenuit contra Clemē
9 tem, quia † ſtatutum non vocat cognatos, niſi in caſu,
in quo aperitur eis via ſuccedendi ex perſona fœmina-
rum conſanguinearum.

Allegata in contrarium per informantes pro Clemē-
te ſunt ſublata ex ſupra dictis, & bene reſpondent in-
formantes pro Gregorio.

LANCELLOTTI.

Roman. Locationis. Lunæ, 9. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus ſimultaneus dat perfectionem contractui.*
2 *Contrahentes à communiter accidentibus ſolent poſt con-
cluſionem contractus agere de conficienda ſcriptura, &
poſtea vocare tabelliones.*
3 *Contractus executioni mandatus præſumitur ex actu ſubſe
cuto poſt ipſum contractum.*
4 *Tempus breue inter concluſionem contractus, & ſcriptu-
ram faciendam, demonſtrat ipſum contractum eſſe per-
fectum.*
5 *Frater admittitur in teſtem per fratre in ciuilibus pro
adminiculo.*
6 *Contractus non dicitur fieri in ſcriptis, niſi quando dictum
eſt, quòd aliter non valeat.*
7 *Locatio dari non poteſt ſine mercede, & certo tempore.
Merces verò ea intelligitur eſſe, pro qua res eſt ſolita
locari.*

DECISIO CCCLXXVII

FVit concluſum conſtare de locatione propter illa
verba apocæ, in quibus dicitur, *ſi come bier reſtai
1 d'accordo.* Nam † ſi partes ſunt concordes, contra-
ctus dicitur perfectus propter ſimultaneum conſenſum.
l. prima, §. conuentionis. de pact. Nec poſſunt dicta ver-
ba referri ad præcedentia, ſcilicet, *haurei volato che mi
faceſſe l'inſtrumento della locatione.* Quoniam ex his, quę
præceſſerunt, & fuerunt ſubſecuta, Domini dixerunt
hunc intellectum non congruere. Siquidem R. D. San-
gallerius ſolitus erat locare domum iſtam, & tempore
confectæ d. apocæ volebat illam locare, & D. Horatius
Oricellarius, qui illam inhabitabat, breui erat dimiſſu-
rus. & R. P. D. Barberinus deſiderabat illam conducere,
vt dixit in d. apoca. Immo fatetur, quod dum erat Anco
næ, ſcripſerat ad Amicum literas ad hunc effectum, &
propterea inferebant nihil obſtare. quare his concurren
tibus non potuiſſet hic contractus locationis perfici vni
co verbo.

Præterea à communiter accidentibus ſolent contra-
2 hentes poſt concluſionem contractus agere † de confi-
cienda ſcriptura, & poſtea vocare tabelliones, qui ad rei
memoriam illam redigant in ſcripturam, vt poſt Fabr.
in §. 1. Inſt. de emp. & vend. tradit Curt. iun. conſ. 348. nu
me. 18. vol. 3. Tractare autem de conficiendo inſtrumen
tum, vel ſcripturam ante concluſionem contractus, eſſet
præſumere rem inſolitam, præſertim cùm cōfectio ſcri-
pturæ ſtatim, & ſine difficultate fiat. ipſa verò concluſio
contractus ob frequentes partium diſſenſiones, ſolet re
putari difficilis, & requirit etiā temporis intercapedinē.

Accedit

Accedit etiam veriſimile, quia ſi locatio non fuiſſet conclusa, D. Barberinus vtique aliquam mentionem feciſſet de hac concluſione facienda, dicendo, vellem vt concluderemus locationem, & de ea cōficeremus ſcripturam. Coadiuuantur præmiſſa ex ſubſequenti ingreſſu D. Bar-
3 berini in d. domum, per quem præcedens † contractus præſumitur demandatus executioni, vt no. Bal. in l. multum, num. 2. in fi. vbi Salyce. col. 2. ad fi. verſ. item quæro.

Nec obſtat, q. dictus ingreſſus præſumitur factus reſpectu inſtantis ſublocationis Domini Oricellarij, cùm preceſſe pro eodem tépore d. Dominus Barberinus ſublocauerit Franciſco de la caſa. Quoniam reſpôderur, primo, q ſtantibus verbis apocæ in quib. dicitur, ſe non ingreſſurum domum pro breui tempore cōductionis Oricellarij, non præſumitur pœnitentia in contractib. Bal. in d. l. multum. nu. 2. poſt med. ver. & ſi dicatur.

Secundò, dependebat à voluntate ipſius D. Barberini ſublocare pro tempore ſibi bene viſo. Addebant etiam Domini pro hac interpretatione alia verba apocæ vbi in fine dicitur, *in poco d'hora faremo la ſcritta*, & ſic præſupponit contractum iam perfectum inter ipſas. Nam
4 † ſi id non eſſet, non poterat eſſe ſecurus Dominus Barberinus, quòd ita in breui temporis ſpatio conficiatur omnino deberet ſcriptura, quia alioqui poterat eſſe quod diſcordarent in conuentione. ergo præſupponunt, quod omnino conficeretur illa ſcriptura, quæ neceſſariò præſupponit eos eſſe concordes in ſubſtantialibus locationis. Comprobantur præmiſſa ex depoſitione Domini Franciſci fratris D. Sangalletti, qui iuxta 14. 2 1. & 29. interrog. & iuxta 8. particulare, & ſuper 7. & 8. articulo inquit hanc locationem fuiſſe factam de cōſenſu vtriuſque partis pro annua penſione 270. ſcutorum, & pro tépore duorum annorum inchoandorū poſt finitam loca-
5 tionem Oricellarij. Et iſte teſtis licèt ſit frater † germanus Domini Sangalletti, tamē Domini illius depoſitionem attendunt pro adminiculo, quæ depoſitio coadiuuatur ex dicto Dominici Luparilb, iuxta octauū interrogatorium. Nec obſtant alia verba apocæ ibi, *per poter dar riſolutione al ſignor Horatio Ruccellai*, quæ videntur denotare ſolum tractatum, quia ſi fuiſſet concluſa locatio, vtique potuiſſet Dominus Barberinus reſoluere Dominum Oricellarium. Quia reſponderur, quòd ex dictis verbis conſtat, quod ipſe Dominus Barberinus volebat caute negociari.

Nam antequàm domum recepiſſet ab Oricellario, curiebat habere ſcripturam à Domino Sangalletto ne ipſe Sangallettus poſſet recedere à conuentis.

Non placuit etiam Dominis illa interpretatio ad verba, *ſi come reſtai d'accordo*, videlicet, vt dicantur remanſiſſe concordes, quòd tractaretur negotium locationis, & quod in euentum, in quem eſſent concordes, conficeretur ſcriptura, quoniam hæc interpretatio eſt multum extranea. Nam per illam diceremus, quod remanſiſſent concordes ſub conditione ſi remanſiſſent concordes.

Non obſtat etiā, quod ſcriptura erat neceſſaria propter dicta verba, *che mi faceſſe l'instrumento ouer ſcritta.*
6 Nam † contractus non dicitur fieri in ſcriptis, niſi quando dictum eſt, quòd aliter non valeat, reiecta opinione Caſtren. vt per Put. in deciſ. 43. contractus, vol. 3. Peregrin. deciſ. 34. in vna Placentio. volum. 1. quam etiā opinionē, ſeruari in practica, & ab ea in iudicando non eſſe recedēdum, teſtatur Curt. iun. cōſ. 48. nu. 2 2. & 33. ver. ex præmiſſis. vol. 1. Et propterea ſi partes ſimpliciter conſenſiant, quòd contractus ſit redigendus in ſcriptis, hoc non impedit, quominus probatio rei geſtę poſſit aliter, quàm per ſcripturam probari, ſecundum Bal. in auth. ſed nouo iure, nume. 1 1. cum ſeq. C. ſi cer. peta.

Brun. de forma fol. 1 3. col. prima, verſicu. ad idem facit.
7 Non obſtat etiam, quòd non poteſt dari † locatio abſque mercede, & certo tempore, quoniam quoad mercedem intelligitur de ea. pro qua domus erat ſolita locari. glo. in l. excepto. C. loca. vbi Bal. nu. 2. & ibi Sal. ſal. in §. actionum. Inſt. de actio. nu. 167. Alex. conſi. 107. num. 5. vol. 1. & conſi. 206. nu. 2. & 2. vol. 2. & eſt communis opinio, vt per Ant. Gomes de contract. c. 3. nu. 4. & ca. 1. nume 9. in fi. Et Dominus Barberinus vtique debet ſciuiſſe dictam ſolitam mercedem, ex quo illam ſoluit Oricellario pro tempore quinque menſium, & præſumitur etiā quod ipſe non concluſerit locationem, ſi non fuiſſet certificatus de mercede.

Quò verò ad tempus conſtat, quod Dominus Barberinus nolebat conducere pro pauco tempore, vt dicit in ſua apoca, & de biennio, depoſuit expreſſe D. Franciſcus in ſua depoſitione, vt ſupra dictum eſt.

Quibus omnibus concurrentibus coniecturis Domini concluſerunt rem carere dubitatione, & conſtare de locatione.

RVBEL

Bononien. de Pepulis. Lunæ, 27. Ianuarij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſionis initium, & eius continuatio faciunt, vt quis ſit manutenendus in ea.*

2 *Geſta per tutorem relictum, qui tamen non adimplenit ſolemnia, valent medio tempore.*

3 *Poſſeſſio per obliuionem longo tempore perditur, quando quis eſt negligens, & non poſſidet corpore alieno.*

4 *Interruptio quaſi poſſeſſionis non datur, vbi non apparet de ſcientia aduerſarij.*

DECISIO CCCLXXVIII.

IN cauſa Bononien. de Pepulis dubitatum fuit, an Illuſtr. Comes Romeus ſtantibus huncinde deductis, & teſtibus examinatis, quorum copia detur, ſit in ſua quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, vt ſit manutenendus, ſiue vigore mandati iam decreti, ſiue de nouo decernē.

Et die Lunæ, 2 1. Ianuarij. 1578. fuit concluſum Comitem Romeum eſſe manutenēdum in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis non ſolum vigore mandati iam decre-
1 ti, ſed etiam de nouo decernendi. Cùm † enim conſtet de initio ſuæ quaſi poſſeſſionis non ſolum poſt obitum Comitis Alexandri eius patris, ſed etiam in vita ipſius, vt patet ex iuribus, de quibus in ſummario dato pro parte eiuſdem Comitis Romei, & cum ipſe hodie alleget ſe poſſidere ſeu quaſi, & non conſtet, quod eius quaſi poſſeſſio ſit interrupta, debet manuteneri. Nam qui ſemel rem poſſedit, adhuc præſumitur poſſidere, Rot. deciſio. 124. in nou. cum alijs auctoritatibus adductis per informantes.

Non obſtant adducta in contrarium.

Et primò, quod mandatum in fauorem Comitis Romei decretum eſſet iniuſtum, & nullum, quoniam ſtante ſupradicto fundamento apparet de eius iuſtitia. Tollitur etiam nullitas allegata ſub prętextu, quod minores
2 non eſſent legitime citati, quia † ex actis conſtat Comitem Philippum fuiſſe relictum tutorem, & licet non appareat adimpleuiſſe ſolemnia, valent tamen geſta per eū medio tempore, & tollitur omnis difficultas ex quo hodie Comes Romeus petit de nouo decerni ſibi mandatum de manutenendo.

Non

Nou ob.etiam aliud fundamentum, quod illuſtr.Co
mites aduerſarij prętendunt ſe per decennium poſſediſ-
ſe priuatiue ad ipſum Comitě Romeū, pro cuius verifi-
catione dederunt articulos, & teſtes deſuper examina-
runt, quorū dicta fuerūt data prout in ſummario. Quia
fuit reſponſum teſtes non probare cōcludenter tempus
10.annorum, quod requiritur ad inducendam obliuio-
nem,ex qua reſultat amiſſio poſſeſſionis.

3 Præterea † tūc per obliuionem longo tempore perdi
tur poſſeſſio, quando quis eſt negligens,& non poſſidet
corpore alieno prout in caſu iſto, iu quo ipſe Comes
Romeus dicitur retinere ſuam quaſi poſſeſſionem nou
ſolum animo ſuo, ſed etiam corpore vaſallorum, vt per
Aretin.in l.ſi de eo.§.ſi forte,nu.6.ad fi. & nu.ſeq.de acq.
4 poſ. Dixerunt † etiam Domini in caſu iſto non dari in-
terruptionem iſtius quaſi poſſeſſionis nou data ſcientia
ipſius Comitis Romei,vt per Ruin.conſi. 50. nu. 10. vo-
lu. 5. & ex iſtis rationibus, & ex alijs adductis per infor-
mantes Domini ita concluſerunt.

R V B E L

Roman. bonorum de Ruffinis. Ven. 20. Decembris. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Priuatio inducta per teſtatorem verbis obliquis propter contrauentionem, ſubſtinetur in vim fideicommiſſi.*

2 *Prohibitio alienationis facta per teſtatorem, vt in caſu contrauentionis bona alienata ſtatim deueniant ad ſequentem in gradu, inducit fideicommiſſum de per ſe ſine aliqua expectatione cōditionis, vel mortis ipſius alienātis.*

3 *Statutum, quòd filij poſiti in conditione cenſeantur vocati, ligat etiam clericos.*

4 *Onus probandi, quòd bona ſint fideicommiſſo ſubiecta, ſpectas ad fideicommiſſarium.*

5 *Venditio ſola verbalis ſine traditione, an ſufficiat, vt dicatur contrauentum prohibitioni de non alienando.*

6 *Aſſertioni contrauenientis non ſtatur in re prohibita.*

7 *Conditio ſufficit, quòd ſemel fuerit purificata.*

8 *Fideicommiſſum non agnitum ab herede non reuertitur ad perſonam cohæredis ſemel, & ſimpliciter ab eo excluſam, ſed ad ſequentes deuoluitur.*

Idq́, etiam ſi inter eos eſſet inductum à teſtatore fideicommiſſum reciprocum. nu. 9.

Et tantò magis ſi illud fideicommiſſum eſſet agnitum. numero 10.

11 *Vocatus à teſtatore, in cuius perſona conditio ſemel fuit purificata, non poteſt amplius excludi per ſuperuenientem perſonam, quæ aliàs ante exiſtentiam conditionis eum excluderet.*

12 *Præiudicium illatum per fideicommiſſarium in caſu alienationis, cenſetur etiam illatum in caſum mortis.*

D E C I S I O C C C L X X I X.

IN cauſa Roman. bonorum de Ruffinis, quam propo
ſui ſub die Veneris, 20. Decembris, 1577. fuerūt ex-
citatę q̄ plures difficultates de quib. inferius dr. Et
ſuper quib. nihil fuit formatum, ſed ſolū in iſta poſitio-
ne fuit tētū ſecūdum maiorem partem Dominorum, ꝙ
verba illa, de quib. in teſtamento D. Marij Ruffini, videli
cet, *& li beni coſi alienati ſi diuolghino in fatto à quelli,
alli quali per morte di quelli che alienano, doueriano per-
uenire,* debeant intelligi non ſecundum diſpoſitionē iu-
ris ab inteſtato, ſed ſecundū teſtamentū ipſius D. Marij,
& iuxta illius voluntatē ſeu diſpoſitionē quam fecit. quę
quidem interpretatio placuit Dōis tanq̄ veriſimilis ma
gis conformis intentioni, & menti ipſius diſponentis.
Cæterę aūt difficultates nou fuerunt reſolutæ, ſed tantū
excitatæ propter maiorem dilucidationem ipſius cauſæ.

Prima eſt, an priuatio inducta per teſtatorem ꝑꝑ con
trauētionem ſubſtineatur iure directo, vel in vim fidei-
1 commiſſi, & † videtur attentis verbis teſtamenti, quod
nō iure directo, ſed iu vim fideicommiſſi ſubſtineatur,
quoniam verba ſunt obliqua, & ſemel hæres regulariter
nō deſinit eſſe hæres. Bar. Ang. & alij in l. hęditas. ff. de hæ
re. inſt. Pariſ. cōſ. 19. nu. 176. cū ſeq. in 2. Aym. cōſ. 1. nu. 6.

Secunda, an prohibitio alienationis, de qua in d. teſta
mento D. Marij, ſtet principaliter de per ſe, & inducat fi-
deicōmiſſum ſtatim in euentum contrauentionis, ita ꝙ
ſit duplex fideicōmiſſum, alterum in euentū mortis, alte
rum in euentū contrauentionis, vel potius d. prohibitio
ſit ſequela fideicōmiſſi, & illi ſtet acceſſoriè, & ſit vnicū
tm̄ fideicommiſſum in euētum mortis, iuxta no. p Dec.
conſ. 636. nu. 3. cū ſeq. cum alijs per Ant. Gabriel. de fidei
commiſ. cōcluſ. 9. Et in hac difficultate partes vr̄ admit
tere, ꝙ ſit duplex fideicōmiſſum, vt ſup. quod vr̄ de plano
2 procedere ex lectura teſtamenti, nā † teſtator prius pro-
hibet alienationem, & vult quod ſequuta contrauētione
bona alienata ſtatim deueniant ad ſequentē in gradu, &
ſic nulla alia expectata conditione, vel morte alienātis. l.
peto. §. fratre. l. cū pr̄. §. libertis. & ibi gl. 2. de leg. 2. Pau.
de Caſt. conſi. 77. nu. 2. in fi. lib. 1. Rui. conſil. 109. nu. 18.
cum ſeq & ita fuit dictum iu Cauallicen. Baroniæ, & iu
Roman. Vinearum. de Maximis. de 1576.

Tertia, an per iſtā ſubſtitutionē in euentū contrauen-
tionis ſit in aliquo derogatū alteri ſubſtitutioni in euē-
tum mortis factæ. Iſta non eſt pro nunc neceſſaria, vt ex
infra dicēdis apparebit, ꝑſertim iu decima difficultate.

Quarta, an Aſcanius filius Alexandri cēſeatur inſtitu-
tus ordine ſucceſſiuo poſt obitū Alexādri pr̄is, vel potius
æqualiter pro virili portione ſimul cū patre, iuxta no. p
gl. Bar. & Soc. & omnes in l. Gallus. §. & quidā recte. de li
be. & poſthum. & iſta non videtur pro nunc neceſſaria,
ex his quæ in ſexta difficultate deducentur.

Quinta, an ſaltem inter iſtos inſtitutos cēſeatur indu
ctū reciprocū fideicōmiſſum, iux. no. in l. Titia Seio. §. Se-
ia libertis, de leg. 1. cū alijs per Gabriel. de ſubſt. concl. 1.
nec iſta vr̄ neceſſaria in caſu de quo agitur ex eadē rōne.

Sexta, an ſaltem prima ſubſtitutio ſeu primus gradus
vocatorū p mortē D. Alexādri inſtituti, incipiat ab Aſca-
nio, & cæteris filijs d. D. Alexandri, vel potius à filijs Iu-
liæ, & deinde à Mutio, in qua ſi (vt ꝑſupponitur) teſtm̄
eſt in Vrbe conditū, & agitur de bonis exiſtētib. in vrbe
vel eius diſtrictu, vr̄ ꝙ primi ſubſtituti per obitū Epiſco
pi ſint Aſcanius, & cæteri filij Alexandri poſiti p teſtato
rē in conditione, & ſtatutū Vrbis eſt clarum, qđ filij poſi
ti in cōditione cenſentur vocati p ſtatutū, quod iā condi
tum erat de anno 1517. vt patet ex confirmationib. Iō
3 † d. ſtatutū operatur effectū ſuū ſaltē quoad dicta bona
exiſtētia in vrbe vel eius diſtrictu, plene p Bar. Bal. & oēs
in l. 1. C. de ſum. Tri. & fi. cath. cū alijs p Gabriel. de teſtā.
concl. 4. & fuit late diſcuſſum in Terracinē. corā R. P. D.
Blanchetto, 1575. & 76. Nec vr̄ facienda vis, qđ ſint bo-
na forte intuitu Eccleſiæ acquiſita cū ꝑſupponatur facul
tas teſtādi, & ſtatuta vrbis regulariter in iſtis ēt cōprehē
dunt clericos, vt fuit dictum coram R.P. D. Robuſterio
in Portuen. plani vlmi 1567. Et ſic Aſcanius qui tempo-
re alienationis erat ſolus filius Alexandri, eſt in primo
gradu vocatorum, & ſi verum eſſet, quod poſtea idē Ale-
xander ſuſcepiſſet alium, ille etiam eſſet in primo gradu
ſubſtitutionis, habita tamē ratione temporum, vt ſupra.

Septima, an propter contrauentionem in vna re ſit

inductum fideicommiſſum in tota hæreditate, ſeu por-
tione illius qui contrauenit, vel tantum in illa re, in qua
fuit contrauentum, quia verba ſunt limitata ad rē alie-
natam, vt ibi, *& gli beni coſi alienati ſi diuolghino in fat-
to, &c.* & ita fuit dictum in dicta Romau. vineæ, de
anno 1575.

Octaua, an conſtet, quod Alexander contrauenerit, &
quod ad ipſum res videtur ſine controuerſia ſi viridariū
cum domibus, & caſalino exiſtentibus in monte Auen-
tino per D. Alexandrum de anno 1559. alienata, fuerūt
in dominio, vel poſſeſſa per teſtatorem vſq; ad obitum
D. Marij teſtatoris, & ſic comprehenſa ſub prohibitione,
4 & fideicommiſſo, quòd † onus probandi ſpectat ad Mu-
tium venientem ex fideicommiſſo, ſeu contrauentione.
Litem videndum. §. ſi. cum l. ſeq. de pet. hære. cum alijs p
Nat. conſi. 400. nu. 2. cum ſeq. lib. 2. Aduertendum tamē
eſt, an probetur traditio, vt tollatur difficultas, an ſola
5 † venditio verbalis ſufficiat, quando ſaltem eſt habita
fides de pretio ex l. 2. vbi Bal. & alij. C. ſi quis alteri, vel ſi-
bi, cum alijs per Dec. conſi. 239. nu. 1. in fi. Curt. ſen. con-
ſil. 8. nu. 3. cum ſeq.

Nona, an conſtet de contrauentione ipſius Alexandri
& Aſcanij propter impoſitionem cēſus ſuper domo ma
gna del 1560. In qua informantes D. Alexandri petunt
ad partem audiri. Et in iſta eſt cōſiderandum, an Mutius
verificauerit, quòd iſta domus magna eſſet in bonis teſta
toris, nam ſaltem prætextu alicuius partis prætendit Ale
xander quòd iſta domus non erat in bonis Marij teſta-
toris. Inſuper eſt conſiderandum, an per D. Alexandrum
ſint verificatæ cauſæ narratæ in inſtrumento impoſitio-
6 nis cenſus, quia † regulariter in re prohibita non ſtatur
aſſertioni contrauenientis. Bar. in l. ſi forte. de caſtrē. pe-
cul. cum alijs per Dec. & alios in l. ſi donatione. C. de col
lat. Et an in Aſcanio detur ſcientia teſtamenti Marij, vel
ex probabili ignorantia, aut minori ætate excuſari poſ-
ſit reſpectu ſui, alioquin reſpectu Alexandri in portione
Marij propter impoſitionem cenſus ſuper proprietate.
At hic ſi alia non obſtant, ita eſt reſolutum in Romana
vineæ de maximis, 1576. quòd eſt inducta deuolutio, &
eſt factus locus fideicommiſſo. Sed pro nunc iſtam con-
trauentionem circūſcribo, quia non informat Alexāder.

Decima, an propter contrauentionem Do. Alexandri
in venditione viridarij, poſito quod illud eſſet in bonis
D. Marij, ſit dictum viridarium deuolutum ad filium Iu
liæ, & propter non exiſtentiam illius ex vulgari ad Mu-
tium, vel potius ad Aſcanium filium d. Alexandri tūc vi
uentem, vt quomodocunque intelligantur illa verba te-
ſtatoris videlicet *ſi deuolghino in fatto à quelli alli quali
per morte di quelli che alienano, doueriano peruenire,* hoc
eſt ſiue intelligantur ab inteſtato ex diſpoſitione iuris cō
munis, prout dicunt aliqui informantes Do. Alexandri,
ſiue intelligantur ex ordinatione, & lege teſtatoris in te-
ſtamento ſcripta, quod videtur verius, & voluntati teſta
toris conſonum, vt hic benè per informantes Mutij, ſem
per poſt obitum d. Alexandri ſuccedit Aſcanius tam ex
diſpoſitione iuris, quàm ex lege teſtatoris, quia vt ſupra
dictum eſt, obtinet primum locum vocatorum per mor
tem, ſicut cæteri filij d. Alex. qui omnes ſunt poſiti in cō
ditione, & ex ſtatuto vocati.

Non ob. quod Aſcanius non ſit amplius in rerum na-
tura, quia ſufficit, quòd tempore exiſtentis conditionis
7 viueret, nam † ſufficit conditionem ſemel extitiſſe. Oldr.
conſil. 21. cum alijs per Gabriel. de fideicommiſ. con-
cluſ. 7. & 8.

Non ob. quod Aſcanius non agnouerit huiuſmodi fi-
deicommiſſum prout eſt neceſſarium, vt illi irreuocabi-
liter quæratur, l. 3. §. inuito. & §. acquirere. de bonor. poſ.
Bar. in l. 4. §. hoc autem iudicium. de dam. infec. Alexā. in
l. huiuſmodi. col. pe. in prin. de leg. 1. cum alijs per Rolā.
8 conſ. 29. nu. 28. lib. 1. Nam † ſi deceſſit Aſcanius nō agni
to d. fideicōmiſſo, illud ius agnoſcendi fideicōmiſſum
ſine dubio poſt obitū Aſcanij nō reuertitur ad d. Alexan
drum, quia fuit ſemel ſimpliciter excluſus, & ſic eſt per-
petuo excluſus. Bal. & alij per Dec. conſil. 627. numero 8.
adeo vt non ſit locus pœnitentiæ, nec purgationis mo-
ræ: ſed indiſtinctè deuoluitur ad ſequentes, qui volunta-
te teſtatoris parere voluut, vt late poſt alios Pariſ. d. con-
ſilio 19. numero 138. cum pluribus ſeq. libro ſecundo,
9 Aym. conſil. primo, col. pe. Etiam † ſi inter Alexandrum,
& Aſcanium eſſet inductum fideicommiſſum à teſtato-
re reciprocum, quia illud non haberet locum in rebus
alienatis à quibus fuit ſimpliciter excluſus, & contraue
nit volūtati teſtatoris, & illam impugnauit, vt poſt alios
10 per Dec. Pariſ. & Aym. proxime citatos. Et † tantò magis,
ſi illud fideicommiſſum eſſet agnitum per Aſcanium,
nam ante agnitionem excluſo Alexandro durat illud fi-
deicommiſſum in fauorem ſequentium parere volen-
tium voluntati defuncti, vt ibi per eos. Ideo animaduer-
tendum eſt, an tempore obitus Aſcanij extaret alius fi-
lius Alexandri, quoniam ſi alius filius Do. Alexandri eo
tempore extaret, ad illum eſſet deuolutum ius agnoſcen
di fideicommiſſum, & ſi eſſet agnitum deuolueretur ad
eundem ipſum viridarium, quia vt dixi prima cauſa ſuc
ceſſionis ex lege teſtatoris ſunt liberi D. Alexandri: alio-
quin ſi nullus extaret, tunc ſuccedit Mutius ſequens in
gradu propter non exiſtentiam filiorum Epiſcopi, nec
Iuliæ ex ſupra deductis.

Et ſi forte poſtea nati eſſent filij Do. Alexandro non
11 attenderetur in præiudicium Mutij, qui † ſolus tem-
pore exiſtentis conditionis extabat ex vocatis à teſtato-
re, iuxta l. cum pater. §. hæreditatem. & l. prima, de lega.
ſecundo, cum alijs per Iacob. Mandel. de Alba conſ. 106.
per totum, licèt eueniente morte Do. Alexandri cum fi-
12 lio, vel filijs videndum eſſet, an per † fideicommiſſario-
rum in caſu alienationis cenſeatur præiudicatum fidei-
commiſſo in caſum mortis, vt per Ruin. conſil. 122. nu-
mero ſexto, cum ſequen. & conſil. 123. numero duode-
cimo, in ſecundo, Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita, nu-
mero 413. cum ſequen. ad Trebellia. Burſat. conſilio 13.
nume. 68. cum ſeq. quod tamen in Canallicen. Baroniæ
Domini tenuerunt del 1576.

Vltima, per obitum Aſcanij, ad quem ſit deuolutum
viridarium, reſolutio colligitur ex proxime dictis, quod
aut extabant alij filij Epiſcopi, vel ne. & licet Mutius ſit
vocatus ex vulgari in defectum filij Iuliæ, tamen id in-
telligitur ſi non eſſet alius anterior, qui excluderet filiū
Iuliæ, nam tunc ſicut per illum eſſet excluſus filius Iuliæ,
ita etiam Mutius veniens in defectum illius, vt hic bene
per Informantes Domini Alexandri.

LANCELLOTTI.

Cluſin. penſionis, Die 9. Nouembris, 1573.

SVMMARIVM.

1 *Probatio in beneficialibus, quòd centum remaneant liberi pro rectore, debet eſſe concludens.*

DECISIO CCCLXXX.

1 FVit concluſum non ſatis cōſtare, quod remaneant
100. ducati liberi pro rectore, quia † licet teſtes
probent valorem per famam, tamen hęc probatio
non

non ſufficit in hoc caſu, quia non agitur de probãdo nõ
exceſſu, qui habet præſumptionem aliquam pro ſe: ideo
ſemiplena ſufficit probatio. Ægid. deciſ. 683. ſed ſumus
in caſu, in quo probatio debet eſſe concludens, quòd ve
re remaneant centum liberi pro Rectore per modum
affirmatiuum, iuxta deciſ. Mohedan. 148.

BLANCHETTI.

Pampilonen. beneficij de ſos. Die 17. Maij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, quatenus, conditionem importare dicitur.*
2 *Valor beneficij affirmatiuè expreſſus, debet plenè probari, nec ſufficit ſemiplena probatio epiſcopi.*

DECISIO CCCLXXXI.

FVit per Dominos reſolutum, breue non fuiſſe ſuffi
cienter verificatum per Antonium, q̀ fructus be-
neficij excederent valorem 24. cum enim per mo
dum conditionis fuit grauatus onere probandi hũc va-
1 lorem, quod † denotat dictio, quatenus, Barto. in l. 1. nu
me. 20. de cond. & demon. ſemiplena probatio Epiſcopi
non ſufficit. Dec. in rub. de probat. nume. 153. cum ſeq.
2 præcipuè, † cùm agatur de probando valore affirmati-
ue expreſſum, & habeat contrariam probationem de di
recto, videlicet atteſtatio ordinarij in collatione facta
Ægidio. Ægid. deciſ. 683. fuit reſolutum in cauſa Clu-
ſin. pen. coram R. D. Lancellotto. Et amouendus eſ-
ſet prout fuit amotus poſſeſſor, vt fuit reſolutum in vna
Vercellen. Canonicatus coram bo. me. Verallo, prima
Febru. 1557. & in vna Callaguritan. coram Orad. de
anno 1564. Antonius autem ne dum plene, ſed nec
etiam ſemiplene probauit valorem iſtius beneficij. Pri-
mus enim teſtis Petrus de Allegri iuxta 20. & 30. & Mi-
chael iuxta 30. & Michael A. iuxta 23. neſciunt onera,
ex quo non probant, cum valor probari debeat deductis
oneribus, vt paſſim tenet Rot. reiecta opin. Ripæ, in l. 1.
§. ſi hæres. nu. 29. ad Trebellia.

ROBVSTERII.

Bononien. iuriſpatronat. Lunæ, 14. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Sententia declaratoria in antiquis ſtandum eſt, & pro ea præſumitur.*
Idq; magis ſi cum adminiculis adiuuetur.
2 *Obſeruantia alicuius actus ſubſequuta, probat in præteritum idem fuiſſe.*
3 *Præſumptio pro validitate actus ſuperat alias præſumptiones.*

DECISIO CCCLXXXII.

REſolutum fuit, narratiuam Sixti quarti ſufficien-
ter in omnib. fuiſſe iuſtificatam, nam in ea par-
te in qua dicitur eccleſiam deueniſſe ad totalẽ
ruinã, ſatis verificatur ex ſentẽtia Vicarij de anno 1476.
lata, in qua declarat, iſtos de Mazzolis infra tempus, &
etiam ante ea totaliter realiter, & cum effectu funditus re
1 ſtaurasse, & reædificaſſe d. Eccleſiam, & cùm † ſimus in
antiquis fere centum annorum in omnibus pro ea præ-
ſumitur, & optime probatur, vt late hic per informan-
tes, & tanto magis ſtantibus tot alijs circunſtantijs vi-
delicet tribus teſtibus coram eodem Vicario de eodem
anno examinatis, qui omnes dicunt de facto proprio,
quod reædificarunt Eccleſiam totam à fundamentis vſ-
que ad tectum: item concurrit aſſertio commiſſariorũ,
quod de anno 1474. aſſeruerunt omnia contenta in di-
ctis literis Sixti Quarti eſſe vera, pro quibus etiam præ
2 ſumitur, vt hic per informantes. Item † ex obſeruan-
tia ſubſecuta, quæ in iſtis maxime prodeſt, ex Bal. & alijs
per Aym. conſilio 118. numero ſecundo, & conſil. 188.
numero 142.

Non obſtat viſitatio Vicarij, in qua aſſerit inueniſſe
duos muros minantes ruinam. Quoniam d. viſitatio fuit
de anno 1470. & ſic per quatuor annos præcedentes d.
aſſertionem, & literas Sixti, & cùm de anno 1470. iam
minaretur ruinam, & adſint tot & tanta de totali ruina
tempore literarum Sixti Quarti 1474. ſine dubio non
præſumitur de vno tempore ad aliud, præſertim pro
3 validitate actus, quæ † ſuperat alias præſumptiones,
Dec. poſt alios in l. poſtquàm. numero vigeſimotertio. C.
de pact. In ea verò parte, in qua dicitur, fructus Eccleſiæ
non eſſe ſufficientes ad reædificandam Eccleſiam, & præ
ſtandum victum rectori, ſatis etiam verificatur ex dicta
ſententia Vicarij, & aſſertione dictorum commiſſario-
rum per ſupra deducta. Et multa, quæ in contrarium
adducuntur, non probantur ex actis.

Quò verò ad facultatem Vicarij, de qua in dictis lite-
ris Sixti, dixerunt Domini illam non eſſe verificandam,
quia illa verba non erant oratorum, ſed quod ille Vica-
rius aſſerebat ſe habere ſufficientem facultatem, & hoc
verificatur ex geſtis per illum Vicarium de anno 1472.
Ita quod bene verificatur de facto in omnibus ſuis par-
tibus iſta narratiua.

Neque enim Papa fecit aliquod fundamentum in d.
Vicariatu, ſed tantum in illo facto per illum aſſertum
Vicarium geſto, vt conſiderat Creſcen. deciſ. 153. Et hic
videtur clarum, cùm Papa det facultatem illis commiſ-
ſarijs ſupplendi omnes, & quoſcunque defectus, vali-
dando id quod nulliter geſtum fuiſſet.

ROBVSTERII.

Bononien, de Burzanis. Mercurij. 28. Nouembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus dici non poteſt non comprehenſus in literis monitorialibus. & nu. ſeq.*
2 *Sententia declaratoria trahitur retro ad præambulas res, & pœnas in ea contentas.*
3 *Iuſti non comprehenſi in cenſuris non poſſunt declarari excommunicati.*
4 *Mandatum ſimplex iudicis per comparitionem partis reſoluitur in vim ſimplicis citationis.*
5 *Diſpoſitio pœnalis quantumuis generalis non trahitur ad caſum, vbi non eſt dolus, vel culpa.*
6 *Scientia illius qui aliquid illicitè, & occultè retinet, differt ab eo qui detinet.*
7 *Literæ monitoriales dubiæ interpretandæ ſunt ſecundum terminos iuris.*
8 *Ordinaria via contra reos certos procedendum eſt coram iudice competenti.*
9 *Extenſio non fit de perſona ad perſonam.*
10 *Poteſtas omnis ordinarij ceſſat, vbi Papa manum ſuam appoſuerit.*
11 *Comparens quo caſu non dicatur facere litem ſuam.*
12 *Diſpoſitio l. vbi captum. ff. de iud. quo caſu procedat.*

DECISIO CCCLXXXIII.

REſoluerűt Domini, quòd Aurelius,& Gabriel nõ
potuerunt iuſtè declarati excommunicati, neq;
interdeſcẽtes in excommunicatiune per annũ,
& vltra prout in declaratoria 20.Iunij.1576.in partibus
1 lata.fol.192. ex eo † quia dicti Aurelius, & Gabriel non
comprehendebantur in literis monitorialibus ſecundo
loco in forma ſignaturæ de mẽſe Septembris, 1571.ex-
peditis,de quibus fol.301.neque in ipſa generali ſenten
tia excommunicationis.21. Decembris eiuſdem anni la
ta,de qua fol.962. Idcirco fuerunt iniuſte declarati inci
2 diſſe in dictas cenſuras Nam † ſententia declaratoria tra
hitur retro ad præambulas cenſuras, vt ex lectura ipſius
apparet.& habetur in l.hæredes palam.§.ſed ſi notam.&
ibi Pau.de Caſt.& alij de teſtamen.Sarnen. in reg.de iur.
quæſit.quæſt.decimatertia,nume.5.cum ſequen. & vt iu
ſta ſit, debet declarare, & publicare perſonas, quæ vere
inciderunt in illis cenſuris,non autem alias,quæ non cõ
prehendebantur neque peccarunt.ca.cum ſecundum le-
ges.de hæret.in 6.cum alijs per Felyn. In ca. Rodulphus.
col.21.num.35.ver.ſententia declaratoria. de reſcrip.&
3 in cap.ad probandum, numero 6.de re iud.Et ſicut † iu-
ſti non potuerunt declarari excommunicati, ſi vere nõ
erant comprehenſi in cenſuris, ſic non potuerunt in eis
interdeſcere.c. rurſus. 11.q.3. cum alijs per glo. Abb.&
alios in c.1.de iud.

Quod autem Aurelius, & Gabriel non fuerint com-
prehenſi in prædictis literis monitorialibus,nec in gene
rali ſententia cenſuratum, deducebãt Domini ex duob.

Primò,quia, vt apparet in proceſſu fol.462.cum plu-
ribus ſeq. & habetur in ſeptimo præſuppoſito, Stepha-
nus de menſe Maij.1570. comparuit in Turono Bono-
nien.& monit iudicium criminale contra dictos Au-
relium,& Gabrielem eos querelando, quòd occultaue-
rint,& expilauerint bona cõmunia, & hæreditaria aliàs
Simonis patris, & ad docendum de fraudibus,occulta-
tionibus, & expilationibus fecit incarcerare dictos Ga-
brielem,& Aurelium, & ipſos examinare, & interroga-
re latiſſimè, vt fol.467.cum pluribus ſeq.& produxit ce-
dulam bonorum hæreditatis,quam patres vocant cedu-
lam ſtatus fol.488.produxit etiam trãſactionem, vt ibi,
nec non librum introituum domus, ſeu bonorum ſtabi
lium , & iſtam de pluribus quantitatibus frumenti, vt
fol.414.cum ſequen.& pluries proteſtatus fuit. Ex qui-
bus litibus,productionibus,interrogationibus, examini
bus, proteſtationibus , & querelis ſine difficultate colli-
gebant Domini, quod talem in illo iudicio criminali
fuerunt deducta in litem, & cõtrouerſiam , frumentum
del 1568. & 69.canapis, pecuniæ, & alia , de quibus in
confeſſionibus coram D.Vicario ex vi verborum, l.bo-
norum.de verborum ſignifi.ex ſpeciali expreſſione ipſo-
rum bonorum, vt in querelis Stephani, & interrogatio-
nibus,& alijs de quibus ſupra. Vnde cum poſtea Aure-
lius, & Gabriel coram eodem D.Vicario Bononien. com
paruerint,tam in primis literis monitorialibus quam in
ſecundis,& allegauerint, quòd ipſi non erant occupato-
res,& ſic, quod iuſtè poſſidebant vigore teſtamenti, & q̃
iam lis pendebat ſuper omnibus coram iudicibus com
petentib.& q̃ non erant comprehẽſi in dictis literis mo
4 nitorialib.vt fol.313.& 362.ſine † dubio, quoad ipſum
Aurelium, & Gabrielem prædictæ literæ fuerunt reſolu
tę in vim ſimplicis citationis, & euacuatæ, vt poſt Ioan.
Pau.& alios deducunt Phil.Prob.in c.2.nu.18. de conſti.
lib.6. Io.de Neuiz.in Silu.nupt.li.3.nu.51.pag.241.verſ.
limita quinto.Et tantò magis,cũ poſt primas literas mo
nitoriales obtinuerint declaratoriam ab eodem Vicario
Bononien.quod forma illarum nõ erat ſeruata,& quod
in oẽm caſum in aliquo non afficiebãt ipſos, vt fol. 909.
Et poſt ſecundas literas monitoriales obtinuerũt aliam
declaratoriam ab eodem Vicario, & ipſe Stephanus etiã
approbauit, q̃d reſpectu deductorũ in iudicio inter eos
ex vna,& Stephanum ex altera,non ſint comprehenſi in
dictis ſecundis literis,nec in aliquo vlteriori actu reſpe-
ctu præfatorum comprehẽdi debere,vt fol.372. cũ ſeq.
ſicq; iſti ex voluntate Stephani erant exempti ab iſtis lite
ris,vt poſt alios Neuizan.in d.Silu.li.3.pag.244. nu.55.
ver.limita ſexto.Et ex eadem voluntate iudicis,& quali-
5 bet iuſta cã prout hic. Nã † diſpoſitiò pœnalis quantum-
uis gñalis non trahit ad caſum vbi non eſt dolus,vel cul-
pa,l.ſi ſeruum.§.nõ dixit.de acq.hær.cum alijs per Aym.
conſ.3.nu.24.Prob.in d.c.2.num.64.cum plurib.ſeq.&
nu.57.de conſt.lib.6.Neuizan.vbi ſupra num.55.

Secũdò principaliter, quia nec in prima parte,nec in
ſecunda, quæ eſt in ver.quo circa.vſq; ad fi.comprehen-
ditur Aurelius neq; Gabriel. tũ quia verba ſunt directa
ad alios, & non conueniunt ipſis, nã vt de ſe patet diffe-
6 runt ſciẽtes † Gabrielẽ,& Aureliũ aliquid illicitè & oc-
cultè retinere,ab ipſis qui detinẽt.c.fi. de iud.l.Vranius.
de fideiuſſor.Tum quia verba ſunt limitata ad pœnitus
ignotos,vt in prima parte,ibi,prorſus ignorat,& in ſecũ
da ibi, occultos.& in ſententia fol.962.ſaluis p̃miſſis, &
ibi,occultos,& ibi,occulti, & rurſus ibi,occultos,de qb.
non erant Aurelius,& Gabriel tam in perſonis,q̃ in reb.
occultatis, q̃a iã erant in iudicio criminali per ſupra de-
ducta. Et q̃n literæ huiuſmodi eſſent dubiæ in hoc, quæ
7 † tñ videbantur ſatis claræ,deberent interpretari, iuxta
terminos iuris.c.cãm quæ. vbi Fely.colu.5. de reſcr.poſt
Gem.conſ.47.nu.3. iuxta quos literæ non conceduntur,
8 niſi contra occultos, nã † contra certos eſt procedẽdum
coram iudice competenti via ordinaria, vt poſt alios Ne
uizan.vbi ſup.nu.44.ver.limita ſecundo,pag.239.Prob.
in d.c.2.nu.54.& 59. Aut per denũciationẽ euangelicã.
c.nouit.de iud.& ibi no.Bar.in extrauag.ad reprimen.in
verb.denunciatione.in fi.Corn.conſ.139.ante fi.li.2. Re-
buf.de pacif.poſſeſſor.nu.22.cum plurib.ſeq. Ideo cũ di
ctæ literæ,& excõ̃catio ſint limitatę ad occultos,& igno
tos,non debent ad alios referri.l.4.§.toties.de dã. infect.
cum alijs per Tiraq.in l.ſi vnq̃. in verbo,libertis. in prin.
9 C.de reuoc.dona.Nam † licet de caſu ad caſum fiat q̃nq;
extenſio ex veriſimili mente, non ſic de perſona ad pſo-
nã.l.ſi quis ita,§.ſi quis cũ ignorat, de teſtam.tut.cũ alijs
per Aretin.& alios in l. Gallus.§. & quid ſi tantum.de li-
ber.& poſth.& Tiraq.in d.verb.libertis,num.23.

Non ob.quod ẽi principales teneantur reuelare,præ
ſertim, vbi præcedit diffamatio. Q̃m iſta eſt ardua quæ-
ſtio.vt per Neuiz.d.li.3.nu.36.ver.amplia quarto. cũ plu
ribus ſeq.Et Dñi nõ fecerũt vim in hoc quod eſſent prin
cipales,quod omnia deducta in confeſſionib. factis etiã
Vicario iam erãt antea deducta in iudicio coram iudice
competenti,& Aurelius,& Gabriel comparuerunt, & al
legarunt pendentiam litis, & quod iuſtè poſſidebant.Et
inſuper ponderarunt, quod literæ monitoriales, & ſen-
tentia generalis excommunicationis erant limitatæ ad
alias perſonas,& ignotas, vt ſup.Non ob.quod lis crimi-
nalis erat ſolũ ſup bonis cõtentis in tranſactione , q̃ñ &
tranſactio cõprehẽdit oĩa, & lis erat ſup iſtis bonis cõib.
& ſup hæreditate Simonis.& fuerũt in ſpecie nominata.
Nam quamuis bona confeſſata non ſint deſcripta in trã
ſactione, & in ſtatu hæreditatis , tñ verba tranſactionis
ſunt prægnantia,& querela Stephani,interrogationes &
acta in illo iudicio criminali capiunt oĩa, vt ſup. Nõ ob.
q̃d ordinarius poterat tales literas in vim ſuæ poteſtatis
ordinariæ concedere,q̃m hic nõ agitur de validitate,ſed

de

de iuſtitia cenſurarum, in qua inſpicitur ius partis, & nõ ſola poteſtas iudicia. Itẽ videtur ordinariũ ſe reſtrinxiſſe ad apoſtolicam facultatem, vt ibi, iuxta nobis deſuper factam commiſſionem, & ibi, auctoritate apoſtolica nobis conceſſa, & ibi, iuxta formam literarum prædictarũ, & omni meliori modo, quo caſu non ſubſtinetur actus ex poteſtate ordinaria. Ægid. deciſ. 10. & 108. & in c. cũ
10 ex officij, de præſcrip. Immo † cùm Papa appoſuerit manum, regulariter ceſſat omnis poteſtas ordinarij. ca. cum nſam. de appel. cum alijs per Aym. conſil. 296. nume. 1.

Non ob. quod Aurelius, & Gabriel comparuerint coram Vicario, & ideo ſuam fecerint iſtam cenſurã, vt poſt Rot. & alios per Felin. in c. grat. col. 3. de oſ. dele. Quoniã
11 † non procedit, vbi non comparet ad reuocandum grauamen animo renunciandi iuri ſuo, vt poſt Inn. & alios ibidem tradit Dec. in ſecunda limit. & in c. cum teneami ni. in ſecundo notab. de appellat. prout hic comparuerunt ad allegandum, quod non erant comprehenſi in illis cenſuris, & obtinuerunt ſuper hoc declaratoriam, vt ſupra.

Plura alia quæ dicuntur circa nullitatem, & iniuſtitiã dictarum cenſurarum circumſcripſerunt Domini, exiſtimantes, quòd iſta ſufficiant pro deciſione iſtius, & nihilominus intendunt ſi opus erit, particulariter alia diſcutere. Volunt tamen non obſtante hac deciſione has allegatas cõfeſſiones Aurelij, & Gabrielis videre, an ſint ſimplices, vel qualificatæ. Et ſi fateantur aliquid indebitè occultaſſe ad effectum, vt faciant reſtituere Stepha-
12 no, quod ſuum eſt. Nam † l. vbi ceptum. de iudic. non procedit in caſu iſto, vt poſt alios cumulat latiſſimè ad hanc rem facientes Antonius Gabriel. in titu. de iudic. concluſ. prima.

Item ad effectũ, vt videamus, an dicti Aurelius, & Gabriel. ſi confeſſi fuerint occultaſſe aliquod contra conſcientiam, comprehendantur nec ne in dictis literis.

SERAPHINI.

Racanaten. donationis. Veneris, 28. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Statuta loci attendenda ſunt in his, quæ concernunt ſolemnitates contractuum.*
2 *Statuta ſi ſint duo, vnum ſpeciale loci, & alterum generale prouinciæ, attendi debet ſpeciale.*
3 *Dictio, niſi, poſtpoſita orationi negatiuæ dicitur ponere actum.*

DECISIO CCCLXXXIIII.

Fvit reſolutum pro validitate donationis, ex regula quam tradunt Doct. poſt Bar. in l. cunctos popu-
1 los. C. de ſum. Trin. & fide cath. quod † in his, quæ concernunt ſolemnitates cõtractuum, ſunt attendenda ſtatuta loci in quo actus geritur. Neque obſtat, quod adſit conſtitutio generalis Marchiæ, quæ dat aliam formã,
2 quæ non fuit obſeruata. Quia † vbi concurrunt duo ſtatuta, alterum ſpeciale loci, alterum vero generale prouinciæ, magis attendi debet ſpeciale loci, vt per tex. in l. fina. C. de teſtamen. tradit Bar. in conſi. 201. inc. in prouincia Anconitana, nume. 2. ver. in contrarium, lib. 1. Soc. conſil. 79. nu. 24. lib. 4.

Nec obſtat, quod dicatur iſta ſtatuta eſſe inuicem cõ-
3 patibilia, quia † cum ſtatutum procedat ponendo orationem negatiuam, & ſubdendo dictionem, niſi, iſta dictio ponit actum, & perinde eſt ac ſi dictum fuiſſet, donationes ita factæ non valeant, per doctr. Bar. in l. actione, ſub nume. primo, C. de tranſact. & ibi Dec. nume. 5. Grat. conſil. 126. numero 19. libro ſecundo, & ideo non poteſt ſe compati hoc ſtatutum cum conſtitutione generali, quia ſi vult, quod valeat inſtrumentum cum effectu, ergo & donatio, quamuis aliud ſit donatio, aliud
3 inſtrumentum donationis, vt per Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 1. nume. 1.

ROBVSTERII.

Cremonen. Iuriſpatronatus. Die 21. Maij.

SVMMARIVM.

1 *Opinio Anch. conſi. 81. in materia deuolutionis iuriſpatronatus ad extraneos heredes, an ſit communis, quod ſic.*
2 *Gratia iuſta ratione fundata, & in corpore iuris clauſa dicitur, vbi iuſpatronatus competit laycis de iure communi.*
Immo difficilius tollitur gratia in corpore iuris clauſa, quam ipſimet ius commune. nu. 3.
4 *Prouiſio hominis non facit ceſſare prouiſionem legis communis. & nu. 17.*
Immo nec etiam prouiſionem legis ſpecialis, vel extraordinariæ, quando ius competens de iure ſpeciali, & illud, quod eſt de iure communi, concurrunt circa diuerſa. numero 5.
Idem etiam quando prouiſio legis prouenit ex diuerſo fonte, & hominis prouiſio non eſt æquè plena. nu. 6.
Item etiam fauore dotis non facit ceſſare prouiſionem legis ſpecialis. nu. 7.
8 *Lex concedens aliquod ius vel priuatus ſe immiſcens alicui iuri alteri competenti, intelligitur concedere, & ſe immiſcere cumulatiue cum illo, qui habet idem ius.*
9 *Actus ſemper debet interpretari, ne inducat renunciationem proprij beneficij.*
10 *Ius commune, & ſpeciale ad idem ſi competit, in dubio præſumitur quis velle vti iure communi, & non ſpeciali etiam in corpore iuris clauſo: ſecus ſi ad diuerſa. & numero ſequen.*
11 *Diſpoſitio l. quamquam. & l. in teſtamento. C. de mil. teſta. quibus caſibus limitetur.*
13 *Regula l. cum prætor. ff. de iud. non procedit, vbi prouiſio hominis non facit ceſſare prouiſionem legis, cum alijs pluribus limitationibus.*
14 *Patronus fundans eccleſiam poteſt remittere iuſpatronatus, & illud limitatè inducere in præiudicium deſcendentium, vel extraneorum hæredum.*
15 *Patroni plures einſdem beneficij poſſint eſſe ex eadem cauſa.*
Idq; etiam in hæreditate habet locum, ceſſante tacita, vel expreſſa excluſione perſonæ, & concurrente diſpoſitione legis, & hominis. nu. 16.
17 *Patronus ſimpliciter excluſus non cenſetur perpetuò excluſus.*

DECISIO CCCLXXXV.

Veneris 18. Maij, ꝓpoſui in relationib. an ius patronatus, de quo ſup. ceſſauerit, & Eccl'ia fuerit effecta libera, extinctis oĩb. de domo, & caſata de Stephanis, vel trãſierit ad extraneos hẽdes. & diuiſa fuit difficultas in tres partes. Prima, an ĩ hac difficultate opi. Anch. conſ. 81. ſit cõis. Secũda, an ſit de iure vera. Tertia, an applicetur ad caſum, de quo agitur. Circa primam hodie 21. Maij, quamuis nullæ fuerint datæ informationes

lu facto, nec in iure, ſed ſola copia fundationis, Domi-
1 nis † opin. Anchar. d. conſi. 81. dixerunt eſſe communem,
nam in effectu idem tenet Calderin. conſil. 4. de iurepa-
tron. Roc. de Curt. relatus per Lambertin. cum quibus
ipſe tranſit, de iurepatron. libro primo, par. ſecunda, q. 2.
articu. 5. fol. 112. ſecundum veterem impreſſ. Caſſad. de-
ciſ. 1. numero 3. de iurepatron. Pariſ. conſil. 48. num. 11.
& 21. lib. 4. Curt. iun. conſil. 157. nume. 2 & conſil. 323.
nume. 2. cum ſeq. lib. 3. Dec. conſi. 149. nu. 2. & in l. 2. nu-
me. 2. C. de in ius voc. & in l. fœminæ, nu. 42. verſ. notan-
dum tamen eſt. de reg. iur. Couar. variar. reſolut. lib. 2. ca.
18. num. 7. verſi. 3. ſi proxime ſcripta conſiderentur. & la
tè Ioan. Baptiſta Ferret. qui contra alios exemplo conſu
lentes conſuluit pro iſta parte in conſil. 151. numero 9.
in fi. cũ pluribus ſeq. vbi nu. 13. in fi. refert Roc. de Curt.
aſſerentem, quod Anchar. & Calder. in iſtis conſ. non ha
bent contradictorem, quamuis re vera Gem. conſ. 45. nu
me. 7. in fi. cum ſeq. teneat de directo contrarium, ſed ex
præmiſſis apparet opi. Anchar. eſſe communem.

Circa ſecundam partem plures ex Dominis tenuerũt,
quod opinio Anch. ſit de iure vera ex rationibus per eũ
cõſideratis, & ad illam corroborandam conſiderabant,
2 quòd † ſi ius patronatus competit de iure communi, ſeu
ordinario ipſis laycis, vera ſit gratia iuſta ratione fundata,
& in corpore iuris clauſa. Barbat. & alij in cap. quanta,
de iudic. Lambertin. de iurepatron. lib. 1. par. 1. q. 1. artic.
quarto, nume. 10. & 11. fol. 7. de qua videatur, prout de
iure communi Felyn. poſt alios in cap. primo, col. 8. nu-
mero 10. in 5. Fallent. de reſcrip. Gomes. in §. fuerat, nu-
3 mero 31. verſic. neque obſtat. Inſtit. de actio. Immo † diffi
cilius tollitur gratia in corpore iuris clauſa, quàm ip-
ſum ius commune. Soc. conſil. 299. numero quarto, vſ-
que ad fi. lib. ſecundo, Iaſ. in l. poſtquàm liti. colum. fina.
C. de pact. Crot. in l filius familias. §. diui, nume. 92. poſt
med. de leg. primo, Zuccard. in rub. ff. ſi cer. pet. numero
4 24. in fi. cum ſeq. Tunc intrat regula, quòd † prouiſio le
gis communis, & ordinariæ, quæ vult, quod ius patrona
tus tranſeat ad quoſcunque hæredes etiam extraneos, nõ
ceſſet per prouiſionem hominis. Barto. in l. ſi cum do-
tem. col. prima, in fi. ſolut. matrimo. cum alijs per Anto.
Gabriel. de reg. iur. conclul. 8. numero 4. Si verò compe-
tit de iure ſpeciali, ſiue extraordinario, tunc etiam proce
5 dit alia regula, quod † prouiſio hominis non facit ceſſa-
re prouiſionem legis ſpecialis, vel extraordinariæ, quan-
do concurrunt circa diuerſa. Bar. in d. l. ſi cum dotem. &
in l. ſi conſtante. ſolut. matrimo. & alij per Gabriel. d. con
cluſ. 8. num. 11. & 13. In quinta limit. prout hic. Quoniã
lex prouidit de patronatu ipſi fundatori, & ſuis hæredi-
bus, & fundator prouidit ipſis de domo de Stephanis, vt
bene conſiderat Calderin. d. conſi. 4. ante fi. de iurepatrõ
6 na. ibi, præterea plures eſſe patronos. Et idem † quando
prouiſio legis prouenit ex diuerſo fonte, & hominis pro
uiſio non eſt æque plena, vt bene conſiderat Bal. in l. cer-
ti iuris. in fi. C. locat. Ange. in §. item ſeruiana. col. 3. ver-
ſicu. item ſi locator. Inſtitut. de actio. & ibi etiam Iaſ. nu-
mero 67. & in l. ſecunda, numero 195. cum ſequen. de iu
re emphyt. & in l. item quia. nume. quarto, de pact. Prout
contingit in caſu iſto, & bene declarat Gomez. in d. §. fue
7 rat, numero 31. in princip. Ad idem facit † quod ſicut fa
uore dotis temporalis per prouiſionem hominis non
cenſetur à prouiſione legis ſpecialis, & extraordinariæ
receſſum, glo. & Bal. in l. fina. C. de pact. conuent. Roma.
in l. 1. col. antep. in fi. ſol. matri. Bal. nouel. in trac. de dot.
par. 6. priuileg. 68. Ant. Gabriel. vbi ſupra num. 10. in 4 li
mit. Ita dicendum eſt fauore dotis ſpiritualis. Nam licet
onerofum ſit iſti particulari Eccleſię habere ius patrona
tum, vniuerſali tamen Eccleſię fauorabile eſt fauere iſtis

patronis, vt Eccleſiæ dotentur, & ędificentur, vt paſſim
Doct. conſiderant, & poſt alios Labert. d. 4. ar. nu. 3. & 4.
fol. 6. ideo bene dixit Calderin. d. conſi. 4. in fi. quod hæc
pars vſ æqua. vt layci alliciantur ad fundandas eccleſias.

Vltimo, ſi in dubio, quando lex mortua aut viua con-
cedit aliquod ius vel exercitiũ ipſius, vel priuatus ſe im-
8 miſcet alicui iuri alteri competenti, intelligitur † conce-
dere, & ſe immiſcere cumulatiue, & non priuatiuè cum
illo qui iam habet idem ius. Dec. poſt alios conſ. 3. nu. 3.
& in patrono donante ius præſentãdi, vt intelligatur do
naſſe cumulatiuè, & non priuatiuè. Dec. conſ. 542. nu. 5.
in fi. & conſi. 609. nu. 4. cum ſeq. & in pluribus patronis
Feder. de ſenis conſi. 147. verſi. quæritur. Abb. conſil. 54.
col. 2. poſt med. ver. nam vbicunque, lib. 2. Rui. conſi. 50.
nu. 9. cum ſeq. in 5. & in alio ſimili Calder. conſi. 2. circa
med. de præſcrip. Fely. in c. auditis. col. 5. in fi. eo. ti. Balb.
in tract. de præſcrip. in ſecunda par. 5. par. prin. q. 11. nu-
me. 7. cum ſeq. Multò magis idem fundator conſtituen-
do alios patronos noluit ſe ipſum, & ſuos hæredes priua
re, ſed illos accumulare, nam prima charitas incipit à ſe
9 ipſo, & † ſemper vbi fieri poteſt, debet actus interpreta-
ri ne inducat renunciationem proprij beneficij. ca. ſane.
de renunc. vbi glo. & Doct. cum alijs per Zabar. conſ. 30.
nu. 7. circa med. & etiam conſiderat Calder. in d. conſ. 4.
in fi. de iurepatron.

Non ob. quod in dubio deberet præſumi fundatorẽ
voluiſſe vti iure communi, & non iure ſpeciali etiam in
corpore iuris clauſo. l. quamquàm. l. in teſtamento. & ibi
no. Alex. Iaſ. & alij. C. de teſtam. mil. l. ſi quando. ff. de in-
offi. teſtam. & poſt alios Iaſ. conſ. 109. nu. 4. Bero. q. 8. co-
10 lum. 3. & 4. Quoniam † verum eſſet ſi eiſdem ter
minis vbi daremus, quod ius commune, & ſpeciale ten-
dunt ad idem. Et ſic ſi daremus, quod circa illam eãdem
diſpoſitionem competeret fundari ius patronatus de iu
re communi, & de iure ſpeciali, tunc intraret; quod vi-
deretur ſibi reſeruaſſe ius præſentandi competens de iu
re communi, & non de iure ſpeciali. Lancel. Polit. in tra-
cta. ſubſtitu. in materia vulgar. ſubſtit. quæſt. 44. colum.
quarta, ibi, non obſtat quidem. Rip. in l. centurio, nume
ro 25. in princ. & poſt med. de vulg. & pupil. Zuccard. in
rub. ſi certum peta. numero 26. verſic. præterea, & in ſi-
mili Bal. Paul. & alij per Dec. in l. in teſtamento, numero
vndecimo, poſt med. C. de milit. teſtamen. Aym. in tract.
de antiq. tempor. par. prima, num. 39. cum ſequen. & ita
procedunt Alexand. & alij in d. l. quamquàm. C. de milit.
11 teſtamen. cum alijs ſupra allegatis. Sed † vbi diuerſi ſunt
termini, vt hic, tunc ſecus eſt, per Polit. Zuccard. Rip. &
alios ſupra citatos, & Dec. in d. l. in teſtamento, num. 21.
in fi. C. de teſtamen. milit. & in l. in contrahendo, nume-
ro ſeptimo, cum ſequen. de regu. iur. Hippol. ſing. 84. Al-
ciat. de præſump. regu. 3. præſump. 36. per tot. Et ideo in
iſtis potius regula firmatur, quòd vtrunque remedium
eſt in conſideratione, & ordinarium, & extraordinariũ,
ſed ſpeciale prout commodius, & vtilius eſt facienti. Fe-
lyn. in c. cum ex officij, nume. 31. verſicu. ſexta concluſio.
de præſcrip. Alciat. de præſump. reg. 3. præſump. 36. nu-
12 me. 3. Præterea † reg. l. quamquàm. & l. in teſtamento.
C. de milit. teſtamen. limitatur in priuilegio, & iure
ſpeciali fauorabili, in quo pręſumitur, quod quis ele-
gerit viam vtiliorem, & fauorabiliorem, item quando
via iuris ſpecialis eſt æquior, & humanior, item quando
reſultat aliquod præiudicium patri. Nam ſemper fit in-
terpretatio ne inducatur renunciatio iuris proprij. item
quando attento iure communi actus nihil operaretur,
quæ omnes limitationes applicantur hic, & illas cu-
mulat, & corroborat Alciat. in d. præſump. trigeſima-
ſexta, per tot.

Non

Non obſt. Gemin. d. conſ. 41. Quoniam ipſe non examinat plene iſtam difficultatem, nec animaduertit ad rationes quas Anchar. adducit. Mouetur enim ſolum ex eo quod ius patronatus inductus in fauorem maſculorum non includit fœminas, quaſi vnius incluſio ſit alterius
excluſio, cui fundamento bene reſpondent Anch. Cald.
13 & alij ſupra relati. Non † enim procedit d. regula, quoties hominis prouiſio non facit ceſſare prouiſionem legis. vt bene declarat Dec. conſ. 99. col. fin. verſic. quia ad hoc reſpondetur. Cephal. conſ. 57. num. 4. & conſ. 257. num. 21. & 26. vt etiam apparet ex præmiſſis, & plures limitationes ad illam reg. l. cum prætor, de iudic. adducũt Riminal. iun. in prin. Inſtit. de donat. num. 309. vſque ad 314. & Benincaſ. in §. actionum, nu. 216. vſque ad 226. de actio. quarum aliquæ poſſunt applicari ad hũc caſum.

Non obſt. quod patronus fundans eccleſiam, poteſt in totum vel pro parte remittere ius patronatus & limitatè illud inducere in præiudicium deſcendentium, vel extraneorum hæredum, vt ſibi placet. c. ſignificauit, de teſtam. c. j. de iurepatron. in 6. vbi Archid. & alij. Et ita videtur fundator in caſu iſto voluiſſe limitate inducere ius patronatus pro illis de Stephanis, prout Gemin. in
14 d. conſ. 45. num. 8. conſiderat. Quoniam † id verum eſſet, ſi expreſſe excluſiſſet alios, vel limitatè & taxatiuè induaiſſet ſolummodo pro illis de Seraphinis, & in iſtis terminis loquitur Bal. in d. l. 2. in prin. C. de in ius vocan. & ita illum intelligunt Felyn. & alij quos refert Roch. de Curt. in tract. de iurepatron. in verbo, ipſe, & is à quo, num. 18. verſic. ſed hic ſuboritur quæſtio. Pariſ. d. conſil. 48. num. 6. Non autem quando prout hic ſimpliciter exprimit aliquos qui poſſint præſentare, nam non ideo excludit ſeipſum & ſuos hæredes, vt per Anchar. & Calder. vbi ſupra.

Non obſt. quod ſicut expreſſio maſculorum & deſcẽdentium cenſetur facta ad excluſionem fœminarum, Abb. conſ. 36. col. 2. lib. j. ita etiam expreſſio iſtorum de Stephanis cenſetur facta ad excluſionem aliorum, vt per
15 Gemin. vbi ſupra. Quoniam diuerſa eſt ratio, nam † vbi ad vniuerſam hæreditatem vocantur maſculi, aut adeſt expreſſa excluſio fœminarum, vel illi æquipollens, non poſſunt bona ad alium deuenire, quia duo non poſſunt eſſe Domini inſolidum eodem tempore. Non ſic in caſu iſto, in quo nihil impedit, vt ex eadem vel diuerſa cauſa, plures nõ poſſint eodem tempore eſſe patroni eiuſdem
16 beneficij, vt inquit Calder. d. conſ. 4. Sed † vbi ceſſat expreſſa & tacita excluſio fœminarum, & concurrunt diſpoſitio legis & hominis cum regulis ſupra firmatis, ſic quod dicitur in iurepatronatus, eſſet in hæreditatibus & alijs bonis, prout inquit Bal. in d. l. 2. C. de in ius voc. cum alijs per Pariſ. d. conſ. 48. num. 6. in 4.

Non obſt. quod fundator & ſui hæredes videntur in caſu iſto ſimpliciter excluſi, nõ autem temporaliter, aut ſub conditione, vel modo, quo caſu perpetuo, vt dicitur in fœmina ſimpliciter per maſculos excluſa, vt perpetua cenſeatur excluſa. vt habetur in l. j. §. ſi ſit agnatus. & §. ſi ſit conſanguineus, ad Tertul.

17 Quoniam † ſemper negant Anch. & Calder. quod ipſe fundator & ſui hæredes fuerint vnquam ab illis de Stephanis excluſi, quinimò ab initio cũ illis incluſi, cùm aſtiment, & de iure verum ſit, quod in iſto caſu prouiſio hominis non facit ceſſare prouiſionem legis.

Non obſt. quod iuſpatronatus videtur perſonale & non reale, vt conſiderat Dec. conſ. 149. col. 2. Lambertin. de iurepat. lib. 2. par. 2. q. 5. art. 2. in fi. Quoniam diuerſus eſt caſus noſter ab illo, cùm non fuerit translatum omne ius in illos de Stephanis, ſed remanſerit etiam penes fundatorem & eius hæredes, vt apparet ex præmiſſis. patet igitur quod conſ. Gemin. 45. in iſta parte forte eſt de illis quæ Rota non ſolet tenere, vt de pluribus refert Sarnen. in reg. de publican. q. 11. num. 5.

Circa ſecundam difficultatem dixerũt Domini, quòd cùm ex facto ius oriatur, & ipſi non habeant plenam facti cognitionem, & de illis omnibus circunſtantijs & quamprimum erunt de facto huiuſmodi informati, dabunt reſolutionem.

Iſta deciſio fuit confirmata coram Seraphino, cui poſtea iſta cauſa commiſſa fuit die Veneris, 6. Iunij. 1578.

SERAPHINI.

Bononien. de Budriolis. Veneris, 13. Ianuarij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium ordinarium, non autem executiuum dicitur, vbi adſunt in actis duo teſtamenta.*

2 *Executio ſententiæ latæ in poſſeſſorio eſt facienda eorum ſolum quæ reperiuntur in actis deducta tempore ipſius ſententiæ: ſed in petitorio, etiam eorum quæ poſt ſententiam fuerunt deducta.*

DECISIO CCCLXXXVI.

FVit reſolutum circumſcriptis omnibus hincinde allegatis, & adhuc in actia nõ productis, quòd ex deductis coram Gubernatore Bononiæ, non eſt
1 iuſtificata ipſius ſententia. Primò, quia † cùm adeſſent in actis duo teſtamenta, iudicium erat ordinarium, nõ autem executiuum, per doctr. Bart. & alios allegat. in l. fin. C. de edic. diui Adria. tollen. Secundò, non fuit probata in illo iudicio falſitas vltimi teſtamenti, & ideo pro eo erat pronunciandum. Tertiò, exceptio tranſactionis habentis clauſulas ita prægnantes, erat in illo iudicio relevans, nec poterat allegari ignorantia teſtamenti, ſtante correſpectiuitate eiuſdem, quæ ex identitate loci, temporis, teſtium, & notarij colligitur. Quartò, ſtatutum Bononien. quod tollit hoc remedium, viſum fuit poſſe hĩc locum habere, data ſcientia teſtamenti, vt ſupra conſideratũ fuit, & animaduerſum diſtinguẽdos eſſe effectus
2 huius diſputationis. Nam † ſi ad effectum executionis tantum agitur, ratio eſt habenda eorum ſolum, quæ reperiuntur in actis tempore ſententiæ, vt per Corn. conſil. 10. num. 2. volum. 4. Quando verò agitur ſuper petitorio, tunc habebitur ratio eorum omnium quæ etiam poſt dictam ſententiam fuerunt deducta, adeo quod in hoc iudicio eorum non eſt habenda aliqua ratio, maximè ſi eſt ſuſpenſum petitorium.

ALDOBRANDINI.

Florentin. iuriſpatronatus. Lunæ, 14. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum datur aduerſus præſcriptionem quadragenariam ex capite iuſtæ ignorantiæ plenè probatæ.*

2 *Culpa reddit ignorantiam inexcuſabilem.*

3 *Ignorantia ad effectum reſtitutionis in integrum, debet eſſe omni parte excuſabilis.*

4 *Ignorantia ad hoc vt ſit excuſabilis, debet quis ignorare non ſolum rem ſuam alium poſſidere, ſed etiam illam ad ſe pertinere, vel in ea ius ſibi competere.*

DECI-

DECISIO CCCLXXXVII.

DOmini tenuerunt, Simoni non eſſe dandam re-
ſtitutionem. præſuppoſito enim quod aduerſus
1 præſcriptionem † quadragenariam detur reſti-
tutio in integrum ex capite iuſtæ ignorantiæ, quod ta-
men apud Doct. maximè controuertitur, vt conſtat ex
traditis à Tiraq. de retract. ligna. §. 3 5. gloſ. 4. num. 3 5.
cum ſeq. & per Couar. in reg. poſſeſſor. in 3. parte. §. 3. Et
præſuppoſito etiam quod quadriennium currat à die
ſcientiæ, cuius tamen contrarium tenet Couar. vbi ſu-
pra, d. §. 3. prope fin. omnes tamen Doct. conueniunt quod
in omnem euentum talis ignorantia debet eſſe iuſta &
probabilis, & plene probata. Ignorantia autem à Simo-
ne allegata, Dominis non videtur probabilis, quia cùm
eſſet actor, & ipſe de anno 1 5 7 1. 20. Martij, in libello
narrauerit, Margaritam pluries præſentaſſe, quæ verba
ſaltem binas præſentationes ſignificant, & cùm nõ con-
ſtet quòd d. Margarita fecerit alias præſentationes quã
illas duas in actis exiſtentes, altera 16. Ianuarij, 1 5 4 2. &
altera 23. Auguſti. 1 5 5 9. de illis dicẽdum eſt Simonem
intellexiſſe. l. 2. C. de acquir. poſſeſ. Vnde cùm in prima
enuncietur præſentatio facta à patre Margaritæ 17. Au-
guſti, 1 5 2 8. neceſſe eſt quod ſi Simon vidit has ſcriptu-
ras, dictæ etiam præſentationis in eis narratæ, notitiam
2 habuerit: ſi verò † non eas vidit, fuit in culpa, cùm ſci-
ret Margaritam pluries præſentaſſe, non perquirendo
inſtrumẽta præſentationum antequàm litem moueret,
quod reddit ignorantiam inexcuſabilem. Curt. ſen. con-
ſil. 58. col. 3. verſic. ſolido fundamento.
3 Ad hunc † enim effectum debet eſſe ignorantia ex
omni parte excuſabilis, & circa quam nulla interue-
nerit negligentia. Felyn. in d. c. vigilanti, num. 4. de præ-
ſcript. Alb. conſ. 18. num. 1. poſt alios ab ipſo relatos.
Idq; tantò magis, quia ad obtinendum hanc reſtitu-
4 tionem ſecundum multos opus eſt, vt quis † nedũ igno
ret, alium rem ſuam poſſidere, ſed ignoret illam rem ad
ſe pertinere, vel in ea ius ſibi competere: alioquin à ne-
gligentia excuſari non poteſt. Felyn. in d. cap. vigilanti,
col. 4. ſub num. 4. verſic. ſecundo contra dictum Petri fa-
cij, de præſcript.

LANCELLOTTI.

Tricaricen. territorij. Veneris, 9. Maij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Narratiua verba alicuius actus ſiue diſpoſitionis, non pro-
bant regulariter, etiam in antiquis, niſi fuerint ge-
minata.*
Quod etiam procedit in narratiua Principis. num. 2.
*Et tantò magis, vbi Princeps non poteſt liberè diſponere,
& quando agitur de præiudicio tertij. num. 3.*

DECISIO CCCLXXXVIII.

MAior pars Dominorum tenuit, quòd priuile-
gium Regis Rogerij non ſufficit pro probatio
ne confinium, de quibus in dubio, niſi concur
1 rant adminicula, quia † verba dicti priuilegij ibi, cuius
fines ſunt iſti, ſunt narratiua, iuxta doctr. Gemin. in c. ſi
Papa, num. 7. de priuileg. in 6. & ibi Franc. num. 4. Et li-
cèt ſimus in antiquis, tamen non ſufficit vnica enuncia-
tio, ſed duæ ſaltem requiruntur factæ à diuerſis perſo-
2 nis. Achil. deciſ. 6. de iure pat. Nec † ſpecialiter eſt in Prin
cipe, quòd ſufficiat vnica eius enunciatio in antiquis,
quia Dec. in contrarium allegatus in conſ. 146. nu. 14.
verſic. quinto prædicta concluſio, non dicit, quòd ſuffi-
ciat vnica enunciatio. Nec id etiam dicit Iaſ. in conſ. 165.
col. 3. verſic. ſecundo principaliter, vol. 3. Nam licèt di-
cat, quòd enunciatiua Principis in antiquis plenè pro-
bet, tamen Domini intelligunt de duabus enunciatiuis,
per ſupradictam deciſ. Achil. qui alios allegat. Præterea
3 † etiam quod vnica enunciatio, ſiue diſpoſitio Princi-
pis probaret in antiquis, tamen hoc non procedit in
his, in quibus ipſe Princeps non poteſt liberè diſpone-
re, & quando agitur de præiudicio tertij. vt per Aymon.
conſ. 194. num. 4. & in tract. de antiq. tempor. par. 1. §. 1.
num. 16 & 20. Creſcen. deciſ. 89. At Rex Rogerius non
potuit aliquid diſponere ſuper confinibus territorij
eccleſiæ, cùm hoc non ſpectaret ad ſuam iuriſdictionẽ.
& quia hic agitur de præiudicio eccleſiæ Tricaricen. quę
eſt in poſſeſſione territorij de quo agitur. Quo verò ad
ſententiam, Domini ex ea nõ ſumebant ſufficiens admi-
niculum, quia eſt lata inter alios, & eſt ſine proceſſu, &
patitur alias reſpõſiones, de quibus hic per informãtes.

SERAPHINI.

Regien. penſionis. Veneris, 28 Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Probatio plena & indubitata requiritur ad cõſtituendum
quem in quaſi poſſeſſione iuris exigendi.*
2 *Compenſatio & quietantia æquiparãtur ſolutioni reſpectu
tantum liberationis, non autem ad effectum conſtituen-
di in quaſi poſſeſſione exigendi.*
*Idq; procedit multo magis in compenſatione facta tertio
num. 3.*

DECISIO CCCLXXXIX.

FVit reſolutum, confeſſiones de recepto nõ eſſe ſuf-
1 ficienter adminiculatas, quia † in huiuſmodi ma
teria ad conſtituendum quem in quaſi poſſeſſio-
ne ad effectum primi extremi, Rota requirit plenas &
indubitatas probationes. iuxta conſ. Alex. 1 5 9. num. 14.
2 lib. 6. Ant. Aug. in repert. de primo extrem. num. 1. Nam:
quod adducitur de computatione & quietatione facta à
Præpoſito D. Bernardino in ſolutione liuellorum, non
adminiculatur taliter iſtas confeſſiones, vt per eas con-
ſtet de vera & reali ſolutione. l. ſi conſtat. C. de compẽſat.
Tindar. de compen. num. 7. cum alijs per informantes
2 allegatis, nam † quod æquiparetur veræ ſolutioni, pro-
cedit tantum reſpectu liberationis, non autem vt quis
poſſit dici cõſtitutus in quaſi poſſeſſione exigendi, quod
cùm procedat etiam ſi compẽſatio fiat inter duos, quo-
rum vterque dicitur & creditor & debitor, vt patet
ex dictis Bart. Caſtren. & aliorum in l. Iulianus, la pri-
ma, de condit. & demonſt. & eiuſdem Bart. in l. ſi ex cau-
3 tione, in 1. lect. C. de non num. pecun. multo † magis
debet procedere, quando compenſatio fit tertio vt hic.
Nam iſto caſu oportet quòd conſtet de vera numera-
tione tertij ad iſtum effectum: nos verò nihil de iſta ha-
bemus, præter ſolas confeſſiones. & cùm ſolutio iſta ſit
per modum fictum, ſequitur, quòd quemadmodum cõ-
ſtitutum contra tertium non probat poſſeſſionem eius,
cuius gratia fit, niſi probetur poſſeſſio conſtituentis, ita
& hoc caſu compenſatio iſta non poſſit operari quaſi
poſſeſſionem in fauorem Comitis, niſi conſtet ei fuiſſe
realiter ſolutam penſionem in præiudicium tertij. Ne-
que

que quicquam facit adminiculum ſumptum ex teſte, quia examen non fuit legitimum. Neque obſtat, quòd ſimus in corporalibus, quia licèt ius hoc ſit incorporale, tamen poſſeſſio ſola exactione vera quæritur, hæc ſuffi cit confeſſata.

Senen. pontis Arrigi. Veneris, 12. Iunij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo non eſt dandum ei, cuius aduerſarius conſtat poſſidere.*
2 *Poſſeſſio inſtrumentalis non intrat, vbi conſtat de poſſeſſione reali aduerſarij.*
3 *Poſſeſſio, quæ eſt apud eccleſiam mortuo prælato, dicitur eſſe ciuilis, quæ parit effectum recuperandæ poſſeſſionis, & non ciuiliſſima, quæ hoc non facit.*

DECISIO CCCXC.

DVbitatum fuit ſub die Veneris, 12. Iunij. 1573. an conſtaret de tali poſſeſſione eccleſiæ ſancti Leonardi, quoad membrum pontis Arrigi, Ita vt non intret poſſeſſio D. Equitis Thomaſij ad effectum
1 mandati de manutenendo. Et † fuit reſolutum conſtare de tali poſſeſſione d. eccleſiæ ſancti Leonardi quoad membrum pontis Arrigi, vt non ſit dandum mandatū de manutenendo prædicto D. Equiti. Fundamentū Dominorum fuit in depoſitionibus teſtium nunc examinatorum pro parte Equitis Guaſconi, iunctis præſertim iuribus pro parte eiuſdem antea productis, de quibus
2 in paruo proceſſu. Vnde † ſequitur, quòd probata poſſeſſione d. eccleſiæ, non poteſt dici poſſeſſio vacua, & per conſequens poſſeſſio inſtrumentalis non intrat.

Quod autem poſſeſſio retineatur per eccleſiam etiam mortuo prælato, probatur ex multis authoritatibus hic allegatis per informantes. Rot. deciſ. j. num. 4. de reſtit. ſpol. in nou. cumulat multa Felyn. in c. conſtitutus, nume. 19. de reſcript. Innoc. & alij in c. cum ſuper. vbi Abb. num. 18. cum ſeq. de cau. poſſeſ. & propriet.

Neque dici poteſt, huiuſmodi poſſeſſionem eccleſiæ non eſſe conſiderabilem tanquàm ciuiliſſimam quandā
3 poſſeſſionem. Quoniam † talis poſſeſſio non eſt ciuiliſſima, ſed ciuilis, & eſt conſiderabilis ad effectum interdicti recuperandæ poſſeſſionis, vt probat d. deciſ. prima, num. 4. de reſtit. ſpoliat. quod quidem non cadit in ciuiliſſima poſſeſſione.

Quod autem dicebatur de ſummariiſſimo poſſeſſorio, tollitur, ſtante dicta poſſeſſione eccleſiæ, non obſtante poſſeſſione d. Equitis Thomaſij. Quoniam Domini dixerunt non eſſe attendendum, niſi ſit ſpoliatiua prædictæ poſſeſſionis retentæ per eccleſiam.

SERAHINI.

Gadicen. adminiſtrationis, Veneris, 25. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio bonorum eccleſiæ de iure communi pertinet ad epiſcopum & capitulum ſimul.*
2 *Actus in dubio cenſetur factus cumulatiuè potius quàm priuatiuè.*
3 *Actus vnius ſufficit pro acquirenda poſſeſſione in incorporalibus.*
Limita, niſi agatur de iure acquirendo, ſecus ſi de conſeruando.
4 *Actus ſemper præſumitur ex cauſa neceſſaria, & vigore tituli præambuli factus.*
5 *Probatio illa dicitur veriſimilis, quæ eſt coniuncta cum diſpoſitione iuris communis.*

DECISIO CCCXCI.

FVit reſolutum, mandatum de manutenēdo datum capitulo eſſe reuocandum ex nouiter deductis. Et
1 primò, quia † cùm de iure communi adminiſtratio bonorum eccleſiæ pertineat non minus ad epiſcopū quàm ad capitulum. vt not. in c. edoceri, de reſcript. Reuerendiſſ. Epiſcopus habet fundatam intentionem in iure communi, nec non in ordinationibus eccleſiæ, quæ continētur in ſcriptura, quæ dicitur, *de los bezinienſos*, quo caſu non ſufficit capitulo probare quòd fecerit aliquos actus poſſeſſorios, niſi probetur cum iſta qualita-
2 te, quòd illos fecerit priuatiuè ad epiſcopum, cùm † in dubio cenſeatur potius feciſſe cumulatiuè quàm priuatiuè, vt per Federic. de Sen. conſ. 147. Calder. de præſcrip. conſ. 2. Ruin. conſ. 50. num. 10 lib. 5. & ſæpius fuit tētum in Rota, quòd poſſeſſio cōpatronorum, qui omnes ſunt in poſſeſſione præſentandi, cōſeruatur per præſentationem vnius eorum. De quaſi poſſeſſione verò epiſcopi nominandi factores, ex actibus præſuppoſitis plenè conſtat. Nec non de quaſi poſſeſſione nominandi ædiles, ſiue fideles ex actibus annorum. 1568. 73. & 77. idque
3 ſciente & patiente capitulo, quo † caſu ſufficit vnicus actus pro acquirēda poſſeſſione in incorporalibus. Rip. in c. cum eccleſia Sutrina, num. 52. & num. 64. de cau. poſſeſ. & proprie. maximè, cùm non agatur ad effectum acquirendi ius aliquod, ſed ad effectum ius ex diſpoſitione iuris communis, & ſtatutorum competens conſeruandi. ideo iſti actus ſunt referendi ad ſuam cauſam, & ad titulum verum epiſcopi, non autem ad precariam
4 poſſeſſionem vt exemplo prætēditur. Actus † enim ſemper præſumitur ex cauſa neceſſaria & vigore tituli præambuli factus. Non obſt. quòd dicitur non conſtare de effectuatione, quia cùm iſtæ partitæ ſint extractæ ex libris capituli, faciunt fidem contra capitulum, maximè, cùm ſint plura inſtrumenta. Neque obſtant teſtes, quia habent contra ſe inſtrumenta, quibus magis eſt ſtandū, maximè, cùm illi de partibus ſint nulliter examinati, & conuincuntur in eo quod tangit factores. Teſtes verò de curia remittunt ſe ad ſcripturas, ex quibus conuincun-
5 tur. Et † iſta probatio eſt magis veriſimilis, quia concomitata à diſpoſitione iuris communis, Gabriel. de teſtib. concluſ. 4. num. 25.

ALDOBRANDINI.

Bononien. correſpectiuitatis. Veneris, 20. Decembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio correſpectiuitatis tollitur per actum recompenſatiuum.*
2 *Præſumptiones plures tollere & vincere vnam dicuntur.*

DECISIO CCCXCII.

QVia pro parte Illuſtriſſ. Domini Cardinalis non informabatur ſuper eo, quòd fæ. me. Pius Quintus contuliſſet Prioratum de Atticella Illuſtriſſ. D. Cardinali ad vtilitatem D. Tiberij, ex quo capite prætenditur ex parte eiuſdem Tiberij, vt tollatur correſpo-

ctiuitas

Ciuitas oriens ex conſenſibus præſtitis reſignationi monaſterij, & translationi penſionis, coram eiſdem Notario & teſtibus, fuit remiſſa cauſa ad Reges ad effectum, vt ſuper omnibus pro parte prædicti Illuſtriſſ. D. Cardinalis informetur. & ex his Dominis, qui cauſam viderant, putabant aliqui ex dicto capite tolli præſumptionem correſpectiuitatis, cùm tamen conſtante adſit alia cauſa, quare in Tiberium potuerit transferri ab Illuſtriſſ. D. Cardinali penſio ſuæ Illuſtriſſ. Dominationi reſeruata
1 tæ ſuper eccleſia Bononien. ob quam † cauſam reſignationis Monaſterij Claramonten. ceſſat præſumptio correſpectiuitatis, iuxta deciſ. Put. 171. lib. 2. maximè, quia hoc modo totus actus redditur licitus, qui ſecundum aliam interpretationem poſſet pati ſecundum eos aliquas difficultates, & quia non videtur veriſimile quod fuerint data Tiberio ſcuta 1500. penſionis ſoluenda in Italia pro recompenſa monaſterij exiſten. in Gallia longe minoris valoris, vt ex reſponſionibus Illuſtr. Cardinalis ad poſitiones Tiberij ſecundum eos probari videtur. Addebant etiam, quòd ſi verè pro recompenſa monaſterij eſſet translata illa penſio in Tiberium, non appareret ratio, qua reticetur in cedula ſupplicationis reſignationis d. monaſterij fuit facta mentio de penſione 500. ſcutorũ, quæ reſeruabãtur Tiberio in forma, ne ex dicta reſignatione nimium diſpendium pateretur, ita etiam non fuiſſet facta mentio de hac penſione translata ſi eadẽ fuiſſet cauſa translationis penſionis mille, quę
2 fuit reſeruationis pẽſionis ſcutorũ 500. Cùm † itaq; plures præſumptiones vincant veriſ. auth. itaque. C. commu. de ſucceſſ. Aym. conſ. 245. num. 11. & conſ. 249. nu. 17. ex iſtis præſumptionibus & veriſimilitudinibus putabant tolli illam præſumptionem correſpectiuitatis, quę oritur ex eo, quòd actus illi reſignationis monaſterij & translationis penſionis vnico contextu per præſtationẽ conſenſuum coram eiſdem Notario & teſtibus fuerint perfecti. Aliqui verò dubitabant, quòd & ſi probaretur totum hoc quod prætenditur pro parte Domini Tiberij, id forte releuare poſſet ad effectum, vt ipſe poſſit repetere prioratum, non ad effectum vt tollatur præſumptio correſpectiuitatis.

Nonnulli autem voluiſſent quod pro parte Domini Tiberij coadiuuaretur probatio illa, quòd penſio Bononien. eſſet data intuitu prioratus ſaltem coadiuuando probationem valoris monaſterij, quòd ita eſſet exilis, vt non mereretur recompenſam penſionis 1500. ſcutorum.

ALDOBRANDINI.

Roman. de Lante. Die 25 Ianuarij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Stipulatio pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus, an intelligatur etiam de extraneis, arbitrio iudicis pendet ex coniecturis decernere.*

2 *Stylus particularis notarij, vbi de eo non conſtat, probandus eſt per ſtylum aliorum notariorum.*

3 *Renunciatio filiæ facta patri, quòd eo decedente ſine filijs maſculis, poſſit redire ad bona materna, dicitur eſſe abſolutè facta ad fauorem patris, non autem contemplatione filiorum, & quando num ſeq.*

4 *Filia renuncians bonis in manibus patris propter dotem, non dicitur ſibi præiudicaſſe in ſucceſſione ex teſtamento.*

5 *Renunciatio filiæ facta patri, & pactum pro conſeruatione bonorum in familia, differunt.*

DECISIO CCCXCIII.

Domini fuerunt concordes, quòd ſtipulatio notarij, de qua in renunciatione Ioannæ ad fauorem Michaelis de Lante præſenti, &c. poſſit extendi, præſenti & ſtipulanti pro ſe, hæredibus & ſuc-
1 ceſſoribus quibuſcunque. Moti fuerunt, quia † cùm hęc materia plurimum pendeat ab arbitrio iudicis informato à coniecturis. ad not. in l. Gallus. §. idem credendum. ff. de liber. & poſthum. ex infraſcriptis coniecturis ita arbitrati fuerunt. Et primò, quia licèt notarius de hac renunciatione rogatus in inſtrumentis aliarum materiarum ſoleat concipere ſtipulationem pro ſe, hæredib. & ſucceſſoribus, cùm illæ tamen materiæ ſint tranſitoriæ ad quoſcunque etiam extraneos hæredes, cùm ſint venditiones, locationes, confeſſiones de recepto & ſimiles, in quibus etiam eſt ſuperflua mentio hæredis. Iaſ. in l. 1. §. ſi ex facto, de verb. oblig. appareret, quòd neceſſario intelligebat, quod ſub illa ſtipulatione, pro hæredibus & ſucceſſoribus, hæredes, & ſucceſſores quicunque comprehenderentur.

Secundò, quia cùm huius notarij particularem ſtylũ non habeamus in refutantijs, & habeamus ſtylum reliquorum notariorum huius ciuitatis, ſecundum quem in refutantijs hæc ſtipulatio extenditur pro ſe, hæredib.
2 & ſucceſſoribus quibuſcunque, iſte † vel magis particularis cõprehendens caſum, de quo agitur, attendi debet, ex illa generali regula, quòd conſuetudo probanda eſt in caſu particulari. Alex. conſ. 173. col. pen. Curt. iun. conſil. 26. num. 10. cum alijs allegatis.

Tertiò, propter pactum à Ioanna appoſitum, quòd in euentum, in quem decederet pater ſine filijs maſculis, poſſet redire ad bona materna. Hinc enim colligebãt vrgentem coniecturam, quòd bonis maternis renunciaſſet ad fauorem patris abſolute, non contemplatione
3 filiorum maſculorum, cùm † enim caſum obitus patris, ſine filijs maſculis conſiderauerit, & in illum euentum ſibi prouiderit tantum de regreſſu ad bona materna, patet ex reg. l. cum prætor, de iudic. quod bona materna remanẽt ſub abſoluta diſpoſitione patris, etiam quando filios non haberet.

Non obſtat, quòd huiuſmodi refutationes cenſentur à filiabus fieri contemplatione maſculorum, vt per Couar. in c. quamuis, in 3. par. §. 3. num. 4.
4 Quia † vltra, quòd, quando filia renunciat propter dotem, tunc multi tenent, quòd non contemplatione maſculorum hoc faciat, ſed contemplatione dotis. Soc. conſ. 34. num. 5. lib. 4. Pariſ. conſ. 16. nu. 35. lib. 2. tamen in omnem euentum forte illud poteſt procedere ab inteſtato, ſed ex teſtamento poteſt pater de bonis renunciatis diſponere. Aym. conſ. 288. col. fin. & conſ. 289. colum. 3. Et in omnem euentum dicebant Domini quod illa regula procedit in dubio, ſed quòd ex reſeruatione iuris regrediendi ad bona materna in euentum mortis patris ſine filijs maſculis, reddebatur hæc materia clara.

Non obſt. quod debeat cenſeri facta in executionem
5 ſtatuti. Quia ſtatutum filiam non cogit ad renunciandum: Item quia ſtatutum eas non excludit à maternis bonis.

Non obſt. quod Michael pater declarauerit recepiſſe hanc renunciationem contemplatione filiorum, ex quo mandauit, quòd Victoria alia filia renũciaret fratribus, prout fecerat Ioanna. Quia pater hoc multò expreſſius in contrarium alio loco declarauit, dum voluit, quòd ſolum poſſent habere filij 4000. pro legitima, & eam

quantum

quantum potuit imminuere voluit. Ergo non recipit
hanc renunciationem ad fauorem maſculorum, vt im-
pinguari poſſet legitima, quam ipſe quantum potuit, &
fortè quantum non potuit, etiam imminuere voluit,
ſed contemplatione ſuæ voluntatis, vt quicquid ſibi be-
ne videretur circa hæc bona, diſponere poſſet. & illa ver
ba, quòd renunciet fratribus, dicta fuerunt, quia alijs
non poterat d. Victoria renunciare, cùm illis eſſent hæ-
redes inſtituti, & quando ſubiunxit, prout fecit Ioanna,
debent intelligi, prout fecit Ioanna patri, & ſit ſenſus
quod Victoria deberet renunciare fratribus, prout fe-
cit Ioan. patri, quia relatum eſt in referente cum omni-
bus ſuis qualitatibus.

Sicut etiam nihil facit ſtylus datus pro parte Plautil-
læ, quia eſt in longe diuerſo caſu, nempe in extenſione
ſtipulationis interpoſitæ ſuper pacto inito, ſuper con-
5 ſeruatione bonorum in familia, in quo † pacto fœminæ
ſemper excluduntur, qui caſus longe diſtat ab iſto, & hoc
etiam patet, quia multi ex dictis notarijs, qui dicto ſty-
lo ſe ſubſcripſerunt, ſubſcripſerunt etiã ſe ſtylo dato pro
parte hæredum D. Ludouici, ex quo apparet quod nota
rij habent hos caſus pro caſibus valde differentibus pro-
ut re vera ſunt.

Quid autem ex hoc ſequatur, Domini particulariter
videre volunt, & eis videbatur quòd deberet diſputari
præſuppoſita hac reſolutione, an, ex quo Ioãna fuit agni-
ta in ſuam à patre in teſtamento, faciat non obſtante di-
cta renunciatione partem ad fauorem maſculorũ. Non
etiam eis viſum fuit neceſſarium diſputare, an hæc ſit
ſimplex renunciatio ſucceſſionis, vel ceſſio & donatio
bonorum ſibi in euentum ſucceſſionis debitorum ſtan-
tibus præfatis.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Veneris, 3. Aprilis. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probari poteſt ex inuentario, quod in antiquis præſumitur factum cum ſolemnitatibus requiſitis.*
2 *Spolij primum extremum præſumptiuè probari ſufficit ſecundum ſubiectam materiam.*
3 *Reſtituendus non eſt ad poſſeſſionem, qui facto ſuo ab illa ceciderit.*

DECISIO CCCXCIIII.

FVit reſolutum primum extremum eccleſiæ eſſe ſuf-
ficienter probatum ex inuentario confecto anno
1475. authoritate iudicis, & cum interuentu no-
tarij & teſtium, inter quos enunciatur Sigiſmundus au
rifex, qui habebat domum ibi contiguam, vt ex inſtru-
1 ſtrumento locationis apparet, & † ex veritate aliorum
bonorum in eodem deſcriptorum, fides ipſius corrobo-
ratur. Aym. conſ. 158. num. 6. Nec obſt. quod non fue-
rint citatæ perſonæ intereſſe putantes in confectione ip
ſius, quia ſtãte temporis antiquitate, ſi dicta citatio erat
neceſſaria, præſumitur, & licèt iſtud inſtrumentum ſo-
lum ad iſtum effectum non ſufficiat, tamen iuncto in-
ſtrumento locationis facto Nicolao Gabino, confirma-
tione, authoritate Apoſtolica, cum cauſæ cognitione,
nec non dicto Lucretiæ & aliorum teſtium mortuorũ,
Dominis placuit eſſe ſatis adminiculatam probationẽ
2 primi extremi, quod † præſumptiuè probari ſufficit ſe-
cundum ſubiectam materiã. Put. deciſ. 74. lib. 3. & 3. de-
ciſ. de reſtit. ſpol. & licèt Lucretia fuerit remiſſa arbitrio,
tamen iunctis iuribus, & præſtat & recipit adminiculũ.
Non tamen ex hoc dixerunt, Rectorem reſtituendum
ad poſſeſſionem iſtius domus, niſi probet lineam Nico-
3 lai finitam, cum † facto ſuo ceciderit à poſſeſſione. Bart.
in l. rem quæ nobis. ff. de acquir. poſſeſ. cum alijs per Pa-
riſ. conſ. 3. num. 164. lib. 3.

GRASSI.

Callaguritan. Theſauraria. Veneris, 19 Decembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio vel ſaltem petitio poſſeſſionis, & publicatio hodie in beneficijs exiſtentibus in cathedralibus copulatiuè requiruntur.*
2 *Conditio quando non ſtat per implere debentem, habetur pro impleta: niſi aliter de mente teſtatoris appareat.*
3 *Forma publicationis reſignationis beneficij exiſtentis in cathedrali poteſt adimpleri per æquipollens continuationis poſſeſſionis per vnum ſaltem vel duos menſes.*
Fallit niſi aliter conſtet de mente diſponentis. num. 4.
5 *Publicatio coram populo facienda, non poteſt adimpleri per æquipollens.*

DECISIO CCCXCV.

COnſtitutio Pij Quinti dat certam formam cum
decreto irritante: forma eſt in beneficijs exiſten
tibus in cathedrali, quòd debeant publicari eo-
rum reſignationes in eadem cathedrali, dum ibi ſolem-
nia celebrantur, &c. quod quia factum non fuit in caſu,
de quo agitur, opponitur intrare d. conſtitutionem con
1 tra Ioannem. Exemplo reſpondetur ſufficere † pro pu-
blicatione captam fuiſſe poſſeſſionem, ex deciſ. Caſſad.
26. ſuper reg. Sarnen. de publican. q. 11. Aliqui Domini
replicabant, quòd ea omnia procedunt in terminis an-
tiquæ regulæ, hodie autem habemus d. conſtitutionem
magis aptam, quæ vult hæc duo copulatiuè concurrere
debere, vt ipſa conſtitutio dicatur adimpleta cum clau-
ſula, & non aliter, nempe, quòd capiatur vel ſaltem peta
tur poſſeſſio, & quod fiat publicatio in cathedrali, &c.
dum inibi populi multitudo ad diuina audienda con-
uenerit publicè alta voce, &c. & aliter factas publicatio-
nes vult eſſe nullius momenti, quo caſu videtur intrare
ſimile Bal. in l. ſi pater, num. 18. in fi. C. de inſtit. & ſub-
2 ſtit. Dec. in l. in iure ciuili, num. 2. ff. de reg. iur. quod † li-
cèt, quando non ſtat per implere debentem conditionẽ
ea habeatur pro impleta, tamen hoc fallit quando teſta-
tor voluit, quod vere adimpleatur.

Præterea etiam ſecundum regulam antiquam non
3 ſufficiebat captam eſſe poſſeſſionem, ſed † requirebatur
pro effectu & æquipollenti publicationis, ſaltem conti-
nuatio poſſeſſionis per menſem, vt per Sarnen. in dicta
quæſt. 11. in addit. ibi, & tenendo opinionem Rotæ, Caſ-
ſad. d. deciſ. 26. Put. deciſ. 353. lib. 3. corã D. Mohedano.
Achil. deciſ. 3. ſuper reg. de publican. aliàs 7. ſuper reg.
quo caſu Rota ſequitur conſilium Gemin. 75. nume. 3.
& 4. quòd requiratur publicatio populoſa, vel corã mul
titudine: ſed reprobat in eo, quòd non vult ſufficere pro
publicatione continuationem poſſeſſionis, ſaltem per
vnum vel duos menſes, vt dicunt Put. & Sarnen. præal-
legati, qui volunt d. formam publicationis impleri per
æquipollens continuationis poſſeſſionis, vt ſupra. Hic au
tem non probatur aliqua continuatio infra menſem
poſſeſſionis, nec aliquid æquipollens publicationi re-
quiſitæ

quiſitæ in d.cōſtitutione Pij V.ceſſant ea omnia, ex qui-
bus deducitur publicatio per Ioannem, quia non fue-
runt infra terminum conſtitutum à d.conſtitutione. Et
ex hoc capite Domini concorditer reſoluerunt hanc
conſtitutionem obſtare Ioanni in caſu propoſito, quia
non docuit de ſolemni publicatione, nec de alio æqui-
pollenti infra menſem, iuxta formam d.conſtitutionis.

Aliqui etiam Domini magnam habebant difficulta-
tem in hoc caſu ſtantibus verbis conſtitutionis annul-
lantis aliter factas reſignationes, & per clauſulas valde
vrgentes, ibi, ſub infraſcriptis modo & forma & non ali
ter publicari, &c. & ibi, alioquin reſignationes & ceſſio-
nes, aliàs quàm vt præfertur publicatæ, &c. cum clauſu-
4 ſula, ſublata, &c. & cum clauſula, initum, &c. an † poſſit
adimpleri prædicta forma per æquipollēs, ex traditis in
ſimili à Soc. conſ. 259. vol. 1. & per Bald. ſupradictum.
Dicebant enim videri conſtare de mente Papæ, quòd
iſta forma ſit præcisè, non autem per æquipollens im-
plenda, quia videtur tollere ea, quæ aliàs fuerunt iudi-
cata æquipollentia, item quia eſt noua prouiſio Papæ,
5 vltra quòd nullum adeſt † æquipollens quoad populum
cui debet fieri hæc publicatio, vt per Achil. d. deciſ. pri-
ma, aliàs 7. in fi. & propterea periculoſam dicit hanc li-
mitationem Brun. de form. fol 75. col 2. verſic. ad idem
facit quia vt lite. uam vt ipſe ait, de facili poteſt cadere
difficultas ſuper iſta æquipollentia. De qua tamen diffi-
cultate, quia alij Domini contrarium ſentiebant, & ma-
teria prædictæ conſtitutionis Pij Quinti viſa eſt ſatis du
ra, fuit dictum, quòd poſtea poterit agi ad partem, quia
cauſa eſt exemplaris & digna conſideratione: ſi tamen
occurrat quòd Ioannes oſtēdat talia per ſe eſſe geſta in-
fra menſem quæ æquipolleant d. publicationi, vt dixi,
deciſiones allegatæ coram R. P. D. Aldobrandino, fuit
dictum, quòd non faciunt ad propoſitum.

R V B E L.

Cremonen. penſionis. Die 5. Nouembris. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſitus eſt facilior in habentibus ſymbolum.*
2 *Impenſæ factæ præſumuntur per illum cuius intereſt.*
3 *Principalis certioratus præſumitur à procuratore.*
4 *Conſenſus ſufficiens ex actibus poſitiuis elicitur.*
5 *Notitia certa & clara actus, vbi non præceſſit manda-
tum, requiritur, ad inducendam ratificationem.*
6 *Reſignatarius non præſumitur ita de facili approbare expe
ditiones de proprijs beneficijs, & ſe penſionibus impli-
care, niſi viſis diligenter ipſis expeditionibus.*
7 *Notitia rei ex actibus conſecutiuis præſumitur.*
8 *Conſenſus præſtandus in reſignationibus ſufficit pro validi-
tate gratiæ vndecunque collectus.*
9 *Regula cancellariæ loquens de conſenſu præſtando in reſi-
gnationibus, dicitur exorbitans à iure communi, & non
procedit in caſu mixto.*
*Immo loquitur limitate in expeditione literarum, & ad
effectum, vt partes non poſſint pœnitere. num. 10.*
10 *Conſenſus formalis, vt non ſit locus pœnitentiæ, in corre-
ſpectiuis requiritur.*

D E C I S I O   C C C X C V I.

IN ea cauſa Cremonen. penſionis fuit dubitatū, præ-
ſuppoſitis reſolutionibus vltimo loco factis, & man
dato Iacobi ad reſignandum, conſenſibus in cancel-
laria Iacobi, & Hendimij præſtitis, & ſupplicatione re-
ſignationis cum illius reformatione, expeditione litera-
rum in fauorem Iacobi & Hendimij, poſſeſſione eiuſdē
Hendimij, mandato Iacobi ad conſentiendum ſuſpen-
ſioni regreſſus, & partitis & quietantijs vltimo loco pro
parte penſionariorum productis: An conſtet talis con-
ſenſus Iacobi & Hendimij & illorum procuratoris, qui
ſit ſufficiens in caſu, de quo agitur, vel potius requiratur
nouus conſenſus formalis pro dictis literis in fauorem
Iacobi & Hendimij expediēdis. Et die 5. Nouemb. 1578.
Dñi dixerunt duas in hoc puncto adeſſe principales dif-
ficultates. Prima, an conſtet de conſenſu Hendimij & Ia
cobi. & in hac fuit reſolutū pro affirmatiua. Primò ex eo
quòd in mandatis eorundem, quæ ſunt ampliſſima, col-
ligitur voluntas ipſorum, vt bene deducunt informan-
tes in facto pro penſionatijs. Et licèt mandata ipſa non
1 ſufficerent, tamen † in habentibus ſimbolum facilior
eſt tranſitus.

Secundò ex pecunijs tranſmiſſis ad vrbem, & ex impē
2 ſis factis de menſe Martij, 1554. quæ † quidem impenſę
debent præſumi factæ per illum, cuius intereſt. notant
Barto. & alij in l. cum ſeruus. de verborum obliga. acce-
3 dente † præſertim, quòd principalis præſumitur certio-
ratus à procuratore. Roman. conſil. 481.

Tertiò ex poſſeſſione capta per Hendimium vigore li
terarum commendæ, in quibus exprimuntur regreſſus,
& reſeruatio penſionis, nec non alia in fauorem Iacobi
4 reſeruata. Ex † actibus enim poſitiuis dicitur conſenſus
ſufficiens. Caſſad. deciſ. 3. de reſcri. cum alijs adductis in
reſolutione vltimo loco facta.

Quartò ex mandato dato per Iacobum poſt dictam
commendam, in quo conſenſit ſuſpēſioni ſui regreſſus.
Vnde intrat regula de qua in l. illud, de acquiren. hæred.
& faciunt tradita per Aym. conſi. 159. num. 5.

Quintò ex nominatione facta per Iacobum de perſo-
nis ad penſionem ſibi reſeruatam vigore dictarum lite-
rarum commendæ, & intrat ſupradicta regula.

Non ob. quòd ad inducendam ratificationem requi-
ratur certa & clara notitia actus, & circunſtantiarum, vt
per glo. in c. concertationi. in verbo, ſciuerit. de appella.
in ſexto, & per Paul. de Caſt. in conſil. allegato, cum alijs
adductis per informantes pro Illuſtriſſimo Cardinali.
5 Quoniam † procedunt illa, vbi nullum præceſſit mā-
datum principalis, ex quo colligitur clara notitia cum
omnibus qualitatibus prout hic, vbi habemus mandata
clara vtriuſque tā Iacobi, quàm Hendimij, vnde intrant
ſupra allegata, quòd voluntas, & conſenſus probatur ex
facto, & ex coniecturis ſicut ex verbis, l. Paulus ff. rem ra
tam habe. Præterea fuit reſponſum, quòd in caſu noſtro
non tractatur de ratificatione illius prioris conſenſus
conditionaliter præſtiti, ſed de ratificatione ipſius com-
mēdæ in fauorem Hendimij, quę quidem ratificatio re-
ſultat ex omnibus actibus ſupradictis, & propterea cōſi-
deratio, quæ fit per informātes Illuſtriſſimi Cardinalis,
non vrget reſpectu commendæ, de cuius validitate agi-
tur. Quæ verò traduntur per Rip. in l. qui Romæ. § duo
fratres, numero quinquageſimo ſecundo, de verbo. obli-
gatio. maxime faciunt pro iſta parte, dum ipſe dicit, non
eſſe veriſimile ſuos hæredes voluiſſe obligare ſe legata-
rijs, niſi prius habuerint notitiam ipſorum, & viderint
contenta in teſtamento, & ſubdit, q. non eſt veriſimile,
quòd hæres velit ſe implicare oneribus legatorum &
fideicommiſſorum, niſi prius intellecto toto tenore te-
6 ſtamenti. Ita † in propoſito non eſt veriſimile ſeu credi-
bile, quòd reſignans & reſignatarius cum penſionibus
& alijs oneribus velit ita de facili approbare expeditio-
nes factas de proprijs beneficijs, & penſionibus ſe im-
plicare, niſi diligenter viderint expeditiones, & maximè

in

In caſu iſto, In quo concurrit maior circumſtantia, quia
appatet ſemel ex mandatis, quòd ipſe Iacobus & Hendi
mius contendebant de omnibus illis. Neqoe obſtat
quod Iacobus potuit credere, quòd literæ erant expedi-
tę cum bono conſenſo, quia hic intrat tex. in l. non eſt
ferrendus, de tranſact. Nam cùm Iacobus habuerit cla-
ram noritiam literarum reſeruationis & commendæ &
7 fecerit tot actus poſitiuos, præſomitur, † quòd habue-
rit noritiam totius rei, hoc eſt, quòd conſenſus non erat
ſimpliciter præſtitos, ſed ſub conditione. vt per Rip. in
§. duo fratres, nom. 52. in fi. & num. 54.

Secunda principalis fuit difficultas, an huiuſmodi cō
ſenſus ex ſupradictis collectus, ſit ſufficiens vel potius
requiratur nouos conſenſus formalis pro validitate gra
tiæ commendæ, cùm ſit noua gratia. In qua quidem dif-
ficultate ſi inſpicienda eſſet diſpoſitio iuris commonis,
res eſſet clara, quòd ſufficeret conſenſus vndecunq; col-
lectus, per ea quæ allegant informantes pro penſiona-
rijs, ſed difficultatem facit regula Cancel. loquens de cō-
ſenſu præſtando in reſignationibus & penſionibus. Et in
hac difficultate fuit tentum, conſenſum prędictum ſuf-
ficere, nec eſſe neceſſarium nouum conſenſum formalē
8 pro validitate d. gratiæ, quia † regula prædicta reſpicit
expeditionem literarum, & facultatē pęnitendi adimit,
hoc eſt, vt quis non poſſit pęnitere, ideo ſit neceſſaria ex-
peditio literarum, quod quidem fundamentum proba-
tur ex deciſionibus allegatis per informantes pro pēſio-
narijs. Caſſad. deciſ. j. de renun. Put. deciſ. 102. lib. 2. cum
alijs adductis. Mohed. deciſ. 60. vbi ſequitor Caſſa. Quo
fundamēto ſtante reſpecto Hendimij res videtur clara,
tum quia pēſio & alia reſeruata ſunt poſita in ipſa pro-
uiſione beneficij ſeu in ipſa cōmenda, quo caſu intrant
deciſiones allegatæ, præſertim illa coram bo. me. Fabio
Accorambono de anno 1546. in vna Salamantin. pen-
ſionis. In iſtis enim terminis non procedit regula prędi-
9 cta, quia † cùm regula ſit exorbitans à iure communi,
non procedit in caſu mixto, vt in ſimili per Caſſad. de-
ciſ. 35. Tùm etiam qoia prædictæ regulæ fuit derogatū
tam in prima gratia conditionali, quàm etiam in iſta no
ua gratia cōmendæ ibi, non obſtantibus alijs quę S. V. in
eadem præinſerta voluit non obſtare, cęteriſque, &c.

Nec obſt. quòd narratiua dum dicitur, accedente cō-
ſenſu Hendimij, quia potuit fieri ad maiorem cautelam
vel reſpectu facultatis nominandi, non autem reſpectu
totius reſeruationis, & ſufficit quod iſta derogatio ſit in
ſupplicatione abſque eo, quòd in literis ſit appoſita.

Non obſt. quod gratia prima cōditionalis fuerit nul-
la ex eo, ꝙ Hendimius obierit ante emiſſam profeſſio-
nem, quia veritas eſt, ꝙ prædicta gratia ſtabat in pendu-
lo, & erat valida à principio. & propterea cùm ſuperue-
nerit noua gratia pura, fuit neceſſarius nouus cōſenſus,
10 non quidem formalis, vt ſupra probatū eſt, cum † regu-
la ſupradicta vltra, ꝙ eſt exorbitans à iure communi, lo-
quitur limitate in expeditione literarum, & ad effectū,
vt partes non poſſent pęnitere. Non obſt. quod in corre-
ſpectiuis requiratur conſenſus formalis. Sarn. in reg. de
11 infirm. q. 31. Nam † verum eſt ad effectum ſupradictū,
vt non ſit locus pęnitentiæ, prout expreſſe loquitur ibi
Sarn. & ita etiā loquitur deciſ. Creſcen. per ipſum alleg.
aliæ verò deciſiones in contrariū allegatæ, videlicet Put.
211. in 3. & Caputaq. deciſ. 3. & 340. procedunt in caſu,
in quo aliquis indigeret literis, qa eſſet actor & nō poſ-
ſideret, alioquin videretur eſſe contra iuris diſpoſitio-
nem, & tenorem ſupradictæ regulæ, quod non eſt dicen
dum. Similiter non obſtat deciſ. Mohed. 60. & 85. qoia
hic habemos conſenſum. vt ſupra dictum fuit.

Vnde reſeruarunt Domini, vt videatur, an penſiona-
rij pro verificatione & canonizatione indigeāt literis cō-
mendæ cum ſufficienti conſenſu, ita quod ſine illis &
ſufficienti conſenſu non poſſint obtinere ſtante narrati-
ua, de qua in literis expeditis in fauorem Iacobi cum
expreſſione literarum commendæ in fauorē Hendimij.

Quo verò ad conſenſum Iacobi iam ex ſupradictis
probatum eſt de eo ſatis conſtare.

RVBEI.

In eadem cauſa. Lunæ, 23. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus conditionalis, & limitatus præſtitus in reſigna-*
tionibus non poteſt deſeruire pro gratia pura.

2 *Actus factus ex inſufficienti mandato, non poteſt poſtea ex*
ſufficienti ſubſtineri.

3 *Scientia & ignorantia ex coniecturis & circumſtantijs*
colligitur.

Item ex actus mentione ſeu nominatione præſumitur. nu-
mero 4.

5 *Interpretatio in iure pluribus dicitur eſſe modis.*

6 *Interpretatio extranea pro actus validitate non multum*
admittitur.

DECISIO CCCXCVII.

Die 23. Iunij, 1578. fuit dubitatū, ſtantibus non-
nullis præſuppoſitis, an ex præmiſſis iuncta iu-
ris cōis diſpoſitione, colligatur talis interpreta
tio, vt præfatus conſenſus ſit ſufficiens pro expeditione
literarum commendæ, in fauorē Hendimij. Super qua
difficultate Domini primo loco firmarūt, quòd in caſu
iſto, ſi aliunde non cōſtaret de voluntate & conſenſu Ia-
cobi ſuper reformatione commendæ, primus cōſenſus,
de quo nunc dubitatur, cùm ſit limitatos & reſtrictus
ad gratiam cōditionalem ex vi & natura verborum ſm
reſolutionem factā die Lunæ ſecunda eiuſdem menſis,
ſine dubio non ſufficeret pro reformatione cōmendę, q̃
eſt gratia pura, & nō limitata ſeu conditionalis, inferens
nouum præiudicium reſignanti, ex quo plus dimittit ſi
pure reſignat, & non cōditionaliter, ideo eſt neceſſarius
nouos conſenſus. Neque ob. quod mandatum procura-
toris ſit ampliſſimum, & ꝙ potuiſſet à principio pure, &
5 libere conſentire, quia † cùm hoc non fecerit, ſed con-
ſenſerit limitate, & conditionaliter, vt ſupra dictum eſt,
non poteſt huiuſmodi conſenſus ita reſtrictus deſeruire
pro gratia pura. Confirmatur hoc exemplo procurato-
ris habentis duplex mandatum, alterum inſufficiens, al-
2 terum ſufficiens, nam † ſi reſtrinxit ad inſufficiens, non
poteſt ſubſtineri actus ex mandato ſufficienti, vt per Ro
man. conſil. 446. num. 6. verſi. quamobrem partem nega-
tiuam. & conſ. 496. nume. 4. ver. his tamen non refragan-
tibus. Et placuerunt Dominis deducta hic per informan
tes pro parte Illuſtriſ. Cardinalis.

Secundo loco principaliter aliqui ex Dominis dubi-
tabant, quòd licèt primus conſenſus non ſufficeret, ſed
eſſet neceſſarius nouus conſenſus, in caſu tamen iſto col
ligebant nouum conſenſom, & voluntatem Iacobi, quòd
voluit reſignare præpoſituram Hendimio, etiam ſi inte-
rim ei non daretur in commendam. Primò ex man-
dato Iacobi ampliſſimo. Secundò ex pactis, ex qui-
bus apparet de voluntate prioris, & Iacobi. Tertiò
ex mandato Iacobi ad conſentiendum ſuſpenſioni
regreſſus. Quartò ex poſſeſſione, & obſeruantia ſub-
3 ſecuta. Et † ad fundamentum de ignorantia Iacobi

reſpondebant ex tot circumſtantijs ſcientiam illius poſ-
ſe colligi, vt per Roman. conſ. 481. & quia Iacobus dum
4 facit mentionem de comenda, videtur ſciuiſſe † etiam
conſenſum ſuper illa in eiſdem Bullis præſtitum. l. non
eſt ferendus, de tranſact. Bar. & alij in l. qui Romæ. §. duo
fratres, de verb. oblig.

Tertio loco Domini non videbantur dubitare, quòd
gratia comendæ dicatur noua gratia.

Quarto loco dixerunt Domini circa interpretationẽ
conſenſus præſtiti per procuratorem, conſenſum huiuſ-
modi ad effectum, de quo agitur, eſſe potius inductiuũ
5 quàm interpretatiuum. cùm † enim in iure interpreta-
tio ſit multiplex, Bart. in l. ab executore, num. 7. de ap-
pel. Pau. de Caſt. in l. hæredes palam, de teſtam. Sarnen.
de iure queſ. non tollen. q. 15. Aret. conſ. 84. num. 5. Soc.
conſ. 145. num. 1. in fine. Claud. in l. j. in princ. num. 4. de
nou. oper. nun. in l. fin. num. 62. & 67. cum ſeq. de conſtit.
Princ. Purpur. in l. edita, num. 99. C. de eden. Satis extra-
nea videretur iſta interpretatio, quòd conſenſus præſti-
tus expreſſe ſuper reſignatione conditionali, & qui ex-
preſſe ſe refert ad illam, potuit interpretari, vt ſtet abſq;
illis clauſulis reſeruatis valide infraſcriptis, & non aliàs,
aliter, nec alio modo. quæ verba inducunt formam &
ſunt præciſa ex vi & natura ipſorum verborum. Vnde
non poſſunt admittere iſtam interpretationem declara
6 tiuam, quæ repugnat ipſis verbis, cùm † etiam pro vali-
ditate actus non liceat multum extraneam interpreta-
tionem admittere. Aym. conſ. 52. num. 6. Tiraq. de leg.
connub. gloſ. 5. num. 190. cum pluribus ſeq. Et bene ad-
ductis in contrarium reſpondent informantes pro Il-
luſtriſſ. Cardinali.

Quinto loco Domini ordinarunt, quòd dubitetur
particulariter, an in caſu iſto requiratur conſenſus for-
malis, vel ſufficiat conſenſus reſultans ex ipſo facto, vt
ſupra dictum fuit:

G R A S S I.

Bononien. de Pipinis. Mercurij, 21. Maij. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Prædium eccleſiaſticum ſterile reductum ad culturam ope-
ra primorum conductorum, debet dari eorum hæredib.
pro eodem pretio. contrarium vide num. 5.*

2 *Melioramenta rei deuolutæ ob lineam finitam tranſeunt
etiam ad hæredes extraneos.*

3 *Pactum reſpiciens commodum alienantis, dicitur pars
pretij.*

4 *Melioramenta alleganti incumbit onus probandi.*

5 *Alienatio facta, vt diſcedatur à lite, dicitur vtilis.*

6 *Plantatio, ſtercoratio, & ſimilia non veniunt appellatione
melioramentorum.*

DECISIO CCCXCVIII.

QVatuor deducuntur per informantes pro Do-
minis de Pipinis ad ſubſtinendum cõtractum
factum cum eis ab eccleſia ſancti Saluatoris.

Primum eſt, quòd cùm ab initio hoc prædium eſſet
ſterile, & poſteà fuerit reductum ad culturam opera pri
1 morum conductorum, debent † eorum hæredes rein-
neſtiri pro eodem pretio. c. ad aures. ſecundum commu-
nem intellectum, de reb. eccleſ. non alienan. per doctr.
etiam Bart. in l. quicunque, de om. agr. deſ. lib. 10. Sed
hoc fundamentum non poteſt applicari ad factum ſe-
cundum Dominos, quia non apparet, quòd prima loca-
tio fuerit facta, quia res eſſet ſterilis, nec propter ipſam
cauſam ſterilitatis, nec minus, quòd poſtea fuerit redu-
cta ad culturam, de quibus nihil in actis.

Secundum argumentum pro Pipinis eſt, quòd ſui au
thores plura fecerunt melioramenta, quæ ſibi vti ceſ-
ſionarijs illorum de Victorijs debebantur ſecundum
2 communem diſtinctionem, quòd † quando res de-
noluitur ob lineam finitã, melioramenta debentur, non
autem deuoluuntur, & tranſeunt etiã ad extraneos hæ-
redes. Bero. poſt alios. q. 19. Clar. de emphyteuſ. q. 45. Pi-
nel. in 2. par. repet. l. 2. col. 3. num. 7. vbi de communi.
C. de reſcind. vendit. Vnde inferunt, quod cùm hæc me-
lioramenta ſint valoris lib. 4800. & fuerit factum pa-
ctum, quòd illa deuoluantur, hoc pactum eſt pars pre-
3 tij: quodlibet † enim pactum reſpiciens commodum
alienantis, dicitur pars pretij. l. fundi partem. ff. de con-
trahen. empt. Tiraquel. de retract. §. primo, gloſ. 18. nu-
mero 38. & 69. Sed fuit dictum, quòd hoc fortè bene
procederet, ſi iſta melioramenta tanti eſſent, & æqui-
ualerent, ſed cùm non probentur, vt dixi, apud acta (du-
4 bium autem non eſt, quin † alleganti melioramenta in-
cumbat onus ea probandi. Bero. conſ. 35. num. 6. lib. 1.)
non placet poſſe ſuper eis fieri fundamentum. Viſa eſt
etiam Dominis multum inueriſimilis illa atteſtatio,
quòd melioramenta importent lib. 4800. cum vix to-
tum prædium tanti valeat. & cùm in inſtrumento ceſ-
ſionis hæc melioramenta enuncientur valoris 500. lib.
quæ ſi computentur in pretio adhuc adeſt læſio, vt iam
eſt deciſum in alia poſitione.

Tertiò allegant, quòd cùm hæc alienatio facta ſit, vt
5 diſcederetur à lite, vtilis fuit, maximè quia † ſecundum
doctr. Bart. l. prima. §. permittitur, de aqua quot. & æſti-
ua. cogebatur eccleſia relocare. Sed reſpondebatur per
Dominos hoc non obſtare, quia non propterea cogeba
tur eccleſia relocare pro eodem pretio, ſed tandemum
ſi in euidentem cederet eccleſiæ vtilitatem, & etiam fuit
reſolutum vltra alia tunc ibi dicta.

Quartò opponitur per Pipinos, quòd teſtes deponen
tes ſuper læſione eam non probant, ſed fuit dictum,
quòd iam etiam reſolutum fuit eam probari, & tunc de
nouo hoc non reuocatur in dubium, nec de hoc hodie
Domini dubitant.

Teſtes vltimo dati nec placuerunt, quia loquuntur
de melioramentis conſiſtentibus in plantationibus, ſter
6 corationibus, & ſimilibus, quæ † ſecundum Domi-
nos de iure non videntur reficienda. l. diuortio. §. impen
dia. ff. ſoluto matrim. Menoch. de recuper. remed. 15. nu
mero 313. Et dicebatur, huiuſmodi melioramenta nõ
eſſe perpetua, & continuo in re duratura, ſed magis ſer-
uire pro vberiori, & commodiori fructuum ipſorum
perceptione, & boni patresfamilias paſſim in rebus ſuis
facere conſueuerunt. Et ideo non eſſe conſiderabilia in
hac materia per alleg. Verum quia Pipinis non ſunt pre-
fixi termini ad liquidandum dicta melioramẽta, & ego
ſum acceſſurus Bononiam, placuit Dominis, quòd tota
hæc res oculis ſubijciatur, adhibito aliquo perito.

G R A S S I.

Hiſpalen. penſionis. Veneris, 13. Februarij. 1573.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia etiam ſolo verbo Papæ perfecta transfert ius pen-
ſionis in eum cui eſt facta.*

2 *Penſionis commodum poteſt reſidere penes vnum, & ius
eam exigendi penes alium.*

DECISIO CCCXCIX.

DOmini conſtituerunt tres caſus. Primus,quãdo
ſumus in claris,quòd gratia fuerit facta Cardi-
nali Neapolitano, & in eius perſonam collata,
vt quia Papa dixerit, concedimus vobis penſionem mil-
le ducatorum ſuper fructibus iſtorũ beneficiorum, re-
periatis Hiſpanum, qui teneat illam in perſona ſua pro-
1 pter pragmaticas. Nam † cùm gratia ſolo verbo Papæ
ſit facta & perfecta, ius ipſius penſionis in iſto caſu re-
ſidet penes Cardinalem, nudum nomen penes Dominũ
Ludouicum,ex allegatis pro parte Illuſtriſſ.D.Cardina-
lis de Medicis. Secundus caſus eſt,quando ſumus in cla
ris, quòd gratia fuerit facta D. Ludouico de Torres, vt
quia Papa dixerit,conſtituimus & aſſignamus penſioné
hanc ſuper iſtis beneficijs in perſonam Ludouici Hiſpa-
ni propter pragmaticas, & volumus quòd illam exigat
ad commodum Cardinalis Neapolitani, & tunc dixe-
runt, ꝙ ipſa penſio & ius ipſius reſidet pœnes D. Ludo-
uicum, & non pęnes Cardinalem Neapolitanum, exce-
2 pta † vtilitate ſeu commodo penſionis. ex l.quidã cum
filium.& ibi Bal.Ang.& Imo.de hęred.inſtituen.Tertius
caſus eſt,quando ſumus in dubio, & tunc dixerunt non
eſſe recedendum à verbis ſupplicationis & literarũ, quæ
cantant in perſonam D. Ludouici, & quia in dubio iſta
interpretatio videtur multũ proportionabilis ſubiectæ
materiæ,de qua agimus,quæ continet cenſuras,& mul-
ta alia quæ videntur ponere iſtas ſuppoſitiones perſo-
narum.Et cum iſta diſtinctione cõciliabant allegata per
informantes. Videndum igitur erit,poſito,quòd ius re-
ſideat penes D. Ludouicũ, an Cardinalis Neapolitanus
nominando ſimpliciter in vita ſua, impediuit, vt penſio
per eius obitum non ſit extincta, vel fuerit neceſſaria ſo
lemnis translatio per D.Ludouicum facienda dum viue
bat D.Cardinalis.

GRASSI.

In eadem cauſa. Lunæ, 18.Maij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Commoditas penſionis poteſt in alium transferri ſine alia ſolemnitate.*
Etiam ſine ſcientia & voluntate penſionarij.
Et etiam ſine aliqua nominatione.
2 *Voluntas vbi eſt fundamentum alicuius actus, eſt probanda.*
3 *Ius & titulus penſionis non extinguitur per obitum eius, qui habet nudam commoditatem in ea.*
4 *Allegans extinctionem penſionis, aut aliam nullitatem debet illam plene probare.*
5 *Facultas transferendi conceſſa, debet intelligi cum omnibus ſuis qualitatibus etiam in materia odioſa.*
6 *Ius acceptoris metitur ex iure datoris.*
7 *Qualitas perſonæ cui fit conceſſio, & conſuetudo concedentis amplam demonſtrant, ſeu limitatam conceſſionem.*
8 *Diſpoſitionem extendere, & generalem non limitare, maximè differunt.*
9 *Penſionem durare in vita duorum, non refert an illi duo ſint vnius Prouinciæ, an verò alterius.*
10 *Vtilitas penſionis tranſlatæ,debet regulari ſecundum naturam ipſius, & modum & facultatem transferentis.*
11 *Nominationes perſonarum, quibus fieri debeat ſolutio penſionis poſt obitum nominantis, de ſtylo curiæ valent, attenta qualitate perſonæ nominantis, & conſuetudine concedentis.*
12 *Facultas transferendi dicitur eſſe materia odioſa, quæ nunquam in ſimplici diſpoſitione etiã vniuerſali & prægnantiſſima comprehenditur fauore eccleſiæ.*
13 *Conceſſio quantumuis generalis nunquam comprehendit perſonam extrinſecam.*
14 *Facultas transferendi in dubio interpretanda eſt, vt minus grauet eccleſiam quam fieri poteſt.*

DECISIO CCCC.

DOmini reſeruatis pluribus de quibus infra, ꝙ
ſi vtilitas Cardinalis Neapolitan.non erat limi-
tata ad eius vitam, & poterat durare poſt eius
obitum ad vitam alterius ſibi bene viſi, tali caſu in con-
cedendo huiuſmodi vtilitatem alteri perſonæ, vel in
transferenda illa non requirebatur aliqua ſolẽnis tranſ-
latio penſionis per D.Ludouicum faciẽda, ſed ſatis fuit
ad impediendam extinctionem penſionis quòd conſtet
de voluntate Cardinalis Neapolitani,volentis tranferre
vtilitatem huiuſmodi. Et ita reſponderunt ad difficul-
tatem propoſitam, quæ tantum quærit de ſolemni trãſ-
1 latione facienda, quia † commoditas huiuſmodi libe-
rè potuit transferri in alium & cedi.l.neceſſario.§.fin.de
peric.& commodo rei vend. cum alijs per Bart. & Abb.
allegatis, etiam ſine ſcientia & voluntate Domini Ludo
uici.l.prima.vbi Bald.Salyc.& Aug.C.com.diuid. etiam
ſine aliqua ſolemni nominatione, quia non reperitur
iure cautum, quòd in transferendo vtilitatem termi-
norum penſionis decurſorum & decurrendorum requi
ratur aliqua ſolemnitas: ſed totum in iure & titulo ip-
ſius penſionis reperitur hoc expreſſum in literis,& quo-
ad commoditatem & vtilitatem hoc totum pendebat à
voluntate Cardinalis Neapolitani, quia eſt res ſua de
qua liberè potuit abſque aliqua ſolemnitate diſponere,
2 & † non eſt aliud quærendum in hoc, niſi an conſtet de
voluntate d.Cardinalis.l.neſcimus. & ibi Bart.de nego.
geſt. Abb.conſil.67.nume.2. & ideo videmus vtilitates
iſtas per contractus & alias voluntates in alios liberè
transferri: aliàs ſequeretur abſurdum, ſi requireretur
ſolemnis translatio Domini Ludouici. Nam ſi illa eſſet
facienda in Italum nominatum per Cardinalem, leges
de partibus obſtarent: ſi verò in alium Hiſpanum,eſſet
ſuperflua & abſque aliquo effectu facta. Immo eſſet con
tra commoditatem & vtilitatem Itali nominati per
Cardinalem, quia ſi Hiſpanus recederet vel decederet,
non haberet Italus cum quo poſſet manutenere iſtam
ſuam commoditatem. & ita tenebant Domini ſine dif-
ficultate. Reſeruarunt tamen, an debeat produci alia
ſcriptura,ad quam iſta ſcheda ſe refert. Secundò,an iſta
ſcheda quæ exhibetur, ſit bene recognita & probet per-
fectam voluntatem Cardinalis. Tertiò,quod dicitur de
fraude ad inſtar ſocietatum. Quartò,an conſtet de rati-
ficatione Petri Beltrami. Quintò, an in iſta ſit illa met
penſio ſuper eiſdem beneficijs. Sextò, an vtilitas fuerit
conſolidata cum proprietate in perſona Domini Ludo-
uici, vel potius fuerit extincta, & an fuerit ipſo iure
extincta, vel eſſet caſſanda, quia Domini dubitabant,
an illa reſolutio coram Domino Binarino del 71. fue-
rit facta cum præſuppoſito, quòd penſio eſſet pęnes
Dominum Ludouicum, vel pęnes Dominum Cardina-
lem. Et difficultatem faciebat iſtis Dominis,quia ſi præ-
ſupponimus, quòd ius & titulus ipſius penſionis ſit pę-
nes Dominum Ludouicum, prout fuit reſolutum co-
3 ram me, difficile † eſſet, quòd de iure dici poſſit, penſio-
nem fuiſſe ipſo iure extinctam per obitum Cardinalis
habẽtis nudam cõmoditatem, cùm nõ ſit aliqua lex vel
diſpoſitio Põtificis,quę hoc dicat, licèt ex æquitate quo-

dam potuiſſet fauore eccleſiæ per Pontificem caſſari, cùm videatur ceſſare cauſa præſumptiua impoſitionis dictæ penſionis. Sed quòd ſit ipſo iure extincta, videbatur iſtis Dominis durum. & D. Gaſpari ſufficeret hoc, quòd penſio non eſſet ipſo iure extincta, licèt fortè fuiſſet caſſanda. Aliqui verò exiſtimabant, quòd illa reſolutio eſſet generaliter intelligenda, etiam quòd ius & titulus ipſius penſionis eſſet penes Dominum Ludouicum, & quòd ita ipſi intelligebant. & cùm in iſtis eſſet cõtentio inter Dominos, poterit ad maiorem cautelam dubitari, poſito, quòd ius penſionis eſſet penes Dominum Ludouicum, & ſola commoditas penes Cardinalem, & quòd illa ſine præiudicio non eſſet duratura poſt obitũ ipſius, an penſio fuerit ipſo iure extincta, vt ſuper ſeptimo, & ſuper hoc fuit magna altercatio inter Dominos, an commoditas huiuſmodi fuerit limitata ad vitam Cardinalis Neapolitan. vel potius ſi illi placuiſſet, duratura eſſet poſt eius obitum ad vitam alterius. Et quibuſdam ex Dominis videbatur quod vtilitas huiuſmodi eſſet duratura poſt obitum Cardinalis Neapolitan. Primò quia D. Gaſpar habet fundatam intentionem tam in literis reſeruationis penſionis in perſona Do. Ludouici, penes quem, vt fuit reſolutum, erat penſio, quàm in literis tráſlationis penſionis per felic. rec. Pium Quintum conceſſis. Igitur niſi probetur extincta tempore translationis,
4 D. Gaſpar continuare deberet, quia † allegans extinctionem penſionis, aut aliam nullitatem debet illam probare, quia actus in dubio præſumitur validus ac iuſtus. l. ei qui dicit, de probat. Ægid. deciſ. 135. Dec. conſ. 11. nu. 8. Aym. conſ. 165. num. 1. cum alijs per Moder. in l. 2. nume. 157. & 159. C. de reſcin. vend. & quidem clare & cõcludens, cùm veniat obiectiuè. l. ſciant cuncti. C. de probatio. cum alijs per Pariſ. conſ. 104. colum. j. in 4.

Secundò, quia literæ reſeruationis penſionis in perſonam Domini Ludouici habent expreſſam facultatem transferendi generalem & non limitatam, licèt pro parte Illuſtriſſ. Domini Cardinalis dicatur, quòd iſta penſio erat in confidentiam & ad vtilitatem Cardinalis Neapolitan. tamen, niſi probetur hoc, quòd vtilitas huiuſmodi erat limitata ad pẽſionem d. Cardinalis, in dubio iſta confidentia & vtilitas debet intelligi generaliter, & cũ
5 omnibus qualitatibus ipſius penſionis, & † ſic cum facultate transferendi etiam quòd ſimus in materia odioſa. Ang. & alij per Aym. conſ. 118. num. 14. quia reſolutio fit regulariter etiam quoad omnes qualitates ipſius actus. l. à filio. §. teſtator, de alimen. legat. Pau. & alij per
6 Aym. conſ. 45. & 47. nu. 4. & quia † ex iure datoris metitur ius acceptoris. l. grege. §. ſtatuliber. l. lex vectigalis, de pignor. l. ſi is cui. §. fin. quemad. ſeru. amit. cum alijs per Ruin. conſ. 17. num. 8. lib. j. ideo cùm penſio eſſet in perſonam Ludouici cum facultate transferendi ad cõmodum & vtilitatem Cardinalis Neapolitani, iſta vtilitas & commoditas Cardinalis eſt duratura, vel quouſque durat penſio in perſonam Ludouici & eius translatarij vel quouſque Cardinalis & eius nominati viuunt ex proximè allegatis.

Tertiò, nõ ſolum adſunt verba generalia in fauorem D. Gaſparis, ſed etiam concurrit qualitas perſonæ ipſius Cardinalis, qui erat nepos concedentis. & extraiudicialiter oſtenditur per agẽtes D. Gaſparis, quòd ſolitus erat concedens illi dare omnes penſiones cũ facultate tranſ-
7 ferendi. & ſic † tam ex qualitate perſonæ, quàm ex conſuetudine concedentis argui poteſt, quòd vtilitas nõ fuit limitata ad obitum Cardinalis, ſed fuit generalis & ampla, prout literæ reſeruationis penſionis cantant. l. filiuſfamilias. §. primo, de donatio. l. vel vniuerſorum, de pignor. actio.

Quartò, quia hic non agimus de extendẽda diſpoſitione ex qualitate perſonæ, ſed de diſpoſitione generali nõ
8 limitanda, qui † caſus maximè differunt: nam licèt in redditibus eccleſiaſticis diſpoſitio limitata non extenditur ad caſum non expreſſum, etiam ex qualitate perſonæ, cùm agatur de præiudicio eccleſiæ, vt fuit conſideratum in illa Aſconien. penſionis, de menſe Aprilis proximi, tamen hic habemus verba penſionis generalia cum facultate transferendi, & dicitur quòd iſta verba non ſunt limitanda, ex regulis de quibus ſupra, & tantò magis concurrente qualitate perſonæ tam dilectæ, & ex conſuetudine concedentis.

Quintò, quia cùm habeamus tex. expreſſum in literis reſeruationis penſionis, quòd iſta penſio ſtet cum facultate transferendi, & ſic duret ad vitam duorum, non intereſt eccleſiæ, an duret ad vitam duorum Italorum,
9 vel ad vitam duorum Hiſpanorum, quia † in iſtis de iure non reperitur expreſſum, quòd ſit intereſſe conſiderabile. Ideo cùm penſio non ſit duratura, niſi ad vitam duorum, magis proportionabile & probabile eſt iuxta veriſimilem mentem concedentis, ꝙ duret potius ad vitam duorum Italorum, quàm ad vitã duorum Hiſpanorum. Et dicere, quòd facultas transferendi ſit impoſita tantum ad mendam vtilitatem vnius Itali, & ad illius vitam tantum, eſt diuinare, immo corrigere literas, quę indiſtinctè & generaliter dant iſtã facultatẽ transferẽdi.

Sextò, quia ſi ius penſionis eſt penes Dominum Ludouicum, prout reſolutum fuit, neceſſe eſt fateri, vel quòd vtilitas eſt conſolidata penes Ludouicum per obitum Cardinalis ex pluribus legibus in materia vſusfructus, & alijs ſimilibus legibus per informantes allegatis, quæ maximè videntur vrgere. & tunc etiam D. Gaſpar habet intentum ſuum, cùm penſio per obitum Cardi-
10 nalis non eſſet extincta. Vel quod † vtilitas iſta eſt regulanda iuxta limites verborum, & naturam ipſius penſionis, & ſic quod ſit tranſmiſſibilis ad aliam perſonam, iuxta regulas de regulando iure acceptoris, ex iure datoris, &c.

Septimò, quia licèt iſtæ facultates transferendi petitæ in huiuſmodi penſionibus datis Hiſpanis in confidentiam, non ſoleant componi prout ſolent aliæ, id tamen non eſt ex eo, quòd penſio non ſit duratura ad vitam duarum perſonarum, prout aliæ penſiones cum ſimilibus facultatibus conceſſæ, ſed quia conceduntur familiaribus & alijs perſonis caris ipſi Papæ, quæ ſolent eximi ab iſtis compoſitionibus, vt notum eſt.

Octauò, quia ita interpretatur obſeruantia & ſtylus
11 curiæ, quem iſti Domini allegabant: nam † Itali in teſtamentis & alijs diſpoſitionibus nominant perſonas bene viſas, quibus volunt fieri iſtas ſolutiones, & ſoluitur illis penſio etiam poſt obitum Itali nominantis, prout in vna Maioricen. & in alijs factum fuit. Et licèt fortè quandoque penſio non fuerit ſoluta poſt obitum Itali, id fortè fuit, quia Italus non nominauit perſonam expreſſe, cui eſſet facienda ſolutio, nam niſi adſit expreſſa nominatio, non veniunt hæredes ab inteſtato in iſtis redditibus eccleſiaſticis, vt pluries fuit reſolutum in Rota. Vel fortè perſona Itali non erat talis, cui veriſimiliter Papa dediſſet facultatem transferendi. & non eſt inconueniens quod ex qualitate perſonæ diſpoſitio generalis reſtringatur fauore eccleſię: ſed vbi qualitas perſonæ non repugnat, & conſuetudo concedentis, & adeſt nominatio Itali. dicebant iſti Domini, quòd ex ſtylo curiæ ſoluuntur iſtæ penſiones nominatis ab Italis, etiam poſt obitum nominantium, quæ obſeruantia maximè in iſtis eſt attendenda ad interpretationem ipſarum literarum penſionis.

Quibuſdam verò videbatur cõtrarium, quòd immò
commoditas huiuſmodi eſſet limitata ad vitam Cardi-
nalis Neapolitani; & non duratura poſt eius obitum
etiam ipſo Cardinale volente. Mouebantur.

Primò, quòd onus probandi cõtrarium incumberet
D. Gaſpari, quia hic non habemus diſpoſitionem Papæ,
quòd vtilitas iſta poſſet ad alium Italum transferri, & vt
minus grauetur eccleſia, in dubio interpretandum erat,
quòd vtilitas fuerit illi ſoli conceſſa, & non alteri. Nam
12 † iſta facultas eſt odioſa, & nunquam in ſimplici diſpo-
ſitione etiam vniuerſali & prægnantiſſima comprehen-
ditur fauore eccleſiæ, vt pluries reſoluit Rota in plu-
ribus cauſis.

Secundò, quia in dubio non eſt intelligẽda alia per-
13 ſona extrinſeca, iuxta reg. iuris vulgatas. Vnde † licèt par
tes ſint concordes, q̃ vtilitas eſſet Cardinalis, cùm tamẽ
non probetur, quòd illa vtilitas ad alium ex voluntate
Papæ eſſet transitura, ſine dubio interpretandum eſt,
quod fuerit finita per obitum Cardinalis.

Tertiò, quia in iſtis pẽſionibus voluntas Papę eſt ne-
ceſſaria, & non pendet à ſola voluntate partium, ideo
cùm non habeamus voluntatem, quod vtilitas eſſet ad
alium tranſmiſſura, ceſſare debet per obitũ Cardinalis.

Quartò, quia fuit iam reſolutum de menſe Nouem-
bris, 1571. q̃ defuncto Cardinale, cuius erat vtilitas hu-
iuſmodi, extinguitur ipſa penſio. & illam reſolutionem
iſti Dñi intelligebant etiam ſi ius penſionis eſſet penes
D. Ludouicum. Quia licèt re vera D. Ludouicus habeat
titulum & ius proprietatis ipſius penſionis, tñ cùm hoc
factum ſit ex neceſſitate propter leges de partibus, illud
ius erat conſiderandum ſine aliquo effectu & commo-
ditate D. Ludouici fauore eccleſiæ, ne contra mentem
Papę eccleſia ſit grauata, & perſona Cardinalis & D. Lu
douici & eius translatarij, & ſic per tres perſonas. ideo
ex quo commoditas non conſolidatur cum proprietate
per obitum Cardinalis, penſio erat extincta.

Quintò, quia licèt Cardinalis potuerit ſine aliqua ſo-
lemnitate alium in ſua vtilitate nominare, tñ huiuſmo-
di vtilitas finitur per obitum datoris, & ſic Cardinalis.
14 Sextò, quia licèt in literis adſit † facultas transferen-
di, tamen interpretanda erat, vt minus grauaret eccle-
ſiam, & ſic pro defenſione vtilitatis Cardinalis, & duran
te vita ipſius, non autem poſt eius obitum.

Septimò, quia licèt Cardinalis eſſet nepos Papæ, cui
veriſimiliter dediſſet facultatem transferendi, tñ vt fuit
conſideratum in Aſtoricen. penſionis coram D. Decano,
de mẽſe Aprilis proximi, in iſtis redditibus eccleſiaſticis,
ex quo agitur de præiudicio eccleſiæ, qualitas perſonæ
non eſt in conſideratione ad extendendam diſpoſitio-
nem, vbi caſus eſt omiſſus.

Octauò allegabant iſti Dñi ſtylum, quòd quando di-
ſcedit Italus, qui habet vtilitatem, ſemper penſio extin-
guitur, non obſtante, q̃ in literis penſionis ſit clauſula
transferendi. Et quia Domini erant varij, nihil potui fir-
mare, niſi quòd diſputetur hoc, an huiuſmodi commo-
ditas eſſet limitata ad vitam Cardinalis, vel eſſet duratu-
ra poſt illius obitum ſtante illius nominatione.

GRASSI.

In eadem cauſa. Veneris, 13. Nouembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Ius penſionis transferri non poteſt, niſi literarum ſeruata formam: ſecus in vtilitate.*
2 *Adminicula & veriſimilitudines tam concedentis quam perſonæ cui conceditur, attenduntur in transferenda commoditate penſionis.*
3 *Vtilitatem penſionis habens poteſt agere actione mandati, non autem ad ius aliquod penſionis.*
4 *Penſio & vſusfructus æquiparari dicuntur.*
5 *Mortuo eo, in quo totum ius penſionis reſidet, licèt commoditas penes alium, omnia extincta dicuntur.*
6 *Diſpoſitio l. cum dotem ad leg. Falcid. & aliarum ſimilium de vſufructu loquentium, quo caſu procedant.*

DECISIO CCCCI.

FVit reſolutum ex deductis, dici non poſſe, quòd
commoditas Cardinalis fuit limitata ad eius vi-
tam tantũ, ſed illam durare pro quibus ipſe Car-
dinalis vellet etiam poſt obitum ipſius Cardinalis.

Primò, quia Cardinalis & nominati ab ipſo habent
intentionem fundatam in literis reſeruationis, quæ ha-
bent facultatem transferendi, ideo qui dicit, cõmodita-
tem Cardinalis fuiſſe limitatam, probet. Rota etiam di-
xit, quoniam agebatur, penes quem eſſet ius penſionis,
de qua etiam in pacto & recognitione D. Ludouici, qui
viuere potuit, apparet, propterea cũ Cardinalis habeat
commoditatem percipiendi dictam penſionem, debet
poſſe illam transferre, niſi quatenus probaretur limita-
1 ta per Principem, licèt † ius penſionis non poſſit tranſ-
ferre, niſi ſeruata forma literarũ. l. vſuſfructu. & ibi Pau.
& alij. ff. ſol. matrim. præſertim, cum illius factum ha-
beat primordium & originem in vita Cardinalis, quã
ſibi ſcripſit cedulam nominationis. Concurrat etiã qua-
litas perſonæ Cardinalis qui erat nepos Papæ, & ſolitus
erat habere penſionem cum ſimilibus facultatibus, &
2 alia, de quibus per informantes. Quo † caſu quando cõ-
currunt adminicula & veriſimilitudines, magis funda-
tur intentio Cardinalis & nominatorum. Salyc. in l. ma-
tre. C. de contrahen. empt. & alij per Tiraquel. in l. ſi vn-
quam, in verbo, donatione largitus, num. 88. C. de reuo-
can. dona. & Rota tenuit pluries. vt per Mohed. & Achil.
in collect. de confeſſ.

Secundò mouebantur dicti Domini, quia Rota iam
reſoluit, quòd ius penſionis & ipſa penſio reſidet penes
D. Ludouicum, & quòd Cardinalis habeat tantum com
3 moditatem & vtilitatem, † ad quam poterat agere Car-
dinalis actione mandati, non autem ad ius aliquod ip-
ſius penſionis. l. quidam cum filium, de hæred. inſtit. &
ibi Bal. circa princ. verſic. & not. & Ang. ibidem. & Imo.
ſub nume. 2. prout Rota latè tenuit & fuit deductum
13. Martij proximi. Ideo perſona D. Ludouici & eius
translatarij eſt inſpicienda, & non alia, vt hic per in-
formantes.

Tertiò, quia Rota hanc materiam penſionis ſolet paſ-
4 ſim metiri & diffinire iiſdem regulis, † quibus regulatur
vſusfructus, & optimo iure vt hic per informantes. ſed
commoditas vſusfructus durat non ſolum, dum veniũt
eius ceſſionarij vel nominati, ſed etiam quouſque viuit
perſona, penes quem reſidet vſusfructus. l. neceſſariò. §.
fina. & ibidem Odofre. Bal. Alberic. & alij allegati. de
periculo & commodo & rei vend. Igitur idem in com-
moditate penſionis.

Quartò, ſi D. Ludouicus non translata penſione vel
eius translatarius deceſſiſſet viuente adhuc Cardinale,
ſine dubio penſio & omnis commoditas ceſſaſſet, quia
5 † vt dixi, totum ius reſidet penes D. Ludouicum, ex d. l.
quidam cum filium. ergo non perſona Cardinalis & no
minatorum. l. ſi legatũ. ff. quib. mod. vſuſr. amit. l. ſi quis
vſumſructum. ff. de vſuſruc. leg. Placebant etiam Domi
nis alia fundamenta pro parte D. Gaſparis adducta.

Non obſt.tex.in d.verſic.legatum, & in d.verſic. quis
vſumfructum.& in l.cùm dotem,ad l.Falc.& in l.vſum-
6 fructum. Quoniam † procedunt, quando de vtraque
perſona eſt facta mentio in ipſo inſtrumento,in quo ex-
preſſe rogatur, vt reſtituat vſumfructum tali, quoniam
illi tali tunc quæritur ius & finitur ex perſona illius, ſe-
cus quando nulla eſt facta mentio in inſtrumento de il-
la perſona prout hic.quoniam tunc totum ius reſidet in
nominata perſona in inſtrumento, & non illa, cui ſepa-
ratim ab inſtrumento actum fuit, vt daretur, aut recipe-
ret.& ita diſtinguit tex.in d.l.quidam cum filium. & ita
fuit firmatum & reſponſum die 13. Februarij, prout
tunc & nunc reſponſum fuit ad l.mancipia, cum trib.ſe-
quen.C.ſi quis alteri vel ſibi.& Bal.in l.precibus. hic per
informantes. & vt in dicta diſputatione latè fuit di-
ſcurſum. Ex quibus dicebant etiam Domini eſſe inhæ-
rendum tam deciſioni factæ 13.Febru.quo die materia
fuit latè diſcuſſa, & partes hinc inde latè informarunt,
quàm deciſioni factæ coram R.P.D.Binario del 71. quo
die res ita non fuit diſcuſſa & diſtincta, & in omnē euen
tum dicebant, quòd in dicta reſolutione del 1571. fuit
reſolutum, an conſtaret de ſufficienti nominatione Car
dinalis, & Cardinalis potuiſſet nominare alium in ſua
commoditate, & ex ſupradictis apparet Cardinalem ſe
potius nominare alium. item in eadem reſolutione di-
citur, quòd plures Domini præſupponebant penſionem
eſſe penes Cardinalem, & ſine iſto præſuppoſito non po
tuiſſet fieri iſta reſolutio.ex d.l.quidam cum filium.& ex
alijs allegatis coram me 13.Februarij in iſta cauſa. Non
etiam defuerunt ex Dominis, qui tenebant, quòd licèt
Cardinalis nō nominaſſet alium in commoditate, quòd
tā penſio non expiraſſet, cùm tota reſideret penes D.Lu
douicum, & quia commoditas fuiſſet conſolidata cum
proprietate, licèt fortè ex æquitate potuiſſet per Papam
extingui fauore eccleſiæ, & quòd ſufficeret D.Gaſpari,
quòd non eſſet extincta ipſo iure, neque per Principem.
Sed ad hoc non erat neceſſarium, cùm appareat de no-
minatione, & ſi opus fuerit, poterit in illud tempus dif-
ferri. Nec obſt.not.per Bald.in d.l.ſi legatum.nec dictum
Odofredi in eadem lege. Quia procedunt in terminis
illius legis, in qua, in eodem teſtamento, erat facta men
tio de vtraque perſona, vt ſupra dictum fuit, quod non
eſt hic. Et eodem modo reſpondetur ad not.per Bart.in
l.ſi quis vſumfructum. quia procedunt in terminis il-
lius legis. ſed nos ſumus in d.l.quidam cum filium. vt
fuit reſolutum 13.Februarij.In alijs accedebant reſpon
ſiones informantium pro D.Gaſpare. Et ita tenuerunt
omnes Domini.

G R A S S I.

Iacen. penſionis. Lunæ, 20.Iunij. 1575.

S V M M A R I V M.

1 *Tertia pars de corpore beneficij poteſt per ſtatutum tolli. Et in quibus differat à diſtributionibus.num.4.*
2 *Legata res quando eſt duobus, cuilibet debetur tota, ita quod ſi vnus repudiat legatum, alter nihil acquirit, ſed non amittit.*
3 *Ius accreſcendi, & non decreſcendi in quibus differant.*
4 *Diſtributiones, quæ non dicuntur de corpore beneficij, & tertia quæ adimitur abſentibus, quæ eſt de corpore, maximè differunt.*
5 *Tertia de corpore beneficij non eſt computanda in materia odioſa.*
6 *Conceſſiones Principum, licèt latè ſint interpretandæ, tamen non comprehendunt ea, quæ alias non comprehenderentur.*

D E C I S I O CCCCII.

CONcluſum, tertiā partem eſſe computandā inter
fructus beneficij ad effectum, de quo agitur, iux
ta aliàs dicta in vltima reſolutione, cùm d.tertia
ſit de corpore beneficij, non attento quod per accidens
1 abſentibus tollatur. Vnde † tale beneficium de ſui natu
ra vere habet ſuos reditus conſuetos, licèt per ſtatutum
& conſuetudinem hæc tertia tollatur, vt bene in his ter-
minis dicit Staphil.qui ſatis placuit Dominis (& ita de-
clarat Oldra.conſ.118.) de liter.grat. à tergo. verſic.&
prædicta intelligo, ſecundum paru.impreſſ.aliàs ſub tit.
de form.expect.§.noua forma pauper. num.47. Quod
aliqui Domini comprobabant, quia præſentes verè non
dicuntur lucrari hos fructus, ſed magis dicendum ab-
ſentes amittere. Et ita bene dicebant videri in hoc caſu
ſimile de iure accreſcendi & non decreſcendi. quando
2 † enim res legata eſt duobus, cuilibet debetur tota, ita
quod ſi alius repudiet legatum, alter nihil acquirit, ſed
non amittit.l.vnica.§.ſin autem ad deficientis. C.de cad.
tollen.Doct.omnes in l.re coniuncta.& ibi in ſpecie Rip.
3 num.7.de leg.2.vbi † declarat differentiam inter ius ac-
creſcendi, & non decreſcendi. Ita in hoc caſu præſens
non dicitur lucrari, ſed magis dicitur non amittere. Et
4 † addebant aliqui videri tantam differentiam inter di-
ſtributiones, quæ non dicuntur de corpore beneficij, vt
per Staphil.vbi ſupra, num.45. & 46. & Oldrad.d.con-
ſil.118. & per vulgar. & hanc tertiam quæ adimitur ab-
ſentibus, quæ eſt de corpore, vt per Staphil.vbi ſupra,
quanta eſt inter lucrum & pœnam, & inter dare & adi-
mere, quæ ſunt contraria: nam diſtributiones dicuntur
dari, item acquiri ſeruientibus, hæc verò tertia vere nō
dicitur dari nec acquiri ſeruientibus, vel præſentibus:
cùm enim ſit de corpore, qua ratione lucratur quis alias
duas tertias, vt corpus beneficij, eadem ſeruiendo lu-
cratur, & hanc tertiam, quæ & ipſa, vt dixi, exiſtit de eo-
dem corpore non accreſcendo corpus beneficij, ſed il-
lud non diminuendo: non ſeruientibus autem vel ab-
ſentibus bene dicitur tolli & diminui dictū corpus de
iſta tertia, & ſic in effectu non cedit lucro ipſi benefi-
ciato ſi ſit præſens, vt in diſtributionibus bene cedit pœ-
næ abſentibus. Et hæc differentia vltra prædicta videtur
bene comprobari per teſtes, vt infra ponderatos, qui vo
cant dictā tertiam de corpore, item diſtinguunt eam à
diſtributionibus. Placuerunt etiam aliquibus Dominis
dicta in vltima poſitione, quòd deciſiones exemplo al-
5 legatæ, quòd † huiuſmodi tertia non videatur compu-
tanda, nempe Mohedan deciſ.182.Put.deciſ.prima, de
valor.& Oldrad.conſ.118.item Aug.deciſ.742.& 791.
lib.tertio. ſunt fundatæ in odium regulæ de valore pœ-
nalis & odioſæ, vt bene in eis dicitur, quæ ideo hic ſe-
cundum aliquos non videtur cadere. non enim vide-
tur continere odium, quòd Papa velit concedere limi-
tatam facultatem Nuntijs. æquum enim videtur, vt Pa-
pa diſpenſet facultates ſuas pro libera & ſpontanea vo-
6 luntate ſua, & † quamuis contra ſe in dubio ſit lata fa-
cienda interpretatio. cap.fin. de verborum ſignificatio.
cap.is cui, de præben.in ſexto.l.prima, cum ſua materia,
ff.de conſtit. Princ. cum ſimil. tamen non propter hoc
non debet comprehendi ea quæ aliàs non comprehen-
derentur, vel quæ apertè ſunt diuerſa à comprehenſis.
vt not. Doctores in dicto cap. fin. Ex quibus omnibus
fuit firmatum, tertiam prædictam in caſu noſtro non
eſſe deducendam, ſed computandam.

ALDO-

ALDOBRANDINI.

Pampilonen. parochialis de Sangeſſa. Veneris, 15. Martij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Ius non abdicatur à reſignante, niſi plene quæratur reſignatario.*
2 *Conſtitutio Pij Quinti de publicandis annullat reſignationes factas ſine publicatione vſque ad initio.*
Quæ tamen loquitur non ſolum quoad poſſeſſionem litigioſam, ſed etiam quoad titulum, nu. 3.

DECISIO CCCCIII.

DOmini tenuerunt, ius nõ fuiſſe abdicatum à San
1 ctio per regulam ordinariam, quòd † ius non
abdicatur à reſignante, niſi plene quæratur reſi
gnatario, iuxta deciſiones pro hac parte allegatas. & dixe
runt agendum eſſe in hoc caſu ſolum de conſtitutione
fe. re. Pij Quinti, non habita ratione aliarum regularum
& conſtitutionum, quia d. conſtitutio mandat ſic & nõ
aliter fieri reſignationes, ita quòd omnibus alijs fortius
inductis ab alijs, vt dictum eſt, regulis, & conſtitutioni-
2 bus derogat. hanc † autem conſtitutionem dixerũt an-
nullare reſignationem non facta publicatione vſque ab
ipſo initio, tum quia dicit fuiſſe, & eſſe nullas, tum etiã
quia annullat cõſenſum præſtitum in reſignatione, quo
conſenſu ſublato impoſſibile eſt dicere, quòd abdicatũ
ſit ius à reſignante, ad quod voluerunt etiam deſumere
argumentum ab alijs regulis antiquis, qui expreſſe dice
bant beneficium vacare per obitum reſignantis, & non
per reſignationem.
3 Nec † placuit Dominis illa reſponſio, quòd conſtitu-
tio loquitur in beneficijs tantum, quorum poſſeſſio erat
tãtum litigioſa, quia dicit etiam quoad poſſeſſionem ti-
tuli litigioſam, & ſic implicat caſum minus dubitabilẽ,
quando beneficium quoad titulum eſt litigioſum. Impe
dimentum etiam ſequeſtri non fuit habitum in conſide
ratione, quia cum conſtitutio loquatur expreſsè de be-
neficio litigioſo, clarum eſt, quòd Pontifex voluit, quòd
caperetur poſſeſſio beneficij litigioſi, ſed quod in alijs
forma conſtitutionis adimpleretur.
Nec etiam nocet prouiſio, de qua in dubio, cùm
expreſſe illam annullet. Non obſtat etiam reſtitutio,
quia non eſt iuſtificata, quæ tamen ſi fuiſſet iuſtificata,
ei non obſtaret gratia, ſi neutri, non quia non ſit col-
latio, ſed quia dum ſignatura dixit, dummodo non
ſit alicui facta collatio, intellexit de collatione valida:
hæc autem valida non eſt, ex quo beneficium non vaca-
bat, cùm ius non eſſet abdicatum à reſignante. Iuſtifica-
ta autem reſtitutione Domini reſeruauerunt videndum
in futurum, an Gabriel teneretur dictam reſignatio-
nem publicare.

Ciuitatis Caſtelli bonorum. Veneris. 27 Iunij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Statutum loquens circa perſonas non comprehendit forenſes, ex communi.*
Immo nec etiam, quoad pœnam impoſitam petenti debitum poſt lapſum tempus ab eo terminatum. nu. 2.
3 *Solutio quando eſt deſtinata in loco certo, attendi debet ſtatutum illius loci.*

DECISIO CCCCIIII.

COncluſum fuit in cauſa ciuitatis Caſtel. bonorũ,
quòd ſtatuta vrbis in lib. 1. c. 101. & lib. 4. ca. 18.
1 non comprehendant forenſes, quia † quãdo ſta-
tutum diſponit circa perſonam, illos non comprehẽdit,
iuxta doctr. Bar. in l. cunctos populos, num. 25. verſic. ſed
circa hoc dubitabatur. C. de ſum. Trin. & fide catho. quã
communiter ſequuntur Doct. vt per Rolan. à Val. conſil.
24. nu. 19. lib. 3. At vtrunque hoc ſtatutum dirigit verba
in perſonam creditoris. & licet ſecundum de quo in d.
c. 18. videatur directum in rem, ex quo adimit fidem ar
ticulo, tamen principalis eius diſpoſitio, quæ debet attẽ
di, eſt directa in perſonam, vt in eius rub. & in prin. & fi.
in quo refertur primum ſtatutum, & poſtea extenditur.
Præterea dicta ſtatuta propter excluſionem petitionis
debiti elapſis ſexdecim annis dicuntur imponere pœnã,
2 & † ideo etiam non ligant forenſes, vt per Caſtr. in l. ſe-
quitur. §. ſi viam. de vſucapion.
Non ob. doctr. Bar. in d. l. cunctos populos, nu. 16. vbi
vult, quod quando defectus cauſatur ex contractu, non
ex natura contractus, ſed ex aliquo facto extrinſeco, pu
ta propter negligentiam, vel moram, tunc attenditur lo
cus petitionis, & iudicij, quia ibi mora commiſſa eſt.
Nam reſpondetur id procedere ita demum, ſi perſo-
næ illæ ſunt ſub illo foro. Verum cum D. Iulius creditor
pręſupponatur forenſis, & lis hęc ſit agitata coram A. C.
& in Rota, ideo non attenduntur ſtatuta, niſi inter Ro-
3 manos quoad deciſoria. Præterea † Bar. in d. l. cũctos po
pulos, nu. 18. vult, quod quando ſolutio eſt deſtinata in
loco certo, attendi debeat ſtatutum illius loci: at ſolutio
hic erat deſtinata in ciuitate Caſtelli, vbi debebat fieri
ęſtimatio, & adęquatio de bonis inibi exiſtentibus, qua-
re ex hoc etiam capite ceſſaret difficultas.
Et hanc opinionem Domini ſunt amplexi, præſer-
tim, quia alias fuit hoc reſolutum in cauſa Camerinen.
& Racanaten. de qua per informantes pro parte D. Iulij.

ALDOBRANDINI.

Gadicen. canonicatus. Ven. 5. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Simonia non probatur ex correſpectiuitate, vt inducat priuationem ipſo iure.*
2 *Extrauag. cùm deteſtabile, de ſimo. procedit in ſimonia reali, non in conuentionali.*
3 *Simonia realis, quæ dicatur.*

DECISIO CCCCV.

1 DOmini fuerũt cum deciſionibus antiquis, ꝙ † ex
correſpectiuitate, de qua in dubio, non probe-
tur talis ſimonia, quæ inducat priuationem ip-
ſo iure: licèt enim hæc impediat, ne quæratur ius reſigna
tario, nihilominus illud remanet penes reſignantem per
allegata. Non ob. extrauag. cùm deteſtabile. de ſimon. quæ
2 † procedit in ſimonia reali, non in conuentionali. Caſ-
ſad. deciſ. 5. de conſtit.
Nec ob. effectus ſubſecutus, quia deciſiones allegatæ
3 procedunt etiam ſequuto effectu: realem † enim ſimo-
niam ſecundum d. extrauag. intelligunt Domini, quãdo
aliquid datur, vel recipitur: quod ceſſat in hoc caſu, in
quo ad plus fit quædam retentio. quæ intelligentia ori-
tur ex verbis prædictæ extrauag. in ea parte, in qua impo
nitur

nitur pœna excommunicationis, à qua nõ poſſint abſolui, niſi in mortis articulo, ſimoniaci, qui hoc crimen cõmittunt, aliquid dando, vel accipiendo, quæ declarat caſum, in quo tota illa conſtitutio loquitur, qua propter niſi doceat Ioannes de ſancto Val, Petrum reſignantem deceſſiſſe ante eius impetrationem, fuit dictum, quòd per ſimoniam huiuſmodi non dabat modum vacandi.

SERAPHINI.

Calliguritana beneficij del Burgo. Veneris, 7. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio in cauſa beneficij facta per legitimum procuratorem poſt ſententiam Metropolitani, eſt nulla cum attentatis, etiam ſi lis eſſet deſerta, & paritum ſententiæ.*

Et etiam ſi præſentatio eſſet facta infra decem dies, quam nis appellatum non fuiſſet. nu. 2.

Fallit in eo qui non apparet eſſe procurator. nu. 3.

2 *Attentata non reuocantur lite deſerta per viam attentatorum: ſecus per viam nullitatis.*

DECISIO CCCCVI.

DOmini diſtinxerunt, quòd aut poſt ſententiam
Metropolitani ille, qui appellauit, erat legiti-
1 mus procurator, & hoc caſu † præſentatio eſt
nulla, & attentata, non obſtante, quòd poſtea lis eſſet
deſerta, & paritum fuiſſet ſententiæ, quia actus ipſe eſt
ipſo iure nullus. attenta diſpoſitione clem. 2. vt lit. pend.
2 ideo non poteſt conualeſcere. Id autem quod dr, † non
reuocari attentata lite deſerta, eſt verum per viam atten
tatorum, ſecus per viam nullitatis. Idem eſſet dicendum
ſi præſentatio eſſet facta infra decem dies datos ad appellandum, quamuis appellatũ non fuiſſet, ſed hoc non
applicatur ad caſum noſtrum, cum præſentatio fuerit
per 23. dies poſt ſententiam.
3 Aut † non conſtat, quòd ille, qui appellauit, eſſet procurator, & tunc ſecus, cùm defectus mandati ſemper poſſit opponi. Franc. in c. non ſolum. de appella. in ſexto, Aym. conſil. 108.

Quantum ad proceſſus factos cum Ioanne Gencales, dictum fuit, de iure Didacum non teneri, niſi fuerit coram alijs iudicibus in hac cauſa productus, ita vt ſit pars proceſſus iſtius cauſæ.

ALDOBRANDINI.

Pampilonen. iuriſpatronatus. Vener. 16. Martij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio immemorabilis non eſt neceſſaria inter compatronos, ſed ſufficit quadragenaria.*

2 *Compromiſſum factum in materia iuriſpatronatus in laycos tanquàm arbitros, & arbitratores tenet.*

3 *Conſenſus epiſcopi eſt neceſſarius, quando agitur de tranſlatione iuriſpatronatus de vna perſona in aliam, etiam in compatronum: ſecus in declaratione.*

4 *Solemnitas in actu requiſita ex lapſu tanti temporis, præſumitur adfuiſſe.*

DECISIO CCCCVII.

DOmini cum præſuppoſito, quòd ſcripturæ ſint in forma probante, concluſerunt iuſpatronatus pro
mediate pertinere ad D. Palatij, quia cùm vtraque pars
fateatur iuſpatronatus, & agatur inter compatronos, nõ
eſt neceſſaria probatio immemorabilis præſcriptionis,
1 cùm † in hoc caſu ſi de præſcriptione agendum eſſet,
ſufficiat præſcriptio quadragenaria, vt fuit reſolutum coram me ſuperioribus diebus in vna Florentin. iuriſpat.
Hic autem conſtat medietatem pertinere ad D. Palatij ex ſententia arbitrali lata de anno 1482. in qua hoc expreſſe declaratur, & ex inſtitutione Ioannis de Aſcona facta à Vicario Pampilonen. de anno 1517. ac ex literis reſignationis Ioannis de Aſcona de anno 1550. in quibus D. Palatij enunciatur patronus pro medietate, & ex conſenſu Ferdinandi de eodem anno d. reſignationi tanquam patronus pro medietate præſtito, & ex effectu ſubſecuto, vt plene deducitur per informantem per D. Palatij.

Non ob. quòd laudum non teneat; cùm vnus arbiter
2 eſſet laycus, quia † cum compromiſſum factum fuerit
tanquàm in arbitros, & arbitratores, tenet. Roma. conſilio 175. de communi. Dec. in c. 2. in 2. no. de iudic.

Minus ob. quòd cùm videatur agi de tranſlatione iu-
riſpatronatus de vna perſona in aliam, fuerit neceſſa-
3 rius † conſenſus Epiſcopi, etiam quòd tranſlatio fiat in
compatronum, iuxta opin. Io. And. in c. ex inſinuatione.
de iurepatro. quam dicit communem Roch. de iurepa-
tron. in verb. pro eo quod. nume. 34. de quo conſenſu non
conſtat. Tum quia contrarium late defendit Lamberti.
in ſecunda par. primi lib. artic. 12. prima q. princ. Tum
etiam quia non ſumus in tranſlatione, ſed in declaratio-
ne. arbitri enim declarant medietatem huius iuriſpatro
4 natus pertinere ad D. Palatij. Tum & tertio, quia † ex la-
pſu tanti temporis præſumitur hæc ſolemnitas. Doct. in
c. Albericus, de teſtibus. Pariſ. conſil. 104. numero 45. libro primo, Aym. de antiq. tempor. in tertia parte, numero 28. cum ſequen. Et cùm vltra compromiſſum laudũ fuerit ratificatum in conſilio loci de Eccharim, in omnem euentum teneret in vim pacti. l. ſecunda, C. commun. diuid. cum ibi no. & propterea ceſſant, quæ de defectu mandati dicuntur.

ALDOBRANDINI.

In eadem cauſa. Veneris, 31. Ian. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Actus quando ſpectat ad vnam perſonam, & ad alios plures ſub nomine collectiuo comprehenſas, collectiuum illud conſtituit vnam dimidiam, & alia perſona habet aliam dimidiam.*

2 *Doctrina Hoſt. in c. poſtulaſti. de conceſ. præben. eſt communiter reprobata.*

3 *Iuſpatronatus pertinens ad parochianos, vt ad ſingulos, dicitur ſpectare collectiuè, non ſingulariter.*

DECISIO CCCCVIIII.

DOmini tenuerunt, Pampilonos poſſe, & debere
abſolui à petitione D. Palatij, cum ſua vox vna
cum aliquibus parochianis conſtituat maiorẽ
1 partem. Moti fuerunt, quia † quando actus ſpectat ad
vnam perſonã, & ad alios plures ſub nomine collectiuo comprehenſas, collectiuum illud conſtituit vnam dimidiam, & alia perſona habet aliam dimidiam. Angel. & Imo. in l. interdum. in princ & in l. liber homo. §. Titius. il primo, ff. de hæred. inſt. Iaſ. in l. iuriſgentium. §. fina. numero 11. & 12. ff. de proba. Silu. de benefic. parte 2. q. 17. nume. 14. & 15. Fely. in c. paſtoralis. il primo, nume. 9. de reſcrip.

reſcrip.& ſic D. Palarij habet vnam vocem, & parochia-
ni aliam. Quo ſtante ſuccedit reſolutio alias facta, quòd
ad cõſtituendam maiorem partem, neceſſe eſt, quòd ha-
beat D. Palatij ſecum maiorem partem parochianorũ.
Caſſad.2.de iurepatr.cum alijs tunc allegatis.

Nec ob.doctr.Hoſt.in c.poſtulaſti.de conc.præb.quia
2 † communiter eſt reprobata, vt teſtatur Iaſ.in d.l.iuriſgẽ
tium.§.ſi.ſub nu.13. ff.de pac. Fely.in d.cap.paſtoralis.in
prin.col.ſi.ſub d.nu.8.de reſcrip.& Silu.vbi ſupra.

Non ob. ꝙ hoc iuſpatronatus pertineat ad parochia-
nos, vt ad ſingulos, quia eſto, quod hoc ſit verum, dici-
tur tamen ſpectare ad ſingulos non ſingulariter, ita ꝙ
3 ſinguli habeant vnam vocem, ſed † collectiue ita quòd
omnes conſtituant vnam vocem, vt bene declarat Ruin.
conſil.50.num.7.lib.5.

Nec teſtes obſtant, quia licèt deponant, ꝙ in ciuitate
Ouetén.fuit ita iudicatum, exemplis tamen non eſt iudi
candum, & illi iudices potuerunt decipi. vltra quod ni-
hil deponunt de dioceſi Pampilonen. & Regno Nauar-
re, in quo verſamur, cuius conſuetudinem, & qoid in eo
obſeruetur, ijdem teſtes dicunt penitus ignorare.

Minus ob.ꝙ redderetur inutilis vox patroni, tũ quia
vice verſa aliter interpretãdo medietas parochianorum
redderetur, & ipſa inutilis. Tum etiam, quia hoc verum
non eſt, nam præſentatus à patrono erit præſentatus ꝓ
medietate, & tunc intrare poterit gratificatio ordinarij,
& derogatio iuriſpatronatus pro medietate.

ROBVSTERII.

Reatin.iuriſpatronatus. Luna 10. Octobris. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Patronus in dubio præſumitur ex priuilegio, & non dota-
tione, vel fundatione.*
2 *Poſſeſſio immemorabilis eſt neceſſaria ad conſtituendum
iuſpatronatus,*
3 *Confeſſio debet interpretari in fauorem confitentis, vt mi
nus illi præiudicet, immo debet ſuppleri, & adiuuari ex
præſumptionibus iuris iuxta qualitates perſonarum.*

DECISIO CCCCIX.

TEnuerunt Domini, ꝙ niſi Octauius probet im-
memorabilem poſſeſſionem cum qualitatib. re-
quiſitis in c.9.ſeſ.25. Conc.Trid.in ea parte, in
qua tractat de perſonis potentib.habentib.præſumptio-
nem contra ſe, non conſtat de iurepatronatus ex funda
tione, vel dotatione, quia præſumitur, ꝙ Illuſtr.D.Franci
ſcus Vrſinus, qui dicit ſe patronum, ſit dominus & patro
1 nus eiuſdem loci, in quo conſiſtit beneficiũ.ideo † intrat
ſuſpicio, ꝙ ſit patronus ex priuilegio, vel alias, & non ex
fundatione, vel dotatione, vt ex iuris diſpoſitione præſu
mitur, & in eo. ca.confirmatur. Merito intrat diſpoſitio
illius cap.Non ob. plures pſtationes cum inſtitutionib.
ac illarum effectu ſubſecuto ab anno 1522. quia iſta
quinquagenaria poſſeſſio cum iſtis præſentationib. effe
2 ctuatis, non ſufficit in iſtis Dominis loci, niſi † vltra illas
ꝓbetur poſſeſſio immemorabilis, vt expreſſe ſtatuitur.
in eo.c.9. Non ob.conceſſio Card. Columnæ tunc Epiſco
pi Reatin.de anno 1522.in inſtrumento inſtitutionum,
in quo fatetur, ꝙ pleniſſime ſibi conſtat de dicto iurepa
tronatus. Nam Dñi dixerunt, ꝙ ſecundum regulas iuris,
3 † confeſſio debet interpretari in fauorem confitentis, &
vt minus illi præiudicet, immo debet ſuppleri, & adiuua
ri ex præſumptionib. iuris iuxta qualitates perſonarum,
& ſic potius eſt præſumendam, ꝙ ſibi conſtiterit de iure
patronatus ex priuilegio, ſeu conſuetudine, vel præſcri-
ptione, quàm ex fundatione, vel dotatione.

Non ob.deciſ. Mohed. 154. quia loquitur in poſ. im-
memorabili, quæ facit, vt poſſeſſor poſſit allegare titulũ
fundationis, & ſi ſit perſona ſuſpecta, quia illa præſum-
ptio eſt fortior altera de vſurpatione: ſed confeſſio non
inducit hunc effectum, immo contrarium, nam facit vt
ſemper interpretari debeat pro confitente. Item hodie il
la deciſ.eſt ſublata per d.c.9. Si tamen probaretur imme
morabilis cum iſtis præſentationib.effectuatis quinqua
ginta annorum, probatur ſufficienter, ꝙ iuſpatronatus
præſumatur ex fundatione, vel dotatione, pſertim, ſtãte
cõfeſſione pdicta.Iõ videat, an adſit iſta immemorabilis.

BLANCHETTI.

Salamantin. parochialis. Luna vltima Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Reuocatio in præiudicium reuocantis ſtatim ſortitur effe-
ctum ſuum, ſed quoad alios requiritur intimatio.*
2 *Mandatum ſuperueniens negotio nondum expedito opera-
tur ratificationem, ſecus in ſubſtitutione, quæ fit vigore
mandati, quod tunc non erat.*

DECISIO CCCCX.

FVit per Dominos reſolutum, examen eſſe nullum
ex defectu mandati. Antonius enim fuit reuoca-
tus & eius ſubſtitutus. Didacus autem erat ſubſtitu
1 tus ab Antonio 19. Februarij. Vnde † in præiudicium
ipſius reuocantis reuocatio immediatè fuit ſortita effe
ctum ſuum. Felyn.in c.ex parte Decani, nu.19. de reſcri.

Nec ob. quod in reuocatione legitur, quòd notifice-
tur Antonio reuocatio, quia intimatio erat neceſſaria,
vt alijs poſſet præiudicare, idque de iure intrat, vnde ex-
preſſum nihil operatur iuribus vulgatib. Nec poteſt hu-
iuſmodi examen validari ex ſubſtitutione per Ludoui-
cum de Rybera facta, nam tunc temporis non erat pro-
2 curator. Licèt † enim mandatum ſuperueniens negotio
nondum expedito, operetur ratificationem, Fely.in cap.
nonnulli. §.ſunt & alij, col. 2. ante quartam ampliat. de
reſcrip. tamen Ludouicus reſtringit ſubſtitutionem ad
mandatum, quod aſſerit ſe habere, quod tunc temporis
non habebat, ex quo non poteſt ſubſtitutio ex mandato
ſuperuenienti ſuſtineri. Iaſ. in l.exigẽdi. nu.9. ver.& con
ſuluit Rom. C.de procura.

Non ob. quod Vicarius admittendo Didacum videa-
tur conſtituiſſe illum procuratorem ad hanc cauſam,
quia ſequeretur, quòd idem met iudicis, & partis vices
geſſiſſet. Non ob. quòd ad inſtantiam Didaci comparue
rit Andreas ſeu eius procurator, & eundem pariter cita-
rent, quia hæc exceptio poteſt quandocunque opponi.

ALDOBRANDINI.

Salamantin. optionis. Veneris, 18. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Optionis natura eſt, vt ſucceſſiuè vnus poſt alium, prout
quiſque anterior eſt, optet.*
2 *Dictio, quilibet, eſt diſtributiua, & efficit vt vnus poſt aliũ
ordine ſucceſſiuo admittatur.*
3 *Canonicus quilibet ſi admittitur ad canonicatum vacantẽ*

ex

ex concordia non diſtinguendo modum vacandi, ita pariter admittitur ad canonicatum per optionem vacãtẽ.

4 *Canonico antiquiori quando prouideatur de dignitate, ſalua optione inter dignitates obtinentes.*

5 *Portionarij regulariter dicuntur non eſſe de capitulo.*

6 *Capituli appellatione ſoli canonici comprehenduntur.*

7 *Canonicus quilibet cenſetur habere facultatem optandi, niſi reperiatur expreſſe prohibitus.*

8 *Verba interpretari debent ſecundum ſubiectam materiam optionis, cui magis conueniunt.*

9 *Diſtinctio ordinum ſi non ſeruetur, eccleſiaſticus ordo turbari videtur.*

DECISIO CCCCXI.

VAcante 9. Februarij, 1562. canonicatu in Eccleſia Salamantin. per obitum Petri Oldognez illũ optauit Ferdinãdus de Anguillem antiquior canonicus, cuius Ferdinandi canonicatum ſucceſſiuè duo optarunt, nempe, Gundiſaluus de Paz ſubſequens antiquior canonicus, & Antonius Azaq; antiquior Portionarius, prætendentes ambo onus optãdi ad ſe pertinere.

Nam Innoc. octauus ſtatuerat, quòd in d. Eccleſia ad dignitates aſſumerentur Canonici, ad canonicatus Portionarij, ad portiones clerici ſeruientes in eccleſia. Deinde fuerat inita quædam concordia inter capitulum, & Epiſcopũ, confirmata à Nicolao Quinto de anno 1454. per quam in d. Eccleſia circa collationem beneficiorum introducuntur duo turni, vnus Epiſcopi, & alter Capituli, vna enim vice conferre debet Epiſcopus, alia vice Capitulum, & in turno capituli in 11. cap. d. concordiæ dicitur, quòd vacante canonicatu, cuius collatio, aut prouiſio ad capitulum pertinuerit, poſſit canonicorum quilibet optare canonicatum illum, quod ſi plures concurrerint in optando præferatur qui fuerit antiquior, & de canonicatu per eum vacante prouideat capitulum antiquiori portionario. Sed qui ſic optando canonicatum obtinuerit, non perdat iura antiquitatis ſuæ ac ſi in priori canonicatu maneret.

Vnde prætendebat portionarius, quòd vacante canonicatu, ſi vnus canonicus illũ optaſſet, canonicatũ dimiſſum p canonicũ optãtẽ nõ poſſit alius canonicus optare, ſed immediate antiquori portionario deberet: canonicus verò p̃tẽdebat oẽs canonicos ſucceſſiue vnus poſt alium optare poſſe, & portionarium nõ admittendũ, niſi poſtq̃ vel oẽs canonici optaſſent, vel optare noluiſſent. Et propterea dubitatũ præſuppoſitis apoſtolis prædictæ cõcordiæ, ac inſtrumentis, & teſtibus pro parte vtriuſque partis reſpectiue productis, & examinatis circa obſeruãtiã in optando canonicatum per D. Ferdinãdum dimiſſum, an optare poſſit d. Gundiſaluus de Paz canonicus, an verò facultas hæc optandi pertineat ad Antonium portionarium. Et pluries propoſita cauſa, & plene diſcuſſa, tandem Domini 18. Maij. 1576. cenſuerunt ius optãdi pertinere ad Gundiſaluum canonicum, non autem ad portionarium.

1 Et primo moti fuerunt ex natura † optionis quæ eſt, ſucceſſiue vnus poſt alium, vt quiſque antiquior eſt, optet, ca. ſi. de conſue. in 6. Rot. deciſ. 6. de conſue. Curt. conſilio 126.

Secundò ex verbis prædicti 11. cap. concordiæ, in quo ad canonicatum vacantem vocatur quilibet canonicus,
2 quæ † dictio, quilibet, diſtributiua eſt, & efficit vt cum coniunctim ad vnum canonicatum admitti omnes non poſſint, vnus poſt alium ad canonicatum ſucceſſiue per alium præcedentem dimiſſum, ordine ſucceſſiuo ſecundum antiquiorem inſtallationem admittatur. arg. eorũ quæ no. in l. Gallus. §. quidam rectè. ff. de liber. & poſthumis. Anchar. conſil. vigeſimoſeptimo, cum alijs allegatis.

Aut enim vacat canonicatus mediante optione, aut non vacat. Si vacat prout vidẽtur innuere illa verba, ſed qui ſic optando canonicatum obtinuerit, non perdat iura antiquitatis ſuæ, ac ſi in priori canonicatu maneret, q̃ ſuperflua viderentur ſi mutaretur mediante portione ſolummodo præbenda, non autem canonicatus. Ergo
3 † cùm ad canonicatum vacantem ex concordia vocetur quilibet canonicus non diſtinguendo modum vacandi, vocabitur etiam quilibet canonicus ad canonicatũ vacãtem per optionem. gl. in c. cupientes. de elec. in 6. & in c. ſi propter. de reſcr. in 6. Franc. in c. ſuſceptum. num. 3. de releuat. in 6. & conſequenter bene verificabũtur verba huius capituli. Aut non vacat, & tunc pariter verificabũtur verba concordiæ, quia licet mutetur pluries præbenda, tamen ſemper eſt idem canonicatus, quia vacat. & propterea bene verificabuntur illa verba, & de canonicatu per eum vacante prouideatur portionario antiquori. de canonicatu enim, qui primo vacabit, bene prouidetur antiquiori portionario, quia vt dictum eſt, ille ſolus ſemper vacat donec dicto portionario fiat prouiſio.

Tertiò loco moti fuerunt Domini, maxime propter 10. & 6. cap. eiuſdem concordiæ, cùm enim in 10. capitu. diſponatur, quòd vacante dignitate de ea prouideatur antiquiori canonico, & in 12. ſtatuatur, quòd vacante dignitate quilibet in dignitate cõſtitutus optare poſ-
4 ſit, neceſſe eſt intelligere 10. c. quod † de dignitate prouideatur antiquiori canonico ſalua optione inter dignitates obtinentes. Ita debet intelligi, & hoc ca. ſalua eadem optione inter canonicos. Maxime, quia hoc idem faciendum eſt in 14. cap. dum in eo diſponitur, quòd vacante dignitate, cui ſit annexus canonicatus, de eo prouideatur antiquiori portionario. Nam & hoc cap. à præcedentibus interpretationem recipit, vt intelligatur ſalua optione inter canonicos.

Quæ omnia etiam ex eo comprobant Domini, quia cũ hęc concordia ſit facta ad tollendas diſcordias tũc vigentes inter Epiſcopum, & capitulum circa collationẽ
5 beneficiorum, & cùm † portionarij regulariter non ſint de capitulo, c. pe. & ibi gl. in verbo, aſſirios. de cler. nõ reſid. vbi Anto. de But. nu. 8. Abb. nu. 9. in fi. idẽ Abb. in c. 1. nu. 11. de elec. & in cap. cum dilecti. in 1. not. de maior. & obed. c. dilecti. vbi gl. 1. poſt prin. de exceſ. prælat. capituli
6 † namq; appellatione ſoli canonici comprehenduntur. Abb. in c. ſcriptum. nu. 4. de elec. Dec. in c. cam te. in 2. no. de reſcr. & fuit etiam dictum in illa Gerunden. anniuerſariorum. 16. Ian. præſentis anni, coram R. P. D. de Graſſis, non eſt veriſimile, q̃ tunc canonici per d. cõcordiam voluerint ſibi præiudicare, cum quæſtio non eſſet inter ipſos, & portionarios, ſed inter Capitulum & Epiſcopũ.

Nec quicq̃ facit allegata obſeruantia pro parte Antonij, quia non probatur, q̃ vnq̃ aliquis canonicus optare
7 volens fuerit prohibitus, qua † prohibitione ceſſante, nec poſſeſſio, nec ſtatus in iſtis facultatib. acquiri poteſt. Inno. in c. cum Eccleſia, nu. 5. de cau. poſ. & propr. Cyn. in l. 1. col. 3. de ſer. & aqu. & in l. 2. col. 5. in fi. C. quę ſit lõ. conſue. Abb. in c. Abbate. nu. 10. de ver. ſig. Franc. in c. ſignificante. in 1. no. de appel. & in terminis noſtris Franc. poſt Gem. in d. c. ſi. nu. 1. & nu. 4. in fi. de conſuet. in 6.

Sicut nil obſtant illa verba, per eum vacante, in quib. totum fundamentum portionarij cõſiſtere videtur. Tũ quia, vt dictum eſt, ſi non vacat canonicatus, ceſſare vr̃ obiectum, tum & ſecundo, quia illa verba eam recipiũt interpretationem quam recipiunt alia cap. eiuſdem concordiæ, vt intelligantur, ſalua optione, vt ſupra dictum fuit, maximè, quia hæc interpretatio propriè ſubiectæ

materiæ

8 materiæ optionis conuenit, quo† caſu verba impropriãtur, & reſtringuntur, vt ſecundum ſubiectam materiam intelligantur. l. ſi ſtipulatus. ff. de vſur. l. ſi vno. la prima, ff. locat. Bal. in l. à procuratore. C. mand. Alex. conſil. 60. numero 5. lib. 7. Soc. conſi. 47. nu. 6. lib. 1. Aym. conſil. 245. nu. 5. Rim. conſil. 115. nu. 27. lib. 1. Et propterea, vt à materia ſubiecta interpretationem recipiat, intelligenda ſunt, vel ſalua optione, vt dictum eſt, vel interpretanda, per eum vacante, id eſt per eum qui vltimo optauerit.

Quæ interpretatio fuit viſa Dominis amplectenda etiam ratione abſurditatis vitandæ, ne portionarij inferiores ſint melioris conditionis canonicis ſuperioribus,
9 cum ordo † Eccleſiaſticus turbari videatur, ſi ordinum diſtinctio non ſeruetur. c. ad hæc. 89. diſt. Non etiam obſtant illa verba, quod ſi plures concurrerint in optando, præferatur antiquior canonicus. Quia id maxime naturæ optionis conuenit. Et potuerunt hæc verba apponi gratia tollendæ difficultatis.

SERAPHINI.

Salamantin. penſio. 150. ducatorũ. Sabati, 23. Ianu. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Narratiua aſſertio eſt probanda per eum, qui in ea ſe fundat.*
2 *Verba, vt aſſeris, differunt à verbis, vt aſſeritur.*
3 *Verbum, forſan, nihil affirmare dicitur.*
4 *Reus in exceptionibus dicitur actor.*

DECISIO CCCCXII.

FVit reſolutum, onus probandi quanta penſio ex ducatis 150. ſit reſeruata ſuper fructib. theſaurariæ incumbere d. Franciſco pẽſionario in caſu propo-
1 ſito, ea potiſſimum ratione, quia † hæc eſt narratiua, & aſſertio eiuſdem Franciſci, ergo per eum eſt probanda, per vulg. c. primum, vbi Io. And. & alij. de lit. conteſt. li. 6. Rot. deciſ. 20. de præben. in nou. Ægid. deciſ. 303. Pariſ. conſ. 49. nu. 31. in 4. Aym. conſi. 68. nu. 2. cum ſexcentis ſimili. Ad hoc ipſum ponderabant illa verba, vt aſſerebas, quæ important incumbere impetranti onus probãdi talia aſſerta, vt per Caſſad. deciſ. 4. num. 1. de prob. per
2 Rot. deciſ. 77. de reſcrip. in antiquis. Verba † n. vt aſſeris parti referuntur, & hæc differunt à verbis, vt aſſerit, Rot. deciſ. 60. eo. ti. Conſiderabant enim Domini, ꝙ cùm tã ſua ipſa penſio, quàm aliæ quæ medietatem fructuũ nõ excedere narrantur ſub eiſdem verbis, vt aſſerebas, pariformiter comprehendantur, qua ratione Frãciſcus debet probare non exceſſum in alijs, quia cum nulla poſſit aſſerri ratio differentiæ inter vnum, & alterũ caſum, vna determinatio, &c. & eſt vulgatum, ꝙ cũ hæc recipiãt validitatem penſionis, probatio eorum ſpectat ad impetrantem, cùm maxime in effectu ſuo ipſa oratio generalis hunc ipſum caſum, licèt non in ſpecie, implicite tamen, & in genere omnino contineat.

Pro reſolutione autem eorum, quæ exemplo dicũtur dicebant Domini, quòd nõ exceptio in caſu de quo agitur, non eſt exceptio Alphonſi ſi recte aduertatur, ſed eius exceptio eſt ipſa penſio 150. ducatorũ de qua agit, & eius exiſtentia, quæ exceptio ſatis per eundem Alphonſum præſupponitur probata, vt in 3. & 4. præſuppoſitis. Igitur prædicta penſione ita cõſtituta, & probata, intrat prædicta narratiua, & aſſertio Franciſci. ꝙ medietatem fructuum cum alijs non excedat per eundem Franciſcũ impetrantem probanda, & verificanda per ſupra deducta. Et placuit verbum, forſan, omnino referri ad verbũ, aſſignatæ, cui eſt iunctum, nec poſſe ſalua ratione recti ſermonis referri ad verbum, non excedebant. Et licèt exẽplo dicatur, quòd prædictus Franciſcus præciſe non nar-
3 rauit de alia penſione, ſed tantum dubitatiuè, & † p prędictum verbum, forſan, quod nihil affirmat. l. in ſubſtitutione, cum ibi no. de vulg. & pup. Alc. conſi. 25. nu. 10. lib. 1. tamen pro reſponſione dicitur, ꝙ hanc ipſam penſionem confeſſus eſt, & aſſeruit, quatenus duret, non excedere medietatem, vt ex literis ipſis in verſ. vt aſſerebas, ponderato, vt ſupra probatum eſt. Huiuſmodi autem pẽſionis exiſtentiã allegauit Alphonſus reus pro exceptio-
4 ne, & † hanc ipſe probaſſe præſupponere videtur tanq̃ actor in hac exceptione, iuxta l. 1. & 2. de except. Vnde vt dixi intrat prædicta confeſſio ſeu aſſertio Franciſci de eiuſdem penſionis probatæ non exceſſu, quam probare debet per ſupradicta.

BLANCHETTI.

Placentin. Archidiaconatus. Ven. 15. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Præferendus ſemper de iure communi eſt ille, qui eſt de gremio eccleſiæ.*
2 *Qualitas principaliter à ſtatuto conſiderata, illa eſt attendenda.*
3 *Prior in ordine prior etiam in electione præferendus.*
4 *Originarij canonici præferuntur canonico extraneo, ambo in eadem eccleſia exiſtentibus.*

DECISIO CCCCXIII.

DOmini tenuerunt, ꝙ in aſſequutione Archidiaconatus, de quo agitur, præferatur canonicus extraneus in eccleſia Placentin. originario non
1 canonico. De † iure cõmuni. n. ſemper, qui eſt de gremio Eccleſiæ cuicunque præferẽdus venit. c. nullum. & c. obitum. vbi Turrecrem. & Præpoſ. 61. diſt. gl. in c. cum inter canonicos. vbi Hoſ. de elect. Io. And. in c. ne pro defectu. eo. ti. cum alijs allegatis. idq; optima ratione, quia ꝓpẽſior eſt erga Eccleſiam animus, & deuotio illius, qui in ea obtinet beneficiũ, q̃ in illius qui nihil obtinet, quod quidem licet non ſit ita de neceſſitate, vt in contrarium geſta veniant irritanda, tamẽ conuenit honeſtati, vt prædicti Doct. atteſtantur vna cum alijs adductis per ſcribẽtes pro Franciſco Parſa, quorum allegationes Dominis placuerunt.

Ab hac autem iuris communis diſpoſitione ſtatutum non recedit: nam ad dignitates vocat canonicos, quibus nihil de canonicis inſtitutis obuiat, & in illis vllã aliam requirit qualitatem, & ſic etiam ad Archidiaconatũ de Tuſillo expreſſe vocat canonicum, ex quo clare apparet, quòd ſtatutum in mentem prius habuit canonicum, & per conſequens qualitatem eccleſiæ.

Quod etiam cõſideratur in illis verbis, nec ad aliquã de dictis dignitatib. aſſumatur, quandiu in Eccleſia &c.
2 ex † quibus apparet, illam tanquam pręcipuam fuiſſe cõſideratam à ſtatuto, & illam eſſe ſeruandam. Rebuſ. ſup. pragm. ſanct. tit. de colla. in verbo, baccalaureo quandiu
3 aderit magiſter. Quia † qui prior eſt in ordine, eſt in electione præferendus. gl. in c. Metropolitano. 63. diſt. cum alijs per ipſum allegatis. præcipue cùm ſubnectat illam clauſulam, his igitur circa collationes portionum, canonicatuum, dignitatum, & perſonatuum ſecundum ęquitatis canonicæ modum taliter ordinatis, ex qua conſtat,

quòd

quòd æquitati canonicæ voluit conformari, quæ eſt, q̃ præferatur exiſtens de gremio alteri de illo non exiſtenti, vt ſupra dictum fuit.

Non obſtant adducta in contrarium. Et Primò allegationibus iuris optime fuit reſpõſum à ſcribentibus pro Parra. Procedunt enim illę, vbi cõcurrerent originarius, & extraneus non exiſtens de gremio Eccleſiæ.

Quò verò ad conſiderationes circa ſtatutum, dum vult, quòd ad vacantes portiones aſſumantur ſeruitores chori de ciuitate, vel diœceſi, in hoc non diſcrepat à iure communi, quia agitur de beneficando perſonam in Eccleſia. Secundò non poteſt argui ab iſta clauſula ad clauſulam, nec ad aliquam de dignitatibus, quia in iſta dicit quandiu in Eccleſia reperiretur idoneus, in illa verò dicit de ciuitate, vel diœceſi. Nec quicquam facit clauſula,
4 iuxta modum, & ordinem prælibatum, quia † intelligitur, quòd in exiſtentibus in Eccleſia præferantur canonici originarij canonico extraneo, ſiue ſeruitor chori de ciuitate, vel diœceſi præferatur ſeruitori chori extraneo, & ita procedit, & intelligitur deciſio facta octaua Ianuarij anni præteriti. Tunc enim capitulum informabat pro intereſſe ſuo.

BLANCHETTI.

In eadem cauſa. Mercurij. 30. Octobris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Filius regulariter ſequitur originem patris, non autem matris. contrarium vide nu. 3.*
2 *Filij iura patriæ amittunt, vbi auus alibi conſtituit domicilium.*
3 *Conſuetudines quod filius ſequatur originem patris, non matris, ſunt ſpeciales.*

DECISIO CCCCXIIII.

FVit reſolutum tempore vacationis Archidiaconatus, de quo agitur, Doctorem Salinas nõ fuiſſe dotatum qualitatibus requiſitis à ſtatuto fundamẽtali Eccleſiæ Placẽtin. ita vt debuiſſet præferri Franciſco Parrę: ſtatutum enim requirit oriundum ex ciuitate, vel dioce. Placentin. Salinas autem non poteſt dici talis, cum
1 † quia filius regulariter ſequitur originem patris, non matris. l. aſſumptio. §. filius. vbi Albert. ff. ad munic. de incolis, & præcipue ad conſequendum honores. Bar. in l. fi. §. iidem reſcripſerunt, nu. 7. ff. eod. tum quia auia receſſit à diœceſi Placentin. & conſtituit domicilium in diœceſi Conchen. quo † caſu iura patriæ filij amittunt, vt
2 fuit deciſum in illa Legionẽ. coram R. P. D. meo de Graſſis, & tradit Alc. in l. prouinciales. ff. de verb. ob. Non obſtant conſuetudines Placent. Burgen. & Callagur. dioc.
3 Quia † cum prædictæ conſuetudines ſint contra ius cõmune, q̃ filius ſequatur originem paternam, nõ maternam, non excedunt fines ſuos, & non porriguntur ad aliam diœceſim. Pau. de Caſtr. conſ. 310. nu. 2. lib. 1. Rimin. conſil. 9. nu. 27. lib. 1.

BLANCHETTI.

Tuden. beneficij. Lunæ, 7. Octobris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Citatio nimis vaga ratione locorum, eſt reijcienda.*
2 *Valoris verificatio dicitur eſſe pars gratiæ.*
3 *Recuſans ſimpliciter comparere non venit amplius citandus.*
4 *Iudici ſi pars dat licentiam faciendi prout ſibi placuerit, non eſt amplius neceſſaria citatio.*

DECISIO CCCCXV.

FVit reſolutum, examini teſtium examinatorũ extra locũ de la Guardia obſtare defectum citatio-
1 nis, cùm † citatio, cuius copia data fuit, ſit nimis vaga ratione locorum; quæ ratio ceſſat in teſtib. examinatis in d. loco ſi qui ſunt, cùm eſſet certũ in illo loco, q̃ tenebatur comparere Roderinus. Abb. in c. fi. num. 6. de reſcr. Nec hoc caſu poteſt conſiderari talis contumacia ipſius, quæ operetur, vt amplius non eſſet neceſſaria citatio. cùm enim Roderinus non declinet indiſtinctè iuriſdictionem iudicis, ſed dicat ipſum eſſe tantum iudicem eorum quæ committuntur in literis apoſtolicis, perinde eſt ac ſi recuſaſſet iuriſdictionem, niſi ſi & inquantũ de
2 iure teneatur. Cùm † autem verificatio valoris ſit pars gratiæ, & illius articuli iudex erat Epiſcopus Tud. & in hoc iuriſdictio eius reſeruata cenſetur. Et ita non intrat limitatio, q̃ recuſans comparere amplius non venit citã-
3 dus late Gabriel. de citat. concluſ. 1. nu. 417. Quia † nõ eſt ſimplex recuſatio. Dixerunt tñ Domini particulariter videndum, an ex illis verbis, dñatio ſua faciat id quod ſibi placuerit, detur talis licentia iudici, quę tollat defectũ ci-
4 tationis ad iſtud examen. Vbi † enim pars talem licentiã dat iudici, non eſt neceſſaria amplius citatio ad illum actum. Bal. in l. ſi quando. nu. 5. & 6. C. de teſtib. Gabriel. vbi ſupra num. 346.

BLANCHETTI.

In eadem cauſa. Mercurij, 16. Octobris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Verba prolata ad vnum effectum non debent extendi ad alium contra mentem, & in damnum proferentis.*
2 *Citatio eſt de iure naturali, cui renunciari non poteſt.*

DECISIO CCCCXVI.

FVit reſolutũ ex verbis illis, dñatio ſua faciat, qđ ſibi placuit, p̃ Roderinũ prolatis, nõ eſſe datã talẽ licẽtiã iudici, vt potuerit ad examẽ procedere, ipſo nõ citato. Si. n. attẽdatur mẽs proferentis, illa fuit, nõ ſolum non dare facultatẽ, ſed omnino ꝓhibere examen, & ver-
1 ba † prolata ad vnũ effectũ non debẽt extendi ad aliũ cõtra mentẽ, & in dãnũ proferentis. Aym. cõſ. 21. Si verò attendantur verba, ex illis quãuis p̃gnantib. niſi ſint expꝛeſſa,
2 nõ cenſetur renũciatũ citationi, q̃ † eſt de iure naturali, ſed his, quæ erant de iure poſitiuo. Rom. conſ. 238. nu. 3. & Menoch. de arbitr. q. 13. nu. 4. Nec ẽt põt dici contumax, quia ſtante incertitudine citatio erat inutilis, & eò magis, cùm non haberet certũ locũ, prout fuit p̃roppoſitũ in prima poſitione, ſed eſſet ad omnes villas loci de la Guardia, nõ autem in loco de la Guardia, & alijs locis.

BLANCHETTI.

In eadem cauſa. Veneris, 11. Aprilis. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Valor antequàm exprimatur, gratia perfecta non dicitur,*

Clauſula.

2 *Clauſula, cum facultate augendi, non operatur, vt verus valor habeatur pro expreſſo, ſed eſt facultatiua. & deciſ. ſeq. nu. 1.*

DECISIO CCCCXVII.

DOmini pro maiori parte dixerũt bñficiũ vacaſſe per mortem reſignantis, prout in fortiori caſu fuit deciſum in cauſa Sabinicen. Abbatiæ corã
1 bo. me. Oradino, 6. Ianu. 1570. Nam † cùm per regulam
de valore verus valor debeat exprimi, donec exprimat,
gratia non eſt perfecta, & ſic ius remanet penes reſignã-
tem, & præcipue cũ in hac ſupplicatione valor fuerit ab
initio male expreſſus, quo caſu donec augeatur, eadem
mala expreſſio remanet, vt per Soc. in l. pecuniã. nu. 10.
ff. ſi cer. pet. cum Dec. ibidem allegato per D. Biſciam.
2 Nec ob. clauſula, cum facultate agendi, quia † nõ operatur, vt verus valor habeatur pro expreſſo, ſed eſt facultatiua, vt ſi illum voluerit exprimere, poſſit, & ſi exprimat, gratia habeatur pro perfecta. cũ igitur Roderinus non fuerit vſus facultate, & conditioni non ſatisfecerit, ius nullum acquiſiuit, & ſic ius non fuit abdicatũ à Didaco, cùm reſignans in fauorem nullum ius à ſe abdicet, niſi illud acquiratur reſignatario.

Deciſionibus in contrarium allegatis placuerunt reſponſiones D. Biſciæ, & dixerunt illis non obſtantibus in allegata cauſa Sabinicen. contrarium fuiſſe deciſum.

BLANCHETTI.

In eadem cauſa. Lunæ, 9. Maij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Facultas exprimendi verum valorem, non modo non operatur, vt expreſſus dicatur verus valor, ſed præſupponit verum non expreſſum: eſt tamen in facultate exprimendi.*
2 *Reſignatio ſi non eſt bona, ius non abdicatur à reſignante: ſecus ſi eſt bona nu. ſeq.*
3 *Gratia dicitur eſſe perfecta per ſolam ſupplicationem, & ius quæſitum reſignatario, & abdicatum à reſignante.*

DECISIO CCCCXVIII.

DOmini ſteterunt in deciſis vndecima menſis præteriti ex tunc allegatis. Clarũ eſt. n. q̃ regula de valore vult, q̃ verus valor exprimatur, quo non expreſſo gratia redditur nulla, & ſic ius non abdicatur à
1 reſignante: facultas † autem exprimendi verum valorem
non modo non operatur, vt expreſſus dicatur verus valor, ſed præſupponit verum non expreſſum: reponit tamen in facultate prouiſi, vt ille exprimat in literis, ex quo gratia redditur conditionalis. l. 1. & 2. ff. de in diem adiec. Non obſtant deciſ. allegatæ.
Prima enim deciſio facta in cauſa Conchin. coram Thanis, vt ipſemet compilauit in ſuis deciſionib. nu. 39.
2 expreſſe dicit, † quod ſi reſignatio non eſt bona, ius non
abdicatur à reſignante. Et idem etiam declarat Mohed. 327. Aliæ deciſiones procedunt, qñ in ſupplicatione eſt facta expreſſio veri valoris, & in literis male exprimitur, tũc. n. quia per ſolam ſupplicationem gr̃a eſt perfecta, &
3 ius eſt quæſitum reſignatario, ius † eſt abdicatum à reſi-
gnante: ſecus eſt, vbi ius non eſt quæſitum reſignatario, & gratia habet implicitum ſtatum nullitatis: eo. n. caſu ius non abdicatur à reſignante, ſed ſtatus ipſius reſignationis pendet, vt ſi exprimatur in literis verus valor, ius quæratur reſignatario: ſi malus, cùm & literæ, & ſupplicatio laborent eodem morbo, ius remanet penes reſignantem. c. ſi tibi abſenti. de præben. in 6. vbi collatio beneficij facta abſenti, donec illi conſentiat, operatur tantum, ne ordinarius alteri conferre poſſit, non autem tribuit ius ante acceptationem.

BLANCHETTI.

In eadem cauſa. Ven. 13. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio non inducitur per malam expreſſionem valoris in reſignatione.*
2 *Papa non cenſetur manum apponere ſuper beneficio, in quo verus valor non exprimitur, niſi ad effectum, vt reſignatio ſequatur.*

DECISIO CCCCXIX.

FVit reſolutum, q̃ beneficiũ huiuſmodi nõ fuit taliter affectũ ſedi apoſtolicę, q̃ ordinarius de illo nõ
1 potuerit prouidere per obitũ reſignantis. cũ †. n.
regula de valore inducat tm̃ nullitatem gratiæ, in quo verus valor non exprimitur, non aũt vacationẽ bñficij, per expreſſionem malã valoris in reſignatione nõ inducitur reſeruatio. Abb. in c. inter dilectos. nu. 10. de exceſ.
2 prælat. Caſſad. de vnio. nu. 10. & 11. Cùm † Papa non cen-
ſeatur appoſuiſſe manũ ſuper hoc beneficio, niſi ad effectum, vt reſignatio ſequatur. Gem. cõſi. 136. prope fi. qua non ſecuta, ius nulliter fuit abdicatum à reſignante, & beneficium remanſit penes ipſum, & non vacauit. Non ob. Sarnen. in reg. de infirm. q. 33. quia non applicatur huic caſui. Nam reſignans hic ſimpliciter non reſignauit, ſed in fauorem, vt fuit reſolutum. Secũdò, caſus Sarnen. eſt, quando is, qui reſignauit, in curia deceſſit intra 20. dies; hic autem verſamur extra hunc caſum, & placuerunt Dominis deducta per D. Biſciam.

GRASSI.

Legionen. Capellaniæ. Lunæ, 29. Octobris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio iuris eſt, quòd quis præſumatur habitare in ciuitate, ex qua eſt ortus.*
2 *Dictio, vicinus, in Hiſpanijs importat originarius.*
3 *Dictio, incola, intelligitur de originarijs, & ciuibus.*

DECISIO CCCCXX.

DOmini erant in vtraque parte dubij pro Gaſpare. Et quoad primum caput dicebãt probari, q̃ Bernardinus fit originarius loci de Manſilla, & quod ibi exercuit officium, p̃ſertim ſecundus, tertius, & quartus maxime, quia ſecũdus, & vltimus depoñũt ẽt de patre Bernardini, q̃ ibi habitauit, & fuit ibi ſcriba. Vnde
1 videtur intrare præſumptio iuris, quòd † quis præſuma-
tur habitare in ciuitate, ex qua eſt ortus. fuit originale dictum Bar. in l. is poteſt, nu. 17. de acquir. hær. Corn. conſi. 46. nu. 16. Et quãuis Alciatus regula ſecunda, præſump. 15. videatur dubitare de hoc, tamẽ opi. Bar. videtur ſequi ſimpliciter Iaſ. in §. rurſus, ſub nume. quinto, de action. qui dicit hanc fuiſſe opin. Dy. ſequitur etiam Balb. in tracta. de præſcript. prima parte, quartæ part. in quæſtio.

 nona,

nona, vbi allegat Coru. ſequitur etiam Guid.Pap.de præſump.nume.18.

Et ſecundum aliquos Dominos conſideratio Alciati nou videtur obſtare, quia ſi præſumitur quis in ciuitate vnde eſt, ergo etiam prǽſumitur eſſe ex ciuitate in qua degit. tantò magis, quia teſtes appellant, vicinum, quæ
2 † dictio in illis partibus illud importat, quòd originarius, vt duo Domini mei Hyſpani, & q in Iſpanijs fuerũt, teſtati ſunt, quo fit vt præſumatur originarius, quia videmus ſimiliter, quòd ſi quis ſe vocat de Peruſio, præſumatur Peruſinus originarius, vt per Rimin. conſil. 427.
3 numero ſexageſimoquarto, libro tertio. Et † quod illa dictio, incola, intelligatur de originatijs, & ciuibus etiam apparet, quia omnes teſtes, qui ſunt de illo loco, appellantur incolæ. & tertius dicit in fine, quòd filius Bernardini fuit communiter reputatus inter incolas, quod debet exponi, ideſt ciuis, & originarius illius loci, nec enim alius ſenſus conuenit ſecundum Dominos.

Quoad ſecundum caput licèt res non ita clara videretur, tamen pro maiori parte ex pluribus ſimul iunctis, fuit tentum probari, quòd Gaſpar fuit natus viuente Bernardino auo, & aliqui Domini dicebant facile conijci poſſe ex eius aſpectu iunctis dictis aliquorum teſtium. Nam tertius teſtis ait Bernardinum obijſſe iam ſunt 10. vel 12. anni, quod ſi eſt verum, non eſt dubium, Gaſparem fuiſſe natum eo viuo, qui ex facie non ſolum 12. ſed longe vltra 25. excedit. Addendo quartum teſtem Petrum Ferdinandez, qui examinatus de anno 1571. dicit, quòd ipſe teſtis eſt ætatis, 38. annorum, & quòd cognouit Bernardinũ per ſpatium 10. annorum ante eius obitum, & iſte ætatis non poteſt excedere Gaſparem in 10. annis ex eius aſpectu. Quæ multum videbantur cõfirmari ex literis ordinarij presbyteratus ipſius Gaſparis ſub data de anno 1563. quo tempore debebat haberi ſaltem 25. anno, & hodie ex eadem ſupputatione haberet 38. annos. Vnde maxime videbatur veriſimile Dominis, quòd ſine dubio Gaſpar fuerit natus ante obitum Bernardini per multos annos.

BLANCHETTI.

Legionen. parochialis. Lunæ, 7. Octobris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Tempus quadrimeſtre datum patronis laycis ad præſentandum, incipit à die ſcientiæ, non autem vacationis.*

2 *Terminus certus vbicunque à lege præfigitur, neceſſe eſt, vt præcedat notitia: alidt negligentia dari non poteſt.*

3 *Patrono impedito currit tempus, vbi ipſum ius præſentandi eſt in controuerſia inter ipſos patronos: ſecus ſi agatur iudicium inter præſentatos ſuper idoneitate.*

DECISIO CCCCXXI.

DOmini in deciſione propoſiti dubij, an ex lapſu tẽporis collatio beneficij, de quo agitur, ſit deuoluta ad ſedem apoſtolicam, illius difficultatẽ reſtrinxerunt, an à die notitiæ, vel potius vacationis cur-
1 rat tempus patrono ad præſentandum. Et † concordes fuerunt, quòd quadrimeſtre datum patronis laicis ad præſentandum. c. vnico, §. 1. de iurepatro. in 6. incipiat à die ſcientiæ, non autem vacationis. pro qua plures vrgẽt auctoritates, veluti Hoſtien. Ægid. Ioan. And. in cap. 2. de ſupplen. neglig. prælat. Bero. in cap. quacunque, nume. 4. & cap. quoniam, numero 40. de iurepatrona. Rebuf. de deuolut. numero decimo, in fine. Simonet. de iurepatro. quæſtio. 35. & hanc amplexa fuit Rota in vna Barchinonen. ſancti Antonij coram Peregrino de anno 1553. vel 54. Quæ auctoritates vltra allegatas pro Alphonſo maximi fuerunt ponderis apud Dominos, nec ab hac opi-
2 nione diſcrepat Abb. in conſilio 28. libro 2. in fi. Et † pro illa videtur eſſe ratio, quòd vbicunque à lege præfigitur certus terminus, neceſſe eſt, vt procedat notitia, cum ſine illa negligentia dari non poſſit. Barto. in l. genero, numero 6. ff. de his qui no. infa. Abb. in cap. nos quidem. & ibi Couar. de teſtamen.

Non ob. deciſ. Rot. 38. in antiquis alias prima de iurepatro. quæ allegat clemen. 6. de conceſ. præben. quia fundatur ſuper vera & præſumpta ſcientia expectantis.

Minus etiam obſtat ratio Lamber. folio 117. in nou.
3 videlicet, quòd † ſicut patrono impedito currit tempus, ita & ignoranti, quia non procedit hæc regula in omnibus caſibus, ſed tantum ſi duo patroni ſimul controuertant ius ipſum præſentandi, quod eſt fauore Eccleſiæ, vt ſtudio conſeruandi ius ſuum citius liti finem imponant, & ne eccleſia careat paſtore, qui minori tẽporis ſpatio fieri poterit: ſecus autem ſi iudicium agatur inter præſentatos ſuper idoneitate, vel cum Epiſcopo ſuper libertate beneficij. Abb. in c. quoniam. nume. 6. & 7. de iurepatro. vbi etiam Bero. nu. 45. & idem Abb. in ca. cum Papæ, nu. 2. eo. ti.

Nec refragatur, quòd iuſpatronatus ſit mera gratia, quia gratia hæc eſt conuerſa in ius commune. Goffred. in ſum. ti. de iurepatro. nume. 12. Et gratia nemo priuari debet abſque culpa. Et hæc exceptio allegari poteſt per Alphõſum, cùm ex ea inducatur validitas ſui tituli. Caſſad. de excep. deciſ. 2.

LANCELLOTTI.

Barchinonen. præceptoriarum. Die 10. Ian. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta per tertium lite pendente inter alios dicitur intruſa.*

Et tantò magis, quando tertius habet cauſam ab eo, contra quem lis eſt mota.

Immoq; magis, cùm verba mandati, ſuper quo lis pendet, diriguntur ad omnes alios, ad quos de iure pertinere poteſt.

2 *Poſſeſſio non perditur in præiudicium domini per mortem illius qui nomine ipſius domini poſſidebat.*

3 *Actus poſſeſſorius per 30. annos eſt ſufficiens ad iuſtificationem mandati de manutenendo.*

4 *Dolus, & culpa non debet ei prodeſſe, qui eſt eius inuentor.*

5 *Citatio inualida ob aliquem defectum, probata ſcientia de tali defectu, legitima redditur.*

6 *Dilatoriæ exceptiones debent peti, & allegari coram iudice à quo.*

DECISIO CCCCXXII.

PRopoſita cauſa Barchinonen. præceptoriarum, an ſententia A. C. ſit iuſta, vel iniuſta ita, quòd ſit danda abſolutio, vel potius ſit procedendum ad executionem? Domini reſoluerunt, mandatum de manutenendo conceſſum ab A. C. die 30. Martij. 1576. quãuis relaxatum, 12. Maij ad fauorẽ D. Bernardini de Palarios gñalis ordinis ſancti Antonij, afficere ipſum D. Michae-
1 lẽ. Quia † cũ lis penderet corã eodẽ A. C. de anno 1574. inter d. D. Generalem, & D. Priorem ſancti Ioannis Cathaloniæ, poſſeſſio capta per Dominum Michaelem eſt intruſa.

intruſa. vt per Creſcent. 142.& 217. Ægi. deciſ. 709. Ma-
ximè cum d. D. Michael de Alenter habeat cauſam ab eo,
cõtra quem lis mota fuit, & aduerſus quem fuit petitũ
mandatum de manutenendo. ſ. contra ordinem ſancti
Ioannis, & eius nomine aduerſus D. Priorem, ex Bar. in l.
creditores. nu. 25. C. de pignor. & bene reſoluit Anto. de
Bot. in c. quia G. nu. 15. de iud. cum alijs adductis per D.
Vincentium pro parte D. Generalis, maxime cum verba
mandati dirigantur non ſolum prędicto priori Genera-
li, ſed omnibus alijs, ad quos pertinere &c. in fauorẽ D.
Præceptoris generalis, tam reſpectu conferendi dictas
præceptorias, & poſſeſſionem ipſarum, ac ius exigendi
eleemoſynas, & ſuper alijs de quibus in d. mandato.

Moti etiam fuerunt Domini, quia poſſeſſio capta vlti
ma Martij per D. Michaelem ſeu verius per procurato
res ipſius eſt turbatiua, & intruſa, cũ poſſeſſio dictarum
præceptoriarum ſancti Antonij Barchinen. & Ceruara
eſſet penes ordinem ſancti Antonij, nec vnquàm potuit
dici vacans, licet Ioãnes de Saſſorera vltimus illarũ poſ-
ſeſſor nomine religionis deceſſerit 30. Martij, & ſic per
vnum diem ante occupationẽ factam per procuratores
2 D. Michaelis: nam† iſti religioſi manuales hñtes iſtas p̃-
ceptorias, nunq̃ dñr eas poſſidere, ſed ordo ipſe eſt qui
poſſidet, vt per Rebuf. de pacif. poſſeſ. num. 329. & bene
deducit in terminis Achil. deciſ. 346. alias 11. de re iud.
Ex quo Domini inferebant duo.

Primum q̃ poſſeſſio capta per fratrem Franciſcũ 12.
Aprilis veluti nominatũ à Vicario ſubrogato in locũ D.
Bernardini de Palatios generalis, fuit legitima, cũ ordo
ſancti Antonij ſit in poſſeſſione dictarum præceptoria-
rum, vt teſtes dicunt, & ex inſtris conſtat de iuriſdictio-
ne, & dotatione dictarũ præceptoriarum, & teſtes dñt,
Ioãnẽ de Saſſorera vltimũ poſſeſſorẽ habuiſſe, & poſſeſ-
ſiſſe noĩe dictę religionis, vt profeſſum eiuſdẽ ordinis fe
3 re per 30. annos, qui† ſolus actus, q̃n adeſſet ſine alijs, eſt
ſufficiens ad iuſtificationem mandati de manutenendo.
vt in c. querelam. de elect. & c. conſultationib. de iurepa-
tro. gl. no. in ca. ſi verò. co. ti. vbi Panor. Dec. conſil. 129. &
149. Rip. in c. cũ eccleſia, nu. 91. de cau. poſ. & propr. Co-
uar. pract. q. c. 14. nu. 2. ver. tertiũ immo. vbi alios citat.

Secundò inferebant Domini, q̃ facta per D. Gerardũ
de Alenter & alijs nomine dicti Michaelis die 13. Apri-
lis fuerunt turbatiua poſſeſſionis legitimæ q̃ſitæ per Io.
Franciſcũ. non. n. fuit cõtinuatio alicuius poſſeſſionis,
cũ nulla fuerit realis D. Michaeli q̃ſita poſſeſſio, ſed tãtũ
fuit iuſtitialis, & veluti de p̃ceptorijs ordinis ſancti Sepul
chri vniti ordini ſancti Ioannis. & ſñia lata ad fauorem
Frãciſci Porcię de dictis p̃ceptorijs afficit D. Michaelẽ,
veluti turbantem ordinem ſancti Antonij in poſſeſſio-
ne pacifica obtenta & poſſeſſio eiuſdem Dom. Michae-
lis nõ eſt in conſideratione ex ſupra deductis, neq; vigo-
re defectus citationis põt irritari, quia fuit facta modo
quo fieri potuit, ſcilicet, ad valuas Eccleſiæ cathedralis
4 ac in dictis præceptorijs Barchinen. & de Ceruara, &† li
cèt non contingeret officia diuina celebrari tpe affixio-
nis, cum fuerit ex culpa D. Michaelis, Dñi dicebant non
debere ei prodeſſe. arg. ca. quia fruſtra. de vſur. cum alijs
vulgar. maxime, quia D. Honofrius de Alenter frater, &
procurator D. Michaelis habuit notitiam de dictis cita-
tionibus, vt conſtat de actu facto per ipſum die 10. Ia-
nuarij, vbi fatetur habere notitiam de ipſis in requiſi-
tione facta notario, & reſponſione eiuſdem. Ex quo
5 † quando aliquis adeſſet, defectus ob quem citatio eſ-
ſet inualida, probata tali ſcientia, citatio legitima reddi-
tur, vt voluit Roman. conſilio 410. Marſil. in rubric. de
probat. numero 371. Ruin. conſilio ſexageſimoptimo,
numero 33. & conſilio 157, numero ſexto, libro quinto,
per tex. iuncta glo. in clemen. cauſam. de electio. & Ro-
ta ſępe numero ſeruat inchoando litem cum procurato
re generali abſque eo, quod principalis citetur.

Quæ dicuntur de dilationibus dandis procuratori
generali ad dubium conſulendum, & quòd non debeat
6 exire prouinciam, Domini † dicebant, quòd hæc debue
rant ſaltem allegari coram iudice, à quo emanauit ſen-
tentia, caſu quo eſſent in aliqua conſideratione. arg. l. 1.
ff. ſi quis in ius voc. non ierit. l. ſi quis ex aliena. ff. de iu-
dic. c. dilectus. de procurat. c. cum dilecti. de dolo & con-
tuma. cum alijs.

Cenſuræ etiam ſunt iuſtè latæ in perſonas Ioannis,
Franciſci, Hieronimi, & aliorum, quia ipſis fuit intima-
tum mandatum, & in curia reproductum, & ſeruati ter
mini ſubſtantiales, qui non paruerunt realiter, ſed ver-
botenus petendo terminum iuris, & copiam, quæ fuit
eis tradita. Quæ Dominis non placebant, cùm conſtat
de ipſorum contumacia, cum Ioannes Xibandi ſit
collector eleemoſinarum, & Franciſcus de Remolouis
interuenerit poſſeſſionem fratris Franciſci captam 12.
Aprilis, irruendo in eos qui aderant nomine ſancti An-
tonij, & Hieronimus ſit depoſitarius. & D. Michael ſit
detentor certorum bonorum, & cuiuſdam capſæ elee-
moſinarum. Vnde quouſque pareant tanquàm filijs in-
obedientiæ, Domini denegarunt abſolutionem à di-
ctis cenſuris.

LANCELLOTTI.

In eadem cauſa. Die 17. Febru. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio ſola ſufficit ad obtinendum mandatum de manu-
tenendo.*

2 *Titulus ex poſſeſſione præſumitur, cum de eo incidenter
quæratur.*

3 *Actor, an reus quis ſit, initium cauſæ inſpiciendum eſt, ex
communi.*

4 *Poſſeſſio ea dicitur intruſa, vbi reperitur alius ante poſ-
ſidere.*

DECISIO CCCCXXIII.

PRopoſita cauſa ſuper eiſdem, Dñi tenuerunt, dãdã
eſſe declaratoriã, & moderandã inhibitionem ad
fauorẽ D. Bernardini de Palatios. Nõ obſtãtib. de-
ductis pro parte Dñi Michaelis. Nã q̃ D. Bernardinus ſit
gñalis, ſatis fuit probatum ex teſtibus in hac cauſa exa-
1 minatis, qui deponunt de eius poſſeſſione, quod † ſufficit
ad effectum, & in caſu, de quo agitur, arg. tex. in c. quere-
lam. de elec. & in c. conſultationib. de iurepatr. deciſ. 1. de
reſt. ſpol. in nou. & ex tradit. à Couar pract. q. c. 14. nu. 2.
2 Cũ † n. de hoc incidẽter quæratur, nõ oportet diſputare
de titulo, qui ex poſſeſſione pręſumitur, arg. eorum, q̃ de
dñio tradit Bar. in l. quidã in ſuo. nu. 4. ff. de inſt. & ſubſt.
Dec. conſ. 221. nu. 4. Crauet. conſ. 158. nu. 6. Ceph. conſ.
63. nu. 13. li. 1. Menoch. de recup. poſſeſ. remed. 1. nu. 30.

Minus Domini dicebãt obſtare illud, q̃ non potuerit
inſtitui iudicium per D. Gñalem cũ Priore Cathaloniæ.
Nam cũ D. Gñalis egerit corã A. C. remedio l. diffamari.
C. de ingen. & manumiſ. cõmittendo cãm iactationis, &
moleſtationis, ipſe D. Prior dr̃ obtinere partes actoris, p̃-
3 ceptor verò gñalis vices rei. nã † ad iudicandũ, an quis
ſit actor vel reus, principium cauſæ inſpicitur, nõ quod
ex accidenti prior prouocet ad iudicium, vt per gl. in c.
ex inſinuatione. in glo. 3. de procurat. Dec. in ca. cum in-

ter,num.14.de excep.idem in c.ex literis.num.7.de pro-
ba & in conſil.3. in fi.ſicut initium cõtractus ſemper at-
tenditur, & eius cauſa.l.ſi procuratorem. ff.manda.& in
ſpecie circa materiã.l.diffamari. tenet Pan.in c.ſi quis.in
primo not.de for.competent.dicens, quòd debet atten-
di origo cauſæ naturalis, non quod accidentaliter con-
tingit.l.qui habebat.ff.de mtel.& per multa fundaméta
hanc partem tuetur Alex.conſi.103.volum.5.& Couar.
var.reſol.libro 1.cap.18.num.5. & hanc dicit veriorem,
& communem Gregor.Lup.ad ll.Hiſpaniæ partitarum.
l.46.ti.ſecundo, par.3.in verb. al iuez del lugar. & Rota
paſſim ſeruat. Ex quo Domini firmabant poſſeſſionem
captam per D. Michaelem vltima Martij eſſe intruſam,
& bene applicari deciſ.Creſcẽ.142.& 217.& Ægi.709.
citatę in deciſione per Dominos 13. Ianu.1578.& alia
tunc deducta.

Minus etiam obſtat illud, quod alias dicebatur, quòd
ſi religio poſſidet, quod non potuit Franciſcus agere no
mine proprio. Nam dicebant Domini, quòd cùm Fran-
ciſcus habeat titulum & bonum ius harum præcepto-
riarum ab habente poteſtatem, licèt egerit nomine pro-
prio, videtur agere nomine eccleſiæ: vt eſt deciſ.in termi
nis prima de reſt. ſpol.in nou. Et hic ſumus in fortiori-
bus terminis: nam ibi Domini præſupponebant, quòd
agens non poſſidebat, ſed tantum habebat titulum, &
bonum ius: hic autem Franciſcus habuit poſſeſſionem
legitimam captam, 11.Aprilis, cum poſſeſſio D.Michae-
4 lis fuit intruſa, vt † Domini dixerunt alias in iſta cauſa,
exiſtente poſſeſſione penes ordinem ſancti Antonij, vt
per Felyn.in cap.conſtitutus, num.decimooctauo, de re-
ſcri.Rip.in l.naturaliter. §.nihil commune, numero 25.
de acquiren.poſſeſſio.Pariſ.conſil.24. numero 26. libro
primo, & fuit tentum in terminis. 12. Iunij. anno 1573.
coram D. Decano in cauſa Senen.pontis Arrigi.

Quòd præceptoriæ huiuſmodi ſint manuales, vel ne,
parum refert, ſtante pro vero prout Domini alias dixe-
runt, quod poſſeſſio nunquàm potuit dici vacans, cum
ſit penes religionem.

ROBVSTERII.

Legionen. Zamoren. penſionis. Die 10. Octobris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus diſpenſatus ſuper clericatu, non indiget alia di-
ſpenſatione ſuper illegitimitate.*
2 *Penſio eſt quodam ius temporale ſeparatum, & formale
de per ſe diſtinctum ab ipſo beneficio. & nu. ſeq.*
3 *Præbenda eſt eadem cum beneficio, ſed penſio eſt diuerſa,
& ſeparata.*

DECISIO CCCCXXV.

Nihil reſolutum. difficultatem facit, quia illegiti-
mus ſecundum opinionem, quam tenet Rota,
non eſt inhabilis ad obtinendum penſioné, niſi
ratione clericatus, ex quo illegitimus non poteſt eſſe cle
1 ricus. Ideo cùm † ſit diſpenſatus ſuper clericatu, non in-
diget alia diſpenſatione ſuper illegitimitate, & hanc opi
nionem, vt dixi, ſeruat Rot. vt per Sarneo. in regu. de an-
nal. q. 21. in fi.

Quò verò ad aliam inhabilitatem ex eo, quòd ſit re-
ſeruata ſuper beneficio paterno, videbatur aliquibus, q
2 non eſſet conſiderabilis, quia † penſio eſt quoddam ius
temporale ſeparatum, & formale de per ſe diſtinctũ ab
ipſo beneficio. Achil. deciſ.6. de liti. inci. lite penden. Vn-
de non intrat, quod dicitur, quòd incapax totius ſit etiã
incapax partis, quia penſio non eſt pars beneficij, ſed ius
quoddam formale de per ſe.

Nec minus, quod dicitur de præbenda, quæ de patre
3 in filium non poteſt tranſire, quia † præbenda eſt eadẽ,
ſed penſio eſt quædam diuerſa, & ſeparata.

LANCELLOTTI.

Roman. domorum. Lunæ, 3. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Bona expreſsè alienari probibita non comprebenduntur in
generali obligatione bonorum. & quare. nu. ſeq.*
2 *Bona, quę veriſimiliter eſt, quemquam non fuiſſe in ſpecie
obligaturum, non comprehenduntur in generali obliga-
tione bonorum.*
*Quod procedit etiam ſi obligatio ſit concepta per verba
vniuerſalia, nu. 3. ex communi.*
*Item etiam quando ageretur de præiudicio ipſius alienan-
tis. nume. 4.*
5 *Bona emphyteutica non dicuntur venire in generali obli-
gatione, niſi de illis ſit facta mentio.*
6 *Bona emphyteutica poſſunt pignorari, & veniunt ſub ge-
nerali hypotheca. ex communi. & quare nu. ſeq.*
Fallit, vt nume. 8.
7 *Tranſlatio bonorum non fit per pignus, ſed remanent in bo
nis pignorantis.*
8 *Alienationis appellatione laxo ſumpto vocabulo, venit
etiam pignus.*
9 *Bona alienari prohibita veniunt in generali obligatione,
quando obligans non haberet alia bona, quàm alienari
prohibita.*
10 *Actori alleganti ſeu fundanti ſe in negatiua, incumbit
onus probandi.*

DECISIO CCCCXXVI.

Domini pro reſolutione præſentis dubitationis
firmarunt infraſcriptas iuris concluſiones.
1 Prima, quòd † in generali obligatione bono-
rum non cõprehenduntur bona expreſsè alienari prohi
bita ſub pœna, iuxta doctr. Bar. in l. codicillis. §. inſtituto.
nu. 5. de leg. ſecundo, quem ibi ſequitur Imo. in fi. Alex.
in l. ſi conſtante, numero 16. ſolut. matrim. & in conſilio
41. nume. 1. volum. 6. & alij relati per Negoſant. in tract.
de pignor. par. 2. membr. 2. nume. quadrageſimoſecun-
do, Lup. in cap. per veſtras. fol. 170. colum. prima, nume-
ro 3. Grat. reſp. 54. in princip. volum. ſecundo, Gabriel.
de regu. iur. concluſ. 12. nu. duodecimo, Marſil. ſing. 314.
2 nume. 2. ratio † eſt, quia in obligatione generali non cõ
tinentur bona, quæ veriſimile eſt, quemquam in ſpecie
non fuiſſe obligaturum. iux. l. obligatione generali. de
pigno. prout non eſt veriſimile, q quis voluerit obliga-
re bona ſua, per quã obligationem illa deuoluantur. Et
3 † hæc concluſio procedit, & ſi obligatio ſit cõcepta per
verba vniuerſalia. vt no. Bar. in d. §. inſtituto. nu. 5. cuius
opinio eſt communis, vt late deducit Cagnol. in l. fi. nu-
me. 255. C. de pact. Negoſ. in d. 2. membr. nu. 37. Socin.
l. ſi is qui ducenta. §. verum, nume. 4. de reb. dub. Purpur. in
rub. C. de rebus cred. par. prima, nume. 47. qui etiam in-
quit, quòd eſt verior opinio, quam ibi comprobat p plu-
res rationes, & latius cæteris tenet add. ad Marſil. not.
136. Curt. iun. conſil. 26. numero 8. verſicu. prætereà Ga
briel. d. concluſ. 12. numero 38. in quibus locis repro-
4 bant dicti Doct. conſi. Dec. 30. Et † hæc opinio procedit
abſque

abſque difficultate, quando ageretur de præiudicio ip-
ſius obligantis, vt deducit Curt.iun. in d. verſicu.præte-
rea. Grat.d.conſil. 54.nume. decimoſeptimo. Nec intrat
conſ. Iaſ. 124. numero 4. libro ſecundo, quia in caſu ſuo
aderant alia verba, quàm vniuerſalia, videlicet, quòd bo
na illa haberentur pro deſcriptis, & confirmatis.

Secunda eſt concluſio ſecundum aliquos ex Domi-
nis, quòd in generali obligatione tunc dicuntur venire
5 bona emphyteutica, quando † de illis facta eſt mentio,
puta quia obligata ſunt omnia bona etiam emphyteuti-
ca, ſecundum Gozadin.conſi. 20. in fi. Gabriel. in d. con-
cluſ. 12. numero decimonono, & late per Bero.conſilio
127. nume. 12. volum. 1. vbi inquit ita intelligendos eſſe
eos Doct. qui ſimpliciter dicunt ſub generali obligatio-
ne venire emphyteutica.

Tertia eſt concluſio, quòd bona emphyteutica ve-
6 niunt ſub generali hypotheca, quia † poſſunt pignora-
ri, iuxta opin.glo. in l. fi. verſicu. alijs. C. de iure emph. quę
eſt communiter approbata, vt dicit ibi Salyce. col. 3. ver-
ſicu. quæro, an latius, & ibi Iaſ. numero 78. Crot. in l. fi-
liusfamilias. §. diui, numero 90. ff. de leg. primo, Iul. Clar.
de emphyteuſi. quæſt. 18. Suarez de commun. opin. in
verſicu. emphyteuſis, numero 104. Bero.conſil. 127. nu-
mero primo, volum. primo, Grat. d. reſponſ. 54. nume. 5.
Gabriel. d. concluſ. 12. numero 17. & 18. Neguſant. in d.
ſecundo membr. numero 28. verſicu. ſexto amplia. Affli.
7 deciſ. 191. Ratio † eſt, quia d. l. fi. non ſimpliciter prohi-
bet alienationem, ſed prohibet vendi ius emphyteutica-
rium, & illud in aliud transferri: per pignus autem non
fit huiuſmodi translatio, quia remanet in bonis pigno-
rantis. l. pignus. C. de pignor. & illud non immutat cau-
ſam dominij. l. ſicut. §. ſi debitor. quibus mod. pigno. &c.
& ita declarat Salyc. in d. l. fina. & ibi Iaſ. d. num. 8a. Imo.
in cap. potuit, nume. 15. ver. in ea gl. col. 7. de locat. Bero.
nu. 94. Neguſ. d. membr. 2. nu. 29.

Quarta eſt concluſio limitatiua præcedentis, quòd
8 † quando prohibetur alienatio lato ſumpto vocabulo,
tunc cenſetur etiam hypotheca prohibita. glo. in l. fi. ver.
vel hypothecam. C. de reb. alienan. vel non. Soc. conſi. 75.
col. 2. verſi. ſed his non obſtantib. volum. 1. Neguſ. in d. 2.
membr. nu. 31. & latius in 3. membr. nu. 71. Barb. in rub.
de reb. eccle. non alienan. nu. 77. Rebuf. in tract. de rebus
eccle. non alienan. in prin.

9 Quinta eſt concluſio, quòd † in generali obligatione
veniunt bona alienari prohibita, quando obligans non
haberet alia bona, quàm alienari prohibita, ne tunc red
datur fruſtratoria dicta obligatio. Gerard. ſing. 35. Ga-
bel. d. concluſ. 12. nume. quarto, late Marſil. in rub. de fi-
deiuſ. quæſt 27.

Ex prædictis concluſionib. Domini inferebant ad de-
ciſionem dubij, quòd cùm iſtæ domus fuerint conceſſæ
in emphyteuſim Bernardino ſub expreſſo pacto, quod non
poſſit illas quouis modo, & quouis quæſito colore alie-
nare ſine expreſſa licentia officialium ſocietatis ſancti
Rocchi, aliàs quòd deuoluantur, &c. alienationis lato
ſumpto vocabulo appellatione eſt etiam prohibita illa-
rum hypotheca, vt in quarta concluſ. & propterea, vti bo
na prohibita ſub pœna alienari, non veniunt in generali
obligatione facta per D. Bernardinum, etiam ſi obliga-
tio ſit concepta per verba vniuerſalia, vt in 1. cóncluſione.

Præterea ſecundum aliquos Dominos domus etiã nõ
comprehenduntur in d. obligatione, quia in ea non eſt
facta mentio de bonis emphyteuticis, vt in ſecunda con
cluſione. An autem dictæ domus comprehendantur ex
eo, quòd Bernardinus non habebat alia bona, vt in quin
10 ta concluſione, fuit dictum, † quòd actori alleganti ſeu
fundanti ſe in hac negatiua incũbit onus illam probãdi,
Ruin. conſil. 49. nu. 4. vol. 5. Gabriel. de proba. concluſ. 7.
nu. 14. Couar. var. reſolut. lib. 2. cap. 6. nu. 2. Niſi pro par-
te ſocietatis adducerentur coniecturæ, quòd D. Bernar-
dinus non haberet alia bona. Reſeruarunt etiam Domi
ni videndum eſſe, ſi ex coniecturis præcedentibus ſiue
ſubſequentib. d. obligationem Bernardini, conſtare poſ-
ſit, quòd ſua intentio fuerit obligare etiam illas domos
emphyteuticas.

ALDOBRANDINI.

Pampilonen. parochialis de Arzaletta. Veneris,
21. Maij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Luſor redditur inhabilis ad beneficium curatum obtinen-
dum, & alijs huiuſmodi cauſis.*
Fallit, niſi recreationis gratia in conuiuio luderet. nu. 4.
2 *Clericus aleator eſt indignus, cui beneficium conferri de-
beat: & ſi eſt publicus, collatio eſt ipſo iure nulla: ſi oc-
cultus, irritanda.*
Immo nec ratione conſuetudinis eſt excuſandus. nu. 3.
3 *Offenſa in illis magis plectibilis eſt, per quos ad excuſan-
das excuſationes in culpis, delinquendi authoritas vſur-
patur.*
4 *Clerico licitum eſt recreationis gratia in conuiuio ludere.*
5 *Quantitas modica intelligitur ſecundum conditionem per-
ſonarum.*
6 *Sacerdos relinquens miſſam ceptam ſine præuentu paten-
tis moleſtiæ, eſt excommunicatus.*
7 *Exactio importuna eleemoſinæ eſt euitanda in miſſa.*
8 *Abſolutio dari non poteſt à ſacerdote ſub conditione de
futuro.*

DECISIO CCCCXXVI.

DOmini dixerunt, Gundiſaluum inhabilem eſſe
ad huiuſmodi beneficium curatum. Moti fue-
1 runt, quia † teſtes probant ipſum eſſe luſorem.
2. 3. 9. 14. qui cùm non ſit incola loci de Arozaletta, ſup-
pleat defectum, quoniam ex hoc poſſent pati reliqui ex
ſtentes de illo loco. probant etiam, quod miſſa cepta, reliquit al-
tare, & miſſam intermiſit. primus ſup quarto, ſecũdus ad
3. interrog. arti. addit, ſextus ad quartum, ſeptimus ſuper
tertio, octauus ſup quarto, nonus 13. ſuper quarto, 15.
ſup. primo, decimuſnonus ad primum interrog. Probãt
ſimiliter, quod nolebat abſoluere cõfitentes, niſi cũ cõditio-
ne, quod ſibi offerrent, vt probant omnes fere teſtes.

Quibus concluſionib. ſtantib. & cum præſuppoſito, quod
agatur de ipſo beneficiando, quia adhuc eſt in cõtrouer-
ſia, an præſentatio de ipſo facta debeat admitti, cùm fue
rit ab eius inſtitutione appellatum, Domini habuerunt
ipſum pro tali, cui beneficium curatum conferendum
2 non ſit. Clericus † aleator indignus eſt, cui bñficiũ con-
ferri debeat, & ſi eſt publicus, eſt ipſo iure nulla colla-
tio: ſi occultus, irritanda. c. inter dilectos. vbi Abb. & alij.
de excеſ. prælat. Nec eſt ratione conſuetudinis excuſan-
3 dus, quia † in illis magis plectibilis eſt offenſa, per quos
ad excuſandas excuſationes in culpis, delinquendi aucto
ritas vſurpatur. d. c. inter dilectos.

4 Sicut non obſtat, quòd † clerico licitum ſit recreatio-
nis gratia in conuiuio ludere, vt tradit non minus per
quàm maximè doctus Nauar. in enchir. capitu. decimo-
nono, quòd ſaltem ad euitandum inhabilitatem, & repe
titionem admittit contra Philipp. Abb. in d. capitu. inter
dilectos, nume. 7. quia teſtes tollunt hanc difficultatem.

Secundus enim dicit, quòd eſt publicum, & notorium,
quòd multū ludit ad primeram, & alios ludos, & quod
ſibi in facie fuit dictum, quòd ludebat omnibus noctib.
vſque ad diem, & quòd detraxerat filios, & ſcholares po-
puli. Tertius Gundiſaluus eſt luſor & ludit ad primerã,
& alios ludos, & vidit eum ludere per plures, & diuerſas
vices ad primeram magnam quantitatem pecuniarum,
& magna reſta cum multis, & in pluribus domibus, &
hoc eſt publicum, & notorium. & nonus ſolitus eſt lude
re, & vidit eum ludere pluribus vicibus vſque ad quan-
titatem trium, vel quatuor ducatorum. Cùm enim te-
ſtes dicant eum luſorem, & ludere ad primeram ac ma-
gnam quãtitatem pecuniarum, & in iſtis conſumere no
ctes, hæc excedunt fines conuiualis recreationis, & mi-
litare videntur plura tradita ab eodem Nauar. in d. cap.
decimonono, & per Doct. in d. cap. inter dilectos. Modi-
5 ca enim † quantitas intelligitur ſecundum qualitatem
perſonarum, & talis, quòd eam faciliter quis donaret.
Ange. in verbo, ludus, nume. quinto, & ibi Silueſtr. nume
ro quarto, in eorum ſumm. Immo etiam in ludis per-
miſſis non licet ſecundum græcam conſtitutionem C.
de relig. & ſumpt. fune. ludere, niſi ſolidum vnum, etiam
quod quis vel maxime ſit diues.

6 Sacerdos † etiam qui ſine præuentu parentis moleſtiæ
miſſam ceptam relinquit, eſt excommunicatus. capitu.
nihil. vbi Archidiac. Turrecrem. & Præpoſ. Summ. Aſtē.
de defect. in miſ. in prima quæſt. ca. nullus Epiſcopus. de
conſecra. diſt. 1.

Et quæ pro ipſius excuſatione deducuntur ob Epiſco
pi excommunicationem latam in non offerentes, non
obſtant, quia de tali excõmunicatione nullibi in actis
7 conſtat, & † importuna potius viſa fuit eleemoſynæ ex-
actio in miſſa euitanda, vt in Conc. Triden. ſeſ. 22. in de-
cr. de euitan. in miſſ. Minus ob. allegata diſſimulatio.
Quia immo nonus teſtis dicit, quod vltima Dominica
menſis Auguſti dimiſit omnino miſſam cęptam, nec eã
perfecit, cum quo videtur concordare decimuſtertius.

Abſoluere etiam parochianos cum illa conditione,
quòd offerent, non placet Dominis, quia ſub conditio-
8 ne de futuro † abſolutio dari poſſe non videtur. Tabien.
in verbo, abſolutio. numero 17. & quia non pęnitus ne-
quit abſolui.

Et quamuis hæc fortaſſe priuationem ipſo iure non
inducant, cùm tamen non agatur, vt dictum eſt, de Gun
diſaluo priuando, ſed de eo inſtituendo, videtur Domi-
nis alius quærendus, qui curam animarum, quæ eſt ars
artium, melius exerceat, talis enim exempli parochum
populo præficere Dominis non placet.

ALDOBRANDINI.

Abulen. canonicatus. Veneris, 27. Nouembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Familiaritas quo temporis ſpatio extincta eſſe dicatur.*
2 *Beneficium non vacat, niſi per obitum obtinentis ius in re.*
3 *Extenſio regulæ, de vacantibus per obitum familiarium Cardinalium etiam quod à familiaritate receſſerint, intelligitur ſecundum terminos eiuſdem regulæ.*
4 *Beneficium non vacat per obitum obtinentis ius ad rem ex cauſa de præterito.*
5 *Diſtinctio, quæ fit inter ius ad rem ex cauſa de præterito, & alia iura ad rem, quo caſu procedat.*
6 *Regula de non publicandis quo caſu locum non habeat.*
7 *Regreſſus conceſſio operatur reſtitutionem tituli, non autem translationem.*
8 *Clauſulæ, tam vigore præſentium, quàm antiqui tituli, & in omnibus, & per omnia ac ſi non reſignaſſet, quomodo intelligantur.*
9 *Regula de regreſſu non habet locum in regreſſu parificato poſt extinctam familiaritatem.*

DECISIO CCCCXXVII.

Domini diſtinxerunt materiam in plures difficul
tates. Quarum Prima fuit, an Franciſcus tempo
re quo factus fuit locus regreſſui, deſijſſet eſſe fa
miliaris Illuſtriſ. Domini Cardinalis. In qua difficulta-
te cum nihil certi in facto habeamus, nihil etiam certi
1 iuris ſtatui potuit. Videbantur † tamen Domini ſentire,
quòd extincta fuerit familiaritas prædicta, ſi verum eſt,
quòd D. Franciſcus per 20. annos abfuerit.

Secunda fuit, præſuppoſito, quod eo tempore ceſſa-
uerit familiaritas, (alioquin res careret omni dubitatio-
ne) an regula tertia habeat locum in iure ad rem, an in
iure in rem tantummodo. Et Domini dixerunt habere
locum in re propter verba clara ipſius regu. ibi, vacans
2 per obitum, cùm † beneficium non vacet, niſi per obi-
tum obtinentis ius in re. capitu. ſi electio. de elect. in ſex-
to. Boniface. in clemen. prima, numero quadrageſimo-
ſeptimo, vt lite penden. & rurſus ibi, & in quibus, & re-
ſtrictiuam inductam per illa verba, quoad beneficia,
quæ priori familiaritate durante, dixerunt referendam
eſſe ad vtranque partem alternatiuæ de qua in exten-
ſione prædictæ regulæ. l. nam hoc iure. ff. de vulga. & pu-
pilla. vltra quòd & ſi referantur ſecundum intentionem
informantium pro Illuſtriſſimo Domin. Cardinali ſo-
lum quoad vltimam partem prædictæ alternatiuæ, vi-
delicet, quando familiaris tranſit in familiarem alterius
Cardinalis, nihilominus non ſequitur, quòd regula ha-
3 beat locum in iure ad rem. Cùm † enim ea loquatur in
beneficio vacante per obitum familiarium Cardinalis,
& deinde fiat extenſio, vt procedat etiam quod à prædi-
cta familiaritate receſſerint, iſta extenſio intelligitur re-
tentis terminis regulæ quoad beneficia vacantia per eo-
rum obitum. l. ſed ſi manente. ff. de precar. & in ſimili ca
ſu Aym. conſil. 57. nume. 23. & ita videtur etiam tenere
Sarnen. in hac regula, quęſt. 24. Caſſad. de priuil. deciſ. 5.
numero octauo.

Nec ob. quòd regula ſecunda ſit præambula, & præ-
paratoria reg. tertiæ, quia licèt ſit regula præparatoria
quoad quid, cùm reſeruet beneficia, non tamen eſt indu
cta ad effectum regulæ tertiæ tantum, ex quo facta fuit
non ſolum intuitu collationis à Papa de conſenſu Car-
dinalium, ſed etiam collationis ab ipſo faciendæ. Tum
quia in regula tertia reſeruantur, & dignitates maiores
poſt Pontificales, de quibus tamen nulla fit mentio in
in regula ſecunda. Tum etiam, quia in beneficio vacante
per obitum familiaris Cardinalis defuncti, quando talis
familiaris non tranſierit in familiam alterius Cardi-
nalis, vt ſupra, habet locum regula tertia. Tum etiam
quia beneficium eſt reſeruatum, nec tamen eidem lo-
cus eſſe poteſt. Nec fuit habita in conſideratione de-
ciſio Fabij allegata, quæ eſt eadem cum deciſ. Achil.
vltima ſuper hac regula, quia diuerſa erat quæſtio illius
à noſtra.

Tertia huic ſucceſſit difficultas, an ſaltem prædicta
regula haberet locum in iure ad rem ex cauſa de præteri
to. In qua fuit etiam concluſum pro negatiua ex eiſdem
4 rationibus, quia † per obitū obtinẽtis tale ius, quamuis
ex cauſa de præterito, non vacat beneficium. Et in hoc

placebant

5 placebant deciſ.Put.allegatæ. illa enim † diſtiuctio quæ
ſit inter ius ad rem ex cauſa de præterito, & alia iura ad
rem, procedunt quo ad alios effectus, uépc, ad effectú vt
non veniant ſub derogationibus, & ita loquitur deciſ.
Caſſad. allegata, uon autem ad effectum quod benefi-
cium cenſeatur per mortem obtiuentis tale ius vacare,
vel nou, de quo nemo dubitat.

Sed quia informautes pro parte eiuſdem Illuſtriſſ.
D. Cardinalis contendebant, Franciſcum ſtantibus tot
tantisq́; ſibi in hoc beneficio reſeruatis, titulum in be-
neficio, & ſic ius in re retinuiſſe, non autem illum tran-
ſtuliſſe. Quia illud, quod reſignauit, videtur quoddā ius
6 ad eum ſimile acceſſui taliter, quòd † iu eo non habet
locum regula de publican. vt per Sarnen. in d. regula de
public. q. 2. cum alijs pro hac parte allegatis. Propterea
quarto loco dubitatum fuit, an hoc verum eſſet, & con-
cluſum, in reſignatarium tranſiuiſſe verum titulum, &
veram proprietatem beneficij, quod etiam dicebant plu
ries fuiſſe reſolutum, & ſignanter 28. Iunij. 1558. in vna
Hiſpalen. cauonicatus, coram R.P.D. de Rubeis, quod
eſſe verum demoſtrando dicebant ex verbis ipſius re-
ſignationis, in quibus canonicatus vacans per talem re-
ſignationem confertur. item quia conceditur regreſſus
per ceſſum vel deceſſum. item quia eſt indubitatū, quòd
ſumpto regreſſu, & ſtantibus reliquis reſeruationibus ſi
deceſſiſſet Bracamontes, beneficiū vacaſſet per eius obi
tum taliter quòd conferri potuiſſet. Et lectura ipſius ſup
plicationis videtur tollere hanc difficultatem.

Non obſt. quod in hac reſignatione non habeat locū
regula de publican. quia uon eſt ex eo quod reſignata-
rius non habeat proprietatem, ſed quia ceſſat ratio re-
gulæ, cùm nullus decipiatur, ex quo reſiguās habet om-
nem adminiſtratiouem.

Vltima remanſit dubitatio circa clauſulas expreſſas,
cùm enim Papa concedat Franciſco vt poſſit regredi ad
ius ſuum in omuibus & per omuia, ac ſi reſignaſſet, vi-
7 debatur † uon tranſlatus, ſed redditus titulus Franciſco,
& conſequenter illum recuperaſſe cum omnibus ſuis
qualitatibus, cum quibus illum prius habebat. l. filio
quem. ff. de libe. & poſthum. vbi bene Pau. de Caſt. uu. 4.
& etiam ibi Iaſ. multa cumulat. Ruin. conſ. 76. uum. 5.
lib. 5. ponderando maxime illa verba, in omnibus & per
omnia, periude ac ſi reſignaſſet, vt per Rot. in antiq. de-
ciſ. 290. Et hic intrabant omnia quæ de fictione tranſ-
latiua dicebantur. Iu qua etiam dubitatione fuit con-
cluſum contra Illuſtriſſ. D. Cardinalem, tum quia hæc
omnia ſecundum Dominos videbantur ceſſare ſtante
inhabilitate extremi à quo, cùm tēpore quo factus fuit
locus regreſſui, iam ceſſaſſet familiaritas iu Franciſco, &
ſic cū res deueuiſſet ad eū caſum à quo incipere non po
terat. Tum etiam, quia negari uou poteſt, quin hæc pri-
mi tituli verificatio proficiſcatur à noua gratia taliter,
quòd facto locu regreſſui, requiritur noua acceptatio
beneficij, quæ noua gratia tempore quo eius conditio
purificata fuit, reperit Franciſcum non familiarem: vn-
de ſequitur, quòd Franciſcus conſequutus fuerit ius in
re tempore quo deſierat eſſe familiaris, & couſequenter
8 ceſſat regula. Et propterea † Domini dicebant, clauſulas
illas, videlicet tam vigore præſentium quàm antiqui ti-
tuli, & iu omnibus & per omuia ac ſi non reſignaſſet,
intelligendas eſſe ex tunc quando fit locus regreſſui.

Fuit etiam dictum per aliquos Dominos, quòd hæ
clauſulæ videntur ſolitæ in regreſſibus, & quodammo-
do acceſſoriæ, per deciſ. 3. Februarij, iu cauſa Placentin.
& conſequenter cùm Rota iam reſoluerit, regulam non
9 † habere locum iu regreſſu purificato poſt extinctam
familiaritatē, vt per Put. deciſ. alleg. ceſſat oīs difficultas.

Addebant etiam aliqui, quod cùm reſeruatio inſur-
gat ex regula 3. inducatur obligatio quædam reſpectu
Papæ conſerendi cum conſenſu Cardinalium, & cum
per reſignationem & receſſum à familiaritate extincta
fuerit illa obligatio, & Papæ remanſerit liberatio, nou
poteſt nun ſuperueniente noua familiaritate intrare illa
retractatio, quæ eſt ab aliquibus ſcribentibus deciſa pro
Illuſtriſſ. D. Cardinali. l. bonorum. ff. rem rat. haber. Quia
tamen materia eſt multum exemplaris, & magna moles
ſcripturarum data fuit Dominis, noluerunt iu hoc ali-
quid firmare, ſed dixerunt quod in ſequenti Rota ite-
rum prupouerem, & admonerem agentes vtriuſque
partis, vt circa hoc inſiſterent ſi quid plus ſcribere
vulebant.

ALDOBRANDINI.

Burgen. decimarum de buxedo. Veneris, 23. Ianuarij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia reſtituitur ex iuſta cauſa aduerſus præſcriptionem quadragenariam.*
2 *Ignorantia iuris communis allegari non poteſt, ſecus ſi de iure ſpeciali, vel ex priuilegio.*
3 *Læſio enormiſſima non conſideratur reſpectu rei quæ præſcribitur, ſed reſpectu totius patrimonij.*
4 *Incorporatio ſeu erectio parochialis cenſetur facta ſine præiudicio aliarum parochialium.*

DECISIO CCCCXXVIII.

Domini dixerunt, fratres nou eſſe reſtituendos,
quia & ſi regula ſit pro eccleſia quod ea reſti-
tuatur aduerſus præſcriptionem etiam quadra
1 genariam, hæc † tamen regula intelligitur ſubſiſtente
iuſta cauſa, quæ Dominis hic ſubeſſe non videbatur. Si
enim monaſterium prætendit reſtitutionem ex capite
ignorantiæ, dicebant, quòd ſiue ius ſibi competat ex pri
uilegio, ſiue ex diſpoſitione iuris communis, ignorantia
2 ab eo allegari non poteſt, quia † quoad priuilegium il-
lud in laudis antiquis, de quibus in præſuppoſitis, euun-
ciatur, & ſuper eo fuit pluries diſcuſſum: quo verò ad
ius commune, notum eſt illius ignorantia prætendi &
ſuffragari non poſſe. Si verò prætendit hanc reſtitutionē
vti enormiſſimè læſum, dixerunt talem enormiſſimam
læſionem non probari, ex quo ea non conſideratur re-
3 ſpectu rei, quæ præſcribitur, nam † eius reſpectu præ-
ſcriptio ſemper lædit, ſed habita conſideratione ad to-
tum patrimonium, vtputa quando dempta re præſcri-
pta parum aut uihil ſupereſt eccleſiæ contra quam præ-
ſcriptum fuit. Soc. conſ. 166. uu. 24. cum ſeq. lib. 2. quā
opin. ſolita eſt Rota ſequi Ant. Aug. de reſtit. in integ.
ex quo tollitur etiam illud fundamentum monaſterij,
dum prætendit habere iucorporatam parochialem, ra-
tioue cuius prætendit de iure ſibi decimas deberi. Quia
& ſi hoc verum eſſet, intrat nihilominus præſcriptio:
nec docetur de cauſa, cur aduerſus eam reſtitui debeat,
ex quo vt dictum eſt, neque ignorantiam allegare po-
teſt, & læſio enormiſſima ab eo non probatur. Dixerūt
tamen Domini, quòd viderem quoad parochialem, an
probetur quòd vere ſit parochialis, & an etiam probe-
tur exiſtentia illius, & quòd etiam eſſet incorporata mo
naſterio de tempore illo antiquo, videlicet, ante annum
1394. Si enim non probatur de illo tempore ex alio ca-
4 pite ceſſauit difficultas, quia † hęc incorporatio, ſeu ere-
ctio

ctio ſemper cenſebitur facta ſine præiudicio aliarum parochialium, quibus hæ decimæ, vel ex diſpoſitione iuris communis, vel ex antiqua, aut concordia, aut conſuetudine, vt monaſterio debebantur. Et in omnem euētum dixeruot tolli hoc fundamētum ex prædicta reſpōſione.

SERAPHINI.

Callaguritan. matrimonij. Lunæ, 26. Ianuarij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium non diſſoluitur per denunciationem ne fieret.*
2 *Matrimonium clandeſtinum non annullat decretum Concilij Tridentini.*
3 *Concilium non publicatum in aliqua parochia non afficit illos de eadem parochia.*

DECISIO CCCCXXIX.

FVit reſolutum, quòd circumſcripto priori matrimonio ſatis cōſtat de matrimonio inter Mariam de Mecado & Petrum per teſtes. 5. 7. & 9. qui de eo deponunt contracto per verba de præſenti. Nec obſt.
1 quòd fuerit denunciatum ne fieret, quia † per hoc non
diſſoluitur. c. ex literis, de matr. contr. intèr. Franc. Marc. deciſ. 710. 712. 713. lib. 2. Nec obſt. concilij decretum, cùm interuenerint presbyter, teſtes, & licentia. Præte-
2 rea † illud decretum non annullat matrimonium, vt fuit deciſum coram R. P. D. Gropperio, in vna Sauonen. matrimonij, 21. Aprilis, 1570. Præterea cùm non fuerit publicatum concil. de illo tempore in illa parochia,
3 † non afficit propter decretum publicationis in eodem appoſitum, quod per generale decretum Bullæ non eſt ſublatum. Gozad. conſ. 72. num. 10. Bart. in extrauag. ad reprimendum. § non obſtantibus, num. 9. & 10. & conuenit obſeruantia pœnitentiariæ de diſpenſat. in 3. & 4 de ignoranter contracto in locis, in quibus non eſt publicatum concil. Ideo videndum erit, an prius matrimonium probetur.

SERAPHINI.

In eadem cauſa. Lunæ, 14. Decembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Verba, promitto me non accipere aliam vxorem, iuncta reſponſione mulieris conſentientis important matrimonium. ex communi.*
Et eo magis, vbi concurrit tractatus, & alia ſimilia. numero 2.
3 *Teſtes concordantes in ſubſtantia, licèt in forma diſcordent, probant.*
Fallit tamen, niſi teſtes ſe reſtrinxerint ad verba, dicendo illa fuiſſe expreſſa & formalia verba.
4 *Teſtis ſe referens ad id, quod in priori examine depoſuerat, an probet.*

DECISIO CCCCXXX.

FVit reſolutum ſufficiēter probari matrimonium, de quo agitur, ex dicto duorum teſtium, nempe,
1 Mariani Abbatis S. Petri, cùm † ex communi ſententia Doctorum verba illa, promitto me non accipere aliam vxorem, &c. iuncta reſponſione mulieris conſentientis important matrimonium de præſenti. Ioan. And. Card. Abb. Præpoſ. in c. ex parte, de ſponſal. Iaſ. in l. actione, num. 4. de tranſact. & ibidem Dec. de communi Præpoſ. ibidem Alex. conſ. 8. num. 4. Ioan. Bapt. Ferret. conſil. 79. nu. 8. Couar. in epit. par. 2. cap. 4. § 1. num. 6. quam opin. tenuit Rot. vt per Caputaq. deciſ. 63. lib. 1. & licèt multi per eundem Couar. allegati & ipſemmet teneant contrarium, tamen noluerunt Domini reddere à com-
2 muni ſententia, maximè † in hoc caſu, in quo plura concurrunt prout per informantes, & præſertim tractatus per eoſdem teſtes probatus. Nat. qui alios cumulat conſil. 250. num. 3. cum alijs.

Difficultas quæ exemplo fit in eo quod interrogati de verbis formalibus, non conueniant, viſa fuit leuis ex rationibus aliàs conſideratis per Dominos in cauſa Bochomagen. coram D. Sarmiento, 15. Martij, 63. cùm iſti
3 † teſtes concordent in ſubſtantia. iuxta conſ. Gram. 50. num. 42. & 44. inter conſ. ciuil.

Nam illa verba, promitto vobis, ſunt apta comprehendere illam Mariam. & iſta diſcordantia eſt modica, quando teſtes non ſe expreſſe reſtrinxerant ad verba, dicendo illa fuiſſe expreſſa & formalia verba. Corn. conſil. 172. nu. 7. maximè cùm ſimus in cauſa matrimoniali, in qua conſenſus, nō autem verborum formalitas attenditur. Nec placuit obiectum quod exemplo fit contra hoc examen, ex eo quod ſe retulerint ad prius exa-
4 men, quia † ſæpius Rota contrarium firmauit approbando doctr. Bart. in l. eos, nu. 6. ad l. Cornel. de falſ. & Alex. & alij in l. legata inutiliter, de legat. primo. & in ſpecie fuit firmatum coram me in vna Toletan. penſionis, 17. Nouembris, 1567.

SERAPHINI.

In eadem cauſa. Lunæ, 9. Aprilis. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Libellus criminalis debet in ſpecie facere mentionē de anno, & menſe, & alijs qualitatibus.*
Fallit in delicto ſucceſſiuo. num. ſeq.
Item in leuibus delictis.
2 *Delictum ſucceſſiuum non indiget ſpecificatione anni, & menſis, & aliarum qualitatum.*
3 *Arbitrarium eſt iudici, an ſit facienda ſpecificatio diei in libello criminali, vel ne.*

DECISIO CCCCXXXI.

QVoad primum articulum Domini non curabant de alia maiori ſpecificatione, quia ſatis explicatur dies, cùm dicatur, eo die quo iuit
1 Valliſoletum. Circa † quartum, & quintum deſiderabant omnino ſpecificationem anni & mēſis & aliarum qualitatum. iuxta mater. l. libellorum, de accuſat. quia magnum crimen articulatur.

Quoad ſeptimum de inebriatione non curabant de
2 maiori ſpecificatione, quia † eſt delictum ſucceſſiuum. Bart. in d. l. libellorum, num. 16. Alciat. in l. edita, nu. 29. C. de eden. & ibi Purpur. num. 52. Rom. conſ. 191. nu. 8. Item quia leue videtur delictum, quo caſu talis ſpecificatio non requiritur. Alciat. vbi ſupra, & Purpurat. ibidem verſic. ſexto in leuibus. per doctrinam Barbat. in l. Ilia. ff. de accuſat.

Similiter quoad octauum non curabant de maiori ſpecificatione, quia exprimitur menſis & annus, dies autem non eſt exprimendus. d. l. libellorum. & ibi Bart.

Et

3 Et † quamuis, quando pars petit iſtam ſpecificationem,
ſit arbitrarium iudici, an ſit facienda, Bart. in l.ſi quis
reos, num. 10. de public. iud. Boſſ. tit. de inquiſit. nu. 92.
Clar. in pract. crimin. q. 12. verſic. dixi etiam, tamen cum
ſimus in procuratore in curia, qui non poteſt ita eſſe in-
formatus, & cum materia ſit recens, Domini arbitrabã-
tur ſufficere hanc ſpecificationem, vt fuit etiam dictum
in vna Auximan. bonorum. Quoad nonum articulum
continentẽ concubinatum, cum iſtud delictum neceſſa
rio habeat tractum ſucceſſiuum, exiſtimabant ſufficere
articulatam ſpecificationem, cùm ſit ſpecificatus men-
ſis & annus. Quoad decimum de inimicitia non requi-
ritur maior ſpecificatio: ſed ſi probatio non concludet;
erit damnum articulantis. Circa vndecimum deſidera-
bant maiorem ſpecificationem: agitur enim de graui &
turpi delicto, nempe lenocinio, &c. Et ſic fuit dictum,
quòd quartus, quintus & vndecimus melius ſpecificen-
tur, reliqui viſi ſunt ſatis clari.

BLANCHETTI.

Bononien. hæreditatis. Lunæ, 28. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Mulier non poteſt relinquere plus ſecundo viro, quàm eius filiæ ex primo matrimonio. & num. 6.*
Fallit, ſi æqualiter relinquit. num. 8.
2 *Filij iniuria & damno affici non debent nouercalibus delinimentis.*
3 *Statutum poteſt derogare l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. cum concordantibus.*
4 *Interpretatio in dubio facienda eſt, vt derogatum legi non cenſeatur.*
5 *Mulier lucratur dotem ab alio ſibi datam, & reddi ſtipulatam.*
6 *Diſpoſitio l. hac edictali. C. ſecund. nupt. non prohibet mulieri teſtamenti factionem.*
7 *Mulier non prohibetur relinquere plus filijs natis ex ſecundo matrimonio, quàm ex primo.*
8 *Statutum recipit interpretationem paſſiuam, vt mulier poſſit relinquere ſecundo viro, ſeruata æqualitate à iure decreta.*
9 *Amor maternus filiorum primi coniugij non debet deterioris effici conditionis ex noui coniugij blanditijs.*
10 *Statuta contrariari in duobus iuri communi ſi poſſunt, ſemper interpretanda ſunt, vt in vno tantum aduerſentur.*
11 *Receſſus omnis à iure communi eſt odioſus.*
12 *Statutum potius debet interpretari ſuperfluum, quàm quis indebitè damnum patiatur.*
13 *Verba appoſita ad dirimendas difficultates, ſuperflua dici non poſſunt.*
14 *Derogatio ad l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. non poteſt inferri ex ſtatuto loquente de præſeruatione legitimæ.*

DECISIO CCCCXXXII.

CVm fuerit aliàs in rerum natura D. Diana de Pu
tijs, quæ aliàs ſibi cum dote à Duciſſa Ferrariæ
aſſignata ſcutorum 10000. contraxit matrimo-
nium cum magnifico D. Antonio Amerino, ex eoque
procreauit filiam fœminam nomine Lucretiam, poſtmo
dum mortuo d. primo marito contraxit matrimonium
cum D. Franciſco Capraria cum eadem dote, quem po-
ſtea inſtituit hæredem vniuerſalem prout in teſtamẽto,
cuius copia data fuit, relictis D. Lucretię eius filię, ex pri
mo matrimonio tantum, ſcutis bis mille pro eo toto
quod petere poſſet. Defuncta d. Diana, D. Lucretia filia
non contenta legato præfato egit contra vitricum re-
medio l. hac edictali. C. de ſecun. nup. D. Franciſcus autẽ
replicabat de ſtatuto ciuitatis Bononię, ſub titulo de do
tibus reſtituendis, in §. item dicimus, il ſecondo, cuius
tenor datus fuit, cauſa huiuſmodi ad curiam deuoluta,
& mihi cõmiſſa, hodie 28. Maij, 1579. propoſui in Ro-
ta dubium per partes concordatum. An Diana potuerit
in eius teſtamento plus relinquere Franciſco ſecundo
viro, quàm Lucretiæ eius filiæ ex priori matrimonio,
præſuppoſitis ſanè facti, teſtamẽto & ſtatuto prædictis.

In cuius deciſione patres ſtatuerunt, Dianam nõ po-
tuiſſe plus relinquere ſecũdo viro, quàm filiæ ex primo
1 matrimonio. Clara † eſt enim pro hac parte iuris com-
munis diſpoſitio in l. hac edictali. & in l. pen. §. fin. C. de
ſecun. nup. in §. optime, in Auth. de nupt. quibus ſi pater
& mater contrauenirant, Rota aliàs voluit quod filia cõ-
ſequeretur legitimam iure naturæ ſibi debitam, & reli-
quum hæreditatis inter filiam & nouercam hæredẽ in-
ſtitutam diuideretur. Ioan. Pau. deciſ. prima. licet aliqui
Domini voluerint, quòd relictum filiæ adiudicetur hæ-
redi inſtituto & reliquum hæreditatis filiæ, Corn. con-
ſil. 118. lib. 3. & alij in d. deciſione allegati. Et optima qui-
dem ratione hanc æqualitatem ſeruandã eſſe lex ſtatuit,
2 ne † nouercalibus delinimentis filij iniuria & damno
afficiantur. l. 4. ff. de inoffic. teſtam.

Sed quia præſentis controuerſiæ fuit ſtatutum, Do-
mini illud non obſtare dixerunt: iuris enim concluſio-
nes infraſcriptas claras admiſerunt.

3 Quod † ſtatuto potuit derogari l. hac edictali. & q.
derogatio requiritur expreſſa. vel ſaltem quod verba ſta
tuti ſint taliter concepta, vt compati nõ poſſint cum ip-
4 ſa lege, vt optimè Bero. q. 119. num. 5. Et † quod in du-
bio ea facienda ſit interpretatio, vt illi derogatum non
cenſeatur. Soc. iun. conſ. 70. num. 2. lib. 2. vbi dicit quod
fere omnes Doct. ita concludunt.

Ex quibus concluſionibus certiſſimum eſt ſecundã
non applicari huic quæſtioni, quia derogatio expreſſa
non legitur in ſtatuto, minus etiam conſtat de tali di-
ſpoſitione, quæ aduerſetur l. hac edictali. Nam in §. item
5 dicimus. primo ſtatuitur. quòd † mulier lucretur dotẽ
ſibi ab alio datam & reddi ſtipulatam. & hæc refragat
l. ſi cum dotem. ff. ſoluto matrim. l. ex dote. C. de pact.
cum alijs per D. Tiberium. Datur & eidem facultas te-
ſtandi de huiuſmodi dote & bonis, & hęc non repugnat
6 l. hac edictali, quia † teſtamenti factionem non prohi-
bet. Additur etiam ſtatutum, quòd mulier teſtari poſ-
ſit, etiam ſi ſit in patria poteſtate, & in hoc derogat pa-
triæ poteſtati, non autem d. legi, quæ ſolum prohibet,
ne vxor in teſtamento quod facere poteſt ex bonis & do
te ſua, plus conferat ſecundo viro, quàm vni ex filijs pri-
mi matrimonij. Hoc enim ſolum ſibi prohibitum repe-
7 ritur. & † ideo poteſt ipſa mulier condere teſtamẽtum,
& plus relinquere filijs natis ex ſecundo matrimonio,
quàm filijs primi. Aym. conſ. 193. nu. 11. Dec. conſ. 246.
cum alijs allegatis in addit. dummodo plus non relin-
quat ſecũdo viro quàm filijs primi matrimonij. Ex qui-
bus verbis cum non derogetur l. hac edictali, & neceſſa-
8 ria derogatio non inferatur, debet ſtatutum † recipere
interpretationem paſſiuam à iure communi. Alex. in l. 3.
§. lex Falcidia, num. 7. ff. ad l. Falcid. videlicet, vt teſtari
poſſit in fauorem ſecundi mariti, ſeruata tamen æqua-
litate à iure decreta. argum. l. ſi quando. C. de inoffic. te-
ſtam. & tradit inter recentiores Cephal. conſ. 256. nu-
mero 10. cum ſeq. lib. 2.

Et ita iudicarunt Domini. primò, quia ſtatuentes vo-
luerunt,

luerunt, quòd per pactum de lucranda dote non poſſit
nocere filijs primi matrimonij, vt ſupra in eo. ſtatuto,
verſ.ſaluo. & nõ datur ratio per quã voluerint illi id per-
mittere, vt faciãt in teſtamento.ſi quis.enim fauor publi
cus cõſiderari poſſet, is magis viget in primo caſu: nam
potuiſſent ſtatuentes fauore matrimonij dare facultatẽ
paciſcendi, vt facilius inuitarentur ad contrahenda ma-
trimonia cum viduis, qui fauor in muliere nupta ceſſa-
re videtur. Immo cùm proſpexerint filijs eo caſu quo
minus vigebat periculum, cùm maternus amor, illa nõ-
dum in poteſtate mariti conſtituta, adhuc vigere præ-
9 ſumi poſſit, non videtur dicendum, quod † ijſdem vo-
luerint præiudicare tunc temporis, quando traducta ad
domum viri ſecundi potuit ex noui coniugis blanditijs
primorum filiorum deterior effici conditio. iuxta d.l.4.
ff.de inoff.teſtam.ex quo induceretur, quòd ipſi ſtatuen-
tes voluiſſent ſe corrigere, quod nõ præſumitur. Alciat.
in reg.2.præſump.præſump.28.
10 Secundò, quia † quando ſtatuta poſſunt in duobus
contrariari iuri communi, ſemper interpretanda ſunt,
vt in vno tantum aduerſentur. Rom.conſ.199.num.6.
ſtatutum autem hoc derogat in duobus iuri communi,
vt ſupra dictum fuit, non debet ergo ad tertium caſum
extendi, vt in fere ſimili ſtatuto tradit Soc.conſ.110.nu-
me.3.lib.3. ſequeretur enim quod ſtatuentes vno & eo-
dem cõtractu voluerint patri iura patriæ poteſtatis do-
tanti ius ex ſtipulatione & dotẽ reddi proueniens, & fi-
lijs ius ſucceſſionis adimere, quorum fauore cum eãdẽ
legitimam reſeruet, non ſunt verba ſuperiora ambiguè
11 concepta in eorum odium retorquenda, odioſus† enim
eſt omnis receſſus à iure communi, vt idem Rom.con-
ſil.448.num.2.
Tertiò, cùm ſtatuto caueatur, quòd marito reſerue-
tur pars quam lucrari debet ſecundum formam ſtatu-
ti, apparet quòd non diſponit quando vxor ſecundum
virum hæredem inſtituiſſet. caſus igitur iſte tanquàm
omiſſus remanet ſub diſpoſitione iuris communis.
Non obſtant allegata pro D.Franciſco, quæ cùm con-
cluſiones iuris per ipſos allegatæ fuerint receptę, ad vni-
cum fundamentum reduci poſſe videntur, videlicet
quod derogatio exiſtentiæ filiorum in clauſula, non ob-
ſtante quòd talis mulier, &c. & præſeruatio legitimæ
filijs in alia clauſula, dum tamen ipſis liberis, &c. eſſent
ſuperflua.
Quia reſpondetur primò, quòd potius ferendum eſt
12 † aliqua verba nõ ſolum, ſed etiam totum ſtatutum eſſe
ſuperfluum, ne quis indebitè damnum patiatur. gloſ.&
Doct.in l.fin. §.in computatione. vbi Pau.de Caſt. ff.de
iure deliber.& de communi vltra allegatos per ſcriben-
tes pro D.Lucretia teſtatur Dec.conſ.57. num.70.verſ.
præterea.& plures congerit Ruin.in l.Gallus.§.ſi filiam,
num.178.ff.de liber.& poſthum.
Secundò tollebant difficultatem, quia potuiſſet du-
bitari, an mulier ab alio dotata, qui ſibi dotem reddi ſti-
pulatus fuiſſet, vel filiafamilias potuiſſet teſtari etiam
quod habuiſſet filios ex quocunque matrimonio, ideo
ſtatuentes qui hanc teſtamenti factionem conceſſerunt
tali mulieri, voluerunt tollere hanc difficultatem, vt õt
ſi liberos habeat, poſſit condere teſtamentum, & ita ver-
13 ba non ſtant otioſè, quæ † cum ad dirimendas difficul-
tates apponantur, ſuperflua dici non poſſunt. l.j. §.ego
puto.ff.de ædil.edic.l.non ſolent.ff.de reg.iur.
Quo verò ad alia verba, dum tamen idem, aliqui ex
Dominis dixerunt, quòd appoſita fuerint ad maio-
rem declarationem, & ita præſumendum eſſe, nam cũ ſi
ſtatuentes decreuiſſent, quòd inter filios primorum ma
trimoniorum & vltimum virum dos æqualiter diuide-
retur, potuiſſet probabiliter dubitari, an muliere dece-
dente teſtata dos eſſet diuidenda, & ſtatuentes voluerũt
quod ſufficiat filijs relinquere legitimam, & marito por
tionem ſtatutariam, & hoc fortè fieri potuit, quia quan-
do mulier habet alia bona vltra dotem, etiam virtute
huius ſtatuti, tenetur de illis relinquere legitimã filijs,
vt in illis verbis, legitima totius dotis, & eius augmen-
ti, & aliorum bonorum, marito autem præſeruatur tan-
tum lucrum partis dotis, & eius augumenti. quare ni-
mirum ſi eo caſu quo mulier habet alia bona pręter do-
talia, ſtatutum voluit vt ex dote plus relinquere cogatur
marito, quàm filijs præcedentium matrimoniorũ, cùm
is nihil conſequi poſſit in alijs bonis vxoris non dotali-
bus, in quibus filij habent ius legitimæ.
Alij autem ſenſerunt, præſeruationem legitimæ nõ
intelligi tantum de portione debita iure naturæ, ſed ẽt
de debita ex diſpoſitione iuris poſitiui, ex eo quod ſtatu
rum non ſimpliciter loquitur ſecundum formam iuris,
ſed immediatè annectit formam ſtatutorum. & in om-
14 nem † euentum omnes in eo conuenerunt, quod ex
hac clauſula non poteſt inferri derogatio ad l. hac edi-
ctali. Nam cùm ius aſcẽdentium non fuerit reſeruatum
ad effectum derogandi d. legi, idem erit dicendum de
iure filiorum & deſcẽdentium, cùm ſint poſiti in eadem
oratione, & conceptione verborum.

ALDOBRANDINI.

Roman. donationis de Maſſis. Mercurij,
27. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 Conditio voluntaria dicitur ea, quæ non eſt neceſſaria.
2 Conditio voluntaria debet adimpleri in forma ſpecifica.
Etiam quòd matrimonio contrahendo adijciatur. num.3.
4 Conditio voluntaria habetur pro impleta, quando ſtat per
eum, cuius intereſt, conditionem non adimpleri.
Fallit tamen, quando in euentum non purificationis condi-
tionis eſt facta particularis promiſſio.
Item fallit, quando appoſita fuit conditio pendens à volun
tate contrahentis. num.5.
Hanc ſublimita, niſi adſint verba importãtia arbitrium bo
ni viri.
Item fallit, niſi conſtet de mente, quòd conditio verè adim-
pleatur. num.6.
7 Ratio mentina non inſpicitur in conditionibus voluntarijs.
8 Argumentum, ſi diſponens fuiſſet interrogatus, ita reſpon
diſſet, quo caſu non procedat.

DECISIO CCCCXXXIII.

Domini concluſerunt, fratres donatores nõ poſ-
ſe cogi ad præſtandum conſenſum, nec condi-
tionem propterea habendam eſſe pro adimple-
ta, quia huiuſmodi conditio cum nõ eſſet neceſſaria ad
huiuſmodi donationes, nec ad effectum, quòd donata
1 bona donatarijs quæri poſſent, † remanſit merè volun-
taria, Bart.in l.Gallus.§ & quid ſi tantum, col.j. ff.de lib.
2 & poſthum.quæ † voluntaria conditio debet adimpleri
in forma ſpecifica.l.qui hæredi.l.Mænius.ff.de condit.&
demonſt.Bar.in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantum, col.j. vbi
Bal.& Imo.col.2. verſic.in eadem gloſ.Caſtr.num.7.Iaſ.
num.17.& 28. Soc.latiſſimè in l.j. col.14. verſic.octauo
notabiliter.ff.de vulg.& pupil.& conſ.259.col.1.num.5.
verſ.aliquãdo & ſecundò, lib.2.& ita tradiret ſunt adim-
plendæ, prout conceptæ ſunt & formaliter & ſpecificè &
verba

verba ſouant.Ana.poſt conſ.Tig.22.nu.5. Soc.iun.con-
ſil.102.num.36.& 37. lib.j. & conſ.180. num.41.lib.2.
3 quæ † conditio hoc caſu tenet, etiam quòd matrimo-
nio contrahendo adijciatur, quia non tractatur de pœ-
na vel damno, ſed de lucro, vt per Felyn. in cap.j. nu-
mero 15.de ſponſal.Aym.poſt alius ab ipſo relatos,con
ſil.8.num.primo.

Non obſt. quòd quando ſtat per eum, cuius intereſt
conditionem non adimpleri, huiuſmodi conditio habe
4 tur pro impleta.Quia † id non procedit, quando in euẽ-
tum non purificationis conditionis eſt facta particula-
ris prouiſio, vbi dicitur, ſinautem ad fauorem eorũ qui
vxorem de conſenſu omnium fratrum & matris duxe-
rint.Cuma.conſ.38. Dec.in l.j. ſub num. 1. C.de inſtit.&
5 ſubſtit.Item † non procedit quando fuit appoſita condi
tio pendens à voluntate contrahentis, vt fuit factum in
hoc caſu, vt per Alex.& Iaſ.in l.centeſimis.§.j.ff.de verb.
oblig. Dec. in l.iure ciuili, in fi.ff.de reg.iur. quod bene
fieri potuit.l.cum ab eo. §.j. & ibi gloſ. ff.de contrahen.
empt. Et licèt hæc limitatio ſublimitetur, vt non proce-
dat, quando huiuſmodi conditio fuit adiecta per verba
importantia arbitrium boni viri, tamen talis ſublimi-
tatio hic non applicatur,quia nullum adeſt verbum im-
6 portans arbitrium boni viri. Non † procedit etiã quan-
do conſtat de mente, quòd illa conditio verè adimplea-
tur, vt conſtat in hoc caſu.Dec.in d.l.iure ciuili, num.2.
ff.de reg.iur.

Non obſtant authoritates in contrarium allegatæ,
quia omnes procedunt in diſpoſitione ſtatuti, non in
contractibus ſub conditione voluntaria celebratis, quę
eſt adimplenda, vt dictum eſt in forma ſpecifica. In qui-
7 bus † voluntarijs conditionibus non inſpicimus ratio-
nem mentiuam. Soc.in l.j.num.18. in princ.verſic.& ad
8 iſtas rationes.ff.de vulg.& pupil. Et hoc † caſu non pro-
cedit argumẽtum, ſi diſponens fuiſſet interrogatus, ita
reſpondiſſet, nec poteſt extendi etiam ad caſum ſimilẽ.
Dec.conſ.89.col.pen.nu.3.allegatus in cõtrarium.Curt.
iun.conſ.176.num.4.cum ſeq.lib.3.

RVBEL

Bononienſis de Solimeis. Veneris, 8.Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non cogitur habere notos contrahentes ante cõ-
feſtionem inſtrumenti, ſed ſufficit qualibet notitia ex
aſſertione ipſorum ſe eſſe tales.*
Immo nec etiam teſtes.num.ſeq.
2 *Teſtes non coguntur cognoſcere teſtatorem ante actum
teſtandi, ſed ſufficit cognitio illa, qua habetur per aſpe-
ctum ipſius teſtatoris in ipſo actu teſtandi.*

DECISIO CCCCXXXIIII.

IN cauſa Bononien.de Solimeis dubitatum fuit, an
de iure requiratur, & ſit neceſſe, quòd notarius &
teſtes cognoſcant teſtatorem, ita quod aliàs teſtamẽ-
tum in ſcriptis conditum ſit nullum. Et die Veneris pri-
ma præſentis menſis Martij, 1577. propoſui cauſam,&
quoad difficultatem de notario, Domini fuerunt con-
1 cordes, quòd non ſit neceſſe, notarium † habere notos
contrahentes ante confectionem inſtrumenti, ſed ſatis
eſſe, quòd habeat notitiam eo modo quo poteſt, viden-
do perſonas ipſorum aſſerentium ſe eſſe tales. Bald. in
rub.C.de fide inſtrum.num.10.& ſeq. Ruin.conſ.189.
num.17.volum.j.

Quo verò ad teſtes non potuit capi reſolutio propter
diuerſitatem opinionum. Et quia nonnulli ex Dominis
non viderant cauſam, & ideo die Veneris 8.eiuſdẽ, ite-
rum propoſita cauſa, fuit tentum etiam reſpectu teſtiũ
2 non eſſe neceſſarium, quòd † ante actum teſtandi teſtes
debeant cognoſcere ipſum teſtatorem, ſed ſufficere, ad
hoc vt teſtamentum ſubſtineatur, cognitionem illã quę
reſultat per aſpectum ipſius teſtatoris in ipſo actu teſtan
di, quia tex.in l. ſi non ſpeciali. C.de teſtam. aliud non
requirit, & ſicut expreſſit de alijs ſolemnitatibus, ita &
expreſſiſſet de iſta.Et pro fundamento deciſionis placue
runt Dominis authoritates & rationes adductæ per
informantes pro Bernardino, in eorum informationi-
bus & memorialibus, & fuit allegata doctr.Bart. in l.2.
§.item Labeo,num.4.ff.de aqua plu.arcen.vbi loquitur
de cognitione per viſum.

Non obſtant authoritates allegatæ in contrarium.
Signor.Iaſ. Bero. & Ferd.Vaſq.quia quoad hoc loquun-
tur ſine lege. Vnde erubeſcimus cũ ſine lege loquimur.
l.illam.C.de collat.

Similiter rationibus fundatis ſuper ſuſpitione frau-
dis, quæ poteſt committi in ſuppoſitione perſonæ, bene
fuit reſponſum per informantes pro Bernardino, quo-
rum reſponſio placuit Dominis. Et ita fuit concluſum
per maiorem partem Dominorum.

BLANCHETTI.

Pampilonen.beneficij de Sos. Die Lunæ, 27.Octob. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Veritas in beneficialibus præualet opinioni, & ſufficit rem
ita ſe habere tempore quo iudex procedit, licèt exiſten-
tiam ignoret.*
2 *Conditio exiſtentiæ, & cognitionis, quæ ſit.*
3 *Conditio de futuro non data certa ſcientia actus, ſubſtineri
non debet.*
4 *Probationes arbitrariæ poſſunt ſuppleri, & dicuntur fa-
ctæ in tempore etiam eo elapſo.*
Fallit, niſi iudex ad eas ſe retulerit in ſententia.

DECISIO CCCCXXXV.

FVit per Dominos reſolutum, ſententiã A.C. eſſe ſa
tis ſufficienter iuſtificatam: licèt enim ex teſtibus
examinatis pro verificatione Breuis exceſſus valo
ris beneficij ſcutorum 24. non eſſet probatus, prout
fuit reſolutum 17.Maij, 1577.tamen ex teſtibus exami-
natis in iudicio liquidationis ſatis iuſtificatur & proba-
tur d.exceſſus. Non obſt.doctrina Bart.in l.multum in-
1 tereſt, num.4.ff.de condit.& demonſt. quia † in benefi-
cialibus veritas præualet opinioni, & ſufficit rem ita ſe
habere tempore quo iudex procedit, licèt exiſtentiam
ipſe ignoret.Ægid.deciſ.359. Rot.in nou. deciſ.166. &
in antiq.deciſ.171. Felyn.in c.ſciſcitatus, num.12. de re-
ſcrip.Rom.ſing.13.Curt.iun.conſ.63.num.11.

Non obſtat, quod fuerit eidem conditionaliter attri-
2 buta iuriſdictio, quia † hæc eſt conditio exiſtentiæ, non
autem cognitionis. Card.in c.fin.in vltima gloſ.de præ-
ſump.& ibi Felyn.num.33.Bal.in l.non dubium, nu.13.
C.de legib. Et cùm ſit expreſſa per verbum præſentis tẽ-
poris,& non futuri, non inducit propriè conditionem,
3 ita † vt non data certa ſcientia, actus ſubſtineri non de-
beat.l.cùm ad præſens.ff.ſi cer.pet. Præterea cùm iudici
4 † aliqualiter cõſtiterit de eo exceſſu, & probationes ſint
arbitrariæ, poſſunt ſuppleri, & dicuntur factæ in tem-
pore

pore etiam tempore elapſo. argumento eorum quæ tra-
dit Dec. io aoth.ſi quis io aliquo. C.de eden. Præcipuè
cùm ad illas iudex ſe non retulerit in ſententia. Achil.
de re iodic.deciſ.3.

Vltimò non obſtat, quòd teſtes examinati in hoc iu-
dicio liquidationis, non faciant fidem in negotio prin-
cipali, qoia cùm fuerint inducti ad probandom perce-
ptionem fructuum, & liquidandos illos, neceſſe erat, ꝙ
probarent valorem. Dixerunt tameo videndom, an con
ſtet quod fructus huius beneficij conſiſtant in diſtribu-
tionibus quotidianis.

R V B E L

Cremonenſis penſionis. Mercurij, 27. Nouembris. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Probatio ſemiplena ſuper valore quo caſu ſufficiat.*
2 *Gratia, perinde valere, tollit defectum diſpenſationis.*

D E C I S I O   C C C C X X X V I.

DVbium fuit, an gratia ſit ſofficienter iuſtificata
in caſu, & ad effectum de quo agitur, in quo li-
cèt informantes pro parte Illuſtriſſ. Cardinalis
inſiſterunt tantum ſuper defectu clericatus Hendimij,
Domini tamen generaliter reſpondentes ad dub. die
Mercurij, 27. Nouembris, 1577. ſentiebãt, gratiam eſſe
iuſtificatam ex depoſitionibus teſtium, quarum copia
data fuit. Et in primis reſpectu valoris expreſſi quod nõ
excedit ad ſummam 1500. ducat. auri de camera, ſecũ-
dum communem æſtimatiooem, probatur ex 6. 7. 9.
& 11. teſte, qui clarè ſuper hoc & concludenter depo-
1 oont, præſertim ſuper primo articulo, cùm † ſufficiat ſe-
miplena probatio. Ægid. deciſ. 683. Secundò verò quo-
ad ætatem Hẽdimij, gratia eſt iuſtificata ex octauo teſte
à 24. interrog. vbi deponit ſe vidiſſe de anno 1541. &c.
& ſuper tertio articulo, vbi deponit de publica voce &
fama, & ex quarto teſte à 25. ioterrogatorio, iũcto quin
to teſte ſuper eodem 25. interrogatorio, & ſuper tertio
articulo, in quo etiam deponit de publica voce & fama.
Similiter quod Iacobus Gadios eſſet Magiſter generalis
ordinis Humiliatorũ, & quod Sebaſtianus de Ferrarijs
eſſet præpoſitus eccleſiæ Cathedralis Cremonen. di-
xerunt Domini probatum eſſe ex teſtibus vltimo loco
examinatis in curia, prout in copia quæ data fuit Dñis.
Poſtremò quoad clericatum Hendimij iuſtificatur
2 narratiua, ſtante gratia, perinde valere, † de qua in actis,
quæ tollit defectum diſpenſationis factæ à Vicario Cre-
monen. in fauorem eiuſdem.

Neque obſtat conſideratio informantium pro parte
Illuſtriſſ. Cardinalis, quod in dicta gratia, perinde vale-
re, dicatur quod fuerit prouiſum vel prouideri conceſ-
ſum ipſi Hendimio, & tamen gratia reſignationis huius
præpoſituræ eſt longe poſt datam ipſius perinde valere,
& per conſequens narratiua illa videbatur falſa. Quo-
niam reſponderunt Domini præſumendum eſſe pro bo
na expeditione literarum quæ erant expeditæ ſub data
currenti, & per conſequens narratiua, perinde valere,
ſubſtineatur ex eo, quia potuit procedere alia ſupplica-
tio iſtius reſignationis, prout in rei veritate apparebant
hæc omnia ex originali ſupplicatione Dominis oſtenſa,
abſque eo quod ſit neceſſarium illam apud acta produ-
cere. Super quibus tñ omnibus ſi Illuſtriſ. D. Card. volue
rit particulariter audiri, dixerunt Dñi eſſe audiendum.

R O B V S T E R I I.

Albanen. ſolutionis debitorum aliàs donationis. Veneris, 23. & 30. Maij. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Traditio alteri facta, non præiudicat donationi, in qua ad-
ſit ampliſſima hypotheca.*
2 *Res donata ante donationem hypothecata, poteſt à cre-
ditoribus auocari donec eis fuerit ſatisfactum.*
Intellige tamen, vt num. 5.
3 *Portionis appellatione intelligitur de ea, quæ pleno iure ad
aliquem ſpectat.*
4 *Res tranſit cum ſua cauſa & onere ſuo.*
5 *Creditores non poſſunt auocare rem donatam, niſi com-
paruerint & probauerint fraudem donantis.*
6 *Fraus à ſe in donando commiſſa difficile eſt probare.*

D E C I S I O   C C C C X X X V I I.

PRincipaliter fuit actum de ſatisfactione debitorũ
Dom. Chriſtophori, in quo fuit conſtituta regula
pro Illuſtriſſimo D. Cardinali donatario, quòd re-
gulariter ipſe non teneatur ad ſatisfaciendum de bonis
Albani creditoribus d. D. Chriſtophori, niſi illi ſint cũ
hypotheca, & ante donationem factã, quia perfecta do-
natio conditionem non recipit, & alteri per alterũ non
poteſt fieri iniqua conditio, & qui prior eſt in tempore
potior eſt in iure. & tantò magis, cùm in donatione ad-
1 ſit ampliſſima hypotheca, quo † caſu traditio alteri facta
non eſt quoad hoc alicuius momẽti. l. qui balneum. l. po-
tior. ff. qui pot. in pigno. habeant. cum alijs per Gabriel.
de empt. & vend. concluſ. 2. nume. 36. ver. octauo limita.
vnde ceſſant, quæ pro parte Do. Chriſtophori dicuntur
de traditione tam in facto, quàm in iure, vt hic bene per
informantes D. Cardinalis.

Ad illa verò debita, quæ fuerunt contracta ante dona
tionem cum hypotheca tali quæ capiat rem donatã, be-
ne tenetur D. Cardinalis, licèt fuerit ſibi poſtea facta do
natio, & ſecuta ſit traditio, quia vigore hypothecæ ante-
rioris poſſet à ſe auocari res donata pro obſeruatione
contractus præcedentis, quouſque eſſet illi ſatisfactum
de intereſſe, quod aſcendit ad ſummam illius crediti an-
2 terioris, & † ſic ſequitur idem effectus. Oldra. conſ. 154.
num. 4. cum alijs per Tiraq. de retract. conuent. §. 3. gloſ.
prima, nume. 4. & Anto. Gabriel. ibidem nome. 29. verſi.
tertio limita. Et iſto reſpectu, hoc eſt, quoad anteriora
credita cum tali hypotheca, quę comprehendat Albanũ,
bene intrat, quod dicitur pro parte D. Chriſtophori, ꝙ
in ſequenti donatione, dum dicitur de portione ſua ciui
3 tatis Albani, eſt † intelligenda de illa portione ſua, quæ
pleno iure ſpectabat ad eum, vt poſt alios cumulat Aym.
conſil. 144. nume. 9. non autem de illa rata, quæ actione
hypothecaria auferri poterat ab eo. l. omnes actiones. §.
4 non videtur. de reg. iur. res † enim tranſit cum cauſa, &
onere ſuo. vt poſt Paul. & alios conſiderat Dec. in ca. Ec-
cleſia ſanctæ Mariæ. nom. 53. ver. & pro iſta opinione, de
conſt. & in c. nouit. numero 13. in fi. verſ. ſed contra iſtã.
de iudic. Iaſ. in l. qui Romæ. §. flauius. nom. 14. de verbo.
oblig. Non autem applicatur iſta ratio ad debita poſtea
contracta ex ſupradeductis. Immo, vt dicebant Domi-
ni, non reperitur iure cautum, vt ſi donans ſoluat debi-
tum, poſſit agere contra donatarium rei particularis. &
5 † licèt quandoq; creditores poſſint auocare à donatario
particulari rem donatam, vt poſt alios Abb. conſ. 102.
num. 2.

num. 2. in fine, cum ſequen. lib. ſecundo. Guid. Pap. deciſ.
105. Dec. conſ. 257. num. 6. verſic. ſexto. tamen id viden-
dum eſſet, ſi creditores comparerent & probarent frau
dem donantis, & alia requiſita, vt videntur præſuppone
re Doct. citati. & tradit Rip. in c. cum M. Ferrarien. nu-
6 mero 160. cum ſequen. Nam † difficile videbatur qui-
buſdam quod Dominus Chriſtophorus poſſit allegare
fraudem in his à ſe commiſſam fuiſſe iuxta not. per Ro-
tam in antiq. de teſtam. deciſ. 8. Vnus tamen ex Dominis
tenebat, quòd nõ eſt neceſſaria probatio fraudis in iſta
reuocatoria à creditoribus intentata, de quo tamẽ cùm
opus fuerit, agetur. An autem hic adſint debita præce-
dentia, aut ſequentia ſint cõtracta in extinctionem præ-
cedentium, & actiones ſint ceſſæ, & intrent ſupra dedu-
cta, eſſet ad partem videndum, præſuppoſita clara ſerie
facti, quia partes multa dicunt & fingunt, quæ non legũ
tur in ſcripturis datis, & præcipuè quoad domum dona-
næ, & creditum d. Lælij Vrſini, nam alia in pluribus bo-
ne euacuantur in memoriali Biſciæ. quoad collocatio-
nem dotis ſuper grano, Domini dixerũt non eſſe facien
dam ſuper illo.

SERAPHINI.

Meliten. præcedentiæ. Veneris, 5. Decembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Actus factus præſentibus partibus præſumitur ritè & re-
ctè factus.*
2 *Actus vnius non ſufficit pro iuſtificatione conſuetudinis.*
3 *Conſuetudo non inducitur ex actuum varietate, niſi eorum
certa & determinata cauſa probetur.*
4 *Sententia habens tractatum ſucceſſiuum & continuatum,
continuò dicitur grauare.*
5 *Præſumptio pro ſententia potiſſimum oritur ex acquieſcẽ-
tia partis, quæ poſtea eliditur ex contradictione.*
6 *Præſumptio iuris ſpecialis non habet locum aduerſus cla-
ram probationem ſumptam ex iure communi.*
7 *Arbitrarium eſt iudici, an ſententia ſit de antiquo, vel ne.*
8 *Præſumptio, quæ oritur ex antiquitate, facile eliditur per
contradictionem.*

DECISIO CCCCXXXVIII.

FVit dubitatum, an ſententia lata de anno 1532.
in fauorem venerabilis linguæ Aragoniæ eſſet iu-
ſtificata, vel ſaltem pro ea eſſet præſumendum.
Et quantum ad caput iuſtificationis, quia illud poterat
intelligi dupliciter tam reſpectu rititudinis quàm reſpe
ctu rectitudinis. Quantum ad rititudinem aliquibus ex
Dominis placebat attenta diſpoſitione capituli primi,
de concil. & iudic. ponderando dicti capituli ſummariũ
& rationem generaliter in eo poſitam, qđ facile pro riti
1 tudine præſumi poſſet, maximè † cùm totum negotium
geſtum ſit partibus præſentibus. ad not. per Innoc. in c.
cùm in iure peritus, de offic. delegat. Rot. deciſ. 301. in
nou. cum alijs cumulatis per Gabriel. de ſent. concluſ. 5.
num. 16. Et licèt appellatum fuerit, tamen poſtea cauſa
fuit deſerta ob non proſecutionem appellationis. Sed
reſpectu rectitudinis & iuſtitiæ d. ſentẽtiæ, Domini pro
maiori parte cenſuerunt, ſñiam non eſſe iuſtificatam, nã
ex actis illius iudicij cùm nulla hic extent, nulla poteſt
deſumi iuſtificatio: ex ijs verò iuribus quæ producta fue
runt hic in curia per partes & quæ percutiunt tempus
ante ſñiam, non poſſe elici iuſtificationem ſufficientem,
cùm n. intentio prædictæ venerabilis linguæ ſit probare
alternatam præcedentiam. ſ. vt Pillerij, ſeu Baiuliui an-
tiquiores præcedant recentioribus, vtique talis intentio
ex actis productis non probatur, cùm nõ ſolum ſit pro-
bandum aliquando Drapperium præceſſiſſe Admiratũ,
ſed etiam quod ille Drapperius erat prius creatus Ad-
mirato. Et ideo Dominis non placebat id, qđ pro parte
venerabilis linguę Aragonię in ſuis vltimis memoriali-
bus petebatur, nempe vt ſeparatim viderentur iura pro
eius parte facientia, quia cùm ſententia velit vt ſeruetur
ordo antiquitatis, vtique ex prædictis iuribus nihil om-
nino colligi poteſt, quod præcedentiam hoc modo qua-
lificatam probet. Nam licèt in facto aliàs per Dños fir-
miter dicatur, quod de anno 1475. adeſt quoddam ve-
2 ſtigium alternatæ pręcedẽtiæ, tñ † quia eſt vnicus actus,
non ſufficit pro iuſtificatione cõſuetudinis prætenſæ. ad
not. per Bal. in rub. C. quæ ſit long. conſuet. in 1. q. Bart.
in l. de quibus, pen. col. verſ. quarto iuxta hoc, de legib. &
cùm ex ſcripturis productis per venerabilem linguã Ita-
liæ appareat de pluribus actibus in eius fauorem, vtique
ex his quæ varię ſeruata leguntur, non inducitur conſue
3 tudo, niſi † huius varietatis certa & determinata cauſa
probaretur. Bart. in l. 2. in prin. ſol. mat. cum alijs dedu-
ctis per Aym. conſ. 96. num. 5. Dec. conſ. 11. num. 12.
Quantum verò ad ſecundam dubij partem, an pro
d. ſñia ſit præſumendum, fuit ſimiliter dictum, ꝙ quam-
uis reg. ſit pro lingua Aragoniæ, ex his quæ tradit Gabr.
tit. de ſent. concluſ. 5. per tot. tamen ex multis concurrẽ-
tibus in caſu, de quo agitur, non poterat locum habere
huiuſmodi præſumptio. & primò propter ſtylum Rotæ
non habemus talem præſumptiuam iuſtificationẽ, niſi
in ſentẽtijs valde antiquis puta 100. annorum, & in qui-
bus clara eſt obſeruantia. Nec ob id, quod exemplo di-
4 citur, hic non agi de executione d. ſñiæ, quia † cùm ha-
beat tractum ſucceſſiuum & cõtinuatum, continuò gra
uat, & quotidie mandatur executioni, & ſi repelleremus
linguam Italiæ, vtique ſententiam exequeremur.
Secundò, ceſſare præſumptionem ex eo quod toties
5 fuit reclamatum & proteſtatum, vnde cùm † præſum-
ptio, quæ facit pro ſententia, potiſſimum oriatur ex ac-
quieſcentia partis, vt tradunt Doct. in c. quoniam con-
tra, de probat. ea ſatis ex contradictione videtur elidi.
Tertiò conſideratum fuit nullum caſum accidiſſe in
inſula Melitæ poſt annum 1532. ex quo poſſit dici ſcri-
pturas, per compilatios de ordine conſilij viſas, fuiſſe
deperditas. & ideo præſumptio hæc non poteſt fundari
in dictis ſcripturis, cùm iam eas partes exhibuerint hic
in curia, quod ſi velimus eam fundare in eo, ꝙ teſtes po
tuerint deponere, vtique in immẽſum hæc preſumptio
erit extendenda, & mirum quod in re tam graui, ſi fuiſ-
ſent examinati teſtes, quòd agentes pro venerabili lin-
gua Aragoniæ non procuraſſent eorum dicta in ſcriptu
ris redigi ad perpetuam rei probationem, cùm ex ſtabi-
limento hoc facere permiſſum ſit.
Quartò non eſſe habendã rationẽ huius præſumptio
nis ex eo, quòd in contrarium adeſt pro parte venera-
bilis linguæ Italiæ diſpoſitio iuris cõis, & generalis præ-
cedentiæ per alias linguas obſeruatæ ſm ordinem cap. j.
de baiuliuis. ex quibus Rota aliàs reſoluit, linguã Italiæ
6 habere fundatam intentionẽ, & † ideo non eſſe locũ prę
ſumptioni iuris ſpecialis aduerſus claram probationẽ
ſumptam ex iure cõi. Bal. in c. ſicut, in fi. de re iud. Imo.
in l. ſi quis cũ aliter, col. fi. de verb. obl. cũ alijs cumulatis
p Gabr. d. concl. 5. nu. 35. Neq; obſtare ſñię pdictæ anti
7 quitatẽ, quia, † an ſñia ſit de antiquo, eſt arbitrariũ, pro-
ut ex cõmuni Doct. ſententia tradit Gabriel. eo. tit. con-
8 cluſ. 4. num. 40. Præſumptio † autem, quæ ex antiquita-
te oritur, facile eliditur per contradictionem, veluti

fuit reſolutum coram me in vna Tudertin. bonorum, die 23. Maij, 1569. Non obſt. tranſitus in rem indicatā, quia in Rota nō attenditur, vt ſupra dictum eſt, niſi con ſtet de iuſtitia, & ſi ſententia fuit iniuſta, non tranſiuit in iudicatū, & in ſuper fuit oppoſitum de nullitate. Non obſt. etiam obſeruantia ſubſecuta, quia non fuit pacifica, ſed pluribus contradictionibus & proteſtationibus interrupta, prout ex actibus deductis pro lingua Italiæ colligitur, ex quibus per maiorem partem Dominorū concluſum fuit, præſumptionem allegatam non ſuffice re. Si tamen ſuper iſtis velit venerabilis lingua Aragonæ audiri, iterum Domini mandarunt vt audiatur.

SERAPHINI.

Caualliccn. bonorum. Luna, 7. Maij. 1571.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio bonorum ſi eſt data tutori, pupillo non com petit remedium cap. reintegrandæ. etiam ſi non adſit authoritas iudicis: ſecus ſi non eſt data. num. 3.*

2 *Authoritas iudicis in bonis pupilli non requiritur reſpectu translationis poſſeſſionis.*

DECISIO CCCCXXXIX.

Domini votarunt cum diſtinctione, aut legitimè conſtat de tutela tutorū, qui interuenerunt in 1 tranſactione, nec † non de decreta eis adminiſtratione iuxta doctrinā Bal. in l. ſi infanti, quæſt. 7. C. de iure deliberan. Soc. conſ. 153. num. 2. lib. ſecundo. Put. deciſ. 427. lib. ſecundo. Et tunc tenuerunt non competere Domino Ioacchino, remedium cap. reintegrandæ. 2 licèt non adſit authoritas iudicis, cùm † ea non requiratur reſpectu tranſlationis penſionis. ad not. per Alex. in l. poſſeſſionem. ff. de acquiren. poſſeſſ. numero 2. & ita tenuit aliàs Rota, vt refert Put. deciſio. 277. incipien. minor alienauerat, libro tertio. Achil. deciſio. prima, de 3 reintegrat. Si verò † non conſtat de decreta adminiſtratione, tenuerunt competere huiuſmodi remedium. Hoc enim caſu non transferri poſſeſſionem, maximè in pupillo, cenſuerunt per allegata. Ideo erit in facto videndum, an legitimè conſtet de decreta adminiſtratione.

ALDOBRANDINI.

Roman. reſciſſ. concordia. Luna, 12. Ianuarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio reſcindi non poteſt ex cauſa enormiſſima læſionis, niſi reſtitutis acceptis.*

2 *Supplementi pretij electio pertinet ad emptorem, non autem ad venditorem.*

3 *Iuramentum excludere dicitur remedium l. 2. C. de reſcind. vend.*

4 *Verba, quouis modo, comprehendunt omnem modum per quem indirectè contractui non ſtetur.*

DECISIO CCCCXL.

Domini concluſerunt Illuſtr. & Reuer. P. D. Iuliū non eſſe audiendum, niſi reſtitutis acceptis vi-
1 gore tranſactionis, in qua † dicit ſe fuiſſe enormiſſimè læſum. Et hoc tam ex diſpoſitione iuris communis, quàm vigore pacti, de quo in d. tranſactione vigore iuris communis, propter l. ſi diuerſa, C. de tranſact. Afflic. deciſ. 210. num. quarto, Gram. deciſ. 66. num. 66. Pariſ. conſilio 96. numero 112. libro 1. Et ita alias fuit reſolutum coram R. D. meo Robuſter. in vna Tiraſonē. decimarum, in qua etiam Domini denegarunt remiſſoriam ad probandam enormiſſimam læſionem, eo quia pars accepta non reſtituebat.

Nec ob. quòd non agat R. P. D. Iulius ad reſciſſionem 2 cùm tantum petat ſuppleri pretium, quia † huiuſmodi electio ſupplementi ad ipſum nō pertinet, ſed ad Illuſtr. D. Iacobum. l. 2. C. de reſcinden. venditio. capi. cum dilecti. de empt. & vend. & propterea Bal. in d. l. 2. nume. 19. vocat hoc beneficium rei. vltra quod in omnem euentum petens huiuſmodi ſupplementum vere non ſtat cōtractui, ex quo in contractu de certo pretio conuentum eſt, vt bene declarat Couar. in ca. quamuis. in 3. par. §. 4. numero 8. Alioqui, vt animaduertit Pinel. ad d. l. ſecundā, in 3. par. cap. primo, numero 5. ſi vera eſſet huiuſmo-
3 di aſſertio, falſa eſſet communis illa concluſio, quòd † iuramentum excludat remed. d. l. 2. quod etiam eſt de mē te Cagnol. in d. l. 2. nume. 96. vigore pacti, quia verba illius viſa fuerunt Dominis ſatis clara propter illa verba vniuerſalia & generalia (aut contra eam quouis modo veniti.) Negari enim non poteſt quin Illuſtr. D. Iulius ali quo modo veniat contra d. tranſactionem dicendo ſe fuiſſe in ea enormiſſimè læſum, & petens ſupplemētum pretij. Et rurſus ibi (vel quomodolibet opponendo) ex
4 quibus tolli videtur omnis difficultas. Hæc † enim verba omnem modum etiam per quem indirectè contractui non ſtetur, comprehendunt. glo. in ca. vt inquiſitionis. §. prohibemus. de hæret. in 6. Rebuf. ad concord. in form. mand. de prouid. ver. aliam quamcunque.

ROBVSTERII.

Ferrarien. prætenſionum. Veneris, 19. Decembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Identitatem allegans probare tenetur, quæ non præſumitur.*

2 *Pluralitas præſumitur contra eum qui probare tenetur, non autem identitas.*

3 *Identitas non probatur ex ſola aſſertione vnius partis.*

4 *Probatio identitatis in genere non ſufficit, ſed in ſpecie, & ſuper certa cauſa debet reſtringi.*

5 *Literæ probant contra recipientem, & penes ſe retinentem, & producentem.*

6 *Concordia re integra extinguitur per contrarium diſſenſum vtriuſque compoſitoris.*

7 *Diſpoſitio qualibet reſtringitur ad ſuam cauſam.*

8 *Literæ non diſponere, ſed enunciare dicuntur.*

9 *Confeſſio non concludens de neceſſitate interpretatur pro confitente.*

DECISIO CCCCXLI.

Quoniam agentes pro Sereniſſimo Domi. Alphonſo Duce Ferrariæ oppoſuerunt contra Illuſtriſſimum D. Aloyſium Cardin. Fratrem de quadā promulgatione D. Federici Capellati continente plura capitula, vt dicebat inter ipſos cōpoſitores concordata, dubitaui hodie ī relatioib. ſtāte cōcordia de eligēdo duos cōpoſitores electione ſubſecuta, ac electorū acceptatione,

acceptatione, literis Domini Biſciç promulgatione con
cordatorum per Dominum Capellatum facta, quorum
omnium copia in neceſſarijs detur, an in capitulis pro-
mulgatis dicatur cõcordatum per Dños cõpoſitores. Et
reſolutum Dominis nõ conſtare, quòd in capitulis pro-
mulgatis concordauerint compoſitores. Primò, quia is
qui dicit, ambo compoſitores concordare in ijs eiſdẽ ca
1 pitulis promulgatis, debet † probare hanc identitatem
capitulorum, aliàs nihil agit. l. dum ſunt Titij. ff. de teſta-
men. tutel. declarant Bar. Imo. & alij per Corn. conſ. 144.
num. 11. cum ſeq. lib. 4. Aym. conſ. 112. num. 5. & 6. Nam
in materia probatiuorum quæ debet neceſſariò conclu-
2 dere, præſumimus † pluralitatem contra illum qui pro-
bare tenetur. Bart. & alij per Ruin. conſil. 46. nume. 16.
in quarto. Alex. conſ. 119. numero 3. verſic. ergo ad hoc,
lib. primo. Neque huiuſmodi identitas probatur ex aſ-
ſertione dicti Capellati, vna cum allegatis adminiculis,
3 nam † ſola aſſertione vnius compoſitoris ſine dubio nõ
probat. cap. pendentiam, de offic. deleg. Rot. eod. tit. de-
ciſ. 4. & 7. Pau. de Caſt. & alij per Thom. Ferrat. cautel. vl-
tima. Pariſ. conſil. 85. numero 29. cum ſequen. lib. tertio.
Et multo minus hic, cùm ſit facta tempore quo dictus
Biſcia tunc non potuit propter abſentiam concordare.
l. fin. C. de fide inſtrumen. & iure haſ. fiſcal. lib. 10. l. ſi do-
natjonis. & ibi Angel. ante fin. C. de donatio. notatur in
authen. ſi quis in aliquo. C. de eden. Et adminicula con-
ſiderata præſertim per Dominum Coraſium non per-
cutiunt identitatem huiuſmodi capitulorum, ſed tan-
tum in genere quædam capitula, non magis iſta quàm
alia. Et cùm ius probationis cõſiſtat in certa cauſa, hoc
4 eſt in qualitate horum capitulorum, non ſufficit † pro-
batio in genere, ſeu per diuerſa media, quorum quoli-
bet neceſſario non infert ad id, de quo agitur. Bald. in l.
actor, numero 3. C. de probat. Aret. in cap. licet cauſam,
numero 15. eod. tit. Corn. conſil. 186. colum. penul. ver-
ſic. vnde applicando, lib. 3. Alex. conſ. 100. num. 3. verſic.
nec prædictis obſtat, lib. primo. Præſertim cum D. Bi-
ſcia literis d. Card. capitula fuiſſe alterata. Erat igitur
probandum vtrunque, ſcilicet fuiſſe concordatum, &
ſpecie in iſtis capitulis promulgatis. l. j. § ait prætor. &
ibi Bart. ne quid in flum. publ. idem Bart. conſ. 194. com-
munitas Saccigrani. in 3. dub. cum alijs per Alex. d. con-
ſil. 100. num. 3. conſ. 119. num. 3. verſic. ergo ad hoc vt
dicatur, lib. j.

Secundò principaliter monebat Dominos, quòd nec
etiam de facto, nec in genere appareat cõpoſitores fuiſ-
ſe concordes inter ſe in aliquibus capitulis ab eis pro-
mulgandis, immo totum contrarium, vt conſtare dice-
5 bant ex omnibus literis Biſciæ, quæ † contra recipientẽ,
& penes ſe retinentẽm & demum producẽtem procul
dubio probant. l. cùm filiusfamilias, ad Maced. clem. j. de
procurat. cum alijs per Aym. conſ. 201. num. 6. in ſecun-
do. Apertè enim hęc literæ cantant, quod ſi vnquam cõ-
poſitores in aliquibus ab eis capitulis promulgãdis con-
cordarunt, id non durauit, vt ibi, *V. S. mi torno à dire che
non intendeua hauer fatto niente*, & ſic cùm antè pro-
6 mulgationem res eſſet integra, concordia † illa fuit ex-
tincta per contrarium diſſenſum vtriuſque compoſito-
ris l. quæque, de ſolut. cum alijs per Barbat. cõſ. 47. col. 6.
in ſecundo. & non dicitur concordatum, quòd non du-
rauit. l. non videtur, de acquiren. poſſeſſ. l. qui ſic, de ſo-
lut. Et quod in hac re poſtea geſſit Biſcia, id fuit ad ef-
fectum concordiæ promulgandæ, non à compoſitori-
bus, ſed ab ipſiſmet partibus, & præſertim à Domino
Duce. vt ibi, *Io ho hauuto ſempre mira che la concordia
vſciſſe di mano di S. A.* & in alijs locis hic per informan-
tes Cardinalis ponderatis. Ideo tanquàm geſtum extra
cauſam compoſitionis, à cõpoſitoribus promulgandæ,
7 non eſt attendendum: quælibet † enim diſpoſitio re-
ſtringitur ad ſuam cauſam. Bald. Salyc. & alij per Felyn.
in cap. cum officij, de præſcript. Aym. conſil. 5. num. 15.
& ad finem & effectum ad quem dirigitur. cap. il-
lud. & ibi Butr. & alij, de præſumpt. cum alijs per Bald.
in l. ad probationem. C. locati. Riminal. conſil. 172. nu-
mero 20. cum ſequen. & tantò minus egrediuntur fi-
nem & effectum concordiæ Ducis, quia literæ hæc non
emanarunt à principali, ſed à compoſitore, & vt pluri-
8 mum † non diſponunt, ſed enunciant, vt poſt alios de-
ducit Dec. in l. ſecunda, numero 61. cum ſequen. C. de
eden. Crot. in tract. de teſtibus, parte ſeptima, num. 276.
& 280. & quaſi attenduntur termini cap. licèt, de pro-
curat. in ſexto. quibus innituntur alij informantes, ex
electione alterius compoſitoris, hoc eſt Sereniſſimi Du-
cis, apparet de mutatione voluntatis, vt per gloſ. in ver-
bo, quandiu, in d. c. licet.

Non obſtat, quòd pro nunc circunſcribitur effectus
concordiæ de qua in puncto. Quia id verum eſt reſpe-
ctu validitatis promulgationis, vt expreſſe proteſtantur
informantes Domini Ducis, ſed non reſpectu finis con-
cordiæ & cauſæ vti à compoſitoribus promulgandæ.
Dubium enim non poteſt diuidi à ſuo fine & cauſa, &
merito, vbi ambæ partes ſuper his informant. Non ob-
ſtat, quòd Biſcia in ſuis literis dicit, *ſono ſtato ſempre
fermo reputandoli iuſti*. Quia verum ſi confeſſio prin-
9 cipalis de neceſſitate concluderet, alioquin † interpre-
tatur pro confitente. l. non hoc. C. vnde leg. cum alijs
per Aym. conſil. 157. numero 9. multo minus conclu-
dit iſta quæ eſt facta à tertio compoſitore, vt ſupra di-
ctum eſt: nam ſolum concludit quod eas penes ſe iu-
ſtas reputauit, & ſemper hanc tenuit ſententiam, quòd
eſſent iuſtæ, non autem vt ſuper eis pronunciaret. præ-
ſertim cum ex eiſdem literis apparet quòd ſemper fuit
huius intentionis, vt concordia proueniret à manibus
Domini Ducis, & quòd non tranſmittit, niſi ea
quæ ſibi viſa ſunt conſona menti Domini Ducis, & ſic
non Capellati, ſubdens, *& però potrà S. A. accettare la
remiſſione*, & hæc bene quadrant cum alijs pondera-
tionibus factis ab informantibus Domini Cardinalis.

Neque placebat quod dicitur hic eſſe plures concor-
dias, nam cùm appareat de reuocatione Capellati & de
remiſſione in Dominum Ducem, illa prima concordia
per diſſenſum vtriuſque compoſitoris euanuit, vt ſu-
pra deductum eſt. Vltimò non obſtant literæ vltimo lo-
co productæ. quoniam illę affirmant magis hanc ean-
dem ſententiam, vt bene deducit hic idem Dominus Bi-
ſcia, cuius dicta placuerunt Reueren. Dominis meis, die
19. Nouembris, 1578.

B R A V I.

*Salamantin. parochialis de Gaiates. prima De-
cembris. 1578.*

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio à regula ita debet interpretari vt minus lædat
ius commune quàm fieri poſſet.*
2 *Exceptio ad præſeruandum facta, dicitur eſſe fauora-
bilis.*
3 *Verba in dubio ſunt intelligenda ſtare demonſtratiuè, non
limitatiuè, nec reſtrictiuè.*
4 *Collatio de iure reſeruatur ſucceſſori epiſcopo.*
5 *Interpretatio in dubio facienda eſt contra patronum ex
priuilegio.*

6 *Præſentatio facta lite pendente cum alio præſentato non valet.*

DECISIO CCCCXLII.

PRopoſita cauſa parochialis de Gaiates Salamantin. diœceſis, prima Decembris, 1578. ſuper dubio, an præſentatio in fauorem Garſiæ de Buica per Excellentiſſ. Ducem de Alua ſit canonizanda. & Domini dixerunt non eſſe locum canonizationi. moti ex eo, quia indultum fe. re. Pij Quinti excepit menſes conceſſos ordinarijs per regulas Cancellariæ reſeruatorias octo menſium, vt in ipſis ordinarij ſua authoritate valeant prouidere, nec ad id priuilegium extenditur. Et cùm inter menſes reſeruatos ordinarijs ſit menſis Septembris, ergo indultum non potuit capere eius vacationem, cùm dicto menſe vacauerit, etiam ſi ſedes epiſcopalis de eodem tempore vacet: hæc enim interpretatio
1 ſumenda eſt, † quia per iſtam exceptionem ita intellectam minus læditur ius commune, & ita latè debet interpretari, vt illud minus corrigat, ad gloſ. in verbo, numerandum, in c. ſtatutum, de præben. lib. 6. Alex. in l. ſi conſtante, num. 5. vbi Iaſ. num. 173. ff. ſol. matrim. Aym. de antiq. tempor. 4. par. princ. num. 4. idem conſil. 135. Tiraquel. de retract. in præfat. num. 59. Tum etiam fue-
2 runt moti Domini, quia † illa exceptio ſolum facta eſt ad præſeruandum, iuxta gloſ. in cap. cum olim, de conſuetud. quam ſequitur Felyn. in cap. cauſam quæ, numero 10. de reſcript. Iaſ. in l. quominus, quæſt. 11. ff. de flumin. Tiraquel. de iud. in reb. exig. verſic. ſi non ſolum Princeps rem, quia ius qualecunque ſit, competit ei de iure. ergo debet attendi. argumento l. ſi proprietarius. ff. de damno infecto. Et dicebant Domini dictum indultum ſolum capere illa beneficia quæ priuatiuè ad ipſius Pontificis collationem pertinent, non autem quæ cumulatiuè cum ordinario, & talem fuiſſe Pontificis intentionem ex d. exceptione Domini iudicabant.

Nec obſt. verba illa, de quibus ipſi ordinarij, quia ſuſcipienda ſunt ſtare non limitatiuè, nec reſtrictiuè, ſed
3 † potius demonſtratiuè, prout in dubio ſunt intelligenda. Bart. in l. Centurio, numero 31. ff. de vulgar. idem in l. cum pater. §. menſe, numero 8. ff. de legat. ſecundo. Alexan. conſil. primo, volum. primo. Dec. conſil. 314. numero tertio. cum alijs citatis per Pariſ. conſil. quarto, numero 36. volum. quarto. aliter enim intelligendo innumera poſſent multiplicari inconuenientia, quod epiſcopo abſente, infirmo, vel ignorante, D. Dux poſſet præſentare, quod deuium à ratione & mente concedentis exiſtimandum eſt.

Neque, obſtat quòd cum ſedes vacaret de menſe Septembris, & ſic collatio pertineret ad Papam, quia cùm
4 † hæc collatio de iure reſeruetur ſucceſſuri epiſcopo. cap. illa, vbi omnes. ne ſede vacan. Pauin. de poteſt. cap. ſede vacan. quæſt. prima, parte ſecũda. Papa idem voluit præſeruando iura ordinario in quatuor menſibus per regulam conceſſam, per quod tamen non ligantur eius manus, cùm ſit ordinarius ordinariorum. & hæc cau-
5 iuuatur, quia † in dubio deſumenda eſt interpretatio cõtra patronum ex priuilegio, cum in eo ceſſet ratio retractationis ædificandi eccleſias, vt per Lambert. de iurepatron. prima parte, primi libri, quæſt. 10. articulo 3. fuerunt etiam moti Domini ex lite inter Didacum primo præſentatum & Bernardum Mendano, quæ adhuc
6 durabat, & † ita non valuit præſentatio, argumento cap. primi, vt lite penden. lib. ſexto. & quæ paſſim dicuntur in eius ornatu & extenſione ad præſentationem, per Caldet. conſil. primo, vt lite penden. Caſſad. deciſ. tertia, numero ſecundo, vt lite penden. Sarnen. deciſio. 31. libro primo.

BLANCHETTI.

Vrbeuetan. Caſtrorum. Lunæ, 19. Ianuarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Filij ſpurij & baſtardi poſſunt ſuccedere ex pacto: alias ſunt inſucceſſibiles.*
Immo nec etiam filij ſimplices naturales poſſunt ſuccedere. num. 3.

2 *Caſus plures comprehenſi ſub vna oratione debent pariformiter determinari.*

DECISIO CCCCXLIII.

FVit reſolutum, filios natos ex vxorato & ſoluta eſſe vocatos ex verbis pacti ad excluſionem filiarum legitimarum & naturalium q. Petri Pauli de Ceruaria. Habent enim fundatam intẽtionem in verbis pacti, ibi, ſuccedant ſpurij, & baſtardi.

Nec ob. quod illi non poſſunt ſuccedere patri. auth. licet. C. de natur. liber. Salyc. in l. prima, C. de concub. cũ
1 alijs allegatis, quia † non agitur de ſuccedendo patri, vel auo, ſed eſt ſucceſſio Berardi ex pacto, ex quo iſtis potuit acquiri. Affl. deciſ. 99. Rolan. conſi. 88. vol. 3.

Nec repugnatur etiam, quòd illi vocentur ſub vna & eadem oratione, quæ æqualiter debeat omnes caſus determinare, per l. iam hoc iure. ff. de vulg. & pupilla. Quia
2 placuit Dominis reſponſio allegata, quod † non procedat, vbi non militat eadem ratio. Bal. in l. ſi cum dotem. in ſecunda colum. ff. ſolu. matrimo. Imo. in l. Caius. nu. 2. eodem ti. cum alijs adductis per D. Burgheſium. Secundò reſpondebatur, quia cum paciſcentes vocauerint ſpurios excluſis filiabus fœminis, ſi eos tamen vocaſſe cen-
3 ſentur, quæ poſſunt patri ſuccedere, vtique cùm † nec etiam ſimplices naturales ſint patri ſucceſſibiles. d. auth. licet. & Authen. quibus mod. natur. effic. ſui. §. diſcretis. verſicu. ſi quis defunctus fuerit. diſpoſitio ipſorum ita reſtricta corrueret.

Nec repugnat præſumpta voluntas ipſorum ex odio coitus, quia præponderat præſumptio conſeruandi agnationem. Videndum tamen erit, an ex quo iſti vocantur, pactum valeat tanquam ad delinquendum irritans.

SERAPHINI.

Roman. cenſus. Mercurij, 10. Decembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Hypothecam ſpecialem habens, non poteſt redire ad generalem, niſi facta diſcuſſione ſpecialis.*

2 *Agens contra tertium poſſeſſorem, tenetur probare rem hypothecatam fuiſſe poſſeſſam per debitorem.*

3 *Confeſſio ad liberandum facta probat contra confitentem.*

4 *Exceptio dilatoria debet opponi ante litem conteſtatam. Item ea oppoſita ſi iudex ad vlteriora proceſſit, cenſetur eam reijcere. num. 5.*

6 *Appellatio poteſt interponi à proceſſu ad vlteriora, per quem iudex cenſetur reijcere exceptionem dilatoriam.*

Exceptio

9 *Exceptio dilatoria non habet locum in ſaluiano interdicto.*

DECISIO CCCCXLIIII.

FVit dubitatum, an ſententiæ latæ in fauorem Ven.
Hoſpitalis ſancti Spiritus contra Dominum Ioan.
Baptiſtam de Blanchis eſſent exequendæ? & pro
parte Blanchi dicebatur non eſſe exequẽdas attenta eorum
notoria iniuſtitia quæ deducebatur ex pluribus.

Primò, quia Vincentius fideiuſſor Pallonæ nõ ſe obli
gauerat Buccabellæ pro cenſibus decurſis & decurrendis,
& ideo non potuiſſe condemnari Blanchum poſſeſ-
ſorem domus, quæ erat tunc temporis d. Vincentij, ad
ſoluendum cenſus decurſos.

Secundò, quia Ludouicus habens ſpecialem hypothe
cam ſuper domo cenſuata non poterat redire ad gene-
1 ralem, niſi † facta diſcuſſione ex his quæ tradunt Doct.
in l. 2. C. de pignor. & hypot. Bald. in l. proſecutionem, &
auth. hoc ſi debitor. C. de pignor. & hypot. Nat. conſ. 251.
2 Tertiò, quia † agens contra tertium poſſeſſorem te-
netur probare rem hypothecatam fuiſſe poſſeſſam per
debitorem. Bal. in l. rem alienam, numero 9. de pigno.
act. cum alijs, ſed teſtes ſuper hac re examinatos huiuſ-
modi poſſeſſionem non probare.

Quartò, quia prætendebatur conſtare de reſtitutione
dictorum ſcutorum 200. & ideo ſolutione extinctam
eſſe omnem obligationem, ſolutionem verò probari di-
cebatur ex confeſſione Ludouici probata per Domini-
3 cum & Iulium, hancq́; † confeſſionem ſufficere ad libe-
randum, per ea quæ tradit Felyn. in c. ſi cautio, num. 27.
de fide inſtrum. Dec. conſ. 163. Pariſ. conſ. 120. num. 4.
lib. j. Soci. iun. conſ. 32. num. 18. lib. 2. Pur. deciſ. 2. lib. 2.

Quintò & vltimò ex eo quod legitime nõ conſtitit de
euictione domus cenſuatæ, cuius euictionis prætextu
Ludouicus habuit recurſum aduerſus domum ipſius
Blanchi vti poſſeſſam per Vincentium, & fidem produ-
ctam non facere fidem, cum habeat relationem ad acta
Senatoris, de quibus non conſtat. Hæc ſunt in effectu
quæ pro hac parte contra ſententias deducebantur.

Quibus non obſtantibus in contrariam ſententiam
itum fuit. Et primò non obſtare, quòd Vincentius non
ſe obligauerit de ſoluendis cenſibus, quia cùm obliga-
uit ſe ad damna & intereſſe, potuerunt peti cenſus de-
curſi & decurrendi ratione intereſſe: cũ iſtud ſit intereſ-
ſe ex ſui natura certum & liquidum.

Secundò non obſtare, quòd nulla facta diſcuſſione
non poſſit Ludouicus agere cõtra tertium poſſeſſorem,
4 tum quia iſta exceptio eſt dilatoria, & † ideo debet op-
poni ante litem conteſtatam. Aret. in l. in fraudem, co-
lum. 4. verſic. aduertas, de actio. Neguſ. de pignor. pri-
mo memb. 8. par. num. 34. Alex. conſ. 32. & 34. lib. 4.
5 Gabriel. de fideiuſſ. concluſ. prima, num. 12. Tum † quia
ſi fuit oppoſita, & iudex nihilominus proceſſit, cenſetur
hanc reijcere per proceſſum ad vlteriora. Caſtren. in l. ſi.
col. 2. ſi cer. pet. Corn. conſ. 85. lib. 4. col. penul. Gabriel.
6 vbi ſupra, concluſ. prima, num. 57. & † ideo neceſſarium
erat appellare, vt fuit aliàs coram me deciſum in vna
Roman. domus, 29. Martij, 1574. Poteſt etiam dici ex
7 ſententia Soc. conſ. 80. col. 2. vol. 3. hanc † exceptionem
nõ habere locum in Saluiano interdicto, quamuis Nat.
ſupra citatus eam confudet.

Tertia obiectio quoque ſublata eſt, ex lectura duorũ
teſtium Petri & Sanctij pro Ludouico examinatorum,
qui bene probant poſſeſſam fuiſſe domum per Vincen-
tium, quod ſufficit, cùm obligauerit bona tam præſen-
tia, quàm futura.

Quarta quoque oppoſitio non placuit, quia non eſt
concludenter probata, nec dicta teſtium ſuper confeſ-
ſione Ludouici concludũt, maximè ſtantibus circunſtan
tijs facti, cùm nullibi appareat de noua cenſus conſti-
tutione, nec de prioris ceſſatione. Nec eſt veriſimile vi-
rum ſenem & cautum fuiſſe ita contracturum, vt exem-
plo prætẽditur, & depoſitio Chriſtinæ Pallonæ videtur
optimè declarare, quomodo factum ſe habuerit.

Quinta obiectio, quod non conſtiterit legitimè de
euictione domus cenſuatæ, fecit ſubſiſtere Dominos,
quia licèt adſit fides in actis, tamen ex ea non conſtat de
iuſtitia ſententiæ Capitolinæ: & ex quo Rota non ſolet
approbare ſententias extra Rotam latas, ſi hæc cauſa
eſſet Rotalis, non daret executionem ſententijs, niſi gu-
ſtata aliqualiter iuſtitia ſententiæ latæ in Capitolio,
per quam fuit euicta illa domus: ſed ſi tamen fuit eui-
cta, res videtur clara deueniendum ad executionem ſen
tentiarum pro Ven. Hoſpitali Lateranen.

SERAPHINI.

Bononien. de Budriolis. Die Veneris, 25. Nouembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non poteſt ſe fundare ſuper productione proceſſus, cuius copia parti non fuit data.*
Eoq́; magis, quando pars deuenit ad ſpecialem productionem nonnullarum ſcripturarum. num. 2.
2 *Acta facta in alio iudicio etiam inter eaſdem perſonas, non probant, niſi producantur.*
3 *Scripturæ tantum, quarum copiã pars dedit, de actis dicuntur eſſe, non autem reliquus proceſſus.*
4 *Productio limitatè facta ad illum tantum finem reſtringitur, & probat.*
5 *Acta facta cum procuratore fiſcali non probant in iudicio ciuili.*
6 *Statutum mandans procedi de plano, & manu regia, non tollit ſubſtantialia iudicij.*
Et tantò magis, cùm procurator proceſſerit in vim commiſſionis habentis clauſulam, prout de iure.
7 *Iuriſdictio iudicis criminalis eſt diſtincta ab illa iudicis ciuilis.*
8 *Iudex non debet ſe mouere ex his quæ ſunt extra acta. contra Abbat. & alios.*

DECISIO CCCCXLV.

DVbitatum fuit, an productio cuiuſdam proceſ-
ſus criminalis facta pro parte Mazzatæ fuerit
talis, vt iudex potuerit ſe in ea fundare, reſpe-
ctu omnium contentorum in d. proceſſu, & quorum co
pia non fuit parti tradita. Et fuit vnanimiter per Domi-
nos concluſum, talem productionem non fuiſſe ſufficiẽ
1 tem, nam † cùm fuerit verbalis tantum, iudex nõ potuit
in ea ſe fundare. Bart. in extrauag. ad reprimendum. in
verſic. de plano, num. 3. ad fin. Roman. conſ. 156. num. 3.
idem conſ. 519. per tot. Dec. in c. j. num. 64. de probatio.
2 Non † enim probant acta facta in alio iudicio etiam
inter eaſdem partes, niſi producantur. Bart. in l. natura-
liter. §. nihil commune, numero 3. de acquiren. poſſeſſ.
Alex. in l. 2. in fine. & ibi Curt. iun. num. 108. C. de eden.
Mattheſ. ſingul. 160. nota ſingularem. vbi bona addit.
Maximè, cùm eadem pars poſtea deuenerit ad ſpecia-
lem productionem data copia nonnullorũ conſtituto-
3 rum. Vnde † illa tm̃, quorum copiã dedit, ſunt de actis,

non antem reliquus proceſſus.vt poſt Abb.Caſtren.Are.
Alex.& alios quos allegat Senat.Pedemon. deciſ.prima,
num.47.& 50. Iaſ.in l.ſciendum.§. morte, numero 28.
de noui oper.nuncia.Aym.conſi.121.in fine. Cagnol.in
l. 2.num. 125.C.de eden. Soc.iun.conſ.134. nomero 3.
lib.ſecundo. Concurrit etiam in hoc caſu,quòd in illis
copijs notarius teſtatur reliqua omiſſa de volũtate pro-
ducentis, & hoc, quia illa productio fuerat limitate fa-
cta ad effectum probandi, bona, de quibus agebatur,
4 fuiſſe in hæreditate teſtatoris, ideo † ad illum tantum
finem ſuffragari debet productio.Ægid.deciſ.630.Grat.
conſ.14.num.17.lib.primo. Præterea illa acta non erãt
facta inter eaſdem partes, ſed cum procuratore fiſcali.
5 ideo † non probabant in iudicio ciuili, ita vt iudex illis
moueri debeat.Bal.in l.ſecunda,numero 19. & ibi Dec.
nomero 44. C.de eden. Felyn.in cap.cauſam quæ,il pri-
mo, numero 14. de teſtib. Bart.in l.ſecunda. §.hoc edi-
cto,numero 5. de vi bon.rapt. Capic.deciſ.107.num.3.
Non obſt.ſtatutum Bonon.de arbitrio poteſtatis. vbi in
cauſis miſerabilium perſonarum mandatur procedi de
6 plano & manu regia, quia † hoc non tollit ſubſtantia-
lia iudicij. Aret.in cap.dilecti,numero 13.de iudic. Bart.
in dicto verſic.de plano, numero 3.ad fin. Maximè,cùm
procurator hic proceſſerit in vim commiſſionis haben-
tis clauſulam, prout de iure. Bald.in l.quæcunque, nu-
mero 13.C.de ſeru.fugit. Aym.conſil.171. Mohed.de-
ciſ.204. Creſcen. deciſ.121. cum alijs per informantes
7 allegatis. Non obſt.quod eſſet idem tribunal, quia † im-
mo iuriſdictio Auditoris criminalis eſt diſtincta à iu-
riſdictione Auditoris ciuilis.l.ſolemus. §.latrunculator,
de indic.Creſcen.deciſ.167. maximè hic, vbi aderat ſpe-
cialis commiſſio. & ſententia Abb. & Felyn. in cap.pa-
8 ſtoralis.§.quia verò, de offic.delegat.quod † iudex poſſit
moueri ex his quæ ſunt extra acta, non eſt vera, vt per
Didac. Couar.varia.reſolutio. cap.primo,numero 9.lib.
primo. Neque etiam opin.Guido.Papæ deciſ.29. Quia
ibidem per Didac. reprobatur ſub nume.7. Caſſad. de-
ciſ.12.numero 8.ſuper regu. Quibus ſtantibus conclu-
ſum fuit per Dominos non poſſe Ægidianan locum ha-
bere in propoſita ſpecie facti, cùm ſententia ex eiſdem
non ſit iuſtificata & ad eum effectum non poteſt ex no-
uiter deductis iuſtificari, vt pluries fuit in Rota reſolu-
tum per conſ.Corn.10. lib.quarto. & eo minus hodie,
cùm reperiatur illa ſententia lata Bononiæ reuocata
hic in Curia.

ALDOBRANDINI.

Bononien. translationis penſionis. Veneris, 23.Ianuarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus præſtitus vnico contextu ſuper rebus diuerſis efficit actus correſpectiuos.*

2 *Facultas pœnitendi tollitur ex præſtatione conſenſus in beneficialibus.*

3 *Diſpoſitiones tot dicuntur ſeparatæ, quot ſunt res: niſi appareat de mente contraria contrahentium.*

4 *Beneficium reſignatario niſi irreuocabiliter quæratur, ius non abdicatur à reſignante.*

Idq; etiam in translatione penſionis procedit.

5 *Clauſula, nec aliàs aliter, conditionem importat.*

Item etiam formam.

6 *Iure acceptoris reſoluto, idem ius remanet penes transferentem.*

DECISIO CCCCXLVI.

Domini concluſerunt dimiſſionem prioratus &
reſignationem monaſterij factas à Tiberio in
fauorem Illuſtriſſ.D.Cardinalis, ac reſeruatio-
nem 500.ſcutorum ſuper fructibus d. monaſterij, &
translationem penſionis 1000. ſcutorum ſuper fructi-
bus menſę eccleſiæ Bononien. factã ab eodem Illuſtriſſ.
D.Cardinali in fauorem prædicti D.Tiberij, fuiſſe adin-
uicem taliter correſpectiuitas, vt vna annullata omnes
corruant.Ratio fuit, quia licèt diuerſæ ſint datæ, & etiã
diuerſæ miſſæ ſupplicationum reſignationis, & transla-
1 tionis penſionis,vnico † tamen contextu fuerunt præſti-
ti conſenſus coram eodem notario & teſtibus ſuper vtra
que ſupplicatione, quod ſolum materiam correſpecti-
uam reddit. Achil.deciſ.vnica, de reſignat. ex not.com-
muniter per Doct.in l.petens.C.de pact. ex præſtatione
2 enim conſenſus negotium vere concluditur, quia † tunc
tollitur facultas pœnitendi.Creſcen.deciſ.75.Non obſt.
quòd quando quælibet res habet ſuam recompenſam,
3 ceſſet huiuſmodi correſpectiuitas,cùm † tunc tot dican
tur diſpoſitiones ſeparatæ, quot ſunt res. ex reg.l.ſcire
debemus. ff.de verb.oblig. per tex.in l.cum eiuſdem, &
l.ſi plura. ff.de ædil.edic. Tiraquel.de retract.lign. §.23.
gloſ.j.num.17. Quia non procedit hæc limitatio,quan-
do de contraria mente contrahentium ſiue diſponen-
tium apparet.d.l.cum eiuſdẽ.§.interdum, de ædil.edic.
Dec.conſ.411.col.j. Tiraq.vbi ſupra,num.20. & in hoc
ſufficit, quòd vnus ex contrahentibus vnum ſine alio
non accepiſſet.d.§.interdum.Alex.in l.j.§.ſed ſi mihi, nu
me.19.ff.de verb.oblig.

De mente autem Illuſtriſſ.D.Cardinalis hoc caſu di-
xerunt clare conſtare ex verbis ipſiuſmet translationis:
conſenſit.n.caſſationi penſionis mille ſcutorum condi-
tionaliter, dummodo alia ſimilis mille ſcutorum validè
reſeruetur Domino Tiberio,& non aliàs,aliter, nec alio
modo.ex quibus infertur, quod mens ſua fuit totam &
integram penſionem transferre taliter, quòd ſi tota &
integra d.Tiberio irreuocabiliter non quærebatur, nil à
ſe abdicare voluit. Abb.in c.cum pridem,de pact. quod
4 enim de reſignatione ſæpiſſimè deciſum eſt, † quod nõ
abdicatur ius à reſignante, niſi irreuocabiliter quęratur
reſignatario beneficiũ. Mohed.deciſ.328. magna diffi-
cultas.procedit etiam in translatione penſionis.Mohed.
deciſ.81. Corradus de Graſſis. Cùm itaque Cardinalis
voluerit,quòd reſeruaretur alia penſio d.Tiberio eiuſdẽ
quantitatis & qualitatis, ſi hoc non verificatur, corruit
tota.Mohed.d.deciſ.81.Data itaque nullitate reſeruatio-
nis penſionis ſuper monaſterio, corruit reſignatio mo-
naſterij.corruente reſignatione monaſterij,corruit etiã
translatio penſionis ſaltem pro rata 300. ducatorũ pro
recompenſa monaſterij, vt fatetur d.Tiberius,& illa cor
ruente corruit tota,quia Cardinalis conditionaliter cõ-
ſenſit translationi, ſi tota quæreretur Tiberio, propter
5 clauſulam, nec aliàs,aliter, quæ † conditionem impor-
tat. Abb.in c.inſinuante, num.6. quod cler.vel vouen. &
etiam famam, ad Bart.in l.de his, de tranſact. Dec.con-
ſil.528.num.11. & hoc idem dixerunt fuiſſe reſolutum
in vna Cęſarauguſtan. penſionis, coram bo.me.Grato.
& ſignanter 26. Iunij, 1566. in qua cauſa fuerat prius
idem tentum coram bo. me. Caputaq. ex qua deciſio-
ne tollitur fundamentum factum ſuper diuiſibilitate:
nam & in ea eramus in materia diuidua reſpectu per-
ſonarum. ibi enim transferens habebat facultatem trãſ-
ferendi penſionem vſque ad ſummam 150.ſcutorũ, &
nihilominus trãſtulerat penſionem ducentorũ in duos
ſuos

ſuos familiares centum pro quolibet, & ſic ratione per-
ſonarum verſabatur caſus ille in materia diuidua. Et ni-
hilominus, quia transferens conſenſerat caſſationi 200.
dummodò ex penſione 200. reſeruaretur centũ pro quoli-
bet ex illis, Rota reſoluit, quòd tota corrueret, & quod non
eſſet reducibilis. Quamuis igitur Cardinalis transferret
700. pro prioratu, & 300. pro monaſterio, cum tamẽ cõ-
ditionaliter cõſenſerit caſſationi, vt dictum eſt, dummo-
do penſio mille ſcutorum reſeruetur Tiberio validè, ex
quo valida non eſt reſeruatio reſpectu totius, corruit in
totum, quia defuit conditio, ſub qua Cardinalis caſſa-
tioni conſenſit, & conſequenter defuit ipſa caſſatio per-
6 inde ac ſi facta nõ fuiſſet, & † ius remanet penes ipſum
transferentem. l. pecuniam. ff. ſi cer. pet. vbi Dec. nom. 4.
l. neceſſaria. in princ. ff. de peric. & comodo. rei vend. Mo-
hedan. d. deciſ. 328.

Quæ omnia Domini comprobabãt ex eo, quòd vt ap-
paret ex reſponſionibus Domini Tiberij ad poſitiones
Illuſtriſ. D. Cardinalis, concluſa recompenſa pro priora-
tu Cardinalis ſummopere inſtetit, vt Dominus Tiberius
reſignaret ſibi hoc monaſterium, interponendo etiã au-
ctoritatem Pij Quinti fe. rec. & quod hoc deſiderium eſ-
ſet habendi ambo ſimul, & non vnum ſine alio, deprehẽ-
ditur ſecundum Dominos ex eiſdem reſponſionib. vnà
cum facto ſubſecuto, quia, vt dictum eſt, ex dictis reſpõ-
ſionibus apparet, quòd prius fuit tractata, & concluſa re-
compenſa pro prioratu, & deinde fuit cęptum tractari
negotium reſignationis monaſterij, & tamen D. Cardi-
nalis diſtulit effectuare negotiũ retentionis prioratus,
donec etiam ſimul & ſemel cõcluderetur reſignatio mo-
naſterij, ſignum, quod vnum ſine alio habere nolebat,
quia ſi prioratum ſine monaſterio habere voluiſſet, con-
cluſa recompenſa danda pro illo, quæ fuit antea concluſa,
fuiſſet negotiũ illud expeditum, & executioni deman-
datum, non autem dilatum, donec vna cum alio conclu-
deretur, quia forte difficultates, quæ potuiſſent oriri in
concluſione reſignationis monaſterij, potuiſſent cauſare
in d. Tiberium pœnitentiam prioris negocij iam con-
cluſi, cui periculo non ſe ſubiecisſet Cardinalis, ſi vnum
ſine alio habere voluiſſet, quia recepiſſet prioratum, &
deinde negotium reſignationis tractaſſet.

SERAPHINI.

Lamacen. adminiſtrationis. Lunæ, 12. Ian. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, vt aſſeritur, refertur ad partem: ſecus de verbo, intelleximus.*
2 *Citatio non eſt neceſſaria in actu diſtributionis, & aſſignationis.*
3 *Sententia lata præſente parte ſupplet defectum citationis ad eam audiendam.*
4 *Mutatio ex legitima cauſa facta valet.*

DECISIO CCCCXLVII.

DVbitaui, an ſententia, vel decretum, quod ema-
nauit in fauorem monialium de Mochique, ſit
confirmandum, vel reuocandum. Et pro parte
Andreę opponebatur, quòd breue fe. me. Pij Quinti, cu-
ius vigore fuerat factum decretum, erat ſubreptitium
ex multis in informatione facti deductis. Præterea ſen-
tentiam fuiſſe nullam ex defectu citationis.

His tamen non obſtantib. Domini contrarium cẽſue-
runt. Et quod attinet ad priorem obiectionem, dixerũt
non poſſe opponi de ſubreptione, cùm breue non ema-
nauerit ad alicuius petitionem, vt ex lectura apparet, &
verbum, intelleximus, non eſt referẽdum ad partem, vt
1 dicitur † de clauſula, vt aſſeritur, vt per Rot. deciſ. 60. de
reſcrip. in antiq. Biſigner. deciſ. 6. de præben. Caſſad. de-
ciſ. 4. de probat. numero 9. Ideo nihil eſt per ipſam par-
tem verificandum.

Quantum ad ſecundam obiectionem fuit dictum, quod
2 † citatio non erat neceſſaria in actu diſtributionis, & aſ-
ſignationis, quia forma illa, vocatis vocandis, reſpicit tã-
tum priorem partem Breuis, vbi Papa mandat, vt fiat in-
dicatio, notificatio & ſpecificatio bonorum relictorũ,
ad hunc enim effectum erant citandi adminiſtratores.

3 Pręterea † dato, quod requireretur citatio, ſatis eſt, quod
ſententia lata fuit præſente procuratore Andreæ, de cu-
ius mandato conſtat in actis, quicquid exemplo dicatur.
Caſſad. de iud. deciſ. 2. nu. 3.

Quantum ad poteſtatem Papæ ſuper mutatione hu-
ius diſpoſitionis non fuit dubitatum, & maxime mouit
Dominos, quod ſi ex hac mutatione fit aliquod præiu-
dicium alicui, vtique fit fratribus minoribus de obſer-
uantia, qui non ſolum non reclamant, ſed etiam conſen-
tiunt, cùm fuerit facta diſtributio cum interuentu Mi-
niſtri generalis: Andreæ verò nullum omnino infertur
præiudicium, & ideo non eſt, cur ipſe conqueratur, &
4 † mutatio ex legitima cauſa facta eſt, nempe incapacita-
tis fratrum. clem. ex his. §. cumque annui redditus. de ver
bo. ſignifi. & ibi Card. nu. 17. & Anch. nu. 14. Federic. de
ſen. conſil. 12. Gemin. conſil. 40. cum alijs per D. Moſcho-
rium deductis.

Vnum tãtum fuit per Dominos excitatum dubiũ, quod
ſententia videtur lata contra formam breuis in ea par-
te, in qua dãtur annotati in tot regalia pro eleemoſinis,
miſſis, & cera, & oleum pro lampadibus, nec non triticũ
monaſterio de Ferraria. Cùm in breui Papa mandet, vt
prius aſſignetur portio pro fabrica, & ornamentis eccle-
ſiæ de Ferraria, & reſiduum diſtribuatur pro neceſſitati-
bus aliorum monaſteriorum: ſed ſi bene perpendantur
verba breuis, vtique Papa nõ aſſignat reſiduum pro alijs
monaſterijs excluſiuè ad monaſterium de Ferraria, ſed
vtitur verbis, quæ & hoc ipſum monaſterium comprehẽ-
dere videntur, ibi, attentis ſingulorum monaſteriorum,
& domorum huiuſmodi neceſſitatib. dictio. n. huiuſmo-
di, refertur ad omnia monaſteria, de quibus fuerat fa-
cta mentio. Alia etiam circa hoc fuit orta difficultas, quod
ſi Papa propter incapacitatem commutauit huiuſmodi
diſpoſitionem, vtique in eundem ſcopum incidiſſe vi-
detur Illuſtriſſimos executor, qui in diſtributione aſſi-
gnat tot regalia, de quibus ſupra, nec non oleum, & tri-
ticum monaſterio de Ferraria. Super qua difficultate vi-
dendum eſt, quid pars, quæ pro confirmatione ſenten-
tiæ inſtat, reſpondeat.

SERAPHINI.

Peneſtrin. bonorum. Lunæ, 16. Martij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Filiæ de iure communi ſubintrant in locum patris in ſucceſſione patrui vnà cum alijs patruis.*
2 *Pactum, per quod filiæ debeant dotari, non excludit eas abſolutè à ſucceſſione, niſi in euentum dotationis, vel mortis.*
3 *Repreſentatio habet locum etiam in fideicommiſſis.*
4 *Statutum excludens filiam dotatam intelligitur tantum excludere ab hæreditate dotantis.*

Idem

Idem in pacto, per quod filiæ dotentur.
5 *Dictio, deſcendentes, appoſita in pacto excluſiuo fœminarum, intelligenda eſt reſpectu paciſcentium.*
6 *Verba, vt infra, in dubio ſtant demonſtratiue.*

DECISIO CCCCXLVIII.

FVit reſolutum non eſſe habendam rationem portionis bo. me. Stephani iunioris in caſu, & ad effectum, de quo agitur, ſed tres partes tantum conſtituẽdas bonorum pacto ſubiectorũ, cùm. n. poſt obitũ bo. me. Franciſci, & antea tranſactionem obierit Stephanus, dubium non eſt de iure communi, iſtas Illuſtr. fi-
1 lias ſubintrare in locum Franciſci eorum patris, & † admitti ad ſucceſſionẽ patrui vna cum alijs patruis. Auth. vt fratrum filij. §. 1. & ibi Bar. & Ang. & auth. ceſſante. & ibi gl. Bal. & cæteri. C. de legit. hæred. & ideo ſolom eis facit negotium pactum initum inter bo. me. Stephanum ſeniorem & Alexandrum, per quod excluduntur filię fœminæ à ſucceſſione: ſed cùm excluſio prima ſit facta cũ pacto expreſſo, quod filiæ dotentur, non operatur hæc excluſio, niſi quòd vel actu dotentur, vel per hæredes nõ
2 ſteterit, quominus dotentur. Et † ideo huiuſmodi pactũ non impedit effectum acquiſitionis iuris communis, licèt ſit reuocabilis in euentum dotationis, vel mortis ante tempus nubile, cùm cenſeatur adiecta tacita cõditio, ſi nupſerint, ad no. per Docto. in l. Titia. §. Titio genero. de cond. & demonſtra. & hinc ſequitur, quòd cùm dotatio eas excludat tam à portione patrui, quàm patris, error, qui prætenditur pro parte ipſarum, eſt conſiderãdus etiam habito reſpectu portionis patrui, cui etiam in trãſactione in ſpecie renunciarunt.

Nec ob. quòd in pacto vocentur deſcendentes grada-
3 tim, quia hæc diſpoſitio non excludit † repreſentationẽ, quæ etiam in fideicommiſſis locum habet, vt per Soc. cõſil. 116. num. 11. & 13. lib. 1.

Non ob. Soc. iun. conſ. 73. nu. 15. lib. 1. Quia non loquitur in ſucceſſione ex fideicommiſſo aſcendentiũ. Cõfirmatur prædicta vrgenti ratione, quia pactum nõ excludit fœminas à ſucceſſione legitimæ conſanguineorũ, ſed à bonis, locis, ciuitate, caſtris, & opidis, in pacto comprehenſis, & ſic excluduntur à certis rebus, non autem à ſucceſſione. Et ideo repreſentatio impediri ratione pacti non poteſt. vnde ſequitur, quòd in his bonis poſſunt petere dotes à quibus propter dotes ſunt excluſæ, alias
4 in eis ſucceſſuræ, prout in ſimili ſi † ſtatuto filia dotata excludatur, intelligitur tantum excluſa à dotantis hæreditate, vt poſt Bal. Caſtren. & alios refert Brun. in ſtatuto ſtantib. maſculis, art. 8. q. 16. nu. 59. Et ideo videtur onus eſſe reale, ſaltem hoc reſpectu, quòd ſequitur quoſcunque præfatorum bonorũ poſſeſſores, qui excludere non poſſunt fœminas, niſi eas congruenter dotauerint.

Et inſuper ex præmiſſis infertur non eſſe interpretãdũ pactum, vt voluerint abſolute excludere fœminas à ſucceſſione tranſuerſalium, ex eoque voluerint fœminas deſcendentes tãtum dotari, quia propter ſupradicta obſtat ratio proemij, in quo habetur, Stephanum, & Alexãdrum fratres deueniſſe ad laudabiles, & honeſtas conuẽtiones, quæ ita interpretando, nec laudabiles, nec hone-
5 ſtæ eſſent. Ideo † dictio, deſcendentes, (ſi modo legendũ eſt, deſcendentes, & non, deſcendentibus, ita vt ad maſculos referatur) intelligenda eſt reſpectu paciſcentium: repugnat etiam interpretatio iuris communis, quam ſupra ex Brun. retuli. Excluderẽtur enim à ſucceſſione eorum de quorum bonis dotari non poſſunt. Et in ſumma nõ obſtat, quod in pacto, in ea parte, in qua mandat dotari, dicatur, vt infra, quod eſt præcipuum fundamentũ
6 contrariæ partis, quia verba † illa, vt infra, ſtant demonſtratiuè, non limitatiuè, prout ſemper in dubio accipiuntur, & vrgentiſſima ratione demonſtratur: nã ſi ſequens diſpoſitio intelligeretur limitatiuè, ſequeretur, quòd ſolum filię morientis ſine maſculis dotandæ eſſent, non autem filiæ morientis cum maſculis, quod eſt abſurdiſſimũ. & ideo clauſula illa, vt infra, potius refertur ad qualitatem dotandi, nempe, condecenter, & honorificè ſecũdum qualitatem temporum, & familiæ, vel ad prouidendum filiabus, quæ patre eſſent orbatæ: illis enim quæ patrem haberent, cenſuerunt ſatis eſſe proſpectum.

Non ob. quod filiæ eſſent melioris cõditionis, quàm maſculi, quia liberum eſt maſculis, ſi expedire eis videatur, eas ad portionem, quæ iure communi competeret, admittere. Quare concluſum fuit pro Illuſtr. filiabus.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Lunæ, 10. Nouembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Mulier ſuccedens debitori ſi agat pro reſtitutione dotis, debet prius agere contra bona libera, & poſtea contra alia ex pacto obligata.*
2 *Onus docendi extare alia bona vltra in inuentario deſcripta, alleganti ſpectare debet.*
3 *Bona pacto ſubiecta non poſſunt pro reſtitutione dotis obligari, propter anteriorem hypothecam vocatorum in pacto.*
4 *Diſpoſitio auth. res quæ. C. commu. de leg. non habet locum in contractibus, ſecundum communem.*
5 *Nec etiam in prohibitione tacita: ſecus in expreſſa, per quam impeditur dominij translatio. nu. 5.*
6 *Verba, præmiſſis exceptis, appoſita in pacto, per quod tollitur facultas teſtandi, tollunt omnem diſponendi facultatem etiam in vltima voluntate.*
7 *Alienatio rei donatæ prohibita cenſetur per hypothecam.*

DECISIO CCCCXIX.

FVit dubitatum, an bona pacto comprehenſa potuerint obligari pro reſtitutione dotium Illuſtr. Dom. Margaritæ Aquauiuæ, & Illuſtr. D. Cleriçis? Quantum ad dotem Margheritæ nullo diſcrepante reſolutum fuit, quòd ex quo conſtitutio dotis præceſſerat pactum, omnia bona cadebant ſub hypotheca ratione prætẽſæ dotis, licèt maiori parti Dominorum placeret, vt extantibus alijs bonis, præter ea quæ in pacto continẽtur, fieret ex illis reſtitutio, & in ſupplementum poſtea
1 fieret ex bonis in pacto comprehenſis, attento † quod Illuſtriſſimæ filiæ ſunt hæredes Sciarrę hæredis paciſcentium. l. cùm à matre. C. de rei vend. & ibi no. gl. Put. Pau. & Sal. Bar. in l. ſi. §. in computatione. nu. 6. de iure deli. & ibi Bal. Pau. Alex. & Iaſ. Pinel. in l. 1. C. de bo. mater. pat. 4.
2 nu. 79. Sed † onus docendi extare alia bona, maximè ſtãte inuentario, incumbere Illuſtr. Do. Iulio, l. ſi §. licentia. & ibi Iaſ. C. de iure delib. Alex. conſi. 55. num. 6. in princ. Dec. conſi. 519. nu. 7. Curt. ſen. conſi. 57. nu. 17. Aym. conſil. 19. Tamen reuocatum fuit in dubium, an Illuſtr. filię teneantur prius agere contra alia bona non comprehẽſa pacto, ex quo in facto fuit deductum, Margaritam deceſſiſſe poſt obitum Sciarrę, & ideo filias ſuccedere ei ex perſona propria, non autem mediante perſona ipſius Sciarræ. Et ideo fuit ordinatum, vt ſuper hoc videretur, quo pacto factum ſe habeat, quod ſi executio fieret in alijs bonis, taxandus eſſet valor contentorum in inuentario,

tario, qui non videtur aſcendere ad magnam ſummam.
Nam quod attinet ad caſale nouum, videtur bene ex fa-
cto tolli hanc prætenſionem D. Iulij, attentis inſtrumen
tis dotalibus D. Iſabellæ. Et in omnem euentum Domi-
ni haberent rationem fructuum perceptorum, maximè
ad effectum ſeparationis. l. mulier. §. cum proponeretur.
ad Trebel. Roma. conſil. 232. in fi. Quantum verò ad do
tem Illuſtr. D. Claricis, Domini pro maiori parte tenue-
runt, bona pacto ſubiecta non potuiſſe pro eius reſtitu-
3 tione obligari, attenta † anteriori hypotheca vocatorum
in pacto. ad l. aſſiduis. C. qui pot. in pigno. hab. Oldrad.
conſil. 114. in fi.

Non ob. tex. in auth. res quæ. C. commun. de lega. quia
4 † ſecundum communem opin. illa auth. non habet locũ
in contractibus inter viuos. vt poſt gloſ. dicit Bal. in l. vul
la. in fi. C. de iure dot. & in cap. primo, §. donare. in princ.
qualiter feod. olim alienari pot. Alexand. in l. filiusfami-
lias, §. diui. nume. 10. & ibi Iaſ. nume. 32. & Crot. nume-
ro 58. Ambroſ. de opizo. nume. 57. Loantes. nu. 1140.
de leg. primo. But. conſi. 77. num. 2. Soc. conſi. 75. libro 1.
Rimin. conſil. 215. num. 12. lib. 1. Aym. conſil. 19. in fi. Ta
men ſuper veritate iſtius opinionis pars poterit audiri
particulariter, ſtantibus his quæ exemplo deducuntur,
ex ſententia Pau. de Caſt. conſi. 80. num. 1. in prin. quam
ſequitur Dec. conſil. 519. Ambroſ. de Opiz. d. §. diui. nu-
mero 137. Videtur enim hoc caſu militare eadem ratio
veriſimilitudinis, quòd pater noluerit eximere bona ſua
neceſſariæ obligationi, quam ponderat Caſtr. d. authen.
res quæ. num. 10. & ideo tenent etiam multi, quòd non
poſſit. quos refert Roland. conſil. 85. num. 30. lib. primo,
Guid. Pap. deciſ. 96. per tot. Bolog. in d. §. diui, num. 283.
Lop. in rub. de donat. §. 16. nume. 14. verſ. pater. Retenta
5 † tamen priori opinione, Domini dicebant non obſta-
re, quod dicitur eam procedere in prohibitione expreſ-
ſa, per quam impeditur dominij translatio. vt per Iaſ. in
d. auth. numero 25. & in l. filiusfamilias. §. diui. num. 69.
vbi Crot. num. 57. Loantes. num. 140. Soc. iun. nu. 151.
cum alijs per informantes allegatis. Nam tenebant hic
adeſſe expreſſam prohibitionem ponderando illa verba,
6 præmiſſis † exceptis, poſita in facultate teſtandi, quæ vi-
detur tollere omnem facultatem diſponendi etiam in
vltima voluntate. l. cùm pater. de iudic. l. Labeo. de com-
penſ. Iaſ. in l. prima, de offi. eius, nu. 80. Dec. nu. 40.
7 Præterea hic adeſt hypotheca † propter quam cenſe-
tur prohibita alienatio rei donatæ. Barto. in d. §. diui. nu
mero 14. Rip. num. 81. Crot. nume. 99. & dicebant non
eſſe in donatione, in qua ipſo iure transfertur dominiũ
in donatarium. Neque obſtare, quòd pro parte filiarum
dicitur, pactum factum de bonis reſtantibus poſt mor
tem, propter illa verba, poſt eorum mortem reſtantibus.
Quia iſte intellectus deſtruit totam diſpoſitionem, cùm
in ea detur facultas teſtandi, & diſponendi de omnibus
alijs bonis p̃miſſis exceptis, q̃ exceptio redderetur vana
& ſuperflua, ſi pactũ reſtringeretur ad reſtantia. Et iõ pla
cebat Dñis intellectus datus p D. Gabriel. ne inducatur
contradictio. Dec. conſi. 285. no. 4. cum alijs allegatis, &
poſſet etiam veriſimiliter dici erratum eſſe à notario ex-
tendendo reſtantia pro reſtantib. quo caſo referri poſ-
ſet abſque aliqua voluntatis, & literæ violatione ad illa
verba diſponendi de omnibus alijs bonis.

ALDOBRANDINI.

Rom. hæreditatis de comitibus. Lunæ, 24. Nouemb. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Sententia continens vnum extenditur ad aliud, ſine quo il-
lud vnum, ſuper quo lata eſt, nõ poteſt ſortiri effectum.*
Idq; procedit etiam in petitione. nu. 2.
3 *Maiora expreſſis non veniunt in neceſſariam anteceden-
tiam, niſi aliàs actus non valeret.*
4 *Iudex, pronuncians fideicommiſſarium immittendum eſſe
in poſſeſſionem bonorum, cenſetur pronunciaſſe in ne-
ceſſariam antecedentiam hæreditatem debere reſtitui.*
5 *Actiones duæ, quarum vna ſit præparatoria alterius, poſ-
ſunt eodem tempore ſubordinatè intentari.*
*Et hoc etiam ſi ſecunda actio ab initio orta non ſit, ſed om
ninò ſit ab initio oritura, quia tolleratur propter lites
dirimendas. nu. ſequen. ex communi.*
6 *Litium dirimendarum gratia multa tollerantur, quæ aliàs
non tollerarentur.*
7 *Sententia, quòd actiones transfierint in fideicommiſſarium
propter iniuſtam renitentiam in reſtituendo, dicitur de-
claratoria.*
8 *Expreſſum ſatis illud dicitur, quod venit in neceſſariam
antecedentiam.*
9 *Interpretatio omnis facienda eſt pro ſententia, & ad ex-
cludendum ſpolium ſeu delictum.*

DECISIO CCCCL.

Domini ſteterunt in reſolutis ex eiſdem rationi-
bus & auctoritatibus, de quibus in reſolutio-
1 ne, quamuis enim † ſententia ſit ſtricti iuris, ex
vi tamen attractiua continens vnum indiſtinctè, trahi-
tur ad aliud, ſine quo illud vnum, ſuper quo lata eſt, non
poteſt ſortiri effectum, vt dicit Ang. conſil. 257. ſub nu-
me. 6. prout in hoc caſu, in quo abſque reſtitutione hære
ditaris poſſeſſorium, ſuper quo index pronunciauit, lo-
cum habere nequiuiſſet.
2 Quod † cùm nedum procedat in ſententia, ſed etiam
in petitione, Pau. de Caſt. conſil. 85. nume. 2. lib. 2. & tra-
dunt Doct. in rub. C. qui admit. vbi Dec. nume. 74. ceſſat
conſequenter reſponſio data, quod cùm huiuſmodi re-
ſtitutio non eſſet petita, ſententia nequeat hoc contine-
re. Quia immo petitio hoc continebat, ex quo pars non
poterat conſequi illud, ad quod expreſſe agebat ſine tali
reſtitutione. Ceſſat etiam alia reſponſio, quod ſtante ſu-
ſpenſione petitorij non adeſt poteſtas ita pronuncian-
di. Quia vt fuit dictum in reſolutione, ſuſpenſio non im
pedit, quominus adduci poſſint ea quæ ad obtinendum
in poſſeſſorio ſunt neceſſaria, prout videmus in cauſa be
neficiali, poſſe, non obſtante ſuſpẽſione, adduci titulum
coloratum, vt tunc fuit dictum.

Non obſtat, quòd in neceſſariam antecedentiam non
veniant maiora expreſſis. Quia vltra, quòd hoc magnam
patitur difficultatem, vt liquet ex adductis per Cur. ion.
in l. 2. de iur. om. iud. nume. 12. cum ſeq. & à Dec. in rub.
C. qui admit. num. 88. & in capitu. præterea. de of. deleg.
3 non † procedit, quando aliàs actus non valeret, quia tũc
ex reg. l. illud. de acquiren. hære. comprehenduntur etiã
maiora expreſſis neceſſaria ad actus validitatem. Dec. cõ
ſil. 77. col. 3. prope fi. ver. tertio dici poteſt, & in d. rub. C.
qui admit. nu. 80. Accedit quod cum adducatur hoc ad
effectum poſſeſſionis, non poteſt dici quid eo maius.

Pariter non obſtat, quod male dixerunt Doct. neceſ-
ſariam eſſe reſtitutionem, ſi iudex ſemper in neceſſariã
antecedentiam pronũciaret hæreditatem reſtituendam.
Tum, quia Doct. dicunt non competere huiuſmodi re-
media ante verbalem reſtitutionem factam: non tamen
4 dicunt, iudicem pronũciantem fideicommiſſarium im-
mittendum eſſe in poſſeſſionem bonorum, non pronun
ciare in antecedentiam neceſſariam hæreditatem de-
buiſſe reſtitui.

Tum

Tum & ſecundò, quia hoc remedium non ſemper dirigitur contra hæredem debentem reſtituere, ſed etiam contra tertios poſſeſſores, quo caſu argumentum procedere non poteſt, cum ipſi reſtituere non teneantur.

Non etiam ob. quod fuerit pronunciatum ſuper remedio priuſquàm competeret, vel illico, quod compe-
5 tere cœpit, quia cōſiderandum eſt, quòd † duæ actiones, quarum vna ſit præparatoria alterius, vt in hoc caſu, in quo actio ex teſtamento, quæ datur contra hæredem ad reſtituendam hæreditatem ad no. per Bar. in l. ſi legatus. ff. ad Trebellian. per glo. & Doct. omnes in l. & ſiue ſcriptura. C. ad Trebellian. eſt præparatoria remedij poſſeſſorij competituri poſt dictam reſtitutionem, poſſunt eodem tempore ſubordinatè intentari. & licèt hæc ſecunda actio ab initio orta non ſit, cum tamen pendente iudicio ex contumacia, & renitentia non reſtituentis nedū ſpes ſit, quod oriatur, ſed omnino ſit oritura ab initio, deduci poteſt ſaltem eam ſubalternando, petendo vt hæres reſtituat hæreditatem ſaltem verbaliter, & poſtquàm reſtituerit, vel poſtquàm propter contumaciam, vel renitentiam ipſius habenda fuerit pro reſtituta ad effectum tranſlationis actionum, immittatur in poſſeſ-
6 ſionē. Tollerarunt † enim hoc propter lites dirimendas, vt declarat poſt glo. magnam in l. prima, in fi. ff. de actio. emp. Rom. conſi. 391. numero 12. 13. & 14. quem ſequitur Felyn. in c. ſignificantibus. nu. 25. de libel. oblat. Dec. in l. edita. numero 70. C. de eden. declarat etiam gloſ. in c. Raynaldus. ver. demum. in verbo, venirent. de teſtam. vbi Couar. atteſtans. de commnni. §. primo, numero 9. Salyce. in l. prima, numero quarto, de iud. & cum cauſa eſſet commiſſa ſummariè, cenſetur ab initio deductum omne ius etiam hoc pacto, ex ijs quæ reſoluta fuerunt in illa Roman. donat. 50000. coram me. Accedit, quòd
7 hæc videtur declaratoria, quòd † actiones tranſierint in fideicommiſſarium propter iniuſtam renitentiam in reſtituendo, vt per gl. in l. ſancimus. §. cum aūt. C. ad Treb.

Non ob. quòd ſtatutum de tribus conformibus debeat intelligi in ijs, in quibus expreſsè ſententiæ ſunt cō-
8 formes, quia † ſatis dicitur expreſſum, quod venit in antecedentiam neceſſariam, vt dictum eſt, quoniam ſaltem non ſumus in formalibus ex allegatis. Tiraq. de ll. connub. gloſ. ſeptima, §. ſeptimo, numero 179. in 9. quæſtio. expreſſit.

Quæ omnia Domini dicebant admittenda facilius eſſe ad ſubſtinendam ſententiam, vt bene deducit Dec.
9 d. conſil. 77. col. pe. & † ad excludendum ſpolium, & attentata, & ſic ad delicti excluſionem.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Veneris, 20. Martij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Gratia etiam motu proprio facta eſt nulla, quando adeſt defectus intentionis: immo etiam eſt ipſo iure nulla, & numero 6.*
Et etiam ſi deficiat poteſtas.
2 *Actus ſine poteſtate & voluntate conſtitui non poteſt.*
3 *Subreptio duplex eſſe dicitur: & quomodo differat à defectu intentionis. & nn. 6. & 7.*
4 *Motus proprius non firmat priuilegium contra ius alterius.*
5 *Falſitas cauſæ annullat gratiam quantumuis motu proprio conceſſam.*
6 *Præiudicium leue & magnum, quod dicatur, & quos pariat effectus.*
7 *Agendum non eſt in gratia generali de defectu intentionis, ſed de comprehenſione, vel non comprehenſione.*
8 *Gratia à principio nulla poteſt confirmari per conſenſum superuenientem.*
9 *Diſtinctio inter defectum intentionis reſpectu gratiæ, & defectum intentionis reſpectu effectus, & executionis eiuſdem.*

DECISIO CCCCLI.

Dubitant præſuppoſito pacto, & gratia, & quod ſine veri præiudicio d. gratia in quibuſdā euentibus diſcordet, in quibuſdam concordet cum pacto, an d. gratia ſit ita nulla ex defectu intentionis Papæ, vt nunquàm etiam clauſulæ in ea appoſitæ illam viuificent? Et cauſa pluries propoſita tandem ſub die 20. Februarij, Rota reſoluit, gratiam fuiſſe nullam à principio ex defectu intentionis, reſeruata generalitate, ſiue euentualitate. Et demum 20. Martij, fuit eadem deciſio per Dominos confirmata.

Præcipua fundamenta deciſionis fuerunt. Primò auctoritas Doct. in c. cauſam quæ. il ſecondo, de teſtib. vbi glo. Hoſt. Ioan. And. Ægid. Abb. Fely. Arc. & alij per infor-
1 mantes allegati, qui † omnes vno ore dicunt, gratiam etiam motu proprio factam, eſſe nullam, quando adeſt defectus intentionis: & licèt nō dicant eſſe ipſo iure nullam, tamen ſunt etiam aliqui, qui hoc dicunt, velut Paris. conſi. 74. num. 32. lib. 4. & hoc idem videtur firmare Caſſad. deciſ. 5. de penſ. nu. 3. in fi. vbi tradit, gratiam factam de penſione, non facta mentione de alia prius impoſita, eſſe nullam, etiam ſi motu proprio facta ſit, & demum, nu. 5. tradit eam eſſe nullam ipſo iure, & licèt fundet ſe etiam in ſubreptione, id euenit, quia in caſu ſuo gratia erat ad patris poſtulationem. ſed non nullis æquiparationem, quam facit ſubreptionis, & defectus intentionis. & ita ſunt intelligendi Doct. qui paſſim æquiparant ſubreptionem, & defectum intentionis.

Secundo pro hac ſententia facit euidens ratio, quia cùm in conſtituenda gratia requiratur poteſtas, & volūtas, vtique altera deficiente, gratia eſt à principio nulla,
2 nam † actus ſine voluntate, & poteſtate conſtitui non poteſt. Bal. in l. omne verbum. C. commun. de lega. Alex. conſil. 72. nume. 30. lib. 4. Imol. in l. qui ſoluendo. de hæred. inſtituen. & in l. filio præterito. in vltima quæſtio. de iniuſt. rup. teſtam.

Tertiò, quia non bene videtur conſtitui differentia inter ſubreptionem, & defectum intentionis, quantum attinet ad hunc effectum, quia etiam defectus intentio-
3 nis poteſt dici ſubreptio. Ea † enim eſt duplex, altera, q̄ prouenit ex parte impetrantis, altera, quæ oritur ex re ipſa, primam tollit motus proprius, ſecūdam non. Ægi. 592. & 475. & d. c. cauſam quæ. il a. nu. 1. de teſtib. Rebuf. in form. mand apoſt. in verbo, motu proprio, in 29. ſpeciali. in fi. Bonif. in clem. per literas. nu. 11. & 12. de præb. Fel. in c. in noſtra. in 10. corol. de reſcrip.

4 Quartò faciunt Doct. paſſim dicentes, quod † motus proprius non firmat priuilegiū contra ius alterius. Abb. in c. ad aures. nu. 5. de reſcrip. Bur. in c. per venerabilem. nu. 15. qui fil. ſint legit. Præpoſ. in c. quia circa. nu. 4. de cō ſang. & affi. Rui. conſi. 123. nu. 16. lib. 3. Gem. conſ. 104. Curt. ſen. conſi. 55. nu. 57. Rot. in antiq. 444. cum infinitis alijs qui deduci poſſent, ex quibus colligitur, quòd ſi motus proprius non firmat priuilegium, illud ab initio eſſe nullum.

Quintò, in indiuiduo, de quo agitur, hoc tantò facilius procedit ex eo, quod Papa videtur motus ex falſa cā, cùm dixerit, illuſtriſ. D. Iulium eſſe horum bonorū verū

dominum,

dominum, quæ verba iuxta ſubiectam materiam, cùm agatur de perpetua applicatione, ſunt intelligẽda de eo dominio, ex quo naſcebatur valida perpetua applicatio:
5 ſed † falſitas cauſæ perpetuò annullat gratiam, quantũuis motu proprio conceſſam. Fely. poſt Anch. in c. ad aures, nu. 9. de reſcrip. & in d. c. cauſam quæ. nu. 3. cum alijs per informantes allegatis.

Non ob. in contrarium deducta & primo doct. Butr. in c. mãdatũ. an̄ nu. 14. & in c. capitulũ ſanctę Crucis. nu. 24. de reſc. Quia aut loquitur cõtra auctoritatẽ cęterorũ Doctorum, vel in caſu ſuo militat particularis rõ, prout
6 conſiderat Caſſad. d. deciſ. 3. nu. 5. de penſion. nempe † diſtinguendo inter leue & magnum præiudicium, vel etiã ex alio poteſt conſiderari ratio particularis, quia re vera ibi non adeſt defectus intentionis, cùm indiſtinctè ſiue primæ literæ ſint præſentatæ, ſiue non, teneant ſecundæ literæ, ſecundum opinionem Abb. ibi in fine, & in c. capitulum. nu. 4. Et ipſæ ſecundæ literæ cenſentur habere clauſulam, ſi primus ius ſuum non proſequatur, vt poſt Imo. in d. c. mandatum. nu. 5. Et valde probabilis eſt hęc ſententia, vt non adſit defectus intentionis reſpectu cõceſſionis ſecundarum literarum, quia Papa in gratiam plurium reſcribere poteſt. Et in hoc non deficit intentio, tamen non vult inuitum ordinarium pluribus mandatis grauare, quod colligitur ex eo, quòd ſi ſuper eodẽ corpore bene impetratæ eſſent literæ, tunc eſſent omnino ſubreptitiæ, & nullæ: nam propter incompatibilitatem gratiarum appareret manifeſtè de defectu intẽtionis. Præterea in illamet materia multi tenent, quòd gratia etiam motu proprio conceſſa, non teneat, vt p Franc. in c. ſi poſtquàm, nume. 6. de præben. in 6. & ibi idẽ But. num. 5. & 6. & ita vis non exiſtit differentia, quam conſtituit Butr. inter ſubreptionem, & defectum intentionis, ſed in præiudicio tertij, quod indiſtinctè annullat gratiam, ſecundum eos.

Non obſtat, quòd quando gratia eſt generalis, ea non corruat ex caſu particulari, in quo verſatur tertij præiudiciũ, quia gr̃a, de qua agitur, nõ vr̃ gñalis, ſed particularis cõprehenſio. n. plurium euẽtum nõ facit gratiam ge-
7 neralem, quod patet † quia ſi eſſemus in gratia generali, non eſſet agendum de defectu intentionis, ſed de comprehenſione, vel non comprehenſione. Soc. conſi. 13. numero 8. libro 1. Præiudicium verò hic eſt certum, & indubitatum reſpectu ſecũdo genitorum, ſi qui adſint, ſed de euentualitate alias erit videndum.

Non ob. quod ſi gratia eſſet nulla à principio, nõ poſſet confirmari per conſenſum ſuperuenientem, cuius cõ-
8 trarium tradidit Soc. conſil. 115. lib. 3. Quia † hoc negari meritò poteſt, cum neque Soc. loquatur in cõſenſu ex poſt facto ſuperueniente, ſed in conſenſu præſtito in ipſo actu, & forte etiam ita indiſtinctè non procederet et ſecundum iſtam lecturam, niſi data Papæ ſcientia. Ægi. deciſ. 632. Præterea defendit Socin. in ſuo caſu non adfuiſſe defectum intentionis ſub numero 3. hic vero nõ poteſt negari aditum, cùm Papa ignorauerit pactum.

9 Non ob. diſtinctio, † quæ fit exempla inter defectum intentionis reſpectu gratiæ, & defectum intentionis reſpectu effectus, & executionis eiuſdem, quia iſta differentia eſt verbalis, cùm non poſſit ſeparari hoc caſu effectus ab ipſa gratia, ſtatim enim, quòd applicantur bona primogenito, infertur præiudicium cæteris filijs inſeparabile ab ipſa conceſſione, nec poteſt hoc præiudiciũ præſeruari per clauſulam, ſine præiudicio, nam eſt incompatibilis cum diſpoſitione, adeo quòd vel diſpoſitionem vitiat, vel à diſpoſitione vitiatur, ne actus reddatur nugatorius. Et quæ dicuntur de hac clauſula generaliter ſubintellecta in omnibus conceſſionibus, habent locum, quando poteſt ſtare vnà cum principali diſpoſitione.

Et ita fuit pro nullitate abſoluta gratia cõcluſum. Deinde die Ven. 3. Aprilis proxime pręteriti, fuit cauſa propoſita ſuper euentualitate in pręcedenti poſitione reſeruata. Et per Dominos concluſum retenta priori deciſione eam non facere, quominus gratia ſit nulla, quia huiuſmodi euentualitas nõ tollit defectum intentionis. Ridiculum enim eſſet dicere, quòd Papa voluerit gratiam huiuſmodi pendere perpetuo à voluntate ſucceſſorum D. Iulij, ita vt modo valida quorundam reſpectu eſſet, modo inualida. Maximè, cùm ſimus in materia prophana, in qua Papa ſine conſenſu vocatorum in pacto de poteſtate ordinaria nihil conſtituturus fuiſſet. Et ideo perſtiterunt in reſolutis.

ALDOBRANDINI.

Roman. hæreditatis de comitibus. Veneris, 21. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Statuta Vrbis comprehendunt etiam clericos tanquàm ſtatuta Papalia.*
2 *Appellatione diſtrictualium comprehẽduntur etiã clerici.*
3 *Conueniri quis poteſt etiam in loco domicilij, quando rei vendicatio intentatur.*
4 *Statuta loci attenduntur, vbi res eſt ſita, quando agitur de iure aliquo ex re proficiſcente: ſecus ſi ex ipſo iudicio proueniat.*
5 *Statuta loci iudicis quibus caſibus attendantur.*
6 *Statutum minuens appellationes dicitur reſpicere ordinatoria, non autem deciſoria.*

DECISIO CCCCLII.

Domini concluſerunt, ſtatutum de duabus conformibus habere locum in caſu, de quo agitur, quia ex illius lectura apparet nõ eſſe reſtrictum ad forum capitolinum, cùm in eo claris verbis diſponatur, quòd ſeruetur in omnibus curijs, & ſic etiam apud nos, vt fuit reſolutum in vna Roman. domus coram Do. 3
Binarino. Nec ob. quod Illuſtris, & R. D. Abbas vti clericus illi non ſubijciatur, quia eſt etiam reſolutum coram
1 R. D. Robuſterio, quòd † ſtatuta Vrbis comprehendunt clericos, quia ſunt ſtatuta Papalia. Et quamuis informantes pro Domino Abbate velint conſtituere differentiam inter ſtatuta quatuor librorum præcedentium, quæ admittunt poſſe dici Papalia, ex quo cõdita fuerunt à deputatis à Papa, & nouas reformationes, quæ nõ poſſunt dici Papales, quia conditæ fuerunt à perſonis deputatis à populo, & ſimpliciter fuerunt cõfirmatæ à Leone Decimo, quæ confirmatio non extendit ſtatuta ex allegatis, tamen talis differentia Dominis non placuit, quia Leo ante confirmationem deputauit duos Cardinales Iacobatium & Sanctorum quatuor coronatorum, qui prędictas nouas reformationes viderent, & examinarent, & ſic adfuerant etiam deputati à Papa, quia omnia noſtra facimus, & Papa deinde ipſas confirmauit, & iuſſit obſeruari vbique in Vrbe & eius diſtrictu, ſicut obſeruantur alia ſtatuta. 2

Sicut etiam non obſtat, quòd hoc ſtatutum veniat ad extenſionem ſtatuti, 167. lib. 1. & ꝓpterea debeat ab ipſo limitationem recipere. Quia ratio recti ſermonis nõ patitur hanc reſtrictionem, vt intelligamr de his qui litigant in foro capitolino. Nam mandat hoc ſtatutum primum ſtatutum ſeruari in omnibus curijs contra ciues,

incolas,

incolas, & diſtrictuales, & ſic non ſe reſtringit ad liti-
gantes in curia capitolij, ſed ſatis eſt, quod lis vertatur
inter ciues, incolas & diſtrictuales, & iſtos Illuſtr. Domi
nos eſſe tales non ambigitur, idque tanto magis, quia
2 † appellatione diſtrictualium comprehenduntur etiam
clerici ſecundum Roma. ſingul. 446. And. Sicul. conſilio
primo, col. 16. prope fi. lib. 3. Alex. in l. in prouinciali. §. in
publico. nume. 12. ff. de ope. noui nunc. & conſil. 41. nu-
mero 5. lib. 7. & Doct. in c. fi. de of. deleg. in 6. quod nul-
lam videtur poſſe recipere difficultatem, cum Papa
hoc caſu ſit dominus diſtrictus, à quo indiſtinctè di-
ſtringi poſſunt.

Non etiam obſtat, quòd caſtrũ Patricæ ſit vltra 40.
3 mill. Quia etiam † quando intentatur rei vendicatio, po
teſt quis conueniri in foro domicilij. gl. communiter ap
probata in l. fi. C. vbi in rem actio. vbi Bar. Bal. Salyce. &
alij Doct. in c. ſanè. vbi Abb. numero 4. de foro compete.
Cùm igitur hic fuerint conuenti à bo. me. Illuſtr. D. Tor
quato iſti Illuſtr. fratres reſpectu iudicij, debent attendi
ſtatuta loci iudicij, non autem loci rei, de qua contro-
4 uertitur: quia † tunc demum attenduntur ſtatuta loci,
vbi res eſt ſita, cum agitur de iure aliquo ex re proficiſcẽ
ti. Abb. in c. quod clerici. numero 11. de foro competen.
Tiraq. de retrac. Lignar. glo. prima, nume. ſecundo. Et ita
procedunt dicta in illa Teracinen. coram R. D. Blanchet
to, in qua agebatur de ſtatuto repellente fœminas dota
tas à ſucceſſione bonorum; hic autem non agitur de iu
re proficiſcente ex re, ſed de læſione ortũ habẽte in ipſo
5 iudicio, & poſtquàm iudicium ceptum eſt, quo caſu † at-
tenduntur ſtatuta loci iudicij. Bal. in l. cunctos populos.
numero 20. & ibi Iaſ. num. 21. qui loquitur magis in ter
minis nſis, C. de ſum. Tri. cũ. n. læſio, quæ per ſniam infer
tur, de cuius appellatione tractatur, originetur in ipſo
iudicio, debent attendi ſtatuta loci iudicij, nõ rei, de qua
controuertitur, vt videmus in ſimili, cùm petitur reſtitu
tio in integrum, circa quam attenduntur ſtatuta loci iu
dicij, quando læſio prouenit ex ipſo iudicio, vel in ipſo
iudicio, ſecus ſi tractatur de læſione antea cauſata, puta
in contractu. Salyce. in dicta l. cunctos populos. numero
ſeptimo, cum alijs allegatis, idque tantò magis, quia
iam eſt reſolutum in vna Bononien. coram R. P. D. Ro-
6 buſter. quòd † ſtatutum tollens vnam appellationem, &
minuens appellationes, dicitur reſpicere ordinatoria, nõ
autem deciſoria, per no. per Franc. in cap. ſi duobus. §. pri
mo, ver. quid autem ſi laycus. & in cap. vt debitus. col. 8.
ver. ſeptimo quæritur. de appel. & in ſimili dicitur de ſta
tuto tollente omnem exceptionem præter exceptionem
ſolutionis. Fely. in c. quoniam. num. 12. de conſt. Et quã-
uis ſtante hac reſolutione videretur hoc ſtatutum ſeruã
dum ſolum in curia capitolij, tamen propter expreſſa
verba d. ſtatuti fuit reſolutum coram Do. Binarino, vt
hoc non obſtante vbique ſeruetur in vrbe, atque etiam
vt dixi apud nos.

ALDOBRANDINI.

Bononien. de Luparis. Veneris, 11. Aprilis. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Actiones directæ remanent penes cedentem voluntarium, non autem neceſſarium. & nu. 4.*

Sed an ſint inutiles, vel ne, ſunt opiniones. numero 2. & ſequen.

3 *Actiones directæ tanquàm inhærentes oſſibus, non poſſunt transferri.*

4 *Ceſſio quando fit ex cauſa neceſſaria, illicò ius directum remanet inutile penes cedentem. ex communi. ſecus ſi ex cauſa voluntaria.*

Amplia etiam quod in ceſſione eſſet clauſula, ponens in locum ſuum.

5 *Scientia ſola, quæ elicitur ex libello ſufficit ad tollendum exercitium directarum actionum, quæ remanent penes cedentem.*

6 *Actio ſpolij nõ venit in actione generali, niſi de ea fiat particularis mentio.*

7 *Exceptio dominij obſtat agenti ſpolio.*

8 *Exceptio, tu ceſſiſti omne ius tibi competens in his bonis, quando opponi poſſit à ceſſionario.*

DECISIO CCCCLIII.

Domini cõſtituerunt regulam pro Buccamatio,
quòd penes ipſum tanquàm cedentem volun-
tarium, non autem neceſſarium, non obſtante
1 ceſſione, remanſerunt † directæ actiones l. 3. C. de noua.
cum ibi no. Doct. in l. ſi cum emptore. ff. de pact. vbi Iaſ.
Pau. de Caſt. in l. facta. §. ſi hæres. nu. 4. ff. ad Treb. & diffi
cultas penes eos remanſit circa limitationes. Tres enim
aſſerebantur, ſed vnam ex facto ſubſtuli.

Prima erat ſuper verbis ampliſſimis ipſius ceſſionis,
2 ex quibus videtur inferri, quòd † directæ remanſerint
omniuo inutiles penes cedentem, per plura quæ allegan
tur pro Hieronimo, & licèt Afflic. deciſ. 375. nume. 12.
velit, quòd non obſtantibus huiuſmodi verbis etiã ſtan-
te ſcientia ceſſionarij, remaneant nihilominus penes ce
dentem efficaces, tamen Pariſ. conſil. 19. nume. 66. cum
ſeq. lib. 3. multa adducit contra dictam deciſionem. Et
faciebat difficultatem aliquibus ex Dominis, quòd in
hac ceſſione ſunt ampliora verba, quàm eſſent in caſu
deciſ. Afflic. maximè ponderando conſtitutum. Bucca-
marius enim conſtituit ſe poſſidere hæc iura nomine
Lucarelli emptoris: ſed tamen replicabatur per aliquos
ex Dominis, quòd huiuſmodi conſtitutum non poteſt
3 aliquid operari reſpectu directarum actionum, quæ † cũ
inhæreant oſſibus, non poſſunt transferri in alium. Bar.
in l. non poteſt. num. 18. ff. de leg. primo. Sed hoc omiſ-
ſo, cùm hic verſemur in ceſſione facta ad commodum
ceſſionarij, ex quo huiuſmodi iura venduntur à Bucca-
matio Lucatello, iungendo huiuſmodi verba ita ampla
cum ſcientia Lupari d. ceſſionis, quæ ſcientia liquet ex
proceſſu nuper producto, res tranſit ſine difficultate, quia
hæc videtur vna ex limitationibus, quæ communiter tra
ditur ad d. l. 3. vt per Pariſ. d. conſi. 19. nume. 66. glo. in l.
fina. ff. de tranſact. vbi Doct. quod aliqui ex Dominis ad-
mittebant eſſe verum in ceſſione facta ex cauſa neceſſa-
ria, puta quando in ortu directarum quis adſtringitur
ad cedendum, vt in hærede grauato de reſtituendo, & in
procuratore ſtipulãte procuratorio nomine, ſecus quã-
4 do fit ex cauſa voluntaria, nam † quando ceſſio fit ex cau
ſa neceſſaria, illicò ius directum remanet inutile. l. 1. §. 1.
& § quamquàm. ff. ad Trebel. vbi vero fit ex cauſa volun-
taria, remanent efficacia iura directa, donec interueniat
vnum ex illis tribus de quibus in d. l. 3. C. de nouat. vt
declarant bene Ang. in l. facta. §. ſi hæres. ff. ad Trebel. etiã
quod in ceſſione eſſet clauſula, ponens in locum ſuum,
reprobata opin. Ange. in d. l. ſi cum emptore, quia ipſe-
met tenet contrarium in d. l. 3. C. de nouat. & in l. qui
quadraginta, ad Trebellian. Paul. de Caſt. in dicta l. ſi
cum emptore. nu. 4. Rom. in l. ſi in prouinciali. §. ſi ego.
ff. de oper. nunciat. Iaſ. in l. non qui eorum. §. qui Caium.
nu. 3. de leg. 1.

Et ſi ad tollendum exercitium directarum ſufficeret
ſola ſcientia, fruſtra in l. 3. videretur requiri litis conte-
ſtatio,

5 ſtatio, quia † ſufficeret ſcientia elicita ex libello, qui præ-
cedit conteſtationem litis, vt argum Alberi. in d.l.3.nu-
me.2.ver.in contrarium.
Secunda limitatio erat, quòd Lucatelli egiſſent in par
tibus contra Luparum ſuper reſtitutione horum bono-
rum, quod dixi non eſſe verum, quia lis agitata non fuit
ſuper reſtitutione huiuſmodi bonorum, ſed ſuper expul
ſione cuiuſdam coloni.
6 Tertia afferebatur limitatio, quia † non vſ, quòd hæc
actio ſpolij veniat in actione gñali, niſi de ea fiat particu
laris mentio. Sarnen. de triennal.q.11.ver.ſecũdus caſus.
Mohedã.deciſ.524. Et licèt hoc prima facie videatur fa
cere ad fauorem Buccamatij, tamen dicebant Domi-
ni, ꝙ cùm non ſit translata hæc actio mediante ceſſione
in Lucatellum, ipſe eam intentare non poſſet, nec poteſt
etiam intentare Buccamatius, ex quo ceſſit omne ius ſibi
competẽs, & ſic dominium omnium bonorum à ſe ab-
7 dicauit. Vnde huiuſmodi † exceptio videtur obſtare agẽ
ti ſpolio, vt per Soc. in l. rem quæ nobis. in 9.q. ff. de ac-
quir.ẽ.poſ.cum alijs allegatis. Videtur enim, quòd poſſit
Luparus, contra quem ſunt ceſſæ actiones directæ Buc-
8 camatij, opponere, tu † ceſſiſti omne ius tibi competens
in his bonis. Aym.conſi.191.nu.3.
Et quamuis Rota teneat, ꝙ non dicatur conſtare no
torie de non iure agentis ſpolio, niſi per cõfeſſionẽ par-
tis, vel per rem iudicatam, tamen dicebant ſatis conſtare
de non iure per confeſſionem partis ſtante huiuſmodi
ceſſione, qua mediante omne ius ſibi competens in hu-
iuſmodi bonis transfert Buccamatius in Lucatellũ, quæ
tamen ab alijs Dominis non admittebantur, quia non
dicitur conſtare de non iure, quandiu de iure conſtare
poteſt. Et propterea dixerunt, quòd materia reſtringa-
tur ad huiuſmodi limitationes.

ALDOBRANDINI.

Pharen. penſionis. Die 24. Ianu. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Penſio dicitur eſſe materia odioſa.*
Eoq; magis in quota fructuum.
Immo magis, vbi cum ea adeſt diſpenſatio. nu. ſeq.
2 *Diſpenſatio vulnerat ius commune: & ſtricte intelligitur etiam proprio motu facta. nu.7.*
3 *Actus regulatur à principali intentione diſponentis, niſi materia ſit odioſa.*
4 *Regula de impetr. benef. vac. per obit. fam. Card. dicitur eſſe odioſa, licèt ſit inducta ad fauorem Cardinalium, & Papæ intentio ſit illis fauere.*
5 *Diſpoſitio odioſa reſpiciens publicam vtilitatem dicitur fauorabilis: alias ſecus.*
6 *Beneficia, vt ſine diminutione conferantur, publicè intereſt.*
7 *Extinctio penſionis reſtituit beneficium ad priſtinam libertatem, & dicitur fauorabilis. nu. ſeq.*
8 *Eccleſiæ maior debetur fauor quàm publicæ vtilitati.*
9 *Penſiones ſecundum ius primæuum ſunt compatibiles cum cathedralibus.*
10 *Odium quando eſt rationabile, diſpoſitio poteſt latè interpretari.*

DECISIO CCCCLIIII.

FVit per Dominos tentum, materiam, de qua in ſe-
cunda parte regulæ Adriani, eſſe odioſam, nõ aũt
1 fauorabilẽ, quia † penſio cùm ſit ſeruitus & onus
reale, eſt conſequenter odioſa, Pau. de Roman. de Pen-
ſion. capitu. octano, nume. 22. Caſſad. deciſ.3. circa prin.
de penſ. & 4. nume. 6. eodem tit. Sarnen. de infirm. q.16.
Caccialup. de penſ. quæſtio. octaua, Gigan. q. 96. Maxi-
mè, cum ſit in quota fructuum. Felyn. in cap. ad audien-
tiam. colum. ſecunda, ver. ſecundo, de reſcrip. Caccialup.
2 de penſion. quæſt.6. Gig. quæſtio. octaua. Et † quia vnà
cum penſione in ea continetur etiam diſpenſatio, quæ
& ipſa odioſa eſt, cùm vulneret ius commune. c.1. de fil.
presbyt. Ægid. deciſ.482. & conſil.32. col.2. Pariſ. conſil.
57. num.11. lib.4.
Non ob. quod actus iudicetur fauorabilis, & odioſus
à principali intentione diſponẽtis. l. qui exceptionẽ. ff. de
3 cond. ind. Doc. in l. venia. C. de in ius voc. Quia † hanc re-
gulam admittebant Domini in materia natura ſua non
odioſa, ſed indifferenti: alioquin exiſtẽte materia natu-
ra ſua odioſa, intentio diſponentis eam mutare nõ põt:
Tiraq. de retrac. lig. in præfat. nu. 66. Quod Dñi cõfirma
bant ex eo, quia videmus, ꝙ diſpenſatio eſt odioſa, vt di-
ctũ eſt: & tñ principalis intentio diſponẽtis eſt fauere di
ſpenſato, non aũt eum odio proſequi. Et ſimiliter vide-
4 mus, ꝙ † reg. de impetr. ben. vac. per ob. famil. Card. eſt
inducta ad fauorem Cardinaliũ, & principalis intentio
Papæ eſt illis fauendi, & tñ odioſa ac ſtricte intelligenda
vocatur, poſt Ægi. deciſ.632. & Sarnẽ. in d. reg. q.1. nu.2.
& q.16. in fi. ac q.18. num.3. prope fi. qui Sarnen. licèt po
ſtea in d. q.1. dicat illam late interpretandã, id dicit in pꝛæ
iudicium concedentis, contra quem ſemper conceſſio-
nes latiſſime intelliguntur. l. fi. ff. de conſt. prin. Et hinc
Domini dicebant, ꝙ quando diſpoſitio, quæ alias odio-
ſa videretur, emanat ad fauorem publicum, vt ſunt leges
pœnales, quia reip. intereſt, ne delicta remaneant impuni
ta, & in ſtatutis excludentib. filias fœminas, cum ſimili-
ter reip. intereſt, vt bona in familijs, & inter maſculos cõ
ſeruentur, per quos reſpublica conſeruatur, tunc inten-
tio diſponentis iuncta cum hoc publico fauore poteſt
operari hunc effectum, vt materia dicatur fauorabilis.
Sed quando diſpoſitio de ſe, & ſuapte natura eſt odioſa,
& contra iuris diſpoſitionem, & intentio fauendi nõ cõ
templatur ad publicam vtilitatem, ſed ad priuatam, vel
vnius, vel certorum hominum vtilitatẽ, tunc diſpoſitio
5 remanet odioſa, vt † videmus in diſpenſatione, quæ re-
ſpicit priuatam vtilitatem, in qua intentio diſponẽtis eſt
fauendi diſpenſato, non eam fauorabilem reddit, quam
diſtinctionem cõprobant ex no. à Io. And. Gem. & Frãc.
in c. fi. de ver. ſig. & eam applicabant caſui noſtro hoc pa
6 cto, publice intereſt, vt † beneficia ſine diminutione cõ
ferantur, item ne deſtinata ad vnum pium vſum, in aliũ
conuertantur. clemen. quia contingit. de relig. dom. Cũ
igitur contra hanc publicam vtilitatem Papa diſpenſet
in fauorem Cardinalis, fauor vnius particularis Cardi-
nalis habet contra ſe publicam illam vtilitatem, & mate
riam ſuapte natura odioſam, vt eſt penſio, & conſequen
ter intentio diſponentis eam fauorabilem reddere ne-
quit ex ſupradictis.
Nec ob. quod etiam adſit fauor publicus propter ſub
ſtentationem Cardinalis, vt per Rom. cõſ.378. Tũ quia
etiam ex alia parte grauabatur alter Cardinalis, cui di-
minuta cõferebatur Eccleſia Faren. & impediebatur, ne
penſio extingueretur. Tum quia iſte fauor publicus, vt
Cardinalis ſe decenter ſubſtentare poſſit, ſapit quãdam
generalitatem, non autem reſpicit particulariter mate-
riam retentionis penſionis. Ex alia autem parte ha-
bemus particularem publicam vtilitatem, vt benefi-
cia diminuta non conferantur, & vt deſtinata ad vnum
pium vſum, ad alium non conuertantur, quæ par-
ticularis publica vtilitas in iſta materia debet præferri

illi gñali publicæ vtilitati, ꝙ Cardinalis congrue ſe ſub-
ſtentare queat. Et in oẽm euentum dicebant, ꝙ cũ nega-
ri non poſſit, quin extinctio penſionis ſit fauorabilis, q̃a
7 † reſtituit beneficium ad priſtinã libertatem. Gig. de Pẽ.
q. 45. nu. 7. & ꝑpterea caſſari poteſt, dũmodo id nõ fiat
anticipata ſolutione ſine auctoritate ſuperioris, licèt ſi-
ne ea conſtitui nequeat, Præpoſ. in c. Agatoſę in fi. 63. di.
Sarnen. de iuſer. q. 16. Gigan. d. q. 45. Neceſſario ẽt infer
tur, ꝙ impedimẽtum, ne extinguatur, dicatur odioſum,
quia impedit, ne beneficium ſuam recuperet libertatẽ,
& ſic ex tali impedimento quædã inducitur prorogatio
ſeruitutis, quæ reddit materiam odioſam, vt dicitur de
facultate transferendi. Sarn. d. q. 16. Maxime, quia nega-
ri non poteſt ſecundũ Dños, quin ex iſta retentione præ
iudicetur tertio, nempe Eccleſiæ Faren. à qua pro toto il
lo tempore aufertur medietas fructuũ, quo caſu diſpẽſa
tio ẽt motu proprio facta ſtrictè intelligitur. Fel. in c. po
ſtulaſti. nu. 9. ver. vltimo, in hac ſecunda limitatione. de
8 reſcr. Cũ † præſertim Eccleſiæ debeatur maior adhuc fa-
uor, q̃ publicę vtilitati. Fel. in c. nonnulli. nu. 53. de reſcr.

Ex quibus ceſſat fundamentum factum pro parte hæ
redum, ꝙ quando agitur de penſione iam impoſita, illa
fauorabilis ſit. Gig. q. 96. nu. 5. & reſp. 25. nu. 15. quia il-
lud forte poteſt procedere, quãdo tractatur de illius exe
cutione: ſed quando tractatur de impediendo ne extin-
guatur illis modis, quibus extinguitur de iure commu-
ni, vel de ſtylo, tunc quia impedimentum hoc impedit,
ne beneficium ſuam recuperet libertatem, dicitur odio-
ſum per ſupradicta.

Ceſſat etiam quod dicebatur, ꝙ per iſtam retentionẽ
9 reuertimur ad ius primęuum, ſecundum quod † pẽſio-
nes ſunt cõpatibiles cũ cathedralib. quia per remotionẽ
ẽt huius diſpenſationis reuertimur ad ius cõe, ſecũdum
quod beneficia ſine diminutione conferenda ſunt, &
deſtinata ad vnum piũ vſum, ad aliũ conuerti nõ debẽt.

Non ob. quòd quando tertio ex iuſta cauſa præiudi-
catur, materia large ſit interpretanda, nec dicatur odio-
ſa. c. tua nobis. vbi Abb. num. 4. de verbo. ſignifica. Seiſel.
in l. fi. ff. de conſt. princ. Et quòd quando concurrit odiũ,
& fauor, tota diſpoſitio iudicatur fauorabilis. c. non du-
10 bium. vbi Abb. de ſenten. excommu. Quia † hæc omnia
procedunt, quando odium eſt rationabile; ſed quando
habet in ſe quandam irrationabilitatem, tunc etiam ꝙ
concurrat fauor propter principalem intentionẽ diſpo-
nẽtis, fit nihilominus ſtricta interpretatio, vt in alijs ma
terijs odioſis. Seiſel. in l. vnica. num. 16. & 17. C. de iu ius
voc. Hæc aũt diſpoſitio ſi late interpretetur, videtur re-
duci ad quandam irrationabilitatem, ꝙ Cardinali aſſe-
cuto plures Eccleſias cathedrales opulentas, ex quibus
ſubſtẽtari cõmode poſſit, ſi detur retẽtio medietatis fru
ctuũ alterius Eccleſię, ſatis dñæ modici reditus, & propte
rea ceſſat hoc caſu iuſta cauſa p̃iudicandi Eccleſiæ. Et ꝑ
hoc ẽt vnus ex Dñis conſiderabat illa verba, vt decẽtius
ſubſtentari valeat, licet. n. rõnabile ſit, vt Cardinalis decẽ
ter ſui ſtatus dignitatẽ ſubſtinere valeat, vt tñ illã plus q̃
q̃ decẽter ſubſtentare poſſit, non vr̃ ita rõnabile. Sed alij
Dñi ſuper hoc nou faciebant conſiderationẽ. Aiebant
enim, verba illa ſignificare, vt decentius, verbi gratia, q̃
nunc facere poteſt, non aũt decentius, quàm conueniat.

ALDOBRANDINI.

Barchinonen. collegij. Veneris, 3. Aprilis. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſolus ſine conſenſu capituli, an poſſit concedere facultatem beneficiatis faciendi collegium.*
2 *Qualitas perſonæ tollit ſuſpitionem, quod aliquis eius nomine aſſerere voluerit.*
3 *Confirmatio habens clauſulam, ex certa ſcientia, cum tenore conceſſionis inſerto, dicitur validiſſima.*
4 *Confirmatio tollit defectum poteſtatis quem intellexit. Immo etiam ſufficit ſcientia in genere.*
5 *Papa ſcire præſumitur iuris diſpoſitionem.*
6 *Confirmatio non operatur in præiudicium tertij, niſi tale præiudicium ſit narratum.*

DECISIO CCCCLV.

IN hoc dubio plures incidebant difficultates. Prima
erat, an iſti beneficiati ex ſe poſſent de iure commu-
ni facere collegium. Et Domini erant concordes,
1 quòd non poterant per allegata. Secunda erat, † an Epi-
ſcopus ſolus ſine conſenſu, vel conſilio capituli poſſet cõ
cedere hanc facultatem. Et in hoc Domini nihil firma-
runt, quia materia eſt multum difficilis, & hæc diſputa-
tio viſa fuit eis non neceſſaria ſtante confirmatione apo
ſtolica, cui confirmationi licèt plura opponantur, Domi
ni tamen dixerunt illam eſſe bonam, & ſuffragari bene-
ficiatis, vno reſeruato, an videlicet, priuilegium hoc per
contrarium vſum, vel per non vſum ſit ſublatum. Dum
enim primò obijciebatur confirmationem eſſe ſubre-
ptitiam, quia conceſſio Epiſcopi facta fuit poſt confir-
mationem, vt conſtare videtur ex data vtriuſque, Domi
ni reſponderunt, quòd ex pluribus circunſtantijs con-
ſtat de errore datæ conceſſionis Epiſcopi, vel confirma-
tionis apoſtolicæ. Primò, quia in d. confirmatione inſe-
ritur totus tenor conceſſionis vna cum omnib. ſuis ſolẽ
nitatibus. Secundò, quia Papa dicit, quòd adhibuit cau-
ſæ cognitionem, & fecit d. conceſſionem diligẽter inſpi-
ci. Tertiò, quia Epiſcopus concedens tunc temporis erat
2 in Vrbe, & erat orator Regis Hiſpaniarum, adeo † quòd
qualitas perſonæ tollit ſuſpitionem, quòd aliquis eius
nomine aſſerere voluerit, illum conceſſiſſe, quæ non cõ
ceſſerat. Quæ confirmatio cum non ſolum habeat clau-
3 ſulam, ex certa ſcientia, ſed etiam † habet inſertum totũ
tenorem conceſſionis, vt dictum eſt, de eius viribus du
bitandum non eſt. Inno. in c. inter dilectos. de fide inſtr.
Ruin. conſi. 31. nu. 5. lib. 1.

Nec ob. deciſ. Creſcen. 149. quia ibi confirmatio non
erat facta ex certa ſcientia, vt in hoc caſu, & ibi etiam
probatur contrarium ex exhibitione relati, quod hic mi
nime contingit.

Secundò dicebant non obſtare, ꝙ confirmatio nõ tol
lit defectum poteſtatis. Rot. deci. 1. de cõfir. vti. vel inuti.
4 in non. Quia † hoc non procedit, qñ illum defectũ intel
lexit. Rom. & Prępoſ. in c. cenomanenſiũ. 56. diſt. Fely. in
c. 1. col. 3. nu. 51. de reſcrip. Brun. cõſi. 86. nu. 1. Et in hoc
caſu fortaſſe ſufficeret ſcientia in genere, per ea que tra-
dit Alexan. conſil. 111. num. 16. lib. 6. de quo tamen tra-
ctandum non eſt, quia habemus ſcientiam ſpecificam
Papæ, cùm conſtet de inſertione conceſſionis Epiſcopi,
ex qua inſertione apparet prædictam conceſſionẽ fuiſſe
factam à ſolo Epiſcopo, non autem ab Epiſcopo, & Ca-
5 pitulo. diſpoſitionem autem iuris † Papa ſcire præſumi-
tur. c. 1. de conſti. in 6.

Et quãuis confirmatio nõ operetur in p̃iudiciũ tertij,
6 hoc † eſt verũ, dũmõ tale p̃iudiciũ nõ ſit narratũ. Dec. in
c. tua nobis. nu. 7. de confir. vtil. vel inut. Sarnẽ. de iur. q̃ſ.
non tollen. q. 1. In hoc autẽ caſu ſatis narratum fuit di-
ctum p̃iudiciũ, ex quo narratur cõceſſio, prout iacebat.

Et cùm ad hoc quoad Capitulum leue ſit præiudi-
cium, eius citatio non fuit neceſſaria.

ALDO-

ALDOBRANDINI.

Roman. pretij domus de Palellis. Lunæ, 13. Ian. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Nouatio eſt expreſſè fienda.*
2 *Nouatio, quæ tendit in præiudicium nouantis, non præſumitur fieri.*

DECISIO CCCCLVI.

DOmini dixerunt ex deductis in puncto non eſſe
receſſum à forma primi inſtrumenti: nouatio
1 † enim debet expreſſe fieri. l. fina. C. de nouat. Et
quamuis Doct. admittant quod per contractum ſecūdū
contrarium, & incompatibile cum primo nouetur primus,
hic tñ non dat talis contrarietas, & incōpatibilitas.
Quo. n. ad commiſſionē ſanct. me. Pij Quinti, illa non
ob. tum quia habet relationē ad inſtrm, tum ēt, quia licèt
in ea fiat mentio de ſumma, talis mentio fuit facta
ad faciliorem expreſſionē, quia domus fuit vendita pro
ꝑtio ſcutorū 4000. ſoluendorū in grano. Qñ igitur Papa
dixit, ꝙ reſiduū vſq; ad integrum pretiū 40000. ſcutorum
deponatur, intellexit de pretio 40000. ſcutorum
debito, qḋ erat granum & ordeū. Nec facit, ꝙ penes acta
nō poſſit deponi, quia ita poterat deponi penes acta granum,
ſicut pecuniæ, mediāte, vel cedula mercatoris, qui
fateretur habere in depoſitū tot rub. grani, vel ēt actuali
conſignatione facta notario cauſæ de grano exiſtente
in granario conſignando ſibi clauem, idq; tantò magis,
quia hæc conſignatio emanauit ad fauorem dictorū de
2 Palellis, vnde non fit veriſimile, quòd † cùm talis nouatio
tendat in eorum præiudicium, quod eam facere voluerint.
Dec. conſi. 97. nu. 5. Non ob. ſecunda commiſſio,
quia ea reformata fuit.

Non ob. etiam oblatio, quia ea fuit conditionalis, habito
conſenſu D. Horatij de Maximis, qui habitus non
fuit. Item quia d. oblatio non habuit effectum, ergo renunciatio
diſpoſitioni prædicti inſtrumenti, quæ per eā
inducebatur, non ob. Dec. conſil. 149. numero 5. in fine.
Bal. in l. ſi debitor. §. primo, ff. quibus mod. pigno. vel hypothe.
ſoluat. Et ita etiam non ob. oblatio de qua per testem
vltimo loco examinatum, quia nec illa habuit effectum,
vltra quod ille eſt teſtis vnicus.

ALDOBRANDINI.

Lucan. Decanatus, Vener. 22. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa finalis ex procemio colligitur.*
2 *Diſpoſitio quęlibet, an ſit odioſa, vel fauorabilis, inſpicitur, quanam fuerit principalis intentio diſponentis.*
3 *Actus principalis, ſeu quod principaliter agitur, inſpicitur in quacunque materia.*
4 *Diſpoſitionem fauorabilem reddere ſolet illud, quod tendit ad priſtinam libertatem.*
5 *Remotio priuilegij tribuentis iuſpatronatus, videtur potius fauorabilis, quàm odioſa.*
6 *Conſtitutio vel ſtatutum contra ius commune reſpiciens publicam vtilitatem, fauorabile dicitur.*
7 *Annullatio actus dicitur continere pœnam, niſi fiat in fauorem eccleſia.*
8 *Conſtitutio quæ fit ad obuiandum fraudibus non dicitur annullare ſubſtantiam actus, ſed tantum inducere formam.*
9 *Confirmatio duplex vinculum conſequi dicitur.*
10 *Regreſſus & acceſſus ſunt diuerſi & ſeparati termini.*
11 *Solicitudo oneroſa Pontificalis officij multis indiget miniſtris.*
12 *Priuilegia tertio damnoſa veniunt reuocanda.*
Fallit, niſi tale præiudicium eſſet ex cauſa à iure approbata. nu. ſeq.
13 *Diſpoſitio tertio præiudicialis, ex cauſa tamen à iure approbata, dicitur fauorabilis, & non odioſa.*
14 *Princeps poteſt etiam proprium contractum reuocare ex cauſa publica vtilitatis.*
15 *Princeps reuocans proprium contractum per viam legis non tenetur ad recompenſam.*
16 *Diſpoſitio, per quā reducitur res ad ſui priſtinum ſtatum, etiam quod alteri præiudicetur, dicitur fauorabilis.*
17 *Conceſſio tota dicitur gratioſa, quando illud, quod ſoluitur, non æquiualet conceſſioni.*
18 *Iuſpatronatus non acquiritur ex augmento dotis.*
19 *Diſpoſitio continens odium, & fauorem, tota dicitur fauorabilis.*
Eoq; magis quando principalis intentio diſponentis eſt fauere. nu. 10.

DECISIO CCCCLVII.

DOmini cōcorditer tenuerūt, reg. Adriani eſſe fa
uorabilem, non aūt odioſam. Moti fuerūt, quia
1 cū ex procemio, ex quo † cā finalis elicit, l. ſi. ff. de
hære. inſt. dep̄hendebatur, ꝙ principalis intētio Adriani
fuit aſſicere, vt Pōtifices poſſint de bñficijs, pſonis qualificatis
eccleſię vtilib. & neceſſarijs prouidere, & vt Inno.
ēt dicit, cuius veſtigijs inhęrēdo (inqt Adrianus) ſe obuiare,
ne auctoritas ſedis apoſtolicæ, & ordinariorū in dies
minueretur, & ne bñficia detrimētū paterētur, prout in
dies aſſerebat contingere, & conſequēter ſolū fauere, nō
aūt odio aliquē proſequi: ſequitur, ꝙ talis regula ſit omnino
fauorabilis ex illa receptiſſima Doc. cōcluſione, qḋ
2 † ad cognoſcendum, an lex, vel alia quæuis diſpoſitio ſit
odioſa vel fauorabilis, inſpicitur, quænā fuerit principalis
intētio diſponētis. l. qui exceptionē. nu. 1. vbi Bar. Pau.
de Caſt. & alij. ff. de cond. indeb. Bar. in l. ſi quis nec cām.
nu. 6. ff. ſi cer. pe. Cald. cōſ. 14. de ver. ſig. Tiraq. de retract.
lign. §. 30. gl. 1. nu. 5. Rom. cōſi. 4. nu. 7. & 328. nu. 3. Doc.
in l. venia. ff. de in ius voc. vbi Dec. nu. 5. & Rimin. col. 5.
Aym. conſ. 118. nu. 9. Mil. in verbo, lex dr fauorabilis, vel
odioſa, cum alijs allegatis, & maxime quando fauor, vt
hic eſt immediata cauſa diſpoſitionis. Aretin. in l. Gallus.
3 §. & quid ſi tantum. nu. 91. & † generale eſt, quod in quacunq;
materia inſpicitur, quod partialiter agitur. l. rogaſti.
l. ſi quis ne cauſam. ff. ſi cer. peta.
Quibus accedit, ꝙ per hāc reg. bñficia reducuntur ad
4 priſtinā libertatē, & ad primū ipſorū ſtatū, quod ſolū † diſpoſitionē
fauorabilē reddere ſolet. c. ab exordio. 36. diſ.
Fely. in c. cum oēs. col. 3. de conſt. Iaſ. in l. ſi vnus. §. pactus
ne peteret. ff. de pac. cum alijs allegatis p Ferret. q loquitur
de reuocatione gratiæ, conſ. 357. nu. 23. & cōſ. 358.
5 nu. 3. cum alijs adductis. Vltra † quod etiam remotio priuilegij
tribuentis iuſpatronatus videtur potius fauorabilis,
quàm odioſa. Pau. de Cittad. de iurepatro. in quarta
par. nume. 3.
Non ob. ꝙ de iure communi deceat beneficia Principū
eſſe manſura, & cū hæc regula tollat priuilegiū, dicat
ēt contra ius cōe, & conſequenter odioſa. Gemin. conſil.
35. nu. 2. cum alijs adductis pro parte Do. Io. Pauli. Quia
6 † etiam quod conſtitutio, vel ſtatutum ſit contra ius,

eſt nihilominus fauorabilis, quando intentio condentis
fuit fauere, vt dicunt Doc. de ſtat. fœminas excluden. in
d.l. venia. C. de in ius vocan. & ſimiliter ſtatutum Tole-
tan. de non recipiendo in capitulo deſcendẽtes à Iudæis,
& Mauris, & ſtatutum vrbis prohibens dari in dotem vl
tra ſummam duorum millium, ſunt contra ius commu
ne, & tamẽ Rota has ambas diſpoſitiones inſpecta prin
cipali intentione ſtatuentium iudicauit eſſe fauorabi-
les, vt hic per informantes.

Sicut non ob. quod annullatio actus contineat pœnã,
& quòd vbi agitur de pœna, materia dicatur odioſa, qa
7 † huiuſmodi annullatio fit in fauorem eccleſiæ, & colla
tionis pontificiæ, & ordinariæ, quo caſu diſpoſitio dici-
tur fauorabilis, non obſtante tali annullatione. Dec. poſt
Alexan. quem alleg. in capitu. cognoſcentes. in prima le-
ctura, nume. 5. cum ſequen. de conſtit. & fuit reſolutum
coram R.P.D. Robuſter. in illa Roman dotis in fortio-
ribus terminis.

Nec faciunt in contrarium deciſiones allegatæ, quia
omnibus bene reſpõdetur per informantes. regula. n. de
8 qua per Caſſad. 55. ſuper reg. eſt merè burſalis. Et † conſti
tutio clementis de extenden. cẽſibus claris verbis annul
lat conſenſus, non autem gratiam, quia emanauit ſolum
ad obuiandum fraudibus, quæ fiebant circa præſtatio-
nem huiuſmodi conſenſuum. Et ſimiliter deciſ. Mohe-
dan. 351. non fundatur ſuper eo, an diſpoſitio ſit odio-
ſa, vel fauorabilis, ſed ſuper clauſulis ampliſſimis priuile
gij conceſſi Marchioni Aſtoricen. vt fuit etiam viſum
anno ſuperiori coram R.D. Seraphino in vna Aſtoricen.
Archidiaconatus. Quemadmodum etiam deciſ. 27. Put.
de conceſ. præben. non fundatur ſuper hoc, ſed ſuper eo,
quòd illa receptio in canonicum, eſt facta ſecundum di-
9 ſpoſitionem iuris, quę † poſtea cùm à Papa confirmatur,
duplex conſequitur vinculum, quod fortius ſtringit, &
propterea non cadit ſub reuocationibus de hoc non fa-
cientibus mentionem, ſecundum gl. in clem. dudum. de
ſepult. Achil. deciſ. valca, de confirm. & cùm indulta ſint
fauorabilia, ex quo tollunt obſtacula collationis ordina
riæ, apparet, quòd de regula modificatiua indultorũ ad
iſtam non poteſt inferri, cùm in ea non militent ea quæ
10 militant in iſta, vt ſupra dictum eſt, & cùm etiam † re-
greſſus & acceſſus ſint valde diuerſi, cùm vnus præſup-
ponat ius de præterito, & alter de futuro, ex vno ad aliũ
non poteſt fieri illatio, quæ non ſit ex diuerſis. Et conſe-
quenter non obſtat deciſ. Put. 7. de regreſſ.

Et denique non obſtat, ꝙ huiuſmodi regula tollat ius
tertij, quo caſu dicitur odioſa, vt per Gem. d. conſi. 36. cũ
alijs alleg. Primò, quia cùm ex illa poſſit Papa prouidere
de beneficijs perſonis qualificatis eccleſiæ vtilib. & ne-
11 ceſſarijs, à iure approbata eſt, cùm † ſollicitudo onero-
ſa pontificalis officij multis indigeat miniſtris. capitu.
inter ſollicitudines. de purg. can. 22. diſtin. cap. in nono,
qui præſertim literati quibus Eccleſia plurimum indi-
get, capi. cum ex eo. de elect. in ſexto, remunerandi ſunt.
capitu. cum ſecundum Apoſtolum. de præben. & taliter
eſt approbata, vt propterea ſummi Pontifices iuſtiſſime
reſeruationes fecerunt, vt per Simonet. de reſeruat. quę
ſtio. ſecunda. Sicut etiam à iure approbata eſt illa alia
cauſa, quod in dies minuebatur auctoritas ordinariorũ,
12 & beneficia deteriorabantur. Cùm enim † priuilegia ter
tio inſpiciunt eſſe valde damnoſa, reuocanda ſunt. capi.
ſuggeſtum. de decim. vbi Abb. nume. 3. & 4. quæ cum ita
ſint, ſequitur, quod cum principalis intentio huius con-
ſtitutionis fuerit fauorabilis, licet exinde reſultet præiu
dicium tertij, cum tamen hoc præiudicium inferatur ex
13 cauſa à iure approbata, diſpoſitio † remanet nihilomi-
nus fauorabilis. c. ſi propter. de reſcr. in 6. vbi gl. & Doct.
in capitu. tua. de verborum ſignifi. ca. ex parte. il 3. de de-
cim. vbi Abb. numero 3. & 4. & melius idem Abb. in d. c.
tua. numero 4. de verborum ſignific. Ioan. Monac. in d. c.
ſi propter. & ibi etiam Prob. in addi. Arch. col. 2. in prin.
Butr. numero 18. & Geminia. nume. quinto, Anchar. nu-
mero tertio, Felyn. in cap. poſtulaſti, col. 10. in prin. verſi-
cu. fallit quarto. de reſc. Seiſel. in l. fina. num. quinto, cum
pluribus ſequen. ff. de conſt. princip. Et hinc quoque eſt,
quòd l. cum aũs. ff. de cõd. & demonſtr. & l. ſi vnquàm,
C. de reuoc. donat. dicuntur fauorabiles, vt per Tiraq. in
d. l. ſi vnquàm. in verbo, libertis. nume. 63. licet alteri per
eas præiudicium inferatur, quia tale præiudicium infer
tur ex cauſa honeſta, & à iure approbata, maxime, quia
14 hæ cauſæ publicam vtilitatem concernunt, ex qua † Prin
ceps etiam proprium contractum reuocare poteſt. Fe-
lyn. in capi. noui. colum. ſexta, de reſcrip. præſertim per
15 viam legis, quo † caſu ſecundum Docto. ad recompen-
ſam non tenetur. Dec. in c. quæ in Eccleſiarum. nu. 21. de
conſtit. Gozad. conſ. 5. nu. 21. Aym. de antiq. temp. 4. par.
nu. 237. & conſi. 135. nu. 3. cum ſeq. Pariſ. conſi. 1. nu. 45.
cum ſeq. lib. 1.

Secundò, quia cùm per hanc reductionem reuertan
16 tur beneficia ad eorum priſtinum ius libertatis, talis † di
ſpoſitio eſt fauorabilis etiam quòd ex ea alteri præiudi-
cetur. Curt. iun. conſil. primo, numero 22. Caſſan. conſi-
lio 66. numero 63. Goffred. conſil. 14. nume. 63. Sarnen.
de iure quęſ. non tollen. q. 16. Gozadin. conſi. 1. nu. 35. &
conſi. 26. nu. 54.

Nec etiam fuit habitum à Dominis in conſideratio-
ne, quòd huiuſmodi priuilegia ſint cõceſſa ex cauſa one-
roſa. Tum quia ex ſupradictis patet ſolutio, tum etiam
17 quia † quando illud, quod ſoluitur, non æquiualet con
ceſſioni, tota conceſſio dicitur gratioſa. Soc. conſi. 4. nu-
mero 59. & conſil. 87. num. 12. lib. 3. Boſſ. in pract. crim.
ti. de princip. numero 153. & ita dicebat vnus ex Domi-
nis fuiſſe ſemper ſeruatum, & practicatum, vt videmus
in materijs componendis, quæ nihilominus remanent
gratioſæ, & illas obtinens non dicitur eas habere ex cau
ſa oneroſa, quia illud quod ſoluitur, non æquiualet ei,
quod ſibi conceditur. Quod autem in hoc caſu non ęqui
ualeat, eſt manifeſtum, quia dotatio æquiualens iuri pa-
tronatus eſt, quando in totum Eccleſia dotatur, non
18 quando dos ſolum augetur, quia ex tali augmento † de
iure non acquiritur iuſpatronatus, Lambertin. de iure-
patro. in princ. art. 6. q. princ. 1. par. primi lib. & artic. 2.
eiuſdem quęſtionis.

Quæ omnia eo facilius admittẽda ſunt, ex quo etiam
19 quod † diſpoſitio hæc contineret odium & fauorem, ta
men diceretur tota fauorabilis. c. non dubium. de ſentẽ.
exc. vbi bene Abb. idem Abb. in c. in literis. nu. 34. de re-
ſti. ſpol. Anch. conſil. 37. poſt med. & 215. nu. 8. Crot. in l.
omnes populi. nu. 227. Aym. conſi. 18. nume. 10. maxime
20 † quando principalis intentio diſponentis eſt facere,
quo caſu hęc concluſio videtur tranſire ſine difficultate.
Dec. & alij in l. venia. C. de in ius voc. cum alijs ſupra in
prin. adductis.

ALDOBRANDINI.

Tiburtin. Caſtri Sambuci. Lunæ 1. Decembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio per errorem facta non valet.*
2 *Decretum iudicis debet interponi cum cauſæ cognitione, alioquin eſſet nullum.*
3 *Error in facto, & in iure vitiat decretum.*

Immo

Immo etiam quod ſit iuris, vitiat ceſſionem mulieris.
4 *Cauſa proemialis influere in diſpoſitiuam dicitur.*

DECISIO CCCCLVIII.

DOmini pro maiori patte tenuerunt, ſententiam
R.P.D. Cottæ non reddi notoriè iniuſtã ex ceſ-
ſione Mariæ de Antinchia facta de anno 1516.
ad fauorem Iacobi de Zambeccarijs, quia eis viſum fuit
1 errore ducta, tunc ceſſerit, quo † caſo tranſactio non va
let. Cald.conſ. 1. de tranſa. Quod autem erranerit, depre-
henditur ex ipſa narratiua ceſſionis, in qua dr̃ ſubhaſta-
tionem factam fuiſſe corã Aragonia, qui per prius tule-
rat ſñiam ad fauorẽ Iacobi, licet eã non ſubſcripſiſſet, &
tamen ex inſpectione actorum apparet talem ſubhaſta-
tionẽ, & deliberationem non fuiſſe factam corã Arago-
nia, ſed coram Spinoſa de anno 1523. Quam ſubhaſta-
tionẽ ẽt Dñi reſoluerunt eſſe nullã taliter quod fructus
interim percepti veniebant computãdi in ſortẽ. Vnde ſi
ſciuiſſet Maria cedẽs, quod illa ſubhaſtatio nõ tunc, ſed
longe ante fuiſſet facta, vel quod creditum Mariæ de la
Scarpa, vel erat extinctum, vel ſaltem in magna quanti-
tate imminutum, ex quo computandi erant in ſortem
fructus 11. annorum, veriſimiliter ita non ceſſiſſet, nec
iudex ſuum decretum interpoſuiſſet.

Maximè, quia vt Domini conſiderabant, contractus
2 mulierum recipiunt robur à decreto † iudicis, quod de-
bet interponi cum cauſæ cognitione, alioquin eſſet nul-
lum, quam cognitionem recipit iudex ex illis conſangui
neis, vel curatore, qui tunc in celebratione cõtractus in-
teruenerunt, quia ratione ſaluari huiuſmodi decreta di-
cit Gabriel de ſent.conclu. 7. nu. 34. Vnde cùm in hoc ca
ſu tantum abſit, quòd cõſanguinei vel curator bene in-
formauerint iudicẽ, vt immo nec ipſi eſſent de hoc ne-
gotio plene informati, cùm factum longe aliter recen-
ſeant, quàm ſe haberet, ceſſat conſequenter valor illius
decreti, ac nullus redditur contractus. & quamuis expri
matur vnus caſus nullitatis ſubhaſtationis, qui non
erat etiam verus, quod ſcilicet ſubhaſtatio erat facta co-
ram Aragonia, qui per prius tulerat ſententiam quã nõ
ſubſcripſerat: ſententia enim nondum ſubſcripta nullo
modo fieri potuit ſubhaſtatio, non enim apparet, quod
Maria ſciuerit, quando fuit facta illa ſubhaſtatio, & ſic
quando fructus interim percepti in ſortem veniſſent cõ
putandi. Ex his igitur dicebant Domini erratum fuiſſe
3 in facto, & in iure, qui † error vitiat decretum. Aſti. de-
ciſ. 118. & etiam quod ſit iuris, vitiat ceſſionem, præſer-
tim mulieris. Rui. conſilio 111. numero 6. libro 5.

Non ob. diſpoſitiua ceſſionis, tum quia & in diſpoſi-
tiua adeſt error cum dicatur, & quia Iacobus remiſit ex-
penſas, ad quas tamen Maria teneri non poterat, cum
vnam ſententiam pro ſe haberet, quæ non reuocabatur
4 ex eiſdem. Sarnen. de annali. q. 41. tum quia † cauſa proe
mialis influit in diſpoſitiuam, quia ideo Maria ceſſit ꝓ
iſtis, quæ in diſpoſitiua apponuntur, quia vera putabat
eſſe quæ in narratiua dicta fuerãt. Soc. conſ. 159. nu. 20.
lib. 2. Et ſic veris exiſtentibus narratis, ipſa mouetur ad
cedendum habita recompenſa, de qua in diſpoſitiua.

ALDOBRANDINI.

Roman. domus de Palellis. Veneris, 19. Aprilis. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia numerata quando venire dicatur in ſolutione: & quando non numerata.*
2 *Solutio facta in grano & ſic in vna ſpecie non poteſt variari in alia.*

DECISIO CCCCLIX.

DOmini dixerunt, comitẽ Paulum teneri ad depo
nendum pretiũ, ẽt quod non fuerint pſtitæ cau
tiones. Nec ob. quod Palelli, venditores non ad-
impleuerint contractum, quia hæc obligatio ad deponẽ
dum non prouenit ex ipſo contractu, ſed ex cõmiſſione
directa A.C. in qua hoc expreſſe mandatur, nẽpe quod ꝓ
ſumma pro qua eſt cautũ, iudex cõpellat Comitem ad
ſatisfaciendum, pro ſumma vero pro qua non eſt cautũ
ad deponendum: ad effectum prædicti depoſiti non fuit
neceſſarium verificare, quod eſſet cautum. An autem te
neatur deponere in pecunia numerata, vel in pecunia,
nil fuit firmatum, quia hoc pendet ab intellectu verbo-
rum cõtractuum, an granum, ordeum, & alia ſint in ſo-
lutione tantum, an verò & in obligatione. Et quod ſint
tantum in ſolutione, ponderabantur ab aliquib. ex Do-
minis illa verba, hanc autẽ venditionẽ fecerunt pro pre-
tio, & nomine pretij 40000 ſcutorum ſoluendorum in
1 hunc modum, videlicet, quæ † verba videntur ſonare, ꝙ
pecuniæ ſint in ſolutione tãtum, iuxta terminos tex. l. ſi
quis ſtipulatus fuerit decem in melle, de ſol. ad quod ab
aliquibus dupliciter reſpondebatur.

Primo, quod in illis verbis habetur relatio ad ſequen-
tia capitula confecta vulgari ſermone, in quibus vere cõ
ſiſtit ſubſtantia ipſius conuentionis. Alia autem verba
ſunt verba ſtipulationis notarij, ex quibus conuentioni-
bus apparet, quod granum, & alia ſunt nedum in ſolu-
tione, ſed etiam in obligatione.

Secundò reſpondetur, quòd cùm iam Comes ſoluiſ-
2 ſet partem grani, & ſic elegiſſet ſoluere in grano, nõ † po-
terat variare. ad no. in l. ſeruũ electione. de leg. 1.

Quo aũt ad oblationẽ Comitis acceptatã à D. Paulo,
nihil fuit firmatum, licèt aliquib. ex Dominis videretur
conditionalis, dum dicitur in ea, habito conſenſu à Do.
Horatio de Maximis, qui non fuit habitus.

Concluſerunt tamen Domini, ꝙ ex pecunijs depoſi-
tatis curarent, quod emerentur cenſus, vel loca montiũ,
quæ ſtare debeant pro euictione domus, & fructus inte
rim debeant illis Dominis venditoribus conſignari, vt
poſſint eorũ iura defendere.

ALDOBRANDINI.

Valentin. matrimonij. Mercur. 21. Maij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, niſi, poſita poſt dictionem negatiuam, affirmat in exceptione negatiua illud, quod fuerat negatum in precedenti oratione.*
2 *Verba affirmatiua poſita poſt orationem negatiuam reſpicere dicuntur initium actus, & illum determinare.*
3 *Verba, quæ denotant initium actus, non executionem, important matrimonium de futuro. ex communi.*
4 *Verba, non habeo aliam vxorem, niſi te, ſignificant matrimonium de præſenti.*
Item verba, nolo aliam vxorem, niſi te. nu. 5.
Itẽ verba, promitto non accipere vxorem aliã niſi te. nu. 6.

DECISIO CCCCLX.

DOmini circũſcriptis oĩbus coniecturis, & inſpectis
ſolis & nudis verbis, concluſerunt illa ſignificare

ſponſalia de futuro, non autem matrimonium de præ-
ſenti, quia cùm Petrus vſus fuerit illis verbis, nulla alia
erit mea vxor, niſi tu, vt deponit Hieronimus Pentor ad
quintum dum dicit, quòd Petrus dixit, nulla alia futura
eſt mea vxor niſi tu, & ſuper quinto, non ſum ducturus
aliam niſi vos. Et Hieronima Torres ſuper quarto dum
ait, Petrum dixiſſe, quod non erat futura alia vxor, niſi
1 Beatrix. Et † dictio, niſi, poſita poſt dictionem negatiuã
ſonat & affirmat in exceptione negatiua illud, quod fue
rat negatum in præcedenti oratione. l. actione, cum ibi
no. C. de tranſact. Infertur, quòd cùm præcedentia verba
non negent, niſi de futuro, quia Petrus dicit, quòd non
erit alia vxor ſua, ergo oratio ſequens affirmatiua, niſi
tu, ponit de futuro, & ſic tu eris mea vxor, vel futura eris
mea vxor, non videtur dubitãdum quin huiuſmodi ver-
ba ſignificaſſent ſolum matrimonium de futuro, nõ au-
2 tem de præſenti, quia † reſpiciunt ſolum initium actus
ita etiam prolata hoc pacto illud idem ſignificare debẽt,
vt bene poſt Anton. de Butr. & Barto. declarat Alex. con-
ſilio 152. numero tertio, libro quinto. Et hinc videmus,
quòd ſi quis dicat, promitto non accipere aliam in vxo-
rem, niſi te, illa dictio, niſi, hoc caſu ponit potentiam
negatam in præcedenti, & perinde eſt ac ſi dictum eſ-
ſet, promitto accipere te. Cepol. conſil. ciuil. conſ. primo,
3 numero decimoquarto, quando † enim verba denotant
initium actus, non executionem, important matrimo-
nium de futuro. Abb. & alij in ca. ex literis. de ſponſal. de
communi teſtatur Couar. in epith. in ſecunda par. cap.
quarto, §. 1. nume. 4. & late dictum fuit in illa Raguſin.
matrimonij.

Non ob. quòd quando dictum eſt, non habeo aliam
4 vxorem, niſi te, hæc † verba matrimonium de præſenti
ſignificent, quia omiſſo quod Couar. vrgentibus ratio-
nibus reprobat hanc opinionem in loco ſupra citato.
nume. 6. cũ ſeq. & vt ipſe dicit, vrget fortiter contra hanc
opin. tex. in l. Titia §. fina. de manumiſ. teſtam. Domini
dixerunt, quòd hæc opinio non applicatur caſui no-
ſtro, quia ideo Doct. ex illis verbis negatiue prolatis, non
habeo aliam vxorem niſi te, affirmãt probare matrimo
nium, quia ſi affirmatiue prolata fuiſſent dicendo, ha-
beo te in vxorem, ſecundum Docto. matrimonium de
præſenti ſignificaſſent, vt per Docto. in capitu. ex parte.
de ſponſal. Et in caſu noſtro verba, de quibus agimus, af-
firmatiue prolata, non matrimonium de pręſenti, ſed de
futuro ſignificant, ergo eandem ſignificationem retino-
re debent negatiue prolata, & ita declarat Abb. in d. ca-
pitu. ex parte, nume. ſeptimo, vt videatur concipere quę-
ſtionem, quando quis vtitur his verbis, promitto non
accipere aliam, niſi te, & non habebo aliam vxorem, niſi
te, tamen quando ponit determinationem prędictę quę
ſtionis, illam ponit in illis verbis, non habeo aliam, niſi
te. Quia hæc verba, habeo te in vxorem, cùm reſpiciant
executionem actus, vt dicit Abb. vbi ſupra, affirmatiue
prolata important matrimonium de præſenti. Et Iaſ. in
l. actione. numero quarto & quinto, ponit verba, quæ af-
firmatiue prolata important matrimonium, vt ſunt il-
5 la, nolo † aliam vxorem niſi te, & non habeo aliam, niſi
te, & ita loquitur Siluestr. in ſumm. in verbo, matrimo-
nium, il ſecondo, numero decimo, Barto. conſil. 6. nume
ro vigeſimonono, non facit ad propoſitum. Ferret. con-
ſil. ſeptuageſimonono, numero octauo, loquitur quan-
do dictum eſt, nolo aliam vxorem niſi te, quæ ſimiliter
affirmatiue prolata important matrimonium. Solus er-
go Alexan. de Neguſ. conſilio octauo, numero quarto, &
Dec. in l. actione. numero ſeptimo, C. de tranſactio. lo-
6 quuntur quando dictum eſt, promitto † non accipere
vxorem aliam, niſi te, quæ affirmatiua prolata impor-
tant ſponſalia tantum, ſed inaduertenter loquuntur,
quod patet, quia ambo citant Docto. & præſertim Abb.
in capitu. ex parte. de ſponſal. loquentes quando illa ver-
ba affirmatiue prolata important matrimonium de præ
ſenti, vt bene declarat Alexan. in d. conſilio 152. nume-
ro tertio, lib. 5.

BLANCHETTI.

Sabinen. confinium. Lunæ, 29. Aprilis. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Flumina, riui aquarum, & montes propriè diuidunt ter-
ritoria.*
2 *Appoſitio cuſtodum vnà cum creatione pænarum probat
rem eſſe illius, qui cuſtodes apponit, & pęnas exigit.*

DECISIO CCCCLXI.

FVit reſolutum conſtare ſiluas curiæ incipientes à
foſſato aquæ viuæ, & loca nuncupata Iocatore &
finocchiaro eſſe in territorio Mõtiſnigri, & quo-
1 ad ſiluas probatur ex limite aquę viuæ. Proprium † enim
eſt talium locorum, vt ſunt riui, aquarum flumina, &
montes diuidere territoria. Bal. in capitu. cum cauſam,
de teſtibus. probatur etiam ex appoſitione cuſtodum, 2
ꝙ homines Mõtiſnigri, de qua Nardus, Dominicus, &
Hippolitus de ciuitate Reatin. Arminius & Matthęus
ſuper decimo deponunt, & eorum dicta coadiuuantur
ex inquiſitionibus, & accuſationibus incipientibus ab
2 anno 1559. cuſtodum † autem appoſitio vna cum crea-
tione pœnarum probat rem eſſe illius, qui cuſtodes ap-
ponit & penas exigit. Bal. in capitu. primo, §. conuenticu
las, de pac. iur. firman. Docto. in l. imperium. ff. de iuriſd.
om. iud. Nat. conſil. 672. nu. 7. 10. & 11.

Quo vero ad locum del Iocatore adſunt enunciatio-
nes in inſtrumentis antiquiſſimis, quæ æquipollent fa-
mæ, quæ in antiquis plene probat. Concurrunt etiam
depoſitiones teſtium conſideratæ à ſcribentibus pro Il-
luſtr. D. Maherbal, & vicino, quod etiam firmarunt Do-
mini ex eiſdem de loco de Finocchiaro, circumſcriptis
tamen exceptionibus tam contra teſtes, quàm contra
iura prædicta, & probationibus Illuſtrium Do. Franciſci
& Henrici.

BLANCHETTI.

In eadem Sabinen. confinium. Lunæ, 14. Octobris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio, vt præiudicet confitenti, debet eſſe clara, aliàs du
bia interpretatur in eius fauorem.*
2 *Inquiſitio & exactio pænarum ſubſecuta non præſumitur
niſi probetur.*
3 *Enunciatiua vnica etiam in antiquis non probat, ſed ſal-
tem debeant eſſe duæ.*

DECISIO CCCCLXII.

DOmini probationes Illuſtr. Dom. Franciſci, &
communitatis ſancti Ioannis non viſę ſunt mul
tum vrgentes, nã conſideratis illis tribus locis,
de q̃b. in dubio, videlicet ſiluis, iocatore & finocchiaro.
Quoad ſiluas dixerũt, quod ex inſtrumentis nulla po
teſt elici probatio, quòd ſint in territorio montis ſan-

ſti Ioannis, nec literæ ad hoc ſuffragantur, quia cōfeſſio
1 vt præiudicet, debet eſſe clara, aliàs † dubia in fauorem
confitentis debet interpretari. l. ſi quis intentione ambi-
gua. ff. de iud. & ex prædictis literis illud ſolum inferri
poteſt, quòd quando Communitas Montiſnigri emit
glandes à domino, prohibuit ius paſcendi hominibus
Montis ſancti Ioannis, non tamen ſequitur, quòd ideo
ſiluæ eſſent de territorio ipſorum, quibus paſci prohibe
batur. Nulla notio fieri poteſt ex incendio d. montis ſan
cti Ioannis, quia non probatur quod adeſſent ſcripturæ,
quæ ad huiuſmodi negotium ſpectarent, & illæ combu
ſtæ fuerint.

Decreta inquiſitionum etiam nihil operantur, cum
2 non probetur † inquiſitio & exactio pœnarum ſubſecu-
ta. Fab. in §. æquè ſi, num. 14. & 15. de actio. Guid. Pap.
deciſ. 315. Caſſan. conſ. 64. num. 31. Nec etiam argui po-
teſt à finibus diœceſis, ad iura territorij, quia ſunt diuer
ſa, vt deducitur pro parte Illuſt. D. Vicini.

Probatio verò, quæ oritur ex teſtibus, non infert ad
probationem iuriſdictionis, ſed ad poſſeſſionem & do-
minium terrarum & ius paſcendi, quod ius etiam ha-
buiſſe Communitatem Montiſnigri in eiſdem terris,
probat quartus teſtis in 8. articulo, & ad 27. interrog.
& 20. ſuper 5. 6. 7. & 8. articulis.

Nec obſt. appoſitio cuſtodum, de qua primus & 6. ſu
per articulo, quia ſunt ſingulares, & de audito, & quæ di
cta ſunt de depoſitione ipſorum quoad ſiluas, ſtatuerūt,
quod loca locatore & Finochiaro eſſent ſubiecta, nec
ſuffragari videntur quod hæc duo loca ſint de territo-
rio montis ſancti Ioannis ex enunciatiua inſtrumento-
3 rum, quia † licèt enunciatiua probet in antiquis huiuſ-
modi examen. gloſ. in c. cum olim, de cenſ. cum alijs de
quibus per Syluan. conſ. 57. num. 7. tamen neceſſe eſt
quod ſint ſaltem duæ enunciatiuæ. Sed vnica tantum
adeſt antiqua enunciatio, ſuper qua fieri poſſit funda-
mentum. Hanc tamen probationem Domini reijce-
re voluerunt conſideratis in concurſu probationibus
vtriuſque partis.

BLANCHETTI.

Florentin. bonorum. Lunæ, 10. Decembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Res eccleſiæ non poſſunt alienari, niſi vel ex cauſa neceſſi-
tatis, vel euidentis vtilitatis, quæ ſunt probandæ.*
2 *Inſtrumenta dicta teſtium corroborant, & ab eiſdem cor-
roborantur.*

DECISIO CCCCLXIII.

DOmini fuerunt concordes non probari à mo-
nialibus talem metum, qui ſufficiat ad reſciſ-
ſionem contractus. dixerunt tamen pro parte
Illuſt. D. Aloyſij non eſſe probata, quæ huiuſmodi ven-
1 ditionem ſubſtinere poſſint: res † enim eccleſiæ, vel ex
cauſa neceſſitatis, vel ex cauſa euidentis vtilitatis aliena-
ri debent. c. 2. de reb. eccleſ. non alienan. in 6. Rebuff. de
alien. rer. eccleſ. nu. 84. Couar. var. reſolut. lib. 2. cap. 17.
num. 2. Quorum ſaltem alterum ab ipſo probandum
eſt. Alex. conſ. 160. num. 5. lib. 6. Nec quicquam ſibi pro-
ſunt teſtes examinati in ſummario iudicio, quòd aliena-
tio cederet in euidentem vtilitatem monialium, quia
vbi vtilitas eccleſiæ deducitur in controuerſiam, huiuſ-
modi teſtes nullam fidem faciunt, vt fuit reſolutum in
vna Agrigentina Palatij coram bo. me. Oradino, de an-
no 1568. quibus addiderunt per ſecundum & 27. teſtes
monialium probatam eſſe læſionem, quibus adminicu-
lantur ſecundus ad 14. ſuper 7. & 23. iuxta 14. qui in ſuis
dictis, cùm nullam particularem affectionem habeant
ad cauſam, & reddant optimam rationem dicti ſui, ple-
niſſimè probant. Soc. iun. conſ. 73. ferè per totum, lib. 2.
2 Accedunt † etiam inſtrumēta, quæ & teſtium dicta cor-
roborant, & ab eiſdem corroborantur. Cagnol. in l. 2. nu
me. 233. C. de reſcind. vend. & maximè adiuuant huiuſ-
modi læſionem ex lege Leonis, licèt non prohibeat mi-
nus pretium 40. florenis, tamen ex illa generali prohi-
bitione maioris pretij præſumitur, quod pluris terræ
communiter venderentur.

BLANCHETTI.

Regien. bonorum. Mercurij, 27. Nouembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Remedium l. ſi quis conductionis. C. loca. non datur contra
ſingularem ſucceſſorem.*
2 *Actio perſonalis non datur contra ſingularem ſucceſ-
ſorem.*
3 *Legitima dicitur quota bonorum, non quota hæreditatis.
ex communi.*
4 *Feudalem titulum allegans facit ceſſare præſumptionem
aditæ hæreditatis.*
5 *Actus qui poſſunt fieri citra ius & nomen hæredis, in du-
bio nunquam debent iudicari vt hæreditarij.*
6 *Feudum ſi ſit hæreditarium, ſufficit, quòd ſuccedentes ſint
hæredes primi inueſtiti, non autem vltimi decedentis.*
7 *Depoſitum tacitam reconductionem non infert.*

DECISIO CCCCLXIIII.

DOmini dixerunt eſſe recedendum à reſolutioni-
bus factis, quòd Reuerend. D. Epiſcopus ſit in
probatis in remed. l. ſi quis conductionis. C. lo-
ca. per ipſum intentato pro recuperatione iſtorum bo-
1 norum, hoc † enim remedium non datur contra ſingu
larem ſucceſſorem. Alex. conſ. 12. num. 6. lib. 4. Cagnol.
in l. neque pignus, num. 8. de reg. iur. Neque obſtant tra
dita per Alex. in l. ſi aliena, num. 6. ff. ſol. mat. qui ſolum
dicit, quòd ideo agenti ex dicto remedio non poteſt re-
ferri quæſtio dominij, quia referēs negat reſtituere ſpo
liato, non autem dicit quod competat conditio ex iſta
lege contra ſingularem ſucceſſorem, cùm enim ſit actio
2 perſonalis. §. appellamus, Inſtit. de actio. non † datur con
tra ſucceſſorem ſingularem. Rip. in l. j. num. 23. ff. ad Se-
natuſconſul. Trebel. & quamuis poſſet dici in rem ſcri-
pta, tamen vt illa contra hos Illuſt. Comites competeret,
neceſſe ſit probare, quòd ipſi poſſideant iſta bona, quod
tamen non probatur.

Non obſt. quòd cùm Comites Alphonſus & Camil-
lus non obſeruauerint, quæ ſibi fuerunt mandata in te-
ſtamento patris, non poſſunt ſe illo iuuari: & etiam cùm
3 ſucceſſerint in legitima, dicuntur ſucceſſiſſe † in quota
hæreditatis. Cyn. in l. ex facto, la 2. ff. de hæred. inſtit. quia
cōmunis opinio eſt contra ipſum, vt ibi per Doct. quòd
ſit potius quota bonorum, & tenet Iaſ. in auth. nouiſſi-
ma, num. 5. C. de inoff. teſtam.

Non obſt. quod cùm poſſideant Caſtra, præſumendi
4 ſunt heredes, quia cùm allegent † titulum feudalē, ceſſat
præſumptio aditæ hæreditatis. Aym. conſil. 197. nume-
5 ro quarto. & actus † qui poſſunt citra ius & nomen hæ-
redis fieri, in dubio nunquam debent iudicari vt hære-
ditarij.

ditarij. Bald.conſilio 124. libro ſecundo.
Non obſt. quod feodum ſit hæreditarium, quia qua-
6 tenus hæc eſſent huiuſmodi, ſufficit † eſſe hæredes primi
inueſtiti, non autem vltimi decedentis, per Clar. in §. feu
dum. q. 9. & Mohed. deciſ. 126.
Non obſtant dicta teſtium, quòd ſint hæredes Comi-
tis Alexandri. Quia ſtante teſtamento eorum dicta quo-
ad hoc declarant.
7 Vltimò non obſtat † depoſitum, quia ex illo non po-
teſt inferri tacita reconductio, iuxta diſpoſitionem l. itẽ
quæritur. §. ſi impleto. ff. loc. Sed hoc caſu eſſet proban-
da ſcientia vtriuſque, vt ibi Bart. num. 2. & Pau. de Caſt.
num. 6. quæ hic non probatur.

B L A N C H E T T I.

Legionen. parochialis. Veneris, 8. Nouembris. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Probatio, quæ elici poteſt ex vicinitate loci, ceſſat non probata publica voce & fama.*
Ea verò quæ inducitur ex atteſtatione alicuius nobilis viri, & ſi ſit Papa, non ſufficit contra tertium.

D E C I S I O   CCCCLXV.

DOmini circunſcripto capite deuolutionis ex de-
fectu poteſtatis conferentis, ſuper quo Alphon
ſus erit particulariter audiendus, dixerunt, Di-
dacum debere melius probare tempus ſcientiæ patro-
norum, quòd beneficium per Ioan. de la Penna fuiſſet
reſignatũ, & reſignatio admiſſa ab ordinario. Probatio
1 enim † quæ elici poſſet ex vicinitate loci, ceſſat nõ pro-
bata publica voce & fama: quæ verò inducitur ex atte-
ſtatione Illuſt. D. Didaci, non ſufficit contra tertium, Pa
riſ. conſ. 19. num. 47. lib. 3. & in atteſtatione Papæ, tenuit
Rota per Mohed. deciſ. 170.
Secundò in atteſtatione prædicta, dum fidem facit ſe
ſciuiſſe admiſſam reſignationem factam per D. Ioãnem
ab ordinario, nõ exprimit tempus ſcientiæ, ſed tantũ di
cit, quòd poſtea ſciuit. quod eſt nimis ambiguũ in hoc
caſu, quo tempus ſcientiæ patronorum debet probari
per Didacum, cùm ſit fundamentum intentionis ſuæ.
per l. cùm actum. ff. de neg. geſt.
Hæc tamen Domini non reiecerunt, ſed dixerunt
eſſe coadiuuanda.

B R A V I.

Vrbeuetan. deuolutionis. Die 20. Iunij. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Onus probandi ei incumbit, qui dicit ſolutionem factam fuiſſe.*
2 *Emphyteuſis & contractus locationis ad longum tempus æquiparantur in caducitate incurſa ob non ſolutionem canonis.*

D E C I S I O   CCCCLXVI.

DOmini tenuerunt, bona, de quibus agitur, eſſe
ad eccleſiam deuoluta ex capite nõ ſolutionis.
c. potuit, de loc. l. fin. C. de iure emphyt. quam
1 † ſolutionem fuiſſe factam ipſis Federico & fratri onus
probandi incumbit. gloſ. in verbo, repellere, verſic. item
quis probauit, in l. 2. C. de iure emhyt. vbi Iaſ. num. 538.
Anch. in d. c. potuit, num. 24. vbi Imo. num. 14. Aym. cõ- 1
ſil. j. num. 10. Gabriel. de probat. conclul. 6. num. 21. Her
cul. de proban. negat. num. 36. facit l. j. C. de probat. l. qui
commeatus. ff. de re milit.
Depoſitum non releuat, quia nõ factum de tota ſum
2 ma, & poſt factam declarationem à capitulo & multo
poſt incurſam caducitatem, vt bene deducunt infor-
mantes pro capitulo.
Minus placuit illud, quòd non ſumus in contractu
emphyteutico, ſed locationis. Quia licet Domini multũ
de hoc dubitabant, & magis pro parte capituli inclina-
2 bant, quòd ſit contractus emphyteuticus, tamen † cùm
agatur de incurſa caducitate rei eccleſiaſticæ ob non ſo- 1
lutionem canonis, nihil intereſt, quòd ſit contractus em
phyteuticus, vel locationis ad longum tempus. iuxta au-
then. qui rem. C. de ſacroſan. eccleſ.
Neque prætenſa ignorantia excuſat, cùm hoc tolla-
tur ex facto, cùm caducitas ſit incurſa tam ex perſona
patris Dominorum de Albanis, quàm ipſius Federici, &
Fęlicis, qui mota lite, & inſtrumento producto ipſis ci-
tatis & articulis factis per ipſos, non veniunt excuſandi.
Illud verò caput deuolutionis ob negationẽ factam
per dictos de Albanis, non placuit Dominis, cùm fuerit
ad alium finem, & ſic excuſabilem, vt per informantes
pro parte ipſorum. ſummè tamen Domini deſiderant, vt
eccleſia benignè agat cum ipſis Federico, & Fęlice.

R O B V S T E R I I.

Roman. damnorum & intereſſe. Lunæ, 17. Februarij. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Requiſita ad probationem damni emergentis, quænam ſint.*
2 *Pactum per quod ſtetur iuramento damnum & intereſſe paſſi, valet, ex communi. ſecus in ſtatuto.*
Sed an extendatur in quacunque ſumma quantumuis magna, in iudicis arbitrio reſidet num. ſeq.
3 *Summa vbi eſt magna, quæ in damnum paſſi iurantis arbitrio reſidet, ibi non deſinit ſuſpicio doli.*
4 *Arbitrarium eſt iudici de intereſſe & damnis deferre iuramentum patienti, etiam ſtante pacto ſuper ipſis vallato.*
5 *Iurans præſumitur eſſe omni exceptione maior.*
6 *Approbatio partis in contractibus facit, vt etiam inhabiles admittantur.*

D E C I S I O   CCCCLXVII.

QVamuis teſtes pro parte Franciſci adducti ni-
hil releuent, vt Domini ſine difficultate tene-
bant ex ipſorum lectura, & ex adductis pro
parte Conſtantij, nihilominus quoad difficultatẽ propo
ſitam tenuerunt non ſatis conſtare de damno emergen-
1 ti dicti Conſtantij, quia † non ſunt probata requiſita
per Pau. de Caſt. in l. 1. de eo quod certo loco. cum quo
in iſtis ſolet tranſire Rota, vt per Mohed. deciſ. 103.
Non obſt. quæ dicuntur de penſionibus domus ven-
ditæ, quoniam in hoc dicebant Domini bene eſſe aduer
tendum, an de illis pro rata ſua fuerit ſatisfactum Con-
ſtantio, & quidem pro integro tempore quo Franciſcus
fuit in mora liberè deponendi. Nam ſi pro toto iſto in-
tegro tempore non fuit ſatisfactum, intendunt, quòd
integrè

integrè illi de dictis penſionibus pro rata ſua ſatisfiat. iuxta l.curabit. C.de actio.emp.

Non obſtant iuſta cauſa & excuſationes imaginatæ. Quia iam eſt reſolutum in iſta cauſa quòd nullæ hic adſunt legitimæ excuſationes, neque cauſæ.

Quo verò ad iuramentum ſtante pacto, quòd de damnis & intereſſe ſtetur iuramento ipſius Conſtantij, dice-
2 bant aliqui illud eſſe intelligendum quoad † quantitatem, quando aliàs conſtaret de damno. Bald. & alij per Dec.conſ.83.num.3. Riminal.conſ.56.num.7. Sed replicabatur per alios id eſſe verum in ſtatuto, ſed in pacto, in quo dicebant communem opin. eſſe, tale pactum valere, & illi eſſe ſtandum, vt atteſtatur Plot.in l.ſi quando. §.48.num.122.verſic.ſimiliter.C.vnde vi. nihilominus
3 maximè contendunt Docto. vbi † ſumma eſt magna ſeu conſiderabilis, an præſumatur dolus, ex his quæ notat Bart.conſ.168. & Alex.conſ.47. num.4. cum ſeq. & ibi Addit. In quo Rota aliàs in vna Roman. de Rucellarijs, ſeu de Fabijs coram R.P.D Binarino 1570. tenuit, quòd vbi ſumma, pro qua iuratur, eſt conſiderabilis, non debet iudex confirmare, vel deferre tale iuramentum, niſi concurrant coniecturæ, vel veriſimilitudines, ex quibus
4 moueri poſſit ad ita credendum. nam † totum hoc reducitur ad arbitrium iudicis. vt ibi per Doct. Afflict. deciſ.91. & per Aym. de antiq. tempor. parte 1. num.205. cum pluribus ſeq. præſertim num.208.

Neque hic cadit difficultas mota per Plot. in d.§.48. verſic. tertio fallit, & Aym. d.1.par. num.211. quod iurans
5 debet eſſe omni exceptione maior, nam † talis quilibet eſſe præſumitur, vt bene per Couar. in c.relatum, §. primo, de teſtam. Item in contrahentibus & paciſcentibus
6 datur approbatio partis, quæ facit † vt et inhabiles admittantur. Bart. Corn. & alij per Aym. conſil.56 num.9. Niſi igitur Conſtâtius ſummam damni paſſi exprimat, & illam veriſimilem ſaltem ex coniecturis & circunſtantijs reddat, Domini non potuerunt aliter dicere, niſi quod non liquet de iſto damno paſſo, præſertim in magna quantitate, vt Conſtantius extraiudicialiter aſſerit.

SERAPHINI.

Aſtoricen. Archidiaconatus. Veneris, quarta Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Pronunciandum eſt in dubio pro non reuocatione priuilegij.*
2 *Beneficia Principum non debent interpretari ſecundum materiam teſtamentariam.*
3 *Derogatio maior requiritur in priuilegijs quàm in vltimis voluntatibus.*
4 *Clauſula, quorum tenores, dicitur atteſtari de ſtylo.*

DECISIO CCCCLXVIII.

Domini confirmarunt reſolutionem factam ſub die 19. Martij proximè præteriti, quòd per regulam reuocatoriam non ſit ſublatum indultũ
1 ex rationibus tunc deductis, & maximè, quia † in dubio potius eſt pronunciandum pro non reuocatione priuilegij, iuxta doctr. gloſ. 25.q.2. in ſumma, prope fin. quam allegat & ſequitur Rom.conſ.327.in princ. & vltra tunc deducta fuit dictum ex diſpoſitione Clementis, quòd ſortitum fuit naturam meræ dotationis, vt apparet ex verbis illis, ac ſi ex vera dotatione & fundatione competeret, ex eo quòd voluerit non poſſe derogari ſine ipſius Marchionis conſenſu ad inſtar iuriſpatronatus laicorum, cui nunquam ſolet Papa in totum derogare, ſed pro medietate, quare regulandum eſt ſecũdum naturam veri iuriſpatronatus ex dotatione & fundatione competentis.

Neque doctrinæ exemplo allegatæ in materia teſta-
2 mentaria multum mouebant Dominos, cùm † materia illa ſit fauorabilis, hæc verò ſit odioſa. Sil. de beneſ. q.14. num.5. parte 3. Nam teſtamenta à ſola pendent teſtantis voluntate, nec cuiquam ſit præiudicium, cum ius aliquod non ſit ante obitum teſtatoris cuiquam quæſitũ. Quod confirmatur ex eo, quòd ex ſui natura vltima voluntas eſt ambulatoria vſque ad vitæ extremũ. Beneficia autem Principum decet eſſe permanentia. Quare nihil mirum ſi maior ſequitur expreſſio in derogando priuilegio, quod eſt de ſui natura irreuocabile, quàm in teſtamento, quod eſt ambulatorium vſque ad mortẽ, & maximè, quod ſi in eo adſit duplex clauſula derogatoria,
3 † requiritur maior derogatio, iuxta ea quæ tradit Couar. in 1.parte rub. de teſtam. nu.19. verſ. quarto conſtat, bene facit Curt. iun. conſi.110. in fi.

Non ob. deciſ.68. Put. de præben. Quia ibi in priori conceſſione non aderat forma data futuræ derogationi, prout in caſu de quo agitur. & ibi conſtabat de enixa mente Papæ ex multis argumentis.

Nec obſt. deciſ.58. Caſſad. ſuper reg. quia ibi aderat clauſula, quorum tenores, & ſi bene tota conſideretur,
4 potius facit in contrarium, maximè, vbi † atteſtatur de ſtylo apponendo clauſulam, quorum tenores.

Vltimò non obſtat dictio illa, inſolitis, quia hæc derogatio dato quod ſit ampliſſima, tamen non excedit terminos derogationis ſpecificæ, quæ habet vim individuæ, ac ſi de verbo ad verbum totus tenor inſertus foret, prout in indulto requiritur, cum non adſit concomitantia clauſulæ, quorum tenores, & ideo clauſulę indulti ſunt fortiores, cùm Papa nolit per clauſulas generalem idem importantes cenſeri derogatum. Et ita perſtiterunt Domini in reſolutis cum antiquis deciſionibus in hac cauſa factis.

ROBVSTERII.

Leodien. hæreditatis. Lunæ, 29. Octobris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio legati ceſſat ſtatim per ceſſationem legationis.*
2 *Regulæ ſecundæ editionis ligant ſtatim à die aſſumptionis ſummi Pontificis.*
3 *Publicatio, de qua in regulis ſecundæ editionis, intelligenda eſt à die aſſumptionis.*
4 *Regulæ primæ editionis, quæ renouantur ab omnibus Pontificibus, videntur eſſe de ſtylo, & de iure.*

DECISIO CCCCLXIX.

SI cauſa poſſit ex alio capite expediri, placeret Dominis circũſcribere iſtud, ne detur occaſio annullandi tot actus ſubſequutos vigore reualidationis, de qua in puncto: alioquin ſi cã eſt decidenda ex iſto capite circumſcripta obſeruantia, vt infra, reſoluerunt Domini, quod regulæ ſecundæ editionis de menſib. Martij, & Septembris 1515. factæ extendunt regulam 13. in prima editione factam ad facultates ſeu reualidationẽ bo. me. Card. de Monte, 16. Martij. 1513. conceſſas, quamuis d. regulæ primæ editionis fuerint in Cancellaria publicatę vltima eiuſdem menſis Martij. Ac etiam reſolue-

runt,

runt, quòd dictæ regulæ ſecundæ æditionis comprehen
dunt etiam aliam reualidationem eiuſdem Cardinalis
del 1520.conceſſam. Et quamuis quoad primam reua-
lidationẽ 16. Martij, putarẽt non eſſe neceſſariã reſolu-
tionem, cùm oẽs facultates d. Cardinalis ceſſauerint del
1 1516.per † ceſſationem legationis, vt in c. præſenti, de
offic.leg. in 6. tamen reſpondendo ad punctum, ſi fortè
in iſta cauſa eſſet neceſſaria reſolutio, mouebat ipſos,
2 quia † regulæ ligant ſtatim à die aſſumptionis ſummi
Pontificis, vt expreſſè dicitur in illis, & referũt Sarnen.
in proœm. reg. q. 2. num. 14. & Aug. num. 1. & faciunt
not. per Abb.& alios in cap. 2. num. 7. verſic. venio ad ſe-
cundum, de conſtit.

Et licèt iſtæ regulæ ſecundæ æditionis dicant, poſt pu
blicationem, tamen dicebant Domini, verba eſſe intel-
ligenda ſecundum ſubiectam materiam, vt in iſtis regu
3 lis publicatio † intelligatur à die aſſumptionis, ex quo
ab illo die legant. c. j. & ibi Abb.& alij, de poſtul. prælat.
Et tantò magis, cùm publicatio in cancellaria in iſtis re-
gulis primæ æditionis non fiat ad effectum vt innote-
4 ſcant, quia † cum renouentur ab omnibus Pontificibus,
videntur eſſe non tantum de ſtylo, ſed etiam de iure. vt
inquit Dec. in c. ad aures, num. 10. in fi. de cõſtit. Caſſad.
deciſ. 3. in fi. eod. tit. cùm appareat de voluntate appro-
batoria ipſius noui Pontificis, vt per Sarnen. in d. q. 2.
num. 14. & ideo in ipſis regulis dum loquuntur de pri-
ma æditione promiſcuè ponitur verbum, publicatio, &
æditio, quia in iſtis regulis primæ æditionis idem pol-
lent publicatio & noua æditio, ex quo ſunt ſolitæ fieri
ſemper à quocunque Pontifice, & fieri cum decreto,
quod ſtatim ligent & ſic dicuntur fieri ſolemniter, vt ſu
pra dictum fuit.

GRASSI.

Panormitan. illegitimitatis. Lunæ, 10. Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Cauſam illegitimitatis debet probare, qui dicit filium eſſe illegitimum.*
2 *Filius in dubio præſumitur eſſe legitimus, niſi contrarium probetur. ex communi. num. 7.*
3 *Onus probandi incumbit ei qui dicit filium illegitimum. ex communi.*
4 *Cohabitatio longa inter virum & mulierem ſufficit ſaltem ad legitimitatem præſumendam, licèt non ſufficiat ad inducendum matrimonium inter ipſos.*
5 *Matrimonium præſumitur propter præſumptam legitimitatem filiorum: per ſe ſolum autem non præſumitur niſi probetur.*
6 *Probatio à communiter accidẽtibus ſufficit ad matrimonium probandum.*
7 *Filius an & quando præſumatur illegitimus, & è contra legitimus, vide longam diſtinctionem. & num. 10. cum ſequen.*
8 *Qualitas illegitimitatis matrimonij probanda eſt per eum qui dicit non fuiſſe legitimum: ſecus ſi matrimonium abſolutè negetur.*
9 *Legitimus quiſque præſumitur, vt manuteneatur in poſſeſſione.*
10 *Actor in materia illegitimitatis debet plenè probare ſuam intentionem etiam quod conſiſtat in negatiua: niſi eſſet pro actore vehemens præſumptio.*
11 *Regulæ tres ſunt conſtituendæ in materia legitimitatis, ſeu illegitimitatis probandæ.*
12 *Poſſeſſio vel quaſi in materia legitimitatis eſt conſideranda.*

DECISIO CCCCLXX.

PRopoſiti dubij materia viſa eſt Dominis latiſſima,
varia, & difficilis, & ideo nihil potui per modum
reſolutionis capere, ex multis quæ fuerunt relata
diſcurſus gratia.

Et in primis dicebant, regulam eſſe, quòd dicenti in-
cumbit onus probandi, quoniam Laurentius & Anto-
1 nius, qui † committunt cauſam ſuper illegitimitate, vi-
dentur, quòd teneantur eam probare. & ad hoc videtur
tendere c. lator, qui fil. ſint legit. per gloſ. in c. ſi forte §.
defectum, de elect. in 6. & illi qui pro hac parte allega-
2 bantur, dicebant, quod † filius in dubio præſumitur le-
gitimus. gloſ. & Abb. in c. lator, num. 6. qui fil. ſint legit.
Felyn. in c. per tuas, col. fin. de probat. Dec. in c. cum eccle
ſia, num. 39. de conſtit. & conſ. 54. num. 2. Curt. ſen. con-
ſil. 52. col. j. Ioan. Fab. in §. fin. Inſtit. de adopt. Alberic. in
l. filium, num. 11. qui ſunt ſui vel alien. iur. & in l. Senato-
res, num. 4. ff. de Senator. Paleot. de not. & ſpur. cap. 10.
& hanc eſſe veriorem & receptiorem opinionem teſta-
tur Couar. in epit. parte ſecunda, cap. j. num. 5. Sed hoc
magnam videbatur habere difficultatem, quia & ſi hæc
ſit regula, tamen multæ & magnę authoritates dixerũt,
quod quis in dubio potius præſumatur illegitimus quã
legitimus. Rot. deciſ. j. de præſcrip. in antiq. Bar. conſ. 42.
num. 1. lib. j. Archid. in c. ſi forte, col. 7. de elect. in 6. vi-
detur potius tranſire ad contrariam opinionem cum
gloſ. Dec. in l. emancipati, num. 3. & ibi Iaſ. num. 5. C. de
collat. idem Iaſ. in l. poſt dotem, col. j. ff. ſol. matr. Alciat.
de præſump. reg. 2. præſump. 2. nu. 5. & reg. 3. præſump. j.
num. 10. Aym. conſ. 138. num. 1. Iaſ. in l. nec pro. C. de te-
ſtam. cum alijs de quibus per Couar. in epit. 2. par. cap. 8.
§. 2. in princ. Canoniſt. magis communiter in d. c. lator,
& in c. veni. qui fil. ſint legit. id enim expreſſè dicit Abb.
3 antiq. in d. c. lator, in fi. vbi ait, qui † dicit aliquem illegi-
timum, probare debet. Hoſtien. & alij vt infra particu-
larius referam. & quamuis Reuerend. Paleot. de not. &
ſpur. cap. 20. num. 3. & ſeq. contrarium tenuerit, tamen
contrariam opinionem aliqui ex Dominis credebant eſ-
ſe magis receptam, vt ex ſupra dictis, & infra dicendis
conſtabit. Quamuis enim multi Doctores allegentur
pro hac parte, tamen vt plurimum illi ſequuntur Abb.
in d. c. lator, qui fil. ſin legit. qui loquitur in caſu, in quo
conſtabat, quòd ſaltem diù cohabitauerunt inſimul.
4 Quamuis † enim inter ipſos hoc non ſufficiat ad indu-
cendum matrimonium, tamen ſufficit ad legitimitatem
præſumendam, qui eſt caſus ſeparatus, vt conſiderant
Doc. quos infra citabo. & reſponſio quam tradit Paleot.
ad aliud dictum quod matrimonium ſit quid facti, &
ideo non præſumatur, non omnino placebat. dicit enim
ipſe quòd quocunque quis ſi vertat, agitur de præſu-
mendo facto, quia hæredes non naſcuntur ſine paren-
tum commiſtione, quia ea ſatis eſt probata, ex quo fi-
lius eſt ortus. ſed agimus de præſumendo contra con-
iunctionem alio facto, nempe quòd parentes contraxe-
runt matrimonium.

Et quamuis Innoc. in d. c. lator. diſtinxerit, aut quæri-
tur, an præſumatur matrimonium quoad ipſum matri-
moniũ inter cõtrahentes, & non præſumitur: aut quoad
legitimitatem, & præſumitur matrimoniũ, adeo quòd
obijciens de illegitimitate eam probare debet, quia il-
lud eſt in fauorem matrimonij, & vt matrimonia clan-
deſtina fiant manifeſta, hoc eſt in fauorem filij, vt illi
5 ſint legitimi, & eius ratio videtur bona, quia † legitima-

tio

tio procedit ex matrimonio, vt filia à matre, nec poteſt
præſumi pro legitimitate, quia præſumatur pro matri-
monio, & propterea Abb. ſummat cap. peruenit, qui fil.
ſint leg. vbi non cōſtat de matrimonio, qui dicit, id pro-
bare debet. & quamuis Corn. in l. ſi emancipati. C. de lo-
ca. nn. 3. cum ſeq. voluerit quod cum à communiter ac-
cidentibus matrimonia contrahantur, & à communiter
accidentibus homines legitimi naſcantur, quæ proba-
6 tio † à communiter accidentibus ſufficit. l. neque nata-
les. C. de probat. tamen animaduertit ibi Cagnol. quod
hæc probatio à communiter accidentibus hic non ſuf-
ficit, quia non quandoque, ſed perſepè homines ille-
gitimi naſcuntur.

Doct. igitur in hac materia duobus in locis magiſtra-
liter diſtinguere videntur, nempe in d. c. lator, & in d. c.
peruenit, qui fil. ſint leg.

7 Prima eorum diſtinctio eſt iſta, † aut non conſtat de
matrimonio, aut de quaſi poſſeſſione matrimoniali, ſed
tantum de coniunctione de recenti, & tunc viuis paren-
tibus ea non ſuffragatur, ipſis autem mortuis. ſi fuit lon
ga, & res non eſt de recenti, hoc ſufficit ad hoc vt filius
probare non teneatur ſe legitimum: alioquin ſi nihil cō-
ſtet de matrimonio neque de poſſeſſione, ſed ſolū quod
fuit tractatus tamquam filius, præſumitur illegitimus.
Butr. in d. cap. lator, num. 14. & 15. & in hac diſtinctione
intrat dictum Abb. in d. c. lator. quod defunctis parenti-
bus qui ſe tractarunt vt vir & vxor ad effectum legiti-
mationis præſumitur matrimonium, quia minor requi-
ritur probatio ad effectum legitimationis. Soci. con-
ſilio 17. lib.

Alteram etiam tradunt diſtinctionem in c. peruenit,
eo. tit. quòd aut filius agit ad hæreditatem, & ipſe debet
probare legitimationem, quia cū hoc iudiciū ordinetur
ad petitionem hæreditatis, videtur, quòd filius vti actor
debet ipſe probare: aut contra ipſum agitur, & tūc ſub-
diſtinguitur, aut negatur filius, & ipſe debet probare ſe
filium & legitimum: aut negatur qualitas, & ſic legiti-
mitas, & tunc, aut quis negat etiam matrimonium inter
parentes, & tunc debet filius probare, quia matrimo-
nium, vti quid facti, non præſumitur, & negans habet
intentionem fundatam de iure: aut non negat matrimo
nium, ſed dicit non fuiſſe legitimum, & tunc dans de im
pedimento debet ipſe probare. Abb. ibi in fi. Præpoſ. nu-
me. 3. Nat. conſ. 421. vbi reprobat Aym. & iſte caſus vide-
tur magis proximus terminis noſtris, in quibus Lauren
tius & Antonia petont committi cauſam ſuper inuali-
ditate prætenti matrimonij. &c. & ſic cùm dent de inua
liditate prætenſi matrimonij, videtur etiam quod ipſi
dantes de inualiditate, & ſic de impedimento, probare
debeant. Dubium tamen habebat circa hoc, quia Auto.
de Bat. & Abb. videntur velle & præſupponere, ꝙ quis
fateatur matrimonium, hic autem dicitur præſumi, &
ſic omnes non videntur fateri matrimonium. & Hen-
rich. Boich. in d. c. peruenit. dicit, quòd ille qui purè non
8 opponit, quod non adſit matrimonium, ſed † opponit
matrimonium nō legitimum, ipſe probare debeat, ideo
aliquibus placebat particulariter videri, an verſemur in
hoc caſu, quòd matrimonium dicatur confeſſatum. ſed
aduertebant, quòd nec hoc videretur tutum ad expedi-
tionem dubij, quia in omnem euentum reuocabuntur
confeſſiones, & opponetur ſimpliciter de illegitimita-
te, &c. Faciebant etiam aliquam difficultatem, quòd qū
quis eſt diffamatus de illegitimitate, debet ſe purgare, &
ſi nō eſt infamatus, & ſemper vixerit vt legitimus, relin-
quitur conſcientiæ ſuæ. ſed fuit dictum quod forte id
procedit in foro conſcientiæ, quia allegat c. mulieri, de
iureiuran. & ita intelligit Præpoſ. qui expreſſe hoc dicit
9 in foro conſcientiæ. Et † quamuis quis præſumatur le-
gitimus, vt manuteneatur in poſſeſſione beneficij, Rot.
in antiq. deciſ. j. de præſump. illud eſt, quia quis non de-
bet ſpoliari, &c. & quia adeſt aliqua præſumptio poſt-
quam eſt in poſſeſſione eius, quod non competit, niſi le-
gitimis, aliàs ſecus per prædicta.

Alij Domini dicebant. Primò, inſpiciendum eſſe, quis
actor, & quis reus verè dicatur in hac cauſa, nam actor
10 † debet plenè probare intentionem ſuam etiam quòd
conſiſtat in negatiua, ex allegatis per informantes, nec
ſufficit præſumptiuè probare, ſed concludenter. Achil.
deciſ. j. de probat. Hinc vitam allegans debet probare,
quod etiam alij ex Dn̄is dicebant eſſe admittēdum, niſi
pro actore eſſet præſumptio vehemens, quę relearet ab
onere probandi. Couar. var. reſolut. lib. j. cap. 9. licèt ipſe
poſſideat, niſi commiſſio eſſet talis, in qua poſſit com-
prehendi moleſtationem. iuxta deciſ. Achil. j. de actio.
hoc enim caſu committens cauſam diceretur reus. ideo
dicebant eſſe videndum diligenter ad hunc effectum
commiſſionis, & ſi in ea poſſunt comprehendi moleſta-
tiones: dicebant alij videndum tres vias expediendi cau
ſam. & die Lunæ, 7. Febru. 1575. fuit tentum intrare hu
iuſmodi deciſ. Achil.

11 Prima, quis † dicatur actor, vel reus iuxta ſupradicta.
Altera bene firmare in iure, an quis præſumatur legiti-
mus ad effectum ſuccedendi. Tertia, quis poſſideat pro-
pter commodum poſſeſſionis. vulg. §. cōmodum. Ægid.
deciſ. 76. in fi. & 471. etiam in fi. cum allegatis. Et dice-
bant poſſeſſionem hoc caſu debere intelligi legitimita-
tis vel illegitimitatis, non bonorum, quæ poſſeſſio bo-
norum ad præſens negotium non releuat, quia nō agi-
tur in hoc iudicio de bonis, ſed de validitate vel inuali-
12 ditate matrimonij, & an † Petrus ſit in quaſi poſſeſſione
legitimitatis, vel minus. iuxta gloſ. in d. c. lator. Gemin.
in d. c. ſi forte, num. 4. de decim. in 6. Nam hoc caſu di-
cebant iudicem eccleſiaſticum poſſe præfigere termi-
num. tex. in d. cap. lator. Dec. in cap. ex literis, num. 4. in
fine, de præben.

Alij dicebant videndum, an opponatur de illegitimi-
tate incidenter, an principaliter, & tandem in tanta va-
rietate fuit dictum, quòd iterum ponatur.

B R A V I.

Acborotiu. fructuum. Veneris, 16. Iulij. 1579.

S V M M A R I V M.

1 *Conſenſus formalis donec ſit extenſus in libris cameræ, li-
cita eſt pœnitentia.*
Quod procedit etiam ſi adeſſet inſtrumentum.
2 *Reſignatio, vt reſeruetur penſio, eſt quidam contractus in-
nominatus.*
3 *Res integra non dicitur etiam quod præparamenta fa-
cta fuerint.*
4 *Conſenſus formalis per modum tacitum non poteſt im-
pleri.*
5 *Caſſationis materia iiſdem regulis regulatur, quibus reſi-
gnationes beneficiorum cum reſeruatione.*
6 *Ius in materia reſignationis non abdicatur à transferen-
te, niſi irreuocabiliter quæratur translatario.*
7 *Pœnitentiæ eſt locus, vbi ſumus in his perſonis, ſine quo-
rum conſenſu expediri nequeunt literæ.*
Etiam quòd præſiti fuerint parui conſenſus. num. 14.
8 *Actus correſpectiui habentur pro vno actu tantum, ita
quod vnus nequit ab alio ſeparari.*
9 *Forma ſemper dicitur eſſe indiuidua.*

Penſio,

10 *Penſio, regreſſus, & ſimilia poſſunt caſſari coram ſolo notario & teſtibus, & quomodo procedat. & num. 12.*
11 *Extenſio conſenſuum duos parit effectus, vnus vt literæ expediri cum eo poſſint, alius vt ex eo tollatur facultas pœnitendi.*
12 *Literæ non ſunt expediendæ ſuper caſſatione, ſed ſuper reſeruatione penſionis, quæ expediri nequeunt ſine formali conſenſu.*
13 *Notarius cancellariæ etiam mutato procuratore de ſtylo, conſenſus extendit.*
14 *Conſenſus partis in reſignationibus non operantur actum perfectum.*

DECISIO CCCCLXXI.

PRopoſui dubium, an ſit locus pœnitentiæ in caſu,
de quo agitur, cum præſuppoſito quòd, ſine veri
præiudicio, adeſſet aliud mandatum cum paruo
conſenſu præſtito per D. Paulum, & fuit reſolutum per
Dominos locum eſſe pœnitentiæ. Moti, quia ſumus in
correſpectiuis & conditionalibus, non enim D. Ferdi-
nandus voluit caſſare reſeruationem fructuum, niſi re-
1 ſeruata ſibi valida penſione, quo caſu † conſenſus dici-
tur formalis, & donec ſit extenſus in libris cameræ vel
cancel. licita eſt pœnitentia, vt per Sarn. de infirm. reſigo.
q. 31. nom. 2. vbi dicit procedere etiam ſi adeſſet inſtru-
mentum, de quo ſtylo teſtatur Creſcen. deciſ. 75. Fab.
deciſ. 48. Mohed. deciſ. 189. cum alijs cumulatis per in-
formantes pro D. Ferdinando, cuius ratio poteſt eſſe, quia
2 iſti contractus, nempe, † reſigno vt reſeruetur penſio,
videntur quidem contractus innominati, in quibus li-
cita eſt pœnitentia re integra, & etiam quòd vnus im-
pleuerit, ſi alius perfectè non adimpleuerit, licèt aliquid
fecerit. Bar. in l. ſi pecunia, num. 11. ff. de cond. cau. data.
vbi Iaſ. num. 6. & 11. Claud. in l. ſi ita ſtipulatus, col. 9. de
3 verb. oblig. & † non dicitur res integra, etiam quòd præ
paramenta facta fuerint, vt per Iaſ. in d. l. ſi pecunia, nu-
me. 6 gloſ. ordinaria in l. iuriſgentium, in princ. in part.
factas. vbi Bart. num. 1. Ang. num. 4. Alex. num. 12. ff. de
pact. Soc. in l. ſi pactum pro pœna, num. 5. Curt. iun. in
l. cum proponas, num. 3. & in l. ſi petens, num. 39. C. de
pact. Parui autem iſti conſenſus potius ſunt quædã præ-
paramenta, quàm quòd verè rem perfectè demonſtrẽt,
quod ex modo illos annotãdi patet, quia notarius quan
do illos annotat, ſolum apponit diem, menſem, & annũ
& nomen procuratoris vel principalis, ſi principalis il-
lum præſtet, deinde ſi pars vult illum ſibi conſignat, &
quamuis pro parte D. Comitis dicatur quod hoc non
procedit fauore piæ cauſæ, tamen contrariũ tenent mul
ti, de quibus per Tiraq. de priuil. piæ cau. priuileg. 133.
& alij cumulati pro parte Domini Ferdinandi, & iſte ſty
lus procedit, ẽt quòd aliunde conſenſus colligatur, vt eſt
quando fuit ſoluta compoſitio, vt per Put. deciſ. 19. de
renuncia. cuius conſideratur ratio, quia hoc nõ ſupplet
conſenſus extenſionem expreſſam, cùm potius tacitus vi
deatur. arg. ca. dilecti. de appella. l. reprehendenda. C. de
inſti. In caſu præſenti pro forma erat neceſſarius cõſen-
ſus expreſſus, vt ex verbis ſupplicationis conſtat ibi, eiuſ-
dem Ferdinandi conſenſus expreſſus accedat, & ibi de
conſenſu, quæ conditionem inducunt, vt per Put. deciſ.
18. libro 3. & ita formam, vt per eundem deciſ. 87. lib. 5.
4 Nec † impletur modo tacito, vt per eundem Put. deciſ.
182. libro 1. per Sarnen. reg. de impetr. benef. vacan. per
obitum famil. Card. quæſt. 11. lib. 2. Dec. in c. dilecti. nu-
mero 2. de appella. Tiraq. de legib. connub. glo. 7. nu. 52.
Et dicebãt Domini talem ſtylum procedere in caſſatio-
ne penſionis, vbi fit ad effectum, vt alia reſeruetur. Mo-
5 hedan. d. deciſ. 89. Quia iſta † materia caſſationis, vt quid
aliud reſeruetur, regulatur eiſdem regulis, quibus regu-
lantur reſignationes beneficiorum cum reſeruatione. Et
6 hinc eſt, quòd non abdicatur † ius à transferente, niſi ir
reuocabiliter quęratur tranſlatario. Mohed. deciſ. 83. &
& fuit tentum de iſto anno coram R. D. Aldobrandino
in illa Bononien. penſionis inter Illuſtr. Cardinalem de
ſancta Cruce, & D. Tiberium Criſpum.

Nec ob. quod dicitur pro parte D. Comitis, quia ſu-
pradicta procedunt ſolum, quando tractatur de poten-
tia eius qui poteſt actum perficere, & cuius conſenſus re
quiritur in camera, vel cancellaria ad perfectionẽ actus.
Vnde ſuper caſſatione ad perfectionẽ actus reſeruatio-
nis, nõ requiritur cõſenſus D. Ferdinandi, ſed tñ Illuſtr.
D. Cardinalis ſuper reſeruatione penſionis, quòd non ſit lo
cus pœnitentiæ ex parte D. Ferdinãdi. quia fuit reſponſum, quòd
dictæ deciſ. indiſtinctè loquuntur, quòd in conditionalibus
& correſpectiuis ſit locus pœnitentiæ: quotieſcunque
enim ſumus in his perſonis, ſine quorum conſenſu expe
7 diri nequeunt literæ, eſt † locus pœnitentiæ, quia illi
conſenſus dicuntur formales, vt per Sarn. d. q. 35. nu. 2.
militant. n. conſiderationes in hoc caſu, quæ in alijs, nẽ-
pe, quod actus adhuc non dicitur perfectus, quòd hac
de cauſa daretur huiuſmodi conſenſus in manibus par-
tium, & quia in iſtis ſignatura Papæ habet tacitam con-
ditionem, ſi partes perſeuerauerint in eadem voluntate,
quæ rationes aliàs placuerunt Dominis. vt per Paleot.
deciſ. 82. Compoſtel. Archidiaconatus ...

Nec obſt. dicere, quòd reſpectu D. Ferdinandi actus
ſit perfectus, quia cùm ipſe correſpectiuè caſſaret pen-
ſionem, & conditionaliter ſi alia penſio loco reſeruatio
nis fructuum ſibi reſeruetur, donec perfectè non eſt,
reſeruata penſio ex parte ſua nõ erat perfecta, ſed adhuc
8 pendebat. & ratio eſt, quia iſti † actus correſpectiui ha-
bentur pro vno actu tantum, vt vnus nequeat ab alio ſe-
parari ad not. in l. petens. C. de pact. Corn. conſil. vltimo,
libro 1. & 10. & 56. libro 2. Tiraq. in l. ſi vnquàm. in ver-
bo, donatione largitus. nume. 117. C. de reuocan. donat.
Aym. conſ. 153. nu. 8. neque debent diuerſo iure cenſeri.
arg. l. vltimæ. ff. de accept. l. etiam. §. ex cauſa. ff. de minor.
Aym. conſil. 16. nu. 4.

Quod tantò magis, & ex abundanti admittebant Do
mini, quia vt atteſtantur practici, conſenſus Illoſtriſ. Car
dinalis non poteſt extendi ſine conſenſu D. Ferdinandi.
quemadmodum igitur conſenſus Dom. Cardinalis erat
formalis, ita eſt formalis ille, ſine quo iſte adhiberi, &
extendi non poteſt, quia vnus eſt pars alterius in hoc ca
9 ſu, & forma † ſemper eſt indiuidua. Bal. in l. ſi veritas. C.
de fideicom. Alexan. in l. ſi is qui quadraginta. §. quidam.
ff. ad l. Falc. Dec. conſil. 532. nu. 8. Vnde cum quilibet ex
illis conſenſibus influat in totam diſpoſitionem, ſequi-
tur, quòd donec ambo ſint perfectè extenſi, actus non di
citur perfectus, qui pro vnico habetur, & propterea tan-
quàm ab actu imperfecto liceat reſilire.

Neque mouit Dominos, quod pro parte D. Comitis
10 dicebatur, quòd † penſio & regreſſus & ſimilia poſſunt
caſſari coram ſolo notario & teſtibus, gloſ. & ibi Prępoſ.
in c. Agathoſa. 3. diſtinct. Sarnen. de infirm. q. 16. nu. 4.
quia hoc procedit in ſimplici caſſatione, non in ea quæ
fit correſpectiuè ad effectum alterius reſeruationis, vt
per Mohed. deciſ. 189.

Nec concludit, quòd hic vertitur intereſſe eccleſiæ,
ex quo in aliqua parte liberatur à reſeruatione fru-
ctuum, quia in hoc nõ cõſideratur intereſſe eccleſiæ, ſed
partium voluntas, vt patet ex verbis ſuppletiuis, in qua
Sanctiſſimus adiecit clauſulam, & de expreſſo conſenſu
Ferdinandi, quod ex ſupra dictis intelligendum eſt de

expreſſo

expreſſo conſenſu extenſo; vt non ſit locus pœnitentiæ.

Minus iuuat dictum Comitem illud, quòd pro parte ſua dicebatur, quòd non verſemur in caſu, in quo literæ non requirebantur, quòd non ſit locus pœnitentiæ. nam Sanctiſſimus quoad caſſationem derogauit regulæ. Nam fuit reſponſum, quòd derogatio non eſt quoad regulam de præſtandis conſenſibus, immo ſummus Pontifex adiecit contrarium, cùm dixit, de expreſſo conſenſu Ferdinandi, ſed derogatur regulę de non iudicando iuxta formam ſupplicationis, quæ derogatio præſupponit nihilominus conſenſus præſtitos, & annotatos. Extenſis enim conſenſibus in libris cameræ, vel cancellariæ, tunc ſubintrat derogatio, quòd ſola ſigna-
11 tura ſupplicationis ſufficiat. Extenſio † enim conſenſuum habet duos effectus, vnus effectus eſt, vt literæ expediri cum eo poſſint, alius eſt, vt ex eo tollatur facultas pœnitendi. & ita fuit tentum in vna Paduan. canonicatus, coram Illuſtriſſimo Cardinali Aldobrandino, de anno 1557. vbi Rota firmauit, quòd quemadmodum ad tollendam facultatem pœnitendi conſenſus debet eſſe extenſus, ita etiam ad eundem effectum debeat eſſe extenſa ratificatio, vt ratificans pœnitere non poſſit. Tantoque magis hinc impulit Dominos, vt de his
12 non curarent, quia † ſuper caſſatione non ſunt expediendæ literæ, ſed ſuper reſeruatione penſionis, quæ expediri nequeunt ſine formali conſenſu Domini Ferdinandi, vt fuit dictum.

Neque impedit, quòd huiuſmodi conſenſus non requiritur, niſi ad expeditionem literarum, quia immo requiritur ad effectum tollendi facultatem reuocandi conſenſum prædictum.

Nec placuit quod deciſiones loquantur, quando agitur de conſenſu pro oneranda eccleſia, quia immo loquuntur quando agitur de abdicando iure ab aliquo, ad effectum, vt quid reſeruetur, vt eſt in reſeruatione penſionis. caſſatur enim prima, vt alia reſeruetur, & nihilominus, quamuis illa caſſatio ſit vtilis eccleſiæ ex eo, quia fit ad effectum vt alia reſeruetur, eſt locus pœnitentiæ, vt dictum eſt. In illo enim caſu requiritur ad effectum reſeruationis authoritas Papæ, & Papa eam interponit, dummodo ambæ partes in eadem voluntate permaneant. & hinc eſt, quòd literæ ſine amborum conſenſu expediri non poſſunt, & propterea ſecundum antiquum, & inueteratum iunioremque ſtylum eſt licita pœnitentia.

Neque obſtat illud, quòd adducitur de diuerſitate rationis, nempe, quòd reſpectu caſſationis non requiruntur literæ, quia ſi hæc eſſet bona ratio, deciſio Mohed. centeſimaoctuageſimanona, eſſet falſa. Sed ratio eſt, quia reſeruari hoc caſu penſio non poteſt, niſi de conſenſu amborum, & conſenſus vtriuſque influit in totam diſpoſitionem, cum (vt fuit dictum) vertetur in correſpectiuis, & conditionalibus actibus, qui habentur pro vno. Pariter fuit reſponſum ad id, quod di-
13 cebatur de mutatione ſtyli, quia † etiam mutato procuratore notarius Cancel. extendit conſenſus. Nam notarius hoc relinquit poſtea iudicandum his, ad quos pertinet, an fuerit, vel non fuerit locus pœnitentiæ, & an literæ ſuffragentur.

Et multum impulit Dominos ad id tenendum, vt ſit locus pœnitentiæ, quia ambe partes ſequutæ ſunt fidem huius ſtyli, & ſic intentio illorum non fuit fa-
14 cere actum perfectum, quia † fuerunt præſtiti tantum parui conſenſus relicti in manibus partis. Immo (vt atteſtatur Dom. Hercules Fortionolus teſtis pro parte Dom. Comitis productus) & in facto proprio conſenſum Illuſtriſſimi Domini Cardinalis ipſiumque mandatum fuiſſe conſignatum procuratori Dom. Ferdinandi, quod ad nullum alium effectum factum fuiſſe iudicandum eſt, niſi vt arbitrio poſſit deliberare, an vellet, vt actus fieret irreuocabilis, & conſenſus extenderentur, vel potius pœniteret.

Ex qualitate enim facti arguitur bene qualis fuerit intentio partium. ad l. primam, §. diuus. vbi omnes. ff. de Sicarijs.

ROBVSTERII.

Albanenſis collationis dotis. Lunæ, 23. Februarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Collatio dotis facienda ſuper bonis viri propter eius vergentiam ad inopiam, debet fieri ſuper bonis talibus, ex quibus mulier poſſit libere fructus percipere, & ſe & familiam ſuam alere.*

2 *Mulier poteſt exercere ſuam hypothecam dotis ſuper omnibus bonis viri ſiue generaliter, ſiue ſpecialiter hypothecatis, ex quibus pacificè poſſit fructus percipere.*

Immo ea in parte collocata, poteſt ſuper reliquis bonis pro rata hypotheca exerceri. num. 3.

DECISIO CCCCLXXII.

FVit reſolutum, quòd Illuſtriſſimus Dominus Cardinalis teneatur ad liberationem caſalis Campileonis ab oneribus, de quibus in puncto, aut debent aſſignari Dominæ Clarici tot bona Albani, libera & exempta ab omni onere, ex quibus poſſit percipere tot fructus pro concurrenti quantitate prædi-
1 ctorum onerum. nam † quando mulier petit, propter vergentiam viri ad inopiam, collocari ſuam dotem ſuper bonis viri, iuxta terminos l. vbi adhuc. C. de iure dotium. debet fieri collocatio ſuper bonis talibus, ex quibus mulier poſſit liberè fructus percipere, & ſe, & familiam ſuam alere. dicta l. vbi adhuc. cum alijs per Soci. conſil. 115. ſub numero octauo, libro tertio. Sed caſale Campileonis, ſuper quo collocatio fuit facta, reperitur oneratum cenſu 1000 ſcutorum, & credito affictuariorum, quæ diminuunt creditum ipſius. l. prima. §. ſi hæres. vbi not. & poſt alios Rip. ſub numero vigeſimoquinto, ad Trebell. merito liberari debet hoc onus, vt Illuſtr. Domina Clarix poſſit liberè illos fructus percipere.

Nec obſtat, quòd cenſus debeat præiudicare donationi anteriori, quia (vt dicebant Domini) non eſt cenſus, qui præiudicat donationi, ſed dos Illuſtris Dominæ Claricis, eo quia dos ipſa eſt anterior donatione. Præterea ex quo in inſtrumento cenſus dicitur, quòd imponitur cenſus, vt extinguatur debitum Illuſtris Dominæ Helenæ filiæ Dom. Victoriæ de Sabellis, quæ etiam erat anterior creditrix, & vere poſtea ceſſerit, vt ex partitis apparet, ſuccedit iſte cenſus in locum ipſius Victoriæ, iuxta l. primam, vbi no. C. de his qui in prior. loc. ſucced.

Nec obſtat, quòd cum dos ſit anterior cenſu, poſſit Do. Clarix exercere ſuam hypothecam ſuper caſale Cam-
2 pileonis, non obſtante cenſu. Quia † reſpondebant Domini, quòd cùm mulier habeat ſuam hypothecam ſpecialem ſuper alijs bonis Albani, nō cogitur exercere ſuā hypothecam ſuper caſale magis, quàm ſuper Albano, & pōt

dimittere rem litigioſam & accipere bona, ex quibus pa
cificè fructus percipere poſſit, & hoc, vt ex illis alimen-
tari poſſit d. l. vbi adhuc cum ſupra citatis.
Secundò reſpondebant, quòd non eſt verum, Domi-
nam Claricem potuiſſe, non obſtante cenſu, exercere
hypothecam ſuper caſale, quia conſenſerat impoſitioni
cenſus, & de euictione illius promiſerat, in præiudiciũ
cuius propter illius conſenſus nihil facere poterat, cum
ſaltem obſtaſſet ſibi exceptio. Vnde licet ſibi præiudica-
uerit reſpectu cenſus ſuper caſali, non tamen ſibi præiu
dicauit, quin poſſit eandem ſuam hypothecam exerce-
re ſuper illis bonis Albani ſibi ſpecialiter hypothecatis.
l. iubemus. C. ad Velleian. Et ita etiam reſpondebant ad
id, quod pro parte Illuſtriſſimi Domini Cardinalis dice
batur de credito affictuariorum, quòd Illuſt. Dom. Cla-
rix ad illud teneatur, eo quia de anno 1574. conſenſerat
locationi, & ſic ad illam, & omnia in ea contenta, tene-
batur, & quod poſtea de anno 1578. eandem ratificaue
3 rit, quia † licet hoc ſibi noceat, vt teneatur illi ſtare, non
tamen ſibi nocet, quominus ſuper alijs bonis, in quibus
ſibi non præiudicauit, poſſit pro rata exercere hypothe-
cam ſuæ dotis. l. iubemus. C. ad Velleia. Bal. ſing. 27. Soc.
conſil. 200. colum j. verſic. & primo quod dicta renun-
ciatio, in ſecundo. Et licet etiam de anno 1578. ratificet
dictam obligationẽ, & de nouo locet, nihilominus qua-
tenus ratificet, nihil facit de nouo, ex quo per prius per
inſtrumentum del 74. erat iam obligata. quatenus verò
de nouo locat, hoc non etiam fecit, quia ipſa non petit
liberationem ab iſto nouo onere, ſed ab antiquo iam
de anno 1574. quo caſale remanet obligatum pro ſcu-
tis 700. quæ anticipatè ſoluerant affictuarij, vt in puncto dicitur.

O R A D I N I.

Roman. contrauentionis. Lunæ, 11. Decembris. 1570.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia & eccleſiaſticæ perſonæ poſſunt vt partes & pri-
uatæ perſonæ petere pœnas legales vltra damna & in-
tereſſe. ex communi.*
2 *Exactio licita eſt, quæ fit lege permittente.*
3 *Pœna quotuplex eſſe dicatur.*

D E C I S I O CCCCLXXIII.

Concluſum fuit, quòd eccleſia & eccleſiaſticę per-
ſonæ poſſint, vt partes & priuatæ perſonę petere
1 † pęnas legales vltra damna & intereſſe, & quod
hæc fuerit communis opinio Canoniſtarum in c. cùm
dilecti, de arbit. Hanc enim opin. in d. c. cùm dilecti. te-
nuerunt Hoſtien. in §. quia tamen, verſic. ad pœnam. qui
allegat plures tex. ad hoc. & ita intelligit Hoſtien. Silueſt.
in ſumma, in verbo, pęna, num. 25. verſic. quarto. quic-
quid alij de Hoſtien. aliter ſenſerint. idem tenet ibidem
Ioan. And. referens Hoſtien. & etiam ibi Abb. num. 12.
& Henric. Boich. Ant. de Bur. nu. 12. idem tenet Archid.
in c. fraternitatis. 12. q. 2. & ibi etiam Ægid. Turrecrem.
qui latè diſputat in verſic. ad ſecúdum. & Fortun. de vlt.
fin. illat. 18. num. 288. allegarunt etiam aliqui ſum. Ang.
in verbo, pęna, num. 2. verſic. quotuplex eſt pęna. & nu-
me. 19. verſic. verum exigẽs pęnam maiorem. Dec. & Ca-
gnol. in l. quod à quoquã, num. 7. de reg. iur. & Card. in
d. c. cum dilecti, in 6. oppoſ. Anchar. num. 4. 16. not. Ro-
man. conſ. 510. num. 21. Hoſtien. in ſum. de pęnis. §. infe-
riorib. verſi. ſed nunquid. ſum. Aſten. parte prima, lib. 1.
tit. 38. art. 9. In for. ſum. de ſurbug. de pęnis. q. 2. Præpoſ.
in c. quoniam, diſtinct. 18. num. 12. Quæ opinio proba-
2 bilis eſt, quia † huiuſmodi exactio fit lege permittente,
& pro ea faciunt plures tex. vt in c. in legib. verſic. proin-
de. 12. quæſt. 2. & in cap. ſtatuimus, vbi gloſ. allegat alios
tex. 16. quæſt. j.
Sed an in caſu noſtro ſimus verè in pœna legali, con-
3 uentionali, vel mixta, † videatur, & an dicatur pęna ex-
ceſſiua, vel requiratur cauſa. iuxta trad. per Dec. in d. l.
quod à quoquã. & Gomeſ. in tit. de actio. §. ſic itaque, nu-
me. 16. & in §. ex maleficijs, in 2. notab. in fine. Poterit (ſi
opus erit) conſiderari.

R O B V S T E R I I.

Arimin. bonorum. Die Lunæ, 14. April. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Filius naturalis eſt incapax emphyteoſis eccleſiaſticæ. ex
communi.*
*Quæ procedit etiam ſi ſit poſtea legitimatus. ex communi.
num. 2.*
*Limita, niſi in acquirendis, vel de veriſimili mente prælati
inueſtientis appareat. num. 3.*
4 *Eccleſia dicitur eſſe ſpeculum pudicitiæ.*
5 *Eccleſia etiam contrahens cum aliquo præſumitur ſcire
eius conditionem.*
6 *Eccleſia recipit probos viros licèt illegitimos.*
7 *Effectus ex ſcientia oritur, qui ex ignorantia ceſſat.*

D E C I S I O CCCCLXXIIII.

Domini videbantur concordes in conſtituenda
regula pro Laura, & limitatione pro Vincẽtio,
ſed difficultas fuit in applicatione regularum:
1 naturales enim † ſunt incapaces emphyteuſis eccleſiaſti-
cæ. Bart. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus, num. 8. in fine, ad
Trebel. & ibi Alex. num. 17. Hercul. & Rip. num. 42. qui
atteſtantur de communi. Bal. in l. generaliter. §. cum au-
tem, num. 2. C. de inſtit. & ſubſtit. Abb. in c. in præſen-
tia, num. 25. Dec. num. 4. Felyn. num. 24. Pariſ. num. 86.
de probat. Tiraquel. de nobilit. cap. 24. num. 17. Iul. Clar.
2 in §. emphyteuſis. q. 30. 31. & 32. & ibi † ampliant com-
muniter etiam ad naturalem tantum, & ad legitimatũ
poſt. Alexan. conſ. 94. num. 5. & conſ. 126. num. 7. lib. j. &
conſ. 60. num. 4. lib. 2. Dec. conſ. 171. in princ. Ruin. con-
ſil. 180. num. 5. lib. j. Grat. conſ. 79. num. 14. in primo. &
de communi Iaſ. in d. l. generaliter. §. cum autem, num. 9.
Hanc regulam limitabant Domini in ſucceſſione, vt re-
gulariter naturalis tantum vel legitimatus non poſſit
ſuccedere in emphyteuſi eccleſiaſtica, ſed non in acquiſi
tione, ſed bene pôt baſtardus volente eccleſia acquirere
bona eccleſiaſtica in emphyteuſim, cùm totum hoc pen
3 deat à veriſimili mente prælati eccleſiæ. & † ſic non alia
ratione videntur iſti incapaces, niſi ratione veriſimilis
mentis prælati eccleſiæ. Bal. in l. tanquàm, num. 36. C. de
fideicom. quæ cum ſit nobilis & ſpeculum pudicitiæ, nõ
4 intelligit in dubio de iſtis filijs abuſiuis, † vt inquit Bal.
in cap. quæ in eccleſiarum, num. 42. aliàs 59. de conſtit.
Sed quando baſtardus eſt vir probus, & vitæ commen-
dabilis, tales recipiunt ab eccleſia, & contrahendo cũ ba
ſtardo videtur habere notitiam de illius qualitate. l. qui
cum alio contrahit, de reg. iur. cùm alijs per Dec. in c. in
pręſentia, nu. 47. Meritò dicta regula nõ habet locum in
baſtardo acquirente ab eccleſia, & ita præſupponunt
Bal. in d. cap. quæ in eccleſiarum, numero 43. de conſtit.

& omnes

& omnes in d.§.ſi quis rogatus. & in d.c.in præſentia. &
d.§.cum autem. & Card.Paleot. in tract.de not. & ſpur.
cap.31. Et quamuis dictum Bal.in d.c.quæ in eccleſia-
rum,nu.43. dum dicit, quòd iſto caſu naturales filij ſti-
pulantis poſſint ſuccedere, à pleriſque reprobetur. vt
animaduertit Paleot.dicto cap.31. numero 4. tamen in
eo qđ præſupponit, baſtardũ poſſe ſibi & ſuis legitimis
deſcendentibus bona eccleſiæ acquirere, non habet (vt
puto) contradictorem.

Sed difficultatem fecit apud Dominos in iſto caſu,
an intret regula, vel limitatio, ex quo Vincentius non
venit ex ſucceſſione, ſed ex propria acquiſitione cum
voluntate eccleſiæ facta, vt apparere videbatur ex con-
ceſſione eccleſiæ illi facta de l 1561, 9.Iulij.

5 Nec videbatur obſtare ignorantia, quæ in † dubio
regulariter non præſumitur, vt in regulis iuris, & alijs
cumulatis per Roman.conſil.216.numero 8.Grammat.
deciſ.81.numero 11. Nam dicebant aliqui id non pro-
cedere in contrahente prout hic, nam eccleſia contraxit
cum Vincentio, vt in inſtrumento coram A. C. fol.66.
9.Iulij. 1551. facto. Ideo ſatis præſumitur ſciuiſſe eius
conditionem. d.l.qui cum alio contrahit. cum ibi not.
de regul.iur. & conſiderat hoc in terminis Dec.in dicto
cap. in præſentia, numero 47. de probatio. & facit Ro-
man.dicto conſil.216.numero 8. Grammat. deciſio.81.
numero 11. & facilius hæc videbantur admittenda ſi
Vincentius probaret eius probitatem & laudabilem vi-
6 tam de eo tempore. Nam † vt bene conſiderat Dec. in
dicto cap in præſentia, numero 47. eccleſia recipit pro-
bos viros licet illegitimos. Et licèt quilibet præſumatur
bonus, tamen vt intret hæc diſpoſitio legis quæ nõ aliàs
intraret niſi cum iſta qualitate, non ſufficit iſta præſum-
ptio, ſed eſt probanda in ſpecie probitas & laudabilis vi
ta. & cum iſto præſuppoſito iſti Domini reſpondebant
ad defectum mandati oppoſitum contra inueſtituram
Vincentij, quæ non eſt facta ab ipſo Abbate, ſed à quo-
dam Vicario in abſentia Abbatis. Nam licet Vicarius nõ
potuiſſet admittere baſtardum, ſtante pręſumptione cõ
tra ipſum, tamen quando eſt bonæ conditionis & famę,
videtur ceſſare difficultas.

Aliqui verò putabant, quòd immo intrabat regula
in caſu iſto, quia vt ceſſet regula, eſt probanda notitia
7 eccleſiæ, nam vt inquit Bal.ex ſcientia † oritur effectus,
qui ex ignorantia ceſſat.in dicta l.tanquàm, numero 39.
C.de fideicommiſ. facit gloſ.in cap.primo. §.naturales,
vbi etiam Aluarot.ſi de feu.fuer.controuer. & in cap.ſe-
cundo §. perſonam.per quos fiat inueſtit. Roman.dicto
conſil.216.numero 8.Alexan.conſil.70.numero 14.lib.
tertio. Felyn.in cap.præterea, numero 8. in fine, cum ſe-
quen.de teſtib.cogend.Iaſ.in l. Barbarius, numero 14. de
offic.præſid. Grammat.deciſ.81. numero 11. neque hic
probatur aliquo modo ſcientia eccleſiæ, vt dicebant iſti
Domini. quoniam ille ſic erat Vicarius Abbatis, nec ali-
quo modo procurator, ſed Vicarius Epiſcopi, qui nihil
poteſt in iſtis. Et requirebatur ſcientia Prælati vel reſer
uatarij fructuum monaſterij, quæ hic non datur, immo
totum cõtrarium, cùm Cardinalis Carolus parum poſt
hoc in menſe Octobris 1561. expreſſe reprobauerit hãc
inueſtituram, & Annibal commendatarius parum poſt
idem fecit.

Neque receptiones affictuum quicquam faciunt, quę
ſunt per procuratores aſſertos, & poſt dictas declaratio-
nes & inueſtituras Lauræ, cui tunc non potuerunt præ-
iudicare. Alia limitatio de contractu oneroſo non place
bat ex eadem cauſa, quod ſemper requiritur voluntas &
ſcientia eccleſiæ, cuius ſunt bona. Videndum igitur eſt,
an intret regula vel limitatio ſtante ſerie facti.

ROBVSTERII.

Roman. iuris congrui. Die 5.& 15.Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Præferendus eſt dominus in pari cauſa omnibus alijs eme-re volentibus.*

2 *Correctio iurium non inducitur niſi expreſsè dicatur.*

3 *Diſpoſitio loquens in caſu ſimplici non intrat, vbi illi ali-quid additur.*

4 *Diſpoſitio corrigens ius commune ab ipſo recipit interpre-tationem paſſiuam.*

5 *Interpretatio neceſſaria ineſt cuilibet diſpoſitioni, proue-niens à veriſimilitudine rationis, aut rei natura, vel æquitate ſcripta.*

6 *Conſtitutio noua, quæ poteſt plures effectus contra ius ope-rari, interpretatur, vt vnum tantum operetur, & mi-nus corrigat ius commune quàm ſit poſſibile.*

Etiam ſi vtatur terminis vniuerſalibus.

7 *Pars vna declarat aliam vbi eſt eadem ratio.*

8 *Ius quæſitum ſemper intelligitur cum ſua cauſa.*

9 *Arbitrarium eſt iudici oblationem partis reijcere vel ad-mittere.*

10 *Aedificium in dubio cedere ſolo dicitur, niſi res ſit clara, vel coniectura & probationes in contrarium appa-reant.*

11 *Dominium limitatum producit limitatum effectum.*

12 *Aedificare in re ſua quilibet poteſt ad arbitrium ſuum.*

13 *Ius ſibi competens poteſt quandocunque ante ſententiam quis declarare.*

14 *Præoccupationi, ſeu præuentioni locus non eſt, vbi conſtat de alicuius iure antiquiori.*

Item vbi ius vtrinſque prouenit ex diuerſa cauſa. num.15.

16 *Præoccupationis ſiue præuentionis materia non habet lo-cum, niſi quando omnia ſunt paria.*

DECISIO CCCCLXXV.

PRopoſui dubium, an in domo controuerſa D.Vir-
ginius ſit præferendus Domino Marcello, vel è
contra, in caſu, de quo agitur. Et cum præſuppoſi-
to, quòd Dominus Virginius velit ædificare æquè ſum-
ptuoſum ædificium, prout d.Marcellus, vel parum mi-
nus ſecũdum capacitatem ſui ſoli tam reſpectu domus
inhabitatæ quàm locatæ. Maior pars Dominorum te-
nuit, quòd in domo controuerſa d. Virginius ſit præfe-
rendus d.Marcello.

Mouebat Dominos, quòd de iure cõmuni inter alia
ſunt inducta duo in fauorem Domini. Alterum q; non
cogatur vendere rem ſuam, ſed ſit in re propria mode-
rator & arbiter.l.dudum. C.de contrah.emp.l.in re man
1 data.C.mand. Alterum † diuerſum & ſeparatum ab iſto,
quod in pari cauſa dominus eſt præferendus omnibus
alijs volens id facere.l.ſi cum dotem.§.fin.ff.ſol.matrim.
l.ex facto, de pecul. cum alijs per Roman.conſil.22. nu-
mero 5.cum ſequen. Iaſ.in l.fin.num.2.& 12.C.de iure
emphyt. & not.gloſ.in verbo, equali.qualiter olim feud.
po.ali.& ibi Aluarot.in §.porro, verſic.quæro.cum gloſ.
& idem not.Guiliel.de Cuneo, Rayn.& Alberic.Bald.&
Angel.in l.Imperator, de pactis. Aret.in l.ſi mihi & Ti-
tio, colum.fin.de verborum oblig. Alexan.conſil.22.nu-
mero 6. in fine, lib.6. Cępol.conſil.ciuil.45. numero 4.
verſic.& pro hoc allego. Capic.deciſio.99.in principio,
& fine. Tiraquel. de retract. lignag. §.21. gloſ.vnica,
numero 3.& 4.

Cùm igitur Dom. Virginius vti dominus domorum,
habeat fundatam intentionem ſuam, quia habet hæc
duo à iure communi inducta, longe inter ſe diuerſa, &
ſeparata, & obtulerit ſe paratum velle ædificare ad or-
natum vrbis, iuxta exemplum ab eo exhibitum, Domi-
nus Marcellus qui nititur iure nouiſſimo cõſtitutionis
Gregorianæ, debet clarè, & non per ſubauditos intelle-
ctus, probare, quòd eadem conſtitutio corrigit in vtro-
2 que caſu ius commune. Nam † correctio iurium non
inducitur niſi expreſſe dicatur. l. vnum. C. de inoffic. do-
nat. Doctores in cap. cum expediat, de electio. Et vbi
ſunt plura obſtacula, ſi remouetur vnum, remanet aliud.
l. ſi pro fure, in principio, de condict. furt. cum alijs per
Bal. in l. cum lex, de hæred. inſtituen. Aymon. conſi. ſexto.
3 numero 55. Et diſpoſitio † quæ loquitur in caſu ſimpli-
ci, non intrat, vbi illi aliquid additur. §. ſequens. Inſtit.
de actio. l. hoc legatum, de legat. tertio. cum alijs per Cu
man. Alexand. Iaſ. & alios in l. Titiæ textores, de legat. pri
mo. & in l. ſecunda, de verborum obligat. Cepol. conſil.
vltimo, colum 8. in ſecundo dub. Corn. conſil 63. co-
lum. 3. in ſecundo. & conſil. 19. colom. ſecunda, in quar-
to. Sed bene viſis & perſpectis clauſulis omnibus dictæ
conſtitutionis, illa hoc tantum agit, vt dominos in cer-
tis caſibus propter ornatum vrbis, cogatur inuitus ven-
dere, & in hoc ſolo intendit ius commune corrigere,
& nullum verbum quando dominus vellet & poſſet pa
riter ædificare ad ornatum vrbis, prout ſatis rationabi-
le & æquum eſt, vt de hoc non cogitauerit in ea Prin-
ceps iuſtiſſimus & ſanctiſſimus. Sed in non expreſſis
voluerit ſuam conſtitutionem referre ad ius commu-
4 ne, & † ab ipſo recipere paſſiuam interpretationem. l.
ſciendum. & ibi not. qui ſatiſdare cogant. l. prima. §. lex
Falcidia, ad leg. Falcid. cum alijs per Bart. & alios in l. ſe-
cunda. ff. de legat. primo. & Bald. conſilio 29. in quinto.
5 Ineſt enim cuilibet diſpoſitioni † interpretatio neceſſa-
ria, quæ prouenit à veriſimilitudine, vel puncto ratio-
nis, aut rei natura, vel æquitate ſcripta. Bald. conſil. 343.
cauenda ſunt, in principio. & conſil. 411. quidam Me-
diolanenſis, colom prima, circa medium, in primo. Ita
vt non trahatur ad exceſſiua, vel vbi euidens eſſet ini-
quitas, aut à ſapientibus reprehendi poſſet, vt latè cumu
6 lat Aymon. conſilio tertio, per totum. Et † vbi noua con
ſtitutio poteſt vnum vel duos effectus contra ius ope-
rari, interpretetur vt vnum tantum operetur, & minus
corrigat ius commune quàm ſit poſſibile. cap. cum di-
lectus. vbi not. Butr. & alij, de conſuetud. l. vt gradatim.
§. & ſi lege, de muner. & bonor. cum alijs per Gozad. con
ſilio 29. numero quinto. & licet vtatur terminis vniuer-
ſalibus, nihilominus recipit declarationem paſſiuam,
vt non comprehẽdat caſus particulares, vt minus quàm
fieri poſſit, deroget iuri communi. gloſ. Bald. & alij in l.
prima. C. ſi ſine cenſ. vel reliq. & de communi Bertrand.
in l. hac edictali, numero vigeſimoſecundo, & vigeſimo-
octauo. C. de ſecund. nupt. Tiraquel. de retract. lignag.
§ primo. gloſ. vnica, num. 4. & late Anto. Gabriel. de legi-
bus, concluſ. j. per tot.

Vnde vel huiuſmodi conſtitutio in hoc recipit inter-
pretationem à iure communi, vt intelligatur præſerua-
tum ius domini idem facere volentis, vel ſi poſſet in-
ducere duos effectus contra ius, videlicet, quòd domi-
nus inuitus cogatur vendere, & quòd non præferatur
in re propria, operabitur tamen primum effectum,
ſuper quo expreſſe diſponit, non autem ſecundum, de
quo nihil agit.

Immo ex quo in pluribus, & præcipuè §. tertio, &
§. decimo. in primis præferri dominum ædificare volen-
tem, ex hoc clarè patet, quòd in hac parte noluit ius cõ-
mune corrigere, ſed illi inhærere, & ab illo interpreta-
7 ri, nam † vna pars declarat aliam, præcipuè vbi eſt ea-
dem ratio. l. qui filiabus. vbi Bart. & alij, de legat. primo.
cum alijs per Dec. conſilio 15. numero 2. cum ſequen.
& conſil. 480. numero 2. cum ſequen. Anto. Gabriel. de
teſtam. concluſ. 10.

Non obſtat, quòd per locationem factam de domo
contigua fuit quæſitum ius dicto Marcello, ita quod
non potuit dictus Virginius ab illo contractu recedere
& alium offerre in præiudicium dicti Marcelli. Quo-
8 niam † reſpondebant Domini, quòd fuit quæſitum ius
cum ſua cauſa. iuxta tradita per Pau. de Caſt. in l. priui-
legia. C. de ſacroſanc. eccleſ. Dec. in cap. eccleſia ſanctæ
Mariæ, numero 53. verſic. & pro iſta opin. de conſtitut.
in cap. nouit, numero 13. verſic. tertio ampliatur, de iu-
dic. Nam acceptatio debet fieri cum ſua qualitate. An-
gel. in l. apud Celſum. §. ſi hac, verſic. & iſte tex. de dol. ex-
cept. Soc. conſilio 91. numero ſexto, libro quarto. Tira-
quel. de retract. conuent. ad finem tit. numero quarto,
& ſequen. ſed cauſa & qualitas eſt, quòd dominus poſ-
ſit in re propria ſemper quod ſibi placeat, facere. l. in
re mandata. C. mandati. l. altius. C. de ſeruit. & quod in
hoc præferatur omnibus alijs. l. final. C. de iure em-
phyteo. Ergo non poteſt hoc ius Dominus Marcellus
acceptare, niſi cum prædicta cauſa & qualitate re-
uocationis.

Nec placebat quod dicitur oblationem dicti Virgi-
nij fuiſſe factam ad cumulationem. Quoniam nec in
dubio, nec in caſu iſto ex coniecturis facti id præſu-
9 mere poteſt iudex, in † cuius arbitrio totum hoc repo-
ſitum eſt. gloſ. in l. fluminum. § finali, de damno infe-
cto. cum alijs per Menoch. de arbitr. iudic. libro ſecun-
do, centuria ſecunda, caſu 156. ante finem. & ita fuit di-
ctum in Barchinonen. monetæ coram R. D. Seraphino
& Cantucio, de anno 1577.

Non obſtat, quòd Dom. Marcellus ſit dominus celle
uinariæ, & vnius cubiculi, & cuiuſdam camini exiſten-
tis in domo viciniori controuerſa, & quòd totum reſi-
duum deberet cedere ſolo. l. obligationum fere. §. placet.
10 de action. & obligatio. Quia † vti dicebant Domini, ędi
ficium ſolet cedere ſolo ab initio, vbi res eſt dubia, cu-
ius erit ædificium vel ne, ſed non vbi adſunt coniecturę,
vel probationes in contrarium, aut alias res eſt clara,
quod ſolum eſt vnius, & ædificium alterius. & per Soci.
in reg. 111. limit. quarta, & limit. vltima, prout in caſu
noſtro, in quo res eſt clara, quòd ademptis iſtis particu-
lis totum ędificium eſt Dom. Virginij.
11 Potius intrant aliæ regulæ, quod † limitatum domi-
nium limitatum producit effectum. l. in agris. ff. de ac-
quiren. rerum dominio. l. cancellauerat. de his quæ in
teſtam. delent. Et cùm agatur principaliter de ſuperfi-
cie, & non de ſolo, eſt attendendum dominium ædificij,
& non ſoli. l. ſi quis nec cauſam. ff. ſi certum peta. & vbi
ſunt plures Domini, attẽditur dominium potentius, &
quod magis cohæret. Sebaſt. & alij per Afflic. deciſ. du-
centeſimauigeſimatertia, Ioan. de Amic. conſil. primo,
numero tertio, & ſequen.

Nec alius poteſt habere maiores aut fortiores adia-
centias, vel cohærentias in domibus de quibus agitur,
quàm ipſemet Dominus, qui fere in omni parte eſt vici-
nus dominus, & cohærẽs intus, & extra, & iuxta partes,
quæ præcipue debent deſeruire ad ornatum Vrbis.

Non ob. maior ſitus, maior adiacentia, & maior ne-
ceſſitas D. Marcelli.

Quoniam iſtæ qualitates conſiderantur per conſtitu-
tionem in caſu ſuo, & ſic vbicũq; dñs nollet aut nõ poſ-
ſet ad ornatũ vrbis ita, vt vicinus, ędificare, in quib. ter-
minis

minis non verſamur, ſed in terminis iuris communis,
quoniam conſtitutio non cogitauit de iſto caſu, meri-
tò non ſunt in aliqua conſideratione, ſed an dominus
velit & poſſit ita ornatè aut parum minus ædificare.
Vltimò non obſtat, quòd Dominus Marcellus præ-
uenerit Domino Virginio in ædificando, monendo, &
alia faciendo, vt in puncto præſupponitur. Quoniam
reſpondebant Domini, quòd cùm D. poſſit quandocun-
12 que † in re ſua iure proprio ad arbitrium ſuum ædifica-
re. d.l. altius. & ibi not. Bald. C. de ſeruit. cum alijs per
Menoch. de arbitr. iudic. dicto caſu 156. in princ. & ſic
habebat ius & actionem vſque ab initio, licet forſan ſi-
bi deficeret exercitium quouſque declaraſſet: poteſt ta-
13 men † quandocunque ante ſententiam ita declarare.
Alexan. conſil. 28. in fine, lib. primo. Dec. in l. filiæ licet,
numero quarto, in fine. C. de collat. Corn. conſil. 40. nu-
mero 16. lib. ſecundo. Soc. conſil. 40. colum. ſecunda, in
tertio. Alcia. in l. cum proponas, la ſeconda, numero 11.
C. de pact. Put. lib. tertio, deciſ. 316. Præterea dicebant,
quòd cùm Dominus Virginius habeat ius magis anti-
quum, quia eſt dominus domus, & Dominus Marcel-
lus non habeat ius, niſi à die, quo per bullam petijt re-
14 tractum, non † eſt locus præoccupationi per litis con-
teſtationem, ſed ille præfertur qui ius petendi magis an-
tiquum habet. Bart. in l. ſi pluribus, ſub numero primo,
verſic. ſi vero non. vbi etiam Aret. col quarta, verſic. vlti-
mo adhuc, de legat. primo. Nam qui primum habet eſ-
ſe, habet primum fuit, vt inquit Bald. in l. ſi pluries, nu-
mero 5. C. de condict. inſet. Rurſus ius vtriuſque prouo-
nit ex diuerſa cauſa. Ius enim Domini Virginij prouo-
nit eo, quia eſt Dominus & vicinus, ius verò dicti Mar-
15 celli eo, quia vicinus tantum, ideo † non attenditur
hoc caſu aliqua prætenſio. Bart. in dicta l. ſi pluribus,
numero primo, verſic. ſi vero non petitur. quem omnes
ibi ſequuntur, vt ibidem dicit Alexan. nume. tertio, de
16 legat. primo. Materia enim † præoccupationis non ha-
bet locum, niſi quando omnia ſunt paria, vt poſt Igneũ
dicta l. dudum, numero 87. ad fin. C. de contrahen. em-
ptio. dicit Tiraquel. de retract. lignag §. vndecimo, gloſ.
decima, ſub numero ſecundo. & in proprijs terminis eſt
de mente Aret. in dicta l. ſi pluribus, col. quarta, in fine,
verſic. ſequere ergo, cum ſequen. Ergo non habent lo-
cum quæ dicuntur de præoccupatione. Ad alia bene re-
ſpondent informantes.

ALDOBRANDINI.

*Ciuitatis Caſtelli Caſtri Montonis. Lunæ, pri-
ma Decembris. 1578.*

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum ſolutionis ſatis dicitur probare ſolutionem.*
2 *Tempus incertum obligationi adiectum nõ conſtituit quem in mora ſine interpellatione.*
3 *Interpellatio eſt neceſſaria in pura ſtipulatione ad conſtituendum in mora debitorem.*
4 *Obligatio ante purificationem conditionis orta non dicitur.*
5 *Conditionis euentus non conſtituit ſtatim debitorem in mora. & num 7.*
6 *Tempus quod conditionem purificat nunquam in mora conſtituit, ſed requiritur interpellatio.*
7 *Lapſus anguſtiſſimi temporis non poteſt conſtituere debitorem in mora.*
8 *Dictio, ſtatim, eſt intelligenda cum aliquo temperamento.*
9 *Actor agere volens debet prius adimplere ex parte ſua quæ tenetur: nec ei prodeſt allegatio impedimenti.*
10 *Venditio purificata eſt perinde ac ſi ab initio purè contracta fuiſſet, & illico quæſitum ius,*
11 *Conditio, ſi promiſſa obſeruentur, quæ in contractibus reciprocis ineſt, impedit exercitium actionis, ſed non ortum obligationis. & ideo non ſuſpendit. num. 12.*
13 *Tempus breue per dictionem, ſtatim, ſignificatum, reſidet in arbitrio iudicis.*
14 *Emptio, & venditio, item locatio & conductio promiſcuè vnum pro altero accipiuntur.*

DECISIO CCCCLXXVI.

Domini concluſerunt ſatis conſtare de adimple-
mento tam reſpectu ſolutionis bis mille ſcuto-
rum, quàm ratificationis illuſt. D. Chiappini &
Ioan. Vincentij.
Nam quoad ſolutionem, cùm de menſe Februarij,
1576. in contumaciam Illuſt. Domi Ferrantis nolentis
recipere, pecuniæ prædictæ ab Illuſt. Domino Ioan. Vin-
1 centio depoſitæ fuerint, ſatis † dicitur conſtare de ſolu-
tione. l. acceptam, cum ibi not. de vſur.
Nec obſt. quod cùm in concordia dicatur, *li quali
promeſſe pagarli in contanti ſubito ottenuta la detta fa-
cultà, & habilità:* quæ fuit obtẽnta 20. Nouembris,
1572. iam redditus fuiſſet moroſus, cùm inter depoſi-
tum & dictam habilitationem interceſſerit ſpatiũ qua-
tuor annorum & plus. Quia ſine interpellatione non po
2 tuit conſtitui in mora, cùm † tempus incertum huic
obligationi adiectum fuiſſet, aſſecutionis, ſcilicet bene-
placiti ſummi Pontificis. Bald. in l. magnam, in j. quæſt.
C. de contrahen. & committen. ſtipul. & in l. & ſi poſt
tres, in 4. quæſt. ff. qui ſatiſdare cogan. Iaſ. in l. ſi ita ſtipu-
latus, numero 7. de verborum obligat. Dec. conſil. 2. nu-
mero 5. cum alijs allegatis. Cui reſponſioni non obſtat
limitatio Soc. conſil. 288. ſub numero 22. verſic. circa
quartam quæſtionem, lib. ſecundo. Quia omiſſo quod
contrarium late deducit Bero. conſil. 205. nume. 6. cum
pluribus ſequen. lib. tertio. dictum Soc. de quo videtur
dubitare Purpur. in l. vinum. numero 21. ff. ſi cert. petat.
in omnem euentum procedere poſſet, quando poſt tem
pus incertum apponitur dies aliqua certa, vt in caſu
ſuo, & hic nulla dies adiecta fuit, quia licet dictum fue-
rit ſtatim debere ſolui, expreſſum tamẽ fuit per illã di-
ctionem ſolum id quod tacitè inerat, die enim non ap-
poſita confeſtim debetur. l. cum qui calendis. §. fin. ff. de
verborum obligat. l. ſi promiſſor. §. primo. ff. de eo quod
certo loco. §. omnis ſtipulatio. Inſti. de verborum obli-
3 gatio. Sicut igitur in pura ſtipulatione, † in qua quis
ſtatim debet, neceſſaria eſt interpellatio ad conſtituen-
dum in mora debitorẽ. l. ſi ex legati cauſa, de verborum
obligatio. Ita fuit neceſſaria in hoc caſu, in quo vt di-
ctum eſt, ſolum effectus puræ ſtipulationis per ſupradi-
ctam dictionem, *ſubito*, expreſſus fuit: obtento enim
beneplacito Papæ, & ſic purificata conditione, perinde
erat ac ſi purè ab initio venditio contracta fuiſſet, vt in-
fra dicetur.
Quod ex alio comprobatur, nam cùm hæc obligatio
eſſet conditionalis, vt admittunt informantes pro illuſt.
Domino Ferrante, licèt obtenta fuiſſet habilitatio à
4 tempore exiſtentiæ ſummi Pontificis, & † conſe-
quenter ante purificationem conditionis, obligatio ad-
huc orta non eſſet. l. eadem. §. Cato, de verborum oblig.
Alciat. ibidem. Bartol. in l. ita ſtipulatus, numero 49. de
verborum obligatio. Si illa dictio, ſtatim, deberet ope-

rare hunc effectum conſtituendi in mora, ſequeretur,
quod eodem momento fuiſſet orta obligatio & reddi-
5 tus obligatus moroſus, quod abſurdum eſt, † euentus
enim conditionis hac de cauſa in mora non conſtituit,
vt declarat Bart. in dicta l.ita ſtipulatus, numero 50. de
verborum obligat.Iaſ.in l.ſi ex legati cauſa, numero 11.
ff.eodem.Cuman.conſil. 186.colum.prima, verſic.cęte-
rum alia conſideratio. Fulgoſ.conſil. 125.colum.j. Dec.
conſil. 1. colum. 2. Bero.bene in propoſito. d.conſ. 250.
num. 10.lib. 3.

6 Tempus † enim quod conditionem purificat, nun-
quam in mora conſtituit, ſed neceſſaria eſt interpella-
tio. Salyc.in l.magnam, num.7. C.de contrah.& cómit.
ſtipul.Dec.conſ.323.col.2. verſic.ſi verò veniret, ibi, pro
quo ille promittat.

Nec obſt.ſi dicatur, quòd non eodẽ momento oritur obli
gatio & mora hoc caſu, ea quo per purificationem con-
ditionis oritur obligatio, vt per lapſum alicuius tem-
poris debitor pòſtea conſtituitur in mora. Quia nedum
quando eſt appoſita dictio, ſtatim, ſed etiam quando eſt ap-
poſita dies aliqua ſimul cum conditione, neceſſaria eſt
interpellatio ad hunc effectum, ſi vera ſunt tradita à
Dec.d.conſil. 2.col. 2.& Bero.d.conſ. 205.

7 Sed tollitur difficultas in hoc caſu, quia † lapſus ta-
lis anguſtiſſimi temporis cum dicatur ſtatim debere
ſolui, non poteſt conſtituere in mora, vt bene declarat
Bald. in l. ſi mihi & tibi. §. ſi quis ſeruus, in final. verb.
ff.de legat. j. & ſequuntur ibi Caſtren.Alexan. & Iaſ.nu-
mero 5. & de communi teſtatur Bero.in tract.de mora,
num. 2. in fine.

Et ſi replicaretur hoc tempus non eſſe minus breue,
8 ex quo dictio illa † non eſt intelligenda ita amare, ſed
cum aliquo temperamento. iuxta tex. in l. quod dixi-
mus. C.de ſolut. gloſ.in §.fin. Inſtit.de inutil.ſtipulat. &
in §. omnis. Inſtitu. de verborum obligatio. in verbo,
confeſtim. reſpondetur quòd lapſus ipſius temporis
nunquam conſtituit in mora, nec excludit interpel-
lationem, quia etiam quando purè quis promittit, con-
feſtim debet.dicto §.omnis. & nihilominus, vt ibi not.
gloſ. datur aliquod modicum tempus, quod aliqui vo-
luerunt eſſe decem dierum, aliqui arbitrarium, & idem
voluit gloſ.in §.fin.Inſtit.de inutil.ſtipul.cuius temporis
lapſus in mora ſine interpellatione non conſtituit. l.ex le
gati cauſa, de verb.oblig.

Et ex his tolluntur pro contraria parte adducta, qui-
bus etiam particulariter ſatisfaciendo Domini dixerũt
non obſtare tradita à Bald.Salyc. & Caſtren. in l.item il-
la. ff. de conſtit.Princ.& Anchar.conſil. 86. Aymon.con-
9 ſil. 151. Cùm † ea omnia procedant in actore agere vo-
lente, qui procul dubio debet prius adimplere, nec ei
prodeſt allegatio impedimenti.Dec.in l.cum proponas,
la ſeconda, in tertio notab. C.de pact. Aym.dicto conſi-
lio 151.numero 10. & liquet ex ſummario Bart.ad l.itẽ
illa. qui loquitur in actore, hic autem verſamur in reo
voluntario, quia pro parte Illuſt. Domini Ioan.Vincen-
tij fuit commiſſa cauſa iactationum & moleſtationum.

Similiter non obſtat quod venditio hæc duplicẽ con
ditionem contineat. Quia immo vnicam tantum conti
net, nempe ſi fuerit habilitatio obtenta, qua impetrata
10 fuit illico purificata venditio, † perinde ac ſi ab initio
purè contracta fuiſſet, & illico quæſitum ius.l.fin.§.pri-
mo.vbi Ang.ff.de vulg.& pupil. Dec.in l.pecuniam quã.
numero quarto. ff.ſi cert.petat. Illud verò quod tangit
ſolutionem pretij, non importat conditionem, ſed obli-
gationem, nempe, quòd emptor pretium omnino ſolue
re teneatur, ad quod venditori datur actio ex vendito.
l.Iulianus.§.ex vendito.ff.de actio.emp.

Nec obſtat, quod in contractibus reciprocis inſit con
ditio, ſi promiſſa obſeruentur. Quia id verum eſt, ſed
11 hæc † conditio non impedit ortum obligationis, ſed
exercitium actionis. Dec.in l.filiæ licet, numero quar-
to, in fine.C.de collat.bonorum. Et hinc eſt, quod iudi-
cium procedit parte non opponente, & ſufficit offerre
pendente iudicio.Put.deciſio. 140.lib.ſecundo. Ineſt igi
tur hæc tacita conditio non obligationi, ſed executioni,
12 quam † caſu non ſuſpendit.Iaſ.in l.item quia, numero 21.
& 22. ff.de pact. Et ſic non obſt.conſil.Aret.& alia in con
trarium adducta, quia ea procedunt, vbi tractatur de
quærendo aliquid, hic verò agit Do.Vincentius de iure
quæſito conſeruando.

Nec obſt.pactum reſolutiuum, quia ſatis in tempore
fuit factum depoſitum, non obſtante illa dictione, *ſubi-
to*, per ſupra deducta. Et quia ſatis etiam dicitur feciſſe
13 in tempore, poſtquàm depoſuit in initio litis, cùm † pre-
ſertim hoc tempus ſoleat reſidere in arbitrio iudicis,
Menoch.de arbitr.lib.ſecundo, centuria prima, caſu ſe-
14 primo. Aliquibus etiam Dominis placebat, quòd † cùm
non eſſet expreſſus locus, requireretur declaratio. Aſ-
flict.deciſ. 316.numero quarto. Et quamuis illi Domini
ſint eiuſdem ciuitatis, & ibi habeant domum, tamen
non apparet, quòd ibi Dominus Ferrantes haberet pro-
curatorem ſufficiens mandatum habentem ad recipien
dum huiuſmodi pecunias.

Et videndum, an eſſet bona habilitatio ipſa reſpectu
ratificationum, quorum defectus dupliciter conſidera-
tur. Primò, quia non adeſt obligatio cameralis. Secun-
dò, quia Illuſt.Dominus Ioan.Vincentius ratificat ven-
ditionem nomine ſuo factam ab Illuſt. Domino Paulo
d.Ferranti, non autem factam à Ferrante Paulo nomi-
ne ſuo & fratris, ſed dicti Ioan.Vincentij. Domini dixe-
runt primum defectum tolli ex eo, quòd cùm Paulus
contraxiſſet nomine abſentium, obligãdo eos in forma
cameræ, abſentes prædicti ratificando omnia geſta ab
ipſo, ratificant conſequenter & obligationem illam
generalem nomine ipſorum contractam.l.aſſe toto, de
hæred.inſtituen.reſpectu verò ratificationis Illuſt.Domi
ni Ioan. Vincentij dixerunt potius fuiſſe errorem nota-
rij quàm partis, ex quo in ratificatione enunciatur in-
ſtrumentum celebratum per Illuſt. Dominum Paulum
ſub tali die, & rogatum per talem notarium, ex quibus
apparet per incuriam notarium dixiſſe, dictum Pau-
15 lum vendidiſſe cùm emiſſet, vltra quod † hæc nomina
apud Iureconſultos promiſcuè vſurpantur. l.veteres. ff.
de actio.emp. & idem vidimus in locatore & conducto-
re.Alciat.lib.quinto. parergo.cap. 15. Azzo.in ſumma,
de actio.emp.num. 3.

B V B A L I.

Panormitan. illegitimitatis. Veneris,
20. Iunij. 1579.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpenſatio poteſt cauſare bonam fidem, quæ ſufficit ad le-
gitimationem prolis, etiam quoad ſucceſſionem in foro
contentioſo.*
2 *Filij dicuntur fructus matrimonij, qui dantur bonæ fidei
poſſeſſori.*
3 *Matrimonij quaſi poſſeſſio colorata ſufficit quoad effectum
legitimationis prolis.*
4 *Authoritas ſuperioris licèt erretur in iure tamen cauſat
bonam fidem.*

Emptor

5 *Emptor ſcienter emens rem alienam, ſi credidit venden-
tem habuiſſe mandatum à domino, dicitur eſſe in bona
fide.*
6 *Error iuris an cauſare malam fidem dicatur.*
7 *Bonafides in dubio ſemper præſumitur.*

DECISIO CCCCLXXVII.

DOmini concluſerunt ex diſpenſatione obtenta p
Ioannem del Campo ſeniorem, & Eliſabet de
Agata ſuper matrimonio inter eos contracto,
fuiſſe cauſatã bonam fidem taliter, q filij ex eiſdẽ ꝓcrea
ti dicantur legitimi ẽt quoad effectum ſucceſſionis in fo
ro contentioſo. Mouebantur, quia diſpẽſatio obtenta à
commiſſario ſubdelegato in vim bullæ cruciatæ non eſt
reſtricta ad forum conſcientiæ tantum, licèt eius facul-
tas eſſet ita limitata, ſed potius videtur quod ipſe volue-
rit ſimpliciter diſpenſare, cùm declaret prolem ſuſcipiẽ
dam legitimam, & mandet huiuſmodi ſuam diſpenſa-
tionem ab omnib. obſeruari, quæ clauſulæ videntur re-
pugnare diſpenſationi in foro conſcientiæ duntaxat, nã
ſi debet ab omnib. obſeruari, hæc verba ita generalia cõ
prehendunt etiam forum contentioſum. hæc igitur di-
1 ſpenſatio potuit cauſare bonam fidẽ, quæ † ſufficit quo-
ad legitimationem prolis etiam quoad effectum ſucceſ-
ſionis in foro contentioſo, ſicut ſufficit bona fides in p̃-
2 ſcriptione. tex. in ca. ſi virgo. 34. q. 1. filij † enim ſunt fru-
ctus matrimonij, qui dantur bonæ fidei poſſeſſori. Dec.
conſi. 153. col. 2. quem ſequitur Soc. iun. cõſi. 62. nu. 58.
3 cum ſeq. lib. 3. Et † quoad illum effectum legitimationis
prolis ſufficit quaſi poſſeſſio matrimonij colorata, ca. ex
tenore. vbi Abb. & Præpoſ. nu. 3. qui fil. ſint legit.
Non ob. quod ille commiſſarius ſubdelegatus nõ ha-
4 bebat facultatem ita diſpẽſandi, quia † auctoritas ſupe-
rioris licèt erretur in iure, tamen cauſat bonam fidem,
vt bene per Bal. in l. prima, nume. 23. C. de furt. ſicut in
5 ſimili, qui ſciẽter rem alienam emit, † dicitur eſſe in bo
na fide, ſi credidit vendentem habuiſſe mãdatum à Do-
mino, vt poſt Dy. declarat Couar. in regula poſſeſſor. ſe-
cunda par. §. 7. nume. 1. Excuſantur igitur dicti coniuges
à mala fide, ſi crediderunt illum commiſſarium habuiſ-
ſe iſtam facultatem ſimpliciter diſpenſandi. Nec etiam
obſtant verba poſita in diſpenſatione ibi, pro animarum
ſalute diſpenſamus, quia nõ per hoc dicitur reſtricta ad
forum conſcientiæ, nam etiam ſi diſpenſetur in vtroq;
foro, poteſt dici diſpenſatio pro animarum ſalute in ma
trimonio contracto, quia abſoluit ab excommunicatio-
ne, & concedit licentiam permanendi in matrimonio
ſic contracto.
6 Pariter etiam nõ obſtat, quòd † error iuris cauſet ma
lam fidem, quia ad hoc Domini reſpondebant poſſe ap-
plicari limitationem traditam à Fely. in c. de quarta, nu-
me. 24. de præſcrip.
Et eo magis inclinabant Domini in iſtam opinionẽ,
7 cũ † in dubio præſumatur bona fides. l. pe. vbi Doc. C. de
contra. emp. Pariſ. conſ. 104. num. 110. lib. 1. quæ etiam
cauſatur ex iniuſtis titulis. Aym. conſilio 145. numero
decimoquarto, in fi.

BLANCHETTI.

Callaguritan. Prioratus. Lunæ, 21. Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Argumentum à præcedentibus & ſubſequentibus in iuris
ceſſi materia validum eſt.*
2 *Confeſſio iuris alieni, non autem proprij ex quibus conie-
cturis colligatur.*
3 *Depoſitarius nomine alterius ſe faciens cenſetur ius pro-
prium renunciaſſe.*

DECISIO CCCCLXXVIII.

FVit per Dominos reſolutum, dari tales actus poſi-
tiuos Franciſci, ex quib. cenſetur renũciaſſe rei iu-
dicatæ, cuius ius fuerat ſibi ab Andrea ceſſum ad
effectum vt intret allega. Lap. In huiuſmodi materijs li-
1 cet arguere † à precedentib. & ſubſequentib. Bal. in l. mul
tum intereſt. nu. 6. & ibi Sal. C. ſi quis alter. vel ſibi. Si an-
tecedentia hic conſiderentur, omnia videntur geſta ad
vtilitatem Ioannis. Nam dum ageretur cauſa penſionis,
Ioannes nunq̃ comparuit, defendit ſolus Franciſcus cau
ſam, compoſuit cum Andrea, & poſt compoſitionem, &
acquiſitum ſibi ius Andreæ ſoluit vſq; ad obitum Ioan-
nis, obtinuit ſe depuari ſequeſtratarium, appellauit à
2 ſequeſtro decreto ad fauorem Ioannis. Ex † quib. omni-
bus inducitur confeſſio, q ius fuerit Ioannis, non autẽ
proprium. l. publia. §. fi. ff. depoſ. Rip. in l. ſi aliquam rem.
nu. 58. ff. de acquir. poſ. Non ob. quod Franciſcus de ſan-
cto Petro ſequeſtratarius appelletur laycus, & ita poſſit
dubitari, an ſit idem qui obtinuit ius Andreæ, nam vide
tur potius error notarij. cũ. n. fuerint deputati duo ſeque
ſtratarij, videlicet, Franciſcus Ximenes & Franciſcus de
ſancto Petro pręſtimoniarius, non eſt præſumendũ, qd
Ximenes excedendo mandatum mandauerit conſignari
fructus alteri Franciſco, & facere actum nullum contra
formam ſibi præſcriptam, quare præſumendũ eſt, quod
erroneè fuerit enunciatus laycus. Non ob. quod in inti-
matione dicatur incola, quia incolatus nõ excludit cleri
3 catum. Cùm † igitur ſe fecerit depoſitarius nomine alte
rius, cenſetur ius propriũ renũciaſſe. arg. eorũ quæ dicit
Abb. in c. ex ore. nu. 5. & 8. de his q̃ fiunt à maio. par. cap.
Nec refragatur, quod Franciſcus potuit hoc facere
ad commodum Alphonſi de ſancto Petro, tum quia ne-
mo præſumitur iactare ſuum. l. cũ de indebito. ff. de ꝓb.
tum etiam, quia reſpiciebat fauorem Ioannis, cũ ex fru-
ctib. beneficij id quod Franciſcus ius habebat, ęs alienũ
Ioãnis ſolueretur. ex quo magis adiuuatur præſumptio
renunciationis rei iudicatæ ad fauorem Ioannis.

LANCELLOTTI.

Ragiſin. emphyteuſis. Veneris. 20. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Sententia per quam pronunciatur, locationem factam fuiſ-
ſe in euidentem vtilitatem eccleſiæ, ſupplet omnes iuris
ſolemnitates ſolitas adhiberi in locationibus rerum ec-
cleſiæ: immo locatio præſumitur eſſe vtilis prout expri
mitur.*
2 *Examinatio teſtium parte citata, & datis articulis non eſt
neceſſaria in formandis proceſſibus ſine euidenti.*
3 *Breuitas temporis non nocet in inſpicienda, & cognoſcen-
da ſterilitate loci.*
4 *Remiſſio de omnibus iuribus intelligitur arbitrio boni viri.*
5 *Statutum non poteſt impedire liberam facultatem locan-
di bona eccleſiæ ſeruata iuris forma.*

DECISIO CCCCLXXIX.

FVit reſolutum, locationem eſſe confirmandam, quia
fuit facta in euidentem vtilitatem Eccleſiæ, vt con-
ſtat

ſtat ex ſententia lata per iudices commiſſarios apoſtolicos, qui vna cum notario & canonico reipubl. Raguſinę acceſſerunt ad bona locata, & illis diligẽter inſpectis, & examinatis à duob. antiquis incolis dictorum locorum & peritis in huiuſmodi æſtimationib. pronunciarunt locationem factam fuiſſe in euidentem eccleſiæ vtilitatẽ,
1 quæ † ſententia non ſolum ſupplet omnes iuris ſolẽnitates ſolitas adhiberi in locationib. rerum Eccleſiæ, iuxta conſi. Abb. 41. vol. 1. Dec conſ. 242. Capic. deciſ. 16. cum alijs de quibus hic per informantes. Verum etiam operatur, vt dicta locatio præſumatur eſſe vtilis prout exprimitur ſecundum dictum Bal. in c. 1. num. 7. qui feu. dar. poſ. Alex. conſi. 79. nu. 18. vol. 1. Soc. conſi. 15. num. 28. in fi. vol. 1. Iaſ. conſi. 54. nu. 4. ad fi. ver. moueor. Pariſ. conſil. 24. nu. 5. vol. 4. Gabriel. de ſentent. conclu. 5. num. 2. Nec neceſſe fuit dictos teſtes examinaſſe parte citata & datis
2 articulis. Quia † in huiuſmodi proceſſibus hæc nõ ſunt neceſſaria, cum non procedatur iudicialiter, ſed inter volentes, vt per Abb. in d. conſi. 41. nu. 1. verſi. ex quibus. nã iſta vtilitas eſt conſideranda, vt ibidem nu. 3. cum alijs ſupra deductis. Præterea propter decretum interpoſitũ omnia præſumuntur ſolemniter acta. Nec ob. quòd eadem die, qua fuerunt præſentatæ literæ ſacræ pœnitentiariæ dictis iudicib. ipſi acceſſerunt ad locum, & eadem die etiam tulerunt d. ſententiam. Vnde ex breuitate temporis præſumitur non fuiſſe adhibitam bonam cauſę cognitionem. Quia reſpondetur, quod ex actis non cõſtat de die præſentationis literarum, ſed in proceſſu dicti iudices poſt præſentationem literarum acceſſerunt ad loca. Vnde pro validitate actus præſumi debet, quòd non eadem die fuerint præſentatæ, ſed ante. Accedit, quod cauſæ cognitio verſabatur in eo, ſi ſi loca erant taxata, & ſterilia, vnde ex oculari inſpectione potuit etiam incon
3 tinenti hoc videri, & ſic † breuitas temporis non obſtat, vt late per Gabriel. d. concluſ. 5. num. 34. Minus põt colligi mala informatio dictorum iudicum ex eo, quia reperierunt loca fuiſſe meliorata per D. Ioannem, & in illis fuiſſe plantatæ vites, quæ omnia non potuerunt fieri à die 9. Ianuarij, 1560. de quo tempore fuit factũ inſtrumentum d. locationis, vſque ad diem 12. Iulij eiuſdẽ anni, de quo tempore iudices acceſſerunt ad loca, & tulerunt d. ſententiam. Quia licèt inſtrumentum fuerit factum d. die 9. Ianuarij, tamen contractus fuit factus die 4. Martij, 1559. vt dicitur in d. inſtrumento, & ſic potuerunt iſta fieri ſpatio 16. menſium.

Nec ob. non conſtare de mandato procuratoris Archiepiſcopi. Quia fuit dictum, quod ex productione dictarum literarum pœnitentiariæ per ipſum facta, & ex obſeruantia d. locationis per ſpatium 18. annorum, & ex quo dicti iudices tulerunt ſententiam in palatio Archiepiſcopi exiſtente in inſula, vbi ſunt bona locata, ſatis conſtat ad effectum, de quo agitur, de dicto mandato. Quæ dicuntur de remiſſione facta de omnibus ſuis iuribus in præſentia Reuerendiſ. D. Archiepiſcopi, & de acceptatione ſententię ferendæ per eundem, & quod poſtea D. Archiepiſcopus declarauerit d. locationem eſſe
4 nullam, non ſunt vſta Dominis releuantia, quia † remiſſio huiuſmodi intelligitur arbitrio boni viri. Iaſ. in l. ſi ſic legatum. nu. 30. de leg. 1. cum alijs adductis. Et declaratio Archiepiſcopi eſt etiam nulla, ex quo eſt fundata in Concil. Trid. ſeſ. 25. c. 15. & in bulla Pauli 4 de rebus eccl. non alien. & in ſtatuto Raguſij, & in obſeruãtia pactorum, quæ fuerunt facta inter prædeceſſorem Archiepiſcopum & D. Ioannem. Nam d. concil. & Bulla loquuntur de locationibus factis in damnum Eccleſiæ. At locatio, de qua agitur, conſtat fuiſſe vtilem per ſupradicta.
5 Quò verò ad ſtatutum Raguſin. illud † nõ poteſt impedire liberam facultatem locãdi bona Eccleſiæ ſeruata iuris forma, vt no. Dec. poſt Bal. & alios in c. eccleſia ſanctæ Mariæ, num. 92. de conſti. Præterea non comprehẽdit locationes confirmatas auctoritate apoſtolica, in obſeruantia pactorum non eſt probata, nec etiam comprehendit locationem de qua agitur. Stante igitur validitate locationis Domini inferebant, Archiepiſcopum teneri ad reſtitutionem pecuniarum ex quo ſententiæ latæ contra d. locationem reperiuntur nullæ & iniuſtæ.

DECANI.

Roman. Vinearum de Maximis. Die 4. Februarij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus impoſitio ſuper re probibita alienari, an faciat cadere cenſuarium ab omni iure ſibi competente, vide diſtinctionem.*
2 *Alienare vbi quis prohibetur, prohibetur etiam actum facere, per quem alienatio ſequi poſſet.*
3 *Prohibitus alienare ſub pœna incidit in pœnam, licèt immediatè non alienet, ſi præcedit factum ipſius, ex quo ſequitur alienatio.*
4 *Cenſuarius ratione cenſus per ipſum impoſiti ſuper re prohibita alienari, non tenetur de euictione.*

DECISIO CCCCLXXX.

IN cauſa Roman. vinearũ propoſita Lunæ, 4. Februarij, 1577. Domini pro reſolutione puncti diſtinxerunt materiam in tres difficultates, quarum.

Prima fuit, an pretenſio Dominorum de Maximis dicatur requirere altiorem indaginem, ita vt nõ poſſit impedire Dominam Margaritam immitti in poſſeſſionem vineæ, de qua agitur in ſummario poſſeſſorio. & in iſta prima difficultate non potuit capi reſolutio propter diuerſitatem opin. Nam aliqui tenebant contra d. Margaritam ex adductis per informantes Dominorum de Maximis: aliqui vero fuerunt in contrario voto per ea quæ allegant hic Theophil. & per ea quæ ſcribit Iaſ. conſilio 44. numero 4. ad finem in primo, & propterea nihil fuit firmatum.

Secunda fuit difficultas, an Iacobus dicatur cecidiſſe ab omni iure ſibi competente ſuper domo magna ratione impoſitionis cenſus. & circa hanc difficultatẽ fuit concluſum ſecundum maiorem partem Dominorum,
1 quòd † aut cenſus fuit impoſitus ſuper fructibus domus, & tunc Iacobus non diceretur cecidiſſe, aut cẽſus eſt impoſitus ſuper domo vna cum hypotheca, & iſto caſu Iacobus cecidit, per tex. in l. fina. C. de reb. alie. nõ alienan. vbi Bal. & Salyce. Fulg. conſil. 92. numero 2. & fuit diſtinctio Barto. in l. codicilli. §. inſtitutor de lega. 2. & in terminis de cenſu impoſito ſuper re prohibita alienari. Pet. Follerin prax. cenſual. fol. 167. num. 41. qui alios al-
2 legat. Et † pro confirmatione facit illa concluſio, quòd vbi quis prohibetur alienare, prohibetur etiam actus facere, per quem alienatio ſequi poſſit, vt per Dec. cõſi. 94. num. 5. & conſi. 282. num. 2. cum alijs cumulatis per Tiraq. de retract. §. 1. gl. 14. nu. 14. ver. quibus malo accedere. & citat Aret. in l. in duobus. § vbi duo. in fi. de duo
3 bus reis. & alibi, quòd † prohibitus alienare ſub pœna incidit in pœnam, licet immediate non alienet, ſi præcedit factum ipſius, ex quo ſequitur alienatio. Et aliqui ex Dominis allegauerunt Alex. in conſil. 159. num. 3. vol. 3. & ita fuit cõcluſum per maiorem partem Dominorum in iſta ſecunda difficultate, non obſtantibus allegatis in contrarium,

contrarium, quæ poſſunt verificari in primo capite ſu-
pradictæ diſtinctionis. Vñ ſi cēlus impoſitus ſup domo
magna eſt talis, vt cōprehendaē ſub ſecundo capite diſtin
ctionis, Margarita eſt in tuto reſpectu iſtius domus.

Tertia difficultas, quę non videtur neceſſaria, ſi intrat
ſupradicta diſtinctio Dominorum, an Margarita tenea-
4 tur de euictione. in qua † difficultate fuit cōcluſum Mar
garitā non teneri, quia Iacobus ipſe non tenetur de eui-
ctione vineæ, & ita non habet locum tex. in l. cum à ma-
tre. C. de rei vend. per allegata hic per Thophilus. Pinel.
in l. 1 par. 3. nu. 83. in decima limit. qui alios allegat.

Quod autem Iacobus non teneretur, probatur, quia
contractus venditionis vineæ fuit nullus ſtante prohibi
tione teſtatoris, & ſtante proteſtatione per eum facta, q̄
ſicut ſuffragatur Margaritæ, ita ſuffragaretur ipſi Iaco-
bo. Et addebant aliqui ex Dominis ex ſuprabundanti,
quod Domini de Maximis non poſſunt agere ad pre-
tium ratione euictionis vineæ, ex quo D. Lucas eorum
auctor emit ſcienter rem prohibitam alienari, vt fuit
alias reſolutum.

SERAPHINI.

Toletan. beneficij. Veneris, 18. Nouembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Tempus quatuor menſium in beneficijs non currit, niſi à die habitæ notitia vacationis.*
2 *Idq; etiam in beneficijs reſeruatis ex diſpoſitione Conc. Triden. ſeſ. 24. de reforma. c. 18. nu. 2.*
3 *Qualitas beneficij, & longitudo temporis vacationis remouent obſtaculum ignorantia.*

DECISIO CCCCLXXXI.

DVbitaui, an ſtāte Bulla fel. re. Pij Quinti in qua ſi-
bi reſeruat beneficia curā animarum hñtia, &
alias ſedi Apoſtolicæ reſeruata, ad quæ concur-
ſu facto iuxta formam Conc. Trid. nemo per ordinarios
fuerit electus, aut intra ſpacium quatuor menſiū à die
vacationis notificata non fuerint ipſis vel ſucceſſoribus
ſuis, ad quos collatio pertinet, electio huiuſmodi obſta-
ret Didaco agenti ad beneficiū, de quo agitur, cum vaca
uerit de menſe Februa. 1573. notificatio vero fuerit de
menſe Septembris, 1574. Et per Dominos vnanimiter
1 fuit concluſum, † tempus quatuor menſium non curre-
re, niſi à die habitæ notitiæ vacationis. ca. quia diuerſita-
tem. de conceſ. præb. c. licet & ibi Inno. de ſupplen. neg.
prælat. Roch. de iurepatro. in verbo, honorificum. q. 25.
Anch. & Inno. in c. nos quidem. de teſtamen. Bal. in l. 1. ſi
quis caut. Alex. in l. pen. ſi quis teſtam. lib. Roman. conſil.
2.8. Rot. deciſ. 263. in nou. Io. And. & Abb. in c. fi. de iu-
re patro. Tiraq. de retract. Lignag. §. 35. gloſ. 4. nu. 7. cum
alijs per informantes allegatis.

Nec ob. conſi. Soc. 108. nu. 4. li. 4. exemplo allegatus.
Quia Pius Quintus limitat hanc facultatē ad 4. menſes,
2 quæ † iam competebat ordinarijs etiam in beneficijs re-
ſeruatis ex diſpoſitione Conc. Trid. ſeſ. 24. de reform. ca
pi. 18. tamen quia huiuſmodi ignorantia debet eſſe veri
ſimilis, & probabilis, dixerunt Domini bullam obſtare
Didaco, cùm allegata ignorantia ſit omnino inueriſimi
3 lis, attenta † qualitate beneficij, & longitudine tempo-
ris vacationis. Abb. in d. c. quia diuerſitatem. nume. 7. de
conceſ. præb. Bal. in l. 1. C. ad Maced. Grat. reſp. 42. nume
ro 26. lib. 1. & in terminis Rom. conſ. 481. Achil. de ſup-
plen. neglig. prælat. deciſ. vnica. Maxime cū adſit ſumma
ſcientiæ, qui colligitur ex litera miſſiua Alphōſi de Tor-
res, quæ eſt in ſummario ſub nu. 2. in illis verbis, quod
iam olim obtinere procurauimus in fauorem D. Garſię,
de quo Do. Garſia ſimiliter meminit prima notificatio
prouiſionis, quæ eſt ſub nu. 4. ſummarij. ideo omnes di-
ligentiæ poſtea factæ nullius ſunt momenti, quia non
ſunt factæ in tēpore, & ideo concluſum contra Didacū.

LANCELLOTTI.

Gerunden. beneficij. Ven. 12. Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Maſculus deſcendens ex fœmina dicitur etiam de genere in materia iuriſpatronatus: ſecus in alijs materijs.*
2 *Negatiuam ſimplicem quis non tenetur probare.*
3 *Ius tertij allegari non poteſt, niſi eo volente.*

DECISIO CCCCLXXXII.

DOmini fuerunt pro canonizatione præſentatio-
nis factæ de D. Ant. Garau. Quoniam cōſtat de
iure patronatus præſentantis tum ex inſtrumē-
to fundationis, tum etiam ex pluribus præſentationib.
ſortitis effectum. Et licet d. fundator mandet præſentari
eos, qui ſunt de ſuo genere, & D. Antonius proueniat ex
1 illius linea fœminina, tamen in hac materia † iuriſpatro
natus quis dicitur de genere etiam quod deſcēdat ex fœ
mina, iuxta deciſ. Callad. prima de iurepatro. quicquid
ſit in alia materia, prout in l. 1. de iure immun. & in alijs
locis adductis per informantes pro D. Paulino, vt decla-
rat Dec. in l. fœminæ. nu. 65. de reg. iur. Tiraq. de legibus
connub. par. 1. gl. 1. nu. 38. & bene per Couar. in ca. Ray-
naldus. in prin. nu. 13. de teſtam.

Non ob. quòd fundator mandauerit præſentari pre-
sbyterum ſi adſit, quo non exiſtente, eum qui intra an-
num poſſit promoueri, & ſi nec talis adſit, velit præſenta
ri clericum, & tamen non probauit D. Antonius qui eſt
ſimplex clericus, quod alij prædicti non adſint. Nam re-
ſpondetur, quod cùm nullus ſe opponat, & D. Anto. ne-
2 gat alios adeſſe, non † tenetur hoc probare, iuxta doctr.
Alex. in l. is poteſt. nu. 15. verſ. conclude. vbi Iaſ. nu. 83. de
acquir. hære. Couar. var. reſol. lib. 2. c. 6. num. 6. Tiraq. de
retract. Lign. §. 11. glo. 1. nume. 5. Gabriel. de probat. con
cluſ. 6. nu. 25. Vltra quod adſunt teſtes qui probant fa-
mam huius non exiſtentiæ.

Non ob. etiam quod adſit quidā Pontius habēs quali
tates requiſitas à teſtatore, inter quem, & D. Ant. pendet
lis in partibus. Quia, vt ſupra dictum eſt, cùm is ſe nō op
3 ponat, non † poteſt allegari ius tertij, niſi tertio volente,
& hodie lis eſt inter Antonium & extraneum, non autē
cum oppoſitore. præterea is ſuccubuit in partib. Reſerua
runt Domini, an ex quo non probatur, quòd Antonius
ſit conſtitutus in 14. anno prout requirit Conc. Triden.
ſeſ. 23. ca. 5. ſed tantum ſit conſtitutus in 12. anno, ei ob-
ſtet d. concilium. In qua difficultate illuſtr. Cardinalis cō
gregationis ſacr. Conc. Triden. cenſuerunt non obſtare,
die 2. Iulij. 1579.

LANCELLOTTI.

Maceraten. parochialis. Lunæ, 14. Martij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Incompatibilitas triplex eſſe dicitur.*

2 *Beneficia etiam ſimplicia requirunt reſidentiam de iure communi fallit ex conſuetudine.*
3 *Reſidentia continua requiritur ad inducendam incompatibilitatem: aliàs nulla incompatibilitas erit.*
4 *Beneficium primum vacat per aſſecutionem ſecundi in his, quæ ſunt incompatibilia.*
5 *Beneficium primum ſi non vacat ipſo iure, electio eſt habentis vtrunque.*

DECISIO CCCCLXXXIII.

PRo reſolutione præſentis dubij Domini conſiderabant plures difficultates in hac materia. Prima
eſt, an parochialis, & canonicatus, ſint de iure beneficia incompatibilia. Secunda, an ſint talia ex diſpoſitione Conc. Trid. Tertia poſito, quod ſint incompatibilia, an per aſſecutionem ſecundi vacet primum. Quarta,
an ſi non vacant, ſaltem potuerit D. Proſper priuari ſecū
do vel potius id ſit in electione ſua. Verum in primis placeret, quòd ſi ex facto poſſet hæc materia decidi, id fieret, quia ſi vere eſſent qualitates iſtorum beneficiorū, ꝑ
vt referunt informantes pro parte Proſperi, res careret
difficultate in eius fauorem. Sed quia ad primā, & ſecundam difficultatem aliquib. placebat diſtinctio Card. in
2 conſi. 3. Vbi † conſiderat triplicem incompatibilitatem,
& omiſſa prima & ſecunda ſpecie, tertia eſt in duob. beneficijs requirentibus reſidentiam continuam, ita quòd
non poſſet quis in ambobus reſidere, & hanc incompatibilitatem admittūt omnes. quod autem canonicatus re-
2 quirat reſidentiam, non eſt dubium, præſertim quia † de
iure communi beneficia, etiam ſimplicia requirunt reſidentiam, vt per Abb. in c. penul. nume. quinto, de cleric.
non reſid. Ægid. in cap. 1. num. 21. & q. 2. nume. 3. & licet
ex generali conſuetudine ſimplicia non requirant reſidentiam, tamen non militat in canonicatibus, quia differentia eſt inter conſuetudinem, & conſuetudinem, nā
vna poteſt eſſe conſuetudo, quod quis non lucretur fructus, niſi reſideat, alia vero, quod omnino reſidere teneatur, prima non inducit incompatibilitatem, ſecunda inducit. Ægid. poſt Innocen. & antiq. in d. c. primo, nume-
3 ro 3. Et ad † inducendam incompatibilitatem oportet,
quod requiratur continua reſidentia, vt videntur dicere
omnes Doct. Sed difficultas hæc tollitur ex Concil. ſecūdum quod res non videtur habere difficultatem. Vnde
ſequitur, quod ſi eſt impoſſibilis reſidentia in vtroque,
ita quod non poſſit deſeruire in ambobus, hęc beneficia
erunt incompatibilia: ſi autem poſſet in vtroque deſeruire, non eſſent incompatibilia, nec ſecundo, nec tertio
modo, prout loquitur Card. in d. conſil. 3. Federi. de ſen.
in conſil. 120. in fi. & vtrunque ſequitur Prob. in add. ad
Monac. in cap. 1. colum. 5. in princ. de conſuet. in 6.

Quoad tertiam, an per aſſecutionem ſecūdi vacet primum in his, quæ ſunt incompatibilia, iuxta d. tertiā ſpeciem de qua per Card. in d. conſi. 3. Oldra. in conſi. 165.
tenuit opin. negatiuam: tamen Card. in d. conſil. 3. tenet
4 † quod vacet primum, quod videtur cōprobari ex Cōc.
Trid. in ſeſ. 7. c. 4. vbi loquitur de quibuſcunque incōpatibilib. vigore quorumcunque canonū, nec ſe reſtringit
ad d. c. de multa. quia dicit præſertim, & quoad vacationem inducit vacationem ſecundum terminos c. de multa. Quoad quartam aliquib. placebat, ꝙ ſi non vacat ipſo
5 iure primum, † electio eſſet habentis vtrunq;. vt ꝑ Abb.
in c. fi. de cler. non reſid. Quare fuit dictum, quod particulariter dubitetur hoc modo, videlicet, ꝓſup. quod canonicatus in Eccleſia Racanaten. requirat reſidentiam,
quæ non poteſt compati cum reſidentia beneficij curati in Eccleſia Maceraten. & quod Proſper fuerit prius
aſſecutus d. canonicatum, quàm d. beneficium curatum. An d. Proſper potuerit de iure vel ex Conc. Triden.
ſeſ. 7. cap. 4. priuari d. beneficio curato, ſeu potius ſit in
electione ſua dimittere, vel d. canonicatum, vel d. curatum beneficium.

LANCELLOTTI.

Maceraten. beneficij. Ven. 17. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia duo incompatibilia obtinens poſt monitionem habet electionem dimittendi vnum, & alterum retinendi.*
2 *Diſpoſitio c. nonnulli. de cler non reſid. quo caſu loquatur.*
Item c. de multa. de præb. procedit in eo qui contendit retinere. num. 3.
4 *Conc. Trid. ſeſ. 7. c. 4. quomodo intelligatur.*

DECISIO CCCCLXXXIIII.

STricte ad dubium fuit concluſum, ꝙ d. Proſper nō
potuit priuari beneficio curato, de quo agitur, ꝓꝑ
1 eius incōpatibilitatē cum canonicatu. Sed † vel fuit
in electione ſua, quando fuit monitus dimittere canonicatum prout dimiſit, & retinuit curatum, iux. cōſi. Oldradi 165. cum alijs adductis, & fuit additum cōſ. Anch.
59. in fi. vel vacauit d. canonicatus tanq̄ beneficium primo loco obtentum, iuxta opi. Inn. in c. fi. de cler. non reſid. quæ vtraque opinio poteſt deſeruire Proſpero. quia
d. beneficia non ſunt incompatibilia ratione curæ, ſed
2 reſidentiæ. Non † ob. c. nonnulli. de cler. non reſid. quia
non loquitur de huiuſmodi incompatibilitate, & licet
Doc. illud extendant ad beneficia requirētia reſidentiā,
tamen hæc extenſio non fit ratione pœnæ, ſed ad hunc
tantum effectum, vt beneficia requirentia reſidentiam
debeant conferri his qui poſſint reſidere, ſicut conferri
poſſunt curata, vt hic per informantes. Minus etiam facit, ꝙ Proſper retinuerit vtrunque per plures annos, &
propterea fuit vtroque priuatus, iuxta cap. de multa. de
3 præb. Quia † reſpondetur quod d. ca. procedit in eo, qui
contendit retinere, & prout ibi dicit gl. in verbo, contendit vſque ad litis conteſtationem. At Proſper præter id
quod poteſt dici habuiſſe iuſtā cauſam ex qua fuit paſſus vtrunq; retinere per ordinarium, & quia eſt modici
valoris, tamen ipſe non contendit, ſed monitus ſtatim di-
4 miſit canonicatum. Quo † vero ad Concil. Trid. ſeſ. 7.
c. 4. quatenus refert d. ca. de multa. nihil de nouo addit,
ſed tantum nouum vinculum imponit: quatenus vero
refert ſacros canones, illi minus obſtāt, vt ſupra dictum
eſt, & quia etiam requiritur ſemper contentio, quæ hic
ceſſat pro parte d. Proſperi. Alia vero quæ dicuntur, ſunt
extra dubium.

ROBVSTERII.

Albanen. alimentorum. Lunæ, 13. Octobris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta debentur donatori à donatario iuxta quantitatem fructuum, & redditnum, non autem iuxta valorem bonorum donatorum, nu. 2.*
Immo etiam iuxta decentiam, & conuenientem honeſtatem qualitatis perſonæ. nu. 3.
Et computandi ſunt fructus dotis vxoris in tali quantitate conſtituenda. nu. 4.

DECISIO

DECISIO CCCCLXXXV.

1 QVoad primam difficultatem, an debeantur alimenta Domino Chriſtophoro, reſoluerũt Domini affirmatiuè, quòd debeantur, ex gl. in verbo, voluerit, in l. fina. C. de renoc. donat. vbi etiam Rip. q. 49. num. 164. & ſeq. Aym. conſi. 51. num. 5. poſt Ang. & Imo. in l. Neſennius §. fi. ff. de re iud. Maynar. in l. in cõdẽnatione. de reg. iur. Rimin. in §. 1. nu. 551. Inſt. de actio. Modern. Mediolanen. recep. ſentent. in verbo, donatio. q. 21. Non ob. clauſulæ venditionum, quia tendunt ſolũ ad effectum validitatis donationis.

Non ob. negatio, quia ſolum negauit qualitatem, ſed nõ veritatem, & eſſentiam donationis cum dixerit fuiſſe ſimulatam, & in confidentiam.

Non ob. quod ipſe Do. Chriſtophorus non agnouerit debitum ipſius donationis. vt in l. fi. de ceſ. bono. Quia dixerunt id eſſe extra punctum.

2 Ad ſecundam reſoluerunt, quod † regulariter debentur iuxta quantitatem fructuum, & redditnum, non autem iuxta valorem bonorum donatorum. Imol. Alex. & alij in l. Imperator. ad Treb. Salyc. & alij per Rip. in d. l. fi. num. 164. in fi. C. de renoc. dona. cum alijs hic per informantes D. Cardinalis allegatis, qui bene reſpondent ad Alex. in l. maritum. ſolu. matri.

Ad tertiam. ſ. qualitatem Do. Chriſtophori, reſponderunt Domini, alimenta eſſe taxanda, nõ ſolum iuxta ne-
3 ceſſitatem, ſed † etiam iuxta decentiam, & conuenientẽ honeſtatem qualitatis perſonæ ſuæ. Bal. in l. 2. nume. 1. C. quod cum eo. Alex. ad Bar. in l. in condemnatione. de reg. iur. Ang. & Imo. in l. Neſennius. col. fi. de re iud.

Ad quartam, & vltimam partem de ſumma reſolue-
4 runt, quòd in huiuſmodi quantitate conſtituenda † cõputandi ſunt fructus dotis vxoris D. Chriſtophori. l. vbi adhuc. & ibi no. C. de iure dot. & in l. ſi conſtante. ſol. matrimo. cum alijs hic adductis, & abſque illorum verificatione, nec non valoris fructuum rei donatæ, difficile videbatur aliquid ſtatui poſſe. Per modum tamen prouiſionis pro nunc donec certior habeatur cognitio valoris dictorũ fructuum rei donatæ, Domini arbitrati fuerunt, vt dentur Domino Chriſtophoro pro alimẽtis huiuſmodi quolibet anno ſcuta mille & ducenta computatis dictis fructibus dotis vxoris, de quibus tamen fructibus dotis deducantur onera ſi quæ ſunt, & illis deductis ſuppletio fiat ad dictos fructus dotis vſque ad ſummam 1200. ſcurorum ex fructibus Albani pro rata dictorum fructuum, & hoc cum facultate augendi, vel minuendi viſa meliori liquidatione fructuum bonorum donatorum.

DECANI.

Colonien. electionis.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio extraiudicialiter interpoſita, quot requiſita habere debeat.*
2 *Inſtrumentum habens ſolemnitates requiſitas ad publicum inſtrumentum probat.*
3 *Appellatio extraiudicialis legitimè debet intimari ipſi appellato.*
4 *Notitia quæcunque appellati de appellatione ſuccedit loco legitimæ intimationis.*
Immo etiam ſi notitia ſit præſumptiua, ſufficit.
5 *Appellationis tenor ſi porrigatur ab appellato, vel porrigatur ſub authentica ſcriptura, & eidem tradatur, ſufficit pro legitima intimatione.*
6 *Forma ſeu diſpoſitio tex. in cap. vt circa. de elec. in 6. debet ſeruari in appellatione extraiudiciali.*
7 *Obſeruantia palatij circa materiam non merè obiectiuam, ſed de iure dantis.*
8 *Forma ſpecialis appellandi extraiudicialiter dicitur inducta per c. vt circa. de elect. in 6.*
9 *Epiſcopus iurare tactis ſcripturis non eſt obligatus.*
Fallit in grauibus, nu. 10.
11 *Iuramentum fuiſſe præſtitum tactis ſcripturis, creditur notario referenti.*
12 *Publicatio non requiritur in electione facta per formam ſcrutinij.*
13 *Appellans & obijciens contra electionem tenetur exprimere certam formam electionis.*
14 *Specificatio dicitur ſufficienter facta, quando ea exprimuntur, quæ reddunt obiectum clarum, & certum.*
15 *Obijciens in perſonam dicitur etiam obijcere in formam electionis.*
16 *Vtile per inutile in ſeparatis non vitiatur.*
17 *Specificatio requirit expreſſionem loci, temporis, & perſonæ, & aliarum qualitatum.*
18 *Libellus ſeu oppoſitio generalis admittitur in delictis habentibus tractum ſucceſſiuum: aliàs ſecus.*
19 *Hæreſis crimen continuo non committitur.*
20 *Aſſertio in crimine hæreſis contra catholicam fidem eſt neceſſariò exprimenda.*
21 *Reus non poſſet ſe defendere ſi teneretur probare negatiuam.*
22 *Contemptus in crimine hæreſis non probatur, niſi per deductionem facti poſitiui.*
23 *Miſſam audire quiſque tenetur in diebus feſtis, niſi ſe excuſet ex cauſa rationabili. nu. 23.*
24 *Secta dicitur habitus animorum, & propoſitum in malo circa falſam diſciplinam.*
25 *Hæreticus eſt ille, qui circa ea, quæ ſunt fidei, errat per intellectum, & pertinaciter hæret errori per voluntatem.*
26 *Cauſæ rationabilis excuſat nedum ab hæreſi, ſed etiam à peccato mortali.*
27 *Ius quando arctat aliquem ad ſingularem expreſſionem facti, non ſufficit expreſſio in genere.*
28 *Defenſio non poteſt, nec debet aliquo modo tolli.*
29 *Iurans debet iurare omnia, & ſingula eſſe vera, non autem alternatiuè.*
30 *Reſtrictio ad caput inualidum facta in alicuius electione non dicitur, niſi clarè conſtet.*
31 *Obiectus contra perſonas eligentium debent eſſe tales, quæ illas repellant.*
32 *Sententia lata in abſentia procuratoris ſuſtinetur ſi verè erat abſens, licèt iudici de tali abſentia tunc non conſtiterit.*

DECISIO CCCCLXXXVI.

IN cauſa Colonien. electionis ſeu confirmationis Illuſtriſ. & Reuerendiſ. Cardinalis deputati demandarunt mihi tanquàm Decano, vt proponerem huiuſmodi dubium, an illuſtriſſimo Principi Eraſto eſſent cõcedẽdæ literæ compulſoriales, & remiſſoriales, & quod habitis votis Dominorum meorum referrem ipſis Illuſtriſſimis Dominis, quid Rota ſentiret, & quod ante relationem per me faciendam neutri partium votum Rotæ publicaretur. Et vlterius quoniam agentes pro Reuerendiſſimo Electo aſſerebant ſe non habere ordinẽ ſeu commiſſionem ab eorum principali informandi Rotã ſuper huiuſmodi dubio, ordinarunt ipſi Illuſtr. Cardi-

nales

nales vt omnes ſcripturæ, & informationes datæ, ꝓ parte ipſius Electi dũ cauſa coram ipſis Illuſtriſſimis antea diſcuſſa fuerat, nobis tranſmitterentur, prout tranſmiſſæ fuerunt. Habitis igitur informationibus, & ſcripturis vtriuſque partis, viſum fuit Rotæ dubium propoſitum, reſolui non poſſe, niſi diſtingueretur in nonnullas difficultates particulariter diſputandas, cùm in eo totum negotium huius cauſæ contineretur. Vnde cœpimus tractare, an eſſet incipiendum à iuribus ipſius Electi qui fundabat eius intentionem in decreto ipſius electionis, ꝓut in inſtrumento deſuper confecto, cuius copia data fuit; an verò à iuribus ipſius Illuſtriſſimi Principis, cuius intẽtio conſiſtebat in inſtrumento appellationis extraiudicialis per eum interpoſitæ, pro cuius iuſtificatione petebat literas compulſoriales, & remiſſoriales, & quòd interim retardaretur confirmatio petita pro parte ipſius Electi. Et fuit reſolutum iuri & rationi cõſonum eſſe incipere à iuribus Illuſtriſſimi Principis tanquàm petẽtis literas compulſoriales, & remiſſoriales, & in hanc partẽ ſubſtinentis partes actoris.

Et quoniam principale fundamentum prædicti Illuſtriſſimi Principis conſiſtebat in inſtrumento appellationis pro eius parte extraiudicialiter interpoſitæ ab electione facta, cœpimus diſcutere, an inſtrumẽtum ipſius
1 † appellationis haberet omnia requiſita, videlicet, an eſſet confectum manu tabellionis, & an appellatio ipſa eſſet interpoſita coram perſonis authenticis, aut perſona, quæ ſuper hoc teſtimonium perhibeat veritati. vt inquit tex. in ca. vt circa. de electio. in 6. Et fuit reſolutum ſine
2 difficultate aliqua pro affirmatiua, quia † inſtrumentũ ex ſui facie oſtendebat omnes ſolemnitates requiſitas ad publicum inſtrumentum. ad glo. in l. generali. C. de tabul. lib. 10. & Docto. in cap. ſecundo, de fide inſtrum. & quod appellatio fuerat interpoſita coram Nuntio Sanctiſſ. D. N. in illis partibus, & licet adeſſet recognitio manus ipſius notarij, ſine qua remanebat tanquàm priuata ſcriptura, quam conſtat fidem non facere. l. inſtrumẽta. C. de proba. Oldrad. conſil. primo, numero 3. agentes tamen ipſius Illuſtriſſimi Principis pollicebantur ſe facturos, vt recognoſceret. Vnde Rota voluit ex rei veriſimilitudine ſine interim, dũ aliæ difficultates diſputant, habere hoc inſtrumẽtum ſine veri præiudicio pro ſufficienter recognito. Et quoniam vltra præmiſſa ad effectum, vt cauſa dicatur ad ſedem apoſtolicam deuoluta,
3 requiritur etiam, quòd † appellatio extraiudicialis legitimè intimetur ipſi appellato, vt in clem. cauſam, de electio. fuit dubitatum, an eſſet legitimè intimata. Et fuit reſolutum pro affirmatiua, nam ex inſtrumentis, quorũ copia data fuit Dominis, clariſſimè deprehendebatur, quod prædicta appellatio deuenerat ad notitiam ipſius Electi. Primò ex diligentijs factis per D. Adrianum tanquàm procuratorem ipſius Principis ante caſtrum ciuitatis Bruſlen, ad effectum intimandi prædictam appellationem. Secundò ex inſtrumento appellationis, ſeu intimationis factæ in capitulo Colonien. ſeu coram nonnullis canonicis de huiuſmodi appellatione, ꝓut latius in d. inſtrumento continetur. Tertiò ex alio inſtrumento, in quo notarius aſſerit in Oppido Kempen. in platea propè templum prænominato D. Electo equo inſidẽti vt eam collationatã copiam retroactę interpoſitę appellationis omni meliori modo, quo potuit, inſinuaſſe, intimaſſe, & notificaſſe, quam copiam prædictus D. Electus ad ſe recepit, & retinuit, & inſuper recenſet multas circunſtantias pertinentes ad colligendam notitiam ipſius Electi prout latius in ipſo inſtrumento continetur.

Ex quibus Domini reſoluerunt conſtare de ſufficien-
4 ti † notitia ipſius Electi, quæ ſuccedit loco legitimæ intimationis. Nam tex. in d. cle. cauſam. § verum. oſtendit, ſatis eſſe, quòd appellatus veriſimiliter notitiam habuerit, & habetur per Acchil. deciſio. 16. de appella. & idem tradit Rot. deciſ. 26. nu. 11. in nou. Roman. conſi. 360. numero 4. & conſil. 450. nu. 2. Sarnen. in compend. iuriſ. que ſignat. num. 68. immo Card. in d. clemen. cauſam. in prin. tenet ſufficere, quòd de notitia conſtet ſaltem præcipuè ad effectum deuolutionis, de qua agitur, vt ibi per eum, q. 46. num. 18. cum alijs adductis per Fely. in c. cum contingat. col. pen. de reſcrip. Prout etiam indubitatum
5 eſt ſufficere, vel quòd perlegatur tenor † appellationis, vel quòd porrigatur ſub authentica ſcriptura, & tradatur appellato, vt patet in d. clem. cauſam. & ibi gl. in verbo porrectis, cum qua tranſeunt ibi alij Docto. Non autem requiritur vtrunque copulatiuè, vt etiam colligitur ex ſupra allegata deciſ. Rot. 26. de appel. in nou. Conſtat autem ex ſupradictis copiam authenticam fuiſſe porrectam ipſi D. Electo, & ita concluſimus conſtare de ſufficienti notitia, & intimatione.

Hæc autem deciſio fuit facta cum præſuppoſito, quòd prædicta inſtrumenta eſſent in forma probante, & quòd deberent recognoſci.

Stantibus igitur prædictis fuit ſuborta difficultas, an in huiuſmodi appellatione debuerit ſeruari forma, ſeu diſpoſitio tex. in d. c. vt circa. de electio. in 6. iuncta cle. conſtitutionẽ. eodem ti. Et licèt ſub die Ven. 5. Decembris anni præteriti 1578. non potuerit fieri reſolutio, nihilominus cauſa iterum propoſita ſub die Ven. 12. eiuſdem
6 fuit concluſum, † quòd Illuſtriſ. Princeps erat aſtrictus diſpoſitioni dictorum iurium in c. vt circa. & in cle. conſtitutionem. § primo, quia in ſua appellatione extraiudiciali directè tendit contra formam electionis, & contra perſonas eligentium, & electi, licèt etiam includatur, ſeu indirectè tamẽ, & hanc partem in terminis tradit Oldrad. conſil. 170. Ioan. Franc. in d. ca. vt circa. & ibi Archid. col. prima, ver. ſe opponunt. Card. Anchara. Imol. & Vital. in d. clem. conſtitutionem. Mil. in repert. in verbo, articuli, vbi in fine dicit videndum eſſe Oldra. in conſil. ſuo. Rot. deciſ. 26. de appel. in nou. Bringner. deci. 4. de excep. Faſſol. dub. 24. qui bene facit in propoſito. Pro iſta ẽ parte ponderabatur textus d. clemẽ. conſtitutionem. ibi, directè reſpectiuè & c. Illuſtriſ. autem Princeps venit tanquàm competitor, vel oppoſitor, & vult augere ius, quod prætendit ſibi competere per ſubtractionem votorum propter incapacitatẽ eligentiũ, & electi, prout deprehẽditur ex tenore ſuæ appellationis, præſertim ex ver. quo circa &c. & per conſequens cùm mittamur ius ex parte actoris, vt in l. cùm quædam puella § fina. de iur. om. iud. Materia eſt igitur obiectiua, & ſubijcitur prædictæ diſpoſitioni.

Non obſtant allegata in contrarium. Quia Mil. in verbo, appellatus, non tangit iſtam difficultatem, Rot. autẽ deciſ. prima de ſequeſtr. poſſeſ. & fruct. in nou. & deciſ. fin. de excep. in antiq. loquitur in alia materia, quãdo ſcilicet aliquis producit aliquam gratiam, vt puta gratia, ſi neutri, quam quis vult verificare dando obiectus contra partem aduerſam, tunc dicitur materia non merè obiectiua, ſed de iure dantis, prout etiam loquitur Caſ-
7 ſad. deciſ. 1. de excep. vbi † atteſtatur de obſeruantia palatij. Sed in terminis noſtris, in quib. verſamur in appellatione extraiudiciali ab electione facta, iura magis ſtrictè procedunt, vbi quis principaliter tanquàm competitor, vel oppoſitor obijcit in forma electionis, & contra perſonas eligentium, & electi. Vnde Doct. in d. c. vt circa.
8 dicunt illum tex. inducere † ſpecialem formam appellandi, vt ibi per Ioan. And. numero 5. in fi. & per Imo. in d. clem. conſtitutionem. nu. 17. verſ. in cauſa vero bñficiali.

Vnde

Vnde non poteſt inferri ex prædicta obſeruantia Palatij
ad deciſionem caſus noſtri, ſtantibus præſertim tot au-
ctoritatibus in contrarium, de quib. ſupra. Ægid. autem
in deciſ. alleg. 482. & 532. loquitur in genere ſecundum
prædictam obſeruantiam palatij, vnde nõ facit ad rem,
de qua agitur.

Prædicta aũt deciſio fuit facta non informantib. agẽ-
tibus pro parte D. Electi, & dum adhuc eſſemus in Ro-
ta, ſuperuenit quędã cedula Illuſtr. Cardinalis de ſancta
Cruce, in qua ſignificabat mihi, ꝙ viſum fuerat ſuis Il-
luſtr. dominationib. concedere dilationẽ triũ mẽſiũ agẽ-
tib. D. electi, & quod ꝓpterea erat ſuperſedendũ in cauſa, q̃
ſiluit vſq; ad finem menſis Februarij pñtis anni, 1579.

Poſtea vero de ordine Dñorũ Cardinaliũ fuit iterũ
reaſſumpta cauſę cognitio, & Rota ordinauit vt videretũ,
an in huiuſmodi appellatione fuit ſeruata forma dicto-
rũ iuriũ in c. vt circa. & in cle. conſtitutionẽ. omiſſa illa
oppoſitione, q̃ fuerat facta per aliquos ex Dñis cõtra Il-
luſtr. Principẽ, ꝙ ipſe tanq̃ exiſtẽs epiſcopus nõ poterat
eligi, ſed debebat poſtulari, vt p Doc. in c. fi. de poſtu. pla.
vbi Hoſt. Ægid. & alij, ex quo agentes affirmabãt ipſum
Illuſtr. Principẽ eſſe ſufficiẽti diſpẽſatione munitũ, ita vt
potuerit eligi, poſſeq; hmõi diſpẽſationẽ Dñis oſtẽdere,
ſed rogabant, ne cogerent exhibere, niſi neceſſitas nego-
tij illud requireret. Fuit igit informatũ ſup pdicta difficul-
tate, licẽt agẽtes pro Dño Electo inſcriberẽt ſuas infor-
mationes corã Illuſtr. & Reuer. Dñis Cardinalib. deputa-
tis. Et die Ven. 20. Febr. 1579. cã propoſita, nõ fuit facta
reſolutio, ſed dilata ad aliã, ex quo informatores pro par
te Illuſtr. Principis in eorũ memorialib, cõquerebant de
anguſtia tpis, & quod nimis durũ eis videret, ꝙ cã tanti
momẽti vna tm̃ parte informãte ꝓponeretur, cũ ipſi eſ-
ſent parati informare pro alia Rota. Et ſub die Lunæ 9.
Martij cũ per informantes hincinde multæ difficultates
excitarent, fuit per Dños reſtricta materia ad duo capi-
ta. Alterũ reſpectu iuri, an eſſet formiter pſtitũ p Illuſtr.
Principẽ. Alterũ quoad obiectũ contra formã electionis
reſpectu ſcrutinij, in quo vr̃ fundare ſe appellatio, nulla
facta mentione de cõpromiſſo determinato, prout infe-
rius latius. Super quib. duob. capitib. die Ven. 13. eiuſdẽ
cã propoſita incipiendo à capite iuri, incidit qõ non pa-
9 rum controuerſa inter Doct. Aliquib. tenentib. † epiſco-
pũ non eſſe obligatũ iurare tactis ſcripturis, vt poſt gl. in
d. c. vt circa. tenet Spec. ibi nu. 31. Arch. Ioan. Monach. &
Prob. ibi in addi. & Anch. Rot. deciſ. 7. de iureiurã. in an-
tiq. Alijs verò tenentib. cõtrarium, vt per gl. in d. c. vt cir-
ca. in verbo, corporaliter. in fi. in add. ex quo vr̃ receſſiſſe
à prima opinione, vt dicit Abb. in c. fi. nu. 6. de iuramen
to cal. Imo. nu. 5. Barb. nu. 6. Præpoſ. in c. epi non flagite-
tur. 11. q. 1. & opinionem hanc gl. vr̃ ſequi ibi Ioan. And.
Gem. Franc. ſub nu. 9. qui citat Pau. in cle. conſtitutionẽ.
Io. Valquel. in compend. ſexti. in d. c. vt circa, in tertia con
clu. vbi dicit, ꝙ eſt opi. vera. Card. in cle. conſtitutionem.
nu. 8. Imo. nu. 10. Butr. in d. c. fi. nu. 8. de iur. cal. Imo. nu-
me. 3. & 5. Abb. nu. 6. ſaltem in grauib. Barb. lariſſime. nu
me. 6. cum plurib. ſeq. Capr. in d. c. fi. col. 4. in lectura ma-
nuſcripta. Præpoſ. in d. c. Epiſcopus nõ flagitetur. Couar.
in c. quamuis pctum. de pactis. lib. 6. 6. 1. nu. 3. in 1. par.
relectionum. ex quibus apparet, quòd Doctor. magis cõ-
10 muniter tenent, † Epiſcopũ debere iurare tactis ſcriptu-
ris ſaltem in grauib. & ita poſſet diſtingui, vt contraria
opinio procedat in leuibus, non autem grauib. prout in
caſu noſtro Aufret. in add. ad capel. Tholoſ. deciſ. 161.
Quicquid tamen ſit de iure, dixerunt Domini, difficulta
tem hanc tolli ex facto. cùm. n. in ipſa appellatione poſt
a 6. cap. in verſ. ne autem quis ſuſpicetur. ipſe Illuſtriſſi-
mus Princeps dicat, quòd iurat per ſancta Dei Euange-
lia corporaliter à ſe tacta, ſatis apparet fuiſſe ſatisfactũ
opin. eorum qui tenent tactum ſcripturarum requiri. &
licet notarius in initio huius inſtrumenti appellationis
non aſſerat iuramentum fuiſſe præſtitum tactis ſcriptu-
11 ris, nihilominus dicit † Illuſtriſſimum Principem præ-
ſtitiſſe iuramentum inibi deductum, & per conſequens
per viam relationis apparet ſcripturas fuiſſe tactas, cùm
relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.
vulg. l. aſſe toto. de hæred. inſtitu. Non ob. quod notarius
dicat corporaliter more prælatorum. Quia iſta verba
ſupplentur, ſtante, quòd de ipſo iuramento relato con-
ſtat, & de modo quo fuit præſtitum reſpectu tactus ſcri
pturarum. Fuit igitur firmiter præſtituto iuramentum,
& cùm Illuſtriſſimus Princeps iurauerit ſe credere con-
tenta in ſua appellatione eſſe vera, & ſe poſſe probare, cõ
cluſum fuit ſeruatam fuiſſe formam d. ca. vt circa. reſpe-
ctu iuramenti. Ea verò, quæ in contrarium adducuntur
per informantes pro D. Electo contra iuramentum, poſ-
ſent procedere, ſi non appareret de iuramento relato
per dictum notarium, per ea quæ ſupra dicta ſunt.

Quò verò ad ſecundam difficultatem non fuimus ſa-
tis cõcordes, in iſta poſitione, niſi quod ſi de iure verum
eſſet, quòd obijciens contra electionem teneretur ſpeci
ficare vnam ex tribus formis, tunc vtique Illuſtr. Prin-
ceps in ſua appellatione non diceretur bene ſpecificaſſe
cõtra formam cõpromiſſi determinati, vt patet ex teno-
re ipſiuſmet appellationis, præcipue qñ obijcit, quod nõ
facta publicatione fuit deuentũ ad electionẽ, quod repu
gnare vr̃ compromiſſo determinato, cuius forma eſt di-
12 uerſa à forma ſcrutinij, quia † nõ requiritur publicatio,
vt in c. cum dilecti. & in c. quia pp. & ibi Doct. de electio.
Propterea fuit ordinatũ, vt videremus, an de iure requi-
ret expreſſio formæ electionis in materia tex. in c. vt cir-
ca. & cle. conſtitutionem, ita vt Illuſtr. Princeps ſufficien
ter obiecerit contra formã electionis factæ per viã com
promiſſi determinati, & die Lunæ 23. eiuſdẽ mẽſis Mar-
tij fuimus concordes, ꝙ de iure in iſta materia nõ repe-
13 ritur cautũ, ꝙ † appellans, & obijciens contra electionẽ
teneatur exprimere certam formã electionis. Nã pdicta
iura cũ ſint ſatis rigoroſa, & cõtinentia nouã diſpoſitio-
nẽ, non debent extendi ad caſus nõ expreſſos, vt p Card.
in d. cle. conſtitutionẽ. §. cæterũ. nu. 4. in fi. Ant. de But. in
d. c. vt circa. in prin. & placuerunt Dñis rõnes, & funda-
menta deducta per informantes pro parte Illuſtr. Prin-
cipis. Nã in primis tex. in d. c. vt circa. hoc non dicit, neq;
ob. ꝙ ibi dicatur, omnia & ſingula, quia tex. ſubdit, quæ
in formã intendunt obijcere, vel perſonas, & per conſe-
quens ſatis eſt, ꝙ obiectus concludant ad nullitatem ele
ctionis, quæcunq; ex tribus formis fuerit ſeruata. Non
ob. etiam, quòd tex. in d. clem. conſtitutionem. requirat
14 debitam circunſtantiarũ ſpecificationem, quia † tunc di
citur ſufficienter facta ſpecificatio, quando ea exprimun
tur, quæ reddunt obiectũ clarũ, & certum. vt per Card.
ibi in §. cæterum. in prin. nu. 2. Anchar. ibi, nu. 3. Non cñ
ex hoc inferri poteſt, quòd debeat fieri ſpecificatio certę
formæ, cùm circunſtantiæ poſſint influere æqualiter in
omnes tres formas, de quib. in c. quia propter. & ca. cum
expediat. in 6. & ita per expreſſionẽ circũſtantiarũ ſatisfa
ctũ cenſetur ſupradictis iurib. cũ obiectus tendãt ad nul
litatẽ electionis, quacunq; forma facta fuerit. & ita vr̃ eſ-
ſe de mente glo. in d. c. vt circa. in verbo, formam. Prout
etiam non vrget, ꝙ tex. in d. c. vt circa. videatur præſup-
15 ponere, † ꝙ obijcere in formam, vel in perſonas ſint di
uerſa. Nam Doct. tam in c. 1. de electio. in 6. q̃ in d. ca. vt
circa. concludunt, quòd obijcere in pſonã ſit obiectus in
formã electionis, vt p Io. And. in d. c. vt circa, num. 12. &
ibi Franc. nu. 5. Arch. d. c. 1. nu. 2. ad fi. & ibi Gem. nu. 10.

ad fi.& ad tex.in d.c.1. de elect.in 6. fuit reſpōſum prout
ſuperius dictum fuit.Præterea Arch.ibi.nu.2. ſuper ver-
bo,factam, addit, vel faciendam, & propterea apparet,
quòd obijciens non tenetur ſpecificare certam formam
electionis.Poſtremò non obſtat,ꝙ obiectus dati per illu
ſtriſſimum Principem videātur reſpicere viā ſeu formā
ſcrutinij,non aūt compromiſſi determinati.Quia fuit re
16 ſponſum,ꝙ in iſta materia vtile † per inutile nō vitiatur,
vt per Card.in d.cle. conſtitutionem.§.cæterum.in 6.q.
nu.1.Imo.nu.4.& 5.Ant.de But. in d.c.vt circa.num.16.
Vnde quatenus iſtę obiectus ſint ſufficienter ſpecificati
ſecundum iuris diſpoſitionem, & ſint tales qui neceſſa-
riò inferant ad nullitatem electionis quacunque forma
ſit facta, poteſt illuſtriſ. Princeps ſuper illis inſiſtere. Et
ita Domini ordinarunt, quòd in ſequenti poſitione
ageretur de iſtis obiectibus, & in primis de illis, qui tan
gunt perſonas eligentium.

Propoſita igitur cauſa die Ven. 3. Aprilis fuit reſolu-
tum,ꝙ obiectus, de quibus in 11.12.& 13.cap.ſeu poſi-
tionibus appellationis ipſius Illuſtriſ.Principis, non ſunt
17 ſufficienter ſpecificati,cùm † clariſſimū ſit requiri exp̄ſ-
ſionem loci, temporis, & perſonæ, aliarumq́; qualitatū.
vt per omnes Doc.in d.cle.conſtitutionem. vbi Card.in
§.cæterum,& ibi Imol.num.4.Vital.in princ. & alij oēs.
poſt gl.in d.c.vt circa.vbi Io.Monach.num.9.ad fi.& Ar-
chi.col.2.poſt med.ver.omnia, & ſingula,concludentes
ea omnia requiri,de quibus in l.libellorum, de accuſ.&
eſt deciſ.Rot.18.de teſtib.in nou.Dum igitur in 11.arti
culo prædictæ appellationis opponitur contra duos ca-
pitulares,videlicet, Hermandum, Adolphum comitem
à Solms iuniorem & Ioānem Vimnurbergh, dudum ab
orthodoxa fide catholica Romanæ Eccleſiæ deſciuiſſe,
ſacraſq́; ceremonias Eccleſiaſticas non ſolum contēpſiſ-
ſe atque ſpreuiſſe, ſacroq́ue miſſæ officio ad inuocan-
dū Spiritusſancti gratioſum lumen celebrato tam ante
quàm ipſo die electionis intereſſe noluiſſe,verum etiam
ſeſe manifeſtos ſectarios verbis, factiſq́ue hoc ipſorum
alias ſatis ſuperq́ue declaraſſe &c. Diximus huiuſmodi
obiectum reſpectu hæreticæ prauitatis tanquàm nimis
generalem, & contra iura prædicta requirētia debitam
circunſtantiarum ſpecificationem, non eſſe attenden-
dum. Et licèt informantes pro Illuſtriſſimo Principe li-
18 mitarent hoc non procedere in † delicto habente tra-
ctum ſucceſſiuum, vt per Barto.in d.l.libellorum,nume
ro 16.Purpur. Alciat. & alij recentiores in l.edita. C.de
edendo, nihilominus fuit reſponſum, limitationem non
19 applicari ad caſum noſtrum, ex † quo crimen hæreſis cō
tinuo non committitur, & ita reſpondet Roman. ad di-
ctum Barto.in conſi.191.nume.8.Præterea Barto. vide-
tur requirere ſpecificationem ſaltem anni, vel menſis,vt
per Ægid.2.q.8.c.fi.§.libellorum.nu.17. Rurſus dato, ꝙ
iſta limitatio procederet, tamen quoad illas circunſtan-
tias non eſt attendenda, ex quo erat neceſſarium expri-
20 mere, quænam eſſent † aſſertiones, quæ iſti duo tenent
contra catholicam fidem, vt per Spe.in ti.de hære.nu.1.
vbi ponit formam libelli contra hæreticos, & ibi expri-
mit locū, & locum loci, & qualitatē.vt verbi gratia dixit,
in tali loco &c. ſacramentum altaris nullum eſſe, dānat
matrimonium, non credit reſurrectionem &c. & tradit
Simanc.de cathol.inſt.ti.de accuſa.nu.11. quæ omnia in
iſto primo articulo omiſſa fuerunt. Neq; obſtat,ꝙ præ-
dictæ reſponſiones non tollant difficultatem reſpectu
abominationis miſſæ Spiritusſancti, cū ſit exp̄ſſus certus
dies, & locus loci.Quia fuit dictū,ꝙ debebāt exprimi cer
ta ſigna, aut facta, ex quib. colligeretur huiuſmodi abo-
minatio,q̄ cùm cōſiſtat in intellectu, qui vult de ea obij-
cere, non pōt ſe fundare ſimpliciter in eius iudicio, ſed
neceſſe eſt, vt exprimat ſigna aut facta, ex quib.ea colli-
gatur,alioquin non dr̄ ſatisfeciſſe debitæ circunſtātiarū
21 ſpecificationi, ex † quo reus nō poſſet ſe defendere pro-
bando negatiuā, vt dicunt Doct.in d.cle.conſtitutionē.§.
cæterum.& in d.ca. vt circa. & licèt adſint illa verba, di-
ctis factiſq́;, nihilominus apparet, ꝙ ſunt nimis gn̄alia,
cùm non fuerit expreſſum, quæ & qualia fuerint, vt be-
ne deducit Aym.in conſi.262.nu.3.& ſeq.

Et præmiſſa confirmantur, dū.n. obijcitur de contē-
ptu ſacrarum ceremoniarū ad inducendā hæreſim, ne-
22 ceſſe erat deducere factum poſitiuum: aliter †.n.cōtem
ptus ipſe nō probatur, vt per Fel.in c.ſi quis.nu.7.de ma-
io.& obe.Siluestr.in verbo,contēptus. poſt prin. Pariſ.cō
ſil.41.nu.24. in 4. prout ēt non probatur ex eo qd̄ p̄dicti
canonici ſacro miſſę officio intereſſe noluerint,cum iſta
non interuētus ſit reſtrictus ad duos dies tm̄,ſecundū vi
23 delicet,& quintū Decemb.Vn̄ † cū non eſſent dies feſti,
non tenebātur de p̄cepto miſſam audire.Bea. Ant.2.par.
ſum.ti.9.Piſanel.in verbo, miſſa.Roſel.eodem verbo,nu.
13.& Siluestr.in verbo, miſſa,il 2.nu.1.Inſufficiēter etiā
fuit oppoſitū, ꝙ p̄dicti duo canonici declarauerint ſeſe
24 manifeſtos ſectarios: nā † cū ſecta ſit habitus animorū,
& propoſitū in malo circa falſam diſciplinā, vt per gl. in
cle.ad noſtram.in verbo,ſectā.de hæret.debuit exprimi,
& ſpecificari in quo verſaret iſtud ꝑpoſitū,& habitus.nā
cùm hæreſis cōſiſtat in intellectu, ex quo ſecundū Beat.
Thom.& cōiter oēs,vt refert Siluestr. in verbo. hæreſis,
25 il 1.nu.3.hæreticus † eſt ille, q̄ circa ea q̄ ſunt fidei,errat p
intellectū,& pertinaciter hæret errori p voluntatē,cū ſit
ſpecies infidelitatis, q̄ eſt in intellectu ſubiectiua, ſicut
& fides eius cōtraria, & ita hæreſis per neceſſitatē ſuppo
nit errorē in intellectu.Bea.Ant.in 2.par.ſum.ti.12.c.5.
§.1.Lambert.de hæret.q.9.nu.4.& 5. Propterea ad cōclu
dendum tale crimen, exprimenda ſunt talia facta, vel di-
cta, ex quib. colligatur talis error, quo fit, vt huiuſmodi
oppoſitio,ꝙ miſſæ intereſſe noluerint, nō ſit concludēs,
cū ēt ſi de præcepto fuiſſent obligati intereſſe, vtpute in
26 die feſto, † poſſint ex aliqua rationabili cā ſe excuſare no
dum ab hæreſi, ſed ēt à peccato mortali.Siluestr. in ver-
bo,miſſa.el 1.ver.dr̄ 6.Dum aūt ſubiūgitur,ꝙ id fecerūt
abominantes miſſam, ex qua abominatione cōcluditur
hæreſis, qualitates tn̄ ſeu circunſtantiæ hmōi abomina-
tionis nō fuerunt bn̄ ſpecificatæ,quia debuerunt expri-
mi certa ſigna verbis, aut factis, ex quib. deprehēdi poſ-
ſet talis abominatio, qa vt dicit Imo.in d.cle. cōſtitutio-
27 nem.nu.4.q̄n † ius arctat aliquē ad ſingularē exp̄ſſionē
facti,non ſufficit exp̄ſſio in gn̄e, niſi circunſtantiæ ſpeci
fice exprimātur.Circunſtantię aūt dr̄r illæ, à quib. ſubſtā
tia facti circuitur,& ad factum circunſtant, & conſequē
ter cū iſta abominatio miſſæ ſit qualitas, quæ circūſtat
factū non auditionis miſſæ, debuit ſpecifice exprimi, in
quo conſiſtebat iſta abominatio, & q̄nā ſigna talis abo-
minationis canonici illi dederant.Alioquin poſſet in ꝓ-
batione huius criminis vagari, modo vnum, modo aliud
ſignum proſequendo, & facile tolleretur modus diſpoſi
28 tionis, quod † ſatis prohibitum eſſe probatur per iura,
& auctoritates ſupra allegata, præſertim per Arch.in d.c.
vt circa.col.2.poſt med.ver.omnia, & ſingula. & faciunt
tradita per Lambert.de hæret.q.28.nu.16.

Quò verò ad 12.articulum, in quo opponitur contra
Raynaldum comitem à Solms vnum ex fuctatoribus
de manifeſto concubinatu retinendo focariam domi
ſuæ, concluſimus, obiectum non eſſe ſufficientem, non
quidē ex defectu tp̄is,& loci, ſed quia nō exp̄ſſit nomen
ipſius focariæ, prout exprimere tenebatur ex allegatis in
p̄cedenti poſitione, & Boer.in gl.ad Mādagotum. c.60.
in prima forma, in verbo, pro eo quod in talē clericū.&c.

& idem

& idem diximus ſuper 13. articulum contra eundẽ, quod percuſſerat ſuum confratrẽ non expreſſo illius nomine.

Quoad 14. & 15. in quibus opponitur de defectu mãdatorum, licèt prima facie viſum fuerit, quod in huiuſmodi obiectibus, tanquàm negatiuis non requiratur huiuſmodi ſpecificatio, nihilominus re diligenter conſiderata, fuit concluſum huiuſmodi obiectos, tanquàm al-
29 ternatiue conceptos, non poſſe ſubſtineri, quia † iurare debet omnia, & ſingula eſſe vera, nõ autem alternatiuo, ſcilicet illa aut illa, vt in c. is qui contra. de elect. lib. 6. Et ſimiliter ſine difficultate fuit reiecta 16. poſitio contra Sebaſtianum Dobergenſem, tanquàm nimis generalem, & incertam.

Poſtremò reiecimus ẽt obiectus contra Decanũ vnũ ex fructratoribus tanquàm male, & inſufficienter ſpecificatos, vt in 17. 18. 19 & 20. cap. prædictæ appellationis, excepto tamen illo fundamento, quod ipſe Decanus nõ fuiſſet promotus ad ſacros presbyteratus ordines, quatenus de iure teneretur, cùm iſte ſit obiectus negatiuus, in quo prædicta ſpecificatio non requiritur. Propterea Domini ordinarunt, ꝙ in ſequenti poſitione videretur, an de iure requiratur, ꝙ Decanus ſiue ſit curatus, vel non, debeat ſe facere promoueri ad ſacros ordines.

Similiter, ꝙ diſcutiantur alij obiectus contra perſonã Electi. Tertiò, an releuet fundamentum informantium pro parte Illuſtriſ. Principis ſuper eo quod cõtra inſtrumentum huiuſmodi appellationis nihil fuerat oppoſitũ pro parte Reuerendiſ. Do. Electi, ſtante citatione, vt ipſi prætendebant decreta per audientiam contradictarum.

Dilata aũt fuit ꝓpoſitio dictarũ difficultatũ propter feſta paſcalia vſq; ad diem Lunæ, 4. Maij præſentis anni. In qua Domini in primis fuerunt in eodem voto ſuper ſpecificatione obiectus reſpectu mãdatorum, per tex. in d. c. is qui contra. & ibi gl. & Doc. de elect. in 6. fuit etiam ſecundo loco reſolutum, ꝙ ſi Decanus Colonien. eſt canonicus prout præſupponebant informantes pro Domino Electo, obiectum illum de non promotione ad ſacros ordines, non eſſe alicuius cõſiderationis: licèt n. de iure debeat ad presbyteratum promoueri, vt eſt tex. in c. 1. de æta. & qualita. cum alijs allegatis per informantes pro parte Illuſtriſ. Principis, nihilominus eius votũ põt ſubſtineri tanq̃ votum canonici, cui de iure cõpetit electio. vt per Ioan. in c. 2. in fi. de inſt. Gem. in ca. ſi. ſub nu. 5. ad fi. ver. Dominus Ioan. de Imo. de præb. in 6. Neq; obſtat, ꝙ videatur dediſſe votum tanq̃ Decanus & per conſequens, quod ſe reſtrinxerit ad caput inualidum, & ita eius votum fuerit nullum, vt per Rom. in conſi. 445. nume. 6 & ſeq & 496. quod Rota canonizauit in quamplurimis cauſis, vt in deciſionib. allegatis per aduocatos illuſtriſſimi Principis, quæ ſunt ſatis notæ. Quia fuit reſpõ-
30 ſum, ꝙ illud procedat, vbicunq; † conſtat, ꝙ quis ſe reſtrinxerit ad caput inualidum, & ita ſeruat Rota: ſed in caſu iſto illa expreſſio Decanatus poteſt dici facta gratia demonſtrandæ dignitatis, ideo ſubſtinetur actus ex capite validi, vt per Rom. conſi. 241. nu. 9. & ſeq. faciunt tradita per Fely. in c. cum ex officij. nu. 31. in 9. concluſ. ver. dixit etiam Bal. de præſcrip. & per conſequens obiectus iſte cum non repellat eum tanquàm canonicum, ſed tã-
31 quàm decanum non debet attendi, cùm † obiectus cõtra perſonas eligentium debeant eſſe tales, ꝙ illas repellant, vt in d. c. vt circa. de elect. in 6.

Tertiò concluſimus, quòd obiectus cõtra perſonam Electi non ſunt ſufficienter ſpecificati, & per conſequẽs non ſunt releuantes. Fundamentum Dominorum fuit in his quæ dixi ſuperius contra obiectus factos in perſonam eligentium, cùm enim ſuperius firmatum ſit requiri expreſſionem loci, & perſonarum taliter, quòd ipſe appellans non poſſit vagari cum diſcrimine alterius partis per ea quæ ſupra allegaui, apparet ex lectura met ipſius oppoſitionis hæc non fuiſſe ſeruata, & licet referat ſe ad prenominatos, & ita per viam relationis videatur facta expreſſio perſonarum, nihilominus hoc non obſtante fuimus in eodem voto.

Primò, quia relatio non eſt certa, cùm dicat, cũ quibuſdam prænominatis, & ita non apparet de quibus intelligat, vnde obiectus remanet incertus. Secundo quoniã obiectus dati contra ꝓnominatos, non ſunt ſufficientes tanquàm malè ſpecificati ad illos repellendos, vt patet ex allegatis, & per conſequens conuenticula, vt prætenditur, cum illis habita non poſſunt eſſe releuantia contra perſonam ipſius Electi ad illum repellendum. Præterea non dicitur, quæ & qualia fuerint prætenſa conuenticula, & ita carent debita circumſtantiarum ſpecificatione.

Quod autem in eadem petitione 25. dicatur de ambitione ipſius Electi, tollitur ſecundum Dominos ex decreto ipſius electionis, cui ſe omnes canonici præter ipſum Illuſtriſſimum Principem, ſubſcripſerunt.

Vltima fuit diſputatio ſuper fundamẽto, quod deducebatur ſuper non oppoſitione facta contra inſtrumentum appellationis. In qua difficultate concluſimus, monitorium non eſſe releuans, cùm tota vis ipſius conſiſtat in quadam citatione executa per audientiam contradictarum, abſque tamen ordine ſeu approbatione Dominorum Cardinalium deputatorum, qui ſtatim, quòd de huiuſmodi citatione notitiam habuerunt, nobis atteſtati ſunt, huiuſmodi citationem præter eorum intentionem emanaſſe, neq; illam velle approbare. Vnde Rota noluit huius citationis aliquam rationem habere, vltra quod in tot diſputationibus nihil aliud egerunt agentes pro Electo quàm opponere contra ea omnia, quæ continentur in huiuſmodi inſtrumento appellationis. Illud autem quod dicebatur valere citationem per cõtradictas abſque decreto iudicis, poſſet procedere ſtante generali mandato notarij, non tamen contra vel præter intentionem iudicis, vt puta quando proceditur contra procura-
32 torem abſentem, & iudex profert ſentẽtiam, quæ † ſubſtinetur ſi in veritate procurator erat abſens, licèt iudici de abſentia tunc non conſtiterit, vt per Ioan. Paul. deciſ. 115. & habetur etiam per Creſcentium deciſ. 18. Tunc enim cenſetur iudex etiam ab initio decreuiſſe ipſam citationem. At hic ſecus eſt, cùm ipſi Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi deputati huiuſmodi citationem nolint approbare.

Ex quibus ita, vt ſupra, reſolutis ſatis ſuperque ſecundum Dominos poterat inferri ad reſolutionem dubij reſpectu literarum compulſorialium, & remiſſorialiũ, quòd non eſſent concedendæ ipſi Illuſtriſſimo Principi per ſupradicta.

Ad maiorem tamen ſatisfactionem obtulimus, vt ſi vellet ſuper huiuſmodi dubio particulariter informare, nos audituros. Cùm autem ſignificaſſem agentibus, & aduocatis ipſius Illuſtriſſimi Principis, vt deberẽt informare, ipſi recuſarunt. Vnde iterum de voto Dominorũ ſignificaui, quòd deberent informare cum præſuppoſito, ꝙ reſolutiones fuiſſent factæ contra Illuſtr. Principẽ, quod iterum facere recuſarunt, & dixerunt, quòd volebant audiri iterum ſuper illo fundamento de non oppoſitione facta contra inſtrumentũ appellationis, & quod volebant hoc petere, vel ab Illuſtriſſimis Cardinalibus deputatis, vel à Sanct. Do. N. Iterum autem vocatus acceſſi ad ipſos Illuſtriſſimos Cardinales congregatos, & requiſitus retuli ſummatim ea omnia, quæ fuerant per Dominos reſoluta.

DECANI.

Facultatis teſtandi in ſpurios.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio Pij Quinti reuocatoria facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis in illegitimos edita, an comprehendat bona patrimonialia, vide longam diſtinctionem.*
Item quoſcunq; etiam laycos comprehẽdere dicitur. nu. 2.
3 *Fallit in perſonis regularibus, & alijs clericis ſecularibus in ſacris conſtitutis, vt poſſint in ſuos, vel alienos ſpurios, pauperes, & bonæ conditionis, & famæ diſponere ex cauſa dotis, vel alimentorum.*

DECISIO CCCCLXXXVII.

DVbium fuit, ſtante reuocatoria facultatũ teſtãdi
& diſponẽdi de reb. Eccleſiaſticis in illegitimos
edita, cal. Febr. 1567. per ſac. me. Pium Quintũ.
& atteſtatione eiuſdem facta 5. Martij. 1572. quarũ om
nium copia Dñis in neceſſarijs detur: An d. reuocatio cõ
prehendat bona pr̃imonialia, q̃ nullatenus proueniunt
ex aliq b. Eccleſijs, vel beneficijs fructibus ſeu reb. ipſorũ
beneficiorum. Et ſi non eſt, an d. atteſtatio ſit declaratio
interpretatiua, vel potius noui iuris inductiua, & ſit ſer-
uanda non ſolũ in caſu ibi expreſſo, ſed gñaliter in alijs
caſibus diſſimilibus, etiam qñ illi qui non habent prolẽ
legitimam, diſponunt ex priuilegio, aut cõceſſione iuris
communis in alienos filios illegitimos de bonis pr̃imo-
nialibus. Fuit etiam ordinatum, vt videtur an in aliqui-
bus dicta conſtitutio indigeret declaratione, vel corre-
ctione, & in quibus.

Super quib. Rota ſub die 27. Martij, 18. & 27. Maij,
& 20. Iulij, 1579. reſoluit qđ huiuſmodi reuocatio dũ
tollit priuilegia, licentias, diſpoſitiones, facultates & alia
indulta diſpenſandi in illegitimos, cum ſit exorbitãs re-
1 uocando ea, quę decerent eſſe mãſura, intelligitur † de fa
cultatib. & indultis competentib. ex iure ſpeciali, nõ aũt
de iure cõi. & ideo licet verba illius quoad bona ſint val
de prægnantia, & ſatis clara, tamen eſſet diſtinguendũ,
quod aut ſit diſpoſitio in quoſcunq; illegitimos vigore
iuris communis, & tunc hæc conſtitutio non compręhẽ
dit bona pr̃imonialia, quia verba illius ſunt limitata ad
indulta, & priuilegia ex iure ſpeciali competentia, vt pa-
tet ex illius lectura, in prin. & in ver. ita vt priuilegiorum.
& potentius eſt ius cõe quam ius ſpeciale, & ſublato iu-
re ſpeciali regulariter non eſt ſublatum ius commune.
Aut ſit diſpoſitio in illegitimos vigore ſolius legitima-
tionis ſeu alterius facultatis ex iure ſpeciali competẽtis,
& tunc quia conſtitutio reuocat quoad hoc quaſcunq;
facultates ex iure ſpeciali competentes, & loquit de bo-
nis cuiuſcunque qualitatis, ſpeciei & naturæ, & de pecu-
lio alias q̃ ex rebus eccleſiaſticis confecto, vt in plurib. lo
cis d. conſtitutionis, & præſertim in prin. & ante fi. ſine
dubio tunc non poteſt fieri diſpoſitio in illegitimos, ẽt
de iſtis bonis patrimonialib. quia verba viſa ſunt clara,
& præſertim ſtante declaratione eiuſdem conditoris, q̃
eſt mere declaratoria, & intelligitur retentis eiſdem ter
minis conſtitutionis declaratę, vt ſcilicet comprehendat
bona patrimonialia, non quando de iure communi, ſed
quando ex iure ſpeciali fit diſpoſitio in illegitimos pro-
ut contingerat in caſu d. declaratoriæ, in qua presbyter
diſpoſuerat in filium ſuum ſpurium non pro alimentis,
vel dote, ſed de tota ſubſtantia, & hæreditate ſua, & in
his caſibus tantum eſt ſeruanda d. declaratoria, non au-
tem in diſſimilibus, quando ex diſpoſitione iuris com-
munis quis poſſet diſpenſare in illegitimos.

2 Fuit etiam reſolutum, quod huiuſmodi † conſtitutio
comprehendit quoſcũq; ẽt laycos, tam auctoritate apo-
ſtolica, quàm imperiali, tollit etiam piam diſpoſitionẽ,
extendit etiam principalem diſpoſitionem ad parẽ-
tes, filios, deſcendentes, aſcendentes, vel alios cognatos
ipſorũ illegitimorũ viuis vel mortuis ipſis illegitimis.

Quæ oĩa viſa ſunt digna declaratione, & moderatio-
ne, ita videlicet, quod mere layci, aut clerici coniugati,
vel ſimplices clerici ſeculares nullum obtinẽtes bñficiũ
Eccleſiaſticum quoad bona patrimonialia, vel alia quæ-
cunq;, non tñ ex beneficijs, fructib. penſionib. & alijs re
bus eccleſiaſticis ab ipſis cõfecta, nullomõ cõprehẽderẽ-
tur in iſta cõſtitutione, ẽt ſi obtinerẽt bona eccleſiaſtica.

Quò verò ad perſonas regulares, & alios clericos ſecu
lares in ſacris cõſtitutos, vel obtinẽtes bñficia eccleſiaſti
3 ca, eſſet declarandą † conſtitutio, vt omni dolo, & fraude
ceſſante, poſſent iuxta diſpoſitionẽ c. cũ haberet. de eo q.
dux. in matr. quam pollu. per adulter. in ſuos vel alienos
ſpurios, pauperes, & bonæ conditionis, & famæ diſpone
re ex cauſa dotis, & alimentorum, iuxta diſpoſitionem
d. c. cum haberet. in primis, tamen de bonis patrimonia-
libus, aut alias, quàm ex beneficijs acquiſitis, & in ſubſi-
dium ex fructibus, penſionibus &c. beneficiorum.

Et quamuis, vt dicitur, Ægidius fecerit cõſtitutionẽ,
quæ tollebat diſpoſitionẽ d. c. cũ haberet, tñ illa receſ-
ſit ab aula, & non reperitur inter ſuas conſtitutiones, &
poterat intelligi, quando habebant alia bona.

Et demũ eſſet corrigẽda totaliter illa pars de aſcẽdẽ-
tib. & deſcẽdẽtib. cognatis ipſorũ ſpuriorũ, omni dolo &
fraude ceſſante, quia irrationabilis, & nimis dura lex.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum Veneris. 16. Octobris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Legitima non debetur ex pacto continente promiſſionem mutuam ex honeſta cauſa, & onerosa. Fallit, vt numero 6.*
2 *Legitima non poteſt grauari in vltimis voluntatibus: ſecus in contractibus. & de ratione differentia.*
3 *Ius nullum quoad legitimam competit filio in alienatis titulo oneroſo.*
4 *Donationes reciprocæ non ſunt veræ donationes, nec habent cauſam lucratiuam: donationes tamen eſſe dicuntur. num. 5.*
6 *Dos quando reuocari dicatur vſque ad legitimam propoſita querela inofficioſæ dotis.*
7 *Donatio remuneratoria eſt potius permutatio quædam, & titulus oneroſus, quàm ſimplex donatio.*
8 *Legitima detrahitur etiam in ſubſtitutionibus reciprocis. Immo etiam in donatione remuneratoria. nu. 9.*
10 *Cauſa oneroſa in donatione conſideratur, quando ea reſpicit commodum, & vtilitatem ipſius donantis.*
11 *Cauſa quatenus communit cum donatione, eatenus donatio non dicitur eſſe ſimplex, ſed quatenus excedit cauſam, dicitur propriè donatio.*
12 *Venditio quatenus facta eſt pro minori pretio quam res valeat, admittit querelam inofficioſi.*
13 *Grauamen legitimæ imponitur per fideicommiſſum reciprocum.*
14 *Contractus inſpecto initio dicitur oneroſus, & inſpecto euentu lucratiuus.*

Caſus

15 *Caſus mixtus in materia fauorabili comprehenditur ſub lege loquente de ſimplici.*
16 *Aes alienum, vt impediat detractionem legitimæ, debet eſſe contractum ex titulo oneroſo, & cauſa neceſſaria, non autem voluntaria.*
17 *Opinio Dyn. in l. hæreditarium. de bon. auct. iud. poſſid. quomodo intelligatur, & aliorum eum ſequentium.*
18 *Doctr. Bal. in l. 1. de his, quæ in fraud. patro. in fi. quomodo intelligatur.*
19 *Donatio inofficioſa re, & conſilio in totum reuocatur ab extraneo, ſi re tantum, vſque ad legitimam.*

DECISIO CCCCLXXXVIII.

Dubitatum fuit, an ex bonis pacto comprehenſis
debeatur legitima? Et pro parte negatiua de-
ducebatur.
1 Primò, quia † pactum huiuſmodi cùm contineat promiſ-
ſionem mutuam ob honeſtam cām, & oneroſam, ad gl.
in l. licet. C. de pac. Oldr. conſ. 139. nu. 3. Alber. in l. fi. C.
de pac. col. 2. Ale. conſ. 83. nu. 14. li. 2. æquiparat emptio-
ni ſpei, & euentus. Io. Fab. in l. 1. C. de inof. don. num. 4.
Dyn. in l. hæreditarium. de bo. auct. iud. poſſid. & id quod
capit vigore huius pacti, prouenit ex cā oneroſa, vt poſt
d. gl. tradit Purpur. ibi. nu. 12. Anch. conſi. 101. col. 2. in
fi. Tiraq. in l. ſi vnquàm. in verbo, donatione. nu. 133. C.
de reuoc. don. Bal. in l. 1. in fi. C. ſi in fraud. patr. Curt. iun.
conſi. 81. nu. 5. Soc. iun. conſi. 143. nu. vlt. lib. 1. Iul. Clar.
§. donatio. q. 2. ver. item quæro. Ant. Gabr. de donat. con-
cluſ. 1. nu. 65. Ex quibus ſequitur ex tali contractu præiu
dicari legitimæ. glo. in l. cùm à matre. C. de rei vend. Bar-
to. in l. non vſque adeo. ſi à par. quis fuer. manumiſ. & in
d. l. hæreditarium. Saly. in l. 1. C. de inof. dona. q. 8. nu. 11.
Ang. nu. 5. Caſtr. ibidem in fi.
Secundò confirmatur ex eo, quòd Alexandri conſti-
tutione in l. ſi pater filiæ. C. de inof. teſtam. cautū fuiſſet,
ex reciproco fideicommiſſo non dari querelā inofficioſi
ratione dubij euentus, qui facit, vt filia non cenſeat gra-
uata, & hæc conſtitutio ex Doct. ſententia ſit correcta p
l. quoniam in priorib. quæ omne grauamē reijcit, hocq;
2 locum habeat in fideicommiſſis, non † tñ procedit in cō
tractib. ex ſententia Bal. in d. l. 1. C. ſi in frau. patr. in fine.
Anchar. conſi. 101. col. 2. in fi. Tiraq. in d. l. ſi vnquàm. in
verbo, donatione. nu. 140. Et ratio differentiæ inter vlti
mas voluntates, & contractus videtur eſſe, quia in vlti-
mis voluntatibus lex omnem cōditionem, & onus ipſo
iure à legitima reijcit. In contractibus vero requiritur
querela ad reſciſſionem. tot. ti. C. de inof. donat. Rui. con
ſil. 26. lib. 3. Caccialup. in l. generaliter. §. cum autem. C.
de inſtit. & ſubſtit. Tiraq. in d. verbo, donatione. nu. 140.
Tertiò facit, quia hæc bona debentur ex contractu.
Oldra. conſi. 159. in prin. Iaſ. conſi. 175. nu. 4. lib. 4. Suar.
in d. l. quoniam in priorib. limit. 16. ergo hoc debitum
ante omnia eſt detrahendum, quia potentius ius eſt cre
ditorum, quàm filiorū l. Papinianus §. quarta. de inof.
3 teſtamen. & † in alienatis titulo oneroſo nullum ius cō-
petit filio. Barbat. poſt Card. in c. Raynut. nu. 36. de teſta
men. Couar. ibidem §. 10. nu. 91.
Quartò, quia huiuſmodi reciprocæ donationes non
ſunt veræ donationes, nec habent cauſam lucratiuam,
4 & ideo † quæ diſponuntur in veris donationibus, locum
ſibi in iſtis non vendicant, vt latè proſequitur Tiraq. in
d. l. ſi vnquam. verbo, donatione. numero 130. 133. &
139. poſt Ioan. Fabr. & Guid Pap. conſil. 214. col. 5. Oldra.
d. conſ. 139. num. 3. cum alijs quos allegat Iaſ. & Suar. in
locis ſupra citatis.
Quintò videtur ꝓ hac parte facere infraſcripti Doc.
Dy. in l. hæreditarium. de bon. auth. iud. poſſid. & ibidem
Cuman. Ioan. Fab. in l. prima, nume. 4. C. de inoffi. don.
Bal. in l. prima, in fi. C. de his quæ in fraud. patr. Paris de
Put. & Lud. numero 52. Caccialup. in eo. tract. num. 61.
Anchar. conſil. 101. numero 5. Guid Pap. conſil. 214. nu-
mero 6. conſil. 218. numero 10. Tiraq. in l. ſi vnquàm. in
verbo, donatione largitus. numero 110. & 140 Pariſ. cō-
ſil. 16. in fine. libro ſecundo, Cucchus de legiti. §. legiti-
ma eſt quota bonorum. numero vigeſimoprimo, & me-
lius cæteris Palat. in repet. rubri. de donat. inter virum &
vxor. §. 50. nu. 17. Pro contraria parte facit.
Primò, quia licèt donatio mutua non ſit ſimplex, &
5 gratuita donatio, vt ſupra deductum eſt, tamen † dona-
tio eſt, vt probat tex. in l. quod autem §. ſi maritus. in fi.
de donat. inter virum & vxor. Curt. iun. conſ. vndecimo,
numero 9. Maxime verò in caſu, de quo agitur, in quo
contrahentes vſi ſunt verbis prægnantiſſimis dum volue
runt habere vim perpetuæ inuiolabilis, meræ, & irreuo-
cabilis donationis inter viuos. idem probat tex. in l. cum
hic ſtatus. §. ſi ambo. de donat. inter virum & vxo. Alexā.
in l. licet. numero 4. C. de pact. Suar. in d. l. quoniam in
prioribus. in quinta limit. numero decimoſeptimo, cum
ibi per eum deductis. & ideo regula eſt pro hac parte p
l. primam, C. de inof. donat. ex quo ſequitur eos qui limi
tationem afferunt, eam concludenter probare debere.
Secundò facit, quia licet titulus dotis dicatur titulus
oneroſus. l. fina. §. ſi à ſocero. qui in fraud. credit. l. ex pro-
6 miſſione. de actio. & obligatio. tamen † quando ex euen
tu fit locus lucro dotis, puta prædecedente vxore, tunc
reuocatur vſque ad legitimam, propoſita querela inoffi.
dotis. vt per Bal. & Caſtr. in l. prima, de inoffi. dot. Afflic.
deciſ. 86. numero tertio. Non eſt ergo verum abſolutè,
quod quæuis cauſa oneroſa faciat, vt detrahi non poſſit
legitima, ſed ea demum, quæ eſt vere, & mere oneroſa,
non autem vbi adeſt lucrum admixtum, tunc enim dici-
tur cauſa quaſi lucratiua, vt eſt tex. iuncta gloſ. in l. apud
Celſum. §. ſi quis autem. verſ. proinde. de doli excep. Iaſ.
in §. item ſi quis in fraudem. nu. 29. Inſti. de actio. vt pau
lo poſt latius deducitur.
Tertiò hoc idem comprobatur exemplo donationis
7 † remuneratoriæ, quæ neque ipſa eſt ſimplex, & gratui-
ta, ſed potius permutatio quædam, & titulus oneroſus. l.
Aquilius regulus. de donat. l. ſed & ſi lege. §. conſuluit. in
fi. de peti. hæredita. Tiraquel. d. verbo, donatione largi-
tus. numero 12. & tamen ex ea legitima detrahitur. Ca-
ſtren. in auth. vnde ſi parens. nume. 7. & ibi Iaſ. num. 15.
ad fi. C. de inoffi. teſtam. Bero. conſil. 71. nu. 9. in ſecunda
primi. Aym. conſi. 165. nume. 4. & 6. cum alijs per infor-
mantes adductis.
Quartò facit, quia in ſubſtitutionibus reciprocis, ni-
8 hilominus detractio † legitimæ locum habet, non obſtā
te diſpoſitione l. ſi pater puellæ, quæ eſt correcta per l.
quoniam in prioribus. vt per gl. Bar. Bal. Saly. Caſtren. &
Iaſ. in d. l. ſi pater. & de communi teſtatur Dec. conſ. 456.
col. 3. Gabriel. de legit. concluſ. prima, numero 6. Quare
cum fideicommiſſa, & ſubſtitutiones in contractu fieri
poſſint, l. vt hæredibus. de leg. 1. l. quoties. C. de don. quæ
ſub mod. Bal. conſil. 244. in ſecundo, Aym. conſ. 19. nu. 8.
conſequens eſt, vt ex eis legitima detrahi poſſit, vt tradit
Dec. conſi. 613. numero primo, circa fin. & nume. 4. & 5.
Goffred. in l. Titio centum. §. Titio genero. col. vltima,
de cond. & demonſtra.
Quintò pro hac parte ſtat auctoritas infraſcriptorū
Doc. Alb. & Ang. in l. hæreditariū. de bon. auct. iud. poſ. Ro.
cōſ. 26. nu. 1. & 9. Dec. cōſ. 613. nu. 2. Bertrā. cōſ. 54. nu. 3.
9 & nu. 14. li. 4. Quib. † accedūt in argū, q; tenēt, donatio-
nē remuneratoriā admittere detractionē legitimæ, Ca-

ſtren.in auth.ſi patens.nomero 7. C. de inoffi.teſtamen.
Iaſ.ibidem nume.15 & in l.ex hoc iure. nume.62.de iu-
ſti.& iur. Aym.conſi.165.nu.5. Io.Fabr. exemplo allega-
tus in l.1.C.de inof.teſta.ver.ſed quid ſi pater dedit, cum
alijs infra deducendis.

Hanc poſteriorem ſententiam in pacto, de quo agi-
tur, ſecuta eſt Rota, & per duas poſitiones plene diſcuſ-
ſa, & præcipuum fundamentum conſtitutum eſt ex eo,
10 quod cauſa oneroſa † in donatione conſideratur, qñ ea
reſpicit commodũ, & vtilitatem ipſius donantis, ſecus ve
rò ſi ea reſpicit commodum donatarij, vel ex ea donans
nullũ commodum percipit. l. ſi extraneis. de iur.do. Rip.
in l. ſi vnq̃.nu.26.& 27.C.de reuoc.don.in pacto aũt, de
quo agitur, plures diſpoſitiones cõtinentur. Nã quilibet
ex contrahentib. quandiu ſuperſint filij deſcendẽtes, do-
nat filijs ſuis deſcendentibus, & ſic tot ſunt donationes,
quot deſcendentes. l. quoties. C.de bon q̃ ſub mod. Alia
diſpoſitio continet donationem, q̃ fit filijs deſcendẽtib.
ex altera linea in euentum, ꝙ propria linea defecerit. Ad
ſunt & aliæ, quas opus non eſt referre, cũ ad præſentem
inſpectionẽ nõ faciant. Prior ergo illa diſpoſitio, quę fit
in fauorem filiorum durante vtraq; linea, nullã hẽt cãm
reſpicientem vtilitatem donantis, neque vlla adeſt reci-
proca donatio inter patrem & filium: nam cùm dono
filijs meis, vt tu dones filijs tuis, nihil vtilitatis ſentio ex
hac donatione: ſed in poſteriore, quãdo dono filijs tuis,
& tu dones meis, adeſt quędam viciſſitudo, & mutua il
la ſpes concernens commodum vtriuſque. Cùm autem
legitima, de qua agitur, ſit legitima Sciarræ filij Alexan-
dri, quæ ei ſtatim debebatur mortuo Alexãdro, apparet
hic agi de detractione legitimæ in caſu prioris diſpoſi-
tionis, non in caſu ſecundæ diſpoſitionis, veluti ſi filiæ
ex propria perſona hodie peterent legitimam, & ſic in
in caſu, in quo nulla ſubeſt cauſa oneroſa. detrahitur.n.
legitima ex perſona Sciarræ ex priori donatione, ꝓ qua
nullum paciſcentes conſequebantur commodum. Et li-
cèt iſti euentus in præſenti facti ſpecie mixti videantur
11 propter correſpectiuitatem, nõ tamen obeſt, quia † qua-
tenus cauſa concurrit cum donatione, eatenus non di-
citur eſſe ſimplex: quatenus verò excedit cauſam, dicitur
proprie donatio, & declarat Aret.conſi decimoſeptimo,
numero 9. Tiraq. loco ſupra citato. numero 148. Bertrã.
conſilio 46. numero tertio, in primo. Sicque in propo-
ſito, quatenus ſumus in caſu primæ diſpoſitionis, nõ in-
conuenit dicere, donationem eſſe ſine aliquo onere re-
ſpectu deſcendentium ex proprijs filijs, hæc enim bona
conſequuntur titulo merè lucratiuo. Quatenus vero ſu
mus in ſecundo eam habere cauſam oneroſam. Idẽ ob-
12 ſeruari conſtat in venditione, quæ † quatenus facta eſt
pro minori pretio, quàm res valeat, admittit querelam
inoffic. Doct. communiter in d.ca. Raynutius. & ibi Co-
uar. §.10. numero 9. de teſtam. Idem in dote, quæ quan-
diu eſt penes maritum conſtante matrimonio non re-
uocatur, vt ſupra fuit deductum. Et hanc diuerſitatẽ do
nationum, & cauſarum manifeſtè oſtendit donatio fa-
cta deſcendentibus Illuſtriſſimi & Excellentiſſimi Do-
mini Marci Antonij, quę non poteſt dici ex cauſa onero
ſa, cum pro eorum parte nihil prorſus in hoc pacto col-
latum fuerit.

Et hoc ſtante fundamento clarè apparet, rationẽ di-
uerſitatis datam inter contractus, & vltimas volũtates,
de qua in ſecundo fundamento, quod fit exemplo, non
obſtare, cũ ratio correctionis. l. ſi pater puellæ. per l. qm̃
13 in priorib. ſit quia † per fideicommiſſum reciprocũ im-
ponitur grauamen legitimæ, vt animaduertit Iaſ. in d. l.
ſi pater. num. 1. Quod plene verificatur in caſu iſto, nec
tollitur ex eo quòd in vltimis volũtatibus pater nõ poſ-
ſit grauare in legitima, ſed in contractib. poſſit ex cauſa
oneroſa: excluſa enim cauſa oneroſa, excluditur quoque
hæc facultas grauandi legitimam per contractum: nã ſi
fiat, reuocatur per viam querelæ. Et ita ẽt tollitur primũ
argumentum, quod fit de contractu oneroſo, & aucto-
ritates allegatæ tendunt ad alium effectũ, vt infra dicet.
Sed ex alio tolli põt, nã non quoduis onus ſufficit ad im
pediendum detractionẽ legitimæ, vt ſupra deductũ fuit
in ſecundo fundamento pro hac parte, & onus hic appo
ſitum eſt talis naturæ, vt ſtatim ꝙ fit acquiſitio per cõdi-
tionis implementum, reperiatur commodum donatio-
nis penes donatariũ abſq; eo ꝙ quicq̃ ei obſit, vel ab eo
auferatur. Itaq; licet conuentio habeat ſpeciẽ oneris, tñ
effectus eſt mere lucratiuus, quale eſt pactũ de lucranda
dote in caſu Bal. & Caſtren. in d. l. 1. C. de inof. dot. Neq;
14 eſt abſurdum, ꝙ inſpecto † initio contractus dicaẽ one-
roſus, & inſpecto euentu lucratiuus. vt per Bal. cõſ. 401.
nu. 1. lib. 2. Iaſ. in l. ſi donaturus. §. fi. num. 15. de cond. ob
cauſ. Io. de Gar. in auth. ex teſtamento, nu. 88. C. de ſecũ.
nup. Rub. Alexan. in l. hac edictali. nu. 59. C. de ſecũ. nup.
Et ideo aliqui Docto. dicunt huiuſmodi donationes non
eſſe mere lucratiuas, ſed habere onus anneaum. Salyc. in
d. l. licet. Tiraq. loco citato. nu. 153. & Ang. in l. ſancimus.
nu. 3. C. de don. Et ex hac reſpõſione poteſt deduci aliud
fundamentum pro hac parte, nempe, quòd cũ verſemur
15 in materia fauorabili, & legitima, † ſub lege loquente
de ſimplici comprehenditur caſus mixtus, & ita ſub lege
prima, C. de inof. donat. loquente de donatione ſimpli-
ci, comprehenditur etiam hæc, de qua agimus. ad no. p
Doct. in l. 2. de verb ob. quando mixtum habet aſſume-
re naturam ſimplicis, aſſumit naturam eius, quod eſt fa-
uorabilius. Iaſ. in d. l. 2. nu. 5.

Tertium fundamentum de ęre alieno ante omnia de
ducendũ facile tollitur: debet. n. eſſe æs alienũ cõtractũ
ex titulo oneroſo, & ex cauſa neceſſaria, nõ aũt ex cauſa
16 voluntaria, alias † non impedit detractionem legitimæ.
Caſtr. conſ. 354. nu. 2. Aym. conſ. 141. num. 5. & cõſ. 165.
nu. 4. gl. fi. in l. ſeruum quoque. §. fi. de procur. & gl. fi. in l.
rem legatam. de adim. leg. Soc. conſi. 148. col. 6. in fi. li. 1.
Corn. conſilio 190. numero octauo, lib. quarto, Rip. li-
bro 3. reſponſ. cap. 10. de verbo. obliga. Pinel. in l. 1. in 3.
par. nomero 26. C. de bon. mater. Couar. d. c. Raynutius.
§. 10. nume. 9.

Quantum quod huiuſmodi reciprocæ donationes nõ
ſunt verę donationes ex ſupra deductis, eſt ſublatũ, nam
in quibuſdam non regulantur ſecundum regulas dona-
tionum, in aliquib. ſecus, prout vel ſubeſt eadem rõ, vel
diuerſa. Vnde cùm ſupra oſtenſum fuerit in his ſubeſſe
eandem rationem detrahendi legitimam propter graua
men, & quia non continet cauſam merè oneroſam, itẽ
quia cõtinet fideicõmiſſa, & ſubſtitutiones, cõſequẽs eſt,
vt regulentur ad inſtar donationũ inofficioſarũ, & fidei-
cõmiſſorũ, & ſubſtitutionum, ex quib. debetur legitima.

Quintò, & vltimo nõ obſtant auctoritates. Et primo
17 † auctoritas Dy. in l. hæreditariũ. de bo. auth iud. poſſid.
vltra quod habet caſum longe à nro diuerſum, qa ibi im
mediate hæreditas ex pacto deferebaẽ ſuperſtiti, & nul-
lũ adiunctum erat onus fideicommiſſi filijs ex vna linea
prouenientib. prout in caſu propoſito, vt fuit ſupra de-
ductum, ea procedit in cauſa vere oneroſa, vt declarat
ibi Barto. Adeo quòd niſi cauſa ſit vere oneroſa, diſſen-
tiat à Dyno, & ſic non vẽ ex ſimplici reciprocatione, q̃ in
q̃ne Dy. ꝑſupponebatur, conſenſus ad hoc vt dicaẽ cõ-
tractus ex cã oneroſa. & ibi Albert. idem ſentit. & ſi bene
aduertatur, idem ſentire videtur ipſemet Dyn. prout
eum intelligit Ang. ibidem, qui apertè pro hac parte fa-
cit, & etiam Cuman. Neque eſt verum quòd ſufficiat ti-

tulus

tulus quaſi onerofus, quia in contrarium in omni diſpo
ſitione, vbi aliquid diſponitur præter veram naturam
contractus, ex quo fiat fraus legi vel homini, ſiue re, ſiue
conſilio, ſemper de eo exceſſu iudicamus non ſecũdum
naturam illius contractus, ſed ſecundum naturam ex-
ceſſus: veluti in donatione remuneratoria, ſi excedit me
rita, iudicamus eam in exceſſu eſſe donationem puram
ex mera liberalitate. Idem in emptione id quod deeſt de
vero pretio, cenſetur donatum, & reuocatur tanquàm
donatum à creditoribus & alijs intereſſe habentibus. Et
ideo idem dicendum in caſu propoſito ne diſcedamus à
regulis cęterorum contractuum & negotiorum.

Secundò, non obſt. doctr. Ioan. Fab. nam & continet
caſum ſimilem caſui Dyn. non autem noſtro, & ipſe nõ
firmat illam opin. Immo potius contrarium ſequitur,
cùm argumentetur contra eam, ex tex. in l. Seia. de dona.
cau. mort. & deinde expreſſe firmet contrarium in verſ.
ſed quid ſi pater.

Tertiò non obſt. doctr. Bal. in l. j. de his, quæ in fraud.
patr. in fine. quem ſequitur Paris de Put. & Caccialup.
18 Quia † loquitur in ludo, in quo nulla concurrit volun-
tas donandi in ludente, & ratione adminiſtrationis in
vita poteſt ludere & ſcommiſſas facere, quemadmodum
& iactum retis emere. Iſta enim potius ſapiunt negocia-
tionem, in qua euentus eſt fortunæ caſibus expoſitus,
& ideo de hoc idem quod de negociatione, & merca-
tura iudicandum.

Quartò non obſt. conſ. Anch. 101. Quia loquitur in
portione filio debita vigore ſtatuti, non autem in legi-
tima, & ſic in caſu minus fauorabili.

Quintò non obſt. Guid. Pap. & Tiraq. quia hanc quæ-
ſtionem non tractant, ad alium finem tendunt, & non
negatur quibuſdam reſpectibus aliud diſponi in dona-
tione mera, aliud in donatione reciproca, veluti reſpe-
ctu inſinuationis. & ita procedunt not. in l. licet. C. de
pact. & per Old. conſ. 139. cùm alijs in primo fundamen
to contrariæ partis allegatis.

Sextò non obſt. conſ. 26. Pariſ. in fi. lib. 2. Quia mani-
feſtè contrarium ſentit, ibi enim fatetur legitimam non
detrahi ex eo quod donatio illa, de qua agit, non erat
nec re, nec cõſilio inofficioſa, quo caſu nihil detrahitur,
19 ſed † ſi re & conſilio eſſet inofficioſa, in totum reuoca-
retur ab extraneo: ſi re tantum, vſque ad legitimam,
Clar. §. donatio. num. 246. parum facit quia multum per
functoriè loquitur.

Vltimò non obſt. Palat. rub. Quia non bene declarat,
an actum fuerit ad reſciſſionem pacti vti inualidi, an ve
ro ad legitimam. ſed vtcunque ſit, ſolus videtur relinqui
pro hac parte, cùm plures & maiores authoritates ſtent
pro contraria parte. Et in omnem euentum conuenit
reſponſio data ad authoritatem Dyn. ſcilicet, ꝙ caſus, de
quo agitur, eſt valde diuerſus propter varias ſubſtitutio-
nes in eo comprehenſas, & ex hoc capite tanquã tutiori
& minus præiudiciali, placuit Dñis capere præſentis du
bij reſolutionẽ: reliquæ authoritates adductæ ad probã-
dum, ꝙ ex contractu oneroſo non detrahitur legitima,
parũ faciunt, cùm non explicent, quomodo intelligatur
cõtractus eſſe oneroſus, ad effectũ pſentis dubitationis.

SERAPHINI.

In eadem Portuen. bonorum. Veneris, 27. Decembris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Donatio etiam ante acceptationem reuocari non poteſt, quando donator, vel donatarius, vel notarius ſtipulatus eſt pro abſente.*
2 *Pater non poteſt reuocare donationem à ſe factam, niſi in profectitijs.*
3 *Extraneus quilibet in donatione ſecundum terminos l. quoties. C. de donat. quæ ſub mo. poteſt alteri ſtipulari, ex communi.*
4 *Stipulatio operatur vt contractus alias innominatus dicatur nominatus,*
5 *Verbum, promitto, importare ſtipulationem dicitur.*
6 *Donationes reuocatæ non cenſentur ex hæredis inſtitutione.*

DECISIO CCCCLXXXIX.

FVit dubitatum, an pactum, de quo agitur, potuerit
reuocari per alterum ex contrahentibus, & an fue
rit reuocatum. & fuit per Dominos reſolutum,
non potuiſſe reuocari, quia hæc eſt regula contractuũ,
vt à principio dicantur voluntatis, ex poſt facto neceſſi-
tatis. l. ab emptione. ff. de pact. l. ſicut. C. de actio. & oblig.

Non ob. quod exemplo deducitur ex not. in l. qui Ro
mæ. §. Flauius, de verb. oblig. quòd ante acceptationem
1 licita ſit reuocatio, quia † non procedit, quando vel do-
nator, vel donatarius, vel notarius ſtipulatus eſt pro ab-
ſente. Bal. in l. cùm à ſocero, num. 7. C. de iure dot. Alex.
in d. §. Flauius, nume. 5. Soc. numero 18. Iaſ. numero 19.
Alciat. num. 32. & 33. Aym. conſ. 19. num. 11. Rip. lib. 3.
reſponſ. cap. 16. Didac. var. reſolut. lib. j. cap. 14. num. 21.
Addit. ad Alex. conſ. 204. lib. 7. vbi de communi. Gabr.
de donat. concluſ. 5. num. 4. Corn. conſ. 68. num. 8. lib. 3.
Riminal. iun. conſ. 112. num. 246. Et hęc opin. procedit,
maximè vbi pater pro filijs naſcituris ſtipulatur. l. quod
dicitur. vbi Doct. de verb. oblig.

2 Nec obſt. quod pater poſſit reuocare. Quia † hoc pro-
cedit in merè profectitijs, ſecus in alijs, vt in d. addit. ad
conſ. Alex. 204. & ita loquitur Bal. in l. cùm à ſocero. C.
de iure dot. Hic autem non ſumus in profectitijs cùm
agatur de bonis Alexandri patrui.

Nec obſtat ſi dicatur non poſſe patrem pro filio hoc
caſu ſtipulari, quia ſtipulatur poſt obitum, quo caſu ni-
hil ſibi quærere poteſt, & ſic ceſſare rationem, cùm pa-
ter filio ſtipulatur. d. l. quod dicitur. Nam communis eſt
3 opinio Doct. quòd † quiuis extraneus in donatione ſe-
cundum terminos l. quoties. C. de donat. quæ ſub mod.
poteſt alteri ſtipulari, vt probatur ex ſupra deductis au-
thoritatibus, & declarat Didac. d. cap. 14. num. 13. verſic.
ſecundo loco. Et alia ratione à patre non poteſt reuoca-
4 ri. & quia † propter ſtipulationem ſumus in contractu
nominato, in quo non eſt locus pœnitentiæ. Corn. poſt
Imo. conſ. 68. num. 8. Et ratione intereſſe pecuniarij te-
netur donator. l. ſtipulatio iſta. §. alteri. vbi Doct. de verb.
5 oblig. Et † verbum, promiſerunt, importat ſtipulationẽ.
l. j. C. de contrah. & commit. ſtipul. Soc. conſ. 267. num. 1.
lib. 2. Bero. q. 108. num. 5. Et cùm verba ſint directa in
ipſos pro filijs & deſcendentibus, pro eis tenet ſtipula-
tio, ex trad. per Doct. in d. §. alteri. vbi Iaſ. num. 11. Acce-
dat, quòd cùm tempore obitus Alexandri iam obijſſet
Stephanus cum hoc pacto, non poterat ipſe Alex. illum
reuocare. Alex. in d. §. Flauius, num. 4. verſic. quartus ca-
ſus. Bald. in l. ex placito. q. 11. C. de rer. permut. Confir-
mantur prædicta ex eo, quòd huic pacto accedit iura-
mentum. Guid. Pap. conſ. 23. num. 8. Alciat. d. §. Flauius,
num. 32. Gabr. de donat. concluſ. 5. num. 7. Soc. iun. con-
ſil. 118. num. 12. lib. 2.

Nec obſt. quod iuramentum non impediat reuoca-
bilitatem actus ſui natura reuocabilis. Quia procedit,
quando

quando eſt reuocabilis ex alio quàm ex debilitate ſua. Iaſ. d.§.Flauius, num. 10. & hæc quantum ad primum caput dubij.

Quantum ad ſecundum, Domini dixerunt illud carere prorſus omni difficultate, cùm in teſtamento nulla
6 adſit reuocatio, ſed ſolum hæredis inſtitutio, † ex qua non cenſentur reuocatæ donationes. ad trad. per Aret. conſ.74.num.11. & Pariſ.conſ.128.num.40.lib.j.

ALDOBRANDINI.

Barchinonen. legati. Veneris, 9. Octobris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Intentionem fundatam ſatis habere dicitur in ſucceſſione hæreditatis, qui probauerit ſuam deſcendentiam, & ſic eſſe in gradu ſucceſſibili.*
2 *Illegitimi non vocantur ad legitimam hæreditatem, quæ ab inteſtato defertur.*
3 *Filij nati ex adulterio legitimari poſſunt per ſubſequens matrimonium.*
4 *Teſtes mortui faciunt ſemiplenam probationem in antiquis.*

DECISIO CCCCXC.

Domini concluſerunt, Gabriellem iuniorem debere probare legitimitatem Gabriellis ſenioris ſui patris, cùm enim nec Gabriel, nec Iacobus poſſideant legatum, de quo agitur, & Iacobus iam pro-
1 bauerit ſe deſcendere à Petro filio Saurinæ, & † ſic eſſe in gradu ſucceſſibili Saurinæ, ſatis fundatam habet intentionem, ad not. in l.ſi is poteſt, de acquir.hæred. Tiraq. late de retract.lignag.§.11.num.6. Vnde ſi Gabriel vult obtinere ab inteſtato, probare neceſſariò debet legiti-
2 mitatem ſui patris, quia † ad iuſtam & legitimam hæreditatem quæ ab inteſtato defertur. l.3.§. de illo. ff. pro ſoc. Iaſ.in l.2. col.j.& 2. C.quando non pet.part. illegitimi non vocantur. l.fin. C.de natur.liber. Concluſerunt quoque id eum non probaſſe ſtante probatione Iacobi, quamuis ea circumſcripta ſatis eis ſufficiens videbatur ſua probatio, cùm ſit probatum matrimonium inter Iacobum, & Antoniam, filij enim in dubio præſumuntur potius nati tempore licito. ad Doct.in l.non ſolum.§.ſed vt probandum. ff. de oper.noui nuncia.

Sed cùm in contrarium adſit teſtamentum Petri Campani primi mariti Antoniæ, conditũ de anno 1488. in quo licèt Petrus nominet Antoniũ, Gabriellem, & Bartholomæum filios ſuos, eis tamen reliquit ſolum quinque ſolidos, Iacobum verò inſtituit hæredem vniuerſalem, eique ſubſtituit Ioannem, Ioanni Eulaliam, Eulaliæ Petrum nepotem vel hæredem mariti, & ſic nullum ex prædictis effectualiter inſtituit hæredem, vel hæredi vniuerſali ſubſtituit, manifeſtum ſignum quod eos pro filijs ſuis non habebat. Et in omnem euentum, aut erãt ſui filij, cùm eſſent nati ex vxorata ex præſumptione l.miles.§ defuncto, ad l.Iul. de adulter. Et nihil commune habent ipſi vel ex eis deſcendentes cum Petro vel Saurina. Aut verò non erant ſui filij, & tunc ſequitur, ꝙ per ſubſequens matrimonium legitimari non potuerint, cùm eſ-
3 ſent † nati tempore adulterij. ad not.per Doct.in c.tanta, qui fil.ſint legit. Concurrit cum hoc dictum primi & ſecundi teſtium, de quibus in ſum. Iacobi qui bene probant & bonas rationes deducunt.

Nec obſt. quod ſint inter alias perſonas examinati. Quia omiſſo, quòd videntur examinati in cauſa ſtatus, negari non poteſt, quin reſpectu teſtium ſimus in antiquis. agitur enim de probãdo quod Gabriel natus fuiſſet viuente Petro Campano, qui obijt de anno 1489 & ſufficit ad hunc effectum ſpatium 60. annorum, vt ſæ-
4 pius fuit reſolutum, quo † caſu cùm teſtes ſint ſimiliter mortui, & ſimus in antiquis, faciunt ſemiplenam probationem. Mohed.deciſ.178. & teſtes de auditu ẽt examinati in hac cauſa ſtante eadem antiquitate, multum ſaltem adminiculantur ſupradictam probationem Ioan. Paul. deciſ.105. Concurrit etiam ſententia lata in alia cauſa, ita vt hæc res omnib. ſimul iunctis clara reddatur.

Nec obſt. quod non cõſtet de identitate, & quòd iſto potuit eſſe alius Gabriel natus poſt contractum matrimonij, quia cùm concurrat identitas nominis filij matris, ſatis ea probata dicatur, cùm præſertim cũ hoc concurrat alia veriſimilitudo allegata: nam cùm indubitatum ſit, quòd Antonius erat ſpurius, & nihilominus ipſe exegerit pluries hoc annuum legatum, veriſimile eſt, quòd ſi Gabriel legitimus fuiſſet & ſucceſſibilis, hoc non permiſiſſet, ſed quia eodem morbo laborabat, fortè ſiluit.

Non obſt. probatio Gabriellis, quia probatio Iacobi eſt magis adminiculata, cum habeat pro ſe teſtamẽtum Petri, & ſententiam latam in alia cauſa.

Ex teſtamento & ex pactis matrimonialibus tollitur aliud obiectum, quod non conſtat de matrimonio inter Campanum & Antoniam, cùm in ambabus iſtis ſcripturis illud enuncietur, & teſtes etiam idem dicant.

Fuit confirmata prædicta deciſ. die 9. Decemb. 1576.

ALDOBRANDINI.

Lucan. decanatus. Mercurij, prima Iulij, 1579.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio iuriſpatronatus demonſtrat animum, & intentionem cedentis.*
2 *Correſpectiua cenſentur ea, quæ incontinenti fiunt.*
3 *Connexa & correſpectiua dicuntur, quando vnum factum venit ad determinationem alterius.*
Item quando cedenti aliquid reſeruatur. num. 4.

DECISIO CCCCXCI.

Domini circumſcripto effectu concluſerunt, reſeruationem iuriſpatronatus eſſe correſpectiuã ad erectionem collegiatæ & ceſſionem cõmendarum. Ratio fuit, quia omnia pendent à prædicta ceſſione. Silueſter namque Epiſcopus Vuignien. commẽdatarius præpoſituræ ſancti Georgij, & Nicolaus cõmendatarius præpoſituræ ſancti Michaelis, ceſſiſſent nequaquam commendis prædictis, niſi ad effectum, vt exinde erigeretur collegiata cum reſeruatione dicti iuriſpatronatus, & pñtandi ad canonicatus & dignitates in d. eccleſia erigendas ad fauorem Ioan. Pauli, & Matthæi de Gilijs fratris & reſpectiuè nepotis d.Epiſcopi, & vice verſa Ioan. Paulus & Matthæus prædicti non dediſſent bis mille ducati aurei de camera pro dote, niſi animo acquirendi d.iuſpatronatus, quod fieri non poterat ſine erectione prædictæ collegiatæ cum ſupradictis beneficijs. Quod autem huiuſmodi ceſſio commendarum fuerit facta ad hunc effectum, ex eo apparet, quia nedum in eadem ſupplicatione fit talis ceſſio, & erigitur prædicta collegiata cũ huiuſmodi reſeruatione iuriſpatronatus,
1 quòd † ſufficit ad oſtendendum ipſos aliàs nõ fuiſſe ceſſuros. Put. deciſ.512.lib.2. & fuit tẽtum anno ſuperiori

coram

coram R.D. meo, Blanchetto, in vna Tuden. beneficij.
2 Ex comprobatur ex illa generali concluſione, quòd † ea quæ incontinenti fiunt, cẽſentur correſpectiua. l. ſ. 6. quæ oneranda. ff. quar. rer. actio non detur. Dec. poſt Bald. in l. petens, num. 3. C. de pact. Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, num. 118. C. de reuoc. dona. cum alijs cumulatis ab informantibus. Sed etiam pro hac erectione & reſeruatione iuriſpatronatus ſupplicat tam Silueſter Epiſcopus, quàm Io. Paulus & Matthæus, ex quo manifeſtè apparet de eorum mente: & quod omnia iſta correſpectiuantur ad idem factum, ideſt ad eãdem ceſſionem commendarũ, ex qua reliqua omnia procedunt, vt declarat Abb. in c. 3. ſub num. 4. de iureiuran. Gram. deciſ. 103. num. 56.

Ex quibus tolluntur allegatæ deciſ. Put. 214. lib. 3. & 171. lib. 2. & Mohed. deciſ. 224. Quia immo illæ videntur confirmare hanc opinionẽ: vt enim ibi dicitur, illæ procedunt, quando ſunt plura eodem tempore geſta, quæ ſunt penitus ſeparata, nullam habentia depẽdentiam ab
3 alio: ſed † quando vnum factum venit ad determinationem alterius, ſemper ſunt connexa. Bar. in l. Aurelius. §. idem quæſiuit, de liber. leg. Put. deciſ. 214. mihi 202. lib. 3. Felyn. in c. cum inter, num. 7. de re iud. Hic autem erectio collegiatæ & reſeruatio iuriſpatronatus veniunt ad determinationem vnius facti, ceſſionis, ſcilicet commendæ. Quia Silueſter & Nicolaus nolebant cedere, niſi cum iſta qualitate, quòd erigeretur collegiata & reſeruaretur iuſpatronatus, & vice verſa Io. Paulus & Matthæus nolebant dare illas pecunias, niſi ſibi reſeruaretur iuſpatronatus, & præſentandi ad omnia illa beneficia, quæ erigi non poterant ſine erectione collegiatæ, & collegiata erigi non poterat ſine prædicta ceſſione.

Ex quibus apparet, quòd hæc omnia ſemper ad idem referuntur, & quòd iſta facta, vt dictum eſt, veniunt ad determinationem alterius, & propterea ſupradictæ deciſ. confirmant hanc opinionem, maximè cum Silueſtro Epiſcopo cedenti reſeruetur facultas inſtituendi præſen
4 tatos. quan do † enim cedenti aliquid reſeruatur, tunc indubitatum eſt induci correſpectiuitatem. Mohedan. deciſio. 224.

ALDOBRANDINI.

Burgen. Sanctæ Dorrottiæ. Veneris, 13 Februarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Electio ſepulturæ eſt libera, & ſi quis decedat non electa ſepultura, debet ſepelliri apud ſuos maiores.*
2 *Sepultura prohiberi poteſt, ne quis in ſepulturis maiorum ſuorum ſepelliatur.*
3 *Ius immittendi infertur ex iure prohibendi.*

DECISIO CCCCXCII.

DOmini dixerunt, poſſe Petrum & eius deſcẽdentes eligere ſepulturam in ſepulchris, de quibus agitur. Quia de iure communi huiuſmodi ele-
1 ctio † eſt libera, & ſi quis decedat non electa ſepultura, debet ſepelliri apud ſuos maiores. c. j. de ſepult. c. is qui, de ſepult. in 6. Et quia ex eo quod in his ſepulturis ſucceſſor & Epiſcopus Aluerien. ſepulti fuerunt, illorũ ſucceſſoribus, & deſcendentibus quæſitum eſt talis vius præ-
2 dictarum ſepulturarum, cuius † ratione prohibere poſſunt ne in illis alij ſepelliantur. Hoſtien. Io. And. & Bu.
3 in c. ad abolendam, de ſepult. & ibi Abb. nu. 5. † Ex quo iure prohibendi infertur ad ius immitendi, quia ita faciendo ſucceſſores & deſcendentes prædicti vtuntur re ad vſum deſtinatum. Et hinc eſt quod in commune ſepulchrum quis inuito ſocio mortuum inferre poteſt. §. religioſum, Inſtit. de rer. diuiſ. Et in hac parte dixerunt Domini recedendum eſſe à reſolutione facta 23. Febru. 1579. Non intelligunt tamen, quòd exiſtente loco capace tantummodo cadaueris ibi repoſiti, debeat propterea corpus ibi ſepultum exhumari, vt aliud inferatur. Sed tantum hoc intelligunt Domini in euentum, quòd prædictæ ſepulturæ ſint aliorum corporum capaces.

BLANCHETTI.

Regien. bonorum. Lunæ, 14. Aprilis, 1578.

SVMMARIVM.

1 *Actus ſeu ſcriptura indeterminata ex circumſtantijs declaratur & verificatur.*

DECISIO CCCCXCIII.

DOmini dixerunt quoad effectum ſecundi extremi conſtare ſufficienter de poſſeſſione Illuſtr. Comitum Alphonſi & Camilli bonorum, de quibus agitur, ex ſubſtentatione litis, quæ adminiculata ſufficit, prout fuit reſolutum aliàs in hac cauſa. Admini-
1 culum autem colligitur ex cedula depoſiti, quæ † licèt videatur indeterminata, tamen ex circumſtantijs declaratur & verificatur. Abb. in conſ. 102. num. 2. verſic. nam indeterminata, lib. 1. Dec. in cap. 6. num. 49. de appel. Circumſtantiæ verò, ex quibus declaratur cedula, ſunt, quòd depoſitum proportionatur debito ex cauſa conductionis ipſorum bonorum, quòd habet relationem ad id, quod per anteceſſores ipſorum ſolui erat cõſuetum. Quòd verò ipſi ſoluerint ratione terrarum, de quibus agitur, ſatis liquet, dum ſit depoſitum, inſeritur proteſtatio ad euitandam moram, quæ non poſſeſſori nec debitori imputari poterat. Concurrunt etiam alia adminicula conſiderata pro parte Reuerend. Epiſcopi. Et hæc circumſcripto effectu.

BLANCHETTI.

In eadem Regienſium bonorum. Mercurij, 21. Maij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Reconductio quòd præſumatur ex vniformi ſolutione, habet locum in quacunque perſona.*
2 *Remedium l. ſi quis conductionis. C. loca. contra quos detur.*

DECISIO CCCCXCIIII.

FVit reſolutum, Comites Alphõſum & Camillum de Nouellaria poſſidere bona, de quibus agitur, ex titulo locationis, cùm alium titulum non exhibeãt: ex vniformi n. ſolutione in ſumma & tempore præſumitur reconductio, vt bene per Scribentes pro Reuerendiſſ. Epiſcopo.

Non obſt. quod dicti Comites non ſint hæredes Co-
1 mitis Alexandri. Quia † iſta præſumptio non habet locũ in hærede ſolum. Pau. de Caſt. in l. neque, num. 2. C. de vſufruc. cum alijs authoritatibus, per Tiraq. de præſcrip. §. j. gloſ. 4. verſic. 16. quæ non loquuntur taxatiuè de hærede.

cede. Vniformis autem ſolutio colligitur ex cedula de-
poſiti, ex qua arguitur ſcientia dictorum Comitum, &
confeſſio ipſorum. qui poſſident huiuſmodi bona ex
hoc titulo, dum ſoluunt, ne ipſis mora imputetur, quæ
poſſidenti & non ſoluenti imputari poterat, non autem
poſſidenti, ſeu poſſidenti ex alia cauſa, & in depoſito
enunciatur ſolutio liuelli ſolui ſoliti, tam per ipſos, quã
per ſuos præceſſores, quem ex qua cauſa ſoluerint, indi-
cant ipſa inſtrumenta locationum, ex quibus declara-
tur quis ſit iſte liuellus, & cùm clarum ſit, quod Comes
Ioan. Franciſcus poſſederit iſta bona ex hoc titulo loca-
tionis, idem dicendum eſt de Illuſt. Comitibus Alphon
ſo & Camillo, cùm ipſi de alio titulo nõ doceant, & per
2 †conſequens contra ipſos intrat remedium l. ſi quis con
ductionis. C. locati. ex allegatis pro Epiſcopo, quæ Do-
minis placuerunt.

BLANCHETTI.

In eadem Regien. bonorum. Veneris, 13. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Reconductio tacita cenſetur repetere ea omnia, quæ in prio ri locatione continebantur.*
2 *Onus deſignandi bona poſſeſſa ex titulo tacitæ reconductio nis, ſpectat ad conductorem.*

DECISIO CCCCXCV.

DOmini in reſolutione primę partis dubij nõ fue
runt concordes. Aliquibus. n. placebant conie-
cturæ allegatæ per Scribentes pro Reuerendiſſ.
Epiſcopo. Alijs verò videbatur eas bene tolli per Domi-
num Parentium.

Quo verò ad ſecundam partem dixerunt, ꝙ Illuſt. Co
mites, quibus depoſitum præiudicat, tenentur deſigna-
re bona, de quibus agitur. Cùm. n. fuerit reſolutum, ip-
1 ſos poſſidere ex titulo tacitæ † recõductionis, cenſentur
repetita omnia, quę in priori locatione continebantur.
Ant. Gomez. de contract. cap. 3. num. 17. & onus deſignã-
2 di iſta bona incumbit ipſis. Ruin. conſ. 50. num. 14. lib. j.
cum alijs allegatis pro parte Reuerend. Epiſcopi, ex qui-
bus iudicio Dominorum tolluntur bene deducta pro
Illuſt. Dominis Comitibus Camillo & Alphonſo.

BLANCHETTI.

In eadem Regien. bonorum. Lunæ, 23. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio inter alios facta tertio nocere dicitur ſi veriſimi- liter ipſe conſenſit, vel potuiſſet conſentire.*
2 *Conſentire tacitè videtur qui ad actum non reclamat.*
3 *Confeſſio inter alios facta multum confert ad oſtendendum veritatem.*

DECISIO CCCCXCVI.

FVit reſolutum, depoſitum factum per Illuſt. D. Co
mitem Alphonſum præiudicare Illuſt. D. Camillo
fratri: licet. n. depoſitum fuerit factum à Comite
Alphonſo ſine mandato d. Comitis Camilli, tñ in hoc
caſu concurrunt tot veriſimilitudines, vt ex eo ſibi fue-
1 rit præiudicatum. Confeſſio † enim facta inter alios, li-
cet non nocere tertio dicatur, tamen ſi ſit veroſimilis, vt
ipſe conſenſerit, vel potuerit conſentire, pręiudicat. Dec.
conſ. 96. col. 2. verſ. non obſtat. Aym. conſ. 202. num. 4. &
idem de antiq. temp. j. par. verſ. quarto limitatur, nu. 58.
& 2. par. verſ. ex præmiſſis, num. 12. Cùm. n. Comes Ca-
millus conſtituerit procuratorem ſpecialem ad hãc cau
ſam, & noluerit ratificare geſta per procuratorem Co-
mitis Alphonſi ne ſibi pręiudicet, videtur tacitè fateri ſe
habere intereſſe in huiuſmodi cauſa: quando. n. negauit
ratificationem geſtorũ ne ſibi præiudicaret, poterat ne-
gare ſe habere intereſſe, & ita nullum præiudicium ſibi
2 poſſe parari, certus erat. Præterea † cùm non reclamaue
rit ab huiuſmodi depoſito, tacitè videtur illud appro-
baſſe. Aym. in loco proximè allegato, num. 23. quod nõ
ignoraſſe præſumendum eſt, cùm fuerit in actis produ-
ctum, & ſuper eo factæ plures diſputationes, ita vt de il-
lo à procuratore certioratus credatur.

Nec obſt. quòd confeſſio Comitis Alphonſi non de-
bet præiudicare Comiti Camillo, cùm alteri per alterũ
3 iniqua conditio inferri non debeat. Quia † iſta confeſſio
multum confert ad oſtendendum rei veritatem. Corn.
conſ. 123. num. 29. lib. j. & coniungendo ipſam cum litis
ſobſlẽtatione & dictis literis, Domini ſtatuerunt, iſtud
depoſitum ad effectum ſecundi extremi præiudicare
Illuſt. D. Camillo.

ALDOBRANDINI.

Valentin. matrimonij. Veneris, 6. Februarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contrahere illi compellendi ſunt, inter quos pceſſerunt ſpõſalia iurata: niſi cauſa legitima ſubſiſtẽre.*
2 *Arbitrarium eſt iudici cognoſcere, an cauſa ſit iuſta vel ne.*

DECISIO CCCCXCVII.

DOmini concluſerunt, Petrum compellendũ con
trahere per hæc verba de præſenti cũ Beatrice,
1 quia † inter eos præceſſerunt ſponſalia iurata. c.
commiſſum. c. ex his, il 2. c. requiſiuit, de ſponſ. Et licèt le
gitima ſubſiſtente cauſa eccleſia abſtineat à coactione,
Hoſt. Io. And. But. Anch. Abb & Prępoſ. in d. c. requiſiuit.
Silueſt. in ſumma, in verbo, ſponſalia, nu. 10. & ferè oẽs
2 Summiſtæ. Ruin. conſ. 202. nu. 5. in fi. lib. j. cùm † tñ iu-
dicis ſit arbitrari, iuſta ne ſit cauſa admittenda, Dñi arbi
trati fuerunt cauſam inimicitiarũ prætenſam pro parte
Petri non eſſe talẽ vt abſtinendum ſit à coactione, quia
tales inimicitię prouenerunt eo quia Petrus recuſauit ſe
facturum. Vnde celebrato matrimonio ſedatus venit oĩs
rumor: mulier. n. cui timẽdum eſſet, confidit. & ppea di-
xerunt Dñi ſententias de partibus eſſe iuſtas & confir-
mandas, alioquin ex duplici dolo & culpa Petrum com
modum reportaret, nempe ex defloratione & ex renitẽ-
tia de adimplendo promiſſa cum iuramento. contra
l. ne ex dolo. ff. de dolo. idq; magis, quia timor ſcandalo-
rum non imminuitur, ſed potius augeri poteſt, ex non
coactione ſtante defloratione Beatricis.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Lunæ, 15. Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio facta in primo teſtamento poteſt per poſte- rius reuocari.*

DECI-

DECISIO CCCCXCVIII.

FVit reſolutum Amatoriam ex ſecundo teſtamento Fortunati & inueſtitura fundaſſe intentionem ſuam. Nã in generali inſtitutione intelligitur nominata, vt fuit reſolutum in cauſa Roman. hoſpitij, coram R. P. D. Brauo.

1 Nec obſt. præcedens teſtamentum Fortunati, nã † aut D. Gentiles prætendit nominationem præceſſiſſe in primo teſtamento, & illa per poſterius teſtamẽtum fuit reuocata. c. cum Marthæ, de celebrat. miſſar. c. vltima voluntas. 8. q. 2. l. cum hic ſtatus. §. j. ff. de donat. inter vir. & vxor. Aut verò vtitur nominatione in dicto primo teſtamento facta perſonæ ipſius per viam contractus, & illa eſt conditionalis, & conditio non fuit purificata.

Non obſt. bulla fe. re. Pij Quinti. Quia reuocat priuilegia & facultates teſtandi in ſpurios conceſſas. Fortunatus verò vigore priuilegij non fuit teſtatus.

Non obſt. quod non potuit Amatoria nominari, quia incapax eo quod illegitima, quia procederent allegata per D. Gentilem eccleſia nolente. Quo verò ad inueſtituram fundat pariter intentionem Amatoria. Nec obſt. quod fuit facta lite pendente. Quia aut D. Gentiles non habet ius, & eccleſia vti iure ſuo non prohibetur, aut habet, & in nullo ſibi præiudicat. Gabriel. de iudic. concluſ. 4. num. 34. & venit tantummodo reuocanda, quia eius conſtet de iure alterius. Pau. de Caſt. conſ. 72. nu. 2.

ORADINI.

Colonien. alimentorum: Lunæ, 5. Decembris. 1558.

SVMMARIVM.

1 *Filius in quaſi poſſeſſione filiationis exiſtens alendus eſt, pendente filiationis quæſtione.*

2 *Alendus eſt ille ſuper bonis pendente quæſtione, quæ quis prætendit eſſe communia.*

3 *Onus probandi filium habere vnde poſſit ſe alere, ſpectat ad patrem.*

Quod procedit etiam in ſpurio num. 5.

4 *Filius ſatis probat ſe eſſe pauperem, aſſerendo ſe nulla bona poſſidere.*

6 *Rota vtitur æquitate in decernendis alimentis filijs illegitimis.*

DECISIO CCCCXCIX.

FVit tentum, quod alimenta ſunt decernenda iſti filio, ex quo pendẽte filiationis quæſtione, interim
1 † eſt alendus filius in quaſi poſſeſſione filiationis exiſtens. Salyc. in l fin. C. de alen. libet. Ægid. deciſ. 88. & eſt tex. vbi etiam Bart. in l. ſi rogat, & in l. ſi quis à liberis. §. idem iudex. ff. de liber. agnoſc. & eſt deciſ. Capel. Tho-
2 loſ. Prout † etiam pendente quæſtione ſuper bonis, quę quis prætendit communia ex illis, interim eſt alendus. Alciat. reg. 3. præſump. 9. num. 9. Afflic. deciſ. 10. & ſeq.

Non obſt. quòd filius tenetur probare ſe pauperem, vt per Caſtren. in l. ſi inſtitnta. §. de inofficioſo. ff. de inoffic. teſtam. Quia reſpondetur, quòd immo ad patrẽ ſpe-
3 ctat † onus probandi, filium habere vnde poſſit ſe alere, quia regula eſt, quòd in dubio filius eſt alendus, vt patet ex ſupraſcriptis. Propterea ſatis probatur pauper. Aret. conſ. 66. & c. ſicut. 47. diſtinc. & quia bona eius occupata ſunt, adeo quòd vnus ex Doct. dicebat, quòd ſa-
4 tis † probat filius ſe eſſe pauperem aſſerendo ſe nulla bona poſſidere. ad gloſ. in l. cum de lege. ff. de probat. alleg. Couar. lib. 2. reſolut. cap. 6. num. 4. licet mihi iſta reſponſio non multum firma videatur. vnde plus placebat præcedens.

Non obſt. dictum Felyn. in c. ſi quis teſtium, num. 9. de teſtib. quia loquitur in extraneis.

Secundò non ob. illud, quòd hoc onus ſpectat ad ma-
5 trem, quia † immo etiam in ſpurio ſpectat ad patrem, ad tex. in c. licet. C. de natur. lib. Idem etiam dicendum eſt, quando ſumus in dubio, & nunc litigatur, an ſit legitimus, & ſic non intrat tex. in c. cum haberet, de eo qui dux. in matr. quam pollu. per adult.

Tertiò non ob. quod contra iſtum filium ſit lata ſententia vna, quia hoc eſt falſum, nam ſententia prima fuit pro matrimonio. Secundò fuit reſpõſum, quòd illæ ſententiæ fuerunt latæ ſuper fœdere matrimonij, non ſuper filiatione, & ſic nihil obſtant.

Et prædicta reſolutio fuit facta maximè attẽta æqui-
6 tate Rotæ, † qua vtitur in decernendis alimentis iſtis & ſimilibus caſibus, vt per Biſig. deciſ. 2. de iudic. Afflic. deciſ. 11. Qua æquitate attenta Rota non admittit illam doctr. Pau. de Caſt. ſupra allegatam.

SERAPHINI.

Roman. turris bubalariæ. Lunæ, 7. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Pactum appoſitum contra ſubſtantialia contractus vitiat ipſum contractum.*

Fallit ſi ſit appoſitum contra naturalia. num. 3.

Item niſi pactum faciat tranſire in aliam ſpeciem contractus.

2 *Conſenſus deficere dicitur in pacto appoſito contra ſubſtantiam contractus.*

3 *Contractus tranſiens in aliam ſpeciem vigore pacti in eo appoſiti, valet.*

DECISIO D.

1 FVit per Dominos concluſum, † pactum, de quo agitur, vitiare contractum cenſus, per reg. c. fin. de cond. appoſ. cum ibi not. l. per ſeruum. §. fin. de vſu & habit. Bal. in l. ſi pater, de adopt. Bart. in l. 2. num. 7. C. de iure emphyt. late Doct. in auth. ingreſſi, de ſacroſanc. eccleſ. Et huius concluſionis inter alias eſt illa ratio potiſſima, quam tradit Bald. in c. j. §. fin. num. 77. per quos fiat inueſtit. Quia pactum hoc in ipſo contractu cenſus appoſitum tendit ad offendendum ipſum actum, cùm ſit contra ipſius actus ſubſtantiam, qua remota remouetur ipſe actus. Abb. in d. cap. fin. numero 4. Deficit enim
2 † conſenſus, qui requiritur pro ſubſtantia ipſius actus, adeo quod indicitur, vel quod partes voluerint facere pactum eluſorium. l. an inutilis, de acceptilat. vel quod voluerint in aliam ſpeciem contractus conſentire, vt in caſu propoſito, in quo potius videtur, quòd voluerint contractum pignoris fœneratitium à iure reprobatum conſtituere, vt per Laur. de Rodul. in tract. de vſur. part. prima, & Guid. Pap. ſing. 477. cum alijs per informantes allegatis. Si verò pacta non ſunt contra ſubſtantiam cõtractus, non deficit.

3 Non obſtat tex. in l. cum precario. Quia † pactum illud potius eſt contra naturalia contractus, quàm contra ſubſtantialia, vt multi Doct. tenuerunt. Tum etiam, quia non procedit, vbi pactum fecit, vt contractus in aliam

ſpeciem

ſpeciem tranſeat, quæ eſt cenſus, vt poſt Barto. in l. vbi ita donatur. de dona. cauſ. mor. & in d. authen. ingreſſi. Dec. conſil. 233. col. fina. Cagnol. in l. contractus. nu. 70. de reg. iur.

An vero venditio, & reliqua in inſtrumento, de quo agitur, corruant, erit particulariter videndum.

ROBVSTERII.

Romanenſis hæreditatis de Gaddis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, poſita in legitimatione præſeruat non ſolum deſcendentes, ſed etiam collaterales. ex magis communi, & veriori.*

DECISIO DL

REſtrinxi difficultatẽ in iſta poſitione, vt firmarẽ, ſi fieri poſſit, quęnam ſit communis opinio circa intelligentiam iſtius clauſulæ, ſine præiudicio venientium ab inteſtato. Et viſum fuit Dominis, articulum eſſe valde dubitalem, vt vix fieri poſſit, vt in hac cõtrouerſia poſſit ſtatui, quænam ſit cõis opinio, intelligendo communem opinionem, à qua regulariter in iudicando non eſt recedendum. & ſtatuerunt præſertim in huiuſmodi articulo non eſſe omnino attendendas authoritates Doct. ſed legibus ac rationibus quæſtionem eſſe decidendũ. Nihilominus rñdendo difficultati propoſitæ de communi opinione reſoluerunt, ꝙ
2 † in legitimatione in iſto articulo magis communis opinio ſit, quod hæc clauſula, ſine pręiudicio venientium ab inteſtato, in caſu iſto præſeruat non ſolum deſcendẽtes, ſed & fratres & ſorores germanas illius ab inteſtato defuncti. Et mouebantur.

Primò, quia reperiuntur plures Doct. qui atteſtantur de communi opinione, tam pro iſta parte quàm pro alia. Nam pro D. Nicolao ſolum adeſt Crot. qui non atteſtatur de communi, ſed tantum aſſerit, quod illa magis eſt tuta & conſona menti concedentis. de quo ad partem erit videndum. Grat. conſ. 63. qui licèt, nu. 33. videatur atteſtari de cõi, tamẽ num. 26. proteſtatur nolle determinare, quænam ſit magis communis & vera, & remittit ſe ad dicta per eum in §. & quid ſi tantum, cuius ſcripta non circunferuntur. ſimul Galliau. leuiter quodãmodo, & non prout res poſtulat, in d. §. & quid ſi tantum. atteſtatur de communi reſolutione, num. 28.

Sed pro parte collateralium atteſtantur de cõi Curt. ſen. conſ. 73. num. 8. vbi dicit, quod iſta ſit magis cõmunis & verior. Soc. ſen. in d. §. & quid ſi tantum, num. 21. & conſ. 212. col. penul. lib. 2. & conſ. 95. col. penul. lib. 4. Dec. conſ. 338. num. 6. & conſ. 610. in prin. Ioan. Dilect. de arte teſtan. tit. 3. cantel. 18. quòd eſt communis & vera. Gozad. conſ. 6. num. 14. & conſ. 29. num. 29. verſic. velet. Soc. iun. conſ. 67. num. 43. & conſ. 120. num. 21. & 25. lib. 2. Ioan. Iacob. de Leonard. inter conſ. Soc. iun. conſil. 121. num. 16. lib. 2. Couar. in 4. decretal. par. 2. cap. 8. §. 10. num. 1. Sicq; 11. Doct. reperiuntur pro iſta parte, qui atteſtantur de communi, & pro alia reperitur vnus tantum, & licèt aliqui videantur dicere de diſpenſatione, tamen poſtea loquuntur generaliter in legitimatione. & allegant Doct. loquentes in legitimatione.

Secũdò mouebantur, quòd ſi volumus credere Doct. iſtis atteſtantibus de magis communi opinione pro collateralibus, verè reperiuntur plures pro parte illorum, nam ſi attendamus reſponſa Curt. ſen. Soc. ſen. & Dec. apparet, quòd iſta erat magis communis, nam Cur. ſen. Soc. ſen. & Dec. in locis ſupra allegatis referunt, quòd Bal. in pluribus conſ. ita tenebat. idem referunt de Pet. de Vbal. idem de Nicolao de Vbaldis, idem de Dioniſio de Peruſii appellato Doctore veritatis. Ang. de Periglis relatus à Corn. conſ. 3. num. 5. lib. j. Ioan. Petrus de monte Sperel. relatus ab eodem Corn. ibidem, & conſ. 93. nume. 9. lib. 2. & à Curt. ſen. d. conſ. 73. num. 8. Aret. in §. & quid ſi tantum, num. 26. Ant. de Gratianis & Bal. relati à Corn. in conſ. 354. lib. j. & conſ. 93. lib. 2. quamuis iſti duo, hoc eſt Anto. de Gratianis & Bald. poſſint poni ad partem, quia non habemus claram eorum opin. ſicut etiam Corn. in dictis conſ. Quamuis ſi rectè conſideretur, magis videtur pendere in hanc partem pro collateralibus, vt intelligantur verba prout ſonant, allegatur & Pau. de Caſt. in §. & quid ſi tantum. prout deducũt Cur. ſen. & alij & etiam in pluribus conſilijs, quamuis etiam in alijs conſilijs non ſibi conſtet, ideo ipſius opinio in conſ. poteſt reijci, & attendi ea quam tenuit in lecturis, & ducat, qui de communibus opinionibus in iudicando tractaret, Benedic. Capra ẽt tenuit pro iſta parte, vt patet in eius conſ. 517. Lud. de Sard. in loco allegato. adeo quod ſaltem de illo tempore erant 12. aut 14. Doctores, & pro alia erant tantummodo decem, videlicet, Ang. Anchar. Ioan. de Ana. Calder. Fulgoſ. Cuman. Salyc. & Dec. allegat eos pro alia parte Alex. & Felyn. Iaſ. & Bertran. & licet allegetur & Soc. conſ. 41. tamen attendenda eſt in caſu noſtro opinio, quam tenuit in lecturis. & alijs conſilijs, quia ibi in d. conſil. 41. dicit quod tenet hanc opin. in alio caſu in quo aderant verba ex teſtamento & ab inteſtato & ſuccedere debentium. in quibus verbis ipſe facit fundamentum maximum. Si etiam attendamus poſteriores, magis communis eſt iſta, Soc. iun. conſil. 120. num. 21. & 23. lib. 2. tranſit cum iſta magis communi, & licet conſ. 97. num. 42. eod. lib. 2. videatur referre plures opin. tamen ipſe non firmat contrariam opin. vt patet in verſic. verum tamen eſt. Gozad. conſ. 6. nu. 14. & conſ. 29. num. 27. Ioan. Dilect. de arte teſtan. in loco ſupra allegato, Pariſ. & Rui. in locis allegatis, nec ad ea q̃ dicit idẽ Ruin. conſ. 3. lib. j. dicit contrariũ conſ. 79. ex lecturis Couar. Rimin. Alb. in locis allegatis, & Ioan. Iaco. de Leonard. vbi etiam refert Iulium Taurellum pro iſta parte inter conſ. Soc. iun. 121. lib. 2. & ſic poſteriores ſunt octo aut decem, pro alia verò ex poſterioribus ſunt tantum quatuor aut ſex, Crot. Grat. Galliau. Alciat. Capra, non tenent cum voto aliorum, Bologni. poteſt poni ad partem, cum ſibi non cõſtet in conſilijs & in lecturis. videndum igitur de veritate iſtarum opinionum.

ALDOBRANDINI.

Bononien. de Luparis. Luna, 19. Ianuarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Spolio agi non poteſt contra poſſidentem authore prætore.*

2 *Ratificatio tacita ex quibus colligatur coniecturis.*

3 *Clauſula conſtituti dicitur operare ſuum effectum etiam in tacita ratificatione.*

DECISIO DII.

DOmini concluſerunt, non poſſe Buccamaties agere ſpolio, quia
1 † Luparus authore prætore poſſidet. Nec viſa fuit Dominis ſententia Rotalis iniuſta, & quod Caſſanum & prædiũ vocatum, *la campagna,*

pagna, & ſalui, ſiut vnum & idem corpus, quia Luparus
prubauerat primum extremum per clauſulam conſtitu-
ti appoſitam in inſtrumento Guidalotti de anno 1538.
qui iura ſua ceſſit Luparo. Nec obſt. quòd Lactantius Fe
licinus, qui vendidit Guidalutto, prius vendidiſſet He-
ctori Muntecaluo & Floriano Oino ſimiliter cum clau-
ſula conſtituti, qui deinde ceſſerunt iura ſua Iacobo
Buccamatio. Quia nihilominus poſt iſtam venditionem
Guidaluttus locauit huiuſmudi bona ipſi Lactantiu Fe-
licino, & etiam eius fratri & hæredi, 10. Aprilis, 1546.
Ex qua locatiune apparere videtur de actuali puſſeſſio-
ne ipſius Guidalutti. Sed quod tollebat ſecundum Do-
minos umnem difficultatem, eſt, quòd Iacobus 6. De-
cembris, 1558. quando emit huiuſmodi prædium à Fe-
licinis, promiſit defendere hæc bona à Guidalotto, &
eadē die declarauit hanc defenſionē velle facere median
te ſolutione, & ſic mediante reluitiune, & interim dum
relueret, prumiſit ſoluere affictus, quu ſtante dicitur ra
2 tificaſſe † contractum celebratum à Lactantiu Felicino
cum dicto Guidalutto, ex uot. per Dec. in l. ſemper qui
non prohibet, numeru 9. de regul. iur. & conſequenter
3 † nun poterat dicere, quòd clauſula conſtituti nun ope-
rabatur ſuum effectum, qui à ratificatiune recedere nun
poterat. l. Pomponius. ff. de neg. geſt. vbi Bart. col. 2. Alex.
conſ. 195. in fi. lib. 6.

GRASSI.

Giennen. iuris conferen. Lunæ, 7 Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Pars vna alternatiua declarare aliam dicitur.*
2 *Obſeruantia eſt valdè potens ad declarandum.*

DECISIO DIII.

Reſolutum, adminiſtrationem collegij Giennen. poſſe ad cõferendum gradus eligere aliam perſonã in dignitate eccleſiaſtica cunſtitutã præter ſcholaſticum Giennen. nec ſchulaſticum poſſe conferre gradus priuatiuè ad perſunam per adminiſtratorem electam. Dubium enim, quod ex indultu poterat uriri, quia ſupra iam erat dictum, per ſcholaſticum vel aliam perſonam in dignitate eccleſiaſtica conſtitutã, inferius reſoluitur, quatenus refertur & declaratur, cuius debeat eſſe electiu iu iſta alternatiua, nempe ipſius admi-
niſtratoris ibi per adminiſtraturē pru tempore eligen-
1 dum, cùm maximè regula ſit, quòd † vna pars alterna-
tiuæ declarat aliam. l. prima, de rebus dub. Iaſ. in l. qui
filiabus, numeru 4. de legat. primo. Curt. iunior con-
ſil. 113. numero 9.

Nec obſt. tex. in cap. metrupolitana. 63. diſtinct. Quia
bene reſpundetur per informantem, vt tollatur om-
2 nis difficultas ex † obſeruantia, quæ eſt admudum po-
tens ad declarandum, ex alleg. per Riminal. conſil. 366.
numero 17.

LANCELLOTTI.

Cluſin. penſionis. Veneris, 19. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Variare licitum eſt, quando prima electio fuit nulla: niſi quis ab initio ſciuerit nullitatem.*

DECISIO DIIII.

Fvit concluſum, quòd ſi penſio 50. ducatorum eſt
nnlla, poteſt D. Camillus redire ad reſeruatiunem
fructuum loco penſiunis, ſicut electiu ei conce-
1 ditur in literis penſiunis. Nam † licitum eſt variare, quã-
do prima electiu fuit nulla, iuxta l. 2. cum ibi nut. de opt.
legat. Achil. deciſ. 2. de variat. Rip. in l. ſerui electiune, nu
mero 4. de legat. primo. Et quoniam hæc regula limita-
tur, niſi quis ab initio ſciuerit nullitatem, vt per Rip.
ibidem, num. 5. ſuper ſcientia Camilli nihil fuit reſolu-
tum. Inſuper fuit dictum, quòd in omnem euentum Du
minus Camillus tenetur declarare in actis, an velit re-
dire ad reſeruationem, & dimittere penſionem 50. du-
catorũ facta huiuſmodi, declaratiune, neceſſe eſt, quòd
Dominus Camillus probet, quòd Dominu Octauio re-
ctori remaneant centum liberi.

Quia Domini referunt dictam clauſulam, dummodu D. Octauio rectori remaneant centũ liberi ad vtramque penſionem. Et quia facta dicta declaratiune, & probato, quòd remanent ducati 100. liberi, Dominus Octauius petit abſulutoriam à d. penſione 50. ducatorum, fuit dictum, vt videatur commiſſio Camilli, ſi comprehendit vtranque penſionem.

ROBVSTERII.

Roman. bonorum de Peruſchis. Lunæ, 29. Februarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Naturalis filius non poteſt ſuccedere ex teſtamento, in quo præteriti ſunt fratres, aut ſorores. ſed contra. numero 3.*
Immo etiam ſi ſit legitimatus, propter conſtitutionem Pij Quinti. num. 2.
3 *Teſtamentum, in quo inſtitutus eſt filius illegitimus, fratribus, vel ſororibus præteritis, valet mero iure, ſed per querelam reſcinditur.*
4 *Conſtitutio Pij Quinti reuocatoria facultatis teſtandi & diſponendi in illegitimos, intelligitur de licentijs à iure ſpeciali prouenientibus, non autem à iure communi conceſſis. & num. 9. 10. & 11.*
5 *Spurius etiam non legitimatus eſt capax de iure communi bonorum ab extraneis prouenientium, quando non eſt contemplata perſona.*
6 *Legitimatio tollit omne obſtaculum, & omnem maculam iuris & facti.*
7 *Legitimatio plena facta per reſcriptum Principis alteri non præiudicialis, dicitur donum Principis in corpore iuris clauſum & fauorabile.*
8 *Donum Principis decet eſſe manſurum.*
9 *Ius ſucceſſionis & acquiſitionis bonorum eſt diuerſum à iure legitimationis.*
11 *Remotio obſtaculi, & maculæ turpitudinis, quæ impediebat habilitatem reſpectu fratrum, non immutat ſubſtantiam actus, nec inducit aliquod ius nouum, ſed conſeruat illud ius commune quod antea habebant illegitimi quoad extraneos. ſed contra, numero 14. ſolu. numero 16.*
12 *Accidens aliquod ſi superueniat amplioris exercitij, non mutatur prior forma, nec perſonæ conditio.*
13 *Tranſitus ad perfectius eſſe non mutat primam diſpoſitionem, quæ faciebat primum eſſe.*

14 *Sublatio maculæ inducit aliquem effectum validitatis teſtamenti.*
15 *Verba. prætextu legitimationum, poſita in conſtitutione Pij Quinti de reuoc. quomodo intelligantur.*
17 *Ius ſuccedendi remotum à legitimatione non conſiderat conſtitutio Pij Quinti de reuoc. ſecus ſi aliquo modo cobæreat legitimationi, aut alteri iuri ſpeciali.*
18 *Exceptio etiam diuerſa porrigitur ad caſus ſimiles, vbi reuertimur ad ius antiquum.*
19 *Dictio, quoquo modo, comprehendit omnem modum qui excogitari poſſit.*

DECISIO DV.

CYnthius Peruſcus petebat vigore teſtamenti con
diti à q.D. Camillo de Pernichis Epiſcopo Alauin. immitti in poſſeſſionem bonorum patri-
monialium, quæ d. Camillus poſſidebat. Sed pro parte
fratrum germanorum d. Camilli opponebatur, q. Cyn-
thius erat illegitimus, & ipſi fratres germani erant præ-
1 teriti in d. teſtamento, & propterea † Cynthius de iure
communi non erat ſucceſſibilis. iuxta l. fratris. C. de inof
fic. teſtam. § ſoror aut frater. Inſtit. eod. §. j. verſic. primò
itaque. in Auth. de hæred. & falcid. Nec vigore legitima-
tionis poterat Cynthius ſe tueri, quamuis ex illa ſit am-
pliſſime reſtitutus natalibus, & ab eo abolita omnis ma
2 cula, quia † ſtante conſtit. ſan. ſanct. me. Pij Quinti contra
illegitimos edita, ſunt ſublatæ omnes legitimationes, ha
bilitationes, & facultates illegitimis conceſſæ ſuccedendi quibuſcunque extraneis etiam in bonis proprijs illo-
rum in caſibus, in quibus de iure communi illegitimi
non poterant illis ſuccedere, prout nupèr in terminis di-
ctæ conſtitutionis per Rotam fuit reſolutum. Cynthius
verò explicabat ſe de iure cõmuni eſſe capacem ſucceſ-
ſionis iſtorum bonorum, cùm non à patre vel aſcenden
te aliquo, ſed à collaterali penè extraneo prouenirent. &
quamuis teſtator haberet fratres, & illos præterierit, ni-
3 hilominus † teſtamentum de iure communi valet, & il-
lius vigore potuit adiri hæreditas, licèt ſi non eſſet à Cyn
thio ſublata macula illegitimitatis, potuiſſet per quere-
lam reſcindi. l. 2. C. de inoffic. teſtam. & Inſtit. eod. tit. in
princ. l. Papinianus. §. ſi conditioni, eod. tit. Sed cùm per
remotionem obſtaculi inductam vigore habilitationis,
& legitimationis à Cynthio, eſſet abolita macula, pote-
rat ex d. teſtamento irreuocabiliter ſuccedere de iure
communi. Ideo 15. Ianuarij, ac 19. Februarij, 1580. re-
ſtrinxi difficultatem ad hoc, an d. conſtitutio fe. rec. Pij
Quinti, quæ reuocat facultates teſtãdi & diſponendi in
illegitimos, prout in ea, & quæ fuit per Rotam interpre-
tata, vt capiat etiam bona patrimonialia extraneorum,
quando de illis non poſſunt extranei diſponere in ille-
gitimos, niſi vigore alicuius iuris ſpecialis, & non vigo-
re iuris communis, habeat locum in caſu iſto.

Quæ difficultas licèt fuerit pluries per me in relatio-
nibus propoſita & non reſoluta, nihilominus Lunæ, 29.
Februarij, maior pars Dominorum tenuit, quòd non
intrat, nec habet locum dicta conſtitutio in caſu iſto,
4 quia † vt iam reſolutum fuit, dicta conſtitutio dum re-
uocat omnia & quæcunque priuilegia, licentias, diſpen-
ſationes, & indulta faciendi teſtamenta, & alias quaſcũ-
que diſpoſitiones in illegitimos etiam extraneos, intelli
gitur de licentijs & indultis à iure ſpeciali prouenienti-
bus, non autem à iure communi conceſſis, quia omnia
illa ſonant in ius ſpeciale, quo ſublato non tollitur ius
cõe, quod difficilius reuocatur quàm ius ſpeciale, vt in
5 d. deciſione habetur. Sed † ſpurius etiam nõ legitimatus
nec diſpenſatus quantumuis ex damnato coitu natus,
de iure communi eſt capax bonorum temporalium ab
extraneis, vel collateralibus prouenientium, quando nõ
eſt contemplata perſona prout hic. gloſ. magna in §. fina.
in Authen. quibus mod. natur. effic. ſui. Barto. in l. prima,
nume. 3. & in l. non intelligitur. §. quando, verſi. ſed con-
tra. de iure fiſc. & in l. Gallus. §. quod ſi is. vbi etiam alij,
de libe. & poſthum. Iaſ. conſil. 39. nume. ſecundo, in ter-
tio, Alciat. conſil. 41. numero 4. tom. 3. lib. 9. Cephal. con
ſil. 277. numero 6. cum ſequen. libro ſecundo, & tenuit
Rota de menſe proximo in Vrbeuetan. coram R. P. Do.
Blanchetto.

Non obſtat, quod Cynthius eſſet illegitimus, & cùm
teſtator haberet germanos, & illos in teſtamento præ-
terierit, habeat locum d. l. fina. C. de inoffi. teſtam. Quia
illegitimus dicitur turpis perſona, vt hic benè deducũt
informantes, & tenuit Rota in illa Bononien. bonorum
coram R. P. D. de Rubeis & coram me.

Nam reſpondetur, quòd cùm longe ante conſtitutio-
nem, & teſtamentũ iam eſſet Cynthius pleniſſime reſti-
tutus natalibus, & ampliſſime eius perſona legitimata,
& habilitata, vt cõſtat ex legitimatione, de qua in actis,
non erat amplius turpis perſona, nec in eo poterat habe
6 re locum d. l. fratris, quia † ad effectum, de quo agitur,
erat abolita omnis macula, & ab eo remotum omne
obſtaculũ iuris & facti. l. imperialis. §. primo, & ibi no.
Bal. & alij. C. de nup. l. tertia, C. de natal. reſti. cum alijs p
Barto. & alios in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. de liber. &
poſthum. Bal. conſ. 146. numero ſeptimo, in primo, Ale
xand. conſil. ſecundo, numero 19. verſi. denique, in ſecun
do, Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore. nume. 241. de vſucapio.
Gozadin. conſil. 85. numero 11. & 22. Alc. conſil. 42. nu-
mero 1. tom. 3. lib. 9. Moder. & præſertim Galliaul. in l.
Gallus. §. & quid ſi tantum. nu. 39. Nat. conſil. 624. nu. 7.
in 3. Rolan. à Vall. conſ. 37. nu. 36. & 29. lib. . . .

Non ob. quod d. conſtitutio inhabilitat etiam legiti-
matos. Nam reſp. quòd legitimatio plena per reſcriptũ
Principis, licèt non ſit ſimpliciter ius commune, vt in gl.
Bal. in c. 1. in prin. nu. 52. hic finit lex Dom. Feder. tamen
7 † vbi eſt plena, & non eſt tunc alteri præiudicialis, dici-
tur donum Principis in corpore iuris clauſum, & fauo-
rabile, vt in Auth. quib. mod. natur. effi. legit. §. ſi quis vero. §. licet. & §. ſit igitur, cum alijs per Moder. præſertim
Fortun. Garzi in d. l. Gallus. §. & quid ſi tantum. nu. 179.
cum ſeq. de libe. & poſthum. Dec. in c. 1 a ſi clerici. in §. de
adulterijs. col. 8. de iud. Nat. conſil. 623. nume. 9. in 3. Et
ideo d. conſtitutio eſt exorbitans, & reſtringenda, quate-
nus fieri poteſt, dum in totũ, vel in aliquo derogat iſtis
8 legitimationibus, quia † decet donũ Principis eſſe man
ſurum, vt conſiderat Feder. de Sen. conſil. 233. circa fin.
Dec. conſil. 268. col. pe. ante med. Crot. & alij per Aym.
de antiq. temp. par. 4. num. 37.

Vnde ſi diligenter d. conſtitutio conſideratur, vndiq;
illa videtur limitata ad bona, & acquiſitionem illorum,
vt dictarum legitimationum vigore illegitimi nõ poſ-
ſint in iſtis bonis ſuccedere & illa acquirere & alijs eis
relinquere, vt in prima parte. ibi, ſuccedendi in bonis,
& ſucceſſiuè in omnibus verſiculis. Sed quòd legitima-
tionum prætextu quantum attinet ad perſonas, remo-
to iure ſuccedendi, ſpurij non poſſint fieri honeſti &
digni, ac primæuo iure naturæ reſtitui, & ab illis abſter
gi omnis turpitudo & macula, hoc ibi nõ legitur ſubla-
9 tum nec correctum. nõ ergo ſtatẽ prohibetur, quia † ius
ſucceſſionis & acquiſitionis bonorum eſt diuerſum &
ſeparatum à iure legitimationis, quod reſpicit ipſam fi-
liationem, & inductum in vno non porrigitur ad aliud.
Bart. & alij per Soci. conſil. 146. num. 2. verſic. ſecundo

quia

quia legitimationes, in ſecundo. Curt. ſen. conſil. 18.
& 74. Dec. in l. ſoler, num. 9. de iuriſdict. omn. iudic. & in
l. pactum, num. 15. C. de collat. & conſ. 158. num. 10. in
fine. & conſ. 263. num. 3. verſic. alia ratio. Tiraquel. in l. ſi
vnquam, in verbo, donatione largitus, num. 326. aliàs
259. Pariſ. conſ. 7. num. 15. cum ſeq. in 2. Ruin. conſ. 87.
num. 5. cum ſeq. in 5. Vnde licèt d. conſtitutio annullet
legitimationes, id eſt intelligendum iuxta limites ſuos,
& in terminis de quibus loquitur, cùm ſit exorbitans, &
reſtringenda, & ſic ad effectum, vt illarum prætextu poſ
ſint ſuccedere aut aliàs acquirere, ſed non ad effectum,
vt ex illis non poſſint effugere omnem turpitudinem &
maculam, ac fieri honeſti & digni, cùm iſta reſpiciant
perſonam, & longè inter ſe differant. Ideo ſpurij legiti-
mati cenſentur ibi inhabilitati non ſimpliciter, ſed ad
ſuccedendum, at limitata cauſa limitatum producit ef-
fectum. l. in agris, de acquir. rer. domin.

Non obſt. quod hic agatur de iure legitimationis ad
alium effectum quàm ſuccedendi & acquirendi iſta bo-
na, ad quem effectum legitimatio iſta eſt ſublata. Quia
reſpondetur, quòd legitimatio non eſt aliquo caſu ſubla
ta, licèt ius ſuccedendi ſit ſublatum. nam (vt dictum eſt)
iſta iura ſunt penitus diuerſa & ſeparata, & per remo-
tionem & limitationem iuris ſuccedendi vel acquirẽdi,
nullo modo eſt ſublatum vel limitatum ius legitima-
tionis, quod reſpicit perſonam ipſam, vt ſupra dedu-
10 ctum fuit. Neque † etiam per dictam conſtitutionem
ipſum ius ſuccedendi & acquirendi ſimpliciter & abſo-
lutè eſt ſublatum, niſi quatenus illud proueniat à legiti-
matione, vel à iure aliquo ſpeciali, non autem quando
prouenit ab ipſo iure communi, abſque ipſa legitima-
tione prout in caſu iſto, in quo licèt Cynthius non eſ-
ſet legitimatus, potuiſſet ſuccedere huic teſtatori extra-
neo, vt dictum fuit. & quamuis non potuiſſet ſuccedere
ex iſto teſtamẽto, in quo ſunt præteriti fratres, niſi fuiſ-
ſet legitimatus, tamen iſta legitimatio operatur plures
effectus diſtinctos & ſeparatos, nam actiuè & paſſiuè in-
ducit ius ſuccedendi parentibus & alijs cõiunctis, quod
ius ſuccedendi proueniens ab ipſa legitimatione, eſt
ſublatum per dictam conſtitutionem, & iſto iure legiti-
mationis non vtitur Cynthius. Operatur etiam alios
effectus diuerſos & ſeparatos, quia reſtituit legitimatũ
natalibus famæ & honori, & remouit omnem macu-
lam, vt ſupra dictum eſt, quæ remotio turpitudinis non
inducit aliquod nouum ius ſuccedendi vigore legiti-
mationis, ſed illud ius primæuum, quod competebat
vigore iuris communis, antequam eſſet legitimatus, con
ſeruat & retinet, ita quòd reſpectu extraneorum legiti-
matus dicatur ſuccedere, non prætextu aut vigore legi-
timationis aut alterius iuris ſpecialis, ſed vigore iuris
11 communis, ex quo † illa remotio obſtaculi & maculæ
turpitudinis, quæ impediebat habilitatem reſpectu fra-
trum, non immutat ſubſtantiam actus, nec inducit ali-
quod ius nouum, ſed retinet, & conſeruat illud idem
ius commune, quod antea habebant illegitimi quoad
extraneos. l. ſi vnus. §. quod & in ſpecie, de pact. cap. cum
aliquibus. vbi Gemin. Ioan. Monac. & alij, de reſcript.
lib. 6. cum alijs per Anchar. conſil. 131. ferè per tot. Caſ.
ſad. deciſ. 8. numero 6. de præben. & de priuileg. deciſ. 3.
& 4. Simonet. deciſ. 28. Mohedan. deciſ. 179. Ioan. Paul.
deciſ. 279. in ſecundo. Ad quod etiam facit, quod quan
12. do † ſuperuenit accidens aliquod amplioris exercitij,
non mutatur prior forma nec perſonæ conditio. l. ma-
ior dignitas. C. de dignit. lib. 12. vbi Ioan. de Plat. & alij
in l. falſa. § is cui. vbi Paul. & alij, de condit. & demonſtr.
Roma. conſil. 45. Alexan. conſil. 32. num. 7. in fine, lib. 3.
& in l. edita, num. 10. cum ſequen. C. de eden. Ang. Imo.
Aret. & alij in l. hæredes palam. §. ſi quis, in quarto not.
de teſtam. Aym. de antiq. tempor. par. 5. num. 15. Brun.
in tract. de augument. in primis concluſionibus. Anto.
13 Gabriel. de reg. iur. concluſ. 3. num. 48. & † tranſitus ad
perfectius eſſe non mutat primam diſpoſitionem, quæ
faciebat primum eſſe. Signorol. de Homod. conſil. 45.
numero 5. & in diſpoſitionibus ſtricti iuris, Tiraquel. in
tract. de retract. in fine, numero 166. cum ſequen. Brun.
in dicto tract. in primis concluſionibus. Gabriel. de di-
lat. concluſ. 2. & de regul. iur. concluſ. 5. Et quæ differunt
ſecundum plus vel minus, non differunt in ſpecie &
ſubſtantia. vt per Ariſt. in primo Ethic. Non enim po-
teſt eſſe magis & minus homo Titius quàm Meuius, li-
cèt ſit maior vel minor. & facit tex. in l. fin. de fundo in-
ſtruc. l. Marcellus, in princ. vbi etiam Soci. Hercul. & alij
ad Trebel. Soc. in l. imperium, colum. 5. de iuriſdict. om.
iudic. & in l. ſecunda, col. ſecunda, in ſecunda lectura.
C. de actio. & obligatio. Et adiectiones hæ veniunt cu-
mulatiuè, & augumẽtatiuè, & accedunt ad priorem ma-
teriam, eadem remanente ſubſtantia, nec ſtant de per ſe,
nec extinguuntur, ſed confunduntur. §. ſi duorum, de
rerum diuiſ. l. cum qui ædes. l. rerum mixtura, de vſuca-
pio. l. in rem actio. l. item ſi quæque, de rei vendic. cum
alijs per Alberic. in procem. C. numero 5. Tiraquel. de
retract. in fine, numero 157. pag. 1020. Et ſic non ſubſti-
netur teſtamentum vigore legitimationis, ſeu alicuius
iuris ſpecialis, ſed ratione iuris communis.

Non obſt. quod licet teſtamentum ſubſtineatur vi-
gore iuris communis, tamen id non eſt ſimpliciter &
abſolutè, quia ſi non eſſet ſublata dicta macula per legi-
timationem, ſine dubio non ſubſtineretur, & ſublatio ma
14 culæ † in hoc inducit aliquem effectum. Bald. in l. pri-
ma, colum. 7. numero 22. ante finem. C. de furt. Curt. iu-
nior conſil. 179. numero 11. Et ſic non videtur poſſe ne-
gari, quin ſatis aliquo reſpectu teſtamentum ſubſtinea-
tur vigore legitimationis, & tamen dicta conſtitutio
ſollit etiam prætextum legitimationum, & ſic cauſam
remotam, colorem, & occaſionem, gloſ. in pragmat.
ſanct. in verbo, prætextu, in tit. de collat.

Nam reſpondetur primò, quòd cùm mens condito-
ris fuerit excludere ſpurios, ne acquirere poſſent præ-
textu legitimationum, & aliorum iurium ſpecialium,
non autem prætextu iuris communis, vt iam reſolutum
15 fuit, illa † verba, prætextu legitimationum. non ſunt ita
auarè & iudaicè intelligenda, vt excludant interpreta-
tionem, quæ prouenit à ſubiecta materia, ab equitate, à
cauſa ipſius diſpoſitionis, ab euidenti iniquitate, vel iu
dicio ſapientis, vt latè poſt alios cumulat Aymon con-
ſil. 3. ferè per totum. & quamuis verba intelligi debeant
eo reſpectu, quo prolata fuerũt, l. ſi quis domum. §. quid
tamen, loca. cum alijs per Aymon. conſil. 9. numero 21.
& 22. & ſic intelligantur, vbi ius acquirendi bona pro-
uenitet mediate ab ipſis legitimationibus, veluti quan-
do ipſi vellent parentibus & alijs coniunctis ab inteſta-
to ſuccedere, vel immediate quando ex teſtamento, vel
alia expreſſa diſpoſitione facta à parentibus vel extra-
neis contemplatione parentum, vel in bonis eccleſiaſti-
cis aliquo modo ſuccederẽt: tunc enim ius ſuccedẽdi, &
acquirendi proueniret immediate à diſpoſitione expreſ
ſa, & mediate à legitimatione, & iure ſpeciali, quia niſi
eſſent legitimati & diſpenſati, non potuiſſent cape-
re à parentibus, vel extraneis contemplatione paren-
tũ, aliqua bona eccleſiaſtica, & ſatis eſt quod diſpoſitio
exorbitans aliquid operetur, aut difficultates tollat,
præſertim vbi reſultaret iniquitas, vt poſt Roman. &
alios late Aym. conſilio 70. numero vigeſimonono. licet
16 † igitur in caſu iſto remotio obſtaculi turpitudinis

induacatur prętextu legitimationis, non tñ inducatur ali
quod ios nouum ſpeciale ſuccedendi prætextu d.legi-
timationis, ſed tantum conſeruatur, & retinetur ius cōe
primęuum, quo mediante illegitimi ſuccedūt extraneis,
vt in ſoluto à vinculis poſt alios refert Caſſad. deciſ. 8.
num.6. de præben. Meritò non eſt facienda interpreta-
tio, vt tale ius tam exceſſiuè remotum & ſeparatum à di-
cta legitimatione comprehendatur in d.coſtitutione,
Bal.& alij per Aym.d.conſ.3. num.19. & conſ.192. nu-
me.3. Reſpondetur ſecundò, quòd vbi d.coſtitutio con
ſideraret ius iſtud ſuccedendi tantopere remotum, id
17 forte admitti poſſet, vbi † aliquo modo ius iſtud ſucce-
dendi cohæreret ipſi legitimationi, aut alteri iuri ſpecia
li, vt conſiderant Bald.Salyc.& alij in l.prętextu.C.com-
mod. & in l.ſub prætextu. C.de tranſact. veluti cùm in-
continenti parum ante vel parum poſt ipſam legitima-
tionem fuiſſet factum ſimile teſtamētum, quæ enim in-
continenti fiunt, ineſſe videntur. l.lecta.ff.ſi cer.pet. Sed
vbi per tot annos præceſſit habilitatio perſonæ & nullo
modo cohæret teſtamento, id nullo modo admittendū
videtur, ex quo iſto reſpectu fuit ſemel perfecta, & ha-
buit ſuum plenariū effectum.l.ſi vt proponis. C.de con-
ſtit.Princ.l.ſancimus.C.de adminiſt.tutor. cum alijs per
Tiraq.in d.l.ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, nu
me.230. C.de reuoc.donat.&c. Tertiò vbi id in legiti-
mationibus, quæ poſt dictam conſtitutionem ſuperue-
nerunt, haberet difficultatem, in legitimationibus præ-
cedētibus id ſine difficultate procedere videtur, ex quo
eadem conſtitutio quoad præterita præſeruat diſpoſi-
tiones quæ iam fuerunt ſortitæ effectum, vt in §.ad hęc.
18 quæ † exceptio etiam ſi eſſet diuerſa, porrigitur tamen
ad caſus ſimiles, præſertim vbi reuertimur ad ius anti-
quum, vt poſt Abb.& alios declarat Dec. in c.cum dile-
cta, num.5. de confir.vtil.vel inutil.

Non obſt. quòd dicta conſtitutio inhabilitat legiti-
matos, vt non obſtante tali legitimatione, non poſſint
19 quoquo modo ſuccedere, ponderando dictionem † vni-
uerſalem, quoquo modo, quæ comprehendit omnem
modum qui excogitari poteſt. Marſil.conſ.80.num.37.
Quia id intelligendum eſt ſemper, vt vigore legitima-
tionum, aut aliorum iuriū ſpecialium, non poſſint me-
diatè vel immediatè ſuccedere, aut aliàs acquirere, ſed
non vigore iuris communis, vt ſupra deductum fuit.

Vltimò non ob. quòd d.conſtitutio habeat verba prę-
gnantiſſima per quæ prohibetur, ne bona ad iſtos deuo-
lulant, & in effectu illa conſequantur ſiue immediatè ſi-
ue mediatè, ſiue agant de retinendo, ſiue de requiren-
do, & cum prohibitio ſit præciſa, non inſpicimus cau-
ſam, quia lex quamuis dura, ſeruanda eſt. l.proſpexit,
qui & à quib. cum alijs per Angel.conſil.228. Nam re-
ſpondetur, quòd non obſtante prægnantia verborum
iam fuit firmatum, & res non habuit difficultatē, quòd
omnes clauſulæ ſunt reſtrictæ ad ius ſpeciale, & nullum
verbum in dicta conſtitutione de iure communi, quod
vt dictum fuit, difficilius tollitur, & ſublato vno, non tol
litur alterum. Et cùm Cynthius mediate ſuccedat de iu
re communi, non intrat in caſu iſto d.conſtitutio.

BRAVI.

Ceruien. bonorum. Die 20. Nouembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probari poteſt per inſtrumentum, quæ etiam præ-
ſumitur anterior.*
2 *Teſtes ſuper poſſeſſione quando deponere debeant de certo
& determinato tempore.*
3 *Probatio concludere debet per neceſſe, non autem per poſ-
ſibile.*
4 *Fructuum perceptio probat regulariter poſſeſſionem: fal-
lit, niſi re ipſa conſtat, quòd alter poſſidet.*
5 *Poſſeſſio recentior præſumitur clandeſtina.*
6 *Poſſeſſio antiquior ſemper eſt manutenenda.*
7 *Poſſeſſio, vt interuertatur, ſufficit quod coloni alium re-
cognouerint.*

DECISIO DVL

PRopoſui cauſam inter Reuerendiſſ. D. Epiſcopum
Ceruienſem, & D. Theodoram Numantiam, &
dubitani, quæ, & qualis poſſeſſio naturalis ſit
prior & manutenenda.

Et Domini reſoluerunt conſtare de priori poſſeſſio-
ne Reuerendiſſ. Epiſcopi ex inſtrumētis actualis poſſeſ-
ſionis captæ die 26.& 28.Iulij, & prout in inſtrumento
poſt mortem bo.me.Equitis Ioannis Numantij, eſt.n.in-
1 dubitatum, † per inſtrumentum poſſeſſionē probari, vt
per Abb.in c.cū nobis, nu.4. de preſcrip. Crau.de antiq.
temp.1.par. num.23. Zuccar.in l.vlt.nu.443. C.de edic.
diui Adria.tollen.Menoch.de retin.poſſeſſ.remed.3.nu-
me.505. Et adiuuat ſecundus teſtis examinatus pro Do
mina Theodora, vt informantes deducunt pro D.Epō.
Vnde cùm ante prædictum tempus non probetur pro
parte D.Theodoræ captam poſſeſſionem, probatio Re-
uerendiſſ.D.Epiſcopi debet præualere, maximè cum ſit
certa ex die & anno, & ita præſumitur anterior, ex trad.
per Caſſad.deciſ.20.de probat. Creſcen.deciſ.169.

Neque obſtant teſtes examinati pro parte D.Theodo
ræ, quia non deponunt de certo & determinato tēpore,
ſed æquiuocè poſt mortem D.Equitis Numantij, quod
poſſet contingere ſtatim, & etiam multo poſt longum
2 interuallum, vt † in teſte dicit Alex. in conſ.vlt.vol.2.per
l.nam & poſtea.ff.de iureiur. & l.poſt idem.ff.de falſ.Af-
flic.deciſ.37. Tiraq.late in l.ſi vnquam, in verbo, & po-
ſtea, num.10. C.de reuoc.donat. & fuit tentum in vna
Peruſin.tenimentorum, 2.Maij, 1564. coram bo.me.Il-
luſtriſſ.Cardinali Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore.
3 Probatio † enim debet concludere per neceſſe, non ve-
ro per poſſibile. argum.c.in præſentia, de probat.l.non
4 ob hoc. C.vnde legit. Et ita † perceptio fructuum licèt
aliàs regulariter debeat probare poſſeſſionem. ex l.Ti-
tia.ff.de ſolut.l.ſecunda.ff.de acquir.poſſeſſ.l.litibus, de
agric.& cenſit.lib.10. Crauet. conſil.107.num.2. Pariſ.
conſ.107.num.22.lib.primo, Balb.in l.Celſus, num.130.
ff.de vſucapio. Rip.in l.prima, num.109.ff.ſoluto ma-
trimonio. Nat.conſil.292.lib.ſecundo. hoc tamen non
habet locum, quando re ipſa cōſtat, quòd alter poſſidet.
vt per Bart.in l.quamuis.§.ſi conductor. vbi Alex.vlt.no
tab.ff.de acquiren.poſſeſſ. & per eundem Bart. in l.qui
vniuerſas.§.quod per colonum.ff.eodem tit. per Balb.
vbi ſupra, num.130. Crauet.conſi.50.num.3. Ferret.con
ſil.82. numero 8. Tum etiam quia potuerint dicti fru-
ctus percipi nomine Theodoræ, quia ad ipſam ſpecta-
rent, vt puta ad hæredem Domini Ioannis, ex trad.à Co-
uar.lib.primo, varia. reſolut. cap.15. numero 7. Et ita
hæc perceptio fructuum, eſto quòd ſine diſpendio veri-
tatis poſſit dici poſſeſſio, ex quo duo inſolidum non
poſſunt poſſidere.l.tertia.§.ex contrario. ff.de acquiren.
5 poſſeſſ.cùm † ſit recentior, præſumitur clandeſtina, cap.
licèt cauſam, de probatio. Soci.ſen. conſil.15.numero 4.
lib.quarto. poſt Bart.in l.ſi duo. ff.vti poſſid. vbi nume-
6 ro 41. dicit † antiquiorem poſſeſſionem eſſe ſemper ma
nutenendam. per Felyn.in d.c.licet cauſam, num.8. vbi

Dec.

Dec.nu.9.Rip.lib.2.reſpon.cap.vlt.& bene Couar.pract.
quæſt.cap.16.verſic.12.hac in controuerſia.

Quod dicitur de expulſione colonorum, fuit riſum,
ꝙ cũ conſtet, colonos poſt mortẽ D.Ioannis cenſum ſol
uiſſe D.Theodoræ propter poſſeſſionem rei ſpectãtis ad
7 ipſam, vt ad hæredem, † ſufficit ad interuertendũ poſ-
ſeſſionem,ꝙ aliũ recognouerint.vt per Afflic.deciſ.325.
num.3.Ruin.conſ.158.num.21.lib.3. Requiritur enim,
ꝙ colonus continuauerit nomine hæredis, vt per eun-
dem Afflic.deciſ.167. Alex.& Zuccar.in l.qui vniuerſas.
§.quod per colonum.ff.de acquir.poſſ. Placueruntq; re-
ſponſiones traditæ per informantes pro parte Reueren.
D.Epiſcopi. Reſeruarunt tamen particulariter vidẽdum
de mandato ad capiendum poſſeſſionem eius nomine.

B R A V I.

In eadem Ceruien. bonorum. Die 4. Februarij. 1579.

S V M M A R I V M.

1 *Literæ contra ſcribentem regulariter probant.*
2 *Verba quæ ſupponunt, non dicuntur diſponere.*
3 *Exceptiones requirentes altiorem indaginem nõ ſolent ad-*
mitti in iudicio ſummario.

D E C I S I O   D V I I.

PRopoſita cauſa ſuper dubio reſeruato per Domi-
nos in præcedenti poſitione, an poſſeſſio bono-
rum, de quibus agitur, capta per quondam Ioan-
nem Francum Vicarium generalem & Archidiaconum
eccleſiæ Ceruien.de anno 1575. poſſit dici legitimè ca-
pta ad effectum, de quo agitur.

Et fuit firmatum per Dominos,ꝙ literæ ſatis dicũtur
comprobatæ per duos teſtes examinatos pro parte Re-
1 uerendiſſ.D.Epiſcopi, ita † vt prorſus ceſſet omnis ſuſpi
cio, ex trad.per Tiraq.de retract.conuent.§.1.gloſ.7.nu-
me.55.Gabriel.concluſ.10.num.11.de proba.& fuit re-
ſolutum coram D.Sarmiento in illa Belleian. diſcuſſio-
nis.1564. Tamen dictę literæ non ita ſufficiunt, vt dica-
2 tur conſtare de ſufficienti mandato. Quia verba † illa, tu
qui es occupatus, &c. potius videntur ſupponere quàm
diſponere, ex trad.per Rot.deciſ.23.de procur. in antiq.
& per Felyn.in c.ſedes Apoſtolica, col.8.num.51.verſic.
intellige dupliciter, de reſcrip. Itẽ quia enunciatiua prę-
dicta eſt nimis generica, & potius ſonat, vt cenſeatur re-
ſcriptum tanquàm negotiorum geſtori, & facit qſi ſibi
committitur, non vt ex hoc velit dare mandatum in ſpe
cie, & per verba enunciatiua non probatur, niſi vbi ſunt
ſpecifica. Aym.de antiq.temp.3.par.§ 9.num.80. Et ratifi
catio potius facit contra D.Epiſcopum, quia ſi ex literis
intellexiſſet conceſſiſſe mãdatum, iudicanda eſſet ſuper-
flua deciſio Achil.5.de manda.quæ non applicatur, quia
verba ibi erant diſpoſitiua, & vlterius progrediebatur.
Non etiam obſt.ꝙ cùm dicta verba ſint prolata ab eo,
qui poterat diſponere, videatur diſpoſuiſſe. Quia id verũ
eſſet, ſi verba eſſent relata ad actum geſtum per D.Epi-
ſcopũ, vt ſi diceret quia vobis dedimus in mandatis &c.
Sed illa verba referuntur ad actus extraordinarios per
Dominum Vicarium.

Quoad expulſionem colonorum fuit datum reſpon-
ſum alias per Dominos. Non etiã placuit quod dicitur
pro parte D.Theodoræ, poſſeſſionem fuiſſe captam con
tra bannimenta Prouinciæ Romandiolæ. Quia cùm
tractetur ad effectum mandati de manutenendo in ſum
3 mario, iſtæ † exceptiones requirentes altiorem indagi-
nem non ſolent admitti. ex trad.à Couar.pract.qq.c.17.

Volunt tamen Domini videre, an ex alijs conſtet de
ſcientia, vt oibus ſimul iunctis dicatur adeſſe mãdatum.

G R A S S I.

Firman. hoſpitalis. Mercurij, 27. Nouembris. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia, quæ habet dotem, campanile, & percipit deci-*
mas, & primitias, non dicitur oratorium priuatum, ſed
eccleſia.
2 *Eccleſia & beneficium eccleſiaſticum differunt.*
3 *Beneficium ex quibus ſignis cognoſcatur.*
4 *Eccleſia quæ dicatur, & quæ habere debeat, vt poſſit dici*
eccleſia.
5 *Beneficium etiam cognoſcitur, quando eccleſia non confer-*
tur alicui perpetuò.
Immo ex eo ſolo, quòd locus ſit erectus authoritate epiſco-
pi, præſumitur beneficium. num. 6.
7 *Capella fundata à ſeruientibus Deo, licèt non appareat de*
authoritate epiſcopi, præſumitur beneficium eccleſia-
ſticum.
Item, vt præſumatur beneficium eccleſiaſticum, licet non
conferatur in titulum, ſatis eſt quod poſſit cõferri, quan
do eſt locus reſeruatus & habet dotem. num. 8.
9 *Oratoria veniunt appellatione beneficiorum.*
10 *Probatio immemorabilis eſt neceſſaria ad probandam ho*
ſpitalitatem.
11 *Eccleſia in dubio præſumitur potius vnita quam econtra.*

D E C I S I O   D V I I I.

IN propoſito dub. Domini duas quæſtiones diſtingue
bant. Prima an Eccleſia ſanctæ Marię, de qua eſt con
trouerſia, ſit beneficium eccleſiaſticum. Secunda, an
ſit hoſpitale per laycos gubernari ſolitum.

Et quoad primam quæſtionem pro affirmatiua, ꝙ ſit
beneficium eccleſiaſticũ, allegabatur per Dños informã
tes, ꝙ habet dotem, campanile, percipit decimas, & pri-
mitias, quæ non poſſunt deberi loco laycali ex allegatis.
Hoc fundamentũ, ſecundum Dños, vr̃ cõcludere, qđ
1 hæc † Eccleſia nõ ſit oratoriũ priuatũ, ſed Eccleſia iuxta
cõſ.Card.4.de relig.dom. But.cõſ.19.nu.19. Abb.in c.pa
tentib.nu.1.de priuil. Roma.conſ.477.nu.12.& 13. Sed
quod propterea ſit beneficium eccleſiaſticum, non vide-
2 tur concludenter inferri, quia † Eccleſia & beneficiũ Ec-
cleſiaſticum differunt, vt per Barba.in cle.cùm.§.quod ſi
3 forſam, nu.24.de elect. Nã † beneficium ex ſequentibus
ſignis cognoſcitur. videlicet ex ratione perſonæ conferẽ
tis, illius cui confertur, & modi quo confertur, & oneris
annexi. Barb.vbi ſupra nu.17.cum ſeq. Ægid.late in c.ſu
per hoc, nu.16.de re iud.& in c.in noſtra.nu.10.de reſcr.
Abb.conſ.47.col.1.lib.2.Gig.de penſio.q.86.nu.7.Dec.
in rub.de reſcr.nume.3.verſ.& ibi concludit. Hic autem
non conſtat de aliqua collatione iſtius Eccleſiæ, niſi de
vna, de cuius etiam effectuatione adhuc dubitatur.

Tamen Domini hoc ẽt non attento per modũ inclina
tionis erãt, ꝙ d.Eccleſia eſſet nihilominus bñficiũ eccle-
ſiaſticũ. Moti, qa cũ iſte ſit locus publicus ex ſupradictis,
4 & non oratoriũ priuatũ, ſed † Eccleſia, q̃ vt hẽt doiẽ, p̃ſu-
mit erecta auctoritate Epiſcopi. Cald.cõſ.4. Ægi.late in
d.c.ſuper hoc, num.11. Vnde ſtante erectione huius ec-
cleſiæ, item quod habeat dotem, iuxta not.in c.nemo,
de conſecra.diſtinct.prima. Item quod habeat onus ſpe-
cialiter annexum, nempe celebrationem continuam di-

vnionum, vt conſiderat Ægid. d.num.21. & Barbat. in
d.§.quod ſi forſan, num.30. videtur omnino iudican-
dum beneficium eccleſiaſticum.

Concurrit etiam, quòd licèt d.eccleſia non confera-
5 tur † alicui perpetuò, quod eſt vnum ex ſignis beneficij
eccleſiaſtici, Butr. vbi ſupra verſic. cognoſcitur beneficiũ
eccleſiaſticum. Ægid.ſub num.21. verſic.& quia perpe-
tuum eſſe debet.& ibi, hoc enim eſt proprium ipſorum
beneficiorum eccleſiaſticorum, vt ſint perpetua. Tamẽ
hæc ipſa eccleſia ſemper committitur perſonæ eccleſia-
ſticæ, vt patet ex dictis teſtium, ergo reputatur benefi-
cium eccleſiaſticum.Barbat.vbi ſupra, num.29.

Immo ex eo ſolo, quòd locus ſit erectus authoritate
6 Epiſcopi, præſumitur † beneficiũ, vt videtur velle gloſ.
in clem.ſi beneficiorum, in gloſ.j.in fi. de decim. Guid.
Pap.deciſ.187. num.1. Bertran. conſ.379. num.1. lib.6.
Rip.in c.decernimus, num.69. verſic.in iſto puncto, de
iudic. Immo Rebuff.in c.quid ſit & quomodo, num.8.
7 in fi.dicit, quòd † capella fundata à ſeruientibus Deo,
licèt non appareat de authoritate Epiſcopi, tamen præ-
ſumitur beneficium eccleſiaſticum. Ægid.tamen quem
ipſe allegat, non ita loquitur, in q.16.in fi. verſic.ſecun-
do quia & ſi teſtator.vbi in dubio vult, rem debere reci-
pi in caſu, in quo eſt.

Et quamuis non conferatur in titulum, tamen ſatis vi
8 detur eſſe, quòd poſſit conferri, † quando eſt locus con
ſecratus,& habet dotem, vt ſentit Abb.in c.authoritate,
in fi.de cenſ. Et ita videtur etiam intelligendus Sarn. de
9 infirm.q.23. vbi dicit † quod oratoria veniunt appella-
tione beneficiorum, quæ dari poſſunt in titulum,& per
omnia tantò magis, quia eccleſia ponitur pro beneficio,
c.2. de conceſ.præben.c.cum non ignores, de præb. Re-
buff. in tit.qualia ſint inſtit.benef. num.9. Et hæc quoad
primam quæſtionẽ, an eccleſia ſit beneficium eccleſiaſti-
cum, in qua, vt dixi, pro affirmatiua ex prædictis eſt incli
natum per Dominos.

Quoad ſecundam an d.eccleſia ſit hoſpitale, diceba-
tur, quòd licèt ex omnibus ſupradictis appareat eſſe ec-
cleſiam, non autem hoſpitale, etiam non obſtante alle-
gata domo iuncta cum muro eccleſiæ. Quia immo re-
plicabatur, quòd eſt cortile inter medium, quod magis
videtur arguere diſtinctionem & diuerſitatem. Et dice-
bant Domini pro veritate huius quæſtionis, videndum,
an in caſu propoſito probetur vnio. Et pro negatiua di-
cebant eam non probari per communitatem, quia etiã
probata per teſtes hoſpitalitate, quod non videtur ad-
10 huc bene poſſe firmari, † teſtes dati non probant im-
memorabilem, quæ eſt neceſſaria, vbi non agitur de ti-
tulo, ex alleg.per Felyn.conſ.2.num.13.& 27. Et iſtã opi.
11 Rota eſt ſemper amplexa, maximè, quia † in dubio po-
tius pſumitur vnita eccleſia q̃ è contra. Ægid.deciſ.187.

Non obſt.adminiſtratio communitatis. Quia in ipſa
dicunt teſtes, ꝙ communitas tenuit & poſſedit hoſpi-
tale & eccleſiam, ſed non dicunt vti vnitam.Præterea ſe-
cundò videtur ſe reſtringere ad auditum, & ad annum
1552. Tertius dicit, ꝙ communitas à ſuo recordatu poſ
ſedit hoſpitale, non autem deponit, quod hoſpitale poſ-
ſideret eccleſiam. Vnde potuit eſſe mera vſurpatio, maxi
mè cùm ſimus in communitate, in qua vſurpatio præſu-
mi ſolet. Quartus deponit quod communitas poſſedit
hoſpitale ſub inuocatione S.Mariæ,&c. & bona,&c. ſed
nihil quod hoſpitale poſſideret eccleſiam prædictam,
nec deponit de immemorabili.

Vnde aduertebatur per aliquos ex Dominis, ꝙ illa
denominatio eccleſiæ, vt dicit Butr. in c.inter dilectos,
ſub num.15. verſ.forte, de donat. potius præſumitur ex
eo, quia eccleſia erat vicina.Sed nec teſtes, vt dixi, conclu
dunt bene de hoſpitalitate, & licèt in inuentario aliquid
ſit pro pauperibus, nihilominus quòd ſeruaretur ibi cõ-
tinua hoſpitalitas, teſtes non ſatis concludunt, & inuen
tarium oſtendit contrarium, quia tranſmittebantur ad
aliud hoſpitale. Sed de hoſpitalitate & poſſeſſione non
videtur nunc curandum, quia non probatur immemo-
rabilis prædicta.

GRASSI.

In eadem Firman. hoſpitalis. Veneris, 14.Martij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia erecta authoritate Epiſcopi,& dotata dicitur be-
neficium eccleſiaſticum.*
2 *Eccleſia vt dicatur beneficium, ſufficit quod ſit talis, quæ
non poſſit conferri laico.*
3 *Clem.fin.de reſcrip.cum ibi not. quo caſu procedant.*

DECISIO DIX.

DOmini dixerunt conſtare ex deductis, ꝙ eccleſia
ſanctæ Mariæ ſit beneficium eccleſiaſticũ. Mo-
ti fuerunt, quia omnia ſigna, de quibus per Cal
der.conſ.4.de præb. ꝙ ſit eccleſia, & non oratorium pri
uatum vel hoſpitale, cõcurrunt in hoc caſu, vt in alia po
1 ſitione fuit etiam dictum.Quo ſtante ſequitur, † ꝙ cùm
ſit eccleſia erecta authoritate epi,& dotata, dicatur cõſe
quenter beneficium eccleſiaſticũ. Guid.Pap.deciſ.187.
Bertr. & Rip.aliàs allegati. Et ratio eſt, quia tunc poteſt
conferri perpetuo, vt per Abb.in c.authoritate, in fi.de
cenſ.Sarn.de infirm.q.23.

Non ob.ꝙ non cõſtet de aliqua collatione.Quia Doc.
qui exemplo allegantur, non requirunt, ꝙ fuerit collata
2 eccleſia, ſed tantum quod ſit talis, quæ † non poſſit con
ferri laico.& ita loquitur Abb.cõſ.47.lib.2.Gig.de penſ.
q.86.nu.7. & ita loquitur Anch.in c.j.nu.3. de reg.in 6.
ad quem ſe remittit Dec.in rub.de reſcript.nu.3. Quod
in hoc caſu procedit, ex quo vt ſupra dictum eſt, fuit ere
cta authoritate epiſcopi, maximè, quia habet onus ſpe-
ciale annexum, nempe celebrationem diuinorum offi-
ciorum, vt in alia poſitione fuit etiam conſideratum.
3 Non ob.not.in clem.fin.de reſcrip. Quia † ea oĩa pro-
cedunt, vbi non venit in controuerſiam ipſa vnio, vel an
ſit, vel nõ vnita eccleſia vel hoſpitale, ſed præſupponitur
ibi vnio pro conſtanti & indubitata, imò pro neceſſaria
ſubſiſtente ad illam ſubiectam materiam, & dubitatur
ſit, vel nõ hoſpitale & eccleſia vnita, & dubitatur ſolum
cui ſit facta ipſa vnio, an eccleſia ſit vnita hoſpitali vel
hoſpitale eccleſiæ.Hic verò dubitatur de ipſa vnione, ad
quã præſumendã neceſſaria eſt immemorabilis, & pro-
pterea Bonif.in clem.fi.ponit illam exceptionem, qñ nõ
conſtat de modo annexionis,& ſic apparet, ꝙ eo caſu tã-
tum modus vnionis controuertebatur, non ipſa vnio.

Nihil etiam facit, ꝙ quando non probatur ſtatus præ
cedens alterius qualitatis beneficij, ſufficiat probare ſta
tũ præſentẽ per 10. annos, ex not.in c.cũ de beneficio, de
præb.in 6.Quia illa materia non applicatur.Ibi.n.ſuppo
nitur, ꝙ ſit beneficium, & ſolũ quæritur quale ſit, an ſæ-
culare vel regulare, & ſic controuertitur ipſa ſubſtantia
beneficij, nõ ſtatus, vel ne. Vnde cum probetur, quòd ſit
eccleſia erecta authoritate epiſcopi, & conſequenter ꝙ
eſt beneficium eccleſiaſticum, qui vult dicere fuiſſe ſup
preſſum tale beneficium per vnionem, debet id proba-
re vel per literas, vel per immemorabilẽ, vt dictum eſt,
& latius deducitur per informantes.

Mantuan.

Mantuan. bonorum. Lunæ, 23. Martij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Agens ſi petat reſtitutionem aduerſus contractum, debet prius reddere id quod accepit.*
2 *Diſpoſitio l. ſi diuerſa. C. de tranſact. quo caſu procedat.*
3 *Probatio probationem non excludit.*

DECISIO DX.

DOmini dixerunt D. Alexandro obſtare l. ſi diuer
ſa. C. de tranſact. cùm veniat cõtra laudum emo
logatum opponẽdo de enormiſſima læſione, &
ita debet refundere prius, & ante omnia omne id quod
1 accepit, ſicut † quando agens reſtituitur aduerſus con-
tractum, ſubijcitur legibus, vt prius, quod accepit, red-
dat. Abb. conſi. 62. in fi. lib. 1. Corn. conſ. 188. li. 2. Pariſ.
conſi. 96. nu. 12. lib. 1. Afflic. deciſ. 220. num. 4. Aym. con
ſil. 7. nu. 14. Gram. deciſ. 66. nu. fi. verſi. & alius veniendo
contra dictas tranſactiones. Et ita Rota pluries reſoluit,
vt per Caſſanen. deciſ. 199. & coram R. D. Robuſter. 4.
Februarij. 1577. in cauſa Tiratonen. decimarum & corã
R. P. D. Aldobrandino. 11. Ianu. anni præſentis. in cauſa
Roman. reſciſſionis concordiæ.
Non ob. quod d. l. ſi diuerſa. procedat, quando de cõ-
muni conſenſu partium receditur à tranſactione. Quia
2 † cõtrarium eſt verius, vt fuit reſolutũ in illa Tiratonẽ.
Minusq; facit quod D. Alexander nihil acceperit ha-
bendo 12000. quin potius dimiſerit. Quia hoc dice-
bant Domini pendere à negotio principali, an ipſe in
cauſa foueat bonum ius, & de præſenti ſolum conſtare
de contrauentione.
Minus impedit, quod dicitur fuiſſe reſolutum coram
D. Verallo pro nullitate laudi. Quia licet hoc verum ſit,
non impedit, quin exceptio implementi poſſit quando-
cunque opponi. Minusque hodie poſſit probari laudi
3 validitas. probatio † enim probationem non excludit,
vt per Ægid. deciſ. 366. & 625.

Abulen. limitum. Lunæ, 19. Octobris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Aedificare quis non poteſt in fundo alieno, in quo nullum habet ius quaſitum in præiudicium iuris conceſſi.*
2 *Seruitutis iure quædam permittuntur, quæ alias non permitterentur.*

DECISIO DXI.

PRopoſita cauſa Abulen. limitum inter Illuſtr. D. Di
dacum de Villalua, & Dominos de ſancto Ioanne,
fuit tentum per Dominos, ſententiam de partibus
confirmandam, quia cõſtat de aſſignatione loci pro ędi
ficanda capella prædeceſſorib. Dominorum de Villalua
conceſſa anno 1548. quæ habuit effectum, vt per teſtes
pro parte ipſius examinatos ad 10. & 17. & 18. vbi de poſ-
ſeſſione Dominorum de Villalua ex pluribus actibus
ipſius, & ſuorum maiorum, quæ probationes dicebant
Domini debere præualere probationibus Dominorum
de ſancto Ioanne.
Nec reædificatio facta anno 1559. eis opitulatur, qa
1 † ex hoc nullum fuit eis ius quæſitum in præiudiciũ iu-
ris conceſſi per Eccleſiam Dominis de Villalua arg. l. id
quod noſtrũ. ff. de reg. iur. cũ vulg. & l. quoties. C. de rei
vend. non applicamr, immo facit contra, cum cõſtet de
poſſeſſione Dominorũ de Villalua, & aſſignatio eis fa-
cta eſt certa, & limitata, nec Domini de ſancto Ioanne
docent de certa, & priori aſſignatione capellæ, & aſſigna
tio facta Dominis de Villalua non dicit ſolum de alta-
ri, ſed de altari, & capella, & murus inter medium diru
tus per Didacum de Iapra de licentia rectorum facit cõ
tra Dominos de ſancto Ioanne, quia vltra quòd teſtes di
cunt, quod ibi aliqua Eccleſiæ ſupellectilia reponebãt,
natura eius eſt diuidere, iuxta c. forus. de vebo. ſignifica.
Quod tectum ſe prætenderet vltra murum, nihil arguit
pro Dominis de ſancto Ioanne, quia cùm ex hoc non
proprietas, ſed ſeruitus tigni immittendi inferat, hoc in
2 re † ſeruitutis permittitur fieri, quod alias non licebat.
arg. l. quemadmodum. §. ſi protectum. ff. ad l. Aquil. l. ſi 5
vitem. §. ſi ad ianuam. ff. quod vi aut clam. l. ſi inter me. ff.
de ſerui. vrban. prædio.
Nec facit quod lapides vulgo dicti, adoquium, fue-
rint poſiti per D. Didacum multo poſt factam reædifica
tionem per Dominos de ſancto Ioanne, cùm omnes te-
ſtes Dominorum de Villalua ad 17. & 18. eorum pro-
bent poſſeſſionem: mouit etiam Dominos occularis in-
ſpectio iudicis, qui ad locum acceſſit, & nullã apud Do-
minos habuit difficultatem.

Roman. computorum. Lunæ, 17. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio laudi facit illud valere in vim pacti.*
2 *Laudo quando quis ſtare præſumatur.*
3 *Impugnationi renunciare licitum eſt.*
4 *Stipulatio & conſenſus ſimultaneus in iudicialibus non requiritur.*
5 *Statutum recipit paſſiuam interpretationem à iure communi.*

DECISIO DXII.

DOmini dixerunt conſtare de acceptatione laudi
taliter, quòd Proſper tenetur reddere rationẽ: li
cèt enim laudum ſit nullum, quod Domini ad-
1 mittebant, tamen potuit à partibus acceptari, quæ † acce
ptatio facit valere laudum prædictum in vim pacti. gloſ.
2 in l. a. C. commu. de iudic. cum alijs allegatis. De † acce-
ptatione autem non poteſt dubitari, quia reſpectu Pro-
ſperi ipſe illud produxit, citauit Cardinalem ad viden-
dum mandari ſtari laudo, vt in quarto præſuppoſito.
Dec. conſil. 413. numero 19. De acceptatione vero lau-
dum eiuſdem Cardinalis conſtat ex 14. Qui enim agit
virtute laudi, neceſſariò acceptat, & approbat. l. cum quę
ritur. ff. de adminiſtra. tuto. Bal. conſil. 14. lib. 5. Dec. con-
ſil. 549. nu. 34.
Non obſtat prior impugnatio, quia ijdem hæredes
3 deſtiterunt † ab impugnatione, quod licitum eſt. l. pupil
lus. §. meminiſſe. ff. de inoffi. teſtam. Idque tantò magis,
quia Cardinalis ſuccubuit in impugnatione. Fel. in cap.
examinata, num. 6. de iudic. cum alijs allegatis, quando-
cunque enim ante reuocationem potuit acceptari. capi.
licèt. de procur. in 6.
Non obſtat defectus ſtipulationis, & ſimultanei con-
4 ſenſus. Quia † hæc ceſſant in iudicialibus, quia fuit pro-
ductum laudum à Proſpero in actis, & per notarium
redactum in ſcriptis, quo caſu hæc neceſſaria non ſunt,
vt per Barto. in l. uuda, nume. quarto, & ibi Imol. col. 1.
de donat. Felyn. in cap. 1. numero 5. de lit. conteſta. cum
alijs allegatis.

Non

Non ob. ſtatutum Vrbis, tum quia vterque eſt foren-
3 ſis, tum etiam quia † ſtatutum paſſiuam recipit interpre
tationem à iure communi. Alex. in l. prima, §. lex Falci-
dia. ff. ad l. Falcid. ſicut igitur in iudicialibus, in quibus
ſcriptura redigitur pacto, de iure communi non eſt ne-
ceſſaria ſtipulatio, & ſufficit, quòd pars acceptet, ita di-
cendum eſt in terminis huiuſmodi ſtatuti.

BLANCHETTI.

Roman. donationis. Mercurij, 4. Maij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Ius vbi ſemel ex contractu eſt acquiſitum, illud non reſol-*
uitur ita vt accreſcat alteri ex eodem contractu ius ha-
benti.
2 *Speciale eſt in donatione facta à Principe, vt condonata-*
rio accreſcat id quod alteri donatum fuerat.
3 *Iuri accreſcendi in contractibus non eſt locus.*

DECISIO DXIII.

DOmini dixerunt, Eluiram potuiſſe vendere do-
mum paiionis, & efficere fundum dotalem Li-
uiæ in præiudicium Do. Gundiſalui donatarij.
Ratio ea fuit, quia ſicut Gundiſaluo fuit acquiſitum ius
ex cauſa alimentorum, ita & Liuiæ ex cauſa dotis, ex
qua fuit conceſſa Eluitæ facultas alienandi bona dona-
ta, vt fuit reſolutum quinta Maij anno præterito.

Non obſtat, quòd cum Liuiæ fuerit relicta dos in te-
ſtaméto per donantem, ius acquiſitum per donationem
fuerit reſolutum.

Primò, quia cùm in eodem teſtamento Gundiſaluus
ſenior confirmet donationes factas, non poteſt dici, quod
aſſignauerit dotem in pecunia ad effectum, vt donatio
corrueret.

Secundò, vbi ſemel ex contractu eſt acquiſitum ius, il
1 lud † non reſoluitur, ita vt accreſcat alteri ex eodem con
tractu ius habenti. l. prima, §. interdum. ff. de vſufruc. ac-
creſc. Ripa in l. re coniuncti, nume. 136. ff. de lega. 3. Eſt
2 † enim ſpeciale in donatione facta à Principe, vt condó-
natario accreſcat id, quod alteri donatum fuerat. l. vni-
ca, C. ſi liber. imper. Soc. ſen. conſ. 16. lib. 1. num. 157.
3 Accedit, quod in † contractibus non eſt locus iuri
accreſcendi. l. ſi mihi, & Titio. ff. de verborum obli. Nec
refragatur, quòd Do. Eluira non potuerit ſine facto Do.
Gundiſalui ius ſuum ſibi auferre, quia fuit ſibi ius acqui
ſitum cum eadem cauſa, vt filiæ fœminæ Eluitæ do-
tem conſequerentur in iſtis bonis, vt bene deducitur
per Coraſium.

Et eò magis, quia donatum fuit D. Gundiſaluo iunio
ri ex cauſa temporali, videlicet, vt imbueretur bonis arti
bus & moribus, quod reſpicit prima diſciplinarum ele-
menta ſeu cunabula, argumento l. ſi ſeruos. ff. de pigno.
actio. Liuiæ verò ex cauſa perpetua dotis, quod etiam ex
ordine ſcripturæ primum fuit in intentione donantis,
vt patet ex ipſiſmet verbis donationis.

SERAPHINI.

Callaguritan. iuris ingrediendi. Mercurij, 27. April. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio contra ordinarium intelligitur, dummodo infe*
rior qui præſcripſit, ſit diligens.
2 *Iuriſdictio præſcribi ab epiſcopo priuatiuè non poteſt, quin*
ſaltem penes eum habitus remaneat.
3 *Negligentia in iudice non præſumitur, niſi probetur.*
4 *Iudex per trinam interpellationem poteſt conſtitui in mo-*
ra, ad effectum, vt poſſit appellari, & negotium deuolua
tur ad ſuperiorem.
5 *Modus vnus conuincendi ſuperiorem de negligentia.*
6 *Commiſſio cauſæ dicitur eſſe iudici arbitrarium.*
7 *Citatio ſola generalis ſufficit ad totam cauſam.*

DECISIO DXIIII.

DVbitaui de validitate ſententiarũ latarũ in parti-
bus in fauorem Andreæ, quia pro parte benefi-
ciatorũ de Victoria prætendebantur nullæ, ma
ximè prima lata à Callagur. ex defectu iuriſdictionis, cũ
prætendat vniuerſitas ſe præſcripſiſſe iuriſdictionem ca
piendi informationem ſuper puritate ſanguinis, & ad-
mittendo & declarãdo, qui ſint idonei priuatiue ab Epi
ſcopo, ſuper qua re habent tres ſententias, neque in du-
bium hoc reuocatur, ſed prætẽditur tantum, quòd cum
5 quęlibet † præſcriptio contra ordinarium intelligat, dũ-
modo inferior, qui præſcripſit, ſit diligens, nam eo negli
gente ordinarius aſſumit ſuã iuriſdictionẽ, vt per Abb.
in c. irrefragabili. nu. 1. de of. ord. & in ca. cæterum, nu. 5.
de iudic. & ibi Dec. in 4. no. Fel. in d. cap. irrefragabili. in
2 prin. Non † enim poteſt præſcribi iuriſdictio priuatiue
ab Epiſcopo, ita vt non remaneat penes ipſum habitus,
licèt actus ſit penes inferiorem, quo fit vt eo negligente
redeat actus penes Epiſcopum, vt tradit Abb. in c. cũ cõ-
tingat. nu. 18. de foro comp. cum alijs. Et ideo tota diffi-
cultas in eo verſatur, an iudices ab vniuerſitate deputati
fuerint negligentes, qui quidem iudices non deputãtur
particulariter ad vnam cauſam, ſed ad omnes, vt liquet
ex comparitionibus factis coram Epiſcopo à procurato
re vniuerſitatis, & proteſtatione, de qua in ſummario vni-
3 uerſitatis. nu. 15. negligentia † verò cùm non præſuma-
tur, probari debet. l. 3. §. ſi ad diem. de re mil. Afflic. deciſ.
33. nu. 18. Grat. conſ. 100. nu. 14. li. 2. Biſignet. deciſ. 1. de
dolo & contu. Eam autem probari cenſuerunt Domini,
cum admittant informantes pro vniuerſitate, iudicem
4 † per trinam interpellationem conſtitui in mora ad effe
ctum, vt poſſit appellari, & negotium deuoluatur ad ſu-
periorem. Io. And. in c. dilecto. col. 2. de appel. Alexã. in l.
hoc amplius. §. Celſus. nu. 13. de dam. infec. Fel. in c. pro-
poſuiſti. prope fi. de foro comp. & in ca. ſuborta. ante nu-
me. 5. ver. & iſtis adde. de re iud. Dec. in cap. ex parte. il a.
nu. 3. poſt Abb. de appel. cum alijs allegatis. Hic autẽ ne
dũ duplex, ſed quadruplex interpellatio interuenit. Pri-
ma eſt illa de qua in ſummario ambarum partium, nu-
me. 1. & per Mart. Abba. in ſummario And. nu. 1. ſuper
duodecimo. Secunda fuit quando præſentati fuerunt ar
ticuli 12. Febru. 1573. in ſummario And. num. 3. Tertia
fuit 22. Maij. 1573. & iudices nihil aliud reſponderũt,
niſi quod audiebant, & petebant copiã. Quarta fuit die
ſequenti 23. Maij. & iudices reſpõderunt, quòd daretur
liber baptiſmi, & quod declararent vnde originem du-
cerent illi de Buenna. & licèt pro parte beneficiatorum
impugnetur illa ſecunda, ex eo quod ille Didacus Perez
erat procurator Andreæ, tamen non placuit hæc impu-
gnatio, cùm non conſtet de illo tempore de acceptatio-
ne. Mil. in verbo, procurator non dicitur. Nec etiam re-
fert quod illa interpellatio non fuit exhibita coram or
dinario ſtante productione aliarũ. Non ob. quòd ex iſta
cauſa prætendant ſe delegaſſe ex eo. ſ. quòd ſoliti ſint ca-
pere ſecreto informationes. nam debebant vtrunque fa
cere, nempe admittere Andream ad probãdũ, & capere

aliam

aliam informationem ſecreto, proot ſe talem duplicem
facultatem habere pro eorum parte deductũ eſt in ipſa
met proteſtatione facta coram ordinario. Non ob.ꝙ nõ
5 fuerit præfixus terminus, quia † iſte eſt vnus modus con
uincendi inferiorem de negligentia, ſed non propterea
tollitur alius. Bar b.d.c.cæterum.nu.11.de iud. Minus fa
cit, ꝙ cauſa in appellatione expreſſa non fuerat. Quia im
mò ſatis eſt expreſſa, cùm in ea dicatur, iudices noluiſſe
procedere ad receptionem teſtium, nec iſto caſu teneba
tur Andreas recurrere ad vniuerſitatẽ, q a vniuerſitas iã
deputauerat iudices pro illo anno, & penes eos reſide-
bat iuriſdictio, ideo cùm eſſent negligentes, potuit adiri
ſuperior. Abb. in c.cum contingat.de foro cõp. Præterea
ſententia ordinarij fuit confirmata à Theſaurario Lurã.
Neque obſtant nullitates exẽplo conſideratæ. Prima nã-
que, ꝙ Andreas contra formam c.oblatæ.de app. præue
nerit committendo cauſam, nõ obſtat, tum ex eo quod
6 ambæ partes appellarunt, tum † etiam quod arbitraria
eſt hæres, vt per Franc.& Dec.in d.cap. oblatæ.ſed & rõ
cur d.c.oblatæ.nõ ſeruetur in curia, ſuadet etiã vt hodie
non ſit ſeruandum in partib. Nam in curia ideo nõ ſer-
uatur, quia hic iudices dantur ex officio, in partib. vero
datur is quem petit is, qui reſcriptum impetrat, vt p Ro.
deciſ.16.de appella. in nou. quæ ratio ceſſat, vbi iudices
dantur illi qui in ſynodo deputati fuerũt. Præterea pars
coram iſto iudice non comparuit, & nihil oppoſuit. Se-
cunda nullitas conſiderata ex defectu citationis, nõ ob-
7 ſtat. Quia † ſufficit ſola citatio generalis ad totam cãm.
l.ſi prætor, de iudic.l.conſentaneum. C.quomodo, & qñ
iud. Caſtren.in l.ad peremptorium.nu.6 de iudic. Tertia
nullitas, quæ deducitur ex breuitate temporis, non pla-
cet, quia cum intercesserint 27.dies, ſatis congruum vi-
ſum fuit tẽpus, quo potuerit iudex inſtrui, maxime par-
te non comparente. Vltimo non ob.ꝙ contra tertiã ſen-
tentiam deducitur ad effectum iuriſdictionis ob non iu
ſtificationem commiſſionis auocatoriæ, quia Dominis
placuit reſponſio, quod quando plura narrantur, ſuffi-
cit vnum eſſe verum, ex quo pars potuiſſet auocationẽ
obtinere. Ægi.deciſ.280. Et hæc à Dominis ſuper duab.
vltimis ſententijs ex abundanti dicta fuere.

BVBALL

Roman. ſupplementi legitimæ. Lunæ, 1.Decembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Incapacitas ſuperueniens impedit ſucceſſionem etiam quo
ad legitimam.*
2 *Iuri accreſcendi eſt locus etiam in legitima.*
3 *Reſtitutio comprehendit tantum bona, quæ quis habebat
tempore confiſcationis, non autem ea, quæ ſibi potuerũt
obuenire, ſi non fuiſſet capax.*
*Et eò magis, cum reſtitutio fuerit conceſſa poſtquàm hære-
ditas fuit adita per inſtitutos.*
4 *Confiſcatio non trahitur ad bona futura, & in ſpe vndecun
que obuenientia.*

DECISIO DXV.

CONcluſerunt Domini Illuſtr. D. Alphõſo Vitellio
agenti ad bona materna obſtare exceptionẽ inca
pacitatis oppoſitam ex parte Illuſtr. Dñorũ hęre
dum bo.me.D.Angelæ, nam cũ tempore mortis Illuſtr.
D.Angelæ reperiretur condemnatus in pœnam capitis,
& confiſcationem omnium bonorum per gubernatorẽ
ciuitatis Caſtelli ex cã homicidij, reſultat eius incapaci-
tas vigore bullarum contra homicidas editarũ, qua ſtan
1 te non poterat ſuccedere in hæreditate matris, & † effe-
ctus fuit incapax etiam reſpectu legitimæ, vt per Ale.cõ-
ſil.75.nu.4.li.2. Aym.conſ.49.col.2. in prin.lib.1. de cõſ
teſtatur Lud.Cat.inter conſ.crim.conſ.103.num.5.&6.
tom.1. Quia paria ſunt, filium non eſſe, vel eſſe inhabilẽ
ad ſuccedendum.l.1.§.fina. ff. quod cuiuſque vni. nom.
Et cùm inſtituti in teſtamento D. Angelę illius hæredita
tem adiuerint, illico legitima D. Alphõſi accreſcit dictis
2 inſtitutis, cùm † etiam in legitima ſit locus iuri accreſcẽ
di. Iaſ.in l.planè.§.ſi duob.nu.21.cum ſeq.de lega.1. Rip.
in l.re coniuncti.num.21.de leg.3. qui teſtatur de cõi.
Nec ob.reſtitutio obtenta per Illuſtr.D. Alphonſum,
quia circunſcripta prægnantia clauſularum, de qua par-
ticulariter videbitur, Domini intelligebant, D. Alphon-
ſum reſtitutum fuiſſe ad omnia bona, quę vere habebat
tempore confiſcationis, non autem ad ea, quæ ſibi obue-
3 nire potuiſſent, ſi non fuiſſet incapax, quia † reſtitutio il
la non comprehendit, iuxta doctr. Bar.in l.fi.nu.18. C.de
ſent.paſ. Bal.in auth.excipitur. C.de bo.quæ lib.de cõmu
ni Boſ.de rem exol.de prin.nu.13. Galliaul. in l.Gallus.§.
& quid ſi tantum.nu.58 ac ibi Ruin.in 2.lec. ſiue add.nu.
63.de lib & poſth. Præſertim, cum reſtitutio fuerit con-
ceſſa poſtquàm hæreditas fuit adita per inſtitutos, vt per
Iaſ.in d.§.& quid ſi tantum.nu. 61. & ibi Galliaul.d.nu.
58. Clar.in pract.crim.§ fi.q.59.no.8,
Idq; comprobant ex diſtinctione Aret. in l.ſi quis mihi
bona.§.1.ſub nu.3.verſ.quid aũt iuris eſſet.ff.de acq.hær.
vbi diſtinguit, ꝙ aut hæreditas pr̃is eſt delata filio aũ in-
capacitatem, & tunc per reſtitutionẽ filius recuperat ius
adeundi, ſi non fuit adita, & rõ eſt, quia recuperat ius
adeundi, quod habebat ante incapacitatem: aut fuit de-
lata tempore quo fuit incapax, vt in caſu, de quo agi-
tur, & tunc non recuperat, quam diſtinctionem latè
comprobat Ruin. in loco ſupra citato.
Pariter non ob. ſi dicatur, ꝙ cũ Illuſtr.D. Alphonſus p
reſtitutionẽ ſibi conceſſam recuperat oĩa bona, q̃ alteri
fuerint quæſita ex ſñia condẽnatoria contra ipſum lata,
cenſeatur ẽt recuperaſſe ius petẽdi legitimã portionẽ in
bonis mr̃is, quæ ſtante ſua incapacitate fuerunt acq̃ſita
hæredib. inſtitutis, ex deciſ. Ægi.744. & alijs p informã-
tes allegatis. Quia fuit rñſum, ꝙ hoc ius non fuit quæſi-
tum hæredib. inſtitutis immediate ex cõdẽnatione D.Al
phonſi, ſed ex diſpoſitione mr̃is, & ex eius morte ſupue-
4 niẽte tpe incapacitatis, quia † condẽnatio nõ potuit hũc
effectum operari, niſi mortua fuiſſet mr̃, & ita bñ decla
rat Ægi.in d.deciſ.col.antep.verſ.itẽ quo. & optime poſt
alios Pariſ.in d.§.& quid ſi tantum. nu.103. & ibi Ruin.
nu.63.ibi, ſed alio caſu qui erat incapax.
Minus ob.tradita p Socium d.§. & q̃d ſi tm̃.nu.107.
& 118. Quia (vt ipſe dicit) eius opinio eſt cõtra oẽs Doct.
Nec Illuſtr.D. Alphonſus põt dicere ſe reſtitutum ad
iſtud ius petẽdi legitimã tanq̃ fiſco acquiſitũ ex ſua cõ-
demnatione. Quia in confiſcatione non veniũt bona fu
tura, vt late per Clar.in practi.crimi.§.fi.q.78. nume.24.
Reſeruarunt tñ Dñi vidẽdũ, an ex clauſulis appoſitis
in reſtitutione poſſit dici, quod Illuſtris Dom. Alphon
ſus fuerit reſtitutus ad iſtud ius petendi legitimam.

BVBALL

Toletan. primitiarum. Veneris, 20. Maij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Aſſertioni notarij creditur de actu qui potuit interuenire
tempore ſententiæ.*

Sententia

2 *Sententia lata præſumitur ad partis inſtantiam.*
3 *Comparitiones ſimpliciter factæ regulantur ſecundum præcedentem intentionem.*

DECISIO DXVI.

COncluſum pro validitate ſententiæ latæ in partibus per officiales Toletan. in prima inſtantia, circunſcripta pro nunc nullitate, quæ prætenditur
ex depoſitionibus falſorum teſtiũ, de qua poſtea videri
poterit. Nam quod attinet ad nullitatem ex defectu citationis, dixerunt Domini ſufficienter de ea conſtare ex
aſſertione notarij, qui atteſtatur ſententiam latam fuiſ-
ſe in contumaciam partium, & earum procuratorum earum nominibus, qui ad videndum eam ferri, & pronun
ciari, fuerunt citati, & vocati, & cũ de ſtylo illarũ partiũ
notarij actuarij ſoleãt extq; citationes, & intimare de-
1 creta, vt apparet in toto proceſſu huius cauſæ, credit † aſ-
ſertioni notarij de actu qui potuit interuenire tempore
ſententiæ, ex no. per Bar. in l. ſciendum. num. 3. & ibi Iaſ.
nu. 12. & alios Doct. de verbo. obli. Dec. in auth. ſi quis in
aliquo. nu. 35. C. de eden. Aym. de antiq. tempo. par. 1. §.
ampliatur. nu. 2. Hoc etiam adiuuabatur ex ſtylo illarum
partium, vbi in prolatione ſententiarum non ſolent annotari citationes ad ſententiam, ſed ſolus notarius atteſtatur de citatione facta eo modo, quo ſupra dictũ eſt.

Non ob. quod non apparet, quòd aliquis fecerit inſtã
2 tiam pro ſententia, quia † cùm cõſtet de atteſtatione no
tarij, quòd pars fuit citata, præſumitur ſententia lata ad
partis inſtantiam, quia talia communiter abſque partis
inſtantiam expediri non ſolent. Mil. in verbo, citatio fieri non poteſt. Docto. in c. 1. de iudic. Dec. conſ. 460. in fi.

Alia nullitas ex defectu mandati ſimiliter fuit ſublata ex eo, quia licèt principalis comparuerit, tamen appa
ret, quòd non habuit intentionem reuocandi procuratorem ſtante cedula per ipſum principalem præſentata,
in qua dicit, quòd agit cauſam huiuſmodi per ſuum pro
curatorem vigore mandati, quod illi dedit in proceſſu.
3 fol. 74. Et ſic aliæ comparitiones † poſtea ſimpliciter factæ regulantur ſecundum præcedentem intentionem,
quia ad iſtum effectum ſufficiunt coniecturæ, iuxta tex.
in c. pe. de procur. lib. 6.

COTTÆ.

Roman. caſalis aquæ frigidæ. Ven. 17. Iunij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Venditio perfecta dicitur, quando conſtat de re vendita, pretio, & conſenſu.*
2 *Contractus dicitur eſſe perfectus ſine ſcriptura etiam ſtante pacto, quòd de contractu fiat inſtrumentum.*
3 *Doctrina Bal. in l. inciuile. C. de rei vendica. quo caſu procedat.*
4 *Integra res, vt non dicatur, ſufficit, quod aliquid fuerit adimpletum circa præparationem.*
5 *Pœnitentiæ locus non eſt in contractibus nominatis etiam ſi res eſſet integra.*

DECISIO DXVII.

COncluſum exceptionem non implementi nõ obſtare D. Horatio, ▪ mirius reſolutum fuiſſe cõtractum, de quo in apoca, quia contractus iſtius vẽ
1 ditionis, ſeu ipſa venditio fuit perfecta: conſtat † enim
de re vendita, de pretio, & de cõſenſu, iuxta deciſ. Afflic.
280. nume. 4. Pariſ. conſil. 59. nume. 4. lib. 1. Et ideo cùm
in contractibus locum habeat, l. ſicut. C. de actio. & obli
ga. vbi à principio contractus ſunt voluntarij, & ex poſt
neceſſarij, conſequens eſt, quòd non conſentiente D. Horatio, non potuerit Dominus Archiepiſcopus recedere
à d. venditione.

Non ob. quod dicatur reſolutus contractus, quia nõ
fuerit celebratum inſtrumentum infra octo dies, vt cantat d. apoca ſecundum Caſtr. in l. cum res. C. de probat.
Quoniam illud dictum fuit alias per Dominos reprobatum, vt teſtatur Puteus deciſ. 42. lib. 3. & Peregr. deciſ. 34. ti.
2 de pact. vbi dicit, quòd † per pactum, q; de contractu fiat
inſtrumentum, dicitur perfectum eſſe contractum etiã
ſi ſcriptura non fiat.

Non ob. doctrina Bal. in l. inciuile. C. de rei vendica.
3 Quoniam † procedit, ſi vera eſt, nam contra eam tenuit
Alexan. conſil. a 12. lib. 2. quando res eſt integra, & ante
executionem contractus. At in caſu, de quo agitur, omnes Domini tenuerunt, rem non eſſe integram, quia partes hincinde ſe quietauerant, & D. Horatius ceſſit iuri, &
4 liti, quæ pendebat ſuper iſto caſali, & ad hoc † vt res ipſa
non ſit integra, ſufficit, quòd aliquid fuerit adimpletum
circa præparationem. Cephal. conſi. 91. nu. 39. Præterea
illa ceſſio cenſetur pars contractus ſecundum Rui. conſil. 128. nu. 9. lib. 5.

Aliqui & maior pars tenuit, quod etiam ſi res adhuc
eſſet integra, quod in contractibus nominatis non ſit lo
5 cus † pœnitentiæ, & reſolutioni contractus, vt hic late
proſequitur D. Biſcia & Curt. iun. conſ. 331. nu. 20. cum
ſeq. lib. 3. teſtatur de communi.

LANCELLOTTI.

Virdunen. Decanatus Ven. 4. Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Decanatus an ſit prima dignitas poſt Pontificalem.*
2 *Fama & reputatio operantur maioritatem dignitatis.*
3 *Dignior cæteris reputatur, qui cæteris præfertur.*

DECISIO DXVIII.

CIrcumſcriptis iuribus, & teſtibus Do. Nicolai, ſuper quibus erit particulariter diſputãdum, fuit
propoſitum dubium informante tantum parte
D. Deſiderij, quia pars D. Nicolai ſæpius monita neglexit
1 informare. Et fuit per Dominos reſolutum † conſtare,
quòd Decanatus, de quo agitur, eſt prima dignitas poſt
Pontificalem. Et moti fuerunt.

Primò ex dictis teſtium D. Deſiderij, qui (prout bene
deducunt informantes pro eo) probãt quòd Decanatus
fuit reputatus, & hodie communiter reputatur pro prima dignitate, & quod etiam de hoc fuit, & eſt publica
2 vox & fama, quæ † fama & reputatio operantur maioritatem dignitatis, iuxta deciſ. Rot. de præb. in nou. & 3.
de elect. in nou. Boer. deciſ. 346. num. 8. Præterea dicti teſtes probant, quòd Decanus in proceſſionibus incedit in
primo loco poſt Epiſcopũ: quando verò dignitates ſunt
in numero impari, ita vt in dictis proceſſionib. non poſſint incedere bini bini, tunc decanus incedit ſolus poſt
alias dignitates, & ſic in loco honorabiliori, & quandò
Epiſcopus non eſt præſens in celebratione horarum matutinarum, & veſperarum, primo incenſatur Decanus
& poſtea aliæ dignitates. Item quando Epiſcopus eſt abſens, Decanus offert ante omnes alias dignitates, & cano
3 nicos. Vnde † qui cæteris præfertur, cæteris reputatur
dignior.

dignior. iuxta l. 1. de albo ſcriben. cum ſimil. Dicunt etiã teſtes, quòd quando epiſcopus, qui in diebus ſolemnibus tenetur celebrare, abeſt, tunc Decanus celebrat, & intonat Antiphonas.

Secundò moti fuerunt Domini ex depoſitione ſecũdi teſtis examinati in curia pro parte Nicolai, qui teſtis eſt matricularius in d. Eccleſia Virdunen. & atteſtatur, qđ d. dignitas eſt maior. Idem etiã probat tertius teſtis examinatus vigore remiſſoriæ etiam pro parte eiuſdẽ Do. Nicolai, qui dicit, quòd toto ſuo tempore vidit Decanũ præcedere omnes alias dignitates, & canonicos in proceſſionib. ex quorum teſtium dictis comprobantur depoſitiones ſupradictorum teſtium D. deſiderij.

Tertiò probatur hæc maioritas ex atteſtatione epiſcopi Virdunen. qui aſſerit ſe à 22. annis quibus præfuit Eccleſiæ prædictæ reputaſſe hunc decanatum maiorẽ poſt pontificalem, & quòd ita audiuit, & vidit ex plurib. actibus, quos ipſe recenſet.

Quartò ex atteſtatione capituli d. Eccleſiæ, in qua amplis verbis exprimit hanc maioritatem.

Quintò ex alia atteſtatione eiuſdem Capituli producta in cauſa Tullen. præeminentiarum, & in hac cauſa repetita, quam atteſtationem comprobat primus teſtis examinatus in curia pro parte D. Nicolai.

Sexto probatur per 16. collationes apoſtolicas factas de hoc decanatu vti maiori dignitate poſt pontificalẽ, q̃ collationes fuerunt factæ intra ſpatium 130. annorum, & fuerunt omnes ſortitæ effectum, quia omnes ſucceſſiue, & de vno in alium fuerunt factæ, ex quib. non ſolũ probatur communis reputatio, quę ſufficeret per ſupradicta, verum etiam oritur probatio famæ, quæ in antiquis etiam ſola præualet, iuxta Caſſad. deciſ. 2. de præb. Dec. conſil. 26. nu. 6.

Septimò, quando canonici recipiuntur in Eccleſia iurant obedientiam, & fidelitatem Decano, & Capitulo.

Octauò omnes actus capitulares deſcribũtur ſub nomine Decani & Capituli, & quando Decanus abeſt, tunc fiunt ſub nomine Capituli tantum, & fit mentio de abſentia Decani.

Nonò facit declaratio Capituli d. Eccleſiæ Virdunen. in qua dicitur, quòd ſedes primicerij ſpectat ad Decanũ, attento, quòd dignitas primiceriatus eſt extincta, & incorporata menſę capitulari, quæ ſedes eſt prima in ſiniſtra parte chori.

Decimò, quando Capitulum d. Eccleſiæ, & particulariter Do. Nicolaus tradidit poſſeſſionem huius Decanatus Iacobo prædeceſſori Do. Deſiderij, expreſſe declarauit hunc decanatum eſſe proximum dignitati Epiſcopali, & ab eadem primarium habere.

Vndecimò eandem etiam declarationem fecit etiam Capitulum, quando tradidit poſſeſſionem Decanatus non ſolum Do. Deſiderio, ſed etiam D. Claudio auctori Do. Nicolai.

Ex quibus omnibus Domini cõcludebant clariſſime probari, quod iſte Decanatus eſt maior dignitas poſt Pontificalem. Et ita fuit reſolutum.

LANCELLOTTI.

Albiganen. Canonicatus. Lunæ, 9. Ianu. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Spolio agi non poteſt contra ceſſionarium.*
2 *Poſſeſſio ex actu nullo transfertur, & amittitur.*
3 *Ordinarius, qui non poteſt beneficium conferre, poteſt tamen recipere illius reſignationem.*

DECISIO DXIX.

1 FVit reſolutum, quòd Do. Scarampus non ſit reſtituendus ad poſſeſſionem canonicatus, quia illam amiſit per ceſſionẽ factã per eius procuratorẽ in tranſactione ex cauſa litis coram ordinario in fauorem Domini Suareſani principalis, & acceptantis, iuxta no. per Inno. in c. ſuper hoc. & c. quod in dubio, de renunciat. in antiq. Caſſad. deciſ. 4. de reſt. ſpolia. Maxime cum penſio reſeruata d. Scarampo ex cauſa d. ceſſionis fuerit iudicata valida iuxta reſolutionem factam vlt. Febr. 1578. per doct. Abb. in ca. cum pridem. nu. 8. de pact. cum alijs per Gig. de penſ. q. 6.

Nec ob. quod reſignatio facta coram ordinario non
2 teneat. Quia † reſpondetur quod nihilominus poſſeſſio amittitur, licet ex actu nullo transferatur. l. 1. §. ſi vir vxori. de acquir. poſſeſ. cum ibi no. Quod procedit etiam ſi
3 beneficium ſit reſeruatum, quia † licet ordinarius non poſſit illud conferre, poteſt tamen recipere illius reſignationem. Rot. deciſ. 10. & 14. circa fi. de renunc. in antiq. Simonet. in tract. de reſeruat. c. 46.

Minus facit, quòd fuit pẽſio reſeruata cum clauſula, ſaluo beneplacito apoſtolico, quod hactenus non conſtat fuiſſe adhibitum. Quia facit d. clauſula, quatenus opus ſit, & fuit reſolutum non fuiſſe neceſſarium, quia potuit ordinarius ex cauſa litis imponere penſionem, vt fuit reſolutum.

Quod verò dicitur, quod in mandato D. Scarãpi non erat data facultas cedendi d. canonicatum, Domini dicebant non obſtare, propter ampla verba mãdati, pſertim dum in eo dicitur, cũ reſeruatione penſionis annuę Epiſcopo bene viſæ in perſona d. conſtituentis acceptantis, ex quibus verbis virtualiter continetur d. facultas, quia non potuiſſet Do. Scarampus retinere canonicatum, & habere d. penſionem.

Cætera verò quæ dicuntur hic per informantes pro parte Do. Scarampi, ceſſant, quia ſolummodo agitur de poſſeſſionis amiſſione ipſius, propter quam non poteſt agere ſpolio.

ROBVSTERII.

Roman. Caſalis ſancti Matthæi. Lunæ, 18. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Legitimus contradictor, vt quis dicatur, debet ſine vitio poſſidere, & incontinenti docere de iure ſuo. & num. 6.*
2 *Quæſtio facti non retardat proceſſum iudicij poſſeſſorij. Immo nec etiam ea quæ conſiſtunt in apicibus iuris.*
3 *Res dubia efficitur per negationem.*
4 *Probatio vna excludere aliam dicitur.*
5 *Color aliquis aut velata ratio ſufficit, vt ex inſtrumentis publicis non dicatur conſtare de iure vnius, & non iure alterius.*
7 *Hæres licèt propriè non poſſideat, habet tamen remedium reſtitutorium, quaſi hæreditas iacens fuerit ſpoliata.*
8 *Hæreditas iacens cœptam vſucapionem complet, & fructus acquirit.*
9 *Ius conuenti, niſi etiam probetur, non ſufficit docere de non iure agentis.*
10 *Excludens actorem per non ius ſuum non habetur pro poſſeſſore.*
11 *Fideicommiſſarius debet capere poſſeſſionem de manu hæredis etiam in caſibus, in quibus reſtitutio fit ipſo iure.*
12 *Proprietarius ſibi ius dicere propria auctoritate non poteſt*

teſt, & hæreditatem iacentem quaſi poſſidentem ſpo-
liare.

Immo etiam ſi proprietarius eſſet filius, & poſſeſſio eſ-
ſet infecta.

13 *Occupatio rerum ſubiectarum fideicommiſſo hæreditate*
iacente vti vitioſè debet auocari ab inuaſoribus, & da-
ri hæredi.

14 *Fœminæ penitus à teſtatore excluſæ non poſſunt prohi-*
beri detrahere competentes dotes, & plures exceptio-
nes apponere, ex quibus appareat de non fideicommiſſo.

15 *Defenſio alia in dubio præſumitur, quod poſſit competere*
hæredi, vt hæreditas iacens manuteneatur, aut poſſeſſio
reſtituatur.

16 *Iudex iniuſtè facit concedendo mandatum de immitten-*
do in poſſeſſionem fideicommiſſarium hæreditate iacen
te, cum non conſtet de facultate capiendi poſſeſſionem
propria auctoritate à teſtatore conceſſa.

17 *Reſtitutio non fit de vno fideicommiſſario ad alium data*
mora.

18 *Curator hæreditati iacenti conſtitui debet per iudicem.*

DECISIO DXX.

RESoluerunt Domini, quòd Mauritius ex ceſſione
ſororis Innocentiæ & monaſterij, ſit immitten-
dus in poſſeſſionem caſalis ſeu pedicæ ſancti
Matthæi pro rata ceſſa. Nã d. Monialis, & ſucceſſiuè mo
naſterium tanquàm hæres D. Michaelis Angeli habent
clare fundatam intentionem de iure communi, vt pro
rata delata & agnita ex interdictis quorum bonorum, &
quorum legatorum immittantur in poſſeſſionem caſa-
lis, quod defunctus poſſidebat tempore mortis.

Neque Dom. Vincentius de Rubeis qui prætendit ſe
poſſidere, & eſſe fideicommiſſarium quondam Gabrie-
lis de Rubeis impedire hanc immiſſionem in poſſeſſio-
nem poteſt.

1 Quoniam † vt ſit legitimus contradictor, debet legi-
timè, & ſine vitio poſſidere, & incontinenti docere de
bono iure ſuo, vt alias in iſta cauſa, & in alijs firmatum
pluries fuit.

Et tamen Dominus Vincẽtius deſuit in iſtis duobus
requiſitis, cùm fideicommiſſum, de quo in teſtamento
Gabrielis de Rubeis, etiam quod præſupponeretur in-
ſtrumentum d. teſtamenti in forma probante, non ſit pu
rum, clarum, & indubitatum, ſed conditionale, vel mo-
dale, & in apicibus iuris conſiſtens, vt alias propoſita per
me cauſa bis de anno 1562. & de anno 1564. viſum fuit
Rotæ, & præſertim ſuper eo, an Vincentius dicatur in-
ſtitutus vel ſubſtitutus ſub conditione, vel modo ad effe
ctum, vt poſſit agere, non verificata prius conditione, &
dato quòd eſſet modus, & non conditio, eſſet vidẽdum
de relevantia, vt Rota tunc dixit. Et alia plura deducebã
tur, quorum aliqua exceptiones, & defenſiones Vincen-
tij reſpicientia vix eſt, quod ſint in facto ſatis verifica-
2 ta, & ſic eſt quæſtio facti, quæ † non retardat proceſſum
iudicij poſſeſſorij. Bal. in l. ancillæ. in 3. notab. C. de furt.
Franc. in cap. primo, num. decimooctauo, verſ. limita. de
lit. conteſt. in textu, & in capitu. ad decimas, numero 11.
de reſtitu. ſpoliato. eodem lib. 6. Afflic. deciſ. 63. Aliqua
etiam cõſiſtunt in apicibus iuris, prout tunc viſum fuit,
quæ omnia ſunt remittenda ad petitorium, vt bene poſt
alios deducit Dec. conſil. 424. numero 10. & 11. cum ſeq.
cum alijs per Roland. conſil. primo, nume. 73. & ſequen.
lib. primo, & conſil. 2. numero 40. cum ſeq. & conſil. 98.
numero 40. cum ſequen. lib. 3.

Nam inſtrumenta publica non faciunt notorium,
quando aliquid coloratè, aut probabile opponitur cõ-
3 tra illa prout hic: tunc † enim efficitur per negationem
res dubia, Ægid. deciſ. 404. Aret. Felyn. & alij in c. ſignifi
cauerunt. numero 4. de teſtibus. Dec. in cap. licet cauſam.
in 13. nota. de proba. Barbat. conſil. 9. num. 8. lib. ſecun
do, Claud. de Seiſel. in l. prima, in prin. nume. 19. de nou.
ope. nuncia. Iaſ. in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 18.
ff. de acquiren. poſſeſſio. & ibi Ripa, nume. 144. & ſtat re-
4 gula, quod † vna probatio excludat aliam. Ægid. deciſio.
425. in fine, & non dicitur conſtare de non iure, quouſ-
que poteſt conſtare de iure illius. Ægid. deciſ. 103. Et ad
5 iſtum effectum, vt ex † inſtrumentis publicis non dica-
tur conſtare de iure vnius, & non iure alterius, ſufficit
aliquis color aut velata aliqua ratio. Bal. in l. data opera,
numero 90. circa med. C. qui accuſ. non poſſunt. Corne.
conſil. 15. num. 3. in 4. Franc. in c. dilectus. q. 12. in fi. de
appella. Rip. in l. 4. §. condemnatum. numero 17. de re iu
dica. Præſertim cùm ſint iam lapſi 12. anni, & Vincẽtius
ſuper prætenſo fideicommiſſo nihil amplius verificaue-
rit in facto, nec aliud in Rota obtinuit declarari. & tan-
tò magis, quia non agitur tunc de ſucceſſione Gabrielis,
ſed de ſucceſſione Michaelis Angeli, qui dum vixit, vſq;
ad eius obitũ tenuit, & poſſedit huiuſmodi caſale. Ideo
eius hæredes in poſſeſſione d. caſalis habent potiora iu-
ra, & ſunt immittendi in poſſeſſionem, ex quo defun-
ctus illud poſſidebat tẽpore mortis. Et ſi Vincentius præ
tendit aliquid ex teſtamento Gabrielis, vel alterius, illud
experiatur, & agat in alio iudicio, in quo eſt probandũ,
& ſuper illo iudicandum, vt poſt alios bene conſiderat
Dec. in dictis conſilijs ſupra citatis 424. 467. & 588. nu-
me. 10. cum ſeq. Bero. conſi. 54. nu. 40. in 2. Rolan. conſi.
78. nu. 27. in 3.

Neque obſtat, quòd ex lectura d. teſtamenti Gabrielis
conſtat de non iure fœminarum, quæ ſunt penitus, &
omnino excluſæ. Quoniam fideicommiſſarius debet ca
pere de manu hæredum. Et in petitorio iſtæ fœminæ
poſſent plura alia deducere, vt dicetur, nihilominus re-
ſpondeo, quòd in iſtis interdictis, de quibus agitur, non
ſufficit prætenſo fideicõmiſſario poſſeſſori probare non
ius hæredis, niſi etiam probet ius ſui fideicommiſſi, &
6 quidem incontinenti. Alioquin † ſi non eſt paratus in-
continenti probare ſuum fideicommiſſum, non eſt legi
timus contradictor l. prima, & ſecunda, C. de edic. diui
Adria. tollen. declarant Barto. & alij in l. fina. C. eodem ti
tu. numero 22. & in l. filiam fratribus. ad ſenat. conſ. Tre
bel. Dec. conſil. 467. num. 12. poſt med. Et licèt in iſtis re
medijs admittatur exceptio defectus proprietatis, vt di-
cunt Doct. in d. l. fi. tamen intelligendum eſt de tali defe
ctu proprietatis actoris, vt includat ius rei. Quoniam
7 † huiuſmodi beneficia poſſeſſoria dicuntur quodãmo-
do reſtitutoria, quaſi hæreditas iacens fuerit ſpoliata, &
ſic reintegranda in perſona hæredis, licèt propriè non
poſſederit. Bal. in d. l. fina. col. prima, C. de edic. diui Adr.
tollen. & conſil. 141. col. 2. in fi. libro 1. Dec. conſilio 400.
col. 4. ver. vlterius. & conſil. 588. nume. duodecimo, poſt
med. Pedemont. deciſ. 54. num. 19. in fi. cum ſeq. Rolan.
conſil. 98. nume. 38. in 3.

Et plus delinquit occupans poſſeſſionem per mortẽ
8 vacantem, quàm per negligentiam poſſidentis: nã † hæ-
reditas iacens cœptam viucapionem complet, & fructus
acquirit. Bal. in d. l. fina. num. primo, C. de edic. diui Adr.
tollen. quem alij ſequuntur. Pedem. deciſ. 54. nume. 21.
9 ideo cùm agatur de quaſi recuperanda poſſeſſione, † nõ
ſufficit docere de non iure agentis, niſi etiam probetur
ius conuenti, vt in fortioribus terminis vbi ius reſiſtit
actori, tenent doct. præſertim gloſ. Io. And. Io. Monac. &
Gem. in d. c. ad decimas. de reſtitu. ſpolia. in 6. Zaſ. in d. §.
nihil commune, nume. 47. Rip. num. 77. de communi.

Martin.

Martin.Nauar.in c.accepta.oppoſ.10.nu.21. de reſt.ſpol.
Et poſſeſſio Vincentij ſi eſt vitioſa,& improba,nullos ꝓ-
ducit vim & effectus.l.improba poſſeſſio.C.de acquiren.
poſſeſ.cum alijs per Dec.d.conſil.424. nu. 14. Caſſal.de-
10 ci.6.de præb. Et † non habetur pro poſſeſſore ad exclu-
dendum actorem per non ius ſuũ.Bal. Sal. & alij.in l.vis
eius.C.de prob.Sarnen.in reg.de annal.q.13.Rui.conſil.
28.nu.9.in 4.Deficit etiam Vincentius in alio requiſito,
quia eius poſſeſſio fuit vitioſa: nam nõ habuit poſſeſſio-
nẽ de manu hæredis, prout de iure habere debebat.l.1.
11 quorum leg.etiam † in caſib. in quib.reſtitutio fit ipſo
iure,vt late poſt alios cumulat Tiraq. in tracta. le mort
ſaiſit. par.2.declarat.10.nu.1.2.& 3.Nat.conſ.395.nu.9.
12 & ſeq. Neq; poteſt † proprietarius ſibi ius dicere ꝓpria
auctoritate,& hæreditatem iacẽtẽ,vt dictũ eſt,quaſi poſ-
ſidentẽ ſpoliare.c.conſultationib. & ibi no.oẽs. de iure-
patro.Cald.conſ.23.de præb.Io.de Silu.in tract. de bñfi.
par.2.q.7.nu.10. & in terminis bene Dec. d. conſil.400.
nu.5.in fi. & 467. nu.12. Etiam ſi proprietarius eſſet fi-
lius.Guid.Pap.q.566.& poſſeſſio eſſet infecta.ca.ordina-
rij.de of.ord.in 6.c.licet epiſcopus, & ibi Gem.& Franc.
13 in 3.& 4.no.de præb.eodem lib.Et quòd † occupatio re-
rum ſubiectarum fideicommiſſo hæreditate iacente vtì
vitioſe debeat auocari ab iſtis inuaſoribus & dari hære-
di, tenent gl.Bar. Pau.Alexã. & alij communiter in l.non
eſt dubium.C.de legib.& in l.Paulus reſpondit.ad Treb.
Ang.in l.extat.col.2.quòd met.cau.Odofr.in l.1.C.quo-
rum lega.Alberic.in l.1.ff.eo.ti. Iaſ.in l.talis ſcriptura. in
fi.de leg.1.Rom.conſil.312.in princ.& ibi bona additio
Soc.conſ.33.col.pe.in 5.dub.lib.1.Dec.cõſi.243.nu.14.
in fi.Pariſ.conſi.54.nu.3.lib.3.Rimin.ſen.conſi.262.nu-
me.22.Ceſ.Hug.conſi.24. num.5.Zuccard.in l.fi.C. de
edic.diui Adr.tol.nu.374.Rip. in d.l.1.nu.5. quor.legat.

Non ob.dum dicitur, quòd in teſtamento Gabrielis
ſit data facultas capiendi poſſeſſionem propria auctori-
tate. Quoniam hoc expreſſe nullibi colligitur: nullũ.n.
verbum de his in allegato teſtamento Gabriellis, neque
ẽt tacite, nam non fecit iſtos dños & directos hæredes,
ſed per fideicõmiſſum verba ſonãt,& ius interptatur,qa
ſemel hæres non deſinit eſſe hæres.l.vxorẽ.§.hæres.de le-
ga.3.declarant Bar.& alij in l.filiusfamilias.nu.6.de le.1.
Iaſ.conſ.146.nu.2.lib.4.Aym.conſ.1.num.6.Neq; teſta-
tor aſſignauit ipſis in vita poſſeſſionẽ iſtius caſalis, neq;
aliquid fecit ex quo colligi poſſit aliqua licẽtia ingrediẽ-
di propria auctoritate,vt cõſiderãt poſt alios Dec.d.cõſi.
424.nu.15.& ſeq.Iaſ.in l.non eſt dubium.nu.4. C.de le-
gib.Alex.conſil.43.nu.4.Bero.conſil.16.nume.47. in 2.

Non ob. ꝙ nihil iis remanſurũ penes iſtas filias, qm̃
14 hoc nõ probatur ex deductis.Nã † licèt fœminæ ſint pe-
nitus,& omnino excluſæ,& nõ poſſint detrahere Trebel-
lianicã, pñt iñ lectura d.teſtamenti detrahere cõpetẽtes
dotes: poſſent ẽt de iure adducere plures exceptiones,ex
ꝗb.appareat,qđ fideicõmiſſum non hr̃.l.3.§.fi. de adim.
leg.cũ alijs p Rip.in d.l.1.in prin.nu.25.quor.lega. Dec.
conſ.424.467.& 388. & iam lis pendet in Rota ſup his
15 per 12.annos & amplius. Et † in dubio, vt hæreditas ia-
cens manuteneatur,aut poſſeſſio reſtituatur hæredi, pre-
ſumitur, ꝙ poſſit alia defenſio competere.Abb.in ca.cu-
rã.col.fi.de cohabit.cler & mulier.& in c.cum ſit Roma
na, vbi etiam Peruſin.& Dec.nu.32.de appella.Iaſ.conſil.
169.col.2.ver.non obſtat.lib.2.Debet etiam fideicõmiſ-
ſarius capere de manu hæredis, vt dictum fuit.

Nec etiam ob.quod D.Vincentius adiuerit iudicem,
& adeptus fuerit poſſeſſionem auctoritate prætoris, qm̃
iudex iniuſte, & nulliter proceſſit ſaltem ex eo, quia cũ
non eſſet data facultas capiendi poſſeſſionẽ propria au-
16 ctoritate,non debuit dare † aliquod mandatum de im-
mittendo in poſſeſſionem hæreditate iacente.Bal.conſil.
234.in fi.lib.4.Iaſ.conſil.146.nu.1.in fi.lib.4. Tiraq.in d.
17 par.ſecunda,declarat.10.nu.4.Nam licèt de vno † fidei-
commiſſario ad alium non fiat reſtitutio, verum eſt da-
ta mora.Bar.in l.pe.§.cum autem.nu.4.& Saly.num.8.C.
ad Treb.Et fuit ita decitum in Rom. de comitib.1575.
coram D.Aldobrandino,quę hic nulla fuit.Debuiſſet ẽt
18 conſtituere † curatorem hæreditati iacenti.Bar.in l.ſi bo
na.in fi.C.de bon.auct.iud. poſſid. cum alijs per Dec.d.
conſil.400.col.3.Pedem. deciſ.34.nu.21. Ideo poſſeſſio
d.caſalis eſt omnino conſignanda hæredi ex ſupradictis,
prout Domini reſoluerunt.

SERAPHINI.

Vrbeuetan. bonorum. Lunæ,4. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Culpa non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Culpa non poteſt imputari illi,qui actum non facit,ad quẽ non tenetur.*
3 *Culpa non poteſt alicui imputari,ſi non facit illud,quod factum nihil profuiſſet.*
4 *Culpa non intrat,vbi non probatur quem fuiſſe obligatum ad offerendum.*
5 *Dolus in faciendo abſorbet culpam in omittendo.*
6 *Teſtis deponens de facto proprio facit pluſquàm ſemiplenam probationem.*

DECISIO DXXI.

RESolutum,quòd Illuſtr.D.Antonius non fuerit in
culpa, quominus ipſe poſſeſſionem bonorum vẽ-
ditorum haberet, quia prædicta bona per Fal-
conem venditorem tempore venditionis, non poſſidebã-
tur, ſed per Perinellum, cui per limitationem prius fue-
rant adiudicata. Vnde non fuit liberum ipſi D. Antonio
poſſeſſionem prædictorum bonorum vigore d. vendi-
tionis capere.& ad probandum, quod in Illuſtr.D. Anto
nio non cadat culpa in caſu prædicto, Domini ſubijcie-
bant tres veras iuris concluſiones.
1 Primò, quod † opponens alteri culpam, cùm regula-
riter culpa non præſumatur, tenetur concludenter eam
probare.Afflic.deciſ.13.nu.18.Grat.conſ.100. num.14.
lib.2.Bar.conſ.193.
2 Secundò,ꝙ † culpa non põt imputari illi,qui actũ nõ
facit,ad quem non tenetur.Aret. conſ.111.ad fi.in 1. verſ.
cum igitur.Aym. conſ.4.nu.24.& conſ.63.nu.9.& conſi.
172.nu.5. Rui.conſ.93.nu.7.lib.5.
3 Tertiò, quòd † quis in culpa non dicitur, ſi non facit
illud,quod factum nil profuiſſet.l.2.§.ſi mater.ver.quod
ſi penitus egemus.& §.penes.ver.ego etiam.ff.ad Tertul.
l.ſi.§.1.verſi.ſed quid noceat. ff.quis ord. in bon.poſ.ſeru.
Caſtren.conſil.122.num.5.Aym.conſil.83. nume.5.vbi,
quòd id procedit etiam ſi dubium fuiſſet, an fuiſſet
profuturum.

Quibus concluſionib. ſtantib. dicebãt nõ eſſe dubiũ,
ꝙ nõ põt Illuſt.D. Anto.adſcribi culpa.Nã ea deducitur
ex duob.capitib. Primò, q̃a ſi D.Ant.obtuliſſet vel ſoluiſ-
ſet pretiũ Perinello, potuiſſet habere dicta bona ſibi vẽ-
dita.Sed ad hoc rñdebatur nullo iure cautum eſſe, ꝙ ab
vno teneatur offerri pretiũ alteri: immo nec ipſi venditori
tenetur offerre, niſi quando agit ad rem emptam con-
tra ipſum.l.Iulianus.§.offerri. ff.de actio. empti. & pro-
pterea cùm D.Ant.Perinello pretium offerre teneretur,
nec de iure, nec ex vi prædicti inſtri vẽditionis in culpa

dici non poteſt pro prædicta. Eò maximè, quia D. Anto.
ignorabat huiuſmodi bona illi fuiſſe adiudicata, vt fuit
4 reſolutū ſub die 25. Maij, 1575. coram me. Sic † ergo cū
non probetur eum fuiſſe obligatum ad offerendum, nō
intrat culpa. Rui. d. conſi. 93. nu. 7. in 5.

Secundò opp. quod poſtea Perinellus vendidit iſta bo
na Marco Guidono, pro qua fideiuſſit idem D. Anton. &
ſic inferri videtur, quòd dicatur conſenſiſſe d. venditio-
ni. Item quòd ſi voluiſſet, tunc ita eſſent ſibi tradita præ-
dicta bona, ſicut fuerunt vendita D. Marco. Sed reſpon-
debatur primò, quod non tenebatur, vt dixi, Do. Anton.
nec de iure, nec ex inſtrumento tunc emere per ſupradi
cta. Secundò, quod hoc fuit per 15. menſes poſt, adeo
quod Do. Antonius non tenebatur tam longo temporo
pecunias ſuas penes ſe otioſas retinere expectādo, quod
Perinellus vellet vendere.

Tertiò dicebat, quòd hoc nihil profuiſſet Falcono,
quia licèt emiſſet rem à Perinello, non propterea tene-
retur ad pretium Falcono. Non igitur poteſt imputari
culpa D. Antonio, ſi non fecit illud, quod ſi feciſſet, ni-
hilominus Falcono non profuiſſet. Fuiſſet enim noua vē
ditio, & non recuperaſſet virtute venditionis factæ: &
propterea non poteſt applicari caſui noſtro dictum Ri-
min. conſ. 92. nu. 17. lib. r. allegatū in vltima reſolutione.

Quartò dicebat, ꝙ cum Falconus fuerit in dolo ven-
dendo id quod ſuum non erat, & conſtituendo ſe poſſi-
dere nomine D. Antonij, cum tamen non poſſideret, ſe-
quitur, quòd nunc ipſe non poſſit dicere, D. Antonium
5 fuiſſe in culpa, quia † dolus in faciendo abſorbet culpā
in omittendo. gl. in l. ſi mora. ff. ſolu. matrimo.

Ruſus reſpōdetur, quod ex depoſitione Comitis de
Marciano conſtat ipſum fuiſſe requiſitum à Do. Ant. vt
ei daret dicta bona, & reciperet pretium, cui reſpondit
id non poſſe facere, cum fuiſſet ſatisfactus, & bona Peri-
nello vendita. Qui teſtis cum deponat de facto proprio,
facit pluſquam ſemiplenam probationem, vt per Achil.
deciſ. 3. de teſtibus. bene faciunt cumulata per Soc. iun.
conſil. 31. numero 33. in ſecundo. Pariſ. conſil. 104. nu-
mero 80. in prin.

SERAPHINI.

Meliten. præcedentiæ. Lunæ, 11. Maij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Statutum quando deficit, tunc demum ad iuris communis diſpoſitionem recurrendum eſt.*
2 *Lex omnis poſitiua per conſuetudinem tollitur.*
3 *Poſſeſſio releuat poſſidentem ab onere probandi, niſi actor probauerit intentionem ſuam. cum nu. 9.*
4 *Ius commune pro ſe deducens habet intentionem fundatā, niſi exceptione aliqua vti velit, quam debet probare.*
5 *Fundans ſe in diſpoſitione qualificata tenetur illam qualitatem verificare.*
6 *Incertitudo eadē, quæ impedit ne actor obtineat in actione, impedit ne reus obtineat in exceptione.*
7 *Ius commune diſponens idem quod ſtatutum, ſeruādum eſt.*
8 *Conſuetudinem contrariam iuri communi allegantiſ, onus probandi incumbit.*

DECISIO DXXII.

FVit particulariter dubitatum, an Admiratus, & lin
gua Italiæ poſſint fundare intentionem ſuam in
iure communi, & ſtabilimentis, ſtante ſtatuto 29.
de Baiuliuis in quo diſponitur, quòd Baiului, Priores,
& Caſtellanus tam in conuentu, quàm extra ſedeant, &
ſtent tā in ſeſſione, deābulatione, & locutione, in cōſilio
& alijs locis, quēadmodū p̄teritis tēporib. facere, & ſtare
cōſueuerūt. Ex quo ſtatuto venerabilis lingua Aragoniç
p̄tendebat probari (cū in iſta materia p̄cedentiç debeat
attendi cōſuetudo) Admiratū & lingua Italiæ teneri ad
probationē conſuetudinis. vbi n. adeſt particularis ſtatu-
1 ti diſpoſitio, ea in primis ſeruāda eſt. nā † ad iuris cōis di
ſpoſitionē tunc demū recurrendū eſt, qn̄ ſtatutū deficit.
Bal. & Caſtr. in ſummario. in l. oēs populi. de iuſt. & iur.
2 Iaſ. ibid. in 1. lect. nu. 10. Nam † oīs lex poſitiua per con-
ſuetudinē tollitur. idem Bal. in c. Imperialē. §. p̄terea, nu-
me. 3. de probib. alie. feu. & conſ. 252. lib. 2. Abb. conſi. 7.
col. 4. li. 2. Aym. conſ. 238. nu. 7. & 8. Et hoc maxime p̄ce
dere dicebant ſtante poſſeſſione alternatæ p̄cedentiç, in
3 qua p̄dicta venerabilis lingua Italiæ exiſtit, q̄ † releuat ab
onere probandi. l. circa. de prob. l. fi. C. de rei vend. gl. in l.
ſiue poſſidetis. C. de prob. & in l. ſi ſolemnibus. C. de fide
inſtru. & Bal. in conſi. 351. nu. 2. lib. 1.

Contrarium tñ fuit deciſum, nēpe Admiratū & vene
rabilē linguā Italiæ poſſe intentionē ſuā fundare in iure
cōi, non obſtāte d. ſtatuto. quilibet. n. deducēs pro ſe ius
cōe, habet intentionē fundatā, ita vt obtinere poſſit, niſi
exēplo aliqua exceptione repellatur: ſed ſi quis exceptio
4 ne † vti velit, debet eam plene probare poſtq̄ actoris in-
tentio plene eſt probata. Bar. in l. admonēdi. num. 50. &
ibi Rip. 211. de iureiur. idē Bar. in l. non ſolū. §. ſi debent
p̄bari. de nou. ope. Abb. in c. dudū. col. fi. ver. tertio facit.
de electi. Eſt itaq; neceſſe, vt venerabilis lingua Arago-
niæ excipiens de ſtatuto 29. plene ſuā exceptionē iuſtifi-
cet, nēpe, quod de cōſuetudine aliter ſit obſeruādū: ſed
hoc nō probatur ex ſola ſtatuti allegatione, qd nō refert
aliquam conſuetudinē, ſed p̄ſupponit tm̄. Pariſ. cōſi. 25.
nu. 18. & conſ. 27. nu. 35. & conſ. 47. nu. 67. li. 1. & conſ.
65. nu. 2. lib. 4. Put. deciſ. 301. lib. 1. eſt. n. qualificatū hoc
5 ſtatutum, & ideo ſuccedit regula, quod † fundans ſe in
diſpoſitione qualificata tenetur qualitatem illam verifi-
care, ad no. in l. diuus. de re iud. Fely. in c. ex parte. nu. 27.
6 de reſcri. Et eadem † incertitudo quæ impedit ne actor
obtineat in actione, impedit ne reus obtineat in exce-
ptione, vt declarat Barto. in l. tertia, §. ſi duobus. de adi-
men. lega.

Non obſtat, quod ſtatutum mandet, quod ſtetur con
ſuetudini, & ideo videatur tollere iuris cōmunis diſpo-
7 ſitionem. Quia † immo ius commune in hac materia
idem diſponit. Bal. in ca. cum olim. nu. 1. & 2. de conſuet.
Dec. in l. cum quidam, nu. 39. ſi cer. pet. & ibi Cagnol. nu-
me. 54. Ruin. conſil. 19. nume. 6. lib. 1. Rimin. conſil. 95.
numero 22. lib. 1. cum alijs allegatis. Ex quo ſequitur,
quòd cum vtraque diſpoſitio tam iuris cōmunis, quàm
ſtatuti ſimul concordet, non eliditur intētio actoris per
ſtatuti allegationem paſſiuam à iure communi, niſi in
indiuiduo deducatur conſuetudo iuri communi con-
8 traria, quo † caſu onus probandi incumbit allegantī. gl.
in l. 1. in verb. probatis. C. quæ ſit long. conſuet. & ibi Bal.
nu. 1. Dec. conſil. 402. nu. 11.

Neque obſtat poſſeſſio alternatæ præcedentiç, quia
verum quidem eſt eam releuare poſſidentem ab onere
9 probādi, ſed hoc intelligitur, niſi † exēplo actor p̄bauerit
intentionem ſuam, ad no. per Ægid. deciſ. 76. Et ideo li-
cet alias dictū fuerit adeſſe aliquod veſtigium alternatç
præcedentiæ ante annum 1532. tamen illud non eſt cō-
cludēs, nec ſufficiēs ad probationē huius cōſuetudinis:
immo maius & certius argm̄ in cōtrarium ſumi pōt ex
ſtabilimento primo, & 42. de Baiuliuis ſtante obſeruātia
ordinis in illis cōtenti reſpectu cæterorū Baiuliuorum.
Nec releuat ſententia anni 1532. Quia iam eſt reſolu-

tum

rūtū illam non eſſe inſtificatam, & ex his concluſum
pro venerabili lingua Italiæ.

SERAPHINI.

Veliterna bonorum. Veneris. 14. Nouembris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Diffamatio facit tantum ad inquirendum.*
2 *Declaratoria requiritur ad inducendum notorium propter diffamationem.*
3 *Fama ſola non facit notorium.*

DECISIO DXXIII.

CVm variæ exiſtant Bullæ ſummorum Pōtificum
contra homicidas, confirmatæ à fe. re. Pio Quin
to, & in ſpecie in bulla Pij ſecundi cauetur, ꝙ
homicidæ, quorum delictum ſit notorium, vel de homi
cidio infamati ſeu condemnati, ſint ab omnib. actib. legi
timis perpetuo ſuſpēſi. Fuit dubitatum, an homicidium
per quendam Leandrum commiſſum fuerit taliter no-
torium, vel ipſe de eo taliter fuerit infamatus, vt intret
diſpoſitio prædictæ bullæ. Et quantum ad infamatio-
nem dixerunt eam non probari: non enim intelligen-
1 dæ ſunt Bullæ de ſimplici † diffamatione quæ regulari-
ter facit indicium tantum ad inquirendum. Eſſet enim
abſurdum valde, quod pro tali diffamatione irrogere-
tur tam rigoroſa pœna: ſed intelligendæ ſunt de diffa-
matione, quæ æquipolleat condemnationi propter al-
ternatiuam illam poſitam in bulla, informati, vel con-
demnati, cum vna pars alternatiuę declaret aliam. l. pri-
ma, de rebus dub. Roman. conſil. 131. numero ſecundo.
Maximè quod Bullæ ſunt intelligendæ de condemnatis
pro delicto, & non propter contumaciam, quod fuit co-
ram me reſolutum in vna Ciuitatis Caſtelli donationis.
Ideo diffamatio debet eſſe talis, quæ inducat noto-
2 rium, & ideo † requiritur declaratoria. Anchar. conſilio
141. Marſ. poſt Petr. & Cyn. conſil. decimo, numero pri-
mo, plures congerit Gram. no. 3. nu. 37.

Nec poteſt dici ſententiam contra Leandrum latam
habere vim huius declaratoriæ, cum ſit ſententia lata in
contumaciam ob non paritionem monitorij. Et ita non
parit eum effectum, quem parit ſententia lata ob deli-
ctum. Et ideo non ęquipollet ei, neque inducit diffama-
tionem ſufficientem.

Nec eſt verum, quod Doct. requirentes declarato-
riam loquantur in infamia iuris tantum. Quia ex eorum
lectura de contrario apparet, & bene facit Ferret. conſi-
lio 31. nu. 36. in t.

Addebat vnus ex Dominis, diffamatos videri eos acci
pi pro famoſis graſſatoribus, qui quamplura commiſe-
runt homicidia. Boſſ. in pract. crim. ti. de inquiſ. nu. 32.

3 Vltimo non obſtant teſtes de fama, ſola † enim fama
nō facit notoriū. Rot. de excō. deciſ. 5. nu. 2. in nou. Qua
re cōcluſum, bullas nō habere locū in caſu, de quo agit.

SERAPHINI.

Toletan. beneficij. Lunæ, 12. Octobris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Diſmembratio beneficij debet fieri cum ſolemnitatibus à iure requiſitis, & cauſa cognita, cum aſſiſtentia, & de conſenſu rectoris.*

DECISIO DXXIIII.

DOmini præſupponendo in pītia ſine veri p̄iudi-
cio, cūm deciſionis ſiue diſmēbrationis inſtam,
dixerunt ſnīam latam in partib. non eſſe confir
1 mandam, quia † in huiuſmodi diſmēbratione interuene
runt ſolemnia, cūm facultates adminiſtratoris ſint ſuffi-
ciētes. c. dilecto. & c. vacante. cum ibi no. de præb. & facta
fuit diſmembratio cauſa cognita cum aſſiſtentia, & de
conſenſu Rectoris. Franc. de rebus eccle. non alie. c. 1. nu
me. 14. Gem. conſi. 48. nu. 2.

Nec ob. id quod de ſubreptione opponitur reſpectu
valoris, quia in diſmēbratione dr̄ fructus ſufficere ꝓ am
bobus, & hoc eſt, quod mouit iudicē. ex quib. ſolemnita
tib. adhibitis reſultat præſumptio vtilitatis in dubio. Ge-
mi. d. conſ. 48. nu. 6. ver. vnde præſumitur. Et ideo viden-
dum in concurſu præſuppoſitis teſtibus vtriuſq; partis,
an probetur pro parte Franciſci nō adfuiſſe iuſtam cau-
ſam diuiſionis, ſiue diſmembrationis, de qua agitur.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Veneris, 20. Martij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Gratia etiam motu proprio facta nulla dicitur ex defectu intentionis Papæ, vt neque etiam clauſulæ in ea appoſitæ eam viuificent.*
Immo etiam ipſo iure nulla dicitur.
2 *Actus ſine voluntate, & poteſtate conſtitui non poteſt.*
3 *Subreptio duplex eſſe dicitur.*
4 *Motus proprius non firmat priuilegium contra ius alterius.*
5 *Falſitas cauſæ annullat gratiam quantumuis motu proprio conceſſam.*
6 *Litera ſecunda cenſetur habere clauſulam, ſi prius ius ſuum non conſequatur.*
7 *Incompatibilitas gratiarum clarè demonſtrat defectum intentionis.*
8 *Præiudicium tertij indiſtinctè annullat gratiam.*
9 *Intentionis defectus non conſideratur in gratia generali, ſed comprehenſio, vel non.*
10 *Gratia à principio nulla poteſt confirmari per conſenſum ſuperuenientem.*

DECISIO DXXV.

DVbitaui præſuppoſito pacto, & gr̄a, & ꝙ ſine ve-
ri præiudicio d. gratia in quibuſdā euentib. di-
ſcordet, in quibuſdā concordet cū pacto, an d.
gr̄a ſit ita nulla ex defectu intentionis Papæ, vt neque ēt
clauſulæ in ea appoſitæ illā viuificent. & cū pluries ꝓpoſi
ta tandē ſub die 20. Februarij Rota reſoluit, gr̄am fuiſſe
nullā à principio ex defectu intentionis reſeruata gn̄ali-
tate, & demū 20. Martij fuit eadē deciſio p Dn̄os cōfir-
mata. Præcipua fundamēta deciſionis fuerūt. Primò au-
ctoritas Doct. in c. cūm q. el 2. de teſtib. vbi glo. Hoſt. Io.
And. Ægid. Abb. Fely. Aret. & alij p informantes allegati.
1 Qui oēs vno ore dicunt, gr̄am † ēt motu proprio factā,
eſſe nullam, quando adeſt defectus intētionis. & licet nō
dicant eſſe ipſo iure nullam, tamē ſunt etiam aliqui qui
dicunt hoc, velut Pariſ. conſil. 74. nume. 32. lib. 4. & hoc
idē videtur firmare Caſſad. deciſ. 3. de pęn. nu. 3. in fi. vbi
tradit, gr̄am factam de penſione, non facta mentione de
alia prius impoſita, eſſe nullā, ēt ſi motu ꝓprio facta ſit,

& demum.nume. 5. tradit eam eſſe nullam ipſo iure, &
licet fundet ſe etiam in ſubreptione, id euenit, quia in
caſu ſuo gratia erat ad partis poſtulationem, ſed non tol
lit æquiparationem, quam facit ſubreptionis, & defe-
ctus intentionis, & ita ſunt intelligendi Doct. quia par-
tim æquiparant ſubreptionem & defectum intẽtionis.
Secundò pro hac ſententia facit euidens ratio, quia
cùm in conſtituenda gratia requiratur poteſtas, & volũ-
tas, vtique altera deficiente, gratia eſt à principio nulla,
2 nam † actus ſine voluntate, & poteſtate conſtitui nõ po
teſt. Bal. in l. omne verbum. C. commu. de leg. Alc. conſi.
52. nu. 30. lib. 4. Imo. in l. qui ſoluendum. de hær. inſti. &
in l. filio præterito. in vlt. q. de iniuſt. rup. teſtam.
Tertiò, quia non bene videtur conſtitui differẽtia in-
ter ſubreptionem, & defectum intentionis, quantũ atti-
net ad hunc effectum, quia ẽt defectus intẽtionis poteſt
3 dici ſubreptio. Ea † .n. eſt duplex, vna, quæ prouenit ex
parte impetrantis, altera, quæ oritur ex re ipſa, primam
tollit Motuſproprius, ſecundam non. Ægid. deci. 392. &
475. & d. ca. cauſam q. el 2. nu. 1. de teſti. Rebuſ. in forma
mand. apoſt. in verbo, motuproprio, nu. 29. ſpeciali in fi.
Bonifac. in cle. per literas. nu. 11. & 12. de præb. Fel. in ca.
noſtra. in 10. cotol. de reſcrip.
4 Quartò faciunt Doct. paſſim dicentes, ꝙ † motus ꝓ-
prius non firmat priuilegium cõtra ius alterius. Abb. in
c. ad aures. nu. 3. de reſcr. Butr. in ca. per Venerabilẽ. nu. 15.
qui fil. ſint legi. Præpoſ. in c. quia circa. nu. 4. de conſang.
& affi. Rui. conſi. 123. nu. 16. lib. 3. Gem. conſ. 104. Curt.
ſen. conſi. 35. nu. 37. Rot. in antiq. deciſ. 444. cum infini-
tis alijs quæ deduci poſſent, ex quibus colligitur, quod ſi
motus proprius non firmat priuilegium, illud ab initio
eſt nullum.
Quintò in indiuiduo, de quo agitur, hoc tãto facilius
procedit ex eo, quòd Papa videtur motus ex falſa cã, cũ
dixerit, Illuſtr. D. Iulium eſſe horum bonorum verũ do-
minum, quæ verba iuxta ſubiectam materiam cum aga-
tur de perpetua applicatione, ſunt intelligenda de eo do
minio, ex quo naſcebať valida & ꝑpetua applicatio, ſed
5 † falſitas cauſæ perpetuò annullat gratiam, quantumuis
motu proprio conceſſam. Fely. poſt Ancha. in c. ad aures.
nu. 9. de reſcrip. & in d. ca. cauſam quæ. nu. 3. cum alijs ꝑ
informantes allegatis.
Non ob. in contrarium deducta. & Primo doctr. Bar.
in c. mandatum. ante nu. 14. & in c. Capitulũ ſanctæ Cru
cis. nu. 24. de reſcri. Quia vel loquitur contra auctorita-
tem cęterorum Doct. vel in caſu ſuo militat particularis
rõ, prout conſiderat Caſſad. d. deci. 3. nu. 5. de penſ. Nẽpe
diſtinguendo inter leue, & magnum præiudiciũ. Vel ẽt
ex alio põt cõſiderari rõ particularis, quia re vera ibi nõ
adeſt defectus intentionis, cùm indiſtinctè ſiue primę li
teræ ſint pręſentatę ſiue non, teneant ſecũdæ literæ ſecũ
6 dum opi. Abb. ibi in fi. & in c. Capitulum. nu. 4. & † ipſæ
ſecundæ literæ cenſentur habere clauſulam, ſi prius ius
ſuum non conſequatur, vt poſt Imo. in d. c. mandatũ, di-
cit Fel. in d. c. Capitulũ, nu. 5. Et valde probabilis eſt hæc
ſententia, vt non adſit defectus intentionis reſpectu con
ceſſionis ſecundarum literarum, quia Papa in gr̃am plu-
rium reſcribere põt, & in hoc nõ deficit intentio, tñ nõ
vult inuitum ordinariũ plurib. mandatis grauare, quod
colligitur ex eo, ꝙ cũ ſup eodẽ corpore bñficij impetra-
tæ eſſent literæ, tunc eſſent omnino ſubreptitiæ, & nul-
7 læ. Nam † propter incompatibilitatem gr̃arum appare-
ret manifeſtè de defectu intentionis. Præterea in illamet
materia multi tenent, ꝙ gratia ẽt motu proprio cõceſſa
non teneat, vt per Franc. in c. ſi poſtq̃. nu. 6. de præb. in 6.
8 & ibidem Butr. nu. 5. & 6. Et † ita vis non erit in differẽ
tia, quam conſtituit Butr. inter ſubreptionem, & defe-
ctum intentionis, ſed in præiudicio tertij, quod indiſtin
ctè annullat gratiam ſecundum eos.
Non ob. quod quando gr̃a eſt gñalis, ea non corruat
ex caſu particulari, in quo verſatur tertij præiudicium.
Quia gratia, de qua agitur, non videtur gñalis, ſed parti-
cularis. comprehenſio.n. plurium euentuũ non facit gra
9 tiam gñalem. quod patet, quia † ſi eſſemus in gr̃a gñali,
non eſſet agendum de defectu intentionis, ſed de com-
prehenſione, vel non comprehenſione. Soc. conſ. 13. nu-
me. 8. lib. 1. Præiudicium enim hic eſt certum, & indubi-
tatum reſpectu ſecundo genitorum ſi qui adſint, ſed
de euentualitate alias erit videndum.
Non ob. quod ſi gratia eſſet nulla à principio, nõ poſ-
ſet confirmari per conſenſum ſuperuenientẽ, cuius con
10 trarium tradidit Soc. conſ. 115. lib. 3. Quia † hoc negari
merito põt, cum neq; Soc. loquatur in cõſenſu ex poſt fa
cto ſuperueniente, ſed in conſenſu præſtito in ipſo actu,
& forte etiam ita indiſtinctè non procederet ẽt ſecundũ
iſtam lecturã, niſi data Papæ ſcientia. Ægi. deci. 631. Prę-
terea defendit Soc. in ſuo caſu nõ adfuiſſe defectũ inten
tionis. ſub nu. 3. hic verò non põt negari adeſſe, cũ Papa
ignorauit pactũ. Non ob. diſtinctio, q̃ fit exẽplo inter de-
fectũ intentionis reſpectu gr̃æ, & defectũ intẽtionis re-
ſpectu effectus, & executionis eiuſdem. Quia iſta dña eſt
verbalis, cũ nõ poſſit ſeparari hoc caſu effectos ab ipſa
gr̃a. Statim.n. ꝙ applicantur bona primogenito infertur
præiudicium cæteris filijs inſeparabile ab ipſa cõceſſio-
ne, nec põt hoc pręiudiciũ ꝓſeruari per clauſulã ſine pĩu
dicio, nã eſt incõpatibilis cũ diſpoſitione, adeo quod vel
diſpoſitionem vitiat, vel à diſpoſitione vitiatur, ne actus
reddatur nugatorius. Et quæ dicuntur de hac clauſula
gñaliter ſubintellecta in oib. conceſſionib. habent locũ,
quando poteſt ſtare vna cum principali diſpoſitione.
Et ita fuit pro nullitate abſoluta gr̃æ concluſum. De-
inde die Ven. 3. Aprilis ꝓxime ꝓteriti, fuit cã poſita ſup
euentualitate in præcedenti poſitione reſeruata, & per
dños concluſum retenta priori deciſione eam non face-
re, quominus gratia ſit nulla, quia huiuſmodi euentua-
litas non tollit defectum intentionis. Ridiculum.n. eſſet
dicere, quòd Papa voluerit gratiam huiuſmodi pendere
perpetuò à voluntate ſucceſſorum D. Iulij, ita vt modo
valida quorundam reſpectuum eſſet, modo inualida,
maximè cum ſimus in materia prophana, in qua Papa
ſine conſenſu vocatorum in pacto de poteſtate ordina-
ria nihil conſtituturus fuiſſet. Et ideo perſtiterunt in
reſolutis.

SERAPHINI.

Partuen. bonorum. Veneris, 26. Februarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio auth. res quæ. C. com. de lega. quo caſu ceſſare di-
catur.*
2 *Vnum qui dicit ex eo quo aliud ſequitur, vtrunque dicit,
etiam in materia odioſa.*
3 *Dictiones, ita tamen, quid importare dicantur.*
4 *Dictio, ꝑenitus, idem ſignificat, quod in totum, & ex toto,
ita vt nullam recipiat reſtrictionem.*
5 *Auus quando pater non habet, tenetur dotare neptem.*
6 *Conformare ſe quilibet cenſetur cum diſpoſitione iuris com
munis.*
7 *Argumentum de alimentis ad dotem nõ procedit, vbi ſub-
eſt diuerſa ratio.*
8 *Prohibitio abſoluta impediens trãslationem dominij facit
ceſſare diſpoſitionem auth. res quæ. C. com. de lega.*

Femina

9 *Fœmina non prohibentur dotari etiam iuxta terminos au*
then.res quæ.C.com.de leg.

DECISIO DXXVI.

PRopoſui iterum cauſam ſuper reſolutis ſub die
Sabbati 23. Ianuarij proxime præteriti, an dotes
Illuſtriſſimarum filiarum ſint detrahendæ de legi
tima Sciarræ, ita vt Illuſtriſ.D. Iulius non teneatur, niſi
quatenus legitima non ſufficiat. Et Domini ſteterunt in
deciſis. Præſuppoſita namque poteſtate paciſcentium,
quòd potuerint abſolute prohibere non ſolum per viã
contractus, ſed etiam per viam vltimę voluntatis, ne bo
na in pacto comprehenſa alienarentur pro dotandis fœ
1 minis, quo † caſu ceſſat diſpoſitio authẽ. res quæ. C.cõ.
de leg.Iaſ.ibi.numero 25. Loaz.in §.diui.nu.141. verſic.
octaua ſit concluſio.Iaſ.ibidem numero 69.Aym.conſilio
29.in fi.Tiraq.de primogen.q.61. numero 9.Reſtat ſolũ
videre, quid paciſcentes voluerint, & diſpoſuerint. Cùm
itaque vocauerint maſculos onerando eos ad dotãdum
fœminas cum iſta limitatione, ita tamen quòd à dictis
bonis ſint penitus excluſæ, ſatis appareat voluntatem eo-
rum fuiſſe, vt nihil aliud prorſus conſequãtur ex iſtis bo
2 nis, quàm dotes: nam † qui vnum dicit ex eo quo aliud
ſequitur, vtrunque dicit. Bal.in l.data opera.numero 34.
C.qui accuſ.non poſſ.illud.de acquiren.hæred.Et proce
dit in omni materia quantumuis ſtricta.Aym.cõſi.174.
3 Ponderandæ ergo ſunt duæ illæ † dictiones, ita tamen,
quarum natura eſt limitare, & reſtringere diſpoſitionẽ
cui adijciuntur.l.Lucius.§.qui habebat.& l.ita tamen.ad
Treb.Dec.conſi.194.prope fi.Pariſ.conſi.106. nume.9.li
bro primo, Gozadin.conſi. 38.num.6.Soc.iun.conſil.16.
4 num.46.lib.2.Ponderanda etiam † dictio, penitus, quæ
idem ſignificat, quod in totum, & ex toto. Arch.in ca.1.
in prin.de ſupplem.negl. prælat.in 6.Iaſ. conſi.173.nu.1.li
bro 4.Soc.conſ.21.num.6.libro 4.Pariſ.conſi.58.nu.11.
lib.1. & exponitur pro omni caſu, & in totum.Grat.con-
ſil.65.num.23.& conſi.86.nume.3.lib.2. Et habet adeo
preciſam naturam, vt nullam recipiat modificationem,
ſeu limitationem.Aug.conſi.31.nume.9. Dec.conſ.401.
nu.3.Ex his ſequitur, quod ſi ex prædictis bonis aliquid
habent, id omnino teneãtur in dotem computare, alio-
quin verum non eſſet, quod ex prædictis bonis nihil pe-
nitus haberent præter dotes. Et hoc comprobatur clare
ex conſilio Caſtren. 64. nume.4. lib.2. per informantes
allegato.

Non obſtant in contrarium allegata. nam in vniuer-
ſum poteſt reſponderi ea non procedere, vbi habemus
claram, & expreſſam mentem diſponentium prout hoc
caſu.Sed & particulariter obiectis ſatisfaciendo.

Non ob.quod ratio Caſtren.non applicetur eo, quòd
id factum ſit in executionem obligationis legalis, quia
quando id non diſpoſuiſſet, ſubintrabat diſpoſitio legis
ex diſpoſitione auth.res quæ. hic autem non adeſt hæc
obligatio, ex quo ſumus in contractu. & ideo ſtante ex-
preſſa prohibitione, ceſſat dicta diſpoſitio.Quia reſpon-
5 detur eandem rationem hoc caſu applicari: nam † auus
tenetur, quando pater non habet, dotare neptem.l. do-
tem dedit.de colla.bon.Dec.conſil.66.in fi. Vnde ita di-
ſponendo paciſcentes cẽſentur ſe conformare cum iſta
obligatione legali, & id facere in executionem prædictę
6 obligationis, cùm † quilibet cenſeatur conformare ſe
cum diſpoſitione iuris communis.Doct. in l. hæredes
mei.§.cum ita.ad Treb.& ita deducit Simon.de Prę.cõ-
ſil.137.nu.28.cum ſeq.Cephal.conſ.105.num.18.& 19.
libro primo.

Non ob. argumentum deductum ab alimẽtis ad do-
tem, quæ ſunt æquiparata tam de iure communi, ad gl.
in l.ob æs tantum. de præd.mino.cum alijs, quàm ex di-
ſpoſitione paciſcentium, ex quo ſub vnica determina-
tione relicta fuerunt.l.iam hoc iure.de vulg.ex quo infe
runt informantes, quòd ſicut alimẽta debita iure actio-
nis debentur, etiam quod quis habeat aliũde vñ ſe alat.
Dec.in l.de alimentis.num.5.C.de tranſact.Alex.conſ.7.
7 nu.10.lib.2. ita etiam & dotes. Nam † in primis Iaſ. in
d.auth.res quæ.nu.7.& nu.15. reprobat hoc argumẽtũ,
& quamuis dicatur argumentum procedere, vbi adeſt
eadem ratio, vt per Euerard.in centur.loco.29.tamẽ hic
videtur ſubeſſe maxima ratio diuerſitatis, nam in alimẽ
tis ceſſat periculum exhauritionis, & exhinanitionis fi-
deicommiſſi, quia ex fructibus præſtari poſſunt, ſed hoc
fieri non poteſt in dotibus. Et ſi indiſtinctè detraherem
tur dotes, breui tempore cõſumerentur bona pacto ſu-
biecta, & ideo hac ratione videntur moti paciſcentes,
dum dotes reliquerunt cum limitatione, alimenta
vero non.

Præterea, cùm dotes fuerint, vt dictum eſt, relictæ in
executionem obligationis, qua tenebantur paciſcentes
dotare fœminas deſcendentes, ſequitur hãc diſpoſitio-
nem recipere debere interpretationem. Caſtr.d.cõſ.64.

Neque ob. quod prohibitio expreſſa faciat ceſſare di
ſpoſitionem auth. res quæ. Et ideo non potuit recipere
8 hoc pactum interpretationem à iure cõi.Quia † hoc, pce
dit, quando eſt abſoluta prohibitio impediens transla-
tionem dominij. & ita procedit gl.in l.nulla.C.de iu.do.
Tiraq.de primog.q.61.nu.9. Sed hic paciſcentes prohi-
bitionem hanc temperatũt, vt nihilominus fœminæ do
tentur, & ita voluerunt hanc prohibitionẽ potius ſortiri
naturã prohibitionis, quæ fit in vltima voluntate, q̃ eius
quæ fit in contractu. Ergo & modi cõſtituendi iuxta na-
turam prohibitionis vltimæ voluntatis, & ita ẽt hoc ca-
ſu militat diſpoſitio auth. res quæ. cũ ſuis qualitatib. ex
paciſcentium aperta voluntate, qui nihil voluerunt fœmi
nas conſequi poſſe ex his bonis præter dotes, ergo quod
ad eas peruenit ex his bonis, id in dotes eſt imputandũ,
cum ipſe acceptando diſpoſitionem paciſcentium, cen-
ſeatur illam acceptare cum ſua qualitate. Ro.conſ. 353.
nu.11.Bal.in l. contra iuris.§ ſi filius.de pact.& ibi Iaſ.nu
me.11.Curt.iun. conſ.1.nu.11.

Neque ob.quod à paciſcentib. conſtituantur dotes fę
minis deſcendentib. non ſolum ſuis, ſed etiam alterius.
Quia totum hoc factum fuit contẽplatione ſuarũ deſcẽ-
dentium, quibus vnuſquiſque eorum prouidere voluit.

Non ob.ꝙ legitima, quæ venit detrahenda, ſit effecta
proprium patrimoniũ Pauli, quia cũ pacto ſuppoſita non
fuerint vniuerſaliter bona omnia, ſed tm̃ bona particula
ria, & ideo tertia pars bonorum in pacto comprehẽſorũ
non defectu voluntatis paciſcentium, ſed defectu pote-
ſtatis eximatur à nexu reſtitutionis per viam querelæ
inofficioſæ donationis, ſequitur hanc etiam partem ſub
verbis pacti comprehenſam fuiſſe, quod ſecus eſſet ſi in
vniuerſum omnia bona fuiſſent in pactum deducta.
Tunc enim ex legis interpretatione deficeret etiam vo-
luntas reſpectu legitimæ detrahendæ.

Nec refert, ꝙ grauentur ad dotãdum illi, ad quos bo
9 na deuoluuntur. Quia † id virtualiter fit etiã in terminis
auth. res quæ. Nã ſi dotatio fit ex bonis pacto ſubiectis,
videntur etiam dotari ab his, à quibus adimitur illa
rata bonorum, ex qua dotes conſtituuntur.

Abſurdũ quod conſideratur, quòd melioris eſſet con
ditionis neptis, q̃ filia, non applicatur, quia in vtraq; põt
euenire caſus conſumptionis legitimæ, & bonorũ. Et ex
his concluſum, portionẽ bonorũ, quæ ratione legitimæ
detrahitur, eſſe in dotes imputandam, vt fuit reſolutum.

SERAPHINI.

In eadem Portuen. bonorum. Ven. 15. Aprilis. 1580.

SVMMARIVM.

3 *Bona intelliguntur deducto ęre alieno, ſi capiantur pro vniuerſa ſubſtantia. nu. 3.*
2 *Dotem petens, vel alia credita non dicitur contrauenire voluntati teſtatoris.*
4 *Relatio facit, vt res particulariter intelligatur.*
5 *Legitima dicitur eſſe proprium patrimonium filij.*
6 *Officium eſt parentum dotare filias ſuas.*

DECISIO DXXVII.

DVbitaui, an dotes Illuſtriſſimarum filiarum debeantur eis quoad omnia bona in ſubſidium, & Domini retenta deciſione facta ſub die 26. Februarij proximè præteriti reſpectu bonorũ detrahendorum per ipſas ex pacto, cenſuerũt deberi in ſubſidiũ, ita vt ea veniant in dotes imputanda, ex rationibus tũc latè deductis. Quibus addendo pro ſolutione eorum, quæ exemplo allegantur.

Non obſtat ratio illa, quòd prohibitio non eſt ita intelligenda, vt ex bonis pacto ſubiectis non veniant prius
detrahenda credita, quæ capiuntur ex alia pſona puta pa
1 tris vel auiæ, cùm † bona intelligantur deducto ære alie
no. l. ſubſignatum. §. bona, de verborum ſignifica. vbi Alcia. & Rebuf. l. vt iuriſiurandi. §. ſi liberti. in ſi de oper. libert. Bal. in l. liberti libertæq́ue. num. 28. C. eodem, & in l. quoniam nouella. C. de inoſ. teſtam. Capr. conſil. 29. nume. 8. Corn. conſi. 197. col. pe. & ſi. lib. 2. & conſilio 212. numero 3. lib. 1.
2 Quia † prædicta procedunt, quando teſtator relicta
dote, vel quodlibet alio prohibuit ne plus peti poſſit ex bonis ſuis, tunc enim, quia bona intelliguntur deducto ære alieno, petens dotem maternam, vel alia credita, nõ dicitur contrauenire voluntati teſtatoris: id enim quod petit, non eſt ex ipſius bonis. Sed in caſu, de quo agitur, filiæ non ſunt excluſæ ſub illa formula vniuerſali, ſcilicet à bonis paciſcentium, ſed à bonis particularib. in pacto enunciatis, nempe caſtris, oppidis, ciuitatibus, forta
3 litijs, & in Vrbe Palatijs. Et id † quod dicitur, bona intel
ligi deducto ære alieno, verum eſt, capiendo bona ꝑ vniuerſa ſubſtantia, prout declarat Rebuf. in d. §. bona. pag. ſecunda, ver. notandum eſt. Et licèt paciſcentes reſpectu excluſionis loquantur de bonis, id fit cum adiuncto, nem
4 pe de dictis bonis, & iſta † relatio facit, vt bona proprijs
nominibus expreſſa cenſeantur. Ruin. conſ. 108. num. 3. libro tertio. Et pro hac parte facit diſtinctio Bart. & Bal. loco ſupra citato, dum dicunt, quòd ſi teſtator dixerit de hæreditate, & non de bonis, quòd filia nihil petat, cùm hæreditas ſit quid vniuerſale comprehendens tam debita, quàm credita.

Nec ob. ſi dicatur, ergo ex alijs bonis poterunt detrahere credita, quia hoc verum eſt, ſed ideo non ſequitur, quin ex his bonis deducta nõ cenſeantur hoc onere grauata, vt in ſubſidium dotium imputentur ex mente verbis claris expreſſa, quam per indirectum eluderent ſi credita deducere, & retinere poſſent: haberent enim ex his bonis aliud quàm dotes. Vnde cùm Doct. velint ſufficienter coniecturam voluntatis eſſe, vt nihil penitus etiam ex proprijs creditis petere quis poſſit, quando ꝓhibitus eſt petere ſuper bonis ſuis, vel in bonis ſuis, vel de hæreditate ſua, vt declarant prædicti Docto. & Capr. conſi. 61. num. 12.

Quantò magis hoc idem dicendum eſt in caſu propoſito, in quo paciſcentes verbis adeo prægnantibus vſi ſunt, vt alias fuit per Dominos ponderatum. Idque maxime attenta ratione, quæ fuit prouidere familiæ, & maſculis, quæ facile eluderetur, ſi aliam interpretationem admitteremus.

Et omnes rationes, quæ conſiderantur reſpectu legitimę, militant etiam reſpectu reliquorum bonorum, cùm
5 legitima † ſit proprium patrimonium filij. Saly. in auth.
res quæ. quarta quæſtione. Roman. conſil. 231. vbi apoſtil. Curt. iun. d. auth. numero 16. Ideo ſi non deducitur ex diſpoſitione d. auth. neque etiam reliqua credita ſunt deducenda, niſi cum hoc onere.

Non ob. quod dos, quæ debetur iure actionis, debetur etiam diuiti, quia hoc procedit, vbi ſimpliciter eſt relicta, non autem, vbi eſt limitatè conſtituta, vt hic.

Non ob. ratio Ceph. conſi. 485. numero 60. quod per indirectum hoc eſſet prohibere detractionem legitimæ filio grauato reſtituere hæreditatem, quia euidenter eſt erronea. filius namq; tenetur de ſuo dotare filiam ſuã,
6 hoc † enim eſt parentum officium. l. fina. C. de dot. pro-
miſ. ſi ergo pater mandat filio, vt dotet de ſuo, & in euẽtum, quod non habeat, dotet de patrimonio ipſius patris, magis releuat, quàm grauat filium, cùm relicta legitima poſſit ad libitum de reliquis bonis diſponere.

Vltimo non ob. quod dicitur, Sciarram, ſi filios maſculos non habuiſſet, potuiſſe dicere filiabus, vos habetis dotem aduentitiam, ergo non teneor vos dotare, & illæ excipere potuiſſent, dotes relictas fuiſſe non ipſius, ſed earum contemplatione: & ideo eum non eſſe ab onere dotandi liberatum, & hac ratione eas conſequuturas fuiſſe duas integras dotes. quia hæc ratio præſupponit id, de quo quæritur, nempe, quòd dotes ex pacto abſolute deberentur, quod cùm non ſubſiſtat, neque Sciarra id quod dicitur, prætendere, neque ipſe prætenſo eo modo reſpondere potuiſſet.

Et ex his tolluntur ea, quæ nouiſſimè per D. Scribentem deducta fuere.

ALDOBRANDINI.

Lucan. decanatus. Veneris, 8. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Decanatus in collegiata eſt dignitas electiua.*
2 *Dotans eccleſiam iam ædificatam, & penitus indotatam acquirit iuſpatronatus.*
Quod etiam procedit, vbi eccleſia amiſit penitus dotem. numero 3.

DECISIO DXXVIII.

DOmini dixerunt ſubeſſe hic plures difficultates. Prima eſt, an verſemur in prima, vel ſecunda par. reg. Adriani.

Secunda, an ſimus in iurepatronatus ex dotatione, vel ex eo quia cum dote duorum millium à Dominis Gilijs datorum collegiata de nouo erigatur, vel ex eo quia tale augumentum fuit omnino neceſſarium.

Tertia, an verba d. reg. applicẽtur huic caſui, ex quo ea videtur præſupponere, beneficia, ad quæ fuerant conceſſa iurapatronatus, quæ Papa reuocare intendit, antea præſtitiſſe, non autem præſupponere videtur ea tunc oriri, & creari ſimul cum hac ſeruitute iuriſpatronatus.

Et quoad primam nihil firmatum fuit, licèt aliquibus
1 ex Dominis videretur, quòd † cum decanatus in colle-
giata

giata ſit dignitas electiua. Abb. in c. cum venerabilis, numero 45. de except. Caſſad. deciſ. 2. a. de præben. in fine. verſaremur conſequenter in prima, non autem in ſecunda parte.

Quo verò ad ſecundam difficultatem, ſimiliter nihil firmari potuit, licèt nonnullis ex Dominis hoc fundamentum videretur pati magnam difficultatem. Nam licèt dotans eccleſiam iam ædificatam de iure communi
2 acquirat iuſpatronatus, hoc † tamen intelligitur de eccleſia prorſus indotata, & ita loquitur Rocch. de iurepatron. in verbo, dotauit. q. 2. & Abb. conſ. 28. lib. 2. Quod adeò verum eſt, quòd & ſi dos eſſet depauperata, ſi tamẽ in totum ſublata non eſſet, illam ſupplens non efficeretur patronus. Rocch. vbi ſupra, q. 3. vbi in ſpecie reprobat opin. Hoſtien. & Abb. Vnde cum ambæ eccleſiæ ex quibus fuit erecta collegiata, haberent redditus notabilis quantitatis, non poterant dici indotatæ. Et addebant aliqui ex Dominis ex eo etiam demonſtrari hoc iuſpatronatus eſſe mere ex priuilegio, quia dos hæc fuit pro maxima parte aſſignata ex redditibus aliorum beneficiorum, quo caſu nec Epiſcopus poteſt iuſpatronatus ex hac cauſa concedere, vt poſt Innocen. Ioan. And. Imol. & alios tradit Rocch. in dicto verſic. & dotauit, quæſt. 16. circa finem.

Et quamuis illa bis mille, quæ erogarunt iſti Domini Gilij, eſſent data in dotem collegiatæ, cùm tamen non eſſet congrua dos pro erigenda tali collegiata, ex huiuſmodi dote de iure communi non poteſt quæri iuſpatronatus. Rocch. vbi ſupra, q. 8. & 9.

Quod autem hoc augumentum fuerit neceſſarium, & propterea locum non habeat regula, vt per Put. deciſ. 351. in vna Conchen. lib. j. Achil. deciſ. 13. de reg. cancel. patitur etiam difficultatem, quia non videtur poſſe conſiderari neceſſitas, cùm iam iſtæ eccleſiæ eſſent in rerum natura cum ſuis dotibus, & id quod dicitur, cum dote neceſſaria, videtur procedere, quando eccleſia deducitur de non eſſe ad eſſe. Rocch. vbi ſupra, q. 6. ver. nõ
3 eſt. vel quãdo † eccleſia quæ nõ reperitur conſtructa, amiſit dotem totaliter, vel ab initio fuit indotata. Rocch. vbi ſupra, verſic. ſi autem & tertio.

Quo autem ad tertiam difficultatem, ad quam Domini dixerunt, quòd me reſtringerem, aliquibus ex Dominis videbatur fundamentum magnæ cõſiderationis. Aliqui verò conſiderabant contra hoc fundamentum, quod hic non deducitur eccleſia de non eſſe ad eſſe, licèt de regulari fiat ſecularis & erigatur in collegiatam. negari enim non poteſt, quin exiſteret eccleſia, eáque conſiderabiles reditus haberet, & conſequenter non videtur poſſe dici, quòd eccleſia deducatur ad eſſe, ſed potius mutari videtur ſtatus beneficij, & forma ſeruitij in eccleſia. Et licèt particularia beneficia in dicta eccleſia de nouo creari videantur, non tamẽ deducuntur in eſſe ex non præexiſtenti, ſed ex iam præexiſtente eccleſia notabiles fructus habẽte, quos per huiuſmodi ſuppreſſiones non amittit. Alioquin cum regula velit reuocari omnia iurapatronatus ex priuilegio non auctis fructibus vſque ad medietatem, durum videbatur aliquibus ex Dominis, quòd cum hic nõ adſit conſtructio nec fundatio, nec vera dotatio, & ipſa collegiata & particularia ipſius beneficia ex maxima parte dotentur ex fructibus earundem eccleſiarum antea præexiſtẽtium, poſſet dici, quòd regula non applicetur. Et conſiderabant, quòd licet tollatur iuſpatronatus, remanebit fortaſſe nihilominus collegiata, & ita tolleretur deciſ. Creſcen. 141. Et dum in regula dicitur, quòd beneficia redeant ad primam naturam, intelligi poterit de prima natura libertatis. Cùm beneficia in dubio præſumantur libera, quæ ſi vera eſſent, tollerent fundamentum, quod fit ſuper argumento cultus diuini, quia etiam, quod tolleretur iuſpatronatus, remanet collegiata, nec minueretur prædictus diuinus cultus. Quæ omnia fuerunt à Dominis dicta, vt maturius cõſiderentur, quãdo particulare dubiũ diſputabitur, quod ſecundum Dominos erit, an in caſu, de quo agitur, applicentur verba regulæ Adriani.

ALDOBRANDINI.

Tiburtin. Caſtri Sambuci. Veneris, 20. Februarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Decretum ex falſa cauſa vel per obreptionem obtentum eſt ipſo iure nullum.*
2 *Præſumptio eſt regulariter pro decreto, niſi probatio in contrarium vrgentior adeſſet, deducta ex defectiua narratione facti, & ex falſa ſuggeſtione.*
3 *Relatio non ſuffragatur in his, quæ narratis contraria eſſent.*
4 *Decretum interpoſitum ſuper contractu ſimulato non valet.*
5 *Conſanguinei ſi interueniunt in decreto iurantes negotium eſſe vtile, non requiritur alia cauſæ cognitio.*

DECISIO DXXIX.

Domini pro maiori parte tenuerunt conſtare de tali errore reſpectu iudicis, qui decretum ſuper tranſactione interpoſuit, vt corruat decretum, & conſequenter tranſactio: regula enim ſatis nota eſt, q
1 † decretum ex falſa cauſa, vel per obreptionem obtentũ, eſt ipſo iure nullum. l. j. §. hæc verba. ff. ne vis fiat ei. Bart. in l. & ſi præſes. C. de præd. minor. & in l. fin. de iuſt. & iure. Caſtren. in l. cum hi. §. ſi prætor, de tranſact. cum alijs allegatis. Vnde cum dupliciter fuerit peccatum in interpoſitione huius decreti, in omiſſione ſcilicet, & in expreſſione, ſequitur quod nullum exiſtat. Omiſſio nanq; in eo verſatur, quia factum re vera, prout ſe habebat, nequaquam expoſitum fuit, ex quo narrata fuit tantum ſubhaſtatio & deliberatio facta Iacobo ad inſtantiã Alphõſinæ, ſed quòd ea fuerit nulla, ſilentio fuit inuolutũ: nec minus taliter narrata fuit ſeries facti, quòd iudex dictam nullitatem conijcere potuerit: non enim narratur deliberationem factam fuiſſe à Spinoſa de anno 1524. ad inſtantiam Marię de la Scarpa Iacobo Zambeccario, qui tunc pretium nõ ſoluit, ſed demum coram Creſcentio de anno 1535. fuit ab eo d. Iacobo præuia commiſſione ad inſtantiam Alphonſinæ obtenta, in qua narratur, quòd illa ſubhaſtatio ſortita non fuerat effectum, depoſitata cedula in actis ſcutorum 4000. & conſignata Alphonſinæ filiæ Mariæ de la Scarpa, & vxori D. Iacobi pro concurrenti quantitate ſui crediti, quæ quietauit D. Iacobum de ducatis 3939. ex quo facto, vt Domini reſoluerunt, clarè deprehendebatur nullitas ſubhaſtationis. Et iſta nullitas habet etiam admixtam iniuſtitiã, ex eo quod fructus illuc vſque percepti computandi veniebant in ſortem. Peccatum etiam fuit in expreſſione, tum quia clarè fuit expreſſum quod tranſactio cedebat in euidentem vtilitatem D. Mariæ, quod verum non videtur, cùm fructus 12. annorũ percepti à Maria & Alphonſina iam ſaltem in maxima parte extinxiſſent eorũ creditum. Tum etiam, quia fuit dictum, bona hæc fuiſſe deliberata ad inſtantiam Alphonſinæ Iacobo, quæ verba validam ſignificabant deliberationem, quod tamen

verum

verum nõ eſt. Ex quib. infertur, ꝙ licèt regulariter præſu
2 matur pro decreto, ſecus † tamen eſt in hoc caſu, vbi vr
gentior adeſt probatio in contrarium deducta ex defe-
ctiua narratione facti, & ex falſa ſuggeſtione. Pariſ. con-
ſilio nono. nume. 15. lib. 3. Gabriel. de ſenten. concluſ. 5.
num. 35. & 36.

Nec dicatur, quòd iudex potuit intelligere ſubhaſta-
tionem fuiſſe nullam, ex quo dicitur, quod ſentẽtia lata
ab Aragonia nondum fuerat ſubſcripta. Quia animad-
uertendum eſt, quòd iſta ſententia non erat illa, cuius vi
gore potuiſſet fieri ſubhaſtatio, quia ſubhaſtatio narra-
tur facta ad inſtantiam Alphonſinæ Iacobo, & ſic ne-
ceſſario ſententia debebat eſſe lata, non ad fauorem Ia-
cobi, prout erat illa, quę ab Aragoniæ aſſerebatur lata,
& nondum ſubſcripta, ſed ad fauorem Alphonſinæ, vel
Mariæ de la Scarpa eius matris.

Immo ex hac narratiua implicita colligebatur vere
euidẽs vtilitas mulieris, quòd iudicem decipere potuit:
nam hoc pacto virtualiter narrantur duæ lites, vna cum
Alphonſina, & iſta dicitur, quòd iudex iam deliberauit
caſtrum Iacobo, qui iam cępit poſſeſſionem. Altera cum
Iacobo, & in iſta narratur, quòd iam iudex tulerat ſentẽ-
tiam ad eius fauorem, licèt nondũ ab eo ſubſcripta fuiſ-
ſet. Ex tali enim cauſarum ſtatu iudex accerſitus ad de-
cretum imponẽdum facile conijcere potuit, quòd iſta
mulier peſſimam nedum malam foueat cauſam, cuius
contrarium contigiſſet ſi factum prout ſe habebat, cla-
re, & explicite narratum fuiſſet. Si enim iudex ſciuiſſet
ſubhaſtationem nullam, & quod fructus illuc vſque per-
cepti veniebant computandi in ſortem, & conſequen-
ter quod creditum Alphonſinæ pro magna parte, ſi non
in totum, erat extinctum, quoque ſententia lata ad fa-
uorem Iacobi proueniebat ſolum ex eo, quia ipſe nega-
uerat ſe poſſidere iure proprio, ſed aſſeuerat poſſidere
tantum iure familiaritatis Mariæ eius ſocrus & Alphon-
ſinæ ſuæ vxoris, alium ſtatum cauſę conieciſſet, quo mo
tus faciliter decretum non interpoſuiſſet.

Non ob. relatio ad acta, quia fuit ſolũ quoad res de-
ductas in controuerſiam: reſpectu vero cauſæ tranſigẽdi
non fit huiuſmodi relatio, ſed factum narratur, & aliter
3 quàm ſe haberet, quæ † relatio etiam non ſuffragatur in
his, quæ narratis contraria eſſent, vt alias in vna Cauen.
pẽſionis fuit reſolutum cum R.D. meo Lancellotto vbi
aderat clauſula, quorum tenores, &c.

Minus ob. mulierem potuiſſe donare, ex trad. ab An-
ge. & Iacobi. de ſancto Georg. in l. cum his. §. ſi prætor. ff.
de tranſac. Quia tollitur huiuſmodi obiectum ex doctr.
Bal. in rub. C. qui admit. col. 11. relato à Tiraq. de legib.
connub. gl. 8. nu. 180. & 181. aſſerentis, ꝙ ſi partes ſimu
labant vendere, & tamen contrahebant donationem, &
4 iudex decretum interponat, † donatio nõ valet, quia id
notũ non erat iudici. & propterea inquit, aperte, & tali-
ter naturam negotij exprimendam eſſe, & nominatim
debere dicere ſe velle donare, qđ hic minime factũ fuit.

Sicut etiam nihil facit clauſula, omni meliori mõ,
cùm ex ſupradictis apparet de nullitate narrationis ad-
mixta etiam falſi expreſſione. Prout non ob. quod ſtatu
tum vrbis non habeat locum in tranſactione, vt per Be-
ro. allegatum. Quia iſte contractus eſt principaliter ceſ-
ſionis, quo caſu ſtatutum locum habet, vt fuit reſolutum
in illa Roman. vineæ coram R. P. Do. meo Blanchetto,
licèt enim ſtatutum in quatuor caſibus loquatur, habet
tamen locum etiam in alijs. Put. deciſ. 7. & 55. lib. 3. ꝓut
5 etiam non ob. quod † vbi interueniunt conſanguinei iu
rantes negotium eſſe vtile, non requiritur alia cauſæ co-
gnitio, Saly. in l. actus. C. de ſer. Quia Mod. Saly. referen-
tes non eum intellexerunt. Sal. enim ponit caſum, quòd
ſtatuto ita caueretur, quòd alia ſcilicet inquiſitio nõ eſ-
ſet neceſſaria, & licet in vrbe ſeruetur huiuſmodi decre-
ta propter informationem conſanguineorum, vel cura-
toris, Gabriel. de ſent. d. conclu. 5. num. 34. tamen ceſſat
in hoc caſu, in quo ex illa narratione apparet, curatorẽ
male informatum de ſtatu cauſæ bene iudicem infor-
mare nequiuiſſe. Vltra quod ſtat. lib. 4. c. 23. requirit ſolẽ
ne decretum. Et licet illud verbum non reperiatur lib. 5.
c. 19. cum tamen hoc ſecundum veniat addendo primo, 2
eius diſpoſitionem minime tollit.

Quę omnia ſecundum aliquos ex Dominis eo magis
admittenda ſunt ad effectum excuſandi ſententiam à
notoria iniuſtitia, ex allegatis.

ALDOBRANDINI.

Aſtoricen. Archidiaconatus. Lunæ, 5. Maij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Expreſſio quòd quis obtineat beneficium, quando requi-
ratur.*
Ceſſat tamen, quando alicui prouidetur motu proprio.
Idem etiam in præſentatione, & inſtitutione.
2 *Collatio & inſtitutio differunt.*

DECISIO DXXX.

Domini concluſerunt, præſentationem, & inſtitu
tionem Ferdinandi non facta mentione, ꝙ obti
neret beneficium de Noua, non fuiſſe ſubrepti-
1 tiam, quia † expreſſio, ꝙ quis obtineat beneficiũ, requi-
ritur, qñ bñficium impetrat, vel à ſede Apoſtolica, vel à
quocunq; alio habente indultũ conferendi ſuperductũ
ratione ndij impetrationis. c. quamuis. c. ſi motu ꝓprio.
de præben. in 6. capite. fina. de offi. leg. in 6. in clem. fina.
de offi. ord. Et propterea ceſſat hoc, quando alicui proui
detur motu proprio, quia tunc ille nil peccat. glo. in cap.
fina. de offi. lega. in ſexto, & ibi Docto. & eadem ratione
ceſſat etiam in præſentatione, & inſtitutione, quia præ-
ſentatus nihil delinquit, ex quo ipſe nil petit, ſed alius cũ
præſentat. gl. in d. clem. fina. in verbo, collationem. & ibi
Card. q. 15. ac Imo. ſub nu. 14. cum alijs allegatis.
2 Nec ob. quòd nulla ſit differentia inter † collationẽ,
& inſtitutionem. Quia id eſt cõtra expreſſa verba tex. in
c. cum in illis. §. cum autem. de præben. in ſexto, vbi dici-
tur, quòd inter hæc magna eſt differentia. Et ſignanter
in hoc magna verſatur ratio diuerſitatis, quia præſenta-
tus, qui ab alio præſentatur, vt ſupra dictum eſt, nihil
delinquit, ex quo ipſe non ſupplicat, ſed patronus, qui
eum præſentat, ſupplicat inſtituenti, vt illum inſtituat.

Nec facit, quòd hoc iuſpatronatus non ſit ex vera do
tatione & fundatione, quia ſatis eſt, quòd eſt ius patrona
tus: illa enim differentia poſſet procedere ad effectum
derogationis, non autem ad illum, in quo ita præſentat
patronus ex priuilegio, ſicut ex fundatione.

ALDOBRANDINI.

Marſican. beneficiorum. Ven. 16. Nouembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Narratiua iuriſpatronatus probanda eſt.*
2 *Qualitas narrata tendens in præiudicium alicuius etiam
quòd facilius non inducat ad concedendum, verifican-
da eſt.*

Facultas

3 *Facultas concedendi regreſſum conſumpta intelligitur in prima expeditione literarum.*

DECISIO DXXXI.

DOmini dixerunt, Ioan.Michaelem debere veri-
ficare iuſpatronatus narratum, ad not.in c.j.de
1 lit.conteſt. lib.6. & † in terminis narratiuæ iu-
riſpatronatus, Caſſad.deciſ.4.de probat. & deciſ.7.de iu
repat.Put.deciſ.120.lib.2.

Non obſt. quòd cùm verſemur in reſignatione in fa-
uorem, non videatur quod hęc narratiua facilius moue
re potuerit Pontificem ad concedendum, ex quo alteri
ea vice propter clauſulam, nec aliàs aliter, conferre non
poterat. Tum & primò, quia cùm hæc ſit conceſſio re-
greſſus, hæc expreſſio potuit inducere Papã ad facilius
concedendum, ex quo ea vera exiſtente concedebat re-
greſſum de conſenſu patroni ad beneficium quod ad
ſuam collationem liberam pertinere non poterat. Si.n.
ſciuiſſet, quòd beneficium erat liberum, fortaſſe diffi-
cilius conceſſiſſet regreſſum, ex quo data vacatione ſcie
bat ſe poſſe illud libere conferre, quod in beneficio iu-
riſpatronatus laicorum non contigebat. Tum & ſecun-
dò; quia in omnem euentum nõ conceſſiſſet Papa cum
illa qualitate conſenſus patroni, quia per illam paratur
præiudicium libertati beneficij. Et propterea ſemper
2 † qualitas narrata tendens in præiudicium alicuius etiã
quod facilius non inducat ad concedendum, verifican-
da eſt, exempli gratia, ſi narratur quis familiaris, puta
ſcriptoris, ſi literæ ſint taxatæ, non eſt verificanda, quia
nemini præiudicat. Caſſad.deciſ.10. de præben.ſecus eſ-
ſet ſi non eſſent taxatæ.

Non obſt.ſupplicatio, quia pro reſponſione placebat
Dominis deciſ. Put. 325.lib.2.& etiam quia cùm iam li-
teræ ſint expeditæ cum iſta narratiua non euentuali, ſed
3 aſſertiua, videtur cõſumpta † hæc facultas in prima ex-
peditione, ex reg.l.boues.§.hoc ſermone, de verb.ſignif.
gloſ.ſuper reg.cancel.8.& tradunt alij practici, & in hoc
caſu non loquitur atteſtatio R.P.D.Abbreuiatoris. Se-
cunda pars dubij per Dominos fuit omiſſa, &c.

ALDOBRANDINI.

Marſican. beneficiorum. Lunæ, 3. Aprilis. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Subreptio & defectus intentionis differunt.*

2 *Expreſſio limitata, & taxata operatur defectum intentionis in non expreſſis.*

3 *Conceſſio facta ad præſentationem vel de conſenſu patroni idem important.*

4 *Falſa expreſſio valoris admittit excuſationem in impetratione.*
Immo etiam gratiam non vitiat.

5 *Iuriſpatronatus expreſſionẽ non poteſt dici taxatiuè fuiſſe factam, dũ conſtat de certo corpore beneficij impetrati.*

6 *Verba in dubio demonſtratiuè, non autem taxatiuè appoſita intelliguntur.*

7 *Clauſulæ derogatoriæ non ampliant diſpoſitionem, ſed illam declarant.*

8 *Papa in reſeruatione regreſſus ex cauſa reſignationis ſolum ad intentionem reſignantis reſpicit.*

DECISIO DXXVII.

VAriatum fuit inter Dominos. Quo enim ad primã
partem propoſitæ dubitationis, in qua quæritur,
num hæc materia excuſationem admittat, aliqui ex Do
minis opinabantur, narratiuam, de qua agitur, talem eſ-
ſe, vt omnino ſit per Ioan.Michaelem verificãda, vt iam
fuit reſolutum, nec poſſe recipere aliquam excuſatio-
1 nem. diſtinguebant enim ita tenentes † inter ſubreptio-
nem & defectum intentionis, nam quædam ſubreptio-
nem inducunt, quędam defectum intentionis, vt liquet
ex tradit. à Doct.in c.ſi motu proprio, de præben. in 6.
& viſum fuit in illa Portuen.bonorum. Inducentia igi-
tur ſimpliciter ſubreptionem poſſunt admittere iſtam
excuſationem, ſed operantia defectum intẽtionis illam
minimè admittere poſſunt, vt eſt quando expreſſio qua-
2 litatum ſtat taxatiuè, quia † huiuſmodi taxata & limi-
tata expreſſio operatur defectum intentionis in non ex-
preſſis.c.ſuſceptum, de reſcript. in 6.c.cui de non ſacer-
dotali, de præben. in 6. Felyn. in c.ſuper literis, ſub nu.3.
de reſcript. Put.deciſ.120.lib.2.

Putabant igitur, qui huius erant opinionis, nos ver-
ſari in his terminis, cùm enim Papæ fuerit narratum, be
3 neficia huiuſmodi eſſe iuriſpatronatus, & illa † conceſſe
rit ad præſentationem, vel de conſenſu patroni, quod
idem importat, Creſcen.deciſ.27. indubitatum videtur,
quòd ſi Papa ſciuiſſet beneficia eſſe libera, de illis nunq̃
prouidiſſet ad præſentationem alterius. vnde cùm vo-
luerit conferre ad præſentationem patroni, ex hoc in-
ſurgere videtur defectus intentionis Papæ, quòd noluit
prouidere niſi de beneficijs vere exiſtentibus de iure-
patronatus.

Quò verò ad ſecundam partem, qui in præcedenti te
nebant, affirmabant quòd Io. Vincentius erat inexcuſa-
bilis, eo quia ipſemet impetrauerat huiuſmodi benefi-
cia tanquàm libera, & obtinuerat canonizari ſuam gra-
tiam ac poſſeſſionem horum beneficiorum, quam vigo-
re d.gratiæ aſſecutus fuerat, vnde quicquid poſtea fecit
aſſerendo eſſe iuriſpatronatus, id fecit intuitu ipſiuſmet
Principis, quo fit vt in eo nulla poſſit cõſiderari bona fi-
des, ſed potius fraus & dolus, cũ ipſe videat̃ totius illius
machinationis nedum particeps, ſed quodammodo ar-
chitectus, & fabricator. ex quo etiam reſpondebant pon
derationi factæ ſuper illa clauſula, necnon iuriſpatrona
tus, quatenus de illo etiam alias, quàm vt præfertur, exi-
ſtat, quia tantò maior fuit culpa Ioan. Vincentij expe-
diendo literas cum narratiua prædicti iuriſpatronatus,
ſi poterat eas expedire ſine d.narratiua: Io. vero Michae-
lem admittebant poſſe excuſari, niſi obſtaret, quòd eſ-
ſent ambo in eadem ſupplicatione oratores.

Ab qui vero contrarium aſſerebant affirmantes, ma-
teriam huiuſmodi admittere excuſationem, vt videmus
4 in falſa † expreſſione valoris. Sarnen.de valor.q.10. Caſ-
ſad.ſuper reg.deciſ.10. Et hinc eſt, quod ſufficit verifica
re narratiuã de facto. Ægid. deciſ.76.in fi. Maxime, quia
cùm tempore d.gratiæ paſſim concederetur regreſſus
ex cauſa reſignationis tam ad beneficia libera, quàm de
eis quæ erant iuriſpatronatus vt in atteſtatione data, nõ
poteſt dici quod hæc expreſſio facilius induxerit Papam
ad concedendum, quo ſtante ſuccedit etiam quod hu-
iuſmodi falſa expreſſio gratiam non vitiet. Ægi.deciſ.4.
cum alijs cumulatis pro Io.Michaele.

Non obſtat ſecundum ita tenentes, quòd non proce-
5 dat, quando verba taxatiue ſunt appoſita, quia † cũ con-
ſtet de certo corpore beneficij impetrati, non poteſt di-
ci expreſſionem iuriſpatronatus taxatiue factam fuiſſe.
Rota deciſ.4.de reſcrip.in antiq.& 16.in nou.eo.ti. Inno-
cen.in c.ſignificante.de reſcrip.& ibi Abb.num.5.& Fel.
nu.1.Paril.conſ.15.nu.8.lib.4.

6 Maximè, † quia in dubio verba demonſtratiue, non
autem taxatiue appoſita intelliguntur. Barto.in l.Centu-
rio,

rio,

rio, col. 11. ff. de vulg. & pupil. Dec. conſ. 324. num. 3. Pariſ. conſ. 4. num. 56. lib. 4.

Nec ſecundum ita tenentes hic datur defectus intentionis Papæ, quia Papa regreſſum omnino conceſſiſſet ex cauſa reſignationis, ex quo paſſim illos tunc concedebat etiam in beneficijs liberis. quod etiam comprobabant ex ſupradicto ſtylo, & ex eo quod expreſſe id videtur Papa aſſerere in ſupplicatione derogando iuripatronatus, quatenus de illo, etiam aliàs quàm vt præfertur, exiſtat. Ex quo apparet, quod nõ conceſſit Papa gratiam taxatiuè, quatenus beneficia eſſent de iurepatronatus tantum, ſed voluit illam concedere etiam quod fuiſſent
7 libera, & † quamuis clanſulæ derogatoriç non amplient diſpoſitionem illã, tamen declarant, Bal. in l. eam quam, num. 2. C. de fideicommiſſ.

Comprobabant inſuper, quia eramus in reſeruatio-
8 ne regreſſus ex cauſa reſignationis, in qua † Papa ſolum ad intentionem reſignantis reſpicit. Caſſad. deciſ. 3. de renuncia. & propterea non poteſt dici, quòd Papa non admiſiſſet reſignationem.

Non obſt. deciſ. Put. 120. Quia Put. id non affirmat in ea deciſione, ſed ſolum dicit, quod ſiue prædicta verba ſtent taxatiuè, ſiue demunſtratiuè, gratia in ſuo caſu non valebat.

Quoad ſecundam partem affirmabant, Ioan. Michaelem eſſe excuſandum ex fama & expreſſione facta in reſignatione Artuſij in Ioan. Vincentium, ac etiam ex præſentationibus, de quibus deponunt teſtes, quæ licèt non fuerint ſufficientes ad probandum quaſi poſſeſſionem præſentandi, ſunt tamen ſufficientes ad excuſandum ab ipſa falſa expreſſione Ioan. Michaelem tunc in admodum puerili ætate cõſtitutum, maximè cùm (vt dictum eſt) in omnem euentum ſecundum ita tenentes, Papa omnino conceſſurus fuiſſet regreſſum, quo fit, vt tantò minus poſſit conſiderari dolus. Pro qua excuſatione ẽt conſiderabant, quod ſententia, quam obtinuit Ioan. Vincentius, fuit lata per Auditorem contra intereſſe putantes, & ſententiæ latæ ad fauorem Lucij Pulcinellæ contra Ioan. Frãciſcum Carafam ſunt latæ in ſpolio, nec vnquam in curia fuit oppoſitum de iurepatronatus taliter, quod potuit dici iudicialiter fuiſſe reiectum iuſpatronatus. Vnde cùm poſtmodum in Curia Neapolitana dũ tractabatur de executione ſententiarum, & Princeps oppoſuiſſet de iurepatronatus & iam obtinuiſſet à Conſilio Neapolitano literas remiſſoriales ad illud probandum, & Artuſius de conſenſu Principis prætendentis iuſpatronatus ceſſit ad fauorem Ioan. Vincentij, non videtur poſſe dici quod vnquam fuerit verè cognitum de huiuſmodi iure patronatus.

Reliqua iacta per informantes vti nõ tangentes propoſitam difficultatem per Dominos omittebantur.

ALDOBRANDINI.

Pharen. penſionis. Lunæ, 18. Maij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſationis materia eſt odioſa, & ſufficit quod verba in aliquo operentur.*
2 *Verba, quibuſuis eccleſijs, intelliguntur de omnibus & ſingulis eccleſijs ſucceſſiuè, non autem cumulatiuè obtinendis.*
3 *Beneficium retinere de iure communi, vel ex diſpenſatione Apoſtolica, differunt.*

DECISIO DXXXIII.

Maior pars Dominorum tenuit penſionem huiuſmodi expiraſſe per adeptionem ſecundæ eccleſiæ Cathedralis, quia † materia diſpen-
1 ſationis eſt odioſa & reſtringenda, & ſufficit quod verba in aliquo operentur. c. 1. §. fin. de fil. presbyt. in 6. cum alijs latè allegatis pro Illuſtriſſ. D. Cardinale.

Non ob. vniuerſalitas illorũ verborũ, quibuſuis eccleſijs, q̃a cũ ex adeptione cuiuslibet eccleſiæ Cathedralis expiraſſet hmõi penſio, toties inſurgebat diſpenſatio, quoties aliam Cardinalis Piſanus adipiſcebatur. & pro-
2 pterea dixerunt Domini illa verba † intelligenda eſſe de omnibus & ſingulis eccleſijs ſucceſſiuè, non autem ſimultaneè obtinendis. c. non poteſt. §. fin. de præben. in 6. cum ibi traditis à Doct. Addebat vnus, quòd cum ma-
3 gna ſit differentia, an quis retineat † beneficium de iure communi vel ex diſpenſatione Apoſtolica. c. ordinarij, de offic. ordin. in 6. clem. ſi plures, de præben. ſatis operatur huiuſmodi diſpenſatio ſi concedit retentionem vna cum eccleſia Cathedrali & monaſterio quæ ſimul abſque diſpenſatione retineri nequiuiſſent, & in ſumma intelligebant huiuſmodi verba in pluribus ſingulariter, non pluraliter in pluribus. Archid. in cap. vt circa, col. 2. de electio. in 6.

Non obſt. illa verba, quæ ex quibuſuis diſpenſationibus, quia dixerunt debere reſtringi ab illis antecedentibus, quibuſuis eccleſijs, quæ cùm intelligantur de eccleſijs ſucceſſiuè obtinendis, reſtringunt ſequentia ad diſpenſationes circa eccleſias, de quibus immediatè locutus fuerat Papa. Sed Papa locutus fuerat de eccleſijs ſucceſſiuè, non autem ſimultaneè obtinendis, ergo iſta verba ſunt intelligenda de quibuſuis diſpenſationibus de obtinendis eccleſijs Cathedralibus ſucceſſiuè, non autem ſimultaneè ad hoc ne amplient præcedentem partem. Eis tamen placeret, quòd huiuſmodi cauſa concordaretur.

Lucan. decanatus. Mercurij, 21. Maij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Narratiua, quæ eſt pars gratiæ, eſt verificanda.*
2 *Titulus præſumitur ex poſſeſſione tanti temporis.*
Multò magis verificatio & iuſtitia ipſius.
3 *Subſtantia tituli licèt non poſſit probari per confeſſionem, ſed tantum per literas, bene tamen poteſt iuſtificari, & coadiuuari ex confeſſione partis.*
4 *Conſenſus patroni habet vim præſentationis.*
5 *Ordinarius poteſt cogere exemptum ad oſtendendum titulum exemptionis.*
6 *Sententia lata ad fauorem præſcribentis, non interrumpit præſcriptionem, neque præſumptionem ortam ex diuturna poſſeſſione.*
7 *Poſſeſſio contra præſumptionem iuris relenat & ſuos parit effectus.*
Immo etiam contra ius, quando eſt alicuius temporis conſiderabilis.

DECISIO DXXXIIII.

Domini concluſerunt, narratiuam eſſe verificandam. & id fieri debere à Domino Ioan. Paulo,
1 quia † eſt pars gratiæ, ſuper qua ſe fundat. Concluſerunt etiam ex obſeruãtia ſubſecuta ab anno 1518. vſque ad tempus motæ litis, vel ſaltem vſque ad diem

vltimæ

vltimæ vacationis, & prouiſionis Reuerendiſſ. D. Archie
piſcopi, de anno 1574. ſatis eſſe iuſtificatam. Si enim ex
2 †poſſeſſione tanti temporis præſumitur titulus. Gemin.
poſt Hoſtien. de conceſſ. præben. num. 10. & ibi Franc.
num. 6. Felyn. in c. licet heli. num. 10. de ſimon. Tantò ma
gis præſumitur verificatio & iuſtitia ipſius tituli, quia
ex antiquitate omnia præſumuntur ſolẽniter acta. Aym.
poſt alios de antiq. tempor. par. 3. §. vidimus in genere,
cum pluribus ſeq. cum alijs allegatis.

Non obſt. quòd hoc pacto præſumatur ſubſtantia, &
non ſolemnitas. Quia vltra quod ex ſupradictis apparet
præſumi etiam titulum, ex quo non eſt præſumendum,
quòd ordinarij tam diu aliquem tollerarent, niſi titulũ
haberet. Reſpondebant Domini hoc non eſſe præſume-
re ſubſtantiam tituli, ſed iuſtificationem ipſius, quæ in-
ter ſe multum differunt. Et hinc eſt quod licet titulus nõ
poſſit probari per confeſſionem, ſed tantum per literas,
3 poteſt tamen † iuſtificari, & coadiuuari ex confeſſione
partis. gloſ. in c. duobus, in verbo, ſi non appares, de re-
ſcrip. in 6. Rebuff. de pacif. poſſeſſ. num. 162.

Nec ſecundum Dominos negari poteſt, quin probe-
tur obſeruantia, ex quo Silueſter & Nicolaus, qui reſpe
ctiuè ceſſerunt ad hunc effectum eorum cõmodis, con-
ſenſerunt d. ceſſioni, cum literæ iam ſint expeditæ, quæ
ſine eorum conſenſu expediri nequiuiſſent, & Nicolaus
deinde fuerit præſentatus ad Decanatũ nouiter erectũ,
vti vacantem à primæua erectione, & inſtitutus de an-
no 1518. qui poſſedit vſque ad diem reſignationis de
anno 1535. ab ipſo factæ ad fauorem Silueſtri de con-
4 ſenſu patronorum, qui † conſenſus habet vim præſenta
tionis. Creſcen. deciſ. 27. vt dictũ eſt. Qui Silueſter obijt
in poſſeſſione de anno 1574. per cuius obitum fuit pro-
uiſus Reuerẽdiſſ. D. Archiepiſcopus. Et conſequenter de
obſeruantia conſtat vſq; ad diem prouiſionis D. Archie
piſcopi. Et cum Nicolaus primus inſtitutus priori titu-
lo ſuæ commendę ceſſiſſet, nõ intrat reſponſio data pro
parte Reuerendiſſ. D. Archiepiſcopi, qui poſſederit vigo
re primi tituli, quia (vt dictum eſt) illi iam ante præſen
tationem & inſtitutionem ceſſerat.

Non obſt. quòd ceſſet hæc præſumptio, vbi non da-
tur viſitatio. Felyn. in c. illud, num. 8. de præſumpt. & in
c. ſicut, de re iudic. quæ viſitatio ſtante exemptione hu-
ius collegiatæ hic dari non potuit, quia (vt dicebãt Do-
mini) iſta non viſitatio eſt pars executionis gratiæ con-
tentæ in bulla Leonis, in qua huiuſmodi exemptio con
5 ceditur. cùm enim † ordinarius potuit cogere exemptũ
ad oſtendendum titulum exemptionis, c. ſunt perſonæ,
de priuileg. in 6. ſi priuilegium fuiſſet ſubreptitium, vti-
que reclamaſſet ordinarius, & de ſubreptione exẽptio-
nis oppoſuiſſet. Cum igitur acquieuerit tam diu exem-
ptioni prædictæ conceſſæ ſub illa narratiua, ſignum eſt
quod narratiua prædicta vera fuerit, ex quo ordinarius
illam nunquam, vt dictum eſt, controuertit.

Sicut non obſt. decretum irritans ſacr. Conc. Triden.
& reg. Adriani. Quia adhuc ſub iudice lis eſt, num illæ di
ſpoſitiones habeãt locũ in hoc iurepatronatus. ſi enim
præſupponerẽt, quòd intrarent prædictæ diſpoſitiones,
fruſtra nunc tractaretur de verificatione narratiuę, quia
iuſpatronatus eſſet reuocatum, ſiue illa narratiua fuiſſet
vera, ſiue falſa.

Non obſt. ſimiliter lis quæ fuit de anno 1535. quia
6 † ſi ea terminata fuit per ſententiam ad fauorem Silueſtri,
non interrumpit præſcriptionem, & conſequenter præ-
ſumptionem ortam ex iſta diuturna poſſeſſione. Felyn. in
c. illud, num. 17. de præſcript. & idem ſi finita fuit per
tranſactionem. Felyn. ibid. ſub num. 10.

Nec in contrarium facit deciſ. in cauſa Cęſaraugu-
ſtan. decimarum. Quia ibi non agebatur de verificanda
narratiua, ſed de diſpoſitiua, & ſic de vi comprehẽſiua
priuilegij. Cùm enim Papa in illo caſu conceſſiſſet Do-
minis temporalibus decimas terrarum, de quibus Mau
ri ante conuerſionem non ſoluebant decimas: ideo Do-
mini temporales petentes virtute d. priuilegij huiuſmo
di decimas contra parochiales, quæ fundãt intẽtionem
de iure communi, neceſſario tenebantur probare illam
qualitatem, quod ante conuerſionem Mauri de illis ter-
ris non ſoluerent decimas, cum tritum ſit, allegantem
diſpoſitionem qualificatam debere illius qualitatem ve
rificare, vltra quod ibi à die impetrationis priuilegij,
vſque ad diem motę litis interceſſerat longè minus tem
poris ſpatium.

Nec in contrarium facit quod poſſeſſio contra ius nõ
releuet, quia narrata in bulla, de quorum verificatione
agitur, non ſunt contra ius, nec iuſpatronatus eſt contra
7 ius, licet forſan contra † præſumptionem iuris, quo ca-
ſu poſſeſſio releuat, & ſuos parit effectus. Couarru. var.
reſolut. lib. 1. cap. 17. poſt med. Menoch. de adipiſ. poſſeſſ.
remed. 5. num. 47. cum ſeq. Vltra quòd poſſeſſio etiam
contra ius releuat, quando eſt alicuius temporis conſi-
derabilis. Franc. in cap. ad decimas, num. 8. in 4. limit. de
reſtit. ſpol. in 6. & fuit dictum in illa Bononien. iuriſdi-
ctionis, coram R. P. D. Lancelloto.

Admittebant tamen Domini, probationem hanc eſſe
præſumptiuam & poſſe Reuerendiſſ. D. Archiepiſcopũ
probare contrarium: & propterea ſi ipſe voluerit vide-
re, num ſi hactenus ab ipſo in actis deductis ſit contra-
rium probatum, poterit ei ſatisfieri, ſicut etiam ſi voluo
rit, poterit formiter examinare teſtes ab ipſo ad perpe-
tuam rei memoriam examinatos, quorum dicta infor-
mantes pro ipſo circunferebant.

ALDOBRANDINI.

Ciuitaten. praſtimoniorum. Veneris, 15. Maij: 1579.

SVMMARIVM.

1 *Sigillum legati ſolet reddere ſcripturas, quibus appendi-
tur, in forma probante. contra. numero 4. & limita. nu-
mero 5.*
*Et in dubio cenſetur appoſitum de voluntate domini. nu-
mero 2.*
3 *Legatus non ſe ſubſcribens literis, quibus ſubſcribere ſe ſo-
litus erat, cenſetur ſe conformare cum generali conſue-
tudine.*
4 *Appoſitio ſola ſigilli ſine ſubſcriptione regulariter non ſuf-
ficit ad probationem.*
Eo magis concurrente ſuſpicione circa raſuram data.

DECISIO DXXXV.

DOmini pro maiori parte inclinabant, literas hu-
iuſmodi prothonotariatus eſſe in forma pro-
bante, circumſcripta, prout circumſcribitur in
præſuppoſitis, allegata ſuſpitione contra ſigillum. Vo-
lunt tamen, quòd omnia ſimul iungantur, nempe ſuſpi
tio prædicta, & alia, de quibus in dubio, & videatur, an
omnibus ſimul iunctis literæ prædictæ ſint, vel non ſint
in forma probante.

Ratio tenentium affirmatiuam opinionem fundata
1 erat ſuper vi & efficacia ſigilli legati, quod † tanquàm
prælati & publicæ perſonæ ſolet reddere ſcripturas, qui-
bus appenditur, in forma probãte. c. poſt ceſſionem, vbi
Doct. de probat. c. 2. de fide inſtrum. vbi Innoc. num. 2.
& poſt

& poſt eum Docto.omnes. etiam refert latè Gabriel. de præſump.concluſ.j.num.46.Vital.in clem.j.§.fin.nu.47. de iureiur. & in proprijs terminis Gambar. de offic. & poteſt.legat.lib.8.num.216.cum alijs latè cumulatis per
2 informantes. Quod † ſigillum in dubio cenſetur appoſitum de voluntate Domini. Innoc.in d.cap.2.de fide inſtrum.num.2.vbi alij omnes. Gabriel.vbi ſupra,num.9. Vital.in d.clem.j.§.fin.num.47. de iureiur. Idq́ue tantò magis in hoc caſu, in quo reperitur hæc gratia regiſtrata,& recognita eſt manus regiſtratoris, ac etiam ſecretarij. his enim caſibus huiuſmodi literas ſolo ſigillo legati munitas etiam contra Apoſtolicam impetrationē, affirmat Gambar. vbi ſupra, num.210.& 220. Maximè, cùm probetur tranſumpta de anno 1550.

Non obſt. ſuſpitio collecta ex raſura datæ, quia apparet de errore milleſimi & de bona correctione ex annis Pontificatus Pauli Quarti. Nec ob. quòd tunc temporis prætendebatur, quòd legatus fuerit abſens, cùm per biduum ante illam datam bene poterat illinc Romam veniſſe, idq́; tantò magis, quia de nullius præiudicio in hoc videtur agi, conſiderando initium, & attenta facultate illorum temporum, quo ſimiles prothonotariatus ſine vlla difficultate obtinebantur, quo caſu Doct. paſſim admittere videntur, ſufficere ſolum ſigillum, vt per Doct.in d.c.poſt ceſſionem.

Non obſt. quòd legatus ſolitus erat ſubſcribere in literis prothonotariatus. Quia licèt aliquibus ſubſcripſerit, non per hoc infertur, quòd aliæ, quibus ſe non ſubſcripſerit, & quæ tranſierunt per tot manus officialium, & quæ ſunt regiſtratæ inter alias expeditiones d.legati,
3 non ſint bonæ. Tunc † enim, quando non ſe ſubſcribebat, ſe conformabat cum generali conſuetudine, de qua teſtatur Rot. deciſ.j.de probat. Teſtes non obſtant, quia Brutus non percutit tempus legationis, ſed tempus Nuntiaturæ Luſitaniæ. Alius ſimiliter non percutit tempus, de quo agitur.

Addebant, quòd quando aliquid ſubſcriptum fuit, vel actum vigore dictarum literarum, illæ reddunt efficaces. Achil.deciſ.j.& 2. de literis. hic autem ſubſecutum eſt tranſumptum, vt & effectuatio & obſeruantia dicti priuilegij.

Aliqui verò ex Dominis conſtituebant regulam pro Iuliano contra Didacum, quòd non ſufficiat regulariter
4 ſola † appoſitio ſigilli ſine ſubſcriptione. Dec.in d.c.poſt ceſſionem, prope fin. Couar.j.quæſt.cap.22. circa fin.& in literis legati Achil.deciſ.3.de literis.

Maximè concurrente ſuſpitione circa raſuram datæ, quæ abraſio apparet in literis, in regiſtro, ac etiam in tranſumpto, concurrente inſuper quod de ſtylo iſte legatus ſolitus erat ſe ſubſcribere, quo caſu iſtæ redduntur ſuſpectæ. Lap.alleg.89.num.6.

Et quamuis pro parte Didaci dicatur vario modo obſeruare ſolitum fuiſſe huiuſmodi legatum, quia aliquando ſe ſubſcribebat, aliquãdo non, vt apparet ex regiſtro, tamen reſpondebant, quòd hæc probatio nõ erat concludens, quia fieri poteſt, quòd ſubſcriptiones non fuerint regiſtratæ, vt apparet in literis prothonotariatus Vitalis Codelt, quæ habent ſubſcriptionem, & in regiſtro ſunt regiſtratæ ſine dicta ſubſcriptione. Addebant etiam, quòd ab ipſo initio agitur de præiudicio ordinarij. quia huiuſmodi prothonotariatus eximit illico
5 à iuriſdictione ordinarij, quo † caſu ſolũ ſigillum non ſufficit. Abb.in d.c.poſt ceſſionẽ. Rot.in antiq.deciſ.17. de probatio.cum alijs allegatis pro Iuliano. Quæ adminicula hinc inde collecta, vt aliqui dicebant, conquaſſabantur ad inuicem, ita vt regula pro Iuliano firma remaneret.

BLANCHETTI.

Aſculan. ſupplementi legitimæ. Lunæ, 16. Nouembris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Statutum loci immediatè ſubiecti ſedi Apoſtolicæ, debet à Papa confirmari.*
2 *Legitima per ſtatutum poteſt augeri & minui.*
3 *Statutum inſertum in volumine ſtatutorum præſumitur factum cum omnibus ſolemnitatibus.*

DECISIO DXXXVI.

FVit reſolutum, reformationem ſeu decretum Aſculan.anno 1561. factũ obſtare intentioni Baldaſſa-
1 ris. Primò enim eſt confirmatum, quod † requiritur in populis immediatè ſubiectis ſedi Apoſtolicæ. Iaſ. in l.omnes populi, in 2.lect.nu.35.de iuſt.& iure. & fuit reſolutum in vna Auximan. Molendini coram R.D.Robuſterio. Secũdò eſt licitum & honeſtum rõne conſeruãdę agnationis, & ſuper re, ſuper qua ſtatuentes poteſtatẽ
2 habebant, cùm † ſtatuto poſſit augeri & minui legitima. c.Raynutius, de teſtam. Bal.in l.filium quem habentem, num.35.C.famil.erciſcun. Alex.conſ.55.num.35.lib.2. & fuit reſolutum proximis diebus coram me in vna Albanen. legitimæ.

Non obſt.defectus allegatus, quòd fuerit conditum à paruo conſilio & non à maiori, quia ex quo reperitur publicatum, & inſertum in volumine aliorum ſtatuto-
3 rum, † præſumuntur ſolemnitates omnes. Bero.conſ.173.num.54.lib.j. Reſtat videre, an confirmationes requirant vſum. Bulla enim fe.rec.Pij Quinti non videtur requirere, ſed tantum, quòd licita ſint & honeſta & clauſula, quatenus ſint in vſu, videtur relata ad priuilegia. Confirmatio S.D.N. eſt clara, dum vult tam priuilegia quã ſtatuta eſſe in vſu. Ideo ſuper iſtis dubitãdum.

Sed die Lunæ 14. Decembris, fuit reſolutum, clauſulam, quatenus ſint vſu, referendam eſſe ad priuilegia.

BLANCHETTI.

Roman. donationis. Veneris, 30. Ianuarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Actio quando nulla quæratur donatario ſuper re donata.*
2 *Donatio facta cõtemplatione alicuius perſonæ valet etiam non nominata illa perſona.*
3 *Actio perſonalis non datur contra ſingularem ſucceſſorem.*

DECISIO DXXXVII.

FVit reſolutum per Dominos, nullum ius ex donatione, cuius copia data fuit, fuiſſe quæſitum Domino Gundiſaluo ſuper bonis donatis. Idq́ue etiã cum præſuppoſito, quòd donatio ſit valida, & ſtatuta Vrbis illi non obſtent, nec non etiam quòd D.Gundiſaluus legitimauerit perſonam ſuam.

Moti ſunt Domini primò, quia verba donationis ſunt directa pluribus in locis in Eluiram, ibi, donauit, & titulo donationis, &c. d. D.Eluiræ ſuæ filiæ, & priuigni ipſius, conſtituens eandem procuratricem, vt in rem propriam ad habendum, &c. dans eidem facultatem ca-

capiendi

ꝑcipiendi poſſeſſionem propria authoritate, conſtituens ſe
poſſidere nomine Eluiræ & eius hæredum ſucceſſorũ,
& ibi, quam quidem donationem fecit d. Gundiſaluus
d. eius filiæ præſenti & eandem & eius hæredes & ſuc-
ceſſores liberat à probatione cauſarũ in donatione ex-
preſſarũ, quibus accedit inſinuatio vltimo loco produ-
cta, in qua donans expreſſe profitetur ſe donaſſe Eluirę.

Non obſt. clauſula illa in donatione appoſita animo
conſtituẽdi dotem tam Eluirę quàm filijs fęminis illius,
vt facilius filiũ bonis moribus imbui poſſit. Quia nõ ex
hoc dicũtur donata bona filio. facilius. n. hoc ẽt poterat
præſtare filio ex bonis proprijs transferẽdo in proprios
vſus bona donata. Secundò dicebant hoc eſſe extrinſe-
1 cum à donatione, quo † caſu ſuper re donata nulla actio
hic quęritur. Bal. in l. cum res. C. de dona. & in l. quoties.
C. de donat. quæ ſub modo. Aret. conſ. 74. num. 4. Iaſ. in
l. ſtipulatio iſta. §. ſi ſtipuler. ff. de verb. obl. cum alijs per
Couar. var. reſol. lib. j. cap. 14. nu. 3. verſic. qui idem com-
probatur, in rub. de teſtam. par. 3. num. 13.

Addebant etiam, quòd qñ expreſſit filiam & eius ne-
potes deſignauit cauſam perpetuam: in filio aũt expreſ-
ſit cauſam tẽporalem, & illi donaſſe voluiſſe nũ cẽſetur.

2 Non obſt. quòd † fuerit contemplata perſona filij, &
illi eidem dicatur donatum etiam ſi non fuiſſet nomi-
natus. ad tex. in l. ſeruo legato. §. ſi teſtator. ff. de legat. j.
Quia commoditas Eluiræ & perſona ipſius fuit præci-
puè contemplata, non autem filij, qui ipſum ex ſuperue-
nienti beneficio donationis ſibi factæ ex proprijs bonis
commodius & facilius alere poterat. Ex quibus cùm nul-
lum ius fuiſſe quæſitum d. Gundiſaluo ſatis conſtat, ſe-
quitur, quòd ipſe non potuit agere contra D. Liuiam. Et
quatenus eſſet aliquod ius quęſitum, cõpetit ſibi actio
3 perſonalis, quæ † non datur contra ſingularem ſucceſſo-
rẽ, prout eſt D. Liuia. ex Bal. & Couar. in locis allegatis.

C O T T Æ.

Albanen. legitimæ. Veneris, vltima Maij. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Dos cum effectu ſine matrimonio eſſe non poteſt.*
2 *Dos & alimenta æquiparantur, & vnum ſubeit officium alterius.*
3 *Statutum incipere dicitur ab excluſione ex communi vſu loquendi.*
4 *Legitima relicta de iure communi à patre eſt libera ab omni grauamine: ſecus in diſpoſitionibus ſtatutarijs. & quare.*
5 *Dos ſuccedit loco legitimæ à ſtatuto limitatæ tam reſpectu quantitatis, quam temporis.*
6 *Dos non tranſmittitur antequàm mulier ſit nupta.*

D E C I S I O   D X X X V I I I.

QVi tenebant, ſtatutum voluiſſe dotem dari ſub
cõditione ſi maritetur, & nõ aliàs, mouebãtur.
Primò, quia conditio dotandi eiuſq; onus im-
poſitum à ſtatuto fratri germano, eſt impoſitũ per hæc
verba, dummodo frater germanus paratus ſit cum effe-
ctu dotare, &c. Sed dotare cum effectu non poteſt quis
1 niſi matrimonium fiat, ergo &c. Nam † dos ſine matri-
monio eſſe non poteſt, maximè dos cum effectu. l. fin. C.
de donat. ante nupt. l. 3. de iure dot. Adeo quòd ſaltem
neceſſe eſt, vt matrimonium ſit de præſenti vel de præ-
terito, vt per gloſ. & Bar. in l. ſi marito, in fi. princ. ſol. ma-
trim. Soc. conſ. 121. num. 7. lib. j.

Ex hoc fundamento ſequitur, quòd ſi dos deberetur
ſtatim, & non ſub conditione matrimonij, eluderetur di-
ſpoſitio ſtatuentium, qui voluerunt eſſe dotem cum ef-
fectu: poſſet enim filia non nubere.

Secundò, intentio ſtatuentium ex eo ſtatuto colligi-
tur. vult enim, vt maritatæ & dotatæ à patre, ſi ad vi-
duitatem peruenerint, reuertantur cum dote & fru-
ctibus ad domum paternam, & habeat ibi de bonis pa-
ternis alimenta, fructus tamen ſint fratrum ſiue hære-
dum patris. Eatenus ergo dotem & eius fructus conſide-
raſſe videntur, quatenus durat matrimonium, & ſoluto
matrimonio contenti ſunt alimentis, quæ præſtantur
loco fructuum dotis. ex quo apparet, quòd ante contra-
ctum matrimonium debet filia eſſe contenta alimẽtis,
nec neceſſe habeat fructus reſtituere ei nec dare dotem.
2 Et † videntur quodammodo dos & alimenta inuicem
alterius ſubire officium. l. ob æs. C. de præd. minor. in
gloſ. Alexan. in addit. ad Bart. l. cum is. §. mulier, de con-
dict. indeb.

3 Tertiò placuit, quod per informantes deducitur † ſta-
tutum incipere ab excluſione, ex Caſtren. in l. Titio cen-
tum. §. Titio genero, de conditio. & demonſtrat. Brun.
artic. 10. num. 34. & melius, numero 39. attento vſu lo-
quendi. cum alijs & fuit additus Corn. conſ. 290. nu. 3.
lib. 3. per tot.

Non obſt. præſuppoſitum, quòd dos ſuccedat loco le-
gitimæ, & ideo reſpuat omne onus. Quia fuit dictum
hoc eſſe verum in legitima relicta de iure communi à
patre, tunc enim locum habet diſpoſitio l. quoniam in
4 prioribus. Non † autem in diſpoſitionibus ſtatutarijs,
prout de mente Bart. tradit Corn. in dicto conſ. 290. nu-
mero 3. Et ratio diuerſitatis poteſt colligi à potentia,
quia pater tenetur legitimam filijs non diminutam re-
linquere. Ideo nõ poteſt eam aliquo onere grauare tam
quantitate quàm tempore. Succedit itaque dos hoc ca-
5 ſu † loco legitimæ à ſtatuto limitatæ, vt in ſimili poſt Ca-
ſtren. Dec. in cap. eccleſia ſanctæ Mariæ, numero 53. de
conſtitut. tam reſpectu quantitatis quam reſpectu tem-
poris, & ideo non reſpuit hoc onus, quod aliàs reſpue-
ret, conſiderando legitimam non alteratam nec mode-
6 ratam à ſtatuto. Stante † igitur, quòd dos non debetur
niſi nubat, vt ſupra deductũ eſt, non videtur locus tranſ-
miſſioni, nec huic ſententiæ repugnat Caſtren. in dicto
§. Titio, in fine. Quia ſi rectè perpendatur pro hac parte
facit in ſecundo membro diſtinctionis, quando ſtatu-
tum non excludit dotatam, ſed excludit eam & man-
dat dotari. Quod autem ſtatutum excludat non dota-
tam, legitur ibi, idem iuris eſſe volumus in filiabus non
maritatis nec dotatis. Sed poteſt dici hic non debere
fieri repetitionem, quia aliàs iſte verſiculus nihil con-
tineret, niſi illa verba, dummodo frater germanus ſit pa-
ratus dotare, quæ cum effectu intelligi debent, ideſt ſit
paratus maritare & dotare.

Nec eſt verum, quòd ſtatutum arctet ad nubendum,
ſed inuitat, & ideo valet, nam & priuilegia multa doti-
bus conceſſa fuere vt inuitentur homines ad matrimo-
nia contrahendum. l. j. ſol. matrim.

B L A N C H E T T I.

Albanenſis legitimæ. Lunæ, ſecunda Nouembris. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Mora debet concludenter probari.*
Immo vt dicatur conſtitui, plura requiruntur. num. 2.

Et hoc totum eſt iudici arbitrarium.
3 *Excuſatus à mora non dicitur excuſatus à debito.*

DECISIO DXXXIX.

FVit reſolutum, in caſu, de quo agitur, non conſtare de mora & negligentia Illuſtr. D. Chriſtophori, in
1 collocando nuptui ſororem Egeriam. † Cùm n. mora ſit culpa, Doct. in l. quod te. ſi cer. pet. Illuſtr. D. Virginia debet illam concludenter probare. Bar. in conſilio 102. in prima & ſecunda col. Felyn. in c. audiſtis. nu. 33. de præſcrip.

Ex teſtib. aũt non probantur requiſita ad effectũ, vt D. Chriſtophorus potuerit dici moroſus, licèt. n. probetur pulchritudo, & ætas nubilis Egeriæ, non tñ probatur, q eidem fuerint oblatæ occaſiones collocandi ip-
2 ſam in m̃rimonio, & ipſe recuſauerit, † prout eſt neceſſarium. Alc. conſi. 127. lib. 7. Rui. conſi. 93. num. 7. & 8. li. 5. & Bar. in coſ. allegato. Immo cũ mora ex circunſtantijs facti colligatur, Inn. in c. plerunq;. de reſcri. & maximè reſideat in iudicis arbitrio. Menoch. de arb. caſu 220. in prin. attentis dictis teſtium, Domini dixerũt potius Chriſtophorum culpa vacare, & maximè excuſandum. Cùm enim Egeria fuerit ſemper apud D. Virginiã vſque ad tempus quo fuit tranſmiſſa ad monaſterium, & mater non curauerit ipſam nuptui tradere, non videtur accuſandus de negligẽtia Dominus Chriſtophorus, præcipuè cùm ipſa nomine D. Camilli Columnæ fuiſſet interpellata, vt Egeriã vel nuptui traderet, vel in monaſterio collocaret, vt primus iuxta nonum, & ſecũdus, & quartus iuxta 9. deponunt, ſed ſi Dominæ Virginiæ fuiſſet oblata occaſio digna nuptui, dediſſet Egeriam, & quartus ſuper quinto, & quintus iuxta nonum expreſſe dicaut, quòd ſi mater, & fratres voluiſſent, & maritum perquiſiſſent, facile fuiſſet p Egeria maritum inuenire.

Secundò non vident Dñi, quæ culpa & negligentia poſſit imputari D. Chriſtophoro, cũ quidem ipſe ſorori nõ præſtitit, nec Virginia m̃r, nec Ludouicus frater nec Honorius patruus, vt illi præſtaretur, procurauerint, nec ipſe prçſtare curauit. Cùm tñ potius hoc onus nubendi Egeriam ad Ludouicum ſpectaret, cum D. Chriſtophorus alteri ſorori prout debebat dotem cum marito aſſignaſſet, & ipſe moroſus iudicari non põt, quin eadẽ vota m̃ri fratri, & patruo impingantur. Et ideo Dñi dixerunt, q id fieri potuit, ex eo q Egeria eſſet debilis ingenij, prout arguitur ex dicto primi teſtis ſuper ſecundo dum ait, q Egeria in 12. ætatis anno conſtituta ab ipſo diſcebat orationem Dominicalem.

Non obſtat dictum vlt. teſtis, iuxta 19. deponentis de quærimonia Egeriæ. Quia ex dicto eiuſdẽmet teſtis colligitur, q D. Chriſtophorus oneri ſuo ſatisfecerat, dotando Illuſtr. D. Victoriam. Vnde cura Egeriæ ad Ludouicũ ſpectabat, & pertinebat.

Ex his Domini excuſarunt D. Chriſtophorũ à negligẽ
3 tia, & mora prætenſa. Quia † tamen, qui excuſatur à mora, non excuſatur à debito, Alex. in l. quod te. num. 9. ff. ſi cer. peta. Ruin. conſi. 150. nu. 10. lib. 1. videndum erit, an hoc caſu dos ſuccedat loco legitimæ, vel potius debeatur ſub conditione.

BLANCHETTI.

Albanen. legitima. Veneris, 22. Maij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Dos an debeatur pure, an ſub conditione ſi matrimonium ſequatur, ſtante ſtatuto excludente fęminas, vide di diſtinctionem communiter approbatam.*
2 *Statutũm quod reperitur in nupta, ſi poſt mortem patris vidua remanſerit, non poteſt conuenire non nuptis, & indotatis, licèt interim ali debeant à fratre.*
3 *Dos conſtitui debet iuxta vires patrimonij, dignitatem familiæ, & qualitatem mariti.*
4 *Frater nõ poteſt dotare ſororẽ de bonis paternis, niſi prius adeat hæreditatem.*
5 *Dos ſuccedit loco legitimę diminutæ in tempore per ſtatutum.*
6 *Doctr. Bald. in l. pactum quod dotali. C. de collat. non procedit, quando ſtatutum excludit, & poſtmodum mandat dotari.*

DECISIO DXL.

ILluſt. D. Victoria & Artemiſia de Sabellis proſequentes iudicium contra Illuſt. D. Chriſtophorũ patruũ ab Illuſt. D. Virginia cęptũ ad portionem Egeriæ ſororis D. Chriſtophori, quæ innupta deceſſit relicta vniuerſali hærede prædicta D. Virginia, cùm aduerſus ipſam & auctricem ſuam de ſtatuto Vrbis fęminarum excluſiuo exciperetur, replicarunt ſaltem D. Virginiæ, ex cuius perſona veniunt ipſæ, deberi dotem, quæ ſuccedit loco legitimæ. Cùm autem D. Chriſtophorus opponeret, quòd ſtante prædicto ſtatuto nec etiam de dote teſtari potuerat, quia ſub conditione ſi nuptiæ ſequutæ eſſent, non autem pure debebatur.

Ideo dub. præſup. ſtatuto Vrbis fęminarum excluſiuo, & quod dos ſuccedat loco legitimæ, an dos in terminis d. ſtatuti debeat pure vel ſub cõditione, ſi filia nubat.

Quod dub. aliàs propoſitum à Reuer. D. Cotta vltima maij. 1577. & poſtmodum à me 21. huius menſis, non fuit deciſum ex ſententiarum, in quas Domini iuerant, varietate.

Tandem hoc die ex plurium ſententia reſolutũ fuit, dotem non deberi pure, ſed ſub conditione ſi nuptiæ
1 ſequantur. Et † pro deciſione præſentis quæſtionis Dñi amplexi ſunt diſtinctionem Pau. de Caſt. in l. Titio centum. §. Titio genero. num. 8. verſ. ego pluries conſultus. ff. de condit. & demonſt. quam copioſius proſequitur idem conſi. 25. per totum. & præcipue num. 26. lib. 3. ſequuntur Soc. conſi. 288. nume. 27. lib. 1. & conſil. 127. nume. 5. cum ſequen. lib. 4. Couarru. in cap. 3. numero vndecimo, verſi. decimo ex præmiſſis. de teſtam. Purpur. conſi. 19. nume. 9. & ex recentioribus. Menoch. conſilio 81. numero quarto. Cepha. conſi. 145. num. 6. lib. 1. cum alijs allegatis hinc inde.

Diſtinctio autem ea eſt, quòd ſi ſtatutũ excludat ſimpliciter filias propter maſculos, & mandet illas dotari, tunc dos non debetur, niſi ſequatur matrimonium. Si verò ſtatutum excludat filiam dotatam, tunc dos debetur pure, non autẽ ſub conditione, vt ibi late per ipſum. Huius aũt diſtinctionis maior pars Dñorũ iudicauit primum caput applicari propoſitæ quæſtioni. Non. n. pp dotẽ, ſed pp exiſtentiã maſculorũ ſtatuentes excluſerunt filias fęminas ab hæreditate patris decedentis ab inteſtato. Idq; patet ex eo, quòd cùm in priori parte ſtatuti fuerit propoſita ſpecies facti, q ſi aliquis ab inteſtato deceſſerit ſuperſtitibus maſculis & fęminis maritatis & dotatis, & hoc caſu ſtatutum fuerit quod fęminæ prędictę in nullo ſuccedant, & poſtmodum dictum quod idem iuris ſtatuẽtes eſſe voluerũt in nõ maritatis nec dotatis, quibus pater vel auus dotem non conſtituerunt, lex dicta caſui præcedenti extendere ad terminos facti ſubſequentis, dicitur.

Cùm

Cùm igitur in primo caſu filia maritata & dotata ex-
cludatur omnino, cum in nihilo ſuccedat, idem ius eſſe
debet in non maritata nec dotata, quæ in nihilo ſucce-
dere debeat, dummodo frater ſit paratus dotare.

Præcipuè cùm ius excluſionis tantum poſſit applica-
2 ri hoc caſui. quod † enim ſtatutum reperitur in nupta
ſi poſt mortem patris vidua remanſerit, non poteſt con-
uenire non nuptis & indotatis, licet ali debeant interim
à fratre. Pariſ. conſ. 110. num. 9. & 10. lib. 4. Ius igitur di-
ctum neceſſe eſt vt intelligatur de eo, per quod exclu-
duntur, & non de alio. & ita neceſſario dicendum eſt, ſta
tutum ab excluſione incipere.

Secundò corroboratur ponderando verba ſtatuti di-
centis, dummodo frater germanus ſit paratus cum effe-
cto dotare ſororem &c. ex quibus clarè conſtat, quòd ſta
tuentes contentantur ſola intentione fratris dotandi ſo
rorem tempore nuptiarum. l. ſancimus. C. de nupt. alio-
quin dixiſſent, dummodo frater dotet, maximè, quia te-
3 netur dotare de paragio, quod eſt † vt iuxta vires patri-
monij, dignitatem familiæ, qualitatem mariti dos con-
ſtituatur. l. quæro. ff. de iure dot. Gram. conſ. ciuil. 545.
num. 5. & 6. Dec. conſ. 26. num. 5.

Qualitas autem viri conſiderari non poteſt, niſi quan
do contrahitur matrimonium. in illud ergo tempus
onus dotandi videtur eſſe reiectum, vt bene conſiderat
Gram. in loco allegato.

Tertiò cùm præſupponatur, dotem ſuccedere loco
legitimæ, dus debetur de bonis paternis: de bonis au-
4 tem paternis, frater † non poteſt dotare ſororem, niſi il-
la prius acquirat, ergo prius ſibi defertur hæreditas,
poſtmodum tenetur dotare, aliàs nunquam eſſet locus
huic ſtatuto. cùm enim viuo patre filius non grauetur
hoc onere, quod viuo patre paternum eſt. l. fin. C. de dot.
promiſſ. ſi illico quod defertur hæreditas, filia deberet
eſſe dotata de bonis paternis, fieri non poſſet, quin eo-
dem tempore eſſet etiam delata hæreditas filiæ, quam
poſtea dotando frater non poſſet excludere, vt per Pau.
de Caſt. in dicto §. Titio genero, numero 9. & ideo ne-
ceſſe eſt fateri, quod prius ſtatuentes detulerunt hære-
ditatem fratri, poſtmodum tempore nuptiarum ipſe te-
neatur dotem dare.

Quod quidem beneficium ſi voluerit, vti poteſt, aliàs
portio filiæ ſibi delatæ, cum prædicto onere defertur ip
ſi filiæ ad inſtar cuiuſdam ſucceſſorij editi.

Non obſt. præſuppoſitum, quòd dos ſuccedat loco le-
gitimæ, à qua omne onus reijci debet. l. quoniam in prio
5 ribus. C. de inoffic. teſtamen. Quia † ſuccedit loco le-
gitimæ diminutæ in tempore, quod ſtatuentes facere
potuerunt. Corn. conſil. 32. numero 7. lib. quarto. Iaſ. di-
cta l. quoniam in prioribus. in quarta limit. Ruin. con-
ſil. 60. num. 11. lib. 3.

Non obſt. doctrina Bal. in l. pactum quod dotali. C. de
6 collat. quia † non procedit, quando ſtatutum exclu-
dit, & poſt modum mandat dotari. Pau. de Caſt. d. §. Ti-
tio genero, num. 10.

Authoritates allegatæ tolluntur ex ipſarum lectio-
ne, nam Dec. conſil. 261. numero 2. loquitur in ſtatuto
excludente filiam dotatam, iuxta ſecundum caput di-
ſtinct. Pau. de Caſt. Ruin. conſ. 74. numero 12. lib. ſecun-
do. agit de ſtatuto, quod filiam dotatam excludebat, &
ei, quæ non erat dotata, mandabat dotem offerri ad ex-
cluſionem ipſius. quæ qualitas non reperitur expreſſa in
hoc ſtatuto.

Deciſio facta coram R. D. meo Robuſterio in cauſa
Roman. de Creſcentijs, nihil etiam facit, quia dubita-
batur, an frater potuiſſet onus adijcere doti quam ſoro
ri dederat, & cùm ſuccedat loco legitimæ, fuit reſolu-
tum fratrem non potuiſſe aliquod pactum ad ſui com-
modum doti apponere, quia ſtatutum licet velit vt tem-
pore nuptiarum dos aſſignetur, tamen non permittit vt
in aliquo dos ipſa grauetur.

Votum D. Oradini non applicatur, quia in eo caſu fi-
lia dotem habuerat à matre, non à fratre, & ideo potuit
agere ad portionem ſuam.

Non obſtant ponderationes quæ fiunt ſuper dictio-
ne, dummodo, quia dato quod importent conditionẽ,
in conditione tamen erit appoſita deſtinatio illa animi,
& animus ille præparatus ad dotãdum, qui ſatis adfuiſ-
ſe præſumitur, ex quo contrarium non probatur, & ex
quo frater adit hæreditatem iuxta formam ſtatuti ibi,
oneribus ab eodem delatis, obligari cenſetur. Riminal.
conſ. 261. num. 24. & 32. lib. 2.

Vltimò non obſt. quod ſicut remoto ſtatuto filia ſta-
tim ſuccederet patri, ita ſtatim debeat conſequi dotem,
quæ ſubrogatur in locum iuris ſuccedendi. Quia vrget
in contrarium d. diſtinctio Pau. de Caſt. communiter ap
probata, cùm in illis etiam caſibus dos ſubrogetur in
ius ſucceſſionis, quod de iure communi filiæ defertur.

Et ex his & alijs allegatis pro parte D. Chriſtophori
deciſum fuit, dotem deberi ſub conditione ſi nuptiæ
ſequantur.

*Albanen. adminiſtrationis. Mercurij, 13. No-
uembris. 1578.*

S V M M A R I V M.

1 *Requiſita neceſſaria quot eſſe debeant ad ſubſtantiandum
hæreditatis aditionem.*

2 *Legata in teſtamento relicta ex edicto prætoris firma re-
manent, etiam ſi hæreditas ab inteſtato adeatur.*

3 *Ignorantia tam in extraneis præſumitur, quibus ab inteſta
to hæreditas defertur, quàm in ſuis.*

D E C I S I O DXLI.

FVit reſolutũ non conſtare, quod Illuſt. D. Chriſto-
phorus acceptauerit hæreditatẽ Honorij patrui:
licèt enim geſta per ipſum, de quibus in quinque
præſuppoſitis dubij, inducant hæreditatis aditionem,
l. 1. C. de iure deliberan. cum alijs allegatis pro D. Virgi-
nia, tamen procedunt, quando is, qui facit actus, qui ci-
tra ius & nomen hæredis fieri non poſſunt, fuit certus
1 ex qua cauſa fuit delata hæreditas, nam † inter neceſſa-
ria ad ſubſtantiandum hæreditatis aditionem, ſcientia
præfata requiritur. l. ſi ad quem, & l. in repudianda. ff. de
acquiren. hæredit. gloſ. & Bart. num. 75. in l. is poteſt, eo.
tit. In propoſito autem caſu neceſſe eſt probare, D. Chri-
ſtophorum ſciuiſſe conditum teſtamentum ab Hono-
rio, & Ludouicum prius hæredem inſtitutum omiſiſſe
cauſam teſtamenti, & ab inteſtato voluiſſe poſſidere hæ-
reditatem Honorij, ex hac enim cauſa pertinebat por
tio hæreditatis Honorij ad Dominum Chriſtophorũ,
2 & eo magis hoc ipſo iure dicebatur, quia † cum ex edi-
cto prætoris legata in teſtamento relicta etiam ſi ab
inteſtato hæreditas adeatur, firma remaneant, l. prima,
ff. ſi quis omiſſ. cauſ. teſtamen. quando ſcriptus hæres
non acceptata pecunia alium admittit hæredem, tam
ipſe quàm cohæres aſſumptus conueniri poſſunt. l. ſi
non ſolus, eod. tit.

Hæc autem ſcientia D. Chriſtophori non modo non
probatur, ſed etiam non bene conſtat, ꝙ D. Ludouicus
voluerit omittere cauſam teſtamẽti: licèt. n. in diuiſione
facta inter ipſum & D. Chriſtophorũ includantur bona

Honorij, tamen non apparet, ipſum ſciuiſſe tunc temporis delatam ſibi prædictam hæreditatem. Potuit enim fieri d. diuiſio tanquàm de bonis ſpectantibus ad ipſos vigore fideicommiſſi, nec aliter ſtatui poſſe videtur, tũ quia Ludouicus ſciens prudensque omittendo cauſam teſtamenti donabat Do. Chriſtophoro fratri medietatẽ hæreditatis, quod ignorabat, cum nulla d. teſtamenti fuerit facta mentio, & iudices in inſtrumento diuiſionis adhibiti, cùm eſſet mera donatio, decretum non appoſuiſſent, quòd illa diuiſio cederet in vtilitatem vtriuſque diuidentis. & intrar diſpoſitio l. de his. ff. de tranſact. Tum etiam quia ſubſequens commiſſio cauſæ ſuper hæreditate Honorij per Ludouicũ obtẽta, de qua in ſexto præſuppoſito declaratur, quòd per præcedentem diuiſionẽ voluit ſuccedere Honorio ab inteſtato. Aym. conſil. 33. nume. decimotertio, & hæreditatem ex teſtamento repudiare.

Quinimò nec etiam nunc, quod prius geſſerat conualidare poteſt. Rimin. conſil. 132. nu. 23. lib. 1.

Non ob. quod in iſto iudicio non obtinuerit, quia ex capite fideicõmiſſi Antemij, non ex repudiata hæredita te ex teſtamento, non obtinuit.

Nec ob. quod cum Domini Ludouicus, & Chriſtophorus non eſſent ſui hæredes Honorio, vt in ipſis præſumenda ſit ſcientia teſtamenti, quia in his extremis, quibus ab inteſtato poteſt deferri hæreditas, præſumi-
3 tur † ignorantia prout in ſuis. Rip. in l. qui Romæ. §. duo fratres. nu. 18. ff. de verb. oblig.

Vltimo non refragatur confeſſio D. Chriſtophori in inſtrumento ceſsionis, de quo in quinto præſuppoſito, quia eſt incerta, tum etiam quia eſt erronea, & ita habent locum allegata per Paril. conſi. 33. nu. 87. cum alijs adductis per ſcribentes pro ipſo.

Fuit confirmata iſta deciſio coram R. D. Blanchetto. Ven. 19. Iunij. 1579.

SERAPHINI.

Ciuitatis Caſtelli donationis. Lunæ, 28. Aprilis. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Captatoria inſtitutio quæ dicatur, & plenius, num. 8.*
2 *Donatio ſubſecuta teſtamento ſi non reſpiciat futurum euentum, captatoria non dicitur.*
3 *Captatoria inſtitutio dicitur ex eo quod eſt deceptoria. ſed melior affertur ratio num. 11.*
4 *Inſtitutiones, quæ mutuis fiunt affectionibus, valent. Eoq; magis, vbi adeſt ſanguinis coniunctio.*
5 *Captatoria non cadit in donatione prout in teſtamento.*
6 *Conditio alliciens ad teſtandum appoſita in donationibus, non eſt prohibita.*
7 *Blandis ſermonibus remoto dolo permiſſum eſt homines allicere ad teſtandum.*
9 *Actus facti eiſdem loco, die, & teſtibus, adeo vt alter alteri meſſe videatur, correſpectiui dicuntur.*
10 *Inſtitutio facta, vt ex ea conſequatur lucrum, non valet, & quare.*
11 *Inſtitutio valet facta ſub conditione, ſi me alimentaueris.*
13 *Captatoria voluntas licèt non cadat in donatione inter viuos, cadit tamen in donatione cauſa mortis.*
14 *Conditio captatoria ſeu reſpiciens futurum euentum non adiecta principali diſpoſitioni, reijcitur, remanente actu principali.*

DECISIO DXLII.

Illuſt. D. Alphonſus Vitellius de mẽſe Septembris anni 1561. condidit teſtamentum, in quo hæredẽ vniuerſalem inſtituit Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. bo. me. Cardinalem Vitellium fratrem. Deinde eodem die, loco & teſtibus bo. me. Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Cardinalis Vitellius volens recompenſare d. Illuſt. D. Alphonſum, donauit eidem ſponte ac omni meliori modo ac titulo purè & merè donationis cauſa mortis, medietatem omnium ſuorum bonorum mobilium & immobilium &c. adiecto pacto, quod in euentum, in quem prædictus Illuſt. D. Alphonſus d. ſuam vltimam voluntatem reuocaret & annullaret ſiue per ſuperuenientiam filiorum de iure reuocaretur, pari modo donatio cenſeretur reuocata, & verſa vice ſi donatio per Illuſtriſſ. Dominum Donantem reuocaretur, pari modo ex tunc & ex nunc prædictum teſtamentum reuocatum & annullatum cenſeretur ad effectum ſeruandi æqualitatem. Defuncto Cardinali vigore prædictæ donationis d. Illuſt. D. Alphonſus petebat ab Illuſt. D. Vincẽtio medietatem bonorũ d. Cardinalis, qui inter alias exceptiones allegabat nullitatem prædictæ donationis vti captatoriæ. Quare dubitaui an prædicta donatio ex capite captatoriæ voluntatis eſſet
1 nulla? Et pro parte negatiua deducebatur illas eſſe † captatorias inſtitutiones, vel quæ in voluntatis alterius arbitrium conferebantur. vt per gloſ. & Doct. præſertim Caſtren. & Iaſ. in l. captatorias. C. de milit. teſtam. qui captationis modus in caſu propoſito nõ adeſt, vel quæ ſicbant collata in euentum futurum diſpoſitionis ſub hac vel ſimili formula, ex qua parte me Titius hæredem inſtituit, ex eadem illum hęredem inſtituo. l. j. de his quę pro non ſcripi. habent. l. 2. de hæred. inſtit. Et ideo cùm in caſu propoſito donatio ſubſecuta ſit teſtamento, eam
2 dici non poſſe captatoriam, † cùm non reſpiciat futuri ſi euentum, neque ab eo pendeat, vt eſt tex. in l. ille autem, & l. hoc articulo, de hæred. inſtit. not. gl. in l. j. de his quæ pro non ſcrip. haben. & in d. l. captatorias. vbi Pau. nu. 4. Iaſ. num. 9. Dec. num. 14. Roder. ſuar. tract. de captat. volunt. num. 4.

Confirmabatur hæc opinio, quia ſecundum commu-
3 nium authorum interpretationem, † captatoria inſtitutio dicitur, ex eo quòd eſt deceptoria. vt per Caſtren. Iaſ. & alios in d. l. captatorias, de hæred. inſtit. & per Couar. in cap. cum ſibi, de teſtamen. Hæc autem deceptio hoc caſu conſiderari non poteſt, cum donatio ſecuta fuerit teſtamentum, & expreſſe caueatur vt altero reuocato, alterum annulletur, ex quo oĩs tollitur decipiẽdi occaſio.
4 Et hæc maximi ponderis videbantur ex eo, q † inſtitutiones quæ mutuis fiunt affectionibus, valent, vt habetur in d. l. captatorias, de hæred. inſtit. Couar. loco præcitato, num. 1. circa fin. Hæc autem tam inſtitutio, quàm donatio à mutuis affectionibus profectæ videntur, cùm ſimus inter fratres propter ſanguinis coniunctionem, ad not. per Dec. conſ. 561. num. 4. Et vbi adeſt ſanguinis coniunctio, ceſſat fraudis præſumptio. l. cũ alienam. C. de legib. Bal. in l. 1. C. de iure dot. Rolan. conſ. 38. nu. 22. lib. 2. Et mutua affectio Cardinalis erga Alphonſum colligi poteſt ex teſtõ ſubſecuto Cardinalis in fauorem Illuſt. D. Vincentij & Alphonſi ęquis portionib. hæredum inſtitutorum, alijs fratribus à ſucceſſione excluſis.
5 Poſtremo deducebatur, in † donatione non cadere captatoriam, prout ex teſtamento l. cùm donationis, & ibi per Doct. C. de teſtam. Caſtren. in d. l. captatorias,
6 num. 4. de milit. teſtam. Et eo magis, quia † in donationibus conditio alliciens ad teſtandum in ſui fauorem

non

non eſt prohibita, vt per illum tex. tenet Bal. in d. l. cum
donatio nis. num. 2. poſt antiquos quos citat. idem tenet
Alber. Sal. Fulgoſ. Iaſ. & alij. Neque mirum videri debet,
7 nam † & blandis ſermonibus, dummodo ſine dolo, per-
miſſum eſt homines allicere ad teſtandum in ſui fauo-
rem, vti probatur optimè per textum in l. fina. C. ſi quis
aliquem teſta. prohibue. & ibi Bald. & per Dec. conſi-
lio 489. numero 6.

His tamen non obſtantibus, itum eſt in contrariam
ſententiam, nempe donationem hanc tanquàm capiato
8 riam nullius eſſe roboris, cùm † captatoria voluntas
propriè ſit illa per quam quis alium quærit inducere,
vt ſibi vel alteri commodum in vltima voluntate relin-
quat, inde dicta, quia captare eſt veluti aucupare aliena,
vt à recentioribus melius quàm ab antiquis explicatur,
qui falsò captatoriam eam voluntatem exiſtimabant,
quæ erat in alienum collata arbitrium, veluti ſi quis di-
xiſſet, hæredem inſtituo quem Titius nominauerit,
cùm hæc non ſit captatoria, licèt alia ratione non va-
leat, vt l. captatorias, de hæred. inſtituen. & in l. captato-
riæ, de legat. primo. Soc. iun. in l. moribus, numero 10.
de vulg. & pupil. Alciat. lib. ſecundo parerg. cap. 31. Ant.
Aug. lib. 4. emendat. cap. 15. Connan. lib. 10. com. iur.
c. 6. Balduin. in Inſtit. poſt tit. de adimen. leg. Iac. Cuiac. in
vot. ad tit. Inſtitut. de ſociet. & lib. 16. de obſeru. cap. 14.
Sperl. & Hotoman. & Briſſon. in ſuis diction. Couar. in
cap. cum tibi, numero primo, de teſtamen. & nouiſſimè
R. P. D. Sarmien. lib. ſecundo. ſelectar. opin. cap. 4. Et non
diſcrepant recentiores ab antiquis in hac re, nempe,
quòd hæc ſit captatoria inſtitutio: ſed in eo tantum,
quòd illa, quam modo retuli, ſit collata in alienam vo-
luntatem, contra eorum ſententiam, non eſt captato-
ria, ſed tunc demum eſt captatoria, quando alium indu-
cit in futurum ita teſtari de re propria. & ita procedit
tex. in l. captatorias, de hæred. inſtituen.

Hoc poſito fundamento habita fuit hæc donatio
pro captatoria propter actuum correſpectiuitatem ha
bentem tractum ad futurum. Nam quod actus ſint cor
9 reſpectiui, nemo negauit, cùm † ſint facti eiſdem loco
die & teſtibus, adeo, vt alter alteri ineſſe videatur. Corn.
conſi. 36. nu. 14. & conſi. 117. nu. 14. lib. 2. & conſ. 57. nu
me. 17. & conſ. 319. nu. 10. lib. 3. Soc. conſ. 273. nu. 4. li. 2.
Fel. in c. paſtoralis. nu. 7. de teſtit. Dec. in l. petès. in 2. no.
C. de pac. & conſi. 245. nu. 5. & hanc opi. tenet Rot. vt p
Creſcen. deciſ. 78. Mohedan. 224. Peregrin. 81. Put. 3. de
ſimon. Vnde non datur hoc caſu præcedês inſtitutio li-
bera, quo caſu nulla in ſequenti donatione conſiderari
poſſet captio, ſed cenſetur ideo facta, vt inuicem alter te
ſtaretur, alter donaret, neq; eſt dare prius, vel poſterius
in huiuſmodi actib. q aũt habeat tractum, & diſpoſitio-
nem futuro proſpicientẽ tempori, facit conditio expſſe
poſita, quod in euentũ in quem teſtm̃ reuocaretur, ipſa
quoq; cenſeretur reuocata, q̃ cõditio imponit neceſſita-
tẽ cauſatiuã non reuocandi teſtm̃. & per conſequens fa-
cit vt ſatis videatur collata in futurũ poſtq̃ reſpicit nexũ
& obligationẽ in futurũ decedendi cũ illo teſtamento,
quod fere perinde eſt ac ſi arctaret ad ita in futurũ di-
ſponendũ, cum teſtamenti vis ſtet in ſuſpenſo vſque ad
obitum, & morte demum confirmetur. ideo non tã ver
ba in huiuſmodi diſpoſitione, q̃ mentem diſponentis
conſiderare oportet, vt in ſimili ſi extranea perſona con
ditioni appoſita ſit, nihilominus captatoria dicitur inſti
tutio. l. ille. §. ſi. ff. de hære. inſti.

10 Confirmatur hæc ſententia, quia † vbi inſtitutio ta-
lis ſit, qua mediante quis cõſequatur lucrum per viam
inſtitutionis, & ita eſt cõcepta, vt ſublata illa futura ſub-
ſtitutione euaneſcat, tunc non valet, vt receptiſſima eſt
opinio Doct. poſt glo. in d. l. ille autem. in verbo, in ſen-
tentia. Gutto. Bal. Barto. Ange. & Imo. ibidem. Et ratio
eſt, quia per indirectum tollitur facultas teſtandi, vt per
Barto. in l. ſtipulatio hoc modo. ff. de verborum obliga-
tio. & in l. cum donationis, & ibi Alexan. & Iaſ. Caſtren.
in l. captatorias. & ibi Iaſ. & Dec. de teſtam. Ex his ita de-
ductis facile elicitur reſponſio ad ea quæ in contrariũ
deducta fuerunt.

Et primò non obſtat, quod dicebatur, donationem
in caſu propoſito non reſpicere ad futurum teſtamen-
tum, ſed ad præteritum, quia iam fuit demonſtratum
contrarium, nempe eam reſpicere futurum teſtamen- 5
tum, non reuocationem, & ita impedire liberam teſtan
di facultatem per indirectum.

Secundò non ob. quod Doct. interpretati fuerunt cap
tatorias inſtitutiones pro deceptoria, & hic ceſſare de-
11 ceptionem, quia † interpretatio illa antiquorum tem-
porum conditioni, magis quàm ipſis Doctoribus accu-
ratiſſimis, & doctiſſimis tribuenda eſt & tollitur per ea
quæ ex recentioribus obſeruationibus ſupra deducta
fuere, quibus hac in re poſt bonarum literarum propa-
gationem, quæ ad verborum ſignificationem ſpectant,
plus tribuendum eſt, quàm antiquioribus. Sed neque ve
rum eſt hoc caſu ceſſare dictæ deceptionis occaſionem,
cum ſecreta fieri poſſit reuocatio, & hoc pacto volun-
tas captantis, & captati deludi. Sed vera ratio inualidita
tis captatoriæ eſt illa quæ ſupra ex Barto. & alijs dedu-
cta eſt, nempe, quod impediat liberam teſtandi faculta-
tem per indirectum, quod ex eo colligitur, quod valet
12 † inſtitutio facta ſub conditione ſi me alimentaueris, vt
per Bal. Caſtren. Alexan. Iaſ. & alios in d. l. cum donatio-
nes, illa enim conditio nihil impedimenti affert, quominus
hæres inſtitutus libere teſtari valeat.

Tertiò non ob. quod dicitur, inſtitutiones mutuis fa
ctas affectionibus valere. Quia hoc demum verum eſt,
quando nulla imponitur per eas neceſſitas hoc vel illo
modo teſtandi, quemadmodum impoſita eſt in caſu de
quo agitur, quæ excludit præſumptionem mutuæ affe-
ctionis, cùm expreſſa ſit conditio, quæ facit ceſſare
præſumptionem. iur. vulgar.

Poſtremò non ob. quod in donatione non cadit cap-
tatoria voluntas per tex. in d. l. cum donationes. Quia id
poſſet forte procedere in donatione inter viuos, ſecus
13 † in donatione cauſa mortis, quæ quantum ad effectũ
iudicatur vti actus vltimæ voluntatis. Et in omnibus
actibus vltimarum voluntatum veluti, & in legatis, ca-
ptio actum vitiat. l. captiones. de leg. 1.

Præterea eſt animaduertendum, quod conditio re-
ſpiciens futuram conditionem tunc demum actum vi-
tiat, ſi ponitur in diſpoſitione, ita vt ea ceſſante ceſſet di
ſpoſitio, nam ſi per viam pollicitationis, vel alia ratione
per quam non inducatur obligatio, deducatur, tunc re-
manente actu principali ea reijcitur, & hoc cenſuit Bal.
in dicta l. cùm donationes, numero ſecundo, vbi conſi-
derat ſi ſit adiecta per modum pœnæ, vel quaſi, per tex.
in l. ſtipulatio hoc modo. de verb. oblig. Et ex his ceſſant
ea quæ in contrarium deducta fuere. Ideo pro donatio-
nis inualiditate concluſum.

SERAPHINI.

In eadem Ciuitatis Caſtelli donationis. Lunæ, 2. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Conditiones turpes appoſitæ alicui diſpoſitioni vitiantur.*

2 *Conditio implicita & explicita quæ dicatur.*
3 *Conditio, quæ per indirectum impedit liberam teſtandi facultatem, venit ſub generali appellatione captatoriæ voluntatis.*

DECISIO DXLIII.

FVit dubitatum, an conditiones ſiue modi appoſiti in donatione, de qua agitur, vitient donationẽ vel potius vitientur, ita vt donatio remaneat pura & valida. Et pro parte Illuſt. D. Alphonſi prætendebatur
1 † conditiones vitiari tanquàm turpes, per reg. l. conditiones, & l. apprehendendæ. C. de inſtit. & ſubſtit. l. obtinuit, de condit. & demonſt. & huius ſententiæ authoritate adducebantur Caſtren. in l. cum donationes, nu. 3. Salyc. ibidem num. 2. Curt. iun. num. 5. C. de tranſactio. nec non in terminis proprijs Ruin. conſ. 20. nu. 6. lib. 2. Et legibus improbantibus captatorias voluntates, reſpõdebatur eas procedere, quando ſunt conceptæ per modum à lege improbatum, veluti ex qua parte me hæredem inſtituis, ex eadem te hæredem inſtituo, non autẽ vbi adijcitur modus vel conditio turpis poſt diſpoſitionem iam confectam, vt in caſu propoſito.

Præterea diſpoſitionem dictarum legum intelligendam, vt captatoria voluntas ſit nulla volente honorato, quod ſi magis expediret, putet vt velent eam valere.

Sed his non obſtantibus contrarium omnium cõſenſu obtinuit, cùm enim iam fuerit deciſum, donationẽ, de qua agitur, eſſe captatoriam & ea ſupponatur eſſe donatio cauſa mortis, ſequitur eam eſſe nullam & inualidam ex his, quæ tunc deducta fuere. Ideo cũ habeamus tot leges & authoritates volentes in ſpecie diſpoſitiones captatorias eſſe nullas, viſum fuit abſurdum ex regulis generalibus diſcedere à manifeſtiſſima legum traditione, contra reg. l. in toto. de regul. iur. Nam ſi huiuſmodi applicatio vera eſſet, nulla amplius inſtitutio ex capite captationis vitiaretur. Cùm omnes ſint ſub conditione vel implicita vel explicita, quæ reijceretur: implicita, ve-
2 lut † in forma ſuppoſita: explicita, veluti illa, ſi me hæredem inſtituis, vel ſi Mæuium à ſe ſcriptum hæredem oſtenderit. l. ille autem, de hæred. inſtituen. cum alijs relatis per Ant. Aug. emẽd. lib. quarto, cap. 15. Et ideo allegata in contrarium procedunt in conditionibus aliàs turpibus & à legibus improbatis, quæ tamen non reddunt voluntates captatorias, quales ſunt illæ, de quibus agitur in prædictis locis. & ratio eſt, quia illæ commodè ſeparari poſſunt, cum non influant in ipſam principalem diſpoſitionem, quæ per ſe nihil turpe continet. Sed in iſtis conditionibus captatorijs ſecus eſt: influunt enim in ipſam diſpoſitionem, & faciunt eam captatoriam, & ita eius ſubſtantiam inficiunt: non enim conditio eſt ſola captatoria, ſed inſtitutio ipſa, quæ veluti eſca ponitur ad alliciendum alium ad ita diſponendum, quæ
3 † res cùm per indirectum impediat liberam teſtandi facultatem, à legibus ſub generali appellatione captatoriæ voluntatis improbatur. & hoc eſt quod voluit Bal. in l. prima, numero quinto, de condit. inſtitu. qui optimè ſentit vitium in captatorijs reſpicere ſubſtantiam diſpoſitionis.

Neque obſtãt deducta ex Caſtren. & alijs. Quia cum allegetur l. obtinuit, de conditio. & demonſtratio. patet quod intellexerunt in genere de conditionibus turpibus, nempe eas non vitiare vltimas voluntates, quod & verum eſt: ſed ſi in ſpecie intellexerunt de captatoria, in hoc allucinati ſunt, & contra apertas leges loquuti ſunt.

Illud verò, quod dicitur, illas conſtitutiones vitiari ſi honoratis videatur, eſt contra omnes leges abſolutè loquentes, neque aliquo iure vel authoritate probatur.

Neque obſtat conſil. Ruin. allegat. Quia præterquam quod fallitur in exemplificatione captatoriæ voluntatis, vt ex his quæ in præterita deciſione deducuntur, videre licet, optimè confutatur eius ſententia à Didac. in cap. cum tibi, nume. 13. de teſtam. cuius ſententiam veriſſimam eſſe Domini cenſuerunt. Et ideo pro donationis inualiditate concluſum, &c.

SERAPHINI.

In eadem Ciuitatis Caſtelli donationis. Veneris, 20. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Verba, titulo donationis cauſa mortis, totam qualificant diſpoſitionem.*
2 *Pactum appoſitum in donatione inter viuos, quòd in aliquem euentum cenſeatur reuocata, eſt contra ipſius naturam.*
3 *Clauſula, omni meliori modo, appoſita in donatione, quid operetur.*
4 *Copula, &, quando non faciat tranſire actum ad alteram ſpeciem.*
5 *Clauſula, pro ſe ſuiſq; hæredibus, quid operetur.*
6 *Interpretatio ad effectum excuſandæ captationis, non admittitur.*

DECISIO DXLIIII.

FVit reſolutum ſine difficultate, donationem, de qua agitur, eſſe donationem cauſa mortis, non autem inter viuos, ex verbis expreſſis in donatione contentis, ibi, titulo puræ ac meræ donationis cau-
1 ſa mortis, quæ † verba qualificant totam diſpoſitionem, prout fuit reſolutum in vna Vrbeuetan. Caſtrorum coram R. Do. Robuſterio de præſenti anno. Dec. conſil. 470. numero 6. verſic. præſumitur tamen. idem in l. fin. numero 20. C. de pact. Pariſ. conſil. 26. nume. 7. lib. ſecundo. Curt. iun. conſil. 210. lib. primo. Iaſ. conſil. 5. colum. fin. & conſil. ſequen. colum. 3. lib. 3. Clar. §. donatio, quæſt. 4. Accedit, quòd partes habuerunt hanc donationem pro reuocabili, cùm fuerit appoſitum pactum, quòd in euentum quod reuocaretur, cenſeretur teſta-
2 mentum reuocatum, quod † eſt contra naturam donationis inter viuos. l. perfectum. C. de donatio. quæ ſub mod. Pariſ. conſil. 9. in princip. lib. tertio. Propterea fuerunt exhibiti tot teſtes, quot requiruntur in donatione cauſa mortis. l. fin. C. de donatio. cauſa mort. Dec. conſil. 470. nume. quatto. ex quibus ſequitur non poſſe ſubſtineri ex alio capite quàm ex eo, de quo actum eſt, ex quo donans ſe reſtrinxit & diſpoſitionem limitauit. Dec. in cap. cum ſuper, ad finem, verſic. tertia concluſio, de offic. delega. Rip. in l. prima. §. ſi quis viam, numero 30. de verborum obligatio. Alciat. ibidem, numero 47. verſic. ſecundo limita, & ita fuit reſolutum in dicta cauſa Vrbeuetan. In qua longe plures & fortiores concurrere dedncebantur, & agebatur de ſubſtinenda donatione facta inter viuos filio in fideicommiſſo, quod facilius ex præſumpta mente donantis permittẽdum eſſet, cùm veriſimilius ſit, eum qui purè inter viuos donauit, donaturum quoq; fuiſſe vel cauſa mortis, vel per fideicommiſſum, quàm quòd ille, qui donauit

cauſa mortis, donaturus etiam eſſet inter viuos, nam
qui donat cauſa mortis, mauult ipſe, quàm eum cui do-
nat. Inſtit. de donat. in princ.

3 Non ob. deducta in contrarium. Et primo † clauſula,
omni meliori modo. Qnia tunc operaretur ſi dictũ fuiſ-
ſet, donat cauſa mortis, & omni meliori modo. Sed cùm
dicat, omni meliori modo cauſa mortis, illa verba, cauſa
mortis, totam diſpoſitionem qualificant. Neque ob. co-
pula, &, conſiderata per Achil. deciſ. 1. de clauſulis. Quia
4 † non ponitur inter modos donandi, ſed inter qualita-
tes ipſius donationis. ſ. ſponte ac omni meliori modo,
adeo quod non arguit tranſitum ad aliam ſpeciem.

5 Neque ob. clauſula, † pro ſe ſuiſque hæredib. qnia cũ
reſpiciat executionem, tunc operatur, quando principa-
lis diſpoſitio ſortitur effectum, vt poſt Bal. optime conſi
derat Dec. conſ. 470. nu. 10. vel ſi velimus amplecti opi-
nionem additionatoris, illa verba operãtur tranſmiſſio-
nem legatorum, quibus æquiparatur donatio cauſa
mortis.

Non obſt. quod pro validitate actus ſit facienda hæc
interpretatio, quia reſtrictio impedit talem interpreta-
6 tionem, maximè † cùm ad effectum excuſandæ captatio-
nis non ſit admittenda, ex eo quod in ſpecie captatio eſt
reprobata. Fely. d. c. cum ſuper. nu. 12. de of. deleg. Rip. in
d. §. ſi quis viam, nu. 32. & Alc. nu. 47.

Non obſt. quòd ſit facta ex cauſa, quia in contrarium
retorquetur, cum teſtamentum, propter quod fiebat do
natio, eſſet reuocabile ex ſui natura. vt ergo ſeruetur pro
portio, talis quoque debet eſſe donatio.

Non ob. quod fuerit facta fratri. Quia in fortioribus
terminis in illa Vrbeuetan. fuit facta filio.

Non ob. illa verba, puræ & meræ. Quia immo in con
trarium maximè vrgent, cùm ſint adiecta donationi cã
mortis. vnde excludent omnem aliam donationis ſpe-
ciem: nam donatio inter viuos nunquàm dici poterit pu
ra & mera donatio cauſa mortis.

Non ob. clauſula, pleno iure. Quia qualificatur à præ-
cedentibus: ſemper enim repetendum eſt verbum, do-
nauit cauſa mortis, & ſic cum ſua qualitate.

Cætera quæ allegantur ex Doct. de tranſitu vnius ſpe
ciei in aliam pro actus validitate, tunc procedunt, vbi
diſponens non ſe reſtrinxit. & ideo non faciunt ad pro-
poſitum caſum.

Cæſarauguſtan. capellaniæ. Lunæ, 4. Maij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Extremis probatis media præſumuntur.*
2 *Poſſeſſio immemorabilis præſentandi probatur etiam ex*
præſentationibus factis licèt non habuerint effectum.
3 *Prouiſio Apoſtolica non mutat ſtatum ſeu quaſi poſſeſſio-*
nem iuris patronatus, ſed illam conſeruat.
4 *Suſpitio vſurpationis non habet locum, vbi conſtat de im-*
memorabili poſſeſſione.

DECISIO DXLV.

DOmini dixerunt, quòd ex præſentationibus, de
quibus in præſuppoſitis, conſtat de immemora
bili poſſeſſione præſentandi Alcadi, & iuratorũ
de Calaoran, & confraternitatis ſancti Bartholomęi: nã
ab anno 1433. vſque ad annum 1565. fuerunt in quaſi
poſſeſſione, & ſic per 130. annos. probatur etiam initiũ
continuatum ab anno 1433. vſque annum 1493. p ſuc-
ceſſiuas perſonas, & ſic per 60. annos, & ab anno 1517.
1 vſque ad annum 1565. & ſic per 48. annos, quib. † extre-
mis probatis præſumuntur media. Tiraq. de præſcri. §. 1.
gl. 5. per tot. qui in fi. declarat gl. in capitu. accedentibus.
de priuileg.

Non ob. quòd non appareat, præſentationes habuiſſe
2 effectum, quia immo ſatis conſtat, ex † quo per obitum
præſentatorum, & inſtitutorum factæ fuerant aliæ ſuc-
ceſſiuæ præſentationes. Oldra. conſ. 229. nu. 2. & 3. Lam
bert. de iurepatro. lib. 2. parte 1. q. 10. ar. 7. Et etiam inſti
tutiones ſubſequutæ, quæ d. ius præſentandi non ſolum
ex verbis enunciatiuis, quæ in antiquis probant, Achil.
deciſ. pen. de fide inſtr. ſed etiam ex obſeruantia ſubſecu
ta, probãt. Cy. in conſ. ſuo quod eſt inter conſ. Bal. 400.
vol. 4. Aym. conſ. 101. nu. 3. & 4. & idem conſ. 108.

Non ob. quod Vincentius reſignauerit in manib. Pa-
pæ in fauorem Hieronymi cum narratiua iuriſpatrona-
tus: nam licèt Hieronymus non fuerit præſentatus, oſtẽ-
dit, quòd præſentatio Vincẽtij habuit effectum, ex quo
3 Hieronymus venit ex perſona ſua, & † prouiſio apoſto-
lica non mutat ſtatum ſeu quaſi poſſeſſionem iuriſpa-
tronatus, ſed illam conſeruat. Ægid. deciſ. 107. Achil. de-
ciſ. vnic. de ſtat. benefic.

Nec ob. diſpoſitio Concil. Trid. c. 9. ſeſ. 25. Qnia pro-
bantur præſentationes non ſolũ 50. ſed & 60. annorum
ex vna, & 48. annorum ſaltem ex altera.

4 Præterea ſuſpitio vſurpationis, de qua Creſcen. deci.
13. & Io. Paul. deciſ. 87. non habet locum, vbi conſtat de
immemorabili. Achil. de iurepatro. deciſ. 4. & 5.

SERAPHINI.

Roman. de Soderinis. Veneris, 29. Octobris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Actiones cenſentur eſſe in loco, in quo fieri debet exactio.*
ex communi & receptiori.
Item connumerantur inter res, ad quas competunt. & nu-
me. 2. fallit, vt nu. ſeq.
3 *Actio, quæ competit ad quantitatem in genere, nullo loco*
cenſetur circumſcripta, nec computatur inter immobi-
lia, ſed facit tertiam ſpeciem.
4 *Iura & actiones non veniunt, quando fit mentio de bonis*
exiſtentibus in certo loco.
Idem etiam quando ſucceſſio eſſet limitata ad certum lo-
cum. num. 5.
6 *Alexan. conſil. 16. numero 2. lib. 1. quo caſu loquatur. ex*
communi.
7 *Locus contractus attendendus eſt in deciſorijs.*

DECISIO DXLVI.

IVlius Soderinus agebat contra Paulum Antonium, p
conſecutione quartæ partis cuiuſdã cedulæ ſcutorũ
10000. vel circa, cuius glor. me. Franciſcus primus
Galliarũ Rex agnoſcebat ſe eſſe debitorẽ bo. me. Cardi-
nalis Volaterrani ratione ſimilis quantitatis per ipſum
Cardinalem Romæ diuerſis perſonis in plurib. partitis
pro ipſius Regis negotijs ſolutæ, & mandabat theſaura-
rijs generalibus Franciarum, vt de dicta ſumma prædi-
cto Cardinali ſatisfacerent, & alias prout in ea, & fuerat
hæc cedula confecta apud S. Germanum. Excipiebat
Paulus Antonius de quadam ceſſione ſibi à Reuerenda
Camera Apoſtolica facta de dicta ſumma tanq̃ de ſpo-
lijs d. Cardinalis Volaterrani, replicabat Iulius hãc ſum-
mam non cadere ſub ſpolijs cameralibus propter bullã
ſummorum Pontificum Sixti, & Leonis, in quibus con-
ceduntur facultates teſtandi, & ſuccedendi in bonis ſitis

in vrbe & propè eam ad 10. milliaria. Duplicabat Pau-
lus Antonius hoc creditum non cadere ſub prædicta di
ſpoſitione.

Quare propoſui dubium, an ſumma contenta in d. ce
dula cenſeretur compreheuſa ſub dictis priuilegijs.

Et fuit per maiorem partem Dominorū concluſum,
quòd non, cum præſuppoſito, quod exactio fieri debe-
ret in Gallijs, & non Romæ. Nam licèt nō exigua ſit in-
1 ter Doct. contentio, an † actiones connumerentur inter
res mobiles, vel immobiles, vt latè diſſerit Tiraq. qui in-
finitos diligentiſſimè cumulat, de retract. Lignager. §. 1.
gl. 7. in prin. & an cenſeantur eſſe in loco, in quo fuit cō-
tracta obligatio, vel potius in loco, in quo eſt deſtinata
ſolutio, tamen verior & receptior opinio eſt, vt attenda-
tur locus, in quo fieri debet exactio, prout ex ſententia
Petri, Bal. & Ang. in l. ex facto. de hære. inſtituen. & Are.
in conſi. 10. col. vlt. & Caſtren. 320. lib. 1. Alex. conſil. 31.
lib. primo, & conſil. 9. libro ſexto, cum alijs quos refert
Tiraq. de retract. Lignag. §. 36. gl. 3. nu. 15. cum ſeq.

Quod confirmatur ex recepta diſtinctione Doct. quā
refert Tiraq. in præallegato §. primo, gl. 7. nu. 15. & 17. q̄
2 eſt, quod de † actionibus iudicamus prout de re, ad quā
competunt, & ideo cum competeret actio ad exigendas
pecunias in Gallijs, cenſetur hæc actio de bonis in Gal-
lijs ſitis, vel ſecundum Lap. alleg. 92. incip. in primis vi-
3 dendum, quod ſi † actio eſt ad quantitatem in genere,
prout in caſu, de quo agitur, nullo loco cenſetur circun
ſcripta, nec computatur inter mobilia, ſed facit tertiam
ſpeciem, & eum ſequitur Roman. conſil. 509. nume. 19.
& Tiraq. præcitatus d. §. 36. gloſ. 3. num. decimoſexto. Et
ſecundum hanc opinionem res caret difficultate, quòd
illud creditum non venit ſub diſpoſitione bullæ Leonis
quocunque loco ſint exigendæ pecuniæ, cùm bulla aper
te loquatur de bonis ſitis in Vrbe, & extra per 10. mil-
4 liaria. Nam † quando fit mentio de bonis exiſtentib. in
certo loco, tunc non veniunt iura, & actiones l. Caius. in
prin. de leg. 2. ex auctoritate Bal. tradit optime Soc. con-
ſilio centeſimoprimo, nu. 4. lib. primo, qui etiam refert
& ſequitur Lap. & Roman. ſupra citatos, nu. 6. & late per
Tiraq. in l. ſi vnquàm. in verbo, bona. numero 15. C. de
reuocan. donat.

Non ob. Iacobin. de ſancto Georg. in tract. de Rodijs,
ſiue operis. num. decimoquarto, quia loquitur in diuer-
ſis terminis, nempe in quæſtione, an dominus ſuccedat
vaſallo in nominibus creditorum, qui ſunt extra ſuum
territorium, & tenet quod ſic, & bene: nam ſucceſſio eſt
ius vniuerſale, & actio hæret oſſibus vaſalli cui ſuccedi-
5 tur: ſed non negat, quod † ſi ſucceſſio eſſet limitata ad
certum locum, quòd tunc non venirent actiones, immo
hoc expreſſe fatetur, cum alleget Bal. in l. prima, de ſta.
hom. hoc volentem, ſed vtitur hoc argumento, vt exclu-
dat argumentum eorum, qui volebant, quod actio illa
eſſet de bonis in alio territorio ſitis.

Nec etiam huic ſententiæ aduerſatur Alex. conſil. de-
6 cimoſexto, num. 2 lib. primo. Quia † loquitur de eo qui
habebat bona mobilia, & actiones Romæ, vbi contraxe-
rat domicilium, & licet idem dicat de mobilibus alibi
ſitis, quando ſunt reuerſura ad locum domicilij, tamen
poſtea ex auctoritate Bal. tenet, quod ſunt de loco, in
quo reperiuntur, & non ſequuntur perſonam, contra
eundem Bal. ſibi contrarium. Et hanc opin. veriorē eſſe
teſtatur tam ipſe, quàm Add. ſub litera B. Neque ab hac
opinione diſcrepat Salyce. in l. cunctos populos. col. pe.
verſicu. ſin autem eſſent iura. C. de ſumma Trini. prout
etiam eum ponderat Tiraq. d. §. 36. glo. 3. num. decimo-
ſeptimo, & idem in effectu cēſere videtur Rub. Alexan.
conſ. 136. num. primo, ver. ſuadetur. vbi conſiderat vltra
locum cōtractus locum exactionis. Nec ſupradictis ob-
ſtat conſideratio, quæ fit exemplo per Dominos aduoca
7 tos, quòd † in deciſorijs attendimus locum, in quo eſt
celebratus contractus, per l. ſi fundus. de euict. Docto. in
l. prima C. de ſum. Trinita. cum alijs. Quia hic ſubeſt ma
nifeſta fallacia, cùm non agamus de quæſtione aliqua
emergenti circa ſubſtantiam ipſius contractus, quo ca-
ſu attendenda eſſent ſtatuta loci, in quo eſt celebratus:
ſed agimus de re ipſa in contractu contenta, & quæri-
mus, an ſit in loco, & in quo. Et ex his ſublata ſunt ea,
quæ circa hunc articulum in contrarium deducuntur,
omiſſo articulo fideicommiſſi, de quo tanquàm non
neceſſario actum non fuit.

BLANCHETTI

Vrbeuetan. caſtrorum. Mercurij. 10. Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Coitus omnis præter matrimonialem de iure canonico eſt probibitus: ſecus de iure ciuili.*

2 *Natus ex concubina domi retenta dicitur natus ex damnato coitu etiam de iure ciuili: ſecus autem concubinatu ceſſante.*

3 *Pœna infamiæ an irrogetur in coitu concubinario, eſt dubia quæſtio.*

4 *Concubinatus vt dicatur, plura requiruntur: aliàs tranſit in crimen ſtupri.*

5 *Spurij appellatione venit natus ex quocunque genere illiciti coitus.*

6 *Illegitimi omnes excluduntur de iure ciuili à ſucceſſione.*

DECISIO DXLVII.

PRopoſui dubium, an Iacobus ſit taliter natus ex
damnato coitu, vt ſit inſucceſſibilis in caſu, de
quo agitur. Super quo dubio cùm plures excitarē-
tur difficultates, in duobus Domini conuenerunt, quo-
rum Primum eſt, quòd Iacobus natus ſit ex damnato
coitu, cum ſit natus ex vxorato, & concubina domi retē-
1 ta. Idque tam de iure Pontificio, quàm Ceſareo, cùm † de
iure canonico omnis coitus præter matrimonialem ſit
reprobatus, vt per Clar. in §. adulterium. numero 3. & §.
fornicatio. nume. primo. Aretin. in §. nouiſſime. num. 22.
Inſt. ad S. C. Orfic. De iure autem ciuili, ſecundum quod
2 licèt concubinarius coitus ſit permiſſus, tamen † cùm ſit
natus ex concubina domi retenta, dicitur natus ex dam
nato coitu. probat tex. in l. prima, C. de concubin. & ibi
Salyce. Dec. conſil. trigeſimoſexto, Aretin. in loco allega.
Clar. in d. §. fornicatio, nume. 7. Paleot. de not. & ſpur. ca
pito. 41. Qualitas enim concubinatus delictum aggra-
uat, cùm alias de iure ciuili ceſſante concubinatu nō po
tuiſſet dici natus ex damnato coitu. Pau. de Caſt. conſil.
34. numero 4. libro 2. Soc. iun. conſil. 130. numero 5. li-
bro 2. Clar. in §. adulterium. nume. 2. dicit indubitatam
ſententiam.

An autem coitus iſte ſit punibilis, reſolutum nō fuit,
cùm aliquibus ex Dominis placeret, huiuſmodi coitum
3 eſſe punibilem, † cùm irrogetur pœna infamiæ. gloſ. in
§. ſi verò effuſa. in verbo, conſiſtente. Auth. quibus mod.
nat. effic. ſui. quam tamen de facto non obſeruari dicit
Bal. in l. 2. nu. primo, C. de inceſt. nup. quem refert Cac-
cialup. in l. ſi qua illuſtris. num. 3. C. ad ſenat. conſul. Orfi
cia. Clar. in d. §. fornicatio. num. 2.

Aliqui verò tenebant nullam pœnam irrogari, cùm
tex. in l. vnica, C. de concubin. prohibeat, ne detur licētia

coniugatis

coniugatis concubinam penes ſe habere conſtante ma-
trimonio, & dicebant infames pariter fieri eos qui me-
retricium publicum exercēt, & tamen natus ex tali me-
retricio coitu non dicitur natus ex coitu punibili, im-
mo nec etiam ex damnato, vt fuit dictum, niſi fuerit de-
tenta in ſchemate cócubinæ. Sed difficultatem facit, qa
cùm, vt dicatur concubinatus, plura de iure requirũtur,
4 quæ ſi nō concurrant, trãſit in crimen ſtupri, † quod om
ni iure punibile eſt, vt per Clar. in allegato. §. fornicatio.
nu. 8. ideo videndum erit, an Iacobus ſit natus ex punibi
li coitu. Fuit etiam per Dominos reſolutũ, quod ex mẽ-
te paciſcentium cuiuſcunque generis illegitimi ſunt vo
5 cati, attẽto verbo, ſpurij, quod † complectitur natos ex
quocunque genere illiciti coitus. Bal. conſil. 81. lib. 1. Af-
flic. deciſ. 96. nume. 20. accedẽte. verbo, baſtardi, quod
de ſui natura eſt generalis, illuſtr. Paleot. de not. & ſpur.
cap. 17. num. 7.

Non obſtat, quod paciſcentes voluerunt conformare
ſe cum diſpoſitione iuris communis, & magis vulus, q̃
6 alterius generis ſpurios vocare. Quia † cùm quoad ſuc-
ceſſionem ius commune quoſcunque illegitimos exclu
dat, Auth. q b. mod. nat. effic. ſui. §. pe. & in ſi. auth. licet. C.
de natur. liber. Abb. in c. tãta, nu. 13. qui fil. ſint leg. Caie.
lib. primo oſſeruat. c. 6. tom. 5. apparet, q͂ voluerunt om
nino recedere à iure communi, excludendo fœminas le-
gitimas propter ſpurios, cùm tamen de iure communi
nec propter legitimos excludantur. l. maximum vitium.
C. de liber. præter. Quæ voluntas eſt tota vniformis, &
ſub eadem cauſa finali conſeruandi agnationem: ſed in-
ra Auth. diuiſa, quia ſpurij ſi ſint collaterales, vel extra-
nei ab illis, de quorum ſucceſſione agitur, poſſunt acci-
pere, & vocari: ſi verò ſint filij, non poſſunt. Et hæc pote
ſtas in hoc tantum deficit, ex quo non corruit tota volũ-
tas, ſed in eo, in quo poteſtas deficit, ceſſat diſpoſitio.
Bal. conſil. 249. prope fi. lib. 3. Videndum igitur erit de
poteſtate.

B V B A L I.

Caſſanen. beneficij. Veneris, 4. Iulij. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Redditus & prouentus beneficij debent intelligi deductis expenſis & oneribus.*
2 *Redditus annui non computantur inter bona immobilia, & de facili recipiunt diminutionem.*

D E C I S I O D X L V I I I.

FVit per Dominos reſolutum non conſtare de iure
patronatus familiæ de Deodatis in beneficio, de
quo agitur, ac minus fuiſſe ipſis ius acquiſitum, &
ideo contra Do. Siluium ab ipſis præſentatum potuiſſe
procedi ad inſtantiam D. Pauli Belarditi prouiſi apoſto-
lici vti de beneficio libero.

Mouebantur ex verbis in bulla, in qua fe. re. Clemens
Septimus conceſſit huiuſmodi iuſpatronatus Gulielmo
Deodato ſuper iſto beneficio, ſub hac conditione, ſi &
poſtquàm auxeris fructus beneficij ad tertiam partem,
videlicet, ad octo ducatos auri de Camera, quę conditio
non fuit adimpleta, prout fieri debebat: nam licet fue-
rit Eccleſiæ aſſignatus annuus redditus octo ducatorum
in ciuitate Neapolitana, tamen ex hoc non fuit ſatisfa-
ctum intentioni Clementis Septimi, cùm locus benefi-
cij diſtet à ciuitate Neapolitana per 150. milliaria in cir
ca, & expenſæ, quæ veriſimiliter fiunt in exigendis, &
tranſportandis pecunijs ad locum beneficij, ſeu in ſoluẽ
dis cambijs ſatis diminuant d. quantitatem 8. ducatorũ,
1 quæ † debebant cõſtitui libere ab omni onere, & impor
tatis: fructus enim conſiderantur deductis impẽſis. l. fru
ctus. vbi Doct. ff. ſolu. matrimo. Cùm igitur augumentũ
iuxta formam bullæ non fuerit aſſignatum in loco be-
neficij, & liberum ab omnibus impenſis, non poteſt di-
ci acquiſitum iuſpatronatus d. familiæ.

Aliqui etiam ex Dominis conſiderabant, quòd augu-
mentum 8. ducatorum debebat conſtitui in tot bonis
ſtabilibus, prout erant alia bona Eccleſiæ, non autem in
2 redditu annuo, qui † de facili recipit diminutionem, &
non computatur inter bona immobilia, vt bene decla-
rat Abb. in capi. nulli. numero 10. de rebus eccleſ. non
alienandis.

Non obſtat poſſeſſio, & obſeruantia ſubſecuta, quia
eſt ſublata per Concil. Triden. ſeſ. 25. cap. 9. & licèt ibi di
catur, ſine præiudicio obtinentis, tamen in caſu, de quo
agitur, vt ſupra dictum eſt, cum à principio non fuerit
acquiſitum iuſpatronatus ob non ſeruatam formam cõ
ceſſionis Clementis, non eſt habenda in alia conſidera-
tione poſſeſſio D. Siluij, ſed attendenda eſt prouiſio apo
ſtolica vti de beneficio libero.

D E C A N I.

Bononien. de Pepulis. Veneris, 20. & 27. Nouembris. 1579.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio transferri per conſtitutum dicitur.*
Idque etiam procedit in teſtatore conſtituente ſe in teſtamento poſſidere pro alio. & nu. 9.
Eoq̃, magis, vbi teſtator apponit clauſulam, ex nunc prout ex tunc, & è contrario.
3 *Conſtitutum collatum poſt mortem teſtatoris, quando operetur translationem dominij.*
4 *Conſtitutum teſtatoris in dubio non intelligitur collatum poſt eius mortem.*
5 *Conſtitutum eſt acceſſorium ipſius contractus, in quo apponitur.*
6 *Conſtitutum inter patrem & filium, non operatur ſimpliciter donationem, ſed translationem poſſeſſionis ſub commemoratione inſtitutionis.*
7 *Conſtitutum appoſitum ſuper contractu nullo, an operetur translationem, eſt quæſtio difficilis.*
8 *Conſtitutum poteſt operari translationem poſſeſſionis etiã non præcedente titulo habili, vel cauſa iuſta, ex communi.*
9 *Conſtitutum, vt operetur translationem poſſeſſionis à patre in filium, voluntas ipſius patris attendi debet.*
10 *Actus geſti præſumuntur ex titulo præambulo, & vtiliori.*
11 *Actus in dubio factus præſumitur nomine proprio.*

D E C I S I O D X L I X.

FVerat decretum, & relaxatum mandatum de ma-
nutenẽdo in fauorem Com. Romei. Verum quia
poſtea pro parte Illuſtr. Com. Ioannis & aliorum
de Pepulis fuerunt examinati nõnulli teſtes, ex quorum
depoſitionibus prætendebatur d. mandatum eſſe reuo-
candum, præfatumq́ue Do. Com. Ioannem, & alios litis
conſortes eſſe manutenendos, propterea dedi dubium,
præſuppoſitis reſolutionibus ſub die 17. Ianu. & 28. Fe-
bru. 1578. in huiuſmod cauſa factis, & ſtantib. hinc inde
deductis,

deductis, an à dictis reſolutionibus ſit recedendum, vel
dandum mandatum de manutenẽdo in fauorem Com.
Ioannis, & litis conſortium. & die Ven. 20. Nouembris,
1579. fuit per Dominos diſtincta cauſa in tres difficul-
tates principales.

Prima fuit, an conſtet de poſſeſſione Comitis Romei
in vita patris. Secunda, an cõſtet de eius poſſeſſione poſt
obitum patris vſque ad annum 1564. Tertia, an poſt d.
annum 1564. cẽſeatur Comes Romeus amiſiſſe poſſeſ-
ſionem. Propoſita igitur prima difficultate ſub die Ven.
27. eiuſdem, Domini reſoluerunt conſtare de poſſeſſio-
ne ipſius Com. Romei in vita patris. Et pro fundamen-
to præſupponebant q̃ Co. Alexander pater ipſius Com.
Romei poſſidebat bona, de quorum poſſeſſione agitur.
quo ſtante cùm in teſtamento per eum condito ſub die
15. Septembris, 1546. conſtituerit ſe poſſidere nomine
1 ipſius Com. Romei filij, vtique † per tale conſtitutũ cen
ſetur tranſtuliſſe poſſeſſionem in eundem. l. quod meo.
de acqui. poſ. & ibi Doct. congerit Tiraq. de conſt. in pri-
ma par. in priu. nu. 2. & ſeq. c. ſi diligenti. de præſcri. c. cũ
veniſſet. in fi. de reſt. ſpol. Idque procedit etiam in teſtato
re conſtituente ſe poſſidere in teſtamento pro alio, vt p
Tiraq. de conſtitu. a 3. ampliat. nu. 1. & 2. poteſt enim te-
ſtator tradendo præuenire morte. l. Lucius Titius. la pri-
ma. de leg. 2. Bal. in c. 1. nu. 15. de confirm. vtil. vel inutil.
Idque fortius procedit, vbi teſtator apponit illam clau-
ſulam, ex nunc prout ex tunc, & è contrario, vt poſt Ale.
& alios, quos congerit, habetur per Tiraq. de conſti. in 3.
par. a. limit. nu. 15. & ſeq.

Non ob. ea quæ exemplo in contrarium adduceban-
tur per informantes. & primò,

Quòd huiuſmodi conſtitutum non poterat operari
translationem poſſeſſionis, quia erat collatum poſt mor
tem ipſius teſtatoris, vt per Dec. conſi. 247. cum alijs cu-
mulatis per Tiraq. in d. 3. par. a. limit. nu. 1. & ſeq.

2 Nam fuit reſponſum non verificari in facto, q̃ † cõſti-
tutum eſſet collatũ poſt mortem: licèt n. teſtator primo
loco dixerit ſecuta morte, nihilominus poſtea procedit
vlterius in illis verbis, & ad maioré cautelã, ibi, & alias
omni meliori modo, vt per Achil. de clauſ. deciſ. vnic. Et
licèt addiderit illa verba, vt ſupra, & ſic relatiue ad illa
verba, ſecuta morte, nihilominus dixerunt Domini, q̃d
cum hoc totum pendeat à voluntate diſponentis, tolli-
tur omnis difficultas ex inſtrumento confecto per eun-
dem Comitem Alexandrum de anno 1550. ex quo cla-
re apparet, præſertim ex illis verbis, tã in vita ipſius Com.
Alexandri, quàm poſt illius mortem, & ſi illam apprehẽ
diſſet expreſſe confirmauit, & cõfirmat, q̃ ipſe voluit fi-
lium ſuum, ét in vita ipſius patris, poſſeſſorem facere. Et
ꝓpterea ceſſat omnis difficultas, q̃ conſtitutũ fuerit col
latum poſt mortem, cùm habeamus claram mentem di
ſponentis per verba expreſſa, à quibus non eſt receden-
3 dum. l. ille aut ille. § cùm in verbis. de leg. 3. Neq; † ex eo
quod conſtitutum ſit appoſitum in teſtamento, neceſſa-
rio probatur, quòd fuerit collatum poſt mortem, quia
ſequeretur, q̃ non eſſet vera ſupradicta concluſio Doc.
quod per conſtitutum appoſitum in teſtamento transfe
ratur poſſeſſio in vita teſtatoris, vt per Tiraq. in d. am-
4 pliat. 23. quod quidem non eſt affirmandum. Et † nihilo
minus illud poſſet procedere in dubio ſi aliud non expri
matur, vt per Tiraq. de conſt. in 3. par. limit. 3. nu. 19. At
nos verſamur in claris, vt ſuperius deductum fuit. Et Do
cto. allegati per informantes, videlicet Alex. conſi. 81. nu
me. 2. & Gozadin. conſi. 99. & alij citati loquuntur in ca-
ſu, in quo clare conſtabat, conſtitutum fuiſſe collatum
poſt obitũ teſtatoris, propterea nõ vrgent in propoſito.

Secundò non ob. quòd per conſtitutum non põt trãſ-
ferri poſſeſſio, vbi adeſt nullitas contractus, vt per Ale. &
alios in l. 1. §. ſi vir. de acq. poſſeſ. Afflic. deciſ. 331. nu. 2. &
5 ſeq. cum alijs allegatis. Quia † cõſtitutum eſt acceſſoriũ
ipſius contractus, in quo apponitur, vt deducit late Ti-
raq. in 3. par. limit. 7. nu. 15. Et per conſequens ſi corruit
contractus, corruit & conſtitutum. l. cùm principalis. de
reg. iur. & ibi Dec. in prin. qui loquitur in precario. c. ac-
ceſſorium. eo. ti. in 6. Cùm aũt huiuſmodi conſtitutũ in-
ter patrem, & filium importet donationem, quæ cũ ſit
vallata iuramento, ſine dubio eſt valida. l. donationes. in
prin. C. de dona. inter vir. & vxo. cum alijs adductis p in-
formantes. Quoniam fuit reſpõſum, quòd nos ſumus in
teſtamento condito à patre, q̃ licet morte debeat cõfir-
mari, non tamen eſt inualidum, & reprobatum, ita vt cõ-
ſtitutum poſſit dici appoſitum ſuper actu nullo, vt poſt
Bal. in l. ex teſtamento. ad fi. C. de fideicommiſ. habetur
6 per Tiraq. de conſt. in 2. par. a 5. ampliat. nu. 3. Quòd † ve-
rò opponitur de donatione inter patrem, & filiũ abſq;
iuramento, tollitur ex eo, quia pater cẽſetur tranſtuliſ-
ſe poſſeſſionem ſub commemoratione inſtitutionis. Vñ
apparet, quòd non intendit donare, ſecundum Bar. in l.
legatum. de leg. 2. & eſt gl. in clem. dudum. §. huiuſmodi
quoq;. de ſepultur. & ibi Card. in 10. q. ſub nu. 9. & Imo.
ſub num. 60. & Bonifac. nu. 57. & ſeq. moti per tex. in d. l.
Lucius Titius. de leg. 2. & licet loquantur in legato, eadẽ
7 ratio videtur eſſe in inſtitutione. Præterea † non tranſit
ſine difficultate illud, quod dicitur de conſtituto appoſi
to ſuper contractu nullo, vt patet ex Doct. adductis per
Tiraq. in d. 7. limit. nu. 17. & ſeq. præſertim vbi interue-
niunt actus poſſeſſorij, vt per Doct. in d. l. 1. §. ſi vir. de ac-
quir. poſſeſ.

Tertiò dum opponebatur, quòd conſtitutum in caſu
iſto non poteſt operari tranſlationem poſſeſſionis, quia
non præcedit titulus habilis, vel cauſa iuſta, vt voluit gl.
in d. l. quod meo. in prin. de acq. poſ. cuius opin. ſequitur
Ale. conſi. 82. lib. 2. & nõnulli alij relati per Tiraq. par. 3.;
8 limit. 6. Nam † in primis fuit dictum, quod contra opi.
d. gl. eſt communis opi. vt per Doct. in d. l. quod meo. vbi
Claud. de Seiſſel. nu. 3. atteſtatur, quod glo. communiter
reprehenditur. Secundò fuit reſponſum, quòd hic præ-
cedit titulus, nempe titulus inſtitutionis, & ſic ceſſat om
nis difficultas.

Quartò non ob. patrem non poſſe trãsferre poſſeſſio-
nem in filium, quia quicquid acquirit filius, acquirit pa-
9 tri. l. placet. de acquir. hær. Quoniam † dixerunt Dñi, q̃d
cùm agatur de acquiſitione poſſeſſionis, voluntas patris
attendi debet volentis transferre poſſeſſionem in filiũ,
de cuius etiam voluntate, q̃ voluerit ſibi acquirere, non
dubitatur, vt inferius deducitur, & per conſequens non
videtur intrare prædicta regula, cũ poſſeſſio ſine animo
quæri non poſſit. l. quemadmodum. de acquir. poſ. & ꝓ-
bat tex. in l. 1. §. item acquirimus. ibi, quia noſtra volun-
tate. eo. ti. Præterea, quia obligatio deſcendit immedia
te à patre in filium, non acquiritur patri, vt per Tiraq. de
retract. §. 1. gl. 9. nu. 65. poſt alios quos allegat.

Quintò non vrget, dum dicebatur, quòd conſtitutum
non erat conſiderandum, quia appoſitum filio abſente,
& notario pro eo non ſtipulante. Quia fuit reſpõſum ſa-
tis eſſe, quòd conſtet de ratificatione ipſius Comitis Ro
mei per actus per ipſum geſtos, de quib. teſtes deponũt,
10 qui quidem † actus præſumuntur geſti ex ti. præam-
bulo. l. quædam mulier. de rei vendica. l. 2. C. de acq. poſ.
Et præſumuntur geſti ex titulo ſibi vtiliori. Soc. conſi. 5.
nu. 7. lib. 4. Aym. conſi. 322. nu. 4. poſt Alexan. conſi. 6. nu
me. 20. vol. 5. Quod autem teſtes probent actus poſſeſſo
rios, vel ſaltem tales, ex quib. inducatur huiuſmodi rati-
ficatio, viſum fuit Dominis non habere difficultatem.

Quantum

Quantum vero attinet ad inſtrumentum ſupradictũ confectum de anno 1550. dixerunt Domini in eo pariter adeſſe conſtitutum Com. Alexandri in fauorem filij, vt ſunt clara verba inſtrumenti.

Neque obſtant reſeruationes factæ per ipſum Comitem Alexandrum tam reſpectu fructuum, quàm dominij ſeu proprietatis. Quia iſta nihil cõe habent cum poſſeſſione. neque dici poteſt, quòd actus geſti per ipſum Comitem Romeum cenſeantur facti nomine procuratorio, & non nomine proprio, ſtante huiuſmodi mandato, quia cùm ipſe Comes Romeus in vim conſtituti appoſiti tam in teſtamento, quàm in ipſo mandato potue
11 rit ea quæ fe[illegible]facere nomine proprio, dicendum † eſt quod nomine proprio fecerit. l. & magis. de ſolut. Corn. conſ. 310. lib. 3. Soc. conſ. 11[illegible]4. Alc. de præſump. regula 2. præſump. 24. nu. 9.

Et ex his Domini concluſerunt conſtare de poſſeſſione Comitis Romei in vita patris.

ROBVSTERII.

Iſpalen iuris ſepelien. Veneris, 19. Decembris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Forma capellæ ſeu oratorij mutari non poteſt inuito domino, & patrono, etiam ſi epiſcopus conſentiret.*
2 *Cadauer poteſt aliò transferri vbi in depoſitum eſt receptum, & cum obligatione reſtituendi.*
3 *Voluntas teſtatoris interpretanda eſt ſecundum id quod eſt veriſimile.*
4 *Conſtructio capellæ relictæ per teſtatorem ſi non poteſt fieri in loco expreſſo, poteſt ſaltem in alio.*
5 *Verba ſententiæ referenda ſunt ad iuris diſpoſitionem.*

DECISIO DL.

FVit reſolutum, ſententiam vltimo loco latam fore confirmandam, cũ ſit iuſta, & valida, & de validitate apertè conſtat ex actis, & pariter de iuſtitia. Nã adminiſtratores non poſſunt cogi ad emendum capellã ſancti Hippoliti in Eccleſia Sanctæ Marinæ, cùm illa nõ ſit libera, & teſtatores præſuppoſuerunt illam fieri ſuã, & propriã, vt aperte legitur in clauſulis, quarũ copia data fuit. Præterea iuxta diſpoſita per teſtatores mutanda
1 eſſet forma d. capellæ, & aliter conſtruenda, quæ † forma mutari non poteſt inuito domino & patrono, etiam ſi epiſcopus conſentiret. gl. & alij in c. nobis. ver. capellis. de iurepatrona. quia capella voius alteri attribui nõ poteſt. l. a. vbi no. Barto. de ope. public. & in capella ſeu oratorio eſt tex. in c. monaſterium. 16. q. 7. cum alijs per Roch. de iurepatron. in verbo, honorificum. q. 3. & late Lambertin. de iurepatro. lib. 3. q. 6.

Neque cadauer Catherinæ debet remanere in d. capella ſancti Hippoliti, quia ipſa mandauit ſi ſepeliri in ſua capella. & iſta non eſt talis, præſertim, cum non fuerit ibi traditum perpetuæ ſepulturæ, ſed ad tempus: nã Oeconomus, & beneficiati ſe obligarunt tenere cadauer
2 in depoſitum, & illud reſtituere, ideo † poteſt aliò trãſferri. l. ſciendum. C. de relig. & ſumpt. funer.

Eadem quoque videbãtur procedere quoad Ioannẽ, quia erat frater, hæres, & executor, & adminiſtrator Catherinæ, & bonorum, & mandatorum illius cenſetur voluiſſe ipſum ſe conformare cum voluntate ſororis: nam mandauit vterque vnam eandem capellam conſtrui, atque emi pro ambobus, & eſſet contra vtriuſque teſtatoris voluntatem ſi deberent duæ capellæ emi, & fabricari ſeparatim, præſertim quia Ioannes mandauit ſe ſepeliri, vbi erat ſepulta ſua ſoror, & non in diuerſa capella, prout contingeret ſi Ioannes ibi maneret, Catherina ve-
3 rò aliò transferretur, & † voluntas teſtatoris debet interpretari ſecundum id quod eſt veriſimile, vt poſt alios cumulat Aym. conſ. 25. nu. 15.

Accedit, quòd tam Catherina, quàm ipſe Ioannes vo-
4 luerunt emi capellam, & illam effici propriam. Vnde † cũ relicta per teſtatores non poſſint fieri in loco expreſſo, poſſunt fieri in alio. c. nos quidem. de teſtam. & in Auth. de eccleſ. tit. §. ſi quis in nomine. coll. 9. l. legatum ciuitati. ff. de vſufruc. lega.

Non obſt. quod emptio capellæ fuerit commiſſa per Catherinam executoribus, & non adminiſtratorib. tum quia in teſtamento promiſcue loquitur, non faciendo differentiam inter executores, & adminiſtratores, tum etiam quia potuit intelligere de executorib. infra annũ, quia poſt expirat eorum officium. c. nos quidem. de teſtam. & de adminiſtratoribus poſt annum vlterius ſatis eſt, quòd Ioannes habebat facultatem à ſorore, & commiſit huiuſmodi emptionem capellæ adminiſtratorib.

Non ob. quod ſententia dicat, omnibus & cuilibet illorum inſolidum facere adimplere relicta per teſtatores, quia intelligenda eſt, vt poſſint omnes ſimul, & coniunctim exequi ſi velint, aut poſſit alio aut nolente, vel impedito exequi alter, & ſic quilibet illorum, prout eſt
5 de iure. cap. 2. §. primo, de teſtamen. lib. 6. Nam † verba ſententiæ, ſunt referenda ad iuris diſpoſitionem. Aym. conſ. 74. numero 9. & conſ. 178. num. 8.

Non ob. quod Ioannes mandauit ſe ſepeliri in capella ſancti Hippoliti, quia addidit, vbi eſt ſepulta mea ſoror, & ſoror eſt alibi ſepelienda, item addidit, in capella mea propria, & iſta non poteſt effici ſua per ſupradicta.

ROBVSTERII.

Vrbeuetan. hæreditatis. Ven. 18. Maij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Qualitas ſtatuti allegata probanda eſt per allegantem.*
2 *Tyber non ſubijcitur ſtatutis vrbis.*
3 *Subiectio eorum, quæ ſimul cum finibus conſtituunt diſtrictum, eſt probanda.*

DECISIO DLI.

FVit reſolutum, quod donatio nõ ſubiacet ſtatutis, & reformationibus Vrbis de donationibus non valituris, quia cùm prædicta ſtatuta non ligent, niſi ciues, incolas, & diſtrictuales, ca. 17. lib. 5. & in Bulla Leonis poſita in fi. d. lib. 5. & in plurib. alijs c. ſtatutorũ, aut omnes iuriſdictioni Vrbis ſubiectos, vt lib. 3. capi. 277. D. Hortenſia, quæ dat de ſtatutis, & reformationib.
1 Vrbis, debet probare † qualitatem dictorum ſtatutorũ. Io. And. & alij in c. 1. de homic. in 6. cum alijs per Dec. cõſil. 261. nu. 4. Et ſic ſaltem debet probare, quòd Caſtrũ Iulianelli, in quo fuit celebrata donatio, de qua agimr, ſit de d. diſtrictu Vrbis. Et licèt probatum ſit, & eſt notorium, quòd Caſtrum Iulianelli eſt infra 40. milliaria Vrbis, in quib. conſiſtit diſtrictum Vrbis, vt in c. 3. lib. 1. cũ alijs plurib. cap. tamen non ſufficit hæc probatio de 40. milliaribus, quæ tantum concludit de confinib. licèt n. Tyber ſit infra confines 40. milliarium, non ideo ſubij-
2 citur ſtatutis Vrbis, vt † per Ant. Aug. de conſti. nu. 5. &
3 lib. 3. diſt. 784. ideo eſt probanda † ſubiectio, quæ ſimul cum finib. 40. milliarium conſtituunt diſtrictum. Cyn.

Bal.

Bal.& alij per Aretin.conſi.77.num.4.& plura Rolan.de Valle conſ.33.fere per tot.lib.3. Nam qui nó ſubijcitur, non ſortitur forum, nec ligatur ſtatutis,& è contra.Dec. poſt alios in l.fi.in prin.de iuriſd.om. iud.Gozad.cóſ.49. nu.13.Propterea D.Hortenſia debet probare, ꝙ Iulianel lus tempore conditorum ſtatutorum, fuit de tempore Leonis, & tempore donationis ſaltim ſoluebat ſal focaticum cameræ Vrbis, quia ex hoc probaretur iuriſdictio,& ſubiectio,vt per Put.deciſ.24.lib.3.Quod tñ non probauit D.Hortenſia de tempore dictorum, nec de tẽpore donationis, vt hic bene deducunt informãtes,cum quibus tranſiuerunt Domini ſine aliqua difficultate etiã præſupponendo, quod ſatis eſſet ſi probaretur fuiſſe ſolutum ſal focaticum cameræ Apoſtolicæ, & nó cameræ Vrbis,quod aliqui ex Dominis innuebant. Aliqui vero contrarium tenebant ex verbis ſtatutorum,in quib. dicitur de diſtrictu Vrbis,& de iuriſdictione Vrbis, nó autem Papæ. Tamẽ quia hoc non fuit neceſſarium diſcutere, Domini præſuppoſuerunt hoc ſine veri præiudicio, quia non probatur, ꝙ etiam cameræ Apoſtolicæ fuerit ſolutum ſal focaticum de tempore Leonis decimi, & de tempore donationis fuit confirmata,26.Iunij.1579.

ROBVSTERII.

Roman.Vineæ, Veneris, 14. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Condemnatio in fructibus, qui percipi potuerunt etiam in cauſa ſpolij non fit,niſi in violento,aut attentata,& malæfidei poſſeſſore.& nu.7.*
Item in fauorem pupilli,aut eccleſiæ.
Limita,niſi malæfidei poſſeſſor habeat aliquam cauſam,vel titulum coloratum.nu.2.
3 *Malafides poſſeſſoris clarè probanda eſt,cùm quælibet cauſa etiam iniuſta excuſet à dolo.*
4 *Voluntas & ſcientia quando, & ex quibus præſumatur.*
5 *Conſenſus præſumptus partis & longa poſſeſſio excludit attentata, ac dolum,& malam fidem.*
6 *Color quilibet ſufficit ad excludendum malam fidem, & delictum attentatorum.*
7 *Sententia lata ſuper fructibus qui percipi potuerunt ſi clarè non conſiſtat de mala fide,dicitur notoriè iniuſta.*

DECISIO DLII.

QVamuis Horatius del Forno iam liberatus à carceribus fuerit pluries citatus ad informandũ, & per plures menſes expectatus, nihilominus nunquàm comparuit. Et ideo in eius contumacia propoſui in relationibus cauſam huiuſmodi, vna tantum parte informante. Et diſtinxi propoſita in duas partes.

Prima, an ſatis conſtet de donatione legitima,& valida in fauorem Horatij del Forno, vt iſto reſpectu ſententiæ extra Rotam latæ in fauorem D.Horatij poſſint dici notorie iniuſtæ.

Secunda, an ſaltem reſpectu condemnationis in fructibus qui percipi potuerunt, dicantur notoriè iniuſtæ.

Et quoad primam partem nulla fuit difficultas, quia illa tollitur ex facto, quod conſtat ſufficienter de donatione valida & legitima in fauorem Do.Horatij,& illius inſinuatione cum cæteris ſolemnitatibus ſtatutarijs, vt patet ex illius inſpectione,vt corã ſecundo Colle fol.16. vbi conſtat de mandato ad intimandum, & de ipſa inſinuatione.

Quoad ſecundam partem reſoluerunt Domini, ſententias eſſe notoriè iniuſtas in ea parte, in qua condemnant D.Fuluiam in fructibus qui percipi potuerunt.

1 Nam † talis condemnatio etiam in cauſa ſpolij regulariter non fit,niſi in violento,aut attẽtato,& malæfidei poſſeſſore, qui nullum colorem bonæfidei habet, Rot. Biſignet.de reſtitu.ſpoliato.deciſio.vndecima, in antiq. deciſ.130.& 591.& in vot.25.omnes ſub tit.de reſtitut. ſpolia.Caſſad.de præbeo.deciſ.ſexta,nume.tertio,Put.de fructib.deciſ.ſecunda,& de reſtitu.ſpoliat.deciſ. octaua, per not.in cap.grauis.de reſtit.ſpolia.Aut fauorem pupilli,vel eccleſiæ.Creſcen.deciſ.126.alias præſumptus malæfidei poſſeſſor,ſi habet aliquam cauſam,vel titulum coloratum,non condemnatur in iſtis fructibus, qui ꝑ poſ-
2 ſeſſorem percipi potuerunt,ac † ita ſeruat palatium, vt patet ex dictis deciſio[illegible], & bene Ægid. Bellamer. in cap.grauis.in 3.4.& 5.quæſtione 7. quæſtionis principalis.numero 26.27.29.31.& 32.& quæſt.vndecima, vers. ex iſtis verificatur modus.de reſtitut.ſpoliato. inquiens, quod Palatij apoſtolici Auctores etiam in iudicio [illegible]torio non condemnant in fructibus perceptis, nec in perceptis ante litem,qui non probantur extare, ſed tantum in perceptis à die motæ litis, quia regulariter nullus agit ad directum interdictum vnde vi, ſed communiter agitur ex beneficio cap.reintegrandæ,nec communiter arguunt veram malam fidem poſſeſſoris, & ſi quan-
3 doque illam arguunt, † rarò tamen ſaltem clarè illam probant,& tamen clara probatio eſt neceſſaria, ex l.fina. C.de proba. Immo quælibet cauſa excuſat ab iſto dolo, vt ſupra late idem Ægid. notauit. Sed hic concurrunt plura ad excludendum dolum, & malam fidem claram Honofrij patris, nam ipſe iudicialiter proceſſit cõtra Io. Baptiſtam de Salomonibus auctorem iſtorum del Forno vti creditor, & iuſtificatis incumbentijs per ſpeciale reſcriptum petijt ſibi vineam hanc adiudicari, & dari in ſolutum, vt in extract.A.C.fol.145 Et ab illo tempore poſtea ipſe Honofrius reperitur poſſediſſe d. vineam vſque ad obitum,& deinde Do.Fuluia eius filia per plures annos quiete,& pacifice ſciente & patiente D. Ioan. Baptiſta,& ſoluendo cenſus,& canones vti dominus,& patronus nonnullis eccleſijs,& alijs perſonis, vt ex teſtibus & quietantijs.

Et licèt ad effectum ſpolij, & præſumptæ malæfidei ſufficiat oſtendere acta ad probandum negatiuã, quod non interuenerit adiudicatio, & datio in ſolutum, tamẽ ad effectum excludendi claram malam fidem, qua condemnari potuiſſet in fructibus qui percipi potuerunt, ſufficit eius præſumptio, quòd cum Honofrius petierit adiudicationem, & dationem in ſolutum, & poſtea reperiatur in poſſeſſione ſciente, & non contradicente par-
4 te,præſumitur miſſus de licentia, & † voluntate ipſius Io. Baptiſtæ, vt bene poſt Ange.& alios deducit Soc. conſil. decimoquinto,numero ſeptimo, vſque ad fi. libro quar-
5 to, qui † præſumptus conſenſus partis,& longa poſſeſſio excludit attentata, Achil. deciſio.decimaquarta, de attentat.ac dolum & malam fidem. Volenti enim & ſcienti non fit dolus neque iniuria, & licet ad alium effectum
6 forte hæc ratio non procederet,tamen † ad excludendã claram malam fidem, & delictum attentatorum ſufficit quilibet color, vt per Rotam in nou.deciſ.25. cum alijs ſupra deductis.

Nec ad iſtum effectum pro exhibitione iſtorũ actorum poteſt dici probata negatiua, quòd multa alia intercelſerint geſta, cùm iſte actus voluntatis Ioan. Baptiſtæ potuerit extraiudicialiter interuenire, & neceſſario, vt eſſet in actis notarij deſcribendus, vt bene Corn. conſil.248.nume.31.& 32.lib. ſecundo. Vnde cum malafides clara Honofrij non appareat probata ex actis iſtarũ

ſententiarum

ſententiarum de recenti latarum, reſoluerunt Domini
7 † illas eſſe, vel notoriè iniuſtas, reuocandas, Rot. in nou.
deciſ. 744. Franc. in c. 1. §. fi. de appel. in 6. Fely. in ca. inter
cæteras. col. 5. & pe. de re iud. Pariſ. conſil. 107. nume. 20.
lib. 4. Ægid. deciſ. 4.

Leodien. domus. Mercurij. 14. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio teſtamenti ad pias cauſas ſufficit facta eo modo, quo alia ſcripturæ recognoſcuntur.*
2 *Teſtamentum ad pias cauſas, quando eſt ſcriptum, & ſubſcriptum manu teſtatoris, teſtes non requiruntur.*
3 *Executor in teſtamentis ad pias cauſas habetur loco hæredis. ex communi.*
4 *Solemnitas iuris poſitiui non attenditur in teſtamentis ad pias cauſas, ſed tantum ius naturale.*
5 *Executori teſtamenti ad pias cauſas competit remedium l. fi. C. de edic. diui Adr. tol. ſicut vero hæredi.*

DECISIO DLIII.

QVoad primam partem dubij fuit cõcluſum pro
validitate teſtamenti, attenta iuris commu-
nis diſpoſitione, circumſcripto pro nunc ſtatu-
to, ſiue priuilegio.
Non obſtãt deducta in contrarium. Nam quoad re-
1 cognitionem de ea ſufficienter conſtat, quia † in teſta-
mẽtu ad pias cauſas, prout eſt iſtud, de quo agitur, reco-
gnitiũ ſufficit eo modo facta prout aliæ ſcripturæ reco-
gnoſcuntur, iuxta inueteratum ſtylum Rotæ. Put. de fi-
de inſtrumento. deciſ. decimaſeptima. Qui inueteratus
ſtylus eſt, vt ſufficiat, ſi teſtes deponant ſe habere notam
manum ſcribentis, concurrentibus adminiculis.
Pro adminiculo vero hic ne dum fuit conſideratum
ſigillum teſtatoris appoſitum in teſtamentu, ſed quia
etiam ſcriptura d. teſtamenti non eſt breuis, ſed in pluri
bus folijs contenta, ex quo ceſſat præſumptio, quòd fal-
ſificari potuerit.
Non obſtat etiam quod d. teſtamentum careat teſti-
2 bus. Quia reſpondetur, quòd † in teſtamento ad pias
cauſas non requiruntur, quando teſtamentum eſt ſcri-
ptum, & ſubſcriptum manu teſtatoris. Put. deciſ. 14. de
teſtam. late Couar. in c. relatum. num. 12. de teſtamen. Ti
raq. de priuileg. piæ cauſæ, priuileg. 4.
Minus ob. quòd careat hæredis inſtitutione, quia re-
ſpondetur, quod in huiuſmodi teſtamentis, quando nul
3 lus reperitur hæres inſtitutus, † executor habetur loco
hæredis, iuxta dictum Inno. in c. tibi. de teſtam. quem ſe-
quuntur communiter legiſtæ, & canoniſtæ, vt dicit ibi
Abb. nume. 4. & per Couar. ibi. num. 10. Calder. conſ. 19.
de teſtamen. Rip. in l. centurio. nume. 115. ff. de vulgar.
& pupillar.
Non ob. etiam quòd careat alijs ſolemnitatib. requiſi
tis. Quia reſpondetur quòd in his teſtamentis nõ requi-
4 runtur ſolemnitates iuris poſitiui, ſed tantum † attendi-
tur ius naturale, & diuinum, vt per Doct. in c. cum eſſet.
de teſtamen. Ruin. conſilio 71. numero decimooctauo,
& 24. libro tertio, vbi reſpondet multis in contrarium
adductis.
Quò verò ad ſecundam partem dubij fuit cõcluſum,
5 huiuſmodi † executori competere remed. l. fi. C. de edic.
diui Adria. tollen. Quia habetur loco hæredis. Alexand.
conſil. quarto, numero 36. volum. ſecundo, & per Doct.
in d. l. fina. vbi Iaſ. numero 23. Dec. numero 19. Zuccar.
numero 252. &c.

ROBVSTERII.

Bononien. de Pipinis. Die 20. Nouembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ad concedendum res ſolitas concedi ſecundum modum ſolitum, operatur nouam conceſſionem in emphyteuſim reſpectu perſonarum, ſed non reſpectu rerum.*
2 *Mandatum non cenſetur reuocatum per mutationem prioris monaſterij. ex communi.*
3 *Prior nouus cenſetur ſtare veteri procuratori conuentus, niſi de contrario appareat.*
4 *Priores ad nutum amouibiles ſoli ſine conuentu, vel procuratore conuentus non poſſunt, etiam terras ſolitas concedi, alteri concedere.*
5 *Prælatus ſolus ſine conuentu non poteſt locare, etiam ſi habeat adminiſtrationem. & nu. 8.*
6 *Beneficium habens in titulum dicitur habere eius adminiſtrationem.*
7 *Abbates conuentuales dicuntur habere adminiſtrationem rerum ipſius monaſterij.*
Etiam ad effectum, vt bona ſolita locari poſſint alijs concedere cum conſenſu ſui capituli. nu. 8.
9 *Priores regulares nullam poſſunt facere locationem: ſecus in prioribus conuentualibus vna cum conuentu.*
10 *Procurator adminiſtrans nomine domini non poteſt alienare de nouo, ſed bene veterem renouare.*

DECISIO DLIIII.

INformantes pro canonicis mouent plures difficulta
tes. Prima, an mandatum fuerit ſufficiens. Et ad hãc
& ſequentem fuit per me reſtricta difficultas ex in-
tentione agentium pro canonicis. In qua reſoluerunt, q
mandatum fuit ſufficiens ad concedendum iſtis de Pi-
pinis huiuſmodi res ſolitas concedi, ſecundum modum
ſolitum, quando ſunt deuolutæ ex clauſulis ponderatis
per informantes, & præſertim ex clauſula, conceden-
dum, & clauſula cũ libera, & addebant Aſtlic. deciſ. 305.
Non ob. quòd clauſula, concedendum, intelligitur retẽ-
tis eiſdem terminis de emphyteuticis monaſterijs. Quia
retinet eoſdem terminos reſpectu bonorum emphyteu
ticorum monaſterij, ſed non perſonatũ reſpectu ſeu cõ-
1 ceſſionis, quia † verbum, concedendũ, inducit nouã con
ceſſionem, vt hic per informantes, qui bene euacuant.
Secunda difficultas eſt, an mandatũ ſit reuocatũ pp
mutationẽ prioris, iuxta doctr. Bar. in l. ſi per epiſtolã. ff.
2 de acq. hær. In qua tenuerũt † mandatũ nõ eſſe reuocatũ,
ex eo quod gl. & canoniſtę. in cle. ſi. videntur cõiter dice-
re poſt Anch. in c. ſi duo. nu. 5 de procur. lib. 6. nam eſt fa
ctus nomine eccleſiæ quæ nunquàm moritur. & tex. in l.
ſi per epiſtolam. habet diuerſas cauſas, quæ nihil habent
cõe cum rebus eccleſiæ, cuius nomine ſit procurator, &
ibi tutor ſolus procuratorem conſtituerat, quod diuer-
ſum eſt ab iſtis terminis, vt conſiderant Doct. in d. cle. ſi.
dũ conſiderãt caſum, in quo pl̃atus ſolus cõſtituit, & ceſ-
ſat difficultas hic, qa licet ſucceſſor cogatur ſtare illi p-
curatori, vt inqt Vital. in d. cle. ſi. nu. 57. tñ cũ fecerit no-
3 nus † prior locationẽ hmõi ſimul cũ iſto pcuratore cõuẽ
tus, cẽſet durare in eadẽ volũtate, & nouus prior quate-
nus opus eſſet, de nouo ipſum cõſtituere, vt poſt Inn. &
alios tradit Fel. in c. ex parte decani. nu. 5. & 6. de reſcrip.
Tertia difficultas fuit, an ſufficiat interuentus prioris
cõuentus, qui eſt ad nutum amouibilis per cõuentum,
quam difficultatẽ omiſerunt Dñi, quia in cedula reſtrin-

xeram dubium ad difficultatem mandati. Nihilominus
ſatisfaciendo in formationib. canonicorum ſuperuacua
videtur diſputatio, ſi prior ſolus potuiſſet facere huiuſ-
modi conceſſionem, quia Pipini admittũt hoc, cùm mul
4 ti Doct. hoc in terminis dicant, quòd † Priores ad nutũ
amouibiles ſoli etiam non poſſunt terras ſolitas conce-
dere, alteri concedere. & in ſpecie hoc tradit Claud. de
Seiſel. in tract. de feu. ti. qui feu. dare poſ. in ſecunda par.
prin. reg. 1. ver. ſecundo intellige.

Sed aliqui dicunt, quòd prior ſimul cum conuentu,
vel cũ procuratore habente mandatũ à toto conuentu,
poſſit hoc facere, quod voluit Calder. conſil. vltimo ante
fin. ver. ſed nego conſuetudinem. de conſuetu. Feder. de
Sen. conſi. 123. nume. 2. Corn. conſi. 187. nu. 16. lib. 2.

Non ob. quod prælatus etiam habens adminiſtratio-
nem nõ poſſit locare, niſi durante eius tempore ſecũdũ
Rot. deciſ. prima, verſ. & præmiſſa procedunt. de locat. in
5 nou. Soc. conſ. 34. num. 1. volum. 3. Quoniam † licèt hoc
in ſe verum ſit, vt & tenuerunt Inno. & Cald. in cap. ſi. ne
prælat. vi. ſu. verum tamen eſt in ſolo prælato ſine con-
uentu, non in prælato faciente locationem ſimul cum
ſuo conuentu, vt dicetur infra.

Minus ob. quòd iſti dicuntur habere adminiſtratio-
nem, qui habent beneficium in titulum. Domi. in c. ſi. in
princ. ſub num. 6. de offi. ordina. in 6. qui hoc non appli-
6 cat. Nam † Dom. & Franc. bene dicunt, quòd clerici ha-
bentes beneficium in titulum, dicuntur habere admini-
ſtrationem, ſed non dicunt, quòd iſti tantum cenſentur
habere adminiſtrationem, quia hoc videtur verum. Nã
7 quòd iſti Abbates † conuentuales dicantur habere ad-
miniſtrationem rerum ipſius monaſterij, eſt tex. in cap.
nullum. 18. q. 2. tradit Abb. conſil. 44. num. ſecundo, vol.
ſecundo. Specu. in ti. de actio. ſub nu. 29. verſi. habent. n.
Imol. in clem. & ſi paſtoralis. in 2. no. de reſcr. Aufrer. ad
capel. Tholoſan. deciſ. 79.

Et in terminis, q habeant legitimam adminiſtratio-
8 nem † ad iſtũ effectum, vt bona ſolita locari poſſint alijs
concedere cum conſenſu ſui capituli, eſt tex. in c. 1. epiſc.
vel Abb. & in c. 1. de his qui feu. dar. poſ. & vtrobiq; Bal.
& ponit Alexan. conſil. 92. num. 7. lib. 6. Pariſ. conſil. 98.
nu. 8. volum. 4.

Nec ob. qđ iſti priores regulares ad nutũ ſuperiorũ,
amouibiles nõ hñt adminiſtrationẽ noĩe ꝓprio, ſed no-
mine ſuorũ ſuperiorũ, vt dicit Mill. in verbo, prælati non
ſunt Dñi earũ eccleſiarũ. poſt Anto. de But. in c. ſi. col. 3.
9 ver. puto qđ. de cau. poſ. & proprie. Quia † Butr. loqtur in
prioribus qui habent Abbatem ſuperiorem in eodẽ cõ-
uentu, quales non ſunt iſti priores conuentuales, qui re-
ſpectu adminiſtrationis bonorum conuentus, nullũ ha-
bent ſuperiorem, niſi ipſum conuentum: & ideo cum il-
lius conuentu poſſunt facere huiuſmodi conceſſiones,
vt eſt in ca. 1. epiſcopum, vel Abb. cum alijs ſupra citatis.

Præterea non valet conſequentia, adminiſtrant nomi
ne ſuperioris, ergo non poſſunt cum conſenſu facere hu
iuſmodi conceſſiones, qui Abbates etiam ſunt ad nutũ
ſuperiorum amouibiles. c. ea quæ. & c. ad monaſterium.
§. tales. de ſtat. monac. & tamen poſſunt facere huiuſmo
di conceſſiones cum conſenſu ſui conuentus, vt dictũ
10 eſt. Et † quòd procurator adminiſtrans nomine Domi-
ni non poſſit alienare, capit. fina. de offi. vicar. in 6. l. pro-
curatorum. & ibi Bal. C. de procurat. non facit ad rem,
quia iſta non eſt alienatio, vt alias dictum fuit, ſed eſt
continuatio alienationis primæuæ, quæ poteſt fieri ab
iſtis prioribus conuentualibus cum conſenſu ſui con-
uentus abſq; alia ſuperioris licentia. Et ſic videntur eua-
cuata etiam in hac difficultate ea, quæ informantes pro
canonicis adducunt.

Quarta difficultas fuit, an ſit locus conſtitutioni. Et
iſtam etiam circumſcripſerunt: & nihilominus euacua-
tur ex his, quæ in alio folio pro Pipinis dicta ſunt.

BLANCHETTI.

Roman. ſocietatis. Lunæ, 8. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Mens veriſimilis contrahentium attendenda eſt.*
2 *Socius vbi ſeparatim negociari incipit, diſſoluitur ſo-
cietas.*
3 *Societas non cenſetur diſſoluta, niſi res in totum pe-
rierit.*

DECISIO DLV.

PRopoſiti dubij, an videlicet contracta ſocietate ſu-
per duobus officijs, altero ex his vendito, ſocietas
dicatur eſſe diſſſicta, non fuit capta reſolutio, quia
Domini varij. qui enim inclinabant in affirmatiuam,
1 mouebantur à † veriſimili mente contrahentium. gloſ.
in l. tale pactum §. fina. C. de pact. & Gabriel. libro ſexto,
de reg. iur. concluſ. decima, numero quadrageſimo. Ve-
riſimile enim eſt, quòd Leo voluerit ſibi habere potius
obligata duo officia, quàm vnum, alias non fuiſſet con-
tracturus. arg. eorum quæ tradit Imol. conſil. 39. quia
2 vbi † ſocius ſeparatim negociari incipit, diſſoluitur ſo-
cietas. l. itaque. ff. pro ſocio.

Contrarium autem ſentientes mouebantur ex iuri-
bus allegatis pro hæredibus Vincentij, & ex natura con-
3 tractus, qui † non cenſetur diſſolutus, niſi res in totum
perierit, per l. verum. §. fina. vbi Moder. ff. pro ſoc. & Bal.
in l. prima, numero ſexto, vbi Salyc. numero tertio, & 4.
C. pro ſoc.

Quare dixerunt videndum, an hæredes Leonis reci-
piendo prouentus dictorum officiorum poſt venditio-
nem alterius ex ipſis officijs ſibi præiudicauerit &c.

RVBEI.

Bononien. fideicommiſſi. Lunæ, 9. Decembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt alienari etiam pro
apparatibus mulierum.*
2 *Apparatus mulierum ſunt de appendit ijs dotis.*
3 *Apparatus ſi non darentur, tantò maior dos debet dari.*

DECISIO DLVI.

DOmini cum præſuppoſito, quòd pro parte Do-
minorum de Lilio ſit probata conſuetudo,
quòd apparatus ſoleant mulieribus nubenti-
1 bus dari, dixerunt † bona ſubiecta fideicommiſſo po-
tuiſſe alienari etiam pro apparatibus. Salyc. in authen.
res quæ. numero quinto, C. communia. de legat. cuius
opin. veram eſſe, & ab ea non eſſe recedendum, dicit Be-
ro. conſilio centeſimodecimoſexto, numero vigeſimo-
tertio, & 134. numero decimo, libro ſecundo. Et quia
2 cùm huiuſmodi † apparatus ſint de appenditijs dotis,
Alexan. conſi. vigeſimoſeptimo, colum. pen. lib. 5. Anan.
conſil. trigeſimoſexto, circa prin. Curt. iun. conſil. 129.
in fi. Pariſ. conſilio 95. numero 12. libro 2. late Roland.
à Valla

à Valle de lucr. dot. q. 50. licentia alienandi pro dote à teſtatore conceſſa intelligitur etiam pro iſtis appẽditijs ex
3 ſupradictis, maximè, quia ſtante conſuetudine, ſi † apparatus non darentur, daretur tantò maior dos. Paul. de Caſt. in l. cùm pater. §. pater filiæ. de leg. 2. & conſequenter caderet hoc ſub permiſſione teſtatoris. Et hęc omnia tantò magis, quia huiuſmodi permiſſionem Docto. habent pro fauorabili, cùm lex præſumat hoc congruere voto aſcendentis fideicommiſſum facientis. l. mulier. §. cùm proponeretur. vbi glo. ad Trebel. authen. res quæ. C. com. de lega. quo caſu tantò facilius veniunt appellatione doris. Cagnol. in l. cùm principalis. col. ſecunda, & 3. de rega. iur.

Non ob. quòd vbi adeſt prohibitio expreſſa teſtatoris de non alienando, non poſſit fieri hæc alienatio pro dandis iſtis apparatibus. Bero. d. conſi. 116. numero 23. Quia omiſſo, an hæc oppoſitio ſit vera, non applicatur, quia hic adeſt expreſſa permiſſio teſtatoris, quod pro dote alienari poſſint.

Minus ob. clauſula, nec alias aliter &c. quia ea non reſpicit dotem: non enim dicit teſtator, quod non poſſint alienari, niſi pro dote, & non alias aliter &c. ſed vult, quod ſolum poſſet fieri alienatio pro danda dote in euentum, quod nulla alia bona adſint, & non alias &c. & ſic illa reſpicit euentum exiſtentiæ aliorum bonorum.

BLANCHETTI.

Roman. Vineæ de Scapucijs. Lunæ, 10. Martij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiatus contra priuilegiatum eodemmet priuilegio non vtitur, niſi agat de damno euitando.*
2 *Priuilegiatus contra æquè priuilegiatum præfertur, ſi ſemoto priuilegio ius commune ſibi aſſiſtit.*
3 *Priuilegium non ſuffragatur ſi inde contractus diuidatur.*
4 *Priuilegiati eodem priuilegio quando æquè duo ſunt, attendendum eſt in quo ſit maior ratio.*

DECISIO DLVII.

PRopoſui dubium in hac cauſa, an ſtatutum Vrbis cap. 23. libro 4. vendicet ſibi locum, ſi minor contrahat cum muliere. Et Domini pro maiori parte inclinarunt, quòd non ſit locus d. ſtatuto. Mouebat eos,
1 quia † priuilegiatus eodemmet priuilegio contra priuilegiatum priuilegio non vtitur, niſi doceat, quòd agat de damno euitando. l. verum. §. fina. & l. ſi apud. ff. de minor. Alex. conſil. 55. nume. 18. lib. 5. & eſt gl. in l. fina. ff. ex quibus cauſ. maior. & ab hac opin. non videtur diſcrepare Couar. in locis allegatis per D. Biſciam. Nec eos mouebat vniuerſalitas verborum ſtatuti, quia eadem vniuerſalitas mulieribus fauet. Nec etiam, quòd minoribus aſſi-
2 ſtit ius commune, quia verum eſt, quod ſi † priuilegiatus mutatur contra æquè priuilegiatum, præfertur ſi ſemoto priuilegio ius commune ſibi aſſiſtit. Luc. de Pẽ. in l. 4. C. de ſilent. lib. 12. Sed hic ius commune non aſſiſtit minoribus, immo aſſiſtit auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vend. Non ob. etiam quòd mulieres in eo quod ſibi refutatur, non ſint priuilegiatæ, ſed in refutationi-
3 bus per ipſas factis, quia † priuilegium non ſuffragatur, ſi inde contractus diuidatur. Bal. in c. nihil. nu. 6. de elec.

In contrarium tamen allegabatur, quòd iſti minores
4 poterant allegare proprium priuilegium, quia † quando duo ſunt æquè priuilegiati eodem priuilegio, attendendum eſt, in quo ſit maior ratio, vt per Bal. in auth. habita. num. 33. C. ne fil. pro patr. Et dicebant maiorem rationem verſari in minoribus, quàm mulieribus, & contrarium reſpondebant procedere, vbi datur concurſus diuerſorum priuilegiorum, quòd tunc priuilegiũ vnius conquaſſatur priuilegio alterius. & placebant allegata p. D. Biſciam. Tamen, quia deciſio eſt maximi exempli, & conſideratu digna, mandarunt, vt proponatur iterum poſt feſta paſchalia, vt omnes videant.

BLANCHETTI.

Roman. Vineę de Scapucijs. Vener. 18. Aprilis. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis cap. 23. lib. 4. non habet locum ſi minor contrahat cum muliere.*
2 *Contractus non poteſt pro parte ſuſtineri, & pro altera reprobari.*

DECISIO DLVIII.

DOmini pro maiori parte tenuerũt, ſtatutum Vrbis. capit. 23. lib. 4. non vendicare ſibi locum, ſi
1 † minor cõtrahat cum muliere, ex allegatis die 10. Martij proxime præteriti. quibus addiderunt Corn. conſil. 40. lib. 1.

Nec obſtãt limitationes, quæ afferũtur regulæ, quod concurrentibus æquè priuilegiatis, præferatur, qui agit de damno euitando. quòd enim ſit maior ratio ſpecialitatis in minore, quàm muliere, probatur, quia mulier poteſt tranſigere, minor autem non poteſt, nam ceſſat iſta ſpecialitas, quia iſti minores tranſigerunt cum iudicis decreto. Secunda ratio, quòd ſtatutum reſpectu mulierum exorbitet à iure communi, tollitur, quia quando interuenit iudicis decretum, tunc ius commune non fauet magis vni, quàm alteri. Nec mouit Dominos, quod priuilegium ſtatuti reſpicit refutantem, non eum, cui refutatur, quia in hoc caſu adeſt viciſſitudinaria refutatio, & tam minores in eo quod ceſſerunt, quàm mulieres in eo quod ſibi ceſſum fuit, ſunt æque priuilegiati,
2 præcipue cùm iſte ſit vnicus † contractus, qui non poteſt pro parte ſubſtineri, & pro altera reprobari. Tiraq. de retract. conuent. ad fi. num. 4. & 5. Ideò vellent, quod Domini de Scapucijs docerent de læſione &c.

BINARINI.

Roman. Mercedis. Veneris. 16. Iunij. 1570.

SVMMARIVM.

1 *Salarium non conuentum de iure communi non debetur.*
2 *Salarium ſimplici famulo, an debeatur, vel ne, vide remiſſiuè.*

DECISIO DLIX.

DOmini dixerunt, quod ex propoſitis tria ſunt conſideranda.

Primum, an de iure communi debeatur Co
1 læ ſalarium, de quo non eſt conuentum. Et † de iure cõmuni circumſcripta locorum conſuetudine fuit tentum, ſalarium non deberi. l. prima, ff. de var. & extraordina. cogni. l. prima, in fi. & l. ſalarium. C. mand. Feder. de Sen. conſilio 218. Alexander conſilio centeſimonono,

lib.6.Put.deciſ.45.lib.2.quæ allegatur in repert.Chaſſanen. deciſ. 170. alias 160. quod magis ſuadetur in caſu iſto, vbi Cola qui erat miles toto tempore Ioannis Ardicij,non conſtat,quòd exegerit,neque cõſtat,quod petierit neque conqueſtus fuerit.

Non ob.quod dicit Rebuf.in tract.de ſalar.famul.qa loquitur ex conſuetudine, & æquitate, hic autem loquimur de iure,neque æquitas cum non ſit ſcripta, eſt conſideranda.Præterea non videtur,quòd æquitas poſſit conſiderari in caſu iſto, vbi non conſtat,quòd iſte ſit ſolitus locare operas ſuas neque alius conducere, & ex quo toto ſexennio tacuit, veriſimile eſt, quod fuerit contentus de eo quod habuit ratione ſui victus. Quæ dicuntur de præſcriptione triennali, cùm dictum fuerit non deberi, non ſunt conſideráda.Alia de ſimplici famulo, vide quæ ponit Bal.conſi.155.lib.5.ver.ſed ſi quæratur. Et ita fuit tentum ſalarium non deberi.

G R A S S I.

Valentin. ſuſceptionis ordinis iudic. Veneris, 15. Ianuarij. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Coactio ordinis ſuſcipiendi duplex eſſe dicitur.*
2 *Voluntas in coactione abſoluta nulla eſt, ſecus in conditionali.*
3 *Character in coactione abſoluta non imprimitur, ſecus in conditionali.*
4 *Votum continentia dicitur annexum ſacro ordini.*
5 *Ordinatus coactione conditionali non tenetur continere ſi habebat vxorem,aliàs ſic.ex communi, & nu.7. & deciſ.ſeq num.1.& ſeq.contrarium vide.*
Immo etiam ordinatus per metum cadentem in conſtantẽ virum nu 6.
8 *Caſtitas eſt res voti non præcepti.*
9 *Continentia voluntaria eſſe debet.*
10 *Caſtitas eſt annexa ordini ſacro,licèt non ſit de ſubſtantia ordinis.*
11 *Votum adiunctum ordini ſacro debet regulari ſecundum terminos ordinis cui fuit adiunctum.*
12 *Votum iiſdem rationibus regulatur, quibus iuramentum.*
13 *Metus dicitur eſſe iuſta cauſa concedendi diſpenſationem ab ordine.*

D E C I S I O D L X.

DOmini ex mente Doc.in hac materia diſtingue-
1 bant,duplicẽ† coactionem,abſolutam,vt in eo
q vi tenetur,conditionalem, vt in eo,qui vt euadat periculum,vel mortẽ,conſentit ſe ordinari.de quib.
eſt tex.in cap. maiores.§.item loquitur. de baptiſ. quam
etiam aliqui vocabant vim preciſam,& vim cauſatiuam.
2 Et licèt in coactione abſoluta nulla ſit † voluntas, tamẽ
in coactione conditionali adeſt voluntas ſaltem indire-
cta,de qua Auguſtinus voluit videre.15.q.1.c.merito.Et
3 † in vi abſoluta dixerunt characterem non imprimi, ſi-
cuti,nec in hoc caſu confertur baptiſmus.ca.maiores.de
baptiſ.c.presbyteros.50.diſt.c. ſac.de his qui vi metuſue
cauſ.In coactione autem conditionali dixerunt characte
rem imprimi.arg.c.de Iudęis.45.diſt.& c.vbi iſta.84. di-
ſtin.cap.quod quidem.prima q. prima, & quia voluntas
coacta voluntas eſt ſaltem indirecte.d.ca.merito.15.q.1.
Cùm autem in quæſtione propoſita ſimus in coactione
conditionali, & conſequenter ſecundum omnes chara-
cter ſit impreſſus, dubium eſt, an per talem vim ordina-
4 tus continere teneatur, ſtante † quòd votum continen-
tiæ dicitur annexum ſacro ordini.ca.diaconi. 28. diſtin.
c.in præterito.85.diſt.Et in hac quæſtione duæ extare vi-
dentur opiniones.

Prima,quæ videbatur magis communis,quòd aut ta
5 liter † ordinatus prius habebat vxorem, & non tenetur
continere: aut non habebat, & hoc caſu teneretur conti
nere,& hanc primam opi. tenuerunt Goffred.in ſum. de
æta.& quali.col.4.nu. 11. verſi.circa hanc diſt.Hoſtien.in
ſum.eo.ti.nume. 5.Dida.Anto.in ſum.in 3. par.ti.14.ca-
pi.16.§. 18. prope fi.verſi. de vi coacto ad ordinem.ſum.
Silueſtr.in verbo, ordo.il 4.ſub nume. 1. etiam ſecundo.
ſum.Tabien.in verbo,ordo.il ſecondo,nu. 17. ſum.Piſanel.cum ſupplemento in verbo,ordinatus. il primo.verſ.
vtrum coacte ordinatus.Arch.in c.de Iudęis.in fi.49.di.
Anto.de Butr.in c.maiores.§. fina. nume. 7.dum vltimo
loco refert opin.Goffred. illam videtur ſequi Cardi.ibidem.verſi.ſi quis conditionaliter, licèt videatur probare
opin.glo.tamen dicit,quòd opin. Goffred.eſt honeſtior.
Et ideo Card.in clem.fina.§.fi.num.14.ver.decimo quæro.de æta.& qualita.tenet indiſtincte, quòd ordinatus p
vim cauſatiuam teneatur continere. Henric. Boich.in d.
c.maiores.num. 5.vbi bene declarat opi. Ioannis.vltimo
loco refert opin. Goffred. & Raym. & ſic eos videtur ſequi Abb.ibidem in §.idem quæritur.nu.7. q tenet hanc
opinionem.& ſubdit,quòd iſta eſt communis opin.contra Ioannem.ſum. Confeſ. de æta.& qualita.q.50.& 51.
videtur tenere hanc opin. In hac tamen auctoritate habebant Domini aliquam difficultatem ob vltima verba
glo.quæ, vt refert Præpoſ.in capitu.1.74.diſtinct.col.3.
verſic.an autem talis compulſus,videtur quòd ſequatur
eandem opin.bene verum eſt,quod ipſe etiam, vt ſum.
Confeſ.recitat vltimo loco vltima verba glo.

Sot.etiam videtur ſibi contrarius; nam in eodem tra-
cta.de iuſt.& iur.lib.7.q.2.art.5.prope fi.ver.quapropter
6 etiam ſi † quis conſenſu extorto per metum cadentem
in conſtantem virum ſacris initret, etiam voto caſtitatis,
tenetur ſecundum dexteriorem opin. vt bene ait ſilueſt.
atque id probat argumento ſumpto ex c.de Iudęis. diſt.
45. vbi baptizati per vim cauſatiuam coguntur ſeruare
religionem Chriſtianam ; & illis quæ retinuerunt, gra-
uius eſt ad ſolam Chriſtianam religionẽ obligari, quàm
ſolum caſtitatis votum,hæc ibi Sot.

Contrariam opi. quòd immo non teneatur cõtinere,
tenet Io.Gul.Rayn.ſum.Angel.relata à Nauar.de quo ſupra,Roſel.poſt prædictos alleg. Calder.conſil.1.qui cleri.
vel vou. gl.in cap.maiores.§. item quæritur.de baptiſ. &
in c.vbi iſta,84.diſt.Turrecrem.in ca.1.nu.2.72. diſt.videtur ſequi hanc partem, cum vltimo loco referat hanc
opinionem Nauar, in Enchir. fol.35. qui tamen non videtur tractare ibi materiam principaliter Sot. de iuſt.&
iur.lib.7.q.11.ar.1.col.4. qui non tractat, niſi de voto ſeparato à ſuſceptione ordinis, ſed ſuper 4.tom.2.car.29.
bene tractat hanc opi.& eam defendit.

Quo igitur ad auctoritates, plures tenent, quòd obligatus ſit. Quoad rationes res eſt viſa multum difficilis.Tamen magis inclinabant Domini pro cõmuni prædicta, quòd teneatur continere, præſertim ante contractum matrimonium, ea ratione,qua omnes Doct. conueniunt,quòd ordinatis per coactionem cõditionalem
ſeu per vim cauſatiuam imprimatur character,ſicut baptizatis per vim cauſatiuã imprimitur etiã character.Vñ
7 † quemadmodum per vim cauſatiuã baptizatus cogitur
ſeruare totam religionem.capitu.de Iudęis.45. diſtinct.
quod tamen grauius eſt multis, quàm ſeruare ſolam
continentiam, vt dicit Sot.in loco citato pro communi: idem dicendum eſt in ordine,cùm neutrum ex iis ſa-

cramentis requirat actũ in ſuſcipiente, vt per Doct. in lo
co proximè citato, & in vtroq; ſufficit non reſiſtentia, vt
per Doc. in ca. minores. §. ſi. de baptiſ. & in vtroq; ſufficit
voluntas etiam coacta, quia eſt volũtas, cũ quis ita velit,
quia vellet potius viuere, vt inquit Diuus Auguſtinus in
loco ſupra allegato. cùm igitur conſentiat in ordine, cō-
ſenſit etiam in his quæ ſunt ordini anneza.

In contrarium ſunt plures rationes, quas refert ſum. Cō
feſ. d. q. 50. & alij Doct. ſupra citati.

8 Prima, quòd † caſtitas eſt res voti nō præcepti, vt per
Ambroſ. in c. integritas. 32. q. 1. Sed reſpōdebant aliqui
ex Dominis verum eſſe aſſumptũ, ſed vt dicit gl. in c. nul
lum. 27. di. eccleſia adiecit rei ſuæ hoc onus, & potuit fa
cere. Vnde qui ſuſcipit ordinem taliter ꝙ imprimatur
caracter, ſuſcipit cum illa qualitate, quam eccleſia ſancta
voluit eſſe annexam illi ordini intemperabiliter, niſi
ipſa diſpenſet.

9 Secunda, quia † continentia debet eſſe voluntaria, p
c. prolatum. de his quæ vi metusve cau. fiu. ca. ad aures.
de æta. & qual. c. ante triennium. 31. di. c. præſens clarũ.
20. q. 3. Sed ad hanc dicebant alij ex mēte prædictorum
Dominorum, quòd eſt voluntaria, quia magis vult hoc
q̃ illud. voluntas enim coacta voluntas eſt. d. cap. merito.

Tertia, quia caſtitas non eſt annexa ordini ſacro, ſed
ordinatus ex conſtitutione eccleſiæ tenetur ſeruare caſti
10 tatem. Reſpondebant, ꝙ immo † caſtitas eſt annexa or-
dini ſacro, licèt non ſit de ſubſtantia ordinis ſacri, vt de-
clarat Diuus Thom. 2. 2. q. 88. ar. 11. & bene ẽt declarat,
& defendit Turrecremat. in c. diaconus. 27. diſt. Quæ ra-
tio aliquos ex Dominis multum mouere viſa eſt, q̃a cũ
11 eccleſia ſancta adiunxerit huiuſmodi votum † ordini ſa
cro, prædictum votum debet regulari ſecundum termi-
nos ordinis, cui fuit adiectum. l. grege. ff. de leg. 1. l. pecu-
lium. de leg. 2. Bar. in l. ſi conuenerit. §. ſi nuda, ff. de pig.
act. Bald. in l. etiam. C. de iure dot. ſicut igitur de natura
ordinis eſt, quòd ad hoc, vt imprimatur illius caracter,
ſufficit voluntas etiam coacta, eadem etiam volũtas de-
bet ſufficere ad continentiam, quæ dependet ab ordine:
alioquin plus requireretur in acceſſorio, quàm in prin-
cipali. Et quamuis ſecundum opi. glo. in c. Abbas. de his
quę vi &c. votum metu extortum non obliget, quia non
valet ipſo iure, quam ſequuntur ibi Ægid. Butr. & alij, ta
men ibi Card. col. 4. ver. quartus caſus. docuit, quòd hæc
opi. iure non probatur, & cum etiam licet ſub nomine
Abbatis. ſequitur Siluestr. in verbo, metus. numero 8. Et
12 † militare videntur in voto eædem rationes, quæ mili-
tant in iuramento, ꝙ quamuis ſit metu extortum, ligat,
niſi ſuperior abſoluat, quas rationes refert Turrecrem.
in c. 1. num. 4. cum ſeq. 15. q. 6. Et in omnem euentũ hoc
poſſet procedere fortaſſe in voto ſeparato ab ordine, ſed
in voto iuncto cum ordine aliter videtur dicendũ. Nec
videtur bona reſponſio applicari ad iſtam de baptiſmo.
Nam quidam reſpondent, quòd in baptiſmo totus ho-
mo renouatur, quod ad propoſitũ nihil facere videtur.
Sot. reſpondet, quòd baptiſmus non eſt tam proprie vo-
tum, quàm profeſſio religionis, quæ non requirit alium
conſenſum, quàm eccleſiæ. quæ ratio non videtur om-
nino concludens, quia ſicut in baptiſmo requiritur non
reſiſtentia, ita etiam in ordine, & cum ordo reguletur
iiſdem terminis in hac materia, ſicut baptiſmus, idē erit
de voto illi ordini annexo. Hæc opinio ante contractum
matrimonij prouidet magis ſaluti animæ, & magis con
ueniens eſt honeſtati ordinis ſacri. Ideo Domini magis
ſecurum eſſe exiſtimabant, quòd Franciſcus iterum pete
13 ret diſpenſationem omnino à Papa, & dicebant † quòd
huiuſmodi metus p̃ſtat iuſtã cãm illã cōcedēdi, vt dicit
Nauar. in loco allegato, & ſic eligeret magis tutã viam.

Quoad iuriſdictionem diſtinguebãt Domini, quia ſi
dubitatur, an adſit iuriſdictio pronunciandi, teneri vel
non teneri ad continentiam, adeſt proculdubio iuriſ-
dictio: ſed ſi teneremus, quòd pure ſit obligatus ita or-
dinatus continere, non adeſt iuriſdictio pronunciandi
eum non teneri. Sed hoc caſu indiget diſpenſatione, vel
ſaltem commutatione.

G R A S S I.

In eadem Valentin. ordinis ſubdiaconatus. Lunæ,
22. Martij. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Ordinatus per vim cauſatiuam, an teneatur continere,*
multæ hinc inde auctoritates adducuntur.
2 *Actus, in quo requiritur voluntas libera, ſi fiat coactè, non*
valet.
3 *Matrimonium metu contractum eſt ipſo iure nullum.*
Idem in dote metu conſtituta. nu. 4.
5 *Continentia ſuaderi poteſt, ſed non præcipi nolenti.*
6 *Argumentum de voto expreſſo ad votum annexum va-*
lidum eſt.
7 *Puer non tenetur continere.*
8 *Metus vitiat votum expreſſum, ex communi.*
Immo etiam tacitum ordini annexum. nu. 9.
10 *Votum omne metu emiſſum eſt ipſo iure nullum. ex com-*
muni.
11 *Subdiaconus olim contrahebat matrimonium.*
12 *Ordo omnis ſacer habet annexam continentiam.*
13 *Caſtitas annexa ordini dicitur, quando nihil aliud obſtat.*
14 *Epiſcopi ſolent exigere votum continentiæ in ordinationi-*
bus, & ita eſt de ſtylo cancellariæ.

D E C I S I O   D L X I.

IN q̃ōne propoſita, an Franciſcus iterum teneat̃ ad vo
ti, & cōtinētiæ obſeruationē, Dñi his, q̃ plene in alia
poſitione deducta fuere, inhærēdo dicebāt, Doct. in
hac materia admodũ varie locutos fuiſſe. Et ſi auctorita-
tib. certãdũ ſit, res magnã difficultatē habere videbat̃. li
cèt enim per informantes plures referantur pro negati-
ua, vt ex ſerie per eoſdē informantes relata videri pōt,
tamen dicebant Domini rem non omnino ita ſe habe-
1 re, nam † multi pro ea allegati nil firmare videntur, &
in ſpecie Turrecrem. diſtin. 74. in prin. & aliqui alij, vt fa
cile ex eiſdem videri poteſt. Immo Siluestr. in. pro hac ea-
dem opin. negatiua ab eiſdem allegata contrarium tene
re videtur in verbo, ordo. il quarto, nu. 1. in caſu de quo
agitur. Nempe vbi ſic ordinatus non habet vxorem, pro-
ut etiam tenere videtur Alber. in verbo, ordinator. il 1.
ver. vtrum coactè ordinatus. pariter pro negatiua allega-
tus. Et vltra plures relatos cumulate in p̃dicta prima po-
ſitione, Domini pro eadem affirmatiua addebãt Petr. de
Rauen. in compend. iur. cano. de baptiſm. q attestatur de
cōi, quod taliter ordinatus debeat cōtinere, licet ipſe cō
trariũ ſentiat, pro eadem affirmatiua allegabatur ſum.
Hoſt. de ſacr. ord ti. 1. §. circa quartũ, videlicet, circa effe
ctum ſacramenti. ver. ſed nunquid teneatur continere. di
cit, vt Præpoſ. & vt ſum. Confeſ. vbi dicitur in ſi. ſecundũ
vero Roderic. prima ſolutio eſt potior, & benignior, &
iō tenenda, & licet allegaretur Boniſac. de Vital. in clem.
fina. §. fina. numero 30. & 31. de ęta. & qualita. qui refert
vltimo loco glo. in cap. votum. diſtin. 14. quæ tamen non
videtur facere ad propoſitum, quòd qui recipit ſacra-
mentum coactè, non tenetur continere, cũ illud dictum

non placuit, quia aſſignat rationẽ, quòd talis coactè or-
dinatus nõ recipit characterem, quæ eſt falſa, vt ſupra in
alia poſitione, eſt concluſum. Et videtur tritũ in hac ma-
teria ex doctrinis plene aliàs allegatis. Ex quibus crede-
bant, quod difficile ſit ex auctoritatibus hãc ipſam rem
diſtinire aliter quam in alia poſitione dictũ. Et ideo hac
via omiſſa ad rationes deuenire melius eſſe exiſtima-
runt. Quibus accurate, & maturè hincinde deductis, &
conſideratis multis alijs tum in præſenti, tum in alia po-
ſitione deductis poſthabitis, & reiectis, ęquior viſa eſt
Dominis, & iuſtior opinio negatiua, nempe, quòd Fran-
ciſcus in caſu propoſito non teneatur continere.

2 Primò ex rõne irrefragabili, ſcilicet, ꝙ omnis † actus,
in quo requiritur voluntas non ſolũ ſimplex, ſed ita qua
lificata, vt ſit libera & ſpontanea, ſi fiat coactè, ſiue p vo-
luntatem coactam, non valet, iuxta tex. iuncta glo. ſolẽni
& recepta c. notificaſti. 31. q. 5. in verbo, licentiam, quã
inter alios commendat Panorm. in cap. cum locum, ſub
3 nume. 6. de ſponſal. Confirmatur, quia † videmus, ꝙ ma
trimonium metu contractum, eſt ipſo iure nullum. c. ſi-
gnificauit. de eo qui dux. in matrim. & tenet gl. pe. com-
muniter recepta in c. veniens. de ſponſal. & plenius in ca.
Abbas. in gl. vnica, ante med. de his quæ vi &c. quæ etiã
eadem electio metu facta eſt nulla. c. vbi periculum. §. cæ
4 terum. de elect. li. 6. Et dos † metu conſtituta. l. ſi mulier.
§. ſi dos. ff. quod met. cauſ. & declarat Panorm. in d. c. Ab-
bas, nu. 8. Continentia autem ſui natura requirit quali-
tatem libertatis à coactione, & eſt voti non præcepti, qa
5 † continentia ſuaderi poteſt, ſed non præcipi nolenti. c.
integritas. 32. q. 1. Ergo &c.

Secundò, ex ratione, quæ multum placuit Dominis,
6 arguendo † de voto expreſſo ad hoc votum annexũ, vt
per Inn. in c. vel non eſt compoſ. ſub nu. 1. de tempor. or-
din. vbi ſi puer promoueatur, qui non ſit doli capax, ſi-
cut non poteſt ſe obligare expreſſe ad votum, ita nec ẽt
7 tacite, & † propterea non tenetur continere, quem ibi ſe
quitur Hoſtien. & bene etiam Ægid. ad idem etiã Abb.
in c. vnico, nu. 3. de cleric. per ſalt. promot. & Anch. in d.
clem. ſi. in ſi. de ęta. & qual. videtur ſequi Ioan. & Imo. ex-
preſſe in d. cle. ſi. nu. 9. vbi quod veritas eſt iſta. Idem etiã
videtur tenere ſum. Hoſt. de ęta. & qual. Huc etiam vide-
tur pertinere declaratoria lata à Cancellaria de conſilio
Cardinalis Alexandrini, vt refert Hier. Pall. pract. cancel.
ſiue in prouincial. vt vocant. cart. mihi 54. ver. & pro ar-
ripiente ordinis ſacramentum antequàm eſſet doli ca-
pax. & car. 55. ver. pro eo autem qui inuitus. prope ſi. nẽ-
pe datam fuiſſe liberam facultatem contrahendi matri-
monium eidem ſubdiacono promoto antequàm eſſet
8 doli capax, vel per vim, & metum &c. ſicut † igitur me-
tus vitiat, & annullat votum expreſſum, ita etiam debet
annullare votum hoc tacite annexum per ſupra dicta. Et
licèt Card. in c. Abbas col. 3. verſi. quartus caſus. de his q̃
vi &c. videatur tenere, quòd metus non vitiat votum, ta
men cæteri Doct. ibi ſequuntur d. glo. quam communi-
ter eſſe approbatam dixit Io. de Silu. in tract. de benefic.
par. 3. q. 32 ſub nu. 3. Bero. pulchre qui rationem reddit,
in c. in præſentia. nu. 121. de prob. Spiritualia enim non
ſunt præcepta ab initio, nec contentioſa, quæ pro ſubſtã
tia requirunt plenam libertatem, ideo deficiente prædi-
cta libertate, & ſic ſubſtantia deficit actus. quam opi. ẽt
ſequitur & tuetur Larzias. de vltim. fin. nu. 418. & 466.
9 Benin. de ſponſal. & matrim. cõcluſ. 18. nu. 18. Cum † igi
tur ex ſupradictis votum expreſſum vitietur à metu, ea
dem ratione viſum eſt Dominis vitiari, & hoc votum ta
citum ſibi annexum, quod ipſum videtur ſentire Gem.
& Turrecrem. in c. nullum. 28. diſt. dũ dicit, ꝙ eccleſia ap
poſuit onus rei ſuę, & quia ille ſponte ſuſcepit ordinem,
dicitur obligatus ex voluntate &c. facit vulgaris regula,
10 quòd omne † votum metu emiſſum eſt ipſo iure nullũ.
c. primo, de voto, per quod gl. ſi. ibi communiter recepta
idem tenet, & colligitur ex Tho. ſecunda ſecundæ, q. 89.
art. 7. ad 3. adiunctis, quæ tradit art. 5.

Tertiò facit, quia continentia non eſt de ſubſtantia,
& eſſentia ordinis ſubdiaconatus, ſed tantum accidẽtia
11 ex ſtatuto eccleſiæ. fuit enim tempus, quando † ſubdia-
cono licebat contrahere matrimonium. c. placuit. 32. di.
c. ante triennium. 31. diſt. & arg. d. c. à multis. Vnde Vgul.
relatus ab Archid. & Turrecrem. in d. ca. in præſentia. di-
xit, ꝙ ordo per ſe inſpectus nõ impedit matrimonium,
ſed conſtitutio eccleſiæ facta ratione ordinis.

Exemplo pro affirmatiua, & contraria, quòd Franci-
ſcus teneatur continere, aliquæ rationes adducebantur
per aliquos ex Dominis pro diſcuſſione huius arduæ
quæſtionis.

Et primò, quia ſubdiaconus per metũ ordinatus eſt
verus ſubdiaconus. arg. c. quod quidem. in prin. & latius
in §. opponitur. prima q. 1. & c. maiores. §. itẽ quæritur. de
baptiſm. At ſubdiaconus non poteſt contrahere matri-
monium. c. cum in præterito. iuncta gl. 84. diſt. & c. ante
triennium. 31. di. & c. à multis. de æta. & qualita. c. erube-
ſcant. c. nemo. & c. placuit. 32. diſt.

Secundò, quia idem iudicandum eſt de annexis &c. c.
translato. de conſt. & ſubdiaconatui eſt annexa continen
12 tia, quia † omnis ordo ſacer, quorũ de numero eſt ſub-
diaconatus, d. c. à multis, habet annexam continentiam,
d. c. cum in præterito. 84. di. cum pluribus ſupra allega-
tis. Ergo cùm metus non impediat veri ordinis ſubdiaco
natus ſuſceptionem, vt dictum eſt, non impedit continẽ
tiæ obligationem illi annexam. Huc pertinet etiam regu
la, acceſſorium ſequitur naturã ſui principalis. c. acceſſo-
riæ. de reg. iur. lib. 6. cum ibi citat. à gl. At continentia eſt
acceſſoria ſubdiaconatus, ergo ſi metus non impedit ſub
diaconatum, non etiam impedit obligationem ad con-
tinentiam.

Tertiò, quia in ſimili metu baptizatus cogitur, vt ba-
ptizatus viuere. ca. de Iudęis. 45. diſt. Ergo & coactè ordi-
natus tenetur, vt ordinatus viuere, & ita continere ſi eſt
ordinatus ordine ſacro.

Sed prædictis rationibus primo loco, vt ſupra conſti
tutis per eoſdẽ Dominos, facile tolli videbant cõtraria.

Ad primum. n. reſpondebant concedendo quidem,
ſubdiaconatum metu ſuſceptum eſſe verum ſubdiacona
tum, negando verò illi eſſe votum continentiæ annexũ,
quia ad votum requiritur voluntas libera ſaltem à me-
tu, iuxta trad. in d. c. 1. de vot. ad ſubdiaconatũ vero ſuffi-
cit voluntas etiam coacta per prætitata.

Ad ſecundum reſpondetur concedendo idem eſſe iu
dicandum de annexis, qñ ſunt eſſentialiter, & inſepara-
biliter annexa, vel ſecundum neceſſariam conſeqnẽtiam
ſiue indiuidua in quib. fallit regula, vtile per inutile non
vitiatur, alias nõ, per eandem regulã, vt reſoluit gl. ibidẽ,
& probat per c. ſi quos. 12. q. 2. & l. ſancimus. C. de don. cũ
ſimil. in propoſito aũt ſubdiaconatus, & obligatio conti
nentiæ nõ ſunt eſſentialiter ſiue naturaliter annexa, ne-
que à iure naturæ, vel diuino inſeparabilia, ſed iure tan-
tum humano coniuncta: & ita per metum qui humana
reſcindit, & non diuina, licèt non impediatur eſſentia ſa
cramenti ordinis, quod eſt diuinum, impeditur tñ con-
iunctio continentiæ, quæ eſt humana. Secundò reſpõde
13 tur, ꝙ † caſtitas tunc eſt annexa ordini, qñ nihil aliud
obſtat. Abb. in d. c. vnico. nu. 3. de cleric. per ſalt. promot.
Hic autem obſtat metus per ſupradicta. Ergo &c.

Ad regulã acceſſoriũ rñdetur eã procedere, niſi inter
principale, & acceſſoriũ adſit diuerſa rõ, iuxta glo. in d. l.
acceſſorium.

acceſſutium. faciunt tradita per Felyn.in cap.debitores, num.3.poſt Abb.ibi ſub num.2. de iureiuran.& Imo.in c.cum contingat, eo.tit.cum ſimil.

Ad tertium reſpondetur concedendo quidem quod baptizatus tenetur viuere vt baptizatus, & confiteri fidẽ eccleſiaſticã, negando tamen conſequentiam, quòd conſtitutè ordinatus teneatur continenter viuere, quia in antecedente arguitur ad eſſentialiter & naturaliter annexũ, in conſequenti vero ad accidentaliter. obligatio enim profitendi fidem catholicam eſt eſſentialiter & naturaliter annexa characteri baptiſmatis, obligatio verò continendi ex ſtatuto eccleſiæ vel voto tacito eſt annexa ſubdiaconatui, & non naturaliter & eſſentialiter, vt ſupra probatum eſt. Cuius rei inconſideratio fuit in cauſa, vt Goffred. Panor.& alij cum ſequacibus, contrariam partem tenuerint, non aduertentes, quòd ex prædicto antecedente ſequitur quidem, quòd ſubdiaconus tenetur ſecondum naturam & eſſentiam ſubdiaconatus viuere, non tamen ſecundum eius accidentia, ſi aliqua de cauſa, quæ non ſufficit vitiare naturam & ſubſtantiam, vitiet illa. Poſtremò in effectu placebat Dominis, quòd ſi Franciſcus in hoc caſu teneretur continere, ſequeretur, quòd ſi expreſſe in ordine quis voueret caſtitatem, quia
14 poteſt hoc erigi votum in ordinando, & † ſolent Epiſcopi id facere, per c.quamquam. & ibi latè Turrecrem. numero 2. diſtinct.25. quòd vitiaretur votum hoc expreſſum per metum ex ſupradictis, & non vitiaretur tacitũ, in quo videtur ineſſe minor ratio obligationis, vel ſaltem par & æqualis, non maior. iuxta trad.in reg. expreſſa nocent, &c. Et hæc tantò magis placebant Dominis, quantò comprobantur à prædicto ſtylo cancellariæ, de quo ſupra per Io.Pau.& Couar. alleg. cùm enim in hoc negotio Doct. ſint tam varij, & nihil certi in iure cautũ ſit, vt ex prædictis authoritatibus ſuprà relatis latè pateat, ſequitur ſtylum & interpretationem conſuetudinis cancellariæ merito videri attendendum. vulg. l.ſi de interpretatione. ff.de legib. cum pluribus vulg. & videtur in ſimili tenere Sarnen.in tract.breu. qui ait eundem eſſe ſtylum etiam pœnitentiariæ in caſu, de quo agimus.

BRAVI.

Vrbeuetan. deuolutionis. Die 30. Aprilis. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Nouatio non præſumitur, niſi probetur, quæ ſufficis colligi per coniecturas.*

2 *Nouatio quando cenſeatur facta longiori tempore.*

DECISIO DLXII.

Propoſita cauſa Vrbeuetan. deuolutionis 30. Aprilis, 1578. circa dubium, an per vltimum inſtrumentum fuerit duobus primis inſtrumentis derogatum? Fuit reſolutum per Dominos, per vltimum inſtrumentum fuiſſe receſſum à primis duobus, ac ſatis eſſe impleuiſſe contenta in eo. licèt enim D. Federicus
5 habeat regulam pro ſe, † nouationem non præſumi. l.vlt. C.de nouat. §.præterea, Inſt. quib.mod.tollit.oblig. Id tamen non procedit, vbi adeſt voluntas nouandi. quę ſufficit, vt ex coniecturis colligatur. Cyn.in d.l.fi.in prin. Pariſ.conſ.107.vol.3. cum pluribus citatis à Gabriel. de nouat. concluſ.j. num.52. neque Salyc. repugnat d.l.fin. nu.6. requirit coniecturas ſumi ex verbis expreſſis, quia adſunt in hoc caſu ex incompatibilitate per innouationem. Bal.conſ.318.vol.j. Dec.conſ.400. & vltra iſtos alij citati per D.Burgheſium. Opponitur enim ſecũdum inſtrumentum primo, & per ipſum fit nouatio, cùm in primo conuentum fuerit morte D. Stephani bona reuerti ad eccleſiam, reſeruata quarta parte pro miſſis. Et tamen in ſecundo bona eadem ad tertiam generationẽ ipſi Stephano conceduntur. Et ideo non potuit exequi effectus primi inſtrumenti, nec quarta pars erogari in miſſis pro anima ipſius Stephani, cùm bona non per canonicos, ſed per ipſum Stephanum, & per eius ſucceſſores ad tertiam generationem deberent poſſideri. Lon-
2 giori † enim termino cenſetur facta nouatio. vt per Bar. in l.Vlpianus, nume.4. ff. de prætor. ſtipul. facit l.cùm ſtipulatus ſim mihi Procule. ff.de verb.oblig. Alexan.in l.qui bis idem, num.4. vbi Iaſ.num.5. ff.eod.tit. Aymon. conſ.167. num.12. Et hoc comprobat etiam narratiua tertij inſtrumenti.

Tertium etiam nouauit priora, quia in ſecundo aderat obligatio ſoluendi vnum flor. capitulo pro miſſis dicendis, & tamen in tertio canonem capitulo obligauit, & expoſuit quinque florenos in anniuerſarijs, & alia fecit, de quibus in dicto inſtrumento, ex qua diuerſitate conuentionum videtur voluiſſe recedere à primis, ex citatis per Aym.d.conſ.167.num.9.

Nec iuuat D.Federicum, quòd in tertio inſtromento fiat mẽtio primi contractus, quia vt bene reſpõdetur pro parte capituli, eſt habita relatio ad effectũ veritatis narratorum & bonorum, ſuper quibus non fiebant cõuentiones, non autem vt deducta in primis inſtrumentis obſeruentur, cùm ex prædictis & alijs conſideratis in facto & iure pro parte capituli, tot conſiderentur contrarietates.

LANCELLOTTI.

Papien. bonorum. Mercurij, 27. Nouembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Recuſatio iudicis vt valeat, cauſæ ſuſpitionis probandæ ſunt, & peti debent & eligi arbitri.*

2 *Appellatio à proceſſu facto per iudicem recuſatum, ſi fiat ante diffinitiuam, debet interponi in ſcriptis.*

3 *Proteſtatio ſub conditione facta ceſſat, conditione ceſſante.*

4 *Proteſtationi per actus contrarios renunciatum cenſetur.*

5 *Recuſatio iudicis facta in actu lectionis ſententiæ præſumitur facta calumnioſè ad impediendum illius probationem.*

6 *Suſpenſio petitorij facta in actu prolationis ſententiæ præſumitur calumnioſa.*

DECISIO DLXIII.

Fuit reſolutum, ſententiam eſſe validam, non obſtantibus ſuſpitionibus allegatis contra iudicem, qui eam tulit. Prima enim recuſatio facta ſub die 5.& 9. Aprilis, de anno 1574. non eſt releuans, quia in
5 ea † non fuerunt expreſſæ cauſæ ſuſpitionis, nec fuerũt petiti nec electi arbitri. iuxta c.cum ſpeciali, de appellat. Immo in recuſatione facta ſub d.die 9. dicitur ex cauſis deducendis ſi opus erit. Propterea non immeritò fuit tunc pro parte Illuſtriſſ. Cardinalis oppoſitum inter alia
2 de hac non ſpecificatione. Præterea † cùm requiratur appellatio à proceſſu facto per iudicem recuſatum, cũ alias abſque appellatione teneat, ſm opin. Innoc. quam ſeruat Rot. de qua per Achil. deciſ.j. de recuſat. iud. dicta appellatio quando fit ante diffinitiuam, debet interpretari in ſcriptis, data cedula particulari d. appellationis.

in

in actis, per ea quæ not. Franc. in c.j. num. 10. verſic. aduerte ſecundo, de appel. in 6. Put. deciſ. 106. in vna Carthaginen. lib. 2. Debent etiam peti apoſtoli, vt appellatio dicatur legitima. clem. quamuis, de appel. l. eos. §. apoſtolos. C. eodem.

Quo verò ad ſecundam recuſationem factam ſub die 9. Aprilis, de anno 1576. fuit etiam dictum non ſubſiſtere. Nam præter id, quòd nõ fuit data cedula appellationis in actis, nec petiti, nec electi arbitri, fuit etiam euentualis, ſcilicet, quatenus iudex non admitteret capitula propter illa verba, aliter enim aduerſus eam in his ſcriptis proteſtatur. Verum cùm conſter iudicem admiſiſſe d. capitula, & mandaſſe examinari ſuper illis teſtes, pro-
3 pterea d. proteſtatio † ceſſat ceſſante cõditione, ſub qua fuit facta, vt habetur in deciſ. Put. in vna Venetiarum, lib. 3. Accedit, quòd cùm pars per plures comparitiones & inſtantias factas etiam cum dictis proteſtationibus petierit nonnulla decreta fieri per iudicem in eius fauorem, & illa obtinuerit, vt deducitur hic per informan-
4 tes, cenſetur d. pars † renunciaſſe dictis proteſtationibus & ab illis receſſiſſe propter dictos actus contrarios proteſtationi, vt in ſimilibus proteſtationibus recuſationis iudicum reſoluit Rot. de qua per Put. deciſ. 293. in vna Placentin. lib. j.

Tertia etiam recuſatio facta ſub die 9. Iulij de eodẽ anno 1576. fuit per Dominos reiecta vt calunnioſa. Calumniam verò deducebant, tum ex eo, quia cùm fuerit propoſita in actu lectionis ſententiæ, præſumitur facta
5 † ad impediendum illius prolationem. Et propterea nõ eſt attendenda, vt per Couar. pract. quæſt. cap. 26. nu. 3. verſic. cęterum. Franc. in d. c. cum ſpecial. q. 3. Sicut etiã
6 dixerunt de † ſuſpenſione petitorij facta in actu prolationis ſententiæ, quia præſumitur calumnioſa. c. paſtoralis, de cau. poſſ. Mohed. deciſ. 197. Tum etiam, quia inter alias cauſas, quæ in hac exprimuntur, adeſt etiam illa quæ concernit commendationem cauſæ factam iudici per Canonicum Frierium, quam cauſam dicit peruenıſſe nouiter ad ipſius notitiam, & tamen hanc eandem cauſam expreſſit in ſecunda recuſatione facta iudici die 9. Aprilis. Vnde cum ex hoc conſter de calumnia circa hanc cauſam, ita eſt præſumendum de alijs expreſſis. Inſuper dicebant Domini, quòd de calumnia etiam conſtat ex eo, quòd ab initio cauſæ quando pars fuit citata ad dicendum contra commiſſionẽ, ſtatim in prima eius comparitione abſque aliqua expreſſione cauſę allegauit iudicem ſuſpectum. Ex quo inferebant, quòd intentio partis nulla alia videtur fuiſſe, quàm protelare iudiciũ, & expeditionem cauſæ per conſictas cauſas ſuſpitionũ.

SERAPHINI.

Roman. caſalium. Mercurij, 6. Nouembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Titulus contractus ille iudicandus eſt, quem denominatio demonſtrat.*

2 *Emphyteuſis illa cenſenda eſt, pro cuius canone quid modicum ſoluitur: ſecus in locatione ad longum tempus. ex communi.*

3 *Pactum, quòd propter bellum vel abſentiã Principis poſſit reſtitui prædium, repugnare dicitur emphyteuſi & conuenire locationi.*

4 *Quantitas certa, non autem quota facit locationem cognoſcere.*

5 *Dominium vtile in locatione ad longum tempus transfertur.*

DECISIO DLXIIII.

DOmini non dubitarunt hunc contractũ, de quo agitur, eſſe contractum locationis ad longum tempus, & non emphyteoſis, ex pluribus.

1 Et primò ex denominatione partium, quia † tam in contractu quàm in confirmatione obtenta, ſemper nominarunt hunc contractum locationis. Bart. in l. cęterũ. §. qui maximas. ff. de public. in rem act. Oldra. conſ. 159. Aret. conſ. 55. in prin. Dec. conſ. 305. in primo.

Secundò, attenta origine & penſionis quãtitate. Quia cùm prius eadem caſalia eſſent locata ad nouem annos pro ducatis annuis 260. inſuper rubris 15. grani, & 10. ordei, quæ quidem erat vera locatio, poſtea fuit deuentum per partes ad locationem ad tertiam generationẽ cum augmento penſionis pro ducatis annuis 290. rubris 15. grani, & 10. ordei, & 110. ſalmis feni, & inſuper fuerunt mutuo datæ pecunię excomputandæ in penſionibus decurrendis. Ita quod apparet penſionem conuentam eſſe proportionatam ad fructus caſalium, & ita nõ
2 eſſe emphyteuſim, cùm † pro canone emphyteutico ſoluatur quid modicum. vt per Doct. in l. 2. C. de reſcin. vendit. Io. And. in addit. ad Specul. de empt. & vendit. §. nunc dicendum. & de loca. §. 6. verſic. quarto. Et iſtum eſſe verum modum cognoſcendi locationem ab emphyteuſi, tradit Bart. in l. j. num. 4. & 6. Iaſ. num. 35. C. de iure emphyt. Doct. communiter in c. potuit, de loca. Aret. conſil. 55. num. 4. dicit hanc eſſe fortiorem coniecturam cęteris coniecturis. Bellon. conſ. 25. num. 18. Nat. qui teſtatur de communi conſ. 49. poſt num. 7. Cagnol. in l. 2. nume. 202. C. de reſcind. vendit. Clar. in §. emphyteuſis, in j. quæſt. verſic. & aduerte. Corn. conſ. 285. num. 9. lib. 5. cum alijs allegatis.

Tertiò quia adeſt pactum, quòd propter bellum vel abſentiam Pontificis poſſint Domini de Maximis reſti-
3 tuere caſalia, quod † repugnat emphyteuſi, & conuenit locationi. Corn. ibi num. 22. Bero. conſ. 150. lib. j. Rube. Alexan. in l. Gallus. §. quidam rectè, num. 202. de liber. & poſthum. Bello. d. conſ. 21. num. 8.

Non obſt. quòd pro penſione ſoluatur & granum &
4 fenum. Quoniam † nihilominus eſt locatio, vbi certa eſt quantitas, non autem aliqua quota fructuum. l. ſi olei. & ibi Salyc. C. loca. & in l. j. num. 3. C. de iure emphyt. Præterea attenditur id quod præualet. At hic cùm pẽſio quæ ſoluitur in pecunia numerata, longe excedat id quod ſoluitur in grano, & feno, merito denominatio ab eo eſt ſumenda. Bart. in l. j. §. ſexto, loca.

Nec obſt. quod in locatione non transferatur dominium, quoniam procedit in locatione ad breue tẽpus,
5 ſecus ſi ſit ad longum tempus, quia † tũc transfertur dominium vtile, vt communiter tradunt Doct. in d. l. j. C. de iure emphyt. Ideo cum hoc præſuppoſito, quòd iſte ſit contractus locationis ad longum tempus, erit videndum, an Dominus Horatius, per alienationem ab eo factam ceciderit in commiſſum, ita vt locus factus ſit deuolutioni.

SERAPHINI.

Roman. de Salamonibus. Lunæ, 14. Nouembris. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio non capta à fideicommiſſario de manu hæredis, dicitur vitioſa.*

Poſſeſſio

2 *Poſſeſſio vt non dicatur vitioſa, debet fideicommiſſarius habere licentiam à teſtatore capiendi poſſeſſionem propria authoritate.*
3 *Immiſſio in poſſeſſionem per fideicommiſſarium impediri non poteſt, quando aliquid venit de iure detrahendum. Etiamſi fideicommiſſarius eſſet poſſeſſor ſine vitio.*
4 *Dubium iuris intricati, & controuerſi æquiparatur dubio facti.*

DECISIO DLXV.

FVit reſolutum, Illuſt. D. Victoriam non eſſe legitimam contradictricem ad impediendum, quominus Illuſt. D. Virginia immittatur in poſſeſſionem tertiæ partis bonorum, de quibus agitur.
1 Primò, quia eius poſſeſſio † eſt vitioſa, cùm non ſit capta de manu hæredis, prout oportuit. Dec. in l. fin. C. de edic. diui Adria. tollen. num. 48. & ibi Zuc. nu. 397. idẽ Dec. conſ. 84. col. 2. verſic. ſimiliter. & conſ. 424. nu. 34. in fi. Rolan. qui alios cumulat conſ. 78. num. 14. lib. 3. & hanc opin. tenuit Rot. vt per Butr. deciſ. 3. de teſtam.
Nec ob. quod dicitur exemplo, poſſeſſionem captam vacante hæreditate non eſſe vitioſam, per conſil. Alciat. 27. tom. 3. lib. 9. al' às 350. Quia hæc ſententia eſt non ſolum contra communem opinionem, ſed etiam contra authores per ipſum allegatos. nam Pau. de Caſt. quem ipſe allegat, contrarium expreſſe probat.
Neque etiam obſt. deciſ. coram me in Vrbeuetan. Caſtrorum ſub die 4. Februarij, 1566. Quia tunc illud fuit obiter dictum, & allegatus Balb. in repet. l. Celſus, numero 72. de vſucapio. qui allegat Bald. & Alex. in l. fin. C. de
2 edic. diui Adria. tollen. Qui † expreſſe volunt, quòd, vt poſſeſſio non ſit vitioſa, fideicommiſſarius habeat à teſtatore licentiam capiendi poſſeſſionem propria authoritate. Sed quia allegabatur in illa cauſa, D. Lucam non eſſe in poſſeſſione, ideo maluerunt Domini amplecti viam facti quàm iuris.
3 Secundò, D. Victoria non poteſt impedire † immiſſionem, quia aliquid veniat de iure detrahendũ. ita poſt Bal. Caſtren. & Alex. tradit Zuccard. in d. l. fin. num. 426. cum ſeq. Bar. q. 156. num. 2. & 6. qui tradit hoc procedere etiam ſi fideicommiſſarius eſſet poſſeſſor ſine vitio. idem Rolan. d. conſ. 78. num. 21.
Nec obſt. quod exemplo dicitur nihil venire detrahendum, quia hoc patitur multas difficultates. Nã cùm ſit ſuſpenſum petitorium, licèt aliquid ſit probatum pro parte d. Victoriæ, tamen cum probatio probationẽ non excludat, poſſet D. Virginia vel contrarium probare, vel quid iam aliud releuans. Nec eſt dubium legitimam deberi. Et licèt prætendatur dotem ſuccedere loco legitimæ, hoc non facit, quia ea ſit detrahenda, quamuis vonit in ea computanda.
Nec obſtat, quod teſtator voluit Læliam & ſororem eſſe contentas dote, quia de iure communi legitima reij cit omne onus. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. teſtamen. Et ſtatutum videtur fauore maſculorum tantum excludere ſorores & nepotes.
Præterea venit etiam detrahenda legitima alterius ſororis. Et ex his offuſcatur id quod exemplo prætenditur doctum fuiſſe de iure fideicommiſſarij, & de non iure hæredis, nam etiam reſpectu fideicommiſſarij habet magnam in iure difficultatem. Ideo ſuccedit, quod dicitur,
4 † dubium iuris intricati, & controuerſi æquiparari dubio facti. Capyc. deciſ. 10. nu. 19.
Hic verò tam in facto, quàm in iure plures ſunt difficultates, & conſequenter non poteſt applicari huic caſui conſ. Corn. 132. circa fi. lib. 4. Quia dato, quòd vera ſit eius opinio, hic præter alias incertitudines adeſt etiã illa, quòd hæreditas nõ in pecunia numerata, ſed in corporibus hæreditarijs conſiſtit, & ideo certitudo quam ipſe conſiderat, haberi non poteſt. Cętera quæ in contrarium allegãtur, facile ex deductis confutari poſſunt.

ROBVSTERII.

Roman. domorum & vineæ. Veneris, 12. Iunij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Bona emphyteutica donari poſſunt, & veniunt in generali donatione facta verbis prægnantibus.*

DECISIO DLXVI.

FVit reſolutum, quòd Nicolaus potuit donare bona emphyteutica, præſertim ſi verba donationis ſunt prægnãtia, prout dantur, quia inſtrumentum ven
1 ditionis regiſtratum eſt laceratum. & iſtis † concurrentibus ſine dubio comprehenduntur bona emphyteutica in donatione, ex Corn. conſ. 321. in fi. lib. 4. cum alijs per Curt. iun. conſ. 16. num. 8. & conſ. 109. num. 3. cum ſeq. Aym. conſ. 256. num. 7. & conſ. 294. col. 4. verſic. ſed magis in terminis. & conſ. 303. num. 4. cum alijs per informantes allegatis. Nam vbi diſponens habet liberam poteſtatem diſponendi, non eſt dubitandum de voluntate, ex quo verba ſunt tam prægnantia.
Videndum eſt igitur, an extenſio donationis, quæ datur, ſit vera & concordet cum originali.

ROBVSTERII.

Roman. ſocietatis ſcutorum 100. Lunæ, 23. Iunij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Tempus quando eſt appoſitum ad limitandum obligationem fideiuſſoris, lapſo tempore liberatur fideiuſſor. ex communi.*
2 *Fideiubens ad annum tantum dicitur velle limitare obligationem taliter, quòd elapſo anno non teneatur amplius.*
3 *Prorogatio vel confirmatio licet ſit eadem cum actu primo, tamen non obligat fideiuſſorem, niſi expreſſe conſentiat.*

DECISIO DLXVII.

FVit reſolutum, quòd Ioannes Quintius non remaneat obligatus pro ſcutis centum, ſed tantum pro fructibus dictorum 100. ſcotorũ decurſis in primo anno à die initæ ſocietatis. Mouebantur Domini ex l. ſi ad hæc. C. loca. & ex communi concluſione, ꝙ quan
1 do † tempus eſt appoſitum ad limitandum obligationem fideiuſſoris, lapſo tẽpore liberatur fideiuſſor. Bald. Alex. & alij hic per vtruſque informantes allegati, & addebatur Boerian. conſ. 88. col. 3. & 1. lib. 3. in non. Alciat. tom. 1. lib. 7. conſ. 24. num. 3. qui loquuntur in eo, qui decoxit poſt tempus fideiuſſionis. & idem Alciat. tom. 3. lib. 8. conſ. 5. num. 4. cum pluribus ſeq. & num. 15. cum
2 ſeq. vbi plura ad propoſitum. Et † quòd ille, qui fideiuſſit ad annum tantum, dicatur velle limitare obligationẽ taliter, quòd elapſo anno non teneatur amplius, allegabatur

batur tex.iuncta gloſ. in l.ſi fideiuſſor. §.fin. in gloſ.j. ff.
mand.& Abb.in c.conſtitutus,num.11.ante fin. de fide-
ioſſ.& Alciat.in dictis conſ.tom.3.lib.8. conſ.37.nu. ...
in prin.Item allegabatur, quòd licèt prorogatio vel con
firmatio ſit idem tempus, & eadem obligatio, tamen di-
3 cebam † eſſe verum reſpectu conſentientium,& ſic pro-
rogantium vel continuantium, ſed nõ reſpectu fideiuſ-
ſorum, qui limitate ſe obligarunt, vt poſt alios latè de-
ducit Tiraquel.de retract.conuent.§.primo, gloſ.7. nu-
mero 32.cum ſequen.

Non obſt. quod ab initio fuerit contracta ſocietas ad
beneplacitum,quod non fuit reuocatum niſi longe poſt
annum,& ſic nulla fuerit prorogatio, ſed continuatio.
Quia dicebant eſſe verum reſpectu principalium,& ſim
pliciter fideiubentium, ſed non reſpectu Iuan.Quintij,
qui limitauit ab initio obligationem ſuam ad annũ tan
tum. Nam licet obligatio principalis ſit ſimplex & pura,
ſi tamen fideiuſſor non vult ſimpliciter obligari, ſed li-
mitatè, attenditur id quod fideiuſſor facit reſpectu ſui,
ita quod perinde eſt ac ſi principalis obligatio eſſet limi
tata reſpectu fideiuſſoris. Nam dicebatur,ꝙ quemadmo
dum ſi obligatio principalis eſt ad certum tempus,& fi-
deiuſſor intercedit ſimpliciter, tunc non poteſt proroga
ri obligatio ſine conſenſu fideiuſſoris, & fideiuſſor non
tenetur amplius poſt tempus:ita etiam quando obliga-
tio principalis eſt pura & ſimplex ſine tempore, ſed fi-
deiuſſor fideiubet ad tempus tantũ, non attenditur obli
gatio principalis, ſed fideiuſſoris reſpectu ipſius fide-
iuſſoris, vt poſt tempus non ſit obligatus, & placebant
regulæ & corroborationes adductæ per Alciat. in di-
ctis conſil.

ALDOBRANDINI.

Foroliuien. fideicommiſſi. Lunæ, 19 Martij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum perpetuum,& abſolutum inductum cenſe-
tur à teſtatore, agnationem per nomen collectiuum vo-
cante.*
2 *Teſtator ordinans, quòd bona remaneant in agnatione pro
conſeruatione familiæ, cenſetur induxiſſe fideicommiſ-
ſum ſimplex & abſolutum, non autem in caſum alie-
nationis.*
3 *Subſtitutio, vt bona remaneant in agnatione pro con-
ſeruatione familiæ, dicitur eſſe ſeparata & ſtare de
per ſe.*
4 *Dictio,& ſic,eſt illatiua ex præcedentibus, & declaratiua
modorum expreſſorum.*
5 *Subſtitutio facta per verba ſeparata & geminata, quid
operetur.*
Item per verba onus reale ſignificantia.
6 *Ampliare non dicitur corrigere etiam in teſtatore.*
7 *Vocatio noua non inducitur ex prohibitione alienationis.*
8 *Prohibitio de non alienando ſicut fideicommiſſum non am-
pliat, ita nec ratio adducta ad validandum prohibitio-
nem prædictam.*
9 *Fideicommiſſum an & quando inductum cenſeatur tam
ex prohibitione alienationis, quàm ex expreſſa voca-
tione agnatorum, diſtinguendi ſunt plures caſus.*

DECISIO DLXVIII.

Circa hanc deciſ.reſpondit Cephal. conſil.614. vbi
num.1.fit mentio de hac deciſ. vol. 4.

Domini ſine difficultate concluſerunt, clauſu-
lam,de qua in dubio,inducere ſeparatum fideicommiſ-
ſum à prima ſubſtitutione. Et propterea non recipere
eandem conditionem. Cùm.n.teſtator expreſſe diſpo-
ſuerit, quòd bona ſua remaneant in agnatione, & con-
ſequenter per nomen collectiuum,agnationem, vocaue-
1 rit, cenſetur † induxiſſe inter illos de eadem agnatio-
ne perpetuum,ſimplex, & abſolutum fideicommiſſum.
l.cum ita.§.in fideicommiſſo.vbi Caſtren.l.peto.§.fratre.
ff.de leg.2.Dec.conſ.38.ſub num.1.ad fin.cum ſeq. Pau.
de Caſt.in l.Gallus.§.quidam recte, num.9.prope fin.ver
ſic.quædam ſunt dictiones. ff.de liber.& poſthum. Soc.
num.9.verſic.quartus caſus.& Aret.in fine.Soc.conſ.90.
col.fin.lib.j.& in l.ſi cognatis,num.32.de reb.dub. Ang.
conſ.58. Ruin.conſ.158.num.12.lib.2. Quod de plano
videtur procedere in hoc caſu, ex quo in iſta ſubſtitu-
tione non poſſunt applicari ea, quæ de vulgari ſubſtitu
tione dicuntur in d.§.quidam recte. Quia vulgarem te-
ſtator ſupra expreſſe fecerat,& quia teſtator inducendo
onus reale ordinat, quòd bona remaneant in agnatione
2 pro conſeruatione familiæ, quod † non poteſt fieri ſine
fideicommiſſo, vt infra dicetur,quo caſu opinio Pau.de
Caſt.vera eſt, vt declarat Dec.conſ.236.col.2. verſic.ſe-
cundo modo. Pariſ.conſ.11.num.27. lib.2. & proximè
ad terminos noſtros declarat Rube.Alex. in d.§.quidam
recte,num.71.Et in terminis etiam, quando teſtator vo-
luit quod bona remanerent in familia, quòd procedat
opin. Caſtren. declarat ſimiliter Ruin. conſ.92. num.8.
lib.ſecundo.

Idq; tantò magis, quia in hoc caſu ceſſat communis
illa concluſio, de qua per Rip.in l.filiusfamilias.§.diui,
num.109. de leg.j. quòd hæc verba poſſunt eſſe adiecta
ad validandum prohibitionem alienationis, & ideo nõ
inducunt fideicommiſſum, niſi in euentũ alienationis,
vnde neceſſario dicẽdum eſt,quòd principaliter fuerint
à teſtatore prolata ad inducendum abſolutum fideicom-
3 miſſum. Nec debet iſta † ſubſtitutio recipere conditio-
nem præcedentis ſubſtitutionis,cũ ſtet de per ſe, ex quo
ſeparatum habet verbum. Bar. in l.Seiæ §.Caio.ff.de fun
do inſtruc. Et propterea non obſt.conſ.Alex.149. lib. 6.
cum alijs allegatis.Subſtitutio enim in caſu Alex.erat fa-
cta ſub his verbis:

Et diſpoſuit ſi Ioachinus & Antonius decederent ſi-
ne hærede maſculino, quòd bona eius remanere debe-
rent in propinquioribus ipſius teſtatoris, qui eſſent de
ipſius parẽtela,& ſic ſemper de gradu in gradum, quòd
dicta eius bona nunquam recederent de eius parentela,
donec aliqui maſculi ſint in ipſa, vt patet ex col.2. ver-
ſic.primo. Et ſubſtitutio ſequens licet in j.col. ſit poſita
dictio,&,nam col.j. refert Alex. verba teſtamenti, vt ita
ſe haberent, & ſic ſemper de gradu in gradum, & quod
ſemper.ſed col.2. dum refert verba ſubſtitutionis, non
apponit illam copulam,&, & conſequẽter manifeſtè ap-
paret, quòd tota prædicta ſubſtitutio regebatur ab vni-
co verbo, diſpoſuit. Item quòd erat concepta verbis illa-
tiuis ex præcedenti ſubſtitutione facta ſub conditione,
ſi deceſſerint ſine filijs, propter dictionem illam, & ſic,
4 quæ † eſt illatiua ex præcedentibus. Ruin.conſ.102.nu-
me 21. lib.2. Præfata enim dictio habet relationem ad
ſenſum & verba præcedentia. Soc.conſ.151.nu.6.lib.j.
& eſt declaratiua & ſignificatiua modorum expreſſorũ.
Sarn.de triennal.q.10.num.7. & ita loquuntur Soci.Iaſ.
Ruin. & ferè omnes, qui in contrariũ allegantur. Ex qui-
bus clarè conſtat, quòd in illis caſibus teſtatores ſemper
loquebantur, retento eodem euentu obitus hæredum
inſtitutorum ſine filijs, & ita procedunt reſolutiones à
Dominis factæ, quæ in contrarium allegantur. In cauſa
enim Albanen.ſubſtit. pendebat ab eodem verbo, item
voluit,

voluit, & vltra hoc aderant ibi reiteratæ dictiones relatiuæ tam reſpectu hæreditatis quàm reſpectu ſubſtitutorum, & eorum, quibus ſubſtituebatur, cùm ſemper in eadem ſubſtitutione diceretur, dicti hæredes, & d. hæreditas, & dictis hæredibus. & inſuper omnes ſequentes ſubſtitutiones, de quibus in d. teſtamento, quæ multum à Dominis ponderatæ fuerunt, erant factæ in euentum, quòd filij ſine filijs decederét. Et in cauſa Roman. de Maximis ſubſtit. erat facta per dictionem illam illatiuam, & ſic ordine ſucceſſiuo &c. & conſequenter de plano procedebant tradita per Alex. in conſ. 139. lib. 6. cum alijs alle-
5 gatis. quæ omnia hic ceſſant, cùm † ſubſtitutio iſta non ſolum habeat ſeparatum verbum, ſed valde geminatū, cùm teſtator dicat, & voluit, diſpoſuit & mãdauit, quod ponderat Dec. conſ. 38. col. 2. ver. ſic. quarto quia, & nullas habet dictiones illatiuas ex præcedentibus, quæ ſuadeant huiuſmodi reſtrictionem. Immo ſubſtitutio concepta eſt per verba potius onus reale ſignificantia. Bal. in l. precibus. C. de impub. & alijs ſubſtit. Pariſ. conſ. 90. nume. 43. & conſ. 91. num. 45. & conſ. 93. nu. 24. cum ſeq. lib. 2. cum alijs pro hac parte allegatis. Cùm enim non poſſint bona in agnatione remanere, nec familia ex illis conſeruari, niſi mediante tali fideicommiſſo, inducitur hoc caſu abſolutè fideicommiſſum gradatim inter illos de agnatione. Pariſ. dicto conſ. 37. num. 31. lib. 2. cum alijs allegatis.

Ex quibus omnibus ſequitur, quòd cùm Montignani non ſe fundent in illa prima ſubſtitutione, cui fuit adiecta illa conditio, ſed in iſta alia quæ eſt ſeparata, defectus conditionis primæ ſubſtitutionis adiectæ non obſt. Pariſ. c. 8. num. 39. in 2.

6 Et † cùm ampliare nõ ſit corrigere, Dec. in l. edita, nume. 22. C. de eden. non poteſt etiam dici, quòd teſtator hoc modo interpretando ſe incontinenti correxerit: cũ enim prima ſubſtitutio eſſet perſonaliter facta decedentibus aliquibus ex hæredibus inſtitutis ſine filijs, voluit teſtator per iſtam ſubſtitutionem facere aliam ampliorem ſubſtitutionem, onus reale inducendo ad fauorem agnationis.

7 Similiter non obſt. conſ. Dec. 636. quia † loquitur in prohibitione alienationis, ex qua prohibitione defendit ibi Dec. non induci nouam vocationem. Hic autẽ non ſumus in prohibitione alienationis, ſed in expreſſa vocatione. & propterea non obſt. tex. in §. nos igitur. in Auth. de reſtit. fideicom. quia & ille in prohibitione alienationis loquitur. Vnde ceſſat in hoc caſu quod exemplo dicebatur, rationem conſeruandæ agnationis conſiderari in perſonis expreſſis. Nam omnia allegata procedunt, quando ratio conſeruandæ agnationis adducitur ad validandum prohibitionem de non alienãdo. Tunc enim
8 † quemadmodum prohibitio de non alienando fideicõmiſſum non ampliat, ſecundum Doct. allegatos, nec ratio addncta ad effectum validandi prædictam prohibitionem, illud ampliare poteſt. In præſenti verò caſu ſumus in expreſſa & principali vocatione agnationis. Et quia omnia quæ pro contraria parte allegantur, procedebant in prohibitione alienationis, fuit propterea dictam illam non applicari huic caſui, cùm non ſimus (vt dictum eſt) in prohibitione alienationis acceſſoria ad fideicommiſſum, ſed in principali vocatione agnationis mediante fideicommiſſo, cum explicite & geminatis verbis teſtator diſponat, quòd bona ſua remaneant in agnatione, quo fit vt etiã ceſſent quæ aliàs deducta fuerunt in cauſa Bononien. de Pepulis, quia etiam ibi fideicommiſſum colligebatur pro parte Dominorum de Pepulis ex prohibitione alienationis, & ex ratione in dicta prohibitione aſſignata, qui ſunt diuerſiſſimi termini à caſu noſtro.

Diſtinguendi enim ſunt plures caſus in hac materia.
9 Nam † aliquando deducitur fideicommiſſum ex prohibitione alienationis, & tunc ſubdiſtinguendum eſt. Aut ſubſtitutio cum conditione, ſi quis deceſſerit ſine filijs, & prohibitio alienationis ponuntur in penitus ſeparata parte teſtamenti, & hoc caſu prohibitio alienationis nõ recipit eandem conditionem, vt fuit reſolutum coram bo. me. Oradino in illa Roman. de Maximis.

Aut prohibitio eſt appoſita acceſſorie ad ſubſtitutionem factam ſub d. conditione, & ab ea depẽdet, nec alia ſubſunt verba, quæ contrarium ſuadeant, & tunc nõ inducitur nouum fideicommiſſum, & ita procedit quod reſolutum fuit coram Reuerendiſſ. Caputaq. in vna Bononien bonorum de Bonaſonis, 27. Maij, 1575. in qua Domini ſequuti fuerunt conſ. Dec. 636.

Aut vna cum iſta prohibitione ita à præcedenti ſubſtitutione dependente, ſunt appoſita verba ſuadentia ampliationem fideicommiſſi, & iſto caſu materiam maiorem habet difficultatem, quæ difficultas tractatur in cauſa Bononien. de Pepulis, quæ adhuc ſub iudice eſt.

Si verò fideicommiſſum non elicitur ex prohibitione alienationis, ſed ex expreſſa vocatione, quia teſtator plures gradus vocauit, & tunc aut eos vocauit ſub vnica oratione, & per dictiones, vel illatiuas, vt in caſu Alexan. conſ. 139. lib. 6 & Ruin. conſ. 153. lib. 2. & Iaſ. conſil. 22. lib. 2. & Soc. conſ. 62. lib. 3. vel relatiuas, vt in cauſa Albanen. fideicommiſſi, & tunc non inducitur paſſiuum fideicommiſſum inter perſonas illorum graduum, ſed tantummodo illi actiuè videntur vocati per modum vulgaris ſubſtitutionis in euentum, quòd aliquis ſine filijs decederet. & hoc modo procedit quod dictum fuit in illa Roman. fideicommiſſi de Maximis, & in illa Albanen. in qua cauſa vltra hoc pro eadem opin. magna colligebatur coniectura, vt dictum eſt, ex eo quod ſequẽtes omnes ſubſtitutiones, de quibus in d. teſtamento, erant factæ ſub eadem conditione, ſi filij decederent ſine filijs, cum vna pars teſtamenti aliam declaret. Aut ſubſtitutio ſequens non regitur ab eodem verbo, ſed eſt in ſeparata oratione, & ſtat principaliter de per ſe, nec habet aliquas dictiones relatiuas ad præcedentia, nec ex præcedẽtibus illatiuas, qui eſt caſus noſter, & tunc, cum verba ex ſe ſignificẽt abſolutum fideicommiſſum inter vocatos, mens teſtatoris per clara verba expreſſa non eſt violanda ex ſupradictis.

ROBVSTERII.

Roman. de Ruſcio. Veneris, 10. Ianuarij. 1562.

SVMMARIVM.

1 *Præiudicium venientium ab inteſtato, de quo in legitimatione facta cum clauſula, ſine præiudicio, ille probare debet qui illud allegat.*
2 *Cauſæ cognitio aliqua non requiritur in legitimatione.*

DECISIO DLXIX.

FVit reſolutum pro validitate legitimationis cum præſuppoſito, quòd non conſter de aliquo præiudicio iſtarum mulierum. Nam Sebaſtianus erat hæres vniuerſalis, cui fuerunt alij ſubſtituti, & eccleſia ſancti Ludouici, & ipſæ mulieres ſolum ſunt legatariæ 3000. ducatorum. Et ad clauſulam, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, reſpondebant, quòd non intrat ex teſtamento ſecundum communem opin. vt per Dec. in

in conſ.allegato. Ad illud de citatione dicebant non eſſe neceſſariam citationem agnatorum, tum de ſtylo, quia Archiuium nullum citare mandat, & nihil aliud curat, niſi apponere clauſulam, ſine præiudicio venientium ab inteſtato. Immo nec ſignatura Papæ procedit iudicialiter in citando, & magis attendit ad narratiuam, & ſic quod omittitur, quod inducat ſubreptionem, remittitur ad iudicium contradictorium, & diſpoſitionem iuris. Itaque de ſtylo non habet locum allegatio omiſſæ ci
1 tationis. Niſi † igitur iſte oſtendat intereſſe & præiudicium, hæc allegatio non ſubſiſtit. Aym.conſ.132.nu.6. & conſ.179.num.6. Et ſtante conſenſu patris, de cuius bonis agitur, non poteſt conſiderari aliquod præiudicium, vt per Bart. in l.Gallus, in loco allegato, & addebāt Bal.conſ.58.in fi.lib.4.

Ad illud de lite aliqui dicebant non eſſe faciendam mentionem litis, quando impetratur legitimatio huiuſmodi, quando illud quod fit lite pendente, habet relationem ad tempus ante litem, quia retrotrahitur, præſertim in his quæ ſunt nudi facti, vt in legitimatione, in
2 qua † non adhibetur aliqua cauſæ cognitio, nam præcedente voluntate patris & legitimatione ſubſecuta, dicitur eſſe facta legitimatio in vita patris, vt per Bald. d.conſ.58.in fi.lib.4.cum alijs. Vt in extenſione conſenſus lite pendente, Aug.de fide inſtrum. tit.de ſolem.exped.numero 15. Et continuatione poſſeſſionis & alijs, prçſertim, quia non agebatur de præiudicio aliquo iſtarum fœminarum. Sed quoad hanc reſponſionem poſſet fortè dici, quòd quoad mentionem litis, ſi aliæ reſponſiones non ſubſiſterent, ſatis eſſet, quòd ipſe poſſederit, & nihil ſit innouatum lite pendente.

Reſeruarunt Domini videndum, ſi limitatio Gozad. conſ.121. eſt vera, & ſi ſit, an de ſtylo & facultate legitimationis abſque aliqua cauſæ cognitione, prçſertim hic in curia, potuit excuſari ipſe teſtator, quamuis deuenerit ad excuſationem ante legitimationem, relinquendo pure & fructus legatos, & tantò magis, cùm in curia ſint bullæ, dantes facultatem relinquendi, quamuis non habeant locum in bonis extra curiam. Item reſeruarūt, an legitimatio ſubſtineatur in parte.

Die Lunæ, 14. Aprilis 1567. dixerunt non obſt.conſ. Gozad. quia eius limitatiò eſt reprobata ex allegatis, & addebat plures, quos refert Reuerendiſſ.Paleot.de not. & ſpur.q.45.num.2.

ROBVSTERII.

Barchinonen. matrimonij. Mercurij, 31. Ianuarij. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes deponentes ſuper recognitione cedulæ & manu ſcribentis, debent dicere, in reddendo cauſam ſcientiæ, quia erant præſentes dum ſcribebatur.*

Fallit in ſcripturis, quæ fieri ſolent abſente parte. & quare. num.2.

DECISIO DLXX.

DOmini pro maiori parte reſoluerunt, quòd ex iſtis tribus teſtibus ſolis non ſit ſufficienter recognita cedula, quicquid ſit in apoca publica, in priuata oportet, quòd teſtes deponentes ſuper reco
1 gnitione reddant cauſam ſcientiæ, quia † erant præſentes cum ſcriberetur cedula, & recognoſcant manum. Afflict.deciſ.181.num.8. Dec.conſ.615.vel 616.num.5. Felyn.in c.2.num.14. de fide inſtrum. & ibi etiam Dec. Ruin.conſ.69.num.2.lib.4.cum alijs quæ fuerunt dicta coram Paleot.in vna Roman. duorum milium, de menſe Maij, 1559. & in cauſa matrimoniali Alex.conſ.150. num.16.lib.5. Et ſecundum hanc regulam certum eſt, cedulam non fuiſſe ſufficienter recognitam, quia nullus teſtis vidit eum ſcribere.

Secus eſt in ſcripturis, quę regulariter fieri ſolent abſente parte, prout in epiſtolis, & cedulis mercatorijs,
2 & † tunc etiam non requiritur exacta illa probatio, dūmodo recognoſcens viderit aliàs ſcribere, & rationem differētiæ inter iſtum caſum & alios ponit Soc. in l.ſi ita ſcripſero, col.pen.in fi.ff.de cond.& demonſt. Ruin.conſil.70.num.4. & ita aliàs fuit dictum in vna Auinionen. coram Oradino, de menſe Aprilis, 1560.

Sed nec iſte eſt caſus noſter, quia ambæ partes erant præſentes. Et quia ſaltem alterum de duobus requiritur, vel quòd viderit illū ſcribere, vel quòd viderit aliàs ſcribere. & primus & tertius nunquam viderunt Petrū ſcribere, ideo non probatur. Non obſt.ſtylus, nam vel procedit in inſtrumentis publicis, vel apocis Romanis forte per ſtatutum vel alia: ſed quia Domini deguſtarunt, quòd hic ſunt plura alia vltra cedulam, ideo ordinarunt, vt ponantur inſimul omnia, circumſcriptis omnibus exceptionibus, de quibus ad partem videbitur, & dubitetur, an cedula ſit ſufficienter recognita.

BRAVI.

Vrbeuetan. deuolutionis. Die 14. Octobris. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Pacta & conditiones à primo inſtrumento diſſimiles incompatibilitatem inducunt circa ſubſtantialia.*

2 *Inſtrumento primo derogatum cenſetur per ſecundum quod illi repugnet.*

3 *Obſeruantia eſt optima interpres ad declarationem voluntatis contrahentium.*

DECISIO DLXXI.

PRopoſita cauſa ſuper eiſdem ſtrictè, an per vltimū inſtrumentum ſit primo derogatum, Domini dixerunt, ſtandum eſſe in deciſis, cùm æquè in hoc caſu militent rationes deciſionis, ſcilicet, quòd in primo morte Petri Stephani bona erant ad eccleſiam reuerſura, & quarta pars fructuum pro anima eiuſdem Petri Stephani per capitulum eroganda. per ſecundum vero bona ad eccleſiam non reuertuntur, ſed Dominis de Albanis ad tertiam generationem cōceduntur cum pactis & conditionibus omnino à primo inſtromento diſſimilibus tam quoad miſſas, anniuerſaria & tempus, quàm
1 quoad alia, quæ † omnino incompatibilitatem inducūt circa ſubſtātialia. Pur.par.in l.pacta nouiſſima.C.de pac.

Mìouſq; ſe poſſunt compati enunciata in primo inſtrumento de dicēdis nouem anniuerſarijs per nouem dies immediate ſequentes poſt mortem Petri Stephani, prout continetur in eo de anno 1493. cùm tēpore tertij inſtrumenti de anno 1515. per annos iam antea Petrus Stephanus deceſſerit. Tertiò ex mutatione eleemoſynæ erogandæ pro dicendis miſſis vnius floreni, ſcilicet & pariter operis iniuncti ipſius Cardinalis, & ita bene retorquetur contra D.Federicum, quod pro parte eius cōſideratur, quod vbi circa idem duo ſunt inſtrumenta,
2 teatenus primo derogatum cēſetur, quatenus cum illo non ſe compatiuntur, & illi repugnat, vt per Dec.conſ.43. & 47.

& 47. Aym. conſ. 107. & 257. nu. 5. & alijs, de quibus per Syluan. conſ. 62. num. 21.

Non obſt. miſſæ in primo inſtrumento erant dicendæ ad altare maieſtatis tabulæ. Quia & cum in tertio nihil dicatur, poſſet ſaltem in hoc compatibilitas conſiderari, cùm iſta ſimul ſtare valeant. Nam Domini multipliciter reſpondebant. Primò, quòd cùm tota ſubſtãtia primi inſtrumenti fuerit mutata per tertium, vt ex dictis conſtat, fuit etiam receſſum ab illo de altare, & partes conſenſiſſe, vt alibi dicerentur miſſæ & anniuerſaria, de quibus in tertio inſtrumento. Tum etiam obſeruantia ſubſecuta docet, quòd partes de hoc non curarunt, &

3 aliter intellexerunt, quod † ſummè præualet ad declarationem voluntatis cõtrahentium. arg. l. ſeruus plurium. §. fin. ff. de legat. 3. l. ſemper in ſtipulationibus. ff. de reg. iur. Aretin. conſil. 11. Aymon. conſil. 101. numero quarto. cum alijs relatis per eundem conſil. 211. numero 8. Ruin. conſil. 104. Euentus enim declarat quid inter partes ſit actum. l. ſenatus. ff. ad Syllan. præſertim in conditione ita facilis implementi.

Et quia per ſecundum inſtrumentum ipſe Petrus Stephanus à primo receſſit, cùm in eo non fiat mentio altaris maieſtatis tabulæ, quod licet nullum, declarat tamen eius mentem. argum. l. vlt. ff. de reb. eorum. Ideo placebat Dominis vt diſputaretur dub. circa purgationem moræ.

B R A V I.

Vrbeuetan. deuolutionis. Veneris, 15. Iunij. 1579.

S V M M A R I V M.

1 *Emphyteuta ſi ceſſat per biennium ſoluere canonem, cadit à iure ſuo, niſi celeri ſatisfactione prouideat purgando moram.*

2 *Arbitrarium eſt iudici declarare, quæ ſit celeris ſatiſfactio.*

3 *Mora purgari non poteſt per oblationem ſtante pacto reſolutiuo contractus.*

4 *Oblatio facta ab emphyteuta poſt aliquod tempus incurſæ caducitatis, & non citata parte, nec facta in loco, vbi fieri debeat, habetur pro non facta.*

Idem ſi ſit facta de parte debiti.

Et nulla dicitur, quæ non poteſt deſeruire pro iure de futuro. num. 5.

6 *Oblatio verbalis facta de toto debito ſufficit ad excuſandum à mora.*

DECISIO DLXXII.

FVit reſolutum, Federicum & Fœlicem non poſſe moram purgare, dato dubio particulari, & vtraque parte informante, ſtante tam longa mora plurium annorum. Eccleſia enim habet intentionem

1 fundatam, quòd ſi † emphyteuta ceſſat per biennium, cadat à iure ſuo, niſi celeri ſatisfactione prouideat purgando moram. auth. qui rem. C. de ſacroſan. eccleſ. c. poterit, de loca. & licet gloſ. ibi in verbo, celeri, in fine. remit-

2 tat arbitrio iudicis, quando † dicatur iſta celeris ſatisfactio, vbi Bero. conſil. 142. & Tiraquel. in l. ſi vnquam, in verbo, omnia, num. 31. C. de reuoc. donat. Menoch. poſt alios de arbitr. caſu 7.

Domini tamen firmarunt in caſu præſenti non adeſſe celerem ſatisfactionem, cùm fuerit facta declaratio in vita d. Cornelij patris dictorum Federici & Fœlicis de incurſa caducitate, qui per aliquot annos ceſſauerat ſoluere canonem. Nec facit quod non conſtet de mandato declarantis, quia ex poſtea geſtis manifeſtè apparet etiam in vita ipſius Cornelij de ratificatione ipſius declarationis.

Primò, quia interuenit ſyndicus capituli in iudicio & alij duo canonici Aloyſius Magalottus & Nicolaus Roccius camerarius capituli.

Secundò, quia Cornelius obtinuit inhiberi ab A. C. & capitulum auocauit cauſam à curia & illã cõmiſit Gubernatori Vrbeueteri 3. Iunij, 1573. & in commiſſione dicitur litigare ſuper caducitate ratione canonis non ſoluti, & fuerunt plures actus geſti vſque ad menſem Decembris, ex quibus omnibus ſatis conſtat de euidenti ſcientia capituli.

3 Neque obſt. oblatio, quia † ſtante pacto reſolutiuo, non poteſt mora purgari. Put. deci. l. vlt. de tranſactio. & lib. 3. 65. Grammat. conſ. 93. num. 6. cum pluribus alijs citatis per informantes. Et cùm talis clauſula appoſita ſit in fine contractus, debet ad omnia præcedentia referri. cap. ſecundo requiris, de appellat. l. talis ſcriptura. §. fin. ff. de legat. primo. Tum etiam, quia dicta oblatio in multis eſt defectiua, ratione loci, quia non fuit facta in loco, vbi erat facienda ſolutio, neque fuit citatus procurator capituli, ratione temporis, quia per plures annos fuerat incurſa caducitas tam per patrem, quàm

4 filios, & ita † non releuat talis oblatio, & habetur pro nõ facta, vt per Afflic. deciſ. 150. nu. 11. Rolan. conſi. 53. numero 38. cum ſeq. lib. primo, & in terminis Rimin. iun. conſi. 165. num. 49 lib. 2. Ratione rei oblatæ etiam non releuat, quia non eſt facta de toto debito, vt per Rimin. ſen. conſil. 354. num. 18.

Nec facit etiã, quia dicitur in ea, quatenus teneatur, & conſtabat de notitia d. inſtrumenti, & articulorum capituli, in quibus articulabant, ꝙ pater per ſeptennium

5 defecerat à ſolutione. Accedit † quod illa oblatio fuit nulla, quæ non poteſt deſeruire pro iure de futuro, vt de depoſito dicit Rim. iun. d. conſi. 165. nu. 48. cum ſeq.

Vnde cum poſtea ſuperuenerit mora, caducitas ſuperueniens nocet. Achil. deciſ. 2. de locat. Capyc. deciſio. decimaſexta.

Neque ob. conſ. Soc. 118. num. 10. lib. 4. cum alijs allegatis, quòd verbalis oblatio ſufficiat ad excuſandum à

6 mora, quia † ibi intelligitur, quando offert totum id quod debebat, prout ſenſit Achil. d. deciſ. 2. de locat. Ex quibus omnibus tolluntur, quæ pro parte Federici dñr.

ALDOBRANDINI.

Pampilonen. de Sangueſſa. Die 3. Martij. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Iudices ſi ſint deputati in ſolidum, poteſt vnus alio mortuo exequi remiſſoriam.*

2 *Pœnitentia licita eſt antequam ſit obtentum beneplacitum Apoſtolicum.*

DECISIO DLXXIII.

1 DOmini fuerũt pro validitate examinis, quia cùm † iudices fuerint deputati in ſolidũ, potuit vnus alio mortuo exequi remiſſoriam. l. j. vbi Bal. de offic. conſul. Bar. in l. Pomponius. de re iudic. Quod autẽ fuerint deputati in ſolidum, apparet ex decreto remiſſoriæ 17. Februarij, 1576. quod eſt etiam de ſtylo, vt notum eſt, & colligitur ex deciſ. Guidobon. 76. Apparet inſuper ipſiſmet literis ex remiſſorialib. in quibus

dicitur, quòd prædicta remiſſoria ab Auditore decreta,
fuit in forma ſolita, & cum illa clauſula, inſolidum, ita
vt vno impedito vel mortuo, alius iudex poſſit exequi,
& ſic ſolita apponi, & ſi in literis remiſſorialibus dica-
tur, quòd fuit decreta in forma ſolita, ſequitur quòd ſit
habenda pro appoſita, ex allegatis pro Dominico.

Non obſt. defectus mandati, quia iam fuit reſolutum
illum non adeſſe, hoc. n. iuſpatronatus pertinet ad paro-
chianos vti ad ſingulos, & ideo poteſt quilibet ius ſuum
defendere alijs contradicentibus.

Minus obſt. compromiſſum, de quo fuit coram iudi-
cibus remiſſorialibus oppoſitum. Tum quia adeſt con-
ſenſus 74. parochianorum, qui dederunt poſt dictum
compromiſſum mandatum ad exequendum remiſſo-
riam. Tum etiam, quia compromiſſum non tenebat,
cum eſſet factum in laicos de re ſolum ſpirituali, cùm
fuerit data poteſtas arbitris cognoſcendi cui debere-
2 tur beneficium. † Et quamuis fuerit reſeruatum bene-
placitum Apoſtolicum, hoc efficit, vt antequam illud
obtineretur, eſſet licita pœnitentia. Put. deciſ. 352. in
vna Cęſaranguſtan. lib. primo. ex not. per Card. & Abb.
in cap. ſuper eo, de condit. appoſ. Quæ pœnitentia in-
teruenit ſtante illo mandato 74. parochianorum ſaltem
reſpectu ipſorum. Tum etiam, quia licèt fuerit oppoſi-
tum de compromiſſo, non tamen fuit appellatum, im-
mo poſt fuerunt data interrogatoria pro examine te-
ſtium. Roin. conſi. 61. num. 36. lib. 5. Curt. iun. conſ. 175.
numero 2. poſt Felyn. in cap. cęterum, col. 6. de reſcript.
Et quibus tolluntur ea omnia, quæ pro Michaele dedu
cebantur. Et hæc opinio viſa fuit Dominis æquior, ſtan
te quòd mortuo canonico Vrta, iam alius iudex nomi-
natus pro parte Michaelis fuerit requiſitus, & quod fue
runt teſtes examinati cum interrogatorijs partis, & cum
interuentu notarij ab ipſa nominati.

ROBVSTERII.

Valentin. beneficij. Veneris, 6. Octobris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Executoribus licitum eſt commutare voluntatem teſtato-
ris ex cauſa & cum auctoritate ordinarij.*
2 *Maiorales ratione officij & maioritatis dicuntur priores.*
3 *Interpretatio ex vſu & obſeruantia prævalet interpreta-
tioni iuris etiam ſi verior eſſet.*
4 *Conſuetudo interpretatiua eſt attendenda.*
*Etiam ſi non conſtet quod ſit longo tempore obſeruata, in
qua præſcriptio non requiritur.*
*Fallit, niſi agatur de auſſerendo iure vni, & dando al-
teri.*
5 *Iuſpatronatus poteſt de vno in alium etiam laicum cum
auctoritate Diœceſani de conſenſu partis transferri.*
6 *Confraternitas, in qua ſaltem pro maiori parte ſunt con-
fratres laici, non dicitur eccleſiaſtica etiam ſi in ea adeſ-
ſet campana & altare.*
7 *Iuſpatronatus confraternitatibus laicalibus relictum, di-
citur laicale etiam quod ſit ſub nomine alicuius Sancti:
niſi ſit fundatum de bonis eccleſiaſticis.*
*Immo etiam ſi in tali confraternitate ſint aliquæ perſonæ
eccleſiaſticæ, dummodo non ſit contemplata perſona ip-
ſorum. num. 8.*
9 *Diſpoſitio cap. 1. de iurepatron. in ſexto. quomodo intelli-
gatur.*
10 *Beneficium mixtum non cadit ſub reſeruatione etiam ſi va
cauerit in menſe reſeruato.*

DECISIO DLXXIIII.

Difficultas propoſita habet quatuor partes. Pri-
ma, an huiuſmodi iuſpatronatus ſit laicorum
tantum. Secunda, an ſit clericorum tm̃. Tertia,
an ſit mixtum. Quarta, quis effectus ſequatur ex p̃miſſis.

Circa primam plures ex Dñis tenebant eſſe laicorum
tm̃, quia exiſtimabant eſſe inſpiciendam conceſſionem
d. iuris patronatus factam per executorem in fauorem
prioris & maiorũ confraternitatis S. Iacobi. non autem
conceſſionem ipſius fundatoris prælibatis prioribus fa-
ctam. Tum quia ſecundum aliquos non erat in caſu iſto
1 prohibitum † executoribus commutare voluntatẽ teſta
toris ex cauſa, & cum authoritate ordinarij. iuxta diſtin.
Lambert. de iurepat. lib. 2. par. 2. q. 7. artic. 30. nu. 14. 18.
& 19. fol. 233. ſecundum aliam fol. 80. cum ſeq. Tum ẽt
q̃a verba fundatoris iuriſpatronatus de prælibatis prio-
ribus, hoc eſt de priore & maioribus, non ſunt ita cla-
ra, vt non poſſint ſalua ratione recti ſermonis intelligi
de prælibatis prioribus, hoc eſt de priore & maioribus
dictæ confraternitatis, de quibus ſupra mentionem fe-
2 cerat, cùm † maiorales ratione officij & maioritatis di-
cantur priores. l. penul. C. de deſer. lib. 12. l. ſi ex plagijs.
§. in cliuo. ad l. Aquil. Et quoniam ex interpretatione iu-
ris potius eſſet intelligendum de prioribus portę cęli &
confraternitatis, negari non poteſt, quod verba præmiſ-
ſa non ſunt ita clara vt non poſſint etiam modo prædi-
3 cto intelligi, quo † caſu eſt locus interpretationi ex vſu,
& obſeruantia ſubſecutis, etiam ſi alius intellectus de
iure verior eſſet, & remanet diſpoſitio licet non bene
interpretata, in virtute ſuæ diſpoſitionis & non in vir-
tute conſuetudinis, vt bene poſt alios deducit Soc. con-
ſil. 145. nume. primo, in fine, cum ſequen. lib. primo. &
alios cumulat Aymon. conſil. 201. num. 15. cum ſequen.
4 & conſil. 202. num. 20. in ſecundo. Eſt † enim interpre-
tatiua, & non inductiua iſta conſuetudo, iuxta not. per
Pau. de Caſt. & alios in l. hæredes palam. §. ſi quid poſt,
de teſtamen. Sarnen. in regula de iure quæſito non tol-
len. quæſt. 13. & ſi non conſtet, quòd ſit longo tempore
obſeruata, quia hæc conſuetudo non requirit præſcri-
ptionem, ſed actus tantum, vt latè poſt alios Aym. con-
ſil. 101. numero 4. & dicto conſil. 202. numero 12. Et li-
cet vbi agitur de auferendo iure vni, & dando alteri,
debeat talis conſuetudo eſſe præſcripta, Soc. conſi. 260.
numero 19. lib. ſecundo. tamen id verum eſt, vbi conſtat
de iure alterius, quod hic non eſt clarum. Ideo obſer-
uantia abſque præſcriptione ſufficit ad interpretandam
diſpoſitionem fundatoris. Tum etiam, quia in aſſigna-
tione iſtius iuriſpatronatus in fauorem prioris & maio-
ralium interuenit in caſu iſto authoritas Epiſcopi, &
conſenſus prioris & conuentus Portę cęli, aſſignata illis
recompenſa, vt in proceſſu de partibus, fol. 44.

5 Et non eſt dubium, quòd cum † authoritate Diœce-
ſani de conſenſu partis iuſpatronatus poteſt de vno in
alium etiam laicum transferri. vt not. poſt alios Abb. in
cap. illud, de iurepatron. & alij paſſim. Ideo ſi debet
attendi ordinatio executorum, quòd iuſpatronatus ſit
relictum priori & maioribus confraternitatis ſancti Ia-
cobi, dicebant aliqui ex Dominis, quòd iſta confrater-
nitas non ſit eccleſiaſtica, etiam ſi in ea adeſſet campa-
6 na & altare, ex † quo confratres ſunt laici ſaltem pro ma
iori parte. Bald. in l. ſi quis ad declinandam. §. omnibus,
numero 19. C. de epiſcop. & cleric. plures accumulat
Gabriel. de commun. opin. tit. de pia cauſ. concluſ. pri-
ma, per totam. Menoch. in tracta. de recuper. poſſeſſ. re-
7 med. 15. num. 30. cum pluribus ſeq. Et † iuſpatronatus

iſtis

iſtis confraternitatibus relictum dicitur laicale, etiam quod ſit ſub nomine alicuius Sancti, ex quo fuit fundatum de bonis patrimonialibus laici. Felyn. in tract. quando literæ Apoſtolicæ noceant parti. in 4. limit. Rocch. in verbo, inſtituit, num. 15. etiam ſi adhæreant alicui eccleſiæ, vt poſt alios Couar. pract. quæſt. cap. 3. nu. 8. & ita fuit aliàs reſolutum in vna Piſtorien. 21. Maij, & 21. Iunij, 1565. coram R.P.D. Sarmiento. Meritò iuſpatronatus relictum iſtis debet cenſeri laicale, licèt aliquis ex
8 iſtis ſit eccleſiaſticus, quia † non eſt contemplata perſona iſtius, ſed locus, cui petunt, & ſic confraternitas. Collecta. in c. ex inſinuatione, num. 1. & 2. de iurepatron. Abb. in c. eam te, eod. tit. & in c. cum nos, num. 4. de offic. ordin. Fely. in d. tract. Lambert. d. tract. lib. 1. prima parte, quæſt. 5. artic. 5. fol. 7. Couar. vbi ſupra. Aliqui tamen dicebant, quòd hæc ratio erat dubitabilis, quia procederet ſi eſſet relictum iuſpatronatus confraternitati, ſed hic fuit relictum priori & maioralibus d. confraternitatis, quo caſu ipſi ſoli abſque confraternitate præſentant, & præſentatio ad dignitatem vel officium eccleſiaſticum ſpectat, videlicet, ad priorem ſolum pro vna voce; ideo intrant ſupra allegata. Sed alij replicabant, quòd in ipſo priore non eſt contemplata qualitas propria, ſed loci, quem repræſentant, vt dicunt Docto. ſupra citati.

Non obſt. tex. in cap. primo, de iurepatron. in 6. Quia
9 † ibi iuſpatronatus tranſierat in eccleſiam vel perſonam eccleſiaſticam. Tamen Domini in hac prima parte non firmarunt, quòd iuſpatronatus ſit laicorum tãtum, quia forte non erit neceſſarium.

Quoad ſecundam reſoluerunt non eſſe clericorum tantum, quia tenebant ex ſupra adductis eſſe ſtandum ordini executorum. quo ſtante non poteſt negari, quin ſaltem reſpectu illorum duorum laicorum non poſſit eſſe eccleſiaſticum, ſiue fundator conſiderauerit confraternitatem quæ vt ſupra fuit adductum, non eſt eccleſiaſtica ſed ſęcularis, ſiue ipſas perſonas maioralium, qui habent duas voces & ſunt laici.

Quoad tertiam reſoluerunt Domini, quòd licèt reſpectu prioris confraternitatis poſſet dici eccleſiaſticũ, in quo tamen ſunt plures difficultates, de quibus ſupra, tamen ſaltem reſpectu duorum aliorum maioralium, non poteſt negari, quin ſit mixtum, & intrant conſiderationes factæ in prima difficultate.

Ad vltimam dixerunt, quòd licèt beneficium vacauerit in menſe reſeruato, tamen non cadit ſub reſeruatio-
10 ne, cùm † ſaltem ſit mixtum, & attenditur facultas laicalis. Creſcen. deciſ. 157. Achil. de iurepatron. deciſ. 50. Sed ſi Papa præueniſſet patronos, & eorum præſentationem, tunc intraret derogatio, ſi ſolum eſſet mixtum, quia Papa derogat in totum quando eſt mixtum. Tamẽ quia patroni præſentarẽt ante prouiſionem Papæ, dixerunt illam eſſe ſubreptitiam, & intrare regulam de iure quæſito.

B R A V I.

Roman. domus in monte Iordano. Die 20. & 30. Aprilis. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Alternatiua negatiuè concepta requirit neutrum extare.*
2 *Nominatio extranei in iure patronatus permiſſa patri, multò magis permittitur filio.*
3 *Mens veriſimilis contrahentium ad interpretandum voluntatem conſideratur.*
4 *Omiſſum non dicitur quod per verba implicatiua includitur.*

D E C I S I O DLXXV.

PRopoſita cauſa Roman. deuolutionis domus 20. & 30. Aprilis, 1578. ſuper dubio, an domus, de qua agitur, ſit deuoluta ad monaſterium ſancti Pauli, vel pertineat ad Hieronymum.

Domini ſtricta difficultate per duas Rotas dixerunt, vt iudicetur, an in caſu, de quo agitur, ſtante inſtrumẽto conceſſionis factæ Franciſco, poſſit ipſe nominare, vel eius filius Chriſtophorus. Et fuit tentum pro maiori parte tam Franciſcum quàm eius filium potuiſſe nominare ex inſtrumento, vbi permittitur Frãciſco nominare vnam perſonam ſibi gratam ſi filios vel nepotes non habuerit. Cùm ergo Franciſcus habuerit tantum filium,
1 & vterque extraneum nominauerit, tum quia † in alternatiua negatiuè concepta requiritur neutrum accedere. Ant. in c. inter cæteras, num. 5. verſi. aduerte, de præſcrip. Dec. in l. generaliter, num. 2. C. de inſtit. Soc. in l. ſi is qui ducenta. §. cum ita, num. 5. ff. de reb. dub. Ruin. conſ. 167. num. 19. lib. 1. tum etiam, quia ex ſerie inſtrumenti conſtat pluribus in locis mentem contrahentium fuiſſe cõcedere prædictam domum ad tertiam generationem, ſequitur, quòd facultas nominandi æquè fuit tributa Chriſtophoro ſicuti Franciſco patri, ne ſequatur abſurdum, vt extraneus ſit melioris conditionis quàm filius. Si enim extraneo nominato à Franciſco permiſſum fuit
2 alium nominare, ergo † & filio Chriſtophoro multo fortius. arg. eorum quæ tradit Anchar. conſ. 74. & Soc. in l. cum anus, num. 113. col. pen. verſic. aliàs allegatum. per tex. ibi. ff. de condit. & demonſt. Aym. conſ. 378. num. 1.
3 per l. cum acutiſſimi, de fideicommiſſ. ex † veriſimili mente contrahentium, quæ ad interpretandum voluntatem conſideratur. vt per gloſ. vulg. in l. tale pactum. § fin. ff. de pact. & in l. cum res, vt c. ſed vbi veriſimile eſt eum voluiſſe. ff. de legat. 1. late Gabriel. de regul. iur. concluſ. 10.

Neque obſt. quod dicitur, verba contractus eſſe perſonaliſſima, quia hoc ceſſat in caſibus prædictis, qui nõ dicuntur omiſſi, vt per informantes, cùm eadẽ ſit ratio, quæ in expreſſis, & ita verba contractus extenduntur, vt per Oldra. conſ. 224. Aym. conſ. 62. num. 14. & 126. nu-
4 me. 6. facit l. ſolis. C. de reuoc. donat. Neque † enim dicitur omiſſum, quod per verba implicatiua includitur, vt per Bal. in l. ſi cum dotem, col. 1. verſic. tertio oppono. ff. ſol. matrim.

Reſeruarunt Domini videndum, an ſubſtitutio facta per Frãciſcum de Hieronymo in perſonam Chriſtophori, habeat vim nominationis. Et an intimatio debito tẽpore fuerit facta per Hieronimum.

B R A V I.

In eadem Roman. domus in monte Iordano. Die 15. Iunij. 1579.

S V M M A R I V M.

1 *Conditio, quæ tacitè ineſt à iure, etiam ſi exprimatur, non facit actum conditionalem.*

D E C I S I O DLXXVI.

IN cauſa Roman. domus in monte Iordano ſuper dubio, an ſubſtitutio facta de Hieronymo per Franci-

ſcom habcat vim ſufficientis nominationis, Dñi tenuerunt quod ſic. Quia cùm bona, de quibus agitur, veniãt in inſtitutione, vt fuit reſolutum 9. Aprilis in iſta cauſa præſentis anni, veniunt etiam in ſubſtitutione, quæ etiam dicitur inſtitutio, vt ſunt iura vulgaria.

Nec obſt. quòd videatur conditionalis nominatio, cũ ſubintelligatur conditio in perſonam Chriſtophori ſi
3 ſine filijs &c. quia † cùm huiuſmodi conditio tacitè inſit à iure etiam ſi exprimatur, non facit actum conditionalem. l. hæc verba. ff. de leg. j. l. ſi Titio. §. quædam. ff. quando dies leg. ced. l. in conditionibus. §. j. ff. de condit. & demonſt.

Neque obſt. ex hoc ſubſequi dari nominationem variabilem ex natura actus, quia hic non fuit variatum, cùm Hieronymus ſubſtitutus Chriſtophoro ſucceſſit ex vnica ſubſtitutione & nominatione. Tum etiam quia nullum præiudicium ex hoc poteſt conſiderari pro parte matrimonij, cum ſemper ſit vna perſona nominata, quæ ſuccedit. Minus facit, quòd nominatio non fuit facta ad rem locatam. Quia Hieronymus fuit expreſſe nominatus ex ſubſtitutione, & bona ſatis fuerunt expreſſa, & nominata ſtantibus verbis vniuerſalibus, prout Domini aliàs conſiderabant in dicta deciſione 28. Aprilis. Fuit tamen reſeruatum per Dominos, an intimatio fuit ſufficienter facta, iuxta formam contractus.

ROBVSTERII.

Roman. vineæ. Mercurij, prima Iulij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Imbecillis & indiſcretus poteſt actus extraiudiciales facere: ſecus in iudicio.*

2 *Negligentia & taciturnitas in iudicijs facilius infert præiudicium parti, quàm extra.*

3 *Mens ſana probatur ex opinione hominum.*

Item ex qualitate actus geſti vti ab homine prudente. numero 4.

Item ex non facto ſicut ex facto. num 4.

5 *Actum faciens limitatum ad imbecillem tantum, cenſetur illud facere prout ius diſponit.*

6 *Imbecillitas qualis & quanta eſſe debeat, requiritur cognitio.*

7 *Sanæ mentis quiſque in dubio præſumitur, niſi contrarium probetur.*

8 *Teſtes etiam non interrogati, debent reddere rationem ſui dicti.*

9 *Contrarietas qualibet per diſtinctionem in teſtibus eſt remouenda.*

10 *Teſtibus deponentibus ſanam mentem magis eſt credendum, quàm deponentibus ſimpliciter de mentis defectu.*

11 *Mentecaptus ille dicitur, cui per decretum iudicis fuit datus curator.*

12 *Voluntas, aut alia qualibet diſpoſitio, quæ colligitur ex facto, limitatur iuxta limites illius facti, & extenditur prout ex illo neceſſariò infertur, & non vltra.*

13 *Facto prædeceſſoris ſufficit, quod ſucceſſor directo non contraueniat.*

14 *Contrarium eius quod quis aſſeruit, allegare poteſt, quando ſuccubuit.*

15 *Poſſeſſor bonæ fidei non poteſt condemnari niſi in fructibus perceptis, non autem in his qui percipi potuerunt: niſi ſit malæfidei.*

16 *Imbecillis ſeu indiſcretus non vtitur priuilegio pupilli vel minoris in extraiudicialibus.*

DECISIO DLXXVII.

PLures hic fuerunt excitatæ difficultates. Prima, an conſtet, quòd D. Io. Baptiſta Salamonius eſſet furioſus, aut mente captus. Et res videtur clara, quod non conſtat de tali furore, ſeu mentis defectu, qui impediret d. Ioan. Baptiſtam ſaltem extra iudicium contrahere, & de rebus ſuis diſponere.

Primò, quia notom eſt, quòd ipſe confitebatur proprio ſacerdoti, ſumebat ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum, & ex actis apparet, quòd citabatur, conueniebatur in iudicio abſque curatore, & plerunque pro debitis carcerabatur, quę nullo mõ cadunt in dementẽ.

Secundò, quia aliud eſt, quòd quis ſit imbecillis, indiſcretus, debilis ingenij, ſeu hębetus ſenſu, aut (vt vulgò dicunt) groſſolanus. Aliud verò, quòd ſit demens vel furioſus. Imbecillis enim licèt non habeat illum vigorem mentis & intellectum, quem ætas poſtulat, & non bene
1 faciat facta ſua, habet † tamẽ iudicium, & intelligit quid agit, & poteſt matrimonium contrahere donare, & alias extra iudicium res proprias quomodolibet diſtrahere. l. ſi frater. & ibi Pau. de Caſtr. C. qui teſtamen. facere poſ. Soc. conſil. 47. num. 9. lib. 3. Dec. conſil. 112. & 448. numero 20. cum ſeq. Iaſ. in l. furioſum. nume. 2. C. qui teſtamen. facere poſſunt. Pariſ. conſil. 88. nume. 17. cum ſeq. lib. 1. In iudicio tamen iſti indiſcreti indigent aliquo auxilio, & ſupplemento ad integrandum eorum intellectum. cap. paſtoralis. & ibi Dec. in 3. not. de iod. cum his quæ poſt alios adducit Tiraq. de legib. connubial. gloſ. 4.
2 nume. 7. & glo. 6. nume. 116. Quia in iudicijs ex † negligentia, & taciturnitate facilius infertur præiudicium partibus, quàm extra iudicium. c. cùm ſuper literis. de reſcrip. cum alijs per Aym. de antiq. tempor. par. prima, nume. 165. Et propterea primus teſtis pro parte D. Fuluię del 1563. examinatus iuxta 15. interrogatorium, inquit, *è ben vero che Ioan Battiſta Salamonio andaua mal in ordine, & pareua non ſi curaſſe in che modo ſi andaua, non oſſeruando altramente, il decoro Romano, ne de Gentilhomini, contrario aſſai alla grauità, che vſaua il padre, & li putti di continouo, tanto alla ſtrada, quanto ſopra, lo vedeuano alla fineſtra di ſua caſa, gli dauano la baia, & lo berteggiauano. Niente di meno io non lo teneuo per paz-*
3 *zo.* Et † ſana mens probatur ex opinione hominum. Bal. & alij per Alex. conſi. 54. nume. 2. libro primo, Dec. conſil. 86. num. 7.

Et iuxta 18. interrogatorium idem teſtis dicit, *che vna volta eſſo teſtimonio parlò à D. Gio. Battiſta da parte di Monſignor Honofrio Taſca, ſe voleua fare vna renuncia di tutta la robba ſua à d. Monſignor Honofrio che li voleua dare dieci ſcuti al meſe, & d. meſſer Gioan Battiſta cominciò à gridare come vn matto, finalmente diſſe, che gli doueua baſtare quello che gli haueua dato, & non cercar piu inanti.* Ex quib. nedum excluditur inſania, ſed probatur integra mens, & illius prouidẽtia, iuxta tex. in
4 c. ſuper eo. de cenſi. Ex † qualitate n. actus geſti vti ab homine prudente arguitur ſana mens. Bal. & alij p Dec. d. conſi. 448. no. 15. Et arguitur hæc ſana mens ita ex nõ facto, ſicuti ex facto. Bar. & alij per Aym. conſi. 91. nu. 10. Et ſecũdus teſtis iuxta 15. interrogatoriũ dicit ſe vidiſſe, & audiuiſſe D. Io. Baptiſtam haberi pro ridiculo, & inceſſiſſe ſolum abiectum male veſtitum prout non decebat Romanum nobilem: ſed an fuerit demens, dixit neſcire, & tñ cùm iſte teſtis deponat de reb. & negotijs D. Ioan. Baptiſtæ, & veriſimiliter eſſet informatus de eius ſtatu, credibile eſt, q. ſi fuiſſet demens, ipſe teſtis ſciuiſſet.

Tertiò quia idem Honofrius Taſca del 1538. comparuit

paruit coram Primario Collegij, & expoſuit, ꝙ d.Ioan.
Baptiſta erat imbecillis & hębetus, ſeu debilis ingenij, &
malè facere facta ſua, præſertim in vtilitatem ſuam, &
ſic non expoſuit illum eſſe furioſum & dementem, ſed
imbecillem & debilis ingenij, quæ verba, vt dictũ fuit,
præſupponunt mentem & intellectum in homine illo,
& iudex deputauit illi curatorem, quatenus eſſet imbe-
cillis & non aliàs, & ſic in cauſis & non in adminiſtra-
5 tione bonorum. faciens enim † actum limitatum ad im
becillem duntaxat, cenſetur illũ facere, prout ius diſpo-
nit, & ſic ſe reſtringere & limitare ad leges de ipſo actu
imbecillitatis loquentes. Bald. in l. ſi duo, de acquit. hæ-
red. Gemin. conſil. 47. numero 3. cum alijs per Felyn. in
cap. cum inter priorem, numero 11. de exceptio. & Ay-
mon. conſil. 186. numero 9. Et verba ipſa reſpiciunt ſup
plementum ex natura actus ſuper quo interponuntur,
vt latè cumulat Caſtan. conſ. 11. nu. 57. cum ſeq. Et cum
nulla præceſſerit Ioan. Baptiſtæ citatio & cauſæ cognitio
6 ſuper illius imbecillitate, † qualis & quanta eſſet, prout
de iure requirebatur, vt cumulant omnes in l. is cui bo-
nis. præſertim Rip. num. 26. 31. & 33. de verb. oblig. ſe-
quitur, quòd ipſum decretum fuit euidenter nullum, &
quamuis eſſet validum, ex eo non adimit adminiſtratio-
nem bonorum, præſertim extra iudiciũ ipſi Io. Baptiſtæ,
quia factum abſque cauſæ cognitione, & vt minus rece-
dat à iure communi, & tantò magis, cùm etiam in cau-
ſis idem Ioannes contradixerit, vt inferius dicemr.

Quartò, quia Io. Baptiſta quotidie moleſtabatur pro
debitis per ipſum contractis, & multoties detinebatur
in carceribus, à quibus ipſum liberabat D. Honofrius,
qui propterea ſoluerat pro d. Ioan. Baptiſta multò maio
rem quantitatem quàm eſſet valor vineæ, vt ex actis ap-
paret, & ſic actus dationis in ſolutum extraiudicialis fa-
ctus per d. Io. Baptiſtam, & quem intẽdit D. Fuluia pro-
bare ex confeſſione d. Io. Baptiſtæ, & eiuſdem ſcientia &
patientia longæua in poſſeſſione Honofrij patris, & ex
alijs, de quibus in actis, ſatis apparet talis qui fieri po-
tuiſſet à quolibet prudente, & ex qualitate actus & alijs
coniecturis, vt dictum eſt, arguitur ſana mens.

7 Vltimò vbi eſſemus in dubio, † iudicãdus eſt quis ſa
næ mentis quàm demẽs, quouſq; claro probetur cõtra-
rium. l. nec codicillus. vbi Bal. & alij de codicil. Zabarel.
conſi. 56. col. 1. & 2.

Non obſtant teſtes in contrarium adducti, quia illi
parum aut nihil probant, tũ quia non ſunt legitime re-
cepti, tum ẽt quia illorum dictum pẽdet à ratione, quã
8 † etiam non interrogati debent adducere, quia de facili
in hoc poſſunt decipi. Bal. & alij in d. l. etiam, col. 1. C. de
teſtib. Dec. d. conſ. 448. num. 31. Et coniungendo proba
tiones hincinde apparet, quod illæ intelliguntur reſpe-
ctu omnimodæ ac perfectæ & integræ mentis, ex eo
quod dicebatur à popularibus. Et in teſtibus & alijs
9 † quibuſcunque depoſitionibus eſt remouenda per di-
ſtinctionem quælibet contrarietas. late Dec. conſ. 612.
10 col. 2. Et † magis credendum eſt teſtibus deponentibus
ſanam mentem, quàm deponentibus ſimpliciter de mẽ-
tis defectu, latè Gabriel. de teſtib. concluſ. 4. num. 19.

11 Non obſt. ꝙ ille dicatur † mentecaptus, cui per decre
tum iudicis fuit datus curator, vt latè per Dec. d. cõſ. 86.
num. 7. & eidem Ioan. Baptiſtæ datus fuit curator, tam
de anno 1538. quàm de anno 1540.

Nam reſpõdetur, quòd ille datus fuit curator in cau
ſis tantum vt imbecillis, & non poteſt trahi in cõſequen
tiam, quod factum fuit in iudicijs, ad extraiudicium, vt
ſupra deductum fuit. Actus. n. deputationis curatoris
del 1538. & ſi valeret, eſt expreſſe limitatus ad imbecil-
litatem, & quatenus eſſet imbecillis, & non aliàs, & ſic
ad cauſas tantum. Alius verò actus del 1540. eſt etiam
limitatus, quoniam non appellatur furioſus nec mẽteca
ptus, ſed citatus ad comparendum legitimè in iudicio,
aliàs videndũ ſibi deputari curatorem. & in termino ci-
tationis ipſe Io. Baptiſta comparuit, & contradixit & iu-
dex deputauit illi curatorem ad illam cauſam tantum.
quod forſan veriſimiliter factum fuit, non quia eſſet de-
mens, ſed q̃a indiſcretus, & in iudicio indigeret aliquo
12 adminiculo. Voluntas. n. aut † alia quæuis diſpoſitio quę
colligitur ex facto, limitatur iuxta limites illius facti, &
eatenus extenditur, quatenus neceſſariò ex illo infertur,
& non vltra. Bart. in l. 1. §. Iulianus, de itin. actuq; priua.
cum alijs per Aym. de antiq. temp. par. 4. num. 217.

Secunda difficultas eſt, an Honofrius, & illius ſucceſ-
ſores poſſint hodie allegare d. Ioan. Baptiſtam non fuiſſe
mentecaptum, ſed tantum imbecillem aut debilem in-
genij, ex quo Honofrius bis petijt & obtinuit illi dati
curatorem. iuxta deciſ. 8. de teſtam. in antiq. Dec. d. con-
ſil. 86. num. 7. circa med. verſ. vnde ex hoc. in quo etiam
res videtur de plano procedere, quòd poſſunt ſucceſſo-
res hoc dicere, cùm non impugnẽt factũ prædeceſſoris,
13 licet † directè non approbent nec confirment, & tamẽ
ſufficit quod directo nõ contraueniant. Imo. Abb. & alij
per Gabr. de reg. iur. cõcluſ. 1. nu. 60. verſ. decimo limita.

Non ob. ꝙ Honofrius petijt ſe deputari in curatorẽ,
etiam quoad adminiſtrationem bonorum, q̃m eius pe-
titio fuit erronea, cùm propter imbecillitatem nõ impe
diatur intereſſe proprijs negotijs, & bona adminiſtrare,
vt dictum eſt, & propterea iudex reijcit illã petitionem
quoad adminiſtrationẽ bonorum, & tñ admiſit in cau-
ſis, quia dixit quatenus ſit imbecillis, & non aliàs. Palam
autem eſt, ꝙ quando quis ſuccubuit, poteſt allegare cõ-
14 trarium † eius quod aſſeruit. vt poſt alios latè Gabriel.
d. concluſ. 1. de reg. iur. num. 51. verſic. octauo limita. &
hoc quando hic conſtat de errore prout ibi, nume-
ro 25. & re vera non conſtat, quòd vnquam Honofrius
fecerit inuentarium, nec adminiſtrauerit vt curator bo-
na Ioan. Baptiſtæ.

Tertia difficultas, an conſtet, quòd Honofrius eſſet
creditor d. Ioan. Baptiſtæ, ſaltem in ſumma 150. ſcutorũ
occaſione fideiuſſionis & ſolutionis d. ſummę factę cui-
dam materazzario, & in ſcutis 245. occaſione depoſiti
per ipſum Honofrium facti, ne vinea huiuſmodi delibe
raretur quibuſdam de Iacobatijs. & res vr̃ de plano pro-
cedere, vt ex inſtrumentis in actis deductis apparet, con
currentibus etiam ad hoc pluribus adminiculis, de qui-
bus his per informantes, qui bene euacuant obiectio-
nes aduerſarij in actis factas.

Quarta licèt in actis non conſtet de aliqua adiudica
tione & deliberatione vineæ, de qua agitur, in fauorem
Honofrij Zacchi iuxta formam commiſſionis in actis
præſentatæ, an ſaltem præſumi poſſit ex circunſtantijs
facti de aliquo conſenſu, aut datione in ſolutum iſtius
vineæ per ipſum Do. Ioan. Baptiſtam extraiudicialiter
præſtito in fauorem Honofrij, ita ꝙ legitimè & abſque
vitio ſpolij, & attẽtatorum potuerit accipere poſſeſſio-
nem vineæ, & illã pro ſe vti ſuã retinere, vt in illa Romã.
palatij de Ioacchinis, & Capizucchis reſolutum fuit, cu-
ius reſolutionis copia datur. Et quamuis plura adducan
tur pro parte D. Fuluiæ quę in hoc maxime videtur fun
dare intentionem ipſius, nihilominus quia pars aduerſa
non informat, Domini in iſtis vltimis audientijs remi-
ſerunt diffinitionẽ ad calendas, ſi opus erit decidẽdam.
Præſertim, quia D. Fuluia pro nunc ſolum videtur prin-
cipaliter inſiſtere in condemnatione fructuum, qui per-
cipi potuerunt, vt iſto ſaltem reſpectu ſententia extra
Rotam lata, ſit notoriè iniuſta.

Vltima fuit difficultas, an ſententia extra Rotam lata
ſit notoriè iniuſta ex eo, quod condemnauit d.Fuluiam
in fructibus, qui ex medietate vineæ percipi potuerunt.
Et in hoc Domini fuerant concordes ſine difficultate,
quod ſit notoriè iniuſta, quia niſi clarè & apertè conſtet
15 de mala fide, verè † poſſeſſor non poteſt condemnari,
niſi in fructibus perceptis, non autem in his qui percipi
potuerunt. Ægid. in c.grauis, num.40. circa med. de re-
ſtit.ſpoliat. Aug. de fructibus, num.2. Et hic licet circun-
ſtantiæ & coniecturæ non ſufficerent ad effectum, vt to-
ta vinea adiudicaretur D.Fuluiæ, tamen debent ſuffice-
re, vt excludant malam fidem veram & præſumptam
Domini Honofrij. Nam ad lucrandum fructus ſufficit
malam fidem abeſſe: immo ſufficit ignorantia iuris, vt
bene hic deducit Dominus Bernardus Burgheſius, qui
bene euacuat omnia in contrarium adducta, cum qui-
bus tranſierunt Domini.

Non obſt. dum dicunt, quòd pupillus & menteca-
ptus obligant de iure poſſeſſores ad fructus, qui perci-
pi potuerunt, quia hic non ſumus in pupillo, nec in mi-
16 nore, nec in mētecapto, licèt fortè ſimus in † indiſcre-
to, qui non vtitur priuilegio pupilli vel minoris in ex-
traiudicialibus, vt dictum eſt, & in ſpecie deducunt Iaſ.
& alij in d.l.furioſum. C.qui teſtam.facere poſſ. Pariſ.di-
cto conſ.88.num.17.cum ſeq. lib.1. Præterea non agi-
tur ad fauorem d.Ioan.Baptiſtæ, ſed ſucceſſoris, qui for-
te non vtitur eiuſdem iuris.

Non obſt. quòd hic deeſt titulus. Nam reſpondebant,
quòd licèt verum ſit quoad titulum verum, non tamen
ita dici poteſt quoad titulum præſumptum, ſaltem ad
effectum lucrandi fructus, quia ex confeſſione Ioan.Ba
ptiſtæ & alijs probabiliter præſumi poteſt titulus da-
tionis in ſolutum & conſenſus ingrediendi propria au-
thoritate, non obſtante lite, vt per Soc.conſ.15.num.7.
cum alijs hic per informantes.

Non obſt. quòd mala fides probetur eo ipſo, quòd
Honofrius appropriauit ſibi vineam Ioan.Baptiſtæ, cu-
ius curam gerebat. Nam ſupra clarè oſtenſum eſt, nul-
lam curam in bonis geſſiſſe, ſed in cauſis tantum.

Regien. Sancti Martini. Die 12.Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatio qualibet Principis dicitur lex generalis, & ean-
dem habet efficaciam.*
2 *Decreta in materia hæreticorum ſatis dicuntur publicata
ad effectum vt ligent, licèt non publicentur.*
3 *Decretum irritans appoſitum in conſtitutione Papæ, ligat
etiam ignorantes ante publicationem quoad nullitatem
actus: ſecus quoad pœna. ex communi.*
4 *Annullatio actus pœnam non dicitur.*
5 *Diſpoſitio illa dicitur temporalis, in qua ſunt verba per-
ſonalia.*

DECISIO DLXXVIII.

DVæ diſpoſitiones continentur in decreto fe. re.
Pauli Quarti. In prima diſponitur quòd ex re-
ſignationibus hæreticorum etiam per clauſu-
las generales nullum ius acquiratur reſignatario, niſi in
ipſis ſit facta mentio, quòd reſignans ſit hæreticus, aliàs
dictæ reſignationes ſint nullius roboris & momenti. In
ſecunda Papa reſeruauit ſibi & diſpoſitioni ſuæ benefi-
cia hæreticorum à die commiſſi criminis.

Circa primam diſpoſitionem plures occurrunt diffi-
cultates. Prima eſt, an dicta diſpoſitio ſit perpetua, an ve-
rò ad eius vitam finiatur. Et credo illam eſſe perpetuam,
1 cùm † quælibet ordinatio Principis dicatur lex genera-
lis, & eandem habeat efficaciam. Gemin. in cap.fin.§.fin.
nume.2.de hæret. in 6. Nel. in reper. in verbo, vim legis
obtinet. & per conſequens debeat eſſe perpetua, vt hic
per informantes.

Secunda difficultas eſt, an dictum decretum quoad
effectum ligandi, dicatur ſatis publicum. Et in hoc cre-
do, quòd ſtylus illius ſacræ congregationis ſit, quod in
materia hæreticorum decreta non aliter publicentur, &
2 ideo † ſatis dicatur publicatum ad effectum vt liget.
Ang. in Auth. de non eligen. num. 2. in fi. Alex.conſ.39.
nume.4.lib.3. quia eſt ſolemniter editum in præſentia
totius congregationis.

Tertia difficultas poſito, quòd non ſit publicatum,
an ſtante decreto irritante liget ignorantes ante publi-
cationem. Et teneo, quòd cùm dictum decretum irritās
3 ſit appoſitum in conſtitutione Papæ, liget † etiam igno
rantes ante publicationem quoad nullitatem actus, ex
rationibus latè adductis per Barbat. in clem. prima, nu-
mero 25.& ſequen. de electio. Turrecrem. in cap.4.§.le-
gis, num.4.4.diſtinct. Caſſad.deciſ.3. in princ. vbi fuit
dubitatum, quid de decreto inferioris. ergo habuit pro
claro de decreto Papæ. & iſtam opinionem videtur,
quòd Rota ſemper fuerit ſequuta quoad nullitatem
actus, non autem quoad pœnam. vt per Put.deciſ.278.
lib. primo. cum alijs hic adductis per informantes, qui-
bus addo Collectar. in cap.eccleſia, num.25. de ſortileg.
Ferret.conſ.146.num.4.lib.primo. Burſat.conſ.43. nu-
4 mero 49. qui teſtatur de communi. Nec † annullatio
actus dicitur pœna, prout per Bald. in l.nemo martires.
C.de ſacroſanc.eccleſ. Bero. in cap.ſecundo, numero 27.
de conſtitut.

Quarta difficultas eſt, an dicta diſpoſitio procedat in
ſecunda reſignatione facta à reſignatario hæretici, & bo
num eſſet videre ſupplicationem iſtius reſignationis.
Tamen quicquid ſit, credo, Carolum ſecundum reſi-
gnatarium nullum ius aſſequi potuiſſe in beneficio, de
quo agitur.

Nec ex perſona Fuluij reſignantis nullum ius aſſequi
poterat, quia Iulius nullum ius habebat. ex perſona verò
Bartholomæi hæretici primi reſignantis pariter non ac-
quiſiuit aliquod ius, quia non fuit facta mentio hæreſis,
iuxta formam decreti, nec per clauſulas generales hoc
poterat facere.

Quinta difficultas eſt, an decretum irritans poſitum
in hac diſpoſitione ita inficiat poſſeſſionē Caroli, vt non
poſſit agere ſpolio. & ſuper hoc non informatur pro
parte Domitij.

Quo verò ad ſecundam diſpoſitionem de reſeruatio-
ne, difficultas eſt, an iſta reſeruatio ſit perpetua vel tem-
5 poralis, & expiret per mortem, quia † verba ſunt perſo-
nalia, videlicet ſibi & diſpoſitioni ſuæ. c. gratioſè. vbi Do
cto. de reſcrip. & in ſpecie in materia reſeruationis Caſ-
ſad. deciſ.4.ſub nu.6.de reſer. Secunda, an iſta reſeruatio
requirat publicationem ad hoc vt liget ignorantem.

SERAPHINI.

Vrbeuetan. Caſtri Sepij. Veneris, 15.Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Ordo ſucceſſiuus non attenditur in his, quos neceſſe nō erat
inſtituere, ſed ſimul vocati cenſentur.*
2 *Subſtitutio in dubio eſt intelligenda de vulgari, non autem
fideicommiſſaria.*

Requiſita

3 *Requiſita ad inducendum fideicommiſſum quę nam eſſe debeant.*
4 *Pluralis loqutio totam diſpoſitionem collectiuè comprehendit.*
5 *Indefinita æquipollet vniuerſali diſtributiuè, non collectiuè.*
6 *Filij tantum cenſentur vocati, qui erant nati tempore teſtamenti, vel poſt, ante tamen mortem teſtatoris. ex communi.*
7 *Mens teſtatoris præcipuè eſt attendenda.*
8 *Ordo ſucceſſiuus dicitur ex vocatione facta ſub nomine deſcendentium.*
9 *Dictio, in infinitum, quid operetur. & nu. ſeq.*
10 *Subſtitutio habens verba tractum temporis denotantia, comprehendit etiam fideicommiſſariam.*
11 *Dictio, deſcendentes, importat tractum temporis. Idem in dictione, in infinitum.*
12 *Verbum, inſtituo, ſecundum ſubiectam materiam poteſt importare inſtitutionem, & ſubſtitutionem.*
13 *Fideicommiſſo ſi inſtitutus renunciat, ſuccedit proximior vocatus.*
14 *Vocati in caſum mortis inſtituti, vel purificationis conditionis, ſufficit quod reperiantur nati, vel concepti tempore ipſius mortis, vel purificationis conditionis.*

DECISIO DLXXIX.

CAmilla de Sinibaldis domina Caſtri Sępij inſtituit ſuos hæredes Gabrielem, & Falconum fratres ſuos, eorumq; filios, & deſcendentes in infinitum ex eis, & quemlibet eorum per lineam maſculinā legitimam, & naturalem. Et in euentum, in quem prædicti ſui hæredes morerentur ſine filijs legitimis, & naturalibus, ſeu deſcendentibus ex eiſdem, vt ſupra, tunc, & eo caſu hæredes ſuos vniuerſales inſtituit Ludouicum eius maritum, & confraternitatem Annunciatæ de Vrbe. Defuncto Gabriele, qui portionē ſuam alienauerat, Sinibaldus filius Falconi patre adhuc viuente, ſed excluſo à ſucceſſione ob fideicommiſſi renunciationem, potijt vigore ſubſtitutionis ſe immitti in poſſeſſionem prędicti caſtri per Gabrielem alienati.

Exemplo dicebatur eum nō eſſe vocatum, ex pluribus.

Primò, quia inſtitutio fuit facta per verba directa, & ideo non poteſt obliquari. Doct. in l. centurio. C. de impub. & alijs ſubſtit.

Secundò, quia cum vocentur illi, quos neceſſe non erat inſtituere, nempe fratres, & eorum filij l. fratres. C.
1 de inoffi. teſtamen. non † veniunt ordine ſucceſſiuo, ſed ſimul vocati cenſentur. c. Raynutius. de teſtam. Alexand. conſil. 13. nu. 7. lib. 4. Iaſ. in §. quidam rectè. numero 24. in prima lectura.

2 Tertiò, quia † hæc inſtitutio, dato quod contineat ſubſtitutionem, ea eſt intelligenda de vulgari, non de fideicommiſſaria. Caſtren. conſilio 119. lib. primo. & 352. nume. quinto, lib. 2. Dec. conſil. 253. nume. 5. Rui. conſilio 119. num. 2.

3 Quartò, quia nō conueniunt in caſu iſto † requiſita ad inducendum fideicommiſſum reciprocum, de quibus per Soc. in l. hæredes mei. §. cum ita. col. 2. ad Treb. & ibi Ripa nu. 24. Rui. conſil. 125. nu. 6. & 8. lib. 3. Pariſ. conſilio 44. nume. 32. lib. 2. Aym. ibi. numero ſeptimo, Mandel. conſil. 32.

Quintò, quia cùm teſtatrix inſtituerit Gabrielem, & Falconum eorumque filios, expectanda eſt mors vtriuſ-
4 que † propter pluralem loquutionem. l. inter illam. §. fi. de verbo. ſignifi. cum ſimil.

Sextò, quia hæc ſubſtitutio diſtributiue eſt intelligenda, ſcilicet, vt filij Gabrielis in portione Gabrielis, & filij Falconi in portione Falconi ſuccedant. Corn. conſil. 32. nume. 2. lib. 3.

5 Nam † indefinita æquipollet vniuerſali diſtributiuè, non collectiuè. Bart. in l. ſi pluribus in fi. de lega. 2. idem Corn. conſi. 82. col. fi. lib. 2.

6 Septimò, quia illi filij cenſentur vocati, † qui erāt nati tempore teſtamenti, vel poſt teſtamentum, ante tamē mortem teſtatoris. l. ſi cognatis. de rebus dub. l. cum ita. §. in fideicōmiſ. de leg. 2. Ale. cōſ. 219. circa fi. lib. 2. Dec. conſi. 95. col. pe. cum alijs. Quod in compendioſa cōmuniter eſt receptum, vt filij non cēſeantur vocati, niſi ſint nati, vel concepti tempore mortis teſtatoris. Alex. conſilio 184. colum. 1. libro 2. Ruin. conſil. 112. numero 13. lib. 2. cum alijs.

His tamen non obſtantibus cōtrarium fuit deciſum. Verba enim teſtamenti viſa fuerunt ſatis clara, ex quib.
7 elicitur mors teſtatoris, quæ † in his eſt præcipuè attendēda. l. in conditionib. de cond. & de. l. cum proponebatur. & ibi gl. de leg. 2. l. cum virum. C. de fideicommiſ. l. ſi quis mihi. de verb. ſig. Iaſ. conſ. 104. col. antep. vol. 4. Soc. conſ. 28. nu. 32. lib. 3. Grat. conſi. 31. num. 14. lib. 2. Nam, quod teſtatrix voluerit filios Gabrielis & Falconi voca-
8 re ordine ſucceſſiuo, apparet ex eo quòd † vocauit eos ſub appellatione deſcendentium. Gallianl. in l. Gallus. §. quidam rectè. nu. 14. & ibi Rub. Alex. nu. 85. Rui. conſil. 100. nu. 1. lib. 2.

Et tunc temporis nulli filij erant nati. Bal. conſil. 305. nu. 2. lib. 3. Dec. conſi. 205. nu. 3. Rub. Alex. d. §. quidā recte. nu. 35. Soc. iun. conſ. 136. num. 16. in fi. lib. 2. Pedam. deciſ. 81. nu. 16. Et ſunt appoſita verba tractum temporis
9 denotantia, nempe † dictio illa, in infinitum, quæ facit, vt niſi intelligantur vocati ſucceſſiuè, diſpoſitio redderetur impoſſibilis. Aym. conſi. 22. nu. 2.

Neque ob. quòd verba ſint directa, quia adeſt clauſula codicillaris vltra verba tractum temporis denotātia. Alex. conſ. 82. nu. 2. lib. 2. Aym. conſi. 22. num. 8. Et ex his ſoluuntur primum, & ſecundum fundamentum, quæ exemplo fiunt.

Secundò facit, quia hæc ſubſtitutio nō ſolum eſt intelligenda per vulgarem, ſed etiam per fideicommiſſa-
10 riam, propter † verba, quæ habent tractum tēporis. Soc. d. §. quidam recte. nu. 19. Pariſ. conſi. 31. nu. 4. lib. 2. Curt. iun. conſi. 48. nu. 4. Rui. conſ. 92. nu. 10. li. 3. Aym. cōſ. 22. nu. 7. Couar. in c. Raynutius. §. 2. in fi. de teſtam. tractum
11 † autē temporis importat illa dictio, deſcendētes. Curt. d. conſ. 48. nu. 4. Soc. iun. conſ. 136. nu. 28. lib. 3. Et idem importat dictio, in infinitum. l. apud Celſum. l. in hac exceptione. de doli excep. Ex quibus reſultat, vt verbū, inſti-
12 tuo, † reſpectu fratrum teſtatricis importet inſtitutionē, reſpectu vero filiorum ſubſtitutionem. Ioan. de Ana. conſ. 37. nu. 2. Curt. iun. d. conſi. 48. nu. 2.

Confirmantur ſupra dicta ex ſubſtitutione facta Gabrieli & Falcono, ſi ſine liberis deceſſerint, quæ hoc caſu facit, vt poſiti in conditione cenſeantur ſubſtituti, vt per Rui. conſi. 158. nume. 13. Et ex his tollitur tertium fundamentum.

Tertiò facit, quia non ſolū ſimpliciter vocati ſunt fratres, & eorum filij, ſed ēt ex quolibet eorum, quæ verba denotant vnius filios ambobus eſſe ſubſtitutos vniuerſaliter in tota hæreditate. Alex. conſi. 30. nu. 8. in fi. lib. 2. Et ſic excluditur illa difficultas, ꝙ filij Gabrielis Gabrieli, filij vero Falconis ſuccedere debeant Falcono, qua nō obſtante contrarium ex coniecturis tenuit Corn. conſil. 159. nu. 9. lib. 4. Et ita nō eſt opus videre, an hic adſit fideicōmiſſum reciprocū, quāuis ēt adeſſe voluerit Rui. d. conſ. 158. nu. 14. & ex his tollitur quartū fundamētum.

Non

Non ob.quod quinto loco opponebatur, expectandā
eſſe mortem vtriuſque tam Gabrielis,quàm Falconi, qa
hoc poſſet procedere,ſi Falconus eſſet capax,ſed cū præ
13 ſupponatur,quòd † renunciauerit fideicommiſſo,ſubin
trat eius filius per ea quæ fuerūt in Rota reſoluta in vna
Vrbeuetan.caſtrorum corā R.P. D. Blāchetto,& in pro-
prijs terminis renunciationis fuit deciſum in vna Foro-
liuien.fideicommiſſi coram R. P. D. Aldobrandino 30.
Aprilis 1578.

Vltimo non ob. quod non veniant iſti filij, qui non
erant nati tempore teſtamenti, vel ſaltem concepti: illud
enim procedit, quādo vocatio eſt pura, ſed hic cùm ſint
vocati in caſum mortis inſtitutorum, vt ſupra fuit de-
monſtratum,ſufficit quod veniente caſu mortis, & tem
14 pore purificationis † huius conditionis,reperiantur na-
ti vel concepti. Caſtren.conſi.16.num.5.lib.2. Soc.in l.ſi
cognatis. nu. 3.de reb.dub. Alex. conſi.26. num.14.lib.3.
Iaſ.conſi.159.nu.3.lib.4.Rui.conſi.68.nu.9. lib. 5. Pariſ.
conſi.31.num.41.lib.2.Rolan.conſil.38.nu.36. & conſi-
lio 39.lib.4.

Et ex his concluſum ex verbis teſtamenti Camillæ re-
ſultare fideicommiſſum in fauorem Sinibaldi.

LANCELLOTTI.

Ciuitatis caſtelli bonorum. Veneris, 27. Iunij. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Statutum diſponens circa perſonas non comprehendit forenſes.ex communi.*
Immo nec circa pœnas.
2 *Solutio ſi eſt deſtinata in certo loco, attendi debet ſtatutum illius loci.*

DECISIO DLXXX.

FVit concluſum,ꝙ dicta ſtatuta Vrbis lib.1.c.101.&
lib.4.c.18.non comprehendunt forenſes, quia qñ
1 † ſtatutum diſponit circa perſonas, illos non cō-
prehendit iuxta doct. Bar. in l.cunctos populos.nu.15.
ver.ſed circa hoc dubitatur.C.de ſum. Trin. & ſi.cathol.
quam ſequuntur communiter Doct.ad trad.per Rolā.à
Valle cōſ.14.nu.19.li.3. Et vtrunq; ſtatutum dirigit ver-
ba in perſonam conditoris. Et licet ſecundum de quo in
d.c.18. videatur directum in rem,ex quo adiunit fidē in-
ſtrumento, tamen principalis eius diſpoſitio, quæ debet
attendi,eſt directa in perſonam, & in eius rubrica, & in
prin.ſecundi in quo refertur prædictum ſtatutū, & po-
ſtea extenditur. Præterea dicta ſtatuta propter excluſio-
nem petitionis debiti elapſis 16.annis, dicuntur impone-
re pœnam, & ideo etiam non ligant forenſes, vt per Ca-
ſtren.in l.ſequitur.§.ſi viam.de viur.

Non ob.doctr.Bar.in l.cunctos populos.nume.16.vbi
vult, ꝙ quando defectus cauſatur ex contractu, non ex
natura contractus, ſed ex aliquo facto extrinſeco, puta
propter negligentiam, vel moram, tunc attēdi debet lo-
cus petitionis, & iudicij vbi mora commiſſa eſt. Nam re-
ſpondetur ita demum procedere ſi perſonę illæ ſunt ſub
illo foro. Verum cum D. Iulius creditor præſupponatur
forēſis,& ſit agitatū iudiciū corā A.C.& in Rota, ideo nō
attenduntur ſtatuta, niſi inter Romanos quoad deciſo-
ria. Præterea Bar.in d. l.cunctos populos.num.18.vult,ꝙ
2 quando† ſolutio eſt deſtinata in certo loco, attendi de-
bet ſtatutum illius loci. At ſolutio erat deſtinata in ciui-
tate Caſtelli, vbi debebat fieri æſtimatio, & adæquatio
de bonis ibi exiſtentibus. Quare ex hoc etiam capite ceſ-
ſabat difficultas. Et hanc opi. Domini ſunt amplexi, præ-
ſertim, quia alias fuit hoc reſolutum in cauſa Cameri-
nen. de qua per informantes D. Iulij fuit dictum die 27.
Februarij, 1563. coram R.P.D. Accoramboно.

BLANCHETTI.

Tiburtin. caſtri S. Poli. Mercurij. 4. Nouembris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Aeſtimatio bonorum venditorum non debet augeri ex pacto, quod venditor teneatur ea liberare ab omnibus oneribus, ad effectum reſciſſionis contractus ex cauſa læſionis.*

DECISIO DLXXXI.

QVærebatur, an pactum, ꝙ venditor teneatur libe
rare ab omnibus oneribus bona vēdita, faciat,
ꝙ bona ſint æſtimanda, ſicut ſi eſſent libera, ad
effectum, vt concedatur beneficium reſciſſionis ex capi-
te læſionis, iuxta diſpoſitionem municipalem. Et quoniā
aliqui ex Dominis dicebant, ꝙ licèt venditor promiſerit
vēdere bona libera, illud tamen intelligitur ſolū de one-
rib. latentibus, & occultis. non autem de his, de quibus
agimus, quæ erant antiqua, & notoria, & quod remoue-
re ea non erat in eius poteſtate, cum non poſſet quis in-
uitus cogi ad vendendum l.inuitum. C. de cōtrah.empt.
frequentiori, tamen calculo in eam ſententiam itum eſt,
ꝙ cum verba inſtromenti ſint generalia, comprebendāt
1 omnia onera tam latentia, ꝗ notoria: Sed † an ſint cen-
ſenda vti libera propter actionem quam habet emptor
contra venditorem, vt liberet, & ita iudicanda ſint maio-
ris valoris, vt cadat læſio, ad effectum reſcindēdi, duo ex
Dominis dicebant exiſtimanda vti libera. Nā qui actio-
nem habet, rem ipſam habere videtur. l. qui actionem.
ff. de reg.iu.& videbatur deſeruire doctr. Bal. in l. 2. q.18.
C. de reſcind. vendi. nu. 22. Quibus non attentis cæteris
placuit contraria opinio, quod immo bona hic non ſint
cenſenda vti libera, ſed oneribus obnoxia, ita vt hæc
actio, quæ emptori contra venditorem competit, nō de-
bet augere æſtimationem bonorum, inuito eo cui com
petit: nam cùm ei poſſit renonciare, non eſt, quod au-
geat valorem bonorum, maximè, vt dicatur venditor læ-
ſus, & attenduntur qualitates præſentes ad iudicandum
valorem rei, non autem habetur ratio actionis, quæ nul-
lum fortaſſe effectum habitura eſſet. Ad doctr. Bal. dice-
bant, quòd illi, ſiue res eſſet ſua ſiue aliena, ſemper verū
erit dicere fuiſſe venditam minori pretio, ſed in caſu no-
ſtro verè attentis onerib. iuſto pretio dicitur res vēdita.

Non ob. quòd illa actio de euictione, quæ competit
venditori, inducat compēſationem, quoniam illa actio
facit, ne poſſit dici pluris emiſſe, propter periculum,
cum eſſet aliena: ſecus in caſu noſtro.

BRAVI.

Nullius Caſtri montis Portij. Mercurij. 9. Martij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Regulam qui habet pro ſe, onus probādi transfert in eum, qui in exceptione ſe fundat.*
2 *Aeſtimatio fructus ſeu rei in inueſtitura conceſſæ, non dicitur fieri ex cauſa tranſactionis, ſed gratuitæ pactionis.*

Præſumptioni

3 *Præſumptioni non eſt locus, vbi veritas adeſt.*
4 *Perſonæ ſuſpectæ, & prohibitæ credendum non eſt.*

DECISIO DLXXXII.

PRopoſita cauſa Nullius caſtri mõtis Portij inter il-
luſtr. D. Cardinalem Riarium, & Dominos Comi
tes de Monte veteri ſuper dubio, an conſtet de ta-
li vtilitate, vt alienatio vltimo loco facta poſſit ſubſtine-
ri cum præſuppoſito, quòd ſine veri præiudicio, Caſtrũ,
de quo agitur, ſit ſolitum locari. fuit per Dominos reſo-
lutum, non conſtare de tali vtilitate, vt ſubſtineri poſſit
d. alienatio, vel conceſſio, quia eſto, quòd (ſine diſpẽdio
veritatis) dicamus verſari in re ſolita locari, nõ excludit
hoc, quin tempore conceſſionis debeat cedere alienatio,
non in quamuis vtilitatem eccleſiæ, ſed in euidentem, vt
in extrauagan. ambitioſe. de rebus eccl. non alien. in ver-
bo, tunc in euidentem, & late fuit dictum in illa Bonon.
de Pipinis coram R. P. D. Cęſare de Graſſis, & reſolutum
quod hæc debeat eſſe lucida & clara in cauſa Roman. ca
ſalis Turricellę coram R. P. D. Lancellotto, eſtq; vulgatũ,
res eccleſiæ non poſſe alienari, & licet ab iſta regula aliq
caſus excipiantur, & potiſſimè ſine euidentis vtilitatis, &
neceſſitatis, tamen de nullo iſtorum fuit doctum per Il-
luſtr. Do. Comites, quib. in exceptione verſantibus onus
1 probationis incumbit. D. Cardinali ſatis eſt † regula in-
niti, vt in c. ad decimas. cum gl. de reſt. ſpol. lib. 6. & in ru-
bri. de reg. iur. gl. in l. omnis diffinitio. ff. eo. ti. Tiraq. li. 1.
de retract. §. 1. gl. 9. nu. 109. & Zuccard. in loc. de exce. ad
reg. nu. 11. Couar. lib. 2. var. reſol. c. 12. nu. 4. Quin potius
tantum abeſt, vt de euidenti vtilitate conſtet, q̃ de graui
diſpendio, & enormiſſima eccleſiæ lęſione apparet, cùm
ex inſtrumento inueſtituræ ſub data die 16. Octobris,
1559. cõſtet, q̃ poſſeſſiones conceſſæ tam terrarũ, q̃ erãt
aratiuæ, quàm pratinæ, vineatę, & ſiluatæ, & omnibus ſi-
mul iunctis aſcendebant ad ſal. 574. ad menſuram Seno
gallien. vltra domos & molendina, ac Gualderia cũ Ho-
ſpitio & Taberna prout in d. inſtrumento latius deduci-
tur. & pluribus teſtibus probatũ eſt, etiam ex his, qui exa
minati fuerunt per Illuſtr. Dominos Comites, granũ de
tempore ſecundæ inueſtituræ, & poſt, venditum fuiſſe
quatuor ſcutis pro qualibet ſalma, vt probant Annibal,
& Io. Gregorius ſuper 21. & alij examinati pro parte Il-
luſtr. D. Cardinalis, & ex molendino. 28. ſalmæ percipie-
bantur, vt per teſtes. & clare deponunt 5. & 7. ſuper 6. &
alij ſuper 28. Et habito reſpectu ad omnia alia in inueſti
tura conceſſa, conſtat, non euidentem vtilitatem eccle-
ſiæ fuiſſe per D. Abbatem conſideratam, ſed magis pecu
liarem, & particularem ſui ipſius cõcedendo pro 5000.
ducatis, & 10. libris cerę ſoluendis eccleſiæ. Nec iuuat
Dominos Comites quod aliqua pars terrarum, de qui-
bus in inueſtitura, eſſet ſterilis, inculta, & infructuoſa, q a
hęc adeo erat exigua, vt nullius ſit conſiderationis, quia
teſtes bene euacuant quanta fuerit. Alij. n. de 25. ſomis
deponunt, alij de 30. alij vero de 40. & qui plus ad 50.
deducunt, vt bene ſecundus, ſextus. 28. Vnde adhuc exta
perat ex omnibus alijs ineuidens vtilitas.

Quæ de peſtilenti aere dicuntur, & q̃ caſtrum non ha
bitaretur, ex teſtib. conſtat de contrario, vt Nicola. Boſi,
Vgolinus Cola & alij deponunt. Non ob. q̃ non dicatur
noua inueſtitura, cum aliquis ex comprehẽſis in prima
adhuc viueret. Quia inſtrumentum tollit difficultatem,
cum dicat, q̃ vltimi de comprehenſis viuerẽt. Quib. de-
functis eccleſia poterat retinere pro ſe ex forma antiquę
inueſtituræ factæ de anno 1555. Vnde quatenus fuit ca
ſtrum de nouo ad alias generationes conceſſum, negari
non poteſt, quin ſit noua alienatio. Et eo magis, quia d.
inueſtitura vltimo facta dubitatiuè, non aſſertiuè dicit,
an dicti Rodulphus, & Robertus neceſſe haberent noua
inueſtitura, vel potius comprehenderentur in prima, cũ
loquatur per verbum, creditur.

Minus ob. q̃ ſimus in tranſactione, & non alienatio-
ne, & propter dubium litis euentum potuit fieri tranſa
ctio, non conſtito de euidenti vtilitate. Quia hoc dedu-
citur ẽt ex d. inſtrumento inueſtituræ, in quo non legi-
tur nomen tranſactionis. Sed vrgẽtius ceſſat difficultas,
quia cum lis eſſet, an bona eſſent ad eccleſiam deuoluta,
& finitæ generationes primæ inueſtituræ, poſſent ſupra-
dicta applicari ſi ſuper vita tantum eorum, quæ dubita
bãtur, an durarent, fuiſſet contractum. Sed non deberet
D. Abbas conceſſionem de nouo facere ad tot & tantas
generationes, quia de hoc non erat lis, cum prima inue-
ſtitura eſſet clara, quia facta ad tres tantum, & quòd po
2 terat pro ſe retinere ipſis finitis. Et † ita ſit trãſactio non
ſuper re dubia, nec ſup lite incerta, ſed ſuper gratuita pa
ctione ęſtimato fructu, & quæ Dominis Comitib. con-
cedebantur pro ſe & alijs, de quibus in d. inueſtitura. ar-
gu. l. præſes. C. de tranſac. Abb. in c. 1. nu. 8. de depoſi. da-
returque anſa Pręlatis per indirectum alienandi res ec-
cleſiæ, quod iura tanto abborrent, faciendo moueri litẽ,
& alias deſuper mota etiam clara tranſigere. Minus fa-
cit c. ad aures. Quia loquitur tantum de terris, vel ſiluis,
quæ ſtudio, & labore alicuius erant factæ fertiles, & cul-
tiuæ, & ita non applicatur ex ſupradictis.

Minus etiam facit, quod ex diuturnitate temporis, &
ſolemnitate aliquid ſit deferendum. Quia hoc tollitur,
cum de contrario conſtet ex dictis inueſtituris, & teſtib.
3 Cùm † enim adſit veritas, non eſt, cur pręſumptioni in-
nitamur. l. vltima. ff. quod met. cau. l. nuptum. ff. de iure
dot. Pau. Caſtr. conſi. 81. lib. 2. Alex. conſil. 1. nu. 21. lib. 4.
Iaſ. in l. 1. nu. 15. C. qui admit. & Curt. iun. q. 2. q̃ aliena-
tio rei eccleſiaſticæ, pmittatur ſub cõditione, nõ ſufficit.

Quæ dicuntur de neceſſaria conceſſione propter anti
dora ad l. Attilius regulus. de dona. l. ſi pater. ff. eo. ti. nõ
faciunt, quia hæc non probantur, vltra quòd conceſſio
4 eſt ita immenſa, & confeſſio eſt facta de perſona † ſuſpe
cta & prohibita, cui credendum non eſt. arg. l. ſi quis for
te. vbi Bar. ff. de caſtren. pecul.

Nec facit, quòd Domini Comites prætendant ſe rela
xaſſe 100. ſalmas, de comprehenſis in d. inueſtitura.
Quia ea ipſa tollitur, cum hæc non poſſiderentur, niſi à
particularibus, non à Dominis Comitibus, & ita potius
conuentum ſeruant, quàm ex liberalitate largiantur,
cum ad id tenerentur: in neceſſitatibus autem nemo li-
beralis exiſtit.

Ex quibus omnibus ſunt ſublata deducta pro parte
Dominorum Comitum, & ex alijs deductis per Aduo-
catos Illuſtr. D. Cardinalis.

ALDOBRANDINI.

Cornetan. bonorum. Die 26. Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio l. ſi quis maior. C. de tranſact. eſt fundata ſuper iu
ramento.*
2 *Iuramentum interpoſitum ſuper contractu venditionis nõ
extenditur vltra bona propria iurantis.*
3 *Diſpoſitio d. l. ſi quis maior. non habet locum, niſi contra do
loſum.*
*Quæ tamen in practica vix obſeruatur, cùm qualibet cau-
ſa excuſet à dolo.*
4 *Dolus non præſumitur, niſi probetur. fallit nu. ſeq.*

Dolus

5 *Dolus ex quibus probari poſſit.*

6 *Deceptio vbi non datur, nec ille cui dolus imputatur, ſentit commodum, nec etiam dolus datur.*

7 *Mendacium omne non dicitur doloſum.*

8 *Præſumptio doli ceſſare dicitur, quando quis ex actu, in quo prætenditur commiſſus dolus, nullum commodum ſentit.*

9 *Contractus, an ſit diuiduus, vel indiuiduus, inſpicitur mens contrahentium ab initio, quæ colligitur ex pluribus.*

10 *Difficultas excuſat à mora in rebus alienis.*

11 *Potentia in faciendo ſupponitur, quando dolus deducitur ex non facto.*

12 *Cauſa qualibet, etiam iniuſta excuſat à dolo etiam ad effectum, vt non ſit locus l. ſi quis maior. C. de tranſact.*

13 *Diſpoſitioni d. l. ſi quis maior. in dubio iudicandum eſt non eſſe locum.*

14 *Purgatio moræ ſemper eſt licita de iure canonico, quando ius partis non eſt factum deterius, vel ſolutum intereſſe, etiam quando eſt oppoſitum de non implemento, & de reſciſſione.*

Immo vbi eſt lis conteſtata ſuper ipſo implemento.

Eoq; magis vbi contractus in aliqua parte, vel longe maiori eſt adimpletus.

DECISIO DLXXXIII.

Conſtituerat D. Iulius Bufalinus 21. Nouembris, 1574. procuratorem Lazarum Zefferinum ad omnes lites &c. & pro eo agēdū & defendendū, & iurandū, & iuramētum litis deciſorium offerēdū. Nec non ad vendendū omnia illius bona pretio &c. Qui Lazarus illico ad menſem, 22. ſcilicet Decembris, vendidit Dominis de Odeſcalchis vnam domum magnam cum domunculis paucis & omnia granaria, puteos, magazena ad vſum tenendi frumentum cū vno horto, & quandam vineam cum hortis, & alijs ſuis membris, & omnia oliueta, & quoddā cannetum, & omnia prata, & omnes petias terræ tenutas ſeu caſalia in territorio Cornetan. & Viterbien. iuxta ſua notiſſima latera ſpecifican. per æſtimatores communiter eligēdos, & generaliter omnia bona ſtabilia, mobilia & ſe mouentia pro pretio æſtimādo per dictos peritos eligendos, qua æſtimatione ſubſecuta Dñi de Odeſcalchis promiſerunt ſuſcipere in ſeipſos tot cenſus ſeu debita per D. Bufalinum nominanda, ſeu ſoluere pretium dictorum, habita tamen prius omnium, & ſingulorum bonorum prædictorum poſſeſſione, & non alias, aliter, nec alio modo, quatenus per d. D. Iulium nō ſteterit. Item conuenerūt, quòd Domini de Odeſcalchis poſſint habere ceſſionem à creditoribus D. Iulij tam cōtra prædictum D. Iulium, & eius bona, & alios quoſcunque ratione hipothecæ, & anterioritatis, & potioritatis. Item affirmauit, & promiſit omnia, & ſingula bona ſupradicta eſſe Illuſtr. D. Iulij ſui principalis, & nulli alteri perſonæ vendita, nec factum eſſe alium contractum in præiudicium præſentis contractus, & dictorum emptorum, eſſeque libera, & immunia, & exempta ab omni, & quocunque onere ſeu canone ſeu reſponſione, liuello, & alijs quibuſuis oneribus, & non eſſe ſuppoſita alicui fideicommiſſo purificato, ſeu purificando, & promiſit facere conſentire omnes perſonas &c. & ius aliquod hñtes ſeu habere quomodolibet prætēdentes in iudicio, & extra ad omnem ſolum &c. & promiſit litem non inferre &c. immo omnem litem &c. & in d. ſuum principalē ſuſcipere &c. proſequi &c. cum ſuis procuratoribus, & aduocatis in quibuſcunque inſtantijs ac ſuis ſumptib. alias in omnes alios caſus, & euentus contrarios ſeu contrauentionis præmiſſorum, vel alicuius eorum teneri voluit d. ſuum principalem de omni, & quacunque euictione generali, & principaliter omnium, & ſingulorū bonorum ſupradictorum venditorum in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio, in quolibet etiam inſolidum, & ad duplum &c. & ad omnia damna &c.

Et deinde 19. Ianuarij, 1575. fuerūt electi periti, pro parte Dominorum de Odeſcalchis Do. Paulus Pallauicinus, & pro parte Do. Iulij Capitaneus Marcellus de Nigris. Et 18. Martij 1575. attenta diſcordia ſupradictorū peritorum fuit electus in tertium Illuſtr. & Reuerendiſ. D. meus Cardinalis Vrſinus. & 26. eiuſdem Menſis Do. Iulius Bufalinus in ciuitate Caſtelli ratificauit præfatam venditionem inſertam de verbo ad verbum per publicū inſtrumentū, in cuius fine adeſt clauſula, & ita tactis &c. ſuper quibus &c.

Et poſtmodum 19. Octobris, 1575. fuerunt datæ in actis liſtæ ſpecificationis, & æſtimationis ſupradictorū peritorū ſubſcriptæ die 22. Septembris. 1575. Illa vero Illuſtriſ. Cardinalis Vrſini 19. Octobris eiuſdem anni. In quibus liſtis ſpecificantur terræ ſub iſtis verbis. *Item l'infraſcritti terreni lauoratiui, che aſſeriſcono, eſſer ſome 465. di miſura cornetana, eſiſtenti nel territorio di Corneto, cioè nella contrada del Taccone ſome 50. ſtar. 3. nella contrada del Sterpaglio ſom. 59. ſtar. 8. nella &c. Item li prati falce 68. nella contrada di Carcarello. Item li canneti che dicono eſſer opre di 80. cioè vno alla ſalita, & gli altri della Marta, le qual proue & miſure ſi debbiano fare ad ogni inſtanza de gli Odeſcalchi & del S. Giulio, fra termine di 4. meſi con intimatione de giorni 15. auanti, altrimente ſpirato d. termine, la vendita s'intenda fatta come di ſopra, tanto per l'vna come per l'altra parte. Et trouandoſi, che detti membri ò alcuni di eſſi ſiano di minor quantità, ò miſura, intendo per quella parte che tocca ad arbitrio mio, che del detto prezzo ſi faccia à detti ſignori Odeſcalchi, quel defalco, che dal Capitan Marcello del Nero, & da me ſarà giudicato, & in euēto de diſcordia tra detti doi, dal Illuſtriſ. & Reuerendiſ. ſignor Card. Orſino, come anco che in euento che ſi trouaſſeno detti membri ò alcuno di eſſi eſſer di maggior quantità, riſerbo à noi medeſimi, facoltà di accreſcer detto prezzo, ſecondo che ci parerà conueniente, dechiarando anco che ſe ſi trouaſſero altri beni detti ſignori Odeſcalchi, debbiano pagargli ſecondo che da noi ſarà giudicato, ò laſciarli al d. ſignor Giulio &c.* Qua æſtimatione facta omnium dictorum bonorum videlicet per peritū Dominorum de Odeſcalchis ad ſcuta 10000. per peritū vero D. Iulij Bufalini ad ſcuta 14000. ac demum per Illuſtriſ. D. Cardinalem tertium peritum ad 12000. D. Iulius 4. Ianuarij 1576. præſente, & acceptante Hiero. Odeſcalco declarauit ſe in territorio Viterbien. nulla habere bona, & propterea ea non potuiſſe vēdere dictis de Odeſcalchis, prout erroneè expreſſum fuit in prædicto inſtrumento venditionis.

Et cùm D. Iulius Bufalinus coram A. C. cepiſſet agere contra dictos de Odeſcalchis, ipſi pluries oppoſuerunt non fuiſſe adimpleta adimplenda per Do. Iulium, ſeque paratos eſſe adimplere, quæ pro eorum parte promiſſa fuerunt, adimpletis tamen prius promiſſis per Bufalinum. Tandem ſub die 26. Iulij. 1577. fuit factum compromiſſum à partibus in Illuſtriſ. D. meum Cardinalem Vrſinum ſuper omnibus differentijs ortis, & oriundis de & ſuper prædicta venditione dictorum bonorum, illiuſque contractus reſciſſione ad tres menſes, intra quem terminum S. Illuſtriſſima Dominatio habuit terminum pro ſeruato.

Vertebatur igitur controuerſia inter partes, an huiuſmodi contractus eſſet reſciſſus. Prætendebatur enim per Dominos de Odeſcalchis illum eſſe reſciſſum, ex

quo

quo ſalmę 59.& ſtar.8. ſpecificatę in cõtrata ſterpalij ha-
ctenus non fuerant eis traditæ, & vt ſimiliter prætendi-
tur ab eiſdem. quare aliarum ſalmarum 50.& ſtar.3. ſpe-
cificatarum ab eiſdem peritis in contrata Iacconi, poſ-
ſeſſionem pariter adhuc non habuerant, cum tamen cõ-
trarium quoad iſtas vltimas terras prætenderetur ꝓ par
te Buſalini. Item quia in inſtrumento fuerat eis promiſ-
ſum, quòd ſupradicta bonà erant libera &c. & nihilomi
nus ſoper vinea ſpecificata in inſtrumento venditionis
erat impoſitus annuus cenſus venditus ab ipſomet Do.
Iulio quibuſdam de Bonſignoribus pro pretio bis mil-
le ſcutorum, & erant concordes, quòd reliquorum om-
nium bonorum tam expreſſorum in inſtrumento, q̃ ſpe
cificatorom in liſtis peritorum dicti de Odeſcalchis poſ
ſeſſionem iam fere per triennium adepti fuerant, & ad-
huc retinebant.

Propterea placuit illuſtriſſimo D. Arbitro, vt cauſam
ſuper huiuſmodi difficultate in Rota proponeré. Qua
de cauſa ſupradictis omnibus præſuppoſitis, & quam-
plurimis alijs inter partes cum maxima difficultate con
cordatis, dubitaui 26. Iunij, 1579. an hodie in caſu, de
quo agitur, ſit locus diſpoſitioni l. ſi quis maior, vt con-
tractus d. venditionis petentibus dictis de Odeſcalchis
ſit reſcindendus. In qua difficultate fuit tentum, non eſ-
ſe locum diſpoſitioni d. l. & contractum non eſſe reſciſ-
1 ſum, tum † quia cum diſpoſitio d. l. ſi quis maior. funda
ta ſit ſuper iuramento ibi, eas autem inuocato Dei om-
nipotentis nomine, eo auctore ſolidauerint, & paſſim
ibi no. Doct. ceſſat conſequenter in hoc caſu, ex quo re-
ſpectu bonurom alienurum nullum adeſt iuramentũ:
non enim Iulius vendidit bona aliena, ſed ſua tantum,
vt conſtat ex mandato ibi, omnia eius bona. Et ex ip-
ſomet inſtrumento venditionis, in quo procurator pro-
mittit, & aſſerit, quòd bona, quæ vendebant, erant Iu-
lij. vnde cum Buſſalinus ante ſpecificationem factam à
peritis, in qua ſpecificantur inter bona Buſſalini quædá,
quę non erant ſua, ratificauerit ſupradictam venditionẽ
cum iuramento, ratificauit conſequenter venditionem
bonorum ſuorum. Cùm igitur intentio Iulij fuerit vẽn
dere bona ſua, & ſuper hac venditione bonorum ſuorũ
præſtiterit iuramentum, non poteſt trahi ad bona alie-
2 na ſpecificata per peritos, cùm † in illis defuerit conſen-
ſus Domini Iulij, cuius intentio erat vendere bona pro-
pria, & non aliena. l. fina. C. de non num. pecu. Bar. in l. ſi
qs pro eo. in prin. col. fi. ff. de fideiuſ. Tiraq. in l. ſi vnquã.
in præfat. nu. 148.

Et quamuis videatur etiam ratificaſſe iſtam ſpecifica-
tionem, ex quo egit ad totum pretium, id tamen nõ ob.
cum actus inducentes ratificationem fecerit ſine iura-
mento, ſuper quo iuramento fundata eſt diſpoſitio d. l.
ſi quis maior. vt dictum eſt. & no. gloſ. in d. l. ſi quis ma-
ior. in verbo, proprietatem. Alexan. conſi. 92. num. 13. li-
bro 1. Non enim poteſt fieri fundamentum à Dominis
de Odeſcalchis ſuper iuramento præſtito à Buſalino in
inſtrumento releuationis fideiuſſorum, quia illud eorũ
vtilitatem non reſpicit, ſed tantum fideiuſſorum, quos
indemnes medio iuramento releuare promiſit.

3 Tum & ſecundò, quia † diſpoſitio d. legis non ha-
bet locum, niſi contra doloſum, vt poſt Bal. in l. obſerua-
re. §. proficiſci. col. 3. ff. de offic. proconſul. dicit Alex. in l.
fi. ff. qui ſatiſd. cog. Iaſ. in d. l. ſi quis maior. num. 2. & 3. vbi
licet ipſe contrarium teneat, dicit tamen opi. Bal. non ha
bere contradictorem. Seſſel. num. 13. in fi. & nu. 41. Iaco-
bin. de ſancto Georg. num. 56. Curt. iun. nume. 16. & 17.
vbi dicit, quòd rariſſimè in practica locum habet, quia
quælibet cauſa excuſat à dolo. & nu. 35. Cagnol. nume.
128. vbi de communi. Caſſad. deciſ. 1. ſub nu. 2. de iuro-
iuran. Et propterea Corn. conſ. 246. num. 5. & 6. lib. 3. di-
cit, quòd vix practicatur. Gabriel. de tranſact. concluſ. 1.
nu. 52. Clar. in prax. crim. §. periurium. in verbo, excuſari
autem poteſt.

4 Qui dolus cùm † regulariter nõ præſumatur, & pro-
pterea probandus ſit per allegantem. l. quoties. §. qui do
lo. de proba. licèt ex tribus capitib. deducerentur pro par-
te dictorum de Odeſcalchis, viſus fuit dictis nõ ſubeſſe.

5 Primum caput † erat, quòd Iulius ſcienter vendidit
res alienas, & conſequenter à dolo excuſari non poſſit. l.
ſi quis affirmauerit. ff. de dol. l. Iulianus. §. qui pecus. & §.
idem Iulianus. l. quæro. ff. de actio. emptio.

Secundum, quia etiam interpellatus non adimpleuit
contractum à ſe iuratum, quo caſu præſumitur in dolo.
Aym. conſ. 6. nu. 96. & 100. cum alijs per ipſos allegatis.
Tertiò, quia poſtea pluries contendit ſe adimpleuiſſe,
quæ pro ſui parte erant adimplenda.

Quibus (vt dictũ eſt) nõ obſtantibus viſum fuit ceſſa
re dolum in huiuſmodi caſu, tum quia ſi inſpicimus ini
tium, videmus Iulium cõſtituiſſe procuratorem ad ven
dendum bona ſua, nõ autem aliena: ſi inſpicimus inſtru
mentum, in eo continentur, & comprehenduntr tan-
tum bona Buſſalini. Vnde cum ipſe ratificauerit prædi-
ctum inſtrumentum, vt ſupra dictum eſt, ante ſpecifica-
tionem factam à peritis non poteſt dici, quòd medio iu
ramento vendiderit rem alienam. Tum & ſecũdò, quia
cum dolus ſit machinatio ad decipiendum. l. prima, §. do
6 lum. ff. de dolo, ſequitur, quòd vbi non datur † deceptio,
nec ille, cui dolus imputatur, ſentit commodum, ceſſet
conſequenter dolus, quia non omnis ſciens eſt in dolo.
l. nouiſſime. ff. de falſ. tut. l. ait prætor. §. quod ait. ff. de his
7 quæ in frau. cred. Nec omne † mendacium eſt doloſum.
l. eleganter. §. fi. ff. de dolo. Dec. in c. ſi autem. num. 2. & 3.
de reſcrip. Conſiderandum igitur eſt, quòd Dominus Iu
lius non iſtas ſolum terras, ſed quamplura alia propria
longiſſime valorem iſtarum excedentia, vendidit, quod-
que in contractum fuit appoſitum pactum, quod Ode-
ſcalchi non tenerentur ſoluere pretium, niſi in primis
tradita poſſeſſione omnium, & ſingularum rerum in vẽ
ditione comprehenſarum, ex quo pacto excluditur om-
nis dolus, quia donec rei alienæ Buſſalinus tradidiſſet
poſſeſſionem, cogebatur interim carere rebus ſuis, & p̃-
tio earum, prout euenit, nam ſtante hoc pacto, indubita
tum eſt, quòd D. Iulius agere non poteſt ad pretium, niſi
tradita poſſeſſione omnium, & ſingularum rerum ven-
ditarum.

8 Quare ſi Doct. ſunt concordes, ꝙ ceſſet doli † præ-
ſumptio, quando ex actu, in quo prætenditur commiſ-
ſus dolus, qs nullum commodum ſentit. Bal. conſi. 250.
num. 9. lib. primo, Barto. in l. & eleganter. §. fina. ff. de do
lo. Ruin. conſil. 8. in fi. lib. 4. Alexan. in l. duli. nume. ſepti-
mo, C. de dol. Aym. conſil. octauo, num. 4. & conſi. 18. nu
mero 22. plura Rolan. conſi. 11. num. 55. lib. 3. tantò ma
gis ceſſat dolus, quando non ſolum non ſentit commo-
dum, ſed damnum, & aduerſarius interim lucrum, quia
fruitur re, & pretio. Vbi enim aduerſario non præiudi-
catur, nec præiudicari poteſt, vt in hoc caſu, quis excu-
ſatur à periurio. Clar. vbi ſupra. ver. item excuſatur.

Quod etiam apparet, quia in eodem contractu fue-
runt comprehenſa bona Buſſalini, exiſtentia in territo-
rio Viterbien. quo in loco nulla bona habebat, ex quo ap
parere potius videtur de manifeſto quodam errore,
quàm de aliquo dolo.

Nec placuit Dominis illa reſponſio, quòd ex huiuſ-
modi expreſſione fuerint inducti Odeſcalchi ad emen-
dum, quaſi quod alias empturi non fuiſſent, niſi hæc bo
na omnia fuiſſent Buſſalini, cùm præſertim de omnibus
rebus

rebus fuerit factum vnum mercatum. Dec.conſil. 481.
numero 4.

Primò, quia cum ad dijudicandam diuiduitatem, vel
indiuiduitatem contractus, inſpiciatur mens contrahen
9 tium ab initio, an fuiſſent, † ſcilicet, empturi & venditu-
ri vnam rem ſine alia, etiam, quod vno cum pluribus pre
tijs res plures venditæ fuerint.l.cum eiuſdem. §.interdũ.
ff.de ædil.edic. ex effectu ſubſecuto, in hoc caſu apparet
hanc ab initio contrahentium voluntatem: fuerunt.n.
vendita nedum bona Buffalini exiſtentia in territorio
Cornetan. ſed etiam exiſtentia in territorio Viterbien. &
tamen partes contentæ fuerunt bonis exiſtentibus Cor-
neti, cum nulla Buffalinus haberet bona in territorio Vi
terbienſi, ex quo apparet, ꝙ ab initio contractus ſecun-
dum contrahentium mentem non erat indiuiduus.

Secundò, quia cùm fuerint venditę omnes petię ter-
rarum, & tenutæ, & caſalia Buffalini exiſtentia in territo
rio Viterbien. & Cornetanenſi, liquet, quòd mens par-
tium fuit emere, & vendere illud vniuerſale, vniuerſita-
tem ſcilicet bonorum Buffalini exiſtentium in illo loco
quæcunque illa eſſent. Vnde ſi periti non iſta, ſed reli-
qua bona ſpecificaſſent, & ęſtimaſſent, valuiſſet vẽditio.

Tertiò propter pactum appoſitum, quòd ſi d. mem-
bra eſſent maioris, vel minoris quantitatis, augerent, vel
minuerent pretium, quod pactum tollit fundamentum
indiuiduitatis, quod fundamẽtum viſum fuit Dominis
eſſe contra aperta pacta contractus.

Quartò, quia cùm ipſi profiteãtur ignoraſſe ab initio,
quænam eſſent bona Buffalini, & tamen bona Buffalini
emerent, non poſſunt aliquo modo dicere, quòd vnam
rem ſine alia non emiſſent.

Non obſtat, quòd interpellatos non adimpleuerit, q a
10 † cùm huiuſmodi res non eſſent ſuæ, difficultas excuſat
à mora. l.Labeo.in fi.ff.de iureiuran.glo.in c.beatus Pau-
lus.22.q.2.Bar.in l.quod te.num.decimotertio, ff. ſi cer.
pet.& ibi Dec.nu.17. Iaſ.nume. 29.& alij. Quando enim
11 † dolus deducitur ex non facto, ſupponitur potentia in
faciendo.l.dolus.ff.mand.& ita loquitur Soc.conſi.273.
nume.3.lib.ſecundo, Aym.conſi.6.numero 96.cum alijs
in contrarium allegatis, & qui allegari poſſunt. Et conſe
quenter cum ceſſet mora, vltra ſupra dicta, ceſſat aliud
ex requiſitis l.ſi quis maior.

Sicut nihil facit, quòd prætenderit ſe adimpleuiſſe,
quia animaduertendum eſt, quod cũ Buffalinus de men
ſe Martij.1576. mouiſſet iudicium contra Dominos de
Odeſcalchis, & ipſi 13.Aprilis,76. dixiſſent ſe paratos eſ
ſe adimplere, adimpletis per eundem Buffalinum pro-
miſſionibus de quibus in d. inſtrumento, & conſignatis
ſibi omnibus bonis venditis, ac nominatis cenſibus cum
cenſu Brachij de Ponte, & Aleſãdri Vitelleſchi, poſtmo-
dum 11.Maij, eiuſdem anni, eidẽ Buffalino promiſerunt
per apocam eorum manu ſubſcriptam ad computum vẽ
ditionis bonorum extinguere cenſus pro ſumma ſcuto-
rum 10000. ſibi conſignandorum, ex ijs tamen qui cõ-
prehenduntur in promiſſione de euictione facta à Bra-
chio de Ponte, & Alexandro Vitelleſco per totum an-
num 1576. ſine aliqua exceptione, cũ hoc quod ſint ex-
tinguibiles, & non remaneant obligati pro ſequeſtro fa-
cto ad inſtantiam dictorum de Victorijs. & vſq; ad ęſti-
mationem ſoluere cenſus à primo Octobris, 1575. ad
rationem octo pro centenario ſine aliqua exceptione,
cum conditione, quòd Bracchius de Ponte de illo terre-
no contento in venditione recognoſcat in Dominos di-
ctos de Odeſcalchis à die prima Octobris, 1575. & con-
ſignet ſibi omnes maſſaritias, vel per agẽtes D. Iulij non
ſtet, quominus conſignentur, & quod reliquum pretij
ſoluant in contanti, item quòd in euentum, in quem di-
cti cenſus non ſint extinguibiles, vel non ſint liberati à
ſupradicto ſequeſtro, deponent pretium in aliquo ban-
cho, facta tamen prius quadam intimatione. Vnde pre-
tendebat D.Iulius, quòd per d.apocam receſſiſſent Ode-
ſcalchi ab illa prima oppoſitione, & quod ſatis ſibi eſſet
adimplere contenta in apoca, ex quo poſt illam exce-
ptionem oppoſitam promiſerunt adimpletis contentis
in d.apoca ſoluere, & extinguere illos cenſus ſine aliqua
12 exceptione, & ſic cũ quælibet † cauſa etiã iniuſta excuſet
à dolo etiam ad effectum, vt non ſit locus d.legi l.igitur.
cum gl.de liber.cau.Curt.iun.in d.l.ſi quis maior, nume
ro 17.& ibi etiam Iaſ.numero 2.& 3.tantò magis excu-
ſabit iſta.

Non obſtat promiſſio, quòd bona ſint libera. Eo quia
omiſſa illa quęſtione, an l.ſi quis maior. habeat locum in
iuramento de præterito, vel de futuro tãtum, ſoluto ab
Odeſcalchis Buffalino pretio bonorum, cẽſus huiuſmo-
di per D. Iulium extinguetur, cum d. cenſus paratus ſit
ille recipere.

Nec facit, quòd Iulius non nominauerit illum inter
cenſus extinguendos, quia hodie illum nominat, & cen
ſus nominati nõ abſorbebant totum pretium 10000.
ſcutorum, tantò magis, quia partes non ſe firmarunt in
illa promiſſione, ſed vlterius proceſſerunt, quia volue-
runt, quòd Iulius faceret conſentire omnem perſonam
ius habentem, ſeu habere prætendentem, & ita etiam vi
dentur partes intellexiſſe, quia poſtea Odeſcalchi inter-
pellarunt Buffalinum ad faciendum conſentire Domi-
nos huius cenſus, & conuenerunt etiam, quod ijdem
emptores poſſint habere ceſſionem à creditoribus D.Iu
lij, tàm contra D. Iulium, quàm eius bona ratione hypo-
thecæ, & anterioritatis. ex quo liquet partes præſuppo-
ſuiſſe, quòd hæc bona poſſent alteri eſſe hipothecata, ſed
ex pretio volebant ſatisfactis creditoribus ſibi prouide-
re obtinendo ceſſiones hypothecarum anteriorum, idq;
tantò magis, quia cum ſcirent Odeſcalchi D. Iulium one-
ratum eſſe pluribus cenſibus, quod promittebant, vel in
ſe ſuſcipere, vel ſoluere pretium, ſciebant conſequenter
pro illis hæc bona eſſe ſuppoſita hipothecæ, quia vix ſit
cenſus, pro cuius euictione ſaltem non ſubijciantur hi-
pothecę omnia bona cenſum imponentis, maximè, quia
Buffalinus mandauit dictis de Odeſcalchis, quòd ſolue-
rent fructus huius cenſus, & quaſdam expenſas factas,
in quibus fuerat condemnatus, quas pecunias ipſi ſolue
runt ad hũc computum, quod non feciſſet Buffalinus ſi
voluiſſet fraudare Odeſcalcos, quia mandando, quòd
ſoluerent fructus huiuſmodi cenſus, licet non diceret ſu
per qua re erat impoſitus, facile, prout euenit interrogã-
do Odeſcalchi exigentiam, id ſciuiſſent, quæ ſcientia po-
ſtea habita probat, ex quo poſtea interpellarunt Buffali-
num, vt dixi ad faciendum conſentire Dominos cenſus,
quæ omnia ſufficiunt ad excuſandum à dolo, & redden-
13 dum ſaltem materiam dubiam, quo † caſu in dubio iu-
dicãdum eſt non eſſe locum diſpoſitioni d.l.ſi quis ma-
ior. Grat.conſ.121.nu.13.li.2.Gabriel. de tranſact.d.con
cluſ.1.nu.72.

Et quamuis ita fuiſſet reſolutum, quia tamẽ ſummo-
pere pro parte Dominorũ de Odeſcalchis clamabatur,
quod cauſa non fuerat pp calores diligẽter diſcuſſa, im-
mo ab aliquibus ex Dominis etiam nullo modo viſa, di
ſtuli propterea dare reſolutionem vſque ad ſequentem
Rotam, quæ fuit Mercurij, prima Iulij, & conſului Do-
minos, quid mihi agendum eſſet, qui hoc negotium ad
vltimam Rotam diſtulerunt: volebant enim videre, quę-
nam adducerentur pro parte Dominorum de Odeſcal-
chis. Quamobrem 6.Iulij, cũ pro eorum parte plene eſ-
ſet informatum, & eadem in ſumma repeteretur, præ-

tendebant

tendebant enim ſaltem probari dolũ ex illa expreſſione,
quod bona erant libera, & addebant etiam quandam at
teſtatio nem D. Pauli Pallauicini periti dictorũ de Ode-
ſcalchis, qui atteſtabatur ſe liſtam bonorum habuiſſe à
Buffalino & eius ꝓcuratore, quod diſertè negabat Buf-
falinus aſſerens nullam liſtam illi dediſſe. Immo quod
totum hoc negotium fuit ſemper tractatũ ab eius pro-
curatore, allegabant etiã quod in omnem euentum Do.
Iulius non poterat agere ad pretium, niſi adimpleto cõ-
tractu pro parte ſua, de quo non videtur dubitandum
tam ex diſpoſitione iuris communis. l. Iulianus. §. offerri.
ff. de act. empt. quàm ex diſpoſitione pacti. Sed quia offe
rebat Buffalinus velle modo adimplere, quando non eſ-
ſet locus ſolutioni intereſſe pro parte dictorum de Ode-
ſcalchis, prætendebatur, quod non eſſet locus purgatio-
ni moræ, ex quo pluries fuerat interpellatus. allegãt etiã
quaſdam deciſiones factas in vna Eugubina terrarum
coram bo. me. Oradino, & in vna Roma. cenſus coram
R.P.D. meo Seraphino, quæ non applicatur huic caſui,
1 propter diuerſitatem facti. quorum omnium ab ipſis
deductorum maior pars non tangebat propoſitam diffi
cultatem l. ſi quis maior. ad quam eorum aduocati vo-
luerunt ſe reſtringere, cum diſputaretur coram Illuſtriſ-
ſimo D. Arbitro, an eſſet locus purgationi moræ, ad cui
1 4 tādas regulas adductas pro parte Buffalini, nempe, † ꝙ
licita eſt ſemper purgatio moræ de iure canonico, quan
do ius partis non eſt factum deterius, vel ſolutum inte-
reſſe, quod videtur procedere etiam, quando eſt appoſi
tum de non adimplemento, & de reſciſſione. Afflict. de-
ciſ. 2 8 o. maxime vbi lis eſt conteſtata ſuper ipſo adimple
mento, quia tunc non tantum videtur purgatio moræ,
quàm ſolutio debiti, ex quo ſępè ac ſępius in actis dicto-
rum de Odeſcalchis interpellarunt Buffalinum ad im-
plendum, & obtulerunt ſe paratos ſoluere pretium ad-
impleto contractu pro parte Buffalini: idque tantò ma-
gis, vbi contractus non ſolum in aliqua parte, ſed in lon-
ge maiori parte eſt adimpletus, vt in hoc caſu, & vbi eſt
facta particularis prouiſio, ꝙ interim donec adimpleat
in totum, non teneatur emptor ſoluere aliquod pretiũ.

Domini his viſis mihi dixerunt, quòd libenter eis ſa-
tisfeciſſent eos particulariter audiendo, ſed quia reti-
nent bona & pretium, & Buffalinus vehementer clama-
bat, quòd cauſa non erat rotalis, ſed compromiſſa in Il-
luſtriſſimum D. Cardinalem Vrſinum, & quod ipſe quo
tidie cogebatur ſoluere fructus cenſuum, in eam vene-
runt ſententiam, quòd ſi volebant Domini de Odeſcal-
chis particulariter audiri, ſoluerent Buffalino interim
ad computum d. pretij reſeruatis omnibus iuribus ſuis,
ſcuta mille, ſi Buffalinus dabat eis idoneam cautionem
de illis reſtituendis in euentum, quòd contractus eſſet
reſcindendus, quia dicebant ipſum eſſe ęre alieno valde
grauatum, & quod fideiuſſores de euictione præſtiti iã
decoxerant, & quòd ipſi ad computum huius pretij iam
ſoluerant bis mille, & ducenta ſcuta, & quòd immine-
bat euictio cuiuſdam canneti, & plura alia ſimilia, ſuper
quibus feci verbum cum Dominis in congregatione ha
bita Lunæ 20. Iulij: Qui ordinarunt mihi, quòd tractarẽ
cum Do. Iulio, & conarer illi ſuadere, quòd daret huiuſ-
modi cautionẽ, & vice verſa tractarẽ cũ dictis de Ode-
ſcalchis ſi ipſi cõtentarentur dare ipſa mille ſine cautio-
ne, attento ꝙ in oẽm euentũ iã poſſidebant bona longa
maioris valoris, quod tñ fruſtra tentatũ fuit. D. n. Iulius
omnino renuit dare hmõi cautionem, allegans in ſum-
ma, ꝙ ſi dñi de Odeſcalchis in oẽm euentũ poſſidẽt bo-
na ſua longe excedentia valorẽ harũ pecuniarũ, bñ aſſe-
rebat duas cautiones in euentũ, ꝙ vellẽt ſoluere integrũ
ꝓtium, & cũ proteſtatione, & ſine ꝑiudicio iuriũ ſuorũ
in euentũ, ꝙ contractus eſſet reſcindẽdus, allegãs quod
hoc pacto liberabatur à debitis, quib. erat obnoxius, &
ab interuſurijs, quib. in dies ꝑmebatur, quod fuit cã hu-
ius alienationis, qđ facere nõ poterat cũ illis mille. Vice-
uerſa Dñi de Odeſcalchis clarè ꝓteſtebãtur nolle aliquo
mõ ſoluere illa mille niſi cũ idonea cautione, allegãtes ꝙ
D. Iulius eſt grauatus ęre alieno in longe maiori quãtita
te, q̃ ſit ꝓtiũ horũ bonorũ taliter, ꝙ ſi ſoluerẽt hęc mille,
non eſſet ſibi cautũ ꝓꝑ anteriores creditores. Propterea
iterũ ſuper hoc feci verbũ cũ Dñis in alia cõgregatione
habita 6. Auguſti, qui mihi mandarunt, vt nõ ſoluẽtib.
dictis de Odeſcalchis hæc mille ſine cautione, publicarẽ
reſolutionem, quod executus fui, cum ipſi has pecunias
hoc pacto nullo modo ſoluere voluiſſent.

LANCELLOTTI.

Neapolitan. mercedis. Die 15. Octobris, 1576.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa facta cauſa alimentorum, an dicantur facta de propryjs, an alienis pecunys, ex coniecturis, veriſimilitu dinibus, & præſumptionibus colligitur.*
2 *Coniectura, quòd quis præſumatur expendiſſe de alienis pe cunys, & non propryjs, ex quibus colligatur.*
3 *Præſumptio, quod auia cenſeatur aluiſſe nepotem de ſuo, & ſic cauſa repetendi, tollit præſumptionem pietatis.*

DECISIO DLXXXIIII.

Domini tenuerunt potius ꝑſumendũ eſſe, Anto-
niũ Mariã de proprijs pecunijs Io. Bap. Dñi ſui
expẽdiſſe in eũ alimentando, dũ ſteterat in Vn-
gheria in domo D. Antonij Mariæ, q̃ ſit ꝑſumendum, ꝙ
expenderet de ſuis ꝓprijs pecunijs. Et cùm hæc materia
1 † verſetur in cõiecturis, veriſimilitudinib. & ꝑſumptio-
nib. ſecundum gl. Bar. & Doc. in l. cũ oporteat. C. de bon.
quæ lib. Ideo cum Io. Baptiſta eſſet nobiliſſimus, & di-
tiſſimus, & Antonius Maria licet eſſet nobilis, tñ, quia
inſeruiebat ei pro ſalario menſtruo, & quã plura officia
exercebat in domo Io. Baptiſtæ Dñi ſui, cùm eſſet magi-
ſter domus, negotiorũ geſtor, expẽditor, cuſtos bonorũ
dñi, & exactor bonorum ipſius domini, & eius pecunias
2 exigebat annuatim. Ex † quib. Dñi dixerũt ipſum potius
expendiſſe de pecunijs dñi q̃ proprijs. per tex. in l. Neſen
nius. ff. de neg. geſt. ibi, vt in propoſito auia, quæ negotia
adminiſtrabat nepotis, veriſimile eſt de re ipſius nepotis
eum aluiſſe. vbi Bar. num. 5. dicit, ꝙ iſta eſt adeo violenta
3 † præſumptio, quòd tollit præſumptionem pietatis, quę
alias erat, vt no. Bar. in l. alimenta. nu. 2. C. eo. Rom. con-
ſil. 8. num. 2. ver. quoad ſecundam. & conſ. 2 5 5. num. 2. &
Aym. qui multa cumulat conſil. 1 2 9. nu. 3. cum ſeq. Ma-
ximè, quia dicta teſtium Antonij Mariæ videntur veriſi
mili repugnare, & ideo non attendenda. Abb. in ca. quia
veriſimile. vbi Felyn. num. 4. verſicu. & per iſtum tex. de
præſumptio. Inueriſimile enim videtur, quòd ſerui-
tor, qui pro menſtruo ſalario Domino Illuſtri, & ditiſ-
ſimo inſeruit, voluerit expendere de ſuo ſcuta 500. in
eum alimentando, cum ipſe potuiſſet de pecunijs domi
ni expendere, prout antea fecerat per multos annos, dũ
inſeruiebat domino ſuo pro magiſtro domus negocio-
rum geſtore, bonorum adminiſtratore, atque pecu-
niarum domini exactore. Neque videtur poſſe cadere
in ſenſum hominum, quòd magis voluiſſet de ſuo ero-
gare animo repetendi, quam de pecunijs domini, quas
exigebat.

Roman. alimentorum. Die 23. Aprilis. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta præterita iure actionis debita peti poſſunt vſque ad mortem eius cui ſunt debita, etiam ſi de ſuo ſe aluerit.*
2 *Teſtator in dubio cenſetur ſe voluiſſe conformare cum iuris diſpoſitione.*
3 *Legatum perfectum alimentorum eſt præſtandum etiam per hæredem hæredis.*
4 *Verba modalia appoſita ſolutioni legati, non mutant ſubſtantiam ipſius, ſed ſtant demonſtratiuè.*
5 *Superfluitas in materia alimentorum potius tolleratur, quàm quod quis priuetur alimentis.*

DECISIO DLXXXV.

FVit concluſum alimenta prętetita de iure peti poſ-
ſe ab Aloyſio legatario. Quia cùm non ſint debita
1 iudicis officio, ſed iure † actionis, ſcilicet, ex teſta-
mento, etiam ſi de ſuo ſe aluerit, illa petere poteſt. not.
Bar. in l. libertis. ff. de alim. & ciba. lega. & in l. de alimen-
tis. C. de tranſact. vbi Iaſ. nu. 6. & Dec. nu. 5. qui alios ad-
ducit, & iſta alimenta poſſunt peti tantum pro tempore
vitæ Aloyſij legatarij. l. Gaio. §. Imperator. de alimen. &
cibar. lega. l. prima. C. de lega. & vtrobique not. Docto.
2 Ideo cenſetur in dubio † teſtator voluiſſe ſe conforma-
re cum iuris diſpoſitione. vt no. in l. hæredes mei. §. cum
ita. ad Trebellia. Et in dubio etiam facienda eſt interpre
tatio, vt legatum potius ſubſtineatur, quàm pereat. Dec.
conſil. 602. numero 3.

Neque huic interpretationi videntur repugnare ver-
ba illa, durante vita ſupradicti hæredis, quia ſunt adie-
cta ſolutioni, non diſpoſitioni: nam primo loco teſtator
legauit 150. atque ita perfectam diſpoſitionem fecit de
alimentis. Vñ oritur ſupradicta concluſio, quod ſit per-
3 fectum legatum, & † propterea ſit præſtandum per hæ-
redem hæredis. vt no. Bar. in l. alimenta. de alimen. & l. li
bertis. §. Lucius. ff. eo.

Poſtea idem teſtator diſpoſuit circa modum ſoluẽdi,
videlicet ſoluenda per ſupraſcriptum ſuum hæredẽ du-
rante eius vita, quæ verba tãquàm appoſita ſolutioni nõ
mutant ſubſtantiam legati iam in eſſe deducti, & perfe-
4 cti, & ſui natura perpetui, † ſed ſtant demõſtratiue. l. qui
teſtamento. & ibi no. Bar. de leg. 2. Dec. conſil. 419. nume
ro 8. cum ſequen. Et placuit Dominis in hac materia ali-
5 mẽtorum potius admitti † ſuperfluitatem, quàm quod
quis priuetur alimentis, etiam quod fiat interpretatio
contra ius, & ſimilis interpretatio fit per d. l. primam. C.
de leg. Vbi legatum alimentorum factum ſub conditio-
ne donec legatarius moratus fuerit cũ hærede, durat ẽt
mortuo hr̃de. Et ita dicit Imperator ſe arbitrari, licet ſe-
cundum Doct. dictiones huiuſmodi, donec & quouſq;
ſint ſui natura limitatiuæ tp̃is, ita vt vltra id tempus nõ
ſubſiſtat legatum, vt ibi no. Caſtren. Corne. & cæteri.

SERAPHINI.

Roman. cenſus. Die 6. Aprilis. & 17. Martij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Res non dicitur ſpectare pleno iure ad eum, cui facta eſt prohibitio.*
2 *Fideicommiſſum conditionale, & expreſſa alienandi prohibitio differunt.*
3 *Agi regulariter de euictione non poteſt ante euictionem ſequutam: fallit tamen multis modis. & numeris ſequentibus.*
5 *Actio, quod minoris, quo caſu detur.*
7 *Obligatio, rem tradi, habet admixtam obligationem rem dari.*
8 *Agi poteſt, vt res liberè tradatur, quando in obligatione eſt rem dari.*
9 *Dominium in emptorem non poteſt transferri, vbi apparet rem alteri eſſe obligatam. ex communi.*

DECISIO DLXXXVI.

HIeronimus de Cuppis vẽdiderat Cardinali Cor
nelio cẽſum ſcutorũ 405. monetę ſuper quodã
ſuo caſali pro pretio ſcutorum 4500. monetæ,
cum narratiua, quòd huiuſmodi caſale erat ipſius D. ven
ditoris, & ad ipſum pleno iure dominij, vel quaſi ſpecta-
bat, & nulli alij ceſſum, pignoratum, ſeu quomodolibet
alienatum, alienationis latiſſime ſumpto vocabulo, vel
de eo factum eſſe, nec apparere quomodolibet aliquem
alium contractum, diſtractum, vel quaſi contractum in
præiudicium Illuſtriſſimi Do. Emptoris, & promittebat
facere conſentire omnem perſonam, nec non ſuſcipere
in ſe omnem litem, alias volebat teneri de euictione in
forma iuris valida, & ad duplum pretij, & ad omnia dã-
na, & alias &c.

Cùm autem Cardinalis ſciuiſſet huiuſmodi caſale eſ-
ſe ſubiectum fideicommiſſo cum prohibitione aliena-
tionis, & pœna in euentum alienationis, egit aduerſus
Hieronimum via executiua coram A. C. & decreto man
dato contra Hieronimum, vt adimpleret cõtenta in in-
ſtrumento, vel pretium reſtitueret. Et poſtea mihi com-
miſſa 17. Martij. 1577. propoſui dubium, an eſſet proce-
dendum ad vlteriorem executionem d. mandati. Et ſu-
per hoc ſunt plures difficultates.

Prima, an Hieronimus narraſſet in inſtrumento ali-
quid, quod aliter res ſe haberet, quàm narratum eſſet.

Secunda, an euictione nondum ſecuta teneatur ad ali
quid præſtandum.

Tertia, an ſatisfactum eſſet obligationi per pręſtatio-
nem fideiuſſorum, qui fuerunt à principio adhibiti.

Quarta, an ſufficeret, quòd omnes vocati, qui pro tẽ-
pore ſunt, alienationi conſentirent.

Quinta, an ratione debitorum ſolutorum per ipſum
& portionis legitimæ poſſet D. Hieronimus ſibi imputa
re d. caſale ad effectum ſubſtinendi dictam cenſus con-
ſtitutionem.

Sexta, an iſto caſu poſſet procedi executiue vigore
obligationis in forma cameræ.

Quoad primam dictum fuit, rei veritatem aliter ſe
1 habere, nam iſta res non ſpectat pleno † iure ad eum, cui
facta eſt prohibitio, de qua per Bal. in l. fœminæ. §. illud.
& §. fina. C. de ſecun. nup. Aret. in l. ſi quis vi. §. primo, nu-
mero ſeptimo, de acquiren. poſſeſſio. Alexan. conſil. vige
ſimoſeptimo, nume. primo, lib. ſecundo, tex. in l. fina. §.
2 ſed quia. in fine, C. commun. de lega. † Et eſt differentia
inter fideicommiſſum conditionale, & expreſſam alie-
nandi prohibitionem, quia poſteriori caſu opin. Bal. vi-
detur procedere ſine difficultate, vbi agitur de vtilitate,
& æſtimatione, vt ait Aretin. conſil. 19. num. 8. vt facilius
induceretur ad emendum, vt ait Bal. in l. Iulianus. §. fina.
de rei vendica. & l. generaliter. ff. qui & à quib. Rui. conſ.
133. nu. 7. lib. 2. Tiraq. de retract. conuentio. §. 2. gl. 9. nu-
me. 52. & in l. ſi vnquàm. in fi. num. 11. Alex. conſil. 208.
lib. 2. cum alijs.

Maximè, q̃a Hieronimus adiuerat hæreditatẽ caſalis,

& ideo

& ideo quaſi contraxerat cum creditoribus hæreditarijs, & fideicommiſſarijs. §. hæres quoque. Inſt. de obliga. quæ ex quaſi contract.

Quoad ſecundam partem fuit concluſum, quòd quamuis ante euictionem ſecutam regulariter non poſſit agi de euictione. l. qui rem. C. de euict. l. ſi plus. §. mora. ff. eo-
3 dem, tamen † huic regulæ plures applicantur limitationes. Prima, ſi venditor ſciens vendidit rem alteri obligatam, quia antequàm euincatur, poteſt agi ad intereſſe, vt eſt tex. in l. ſeruus quem. §. fina. de actio. empti. l. ſi hominem. de ſolut. tradunt omnes in d. l. qui rem. vbi Butrig. qui optime deducit intereſſe, ex eo quòd volens rē alienare, vel obligare non poteſt facile reperire emptorem, vel contrahere volentem. Scientia vero Hieronymi eſt indubitata, tum quia fuit præſens confectioni teſtamenti, tumquia prius conſtituerat cenſum 360. ſcutorū ſuper palatio bo. me. Cardinalis de Tranis enunciando fideicommiſſum.

Secunda eſt, quando ſpecialiter aliquid promittitur
4 hoc vel alio pacto, quia † tunc actione empti poteſt cogi venditor ad illud præſtandum, quia ex tali narratione, & promiſſione videtur inductus emptor ad emendum alias non empturus, quę ratio colligitur ex tex. in l. ſi is qui hæres. §. primo, de excep. rei iudic. & l. cum eiuſdem. §. interdum. de ædil. edic. Corn. conſil. 226. numero tertio, lib. ſecundo. Et conuentio expreſſa auget obligationem. l. venditores. de verborum obligat. Cagnol. in l. vnica, num. centeſimoquinquageſimoquarto, C. de ſenten. quæ pro eo quod inter.

5 Tertia in qua † Docto. omnes concordant, eſt, quòd hoc caſu detur etiā actio quod minoris. Barto. in l. cum ſtipulatus ſim. de verborum obliga. Ange. in l. ſi ſeruus. la ſeconda, de cond. furt. cum alijs latiſſime cumulatis in 24. deciſ. Pedem. nu. 5.

Quarta limitatio, ex qua videtur tolli difficultas, eſt ex l. ex his prædijs. iuncta gloſ. C. eodem de euict. vbi
6 vult tex. quòd † re nondum tradita ſi reperitur à venditore obligata, poteſt agi actione ex empto, vt liberetur. allegat l. creditor. §. prędium. de actio. empti. ne deterioris ſit conditionis emptor re tradita, quàm ſi non eſſet tradita: idem ait glo. in d. l. qui rem. quam referunt, & ſequuntur Modern. Pedemont. deciſ. vigeſimaquarta, numero ſecundo, ver. in contrarium. & nume. quarto. Cor-
7 roboratur hæc limitatio ex eo, quòd † obligatio rem tradi in venditione habet admixtam obligationem rem dari. Barto. in l. certi condictio. numero vigeſimoſecundo, & vigeſimotertio, ſi certum peta. & ibi Dec. latiſſime. numero 11. & 12. idem Barto. in l. in conuentionalibus. de
8 verborum obligatio. Quoties † autem in obligatione eſt rem dari, poteſt agi vt res libere tradatur. l. Iulianus. §. qui fundum. de verborum obliga. quia tenetur ita dare, vt dominium auocari nequeat. Iaſ. d. §. qui fundum. numero quinto.

Nec liberatur Hieronymus ex eo, quòd dederit fideiuſſores de euictione, quia fideiuſſores tenentur eadem actione ad præſtandum rem liberam, quia vti principales acceſſerunt. Pedemont. deciſ. 24. numero ſecundo, verſicu. ſecunda. & numero octauo. Nec aduerſatur, quod ait Cuman. in l. cum quis. §. qui hominem. ff. de ſolutio. quem refert, & ſequitur Alexan. d. §. qui fundum. numero ſecundo & tertio, quia procedit, quando non apparet, quòd res ſit obligata, ſecus vbi apparet, vt in caſu
9 iſto, † in quo non potuit dominium transferri in emptorem, vt communiter tradunt Docto. in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de leg. 2. optime Dec. conſi. 102. prope fi. & Alcia. d. §. qui fundum.

Quantum ad tertiā difficultatē rńdetur ex pcedētib.

Quantum ad quartam difficultatem fuit quoque dictum, cum fideicommiſſum ſit perpetuum, non eſſe ſufficienter cautum Cardinali per cōſenſum præſtitum per iſtos fideicommiſſarios, qui ſunt in rerum natura, & ideo difficile eſſe inuenire modum cauendi, tradit Dec. conſil. 323.

Quoad quintam, an exceptio Hieronymi ſit liquida, nihil &c.

Ad ſextam, & vltimam difficultatem, an poſſit procedi executiue, fuit reſponſum, quod ſic, ex ſupra dictis. item cum iſta obligatio fuerit appoſita ſuper contractu emptionis, vtique ſortitur eius naturā. l. ſi ſtipulatus. de verborum obliga. no. Docto. in rub. eiuſdem titu. Si ergo agi poteſt ex empto ad primęuam obligationem, de tradendo, vt fuit deductum, poterit agi etiam executiue vigore obligationis cameralis ſuper d. contractu appoſita. Et ex his virtualiter ſublata ſunt omnia exemplo adducta, videlicet Barto. in l. cum quis. §. qui hominem. ff. de ſolu. & l. ſi quis aliam. nu. 2. eo. ti.

Quia limitatur ex ſupra dictis per Cuman. Maximè, quia ex cautionis præſtatione nullum adfertur præiudicium Hieronymo, ex eius vero omiſſione maxime videatur ſors principalis Cardinalis periclitari.

LANCELLOTTI.

Roman. cenſus apothecarum. 28. Iunij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Voluntas nuda non ſufficit ad extinguendum cenſum titulo emptionis inſtitutum, ſed requiritur retrouenditio.*

DECISIO DLXXXVII.

FVit reſolutum non conſtare de extinctione cēſus. Confeſſio enim illa Dominici non importat quietantiam ſortis principalis, ſed fructuum debito-
1 rum ex cauſa cenſuum. Cùm † enim cenſus fuerit inſtitutus titulo emptionis, & pretium ſolutum fuerit, non ſufficit nuda voluntas, ſed requiritur actus priori ſimilis, videlicet retrouenditio. l. prima, in fi. C. quando lic. ab emp. diſced. §. hoc amplius. Inſtitu. tio. quibus modis tollit. oblig.

LANCELLOTTI.

Sabinen. dotis. Die 13. Ianuarij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Mulier nubens nulla facta mentione dotis, non cenſetur dediſſe omnia bona ſua in dotem. ex communi.*

2 *Dotis conſtitutio poteſt probari etiam per indicia, & præſumptiones. ex communi.*

3 *Mulier minor non poteſt abſque decreto iudicis conſtituere ſibi dotem in bonis ſtabilibus.*

DECISIO DLXXXVIII.

1 DOmini tenuerunt, quòd † mulier nubens nulla facta mentione dotis, non cenſetur dediſſe omnia bona ſua in dotem, iuxta diſputationem Bar. quæ incipit, mulier habens amplum patrimonium. reprobata opinione Ariſt. de qua per gloſſam

in l. mulier bona. in princip. ff. de iure dot. quæ opin. Barto. eſt communiter recepta, vt teſtatur Curt. iun. in authen. præterea. num. duodecimo, Fabian. de Monte nume. 13. C. vnde vir. & vxor. idem Curt. iun. conſi. 168. numero 4. Roland. de lucr. dot. quæſt. 71. num. ſecundo, cum alijs.

Secunda concluſio eſt limitatio ſupradictæ primę cõ
2 cluſionis, videlicet, quòd † dotis conſtitutio poteſt probari etiam per indicia, & præſumptiones, vt per glo. no. & ibi Bal. in l. cum citra. C. de iure dot. & in conſil. 102. numero primo, volu. 5. Aret. in § fuerat. numero 29. verſic. ex alijs. Inſt. de actio. Calcan. conſil. 11. colum. 3. verſ. ad hoc. Campeg. de dot. q. 19 in fi. & probant omnes ſupradicti Doct. qui firmant ſupradictam concluſ.

3 Tertia concluſio, quòd † mulier minor non poteſt abſq; decreto iudicis conſtituere ſibi dotem in bonis ſtabilibus. l. lex quæ tutores. C. de admin. tuto. Roland. d. tract. quæſt. 45. nume. ſecundo.

LANCELLOTTI.

In eadem Sabinen. dotis. Die 28. Nouembris. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Præſuppoſito ſublato tollitur, & id quod ab eo ſequitur.*

2 *Augmentum ſequitur naturam rei auctæ: & ſic augmentum dotis ſine dote eſſe non poteſt.*

3 *Cauſa finalis, quæ fuerit in qualibet diſpoſitione, ex coniecturis colligitur.*

4 *Connexorum, ſeu correſpectiuorum eadem eſt ratio, & diſciplina.*

5 *Cauſæ finales copulatiuè appoſitæ, debent etiam copulatiuè concurrere.*

DECISIO DLXXXIX.

Domini tenuerunt, quod ceſſante dote ceſſaret etiam donatio ſex millium ſcutorũ facta à Camillo Portiæ, & pro maiori etiam parte tenuerunt, quòd ceſſaſſet etiam ipſa tranſactio. Rationes primæ partis fuerunt, quia cum Camillus donauerit pro augumento dotis, neceſſariò præſupponit ſubeſſe dotem,
1 quod † præſuppoſitum ſi tollatur, corruit & ipſum diſpoſitum. Dec. in his terminis. conſil. 644. num. decimoquarto, cum alijs allegatis, glo. in l. mancipia. C. de ſeru. fugit. Augumentum enim dotis ſine dote eſſe nõ poteſt. Abb.
2 conſi. 46. num. 3. lib. 1. & regulare eſt, quòd † augumentum ſequitur naturam rei auctæ. l. inter ſocerũ. §. cum inter. ff. de pac. dota. Pariſ. conſi. 16. nu. 9. li. 1. Et quia in dubio dos præſumitur cauſa finalis. Caſtr. in l. 2. §. fi. ff. de dona. Tiraq. in reg. ceſſ. cauſ. in 2. limit. nu. 56.

Quod etiam Domini comprobabant ex coniecturis,
3 ad quas ſemper recurrendum eſt, coniecturando, † quæ fuerit cauſa finalis. Soc. in l. demonſtratio. §. 1. nu. 6. ff. de cond. & demonſtr. Non enim fiebat aliquo modo veriſimile, quòd Camillus donaſſet Portiæ tam notabilem pecuniæ quantitatem, niſi intuitu tantę dotis, quam tã ipſe, quàm eius filius ab ea cõſequebatur. Maximè, quia cùm talis conſtitutio dotis reſpiceret fauorem, & vtilitatem ipſius Camilli donantis, præſumitur finalis cauſa. Aym. poſt alios conſ. 142. nu. 9. & conſi. 192. nu. 21. Quod confirmabant ex fideiuſſione eiuſdem Camilli, qui teneri voluit, niſi &c.

Ratio ſecundæ partis fuit, quia hæc omnia videntur correſpectiua ex no. in l. petẽs. C. de pac. ceſſante. n. dote, ceſſaſſet donatio Camilli, qua donatione ceſſante, Portia non ceſſiſſet iura ſua Lęlio ſolum pro illis 4000. cum ideo ipſa alterat, quòd totam iſtam ſummam conſequebatur, ceſſante etiam dote, ceſſaſſet fideiuſſio Camilli, & conſequenter Lęlius, qui ſub fideiuſſione illius contrahere noluit, non ita contraxiſſet.

4 Et † propterea cum hæc omnia ſint ita connexa, vno ceſſante corruunt omnia, ex allegatis.

Quod etiam confirmabant Domini ex verbis ipſius tranſactionis, nam quando Lęlius promittit ſoluere ſcuta 20000. inquit, modo & forma infra dicenda, & ſic, vt iſta in dotem conuertantur, & quando Portia ſoluit iura Lęlio, inquit, ſaluis tamen obligationibus, & promiſſionibus infra dicendis, & ſic ſalua obligatione Camilli citra iſtam donationem, cùm & iſta ſit infraſcripta, & quia conſanguinei iurant attentis præmiſſis tranſactionem non cadere in damnum, ſed in vtilitatẽ Portiæ, & Collateralis etiam attentis prędictis decretum interpoſuit. Ex quibus iſta omnia videntur ad inuicem ita connexa, & vnum in aliud influere, vt ſublato vno, aliud ſubſiſteri non poſſit.

Non obſtãt verba proęmij huius donationis, in quibus Camillus videtur profiteri ſe donare pro ſtabilimento concordiæ, & ſic quòd concordia ſit tantum cauſa finalis, tum quia dicit etiam pro argumento dotis, quæ cauſa ſecundum Dominos cùm reſpiciat vtilitatem ipſius Lęlij donantis, debet cenſeri finalis ex ſupradictis, maximè, quia hoc influit ſecundum eos in totam hanc diſpoſitionem, & conſtat ex ſupra dictis. Aym. d. conſilio 292. cum alijs allegatis.

Et ita etiam reſpondebant ad eadem verba repetita in inſtrumento conſignationis bonorum valoris 6000. ducatorum factæ à Camillo Portiæ. Tum & ſecundo,
5 quia in omnem euentum, quòd ambæ iſtæ † cauſæ eſſent finales, cùm ſint copulatiuè appoſitæ, debent copulatiuè concurrere. Doct. in c. ceſſante. de appel. & in l. dedi. ff. de cond. ob cauſ.

LANCELLOTTI.

In eadem Sabinen. dotis. Ven. 8. Iunij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Mulier poſſidens bona, & nubens abſque dote, ſi poſtea conſtituat ſibi dotem, dicitur facere actum ſibi præiudicialem, ex quo priuatur dominio, & adminiſtratione.*

2 *Cauſa dotis dicitur cauſa finalis.*

3 *Damnum & lucrum, quando ex aliquo actu quis poteſt conſequi, licèt contingat damnum, non dicitur oriri læſio etiam in minorem.*

Quod etiam in dote procedit.

4 *Dos ſi viro non conſtitueretur, poſſet ipſe illam recuſare traducere.*

5 *Maritus lucratur fructus bonorum parapheernalium, & aliorum non dotalium, quando mulier nupſit ſine dote.*

DECISIO DXC.

1 Fuit reſolutum, quòd licèt † mulier poſſidens bona, & nubens abſque dote, ſi poſtea conſtituat ſibi dotem, dicatur facere actum ſibi præiudicialem, & damnoſum, ex quo priuatur dominio, & adminiſtratione dictorum bonorum, Barto. in queſtione. incipien. mulier habens, quem ſequuntur plures Docto. tamen in caſu, de quo agitur, attentis circunſtantijs facti, quæ colliguntur ex inſtrumento tranſactionis, Domini dixerunt, quòd Dom. Portia non feciſſet ſibi actum

præiudicialem,

præiudicialem, ſi poſtquàm fuit nupta, conſtituiſſet ſi-
bi dotem in hac ſumma 30000. ſcutorum.

Primò propter augumentum dotis 6000. ſcutorũ ſi-
bi donatorum per Camillum.

Nec ob. quòd fuerit factum ex cauſa concordiæ, quia
prout dicitur in d. inſtrumento, fuit factum ex cauſa do
2 tis, quæ † cauſa debet iudicari finalis propter eius fauo-
rem, vt per Caſtren. in l. 1. §. fi. ver. quartus caſus. de don.

Accedit, quia in d. tranſactione dicitur, quòd fit pro fun-
damento concordiæ, quæ concordia corrueret ſublato,
& ceſſante fundamento ipſius.

Secundam vtilitatem deducebant ex lucro, quod po
tuiſſet vigore ſtatutorum vrbis conſequi D. Portia tã ex
ſumma 30000. quàm dicti augumẽti 6000. quod lucrũ
aſcendit ad ſummam ſcutorum 13000. ſuper quo lucro
cenſentur contrahentes tacite egiſſe, vt per Rolan. in tra
cta. de lucr. dot. q. 86. nu. 6.

3 Nec ob. quòd potuiſſet priuare D. Portia. Quia † quan
do ex aliquo actu quis poteſt cõſequi damnum, ſicut lu
crum, licet contingat damnum, non dicitur oriri læſio
etiam in minore. vt no. Iaſ. in l. de fideicommiſſo. nume-
ro ſecundo, vbi Dec. nu. 3. C. de tranſact. quod procedit
etiam in dote, vt ibidem Alexan. & per Boer. 62. nume-
ro vndecimo.

Præterea non eſt reciprocum lucrum, quia maius eſt
illud, quod potuiſſet conſequi D. Portia, quàm eius vir.

Tertia vtilitas deducitur ex eo, quòd Do. Portia non
fuiſſet adhuc traducta ad domum viri: nam potuiſſet
4 † vir illam recuſare traducere, ſi dos ſibi non conſtitue-
tetur, ſecundum Bal. in c. iurauit. num. 3. de proba. Iaſ. in
auth. præterea, numero 10. C. vnde vir. & vxor. Silu. nu-
ptial. in §. non eſt nuben. nume. 46. Vel ſaltem tenebatur
ſeipſam alere, cum eſſet diues, vt tradit Iaſ. in l. ſi donatu
rus. §. ſi quis indebiti. nume. quarto, de condi. ob cau. ſo.
Lup. in cap. per veſtras. in 3. not. § ſecundo, de donat. in-
5 ter virum & vxor. Inſuper † maritus lucratur fructus bo
norum paraphernalium, & aliorum non dotaliũ, quan-
do mulier nupſit ſine dote, ſecundum Bal. in conſi. 166.
col. 2. volum. 1.

Quartò aliqui ex Dominis dicebant, quòd ſi dos eſſet
correſpectiua ad fideiuſſionem factam per Camillum
in fauorem filij, & ad alios contractus contentos in d.
tranſactione, tunc oritur maxima vtilitas D. Portiæ, cu-
ius intererat fuiſſe factam concordiam, quam ipſe Ca-
millus, vt conſanguineus, & iudex declarat non tende-
re in ipſius detrimentum.

Ex quibus omnibus fuit concluſum, quòd ſi ex con-
ſtitutione dotis D. Portia potuiſſet ſentire aliquod dam
num, illud recompenſabatur cum ſupradictis vtilitati-
bus, quæ non interuenerunt in q. Bar. Et propterea dixe-
runt illius doctrinam non poſſe applicari in his ter-
minis, &c.

SERAPHINI.

Tiraſonen. penſionis. Die 11. Decembris. 1570.

SVMMARIVM.

1 *Profitens religionem debet ſeruare formam traditam in decreto Conc. Trid. de reg. ſeſ. 25. c. 15.*

2 *Cauſa finalis decreti Conc. Trid. de reg. ſeſ. 25. cap. 15. quænam fuit.*

3 *Exceſſus etiam in votis regularibus datur, veluti paupertatis.*

4 *Profeſſus propriè non dicitur, qui proprijs non caret, & in domo cum vxore viuit.*

5 *Hieroſolimitani largo modo religioſi dicuntur.*

6 *Rectores hoſpitalium qui vtuntur matrimonio deferentes certum habitum, non dicuntur religioſi, nec etiam largo modo.*

7 *Religioſi propriè non dicuntur viuentes ſub regula tertij ordinis ſancti Franciſci.*

Immo nec largo modo qui vtuntur matrimonio.

8 *Verbum, profeſſio, intelligitur de tribus votis.*

9 *Militia ſancti Stephani non comprehenditur in decreto de regul. Conc. Trid. ſeſ. 25. c. 15.*

10 *Diſpoſitio locum non habet, quando vnum præſupponitur, & ſuper eo diſponitur, niſi adſit præſuppoſitum.*

11 *Generalitas verborum ſecundum ſubiectam materiam, & rationem finalem reſtringi debet.*

DECISIO DXCI.

IOannes de Luna obtinens decanatum eccleſiæ colle
giatæ oppidi de Tudela eum reſignauit in manibus
Papæ in fauorem Petri Ximenos, reſeruata ſibi pen
ſione mille ducatorum cum decreto, quòd ſi Ioannem
contingeret ingredi aliquam religionem militarem, ac
iuxta ipſius religionis priuilegia vxorem ducere, pen-
ſionem nihilominus ipſam exigere, & percipere poſſet,
& valeret in ſupplicatione, iuxta cuius formam ſe ſe obli
gauerunt in forma cameræ. Interim publicatum fuit
Concil. Triden. poſt cuius publicationem D. Ioannes de
Luna habitum militarem ſancti Stephani ſuſcepit, & in
continenti profeſſionem emiſit, & demum vxorem du-
xit. Orta controuerſia, prætendente Petro penſionem
1 extinctam eſſe, ex eo quod Ioannes in emittenda † pro-
feſſione non ſeruauit formam traditam in decret. Con-
cil. Trident. de reg. ſeſſ. vigeſimaquinta, capitu. decimo-
quinto. Quo cauetur ne quis in quacunque religione
tam virorum, quàm mulierum, qui minori tempore,
quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatio-
ne ſteterit, ad profeſſionem admittatur. Dubitatum, an
Domi. Ioan. quoad annum probationis ſub dicto de-
creto comprehendatur. Et fuit reſolutum non com-
prehendi.

2 Primò, quia † intentio finalis decreti fuit occurrere
apoſtaſiæ, in quam facile dilabuntur hi, qui minus con-
ſultè profitentur. capitu. ad apoſtolicam. de regul. capi-
tu. non ſolum. eo. tit. in 6. quod quidem non poteſt con-
uenire in iſtis militijs, in quibus inſtitutum non eſt
multum durum, & multis abundant priuilegijs à Papa
conceſſis.

Secundò, quia Concil. videtur de his religioſis loqui,
qui pro baſi, & fundamento, & perfectione ſuæ religio-
nis tria vota profitentur, obedientiæ, paupertatis, & ca-
ſtitatis, vt videntur innuere ea, quæ in ca. 1. huius decre-
ti continentur, quæ non emittuntur à militibus ſancti
Stephani.

Nec obſtat, quòd poſtea ſubdat, & ſi quæ alia ſunt
alicuius alterius regulæ, & ordinis ſecularia vota, &
præcepta.

Quia procedit augumentatiuè vltra alia vota tria præ
3 ſtari ſolita à regularibus. Nam † etiam in iſtis votis da-
tur exceſſus, veluti paupertatis, vt per D. Thom. ſecun-
da ſecundæ, quæſtione centeſimaoctuageſimaoctaua,
artic. ſeptimo.

Tertiò facit dictum Specul. titu. de ſtat. monac. q. 36.
4 vbi tradit, † eos, qui proprijs non carent, & in domibus
cum vxoribus viuunt, non eſſe proprie profeſſos, &
ait ita per Clementem iudicatum fuiſſe, quod etiam

tradit Abb.in rub. de regul.numero quarto, vbi vult, q;
5 † Hieroſolimitani largo modo ſint religioſi, cùm non
poſſint contrahere matrimoniũ,& promittant obedien
6 tiam. Rectores † vero hoſpitalium, qui vtuntur matri-
monio, deferentes certum habitum, non eſſe religioſos
neque largo neque ſtricto modo, allegat Io. de Ligna. &
Lauren.in cle.ſecunda, de præben. Ange.in ſua ſumma,
7 in verbo, religioſus.nume. 5. vbi ait, † tales viuentes ſub
aliqua regula, veluti tertij ordinis ſancti Franciſci, non
eſſe propriè religioſos. Diu. Thom. ſecunda ſecundæ, q.
86.art.4.in ſi.Illos autem, qui vtũtur matrimonio, neq;
ſtricto, neque largo modo eſſe religioſus, vt per D.Tho.
ibidem, qui etiam dicit, quòd ſunt religioſi ſecundum
quid, & non vere, etiam inquãtum, videlicet, quòd in ali
quo participant, quæ ad ſtatum religionis pertinẽt. Vn-
de concludit votum perpetuæ cõtinentiæ requiri ad re-
ligionis perfectionem.
8 Accedit etiam, quòd iſtud † verbum, profeſſio, intelli
gitur de tribus votis.c.cùm ad monaſterium. vbi Bal.nu
me.9.de ſtat.monac.

Quartò, quia quando Concil. voluit comprehendere
milites, eos nominauit, vt ſeſſ.25.capitu.22.& ſeſſio. 23.
capitu.18.

Quintò, quia in hoc decreto, de regular. multa præci-
piuntur, quæ non poſſunt applicari huic militiæ ſancti
9 Stephani, & † ideo non videtur comprehenſa, quale eſt
illud, quod habetur in capitu.2. vt nihil proprium poſſi
deant. & in cap.4. ne liceat à conuentibus ſine licentia re
cedere, & ad vniuerſitatem miſſi in ſuis conuentibus ha
bitent, neque c. 6. de lectionibus loquens poteſt ipſis ap-
plicari, neque ca. vltimum, vbi ſancta Synodus hortatur
Reges, & Principes, vt velint ꝓdictis Epiſcopis, Abbati-
bus, & generalibus ac cæteris præfectis in executionem
eorum, quæ in d. reformatione continentur, auxiliũ ſuũ
& auctoritatem interponere, quoties fuerint requiſiti.
Si enim ſacra Synodus intellexiſſet de militijs, hortati
erant ipſimet Reges & Principes, qui ſunt magni magi-
ſtri ordinum ad contenta in reformatione obſeruanda,
nec expectandum, quod ab aliquo eſſent requiſiti.

Sextò, quia in militia ſancti Stephani eodem tempo-
re datur habitus, & emittitur profeſſio, vt in ſtatuto d.
militiæ, titu. 2. capitu. 1. quod etiam viu obſeruari com-
pertum eſt.

Septimò fuit habitum pro ſolido argumẽto, quòd in
cap. vltimo, præſentis decreti cauetur, vt omnia obſeruẽ
tur in omnibus cęnobijs, monaſterijs, & collegijs, & do
mibus quorumcunque monachorum, & regulariũ, nec
non quarumcunque ſanctimonialium, etiam ſi illę ſub
gubernio militiæ &c. Nam ſi ipſę militiæ continerẽtur
ſub illis decretis, fruſtra fuiſſet facta extenſio ad domos
mulierum, quæ ſub militijs viuunt.

Ex quo arguitur de mẽte ſanctæ Synodi non fuiſſe cõ
prehenſas in decreto, & ex dictione, etiam, arguitur Si-
nodum in pertinentijs ad militias plus dubitaſſe.

Octauò, quando vnum præſupponitur, & ſuper eo di
10 ſponitur, † diſpoſitio locum non habet, niſi adſit ꝑſuppo
ſitum. l. mancipia. C. de ſeru. fug. & ibi gl. & Doct. in ver-
bo, auucãdũ. tex. in l. Lucius Titio. C. de fideicom. libert.
Sed in hoc cap. de quo nunc particulariter agitur, præ-
ſupponitur annus probationis, ergo vbi nõ adeſt iſte an-
nus, veluti in caſu, de quo agitur, non habebit lo-
cum diſpoſitio de profeſſione poſt annum probationis
emittenda.
11 Non obſtat generalitas verborum. Quia † ſecundum
ſubiectam materiam, & rationem finalem reſtringi de-
bet. glo. in l. omnes. C. de muner. & honor. l. cum pater. §.
dulciſſimis. de leg. 2.

Neque obſtat, quòd materia videatur fauorabilis, &
ideo extendenda ad eos, qui largo modo ſunt religioſi,
quia cùm ceſſet ratio finalis, nullus ex hoc decreto fa-
uor elici poteſt. Immo potius eſſet onus inutile, & odio
ſum illis, qui ſtatim his militijs adſcribi vellent, ad parti
cipandum, & gaudendum priuilegijs eis conceſſis.

Alia, quæ in contrarium facere videntur, ex deductis
facile tolli poſſunt.

G R A S S I.

Aquilan. Canonicatus. Die 26. Martij. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Interpretatio declaratiua alicuius actus admittitur etiam parte non citata.*
Immo etiam ea inuita. nu.4.
2 *Appellatione etiam quorumcunque beneficiorum non debent includi dignitates, & canonicatus.*
3 *Verba vniuerſalia etiam geminata non ſemper includunt maiora expreſſis.*
5 *Notificatio in reſeruatione legati requiritur ad tollendum errorem publicum.*
6 *Declaratio ſubſequens poſt ſpecialem declarationem dicitur noua conceſſio.*
7 *Conceſſio noua non præiudicat iuri quæſito tertio.*

DECISIO DXCII.

FVit reſolutum prouiſionem Nũcij factam 26. Apri
lis, 1572. non ſubſtineri ex defectu poteſtatis,
quia in ſuis facultatibus expreſſe prohibetur con
ferre canonicatus in Metropolitanen. cathedralibus, &
collegiatis.

Nec etiam poſſe ſubſtineri ex literis Illuſtriſſimi Car
dinalis Alexandrini de anno 1567. Quia per alias literas
de anno 1571. ante vacationem canonicatus, de quo
agebatur, per eundem Cardinalem fuerunt limitatæ, &
declaratæ, nempe per præcedentes literas, quòd forma,
& natura rei, videlicet, facultatum non cenſeatur alte-
rata. & huiuſmodi declaratio tanquàm conſona ſtylo, &
reducens huiuſmodi negocium ad priſtinam ſuam na-
turam, ſecundum quam regulariter Nuntij non confe-
runt canonicatus, eſt attendenda, & primæ literæ de
1 anno 67. ſunt obſcuræ, & admittunt † interpretatio-
nem, & declarantur ab vltimis de anno 1571. etiam par
te non citata, iuxta conſil. Caſtren. 338. numero ſexto, li-
bro primo, & quod huiuſmodi literæ ita interpretari
debeant ne contradicant, facit capitu. inter dilectos. §. cę
terum. de fide inſtrumento. Abb. in capitu. cum M. col.
ſecunda, de teſtibus. plura congerit Dec. conſil. 602. nu-
mero quinto & ſexto, Alexander conſilio 191. libro ſe-
cundo, colum. quarta, & conſil. 145. ſtudendo breuitati.
colum. ſecunda. Placuit etiam conſil. Dec. 193. colum. fi-
na. numero tertio, quòd per verba generalia non facile
cenſetur receſſum à priori natura actus. ad idem etiam
2 Dec. conſil. 195. Vnde † appellatione etiam quorumcun
que beneficiorum non debent includi dignitates, & ca-
nonicatus huiuſmodi. argum. eorum, quæ no. Soc. conſi
lio 260. ſub numero 14. & 15. libro ſecundo, facit text.
cum ibi not. in capitu. fina. de præben. & in capi. cum
in illis. eodem titulo, libro ſexto. At quod talia verba
3 † vniuerſalia etiam geminata non ſemper includunt
maiora expreſſis, ſed aliquando, vt in materia re-
ſtringibili, includunt ſimilia, facit gloſ. in l. fugitiui.
C. de

C. de ſeru. fugit. Barto. in l. quidam relegari. ff. de rebus dub. gloſ. in capi. ex literis, de offic. deleg. But. & Imo. in c. ſodes, de reſcrip. licèt materia ſit lata. Ex quibus prædictæ declarationi literarum tantò magis dicebãt eſſe ſtandum. Et ideo placebat eiſdem Dominis, quòd per illa verba, omnia beneficia, quorum collatio ſpectaret ad ſuam ſanctitatem quolibet modo &c. de quibus in literis anni 1567, non tollebatur prohibitio expreſſe facta de beneficijs exiſtentibus in Metropolitan. Cathedralibus & Collegiatis, ſed magis, quòd permiſſio conferendi beneficia vacantia in menſibus reſeruatis ampliaretur, per prædicta verba ad alias reſeruationes, vt in effectu ampliatio eſſet in qualitate reſeruationis, non autẽ in quacunque qualitate beneficiorum attentis prædictis. Maximè ſtante alia declaratione eiuſdem Cardina-
4 lis facta de anno 1571. Et † huiuſmodi declaratio Cardinalis potuit fieri ne dum ignorante, ſed etiam inuito Nuntio. Innoc. in c. cum olim, de verb. ſignif. Fely. & Docto. in c. cum veniſſent, de iudic. cum concord. etiã quod eſſent literæ miſſiuæ Cardinalis attenta grauitate negotij, & attenta ſubſcriptione Cardinalis, & attento quod literæ prædictæ fuerunt præſentatæ eidem Nuntio.

Ad Calder. conſ. 4. de offic. deleg. & ad deciſ. Mohed.
5 215. exemplo allegata, reſpondetur, quòd ibi † ſumus in reſeruatione Legati, in qua ad tollẽdum errorem publicum, requiritur notificatio: ſed hic ſumus in mera declaratoria, quæ nil noui inducit, & incontinenti operatur officium ſuum abſque alia notificatione per ſupradicta. Quoad atteſtationem verò Cardinalis factam de anno 1572, menſe Octobris, placuit Dominis non attendi, tũ quia videbatur contrarietatem continere cum prædi-
6 ctis literis de anno 1571. Tum † quia declaratio ſubſequens poſt ſpecialem declarationem dicitur noua conceſſio, vt per Bart. in l. ab executore. ff. de appel. Caſtren. & Modern. in l. hæredes palam. § j. ff. de teſtam. Anchar. conſ. 398. præmitto pro clariori deciſ. cum alijs allega-
7 tis per Soc. conſ. 280. num. 20. lib. 2. Et † ideo non præiudicat iuri quæſito tertio, vt ſubdit Soc. ibidem. Maximè, quia fuit facta poſt mortem Pij Quinti. Vnde magis debet attendi declaratio de anno 1571. tanquàm facta ante litem motam & viuente Pio Quinto, cuius nepos erat Cardinalis Alexandrinus.

ALDOBRANDINI.

Cæſaraug. ſtatus de Moratta. Die 27. Ianuarij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis tenetur iurare, parte petente, de veritate dicenda ſuper tota cauſa, quando producitur ſuper negotio principali, non autem ſuper dilatoria exceptione.*

Immo etiam productus ab vna parte debet dicere veritatem pro vtraque parte. & num. 3.

Limita tamen niſi limitatè iuraſſet ſuper vno articulo, & pars & iudex limitatum iuramentum detuliſſent. numero 2.

DECISIO DXCIII.

Domini tenuerunt, teſtes interrogandos eſſe ſuper interrogatorijs concernentibus etiam alios articulos, ſuper quibus teſtes non inducuntur,
1 dummodo non ſint impertinentia, quia † teſtis parte petente tenetur iurare de veritate dicenda ſuper tota cauſa, quando producitur ſuper negotio principali, non autem ſuper dilatoria exceptione. Innoc. in c. per tuas, nume. 3. Hoſtien. ibi §. nos igitur, col. j. prope fin. Ioan. And. col. 2. verſic. dicit autem. Anto. de But. num. 7. Ægid. nume. 4. Abb. num. 3. Aret. num. 6. Cyn. in l. fin. C. qui legit. perſ. haben. ſtan. in iud. Salyc. in auth. ſed index. C. de epiſcop. & cleric. Aufrer. ad deciſ. Tholoſ. 201. Doct. omnes in c. j. de teſtib. vbi Aret. col. j. & ſuper ea debet dicere veritatem pro vtraque parte. c. veniens, il 2. & fin. de teſtib. §. & quoniam, in fi. & ibi gloſ. in verbo, cognita, in Auth. de teſtib. gloſ. in Authen. de ſanctiſſ. epiſc. §. nonnulli, in verbo, propoſitis. & in l. 2. C. de eden. vbi Bald. num. 3. Dec. num. 43. Iaſ. num. 18. Rip. num. 23. Ex quibus neceſſario infertur, quòd poſſit ſuper omnibus interrogari, ex quo interrogantur ſuper his, ſuper quibus iurarunt dicere veritatem, poſtquàm eam iurarunt dicere ſuper tota cauſa.

Non obſt. tradita à Docto. in l. ſi duo patroni. §. idem Iulianus. ff. de iureiuran. & in l. ſi quis libertatem. ff. de
2 petit. hæred. & in d. c. j. de teſtib. Quia † hæc omnia procedunt, vbi teſtis limitatè iurauit ſuper vno articulo, & pars & iudex limitatum iuramentum detulerunt: ſed vbi iurauit ſuper tota cauſa, prout iurare tenetur, vt ſupra dictum eſt, ceſſat ſupradicta concluſio. Imo. in d. c. j.
3 de teſtib. num. 2. Quia † teſtis productus ab vna parte tenetur dicere veritatem pro vtraque parte, ne dum ſuper articulo, ſuper quo inducitur, ſed ſuper tota cauſa, ſi pars petat illum iurare ſuper toto negotio, vt de huiuſmodi dicit Aret. in c. de teſtibus, in 3. not. de teſtibus. ceſſat. n. hoc caſu ratio, qua mouentur ſupradicti Doct. quòd deficiente iuramento, nihil probaret, quia cum adſit iuramentum, probat. Et hæc omnia dicebant Domini tantò facilius admittenda eſſe, quia articuli omnes conſtituunt vnam maſſam, & vnum factum, & tendunt ad vnum finem. Ægid. deciſ. 33. in fi.

LANCELLOTTI.

Bononien. iuriſdictionis. Veneris, 18. Maij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes mortui alidàs examinati inter alias cauſas, ſemiplene probant.*

2 *Teſtium numerus facere notorium dicitur.*

3 *Fama in antiquis probat territorium.*

4 *Obſeruantia circa mandatum quenam debeat eſſe.*

5 *Confeſſio facta in diuiſione probat contra authores, & habentes cauſam ab eis.*

6 *Territorij vnius quod eſt intra fines, dicitur eſſe de dicto territorio.*

DECISIO DXCIIII.

Fvit iterum propoſitum dubium informantibus nunc Dominis de Pepulis, & cum eorum præſuppoſitis, & Domini ſteterunt in deciſis, videlicet, conſtare, villas, nuncupatas, Pallatam cà di Lupi, & Galentiam, eſſe in comitatu & diſtrictu Bononien. quoad ſituationem, circumſcripto effectu, licèt ſecus quoad ſubiectionem reſpectu iuriſdictionis. Et moti fuerunt per quatuor teſtes examinatos in curia pro parte communitatis, videlicet, per ſecũdum, tertium, quartum, & quintum, ſuper ſeptimo articulo, qui probant famam de hac ſituatione in d. territorio Bononien. ex qua fama oritur ſemiplena probatio, quæ ſuppletur ex depoſitionibus 10. teſtium examinatorum de anno 1470. in cauſa inter Marchionem Borſium, & Communitatem Bononiæ,

Bononiæ, qui concludenter hoc idem probant tam per
famam publicam quàm per alias ſufficientes cauſas. &
1 licèt † ſint examinati inter alias, tamen cùm ſint mor-
tui, ſemiplenè probant. Mohed. deciſ. 178. præſertim in
2 antiquis. & cùm † ſint numero 10. faciunt notorium, vt
not. Bald. in auth. quod locum, in fi. C. de collat. Felyn. in
cap. cum oporteat, col. 7. num. 18. verſic. adde, de accuſat.
3 Corn. conſ. 133. col. j. verſic. cum alias, lib. j. Et † fama in
antiquis probat territorium. Bald. in l. conuenticulam,
col. pen. num. 6. verſic. ex his etiam infero. C. de epiſco. &
& cleric. Soc. conſ. 178. col. 3. verſic. iſta concluſio, vol. 2.
Alb. conſ. 64. num. 23. in fi.

Quæ probatio primo coadiuuatur ex confeſſione au
thorum modernorum de Pepulis Comitum, quæ elici-
tur ex licentia eis conceſſa per Communitatem de anno
1468. in qua licentia continetur, qualiter fuit exhibita
petitio pro eorum parte, aſſerentium, quòd poſſident in
territorio Bononiæ, amplum territorium vocatum Gal-
leatiam, & propterea petunt licentiam ædificandi mo-
lendinum in d. loco, quod abſque licentia non potuit
conſtrui obſtantibus ſtatutis Bononien.

Secundò coadiuuatur ex alia eorundem confeſſione
in inſtrumento diuiſionis inter eos facto de anno 1516.
in quo pluries aſſerunt, has villas eſſe in guardia Cre-
palcorij Comitatus Bononien. Quæ diuiſio cùm habue
rit effectum, & ſecundum eius formam hodie per ipſos
poſſideantur dicta loca, ceſſant quæ dicuntur de defe-
ctu mandati eorum procuratorum, qui in ea interuene
4 runt, per ea quæ de † obſeruantia latè cumulat Aymon.
5 conſ. 159. num. 5. & conſ. 204. num. 13. Quæ † confeſſio
quemadmodum probat contra ipſos authores dictas vil-
las eſſe in territorio Bononien. ſecundum communem
opin. de qua per Iaſ. in l. cum aliquis, num. 4. C. de iure
deliber. ita probat contra habentes cauſam ab eis. Aym.
conſ. 29. num. 1. & in tract. de antiq. tempor. par. j. §. am-
pliatur, num. 22. & de confeſſione facta in diuiſione ita
dit Ruin. conſ. 40. num. 4. & 5. vol. 4. Gabriel. de confeſſ.
concluſ. j. in fine.

Tertiò coadiuuatur ex aſſertione Leonis X. in bulla
de anno 1527. in qua aſſerit litem fuiſſe ortam inter cō-
mendatarium Abbatiæ Nouantulanæ. & dictos authu-
res ſuper nonnullis bonis exiſtentibus in diſtrictu & cu
ria Crepalcorij diſtrictus Bonon. intra cōfines, de qui-
bus in inſtrumentis conceſſionis licentiæ venandi, & pi-
ſcandi. quæ bona eſſe has eaſdem villas conſtat ex inue-
ſtituris, de quibus in 6. præſuppoſito, deducendo, vt hic
per informantes pro parte Communitatis, cuius Leo-
nis aſſertioni ſtandum eſt, donec contrarium probetur.
clem. literas, de probat. Aym. conſ. 145. num. 42. Put. de-
ciſ. 324. lib. 2.

Quartò coadiuuatur ex confinibus caſtri Crepalco-
rij, intra quæ conſiſtunt hæ villæ, nam indubitatum eſt,
d. caſtrum eſſe in comitatu Bononien. vt probant omnes
teſtes pro vtraque parte examinati. & comprobantur ēt
ex partito facto per Communitatem de anno 1512. vbi
enunciat, flumen Panarij diuidere territoriū Bononien.
& Mutinæ. Sed loca, de quibus agitur, cùm ſint verſus
Bononiam, vtique dicūtur eſſe in territorio Bononien.
6 quia quicquid eſt † intra fines vnius territorij, dicitur
eſſe de dicto territorio. l. æde ſacra. §. j. de contrah. empt.
Nat. conſ. 240. num. 1. vol. j. Rolan. à Val. conſ. 46. nu. 35.
& 50. volum. 3.

Ex quibus omnibus ſimul iunctis probationibus fuit
concluſum, quòd dictæ villæ ſunt in territorio Bonon.

Nec in teſtibus Comitum fuit factum fundamentū,
quia loquuntur de territorio reſpectu iuriſdictionis &
ſubiectionis, & propterea dicunt dicta loca eſſe exem-
pta ab oneribus Comitatus Bononien. de qua ſubiectio
ne aliàs agetur, & clarius id exprimunt duo ex dictis te-
ſtibus. Nam Franciſcus Caſtellatius dicit ſe credere, q
dictæ villæ ſint in territorio Bononien. Galeatius verò
dicit ſe non affirmare, quòd ſint extra territorium.

Non obſt. etiam bullæ Celeſtini & Caliſti, quia in eis
verbum nullum de iſtis villis: ſed ſi Domini Comites
prætendunt illas eſſe in territorio Mutinæ, ex quo in di
ctis bullis dicitur, quòd caſtrum Crepalcorij ſpectat ad
Abbatiam Nouātulanæ, iſtud potius videtur facere con
tra eos, ex quo notorium eſt d. caſtrum eſſe in territo-
rio Bononien. per ſupradicta.

LANCELLOTTI.

*Bononienſis iuriſdictionis, Die prima Fe-
bruarij. 1574.*

SVMMARIVM.

1 *Titulus pro obtinendo mandato de manutenendo, non eſt
neceſſarius, ſed ſolum poſſeſſio: niſi ſimus in concurſu
poſſeſſionum. & num. ſeq.*
2 *Poſſeſſio titulata præfertur, quando ſumus in concurſu poſ-
ſeſſionum.*
3 *Precario poſſidere quando quis præſumatur.*
4 *Præſcriptio tituli qui oritur ex longæua poſſeſſione, ſuffi-
cit ad obtinendam manutentionem, etiam ſi ius commu-
ne reſiſtat.*
*Immo etiam procedit non ſolum in interdictis retinendæ,
ſed etiam recuperandæ. num. 5.*
6 *Diœceſis appellatione venit etiam territorium alienum.*
7 *Præſumptio vehemens vt poſſeſſio non ſit manutenibilis
abſque probatione tituli, ceſſat propter antiquitatem
poſſeſſionis.*
8 *Manutentio in beneficialibus datur abſque tituli proba-
tione.*
9 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio non poteſt acquiri ſine ſcientia
& patientia aduerſarij.*
10 *Ignorans non amittit poſſeſſionem in incorporalibus, quæ
inhæret oſſibus.*

DECISIO DXCV.

1 FVit concluſum regulariter non † eſſe neceſſarium
titulum pro obtinendo mandato de manutenen-
do, ſed ſolam poſſeſſionem. §. retinendæ. Inſtit. de
2 interdic. l. j. §. ſicut interdicti. ff. vti poſſid. † Niſi eſſemus
in cōcurſu poſſeſſionum, quia titulata præfertur. vt not.
Doct. in c. licet cauſam, de probat.

Nec obſt. quod loca, de quibus agitur, ſint in territo
rio Bononien. & quòd in eo territorio Communitas ha
beat intentionem ſuam fundatam ex priuilegio Theo-
3 doſij. † Vnde Dominis de Pepulis præſumuntur poſſi-
dere precario. ex not. per Bal. in l. 2. C. de ſeruit. & aqua.
Ægid. Caſſad. & alios allegatos. Quoniam reſpondetur,
quòd ſi dicti Domini de Pepulis probarunt longæuam
eorum poſſeſſionem, ex ea oritur præſumptio tituli,
4 † qui ſufficit ad obtinendum manutentionem, vt notat
Abb. in c. cum veniſſent, num. 8. de conſtit. Couar. pract.
quæſt. cap. 17. num. 6. verſic. ſecundo oportet. Quod pro-
cedit etiam ſi ius commune reſiſtat, vt per Abb. in c. j.
num. 8. vt lite pend. Capic. deciſ. 189. & per Couar. d. nu
me. 6. verſic. 11. eſt animaduertendum. & tradunt omnes
5 Moder. in addit. ad Matheſil. not. 28. num. 3. & † hoc ne-
dum habet locum in interdictis retinendæ, ſed etiam
recuperandæ, vt not. Franc. in c. ad decimas, num. 8. verſ.
quarto

quarto limita, de reſtit. ſpol. lib. 6. Præterea ſi adhuc non
conſtat, quòd hæc loca ſint in territorio Bononiæ, ceſ-
ſaret hoc motiuum, nec ſufficit quod in cōmiſſione Do-
minorum de Pepulis dicatur dicta loca eſſe diœceſis Bo
6 nonien. Quia † fuit dictum, quòd diœceſes ſolent inter-
dum extendi ad alia territoria. præterea dicta verba poſ-
ſunt verificari quoad ſpiritualitatem, adeo quòd nō eſt
probatio neceſſaria. Minus obſt. quod hæc iuriſdictio nō
poſſit haberi niſi à Papa, & quòd propterea adeſt illa ve-
hemens præſumptio, de qua per Couar. loco allegato,
num. 6. verſic. quarto, ita vt non ſit manutenibilis poſ-
7 ſeſſio abſque probatione tituli. Quia † reſpondetur, ꝙ
illa vehemens præſumptio ceſſat propter antiquitatem
poſſeſſionis, vt declarat ibidem Couar.
8 Accedat † quod in beneficialibus, in quibus non po-
teſt haberi poſſeſſio abſque eo quòd habeatur titulus ab
habente authoritatē, datur manutentio paſſim abſque
tituli productione. Præterea hic non agitur de iuriſdi-
ctione Papæ, ſed (prout Domini intelligunt) agitur de
iuriſdictione Communitatis.

Quo verò ad ſcientiam & patientiam Communitatis
fuit dictū eſſe neceſſariam, quia non poteſt acquiri qua-
9 ſi † poſſeſſio iuriſdictionis, quia cùm duo inſolidum nō
poſſint poſſidere, non potuerunt Domini de Pepulis il-
lam acquirere, niſi Communitas eam amiſerit & in
incorporalibus poſſeſſio inhæret oſſibus. Abb. in c. bo-
10 næ, il ſecondo, num. 20. de poſtul. prælat. † ideo ignorās
eam non amittit, Alex. conſ. 16. num. 13. volum. 5. Præ-
terea ſi non fuit acquiſita, non poteſt manuteneri. An
autem ſit probata dicta ſcientia, videndum erit quid te-
ſtes deponant.

BLANCHETTI.

Bononien. hæreditatis. Lunæ, 11. Iulij. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Relictum plus ſecundo viro quàm filijs primi matrimonij, transfertur ad filios, & inter illos diuiditur.*
2 *Relictum filiæ per matrem minus legitima ſuppletur, & reliquum diuiditur inter ſecundum maritum & filiam primi mariti.*
Fallit, niſi ſit cum clauſula, pro toto eo quod petere poſſet ratione legitimæ, vt tunc totum relictum ſecundo marito transferatur in filiam. num. 3.

DECISIO DXCVI.

STante reſolutione facta 28. Maij proximè præteri-
ti, quænam portio in ſucceſſione matris debeatur
D. Lucretiæ. in cuius diſcuſſione quoad concluſio-
1 nes iuris Domini fuerunt concordes, quòd plus † reli-
ctum ſecundo viro quàm filijs primi matrimonij tranſ-
feratur ad filios, & inter illos diuidatur, ex tex. in l. hac
edictali. §. ſi vero plus. C. de ſecund. nupt.

Et in talem euentum ſi mulier ſimpliciter minus re-
liquerit filię legitima ſibi debita, tunc deducatur ſupple
2 mentum † legitimæ, & reliquum diuidatur inter virum.
& filiam, & ita procedit deciſ. Ioan. Pauli. Si verò relictū
filiæ ſit cum clauſula, pro eo & toto quod petere poſſet
3 ratione legitimæ, tunc † relictum ſecundo marito trāſ-
feratur in filiam, vt fuit deciſum in cauſa Auaiman. do
tis. inata diſtinct. Boer. deciſ. 201. Aym. conſ. 195. nu. 13.
& plures refert Riminal. inter conſ. vltim. volunt. con-
ſil. 166. num. 2. verſic. ſecunda concluſio.

Ex quibus in terminis iuris communis clarum eſt,
quod D. Lucretiæ debetur relictum vitrico. Sed quia
difficultas prouenit ea his quæ habentur in ſtatuto de
dotibus reſtituendis, in prin. § ſi vero. & §. item dicimus.
fuit tentum, quòd non obſtantibus prædictis non ſit
recedendum à diſpoſitione iuris communis.

LANCELLOTTI.

Oſcen. Cantoriæ. Lunæ, 11. Februarij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Titulus & poſſeſſio cum omni proprietate per reſignationem perditur.*
2 *Regreſſus dari ad ius dimiſſum dicitur.*
3 *Præbendæ ius ipſum, & fructus ex illa prouenientes in eadem conſiderantur.*
4 *Reſeruatio fruſtratoria dicitur ſi præbenda in reſignatarium tranſlata non eſſet.*
5 *Titulus totus qui æquipollet regreſſui, vel acceſſui, & coadiutoriæ, cenſetur tranſlatus in reſignatarium per pingues reſeruationes.*
6 *Reſeruatio de facultate optandi dicitur eſſe ſimplex.*
7 *Optare nolens propter grauamen reſeruationis, non debet dici impediens.*

DECISIO DXCVII.

FVit concluſum, quòd præbenda loci de Auqes va-
cauerit per obitum Iacobi Gomez reſignatarij.
1 quia † per reſignationem perditur omnis proprie
tas, & titulus, & poſſeſſio. Rot. deciſ. 2. de renunc. in an-
tiq. Caſſad. deciſ. 4. num. 3. & 10. de reſtit. ſpol. cum ſimil.
Adeo quòd non potuit penes Petrum reſignantem re-
manere dicta præbenda, quæ penes duos eſſe non po-
teſt. Abb. in c. maioribus, num. 3. de præben. præſertim
cùm in hac reſignatione d. Petrus aſſignans reſeruaue-
2 rit ſibi regreſſum ad d. præbendam, qui † regreſſus da-
tur ad ius dimiſſum. Caſſad. deciſ. vnica, de pact.

Non obſt. reſeruatio facta per Petrum de titulo, de-
nominatione, ac adminiſtratione & poſſeſſione vnà cū
fructibus d. præbendæ, quia hæc reſeruatio reſpicit ea,
quæ concernunt temporalitatem d. præbendæ, non au-
3 tem ius proprietatis. quia † in præbenda duo conſide-
rantur, videlicet, ius ipſum præbendæ, & fructus ex illa
prouenientes, ſecundum Archid. in c. ſi quis, numero 3.
1. q. 3. Card. in clem. fin. in prin. q. 15. de præben. Felyn. in
c. cum M. num. 28. de conſtit. Sicut dicitur de vſufructu,
qui poteſt eſſe penes vnum, & proprietas penes alium.
Et huiuſmodi diuiſio prouenit ex euidenti poteſtate Pa
pæ in beneficialibus. Quæ omnia multò magis proce-
dunt in caſu, de quo agitur, ex quo reſeruatio facta fuit
loco annuæ penſionis, propterea decedente pēſionario
omnia conſolidantur cum proprietate ipſius præbēdæ
tranſlatæ in Iacobum reſignatarium, & penſio æquipa-
4 ratur vſufructui. Immo † ſi in Iacobum reſignatarium
non fuiſſet tranſlata præbenda, fruſtratoria fuiſſet hæc
reſeruatio, per ea quæ tradit Dec. conſ. 183. nu. 8. vol. 2.
& Domini non tenent clauſulam Sarnen. in reg. de pu-
blican. reſignat. q. 2. num. 3. & in reg. de triennal. q. 60.
5 qui voluit, quòd per † pingues huiuſmodi reſeruatio-
nes cenſeatur tranſlatus in reſignatarium totus titulus,
qui æquipollet regreſſui vel acceſſui & coadiutoriæ. qa
dixerunt, ꝙ ſemper vacat titulus per obitū reſignatarij.
& in pluribus cauſis fuit reſolutū, de quibus hic per in-
formantes pro D. Ludouico. Præterea ipſemet Sarnen.
in d. q. 60. limitat hanc ſuam opin. non procedere, quan
do iſtæ

do iſtæ reſeruationes ſunt loco annuæ penſionis prout
6 hic. Minus obſt. alia † reſeruatio de facultate optandi, quia illa ſimplex eſt reſeruatio, & nihil dicitur de præbenda, & Domini intelligebant de optione ſimilis iuris quod ſibi reſeruauit Petrus, licet de iure ſint percipiendi fructus, qui conſiſtunt in temporalitate.

Quo verò ad effectum, de quo agitur, in dubio maior pars Dominorum tenuit, quòd cùm præbenda vacauerit per obitum Iacobi, potuit Martinus illam optare, cũ
7 ei nullum detur impedimentum, & ſi noluit † optare propter grauamen reſeruationis, non propterea poteſt dici impeditus, cùm fuerit in ſui facultate illam optare vel ſuam retinere.

ROBVSTERII.

Bononien. iurispatronatus. Lunæ, 29. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ex legitima cauſa reædificationis & conſtructionis eccleſiæ probatur.*

2 *Iuſpatronatus eccleſiæ penitus dirutæ & proſtratæ acquiritur de conſenſu ordinarij.*

3 *Vicarius aſſerens habuiſſe plenariam informationem ſuper narratis concernentibus cauſam concedendi iuſpatronatus, & interponens decretum probat cauſam prædictam fuiſſe veram & legitimam.*

4 *Officialis atteſtationi ſtatur in concernentibus iuriſdictionem.*

5 *Obſeruantia dat fidem actui, quæ ex illo ſubſecuta præſumitur.*

6 *Eccleſia præſumitur ędificata expenſis illius qui tenebatur facere.*

7 *Enunciatio Vicarij de eius facultate aſſerentis cum antiquitate temporis cẽtum annorum, inducit ſufficiens pręſumptum mandatum.*

8 *Facultas Vicarij, qui iuripatronatus conſenſit, præſumitur ex antiquitate temporis.*

9 *Effectus primæ præſentationis ſatis eo ipſo probatur, quòd ex perſona vnius præſentati & inſtituti, fit poſtea præſentatio & inſtitutio alteri.*

10 *Poſſeſſio iuriſpatronatus, quæ ex præſentatione colligitur, probat mandatum præſumptum, aut ratificationem epiſcopi ex eius patientia, & tollerantia.*

11 *Præſumptio pluralitatis mandatorum ex quibus inſurgat.*

12 *Negatiua plurium mãdatorum ex vnius exhibitione probatur: ſecus in decreto iudicis, quod factum ex pluribus eſſe mandatis poteſt.*

DECISIO DXCVIII.

De anno 1472. Alexander de Lungarij in ſpiritualibus & tẽporalibus Vicarius generalis Reuerẽdiſſ. D. Epiſcopi Bononien. habita plenaria informatione, quòd omnia quæ narrabãtur in quadam ſupplicatione porrecta per Bartholomæum de Razzalibus ciuem Bononien. erant vera, dedit illi licentiam reædificandi, & conſtruendi expenſis ſuis eccleſiã in guardia Manzolini diœc. Bononien. ſub vocabulo, Beatæ Mariæ de Gauillo, & cùm illa reædificata & conſtructa eſſet ſufficienter de omnibus ſtructuris in condecenti forma, tunc conceſſit eidem Bartholomęo & Dominico de Razzalibus fratribus & ſuis hæredibus plenariè iuſpatronatus & præſentandi poteſtatem, prout in literis cõceſſionis d. iuriſpatronatus latius continetur. & poſt huiuſmodi conceſſiones fuerunt factæ plures pręſentationes per iſtos de Razzalibus, & per Ordinarios Bonon. admiſſæ & factæ inſtitutiones, & præſertim de anno 1508. 29. 32. 61. 65. & 72. Eueniente poſtmodum vacatione d. eccleſiæ, in menſe Februarij. per obitum Octauiani de Capeletis vltimi poſſeſſoris, iſti Domini de Razzalibus præſentant D. M. Antonium de Razzalibus Vicario Illuſtriſſ. & Reuerẽdiſſ. D. Epiſcopi Bononien. qui reſpondit beneficium eſſe plenum & non vacare, & mandauit nihilominus doceri de allegato iurepatronatus. Hinc orta fuit controuerſia inter M. Antonium & aſſertos patronos ex vna, & Ioan. Franciſcum Arriuabene prouiſum ab ordinario ex altera, coram me compromiſſario: An in caſu, de quo agitur, conſtet ſufficienter de iurepatronatus Dominorum de Razzalibus. & Lunæ, 29. Martij. 1574. Reſoluerunt Domini, ſatis conſta-
1 re in caſu, de quo agitur, de dicto † iurepatronatus ex legitima cauſa reædificationis & conſtructionis dictæ eccleſiæ, cum pręſuppoſito tamen, quòd hodie conſtet eccleſiam prædictam habere omnes ſtructuras eccleſiæ & eſſe in condecenti forma, & cum pręſuppoſito, quòd documentum iſtius conceſſionis iſtius iuriſpatronatus ſit in forma probante.

Monebatur Domini ex publico documento conceſſionis, in quo narratur legitima cauſa conceſſionis iuriſpatronatus, quòd eccleſia prædicta erat penitus diru-
2 ta & proſtrata. & † propterea acquiritur iuſpatronatus de conſenſu ordinarij. gloſ. in c. quoniam. & ibi Abb. & alij num. 8. de iurepat. Gemin. conſ. 117. nu. 5. Rocch. de Curt. in tract. de iurepatro. in verbo, conſtruxit, num. 2. Staph. de literis gratiæ. fol. 81. verſic. ſecundo dubitatur. Lambert. de iurepatron. lib. j. parte j. quæſt. 6. artic. 63. num. 23. fol. 54.

Non obſt. quòd de tali diruptione eccleſiæ non conſtet aliunde quàm ex aſſertione Vicarij concedentis iuſpatronatus, & tñ de veritate cauſę narratę deberet aliũde apparere. l. ſi forte, de caſtr. pecul. Nam dicebatur, ꝙ cùm ſpectaret ad officium Vicarij inquirere de veritate
3 cauſæ narratæ, & ipſe † Vicarius aſſerat habuiſſe ſuper omnibus plenariam informationem, & quòd omnia, quæ in ſupplicatione narrãtur, vera erant, & interpoſuerit ſuam authoritatem, præſumitur tale decretum interpoſitum ex vera & legitima cauſa, præſertim cùm in ſpecie enuncietur, quòd eccleſia erat penitus diruta & proſtrata. Specul. & alij poſt Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 10. in princ. Felyn. in c. quoniam contra, nu-
4 mero 37. de probat. Nam † in concernentibus iuriſdictionem ſtatur atteſtationi officialis. gloſſ. in verbo, onerare. in c. paſtoralis, de off. deleg. Alberic. & alij per Alex. in l. j. nu. 5. verſic. quinto ſed iuxta hoc quęritur, de offic. eius. Dec. & alij in l. ſi donatione, num. 31. C. de collat. & Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, numero 82. prout hic; nam vltra quòd ſumus in antiquitate centum annorum, habemus executionem & obſeruantiam d. conceſſionis del 1508. cum alijs de quibus ſu-
5 pra, quæ † obſeruantia dat propriam fidem ipſi conceſſioni. Cyn. inter conſ. Bal. conſ. 400. col. pen. verſic. non obſt. quòd non reperiatur. lib. 4. Bald. conſ. 492. num. 9. lib. 5. Aym. conſ. 121. num. 4. & conſ. 158. num. 1. cum ſequen. & de antiq. tempor. j. par. num. 99. & 214. & par. 3. num. 23. & par. 4. num. 167. Et hæc obſeruantia præſumitur ſubſecuta ex præambula huiuſmodi conceſſione. Aym. conſ. 10. num. 9. & conſ. 118. num. 2. Alciat. de præſump. reg. 2. præſump. 24. & facit l. quædam mulier, de rei vendic. & l. 2. C. de acquir. poſſ. vltra quod expreſſe dicit, præſentibus & inſtantibus.

Non obſt. quod non probetur, eccleſiam huiuſmodi fuiſſe

fuiſſe reædificatam expenſis iſtorum Dominorum de
6 Razzalibus. Nam † dixerunt, quòd eo ipſo, quòd reperi-
tur ædificata, præſumitur ædificatam fuiſſe expenſis il-
lius, qui tenebatur facere. Abb. conſi. 54 nu. 2. & 3. libro
primo, & facit l. cum ſeruus. de verbo. oblig. l. 5. de alim.
pupil. pręſtan.

Non ob. quòd in d. conceſſione iuriſpatronatus non
cōſenſerit Epiſcopus, ſed Vicarius prædictus, qui (vt præ
tenditur) non poteſt conſentire conceſſioni iuriſpatro-
natus. Quoniā Vicarius in d. conceſſione aſſerit ſe habe-
7 re in præmiſſis ſufficientem facultatem, quæ † enuncia-
tio cum antiquitate temporis 100. annorum inducit
mandatum præſumptum ſufficiens. Curt. ſen. conſil. 76.
numero 2. Dec. conſi. 36. num. 7. & ſeq. Gozadin. conſilio
96. col. fina. Igne. in l. 1. num. 53. & Zuccard. numero 94.
C. qui admitt. Purpur. in auth. ſi quis in aliquo. columna
fina. C. de eden. Cagnol. in l. nulle. nume. 19. de regu. iur.
Aym. de antiq. tempor. par. 2. nume. 61. & conſil. 117. nu-
me. 2. Boer. deciſ. 271. num. 17. Caſſad. deciſ. 3. de procu-
rat. Sarnen. in compend. vtt. ſignat. verſ. ſed iſta omnia li-
8 mitantur. Et † quod ex antiquitate temporis præſuma-
tur facultas Vicarij, qui iuripatronatus conſenſit, fuit
reſolutum in vna Roman. cappellaniæ ſancti Pauli co-
ram R. P. D. Cotta 12. Nouembris. 1572. Stante maxime
quaſi poſſeſſione, quæ colligitur ex præſentatione del
1525. quæ habuit effectum vſque ad 1532. & del 1561.
& 65. quæ habuerunt effectum vſque ad 1572.
9 Nam † eo ipſo, quòd ex perſona vnius præſentati, &
inſtituti ſit poſtea præſentatio & inſtitutio alteri, ſatis
probatur effectus primæ præſentationis. Oldra. conſilio
229. num. 2. & 3. Lambert. de iurepatr. lib. 2. par. 2. q. 10.
artic. 7. nume. 11. fol. 234.

Et fuit deciſum in vna Cęſarauguſtan. coram R. P. D.
Blanchetto 9. Maij. 73. & ex initio poſſeſſionis del 1508.
vſque ad 1532. & fine del 61. vſque ad 72. præſumitur
medium ad quemcunque effectum. Tiraq. de præſcript.
§. 1. glo. 9. Alciat. de præſump. reg. 2. præſump. 26. Ruin.
conſi. 143. nu. 20. & 23.
10 Et prædicta poſſeſſio † probat patientiam & tolleran
tiam Epiſcopi, & conſequenter ſufficiens mandatum,
aut ratificationē Epiſcopi. Mohedan. deciſ. 225. ante fi.

Non ob. dum dicebatur, quòd ex præmiſſis colligitur
mandatum præſumptum, quòd vbi non conſtat de con
trario, eſſet ſufficiens. ſed (vt dicebatur) in caſu iſto con-
ſtat de veritate, quòd Vicarius ille non habebat manda-
tum ſufficiens ad hoc, quia erat productum quoddam
mandatum, & veritas debet præualere. Nam etiam ſi nō
deficerent aliqui ex Dominis, qui tenebant, mandatum
illud per Ioan. Franciſcum exhibitum eſſe ſufficiens, ta-
men communiter omnes Domini tenuerūt, quòd cùm
Vicarius non ſe reſtringat ad d. mandatum inſufficiens,
& ita non facta alia diligentia, quòd nō reperitur aliud
mandatum in actis notariorum Bononienſium, qui tūc
11 erāt ex decreto d. Vicarij, inſurgit † præſumptio plura-
litatis mandatorum. Corn. conſ. 348. num. 32. cum ſeq.
lib. 2. Imo. conſ. 98. num. 9. cum ſeq. Et licet negatiua re-
gulariter ſatis probetur exhibendo vnum mandatum,
vt per Aym. conſ. primo, col. pen. & de dicto Corn. dubi-
tet idem Aym. de antiq. tempor. parte 2. num. 30. tamen
12 † procedunt præmiſſa in actibus præſentatorum, ſed
non in decreto iudicis, & vbi ipſe non ſe reſtringit ad
certum mandatum. Item in caſu iſto ceſſat iſta difficul-
tas, cùm habeamus vltra lapſum temporis quaſi poſ-
ſeſſionem veram viginti annorum & vltra, & præſum-
ptam vltra quinquaginta annorum. ex qua vt dictum
fuit, conſtat de ſufficienti mandato, aut ratificatione
Epiſcopi.

Alia verò quæ in contrarium adducuntur, certè eua-
cuantur ab informantibus.

B R A. V I.

Roman. nullitatis ſubhaſtationis. Die 15. Nouembris. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum, de quo aliàs doctum non fuit, ſatis eſt ad conualidandum iudicium.*
2 *Proteſtatio, neminem audiri, &c. tollitur per comparitionem.*
3 *Verba ſunt interpretanda iuxta rationem actus, de quo agebatur.*

DECISIO DXCIX.

PRopoſita cauſa Roman. nullitatis ſubhaſtationis,
Domini reſoluerunt pro nullitate ſubhaſtationis.
1 Et moti fuerunt, quia cùm hodie conſtet de † mā-
dato, licèt alias de eo non fuerit doctum in iudicio, ſat
eſt ad conualidandum iudicium, vt per Pau. Caſtr. conſi
lio 290. num. 7. lib. 1. Aym. conſi. 108. Rot. deciſ. 19. in an-
tiq. de proc. Gomeſ. deciſ. 50. lib. 1. & fuit dictum in vna
Papien. bonorum coram D. Cotta anno 1570. & Domi-
2 ni ita ſeruant. Et † proteſtatio exemplo præcedens, ne-
minem audiri &c. non releuat, de qua Domini alias du-
bitarunt per conſ. Bal. 122. nu. 1. lib. 3. Guidobon. deciſ.
329. quia tollitur per comparitionem procuratoris Do.
Paridis ſubſecutam, ex trad. à Dec. in ca. ſollicitudinem.
nu. 10. de appel. Iacobin. in l. licet. nu. 14. C. de procu. vbi
Curt. num. 31. cum alijs citatis per Rebuſ. in trac. de re-
cuſat. ar. 1. nu. 4. ver. ex quo patet q̃ proceſſus &c. Et de-
ſeruit deciſ. Mohedan. 43. de repetitione proteſtationis
facienda, Put. deciſ. 284. lib. 1. Et Domini dixerunt non
eſſe hic aliud iudicium, neque inter alias perſonas. arg.
l. cum quæritur. cum duobus ſeq. ff. de excep. rei iudica.
Circa mandatum de deliberando Domini dixerunt ſa-
tis comprehendere oblationem ſcutorum 1500. ex ver
bis in eo expreſſis, niſi infra mēſem, quæ ad talem obla
tionem ſubſecutam referenda ſunt, ſi quidem infra tē-
pus deſignatum à iudice fuit facta, & ita dicta verba in-
3 tellexerunt, cùm † iuxta rationem actus, de quo ageba-
tur, ſunt interpretanda, vt in l. miles ad ſornrem. l. cum
pater. §. donationis. ff. de leg. 2. & in l. ſi vno. ff. locat. Aym.
conſilio 202. num. 38. Siluan. conſilio 30. num. quinto,
prima parte.

L A N C E L L O T T I.

Bononien. iuriſdictionis. Veneris, vltima Ianuarij. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Iudicium eſt metiendum ex perſona actoris, cuius intentio inſpicienda eſt, quomodo ius ſuum deducat, non autem quomodo reus.*
2 *Iudicium motum quale ſit, declaratur ex proſecutione facta in cauſa.*
3 *Comparitio vna ſuppletur per aliam.*
4 *Rector ſeu gubernator ciuitatis æquiparatur præſidi, ad cuius officium ſpectat iuriſdictionem ciuitatis defendere & conſeruare.*
5 *Scientia officialium nocet Principi circa omiſſionem.*
6 *Apoſtolica ſedes habet fundatam intentionem circa iuriſdictionem*

riſdictionem in omnibus locis exiſtentibus in territorio Bononienſi.

7 *Poſſeſſio vel quaſi non ſufficit contra ſuperiorem, niſi doceatur de iure & titulo.*

DECISIO DC.

Dubitatum fuit iterum propoſitum inſtante parte dictorum Comitum de Pepulis. Et Domini ſteterũt in deciſis ſub die 2. Decembris, 1577. videlicet, quòd Domini Comites tenẽtur docere de eorum iure ſiue titulo in locis, de quibus agitur, & quod ſyndicus venit ad cauſam etiam nomine Gubernatoris Ciuitatis Bononien. pro intereſſe ſedis Apoſtolicæ, & quod habet intentionem fundatam de iure communi in dictis locis. Et moti fuerunt, quia Domini Comites obtinuerunt committi cauſam iactationis & moleſtationis contra Vicarium & Maſſarios Crepalcorij, omneſq; alios &c. & ideo ipſi fuerunt effecti rei voluntarij: dictus verò Vicarius & alij vocati fuerunt effecte actores, ſed † cùm iudicium ſit mentiendũ ex perſona actoris. l. j. ff. ſi pars hæred. peta. Caſſad. deciſ. 3. nu. 2. de iudic. propterea inſpici debet intentio actoris, qûo ius ſuũ deducat, non aũt qũo deducat reus. Verum ſyndicus cõparens nomine d. Vicarij & cõitatis deducit ius ſuum cum nexum cum iure ſedis Apoſtolicæ. iuxta cap. Nicolai V. quod probatur. Primò ex duobus commiſſionibus pręſentatis pro parte d. ſyndici, in quarum altera, quæ eſt confirmatoria iuriſdictionis bo. me. Oradini, continetur, quòd agitur de præiudicio Communitatis Bonon. ſyndici ac litis conſortium, ac ſedis Apoſtolicæ & illius officialium. In altera verò commiſſione, quæ eſt auocatoria, dicitur, quòd dicti Comites obtinuerunt inhibeiri ad effectum ſubtrahendi obedientiam, quam præſtãt homines dictorum locorum Communitati & officialibus ſedis Apoſtolicæ, & ꝙ eſt res mali exempli, quod cines perturbẽt iuriſdictionis d. ciuitatis & dictorum officialium ſedis Apoſtolicæ.

Secundò probatur ex articulis datis pro parte ſyndici, ex quibus etiam elicitur intentio agentis. ſecundum Oldr. conſ. 224. in princ. Nam in tertio & quarto articulo dicitur, quòd ſyndicus intendit probare, quod dicta loca ſunt ſub iuriſdictione d. ciuitatis, & Legatorum, & Prolegatorum, & Gubernatorum d. ciuitatis. & in additionalibus articulis dicitur, quòd in caſtro Crepalcorij communitas cõſueuit deputare officiales Dominorum Legatorum, & quod dicti officiales deputati à ſede Apoſtolica exercent iuriſdictionẽ in dictis locis, & illa guber

2 nant. ex † proſecutione autem facta in cauſa declaratur, quale ſit iudicium motum, ſecũdum Abb. in c. cęterum, num. 20. verſic. debet enim intelligi, de iudic. Felyn. in rub. de præſcrip. num. 8.

Tertiò ex mandato facto de anno 1546. in quo ſyndicus conſtituitur à dicta ciuitate conſentiente & auctorizante dicto Vicelegato cum clauſula, omni meliori modo.

Quartò ex ſerie actorum, in qua conſtat, ſyndicum pluries cõparuiſſe ne dum nomine Communitatis, ſed etiam litis conſortium, ſub quo vocabulo etiam comprehẽdi poteſt d. Gubernator. & licet in aliquibus comparirionibus non fuerit additum illud verbum, conſor-

3 tium, tamen † vna comparitio ſuppletur per aliam. Ægid. deciſ. 590. & 591.

Quintò ex mandato Vicarij Crepalcorij, in quo conſtituit procuratorem in hac cauſa pro Communitate, & ſancta ſede Apoſtolica.

Sextò probatur ex alio mandato facto de anno 154[illegible].

per quod ceſſat omnis difficultas, ſi quæ oriri poſſet in ſupradictis: nã in eo Gubernator pro intereſſe ſedis apoſtolicæ conſtituit ſyndicum in hac cauſa cum ratificatione omnium actorum per alios ſyndicos.

Præterea attentis deductis pro parte dictorum Comitum, Domini dicebant conſtare illos mouiſſe iudiciũ etiam contra Gubernatores & Vicelegatos Bononien. Tum ex dicta commiſſione iactationis, in qua adeſt clauſula, omneſq; alios cuiuſcunque facultatis &c. in executione citationis nominandos. Tum ex citatione executa pro eorum parte vigore d. commiſſionis, & contra Vicelegatum Bononien. Tum etiam ex quarto eorum articulo, in quo ponitur qualiter ipſi exercuerunt iuriſdictionem in dictis locis ſciẽtibus & patientibus Legatis, & Vicelegatis, ac Gubernatoribus Bononien.

Non obſt. quod Gubernator non poſſit deducere iu iudicium iura cameræ Apoſtolicæ. Quoniam non eſt conſtitutus ſimpliciter ad ius reddendum, ſed ad generalem gubernationem ciuitatis & illius territorij. Nã

4 † habet latiſſimã iuriſdictionem, quia æquiparatur Præſidi. vt per Corn. conſ. 53. col. 3. & 2. lib. 3. & propterea ad ipſum pertinet curare, quòd iuriſdictio territorij ſedis Apoſtolicæ ſit illeſa, & nullus illam vſurpet. ad not. per Doct. in l. præſes. C. de tranſact. Præſertim, quia ſcien

5 tia † officialium nocet Principi circa omiſſionem. Bart. in l. ſi Publicanus. §. in vectigalibus, num. 2. ff. de public. Balb. de præſcrip. par. 2. 5. part. q. 2. verſic. ſed dubitatur. Tiraq. de nobilit. cap. 14. num. 3. Aym. de antiq. tempor. par. 4. §. abſolutis, nu. 23. Couar. in reg. poſſeſſor. in prin. 2. part. col. antepen. verſic. ſed tamen. quare ſi poteſt nocere, multò magis in defendendo.

Pariter non obſt. quòd hoc non interſit ſedis Apoſtolicæ, ex quo Domini Comites profitẽtur illam recognoſcere in ſuperiorem, quia valde intereſt, quia ſedes Apoſtolica ꝓtendit, ꝙ ipſa priuari ue ab omnibus alijs exercere debeat iuriſdictionẽ, nec lis vertitur ſuper eo, an Domini Comites recognoſcãt in ſuperiorem d. ſedẽ vel ne, ſed ſup eo, an iſtis locis officiales ſedis Apoſtolicæ exercentes iuriſdictionẽ in d. ciuitate & illius territorio habeãt iuriſdictionem priuatiuẽ ab ipſis Comitibus. Vnde cùm ex prædictis conſtet, ſyndicum veniſſe ad cauſam ẽt nomine ſedis Apoſtolicæ, infertur, quòd hęc loca ſint in territorio Bononien. vt alias fuit reſolutum, quòd ſedes

6 † Apoſtolica habet fundatam intentionem circa iuriſdictionem in omnibus locis exiſtentibus in d. territorio. vt poſt Hoſtien. not. Abb. in c. diligenti, num. 2. de præ-

7 ſcrip. Put. deciſ. 221. vol. 2. & † propterea contra ſuperiorem non ſufficit quaſi poſſeſſio, niſi doceatur de iure & titulo, vt tradit Luc. de Pen. in l. quicunque, col. j. in fine, verſic. ſic etiam Comites, cum verſic. ſeq. C. de fund. limotrophis lib. 10. & ibi Rebuff. num. 1. ſequitur Capic. deciſ. 77. num. 9. Ioan. Fab. in §. retinendæ, num. 3 1. verſ. item not. Inſtit. de interdict. cum alijs de quibus per informantes pro communitate.

BVBALI.

Parmen. Caſtri. Lunæ, 13. Februarij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Narrata in legitimatione, ſuper quibus pars ſe fundat, debent verificari.*

2 *Cauſam committens iactationis, & moleſtationis, reus eſſe dicitur. ex communi.*

3 *Succedere volẽs in bonis defuncti ex capite agnationis debet ſe probare proximiorẽ, & habere intereſſe in cauſa.*

DECI.

DECISIO DCI.

FVit per Dominos reſolutum, ſententiam per R.P.
Dominum Lancellottum ad fauorem Comitis
Pomponij Taurelli latam, eſſe confirmandam.
Moti fuerunt, quia Comites Camillus & Fabritius de
1 Taurellis non verificarunt † narrata in eorum legiti-
matione, quam cum reproductam reperierint, & in ea
ſe fundent tanquàm legitimatos, debent in ea narrata
verificare. vt per Ioan. Andr. in cap. primo, numero ter-
tio, de lit. conteſta. in ſexto. Felyn. in cap. conſtitutus, co-
lum. prima. & ibi Dec. numero 3. de reſcript. cum alijs
adductis per eundem Dec. conſil. 198. ſub num. 4. verſic.
ſed in impetratione.

Nec obſtat quòd Comes Pomponius committendo
2 cauſam ſit actor, quia † cùm ipſe commiſerit cauſam
iactationis & moleſtationis, reus eſſe dicitur, vt de ma-
gis communi per Couar. libro primo, varia. reſolutio.
cap. 18. numero tertio, & ſequen. & hæc opinio in Rota
ſeruatur, & ſatis conſtat de moleſtijs, cùm dicti Comi-
tes Camillus & Fabritius reperierint legitimationes in
actis productas.

Nec obſtat, quod Comes Pomponius non poſſit di-
ci reus, cùm non poſſideat Caſtrum Choenſis, quia nũc
lis non vertitur ſuper dicto Caſtro, ſed ſuper legitima-
tione, an ſit ſubreptitia.

Dixerunt tamen Domini, quòd ante omnia Comes
3 Pomponius debet probare ſe eſſe agnatum † proximio-
rem Comitis Roberti iam defuncti, & habere intereſſe
in huiuſmodi cauſa, ex doctr. Innoc. in cap. Abbate, ante
num. 2. de verb. ſignif.

Reſeruarunt etiam, quòd dicti Comites Camillus
& Fabritius audiantur, ſi velent dicere narrata in legiti-
matione eſſe verificata ex verbis poſitis in teſtamento
d. Comitis Roberti.

BVBALL.

Roman. mercedis. Lunæ, 17. Martij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis de præſcriptione 16. annorum, ligat etiam
forenſem, qui iudicium in Vrbe introduxerat. & nu-
mero 3.*

2 *Locus cenſus deſtinatæ ſolutionis ſemper attenditur in his,
quæ oriuntur ex poſt facto poſt contractum propter ne-
gligentiam vel moram: & etiam locus iudicij.*

DECISIO DCII.

DVbitaui, an ſtatutum Vrbis capitu. 101. libro
primo, & capitu. 18. libro quarto, de præſcri-
ptione 16. annorum, ligaret forenſem, qui in
Vrbe inſeruierat, & tuerendem poſt 16. annos coram
1 Gubernatore vrbis petierat. Et † per Dominos reſolu-
tum fuit, quòd huiuſmodi ſtatutum ligaret etiam hunc
forenſem, qui in Vrbe iudicium introduxerat.

Moti fuerunt principaliter ex illa ratione, quia in
his, quæ oriuntur ex poſt facto poſt contractum pro-
2 pter negligentiam vel moram, ſemper † attenditur lo-
cus deſtinatæ ſolutionis, ſi eſt locus certus, & attendi-
tur locus iudicij, vt per Bartol. in l. cunctos populos, nu-
mero decimoſexto. C. de ſumma Trinit. & fide catho-
lica. quem ſequuntur ibi Fulgoſ. & Iaſon. numero ſexa-
3 geſimoſexto. & in † iſtis terminis, quòd ſtatutum lo-
quens de præſcriptione ligat etiam forenſem, tenuit
Anchar. in capitulo, canonum ſtatuta. quæſtio. duode-
cima, verſiculo, item & quantum ad præſcriptionem,
de conſtitutio. Corne. conſilio 205. numero nono, li-
bro tertio. Barbat. conſilio quinquageſimotertio, co-
lumna decima, libro ſecundo. Ruin. conſilio 117. nume-
ro duodecimo, libro quinto. Caccialup. in dicta l. cun-
ctos populos, numero 131. & ibi Purpurat. nume. 154.
& 161. qui teſtatur de communi.

BVBALL.

*In eadem Romanen. mercedis. Veneris,
30. Maij. 1578.*

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio non datur aduerſus præſcriptionem ſtatutariam
ex capite abſentiæ voluntariæ.*

*Minus ex cauſa paupertatis, quando ſufficit extraiudicialis
interpellatio. num. 3.*

*Idem nec ex capite ignorantiæ ſtatuti, quæ non præſumitur
in capite decem annorum. num. 4.*

2 *Impedito non competit reſtitutio, quando potuit impedi-
mentum remouere.*

DECISIO DCIII.

OMnes Domini concluſerunt, Domino Paſqua-
lino non competere reſtitutionem in integrum
aduerſus præſcriptionem ſtatutariam ex cauſis
per ipſum allegatis.

Nam ex capite abſentiæ non venit reſtituendus, cùm
1 † abſentia fuerit voluntaria, quæ non excuſat, cùm te-
neatur mittere procuratorem ad interrumpendam præ-
ſcriptionem. Bartol. in l. prima. ff. de diuerſ. tempor.
præſcriptio. Abb. in capitulo, querelam, numero ſepti-
mo, de procurat.

Nec abſenti voluntariè competit aliqua reſtitutio.
2 Pariſ. conſilio 99. numero 11. libro quarto. & † quia im-
pedito non competit reſtitutio, quando potuit impedi-
mentum remouere, vt per Balb. de præſcript. prima par
te 6. part. numero 23. Præterea potuit Dominus Paſqua-
linus interrumpere præſcriptionem, cùm fuerit in Vr-
be per aliquot menſes.

3 Nec † minus venit reſtituendus ex cauſa paupertatis,
quia ad interrumpendam præſcriptionem ſtatutariam
ſufficit interpellatio extraiudicialis, vt apparet in ſtatu-
to, libro quarto, capitu. 68. quæ non requirit aliquam
impenſam.

4 Similiter † ex capite ignorantiæ non competit reſti-
tutio, quia cùm per 10. annos ante ſuam abſentiam in
vrbem moram traxerit, & fuerit verſatus in tribunali-
bus, & præſertim in curia capitolij prout ipſe in articu-
lis aſſerit, præſumitur habere notitiam ſtatutorum, nec
poteſt allegare ignorantiam. Barto. in l. cunctos popu-
los. numero vigeſimoprimo, & ibi Iaſ. in prima lectura,
numero trigeſimoſecundo, & in ſecunda, numero ſexa-
geſimoſexto, C. de ſumma Trinita. & fide catholi. Ale-
xan. conſi. quadrageſimoprimo, numero 9. lib. 5. & con-
ſil. 165. numero 3. libro ſexto, cum alijs allegatis per in-
formantes.

Nec in caſu, de quo agitur, debet admitti iuramentũ
Paſqualini ad probandam ignorantiam, cùm habeat
præſumptionem contra ſe, vt dixi.

ALDOBRANDINI.

Cęſarauguſtan. ſtatus. Veneris, 16. Ianuarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum ſolum partis ſufficit in remouendis notarijs.*
2 *Datio notarij adiuncti non habet locum, quando non poteſt prouideri indemnitati partis.*

DECISIO DCIIII.

DOmini dixerunt, Ludouicum Capdeuilla debe-
te abſtinere ab executione remiſſoriæ, ex qua
fuit iuratus ſuſpectus ab Illuſt. D. Ioanne de Lu-
1 na. In remouendis enim † notarijs leuis cauſa ſufficit,
immo ſolo iuramento partis contentantur Docto. vt
per Anchar. conſilio 263. numero ſecundo. Alexan. con-
ſil. 124. numero ſecundo, & tertio, libro quinto. Cagno.
in l. ſi librarius, numero 47. de regul. iur. Et ita pluries
fuit reſolutum per Dominos. Maximè, cùm hoc caſu ac-
ceſſerit rixa inter ipſum & connotarium, nec hoc caſu
prouiſum eſt per dationem adiuncti. iuxta not. in auth.
2 ſi vero contingerit. C. de iudic. Quia † Domini dicebant
dationem adiuncti tollere ſuſpitionem, quando per ta-
lem dationem prouidetur indemnitati partis, vt in di-
cto tex. At hic ſecus eſt, quia licèt ſint duo notarij in ſcri
bendo, poteſt tamen vnus reuelando dictim dicta te-
ſtium, multum præiudicium parti afferre, cui malo da-
tione adiuncti mederi non poteſt. Et propterea cenſue-
runt Domini debere d. Ludouicum ſe abſtinere à ſu-
pradicta executione.

BLANCHETTI.

Valentin. matrimonij. Veneris, 24. Ianuarij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Dos applicatur ſiſco in pœnam illicitè contrahentium matrimonium ſcienter, etiam ſi ſuperueniat diſpenſatio, quando non conſtat de nouo conſenſu. & num. ſeq.*
2 *Nouus conſenſus in matrimonio contrahendo poſt diſpenſationem requiritur.*
3 *Hæredes mariti, qui matrimonium in gradu prohibito contraxit, debent ipſius ignorantiam probare ad effectum lucrandi dotem.*
4 *Vxor putatiua propter adulterium non amittit dotem. contra communem.*
5 *Matrimonio putatiuo quæ indulgentur ad inſtar veri procedunt ratione bonæ fidei.*
6 *Maritus poſt ſeparatum matrimonium ex alia cauſa quàm adulterij, non poteſt mulieri repetenti dotem, obijcere adulterium.*
7 *Caſus plures, in quibus matrimonium aliter in foro pœnitentiali, aliter in iudiciali iudicatur.*

DECISIO DCV.

NOn potuit capi reſolutio propoſiti dubij, an con-
ſtet de tali matrimonio Eliſabet cum Petro, quòd
ſufficiat ad amiſſionem dotis. Quia plures con-
tinet difficultates, in quibus Domini fuerunt varij.
Et prima erat circa iuriſdictionem meã, de qua quo-
ad effectum dubij, Domini dubitabant.
Secunda fuit difficultas, an matrimonium illud ſubſi-
ſtat vti putatiuum: nam ante diſpenſationem non pote-
rat ſubſiſtere, cùm vtraque pars ſciret contrahi non
poſſe, ex eo quòd coniuncti in tertio conſanguinitatis
gradu: & ideo ignorantia gradus, ex quo inſimul con-
1 trahere prohibebantur, penitus aberat, quo† caſo in pœ-
nam illicitè contrahentium dos applicatur fiſco. Roma.
in l. Lucius Titius. nu. 24. ff. ſolu. matrimo.
2 Poſt † diſpenſationem etiam non datur nouus con-
ſenſus, prout requiritur. Abb. in cap. ſuper eo. in fine, de
condit. appoſ. Et ideo aliqui ex Dominis dicebant viden-
dum, an conſtet, quòd Eliſabeth huic diſpenſationi
conſenſerit.
Tertia, fuit dubitatio, an hæredes mariti poſſent obij-
cere, ad effectum lucrandi dotem, huiuſmodi exceptio-
3 nem, in † quo neceſſe eſt probare ignorantiam mariti,
& quòd non potuerit conqueri. Boer. deciſ. 338. cum alijs
de quibus per Gabriel. libro ſeptimo, conclu. trigeſima-
quinta, num. 10.
4 Et augebat difficultatem, quia† non erat expeditum
apud omnes, quòd vxor putatiua propter adulterium
amittat dotem, nam licet opi. gl. in capitu. plerunque. de
donat. inter virum & vxorem, videatur communiter re-
cepta, tamen fundatur præcipue ſuper eo, quia fuit lata
ſententia ſuper amiſſione dotis, & ſeparatione matri-
monij, vt bene conſiderat Roder. Soar. in titu. de las ha-
mentas, nu. 13.
5 Præterea, † quæ indulgentur matrimonio putatiuo
ad inſtar veri, procedunt ratione bonæ fidei, vt per Mo-
dernos in tract. de luct. dot. gl. 3. nom. 19. quę bona fides
abfuit in vtroque contrahente.
Vltimo dicebant, quòd poſt ſeparatum matrimoniũ
6 ex alia cauſa, quàm adulterij, maritus † non poteſt mu-
lieri repetenti dotem ad effectum illam retinendi, obij-
cere adulterium. Io. And. & Ant. de But. in d. ca. plerunq.
nu. 11. & ibi Anch. nu. 7.
Vltima fuit dubitatio circa diſpenſationem, quæ ex
eo quòd eſſet limitata ad forum conſcientiæ duntaxat,
7 videtur non poſſe ſuffragari in foro fori, præcipue† cum
plures dentur caſus, in quibus matrimonium in foro pę-
nitentiali vno modo, altero vero in foro iudiciali venit
iudicandum. Antonin. in ſua ſum. par. tertia, titu. primo,
capi. 19. in princip. §. quarto, verſicu. quid ſi dicant. Vn-
de diſpoſitio in vno non videtur ſuffragari in alio, ſtante
expreſſa, & taxata limitatione, ſuper quibus erit particu-
lariter dubitandum.

BLANCHETTI.

In eadem Valentin. matrimonij. Veneris, 3. Aprilis. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Adulterium committitur etiam in matrimonio ignoranter contracto in gradu prohibito.*
2 *Diſpenſatio matrimonij in foro conſcientiæ non ſuffragatur in foro fori nec etiam quoad legitimationem filiorum.*
3 *Opinio Docto. quòd vxor putatiua amittat dotem propter adulterium, quo caſu loquatur.*
4 *Hæredes mariti non poſſunt obijcere crimen adulterij, poſt quàm maritus viuens non oppoſuit.*

DECISIO DCVI.

DOmini cum præſuppoſito, quòd diſpenſatio in fo-
ro conſcientiæ non ſuffragetur in foro fori, vt
fuit

fuit reſolutum anno præterito corã R.P. Domino de Bu
balis, in cauſa Panormitan. illegitimitatis, dixerunt non
conſtare de tali matrimonio, ex quo mulier propter præ
1 tenſum adulterium dotem dicatur amiſiſſe. † Quæſtio
enim hæc procedit in terminis, quando ignoranter fuit
contractum matrimonium in gradu prohibito, non au-
tem quando ſcienter, prout in caſu, de quo agitur. vt per
Roman. in l. Lucius Titius, numero 24. ff. ſoluto ma-
trimonio.

2 Nec obſt. diſpenſatio, quia † ſicut ex illa non cauſa-
tur legitimatio filiorum, ita nec matrimonium in fo-
ro exteriori.

3 Secunda opin. Doct. quòd † vxor potatiua amittat do
tem propter adulterium, loquuntur, quando præceſſit
ſententia ſuper ſeparatione thori, ſecus ſi præceſſit ſen-
tentia ſuper ſeparatione ex cauſa conſanguinitatis, & in
repetitione dotis objicitur adulterium, vt Anto. de But.
Abb. Ioan. And. & Anchar. in cap. plerunque, de donat.
inter vir. & vxor.

Tertiò, in caſu iſto non poteſt dici dos, cùm enim pa
ter Eliſabet conſtituerit illi dotem ſi contraheret cum
Petro & obtineret diſpenſationem à ſede Apoſtolica, in-
tellexit de valida diſpenſatione, & quæ in vtroque foro
ſubſtineret. Vnde cùm non fuerit obtenta diſpenſa-
tio talis, non fuit etiam purificata conditio nec dos
conſtituta.

4 Vltimò placebat Dominis, quod hæredes † non poſ-
ſent objicere huic mulieri huiuſmodi crimen adulterij,
poſtquam maritus viuens non oppoſuit. Marſil. in l. fin.
num. 2. ff. de quæſtio. & l. vnica, num. 62. C. de repu. virg.
cum alijs, quæ habentur per Gabriel. lib. ſeptimo, con-
cluſ. 35. numero 8.

SERAPHINI.

Bononien. de Pipinis. Lunæ, 6. Iulij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Vtilitas eccleſiæ eſt probanda per conductorem, non autem
per eccleſiam, quæ ſemper læſa præſumitur.*
2 *Enunciatio melioramentorum facta inter perſonas prohi-
bitas, non probat.*
3 *Melioramenta facta pro manutentione prædij non veniunt
in æſtimatione.*
*Quæ probantur ex ſtatu primæuo prædij ex narratiua in-
ſtrumenti emphyteuſis collecto.*

DECISIO DCVII.

ACtum fuerat in Rota, dato particulari dubio,
ſub die Veneris 15. Maij præſentis anni, an per
Dominos Pipinos probarentur talia meliora-
menta, quæ excluderent læſionem eccleſiæ, & impedi-
rent mandatum de immittendo petitum pro parte præ
dictæ eccleſiæ. Et tunc Domini diſcuſſis dictis teſtium,
& peritorum relatione, dixerunt, non conſtare de hu-
iuſmodi melioramentis, & in omnem euentum ſatis
conſultum Pipinis per cautionem, quam ſe daturos of-
ferebant canonici. Qua re intellecta, informantes pro
Dominis de Pipinis confugarunt ad aliud dubium, ne-
gando fuiſſe reſolutũ cõſtare de læſione eccleſiæ, quam-
uis contrarium innuere viderentur decif. aliàs factæ co-
ram R.P.Do. de Graſſis, quarum copia data fuerat. Ta-
men ad tollendum difficultates, dubitaui particulariter,
an ſufficienter conſtaret de læſione. quo dubio plenè di-
ſcuſſo, Domini vnanimiter, vno tamen excepto, dixe-
runt de ea conſtare, per ea quæ alias fuerunt deducta
8. Nouembris. 1577. & 21. Maij. 1578. coram R.P.D. de
Graſſis, quæ cùm ſint diligenter annotata, non indiget
repetitione, ſed ſolum ſunt diluendæ objectiones, quæ
de nouo factæ fuerunt.

Et primò, quod prætenditur incumbere eccleſiæ onus
probandi læſionem, cùm contractus fuerit factus de re
ſolita alienari, non placuit Dominis, quia primo in iure
poteſt hoc pati difficultatem, retenta deciſione facta in
hac eadem cauſa, quòd vtilitas debet adeſſe de tempore
recondoctionis, ponderando verba conſtitutionis Pau-
linæ (& tunc in eccleſiarum euidentem vtilitatem) ex
quibus colligitur non dari ſimpliciter facultatem alie-
nandi res alienari ſolitas, ſed cum illa qualitate præſen-
1 tis vtilitatis eccleſiæ. & † ideo hæc qualitas eſſet proban
da per Pipinos, cum facultas, qua prætendunt habuiſſe
locationem, ſit à iure hoc pacto qualificata. Sed ex fa-
cto tollitur hæc dubitatio, cùm per canonicos fuerit
probatum, prædium, de quo agitur, communiter potuiſ
ſe locari de eo tempore pro lib. 240. ex qua probatione
apparet euidenter eccleſiam fuiſſe læſam, quæ locauit
pro libris 20. Quo exceſſu adeo notabili ſtante, non ob-
ſtat quod ſecundo deducebatur de melioramentis, &
de mille lib. ſolutis. Quia quantum ad melioramenta
nihil certi per teſtes & peritos deducitur, vt in alia poſi-
tione coram me concluſum fuit. ſed hoc totum tollitur
etiam admittendo id omne quod prætenditur per Pipi-
nos, quod fuit pro eorum parte aſſertum in inſtrumen-
to locationis ipſis factæ, nempe melioramenta aſcende-
2 re ad lib. 500. Nam licèt † hæc enunciatio non probet,
quia facta inter perſonas prohibitas, Bellam. conſil. 33.
col. 14. Dec. conſil. 42. numero 6. Franc. & Gemin. in
cap. primo, de reb. eccleſ. non alienan. in 6. tamen præſup
poſito, quòd ſit vera, non excludit læſionem, iuncta ſo-
lutione mille librarum. Nam dato etiam, quòd fructus
harum pecuniarum æſtimentur ad rationem 10. pro cẽ-
tenario, conficient ſummam 150. lib. cui addendo
viginti erit tota ſumma 170. lib. quæ adhuc eſt in-
fra ſummam, pro qua communiter locari poterat præ-
dium. Nec aliqua ratio aut ſextæ partis, aut pacti de lu-
3 crando melioramenta, eſt talis, quæ poſſit tam notabi-
lem exceſſum excludere. Primæuus † autem ſtatus præ-
dij ex narratiua inſtrumentorum excludit ea meliora-
menta, quæ periti recenſent, cum ea tenerentur pro ma
nutentione prædij facere. l. agri, de vſufruct. l. penul. de
impenſ. in reb. dotal. fact. Angel. in Authen. de non alie-
nan. §. lex itaque, in fine. Caſtren. conſil. 250. lib. ſecundo.
Iaſ. in l. prima, numero 19. C. de iure emphyteu. Sed ne-
que poſſunt plus importare quàm id quod prætendebat
prout in narratiua inſtrumenti quæ ſupra fuit admiſſa,
nempe, librarum 500.

Vltimò non obſtant quæ deducuntur contra teſtes,
nam placuerunt Dominis reſponſiones per informan-
tes exemplo datæ. Et ideo ordinatum, vt præſtita per ca
nonicos cautione relaxetur mandatum de immittendo.

ALDOBRANDINI.

Roman. domus. Lunæ, 14. Decembris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio propriè non eſt, in qua reſeruatur directum do-
minium.*
2 *Dictio, iuxta, quando ſtare dicatur relatiuè.*

DECISIO DCVIII.

DOmini dixerunt, venditionem non eſſe contra formam mandati. In eo enim datur facultas præceptori alienandi huiuſmodi domum in perpetuum ſub annuo cenſu.& ita factum fuit: vendita nanque fuit domus in perpetuum ſub annuo cenſu vnius lib. ceræ giallæ laboratæ.

Non obſt.quòd verba mandati intelligenda eſſent de
1 alienatione vtilis dominij tantum, † quia immo ſi reſeruaretur directum dominium,nó eſſet propriè alienatio. Alciat.in l.alienationis, in primo notab.ff.de verborum ſignifi. Salyc.in l. prima,numero primo.C.de iure emphyteu.Et in omnem euentum,quando verba mãdati eſſent ita interpretanda, pariter eodem modo eſſent intelligenda verba venditionis, vt voluerit ſcilicet vendere præceptor ſolum vtile dominium, tum ob præſumptionem l.quoties, de rebus dub. Tum quia in venditione, ne dum facit mentionem de mandato, ſed ad illud ſe retulit.dixit enim,iuxta decretam authoritatem & facultatem aliàs Domino Præceptori attributam, & ſcripiam ſub die vltima Februarij præſentis anni per me &c. rogatum, cùm dedit & venditionis titulo de-
2 dit & ceſſit. Dictio † enim illa,iuxta,hoc loco ſtat relatiuè ad mandatum.l.prima. vbi Bald.in principio. C. de epiſcop.& cleric. Bertran.conſil.44. numero ſecundo,in prima primi. Et conſequenter cùm Præceptor ad mandatum ſe retulerit, eius fines diligenter ſeruauit, cùm relatum ſit in referéte cum omnibus ſuis qualitatibus.

BLANCHETTI.

Romanenſis legati pij. Lunæ, 11. Ianuarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Legatum relictum ſoluendum ab eo, quem teſtator dixerat ſe declaraturum,non ſecuta declaratione,debetur ab hærede.ex communi.*
2 *Perſonæ omiſſio non dicitur taliter de ſubſtãtia legati,quin à iure poſſit ſuppleri.*
3 *Prouiſio hominis clara & ſpecialis, tollit prouiſionem legis.*

DECISIO DCIX.

PRopoſui dubium, an legatum relictum loco pio ſoluendũ ab eo, quem teſtator dixerat ſe declaraturum,non ſubſecuta declaratione, debeatur ab
1 hærede,vel potius cenſeatur nullum. Et † Domini dixerunt, legatum ſuſtineri & ab hærede præſtandum. In dubio enim hoc onus videtur iniunctum hæredi. Bart. in l.quidam, numero primo. ff. de rebus dub. & eſt text.in l.ſi ſeruus legatus.§.qui margaritam, verſic.nam cùm in teſtamento. ff. de legat. primo. & ibi Doctores omnes. & communem teſtatur Anto.Gomeſ. tit. de legat.numero 45.

Non obſtat, quòd iſta ſit incertitudo circa ſubſtantiam legati, quia legatum habet omnia ſubſtantialia, cùm.n.legans, & locus, cui ſit legatum,& quantitas ſint
2 certi,omiſſio † perſonæ non dicitur taliter de ſubſtantia, quin à iure poſſit ſuppleri. l. nulli. C. de epiſcop. & cleric.& placuit ſimile l.2.ff.de hæredib.inſtituen. alleg. pro fabrica.

Non obſtat, quòd prouiſio hominis ſpecialis tollit prouiſionem legis, iuxta tradita per Ruin. conſilio 74.
3 numero ſeptimo, libro primo. Quia ibi † prouiſio eſt clara, hic ſumus in dubio, quo caſu ius ſupplet. l.vnum ex familia.§.omiſſa.ff.de legat.ſecundo. Præterea Ruin. loquitur in cõtractu, hic verſamur in vltima voluntate, in qua incertitudo perſonæ debitoris non vitiat legatum.Ant.Gomeſ. vbi ſupra.

ROBVSTERII.

Bononien. nullitatis legitimationis. Die 27.Ianuarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum redditur ſuſpectum ex cancellatione vel additione in loco ſubſtantiali facta: niſi veritas cancellationis vel additionis aliunde probaretur. numero 1.*
2 *Suſpitio falſitatis quibus caſibus elidatur.*
3 *Raſura & cancellationes factæ in loco ſuſpecto, quando de veritate aliunde apparet,non nocent.*
4 *Legalitas notarij & bona ipſius fama multum iuuat ad tollendam ſuſpitionem falſitatis, quæ oriri poteſt ex ipſius raſura & cancellatione.*
5 *Suſpitio falſitatis & fraudis ſemper eſt excludenda, quando non inducitur à fide notarij, ſed per alium quam ipſum fieri potuerit.*
6 *Notarius an poſſit lacerare primam ſuam matricem poſt factum exemplum, ne incurrat ſuſpitionem falſitatis.*

DECISIO DCX.

LIcèt Domini admitterent regulam quam adducunt iſti de ſancto Petro, quòd † inſtrumentum
1 redditur ſuſpectum ex cancellatione vel additione in loco ſubſtantiali facta, Felyn. & alij in cap. ex literis, numero decimoquarto, de fide inſtrumen. Dec. in l.fin. numero decimonono, de edict.diui Adria. tol-
2 len. nihilominus † inclinarunt limitationi, vt id non procedat, quando veritas cancellationis vel additionis aliunde probaretur. Bal.in l.si vnus, in fine. C.de teſtamen. Catelli.Cotta in verbo, teſtamentum falſum. Iul. Clar.in pract.crimin. in verſiculo, falſum. vbi reſpondet his quæ Iaſ.in dicta l.fina. numero 19. adducit in contrarium.

Et ideo reſoluerunt Dñi, quòd licèt cancellationes & additiones,de quibus in legitimatione, ſint poſitę in locis ſubſtantialibus, & ſuſpectæ, tamen, cùm veritas harum cancellationum, & additionum aliunde probetur, & verificetur, illa ſcriptura originalis legitimationis nõ eſt ſuſpecta, ſed fuit bene extenſa, & in mundum redacta, & propterea ſententia extra Rotam lata eſt iniuſta, & nulla,iuxta reſolutiones factas.

Nam (vt ſæpe dictum fuit) validitas d.ſententiæ pendebat ab illius iuſtitia, & iniuſtitia conſiſtit in ſuſpitionibus contra ſcripturam legitimationis, quæ tamen (vt nunc Domini reſoluerunt) ſatis adminiculatur,& corroboratur ex alijs pro parte Helenæ adductis, & ſingulariter hic deducunt bene informantes Dom. Helenæ, qui euacuant particulariter omnes cancellationes, & additiones, cum quibus Domini tranſierunt, & cumulantur particulariter in folio ad partem dato. Si tamen ſuper modo admiſſionis Helenæ ad ſucceſſionem cum derogatione fideicommiſſi, iſti de ſancto Petro adducerent

ducerent aliquid conſiderabile, poſſent ſuper eo audiri.
Plura conſiderantur ad elidendam ſuſpitionem falſi-
2 tatis. Primò † atteſtatio notarij de verbis, quæ reperiun-
tur abraſa, quòd de mãdato ipſius hæc ita geſta fuerint.
Secundò quòd filia Alphonſi, non Iſabella, ſed Helena
vocaretur. Tertiò quòd ex coniugato, non ex ſoluto na-
ta eſſet, vt patet ex dicto Iſabellæ vxoris Alphonſi, & ex
dicto Antonij Confeſſoris Alphonſi, ac ex fide baptiſ-
mi. Quartò adſunt teſtes probantes conſuetudinem no-
tarij in conficiendis legitimationibus.
Quintò dictum Comitis Vincentij. Sextò bona fama
notarij. Ex quibus videntur excludi omnes ſuſpitiones,
3 nam † raſuræ & cancellationes quamuis in loco ſuſpe-
cto contigerint, ſi tamen apparet de veritate, non no-
cent. Auchar. in cap. ex literis, num. primo, de fide inſtru
men. §. poſtremò, verſic. ſed nunquid. Vital. in tract. clauſ.
verſic. decreto notarij, prope fin. Bald. in rub. de fide in-
ſtrumen. numero 25. vbi loquitur in notario errante in
facto, vbi inſtrumentum non eſt traditum partibus, nec
eſt orta quæſtio erroris. ſequitur Foller. in pract. crimin.
verſic. item quod cùm eſſet falſum, numero 62. Et in
4 iſtis † multum tribuendum eſt legalitati notarij, & bo-
næ opinioni ipſius. Bald. in l. quæritur. §. ſed ſi non in cor-
pore, de hæred. inſtituen.
Et ſemper eſt excludenda ſuſpitio falſitatis & frau-
dis, vt per Bald. in l. iuriſgentium. §. quod ſiuæ, de pact.
Dec. conſil. 115. Pariſ. conſil. 28. numero 50. libro ſecun-
5 do. Præſertim, † quia ſuſpitiones iſtæ inducuntur non
à fide notarij, quia de hac non dubitatur, ſed per alium
quàm ipſum fieri potuerunt, & ex atteſtatione ipſius ſa-
tis coadiuuatur. Papien gloſ. ſecundæ, in form. oppoſi.
contra inſtrument. cum alijs allegatis. Et ante notarius
ſe informauit ab Alphonſo patre Helenæ. Pariſ. conſi-
lio 61. numero octauo, libro tertio. Et ſumus in mate-
ria, quæ de facili poterat obtineri, & concurrit volun-
tas & poteſtas ipſius Comitis, & materia de illo tempo-
re non erat alicui præiudicialis. Quod de teſtibus mo-
nitis dicitur, non obſtat, cum non appareat, quòd de eo
tempore non viuerent, & ſic non verificatur in facto,
licèt hodie ſint mortui. Et illud habet etiam maximam
difficultatem, ex traditis per informantes Helenæ. gloſ.
in c. cum venerabilis, de relig. domi.
Non obſt. quod ſit probata veritas, & in apoſtillis con-
tinetur, vt per Abb. ibi, & per Pariſ. conſil. 28. nume. 46.
libro ſecundo. Et ſic etiam ceſſat, quòd in ciuilibus ſu-
ſpitio falſi habeatur pro falſitate. Quia ſtante ſerie fa-
cti & alijs circunſtantijs, non poteſt hæc falſitatis ſuſpi-
tio conſiderari.
6 Præterea quòd † notarius lacerauerit illam primam
ſuam matricem poſt factum exemplum, illud tollitur
bene ex deductis per Pariſ. conſil. 28. numero 20. lib. ſe-
cundo. Quòd notarius fuerit alias inquiſitus, reſponde-
tur, quòd fuit abſolutus, ſtante præſertim bona fama
ipſius, vt hic per informantes. Quòd deleuerit multas
clauſulas, & alias addiderit, non eſt attendendum, quia
plures ex illis ſunt modici momenti, & veritas proba-
tur aliunde.
Vltimò non obſtat, quòd ſolutio pecuniarum non vi
debatur neceſſaria in tanto numero, ſi legitimatio fuiſ-
ſet facta in vita patris, præſertim ſtante tertio conſtitu-
to notarij, ac viſis teſtibus & conſiderata tota ſerie fa-
cti. ex quibus probantur bonæ qualitates notarij, & il-
lius ſtylus ſpecialiter in iſta materia: probatur etiam ve-
ritas iſtius legitimationis.
Quibus attentis, & præcipuè, quòd veritas aliunde
probatur, iſtæ omnes remanent ſuſpitiones hominis, &
non iuris, ideo non attendendæ.

SERAPHINI.

Anconitan. coriorum. Lunæ, 18. Aprilis. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Damnum quilibet reſarcire tenetur, quod quis occaſione
ſua patitur.*
2 *Repreſalijs conceſſis ſoluens repetit à debitore & ſortem
& omnia damna.*
Fallit niſi damnum eſſet iniuſtè illatum. num. 3.
4 *Dominium eſt difficilis probationis, & probatur ex indi-
cijs, & coniecturis, & etiam ex confeſſione.*

DECISIO DCXI.

DOmini conſtituerunt regulam pro mercatorib.
1 Raguſinis, quòd quilibet tenetur reſarcire † dã-
num, quod quis occaſione ſua patitur. c. fin. de
iniur. l. qui occidit. §. in hac, ad l. Aquil. Et hinc eſt, quòd
2 † conceſſis repreſalijs, ſoluens repetit à debitore ne dum
ſortem, ſed etiam omnia damna. Bart in l. nam & ſeruus,
de neg. geſt. Alex. poſt Bart. & alios in l. 2. §. in facto, nu-
me. 11. de verb. oblig. vbi Soc. num. 8. Iaſ. num. 23. & 24.
3 Gallian. num. 10, cum ſeq. Sed quia † hæc regula limita-
tur per Doct. vt procedat, quando iuſtè fuit damnum il-
latum, alioqnin ſi iniuſtè, non tenetur, vt per Iaſ. loco ſu-
pra citato, & Roman. num. 8. ideo totum hoc negotium
plurimum pendet à iuſtitia ſententiæ Auditorum Claſ-
ſis ſacri Fœderis. contra quam plurima opponuntur.
Et primò quòd eſt nulla defectu iuriſdictionis. Secũ-
dò quòd eſt iniuſta.
Quãtum ad primum, nullitas deducitur ex eo, quòd
iudex deputatus tantum fuerat ad referendum. Sed hoc
non obſt. nam deputatio illa erat directa ſolum vni Au-
ditori, nempe Sereniſſ. D. Ioannis. Sed ſententiam pro-
tulerunt omnes Auditores Confœderatorum, qui erant
iudices ordinarij exercitus, in quorum iuriſdictioné par
tes conſenſerant: ideo ceſſat difficultas. l. 2. de iudic. Ga-
briel. de iudic. concluſ. j. num. 20.
Quantum ad iniuſtitiam, ea deducitur ex eo, quò Iu-
dæi tollerantur. Secundò, quia non probatur coria fuiſ-
ſe Hebræorum. Sed primum non obſt. quia capta non
fuerunt coria Hebræorum propter ſectam, ſed tãquàm
ſubditorum Turco propter bellum.
Secundum quoque tollitur ex probationibus, ex qui-
bus cenſuerunt Domini probari coria verè ad Hebræos
4 ſpectaſſe, maximè, cùm † dominium ſit difficilis proba-
tionis, & probatur ex indicijs & coniecturis. Pariſ. con-
ſil. 104. num. 105. vol. j. Rimin. conſ. 227. num. 1. lib. 2. &
ex confeſſione Aym. conſ. 157. num. 1. Concurrentib. ma
ximè literis Prodanellorum. Put. deciſ. 12. lib. 2. Vnum
tamen fecit difficultatem Dominis, quòd iſti Domini
mercatores non probarunt coria ablata ad eos ſpectaſſe.
Et ideo deficiunt in fundamento intẽtionis eorũ. Quod
tametſi probauerint, ſententia A. C. venit reuocanda.

DECANI.

*Bononienſis de Pepulis. Veneris, 18. Fe-
bruarij. 1578.*

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutum patris etiam eo viuẽte transfert poſſeſſionem
in filium, quando ad executionem facti deuentum eſt.*

2 *Poſſeſſio amittitur ex actu nullo, & acquiritur alteri, quãdo ad factum eſt deuentum.*
3 *Pater poteſt dare licentiam filio ingrediendi poſſeſſionem propria authoritate ad ſuam vtilitatem in vita patris.*
4 *Actus claudeſtini nullum poſſunt inferre praiudicium priori poſſeſſioni: immo eo ipſo dicuntur clandeſtini, quòd reperiuntur facti poſt anteriorem alterius poſſeſſionem.*

DECISIO DCXII.

IN cauſa Bononien. de Pepulis de ordine Dominorũ propoſitum fuit idem dubium, quod fuerat alias propoſitum, & reſolutum ſub die 27. Ianuarij proxime præteriti. Et Domini die Veneris 28. Februarij, ſteterunt in deciſis pro mandato de manutenendo in fauorem D. Comitis Romei. Et quoniam prima & principalis difficultas, à qua reliquæ omnes, quæ per informantes excitatæ fuerunt, pendere videbantur, conſiſtit, an Illuſt. Comes Romeus acquiſiuerit quaſi poſſeſſionem antequam Illuſt. Comites Aduerſarij illam acquiſiuerint. Domini attenta facti ſerie firmarunt, d. quaſi poſſeſſioné Comitis Romei fuiſſe anteriorem, non quidem in conſtituto appoſito in teſtamento Comitis Alexandri eius patris, ſuper quo plura viderentur diſcutienda, ſi alia non concurrerent, ſed in illo inſtrumento confecto per eundem Com. Alexandrum, ſub die quinta
1 Octobris, 1550. in quo apparet † patrem ad effectum, vt ipſe Comes Romeus acquireret poſſeſſionem, mortem præuenire voluiſſe. vt in l. Lucius Titius teſtamento, la prima. ff. de legat. ſecundo. vbi Pau. de Caſt. & alij, vt per Tiraquel. de conſtitut. in ſecunda parte, ampliat. 21. num. ſecundo. Et licèt reſpectu conſtituti inter patrem & filium, quando de ſolo conſtituto ageretur, quia nec in illo inſtrumento (vt aſſeritur) non adeſt iuramẽtum patris, res non careret difficultate, tamen ſufficit
2 hoc, quòd de facto ſit geſtum, cùm † clariſſimum ſit, quòd ex actu nullo amittitur poſſeſſio & acquiritur alteri, quando eſt deuentum ad executionem facti. l. prima. §. ſi vir vxori, de acquiren. poſſeſ. & ibi Doct. & Tiraquel. de conſtitut. in tertia parte, in ſeptima limit. numero ſecundo, & ſequen. De executione autem reſpectu apprehenſionis poſſeſſionis in fauoré Comitis Romei conſtat ex teſtibus, quorum ſummarium datum fuit. Vnde tollitur illud obiectum de nullitate geſtorum per Comitem Alexandrum in fauorem filij, præſertim, quia
3 † non reperitur prohibitum, quòd pater non poſſit dare licentiam filio ingrediendi poſſeſſionem propria authoritate ad ſuam vtilitatem in vita patris. dicta l. Iulianus.

Non obſtant actus geſti per Comitem Philippum, & & alios poſt obitum Alexandri. Quia cùm poſſeſſio Co-
4 mitis Romei eſſet anterior, omnes † illi actus dicuntur clandeſtini, & nullum inferunt præiudicium prioris poſſeſſionis. l. j. in fi. vti poſſid. vbi gloſ. & alij Doct. in c. licet cauſam, de probat.

Coadiuuatur inſup poſſeſſio Comitis Romei ex his quæ poſt obitum Comitis Alexandri geſta fuerunt in eius fauorem, prout in facti ſerie data per informantes pro eius parte. quibus ſtantibus non poteſt dici interrupta vel amiſſa poſſeſſio, vt prætendunt informantes pro parte Illuſt. Com. Ioannis ſub prætextu, quòd per decem annos non appareat de aliquo actu poſſeſſorio ipſius Com. Romei. Quia fuit reſponſum teſtes non probare fundamentum ipſorum, prout fuit reſponſum in alia reſolutione, & vltra doctr. Aret. in l. ſi de eo. §. ſi forte, de acquiren. poſſeſſ. fuit allegatus Tiraquel. de conſtitut. in 3. parte, limit. 21. numero quinto. Ex ex iſtis Domini concluſerunt, dandum eſſe Comitis Romeo mãdatum de manutenendo.

DECANI.

In eadem Bononien. de Pepulis. Mercurij, 24. Februarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad videndum teſtes examinari poteſt fieri etiam procuratori partis.*
2 *Mandatum de adminiſtrando bona minorum & iurium ipſorum donec peruenerint ad legitimam ætatem, conceſſum à teſtatore in teſtamento durat etiam poſt obitum ipſius teſtatoris.*
3 *Actus in dubio præſumitur factus nomine proprio, non autem alieno, & ex capite veroſimiliori, & conuenientiori.*
4 *Poſſeſſio proprietarij finito vſufructu incipit eſſe plena.*
5 *Poſſeſſio mutata dicitur ex tituli mutatione.*
6 *Interdictum adipiſcendæ competit filio in bonis per patrem detentis in eius vita.*
7 *Declaratio voluntatis ſumi poteſt etiam ex actu nullo.*
8 *Remedium l. fin. C. de edic. diui Adria. tollen. datum dicitur ad confirmandam poſſeſſionem.*
9 *Confeſſio procuratoris poteſt reuocari etiam non docto de errore.*
Item in dubio recipit interpretationem, vt non præiudicet domino.

DECISIO DCXIII.

FVit dubitatum in cauſa Bononien. de Pepulis ſtantibus multis præſuppoſitis, an examen teſtium ſit validum. Et an ſtantibus prædictis conſtet qd Comes Romeus voluerit in vita patris acquirere ſibi poſſeſſionem nomine proprio & ad ſui vtilitatem, & illam ſibi acquiſiuerit ita, vt deciſio facta ſuper poſſeſſione in vita patris ſubſiſtat, vel non.

Et quoad primam partem pro inualiditate examinis teſtium deducebatur, quòd fuerant examinati non citatis Illuſt. Comitibus Fabio & alijs minoribus. Neque
1 † huiuſmodi defectus citationis tolli poterat ex eo, ꝙ fuiſſet citatus procurator conſtitutus à Comite Philippo tanquàm curatore iſtorum minorum. Nam ad hoc reſpondebatur per informantes pro parte dictorum Comitum Ioannis & aliorum de Pepulis, quòd cùm tempore examinis prædicti minores non eſſent amplius ſub cura Comitis Philippi tutoris, ex quo exceſſerãt 14. annos, vt Inſtit. quib. mod. tutel. in princ. non potuit validè à Comite Philippo conſtitui procurator, licèt illum tanquàm curator conſtituiſſet, ex quo ipſe Com. Philippus fuerat conſtitutus curator in teſtamento, abſque eo quòd appareret de confirmatione, vt Inſti. de curat. in principio.

Secundò, quia prætendebatur, quòd Comes Philippus ante huiuſmodi examen licèt ratificaſſet omnia acta iſtius procuratoris non ſolum proprio nomine, ſed etiam nomine ipſorum minorum, nihilominus cum poſtea conſtituerit eundem procuratorem, videtur ſe reſtrinxiſſe, & illum nomine ſuo tantum conſtituiſſe.

His tamen non obſtantibus Domini concluſerunt, ꝑ validitate examinis, nam reſpectu ipſius Comitis Philip

pl res nullam habet difficultatem: reſpectu vero ipſorũ non ob. illud motiuum, quòd curator in teſtamento dari non poteſt, niſi confirmetur, quia omiſſa etiam illa reſponſione, quòd de iure canonico hæc ſolemnitas non requiratur, vt deducebant informantes pro Comite Romeo, fuit conſideratum, quòd in teſtamento erat deputatus Comes Philippus non ſolum tutor & curator, ſed etiam adminiſtrator & defenſor horum minorũ, & bonorum, & iurium ipſorum, donec ad legitimam perue-
a niſſent ætatem, vnde † mandatum hoc eſt validum, & durat poſt obitum teſtatoris, vt per Aret. conſil. 66. numero 2. de quo per Boer. deciſio. 124. numero primo, in fine, & ſeq.

Non ob. ſecundum, quòd Com. Philippus ſe reſtrinxerit, quia primum hoc in facto non ſubſiſtit, attento manuali notarij, quòd attendi debet, & non regiſtrum. Deinde, quia cum Comes Philippus ratificauerit geſta per Verinum nomine ſuo & minorum, & eodemmet actu conſtituit eundem procuratorem, dicendum eſt, ꝙ hoc fecerit eodẽ nomine tutorio & adminiſtratorio, vt fuit reſolutum in cauſa Roman. caſal. Iuliani coram R. P. D. Robuſter. & maximè, quia admodũ veriſimile eſt, quòd voluerit cauſam nomine ſuo proprio defendere, & deſerere minores indefenſos, quoniam fruſtratoria fuiſſet ratificatio per eum facta nomine minorum.

Quoad ſecundam partem de voluntate Com. Romei fuit concluſum ipſum voluiſſe in vita patris poſſidere, & hoc potiſſimum ex tribus.

Primò ex mandato ipſius Comitis Alexandri, in quo non ſolum datur facultas apprehendendi poſſeſſionem, vt prætendunt informantes pro Comite Ioanne, ſed proceditur vlterius conſtituendo ipſum Comitem Romeũ poſſeſſorem præſentem, & acceptantem, vt patet ex illis verbis, videlicet, & ad præſentis facultatis maiorem conualidationem &c. & per conſequens apparet, quòd d. facultas ex tunc fuit deducta ad actum, & præſertim, cùm in d. inſtrumẽto adſit ſtipulatio ipſius Comitis Romei, prout clare legitur in d. verſ. & maximè, cùm in dicto inſtrumento dicatur, quòd ſi aliquam poſſeſſionem apprehendiſſet, illam Comes Alexãder pater ipſius cõfirmat.

Secundò, ex clara & aperta declaratione facta per ipſum Comitem Romeum de menſe Ianuarij, 1553. poſt obitum patris, in qua explicitè dicit ſe poſſediſſe viuente Comite Alexandro, quæ ſua aſſertio bene verificatur ex depoſitionibus teſtium, qui probant, ipſum, viuẽte patre, adminiſtraſſe. Et quãuis prædicta adminiſtratio potuerit fieri in vim ſupradicti mandati nomine patris, &
3 non nomine proprio, nihilominus † præſumendum eſt, Comitem Romeum omnia hæc feciſſe nomine ſuo ꝓprio, & ad effectum, vt efficeretur poſſeſſor, & non tanq̃ ſimplex adminiſtrator, cũ hoc ſit veroſimilius, & de enixa voluntate patris conſtet, quòd volebat illum conſtituere poſſeſſorem in vita, ne poſt obitum ipſius patris impediretur apprehendere poſſeſſionem. ſemper enim actus præſumitur factus ex capite veroſimiliori, & conuenientiori. Roman. conſi. 143. nu. 9. Marſil. conſil. 104. nume. 34. maximè cum eſſet ipſi Com. Romeo vtilius, Corn. conſ. 358. nu. 5. lib. 1.

Ex quibus apparet, quòd iſta declaratio Com. Romei eſt adminiculata ex iuris præſumptione per ſupradicta allegata.

Tertiò, ex multis commiſſionibus, in quibus ipſe Comes Romeus ſemper fecit ſe poſſeſſorem præſeruando ſibi ſuam poſſeſſionem: cùm enim in amittenda poſſeſſione requiratur animus, L. 1. §. in amittenda. de acquirẽ. poſſeſſio. liquidò apparet ex illis, quòd animus ipſius nedum non erat illã dimittendi, ſed ẽt quatenus non haberet illam acquirendi, & quatenus haberet illam confirmandi, & conſequendi liberam à moleſtijs.

Non ob. adducta in contrarium.

Et quantum ad ea, quæ tendunt ad impugnationem deciſionum, Domini voluerunt omittere, tanquàm alias reſoluta & repetita.

Quantum verò ad nouiter adducta, viſa fuerunt Dominis non multum vrgere.

Et Primò, dum ponderabatur, quòd Com. Romeus in aditione hæreditatis aſſerit per mortem patris ſuperueniſſe ſibi nouam cauſam poſſidendi, ex quo inferebatur, quòd ipſe in vita patris ex tali cauſa non poſſederat, fuit reſponſum, quòd verum erat ſuperueniſſe nouã cauſam poſſeſſionis plenæ, cum prius nõ eſſet plena, propter reſeruationes, quas fecerat ſibi Comes Alexander.
4 Pro † vt videmus in poſſeſſione proprietarij durante vſufructu.

Nam eo finito incipit eſſe plena. §. fi. Inſt. de vſufruct.

Vnde cum Comes Alexander conſtituens remanſerit in detentatione ratione reſeruationum, ea ceſſante dici-
5 tur mutata poſſeſſio, & eius cauſa, cùm † prius poſſideret ratione conſtituti, non vti hæres ſimpliciter, ſed vti hæres deſignatus, poſtea verò vti hęres verus, & pleno iure dominus, vt colligitur ex his quæ ſcribit Menoch. de retin. poſſeſ. remed. 3. nu. 195. & ſeq.

Secundò, dum conſiderabatur, quòd pro parte Com. Romei coram bo. me. Oradino fuit petitum mãdatum vigore l. fina. C. de edic. diui Adr. tollen. & hinc ſequatur confeſſio Com. Romei, quòd Alexander pater poſſederit vſque ad obitum, & non ipſe Comes Romeus, cùm hoc remed. non detur ei qui poſſedit. §. adipiſcendæ. Inſti. de interdict.

6 Quia † motiuum tollitur ex eo, quia hoc remedium competebat Comiti Romeo, habito reſpectu ad detentionem Com. Alexandri propter reſeruationes quas fecerat, vt tenet glo. in dicta l. fina. in verbo, fuerunt, & ibi Salyc. colum. quinta, Caſtren. numero 12. Alexan. numero 21. cum alijs per eundem Menoch. de adipiſc. poſſeſ. remed. 4. nu. 568.

Nõ ob. tertiò, quòd procurator Com. Romei in actu facto de menſe Ianuarij, 1553. petat illum immitti in poſſeſſionem ex teſtamento non abolito &c.

Quia in hoc adeſt præſeruatio antiquæ poſſeſſionis. Et quamuis procurator loquatur dubitatiuè, videlicet, ſi quam habet, hoc potuit prouenire, quia procurator non eſſet ad plenum informatus, neq; certò ſciret Com. Romeum in vita patris fuiſſe conſtitutum poſſeſſorem.

Prout etiam non ob. quòd Comes Romeus obtinuerit mandatum de manutenendo, excepta iuriſdictione, de immittendo verò reſpectu iuriſdictionis. Quia huiuſmodi mandato limitato Comes Romeus vti noluit: vnde hoc facit potius in fauorem ipſius, cùm poſtea ẽt obtinuerit aliud mandatum de manutenendo ſimplex, & non limitatum, & licet pars aduerſa non fuerit citata in hoc ſecundo mandato, hoc non vrget, quia non tra-
7 ctatur de validitate illius, ſed de † declaratione voluntatis Com. Romei, quæ ſumi poteſt etiam ex actu nullo. L. fina. de rebus eorum. fuit etiam reſponſum vltra deducta ad mandatum de immittendo reſpectu iuriſdictionis, quòd illud comprehendit nedum iuriſdictionem, ſed ẽt cætera bona, in quorũ poſſeſſione indubitatũ eſt, quòd iam Com. Romeus reperiebatur. Vnde ſicut reſpectu ipſorum bonorum clarum eſt, quòd habebant vim confirmationis potius, quàm immiſſionis, ita etiam dicendum eſt reſpectu iuriſdictionis, vltra quod in fine adeſt limitatio, in quibus non eſſet adhuc minus.
8 Non † videtur autem dubitandum, remedium l. fi. datũ

eſſe

eſſe ad confirmandum poſſeſſionem antea quæſitam, vt per Bal.in conſi.186.nu.8.lib.1.

Quantum verò attinet ad confeſſionem procuratoris, quæ videtur colligi ex ſcriptura vltimo loco produ-
9 cta, non † eſt dubium, illam poſſe libere reuocari, etiã non docto de errore Rot.deciſ.2.de confeſ.& 19.de pro
10 cura.in nou.& deciſ.32.de reſtib.in antiq. Vltra † quòd huiuſmodi confeſſio non eſt adeò clara, vt non poſſit recipere talem interpretationem, vt non præiudicet Comiti Romeo.l.ſi quis intentione ambigua. ff.de iudic.Et in effectu viſum fuit Dominis, quòd ponderationes, quę fiunt ex omnibus his, quæ geſta fuerunt poſt obitum Com.Alexandri, ſiue per ipſum Comit. Romeum, ſiue per eius procuratores, de facili tollantur, tum quia in vẽtre habent clauſulas præſeruatiuas anterioris poſſeſſionis. Tum etiam quia ſtantibus ſupradictis reſponſionib. ſufficienter videntur ſublatæ.

SERAPHINI.

Portuen.bonorum.Mercurij.27.Nouembris.1578.

SVMMARIVM.

1 *Gratia, in qua tacitè præſupponitur conſenſus, vel diſſenſus ſuperueniens, dicitur habere ſtatum implicitum validitatis: aliàs non valet,*

2 *Actus priuatorum vbi ſunt nulli ex defectu conſenſus, poſſunt conualidari eo ſuperueniente: ſecus in his, in quibus debet interuenire Principis auctoritas.*

3 *Conſenſus præſtitus ſuper gratia, ex qua ob ignorantiam pacti, cui in ſpecie derogandum erat, nullum ius erat acquiſitum primogenitis, poteſt reuocari.*

4 *Papa in dubio non intendit per priuilegium conuentioni derogare.*

5 *Princeps nunquam cenſetur derogare iuri tertij.*

6 *Conceſſio iuris realis quando tertio præiudicat, non tenet ſine eius conſenſu: ſecus in conceſſione iuris perſonalis, in qua nullum infertur prǫiudicium tertio.*

7 *Conſenſus tertij, quando conſentit, non trahitur ad primũ, ſed primus ad ſecundum.*

8 *Defectus ſaltem in voluntate concedentis facit gratiam inualidam eſſe.*

9 *Ius proueniens ex pacto licèt ſit ius quærendum, habet tamen cauſam de præterito, in quo habet locum reg.de nõ tollen.iu.quæſ.*

10 *Effectus ſuccedendi dicitur eſſe ſeparatus à legitimatione perſona.*

11 *Subreptio in iure ſuccedendi non inficit ius filiationis.*

12 *Priuilegium in his quæ non ſunt contraria conuentioni, tenet.*

13 *Legitimatio non facta de agnatis mentione, non tenet.*

14 *Dictio, implicitum, exponitur, ideſt, annexum.*

15 *Gratia ſi intelligatur ſub conditione, quatenus tertio non præiudicetur, dicitur conditionalis conditione ſuſpenſiua, non autem reſolutiua.*

16 *Præſeruatio operatur, vt tunc tantum videatur gratia conceſſa, quando non præiudicat alteri.*

17 *Conditio tacita ita ſuſpendit, ſicut expreſſa.*

18 *Opponi non poſſunt in reſcriptis ad lites per viam ſubreptionis, quæ competunt per modum peremptoriæ exceptionis.*

19 *Intentionis defectus & ſubreptio annullant gratiam ipſo iure, ita quòd nec etiam per ſuperuenientem conſenſum validetur.*

Fallit tamen, vt nu.22.& 23.

20 *Defectus intentionis per ſuperuenientiam conſenſus partis non tollitur.*

21 *Conſenſus eorum, qui intereſſe habent, requiritur in immutatione prioris rei ſtatus per gratiam.*

Quod procedit etiam ſi Papa confirmaret gratiã cum clauſula non obſtante.

22 *Gratia non annullatur ex defectu intentionis, vel ſubreptionis, quando ius tertij non eſt fundatum in aliqua probabili ſpe de præſenti.*

Idem ſi ſit motu proprio, & ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis conceſſa, cum clauſulis ampliſſimis. numero 23.

24 *Conſenſus eorum quorum intereſt, ſemper in gratia intelligitur interuenire, quando eis nullum infertur præiudicium.*

25 *Conditio appoſita in gratia quid operetur.*

26 *Conſenſus ad validitatem gratiæ ſatis eſt, quòd poſſit præſtari, licèt ab initio non interuenerit.*

DECISIO DCXIIII.

PRopoſui dubium huiuſmodi ſtãte pacto, & gratia principatus, quæ (ſine veri præiudicio) quantum concernit perſonam Illuſtr.Do. Iulij Cęſaris, præſupponitur valida, nec non etiam præſupponitur diuidua reſpectu perſonarum, licèt reſpectu dotis ſit individua, vt fuit alias reſolutum, an d.gratia habeat implicitũ ſtatum validitatis ante conſenſum, vel diſſenſum vocatorum ex pacto, quoad ipſos vocatos.

Circa huiuſmodi dubium, plures fuerũt opiniones, & variæ difficultates per Dominos excitatę.

Quarum Prima fuit circa intellectum dubij. Nã inſpectis verbis dubij videbatur aliquibus ex Dominis tacitè præſupponi, quòd conſenſus, vel diſſenſus ſuperueniens poſſit operari gratiæ validitatem. qui intellectus ex præcedentibus diſputationibus deducebatur, cũ.n.iã fuiſſet deciſum, gratiam, de qua agitur, fuiſſe factam motu proprio, & ideo fuiſſet dubitatum, an ex eo tolleretur contrauentio, ſuper quo nihil fuit deciſum: ſed cum pro parte Illuſtriſ. filiarum fuiſſet oppoſitum de gratiæ acceptatione, & vſu, ad euadendum hanc oppoſitionem Illuſtr.D.Iulius reuocauerat ſuum conſenſum: ſed & iterum fuit oppoſitum eum non poſſe illum reuocare ratione iuris iam quæſiti primogenitis in ipſorum præiudicium: & ideo deuentum erat ad hanc diſputationem, vt ſtatueretur, quonam eſſet medio tempore ante conſenſum, vel diſſenſum vocatorum ſtatus huiuſmodi gratiæ. Si enim gratia haberet ſtatum validitatis, tunc poſſet habere locum conſideratio præiudicij primogenitorum: ſecus vero ſi haberet ſtatum inualiditatis. & iuxta hunc intellectum fuit ab vtraque parte primo informatum in priori cauſæ poſitione, licèt nonnulli ex Dominis aduocatis Illuſtriſ.D.Iulij Cęſaris tunc etiam aliquid dixerint circa defectum intentionis.

Alij vero intelligebant dubium, quaſi ageretur nunc abſolute de validitate, vel nullitate gratiæ, ex quouis capite, & præcipuè ex capite defectus intentionis, & iuxta hunc intellectum in poſterioribus informationib. Do. Iulij fuit latè ſcriptum reclamantibus Aduocatis Illuſtr. filiarum ac allegantibus non poſſe dici de nullitate gratiæ, nec de defectu intentionis, propter decretum irritans, & clauſula, ſublata, quæ tollit iuriſdictionem aliter iudicandi. Et in hoc differt iſte intellectus à priori, quia ſecundum priorem illa clauſula, ſublata, non ob.D.Iulio allegantí gratiam habere ſtatum implicitum inualiditatis: nõ enim dicit de nullitate gratiæ, ſed allegat eius naturam ſiue conditionem talem eſſe. Tamen his non ob-

ſtantibus

ſtantibus ſecundum vtrumque intellectum multa fue-
runt deducta, licèt nihil fuerit reſolutum.

Ex primo intelligendo dubium ſecundum primũ in-
1 tellectum, aliqui ex Dominis cenſebant, gratiam † habe-
re ſtatum implicitum validitatis: nam ſi verum eſt id, qđ
tacite præſupponitur, quòd vocati ex pacto poſſint ei cõ
ſentire vel diſſentire, neceſſe eſt, vt dicamus, gratiam ha-
bere ſubſiſtentiam talem, ſuper qua poſſit præſtari con-
ſenſus vel diſſenſus. l. ſina. ſi ex nox. cauſ. agat. Soc. con-
ſil. 41. col. 2. & 3. Caſtren. in l. ſi per fundum. nume. 9. de
ſerui. ruſt. præd. Aym. conſi. 152. nu. 5. alias eſſet impoſſi-
bilis conualidatio. l. quod ab initio. de reg. iur. Caſſa. de-
ciſ. 3. de penſion. nu. 5.

2 Nec † obſtare, quòd vbi actus eſt nullus ex defectu cõ
ſenſus, poſſit conualidari, eo ſuperueniente. Aret. in l. ſi
quis mihi bona §. iuſſum. de acqui. hær. cum alijs allega-
tis per D. Gabriellium.

Quia hæc procedunt in actibus priuatorum, non au-
tem in his, in quib. debet ex neceſſitate interuenire Prin
cipis auctoritas, vt bene probatur ex d. deciſ. 3. & 4. Caſ-
ſad. de penſion. bene facit Calder. conſi. 14. nu. 3. de re-
ſcriptis. Si ergo potuit præſtari conſenſus, ergo gratia va
lida fuit ab initio, non autem nulla.

Aliqui verò contrarium ſentiebant, nempe, gratiam
habere ſtatum implicitum nullitatis ſaltem ad effectũ,
de quo agitur, qui eſt videre, an per reuocationem con-
ſenſus illuſtr. D. Iulius præiudicet filijs primogenitis: nã
3 † cùm non poſſit dici per gratiam ius quæſitum primo-
genitis in ſucceſſione contra formam pacti, [illegible] ius adi-
matur ſecundo genitis, nullum verò ius ac[illegible]r p gra
tiam ſecũdo genitis, ex quo Papa ignorau[illegible]um, in-
ferebant nullum fuiſſe ius primogenitis pe[illegible] gratiam ac-
quiſitum, hincque ſequi Do. Iulium potuiſſe conſenſum
ſuum reuocare, cùm nemini huiuſmodi reuocatio præ-
iudicet: nullum vero fuiſſe quæſitum ius primogenitis
colligitur ex tex. in cap. ex multiplici. de decim. vbi Papa
4 † non intendit per priuilegium conuentioni derogare,
& Hoſt. ibi in fi. ait priuilegium propter eam rationem
non tenere ob non factam mẽtionem litis, quod & ibi-
dem no. Anchar. num. 4. & Io. de Anan. num. 3. confirma-
5 tur ex regula, quòd † Princeps nunquàm cenſetur dero
gare iuri tertij. Grat. conſi. 150. numero 28. vol. 2. & con
ſil. 6. col. 9. & 10.

Maximè, vbi præiudicium non eſt leue. vt per Iaſ. in l.
quoties. in 3. not. C. de precibus imperat. offeren. Socin.
iun. conſil. 77. numero 106. libro 1. & conſil. 1. nume. 88.
lib. quarto.

Qua ſtante priuilegium nullum dicitur. Abb. in c. pe.
de cler. non reſid. num. 8. Anchar. nu. 5. Card. in 3. q.

Non ob. tex. in l. ſi. com. prædio. & in l. per fundum. de
ſerui. ruſt. præd.

6 Quia † omnes Doct. conueniunt, quòd reſpectu iuris
realis interim non tenet conceſſio, quia de alterius præ-
iudicio agitur, qui non conſenſit, licèt teneat reſpectu
perſonalis obligationis, quia per eam nullum generatur
præiudicium tertio, qui non conſenſit: & propterea,
7 † quando tertius conſenſit, iſte conſenſus tertij non tra-
hitur ad primum, ſed primus ad ſecundum, vt declarat
Alberic. in d. l. per fundum. ſub nume. 2. ver. item opin. &
ibi Caſtren. nu. 8.

Præterea procedit, vbi nullitas non adeſt à prin. vt de-
clarat Imo. in c. cùm conſuetudinis. nu. 5. de conſuetudi
ne. & ita intelligit d. l. per fundum.

Hincque inferebant adeſſe ſaltem defectum in volũ-
8 tate concedentis, ideoque † gratiam eſſe inualidam, ad
nat. per Imol. in l. qui ſoluendo. la prima, de hære. inſtit.
Ruin. conſil. 93. lib. 5.

Circumſcripta etiam poteſtate, quæ non careret diffi-
9 cultate, cùm † hoc ius proueniens ex pacto, licèt ſit ius
quærendum, tamen habet cauſam de præterito, in quo
habet locum reg. de non tollen. iur. quæſit. vt per Sarnẽ.
ibi. q. 4. ius enim ex contractu quæſitum eſt iuriſgentiũ.
l. ex hoc iure. de iuſt. & iur. quod per Principem tolli nõ
poteſt. Aym. conſi. 249. nu. 20. Rimin. iun. conſil. 18. nu.
21. Couar. var. reſolut. lib. 3. c. 6.

Nec ob. tradita ab eodem Ro. in d. conſi. 91. & alijs cõ
ſil. alleg. Quia in primis defectus in caſibus per eum pro
poſitis non eſt in cauſa efficienti, vt hic, ſed in intrinſe-
cis. Secũdò, videtur decipi, dum allegat pro ſua opi. Butr.
& Præpoſ. in c. per venerabilem. qui fil. ſint legit. Præpoſ.
nu. 25. poſt Card. cõcludit legitimationem quantum ad
perſonam valere, quantum verò ad effectum ſucceſſio-
nis, diſtinguitur. & ſi Ruin. ita intelligatur, opin. eius po
10 teſt ſuſtineri, quia effectus † ſuccedendi eſt ſeparatus à
legitimatione perſonæ. poteſt. n. quis eſſe legitimus, &
nihilominus inſucceſſibilis. Alc. conſi. 215. num. 14. Soc.
conſi. 246. nu. 3. lib. 2. Tiraq. in l. ſi vnquàm. in verbo, do
natione largitus. nu. 317. per doctr. Bar. in l. is poteſt. nu.
18. de acqui. hær. dicentis ius ſuccedendi eſſe ſeparatum
11 à filiatione. Ideo † nil mirum ſi ſubreptio in vno nõ infi
cit aliud, iuxta doctr. Butr. in c. conſtitutus. nu. 21. de re-
ſcrip. Fely. in c. ſedes. nu. 2. de reſcrip. & fuit deciſum co-
ram R. P. D. Aldobrandino in vna Siracuſan. illegitimita
tis, 19. Octobris, 1575.

Ex hoc videtur voluiſſe Card. in d. §. ex multiplici, cũ
12 dixit, † priuilegium in his quæ non ſunt contraria con-
uentioni, tenere. idem ſentit Butr. in d. c. per venerabilẽ.
nu. 15. Et niſi ita intelligamus Rui. vel latẽ, quòd loqua-
tur in agnatis, non autem in filijs, eius opin. defendi non
13 poteſt, reſpectu filiorum, quia † non tenet legitimatio,
non facta de eis mentione, vt per Add. ad Alec. conſ. 95.
lib. 2. Butr. in d. c. per venerabilem. nu. 25. idem Rui. in §.
& quid ſi tantum. nu. 197. Alcia. conſi. 206. nu. 1. Rimin.
conſi. 123. nu. 9. cum ſeq.

Quæ quidem applicari poſſunt materiæ, de qua agi-
mus, propter diuiduitatem gratiæ reſpectu perſonarũ.

Nec ſupradictis obſtant no. in l. ſi. ſi ex nox. cauſ. agat.
Quia illa procedunt, vbi id, quod euenire poteſt, eſt
14 expreſſum. Et ideo gl. exponit, † implicitum, ideſt anne-
xũ, nec ſimplex potentia euentus eſt conſiderabilis, alio-
quin etiam ſiſtendo ſeruum quis non liberaretur, cùm
ſeruus habeat in potentia libertatem, ſed non habet
explicitam potẽtiam, quæ requiritur. ideo fortaſſe illud
ſimile procederet, ſi Princeps diſpoſuiſſet de hac ſucceſ-
ſione cum clauſula accedente conſenſũ ſecundo geni-
torum, quia hoc caſu non adeſſet defectus voluntatis ih
concedente.

Nec ob. ſi dicatur nõ adeſſe defectum intentionis Pa-
pæ, quia cenſetur reſcripſiſſe ſub conditione, quatenus
tertio non præiudicetur, vt volunt nonnulli Doct. vt per
Sarnen. de iur. quæſ. non tollen. q. 1.

15 Quia † etiam admittendo hanc interpretationẽ, gra-
tia erit conditionalis conditione ſuſpenſiua, non autem
16 conditione reſolutiua. Nec enim † præſeruatio opera-
tur, vt tunc tantum videatur gratia conceſſa, quando nõ
præiudicat alteri, vt declarat Card. conſ. 91. alias 93. inc.
17 nobiles viri. nu. 4. Rui. conſil. 3. nu. 7. lib. 1. Et nemo † du-
bitat tacitam conditionem ita ſuſpendere, ſicut expreſ-
ſam. gl. in l. ea quę. de pact. Dec. conſi. 2. & 317. col. 1.

Non ob. ſimile adductum de iure patrõ. quia id proce
dit ex rationibus traditis per Pariſ. conſi. 144. lib. 4.

Non ob. etiam tradita per Fel. in ca. capitulum. nu. 5.
de reſcr. Quia procedunt, vbi verſamur in modico præ-
iudicio, vt vult Caſſad. d. deciſ. 3. nu. 5. & 6. de penſio.

Non

Non ob. quòd ea, quæ competũt per modum perem-
ptoriæ exceptionis, non poſſint opponi per viam ſubre-
ptionis. vt per Card. d. conſi. 93. & in c. ex multiplici.
18 Quia † hoc procedit in reſcriptis ad lites, vt ipſemet
declarat col. 1. Fel. in c. poſtulaſti. num. 6. de reſcr. & in c.
ſuper literis. nu. 11. de reſcri. Quæ maximè procedunt ſi
amplectendo ſecundum intellectum velimus deducere
nullitatem ex capite ſubreptionis, vel defectus intentio-
19 nis. Cùm † enim ſint applicata bona expreſſe contenta
in pacto pro dote principatus, apparet manifeſte de in-
tentionis defectu, & ſubreptione, ex trad. à Doct. in cap.
dudum. de priuileg. Calder. conſi. 54. nu. 5. de reſcr. Ge-
min. in c. gratia. nu. 4. eo. ti. Soc. conſi. 120. nu. 5. lib. 3. Pa-
riſ. conſi. 1. nu. 77. lib. 1. Io. Monac. in cap. 1. col. fi. de pact.
in 6. Io. And. ibidem in fi. Butr. nu. 4. Gem. nu. 9. Anch. nu
me. 3. Imol. in c. cum olim. nu. 5. de re iud. Abb. in ca. pe.
nume. 8. de cleric. non reſid. Felyn. in ca. cauſam quæ. nu-
mero 47. de reſcrip. cum alijs infinitis, quæ cumulari
poſſunt.
20 Neque iſte † defectus tollitur per ſuperuenientiã con
ſenſus partis. Inno. in c. cum olim. de re iud. Imo. ibidem
nu. 7. Abb. nu. 19. Caſſad. deciſ. 4. de penſ. Immo videre-
tur poſtea iſta forma ſuccedendi ex conſenſu tantũ, non
autem ex Principis cõceſſione obſeruari, maximè, cũ im
mutetur per gratiam prior rei ſtatus, & conditio, quo
21 † caſu conſenſus eorum qui intereſſe habẽt, requiritur.
l. in concedendo. de aqua plu. arcen. Anch. in c. ingeſtũ.
nu. 7. de iurepatro. Alberic. in l. fi. col. 2. verſi. ſed contra.
commu. præd. Abb. in c. cum olim. de arbitr. Et hoc adeo
verum videtur, vt etiam ſi Papa confirmaret gratiam, de
qua agitur, cum clauſula, non obſtante pacto, huiuſmo-
di, confirmatio non operaretur effectum conualidatio-
nis ipſius gratiæ ab initio, ita vt deberet retrotrahi, ſed
valeret prout ex nunc, non autem prout ex tunc. Abb. in
c. 5. num. 5. in fi. de his quæ fiunt à prælat. ſin. conſ. capit.
Dec. in l. quod ab initio. num. 12. & ibi Mayner. nu. 14. &
31. de reg. iur.
Huic tamen regulæ circa ſubreptionem, & defectum
intentionis dabantur aliquæ limitationes.
22 Prima eſt, † quando ius tertij nõ eſt fundatum in ali
qua probabili ſpe de præſenti, vt pote, quia nondum eſt
natus ille, cui gratia poteſt p̃iudicare, vt in caſu, de quo
agitur. Caſſad. deciſ. 20. nu. 2. & 3. de præb. Achil. deciſ. fi.
de grat. per no. per Bar. in l. fi. C. de pact. & Aret. conſil. 7.
facit bene deciſ. 1. Caſſad. de penſ. per tex. in l. ſi ex duob.
§. ſed & Marcellus. de in diem adiect.
Confirmatur ex ſingul. de legitimatione ante natiuita
tem filiorum legitimorum, vt per Tiraq. in l. ſi vnquàm.
in verbo, donatione largitus. nu. 255. cum ſeq. Decio d.
§. & quid ſi tantum. Bal. conſi. 56. lib. 2. Iaſ. conſil. 110. li-
bro quarto.
23 Secunda eſt ratione clauſularum, nam † poſita etiam
nullitate non poteſt dari propter clauſulas in gratia po-
ſitas, quæ claudunt os omnibus ita vt de ſubreptione, ob
reptione, vel defectu intentionis opponere nemo põt,
maximè cum gratia ſit motu proprio, ex certa ſciẽtia, &
de plenitudine poteſtatis conceſſa. Dec. conſ. 456. nu. 1. &
conſ. 557. nu. 13. Et poſtquàm vult princeps, tollerare de-
bemus. Dec. conſi. 665. Aym. conſ. 137. nu. 9.
Nec ob. quòd Princeps nunquàm tollit defectũ con-
ſenſus, quia in hac gratia duo ſunt neceſſaria, nẽpe men
tio iuris tertij, & iſte eſt ſublatus per clauſulam, quòd de
defectu intentionis dici non poſſit.
Secundò requiritur conſenſus eorum, quorum inter-
24 eſt, † & ſemper intelligitur, q̃ debeat interuenire. Dec.
conſi. 541. Et hoc tollit nullitatem, cum nullum fiat nõ
conſentientibus præiudicium.

Non ob. quòd hoc pacto gratia erit conditionalis, vt
25 ſupra fuit dictum, quia † videndum erit quid operetur
hæc conditio, ſtante doctr. Bal. alias allegata in c. fina. de
præſump. Dec. in cap. 2. de reſcrip. col. 3. & in l. nec em-
ptio. de contrahen. empt. l. ſi iactum. de actio. empti. fa-
ciunt no. per Tiraq. de retract. l. ligna. §. primo, gloſ. 2. nu-
me. 27. & 18.
Non ob. quòd actus ſit nullus, ex quo non adeſt con-
26 ſenſus, quia † ſatis eſt, quod poſſit præſtari, ſtante quòd
cenſeatur reſeruatus, nec iure cautum eſt, vt debeat ſta-
tim ab initio interuenire, ad no. per Butr. & Imo. in cap.
cum conſuetudinis. de conſuetu.
Et hæc fuerunt per Dominos excitata, non autem fir
mata, tum quia pars ſiliarum noluit ſuper defectu inten
tionis informare, tum etiam, quia propter clauſulas in
gratia cõtentas videbatur non eſſe procedendum ad re-
ſolutionem, maximè, quòd neque etiam pro parte D. Iu
lij fuit ſuper limitationibus informatum.

LANCELLOTTI.

Carthaginen. iuriſdictionis. Lunæ, 20. Iunij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in arduis, an debeat procedere cum conſenſu, vel conſilio capituli, eſt quæſtio valde dubia.*
2 *Conſuetudo declarans certum modum procedendi, dicitur interpretatiua.*
3 *Quæ non requirit aliquam temporis præſcriptionem. numero 3.*
4 *Immo ſi ſit præter ius, ſufficiunt decem anni. nu. 4.*

DECISIO DCXV.

FVit concluſum, quòd conſuetudo quadragenaria
probata pro parte capituli iuxta reſolutionem fa-
ctam in hac cauſa ſub die 6. Iunij, 1580. ſufficiat
in caſu, de quo agitur, ſcilicet, vt Reuerendiſſimus Do.
Epiſcopus in cauſis criminalibus arduis. etiam corre-
ctionis capitularium, debeat procedere cum adiuncto
deputando pro parte Reuer. Capituli, iuxta d. conſuetu-
dinem.
1 Et moti fuerunt Domini, quia † in hac difficultate,
an Epiſcopus in iſtis arduis debeat procedere cum con-
ſenſu, vel conſilio capituli, ne dum Doct. noſtri confuſe,
& obſcure locuti fuerunt, & inter ſe ipſus fuerunt ſæpe
contrarij, verum etiam ipſa iura, & glo. diuerſimodè ſen
ſerunt, ſumendo interdum conſenſum pro conſilio, & è
contra. Adeo vt quatet. hæc materia fuit diſcuſſa per du
bia particularia tam quoad auctoritates, quàm quoad
rationes, & nihil firmari potuit.
Quare cum negari non poſſit, quin materia ſit valde
2 dubia. iſta † cõſuetudo, de qua agitur, declarans certum
modum procedendi, dicitur interpretatiua. vt no. Bar. in
repe. l. de quibus. nu. 4. in 10. oppoſ. de legib. Abb. in ca.
cum dilectus. nume. ſeptimo, de conſuetu. cum ſimil. &
3 † propterea nõ requiret aliquam temporis præſcriptio-
nem, ſecundum Are. conſi. 1. col. pe. Dec. conſi. 156. circa
4 fin. Aym. conſil. 101. nume. 4. Et † ſi etiam velimus dice-
re, quòd iſta conſuetudo ſit præter ius, tunc ſufficerent
10. anni. glo. in capitu. fina. in verbo, conſuetudo. de con
ſuet. in 6. Iaſ. in d. l. de quibus. num. quadrageſimotertio.
Put. deciſ. duodecima, in cauſa Burgen. libro tertio. At
hic non dum adſunt 10. anni, ſed quadraginta, vt fuit re-
ſolutum.
Et denuò Domini nunc ſteterunt in deciſis.

CA-

CAPVTAQVENSIS.

Racanaten. parochialis Veneris. 8. Februarij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Spolium, & manutentio ſunt inter ſe repugnantia.*
2 *Poſſeſſio ea dicitur attentata, quæ eſt capta appellatione pendente.*
3 *Sententia ſuper poſſeſſorio lata dicitur diffinitiua.*

DECISIO DCXVI.

1 COnclusum neutrum eſſe manutenendum. Horatius non eſt manutenẽdus cùm in ſuis dictis implicet contradictionem, quandoq; † enim dicit ſe ſpoliatum, quandoque dicit ſe manutenendum, quæ ſimul ſtare non poſſunt. l. vbi repugnantia. de reg. iur.

Nec etiam Io. Bap. eſt manutenẽdus, quia ſua poſſeſ-
2 ſio, in qua ſe fundat, eſt attentata, quia † capta appellatione pendente.

Nec ob. tex. in cle. appellanti, de appella. quia non habet locum, vbi ſententia fertur ſuper attentatis, ſaltẽ quñ. attentata reſpiciunt poſſeſſionem rei, de qua agitur, ꝓut in caſu iſto, in quo pronunciatum fuit ſuper ſpolio attẽtato. Nec Rot. deciſ. 1. vt lite pend. in nou. & deciſ. 1. de appella. in nou. id dicunt, ad quod allegantur, immo totum contrarium dicunt, ſi rectè intelligantur.

Et licèt Rot. deciſ. 1. de of. iud. & deciſ. 10. de re iud. in antiq. videantur tenere contrarium, videlicet, quod talis
3 ſententia ſit interlocutoria, tamen † vbi ſententia eſt ſuper poſſeſſorio lata, dicitur diffinitiua, & ita concordantur prædictæ deciſiones, cũ d. deciſ. 10. in fi. de re iud. in antiq. de quib. per Fely. in rub. eo. ti. nu. 5. & 6.

Vnde ſtante appellatione in tempore, poſſeſſio capta per Io. Bap. eſt attentata, & per conſequens non manutenibilis. Sed ex inueterata obſeruantia Rotæ eſt ſequeſtranda, & poſtmodum erit videndum citius de bono iure in negotio principali. Et ita dixerunt Domini hoc in caſu eſſe agendum.

BLANCHETTI.

Vrbeuetan. Caſtrorum. Veneris. 4. Martij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Spurius eſt capax cuiuſcunque ſucceſſionis præterquàm paternæ.*
Fallit, niſi id fiat in fraudem legis, quæ colligitur in donatione reciproca, & alijs modis. nu. 2. & ſeq.
2 *Fraus legis in ſucceſſione ſpurij præſumitur in donatione reciproca, in qua donans cenſetur donaſſe ſpurijs alterius, vt proprijs donetur.*
Item quando ea quę relinquuntur ſpurio, ſuccedũt loco portionis bonorum paternorum nu. 3.
Item vbi in conceſſione bonorum non fuiſſet expreſsè cautum, vt tranſirent ad ſpurios. nu. 4.
4 *Bona in quęcunq; tranſeant, cũ onere reali tranſire debẽt.*
5 *Diſpoſitio facta contemplatione ſpuriorum, qui nondum ſunt in rerũ natura, nõ dicitur facta ex perſona parẽtũ.*

DECISIO DCXVII.

PRopoſui dubiũ in hac cauſa, ꝑſuppoſito ꝙ Iacobus filius Lucæ natus ſit ex damnato, & punibili coitu, ſine tamẽ veri præiudicio, an ſit ſucceſſibilis in bonis, de quibus agitur.

Bona autem, de quibus agitur, ſunt ea, de quib. alias anno 1505. quando Gẽtilis, Bernardus, & Corradus de Ceruaria tale pactum inierant, videlicet, quòd paciſcẽtes ipſi, vel eorum deſcendentes nullo modo de iſtis bonis, nec inter viuos, nec in vltima voluntate poſſent diſponere, niſi in fauorem maſculorum legitimorum, & naturalium, & ipſis ceſſantibus ſuccedunt filij ſpurij, & baſtardi, excluſis quibuſcunque fœminis. Et ſi quis deceſſerit ex eis ſine deſcendentib. maſculis, ſuccedant ſuperuiuentes, excluſis fœminis & ſpurijs. & in euentum, in quem maſculi vſque ad tertium gradum ſecundũ ius canonicum computandum, non exiſterent neque ſpurij maſculi, tũc ſuccedãt fœminæ, & eorum deſcendentes, vt latiſſime continetur in ipſo pacto. Ex Gentili natus eſt Lucas, ex Bernardo Paulus Petrus, & ex hoc Io. Paulus, qui poſtmodum deceſſit ſine filijs. Corrado mortuo ſine ſobole, mortuo Io. Paulo, Lucas egit vigore pacti ꝑdicti ad iſta bona, ſed cùm ipſe alienaſſet bona ex cauſa contrauentionis contra ſorores Ioã. Pauli, fuit excluſus. Fundamentum igitur actionis D. Iacobi nati ex Luca & Mecutia, prout præſupponitur, fuit, quia vocatus vigore pacti prædicti. cùm autem ſibi opponeretur per Illuſtr. hæredes Io. Pauli, quòd erat natus ex damnato, & punibili coitu, propoſui prædictum dubium.

Et fuit reſolutum, quòd ipſe Iacobus habet intentio-
1 nem fundatam, quòd † ſpurius eſt capax cuiuſcunque ſucceſſionis præterquàm paternæ. glo. in §. fi. in verbo, pacti. Auth. quibus mod. nat. effic. ſui. cum alijs allegatis ꝓ Iacobo. & quos refert Ang. de Gambil. conſ. 4. nume. 4. & 5. & tradit clarè Imol. in l. ſi is qui bonis. ff. de vulga. & pupil. vbi quoties ſpurius non capit ex iudicio teſtatoris, eſt capax cuiuſcunque ſucceſſionis.

Quam reg.ãr fatentur informãtes ꝓ Illuſtr. D. hære-
2 dibus, ſed dicunt non habere locum, quñ id † fiat in fraudem legis, & ſatis cenſeri factum in fraudem legis dicit, cùm donatio ſit reciproca, & vnuſquiſque paciſcentium cenſentur donaſſe ſpurijs alterius, vt proprijs donetur. gl. in l. quod conditionis. in verbo, poterit. ff. de don. cau. mor. Nat. conſ. 402. num. 50. & 51. cum alijs copioſe, & doctè allegatis pro Illuſtr. hæredibus.

Hanc tamen limitationem dixerunt Domini non applicari propoſito caſui, quia paciſcentium intentio fuit prouidere familiæ, non autem ſpurijs, & conſeruare bona in agnatione, & præſumendum eſt, quòd paciſcentes hoc fecerunt potius ex iſta cauſa permiſſa, quàm ex alia prohibita, ex illa vulgata reg. quòd præſumptio validitatis actus ſuperat omnes alias præſumptiones.

Secundò reſpondebant, quòd op. glo. procedit, quando ea, quæ relinquuntur ſpurio, ſuccedunt loco portio-
3 nis bonorum paternorum, tunc † enim præſumitur relictum factum in fraudem, vt bene declarat in d. l. quod conditionis. Pau. de Caſt. nu. 2. Com. nume. 1. & Imo. in ver. in ea. gl. Et idem in l. ſi is qui bonis. nume. 2. ff. de vulga. & pupilla.

Tertiò, dicebant allegata procedere, vbi in conceſſione bonorum non fuiſſet expreſſe cautum, vt tranſirent
4 ad † ſpurios, tunc enim cum hoc onus ſit reale, in quęcunque tranſeant, cum hoc onere tranſire debent, vt poſt Bal. trad. Guliel. de Benedic. in capitu. Raynutius, in verbo, & vxorem nomine Adelaſiam. numero 129. & ſeq. de teſtamen.

Quartò, dicebant non poſſe dici, ſpurios fuiſſe contẽ-
5 platos ex perſona parentum, quia † tunc temporis ſpurij non erant in rerum natura, & euentualiter illis relinquitur, quo caſu diſpoſitio tenet. Aym. conſil. 184. poſt

plures

plures alios quos ipſe refert. Nec refragatur nullitas ſtatuti inuitantis ſpurios ad ſucceſſionem, quia procedit quoad ſucceſſionem paternam, non autem quoad ſucceſſionem aliorum, vt per Duē. in reg. 566. in prima ampliat. ex quibus Domini dixerunt Iacobum potuiſſe in iſtis bonis ſuccedere.

LANCELLOTTI.

Iacen. beneficij de Anſo. Mercur. 16. Ianuar. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Diſtributiones quotidianæ perceptæ veniunt in condemnatione fructuum.*

2 *Mandatum ſpeciale requiritur in petitione perceptarum diſtributionum.*

DECISIO DCXVIII.

1 Domini concluſerunt, quod ſi diſtributiones† quotidianæ fuerunt perceptæ per Dominum N. veniunt in condemnatione fructuum, ex his, quæ tradit Put. in deciſ. 3. de fruct. & propterea eſt dandum inſtrumentum ſubdelegationis pro facienda illarum liquidatione. Si verò dictæ diſtributiones non fuerũt perceptæ, tunc illæ non debentur, quia non veniunt appellatione fructuum, & tanquàm diſtributiones non poſſunt
2 peti, quia non adeſt legitima proteſtatio, nam† illa quæ fuit facta in partibus, eſt inualida ob defectum mandati ſpecialis, quod requiritur ex allegatis per informãtes, & per Alex. in §. morte. nu. 186. illa vero quæ fuit facta iniuria, minus eſt bona, quia non fuit facta principali, ſed procuratori.

BRAVI.

Bononien. de Maluetijs. Die vltima Februarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Dos in ſubſidium detrahenda eſt etiam ex bonis fideicommiſſo ſubiectis.*

2 *Exceptio fideicommiſſi, vbi probatio eſt in promptu, non requirit altiorem indaginem.*

3 *Alienatio in materia fideicommiſſi non dicitur per conſtitutionem vſusfructus.*

DECISIO DCXIX.

IN cauſa Bononien. bonorum de Maluetijs dato dubio, an D. Diamantes habeat fundatam intentionẽ, Domini fuerunt concordes pro affirmatiua reſpectu bonorum mobilium, quæ fuerunt legata D. Diamanti per bo. me. D. Florianum de Maluetijs, & ſimiliter, quę per ipſum ab extraneis, & quæ non à fratribus obuenerunt. Fuerunt Domini moti, quia in ſupradictis bonis ceſſat exceptio oppoſita de fideicommiſſo, per Dominos de Maluetijs prætenſo in ipſis bonis, & ideo in eis tanquàm in bonis liberis habet fundatam intentionem tum ratione teſtamenti, tum etiam ratione dotis, & hypothecæ. Et ſi Domini de Maluetijs alio iure prætendũt
1 ſibi deberi, omnimodo† eſſet conſulendum alia via Dominæ Diamanti etiam in bonis reſtitutioni ſubiectis, prout eo caſu procedit l. mulier. §. cùm proponeretur ad Treb. & auth. res quæ. C. com. de lega. & Curt. nume. 11. teſtatur contra. & Iaſ. num. 29. poſt Bar. cum alijs de quibus ibi per Ant. Meues. nu. 47. In alijs verò bonis fuit firmatum, vt videretur, an obſtet exceptio fideicommiſſi, & an talis ſit liquida, in quo etiam de idẽtitate bonorum, eſto, quòd ſine diſpendio veritatis conſtet de fideicommiſſo, erit agendum. Quamuis enim diceretur pro parte D. Diamãntis, quòd hæc oppoſitio cùm requirat altiorem indaginem, nõ concernit præſens iudicium ſummarium l. vltima. C. de edi. diui Adria. tollen. Nam
2 †fuit reſponſum non requirere altiorem indaginem, cùm Domini de Maluetijs prætendant ex teſtibus examinatis per ipſos ac ex tot productis inſtrumentis fundaſſe ſuam intentionem reſpectu fideicommiſſi per ipſos à q. Carolo ſeniore, licet enim in hoc verſetur iudicis exiſtimatio, an exceptio requirat altiorem indaginẽ, vt per Menoch. de arbitr. libro 2. cent. prima, caſ. 80. tamen, vbi probatio eſt in promptu ex teſtibus examinatis, vel ex inſtrumentis exhibitis, ceſſant, vt per Soc. conſil. 59. nume. ſecundo, libro tertio, quod & alias Rota ſocuta in hiſce terminis in cauſa Amerin. domus proponente R. P. D. Cantutio.

Difficultates quæ excitantur per Aduocatos D. Diamantis ad excluſionem fideicommiſſi de facultate alienãdi tributa à primo fundatore inter ipſos deſcẽdẽtes, & quòd Domini de Maluetijs ſint D. Floriani. ad trad. in l. cum à matre. de rei vend. indigent maiori diſcuſſione.

3 Nec placuit illud fundamentum, quòd per † conſtitutionem vſusfructus non dicatur alienatio in materia fideicommiſſi, obſtante l. vltima, C. de rebus alien. & fuit dictum in illa Roman. vinearum coram Decano, & ita videtur illum tex. Pinel. ſuſcipere, licèt eius diſpoſitionem duram appellet in l. 1. in 3. parte, numero 19. C. de bon. mater.

VICECOMITIS.

Roman. hæreditatis de Picchis. Mercurij. 15. Iunij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes, vt probent aliquem actum ſiue diſpoſitionem, debent ad illam ſpecialiter vocari & rogari.*

2 *Scriptura teſtamenti facta per teſtatorem debet per notarium coram teſtibus legi & publicari.*

3 *Medico tanquàm in arte perito eſt ſtandum.*

4 *Teſtamentum ex defectu non ſanæ mentis tanquàm imperfecta voluntas corruit.*

5 *Teſtamentum imperfectum non dicitur teſtamentum, ſed ad eundem præparatio.*

DECISIO DCXX.

IN dubium reuocabatur, an ex depoſitionibus teſtiũ, & alijs in actis productis induceretur aliqua legitima diſpoſitio q. Achillis, quæ haberet vim legitimi teſtamenti, & fuit reſponſum per Dominos non induci. Nam licet teſtes deponant de his, quæ ſunt diſpoſita per
1 teſtatorem, tamen † cùm de tali voluntate nullibi per inſtrumentum teſtamenti appareat, debuerant ad illum actũ ſpecialiter vocari, & rogari, vt docet Bar. in l. diuus. in fi. C. de milit. teſtamen. Caſtren. in l. hæredes palam. §. in teſtamento. nume. 1. & ſeq. ff. de teſtam. & in l. hac conſultiſſima, vbi & Iaſ. col. prima, C. eodem. Alex. conſ. 57. nu. 4. vol. 2. Iul. clar. lib. 3. ſentent. q. 58. verſi. ſcias tamen, quod nullibi conſtat. Immo de non rogitu omnes teſtes fatentur, cùm deponant non audiuiſſe, quòd Achilles teſtator rogauerit notarium, aut teſtes, vt intereſſent teſtamento.

ſtamento. Præterea cùm teſtator elegerit ſolemnitatem
ſcripturæ faciendo eius voluntatem in ſcriptis, per no-
2 tarium debuit † talis ſcriptura coram teſtibus legi, & pu
blicari, vt tradit Caſtren. in l.ſi is qui.numero tertio, ff.
de teſtamen.Ruin.conſil.primo,num.ſeptimo, cum plu
ribus ſeq. volum.tertio, quæ ſolemnitas minimè ſeruata
fuit:immo teſtes deponunt ſe neſcire quid in ea ſcriptu
ra contineretur. Imperfecta quoque talis diſpoſitio ani-
maduertitur, cum non potuerit perfici, & abſolui ob
non ſanam mentem, quæ in ipſo actu teſtandi ſuperue-
nerat, vt aſſerit Aromatarius, & Franciſcus del Pino te-
3 ſtes, & atteſtatur † Medicus, cui tanquàm perito eſt ſtan
dum iuxta doct. Barto.in l.ſecunda, numero tertio, ff.de
teſtamen. Nec notarius prudens, & ſibi ipſi conſulens ta
lem non ſanam mentem animaduertens, teſtamentum
rogare non eſt auſus. Ideo ex defectu imperfectæ volun-
4 tatis corruit, vt † in fortioribus terminis tradit Boer.de-
ciſio. 140.numero quinto, Iul. Clar.libro tertio ſentent.
quæſt.ſeptima, verſic.aliquando. Et cum non fuerit per-
fectum, & abſolutum, quicquid actum eſt, tanquàm te-
5 ſtamentum conſiderari non poteſt, ſed † ſolum tanquàm
præparatio ad futurum teſtamentum. Oldrad. conſilio
119.per tot.Dec. conſil. 159. colum. ſecunda, Couar. in
cap.relatum, numero nono, de teſtamen.

Et ex iſta conſideratione Dominorum tollitur omne
fundamentum exemplo adductum, quòd ſcilicet ad in-
terrogationem notarij, quos vellet inſtituere, reſpondo-
rit Meneto & Leno. & præter ſupradicta reſpondetur
quoque, quod talis interrogatio notarij fuit facta non
ad effectum tunc conficiendi teſtamentum, ſed vt explo
raret notarius, an ſcriptura dictata per Hieronimum de
Picchis eſſet iuxta mentem ſuam, vel ne. Ideo nihil ope-
ratur talis reſponſio. Caſtren.conſi. 137.in fi.volum. 2. &
Dec.conſi. 477.nu. 14.

C O T T Æ.

Roman. de Incoronatis. Veneris, 8. Februarij. 1574.

S V M M A R I V M.

1 *Donator in dubio cenſetur ſolum donare ius quod habet in re, etiam ſi illud morte eſſet finiturum.*
Fallit tamen, niſi ex coniecturis appareat, quòd voluerit diſponere de re donata etiam poſt obitum, quæ multa colliguntur.
2 *Donatio facta non ſolum de bonis fideicommiſſo ſubiectis, ſed etiam de proprijs, facit vt videatur veriſimilis.*
3 *Declaratio voluntatis poteſt fieri in codicillis.*

D E C I S I O DCXXI.

DOmini reſoluerunt ex coniecturis, & circunſtan
tijs adductis hic per informantes conſtare, Ber
nardinum donantem voluiſſe præiudicare fi-
deicommiſſarijs, & iuri ipſorum ad effectum, de quo
agitur, quia ex dictis coniecturis apparet, ipſum voluiſſe
diſponere de bonis donatis etiam poſt obitum ſuum: li-
1 cet † enim donator in dubio cēſeatur ſolum donare ius,
quod habet in re, etiam ſi illud morte finiturum eſſet,
iuxta no. in l. vxor patrui. C. de lega. tamen hoc fallit, ſi
ex coniecturis colligitur, quòd voluerit diſponere de re
donata etiam poſt obitum. Alexan.conſil. 9. numero 26.
ver. vel ad omnia. vol. 2. Iaſ. in d. l. vxor ſub nume. primo,
ver. limita, niſi ex coniecturis. Coniecturæ autem fuere.

Prima, quia iungendo teſtamentum cum donatione
apparet, Bernardinum voluiſſe, quòd ſi filij Marcelli, vel
Marci Antonij ipſo viuo decederent, portio deficientis,
quæ ad coniunctum ex fideicommiſſo deferebatur, ve-
niat ad deſcendentes in perpetuum, & ſic omni tempo-
re, & omni caſu.

Secunda, quia Bernardinus voluit, quòd non reuoca-
retur eius donatio propter ſuperuenientiam filiorum
in domibus, in quibus per Paulum ſeniorem fuerat re-
licta habitatio filiæ ſuæ, & vxori, & in euentum in quem
dictæ mulieres vellent dictas domus inhabitare, liceret
donatarijs inhabitare in alijs domib. in donatione deſi-
gnatis. Et licèt dictæ domus eſſent communes, de quo
tamen controuertitur, nihilominus ſaltem reſpectu par
tis Pauli ſenioris, erant ſubiectæ fideicommiſſo, & ta-
men abſolutè, & ſimpliciter donatas fuiſſe, vltra quòd
ſequēs ēt vſus ex inhabitatione mulierum declarauerit.

Tertia, quia in tranſactione inita cum Illuſtr. D. Iulia-
no Cęſarino ſuper cenſu, de quo in quarto præſuppoſi-
to, quem hæredes ipſi prętēdunt Pauli ſenioris propriū
fuiſſe, fuit adhibitus etiam Paulus iunior, & fuit illi fa-
cta promiſſio de cenſu ei quoque ſoluendo, cùm tamen
nullum ius prætēdere poſſet, nec ratione fideicommiſſi,
quia non fuerat vocatus, nec etiam rōne iuris competē-
tis Bernardino eo viuente, quia Bernardinus reſerua-
uerat ſibi vſumfructum, & ideo neceſſe ſit, quòd interue
nerit ratione iuris ſibi competituri poſt mortem Ber-
nardini ex d. deciſione.

Quarta, quia d. Paulus iunior interfuit etiam impoſi-
tioni alterius cenſus, quem Bernardinus impoſuit ſuper
bonis communibus pro ſoluendis paraphernis, & iuri-
bus dotalibus Iuliæ filiæ Pauli ſenioris, & ſe cum inter-
uentu D. Bernardini tanquàm tutoris, & curatoris obli-
gauit de d. cēſu ſoluendo, cum tamen D. Paulus iunior,
qui in fideicommiſſo non erat vocatus, non deberet one
rari tali impoſitione ac ſolutione cenſus pro ſoluendo
debito à Paulo iuniore proficiſcente.

Quinta, quia Bernardinus non ſolū donauit bona ſu
biecta fideicommiſſo, ſed ēt ſua propria ſatis magni va-
2 loris, † quod facit, vt diſpoſitio non videatur dura, ſed
veriſimilis ad l. cum pater. §. cum pater. de leg. 2.
3 Poſtremò Dñi multum mouebātur † ex declaratione
facta per Bernardinū in codicillis, q̄ fieri potuit, vt per
Are.conſ. 84.nu. 5. & Sarnen. q. 15. de non tollē. fur. qſit.
Nam ex illis apparet de enixa eius voluntate, ꝙ voluerit
Marcellum, & Paulum iuniorem ſuccedere æqualiter
etiam in bonis fideicommiſſo ſubiectis, vt patet ex illis
verbis, pro effectu, vt d. D. Marcellus ſuus nepos, & Pau-
lus Pronepos ſuccedant æqualiter in bonis q. Pauli fra-
tris ipſius Bernardini. Et hæc declaratio, ſiue eam ſuma-
mus per modum interpretationis, ſiue (vt vnus ex Dñis
ſumebat) per modum deſumendi apertam coniecturam
contrariæ mētis, faciebat, vt licet Domini haberent ali-
quas ex ſupra dictis coniecturis pro indifferentibus, &
ſolum probabiliter concludentibus per ea quæ pro par
te hæredum deducebantur, tamen exiſtimarent illis ex
d. declaratione viam aperiri, vt actus, ex quibus ſumun-
tur, cenſeantur facti in conſequentiam d. voluntatis
Bernardini.

R V B E I D E C A N I.

Roman. pecuniaria. Lunæ, 28. Nouembris. 1580.

S V M M A R I V M.

1 *Simulatio nominis vitiat contractum, & quamlibet diſpoſitionem.*
2 *Declaratio dicitur verè recognitio bonæ fidei.*

3 *Pater non poteſt obligare bona aduentitia filij, nec minus*
caſtrenſia, vel quaſi.
4 *Bona profectitia quare imputantur in legitimam filij, non*
autem aduentitia, nec caſtrenſia, vel quaſi.
5 *Differentia inter dantem, & recipientem debet eſſe.*

DECISIO DCXXII.

IN cauſa Roman. pecuniaria dubitaui, ſtante inſtru-
mento ſocietatis ſcutorum 400. facto per Bernardi
num Paſceu. ac ceſſione, & declaratione ad eam, nec
non apoca Ludouici Aquilani, & alijs hincinde dedu-
ctis, & deducendis, quorum omnium in neceſſarijs co-
piadetur: An adſit aliqua obligatio in forma cameræ
contra Do. Gaſparem, quæ poſſit exequi pro hæredibus
D. Bernardini, veluti ceſſionarijs D. Ludouici in caſu, de
quo agitur.

Et die Lunæ, 28. Nouembris, 1580. Fuit reſolutum
conſtare de obligatione camerali, quæ poteſt exequi cō-
tra Gaſparem.

Non obſt. defectus conſenſus Flaminij officialis, neq;
defectus conſenſus Aquilani, neque defectus mandati.
1 Nam † quoad Aquilanum nomen ipſius fuit ſimulate op
poſitum, & re vera pecuniæ erant Bernardini, quia plus
attenditur, quod agitur, quàm quod ſimulatè concipi-
tur. l. cum propria. vbi Bal. l. multum intereſt. C. ſi quis al
ter. vel ſibi. Bal. in allegata l. precibus. in fi. C. de proba.
Alexan. & Dec. in locis allegatis.

Quod autem nomen Aquilani fuerit ſimulatè appoſi
2 tum, conſtat ex ipſa declaratione Aquilani, quæ † vere
dicitur recognitio bonæ fidei, non autem donatio, vel
ceſſio. Bal. in d. l. multum intereſt. nu. 2. Defectus autem
3 conſenſus Flaminij non ob. quia quod † dicitur, patrem
non poſſe præiudicare, & obligare bona filij, procedit in
aduentitijs. ita loquitur Bal. in l. prima, C. de bon. mater.
Hæc autem officia ſunt profectitia, quoniā ſunt empta
4 pecunia patris. & hęc † eſt ratio, quare imputantur in le
gitimam. l. omnino. §. imputari. vbi Paul. de Caſtr. C. de
inoffi. teſtamen. Rolan. conſ. 112. nu. 10. & ſeq. li. 2. Ron-
cheg. in l. in quartam. nu. 436. ff. ad l. Falcid. cùm aduenti
tia ſeu caſtrenſia, vel quaſi non imputantur. Rip. in l. in
quartam. nu. 167. cum pluribus ſeq. ad l. Falcid. indubita
tum eſt autem patrem poſſe præiudicare in profectitijs,
quia in his filius nihil habet. §. primo, inſtitut. per quas
perſo. nob. acquir. & quicquid acquirit filius, acquirit
patri.

Non obſt. etiā defectus mandati ſtante iuramento. Iaſ.
in l. ſecunda, nume. vigeſimoſecundo, ſi certum pet. quia
probatur numeratio, ex quo conſtat, quòd pecunias ſol-
uit appaltatoribus, & conſequenter ceſſat difficultas
Tiraq. de retract. conuent. §. quarto, gloſ. ſexta, numero
decimotertio.

Vnum fuit reſeruatum, an Bernardinus potuerit ipſe
5 ſecum contrahere ſocietatem, cùm † inter dātem, & re-
cipientem debeat eſſe differentia. c. fi. de inſtitu. & magis
ad propoſitum l. pupillus. §. item ipſe tutor. de admini.
tuto. vbi Barto. & Cum. Barto. in l. ſecunda, num. primo,
in fi. & nume. quinto, de ſtipul. ſeru. licet in d. l. 2. num. 6.
eum reprobet. ſed cum Barto. videtur tranſire Rui. con-
ſil. 139. nu. 10. lib. 3.

Taceu. executionis teſtamenti. Vener. 17 Maij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Fructus liquidari poſſunt etiam ex libris computorum.*
2 *Depoſitum in liquidis non releuat debitorem à ſolutione.*

DECISIO DCXXIII.

FVit reſolutum non eſſe dandam abſolutoriam ca-
pitulo: non enim conſtat ex aliquo capite de nul
litate cenſurarum.

Minus facit, quòd fructus non ſint liquidi, quia hoc
1 eſt culpa capituli, quia † ex ſuis libris potuit liquidare. ar
gu. l. certum. ff. ſi cer. peta.

Et ſi capitulum bona fide proceſſiſſet, facillime eos
potuiſſet liquidare.

De paritione non conſtat, cùm pluribus, quibus ſa-
tisfaciendum erat, non doceatur ſolutum, nec iuxta for
mam condemnationis doceatur de implemento om-
nium, ad quæ capitulum tenetur.

2 Depoſitum non releuat in liquidis, cùm † deponere
non ſit ſoluere. l. item libertas. §. primo, ff. quibus modis
pign. vel hypothe. ſoluat. vt bene Barto. in l. ſolutum. ff.
de ſolut. Dec. conſilio trigeſimoquarto, Tiraq. de retrac.
Lignag. §. 1. gloſ. 3. numero tertio, & placuit deciſ. Pere-
grin. 130. lib. 3.

BRAVI.

Viterbien. bonorum. Vener. 30. Octobris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, nec in ea veniunt, niſi ex-*
preſſa.
2 *Renunciatio eſt à ſua cauſa regulanda, ſiue ſit diſpoſitio le-*
galis, ſiue teſtamentum.
3 *Læſio enormiſſima reſcindit renunciationem ratione doli,*
ex defectu conſenſus.
4 *Decretum ex falſa cauſa factum, eſt nullum.*
5 *Mater poteſt de proprijs bonis facere diuiſionem inter*
fratres.
6 *Excluſa ab hæreditate patris per renunciationem, non pro-*
hibetur ſuccedere ei, cui aliàs hæreditas deuenit, vel ei,
cuius fauore fuit facta renunciatio.

DECISIO DCXXIIII.

PRopoſui dubium in cauſa Viterbien. bonorum,
an Dom. Baptiſtæ obſtet renunciatio.
1 Et fuit reſolutum negatiuè, quòd † cùm ſit
ſtricti iuris, in ea non veniant, niſi expreſſa, vt per
Calder. conſilio primo, de præben. Dec. conſil. quadra-
genteſimoſecundo, Curt. iun. conſilio decimoſexto, nu-
mero vndecimo. Lauren. Siluan. conſil. quadrageſimo-
nono, numero trigeſimoquarto, & facit l. tres fratres.
ff. de pact. capitu. quia circa de priuil.

Vnde cùm renunciatio poſſit referri, vt Do. Baptiſta
ex ea cenſeatur excluſa, vt nihil, nec præter ſtatutum, ne-
que contra teſtamentum patris, nec ex eo eandem ſum
mam, de qua primo fuerat dotata, petere poſſet, ſed do
nationis titulo 120. ſcutorum penes Antonium ſint,
non eſt cur ad alia, quæ non erant delata, nec eo tempo-
2 re debita, ſit facienda relatio, præſertim † cum renun-
ciatio ſit à cauſa regulanda, ſiue ſit diſpoſitio legalis. l.
adigere. §. quamuis. ff. de iure patrona. ſiue teſtamen-
tum. l. cancellauerat. ff. de his, quæ in teſtamen. delen.
ſiue inter viuos. l. habebat. ff. de inſtitoria. l. omnium.
ff. de ſuſpect. tuto. Aym. conſil. duceuteſimoquadrageſi-
moſecundo, nume. 6. Caſſan. conſil. 69. numero 9. Pariſ.
conſil. 10. nu. 72. ver. quarto etiam ſi renunciatio ſit ge-
neralis.

netalis.l.iubemus.vbi Bal.C.ad Velle.Calcan.conſi.174. Vnde cùm cauſa huius renunciationis præcipuè ſit reſpectu dotis, & hæreditatis paternæ fauore fratris, non eſt cur ad cauſam ſuperuenientem aliunde renũciationem dilatemus, ſcilicet ad ius reintegrationis dotis ex ſtat. Vt
3 tes bien. maximè † cùm alias non enormis, ſed enormiſſima læſio reſultaret, quæ renunciationem reſcindit ratione doli ex defectu conſenſus.arg.l.omnes.§. Lucius.ff. de his quæ in fraud.cred. etiam obtenta abſolutione iuramenti. Caſſad.deciſ.1.de emp. & vend. Aym.conſil. 17. & 191.vſque ad nu.5.cum alijs per Couar.in ca. quamuis, in tertia par.§.4. numero 5.verſicu. tertia concluſio. de pact. in ſexto.

Deſtruitur etiam renunciatio, vt non obſtet ex falſa cauſa, cũ Antonius non debitis implicitus, nec ære alieno grauatus, vt ex eo colligitur, ſed potius diues, de eodẽ
4 tempore eſſet, vt teſtes dicunt. Nec † de decreto ſtãte falſa cauſæ aſſertione poteſt dubitari, cùm ſit nullum.arg. l.cum ij.§. ſi prætor. vbi poſt Fulgoſ. tradit Iaſ. 2. not. de tranſact.l.magis puto.§. ne paſſim.§. in primis.ff. de reb. eorum. Nat.conſil. 102. numero 7.& 8.l. bonorum. vbi Alexan.num.6.C.qui admit.& fuit late tentum de anno præterito, de menſe Februarij coram R.P.D. meo Aldobrandino in cauſa Tiburtin. Caſtr.Sambuc. Sed omnem prorſus, ſi qua erat, ſubſtulit difficultatem, quòd D. Baptiſta non capit iſta bona vt hæres fratris, ſed ex diuiſione
5 facta per matrem, cui † licuit facere, vt de proprio patrimonio.arg.l.ſi plures.§.ſi filio.ff. de vulga.& pupilla. per gloſ.in l.prima,§.veteres. vbi omnes. ff. de acquiren.poſ-
6 ſeſſio. Excluſa † enim ab hæreditate patris per renunciationem non prohibetur ſuccedere ei, cui alias hæreditas deuenit. vt per Paul.& Aret.in l.Paulus.§.primo,ff. de acquiren.heredita. Dec.in l.hæreditas.nume.3. ff.de regu.iur.cum alijs per Couar.in cap.quamuis.in 3.parte, §.3.num.ſecundo, de pact.in 6. Sicut etiam poſſet capere D. Baptiſta ab ipſo Antonio, cuius fauore facta fuit renũciatio, vt per Bal.in l.pactum dotali.q.6.C.de colla. Afflic. in c.ſi quis inueſtiuerit.numero 24. de feud.dat.in viclogia com.& per Couar.in c.quamuis.in prin.4.parte, numer.8. ita etiam licuit capere ab hærede, ſcilicet ab Angela matre ipſius Antonij: eo magis iſta placuerunt cum tendant ad æqualitatem ſeruandam.arg.l. inter filios.C. famil.erciſcun.

Ex quibus tolluntur, quæ de clauſulis dicuntur pro parte Do. Hieronimæ, & bene reſpondit Dec. conſilio tricenteſimodecimoſeptimo, Menoch. citatus non applicatur, cùm loquatur, vbi dos conſtituitur de nouo, & fauore agnationis fit renunciatio, & ex alijs ſupra patet reſponſio, & ita fuit tentum per omnes Dominos.

LANCELLOTTI.

Amerin. bonorum. Veneris, 20. Februarij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Societas vt inducatur, duo requiruntur ex communi.*
2 *Communicatio bonorum non præſumitur inter patruum, & nepotem.*

DECISIO DCXXV.

Fuit concluſum non conſtare de enormiſſima læſione Clementinæ, quia non probatur ſocietas omnium bonorum inter Sartorium, & patrem, ac ſuum ipſius Clementinæ, ad quam ſocietatem indu-
1 cendam inter alia Doct. requirunt † communicationem lucrorum, & hincinde non redditam rationem, vt per Barto.in l.Titium.§.altero. numero tertio, de admi niſtra.tuto.& in tract.de duobus fratribus.numero duodecimo, cuius opinio eſt communiter recepta, vt per Alexã. conſil. ſeptuageſimoſexto, num.10. vol.4.cum alijs adductis hic per informantes, quæ duo requiſita non probantur hic adeſſe.

Non obſtant confeſſiones d. Sartorij, quia Domini non habent illas pro claris, immo videntur reſtricta ad bona Petri Pauli, ponderando verba illa, dictorum bonorum, & præſertim, quia nihil dicitur de dictorum lucrorum communicatione, & de non reddita ratione.
2 Accedit, † quia potius conſtat de non tali communicatione propter inſtrumenta acquiſitionum factarum per ipſum Sartorium nomine ipſius proprio, vt de patruo, & nepote no. Bal.in l.ſi vt proponis.nu.6.C.de reſc.vend. cum alijs de quibus per informantes.

ROBVSTERII.

Romanen. grani de Iuſtinis. Mercurij. 4. Nouembris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſi ſit conditionalis, & capitula ſint connexa, non poteſt mandari ad executionem.*
2 *Appellatio deuoluit regulariter, ſed non ſuſpendit cauſam.*
3 *Confeſſio facta in maiori ſumma non ſuſtinetur in minori.*
4 *Confeſſio certæ ſummæ continet quoddam integrale, continens certam ſpeciem, quæ vitiata in aliquo tota corruit.*
5 *Penſionis conſtitutio ſi eſt nulla in vno obolo, tota corruit.*
6 *Creditor non poteſt partem petere, nec debitor partem debiti offerre.*
7 *Exceptio compenſationis non inualidat confeſſionem, nec illi contradicit: immo præſupponit, & fatetur debitum. Eò magis inter mercatores.nu.8.*
9 *Declaratio extraiudicialis ſufficit ad inducendam compenſationem.*
10 *Exceptio, quæ eſt in ventre inſtrumenti, non eſt opponenda.*

DECISIO DCXXVI.

In iſta diſputatione fuit præſuppoſitum, ſine veri præiudicio, quòd ſententia ſit iuſta. Et quoad primum caput, an vigore ſententiæ poſſit procedi ad executionem, Domini fuerunt concordes, quòd non, quia
1 † eſt conditionalis, & capitula ſunt connexa, & non poſſunt diuidi, vt per informantes. Felyn. in capitu. ſi duobus.colum.prima, circa princ. de appella.& Rot.deciſio. 365.in nou.l.in hoc iudicio.ff. famil.erciſcun. & ibi Bal. Barto. in l.ſecunda, C. de re iudica. late Felyn. in capitu. cum inter.colum.tertia, ad finem, verſic. fallit primo. de re iud. vbi declarat, quãdo dicatur vnum capitulũ, vel plura.

Quò verò ad ſecũdũ caput, an vigore confeſſionis debiti poſſit ad executionẽ procedi. Fuerũt exhibitæ plures difficultates, an appellatio impedierit illius executionẽ propter implicitam liquidationẽ, quã dr fuiſſe neceſſa-
2 riam. Sed in hoc aliqui dicebant, quod † appellatio deuoluit regulariter, ſed non ſuſpendit, vt per Modern. de oblig. camer. in varijs locis. Fuit etiam dubitatum per

aliquos, an confeſſio facta in maiori ſumma ſubſtineatur in minori, vel potius ſit indiuidua, & corruat in totum. Quia Moder. alleg. de form. camer. loquuntur in cenſuris; quæ regulariter ſunt indiuiduæ, nihilominus
3 replicabant aliqui, † quòd confeſſio non ſubſtinetur in aliquo. Put. lib. primo, deciſ.. Et confeſſio certæ ſum-
4 mæ continet quoddam † integrale cõtinens certam ſpeciem, quæ vitiata in aliquo tota corruit. vt per Docto. in
5 l. prima, §. ſi ſtipulatus. de verb. oblig. ideo † conſtitutio penſionis 100. ducat. ſi eſt nulla in vno obolo, tota corruit, vt in Cæſar auguſtan coram Grato del 1564. vel 65.
6 Nec creditor † poteſt partem petere, nec debitor partem debiti offerre: Iaſ. poſt alios in l. quidam exiſtimauerunt. ſi cer. pet. numero ſecundo, & col. tertia, in glo. magna, & num. octauo. Fuit etiam dictum, quòd regulariter, quando quis confitetur ſe debitorem in aliqua ſumma, ſi exemplo opponatur exceptio compenſa-
7 tionis, iſta † exceptio non inualidat confeſſionem, nec illi contradicit, ex Paul. de Caſtr. & alijs allegatis. Paul. de Caſtr. in l. eius. C. de cõpenſ. Bar. in l. ſi cum. ff. ſi cer. pet. hab. Bal. in l. ſi conſtat. C. de compenſat. Immo præſupponit, & fatetur debitum. Bal. Aret. Salyce. per Dec. in l. non videtur rem amittere. numero quarto, de regu. iur. Prob. in capitu. nemo, numero 9 de electio. libro 6. Præſertim
8 inter † Mercatores, qui conſtituunt creditorem, & debitorem. Imol. in l. prima, colum. fina. de ſolu. & procedunt per viam compenſationis, & non ſolutionis, ſeu extinctionis debiti. Alexan. conſ. octuageſimoquinto, colum. prima, in tertio. Rimin. conſi. trigeſimoquinto, numero decimoquarto, lib. 2. An verò in caſu iſto iſta compenſatio induxerit extinctionem debiti ante cõfeſſionem, vel non. Dixerunt Domini eſſe aduertendum ad pactũ, de quo in inſtrumento, an ſit facultatiuũ, vel preciſum, & ad cõfeſſionem, de qua in extract. coram A. C. fol. 19. an ex illis appareat de aliqua compenſatione oppoſita,
9 quia † ſecundum aliquos ſufficit extraiudicialis declaratio ad inducendam compenſationem. vt tenet Barto. in l. verum. C. de compenſat. & licet Salyce. ibi numero tertio, dubitet de doctrina Barto. tamen aliqui ex Dominis comprobabant doctrinam Barto. ex Tindar. de compenſat. articu. ſexto, quæſtio. ſexageſimaſexta, vbi dicit, quod cum Barto. fuit iudicatum, & ex Iaſ. allegato in §. in bonæfidei. Inſtitut. de actio. Item etiam ex can. de extort. inſtrum. quæſtio. vigeſimaſexta, numero vigeſi-
10 mooctauo, & etiam ex eo, quod quando exceptio † eſt in ventre inſtrumenti, non eſt opponenda. Tindar. d. articu. 6. q. 57. & 67.

Aliqui etiam ex Dominis conſiderabant eſſe animaduertendum, an debita excomputata ſint exacta in extinctionem debiti, quia tunc intraret dictum Neguſan. in tracta. de pignor. primo membro, quinta parte, numero trigeſimoſeptimo.

Alioquin intraret, quod dicitur de oppoſitione compenſationis, quòd ante oppoſitionem compenſatio non impedit executionem, & exactionem debiti: quæ diſtinctio in idem incidit cum ſupradictis, & ſic Domini videbantur concordes, quòd niſi appareat de ſufficienti oppoſitione excompenſationis ante confeſſionem debiti, d. confeſſio erit valida, & illius vigore poſſit procedi ad executionem, non obſtante, quòd ſententia illam ſuſpendit, quia dicebant, quod immo non, ſed mandat excomputari, & ſic non ſuſpendit, niſi executionem, ſeu exactionem in partem excomputandam.

Poterit igitur dubitari, an conſtet de ſufficienti oppoſitione compenſationis ante confeſſionem debiti, vt dicta confeſſio fuerit falſa, vel erronea ſaltem in parte.

ROBVSTERII.

In eadem Roman. grani de Iuſtinis. Lunæ 22. Martij. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Compenſatio non extinguit debitum, quæ niſi ſit allegata, videtur oppoſita.*
2 *Oppoſitio generalis exceptionum admittitur parte non reclamante.*
3 *Exceptio compenſationis requirit altiorem indaginem.*

DECISIO DCXXVII.

Domini ſtrictè ad punctum reſpondendo circa ſcripſerũt plura adducta per Dominos de Maffeis, & Iuſtinis, & præſertim, quod dicitur de commiſſione appellationis, & clauſula, quam & quas. Item quod dicitur de reiudicata, quia extra punctum. Et inclinabant, quòd Oricellarij poſſint vigore confeſſionis procedere pro huiuſmodi reſiduo ad executionem, quia confeſſio habet executionem, præſertim facta mediante obligatione camerali, vt hic per infor-
1 mantes. Et † quia compenſatio non extinguit debitum, niſi ſit allegata, videtur oppoſita: gloſ. Iaſ. & alij allegati, & quidem clare, & aperte Alexan. conſil. 44. num. ſexto, lib. tertio.
2 Et † licèt quandoque Doct. admittãt generalem oppoſitionem exceptionum, parte non reclamante, Alexan. conſil. 9. numero 3. libro 7. tamen hic non ſumus in eo qui generaliter oppoſuerit omnes exceptiones, ſed in eo qui obſcure & dubie in hoc locutus eſt. Nam libellus, cõmiſſio, & proteſtatio nullam in ſpecie, nec in genere cõtinent oppoſitionem compenſationis, niſi quòd reddãt rationes, & computa, quod explicite nihil continet de hac retentione: cùm iſti fideiuſſores prius prouocauerint ad iudicium, non erat credibile, quod opponerent contra id quod nõdum comprobatur fuiſſe petitum. Et tanto
3 magis, cùm iſta † exceptio requireret altiorem indaginem, & non eſſet admittenda, vt per Neguſant. allegatum. Ad inſtrumenti verò clauſulas reſpondebant, quòd ſunt facultatiuæ, non autem preciſæ, & neceſſitatiuæ. Ita tenebant plures ex Dominis, ſtrictè ad punctum reſpondendo.

ROBVSTERII.

Tiburtina bonorum. Veneris, 18. Nouembris. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Onus probandi quanta ſit legitima cui incumbat, quando agitur ad reſciſſionem alienationis, duæ ſunt opin. & nume. 2. diſtingue nu. 5.*
2 *Fratres ſuos nemo præſumitur velle fraudare.*
3 *Actor quando plene probauit ſuam intentionem, reus debet plene probare ſuam exceptionem.*
Fallit in incidenti, in quo ſufficit præſumptio. nu. 6.
4 *Exceptio, quod quis vendidit prædium pro legitima, & Trebellianica, eſt dubia, & incerta.*
7 *Præſumptiones quando cenſeantur adducta ad iuſtificandum, & coadiuuandum diſpoſitionem iuris communis.*
8 *Reus, & poſſeſſor ſi opponat de conſumptione expectatiuæ actoris, ei creditur.*

DECI-

DECISIO DCXXVIII.

DVæ fuerunt opiniones, & in eis Domini fuerunt diuiſi. Altera fuit, quòd Do. Andreæ incumbit
1 onus † probandi, quanta ſit legitima, & Trebellianica, & caſale alienatum ex cedere d. legitimam, & Trebellianicam, quia alienatio fuit valida, vt per gloſ. al- leg. & præſumitur pro illius validitate, & infra debitam ſummam, & qui vult dicere ſecus, debet probare con-
2 trarium, nec † præſumitur, quòd voluerit fraudare ſuos fratres, vt per Alexan. Beltrand. & Pic. allegatos. Itē gloſ. in l. cum de lege. ff. de proba. Alciat. de præſump. reg. tertia præſumpt. 10. ante fi. Sed hic concurrunt plura.

Primò, debitum legitimæ, & Trebellianicæ.

Secundò, ſumus in poſſeſſione plurium annorum.

Tertiò, gradus fraternæ conſanguinitatis, qui excludit fortius præſumptionem doli ſeu delicti fraudandi fratres, & inducit fortiorem præſumptionem validitatis actus. Ideo non eſt fundamentum intentionis Particularium, quanta ſit legitima, & non exceſſus, quia ſolū dicunt, quòd Hieronimus imputauit caſale huiuſmodi in legitimam, & Trebellianicam.

Non obſtat, quę dicuntur de retentione melioramentorum.

Quoniam dicebant, quòd non ſumus in executione ſententiæ, quia fuit ordinatum per Rotam, vt donec videatur, an ſit iuſta, ſtet perinde ac ſi non eſſet lata.

Altera fuit opinio, quòd incumbat onus probādi Particularibus, quanta ſit legitima, & Trebellianica, & non exceſſum. Mouebantur.

3 Primò, quia † quando actor plene probauit ſuam intentionem, prout fecit D. Andreas, quia probauit vtrunque extremum, & omnia requiſita in ſpolio, reus debet probare plene ſuam exceptionem, vt late hic per informantes Andreæ, & non admittitur pręſumptio, quando actor plene probauit. Geminia. conſil. vigeſimoſeptimo, poſt Barto. in l. admonendi. de iureiur. Achil. de probat.
4 deciſ. prima. Sed iſta exceptio, † quòd vendidit caſale pro legitima & Trebellianica, eſt dubia & incerta. Alexand. conſilio quadrageſimoquatto, numero 6. libro 5. vbi ad propoſitum, præſertim cùm inſpicitur tempus mortis. Dec. conſil. 89. in fi. Nec debent ſufficere ad certificandam iſtam diſpoſitionem præſumptiones iuris communis per ſupra allegata.

5 Secundò mouebantur, † quia ſi ageretur ad reſciſſionem iſtius alienationis, ſine dubio agens deberet probare, quanta ſit legitima, & Trebellianica, & nō exceſſum: eodem modo excipiendo, quia eadem incertitudo, quæ impedit actorem, impedit reum excipientem, Barto. in l. 3. §. duobus, nu. 5. de adim. leg.

Non ob. dum dicebatur, quòd alienatio rei ſubiectæ fideicommiſſo eſt valida.

Quia dicebant hanc eſſe diuerſam materiam à propoſito, de quo nunc agitur. Nam pro nunc agimus, an iſta alienatio ſubſtineatur prætextu legitimæ, & Trebellianicæ, quæ non ſunt ſubiectæ reſtitutioni: ſi autem etiam quòd excederet legitimam, & Trebellianicam Particulares voluerint audiri, an ſubſtineatur, & Andreas poſſit agere ad recuperationem pretij contra hæredes alienantis, erit alia inſpectio. neque illa gl. dicit, quòd incumbit onus probandi alienanti, vel alteri. Vnum tamen eſt cōſiderandum in hac re, quòd Particulares fundant intentionem ſuam in diſpoſitione iuris communis, quia legitima & Trebellianica debebatur Hieronimo alienanti. & licèt ex ſe hoc non ſufficiat, niſi coadiuuetur ex præſumptionibus iuris, quòd non præſumitur exceſſus, & alia de quibus ſupra, & præſumptiones non ſufficiant ad probandum exceptionem, quando actor plene pro-
6 bauit ſuam intentionem: tamen † fortè id procedit ad probandum id, de quo incidenter deducitur, ſuper quo non eſt pronunciandum. Barto. in l. quidam in ſuo. de condit. inſtit. cum alijs per Grat. conſilio 153. numero 16. in ſecundo.

7 Nam † iſto caſu videntur iſtæ præſumptiones adducti ad iuſtificandum, & coadiuuandum diſpoſitionem iuris communis. Dec. in auth. ſi quis in aliquo. numero ſecundo, cum ſequen. C. de eden. & conſil. 159. nume. deci moſeptimo, cum ſeq. & multum ad propoſitum videtur deciſ. Put. libro primo, incip. Martinus Calahorta produxit &c.

Vbi licèt præſumptio vitæ centum annorum nō ſufficiat, tamen quando venit ad coadiuuandum aliquid incidenter, ſufficit etiam in actore non poſſeſſore, multò
8 magis in reo poſſeſſore. & deciſ. Mohed. 130. quòd † reus & poſſeſſor ſi opponat de conſumptione expectatiuæ actoris, ei creditur ſatis ad propoſitum. & ita dixerunt Domini in vna legionē. ſiue Aſtoricen. pro Pizzamo coram Do. Oradino, vel coram Do. de Rubeis. Hæc tamen ſunt dicta ad excitandum informantes in iſta cauſa, quę eſt iterum proponenda ſuper eiſdem.

Mercur. 24. Nouembris, 1574. Fuit terminatum pro maiori parte, Particularibus incumbere onus probandi, alienationem caſalis, de qua agitur, fuiſſe factam intra legitimam, & Trebellianicam, & non vltra, cum hoc ſit fundamentum ipſorum deductum particulariter ad excludendum intentionem Andreæ, & ad impediēdam reſtitutionem d. caſalis, quo caſu non ſufficit pręſumptiua probatio, vt per informantes.

VICECOMITIS.

Conchen. pecuniaria. Die 20. Nouembris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo conficiendi inuentarium ſine citatione creditorum eſt contra ius ſimpliciter. ex communi.*
Immo etiam eſt contra ius ciuile, nu. 2.
Fallit de iure canonico. nu. 4.
3 *Solemnitas inuentarij, quæ requiritur de iure ciuili, non requiritur de iure canonico. & nu. ſeq.*
5 *Præſcriptio decennalis ſufficit ad inducendam conſuetudinem conficiendi inuentarium ſine ſolennitatibus.*

DECISIO DCXXIX.

DVbitatur, an in cōſuetudine, de qua agitur, videlicet conficiendi inuentariū ſine citatione creditorum, ſufficiat decennalis, vel quadragenaria præſcriptio. Quod dubium fuit in tres partes diſtinctū.

1 Prima fuit, an talis † conſuetudo poſſit dici cōtra ius ſimpliciter. Et licèt non ſit aliquis textus de hoc in ſpecie, tamen plerique ex ſcribentib. in l. fina. §. ſin autem. C. de iure deliberan. arbitrati ſunt, tex. in §. ſancimus. Authen. de hæred. & falcid. continere etiam caſum creditorum. de communi teſtatur Alciat. conſil. 43. numero 7. lib. 6. tom. 2. eſt etiā contra rationem iuris, quia vbi agitur de alicuius præiudicio, ille eſt citandus. l. de vnoquoque. ff. de re iudica. Alia erat difficultas, an d. conſuetudo ſit contra ius canonicum, vel ciuile.

2 Et † dixerunt Domini eſſe contra ius ciuile, cū talis ſolemnitas originem duxerit à iure ciuili, cui nihil additum, vel immutatū de iure canonico, licet ſimpliciter

approbatæ c. Raynutius, extra de teſtam. & propterea di-
3 ſputant Doct. an ſolemnitas † inuentarij procedat in Ec
cleſia, ſiue clerico, & an teneatur vltra vires hæredita-
rias, de qua late per Cnnar. in cap. primo, numero 13. &
ſeq. extra de teſtam. Et tamen ſi eſſet de iure canonico ta
lis diſpoſitio, vtique inanis eſſet dubitatio, an Eccleſiam
comprehenderet. Nec facit quod hæc conſuetũdo ſit cõ
tra rationem iuris canonici, & per cõſequens contra ius
canonicum. ex no. in c. vt litigantes. de offic. ordina. in 6.
4 Rocch. de conſuetud. nume. 296. Quoniam † ratio iuris
canonici fundata in capi. omnia. 1. q. 9. procedit in iudi-
cialibus, non autem extraiudicialibus, vt ibi per Prępoſ.
& ita etiam procedunt deciſ. Pu. allegatæ, nam tunc re-
quiritur, quod ſit præſcripta, ſecus in extraiudicialibus,
in quibus multoties citatio non requiritur, ex allegatis
per Gabriel. de citat. concluſ. 1. nu. 66.

Subſequens difficultas erat, an requiratur præſcriptio
quadragenaria, vel ſufficiat decennalis ad inducendum
5 illam conſuetudinem. Et † placuit decennalem ſufficere;
cùm ſit iuris ciuilis, vt per Iaſ. in l. de quibus. num. 43.
de legib. Abb. in c. fi. nume. vndecimo, de conſuetu. Bal.
de præſcrip. in quinta par. quintę par. principalis, q. 12.
vbi de communi.

Neque ob. quòd talis conſuetudo ſit irrationabilis, cũ
præbeat occaſionem delinquendi. Quoniam dicebatur,
quòd creditores poterant ſemper hoc probare, & hęres
amittit beneficium inuẽtarij. Dixerunt etiam ſatis pro-
bari de conſuetudine ex inſpectione, & vſu aliorum in-
uentariorum, non autem eſſe in iudicio obtentam.

VICECOMITIS.

Iſpalen. decimarum. Die 28. Ianuarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio iudicis delegati transferri non poteſt in ſimpli-
cem notarium.*
2 *Examinationis miniſterium, & receptio iuramentorum
teſtium poteſt ſimplici notario committi.*
3 *Iudicij aliqua pars quando committitur, in dubio cenſetur
etiam demandata iuriſdictio.*

DECISIO DCXXX.

COmes de Mirãdula in cauſa, de qua agitur, aſſum
pſerat impugnandum examen teſtium pro par-
te capituli contra ſe in partibus factum ex defe-
ctu iuriſdictionis, & citationis. Aſſerebat enim vigore il
lorum verborum, vices noſtras &c. totalem iuriſdictionẽ
in iudice delegato reſidentem, in ipſum notarium exa-
minatorem translatam, iuxta clem. vnicã, de of. deleg &
1 conſ. Gem. 76. nu. 8. quod † fieri non potuit, cùm ſimpli
ci notario fuerit demandata. c. ſtatutum. de reſcr. in 6. &
conſil. Alex. 104. ad fi. lib. 4. Quod Dominis non placuit.
conſiderarunt enim ex facto id tolli, quia non fuit com-
miſſa per iudicem receptio teſtium, ſed tãtum nudum
miniſterium examinationis, & receptio iuramentorum
teſtium, quod nullam habet annexam iuriſdictionem,
2 ideoque † ſimplici notario committi poſſe, & ita intelli
gi dixerunt deciſ. Ægi. 43. & 624. & cætera pro parte co
mitis allegata, & horum actuum notarius eſt capax. ad
trad. per Doc. in ca. 2. de teſtib. Fel. in c. cum. nu. 30. eo. ti.
cætera enim quæ iuriſdictionem concernunt, per iudi-
cem fuerunt facta. admiſerat enim articulos, & interro-
gatoria, deputauerat adiuncta, conſtituerat locum, & tẽ-
pus, fulminauerat cenſuras contra teſtes recuſantes ſe
examinari.

Nec obſtat, quod dicebatur, teſtes non fuiſſe admiſ-
ſos coram iudice.

Quia reſpondetur, quòd ſatis dicitur eos admiſiſſe,
cùm voluerit eorum nomina habere pro expreſſis, vt in 1
literis receptoriæ, ibi, quod eorum nomina, & cognomi
na, officia, & dignitates hic volumus habere, & habemus
pro expreſſis.

Nec multum tribuerunt doctr. Vital. in allegata cle-
men. vnica, nu. 24. 2

Quia ibi præſupponit fuiſſe datam facultatem com-
pellendi, quo caſu cenſetur demandata iuriſdictio: hic
autem iudex ipſe compellit, & cogit cum comminatio-
3 ne cenſurarum. Et † licèt in dubio, quando committitur
aliqua pars iudicij, cenſeatur etiam demandata iuriſdi-
ctio, vt per Innocen. in cap. fina. numero quarto, de offi.
delega. tamen hoc procedit, quando apparet de contra-
rio, vt in caſu noſtro. Anchar. in alleg. clemen. vnic. Nec
vim faciunt illa verba, ad omnia præmiſſa damus pote-
ſtatem completam.

Quia intelligi debẽt circa id quod demandatum fue
rat, & ſic circa nudum miniſterium.

Nec defectus citationis, quem poſtremo loco addu-
cunt, vrget. Satis enim apparet de dicta citatione, cùm
conſtet in ſummario fuiſſe intimatas literas receptto-
rias die 5. Maij. 1565. Didaco Lopez procuratori Comi-
tis, in quibus iudex mandat notario, vt recipiat iuramẽ
ta teſtium, & quod examen teſtium cum interrogatorijs
& notario adiuncto pro parte Comitis, & ex alijs per in-
formantes pro capitulo adductis, ex quibus Domini di-
xerunt eſſe ſatisfactum d. citationi.

VICECOMITIS.

Roman. domus. Die 16. Martij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Scientia contractus ex ſequentibus ſolutionibus colligitur,*
2 *Actus, qui fieri non poſſunt ſine impenſa, præſumuntur fa
cti de voluntate domini.*
3 *Ratificatio producere dicitur effectum iuris.*
4 *Pactum reſolutiuum quid, & quid informatiuum dicatur,*
5 *Receptio idem operatur quod expreſſa ratificatio.*

DECISIO DCXXXI.

OMnis quæſtio in caſu, de quo agitur, inter Vin-
centium Stampam, & Lauram Battiferram eò
perducta eſt, an ad effectum validitatis, tranſa-
ctionis ratificatio, de qua in actis, ſit ſufficiens, vel ne,
quam quidem affirmatiuè reſoluendam Dominis pla-
cuit, tum ob ingentem præſumptionem ſcientiæ ipſius
1 Aſcanij principalis, quę colligitur † ex ſolutionibus ſub-
ſequentibus, vt per Aym. conſilio 276. colum. quarta,
verſi. qui enim ſoluit. Tales enim actus fieri non poſſunt
2 ſine impenſa, ideo † præſumuntur facti de voluntate
Domini, vt per Docto. in l. cum ſeruus. ff. de verborum
obligatio. Felyn. in capitu. ſicut. numero trigeſimoquin-
to, de re iudic. Caſſad. deciſio. tertia, numero quarto, de
procurat. Maxime cum fuerint reiteratæ, quæ reite-
ratio arguit expreſſam ratificationem. Dec. conſil. 583.
numero ſexto, & octauo. Tum etiam, quia verba de-
3 bent intelligi cum effectu, & ſic de ratificatione, † quæ
producit effectum iuris. l. ſi is cui. §. j. ff. de ſolut. vbi Bart.
& in l. naturaliter. §. nihil commune, num. 12. verſ. item
è contra.

è contra. ff.de acquir.poſſeſſ. & ſic iutrat reg.quòd ratificatio magis factis quàm verbis fieri dicatur. Dec.conſil.168.num.3.Rolan.conſ.4.num.28.lib.4. An verò Capellani recipiendo ſolutiones à procuratoribus Aſcanij renunciaſſe dicantur pacto, quod exemplo allerebatur informatiuo. Dixerunt Domini cenſeri renunciaſſe,per
4 tex.in l.poſt diem.ff.de leg.commiſ. & tale † pactum reſolutiuum, non autem informatiuum appellari voluerunt.Pariſ.conſ.5.num.10.12.& 24.lib.4.cuius quidem natura incompatibilis eſt receptione canonis, quia receptio inducit tacitam renunciationem, eo maximè,cùm
5 fuerit reiterata,cùm † hoc caſu idem operetur quod expreſſa ratificatio.Pariſ.conſ.76.num.2.vol.4.& conſ.66. num.16.eod.lib.Dec.conſ.583.num.7.

LANCELLOTTI.

Senen. pontis Arrigi. Lunæ, 12.Decembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorio retinendæ qui egit, non prohibetur agere poſſeſſorio recuperandæ, ſtante quòd petitorium non reperiatur ſuſpenſum.*

DECISIO DCXXXII.

FVit reſolutum, quòd D.Eques Thomaſius nõ prohibetur agere iudicio recuperandę,licèt hactenus
1 egerit retinendæ, ex quo † tam pro ipſius parte quàm pro parte D.Equitis Grimaldi fuit actum petitorio & poſſeſſorio, vt conſtat ex commiſſionibus,articulis, & iuribus vtrinque productis, & non reperitur ſuſpenſum petitorium. vt per Mohedan.deciſ.174.incip. in eadem cauſa terrarum.Afflict.deciſ.156. & fuit reſolutum in vna Parmen. coram bon.mem.Grato,de anno 1563.& propterea Domini etiam dixerunt, quòd ſtante huiuſmodi iuriſdictione probationes factæ in d.iudicio retinendæ, poſſunt ſuffragari in præſenti iudicio recuperandæ. An autẽ conſtet de primo extremo D.Equitis, nihil fuit reſolutum: ſed dixerunt,quòd ſi ex reſolutionibus factis eſt probata anterior poſſeſſio D.Equitis Grimaldi,ſeu commendæ ſancti Leonardi, tunc præſuppoſita d.anteriori poſſeſſione dubitem,an conſtet de primo extremo D.Equitis Thomæ, vel commendæ ſancti Martini.Sed ſi non coſtet de d.anteriori poſſeſſione,tūc dubitem, an de ea conſtet: poſtea videbitur de primo extremo ſancti Martini,& demum titulo colorato.

BRAVI.

Bononien. de Malnetijs. Lunæ, 12.Iunij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Bona vendita cum pacto affrancandi dicuntur cadere ſub dotis ſecuritate, & ſub hypotheca bonorum.*
2 *Opponens aliquem habere alia bona, debet probare.*
3 *Agnatus non debet eſſe deterioris conditionis quàm extraneus.*

DECISIO DCXXXIII.

SVper dubio, an D.Diamantes ſit immittẽda in poſſeſſione bonorum à Dominis Alexandro & Tiberio emptorum, & eſtimanda ſint bona immobilia & ſuppellectilia eidem D.Diamanti legata in caſu, de quo agitur. In vtraque dubij parte Domini reſoluerunt ad fauorem Do. Diamantis. Et circa primam Do-
1 mini fuerunt moti, quia † bona empta per Florianum fuerunt vendita ab Alexandro cum pacto affrancandi ad 15.annos.vnde huiuſmodi bona non poſſunt dici de fideicommiſſo Caroli ſenioris.& ita D.Diamantes ſuper iſtis iurib. ſibi conſulit pro ſecuritate dotis, cum cadat ſub hypotheca bonorum l.4.ff.de verb.ſignif.& ſi D.Carolus & Hieronymus aliquid ſuper iſtis bonis prætendant, non poterunt ſubterfugere ſolutionem pretij ſoluti per D.Florianum.

Non obſt. quod dicitur de lapſu temporis ad affrancandum.Quia hoc non fuit viſum Dominis releuans,quia ad effectum,de quo agitur, dicebant Domini fideicommiſſum non eſſe ita clarum ad fauorem D.Caroli, cùm multa ſint diſputanda,quæ requirunt altiorem indaginem,& ſuper dicto pacto lis pendeat, in qua erit procedendum ſaltem per duas conformes,& forte per tres ex his, quæ Domini firmarunt in illa Roman.de Peruſchis coram R.P.D.Rubuſterio, quia reſpicit hæc oppoſitio replicationem Caroli, & ita applicatur etiam deciſ.Put. 244.aliàs 247.die 8.Aprilis, lib.3.

Quoad bona empta à Tiberio & pro parte conuerſa pro dotandis eius filiabus,ijdem Domini firmarũt, cùm Carolus ſenior conformando ſe cum diſpoſitione iuris communis permiſerit bona per ipſum fideicommiſſo ſubiecta, dotis cauſa alienari. Vnde Tiberius potuit ea vendere ex voluntate defuncti,prout in decimo præſuppoſito, & ex his quæ pro eius verificatione in actis decunt,& Florianus libere emerit. Et licèt venditio fuerit facta pro maiori ſumma, quæ excedit conſtitutionem dotis in ſumma 4000. tollit tamen difficultatem fideiuſſionum factam per Carolum, qui cùm de euictione teneatur, eundem agentem repellit exceptio, iuxta iur.vulgar.

2 Nec ob.quod † opponitur, quòd Tiberius habeat alia bona,quia qui hoc dicit,debet probare,ex trad.à Cur.ſen. conſil.27.num.17.Soc.conſil.104. in ſi.lib.3. Dec.conſilio 519.nume.17.Cagnol.in l.fi.nu.193.C.de pact.& ita fuit reſolutum in illa cauſa Bononien. fideicommiſſi de formagliarijs coram R.P.D.Aldobrandino,14.Februarij,1576. in his autem remedium hoc ſummarium ſuũ debet conſequi effectum.

Non obſt. quòd huiuſmodi bona poſtquàm fuerunt empta per Florianum, remaneant ſub fideicommiſſo, quia ſi ex teſtamento libere poterant alienari, nec Tiberius cogebatur vendere Floriano, ſed poterat cuilibet
3 etiam extraneo vendere, non † debet vtique deterioris eſſe conditionis agnatus,quàm eſſet extraneus.

Quòd non veniemus in caſu præmiſſo,quia filij Tiberij ſunt illegitimi,requirit altiorem indaginem, ſicut & alia quæ deducuntur pro parte Dominorum Caroli,& Hieronymi de Malnetijs.

Placebat tamen Dominis quòd D. Diamantes cautionẽ præſtaret in euentum ſuccumbentiæ.Circa æſtimationẽ fuit etiam reſolutum non eſſe faciendam, cùm non interſit eorum, à quibus petitur, & placuerunt reſponſiones datæ per informantes.

DE CANI.

Auximan.tutela. Die 21.Nouembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Curator nulliter datus an poſſit ſe excuſare, vide pulchram diſtinctionem.*

DECI-

DECISIO DCXXXIIII.

DEdi dubium in cauſa Auximan. tutelæ præſuppo
ſita reſolutione, quòd Bernardus non fuerit va-
1 lide deputatus curator, an † ipſe poſſit ſe excu-
ſare huiuſmodi exceptione nullitatis ad effectum, vt nõ
teneatur de neglectis, ſeu non adminiſtratis, quod fuit
propoſitum Lunæ 21. Nouembris, 1580. & reſolutum
cum diſtinctione, quòd, aut curator inutiliter deputa-
tus ingeſſit ſe adminiſtrationi, & procedũt allegata ex
l. tutores. §. curatores, il ſecondo, de admin. & pericul. tu-
tor. l. fin. de eo qui pro tut. quòd ſcilicet curator inuali-
de deputatus iſto caſu teneatur. Aut nihil omnino geſ-
ſit ſeu adminiſtrauit, & non tenetur, vt in d. l. j. §. fin. & in
l. neque à præſide. C. qui dare tutor. poſſ. quam diſtin-
ctionem collegerunt ex ſupradictis iuribus, & in l. im-
puberi, de admin. & pericul. tutor. ponit ibi gloſ. in ver-
bo, non aſtringetur.

BLANCHETTI.

Neapolitan. pecuniaria. Luna, 10. Februarij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Iocalia, & ornamenta, ac alia bona mobilia poſſunt dari in ſolutum pro ſocietate.*

DECISIO DCXXXV.

DOmini concorditer tenuerunt, rubinum cõpre-
hendi in bonis datis in ſolutum per Cardina-
lem Columnam Martino de Bonuiſijs & ſocija
anno 1577. cùm enim illud ſit iocale, & vltra iocalia au
rum & argentum, & ornamenta ac animalia, & alia bo-
na mobilia & immobilia ſpecificè deſignentur & in ſo-
1 lutum dentur, non † poteſt dici excluſum à dicta datio-
ne in ſolutum, ex allegatis conſ. Soc. 10. num. 3. lib. j. &
conſ. 81. num. 2. lib. j.

Non obſt. quòd datio in ſolutum videatur coarctata
ad bona in domibus datis in ſolutum exiſtentia, quia ex
narratiua inſtrumenti, & ex eo quod datur facultas di-
ctis ſocijs conſequendi bona de manibus quarũcunque
perſonarum, apud quas dicta bona & iocalia inuenirẽ-
tur, apparet quòd nõ eſt limitata, & quod ad omnia vbi-
que exiſtentia porrigitur. Immo cùm nullo alio iure po
tuiſſet agere ad huiuſmodi rubinum Sbarra, niſi ratione
huius dationis in ſolutum, conſtat clarè, quòd in illa cõ-
tinetur. Non obſt. quòd creditum ſocietatis non aſcen-
deret ad tantam ſummam, ſed adeſſet rata Vincentij de
Podio, iuxta memoriale, de quo in regiſtro ſol. 188. qa
vt in d. memoriali narratur, etiam circumſcripto iure
Vicentij creditum Dominorum de Bonuiſijs aſcẽdebat
ad ſummã ſcutorum 120000. Non ob. conſenſus ſeque
ſtro, quia idem fuit præſtitus etiam quoad alia bona.
Non obſt. obligatio ad reſtituendum, quia in huiuſmo-
di negocijs diſcuſſionũ id fieri conſueuit. Reliquis bene
reſidetur per informantes Illuſtriſſ. & Excellen. D. Ducis.

LANCELLOTTI.

Roman. deuolutionis domorum. Veneris, 10. Maij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Sententia habet præſumptionem validitatis pro ſe.*
Eo magis ſtante antiquitate temporis ex communi.
2 *Obſeruantia tollit nullitates aliquando prouenientes ex vi & natura contractus.*
3 *Proceſſus integer debet produci ad probandam nullitatem ſententia ex defectu alicuius citationis.*
4 *Iudex cui committitur vt ſe informet, poteſt etiam ſe extraiudicialiter informare, quando inter partes non eſt contentio.*
5 *Confitens non eſt citandus, & ex productione oritur confeſſio.*
6 *Renouatio locationis vel alterius contractus non eſt neceſſariò facienda, niſi in inueſtituris feudorum.*
7 *Conſenſus, qui fuit ab initio contractus, præſumitur ſemper durare.*

DECISIO DCXXXVI.

COncluſum pro validitate ſententiæ, quia ex in-
ſpectione actorum conſtat proceſſum non eſſe
integrum: nam in eo deſunt multi actus, & præ-
ſertim inductiones & iuramenta teſtium, qui fuerunt in
hac cã examinati, quorũ examen notarius dedit d. Ma-
rio, deſunt et præſentationes inſtrumenti locationis, &
ſupplicationis, ſi in euidentem, quæ facta ſunt tam pro
parte Catherinæ quàm rectoris, vt continetur in inſtru
mento proceſſus ſententiæ, quod fuit Dominis oſten-
ſum. Et tamen in proceſſu ſolum fit mentio de præſen-
tatione d. ſupplicationis pro parte Catherinæ. In aliqui-
bus etiam locis d. proceſſus reperiũtur poſita in albis nõ
1 men & cognomen aliquorum procuratorum, † quare
præſumendum eſt pro validitate d. ſententiæ, iuxta con-
ſil. Abb. 41. col. 2. verſic. ex quibus, vol. j. Dec. conſ. 141.
num. 12. Capic. deciſ. 16. & ſecuta eſt Rota in pluribus
cauſis d. conſ. Abb. ſtante præſertim antiquitate tempo-
ris ſecundum communem opin. vt per Gabriel. de ſent.
conclu. 4. num. 14. & num. 36. & concurrente etiam ob-
ſeruantia d. locationis, cuius vigore rector ſemper exe-
2 git canonem conuentum, quam obſeruantiam † in ter-
minis huiuſmodi confirmationis ad ſaluandas nullita-
tes, conſiderat Corn. conſ. pen. col pen. verſic. non enim
obſtat, vol. j. Quare R. P. Præpoſitus & canonici regula-
res, qui ad probandum defectum citationis d. ſententię,
fundant ſe in proceſſu, in quo dicunt illam non reperi-
ri, debent d. proceſſum integrum producere, aliàs ſem-
per præſumitur pro ſententia, & niſi produxerint inte-
3 grum, † non eſt probata eorum negatiua, vt tradit
Corn. conſ. 210 circa fin. vol. 4. Aym. conſ. 112. num. 7.

Præterea ex abundanti dicebant Domini pro ſaluan
da d. ſententia, nõ fuiſſe neceſſariam d. citationem, quia
4 in d. ſupplicatione committitur † iudici, vt ſe informet
de prę miſſis: at hæc informatio potuiſſet ſumi etiam ex-
traiudicialiter, & non vocato ipſo rectore, quia inter ip-
ſum & Catherinam conductricem nulla erat conten-
tio, ex quo conſenſerant huic alienationi, vt not. Abb. in
dicto conſ. 41.

Non obſt. clauſula, vocatis qui erant vocandi, quia
intelligitur de alijs, qui forſan potuiſſent prætendere
ius vel ratione poſſeſſionis vel proprietatis, non autem
de ipſo rectore, qui ſupplicauit, & etiam produxit d. ſup
5 plicationem & inſtrumentum locationis, ex † qua pro-
ductione oritur confeſſio, & confitens non debet cita-
ri. Pariſ. conſ. 11. num. 9. & 10. vol. 4. Præterea informan-
tes pro d. Mario probant adeſſe citationem, vt hic per
eos, licet hoc non ſit neceſſarium, ſtante re iudicata &
proceſſu non integro.

Aliæ nullitates non fuerunt viſæ releuantes, nam q
omnia acta facta ante præſentationem d. ſupplicationis

ſint nulla ex defectu iuriſdictionis, hoc nõ releuat, quia
ſi proceſſus aſſeritur integer, poſſẽt apparere acta, & ſic
præſumptio ſemper eſt facienda pro validitate.
Minus etiam facit, quòd poſt factum inſtrumentum
locationis non fuerit impetratum beneplacitum intra
tempus conuentum, & prout etiam videtur de iure id
fieri debuiſſe, iuxta trad. per Cagnol. in l. 2. num. 100. C.
6 de pact. Quia reſpondetur † de iure hoc non reperiri
cautũ, & Cagnol. loquitur in feudalibus, in quibus de-
bet agnatus ſiue emptor intra diẽ & annum petere inue
ſtituram, & quamuis fuerit etiam appoſita pœna cadu-
citatis, tamen cùm illa dependeret à voluntate rectoris,
conſtat, quòd rector non declarauit, immo poſtea ipſe
conſentiendo, quòd in cauſa procederetur, ferijs nõ ob-
ſtantibus, cenſetur potius remiſiſſe omnem caducita-
tem; maximè cùm exegerit canonem ſemper in vita.
Non obſt. etiam quòd fuiſſet neceſſarius nouus con-
ſenſus rectoris, iuxta conſ. Bal. 475. num. 3. verſic. quæro
7 igitur, vol. j. Quoniam † Bald. dicit, quòd valet contra-
ctus à tempore confirmationis, quod non negatur, &
cùm ſemel aſſuerit à principio conſenſus rectoris, præ-
ſumitur ſemper durare. c. maiores, de baptiſm. & Achil.
deciſ. 2. de pact. loquitur quando datur pœnitentia, iux-
ta doctr. Abb. in c. ſuper eo, de conſang. & affinit. quæ
pœnitentia, ex quo (vt dictum eſt) poſtea conſenſit, vt
in cauſa poſtea procedi non obſtantibus ferijs. Ideo &c.

BLANCHETTI.

Roman. de Maximis & Mattheis. Mercurij,
4. Nouembris. 1587.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum approbans & confirmans, illud poſtea nul-*
lum dicere poteſt. & num. 3.
2 *Hæreditas patris non eſt debita filio, ſed quaſi debita.*

DECISIO DCXXXVII.

CVm præſuppoſito, quòd conſtet de ſufficienti no
titia teſtamenti Antonij de Maximis, tenuerunt
Domini, quòd Fabritius non poſſit impugnare
1 d. teſtamentum, & illud nullum dicere, ex † quo illud ap
probauit & confirmauit, vt hic bene per informantes.
Non obſt. allegata ignorãtia, quia hic nulla adeſt igno
rãtia facti, vt clare patet ex tranſactione & nunc præſup
ponitur. Ignorantia vero iuris non præſumitur, nec ſuf-
fragatur in caſu iſto, quia nõ agitur de damno, ſed quaſi
2 damno. Nam † hæreditas patris non eſt debita filio, ſed
quaſi debita. vt per omnes in l. 3. C. de iur. & fact. ignor.
& in l. iuris ignorantia. C. qui admitti.
Reſeruarunt tamen Domini, an hic adſit defectus vo
3 luntatis, & deciſio procedat etiam † ſi adeſſet in d. teſta-
mento defectus voluntatis, ex Oldra. conſ. 237. num. 5.
cum alijs per D. Tiberium adductis.

Roman. de Maximis & Mattheis. Lunæ,
8. Maij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum factum ad interrogationem notarij vel al-*
terius exprimentis nomen hæredis, valet, ſi teſtator il-
lud confirmat reſpondendo, ſic.
Limita, niſi teſtator fuerit ita graui infirmitate affectus, vt
non potuerit articulatè loqui. num. 2.
Item niſi interrogatio fiat à perſona ſuſpecta. nu. 7.
3 *Reſponſio data à teſtatore, qui excitatur à ſomno, non eſt*
bona, ſi notarius dicit, quòd teſtator erat graui ſomno
detentus, & quod non poterat illum excitare.
4 *Voluntas teſtandi ex quibus colligatur.*
5 *Infirmi conſtituti in extremis de facili omnibus applau-*
dent dicendo, ſic.
6 *Reſponſio ſpontanea data per teſtatorem arguit ſanitatem*
mentis.
7 *Balbutiens & ſemimortuus poteſt teſtari, dummodo arti-*
culatè poſſit loqui.

DECISIO DCXXXVIII.

DOmini ſteterunt in prima parte puncti tantũ,
& reſoluerunt, quòd nõ conſtat de defectu vo-
luntatis Antonij, ſed de validitate teſtamenti
d. Antonij, quia regula eſt, quam informantes vtrinque
1 affirmant, quòd † teſtamentum factum ad interroga-
tionem notarij, ſiue alterius exprimentis nomen hære-
dis, an, ſcilicet, teſtator talem inſtituere hæredem velit,
valet, ſi teſtator illud confirmat reſpondendo ſic, iuxta
opin. glo. in l. iubemus. verſi. quemadmodum. C. de teſta
men. Quę opinio eſt communiter approbata, vt late per
Clar. de teſtamen. quæſt. 57. verſic. ſed quid ſi notarius.
Anton. Gabriel. de teſtamen. concluſ. 2. in princip. cum
alijs adductis.
Non obſtat prima fallentia, vt regula non procedat,
2 † quando teſtator erat ita graui infirmitate affectus, vt
non potuerit articulatè loqui, vel ſi non erat in bono ſen
ſu, & bona mente.
Nam licèt iſta limitatio de iure vera ſit, & de ea ne-
mo dubitet, vt dicit Clar. vbi ſupra, verſic. ſcias ergo. ta-
men, quòd iſte teſtator eſſet talis, non probatur, licèt in-
formantes conentur hoc quinque modis deducere, qui
non applicantur.
3 Primus quia notarius † dicit, quòd teſtator erat detentus
graui ſomno, & quòd non poterat illum excitare, quo
caſu reſponſio data à teſtatore, qui excitatur à ſomno,
non eſt bona, per conſ. Corn. 319. col. 3. verſic. à ſomno,
volum. 4.
Nam reſpondebãt, quòd iuxta opin. Corn. vt plurimũ
excitati à ſomno non ſunt ita mentis compotes, tamen
iſte teſtator, licèt fuiſſet grauatus ſomno, fuit nihilomi-
nus excitatus, & ex ſe dixit, vt omnes exirent è cubiculo,
& ex ſe ipſo nominauit opus pium ſancti Laurentij.
Et poſtquàm notarius incepit ſe rogare de teſtamento,
non fuit tantopere ſomno grauatus, & ad plures inter-
rogationes notarij ſemper reſpõdit dicendo, ſic, ex qua
iterata interrogatione notarij, & reſponſione teſtato-
4 ris, & alijs circunſtantijs colligitur euidens eius † voluntas
teſtandi, vt in his terminis bene conſiderat Alexan. con-
ſilio 33. numero duodecimo, verſic. præterea, volum. 3.
Pariſ. conſ. 3. nu. 36. & 40. lib. 3. & bene deducunt infor-
mantes hic.
Circa ſecundum modum probãdi, quòd teſtator re-
ſpondendo, ſic, non dicatur articulatè loqui, quia
5 † infirmi conſtituti in extremis de facili omnibus ap-
plaudent dicendo, ſic, vt conſiderat Rui. conſ. 8. num. 7.
lib. 3. cum alijs.
Reſpondebant, quòd Ruin. loquitur in ſatis diuerſis
terminis, vt deducunt informantes. Pręterea hoc proce-
dit, quando fit interrogatio à perſona ſuſpecta, vt dicit
Clar. vbi ſupra, verſi. item ſcias. At hic fuit interrogatus
à notario legali, & fide digno, qui adhibuit eam diligen
tiam, quam quilibet diligens potuiſſet adhibere.
Quò verò ad tertium, quod non dicitur ſanę mentis,

ex

ex quo interrogatus ſi volebat aliquid relinquere pro anima ſua,& pro maritandis puellis,non reſpōdit quid, & quantum,ſed dixit, fabricæ eccleſiæ ſancti Laurentij.
6 Reſpondetur, quòd † iſta reſponſio arguit ſanitatem mentis,quia ex ſe ipſo nominauit hanc fabricam, vt hic bene per informantes. Præterea teſtamentum, de quo eſt rogatus notarius, incipit in illis verbis,ego notarius, vbi articulate reſpondit, quòd ſic, dum interrogatur de inſtituendis hæredibus.

Dum vero quarto loco dicitur, quòd pluries opus erat eum interrogare, hoc nihil facit, quia excitatio à ſomno fuit facta ante rogitum teſtamenti, & poſtquā incepit rogare notarius, nunquam amplius obdormiuit teſtator.

Vltimò ex eo, quòd volebat condere teſtamētum ſecrete, & ob id pluries fecit eijci aſtantes è cobiculo, poſtea verò condidit omnibus præſentibus. Reſpondetur, quòd iſta mutatio opinionis non eſt probata, immo ex hoc arguitur, quòd volebat omnino teſtari, ex quo non curauit aſtantes arceri, ne ſomnus ipſum aggrederetur.
7 Secunda eſt limitatio, † vt d. regula nō procedat, quando interrogatio fit à perſona ſuſpecta, prout hic facta fuit à matre,quę propter ſui inſtitutionem ipſum interrogauit. Nam reſpondebant, quòd in matre ceſſat ſuſpicio. Præterea mater non interrogauit, ſi eam vellet inſtituere,ſed ſolum, vt de ipſa recordaretur. Accedit,quòd in rogitu teſtamenti notarius fuit ille, qui interrogauit teſtatorem,& non alius.

Tertia limitatio non obſt. ſcilicet, quòd regula non procedat, quando teſtator eſt ſanæ mentis, ex ſupradi-
8 ctis. & quia notarius eum etiam ſic vocat, quinimò † ſemimortuus, & balbutiens poteſt teſtari, dummodo articulatè poſſit loqui, iuxta tex. in l. quoniam indignum. & ibi not. Doct. C. de teſtam. cum alijs, vt hic bene per informantes. Quare ſtante hoc,quòd conſtat de voluntate teſtatoris circa inſtitutionem matris, non eſt opus ingredi difficultatem. Et ita tranſiuerunt Domini.

VICECOMITIS.

Hortan. incurſus Alexandrina. Lunæ, 28. Nouembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 Offendens partem lite pēdente ex cauſa litis id feciſſe præſumitur.
Quod procedit etiam in offendente extra curiam. num. 2.

DECISIO DCXXXIX.

RESolūtum fuit,locum eſſe Alexandrinæ,cùm Ludouicus Aduerſarius Sulpitiam colligantem tempore,quo lis in curia vigebat, vulnerauerit.
1 Ideo † ex cauſa litis id feciſſe præſumi, dixit Put. deciſ. 100. Ptholom. deciſ. 136.

Verba conſtitutionis ſunt admodum clara, quòd offendentes procuratores aut principales ex cauſa litis amittunt omne ius quod in cauſa habent. Militat & ratio ipſius conſtitutionis, impedimentum, ſcilicet, cenſus litis.

Nec Dominos mouit ratio per exemplo informantes adducta, quòd ſcilicet offenſio fuerit facta extra curiam;
2 & ideo non intrare verba conſtitutionis. Quia † dicetum aliàs fuiſſe per Dominos reſolutum in ea comprehendi offendentes etiam extra curiam, vt teſtatur Put. deciſ. 102. lib. 3. Verum, quia ea poſt fuit ſubſecuta pax inter eos, Domini intendunt particulariter videre, an tale ius Alexandrinæ dicatur remiſſum.

LANCELLOTTI.

Roman. 10000. Lunæ, 24. Octobris. 1580.

SVMMARIVM.

1 Verbum, prego, quod exponitur, rogo, ex ſui proprietate inducit fideicommiſſum.
Idq; magis iunctum cum verbo, ſupplico.
2 Verbum, ſupplico, in effectu idem eſt, quod, rogo.
3 Coniecturæ plures, ex quibus colligitur quem voluiſſe facere fideicommiſſum. & num. ſeq.
4 Prudenter non facit qui extraneum coniuncto præfert.
5 Aequalitas inter liberos eſt ſeruanda.
6 Neptis ſine cauſa præterita poteſt impugnare teſtamentum aui.
7 Teſtator in dubio præſumitur voluiſſe id quod lex diſponit.
8 Prædilectio filij vel alterius coniuncti ex quibus colligatur.
9 Dictiones, & etiam, important implicationem & coniunctionem cum præcedentibus.
10 Pars vna teſtamenti quatenus eſſet dubia, per aliam declaratur.
11 Coniectura, quæ inducitur ex charitate aſcendentium erga deſcendentes ſuperat omnes alias ad inducendum fideicommiſſum.
12 Dominium bonorum poſt mortem parentum dicitur continuari in filios, non autem de nouo acquiri.
13 Viam eligere nemo præſumitur, per quam ſua diſpoſitio impugnari poſſit.
14 Voluntas magis quàm verba ſpectanda ſunt ad inducendum fideicommiſſum.
15 Fideicommiſſorum materia eſt taliter fundata in voluntate defuncti, vt quibuſcunque verbis, coniecturis, vel præſumptionibus poteſt apparere, ſufficiat ad inducendum fideicommiſſum.
16 Verba enunciatiua futuri euentus, quæ aliàs de per ſe non inducerent fideicommiſſum, ſi ſint prolata in filios vel nepotes, illud inducunt.
Immo etiam verba denotantia deſiderium, in quem cupiat bona ſua deuenire, inducunt fideicommiſſum.
17 Obſeruantia propter agnitionem fideicommiſſi dicitur coniectura inducens fideicommiſſum.
18 Coniecturæ voluntatis teſtatoris dependent ab arbitrio iudicis.
19 Actum nullum dicitur facere teſtator, qui remiſit fideicommiſſum in liberam hæredis voluntatem.
20 Teſtator non præſumitur ſe incontinenti correxiſſe.
21 Facultas teſtandi debet adeo eſſe libera, vt neque momento temporis tollatur.
22 Verba importantia arbitrium boni viri, adiecta verbis, altè & baſſè, reſtringunt liberam facultatem teſtandi.
23 Correctio in teſtatore non poteſt dici, quando teſtatur cum commemoratione rerum ſupra relatarum.
24 Verba in fideicommiſſis debent reſtringi & declarari ex ſubſequentibus, non autem ſubſequentia ex præcedentibus.
25 Dictio, benè, dicitur eſſe aduerſatiua.
26 Perplexitas in fideicommiſſis ſubſtinetur fauore liberorum.
27 Fideicommiſſum poſitum ſub conditione voluntatis hæredis non valet: ſecus ſi ſuit dictum, vt velit.
28 Fideicommiſſum inducitur etiam per verbum, dono, & num. 31.

num.31.& 32. vbi de communi.
29 *Bona ſubiecta fideicommiſſo capiuntur ab ipſo relinquente, non à grauato, vbi per verbum, dono, inductum eſt fideicommiſſum.*
30 *Rogatus à teſtatore donare poteſt cogi ad donandum, vel ſaltem inductum cenſetur fideicommiſſum.*
32 *Verbum, dono, ſaltem impropriè importat fideicommiſſum. ex communi.*

DECISIO DCXL.

IN cauſa Roman. 10000. inter Chriſtianiſſimam Reginam, & Sereniſſimam Madamam & creditores
bo. me. Hippolyti Cardinalis de Medices, Dubitaui,
an ex teſtamento Alphonſinæ auiæ paternæ Reginæ ex
Laurentio filio prædefuncto ſit inductum fideicommiſ-
ſum in fauore d. Reginæ. & poſt plures propoſitiones, tā-
dem die Lunæ 24. Octobris, 1580. Rota reſoluit eſſe in-
ductum fideicommiſſum tam inſpectis verbis teſtamē-
ti quàm mente Alphonſinæ teſtatricis. Clari enim iuris
1 eſt, verbum, prego, † quod exponitur, rogo, ex ſui pro-
prietate inducere fideicommiſſum l. 2. in princ. C. com-
mun. de leg. l. cùm proponebatur, in fi. de leg. 2. l. fideicō-
miſſa. §. hæc verba, de leg. 3. Inſtit. de ſing. reb. per fidei-
com. relict. §. fin.
Præſertim iunctum cum verbo, ſupplico, propter
quam geminationem magis enixa voluntas fideicom-
mittere volentis oſtenditur. iuxta l. cum pater. §. filius
matrem. circa fin. de legat. 2. Dec. conſ. 23. col. 2. num. 4.
verſic. quia verba. Pari. conſ. 63. num. 43. vol. j. Aym. con-
ſil. vltimo, num. 6. arg. vulgatę l. Baliſta, ad Trebel. Et licèt
2 † verbum, ſupplico, innitetur gratiæ, vt not. Abb. in c. ex
literis, num. 12. de reſt. in integ. tamen in effectu idem
eſt, quòd verbum, rogo, niſi quòd ſolet proferri, quādo
rogantur Principes, iuxta tex. in auth. quæ ſupplicatio.
C. de precib. Imper. offer. vt declarat Bero. in d. c. ex lite-
ris, num. 19. cum ſeq. Vnde cùm teſtatrix primo loco vſa
fuerit verbo, rogo, importante fideicommiſſum, voluit
etiam alloquens ſummum Pontificem ſubiungere ver-
bū, ſupplico. Mens verò colligitur tā ex cedula teſtamen-
ti quā illius conſignatione facta notario. iuxta l. Męuia,
3 de manumiſſ. teſtam. l. nummis, de leg. 3. Ex † quibus plu
res oriuntur coniecturæ traditæ per Bal. in l j. num. 10.
in fi. C. de his qui ante aper. tabul.
Et prima eſt quæ deducitur ex d. cedula in prooemio,
ex quo cauſa finalis colligitur. l. fin. de hæred. inſtit. dum
teſtatrix inquit velle diſponere de eius ſubſtantia, & bo-
4 nis, vt prudentem decet: at prudenter † nō feciſſet ſi ex-
traneum ſiue minus coniunctum prætuliſſet nepti ex
vnico filio prædefuncto. vt dicit Bal. in conſ. 40. col. j. ver
ſic. in contrarium, & verſic. quæro, vol. 3. ſubdens quod
bonus vir debet arbitrari voluntatem teſtatoris fuiſſe
debitam & ordinatam ſecundum ordinem charitatis.
& iura etiam in teſtatoribus prudens cōſilium animad-
uertunt. l. Lucius, la 2. de hæred. inſtit. Et imprudentem
vocant, qui nō ex officio pietatis facit teſtamentum. l. 2.
de inoff. teſtam. Inſtit. eod. in princ.
Secunda coniectura ſumitur, dum inquit ſe præſer-
tim pro ſalute animæ ſuæ congrue diſponere: ſi autem
voluiſſet Leonem hæredem inſtituere, ita vt nepiē pro-
priam excluderet, ſaluti animæ ſuæ nō diceretur proſpe
xiſſe. iuxta illud Auguſtini. Quicunque vult exhæredato
filio hæredem facere eccleſiam, quęrat alterum qui con
ſulat quàm Auguſtinum, imò Deo propitio neminem
inueniet, vt habetur c. fin. 17. q. 4. In hoc enim teſtamen
to non leguntur alia relicta pręter illa facta nepti, & Cla
rici. Vt autem verificetur cauſa, ob quam fuit factum di
ctum teſtamentum, neceſſe eſt fateri, quòd vera & effi-
cax fuerit diſpoſitio in fauorem d. nepris, aliàs. n. id po-
tius redundaret in detrimentum ſalutis animæ ipſius
non ſeruando legem humanam, vt dicit D. Thom. in j.
2. q. 96. artic. 4. Minus etiam congrua fuiſſet diſpoſitio
reſpectu nepris ſi nihil ei reliquiſſet, cùm tamen lex hor
5 tetur † inter liberos ſeruandam eſſe ęqualitatem. § illud
quoque, Auth. de nupt. & ex hac coniectura lex arguit
voluntatem teſtatoris ad inducendum fideicommiſ-
ſum. l. cum pater. §. cunctis, de legat. 2. tradit Dec. con-
ſil. 59. num. 3.
Tertia coniectura ſumitur ex verbis, ne poſt eius obi-
tum ſuper eius bonis aliquod ſcandalum vel controuer-
ſia aliqua oriatur. quæ ratio locum non haberet, niſi di-
6 camus inductum fideicōmiſſum, cùm † nepris ſine cau-
ſa prætérita impugnare potuiſſet teſtamentum. § aliud
quoque capitulum, Auth. vt cum de appel. cognoſ. Vnde
ortæ fuiſſent diſcordiæ & lites, & ex hac ratione expreſ-
ſa in teſtamento facienda eſt etiam interpretatio pro fi-
deicommiſſo. iuxta l. cum pater. § dulciſſimis, de leg. 2.
Nec dici poteſt, quòd imò ſtante fideicommiſſo Clarix
potuiſſet conqueri, quoniam non propterea dixiſſet te-
ſtamentum nullum, ſed ſolum ad ſupplementum legi-
timæ agere potuiſſet, ſi ad illam non aſcenderet id, quod
ei fuit relictum.
Quarta coniectura trahitur ex verbis, omni meliori
modo, via iure cauſa & forma quibus magis & melius
de iure potuit & poteſt. Non diceretur autē melius fuiſ-
ſe teſtatam ſi nepiem infantem, & nullam cauſam ingra
titudinis committere valentem, debita ſucceſſione frau
7 daſſet. d. § aliud quoque. Ideo vt dicamus † teſtatricem
voluiſſe id, quòd lex ipſa diſponit, prout præſumendum
eſt, ſecundum Bart. in l. hæredes mei. § cum ita, num. 4.
ad Trebel. Bal. in l. cum precibus, num. 44. in fine. C. de
impuber. Soc. conſ. 168. num. 63. in fi. vbi de communi.
vol. 2. Aym. conſ. 35. num. 38. inducenda eſt neceſſitas fi-
deicommiſſi, & hoc eſt, quod magis & melius de iure
potuit facere d. teſtatrix.
Sexta & vltima coniectura oritur ex verbis teſtamēti,
*& anche prego ſua Santità che voglia dare alla Clarice
mia figliuola 6000. ducati, perche non vorrei, che riceueſ-
ſe torto*, illa tripliciter ponderando.
Et primò, nam ſi voluit in hac parte teſtamenti indu-
cere fideicommiſſum in fauorem Claricis, prout indu-
ctum eſſe Dominis videbatur, ne illam iniuria afficeret,
multò minus dicendum eſt voluiſſe iniuriam nepti in-
fanti ex vnico prædefuncto filio maſculo facere, quam
8 † prædilexiſſe apparet, tum quia eam prius nominauit.
iuxta l. Lucius. l. vlt. de hæred. inſtit. l. Publius. § fin. de cō-
dit. & demonſt. Tum quia ad eam voluit maiorem hære
ditatis partem peruenire. auth. hoc amplius. C. de fidei-
com. & per Corn. conſ. 304. col. 3. circa med. vol. j. Aym.
conſ. 147. num. 2. Tum etiam quia erga ipſam magis eni
xam voluntatem oſtēdit quàm erga Claricem. quia cùm
de ipſa loquatur, vtitur tantum vnico verbo, prego, cùm
verò de alia, geminato. ſ. prego, & ſupplico.
Secundò ponderando dictiones illas, *& anche*, quæ
9 † important implicationem & coniunctionem cum prę
cedentibus. iuxta gloſ. in clem. 2. verſic. eccleſiæ, de hæ-
ret. & l. ea tamen adiectio, de leg. 3. ergo quale fideicom
miſſum eſt in diſpoſitione de Clarice, tale etiam debet
eſſe in diſpoſitione de nepte, quaſi dicere voluerit teſta-
trix, ſicut reliqui Catherinæ per fideicommiſſum, ita ēt
relinquo Clarici, præſertim cùm vtraque diſpoſitio ſit
concepta eiſdem ferè verbis, nempe verbo, precor, item
verbo, vt velit.
Tertiò ponderando, quia dum inquit, *che Clarice non*
riceueſſe

viceuerſſe torto, neceſſariò oſtēdit voluntatem ſuam fuiſ-
ſe maiorem prærogatiuam exhibere in neptem, quàm
in Claricem, quæ erat eius filia: iniuria enim erat, ſi ne-
ptis totum haberet, excluſa Clarice filia. Et hæc coniectu
10 ra confirmatur, quia † vna pars teſtamenti quatenus eſ-
ſet dubia, per aliam declaratur. l. qui filiabus, in princ. de
leg. j. Bart. in l. Centurio, col. 9 in prin. verſic. quid enim,
de vulg. & pupil. Bal. in l. cum in teſtamento. §. vlt. de hæ-
red. inſtit. Soc. iun. conſ. 55. num. 10. vol. 4. Cùm præſer-
tim congrua ratio diuerſitatis dari non poſſit, quare po
tius in fauorem vnius voluerit fideicommiſſum induce-
re magis quàm alterius, cùm ambæ eſſent deſcendentes
primi gradus, imò ratio iniuriæ magis militat reſpectu
neptis quàm Claricis, cùm Clarix eſſet maior, nupta, &
dotata, neptis vero infans, & nihil habens.

His coniecturis accedunt etiam iuris præſumptiones
pro inducendo hoc fideicommiſſo.

Prima eſt fauor liberorum, quæ reſultat ex affectio-
ne & charitate aſcendentium erga deſcendentes, & ſu-
11 perat † omnes alias ad inducendum fideicommiſſum
etiam præter verborum proprietatem. iuxta l. cum acu-
tiſſimi. C. de fideicom. l. cum auus. vbi late Soc. col. j. & a.
de condit. & demonſt. quia parentum hæreditas per na-
turalem quandam quaſi legem & tacitam rationem de-
betur liberis, vt dicitur in l. cum ratio, in princip. de
bon. damnat. & omnia quæ noſtra ſunt, liberis noſtris
ex voto paramus. l. fin. § ſed nunquid, de bon. liber. Et na-
tura ſimul ac parentum commune votum admittit libe-
ros in eorum ſucceſſionem. l. nam & ſi parentibus, in
prin. de inoff. teſtam. l. ſcripto, in ſi. vnde liber.

Et ideo dicuntur quaſi Domini etiam viuentibus pa-
12 rentibus, & † illis mortuis bonorum dominium in eos
dicitur continuari. l. in ſuis, de liber. & poſthum. l. j. §. lar-
gius, de ſucceſſ. edict. de quo latius per Alciat. de præ-
ſump. reg. j. præſump. 8. & cùm ſimus in auia. illa præſu-
mitur de facili voluiſſe donare nepti, trad. Bart. & alij in
l. quæ dotis, ſol. matrim.

Secunda præſumptio eſt fauor teſtamenti, quia ne-
13 mo † præſumitur eam viam eligere, per quam ſua diſpo
ſitio impugnari poſſit. l. 3. de milit. teſtam. & ſemper eſt
facienda interpretatio, ne actus deſtruatur. l. quoties.
l. vbi, de reb. dub. l. quoties, de reg. iur. Alciat. in d. tract.
reg. 1. præſump. 34. Et voluntas teſtatoris ita interpretā-
da eſt, vt non videatur voluiſſe quod nō potuit. l. ſi quis
ita, de condit. inſtit. l. Lucius. §. pen. ad municip. Et præſu
mitur potius teſtator ſenſiſſe illud quod verbis non cō-
tinetur, ne eius diſpoſitio inutilis reddat. Bar. in l. Quin-
tus, la 2. §. j. num. 3. de auro & argen. leg. Et iſta præſum-
ptio eſt cęteris alijs potētior. vt dicit Pau. de Caſt. in d. l.
vbi verborum, de reb. dub. & per Ruin. conſ. 72. num. 4.
vol. 2. Sed ſi interpretaremur non adeſſe fideicommiſ-
ſum validum, dicendum eſſet vel teſtamentum eſſe nul
lum ob neptis præteritionem, vt dictum eſt, vel fideicō-
miſſum, vti in liberam hæredis voluntatem collatum,
eſſe inualidum.

Tertia præſumptio eſt fauor fideicommiſſi, pro quo
14 † inducendo voluntas magis quàm verba intuenda eſt.
l. cùm virum. C. de fideicom. l. pen. de leg. j. Et vtcunque
precaria voluntas quæreretur coniectura, potuit admit
ti. vt dicit tex. in l. cum proponebatur, in fine, de legat. 2.
Nec ſpectantur verba fideicommittentis, ſed ſententia,
quibuſcunque verbis, dummodo teſtator ſenſerit, vt hę
reditas reſtituatur. l. vbi pure. §. te rogo. ad Trebel. & di-
cit tex. in l. ex facto, la grande. §. verum, de hæred. inſti-
tuen. totum facit voluntas defuncti, nam quid ſenſit, ſpe
ctandum eſt.

15 Natura † enim fideicommiſſorum eſt taliter fun-
data in voluntate defuncti, vt quibuſcunque verbis,
coniecturis, vel præſumptionibus de ea poteſt appa-
rere, ſufficiat ad inducendum fideicommiſſum, vt pro-
bat Alexan. conſ. 100. nume. 7. volum. 4. Soc. iun. conſilio
110. nu. 10. volum. 3. Curt. ſen. conſil. 42. in princip. cum
pluribus ſimil.

16 Hinc eſt, quòd † verba enunciatiua futuri euentus,
quæ alias de per ſe non inducerent fideicommiſſum, ſi
ſint prolata in filios, vel nepotes, illud inducunt. l. vnum
ex familia. §. fina. de lega. ſecundo, l. fideicommiſſa. §. hæc
verba. l. Pamphilo. in princip. de leg. 3. Roman. ſing. 154.
num. ſecundo.

Et verba denotantia deſiderium teſtatoris, in quem
cupiat bona ſua deuenire, inducunt etiam fideicommiſ-
ſum. l. & eo modo. l. etiam hoc modo. de leg. 1.

Sed cum ex ſerie teſtamenti colligitur enixa volun-
tas teſtatricis volentis, quòd ſua bona quoquo modo in
neptem perueniret, ſatis et hoc dici debet per ſupra di-
cta inductum fuiſſe fideicommiſſum.

Quarta præſumptio elicitur ex qualitate perſonæ hæ
redis inſtituti nulla re egentis, & liberaliſſimi Principis,
qui erat nepti loco patris, & illi cōiunctiſſimus, à quo po
terat ſperare omne commodum etiam cum lucro, & de
quo teſtatrix poterat confidere, cum omnia bona ſe ab
ipſo habuiſſe profeſſa fuerit.

Vnde ratione talis confidentiæ præſumi debet teſta-
tricem voluiſſe fideicommittere. argum. l. Pamphilo. in
prin. de leg. 3.

Quinta, & vltima præſumptio deducitur ex aliqua
17 † obſeruantia propter agnitionem factam per Leonem
de fideicommiſſo relicto Clarici, vt colligitur ex inſtru
mento tranſactionis iuxta conſ. Cyn. inter conſil. Bal. in
conſil. 400. col. prima, lib. 4. de quo late per Aym. conſil.
158. num. 1.

Ex quibus omnibus coniecturis, & præſumptioni-
bus Domini exiſtimarunt conſtare de voluntate Alphō-
ſinæ volentis fideicommittere in fauorem neptis.

Et licèt ex dictis coniecturis, & præſumptionibus ſo-
læ, & de per ſe conſideratæ paterentur aliquam difficul-
tatem, tamen ex omnibus ſimul iunctis inducitur pro-
batio, quam Domini ſufficienter eſſe arbitrati ſunt in
18 hoc caſu, præſertim, quia † coniecturæ voluntatis teſta-
toris dependent ab arbitrio iudicis. l. voluntatis. C. de fi-
deicommiſſ.

Non ob. in contrarium adducta pro parte Domino-
rum creditorum.

Et in primis, quod ſtante reſolutione in hac cauſa fa-
cta, quòd facultas diſponendi cōceſſa Leoni per illa ver-
ba, aliè & baſsè, quantum ſibi placuerit, denotet liberā
& abſolutam poteſtatem non coarctatam ad arbitrium
boni viri, non poteſt dici per verba ſubſequentia, *ben
prego & ſupplico*, fuiſſe inductum fideicommiſſum,
quia ſequerentur tria potiſſimum abſurda.

19 Primum, quòd teſtatrix feciſſet † actū nullū remittendo
hoc fideicōmiſſum in liberā hæredis voluntatem. cōtra
tex. in l. fideicommiſſa. §. ſic fideicōmiſſum. de leg. 3. & l.
ſenatus. §. legatum, de leg. j. cum alijs adductis. quod ta-
men non eſt præſumendum. c. à nobis, il primo, de ſent.
excom. Rot. deciſ. j. num. 4. de teſtam. in antiq. Dec. con-
ſil. 124. num. 3. Aym. conſ. 172. num. 4.

20 Secundum, quòd teſtatrix † ſe incontinenti correxiſ-
ſet, dando in eodem contextu verborum liberam & ab-
ſolutam poteſtatem, poſtea ſtatim per verba, *ben prego*,
illam adimendo. contra l. nam ad ea. & ibi gloſ. de con-
dit. & demonſt.

21 Tertium, quia † cōceſſio dictæ liberæ poteſtatis fuiſ-
ſet prorſus inutilis, cùm momento temporis, quo con-
ceditur,

ſeditur, momento tollatur, vt in his terminis tradit Ro
man. in conſil. 112. num. 3. verſic. prima autem ratio. &
verſic. ſed in propoſito. quam ſequitur Iaſ. conſ. 58. in fi.
verſic. vltimo, vol. 3.

Quoniam reſpondetur, quòd tota ſeries teſtamenti
ab illis verbis, in prima dico, vſque ad verba, *& ſollo
mio herede*, in effectu nil aliud continent quàm reſpe-
ctum, humilitatem, & reuerentiam quandam teſtatricis
erga Leonem ſummum Pontificem, qui ob ſummam
dignitatem debebat hæres inſtitui ſingulari quodã mo-
deſtiæ ſubmiſſionis & obſeruantiæ genere, nec erat ro-
gandus vulgari & promiſcuo modo, vt quilibet alius,
hæreditatem reſtituere, propter quam etiam reueren-
tiam dixerat ſe quicquid habebat à ſua ſanctitate reco-
gnoſcere. Quare bene ſentiens de fide dicti ſummi Pon
tificis putauit cum his præfationibus tantam ſublimita
tem inuitare, vt non dedignaretur ſubire honorẽ huius
tituli hæredis conſunctum cum onere fideicommiſſi in
fauorem liberorum.

Præterea dicta verba, *ne diſponga alto & baſſo*, nihil
aliud videntur tribuere Leoni, quàm illam eandem fa-
cultatem, quàm haberet etiam quod teſtatrix non ex-
preſſiſſet, nec aliud ſignificare quàm quod hæredis no-
mine continetur, nempe, vt ſit dominus omnium bono
rum, quia hæres vere dicitur dominus. §. pro hærede,
Inſtit. de hæred. qualit. & different. l. his verbis. C. de hæ
red. inſtituen. quod patet, quia ſtatim poſt dicta verba
ſubdit, *& ſollo mio herede vniuerſale*, quæ declarant illa
præcedentia. argum. l. ſeruus plurium §. fin. de legat. pri-
mo. & hanc liberam facultatem videtur voluiſſe con-
cedere, vt de bonis ſuis diſponeret, prout ſibi placeret,
dummodo nepti cõſuleret. Sed particulariter rñdendo.

Non obſt. primum abſurdum, quia immo niſi inter-
pretaremur pro fideicommiſſo, diceremus, teſtatricem
feciſſe actum nullum, vt ſupra dictum eſt, & probatur
in d. §. ſic fideicommiſſum.

Non obſt. ſecundum abſurdum de correctione. Quia
in primis dicitur hic nullam adeſſe correctionem ea ra-
tione, quia facultati liberè diſponendi eſt contraria ne-
ceſſitas ita diſponendi: ſed teſtatrix non dicit, vt Leo ita
diſponat, ſed orat vt ita velit: voluntas autem non eſt
contraria iſti facultati formaliter loquendo, immo illa
facultas ſine voluntate explicari non poteſt. Et ideo ſi
Leo velit id, quod teſtatrix, cùm rogauit vt vellet, quic-
quid poſtea faciet, dicitur facere vigore dictæ faculta-
tis ſibi conceſſæ.

Accedit, quia prior illa diſpoſitio liberè diſponendi
non fuit ſimpliciter facta, ſed cum modificatione ſequẽ
tis diſpoſitionis, quam denotant illa verba, *ben prego*,
quæ connectunt ſimul ſequentia præcedentibus. Et
21 † ideo quemadmodum ſi dictis verbis, alte & baſſe, fuiſ-
ſent addita aliqua alia verba, quæ importarent arbi-
trium boni viri, reſtringeret laxam facultatem. vt poſt
Abb. in cap. Quintauallis, numero 32. de iureiuran. tra-
dit Socin. in l. vtrum ita § cum quidam, numero 12. de
rebus dub. Bertran. conſil. 158. numero 20. volum. ter-
tio. parte ſecunda.

Eodem modo hæc verba ſequentia, *ben prego &c.*
quæ inducunt fideicommiſſum, reſtringerent priorem
illam facultatem, ita vt cenſeatur data vel ante requiſi-
tionem, vel reſpectu temporis reſtitutionis vel admini-
ſtrationis ante obitum Leonis, & aliarum circunſtan-
tiarum, quæ conſiderari poſſent in tractatione horum
bonorum, dummodo tandem ad Catherinam perue-
niant, vt probatur in l. ſi fideicommiſſa, & l. poſtulan-
te. § ſed & in huiuſmodi. & l. ſi Titius. vbi Bart. ad Tre-
bellia. Socin. conſilio 325. numero tertio, volumine ter-
tio. Ruin. conſilio 112. numero nono. conſilio 155. vo-
lum. ſecundo.

23 Præterea patet non adeſſe correctionem, † ex quo
fit cum commemoratione rerum ſupra relatarum pro-
pter illa verba, *che di queſte coſe che io gli laſcio*, iuxta
dictam l. nam ad ea. ibi, niſi cum commemoratione pri
mæ. & declarat Barto. in l. iuriſgentium. §. adeo, numero
primo, de pact. & in l. ſicut, poſt princip. eodem titulo.
Iaſ. in l. qui bis idem, numero 3. in ſexta limit. de verbo-
rum obligatio.

Secundò reſpondetur etiam, quòd adeſſet correctio,
24 tamen † in fideicommiſſis verba præcedentia debẽt re-
ſtringi & declarari ex ſubſequentibus, non autem ſub-
ſequentia ex præcedentibus. l. clari. C. de fideicommiſſ.
l. ſi quis cum, in principio; de vulga. & pupilla. l. ſi
mihi & tibi. § in legatis, de legat. primo. Dec. conſil. 317.
num. 4. & conſil. 653. num. 7.

Nec eſt inconueniens, quòd inſtituti hæredes in
omnibus bonis & verbis quibuſuis prægnantibus po-
ſtea grauarentur onere fideicommiſſi, iuribus vulga-
25 ribus, maximè † ſtante dictione illa, *ben prego*, quæ
eſt aduerſatiua. gloſ. in l. cum hic ſtatus. §. diuortium. ver
ſic. tamen, de donat. inter virum & vxor. & denotans di-
uerſitatem in facto, & in iure. Bart. in l. patris, & filij. nu-
mero primo, in fine, & ibi Iaſ. numero ſexto, de vulga.
& pupilla.

Quod etiam comprobatur, quia quemadmodum d.
libera facultas reſpiciebat etiam bona relicta Clarici, &
tamen ea non obſtante in eius fauorem eſt inductum
fideicommiſſum, & ſic illa facultas ex ſequentibus fuit
reſtricta, ita dicẽdum eſt idẽ factum fuiſſe reſpectu ne-
potis, cùm hæc præſertim ſit pia, & conſona naturali
æquitate correctio.

Non ob. tertium abſurdum de inutilitate inſtitutio-
nis, quoniam vt fuit ſupradictum, non eſt prorſus inuti
le, cùm ante reſtitutionem non data mora faciat fructus
ſuos. d. l. poſtulante. §. ſed ſi huiuſmodi. ad Treb. & veriſi-
militer neptis ante pubertatem, & tempus nuptiarum
non repetiſſet ab hærede reſtitutionem & Roman. in d.
ſing. 154. nume. ſecundo, mouebatur tum propter cor-
rectionem, quæ vt dictum eſt, non ob. tum quia inſurge
bat nullitas teſtamenti, quæ ratio nullitatis potius ope-
ratur præſumptionem in contrarium, vt valeat fidei-
commiſſum.

Non obſt. aliud fundamentum adductum pro parte
Dominorum creditorum, quòd oritur perplexitas, &
repugnantia inter dicta præcedentia, & ſubſequentia ver
ba, quia perplexitate ſtante iudicandum eſt pro non fi-
deicommiſſo, vt per Bero. conſil. 64. nu. 9. vol. 2.
26 Quoniam † reſpondetur ex ſupradictis non conſta-
re de aliqua perplexitate, quæ etiam ſi adeſſet, nihilomi-
nus fieri debet interpretatio pro validitate diſpoſitio-
nis, maxime in fauorem liberorum. Et quia poſteriora
in fideicommiſſis attendi debent, per ea quę ſupra dicta
ſunt, & Bero. loquitur in longe diuerſo caſu.

Minus etiam releuat aliud fundamentum, quòd teſta
trix vſa fuerit illis verbis, *che voglia*, quæ cum reſpi-
ciant liberam hæredis voluntatem. l. fideicommiſſa, la
tertia, §. quid ſi ita. de fideicommiſ. liber. l. fideicommiſ-
ſa. §. quanquàm. de lega. tertio, ſunt contraria naturæ fi-
deicommiſſi.
27 Quia † reſpondetur dicta iura loqui, quando fuit di-
ctum, ſi hæres voluerit, nam tunc non valet fideicom-
miſſum, cùm ſit poſitum ſub conditione voluntatis hæ-
redis: ſecus ſi fuit dictum, vt velit, quia tunc includunt
fideicommiſſum. l. pater filium. §. fi. de lega. 3. l. Lucius. §.
fi. eo. prout in caſu noſtro.

Non obſt. illud fundamentum, quod deducitur ex ponderatione illorũ verborum, *far vn dono & vn preſente*, quæ ſunt aliena à natura fideicommiſſi, ex quo cũ donatio dependeat à mera voluntate donantis. l.j. l.donari, de donatio.l.munus proprie, de verb.ſignif.l.donari, de reg.iur. non videtur teſtatrix voluiſſe arctare Leonem onere fideicommiſſi, quia ita eſſet obligatio, & nõ
donatio.l.Ariſto, in princ.vbi not.Caſtren.& Imo.de do
28 natio. Quoniam † primò reſpondetur, quòd iſta verba
non repugnat fideicommiſſo, quod inducitur etiam per
verbum, dono.l.miles ad ſororem. vbi gloſ.in verbo, remunerationis.& ibi not.Bal.de leg.2.

Nec refert, quòd teſtatrix non donet, ſed velit ab hærede donari, quia perinde eſt ac ſi ipſa donaret, ex quo de eius mandato donatur. l.item eorum.§.primo. quod
cuiuſque vniuerſ. nomi. l. ita autem. §. geſſiſſe, de ad-
29 min.tuto.l.quod iuſſu, de regul.iur. & bona † ſubiecta
fideicommiſſo capiuntur ab ipſo relinquente, non à grauato.l.ſi hæres teſtamento, de actio.emp.l.vnum ex familia.§.ſi duorum. vbi gloſ.in verbo, hæreditario, de leg.ſecundo. & non attenditur cùm quo donans loquatur, ſed in quem voluntatis intentio dirigatur. vt dicit tex.in l.cum pater.§.donationis, de leg.2.

Secundò reſpondetur, quòd quemadmodum poteſt
quis cogi ad reſtituendam hæreditatem, quando roga-
30 tur reſtituere, eodem modo † dicendum eſt poſſe cogi
ad donandum, ex quo rogatur donare, cùm hæreditas iſta poſſit donari ſicut reſtitui. l. hæreditatem, de donationibus.

Tertiò reſpondetur, dato quòd quis non poſſit cogi ad donandum, ſi tamen rogetur, pro fideicommiſſo accipiendum eſt, ſicut dicitur, quòd licèt quis non poſſit rogari, vt aliquem hæredem inſtituat, ſi tamen ad id rogatur, pro eo accipitur, quaſi rogatus eſſet hęreditatem reſtituere, & propterea inducitur fideicommiſſum.l.filiusfamilias.§.vt quis hæredem, de legat.j.l.ex facto, in prin. ad Trebel.

Quartò reſpondetur, quòd ideo teſtatrix vſa eſt verbo, dono, quia quẽadmodum ipſa profeſſa eſt ſe omnia habuiſſe à liberalitate Leonis, ita etiam voluit quod ipſa neptis hanc hæreditatem, quam ei voluit per Leonem reſtitui, ab eiuſdem Leonis liberalitate recognoſceret, & ſic etiam iſta verba, *in dono, & in preſente*, conueniunt reuerentiæ & modeſtię teſtatricis erga illũ ſummum Pontificem, vt ſupra dictum eſt, potius quàm verbum, reſtituere, quod eſt durius, vt ita facilius Leo faceret, quod ipſa rogabat.

Quintò & vltimò reſpondetur, quòd licèt ex ſui pro-
prietate hoc verbum, dono, non conueniret fideicom-
31 miſſo, tamen † ratione ſubiectæ materiæ, quæ præſtat
interpretandi occaſionem, vt dicit Bald.in l.omnes populi, in fine, de iuſtit. & iure. & vt deſeruiat actui, qui geritur, receditur ab eius proprietate, vt fit in l.ſi vno, in princ. loca. in qua appellatio donationis comprehendit tranſactionem. vnde cùm ſub vocabulo donationis, impropriè veniat donatio, quæ fit à donante ex neceſſitate, gloſ.in l.donari, de regul.iur.& in l.rem legatam, in verſic. liberalis, de adimen.lega. ergo † ſaltem impropriè hoc verbum erit aptum importare fideicommiſſum, quod ne intercidat, receditur à verborum proprietate. l.non aliter, de legat.tertio. l.quoniam indignum. C.de fideicommiſ.l.in legatis.C. de legat. l.cogi, in prin. & ibi not.Bart.numero ſecundo, ad Trebellia.Alexan.in l.ex facto.§.fin.numero ſecundo. & eſt communis opin. vt per Pariſ.conſil.43.numero 14.volum.ſecundo. Clar. de teſtam.quæſt.76.verſic.idque maxime. Maximè ſtante affectione teſtatricis auiæ erga neptem.l.ſi ſeruus plurium.§.vltimo, de leg.primo. & latè per Aym.conſil.62. num.8 9.& 13.

Et ex ſupradictis colligitur reſponſio ad id quod dicitur, quòd teſtatrix non videatur voluiſſe reſpectu neptis inducere fideicommiſſum, cùm non fuerit vſa verbo, dare, quod importat neceſſitatem, ſicut vſa eſt reſpectu Claricis, vt etiam ad alia in contrarium adducta.

ROBVSTERII.

Roman. vinea. Die 23.Iunij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidere iuſtè dicitur qui auctore prætore poſſidet.*

2 *Inſtrumentum ſolum poſſeſſionis in vim decreti iudicis capta, ſufficit, vt quis dicatur iuſtè poſſidere.*

3 *Continuatio poſſeſſionis ex quibus probetur actibus.*

4 *Ius executionis, & immiſſionis in poſſeſſionem poteſt cedi.*

5 *Poſſeſſio reſidet in perſona eam accipientis, donec fuerit ratificata ab eo, cuius nomine accepta fuit.*

6 *Reſtringere ſe ſemper quis cenſetur legibus de ipſo actu loquentibus.*

7 *Authoritas iudicis facit, vt poſſeſſor debuerit ſuſpicari ſe poſſe repelli.*

8 *Mandatum de manutenendo eſt ſummariſſimum, & datur etiam mero detentori & ſpoliatori contra ſpoliatum, ſaluis in cęteris remanentibus iuribus partis tam in poſſeſſorio ordinario quàm petitorio.*

9 *Mandatum de manutenendo poteſt ab eodem iudice quandocunque reuocari.*

10 *Paria ſunt non eſſe, & minus efficaciter, aut ſufficienter eſſe.*

11 *Inhibitio quando conditionalis & limitata, aut alias ineſſicax dicatur, & de eius effectu.*

12 *Priuilegium idem operatur quod ius commune.*

13 *Princeps nec habens cauſam ab eo cum facultate prædicta dicitur attentare.*

14 *Dubia res non efficitur per negationem partis, vbi ex actis res liquida reperitur.*

15 *Agi poteſt contra hæredem executiuè vigore obligationis cameralis, licèt non ad effectum periurij.*

16 *Executio obligationis cameralis poteſt impediri per tertios ex bono eorum iure & claro.*

17 *Legitima & trebellianica ſunt medietas totius hæreditatis.*

18 *Filius habet fundatam intẽtionem in omnibus bonis etiam ſubiectis fideicommiſſo vniuerſali.*

DECISIO DCXLI.

QVoad primam difficultatem, an conſtet de primo extremo in vinea, de qua agitur, reſoluerunt Domini ſatis ex deductis conſtare de primo extremo in fauorem Ludouici de Angelinis & Andreæ, aut ſaltem in fauorem Ludouici ſi non conſtaret de ratificatione Andreæ.

Nam ad inſtantiam Magdalenæ citato Rodomonte poſſeſſore huiuſmodi vineæ, & hærede Antoniæ, fuit actum coram D. A. C. vigore obligationis cameralis ad ſolutionem 200. ducatorum eidem Magdalenæ, ex hæreditate Antoniæ matris ſuis nomine dotis debitorum, vt in principio extractus Auditoris Cameræ, & quia Rodomontes expreſsè conſenſit, vt fieret executio in huiuſmodi vinea, ſol.quadrageſimotertio, & 45.

de

de mandato eiuſdem A. C. decreto ſub die 19. Aprilis,
1575. fol. 46. fuit facta executio ſuper huiuſmodi vinea
ſub die 28. Maij. eiuſdem anni. fol. 49. & 58. Et præce-
dente ſubhaſtatione & deliberatione in fauorem Ioan.
Dominici Bruni tanquàm plus offerenti, fol. 58. concor
datiſque creditoribus pro concurrenti quantitate pre-
cij vineæ, & facta ceſſione à d. Bruno in fauorem Ludo-
uici & Andreæ, accepit poſſeſſionem dictæ vineæ, ſub
die 12. Auguſti. 1575. fol. 114. illamque continuarunt,
vt in diſpoſitionibus teſtium, quorum copia datur. Ex
quibus omnibus apertè conſtat de primo extremo & le
1 gitima poſſeſſione Ludouici & Andreæ, nam † iuſte poſ-
ſidet, qui auctore prætore poſſidet. l. iuſte, de acquiren.
poſſeſſ. cum alijs per gloſ. fin. in cap. præſentium. 7 quæ-
ſtio prima. vbi etiam Archid. Ægid. Gemin. & Alexand.
idem Ægid. deciſ. 104. Gomeſ. deciſ. 41. Dec. conſil. 125.
2 ſub numero 5. Et † quod ſolum inſtrumentum poſſeſ-
ſionis in vim decreti iudicis captæ ſufficiat. Abb. in cap.
cum nobis, numero 5. verſic. ego vero dico, de præſcri-
ptio. Soc. conſil. 105. in princip. lib. ſecundo. Zuccard. in
l. fin. numero 413. C. de edict. diui Adria. tollen. Caſſad.
deciſ. 10. de præben. Menoch. in tract. de retinen. poſſeſſ.
remed. 3. numero 575. verſic. nono probatur. multò ma
gis accedente conſenſu Rodomonus hæredis & poſſeſ-
ſoris, quia propter conſenſum iura ſua perdidit. l. cum
quidam. C. de admin. tuto. cum alijs per Tiraquel. de re-
tract. ligna. §. primo, gloſ. 9. numero 154. Faciunt etiam
teſtes, qui licet ſoli non ſufficerent, vt in reſolutione 8.
Februarij 1580. coram R. P. Domino Seraphino. tamen
iunctis præmiſſis, quòd prius fuerit capta poſſeſſio, ſine
3 dubio ex iſtis probatur cultura vineæ, & ſic † continua-
tio poſſeſſionis. gloſ. in l. tertia. vbi etiam Bal. fin. regun.
Angel. Aret. in §. ſi itaque, numero 7. de actio. Paril. con
ſil. 107 numero 21. in principio. Ruminal. ſen. conſi. 541.
numero 4. lib. ſecundo. Menoch. in tract. de retinen. ter-
tio remed. num. 563.

Non ob. quòd reſpectu Domini Giſellini non ſit pro-
bata poſſeſſio. Quoniam hoc nihil refert, cùm ſatis ſit
Ludouicum per ſe ipſum accepiſſe poſſeſſionem nomi-
mine ſuo & Andreæ, vt in d. extract. folio 114. & is Lu-
douicus ſit de litis conſortibus in lite huiuſmodi ſu-
per ſpolio.

Neque etiam obſt. quod Ludouicus non fuerit miſ-
ſus in poſſeſſionem auctore prætore, neque acceperit
poſſeſſionem vigore decreti D. A. C. & ſic eius poſſeſſio
non fuerit vera, ſed turbatio & moleſtia abſente Rodo-
monte antiquo poſſeſſore.

Nam reſpondetur, quòd cùm Ludouicus & Andreas
venerint ex ceſſione Bruni, cui fuerat facta deliberatio,
bene dicuntur ex hoc capite auctore prætore poſſidere,
4 quia † ſine dubio potuit cedi ius iſtud executionis & im
miſſionis in poſſeſſionem, vt late congerit Tiraquel. de
retract. lignag. § 26. gloſ. tertia, numero vigeſimo ſecun-
do, cum ſequen.

Non obſt. quòd Andreas non acceperit poſſeſſionem
dictæ vineæ, ſed Ludouicus nomine ſuo & Andreæ, pro
quo de rato promiſit. Quoniam teſtes ſatis videntur
probare geſta & continuationem conſortium ante ſpo-
liationem Rodomōtis, & ſic Andreæ ratificationē, quæ
ratificatio ex alijs circumſtantijs eſt etiam ſatis veriſimi
lis: & quando non ſatis conſtaret de ratificatione An-
dreæ, cùm Ludouicus, Andrea non ratificante, expreſſe
voluerit teneri de ſuo, ſatis ex hoc oſtendit animum
5 ſuum, & tota † poſſeſſio eo non ratificante, reſideret in
eius perſona. l. ſi abſentis. vbi Bart. & alij. C. ſi cert. petat.
cum alijs per Alexan. & alios in l. ſi mihi & Titio, de ver
borum obligat. Alexan. conſil. 32. numero ſecundo. &
conſil. 24. numero quarto, cum ſequen. lib. quinto. ſem-
6 per enim † quis cēſetur ſe reſtringere legibus de ipſo actu
loquentibus. l. ſi duo. vbi Bal. de acquir. hæred. Aym. con
ſil. 186. num. 9.

Nec etiam obſt. quòd Rodomontes etiam poſſide-
bat & non habuit ſe pro ſpoliato, immo obtinuit man-
datum de manutenendo, & continuauit poſſeſſionem.
Quoniam (vt dictum eſt) per conſenſum ſuum perdidit
omne ius ſuum & poſſeſſionem, quæ ſolo animo amit-
7 titur. Item † authoritas iudicis facit, vt ipſe debuerit ſu-
ſpicari ſe poſſe repelli. Ange. & alij per Mohed. deciſ. 84.
Nec conſtat de aliqua ipſius continuatione ante diem
19. Aprilis, & 20. Maij. qua fuit facta executio ſuper
vinea, aut ante diem 12. Auguſti. 1575. Quia fuit ca-
pta poſſeſſio, & mandatum de manutenendo datum
Rodomōti fuit de menſe Iunij. 1576. & vix eſt, quòd
tunc in Rota fuerit dictum de obligatione camerali,
nec de conſenſu Rodomontis, quòd fieret executio in
vinea, de qua agitur, nec de executione, nec de inſtru-
mento poſſeſſionis, quę ſunt in extract. A. C.

Præterea cùm mandatum de manutenendo ſit ſum-
mariſſimum. Pau. de Caſt. conſilio 3. numero ſecundo.
cum alijs per Menoch. de retinen. remed. quarto, nume-
8 ro 58. datur † etiam mero detentori & ſpoliatori, & cō-
tra ſpoliatum. Paul. in l. Attilius regulus, numero 5. Ro-
man. numero 7. Imo. numero 5. de donat. cum alijs per
Neuizan. conſil. 80. numero 3. verſic. & dicit Paul. Non
tamen intendit iudex aliud quàm manutenere illum
detentorem in eo ſtatu, in quo exiſtit, vt tollat occaſio-
nem ſpolijs & ſcandalis. In cęteris verò præſeruat parti
omnia iura, tam in quocunque poſſeſſorio ordinario,
quàm in petitorio. ut in l. ſecunda §. mercio. pro ſocio.
cum alijs per Sarnen. in reg. de iure quæſito. quæſt. ſecun
da, numero quinto. Dec. conſil. 541. numero 17. Merito
poſſunt iſti ſpoliati agere ſpolio non obſtāte dicto man-
dato de manutenendo.

Neque etiam obſtat, quòd non fuerit appellatum ab
huiuſmodi mandato de manutenendo, & quod tranſi-
uerit in rem iudicatam. Quoniam ab iſtis interlocuto-
rijs non datur appellatio, vt in regula cancel. cùm graua
men poſſit reparari per appellationem à diffinitiua, vel
9 alio remedio ordinario: immo † quandocunque con-
ſtat de poſſeſſione alterius, poteſt idem iudex dictum
mandatum reuocare, nec quoad iudicem tranſit in
rem iudicatam. l. quod iuſſit. cum ibi plene not. de
re iudica.

Quoad ſecundam partem, an iſti ſint reſtituendi in
caſu de quo agitur. Dixerunt Domini, quòd cùm tem-
pore, quo Ludouicus & Andreas acceperunt poſſeſſio-
nem vineæ, ipſi non eſſent citati in lite, quæ inter alios
pendebat in Rota, nec illis per Rotam erat inhibitum,
ſunt reſtituendi, quia docent clare de primo & ſecun-
do extremo, & nullum adeſt impedimentum, quomi-
nus ſpoliatus ſit ante omnia reſtituendus. Et idem eſſet,
ſi eſſemus in caſu, in quo lis & inhibitio rotalis afficeret
iſtos, non tamen impediret vlteriorem executionem co
ram A. C. pendentem.

Nam quando non obſtante lite & inhibitione poteſt
quis procedere ad executionem, non dicitur attentare;
limitata enim cauſa producit limitatum effectum, &
10 † paria ſunt non eſſe & minus efficaciter, aut ſufficien-
ter eſſe. cap. ſi quis tuſſo. cum gloſ. in verſiculo, admitti.
de electio. libro ſexto. Tiraquel. de retract. ligna. §. pri-
11 mo, gloſ. 10. numero 90. pagina 250. & de † iure in in-
hibitione moderata conditionali, limitata, aut aliàs
inefficaci, inquit Rot. deciſio. prima, de offic. delega.
in nouis. Tiraquell. de vtroque retractu. §. primo,

gloſ. 2. num. 21. verſic. ſed illud in dubium. late Modern. Peruſin. in tracta. de attent. parte ſecunda, cap. 50. limit. 7. num. 13.

Vnde licet ſecunda Iulij. 1575. & ſic ante 12. Auguſti, quo iſti acceperunt poſſeſſionem, iam Magdalena, à qua Ludouicus & Andreas habent cauſam, eſſet citata in lite rotali, & illi inhibitum. vt in regu. fol. 157. & reproducta inhibitio, tamen cū illa lis & inhibitio non impedirent vlteriorem proceſſum coram A. C. pēdentem, non eſt curandum de ea, ex ſupra deductis.

Quod aūt lis & inhibitio Rotalis non impediret proceſſum corā A. C. introductū, eſt clarum. Nam Antonia mater Magdalenæ promiſit eidem & Nicolao genero nomine dotis ſcuta 200. & ad illa ſoluendum obligauit ſe & ſuos hæredes in ampliori forma cameræ, & cùm Antonia deceſſiſſet antequam ſolueret dicta ſcuta 200. Magdalena egit vigore dictæ obligationis cameralis cōtra Rodomontem vti hæredem Antoniæ, & detentorem huiuſmodi vineæ repertæ in bonis Antoniæ, & ſic coram A. C. agebatur de executione obligationis cameralis, & cùm A. C. habeat priuilegium notiſſimum, quòd vbi agitur de executione obligationis cameralis, ſi in commiſſione, cuius vigore introducitur lis coram alio iudice, & emanat inhibitio, non eſt facta expreſſe mentio dictæ obligationis, poteſt ipſa A. C. non obſtante quacunq; lite & inhibitione vigore dictæ commiſſionis ſubreptitiæ emanatæ procedere ad vlteriora in negocio executionis cameralis.

Vnde cùm in commiſſione præſentata bonæ memoriæ Guicciardino, cuius vigore fuit introducta lis, & emanata inhibitio, nulla ſit facta mentio de dicta obligatione camerali, potuit A. C. procedere ad vlteriorem
12 executionem in vinea, de qua agitur. nam idem † operatur priuilegium, quod ius commune. l. fin. C. de his qui ven. ætat. impetr. vbi Bald. cum alijs per Dec. conſilio 545 numero quarto. & ſicut Princeps non attentat, Ægid. deciſ. 749. in fine. Rot. deciſ. 25. de reſcript. in nou. Miſſ. in verb. declaratio poteſt fieri. Dec. conſilio 461. nu
13 mero 19. Aymon. conſilio quinto, in principio. Ita † non habens cauſam ab eo cum facultate prædicta. Afflict. deciſ. 305. numero ſecundo. cum alijs per Morden. Peruſin. in dicto tracta. de attent. parte ſecunda, cap. quarto, limit. 15. & cap. 20. limit. 2. 13. & 36. vbi in ſpecie agit de iſto priuilegio A. C. contra in inhibitiones ſibi factas, licèt in d. limit. 26. id declaret. Et Rota ſine difficultate ſolet admittere huiuſmodi priuilegium, vbi eſt clarum, quòd obligatio cameralis habeat locum in caſu, de quo agitur, prout dicitur clarum, vbi adeſt inſtru-
14 mentum publicum. Nec † per negationem partis efficitur res dubia, præſertim vbi iam ex actis res liquida reperitur. Bald. & alij per Aym. conſil. 44. numero 3. & conſil. 151. numero 15. Aut ſaltem contra obiectiones probabiles diſcerni poteſt, quæ nam ſit communis opinio. Put. lib. 3. deciſ. 14.

Non obſt. quòd obligatio fuit facta per Antoniam & contra hæredem non videtur poſſe agi tali obligatione camerali, cùm hæres non incurrat periurium. Innocen.
15 & alij in cap. veritatis, de iureiuran. Nam † reſpondetur quòd nihilominus ſi non ad effectum periurij, ſaltem quo ad alios effectus poteſt agi contra hæredem executiuè vigore obligationis cameralis. Rot. in antiq. deciſ. 338. Afflict. deciſ. 381. cum alijs per Galleſ. de oblig. camer. par. 2. q. j. per tot.

Non obſt. quod inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniuſta, vel nulla etiam ex defectu iuriſdictionis ſit timenda. Quia verum, vbi quis nititur ſola iudicis inhibiti authoritate, ſed non vbi authoritate Principis prouenit ex ſpeciali priuilegio vel reformatione. Nam cùm Princeps ſit ſupra ius, non attentat ipſe, nec qui nomine ſuo id facit, vt dictum eſt.

Vltimò non obſt. obiectiones contra dictam obligationem cameralem, quòd illa non ſit clara ſaltem in vinea, de qua agitur. Immo vt prætenditur ius illorum de Bendicis ex fideicommiſſo eſt clarum: & propterea cùm non ſint ſpoliatores, ſed tertij, poterant ex bono
16 iure ſuo claro impedire † executionem obligationis cameralis, & reſtitutionem contra Rodomontem hæredē Antoniæ, & ſpoliatorē. Bal. in l. ſi alienā. vbi etiam Alex. & alij, num. 10. ſol. matt. Gabriel. de reſt. ſpol. concluſ. 1. numero 4. & 46.

Nam reſpōdetur, quòd veritas facti deducitur ex tribus teſtamentis, de quibus in actis, quorum primū fuit conditum 22. Iunij, 1551. in reg. fol. 666. per Michaelem quondam Simonis ſancti Angeli, quem vna pars vocat barilarium, altera vero de Bendicis. in quo fuit inſtitutus hæres Auguſtinus eius filius legitimus, & naturalis ætatis tunc duorum annorum, & ſi intra 20. ſuæ ætatis annum ſine filijs legitimis, & naturalibus decederet, fuit ei ſubſtituta linea, & conſanguinitas eiuſdem teſtatoris, & in eodem teſtamento fuerunt relicta Antoniæ vxori teſtatoris cētum pro dote, & inſuper, quòd ſi in viduitate manere vellet, haberet vſumfructum communem cum hærede.

Secundum teſtamentum fuit conditum anno 1564. per Dom. Angelum in 15. ſuæ ætatis anno conſtitutum, & volentem ingredi religionem, in quo pariter fuit inſtituta hæres vniuerſalis Dom. Antonia eius mater, vt folio 134.

Tertium teſtamentum fuit conditum anno 1574. per Dom. Antoniam, in quo inſtituit ſibi vniuerſalem hæredem Thadeum del Forno, ſiue Rodomontem, & poſt mortem inſtituit Dominos Ghiſlerium, Andream, & Ludouicum, & in eo reliquit aliqua legata, & inter alia 200. ſcuta, pro quibus ſe obligauerat Dom. Magdalenæ eius filiæ, quodque eius vigore Rodomontes prædictus acceptauit hæreditatem cum beneficio inuentarij.

Quod autem vinea, de qua agitur, eſſet quondam Michaelis, probatur ex confeſſione cuiuſdam Ioan. Antonij de Bendicis in articulis ab ipſo datis.

Et quòd eſſet vinea in hæreditate Antoniæ, conſtat ex inuentario.

Quò verò ad fideicommiſſum, quo nituntur iſti de Bendicis in vinea huiuſmodi, reſpondetur quòd ius ipſorum non eſt propterea clarum, & liquidum in vinea huiuſmodi, prout requiritur: immo totum contrarium, ex quo in primis eſt detrahenda dos materna. auth. res quæ. C. commun. de lega. Item ex perſona Au-
17 guſtini filij eſt detrahenda legitima, † & Trebellianica, quæ ſunt mediatæ totius hæreditatis. Angel. conſilio centeſimouigeſimoquinto, in fi. Capr. conſil. octuageſimonono, numero vigeſimotertio, Aym. conſilio 50. Burſat. conſil. 19. nume. 56.

Et conſequenter hæc vinea bene potuit obligari ad computum legitimæ, & Trebellianicæ, & dotis maternæ. l. Marcellus. §. res quæ. vbi Paul. & alij. ad Trebellianum Bal. in l. iubemus. numero primo, verſicu. item fallit in legitima. C. eodem. Gabriel. de legit. concluſ. quarta, nume. octauo.

Nec dicatur, quòd potuerint legitima, & alia præmiſſa detrahi in alijs bonis, vel forte iam fuerint detracta. Quia reſpondetur, quòd id aſſerenti incumbit onus
18 probandi, cùm de iure iſta ſint debita, & filius † habeat fundatam intentionem in omnibus bonis etiam ſubiectis fideicommiſſo vniuerſali. l. ſcimus. §. repletionem.

C. de

C.de inoffic.teſtam. cum alijs plenè deductis in Peruſin. fideicommiſſo, coram R.P.D.Brauo. de præſenti anno 1581.& etiam nuper coram me in Pontina de Mannetis. Accedit, nam Ludouicus & Andreas ne dum ex perſona ſuorum auctorum habent hanc præſumptionem de legitima, ex perſona filij, quæ ſola eſt ſufficiens in caſu, de quo agitur, ſed etiam ex perſona propria excluderēt iſtas diſputationes: nam (vt dictum fuit) ipſi habent intentionem fundatam in hac cauſa ſpolij ex ſola probatione primi & ſecundi extremi. Qui ergo vult eos excludere ab iſto ſpolio claro prætextu fideicommiſſi, debet probare clare totum contrarium, hoc eſt, non adeſſe alia bona æquè pretioſa, vel iam fuiſſe detracta in alijs bonis, vt in fortioribus terminis fuit reſolutum coram me in Tiburtina ſpolij, del 1568. cauſa pluries propoſita, quod ne dum (vt dictum eſt) non fuit probatum, ſed filius habet de iure in iſtis fundatam intentionem, immo ex articulis, de quibus probatur fuiſſe alia bona.

Ad alia bene reſpondet Dominus Tiberius in memorialibus, cum quibus tranſierunt Domini, & poſſunt videri per partes.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Lunæ, 16. Maij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Bona vniuerſaliter, & generaliter ſumpta, differunt inter ſe.*
2 *Creditoribus an poſſit præiudicari per pactum de non alienando certa bona, quod ſic.*
3 *Dictio, ex, denotat ſeparationem.*
4 *Diſpoſitio auth. res quæ. C. commu. de leg. habet locū etiam in nepotibus conceptis poſt mortem aui.*
5 *Filia vltra dotem à patre datam poteſt etiam habere dotem ab auo relictam inquantum computat in legitimā.*
6 *Filia quando eſt nupta cum minus ſufficienti dote, an poſſit fieri detractio pro ea ſupplenda ex bonis ſubiectis reſtitutioni.*

DECISIO DCXLII.

Quia ſub die 15. Aprilis proxime præteriti fuerat reſolutum, dotes Illuſt. filiabus deberi in ſubſidium reſpectu bonorum pacto ſubiectorū, necnon ex ei detrahendorū, & pro parte Illuſtriſſ. D. Iulij Cæſaris inſtabatur declarari, an hoc idem eſſet dicēdum abſolutè reſpectu omnium bonorum profectitiorum, & aliunde quæſitorum, ideo propoſita ſæpius cauſa, nēpe die 4. & rurſus die 9. Maij. tandem ſub die 16. eiuſdē menſis fuit per Dominos facta diſtinctio in tria genera bonorum.

Primum eſt creditorum ex bonis pacto ſubiectis detrahendorum. Secundum, bonorum aliunde prouenientium, & extantium vltra iſta bona. Tertium, eſt melioramentorum, vel bonorum emptorum ex redditibus præfatorum bonorum.

Quantum ad primum genus, Dñi ſteterunt in reſolutis non obſtantibus exemplo deductis, ex doctr. Bart. in l. iuriſiurandi. §. ſi liberto, in fi. de oper. liber. quem ſequitur Alciat. in l. bonorum, la 2. de verb ſignif. Quia huic
1 † argumento fuit alias reſponſum diſtinguēdo inter bona vniuerſaliter & generaliter ſumpta, quæ diſtinctio corroboratur ex deductis per Rimin. conſ. 140. num. 18. cum ſeq. lib. 2. Neque obſtare rationem factam, q̃ paciſcentes donando omnia eorum caſtra videantur ſe reſtrinxiſſe ad exiſtentia in eorum dominio, quia hypotheca non facit, quominus eſſent hæc in eorum dominio, donec fuiſſet facta ſubhaſtatio, deliberatio, & cætera, de quibus in l. fin. C. de iure dom. impet.

Nec obſt. quod dicitur, donantem cenſeri donare ſolum ius quod habet, neque poſſe præiudicare creditori-
2 bus. l. ſi quidem. C. de donat. inter vir. & vxor. Quia † non verſamur in his terminis, neque præiudicatur creditoribus, ſed ſumus in diſpoſitione ita limitata, vt nō poſſit acceptari niſi cum ſua limitatione, vt aliàs deductū fuit ponderando dictiones illas, nihil, penitus, item illas, ex
3 dictis bonis. Quibus † addimr, quòd dictio, ex, denotat extrinſicitatem & ſeparationem. Corn. conſ. 359. nu. 2. lib. 3. Accedit etiam, q̃ illa prohibitio non poteſt commodè verificari, niſi reſpectu huiuſmodi creditorum, ideo ab illis excludere debent. Rimin. conſ. 19. num. 8. lib. 2.

Neque obſt. q̃ auth. res quæ. non habeat locum in ne-
4 pobus conceptis poſt obitum aui. Quia † contrariū fuit reſolutum 21. Iunij. 1574. coram R.P.D. Decano.

Nec obſt. authoritas Corn. in d. auth. res quæ, nu. 10. Quia communis opin. eſt in contrarium.

Non ob. teſtamentum Alexandri. Quia neq; factum eſt in executionem pacti, cùm de bonis vti liberis diſponat, neque ipſe poterat facto præiudicare.

Ab iſtis tamen creditis detrahendis ex bonis pacto ſubiectis, Dñi exceperunt dotem D. Margaritæ ratione teſtamenti per eā facti: cùm. n. fecerit plures gradus ſubſtitutionum, ne volūtas ipſius ex aliena diſpoſitione eludatur, cenſuerunt non eſſe imputandas in dotes filiarum, ſed detrahendam & inter bona aliunde quæſita connumerandam: ſeruanda eſt enim voluntas Dominæ Margaritæ, ne per indirectum id fiat, quod alias fieri nequit.

Quantum ad ſecundum genus bonorum, quæ aliunde prouenerunt quàm ex fructibus & redditibus comprehenſorum in pacto, Domini cenſuerunt eorum in dotibus conſtituendis rationem habendam nō eſſe. Nā præſuppoſuerunt paciſcentes filias poſſe habere alia bona, ex quo pactum fecerunt de bonis particularibus, nō de vniuerſis, & nihilominus conſtituerunt ipſis dotes, & excluſerunt ſolum ab illis, vnde videntur aliorum rationem non habuiſſe.

Neque obſt. diſpoſitio auth. res quæ. Quia paciſcētes ſequuti fuerunt illam diſpoſitionem reſpectu bonorum pacto comprehenſorum tm̃, non autem aliorum, & hoc eſt de mente Pau. de Caſt. conſ. 64. nu. 4. lib. 2. qui vult, fi-
5 liam † vltra dotem à patre datam habere etiam dotem ab auo relictam in quantum computat in legitimam. Neque facit ad rem, q̃ in caſu Caſtren. dos iam fuiſſet à patre data priuſquā euenirer caſus fideicommiſſi, quia hoc potius augere deberet difficultatem. Nam maior
6 eſt apud Doct. difficultas, quando † filia eſt nupta etiam cum minus ſufficienti dote, an poſſit fieri detractio pro ea ſupplenda ex bonis ſubiectis reſtitutioni, vt per Bart. & Docto. in d. auth. res quæ. Nec ſibi ipſi eſt contrarius Caſtren. in d. auth. res quæ, num. 7. cum ſeq. quia ibi non tractat hanc quæſtionem, q̄n dos relicta eſt à teſtatore.

Non obſt. conſ. Bart. 131. & Rub. Alexand. 124. cum alijs allegatis. Quia vel loquuntur, quando ſimpliciter res eſt prohibita alienari, vel quando dos eſt relicta ab auo contemplatione filij, ſiue neptis. Sed circa hoc caput in caſu, de quo agitur, fuit reſolutum contrarium, & ideo ceſſat hæc difficultas.

Quantum ad tertium genus bonorum, Domini dixerunt, vt in alia poſitione cauſæ de his particulariter agatur.

VICECOMITIS.

Florentin. matrimonij. Die 26. Iunij. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Parochus iuxta terminos Concil. Triden. de matr. intelligendus eſt de proprio, qui requiritur pro forma.*

2 *Parochus ruralis non dicitur proprius parochus inter habitantes in ciuitate, licèt ruri aliquando moram traxerint.*

3 *Ruri moram ad tempus trahens non dicitur velle domicilium contrahere.*

DECISIO DCXLIII.

QVæſitum fuit, an matrimonium contractum
inter duos habitantes plerunq; in ciuitate Flo
rentiæ coram Parocho rurali nullis præceden
tibus denunciationibus ex forma Conc. Trid. valeat nec
ne? Domini circumſcriptâ particulari conſuetudine il-
lorum ciuium circa habitationem rurales, per modum
diſcurſus inclinarunt, matrimonium non ſuſtineri.
Ponderarunt Concil. in illa parte reformationis matri-
monij, licèt non dicat debere contrahi coram proprio
parocho, ſic tamen omnino eſſet intelligendum, quia,
1 † parochus, eſt terminus relatiuus, ſcilicet, de proprio,
tum quia parochus proprius requiritur pro forma,
cùm procedat annullando, quę forma non poteſt adim-
pleri per æquipollens, vt ſępiſſimè ſacroſancta Concil.
Cong. declarauit, & re vera ruralis parochus etiam non
æquipollet, quoniam ceſſat ratio notitię impedimento-
rum in villa, quæ in ciuitate præſumitur. & quòd paro-
chus ruralis ſtante quòd contrahentes habebant do-
mos apertas in ciuitate, & ſolum recreationis gratia
& colligendorum fructuum, vix 3. menſibus commo-
2 rabantur, cùm † ad illam villam accedebant, nõ dicatur
proprius, probatur per c. ir qui, de ſepult. in ſexto. & ſo-
la mora temporalis ſine animo contrahendi domici-
3 lium non ſufficit. Mora † igitur modici temporis cauſa
recreationis vel colligendorum fructuum excludit ani-
mum contrahendi domum. quia qui in Vrbe domos ha
bent, ibi dicuntur domicilium contrahere. propterea
ceſſat cap primum, de paroch. quoniam loquitur quan-
do habet animum contrahendi domicilium.

Non obſtat, quòd de ſacramentis loquitur. Quoniam procedit, quando ſunt neceſſaria. Hęc pauca, cum oẽs Dñi non vidiſſent, inclinantes in hanc partem, ſufficiãt.

SERAPHINI.

Gadicen. ſtatutorum. Lunæ, 19. Nouembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Iniuſtitia æquipollet nullitati.*

2 *Reſcriptum non faciens mentionem rei iudicatæ, dicitur eſſe ſubreptitium, & nullam tribuere iuriſdictionem.*

Fallit, niſi ſententia ſit nulla.

3 *Sententia vltima non reuocans priores dicitur eſſe nulla, niſi priores ſint nullæ.*

4 *Cardinalis quicquid facit, præſumitur facere authoritate Papæ.*

DECISIO DCXLIIII.

FVit reſolutum pro validitate ſententiæ vltimo la-
tæ, ſtante reſolutione ſacræ congregationis Con-
cil. quòd decret. ſeſſ. 25. cap. 6. loquatur tantum
in exemptis. Nam cum eccleſia Gadicen. non ſit exem-
pta, non potuit in ea habere locum diſpoſitio Concil. &
ideo ſententiæ prius latæ ſunt notoriè iniuſtæ, quæ iniu
1 ſtitia † æquipollet nullitati, vt ſæpiſſimè fuit deciſum.
Et ideo non obſt. quod obijcitur, reſcriptum, quod non
facit mentionem rei iudicatæ, eſſe ſubreptitium, & nul-
lam tribuere iuriſdictionem. l. fin. C. ſenten. reſcind.
non poſſ. vbi Bal. & Salyc. Felyn. in cap. ſuper literis, nu-
2 mero 14. de reſcript. non † enim procedit, vbi ſenten-
tia eſt nulla, cùm nunquam tranſeat in iudicatum. Fely.
ibidem, num. 15.

Neque obſt. quòd cùm vltima ſententia non reuocet
priores, ſit nulla, cùm ſit ſententia contra ſententiam,
3 quia † eadem ratione tollitur hoc obiectum, ſcilicet vt
non procedat, vbi prior ſententia eſt nulla. Caſtren. in
l. prima, num 2. circa mediũ. C. quando prouoc. non eſt
neceſſ. Felyn. in c. inter monaſterium, num. 21. & 23. &
ita fuit reſolutum in vna Roman. de Beneſacere, coram
R.P.D. Blanchetto, 16. Maij, 1575.

Non obſtat quod prior commiſſio eſſet ſignata
manu Papæ. Quia creditur Cardinali dicenti, placet
4 D.N.PP. & † id omne quod fit ab eo, dicitur factum au-
thoritate eiuſdem Papæ. Staphil. de liter. iuſtit. §. in pri-
mis, num. 97. & ex his concluſum pro validitate ſenten-
tiæ vltimo latæ.

SERAPHINI.

Spoletan. domus. Lunæ, 19. Nouembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Mens petentis in libellis & ſententijs eſt attendenda magis quàm verba.*

2 *Actus geſtus quis dicatur attẽditur, quomodo partes eum nuncupauerint.*

3 *Extenſio notarij regulanda eſt à petitione partis.*

4 *Iudex in ciuilibus non poteſt mutare in ſententia quod petitum eſt in libello.*

5 *Pactum de ingrediendo propria authoritate non operatur contra tertium, niſi quoad poſſeſſionem adipiſcendam.*

6 *Poſſeſſio poſtquam eſt adepta, ſubſtinetur in vim extraiudicialis, non autem iudicialis, vbi iudex eſt incompetens.*

7 *Poſſeſſione vt quis priuetur, requiritur expulſio talis, vt cum effectu expulſus excludatur à conſpectu cum tota familia, ita quod facilis non ſit reditus.*

DECISIO DCXLV.

DVbitaui, an mandatum ab A.C. decretum fuerit
de aſſociando, & an in executione fuerint ex-
ceſſi termini aſſociationis. Et quantum ad prio
rem dubitationem fuit concluſum, mandatum fuiſſe
1 de aſſociando inſpecta mente petentis, quæ † in libellis
& ſententijs magis attenditur quàm verba, vt inquit
Ægid. deciſ. 560. in final. verb.

Petita autem fuit aſſociatio nulla præmiſſa partis
citatione, & iudex decreuit mandatum de aſſocian-
do. Vnde tam ex mente quàm ex verbis res videtur
2 clara. Nam † quando dubitatur, quis dicatur actus
geſtus, ſolemus attendere quomodo partes eum nun-
cupauerint.

cupauerint. vt per Bal. in cap primo, in princ. de feu. dat.
in vim l. commiſſ. Aym. conſi. 20. in prin.

3 Non ob. extenſio notarij, quia † regulanda eſt à peti-
tione, vt per Anchar. conſi. 343. & Butr. conſi. 19. num. 5.
4 Cùm † iudex in ciuilibus non poſſit mutare in ſenten-
tia, quod petitum eſt in libello. Bal. conſi. 34. num. 2. ver.
præterea, lib. 1.

Non ob. quòd pactum de ingrediẽdo propria aucto-
ritate non poſſit quis exercere contra tertium, vel quan-
do pars reſiſtit. Bar. in l. 3. nu. 19. C. de pignor. cum alijs
per informantes deductis.

5 Quia † hoc procedit ad effectum, vt quis licitè vtatur
pacto, & non poſſet pars pretendere ſpolium, ſed non fa
cit, quin pars ſi vtatur, & ſpoliet, non adipiſcatur poſſeſ-
ſionem, vt videre eſt ex Salyce. in dicta l. tertia, onume-
ro 11. & 12.

Nec obſt. quòd non potuerit dari mandatum de aſſo-
ciando contra tertium ipſo non citato, quia hoc idem
eſt in mandato de immittendo, & ideo hoc ſignum eſt
æquiuocum.

Quãtum ad poſteriorem dubitationem fuit dictum
non videri partem ſtetiſſe in meris terminis aſſociatio-
nis, ex quo pro executione mandati de aſſociando adi-
uit iudicem, vt liquet ex præcepto facto à iudice ſub die
19. Aprilis prout in atteſtatione, quæ datur, quod præ-
ceptum cùm fuerit executum per executorem, non vi-
detur intentio iudicis procedentis iudicialiter fuiſſe ſpo
liare. Et hoc ex eo comprobatur, quòd quando Scaurus
ſequenti die comparuit, & appellaret à d. præcepto, præ-
ſupponitur, quòd iudex admiſerit appellationẽ, ex quo
apparet, intentionem iudicis fuiſſe non ſpoliare Scaurũ
per præceptum factum inquilinis de diſgombrando.

Non ob. quòd hæc poſſeſſio poſſit defendi vti extra-
iudicialis ex trad. per Zuccard. in l. fi. nu. 268. C. de edic.
diui Adr. tol. & per Bald. in l. nec quicquàm. §. vbi decre-
tum. col. 4. verſ. ſed dubitatur. de of. procon.

6 Quia † in terminis Zuccardi præſupponitur adeptio
poſſeſſionis, quæ poſt quàm acquiſita eſt, ſubſtinetur in
vim extraiudicialis, non autem iudicialis, propter indi-
cis incompetentiam. Sed in caſu propoſito negatur ac-
quiſitam fuiſſe poſſeſſionem ob defectum inſertionis iu-
dicis. Et neceſſaria eſt huiuſmodi interpretatio, aliàs fal
ſa eſſet limitatio, quam tradit Sarnen. in reg. de annal.
q. 45. nu. 2. quam Rota amplexa eſt. Bal. vero loquitur in
mandato de aſſociando dato non citata parte, de quo
non eſt controuerſia.

Non ob. quod iam fuerit capta poſſeſſio. Quia ex præ
cepto ſubſecuto die ſequenti apparet nõ fuiſſe effectua-
lem expulſionem, quo caſu dominus non priuatur poſ-
7 ſeſſione, vel qñ ſtatim inquilini reuerſi fuerint. Sed † ad
effectum priuandi poſſeſſione requiritur expulſio talis,
vt cum effectu expulſus excludatur à conſpectu, & quod
facilis non ſit reditus, & quod cum tota familia expella
tur. Gozad. conſil. 86. nu. 1. cum ſeq. Et ex his concluſum
in caſu propoſito intrare limitationem prædictam Sar-
nen. in reg. de annal. q. 45. nu. 3.

ALDOBRANDINI.

Lucan. Decanatus. Ven. 4. Nouembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio l. libertas. la 2. de manu. teſtam. procedit fauore
libertatis. ex communi.*
Eaq; procedit etiam in pia cauſa, ex communi. nu. 2.
*Limita, vt non procedat, niſi vbi militat ratio irreuoca-
bilitatis, vel inæſtimabilitatis. ex communi. numero 3.*
4 *Libertas ſemel data non poteſt reuocari, etiam quoad effe-
ctum nu. 8.*
Immo nec etiam de iure communi. nu. 9.
Limita pluribus modis, vt nu. 10.
5 *Res quare cum fructibus reſtituatur.*
6 *Aeſtimatio hominis liberi in infinitum procedit.*
7 *Interpretatio benigna fauore libertatis debet fieri, vt lega
tum libertatis ſuſtineatur.*
11 *Conditio reſolutiua reſoluitur in ſuſpenſiuam, quando alio-
quin ſemel data libertas reuocari non poteſt.*
12 *Onus pecuniarium libertati imponi non poteſt.*
13 *Intellectus magis communis c. cùm ſit. de cond. appoſ. eſt,
quod ſeruus non reincidit in ſeruitutem, ſed cogitur ad-
implere conditionem, vel modum.*

DECISIO DCXLVI.

DOmini tenuerunt, argumentum deſumptum ex
l. libertas. la ſecunda, de manu. teſtamẽ. tunc de-
mum procedere etiam in pia cauſa, quando in
ea militarent rationes irreuocabilitatis, & inæſtimabili-
tatis, quæ militant in libertate, quæ, an locum habeant
in caſu noſtro, particulariter videndum erit. Dixerunt
1 enim communem eſſe opinionem, † quòd diſpoſitio
d. l. libertas. procedit fauore libertatis. id namq; dicunt
gl. in d. l. libertas. & in l. & ſi poſt tres. in gloſ. vltima ante
med. ver. item fauore libertatis. ff. ſi quis caut. & in l. Ti-
tio fundus. in ver. in omnibus in fi. ff. de cond. & demon.
& in l. ita ſtipulatus. in verbo, ſpondes. in fi. de verb. obli.
Dy. Alberic. Benedic. de Plumbin. in d. l. libertas. §. 1. Bar.
in l. mutianæ. §. 1. & ibi Imol. nu. 3. in fi. verſ. fallit fauore
libertatis. eo. tit. Cum. nu. 4. in fi. ver. vel põt dici. Goff. in l.
ſeruo inuito. §. & ſi teſtator. nu. 3. in fi. ver. aut eſt dubiũ.
ff. ad Treb. Odofre. in l. ita ſtipulatus. nu. 7. & ibi Bar. nu-
me. 17. Cum. ſub nu. 28. Imol. nu. 10. poſt med. Caſtren.
ibidem. §. itaque poteſt. ad fi. Iaſ. num. 18. circa med. Rip.
nu. 47. Seiſel. nu. 11. Iaſ. nu. 31. Soc. iun. nume. 172. alias
128. Æmil. Ferret. nu. 9. in fi. Herculan. nu. 115. Ange. in
l. fi. poſt med. C. de cond. inſer.

Communem etiam concluſerunt eſſe opinionem, q̃
2 † id procedat in pia cauſa, vt per Roma. in auth. ſimili-
ter. nu. 81. C. ad l. Falc. quem ſequitur Euerard. in loc. de
libert. ad piam cauſam. col. 4. ad fi. in 10. exemplo. Tiraq.
de priu. piæ cauſ. priuil. 48. Soc. in reg. 310. priuil. 43. Be-
nedic. Canoſil. in tract. de priuil. eccleſiaſt. pag. 65. ver. pri
uilegium eſt. Rip. in l. ita ſtipulatus. nu. 47. Curt. iun. in l.
ſiue apud acta. nu. 65. ver. tertio ſcitote.

Communem quoque ſtatuerunt eſſe limitationem,
ſiue declarationem datam ad præfatam concluſionem,
3 vt videlicet, id procedat non indiſtincte, † ſed vt dixi, vbi
militat ratio irreuocabilitatis, & inæſtimabilitatis, quia
hæ ſunt rationes, quare in libertate ſtatutum fuit, vt cõ
ditio negatiua ſucceſſiua habeatur pro impleta, quam-
primum ſe obtulit occaſio contraueniendi, & non fuit
contrauentum, nec ſit locus cautioni mutianæ. Hanc n.
declarationem tenet idem Ruin. in d. auth. ſimiliter. nu-
me. 20. Soc. poſt Lap. quem allegat, in l. quib. dieb. §. Ter-
milius. ſub nu. 17. de cond. & demon. Alc. bene in l. ita ſti
pulatus. ſub nu. 31. Goffre. in d. l. ſed cum teſtator. §. cum
ſeruus. nu. 3. & bene etiam Eman. Coſt. ſelect. opi. lib. 2.
c. 5. nu. 5. Port. in §. omnis. in fi. Inſt. de verbo. obliga. Ti-
raq. de priuil. piæ cauſ. priuil. 49. Cuiac. lib. 14. obſeruat.
c. 31. in fine.

Non enim iſti Docto. contrariantur ijs, qui ſimplici-
ter aſſerunt totum hoc ſpeciali fauore libertatis indu-
ctum eſſe, ſed particulariter aſſignant rationem huius
ſpecialitatis,

4 ſpecialitatis,quæ in eo verſatur, ꝙ † libertas ſemel da-
ta reuocari nequit.l.1. & 2.C.ſi adu.libert.l.ſi ex cauſa.§.
fi.ff.de minor.l.Imperator.ff.de manum.teſtam.& conſe
ſequenter in ea locus eſſe non poteſt cautioni, quia cau-
tio non poteſt reponere rem in priſtinum, cùm defecta
conditione aſſecutus libertatem non poſſit in ſeruitutē
reincidere, nec poteſt ſatisfieri ſoluta æſtimatione, quia
vigore illius reſtituendus eſt quanti eſt res legata.l. cum
5 ſub hac.ff.de cond.& demon.Et † inde fit,quod reſtitui-
tur res cum fructibus.l.cum filius.§. qui Muriana. de le-
ga.1.Cùm itaq;, quod legatur,ſit libertas,& quod acci-
pit ſeruus,ſit libertas,quæ inæſtimabilis eſt.l.libertas.de
reg.iur.§.pe.Inſt.quib.ex cauſ.manum. non lic. non po-
tuit ſeruus cauere de reſtituendo quanti valeat libertas
ſibi relicta, & quam ipſe accepit, quia rem infiniti valo-
6 ris recepit.Hæc † enim æſtimatio in infinitum procedit,
inquit tex.in l.procurator.§.ſi quis.ff.rem ra.hab. Nec fa
cit,quòd ſit æſtimabile id,quo priuatur dominus, cùm
priuetur valore vnius ſerui.l.Papinianus.in fi.ff.de inof.
teſtam. Nam id verum eſt: ſed teſtator non legat ſeruū,
ſed legat ſeruo libertatem,quæ æſtimāda eſt, habito re-
ſpectu ad legatarium,cui legatur, & quam legatarius cō
ſequitur: per æſtimationem enim non ſatisfit menti te-
ſtatoris volentis, quòd in euentum non adimplementi
ille remaneret ſeruus, nec p rem æſtimabilē libertatem
conſequatur:alioqui aliud pro alio inuito creditore ſol-
ueretur: idque tantò magis, quia verba illa, quanti illa
res eſt,de quibus in l.cum ſub hac.de cond. & dem.non
ad id quod intereſt,ſed ad rei æſtimationem, referūtur,
vt inquit Vlpian.in l.hæc verba quanti.ff.de verb.ſig.ſpe
cialitas igitur in eo verſatur, quòd libertas ſit inæſtima-
bilis, & irreuocabilis, quo ſuppoſito interp̄tatio l.liber-
tas.venit, vt vnus ex dominis conſiderabat,ſecundum re
gulas communes,non ex aliqua ſpecialitate. Cùm nam-
que diſpoſitio d.text non procedat,quando clare cōſtat
teſtatorem conferre libertatem in vltimum vitæ ſpiritū.
l.fi.ff.de man.teſtam. ſequitur, quòd in terminis l.liber-
tas. de huiuſmodi clara voluntate non conſtet. Vnde, cū
iſta verba, ſi capitolium non aſcenderis, vel ſi oblata oc-
caſione non aſcenderis, ſi caperemus ſecundum intelle-
ctum,eo quia pro parte irreuocabilitatis libertatis,& il-
lius infiniti pretij locus eſſe non poteſt cautioni muria-
næ, ſequeretur,quòd legatum eſſet inutile, cùm libertas
in vltimum vitæ ſpiritum collata nō valeat, cùm potius
auferendæ, quàm dandæ libertatis cauſa id factum vi-
deatur.d.l.fi. infertur ex regula, non ſpeciali, ſed admo-
dum communi,& vulgari l.quoties.de rebus dub. quòd
7 † pro validitate legati debeamus interpretari hæc verba
benigna hac interpretatione, vt intelligantur, qui impri-
mum natus fuit occaſionem aſcendendi, & non aſcen-
derit, quia ita ſubſtiuetur legatū, quod alias corrueret.
Cùm ergo fauore vltimarum voluntatum, vt illæ ſortiā-
tur effectum,inuenta fuerit cautio Muriana,quæ ꝑpter
naturam libertatis in libertatis legato locum habere nō
poteſt,I.C.huiuſmodi legatis libertatis prouidere volue
runt mediāte hac interpretatione,ne perirent,ſicut me-
diante ſupradicta cautione alijs prouiderant,& ita eru-
dite declarat Cuiac.d.lib.14.obſeruat.c.32.in fi.

Nun ob.quod Rom.in d. auth.ſimiliter, num.100.lo
quitur in modo, quia ſatis eſt, quòd Docto.inter piam
cauſam,& libertatem ponunt hanc differentiam, vel po
tius declarant, quod argumentum de libertate ad piam
cauſam procedat. & illę rationes,quæ in modo militāt,
multò magis procedunt in conditione per ea quæ ſupra
dicta ſunt.

Nec facit,ꝙ ſemel hæres non poſſit deſinere eſſe hr̄s,
& nihilominus prædicta cautio locum habeat etiam in
hærede,quia licèt mero iure non deſinat eſſe hæres,deſi
nit tamen quoad omnes effectus.l. & ſi ſine.§.ſed quod
8 Papi.ff.de mino.ſed † libertas ſemel præſtita,etiam quo
ad effectum reuocari non poteſt, & ita hac reſponſione
reſpondet Imo.in d.l.Murianæ.nu.5.& ſequitur Soc. nu
me.1.circa med.

Sicut nō ob. quod poſſit reuocari per viam iuris cō-
munis,non autem per viam priuilegiatiuam.gl.in d.l.Pa
pinianus.§.fi.de inof.teſta. Rip.in l.ita ſtipulatus.nu.47.
Quia ratio, cur teſtamentum dicitur inofficioſum poſt
quinquennium,eſt, quia hoc non fit,niſi ex gratia, aliàs
9 non reuocatur,& iſte eſt ſenſus glo.quòd † enim de iure
communi non reuocetur libertas,eſt text.in l. rerum. ff.
de minor.vbi datur actio de dolo, quæ alias de iure cōi
competit,non ad reuocandum libertatem, ſed ad inter-
eſſe ipſius domini. Nec eſt buna illa reſponſio Rip.reſpe
ctu inæſtimabilitatis. ꝙ dominus non det libertatē, ſed
eam detegat.gl.in §.1.de libert.quæ glo.communiter re-
probatur,vt teſtantur Doct.& hinc paſſim iuriſconſulti
dicunt dari libertatem.l.Lucius Titius ſeruo libertatem
dedit.l.libertate.ibi,libertate ſub conditione data.l.ſi qs
locuplex.ibi;videamus an ea res teſtamento datis liber-
tatib. proficiat.ff.de manu. teſtam.cum ſexcentis ſimil.

Sicut etiā reſponſio Soc.iun. in d.l. ita ſtipulatus. nu-
me.128.non eſt vera,dum ipſe inquit,legata,quæ dātur
pendente conditione negatiua præſtita cautione Muria
na verè & abſolutè, non dantur, niſi quoad vſum tantū,
quia immo data pendente d.conditione verè, & abſolu-
tè dantur.& ratio eſt, quia cautio illa habet pro adimple
mento l.Murianæ,& ibi Doct.de cond.& demō. & quā-
uis contrauentendo priuetur poſtea legatarius re,& fru
ctib.l.hæres meus.§.1. de condi.& demon.l.cum filius.§.
qui Murtiana. de leg.1. nō propterea hinc inferri poteſt,
quod res ab initio vere & abſolute data non fuerit.

Non ob.quod immo libertas ſit reuocabilis. l. ex ma-
gna cauſa.ff.de minor.l.ſeruus. C. de epi.& cler.c. famu-
lus c.nullus.de ſeru.ordi.& quod libertas poſſit dari ſub
conditione reſolutiua.c.cum ſit,& ibi Doct.de cond.ap-
10 poſ.Quia † omnes ſupradictæ ſunt fallentiæ ad reg. illā
quod libertas ſit irreuocabilis. Id enim fallit ex magna
cauſa, & ex delicto ſuperueniente. & in illis caſib. quod
vere poſſit dari libertas ſub conditione reſolutiua, non
eſt tutum, per l.Imperator. ff de man.teſt.niſi quando in
pœnam expreſſe adimitur libertas à teſtatore, per tex. in
l.2.C.de his,quę pœn.nom.vt ibi no.Bal.nume.18.vel &
melius prout declarat Caſtr. in d.l.1.nu. 6.C.de his quæ
pœn.nom.ꝙ quādo legatario libertatis iniungitur aliqđ
onus, & in euentum non adimplementi adimitur liber-
tas,non cedit dies libertatis,nec ea competit, niſi à die
præſtiti adimplementi.& ſic licet pure relicta fuerit,cen
11 ſetur relicta ſub conditione,& † conditio reſolutiua re-
ſoluitur in ſuſpenſiuam, quando alioquin ſemel data li-
bertas reuocari non poteſt, quod idem voluit in effectu
ibi Fulgoſ.nu.4. in fi.dum intelligit habere locum adem
ptionem antequàm ſit data libertas: nam ea data eſt irre
uocabilis, & idem vult Com.qui videtur ſequi Fulgo.&
Pau.de Caſt.nume.6. quod idem in effectu videtur velle
ibidem nume.5. Duo enim ſunt contraria, de quib. ibi
agitur, vnum allegatum à glo.de tex.in l.plane ſi filium.
12 §.ſi.ff.de leg.1.quòd libertati † onus pecuniarium impo
ni non poſſit, & vt dicit ibi Iaſ.propter eius inæſtimabi-
litatem, & quoad illud contrarium ipſe dat aliam ſolu-
tionem, quam dicit meliorem,quàm ſit ſolutio Paul.de
Caſt.quæ tamen in idem recidit.

Aliud eſt contrarium formatum à Paul. de Caſt. in d.
§.ſemel.ex quibus cauſ.man.non lic.& huic contrario ni
hil reſpondet, & conſequenter tranſit cum interpreta-
tione

23 tione Caſtr.& Fulgoſ. Accedit † quod tex.in c.cum ſic.
habet multos intellectus, & communior uidetur eſſe,
quod ſeruus non recidat in ſeruitutem, ſed cogatur
adimplere conditionem, vel modum, & idem ſentit gl.
in d.l.Imperator.

ALDOBRANDINI.

In eadem Lucan.decanatus.Ven.13.Ianuarij.1581.

SVMMARIVM.

1 *Argumentum de libertate ad piam cauſam, vt procedat, eadem rationes irreuocabilitatis, & inaſtimabilitatis, qua militant in libertate, debent procedere etiam in pia cauſa: alias habet locum cautio Mutiana.*
2 *Regula §.affinitatis, Inſt.de nup.non procedit vbi qualibet ratio de per ſe non eſt apta producere illum effectum.*
3 *Conditio negatiua in materia cautionis Mutianæ quando habeatur pro impleta, vel ſit reijcienda.*

DECISIO DCXLVII.

DOmini tenuerunt, quòd ſi Reuer.Du.Archiepi-
ſcopus vult inſiſtere ſuper argumento deſum-
pto ex l.libertas.de manu.teſta. arguendo de li-
1 bertate ad piam cām, debet † probare in huiuſmodi ca-
ſu concurrere ambas rationes irreuocabilitatis, & ineſti
mabilitatis militantes in libertate: alias enim vna ex ip-
ſis ceſſantibus locus eſſet cautioni Mutianæ, cùm illa cō
tineat, vel quod res, vel quod eius æſtimatio præſtetur.
l.cum ſub hac.ff.de cond.& demonſtra. Vnde ſi rei tradi
tio eſt reuocabilis, licèt ineſtimabilis, vel æſtimabilis, li-
cèt irreuocabiliter, ſemper committi poteſt ſtipulatio,
vel reſpectu rei, vel precij ipſius.
2 Non obſt. reg. §. affinitatis. Cùm † ea non procedat,
quando qualibet ratio de per ſe, vt in hoc caſu, non eſt
apta producere illum effectum. Tiraq.poſt alios ab ipſo
relatos in reg.ceſſ.cauſ.limit.22.num.12.Immo quando
eſt ratio, & ratio rationis, requiritur ambarum concur-
ſus. Tiraq.vbi ſupra nu.16.
Si autem prætenditur pro ſui parte, quòd circumſcri
pto argumento prædicto ex eo, quia per alias rationes
non poſſit præſtari cautio de iure communi, conditio
3 † negatiua, vel debeat haberi pro impleta, vel reijciatur
ſecundum terminos l. quarte, de condic.inſtit. & l. Mu-
tianæ, in fine, de condition. & demonſtratio. vel ex quo-
cunque alio capite, dixerunt id particulariter videndū,
& in hoc ei dederunt optionem, an velit, ſcilicet, diſpu-
tare, vtrum in caſu, de quo agitur, conditio ſucceſſiua
non reuocationis iuriſpatronatus, præſuppoſito, ſine uo
ri præiudicio, quòd in ea verſemur, ſit habenda pro ad-
impleta, vel repetatur præſuppoſitis reſolutionibus huc-
uſque factis, vel potius hoc omiſſo, velit videre, an am-
bæ illæ rationes irreuocabilitatis, & inæſtimabilitatis
militent in caſu, de quo agitur.

DECANI.

Roman.fideicommiſſi.Lunæ,16.Ianuarij.1581.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutus ſubſtituti eſt ſubſtitutus inſtituti.*
Limita in ſubſtitutione nominatim facta, quæ tamen non procedit in pia cauſa.nu.3.
2 *Diſpoſitio l.cohæredi, in princ.de vulga. & pupilla. procedit etiam & multò magis in fideicommiſſaria, ex communi.*

DECISIO DCXLVIII.

COncluſum fuit, quòd ſit factus locus ſubſtitutio
ni appoſitæ in teſtamento ad fauorem hoſpita-
lis ſancti Iacobi incurabilium. Regula enim eſt,
1 quòd † ſubſtitutus ſubſtituti eſt ſubſtitutus inſtituti. l.co
hæredi.in prin.de vulg.& pup.& licèt ille tex.loquatur in
2 vulgari ſubſtitutione, multò † tamen magis procede-
re debet in fideicommiſſaria, in qua potiſſimum teſta-
toris voluntas ſpectanda eſt. l.hæredes mei.§. cum ita. ad
Treb.& confirmatur ex doctr.Bar.in l.quandiu. ſe quar-
ta, de acquiren.hæred.quam Doct.communiter ſequun-
tur, & Rota in cauſa Cauallicen.banni de Toro coram
me alias canonizauit.
Non obſt.quòd informantes exemplo conabantur li-
mitare prædictam regu.& doctrinam, quando eſt facta
ſubſtitutio nominatim, vt per Rui.conſil.99.lib.2. poſt
Doct.in l.vnica.§.poſtea vero.C.de caduc.tollen.de com
muni teſtatur Iaſ.in l. licet Imperator. nume. 36. & ſeq.
de lega.primo.
3 Quoniam † omiſſis alijs reſponſionibus, & difficul-
tatibus, quæ poſſent oriri ſuper illa limitatione, Rota
ſecuta eſt ſublimitationem, quæ habet, quòd fauore piæ
cauſæ huiuſmodi limitatio locum ſibi non vendicat, vt
poſt Alexan.in d.l. licet Imperator.numero 10.& Iaſ. in
l.ſi duo.§.heres.num.14.& 15.de leg.1.Ruin.conſ.116.
numero 3.& 4.Grat.conſil.5.num.14. Dec. conſil.182.
ſub num.2.& conſi.273.nu.1.in fi.cumulat Tiraq.de pri
uileg.piæ cauſæ, priuil.56. Et ex hac ſecundum dominos
ceſſat omnis difficultas.

SERAPHINI.

Forliuien.fideicommiſſi. Mercurij. 16. Nouembris.1580.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio perſonalis non inducit fideicommiſſum: & dicitur perſonalis, quando eſt facta hæredibus, & ſubſtitutis.*
2 *Filius poſitus in conditione non dicitur comprehenſus in prohibitione perſonali inſtitutorum, & ſubſtitutorum.*
3 *Teſtator quicquid diſpoſuit, vt conſeruetur pro filijs ſuis, intelligitur, id eſt filiorum inſtitutorum, & ſubſtitutorum.*

DECISIO DCXLIX.

BAccolinus de Culcrarijs in ſuo teſtamento hæredē
inſtituit Guidonem eius filium, & eo, nullis filijs,
nepotibus, & deſcendentibus relictis, deceden-
te, ſubſtituit Cecchum alterum, & eius filios, & deſcen-
dentes: deinde alijs interpoſitis diſpoſitionibus appoſita 2
eſt huiuſmodi prohibitio, grauādo dictos ſuos hæredes
inſtitutos, & ſubſtitutos reſpectu, quòd non poſſint vllo
vnquàm tempore vendere domum prædicti teſtatoris,
ſed ipſam debeant tenere, & conſeruare pro deſcenden-
tibus ſuis, ita & taliter, quòd ſi aliquis eorum prædi-
ctam domum vendiderit, tunc, & eo caſu talis venditio
efficiatur nulla, & inualida, & recuperari poſſit p alios
proximiores de dicta agnatione, excluſis dictis proxi-
mioribus, qui ipſam vendiderint.
Deceſſit poſtmodum Guido relicto filio, qui & ipſe
poſt

poſt patrem obijt, & quãtum ad priorem ſubſtitutioné
eam euanuiſſe explorati iuris eſt, cùm defecerit cõditio,
ſi ſine liberis: ſed de poſteriore ꝓhibitione alienationis
domus dubitatum fuit, an induceret abſolutum fideicõ
miſſum in fauorem Cecchi. & fuit reſolutum nõ eſſe in-
3 ductum fideicommiſſum, quia † huiuſmodi prohibitio
eſt perſonalis, nam facta eſt dictis hęredib. & ſubſtitutis.
Rip. in l. filiusfamilias. §. diui. nu. 108 & 111. de leg. 1. lõ
cùm Guidonis filius in conditione poſitus non ſit, neq;
inſtitutus neq; ſubſtitutus, vtiq; poſſet tam inter viuos,
quàm ex teſtamento, ſiue ab inteſtato huiuſmodi domũ
alienare, neq; enim teſtator voluit per hanc prohibitio-
nem nouum inducere fideicommiſſum inter Guidoné,
& Cecchum, ſed in terminis prioris ſubſtitutionis ꝓhi-
2 bitionem bene facere. Vnde † cùm illa euanuerit, hæc
quoq; ab ea pendens enanuit, vt per Alex. conſi. 159. li. 6.
Rub. Alex. in l. Gallus. §. quidam recte. de libe. & poſthu.
Rui. conſi. 102. nu. 14 lib. 2. & conſ. 153. nu. 5. eo. li. Dec.
conſil. 636. cum alijs innumeris qui cumulari poſſunt.
Patet autem pendere à priori ſubſtitutione, ex quo pro-
hibet ſubſtitutis, ergo præſupponit caſum prioris ſubſti
tutionis, & eos tantum, quos honorauit, grauare voluit.
L. ab eo. C. de fideicom. Ideo ceſſante præſuppoſito ceſſat
diſpoſitum, per reg. gl. in l. mancipia. C. de ſeru. fug. illud
3 enim † quòd voluit teſtator conſeruari domum pro fi-
lijs ſuis, intelligendum eſt, ſuis, ideſt filiorum inſtituto-
rum, & ſubſtitutorum, vt per Rui. conſ. 121. num 8. li. 2.
vbi ponit aliam rationem ſumptam ex Bar. in l. ſi mihi,
& Titio. de verb. ob. quæ bene poteſt adaptari ad caſum
iſtum. & ex his colligitur differentia inter hanc prohibi
tionem, & alias exemplo allegatas, quas ex ſupra dedu-
ctis non obſtare concluſum fuit.

SERAPHINI.

Lucan. beneficiorum. Mercurij, 16. Nouembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Gratia tota ideo annullatur in clem. 1. de preben. quia non fuit facta mentio de cura, quæ alteri dignitatem imminebat. ex magis communi. nu. 6.*

2 *Qualitates beneficij in impetratione ſunt exprimendæ, etiã in incompatibilibus, nec ſufficit expreſſio in genere de primo obtentis. ex communi.*

Quod procedit in qualitate tali, quæ potuiſſet retrahere Papam à concedendo ſecundum: alias non eſſent neceſſariò exprimendæ. nu 1.

4 *Qualitas beneficij, quòd ſit ſub eodem tecto, non eſt apta retrahere Papam à concedendo ſecundum.*

5 *Vtile per inutile in ſeparabilibus non vitiatur, etiam in beneficialibus.*

DECISIO DCL.

1 DVbitaui præſuppoſita ſubreptione diſpenſatio-
nis, prout in reſolutione alias coram me facta,
an corrueret tota gratia, vel tantum diſpẽſatio,
quæ res pendet ab intellectu clem. 1. de preb. ſquare an-
nulletur in caſu illius cle. tota gratia, ſecundum intelle-
ctum omnium ſcribẽtium & gl. ibi in verbo, vel altero,
ponit tres intellectus, & Domini amplexi ſunt ſecundũ
intellectum, ꝙ ideo ibi tota gratia corruat, quia non fuit
facta mẽtio de cura, quæ alteri dignitatum imminebat,
quæ res facit ſubreptionem, ne dum reſpectu diſpenſa-
tionis, ſed ẽt reſpectu prouiſionis: & propterea vtraque
gratia tam prouiſiua, ꝙ̃ diſpenſatiua annullatur, & hanc
opinionem vltra gl. tenet Zenzel. vt oẽs referũt, eandem
ẽt vr tenere Abb. vbi pro reprobatione tertij intellectus
adducit tex. in c. ſi eo tempore. de reſcri. in 6. eandem te-
net ibi Vital. nu. 71. quam ẽt tenet Io. Vanquel. in cõpẽd.
cle. in 3. concluſione, & hæc opinio confirmatur ex alia
2 cõi ſententia, ꝙ † in impetratione beneficij non ſufficit
facere mentionem de primò obtentis in gñe, ſed eorũ
qualitates ſunt exprimendæ, ẽt quod verſemur in incõ-
patibilib. in quib. per adeptionem ſecundi vacat primũ,
quæ opinio fuit Cald. in c. in noſtra. nu. 11. ver. 7. quoad
vltimum. de reſcr. Abb. in c. ad aures. nu. 9. de reſcr. vbi la
tiſſime Fel. qui reliquos cumulat, & de communi teſtat.
3 nu. 2. & 3. quod † intelligitur, quoties iſta qualitas eſt ta
lis, quæ potuiſſet retrahere Papam à concedendo ſecun
dum. vt vult Dec. in d. c. ad aures. nu. 12. & hoc eſt, quod
dicit Mohedan. deciſ. 171. ꝙ quando impetratur aliud ſi-
mile ſub eodem tecto, nõ eſt cautum, ꝙ debeat exprimi
hæc qualitas de iure, nec illa eſt qualitas, quæ retrahat,
vel facilitet ad concedendum. Sed in cura aliud eſt, nã
vt inquit Abb. in d. c. ad aures. ſi Papa ſciuiſſet qualitatẽ
primi, forſan non abſoluiſſet à vinculo, & dicit Fel. ibid.
nu. 3. idem forte eſſet, quando primum habet vacare, q a
poſſet eſſe tale, à quo Papa nollet iſtud remouere, & con
gruentius deberet remanere in ea vocatione, in qua vo-
catus eſt. Non ob. ꝙ cõtraria opinio ſit canonizata à Ro
ta in illa deciſ. Mohed. 171. loquitur. n. illa deciſio, quan-
4 do impetratur aliud ſub eodem tecto, quæ † qualitas nõ
erat apta retrahere Papam à concedendo ſecundũ, ſicut
eſt cura, cùm plurimum referre poſſet, ꝙ quis potius in
vno, quàm in alio loco curam exerceret: ſed quòd in vna
& eadem eccleſia vnum vel aliud ſimile obtineat, nihil
intereſt, neque enim poteſt dari maior aptitudo reſpe-
ctu vnius, quàm alterius.

Non obſt. c. non poteſt. §. cum vero. de præb. in 6. quia
reſpondent Doc. ſupra allegati, ꝙ Papa ibi non exprimit
integre factum, nec agitur ibi de ſubreptione, ſed an eſ-
ſet inducta diſpenſatio. Confirmatur hoc, quia intelle-
ctus eſt magis conformis regulis iuris, vt in ſpiritualib.
5 vtile † per inutile non vitiatur. c. ſi vno tpe. de reſcr. in 6.
Fel. in c. ſedes. nu. 3. verſ. ſubreptio in vna parte. de reſcr.
Ruin. conſ. 70. nu. 8. li. 5. Mall. in verbo, gratia poteſt eſſe
ſubreptitia in vna par. Non ob. Doct. allegati in contra-
6 rium, quia † magis cõis ſecundus intellectus gl. tertium
enim tenet ſolum ibi Arch. nu. 16. & Card. & Imo. & Bo
ro. in c. ad aures. nu. 28. ſed ſubobſcure. Cum ſecundo ve-
ro poſt gl. & Zenzel. tenẽt ſupra citati, ſingendo tradita
per Doc. in d. c. ad aures. vltra quòd Imo. in d. clem. dicit
opin. Zenzel. eſſe æquiorem.

Ex quib. reſultat nos eſſe in caſu, in quo non ꝓcedit
diſpoſitio d. clem. ſi ſolam ſubreptionem diſpenſationis
oſtendamus. Verum quia in gratia adeſt clauſula, reſer-
uatis valide &c. nõ alias, nec alio modo, quæ facit grãm
correſpectiuam, & indiuiduam, prout fuit reſolutũ in
vna Claramonten. monaſterij corã R. D. meo Aldobran-
dino, videbatur Dominis totam hanc diſputationé eſſe
ocioſam, & quia pars petebat ſuper hoc particulariter
audiri, nihil fuit ſuper hoc vltimo capite firmatum.

SERAPHINI.

Placentin. bonorum. Lunæ, 7. Nouembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Vtilitas eccleſiæ eſt conſideranda etiam reſpectu redditus prouenientium ex emptione aquarum.*

Redditus

2 *Redditus bonorum æſtimari ſolet ad rationem quinque pro centenario.*

3 *Augmentum redditnum, quod ſine aquis haberi non poteſt. dicitur ex ipſis aquis prouenire, non autẽ ex terris.*

4 *Vtilitas eccleſiæ ſufficit, quòd colligatur reſpectu redditnum prout re vera reddunt.*

DECISIO DCLI.

PRopoſui dubium, an in diiudicanda vtilitate eccle
ſiæ eſſet habẽda rõ redditnum prouenientium ex
emptione aquarum, vel pretij iã taxati in literis,
ſi in euidentẽ. Et q; non eſſet eorum habenda rõ, ſed pre
tij iuxta taxationem in literis, conſideratur per dños in-
formãtes ita inter partes cõuentum fuiſſe, vt apparebat
in literis, in quib. hr̃. quod ex dictis aquis perciperentur
ad rõnem quinq; pro cẽtenario ducati auri 25. Sed Dñi
dixerunt illam aſſertionem non ſtare taxatiue. l. ſi quidẽ,
& ibi gl. & Bar. nu. 3. C. de tranſa. & Iaſ. nu. 4. & confeſſio
eſt interpretanda in fauorem confitentis. l. ſi quis inten-
1 tione. C. de iud. Mohedan. deciſ. 37. Maximè † hoc caſu,
in quo tam per partes, q̃ per iudices fuit habita in con-
ſideratione iſta vtilitas proueniens ex aquis, vt apparet
tam ex inſtrumento, q̃ ex proceſſu, & teſtib. ſuper dicta
vtilitate coram executorib. inductis. Ex quib. colligitur
hanc declarationem eſſe conformem voluntati contra-
hentium. Neq; etiam repugnat huic interpretationi in-
tentio Papæ, quæ in ijs alienationibus eſt, vt cedant in
vtilitatem eccleſiæ, & nihil aliud curat. Soc. conſi. 25. nu.
51. lib. 1. Et non eſt veriſimile, vt exemplo deducitur, & ſi
intellexiſſet totam rem prout ſe habet, q; conceſſiſſet
alienationem hoc pacto fieri, ſi modò verum eſt de iure
illos redditus eſſe habendas in conſideratione.

2 Deducebatur ẽt, cõiter † redditus bonorum æſtima-
ri ad rõnem quinque pro centenario, ad gl. in auth. per-
petuo. C. de ſac. ſan. eccl. Cagnol. in l. 2. nu. 263. C. de re-
ſcin. ven. ſed rñſum fuit hoc magis introductũ ad cogno
ſcẽdũ pñiũ retũ, q̃ ad taxãdos redditus, & abſurdũ eſſet
velle taxare, non ſecũdũ rei veritatẽ, ſed ſecũdũ opinio-
nem. Neq; placebat hos redditus eſſe conſiderandos tan
quàm redditus aquarum ſolum, ſed tanquàm prouenię
3 tes ex terris, & aquis, quia cùm hoc † augumentum ſi-
ne aquis haberi non poſſit, rectè dici ex aquis proueni-
re. Siluestr. in ſum. in verbo, alienatio. 24.

Allegabant præterea informantes ſimile de meliora-
mentis, in quibus hr̃ ratio tantum impenſæ vbi fructus
melioramentorum excedant, non autem fructuum: ſed
fuit dictum hic non agi de melioramentis, ſed de recom
penſa data pro re alienata, ex qua eccleſia percipit maio-
res redditus quàm ex re alienata, ca. vt ſuper. §. 1. de reb.
eccleſ. non alien.

Inſuper fiebat fundamẽtum in eo, q; cũ eſſet proceſ-
ſum per viam emptionis, non per viam pmutationis, ha
benda eſſet rõ pretij, quod ſuccedit loco rei, vt per Abb.
in d. c. vt ſuper. nu. 4. Sed fuit reſponſum perinde eſſe ac
ſi res data fuiſſet, cum fuerit conuentum, vt hæc aqua
emeretur, & pretium in actu acquiſitionis exburſaretur.
facit Dec. conſil. 149. nu. 27. lib. 2. Frãc. in c. fi. nu. 4. & 5.
de rebus eccle. non alien. in 6.

Allegabatur quoq; auctoritas Anan. in d. c. vt ſuper. di
centis, attendendum eſſe valorem rei, non fructus. Sed p
hoc intelligebant Domini non tolli, quin poſſit vendi
res minus vtilis, vt ematur res maioris vtilitatis, vt per
Siluestr. vbi ſupra.

Quibus ita diſcuſſis Domini veniunt in ſententiam,
quòd aut Illuſtr. D. Cardinalis qui tenetur probare non
euidentem vtilitatem Eccleſię, illã vult deducere ex fru-
ctuum collatione, & hoc caſu habendam eſſe rationem
4 iſtorum redditnum, prout re vera reddunt, quia † hoc
reſpectu colligitur vtilitas, quam ſufficit, vt per Corne.
conſi. 181. num. 34. lib. 2.

Si verò vult deducere non euidentem vtilitatem ex
valore bonorum, & probat conſiderabilem exceſſum va
loris, cùm in omnem euentum iſtæ aquæ quantumuis
reddant, non ſunt pluris æſtimandæ, quàm 3000. lib.
& ita Eccleſia non recepiſſet æquiualentem valorem rei
ſuæ hoc caſu, non obſtante redditu maiore, conſtaret de
non euidenti vtilitate, & hoc pendet ex dictis teſtium,
quę erunt diſcutienda.

ALDOBRANDINI.

Bononien. bonorum de Gambarinis. Veneris, 4. Nouembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de retrouendendo operatur, vt ſimpliciter deponens non dicatur liberatus, & quare.*

DECISIO DCLII.

DOmini tenuerunt pecunias perijſſe periculo Frã
ciſci deponentis, duabus de cauſis. Prima fuit,
quia licentia conſignandi pecunias depoſitatas
non fuit libera, ſed conditionalis, facta, ſcilicet, retroué-
1 ditione, & † quamuis hæc eſſet conditio intrinſeca, ni-
hilominus efficit, vt deponens non dicatur liberatus per
huiuſmodi depoſitum. Bal. in l. acceptam. nume. 14. & ibi
Caſtr. num. 12. C. de vſur. idem Caſtr. in l. ſi ſoluturus. nu
me. 5. de ſolu. Alex. conſil. 78. nume. 19. volum. 5. Neguſ.
bene in tract. de pignor. par. 5. membr. 3. ſecũdæ par. nu-
me. 10. & fuit tentum coram R. D. meo Blanchetto, 27.
Maij. & 19. Iunij, 1579. rationem aſſignat Barto. in d. l. ſi
ſoluturus, quia aliter deponens non deponit ratione
abdicandi à ſe tunc dominium, ſed tunc demum adim-
pleta conditione. Vñ ſi res perijt domino perire debet.

Non obſt. quòd depoſitum factum fuerit in pecunia
numerata, & conſequenter fuerit translatum dominiũ,
quia hæc translatio dominij fuit reſpectu depoſitarij
depoſitum numeratũ recipientis, non autem Baldaſſa-
ris creditoris, qui pecuniam non adimpleta conditione
aſſequi non poterat.

VICECOMITIS.

Neapolitan. pecuniaria. Die 3. Iunij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Partita quæ continent fauorem banchi, non probant pro ſe, niſi conſtet de mandato, cuius intereſt.*

Item non probant, quæ carent die, & anno. nu. ſeq.

2 *Annus, & dies ſunt de ſubſtantia in ratiocinationibus banchi.*

DECISIO DCLIII.

IN præſenti cauſa Domini dixerunt, per inſtrumentũ
de nouo productum pro parte Reuerendi. Epiſcopi
Licien. in caſu, de quo agitur, non eſſe recedendum
à reſolutione iam facta 16. Maij, 1578. ſed potius ad cau
ſæ expeditionem deueniendum, quia licèt ex inſtrumen
to venditionis factæ per Cardinalẽ, ac alios fratres ſara-

ſenos proprio nomine ac nomine eorum matris pretio
6000. ducat. appareat dictos fratres confeſſos fuiſſe ſe
habuiſſe talem pecuniarum ſummam, tamen Domini
dixerunt talem cõfeſſionem fuiſſe nudam & factam ſub
ſpe futuræ numerationis per viam depoſiti, videlicet, p
bãchum hæredum Coſmi Pinelli, & quondam Germani
Rauaſcherij nomine omnium, vt verba inſtrumenti can
tant, nec poſtmodum apparet, quòd per banchum talis
pecuniarum ſumma fuerit diſtributa ad ſolum manda-
1 tum Cardinalis prout aſſerit Campſor, quia † reſpõſum
fuit per Dominos, quòd cũ tales iſtæ partitæ contineant
fauorem banchi, eorum fidibus ac libris non credit, niſi
conſtet de mandato, & ordine cuius intereſt, vt per glo.
& communiter ſcribẽtes in l. quædam. §. nummularios.
ff. de eden. & Iaſ. in l. admonendi. nu. 131. verſi. vlt. de iu-
reiuran. quæ mandata Cardinalis nullibi apparẽt. Inſup
dixerunt Domini, partitas, quas campſor aſſerit ſe pro
Epiſcopo de mandato Cardinalis exburſaſſe, non proba
2 re, quia † carent die & anno, quæ ſunt ſubſtãtialia in hu-
iuſmodi ratiocinationibus. Bal. in rub. C. de fide inſtru.
col. pe. & glo. in l. 1. §. 1. ff. de eden. Alex. in l. 1. §. editiones.
eo. ti. Nec veriſimile viſum fuit, vt eadẽ die, qua fuerunt
per emptorẽ depoſitati nummi Cardinalis, tot mandata
feciſſet, & eas diſtribuiſſet, cũ eadem die, & per aliquot
dies ante eſſet Romæ, vt ex literis in actis productis con
ſtat, quo tempore adhuc pecuniæ erant penes ipſum bã
cherium depoſitarium, vt ex ipſis literis eſt legere ibi, &
li danari noſtri ſtanno morti. Ergo de non exitu dictarũ
pecuniarum de mandato Cardinalis ſatis conſtat.

VICECOMITIS.

Roman. domus. Die 20. Iunij. 1580.

SVMMARIVM.

1 Verba concepta per ablatiuum abſolutum important conditionem.
Item clauſula, nec aliter, nec alio modo. nu. 2.

DECISIO DCLIIII.

DIxerunt Dñi, Vincentiũ Stampã non poſſe agere
ad domũ, de qua controuertitur, ob cõditionẽ
nõ impletam, poſitã in conceſſione ſibi facta. ſ.
reſeruato bñplacito ſedis apoſtolicæ, & cõſenſu capella-
1 norũ, & non aliter, nec alio mõ: q̃ verba † cũ ſint cõcepta
per ablatiuũ abſolutũ, importãt condiционẽ, vt per tex. in
l. ab emptore. in prin. vbi Bar. & alij. ff. de pac. cũ vulgar. &
2 ſubſequatẽ † clauſula, nec aliter, nec alio mõ, q̃ & ipſa im-
portat cõditionẽ, vt teſtatur Curt. ſen. cõſ. 8. nu. 6. Rip. in
c. cũ M. nu. 80. ver. tũ quia. de cõſt. & Iaſ. cõſ. 162. nu. 5. vo
lu. 2. Boer. deciſ. 248. ver. 1. de quo cõſenſu nullibi appa-
ret, licèt eſſet neceſſarius, cùm Camillus ſubrogaſſet d.
Stampã loco ſui, qđ poterat, vt p ſcribẽtes, p d. Laura, er
go ius, qđ ipſe hẽbat, in aliũ trãsferre nõ potuit: pendẽte
igitur conditione ex contractu agi non poteſt. l. cedere
diem. ff. de verbo. ſignifica. Corn. conſ. 25. num. 5. vol. 5.

VICECOMITIS.

Amerin. domus. Die 17. Octobris. 1580.

SVMMARIVM.

1 Soror in teſtimonio dicitur eſſe ſuſpecta, & non integer teſtis.

2 Renunciatio, vt nulla reddatur, vel reſcindatur ob enormiſſimam læſionem, requiritur ſcientia rei tempore quo fit ipſa renunciatio.

DECISIO DCLV.

REſoluerunt Dñi non probari ſcientiam Claudiæ
quantitatis dotis maternæ ad effectũ, vt renun-
ciatio, de qua controuertitur, nulla reddat, vel ex
capite enormiſſimæ læſionis reſcindatur. Nã ſola Hora-
tia Laurelia de Cãſacchis deponit de ſciẽtia, cuius dictũ
non attẽdi Dñi exiſtimarunt, tũ quia eſt dictum vnius.
1 l. iuſiurandum. C. de teſtib. tum etiã, † quia eſt ſoror d. Cin
thij aduerſarij. & ſic ſuſpecta, & nõ integer teſtis. Alc. cõ
ſil. 15. nu. 16. li. 1. Tertius & ſextus deponunt tñ de ſcien
2 tia Claudiæ poſt renunciationẽ, ideo non releuat, cũ † ta-
lis ſcientia requiratur tempore quo renunciatio fit, &
tunc non infertur læſio. l. cũ donationis. C. de tranſact. ita
declarat Fel. in c. cum in præteriti. num. 8. in fi. de proba.
Grammat. deciſ. 103. nu. 54. & 55. Curt. iun. conſ. 141. nu
me. 16. Cæteri verò teſtes nihil penitus deponunt circa
ſcientiam.

VICECOMITIS.

Florentin. matrimonij. Die 23. Octobris. 1579.

SVMMARIVM.

1 Parochi appellatione, de quo in Conc. Trid. de reforma. intelligitur de proprio non ſolum denunciante, ſed etiam contrahente.
2 Parochus proprius de iure non dicitur ruralis.

DECISIO DCLVI.

FVit controuerſa validitas mrĩmonij contracti à pa
rocho rurali inter ciues Florẽtinos, p̃ſuppoſito eo
q̃ ex teſtib. probetur, & ex infinitis grauiſſimorũ
virorum atteſtationib. huiuſmodi contrahentes non ſo-
lere ruri eſſe, nec p maiorẽ partẽ anni, nec ẽt p dimidia
parte, ſed ſolum per tres, vel ẽt quatuor mẽſes. Dñi dixe-
1 dixerunt † Concil. intelligi de pprio parocho non ſolũ
denunciãte, ſed ẽt contrahẽte, tũ quia immediate ſubſe
quitur clauſula cõtrahentis, poſt clauſulã denũciãtis, tũ
q̃ a nõ requireret Concil. q̃ alius ſacerdos nõ poſſet, niſi
de licẽtia parochi, niſi intelligatur de proprio. Dixerunt
ẽt decretũ illud progredi annullando, & ob id formam
2 inducere: & q̃ † de iure proprius parochus non dr̃ rura-
lis in caſu propoſito. p cas. qui. de ſepulr. in 6. Car. in cle-
men. 1. de priuil. Calder. conſil. 3. de ſepultur. Federic. de
ſen. conſil. 54. & alia infinita in informationibus addu-
cta, reiecta illa ratione publicationis Concilij in illo lo-
co, exiſtimarunt adducta in contrarium nõ abeſſe, & fa-
cis ex ſe ex prædictis infirmãtur. An vero inducta ab ip-
ſo concilio poſſint impleri per æquipollens, & an rura-
lis parochus pareat vrbano, reſeruarunt Domini vide-
re, ſi pars matri in illis vim faciat.

VICECOMITIS.

In eadem Florentin. matrimonij. Die 1. Februarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 Forma matrimonij contrahendi, de qua in Conc. Trid. de reformat. non poteſt adimpleri per æquipollens.

Requiſitum

2 *Requiſitum pro forma quò magis eſt voluntarium, eò magis eſt implendum in forma ſpecifica.*

DECISIO DCLVII.

Dubium fuit, an forma data à concilio in modo contrahẽdi matrimonia, videlicet, coram proprio parocho, poſſit impleri per aliud æquipollens, quàm ab eo quod datur ab eodem decreto. Secundum eſt, an dato, quod ſic, an ea, quæ in caſu noſtro concurrunt, ſint huiuſmodi, quod ſufficiant.

1 Circa † primum credebant Domini non poſſe impleri per aliud æquipollens, quàm expreſſum: nam regulariter, quando quid requiritur pro forma, debet impleri in forma ſpecifica, ad not. in l. prima, & in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de lib. & poſthum. & decretum in hac materia valde ſuſpecta, & controuerſa in qua proceſſit annullando, videtur ita diſtinctè voluiſſe loqui, vt opus non eſſet aliqua ſuppletione: quod patet, quoniã licèt de iure idem eſſet, quòd parochus matrimonium celebraret, & in eſſe dedeceret, vel alius de licentia, tum ratione iuriſdictionis, tum ratione impedimentorum, vulgat. reg. qui per alium facit, l. prima. §. primo, ff. de vi & vi armat. tamen non contentum decretum hac legis interpretatione, nec aliqua aliorum opus eſſet in hoc ſuppletione, exprimit illud de licentia, vt excluderet alia æquipollentia, maximè, cum nulla poſſit dari quę ita æquipolleat in hac materia, ſicut hoc ipſum de licentia expreſſa, & videtur ſubſtuliſſe difficultates, quæ quotidie ortæ fuiſſent in hoc, ſi agendum erat de æquipollentibus, maximè, quando forma hæc ſit requiſita ad deducendum factum in eſſe, nam forma eſt proprius parochus, materia eſt conſenſus.

Circa ſecundum dato, quòd poſſit impleri per æquipollens, dico in hoc caſu hoc non concorrere: nam quòd illud æquipolleat tractatus matrimonij per aliquod tẽpus, præſentia patris vxoris, & multorum, præterquam, quòd videtur tollere clandeſtinitatem, quæ fuit finis, vt proprius parochus requireretur ſecundum exemplo informantes, vel ſecundum alios probationem matrimonij, non ſufficit.

Nam præſentia parochi non videtur inducta neq; ad tollendum clandeſtinitatem neq; inducendum probationem, quoniam potuiſſent plures teſtes requiri, & alia re opus fuiſſet, ſed vt reſtringat ſe ad proprium pa-
2 rochum. Vnde ſat eſt, † quod requiſitum pro forma, & quò magis eſt voluntarium, eò magis implendum in forma ſpecifica. ad not. in d. §. & quid ſi tantum.

Non obſt. quod parocho rurali fuerit dictum à patre vxoris, quòd poterat matrimoniũ ſine aliqua ſuſpicione celebrari, quoniam hoc non inducit æquipollens, nec tenebatur ei credere ad finem validitatis matrimonij. Si quæratur poſtea, quænam fuerit ratio, quòd decretum requiſierit celebrationem parochi, retenta ratione clandeſtinitatis, dicebant cauſam eſſe, quia tale ſacramentum ſicut alia ſacramenta, non debet ab alio celebrari, quàm à ſacerdotibus.

Verum, quia non poterat ab extraneo ratione iuriſdictionis, ideo à proprio, iuxta l. extra territorium. ff. de iuriſdi. om. iudic. Huic rationi non ſatisfacit æquipollens aliud, quàm ſubnexum ab codẽ decreto, hoc eſt ab alio ſacerdote de licentia proprij.

Non placuit ratio adducta ad fauorem Dioonæ, ꝙ erat abſurdum, quòd ſacerdos proprius denunciaret, & ad eum deueniret impedimenta, & alius celebraret matrimonium, quod veriſimiliter hoc non ſciret: nam ea attenta ſequeretur, quòd ſicut ex interpretatione cõgregationis ſtatutum eſt denunciationes poſſe remitti, per conſequens hoc quoque poſſet.

Et hinc conſtat, quòd ratio præſentiæ parochi nõ eſt, vt tollatur clandeſtinitas, quoniam ſicut remittuntur denunciationes, quando aliunde factum eſt notorium, ita etiam tolleretur hæc forma præſentiæ parochi, ſic fere nunquàm locus eſſet annullationi contractus.

VICECOMITIS.

Peneſtrin. hæreditatis. Die prima Februarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta debita iure actionis etiam præterita debeantur.*

2 *Fructus compenſatiuos ſoluere tenetur, qui retinet bona ſubiecta pacto, vel fideicommiſſo cum onere dotandi.*

3 *Pupillares pecuniæ an potuerint collocari ad honeſtum lucrum, ſufficit præſumptiua probatio.*

DECISIO DCLVIII.

1 Domini quoad primum tempus dixerunt deberi alimenta, quia † cùm debeantur iure actionis, etiam præterita debentur, vt per Docto. in l. de alimentis. C. de tranſact. vbi Dec. numero quinto, cum alijs allegatis, & per conſequens debentur hæredi bo. me. Illuſtriſſimæ D. Iuliæ.

Non obſtat promiſſio Illuſtriſſimæ Dom. Marchioniſſæ matris, de qua agitur in inſtrumento per Illuſtriſſimum Dominum Iulium producto, quia eſt nulla ob non ſeruatas ſolemnitates ſtatuti: cùm enim filiæ aliunde alimenta habere poſſint, mř non tenebatur eas alere.

Vnde ſequitur, quòd talis promiſſio fuerit correſpectiua ad promiſſionem dotis factam per Dominum Iulium, quia ſine alia poſſeſſione Dom. Iulius vti poſſeſſor bonorum Franciſci tenebatur ad reſtitutionem dotis. Iſta autem alimenta domini taxarũt ad rationem 250. ſcutorum pro qualibet puella, in quibus poterunt ex computari data per D. Iuliũm D. Marchioniſſæ occaſione tranſactionis.

2 Circa verò vltimum tempus à die, ſcilicet, obitus Dominæ Iuliæ, Domini † dixerunt deberi fructus compenſatiuè ex æquitate l. curabit. C. de actio. empt. cum enim Dom. Iulius retineat bona ſubiecta pacto cum onere do- 2
tandi, tenetur ad fructus compenſatiuos, cùm habeat rem, & pretium, quæ æquitas l. curabit. habet locum etiam de iure canonico, & vide materiam, vt alias Rota reſoluit in deciſionibus allegatis.

Quòd tantò magis dixerunt Domini procedere in ca
3 ſu iſto, quia cùm iſtæ eſſent pecuniæ pupillares, quæ collocari debebant ad honeſtum lucrum, ſufficit† præſumptiua probatio, quòd collocari potuiſſent, vt per Batto. conſilio centeſimotertio, ſub numero primo, verſicu. ſi ſic volo.

Et in Vrbe notum eſt ſemper reperiri ad collocandum promt alias tenuit Rota, vt in deciſionibus allegatis. Iſtos tamen fructus taxarunt ad rationem quinque pro centenario, cùm conſtet, quòd Do. Iulius eos ex bonis, quæ poſſidet, percipiat.

Nec habuerunt Domini in cõſideratione, quòd ciuitas Præneſtin. reddat minores fructus, videlicet, ad rationem duorum pro centenario. Quia dixerunt, Dominum Iulium teneri ad pecunias, quas certum ſit, ꝙ non redegiſſet ex venditione ciuitatis Peneſtrin. ſed aliorum bonorum, quæ ſunt in fructu ad rõnem quinq; Et tãtò

Pp magis,

magis, quia cùm teneretur ad ſoluendum pecunias, poterant collocari ad maiores fructus, quàm ad quinque.

LANCELLOTTI

Romanen. vinearum de Maximis. Veneris, 13. Nouembris. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Executio ſententiæ non retardatur propter melioramenta non liquida, de quibus reficiendis debitor cauet. ex communi.*
Eoq; magis cum parti fuerunt termini dati ad liquidandum. num. 2.
3 *Appellatio non datur à ſententia lata in mero poſſeſſorio.*
Fallit, niſi ex aliqua cauſa, quæ eſt in appellatione exprimenda. nu. ſeq.
4 *Cauſa, propter quam permiſſa eſt appellatio à ſententia lata in poſſeſſorio, eſt exprimenda in appellatione.*
Immo debet ſpecificè & nominatim exprimi. nu. 6.
5 *Appellatio debet duo continere, grauamen, à quo appellatur, & cauſam propter quam grauamen impugnatur.*

DECISIO DCLIX.

DOmini concluſerunt, executionem fuiſſe legitime factam, & propterea obſeruandam non obſtantibus adductis pro parte Dominorum de Maximis. Quoniam ad caput melioramentorum, licèt regulariter pro illis detur retentio, tamen, quando illa non ſunt liquida, & debitor cauet de illis reficiendis, nõ
1 † retardatur executio, iuxta communem opi. de qua per Curt. iun. conſil. 122. nume. ſecundo, volum. ſecundo, & optime comprobat per plures rationes, & auctoritates Benintend. deciſ. 72. numero quinto, Bero. in ca. primo, numero 15. de in integrum reſtitut. Rui. conſilio 1. numero 16. Gozad. conſil. 100. num. 21. cum alijs de quib. hic per informantes.

Quam opinionem Domini dixerunt etiam eſſe de iure veriorem, per text. in l. ſtatu liber. de ſtat. liber. & per no. per Alexan. in l. quarta, §. ait prætor. nume. ſecundo, de re iud. vbi etiam Rip. Et inſuper hanc opinionem in caſu, de quo agitur, dicebãt procedere abſque aliqua dif-
2 ficultate, tum quia † fuerunt ex æquitate Rotæ præfixi termini Dominis de Maximis ad liquidãdum dicta melioramenta, iuxta deciſ. Fab. Accoramb. 8. volu. 1. Put. in deciſ. 473. circa fi. incip. die 11. Octobris volum. 1. & tamen non liquidauerunt, vnde potuit fieri tantò magis executio, vt animaduertit etiam Soc. iun. conſil. 62. numero 3. vol. 1.

Tum etiam, quia ſuper deputatione peritorum pro facienda æſtimatione, ipſi fuerunt repetiti cum intimatione, nec curarunt facere parti aduerſæ d. intimationẽ, ex quo Domini arguebant illorum moram, qua ſtante proculdubio fit extenſio ſecundum But. in d. deciſ. 473. in fi. Addebant etiam, quòd hæc oppoſitio melioramentorum redditur multum dubia, quia Domini de Maximis declararunt penes acta, quòd ipſi non intendebant aliquo modo velle approbare aliquem actum eorum nomine geſtum per Dom. Vincentium eorum procuratorem, quinimmo reuocabãt omnia geſta per eum in hac cauſa, ex quo videtur, etiam reuocaſſe oppoſitiones factas de melioramentis tam per ipſum Vincentiũ, quàm per eius ſubſtitutum.

Quò verò ad aliud caput concernens attentatam executionem tanquàm factam pendente appellatione, fuit
3 etiam dictum non obſtare, quia † ſententia cùm fuerit lata in mero poſſeſſorio, iuxta diſpoſitionem l. fina. C. de edic. diui Adr. tol. ab ea non dabatur appellatio ſtante reperita conſtitutione Ægidiana.

Non ob. quod immo videtur permiſſa ſtante ſupradicta oppoſitione melioramentorum.

Quia fuit reſponſum, quòd cùm regulariter appella-
4 tio ſit prohibita in eo poſſeſſorio, ſi † ex aliqua cauſa eſt permiſſa appellatio, debet illa cauſa exprimi in appellatione, vt fuit reſolutum coram R. P. D. meo Robuſterio in cauſa firman. attentatorum die 11. Ianuarij, 1575. per glo. in capitu. Romana. §. ſi autem. cum ſimil. de appel. in ſexto, & per Innocen. in capitu. paſtoralis. nume. 3. de offic. delegat. & cum alijs, de quibus hic per informantes, vt in terminis dictæ l. fina. multa congerit Zuccard. in eadem l. numero 400. Nec placuit pro expreſſione cauſæ id, quod deducitur ex verbis d. appellationis ibi, de & ſuper certis vineis illarumque prætenſis fructib. & melioramentis. Tum quia ſunt verba poſita in parte narratiua, & non diſpoſitiua, tum etiam quia etiam ſi eſſent in parte diſpoſitiua, non releuat, quia hæc expreſſio
5 fuit facta ſuper eo, de quo lis pendet: † & appellatio debet duo continere, grauamen à quo appellatur, & cauſam propter quam grauamen impugnatur. vt notat Vitall. in clemen. appellanti. numero vigeſimoquarto, de appellatio.
6 Præterea † hæc cauſa nominatim, & ſpecifice debet exprimi ad hoc, vt iudex poſſit eſſe certus, an debeat deferre appellationi, & ſuperſedere in executionẽ, vt not. glo. in dicto capitu. Romana. & declarat Felyn. in capitu. quoad conſultationem. nume. ſecundo, circa med. verſicu. reperitur autem. de re iudica. Aym. in reſp. pro genero. numero 196. & dicit Vitall. in dicta clemen. appellanti. nume. vigeſimoſeptimo, cum ſequen. quòd cauſa debet eſſe talis, propter quam debetur appellatio.

Et tamen dari poſſunt melioramenta, quæ non ſunt reficienda, & ſententia poteſt ſe compati cum melioramentis, iuxta conſ. Coroc. 248. numero decimooctauo, volum. ſecundo.

Tertium obiectum, quod opponitur contra executionem de incertitudine confinium, de qua fuit etiam oppoſitum ante ſententiam, non fuit viſum releuans, quia difficultas tollitur ex articulis, & teſtibus examinatis pro parte dictorum de Maximis. Nam tantum vſque ad terminos declaratos per teſtes ſubſtinebitur ſententia, quæ declaratur ex actis.

Nec obſt. quòd geſta per eorum procuratorem ſunt reuocata, & reprobata, quia tunc Domini dicebãt, quòd Domini Theophili habent intentionem fundatam in eorum inſtrumentis. Circa caput iniuſtitiæ ſententiæ, nihil fuit reſolutum, ſed fuit dictum, quòd de ea particulariter agetur.

BLANCHETTI.

Roman. ſocietatis. Veneris, 17. Februarij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Decretum ex ſe non inducit nouationem.*
Item nec ceſſio nominis debitoris non acceptata, nu. 2.
3 *Societas ſtipulata per notarium nomine abſentis, niſi ratificetur, non dicitur acceptata.*
4 *Fideiuſſor. nouatio, proteſtatio & dilatio data non habent vim ſolutionis.*

DECISIO

DECISIO DCLX.

DOmini fuerunt concordes poſt decretum viſitę, commodum & incommodum ſocietatis ſpectaſſe ad Horatium, non autem ad D. Pellegrinum ex deductis in reſolutione facta ſub die 11. Octobris anni præteriti.

Non obſt. quod per Decretum viſitæ fuerit facta nouatio ſtante ceſſione nominis debitoris, & fideiuſſorib.
1 præſtitis, iuxta formam d. decreti. primo enim † decretum ex ſe non inducit nouationem. Barto. in l. nepoti. ff.
2 de fund. inſtruct. Pariter ceſſio † nominis debitoris non acceptata non operatur nouationem. Gabriel. de nouat. conclu. 1. nu. 50. & 70.

Non ob. ſtipulatio notarij, nam hoc caſu Peregrinus obligabatur actiuè, & paſſiuè, cùm enim teneretur vice
3 notarij † periculo creditum ſuum ſubijcere, niſi ſequatur ratificatio, non dicitur acceptata. Rub. conſi. 117. nume. 5. cum alijs allegatis.

4 Præterea cum non interuenerit † cõſenſus ſocij ceſſi, qui interuenire debebat, glo. in l. ſi fratres. §. idem reſpõdit. ff. pro ſoc. fideiuſſor, nouatio, præſtatio & dilatio data non habent vim ſolutionis. Bal. in l. fina. verſic. quæro. C. ad l. Falcid. nec nouationis. Gabriel. in loco allegato. nume. tertio.

Non ob. quod Peregrinus non intimauerit Horatio diſſidiam primæ ſocietatis, quia declaratio facta ſibi nocet, & fortè Horatio nocere non poſſet, vt ſupradicta deciſione.

LANCELLOTTI.

Viterbien. bonorum. Lunæ, 8. Februarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur etiam ex actibus renocatis, ex quibus colligitur voluntatis.*
2 *Probatio, quæ colligitur ex actibus renocatis, eſt ſufficiens ad effectum ſuccedendi.*
3 *Mater coniugata poteſt ſuccedere filio. ex communi.*
4 *Legitimatio facta de nato ex coniugata dicitur vera, & perfecta legitimatio.*

DECISIO DCLXI.

COncluſum, quòd Angela ſit immittenda in poſſeſſionem bonorum Camilli, ex quo probatur eius filiatio per teſtes deponentes de publica voce, & fama, & communi reputatione, & de alijs adminiculis, iuncta confeſſione Lauiniæ facta in communio-
1 ne, quæ licèt poſtea per eam fuerit reuocata, tamen † ex d. reuocatione colligitur eius voluntas, quæ ſeruit pro adminiculo. l. fina. ff. de rebus eo. Aym. conſil. 154. nu. 6.
2 Et hæc † probatio eſt ſufficiens ad effectum ſuccedẽdi, vt no. Felyn. & alij in c. per tuas. nume. 15. de probat. late Bero. q. 90.

Non ob. quòd D. Angela non poſſit ſuccedere Camillo filio, ex quo in legitimatione narratur ipſam eſſe coniunctam.

Quia reſpondetur, quòd ſtante d. legitimatione ceſ-
3 ſat hæc obiectio, quia † cùm illa fuerit conceſſa etiam ad effectum ſuccedendi parentibus, & agnatis, poteſt ſuccedere etiam mater coniugata, iuxta conſil. Alexan. conſilio centeſimotrigeſimonono, numero tertio, volu. primo, qui teſtatur de communi opi.

Et hanc legitimationem Domini dixerũt eſſe veram legitimationem, non diſpenſationem, licèt in ea adſit clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, per deciſ. Achil. 6. de legit.
4 Et † quamuis ſit facta de nato ex coniugata, nihilominus dicitur legitimatio, quia in ea ſit plena reſtitutio ad natalia, vt per eundem Anchil. deciſ. 5. eo. titu.

VICECOMITIS.

Rauenaten. legatorum Die 10. Decembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Expreſſio facta in clauſula declaratiua præcedentium dicitur facta in diuerſa oratione.*
2 *Oratio vnica dicitur, quando omnia reguntur ab vno verbo.*
3 *Verba in dubio ſunt potius interpretanda demonſtratiua, quàm taxatiua.*
4 *Clauſula, ad habendum, operatur tranſlationem dominij. Idem in clauſula conſtituti appoſita in datione in ſolutum.*
5 *Datio in ſolutum aſſimilatur emptioni.*
6 *Periculum rei eſt penes eum, in quem tranſlatum eſt dominium.*
7 *Damnum, quod ex publico datum eſt, debet à publico reſarciri.*

DECISIO DCLXII.

DVbitabatur, an bona, & res pro ſatisfactione legatorum communitati Rauenaten. aſſignatæ, 1
& inſolutum traditæ fuerint per verba taxatiua vel demonſtratiua, vt dictis bonis peremptis communitas vlterius non teneatur, etiam fauore piæ cauſæ. & ſub die 27. Aprilis anni præſentis fuit circa primam partem dubij tantum reſponſum ſtare demonſtratiuè, & non taxatiuè: nam poſtquàm hæredes aſſignauerunt bona, de quibus agitur, reſeruarunt ſibi per tres annos fructus nonnullorum ædificiorum, quouſque ſcholares eſſent mittendi ad ſtudium, & manutenendi per communitatem de introitibus bonorum aſſignatorum.

Et ideo cùm locus, vnde ſolutio fieri debet, in nulla alia parte tranſactionis exprimatur, niſi in prædicta reſeruatione, quo in loco prædicta communitas non obligatur ſoluere legata, ſed ſupponitur fuiſſe obligatam ex verbis præcedentibus, in quibus nullibi exprimitur, quòd ſolutio fiat de fructibus bonorum aſſignatorum, niſi,
2 quòd tantum † expreſſio reperitur facta in prædicta clauſula declaratiua præcedentium, nullibi dubium, quòd
3 talis expreſſio dicitur facta in diuerſa oratione, iuxta tex. in l. quædam teſtamento. in principio. ff. de lega. primo, & in l. Lucius. ff. de alim. & cibar. lega. Faciunt optime tradita per Caſtren. conſilio 338. numero decimoquarto, libro primo, Ruin. conſilio ſexageſimoquinto, numero duodecimo, volum. ſecundo, Felyn. in capitu. ad audientiam. il ſecondo, numero ſeptimo, verſicu. ſexta concluſio, & in capitu. ſuper literis. numero quarto, de reſcriptis.

Habentque rationem perfectam à quo reguntur. Alciat. in l. triplici. no. 3. ff. de verb. ſignifi. Fulgoſ. conſil. 43.
2 nu. 4. Dicitur † enim vnica oratio, quando omnia reguntur ab vno verbo, Soc. conſi. 66. nu. 14. vol. 3. Pariſ. conſilio 177. nu. 37. in 3.

His accedit, & fauor piæ cauſæ, ad trad. per Tiraq. de
8 priuil. piæ cauſæ, priuil. 63. in fine. Roman. ſingul. 435.
& ſi rectè aduertatur, nulla verba taxatiua in trãſactione 1

 leguntur,

3 leguntur, ideo † potius ſunt demonſtratiuè interpretan
da.docet Barto.in l.centurio. num.39.Rip. num. 140.ff.
de vulg.Rota deciſ.11.de teſtamen.in antiq. Aym. conſi-
lio 301.num.5. Ex his hodie inſtiterunt,& decreuerunt
Domini ad ſecundam partem dubij, & dixerunt, quòd
cùm in communitaté dominium omnium rerum tráſ-
4 latum fuerit per clauſulam, † ad habendum,iuxta doctr.
Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.oblig.nu. 21.
ver.octauo quæro.& ibi Soc.num.127.& per clauſulam
conſtituti appoſitam in datione in ſolutú.Tiraq. de con
ſtit.poſſ.8.ampliat.primæ par.Roland.conſ.45.nume.5.
5 lib.3. Item † & per dationé in ſolutú,q́ aſſimilatur em-
ptioni.Cror.conſi.93.lib.1.Curt.iun.conſ.38.vtiq; peri-
culum erit communitatis.§.cum autem. Inſti. de emp.&
vend.Petr.de Bellaper.in l. 1.col.2.nu.14.& ibi Bal.nu.9.
6 C.de iure emphyt. tranſlato † enim Dominio periculú
eſt acceptantis.Cremen. ſing.1. non autem datoris. Ro-
lan.d.conſi.45.nu.5.lib.3.

Præterea, ſi quæ bona perierunt aut deuaſtata fuerút
propter fortificationem ciuitatis,& reparationem quo-
rundam reuellinorum, ob publicam vtilitatem fuit, vn-
7 de † damnum debet de publico reſarciri.l.2. C.qui ſer.
lib.accep. vbi Bal.expreſſe. Et ſic ipſa communitas dicta
de cauſa tenetur.

ROBVSTERII.

Roman. fideiuſſionis. Lunæ, 28. Ianuarij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Acceptatio abſentis, cuius intereſt, eſt neceſſaria in quæren da ſibi actione ex ſtipulatione notarij.*

2 *Ratificatio ſtipulationis notarij ſufficit fieri ſola ſcientia cum taciturnitate.*

3 *Contumax in vno actu non ſibi præiudicat in ſequenti.*

4 *Scientia illius, pro quo facta eſt ſtipulatio per notarium debet eſſe plena, & certa rei cum omnibus eius qualitatibus, & circumſtantijs.*

Quæ etiam præſumitur ex lapſu trium menſium, & loco, & habitatione.nu.5.

DECISIO DCLXIII.

PLures fuerunt excitatæ difficultates. Prima, an cō-
ſtet de ſtipulatione notarij in fauoré eorú, quorú
intereſt. Et iſta fuit ſublata ex facto propter exten
ſionem obligationis cameralis, & atteſtationem colle-
gij notariorum, vt in copia data.

Secunda fuit, an per huiuſmodi ſtipulationem, & ac-
ceptationem notarij fuerit quæſita actio Iulio Boſco
1 abſente ante ratificationem. Et † in hac cōtrouerſia quæ-
ſtione plures ex Dominis tenebant eſſe neceſſariá acce-
ptationem abſentis, cuius intereſt, nec ante fuiſſe quæſi-
tum illi aliquam actionem, & ferè omnes in hanc ſenté-
tiam inclinabant ex pluribus auctoritatibus, & rationi-
bus, quas in alio folio cumulani. Et ſi nó erit ex illo par-
tibus ſatisfactum, poterit hæc quæſtio particulariter di-
ſcuti, quænam ſit communis opinio, & quænam verior,
& in iudicando tenenda: nam propter breuitatem tem-
poris, & tantam molem ſcripturarum in iſta, & in alijs
cauſis propoſitis datarum, plures ex Dominis non po-
tuerunt ſibi ipſis, vt ſolent, ſatisfacere.

Tertia fuit, an ſit in hac re Iulij Boſchi neceſſaria rati-
ficatio verbis, aut ſignis, vel actibus poſitiuis expreſſa, vel
ſufficiat ſola ſcientia cum taciturnitate.
2 Et † plures ex Dominis tenuerunt, quòd ſufficeret ſola
ſcientia ipſius Iulij, ex l. qui patitur. mand. l. Paulus. rem
ratam habe.& no.per Dec.in rubr. C.de pact.& in rubr.
de verborum obligationibus, cum alijs per Couar. in ru
bri.de teſtamen.par. tertia, numero decimotertio, poſt
med. verſicu. verum ſi donatarius.cum his quæ cumula-
ta fuerunt in Roman. donationis 50000. coram R.P.D.
Aldobrandino del 74. & in Roman. fideicommiſſi de
Magdalenis coram R. P. D. Blanchetto de præſenti an-
no, vbi de acceptatione fideicommiſſi late actum fuit.

Nec placebat iſtis Dominis, quod dicitur de Iulio
contumace, vt in eius odium habeatur pro contradi-
cente, quia odium illius eſt in actu, in quo fuit contu-
max, & in illo habetur pro conſentiente, & ita acce-
ptante: nam qualitas contumaciæ intelligitur in illo
actu, & in illo tempore, tum quia qualitas adiuncta ver-
bo intelligitur ſecundum tempus verbi.l. in delictis.§. ſi
extraneus.de noxal.
3 Tum † quia contumax in vno actu non ſibi præiudicat
in ſequenti.capitu. ſecundo, de dolo & contuma. in ſex-
to, cum alijs per Federi. de Senis conſ. centeſimoquadra
geſimoſecundo, nume. 2.

Aliqui tamen dubitabant, quia ſi ſufficeret ſcientia,
& patientia, procederet, vbi daretur plena ſcientia ipſius
obligationis, & omnium obligatorum, & qualitatum, &
ſtyli notariorum in obligationibus in forma cameræ ex-
tendentium dictas obligationes. De ſtipulatione in fauo
rem Iulij, vt dicitur, nulla ſit mentio in inſtrumento, &
4 † ſcientia debet eſſe plena, & certa rei, qualitatum, &
omnium circunſtantiarum ipſius rei.gloſ. in verbo, ſci-
uerint. & ibi etiam no. Gemin. & alij in capitu. concer-
tationi. de appellatio. in ſexto, cum alijs per Tiraquel.
de retract. lignager.§. 36.glo.2.nu.3. quæ fortè non ſunt
in facto verificata.
5 Et † licèt replicarent alij, quòd ex lapſu temporis
trium menſium, & loco in quo eſt facta obligatio in
actis notarij, & habitatione in vrbe, de facili ſit præ-
ſumenda notitia plena, Roman. conſilio quadragente-
ſimooctuageſimoprimo, & in acceptatione reſignatio-
nis, Pui. per Auguſt. de præſumpt. numero vigeſimo-
ſecundo, reſpondebant tamen, quod ſi probarentur iſta
ſcientia per veras probationes, poſſent fortè admit-
ti iſta ad probandum ſcientiam, & ratificationem.

BRAVI.

Nullius Caſtri montis Portij. Lunæ, 7. & 14. Nouembris, 1580.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiaſtica res poteſt concedi in emphyteuſim etiam ſi aliquam afferat vtilitatem: & quanta eſſe debeat, iudicis arbitrio relinquitur.*

2 *Arbitrarium eſt iudici decernere, quanta eſſe debeat vtilitas eccleſiæ tempore conceſſionis, vt in emphyteuſim poſſit concedi.*

3 *Renunciare diſpoſitioni c. ad aures. de reb. eccl. non alie. quilibet poteſt.*

4 *Renunciatio generalis ad omnia refertur.*

5 *Iuramentum ſubſequens renunciationi, habet vim ſpecialis renunciationis.*

6 *Verba etiam in materia odioſa improprientur potius, quàm ſuperfluitas tolleretur.*

7 *Renunciatio c. ad aures. de rebus eccleſ. non alie. vt habeat ſuum effectum, ſufficit cogitatio de meliorando.*

8 *Renunciatio non extenditur vltra id quod expreſſum eſt, niſi adſint verba clara.*

DECISIO

DECISIO DCLXIIII.

IN cauſa nullius caſtri Montis Portij Lunæ, 7. & 14.
Nouembris, 1580. fuit de duobus dubitatum.
Primò, an, vt intret diſpoſitio ca. ad aures. de reb.
eccleſ. non alien. opus ſit, quòd res conceſſa ab eccleſia
omnino ſit in fertilis, & inculta.
1 Et † fuit per Dominos reſolutum obtinere locum et
ſi afferat aliquam vtilitatem, ex eodem tex. cùm loqua-
tur in ſilua, quæ nulla eſt, in qua ſaltem aliqui fructus
percipiebantur, tum etiam ex ſolemnitate ibi requiſita
per omnes, quæ prætermitti vtique potuiſſet, ſi res om-
nino eſſet infertilis. arg. cap. terrulas. 12. q. 2. Et æquitas
quæ in illa diſpoſitione ſuggerit conceſſionem, militat
in eo caſu, vt bene Guid. Pap. deciſ. 158. Rui. cuius ratio-
nes ſibi placuerunt, conſil. 157. numero 13. lib. 1.
Nec ipſe ſibi aduerſatur conſilio 35. citato, quia non
excludit caſum, vbi res conceſſa in aliqua parte eſſet in-
fructuoſa, & alij qui de ſterili re loquuntur, poſſunt ex-
cuſari reſpectu meliorationis, prout gl. fina. videtur inſi-
nuaſſe loquendo per comparatiuum de re eccleſiæ red-
2 dita meliori. quanta † autem debeat eſſe vtilitas de tem
pore conceſſionis, vt illius tex. diſpoſitio applicetur, iu-
dicis erit arbitrio, cùm iure cautum non reperiatur, iu-
ribus vulgar.
Fuit Secundò dubitatum, an ſtante inueſtitura anni
1455. cuius copia data fuit, eſſet renunciatum diſpoſi-
3 tioni d. c. ad aures. & † fuit tentum pro affirmatiua, vbi
eccleſia vellet pro ſe retinere, cùm de poteſtate non quæ
ritur, cùm quilibet poſſit iuri pro ſe introducto renun-
ciare. Sed de voluntate mouerunt Dominos verba poſi-
ta in inueſtitura, & retinere ſine aliqua conditione, quæ
ſtare non poſſunt Dominis Comitibus excipientibus Il
luſtr. Camerario de d. c. ad aures. implicant enim pro ſe
retinere, & propter culturæ impenſam fructus cogi con
cedere, tum etiam, quia eadem inueſtitura fuit per Co-
mites renunciatum legibus, & cõſtitutionibus factis, &
fiendis, in qua renunciatione cadit diſpoſitio d. c. ad au-
4 res. cùm iuris ſit ordinarij † generalem renunciationem
ad omnia referri. l. pluribus. ff. de acceptal. l. empta. §. Lu-
cius. ff. de pact. vbi gloſ. & tantum operatur generalis re-
nunciatio, quantum ſpecialis. Corn. conſi. 7. nu. 7. Alex.
conſil. 42. libro primo, & conſ. 11. libro ſecundo, Iaſ. in l.
ſi de certa. nume. 8. de tranſact. arg. l. 3. §. contrarium. de
acq. poſ. cum alijs late deductis per informantes.
5 Accedit etiam pro iſta parte † iuramentũ ſubſequẽs
in d. contractu, quod operatur vim ſpecialis renuncia-
tionis, & vt valeat eo modo quo poteſt. per Anch. & Ioã.
And. in c. 2. de pact. Bar. in l. ſciendum. num. 8. de verbo.
oblig. & ibi Alex. Dec. conſil. 180. viſa renunciatione. nu
me. 4. & conſ. 13. num. 6. cum alijs deductis per Tiraq.
in præfat. l. ſi vnquam. num. 135. C. de reuoc. donat. Ce-
phal. conſil. 147. nu. 2. lib. 1. arg. l. cum mater. §. filius ma-
trem. ff. de leg. 2. c. reſcriptum. de iureiuran. Quibus non
refragatur, quod pro parte dictorum Comitum dedu-
citur. Et primus intellectus datus ad clauſulam inueſti-
turę, retinendo &c. ſubſiſtere non poteſt, cùm verbum,
retinere, niſi operaretur ad fauorem concedentis, eſſet
ſuperfluum, quod in contractibus non eſt admittẽdum,
quin aliquid verbum etiam minimum operetur. Bal. in
rub. de contrahen. emp. nume. 9. Dec. conſil. 232. cum ci
tatis per Hippolit. conſil. vigeſimoprimo, numero 43. li-
6 bro primo. Et † impropriantur verba etiam in materia
odioſa, potius quàm ſuperfluitas tolleretur. per Aym. cõ
ſil. 294. nu. 8. Siluan. conſ. 87. nu. 7. vltra quod implica-
rent prout ſupradictum eſt.
Non ob. verba illa, non inducere retentionem etiam
pro ſe, cùm Domini Comites ius habeãt ob melioramẽ
ta facta à ſuis anteceſſoribus ex remed. d. c. & ſic ex cau-
ſa de futuro eueniente poſt contractũ. Quia fuit reſpon
ſum ſatis fuiſſe renunciatum dictæ diſpoſitioni, & de cã
etiam de futuro agitatum, cùm bona concedantur ad
meliorandum in omnibus, & poſtea ſubſequitur verbũ,
retinere, tum etiam, quia, cùm Caſtrum vel maior pars
eius tempore inueſtituræ, ſecundum quòd Domini Co
mites firmauerunt, quòd ſit diſpendio vtriuſque partis,
7 ſit dictum ſaltem in genere, potuerunt † cogitare de
meliorando, & beneficiando, quod ſufficit, vt operetur
ſubſequens renunciatio, argum. l. qui iure militari. ff. de
milit. teſtamen. & Dec. conſi. 343. & late Gabriel. de reg.
iur. conclu. 4. & ita renunciatio potius prouenit de iure
de præſenti, & cogitato.
Ex quibus etiam ſubmouetur, quod alias dicebatur,
iuramentum non trahi ad incogitata, capitu. Quintaual
lis. de iureiuran. quia ex re ipſa, & verbis ceſſat hoc impe
dimentum.
Ninus facit, quod renunciatio ſit ſtricti iuris, & quod
non patiatur extenſionem. ad conſ. Calder. 5. de præbẽ.
in fi. Pariſ. conſi. 110. nu. 96. vol. 1. cum alijs.
8 Quia id † verum eſt in dubio, non verò, vbi adſint
verba, quia tunc ceſſat diſputatio, iur. vulg. & in renun-
ciatione bene Aym. conſ. 290. nu. 6.
Minus applicantur, quæ ex Barbat. in capitu. cum M.
numero 28. de conſtitu. & per eundem in d. ca. ad aures.
deducuntur.
Quoniam non loquuntur in terminis renunciatio-
nis. Minus conſil. Paul. 142. num. ſecundo, libro ſecun-
do, quia non procedunt etiam in caſu ſuo ſine difficulta
te dicta per ipſos, quamuis ſtipulatio ſequatur. Paul. in l.
cum bona. numero decimoquarto, ff. de priuileg. credit.
Rip. tamen eius deciſionem dicit duriſſimam, & de ea
dubitat, in tract. de peſt. de remed. præſeruat. nu. 759.
Nec etiam iuuat verbum, retinere, referendum eſſe
ad poſſeſſionem, quia verba inueſtituræ ſunt clara, & lo
quuntur de tenuta, & corporali poſſeſſione, cui ſubſe-
quitur verbum, retinere, quod ad omnia præcedentia
habet referri, vt pariformiter determinet, & vt in fi-
ne poſitum.

SERAPHINI.

Roman. de Fabijs. Vener. 27. Maij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Cautio de reſtituendo donationem propter nuptias datur in euentum, quòd vxor præmoreretur viro.*
2 *Mandato iudicis vti volens, debet eo vti cum ſua cauſa, & qualitate.*

DECISIO DCLXV.

CIrca dubium propoſitum Domini conſiderarunt tres difficultates. Prima eſt, an augumentum tertiæ partis, de qua in ſtat. vrb. lib. 1. c. 39. deberetur Do. Lauiniæ. Secunda, an pro concurrenti quantitate d. augumenti, quatenus debeatur, & donationis propter nuptias, dicatur facta datio in ſolutum. Tertia, an in euentum, quòd eſſet facta datio in ſolutum, ſi ea eſſet nulla, reſpectu augumenti corruat in totum.

Quantum ad primam Dñi tenuerunt augumentum nõ deberi Lauiniæ, q̃a ſtatutũ procedit, q̃n nõ reperitur

licitator: hic antem Papa ad tollendas difficultates voluit, quòd darentur hæc bona in ſolutum creditoribus pro concurrenti quantitate eorum creditorum omiſſa via ſubhaſtationis: alias ſi interpretaremur deberi huiuſmodi augumentum, aduerſaremur menti Pontificis, quæ fuit prouidere quantum poterat poſterioribus creditoribus. & hinc eſt, quòd voluit fructus perceptos debere cōputari in ſortem, & quod poſtea decurſi in nulla baberentur conſideratione. Si ergo voluiſſet, quòd augeretur tertia pars Lauiniæ, reſultaſſet in manifeſtum damnum creditorum, quibus prouidere volebat.

Quantum ad ſecundam difficultatem fuit dictū nullam fuiſſe factam dationem in ſolutum, quia illa rubea fuerunt poſita ad partem conſignandam, quatenus deberentur, quod decretum aliud poſt ſe expectabat: immo in d. decreto dicitur, conſignanda data cautione, & ſic conditionaliter quatenus debeantur, & quatenus de-
1 tur † cautio de reſtituēdo donationem propter nuptias in euentum, quòd ipſa præmoreretur, & non alias. l. à teſtatore. de cond. & demonſtra. Abb. in ca. inſinuante. nume. 6. qui cler. vel vou. quæ quidem nunquàm fuit data, nec intelligi debet quatenus petatur, ad laſ. in l. vniuerſa. C. de prec. imper. offer.

Quia id procedit, quando lex mandat ita fieri, nō au-
2 tem in mandato iudicis: is † enim qui vult eo vti, debet vti cum ſuo cauſa, & qualitate. l. Caius. de pact. Roman. conſil. 353. numero vndecimo. Et debet prius pro parte vti volentis impleri, vulg. l. Iulianus. §. offerri. de act. emp.

His ſic ſtantibus, tertia quæſtio, an recipiat diuiſionē, eſt fruſtratoria, ex quo pro nulla parte facta eſt datio in ſolutum. & hæc omnia eò facilius admittenda ſunt, ex quo vnus tractat de lucro, alius de damno. Fuit enim Lauinia integre ſatisfacta de ſua dote: ſed quia tenetur Eliſia hæres reſtituere donationem propter nuptias, vellet reſtituere pecunias, & non bona, & lucrari augmentū, quod beneficio temporis prouenit. Oricellarij vero tractant de damno euitando, & conſequutione eorum crediti, & ideo eorum cauſa in concurſu eſt fauorabilior. Aym. conſil. 120. nu. 2.

Qua de re fuit concluſum pro confirmatione decretorum A. C.

B R A V I.

Mantuan. bonorum die 12. Decembris. 1580.

S V M M A R I V M.

1 *Relatio facienda eſt ad proximiora.*
2 *Clauſula in fine poſita eſt referenda ad omnia præcedentia, niſi ſit maior ratio in vno, quàm in alio. & deciſ. ſeq. numero 3.*
3 *Nullitas, quæ ex actis reſultat, nunquam cenſetur excluſa per ſtatutum quibuſuis verbis loquatur.*
4 *Iudicium ne reddatur illuſorium ad officium iudicis ſpectat etiam parte non opponente prouidere, vbi nullitas adeſt.*

D E C I S I O   D C L X V I.

PRopoſita cauſa Mantuana bonorum ſuper eodem dubio, de quo 4. Iulij, 1578. an D. Equiti Alexandro alleganti nullitatem laudi ob ſtatutum Mantuanum. Domini ſteterunt in deciſis, & placebant adducta in deciſione, quòd ſtatutū ſit ordinatorium. Itē quòd clauſula, alias ſententiæ ipſe firmæ remaneant, & executioni demandentur, referatur ad ſententias crimi-
1 nales, quia † relatio facienda eſt ad proximiora. argu. l. ſi idem. §. ſi. vbi gl. ff. de iuriſd. om. iud.

Nec obſtat, quòd clauſula in fine poſita ſit referenda ad omnia præcedentia, vt in l. tertia, §. filius inter medias. ff. de libe. & poſthum. l. talis ſcriptura. §. vltimo, ff. de lega. primo, l. vltima. ff. de rebus dub. vbi Bar.

2 Hoc † enim non procedit, vbi adeſt maior ratio, quòd referatur ad proximiora, quàm ad præcedentia, vt per Dec. in capitu. ſecunda requiris. numero tertio, de appella. Corn. conſil. 150. numero vigeſimoquarto, lib. ſecundo, Aym. conſil. 84. numero decimoſeptimo, & conſilio 326. numero decimoquarto. Subeſſe autem maiorem rationem in criminalibus, quàm in ciuilibus, non poteſt inficiari etiam ex ipſo ſtatuto, quia reſpectu criminalium abbreuiat tempus appellandi multò plus, quàm in cauſis ciuilibus, tum etiam quia illa clauſula, alias ſententiæ, loquitur de ſententijs, non tamen de arbitrijs, cùm tamē ſupra dum loquutum eſt ſtatutum de cauſis ciuilibus, fecerit mentionem de laudo, arbitrio, ſeu arbitramento. cùm igitur loquatur verſ. ille de ſententijs, apparet, quòd referatur ad illud ſolum c. in quo de ſententijs agebatur in cauſis criminalibus.

Nec ob. quod loquatur in numero plurali per nomē, ſententia, quia id poterit verificari tam in diffinitiua, quàm in interlocutoria.

Placuit etiam Dominis ad tollēdum obiectum ſtatuti huiuſmodi, de quo diſputatur, quod aliàs reſolutū fuit in hac cauſa coram bo. me. Reuer. Verallo, quòd laudū fuerit nullum defectu citationis, & cauſæ cognitionis, quia pars ſe defendere nequiuit, & hæc nullitas ex actis reſul-
3 tat: nunquàm † enim quibuſuis verbis ſtat. loquatur, cēſetur excluſa, vt per Card. conſil. 8. de iud. Anchar. conſil. 207. & 211. Alex. in l. 4. §. condemnatum. nume. 7. de iudic. Gram. conſil. 45. numero 3. in conſil. ciuil. cum traditis per Moder. de nullit. §. qui poſſit dicere de nullitate. nu. 54. Gig. de penſio. q. vltima, nume. 21. cum ſeq. & ad iudicis officium ſpectat etiam parte non opponente, vbi
4 nullitas adeſt, † prouidere, ne iudicium reddatur illuſorium. arg. c. 1. de prec. c. cauſam quæ. de iud. c. indemnitatibus. §. tanē. vbi Domin. numero 4. de elect. lib. 6. Card. in clem. 1. q. 19. de re iudica. Alex. conſil. 225. numero 3. lib. 6. cum alijs vulgar. Cætera tolluntur per informantes Domini Equitis.

A L D O B R A N D I N I.

Romanen. legatorum de Vitellis. Lunæ, 17. Nouembris. 1577.

S V M M A R I V M.

1 *Onus ſoluendi creditoribus hæreditarijs ad hæredem, non autem ad legatarios pertinet.*
2 *Legatum relictum ſub conditione limitatiua ad illam reſtringitur.*
3 *Legatum mobilium non comprehenditur ſub declaratione limitatiua in fine appoſita, niſi appareat expreſsè.*

D E C I S I O   D C L X V I I.

DOmini pro maiori parte concluſerunt, legatum medietatis bonorum mobiliū, de quo agitur, deberi, nec ex eo prius ſatisfaciendum eſſe cre-
1 ditoribus illuſtriſ. D. teſtatoris: cùm † enim hæreditas ſoluendo ſit, huiuſmodi onus ad hæredem, non autem ad legatarios, pertinet. l. ſi. C. de hæred. act. vbi glo.

Non obſt. quòd teſtator in fine legati 30000. ſcutorū

ſubiecerit

ſubiecerit illa verba, præmiſſa antè adimpleri voluit ſi, & poſtquam ſoluta fuerint omnia eius debita. Quia huiuſmodi teſtatoris declarationem ſine limitationē, Domini referunt tantum ad prædictum legatum 30000. redigendum ex precio camerariatus, non autem ad om
2 nia præcedentia legata. Tum † quia huiuſmodi declaratio ſiue limitatio venit conſecutiuè ad illud legatum adijciendo cōditionem vel limitationem, quo caſu reſtringitur ad illud caput. l. filiumfamilias, in princ. ff. quando dies leg. ced. Bar. communiter approbatus in l. fin. de rebus dub. Pau. de Caſt. in l. ſi ijdem. §. fin. ff. de iuriſd. om. iud. Felyn. in c. cauſam quæ, col 5. verſic. limita tertio, de reſcrip. Curt. ſen. conſ. 65. num. 10. verſic. quinto reſpondemus. Alex. conſ 226. num. 19 lib. 6. & conſ. 48. num. 8. lib. j. Dec. conſ. 92. in prin. & prope fin. Tum etiam, quia inter hæc duo legata quædam extranea ab vtroque legato ſunt interpoſita, vt eſt illa prohibitio alienationis quoad portionem hereditatis relictā Illuſt. D. Alphonſo, & gubernium bonorum conceſſum Illuſt. D. Iulio.

Quæ ſententia comprobatur ex illis verbis, de reſtantibus poſtea fiat executio, quę cùm non intelligantur de his legatis, quorum lex ipſa facit executionem, ſed de his quæ ab homine exequenda ſunt, non poſſunt conſequẽter intelligi de legato mobilium ſaltem reſpectu medietatis pure legatæ filijs Illuſt. D. Vincentij & Alphonſi, vt in iſtis terminis bene declarat Bart. in l. talis ſcriptura. §. fin. num. 4. de leg. j. Quemadmodum igitur non refertur ad legatum ipſius medietatis, ita nec ad legatum alterius medietatis, quia ex hoc apparet teſtatorem voluiſſe omnia antecedentia ſub illa declaratione vel limitatione comprehendi, & notum eſt vnam partem teſtamēti aliam declarare. Comprobatur inſuper ex illa dictione, integra, ſignificante legatum debere deuenire ad legatarium ſine vlla diminutione. Ruin. conſil. 15. lib. j. & conſ. 58. num. 17. lib. 2. Vnde ſi poſtea in hac parte diſpoſuiſſet teſtator, quòd ex ijs mobilibus ſatiſfaceret creditoribus, incontinenti ſe correxiſſet, contra reg. l. nam ad eam, de condit. & demonſt. Confirmatur adhuc ponderando illud verbum, reſtantibus, prout ponderatur ab informantibus. Et hæc omnia eo magis dicenda ſunt, ex quo, ſi aliter interpretaremur, legatum omnino deſtrueretur, quo caſu clauſula in fine poſita ad omnia præcedentia refertur. Dec. in cap. ſecundo requiris, colum. 2. de appellat.

Ex quibus tollitur fundamentum informantium pro Illuſtriſſ. D. Alphonſo, quòd clauſula in fine poſita regulariter refertur ad omnia, vbi ratio diuerſitatis reddi non poteſt, quia (vt dixi) vbi venit continuatiue ad vnū caput adijciendo modum vel conditionem, ad vltimum caput ſemper refertur, vt dictum eſt. Tum & ſecundò, quia ſi vera eſſet interpretatio data pro parte Illuſt. D. Alphonſi, prius ſatisfaciēdum eſſet creditoribus etiam de bonis alienari prohibitis, vnde clauſula hæc omnia antecedentia comprehenderet etiam (vt dictum eſt) bona
3 à teſtatore alienari prohibita. Tum † etiam & tertiò, quia bene poteſt aſſignari ratio diuerſitatis, cur voluerit teſtator potius ex nummis redigendis ex precio officij diſſolui æs alienum quàm ex bonis mobilibus: poteſt. n. in bonis mobilibus cadere aliqua affectio, vt conſeruentur, quæ in nummis ceſſat, ad not. in l. nummis, de leg. 3.

Non obſt. quòd lapſis 8. annis precium amplius non deberetur, & conſequenter de illis diſſolui æs alienum nequiret, quia teſtator cogitare potuit, quòd ſi moriebatur infra octo annos, preciū ſibi debebatur ſecundū ſuam opinionem: ſi poſt, & tunc putabat ſe interim ex fructibus officij & alijs redditibus poſſe ſatisfacere ſuis creditoribus, maximè, quia (vt aliqui Domini dicebāt) ſatis eſſe nota huiuſmodi debita, quàmprimum pro emptione d. officij contracta fuerant, pro quorum creditorum taciturnitate & ſatisfactione fuit ab ipſo procuratum illud pactum nonationis officij infra octo annos.

Nec ob. quòd teſtator in dubio cenſeatur minus grauare hæredem. Quia vltra, quòd id procedere videtur in onere adiecto à teſtatore, non à lege, vt eſt onus ſatiſfaciendi creditoribus, tamē ex omnibus ſupradictis apparet ſatis clarè conſtare de mente teſtatoris.

Minus obſt. quòd teſtator in numero plurali dixerit, præmiſſa autem, & in fine ſimiliter loquutus fuit in numero plurali, fiat executio ſecundum ſuperius ordinata, quia licèt legatum 30000. ſit vnicum, continet tamen plures diſpoſitiones. Diſponit nanque teſtator ex eo, quod debeat eſſe legatarius clericus, quodque de eis debeat emere officium in Rom. Cur. & ſi Illuſt. D. Vincentius non habebit filios, quorum aliquis velit eſſe clericus, transfert legatum ad vnum ex filijs D. Alphonſi qui velit ipſe effici clericus: reſpectu ergo huius multiplicis diſpoſitionis potuit teſtator loqui in numero plurali.

ALDOBRANDINI.

Roman. ſupplementi legitimæ. Lunæ, 9. Iunij. 1578.

SVMMARIVM.

1 *Condictio ex lege, quæ competit pro ſupplemento legitimæ, tranſit ad quemcunque hæredem ſicut cæteræ actiones.*

2 *Partes omnes dicuntur eſſe quibus debetur legitima quoad effectum tranſmiſſionis.*

3 *Aſcendentes, & deſcendentes reſpectu legitimę ſunt pares.*

4 *Legatum etiam conditionale ea conditione, quæ licitè inſit, tranſmittitur.*

5 *Actio ad ſupplementum legitimæ tollitur tantummodo ſpatio 30. annorum.*

DECISIO DCLXVIII.

Domini reſtringendo materiam ad tranſmiſſionem, quam principaliter tangunt informantes, dixerunt ſupplementum legitimæ debitū aſcē- 1
denti tranſmitti ad quoſcunque hæredes etiam extraneos, etiam quod aſcendens non declarauerit illud velle, quia cùm repletio legitimæ fiat ipſo iure, & conſequēter
1 pro dicto ſupplemento illico competat † condictio ex lege, ad quemcunque hæredem tranſit, ſicut tranſeūt cęteræ omnes actiones. l. ſcimus. C. de inoffic. teſtam. vbi Salyc. num. 4. Soc. conſ. 92. num. 4. lib. j. Dec. conſ. 303. & in l. ſi maritus, num. 4. C. de collat. & conſ. 218. num. 4. Ruin. conſ. 26. num. 12. lib. 3.

Neque in hoc conſtituenda eſt differentia inter aſcē-
2 dentes, & deſcendentes, quia, † vt bene dicit Bald. in l. ſi arrogator, in 2. oppoſ. in fi. ff. de adoptio. omnes, quibus debetur legitima, ſunt pares, non attento iure poteſtatis, ſed ſpeciali natura tranſmiſſionis legitimæ, quod videtur etiam eſſe de mente Aret. in l. ventre, col. antepenul. verſic. quarta & vltima quæſtio. ff. de acquir. hæred.
3 vbi † dicit, quòd reſpectu legitimæ eſt eadem ratio in aſcendentibus quæ in deſcendentibus, licèt diuerſa ſit in tota hæreditate. Immo Io. Raynal. in tracta. de ſociet. num. 19. per tex. in l. j. C. de impo. lucr. deſcript. lib. 10. dicit, quòd aſcendentes aliquo modo dicantur ſui, quando agitur de materia, in qua tractatur de debito inter perſonas naturales. Et hinc eſt, quòd ita reijcitur omne grauamen de legitima aſcendentium, ſicut de legitima deſcen-

deſcendentium. l.patronus. § fin. ff. ſi quis à paren. facr. manumiſſ. gloſ.in Anth.de hæred.& falcid.§.ſi vero.late Suar.in l.quoniam in prioribus, in 16.ampliatio. C. de inoffic. teſtam. Ant.Gomeſ.de ſucceſſ.contra teſtam.numero 24 prope fin.

Ex quibus apparet non inaduertenter locutum fuiſſe Aymon.conſ. 312.num. 5. omnia enim exemplo allegata procedunt in tranſmiſſione hæreditatis, non in tranſmiſſione legitimæ, quæ, vt inquit Bal.in d.l. arrogator. ſpecialem quandam habet naturam, & in qua diuerſa ēt militat ratio, tum quia legitima videtur quota bonorũ, non autem hæreditatis, ex allegatis. Tum, quia pro aſſequendo ſupplemento legitimæ illico illi, cui debetur, competit actio in iudicium deducibilis, quæ, ſicut aliæ omnes actiones, tranſit in hæredes: quod non eſt in hæreditate, quæ antequam adeatur, nullam tribuit actionem in iudicium deducibilem, ſed ſolum hæredi competit ius adeundi, qđ conſiſtit in mera voluntate adeun-
4 tis, & tunc † videmus, quòd legatum etiam conditionale, ea tamen conditione, quæ licitè inſit, tranſmittitur. l.hæredis aditio. §. tractari. ff. quãdo dies leg. ced. Gomeſ. de tranſmiſſ. ſub num. 6.

Non obſt. quòd querela non præparata non trãſmittitur, quia non valet argumentum de dicta querela, ad hoc ſupplementum legitimæ: illa enim eſt odioſa, hoc verò fauorabile. Et hinc eſt, quòd querela quinquennio
5 tollitur, actio † verò ad ſupplementum legitimæ ſpatio 30. annorum. Iaſ. in l. ſi quis filium, num. 5. C. de inoffic. teſtam. Aret. in d.l. ventre, coll. antepen. in d. 4. quæſt. vbi ſignanter ita reſpondet ad doctr. Ang. in l. nam is. ff. de inoffic. teſtam. quæ exemplo allegatur.

An verò hæredes Illuſt. D. Angelæ, qui etiam fuerunt hæredes Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. Cardinalis, teneantur in hoc ratum habere factum defuncti, ita vt nõ poſſit petere hoc ſupplementum, aliàs erit videndum.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Die 10. Iunij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Dotis confeſſio facta in teſtamento non præiudicat, niſi adſit iuramentum.*
2 *Melioramenta an & quando peti poſſint, vide diſtinctionem.*
Item an ſit compenſanda cum fructibus rei. num. 3.

DECISIO DCLXIX.

PLura ſunt, quæ prætenduntur pro parte Illuſtriſſimarum mulierum debere refici, ea autem ſunt infraſcripta, videlicet.

Quantum ad legatum, cùm præſupponatur, quod Vrſina prædeceſſerit Alexandro eius filio, id fuit caducum effectum. l. vnica. §. pro ſecundo. C. de caduc. tollen. Nec
1 debetur dos, quia † confeſſio facta in teſtamento non præiudicat. l. cùm quis decedens. §. codicillis, de legat. 3. confeſſio enim facta in teſtamento ſolum operatur legati vel fideicommiſſi petitionem. l. Lucius. §. ſecundo, de legat. 2. niſi adſit iuramentum. d. §. codicillis. & auth. qui obtinet. C. de probat. Rom. conſ. 441. num. 9.

Quantum ad dotem D. Margaritæ iam fuit facta deciſio ſub die 16. Maij.

Quantum ad cenſum 80. annorum non eſſe reficiendum, quia permutatio fuit facta ab Alexandro poſt pactum, cui præiudicare non poterat transferendo onus ex vna re pacto non ſubiecta in aliam ſubiectam: idem iudicandum de 100. rubris paſſarani: nec poteſt conſiderari aliqua iniquitas, cùm Clarici precium reſtituatur in ipſius dote contentum: neque aliquis poteſt conſiderari conſenſus Iulij, qui præiudicet, cùm de illo tempore contradicere non poteſt, quia dos D. Claricis venit ex legitima detrahenda.

Quantum ad bona empta ab Vrſina Sciarra & Claricæ, ea per mulieres retineri poſſunt, iuxta tamen diſtinctionem factam per Dominos ſub die 30. Maij præteriti, an ſint vel non ſint in dotes imputanda.

Quantum ad bona cõfiſcata, illa videntur eſſe ex fructibus iuriſdictionis, & regaliorum. Afflict. in tit. quæ ſint regal. in verbo, bona condemnatorum. ideo illis detractis debet haberi ratio in dotibus conſtituendis, iuxta prædictam deciſionem.

2 Quantum ad † meliotamenta intrat diſtinctio prædictæ deciſ. an probentur facta ex fructibus, & in his ſeruandum, quod dicunt Doct. in l. domos. & ibi Iaſ. in ſecundo & tertio not. de leg. j. Neguſ. de pignor. 4. memb. 5. par. num. 14. Ruin. conſ. 38. num. 25. lib. j. An verò ſint
3 † compenſanda cum fructibus, videndum eſt particulariter, quia intellectus l. quod de bonis. §. quod anus, ad l. Falcid. eſt controuerſus. Alciat. conſ. 658. Et maximè, cùm ſimus in donatione rerum particularium. pro qua verò rata ſuccedat D. Claris, pendet ab eo, an Paulus excluſerit ſorores ſimpliciter, vel cũ onere dotandi. Et placet Dominis deciſio facta, quòd dos debeatur ex pacto in ſubſidium, & ideo tenebatur Sciarra ex ſua legitima dotare filias & conſequenter Paulus eas cum onere dotandi excludit, & non aliàs.

Quantum ad prætenſionem trebellianicæ, de ea eſſet particulariter videndum. Reliqua videntur extra dubium propoſita.

LANCELLOTTI.

Aſtoricen. penſionis. Lunæ, 18. Octobris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Solita comprehendi in mandato veniunt, & comprehenduntur.*
2 *Clauſula, non aliter nec alio modo appoſita in mandato, quid operetur.*
3 *Clauſula, in præmiſſis, & circa præmiſſa, non excludit ſolita comprehendi.*

DECISIO DCLXX.

1 COnclusum, quòd in mandato † comprehendantur ſolita, per doctr. Bart. in l. ſi procurator, de iure fiſc. cum alijs, de quibus per Gabriel. de cõſuetud. concluſ. j. num. 23. ſtantibus præſertim verbis, & alio quocunque onere. quæ comprehendunt etiam neceſſaria ad mandatum. vt dicit Bal. conſ. 37. nu. 2. vol. 2. & vt dicit Alex. conſ. 1. num. 13. vol. 2. referũtur etiam ad non ſpecificata, & apponuntur ad augendum expreſſa. Caſt. conſ. 333. num. 7. vol. 2.

Non obſt. clauſula, non aliter nec alio modo, quæ videtur excludere omnes alios modos præter expreſſos.
2 Quia † aliqui ex Dominis intelligebant eſſe illam reſtrictam ad perſonam nominandam, licèt alij referrent ad ſuperius expreſſa, ex quo eſt iuncta verbo, conſentiendum, quod reſpicit omnia præcedentia. Tamen ſtante ſubſequenti clauſula, & generaliter ad omnia & ſingula, quæ ipſe conſtituens facere poſſet, &c. etiam ſi requireret

reret mandatum magis ſpeciale, &c. vtique cenſentur comprehenſi etiam caſus non expreſſi, qui requirerent ſpeciale mandatum: hic illud adeſt. Non obſt. quod in hac generali clauſa ſint verba illa, in præmiſſis & circa præmiſſa, quæ videntur illam generalitatem reſtringere
3 ad ſpecificata. Quia † non propterea excluduntur ſolita, ſed illa comprehenduntur, vt dicit Bal. conſ. 138. num. 4. & 5. volum. 5. præſertim cum adſint verba illa, quomodolibet opportuna, cùm nemo negauerit ſolita eſſe opportuna.

Quæ verò dicuntur de conſuetudine loci, minime ſit faciunt, quia penſio Romæ non alibi debebat imponi. Prout etiam dixerunt Domini, non requiri, quòd ſolita ſint nota conſtituenti, quia ſatis dicuntur nota ſtante mandato ita generali. Simile de conſuetudine notarij dixerunt eſſe extra punctum.

LANCELLOTTI.

Dertuſen. fundationis miſſæ. Vener. 30. Octobris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Matrix, ſeu originalis ſcriptura, quæ dicatur.*
2 *Notarius quòd habeat duas originales ſcripturas de eadem re, non eſt nouum.*
3 *Scripturæ duæ originales ſi reperiantur inter ſe differentes, ſtandum eſt pleniori.*
Immo nec dicuntur repugnantes, ſed per errorem forſan aliquid omiſſum fuiſſe per notarium. nu. 4.
5 *Inſtrumenta aliqua ſi approbentur à parte, non poſſunt alia confecta ab eodem notario ab eadem parte reprobari.*

DECISIO DCLXXI.

CONcluſum fuit illam eſſe matricem ſcripturam, quæ continet obligationem celebrandi anniuerſaria vnà cum liberatione ab onere fundandi ac dotandi miſſam, & quæ concordat cum ea, quam hære-
1 des Io. Benedicti produxerũt. Quoniam † modernus notarius capituli, qui illã exhibuit in iudicio, appellat eam notale Petri notarij rogati, & in eo notali inquit elongatum eſſe hoc inſtrumentum, vt habetur in ſexto præſuppoſito. Præterea teſtes qui ſunt etiam examinati coram iudice, & præſentibus partibus ſuper recognitione d. ſcripturæ dicunt illam eſſe notam huius inſtrumenti, & illud fuiſſe ſcriptum, & extenſum manu d. Petri.

Non ob. quod fuit reperta alia matrix inter ſcripturas eiuſdem notarij, quę non continet hanc, de qua agitur, liberationem, ſed tantum d. obligationem celebrandi anniuerſaria, & in qua matrice ſe fundat capitulum.
2 Quoniam † fuit dictum non eſſe nouum, quòd notarius poſſit habere de eadem re duas originales ſcripturas, ſecundum Alex. conſ. 70. nu. 1. vol. 1.
3 Quando † vero reperiuntur duæ originales ſcripturę inter ſe differentes, vt quia vna contineat plura capitula, & ſit plenior altera, tunc ſtandum pleniori, vt dicit Bal. in l. Imperator, la prima, col. 3. nume. 4. verſicu. ſed nunquid per vnum inſtrumentum. de ſtat. homi. quem ſequitur Alex. conſil. 105. colum. 2. nume. 4. volum. 2. & Corn. conſil. 63. in princ. volum. primo, & conſil. 31. in princ. eodem volum. & conſil. 243. colum. fina. verſ. mo-
4 do deueniendum. volum. 3. vbi † inquit non dici hoc caſu repugnantes eſſe ſcripturas, ſed per errorem forſan omiſſum aliquid fuiſſe per notarium. ſequitur etiã Bertrand. conſ. 39. nume. 1. par. prima, volum. 3. Gem. conſilio 76. dub. ſecundo. Ægid. deciſ. 372. Boer. deciſio. 252. circa fi. qui etiam alios citat, & ita alias fuiſſe reſolutũ, dixerunt Domini in cauſa Gaietana.

Et hoc eo magis procedit in hoc caſu, quia notarius in d. matrice inquit, quod partes fuerunt contentæ, ꝙ de omnibus, & ſingulis clauſulis, & pactis contentis in dicta nota ſimul & de per ſe fieri poſſet vnum, vel plura inſtrumenta.

Præterea non poteſt capitulum in hoc aliquam notam inferre notario, tum quia eius legalitas eſt approbata, vt fuit reſolutum, tum etiam quia cùm approbauerit eius perſonam vtendo in iudicijs eius ſcripturis, quarum vigore hodie agit, non poteſt reprobare alia
5 † eius inſtrumenta contra ipſum producta. vt per Alex. conſ. 156. num. 13. vol. 7. Boer. d. deciſ. 252. num. 4.

Accedit etiam, quia hęc matrix reperitur in archiuio eiuſdem capituli. Concurrit etiam veriſimilitudo, quia in eodem archiuio capituli inter ſcripturas d. notarij reperiuntur duæ aliæ ſcripturæ manu eiuſdem notarij confectæ, in quarum altera continetur, qualiter die 28. Iunij, 1543. & ſic ante d. inſtrumentum liberationis cõparuit d. Ioan. Benedictus coram Epiſcopo & capitulo exponens ſe adhibuiſſe omnem diligentiam pro exigendis nominibus debitorum ſibi per d. capitulum ceſſis, & quod non potuit illa exigere: propterea petijt ſe liberarari, offerens ſe paratum illa retrocedere. In altera vero continetur reſponſio capituli, quod aſſeruit ſe paratum eſſe illum liberare facta d. retroceſſione.

Quibus ſtantibus facile conijci poteſt verũ eſſe quod ſcribit notarius in d. matrice. Vltimò præmiſſa non modicum coadiuuat ſentẽtia ordinarij, qui cùm bene perſpexerit ambas ſcripturas matrices, & iudicauerit hanc eſſe matricem, præſumitur veritatem inueniſſe.

LANCELLOTTI.

Roman. deuolutionis palatij. Lunæ, 27. Octobris. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio facta ex cauſa neceſſaria, in qua non requiritur conſenſus domini directi, non poteſt operari rei priuationem.*

DECISIO DCLXXII.

FVit concluſum non eſſe locum deuolutioni, quia ceſſio facta per D. Bonardum in fauorem eccleſiæ & hoſpitalis ſancti Ludouici non fuit ſpontanea & voluntaria, ſed neceſſaria vigore motus proprij
1 Pij Quinti, propterea † non requiritur conſenſus domini directi. vt concludit Iaſ. in l. fin. nume. 113. C. de iure emphyt. Afflict. deciſ. 191. Alciat. conſ. 343. cum alijs, de quibus per Tiraquel. de retract. lignag. §. j. gloſ. 14. nume. 10. cum ſeq. Et quia in locum Bonardi hæredis grauati per teſtatorem ad alimentandum ſcholares, prout in teſtamento, fuit ſubrogata d. eccleſia & hoſpitale, vt diſponitur in d. motu proprio, vtique dici poteſt, bona prohibita alienari ad hoc remanere penes hæredem, cũ ſubrogatum ſapiat naturam &c. & non ſit dubitandum de poteſtate Papæ, q̃a id facere potuit in materia piæ voluntatis. Allegata in contrariũ ceſſant in neceſſaria alienatione & in hac ſubrogatione. Prout etiam non obſt. quod motus proprius ſubſit defectui intentionis Papæ, qui non præſumitur tollere ius tertij, quia hæc non faciunt ad deuolutionem, de qua agitur.

BRA-

B R A V I.

Roman. ſupplementi legitimæ. Die Veneris, 21. Octobris. 1580.

S V M M A R I V M.

1 *Forenſis non ligatur ſtatutis loci cui non eſt ſubditus.*
2 *Statuentes veriſimilius eſt ſolis ſubditis velle cauere.*
3 *Statuta ſicut non trahuntur ad lucrum forenſium, ita nec ad eorum diſpendium.*

DECISIO DCLXXIII.

DOmini fuerunt concordes, Illuſt. bo.me. D. An-
gelæ fuiſſe debitum ſupplementum legitimæ,
quia cū D. Angela fuerit forenſis & D. Alphon-
1 ſus & fratres, non eſt † difficultas, quin non ligentur ſta
tutis nec Caſtri Montoni nec Ciſternæ, vt per Ruin. &
alios deductos per informantes pro parte Illuſt. D. Vin-
centij: & bene Tiraq. de primogen. q. 44. num. 4. Brun. de
ſtat. artic. 6. num. 3. Repugnat enim poteſtas, cum extra
territorium &c. ac voluntas, quia præſumi non poteſt
ſtatuentes voluiſſe exteris ſuper aliquo prouidere, cùm
2 eorū nihil interſit, & † veriſimilius eſt ſolis ſubditis vel-
le cauere. arg. l. imperialis. C. de nupt. l. j. C. de ſum. Trin.
& omnes ceteri conſiderant, & Rota in pluribus cauſis
ſeruauit coram D. Verallo de anno 1565. & in cauſa Par
men. bonorum, coram R. P. D. Aldobrandino, & in illa
Terracinen. coram R. P. D. meo Blanchetto, & hæc ſen-
tentia maiori authoritate Doct. & ratione fulcitur, vt
de ea poſſit dubitari, & de ea nō ſit curandum, teſte Ro
man. conſ. 224. num. 6.
3 Sicut enim † ſtatuta non trahuntur ad lucrum foren
ſium, ita nec ad eorum diſpendium. Ang. conſ. 73. Pariſ.
cum citatis ab eo, num. 12. vol. 3. Et ita de atteſtatione
Alben. quæ in contrarium adducitur, Domini non ha-
buerunt rationem. Minusq; de Gozad. cum loquatur in
caſu diuerſo, cùm bona ſunt in loco ſtatuentium, non
facit, & bene ac latius pluribus deducit Rolan. con-
ſil. 24. num. 56. verſic. quibus tamen non obſtan. vol. 5.

B R A V I.

Gadicen. beneficij de Betet. Die 20. Octobris. 1578.

S V M M A R I V M.

1 *Literæ in ſupplicatione nominatæ, in qua aſſeritur de earum expeditione, de ſtylo curiæ habentur pro expeditis.*
2 *Tempus anterius vel poſterius ille probare debet, qui in eo ſe fundat.*
3 *Actus præſumitur debito tempore factus & expeditus.*
4 *Diligentia in dubio præſumitur etiam ad excludendam nullitatem & pœnam quæ pro ea intelligitur.*
5 *Scientia in genere ſufficit ad validitatem vel inualiditatem reſcripti.*
6 *Subreptio vt euitetur, ſatis eſt in reſcriptis ad lites aliquid ex narratis verificari ad ſubſtinendam gratiam.*

DECISIO DCLXXIIII.

PRopoſita cauſa Gadicen. beneficij ſuper dubio, an
gratia reſtitutionis conceſſa D. Ludouico ſit ſub-
reptitia vel non, Domini tenuerunt, d. gratiam nō
poſſe impugnari vitio ſubreptionis. Nulla ſubreptio,
quæ conſideratur pro parte Domini Petri de Pacecho
ex præſentatione ſeu aſſertione ſupplicationis, dum af-
firmat ſe literas expediuiſſe, licèt data gratię ſit die 12. Fe
bruarij, 1575. & Bullæ 27. Martij. eiuſdem ad probatio
nem ſubreptionis, Dominis non placuit, vtpote non cō-
cludens & æquiuoca, nam literæ poterunt eſſe in plum
bo, & ita ſupplicans vere potuit affirmare literas expedi
1 uiſſe. Nam † curia ſeruat haberi pro expeditis eo caſu, vt
per Staph. de liter. grat. tit. de ſign. iuſt. pag. 399. num. 4.
& Ludouicus cū hodie producat ſuas literas, habet re-
gulam pro ſe, quòd eas debito tempore expedierit, vt
bene Gomeſ. de nō iud. iuxta form. ſupp. q. vlt. Caſſad. ad
2 regula cancel. deciſ. 3. Et † fundans ſe in tēpore anterio-
ri vel poſteriori, habet illud probare. gloſ. in c. cum acta,
de neg. geſt. in l. qui iuraſſe. §. ſi pater. ff. de iureiuran. Iaſ.
in rub. num. 6. C. qui admit. vbi Barbat. col. 2. cum tradi-
tis à Rolan. conſ. 41. num. 43. cum ſeq. vol. j. Actus enim
3 † præſumitur debito tempore factus ac expeditus, arg.
l. ſciendum, de verb. oblig. ad trad. Bart. in l. non ſolum,
§. ſed et probari, num. 2. ff. de noui oper. nunc. vbi Alex.
num. 2. Iaſ. num. 6. Felyn. & Dec. num. 13. in c. in præſen-
tia, de probat. cum alijs per Tiraquel. de nobilit. cap. 37.
4 num. 34. & ſeq. Et † diligentia in dubio præſumitur, vt
per Innoc. in c. j. num. 3. verſic. & tempus competens, de
conceſſ. præben. in 6. Eo magis hæc applicantur, cùm
hæc præſumptio excludat nullitatem, vt per Ægid. de-
ciſ. 100. & ad excluſionem pœnæ, quæ infligeretur ex nul
litate actus. l. Senatus. ff. de contrah. empt. Iaſ. in l. inſulā,
num. 29. vbi Rip. num. 53. de verb. oblig. Felyn. in cap. 1.
num. 3. de conſtit. Caſſad. deciſ. 14. num. 4. & deciſ. 4. de
decret. in veter.
Mouet etiam Dominos, quia ſummus Pontifex con
ceſſit reſtitutionem non ex narratis per ſupplicantem,
neq; ex aliquo ipſorum, cùm plura fuerint expoſita Pon
tifici ad animum inducendum ad reſtitutionem: ſigna-
tura vero abſolute reſcripſit, atténto quod ſignans adhuc
viuit. Potuit enim veriſimiliter mouere concedentem
magna impenſa facta in ſoluenda annata ac literis expe
diendis, & alijs quæ ſolent impendi in expeditione bul-
larum. & eo vrgentius, quia reſignatario viuo, nullum ius
erat alicui quæſitum ex lapſu termini ad publicandum,
cùm ius remaneat penes reſignantem, ita quòd nec ipſi
Pontifici, neque ordinario ius conferendi competat, ſed
ſolum diſpendium erat in alia ſimili impenſa facienda,
quæ interpretatio innititur æquitati pro conſeruanda
gratia, vt actus potius valeat quàm pereat. Nec placuit
Dñis, quòd ſupplicās ad aliquod tempus non ſe arctauerit,
ſed tātum expreſſerit, quòd propter curſum viarum in-
fra ſex menſes conſtitutos ad faciēdum publicationem
in loco beneficij, literas publicare non valuit, ac propte-
rea dicit de literarum validitate dubitari, quo caſu ſum-
mus Pontifex potuit in genere intelligere multum vel
parum temporis fuiſſe defluxum, ex quo literæ non po
5 tuerant valere, & † ſatis eſt ſcientia in genere, arg. l. qui
iure militari. ff. de milit. teſtam. ex trad. à Tiraq. in præ-
fat. l. ſi vnquàm. C. de reuoc. donat. & Felyn. in locis per
Gabriel. extendentem id ad reſcripta, de regul. iur. con-
cluſ. 4. num. 5. Et ex ſupradictis conſtat, quod pro parte
d. Don Petri dicitur, quòd impetrans narrauit magno la
bore & impenſa conſecutum prouiſionem beneficij, nā
literis expeditis id potuit affirmare, cùm reſpectu ipſo-
rum tunc impenſæ ſint, & cum ſudore obtineantur, vt
per Caſſad. deciſ. 5. num. 3. ad reg. cancel.
Minus placuit ſubreptio reg. de annali, quia non in-
trat, cùm diſputetur de reſtitutione obtenta per reſigna
tarium de voluntate reſignantis, & illa regula ſolos exo
ſos habuit tertios, qui poſſeſſores viuentes inſequun-
tur,

tur, quos improbos appellas, vt bene per Gomeſ. ibi quæſtio. 11. & 52. nec talis reſignatarius dici poteſt.

Illud verò quod pro parte Ludouici dicebatur, quòd ad euitandam ſubreptionem, ſatis ſit aliquid ex narratis verificari ad ſubſtinendum gratiam, licet de alijs non conſtet. vt per gloſ. in c. 2. vbi Felyn. num. 34. de reſcript. per Butr. in c. exhibita, in 6. de iudic. Dec. conſ. 142. nume. 5. Pariſ. conſ. 3. num. 90. & conſ. 42. num. 8. volum. 4.
6 non † placebat Dominis: nam procedit in reſcriptis ad lites: ſecus verò in gratioſis, prout in iſto caſu, vt per Fab. deciſ. 17. vna Spoletan. portionis.

Reſeruarunt tamen Domini videndum, an in obtenta gratia reſtitutionis nouus conſenſus requiratur, ſi aliunde quam ex deductis pars d. Petri docere voluerit tempore d. gratiæ literas non fuiſſe expeditas.

B R A V I.

Roman. domus in monte Iordano. Die Lunæ. 26. Octobris. 1579.

S V M M A R I V M.

1 *Intimatio poteſt fieri etiam per hæredes defuncti, qui eam facere poterat.*
Quæ tamen in actis conditionalibus ante implementum conditionis fieri non poteſt. num. 2.
Fallit in ſententia & quare.
3 *Iudex ferens ſententiam ſub conditione ſtatim incipit grauare.*
4 *Creditori vbi datur electio in contractibus per verba habentia tractum ſucceſſiuum, variari poteſt.*
5 *Actus primus quando non valet poteſt fieri ſecundus.*
6 *Declaratio ſeu nominatio non retrotrahitur.*
7 *Bero. conſ. 166. lib. 1. loquitur in habente facultatem ſemel tantum nominandi.*

D E C I S I O D C L X X V.

PRima Iulij præteriti fuit propoſita cauſa Roman. domus in monte Iordano ſuper dubio, an intimatio fuerit ſufficiens in caſu & ad effectum, de quo agitur. Et quia Domini alijs erant negocijs occupati, neque omnes viderant, fuit delata reſolutio ad Cal. & dictum, vt vtraque pars ſuper iſto dubio informaret, vel ſi quid vellent cõtra reſolutionem aliàs factam dicere reſpectu variationis nominationis, habeant facultatem. Et Lunæ 26. Octobris, ſuper iſto dubio fuit iterum cauſa propoſita, vna & altera parte informante, & pars monaſterij informauit etiam impugnando, quòd nominatio nõ eſſet variabilis, licèt pars D. Hieronymi in hoc nihil dixerit. Domini tamen omnes viderunt cauſam. & circumſcripto pro nunc capite mandati eius, cui facta erat intimatio, firmarũt, quòd intimatio erat ſufficiens, & quod erat variabilis. Moti ſunt, quia ſicut Franciſcus primo inſtitutus & nominatus in contractu poſſet intimare,
1 † ita & eius hæredes, qui eius perſonam repreſentant, cũ ei proſpectum. l. ſi pactum. ff. de probat. cum vulg. & fuit facta in tempore, cùm intra duos menſes, iuxta formam contractus, nec antea debuit fieri, cùm Hieronymus eſſet ſubſtitutus Chriſtophori, & poſſet Chriſtophorus cũ filijs decedere, & ita fruſtratoria eſſet intimatio, cùm ſi-
2 mus † in actis & nominatione conditionali, in qua eius implementum debet antecedere, & ab eo die tempus ſit numerandum. l. tali facta. ff. de iure dot. l. pen. verſ. procedit autem. ff. de excuſ. tutor. cùm non antea dicatur actus perfectus. l. hæc venditio. ff. de contrah. empt. l. bones. §. ſub conditione. ff. de ædil. edic. vbi Bart. dicens multum notabiliter, in l. ſi legetur, in fi. princ. de legat. j. vbi Cum. Ang. & Iaſ. alia deducunt cum late trad. à Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 2. num. 22. & gloſ. 9. num. 48. nec l. j. §. biduum. ff. quãdo appellan. ſit, obſtat. nam gl. 2. bene reſpondet in c. biduum, 2. q. 6. quòd ibi ſit, ſpeciale in ſententia. ratio eſt multiplex, vt per Bart. in d. §. biduũ.
3 tum propter auctoritatem rei iudicatæ, tum † quia iudex ferens ſententiam ſub conditione ſtatim incipit grauare, ideo ſtatim incipit tempus ſequens currere. per Alexan. & Iaſ. num. 18. in d. l. ſi cui legetur, in prin. per Tiraquel. in d. gloſ. 2. num. 51.

Circa ſecundum fuit reſolutum, facultatem nominandi eſſe variabilem: nam facultas nominandi conceſſa Franciſco non fuit reſtricta ad aliquod tempus, ſed ei quandocunque competebat vſque ad vltimum vitæ ſpiritum. quod clare comprehenditur, cùm præſtetur facultas in euentum, quòd decederet ſine filijs, quæ conditio antea non poteſt verificari: quodque colligitur ex alia clauſula inſtrumenti, in qua cauetur, quòd nõ factis nominationibus domus ad eccleſiam reuertatur, quæ non poteſt verificari, niſi ſequuta Frãciſci morte. ex quibus ſi præſentem diſpoſitionem iuxta formam contractus vel vltimarum voluntatum regulemus, dabitur va-
4 riatio. Nam in contractibus certi iuris eſt, quòd vbi creditori datur electio per verba habentia tractum ſucceſſiuum, tunc poteſt variari. l. ſi quis. eſt l. x. 112. ff. de verb. oblig. verſic. ſi vero tractum habeat. Cùm igitur habeat tractum ſucceſſiuum, vt fuit oſtenſum, ergo erit variationi locus re integra, cùm non poſſimus dicere interim factam executionem, quo caſu denegatur. Rurſus ſi ad reg. vltimarum voluntatum deueniamus, non minus variare licebit, vel ſi ex proprietate verborum, vel ex ſubiecta materia electio habeat tractum ſucceſſiuum, vel ſecum non habeat executionem. vt in l. vnum ex familia. in prin. de leg. 2. vbi facultatem eligendi vnum ex familia, cui cùm moreretur, reſtitueret, poteſt variare. ratio eſt, quia electio habet tractum vſque ad mortem. argumento l. cum pater. §. an filia. ff. de leg. 2. ſecus ſi non haberet tractum vel haberet executionem, arg. l. apud Aufidium. ff. de optio. legat.

Ex ſupradictis cõfirmantur, quia expreſſe cautum eſt in inſtrumẽto, vt nominatio intimetur infra duos menſes, aliàs ſit nullius momenti: ex quo ſequitur, quòd ſi nominatio non intimaretur, variare poſſet, quia quan-
5 do † primus actus non valet, tunc poteſt fieri ſecundus, ad not. per Tiraq. in l. boues. §. hoc ſermone, in 6. limit. per tot. ff. de verb. ſignif.

Nec obſt. quod idem in prima limit. dicat hoc procedere, quando aliquis actum ſuo iure facit, quia illa declaratio abſolute intellecta patitur multas difficultates, & eſt contra iura ſupra deducta, & idem Tiraq. limitat talem limitationẽ, vt procedat in actibus iudicialibus, nu. 47. cum ſeq. & deinum ſe remittit ad declarationẽ, quam tradit in 6. limit. num. 10. vbi ait, quòd cùm non ſit de effectu cogitatum, nunquam expirat facultas, donec actus plenum ſortiatur effectum. Quod applicatur caſui præſenti, in quo fuit cogitatum de ſucceſſore per viam nominationis.

Nec obſt. conſ. Ancb. 122. Quia contrarium eius, ad quod allegatur, dicit. Immo quòd ab ipſo initio locatio-
6 nis nullum ius nominato quæſitum fuerat, & † quòd nominatio & declaratio non retrotrahatur, firmat ipſe in d. conſ. col. 2. cum ſeq. verſic. per iſta deciditur. & iſta ſe compatiuntur, quòd nominatus cenſeatur ineſſe primo contractui, & tamen ſit locus variationi. arg. d. l. vnũ ex familia, in prin. de leg. 2. vbi datur variatio, & tamen

dicit

dicit tex. nominatum capere ex priori teſtamento. Neq; dici poteſt, quòd ſit perfecta nominatio poſtquam habuit tractum ſucceſſiuum, & cũ hac qualitate habetur ius ab eccleſia, & ſic relatio ad principium contractus.

Ex Bero. conſ. 166. lib. j. nõ applicatur. loquitur enim
7 † in habente facultatem ſemel tantum nominandi, & ſic cùm ſemel ſit facultas conceſſa, non datur variatio, qđ ceſſat in præſenti diſputatione. Ex quibus etiam tollitur quod dicitur, nominationem ſuum confirmare effectũ poſtquam trahitur retro, quia iſta non eſt vera retrotractio, nec actus conſumauit effectum ex facultate tributa nominanti.

Non obſt. quod ex Tiraq. deducitur, quia ſuperius reſponſum eſt dupliciter, & ipſe ſe ipſum declarat, num. 47. & 48. Minus facit quod fuit dictum de mente partium hoc fuiſſe ex intimatione facienda. Quia imò hoc vitiat, vt nominatio ſit variabilis, & id factum eſt, vt monachi ſciant qualitates perſonæ nominatæ: nam licèt quoſdam excluſerunt, poſſent forſan qualitates corruere in alijs nominatis, vt etiam ipſi excludantur. Et fuit inducta intimatio ad tollendum falſas nominationes, nõ ad tollẽdum variationem, cùm nihil intereſſet eccleſię, ſi nominatio facta ſit in teſtamento, quæ non ſortitur effectum, niſi poſt mortem nominantis, ergo antea licebat, quod ſatis eſt ad effectum, de quo agitur. Ex quibus tolluntur omnia adducta pro parte monaſterij.

ALDOBRANDINI.

Auerſan. decanatus. Lunæ, 16. Maij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Paupertatem alleganti onus probandi incumbit.*

DECISIO DCLXXVI.

Domini tenuerunt non conſtare Ioan. Angelum impeditum fuiſſe, quominus infra tẽpus duorum menſium, de quo in decreto, ſuę prouiſionis literas Apoſtolicas expedire potuerit, & propterea intrare prædictum decretum. Cùm enim aliud non alleget impedimentum, niſi paupertatis reſpectu certi effectus, nempe vt non poſſet expedire prædictas literas,
2 probanda † erat paupertas ſignanter. Bal. in auth. præterea, num. 4. vbi Salyc. num. 4. & 5. ac Fabian. de Pepis, nume. 74. C. vnde vir. & vxor. Rum. conſ. 81. num. 6. lib. 5. quam non ſolum non probauit, ſed potius de contrario apparet, cùm de menſe Septembris & Nouembris conſtet eum recepiſſe pecunias nedum ſufficientes, ſed ſuperabundantes ſuper iſta expeditione. Liquetq; ue etiam tunc temporis pannos emiſſe, quas pecunias in hac expeditione erogare potuiſſet.

Addebantq; etiam, quòd nullam diligentiam fecit pro prorogatione obtinẽda. ſi enim re vera propter paupertatem fuiſſet impeditus, potuiſſet adire Reuerendiſſ. D. Datarium pro prorogatione, qui primam prorogationem denegare non ſolet, præſertim, vbi ſubeſt aliqua cauſa. Sed (quod plus eſt) conſtat de cauſa, quare literas non expediuit, quia, ſcilicet, volebat beneficium huiuſmodi reſidentiam requirens permutare cum alijs ſimplicibus reſidentiam non requirentibus, vt liquidò apparet ex ſcripturis & teſtibus productis & examinatis à Ioan. Honofrio, & ſignanter ex tertio 5. 6. & 4. & 5. ex ipſiuſmet Ioan. Angeli literis, dum ſcribit, Reueren. Dom. Datarium noluiſſe admittere huiuſmodi permutationẽ, & quod ipſe expediebat literas, vt caperet poſſeſſionem. Cępit igitur expedire literas, vt ipſe ait, quando fuit excluſus à permutatione, ergo non expeditio non proueniebat ex paupertate, ſed à volũtate dimittendi beneficium, vt alia ſimplicia reſidentiam non requirentia aſſequeretur.

ALDOBRANDINI.

Lucan. decanatus. Veneris, 20. Maij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Conditio momentanea ſufficit etiam momento eſſe adimpleta, licèt poſtea non duret: ſecus in ſucceſſiua. & numero 3.*
2 *Correſpectiuorum vno corruente corruunt omnia.*
Eò magis vbi adeſt conditio ſucceſſiua.
3 *Conditionem ſucceſſiuam non ſufficit momento adimpleri.*
Limita in cauſa pia. num. 9.
4 *Suſpenſio poteſt dari reſpectu effectus in futurum.*
5 *Diſpoſitio principalis quòd non pendeat, ſed eius effectus, nouum non eſt.*
6 *Conditio quando tacitè ſubintelligitur actus propriè non dicitur conditionalis: & quomodo procedat.*
7 *Conditio ſuſpenſiua ineſt in correſpectiuis ex voluntate partium.*
8 *Correſpectiua à correlatiuis differunt.*
10 *Conditio mixta deficiens caſu fortuito fauore piæ cauſæ non facit deficere diſpoſitionem.*
11 *Conditio mixta in contractibus quando ſtat per eum, cui eſt adimplenda, habetur pro defecta: ſecus in vltimis voluntatibus, quando non ſtat per implere debentem.*
12 *Conditio negatiua vel ſucceſſiua affirmatiua nihil inter ſe differunt.*
13 *Diſpoſitio l. libertas. §. primo, de manumiſſ. teſtam. procedit ex natura libertatis, non autem eius fauore, ex magis communi.*
Et ita extendenda etiam ad piam cauſam, in qua cautio muciana non detur, niſi de contraria mente diſponentis appareat, quæ ſufficit etiam ex coniecturis colligi: numero 15.
14 *Eccleſia dari poteſt ſub conditione reſolutiua.*
Eo magis in ſuſpenſiua.
16 *Mens Papæ eadem eſt cum mente partium in reſignationibus in fauorem, vel ad certum effectum.*
17 *Alimenta vbi ſunt relicta fauore tertij, ceſſat diſpoſitio l. 1. C. de lega.*

DECISIO DCLXXVII.

Reuocauerat Adrianus VI. per ſuam conſtitutionem inherẽdo veſtigijs Innocentij VIII. omnes patronatus conceſſos à Leone X. ad beneficia, quorum fructus ab obtinentibus huiuſmodi conceſſiones non fuiſſent aucti vſque ad dimidiam. Et quia Dñis de Gilijs fuerat ab eodem conceſſum iuſpatronatus ad Decanatum & canonicatum collegiatæ eccleſiæ ſancti Michaelis, de qua conſtitutione dederat Reuerendiſſ. D. Archiepiſcopus prouiſus à ſede Apoſtolica de præfato decanatu contra D. Ioan. Paulum præſentatum à Gilijs, qui D. Ioan. Paulus vice verſa volens excludere dictã conſtitutionem prætendebat, quòd quamuis ea ſit amplis verbis conceſſa, non poſſit comprehendere hoc iuſpatronatus reſeruatum ſimul cum ipſa erectione collegiatæ, quia (vt ipſe opinabatur) ſublato per Papam iurepatronatus, conceſſit collegiata, quod cum pro parte

Reueren-

Reuerendiſſ. Domini Archiepiſcopi negaretur, fuit ne-
ceſſarium prius firmare, an hoc verum eſſet. Ad quem
effectum fuit diſputatum, an omnia contenta in bulla
Leonis eſſent correſpectiua, & Rota reſoluit eſſe omnia
correſpectiua, & vnum factum cõtemplatione alterius.
Epiſcopus enim & Nicolaus non ceſſiſſent commendis,
niſi fuiſſet erecta collegiata & reſeruatum iuſpatrona-
tus Domino Ioan. Paulo, nec Matthæus dediſſet bis mil-
le, niſi fuiſſet ſibi reſeruatum iuſpatronatus ad prædicta
beneficia, quod ſine prædicta erectione fieri nequibat.
Erant enim ante beneficia regularia licet conuentu ca-
rentia, vt in literis dictæ erectionis de anno 1518. nar-
ratur. Quo firmato pro faciliori reſolutione huius diffi-
cultatis fuit neceſſarium videre, an iſta conditio, quæ
oritur ex huiuſmodi correſpectiuitate, eſſet momenta-
nea vel ſucceſſiua. ſi enim fuiſſet momentanea, ſufficie-
bat ſemel fuiſſe iuſpatronatus valide reſeruatum, quia
1 † ſufficit conditionem fuiſſe etiam momento adimple-
tam licet poſtea non duret. l. ſi quis hæredem. vbi Doct.
C. de inſtitut. & ſubſtitut. Si vero fuiſſet ſucceſſiua, aliud
forte dicendum fuiſſet. Angel. conſil. 34. Docto. in dicta
l. ſi quis hæredem. vbi Dec. num. 3.

Qua de re diſputatum pluries fuit, an verſemur in
conditione momentanea, vel habente tractum ſucceſſi-
uum, in qua difficultate propter varias Dominorum opi
niones numquam capi potuit reſolutio. Sed quia in præ-
dicta diſputatione multa allegabantur pro parte Reue-
rendiſſ. Archiepiſcopi, ex quibus prætendebat defendi
poſſe, quòd & ſi verſaremur in conditione ſucceſſiua,
nihilominus reuocato iurepatronatus ſubſistineretur col
legiata, Domini voluerunt videre effectum huius diſpu-
tationis. In qua diſputatione plurimum referre arbitra-
bantur informantes vtriuſque partis cognoſcere, cuius
naturæ eſſet hæc ſucceſſiua conditio, an eſſet ſuſpenſi-
ua, vel reſolutiua, inter quas magna eſt differentia. Ideo
dubitari præſuppoſito, ſine veri præiudicio, quòd ver-
ſaremur in conditione ſucceſſiua, an ea eſſet ſuſpenſiua
vel reſolutiua in parte, vel in totum, vel in nihilo, ita vt
reuocato iurepatronatus corruat, vel non erectio colle-
giatæ. Cauſa itaque propoſita 9. & 14. Martij. & quarta
Maij, Domini ſuper eo, an iſta conditio eſſet ſuſpenſiua
vel momentanea, nihil ſtatuerunt, opinantes etiam non
multum id referre ad deciſionem propoſitæ difficulta-
tis, ſed firmarunt regulam pro Domino Ioan. Paulo Gi-
lio. Stante enim reſolutione, quòd verſemur in corre-
2 ſpectiuis, † regula eſt, quòd vno corruente corruãt om
nia. l. fi. C. de acceptil. l. etiam. §. ex cauſa, de minor. Aym.
conſil. 79. num. 13. Maximè ſtante præſuppoſito, quòd
verſemur in conditione ſucceſſiua, de qua tamen vnus
ex Dominis dicebat ſe valde dubitare, quia videbatur
ſibi, quòd multa adducerentur pro parte Archiepiſco-
pi ſuadentia omnia iſta potius modum quàm conditio-
nem importare. Sed ſtante præſuppoſito, quòd verſe-
mur in conditione ſucceſſiua, ſubintrat alia regula,
3 quòd † ſatis non ſit eam momento adimplere. Cyn. in
l. ſi quis hæredem, numero ſecundo, de inſtitut. & ſub-
ſtitut. vbi Dec. numero tertio. Angel. conſil. 34. numero
nono. Pariſ. conſil. 3 x. numero 81. libro primo. cum alijs
ab informantibus latiſſime deductis. Cui regulæ pro
parte Reuerendiſſ. Archiepiſcopi plures applicabantur
limitationes, ſeu plures dabantur reſponſiones, quarum
plures apud Dominos magnam patiebantur difficulta-
tem. Dum nanque dicebatur, quòd non poterat hæc
conditio eſſe reſolutiua, ſed ſuſpenſiua, quia ſuſpenſi-
ua nihil ponit in eſſe præter ſpem quandam, hic au-
tem nedum omnia fuerunt adimpleta, ſed pluries exe-
cutioni demandata, cùm collegiata ſit erecta, reſerua-
tum iuſpatronatus, & patroni pluries præſentauerint:
reſolutiua minus, quia verba id non important:

Vltra quòd tollebatur ex præſuppoſito, tolli etiam
4 videtur, quia † ſaltem reſpectu effectus in futurum po-
teſt dari iſte effectus ſuſpenſiuus. Bal. in l. generaliter. nu
mero quinto, de epiſc. & cleric. Henric. Boich. in cap. & ſi
Chriſtus. numero tertio, & ibi Ægid. numero ſeptimo,
de iureiuran. Tiraq. ceſſ. cauſ. limit. vigeſimatertia, nu-
mero octauo. Cùm enim erectio collegiatæ, & reſerua-
tio iuriſpatronatus momẽto explicentur, & effectus du-
rationis iuriſpatronatus, quem effectum præ oculis par
tes habuerunt, habeat tractum ſucceſſiuum, totum hoc
poteſt dici habere cauſam momentaneam, & effe-
ctum ſucceſſiuum. Vnde reſpectu collegiatæ cauſa in
eſſe deducta, & reſpectu iuriſpatronatus iam acqui-
ſiti, conditio poteſt dici reſolutiua, quia reſoluit, quod
perfectum eſt: reſpectu vero effectus durationis, qui
5 pendet, ſuſpenſiua. Non enim nouum eſt, quòd † prin-
cipalis diſpoſitio non pendeat, pendeat autem effectus.
l. cum hic ſtatus. §. ſi vero. vbi gloſ. de donatio. inter vi-
rum & vxorem. Dum verò dicebatur, quòd quando con
ditio ſubintelligitur, actus propriè non cenſetur con-
ditionalis. l. conditiones quæ extrinſecus. ff. de conditio.
& demonſtratio. id etiam non tranſit ſine difficultate.
6 Nam † vltra, quòd id procedit quoad effectum tranſ-
miſſionis, non quoad alios effectus, quando talis con-
ditio ineſt ex voluntate diſponentis, ſuſpendit. Dec. con-
ſil. 2. num. 5.

Vnde ſtante reſolutione, quòd verſemur in correſpe-
7 ctiuis ex voluntate partium, dicitur † ineſſe huiuſmodi
conditio, quia vnum cenſetur factum contemplatione
alterius ex allegatis à Tiraquel. in l. ſi vnquam, in verbo,
donatione largitus, numero 117. & 118. Aymon. conſi-
lio x46. numero 5.

Ex quibus corruit alia reſponſio conſiderata pro ra-
tione diuerſitatis rationis, quòd diſpoſitum in vno ex
correlatiuis non habeat locum in alio. Iaſ. in l. fin. nu-
mero decimooctauo, cum pluribus ſequen. C. de indic.
viduit. tol. Bapt. à ſancto Blaſ. de correlat. nu. 39. & 56.
8 Quia † diuerſa eſt materia correlatiuorum à corre-
ſpectiuis. In correlatiuis namque proceditur per viam
extenſionis. Iaſ. in dicta l. fina. in princip. In correſpecti-
uis non tractatur de extenſione, quia partes vnum fa-
ciunt contemplatione alterius, & ſic vnum eſt cauſa alte
rius. & iſta eſt ratio, quod vno ſublato corruat aliud per
ſupradicta. Quæ reſponſio tollit etiam aliud fundamen-
tum, quod fit ſuper pluralitate cauſarum finalium, & ſu
per eo quod cauſa finalis fuit augumentum cultus diui-
ni. Quia ſtante reſolutione, quòd hæc omnia ſint corre-
ſpectiua, vnum dicitur factum contemplatione alterius,
& conſequenter hæc reſponſio non videtur applicari,
quia in iſtis (vt dictum eſt) corruente vno deſtruitur
aliud. Pariter dum dicebatur, quòd hęc conditio vti pen
dens à poteſtate Principis dicitur impoſſibilis, non pla-
cebat, quia Papa ita admiſit ceſſiones commendarum,
& iſta non reuocatio habet diſpoſitionem iuris pro ſe,
ex reg. decet. de reg. iur. in 6.

Vnde iſtis omiſſis reſtrinxerunt ſe ad limitationem
adductam pro parte Reuerendiſſimi Archiepiſcopi,
9 quòd fauore piæ cauſæ inductum ſit, vt † ſufficiat con-
ditionem etiam tractum ſucceſſiuum habentem, ſe-
mel adimpletam eſſe, licèt adimplementum non duret.
Admonitis igitur partibus, vt ad iſtam limitationem ſe
reſtringerent, propterea ſtrictè ad hanc limitationem
Domini dixerunt inſpiciendum eſſe, in quibus termi-
10 nis verſaremur, an in conditione † mixta, quæ defi-
ciens caſu fortuito fauore piæ cauſæ non facit deficere

diſpoſitionem. Roman.ſingul.184. Tiraquel. de priui-
leg.piæ cauſ.priuileg. 57.cum alijs allegatis. In qua con-
ditione mixta procedit limitatio allegata pro parte Do-
11 mini Ioan.Pauli, quòd † in contractibus vitiat, quan-
do ſtat per eum, cui adimplenda eſt, vt per Iaſ.in dicta
l.prima. C. de iuſtitut. & ſubſtitut. In qua limitatione
nil tractatur quod tangat priuilegium piæ cauſæ, ſed cir
ca illam conſtituitur differentia, quod in vltimis volun
tatibus conditio mixta, quando non ſtat per implere
debentem,ſed per eum,cui eſt adimplenda,habetur pro
impleta. In contractibus verò habetur pro defecta. An
verò verſemur in conditione negatiua.Gilij nanque ſub
duplici conditione promiſiſſe dotem videntur, reſerua-
tionis,ſcilicet iuriſpatronatus, & illius perpetuitatis,ſeu
durationis, vel non reuocationis,& ad ſecundā reſtrin-
gitur præſens difficultas.

12 Conditio † autem negatiua, vel ſucceſſiua affirma-
tiua nihil inter ſe differre videntur, vt videntur ſentire
Bart.in l.mutiana, numero tertio. Imol.on numero tertio.
verſic.in gloſ.ſecunda. Caſtren.numero ſecundo,in fine,
de conditio.& demonſtratio. aſſerentes cautionem mu
tianam locum habere etiam in conditionibus affirma-
tiuis habentibus implicitam negatiuam, vtputa ſi di-
ctum eſſet, ſi permanſeris cum filio meo, quia implici-
tam habet negatiuam,ſi ab eo non diſceſſeris, & propte
rea idem eſt dicere, ſi iuſpatronatus non reuocabitur,
vel ſi iuſpatronatus perſeuerauerit.

Hoc ſtante circa limitationem duæ cadebant diffi-
cultates. Prima, quænam opinio eſſet magis commu-
nis circa illud,videlicet,an diſpoſitio l.libertas.§.primo,
de manumiſſ. teſtamen. loquens in libertate indiſtin-
cte procedat etiam quoad piam cauſam. Secunda,
quæ verior.

13 Circa † quas difficultates nihil certi determinatum
fuit, quia informantes ex profeſſo hanc difficultatem
non tangebant. Sed Domini ipſam veram præſuppone-
bant, quam vnus ex Dominis dicebat eſſe magis com-
munem & veriorem.eam nanque tenent Roman.in au-
then.ſimiliter, numero 81. C.ad l.Falcid. ſequitur Eue-
rad.in loco de libert.ad piam cauſ.col.quarta, ad finem,
in 10.exemplo. Tiraquel.de priuileg.piæ cauſ.priuil.48.
Soc.reg.510.priuileg.42.Bened.Caroſ.de priuileg.eccle.
pag.61. verſic.priuilegium eſt. eandem firmat Rip.in l.
ita ſtipulatus,numero 47.de verborum obligatio.Curt.
ſenior in l.ſiue apud acta. C. de tranſactio. numero 34.
verſic.tertio ſcitote.quam opin.tacite admittant omnes
ij,qui tenent, interpretationem, de qua in dicta l.liber-
tas.admiſſam fuiſſe fauore libertatis, quam tenuit gloſ.
in l.& ſi poſt tres.gloſ.fin.ante medium, verſic.item fa-
uore libertatis, in fine. ff.ſi quis caut. & in l.Titio fun-
dus,verſic.in omnibus, in fine, de verborum obligatio.
Alberic. Benedic. de Plumbin. in dicta l.libertas. §. pri-
mo.Bart.in l.mutianæ,numero primo. & ibi Imo.nume
ro tertio, in fine. Cuman.numero quarto, in fine. Bart.
in dicta l.ita ſtipulatus, numero 17. & Pau. de Caſt. &
Imol.numero 10.Iaſ.numero 18.Rip.numero 47. Seiſel.
numero 11. Iaſ.numero 31. Soci.iun.numero 127.vbi aſ-
ſerit cum hac opinione quaſi omnes Doctores tranſi-
re. Angel.in l.fin. poſt medium, verſic.item ſi conditio.
C.de condit.inſer.

Pro contraria tamen parte ſtant tantummodo Al-
ciat.in dicta l.ita ſtipulatus, numero 31. Eman. Coſt. li-
bro ſecundo ſelect.interpret.cap. 5.numero 3. quam ta-
cite ſequuntur tenentes, d.l.libertas.§.primo,procedere
non fauore,ſed ex natura libertatis, quæ ad tempus dari
non poteſt, & quę data eſt irreuocabilis.Guliel.de Cun.
& nonnulli antiquiores relati à Bart. in dicta l.ita ſtipu-
latus,numero 17. Cuman. ibidem nu.6. & Aret.num.9.
Roman.in authen. ſimiliter, numero 100. §.omnis, ad
fin. Inſtit. de verborum obligat. & conſequenter liquet
hanc eſſe magis communem, quam etiam probat vt di-
xi veriorem ex rationibus à Doct. præſertim à Soc. iun.
Seiſel.& Rip.in d.l.ita ſtipulatus.

Dicebat etiam in caſu noſtro idem eſſe quod in li-
bertate, quia quod ſemel Deo dicatum,&c. & quia cul-
tus diuinus debet augeri.& ſic ſumus etiam in hoc caſu
in terminis, in quibus per cautionem mutianam ſuc-
curri nequit.

Sed præſupponendo limitationem veram prout Do
mini præſupponebant, ſubintrat ſublimitatio à Docto.
data,niſi conſtet de contraria mente diſponentis. Non
14 obſt.enim controuerſia, quin eccleſia dari poſſit † ſub
conditione reſolutiua,quicquid ſenſerit Innoc.in cap.ve
rum,de foro competen. vt per Docto.in cap.verum, de
condit.appoſ.Tiraquel.de retract.conuent. ad fin.nume
ro 14.Pinel.ad l.primam, in tertia parte, numero 52.il-
lat. 5. & numero 53. vbi de communi. Tantò magis, ſi
conditio eſt ſuſpenſiua.gloſ.in d.l.fin. de manu.teſtam.

Circa quam ſublimitationem duæ cadunt difficulta
tes.prima eſt, num requirantur verba expreſſa vel ſuffi-
ciat,quod aliàs etiam tacite ex coniecturis de tali mente
appareat. Alia,quando hic ſufficerent coniecturæ, num
hic adſint coniecturæ huiuſmodi.

Quoad primam partem concluſerunt non requiri
15 verba expreſſa,ſed ſufficere † quod tacite liqueat de mē
te diſponentis. Alberic.in l.prima, num.8.in fine. & ibi
Bart. num.23. Ang.col. 2. verſic.ſi non apparet, de inſtit.
& ſubſtit. bene Ang.in l.cum quidam, de condit.inſert.
Socin.priuileg.piæ cauſ.41. Quod confirmatur. quia ra
tio, quare modus deficiens fauore piæ cauſæ non reſol-
uit, eſt, ex eo quia præſumitur, quòd donans vel relin-
quens eſſet aliàs relicturus & donaturus. vt dicunt om-
nes Doct.in dicto cap.verum, de condit.appoſ.& Felyn.
in cap.verum,de foro competen. numero ſeptimo.cum
alijs allegatis.

Procedit ergo in dubio ſupradicta concluſio: ſed
quando adſunt vrgentes coniecturæ in contrarium, ꝙ
non eſſet quis donaturus vel relicturus, niſi modo adim
pleto,ceſſat hæc difficultas, vt per Corſet.ſing. 25.in ver-
bo, contractum.

Et quamuis Doct. exemplificent, quando adſunt ver-
ba expreſſa,exempla non reſtringunt. quod ex eo patet,
quia Doct.in cap.verum, intelligunt illum tex.procede-
re in modo,non autem in conditione. ratio eſt,quia cō-
ditione defecta deficit etiam relictum piæ cauſæ. Con-
firmabatur hoc quoque per tex.in l.Mæuia. ff.de manu-
miſſ.teſtam.ibi, Modeſtinus reſpondit neque cōtextum
verborum totius ſcripturæ, neque mentem teſtatricis
eam eſſe,&c.ergo attenditur etiam mens, quæ ex verbis
expreſſis non apparet.

Quoad vltimam difficultatem Domini non fuerunt
concordes: nonnullis enim videbatur hic ſubeſſe ſuffi-
cientes coniecturas,alij contrarium opinabantur.Primi
mouebantur, quia cùm ſimus in correſpectiuis, atten-
denda eſt mens, non vnius partis, ſed ambarum par-
tium, & conſequenter attendenda eſt mens Papæ, vt
cùm ſit dictum,quòd non poſſit derogari, niſi prout de-
rogatur patronatibus Principum, præſeruatur authori-
tas & poteſtas Papæ in derogando.

Secundò, quia fuit diſpoſitum, quòd ſi Gilij infra vi-
ginti annos non ſoluerēt illa 500. duraret patronatus.
Quemadmodum ergo ipſi ſi nihil adimplebant, nihil
corruebat,ita etiam ſi reuocatur iuſpatronatus, non de-
bet corruere collegiata.

Tertiò

Tertiò quia non ſit veriſimile, quòd Papa ſibi & ſucceſſuri voluerit legem imponere & ſupponere collegiatam huic periculo.

Nec obſt. correſpectiuitas, quia etiam in l. fin. ff. de manumiſ. teſtamen. legatum libertatis erat correſpectiuum ad implementum conditionis, & tamen ſufficit ſemel adimpletam eſſe conditionem, nec corruit, ſi poſtea deficiat.

Secundò mouebantur, quia in primis habemus verba, quòd ſucceſſiuis vacationibus Galij habeant præſentare, & quod perpetuum eſſe debeat iuſpatronatus, quo mediante iſti voluerunt ſe cautelare, quod derogari non poſſet, niſi prout derogatur patronatibus Principum, ergo tantò minus voluerunt illud abrogari poſſe.

Quæ omnia videbantur aliquibus ſatis arguere mentem iſtorum talem fuiſſe.

Nec obſt. quod debebat etiam attendi mens Papæ,
16 quia † in iſtis reſignationibus in fauorem, vel ad certum effectum mens Papæ eadem eſt cum mente partiũ, quia Papa adhæret illi voluntati, vt per Mohedan. deciſ. 318. magna difficultas, prope fin.

Non obſt. tex. in l. fin. de condit. inſer. quia ibi ſeruus omnino etiam nactus libertatem cogitur obſeruare & adimplere conditionem, pariter tex. in l. rogo, de fideicommiſ. libert. non applicatur: ibi namque verſamur in conditione momentanea, quia conditio erat, ne ſeruus alienam pateretur libertatem, quæ momento explicatur. ſtatim enim quod alienabatur, erat purificata conditio.

17 Similiter † non obſt. tex. in l. prima. C. de legat. Quia ibi fauore legatarij tantum relicta erãt alimenta: at vbi relicta eſſent fauore tertij, ceſſat ille tex. vt ibi per gloſ. & Doctores, per tex. in l. illis libertis, de conditio. & demonſtratio. l. Mæuia, de annuis legat. Auchar. conſ. 237. in principio.

Et propterea dixerunt, vel quòd diſputetur de veritate limitationis, vel ea præſuppoſita pro vera, diſputetur, an hic adſint ſufficientes coniecturæ, ex quibus dicendum ſit, quòd ſupplicantes & Papa voluerint, quòd iſta conditio non reuocationis perpetuo duraret, ita quòd ſi deficiat, corruat collegiata.

ALDOBRANDINI.

Roman. adminiſtrationis tutelæ. Die ſecunda Decembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Facultas iurandi in litem tranſit ad hæredem, qui ſit informatus de veritate facti: alias non tenetur.*

DECISIO DCLXXVIII.

1 DOmini concluſerunt, † facultatem iurandi in litem tranſire in hæredem. gloſ. fin. in l. penult. §. fin. ff. ſi quis eum, &c. quem ſequitur ibi Bald. Angel. Paul. de Caſt. Alexand. Socin. & Iaſ. Tiraquel. qui alios cumulat, de retract. lignag. §. ſecundo, gloſ. vndecima, numero ſecundo. Ploti. in l. ſi quando, numero 29. in principio, C. vnde vi. Idque dixerunt verum eſſe de hærede informato de veritate facti, ſuper quo iurandum eſt, vt vult Bald. in cap. primo, numero primo. ſi de inueſtit. fuer. controuer. Iaſ. in l. ſi quando, numero 55. C. vnde vi. Ruin. conſilio 35. numero decimo, lib. quinto. Afflict. deciſ. decimaſexta, numero octauo. cum alijs allegatis. Alioquin anceps non debet ſubijcere ſe periculo periorij, vt dicunt prædicti Doctores. Et propterea ſi hæres erat infans regulariter iurare nequit, cùm ætas illa quicquid videt, ignoret. Aymon. conſilio 287. columna finali.

ALDOBRANDINI.

Roman. releuationis indemnitatis. Mercurij, ſecunda Decembris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſiones annuæ poſſunt licitè retineri à creditore ante integram ſatisfactionem ſui crediti, quæ etiam obligari poſſunt. & num. 3.*
2 *Accipere aliquid pro fideiuſſione licitum eſt.*
4 *Merces pati non debet dilationem. & vide diſtinctionem. num. 8.*
5 *Facultas conceſſa eo modo, quo quilibet Princeps ſi interrogatus fuiſſet, facile conceſſiſſet, valet.*
6 *Solutio in dubio intelligitur facta in antiquiorem, & duriorem cauſam.*
7 *Debitor poteſt declarare in quam cauſam ſoluat.*
9 *Tempus aduenientis conditionis retrotrahitur ad tempus contractæ obligationis, non autem è contra.*
10 *Salarium non poteſt retineri: immo de iure non debetur, niſi ſit conuentum.*

DECISIO DCLXXIX.

CVm Domini de Odeſcalchis coram R. P. D. A. C. vt in facto præſupponitur, inſtarent pro eorum indemnitatis releuatione contra nonnullos Milites fideiuſſores Religionis ſancti Lazari, qui ſub die 5. Aprilis, 1566. promiſerant eoſdem Dominos de Odeſcalchis indemnes releuare ab obligatione per eos facta de ſoluẽdo ſummam 19000. ſcutorum, ſeu aliam ad fauorem R. Cameræ Apoſtolicæ, pro ſoluenda compoſitione priuilegiorum prædictæ religionis ſancti Lazari à fe. rec. Pio Papa Quarto conceſſorum. Dictique fideiuſſores petijſſent calculari: orta fuit controuerſia ſuper partitis prouiſionum, quas bo. me. Iannotus Caſtellioneus olim prædictæ religionis Magnus Magiſter, promiſerat Dominis de Odeſcalchis in capitulationibus deſuper initis cũ obligatione camerali, in quibus inter alias deputauit eoſdem Dominos de Odeſcalchis depoſitarios generales omnium redditũum & introituum ipſius religionis conueniendo, vt ipſi ad omnem requiſitionem religionis obligarẽt ſe vſq; ad ſummam 25000. ſcutorum auri in auro, quam ſummam poſſent accipere ad cambium, cenſus, & ſocietates officiorum. remanendo ipſi depoſitarij ex pecunijs quæ ſoluerentur, hoc eſt vnum pro centenario, & alterum etiam pro centenario ex pecunijs quæ intrarent, cum facultate huiuſmodi vnum pro centenario exitus & introitus ſibi propria authoritate retinendi. Nec non, quod pro eorum prouiſione haberent annuatim ſcuta 350. quæ in libro ad exitum religionis, quemadmodum præcedentia ſuo arbitriu & abſque alio mandato adnotare poſſent.

Negabant autem prædicti fideiuſſores potuiſſe Dominos Odeſcalcos ſibi retinere huiuſmodi prouiſiones. & dicebant prius debuiſſe imputari pecunias exactas in extinctionem debiti ſortis principalis & intereſſe contracti, quam in cauſam ipſi ſe obligarunt. Immo contendebant neque Magnum Magiſtrum potuiſſe promittere huiuſmodi prouiſiones ex fructibus

& prouentibus religionis ſine interuenu & voluntate capituli. Ideoque depoſitarios eas nullo modo retinere potuiſſe.

Quamobrem fuit coram prædicto A. C. inter partes concordatum dubium, cũ præſuppoſitis ad me tranſmiſſum, ac etiam per memoriale porrectum S.D.N. & poſtea mihi tranſmiſſum, & ordinatũ fuit, vt illud proponerem in Rota, quod erat, videlicet an prædicti Domini de Odeſcalchis potuerint ſingulis annis ſibi retinere ſuas prouiſiones ex pecunijs religionis, & Magni Magiſtri ante integram ſatisfactionẽ debiti religionis. Cùm itaque die Lunæ, 16. Nouembris. bene hinc inde informantibus partibus propoſuiſſem dictum dubium in Rota, & ſuper eo diu, multumq; diſcuſſum fuiſſet, per Dominos tamen dilata fuit reſolutio in ſequẽtem, quæ cùm fuerit die Veneris, 20. eiuſdem. nullum ſuper eo verbum feci, quia pro parte dictorum fideiuſſorum fuerat facta inſtantia, & obtentum, vt daretur dilatio, ex quo volebant dare nouas ſcripturas & informationes. Quare ſub die Veneris, 27. eiuſdem pro habenda reſolutione, propoſito eodem dubio, fuit dictum, quòd aliqui ex Dominis non viderant nouas informationes, ideo quòd in ſequenti caperetur reſolutio.

Demum itaque propoſui dictum dubium die Mercurij, ſecunda præſentis, in cuius reſolutione Domini
1 omnes fuerunt concordes, vt ſcilicet † prouiſiones retineri potuerint ſingulis annis ante integram ſatisfactionem debiti religionis.

Primum enim apparebat illas eſſe debitas, ex quo præcedebat clara conuentio in ipſis capitulationibus firmatis inter partes, ex quibus reſultat contractus correſpectiuus, cùm veriſimiliter prædicti Domini Odeſcalchi non promiſiſſent de obligando ſe ipſos & eorum bona vſque ad ſummam ſcutorum 25000. auri in auro, & ad exactionem & ſolutionem pecuniarum, & ad tenendum libros & computa introitus & exitus pro dicta religione ſine illis prouiſionibus, quarum promiſſio viſa eſt Dominis licita, & rationabilis: & propterea etiam ſi non fuiſſet conuenta, videbatur ex natura negocij conueniens, ex quo ſine prouiſionibus tale negocium, nec inchoari, nec perfici potuiſſet: nec enim fuiſſet inuenta tam grandis ſumma pecuniarum exburſanda pro compoſitione priuilegiorum religionis, quã neceſſe fuit accipere ad ſocietatem officiorum, cenſus, & cambia à diuerſis perſonis, & toties per tantum tempus reuoluere ratione illius negocij, vt in totum exereuerit ad ſummam ſcutorum 250000. & vltra, prout fidem faciunt periti, & apparet ex libris abſque eo, quòd perſonæ magnæ æſtimationis & facultatis ſe ipſas ſuaque bona pro illis obligaſſent. Tales verò perſonæ tantum onus omnino nõ ſubijſſent obligationis exigẽdi & ſoluendi pecunias, ac tenendi libros, ſeu computa introitus & exitus, prout apparet fuiſſe Dominos Odeſcalcos ſine talibus vel etiam maioribus prouiſionibus, prout etiam fidem fecerunt inſigniores ac primarij mercatores vrbis.

Vnde viſum fuit Dominis conſtare de mente & voluntate contrahentium deberi dictas prouiſiones, tum
2 † quia licitum eſt accipere aliquid pro fideiuſſione. l. rogati. §. fin. de præſcript. verb. l. ab eo. §. primo. vbi Bald. & Paul. de donat. Anan. in cap. fin. numero 42. de vſur. Dec. conſilio 7. in principio. vbi de ſimili conuentione. Tum quia omnia iſta fuerunt correſpectiua, & vnum ſine alio factum non fuiſſet. late Crauet. conſilio 142. numero 3.

Similiter conſtare videbatur de poteſtate promittentis. Nam Magnus Magiſter, qui illas promiſit tanquàm prælatus & caput religionis, erat vſufructuarius & diſpenſator redditũum & emolumentorum religionis, & poterat illos ſeu illa erogare in huiuſmodi cauſam, maximè, ex quo erat neceſſaria & quodammodo fundamentum iſtius negocij, vt aliàs reſolutum fuit in hac eadem cauſa coram R. P. D. Lancellotto, 20. Iunij, 1578.

3 Præterea † cùm huiuſmodi prouiſiones fuerint annuatim promiſſæ, dicebant Domini eas ſingulis annis potuiſſe retineri, prout conuentum fuit. l. Lucius. ff. qui potio. in pigno. habean. l. aſſiduis. C. eodem. Dec. conſilio 698. Cùm natura eius, quod annuatim debetur, ſit quod ſingulis annis præſtari debeat, maximè ſine vlla controuerſia in fine anni, quemadmodum ex libris depoſitariorum conſtat eos retinuiſſe ſibi dictas prouiſiones in fine cuiuslibet anni. Et hinc maximè tollitur omnis difficultas, cùm expreſſe fuerit conuentum, vt depoſitarij poſſint propria authoritate retinere dictas prouiſiones & ponere ad exitum religionis abſque alio mandato.

Addebant Domini, quòd cùm fe. rec. Pius Quartus per literas in forma breuis conceſſerit facultatem Magno Magiſtro accipiendi pecunias pro ſeruitio religionis vſque ad ſummam ſcutorum 25000. ad cenſum, & ad ſocietates officiorum, ac aliàs prout melius ac cõmodius inuenire poſſet, & pro dicto debito obligandi bona religionis: ipſe autem Magnus Magiſter non inueniſſet meliorem vel commodiorem viam inueniendi dictas pecunias, niſi cum dictis capitulationibus, & ſub promiſſione dictarum prouiſionum, quas ſi non neceſſarias vidiſſet, aut ſine illis facere potuiſſet, vtique non promiſiſſet. Igitur veriſimiliter facultas illa conceſſa à Papa extendi debebat in neceſſariam antecedentiam ad dictas prouiſiones tanquàm neceſſarias impenſas, aliàs inutilis & fruſtratoria fuiſſet.

Quare arbitrantur Domini, quòd cùm tales prouiſiones fuerint aſſignatæ ad effectum tenendi ſcriptores & miniſtros, qui poſſent exigere & ſoluere pecunias, & ad hoc fuerint neceſſariæ, quia aliàs negocium expleri non poterat, etiam ſi non præceſſiſſet conuentio, adhuc tamen debebantur & ſoluenda fuiſſent ſingulis annis, cùm requirantur ratione expenſarum &
4 annui laboris, cuius † merces non patitur dilationem, & quorum cauſa ſemper præcedit. l. qui neceſſarias, de pigno. actio. l. huius. ff. qui potior. in pigno. habeantur.

Ex quibus Domini cenſuerunt præfatas prouiſiones eſſe debitum religionis, & principale debitum tanquàm fundamentum totius negocij, nempe inuentionis pecuniarum, obligationis Dominorum de Odeſcalchis, ſolutionis factæ Cameræ Apoſtolicæ, exactionis introituum religionis, ac tenendi libros & computa, ſine quibus hodie religio, nec ipſi milites poſſent ſcire, quæ pecuniæ, & quibus fuerint ſolutæ, quæ & à quibus exactæ.

Ad ea verò, quæ ex parte fideiuſſorum in contrarium aſſerebantur, ita reſpondebatur.

Et in primis ad literas in forma breuis Pij Quarti, quatenus volunt ſub certis pœnis pecunias religionis non niſi in extinctionem debiti religionis, & non in aliam cauſam conuerti poſſe, dicebatur, hoc quoque eſſe debitum religionis, & principale debitum occaſione ſolutionis compoſitionis contractum, vt dictum fuit, quoniã nemo ſubijſſet illud onus ſine talib. vel ẽt maioribus ꝓuiſionib. & ſi Magnus Magiſter aliter potuiſſet negotiũ explicare, vtiq; fuiſſet. Maximeq; ceſſat
5 difficultas, quia in literis conceditur † facultas Magno Magiſtro accipiendi pecunias ꝓut melius & cõmodius

inuenire

inuenire poſſet, & ſi Papa interrogatus fuiſſet, veriſimi-
liter illud idem reſpondiſſet. gloſ. in l. tale pactum §. fin.
ff. de pact. cum alijs per Iaſ. in l. ſi vnus. §. pactus ne pete-
ret, num. 2 2. eo. tit.

Non mouebat, quod in dictis literis nihil dicatur de
prouiſionibus & quod caſus omiſſus videatur derega-
tus. Nam neque in prædictis literis repetuntur omnia ca
pita conuentionum initarum inter partes. Vnde literæ
per hoc non excludunt neceſſarias impenſas & proui-
ſiones, neque præiudicant dictis conuentionibus, quin-
immò illas approbare intelligi debent in neceſſariam con
ſequentiam. Etenim ſi Papa voluit in prædictis breui-
bus Dominos Odeſcalcos vti depoſitarios teneri ad exi
gendum pecunias, ad faciendum lites, ad reddendum
computa, neceſſariò dicendum videtur, quòd voluerit
illos poſſe facere neceſſarias impēſas. Inſuper dicebatur,
quòd hodie non agitur de obligatione bonorum reli-
gionis, quia ex dictis breuibus apparet reſtricta ad ſolū
biēnium: ſed ſolum quæritur, an prouiſiones potuerint
retineri ex pecunijs introituum religionis, quarū pecu-
niarū Magnus Magiſter erat legitimus adminiſtrator,
& illas erogare poterat pro ſeruitio religionis, & in hāc
cauſam, nam aliàs ad ipſam peruenturæ erant.

Neque ex dictis breuibus apparet quod dicebatur
per informantes pro fideiuſſoribus prohiberi, quòd pe-
cuniæ conuertantur etiā pro ſubſtentatione Magni Ma
giſtri. Et quamuis hoc appareret, dicebatur hoc non
obſtare, quia illa erat cauſa extrinſeca & aliena, ſed iſta
prouiſionum intrinſeca & neceſſaria pro explicatio-
ne negocij.

Secundò ad illud, quòd milites fideiuſſores non obli-
garunt ſe pro dictis prouiſionibus, & quòd eorum obli-
gatio eſt diuerſa ab alia aliorum fideiuſſorum, qui prius
acceſſerant obligationi Magni Magiſtri de anno 1565.
& quod eorum obligatio nullam habebat relationem
ad capitulationes. Reſpondebatur, quòd immo ad effe-
ctum, de quo agitur, ſufficit relatio, quæ habetur in vl-
timis verbis eorum obligationis, videlicet iuxta formā
capitulationum deſuper initarum. ex quibus verbis con
ſtat, eos habuiſſe ſufficientem notitiam, maxime, quia
hodie non agitur contra ipſos, vt ſoluant tales prouiſio-
nes, ſed tantum replicatur per Dominos Odeſcalcos, ꝙ
bene potuerunt eas ſibi retinere iuxta capitulationes.

Tertiò non mouebat Dominos illud, quod aſſereba-
tur de anterioritate & prioritate, quòd † regulariter ſo-
lutio intelligitur facta in antiquiorem & duriorem cau
ſam, & conſequenter in cauſa quæ habet fideiuſſores, &
pro qua ſoluuntur vſuræ, per l. primam, cum tribus ſe-
quen. ff. de ſolut. & traditur ibi per Doct. Vnde inferreba-
tur, quòd depoſitarij debebant prius ſoluere ſibi ſuas
prouiſiones. Nam reſpondetur, quòd antiquior cauſa
ex forma capitulationum erat illa prouiſionum, vel ſal-
tem, quòd in coniunctis nō datur anterius vel poſterius,
& prædictæ capitulationes præcedunt per multum tem
pus obligationem & releuationem fideiuſſorum. Dein-
de, quòd illa regula procedit in dubio, ſecus autem quā-
7 do apparet de voluntate contrahentium. poteſt † enim
debitor promittere vel declarare in quam cauſam ſol-
uat. l. j. & l. 4. & l. Paulus. §. Paulus, de ſolut. l. j. C. de ſolut.
l. ſi vſuras. C. de vſur. Rom. conſ. 94. Pariſ. conſ. 1 2 2. lib. 4.
Quæ voluntas dignoſcitur ex antecedentibus ſeu ſubſe-
quentibus, vel etiam in ipſo actu, quēadmodum in præ-
ſenti caſu: præceſſit enim conuentio. ita fuit deſcriptum
in libris, & ſimili modo poſtea fuerunt ſolidata compu-
ta cum ipſo Magno Magiſtro. Præterea cauſa prouiſio-
num erat potior tanquàm tempus neceſſarij, vt dictum
fuit, quamuis fuiſſet poſterior tempore. Per hæc tolle-

batur etiam ratio illa, quòd ex quo prouiſiones erant
promiſſæ ſingulis annis, tot erant ſtipulationes quot an-
ni. Ideoq; licet illarum cauſa pro illo tempore poſſet vi-
deri anterior, tamen pro ſequētibus erat poſterior obli-
gatione fideiuſſorum, & ſic cùm eſſet promiſſio ſub ta-
cita conditione, dicendum videbatur prout in cauſa
8 † mercedis late diſtinguebat Bart. in l. ſi ſeruus commu-
nis. §. cum ſeruus. ff. de ſtipulat. ſeru. & ibi Ioan. de Imo.
Ang. & Alexan. in l. Si ticum. §. ſtipulatio.

Dicebatur enim, quòd in huiuſmodi prouiſionibus
factis ad certum tempus, vel ſub tacita conditione, quā-
uis intelligantur tot ſtipulationes, quot termini ſeu res,
tamen adueniente tempore vel conditione quoad an-
terioritatem vel potioritatem attenditur tempus con-
9 tractæ obligationis: nam † tempus aduenientis con-
ditionis ad illud retrotrahitur, & non è contra. l. potior.
l. qui balneum. l. Lucius. ff. qui pot. in pign. habean.

De reuocatione omnium priuilegiorum religionis,
de qua dicebāt fideiuſſores, non conſtabat, ſed tantum-
modo de illorum limitatione. Et quatenus conſtaret, di
xerunt Domini non propterea ſublatam fuiſſe cauſam
dictarum prouiſionum. Summa. n. ſcutorum 350. quo-
libet anno fuit promiſſa pro tenendis ſcriptoribus &
miniſtris, & pro tenendis libris, & computis, ſed hæc
cauſa durabat ſuper pecunijs acceptis ad intereſſe vſq;
ad integram ſatisfactionem iſtius debiti.

Quo verò ad vnum pro centenario exitus, & alterum
introitus religionis, dictum fuit, quòd illa non retine-
bantur, ſi pecuniæ non intrabant neque ſoluebantur,
quare ſi ceſſarunt priuilegia, & propterea non intra-
runt pecuniæ, ceſſauit etiam talis prouiſio.

Eodem modo reſponſum fuit ad id, quod diceba-
tur, depoſitariorum officium duraſſe tantum per bien-
nium, & ſic non debuiſſe retinere prouiſiones vlterius.
Nam ex forma capitulationum conſtat conueniſſe in-
ter partes, quòd durat per quinquennium & vltra, vſq;
quo integre eſſent ſatisfacti.

Sed hæc poſtremo dicta & alia allegata pro parte fi-
deiuſſorum, videlicet, quod hæ prouiſiones erant tan-
10 quàm ſalarium, & † quod non poteſt retineri. l. pri-
ma. §. taceat. C. de rei vxor. actio. Bartol. in l. prima. §. ne-
ceſſario, vbi Alberic. ff. de impen. in rebus dot. fact. Et
quod ſalarium non conuentum de iure non debetur.
Put. deciſio. quadrageſimaquinta, & quadrageſimaſex-
ta, libro ſecundo, & deciſ. prima, libro tertio, & Caſſa-
neo. deciſ. 10. Et quod Domini de Odeſcalchis fecerunt
aliquas ſocietates cum R. P. D. Epiſcopo eorum fratre.
Hæc omnia viſa ſunt Dominis extra propoſitum dubiū,
per quod videtur concedi huiuſmodi prouiſiones debe-
ri, quemadmodum debentur per ſupradicta.

Ad illud verò de ſocietatibus contractis cum fratre,
dictum fuit licite potuiſſe contrahi, quemadmodū cum
cæteris perſonis, ex quo realiter ſocietates fuerunt con-
tractæ cum periculo vitæ, & declaratione commodi, &
incommodi ad beneficium religionis.

Et nihil prohibet, quominus R. P. D. Epiſcopus, qui
non erat depoſitarius, poſſet dare ſuas pecunias redactas
ex venditione ſuorum officiorum ad ſocietatem depoſi
tarijs. Sed hæc vt dictum fuit, videbantur aliena, quia in
dubio tantum quæritur, an Domini de Odeſcalchis po-
tuerint ſingulis annis ſibi retinere ſuas prouiſiones an-
te integram ſatisfactionem debiti religionis, pro cuius
reſolutione placuit Dominis affirmatiuè eſſe deciden-
dum, videlicet, potuiſſe retinere. An autem fuerint re-
tentæ, cùm ſit extra dubium, & quid facti, hoc relinque-
runt Domini inſpiciendum ex libris arbitrio perito-
rum, & prudentiæ Reuerendiſ. D. Iudicis.

ALDOBRANDINI.

Romanenſis de Incoronatis. Veneris, 28. Iunij. 1577.

SVMMARIVM.

1 *Aes alienum minuit hæreditatem.*
2 *Hæres non tenetur fructus ex hæreditate perceptos compu-
tare in ſuo credito. ex communiori.*
3 *Fructus percepti iudicio teſtatoris non veniunt in hæredi-
tate grauati: niſi addita cauſa pro dote reſtituere ſit re-
lictum.*
4 *Intellectus l. quod de bonis. §. quod auus. ff. ad leg. Falc. quo
caſu procedat.*
*Item l. mulier. §. cum proponeretur. procedit in quaſi debi-
to dotis. num. 5.*
6 *Hæres vnam volens rem particularem ſibi appropriare
pro ſuo credito, id facere debet auctoritate iudicis, alio-
quin grauatus non deduceret melioramenta.*
7 *Solutio præſumitur prius facta de mobilibus, poſtea de im-
mobilibus.*

DECISIO DCLXXX.

QVia prima pars dubij nõ patitur difficultatem,
1 cùm certum ſit, quòd † æs alienum minuat hæ-
reditatem. l. imponenda, ad l. Falcid. l. ab omni-
bus. §. fin. de legat. primo, cum ſimilib. difficultas fuit re-
dacta ad ſecundam partem, in qua Domini poſt multas
propoſitiones finaliter tenuerunt, æs alienum minuere
hæreditatem de tempore, quo debita ſoluta fuerunt:
tunc enim hæres videtur ſibi ipſi ſoluere. l. ſi ei. §. primo.
ff. de euict. & late deducit Soc. iun. conſ. 170. num. 5. cum
ſequen. lib. 2.
Nec obſt. quòd hæres teneatur fructus ex hæreditate
perceptos computare in ſuo credito. l. mulier. §. cũ pro-
poneretur, ad Trebellia. l. quod de bonis. §. quod auus.
ff. ad leg. Falcid. cum alijs pro Ceſare allegatis. Quia con
2 traria † opinio eſt communior, & verior. Eam enim te-
nent Iacob. de Arena, Bart. Alberic. & Alexan. in dicta
l. mulier. §. cum proponeretur, ad Trebellia. & pro hac
parte eſt tex. iuncta gloſ. in verbo, agetur. in l. cùm quis.
§. mulier, de dot. prælegat. vbi quamuis aliàs propter il-
la verba, quicquid ex hæreditate mea ad te peruenerit,
reſtituas &c. in fideicommiſſo non veniant fructus per-
cepti iudicio teſtatoris. l. quod his verbis, de legat. ter-
3 tio. tamen † ſecus eſt quando teſtator relinquit addita
cauſa pro dote, quæ cauſa ſi addita non fuiſſet, fructus
eſſent liberi hæredis vel legatarij, nec imputarentur in
debitum dotis. eandem etiam opinionem tenent Bart.
in l. cum pater. §. Titio, numero quinto, de legat. ſecun-
do. Ruin. conſilio 115. numero 18. & conſilio 125. nu-
mero 13. libro tertio. Alciat. conſilio 178. colum. tertia,
lib. 9. qui de veritate requiſitus, ita reſpondit cum alijs
latius hic deductis per informantes pro Paulo, qui be-
ne reſpondet omnibus ijs quæ in cõtrarium deducũtur.
Nec obſt. tex. in l. quod de bonis. §. quod auus. ff. ad
4 l. Falcid. quia † ibi fuerat grauatus hæres ad reſtitutio-
nem nedum bonorum teſtatoris, ſed ipſiuſmet hære-
dis. Ex quo colligitur, quòd mens teſtatoris fuit, quòd
fructus compenſentur cum debito, ex quo voluit, quod
hæres grauatus etiam propria bona reſtitueret.
Nec obſtat etiam in l. mulier. §. cum proponeretur.
5 Quia † ibi erat quaſi debitum dotis, non autem debi-
tum: & propterea ob æquitatem fit dicta compenſatio,
vt ibi etiam dicunt Doctores. Fructus enim percepti
pendente conditione ad hæredem pertinent. l. in fidei-
commiſſaria. ff. ad Trebellia. vbi Docto. & etiam quod
hæredi debetur, minuit hæreditatem, adeo quod tan-
tò minus dicitur eſſe in hæreditate. dicta l. imponen-
da. l. irritum. C. ad leg. Falcid. quod non eſſet ſi fru-
ctus medio tempore percipiendi deberent compenſari
cum credito.
6 Nun obſt. not. in l. debitori. C. de pact. Quia † proce-
dunt, quando hæres vult vnam rem particularem ſibi
appropriare pro ſuo credito, tunc enim id fieri debet
authoritate iudicis, alioquin grauatus non deduceret
melioramenta. contra tex. in l. domos. & ibi Docto. ff. de
legat. primo. l. vbi pure. §. fina. ff. ad Trebellia. Hanc ta-
7 men materiam Domini intelligebant, vt † prius debeat
præſumi facta ſolutio de mobilibus, poſtea de immo-
bilibus. l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de re iudic.
Sed quia pro parte dicti Ceſaris & fratrum præten-
debatur, quòd idem debeat eſſe reſpectu ipſorum, quòd
videlicet debita Bernardini ab ipſis ſoluta ſimiliter im-
minuant bona donata, ad quorum reſtitutionem ipſi
tenentur de tempore ſolutionis, Domini dixerũt, quòd
videatur, num adſit diuerſitatis ratio inter ipſos caſus,
quia ſi adeſt, videtur intrare vulgata iuris regula, quòd
vbi adeſt eadem ratio, debeat eſſe eadem iuris diſpoſi-
tio: nil tamen fuit firmatum, quia partes ſuper hoc non
informabant.

SERAPHINI.

Ceruien. bonorum. Lunæ, 30. Maij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Coloni interuertere poſſunt poſſeſſionem domini, alieno no-
mine poſſidendo, & quæ concurrere debeant ad hoc.
num. ſeq.*
2 *Hæres mediantibus colonis acquirere poteſt poſſeſſionem
pluribus concurrentibus.*
3 *Poſſeſſionis continuatio tollitur per tituli recognitionem.*

DECISIO DCLXXXI.

DVbitaui, an taliter conſtet de poſſeſſione per co-
lonos quondam Ioannis Humai, continuata
poſt d. Ioannis obitum, vt poſſit dici quæſita
hæredibus & excludat poſſeſſionem R. D. Epiſcopi vti
poſteriorem.
Dubitationem faciebat, quia cùm Ioannes viuens
poſſideret animo ſuo & corpore colonorum, & coloni
1 continuauerint poſſeſſionem nomine hæredum, † poſ-
ſeſſio videbatur plena nomine eorundem. Ang. & Alex.
in l. qui vniuerſos. §. quod per colonum. ff. de acquiren.
poſſeſſ. Afflict. deciſ. 167. num. 6. & deciſ. 355. Nat. con-
ſil. 578. num. 7.
Tamen hoc non obſtante contrarium cenſuerunt
Domini, quia non eſt verum abſolute quòd hæres median
2 tibus † colonis acquirat poſſeſſionem, niſi pluribus con
currentibus, nempe, quòd colonus continuet nomine
hæredis, vt tradit Alexan. loco citato, item quod adſit
ſcientia & voluntas eius, cui quæritur poſſeſſio. gloſ. in
l. quod meo, de acquiren. poſſeſſio. Bald. conſilio 330.
numero ſexto, libro primo. Et quod adſit actus aliquis
recognitionis, puta per ſolutionem affictus, & penſio-
nis. & ita loquuntur Doctores exemplo allegati. Bero.
conſilio 75. nume. vigeſimotertio, libro tertio. Bentiu.
deciſ. 12.

deciſ. 12. in fine. quæ in caſu propoſito non adſunt.

Nec placuit, quod dicitur, continuationē nomine hę redis eſſe præſumendam, quia ſi præſumeretur de iure, fruſtra eam Doct. requirerent.

Prꝗterea contra huiuſmodi pręſumptionem facit re-
3 cognitio † facta Epiſcopo, ex quo tollitur talis præſumpta continuatio. Afflic. deciſ. 325. numero quinto, cum alijs allegatis.

Neque ob. quòd recognitio ſit facta tanquàm in dominum, & patronum, non autem in poſſeſſorem, quia cùm promittat reſpondere de fructibus, profitetur utiquè ſe velle retinere bona nomine illius, vt per Afflict. vbi ſupra.

Non obſt. proteſtatio procuratoris, quia nihil operatur, cùm ipſe non poſſideret, & debebat in facto cōſiſtere, ſi volebat impedire acquiſitionem Epiſcopi.

Non ob. quòd prætenditur omnes colonos non fuiſſe eiectos, quia forte hæc eiectio tunc foret neceſſaria, ſi quæſita fuiſſet poſſeſſio hæredi, ſed ea non quæſita, ſuffi cit recognitio. Ex his tolluntur omnia exemplo allegata: nam loquuntur in terminis, in quibus aderant actus poſitiui colonorum pro continuatione hæredum nomine. Et ideo dixerunt Domini mandatum alias decretum relaxandum.

SERAPHINI.

Roman. officij cur. de Sabellis. Vener. 3. Iunij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Officium ſi ſit venditum iuxta ſolitum ſimilium officiorum, ſecuta deuolutione ex natura rei non eſt locus euictioni.*
2 *Actus debet referri ad cauſam ſine qua non valuiſſet.*
3 *Alienare ius ſuum tantum nemo præſumitur in contractibus onerosis, immo potius plenum ius transferre, ex communi.*
4 *Hæredum mentio in contractibus ſemper ſubintelligitur.*

DECISIO DCLXXXII.

Illuſtr. D. Hoſtilius, & Troilus vendiderunt officium iudicatus cur. de Sabellis, cuidam Lucretiæ della Palma pro pretio 1890. ſcutorū in vim motus proprij fe. re. Pauli Papę tertij, cuius data relicta fuit in albis, ſpōte, & ex eorum certa ſcientia ac deliberata voluntate, & omni meliori modo, via, iure, cauſa & forma quib. magis melius, & efficacius fieri potuit, cum promiſſione de euictione, cui acceſſit Illuſtr. Do. Flaminius Sabellus, & alias prout in inſtrumento. Defuncto Hoſtilio, & Troilo Sanctiſ. D.N. Conceſſit Illuſtriſ. D. Bernardino Sabello officiū Mareſcalatus Curiæ Sabellæ, qui totius officij poſſeſſionem adeptus eſt, & hoc quoque officium iudicatus tanquàm illius membrum ab hæredibus Antonij Liſciati ſingularib. Lucretiæ ſucceſſoribus euicit, & eius quoque poſſeſſionem adeptus eſt.

Cumque prædicti hæredes agerent de euictione contra Illuſtr. Dominos hæredes Troili, nec non Illuſtr. Do. Flaminium, obijciebatur euictioni locum non eſſe, cùm venditum eſſet officium, quod de ſui natura erat vacabile, neque venditum eſſet ſimpliciter iure proprio neque in perpetuum pro ſe, & hæredibus, vt fieri ſolet, ſed iux-
1 ta ſolitum ſimilium officiorum, & † ideo ſecuta deuolutione ex natura rei non eſſe locum euictioni. glo. fina. in l. ſi familiæ. ver. item quid ſi vni. C. fam. erciſc. & ibi Cy. Bar. Bal. Saly. & alij, quos enumerat Tiraq. de retrac. §. 1. glo. 9. nu. 34. Cumque inter R. Dominos iudices delegatos extra Rotam non conueniret, ego de ordine Sanctiſſimi D.N. cauſam in Rota propoſui, & dubitaui, q̄d cenſeretur venditum, & quomodo in caſu de quo agitur. Et dubitatio oriebatur propter mentionem motus proprij, cùm adeſſent duo reſcripta, alterū prorogationis officij factæ in fauorem primogeniti Hoſtilij, ad q̄d Illuſtr. hæredes habitam fuiſſe relationem pręt endebāt. Alterum permiſſionis alienandi fructus, & emolumenta, & alia ratione d. curię ad d. Hoſtilium quomodolibet ſpectantia, & pertinentia cum facultate redimendi vſq; ad ſummam 6000. ducatorum, vel redditus quingentorum annuorum. In quo tamē fuerat appoſita clauſula facta obligatione in camera de redimendo infra 30. annos. Et ad hoc habitam fuiſſe relationem prætendebant hæredes Antonij.

Ideo cauſa in Rota propoſita, Domini cenſuerunt ita venditum fuiſſe officium, vt per obitum Troili vacare non deberet, ſed perpetuaretur vſque ad eius redēptionem, & ideo eſſe locum obligationi de euictione. Moti fuerunt ex eo, quòd non ſimpliciter venditum fuit, ſed in vim motus proprij fe. re. Pauli Tertij, quod erat intelligendum de eo motuproprio, in quo dabatur facultas vendendi ſub certa forma.

Nam in vim alterius continentis prorogationē ven-
2 ditio talis celebrari non poterat. Actum † itaque debere referri ad cauſam, ſine qua non valuiſſet, maxime ſtante clauſula, omni meliori modo. Aym. conſil. 141. nu. 3. Confirmatur hæc ſententia manifeſte ex qualitate perſonæ, cui facta erat venditio, nempe mulieris, quæ erat huiuſmodi officij iudicaturæ incapax. l. fœminæ. de reg. iur. Ergo vendendo tali perſonæ cenſetur facta vigore reſcripti, in quo datur facultas vendēdi etiam fœminæ.

Quod ex alio etiam deducitur. Nam cū in hoc inſtrumento fuerit facta etiam venditio cum reſeruatione facultatis redimēdi, ſub qua forma data erat facultas alienandi, apparet id totum factum iuxta modum in reſcripto conceſſum.

Quod & vltimo colligitur ex eo, quod in huiuſmodi alienatione nulla interuenit licentia de alienando, neq; ſpecialiter cautum fuit de ea obtinenda.

Quare omnino dicēdum eſt factā fuiſſe vigore illius reſcripti, in quo dabatur licentia huiuſmodi, pro actus validitate. l. quoties. cum ſimil. de reb. dub.

His conſona eſt veriſimilitudo, nam ſatis eſt inveriſimile, quod quis velit emere officium, quod ſubiacet periculo mortis, maximè concurrente proportione pretij cum valore rei, qui valor colligitur fuiſſe redditus ſcutorum 12. meſtruorum ex reſeruatione duodecimę partis, pro qua ſoluebantur 12. ſcuta annua, & ex hoc redditu deducendæ ſunt expenſæ, & propterea ęſtimandum pactum illud de retrouendendo, quod de valore rei detrahit. Quibus ſic ſtantib. non obſtāt exemplo deducta.

Et primò, quod dicitur in d. reſcripto dari tantum facultatem alienandi redditus, & fructus, nō autem officia, tollitur ex lectura breuis in illis verbis, fructus, prouentus, cum illius iuribus, & iuriſdictionibus, & alijs ad eum ratione d. curiæ quomodolibet ſpectantib. & pertinentibus ſuper quibuſuis rebus &c. quæ verba, apparet eſſe pręgnantiſſima, non autem ad ſolos fructus, & prouentus reſtricta.

Secundò, non ob. quòd voluerit tantum vendere ius
3 ſuum, quia † in emptione, & venditione, & alijs cōtractibus onerosis hoc non eſt verum. Bald. in l. ſi domus §. fina. de leg. 1. & ibi Ang. in fi. Cum. nume. 2. Imo. num. 2. Alex. num. 4. qui teſtatur de communi. idem Alex. conſ. 63. nu. 10. lib. 6. Rui. conſ. 140. nu. 3. lib. 1.

Nec

Nec ob. quod nõ adſit clauſula, in perpetuum, & pro
ſe, & hæredibus &c. quia hoc non eſt neceſſarium: nam
4 † mentio hæredum in contractibus ſemper ſubintelligi-
tur. Abb. in c. ſi. in 1. not. de arb. Iaſ. in l. ſi ſic ſtipulatus. la
ſecunda, nu. 14. de verb. oblig. & in l. 2. §. item & ſi in fa-
cto. nu. 1. & 2. eo. ti.

Nec ob. conſideratio, quæ fit ſuper natura officiorũ,
qui ſtãte relatione facta ad motũ proprium, in qua adeſt
clauſula, decernentes, per quam Papa vult, quòd empto
res nullatenus poſſint moleſtari, donec de ſumma ſolu-
ta fuerint ſatisfacti, ſatis apparet, emptores non habuiſſe
reſpectum ad naturam officij, ſed ad facultatem datam
in d. motu proprio.

Præterea iſta conſuetudo notoria, quę deducitur, nõ
applicatur ad caſum propoſitum, cùm officia ſoleant ita
emi, vt vacent per obitum emptoris, non autem vendito
ris. Quare fuit per Dominos cõcluſum, Illuſtr. Dominos
de Sabellis teneri de euictiõne, p̃ſuppoſito, quòd ea fue-
rit iuſta, & non iniquè extorta. De iuſtitia autem ſatis vi-
detur mihi conſtare ex eo, quòd cùm Papa cõceſſerit fa-
cultatem alienandi ſub conditione illa facta obligatio-
ne in camera apoſtolica de redimẽdo intra 30. annos, &
talis cautio præſtita non reperiatur, apparet, vẽditionem
vigore motus proprij factam, non ſeruata eius forma in
præiudicium cameræ apoſtolicæ, & habentium ius ab
ea, ſubſiſtineri non poſſe

SERAPHINI.

Vrbeuetan. hæreditatis. Mercurij, 15. Iunij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Verba in donatione quænam dicantur importare ſtipula-
tionem notarij nomine abſentis ſtipulantis.*
2 *Verbum, promiſit, importat ſtipulationem etiam notarij
nomine abſentis.*
3 *Iuramentum confirmat donationem etiam abſenti factam.*
4 *Donatio ſtipulata à notario nomine abſentis debet per eum
acceptari ad effectum acquiſitionis dominij, vel poſſeſ-
ſionis.*
Fallit, niſi ſit alteri ius quæſitum titulo ſingulari. nu. ſeq.
5 *Acceptatio donationis factæ abſenti, non poteſt per eum
fieri, in præiudicium tertij, cui eſt ius quæſitum titulo ſin
gulari: ſecus ſi vniuerſali.*
Fallit in infante. nu. 6.
Item vbi proſit donatario. nu. 8.
7 *Vtilis actio ſine ceſſione quæritur ex ſtipulatione notarij.*
9 *Stipulatio ſi ſit facta pro omnibus, vno remittente cæteris
præiudicare non poteſt.*
Idem in pluribus ſubſtitutionibus.
10 *Iuramentum ſupplet defectum inſinuationis.*
11 *Renunciari poteſt etiam iuri municipali quoad ſolemnita-
tem alicuius actus.*
Quod procedit etiam per æquipollens. nu. 2.

DECISIO DCLXXXIII.

DVbitaui, an donatio, de qua agit, poſſet impugna
ri ratione abſentiæ, vel ex defectu inſinuatio-
nis. Et per informantes plures fuerunt excitatæ
difficultates.

Prima, an in hoc caſu ſit præſumenda præſentia, vel
abſentia donatarij. Sed hanc Domini omiſerũt, cùm du
bium præſupponat abſentiam.

Secunda difficultas excitata fuit, an adfuerit ſtipula-
tio notarij pro abſente. Et cenſuerunt Domini adfuiſſe,
moti illis verbis, d. donationem, & omnia alia, & ſingula
1 promiſit: quæ † verba explicite, & in neceſſariam antece
dentiam important ſtipulationem notarij, vt per Pariſ.
conſ. 48. num. 94. lib. 3. Et quamuis non fuerit à notario
ſcriptum promiſiſſe ſibi ſtipulanti pro abſentib. tamẽ ſa
2 tis eſt, quòd dictum fuerit, promiſit, cùm † hoc verbum
importat ſtipulationem. l. 1. C. de contrah. ſtipul. Et licèt
hoc procedat inter præſentes, tamen cùm notarius eſſet
præſens, ſtipulatio cenſetur interueniſſe eo modo, quo
debuit pro actus validitate. l. quoties. de rebus dub. opti-
mè Rui. conſil. 180. nu. 10. lib. 1.
3 Tertia excitata fuit difficultas, an † iuramentum hu-
iuſmodi donationem abſenti factam confirmet. pro cu
ius reſolutione affirmatiua ſufficit allegare Gabriell. de
verb. obl. conclu. 1. nu. 69. Tiber. Decian. qui reliquos ci-
tat, conſ. 1. nu. 23. lib. 3.

Sed quarta fuit in medium propoſita difficultas, an
hoc caſu ſit neceſſaria donatarij acceptatio, vel etiam ſi-
ne acceptatione teneat, & conſtituta eſt regula valere q̃-
dem donationem ad effectum, vt reuocari nõ poſſit: ne-
4 ceſſariam † tamen eſſe acceptationem ad effectum acq̃-
ſitionis dominij, vel poſſeſſionis. Didac. rub. de teſtamẽ.
tertia par. nu. 13. Tiraq. de conſt. limit. 5. Tiber. Decian. d.
conſ. 1. nu. 23. lib. 3. Purpur. conſ. 396. nu. 56. Alc. in ca. cũ
contingat. nu. 327. Et procedit etiam ſi donatio ſit iura-
ta. Alc. conſi. 112. & Purpur. conſi. 478. nu. 28.

Et idem eſt reſpectu acquiſitionis, quæ fit mediante
conſtituto, vel retentione vſusfructus. Purpur. ibid. nu-
mero 21. Vnde cùm ante obitum donantis non conſtet
de acceptatione, inſurgit.

Quinta difficultas, an poſſit poſtea donatio per dona
tarium, vel eius hæredes ratificari, quæ res nõ caret diffi
5 cultate. multi. n. tenent donatarium † acceptare nõ poſ-
ſe, cùm ſit alteri ius quæſitum, quod tamen admittit Di-
dac. ſi eſſet ius quæſitum titulo ſingulari: ſed quando eſt
acquiſitum titulo vniuerſali, tenet contrarium ex eo, q̃
hæres tenetur habere ratum factum defuncti. Præterea
licèt difficultas poſſit eſſe reſpectu acquiſitionis domi-
nij, tamen reſpectu acquiſitionis actionis ad tradẽdum
videtur ceſſare, vt vult idem Didac. vbi ſupra nume. 15.
ante ſi. Purpur. conſil. 396. nu. 60. Sed ad tollendam om
nem dubitationem placuerũt Dominis duæ limitatio-
6 nes. Prima eſt, † quod ſumus in infante, cui quæritur do
minium ex ſtipulatione notarij, quando adeſt conſtitu-
tum, vel precarium. Bal. in l. ſi quis in emancipatum. nu-
me. 2. C. de don. Alc. d. conſ. 112. nu. 14. Pariſ. conſil. 69.
nu. 148. lib. 3. l. 2. rem pupil. ſalu. fo. Corn. conſ. 2. nu. 3.
lib. 4. Alb. conſ. 56. nu. 3. Et ita fuit tentum in vna Bono-
nię. de Oricellarijs nuper corã R. P. D. meo Lancellotto.

Nec ob. quòd Tiraq. in d. limit. 30. nu. 29. & 32. videa
tur requirere p̃toris auctoritatem. Hoc enim iõ eſt, quia
ipſe defendit, q̃ notarius abſenti ſtipulari nõ poſſit. Sed
cùm ſit recepta contraria opinio, nihil eſt ſpecialitatis in
pupillo, ſi requireretur, q̃ interponeretur auctoritas p̃-
toris. Neque ob. quod ſit intelligendum ad effectum, vt
quæratur vtilis ſine ceſſione.

Quia hæc ſententia non eſt vera. Bald. enim loquitur
7 expreſſe de acquiſitione dominij. Præterea † nihil eſſet
ſpeciale in pupillo, quia etiam alijs mediante ſtipulatio-
ne notarij quæritur vtilis ſine ceſſione. Deciſ. Pedam. 33.
nume. octauo.
8 Secunda limitatio placuit Dñis, quod cũ † fuerit dona
tum Conſeſſinæ, eius acceptatio proſit condonatario. l.
quoties. C. de dona. quæ ſub. mod. Nec ob. reſponſio exẽ
plo data, q̃ illa lex procedat, quando ius eſt valide quæſi
tum primo donatario, quia id forte procederet, ſi non
adeſſet ſtipulatio pro omnibus donatarijs.

Sed

9 Sed † quando adeſt ſtipulatio pro omnibus, etiam qđ
primus remitteret, non poſſet cęteris præiudicare. Iaſ. in
l. qui Romæ. §. flauius. nu. 19. de verbo. oblig. Et maximè
hoc procedit in iſto caſu, in quo ſunt factæ ſubſtitutio-
nes, ita vt caducata prima remaneant aliæ, vt per Caſtr.
conſilio 384. nume. 1. lib. 1. Decian. conſil. 55. numeroſ 2.
& 3. libro 3.

Quãtum verò ad inſinuationis defectum Domini di-
10 xerunt, † quòd iuramentum huoc defectum ſuppleat.
Gabriel. de donat. concluſ. 1. nu. 66.

Nec ob. quod dicitur ex auctoritate Curt. iun. conſil.
141. nu. 21. quòd quando ſtatutum requirit ſolemnitatẽ
regiſtrationis faciẽdæ intra aliquod tempus poſt ipſam
donationem, iuramentum nõ validat donationem, niſi
ſequatur regiſtratio.

11 Quia † quemadmodum iuramento renũciari poteſt iu
re communi, ita etiam renunciari poteſt iure municipa
li. Ideo cum donans renunciauerit etiam ſtatutis, quæ
rumperent, vel rumpere poſſent hanc donationem, dicẽ
dum eſt renunciatum quoque fuiſſe huic ſtatuto.

Nec verum eſt, quòd ſit neceſſarium in ſpecie renun-
12 ciare huic ſtatuto, nam † ſufficit æquipollentia, vt dicit
Corn. exemplo allegatus. conſil. 186. num. 18. lib. 2.

Maxime in caſu iſto, in quo adſunt tot verba prægnã-
tia, vt nullus dubitationi locus relinquatur.

SERAPHINI.

Lucan. beneficiorum. Mercurij, 22. Februarij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua plurium inſtrumentorum probat in antiquis etiam in præiudicium tertij.*

2 *Vocem in capitulo habere de iure communi pendet à canonia.*

3 *Canonia eſt ius, quod oritur ex receptione in fratrem.*

4 *Verba in dubio ſtant demonſtratiuè, non autem taxatiuè.*

DECISIO DCLXXXIIII.

FVit iterum nouis quibuſdã additis pſuppoſitis du
bitatum, an conſtet Archipresbyteratum habere
præbendam canonicalem annexam, quæ ſit alte-
ri præbendæ canonicali incompatibilis. Et Domini om-
nibus iunctis dixerunt probari Archipresbyteratum ta
lem præbendam annexam habere.

Et primò moti ſunt ex inſtrumentis annorum 1281.
1288. 1411. cum alijs, quę videntur ſatis clara, cùm ſem
per connumeretur Archipresbyter inter canonicos.

2 Et † in antiquis enunciatiua plurium inſtrumentorum
probat etiam in præiudicium tertij. Aym. de antiq. tem-
por. 1. par. nu. 74. Achil. deciſ. 5. de iurepatro.

Adminiculum verò facit conſtitutio anni 1202. itẽ
conſtitutio anni 1393. in quibus diſponitur, quòd ſint
16. canonici, & 16. præbendæ, quod verificari non po-
teſt, niſi tribus dignitatibus inter canonicos enumera-
tis. Quod etiam ex alio comprobatur: nam cùm in d. cõ-
ſtitutione anni 1393. tradatur modus ſeruandus in miſ-
ſis per canonicos celebrandis, nihil dicitur de celebra-
tione dignitatum, ex quo ſatis apparet dignitates pro ca-
nonicis haberi, & ideo dicitur notorium eſſe in d. Eccle-
ſia adeſſe 16. præbendas, & 16. canonicos præbendatos.

Aliud adminiculum ſumitur ex iuris pręſumptione,
cùm enim Archipresbyter habeat vocẽ in capitulo, hæc
2 † vox à iure communi pendet à canonia. gl. in c. cum M.
in verbo, receperat. in fi. de conſt. & ibi Fel. nu. 18. Inn. in
c. 2. in fi. de inſt. Hoſt. in ſum. de reb. eccl. non alien. nu. 4.
Bertrand. conſi. 55. num. 4. in prima 3. Coadiuuatur hęc
probatio ex dictis teſtium dicentium, iſtos vulgariter di
ci canonicos, & gaudere omnibus iurib. quibus gaudent
canonici. Vltimò probatur ex eo, quòd cùm ex formula
cuiuſdam conſtitutionis interior ſacriſta debeat eſſe ca-
nonicus, & ex inſtrumentis appareat Archipresbyterum
quandoque fuiſſe interiorem ſacriſtam, ſequitur eum
quoque pro canonico habendum.

Non ob. quod exemplo prætenditur inſtrumenta nõ
eſſe clara. Quia contrarium eſt verius. Nec facit illa con-
ſideratio, quòd in inſtrumento 1188. dicatur canonico
rum, & confratrum.

Quia hæc denominatio confratrum eſt propria cano
3 nicorum, cum canonia † ſit ius, quod oritur ex receptio-
ne in fratrem, vt dicit gl. ſupra allegata in d. c. cùm M. de
conſtitutio.

Nec facit, quòd Archipresbyter vocetur ſub nomine
dignitatis, quia denominatio fieri ſolet à digniori, non
4 tamen ſequitur excludi, quin ſit canonicus, cùm † regu-
lariter verba ſtent demonſtratiuè, non autem taxatiuè.
Pariſ. conſi. 4. nu. 36. lib. 4.

Et ſaltem non poſſet negari ex his probari præbendã
huiuſmodi eſſe quaſi canonicalem, de qua idem iudi-
candum, quod de canonicali, vt per Vital. in cle. vltima,
in fi. de præben.

Aliæ differentiæ per informatores conſideratæ non
obſtant, quia non inconuenit eas eſſe reſpectu dignita-
tis, cui tamen præbendam annexam eſſe ex ſupra dedu-
ctis conuincitur.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Vener. 2. Decembris. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio debiti ſeu dotis receptæ facta in teſtamento, non probat, ſed ſolum quando habet diſpoſitionem annexam valet in vim legati. & nu. 8.*

Limita, niſi facta parte præſente. nume. 5. ſed eſt reprobata, vt ibi.

Item ad effectum retinendi. nu. 10.

2 *Legato effecto caduco efficitur etiam confeſſio debiti, ſeu dotis recepta facta in teſtamento.*

3 *Confeſſio vt præiudicet, debet eſſe certa.*

Item nocet confitenti, ſed non tertio. nu. 4.

Fallit niſi ſit veriſimilis. nu. 9.

6 *Vxor ex teſtamento eſt capax relicti à marito.*

7 *Confeſſio facta parte abſente pro exoneratione conſcientię prodeſt abſenti, ſed facta in teſtamento valet ſolum in vim legati vel fideicommiſſi.*

11 *Confeſſionis factæ in teſtamento diſtinctio, & effectus.*

12 *Legatum pro dote confeſſata valet propter commodum repreſentationis.*

DECISIO DCLXXXV.

FVit reſolutum non conſtare ſufficienter de dote
Vrſinæ.

1 Primò, quia † confeſſio debiti, & ſignanter do
tis receptæ facta in teſtamento non probat, ſed ſolum,
quando habet diſpoſitionem annexam, valet in vim le-
gati. l. Lucius. §. quiſquis. de leg. 2. l. qui vxori. de auro &
argen. lega. vbi Bar. Bal. conſi. 14. nu. 2. lib. 2. Bar. in l. cùm
quis decedens. §. codicillis. nu. 3. & 4. quem omnes ſequũ
tur. ff. de leg. 3. Bal. nouel. de dot. par. 6. priuileg. 78. nu. 4.
Felyn.

Felyn.in ca.ſi cautio.nu.75.de fide inſtrum.Rom.conſil.
445.nu.9.Ang.conſi.181.Cum.conſil.31.Caſtren.con-
ſil.405.no.1.lib.1.Soc.conſi.31.nu.35.

2 Hinc † ſequitur, q caducato legato, caducatur etiam
ipſa confeſſio, vt dicunt Bald.d.conſil.decimoquarto, &
Ang.d.conſi.181.

3 Secundò, vt † confeſſio præiudicet, debet eſſe certa.l.
certum.de confeſ.l.ſi.C.de falſ.cau.adiect.§.ſed ſi vxo-
ri.Inſt.de leg.Nat.conſ.245.nu.3.lib.2.

4 Tertiò, facit regula, quòd † confeſſio nocet confiten-
ti, ſed non nocet tertio.l.Seia mancipia.ad Velleia.Ruin.
conſ.147.nu.13.lib.1.

His regulis nonnullæ dantur limitationes per exẽplo
5 informantes. Et † quantum ad primam dicitur nõ ꝓce
dere, quando confeſſio eſt facta parte præſente, vt p Bar.
d.§.codicillis.nu.5.Alex.conſ.49.no.4.lib.1.Purpur.con-
ſil.461.num.5. Et hinc inferunt, quòd cùm fauore dotis
quæratur ius abſenti, confeſſio quoque præiudicare de-
bet tanquàm ſi præſente parte facta fuiſſet. Quod com-
probari videtur ratione æquitatis canonicæ, iuxta quam
confeſſio præiudicat etiam facta parte abſente, vt voluit
Rimin.conſ.118.nu.14.lib.1. Sed hæc limitatio nõ pla-
cet, cùm Bar.in d.l.qui vxori.de auro & arg.leg.& alij ſu
pra allegati, loquantur de dote confeſſata in teſtamen-
to: & ſic in proprijs terminis noſtris habemus claras Do
ctorum auctoritates.

Nec placuit reſponſio, quòd illud ſit, quia ſumus in-
ter perſonas prohibitas; nempe inter virum & vxorem:
hic verò confeſſionem emanaſſe à perſona non prohibi
ta, nec ſuſpecta.

6 Primò, quia † non eſt verum, quòd ex teſtamẽto vxor
non ſit capax relicti à marito, vt inquit Boich. in cap. ex
parte.nu.9.de confeſ.

Secundò, hoc idem eſſet ſi pars eſſet præſens, qa ma-
ritus vxori neque præſenti neque abſenti donare poteſt.

Tertiò, quia Doct. conſiderant duas rationes in con-
feſſione dotis.

Prima, quod confeſſio eſt inter virum & vxorem.

Secundò, quia facta in teſtamento, in quo operatur
ſolum in vim legati, vel fideicõmiſſi, vt videre eſt apud
Soc.d.conſi.194.lib.2.

Neque verum eſt, confeſſionem factam in teſtamen-
to æquiualere confeſſioni factæ inter abſentes, quæ ſpe
ciali aliquo fauore profit abſenti.

7 Nam † confeſſio facta parte abſente pro exoneratio-
ne conſcientiæ prodeſt abſenti, & tamen facta in teſta-
mento valet ſolum in vim legati, vel fideicommiſſi, vt p
Aret.qui de communi teſtatur conſil.64.col.pen.verſic.
venio nunc ad ſecundum dubium. Fely.in c. olim nu.8.
de reſcrip. Tiraq. de priuil. piæ cauſæ, priuileg.117. Sed
8 † & poſſet negari confeſſionem parte abſente probare
fauore dotis, prout tradit Bal. nouel.in d.6.parte, priuil.
78.nu.3. Cùm neque probet fauore fiſci l.prima, C.de iu
re fiſc.& tamen fauor dotis, & fiſci ęquiparantur.l.ſecun
da, C.de iure fiſc.

Nec releuat æquitas canonica, cùm ſimus inter Ro-
manos, inter quos ſeruatur ius ciuile ex diſpoſitione
ſtatutorum.

Alia affertur limitatio, quæ conuenit tertiæ regulæ
9 ſupra poſitæ, vt non procedat, † quando cõfeſſio eſt ve-
riſimilis. Alex.conſil.18.no.3.lib.3.Cum.d.conſil.31.nu
mero 1.Purpur.d.conſil.461.nu 7.Mohed.deciſ.202.q
licèt in ſe ſit vera, tamen non videntur hic cõcurrere ta-
les coniecturæ, quæ faciant hanc veriſimilitudinem, &
maxime, quia quæ deducuntur in confeſſione, videntur
ſe inuicem eludere. Nam ſi propter antiquitatem inſtru-
mentum dotale nõ reperiebatur, fruſtra allegabatur di-
ruptio Vrbis, & apud prædictos Doct. coniecturæ iſtæ
conſiderantur cum alijs adminiculis, & non per ſe ſolæ.

Tertia poteſt vltra informantes dari limitatio, quæ
fuit Caſtren.in l.cum hæres rogatus.num.2.& l. Marcel
10 lus.col.2.ad Treb.vbi † voluit, quòd licèt huiuſmodi cõ
feſſio non proſit ad effectum agendi, tamen proſit ad ef-
fectum retinendi, ſed Alexã.in d.l. cum hæres.reprobat
Caſtren.ideo ſi opus eſſet, de hoc particulariter eſſet di-
ſputandum. Sed videtur tolli difficultas ratione certitu
dinis, cùm nulla certa exprimatur dotis quantitas, adeo
11 quòd circa hoc nulla adeſt confeſſio: nã † vt inquit Bal.
d.conſil.14.lib.2.& Boich.d.ca.ex parte.nu.9 aliquando
teſtator confitetur, & ligat, aliquando confitetur, & non
legat, quandoque verò ligat, & non confitetur, & hic eſt
caſus noſter, reſpectu quantitatis dotis: ex quo ſequitur
confeſſionem non concludere, & ſi concluderet, quod
tantundem eſſet in dote ad rationem 10. pro cẽtenario,
legatum non valeret.l.ſi creditori, cum ſeq. de lega.1.va-
12 leret enim † ſolum propter commodum repreſentatio-
nis.l.prima, de dot præleg.§.ſed ſi vxori.& ibi gl. inſt.de
lega. quæ repreſentatio hic ceſſat, cùm ſimus in filio
debitore.

Non obſt.limitatio ex clauſula, omni meliori modo,
quia nihil operatur inter abſentes.

SERAPHINI.

*Roman.hereditatis de Capranica. Lunæ,
23. Ianuarij. 1581.*

SVMMARIVM.

1 *Statuta fœminarum excluſiua non extenduntur de perſo-
na ad perſonam etiam ex identitate rationis, niſi dare-
tur maior ratio in perſona, de qua agitur, quàm in ex-
cluſa à ſtatuto.*

2 *Comprehenſio, non autem extenſio dicitur, vbi adeſt maior
ratio.*

3 *Filius ſubintrat locum patris cum ſua qualitate.*

4 *Fœmina excluſa ab eo gradu in quo verè reperitur, multò
magis à gradu ficto. & nu.7.*

5 *Extenſio prohibita fieri de vna perſona ad aliam, non pro-
cedit ratione alicuius qualitatis, quæ in aliam perſonam
transferatur.*

6 *Extenſio de vna qualitate ad aliam dicitur eſſe conformis
intentioni ſtatuentium.*

7 *Fictio ceſſare debet, vbi repugnat æquitas, etiam in mate-
ria ſtatutaria.*

8 *Filia in conſequentiam excluſa dicitur à ſucceſſione patris
per ſtatutum vocans ad ſucceſſionem fratris ſine filijs
defuncti alios fratres.*

9 *Statutum nunquam intelligitur excludere interpretatio-
nem bonam & rationabilem.*

DECISIO DCLXXXVI.

PRopoſui dubium, an ſtatutum Vrbis, libro 1.c.24.
excludens ſorores ſtãtibus fratribus defunctis, ex-
cludat etiam fratrum præmortuorum filias. Et cã
bis propoſita, Domini amplexi ſunt ſententiam affirma
tiuam, q filiæ fratrum cenſeantur excluſæ. Quamuis
enim ſtatuta huiuſmodi excluſiua fœminarum non ex-
tendantur de perſona ad perſonam etiam ex identitate
rationis, vt per Bald. in l.illam.& ibi alij cum ſequuntur
1 C.de colla. tamen † id fallit, quando daretur maior ra-
tio in perſona, de qua agitur, quàm in excluſa à ſtatuto.
Gabriel.de ſtatu.conclu.7.nu.43.cum ſeq.

Nam

Nam quicquid ſit in caſu, in quo adeſt tãtum paritas
2 rationis, tamen † vbi adeſt maior ratio, non tam dici po
teſt extenſio, quàm comprehenſio, vt de paritate ratio-
nis tradit Alex. poſt Pet. Cyn. Bal. & Caſtren. in conſi. 75.
nu. 3. & ibi concord. in add. libro 5. & conſil. 89. num. 6.
lib. 6. Et licèt in conſil. 97. nume. 9. lib. 2. teneat contra-
rium, tamen reprobatur ibidem per addit. quando mili
tat maior ratio. & bene. Valde enim eſſet abſurdum, ꝙ
ſuperſtite ſorore filiæ fratris defuncti ſuccederent, ſo-
ror verò excluderetur. Soc. iun. conſil. 129. num. 56. li. 3.
Quod maximè procedit iſto caſu, in quo non poteſt ſuc
cedere ex ſuo gradu, eſt enim remotior fratre, ſed ſucce-
dit per repræſentationem. §. reliquum. Auth. de ſucceſ. ab
3 inteſta. Vnde † cùm ſubintret locum patris, ſubintrat cũ
ſua qualitate, quæ eſt fœminitatis. Bart. in l. liberorum.
num. 3. de verbo. ſignifi. Alex. in l. venia. col. fi. C. de in ius
voc. & ibi Iaſ. num. 6. Soc. iun. conſi. 168. nume. 46. lib. 2.
Quæ qualitas à ſtatuto excluditur in d. gradu, cũ ex-
cludatur ſoror.
Ergo ſicut ſi verè eſſet in d. gradu excluderetur, quia
4 fœmina, multo † magis excludi debet cum in d. gradu
conſtituatur per fictionem. Lancellot. Dec. in d. l. venia.
quem refert Nat. conſil. 201. nu. 2. in fi. Et pro hac parte
faciunt Doct. allegati. Cum. inter conſ. Curt. ſen. conſilio
34. nume. 10. & Soc. iun. conſil. 10. nume. 12. lib. 4. quod
conſil. eſt deciſiuum.
Et facit etiam alia limitatio ad regulam prohibẽtem
fieri extenſionem de vna perſona ad aliam, vt non proce
5 dat, quando † diſpoſitio fit ratione alicuius qualitatis, ꝗ
qualitas in aliam perſonam transferatur. Iaſ. poſt Ange.
in l. tale pactum. §. fi. nu. 5. ff. de pact. Et hoc conformat ſe
6 cum intentione ſtatuentium, quæ † facit, vt talis extẽſio
admittatur, vt per Soc. iun. conſi. 129. nu. 35. lib. 3. Pariſ.
7 conſ. 66. lib. 3. Præterea cùm fratris filia † repræſentet pa
trem per fictionem, vtique debet ceſſare fictio, vbi repu-
gnat æquitas, vt per Rube. Alexandrin. conſil. 149. nu-
mero 10. Repugnat etiam mens ſtatuentium, quæ fuit
vocare ad ſucceſſionem fratris ſine filijs defuncti alios
fratres, adeo quod alijs omnibus videtur auferri hære-
8 ditas: excluſio † enim venit in conſequentiam, vt p Bald.
conſ. 411. num. 1. lib. 1. & in l. ſi vero. §. de viro. ſolut. ma-
trimo. Nat. d. conſ. 201. nume. ſecundo, Barto. in l. 2. §. vi
dendum. in fi. ad Trebellia. Et licet Doct. hoc intelligant,
vbi incluſio eſt correſpectiua ad excluſionem, tamẽ hic
dici poteſt correſpectiua non ſolum ratione ſororis, ſed
etiam filiæ fratris, ex quo ſubintrat locum patris cum
qualitate, propter quã ſoror excluditur: ſed dato quod
non expreſſe correſpectiuetur excluſio ad fratris filiam,
tamen cùm ex hoc in hac adſit maior ratio excluſionis,
ratio illa procedit abſolute, vt tradit Soc. iun. conſil. 30.
num. 55. lib. 1.
9 Neque prædictis obſtat, quòd † ſtatutum excludat
interpretationem, quia non excludit bonam, & rationa
bilem. Bar. in l. omnes populi. numero ſexageſimoquin-
to, de iuſt. & iure. Caccialup. ibi. numero 276. Dec. conſi
lio ſexageſimoquarto, in fi. & ideo male videtur conſu-
luiſſe Alcia. conſil. trigeſimonono, lib. 2. vol. 1.
Quamuis ea poſſet euitari, cum in ſpecie illa nõ ad-
eſſet tempore delatæ ſucceſſionis ſoror defuncti ſuper-
ſtes, vt in caſu iſto.
Et ex his facile eſt reſpondere ad ea quæ late per excel
lentiſſimos aduocatos, exemplo deducuntur. Fuit tamẽ
pro parte hæredum Iacobæ allegatum eam nõ fuiſſe do-
tatam, & ideo ſtatutum non habere locum. Item quod
tale ſtatutum de tempore obitus Cęſaris, de cuius ſuc-
ceſſione agitur, adhuc conditum non erat, quę cùm val-
de releuantia ſint, dixerunt Domini videndum eſſe, an
in facto verificentur. Et ideo partes excellentiſſ. D. Iudi
cis, coram quo cauſa pendet, erunt animaduertere ad
huiuſmodi obiectiones.

SERAPHINI.

Valentin. de Conſentayna. Lunæ, 30. Ianuarij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio facta cum omnibus eius requiſitis eſt manute
nenda.*
2 *Præſentatio admiſſa cum clauſula, ſi & inquantum, valet,
prout de appellatione.*

DECISIO DCLXXXVII.

Dubitatũ, an Illuſtr. D. Comes de Conſentayna eſ-
ſet manutenendus in ſua quaſi poſſeſſione præ
ſentandi, ita vt Ludouicus ab eo præſentatus ve
niret inſtituẽdus, vel potius prouiſus apoſtolicus in poſ-
ſeſſionem immittendus.
Et fuit per Dominos concluſum non poſſe de iure
denegari inſtitutionem ipſi præſentato. Fuit enim præ-
ſentatus à Comite Do. Ximenio, qui erat in quaſi poſſeſ-
ſione præſentandi, ex quo præſentauerat Michaelem, &
1 eius præſentatio ſortita fuerit effectum: nam † per eius
obitum vterque venit, & in ſumma concurrunt omnia
requiſita à Calderin. conſi. 12. de iurepatrona. fuit enim
præſentatio facta ante litem motam, & admiſſa ab ordi-
nario, licèt cum clauſula, ſi & inquantum, quæ tamẽ im-
2 portat admiſſionem, cùm † ſimus in caſu, in quo debe-
bat admitti, vt in appellatione ita admiſſa ita tradit Ro-
man. conſil. 501. & Felyn. in ca. cum contingat. num. 13.
de of. delega.
Deberi autem inſtitutionem tum ex ſupradictis pa-
tet, tum ex his quæ tradit Abb. in cap. 2. nume. 22. de in
integ. reſt. Roch. de iurepatron. in verſic. competens. nu-
me. 15. ver. nota. Lambertin. de iurepatron. art. 4. 5. q. 1.
par. 2. lib. nu. 2.
Neque obſtant contraria.
Et primò, quod priuilegium Leonis ſit reuocatũ per
regulam Adriani. Quia de hoc adhuc conſtare non dici-
tur, & pars interim manutentionem petere poteſt, & po
ſtea in petitorio docere, quòd non ſubiaceat regulæ. Et
ſimul ſtare etiam poſſunt, & quod præſentatus ſit inſti-
tuendus, & quod in iudicio petitorio iuſpatronatus ve-
niat declarandum nullum.
Non ob. ſententiæ, quæ alias dicuntur latæ contra Mi
chaelem, quia apparet eas non habuiſſe effectum: ipſe
enim deceſſit in poſſeſſione.
Non ob. quòd obijcitur contra prædictum iuſpatro-
natus, quòd ſolutio fuerit facta per Comitem impetran
tem de primitijs, non autem de bonis ſuis, quia videba
tur iſtas primitias ad ipſum pertinuiſſe, cùm admini-
ſtratores fabricæ eas exegerint vigore ceſſionis per Co-
mitem ipſis factæ, quæ omnino eſſet inutilis, ſi ad Co-
mitem dictæ primitiæ non ſpectaſſent, & maximè cùm
dicantur primitiæ villæ, quæ in locis Maurorum plerun
que ſpectant ad Dominos temporales, vt paſſim obſer-
uari licet in eo regno.
Nõ ob. quod opponitur de re iudicata, quia ſi de pri-
mis ſententijs agamus, in illis non damnatur iuſpatro-
natus, & quod plus eſt, non fuerunt ſortitæ effectum.
Neque lis illa quicquàm facit, cùm ex curſu tempo-
ris cenſeatur habita pro derelicta. Si verò loquimur de 1
ſententia vltima lata, adhuc non conſtat de eius iuſtitia,
& cùm

& cùm concernat petitorium tantũ, non tollit ius quæ-
ſitũ Michaeli ex præſentatione, & inſtitutione, quę præ-
ceſſerunt. Quod verò deducitur ex ſacro Conc. Trid. di-
xerunt Domini non obſtare, cum in prima par. nõ loqua
tur de priuilegijs conceſſis ex cauſa oneroſa, quod fuit
ſępius in alijs cauſis à Rota animaduerſum.

SERAPHINI.

Toletan. primitiarum. Die Lunæ, 27. Febru. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Acta reproducta parte non legitimè citata, quando non annullent proceſſum.*

2 *Mandatum ſufficit quandocunque produci ad validitatem iudicij.*

3 *Proteſtatio in omnibus actibus repeti debet.*

4 *Solemnitas tanta non requiritur in citationibus ad videndum decerni literas executoriales, quanta in alijs.*

DECISIO DCLXXXVIII.

FVit reſolutum pro validitate executorialium, non
obſtantib. nullitatib. exẽplo allegatis. Nã quantũ ad
primã nullitatẽ, quæ deducitur ex eo, q acta non
fuerint reproducta, parte legitimè citata, fuit dictum, q
auctoritas Bar. in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 3. ff.
1 de acq. poſ. cum alijs allegatis, loquitur, † qñ non cõſtat,
q acta fuerint tranſportata, vt ẽt loquitur Fel. in c. eccle
ſia ſanctæ Mariæ. nu. 16. in fi. de conſt. vel qñ ſumus in di
uerſa cã coram eodem, vt ibi per Bar. hic aũt conſtat pro-
ceſſum prioris inſtantiæ productum fuiſſe, ex quo con-
ſtitit de re iudicata. Secundò, quod deducitur fuiſſe pro
ceſſum citato procuratore ſubſtituto à D. Io. Pres, cu-
ius mandatum non fuerat productum, & exemplo pre-
ſtatum fuerat neminẽ audiri, niſi docto de legitimo mã
dato, non placet, quia re vera D. Ioannes erat procurator,
2 ideo † ſufficit, q mandatum qñcunq; producaẽ. Rot. de-
ciſ. 7. de proc. in nou. Et quamuis hoc non procedat par-
te opponente, vt per Aym. conſ. 108. cum tamen poſtea
aliter non producto dicto mandato D. Didacus citauit
prædictum ſubſtitutum, videtur receſſiſſe à priori illa
3 † proteſtatione, quæ in omnibus actibus repeti debebat.
Put. deciſ. 218. lib. 2. Mohed. deciſ. 44.

Tertiò, quod dr̃ fuiſſe citatũ Ioãnẽ per affixionẽ abſq;
alia diligentia, non placet, quia hoc venit in executionẽ
decreti facti, de quo ſ. 986. Neq; obſtat intimatio facta
perſonaliter Ioanni nominationis interpretis, q a adeſt
error in regiſtro, cum ex relatione Curſoris in originali
appareat non fuiſſe factã perſonaliter, ſed domi dimiſſa
4 copia, & † in ſumma in iſtis citationibus ad videndum
decerni literas executoriales, non requiritur tãta ſolem
nitas, quanta in alijs. Rot. deciſ. 15. de re iud. in nou.

Quartò, quod dicitur reſeruationis literas non fuiſſe
iuſtificatas, non placuit, quia ſi non ſunt iuſtificatæ, ius
remanſit penes ipſum reſignantem: itaque quomodocũ
que res ſe habeat, apparet de ipſius bono iure. & ita pro
validitate fuit concluſum.

SERAPHINI.

Roman. executionis. Lunæ, 6. Martij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Conditio momentanea ſtatim purificata dicitur, quòd ad actus finem deuentum eſt.*

2 *Matrimonium à principio validum dicitur, licèt vir eſſet impotens. ex communi.*

3 *Conditio momentanea ſufficit ſemel adimpleta.*

4 *Hæredes non poſſunt minuere dotem, ſtante ſtipulatione notarij pro omnibus quorum intererat, & obitu teſtatoris.*

DECISIO DCLXXXIX.

FVit reſolutum, conditionem eſſe purificatam: cũ
1 † enim ſit conditio momentanea, ſi nuptiæ ſeque
rentur, ſtatim, q contractum fuit matrimonium,
purificata fuit conditio. l. cum fuerit. de cond. & demon.
Dec. in l. ſi quis hæredem. nu. 2. C. de inſt. & ſubſt.
2 Nec ob. q vir eſſet impotens, quia † tale matrimoniũ
à principio tenet, & eſt validum, vt communiter tenent
Doct. in c. puberes. de diſpenſat. impuber. & ibi per Abb.
nu. 4. licèt gl. contrarium tenuerit. & de communi teſta-
tur Silueſtrin. in verbo, matrimonium. nu. 7. Et quãuis
in c. quod ſedem. & c. ex literis. & c. fraternitatis. de frig.
& maleſic. videantur dicere matrimonium eſſe nullum,
tñ potius innuunt, q veniat diſſoluendum, vel ſaltem, q
ex poſtfacto declaretur nullum, vt per Hoſt. in ſum. de
frigid. & maleſic. nu. 3. & volentib. coniugibus tenet. Et
3 ſufficit, q conditio † momentanea ſemel fuerit adim-
pleta. l. ſi quis hæredem. C. de inſt. & ſubſt. Oldra. cõſ. 21.
nu. 1. Neque obſtat, ſi dicatur ex euentu apparuiſſe nul-
lum propter impotentiam viri, quia (vt hoc dici poſſit)
multa requiruntur, quæ non apparent obſeruata fuiſſe,
de quib. per Hoſt. vbi ſupra. Et hoc maxime procedit, qa
4 † ſtante ſtipulatione notarij pro omnib. quorum inter-
erat, & obitu teſtatoris, non poſſunt hæredes minuere
hanc dotem. Dec. conſ. 35. per tot. & maxime nu. 5. verſi.
nec prædictæ concluſioni. Rip. in l. 1. nu. 61. ff. ſol. matri.
Ex quibus concluſum, non implementum conditionis
in caſu, de quo agitur, non obſtare.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Lunæ, 6. Martij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Mulier pro eius dote tenetur accipere in ſolutum bona non probibita alienari ſi extant, aliàs ad probibita habeẽ actionem.*

2 *Limita in creditoribus habentibus hypothecariam, non autem perſonalem. nu. 2.*

3 *Inuentarij confectio reddit ſolum creditorem ſecurum ne damnum patiatur, non autem, vt lucretur.*

4 *Statutum domicilij viri attendendum eſt.*

5 *Allegans extare alia bona quam in inuentario deſcripta, probare debet.*

DECISIO DCXC.

FVit dubitatum, an probetur tot bona remanere pe
nes Illuſtr. mulieres, vt poſſint ſibi ſatisfacere de
dote, & donatione propter noptias D. Margaritæ
auiæ. Et licèt dubitatio verſetur circa factum, tamen per
informantes mulierum fuit tractata alia difficultas, an
poſſint cogi talia bona accipere in ſolutum ita, vt non
poſſint exercere eorum hypothecam contractam ante
pactum contra bona pacto ſuppoſita. In qua regula eſt pro
1 mulierib. l. filiusfamilias. §. diui. de leg. 1. in fi. Tamen † li-
mitatur hęc regula per tex. in l. pater filium. in fi. prin. de
leg. 3. vt non poſſint hæc vendi, vel diſtrahi, qñ adſunt
alia

alia bona non prohibita alienari. Cum.in l.peto.§. ꝑdiũ.
nu.3.de leg.3.Iaſ.in d.§.diui.nu.25. in 2. lectura.Loares.
2 nu.21.Soc.iun. nu.32. Hæc † tamen fallentia ſublimita-
tur, vt procedat in creditoribus chirographarijs haben-
tibus perſonalem actionem tantum, non autem in ha-
bentib.hypothecariam, quia per huiuſmodi prohibitio-
nem eis præiudicari non poteſt.l. 1. C. deb. vend.pigno.
imper.non poſ.& ibi Bal.Saly.& Ang.Verùm cum ſimus
in creditoribus iiſdemque hæredib. ſubintrat aliã diffi-
cultas.Nam ſi Sciarra fuit hæres D.Alexandri ſine inuẽ-
tario, confuſæ fuerunt actiones, & extinctæ.l.debitori.
C.de pact.Et hoc in euentum, quòd Margaritæ ſucceſſe-
rit Sciarra: ſi verò filiæ ſucceſſerunt Margaritæ mediãte
perſona Pauli, ſubintrat eadem difficultas confectionis
3 inuentarij. Sed † præſuppoſito etiam, ꝙ fuerit cõfectũ
inuentarium, illud ſolum reddit creditorem ſecurũ, ne
damnum patiatur, non aũt vt lucretur. Et ideo pòt D. Iu
lius dicere filias conſecutas tãtundem fuiſſe in alijs bo-
nis, & in eis ſatisfactas eſſe.l.fi.§. in computatione.C. de
iure delib.vbi Bar.nu.6.Caſtren.num.7.Alex.numero 5.
& 6. plures congerit Fanut.de inuent.fol. 103. nume.4.
Ideo deueniendo ad dubium, Domini dixerunt ſtatuen
dum prius eſſe, quantum eſt creditum mulierum. Nam
hoc pendet tum ex ea inſpectione, quodnam ſtatutum
4 circa lucrum ſit attendendum. Et regula eſt † attẽdi ſta-
tutum domicilij viri.l.exigere.de iudic. Tiraq. de legib.
connubial.gl.1.nu.45.Roland.de lucr.dot.q.15.Tum ex
eo, an cenſus 3000. ſcutorum ſit fundus dotalis, vel da-
tus in ſolutum, quod verius videtur, inſpectis verbis cla-
riſſimis inſtrumenti, & ideo intrat tex. in l. quoties. C.
de iur.dot.l.plerunque.ff.eo. titu.l.ex conuentione. C.de
pact. Couar.practi.quæſtio.c.28.

Secundò videndum, quænam bona extent pro ſatisfa
ctione, & informantes pro Dom. Iulio dicunt hunc cen
ſum extare: ſed neque id probant, neque apparet, an ſit
extinctus. Et ſiquidem mulieres confecerunt inuẽtariũ,
5 & in eo non eſt deſcriptus, qui † dicit extare, hoc proba
re debet, ad gl.in l.cum de lege.de proba.l.fi.§.licẽtia.vbi
Doct.de iur. deliberan. Alci.reg.3.præſump.20. Hercul.
de negat.nu.95. Sin minus, eſſent confuſæ actiones, &
fruſtra de hac re quæritur.

Quantum ad ſcuta 5000. informantes pro mulierib.
allegant eſſe erogata in ſolutionem dotis Dom. Virginię
Gambacurtæ, ſed hoc non probant, niſi pro ſumma ſcu-
torum 2500. ideo melius deducant hanc ſolutionem.

Quantum ad bona mobilia, ſi probaretur eſſe Alexã
dri, eſſet eorum habenda ratio: ſi verò nõ probatur, &
Sciarra confecit inuentarium, hæc non veniunt compu
tanda, cùm non ſint Alexandri cuius æs alienum ex ſuis,
& non alienis bonis, eſt deducendum.

LANCELLOTTI.

Viterbien.bonorum.Mercur.7.Febru.1582.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, relinquo, adiectum certæ rei, vel quantitati,*
nunquàm trahitur ad inſtitutionem. ex magis com-
muni.
2 *Declaratio non requiritur, vbi verba ſunt clara.*
3 *Inſtitutio matris eſt etiam neceſſaria ad teſtamentum, ne*
filij præteritione reddatur nullum.
4 *Declaratio non poteſt fieri per duos teſtes ad actus vali-*
ditatem, ſed tot requiruntur, quot ſunt neceſſarij de iu-
re ad illius probationem.
5 *Inſtitutio facta inter liberos, poteſt probari per duos*
teſtes.

DECISIO DCXCI.

FVit reſolutum non probari particularem inſtitu-
tionem factam per Camillum de Angela matre,
quia de dicta inſtitutione ſolum deponit Aſcen-
ſius Parochus, & Malagriccia teſtis, cuius exceptiones
nunc circumſcribuntur, cùm tamen vltra Parochum
duo teſtes ſint neceſſarij in terminis capitu. cum eſſes.
de teſtamen.

Non obſt. quòd verbum, relinquo, ſit obſcurum, &
poſſit intelligi tam de inſtitutione, quàm de legato, &
ideo declaratio verbi obſcuri poſſit fieri per duos teſtes,
videlicet dictum Parochum, & Malagricciam.

1 Quoniam † reſpondetur, quòd quando verbum, re-
linquo, adijcitur certæ rei, vel quantitati, prout in hoc
teſtamento, in quo Angelæ matri fuerunt relicta duo
ſcuta, nunc nunquàm trahitur ad inſtitutionem, ſecun-
dum opinionem Barto.in l.cogi.in princip. numero ter-
tio, ad Trebel. quæ eſt magis communis tam de iure ca-
nonico, quàm ciuili, & tradit Alexan.conſil.177.numero
octauo, verſicu.tertio principali fundamento, volum.ſe-
cundo, Iaſ.in auth. nouiſſima.numero 34. C.de inoffic.
teſtam.Couar.in c.Raynutius.§.1.nu.5.ver.tertius intel
lectus.de teſtam.cum alijs, de quibus hic per informan-
tes pro parte Angelæ.

Quo ſtante, cùm ſuper hoc verbo, relinquo, habea-
mus certam determinationem reiectis contrarijs opi-
2 nionibus, non eſt locus declarationi, quia † illa ceſſat,
quando eſt omiſſa à verbis, vt declarat Cuma, in l. hære-
des palam.§. ſi quid poſt.numero tertio, verſicu. quæro
quot teſtes.de teſtam.late per Gabriel. de regu. iur. con-
cluſ.3.nu.35.

Præterea quando teſtator aliquid exprimit, propter
quod eius diſpoſitio redditur nulla, prout in iſto caſu,
3 in quo † inſtitutio matris eſt de ſubſtantia teſtamenti,
§.aliud quoque capitulum.iuncto §.ſunt igitur. & §.ſi au
tem hæc omnia. Authen. vt cum de appella.cognoſc. de-
clarat Iaſ. in dicta authen. nouiſſima. numero decimo-
tertio, Guliel. de Benedict. in dicto capitu. Raynutius.
verſicu. in eodem teſtamento relinquens. il primo, nu-
mero vigeſimotertio, Clar.in §. teſtamentum. quæſtio.
4 trigeſimaoctaua, verſic.ſed quæro, tunc declaratio † non
poteſt fieri per duos teſtes, cùm tractetur de validitate
actus, ſed tot requiruntur, quot ſunt neceſſarij de iure
ad illius probationem. gloſ. in l. cum proponebatur. In
verſicu. coniectura. de lega. ſecundo, Butr. in dicto §. ſi
quid poſt. numero quarto, vbi Caſtren. numero tertio,
Guliel.de Benedict.in d.verſic.in eodem teſtamento.nu-
me. 42. & Gabriel.d.concluſ.3.nu.36.

Non obſt.doctrina Bal.in l.ſecunda, C.de bon.poſſeſ.
ſecund.tabul.nume. 1.verſic. ex his apparet, vbi videtur
concludere, quòd ad probandam inſtitutionem ſuffi-
ciunt duo teſtes.

5 Quoniam † loquitur in inſtitutione facta inter libe-
ros, quæ poteſt probari per duos teſtes.l.hac conſultiſſi-
ma.§.ex imperfecto.& ibi no.Doct.C.de teſtam, vt decla
rat ibi Caſtren.nu. 5.Dec.nu.7.Rimin.nu. 5.verſic.ex his
infert Bal. Guliel.de Bened.in eodem verſ. in eodem te-
ſtamento.nu. 47. immo Bald. in inſtitutione facta inter
extraneos tenet contrarium, dum inquit, quòd ſolemni-
tas voluntatis debet probari per tot teſtes, quot ſunt
neceſſarij in facto.

An autem ex coniecturis hæc probatio per Parochũ
& Malagricciam poſſit ſuppleri, particulariter videbit.

ALDOBRANDINI.

Roman. caſalis. Lunæ, 29. Ianuarij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Dominus agens contra emphyteutam non tenetur oſtendere titulum, ſed ſufficit ſola poſſeſſio.*
2 *Tempora coniunguntur contra emphyteutam ad eum expellendum ob non ſolutionem canonis.*
3 *Emphyteuta ſe defendens ad excludendum ſpolium debet interim ſoluere canonem.*

DECISIO DCXCII.

DOmini tenoeruot, terras, de quib. agitur, fuiſſe deuolutas ob canonem noo ſolotum ab anno 1569. vſq; ad annum 1579. concurrunt.o. omnia requiſita. Fuit.n. facta declaratio deuolutionis etiam ob iſtam caoſam à canooicis. 5. & 26. Septẽbris, 1572. Et adeſt mora ne dum trieonalis, ſed ferè decennalis. l. 2. C. de iure emphy. c. potuis. locat. Nec placuerunt Dominis excuſationes allegatæ, & diſtinctio temporis facta, quia cùm 26 Febru. 1576. canonici produxerint inſtrumentum vnionis factæ ſacriſtiæ, debuit Illuſtr. Do. Cin-
1 oius ſoluere. cùm.o. † canonici agereot cootra Cinciom, non erat ioſtificandus titulus cum ipſo, ſed ſofficiebat ſola poſſeſſio. Rot. deciſ. 1. de reſt. ſpolia. in non. Achil. deciſ. vnica, de ſucceſ. in benefic. & ita fuit alias reſolutum in vna Regien. coram R. P. D. meo Blanchetto. Idque tantò magis, qoia poſtmodum 4. Iulij, 1578. produxerunt canonici literas apoſtolicas vnionis, & nihilominus nẽ obolum tunc, vel ſoluit, vel obtulit. Et quamuis à die datæ vnionis, vel productionis non ſit lapſum biennium, ſufficit, quòd iuncto tempore præcedenti lapſum ſit biẽ
2 nium, quia † coniunguntur hæc tempora, vt per Capyc. deci. 16. nu. 6. quam Rota approbauit. vt per Achil. dec. 1. de locat. Pot. deciſ. 412. eadem die lib. 3. Neq; hodie ſtante commiſſione mihi pręſentata vltimo loco, & expreſſa petitione capituli poteſt intrare difficultas tacta in dictis reſolutionibus.
3 Nec etiã ob. quòd canonici agerent ſpolio, quia † Cincius, qoi ad excludendum ſpolium nitebatur contractu locationis, ioterim debuit ſoluere canonem, vt p Achil. & Put. ſup. allegatos. Et tantò magis grauior videtur mora hæc, ex quo obtenta ab ipſo commiſſione ſuper reſtitutione in integrum aduerſus omiſſam ſolutionem canonom, nihil tamen, nec ſoluit, nec depoſuit taliter, quòd nulla viſa fuit Dominis ſubeſſe cauſa, ex qua poſſit excuſari.

SERAPHINI.

Fauentina bonorum de Nicolutijs. Lunæ, 15. Ianuarij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio probat bona paterna, & ſubiecta fideicommiſſo.*
2 *Dominium probatur ex confeſſione, ſed non transfertur.*
3 *Confeſſio bonorum facta in diuiſione probat etiam contra ſingularem ſucceſſorem.*
4 *Trebellianica detractio poteſt prohiberi filijs à teſtatore.*
5 *Verba concepta in tertia perſona, quæ referri poſſunt ad teſtatorem, & ad hæredem, in dubio referuntur ad teſtatorem.*
Limita, niſi materia aliud ſuadeat. nu. 6.
7 *Hæres hæredis non poteſt detrahere Trebellianicam, niſi ex perſona primi hæredis, cui iam erat prohibita.*

DECISIO DCXCIII.

QVantum ad priorẽ partẽ dubij, q̃ bona probantur ſubiecta fideicommiſſo, Dñi cenſoerũt ꝓbari, ea oĩa bona, quæ continentor in inſtr̃o di-
1 uiſio ois, eſſe ſubiecta fideicõmiſſo, cùm † diuidentes fateantur prædicta bona eſſe pr̃na, & ſubſtitutio fuerit facta in omnibus bonis. Pariſ. conſil. 26. nu. 54. lib. 2. Nam
2 † licèt ex confeſſione non transferatur dominium, probatur tamen. Bart. in l. cum falſa. C. de iur. & fact. igno.
3 Rui. conſ. 128. 5. & nu. 18. lib. 2. Et † huioſmodi confeſſio probat ne dum cootra confitentem, ſed & cõtra ſingularem ſucceſſorem. Rui. d. conſ. 128. nu. 16. cum alijs allegatis. Idque eò magis dicendum, cùm diuiſio ſortita fuerit effectom: & niſi vere bona ad patrem pertinuiſſent, Euangeliſta ſibi præiudicaſſet per diuiſionẽ, & cenſeretur illa donaſſe, & ita ſuũ iactaſſet diuidendo: non. n. in facto proprio ignorantia huiuſmodi eſt tollerabilis. l. cum putarem. l. poſt diuiſionem. C. fam. erc.

Neq; ob. inſtrumentum emptionis, quia ex eo cõtrariom non probatur. Cùm. n. Euangeliſta eſſet filiusfamilias, qđ emit, patri acquiſiuit. l. acquiri. de acquir. rer. domi. Nec conſtat, quod ex acquiſitis exercendo artem medicam emerit, quia immo contrarium apparet ex eius confeſſione, cùm fateatur eſſe bona paterna.

Quantum ad poſteriorem partem dubij, an filijs fuerit prohibita detractio Trebellianicæ, Dñi tenuerũt par-
4 tem † affirmatiuam per tex. in l. ex facto. in princ. & in l. debitor. ad Treb. & in l. cùm in teſtamento. de aur. & argen. leg. ex quib. iurib. probatur dictionem, ſuis, referri ad teſtatorem, non ad alium. ad idem Ale. conſ. 56. nu. 1. & 2. lib. 1. Marſil. ſing. 21. Bertrand. cõſ. 256. col. 1. in 1. 3. Roland. conſ. 70. nu. 77. lib. 3. Et recepta eſt regula quòd
5 † verba concepta in 3. perſona, quæ referri poſſunt ad teſtatorem, & ad hæredem, in dubio referuntur ad teſtatorem, vt per Imo. in d. l. ex facto. in prin. num. 1. & ibi Rip. nu. 5. ad Treb. Dec. in d. l. fi. nu. 4. C. de impube. & conſil. 470. nu. 12. & fuit doctrina Bar. in d. l. cùm in teſtamento. de aur. & arg. leg. & Alex. vbi ſupra. Et quamuis Imol.
6 ibi limitet iſtam regulam, vt non † procedat, quando ſubiecta materia aliud ſuadet per tex. in l. cogi. §. ſed ſi ſeruo. ad Trebel. & ibidem Seiſel. nu. 1. hæc limitatio quantomuis vera non applicatur, cùm indifferenter ſecundũ opinionem Rotæ Trebellianicæ detractio omnibus hæredibus etiam filijs primi gradus prohiberi poſſit. Suadetur hæc interpretatio, quia alias intelligendo de hære-
7 dibus vxoris, ſuperflua eſſent illa verba, cùm † hæres hæredis non poſſit detrahere Trebellianicam, niſi ex perſona primi hæredis, cui hoc caſu iam erat prohibita. l. 1. §. denique. vbi Docto. ad Trebel. confirmatur quoque ex prohibitione detractionis legitimæ, quæ eſt neceſſario referenda ad filios, cùm alijs non deberetur. Et ex his concluſum, prohibitionem eſſe claram, & neceſſario concludere.

BLANCHETTI.

In eadem Fauentin. fideicommiſſi. Veneris, 16. Februarij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio alienationis cum expreſſa ratione ex ſui natura*

*tura non ſolum inducit, ſed etiam ampliat, & exten-
dit fideicommiſſum.*
2 *Hæres nec ad tempus, nec ex tempore inſtitui poteſt.*

DECISIO DCXCIIII.

Domini in ſecunda poſitione huius cauſę pro ma
iori parte recedendum cenſebant à reſolutione
facta die 12. menſis præteriti, ea potiſſimũ ra-
1 tione, ꝙ † prohibito alienationis cum expreſſa rõne ex
ſui natura non ſolũ inducit, ſed ẽt ampliat, & extendit fi-
deicommiſſum, ex allegatis pro Archipresbytero, & Ber
trand. conſ. 46. nu. 7. in 2. pri. & conſ. 173. nu. 14. in 2. 3.
& late Gabriel. de fideicommiſ. concluſ. 10. nu. 12. & fa-
tentur ſcribentes per Iaco. Nec ob. quod ſtet cõſecutiue
ad præcedentem inſtitutionem pupillarem, quia hic nõ
põt dari iſte intellectus: cùm n. comprehendat oẽs inſti
tutos, & ſubſtitutos, ſicut inſtitutio filij eſt indiſtincta,
ita & indiſtincta eſt prohibitio alienatonis ipſum com
prehendens, alias ſi ſecundũ terminos ſubſtitutionis pce
dentis eſſet intelligenda, ſequeretur, ꝙ hæreditas vſque
ad tẽpus pupillaris ętatis filio eſſet relicta, contra tritiſſi
2 mam regulam, quod † hæres, nec ad tempus, nec ex tem
pore inſtitui poteſt. §. hæres. Inſti. de hære. inſt. Cùm igi-
tur inſtitutio comprehendat omne tempus, ita & prohi
bitio, ex quo ſequitur, ꝙ omnes clauſulæ poſtea ſubſe-
quentes etiam ipſę recipiant eundem ſenſum, & com-
plectantur omnes caſus, prout ipſa prohibitio compre-
hendit omnes perſonas, licèt etiam ſecũdum aliquos ex
dominis clauſula, adeo quòd vult, inducat fideicommiſ-
ſum, ex allegatis pro Archipresbytero. verum quia agi-
tor de reuocanda deciſione, mandarunt, vt in primis au
dientijs quadrageſimæ cauſam iterum proponam &c.

ALDOBRANDINI.

Lucana decanatus. Vener. prima Decembris. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Pactum, quòd datum pro dote eccleſiæ reuocetur corruen
te eccleſia, non valet. & nu. 4.*
Limita in pacto inito cum Papa. nu. 7.
2 *Patronus diruta eccleſia non poteſt repetere fundum.*
Immo nec etiam de conſenſu epiſcopi. & quare.
3 *Donatio ſi ſit facta eccleſiæ aliàs non valitura, niſi certo
modo adimpleto, datum repetitur eccleſia recuſante mo
dum adimplere.*
5 *Voluntas cuiuſque in dubio talis præſumitur, qualis de iure
eſſe debet.*
6 *Mens diſponentium præſumitur conformis naturæ rei, de
qua agitur.*
8 *Relictum ciuitati, vt fiant certi ludi, vel certamina, ſi id fie
ri nequeat, non caducatur legatum, ſed conuertitur in
alios vſus.*
Limita, niſi teſtator aliter expreſsè diſponeret.
9 *Modus non adimpletus non operatur reuocationem dato-
rum, ſed agi debet ad implementum.*
10 *Vnum quando ad plura poteſt re referri, non ſufficit ta-
lis expreſſio.*

DECISIO DCXCV.

Concluſerunt Domini pro maiori parte, in caſu,
de quo agitur, non adeſſe ſufficientes coniectu-
ras, ex quibus dicendum ſit, cedentes commen-
dis, & dãtes pecunias pro dote collegiatæ nõ fuiſſe alias
ceſſuros, vel daturos, niſi cũ effectuali implemento mo-
di perſeuerantiæ, ita ꝙ reuocato iurepatronatus conſe-
quenter corruere deberet collegiata, ex quo neceſſariò
infertur ẽt nõ conſtare hanc fuiſſe mentẽ Papæ, vt reuo-
cato iurepatronatus dẽret ẽt reuocari collegiata. Ratio
1 fuit, quia † pactum hoc, ꝙ datũ pro dote eccleſiæ reuo-
cetur corruente eccleſia, vti à iure reprobatũ, non valet.
Anch. conſ. 107. nu. 7. Pan. de Cittadin. de iurepat. par. 5.
ca. nu. 20. & 21. & quod in eo cõſenſus Epiſcopi inter-
ueniat. Lamber. de iurepat. 1. par. 1. lib. q. 5. art. 8. nu. 9. &
q. 6. ar. 4. nu. 11. & 12. & q. 9. ar. 1. num. 104. Quod idẽ eſt
2 in fundatione eccleſiæ: patronus† namq; diruta eccleſia
non repetit fundũ. Inno. in rub. de iurepat. nu. 2. Caſſad.
ibi d. in 6. q. in fi. Roch. de iurepat. in verb. eccleſiã funda-
uit. q. 5. Lambert. in eo. tract. par. 1. q. 6. ar. 4. nu. 11. Nec ẽt
de conſenſu Epi valet pactũ in fundatione, quod diruta
eccleſia fundus ad patronũ reuertatur. Lãber. in d. ar. 9.
q. 1. par. 1. lib. nu. 103. Horum omnium ea eſt rõ, quia ſe-
mel Deo dicatum non eſt amplius ad vſus humanos re-
uocandum c. ſemel Deo dicatum. de regu. iur. in 6. maxi-
me in eo quod datur ſiue pro fundatione, ſiue pro dota-
tione eccleſiæ, quia in re eſt multũ priuilegiata eccleſia.
c. 2. 10. q. 1. c. ſi quis baſilicam. de conſecr. diſt. 1. cap. 1. de
cenſib. quæ iura ad hoc adducuntur ab Ancha. d. conſil.
197. num. ſeptimo.

Non ob. doct. Bal. in l. dictam. ſub nu. 5. ver. ego dixi.
C. de cond. ob cãm. Doc. in c. verum. de cõd. appoſ. & Ti-
raq. de retract. Lignag. §. fi. nu. 14. & 15. & Corſe. in ſing.
3 in ver. contractus. 15. aſſerentium, ꝙ quando conſtat† do
nantes eccleſiæ alias donaturos non fuiſſe, niſi mõ adim
pleto, datum repetitur, eccleſia recuſante modũ adim-
plere, ex quo datum nõ dr̃ effectũ ſimpliciter ſancta ſan-
ctorum, ſed cũ ſua cã. Quia nullus iſtorũ loquitur in da-
to pro dote, in quo caſu particolares habemus auctorita
tes reprobantes hmõi pactum reſolutiuum. Fely. quoq;
in c. cùm venerabilis. nu. 33. de excep. dum affirmat vale-
re conuentionẽ conſentiente epiſcopo, non loquitur in
hoc pacto, ſed in ea conuentione, ꝙ ordinatio eccleſiæ
ad alium ꝑter Epiſcopum pertineat, vt apparet ex Innoc.
in c. in Lateranenſi. circa fi. de præb. & Abb. in ca. nobis.
4 nu. 5. de iurepatro. quos allegat. quam † opinionẽ, ꝙ pa-
ctum hoc non valeat, aliqui ex Dñis comprobant ex tra
dit. in ſimili à Bal. in l. cùm rem aliquam. nu. 5. de lega. &
in l. ab eo. in fi. C. de fideicom. & Abb. in c. ſignificatum.
nu. 1. de præb. & Inno. in c. nos quidem. nu. 2. de teſtamẽ.
Firma itaque manente hac opi. Anch. ſuper cuius verita
te ſi pars vellet audiri, aliqui ex Dominis dicebant poſſe
illi ſatisfieri, concluſerunt, vt dixi, non afferri tales conie
cturas, ex quibus dicendum ſit à partibus appoſitũ fuiſ-
ſe huiuſmodi pactum reſolutiuum, parteſque vel Papã
talem habuiſſe intentionem, quam ſi etiam partes ha-
buiſſent tanquàm propoſitum in mente retẽtum, cùm
Papę non innotuerit, nihilominus operaretur, quia non
eſt præſumendum, quod partes voluerint apponere pa-
ctum à iure improbatum, immo potius cenſendum eſt
in hoc ſe conformaſſe cum diſpoſitione iuris commu-
nis, ad trad. in l. hæredes mei. §. cum ita. ad Trebel. volun
5 tas enim cuiuſque† in dubio talis præſumitur, qualis de
iure eſſe debet. Bal. in c. 1. nu. 1. de iuram. calum. Aym. cõ
6 ſil. 53. nu. 23. & mens † diſponentium præſumitur con-
formis naturæ rei, de qua agitur. Oldrad. conſi. 243. nu-
me. 7. Aym. loquens in dote conſ. 186. nu. 6. quo fit, vt cũ
dos eccleſiæ data ſit irreuocabilis, talis quoque præſu-
mitur fuiſſe mens dotantium.

Nec placuit reſponſio, ꝙ ſupradicta ꝓcedere poſſent,
7 † niſi res geſta fuiſſet cũ Pontifice, qui in iſtis oĩa põt. c.
innotuit. de elec. cap. propoſuit. de conceſ. præben. Quia
Rr 2 bona

bona eſſet talis rñſio, ſi pactum expreſſe legeretur, ſed cũ
expreſſe nec in ſuppletione, nec in literis legatur, & agaẽ
de coniectura de mente partium, & Papæ, non eſt pſu-
mendum eos aliqd tale voluiſſe, cũ voluntas, & partium
& Papæ ea præſumatur, vt dictũ eſt, q̃ de iure eſſe debet.
l. ex facto. vbi Iaſ. in 4. not. de vulg. & pup. cum ſim. Maxi
8 mè, qa videmus in ſimili, q † relictum ciuitati, vt fiãt lu
di, vel certamina aliqua, ſi id fieri nequeat, non ꝓpterea
caducatur legatum, ſed conuertitur in alios vſus. l. lega-
ta ciuitati. cum l. ſeq. ff. de vſufruct. lega. l. legatum. ff. de
admin. rerum ad ciui. pertin. niſi teſtator expreſſe diſpo
ſuerit, q ſi ludi non fierent, legatum penes hæredes re-
maneret. l. liberto. §. Lucius. ff. de an. leg. vbi gl. & Bar. quę
iura ad legatum factum eccleſię trahit Couar. in ca. nos
quidem. num. 9. de teſtam. & Bal. in l. cùm rem alienam.
nu. 5. & 6. C. de legat.

Non ob. allegata correſpectiuitas, quia cũ (vt Dñi re-
ſolueruni) ea ſolum operetur, vt reſeruatio iuriſpatrona
tus ſit poſita in conditione, perſeuerantia autẽ ſub mo-
9 do, eius † defectus ſiue nõ adimplemẽtũ regulariter nõ
operatur reuocationẽ datorũ eccleſiæ, ſed agi dẽt ad im
plementum. c. verũ. de cond. appoſi. vbi oẽs. hoc eſt totũ
illud, quod operaẽ correſpectiuitas. Ad effectũ igiẽ reſo-
lutionis inducendæ poſtq̃ ſemel oĩa valide reſeruata fue
runt, aliæ ſunt afferendæ coniecturæ, pter correſpectiui
tatẽ, ex quib. cenſendũ ſit partes hũc ſenſum habuiſſe, q̃
hic nõ afferuntur. Dũ. n. põderanẽ verba ſupplicationis,
q voluerunt cedentes, & pecunias dantes ꝓ dote ſibi re-
ſeruari iuſpatronatus in ppetuũ, & q poſſent, dũ pro tpe
vacarent, decanatus, & alia bñficia inſtituẽda pñtare, &
q voluerint reſeruari tale iuſpatronatus, & taliter qua-
lificatũ, vt non poſſet nec cenſereẽ ei derogatũ, niſi ꝓut
derogatur patronatib. Principũ, cùm hęc oĩa ab initio p
ſignaturã Papę, dum dixit, fiat vt petitur, Sarnen. de non
iudic. iuxta formã ſupplicat. q. 1. nu. 7. fuerint adimpleta,
ſatisfactum fuit ẽt ab initio conditioni orienti ex corre
ſpectiuitate, quia ſupplicantes obtinnerunt ea oĩa q̃ pe-
tierunt. Cũ aũt non petierint, q abrogato poſtea iurepa
tronatus, poſſent redire ad priſtina beneficia, & q reuo
caretur collegiata, nec ẽt Papa hoc conceſſiſſe pſumitur,
pſertim, cũ id ſit contra ius. Sarnen. de annal. q. 15. nu. 5.
Coniecturæ igiẽ collectæ ex illis verbis hoc operari poſ-
ſunt, vt conſtat de mente ipſorum, q voluerint ſibi reſer
uari iuſpatronatus perpetuũ: ſed poſtq̃ ab initio oĩa ſup
plicata obtinuerũt in perpetuũ, & in omnib. & p oĩa, ꝓ-
ut petitũ fuerat, iuſpatronatus cõceſſum fuerit, q volue
rint, vt eo reuocato, oĩa diſſolueretur, verba hæc neceſ-
ſariò non ſignificant, nec pſtant coniecturã, cũ pſertim
materia ſit cõtra ius tale, vt certo poſſimus dicere ipſos
ita voluiſſe, & hanc ipſorum mentem Papæ ita innotuiſ-
ſe, vt illi annuerit, ac tali volũtati adheſerit. Et quamuis
expreſſum dicaẽ multis modis, & particulariter, qñ qd
venit in neceſſariã añcedentiã, hoc nõ facit, qa in neceſ-
ſariã antecedentiã bñ venit, q ſi voluerint reſeruari iuſ-
patronatus perpetuũ, voluerunt, q nõ concedereẽ iuſpa
tronatus tpale: ſed nõ venit in neceſſariam añcedentiã,
q conceſſo ſemel perpetuo iurepatronatus, & ſatisfacto
cõditioni, ſub qua petitũ fuit, ſi poſtea abrogaretur, vo-
luerint poſſe reuerti ad prima bñficia, & quod oĩa cor-
ruerẽt, cùm pſertim hæc mens (vt ſępius dictũ eſt) cõtra
ſe hẽat iuris diſpoſitionẽ. Et in ſumma, qñ verba hmõi
potuiſſent aliquo mõ referri ẽt ad abrogationẽ, hoc nõ
obſtaret, q a qñ vnum ad plura põt ſe referri, non ſufficit
talis expſſio. Aym. cõſ. 68. nu. 3. in fi. maxime cũ difficilius
Papa huic pacto aſſenſurus fuiſſet, ex quo iuris cõia reſi-
ſtẽtiã habet, vt in ſimili dicit Aym. d. conſ. 68. nu. 3. in fi.

Nec ẽt ob. q quamuis dos repeti nõ potuiſſet, cedẽtes
nihilominus potuiſſent redire ad ipſorũ bñficia: Quia
quoad eos eadẽ militat rõ: nã fuerũt expſſa priſtina be-
neficia, & prioratus fuit vnitus, & applicatus ꝓ dote col 5
legiatæ: immo fructus amborũ bñficiorũ fuerũt ꝓ dote
bñficiorũ erigendorũ in collegiata applicati. Ex quib. in
ſumma Dñi dixerũt tolli oĩa, q̃ in cõtrariũ deducebanẽ.

DECANI.

Rauen. bonorum ſeu hæreditatis. Die 22. Aprilis. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Onus omne, & omnis conditio reijcitur à legitima, vt teſta
mentum remaneat validum.*
2 *Hæredes plures inſtitui poſſunt in primo gradu ſub con-
trarijs conditionibus. ex communi.*
3 *Vxoris inſtitutio, an intelligatur in dubio ſub tacita condi-
tione, ſi vitam vidualem ſeruauerit.*
4 *Conditionis reiectio non poteſt mutare gradum, & tranſ-
fundere inſtitutionem in ſubſtitutionem.*
5 *Verba præſupponentia acquiſitionem hæreditatis poſſunt
exponi pro validitate teſtamenti pro non ſucceſſione.*

DECISIO DCXCVI.

OMiſſis multis, q̃ latiſſime fuerunt deducta ab in-
formantib. hincinde in cã Rauẽnaten. bonorũ
ſup illa difficultate, an mẽ teſtatoris in caſu iſto
cẽſeatur inſtituta in primo gradu ſaltẽ quoad legitimã,
vel potius inſtituta in 2. gradu, conſulendo breuitati,
fuit cõcluſum, mrẽm fuiſſe inſtitutã ĩ primo gradu. Fun-
damentũ Dñorũ fuit in verbis teſtamẽti: qbus. n. verbis
vſus eſt teſtator circa inſtitutionem vxoris, q̃ ſine dubio
fuit hæres inſtituta in primo gradu, eiſdẽ vſus fuit erga
mrẽm, quia dixit, cõſtituo hrẽdẽ mrẽm meam, vna. n. pars
teſtamẽti declarat aliã, vt ſunt iura vulgaria. Neq; diffi-
cultatẽ facere debent illa verba, *& facendo il contrario
conſtituiſco herede mia madre*, ex quib. vẽ, q mẽ fuerit vo-
cata ſub conditione, ſi vxor vitã vidualẽ, & caſtam ſerua-
uerit. Quia non ppea ſequitur, q iſta non ſit inſtitutio, li 1
cèt conditionalis, ſed cũ ex diſpoſitione l. qm̃ in priorib.
1 C. de inoffi. teſta. reijciatur † oẽ onus, & omnis conditio
quoad legitimã, pinde eſt, ac ſi mẽ in ea inſtituta fuiſſet
abſq; vlla additione cõditionis, & ita teſtm̃ remanet va-
lidum. Bal. conſ. 84. li. 4. Guid. Pap. deciſ. 456. Bertrand.
conſ. 35. in 2. par. 2. vol. qui videtur loqui in fortioribus
terminis. Et videbatur aliquib. ex Dominis ſatis ad hoc
propoſitum conferre, quæ ſcribit Alex. in l. ſi extraneo.
nu. 8. in fi. C. de hæred. inſt. & ibi Corn. nu. 23.

Neq; ob. fundamentũ, quod ſumitur ex l. cõtiu teſta
mento. de hær. inſt. q. ſ. mẽ cenſeaẽ ſubſtituta, ex eo quia
non poſſit eſſe cohæres cũ vxore, ſed tm̃ in euentum, q
2 illa vitam vidualẽ, & honeſtã non ſeruauerit: nam † vi-
demus poſſe plures inſtitui ſub contrarijs conditionib.
quarum vtraq; põt primũ locũ obtinere, vtputa, inſtituo
Titium ſi nauis ex Aſia venerit, & ſi nõ venerit, inſtituo
Sempronium. iſti. n. non pñt eſſe cohæredes, & ſecũdus vẽ
inſtitutus in defectũ cõditionis primę inſtitutionis adie
ctæ, & nihilominus ambo dñr inſtituti in primo gradu,
vt per Are. poſt Fabr. Inſt. de vulg. ſubſt. in prin. nu. 4. vbi
Vigl. nu. 6. teſtatur de cõi. Quòd aũt vxor, & mẽ cenſeanẽ
inſtitutæ ſub duab. contrarijs conditionib. placuit Dñis
Concil. Ruĩ. allegatum 170. lib. 3. & tex. in l. ſi plures. de
cond. inſtitut. cum ibi no. & quamuis in dubio, vbi quis
eſt inſtitutus ſimpliciter, & alius poſt mortem ipſius, in-
telligatur potius ſubſtitutus, q̃ inſtitutus, tamen hoc nõ
procedit,

procedit, vbi eũ nq; ex hoc teſtm̃ annullaretur, prout eſ-
ſet in caſu iſto, ſi mr̃ cẽſeretur ſubſtituta, & nõ inſtituta
in primo gradu. Qm̃ in dubio debet fieri interpretatio,
vt actus ſubſtineatur, vulgar. l. quoties. eũ ibi no. de ver.
ob. Dec. in l. quoties idem ſermo. de regu. iur. Neq; ẽt ob-
3 ſtaret ſi prætenderetur, † ꝙ inſtitutio vxoris non ſit cõdi-
tionalis, ſed pura, quia & in caſu Bal. & Guid. Pap. inſtitu
tio erat pura, & ex d. cõſ. Bal. 84. li. 4. tollitur illud abſur-
dum, ꝙ mr̃ iure directo capiat legitimã, & reliquum p
fideicommiſſum. Quia hoc non eſt inconueniens, vt ibi
determinat Bal. Neque ob. conſ. Bal. 504. lib. 5. vbi vr̃ loq;
de filio inſtituto poſt obitum vxoris, & pſupponit illum
eſſe ſubſtitutum, non inſtitutum: nam ad ſubſtinendum
teſtm̃ verior eſt opinio Bal. in d. conſ. 84. Et licèt Doct. q̃
plures ſequantur Bal. in d. conſ. 504. hoc eſt verum reſpe
4 ctu illius rationis, † ꝙ reiectio conditionis nõ poſſit mu-
tare gradum, & transfundere ſubſtitutionẽ in inſtitu-
tione, quod verum eſt: non tñ Bal. ibi tangit, an illa eſſet
ſubſtitutio, vel inſtitutio, ſed abſolute habuit illã diſpoſi
tionem pro ſubſtitutione, cuius contrarium tenuit d.
conſ. 84. quę opin. ad ſubſtinendum teſtamentum vide-
tur æquior, maximè, quia teſtator non cenſetur voluiſſe
teſtari, niſi valide. l. 3. de mil. teſtam.

Poſtremo non ob. conſideratio, quæ fiebat ſuper illis
verbis, *perda ditta heredità*, quę videntur præſupponere
acquiſitionem hæreditatis. l. non vr̃ amittere. de reg. iur.
5 Nam † fuit rñſum, ꝙ pro ſubſtinendo teſtamento, & ita
pro validitate actus poſſunt exponi pro eo quod vxor
non ſuccedat. l. is qui hæres. in prin. & l. nec is. de acq. hæ
re. Alc. in l. delata. de verbo. ſignifi.

D E C A N I.

Fanen. fideicommiſſi. Lunæ, 21. Maij. 1582.

S V M M A R I V M.

1 *Conditio, ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus, reſpectu con ſtituti in ſacris dicitur impoſſibilis, non autem turpis.*
Fallit in conditione, ſi ſine liberis, quæ inuitat ad delinquendum. nu. 2.

DECISIO DCXCVII.

FVit dubitatum in cã Fanẽ. fideicõmiſſi, an in caſu,
de quo agitur, ſit factus locus ſubſtituti in fauorẽ
D. Adriani fideicõmiſſarij, ita vt ſit immittẽdus in
poſſeſſionẽ bonorum d. quõdã Epiſcopi pro rata ipſum
ex perſona d. quondã Franciſci tangente. Et die Lunę, 21.
Maij. 1582. fuit reſolutum eſſe locũ fideicõmiſſo in fauo
rem Adriani. Fundamentum Dñorum fuit, ꝙ cũ hæc cõ
ditio, ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus, poſſit intelligi
2 propriè, vt ſit neceſſaria, † eius contrarium reſpectu cõ
ſtituti in ſacris erit impoſſibile, vt per Rui. conſi. 144. nu
me. 11. lib. 3. Bero. conſ. 73. nu. 12. lib. 2. illuſtr. Cardina-
lis Paleottus, de not. & ſpur. cap. 28. num. 9. Et propterea
non placuit illa interpretatio, ꝙ iſta conditio tanq̃ tur-
pis, & inuitans ad delinquendum ſit reijcienda, præſer-
tim ex veriſimili mente teſtatoris, attenta qualitate ip-
ſius, cùm eſſet Epiſcopus, & quia voluit ſeruari æqualita
tem inter iſtos inſtitutos, vt patet ex verbis teſtamenti,
quæ non ſeruarentſi Franciſcus conſtitutus in ſacris po
tuiſſet ſuccedere reliquis inſtitutis, & ipſi inſtituti ei ſuc
cedere non potuiſſent: non enim dubium eſt, conditio-
nem hanc, ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus, in caſu
iſto reſpicere omnes nominatim inſtitutos, vt per Rui.
conſi. 108. nu. 3. lib. 2. Et præmiſſa confirmantur, quia
etiam veriſimile eſt, teſtatorẽ ſenſiſſe de filijs legitimis,
cùm legitimatio pendeat à gratia Principis, quæ quo-
dammodo reputatur impoſſibilis, præſertim in præiudi
cium fideicommiſſariorum.

Non ob. allegata in cõtrarium. Et in primis deciſ. Put.
16. lib. 1. quia ibi non deciditur iſte caſus, de quo nunc
agitur. Secundò, non ob. doctr. Pan. de Caſtr. in l. 1. §. lex
falcidia, quia ibi conditio erat, ſi deceſſerit ſine liberis,
2 quæ † conditio bene poterat inuitare ad delinquẽdum,
& ita loquitur Pariſ. cõſ. 109. lib. 3. qui allegat Bar. in l. hæ-
redibus §. citius. ad Treb. prout etiam loquitur Bero. cõ
ſil. 107. nu. 30. li. 2. Nã ibi cõditio erat, ſi decederent ſine
filijs legitimis, & naturalib. & ita proprie intellecta exclu
dit omnem turpitudinem, & in perſona conſtituti in ſa-
cris importat neceſſitatem, vt ſuperius eſt deductum.

B L A N C H E T T I.

Mediolanen. fideicommiſſi. Veneris, 9. Iunij. 1581.

S V M M A R I V M.

1 *Voluntas etiam tacita in fideicommiſſis attenditur.*
2 *Maſculinitatis mentio reiterata oſtendit teſtatorem voluiſſe in perpetuum agnationi hæredum inſtitutorum proſpicere.*
3 *Reciprocæ ſubſtitutionis natura quæ ſit.*
4 *Fideicommiſſum perpetuum ex quibus verbis inductum cenſeatur.*
5 *Ratio expreſſa in aliqua diſpoſitione ſolet ampliare dictum ex communi.*
6 *Verba, & quòd huiuſmodi, quid importare dicantur.*
7 *Paſſiuum fideicommiſſum ex quib. verbis induci dicatur.*
8 *Venire quicquid poteſt ex ratione expreſſa, dicitur eſſe in diſpoſitione.*
9 *Intentio, non ordo ſcripturæ attendi debet in interpretandis diſponentium voluntatibus.*
10 *Diſpoſitum in vno caſu per teſtatorem debet extendi ad alium, & ad aliam perſonam, ſi forte teſtator interrogatus ita potuiſſet reſpondere.*
11 *Alex. conſi. 139. lib. 1. quibus caſibus non procedat.*
12 *Fideicommiſſum reciprocum inductum cenſetur, vbi omnes deſcendentes ab inſtitutis ſunt poſiti in conditione, & expreſsè vocati: ſecus ſi tantum eſſent in conditione poſiti. nu. 14.*
13 *Qualitates clauſulæ præcedentis veniunt in repetitione vniformi.*
15 *Clauſula reſtricta ad certum verbum, vel caſum debet recipere determinationem ab eo.*
16 *Subſtitutio quando eſt reſtricta ad certum caſum, dictio, in infinitum, non operatur perpetuum fideicommiſſum.*
17 *Verba, ſint, remaneant, & conſeruentur, quid operentur.*
18 *Interpretatio in dubio facienda eſt pro non fideicommiſſo.*

DECISIO DCXCVIII.

PRopoſui ſępe hoc anno hmõi cãm. Nouiſſime aũt
dubitaui cum præſuppoſito, quod clauſula, & qđ
huiuſmodi, regatur à verbo, rurſus voluit &c. &
ſtet cõſecutiue ad ipſum, inducat tñ actiuã ſubſtitutio-
nẽ in fauorem ab hæredib. inſtitutis, & ſubſtitutis, an in-
ducat nouũ fideicõmiſſum, videlicet, ſi inſtituti deceſſe-
rint ſine filijs, vel ẽt in caſu, quo decederẽt cum filijs, ita
quod filij inſtitutorum ſint grauati reſtituere portionẽ
paternam alijs inſtitutis, & eorum deſcendentib. Et bis
vel ter prædicto dubio in relationibus propoſito, Domi
ni paribus votis in diuerſas iuere ſententias.

Qui enim tenebant etiam paſſiuum inductum fidei-
commiſſum, mouebantur ex mente, verbis, & rationib.
ac argumentis infra dicendis.

1 Ex voluntate autem teſtatoris, quæ † in fideicommiſ-
ſis attenditur etiam ſi ſit tacita. l. pe. ff. de leg. primo, l. li-
cèt Imperator. vbi Bar. ff. eo. l. qui ſolidum. §. primo, ff. de
lega. ſecundo, & quæ dicitur ſatis in diſpoſitionem tráſi
uiſſe ſi ex verbis diſpoſitiuis colligat. Bal. in l. vnica. C. de
his qui ante aper. tabul. Soc. conſil. 69. in prin. lib. 3. col
ligebant, quòd teſtator voluit, quòd quilibet ex inſtitutis
haberet ſubſtitutos deſcendentes ſuos maſcolos in infi-
nitum. Vnde cùm poſtea ſubiungat clauſulam, & quod
huiuſmodi, iuncta ratione, oſtendit mentis ſuę fuiſſe re-
ciprocum inducere fideicommiſſum inter omnes: ma-
2 ſculinitatis enim illa † reiterata mentio oſtendit teſta-
torem voluiſſe in perpetuum agnationi hæredum inſti-
tutorum proſpicere. Bal. in ca. primo, quemad. feu. ad fil.
pert. Pariſ. conſil. octauo, num. 9. libro 3. late Aym. con-
ſil. 130 num. 9.

3 Secúdò de natura † reciprocæ ſubſtitutionis cum ſit,
vt pari modo grauentur, & honorentur inuicem ſubſti-
tuti. l. iam hoc iure. l. Lucius. ff. de vulg. & pup. l. quamuis.
C. de impub. & alijs ſubſti. Si ſubſtituti poſſent ſuccede-
re iſtis, primo inſtitutis, ipſis autem ab eiſdé ſuccedi non
poſſet, tolleretur reciprocatio nó ſolú collecta ex volun-
tate, ſed etiam à teſtatore clariſſimis verbis expreſſa, vt
bene arguit Pariſ. conſ. 44. nu. 30. lib. 2.

Corroborantur præmiſſa ex ratione aſſignata per te-
ſtatorem, quę impoſſibile eſt, vt habeat locum, videlicet
vt hæreditas, & bona ſint, remaneant, & cóſeruentur in-
4 ter prædictos in infinitum, ſi fideicommiſſum † ſit inió
ctum tantum in portione decedentis ſine filijs. Pariſ. có-
ſil. 90. nu. 33. lib. 2. Dec. conſ. 481. nu. 4. Soc. iun. conſil. 1.
nu. 13. lib. 3. aliter enim ſi diceretur, nunquàm hæredi-
tas, ſed portio hæreditatis conſeruabitur inter ſubſtitu-
tos, & tamen teſtator intellexit de tota hæreditate, tum
quia adeſt dictio dicta repetitiua eorum, quæ ſupra di-
xit. Tum etiam quia quando teſtator ſubſtituit in portio
ne alicuius ex inſtitutis, dixit, in bonis, & hæreditate ta-
lis decedentis, & non eſt vſus dictione indefinita, quæ
æquipollet vniuerſali.

Præterea cum teſtator pater voluerit bona tráſire ad
deſcendentes inſtitutorú in infinitum, eosq́; inuicé ſub-
ſtituerit, ex tali geminatione colligitur enixa mens teſta-
toris inducendi perpetuum fideicommiſſum in omnem
caſum. Pariſ. conſ. octuageſimooctauo, num. decimoſep-
timo, lib. ſecundo.

Mouebant eos etiam verba. Et primò verbum, huiuſ-
modi, cuius eſt proprium eam recipere interpretationé,
quam patitur ſubiecta materia, ita vt non ſtet reſtricti-
ue, ſed denotet ſimilitudinem ſubſtitutionis factæ ipſis
inſtitutis, videlicet, vt ſi ipſi decedant ſine filijs, ſint inui-
cem ſubſtituti, vt per D. Hieronimum.

5 Secundò verba rationis expreſſæ, quæ † ſolet amplia-
re dictam. Bar. in l. cum pater. §. fundum. ff. de lega. 3. cu-
ius opinio communiter recipitur, ſecundum quam ſe
obtinuiſſe, & fuiſſe indicatum, dicit Iaſ. in l. filiusfami-
lias. §. diui. nu. 152. de leg. 1. idem conſ. 73. nu. 2. lib. 4. &
in d. §. diui. Crot. nu. 42. Loaz. nu. 134. & Rip. nu. 66. Ro-
man. conſ. 457. nu. 2. Gozad. conſ. 102. nu. 5.

Et in fere ſimilib. verbis dixerunt Corn. cóſ. 22. nu. 8.
lib. 2. Dec. conſ. 23. nu. 4. Vt enim dicit ibi Corn. magis
regulare eſt, vt ratio de dicto diſponat, quàm dictum da
ratione, vel ſaltem, vt idem ſubiungit, num. 9. ratio cor-
roborat coniecturam voluntatis teſtatoris, quòd noluit
ſe reſtringere ad vnum caſum tantum. Tritum eſt enim,
quòd quando verba habent latam, & ſtrictam ſignifica-
tionem, tunc late, & ſtricte interpretantur iuxta volun-
luntatem coniecturatam teſtatoris.

Ex dictis verbis etiam ponderabant verbum, in infi-
nitum, iuxta auctoritates pro D. Cęſare allegatas.

Conſiderabant præterea verba, rurſus voluit &c. q b.
hanc clauſulam regi præſupponitur, iunctis his, quod di
cta hæreditas, & bona &c. quę geminatio verborum ita
vniuerſalium oſtendit enixam voluntatem teſtatoris in-
ducendi perpetuum fideicommiſſum, argumento eorú,
quæ de prohibitione alienationis dicit Aret. in l. ventre,
nu. 7. ver. dicimus ergo. ff. de acq. hær. & Alex. conſ. 56. nu
me. 2. lib. 4. & 59. nu. 4. lib. 5.

6 Addebant etiam, q illa verba, † & quod huiuſmodi,
idem important ac ſi teſtator dixiſſet, & eos ac præmor-
tuorum cohæredum deſcendentes inuicem, & in infini-
tum ſubſtituo, quo caſu eſſe inductum fideicómiſſum
paſſiuum in perſona deſcendentis à cohærede præmor-
tuo in fauorem hæredis primo inſtituti ſuperſtitis, tra-
dit Soc. conſ. 69. nu. 4. lib. 3.

In prædictam etiam ſententiam trahebant eos argu-
menta infraſcripta. Et primò illos mouebat, q cú pręſup-
ponatur, clauſulam, & quod huiuſmodi, induceta nouá
actiuam ſubſtitutionem in fauorem deſcendentium, &
illam teſtator velit eſſe reciprocam, & in infinitum, ne-
7 ceſſe erit dicere etiam importare † paſſiuam, hoc eſt, q
de natura reciprocæ ſubſtitutionis. Soc. iun. conſ. 85. nu-
me. 13. lib. 3.

Secundò ſi teſtator vult ſubſtitutionem eſſe recipro-
cam, & in infinitum, vtiq; ſuſceptis liberis ab aliquo ex
inſtitutis, non eſt dicendum expirare ſubſtitutionem,
quia non eſſet reciproca, & in infinitum.

Tertiò cum nulla detur ratio, quare teſtator voluerit
potius grauare hæredem inſtitutum à ſe prædilectú de-
cedentem ſine filijs, q̃ ſubſtitutum eodem mó deceden-
tem, dicendum eſt vtrunque grauaſſe eodem modo, ne
ſecundo vocati ſint melioris códitionis, quàm primi in-
ſtituti. & ratio concludit, vbi verba ſunt dubia. l. publius.
§. Titia. ff. de cond. & demonſtratio. late Curt. ſen. conſi-
lio 51. nu. 19.

Quartò cùm teſtator poſt aliquas vocationes adijcit
rationem, quia vult, q eius hæreditas, & bona penes ali-
quos conſeruentur, ratio ipſa diſponit prout facerét ver
8 ba ipſa diſpoſitiua, cùm † id quod venit ex ratione expſ-
ſa, dicatur eſſe in diſpoſitione. l. emptor. § fi. ff. de rei véd.
l. nominis & rei. §. verbú. vbi Alc. ff. de verb. ſig. præcipue
9 † cú in interpretandis diſponentiú voluntatib. id quod
prius fuit in intentione, non ordinem ſcripturæ, debea-
mus attendere. Bal. in auth. ingreſſi. nu. 9. C. de ſacr. ſan.
eccl. & idem in l. generaliter. C. de epi. & cler.

Præterea ſi vnquàm datus fuit caſus, in quo diſpoſitú
à teſtatore in vno caſu debeat extendi ad alium caſum, &
ad aliam perſonam ex coniecturata mente ipſius, quòd
10 † ſi interrogatus fuiſſet, ita reſpondiſſet, iuxta trad. per
Pariſ. conſil. 50. numero 55. libro 3. cum alijs relatis per
Marzar. conſil. 4. in princ. fol. 31. certe videtur eſſe is, de
quo agitur, ex dictis verbis, & quod huiuſmodi.

Quibus ſtantibus non eos mouebant deducta pro
D. Barbera. Et ad præcipuum fundamentum ſuper conſ.
Alexan. 139. lib. 6. pluribus modis reſpondebant.

11 Et † primò, quòd verba in caſu Alex. ſtant illatiue, vi-
delicet, & ſic de gradu in gradum.

Secundò, ipſe Alex. non reſpondet verbis teſtatoris in
ſua facti ſpecie narratis, & quòd dicta eius bona nun-
quàm recedant de eius parentela de Gambazocchus, do-
nec aliqui maſculi ſint in ipſa.

Tertiò, Alexandri conſil. non procedere, vbi ex ra-
tione aſſignata à teſtatore apparet, quòd noluit re-

ſtringere ſe ad terminos præcedentis ſubſtitutionis, vt
hæc tradit Matzar. in conſ. alleg. fol. 32. & 35. & facit tex.
in l. j. C. de cond. inſer. vbi conditio ſuſceptionis libero-
rum non limitat ſubſtitutionem, ſed de contraria men-
te diſponentis apparet. Quartò quia in themate Alex. &
omnium aliorum, qui allegantur, filij ſunt ſolum poſiti
in conditione, non autem vocati. In caſu autem iſto om-
nes deſcendentes ab inſtitutis ſunt poſiti in conditione,
& expreſſe vocati, vt in prioribus ſubſtitutionibus appa-
12 ret: & ideo cenſetur inter eos † inductum reciprocum
fideicommiſſum. Ruin. conſ. 143. num. 8. cum ſeq. lib. 3.
& ita non ob. Alciat. in d. §. fundum. quia ſequitur Alex.
in ſuis terminis, videlicet quando teſtator ſimpliciter
hæredi ſubſtituit ea ratione, quia vult bona conſeruari
in familia: ſed quando teſtator grauauit deſcendentes,
quos vocauerat in infinitum, vtique tunc ratio extendit
dictum ex ſupra deductis.

Non obſtant ponderationes dictionum, huiuſmodi,
& dicta, quia tenentes prædictam ſententiam dicebant
eandem cõditionem repeti, ſed in perſona ſubſtitutorũ.

Secundò, Doct. dicentes cenſeri repetitas qualitates
clauſulæ præcedentis in ſequenti, intelliguntur, quan-
13 do † vniformiter repetitio poteſt cadere. Pariſ. conſ. 18.
nume. 23. lib. ſecundo. Sed in hoc caſu non poteſt dari
iſta repetitio vniformis, cùm teſtator voluerit hanc ſub-
ſtitutionem eſſe reciprocam in infinitum. Infinitatem
autem in prima non appoſuit.

Non obſt. deciſ. in cauſis Albanen. fideicommiſſi &
14 Roman. de Maximis. quia † in illis filij erant poſiti in
conditione, non autem vocati, vt in caſu Alexan. d. con-
ſil. 39. quæ eſt vera reſpõſio, cùm prima habeat aliquid
captionis. vt inquit Soc. conſ. 104. num. 5. verſic. poſtre-
mò, lib. 3. & ideo ipſe firmat rationem ſuam in huiuſ-
modi ſolutione, vt in tota col. 4. d. conſilij.

Domini verò qui in contrariam ibant ſententiam,
mouebantur ex duobus primis præſuppoſitis, videlicet
15 quod clauſula, & † quod huiuſmodi, cum regatur à ver
bo, rurſus voluit, &c. debeat recipere limitationem à
terminis in eo contentis, iuxta conſ. Dec. 636. & Alex. ſę
pius allegatum & deciſiones allegatas, & ea quæ dedu-
cuntur per ſcribentes pro Barbara.

Nec eos mouebat tertium præſuppoſitũ, quia licèt
reciproca iſta ſubſtitutio ſit noua etiam diſpoſitio, regi-
tur tamen à verbo principali ſuperius relato, & recipit
eandem conditionem. quare cum Ioan. Baptiſta deceſſe-
rit cum filijs reſpectu ſuæ portionis, conditio deficit, &
per conſequens fideicommiſſaria expirauit.

Nec obſt. quòd non ſeruetur æqualitas, quia id pro-
uenit ex eo, quòd conditio deficit, & ita portio Antonij
fuit liberata à fideicommiſſo, & placebant reſponſiones
datæ per D. Patentium.

Non obſt. verbum, in infinitum, quod videtur indu-
cere perpetuum fideicommiſſum. Iaſ. conſil. 108. col. 3.
16 verſic. & ſic cum teſtator, vol. 4. Quia † omnes allegati
pro D. Cęſare non loquuntur, quando ſubſtitutio eſt re-
ſtricta ad certum caſum, vt per Ruin. conſ. 153. nu. 14.
lib. 2. Ceph. conſ. 17. num. 31. lib. j.

Accedit, quòd copula, &, coniungit. Iaſ. conſ. 228. nu
me. 2. lib. 2. & quòd teſtator potius declarando proce-
dit, vt denotat verbum, intelligatur.

Rationi per teſtatorem allegatæ reſpondebant, quòd
cùm ſtet conſecutiuè ad fideicommiſſum reſtrictum, il-
lud ampliare non debet, ſed intelligitur ad limites præ-
cedentis ſubſtitutionis. vt per Alciat. d. §. fundum. cum
17 alijs allegatis pro Barbara. Præcipuè † ponderando ver-
ba, ſint remaneant & conſeruentur, vt per Dec. con-
ſil. 513. num. 12. bene ponderantur.

18 Accedit vulgaris regula, quòd in dubio † eſt facien-
da interpretatio pro non fideicommiſſo. Bald. in l. cum
virum, in penul. col. C. de fideicommiſſ. Grat. conſil. 5.
num. 2. lib. 2. ratione oneris quod continet l. cohæredi.
§. cum filiæ. ff. de vulg. & pupil.

ALDOBRANDINI.

Palentin. penſionis. Mercurij, 10. Maij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Penſionem nemo ſoluere tenetur qui poſſeſſionem rei vel beneficij non habet.*

2 *Clauſula, habita vel non habita, non extenditur vltra duos annos.*

3 *Diligentia qualibet ab habente tantum nudum nomen in re ſufficit fieri pro adipiſcenda poſſeſſione.*

4 *Reſignatio nuda ſine acceptatione reſignatarij, vel acceptione poſſeſſionis, non abdicat ius à reſignante.*

DECISIO DCXCIX.

FVit tentum, D. Ioannem non teneri ad ſolutionem
1 penſionis, ex † quo fructus non percipit, cùm nõ
poſſideat. Gig. de penſio. q. 39. & q. 60. & reſp. 29.
Neque poteſt hoc caſu lapſis tot annis ſuffragari Fran-
2 ciſco clauſula, habita vel non habita, quæ † non opera-
tur niſi pro vno vel altero anno, vt per Aug. lib. tertio. de-
ciſ. 305. Nec poteſt dici ſteiiſſe per d. Ioannem, quomi-
nus poſſeſſionem aſſequeretur, cùm ex teſtibus alias põ-
deratis, conſtet eum feciſſe multas diligentias pro ea adi
piſcenda, & impeditum fuiſſe.

Nec obſt. aſſertio eiuſdem Ioannis in informationi-
bus aliàs datis coram R. D. meo Decano, dum ageret
contra Archiepiſcopum pro releuatione indemnitatis,
quòd nullas vltra tranſmiſſionem breuis fecit diligen-
3 tias, quia † cùm ipſe nudum ſolum nomen in hoc nego
cio haberet, & tota hæc res ad Archiepiſcopum pertine
ret, ſufficit, quòd ab ipſo fuerint factæ diligentiæ præfa
tæ. Sicut pariter non obſt. quòd reſignatarius nullas fe-
cerit diligentias, quia cùm impedimentum proueniret
ratione Extrangeriæ, eo mediante excludebantur Ioan-
nes, & omnes, qui ex iure ipſius veniſſent. Et quòd impe-
dimentum exinde cauſaretur, probant tertius teſtis ad
cart. 9. & 10. & quartus ibidem. & res eſt ſatis veriſimi-
lis. Vnde cùm ſimus in re ſecundum Dominos nedum
difficilis, ſed difficillimæ probationis propter pragma-
ticas illorum regnorum, & ſæueritatem, qua executioni
demandantur, habuerunt hanc probationem pro con-
cludenti. Quo ſtante tolluntur omnia pro Franciſco ad-
ducta. Et quod Ioannes reſignauerit in fauorem N. con
tra formam decreti, non obſtat, duplici de cauſa.

Primò, quia huiuſmodi decreta apponuntur ad eui-
tandas clandeſtinas reſignationes, ne ſupplantentur pen
ſionarij, vnde non poteſt comprehẽdere actum factum
nedum non clandeſtinè, ſed mandato iudicis, cùm ad id
per binas ſententias N. fuerit condemnatus, de quibus
fit mentio in ipſamet reſignatione.

Secundò, quia in omnem euentum reſignatio hæc
4 non abdicauit ius à reſignante, tum † quia non conſtat
de acceptatione reſignatarij, tum & ſecundo, quia cùm
eius vigore non fuerit capta poſſeſſio beneficij, ea ſubia-
cet conſtitutioni S. me. Pij Quinti, de publican. reſignat.
Non obſt. ſupplicatio ceſſionis N. reſignatarij, quia non
conſtat de aliquo conſenſu ſuper ea præſtito.

ALDO-

ALDOBRANDINI.

Roman. domus. Veneris, 16. Iunij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Alienationis verbum intelligitur propriè etiam in vtili domio in re eccleſiaſtica.*
Idq; tantò magis ex conſuetudine loci.num.2.
3 *Verbum, cenſus, dicitur eſſe æquiuocum.*

DECISIO DCC.

DOmini tenuerunt, dominium non fuiſſe alienatum. Moti fuerunt, quia & verba mandati conceſſa à capitulo & Præceptore ad alienandum, & verba ipſius alienationis intelligenda ſunt ſecundum ſubiectam materiam.

Vnde cùm verſemur in alienatione rei eccleſiæ, illa, vt plurimum, ſemper ſolet fieri quoad vtile dominium tantum, quæ ſi alienetur, verificatur nihilominus pro-
1 prietas verbi alienatiuuis, cùm † & hoc caſu propriè dicatur alienatio, licè fortaſſe non propriiſſime. Bald. in cap. primo. §. ſi autem libellario, ſub numero quinto, verſic. adde quòd alienatio, quibus mod. feud. amittat. Bero. in cap. nulli, numero 21. extra de rebus eccleſ. non
2 alien. Idque † tantò magis iuncta conſuetudine, quam Domini ſuppoſuerunt notoriam in vrbe quoad eccleſias, & ſignanter hoc hoſpitale regulariter non ſolere alienare bona, niſi quoad vtile dominium. ad l. ſemper in ſtipulationibus. vbi Dec. numero 10. ff. de regul. iur. Idque tantò magis, quia hæc interpretatio eſt magis fauorabilis hoſpitali, ad Tiraquel. de priuileg. piæ cauſ. priuileg. 148.

Nec Dominos mouet ponderatio facta ſuper verbo,
3 cenſus, quia huiuſmodi denominatio † eſt æquiuoca: ſumitur enim pro canone. Abb. in cap. conſtitutus, numero 20. extra de relig. dom. Clar. §. emphyteuſis, q. prima, verſic. contractus, in fine.

ALDOBRANDINI.

Roman. cauſæ partus. Lunæ, 6. Iunij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Exitus acta probare dicuntur.*
2 *Allegans aliquem deceſſiſſe ex alia infirmitate quam ea, qua obijt, id probare tenetur.*
3 *Infirmus conualeſcens & poſtea decedens, ex qua cauſa deceſſiſſe præſumatur, vide diſtinctionem.*
4 *Recidina breui tempore ſuperueniens præſumitur ex prima cauſa.*
5 *Laborare in extremis ille dicitur, qui obijt ex illa infirmitate, nullis ſanis interuallis.*
6 *Culpæ ſi prima cauſa infirmitatis prædominat, dicitur quis mortuus ex prima cauſa.*
7 *Arbitrarium eſt iudici decernere, an quis deceſſerit ex prima, an verò ex ſecunda cauſa.*

DECISIO DCCI.

DOmini tenuerunt, Paulum probaſſe incumbentia, nempe Victoriam ex cauſa partus obijſſe: cùm enim ante partum bene ſe haberet, & poſt partum ſemper male ſe habuerit, vt habetur in prima & tertia concluſione, cùmque manifeſtè liqueat de cauſa infirmitatis, quia ſcilicet in alijs puerperijs ſolita erat multò plus purgare quàm in iſto purgauerit, vt habetur in ſexta, quo factum fuit, vt ſemper varios dolores totius corporis paſſa fuerit, quodq; gena, manus & crura tumefacta ei fuiſſent, vt in dicta tertia concluſ. quæ in alijs puerperijs, in quibus plus vt dictum eſt, ſolita erat purgare, pati ſolita non erat, vt habetur in quarta. Et hinc exortæ fuerunt illæ impinguedines, de quibus in nona, coagulatio lactis, & alia, de quibus in decima & vndecima concluſione: conſequenter manifeſte apparet ex dicta infirmitate eam obijſſe, quia quod fuerit morta-
1 lis, euentus docuit, exitus † enim acta probant. ita dicit Soc. conſil. 178. numero primo, libro ſecundo. qui igi-
2 tur vult † dicere deceſſiſſe ex alia infirmitate, id probare debet, quod ſentit Bald. in cap. primo, numero nono, quibus mod. feud. amittat. Soc. in cap. presbyterum, de homicid. numero 9. & clare & bene Sarneo. de infirm. quæſt. 11. numero 405. vbi ait etiam id reſolutum fuiſſe in infirmitate regulariter non mortali, vt in morbo Gallico.

Non obſt. quòd conualuerit, quia id non probatur: licèt enim aliquando ita melius ſe habuerit, vt medici viſitationẽ intermiſerint, vt habetur in ſeptima concluſione, tamen apparet, quòd quando è domo exijt, ſana non erat, cùm non poſſet ambulare, nec cùm genuflexiſſet, ſurgere. Et tertia vice quando exijt è domo, fuerit
3 febri correpta, ex qua obijt, quo † caſu adhuc præſumitur obijſſe ex prima cauſa, vt per Sarnen. dicta quæſt. 11. qui diſtinguit, aut infirmus ita conualuerit, vt ageret ea quæ ſani agunt, tunc præſumitur ex alia cauſa: aut integraliter non erat redditus ſanus, ſed ambulauit cum baculo, & viſus eſt extra periculum, tũc præſumitur ex eadem cauſa, & dicẽti ex alia cauſa obijſſe, incumbit onus probandi, & ita vult etiam Ioan. Vrllamar. in l. diuus, numero 122. ad l. Cornel. de ſicar. vbi exemplificat, quando febris receſſit, & ille in operationibus naturalibus non impediebatur.

Quod comprobatur ex illa communi concluſione,
4 quòd † recidina breui tempore ſuperueniens vt in hoc caſu, præſumitur ex prima cauſa. Bart. Bald. Soci. & Fulgoſ. in l. marims. ff. loca. Soc. in cap. presbyterum, numero 13. & 14. de homicid. & ibi Ioan. de Anan. ſimiliter, numero 13. & 14. in fine. Felyn. num. 40.

Quod etiam confirmatur ex trad. à Bal. in cap. primo, numero vndecimo, de pact. quem ſequitur Iaſ. in l. prima. §. primo, numero 10. ff. ſi quis in iſd. non obtemper.
5 Cremen. ſingul. 12. quòd ille dicitur † in extremis laborare, qui obijt ex illa infirmitate nullis ſanis interuallis. Idque tantò magis, quia quando ſuperuenit febris, ſuperuenerunt multa ex priſtinis ſinthematibus, quæ oſtendunt identitatem cauſæ.

Et huc tendunt tradita ab Excellentiſſimo Mercuriali, qui in primis admittit, quòd illæ efflorefcentiæ & alia prouenerunt à menſtruis retentis. ſed ipſe præſupponit, quòd ex quo domo exijt de licentia medicorum, ſana redita eſſet, & quod denuo fuerit febri correpta, ſed cùm ex teſtibus appareat eam numquam conualuiſſe, ceſſant quæ ipſe dicit, & ſubintrant præfatæ concluſiones.

Nec facit, quòd niſi domo exijſſet, reliquiæ morbi potuiſſent forte curari, quia forte etiam nõ potuiſſent. Non enim apparet, quòd culpę hæc cauſæ primæ præ-
6 põderauerint: alioquin † ſi prima cauſa prædominat culpæ, dicitur mortua ex prima cauſa. Bald. in cap. primo, numero 9. quibus mod. feud. amittat. Cùm igitur onus probandi incumbat Lentulo (vt dixi) tenetur ipſe probare,

bare, quòd hæc culpa præpõderaret primæ cauſæ. quod etiam veriſimile non eſt: modica nanque fuit agitatio, cum curſu ſemper lentè gradiente vecta fuerit, vt in 18. & vlt. concluſ.

Non obſt. gloſ. in l. prima, de emen. ſer. Quia indiſtinctè non tenetur, & quamuis Marſil. in l. in rixa. ff. ad l. Cornel. numero decimoſexto. & in pract. §. & quia, numero 56. limitet illam, quando infirmus procedit de malo in peius, per doctrinã Abb. in capitu. ſecundo, de cleric. percuſſ. hoc non obſtat, quia Abb. illud dicit exempli cauſa, ſed vera diſtinctio eſt ea, quam tenet Sarnen. & ſequuta eſt Rota, quod aut infirmus conualuit, aut non.

7 Cùm † itaque hæc materia ſit arbitraria ex circumſtantijs, Abb. in cap. ſecundo, numero primo, de cleric. percuſſ. Soci. in dicto cap. presbyterum, numero octauo, de homicid. de communi Marſil. conſil. 70. numero 17. Florian. in l. ait lex, numero quarto, ad leg. Aquil. Clar. in prax. in §. homicidium, verſiculo, ſcias autem, in fine. inſpectis ſupradictis circumſtantijs, viſa fuit Dominis ſufficiens huiuſmodi probatio, ſicut etiam viſæ fuerunt contrarietates & exceptiones contra teſtes debiles, attenta materia, de qua agitur, quæ non admittit probationem, niſi per valde domeſticos & familiares: nec facit quòd infirmitas mulieris poſſit probari per alios, quia nobiles & honeſtę mulieres etiam infirmæ nõ admittunt, niſi domeſticos & conſanguineos.

Quibus ſic firmatis Domini dixerunt non eſſe deueniendum ad electionem peritorum, quia ex probatione formiter facta reſultat probatio obitus ex cauſa partus per ſupradicta.

Et quia cum ſupradictis neceſſario ſtandum non ſit, vt dicit Clar. in dicto §. homicidium, dicto verſicu. ſcias autem. & habemus hinc inde dicta plurimorum medicorum, & eorum etiam qui infirmitati illius interuenerunt, qui notam habuerunt infirmitatem & complexionem ægrotæ, eorum opinio conueniens cum probatione formiter facta per teſtes, videtur Dominis taliter adminiculata, vt alteri ſit præferenda. Et propterea dixerunt ſuperfluam videri peritorum electionem. Dixerũt tamen quòd cum probatio probationem non excludat, ſi Lentulus & litis conſortes volunt probare formiter aliquid in contrarium datis articulis ad examinandum teſtes medicos vel alios, id facere poterunt.

ALDOBRANDINI.

Mediolanenſis curſus aquarum. Veneris, 28. Aprilis. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Exempti poſſunt coram ordinarijs ratione rei, de qua agitur, conueniri, quantumuis exemptio ſit lata.*

2 *Priuilegium amittitur propter delictum in eo caſu tantum, in quo delinquitur.*

3 *Priuilegium, ne quis poſſit excommunicari, non impedit, quin ordinarius poſſit alias pœnas imponere.*

4 *Ordinarius plus habet in exemptos quam in penitus extraneos.*

5 *Regulares extra monaſteria degentes indiſtinctè ſubijciuntur ordinario.*

6 *Priuilegiorum innouationes nullum ius de nouo tribuunt.*

7 *Confirmatio quid, & quid approbatio.*

DECISIO DCCII.

Domini tenuerũt decretũ ſacr. Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 14. intrare ad effectum ſaltem, vt reiecta oppoſitione nullitatis videatur negocium principale, ad quem effectum ſufficit, quòd nullitas ſit turbida. clara enim eſt diſpoſitio cap. primi, de priuileg. in

1 ſexto. declarantis, quòd † exempti poſſunt coram ordinarijs ratione rei, de qua agitur, conueniri, quæ diſpoſitio. locum habet quantumuis lata ſit exemptio, vt per Gemin. ibi in quarto not. & in §. in eos, in fine. & Franc. ſub numero primo, circa medium, & numero ſecundo. Ioan. Vanquel. in compen. ſexti, ſupra eod. cap. concluſio. prima.

Ex quibus dicebant non obſtare, quòd Butr. in cap. fin. ſub numero ſeptimo, de foro compeien. & Abb. in tuarum, numero octauo, de priuileg. Soci. in cap. recepimus, numero 17. eodem titulo. Couarru. pract. quæſt. cap. 11. numero quinto. videantur reſtringere diſpoſitionem illam, vt procedat ſolum, quando perſonæ ſunt exemptæ reſpectu certi loci. Quia vltra ſupradictos Doctores expreſſe aſſerentes d. cap. procedere in exemptione quantumuis lata. Abb. in cap. fin. de foro competen. reprobat dictam diſtinctionem. quem ibi ſequitur Felyn. numero quinto. & Dec. in cap. tuarum, numero 44. & 45. cum pluribus ſequen. de priuileg. qui licèt ſubiungat, quòd priuilegium non remanet inutile, ex quo durat quoad ciuilia, hoc non obſt. quia ex hoc non poteſt inferri ipſos ſentire, quod in ciuilibus exemptus ratione contractus & rei, de qua agitur, non poſſit coram or-

a dinario conueniri. Ipſi † namque tractant illam quæſtionem, an propter delictum amittatur priuilegium exemptionis, & quia tenent, quòd amittatur, declarantes, quòd non procedat indiſtinctè, dicunt remanere quoad ciuilia, tenentes quòd priuilegium perdatur ſolum in illo particulari caſu, in quo priuilegiũ durat, nedum in ciuilibus, ſed etiam in criminalibus: ſi enim iterum delinquat exemptus in loco exempto, ſibi ſuffragabitur priuilegium, & re vera quæſtio illa non videtur habere quid commune cum diſpoſitione illius tex. declarantis, quòd priuilegium hunc caſum non comprehendit. Gemin. bene in d. §. in eos. numero 9. fruſtra enim à Docto. citatur ille tex. ad probandum, quòd propter delictum quis amittat priuilegium, ſi priuilegium illum caſum per viam comprehenſionis non continet, vt per Gem. vbi ſupra: ſi enim habitus non datur, dari quoque non poteſt priuatio. Dum igitur dicunt quoad ciuilia durare priuilegium, intelligunt, quòd duret ſecũdum declarationem de qua in prædicto cap. quod apparet ex ratione ab Abbate aſſignata, quæ eſt, quòd in cap. primo, dicitur exemptus ratione delicti, & ideo nõ perdit priuilegium, & quod nullibi reperitur contrarium ſtatutum de priuilegio ratione perſonæ, ergo expreſſè Abb. intelligit, quòd ca. primum comprehendat quamcunq; exemptionem, & cùm illa ſit vnica diſpoſitio, neceſſe eſt, quòd ſi reſpectu delicti intelligitur etiã de priuilegio perſonali, prout ita intelligunt Abb. Dec. & Felyn. ita quoque intelligatur reſpectu ciuilium, cum illi caſus ſub vnica determinatione ponantur, vulgata l. nam hoc iure.

Idque tantò magis, quia Doct. qui contrarium aſſerunt, mouentur per tex. in §. in eos. in d. cap. primo, quod non loquitur in priuilegio exemptionis, ſed in priuile-

3 gio, ne quis poſſit excommunicari, cuius † vigore non impeditur ordinarius, quin alias pœnas imponere poſſit, vt dicunt ibi poſt gloſ. Doct. omnes, & conſequenter

non

non limitat declarationem, de qua in dicto cap. primo. Nec obſt. quòd priuilegium redderetur inutile, quia expreſſis verbis occurrit huic difficultati tex. in dicto cap. j. quam opinionem comprobant Domini ponderando indefinitam illam, priuilegia exemptionis, & ibi, ſic exẽpti, quæ indefinita in lege æquipollet vniuerſali. Item ponderando dictionem illam vniuerſalem, quantumcunque, & ponderando rationem ſupradictæ declarationis. Vt enim inquit Monac. dicto cap. primo, nume-
4 ro quarto. plus habet † ordinarius in exemptos quàm in penitus extraneos, ea quo in multis caſibus in exemptos retinet iuriſdictionem, & nihilominus penitus extranei in tribus illis caſibus ſubijciuntur ordinario illius loci, quæ ratio militat tam in reali quàm in perſonali exemptione. & hinc Iaſ. in l. fin. numero 52. de conſtit. Princ. dum tractat hanc quæſtionem, eam exemplificat virtualiter in exemptione perſonali, dum dicit, pone, Abbas habet priuilegium exemptionis, ne teneatur comparere coram ordinario vel alio iudice.

Non obſt. quod in dicto decreto cap. 14. ſeſſ. 7. ſolum ſubijciantur regulares extra monaſteria degentes ordinario in cauſis miſerabilium perſonarum & merce-
5 dum, quia † quoad iſtas cauſas dicti regulares non ſolum ratione contractus vel rei, de qua agitur, ſed indiſtincte ſupponuntur ordinariæ iuriſdictioni, quod non concedit d. cap. primum, de priuileg. in 6. & conſequenter vera eſt ampliatio.

Reliqua decreta viſa fuerunt non obſtare vti non loquentia in hac materia. cap. enim quinto, ſeſſ. 14. loquitur de conſeruatorijs, non de exemptis, & quamuis in fine ſubiungatur, quòd regularia loca remaneant exempta, hoc non contrariatur diſpoſitioni cap. volentes. quia remanent nihilominus exempta, præterquam in tribus illis caſibus. vt dicit ibi tex. in cap. quoque. vndecimo, ſeſſ. 24. pariter ille non contrariatur. & ſic dixerunt de reliquis cap. allegatis.

Non obſtãt, quæ de priuilegijs confirmatis dicuntur ad gloſ. in clem. dudum, de ſepultur. Quia illa materia procedit, quãdo per confirmationem adijcitur nouum vinculum, ex quo duplex funiculus arctius ligat, quod in priuilegijs non datur.

Eadem enim eſt authoritas prædeceſſoris & ſucceſſoris, cùm par in parem non habeat imperium: eadem namque eſt authoritas ſedis Apoſtolicæ quæ conceſſit priuilegium & confirmauit, vnde nullum nouum vinculum poteſt dici adiectum, capitulo, innotuit, de electio. capitulo, finali, de reſcript. in ſexto, cum ſimilibus.

6 Sunt enim potius quædam † innouationes priuilegiorum, quæ parum, aut nihil operantur, & nullum ius de nouo tribuit. Caſſad. de confirmat. vtil. vel inutil. deciſ. vnica, num. 2.

7 Confirmatio † enim eſt actus ſuperioris, quæ nec ab inferiori, nec à pari fieri poteſt: quando enim fit à pari, eſt quædam approbatio, non autem confirmatio. Dec. poſt Bald. & alios in rub. de confirm. vtil. vel inutil. numero primo.

Non obſtat pariter quod per priuilegium Martini Carthuſiani ſint exempti etiam in tribus illis caſibus. quia in hoc ſubintrat innouatio dicti capituli primi, qua mediante priuilegium reducitur ad terminos iuris communis.

Quæ omnia Domini dixerunt reddere hanc materiam ſaltem ita turbidam, vt omiſſis nullitatibus videndum ſit de bono iure.

ALDOBRANDINI.

Roman. caſalis. Lunæ, 23. Ianuarij. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Locatio an ſit, vel contractus cenſus in dubio, ex quibus colligatur.*
2 *Cenſus denominatio eſt æquiuoca.*
3 *Illegitimi in quacunque diſpoſitione eccleſiaſtica in dubio non ſuccedunt.*

DECISIO DCCIII.

Domini concluſerunt, contractum, de quo agitur, eſſe locationis, non autem cenſus, ex apertis & ſæpius geminatis verbis illius: centies enim appellatur locatio & conductio, & partes locator & conductor, & translatio in Rocchum fit titulo locationis.

1 Nec obſtant pacta, quia † ea conueniunt etiam locationi perpetuæ: clauſula enim ad habendum, &c. eſt limitata per illa verba, prout de ſimilibus rebus locatis fieri & diſponi ſolet, quæ reſtrictio & limitatio infra etiam iterum apponitur in clauſula, dans & cedens nihilominus d. locator.

Sicut nihil obſtat translatio iurium & actionum, quia omnia hæc recipiunt interpretationem ab illa limitatione, de qua ſupra, reſpectu ſcilicet perpetuæ conductionis, maximè cùm poſt dictam translationem in ſequenti clauſula iterum repetatur limitatio, prout de ſimilibus rebus locatis fieri & diſponi ſolet, vt in indiuiduo dicit Bellon. conſil. 21. numero 11. verſic. ſecundo reſpondeo.

2 Denominatio cenſus non obſtat, quia † eſt æquiuoca. Abbas in cap. conſtitutus, numero vigeſimo, de relig. domib.

Quibus ſtantibus ſuccedit, quòd illegitimi in hac lo-
3 catione ab eccleſia facta ſuccedere nequeant, cùm † id non ſolum in emphyteuſi, ſed in quacunque eccleſiæ diſpoſitione procedat. Dec. in cap. in præſentia, numero quadrageſimoſeptimo, de probatio. Rip. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus, numero 65. ad Trebellia. Quod confirmatur etiam ex traditis à Bero. in dicto cap. in præſentia, numero 168.

Quoad bullam Leonis Domini dixerunt, de ea particulariter agendum eſſe.

ALDOBRANDINI.

Mantuan. bonorum. Veneris, 27. Nouembris. 1579.

SVMMARIVM.

1 *Sententia confiſcatoria lata vigore ſtatuti particularis non extenditur vltra eius territorium: ſecus ſi ſit lata ex diſpoſitione iuris communis.*
2 *Sententia ſine proceſſu de ſtylo Rotæ non habetur in conſideratione.*

DECISIO DCCIIII.

Domini dixerunt, validitatem inueſtituræ Domini Suſij pendere ab eo, an ſententia confiſcationis bonorum lata Mirandulæ contra Ga-

leottum

leortum Pedocha, ſit probata ex diſpoſitione iuris com-
1 munis, vel vigore ſtatuti particularis. quia † ſi vigore ſta
tuti particularis, bona extra territorium non fuerunt
confiſcata, ex doctrina Bart. communiter approbata
in l. cunctos populos, in fine. C. de ſumma Trinitate.
Clar. in pract. crimin. quæſtio. ſeptuageſima octaua, nu-
mero 27.

Et ideo cùm non producatur proceſſus, illa ſententia
2 nihil ſuffragatur, præſertim ex ſtylo Rotæ, vbi † ſenten-
tia ſine proceſſu non habetur in conſideratione. Mohe-
dan. deciſ. 319.

B R A V I.

Virdunen. hæreditatis. Lunæ, 28. Maij. 1582.

S V M M A R I V M.

1 *Hæres perſonæ eccleſiaſticæ tenetur in dubio cauere de hæreditate reſtituenda eccleſiæ.*
2 *Acquiſita per eccleſiaſticam perſonam in dubio intuitu eccleſiæ cenſentur acquiſita.*
Idq́, tantò magis in Monaco procedit num. 3.
4 *Monacus factus epiſcopus in dubio non liberatur à regula, quin bona vndecunque prouenientia quærat monaſterio.*

D E C I S I O D C C V.

IN cauſa Virdunen. hæreditatis propoſito dubio, an
de bonis & hæreditate quondam Epiſcopi tanquàm
acquiſitis intuitu eccleſiæ Virdunen. Dominus Ioan
1 nes teneatur cauere. Fuit † per Dominos reſolutum af-
firmatiuè, quòd teneatur iuxta reſolutionem factam in
huiuſmodi cauſa, ſub die quarta præſentis menſis. Fue-
runt moti Domini, quia Reuerendiſſimus Dominus
Modernus Epiſcopus habet fundatam intentionem per
2 præſumptionem iuris communis, vt † omnia per præ-
defunctum Epiſcopum acquiſita cenſeantur intuitu ec-
cleſiæ, & poſt adeptam poſſeſſionem acquiſita. vt per
Ioan. Andr. in cap. 3. de pecul. cleric. vbi Card. nume. 2.
Abb. num. 3. dicens communem cum alijs deductis per
Couarru. in cap. primo, numero 8. de teſtamen. quæ iu-
ris præſumptio non tollitur ex deductis per dictum
Ioannem.

Reſeruationi enim fructuum multipliciter fuit re-
ſponſum, quia ea non concludit ad effectum tollendi
præſumptionem, cùm non conſtet de eius effectuatio-
ne, de qua Dominus Ioannes habet docere, cùm ſit ſuæ
intentionis fundamentum, & Dominus Epiſcopus ha-
bet pro ſe rem iudicatam, ſitque præfata reſeruatio fa-
cultatiua & ex aliquibus obfuſcetur.

Eſt enim inueriſimile, quòd cùm non oſtendatur bo
næ memoriæ Nicolaum Epiſcopum habuiſſe bona pa-
trimonialia, nec aliunde ex induſtria fuiſſe lucratum,
opulentam admodum hæreditatem potuiſſet relinque-
re, niſi ex bonis Epiſcopatus id ſibi comparaſſe creda-
tur, cùm 200. ſcuta, quæ ſibi ſupererant, ſi reſeruatio
habuiſſet effectum, vix pro vnius menſis tempore
ſupereſſent, vt ſecundum eius dignitatem potuiſſet
viuere.

Nec etiam Abbatiam ſancti Pauli reliquiſſet pro-
pter admodum paucos fructus, qui ſibi ſtante reſerua-
tione remanebant. Tum etiam quia hæredes bonæ me-
moriæ Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Lotharingiæ,
credibile eſt, quòd ab ipſo peterent huiuſmodi bona re-
licta ratione reſeruationis fructuum.

Concordia etiam aliquod præſtitit Dominis admi-
niculum, vt non admodum acquieſcerent prædictæ re-
3 ſeruationi, ſed omnem ſubſtulit difficultatem, † quia
cùm conſtet prædictum bonæ memoriæ defunctum
fuiſſe Monacum, vt ex literis ſuæ prouiſionis liquet,
per ipſum vndecunque quæſita, eccleſiæ quæſita cenſen
tur. vt in cap. primo, 18. quæſtio. prima. gloſ. penult. in
cap. primo, de teſtamen. not. ſcribent. & ibi per Couar.
numero 17. verſicu. gloſ. penult. & in cap. quia tua. gloſ.
prima, 12. quæſt. prima. ſanctus Thom. ſecunda ſecun-
dæ, quæſt. 185. artic. 8.

4 Et ſi enim † Monacus factus Epiſcopus quoad reli-
qua liberetur à regula monacali, non tamen abſoluitur
à ſubſtantialibus, vt ſuæ eccleſiæ vndecunque proue-
nientia non quærat, vt per ſupradictos. & ſanctus Tho-
mas vbi ſupra. & bene per Corn. conſil. 88. numero 2. li-
bro ſecundo.

Ex quibus prædicta reſeruatio læditur, vt non clara
nec euidens dici poſſit, vt tollat veritatem rei iudicatæ
ad effectum, de quo agitur.

S E R A P H I N I.

Portuenſium bonorum. Sabbati, 23. Ianuarij. 1580.

S V M M A R I V M.

1 *Dos relicta ab auo nepti, cenſetur relicta contemplatione filij, non autem neptis.*
Limita, niſi ex coniecturis contrarium appareat.
2 *Onus dotandi pacto adiectum habet locum, quando commodè aliunde filiæ dotari non poſſunt.*

D E C I S I O D C C V I.

FVit dubitatum, an dotes Illuſtriſſimarum filiarum
bonæ memoriæ Sciarræ debeant detrahi de legi-
tima ita, vt ad eas non teneatur Illuſtriſſimus
Dominus Iulius, niſi quatenus legitima non ſufficiat.

Et pro parte affirmatiua deducebantur duo par-
ticulariter.

Primò, vulgata communis Doctorum concluſio,
1 quòd † dos relicta ab auo nepti cenſetur relicta con-
templatione filij, non autem neptis. Cyn. in l. ſcimus, in
quinta quæſtio. C. de inofficio. teſtamen. Angel. in l. in
quartam. & ibi Rip. numero 202. ad leg. Falcid. & idem
Angel. conſilio 78. Alexand. conſilio 31. numero quar-
to, libro quarto. & ibi addent. cum alijs congeſtis per
Gabriel. titulo de iure dot. concluſ. 5.

Et ideo dicunt prædicti Doctores eam imputari filio
in legitimam & nepti etiam petenti legitimam in bonis
auitis ex perſona patris.

Huic fundamento plures per Dominos exemplo in-
formantes dantur reſponſiones. Inter quas placuit,
quòd præfata concluſio non procedat, vbi apparet, ne-
ptes non fuiſſe dotatas contemplatione filij. Bar. in l. do
tem, de collat. bonorum. Angel. & alij in dicta l. in quar-
tam. Alexan. dicto conſil. 31. numero quinto, libro quar
to. Socin. conſilio 33. numero decimoſexto, libro ter-
tio. Gabriel. dicta concluſio. quinta, numero tertio. cum
alijs adductis.

Hic autem plures adſunt coniecturæ concludentiſ-
ſimæ, ex quibus conſtat dotes huiuſmodi, non propter
filios, ſed propter neptes, & proneptes, & deinceps ra-
tione

tione excluſionis ab iſtis bonis relictas fuiſſe, quas quia bene deducunt informantes, hic non repero.

Alia ratione mouebantur informantes pro Domino Iulio, quòd diſpoſitio huiuſmodi facta per paciſcentes debet recipere interpretationem à diſpoſitione iuris communis, & ideo quemadmodum diſpoſitio authen. res quæ. C. commun. de legat. locum habet tantum in ſubſidium, quando non adſunt alia bona, ita
2 intelligendum † onus dotandi pacto adiectum, vt tunc demum locum habeat, ſi commode aliunde dotari non poſſint. iuxta tradita per Caſtren. conſilio 65. numero quarto, libro ſecundo. Rubeus Alexandrinus conſilio 124. Cephal. conſilio 105. numero decimoquinto. Marzar. conſilio primo, folio 15. & 16. & in epitbom. quæſtio. 48.

Hanc ſententiam comprobant coniecturæ. Voluerunt enim paciſcentes bona conſeruari in familia, vt dicitur in prooemio pacti, quæ voluntas facile elideretur, ſi promitteretur huiuſmodi detractio dotium & legitimæ, & maximè procedente tempore à fœminis dotandis, & bona exhaurirentur.

Præterea voluerunt, quòd nihil præter dotes ex dictis bonis habere poſſint, ex quo videtur, quòd in neceſſarium antecedens noluerint eas habere legitimam & dotes, alioquin ex dictis bonis haberent aliquid præter ipſas dotes.

Nec placebat reſponſio Menoch. conſilio 88. numero 55.

Quia non habemus expreſſam voluntatem, quòd vltra legitimam detrahantur dotes: immo habemus enixam voluntatem, quòd bona conſeruentur, & ita reſpondere poſſumus adductis à Cephal. conſilio 253. numero 41. cum ſequen. Et eadem ratione poteſt reſponderi Riminal. conſilio 257. numero 22. Quia ratio per per eum allegata, quòd dos ſit relicta contemplatione neptis, non autem filij, non eſt concludens, cùm nec contemplatio recipiat hanc limitationem à iuris diſpoſitione, vt ea tunc demum locum habeat, quando aliunde dotari non poteſt: nec propterea eſt inutilis hæc paciſcentium prouiſio, quia ſaltem tollit difficultatem, an authen. res quæ. habeat locum in contractibus. Aym. conſilio 19. in fine. Item, an habeat locum in omnibus deſcendentibus poſt obitum deponentis, de qua aliàs actum fuit in vna Roman. dotis coram R. P. Domino Decano.

Ex his, quæ in hoc vltimo fundamento deducuntur, concluſum fuit, dotes non deberi vltra legitimam, ſi legitimam poſſunt habere ſufficientem iuxta dignitatem familiæ, & temporum qualitatem.

SERAPHINI.

Farſen. grani. Mercurij, 9. Martij. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Libri mercatorum non probant pro tertio contra tertium.*

2 *Res vnaquæque hypothecata præſumitur ſufficiens ad ſatisfactionem.*

3 *Creditor ſatisfactus præſumitur à debitore, niſi contrarium probetur.*

4 *Hypotheca ſpecialis quando præſumatur idonea & ſufficiens.*

5 *Adminiſtrationis ratio petenda eſt ab eo, qui adminiſtrauit, non ab alio.*

DECISIO DCCVII.

PRætendebat D. Ludouicus Anaſtaſius non conſtare de credito D. Fabij Seuerini ex tribus capitib.

Primò, quia non probatur aliqua ſolutio ex
1 eo, quòd † libri mercatorum non probant pro tertio
contra tertium, ad not. per Docto. in l. admonendi. de
iureiuran.

Secundò, quia dato, quòd conſtaret de ſolutione, tamen cum non ſoluerit Cardinali, ad cuius vtilitatem fideiuſſerat, ſed Alexandro Sancaſciano, vt liquet ex quietantijs productis, male ſoluit, quia Sancaſcianus non habebat beneficium diuiſionis, & ideò intrare diſpoſitionem l. exceptionem. de fi. inſtrum.

Tertiò, quia cùm ſpecialiter eſſet hypothecata admi-
niſtratio affictus, ex quo percipiebantur tot fructus, ex
2 quibus veriſimiliter poterat ſatisfieri, cùm † vnaquæque
res hypothecata præſumatur ſufficiens ad ſatisfactioné.
gl. in l. 2. C. de pignor. Couar. var. reſolut. lib. 3. cap. 18. &
Sancaſcianus adminiſtrauerit, non prius poteſt agere Fa-
bius contra Ludouicum tertium, quàm liqueat ex iſtis
fructibus adminiſtrationis ſibi non poſſe ſatisfieri.

His tamen non obſtantibus Domini cenſuerunt conſtare de credito ſufficienter ad hunc effectum, vt Fabius agere poſſit contra Ludouicum.

Nam cùm clara ſit obligatio Fabij, & ſic in confeſ-
ſo, quòd Argentinus decoxit, & non ſoluit; item quòd
Illuſtriſſimus Dom. Cardinalis locator fuit ſatisfactus,
3 præſumitur † ſatisfactus ab eis, qui ad id tenebantur,
Barto. in l. cum ſeruus. de verborum obligatio. numero
quarto, Abb. conſil. quinquageſimoquarto, numero ſe-
cundo, & tertio, libro primo, Felyn. in capitu. ſicut, nu-
mero trigeſimoprimo, verſi. fallit quinto. de re iud. ma-
ximè concurrentibus partitis, & quietantijs, quæ om-
nem tollunt difficultatem.

Neque obſtat primum fundamentum, quia concluſio illa, quòd libri mercatorum non probant contra tertium, procedit, vbi non adſunt adminicula: hic verò concurrunt quietantiæ, & atteſtationes Cardinalis, & Lauianæ, quæ reddunt rem ita claram, vt tergiuerſari non poſſit.

Non obſt. ſecundum, quòd Fabius male ſoluerit. 5

Quia prædicta procederent, ſi Lauiana ſoluiſſet Illuſtriſſimo Dom. Cardinali ſine ceſſione, & Fabius deinde ſoluiſſet Alexandro: tunc enim poſſet habere locum l. Modeſtinus. de ſolut. Sed hic non apparet, quòd ſoluerit Alexandro poſtquàm Alexander ſoluerat Cardinali, immo de contrario conſtat, quia partita ſolutionis facta à Fabio eſt ſub die 20. Iunij, 1575.

Partita verò ſolutionis 600. ſcutorum facta ab Alexandro ad quam ſe refert, eſt ſub die 22. Idem apparet eſſe de partita 250.

Non obſtat tertium, quòd ſpecialis hypotheca præ-
4 ſumatur idonea, & ſufficiens, quia illud procedit, † quan-
do quis habet generalem, & ſpecialem, & agit vigore
generalis contra alia bona non ſpecialiter hypothecata,
quorum neutrum hic concurrit.

Primò, quia ſpecialis hypotheca non eſt in fauorem Dom. Fabij, ſed Alexandri.

Deinde non agitur ſuper re ſpeciali non hypothecata: granum enim iſtud ſi eſt ex redditibus Abbatiæ, vt fuit deciſum, cadit ſub hypotheca ſpeciali, & eſt pars illius.

Non obſt. quòd Dom. Fabius, & Alexander multos actus inſimul contra Argentinum fecerint, prout deducitur in informatione facti pro Ludouico, quia agebatur

tur de communi corū intereſſe. Sed hoc non facit, quando adminiſtratio eſſet particularis ipſius Alexandri. Vn-
5 de † cùm ipſe adminiſtrauerit, ab eo, non à filio, petenda eſt ratio adminiſtratorum, Angel. conſil. 186. colum. prima. Fulgoſ. conſ. 209. prope fin. Alchar. conſil. 332. numero 6. gloſ. in l. creditor. §. duobus, in verbo, pro ſolidu, manda.

Firman. bonorum. Veneris, 19. Ianuarij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Statutum ſi loquatur de maſculis vſque in tertium gradū de iure canonico computandum, verba, & dicti maſculi ſecundum gradus prærogatiuam ſuccedant, poſita in eodem ſtatuto, intelliguntur in maſculis in tertio gradu ſecundum ius canonicum exiſtentibus.*

2 *Filius in ſucceſſione patrui de iure communi repræſentat perſonam patris, & concurrit cum patruo.*

3 *Statutum corrigens ius commune circa excluſionem fœminarum non debet intelligi, vt corrigat etiam circa excluſionem repræſentationis.*

4 *Dictio repetitiua dicti appoſita in ſtatuto vel alia diſpoſitione, debet interpretari, ne abſurdus intellectus ſequatur.*

5 *Statuta debent ita interpretari ne contineant abſurdum, & ne à ſapientibus reprehendi poſſint.*

6 *Relatio ceſſat, vbi abſurditas ſequeretur.*

7 *Repræſentatio non excluditur in diſpoſitione legis vel ſtatuti vocantis proximiores in gradu, & filius ſuccedit in locum patris in hæreditate patrui, licèt ſecus ſit in fideicommiſſis, & diſpoſitione hominis.*

8 *Clauſula, ſalua gradus prærogatiua, intelligitur etiam reſpectu eorum, in quibus non cadit repræſentatio.*

9 *Parentes ſuccedunt filio ſine liberis defuncto, ſalua gradus prærogatiua.*

10 *Clauſula, ſecundum gradus prærogatiuam, poteſt intelligi reſpectu exiſtentium in tertio gradu ſecundum ius canonicum, etiam ſi in eis non cadat repræſentatio.*

DECISIO DCCVIII.

DOmini reſoluerūt particulariter in caſu, de quo agitur, & in terminis ſtatuti Firmani, Hieronymum & Rogerium ex fratre nepotes in hæreditate Euandri patrui ſuccedere vnà cum Horatio patruo. Et moti ſunt.

Primò, quia principalis intentio ſtatuti Firmani fuit excludere fœminas, incidenter autem in eo dicitur, & dicti maſculi ſecundum gradus prærogatiuam ſuccedant.

Secundò, quia cùm dictum ſtatutum loquatur de maſculis vſque in tertium gradum de iure canonico com-
1 putandum, poſſunt † illa verba, & dicti maſculi ſecundum gradus prærogatiuam ſuccedant, intelligi & verificari in maſculis in tertio gradu ſecundum ius canonicum exiſtentibus, aliàs per ſubauditum intellectum reſultantem ex illa dictione repetitiua, dicti, quaſi repetat omnes maſculos ſupra expreſſos, induceretur correctio iuris communis. contra gloſ. communiter approbatam in cap. cupientes. §. quid ſi per viginti. in ver-
2 bo, petere, de electio. libro ſexto. Secundum † quod ius commune in ſucceſſione patrui filius repræſentat perſonam patris, & concurrit cum patruo, vt hic per informantes.
3 Et tantò † magis, quia cùm d. ſtatutum corrigat ius commune circa excluſionem fœminarum, non debet intelligi, vt corriget etiam circa excluſionem repræſentationis, cùm ſemper ſtatutū ita debeat interpretari, vt minus corrigat ius commune, quàm ſit poſſibile, etiam verba impropriando. cap. cùm dilectus. de conſuetud. Aym. conſil. 197. nu. 6.

Tertiò (& hoc Dominos maximè mouit) quia ſi illa dictio repetitiua, dicti, repeteret omnes maſculos ſupe-
4 rius nominatos, maxima † ſequeretur abſurditas, & iniquitas, quòd ſi quis decederet relictis filio, & nepote ex altero filio præmortuo, nepos excluderetur per patruū ab hæreditate aui, & ſic deſtrueretur materia ſtatutis:
5 & † tamen ſtatuta ita debent interpretari ne contineant abſurditatem, & ne mereantur à ſapientibus reprehendi. l. Saluius Ariſto. de lega. præſtan. Bald. conſil. nonageſimoprimo, libro quarto, Aym. conſil. tertio, numero vigeſimotertiu, & conſil. 5. nu. 14.

Vnde illa dictio, dicti, non debet eſſe relatiua om-
6 nium maſculorum: ceſſat † enim relatio, vbi per eam reſultaret abſurditas. Aym. poſt alios conſiliu ſeptuageſimo, num. 11.

Et quamuis videatur generaliter prolata ad omnes maſculos, tamen generalitas reſtringitur, quando alias induceretur inconueniens. Aym. dicto conſil. 70. nume. vigeſimoprimo.

Quartò aliqui ex Dominis mouebantur, quia in diſpoſitione legis, ſiue ſtatuti vocantis proximiores in gra-
7 du non excluditur † repræſentatio, & filius ſuccedit in locum patris in hæreditate patrui, quicquid ſit in fideicommiſſis, & in diſpoſitione hominis, vt per Alexan. conſil. octuageſimooctauo, lib. primo, per tot. Iaſ. conſil. 159. nume. quarto, lib. quarto, Socin. iun. conſil. 126. numero vndecimo, ad fin. lib. primo, Dec. in l. prima, nume. decimonono, verſicu. & hoc procedit. C. de ſecund. nupt. late idem Dec. conſil. 412. nume. 5. 6. 7. & 8. & conſilio 551. nume. ſecundo, verſic. & iſta concluſio. Tiraq. de iure primog. quæſt. quarta, num. vigeſimoſecundo, plene Couar. pract. quæſt. cap. 38. nu. 4. ver. 3. ad intell. fusè Aym. conſi. 703. nu. 3. cum ſeq. lib. 4.

Nec obſt. quòd illa clauſula, ſecundum gradus prærogatiuam, reſpectu maſculorum in tertio gradu ſecundum ius canonicum exiſtentium, ſit ſuperflua, & ideo debeat intelligi reſpectu eorū, in quibus poteſt cadere
8 repræſentatio. Quia † ſicut in iure clauſula, ſalua gradus prærogatiua, intelligitur etiam reſpectu eorum, in quibus non cadit repræſentatio, vt in authen. defuncto. C. ad
9 Tertullian. vbi † parentes ſuccedunt filio ſine liberis defuncto, ſalua gradus prærogatiua, & tamē parentes non repræſentant filium, vt per Salycet. Fulgoſ. Paul. de Caſt. & Corne. ibi. & pro vt in l. lege. circa medium. C. de legitim. hæred. & in §. ſi vero neque fratres. in Authen. de hæred. ab inteſta. venien.
10 Ita † in caſu noſtro clauſula, ſecundum gradus prærogatiuam, poterit intelligi reſpectu exiſtentium in tertio gradu ſecundum ius canonicum, etiam ſi in eis non cadat repræſentatio.

Cætera exemplo deducta tolluntur ex præmiſſis.

Melphien. fructuum. Veneris, 19. Ianuarij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Simonia committitur etiam in annexis ſpiritualibus.*

2 *Locatio rerum, & iurium eccleſiaſticorum in qua inſit ſimonia reſpectu ſpiritualium, dicitur in totum nulla.*

3 *Venditio plurium rerum facta vnico pretio cenſetur vna venditio quoad reſolutionem contractus.*

4 *Contractus non afferens tantam vtilitatem in parte re-
ſpectu partis, quantam in toto reſpectu totius, indiui-
duus indicatur.*

5 *Venditio plurium rerum, quarum aliqua erant probibita
alienari, aliqua non, facta ſub vnico pretio, dicitur nul-
la in totum, & non pro parte.*

*Fallit, niſi qualibet res habeat precium diſtinctum. nu-
mero 7.*

6 *Locatio facta vltra tempus permiſſum ſub vnica penſione
pro toto tempore, dicitur indiuidua, & ſic in totum vi-
tiatur.*

7 *Precio vnico plurium rerum facta venditio dicitur vna
tantum venditio: ſecus ſi qualibet res habeat precium
diſtinctum.*

8 *Indiuiduum quid dicitur etiam ratione veriſimilis volun-
tatis contrahentium.*

9 *Dictio, cum, de ſui natura copulat acceſſoriè, & indiui-
duam reddit diſpoſitionem.*

10 *Indiuiduus contractus dicitur, in quo per dictionem, cum,
plura continentur, quæ alias ſeparata cenſerentur.*

DECISIO DCCIX.

DOmini dixerunt fuiſſe ſimoniacam, & conſe-
quenter nullam locationem factam 25. Octo-
bris, 1532. pro annuo precio 1200. ſcutorum
per procuratorem Epiſcopi Melphien. Franciſco Pitti
mercatori Floren. de epiſcopatibus Melphien. & Rapol-
len. cum omnibus & ſingulis eorum fructibus, redditi-
bus, & prouentibus, & emolumentis tam ſpiritualibus
quàm temporalibus, & cum pacto, quòd d. Franciſcus
conductor poſſet in dictis epiſcopatibus eligere Vica-
rium, qui ſibi placeret, & conferre dignitates & benefi-
cia dictorum epiſcopatuum, cui & quibus vellet, & quod
1 Epiſcopus deberet illos confirmare, quia † ſimonia com-
mittitur non ſolum in mere ſpiritualibus, ſed etiam in
annexis ſpiritualibus. c. quæſitum, de rerum permut. &
c. præterea, il primo. & ibi Abb. in ſecundo not. de tran-
ſactio. idem Abb. in cap. de iure, num. 2. verſic. item com-
mittitur, de iureiuran. & in c. veniens, il primo, in ſe-
cundo not. & ibi Felyn. pariter in ſecundo not. de teſtib.
Roman. conſ. 317. per tot. & conſ. 368. ſub num. 2. Dec.
in rub. de iudic. num. 8. verſic. & ſimonia. & ibi Rip. nu-
mero 66. Rocch. de iurepat. in verbo, & vtile, num. 9. &
Et ita aliàs in hac eadem quando pendebat coram Pu-
teo, reſolutum fuit, prout annotauit Anton. Aug. deci-
ſio. 692. lib. 2.

Fuit autem reſeruata difficultas particulariter diſcu-
2 tienda, † an dicta locatio ſit nulla in totum, vel ſolum
quoad ſpiritualia, & quoad ius nominandi ad beneficia
vacantia? ſuper qua difficultate Dominos fuiſſe diuer-
ſos annotauit Put. deciſ. quinta, de reb. eccleſ. non alien.
licèt Ant. Aug. deciſ. 724. lib. 3. annotauerit contrarium,
nempe maiori parti Dominorũ viſam fuiſſe locationẽ
nullam in totum, propter vnitatem precij fructuum &
collationis beneficiorum. Propoſita igitur hac difficul-
tate die Veneris, 9. Februarij eiuſdem anni, Domini te-
nuerunt, dictam locationem fuiſſe nullam in totum.
Moti ex pluribus.

3 Primò, quia † venditio plurium rerum facta vnico
precio cenſetur vna venditio quoad reſolutionem con-
tractus, ita vt ſi contractus reſoluitur quoad vnam rem,
intelligatur etiam reſolutus quoad aliam. l. ſi duos. ff. de
contrahen. empt. l. cùm eiuſdem. ff. de ædilit. edic. Bart.
in l. ſcire debemus, in prin. num. 4. & ibi Iaſ. num. 3. ff. de
verb. oblig. Alex. conſ. 178. ſub numero 5. lib. ſeptimo.
Tiraquel. de retract. lignag. §. 25. gloſ. prima, ſub num. 2.
bene Nat. conſil. 479. numero 16. & 17. lib. tertio.

4 Secondò, quia † contractus cenſetur indiuiduus, quan-
do non affert tantam vtilitatem in parte reſpectu partis,
quãtam in totum reſpectu totius. ita Bart. in l. qui vſum-
fructum, num. 4. ad fin. verſic. præterea. ff. de vſufruct. le-
gat. Bald. conſ. 32. ante num. 2. lib. 2. Aret. conſil. 129. in
princ. verſic. & eſt ratio. Cagnol. in l. ſecunda, num. 102.
poſt medium verſic. non eſt tamen. C. de pact. int. empt.
& vendit. Tiraquel. vbi ſupra, num. 7. in fine. & latius nu-
mero 14. Nat. conſ. 479. num. 23. bene Conar. lib. ſecun-
do variar. reſolutio. cap. 16. num. 5. verſic. non obſtat. be-
ne Alex. conſ. 143. ſub num. 2. verſic. hoc etiam eſſe indi-
5 uiduum, lib. 7. vbi ex hac ratione conſuluit, † venditio-
nem plurium rerum, quarum aliquæ erant prohibitæ
alienari, aliquæ non, factam ſub vnico precio, eſſe nul-
lam in totum, & non pro parte.

Tertiò, nam locatio facta vltra tempus permiſſum
ſub vnica penſione pro toto tempore, tũc contractus in
6 totum vitiatur, quia † propter vnitatem penſionis non
poteſt diuidi. ita Bald. conſ. 475. num. 8. lib. primo. per
tex. in l. ſi plura. ff. de ædilit. edic. ſequitur Tiraq. d. gloſ. j.
num. 10. Conar. d. cap. 16. ſub num. 5. verſic. ex his etiam
deducitur. Alciat. in l. j. §. ſed ſi mihi, in repet. num. 24.
ff. de verb. oblig.

Quartò, quia licèt venditio plurium rerum, quarum
vna non poterat vendi, nõ reuocetur reſpectu omnium
rerum, ſed ſolum reſpectu illius vendi prohibitæ, vt per
Abb. in c. querelam, num. 7. de ſimon. nihilominus hoc
7 † intelligitur, quando quælibet res habet diſtinctũ pre-
cium, quia tunc tot ſunt venditiones, quot ſunt res: at
ſecus, ſi omnes res ſub vnico precio vendantur, quia tũc
venditio retractatur non ſolum in re prohibita vendi,
ſed etiam in alijs, prout declarat Soc. in d. c. querelam,
num. 10. verſic. quod arbitror, per tex. in l. ſi duos. ff. de
contrahen. empt. & ſequitur ibi Felyn. numero quarto,
verſic. limita.

8 Quintò accedit, quòd dicitur † quid indiuiduum ẽt
ratione veriſimilis voluntatis contrahentium. l. Pedius.
ff. de arbit. Bart. in l. Grecè. §. illud, ſub num. 4. ff. de fide-
iuſſ. Alciat. in d. §. ſed ſi mihi. in repet. ſub num. 6. Pariſ.
conſ. 12. num. 74. lib. 2. Aym. conſ. 170. num. 6. & de veri-
ſimili voluntate diſponentis conſtat, quando diſponit
de vno principaliter, & de alio acceſſoriè per dictionẽ,
9 cum, quæ † ſui natura copulat acceſſoriè. l. j. & ibi Bart.
in princ. num. 5. ff. de pecul. legat. & ideo ſi teſtator lega-
uit ſeruum cum peculio, ſi legatum in ſeruo eſt nullum,
erit etiam nullum in peculio, quia veriſimilis mens te-
ſtatoris fuit, vt peculium non deberetur, niſi vnà cũ ſer-
uo, propter illam dictionem, cum, cuius natura eſt, vt co-
pulet acceſſoriè. ita Alciat. in d. §. ſed & ſi mihi, in repet.
num. 15. & in lect. nu. 17. Vnde cùm locatio, de qua agi-
tur, ſit facta ſub vnico precio, cùmq; non afferret ſine
ſpiritualibus tantam vtilitatem, quantam cùm illis, quia
facultas conferendi beneficia augebat penſionem, pro-
ut deponunt teſtes ſuper 4. artic. cùmq; ſit facta princi-
paliter de epiſcopatibus & acceſſoriè de fructibus pro-
10 pter dictionem, cum, ſequitur † vt eſſet contractus indi-
uiduus, quo caſu vtile per inutile vitiatur. l. j. §. item quæ-
ritur. ff. de aqua quot. & æſtiua. Doct. in d. §. ſed & ſi mihi.
Nat. d. conſ. 476. num. 29. Alex. d. conſ. 143. num. 3. lib. 7.

*Bononien. de Maluetijs. Mercurij, 24. Ia-
nuarij. 1582.*

SVMMARIVM.

1 *Diuerſitas prædiorum arguitur ex diuerſitate locorum.*

Fundus

2 *Fundus vt demonſtretur certus, debet exprimi nomen loci cum duobus confinibus.*

Immo locus, & vnus cõfinis ſufficit, quando aliud fieri non poteſt. num. 3.

4 *Dictio, ab, vel dalla, excludit, & non includit.*

5 *Variatio loci etiam ex curſu temporis non præſumitur, niſi probetur.*

6 *Diuiſio facta de bonis communibus non poteſt dici facta tanquam de bonis alicuius tantum, niſi aliter probetur.*

DECISIO DCCX.

Domini dixerunt, D. Diamantem non cępiſſe tenutam poſſeſſionis 50. tornaturarum in circa olim per Carolum ſeniorẽ de anno 1460. emptarum, & per conſequens non ſpoliaſſe Dominum Carolum modernum, & propterea debere ad vlteriora procedi.

Nam poſſeſſio, cuius tenutam cępit D. Diamantes, eſt ſita in loco *detto, la Seluarella*: poſſeſſio verò 50. tornaturarum emptarum per Carolum ſeniorem, eſt poſi-
1 ta in loco aliàs *detto, il campo della Buſcoſa*. Et † ex diuerſitate locorum arguitur diuerſitas prediorum. argumento l. ſi idem. C. de codicil.

Et maximè, quòd expreſſio loci, vbi exiſtit prædium,
2 de cuius identitate agitur, eſt neceſſaria. Nam † ad demonſtrandum fundum certum debet exprimi nomen loci cum duobus confinibus l. forma, in principio. & ibi Dyn. Bart. & Alberic. ff. de cenſib. idem Bart. in l. demonſtratio, numero 14. verſic. item ad demonſtrandum. ff. de conditio. & demonſtratio. Alexan. conſil. 73. ſub numero 6. libro tertio. Ruin. conſil. 50. ſub numero 12. libro primo. Riminal. iun. conſil. 58. numero 30. lib. primo. Paris de Put. de feud. reintegr. fol. 28. numero 12.
3 Immo † ſufficit verificari locum, vbi res exiſtit, & vnum finem, quando aliud fieri non poteſt, ſecundum eundem Paris de Put. vbi ſupra, fol. 166. colum. 3. num. 9. & colum. 4. num. 6.

Non obſt. quòd duo confinia tornaturarum 50. per Carolum ſeniorem emptarum, videlicet flumen centonariæ, & flumen quadernæ, conueniant tornaturis 53. in quibus pro parte D. Diamantis facta eſt executio. Quia non ceſſat propterea diuerſitas tornaturarum reſultans ex diuerſitate locorum: nam illa duo confinia ſunt communia nõ ſolum iſtis, ſed etiam pluribus alijs poſſeſſionibus, prout liquet ex inſpectione plantæ, licèt pro parte D. Diamantis prætendatur, confine fluminis quadernæ, mediante via publica, eſſe particulare, & conuenire ſolum 50. tornaturis per Carolum ſeniorem emptis.

Secundò non obſt. quòd tertium confine particulare, videlicet Bartholomæus de Muſis conuenit 53. tornaturis captis per d. Diamantem, cùm in inſtrumento executionis dicatur, ab alio bona quondam Bartholomæi de Muſis. Quia iſte Bartholomæus habet bona in pluribus locis, videlicet in Buſcoſa, in Calfura, & loco *detto, lo Sellet to*, vt patet ex inſtrumento emptionis Caroli ſenioris de anno 1460. & ex inſtrumento emptionis Marſibiliæ de anno 1489.

Secundò non obſt. quòd 50. tornaturæ emptæ per Carolum ſeniorem non ſunt poſitæ in loco aliàs *detto, il campo della Buſcoſa*, ſed in loco aliàs *detto, il campo*
4 *dalla Buſcoſa*, quæ † dictio, *dalla*, excludit & non includit. ad trad. per Tiraq. de retract. ligna. §. primo, glos. 2. numero 51. 52. & 53. Quia non propterea tollitur diuerſitas locorum: nam locus continens 50. tornaturas per Carolum ſeniorem emptas, nuncupatur, *il campo dalla Buſcoſa*: locus verò 53. tornaturarum, in quibus eſt facta executio, non dicitur, *il campo della Buſcoſa*, ſed appellatur, *la Seluarella*, prout in inſtrumento emptionis Floriani de anno 1565. ad quod relationem habet inſtrumentum executionis, & prout etiam fatetur D. Carolus modernus tam in viſitatione loci, de qua in proceſſu magno, fol. 481. quàm etiam in articulis eodem proceſſu magno, fol. 635.

Nec poteſt ex curſu temporis prætendi variatio loci, tum quia etiam hodie reperitur locus Buſcoſæ, cùm bona hominum Butrij hodie nuncupentur, *la Buſcoſa*, prout in inuentario bonorum Floriani, de quo in proceſſu magno, fol. 49. & prout in viſitatione loci, de qua in pro-
5 ceſſu paruo, fol. 190. Tum † etiam quia debuiſſet probari, quòd locus, qui olim dicebatur, *la Buſcoſa*, hodie nuncupetur, *la Seluarella*. Bart. in l. demonſtratio, in princ. num. 10. ad fin. ff. de conditio. & demonſt. idem Bart. in l. j. num. 3. C. ſi vnus ex pluribus. Dec. conſ. 109. num. 2. Aym. conſ. 57. num. 7.

Quartò non obſt. quòd 50. tornaturæ per Carolum ſeniorem emptæ in diuiſione facta de anno 1473. obuenerunt in portionem Cleophæ matris & tutricis filiorum Matthæi, & bona empta per Marſibiliam fratrem Medoſij confinantur ab vno latere, iuxta Cleophem, ab alio iuxta bona eccleſiæ ſanctæ Crucis. Quia non propterea infertur, quòd bona obuenta in portionem Cleophæ eſſent Caroli ſenioris, quia (vt ex inſtrumento diuiſionis apparet) fuerunt diuiſa non ſolum bona Caroli, ſed omnia alia inter ipſos diuidentes quouis
6 modo communia, tunc † autem intraret obiectum, ſi fuiſſent diuiſa tanquàm bona Caroli tantum. Abb. conſil. 6. num. 8. in fi. cum ſeq.

Ab iſta deciſione fuit receſſum die 12. Februarij. eiuſdem anni.

Romanenſis vineæ. Mercurij, 24. Ianuarij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium piæ cauſæ in relictis ſub conditione quid operetur. & num. 3.*

2 *Libertas relicta ſub conditione non debetur, niſi hæreditas adeatur ab eo gradu, à quo relicta eſt: ſecus in dubio. cum num. ſeq.*

DECISIO DCCXI.

Domini receſſerunt à reſolutis 27. Febru. 1581. quia non applicantur caſui noſtro: non enim priuilegium piæ cauſæ operatur, vt ſi quid relinquatur ſub conditione, ea defecta, nihilominus reli-
1 ctum debeatur: ſed † priuilegium in hoc verſatur, vt quamuis videatur quid relictum à ſecundo gradu, cenſeatur nihilominus relictum à primo, & non intelligatur repetita præcedens conditio, & ita loquuntur omnes Doctores allegati pro Martha in prima reſolutione. Alioqui ſi velimus, quòd libertas relicta ſub conditione, ea defecta, nihilominus deberetur, repugnaret toto titulo, ff. de ſtat. liber. & tex. in l. cùm Neratius. ff. de manumiſ. teſtamen. & in l. teſtamento. ff. eodem.
2 vbi † ita demum debetur libertas, ſi hæreditas ab eo gradu, à quo relicta eſt, adeatur.

Priuilegium ergo nullum adeſt, quando certum eſt,
3 quòd ab vno gradu relicta eſt libertas: ſed † quan-

do ſumus in dubio, tunc cenſetur relicta ab vtroque. ita procedit tex. in l. 2. ff. de manumiſ. teſtam. ſecundum Pandect. Floren.

Et præmiſſa comprobantur ex his, quæ ſcribunt Anchar. conſil. 187. num. 2. prope fin. verſic. & vere iſta eſt intentio. & conſ. 266. num. 2. verſ. ego de iure contrariũ ſentio. Ruin. conſ. 76. num. 17. verſic. & ſi forte, lib. 5. Pariſ. conſil. 86. numeru 68. vſque ad 79. verſic. ex iſtis. & ſignanter num. 74. 75. 77. & 79. lib. ſecundo, & conſ. 74. num. 6. 7. 10. 17. 19. 20. 21. 22. & 23. lib. tertio. Riminal. iun. conſil. 117. numero 40. 46. 47. 69. 70. 72. & 73. libro ſecundo.

Ex quorum Doct. dictis patet reſponſio ad ea quæ in contrarium allegari poſſent. Et in ſumma res apud Dominos nullam habuit difficultatem.

Auximan. bonorum. Die 12. Ianuarij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutioni locus non eſt, vbi conditio nõ fuerit purificata, etiam ſi eccleſia fuerit ſubſtituta.*

2 *Diſpoſitio l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. non mutat titulum inſtitutionis nouercæ & priuigni, nec portionem vel bona eis relicta.*

3 *Mulier ſi ſecundo viro plus relinquat quàm filijs primi viri, illud plus remouetur, & applicatur ipſis filijs, reliquo in ceteris firmo manente.*

4 *Parens ſi plus relinquat coniugi quàm vni filiorum, illud plus reuocatur, & non aliud.*

5 *Inſtitutus in re certa ſimpliciter & abſolutè non eſt hæres vniuerſalis, nec legatarius, ſed tertia ſpecies participans de natura vtriuſque ex communi.*

6 *Nouerca hæres inſtituta in plus quàm filij primi matrimonij, remanet hæres teſtamentaria, ſed illud plus applicatur filijs qui minorem habent partem.*

DECISIO DCCXII.

Domini tenuerunt 30. Decembris, 1581. & iterum 31. Ianuarij, 1582. non eſſe locum ſubſtitutioni factæ de eccleſia Lauretan. ex eo præci-
1 puè capite, quòd † conditio, ſi nouerca & priuignus hæredes non erunt, ſub qua eccleſia Lauretan. eſt ſubſtituta, non fuit purificata, quia fuerunt & ſunt hæredes, hæreditatemque adierunt, ideoque ceſſat ſubſtitutio. nam
2 † l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. non mutat titulum inſtitutionis nouercæ & priuigni, nec etiam mutat portionem ſiue bona eis relicta. Quòd non mutet titulum inſtitutionis, patet, quia in principio permittit relinqui nouercæ & priuigno iure hæreditatis, & ſic titulo inſtitutionis illud minus, quod eſt relictum vni ex filijs primi matrimonij. Deinde in §. ſin verò plus. vbi diſponit in caſu contrauẽtionis, ſtatuit, vt illud plus, quod nouercæ & priuigno relictum eſt, habeatur pro non ſcripto, & pro non relicto, & deferatur filijs prioris matrimonij. & ſic l. hac edictali. in caſu, in quo quis relinquit nouercæ titulo inſtitutionis plus quã reliquerit filijs prioris matrimonij, non immutat titulum, cùm de eo nullum verbum, ſed ſolum illud plus aufert nouercæ, & applicat filijs primi matrimonij.

Quòd autem non mutet portionem ſiue bona relicta nouercæ & priuigno, oſtenditur ex eo, quòd relictum filio primi matrimonij non applicat nouercæ & priuigno, & è contra relictum nouercæ & priuigno nõ applicat filio prioris matrimonij, ſed ſolum reuocat tan quàm non ſcriptum illud plus, quod eſt relictum nouercæ & priuigno, quod eſt vltra illud minus, quod filio prioris matrimonij relictum eſt: & ſic nouerca & priuignus retinent eandem portionem, ſiue eadem bona ſibi relicta vſque ad illud minus, quod eſt relictum filio primi matrimonij, & non vltra, & in eo, quod eorũ portio, & bona excedunt, diminuuntur & augentur portioni, & bonis relictis filio primi matrimonij, prout ſunt clara verba d. l. hac ædictali. §. ſin verò. ibi, ſin vero pluſquam ſtatutum eſt nouercę, vel vitrico relictum fuerit, id, quod plus relictum fuerit, tanquàm non ſcriptũ, neque relictum ad perſonas deferri liberorum, & inter eas diuidi iubemus. & in §. optime. in Authen. de nupt. ibi, quia quod plus eſt in eo, quod relictum eſt nouercæ, vel vitrico, ac ſi neque ſcriptum, neque relictum, competit filijs. & in §. quia verò. eo. tit. ibi, & ſecundum eam id, quod plus eſt, contemplantes auferre, quod tranſcendit, oportet, & filijs applicare.

Idque vltra iura prædicta expreſſe tenet Ang. in princip. num. decimotertio, in Authen. de non eligen. ſecun.
3 nub. vbi inquit, † quòd ſi mulier ſecundo viro plus relinquat, quàm habeat vnus ex filijs primi viri, nõ fit irritum id totum, quod mulier ſecundo viro relinquit, ſed illud ſolum, quod reliquit vltra illud, quod habet vnus ex filijs, qui minus habet, & hoc idem voluit idem An-
4 gel. in dicto §. optime. dicens, quando † parens reliquerit coniugi pluſquam reliquerit vni filiorum, quòd illud plus ſolummodo reuocatur, & non aliud, & latius hanc eandem opinionem firmat, eamque veram, & communem aſſerit Bertrand. in d. §. ſin vero plus. nu. 2.

Vnde nouerca, & priuignus in caſu noſtro remanent hæredes vniuerſales, & retinent eundem titulum inſtitutionis vniuerſalis, ac eandem portionem, & eadem bona vſque ad quantitatem mille florenorum Dianę filiæ prioris matrimonij iure inſtitutionis relictorum, & illud plus applicatur eidem Dianæ.

Neque obſtat, quòd inſtitutus in re certa dato cohærede vniuerſali eſt loco legatarij. l. quoties. C. de hæred.
5 inſtituen. Quia † vltra quòd communis opinio eſt in contrarium, quòd inſtitutus in re certa ſimpliciter & abſolutè loquendo non eſt hæres vniuerſalis, neque legatarius, ſed tertia ſpecies participans de natura vtriuſque. Bart. Bald. Imol. in l. ex facto, la ſeconda. ff. de hæred. inſtituen. Bart. Angel. Salyc. Caſtren. Fulgoſ. Aret. Com. & Iaſ. in dicta l. quoties. cum alijs citatis per Tiraquel. le mort ſayſit. le viſ. parte ſecunda, declarat. 4. numero tertio. & hanc eſſe communem teſtantur Iaſ. in dicta l. quoties, numero ſexto, in fine. Eman. Coſt. in repet. cap. ſi pater, in verbo, in re certa, numero duodecimo, in fine, folio 294. de teſtamen. libro ſexto. Accedit, quòd non applicatur caſui noſtro, in quo non fit mutatio tituli neque portionis.

Non obſtat tradita per Bald. in dicta l. hac ędictali. numero vigeſimoprimo.

Quia in eo quod dicit ante numerũ vigeſimũſecun-
6 dũ, quòd † nouerca remaneret hæres teſtamentaria, facit pro hac parte. Reliqua non faciunt ad propoſitum.

Non obſ. ſententia, quia poterit declarari.

Gaditen. portionis. Mercur. 7. Februarij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio & eius vigore capta poſſeſſio probant quaſi poſſeſſionem iuris vocandi.*

2 *Dictio, ſupradicti, eſt relatiua præcedentium.*

Immo

Immo idem importat, ac ſi præcedentia ſpecificè, & nomi-
natim expreſſa forent. num. 2.
4 *Relatio facienda eſt ad omnia præcedentia, quando ratio*
diuerſitatis reddi non poteſt.
5 *Portionarij de conſuetudine dicuntur de capitulo, in eoq́;*
habent ius nominandi.
6 *Actus vnius ex ſocijs præſeruat ius & poſſeſſionem al-*
terius.
7 *Spoliatio per vnum ex ſocijs in præiudicium alterius non*
præſumitur, niſi clarè probetur.
8 *Conſenſus elicitur etiam ex actu nullo.*
9 *Poſſeſſio præſentandi in vno caſu non porrigitur ad alium.*
10 *Corpora duo quando conueniunt in vnum, attenditur ma-*
ior pars reſpectu totius numeri, non autem vtriuſque
corporis.

DECISIO DCCXIII.

FVit reſolutum, quaſi poſſeſſionem Portionariorũ
votandi in capitulo in nominationibus dimidia-
rum portionum probari ex nominationibus fa-
ctis de anno 1524. & 1544. in quibus interuenerũt tam
Canonici, quàm Portionarij, & quæ habuerunt effectũ,
1 cùm † fuerit ſecuta inſtitutio, eiuſq; vigore capta poſ-
ſeſſio, & ſic concurrunt omnia requiſita, vt per Rip. in
c. cum eccleſia Sutrina, num. 91. cum ſeq. de cau. poſſ. &
propriet.

Non obſt. exemplo deducta.

Et in primis, quòd in materia probationis indefinita
non æquipollet vniuerſali, & quòd in dictis nominatio-
nibus non dicitur expreſſè, quòd Portionarij dederint
in illis votum, ſed dicitur, ſupradicti Domini & domi-
2 nationes ſuæ, quia † illa dictio, ſupradicti, eſt relatiua
præcedentium. Dec. conſ. 424. num. 5. Pariſ. conſ. primo,
num. 134. lib. 3. Ruin. conſ. 55. num. 4. lib. 3. Aym. con-
ſil. 98. num. 8. cum alijs, de quibus per Tiraq. de retract.
3 lignag. § 8. gloſ. 7. num. 24. Imò † idem important ac ſi
præcedentia ſpecificè & nominatim expreſſa forent, vt
poſt Bart. ſcribit Iaſ. conſ. 15. num. 2. lib. 3.

Et in præcedentibus tam Canonici, quàm Portiona-
rij ſunt regulariter nominati, ideo illa dictio, ſupradi-
cti, debet ad omnes referri, & non ad Canonicos tantũ,
4 cùm † relatio debet fieri ad omnia præcedentia, quan-
do ratio diuerſitatis reddi non poteſt, cur ad omnia nõ
fiat. Aym. conſ. 149. num. 8. & conſ. 155. num. 10.

Nec poteſt dici hic adeſſe rationẽ diuerſitatis ex eo,
quòd ius nominandi vigore indulti pertinet ad capitu-
5 lum, de quo non ſunt Portionarij. Quia † licèt id de iure
verum ſit, tamen ſecus eſt ſtante conſuetudine. Abb. in
c. ſcriptum, num. 4. in ſi. de elect. & in c. cum olim, nu. 8.
& ibi Felyn. num. 4. de re iudic. quam conſuetudinem
bene deducit hic D. Tiberius.

Secundò non obſt. plures nominationes factæ à ſolis
Canonicis. Quia propterea Portionarij non ſibi præiudi
carunt, ſcientes ius & quaſi poſſeſſionem eorum ſibi cõ-
6 ſeruari per nominationes canonicorum, cùm † actus
vnius ſocij præſeruet ius & poſſeſſionem alterius. Feder.
de Sen. conſ. 102. num. 3. Calder. conſ. 15. de iurepatro.
Abb. in conſ. 54. nu. 3. poſt med. verſic. nam vbicunque,
lib. 3. Rot. de iurepat. in verbo, competens. q. 7. num. 42.
Ruin. conſ. 50. num. 10. lib. 5. Put. deciſ. 291. in ſi. lib. 3. &
vlt. de iurepat.

Tertiò non obſt. quòd Canonici ex quo pluries ſoli
nominarunt, habuerunt animũ ſpoliandi Portionarios,
7 Quia de huiuſmodi animo non conſtat, cum † quia in
nominatione de anno 1568. admiſerunt Portionarios,
quos non admiſiſſent, ſi illos voluiſſent ſpoliare, vt per
Cald. d. conſ. 15. & licèt illa nominatio non habuerit effe-
8 ctum, tamen † etiam ex actu nullo elicitur cõſenſus, nec
Canonici contradixerunt nominationi Portionariorũ,
ſed prouiſioni factæ per Epiſcopum. Tum etiam, quia
in vltima nominatione interuenerunt Canonici & Por
tionarij, vt quamuis ſuper ea hodie ſit lis, tamen Cano-
nici non ſunt in cauſa, quinimò die 4. Febru. 1577. om-
nes tam Canonici, quàm Portionarij concorditer decre
uerunt, vt nomine capituli fieret præſentatio Prouiſori
de perſona Bartholomæi Locano.

Quartò non obſt. quòd nominationes factæ de anno
1524. & 1544. fuerunt factæ in caſu concordiæ Cano-
9 nicorum: nos autem ſumus in caſu diſcordiæ, & † poſ-
ſeſſio præſentandi in vno caſu non porrigitur ad alium.
10 Put. deciſ. 306. in vna Elnen. lib. 2. Quia † quando duo
corpora conueniunt in vnum, vt in caſu noſtro, in quo
corpus Canonicorum & corpus Portionariorum de cõ-
ſuetudine conueniunt in vnum, & faciunt capitulum,
tunc attenditur maior pars, habito reſpectu ad totum
numerum perſonarũ, nec requiritur maior pars vtriuſ-
que corporis, vt per Abb. in c. paſtoralis, in ſi. prin. de re-
ſcript. Felyn. in c. cum omnes, num. 18. poſt med. in 8. fal-
len. in ſi. de conſtit.

Ad alia bene reſpondent informantes pro Bar-
tholomæo.

Regien. hoſpitalis. Veneris, 16. Februarij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio quando dicatur in titulum beneficij, & quan-*
do non.
2 *Idoneus ad beneficia quis eſſe poteſt, ſed non ad hoſpi-*
talia.
3 *Verbum, committens, eſt proprium hoſpitalium laicalium,*
in quibus ſit commiſſio.
4 *Verba, conferendi, & committendi, reſpectu diuerſi finis*
differunt: reſpectu verò vnius, æquiparantur.
5 *Inuentarij confectio facienda eſt ab eo, cui hoſpitale laica-*
le committitur.
6 *Diſtributio redditnum hoſpitalis in alimoniam & nutri-*
tionem pauperum non conuenit niſi rectori hoſpitalis
laicalis: ſecus in hoſpitali eccleſiaſtico.
7 *Rector hoſpitalis eccleſiaſtici facit fructus ſuos: ſecus in re-*
ctore hoſpitalis laicalis, quos diſtribuere tenetur in ali-
moniam pauperum. & num. 15.
8 *Hoſpitale ſi detur in titulum beneficij, oportet recipientem*
eſſe clericum, & facere fructus ſuos, cum oneribus ad
quæ clerici beneficiati teneatur.
9 *Iuramentum rectoris hoſpitalis laicalis de recipiendo, nu-*
triendo, & alendo pauperes, ſecundum debitas facultta-
tes hoſpitalis, dicitur eſſe ſecundum formam clem. quia
contingit, de relig. domib.
10 *Rector hoſpitalis ſeu beneficij eccleſiaſtici non aſtringitur*
diſtribuere fructus in vſus pauperum: ſecus in rectore
hoſpitalis laicalis.
11 *Rectores hoſpitalis ſeu beneficij eccleſiaſtici deputantur*
acceſſoriè ad vſum pauperum, ſed principaliter ad diui-
num cultum: ſecus in rectoribus hoſpitalium laica-
lium.
12 *Res vnaquæque ſecundum ſtatum principalem, & non ſe-*
cundum acceſſorium eſt iudicanda.
13 *Rectores beneficiorum eccleſiaſticorum ſi diſtribuant eo-*
rum fructus in alios quàm in pauperes, valet diſtribu-
tio, quamuis peccent, malè diſtribuendo.

14 *Prælatus & alius quilibet titulatus facit fructus ſuos:*
ſecus in rectoribus hoſpitalium laicalium, qui tenentur
reddere rationem adminiſtrationis.
16 *Hoſpitale diuiditur in prophanum, ſeu Laicale, & reli-*
gioſum.
17 *Hoſpitalia Laicalia etiam per epiſcopum committuntur.*
18 *Hoſpitalia laicalia poſſunt etiam clericis in regimen ſicut*
laicis committi.

DECISIO DCCXIIII.

1 DOmini tenuerunt, prouiſionem † Blaſij nõ fuiſ-
ſe in titulum beneficij eccleſiaſtici, ſed in regi-
men hoſpitalis laicalis. iuxta formam clemen.
quia contingit, de relig. domib. Moti
Primò, ex verbis poſitis in procemio d. prouiſionis
ibi, pleniſſimè confidens de induſtria, fide, legalitate, &
ſufficientia, &c. quæ verba non conueniunt prouiſioni
beneficij, ſed cõmiſſioni regiminis hoſpitalis: alia enim
diſcretio requiritur in his, qui præficiũtur hoſpitalibus,
quàm in his, qui præficiũtur beneficijs: oportet enim il-
los eſſe bonos patresfamilias, & bene ſcire diſpenſare
2 redditus in vſus pauperum, ita vt poteſt quis eſſe † ido-
neus ad beneficia, qui non erit idoneus ad hoſpitalia, vt
bene deducit Card. in clem. per literas, ante num. 3. verſ.
& eſt alia ratio, de præben.
Secundò ex verbo, committens, quod proprium eſt
3 hoſpitalis laicalis, cùm † in laicalibus fiat commiſſio. Ge
min. in c. fin. num. 10. de elect. lib. 6. Felyn. in c. de quarta,
num. 13. verſic. adde quod Doct. de præſcript. & ex tex.
in d. clem. quia contingit. §. vt autem. vbi tex. vtitur ver-
bo, conferendi, quando hoſpitale datur in titulum be-
neficij, & verbo, committendi, quando datur in regi-
4 men & adminiſtrationem: nam † quando verbum, con-
ferendi, & verbum, committendi, ſumuntur vt diuerſa
reſpectu diuerſi finis, & effectus, prout accidit, quando
hoſpitale datur in titulum beneficij, vel in regimen, &
gubernium, tunc verbum, conferendi, & verbum, com-
mittendi, inter ſe differunt. vt in d. §. vt autem. quando
verò ſumuntur vt idem reſpectu eiuſdem finis, & effe-
ctus, tunc æquiparantur. vt in clem. vnica, de ſupp. negl.
prælat. idem poſt Paul. declarat Card. d. §. vt autem, nu-
meru 9. & ibi Imol. num. 15. circa fin. per quod videtur,
quòd differentia ſit.
Tertiò, ex iuramento de faciendo inuentarium bo-
5 norum omnium hoſpitalis, quæ † inuentarij confectio
fit ab eo, cui hoſpitale laicale committitur. d. clem. quia
contingit. §. vt autem, prope fin. verſic. illi etiam.
Quartò (& hoc fuit præcipuum Dominorum funda
mentum) quia Blaſius iurauit etiam in d. hoſpitali pau-
peres recipere, alere, & nutrire ſecundum debitas facul
6 tates d. hoſpitalis. Nam † diſtributio redditum hoſpita
lis in alimoniam & nutritionem pauperum non conue-
7 nit, niſi rectori hoſpitalis laicalis. Rector † enim hoſpita
lis eccleſiaſtici, quod datur in titulum beneficij, facit fru
ctus ſuos, ſicut de alijs beneficijs, vt poſt Zenzel. not.
Card. in clem. per literas, num. 2. circa med. verſic. quæ-
ro de ratione. ibi, vt ſunt hoſpitalia, ſequuntur Mill. in
verbo, hoſpitalia licèt habeant. num. 5. verſic. prædicta
intellige Barbat. conſ. 65. ſub num. 9. lib. 3. Silu. de bene-
fic. par. j. q. 3. ſub num. 9. circa med. & par. 3. queſt. 57. ſub
num. 1. Sarnen. in reg. de triennal. quæſt. 7. num. 3. verſic.
ſecundus caſus. hoc idem poſt Pau. firmat Card. in dicta
clem. quia contingit. §. vt autem, num. 9. verſic. prohibe-
tur autem. & ibi Imo. numero 15. prope fin. volentes,
8 quòd ſi † hoſpitale daretur in titulum beneficij, opor-
teret accipientem eſſe clericum, facere fructus ſuos, di-
cere horas canonicas, & alia facere, ad quæ clerici bene-
ficiati tenentur: quòd ſi hoſpitale committeretur ſim-
pliciter in regimen & gubernium, prædicta ceſſarent.
Non obſt. exemplo deducta hoc vltimum fundamen
tum concernentia. Reliqua enim bene tolluntur per in-
formantes Boiardi.
Et in primis non obſt. quod hoc iuramentum ſit du-
bium, ex quo habet relationem ad quandam conſtitu-
tionem eccleſiæ Regien. incip. iuro ego rector, &c. & ſic
patet, iuramentum non fuiſſe clem. quia contingit. ſed
illius conſtitutionis eccleſiæ Regien.
Nam reſpondetur, iuramentum Blaſij fuiſſe ſuper
pluribus, & inter alia ſuper obſeruatione omnium con-
ſtitutionum eccleſiæ Regien. & maximè conſtitutionis,
quæ incipit, iuro ego rector ſiue presbyter. vt ex lectura
9 bullæ prouiſionis Blaſij clare liquet, & † ſic iuramen-
tum Blaſij de recipiendo, alendo, & nutriendo pauperes
ſecundum debitas facultates hoſpitalis, non poteſt eſſe
niſi iuxta formam clem. quia contingit.
Secundò non obſt. quod prædictum iuramentum ſit
æquiuocum, cùm poſſit referri ad plebaniam de Bagnu,
tum quia id tollitur ex verbis ipſius bullæ ibi, necnon
in eodem hoſpitali pauperes recipere, &c. tum quia in
prouiſionibus in titulum beneficij nunquam tale iura-
mentum apponitur.
Tertiò non obſt. quòd iuramentum non ſit confor-
me clem. quia contingit, cùm non contineat de fideliter
adminiſtrando, & rationem ſingulis annis reddendo.
Quia Blaſius in fine iuramenti iurauit omnia alia & ſin
gula facere, ad quæ de iure tenetur, & debet.
Quartò non obſt. quòd actus alendi pauperes ex red
ditibus hoſpitalis ſit æquiuocus, cùm etiam rector be-
1 neficij teneatur ex illius fructibus pauperes alere. c. de
redditibus. & c. quatuor. 12. q. 2.
10 Nam reſpondetur † ſecundum Imol. in d. clem. quia
contingit, ſub num. 9. verſic. & licèt generaliter. quòd li-
cet generaliter bona eccleſiarum ſint pauperum. c. quo-
niam quicquid. 16. quæſt. 1. tamen latiorem poteſtatem
habent beneficiati quàm rectores hoſpitalium. vel cla-
rius ſecundum Anch. in d. clem. per literas, num. 7. poſt
med. quòd non eſt bona ſimilitudo de redditibus bene-
11 ficiorum ad redditus hoſpitalium: nam † illi deputan-
tur acceſſoriè ad vſum pauperum, principaliter autẽ ad
diuinum cultum, & ad officium, quod eſt connexum be
neficio. c. fin. de reſcript. lib. 6. redditus verò hoſpitalium
principaliter ad vſum pauperum, acceſſoriè autem ad di
12 uinum cultum deputantur. & † vnaquæque res ſecun-
dum ſtatum principalem, & nõ ſecundum acceſſorium
eſt iudicanda. quod idem tenet Card. in d. clem. per li-
teras, in 15. quæſt. in fine, inquiens, deputationem red-
dituum beneficiorum ad vſum pauperum non eſſe im-
mediatam, ſed principaliter illos deputari in vſum mi-
niſteriorum, item deputari in vſum pauperum per ero-
gationem faciendam per inſtitutos. d. c. quoniam quic-
13 quid. qui † tamen faciunt fructus ſuos ita, vt ſi diſtribuãt
in alios quàm in pauperes, teneat diſtributio, quamuis
peccent, male diſtribuendo.
Vel poteſt etiã reſponderi ſecundum Vital. in d. clem.
14 quia contingit, num. 92. verſ. niſi dicas. vbi vult, † præla
tum & alium quemlibet titulatum facere fructus ſuos,
non quòd ſint ſui ad eius commodum, hoc eſt, vt cedãt
eius lucro, ſed vt eos fideliter pauperibus diſtribuat, &
ſic eorum conſcientia oneratur: rectores verò hoſpita-
lium carentes titulo haberi tanquàm tutores & curato-
res, nec facere fructus ſuos, cùm teneantur, vt procura-
tores ad annuam rationem reddendam, ad quam præla-
tus & intitulatus non tenetur.

Quintò

Quintò non ob. quòd prædictũ iuramentum de alendo, & nutriendo pauperes non repugnat titulo beneficij, quia poteſt hoſpitale, quod datur in titulum, habere naturam hoſpitalium in alijs de quibus in clemen. quia contingit, vt inquit Card. in d. clemen. per literas. in vltimis verbis.

15 Quia ibi remittit ſe ad dicta per eum ſuperius ſub numero 2. vbi † vult, rectorem hoſpitalium, quæ dantur in titulum beneficij, facere fructus ſuos, ſicut de alijs beneficijs.

16 Sextò non obſtat diſtinctio † hoſpitalis in prophanũ, & in religioſum, vt per Abb. in ſua diſput. 3. ſub nu. 14. verſic. condeſcendo nunc. quem ſequitur Silu. de benefi. par. prima, quæſt. 6. nu. 6. & 8.

Et quòd ſtante iſta diſtinctione, ex prouiſione Blaſij nullum colligitur ſignum, quòd iſte locus ſit hoſpitale prophanum, ſicut laycale.

Quia contrarium apparet ex iuramento de alendo, & nutriendo pauperes ſecundum debitas facultates hoſpitalis, quod eſt ſignum manifeſtum hoſpitalis laycalis.

Nec quicquam facit conſideratio, quæ fit de perſona Epiſcopi, de perſona Blaſij in ſacris conſtituti, de verbo, conferendi, & prouidendi, & de modo iurandi non conuenienti clem. quia contingit.

17 Nam reſpondetur, quoad primum, quòd etiam † hoſpitalia laycalia per Epiſcopum committuntur. glo. in d. clem. quia contingit. in verbo, de iure. & ibi Card. numero 13. Imol. nu. 3.

18 Quoad ſecundum, quòd hoſpitalia † laycalia poſſunt clericis non in titulum, ſed in regimen, ſicut laycis, committi. Lap. in tract. de hoſpital. num. 68. Mil. in verbo, hoſpitale, quod laycis confertur. Card. in ca. quæſitum. nume. 7. in 4. q. de rerum permut. Et bene Vital. in d. clem. quia contingit. nu. 38. & 44.

Quoad tertium, quòd referendo ſingula ſingulis verbum, conferendi, & prouidendi, refertur ad plebem: verbum, committendi, ad hoſpitale. Quartum tollitur ex illis verbis, omnia alia, & ſingula facere, ad quæ de iure tenetur, & debet.

Veneſtrin. hæreditatis. Luna, 19. Febru. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Debitor pupilli liberatur per ſolutionem factam tutori.*

2 *Dos relicta mulieri ſub conditione, ſi nupſerit, non debetur, ſi innupta deceſſerit, vel vitam cęlebem duxerit, nec ad hæredes tranſmittitur.*

3 *Promiſſio facta in aliquo inſtrumento continente plures cauſas, inter quas ſit cauſa dotis, ad eam in dubio referenda eſt tanquam magis priuilegiata, non autem debet dici correſpectiua.*

4 *Solutio facta ex cauſa nulla non parit liberationem debitori.*

Fallit, niſi in ea fuerit pactum validum, cuius vigore facta præſumitur, & ſuſtinetur ex illo. nu. ſeq.

5 *Debitor ſoluens ex cauſa nulla, in qua tamen fuerit pactum ſui natura validum, liberatus intelligitur ex illo pacto, & ad illud ſolutio refertur. & nu. 7.*

6 *Exactio, quæ poteſt fieri virtute inſtrumenti habentis executionem paratam, non debet dici fieri virtute ſententiæ ſuper eodem latæ.*

7 *Cauſa remota magis inſpicienda eſt, quàm proxima, quando eſt talis, vt ſine ea effectus ſequi non poſſit.*

8 *Tranſactio nulla non poteſt nouare præcedentem obligationem pacti validi.*

9 *Debitum ſub conditione poteſt ante euentum conditionis ſolui, qua eueniente debitor liberatur.*

DECISIO DCCXV.

FVit reſolutum, aliquibus tamen contradicentibus, Do. Iulium per ſolutionem ſcutorum 3000. factã Marchioniſſæ Mottariæ matri, & tutrici D. Iuliæ ante matrimonium, & ætatem 10. annorum eiuſdẽ Do. Iuliæ fuiſſe liberatum à ſolutione dotis d. Do. Iuliæ pro rata dictorum ſcutorum 3000.

1 Quia † non eſt dubium, debitorem pupilli liberari p ſolutionem factam tutori. l. quod ſi forte. §. 1. ff. de ſolut. l. Lucius Titius. §. tutelæ. ff. de admin. tuto. Doct. in l. 1. C. ſi aduerſ. ſolut. Vnde cùm Do. Iulius vellet vigore pacti excludere D. Iuliam à ſucceſſione, cumque teneretur vigore eiuſdem pacti eam dotare, & ſic eſſet eius debitor in dote, ſi ſoluit tutrici ſcuta 3000. rectè ſoluit, & pro illa rata liberatus fuit à ſolutione dotis.

Non obſtant exemplo deducta.

Et in primis, quòd ſolutio dictorum ſcutorum 3000. non fuit facta pro dote D. Iuliæ, ſed ex cauſa tranſactionis, prout legitur in inſtrumentis ſolutionum, & tranſactio non fuit facta ſuper dote Do. Iuliæ, ſed ſuper hæreditate, & bonis D. Franciſci patris D. Iuliæ, & ſuper portione hæreditatum, & bonorum Dominorum Iacobi, & Stephani iunioris patruorum.

Quia vltra, quòd tranſactio fuit facta etiam ſup multis alijs prætentionibus D. Iuliæ tunc temporis in litem deductis, prout legitur in inſtrumento tranſactionis, ſat eſt, quòd D. Iulius promiſit ſoluere D. Iuliæ ſcuta 6000. pro omni eo, quod ipſa prætendere poſſet ſuper hæreditate patris, & ſuper portione hæreditatum patruorum, & ſuper earum fructibus tam præteritis, quàm futuris, & ſuper alimentis pariter præteritis, & futuris, & ſuper legitima, & eius ſupplemento, & in ſpecie cauſa, & occaſione dotis, & alias generaliter ex quacũque cauſa, prout legitur in inſtrumento tranſactionis: & ſic patet, tranſactionem fuiſſe factam etiam ſuper dote D. Iuliæ.

Secundò non ob. quòd Do. Iulia vigore tranſactionis debebat conſequi ſcuta 6000. etiam quod eſſet cœlebs, & poterat etiam decedens innupta, & in pupillari ętate

2 ad hæredes tranſmittere: & tamen dos ei † debita non fuiſſet, nec ad hæredes tranſmiſiſſet, ſi innupta deceſſiſſet, vel vitam cęlebem duxiſſet, prout reſolutũ fuit in illa Albanen. legitimæ coram R. P. Dom. Blanchetto, 23. Maij, 1579.

Quia licèt D. Iulius promiſerit ſoluere ſcuta 6000. D. Iuliæ in omnem eius euentum, & matrimonij, & monachatus, & cęlibatus, & licèt etiã cõuenerit, vt ipſa poſſet de illis libere diſponere, & ad hæredes tranſmittere etiam ſi innupta, & in pupillari ętate deceſſiſſet: nihilominus nõ propterea ſequitur, quin ſolutio dictorũ ſcutorum 3000. ceſſerit in cauſam dotis D. Iuliæ, quia cùm nupſerit, factus eſt locus cauſæ dotis, & D. Iulius promiſit illi ſoluere ſcuta 6000. ex pluribus cauſis, & in ſpecie cauſa, & occaſione dotis: & quamuis ei promiſerit ſoluere etiam in euentum matrimonij ſpiritualis, & cęlibatus, & cum facultate libere diſponendi, & tranſmittendi ad hæredes, etiam ea innupta, & in pupillari ætate decedente, tamen huiuſmodi cõuentiones fuerunt factæ ad fauorem D. Iuliæ: & non repugnant, quin, ea poſtea nubente, & ſic cauſa dotis exiſtente, ſolutio dictorum ſcutorũ 3000. ſit facta pro eius dote.

Tertiò non ob. quòd D. Iulius in tranſactione promiſerit ſcuta 12000. etiam pro remiſſione redditionis rationis adminiſtrationis tutelæ Do. Helenæ, cùm videantur

tur correſpectiua ad totam tráſactionem, prout dictum fuit coram R.P.D. Seraphino, 13. Febru. 1573.

3 Quia † etiam ſtante iſta correſpectiuitate, non tollitur, quin ſolutio dictorũ ſcutorum 3000. ceſſerit in cauſam dotis Do. Iuliæ, quæ nupſit, & ſic extitit cauſa dotis.

Quia licèt promiſſio D. Iulij de ſoluẽdis ſcutis 6000. fuerit correſpectiua ad totam tranſactionem, tamen fuit facta pluribus de cauſis, & ſignanter cauſa, & occaſione dotium.

Quartò non ob. quòd dicta ſolutio ſcutorum 3000. non poteſt D. Iulio ſuffragari, & parere ei liberationem, niſi probata per ipſum verſione in vtilitatem Do. Iuliæ, ex quo d. ſolutio fuit facta cauſa tranſactionis, vt legitur in inſtrumentis ſolutionum, quæ tranſactio fuit nulla,
4 prout reſolutum fuit, & † ſic intrat concluſio gloſ. communiter approbata in l. prædiorum. & ibi Bar. Bal. Saly. ce. & alij. C. de præd. minor. Iacobin. de ſancto Georg. in l. prima, num. 6. & ſeq. C. ſi aduerſ. credit. Rui. conſi. 115. num. 5. prope fi. lib. 5. Soc. conſi. 115. num. 13. vbi de communi, lib. primo. Gabriel. de proba. concluſ. 7. nume. 18. cum alijs, de quibus per Rimin. iun. in §. fi. num. 61. Inſti. quibus alien. lic. vel non.

Nam pro reſponſione dicitur, quòd ex quo D. Iulius in tranſactione promiſit ſoluere D. Iuliæ ſcuta 6000. et cauſa, & occaſione dotis, & poſtea D. Iulia nupſit, & ſic factus eſt locus cauſæ dotis, & Do. Iulius declarauit, & proteſtatus fuit in tranſactione ſe omnia in ea contenta facere pro obſeruatione pacti, & ſic tranſactio fundatur in pacto, ſatis dicitur facta dicta ſolutio ex d. pacto, qđ cum ſit validum, non intrat doctrina gl. & Docto. in d. l.
5 prædiorum, quia licèt d. ſolutio † ſit facta ex immediata cauſa tranſactionis, ex quo tamen tranſactio ſtante declaratione Do. Iulij, eſt fundata in pacto, ſatis dicitur facta ex ipſo pacto, ex his, quæ in ſimilibus terminis ſcribit Dec. in auth. ſi quis in aliquo. num. 5. C. de eden. vbi
6 vult, † quòd ſtante inſtrumento debiti habente executionem paratam, ſi ſequatur ſentẽtia, quòd licèt exactio debiti videatur fieri immediate virtute ſententiæ, quæ tranſiuit in iudicatum, quia tamen ſententia eſt fundata in tali inſtrumento, ſatis dicitur exactio fieri ex ipſo inſtrumento, quod eſt potiſſima cauſa illius condemna-
7 tionis. Facit † quòd quando cauſa remota eſt talis, vt ſine ea effectus ſequi non poſſit, tunc magis inſpicimus cauſam remotam, quàm proximã, vt per Tiraq. ceſſan. cauſ. limit. 20. nu. 14.

Vnde licèt cauſa proxima dictæ ſolutionis fuerit tranſactio, ex quo tamen dicta ſolutio non poterat ſequi ſine pacto, quod fuit cauſa remota, cùm tranſactio fundata ſit in pacto, ſequitur, vt magis inſpici debeat pactum, quàm tranſactio.

8 Accedit, quòd † tranſactio nulla non potuit nouare præcedentem obligationem pacti validi, iuxta no. per Docto. in l. prima. ff. de nouat. & tranſactio nulla non nouat præcedentem obligationem. capitu. conſtitutus, & ibi Doct. de tranſact. l. ſi inſtituta. in prin. vbi ſcrib. ff. de condi. indeb.

Quintò non ob. quòd dos non debeatur D. Iuliæ, niſi tempore matrimonij.

9 Quia † debitum ſub conditione poteſt ante euẽtum conditionis ſolui, & eueniente conditione debitor liberatur. l. ſub conditione. ff. de cond. indeb.

Ad alia exemplo allegata bene reſpondent informantes D. Iulij.

Præterea Domini dixerunt, & in hoc fuerunt concordes, quòd hodie hæres D. Iuliæ eſt etiam hæres D. Marchioniſſæ, & ſic ceſſat illud, quod alias dictum fuit 16. Ianua. 1581. coram R.P.D. Vicecomite, quòd ſcilicet videretur, an hæres D. Iuliæ poſſet cum effectu recuperare à Domina Marchioniſſa dicta ſcuta 3000. ei ſoluta.

Nec ob. quòd ſit hæres D. Marchioniſſæ cum beneficio legis, & inuentarij.

Quia hæreditas eſt ſoluendo, ex quo in ea adeſt creditum ſcutorum vltra 15000. contra Sereniſ. Regem Hiſpaniarum ſuper oppido Mortariæ.

Auerſan. tenimenti. Die 15. Febru. & 5. Martij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Alienans bona eccleſiæ ſecundum formam Paulinæ debet recipere teſtes, & alias probationes pro veritate narratorum: aliàs aſſertioni partium non ſtatur.*

2 *Tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſiaſticæ non probatur ex aſſertione prælati ex communi.*

Immo debet de eo ſcriptura fieri ſeparata. nu. 3.

4 *Informatio quando probari poſſit per ſimplicem aſſertionem, & quando teſtes requirantur, vide diſtinctionem.*

DECISIO DCCXVI.

Concluſum fuit 19. Febru. & 5. Martij, 1582. non fuiſſe ſatiſfactum formæ Paulinæ requirentis,
1 teſtes, & † alias probationes pro veritate narratorum recipi. Simoncel. de decret. lib. 2. titu. 1. inſpect. 7, num. 106. & ſeq. quamuis enim huiuſmodi teſtium, & probationum receptio non requirat proceſſum, & telã iudiciariam, ſed ſufficiat extraiudicialis informatio, tamen de ea debet conſtare aliunde, quàm ex aſſertione
2 prælati: ſicut videmus, tractatum † requiſitum in alienatione rei eccleſiæ non probari ex aſſertione prælati, ſed debere alias de eo apparere, Bart. communiter receptus in l. fort. in fi. ff. de caſtr. pecul. Calder. conſ. 4. circa med. de reb. eccle. non alien. Feder. de Sen. conſi. 143. ad fi. ver. nec ob. Pau. de Caſt. conſil. 38. num. 1. in fi. & nu
3 me. ſeq. lib. 2. vbi ante nume. 3. vult, de † iſto tractatu in alienatione rei eccleſię debere fieri ſcripturam ſeparatã, allegan. Spec. ti. de locat. §. ſequitur. nu. 3. ad fi. & num. 4. & Pau. de Caſtr. ſequitur Alex. conſi. 17. nume. 6. libro 4. Corn. conſi. 71. num. 4. lib. 3. Bolognin. conſil. 13. in 6. ꝑſuppoſito. Pariſ. conſil. 36. nume. 10 lib. 4. Thom. Ferrar. cautel. 60. num. 3. & 4. Ruin. conſi. 189. nume. 8. lib. 1. & conſi. 40. num. 3. lib. 1. Rebuf. de alienat. rerum eccle. nume. 12. Grammat. deciſ. 79. num. 13. cum trib. ſeq. Natt. conſi. 361. num. 32. 33. & 34. lib. 3. Roland. conſi. 33. nume. 12. lib. 1. qui omnes loquuntur in ſpecie alienationis rei eccleſiæ, quæ opinio videtur apertè probari in l. minorum. ibi, niſi apud acta cauſis probatis. & ibi gloſ. Bar. Bal. Saly. & alij. C. de præd. minor. Alcia. de præſump. reg. 3. præſump. 10. num. 3. ver. & vltra. Vnde quamuis in caſu noſtro Præſidens, & Diffinitores capituli generalis congregationis Caſſinen. qui iuxta facultatem ſibi ab Innocentio octauo conceſſam deberent ſe diligenter informare, ſeruata forma Paulinæ requirentis receptionẽ teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, cõfirmauerint alienationem, de qua agitur, aſſerentes ſe fuiſſe certificatos ex relatione Auditorum ad temporalia deputatorum, nihilominus de iſta relatione in actis non conſtat, nec huic aſſertioni creditur ex præmiſſis. Ex quibus ceſſant adducta in contrarium.

4 Poteſt igitur in hac materia diſtingui, quòd aut † Papa ſimpliciter committit alicui, vt ſe informet, & tunc circa informationem ſtatur eius aſſertioni, & in his terminis loquitur Abb. conſil. 41. lib. primo, vt patet col. 2. in fi. ver. nam Bonifacius. Aut committit, vt ſe informet

per

per receptionem teſtium, & probationum, & ſic iuxta
formam Paulinæ, & tunc informatio aliunde probari
debet, quàm ex aſſertione commiſſarij, ſicut dicimus de
tractatu, qui non ex aſſertione Prælati, ſed aliter proba-
ri debet. Et ideo hodie ſaluantur ſimiles proceſſus, quia
committitur, vt ſe informet, & ſi reperierit &c. confir-
met derogando Paulinæ.

Harnien. Molendini, die 16. Martij, & 1. Iunij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Molendinum conſtruere in loco ſuperiori impedire poteſt vnus ex ſocijs habens molendinum communem in loco inferiori cum altero ſocio in pœnam priuationis incurſo. & nu. 2. cum ſeq.*

3 *Beneficium, an & quando ex perſona ſocij, vel adiūcti quis conſequatur, quòd ex propria conſequi non poteſt.*

4 *Domus, vel turris communis cum fratre non debet deſtrui propter delictum ipſius fratris habentis partem inferiorem. ex communi. nu. 5.*

6 *Statutum mandans bona delinquentis deuaſtari debet intelligi ſine præiudicio tertij. ex humaniori communi, & æquiori. nu. 7.*

8 *Emphyteuta, & feudatarius in bonis emphyteuticis, & feudalibus poſſunt ſeruitutem conſtituere duraturam vſq; quo ad dominium directum reuertatur.*

Fallit in vſufructuario. nu. ſeq.

9 *Vſufructuarius non poteſt etiam durante vſufructu ſeruitutem imponere.*

10 *Proprietarius non poteſt fundo ſeruitutem imponere, licèt illi acquirere poſſit.*

11 *Vſufructuarius meliorem conditionem facere poteſt, non deteriorem.*

12 *Maritus fundo dotali ineſtimato ſeruitutem imponere non poteſt. & quare.*

13 *Pater in bonis aduentitijs filij non poteſt ſeruitutem imponere.*

14 *Seruitutis conſtitutio eſt ſpecies alienationis.*

15 *Adminiſtratio bonorum aduentitiorum conceditur patri ad vtilitatem filij.*

16 *Pœna delinquentis eſt introducta fauore publico, non autem partis.*

DECISIO DCCXVII.

DVbitaui 16. Martij, 1582. in vna Harnien. molen
dini, an Petrus ſpera iunior, habens in flumine
Heris molēdinum commune cum Marco eius
patre, poſſit impedire Io. Iacobum Herulum volentem
in eodem flumine in loco ſuperiori aliud cōſtruere mo-
lendinum, ſtante, quòd Marcus huiuſmodi impedimen
tum præſtare nequeat, ex quo incidit in bullam Alexan
drinam propter minas per eum Io. Iacobo illatas.
1 Quod dubium † affirmatiuè reſolutum fuit, nempe,
Pierum iuniorem impedire poſſe. Quæ reſolutio, cauſa
iterum ad inſtantiam Io. Iacobi propoſita prima Iunij,
eiuſdem anni, 1582. confirmata fuit.
Materia autem, omiſſa difficultate fideicommiſſi
Pieri ſenioris, fuit diſtincta in tres difficultates prin-
cipales.
Prima fuit, ſtante communione molendini inferio-
ris inter Marcum, & Pierum eius filium, an Pierus ex eo
quòd Marcus incidit in Alexandrinā, priuetur iure pro-
hibendi, ne Io. Iacobus molendinum in loco ſuperiori
conſtruat.
Secunda, an hoc ius prohibendi denegetur Piero ſal
tem in vita Marci habentis vſumfructum in parte mo-
lendini inferioris ſpectante ad Pierum.
Tertia, an Alexandrina ius, ſuper quo ligatur, appli-
cet parti, vel fiſco.
2 Quoad primam Domini tenuerunt, † Pierum ex deli
cto patris non amiſiſſe ius iſtud prohibendi cōſtructio-
nem molendini in loco ſuperiori, & omiſſo fundamen-
to Bal. in c. 1. num. 12. quibus mod. feu. amitta. quod ver-
ſatur circa illam quæſtionem, an & quando ex perſona
3 ſocij, vel adiuncti quis conſequatur † beneficium, quod
ex perſona propria conſequi non poteſt. de qua quæſtio-
ne per Felyn. in c. 1. ſub num. 6. ver. & dicit Bald. de præ-
ſcrip. Roman. conſ. 195. num 4. vbi addit. dixerunt, quòd
cùm ſimus in ſeruitute, quæ eſt indiuidua, & Pierus iu-
nior ex teſtamento Franciſci patrui habeat medietatem
in molendino inferiori, competit ſibi ius prohibēdi in
totum ratione indiuiduitatis materiæ.
Et moti ſunt Domini ex his, quæ in ſimili dicunt Do
cto. in illa quæſtione de duobus fratribus, vel ſocijs ha-
4 bentibus † domum, vel turrim communem, quorum al
ter, qui commiſit delictum, propter quod eius bona ex
forma ſtatuti debebant deuaſtari, habebat partem infe-
riorem, alter vero ſuperiorem, nunquid tota domus, vel
turris ſit deſtruenda.
In qua quæſtione quicquid dixerit Bartholo. Brixien.
in quæſt. dominical. quæſt. 44. incipiē. duo communem
domum. Dyn. in l. prima, §. inde quæritur. verſi. ſolutio. ff.
de noui ope. nunciat. Gandin. in tract. de bon. malefact.
num. 12. & 13. Alberi. de ſtatut. lib. 1. q. 46. num. 4. in fin.
in l. prima, in princ. num. 24. & in § poteſt autem. num.
primo, verſic. item quæritur. & num. ſecundo, ff. de nou.
ope. nunc. Iacob. de Aren. in l. ſi finita. §. deinde. num. 1. 2.
& 3. ff. de dam. infect. Archid. in c. fęlicis. col. 3. cir. med.
in verbo, iniuriam. de pęn. lib. 6. Ioan. And. in cap. ſuper
Specula. in fi. de priuileg. in d. c. fęlicis. num. 4. & latius in
add. ad Specul. in rub. de pœn. vbi etiā plures refert opi-
5 niones eaſque confutat, cōmunis † & æquior opinio eſt,
vt domus, vel turris nō demoliatur, ſed illa pœna in aliā
commutetur. arg. eorum, quæ no. in l. quod ergo. §. pęna
grauior. ff. de his qui no. infam. quod fieri debet, ne inno
cens puniatur, & ne delictum tranſeat impunitum. ita
poſt Petr. tenet Cyn. in l. & ſi ſęuerior. in fi. argu. illius le-
gis. C. ex quib. cau. infam. irrog. ſequitur ibi Bal. & Salyc.
6 ambo in fi. addentes, & eam rationem, quòd † ſtatutum
mandans bona delinquentis deuaſtari debet intelligi ſi-
ne præiudicio tertij. l. 2. §. ſi quis à principe, cum ſimil. ff.
ne quid in loco public. quam etiam rationem aſſignat
Barto. in l. Atrheius. §. de eo. prope fi. ver. & lex quæ iubet.
ff. de aqua plu. arcen.
Hanc quoque opin. poſt Imo. ſequuntur Gemin. in d.
c. Felicis. col. 3. in princ. verſi. Io. de Imola dicit. & Franc.
num. 3. prope fi. ver. ſed ſi nolit. cum eadem opin. tranſit
Florian. in l. ſi is cum. num. ſecundo, circa med. verſi. alij.
ff. commu. diuid. idem tenet Bar. in d. l. Atrheius. §. de eo,
circa med. ver. primo caſu. & ibi Cum. §. in hoc. ver. & per
hoc inducitur. & ibi Roman. num. 4. tranſit cum Barto,
cum quo etiam tranſit Anch. in d. c. fęlicis, in 6. no. in fi.
& Petr. de Vbal. de duob. fratr. par. 8. nu. 16. & hoc idem
expreſſe firmat Abb. in ca. ſuper ſpeciali num. 2. in fi. de
priuil. Corſet. in ſuis ſingul. in verbo, communitas. Celſ.
Hug. in addi. ad Dyn. in d. l. prima, §. inde quæritur. verſ.
ſolutio. ff. de nou. ope. nunc. & Clar. in pract. crim. §. fin.
7 q. 82. par. 8. ver. ſed quid ſi delinquens, & † hanc opinio-
nem eſſe humaniorem inquit Saly. in d. l. & ſi ſęuerior. in
vltimis verbis. & ſatis æquam dicit Abb. in d. c. ſuper ſpe
ciali. nu. 2. in fi. & communem, & æquiorem fatentur
Corſet. Celſ. Hug. & Clar. vbi ſupra.

Quoad

Quoad ſecundam difficultatem Domini dixerūt Pie-
ro iuniori competere ius prohibendi Ioan. Iacobo con-
ſtructionem molendini, de qua agitur, etiā in vita Mar-
ci, non obſtante vſufructu, quem habet in parte molen-
dini inferioris tangente filio, quia pater in bonis aduen
titijs filij ratione vſusfructus, quem in illis habet, nō po
teſt, nec tacite, nec expreſſe ſeruitutem conſtituere: nam
8 † licèt emphyteuta, & feudatarius in bonis emphyteuti-
cis, & feudalibus poſſint conſtituere ſeruitutem duratu
ram, quamdiu durat emphyteuſis, & feudum, quamuis
reſoluatur, quando ad dominum directum reuertitur,
vt per Bar. in l. prima, §. fina. ff. de ſuperficiebus, Guliel. de
Cun. Bald. Salyce. & Pau. de Caſt. in l. 3. C. de ſeruitut. &
aqu. Veronen. de ſeruitut. vrban. præd. cap. decimoquar-
to, nume. 2. & 3. Afflic. deciſ. 380. nume. 2. & 3. Boer. de-
ciſ. 181. cum alijs collectis per Pinel. in l. 1. par. 3. nume-
ro 7. C. de bon. mater. Anton. de Padil. in d. l. 3. num. 6. 7.
8. & 9. Coraſ. in l. 2. nume. 22. vſque ad 27. & num. 23. in
9 fine, teſtatur de communi. ff. de ſeruitu. nihilominus † ſe-
cus eſt in vſufructuario, qui rei fructuariæ non poteſt,
etiam durāte vſufructu, ſeruitutem imponere, vt in ſpe-
cie firmat Pau. de Caſt. in l. ſecunda, numero 5. & ibi Co
raſ. nume. 20. ff. de ſeruitut. Veronen. d. cap. decimoquar
to, num. 11. Pinel. d. par. 3. num. 69. Anto. de Padel. d. l. 3.
nu. 5. C. de ſeruit. & aqu.
10 Quæ concluſio probatur, tum quia † ſi proprietarius
non poteſt fundo ſeruitutem imponere, & tamē illi ſer-
uitutem acquirere poteſt, multò minus fructuarius, qui
nec acquirere poteſt. text. eſt in l. ſed & ſi quid. §. ſed nec
11 ſeruitutem. ff. de vſufruct. Tum † quia fructuarius me-
liorem conditionem facere poteſt, non deteriorem. l. ſi
vſusfructus. §. fructuarius. ff. de vſufruct. Tum etiam, &
tertio, quia maritus plus iuris habet in fundo dotali, q̄
fructuarius in re fructuaria: ille enim eſt dominus. l. do-
ce ancillam. C. de rei vendica. l. in rebus. C. de iure dot.
iſte vero non.
12 Et † tamen maritus fundo dotali, dummodo ſit in
æſtimatus, ſeruitutem imponere non poteſt. tex. eſt in l.
Iulianus. ff. de fund. dotal. & ratio eſt, quia non habet li-
berum dominium, vt poſt Bald. tradit Veronen. d. c. 14.
nume. decimo.
13 Et † in proprijs terminis, quòd pater in bonis aduen
titijs filij non poſſit ſeruitutem conſtituere, deducit Pi-
nel. d. par. 3. nume. 69. quem ſequitur Anton. de Padil. in
d. l. 3. nume. 16. C. de ſeru. & aqu. Motus tum ex his, quæ
proxime diximus de fructuario, tum quia patri bono-
rum aduentitiorum alienatio interdicta eſt. l. prima, C.
14 de bon. mater. Seruitutis † autem conſtitutio eſt aliena-
tionis ſpecies. l. fina. C. de rebus alien. tum & tertio, quia
15 † patri ad vtilitatem filij conceditur adminiſtratio bo-
norum aduentitiorum, ſecundum Bald. in d. l. 2. in fi. C.
de bon. matern. & probat text. in l. generaliter. verſicu.
nec. C. de ſecundis nuptijs, & tamen ſeruitutis impoſi-
tio eſſet detrimentum manifeſtum. l. ſtipulatio iſta ha-
bere licere. §. ſi quis forte. ibi, minuitur. ff. de verborum
obligatio.
Circa tertiam difficultatem non eſt opus inſiſtere,
cùm ſtantibus præmiſſis ſuperflua ſit eius diſſenſio, licèt
habeamus deciſ. Mohedan. quinquageſimaquarta, inci-
pien. in cauſa Taruiſina. in qua Rota clare firmauit,
pœnam Alexandrinæ non fuiſſe inductam ad fauorem
16 partis læſæ, ſed reipublicæ: & † ideo non parti, ſed fiſco
acquiri, ad trad. per Barto. in l. agraria. ff. de termin.
amot.
Et fuit etiam tentum coram D. Aldobrandino in vna
Hortan. bonorum 8. Iunij præſentis anni.

Cornetan. ſpolij. Die 28. Martij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſpolij ſolum repellit eum, qui tenetur interdicto vnde vi: ſecus ſi tenetur alijs remedijs poſſeſſorijs. ex æquiori.*
2 *Exceptio ſpolij competit contra eum, qui tenetur interdicto vnde vi, vel vi bonorum raptorum ex vi expulſiua, vel ablatiua. ex communi.*
3 *Poſſidens auctoritate iudicis non dicitur violentus poſſeſſor.*
4 *Citatio generalis ſufficit ad obtinendum mandatum de immittendo in poſſeſſionem.*
5 *Actio ſpolij eſt priuilegiata, vt ſpoliatus ſuper alio iudicio non teneatur reſpondere, niſi prius terminato iudicio ſpolij.*
6 *Exceptio ſpolij repellit ſpoliatorem violentum ab agendo, non autem tertium.*

DECISIO DCCXVIII.

Domini dixerunt, iudicium repetitionis dotis per
D. Alexandrum intentatum non impediri, nec
retardari per iudicium ſpolij prius intentatum
per D. Bernardinum, ſed ſuper vtroq; iudicio ſimul pro-
cedendum eſſe.
Et ratio Dominorum fuit, quia exceptio ſpolij, quod
non eſt violentum, & pro quo non competit interdictū
vnde vi, non impedit, nec retardat iudicium ſuper alia
1 re: nam † exceptio ſpolij ſolum repellit eum, qui tene-
tur interdicto vnde vi: ſecus ſi tenetur alijs remedijs poſ-
ſeſſorijs, vt per Abb. in c. 2. nu. 12. ante med. verſ. licet iſte
articulus. de ord. cogn. ſequitur Afflic. deciſ. 19. nu. 3. &
ſub nu. 3. Aufret. ad deciſ. cappel. Tholoſan. 393. inquiēs
hanc opinionem æquiorem eſſe. Hoc idem voluit Ioan.
And. in c. frequens. nu. 5. ver. ibidem etiam tenuit. de re-
2 ſti. ſpol. lib. 6. dicens, † exceptionem ſpolij non procede-
re, niſi contra eum, contra quem competit interdictum
vnde vi, vel vi bonorum raptorum, ex vi expulſiua, vel
ablatiua. & Io. And. ſequitur ibi Gem. col. 3. circa fi. verſi.
ſed quid ſi reus. Butr. num. 8. ver. dicit. Ancha. num. 2. ad
fi. Franc. num. 4. ver. quod intelligit. Mil. in verbo, poſſeſ-
ſorium deducens. circa med. verſ. quod intelligit & hāc
eſſe communem teſtatur Boſſ. in pract. crim. tit. de pluri-
bus violent. nu. 35. prope fi. ver. eſt tamen difficile, eamq;
ſecuta eſt Rota, vt per Sarnen. deciſ. 44. incip. Abb. in ca.
cum dilect.
Quod autem ſpolium in caſu noſtro non ſit violen-
tum, & quod pro eo non competat interdictum vñ vi,
patet ex eo, quia D. Alex. cum mandato A. C. & cum præ
ſentia, & interuentu commiſſarij Corueti accepit poſ-
3 ſeſſionem bonorum maternorum, quo † caſu non dici-
tur vim intuliſſe. l. creditores. ff. ad l. Iul. de vi priuat.
Et licèt A. C. proceſſerit ſine citatione, nihilominus
cùm D. Helena mater D. Alexandri obijt 25. Aug. 1570.
& mandatum A. C. fuit relaxatum die prima Septēbris
eiuſdem anni, & ſic inter obitum, & mandatum pauci
dies interuenerint, ſequitur, vt D. Alexander in tam mo-
dico temporis interuallo non potuerit facile ſcire, an ali
4 quis eſſet in poſſeſſione, quo † caſu ſufficit citatio gene-
ralis, vt per Zuccard. in l. fi. ſub nu. 129. C. de edict. diui
Adria. tollen.
Non ob. quòd actio ſpolij ſit priuilegiata ita, vt ſpolia
tus ſuper alio iudicio conuentus non tenetur reſponde-
5 re, niſi † terminato iudicio ſpolij prius intentato, iuxta

tex.

tex. in c.ſi.vbi Abb.nu. 14.de ord.cogn.Quia reſponſum
fuit, id procedere in ſpolio violento, pro quo competit
interdictum vnde vi,vt declarat Abb.in d.cap.2.ſub nu-
me.duodecimo,

Minus obſt. quòd exceptio ſpolij repellit actorem ab
agendo etiam ſuper alia re, quando opponitur cōtra ip-
ſum ſpoliatorem, vt in caſu noſtro,licet ſecus, quādo op
ponitur contra tertium, vt per Abb.in d.c.2.nu.3. & ibi
Butr.nu. 14.Pau.de Caſtr.in l.ſi te bonis.nu.3.Alex.nu.5.
Iaſ.ſub nu.2. Corn.ſub nu.1. Iacobin. de ſancto Georg.
in prin.ver.nos autem.C.de iure delib.

6 Quia † iſti Doct.non dicunt,quòd exceptio ſpolij re-
pellat ab agendo ſuper alia re quemcunque ſpoliatorē,
ſiue violentum, ſiue non violentum, & ſic ſiue teneatur
interdicto vnde vi,ſiue alijs remedijs poſſeſſorijs:ſed præ
dicti Doct.ſolum dicunt, quòd exceptio ſpolij, quando
ciuiliter agitur, repellit ſolum ſpoliatorem, non autem
tertium.per tex.in cap.primo, de reſtitu.ſpoliato.Id au-
tem debet intelligi de ſpoliatore violento,contra quem
competit interdictum vnde vi, prout declarat Abb. &
alij ſupra citati.

Hiſpalen.de Vilalua.Veneris, 30. Martij. 1582.

S V M M A R I V M.

1 *Quadriennium, quod datur ad petendum reſtitutionem in integrum aduerſus rem iudicatam,eſt vtile,& non currit,niſi à die ſcientiæ rei iudicatæ.*
2 *Negligentia procuratoris in non proſequenda cauſam appellationis nocet domino.*
3 *Scientia procuratoris generaliter nocet domino.*
4 *Procurator omittendo præiudicat domino.*
5 *Scientia,& negligentia procuratoris habētis ſpeciale mandatum ad petendam reſtitutionem in integrum,& negligentis eam petere,præiudicat domino.*

DECISIO DCCXIX.

DOmini dixerunt,quadriennium in caſu,de quo
agitur, elapſum fuiſſe,& Do. Ioanni de Zunica
moderno Comiti de Mirāda reſtitutionem in
integrum ab eo petitam denegandam eſſe, quia ſecunda
ſententia,de cuius re iudicata agitur, fuit lata ad fauorē
Capituli contra D.Franciſcum de Zunica Comitem de
Miranda 26. Octobris, 1565. eique intimata 30. eiuſdē
menſis,& ab ea idem Comes appellauit 6. Nouembris,
eiuſdem anni.Poſtea 21.Februarij, 1566.capitulum cō-
miſit in Rota cauſam appellationis vtriuſque partis,cu-
ius commiſſionis vigore 29.Iulij,eiuſdem anni, 1566.ci
tatus fuit idem Comes Franciſcus.Deinde 19.Ianuarij,
1567.fuit citatus D. Petrus de Zunica eius filius, q 11.
Febru.eiuſdem anni, 1567.conſtituit procuratorem cū
facultate petendi reſtitutionem in integrum.

Ab iſto tempore vſque ad annum 1578. nihil actum
fuit in cauſa. Vnde ſtante huiuſmodi facti ſerie, conclu-
1 ſum fuit,quòd licèt † quadriennium ſit vtile,& nō cur-
rat, niſi à die ſcientiæ rei iudicatæ, vt per Doct. in cap.1.
de reſt.in integ.lib.6.nihilominus, quòd cùm procura-
tor Comitis Petri ſciuerit rem iudicatam, & cauſam re-
ſtitutionis in integrum,ad quam petendam ſpeciale mā
datum habebat,& intra 10. annos, & vltra non commi-
ſerit,eius ſcientia,& negligentia præiudicauit Domino:
2 ſicuti † videmus, quòd in deſertione appellationis cau-
ſata ex negligentia procuratoris nō excuſatur dominus,
nec ei reſtitutio in integrum competit, vt per Caſſad.
deciſ.5.in prin.de appellat.

3 Et † generaliter ſcientia procuratoris nocet domino,
vt late per Aym.de antiq. tempor. par.4. ſect. abſolutis,
4 nu.23.24.25.& 26. Et † procurator omittendo præiudi
cat Domino.Bal.in c.cum olim Abbas.in ſi.de offi.dele-
ga.Iaſ.in l.ſi procurator.col.1.in 8.limit. C. de procurat.
Tiraq.de legib.connubial.gl.7.nu.78.

5 Et † in ſpecie,quòd ſcientia, & negligentia procura-
toris habentis ſpeciale mandatum ad petendam reſtitu
tionem in integrum.& negligentis eam petere, præiudi
cet Domino,deducit Corn.conſi.144.nume.7.iunct.nu
me.decimotertio,verſicu.ſexto,libro quarto, quod pro-
cedit etiam ſi procurator non ſit ſoluendo, vt per Cre-
ſcen. deciſ.254.

Reſeruarunt autem Domini particulariter videndū
caput maioricatus.

Bononien.ſancti Apollinaris.Lunæ, 2. Aprilis.1582.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio rei eccleſiaſticæ facta in conſanguineum præſumitur facta in eius vtilitatem, & in damnum eccleſiæ.*
2 *Teſtes deponentes per præmeditatum ſermonem redduntur ſuſpecti.*
3 *Penſionis diminutio in ſexta parte fit in conceſſione in emphyteuſim perpetua.*
4 *Remiſſio penſionis propter ſterilitatem non fit in contractu emphyteutico.*
Intellige,& declara,vt nu.ſeq.ex communi.
6 *Remiſſio ſextæ partis fit ab initio conducenti in emphyteuſim in compenſationem periculi ſterilitatis, & alterius caſus fortuiti,qui ad ipſum ſpectat conductorem.*
7 *Emphyteutæ non fit remiſſio penſionis propter ſterilitatem.*
8 *Aedificia conſtructa, vel reparata in fundo emphyteutico cedunt commodo,& vtilitati emphyteutæ, non autem domini.*
9 *Diſpoſitio auth.ſi quas ruinas.C.de ſacroſan.eccl. non procedit,quando eccleſia poteſt reædificare.*
10 *Qualitas reddens difficiliorem vſum rei diminuit iuſtum eius valorem.*

DECISIO DCCXX.

DOmini circumſcriptis multis capitibus deductis
pro parte Rectoris, & reſtricta difficultate ad
caput euidentis vtilitatis, an illa probetur ex te
ſtibus proceſſus,ſi in euidentem, tenuerunt non proba-
ri euidentem vtilitatem, ſed potius euidens damnum
eccleſiæ.

Et in primis conſiderarunt, quòd cùm alienatio, de
qua agitur, facta fuerit in conſanguineum, nempe, in
nepotem ex fratre Rectoris illius temporis, non caret
1 fraudis ſuſpicione, ita vt † magis in vtilitatem conſan-
guinei,quàm eccleſiæ facta præſumatur.aut.hoc.quibuſ-
cunque modis,& ibi Doct.C.de ſacroſanct. eccleſ. Al-
ciat.poſt alios de præſump.regula prima, præſump. 29.
num.1.2.& 3.

Secundò dicta iſtorum teſtium Dominis non place-
bant, quia omnes loquuntur per eundem præmeditatū
2 ſermonem, quo † caſu redduntur valde ſuſpecti. l.3.§.
ideoque.& ibi Bar.& alij.ff.de teſtib.Dec.conſi.387. nu-
me.7.conſ.448. nu.24. & conſ.617.nu.3.Curt. de teſti-
bus concluſ.14.Aym.conſi.78.in fi.

Tertiò Domini dixerunt, quòd ex calculo dato,p par
te rectoris clare appare, annuum redditum bonorum
alienatorum aſcendere ad valorem lib.178.12. & 6.,put
etiam

etiam ipſimet teſtes deponunt,& nihilominus fuit facta conceſſio in emphyteuſim perpetuam pro annuo canone lib. 130.& ſic conſtat de manifeſta læſione eccleſiæ.

Non ob.exemplo deducta.

3 Et in primis, quòd † in emphyteuſi perpetua ſit diminutio penſionis in ſexta parte,iuxta auth. perpetua.C.de ſacr.ſan.eccleſ.

Quia etiam facta diminutione ſextæ partis adhuc locatio debebat fieri pro lib. 150. & tamen fuit facta pro libris 130.

Secundò non ob. quod ſimus in contractu emphyteu
4 tico, in quo † non ſit remiſſio penſionis propter ſterilitatem.l.1. & ibi Doct.C.de iure emphy. canoniſtæ in ca. potuit. de loca.prout ſit in ſimplici locatione. l.ſi vno.§. ſina.ff.loca.Iaſ.conſi. 54 prope ſi lib. 1.

5 Quia † id procedit, quando ſoluitur quid minimum, non in compenſationem fructuum,ſed in recognitionẽ directi dominij:at ſecus, quando ſoluitur penſio correſpondens fructibus,& ſic pro vſu rei, quia cùm tũc emphyteuſis ſit ſimilis locationi, & de eius natura magis participet,ſit remiſſio,ſicut in ſimplici locatione,vt per Alexan.conſi.112.num.3.ver,ex qua ratione.lib.j. Rom. in l.interdum.§.ex naufragio.nu. 5.ff de acq.poſ.Are. cõſil.55.nu.3.ver.præmiſſis.Soc.in l.Gallus.§. etiã ſi à parẽte.num.6.ver.confirmatur hoc.ff.de lib.& poſth. Barba. conſil.14.num.36.lib.2. & in rub.de loc.num.8. Veron. conſil.ciuil.25.nu.20.Rui.conſ.77.num.7. & conſ.161. ſub num 21.lib j.bene Grat.conſ.128.num.9.verſi.nam vt diximus,& nu.10.& 11.lib.2.Cagnol.in auth. qui rẽ. nu.6.C.de ſac.ſan.eccl.Bero.in c.potuit.nu.175. in fi.de loc.Bellon.conſi.21.nu.10 ver.vnde inferebat.Clar.in §. emphyteuſis.q 8.ver.ſed nunquid.verſic.ibi,niſi tamen. Neuizan.conſil 92.nu.45.& 50.Rolan.conſi.96. nu.26. lib.j.cum alijs de quibus per Aluer.de Valaſc.de emphyteuſ.par.j.q.27.nu.11. Boſſi.in pract.crim. titu.de remiſ. merced.num.114. vbi hanc opinionem veram, & communem fatetur.& ſentit Bar.in d.l.j. in ſecunda oppo.& cæteri poſt eum,quicquid in contrarium dixerit ibi Sal. in 5.oppoſ.quem ſequitur ibi Iaſ.nu. 20.Nat.conſil. 49. nu.25.ver.vndecimo,lib.j.Valaſc. vbi ſup.num.11.ad fi. cui Salyceto bene reſpondet Rui.d.conſ.161.ſub numero vigeſimoprimo.

Et ſic patet,teſtes erraſſe in eo,quòd ad deponendum de minore valore iuſti pretij,moti ſunt ea ratione,quòd in emphyteuſi perpetua non ſit remiſſio penſionis propter ſterilitatem,vel alium fortuitum caſum.

Præterea,& ſecundo poteſt dici, quòd ſtante diminutione ſextæ partis penſionis,nõ eſt locus remiſſioni pro-
6 pter ſterilitatem, quia † remiſſio ſextæ partis ſit ab initio conducenti in emphyteuſim in compenſationem periculi ſterilitatis,& alterius caſus fortuiti, qui ad ipſum conductorem ſpectat,vt poſt Iaco.de Beluiſ.in §.quia vero Leonis.in 3.oppoſi. in Auth.de non alie.aut pmu. rebus eccl.deducit Alex.d.conſ.112.ſub num. 2. lib.j. & videtur tex.in d.§.dudum.in d.auth.de non alien.aut permut.ibi,nõ autem vltra ſextam partem releuari emphyteuſim percipientes propter fortuitos caſus ſancientes, & eſt gl.in auth.perpetua.in verbo,ſextam partem.C.de
7 ſac.ſan.eccl.vbi vult,rationem, cur † in emphyteuſi ppetua ſit diminutio ſextæ partis, quæ percipitur, eſſe, quia non ſit remiſſio penſionis propter ſterilitatem,& ſequitur ibi Bar.nu.4.ver.quãdoque.vult Sal.in j.oppoſi. Pau. de Caſt.nu.3.& nu. 5.Spec.de emphy.nu.10.Alex.d.conſi. 112.nu.2.circa med.ver.4.Iaſ.d.conſ.54.nu.5.ver.corroborantur,lib.j. Accedit & 3. quod in 7. & 8. articulis ſit calculus omnium fructuum, & valoris illorũ, vno anno cum alio,& ſterilitate cum fertilitate compẽſatis: & nihilominus fructus aſcendunt ad ſummam lib. 178. non obſtante, quòd habeatur ratio ſterilitatis. Vnde non eſt iterum habenda ratio ſterilitatis, ſi ſemel illius habita eſt per viam compenſationis cum fertilitate.

Tertiò non ob. quòd domus exiſtentes in iſtis prędijs alienatis erant ruinoſæ, & maxima indigebant reparatione, & quod in vno prædio erat neceſſaria ædificatio vnius domus pro habitatione colonorum.

Quia pro reſponſione dicitur. In primis,quòd tam reparatio,quàm noua ędificatio tẽdebat ad commodum, & vtilitatem emphyteutæ, ex quo conceſſio ei facta fuit in perpetuum, & pro quibuſcunque eius hæredibus, &
8 cum pacto affrancandi, & † ideo cùm hæc ædificia remãſurã eſſent penes emphyteutam, & eius ſucceſſores, nulla ex illis vtilitas proueniebat eccleſię.ita Dec.conſi. 142. nu. 5.circa med.verſ.non obſtat,quod dicitur de remiſſione,ibi,ſed cùm bona in perpetuum.

Secundò dicitur, quòd auth.ſi quis ruinas.C. de ſacr.
9 ſan.eccleſ.non † procedit, quando eccleſia poteſt reædificare, prout ibi clare diſponitur: ſed in caſu noſtro Rector poterat reædificare, quia poterat incidere arbores exiſtentes in prædijs alienatis,aſſumere arenam, & lapides ex flumine vicino, deſtruere ædificia ruinoſa,eorũque raderibus, & cęmentis vti, colonos ſaltem pro parte ad huiuſmodi reparationem, & ædificationem obligare, prout fecit cõductor,& bene deducunt informantes Rectoris.

Tertiò dicitur ſatis eſſe, quòd Rector ſine domo noua percipiebat annuatim lib.178. & ſi conſtruxiſſet nouam domum, maiores fructus percepiſſet.

Quartò non ob. quòd domus canonicalis eccleſiæ eſſet ruinoſa, quia cùm & ipſa in locatione comprehenderetur, eius reparatio cedebat in vtilitatem emphyteutæ: ſi quidem in locatione pro Rectore fuit ſolum reſeruata neceſſaria habitatio, reſiduum vero conceſſum fuit emphyteutæ, vltra quod poterat ipſemet Rector huiuſmodi reparationem facere ſine alienatione iſtorum prędiorum, per ea quæ mox ſupra diximus.

Quintò non obſt.quòd huiuſmodi terræ patiebantur detrimentum ex vicinitate fluminis, & recipiebãt multa damna à facinoroſis hominibus,quæ qualitates dimi
10 nuunt iuſtum rei valorem, cùm † reddant difficiliorem ipſius vſum. Marſil.ſing.173.

Nam reſpondetur, quòd non obſtantibus huiuſmodi detrimento, & damnis, Rector prius percipiebat annuatim lib.178.

Vltimò non ob. quòd iſta prædia diſtent à ciuitate Bononien.per 16. milliaria.

Quia ſufficit illa eſſe prope eccleſiã, in qua Rector tenetur reſidere: & ſic ſunt commoda ipſi eccleſiæ,nec inter ſe diſtant, quinimmo ſunt contigua, vt apparet ex confinibus deſcriptis in inſtrumento locationis, vbi fere in omnibus petijs terræ dantur pro confine alia bona eccleſiæ.

Bononien.de Malsetijs.Lunæ,2. Aprilis. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio ſpolij non impedit, nec retardat iudicium ſuper alia re, niſi ſpolium ſit violentum, & pro eo detur interdictum vnde vi.*

2 *Spolium attentatum ſui natura ſuſpẽdit quodcunque aliud iudicium.*

3 *Poſſeſſio capta pendente lite, dicitur attentata: fallit niſi ſit capta iudicis auctoritate.*

DECISIO

DECISIO DCCXXI.

COncluſum fuit ad vlteriora procedendum eſſe, quia ſpolium, de quo agitur, non fuit violẽtum, ita vt pro eo competat interdictum vnde vi. Ex-
1 ceptio † autem ſpolij non impedit, nec retardat iudiciũ ſuper alia re, niſi ſpolium ſit violentum, & pro eo detur interdictum vnde vi, vt fuit reſolutum in illa Cometan. ſpolij coram me ſuperioribus diebus.

2 Non ob. quòd ſimus in ſpolio attentato, quod † ſui natura ſuſpendit quodcunque aliud iudicium. cap. non ſolum. in fi. de appel. in 6. Quod autem ſpolium ſit attentatum, oſtenditur ex eo, quòd cùm fundus, cuius poſſeſſio per dominam Diamantem capta fuit, ſit de bonis fideicommiſſo Caroli ſenioris ſubiectis, & ſuper his lis pendeat, & tempore litis motæ D. Carolus eſſet in poſſeſſio
3 ne, † eo ipſo probatur D. Diamantem attentaſſe, vt per Rot. deciſ. 2. nu. 3. de reſt. ſpol. in non.

Nam reſpondetur Do. Diamantem cępiſſe poſſeſſionem fundi, de quo agitur, in executionem ſententiæ totalis, & ſic ceſſare attentatum.

Nec obſt. replicatio, quòd ſententia mandet Do. Diamantem immittendam eſſe in poſſeſſionẽ 50. tornaturarum in circa diuerſarum ab illis, quarum poſſeſſionẽ cępit, quę diuerſitas colligitur ex diuerſitate confinium. Nam in ſententia dantur pro confinibus bona eccleſiæ, Hector Ghiſlerius Centonarola, & bona nuncupata, la Buſcoſa, quæ confinia conueniunt tornaturis 50. in circa per Marſibiliam emptis, quæ confinant cum bonis eccleſiæ. Siquidem hæc replicatio tollitur ex eo, quòd confinia bonorum eccleſiæ, quod eſt confine tornaturarum 50. in circa, de quibus agitur, & ſic tam ſententia, quàm decretum moderationis inhibitionis, & ipſa immiſſio in poſſeſſionẽ concordant in tornaturis 50. in circa emptis per Florianum ab Alexandro Maluetio, prout latius deducunt informantes D. Diamantis.

Peneſtrin. hæreditatis. Vltima Aprilis. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Debitor ſoluens auctoritate, & iuſſu iudicis plenam conſequitur liberationem aduerſus pupillum, & minorem propter in integrum reſtitutionem.*

2 *Immo ſola iudicis auctoritas non ſufficit, ſed requiritur eius præceptum in contradictorio iudicio factum. nume. ſequen.*

3 *Minor reſtituitur contra ſoluentem non ſolum, quando pecunia eſt deperdita facilitate ipſius minoris, ſed etiam quando culpa curatoris.*

4 *Reſtitutio ſi fundetur in perditione, debet ipſa perditio probari.*

5 *Actiones non confunduntur in hærede adeunte hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij.*

6 *Difficultas, & impoſſibilitas æquiparantur.*

7 *Paria ſunt, rem non poſſe habere, vel cum magna difficultate eam proſequi.*

8 *Mater tutrix dando dotem filiæ in dubio cenſetur dare ad computum eius, quod habet ex adminiſtratione.*

9 *Dos quoad maritum dicitur titulus oneroſus, quoad vxorem lucratiuus.*

DECISIO DCCXXII.

LIcèt D. Iulius per ſolutionem ſcutorum 3000. factã D. Marchioniſſæ Mortaræ matri, & tutrici Do. Iuliæ fuerit liberatus, prout 19. Febru. & 28. Martij proximè præteritorum reſolutum fuit, nihilominus cùm nõ ſoluerit iuſſu iudicis, non eſt aſſecutus pleniſſimam liberationem, ita vt D. Iulia pupilla ſiue D. Vincẽtius iunior eius filius, & hæres non poſſit reſtitui in integrum ad-
1 uerſus ſolutionem: ad † excludendum enim pupillum, & minorem à reſtitutione in integrũ aduerſus ſolutionẽ, debet debitor ſoluere auctoritate, & iuſſu iudicis, nam tunc conſequitur pleniſſimam liberationem, & ſecuritatem. l. ſancimus. la 1. & ibi Doc. C. de admin. tut. l. ait prętor. §. permittitur. & ibi gl. in verbo, imputãdum. vbi etiã Bar. Bald. & alij. ff. de minor. §. at ex contrario. vbi gloſ. in verbo, ſoluerit. & ibi Ange. Port. & alij. Inſt. quib. alie. lic. vel non. glo. in l. prima, in verbo, poteſt. & ibi omnes. C.
2 ſi aduer. ſolut. Immo † non ſufficit ſimplex auctoritas iudicis, ſed requiritur eius præceptum, & iuſſus, non obſtãte contradictione debitoris, ita vt ſolutio non ſit ſpontanea, ſed coacta, prout ex d. §. permittitur. declarat Pau. de Caſtr. in d. l. prima, nume. 3. ver. in tertio vero caſu, & ibi Iacobin. in fi. C. ſi aduerſ. ſolut. Barto. in d. §. permittitur. num. ſecundo, verſ. & hoc vltimum. Anto. Gomeſ. de contract. cap. 14. nume. 4. circa med. verſic. quod tamen intellige. Vnde pro parte hæredis Do. Iuliæ prætendebatur reſtitutio in integrum aduerſus ſolutionem ſcutorum 3000. per Do. Iulium tutrici Do. Iuliæ ſine iuſſu, & mandato iudicis factam ex eo, quòd pecunia culpa tu-
3 tricis fuit deperdita. Minor † enim reſtituitur contra ſoluentem nedum, quando pecunia eſt deperdita facilitate ipſius minoris, ſed etiam quãdo culpa curatoris. Paul. de Caſt. in d. l. j. nume. 3. & ibi Iacobin. de ſancto Georg. pariter. nu. 3. C. ſi aduer. ſolut.

Pro parte autem D. Iulij prætendebatur non eſſe locum huic reſtitutioni, & hæredi D. Iuliæ incũbere onus
4 probandi perditionem pecuniæ, cùm † reſtitutio in perditione fundetur, vt per Iac. Butrig. in l. 1. in fi. quem ibi ſequuntur Bar. Bal. Ang. Alberic. Fulgo. Saly. & Iacobin. de ſancto Georg. C. ſi aduerſ. vendit. Soc. conſil. 115. nu. 15. circa med. lib. 1. Ideo de ordine Dominorum difficultatem ad id reſtrinxi, & die vltima Aprilis, 1581. Domini pro maiori parte tenuerunt conſtare de perditione pecuniæ, & per conſequens locum eſſe reſtitutioni in integrum, quia tutrix, cui dicta ſcuta 3000. fuerunt ſoluta, erogauit illa in alimentis D. Iuliæ, & D. Catherinæ pupillarum prout ipſamet tutrix in actis declarauit ſe velle illas in alimentis pupillarum erogare. ergo cùm Do. Iuliæ de dote ſcutorum 15000. ſibi à D. Iulio vigore pacti debita, deſint ſcuta 3000. ſatis conſtat de amiſſione: alias ſi ſcuta 3000. per D. Iulium ſoluta, eſſent imputanda in cauſam dotis D. Iuliæ, amiſiſſet D. Iulia.

Non ob. quòd hæres D. Iuliæ ſit etiam hæres D. Marchioniſſę, in cuius hæreditate reperitur creditum contra Sereniſſimum Regem Philippum, & ſic hæreditas eſt ſoluendo. Quia multipliciter reſpondetur.

5 Primò, quia † cùm ſit hæres cum beneficio inuẽtarij, non ſunt confuſæ actiones: & cũ in hęreditate non reperiãtur corpora hæreditaria, ſed eius actio cõtra Regẽ, nõ cogitur mutare debitorẽ. Secũdò, quia eſt paratus cedere dictũ creditũ pro ea quãtitate, quã Rota ordinabit. Tertiò, quia quãuis etiam vellet illud exigere, non poſſet id facere ſine magna difficultate, ſtante maxime declaratione Senatus Mediolani, quod feudũ caſtri Mortariæ ſit deuolutũ Regi, & quod hæredi Dñæ Marchioniſſæ nullũ ius cõpetebat cõtra Regẽ. & paria ſunt pecuniã eſſe deperditam, vel eã
6 eſſe difficilis exactionis, cùm † difficultas, & impoſſibilitas æquiparentur. l. nepos Proculo. ff. de verb. ſigni. c. breui. de iureiur. late Felyn. in cap. eccleſię ſanctæ Mariæ. nu
7 me. 86. de conſtit. & † non poſſe rẽ habere, vel cũ magna

Tt difficultate

difficultate eam proſequi, paria ſunt, vt inquit Bald. in l.
mater tua. nu. 17. C. de rei vendica. per l. naturalem. ff. de
acquiren. rer. dom. & per alia iura ibi per eum citata, vbi
exemplificat in re poſſeſſa à magno Barone.

Non ob. quòd D. Marchioniſſa poſt receptionem ſcutorũ
3000. dedit in dotem D. Iuliæ ſcuta 17000. & mater tu
trix dando dotem filiæ cenſetur dare ad computũ eius,
quod habet ex adminiſtratione, vt per Puteũ deciſ. 174.
alias 177. incipien. die 16. lib. 1.

8 Quia id † procedit in dubio: at ſecus quando conſtat
de contrario. gl. & omnes. in l. fi. C. de dot. promiſ. prout
in caſu noſtro, in quo tutrix ſcuta 3000. ſibi ſoluta decla
rauit ſe velle erogare in alimentis.

Non ob. quòd ſuper dictis ſcutis 17000. cõpetit Do.
Iulio hypotheca, ex quo fuerunt ſoluta ex cauſa dotis, q̃
9 † licèt quoad maritum ſit titulus oneroſus, tamen quo.
ad filiam eſt lucratiuus, & ſic intrant trad. per Gram. q. j.
num. ſeptimo.

Quia maritus Dominæ Iuliæ præmorientis cum filio
lucratus fuit dicta ſcuta 17000. vigore ſtatuti vrbis, li. j.
c. 77. diſponentis, maritum muliere præmortua liberis
extantibus de iure dotem lucrari, teneri tamen eam di-
ctis liberis ſeruare, vltra quòd hæres D. Iuliæ offert cede
re D. Iulio actionem reuocatoriam, vel hypothecariam,
ſi quam habet contra quoſcunque.

Non ob. quod D. Marchioniſſa ſit ſoluendo, cùm ha-
beat fideiuſſorem idoneum. Quia pupillus non tenetur
mutare debitorem, etiam ſi eſt paratus cedere ius ſibi
competens contra fideiuſſorem.

Bononienſis ſancti Apollinaris. Lunæ, vltima.
Aprilis, 1582.

SVMMARIVM.

1 *Aeſtimatio, & taxatio rei debet fieri ſecundum valorem annui redditus.*
2 *Remiſſio in re emphyteutica non fit propter ſterilitatem.*
3 *Diminutio ſextæ partis rei concedendæ in emphyteuſim, fit propter compenſationem futuri periculi. & quare. numero 7.*
Declara in re eccleſiaſtica, vt nu. ſeq.
5 *Emphyteuſis perpetua ſubſtinet onera. & pericula grauiora, quàm locatio temporalis.*
6 *Remiſſio ſextæ partis fit ab initio conducenti in emphyteuſim in compenſationem periculi ſterilitatis, & vlterius caſus fortuiti.*
7 *Eccleſia quando fit diminutio ſextæ partis rei concedendæ in emphyteuſim, dicitur habere certitudinem percipiendi quolibet anno tantum nomine penſionis.*
8 *Eccleſia ponens rem ſuam magis in tuto non dicitur damnum pati.*
9 *Diſpoſitio §. dudum. Authen. de non alien. aut permut. non poteſt reſtringi ad caſus inſolitos, quaſi illi dicantur fortuiti.*
Contrarium tamen vt verius tenetur. nu. 12.
10 *Caſus fortuitus non dicitur caſus inſolitus.*
11 *Caſus inſolitus dicitur contingere præter omnem cogitationem, & veroſimilitudinem.*

DECISIO DCCXXIII.

Domini perſtiterunt in deciſis. Et ad maiorẽ co-
rum corroborationem, & clariorem euidentis
læſionis eccleſiæ demonſtrationem, vltra dedu-
cta in deciſione, addiderũt & alias rõnes, & fundamẽta.

In primis animaduerterunt, calculũ librarũ 278. 12.
& 6. quibus æſtimatus fuit annuus redditus bonorũ, de
quib. agitur, & de quo teſtes proceſſus, ſi in euidentẽ, de-
ponunt, nõ fuiſſe factũ inſpecto valore annui redditus,
quem terræ per ſe ipſas reddebant, ſed inſpecta taxa-
tione pretij frumẽti, ſpeltæ, & marzolæ in locationib. ad
longum tempus in illis partib. fieri ſolita, prout in 8. ar-
ticulo proceſſus, ſi in euidentem, continetur, & prout ẽt
teſtes eiuſdẽ proceſſus deſuper examinati, videlicet pri-
mus & ſecundus circa finem eorum examinis deponũt;
1 quæ † taxatio ſine dubio præſupponit diminutionẽ va-
loris annui redditus veri, & ex ipſis bonis prouenientis,
& eſt contra diſpoſitionem §. quia verò Leonis. el 1. ibi,
& quæratur cum omni veritate, & ſubtilitate, &c. in Au
th. de non alien. aut permutan.

Secundò cõſiderarunt, quòd illa diminutio cauſata ex ta-
xatione prædicta debuit eſſe pro diminutione ſextę par
2 tis, quia (vt ſecundus teſtis dicit) dicta taxatio fit, q. † di-
rectus dñs propter ſterilitatem non tenetur ad aliquam
remiſſionem faciendam, & ſic intrat gl. in auth. pperua.
in verbo, ſextam partem. C. de ſac. ſan. eccl. vbi vult, cõnẽ,
cor in emphyteuti perpetua fit diminutio ſextæ partis,
eſſe, quia non fit remiſſio propter ſterilitatem, quam gl.
ſequitur ibi Bar. nu. 4. ver. quandoque vult. & nu. 5. Pau.
de Caſt. nu. 3. Alex. conſ. 112. nu. 2. circa med. ver. 4. lib. j.

Tertiò dixerunt, in diminutione ſextæ partis eſſe cõ-
putanda damna, q̃ inferebantur tam à facinoroſis homi
nib. q̃ et vi, & impetu fluminis vicini, nec habendã eſſe
rationem huiuſmodi damnorum vltra diminutionẽ ſex
tæ partis prout prædicti teſtes habuerunt. Nam diminu-
3 tio † ſextæ partis fit pp compenſationem futuri pericu-
li, vt inquit Spe. de emp. nu. 10. per text. in §. dudũ. in Au-
then. de nõ alie. aut permutan. ſequitur Iaſ. cõſi. 54. nu. 5.
ver. corroborantur. lib. 1. hoc idem tenẽt Arch. & Ægid.
poſt Laur. in ca. perpetua. 10. q. 2. dicentes, quòd quando res
eccleſiæ cladem paſſa non eſt, non debet ſemper fieri di-
4 minutio ſextæ partis, ſed † tunc demum, cũ vtilitas ſua-
det, vel cauſa, puta propter futura pericula, per text. in d.
§. dudum. hoc idem voluit Anch. conſ. 122. nu. j. ver. & p
tanto voluit. inquiens, intra velle in conceſſione pperua
5 diminui ſextam partem ſolitæ penſionis, quia † emphy-
teuſis perpetua ſubſtinet onera, & pericula grauiora, q̃
locatio temporalis. iſtud idem firmat Iaco. de Belui. in d.
6 §. quia verò Leonis. in 3. oppoſ. vbi inquit, † remiſſionem
ſextæ partis fieri ab initio conducentis in emphyteuſim
in compenſationem periculi ſterilitatis, & alterius caſus
fortuiti, quod ad ipſum conductorem ſpectat. ſequitur
Alex. d. conſ. 112. ſub nu. 2. lib. j. demum hoc idem expſ.
ſe ſentit Iac. Butrig. in auth. perpetua. in 3. oppoſi. verſ. &
7 conducitur hoc. C. de ſac. ſan. eccl. vbi † inquit, ideo con
cedi diminutionem ſextæ partis, quia eccleſia habet cer
titudinem percipiendi quolibet anno tantum nomine
penſionis: poſſunt enim in re emphyteutica (vt ipſe ſub-
dit) contingere multi caſus, ex quib. eccleſia non ſit ha-
bitura eos fructus, prout habet. ſequitur Gem. in d. capi.
perpetua. col. 4. circa med. & ibi Præpoſ. ſub nume. 3. vbi
8 † ſubdit, non poſſe ex hoc dici eccleſiam damnum pati,
cùm ponat rem ſuam magis in tuto. & præmiſſa clare
probantur in d. §. dudum. ibi, nõ autem vltra ſextam par
tem releuati emphyteuſim percipientes propter fortui-
tos caſus ſancientes.

9 Nec põt diſpoſitio d. §. dudum: reſtringi † ad caſus inſo
litos, quaſi illi dicantur caſus fortuiti. Bald. in ca. qm̃ fre-
quenter. in prin. nu. 9. ver. præterea. vt li. non conteſt. per
tex. in l. fiſtulas. §. frumenta. & ibi Bar. & Salyc. nume. 1.
de contrah. emp. Corn. conſi. 23. prope fin. lib. ſecundo,
& conſil. 12. nume. 6. verſicu. caſus enim. libro 4. Aym. cõ
ſilio 294. nu. 9. verſi. quarto reſpondeo. Damna enim,
de

de quibus agitur, prouenientia ex vi fluminis, vel à faci-
noroſis hominibus, ſunt ſolita.

Nam pro reſpōſione dicitur. In primis, tex. in d. §. fru
menta. per quē Doct. prædicti, & alij idem dicentes mo
10 uentur, non † probare generaliter, & abſolute, q caſus
fortuitus dicatur caſus inſolitus, quia loquitur in caſu
ſpeciali, nempe in caſu naturali, qui non poteſt eſſe for-
tuitus: nam exiſtentia niuium tempore hiemali, ſi non
ſunt immoderatæ vltra conſuetudinem, non dicitur ca-
ſus fortuitus, ſed quędam contingentia ſecundum natu
ram, ſiue caſus naturalis: non autem dicitur ibi, quòd q
ſuſcipit in ſe caſum fortuitum, non teneatur de caſu for
tuito quocunque modo contingat, & ſic tam de ſolito,
quàm de inſolito. & ita expreſſe declarat Bal. in l. ſed & ſi
quis. §. quæſitum. nume. quarto, col. fi. verſicu. ſi quis ve-
lit dicere. ff. ſi quis caut. quem ſequitur ibi Alex. nu. 15.
ante med. ver. & ſubdit Iacob. de ſancto Georg. num. 12.
circa med. verſic. nam ſecundum. & hoc idem voluit ibi
Roman. ſub nume. 9. & clarius Iaſ. nu. 33. circa med. verſ.
quid tenendum.

Præterea reſpondetur, quòd diminutio, de qua in d.
§. dudum, licèt taxetur ſemel tantum, videlicet, ab initio
contractus locationis, & taxatio fiat vſque ad ſextā partē
penſionis, quæ tunc temporis ſolui conſueuit, vel percipi
potuiſſet, nihilominus diminutio per ſe quolibet anno
contingit, cùm fiat ex annua pēſione, quæ ſingulis annis
ſoluitur. Si igitur diminutio fit quolibet anno, non vr il
lam poſſe fieri propter compenſationem caſus inſoliti
11 tantum, qui † contingit, vel per mille annos ſecundum
Bar. à pleriſque receptum, vel præter omnem cogitatio-
nem, vel veriſimilitudinem, ſecundum Corn. vel ſemel
tantum intra centum annos ſecundum eundem Corn.
vel longiſſimo tempore ſecundum Soc. vel arbitrio iudi
cis ſecundum Rip. & Menochi. qui refert prædictas opi-
niones de arb. iud. caſ. 80. nu. 7. & 8.

Quæ compenſatio cùm fiat de re rarò contingente,
non videtur proportionabilis diminutioni, quæ fit ſin-
gulis annis.

12 Quo circa † diſpoſitio d. §. dudum. debet intelligi de
quibuſcunque caſibus fortuitis tam ſolitis, quàm inſoli
tis, prout ſentiunt etiam Doct. prædicti dum indiſtinctè
loquuntur de futuris periculis.

Roman. compromiſſi. Die 4. Maij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta præſtita à fratre in dubio præſumuntur cauſa pietatis, & ſic animo donandi.*

Fallit, vt nu. ſequentibus.

2 *Adminiſtrator negotiorum præſtans alimenta ei, cuius negocia gerit, licèt ſit ſanguine coniunctus, non cenſetur in dubio de ſuo præſtare, ſed de bonis eius, cuius negocia adminiſtrat.*

3 *Alimentator, qui aliàs ratione ſanguinis, & pietatis, præſumeretur alimenta donare, ratione tamen adminiſtrationis non præſumitur.*

4 *Mater, in qua cadit maior affectio, & pietas, ratione adminiſtrationis non præſumitur filio alimenta donare.*

5 *Alimenta præſtita à perſona coniuncta paupere, vel tenues facultates habente, non præſumuntur animo donandi. & nu. 7.*

6 *Alimenta, vt cenſeantur facta animo donandi, tria concurrere debent.*

7 *Expenſa alimentorum facta à coniuncta perſona graui familia onerato, non præſumuntur animo donandi.*

8 *Obligatus ad alimenta præſtanda excuſatur ratione paupertatis.*

9 *Cauſa alia quàm donationis ſi poteſt præſumi in præſtandis alimentis, illa ſemper præſumitur.*

10 *Cauſa ſucceſſionis futuræ poteſt etiam præſumi in præſtandis alimentis, præcedente aliqua fama, vel indicijs.*

11 *Statuta ſemper debent interpretari ne contineant irrationabilem intellectum.*

12 *Frater diues cogitur alere fratrem, vel ſororem pauperem, non autem quando eſt pauper.*

Immo Pater ipſe non habens, niſi quantum ſibi ſufficiat ad alimenta, non tenetur alere filium nu. 13.

Nec etiam mater ſi ſit pauper, cogitur alere filium infra triennium. nu. 14.

15 *Statutum veniens derogatiuè ad ius commune non recipit interpretationem paſſiuam ab eo.*

Contraria tamen opinio eſt communis. nu. 16.

DECISIO DCCXXIIII.

DVbitaui 4. Maij, 1582. in cauſa Roman. compro
miſſi, an D. Iacobus Antonius à repetitione ali
mentorum præſtitorū Martię eius ſorori poſſit
repelli, vel ex diſpoſitione iuris communis, vel ex ſtatu-
to vrbis lib. 1. c. 85. Fuit concluſum ad fauorem D. Iaco-
bi Antonij, videlicet neutrum ius ei obſtare, quominus
poſſit dicta alimenta repetere. Nam

Quantum ad ius commune, licèt forte expenſa alimē
1 torum facta à fratre in dubio, ſine regulariter † loquēdo
non poſſit repeti tanq̄ facta intuitu pietatis, & ſic animo
donandi, Bal. in l. filiæ cuius. ſub nu. 5. C. fam. erc. Dec. cō
ſil. 628. nu. 6. citans Bal. in l. centum. nu. 10. C. eo. ti. fam.
erc. Aym. conſ. 86. ſub nu. 2. Cephal. conſ. 94. nu. 17. lib. 1.
Anchar. in quæſt. famil. q. 52. nu. 10. nihilominus in caſu
noſtro eſt locus repetitioni, cùm ceſſet præſumptio pie-
tatis, & donationis, ex pluribus.

Primò, quia D. Iacob. Ant. gerebat negotia Martię tē-
pore quo illam alimentauit, quo caſu intrat communis
2 concluſio, q † adminiſtrator negociorum præſtans ali-
menta ei, cuius negocia gerit, quamuis ſit ſanguine con-
iunctus, nō cenſetur in dubio de ſuo præſtare, ſed de bo-
nis, ſiue patrimonio eius, cuius negocia adminiſtrat, iux
ta tex. in l. Neſennius. & ibi Bar. nu. 5. Bal. ſub nu. 5. Fulg.
nu. 4. Pau. de Caſt. nu. 5. ff. de neg. geſt. Et ſecundum Bar.
ibi præſumptio iſta eſt adeo violenta, vt tollat præſum-
3 ptionem pietatis. & Bal. ibidem inquit, † alimentatorē, q
alias ratione pietatis, & ſanguinis præſumeretur alimen
ta donare, ratione adminiſtrationis nō præſumi illa do-
naſſe, & d. l. Neſennius. loquentem in matre, & auia, extē
di etiam ad fratrem. bene Cuma. loquens in patruo cō-
ſil. 88. nu. 5. ante med. ver. hoc non obſtante. Aret. in l. ali-
menta. ſub nu. 2. C. de neg. geſt. Petr. de Vbal. de duobus
fratrib. par. 6. nu. 24. in 4. fallen. ver. idem videtur. vbi lo-
quitur de duobus fratrib. Ruin. conſil. 171. ſub nume. 4.
lib. 1. & conſil. primo, nume. 25. verſicu. ſecundo quia,
lib. tertio.

Et ſi ratione adminiſtrationis negociorum, ſiue bo-
norum ceſſat præſumptio donationis alimentorum præ
4 ſtitorum à matre, in † qua cadit maior affectio, & pie-
tas, & maior præſumptio donandi. d. l. Neſennius. multo
magis ceſſabit in fratre, prout ita argumentatur in pa-
truo Cuman. d. conſi. 88. nume. 5. circa med.

Secundò, quia Dom. Iacobus Antonius fecit impen-
ſas, non modicas, ſed magnas, attenta tenuitate fa-
5 cultatum ſuarum, quo † caſu ceſſat præſumptio dona-
tionis alimentorum à perſonis coniunctis præſtitorū.
arg. l. vtrum. ff. de don. inter vir. & vx. Salyc. in l. alimenta.

num.2.& ibi Alex.num.8. ad fi.verſic.ſed in matre.C.de
neg.geſt.idem Alex.conſil.110.ſub nume.2.lib.7. Pet.de
Vbald.d.par.6.nume.24. in ſecunda fallen. Corn.conſil.
214.nu.6.lib.4.bene Ruin.conſ.100.nu. 5. poſt med.ver
ſicu.ſecundo etiam poteſt.vbi loquitur de fratre.libro 4.
Purpur.in l.cum quid.nume.129. ff.ſi cer.petat. Paul.de
6 Caſt.in l.ex duobus.nu.3. ff.de neg.geſt.dicens † tria de-
bere concurrere, vt expenſæ factæ ratione pietatis cen-
ſeantur factæ animo donandi, & non animo repeten-
di, videlicet, quòd expenſæ ſint factæ in perſona, non in
rebus, vt ſunt expenſæ alimentorum, quòd illa perſona
ſit coniuncta, & quòd expenſæ non ſint magnæ, ſed
paruæ.

Tertiò, quia D. Iacobus Antonius eſt pauper, & longe
pauperior, quàm Martia, maximè cùm ſit graui familia
7 oneratus, quo † caſu alimenta non animo donandi, ſed
repetendi cenſentur præſtita, cùm prima charitas inci-
piat à ſeipſo.l.Præſes. C.de ſeruitu.& aqu. & facit, quòd
8 † obligatus ad alimēta præſtanda excuſatur ratione pau
pertatis, vt habetur in l. ſi quis à liberis.§.ſi vel parens. ff.
de libe. agnoſc.ita in terminis firmat Pet.de Vbald.in d.
par.6.num.24.in 4.fallen.ver.item ſi vterque. Salyc. in d.
l.alimenta.in 3.oppoſ.prope fi.Anch.d.q.52. nu.7.Sim.
de Prat.conſ. 142.nu.16.& 17.

Quartò, quia in præſtandis alimentis ſi poteſt præſu-
9 mi alia cauſa, quàm donationis, illa † ſemper præſumitur
ad excludendam donationem, vt per Petr.de Vbal.d.nu-
me.24.ver.aut ſumus in dubio. Cuman.d.conſil.88.nu-
me.5.prope fi.Alex.d.conſ.110.ſub nu.j.lib.7. Sed in ca-
ſu noſtro poteſt præſumi cauſa ſucceſſionis futuræ, quia
10 † Martia carebat liberis, & iactabat ſe velle bona ſua
relinquere D. Iacobo Antonio, vt in decima, & 13.cōclu.
prout in his terminis conſiderat Add. ad Alexand. in di
cto conſil.110.

Quantum autem ad ſtatutum vrbis.lib.j.ca.85. illud
non intrat. Tum quia Martia non probauit qualitates à
ſtatuto requiſitas, nempe, quòd D. Iacobus Antonius ſit
heres ſui patris ab inteſtato, quòd habeat bona paterna,
& domus, ad quam tempore viduitatis reuerſa fuit, eſſet
paterna, & non conductitia. Tum quia, quando ēt qua-
litates ſtatuti probaſſet, nihilominus cùm Do. Iacobus
Antonius de bonis paternis non habuerit, niſi vnam do
munculam modici redditus, quam de anno 1573. ven-
didit pro pretio ſcutorum 400. Martia verò habuerit ꝓ
dote vnam domum, quæ hodie eſt valoris ſcutorū 800.
in circa. Et ſic cū Martia de bonis paternis habuerit mul
tò maiorem partem quàm D. Iacobus Antonius, non po
teſt intrare ſtatutum, tum quia eſſet abſurdum, vt frater
pauper teneretur alere ſororem, ſi non diuitem, ſaltem
11 minus pauperem. Et ſtatuta † debent ſemper interpre-
tari, ne contineant abſurditatem, vel abſonum intelle-
ctum, ne ſint irrationabilia, & ne mereantur à ſapientib.
reprehendi. Pariſ.conſi.59.num.25.lib.3. Soc.iun.conſi-
lio 9.num.7.lib.j. Rimin.conſ.427.nu.29. Bal.conſi.91.
lib.4. Aym.conſi.3.nu.23.conſi.5.nu.14. Soc.iun.conſ.j.
nu.128.conſ.8.nu.22.& conſ.15.nu.9.lib.j. Rolan.conſi.
72.nu.41.42.& 43.lib.3. Tum quia ſtatutum recipit in-
terpretationem paſſiuam à iure communi, ſecundū qđ
12 tunc † frater cogitur alere fratrem, ſiue ſororem, quādo
eſt diues, non quando eſt pauper, tunc.n.non tenetur ale
re, quia prima charitas incipit à ſeipſo, vt p Pet.de Vbal.
13 Anch.& Sim.de Præt.vbi ſupra. Immo † pater ipſe non
habens, niſi quantum ſibi ſufficiat ad alimēta, non tene-
tur alere filium. Bal.in l.præſes.in prin.arg. illius legis. &
ibi Salyce.in fi.& Ant. de Padil.nu.14. C.de ſeru. & aqu.
Afflic.deciſ.290.nume. 9.verſic.ſicut etiam dicimus. Ab
ciat.de præſump.reg.prima, præſump.52.nume.4.& eſt
tex.in l.pe.ff.de lib.agnoſ.gl.in l. ſi quis à liberis.§.mř. in
14 verbo, neceſſario.ff.co.ti. Nec † mater ſi ſit pauper, cogi-
tur alere filium infra triennium Bal. Pau.de Caſt.& Are.
in l.alimenta.C.de neg.geſt. Abb.in c. cum haberet. nu-
me.8.de eo qui dux.in matrim. Couar.in epitom.par.2.
c.8.§.6.num.13. cum alijs adductis per Ant. Cordub.in
d.§.ſi mater.num.5. verſ.ſecundo hæc ſententia. Vnde ſi
nec pater, nec mater, in quos cadit maior affectio, pie-
tas, & obligatio, non tenentur alere filium, quando ſunt
inopes, multò minus frater, & multo minus in caſu no-
ſtro, in quo de bonis paternis non habuit tantum, vt ſi-
bi ſufficeret ad alimenta duorum menſium. Statutum
igitur neceſſario debet intelligi in caſu, in quo frater ha
beat de bonis paternis tantum, vt poſſit alere non ſolum
ſe ipſum, & familiam ſuam, ſed etiam ſororem viduam
reuertētem ad domum patris, & fructus dotis cōferētē.

Non obſt. quòd ſtatutum veniens derogatiue ad ius
15 commune non recipit † interpretationem paſſiuam ab
eo, ſecundum doctrinam Bal. in l.maximum vitium.nu-
me.14.circa med.C.de libe.præterit. quem ſequitur Pa-
riſ.poſt alios per eum citatos conſil.66.numero octauo,
lib.ſecundo, Roland.conſil.62.nume.45.46.& 47.lib.3.
Primò, quia non ſumus in ſtatuto derogatorio iuris cō-
16 munis. Secundò contra † Bald. eſt communis opinio, vt
patet ex cumulatis per eundem Rolandum conſi.72.nu
me.33.cum ſequen. lib. tertio, & de communi teſtatur
Curt.iun.conſil.7.ſub nume.8. Crot.in l. omnes populi.
num.194.ff.de iuſt.& iur.& Zuccard.in l.1. numero 18.
C.qui admit. Tertiò, quia alias ſequeretur iniquitas, vel
abſurditas, de qua ſupra.

Regien. hoſpitalis. Lunæ, 8. Nouembris. 1582.

S V M M A R I V M.

1 *Hoſpitale dicitur publicum, & religioſum, quando conſtitu
tio, vel deſtitutio Rectoris hoſpitalis ſpectat ad Epiſco-
pum: ſi verò ad laycos, eſt priuatum, & prophanum.*
2 *Hoſpitale publicum, & religioſum impetratur à Papa: pri-
uatum verò, & prophanum non.*
3 *Locus, vbi publicè celebratur, præſumitur auctoritate epi
ſcopi conſtitutus.*
4 *Locus, vbi apertis ianuis miſſa celebratur, & ibi popu-
lus ad eam audiendam confluit, præſumitur religioſus.*
5 *Hoſpitale, an ſit publicum, & religioſum, vel ne, ex iure
præſentandi cognoſcitur.*
6 *Hoſpitalia publica, & religioſa poſſunt etiam per laycos
gubernari.*
7 *Hoſpitalia non ſunt beneficia eccleſiaſtica, ſed religioſa,
& pia.*
Idem in alijs pijs locis.nu.8. & quare.nu.9.
9 *Layci non habent poteſtatem clauium, licèt habeant curam
pauperum.*
10 *Deſcriptio loci per epiſcopum non arguit eum eſſe benefi-
cium eccleſiaſticum.*
*Immo nec deſcriptio in libro collectorum decimalium pa-
palium.nu.11.*
12 *Abuſus rei non mutat ſtatum loci.*

D E C I S I O   D C C X X V.

POſt multas particulares poſitiones huius cauſę ſup
iurib. vtrinq; partis propoſui eā vniuerſaliter ſup
concurſu dubitando, & inſtantibus hincinde dedu-
ctis, & reſolutionibus in huiuſmodi cauſa factis, locus,
de quo agitur, ſit hoſpitale laycale ita, vt laycus ſit illius
capax, vel potius beneficium eccleſiaſticū in caſu, & ad
effectum,

eſſectum, de quo agitur, Domini 8. Nouembris, 1582.
duo firmarunt. Vnum, ꝙ iſtud hoſpitale nõ ſit priuatũ,
neq; prophanum, ſed publicum, & religioſum. Tũ, quia
ordinarius de eo prouidit, ſiue electorem ei deputauit.
1 Quando enim † conſtitutio, vel deſtitutio Rectoris Ho
ſpitalis ſpectat ad Epiſcopum, tunc hoſpitale eſt publi-
cum, & religioſum: qñ verò ſpectat ad laycos, tũc eſt pri-
uatum, & prophanum. Cald. conſ. 4. ver. item cõſtitutio.
de relig. domib. Bal. in auth. hoc ius porrectũ. nu. 2. verſ.
ſed huic quæro. C. de ſacr. ſan. eccleſ. Roman. conſi. 477.
nu. 8. Abb. diſput. 3. ſub nu. 14. Silu. de benefi. par. 1. q. 6.
nu. 6. & ſeq. Felyn. in cap. de quarta, num. vndecimo, ver-
ſic. & commiſſio. de præſcrip. Gambar. de offic. & poteſt.
leg. de later. ti. de offi. lega. circa hoſpital. ſub numero 30.
fol. mihi 140.
2 Secundò, quia hoſpitale, † qđ impetratur à ſede apo-
ſtolica, quale eſt iſtud, de quo agitur, quod pluries à Pa-
pa impetratum fuit, eſt publicum, & religioſum, alias ſi
non eſſet tale, impetratio non valeret, cùm hoſpitale pri
uatum, & prophanum non poſſit à Papa impetrari: ita
Bot. in c. inter dilectos. nu. 15. ad fi. ver. vidi maximã quæ
ſtionem. de donat. quam ſequitur ibi Imol. num. 18. poſt
med. verſicu. quia dicit. & Barbar. num. 6. prope fi. verſic.
& dicit Felyn. in d. cap. de quarta, nume. decimotertio,
& hanc eſſe communem concluſionem fatetur Curtius
iun. conſi. 20. nu. 1.
Tertiò, quia in iſto hoſpitali miſſa publica celebrat,
3 ergo præſumitur publicum, & religioſum. locus † enim
vbi publice celebratur, præſumitur in dubio auctorita-
te Epiſcopi conſtitutus. Arc. in c. nemo. poſt prin. de con
4 ſecra. diſt. j Alex. conſ. 101. nu. 5. lib. 7. Et † locus vbi aper
tis ianuis miſſa celebratur, & ibi populus ad eam audiẽ-
dam confluit, præſumitur religioſus. Cald. d. conſil. 4. ad
fi. ver. item celebratur. hoc idem tenet Butr. in d. c. inter
dilectos. num. 15. circa med. verſ. ad hoc reſpondet. & ibi
Imol. num. 18. poſt prin. ver. ſed ad hoc. & bene Abb. nu-
me. 8. ver. dic tamen. idem Abb. in c. ſopitæ. num. 4. verſi.
ſecundus caſus. de cenſib. & latius in c. patentib. num. 1.
ver. idem ſi ibi. de priuileg. Fely. in d. c. de quarta. numero
duodecimo, Silu. de benefic. par. prima, quæſt. ſexta, ſub
num. vigeſimoſexto.
Quartò, quia iſti de Bolardis ſunt patroni huius ho-
5 ſpitalis, & habent ius præſentandi ad illud, id † quod ſi-
gnum eſt, quòd hoſpitale eſt publicum, & religioſum, vt
per Butr. in d. c. inter dilectos. num. 15. poſt med. ver. ter-
tio videtur. Imo. nu. 18. ante med. ver. tertio videtur. Ab-
bas. nu. 7. poſt med. ver. item patroni hoſpitalis. & Barb.
nu. 6. ante med. ver. tertium ſignum.
Secundum autem, quod Domini firmarunt, fuit, ꝙ
6 † laycus eſt capax huius hoſpitalis, licèt ſit publicum, &
religioſum, tum quia cle. quia contingit. procedit ẽt in
hoſpitali publico, ſiue religioſo, cũ ſit poſita in rub. de
relig. domib. Tum quia hoſpitalia, & alia pia loca, de q-
bus in cle. p literas. de præb. ſunt loca religioſa, vt tenet
ibi gl. in verbo, eccleſias. quam ſequuntur ibi Laud. Pau.
Card. in 2. oppoſ. & in 10. q. Imo. nu. decimoquarto, ver.
7 interdum. Vital. nu. 25. Et † generaliter, ꝙ hoſpitalia nõ
ſint beneficia eccleſiaſtica, ſed loca religioſa, tenet idem
Vital. in d. cle. quia contingit. nu. 39. per tex. in d. cle. per
literas. ſequitur Rebuf. de nominat. q. decimaquinta, nu
me. duodecimo.
Et nihilominus hoſpitalia, & alia pia loca, de quibus
in d. cle. per literas. non poſſunt dari clericis in titolum
beneficij, per tex. in d. cle. quia contingit. §. vt aũt. in prin.
ita tenet gl. in d. cle. per literas. in verbo, prouideri. quã
ſequitur ibi Card. q. 19. Imol. nu. 59. poſt princ. Vital. nu.
8 40. dicens, † ꝙ hoſpitalib. & alijs pijs locis, de quib. ibi,
vtpote non beneficijs, præficiuntur layci, & bene Card.
ibidem q. 11. num. 8. vbi poſt Laud. inquit, inſtitutos de
hoſpitalib. religioſis frequenter eſſe cõiugatos. & rõ, cur
layci hoſpitalib. religioſis præfici poſſunt, eſt, quia licèt
9 habeant curam pauperum, non † tamen habent poteſta
tem clauium, vt inquit gl. in d. cle. quia contingit. in ver-
bo, ſecularib. ver. de laycis autem, quod idem poſt Paul.
voluit Card. in d. cle. quia contingit. §. vt autem. ſub nu-
me. 5. dicens, iſtos hoſpitalarios non conferre ſacramen
ta, nec diuina celebrare, ſed tantum diſpenſare prouen-
tus in vſum pauperum, & ideo æquiparari tutorib. qui
ſunt layci.
Et præmiſſa eò magis procedunt in hoſpitali, de quo
agitur. tum quia 10. Iunij, 1579. reſolutum fuit, primęuũ
ſtatum huius loci fuiſſe laycalem. Tum etiã, quia poſtea
prouiſiones Blaſij, Caroli, Georgij, Bernardini, Antonij,
Io. Pauli, & Simonis omnes ſucceſſiue factæ ſunt in regi
men, & gubernium, & nullam in titolum beneficij, præ-
ter illam Bernardini, quæ tanquàm falſa, & erronea fuit
reuocata, & annullata per Iulium ſecundum, qui eidem
fecit aliam prouiſionem in regimen, iuxta cle. quia con-
tingit, iuxta quàm aliæ quoque prouiſiones apoſtolicę
factæ fuerunt, prout apparet ex pluribus reſolutionibus
in hac cauſa factis.
Non obſt. quòd in libro viſitationum Epiſcopi Re-
gien. locus iſte ſit deſcriptus inter beneficia eccleſiaſti-
10 ca dioceſis. Regien. Quia † iſta deſcriptio facta fuit ad
effectum viſitandi.
Non ob. quòd iſte locus reperiatur deſcriptus in libro
11 collectorum decimarum papalium, tum † quia potuit
eſſe erronea, tum quia potuit exactori concedi facultas
exigendi decimas etiam de hoſpitalibus, in quibus non
ſeruaretur hoſpitalitas: tum quia in omnem euentum
ſolutio decimarum non potuit mutare ſtatũ huius loci.
Non obſt. quòd locus iſte licèt haberet nomen hoſpi-
talitatis, tamen cum effectu non erat hoſpitale, cùm in
eo nulla ſeruata ſit hoſpitalitas, vel modica, & qualis
qualis, prout reſolutum fuit.
12 Quia † id accidit de facto, & fuit merus abuſus, &
non mutauit ſtatum loci huius.

Montis Faliſci hæreditatis. Mercurij, 14. Martij. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Conſeruationis familiæ ratio conſiderata in legato multò magis eſt extendenda in hæreditate.*
2 *Coniectura conformitatis voluntatis teſtatoris cum ſtatuto, de cuius validitate poſſet dubitari, elici poteſt.*
3 *Statutum præſumitur eſſe in vſu, niſi contrarium probetur.*
4 *Neptis ex fratre ex coniectura excluſionis filiarum teſtatoris coniuncta cum coniectura conformitatis voluntatis cum ſtatuto, non facit ceſſare conditionem ſubſtitutionis: ſecus ſi coniectura ſtatuti deficeret.*

DECISIO DCCXXVI.

DOmini dixerunt in caſu, de quo agitur, neptem
ex fratre non facere ceſſare conditionem ſubſti
tutionis. Moti primò ex coniectura excluſionis
filiarum teſtatoris.
Secundò ex cõiectura Cyppi domus, cuius ratio licèt
habita fuerit reſpectu legati domus, tñ vr̃ influere etiã
1 in hæreditatẽ, quia † ſi teſtator habuit rationẽ Cyppi do
mus in legato particulari, multò magis ĩ hr̃ditate, p quã

magis conſeruatur Cyppus, licèt plures Domini non habuerint in conſideratione hanc ſecundam coniecturã, quia ſicut teſtator, quando voluit habere rationem Cyppi in legato pauciori, expreſſit, ita etiam feciſſet in hæreditate. Tertiò ex coniectura ſtatuti, de cuius validitate licèt poſſet dubitari ex his, quę deducit hic D. Gabriellus,
2 nihilominus ad iſtum effectum eliciendi † coniecturam conformitatis volũtatis teſtatoris cum ſtatuto, ſatis eſt, quòd homines Montis Faliſci potuerunt probabiliter credere illud eſſe validum, tum quia eſt inſertum in volumine aliorum ſtatutorum, tum quia habet confirmationem bo. me. Cardinalis ſancti Angeli tunc temporis gubernatoris, licèt illa de iure non ſuffragaretur.
3 Et propterea, niſi † probetur nõ vſus, ſiue contrarius vſus ſtatuti, quem teſtes, quorum copia datur, non probant, Domini concluſerunt ex duabus coniecturis, vide-
4 licet excluſionis filiarum, & ſtatuti, † nepiem ex fratre non facere ceſſare conditionem ſubſtitutionis. Si verò coniectura ſtatuti deficeret, Domini dixerunt ſolam cõiecturam excluſionis filiarum non ſufficere, & ideo per exiſtentiam neptis ex fratre ceſſare conditionem ſubſtitutionis.

Vide ad materiam Gozadin. conſi. 89. nu. 5. Pariſ. cõſi. 89. nu. 14 lib. 2. Soc. iun. conſi. 168. nu. 86. lib. 2. Mandel. conſi. 19. nu. 12. Montic. de coniectur. li. 11. ti. 14. nu. 14. Brun. de ſtatut. 5. art. princ. Gabriel. de verb. ſig. concl. 6. nu. 7. & 8. Tiraq. in l. ſi vnquàm. in verbo, ſuſceperit liberos. nu. 84. Cephal. conſ. 85. Decian. conſ. 74. li. 3. per tot.

Romanen. extinctionis cenſus. Die 8. Octobris, 1582.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio ſtatutaria contra creditores extenditur etiam ad eos, qui habent ius hypothecæ.*
Limita in actione reali, in qua non habet locum nu. 5.
2 *Sciens actum factum in ſui præiudicium, & non reclamans præſumitur ſcire illum ad ſe non pertinere.*
Declara tamen, vt nu. 6.
3 *Tranſactio, vt ſuſtineatur, ſufficit aliquid dari etiam ſi ſit minimum.*
Immo etiam ſi promiſſio ſit inefficax, dummodo actor à lite diſceſſerit.
4 *Conductor contra locatorem nunquàm præſcribit.*
Idem in tacita reconductione.
5 *Statutaria præſcriptio non habet locum in actione reali.*
6 *Scientia, & taciturnitas ſola non ſufficit ad remiſſionem iuris proprij, niſi etiam interueniat aliquis actus poſitiuus. ex communi.*
Vel lapſus decennij.

DECISIO DCCXXVII.

CAmillus Pignarellus 15. Nouembris, 1576. fecit quandam apocam continentem duos caſus, in quorum primo promiſit, quòd Sigiſmũda eius filia mater, & tutris filiarum Ioan. Hieronimi Arditij, & ipſæ filiæ, vel aliquis earum nomine non moleſtabunt Mercurium Amodeum, nec Proſperum Plantanidium, nec eorum hæredes ex cauſa cenſus ſcutorũ 10. auri impoſiti. 12. Octobris, 1560. per Lucretiam, & Mercurium eius filium ſuper quadam eorum domo ad fauorẽ Iulij, & Iuliani de Surdo pro ſcutis 200. auri, & deinde ceſſi 19. Septembris, 1570. per eoſdem de Surdo ad fauorem Io. Hieronymi.

Vlterius promiſit, quòd d. Sigiſmunda cõſentiet caſſationi inſtrumenti cenſus, & ſuper iſto cenſu faciet celebrari inſtrumentum cum ſuis clauſulis, & ſolemnitatibus infra terminum 10. dierum poſt conſignationem, de qua infra. & vtranque promiſſionem fecit ſub duplici conditione, vna, quatenus Proſper conſenſerit, vt ſcuta 500. auri in auro penes Menſarium Notariorum Rotæ depoſita conſignentur Sigiſmundæ, altera, quatenus conſignatio fiat per totum menſem Decembris proxime futurum.

In ſecundo caſu dictæ apocę Camillus promiſit, ꝙ in euentum, in quem conſignatio non fiat per totum menſem Decembris, idq́ue non contingat cauſa Proſperi, ꝙ Sigiſmunda, vel eius filiæ non vtentur, nec ſe iuuabunt conſenſo Proſperi, alias Sigiſmunda, & eius filiab. prędicta non facientibus, Camillus voluit teneri de ſuo proprio vti principalis ad omnia damna expenſas, & intereſſe, quæ poſſent pati Mercorius, & Proſper.

Poſt huiuſmodi apocam, 26. Nouembris, 1576. Proſper conſenſit conſignationi dictorum ſcutorum 500. fiendæ Sigiſmundæ, quæ 12. Iulij, 1577. vtendo conſenſu Proſperi dictas pecunias ſibi conſignari fecit. Vnde cum conſignatio fuerit facta extra tempus conuentum, & dicta Sigiſmunda vſa fuerit conſenſu Proſperi, Mercurius pretendebat Camillum ſibi obligatum eſſe ad intereſſe extinctionis cenſus.

Quia Sigiſmunda ſi non fuiſſet vſa conſenſu Proſperi, non habuiſſet pecunias depoſitas, & ſic cẽſus potuiſſet cum illis extingui. Camillus verò prætendebat ſe nõ teneri ad intereſſe extinctionis cenſus, ex quo non ſumus in primo caſu apocæ.

Præterea à R. P. D. Blanchetto dubio ſuper hoc particulariter dato, & 9. Octobris, 1581. in Rota propoſito, Domini tenuerunt, Camillum poſſe cogi ad extinctionẽ cenſus: & eodem dubio ad inſtantiam eiuſdem Camilli 20. eiuſdem menſis iterum propoſito, Dñi dixerunt, videndũ eſſe de bono iure Proſperi circa dictas pecunias depoſitas, de quo ſi apparebit, tunc ſtabant in deciſis, q̃a conſtabat de fraude Sigiſmundæ in vtendo conſenſu Proſperi, qui potuiſſet cenſum extinguere: ſi verò nõ apparebit de bono iure Proſperi, tunc Domini recedebãt à reſolutione iam facta.

Dedi igitur dubium, an de bono iure Proſperi conſtaret, ſuper quo pro parte D. Mercurij multa fiebant fundamenta, & præcipue tamen quatuor.

Primum erat præſcriptio ſtatutorum Vrbis lib. j. cap.
1 101. & lib. 4. c. 18. cùm † enim effluxerint 16. anni poſt recognitionem bonæ fidei officij Notariatus Rotæ, & ſcripturarum illius, & declarationem nudi nominis factam per Proſperum erga Petrum Paulum Arditiũ de anno 1552. 12. Ianu. & locationem dicti officij factam eodem die per Arditium Proſpero, intrat pręſcriptio ſtatutaria, & per conſequens omnes actiones Arditio tam vigore recognitionis bonæ fidei, q̃ vigore locationis cõpetẽtes, ſunt ſublatæ, maximè, quòd ſtatutum li. 4. c. 18. loquitur generaliter contra quoſcunque creditores, etiam ius hypothecæ habentes.

Secundum fundamentum colligebatur ex vẽditione duarum domorum dotalium facta 14. Decembr. 1551. per Proſperum Arditio pro pretio ſcutorum 600. poſito, & inueſtito ſuper ſcripturis d. officij.

Tertium ſumebatur ex eo, quòd Arditius ſciuit, Proſperum vendidiſſe Petrũ de Lintris, 23. Martij, 1563. officium, & ſcripturas, & Petrum poſtea vendidiſſe Thomæ Ciaſſono, ipſumq́; Thomam vendidiſſe Martignono, & demum Martignonũ vẽdidiſſe Io. Hieronimo Arditio. Vnde cùm Petrus Paulus Arditius ſciuerit tot ven-
2 ditiones factas de dicto officio, & ſcripturis, & † nunq̃ reclamauerit, oritur pſumptio, & veriſimilitudo, ꝙ dictum

ctum officium & ſcripturæ ſpectauerint ad Proſperum.

Quartum in eo conſiſtebat, quòd ſatis dicitur conſtare de bono iure Proſperi ad effectum, vt apoca tranſactionis ſuper extinctione cenſus ſit valida, & effectum
3 ſortiatur, quia † ſufficit in tranſactione aliquid dari etiã ſi ſit minimum. l. 3. §. debitor. ff. de tranſact. Immo ſubſtinetur tranſactio etiam ſi promiſſio ſit inefficax, dummodo actor à lite diſceſſerit. l. cum donationis. C. de tranſact. prout deducit Ant. de Padil. in l. trãſactio, nu. 4. & 5. C. de tranſact.

Quibus tamen fundamentis non obſtantibus, Domini contrariom concloſerunt, videlicet, oon conſtare de bono iure Proſperi. Et ad

Primum reſponderunt, tum quia cùm Proſper eodemmet die, quo recognouit bonam fidem erga Arditium, ab eodem d. officium & ſcripturas conduxerit, nõ
4 † potuit vllo vnquam tempore contra illum præſcribere ad l. male agitur. C. de præſcript. 30. vel 40. annorum. & licèt conductio facta fuerit pro vno anno, adeſt tamen tacita reconductio. iuxta l. quæritur. §. qui impleto. ff. locati.

5 Tum † quia ſtatutaria præſcriptio non habet locum in actione reali. Bal. in §. 1. in prin. nu. 3. verſic. in gloſ. ſi. & ibi Ang. Aret. num. 16. & Iaſ. num. 99. Inſtit. de actio. Roman. conſ. 201. num. 2. & 3. Felyn. in c. vlt. num. 6. de præſcript. Cepol. in l. creditores, num. 7. verſic. & ideo. & ibi Rebuff. fol. 95. verſic. primum autem. ff. de verb. ſignific. Balb. de præſcript. 2. par. 3. part. princ. quæſt. 14. num. 10. Grat. conſ. 41. num. 7. vbi de communi. lib. j. Gabriel. de præſcript. concluſ. 4. num. 17. Couat. var. reſol. cap. 14. num. 1. verſic. ſecundo ab eodem. Riminal. iun. conſ. 37. num. 67. & in terminis ſtatuti vrbis tam lib. j. cap. 101. quàm lib. 4. cap. 18. fuit ſine difficultate reſolutum in vna Roman. vinearum de Maximis, 26. Octobris, 1576. coram R. P. D. Decano.

1 Ad ſecundum reſpõſum fuit, tum quia cùm Proſper non haberet ius niſi pro ſcutis 600. monetæ, ſuper ſcripturis dicti officij, cùmq; dictæ ſcripturæ fuerint venditæ pro precio mille ſcutorum auri in auro, quæ fuerunt depoſita, clarum eſt, quòd medietas dictorum ſcutorum erat libera Arditiorum, & ideo potuit eis conſignari: tum etiam quia dicta ſcuta 600. monetæ, in quibus dumtaxat Proſper ius habebat, debebant compenſari pro concurrenti quantitate cum 800. ſcutis auri in auro, pro quibus Proſper vendidit Petro titulum dicti officij, quæ ſcuta 800. erãt liquida, & in quibus Proſper erat debitor Arditiorum, iuxta reſolutionem factam coram R. P. D. Blanchetto, vlt. Ianuarij, 1578.

Ad tertium fuit reſponſum, ex reſolutione facta corã eodem R. P. D. Blanchetto 29. Maij, 1579. quòd ſcientia
6 & † taciturnitas Arditij ſibi non præiudicauit, nec operata fuit remiſſionem iuris proprij, cùm non interuenerit aliquis actus poſitiuus. Abb. in cap. nonne, num. primo, poſt med. verſic. idem fallit & quarto. & ibi Felyn. num. 10. de præſumpt. idem Abb. in cap. cum virum, in 3. notab. de regul. Iaſ. in l. quæ dotis, nume. 90. cum ſeq. ff. ſoluto matrim. Aym. de antiq. tempor. parte j. ſect. viſo de verbis, num. 23. & conſ. 101. num. 5. vbi de communi. Nec etiam interuenit lapſus decennij. Iaſ. in d. l. quæ dotis, num. 85.

Ad vltimum reſpondetur, quòd hic non agitur, an cedula tranſactionis ſuper extinctione cenſus poſſit valere & effectum ſortiri, ſed an probetur aliquod intereſſe Proſperi ex eo, quòd Sigiſmunda vſa eſt eius conſenſu. Quæ probatio ſecundum Dominos pendebat ab eo, an conſtaret de bono iure ipſius Proſperi.

Vnde cùm ex præmiſſis de nullo bono iure illius appareat, non poteſt prætendere aliquod intereſſe circa pecunias depoſitas, & poſtea Sigiſmundæ cõſignatas.

Roman. Militia ſiue pecuniaria. Die 12. Decembris. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Stipulatio rati quando commiſſa dicatur, ita vt factus ſit locus hypotheca.*

2 *Agere vt quis poſſit, ſatis eſt docere de eius intereſſe.*

3 *Conditio poteſtatiua non trahitur retrò ad diem promiſſionis in præiudicium creditorum habentium hypothecam ante exiſtentiam conditionis.*

Intellige in ea quæ pendet à poteſtate debitoris, quæ eo inuito adimpleri non poteſt: ſecus tamen in ea quæ pendet à poteſtate creditoris. num. 4. & 12. & quare. nume. 5. & ſeq.

Contrarium tamen etiam in creditore. num. 8. ſolue vt ibi.

6 *Retrotractio non fit, vbi deficit æquitas, in qua fundatur ipſa retrotractio.*

7 *Aequitatis ceſſatio non poteſt conſiderari in conditione poteſtatiua creditoris.*

9 *Diſpoſitio l. 1. ff. qui pot. in pign. habean. quomodo intelligatur.*

10 *Conditio receptionis dotis non pendet à poteſtate mariti debitoris.*

Immo nec eadem conditio ſolutionis dotis pendet à poteſtate creditoris.

11 *Conditio vel numeratio neceſſaria, ſiue implementum contractus proueniens ex neceſſitate, retrotrahitur ad tempus contractus: ſecus in voluntaria.*

12 *Conditio voluntaria pendens à voluntate vtriuſque contrahentis non retrotrahitur: ſecus ſi à voluntate creditoris tantum.*

13 *Conditio exiſtens trahitur retrò ad tempus contractus, quando extrema ſunt habilia ad obligationem contrahendam.*

14 *Conditio voluntaria vt trahatur retrò, ſufficit debitoris perſonam adfuiſſe repreſentatiuè.*

15 *Hæreditas ſemper dicitur donec aliquis poteſt adire.*

DECISIO DCCXXVIII.

DOmini ſteterunt in deciſis, nempe, Eliſabettam in pecunijs officij militis Pij, de quibus agitur, cęteris creditoribus Raphaellis præferendam eſſe, quia habet anteriorem & expreſſam hypothecam in inſtrumento mandati procuræ in eius perſona per eundem Raphaellem facto, vbi ipſe promiſit ſub hypotheca & obligatione omnium bonorum ſuorum ſe habiturum ratum & gratum quicquid ab Eliſabetta eius procuratrice circa ea, quæ in mandato continentur, fieri contingat.

Vnde cùm hodie Eliſabetta petat iſtas pecunias, & creditores à Raphaelle cauſam habentes hanc petitionẽ
1 ratam non habeant, dicitur † commiſſa ſtipulatio rati. l. ſi indebitum. §. fin. ff. rem rat. haber. & ſic factus eſt locus hypothecæ.

Sicut enim ſi Raphael viueret, & huiuſmodi petitionem Eliſabettæ ratam non haberet, ſuę promiſſioni cõtraueniret, & ſtipulatio committeretur. l. quo enim. §. rẽ habere. & §. fin. ff. rem rat. hab. Eodem pacto creditores, qui ab eo cauſam habent, tenentur petitionem Eliſa-
bettæ ratam habere, alioquin non habendo ratam, prout non habent, dicitur commiſſa ſtipulatio rati. 2

Non obſt. quòd promiſſio rati non fuit facta ad fauorem

notem Eliſabettę procuratricis,ſed ad fauorem contra-
hentium cum ea,quia immo fuit facta ad fauorem om-
nium,& ſingulorum, quorum intereſt vel intereſſe poſ-
ſit quomodolibet in futurum,prout verba inſtrumenti
cantant,pro quibus omnibus & ſingulis notarius ſtipu-
2 latur,prout in eodem inſtrumento apparet,& † ſic ſatis
eſt docere de intereſſe Eliſabettæ,vt agere poſſit. Corn.
conſ.139. nume.6. lib.3. Pariſ.conſil.82. num.ſecundo,
li.primo.

Nec poteſt dici, promiſſionem rati & hypothecam
non poſſe referri ad creditum Eliſabettæ, ex quo de eo
non fit mentio in inſtromento, niſi per verba narratiua
& ennnciatiua. Quia immo fit per verba aſſertiua & di-
ſpoſitiua, prout patet ex illis verbis, & ſic ipſe Raphael
conſtitutus dixit, aſſeruit, & affirmauit.

Non obſt. quòd promiſſiu rati & hypotheca eſt con-
ditionalis conditione poteſtatiua, ſi Eliſabetta aliquid
3 geſſerit, quæ † conditio poteſtatiua exiſtens non trahi-
tur retrò ad diem promiſſionis in pręiudicium credito-
rum habentium hypothecam ante exiſtentiam condi-
tionis.iuxta l.qui balneum.§.primo.& l.potior,in princ.
ff.qui pot.in pign.habean.Doct.in l.ſi filiusfamilias.ff.de
verb.oblig.Bart.in l.ſi is qui pro emptore,num.46.ff.de
vſucap.Alex.conſ.25.num.5.lib.3. Neguſ.de pignor.par
te quinta,memb.ſecundo, numero 9.in 16.ampliat.ver
ſic.ſecus autem eſt. Pariſ.conſi.10.num.69.cum ſequen.
lib.primo.

4 Siquidem † non omnis conditio poteſtatiua non re-
trotrahitur,ſed illa ſolum,quæ pendet à poteſtate debi-
toris, & quæ eo inuito adimpleri non poteſt. tex.eſt in
d.l.qui balneum. §.primo. & l.penult. ff. quæ res pign.
oblig.poſſ.

Conditio autem poteſtatiua quæ pendet à poteſtate
creditoris, quæque inuito debitore impleri poteſt, re-
trotrahitur, vt poſt Bald. expreſſe firmat Imo.in d.l. ſi fi-
liusfamilias,num.primo.& ibi Alciat.nu.22.bene Pau.
de Caſt.in l.quidam cum filium.§.fin.verſic.ſecus ſi non
erat.& ibi Alciat.verſic.ſed quid ſi conditio.ff de verbo.
oblig.latè Pet.Stel.in l.qui Romæ.§.Augerius, num.41.
ad fin.verſic.aliæ ſunt conditiones,& num.5.ff.eo.tit. de
verb.oblig.

Quæ concluſio probatur tum ex d.l.qui balneum.§.j.
arguendo à contrario ſenſu. Si enim ibi ea tantum con-
ditio non retrotrahitur quæ inuito debitore impleri
non poteſt, ergo à contrario ſenſu ea conditio, quæ pō-
teſt inuito debitore impleri, qualis eſt hæc, de qua agi-
tur,retrotrahitur.

Tum etiam quia in conditione poteſtatiua pendente
à poteſtate creditoris, quæ tamen inuito debitore im-
pleri poteſt,ceſſat ratio,cur conditio poteſtatiua non re-
5 trotrahitur: ratio enim eſt, quia † deficit æquitas,cùm
in poteſtate fuerit ante implere. & hanc rationem aſſi-
gnat Bart.in d.l.ſi is qui pro emptore, num.46. in fine.
quem ſequitur ibi Iaſ. num.139. Neguſ.d memb.2. nu-
me.9.ante fin.verſic & ratio differentiæ. Ant.Gomeſ.de
contract. cap.11. num.30.ante med. verſic.tertius effe-
ctus eſt.ibi, cuius ratio eſt. idē Iaſ.in l.filiusfamilias,ſub
num.2. in 2.limit. & in l.quidam cum filium. §.fin. ſub
num.2.ff.de verb.oblig. Pariſ.d.conſ.11.num.71.circa
med.lib.j.

Quæ ratio deficientis æquitatis non poteſt applicari
niſi conditioni poteſtatiuæ debitoris: quādo enim quis
contrahit ſub conditione poteſtatiua, & deinde ea pen-
dente contrahit cum alio purè, & demum adimplet cō-
6 ditionem,tunc non fit retrotractio, quia † ceſſat æqui-
tas,in qua fundatur ipſa retrotractio: non enim æquum
eſt, vt debitor, qui pendente conditione cum alijs purè
contraxit,& quibus eſt ius quæſitum, adimpleat poſtea
conditionem in eorum præiudicium, cùm poſſet ante-
quàm cum illis contraheret, adimplere, & ſic ei impu-
7 tandum eſt, cur antea non impleuit: quæ † ceſſatio ęqui-
tatis non poteſt conſiderari in conditione poteſtatiua
creditoris,cui non poteſt imputari,ſi conditionem im-
pleuit poſtquam debitor cum alijs purè contraxit, quia
ignorauit debitorem voluiſſe purè cum alijs contrahe-
re: ſi autem ſciuiſſet,ceſſaret æquitas, & ei imputaretur,
cur antea conditionem non impleuit.

Et licet Aret.in d.l.cum filium.§.fin.ſub num.19.ver-
8 ſic.ſed aduerte.teneat contra Pau.de Caſt.quod † immo
conditio poteſtatiua creditoris non retrotrahatur, mo-
tus ex l.j.ff.qui pot.in pign.habean. & ex eo quod non vi
detur ratio differentiæ inter cōditionem poteſtatiuam
debitoris, & conditionem poteſtatiuam creditoris, quia
ſicut illa pendet à poteſtate debitoris, ita & iſta pendet
à poteſtate creditoris, deducendo latius vt per eum: ni-
hilominus Alciat. in d.§.fin. inquit Aret. leuiter diſſen-
tire à Pau. de Caſt. & Pet.Stel. in d.§.Augerius, ſub nu-
9 me.43. dicit, Aret.non rectè ſcripſiſſe. Et ad † tex.in d.l.j.
reſpondetur,non colligi ex eo,quòd ad hoc, vt conditio
nō trahatur retro,ſatis eſt, quòd ipſa ſit in poteſtate cre-
ditoris: nam ibi maritus, qui ſub conditione, ſi dotem
reciperet, promiſit illam ſoluto matrimonio reſtituere
cum obligatione & hypotheca bonorum ſuorum, qui-
que poſt numerationem partis dotis bona ſua alteri
obligauit,cogebatur recipere reſiduum dotis, & nō erat
in poteſtate ſua illud non recipere,ne mulier minus do-
tata remaneret, alioquin maritus propter eius negligen
tiam potuiſſet conueniri ad reſtitutionem dotis etiam
non receptæ.l.ſi fundum. ff.de fund.dotal. & ita ad tex.
in d.l.j. reſpondet Pet. Stel. in d.§. Augerius, nume.43.
verſic.non obſt.

10 Vnde ille tex.non facit ad propoſitum, quia † condi-
tio receptionis dotis non pendebat à poteſtate mariti
debitoris, qui cogebatur eam recipere ſpeciali ratione,
ne mulier minus dotata eſſet. Nec etiam eadem condi-
tio ſolutionis dotis pendebat à poteſtate creditoris, qui
ſibi ſtipulatus fuerat dotem ſoluto matrimonio reſti-
tui,quia ipſe compellebatur dotem ſoluere,ex quo eam
promiſit.

11 Et † ſic ibi ſumus in conditione neceſſaria, quæ re-
trotrahitur, vel in numeratione neceſſaria, ſiue imple-
mento contractus prouenientе ex neceſſitate, quo caſu
inſpicitur tempus contractus, licèt ſecus ſit in conditio-
ne vel numeratione voluntaria, ſiue complemento con-
tractus prouenienteex voluntate, tunc enim conditio
non retrotrahitur, nec inſpicitur tempus cōtractus,ſed
tempus ſolutionis,vel implementi, prout bene declarat
ibi Bal.& Ang.

Et ſi dixeris, Aret.colligere ex d.l.j. à contrario ſenſu,
quòd ſatis ſit, conditionem eſſe in poteſtate creditoris
ad hoc,vt non retrotrahatur. Si enim ideo ibi conditio
retrotrahitur, quia eſt neceſſaria, ergo à contrario ſen-
ſu,quando eſt voluntaria, & ſic quando pendet à pote-
ſtate creditoris,retrotrahitur.

12 Nam † pro reſponſione diſtinguendum eſt, quòd,aut
ſumus in conditione voluntaria pendente à poteſtate
vtriuſque contrahentis, qualis eſt conditio ſolutionis &
receptionis pecuniæ, & tunc non retrotrahitur. & ita
procedit l.potior.ff.qui pot.in pign.hab. & l.pen. ff.quæ
res pign.oblig. poſſ. prout declarat Pau.de Caſt.in d.l.ſi
filiusfamilias.poſt med.& ibi Alciat.numero 21. & Pet.
Stel.in d.§.Angerius, nu.41. & in iſta etiam conditione
loquitur etiam d.l.j. licèt conditio ibi non ſit volunta-
ria,ſed neceſſaria fauore dotis.

Aut

Ant ſumus in cōditione voluntaria pendente à poteſtate creditoris tantum, & tunc retrotrahitur, per ea quæ ſupra deducta ſunt: & ſic patet, inductionem Aret. in d.l.j.nec etiam à cōtrario ſenſu poſſe procedere, quia cùm ibi agatur de conditione numerationis & receptionis pecuniæ, vtique ſi conditio eſſet voluntaria, penderet à poteſtate vtriuſque contrahentis, & per conſequēs non retrotraheretur.

Quantom verò ad id, quod dicit Aret. quòd non adſit ratio differentiæ inter conditionem poteſtatiuam debitoris, & conditionem poteſtatiuam creditoris: Reſpondetur, contrarium ex præmiſſis apparere.

Vltimò non obſt. quòd conditio poteſtatiua in caſu noſtro non poteſt retrotrahi, ex quo Raphael debitor iā obierat tempore exiſtentis conditionis, & ſic deficiebat vnum ex tribus extremis neceſſarijs ad retrotrahēdam conditionem.

13 Communis eſt enim Doct. concluſio, quòd † conditio exiſtens tunc trahitur retro ad tempus contractus, quando ſunt extrema habilia ad obligationem contrahendam, quia ſupereſt perſona, quę poteſt obligari, perſona cui poteſt obligatio quæri, & res, ſuper qua contrahitur, aliàs non fit retrotractio. l. cum qui ita. §. fi. ff. de verb. oblig. l. quoties. §. inde Marcellus. ff. de nouat. Ang. in d.l. ſi filiusfamilias, in fi. & ibi cum num. 4. Imo. ad fin. Iaſ. num. 2. in 3. limit. & Alciat. num. 11. Bar. in d.l. quoties, in fi. Crot. in d.l. ſi is qui pro emptore, num. 136. ver. ſic tertio fallit. & ibi Alciat. nu. 121. Ant. Gomeſ. de contract. cap. 11. ante med. in 3. limit.

Quoniam pro reſponſione dicitur, in caſu noſtro ad-
14 fuiſſe perſonam debitoris † non verè, ſed repreſentatiuè mediante hæreditate illius iacente, quod ſufficit, vt per Bart. in l. poſtquam, in princ. per illum tex. ff. vt leg. nom. cau.

Nec intrat replicatio, quòd tempore exiſtentis conditionis hæreditas non erat iacens, ſed iam repudiata à filijs, matre, & auia debitoris. Quia forſan extat aliquis agnatus vel cognatus, qui non repudiauit, & in omnem euentum adeſt fiſcus, quem conſtat non repudiaſſe, &
15 donec † aliquis poteſt adire, ſine dubio eſt hæreditas, quia eſt ius ſuccedendi. l. hæreditas. ff. de reg. iur. & ita in proprijs terminis firmat Bar. in d.l. poſtquam, num. 2.

Pientin. affictus. Veneris, 12. Nouembris. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio l. contractus. ff. de reg. iur. loquitur in debitore ſpeciei, qua perempta ſine culpa ipſius debitoris, liberatur: aliàs tenetur ad eius æſtimationem.*

2 *Aeſtimatio debitoris generis facit emptionem, & dominium transfert: ſecus ſi ſit ſpeciei, cuius fit æſtimatio ad effectum ſciendi valorem.*

3 *Pactum in contractu locationis appoſitum de conſignandis animalibus eiuſdem bonitatis & qualitatis, comprehendit quemcunque caſum etiam mortis naturalis animalium.*

4 *Subſtitutio animalium in locum demortuorū poteſt etiam fieri de alio grege.*

DECISIO DCCXXIX.

Domini ſteterunt in deciſis, quia dixerunt nō obſtare tunc deducta pro parte Petri. Nam † tex. in l. contractus. ff. de reg. iur. non habet locum 1
in caſu noſtro, propter pactum de conſignando animalia eiuſdem bonitatis & qualitatis, quod pactum non intelligitur de eiſdem animalibus in ſpecie, ſed de alijs in genere, cùm eadem animalia non poſſint conſignari in eadem bonitate, & qualitate, in qua fuerunt recepta, cùm ex curſu temporis deteriora efficiantur, & ſic conductores in caſu noſtro non erāt debitores ſpeciei, qui non tenentur præſtare mortem animalium ſine culpa contingentem, in quibus terminis d.l. contractus, & ibi Dec. nu. 46. & Cagnol. nu. 85, & alia hic pro parte Petri procedunt allegata.

Secundò non ob. reſolutio facta in hac cauſa 16. Octobris, anni preteriti, quòd æſtimatio animalium non fecerit emptionem, & quòd dominium illorum remanſerit penes locatorem, ex qua reſolutione colligitur, conductores fuiſſe potius debitores ſpeciei, quàm generis, quia
2 † ſi fuiſſent generis, æſtimatio feciſſet emptionem, & dominium in eos translatum fuiſſet.

Si quidem pro reſponſione dicitur, quòd conductores erant debitores ſpeciei, quando eadem animalia tēpore reſtitutionis extabant, licèt tenerentur illa reſtituere in eadem æſtimatione, quia æſtimatio, prout in d. reſolutione, fuit facta ad effectum ſciendi valorem, ita vt ſi eadem animalia tempore reſtitutionis minus valerēt, quàm à principio fuerint ęſtimata, illud minus deberet refundi, ſi eadem animalia reſtituebantur in eadem ęſtimatione: quando verò eadem animalia non extabāt, ſed morte naturali perierant, prout in caſu noſtro, tunc conductores erant debitores generis, quia tenebantur conſignare alia animalia eiuſdē bonitatis, & qualitatis.

Tertiò non obſt. quòd verba pacti de conſignandis animalibus eiuſdem bonitatis, & qualitatis poſſunt intelligi in caſu, in quo Petrus vendiderit, vel aliter alienauerit animalia, vel eius culpa perierint, vel fuerit in mora reſtituendi, vt per Dec. in d.l. contractus. numero 46. & 47. & ibi Cagnol. nu. 87. & 88.

3 Quia † verba pacti ſunt ſimpliciter concepta, & ideo comprehendunt tā iſtos caſus, quàm etiam caſum mortis naturalis ſine culpa contingentis, maximè quòd iſte caſus frequentius accidit.

Quartò non ob. quòd vbi animalia ſobrogāda eſſent, id intelligebatur de eodem grege, qui in totum fuit extinctus partim impetu militum, partim morte naturali.

4 Quia † ſubſtitutio animalium in locum demortuorum poteſt fieri etiam de alio grege, nec eſt verum fuiſſe reſolutum, quòd illa ſit facienda de eodem grege.

Et hæc Domini firmarunt, niſi pro parte Petri probaretur, vaccas, de quibus agitur, perijſſe morte repētina.

Quantom ad fructus Domini dixerunt, illos deberi à die motæ litis.

Non ob. quòd fructus non poſſunt deberi, niſi ex mora, & quòd mora in caſu noſtro non fuit inducta, ex quo cùm fuerit plus petitum, quàm deberetur, licuit totum negare.

Quia Rota non tenet hanc opinionem, prout reſolutum fuit in vna Roman. reſciſſionis contractus coram Seraphino. 19. Ianuarij, 1575.

Minus obſt. quòd Epiſcopus à principio petierit ſibi reſtitui animalia, vel pretium illorum, quod pretium non potuit parere fructum aliquem.

Quia ſententia A. C. cōdemnat Petrum ad animalia.

Larinen. expenſarum. Lunæ, 29. Nouembris. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Sententiam pro ſe talem habens pro ſe, qua poſtea in ſecunda inſtantia ex nouiter deductis eſt reuocata, de ſtylo Rotæ excuſatur ab expenſis.*

Fallit

Vallit niſi habens ſententiam pro ſe fuit mendax. num. 2.

3 Expenſarum condemnatio fit propter calumniam litigantium.

DECISIO DCCXXX.

1 QVamuis Rotæ ſtylus ſit, vt habens † ſententiam Rotalem pro ſe, quæ poſtea in ſecunda inſtantia ex nouiter deductis eſt reuocata, excuſetur ab expenſis, vt poſt Ægid. deciſ. 319. ad fin. tradit Sarn. in reg. de annal. quæſt. 41. circa med. verſic. nam habens. Peregrin. deciſ. 49. incip. corá D. Reomano. lib. 2. Caſtanen. deciſ. 55. incip. ſi quis habeat.

Nihilominus ille ſtylus nõ habet locum, quando is,
2 qui † ſententiam pro ſe habuit, fuit mendax: tunc enim propter mendacium in expenſis condemnandus eſt. Afflict. deciſ. 126. in fine. Aſin. in pract. §. 32. cap. 2. amplia. 21. fol. 422.

3 Ad † condemnationem enim expenſarum deuenitur propter calumniam litigantium, vt per Couarru. pract. quæſt. cap. 27. num. 1.

Ita fuit tentum in vna Latinen. expenſ. coram me. 19. Nouemb. 1582. in qua Domini dixerunt, eu qui tres ſententias conformes, vnam A. C. alias Ro pro ſe obtinuerat, & contra quem poſtea ex nouiter deductis tres aliæ ſententiæ Rotales conformes priorum reuocatoriæ latæ fuerunt cum condemnatione omnium expẽſarum in illa lite factarum, etiam coram illis iudicibus, qui priores ſententias tulerunt, fuiſſe in expenſis legitimè condemnatum, & contra ipſum ad illarum taxationem procedendum eſſe, quia contenta in poſitionibus, quas prius medio iuramẽto negauit, poſtea deductum eſt, eum propria ſcriptura approbaſſe, & coram teſtibus confeſſum fuiſſe, & ſic commiſit mendacium, & fuit in dolo & calumnia.

Cremonen. penſionis. Veneris, 3. Decembris. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus ab epiſcopo non ſuo ſine dimiſſorijs non recipit executionem, licèt recipiat characterem, vel ſi recipit, ei eſt interdicenda.*

2 *Epiſcopus non poteſt extraneum, quem in ſuum familiarem recipit, ordinare, niſi ei beneficium contulerit, cuius ratione factus ſit de foro ſuo.*

3 *Epiſcopus vt familiarem ſuum non ſubditum ordinare poſſit, requiritur, vt per trienniũ ſecum commoratus fuerit, & beneficium quacunque fraude ceſſante ſtatim re ipſa illi conferat.*

4 *Ordo prima tonſura differt ab alijs minoribus ordinibus. Intellige tamen, vt num. 7.*

5 *Prima tonſura, quæ aliàs dicitur pſalmiſtatus, eſt ordo ex communi. num. 6.*

8 *Abbas non poteſt conferre primam tonſuram niſi monachis & conuerſis ſui monaſterij, & in quos habet iuriſdictionem epiſcopalem vel quaſi.*

9 *Presbyter non poteſt conferre primam tonſuram, niſi in eum, cui confert, habeat iuriſdictionem epiſcopalem vel quaſi.*

Idem in Cardinalibus presbyteris. num. 10.

11 *Ordo prima tonſura non exigit collationem beneficij ſicut ordines maiores.*

12 *Familiaritas ſola ſine beneficio ſufficit in prima tonſura. Idem in alijs minoribus ordinibus. num. 13. & quare. Contrarium tamen eſt verius, & eſt communis opinio. numero 16.*

14 *Ordinatus ad minores ordines poteſt redire ad ſeculum ſecus in maioribus.*

15 *Ordinatus ab epiſcopo non ſuo ratione beneficij efficitur de eius foro, & fit ei ſubditus.*

17 *Error communis non facit ius quoad ordines conferendos, ad quem probandum ſufficit binus actus.*

18 *Diſpenſationem & literas dimiſſorias ad ordines licet allegare ex curſu decem annorum: niſi producatur ordo clericatus expreſſi, qui eſt inualidus.*

19 *Producere quis præſumitur omnia meliora, & potiora iura quæ habeat: niſi fiat à tertio.*

20 *Productio tituli infecti facta à tertio non tollit præſumptionem tituli boni ex curſu temporis decennalis.*

DECISIO DCCXXXI.

DOmini dixerunt non conſtare de clericatu Domini Hieronymi Carcani: is enim, quẽ habuit à bo. me. Cardinali Sfortia, eſt inualidus, tanquàm collatus ab epiſcopo nõ ſuo ſine dimiſſorijs, quo
1 caſu clericatus quoad exercitium non valet: nam † licèt taliter ordinatus recipiat characterem, non tamen recipit executionem, vel ſi recipit, interdicenda eſt ſibi. vt dicit Bur. per illum tex. in c. quoad tranſlationem, num. 3. & ibi Abb. num. 2. de temp. ord. Pariſ. conſ. 156. num. 4. lib. 4. Rebuff. in pract. tit. de cler. & quomodo creen. nume. 12. & de nominationibus. q. 22. num. 12. Ægid. in c. adeo, num. 3. de reſcrip. Caſſan. ſuper conſuet. Burgun. rub. j. §. 6. gloſ. ſent. cur. num. 13. fol. mihi 70. & hanc opinionem Rota in pluribus cauſis ſecuta fuit, prout in deciſionibus, quarum copia datur. Vnde cùm bo. me. Cardinalis Sfortia eſſet Epiſcopus Parmen. & D. Hieronymus Carcanus ſit ex patre Mediolanen. ex matre verò Roman. collatio clericatus non tenuit.

Nec poteſt ſubſtineri ex eo, quod Carcanus eſſet fami-
2 liaris Cardinalis. Quia † epiſcopus non poteſt extraneũ, quem in ſuum familiarem recipit, ordinare, niſi ei beneficium contulerit, cuius ratione factus ſit de foro ſuo. dia Spec. in c. eos, in verbo, figmento quæſito, num. 11. verſic. vel forte quia in fraudem, de temp. ord. lib. 6. quẽ refert & ſequitur Lap. Abb. in cap. cum nullus. & ibi Gemin. col. 2. prope fin, verſic. quid ſi epiſcopus, aliàs nu. 9. & Franc. num. 5. in fi. eo. tit. de temp. ordin. lib. 6. Rebuf. in pract. tit. de cler. & quomodo creent. num. 24. immo ſecundum diſpoſitionem Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 9. ad
3 hoc, vt † epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare poſſit, requiritur vltra familiaritatẽ, vt per triennium ſecum commoratus fuerit, & beneficium quacũque fraude ceſſante ſtatim re ipſa illi cõferat. Quod decretum habere locum tam in minoribus quàm in maioribus ordinibus, & vtroque caſu opus eſſe collatione beneficij, cõgregatio Card. Concil. Trid. interpretum cenſuit in vna Hieracen. 6. Septembris. 1581.

Cùm igitur in caſu noſtro non conſtet de collatione beneficij, familiaritas & triennalis commoratio non ſufficit.

Non obſt. quòd præmiſſa non procedunt in prima
4 tonſura, † in qua nos ſumus, quam differre ab alijs minoribus ordinibus ex eo patet, quia Guardiani vel Priores regularium poſſunt cõferre primam tonſuram, alios verò minores ordines non. vt per Præpoſ. in c. quoniam, num. 3. diſtinct. 69. ſequitur Franc. Mar. deciſ. 1082. nume. 3. lib. j. Nam reſpondetur.

In primis, præmiſſa procedere generaliter in ordini-
5 bus: & prima † tonſura, quæ aliàs dicitur pſalmiſtatus, eſt ordo. c. cum contingat. & ibi gloſ. in verbo, Abbati. Hoſtien. col. j. poſt princ. verſic. quod non placet. Ioan.

And.

And.col.2.poſt med. verſic.& ex eo quod in hac forma. But.num.6.Card.q.2. Ægid.q.7. Anch.in fi. & Abb.ſub num.1.verſic.quæro an pſalmiſtatus, de æta.& qualit.Archid.in cap.pſalmiſta,col.vlt.verſic.ego tamen. & ibi Gemin.col.2.poſt med.verſic.ad ſecundum.&Præpoſ.in nome.6.diſtinct.23.Card.in clem.dudum, in prin.in 8.notab.de ſepult.Couar.in c.quia nos,num.4.de teſtam.latè Gemin.in c.cleros,col.3. prope fin.verſic.ad primum.&
6 latiſſime ibi Præpoſ.nu.4.diſtinct.21.Et † hanc eſſe communem opinionem Canoniſtarum teſtantur Gem. Præpoſ.& Couar.vbi ſupra. & Ang.& Silueſt. in eorum ſummis in verbo, ordo, il primo, ſub numero primo. licèt ibi dicant, Theologos tenere communiter contrarium.

Præterea reſpondetur negando, primam tonſuram reſpectu ſubiectionis eius,cui confertur,differre ab alijs
7 minoribus ordinibus. Quia † Guardiani vel Priores regularium nec etiam primã tonſuram conferre poſſunt, niſi ſuis profeſſis & ſubditis,& in quos iuriſdictionẽ habent, prout ipſemet Præpoſit.declarat d.cap.quoniam, numero 3.

Vnde cùm præmiſſa procedant ea ratione, quia ordinatus non eſt ſubditus ordinanti,hæc ratio ſubiectionis militat etiam in prima tonſura.

8 Nam † Abbas non poteſt conferre primam tonſurã, niſi monachis & conuerſis ſui monaſterij, & in his, in quos habet iuriſdictionem epiſcopalem, vel quaſi. cap. Abbas, de priuileg. lib.6. Ioan.And.in d.c.cum contingat,in prin.& ibi But.nu.12. Card.in primo not. Ægid. quæſt.prima.Anch.in primo notab. Abb. num.2.verſic.
9 quæro an conuerſis. & pariter † presbyter non poteſt cõferre primam tonſuram, niſi in eum, cui cõfert, habeat iuriſdictionem epiſcopalem vel quaſi.vt per tex.in d.cap. Abbates.tenet Ioan.And.in d.c.cum contigat,ad fin.verſic.primos ſequor. & ibi But.nu.10. in fi.Card.q.4. in fi. & Abb.num.primo, ad fin. Gemin.in d.c.pſalmiſta,column.2.circa med. verſic.Ioan.And.tamen. & ibi Præpoſ. num.5. circa fin. idem Præpoſ.in d.c.quoniam, num.5.
10 Et † ſimiliter Cardinales presbyteri non poſſunt dare primam tonſuram, niſi ſubditis. Ioan.And.quem cęteri ſequuntur in c.1.de ſupplen.neglig.præla. Præpoſ.in d.c. quoniam,num.5.verſic.ideo videmus.

Secundò non obſt. quòd Gemin. & Franc. in d.c.cùm nullus.& Concil. Trid. ſeſſ. 23.cap.9. non loquuntur in
11 prima tonſura,ſed in maioribus ordinibus.Tum † quia prima tonſura non exigit collationem beneficij,ſicut ordines maiores.Franc.Mar.d.deciſ.1082.nu.4.Tum quia
12 † in prima tonſura ſola familiaritas ſine beneficio ſufficit.vt eſt gloſ.in c.eos.in verbo, figmento, in fi.de temp. ord.lib.6. Nam reſpondetur.

Primò, Gemin.Franc. & Concil.Triden. loqui generaliter de ordinibus, inter quos connumeratur prima tonſura.

Secundò, quia nedum prima tonſura, ſed etiam alij
13 † minores ordines poſſunt conferri ſine titulo. gloſ.prima,in d.c.pſalmiſta. & ibi Gemin.in primo not. & Præpoſ.num.3.gloſ.& Doct.in c.2.de præben. Franc.Marc. d.deciſ.1082.num.4.

14 Et ratio eſt ſm Doct. in d.c.2. quia † ordinatus ad minores poteſt redire ad ſeculum ſi vult, quod non poteſt facere ordinatus ad maiores. & in hoc non eſt differentia inter primam tõſuram, & alios minores ordines, bene Præpoſ.in d.c.cleros, num.4. prope fin. verſic.non ob. dum dicitur. Et tamen congregatio Cardinaliũ declarauit, Conc.Triden.habere locum etiam in minoribus ordinibus.

Tertiò,quia ratio, cur Gemin.Franc.& Concil.Trid.
15 requirunt collationem beneficij, eſt, vt † ordinatus ab epiſcopo non ſuo ratione beneficij efficiatur de eius foro,& ſit ei ſubditus. vt declarat Specul.Gemin.& Franc. vbi ſupra. quæ ratio militat etiam in prima tonſura. Cũ etiam tonſurãdus debeat eſſe ſubditus tonſuranti. & gl. in d.cap.eos,in verbo, figmento, in fi.dum loquendo al-
16 ternatiuè videtur ſentire, quòd † ſufficiat familiaritas ſine beneficio, in hoc loquitur contra communem opi. & declarationem. Card.& Franc.ibi num.4.circa med. loquitur copulatiuè.

Tertiò non obſt. Cardinalem Sfortiam communiter
17 reputatum † fuiſſe habilem ad conferendum ordines,& communem errorem feciſſe ius,ad l.Barbarius.ff.de offic.præſi. & eundem Cardinalem.plures ordinaſſe, licèt ad probandum huiuſmodi communem errorem binus actus ſufficiat.vt per Gabriel.de probatio.concluſ.8.numero ſecundo.

Quia reg. ad l.Barbarius. non procedit in ſpiritualibus, in quibus nos ſumus, vt per eundem Gabr.d.concluſ.8. num.34.

Quartò non obſt. quòd ex curſu decem annorum li-
18 cet Carcano allegare † diſpenſationem, & literas dimiſſorias, ad trad.per Sarnen.in reg.de triennal. quæſt.10. numero 12.

Quia iſta allegatio & præſumptio ceſſat, ſtante productione clericatus expreſſi,qui eſt inualidus, cui ſtandũ eſt,cùm expreſſum faciat ceſſare tacitum & præſumptũ. Cùm enim Carcanus clericatum iſtum produxerit, allegauerit, & in eo ſe fundauerit, præſumitur nullum
19 alium meliorem clericatum habuiſſe; ſi † enim habuiſſet, veriſimiliter potius produxiſſet clericatum bonum ſiue literas dimiſſorias vel diſpenſationem, quàm clericatum iſtum malum, iuxta doctr.Ægid.conſ.10.col.10. in princ.verſic.item & aliter reſpondeo. Aym.conſ.134. num.44.verſic.pro hoc. & in Rota hoc tritiſſimum eſt. Tunc autem nõ obſtaret productio huius clericatus infecti, quando non ipſe Carcanus, qui illum habuit, ſed
20 tertius produxiſſet: productio † enim tituli infecti facta à tertio non tollit pręſumptionem tituli boni ex curſu temporis decennalis, vt per Caſſad. deciſ.vlt. num.7. circa med.de procur. Creſcen.deciſ.257.aliàs 2. ſub tit. de alleg. Lap.

Quintò non obſt.quòd ordinatus à non proprio epiſcopo non intelligitur ſuſpenſus ab exercitio ordinum, niſi à ſuo ordinario fuerit ſibi interdicta executio, ad tex.& ibi Doct. in cap.quod translationem, de tempor. ordinat.

Quia ſtante Concil.Trid. quod habet decretum irritans, cenſetur ſuſpenſus ipſo iure.

Potentin. quarta. Veneris, 17 Decembris. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Remedium l.2. C. de reſcinden. vendit. an habeat locum in tranſactione, vide diſtinctionem, num. 2. ex communi. & ita Rota tenet num. 3.*
4 *Epiſcopus de iure communi non habet intentionem fundatam niſi ſuper quarta decimarum, funeralium, & legatorum.*
5 *Præſcriptum tantum dicitur, quantum poſſeſſum.*

DECISIO DCCXXXII.

REſolutum ſine difficultate cõſtare de tali læſione, vt concordia ſit nulla vel veniat reſcindenda.
1 Nam † licèt multum controuerſa ſit quæſtio illa, an remed.l.2. C.de reſcind.vendit. habeat locum in tranſactione,

tranſactione, vt liquet ex cumulatis per Gabriel. de emp.
& vendit. concluſ. prima, num. 68. & ex his, quæ copioſè
ſcripſit Pinel. in d. l. 2. par. 3. cap. 4. num. 12. vſque ad 33.
quamuis num. 14. referat multos teſtantes affirmatiuã
eſſe veriorem æquiorem & magis communem, prout
etiam magis communem aſſerit Nat. conſ. 548. ſub nu-
me. vndecimo, lib. 3.
2 Nihilominus communis diſtinctio eſt, quòd, aut † ex-
ceſſus vltra dimidiam eſt modicus, & tunc procedit ne-
gatiua: aut eſt magnus, & tunc habet locum affirmati-
ua, ita diſtinguit Corn. conſ. 166. num. 7. poſt prin. verſic.
& inſuper dato, lib. primo. & conſ. 27. numero 11. poſt
med. verſic. præterea dato, lib. quarto. quam diſtinctionẽ
ſequitur Dec. in l. cum te, la ſeconda, ſub nume. primo,
verſic. ſed ſędere diſtinctionis. C. de tranſact. idem Dec.
conſ. 203. num. 4. in fine. conſ. 216. ſub nu. 5. conſ. 479.
num. vndecimo, circa medium. & conſil. 597. ad fi. Aym.
conſ. 151. num. 26. ad fin. Cagnol. in d. l. ſecunda, nu. 80.
circa medium. Grammat. deciſ. 66. num. 48. Soc. iunior
conſ. 129. num. 48. verſic. poſſumus etiam. & conſ. 144.
num. 58. lib. primo. & conſ. 98. num. 18. & 19. lib. ſecun-
do. Nat. conſ. 548. nume. duodecimo, lib. 3. Pariſ. conſil.
duodecimo, ſub num. 102. lib. ſecundo. Rub. conſil. 71.
num. 8. in fine. conſ. 103. num. 2. verſic. circa primum. &
conſ. 147. ſub num. 17. Cephal. conſ. 62. num. 23. lib. pri-
mo. & conſ. 208. num. primo, lib. ſecundo. Riminal. iun.
conſ. 77. num. 20. lib. primo. vbi de communi. Gabr. de
empt. concluſ. prima, num. 69.

Verum in caſu noſtro prout bene deducunt informã
tes in facto pro parte capituli, adeſt exceſſus vltra dimi-
diam nedum magnus, ſed maximus, & læſio eſt enor-
3 miſſima vltra duas partes ex tribus, quo † caſu etiã con-
tra tranſactionem datur remedium d. l. 2. prout Rotam
tenere refert Put. deciſ. 11. de reſtit. in integ. & fuit ten-
tum in vna Tiraſonen. decimarum, 8. Octobris. 1576.
coram R. P. D. Robuſter.

Nec obſtat de aliquo iure epiſcopi ſuper quarta fru-
4 ctuum bonorum capituli, nam † de iure communi epi-
ſcopus non habet intentionem fundatã niſi ſuper quar
ta decimarum, funeralium, & legatorum, c. conqueren-
te, de offic. ordin. immo teſtes examinati pro parte capi-
tuli, de quibus in ſummario nume. 6. dicunt, epiſcopum
numquam fuiſſe ſolitos exigere quartam fructuum
capituli.

Adeſt etiam innẽtarium antiquiſſimum, in quo ſunt
deſcripta bona eccleſiæ ſancti Nicolai ſeparata à bonis
Epiſcopi, in quo inuentario nulla fit mentio de huiuſ-
modi quarta.

Non obſt. conſuetudo percipiẽdi quartam fructuum
reliquorum bonorum totius diœceſis.

Quia † tantum præſcriptum, quantum poſſeſſum: vl-
tra quòd ſatis conſtat, epiſcopum de fructibus bono-
rum huius eccleſiæ nullam percepiſſe quartam.

Non obſt. quòd ſextus & ſeptimus teſtes ſuper ſexto
præſupponunt, quartam, de qua agitur, eſſe debitam
epiſcopo.

Quia teſtes non præſupponunt hoc, ſed dicunt, quòd
epiſcopus habebat quædam bona ſeparata, vnus dicit
pro reſiduo redditunm vel pro quarta, quam potuiſ-
ſet habere.

Alter dicit, pro complemento eius quod potuiſſet ha
bere de dictis redditibus: immo dictũm iſtorum te-
ſtium potius comprobat, epiſcopum nullum ius habe-
re, cùm ab antiquiſſimo tempore ipſe poſſederit bona
ſeparata loco quartæ.

Regien. præcedentiæ. Lunæ, 20. Decembris. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Exemplum exempli non facit fidem, etiam ſi primum exẽ-*
plum fuerit ſolemniter extractum cum cauſæ cognitio-
ne, & decreto iudicis. ex communi.
2 *Proceſſus, vel ſcriptura habens interlineationes, & cancel*
lationes redditur ſuſpectus.
3 *Notario non creditur facienti fidem de geſtis coram alio*
notario.

DECISIO DCCXXXIII.

DOminis non placuit tranſumptum, de quo agi-
tur, ita vt illi fides non ſit adhibenda, tum quia
non eſt extractum à ſcripturis originalibus, ſed
1 ab alio tranſumpto. Et communis concluſio eſt, q † exẽ-
plum exempli non facit fidem, licèt primum exemplum
fuerit ſolemniter extractum cum cauſæ cognitione, &
cum decreto iudicis, prout de communi teſtatur Dec.
in auth. ſi quis in aliquo. nu. 30. C. de eden.

Tum quia proceſſus compulſorialis factus de anno
1531. habet multas interlineationes, & cancellationes,
vt dicit quartus teſtis ſuper interrogatorio, quas interli
neationes, & cancellationes notarius ſubſcribens nõ ap-
2 probat, ideo † huiuſmodi proceſſus redditur ſuſpectus.
bene Pariſ. cum alijs per eum allegatis. conſil. 12. nume-
ro 129. libro 2.

Tum & tertiò, quia notarius in ſubſcriptione atteſta
tur, rura contenta in iſto proceſſu facto de anno 1531.
fuiſſe tranſumptata, & regiſtrata per Bartholomęũ Var-
naccinum notarium publicum de eius commiſſione, &
3 † tamen notario facienti fidem de geſtis coram alio no-
tario non creditur. Dec. in d. auth. ſi quis in aliquo.
numero 39.

Roman. de Alterijs. Die Lunæ, 20. Decembris. 1582.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum ſcriptum manu teſtatoris, valet ſine aliquo*
teſte inter liberos: ſecus quoad extraneos, niſi ſaltem in-
teruenerint duo teſtes. ex communi. nu. 2. 19. & 20.
3 *Teſtes duo, quando ſufficiunt in teſtamento, dicuntur re-*
quiri ad probationem ſecundum diſpoſitionem iuris gen-
tium, non autem ad ſubſtantiam. & num. ſequen. & nu-
mero 12.
Contrarium vide. nu. 8. & intellige, vt ibi: ex communi.
4 *Teſtes duo in teſtamento nuncupatiuo inter liberos, ſuffi-*
ciunt. ex communi.
Idem in teſtamento ad pias cauſas. nu. 6. ex communi.
5 *Teſtes ſi deficiunt in teſtamento inter liberos, non dicitur*
deficere ius, ſed probationem, quæ ex confeſſione, vel
alio modo ſuſtineri poteſt.
7 *Teſtes duo requiſiti in teſtamento ad pias cauſas, non dicun-*
tur de ſubſtantia, ſed ad probationem.
8 *Teſtes duo requiſiti in teſtamento manu teſtatoris conſcri-*
pto quoad extraneos, dicuntur requiri de ſubſtantia, nõ
de probatione. ex communi, & veriori.
9 *Legata alijs, quàm liberis facta ſine teſtibus non valent.*
10 *Teſtes de iure gentium non ſunt neceſſarij ad actum, licet*
ſint neceſſarij ad eum probandum.
11 *Statutum ſi requirat in teſtamento præſentiam duorum*
teſtium, eam dicitur requirere ad ſubſtantiam, non ad
probationem.

Manu

12 *Manus & lingua teſtatoris quoad nominationem coram teſtibus æquiparantur in teſtamento.*

13 *Teſtes requirere ad ſubſtantiam actus, eſt de iure poſitiuo, non autem de iure gentium.*

14 *Ius gentium recipit teſtes ad actus probationem, non autem ad ipſius ſubſtantiam.*

15 *Subſcriptio patris habet vim duorum teſtium, & æquiparatur ſubſcriptioni liberorum.*

Declara tamen, vt num. 16. & 17. cum ſeq.

16 *Legata & fideicommiſſa extraneis relinqui poſſunt in teſtamento manu teſtatoris conſcripto, dummodo ſaltem interuenerint duo teſtes, vel ſubſcriptio liberorum.*

17 *Subſcriptio liberorum facta in teſtamento patris valet vt contractus, non vt teſtamentum.*

Subſcriptio vero patris operatur validitatem teſtamenti quoad liberos tantum.

18 *Teſtamentum patris manu alterius conſcriptum non valet, niſi habeat eius ſubſcriptionem vel liberorum.*

DECISIO DCCXXXIIII.

DOmini dixerunt, teſtamentum Marci Antonij
Alterij manu propria ipſius ſcriptũ, & ſubſcri-
ptum, quod nunc (ſine veri præiudicio) præſup
ponitur fuiſſe inter liberos ipſius Marci Antonij validũ,
non poſſe ſubſtineri quoad D. Hieronymum Alterium
iuniorem, qui nõ eſt de liberis eiuſdem Marci Antonij,
ſed extraneus; hoc eſt, nepos ex eius fratre. Et ratio deci-
ſionis fuit, quia nullus interuenit teſtis, & tamen de iu-
1 re duo ſaltem requiruntur: licèt † enim teſtamentum
ſcriptum manu teſtatoris, vel aliena, ſed manu ipſius
teſtatoris ſubſcriptum, valeat ſine aliquo teſte quoad li-
beros, non tamen valet quoad extraneos, niſi ſaltẽ duo
teſtes interuenerint. per tex. in §. ſi tamen aut vxori. in
Auth. de teſtam. imperfect. vbi ſi teſtator in teſtamento
inter liberos voluerit extraneo legata vel fideicommiſſa
relinquere, debet illa manu propria ſcribere & coram
teſtibus dicere. & ſubdit tex. in fine. quòd eius manus &
lingua habet omnem virtutem cartæ præbitam. ex qui-
bus verbis oſtenditur, manum requiri ad ſcribendum,
& linguam ad voluntatem coram teſtibus exponẽdam:
& quod in tali teſtamento non ſolum ſcriptura manu
propria teſtatoris confecta, ſed etiam teſtes requiran-
tur, tenet gloſ. in §. nos igitur. in verbo, inter filios. in Au
then. de teſtam. imperfect. Bald. in auth. quod ſine, ante
num. primum, verſic. & in tali teſtamento. & ibi Fulg. in
prin. verſic. in gloſ. relinqui. Alex. num. 4. Iaſ. num. 1. ante
mediũ. verſic. quando ergo ſcriptura. Com. num. 2. circa
med. verſic. nota quod in teſtamento, & Nat. nu. 37. verſ.
& hæc procedunt. C. de teſtam. Alex. conſ. 76. num. 3. ver
ſic. vbi autem, lib. 3. Guliel. de Benedic. in c. Rainutius, in
verbo, teſtamentum, il j. num. 87. verſic. ſed ſi in tali ſcri-
ptura, de teſtam. Soc. iun. conſ. 24. num. 2. verſic. tamen
ad tollendam, lib. 3.

Ad euadendam hanc concluſionem pro parte dicto-
rum de Alterijs duo potiſſimum ſiunt fundamenta.

Primum eſt, quòd teſtes, qui in tali teſtamento requi
runtur, ſunt de ſolemnitate probatoria, non autem de
2 ſubſtantiali, quia † communis concluſio eſt, quòd in hu
iuſmodi teſtamẽto ſufficiunt duo teſtes. Bal. Fulg. Alex.
Iaſ. Com. & Nat. in d. auth. quod ſine. in locis ſupra cita-
tis. Alex. Guliel. & Soci. vbi ſupra. & hanc eſſe communẽ
teſtatur Iac. Put. inter conſ. diuerſ. in mater. vltim. volun.
conſ. 121. num. 29. circa med. quicquid ſenſerint aliqui
relati per Alberic. in d. authen. quod ſine. tenentes exigi
3 quinque teſtes. quando † autem duo teſtes ſufficiunt,
tunc non ad ſubſtantiam requiruntur, ſed ad probatio-
nem ſecundum diſpoſitionẽ iuris gentium. vt per Com.
in d. auth. quod ſine. ſub num. 3. verſic. ſi vero loquitur.
4 Nam † videmus in teſtamento nuncupatiuo inter libe-
ros ſufficere duos teſtes. gloſ. vnica, in d. auth. quod ſine.
vbi Alex. num. 3. Bart. in l. hac conſultiſſima. §. ex imper-
fecto, num. 3. & ibi Ang. in princ. Pau. de Caſt. num. 2.
Alex. num. 5. Com. num. 1. verſic. & ſic ſufficiunt. Iaſ. nu-
me. 6. Nat. num. 151. C. de teſtam. Alex. conſ. 105. num. 4.
verſic. & quod ſufficiant, lib. 7. & conſ. 128, num. 2. verſ.
& videtur quod ſufficiant, eo. lib. 7. & communem dicit
Grat. conſ. 90. num. 3. lib. 2. & poſt eum Clar. in §. teſta-
mentum. q. 8. verſic. hinc infertur. Et tamen iſti duo te-
ſtes non ad ſubſtantiam teſtamẽti, ſed ad probationem
requiruntur. prout ſentit Bal. in d. §. ex imperfecto, ſub
num. 2. dum inquit, ibi eſſe vitium in ſolemnitate pro-
batoria, & in teſtamento inter liberos pro eius validita-
te & ſubſtantia nullũ requiri teſtem, illudq́; valere, ſi ex
confeſſione vel alio modo probetur: & ſi teſtes deficiũt,
5 non † deficere ius, ſed probationem, firmauit Corn. in
d. §. ex imperfecto, ante num. 1. & ibi Nat. nu. 151. & 153.
Tiraq. de priuileg. piæ cau. priuileg. 2. ante med. verſic. vt
etiam in ſimili.

Præterea idem videmus in teſtamẽto ad pias cauſas,
6 in quo † pariter duo teſtes ſufficiunt. c. relatum, il j. de
teſtam. & eſt communis opin. vt poſt Alex. in l. ſi certis
annis, ſub nu. 5. verſic. & tale relictum. C. de pact. & con-
ſil. 131. num. 2. lib. 7. teſtatur Clar. in d. §. teſtamentũ. q. 6.
7 verſ. hinc infertur. Et † tamen hi duo teſtes non requirũ
tur pro ſubſtantia teſtamenti, ſed ad probationẽ illius,
vt per Corn. conſ. 215. num. 4. lib. 2. & conſ. 307. num. 6.
lib. 3. Tiraq. d. priuileg. 2. verſic. hoc autem intellige.

Huic fundamento reſpondetur, quòd illi duo teſtes,
qui quoad extraneos in teſtamento manu teſtatoris ſcri
8 pto requiruntur, ſunt † de ſolemnitate ſubſtantiali, non
autem probatoria, & quod hæc opinio eſt communis &
de iure verior. ita nanque expreſſe firmat Alex. d. con-
ſil. 76. num. 3. verſic. vbi autem, lib. 3. & bene Rum. con-
ſil. 71. ſub num. 12. lib. 3. Soc. iun. in d. conſ. 24. num. 2.
9 verſic. tamen ad tollendam, lib. 3. vbi inquit, † pleroſque
velle, quòd legata alijs quàm liberis facta ſine teſtibus
non valent, per tex. in §. nos omnia igitur. in Auth. de te-
ſtam. imperfect. Vnde ſi legata facta extraneis ſine teſti-
bus non valent, ergo teſtes requiruntur ad validitatẽ, &
ſic ad ſubſtantiam, non autem ad probationem. hoc idẽ
ſentit Corn. in d. auth, quod ſine, num. 3. circa med. verſ.
in terminis autem. vbi vult, ꝙ ſi ſtatutum requirit, quòd
in teſtamento interſint ſaltem duo teſtes, ꝙ tunc vide-
10 tur receſſum à diſpoſitione iuris gentium, quia † teſtes
de iure gentium nõ ſunt neceſſarij ad actũ, licèt ſi actus
aliter non appareat, ſint neceſſarij ad eum probandũ, &
11 ſic vult Corn. ꝙ quando † ſtatutum requirit in teſtõ præ
ſentiam duorum teſtium, prout requirit tex. in d. §. ſi tñ
aut vxori. ibi, corã teſtib. quod tunc teſtes nõ requirũtur
ad probationẽ, ſed ad validitatẽ ſiue ſubſtãtiã teſtamẽti.

Quòd autem hæc hæc opinio ſit de iure verior, patet
expreſſe in d. §. ſi tamen aut vxori. ibi, eius manus & lin-
gua habet omnem virtutem cartæ præbitam, quæ ver-
ba referuntur ad verba præcedentia ibi, & hæc propria
ſcripta manu dictaq́ue à teſtatoribus coram teſtibus. Vn
de ſi manus & lingua teſtatoris, hoc eſt, propria eius
ſcriptura, & expoſitio coram teſtibus tribuunt omnem
virtutem cartæ, hoc eſt, totam ſubſtantiam teſtamento
in carta contento, ſequitur, vt teſtes, coram quibus te-
ſtator debet dicere legata vel fideicommiſſa extraneis
relicta, ſint de ſubſtantia teſtamenti, aliàs lingua teſta-
toris, hoc eſt, dicere legata vel fideicommiſſa prædicta
coram teſtibus, non tribueret vires & robur teſtamẽto.

12 Accedit, quòd in d.§. ſi tamen aut vxori. manus † &
lingua æquiparantur, & pariformiter determinantur ob
illo verbo, habet præbitam. Sicut igitur manus, hoc eſt,
propria ſcriptura teſtatoris. ſine dubio eſt de ſubſtan-
tia teſtamenti, ita & lingua, hoc eſt, quòd teſtator dicat
coram teſtibus legata vel fideicómiſſa extraneis relicta.
Non obſt. quòd in teſtamento inter liberos requirun
tur duo teſtes ad probationem, non ad ſubſtantiam.
Quia gloſ. in d. auth. quod ſine. & ibi Alex. num. 3. Bart.
& alij in dicto §. ex imperfecto. & Grat. dicto conſ. 90. nu
mero 3. ſolum dicunt, ad probandum teſtamentum in-
ter liberos ſufficere duos teſtes, non autem tangunt
hanc quæſtionem, an iſti duo teſtes requirantur etiam
ad ſubſtantiam.
Præterea Bart. & alij in d. §. ex imperfecto. mouentur
ea ratione, quia in teſtamento inter liberos remiſſa eſt
ſolemnitas iuris ciuilis & ſolum attéditur ius gentium,
ſecundum quod in ore duorum vel trium ſtat omne ver
bum, quæ ratio probationem reſpicit, non autem ſub-
13 ſtantiam: non † enim eſt de iure gentium, ſed de iure
poſitiuo, requirere teſtes ad ſubſtantiam ſine validitatē
actus, prout deducit Corn. d. §. ex imperfecto, ſub nu. 1.
verſic. ſed etiam. & latius d. conſ. 215. nu. 4. verſ. & ideo,
lib. 2. & conſ. 307. nu. 6. verſ. nec de iure gentium, lib. 3.
Nat. d. §. ex imperfecto, num. 151. cum duobus ſequen.
Et hæc eadem reſponſio inſeruit teſtamento ad pias cau
ſas, in quo ideo duos teſtes non ad ſubſtantiam, ſed ad
14 probationem tantum requiruntur, quia † attenditur
ius gentium, ſecundum quod (vt dixi) in ore duorum
vel trium ſtat omne verbum. & ita procedit res. in d. cap.
relatum. Sed in caſu noſtro videtur ceſſare omnis diffi-
cultas, cùm habeamus tex. clarum in d. §. ſi tamen aut
vxori. requirentem interuentum teſtium pro ſubſtantia
teſtamenti.
Secundum fundamentum, quod fit pro parte Domi-
norum de Alterijs, eſt, quòd in teſtamento, de quo agi-
tur, adeſt ſubſcriptio teſtatoris, quæ habet vim duorum
15 teſtium. Nam † ſubſcriptio patris & ſubſcriptio libero-
rum æquiparantur. auth. ſi modo. C. famil. ercíſ. ſubſcri-
ptio autem liberorum habet vim duorum teſtium? Bal.
in d. auth. quod ſine, in prin. inquiens, in teſtamento ſcri
16 pto manu teſtatoris poſſe relinqui † legata & fideicom
miſſa extraneis, dummodo in eo interuenerint ſaltem
duo teſtes, vel ſubſcriptio liberorum. hoc ideo voluit
Pau. de Caſt. in l. fin. in fi. C. famil. ercíſ. dicens, quòd quā-
do non extant duo teſtes, qui deponant de voluntate pa
tris, quia non fuerunt præſentes, non ſtatur teſtamento
paterno ſcripto manu alterius, niſi habeat ſubſcriptionē
patris vel liberorum, & quod ita procedat d. auth. quod
ſine. & d. auth. ſi modo. & quòd ſubſcriptio teſtatoris ha
beat vim duorum teſtium, expreſsè firmat Boer. deci-
ſio. 14. ſub num. 11.
Sed ad iſtud fundamentum reſpondetur negando,
ſubſcriptionem patris æquiparari ſubſcriptioni libero-
rum ad effectum, vt legata & fideicómiſſa relicta extra-
neis valeant: ſubſcriptio enim liberorum operatur hūc
effectum propter eorum conſenſum in ſubſcribendo
præſtitum, cui non poſſunt contrauenire, vt declarat
Nat. in d. auth. quod ſine, num. 51. ſequitur Clar. §. teſta-
17 mentum. q. 14. verſic. ſed pone. vbi intelligit † hanc ſub-
ſcriptionem liberorum valere, non vt teſtamentum iux-
ta diſpoſitionem d. auth. quod ſine. ſed vt contractum ex
conuentione liberorum.
At ſecus eſt in ſubſcriptione teſtatoris, quæ operatur
validitatem teſtamenti quoad liberos tantum. Paul. de
Caſt. in d. l. fin. in fine. non loquitur quoad extraneos,
18 ſed quoad liberos, quoad quos † non valet teſtamen-
tum patris manu alterius ſcriptum, niſi habeat ſubſcri-
ptionem patris vel liberorum.
Et in hoc æquiparantur ſubſcriptio patris, & ſubſcri-
ptio liberorum. & quòd loquatur quoad liberos, patet
ex eo, quòd inquit, d. authen. quod ſine. habere locum,
quando non extant duo teſtes deponentes de voluntate
teſtatoris, quia non fuerunt præſentes, quæ non exiſten
tia duorum teſtium procedit reſpectu liberorum: teſta-
19 mentum † enim patris manu propria ipſius ſcriptum
valet quoad liberos ſine vllo teſte, prout tenent commu
niter Doct. in d. authen. quod ſine. aliàs ſi Pau. de Caſt.
loqueretur etiam quoad extraneos, haberet contra ſe
communem concluſionem Doct. in d. auth. quod ſine. in
20 locis ſupra citatis, volentium, † quoad extraneos requi
ri ſaltem duo teſtes. Boer. deciſ. 14. num. 12. non facit ad
propoſitum, quia ſolum allegat Bal. conſ. 169. circa me-
dium, verſic. alij dicunt ſufficere, lib. 1. vbi loquitur de
teſtamento inter liberos, firmans, ſolam ſcripturam pa-
tris ſufficere ſine interuentu duorum teſtium, quia (vt
ipſe ſubdit) talis ſcriptura patris indubitata habet vim
duorum teſtium.

*Roman. fideicommiſſi del Deto. Lunæ, 10. Ia-
nuarij. 1583.*

SVMMARIVM.

1 *Remedium l. fin. C. de edic. diui Adria. tollen. quo caſu non
procedat.*
2 *Soror dotata & à ſtatuto excluſa non poteſt petere legiti-
mam neque in bonis patris, neque fratris, ſed tantum
poteſt agere ſupplemento dotis contra bona paterna.*
3 *Legitima detrahitur deducto ære alieno.*
4 *Sententia interpretari debet, ne iniuſtitiam contineat.*
5 *Factum iudicis reputatur factum partis.*

DECISIO DCCXXXV.

RESolutum ſine difficultate, Bernardinam non poſ
ſe exceptione retentionis legitimæ Ioan. Bapti-
ſtæ, ei ſuper bonis Ioan. Petri patris debitæ, re-
pellere Archihoſpitale ſancti Iacobi incurabilium de
1 vrbe, † agens remedio l. fin. C. de edic. diui Adria. tollen.
Et reſolutionis ratio fuit, quia Bernardina ratione ſup-
plementi congruæ dotis nullam habeat actionem ſu-
per legitima Ioan. Baptiſtæ fratris, ſed tantum ſuper hæ
2 reditate & bonis Ioan. Petri patris: cùm † enim ipſa fue
rit dotata & per conſequens à ſtatuto excluſa, frater ad
nihilum tenebatur, ſed ipſa poterat petere ſupplemen-
tum congruæ dotis ſuper hæreditate patris, & agere cō-
tra fratrem tanquàm hæredem patris. Vnde legitima
fratris erat immunis ab iſto debito paterno, quia prius
3 † deducitur æs alienum & poſtea detrahitur legitima.
l. Papinianus. §. quarta autem. ff. de inoff. teſtam.
Et licèt ex deductione debiti paterni legitima filij di
minuatur, non tamen poteſt pro debito paterno fieri
executio ſuper legitima filij.
Cùm igitur Bernardina contra fratrem ſuper eius le-
gitima haberet actionem, non poteſt dicere ſe habuiſſe
domum, de qua agitur, tanquàm de legitima fratris, &
per conſequens non poteſt eandem domum ex iure legi
timæ fratris retinere.
Non obſt. quòd ſententia Gubernatoris licèt non no
ceat fideicommiſſario, afficit tñ ipſum hæredē, quia affi
cit heredem ſuper bonis hæreditarijs, non aūt ſuper ſua
legitima, aliàs ſententia contineret iniuſtitiam, quod
4 non eſt dicendum, cùm † ſnīa ita interpretari debeat,
vt

vt iniuſtitiam non contineat. Anchar. conſil.6. num.7.
Roman. conſil.340. numero 4. Alexan.conſil.ſecundo,
num.2.lib.3.

Non obſt.quòd Ioan.Baptiſta ſibi præiudicauit in ſua
legitima, ex quo iudex adiudicauit Bernardinæ pro ſup
plemento congruæ dotis domum, de qua agitur, & fa-
5 ctum † iudicis reputatur factum patris, ita vt perinde
ſit,ac ſi Ioan.Baptiſta d.domum Bernardinæ tradidiſſet.
Quia reſponſum fuit, quòd Ioan.Baptiſta cenſetur tra-
didiſſe, tanquàm hæres, & ſoluendo debita patris non
cenſetur ſoluiſſe de ſua legitima, ſed de hæreditate
paterna.

Non obſt.quòd cùm ſententia Gubernatoris nō poſ-
ſit ſubſtineri quoad bona ſubiecta fideicommiſſo, de-
beat ſaltem ſubſtineri quoad legitimam fratris. Quia
non poſſe ſententiam ſubſtineri quoad fideicommiſſa-
rium,accidit culpa Bernardinæ, quæ illum non citauit
ſaltem per proclama, ſed quoad legitimam fratris non
poteſt ſententia ſubſtineri,quia frater non fuit condem-
natus ad legitimam.

Salamantin. iuris viſitan. Veneris, 14.Ianuarij. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Capellani regij ſubſint ordinarijs locorum de iure communi,non autem magiſtris capellarum.*
Immo Reges ipſi ſubſint in ſpiritualibus epiſcopis locorum.
2 *Exempti à iuriſdictione ordinaria reſpectu alicuius loci, non tamen aliorum beneficiorum reſpectu dicuntur exempti.*
3 *Epiſcopus de iure communi habet fundatam intentionem in tota ſua diœceſi, & in qualibet eius parte.*
4 *Capella regia non dicitur exempta à iuriſdictione ordinaria,niſi priuilegium exemptionis oſtendatur.*
5 *Ordinarius in concernentibus curam animarum poteſt viſitare etiam locum exemptum tanquàm ſedis Apoſtolicæ delegatus.*
6 *Exemptio ſimplex non eximit à viſitatione.*
7 *Conc.Trid.ſeſſ.22. cap.8.quo caſu loquatur.*

DECISIO DCCXXXVI.

DOmini circa primam partem dubij dixerunt,ec-
cleſiam ſancti Marci eſſe capellam regiam, &
Abbatem & clerum in dicta eccleſia ſeruientes
eſſe capellanos regios, tum ex aſſertione regum in diuer
ſis priuilegijs antiquis facta,tum ex dictis teſtium, pro-
ut informantes in facto pro parte Abbatis & cleri la-
tius deducunt.

Circa ſecundam partem dubij Domini tenuerunt,
Epiſcopum Salamantin. poſſe viſitare tam dictum Ab-
batem, & clerum, quàm dictam eccleſiam ſancti Mar-
ci:nam quoad Abbatem & clerum Epiſcopus Salaman-
tin.habet intentionem fundatam de iure communi,cū
1 †capellani regij ſubſint ordinarijs locorum, non magi-
ſtris capellarum. Si enim Reges ipſi ſubſunt in ſpiritua-
libus epiſcopis locorum. cap.omnes Principes,de maio.
& obedien.multò magis ipſi clerici capellarum. ita Ab-
bas in c.cùm capella.per illum tex.num.3.& ibi Soci.pa
riter num.5.de priuileg.

Nec Abbas & clerus in caſu noſtro docent de aliquo
priuilegio exemptionis, ideoque nil prohibet quin ab
Epiſcopo Salamantin.viſitari poſſint.Doct.in dicto cap.
cùm capella.

2 Et quatenus ratione † capellæ regiæ eſſent priuile-
giati,tamen reſpectu aliorum beneficiorum, quæ obti-
nent, poſſunt corrigi & viſitari, & d.c.cum capella.inno
uat Conc.Trid.ſeſſ.24.cap.11.

Quo verò ad eccleſiam parochialē ſancti Marci, Epi-
ſcopus Salamantin.ſimiliter habet intentionem funda-
tam de iure communi,cùm ſit in ſua diœceſi. Epiſcopus
3 † enim fundat intentionem ſuam in tota diœceſi, & in
qualibet eius parte.c.omnes baſilicæ. 16.q.7.c.cum epi-
ſcopus,de offic.ordin.lib.6. Abb.in d.c.cùm capella, nu-
me.3.ad fin.& ibi Soc.num.4.

Nec ex eo quod dicta eccleſia ſit capella regia, dicitur
exempta à iuriſdictione epiſcopi Salamantin.niſi ei pri-
4 uilegium † exemptionis conceſſum fuerit, vt per Doct.
in d.c.cùm capella.& maximè Card.q.2.

Et quatenus ei priuilegium exemptionis conceſſum
5 foret,nihilominus in † concernentibus curam animarū
poteſt Epiſcopus Salamantin. viſitare tāquàm delegatus
ſedis Apoſtolicæ, vt in Concil.Trid.ſeſſ.21.c.8.& ſeſſ.7.
cap.8.& c.per exemptionem, de priuil.lib.6.

6 Et † ſimplex exemptio non eximit à viſitatione. Soc.
de viſitat.lib.6.q.14.verſic.primo igitur quæro.

7 Non obſt.Conc.Trid.ſeſſ.22. cap.8. Quia † loquitur
de hoſpitalibus,collegijs, & cōfraternitatibus laicorum
ſub immediata regum protectione exiſtentibus.

Non obſt.teſtes, quia non probāt immemorabilem,
& quamuis ſuper 13.articulo dicant, Abbatē & aliquos
beneficiatos viſitaſſe d.eccleſiam ſancti Marci, id tamen
non intelligitur priuatiuè ad epiſcopum, cùm vltra viſi-
tationem inferiorum epiſcopus non prohibeatur ſeor-
ſum ab illis viſitare, vt in Conc.Trid.ſeſſ.24.cap.3.

Roman. dotium de Zappis. Mercurij, 19.Ianuarij. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio authen. res quæ. C.commu.de legat. non procedit, quando ſunt bona materna, ex quibus filia dotari poſſit, & quibus nondum renunciauit.*

DECISIO DCCXXXVII.

DOmini dixerunt, domum, de qua agitur, ex quo
erat fideicommiſſo ſubiecta, non potuiſſe à Ia-
cobo de Alexijs obligari pro dotibus Lauræ &
Iuliæ filiarum, nec etiam potuiſſe deinde ſuper eadem
domo executionem pro dictis dotibus fieri. Nec intrat
1 hic auth.res quæ.C.commu.de leg.Quia † Laura & Iulia
tempore obligationis paternæ, quæ fuit de anno 1567.
habebant bona materna, ex quibus dotari poterant, &
quibus nondum renunciauerant, cùm renunciatio fue
rit facta de anno 1567.& ideo ceſſat diſpoſitio d. auth.res
quæ. prout in ſpecie firmat Iaſ.conſ.231. num.4. circa
med.verſic.nam cum iſta domina,lib.2.poſt Cuman.in
l.mulier.§.cum proponeretur,ſub num.12.ff.ad Trebel.
Aym.conſ.19.ſub num.18. Rolan.conſ.85.num.9.lib.3.

Nec poteſt ſubſtineri executio facta pro dictis doti-
bus ſuper d.domo poſt renunciationem bonorum ma-
ternorum. Quia,aut renunciatio fuit nulla,& tunc, cùm
Laura & Iulia haberent bona materna, non erat pro ea-
rum dotibus facienda executio ſuper hac domo fidei-
commiſſo ſubiecta.

Aut renunciatio fuit valida, & tunc executio pro di-
ctis dotibus debebat fieri ſuper bonis maternis renun-
ciatis, quæ erant libera, & non ſuper d.domo ſubiecta
reſtitutioni.

Melphien. fructuum. Lunæ, 24. Ianuarij. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Contractus nouus quando fit ad cautelam, non nouatur primus, nec ab eo receditur.*

2 *Clauſula, citra præiudicium priorum iurium, non inducit nouationem, neque receſſum à primo inſtrumento: ſecus in clauſula, quatenus opus ſit, de nouo arrendauit.*

3 *Confirmatio actus ſubreptitij nihil operatur, etiam ſi habeat clauſulam, confirmamus actum quatenus eſt validus, alias de nouo concedimus.*

Fallit in contractu. num. 4.

5 *Interpretatio Papæ ceſſat, ſi in priuilegio diceretur, donationem talem ſi valuit, confirmamus: ſi non valuit, de nouo donamus.*

6 *Cogitatio in genere ſufficit de caſu nullitatis primi actus.*

7 *Scientia ſeu cogitatio, vel conſenſus ſufficit alicuius rei in genere.*

8 *Clauſula, omni meliori modo, quando reſtringatur ad expreſſa.*

DECISIO DCCXXXVIII.

DOmini ſteterunt in deciſis, nempe conſtare ex inſtrumento ſecundæ locationis factæ 16. Februarij. 1537. quòd Iannotus Putius Epiſcopus Melphien. & Franciſcus Pittus voluerint facere nouam locationem, & recedere à prima facta 25. Octob. 1532. Et præcipuum Dominorum fundamentum fuit in illis verbis ſecundę locationis: cùm enim prima locatio eſſet nulla ex vitio ſimoniæ, vt reſolutum fuit, abſque dubio opus fuit noua locatione, & per conſequens oportuit contrahentes voluiſſe recedere à prima locatione.

Non enim credendum eſt eos voluiſſe facere actum nullum, committere delictum, & illaqueare animas proprias, & maximè quòd ſecundam locationem fecerunt vigore breuis Apoſtolici cum clauſula, omni meliori modo.

Non obſt. deducta in contrarium pro parte Illuſtriſſ. D. Ducis Adriæ. Et

In primis, quòd illa clauſula, quatenus opus ſit de nouo arrendauit, importat quòd partes intendebant face-
1 re nouam locationem ad cautelam, quo † caſu quando nouus contractus fit ad cautelam, tunc non nouatur primus, nec ab eo receditur, vt per Grat. conſ. 126. num. 7. verſic. nam ad iſta. & num. 8. lib. 1.

2 Nam Grat. loquitur de clauſula, † citra præiudiciū priorum iurium, immo iura iuribus addendo, quæ clauſula non mirum ſi non inducit nouationem neque receſſum à primo inſtrumento, quia ex ea clare liquet, partes noluiſſe nouare vel recedere à primo contractu. At ſecus eſt in clauſula, de qua agimus, quatenus opus ſit de nouo arrendauit, quia ex ea aperte conſtat, partes voluiſſe facere nouam locationem, & recedere à prima, quatenus opus eſſet noua, qua opus erat ſtante nullitate primæ.

Secundò non obſt. quòd prędicta clauſula ſecundum intentionem partium operabatur anticipationem ſolutionis, quæ non poterat fieri vigore primæ locationis, cùm nondum eſſet impetratum breue apoſtolicū, quod permittit anticipatam ſolutionem.

Quia reſponderetur, clauſulam prædictam non fuiſſe reſtrictam ad hunc caſum, ſed emanaſſe generaliter, & propterea comprehendere quemcunque caſum, in quo opus eſſet noua locatione, & per conſequens caſum nullitatis primæ locationis.

Tertiò, non obſtant tradita per Iaſ. in l. more. nu. 36. ff. de iuriſd. om. iud.

Nam ipſe loquitur de priuilegio confirmationis ſubreptitio, quia non fuit expreſſa Principi confirmanti
3 falſitas, vel ſimulatio inſtrumenti confirmati: ideo † nō mirum, ſi talis confirmatio nihil operatur, etiam ſi habeat clauſulam, confirmamus actum quatenus eſt validus, alias de nouo concedimus, quia vitium ſubreptionis id operatur, prout declarat Seb. Sapiā addi. ad Abb. in c. inter dilectos. ſub nu. 8. in verbo, priuilegium. vbi tenet idem quod ſcribit Iaſ. Vnde hoc dictum Iaſ. nō ap-
4 plicatur caſui noſtro, in † quo non cadit ſubreptio, cū non ſimus in gratia Principis, ſed in cōtractu, maximè, quòd partes habebant notitiam omnium contentorum in prima locatione etiam pacti ſimoniaci.

Præterea Iaſ. ad probandum dictum ſuum allegat Abb. in d. c. inter dilectos. nu. 8. poſt med. ver. dic etiam.
5 vbi inquit, ceſſare † interpretationem Papæ, ſi in priuilegio diceretur, donationem talem ſi valuit, confirmamus: ſi non valuit, de nouo donamus. & allegat Ioā. And. ibi col. 6. poſt med. in verbo, nequiuiſſent. Vbi Ioā. And. interpretando illa verba text. cùm eadem nequiuiſſent confirmari pariter, & donari, declarat, niſi eadem confirmarentur, & donarentur ſub conditione, puta ſi diceretur, donationem talem ſi tenuit, confirmamus, ſi non tenuit, de nouo donamus. & hoc idem tenet ibi Hoſtiē. col. antepen. prope fi. verſic. niſi forſan ita dicatur. quem ſequitur Henrich. Boich. num. 6. verſi. & hoc eſt verum, & ſic Abb. non dicit id, ad quod Iaſ. allegat: nam quando loquitur de clauſula, donationem talem ſi tenuit, confirmamus: ſi non tenuit, de nouo donamus, præſupponit contrarium quod dicit Iaſ. quòd ſcilicet priuilegium continens hanc clauſulam valeat & operetur, quia licèt eadem res non poſſit confirmari, & donari, hoc tamen verum eſt pure loquendo: at ſecus ſub conditione. Cùm igitur in caſu noſtro contrahentes ratificauerint primam locationem, & quatenus opus eſſet, de nouo arrendauerint, perinde eſt ac ſi primam locationem ratificauerint ſub conditione, ſi eſſet valida.

Quartò non ob. quòd quamuis prima locatio re vera eſſet nulla, tamen ſufficit, ꝙ contrahentes putauerint illam valere, ex quo eam ratificarunt, licèt ad cautelā, quatenus opus eſſet, de nouo locauerint, & in his, quæ pendent à voluntate, magis inſpicitur opinio, quàm veritas. Siquidem rñdetur, contrahentes ſi nō in ſpecie, ſaltē in gñe cogitaſſe de nullitate primæ locationis, cùm ſub illis verbis, quatenus opus ſit de nouo arrēdauit, cōprehē-
6 dat gñaliter qlibet caſus indigēs noua locatione, & † ſic caſus nullitatis primę locationis, aliàs ſufficit cogitatio in genere. l. qui iure militari. & ibi Bald. & Angel. ff. de milit. teſtamen. Ange. Imol. Alexan. Aret. Iaſ. & alij in l. qui Romæ. § duo fratres, de verborum obligatio. cum alijs cumulatis per Gabriel. de regul. iur. concluſ. quarta, in princ. & per Tiraquel. in l. ſi vnquam, in præfat. nu-
7 mero 80. vbi † ſubdit, quòd omnes fere Docto. paſſim & in omni materia dicunt ſufficere ſcientiam ſiue cogitationem ſiue voluntatem, ſiue conſenſum alicuius rei in genere.

Quintò nō obſt. quòd clauſula, omni meliori modo, in caſu noſtro reſtringatur ad expreſſa, Achil. deciſ. vni-
8 ca, de clauſul. Quia † in inſtrumento dicitur, ſponte & ex certa ſcientia, non vi, dolo, metu &c. ſed omnibus melioribus modo, via, iure, cauſa & forma, quibus magis, melius, tutius, & efficacius fieri potuit, & debuit, quæ verba (vt per ſe patet) ſtant generaliter.

Sextò

Sextò non ob. ſextus articulus additionalis datus pro parte Franciſci Piti ad probandum valorem fructuum ſpiritualium.

Quia iſte articulus fuit datus 23. Iulij, 1546. ad probandum contrarium eius, quod continebatur in quarto articulo additionali dato dudum antea, videlicet, 9. eiuſdem menſis Iulij, pro parte D. Vincentij Aquæuiuæ tunc Epiſcopi Melphien. ſine facultate conferendi beneficia, quòd locatio fieret minori precio 150. ducatorum auri.

Ad probandum autem contrarium fuit pro parte Piti datus dictus ſextus articulus qui eſt negatiuus, continens, quòd fuit præter id, & abſque eo, quòd fructus ſpirituales fuerint alicuius annui conſiderabili fauore excedentis ſummam 15. aut 20. ducatorum, aut ad illam ſummam aſcendentis. Et ſic iſte ſextus articulus nõ fuit datus ad probandum valoré fructuum ſpiritualium ad effectum eos conſequendi, ſed ad effectum oſtendendi valorem illorum non fuiſſe conſiderabilem, & quod ſine illis ſecunda locatio erat vtilis conducenti.

Ad alia bene reſpondetur per informantes.

Aquilan. prioratus. Veneris, 28. Ianuarij. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiorum appellatione veniunt etiam regularia beneficia, ſicut & canonicatus appellatione venit etiam regularis.*

2 *Regula de infirmis habet locum etiam in beneficijs regularibus.*

3 *Conſtitutio de publican. debet intelligi de beneficijs perpetuis.*

4 *Beneficia manualia vacantia per obitum vel amotionem, dicuntur etiam vacare per reſignationem.*

5 *Beneficia manualia poſſunt eſſe perpetua, habito reſpectu ad prælatum qui forſan non amouebit.*

6 *Immo manualia regularia ſunt in ſe perpetua, licèt ſecus in ſecularibus num 6.*

7 *Beneficium manuale poſſidens non poteſt ſe iuuari reg. de annali, nec de triennali, quin poſſit amoueri ad nutum ſuperioris.*

8 *Beneficij naturam Papa non cenſetur velle mutare, vt de manuali efficiatur perpetuum.*

9 *Beneficiorum appellatione nõ veniunt hoſpitalia, quæ dantur in regimen: ſecus ſi in titulum.*

DECISIO DCCXXXIX.

Domini cum præſuppoſito, quòd prioratus, de quo agitur, fuerit Aſcanio collatus in titulum, tenuerunt, conſtitutionem de publicandis in caſu, de quo agitur, intrare.

Et moti ſunt. Primò, quia conſtitutio loquitur de re-
1 ſignatione beneficiorum, & † non eſt dubium, appellatione beneficiorum non ſolum venire beneficia ſecularia, ſed etiam regularia, ſicut ſub nomine canonicatus, venit etiam canonicatus regularis, vt poſt gloſ. in clem. ſecunda, in verbo, beneficij, verſic. tamen negari non poteſt. tradit ibi Card. quæſt. 5. numero 13. Imo. ſub numero 3. & Abb. numero 4. de iudid. Felyn. in cap. poſtulaſti, numero 4. in fine, de reſcript. Rebuff. in prax. benefic. tit. quid ſit & quot mod. cap. benefic. numero 10. & in
2 ſimili videmus, reg. de infirmis, quæ † ſimpliciter loquitur de beneficijs, habere locum etiam in beneficijs regularibus, vt per Rebuff. in eadem reg. gloſ. 5. in princ. & ſub reg. de publican. comprehendi etiam beneficia regularia, tradit idem Rebuff. in eadem reg gloſ. j. verſic. item quia.

Secundò, moti ſunt Domini ex rationibus proœmialibus conſtitutionis, quæ fuerunt, vt fraudes tollerentur, ne reſignantes fructus indebitè percipiant, ne cum illis contrahentes decipiantur, quæ rationes militant etiam in beneficijs regularibus.

Tertiò moti ſunt ex eo, quòd ſi conſtitutio habet locum in ceſſione iuris, multò magis in beneficijs regularibus.

3 Non obſt. quòd † conſtitutio debet intelligi de beneficijs perpetuis. cap. percepta. 55. diſtinct. Caſſad. deciſ. 4. numero 2. de præben. Calder. conſil. 16. poſt princ. verſic. nam collatio. eo. tit. de præben.

4 Tum † quia cùm iſta beneficia manualia vacent per obitum, vel per amotionem, vt per gloſ. in clemen. prima, in verbo, reuocari, verſic. & ſcias, quam ibi ſequuntur Card. in §. præmiſſa, quæſt. 5. numero 8. Imo. numero 44. poſt medium, verſic. redeo ad gloſ. Abb. num. 17. Vital. dicto §. præmiſſa, numero 9. de ſupplen. negligen. prælat. dicuntur etiam vacare per reſignationem, qua vacatione ſtante intrat conſtitutio.

5 Tum † etiam quia, cùm beneficia manualia poſſint eſſe perpetua conſiderato, quòd prælatus forſan non amouebit, habentur pro perpetuis. argumen. l. ſufficit. ff. de cõdict. indeb. prout in ſpecie tradit Rebuff. de nominat. quæſt. 9. ſub numero 17. & Vital. in dicta clemen. prima. §. in quibus, numero 3. de ſupplen. negligen. prælator. latè Sylu. de benefic. parte tertia. quæſt. 21. num. 3. circa medium, verſic. & illa poſſunt dici. Andr. Gambar. de offic. & poteſta. legat. de later. lib. quarto, numero 13.
6 in fine. & numero 14. 15. & 16. vbi † amplius vult, manualia regularia eſſe in ſe perpetua, licèt ſecus ſit in manualibus ſecularibus. & allegat deciſ. Ægid. 702. col. 2. verſic. nec obſt.

Non obſt. quòd in beneficijs manualibus non habet locum regula de annali, nec regula de triennali, vt per
7 Mohed. deciſ. 169. Quia † poſſidens beneficium manuale non poteſt iuuari dictis reg. quin poſſit amoueri ad nutum ſuperioris.

Non obſt. quòd in reſeruatione beneficiorum non veniunt manualia, vt per Calder. conſil. 16. de præben.
8 Achil. deciſ. ſecunda, de benefic. Quia † hoc ideo contingit, quia Papa non cenſetur velle mutare naturam beneficij, vt de manuali efficiatur perpetuum, vt per Calder. vbi ſupra.

Demum non obſt. quòd appellatione beneficiorum non veniunt hoſpitalia. clemen. per literas, de præben. Sarn. in reg. de annal. q. 7. num. 2.

9 Nam † id verum eſt, quando hoſpitalia dantur in regimen, ſiue adminiſtrationem: at ſecus, quando dantur in titulum, quia tunc reputantur vti beneficia, & veniunt appellatione beneficiorum. Mill. in verbo, beneficij appellatione. Sarnen. dicta quæſt. 7. numero 3. Rebuff. in reg. de infirm. gloſ. 5. & de nominat. quæſt. 15. numero 14.

Legionen. iuriſdictionis. Lunæ, 7. Februarij. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt eccleſias & loca exempta ab eius iuriſdictione in aliquibus caſibus hic enumeratis, viſitare, citra tamen correctionem & punitionem. nu. 2. 3. 4. & 7.*

3 *Epiſcopus in viſitatione loci exempti citra exercitium iuriſdictionis poteſt paternè admonere, verbum Dei prædicare, & alia docere, quæ de iure ſibi permittuntur.*

5 *Inquiſitio ordinaria dicitur illa quæ non eſt ſolemnis, ſed præparatoria abſque correctione, & iuramenti exactione.*

6 *Inquiſitio ſolemnis fit ad corrigendum & puniendum, & cum exactione iuramenti.*

7 *Epiſcopus in locis exemptis poteſt facere ſolam inquiſitionem præparatoriam, & in genere, non autem ſolemnem. & num. 9.*

8 *Metropolitanus in viſitatione ſuæ prouinciæ non poteſt facere inquiſitionem ſolemnem, ſed ſubditos ſibi mediatos reperta contra eos infamia, eorum ordinarijs denunciare, vt ſolemniter inquirant.*

DECISIO DCCXL.

DVbitaui in Legionen. iuriſdictionis, an in concordia cóprehendatur viſitatio citra correctionem & punitionem.
1 Domini † diſtinxerunt plures caſus, quorum duos priores habuerunt pro indubitatis, quòd viſitatio in illis non comprehendatur.

2 Primus caſus † eſt, quando epiſcopus viſitat eccleſiá, ſanctiſſimum ſacramentum Euchariſtiæ, locum baptiſmi, & reliquiarum, altaria, capellas, vaſa & veſtimenta eccleſiaſtica, & alia his ſimilia & ad cultú diuinum pertinétia: item domos eccleſiæ & poſſeſſiones earumq; domos, de quibus latè Soc. in tract. de viſitat. num. 16.

3 Secundus caſus eſt, quando † epiſcopus in viſitatione citra exercitium iuriſdictionis paternè admonet, verbú Dei prædicat, & alia docet, de quibus in c. placuit. 10. q. 3. Doct. in c. j. §. deinde, de cenſib. lib. 6. Soc. de viſit. ſub nume. 28. fol. mihi 247. col. 4. circa fi. verſic. expedita ergo. & in Concil. Trid. cap. 5. ſeſſ. 24.

Et in his duobus caſibus ambæ partes conueniunt, viſitationem in concordia non comprehendi.

4 Tertius caſus eſt, quando † epiſcopus viſitando vult inquirere cauſa imponendi pœnitentiam per viam fori pœnitentialis, quam inquiſitionem poteſt epiſcopus facere contra laicos, vt per Soc. de viſitat. q. 15. ſub nu. 14. poſt med. ergo multo magis cótra clericos. & iſte caſus non eſt comprehenſus in concordia, quia ipſe loquitur de exercitio iuriſdictionis in foro exteriori, non in foro pœnitentiali, vt ex eius verbis liquet.

Quartus caſus, in quo videtur conſiſtere difficultas, eſt, quando epiſcopus dum viſitat loca ſuæ iuriſdictioni ſubiecta, facit inquiſitionem non ſolemnem, ſed præparatoriam abſque correctione, & iuramenti exactione,
5 quam † inquiſitionem alij vocant ordinariam, de qua in c. j. §. ſane, de cenſib. lib. 6. & bene Specul. de inquiſit. §. quãdo, num. 29. quem ſequitur Soc. in c. qualiter, il 2. num. 28. de accuſat. & de viſit. num. 28. poſt med. fol. mihi 247. col. 3. verſic. huiuſmodi autem inquiſitio.

In qua quidem inquiſitione præparatoria, ſi epiſcopus inuenier aliquem ex dignitatibus vel canonicis commiſiſſe delictum, quod ſit de illis, quorum cognitio, correctio, & punitio pertinet ad epiſcopum ſiue eius prouiſorem, & iudices capituli ſimul, & inſuper ſi epiſcopus comperiet ortam eſſe talem infamiam, vt ad ſolemnem inquiſitionem deueniri poſſit, tunc epiſcopus non poterit niſi cum interuentu iudicum capituli & ſeruata forma concordiæ deuenire ad ſolemnem inquiſitionem,
6 ex quo † illa fit ad corrigendum, & puniendum, & cum exactione iuramenti, vt per Specul. d. §. quando, num. 13. & Soc. de viſitat. ſub num. 28. fol. 147. col. 4. prope fin. verſic. & in prædicta inquiſitione.

7 Vnde in iſto quarto caſu † aut epiſcopus viſitando vult facere ſolam inquiſitionem præparatoriam, & in genere & ſine aliqua exactione iuramenti, & nullum afferentem præiudicium inquiſitioni ſolemni, & tunc talis viſitatio in concordia non comprehenditur.

Si enim Metropolitanus in viſitatione ſuæ prouinciæ poteſt facere huiuſmodi inquiſitionem præparatoriam in genere ſine vlla iuramenti exactione, qui tamen nullam habet iuriſdictionem in puniendo ſubditos mediatos,
8 ſed † orta contra eos infamia debet eorum ordinarijs denunciare, vt ſuper his ſolemniter inquirant. dicto cap. primo. §. ſane, de cenſib. lib. 6. Specul. d. §. quando, ſub numero 13. Soc. de viſit. num. 28. ſol. 247. col. 3. circa fin. verſic. huiuſmodi autem inquiſitio. & colum. 4. poſt princ. verſic. ſecundo vero caſu. multo magis in caſu noſtro debet poſſe facere epiſcopus, qui habet iuriſdictionem corrigendi & puniendi, licèt non ſolus, ſed vnà cum iudicibus capituli.

9 Aut † epiſcopus in viſitatione vult facere inquiſitionem ſolemnem, exigere iuramenta, & alia facere, quæ in ſolemni inquiſitione fieri ſolent, etiam ſi non deueniat ad correctionem & punitionem, & tunc talis viſitatio in concordia comprehenditur.

Nec primo membro huius diſtinctionis videtur aduerſari cap. 8. concordiæ, diſponens, quòd abſque expectatione denunciationis vel accuſationis duo capitulares in correctores electi debeant vnà cum prouiſore inquirere ex eorum officio, & procedere in cauſa inſimul.

Quia talis inquiſitio ex officio non intelligitur de illa inquiſitione præparatoria, quam Prælatus facit viſitando, ſed de inquiſitione ſolemni extra viſitationem.

Roman. dotis. Veneris, 11. Februarij. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Dotem promittens inueſtire pro cautela & ſecuritate ſub obligatione, & non adimplens, tenetur ad intereſſe, & loco illius ad ſortem principalem, contra quem agi poteſt via executiua propter obligationem cameralem.*

2 *Clauſula, omnia & ſingula, refertur etiam ad enunciata.*

3 *Adiectio non valet, niſi inueniatur perſona, in qua obligatio conſiſtit.*

4 *Adiectus non datur, niſi ſit qui petere poſſit.*

5 *Perſona loquentis in generali ſermone non cenſetur incluſa.*

Declara tamen & intellige, vt num ſeq. & num. 9.

7 *Mens loquentis eſt attendenda, an eius perſona in generali ſermone cenſeatur incluſa vel ne.*

8 *Solutio facta prodigo ſeu bonis interdicto, habetur pro non facta.*

10 *Superflua non dicuntur, quæ ad dubitationem tollendam inſeruntur.*

11 *Executiua via obligationis cameralis non competit niſi pro his, quæ expreſſè loquuntur in inſtrumento.*

12 *Obligatio cameralis non competit pro bis quæ veniunt ex interpretatione iuris, ſi allegentur per viam actionis: ſecus ſi per viam replicationis.*

DECISIO DCCXLI.

DOmini dixerunt, Illuſt. Domino Alexandro de Apus competere viam executiuam obligationis cameralis contra Illuſt. Dominum Bernardinum Sabellum pro reſtitutione dotis, de qua agitur. Moti ex pluribus.

Primò,

Primò, quia in inſtrumento conſtitutionis dotis Do. Helenæ D. Bernardinus eius maritus promiſit, & ſe obligauit D. Portiæ matri D. Helenæ, quòd Illuſtr. Cardinalis Sabellus inueſtiet ſcuta 9000. tempore receptionis eorum in bonis ſtabilibus, pro cautela, & ſecuritate dotis in omnem caſum, & euentum reſtitutionis illius, & pro his D. Bernardinus ſe obligauit in forma cameræ. Vñ
1 † cùm non doceatur pro parte d. Bernardini de huiuſmodi inueſtimento, poteſt D. Alexander hæres Dominæ Portiæ agere executiuè ad intereſſe, ad quod D. Bernardinus expreſſe ſe obligauit in forma cameræ, vt per Galleſ. de oblig. camer. par. 3. ti. de vi inſtrum. oblig. cameræ, num. vndecimo, & loco intereſſe petere ſortem principalē. Bal. in l. ſi traditio. q. 4. C. de actio. emp. Rui. cóſi. 141. nu. 9. prope fi. lib. j. Rimin. conſ. 297. num. 10. 11. & 12. libro ſecundo.

Sicut dicimus in contractu cenſus, quòd ſi non ſeruentur pacta, nempe renouatio cautionum ſeu alia pacta, poteſt peti loco damnorum, & intereſſe ſors principalis.

Secundò, quia cùm in inſtrumento dotali ſit ennunciata reſtitutio dotis, vt patet ex illis verbis, in omnem cauſam, caſum, & euentum reſtitutionis dotis, obligatio cameralis facta pro omnibus, & ſingulis intelligitur etiā
2 pro reſtitutione dotis, quia † clauſula, omnia & ſingula, refertur etiam ad ennunciata. Alex. conſ. decimoſeptimo, num. 2. lib. 3. Ruin. conſi. 137. num. 6. lib. primo, & conſil. 103. num. vndecimo, lib. 4. Pariſ. conſ. 97. nu. 91. lib. j. Creſcen. deciſ. 26.

Et in fortioribus terminis poſſe agi via executiua, reſoluit Rota in vna Roman. ſocietatis de Philippenſibus. 3. Martij, 1581. coram R. P. D. Lancellotto.

Tertiò licèt Illuſtr. Cardinalis Sabellus frater Do. Bernardini, & D. Conſtantia eorum mater adijciantur ſolutioni huius dotis, tamen certum eſt, principalem obligationem conſiſtere in perſonam D. Bernardini, alias adie-
3 ctio non valeret, quæ † vt valeat, neceſſe eſt, vt inueniatur perſona, in qua obligatio conſiſtat. l. fi. §. cùm mihi. in fi. ibi, quia niſi à me vim accipiat obligatio, adiectio
4 nihil poterit valere. ff. de verb. oblig. & † non datur adiectus, niſi ſit qui petere poſſit. l. nam cùm. ibi, non inuenimus quis adiectus ſit, quia non eſt qui petere poſſit. ff. de ſtipula. ſeruor.

Non ob. pactum, quòd in euentum, in quem ſolutio pecuniarum dotalium fieret alijs perſonis, quàm Illuſtr. Cardinali ſeu D. Conſtantiæ, eſſet nulla, & haberetur ꝓ non facta, & in caſu reſtitutionis dotis Do. Bernardinus vel eius hæredes ad reſtitutionem non tenerentur.

Quia ſub iſtis verbis generalibus non comprehendi-
5 tur perſona D. Bernardini ita paciſcentis, cùm † in generali ſermone non cenſeatur incluſa perſona loquentis. l. inquiſitio. & ibi Iacob. Butrig. Petr. Cyn. Bar. Bal. Ang. Salyc. & Fulg. C. de ſolutio. c. petitio. vbi gloſ. & Doct. de iureiur. Ruin. conſi. 89. nu. 2. lib. primo, conſi. 42. nu. 15. & conſ. ſeq. num. 17. ad fi. lib. 4. Iac. Grammat. conſil. 2. poſt deciſ. nu. 13. 14. & 15.

6 Et † licèt in iſta materia ſecundum Abb. in d. ca. petitio. in fi. non poſſit dari certa doctrina, ſed ſecundum varietatem caſuum, varia ſequitur deciſio, nihilominus in generali locutione, de qua agitur, non poteſt cenſeri incluſa perſona Do. Bernardini, tum quia non eſt veriſimile, eum voluiſſe perſonam ſuam comprehendere, cùm eius intereſſet, pecunias dotales habere, vt poſſet onera matrimonij ſubſtinere.

Et quando materia eſt indifferens, & quia poteſt cōgruere, & non congruere perſonæ loquentis, tunc, ſi materia eſt talis, in qua generaliter loquens non intellexit veriſimiliter includere perſonā ſuam, vt in caſu noſtro, tunc in tali generali ſermone perſona loquentis non includitur, prout declarat Præpoſ. in c. deinde num. 5. poſt med. ver. aut materia eſt indifferens. diſtin. 26. ita intelligens tex. in d. c. petitio.

Tum etiam, quia ex obſeruantia ſubſecuta ſolutionis
7 factæ D. Bernardino conſtat de eius † mente, quòd noluerit perſonam ſuam includere, quæ mens in iſta materia ſeruanda eſt, ſecundum Saly. in d. l. inquiſitio. verſic. aut de perſona.

Tum & tertiò, quia ſi perſona D. Bernardini include-
8 retur, D. Portia ſoluendo ille iactaſſet ſuum, cùm † ſolutio eſſet nulla, & haberetur pro non facta. contra l. cum de indebito. ff. de proba.

Non obſt. quòd quando generalis ſermo non poteſt verificari in alia perſona, quàm in perſona loquentis, ꝓ vt in caſu iſto, in quo alteri, quàm Do. Bernardino ſolui
9 non poterat, tunc † in generali ſermone includitur perſona loquentis, prout declarat Marſil. in l. j. §. ſi ſeruus. il ſecundo, nu. 2. cum ſeq. ff. de quæſt. Gabriel. de verb. ſignific. conclu. 9. num. 6.

Quia licèt de iure, & vtiliter non poſſet alteri, quàm Do. Bernardino ſolutio fieri, poterat tamen fieri de facto, & nulliter eius fratri, vel creditoribus, & ſic pactum non ſoluendi alijs perſonis, quàm Cardinali, ſeu D. Conſtantiæ non dicitur ſuperfluum, cùm exprimat id, quod tacite de iure inerat. Alexan. conſil. 33. num. 5. lib. j. Aym.
10 conſil. 25. num. 31. quæ † enim ad dubitationem tollendam inſeruntur, non dicuntur ſuperflua. l. quæ dubitationis. de re. iur. l. j. ff. de ædil. edic.

11 Non ob. quòd via † executiua obligationis cameralis non competit, niſi pro his, quæ expreſsè leguntur in inſtrumento. vt per Galleſ. de oblig. camer. par. 3. titu. de vi inſtrum. oblig. camer. nume. 14. & 15. Corn. conſil. 141. nu. 6. & ſeq. lib. 3.

Et in inſtrumento, de quo agitur, expreſſe legitur, D. Bernardinum nō teneri ad reſtitutionem dotis, quatenus ſoluatur alteri, quàm Cardinali ſeu Dominę Conſtantiæ. Vnde cùm ſolutio, nec Cardinali, nec Do. Conſtantiæ facta fuerit, ſequitur, Dominum Bernardinum ad reſtitutionem dotis non teneri.

Siquidem pro reſponſione dicitur, quòd tunc intraret obiectum, quando in inſtrumēto expreſsè legeretur pactum negatiuum de non ſoluendo Do. Bernardino, quod quidem non legitur, cùm ſub illis verbis generalibus, alijs perſonis, non includatur perſona D. Bernardini, vt ſupra deductum eſt.

12 Non ob. ſi dicatur, quòd † obligatio cameralis non cōpetit pro his, quæ veniunt ex interpretatione iuris, vt ꝑ Gabriel. vbi ſupra, prout accidit in caſu iſto, in quo à generalitate illorum verborū, alijs perſonis, eximitur perſona Domini Bernardini ex interpretatione iuris, quæ habet, quòd in generali ſermone non includitur perſona loquentis.

Quia id verum eſt, quando ea, quæ veniunt ex interpretatione iuris, allegantur per viam actionis: at ſecus, quando allegantur per viam replicationis, vt in caſu noſtro, quia tunc pro ijs competit obligatio cameralis, prout reſolutum fuit in illa Roman. cenſus coram me. 17. Iunij, 1580.

Quòd autem in caſu noſtro per viam replicationis allegetur, quòd perſona Do. Bernardini non ſit incluſa ſub illis verbis generalibus, alijs perſonis, patet, quia Do. Alexander tanquàm hæres Do. Portiæ agit via executiua ad reſtitutionem dotis, de qua agitur, contra D. Bernardinum, qui ſe obligauit in forma cameræ pro omnibus, & ſingulis expreſſis in inſtrumento dotali, inter quę expſſe

legitur

legitue reſtitutio dotis enunciata: Do. Bernardinus excipit ſe non teneri ad hanc dotis reſtitutionem, ſtante pacto negatiuo de non ſoluendo dotē alijs perſonis, quàm Cardinali, vel D. Conſtantiæ, & ſtāte, quod dos, nec Cardinali, nec D. Conſtantiæ ſoluta fuit: D. Alexander replicat ſub illo pacto negatiuo perſonam D. Bernardini, cui dos fuit ſoluta, non comprehendi, ex regula iuris, quòd
2 in generali ſermone non includitur perſona loquentis.

Non ob. alia deducta pro parte D. Bernardini.

Quia bene tolluntur per D. Biſciam.

Roman. compromiſſi. Die 14. Februarij. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Alimenta repetuntur pro burſali diſpendio, non pro labore perſonæ.*

2 *Alimenta ſunt præſtanda de fructu, ſeu lucro ex pecunia, vel capitali prouenieute, non autem de ipſa pecunia, vel capitali, niſi quando lucrum non eſt ſufficiens.*

3 *Fructus pecuniæ datæ pro alimentis taxandi ſunt ad rationem cenſus.*

4 *Conſuetudo ſoluendi intereſſe pecuniæ non datæ ad lucrum ea attenditur, ſecundum quam minus lucrum ſoluitur.*

5 *Periculum amiſſionis ſortis principalis facit lucrum aliàs illicitum licitum eſſe.*

DECISIO DCCXLII.

IN Roman. compromiſſi dubitatū de pluribus.

Primò à quo tempore alimenta per Do. Iacobum Antonium D. Martiæ, eiuſque ancillæ præſtita computari debeant.

Secundò ad quam ſummam illa ſint taxāda pro quolibet menſe.

Tertiò, an debeantur fructus pecuniarum, quas Martia pro alimentis ſibi, & ancillæ præſtandis Do. Iacobo Antonio dedit.

Quartò poſito, quòd debeantur, ad quam ſummam taxari debeant.

Quoad primam Domini fuerunt concordes, nō probari per teſtes, quòd alimenta computari debeant ab anno 1569. incluſiue. Nam tertius teſtis Martiæ iuxta octauum dum deponit de anno 1569. incluſiuè vſque ad tempus matrimonij Martiæ, loquitur de habitatione eiuſdem Martiæ in domo Iacobi Antonij.

Quo verò ad alimenta nil aliud dicit, niſi, quòd tempore, quo teſtis receſſit, Iacobus Antonius, & Martia cœperunt facere expenſas alternatis menſibus: quandiu autem durauerint, teſtis dicit ſe neſcire. Tertius teſtis Iacobi Antonij iuxta 6. non concludit.

Quoad ſecundam Domini taxarunt alimenta ad ſcuta 7. pro quolibet menſe, moti ex dicto Bal. in l. patrem.
1 circa ſi. per illum tex. C. de nup. vbi volt, † alimenta repeti pro burſali diſpendio, non pro labore perſonæ. ſequitur Pet. Rauen. ſing. 28.

Et propterea non habuerunt in conſideratione dicta teſtium Iacobi Antonij taxantium alimenta iſta ad ſummam ſcutorum 15. pro quolibet menſe, quia teſtes non habuerunt rationem ſolius burſalis diſpendij, ſed etiam laboris, & moleſtiæ, dum dicunt, quòd Martia tempore infirmitatis occupabat non ſolum propriam ancillam, ſed etiam famulos & ancillas Iacobi Antonij, & quod Martia propter eius infirmitatem erat intolerabilis, vt in 11. & 12. concluſ.

Nec viſum eſt Dominis reducere alimenta huiuſmodi ad minorem ſummam, prout pro parte Martiæ prætendebatur, & aliqui etiam ex Dominis ſentiebant, quia teſtes probant aliquas impenſas extraordinarias factas tempore, quo Martia infirmabatur.

Quoad tertiam Domini tenuerunt, fructus deberi ex pecunijs, quas Martia pro alimentis proprijs, & ancillæ dedit Iacobo Ant. quia mens Martiæ cenſetur fuiſſe, vt
ex emolumento ex illis pecunijs percipiendo alimenta
2 ſibi, & ancillæ præſtarentur, pro † vt in ſpecie firmat
Imol. in l. diui. num. 2. in ſi. per illum text. & ibi Alex. nume. 6. ff. ad l. Falcid. & alimenta, vt inquit Alc. conſil. 36. num. 2. tom. 2. lib. 5. non debent præſtari de capitali, ſed de lucro ex capitali ipſo proueniente. l. 5. §. j. ff. vbi pupil. educ. debeat. & l. Imperator. ff. ad Treb.

Et non debet tangi capitale, niſi quando lucrum non eſt ſufficiens, prout reſolutum fuit octaua Nouembris, anni præteriti.

Circa quartam, & vltimam Domini taxarunt fructus dictarum pecuniarum, non ad ſcuta 12. ad rationē
3 ſocietatis officij, ſed ad ſcuta 8. ad † rationem cenſus, ex
his, quæ ſcribit Roman. conſil. r 39. ſub nume. 5. & ſing. 279. ver. pone. in quibus locis vult, quòd ſi in ciuitate variæ ſunt conſuetudines dandi pecunias ad lucrum, &
pupillus petat à tutore intereſſe pecuniæ non datæ ad
4 lucrum, quòd † debet attendi conſuetudo, ſecundum
quam non maius, ſed minus lucrum ſoluitur, per text. clarum in l. tutor qui repertorium. §. ex cæteris. ff. de admin. tuto. ſequitur Lup. in cap. per veſtras. §. 7. nume. 2. poſt med. fol. mihi 248. de dona. inter virum & vxo.

Vnde in propoſito arguendo de conſuetudine generali ad particularem ipſius Martiæ, quæ conſueuit dare pecunias ſuas ad lucrum diuerſimode, nempe ad ſocietatem officij, & ſic ad maius lucrum, & ad cenſum, & ſic ad minus lucrum, debet attendi minus lucrum ad rationem cenſus.

Præterea ratio, cur Domini non taxarunt fructus, de
quibus agitur, ad rationem ſocietatis officij, fuit, quia
5 † ceſſauit periculum vitæ Martiæ, & per conſequens
amiſſionis ſortis principalis, quod ſolum periculum in ſocietatibus officiorum facit eſſe licitum lucrum 12. pro centenario, vt notiſſimum eſt.

Gadicen. adiunctorum. Die 14. Februarij. 1582.

S V M M A R I V M.

1 *Conc. Triden. c. 4. ſeſ. 6. & c. 6. ſeſ. 25. habent locum in capitulis non ſolum exemptis, ſed etiam habentibus conſuetudines, ſententias, iuramenta, & concordias. & de eorum vario intellectu, & eadem fere diſpoſitione vide num. ſequentibus.*

2 *Epiſcopi, & alij maiores prælati poſſunt viſitare, corrigere, & emendare capitula non ſolum auctoritate apoſtolica, ſed etiam ordinaria.*

3 *Decreta Conc. Trid. ſeſ. 6. c. 4. & ſeſ. 25. ca. 6. habent locum etiam in capitulis habentibus ſtatuta.*

4 *Conc. Trid. c. 6. ſeſ. 25. loquitur in eiſdem terminis, in quib. loquitur c. 4. ſeſ. 6.*

Item quòd dictum c. 6. venit ampliatiuè, & limitatiuè ad dictum c. 4. nu. 5.

Item quod dictum ca. 6. non procedit in illis Epiſcopis, aut eorum vicarijs, qui quocunque iure maiorem habent poteſtatem, quam in eo decreto comprehendatur. nu. 6.

Item quòd dictum capitu. 4. debeat intelligi diſiunctiuè. numero 7.

8 *Capitula non habentia exemptiones, vel conſuetudines, vel ſententias, vel iuramenta, vel concordias, vel ſtatuta, poſſunt vti diſpoſitione c. 6. Conc. Trid. ſeſ. 25. circa conſilium*

ſilium & aſſenſum duorum capitularium, ſed remanent
ſub diſpoſitione iuris communis.

9 *Declaratio congregationis Conc. Triden. quòd cap 4. ſeſ. 6. & c. 6. ſeſ. 25. habeant locum in capitulis exemptis tantum, quomodo intelligatur.*

DECISIO DCCXLIII.

DOmini in vna Gadicen. adiunctorum, proponēte R.P.D. Decano, tractarūt de ordine Sanctiſſimi, 14. Februarij, 1581. de intellectu duorum decretorum Concil. Tridenti. videlicet, capitu. quarti, ſeſſio. 6. & cap. 6. ſeſſ. 25. ſuper quorum intelligentia plura firmarunt.

1 Primò, quòd † habent locum in capitulis non ſolum
exemptis, ſed etiam habentibus conſuetudines, ſententias, iuramenta, & concordias, prout expreſſe loquitur c. 4. cuius verba viſa ſunt Dominis clariſſima.

Secundò, quòd Epiſcopi, & alij maiores prælati poſſunt viſitare, corrigere, & emendare capitula non ſolum
2 auctoritate apoſtolica, ſed † etiam ordinaria, ponderando dictionem, etiam, poſitam in d. c. 4. quæ implicat auctoritatem ordinariam.

Tertiò, quòd decreta iſta habent locum etiam in capi
3 tulis habentibus † ſtatuta, licèt de eis in d. ca. 4. ſpecifica mentio non fiat, & ad id ponderarunt Domini d. cap. 6. in fi. ibi, ex conſtitutionibus. Ac etiam mouebantur ea ratione, quod ſi ſtatutum tollit exemptiones, & priuilegia, multò magis cenſetur voluiſſe tollere ſtatuta.

Quartò, quòd dictum ca. 6. loquitur in eiſdem termi-
4 nis, in quibus loquitur dictum capitu. 4. videlicet † in
capitulis habentibus exemptiones, conſuetudines, ſententias, iuramenta, concordias, quia dictum ca. 6. habet relationem ad dictum c. 4. & ideo ſecundum terminos illius intelligi debet.

Quintò, quòd dictum c. 6. venit ampliatiuè, & limita-
5 tiuè ad dictum c. 4. ampliatiuè, † quatenus ampliat dictum c. 4. vt procedat etiam, quando Epiſcopus extra viſitationem proceſſerit: limitatiuè verò, quatenus limitat hāc ampliationem, vt habeat locum, dummodo Epiſcopus, vel eius Vicarius de conſilio, & aſſenſu duorum capitularium procedat.

Sextò, quòd diſpoſitio dicti cap. 6. circa conſilium, & aſſenſum duorum capitularium non procedat in illis
6 † Epiſcopis, aut eorum Vicarijs, qui ex cōſtitutionibus,
vel priuilegijs, aut conſuetudinibus, ſiue concordijs, ſeu quocunque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iuriſdictionem, quàm in eo decreto comprehendatur.

Septimò, quòd dictum cap. 4. debeat intelligi diſiun
7 ctiuè, hoc eſt, † in capitulis habentibus, vel exemptio-
nes, vel conſuetudines, vel ſententias, vel iuramenta, vel concordias: alias ſi intelligeretur coniunctiuè, ſuperflua & eluſoria eſſet eius diſpoſitio: nullum enim inueniretur capitulum, in quo exemptio, conſuetudo, ſententia, iuramentum, & concordia ſimul concurrerent.

Vltimò, quòd capitula non habentia exemptiones, vel conſuetudines, vel ſententias, vel iuramenta, vel con
8 cordias, vel ſtatuta, non † poſſunt vti diſpoſitione dicti
cap. 6. circa conſilium, & aſſenſum duorum capitulariū, ſed remanent ſub diſpoſitione iuris communis.

Præterea, quia Congregatio Cardinalium Conc. Triden. interpretum declarauit, decreta prædicta habere lo
9 cum in capitulis exemptis tantum, puto, † declarationē
debere intelligi, capiendo exemptionem in genere, vt ſcilicet, dicta decreta non procedant in capitulis ſubditis, ſed in exemptis tantum, hoc eſt, in liberis, & immunibus à viſitatione, correctione, & emendatione Epiſcoporum, ita vt capitula exempta non ſolum dicantur illa, quæ habent exemptiones, ſed etiam ea, quæ habent conſuetudines, iuramenta, ſententias, concordias, quarū vigore ſint exempta, hoc eſt, immunia & libera à viſitatione, & correctione Epiſcoporum. Et pro hac intelligētia plurimum facit decretum eiuſdem Conc. Trid. ca. 4. ſeſ. 14. vbi omnes prælati in eccleſijs ſuis reſidentes poſſunt viſitare, punire, & corrigere quoſcunque clericos ſeculares qualitercunque exemptos.

Deinde ſubditur, quibuſcunque exemptionibus, conſuetudinibus, ſententijs, iuramentis, concordijs ipſis clericis minime ſuffragantibus. Demum in fine dicitur, ipſorum exemptorum contemplatione.

Et ſic patet ibi, quòd clerici habentes exemptiones, conſuetudines, ſententias, iuramenta, & concordias, appellantur generali nomine exempti.

Salamantin. iuris viſitandi. Luna, 28. Februarij. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Exemptioni viſitationis etiam immemorabili hodie eſt derogatum per Conc. Trid.*

2 *Conc. Trid. in capellis regijs expreſsè præſeruat diſpoſitionem c. cum capella. de priuileg.*
Declara tamen, vt ibi, & nu. 4.

3 *Exemptio conceſſa quoad vnum, non extenditur quoad alia.*

5 *Decreta Conc. Trid. de viſitatione loquentia habent locum etiam in capellis regijs.*

6 *Immemorabilis habet vim priuilegij, ſed non eſt verum priuilegium.*

7 *Diſpoſitio c. cum capella. de priuileg. non extenditur ad priuilegium fictum reſultans ex immemorabili.*

DECISIO DCCXLIIII.

DOmini denegarunt remiſſoriam ex capite irreleuantiæ propter decreta Conc. Trid. capitu. 8. ſeſ. 7. c. 8. ſeſ. 21. cap. 3. & cap. 9. ſeſ. 24. In † qui-
bus decretis quoad viſitationem derogatur etiam immemorabili.

Nec ob. quod iſta decreta loquuntur in alijs eccleſijs, non in capellis regijs, in quibus Concil. Triden. expreſſe
2 † præſeruat diſpoſitionem c. cum capella. de priuileg. vt
in c. 11. ſeſ. 24.

Nam reſpondetur, quòd c. cùm capella. à Conc. Triden. præſeruatum, non loquitur de priuilegio exemptionis generali, ſed de ſpeciali quoad ſuſpenſionem, vel excommunicationem, aut interdictum, & ideo ſecundum Docto. ibi capellani regij delinquentes in capella, licèt non poſſint ab Epiſcopo ſuſpendi, vel excommunicari, aut interdici, poterunt tamen alia pœna puniri, quia non ſunt ſimpliciter exempti, ſed quoad quid, hoc eſt, vt nō valeant excommunicari, aut ſuſpendi, aut interdici: &
3 † exemptio conceſſa quoad vnum non extenditur quo-
ad alia, immo conceſſio vnius eſt derogatio alterius, vt per Inno. ibi prope fi. ver. item nota. Hoſt. col. 3. ad fi. verſ. quo circa. Io. And. in prin. Card. q. pe. But. num. 4. Abb. in fi. & Soc. nu. 5. ver. & ideo.

Vnde Conc. Trid. præſeruauit ca. cum capella. ſolum
4 † quoad ſuſpenſionem, vel excommunicationem, aut
interdictum, de quibus loquitur, non autem quoad viſitationem, de qua nullum verbum

5 Et † propterea decreta Conc. Trid. de viſitatione loquentia, habent locum nedum in alijs eccleſijs, ſed etiā

in

In capellis regijs. Præterea poteſt etiam reſponderi, q̃ li
6 cèt † immemorabilis habeat vim priuilegij, non tamen eſt verum priuilegium; Soc.conſil. 160.nu.22.lib.2.cùm multa (vt ipſe inquit) poſſint acquiri per viam priuilegij, quæ non poſſunt per viã immemorabilis. ſequitur Caſſan.conſ. 34.nu.13. Aym.de antiq.temp.par.4. ſect.abſolutis differentijs. nu.10.& 51. Gabriel.de præſcrip.conclu.j. nu. 42.

Quare c.cùm capella, præſeruatum à Conc. Tridens.
7 in eo quod loquitur de priuilegijs apoſtolicis, † non debet extendi ad priuilegium fictum reſultans ex immemorabili, quia c.cum capella loquitur de priuilegijs exẽptionis, quæ tanquàm odioſa, & ordinariæ iuriſdictioni præiudicialia, debent ſtricte intelligi, vt per Doct.ibi, & alibi paſſim.

Pientin.affictus Vener.19. Martij. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Remiſſio penſionis eſt facienda conductori propter caſum fortuitum.*

2 *Remiſſio penſionis propter bellum, quod erat tempore locationis, non fit. ex communi.*

Ampliatur etiam ſi bellum non eſſet inchoatum, ſed dubitaretur de eo. nu. 3.

4 *Caſus fortuitus, qui potuit præuideri, & non fuit præuiſus, culpæ aſcribitur.*

D E C I S I O DCCXLV.

CONcluſum, Petrum teneri ad ſolutionem affictus vltimi triennij, quia cùm continuauerit in locatione per aliud triennium nulla præcedente intimatione, quam nolens ſequi locationem tenebatur coram duobus teſtibus locatori facere iuxta tenorem 10. cap. in inſtrumento affictus inſerti, conſequens fit, vt cẽſeatur renouata locatio ad aliud triennium cum eiſdem pactis, & modis ſuperius expreſſis, prout in eodem c. 10. continetur.

Non obſt. quòd propter bellum Senenſe, & propter defectum animalium prædia non potuerunt coli, & ſic
1 † ex caſu fortuito ſit facienda remiſſio penſionis, iuxta tex. in ca. propter ſterilitatem, de locat. late Conat. pract. quæſt. cap. 10.

Quia iſte caſus fortuitus fuit præuiſus, cùm tempore huius tacite recondnctionis bellum vigeret, quo nõ obſtante Petrus in locatione continuauit, ideoq́ue non eſt locus remiſſioni.

2 Communis † eſt enim concluſio, quòd non fit remiſſio propter bellum, quod erat tempore locationis, quia imputandum eſt conductori, qui ſciuit ſtatum, & conditionem rei, & vidit periculũ imminere, & nihilominus conduxit, vnde non excuſatur à ſolutione penſionis. arg. l. qui bona. § de illo. ff. de dam. inf. l. cũ. & eius, quod no. in l. ſi habitatores. §. ſi. ff. locati. Cyn. in l. ex conducto. §. 1. in addi. ff. locat. quem refert, & ſequitur Bald. in l. ſi ea lege. ſub num. 3. C. de vſur. in c. j. § vaſalli. nume. 2. de pac. conſtan. & conſ. 329. num. 4. lib. 5. Roman. Aret. & Alex. in l. interdum §. ex naufragio omnes. in fi. ff. de acquir. poſſeſ. Aret. conſ. 159. num. 2. verſ. aliquando guerra impedit. Alex. conſil. 122. num. 4. lib. 5. Iaſ. in l. prima. num. 98. circa med. ver. 2. ego limito. C. de iure emphy. Rip. de priuileg. contra. caus. peſt. nume. 44. Dec. conſil. 312. prope fi. ver. & ſicut non debet. Calcan. conſ. 24. nume. 11. & 12.
3 Vbi † ampliat etiam ſi bellum non eſſet inchoatum, ſed dubitaretur de eo. Afflic. deciſ. 365. num. 8. vbi loquitur
4 in terminis noſtris tacitæ reconductionis. Vnde † cùm bellum in caſu noſtro potuerit tempore tacitę reconductionis præuideri, non connumeratur inter caſus fortuitos, ſed culpæ aſcribitur, vt inquit Bal. in d. §. vaſalli. nu. j. per l. ex conducto. §. ſi vis tempeſtatis. ff. locat. ſequitur Alex. d. conſil. 122. nu. 4. Calcan. d. conſi. 24. numero 11. circa med.

Dixerunt tamen Domini, Petrum non teneri ad ſolutionem integri affictus, quia cùm fuerint locata prædia, & animalia pro affictu annuo 310. ſcutorum, & animalia fuerint depredata ante annum 1554. affictus debet ſolui de prædijs tantum, non autem de animalibus, quæ perierunt periculo locatoris, vt iam reſolutum fuit: exceptis tamen 12. vacchis pro quibus penſio eſt ſoluẽda.

Roman. compromiſſi. Die 23 Martij. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Iuramento creditoris circa quantitatem ſtatur probato debito etiam ex confeſſione debitoris. ex communi. numero 2.*

Intellige tamen & declara, vt nu. 3. 4. & 5.

4 *Dolus debitoris in negando debitum cum difficultate probationis, operatur, vt creditor poſſit circa quantitatem debiti iurare.*

5 *Creditoris iuramento non debet ſuper quantitate debiti ſtari, quando debitum eſt confeſſatum, ſed quantitas eſt in dubio.*

6 *Iuramentum ſuper quantitate mutui poteſt creditori deferri, vbi mutuum probatum ſit, & quantitas ex coniecturis deprehendi poſſit. ex communi.*

7 *Iudex poteſt refrenare iuramentum iuxta illud, quod ſibi videbitur veriſimile.*

8 *Iuramentum ſuper quantitate præſtationis alimentorum quæ confeſſa fuerunt, deferri non poteſt, niſi ex coniecturis aliquaquantitas deprehendatur.*

D E C I S I O DCCXLVI.

IN Roman. compromiſſi 23. Martij, 1583. dubitaui, an ſtante, quòd ſit probata pro parte D. Iacobi Antonij præſtatio alimentorum tam per teſtes vtriuſque partis, quàm ex confeſſione Martiæ, de qua in 19. & 21. art. circa tempus ſtandum ſit iuramento D. Iacobi Anto
1 nij, prout videmus in ſimili, quòd † probato debito etiã ex confeſſione debitoris circa quantitatem ſtatur iuramento creditoris, vt per deciſ. Pedamon. 96. nu. 3.

2 In quo dubio, licèt † communis opinio ſit, quòd ꝓbato debito poſſit quantitas ipſius iuramento creditoris probari. prout voluit Rayn. de Forliu. in l. j. per illũ tex. ff. de in lit. iuran. & per l. ſi. C. de bon. auct. iud. poſſid. refert & ſequitur Veronen. caut. 210. Dec. in ca. j. nu. 33. prope fi. ver. tertiũ accedat. de prob. in l. certi condictio. §. quoniam. nu. 7. circa med. ff. ſi cer. pet. in l. in actionib. nu. 13. circa med. ver. & ad hoc bene facit. ff. de in lit. iuran. in l. ſi. nu. 24. C. de eden. conſ. 446. nu. 14. ante med. verſicu. & hoc in propoſito. & conſil. 536. numero 14. Marſil. ſing. 322. & 689. Deciſ. Pedamont. 96. numero 3. & de communi teſtatur Bolognet. in d. l. in actionibus. nume. 86. circa med.

3 Nihilominus hoc dictum Rayn. intelligitur, † quãdo debitor negaſſet debitum, & conuictus eſſet de mendacio, & conſtaret de eius dolo; nam tunc probato debito ſtatur quoad quantitatem illius iuramento creditoris, idq́ue colligitur ex eo, quod Rayner. & ſequaces loquũtur, quando per teſtes, aut acta fuiſſet probatum debitum,

ſtum, licèt non conſtaret de quantitate, & ſic præſuppo-
nunt debitum fuiſſe negatum, alias nõ opus fuiſſet, ꝓba-
re debitum per teſtes aut acta; at ſecus eſt, qñ debitor nõ
negaret debitum, immo fateretur illud, ſed non in tãta
quantitate, quia hoc caſu deciſ. Ray. videretur ſatis dura,
cur magis circa quantitatem debiti ſtandum eſſet iura-
mento creditoris, q̃ debitoris. & ita late declarat Aym.
de antiq. tempor. par. j. ſect. vidimus, nu. 15. verſ. ſecundo
reſpondeo. & nu. ſeq. ſequitur Plot. in l. ſi quãdo. nu. 660.
poſt med. verſ. & debent intelligi, & nu. ſeq. C. vnde vi. &
hanc quoque declarationem ſentit d. deciſ. Pedamont.
96. in fi. dum ibi præcipue ſe fundat in dolo præſumpto
debitoris, qui noluit exprimere quantitatem debiti, &
Bolognet. in d. l. in actionibus. nu. 86. in fi. vbi firmat do-
4 ctrinam Rayne. non † eſſe veram, quando non concur-
rit dolus cum difficultate probationis, & hoc idem ſen-
ſerunt Purpur. in l. admonendi. nu. 165. & ibi Rip. num.
188. in fi. ff. de iureiuran.

Præterea, quando debitor fatetur debitum, ſed negat
fuiſſe illius quantitatis, quem aſſerit creditor, tunc etiã
ſi per teſtes, vel acta debitum probaretur, de quantitate
5 autem non conſtaret, non † debet ſuper quantitate ſtari
iuramento creditoris, niſi concurrant aliæ coniecturæ,
prout firmat Aym. d. ſect. vidimus, num. 18. in fi. & latius
Plot. in d. l. ſi quando. num. 661. & eſt doctrina Bar. in d.
6 l. admonendi. nu. 40. vbi vult, quòd ſi duo † teſtes probẽt
me mutuaſſe tibi pecuniam, ſed ignorent, vel non recor
dantur de quantitate, & ex aliquibus coniecturis poteſt
coniecturari quantitas, vtpote, quia duo alij teſtes pro-
bent te petijſſe à me mutuo decem, vtique ex iſtis ꝓba-
tionibus ſimul iunctis poſſet mihi iuramentum defer-
ri, & Bar. ſequitur But. in c. fi. num. 12. circa med. verſi. ſi
eſt defectus iuriſdictionis. de iureiuran. Alex. conſil. 69.
nu. 6. lib. 2. Iaſ. in l. certi condictio. §. quoniam. nu. 10. ver.
aduerte etiam. ff. ſi cer. peta. Marſil. in l. certi condictio. §.
idem Cornelio. nu. 3. ff. de quæſtio. Veronen. d. caut. 210.
circa fi. ver. ſed tu vide. Aym. conſil. 98. nu. 9. & ſect. vidi-
mus. nume. 20. Plot. in d. l. ſi quando. ſub num. 661. Rip.
aſſerens hanc eſſe communem in d. l. admonendi. nu-
mero 188.

Et hoc idem in effectu ſentit Rayn. dum dixit, quòd
7 iudex † poteſt refrenare iuramentum iuxta illud, quod
ſibi videbitur veriſimile, & ita Rayn. intelligit Veronen.
d. caut. 210. in fi. & Marſil. in ſing. ſupra citatis.
8 Vnde † cùm in caſu noſtro D. Martia non negauerit,
ſed confeſſa fuerit alimenta, immo vlterius fiſſa fuit, il-
la fuiſſe ſibi præſtita per ſpatium octo annorum, cumq;
non concurrant coniecturæ ſufficientes, vt apparet ex
præmiſſis, non poteſt eſſe locus delationi iuramenti.

Forliuien. pradij de Magliano. Mercur. 4. Maij. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Hæres grauatus debet habere non ſolum quartam, ſed etiã
fructus quartæ.*
2 *Res alienata per hæredem ei computatur in quartam.*
3 *Fideicommiſſario incumbit onus probandi hæredem tot
fructus percepiſſe ex tribus partibus hæreditatis, vt ab
ſorbeant quartam, vel rem alienatam ab eo exceſſiſſe
quartam.*

D E C I S I O DCCXLVII.

Omini etia firmarunt. Primò, quòd hæres graua
1 tus debet habere non ſolum quartam, † ſed etiã
fructus quartæ. l. mulier. §. ſi hæres. ver. alia cau-
ſa. ff. ad Trebel. l. quod de bonis. §. fructus. & ibi Paul. de
Caſtr. nume. 3. ff. ad l. Falcid. Rip. in l. in fideicommiſſa-
riam. num. 24. & ibi Hier. Lauren. num. 46. ff. ad Trebel.
Pic. in l. in quartam. nume. 109. verſicu. caue tamen. ff. ad
legem falcid.
2 Secundò, quòd regulariter † res alienata per hæredẽ
computatur ei in quartam. l. Marcellus. §. res quæ. & ibi
Bar. & alij. ff. ad Trebel. Docto. communiter in dicta l. in
quartam. etiam inuito fideicõmiſſario. Bar. d. §. res quæ.
num. 2. verſic. ſed fideicommiſſario inuito. & ibi Pau. de
Caſt. ſub nu. 3. Imo. nu. 10. ver. & adde & Iaſ. nu. 12. Rip.
in d. l. in quartam. ſub nu. 96. Soc. iun. nume. 89. in fi. in-
quiens hanc concluſionem de plano procedere. Bolo-
gnet. nũ. 236. cum ſeq.
3 Tertiò, quòd fideicõmiſſario † incumbit onus probã
di hæredem tot fructus percepiſſe ex tribus partibus hæ
reditatis, vt abſorbeant quartam, vel rem alienatam ab
eo exceſſiſſe quartam, quia cùm hæres habeat intentio-
nem fundatam, quòd ei debetur quarta, & quod res per
eum alienata regulariter imputatur ſibi in quartam, ſi
fideicommiſſarius vult dicere contrarium, debet ꝓbare.

Forliuien. fideicommiſſi. Mercurij. 4. Maij. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Bona ſubiecta fideicommiſſo non veniunt in inſtitutione hæ
redis. ex communi.*
2 *Amplia etiam ſi de illis teſtator diſponere potuiſſet, nu-
mero 3.*
Limita tamen, & declara, vt nu. 2.

D E C I S I O DCCXLVIII.

Omini dixerunt, Euangeliſtam ex eo, quòd in te
ſtamento inſtituit filium, & ſubſtituit filias, nõ
fuiſſe vſum facultate alienandi ſibi in diuiſio-
1 ne data, quia communis eſt concluſio, quòd † in inſtitu
tione hæredis non veniunt bona ſubiecta fideicommiſ-
ſo, & ſic prohibita alienari. Bar. in l. codicillis. §. inſtituto.
num. 5. & ibi Imol. in fi. ff. de leg. 2. Bal. in l. j. in princi. C.
quę res pignor. &c. Alex. conſi. 168. num. 6. lib. 2. Iaſ. con-
ſil. 24. ſub num. 4. lib. 4. Dec. conſil. 378. num. j. Pariſ. cõ-
ſil. 16. num. 19 & conſi. 93. num. 38. lib. 2. Deciſio Peda-
mont. 85. ad fi. & communem inquit Roland. conſil. 71.
num. 26. lib. 2.

Non ob. quòd in deciſione data fuit facultas alienan-
di, quo caſu cenſetur etiam data facultas inſtituendi hę
2 redem in teſtamento, & † ſic in generali inſtitutione ve-
niunt omnia bona propter liberam alienandi faculta-
tem. Alexan. conſi. 57. nu. 6. lib. 3. bene Soc. conſi. 43. nu-
mero 2. libro 4.

Quia in caſu iſto non ſolum inductum fuit fideicom
miſſum fauore Petri Franciſci, & Pauli de Monſigna-
nis, ſed etiam contemplatione totius familiæ de Monſi
gnanis. Vnde quamuis Euangeliſta in diuiſione habue-
rit à Petro Franciſco, & Paulo facultatem alienandi, re-
manebat tamen fideicommiſſum quoad alios de Mon-
ſignanis, quo ſtante non poteſt dici, quòd in generali
inſtitutione includantur bona ſubiecta fideicommiſſo,
& bene facit Aym. conſ. 19. num. 13. firmans in generali
inſtitutione hæredis non cenſeri comprehenſa bona ſu-
3 biecta reſtitutioni, etiam † ſi de illis teſtator diſponere
potuiſſet, allegando Aret. conſ. 74. nu. 10. ad fi. & nu. 11.
Corn. conſ. 165. nu. 19. 20. & 21. lib. 2. & Iaſ. in l. qui poſt
nu. 3. C. de legat.

Romanen. fideicommiſſi. del Deto. Die 22. Aprilis. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Filius hæres inuentarium non conficiens tenetur indiſtinctè creditoribus hæreditarijs, nulla facta deductione legitimæ.*

Immo etiam ſi conficiat, non deducit legitimam quoad creditores hæreditarios, ſi hæreditas non ſit ſoluendo: aliàs ſecus. num. 3.

2 *Hæres non conficiens inuentarium tenetur ad ſupplementum legitimæ de ſuo proprio.*

Fallit, niſi hæreditas ſit ſoluendo. nu. 4.

3 *Aes alienum debet ante legitimam deduci.*

5 *Hæres extraneus, quando hæreditas eſt ſoluendo, deducit legitimam etiam ſi inuentarium non fecerit.*

6 *Fideicommiſſarius vniuerſalis ſubrogatur loco hæredis.*

7 *Filia, an & quando poſſit repellere fideicommiſſarium exceptione retentionis aliquorum bonorum pro legitima debita fratri in bonis patris, vide diſtinctionem.*

DECISIO DCCXLIX.

DOmini concorditer ſteterunt in deciſis ex rationibus in deciſione adductis.

Non ob. nouiter pro parte Bernardinæ allegata, quæ ad duo rediguntur.

1 Primum eſt, † quòd ſi filius hæres inuentarium non conficit, tenetur indiſtinctè creditorib. hæreditarijs, nulla facta deductione legitimæ. glo. & Doct. in l. fi. §. ſi quis autem temerario. C. de iure deliber. & ratio eſt clara, vt inquit Salyc. ibi circa med. verſ. quæro. cum glo. quia legitima debetur ære alieno prius deducto. l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoſ. teſtam.

Et non eſt dubium, quòd non confectio inuentarij præiudicat filio in legitima quoad creditores, vt inquit Suar. in l. quoniam in prioribus. ampliat. 7. num. 18. poſt prin. verſi. conſidera quia. & Pau. de Caſt. conſil. 188. numero 2. lib. 2.

Secundum eſt id, quod tradunt Docto. in l. in quartã. in prin. q. Barto. circa ſupplementum legitimæ. & in ſpecie, quod ſcribit Ang. in l. ſi patet. num. 5. C. de inſtitu. & ſubſtitut. & in l. Papinianus. §. ſi conditione. num. 5. ff. de

2 inoffi. teſtamen. in quibus locis Ang. ſentit, † quòd ſi hæres non confecit inuentarium, tenetur ad ſupplementũ legitimæ de ſuo proprio, & cum opin. Ang. videtur tranſire Alexan. in d. l. in quartam. num. 30. poſt med. verſic. finaliter Ang. tenet, & clare hoc firmat ibi Pic. num. 262. circa med. ver. licet Ang. videatur, & num. ſeq. Rip. num. 213. & Soc. iun. num. 46.

Vnde cùm Bernardina eſſet creditrix Ioã. Petri patris ratione ſupplementi congruæ dotis, & Io. Baptiſta filius, & hæres eiuſdem Ioã. Petri ſimpliciter ſine confectione inuentarij paternam hæreditatem adierit (prout nunc de nouo in facto præſupponitur) ſequitur, vt ſententia Gubernatoris cõdemnans Ioan. Baptiſtam ad ſoluendũ Bernardinæ ſupplementum congruæ dotis, cenſeatur cõdemnaſſe ad ſoluendum illud non ſolum de legitima Io. Baptiſtæ, ſed etiam de ſuo, quatenus non extarent bona hæreditaria pro ſatisfactione dicti ſupplementi.

Sed pro reſponſione primi fundamenti animaduertẽdum eſt, quòd confectio, vel non confectio inuentarij nil releuat quoad creditores, aduerſus quos filius legitimam deducere non poteſt non ſolum ſi inuentariũ non

3 fecit, ſed etiam ſi fecerit, quia † legitima non debetur, niſi ære alieno deducto, & ſic æs alienum præcedit legitimam, prout bene deducit Pau. de Caſt. d. conſi. 188. numer. 2. deciſ. Pedamont. 148. num. duodecimo. verſicu. & quoad creditores.

Vnde aditio Ioan. Baptiſtæ ſine inuentario non facit eum magis teneri Bernardinæ creditrici, quàm ſi inuentarium feciſſet, cùm filius indiſtinctè, ſiue fecerit, ſiue non fecerit inuentarium, non poſſit contra creditores legitimam deducere, vt per Pau. de Caſt. & deciſio. Pedamont. vbi ſupra.

Id autem procedit, quando hæreditas non eſt ſoluendo, ita vt, facta deductione legitimæ, bona, quæ ſupereſſent, non ſufficiunt ad ſatisfactionem creditoribus: at ſecus, quando hæreditas eſt ſoluendo, prout in caſu noſtro, quia tunc creditor patris non poteſt petere, vt ſibi ſatisfiat ſuper legitima filij, quia de hæreditate eſt creditori ſatisfaciendum, & poſtea filius legitimam deducit, vt per Suar. in d. 7. ampliat. ſub nu. 18.

Quamobrem aut hæreditas Io. Petri erat ſoluendo, & tunc Bernardina non poteſt conſequi ſuum creditum ſuper legitima Io. Baptiſtæ: aut non erat ſoluendo, & tunc non poterat Io. Baptiſta detrahere legitimam in præiudicium Bernardinæ creditricis, & ſic fruſtra Bernardina opponit exceptionem retentionis domus, de qua agitur pro legitima Io. Baptiſtæ.

Ad ſecundũ fundamentũ multipliciter reſpondetur. Primò, quòd in caſu iſto, quando Bernardina egit pro ſupplemento congruæ dotis contra fratrem, hæreditas paterna erat ſoluendo: vnde non eſt quærendum, an ad hoc ſupplementum frater tunc temporis teneretur de

4 ſuo, quia † tam Ang. in locis ſupra citatis, quàm etiam omnes Docto. in d. l. in quartam. in pr. q. Bar. loquuntur, quando hæreditas non eſt ſoluendo: tunc. n. controuertunt, quis teneatur ad ſupplementum legitimæ filij, hæres, vel legatarij, quia quando hæreditas eſt ſoluendo, nulla eſt dubitatio, hæredem teneri.

Secundò dicitur, quòd tradita per Doc. in d. l. in quartam. circa pr. q. Bar. & per Ang. in locis, de quibus ſupra, non applicantur caſui noſtro, quia ipſi loquuntur in hæ-

5 rede extraneo: nos verò ſumus in filio hærede, † qui quãdo hæreditas eſt ſoluendo, deducit legitimam, etiam ſi inuentarium non fecerit.

Tertiò, quia ſi hodie Bernardina vellet agere ad ſupplementum congruæ dotis, quaſi ad ſupplementum legitimæ, cùm dos ſuccedat loco legitimæ, non poterat agere contra hæredes Ioan. Baptiſtæ fratris, ſed debebat agere contra fideicommiſſarium vniuerſalem Ioã. Petri

6 patris, & ſic cõtra hoſpitale. Et † ratio eſt, quia fideicommiſſarius vniuerſalis ſubrogatur loco hæredis. §. reſtituta. Inſtit. de fideicom. hæred. & bene declarat Bolognet. in d. l. in quartam. nume. 170. ver. quamobrem.

Præterea non video, quomodo deducta pro parte Bernardinæ faciant ad propoſitum dubij, de quo agitur.

Quia hoſpitale agit remed. l. fina. C. de edic. diui Adr. tollen. contra Bernardinam pro recuperatione domus per eam poſſeſſæ tanquàm ſubiectæ fideicommiſſo relicto eidem hoſpitali in teſtamento Ioan. Petri: moriente

7 Ioan. Baptiſta hærede ſine filijs, Bernardina vult † repellere hoſpitale exceptione retentionis iſtius domus pro legitima debita Ioan. Baptiſtæ ſuper bonis Ioan. Petri patris, & non poteſt Bernardina vti iſta exceptione ad aliũ effectum, quàm oſtendendi, domum iſtam non eſſe ſubiectam fideicommiſſo ex eo, quòd illa eſt de legitima Ioan. Baptiſtæ. Aut igitur Bernardina vult retinere hanc domum pro legitima debita Ioan. Baptiſtæ ſuper bonis Ioan. Petri patris, quaſi Io. Baptiſta illam non detraxerit,

& hoc

& hoc Bernardina facere non poteſt, quia ipſa nõ eſt hæres Ioan. Baptiſtæ, ſed Ioannes Vallus relictus hæres in teſtamento ipſius Ioan. Baptiſtę. Aut verò Bernardina vult retinere domum iſtam pro legitima Ioã. Baptiſtæ ex eo quòd ipſe in ſententia Gubernatoris fuit condemnatus ad ſoluendum Bernardinæ ſupplementum congruę dotis, & tunc pariter hoc facere non poteſt, tum quia ſententia Gubernatoris non condemnat Ioan. Baptiſtam ad ſoluendum dictum ſupplementum de bonis proprijs, & per conſequens de ſua legitima, ſed declarat, ſupplementum congruæ dotis Bernardinæ in bonis, & hæreditate Ioan. Petri patris aſcendere ad valorem 1260. & pro dicto ſupplemento eiuſque fructibus adiudicat Bernardinæ domum, de qua agitur, tanquàm relictã in bonis, & hæreditate Io. Petri: tum quia Io. Baptiſta de iure non poterat condemnari ad ſoluendum ſupplementum congruę dotis Bernardinæ, niſi de bonis hæreditarijs Ioan. Petri, ex quo hæreditas erat ſoluendo. Et mens iudicis talis eſſe intelligitur, qualis de iure eſſe debet. Aym. conſil. 45. nume. quinto.

Vnde cùm hæc domus peruenerit ad Bernardinã vt res hæreditaria patris, non tanquàm res propria Io. Baptiſtæ, non poteſt eſſe locus exceptioni retentionis pro legitima Io. Baptiſtæ.

Ianuen. matrimonij. Lunæ, 16. Maij. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Conc. Trid. c. 1. ſeſ. 24. pro validitate matrimonij duo alternatiuè requirit.*

2 *Licentia generalis parochi ſufficit pro validitate matrimonij.*

3 *Matrimonium nullum non redditur ex ſimplici prohibitione legis.*

4 *Actus factus contra formam traditam à lege ſine clauſula annullatiua, valet & tenet, licèt contrafaciens veniat puniendus, ex communi.*

5 *Voluntas parochi eſt regulanda ab eius poteſtate.*

6 *Mandatum generale non comprehendit ea, per quæ dominus incidat in pœnam.*

Limita, niſi dominus poſt factum tacitè, vel expreſsè ratificet.

8 *Scriptura priuata non probat in præiudicium tertij.*

Neque ex depoſitione eius qui tractat de ſe exonerando.

9 *Deponens de facto proprio, quando non probet.*

10 *Parochi depoſitioni deponenti de pertinentibus ad eius officium ſtandum eſt.*

11 *Actus vt valeat, debet quis ſuam ſcire iuriſdictionem.*

12 *Neceſſarium, quod eſt pro validitate actus, illud præceſſiſſe præſumitur.*

D E C I S I O. DCCL.

1 DOmini dicebant conſtare de ſufficienti licentia parochi, quia † Conc. Triden. cap. primo, ſeſ. 24. pro validitate matrimonij duo alternatiuè requiri, nempe, vt matrimonium celebretur, vel præſente parocho, vel præſente alio ſacerdote de ipſius parochi licentia. Hic autem conſtat de licẽtia parochi in ſcriptis, quæ licèt ſit generalis de exercendo ea, quæ concernunt officium curati, nec faciat in ſpecie mentionem de cele-

2 bratione matrimoniorum, nihilominus pro † validitate matrimonij hęc generalis licentia ſufficit, prout illuſtriſſima congregatio Concilij Tridenti. in hac cauſa declarauit, [illegible]

Non obſt. quòd in huiuſmodi licentia non fuit ſeruata forma ſynodi prouincialis Ianuen. mandantis in licentijs matrimoniorum adhiberi notarium, vel tres teſtes, quorum teſtimonium intra triduum in acta recipiantur.

3 Nam reſpondetur, tum quia ſpeciale eſt fauore matrimonij, vt non reddatur nullum † ex ſimplici prohibitione legis, prout bene deducit Dec. in cap. ſecundo, numero ſeptimo, verſic. ſed conſiderandum eſt de teſtibus, per tex. in cap. ſecundo, de matr. contr. interdict. eccleſ. Tum quia, quotieſcunque habenti alias poteſtatem faciendi actum, conſtitutio mandat ſimpliciter ſine clauſula annullatiua illum actum ſub certa forma fieri, tunc,

4 † quamuis contrafaciens ſit puniendus, tamen actus valet, & tenet, iuxta glo. communiter approbatam in clemen. prima, in verbo, inhibentes, de iure patrona. cum qua tranſeunt ibi Gulielm. Paul. Stephan. Card. quæſt. ſeptima, Anch. in tertio notab. numero quarto, circa med. ver. ſecundo caſu principali. & Abb. ſub nu. primo, idem Abb. conſi. 91. num. 6. ante med. verſi. ad prædicta vidueo lib. primo, & c. 93. num. 6. circa med. verſ. ſecundo probatur: Imo. in capite. ex parte, numero [illegible] ad fi. & ibi Abbas nume. 5. Felyn. nume. primo, propè fi. ver. ſecunda limitatio, vbi alios citat. & Dec. ſub nume. 6. de conſtitut. Ægid. deciſ. 696. circa fin. Bron. qui de communi in tractatu de forma, fol. 5. colum. ſecunda, limit. 2. & fol. 17. colum. prima, ad fi. in ſexta limit. Vnde cum in caſu iſto parochus habeat facultatem dandi licentiam à Conc. Tridenti. cumque ſynodus prouincialis Ianuen. mandet ſimpliciter abſque clauſula annullatiua hanc licentiam ſub certa forma concedi, ſequitur, vt matrimonium, hac forma non ſeruata, non ſit nullum, ſed validum, licet parochus contra faciens veniat puniendus.

Non obſt. quod licentia, de qua agitur, cùm ſit generalis, non cenſetur includere facultatem contrahendi

5 matrimonium, tum † quia voluntas parochi debet regulari ab eius poteſtate, vt tradita per Dec. in capitu. eccleſiæ ſanctæ Mariæ, numero 50. de conſtitut. Tum quia ſi cenſeretur includere, parochus incideret in pœnam conſtitutionis ſynodalis, quod non eſt dicendum, cùm

6 † in mandato generali non veniunt ea, per quæ dominus incidat in pœnam. l. tertia, §. ſi procurator. & ibi Doctò. & præcipuè Dec. numero decimotertio, ff. quod quiſq; iur. Siquidem pro reſponſione dictum fuit, quòd hic de poteſtate Parochi non poteſt dubitari, cùm Concil. Tridenti. illi tribuat hanc facultatem, quæ non fuit ſibi adempta à ſynodo prouinciali.

Nec etiam dubitari poteſt de eius voluntate, quæ ſatis ex eo colligitur, quòd in ſuo libro inter alia matrimonia ab eo ſolemnizata, matrimonium, de quo agitur, annotauit, ex qua adnotatione inducitur ratificatio, & ſic collitur illud, quòd in generali mandato non veniunt ea, per quæ Dominus incidat in pœnam.

7 Quia † hoc non procedit, quando Dominus poſt factum tacitè, vel expreſſe ratificauit, prout declarat Iaſon alleg. l. 3. ſub nu. 5. Gem. in ſecun. quæ. §. inſuper, ad fi. de præben. lib. 6. Felyn. in cap. 1. ſub nume. 2. vt lit. non conteſtat. Iaſ. in l. 2. §. ſi procurator. nume. 17. verſi. 4. limita. ff. de condi. indeb.

8 Non obſtat, quòd licentia, de qua agitur, non probatur neque ex ſcriptura † parochi, quæ cùm ſit priuata, & agatur de præiudicio tertij, non probat tempus prout per tex. in l. ſcripturas, C. de fide inſtrumento. Tiraquel. de retract. conuent. glo. ſeptima, nume. quadrageſimo tertio, & ſeq. Neque ex depoſitione Strigliorii, quia tractat de ſe exonerando. Bap. in l. ſi differre. ff. de iure fiſc. Pariſ. conſil. ſeptuageſimo quarto, nume. 20. lib. 3. & conſil. 5. numero 20. lib. 2. neque ex depoſitione parochi,

Xx quia

9 quia remanet vnicus, & † licèt deponat de facto pro-
prio, non tamen probat, prout tenet Rota, vt per Achil.
de teſtib. deciſ. 3.

10 Quoniam pro reſponſione dictum fuit, quòd † depo-
ſitioni parochi ſtandum ſit, cùm deponat de pertinenti-
bus ad eius officium. Aym. de antiq. tempor. par. prima,
§. quarto limitatur. nu. ſeptuageſimoſecundo, Gramat.
conſil. ciuil. 24. nume. 8. & fuit reſolutum in illa Colo-
nien. ſtatus coram R. P. Do. Vicecomite, & maximè ſtan-
te depoſitione Strighoni, & annotatione parochi in
eius libro.

Demum non obſtat, quòd non ſufficit probare licen
tiam, niſi etiam probetur eam præceſſiſſe matrimoniũ,
cùm hoc caſu tempus ſit de ſubſtantia, & niſi etiam
probetur, licentiam prius perueniſſe ad manus Strigho-
11 ni, cùm † vt actus valeat, debeat quis ſuam iuriſdictio-
nem ſcire, Rot. deciſio. 459. in nou. Ferret. conſilio 75.
nume. quarto.

Nam reſpondetur, quòd cùm licentia conceſſa fue-
rit eodem die, quo matrimonium fuit contractum, præ-
ſumitur præceſſiſſe matrimonium, ac etiam prius per-
ueniſſe ad manus Strighonis: illud enim præſumitur
12 † præceſſiſſe, quod eſt neceſſarium pro validitate actus:
Alciat. de præſump. reg. 3. præſump. quadrageſimaſecun-
da, Caſſad. deciſ. vigeſimaprima, de præben. Creſcen. de-
ciſ. 138. libro 3.

Et ſi Do. Lucretia voluerit particulariter audiri ſuper
annotatione huius matrimonij in libro parochi, & ſu-
per eius ratificatione ex eadem annotatione reſultante,
Domini dixerunt debere audiri.

Romanen. extinctionis cenſus. Die 18. &
20. Maij. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Scriptura priuata nihil probat ad fauorem ſcribentis. &*
quare nu. 6.
Fallit, niſi ſit adminiculis fulcita nu. 2. & 3.
4 *Diſpoſitio l. inſtrumenta quo caſu loquatur.*
5 *Annotatio in priuata ſcriptura facta ſine teſtibus abſen-*
te eo contra quem fiebat, non valet.
7 *Liberalis nemo in neceſſitatibus exiſtit.*
8 *Mori nemo velle præſumitur cum peccato.*

D E C I S I O. DCCLI.

DVbitatū in cauſa Romanen. extinctionis cenſus,
nunquid ex iuribus de nouo productis conſta-
ret de bono iure Proſperi ita, vt recedendum
eſſet à reſolutione vltimo loco facta Domini 15. Decem
bris anni præteriti, inclinabant pro recedere: placebat ta-
men eis, probationem Mercurij (ſi fieri poſſet) melius
coadiuuari: Propoſita iterum cauſa 18. Maij: 1583. addi-
tis quibuſdam fidibus, Domini concluſerunt conſtare
de bono iure Proſperi, & à reſolutione prædicta rece-
dendum eſſe.

Et rurſus 20. eiuſdem menſis Domini ſteterunt in de-
ciſis. Verum in diſcuſſione præſentis dubij Domini plu-
res conſiderarunt difficultates.

Prima fuit, an ſcriptura priuata in forma memoria-
lis ſcripta probet pro ſcribente, quando cùm ea concur-
runt veriſimilitudines, & coniecturæ.

Secunda, an in caſu, de quo agitur, concurrant tales
veriſimilitudines, & coniecturæ, ex quibus ſcriptura pri
uata Proſperi in modum memorialis ſcripta circa offi-
cium notariatus Rotæ, de quo agitur, probet pro eo.

Quoad primam difficultatem licèt regula ſit pro Ar-
1 ditijs, quòd † ſcriptura priuata nihil probet. l. inſtrumen-
ta. l. rationes. & l. exemplo. C. de probat. l. nuda. ff. de don.
l. inter clauſulas. C. de conuenien. fiſc. debit. lib. 10. Bald.
ad rub. C. de fide inſtrumen. ſub nume. 38. bene Aym. de
antiq. temp. par. prima, §. viſo de verbis. num. 6. nihilomi-
nus ceſſat hæc regula in caſu iſto, in quo plura concur-
2 rant adminicula, de quibus infra. Priuata † enim ſcriptu-
ra cum adminiculis probat. d. l. inſtrumenta à contrario
ſenſu. & no. ibi Odofred. ad fin. & Corn. in vltimis ver-
bis dicens, priuatam ſcripturam cum alijs adminiculis
facere fidem, ſine quibus non feciſſet. & bene ibi Bal. in
3 princip. inquiens, † ſcripturam priuatam per ſe ipſam
non ſufficere ad probandum, ſed ex cohærentibus ad-
miniculis ſimul iunctis cum ea ſumi fidem veri. idem
Iaſ. conſil. 129. col. vlt. ver. 1. quia. lib. 3. Aym. vbi ſupra, nu-
mero 7. in fine.

4 Et d. l. inſtrumenta applicatur caſui noſtro, cùm † lo-
quatur etiam de priuata annotatione, quæ dicitur pri-
uata ſcriptura facta ſine teſtibus. ſecundum gl. ibi in ver
bo, domeſtica. & ibi Ioan. Faber. & Salyce. poſt princip.
verſicu. dicunt ergo. bene Odofred. num. primo, in fine,
5 explicans, annotationem † in priuata ſcriptura facta ſi-
ne teſtibus continente talem mihi dare debere, tantum
abſente eo, contra quem fiebat, non valere.

Et ſicut in l. exemplo. C. eodem titu. de proba. ſcriptu-
ra priuata non probat ad fauorem ſcribentis, ea ratio-
6 ne, quia † alias daretur occaſio fabricandi falſum, ſecun
dum Bal. Salyc. & Corne. ibi, ita etiam eadem ratione nõ
creditur ſcripturis priuatis, de quibus in d. l. inſtrumen-
to, prout no. Corn. in d. l. exemplo. in prin. verſicu. & per
hanc rationem, & nihilominus illis creditur concurren-
tibus adminiculis.

Quoad ſecundam difficultatem Domini affirmatiuè
reſoluerunt, plures conſiderantes veriſimilitudines, &
coniecturas. Quarum.

Prima fuit venditio portionis Ripæ, quam cùm Pro-
ſper vendiderit eodem tempore, quo in ſuo memoriali
narrat ſe reſtituiſſe Petropaulo Arditio pretiū d. officij,
veriſimiliter credendum eſt, eum vendidiſſe cauſa re-
ſtituendi d. pretium, cùm de alia cauſa non conſtet.

Secunda coniectura eſt indigentia pecuniarum Petri
Pauli Arditij de tempore deſcripto in memoriali Pro-
ſperi, quæ indigentia colligitur ex fidibus Alexandri
Poggij, innixa fide R. P. Do. Fabij Amodei &c. qua indi-
gentia ſtante eſt multum veriſimile, eum exegiſſe à Pro-
7 ſpero pecunias erogatas in emptione d. officij, quia † nõ
præſumitur, quòd in indigentia, & neceſſitate quis ſit li-
beralis. l. rem legatam. ff. de alim. lega. not. in l. ſi vſusfru-
ctus. de iure dot. & in terminis Afflict. deciſio. 13. ſub nu-
mero decimoquinto.

Quinta, & vltima coniectura poteſt ſumi ex morte
Proſperi ſecuta ſine vlla retractatione eius, quod ſcri-
pſit in memoriali, de quo agitur: ſcriptura enim pri-
uata magis probat mortuo ſcribente, quàm eo viuen-
te, quia non eſt veriſimile eam ita dimiſiſſe, ſi vera non
8 eſſet: alias moreretur cum peccato, cum † quo nemo
præſumitur velle mori, vt poſt alios Aym. conſilio ſexto,
nume. quinquageſimoſecundo, & ſexageſimoprimo, la-
tius conſil. 158. numero ſeptimo, conſilio 224. numero
quarto, verſicu. ſimile videmus. & conſil. 287. numero
ſeptimo, verſicu. tertio reſponde. & de antiq. tempor.
par. prima, ſect. 4. limitatur, nume. quadrageſimoocta-
uo, cum duobus ſeq. Petr. deciſ. 105. nu. 6. bene Rimin.
iun. conſil. 58. nu. 30. & 31.

Et tãtò magis, ꝙ Proſper in litera miſſiua per eũ ſcri-

pta procuratorē Petri de Lintris pro exoneratione ſuæ conſcientiæ, & cum iuramento recenſet idem factum, quod narratur in memoriali, de quo agitur.

Roman. de Alterijs. Lunæ, 23. Maij. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum manu teſtatoris conſcriptum non valet ſine teſtibus quoad extraneos hæredes.*

2 *Aſſertioni teſtatoris dicentis ſe ſcripſiſſe teſtamentum coram teſtibus, non ſtatur, & numero 4. & quare. numero 5.*

Limita, niſi ex coniecturis appareat. nu. 11.

3 *Aſſertioni prælati non ſtatur, aſſerentis alienationem rei eccleſiaſticæ factam fuiſſe præcedentibus ſolemnitatibus.*

4 *Teſtator ſi dicat ſe feciſſe teſtamentum coram ſeptem teſtibus, non ſtatur eius aſſertioni. & quare. nu. ſeq.*

Limita, niſi ex coniecturis aliud colligatur, nu. 11.

5 *Teſtator non poteſt facere teſtamentum ſine ſolemnitate legali.*

6 *Scriptura teſtatoris ſtatur quoad ea, quæ reſpiciunt diſpoſitionem bonorum, non quoad alia.*

7 *Teſtamentum nuncupatiuum probatur per publicum inſtrumentum, in quo ſint deſcripti ſeptem teſtes rogati abſque eo quod examinentur. ex communi.*

8 *Scriptura priuata teſtamenti paterni habet vim publicæ ſcripturæ quoad liberos: ſecus quoad extraneos ſine præſentia duorum teſtium.*

9 *Præſentia duorum teſtium requiſita quoad extraneos in ſcriptura teſtamenti manu teſtatoris conſcripta, non probatur per illam ſcripturam, niſi ſit per iudicem authenticata, & publicata.*

10 *Præſentia teſtium requiſita pro ſolemnitate actus præſumitur in ſcriptura publica, in qua ſi reperiatur verbum, promiſit, præſumitur præſentia ſtipulatoris.*

DECISIO DCCLII.

DOmini concorditer concluſerunt, teſtamẽtum, de quo agitur, manu propria teſtatoris ſcriptũ & ſubſcriptum, licèt valeat quoad eius liberos, non tamen ſubſiſtere quoad Dom. Hieronimum
1 extraneum, quia non conſtat, teſtamentum † fuiſſe factum coram teſtibus, prout de iure requiritur. §. ſi tamẽ aut vxori. in Auth. de teſtam. imperfect.

Et quamuis teſtator in ſcriptura teſtamenti dicat ſe illud feciſſe coram teſtibus, nihilominus in hoc ei non creditur.

2 Non † enim ſtatur aſſertioni illius, qui non poteſt facere actum ſine ſolemnitate, ſi dicat ſe feciſſe ſolẽnitate
3 adhibita: ſicut † in ſimili videmus non ſtari aſſertioni Prælati aſſerentis, alienationem rei eccleſiaſticæ factam fuiſſe præcedentibus ſolemnitatibus, iuxta doctrinam Bart. in l. ſi forte. ad finem. ff. de pecul. caſtren. idem Bar. in authen. ſi quis in aliquo. numero duodecimo, & ibi Dec. alios citans. nume. trigeſimoſexto, C. de eden. Alexan. conſil. decimoſexto, nume. ſeptimo, lib. quarto, Socin. poſt alios conſil. quinquageſimoſecundo, numero quinto, lib. quarto, Pariſ. conſil. ſexageſimoſecundo, num. ſeptimo, lib. primo, Aym. conſil. 175. num. 2. qui de communi. & fuit tentum in illa Auerſan. tenimenti. 24. Nouembris, 1581. coram me.

4 Et † in terminis, quòd nõ debeat ſtari confeſſioni teſtatoris fatentis ſe feciſſe teſtamentum coram ſeptem teſtibus, ne ſit in eius poteſtate eludere legem requirentem interuentum ſeptem teſtium, cùm quilibet poſſet confiteri coram duobus teſtibus ſe feciſſe teſtamentum coram ſeptem, & tamen vere non feciſſet, expreſſe tenet Paul. de Caſt. in l. hæredes palam. in princip. numero 8. in fine. ff. de teſtament. & hoc idem voluit ibi Imol. numero quarto, poſt med. verſicu. & per hoc patet. & latius, & melius Aret. ibi, nume. quarto, poſt med. verſicu. ſed quæritur. vbi arguit hincinde, & tandem concludit, non credi aſſertioni teſtatoris aſſerentis ſe ſolemniter teſtatum fuiſſe coram ſeptem teſtibus exprimendo no-
5 mina illorum. Motus ea ratione, quòd † ſicut teſtator non poſſet (ſi vellet) facere teſtamentum ſine ſolemnitate legali, l. nemo poteſt, de lega. primo, ita non poteſt confiteri ſe ſolemniter teſtatum fuiſſe, quia aliàs poſſet de facili legem fraudare. & allegat tex. in dicta l. ſi forte. in fine, & ibi Barto. & alia iura, & auctoritates, vt ibi per eum. & Aret. refert, & ſequitur Brun. de form. fol. octuageſimoſexto, colum. quarta, verſicu. ſed quid erit. & hoc idem firmat Bal. in l. ſi inter cartulas. numero tertio, verſicu. ſimile videmus. C. de conuenien. fiſc. debitor. vbi
6 inquit † ſtari ſcripturæ teſtatoris quoad ea, quæ reſpiciunt diſpoſitionem bonorum, non quoad alia, argum. l. ſi quis in graui. §. ſi quis moriens. ff. ad Sillanian.

Non obſt. quòd ſimus in ſcriptura teſtamenti paterni, quæ ſecundum Natt. in authen. quod ſine. numero trigeſimoprimo, C. de teſtament. dicitur redacta ad inſtar publicæ ſcripturæ: & certum eſt, quòd de conſuetu-
7 dine, ac etiam de iure † teſtamentum nuncupatiuum probatur per publicum inſtrumentum, in quo ſint deſcripti ſeptem teſtes rogati, abſque eo quòd examinentur. gloſ. in l. ſecunda, in princip. in verbo, publicum. & ibi Barto. ante num. ſecundum, quem alij ſequuntur. ff. quemadmo. teſtam. aper. Barto. & alij in l. hæredes palam. in princip. ff. de teſtamen. gl. in l. fina. in verbo, oſtenditur. & ibi Barto. nume. quarto, Salyce. colum. fina. verſicu. nunc quæro. Corne. colum pen. prope fin. & Iaſ. numero decimonono, C. de fideicommiſ. gloſ. in l. prima, in glo. fina. & ibi Bal. quæſt. 9. nume. decimoquinto, Ange. nume. tertio, in fin. Salycet. in tertia oppoſit. verſicu. idem dicit Corn. nume. 10. poſt med. verſicu. in eadem. C. de teſtamen. bene Iaſ. in l. ſecunda, num. tertio, C. de bonor. poſſ. ſecund. tabul. Brun. de forma. fol. 86. colum. quarta, in fi. verſicu. per ſcripturam. Afflic. deciſio. 166. nume. ſecundo, & de communi teſtantur Corn. Brun. & Afflic. vbi ſupra.

8 Siquidem † reſpondetur, priuatam ſcripturam teſtamenti paterni habere vim publicæ ſcripturæ quoad liberos, & in his terminis loquitur Natt. at ſecus quoad extraneos, quoad quos teſtamentum manu propria teſtatoris ſcriptum non valet ſine præſentia duorum te-
9 ſtium. d. §. ſi tamen aut vxori, quæ præſentia † non probatur per illam ſcripturam priuatam, niſi eſſet per iudicem authenticata, & publicata, ad not. in l. 5. C. de teſtamen. & in ſpecie tenet Iaſ. in l. 2. nu. 4. C. de bon. poſſ. ſecund. tabul. Brun. de form. fol. 87. col. 2. verſicu. priuata etiam ſcriptura.

10 Non obſtat, quòd † præſentia teſtium præſumitur, cùm requiratur pro ſolemnitate actus, vt per Felyn. in capitu. tenor, nume. tertio, circa med. verſicu. fallit 2. de re iudica.

Quia id procedit in ſcriptura publica, in qua ſi reperiatur verbum, promiſit, præſumitur præſentia ſtipulatoris.

Non obſtat, quòd trad. per Barto. in dicta l. ſi forte.
11 non † habent locum, quando cum aſſertione concurrunt coniecturæ, & veriſimilitudines, vt per Dec. in l. ſi donatione. num. 31. C. de collat. late Tiraq. in l. ſi vn-

quàm in verbo, donatione largitus. nume. 100. cum ſeq. C. de reuoc. donat. Aym. de antiq. temp. par. j. §. propoſitum. num. 69. cum ſeq.

Quia coniecturas, & præſumptiones pro parte Do. Hieronymi deductas Domini tanquàm leues nō habuerunt in conſideratione: immo potius veriſimilitudo videtur eſſe in contrarium, cùm non probetur aliqua executio, vel effectuatio teſtamenti.

Rom. ex compromiſſi. Vener. 21. Octobris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debetur in rebus hæreditarijs, non in pecunia, quam nec iudex poteſt aſſignare.*
Fallit, niſi aliter de voluntate teſtatoris, ſeu paciſcentium appareat. nu. 2.
Item fallit, vt nu. 3. 4. 7. & 9.
2 *Arbitri in aſſignanda legitima iudicium teſtatoris ſequi debent.*
3 *Legitima non poteſt peti in bonis, quę exirent de agnatione, ſed in pecunia debet dari.*
4 *Legitima æſtimata pro dote ſoluenda, de qua etiam fuit ſoluta, non poteſt amplius in bonis peti.*
5 *Auus poteſt alienare bona nepotis tanquàm eius legitimus adminiſtrator ſine decreto iudicis, & alijs ſolemnitatibus, ſed non ſine cauſa à iure permiſſa.*
6 *Filius non eſt dominus legitimæ, ſed eſt creditor, & datur ei condictio ex lege.*
7 *Legitima poteſt ex cauſa aſſignari in pecunia, & quæ ſint.*
8 *Iudicibus maioribus licet leges tranſgredi, & ab ordine iuris recedere ratione periculi, vel ſcandali euitandi.*

DECISIO DCCLIII.

Domini tenuerunt, ꝙ licèt regula ſit pro D. Vincentio, quòd legitima † debeatur in rebus hæ-
1 reditarijs, non in pecunia, & quòd iudex non poſſit illam aſſignare in pecunia, nihilominus ab ea receſſerunt in caſu iſto, pluribus motis rationibus.

2 Primò, quia † quemadmodum arbitri in aſſignanda legitima iudicium teſtatoris ſequi debent, Old. conſilio 513. prope fi. Menoch. de arbit. caſu 63. ſub num. 30. ita etiam in caſu iſto ſequi debent iudicium paciſcentium, qui voluerunt expreſſe, bona, de quibus agitur, conſeruari in agnatione, & familia Columnenſi.

Non ob. reſolutio, quòd pactum non comprehendit legitimam.

Quia non fuit reſolutum, bona expreſſa in pacto non eſſe ſub eo comprehenſa, quatenus debentur pro legitima: ſed cum voluntas paciſcentium ſit clara, quòd dicta bona in eorum agnatione conſeruentur, reſolutio debet intelligi, quòd legitima non comprehenditur in pacto quoad pecuniam, non quoad bona.

Non ob. quòd non agitur de legitima D. Iuliæ, ſed de legitima D. Franciſci, in qua D. Iulia tanquàm hæres ſuccedit, quia ſi viueret Do. Franciſcus, & vellet ſuam legitimam, bene poſſet eam cōſequi in bonis, cùm per ipſum conſeruaretur agnatio, & ſic ſatisfieret voluntati paciſcē-
3 tium: ſed † cùm D. Vincentius filius, & hæres d. Iuliæ petat legitimam D. Franciſci ſpectantem ad d. Iuliam eius hæredem, non poteſt eam conſequi in bonis, quia exirent de agnatione paciſcentium contra expreſſam eorum voluntatem.

Non ob. etiam ſi diceretur non conſtare de voluntate paciſcentium, vt etiam bona debita pro legitima conſeruentur in agnatione, & ſubijciantur pacto.

Quia reſponderetur, ſatis conſtare ex eo, quòd alias ſi omnes legitimæ deberent aſſignari in bonis, pactum de facili redigeretur ad nihilum.

Secundò moti ſunt Domini, quia Do. Vincentius ſenior Auus & legitimus adminiſtrator D. Vincētij iunioris per receptionem dotis d. Iuliæ, quæ pro parte fuit ſoluta de reſiduo legitimæ d. Frācisci, ſoluto prius ęre alie-
4 no ipſius, facta † tamen æſtimatione bonorum Do. Iulij in ſcutis 20000. præiudicauit ſibi ita, vt non poſſit amplius legitimam D. Franciſci prætendere in bonis. Pariſ. conſi. 76. nu. 71. & ſeq. lib. 2. cum alijs adductis per Menoch. vbi ſupra nu. 30.

Non ob. quòd D. Vincentius ſenior recipiendo pecuniam loco bonorum, ad quæ actionem habebat, dicatur
5 illa alienaſſe, quod † licèt potuerit facere ſine decreto iudicis, & alijs ſolemnitatib. Docto. in l. præſes, & maxime Iaſ. nu. 2. C. de tranſ. non poſſit tamen facere ſine cauſa à iure permiſſa. l. j. & ibi Doct. C. de bon. mater. l. cū oportet. §. non autem. ver. ſed tantummodo. C. de bo. quæ lib.

Quia reſponſum fuit, ꝙ nō ſumus in alienatione, quia filius non eſt dominus legitimæ, & non competit ei rei
6 vendicatio, ſed † eſt creditor, & datur ei condictio ex lege. bene Suar. in l. quoniam in priorib. in 11. ampliat. nume. 11. Coraſ. in l. filium quem habentem. nu. 85. C. famil. erc. Alex. conſi. 127. nu. 6. lib. 6.

7 Tertiò moti ſunt Domini, quia † legitima poteſt ex cauſa aſſignari in pecunia, vt late deducit Rim. ſen. cōſil. 312. num. 16. 17. 18. 19. & 20. lib. 2. Cauſa autem in caſu iſto poterat eſſe duplex. Vna, vt bona conſeruentur in agnatione, cùm Principis interſit habere Barones, Marchiones, & reliquos milites opulentos, vt in ſpecie bene deducit Bereng. in l. in quartam. in 3. c. princ. num. 61. ff. ad leg. Falc. Nec intrant reſponſiones exēplo datæ. Quia ex ſuperius dictis tolluntur. Altera cauſa poterat eſſe probabilis timor ſcādali, qui licèt ceſſet quoad communionem (quia D. Vincentius non petit legitimam in bonis pro indiuiſo, ſed pro diuiſo loco ſeparato in prędio Corcolli, vel Algidi) nihilominus timor ſcandali poteſt conſiderari ratione vicinitatis, quia quamuis aſſignaretur legitima in loco ſeparato, aſſignaretur tamen in loco vicino, & contiguo alijs bonis D. Iulij: tūc autem ceſſaret prorſus timor ſcandali, quando legitima poſſet aſſignari in bonis non ſolum ſeparatis, ſed etiam diſtantibus à bonis D. Iulij. Et non eſt dubium, quòd ratione euitādi ſcandalum multa permittuntur cōtra reg. iur. quæ aliàs non permitterentur. late Felyn. in c. 2. nu. 2. de præſcript.
8 Et quòd † iudicibus maioribus licet leges tranſgredi, & ab ordine iuris recedere ratione periculi, vel ſcādali euitandi, tradit Bal. per illum tex. in l. ſi quis filio. §. huic autem. circa fin. ff. de iniuſt. rup. teſtam. ſequitur Pariſ. d. capitu. 2. in prin. Afflic. ad rub. ex quib. cau. feu. amittat. nume. 41. & 44. & hoc idem voluit Dec. in ca. 1. nu. 31. prope fi. ver. nam ex cauſa. de proba. poſt Innoc. & omnes in c. 1. de conſtitut.

9 Quartò, & vltimò mouebat Dominos, † quòd nihil intereſt Do. Vincentij habere hanc legitimam in bonis: ceſſat enim duplex intereſſe conſideratum pro parte ipſius. Primum eſt, quòd cùm Do. Iulius velit ei aſſignare de bonis legitimam Do. Helenæ auiæ maternæ ſibi debitę in bonis filiorum, quæ legitima eſt minuſcula portio, ſua intereſt cum ea habere legitimam D. Franciſci, quæ eſt multo maior portio. Iſtud intereſſe ceſſat condemnando Dom. Iulium ad præſtandam hanc legitimam Do. Helenæ in pecunia. Secundum intereſſe in eo conſiſtit, quòd ſi legitima aſſignabitur in bonis ex valore illorum, poterit regulari valor reliquorum bonorum Dom. Iulij, & ſic conſtitu de valore bonorum poterit dignoſci.

dignoſci, an ſit locus augumento dotis Dom. Iuliç. Iſtud
intereſſe ceſſat, quia aut legitima aſſignabitur in bonis
per viam quotæ, & tunc non poterit fieri aſſignatio ſine
çſtimatione omnium bonorum Do. Iulij, per quam æſti
mationem poterit cognoſci, an ſit locus augumento d.
dotis. Aut legitima aſſignabitur in certis bonis, non per
viam quotæ, & tunc non poterit à valore illorum regu-
lari valor reliquorum bonorum, quia differunt inter ſe
ratione iuriſdictionis, & aliarum qualitatum.

Roman. notariatus. Vener. 14. Octobris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Notarius, vel actuarius cauſç prçſumitur ſcire mentem iu dicis.*
2 *Officialis dicitur delinquere officium exercendo, quando delinquit fauore, vel pratextu, vel contemplatione, vel calore officij.*
3 *Officialis dicitur delinquere in exercitio officij, quando auctoritas officij eſt in cauſa vt delinquat.*
4 *Notarius dicitur delinquere in officio, quando tanquàm notarius, & non tanquàm ſimplex reus delinquit.*
5 *Notarius, quòd dicatur ſolum delinquere in officio, quando conficit falſum inſtrumentum, Doctores non loquun tur reſtrictiuè, ſed exemplificatiuè.*
6 *Notarius delinquere dicitur in officio, quando delictum propriè tangit officium.*
7 *Notarius, an delinquat in officio, vel occaſione, fauore, calore, & auctoritate officij, non eſt differentia.*
8 *Notarius, quando dicatur committere crimen concuſſionis, vel quaſi.*

DECISIO DCCLIIII.

DOmini tenuerunt, Franciſcũ Burgum deliquiſſe
in officio, quia cùm eſſet notarius cauſarum cri
minalium curiæ capitolij, & per conſequens
actuarius cauſç criminalis, quã Mutius de Furnarijs ha-
bebat coram Do. Senatore, & veriſimiliter poſſet ſcire
mentem eiuſdem D. Senatoris, non potuit, niſi tanq̃ no-
tarius cauſarum criminalium curiæ capitolinæ, & actua
rius illius cauſæ, & ſic ratione, vel occaſione, vel calore
officij, perſuadere matri, vel fratribus d. Mutij, quòd D.
Senator, non obſtante decreto iam facto, intendebat fa-
cere eundem Mutium furcis ſuſpendi, niſi pecuniæ ſol-
uerentur, quibus auditis mater d. Mutij metu concuſſa
domunculam ſuam dotalem viliori pretio vendidit, &
d. Franciſco ſcuta 40. tradidit. Si enim d. Franciſcus non
fuiſſet notarius cauſarum criminalium curiæ capitoli-
næ, & actuarius illius cauſç, mater d. Mutij ei non credi-
1 diſſet: ex eo enim dũtaxat credidit, quia † erat notarius
criminalis curiæ capitolij, & actuarius cauſæ criminalis
filij, ita vt poſſet veriſimiliter ſcire mentem iudicis, &
ſic credidit, & metu concuſſa fuit contemplatione, & fa
uore officij. Vnde intrant trad. per Par. de Put. de ſindic.
ri. iudices ad ſyndicatum. c. primo, nume. 8. verſ. & diat,
pag. mihi. 129. & in verbo, officialis offenſa. num. 6. verſ.
niſi adulteraſſet, fol. 350. vbi poſt Gul. de Cun. in l. nul-
li. quor. appel. non recip. & Bald. in l. ſecunda, in fine. C.
2 vbi de ratiocin. firmat, officialem † dici delinquere, offi-
cium exercendo, quãdo delinquit fauore, vel prætextu,
vel contemplatione, vel calore officij. & idem quod Bal.
tenet Salyce. in d. l. ſecunda, C. vbi de ratiocin.
Et quòd officialis dicatur delinquere in exercitio offi
3 cij, quando † auctoritas officij eſt in cauſa, vt delinquat,
late deducit Proſper Carauita ſuper rit. mag. curr. ritu.
quadrageſimonono, colum. fina. verſic. vnum tamen ad-
uerte. & hoc idem ſentit Barto. conſil. 174. nume. quar-
4 to, in fi. vbi vult, † notarium delinquere in officio, quan
do tanquàm notarius, & non tanquàm alius ſimplex
reus delinquit.
Non obſtat, quòd notarius dicitur delinquere in offi
cio, quando conficit falſum inſtrumentum, Ange. Ale-
xan. Iaſ. & Iacobin. in l. ſi quis ex argentarijs. §. cogentur.
ff. de eden. Paul. de Caſt. in l. quamuis. §. j. nume. ſecun-
do, ff. de ſolut.
5 Quia † Doctores non loquuntur reſtrictiuè, ſed exem
plificatiuè, & non negant, quin notarius poſſit delin-
quere in officio alio modo vltra confectionem inſtru-
menti falſi.
6 Non obſt. quod notarius, † tunc dicatur delinquere
in officio, quando delictum proprie tangit officium, ſe-
cundum Bald. in l. a. §. miles. poſt med. ff. de his qui no-
tant. infam.
Quia delictum in caſu noſtro proprie tangit officiũ,
cùm calor, & auctoritas officij fuerit in cauſa, vt nota-
rius delinquat ex ſupradictis.
7 Non obſt. quòd ſit differentia, an notarius † delin-
quat in officio, vel occaſione, fauore, calore, & au-
ctoritate officij, Tiraquel. ceſſ. cauſ. limit. 13. numero
quinto, cum ſeq.
Quia Tiraq. loquitur de differentijs inter cauſam, &
occaſionem, & contrarium ſentiunt Doct. præcitati, ma
ximè Barto. conſil. 174. numero quarto, in fine ibi, nota-
rius fuit condemnatus de falſo nõ commiſſo in officio,
nec in eo, quòd tamquã notarius eſſet ſibi commiſſum.
& bene Bal. & Salyce. in d. l. ſecunda, C. vbi de ratiocin.
volentes, ſyndicum poteſtatis non poſſe eum ſyndicare
de his, quæ non geſſit in officio, nec contemplatione
officij, & ſic geſta in officio æquiparantur geſtis contem
platione officij.
Non ob. quod dicit glo. in ca. ſtatutum. §. notarium. in
verbo, metas. de reſcrip. Bouer. in ſuis ſing. in verbo, no-
tarius. num. 11.
8 Quia † ideo ibi notarius non dicitur committere cri
men concuſſionis, ſed quaſi, quia in exigendo ſalarium
metas rationis excedebat, & ſic non exigebat pecunias
in totum indebitas, ſed partim debitas ratione ſalarij,
partim indebitas ratione exceſſus, & ideo gl. dicit, quòd
exigere ratione officij vltra debitum, eſt quaſi crimen
concuſſionis.

Vrbeuetan. Legati. Vener. 21. Octobris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Editio, quæ fit iudici, debet fieri de tota ſcriptura.*
Intellige tamen & declara, vt nu. 2. & 6.
3 *Legatarius non poteſt petere à notario copiam totius teſtamenti, ſed ſolum particulam ſpectantem ad eius legatum, ac etiam nomina teſtium.*
Limita, niſi in legato adſit aliquod verbum ambiguum, quod declaretur per aliam particulam teſtamenti. numero 4.
Idem ſi particula legati haberet relationem ad aliam par ticulam teſtamenti. nu. 5.

DECISIO DCCLV.

REſolutum fuit, Iulium legatarium non teneri
producere integrum teſtamentum, neque etiã
particulam legati vſusfructus omnium, & ſin-

gulorum

gulorum bonorum relicti Lauiniæ, & eidem Iulio ſuffi-
1 cere prodoctionem particulæ ſui legati, quia licèt † ſimus in editione, quæ fit iudici, quæ debet fieri de tota ſcriptura, Doct. in cap. contingit. de fide inſtrumen. Barto. in rub. ff. de non. ope. noncia. ſub num. ſeptimo, quem ibi cæteri ſequuntur. Dec. in cap. primo, nume. 62. circa med. verſicu. ſecundo concluſio ſupradicta. de proba,
2 nihilominus hoc intelligitor † in eo, qui totam ſcripturam exhibere poteſt: ſecus in eo, qui totam ſcripturam exhibere nequit, vt legatarius, qui non debet habere copiam totius teſtamenti, ſed particulę ſui legati, & ita declarat Barto. in d. rub. de nou. ope. nuncia. numero ſeptimo, in fine. verſic. & hoc intellige, quam declarationem ſequuntur ibi Alexan. nume. trigeſimoſeptimo, Hercul. nume. quadrageſimoprimo, ante med. verſic. ſubdit Barto. hoc procedere. bene Ruin. nu. vigeſimoſeptimo, verſicu. inſuper eſt aduertendum. Crot. nume. 50. Pariſ. nume. 103. verſ. & iudic. Soc. ion. num. 128. in fi.

3 Et † certum eſt, legatarium non poſſe petere neque à parte neque à notario copiam totius teſtamenti, ſed ſolum quoad particulam ſui legati, & inſtitutionis, à qua legatum pendet, ac etiam quoad nomina teſtium. ita Iacob. de Aten. in l. fina. C. de precib. Imper. offeren. per illum tex. & per l. argentarius. §. edi. ff. de eden. & c. contingit. de fide inſtrumento. ſequuntur in d. l. fina. Cyn. nume. ſecundo, Fulgoſ. ad fi. Pau. de Caſt. nume. 3. & Iaſ. nume. 3. Barto. in l. ſecunda. § fi. nume. ſecundo, ff. quemad. teſtam. aper. Ange. conſil. 164 prope fi. verſi. debet ergo. idem Barto. in l. argentarius §. edi. ſub num. primo, & ibi Alber. nume. 3. ver. & ideo. Ang. nume. primo, & Iacobin. num. 4. ff. de eden. idem Bar. ad rub. ff. de nou. ope. nunc. nume. 3. in fi. & ibi Alex. nume. 35. verſ. an autem. Pariſ. num. 99. Niconit. num. 274. Crot. num. 47. & Hercul. nume. quadrageſimoprimo, verſ. an autem ſufficiat. Dec. in d. cap. primo, nume. 62. poſt prin. ver. vnde legatario, extra de proba.

4 Hoc † tamen non procedit, quando in particula legati adeſt aliquod verbum ambiguum, quod declaratur p aliam particulam teſtamenti, quia tunc legatario illius quoque particulæ copia dari debet. ita Barto. per illum tex. in l. qui filiabus. in princ. nume. primo, verſicu. & puto, quem ibi ſequuntur Pau. de Caſt. num. 5. Aret. nume. primo, in fi. Alex. in primo not. Iaſ. num. 7. ff. de legat. 1. Dec. in d. c. primo, nume. 62. ante med. ver. & ideo dicit, Crot. in d. rub. de nou. ope. nunc. nu. 48. Niconit. nume. 274. ver. tamen ſi eſt. Bolognet. num. 144. verſic. hanc tamen limitationem.

5 Et idem † ſi particula legati haberet relationem ad aliam particulam teſtamenti, puta, quòd legatum eſſet factum ſub conditione ſcripta in alia particula præcedēti, vel ſequenti: nam illius quoque particulæ copia danda eſt, vt per Bolognet. d. rub. num. 144. circa med. ver. & ſi eueniret. Crot. num. 50. in fi. Pariſ. nu. 103. in fi.

Vnde cùm in caſo noſtro particula legati producta pro parte Iulij ſit integra, perfecta & clara, & non habeat relationem ad particulam legati vſusfructus relicti Lauiniæ, nec ab ea declarationem vllam recipiat, conſequens fit, Iulium non teneri eam producere.

Non ob. quod quando editio fit iudici, tunc tota ſcri-
6 ptura exhiberi debet, quia † in fine poſſet eſſe vna particula, quæ corrigeret, & limitaret præcedentia, vt inquit Barto. in d. rub. num. ſeptimo, verſicu. dico contra. & ibi Iaſ. nume. octauo, verſicu. vltra alios, & in caſu iſto agitur de editione facienda iudici, & particula legati vſusfructus facti Lauiniæ limitat legatū factū Iulio: Quia illud, quod dicit Bar. & Iaſ. procedit in eo, qui pōt totam ſcripturam exhibere: at ſecus in eo, qui totam ſcripturā exhibere non poteſt, prout eſt legatarius, qui non poteſt habere copiam teſtamenti, niſi quoad particulam ſui legati, prout ipſemet Barto. ibidem, & cæteri poſt eum declarant.

Valentin. emolumentorum. Lunæ, 24. Octobris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt alienare res ſuæ menſæ epiſcopalis, niſi copulatiuè interueniat ſolemnitas de qua in ca. ſine exceptione. 12. q. 2. & euidens vtilitas. ex communi.*

2 *Ius non decreſcendi quo caſu locum habere dicatur.*

3 *Epiſcopus de bonis ſuæ menſæ epiſcopalis poteſt donare, & alienare capitulo ſine ſolemnitatibus, non obſtante iuramento de non alienando ſine ſuperioris licentia.*

4 *Epiſcopus poteſt de bonis ſuæ menſæ epiſcopalis loco religioſo donare.*

5 *Donatio non videtur eſſe propriè alienatio.*

6 *Capitula omnia cuiuſcumque diſpoſitionis recipiunt vim & effectum eo tempore, quo fit concluſio diſpoſitionis, & omnia capitula ſimul videntur fieri, & concludi, quando diſpoſitio eſt abſoluta.*

7 *Clauſulæ omnes poſitæ in ſententia in fine, & in eodem inſtanti concluduntur.*

8 *Capitula, vel pacta omnia poſita in eodem inſtrumento, ſimul & ſemel in eodem inſtanti vires ſuſcipiunt, non dando neque prius, neque poſterius.*

DECISIO DCCLVI.

DOmini in deciſis concorditer perſtiterunt, non obſtantibus nouiter deductis pro parte beneficiatorum Quorum.

Primum eſt, quòd applicatio facta canonicis ſit nul-
1 la, tum quia † Epiſcopus non poteſt alienare res ſuę mēſæ epiſcopalis, niſi copulatiuè interueniat ſolemnitas, de qua in capitu. ſine exceptione. duodecima quæſtio. ſecunda, & euidens vtilitas. glo. in ſum. duodecima, q. 2. de communi Dec. conſil. 142. ſub nume. 4. & conſilio 283. ſub nume. 6.

Quorum neutrum hic adeſt. Tum etiam, quia Epiſcopus reſtrinxit ſe ad facultatem ſibi per literas apoſtolicas datam, prout patet ibi, volentes igitur nos Iacobus gratiam, & conceſſiones apoſtolicas ſupradictas debitæ executioni demandare.

Vnde ſi non fuit executus iuxta formam literarum apoſtolicarum, quia canonicis ibi non nominatis aſſignauit, vtique ex alio capite aſſignatio ſubſtineri nō poteſt. Stante igitur nullitate applicationis factæ canonicis, & ſtante præcedente applicatione totius ſummę mille florenorum factę beneficiatis, & applicatę canonicis, quæ ipſis ob nullitatem applicationis non acquiritur,
2 ſequitur, vt remaneat penes beneficiatos † per ius non decreſcendi. l. vnica. §. ſin verò non omnes. C. de cad. tollen. Iaſ. in l. ſi mihi, & Titio. numero 2. ff. de verb. oblig.

Secundum quod pro parte beneficiatorum deducitur, eſt, quòd poſtquàm Epiſcopus aſſignauerat beneficiatis integram ſummam mille florenorum iuxta formam literarum apoſtolicarum, non poterat poſtea facere adiectionem, & ſtatutum, vt canonici ad dictos mille florenos æquis portionibus cum beneficiatis admitterentur, cùm iam ſuper tota ſumma mille florenorum eſſet ius quæſitum ipſis beneficiatis.

Tertium, quod deducitur pro parte beneficiatorum, eſt, quòd beneficiati de dictis bulla, & applicatione nul-

lam habuerant notitiam, nec habere potuerunt, niſi de
anno 1566. tempore bo. me. D. Martini de Aiala tunc
Archiepiſcopi Valentin. prout deponunt plures teſtes,
qui etiam probant diligentem & exactam cuſtodiā ſcri-
pturarum in archiuio reconditarum, & prohibitionem
illas alicui perſonæ oſtendendi.

Ad primum reſponſum fuit, quòd immo applicatio
3 facta canonicis fuit valida, quia † epiſcopus de bonis
ſuæ menſæ epiſcopalis poteſt donare & alienare capitu-
lo ſine ſolemnitatibus, non obſtante iuramento de non
alienando ſine ſuperioris licentia, iuxta cap. vt ſuper, de
reb. eccleſ. non alienan. & ratio eſt, quia non poteſt dici
alienatum ab eccleſia, quod ſemper in dominio eccleſię
retinetur. argum. l. vnum ex familia. & l. imperator. §. fin.
& l. ſeq. ff. de leg. 2. ita tradit Hoſtien. in cap. nouit, col. 2.
prope fin. verſic. quid ergo ſi epiſcopus, de his quæ fiunt
à præla. ſine conſen. capit. ſequuntur ibi Ioan. And. col. 2.
in prin. verſic. quid ergo. Card. num. 5. q. 7. Imo. num. 13.
in fine, verſic. vltimo limita, & num. 14. & Butr. num. 7.
& gloſ. in clem. 2. in verbo, eccleſiam, de reb. eccleſ. non
alien. Bertach. de epiſc. par. 4. q. 45. hoc idem voluit Ol-
dra. conſ. 182. verſic. & ſicut. inquiens, quòd ſicut epiſco-
4 pus † poteſt de bonis ſuæ menſæ epiſcopalis loco reli-
gioſo donare. c. conſultationibus. c. paſtoralis, de donat.
ita & multò magis debet poſſe donare capitulo ſuo, cui
5 magis alligatur. c. requiſiti. §. vlt. de teſtam. & † ideo non
videtur proprie ad alienationem tendere. l. voluntatis.
C. de fideicommiſſ. l. pater. §. quindecim. ff. de leg. 3. quod
dictum refert & ſequitur Ioan. And. in addit. ad Specul.
de his quæ fiunt à præla. ſine conſen. cap. §. j. ſub num. 6.
in verbo, ſibi ipſi, ad fin. addit.

Nec obſt. illud, quòd epiſcopus ſe reſtrinxerit ad fa-
cultatem ſibi per literas Apoſtolicas tributam, quia id
verum eſt quoad applicationem factam beneficiatis, ſed
quoad applicationem factam canonicis non ſe reſtrin-
xit, quia proceſſit etiam authoritate ordinaria.

Ad ſecundum reſponſum fuit, quòd beneficiati non
poſſunt prætendere ſibi applicatam fuiſſe totam ſum-
mam mille florenorum, & per conſequens ſibi ſuper to
ta ſumma ius quæſitum fuiſſe, quia adiectio & ſtatutū
ad fauorem canonicorum fuit factum vnico contextu,
& ideo perinde eſt ac ſi epiſcopus applicaſſet quingenta
beneficiatis, & quingēta canonicis, quia vt inquit Aret.
in l. ſi ita ſcriptum. col. 3. circa med. verſic. iſta tamen ra-
6 tio. ff. de leg. j. omnia † capitula cuiuſcunque diſpoſitio-
nis recipiunt vim & effectum eo tempore, quo fit con-
cluſio diſpoſitionis, & omnia capitula ſimul videntur fie
ri & concludi, quando diſpoſitio eſt abſoluta. Et in ſimi
li videmus in ſententia, quòd in eam non tranſit prius
7 † vna clauſula quàm altera, quia omnes clauſulæ in fine
& in eodem inſtanti concluduntur, vt inquit Bald. in
l. quid ergo. §. pœna grauior, in 2. lect. num. 10. circa me-
dium, verſ. item non eſt verum. ff. de his qui not. infam.
Aret. in l. ſi is qui, in primo not. ff. de teſtam. Facit etiam
quod ſcribit Bart. in l. contractus, num. 4. C. de fide in-
8 ſtrum. quod † vbi in eadem ſcriptura vel Inſtrumento
capitula, vel pacta ſunt ſcripta, quorum primum ſit ad
fauorem vnius partis, ſecundum ad fauorem alterius,
non poteſt illa pars, ad cuius fauorem primum capitu-
lum ſiue pactum ſcriptum fuit, dicere, illud fuiſſe prius
conuentum & ſtabilitum & ſibi ius quæſitum, quia om
nia ſimul & ſemel in eodem inſtanti vires ſuſcipiunt, &
non datur neque prius neque poſterius. & Bart. ſequun-
tur Salyc. ibi q. 5. ad fin. verſic. item dicit. Fulgoſ. num. 5.
Caſtren. num. 7. Cagnol. in l. lecta, num. 129. & 157. ff. ſi
cer. pet. & in l. fin. num. 266. C. de pact.

Ad tertium fuit reſponſum, illud poſſe procedere in
beneficiatis modernis, quia forſan non habuerant ſcien
tiam tenoris bullæ Benedicti XIII. At ſecus in benefi-
ciatis antiquis illius temporis, quos habuiſſe notitiam
tenoris & qualitatis ipſius bullæ faciebat Dominis mul
tum veriſimile ex prioribus coniecturis in deciſione de-
ductis, & in hoc caſu debet attendi ſcientia & obſer-
uantia proxima eidem bullæ, & non remota, ſecundum
Bal. in procem. ff. ſub num. 7.

Alia deducta pro parte beneficiatorum tolluntur, vel
ex præmiſſis, vel ex eo quod bulla Benedicti eſt faculta-
tiua, non præceptiua, & ideo illud quod dicitur de di-
ctione, vſque, vt iter incluſiue, non facit, quia licèt bulla
includat integram ſummam mille florenorum, hæc
tamen incluſio ſtat facultatiuè, non pręceptiuè.

Romanen. nullitatis cenſus. Veneris, 4. Nouembris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Singula ſingulis congruè referenda ſunt in aliqua interpre
tanda diſpoſitione.*
2 *Cenſus conſtitui debet ſuper re certa, qua perempta, peri-
mit cenſus.*
3 *Pactum de non petendo reductionem cenſus ſeu defalca-
tionem pro quouis caſu etiam inexcogitato, non debet
intelligi ſuper re cenſuali, qua perempta perimit etiam
cenſus, ſed ſuper fructibus eius: aliàs eſſet iniquum.
& num. 5.*
4 *Remiſſio cenſus & defalcatio fit non ſolum ratione damni
contingentis in fructibus, ſed etiam in re.*

DECISIO DCCLVII.

QVamuis verba inſtrumenti impoſitionis cēſus,
de quo agitur ibi, D. Iacobus vendidit &c. vnū
annuum & perpetuum cenſum ſcutorū 130.
monetæ, liberum & exemptum ab omni quouis onere,
impoſitione, reductione, grauamine, defalcatione, & im
penſa, ad cuiuſuis perſonæ inſtantiam, pro quauis cauſa
& occaſione, etiam neceſſarijſſima & vrgentiſſima, ac
pro quouis caſu & euentu, etiam hic penitus inexcogi-
tato, impoſitis & imponendis, fieriq; reſpectiuè neceſſa-
rijs & opportunis: Quamuis (inquam) huiuſmodi ver-
ba reciperent eum ſenſum, quem prætendunt iſti de
Alexijs, videlicet, vt cenſus ſit liber, & exemptus ab om
ni, & quouis onere, impoſitione, & grauamine, ad cu-
iuſuis perſonæ inſtantiam, pro quauis cauſa & occaſio-
ne, etiam neceſſarijſſima & vrgentiſſima, ac pro quouis
caſu, & euentu, etiam hic penitus inexcogitato, impoſi-
tis, & imponendis, & ſit liber, & exemptus ab omni, &
quauis reductione, & defalcatione, & impenſa fieri ne-
ceſſarijs pro quouis caſu & euentu, etiam hic penitus
1 inexcogitato, † ſingula ſingulis congruè referendo, vt
2 per Aym. conſ. 98. num. 11. Et † quamuis etiam receptiſ-
ſima ſit concluſio, vt cenſus cōſtitui debeat ſuper re cer
ta, ita vt ea perempta, perimi debeat cenſus, prout teſtā-
tur Moder. Gemin. in l. 2. commentario 1. num. 63. C. de
pact. inter empt. & vendit. nihilominus ex pacto, quòd
3 † non poſſit peti reductio, & defalcatio pro quouis caſu
& euentu, etiā penitus inexcogitato, non infertur, vt do
mo (ſuper qua impoſitus eſt cenſus) perempta, rema-
neat cenſus, quia illa reductio & defalcatio debet intel
ligi non reſpectu damni contingentis in domo, eo quia
ex terræ motu vel incendio, vel ex alio caſu etiam inex-
cogitato pereat, nam hoc caſu pactum de non petendo
reductionem & defalcationem eſſet illicitum, cum cen
ſus,

ſus, re, ſuper qua eſſet impoſitus, perempta, remanere
nequeat, ſed debet intelligi reſpectu damni contingen-
tis in fructibus domus, eo quia propter bellum, vel pe-
ſtem, vel alium quemcunque caſum, etiam inexcogita-
tum, non poſſit fructum habitationis reddere: hoc.n.ca
ſu pactum de non petendo reductionem & defalcatio-
nem eſt licitum, quia ſterilitas cum vbertate compenſari
poteſt.l.licèt.C.loca.l.ex eo.ff.de tritic.vin.oleo lega.cap.
propter ſterilitatem, de loca.
4 Et † licèt remiſſio & per conſequens reductio, & de-
falcatio fiat ratione damni contingentis, non ſolum in
fructibus.l.ſi merces.§.vis maior.& ibi Bart.num.6.ff.lo
ca.d.l.licèt.& ibi Doct.ſed etiam in re, quia pereat.l.ex
conducto.§.ſed ſi ager.ff.loca. Doct.in d.c.propter ſteri-
litatem.& d.l.licet.Bar.in d.§.vis maior.ſub num.6. bene
5 Capr.reg. 88.num. 18.nihilominus pactum † de non pe
tendo reductionem & defalcationem in caſu noſtro de-
bet intelligi (vt dixi) ratione damni cõtingentis in fru-
ctibus tãtum, vt excludatur delictum, tum, vt actus ſub-
ſtineatur, tum etiam, quia verba, quæ ad caſum licitum
& illicitum trahi poſſunt, ad licitum trahi debent, vt per
Gabriel.de crimin.concluſ.2.num.25.

Toletan. præeminentiarum de Alcanzar. Lunæ, 7. Nouembris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia vnita monaſterijs quoad temporalia debẽt in ſuo*
ſtatu conſeruari.
2 *Vicarij perpetui deputantur ſolum in beneficijs curatis: in*
alijs verò ſunt ad nutum amouibiles.
Fallit in eccleſijs collegiatis vnitis.num.ſeq.
3 *Clerici perpetui deputantur in eccleſijs collegiatis vnitis,*
licèt non habeant curam animarum.
4 *Monaſterium habet liberam adminiſtrationem in bonis tẽ-*
poralibus beneficij ſibi vniti.
5 *Vicarij perpetui non habent niſi congruam.*
6 *Emolumenta omnia beneficij ſuppreſſi tranſeunt in eccle-*
ſiam, cui facta eſt vnio.

DECISIO DCCLVIII.

QVoad præeminentiam Domini dixerunt, vica-
rios perpetuos præferri capellanis de numero,
& alijs presbyteris, quos vocant, extrauagan-
tes, prout bene deponunt teſtes vicariorum ſuper ſecun
do articulo.
Quo verò ad emolumentum Domini dixerunt, Vica
rios perpetuos & monaſteria, quibus iſta beneficia ſer-
uitoria ſunt vnita, habere intentionem fundatam de iu-
1 re communi, quia cùm huiuſmodi † beneficia ſint vni-
ta quoad temporalia, iuxta tex.in cap.primo, de capel.
monac.lib.6.debent in ſuo ſtatu conſeruari, cap.ſecun-
do, de ſupplen.neglig.prael.
2 Et † quamuis in beneficijs ſimplicibus vnitis ſoleant
deputari vicarij ad nutum amouibiles, & non perpetui,
cùm in curatis tantum deputentur perpetui.glo.& Do-
cto.in clemen.vnica, de offic.vicar. Gemin.conſ.86.nu-
3 me.3. tamen † in eccleſijs collegiatis vnitis debent depu
tari clerici perpetui.vt per Innoc.in c.Lateranen.ſub nu-
me.primo, in fine.de præben. Card.in cap.de monachis.
quæſt.9.eod.tit. Et ideo in iſtis eccleſijs licèt vere nõ ſint
collegiatæ, tamen ad inſtar collegiatarum fuerunt de-
putati clerici perpetui præſentandi per Monacos, & in-
ſtituendi per ordinarium.
Cùm igitur prædicta beneficia ſint vnita pleno iure
quoad temporalitatem, omnia bona temporalia in mo-
naſterium, cui vnio facta fuit, tranſlata fuerunt, ſuper
4 † quibus habebat liberam adminiſtrationem, vt per In-
nocen.in c.paſtoralis, num.primo, de priuileg. Petr.de
Vbal.de vnion.cap.ſecundo, numero primo. & melius,
numero 22.
Quo ſtante cùm hæc emolumenta ſpectent ad bene-
ficiatos ratione ſuorum beneficiorum, debent etiam
ſpectare ad iſtos vicarios perpetuos, qui deſeruiunt, &
horis interſunt, dummodo monaſteria, quibus benefi-
cia prædicta ſunt vnita, id eis concedant.
Non ob.quod iſti Vicarij non ſint Rectores. clemen.
5 vnica, de offic.vicar. vbi Vital.num.7.& 8.& † quòd non
poſſint habere, niſi congruam. Abb.in ca.quia extirpan-
dæ.§.quia verò.num.6.de præben.
Quia monaſteria aſſignant iſtis vicarijs hæc emolu-
menta pro congrua, & obiectio procederet, ſi monaſte-
ria contradicerent.
Non obſt. quòd cùm per vnionem hæc beneficia ſint
ſuppreſſa, vt per Rebuf. de vnion. nu.3. non poſſunt iſti
Vicarij dici ſubrogati, quia licet beneficia ſint ſuppreſ-
6 ſa, tamen omnia † emolumenta tranſeunt in eccleſiam:
cui facta eſt vnio, & ideo illa eccleſia poteſt hæc emolu-
menta concedere iſtis Vicarijs perpetuis, qui actu in ea
deſeruiunt.
Reſeruarunt autem Domini particulariter videndũ
de emolumentis ad menſam capitularem ſpectantibus.

Salamantin. obſeruationis beneficiorum. Lunæ, 14. Nouembris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Reg. de iure quæſito non tollendo, non habet locum, vbi eſt*
fauor publicus.
Item non habet locum, niſi quando eſt verè & perfectè
quæſitum. num.4.
2 *Priuilegio cauſa inſertionis conceſſo, renunciari nõ poteſt.*
3 *Priuilegium datum pauperibus cenſetur cauſa inſertionis*
datum.
4 *Verbum, quæſitum, denotat perfectionem, ſeu incorpora-*
tionem, & radicationem.
5 *Priuilegij ius eo ipſo quod eſt acceptatum, dicitur incorpo-*
ratum.
6 *Ius quæſitum vniuerſitati eo ipſo dicitur, quòd quis decla-*
rat ſe velle graduari in ipſius collegio.
7 *Ius ſtatuti ſeu priuilegij eccleſiæ quæſitum, & incorpora-*
tum dicitur eo ipſo, quòd titulus vacat.

DECISIO DCCLIX.

DOmini dixerunt, reg.de iur.quæſit.non tollen.in
caſu, de quo agitur, non intrare, ex duplici
1 ratione.
2 Altera fuit, quia † vbi adeſt fauor publicus, non eſt lo
cus d.reg.Gomes.deciſ.pen.lib.2.Ant.Aug.in repert.ſu-
per d.reg.nume.8. Rebuf.ſuper eadem reg. glo.6.nu.29.
arg.l.item ſi verberatum.§.1.ff.de rei vendic.l. Lucius.ff.
de euict.Pau.de Caſt.conſ.178.col.1.circa fi.ver. ideo vi
detur.lib.1.& fuit tentum in vna Granaten.hoſpitalis co-
ram R.P.D.meo Brauo.26.Maij.1583.
Hic autem adeſſe fauorem publicum appatet, tum
quia literarum ſtudia ad communem, ſiue publicã vtili-
tatem pertinent, vt in proem.Gregorij.verſ.ad commu-
2 nem. Tum † quia priuilegio cauſa inſertionis conceſſo,
renunciari non poteſt.Felyn.in c.ſi diligenti.num.16.de
3 foro compet.& † priuilegium datum pauperibus cen-
ſetur

ſetur cauſa inſertionis datam, cùm pauperes ſint miſerabiles perſonæ. Abb. in cap. ſignificantibus, num. 6. de offic. deleg.

Non obſt. quatuor reſponſiones exemplo datæ.

Prima, quod in priuilegio ſancti Iacobi nulla ſit mentio de paupertate.

Secunda, quòd collegiales dicti collegij poſſunt graduari in eorum collegio ab eorum Rectore.

Tertia, quòd ſi dicti collegiales volunt ſub prætextu paupertatis graduari, hoc facere poſſunt cum interuentu omnium Doctorũ, cùm ex ſtatutis vniuerſitatis pauperes gratis promouebantur, ideo ratione paupertatis non debent excludere cathedraticos de collegio.

Quarta, quia dicti collegiales non ſunt pauperes.

Quia ad primam replicatur, ſatis eſſe, priuilegium conceſſum fuiſſe pauperibus, licèt in eo de paupertate mentio non fiat.

Ad ſecundam, quòd licèt dicti collegiales poſſint graduari in eorum collegio, non propterea ſequitur, quin poſſint etiam ſuſcipere gradum in collegio vniuerſitatis, cùm eorum priuilegium ſit facultatiuum.

Ad tertiam, quòd ſi dicti collegiales tanquam pauperes ſuſcipiunt gradum in collegio vniuerſitatis, & ratione paupertatis gratis promouentur, ſi graduantur à cathedraticis proprietatis ſine interuentu aliorum cathedraticorum de collegio, id nihil eorum intereſt, quia ſi gratis promouentur, nullum poſſunt conſequi emolumentum.

Ad quartam, quòd de paupertate dictorum collegialium ſatis conſtare in ſtatuto eorum dicitur.

Altera deciſionis ratio fuit, quòd dicta regula nõ habet locum, niſi † quando ius eſt verè & perfectè quæſitum, hoc eſt radicatum & incorporatum, cùm verbum,
4 quæſitum, denotet perfectionem, & ſic incorporationem, & radicationem, vt per Ægid. conſ. 34. col. antepenul. in 7. dub. in fine, Sarn. in d. cog. quæſt. 4. ſub num. 14. Put. deciſ. 260. incipien. fuit concluſum, lib. 2. Paleot. deciſ. 138. incip. 15. Februarij. Vnde cùm dicti collegiales non cogantur ſuſcipere gradum in collegio vniuerſitatis, ſed poſſint extra illud, vbi voluerint, graduari, nõ poteſt dici fuiſſe illis aliquod ius quæſitum, radicatum, & incorporatum, ſed tantum ei competit quoddam ius incertum, & in ſpe, quo caſu non requiritur derogatio regulæ.

Non obſt. quod priuilegium vniuerſitatis tribuit illi ius purum & ſimplex, & quod illud eſt radicatum. Quia
5 † id verum eſt quoad ius ipſius priuilegij, quod quæſitum & incorporatum fuit vniuerſitati eo ipſo, quòd acceptauit priuilegium, & eo vſa fuit, de quo iure hic non agitur, cùm per priuilegium ſancti Iacobi non fuerit in perpetuum reuocatum vel ſublatum, nec in totum, nec in parte priuilegium vniuerſitatis, quod ſi factum fuiſſet, obſtaret regula, vt per Put. deciſ. 289. incipien. Pompeius, lib. 3. Paleot. deciſ. 138.

Sed hic agitur de iure particulari reſultante ex eo, quòd aliquis collegialis ſancti Iacobi vellet graduari in
6 collegio vniuerſitatis: nam † eo ipſo, quòd declarauit hanc voluntatem ſuam, dicitur vniuerſitati ius quæſitum, & radicatum, ſicut dicitur de ſtatuto & priuile-
7 gio eccleſiæ Burgen. cui † dicitur ius quæſitum & incorporatum eo ipſo, quòd Abbatia vacat, vt per Sarnen. dicta quæſtio. decimaquinta, in fine. Moliedan. deciſio. 82.

Et ſic ex occurrentia caſus, quando ſcilicet aliquis collegialis collegij ſancti Iacobi velit graduari in collegio vniuerſitatis, dicitur ipſi vniuerſitati ius quæſitum, & radicatum, quod ius per priuilegium ſancti Iacobi non fuit ſublatum, ſed ſolum illud ius, quod eſt incertum, & in ſpe conſiſtens.

Roman. fideicommiſſi del Deto. Lunæ, 21. Nouembris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Statutum quando iubet, filiam contentam eſſe debere dote ſibi data, vel conſtituta, non poteſt tunc agere ad ſupplementum etiam congruæ dotis.*

Et eò magis vbi ſtatutum excludit filiam tam ex teſtamento quàm ab inteſtato, ita quòd nec etiam legitimæ ſupplementum petere poteſt. num. 2.

Immo nec etiam ſupplementum congruæ dotis vſque ad alimenta, ſtante prædicto ſtatuto: aliàs contra. num. 3.

4 *Filia excluſa à ſtatuto propter maſculos, & mandante eam debere eſſe contentam dote ſibi per patrem aſſignata, poteſt petere ſupplementum congruæ dotis reſpectu menſuræ alimentorum.*

5 *Qualitas perſonæ eſt conſideranda in alimentis præſtandis.*

6 *Maritus tenetur alere vxorem etiam indotatam.*

DECISIO DCCLX.

Q Voad primam partem dubij Domini dixerunt, Bernardinam non poſſe petere ſupplemẽtum
1 congruæ dotis arbitrio boni viri. Nam † quando ſtatutum iubet filiam contentam eſſe debere dote ſibi data vel conſtituta, tunc non poteſt agere ad ſupplementum etiam congruæ dotis, ex allegatis per Menoch. de arbit. caſu 149. num. 2. cum alijs, de quibus in deci-
2 ſione facta coram D. de Graſſis. Maximè † iungendo vtrunque ſtatutum vrbis cap. 82. & cap. 85. lib. 3. vbi excluditur filia tam ex teſtamento quàm ab inteſtato, & mandatur contentam eſſe debere dote ſibi data vel conſtituta, & prohibetur plus petere poſſe, quo caſu certum eſt non poſſe petere repletionem neque dotis, neque legitimæ, vt poſt Bal. firmat Ruin. conſ. 56. in fi. lib. 3. vbi ſubdit in hoc nullum contradicere.

Quantum autem ad ſecundam partem dubij Domi-
3 ni tenuerunt, Bernardinam, nec etiam † vſque ad alimẽta ſupplementum congruæ dotis petere poſſe: licèt enim Bal. Nouel. de dot. par. 6. priuileg. 17. num. 6. velit, ſtante ſtatuto excludente filiam propter maſculos & mandante eam debere eſſe contentam dote ſibi per patrem aſſi-
4 gnata, poſſe † nihilominus eam petere ſupplementum congruæ dotis reſpectu menſuræ alimentorum, ſequitur Soc. conſ. 100. num. 11. ante med. verſic. ſi verò ſtatutum diceret, lib. 3. cum alijs adductis pro Bernardina: tamen Domini dixerunt nõ applicari caſui noſtro, tum quia verba ſtatuti vrbis cap. 82. lib. 5. ſunt multum ampla & præciſa. Tum quia cùm Bernardina ſit vxor artificis, dos ſua videtur ſibi ſufficiens ad alimenta, cùm in hac materia conſideretur qualitas perſonæ, alia enim
5 † debent eſſe alimenta præſtanda filiæ nobilis conditionis, vt inquit Bal. nouel. d. priuileg. 17. num. 5. circa medium, verſic. ſecundum conditionem. Tum etiam & tertiò, quia obiectum poſſet procedere, quando mulier nõ
6 eſſet adhuc nupta, ſed † poſtquàm eſt nupta, maritus tenetur eam alere etiam indotatam. gloſ. & Doct. in l. ſi cũ dotem. §. ſin autem in ſeruiſſimo. ff. ſoluto matrim. Guid. Pap. deciſ. 459. num primo. Aufrer. ad Capel. Tholoſ. deciſ. 87. num. ſecundo. Lup. cap. per veſtras, in 3. not. num. 5. fol. mihi 191. & §. primo, num. 1. verſic. fortina ergo. & §. 2. num. 3. Ferret. conſ. 34. num. 7. & 17. vbi de communi.

Burgen.

Burgen. expenſarum. Lunæ, 28. Nouembris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſori futuro reſeruantur omnia acquiſita ex redditibus eccleſiæ.*
2 *Eccleſiæ adminiſtrator præſumitur facere expenſas de redditibus eccleſiæ.*
3 *Actio repetendi expenſas factas per prædeceſſorem competit ſucceſſori, ſeu eccleſiæ cui acquiſita dicitur.*
4 *Fructus eccleſiæ à ſolo ſeparati ad hæredes prædeceſſoris, non autem ad ſucceſſorem pertinent. & num. 6.*
5 *Fructus recuperati per prædeceſſorem, & conuerſi in vtilitatem eccleſiæ vna cum expenſis pro eorum recuperatione factis, æquiparantur meliorationibus factis per prælatum vel clericum in rebus eccleſiæ, quæ ſunt ſue in vita, ſed de his non poteſt teſtari.*

DECISIO DCCLXI.

CONcluſum fuit, capitulum teneri reficere moderno Archiepiſcopo expenſas litis, in quibus de anno 1565 condemnatum fuit, quia omnia ac-
1 quiſita † ex redditibus eccleſiæ futuro ſucceſſori reſeruantur. cap. præſenti, de offic. ordin. lib. 6. cap. relatum, il ſecondo, de teſtam.

Vnde cùm prædeceſſor moderni Archiepiſcopi litigauerit cum capitulo ſuper exemptione iuriſdictionis, & ſic ſuper re ad dignitatem epiſcopalem ſpectante, & in proſecutione litis multas fecerit expenſas, eaſq; præ-
2 ſumatur feciſſe ex redditibus eccleſiæ, ex quo † erat eius adminiſtrator. l. Neſennius. & ibi Doct. ff. de nego. geſt. Aym. conſ. 129. num. 3. ſequitur, vt moderno Archiepiſcopo ſucceſſori ſit reſeruata actio, quę competebat eius prædeceſſori pro dictis expenſis aduerſus capitulum, tanquàm acquiſita ex redditibus eccleſiæ, cùm ex illis præ-
3 ſumatur expenſas fuiſſe factas, quæ † actio cenſetur acquiſita ipſi eccleſiæ, ex not. per Docto. in cap. primo. vbi Couar. nu. 5. de teſtam. & actio quoq; perſonalis tranſfertur in eccleſiam, quando eſt celebratus contractus ſuper bonis eccleſiæ, vt per D. Saru. de reddit. eccleſ. par. 3. cap. 2. num. 8.

Non obſt. quòd prædeceſſor moderni Archiepiſcopi fecerit ipſas expenſas de fructibus eccleſiæ, qui erant ſui
4 proprij, cùm † eſſent recollecti & à ſolo ſeparati, & ideo ad eius hæredes, & non ad ſucceſſorem, pertinebant. gl. & Doct. in cap. ſi propter, de reſcrip. lib. 6. Card. Imo. & Barbat. in cap. fin. de pecul. cleric. cum alijs citatis per Couar. qui de communi teſtatur, lib. primo varia. reſol. cap. 15. ſub num. 12.

Quia illi fructus, de quibus huiuſmodi expenſæ ſunt factæ, fuerunt conuerſi in vtilitatem eccleſiæ pro defen-
5 ſione ſuæ iuriſdictionis, & † ideo æquiparantur meliorationibus factis per prælatum vel clericum in rebus eccleſiæ, quæ ſunt ſuæ in vita, ſed de his non poteſt teſtari, vt inquit Abbas in capitu. fina. in principio, de pecul. cleric.

Et hæc Domini dixerunt procedere, attenta diſpoſitione iuris communis. Verum cùm camera Apoſtolica exigat ſpolia epiſcoporum in Regnis Hiſpaniarum, putabant Domini, expenſas tanquàm ſpolia potius pertinere ad ipſam cameram Apoſtolicam.

De hac materia fructuum eccleſiæ, quando ſunt per-
6 cepti & à ſolo ſeparati, an † ſpectent ad hæredes vel potius ad eccleſiam, præſertim quando prælatus habebat adminiſtrationem, & maximè quando de eis non diſpoſuit, vide Couar. varia. reſolut. cap. 15. ſub num. 12. & ibi cum in officijs, num. 5. verſic. ſeptimo, de teſtam. Bella. conſ. 3. num. 6. Gigan. conſ. 14. & 25. maxime num. 26. verſic. tria ſunt.

Senen. donationis. Lunæ, 21. Nouembris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Maritus ſi relinquat vxorem vſufructuariam ſimpliciter cum alterius verbi adiunctione, non autem cum pluribus alijs verbis, licèt habeat liberos, intelligitur de ipſo vſufructu propriè.*
Contrarium tamen in eo quod dicitur de vſufructu propriè, quàdo maritus relinquit vxorem vſufructuariam ſimpliciter, tenet Bart. & alij, num. 2.
Si verò cum alterius verbi adiunctio, legatum reſtringitur ad alimenta, num. ſeq.
3 *Teſtator ſi relinquat vxorem dominam & vſufructuariã, legatum reſtringitur ad alimenta.*
Eò magis ſi relinquat vna cum eius filijs, num. 4.
Contrarium tamen vide num. 6.
5 *Verba denotantia diminutionem non debent operari augmentum.*
6 *Filij imitari dicuntur ad male tractandum matrem, ſi legatum vxori relictum vti dominæ & vſufructuariæ, reſtringeretur ad ſola alimenta.*

DECISIO DCCLXII.

DOmini non receſſerunt à reſolutionibus coram R. P. D. Rubuſter. in hac cauſa factis, nempe, vſumfructum omnium bonorum relictum ab Antonio ſuæ vxori, ſtantibus filijs, reſolui in alimenta iuxta conſuetudinem Bulgari.

Non obſt. quod dicit Bald. in l. ſi pater, in primo not.
1 C. de vſufruct. vbi † vult, quòd quando maritus relinquit vxorem vſufructuariam ſimpliciter cum alterius verbi adiunctione, non autem cum pluribus alijs verbis, licèt habeat liberos, tamen intelligitur de ipſo vſufructu propriè.

Quia ſi hoc dictum Bal. allegetur in eo, quòd vult intelligi propriè de vſufructu, quando maritus relinquit vxorem vſufructuariam ſimpliciter, & tunc vltra quod in caſu, de quo agitur, teſtator nõ ſolum relinquit ſuam vxorem vſufructuariam ſimpliciter, ſed etiam dominã,
2 reſpondetur, quòd † contrarium tenet Bart. in l. Titia. §. Titia, num. 8. ff. de leg. 2. latè Aret. conſ. 40. num. 2. verſic. in contrarium. Socin. conſ. 97. nu. 11. verſic. & ideo verum eſt, lib. 3. Iaſ. in l. cum hi. §. ſi ſingulos annos, nu. 4. ad fin. ff. de tranſac. Pract. Papien. in form. libel. quo vxor agit ad dotem; in gloſ. donec, num. 5. verſic. & eodem modo. bene Pic. in d. §. Titia, nume. 48. in 6. limit. cum alijs allegatis per Gabriel. de vſufruct. concluſ. ſecunda. num. quinto.

Si verò dictum Bal. allegatur in eo, quòd vult intelligi propriè de vſufructu, quando maritus relinquit vxorem vſufructuariam, non cum pluribus verbis, ſed cum alterius verbi adiunctione, prout in caſu noſtro, in quo teſtator reliquit vxorem dominam & vſufructuariam,
3 & tunc † legatum reſtringitur ad alimenta, prout voluit idem Bal. in l. fin. num. 9. circa fin. verſic. tertio caſu. C. de indic. viduit. tollen. Salyc. in auth. hoc locum. col. 3. in fi. verſic. & hæc puto vera. C. ſi ſecund. nupſ. mul. Ruin. conſil. 39. num. 1. lib. ſecundo. Pic. d. §. Titia, num. 48. verſic. ſexto limita.

Præterea & ſecundò, teſtator in caſu noſtro reliquit

vxorem dominam & vſufructuariam vna cùm eius fi-
4 lijs, quia † voluit fructus debere inſeruire etiam pro eius filijs, quo caſu legatum reſtringitur ad alimenta. Bal. cõſil. 30. num. 1. iunct. princ. lib. 5. hoc idem præſupponit Pau. de Caſt. conſ. 118. num. 1. lib. j. Non enim teſtator videtur voluiſſe in legato matris coniungere filios, ſed ſolum oſtendere à matre alimenta percipi, vt etiam filij alerentur.

Accedit etiam, quòd cùm ex verbis illis, reliquit dominam & vſufructuariam, non poſſet vxor conſequi alimenta, verba quæ poſtea addita ſunt, videlicet reſeruato etiam quod fructus prædicti debeãt inſeruire etiam
5 pro eius filijs, quæ verba † denotant diminutionem. l. ſi quis à Titio. & l. illi cum illo. ff. de vſufr. leg. quo debent operari augumentum. ad l. legata inutiliter.

Vlterius & tertiò ex legato alimentorum, quod teſtator reliquit vxori in euentum, quòd filij male eam tractauerint, clare colligitur, teſtatorem voluiſſe ſolum alimenta & quandam præeminantiam in domo relinquere, cùm per ſequentia declarentur præcedentia. l. qui filiabus, de leg. j. aliàs ſequeretur abſurdum, quòd teſtator voluiſſet inuitare filios ad male tractandum matrem,
6 cùm † ipſa in euentum malæ tractationis habeat ſolum alimenta, & faciunt tradita per Soc. conſ. 279. num. 5. lib. 2. Pic. d. §. Titia, num. 136.

Forlinien. ſocietatis. Veneris, 2. Decembris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Societas contrahi poteſt ſuper officijs, & eorum fructibus.*
2 *Communicatio portionum eſt de ſubſtantia ſocietatis ex communi.*
3 *Dominium portionis in ſocietate cenſetur communicatum, in quam dicitur eſſe translatum.*
4 *Societas contracta ad commune lucrum & damnum de ſui natura eſt licita etiam ſecundum Theologos.*
5 *Qualitas contractus cognoſcitur ex pacto appoſito ſuper diſſolutione ipſius contractus, & ſic ex fine, qui declarat principium.*
Declara procedere in dubio, vt num. 13.
6 *Societas ſortis dicitur, vbi ſors in diſſoluenda ſocietate diuidi debeat: ſi verò ſit ſalua, tunc non ſocietas, ſed inſtitoria dicitur.*
7 *Periculum vitæ facit valere ſocietates, quæ quotidie contrahuntur ſuper fructibus officiorum Romanæ Curiæ, quæ aliàs non valerent.*
8 *Contractus duo includuntur in contractu ſocietatis, vnus implicitus, alter explicitus.*
9 *Contractus duo compatibiles poſſunt ex vno & eodem pacto reſultare.*
10 *Ius reſultans ex ſocietate contracta ſuper emptione, communicatur inter ſocios actiuè & paſſiuè.*
11 *Pactum de retrouendendo eodem precio non facit contractum illicitum ex augumento vel diminutione rei venditæ.*
12 *Principium ſi eſt licitum, & finis illicitus, attenditur initium, & non finis.*
13 *Diſſolutio contractus inſpicienda eſt in dubio.*
14 *Correctio eſt euitanda quantum fieri poteſt.*
15 *Diſpoſitio quælibet ita interpretanda eſt, vt euitetur contrarietas & contractus illicitus.*
16 *Verborum ſignificatio debet per largam interpretationem ad bonum intellectum & ciuilem applicari.*
17 *Pactum in ſocietate appoſitum, vt quis partem lucri ferat, & de damno non teneatur, non eſt intelligendum de capitali, ſed de damno & lucro mercimonij.*
Contrarium tamen vide num. ſeq.
Intellige, vt num. 20. & 21.
18 *Damnum propriè in ſocietate non poteſt dici, niſi quando capitale non eſt ſaluum.*
Si autem ſocietas non lucratur, dicitur ſterilitas.
19 *Societas quandoque eſt lucroſa, quandoque ſterilis, quandoque damnoſa.*
21 *Intellectus ad §. & adeo. Inſtit. de ſociet. varij dantur. & num. ſeq.*

DECISIO DCCLXIII.

Ciuitas Forlinien. redimit à Reueren. camera Apoſtolica officia ciuilia & damna data ipſius ciuitatis pro quantitate mille trecentorum triginta tria ſcutorum. Poſtea eadem ciuitas omnia iura & actiones ſibi competentes ſuper dictis officijs ceſſit Frãciſco Paulutio, qui deinde eadem iura & actiones ſibi à dicta Communitate conceſſas ſuper dictis officijs ceſſit Equiti Simoni Paulutio, qui admiſit in ſocium ad tertiam partem dictorum officiorum tam ad bonũ quàm ad malum Dominum Ioan. Antonium Loccatellum, eo quia recepit ab eo ſcuta 444. pro integra tertia parte pecuniæ ſoluendæ Reueren. cameræ Apoſtolicæ debitæ dictæ ciuitati Forlinien. pro redemptione dictorum officiorum, cum pacto, quòd ſit in facultate & poteſtate ad omne beneplacitum cuiuslibet partium nolentis amplius permanere in dicta ſocietate, videlicet in poteſtate d. Ioan. Antonij repetere ſcuta 444. & in poteſtate Equitis Simonis illa reſtituere. Dubitatum fuit de duobus, videlicet.

An ſocietas ſit contracta ſuper dictis officijs, vel ſuper eorum fructibus. Et an ſit valida vel licita, vel potius nulla, & illicita, tanquàm ſapiens vſurariam prauitatẽ.

Domini Veneris, 2. Decembris, 1583. cõcorditer concluſerunt, ſocietatem fuiſſe initam ſuper dictis officijs, & fuiſſe validam & licitam.

1 Quoad primam difficultatem, quòd † ſocietas ſit inita ſuper dictis officijs, Domini dixerunt conſtare ex verbis inſtrumenti ſocietatis tam in narratiua, ibi, *volendo pigliare per compagno al terzo di detti officij tanto al bene quanto al male.* quàm in diſpoſitiua ibi, *piglia, riceue, & accetta in compagnia al terzo di detti officij tanto al bene quanto al male.* Item ibi, *non volendo più tenere per compagno alla ſopradetta terza parte*, quæ verba viſa ſunt ſatis clara. Et iſta ſocietas fuit contracta ſuper dictis officijs pro vna tertia parte quoad Luccatellum, pro alijs duabus tertijs quoad Paulutium. ille enim contulit in ſocietatem vnam tertiam partem dictorum officio-
2 rum, quæ † communicatio eſt de ſubſtantia ſocietatis. l. j. & l. ſi id quod. ff. pro ſoc. Doct. communiter in l. ſi paſcenda. & maxime Dec. num. 13. C. de pact. Patet ex eo, quòd Luccatellus ſoluit Paulutio pro tertia parte dictorum officiorum ſcuta 444. & ſic implicite & in neceſſariam antecedentiam Luccatellus emit à Paulutio tertiã partem dictorum officiorum, vt infra latius deducitur.
3 Cùm † igitur appareat de cauſa habili ad transferẽdum dominium, non eſt dubium, quòd dominium tertiæ partis dictorum officiorum cenſetur communicatum. Bar. in l. dotis fructus. ff. de iure dot. Dec. in d. l. ſi paſcenda, num. 14. in fine.

Quoad ſecundam difficultatem, quòd hæc ſocietas ſit licita & valida, patet ex illis verbis, *tanto al bene quan-*
4 *to al male,* quæ denotant lucrum & damnum: & † non eſt dubium, ſocietatem valere & licitam eſſe, quando lucrum & damnum inter ſocios eſt commune, & contra-

ctus

ctus ſocietatis de ſui natura eſt licitus etiam ſecundum Theologos, ex allegatis per Corn.in d.l.ſi paſcenda,nu. me.24.Couar.lib.3.var.reſol.cap.3.num.2.

Non obſt. quòd ſi ſocietas fuiſſet contracta ſuper dictis officijs,non fuiſſet factum pactum, quòd eſſet in poteſtate vtriuſque partis ad omne beneplacitum repetere vel reſtituere reſpectiuè tertiam partem dictorum offi-
5 ciorum. nam † qualitas cõtractus cognoſcitur ex pacto appoſito ſuper diſſolutione ipſius contractus, quia finis
6 declarat principium. & ideo † ſi conuentum ſit,vt in diſſoluenda ſocietate ſors diuidi debeat, tunc eſt ſocietas ſortis: ſi verò vt ſit ſalua,tunc nõ eſt ſocietas,ſed inſtitoria.ita Bal.in l.j.num.8.ad fin.C.de fruct. & lit.expen. ſequitur Corn.in d.l.ſi paſcenda,num.3.& num.46.verſic.prout tamen.Et hęc ideo, cùm ſocietas non fuerit iniita ſuper dictis officijs, oportuit eam contrahi ſuper eorum fructibus, ſuper quibus nõ poſſet contrahi abſque labe vſurariæ prauitatis, ſtante pacto de repetendo vel
7 reſtituendo dicta ſcuta 444. & † ceſſante periculo vitæ, quod facit valere ſocietates, quæ quotidiæ contrahuntur ſuper fructibus officiorum Rom.Curiæ.

Non obſt.inquam iſta obiectio, quia multipliciter tollitur.

Primo,negando pactum iſtud reſpicere diſſolutionẽ contractus ſocietatis,quinimò concernit diſſolutionem contractus venditionis. In hoc enim negocio duo includuntur contractus, qui ſeſe conſequuntur, & quorum ex ordine intellectus vnus præcedit alterum. Primus prę
8 cedens † eſt implicitus venditionis tertiæ partis dictorũ officiorum. Alter ſubſequens eſt explicitus ſocietatis ſuper tertia parte dictorum officiorum, prout in terminis ſocietatis deducit Corrad. de contract. tract.6.q.96.in j.concluſium.Silueſt.in verbo,ſocietas,il j.num.18 ſum.
9 Armil.in eodem verbo,num.17.Et † ex vno eodemque facto poſſunt reſultare duo contractus, quando ſunt compatibiles, prout in caſu noſtro, vt per Dec.poſt alios in l.2.in j.lect.num.3.& in altera num.6.ff.ſi cer.pet. Vnde ſi Paulutius admiſit Luccatellum in ſocium ad tertiã partem dictorum officiorum,quia recepit ab eo ſcuta 444. ergo implicitè & in neceſſariam antecedentiam Paulutius prius vendidit Luccatello tertiã partem dictorum officiorum pro precio ſcutorum 444. ex qua venditione Luccatellus acquiſiuit dominium tertię partis dictorum officiorum, quod dominium poſtea communicauit, & ſic contracta eſt ſocietas.
10 Et † quòd ſocietas poſſit fieri ſuper emptione,contracta, & quòd ius reſultans ex ea communicetur inter ſocios actiuè & paſſiuè, firmat expreſſe Corn.conſ.112.nume.4.in fine & ideo lib.3. Stante igitur hac venditione,ſequitur,vt pactum de repetendo vel reſtituendo ſcuta 444. ſit in effectu pactum de retrouendendo, vel redimendo tertiam partem dictorum officiorum eodẽ pre-
11 cio, & pactum † de retrouendendo eodem precio non facit contractum illicitum ex eo,quòd poſtea res vendita augeatur vel diminuatur, quia vtraq; tam auctio quã diminutio pertinet ad emptorem contrahentibus,licèt in hoc Doct.controuerſant,& diſtinguant, an pertineat ad venditorem vel emptorem, vt per Gozad.in l.2.nu.177. cum ſeqq.& in Cagnol.num.189.cum ſeq.C.de pact.inter empt.& vendit.

Secundò dicitur,quòd quando principium eſt licitũ, & finis illicitus, prout in caſu noſtro, in quo contracta fuit ſocietas ſuper dictis officijs ad omne lucrũ & damnum,
12 † tunc inſpicitur initium,& non finis, vt per Bar. in l.quod ait lex,per illum tex. num.3. in fi. ff.ad l.Iul.de adult. Euerad.in loc.à victute ſin.poſt med. verſic.alij autem dicunt.

Tertiò dicitur,doctrinam Bal.procedere, quando ſumus in dubio, an cẽſeatur communicatum dominium rei, ſuper qua contracta eſt ſocietas: at hic ſumus in caſu claro, quòd pro parte Luccatelli fuit communicatũ dominium tertiæ partis dictorum officiorum: & ideo nõ
13 oportet † inſpicere diſſolutionem contractus, vt bene per Corn.in d.l.ſi paſcenda,ſub num.46.

Vnde cùm ſocietas in caſu noſtro ſit contracta ſuper dictis officijs, illud pactum de repetendo vel reſtituẽdo ſcuta 444.ad omne beneplacitum partium, debet intelligi; quatenus ſocietas non recipiat damnum in capitali, hoc eſt, quatenus tertia pars dictorum officiorum, quæ erat capitale, ſit eiuſdem precij ſcutorum 444. non autẽ debet intelligi, quòd capitale eſſet ſaluum: & iſta interpretatio debet admitti in caſu noſtro, tum quia verba præcedentia ibi, *piglia in compagnia al terzo di detti officij*, ſunt clara, quòd ſocietas fuerit contracta ſuper officijs, & non ſuper fructibus,& ideo debent declarare verba ſubſequentia ipſius pacti, quæ non ſunt clara: non.n. dicitur, quòd ſit in poteſtate partium ſemper & omni caſu repetere vel reſtituere ſcuta 444. vel nõ dicitur, quòd
14 illa ſint ſemper ſalua. Tum etiam † vt euitetur ſubita correctio.l.non ad ea.ff.de condit.& demonſt. Alciat.de præſump.reg.3.præſump.28.

Tum & tertiò, vt excludatur contrarietas & contra-
15 ctus illicitus, vt in † terminis ſocietatis deducit Alexan. conſ.91.num.6.lib.2.

Tum & quartò, quia verborum ſignificatio per largã interpretationem & conuenientem ſubauditionem debet ad intellectum ſanum, bonum, ciuilem, & vitio ca-
16 rentem † applicari, prout inquit Rot.deciſ.10.num.4. & 5.de teſtam in antiq. per iura ibi allegata.

Non obſtat, quòd illa verba, *tanto al bene quanto al male*, quæ ſignificant lucrum & damnum, ſtante pacto de reparando vel reſtituendo eas pecunias, debent intelligi, non de capitali, per ea quæ tradit Ioan. Calder. in cap.nauiganti, quæſt.2.colum.7. in principio, verſic. quod autem dicitur: de vſur. vbi vult, text. in §.& adeo.
17 Inſtit.de ſocietat. volentem † poſſe conuenire, vt quis lucri partem ferat, & de damno non teneatur,non eſſe intelligẽdum de capitali, ſed de damno & lucro mercimonij. ſequitur Laurent.de Rodulph.in tracta. de vſur.par. ſecunda, quæſt.decimanona, Abb.in d.ca.nauiganti.nume.vndecimo,poſt med.verſ.nec ob. & ibi Ioan.de Ana.nume.ſeptimo, verſicu.non obſtat. Lup.in c. per veſtras. §.vn.num.7.de donat.inter virum & vxorem.Silueſt.in verbo,ſocietas.il primo,nume.ſecundo,poſt med. verſi. ad §.autem de illa. & hoc idem voluit Addit.ad deciſio. Gui.Papæ 86. Nat.conſil.401.nume.quarto, verſ.ecce. & conſil.ſeq.num.j. circa med.lib.2.Iaſ.conſil.174.ante nume.3.lib.1.

Quoniam pro reſponſione dicitur,quòd damnũ non poteſt intelligi, niſi de damno contingente in ſorte, &
18 † non poteſt eſſe damnum, niſi quando capitale non eſt ſaluum, vt inquit Bal.conſil.493.ſub num.primo,lib.4. per text.in l.Mutius.ff.pro ſoc. & quando ſocietas non lucratur, tunc illud non eſt propriè damnum, ſed non lucrum, ſiue ſterilitas, quia ſecundum Bal.d.conſ.493.ſub
19 num.j.ſocietas † quandoque eſt lucroſa, quandoque ſterilis, quandoque damnoſa.
20 Non obſtant Calder. & alij ſupra citati, quia † non loquuntur, quando eſt contracta ſocietas ad lucrum, & damnum, prout in caſu noſtro, ſed loquuntur de pacto inito in contractu ſocietatis, vt quis lucri partem ferat, & de damno non teneatur, iuxta terminos d.§. & adeo. Inſt.de ſocietat.& in l.ſi nõ fuerit.ff.pro ſoc.quæ iura va-
21 rios habẽt intellectus. Nã † alter intellectum Theophili

in

in dicto §. & adeo. intelligit Abb. in dicto cap. nauiganti, numero 11. prope finem, verſic. datem alium intellectum. vt ſcilicet loquatur in ponente operam tantum, qui ex pacto non tenetur de damno pecuniæ, cùm ſatis ſit eum ſentire damnum operarum amiſſarum, ſequitur ſum. Siiu. vbi ſupra, numero ſecundo, poſt medium, verſiculo, vel dic. Ioan. de Anan. in dicto cap. nauiganti, num. 7. verſic. vel dici poteſt.

12 Alium † intellectum tradit Pet. de Vbald. de duobus frat. parte quarta, numero ſexto, ante medium, verſic. mihi tamen, pag. 29. vt ſcilicet dicta iura loquantur in eo, qui plus pecuniæ vel alterius rei contulit in ſocietate, qui poteſt paciſci, vt non teneatur de damno, ſequitur & latios explicat Lup. in dicto cap. per veſtras. § 12. numero 8. Corn. in dicta l. ſi paſcenda, numero 23. ante medium. & ibi Purpur. numero 57. Couar. lib. tertio var. reſolut. cap. ſecundo, numero 4. verſic. quibus ſuffragantur. Bero. d. cap. nauiganti, num. 41. poſt med. verſic. & conſequenter.

Maceraten. attentatorum. Mercurij, 16. Nouembris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Appellari non poteſt à ſententia lata in cauſa alimentorum, quæ non iure actionis, ſed officio iudicis propter inopiam petita ſunt.*

Limita vbi non adeſt inopia. num. 2. & quare.

Item limita in alimentis præteritis. num. 4.

3 *Sententia lata in cauſa mercedis pauperis inappellabilis eſt.*

5 *Alimenta futura quænam etiam dici poſſint.*

6 *Iudex ſi habet iuriſdictionem limitatam ad certam ſummam, in cognoſcendo, an valor rei ſit intra illam ſummam, debet attendi tempus petitionis, non poſterius quo creuit.*

DECISIO DCCLXIIII.

Domini cum præſuppoſito, quòd Ioſephus eſſet pauper non in genere, ſed eo reſpectu, vt non haberet vnde ſe aleret, dixerunt, cauſam mercedis, de qua agitur, non fuiſſe appellabilem, & per conſequens non conſtare de attentatis, ſtante reſcripto Sanctiſſimi ad memoriale tranſmiſſum R. P. D. Seraphino, continente, quòd ſi materia non eſt appellabilis, curaret Ioſepho ſatisfieri.

Et moti ſunt Domini ex his, quæ in ſimili dicunt Do-
1 cto. quòd à † ſententia lata in cauſa alimentorum, quæ non iure actionis, ſed officio iudicis propter inopiam petita ſunt, non poteſt appellari. ita Galiel. de Cun. in l. ſecunda. ff. de his qui ſunt ſui vel alien. iur. argumento l. a. ff. de re iudic. & l. ſecunda. ff. de fer. ſequitur Bart. in l. fin. numero primo, verſic. hoc verum. & ibi Cuman. numero quarto. ff. de appellat. recipien. Specul. de appel. §. in quibus, numero 11. Vital. de clauſul. tit. an iuri alimen. poſſit renuncia. cum iuramen. numero 206. fol. mihi 635. Aret. conſil. 97. numero tertio, in fine. aliàs, vt inquit Cuman. in dicta l. fin. numero quarto, verſic. ſed
2 vbi. † quando non adeſt inopia, tunc bene poſſet appellari, per reg. l. & in minoribus. C. de appel.

Et quia ceſſat ratio, quòd alimenta non recipiunt dilationem. Et poſſe appellari, quando is, pro quo eſt lata ſententia, aliunde ſe alere poteſt, tenet Ioan. And. in addit. ad Specul. vbi ſupra, num. 11.

Vnde ſi Ioſephus tempore petitæ mercedis erat adeo pauper, vt res non reciperet dilationem, ſequitur, vt à decreto facto ſuper taxatione mercedis non potuerit appellari: ſicut enim à ſententia lata in cauſa alimentorum debitorum officio iudicis, propter paupertatem non poteſt appellari, quia res non recipit dilationem,
3 dicta l. fin. de appel. recip. ita † etiam dicendum eſt de ſententia lata in cauſa mercedis pauperis, vt non ſit appellabilis, propter eandem rationem, quia res non recipit dilationem.

Et licèt lex prohibens, cauſam alimentorum per appellationem ſuſpendi, intelligatur in alimentis futuris,
4 non † in præteritis, in quibus admittitur appellatio. Io. Aud. vbi ſupra. Alberic. in d. l. fin. num. ſecundo. Bal. in l. prima, nume. 6. C. de fideicommiſſ. Aret. d. conſil. 97. nota. 3. Iaſ. in l. in alimentis. nume. quinto, verſicu. adde vltra eum. & ibi Dec. nume. decimo, verſic. & pari ratione. Curt. iun. nume. decimotertio, Alciat. nume. 10. C. de
5 tranſac. Nihilominus alimenta † futura dicuntur etiã illa, quæ ſunt decurſa ante ſententiam, poſt tamen litem motam ſiue petitionem illorum, quia alimenta reſpectu temporis, quo fuit lis conteſtata, dicuntur futura, prout ſæpius in Rota reſolutum fuit, & ſignanter in vna Roman. dotis, & alimentorum coram Reuerendiſſimo ſancta Crucio. 9. Maij. 1559. & in alia Roman. alimentorum de Vrſinis coram R. Dom. Aldobrandino 24. Ianuar. 1575. & in alia Ilerden. matrimonij coram Reuer. P. D. Blanchetto 15. Octobris, 1576. & faciunt trad. per Docto. in l. ſi idem cum eodem. & maximè Iaſ. nume
6 ro ſexto, ff. de iuriſdictio. omnium iudic. quòd ſi † Iudex habet iuriſdictionem limitatam ad certam ſummam, in cognoſcendo, an valor rei ſit intra illam ſummam, debet attendi tempus petitionis, & non tempus poſterius quo creuit.

Cremonenſis penſionis. Lunæ, quinta Decembris. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio præſumitur ex poſſeſſione decennali, quando allegatur ab eo, pro quo diſpenſatio præſumitur: ſecus ſi ab eo negatur, & ab alio contra eum allegetur.*

2 *Poſſeſſio præſumitur medio tempore continuata, ſi is qui ſemel poſſedit, aſſerit ſe hodie poſſidere: ſecus ſi neget.*

3 *Solennitas extrinſeca præſumitur, ſi ab eo allegetur, ad cuius fauorem præſumptio oritur: ſecus ſi negetur.*

4 *Iuſſus patris ſi allegetur, præſumitur præceſſiſſe: ſecus ſi negetur.*

5 *Semel tale ſemper præſumitur tale, ſi is, ex cuius facto præſumptio deſcendit, fateatur: ſecus ſi neget.*

6 *Temporis lapſus in connexis quod operatur quoad vnum, operatur & quoad aliud.*

Declara vt num. 8.

7 *Diſpenſatio in vno ex connexis extenditur ad aliud.*

Declara, vt num. ſeq.

9 *Præſcriptio quæ oritur ex facto præſcribentis, non præſumitur.*

10 *Diſpenſatio non præſumitur quoad reſignationem ſtante eius negatione, nec etiam quoad penſionem.*

11 *Diſpenſatio quando præſumatur in penſionibus ex lapſu temporis.*

12 *Præſumptio iuſſus patris poteſt allegari etiam eo inuito, quando ipſe poſſedit & conſecutus eſt commodum.*

Declara vt num. ſequen.
14 *Præſumptio quando elicitur aliunde, quam ex facto eius, de cuius fauore agitur, non autem ex facto partis, poteſt iudex in ea ſe fundare, etiam ſi pars eam non alleget.*
15 *Diſpoſitio l. 1. & 2. ff. de liber. cau. quo caſu procedant.*

DECISIO DCCLXV.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, Carcanum
non poſſe contra reg. 14. allegare præſumptio-
nem diſpẽſationis reſultãtem ex poſſeſſione de-
cennali Guiniſij eo inuito & negante. Et ratio Domino-
1 rum fuit, quia † ex decennali poſſeſſione tunc præſumi-
tur diſpenſatio, quando allegatur ab eo, pro quo diſpen
ſatio præſumitur: at ſecus ſi ab eo negatur, & ab alio cõ-
tra eum allegatur: ſicut in ſimili videmus in continua-
tione poſſeſſionis, quæ continuatio præſumitur, ſi is,
qui ſemel poſſedit, aſſerit ſe hodie poſſidere: nam tunc
2 † præſumitur poſſeſſio medio tempore continuata, ſe-
cus ſi negat, tunc enim præſumptio iſta ceſſat. gloſ. in
l. ſiue poſſidetis, in verbo, conſtitui. verſic. vel diſtingui-
tur. & ibi Bart. numero 6. & 7. Bald. numero primo, cir-
ca medium, verſic. reuoco in dubium. Angel. num. quar
to, verſic. in gloſ. 3. Alberic. num. quarto, verſic. Oſtred.
autem. Pau. de Caſt. numero 9. Corn. colum. ſecunda, cir
ca medium, verſic. tu dic. C. de probatio. Butr. in cap. cum
ad ſedem, numero 25. in med. verſic. dico colligendo &
ibi Abb. numero 15. ad med. verſic. D. Ant. colligendo, de
reſtitut. ſpoliat. Alciat. de præſumpt. reg. ſecunda, præ-
ſumpt. 21. numero ſexto, verſic. primus eſt. & verſic. ſe-
cundus caſus. Bald. in l. Celſus, parte quarta, quæſtio pri-
ma, num. 8. ad medium, verſic. quinto limita: de vſuca-
pio. Rip. in cap. cum eccleſia Sutrina, numero 27. vbi de
communi, de cau. poſſeſſ. & propriet. Couar. qui etiam
de communi in cap. Rainutius. §. 11. ſub num. 2. verſic.
immo iure communi, de teſtam.
3 Item † ſolemnitas extrinſeca præſumitur, quando ab
eo allegatur, ad cuius fauorem præſumptio oritur: at
ſecus ſi ab eo negatur, ſecundum Salyc. in l. ſi filius, quę-
ſtio. prima, verſic. ſed hoc non obſtante. C. de petit. hæ-
4 red. dicentem, quòd † iuſſus patris præſumitur præceſ-
ſiſſe ſi ipſe hoc allegat: ſecus ſi negat. ſequitur Alexan.
conſil. 9. numero 9. verſic. poteſt etiam, libro tertio. bene
Ruin. conſil. 25. numero 20. libro quinto. Gabriel. de præ
ſumpt. concluſ. 5. num. 74.
Idque generaliter firmat Bart. in dicta l. ſiue poſſide-
tis, ſub numero 14. dicens, quædam eſſe, quæ mutantur
contingenter facto noſtro interueniente, & eo caſu pro-
5 cedere dictã l. ſiue poſſidetis. nempe, quòd † quod ſemel
fuit tale, ſemper præſumitur tale, ſecundum diſtinctio-
nem ſuperius factam, ſi is ex cuius facto deſcendit præ-
ſumptio, fateatur: ſecus ſi negat.
Non obſtat, quòd præmiſſa non procedant, quando
alius habet ius connexum, prout in caſu iſto, in quo pen
ſio fuit reſeruata in eadem ſupplicatione reſignationis,
& pendet à validitate ipſius reſignationis: in connexis
6 † autem lapſus temporis quoad vnum operatur quoad
aliud, prout in præſcriptione Felyn. in cap. auditis, nu-
mero 17. verſic. nec obſt. & numero 20. de præſcript. &
in cap. cùm ex iniuncto, numero 5. & 8. de hæret. Et di-
7 ſpenſatio † in vno ex connexis extenditur ad aliud. gloſ.
& Doct. in c. quia in tantum, de præben.
Quia reſpondemus, quòd tunc obiectum procederet,
ſi Guiniſius non negaret ſe impetraſſe diſpenſationem,
quia tunc ex decennali poſſeſſione præſumeretur etiam
ſuper penſione, ſicut præſumptio vno ex connexis, cen-
8 ſetur præſumptum & aliud. Sed † cùm Guiniſius neget
ſe impetraſſe diſpenſationem, & ſic neget factum pro-
prium, ex quo oritur præſumptio, ratio annexorum non
facit, ſicut nec etiam faceret in materia præſcriptionis:
ſi enim quis negaret ſe præſcripſiſſe, non poſſet alius di-
cere eum præſcripſiſſe nec quoad vnũ, nec quoad aliud
9 connexum, cùm † præſcriptio oriatur ex facto præſcri-
bentis, & ideo non præſumitur, vt poſt Abb. conſil. 82.
numero ſexto, poſt medium, libro primo. tradit Bald.
de præſcript. 2. parte 3. part. princip. quæſt. 3. numero 8.
10 fol. 73. Immo ſicut † diſpenſatio non præſumitur quo-
ad reſignationem ſtante reſignatione Guiniſij, ita nec
etiam præſumi debet quoad penſionem.
Illud autem, quòd diſpenſatio extenditur ad connexa, non applicatur, quia hic nulla adeſt diſpenſatio, ſed
tantum eius præſumptio oriens ex curſu temporis, quę
præſumptio ceſſat negante Guiniſio.
11 Non obſtat, quòd in penſionibus præſumitur † di-
ſpenſatio ex lapſu temporis, prout fuit deciſum in vna
Pharen. penſio.
Quia aut Carcanus prætendit diſpenſationem ex cur
ſu temporis, & tunc non poteſt, cùm non adſit decen-
nium pacificum, in quo penſio exacta fuerit. Si verò fun
det ſe in præſumptione diſpenſationis in perſona Gui-
niſij, & tunc non admittitur negante Guiniſio. & in il-
la Pharen. ideo præſumebatur diſpenſatio, quia non
aderat is, de cuius diſpenſatione præſumenda agebatur,
quia ſi adfuiſſet, & negaſſet diſpenſationem, vtique non
fuiſſet præſumpta.
12 Non obſtat, quòd † præſumptio iuſſus patris poteſt
allegari etiam eo inuito, quando ipſe poſſedit, & con-
cuius eſt commodum, vt per Saly. in dicta l. ſi filius. quæ-
13 ſtio. prima. ibi, licet ſi pater poſſediſſet. Quia † obiectũ
procederet, ſi Papa feciſſet aliquem actum poſitiuum,
tunc enim poſſet allegari præſumptio diſpenſationis,
etiam à tertio. Sed in caſu noſtro non conſtat de aliquo
actu poſitiuo Papæ & Carcanus nititur ſolum poſſeſ-
ſione decennali Guiniſij, dicens, ex ea reſultare præſum
ptionem diſpenſationis, ideo non poteſt iſtam præſum-
ptionem allegare contra Guiniſium negantem, quia hæc
præſumptio prouenit ex facto ipſius Guiniſij, quòd ſci-
licet diſpenſationem obtinuerit.
14 Non obſt. quòd quando † præſumptio elicitur aliun
de, quàm ex facto eius, de cuius fauore agitur, non autẽ
ex facto partis, poteſt Iudex in ea ſe fundare, etiam ſi
pars eam non alleget, vt per Abb. in cap. afferte. num. 4.
& ibi Fely. nu. 4. de præſump.
Quia in caſu iſto præſumptio oritur ex facto partis,
quòd ſcilicet, obtinuerit diſpenſationem.
Demum non ob. tex. in l. prima, & ſecunda, ff. de libe
rali cauſa.
15 Quia † procedit, vbi agitur de cauſa ſtatus perſonæ, in
qua cauſa filius poteſt agere inuito patre, & pater inui-
to filio: ſed regula eſt in contrarium l. Pomponius. in fi.
ff. de procurat. glo. in d. l. 1. in verbo, inuitorum.

Sabinen. caſtri Vaconis. Veneris, 9. Decembris. 1583.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſionem conſtituentis de tempore conſtituti tenetur probare, qui in conſtituto ſe fundat.*
2 *Inſtrumenta poſſeſſionem non probant.*
Fallit in locatione contra conductorem. num. 3.
Intellige tamen, vt num. 4.

Poſſeſſio

5 *Poſſeſſio ciuilis & naturalis transfertur in creditorem per conſtitutionem pignoris vnà cum eius conſignatione.*

6 *Creditor dicitur verè poſſidere pignus quoad auocandam poſſeſſionem.*

7 *Poſſeſſio de præſenti non infert poſſeſſionem de præterito, niſi probetur dominium.*

8 *Poſſeſſio ſubſequens non prodeſt conſtitutorio.*

9 *Verba æquiuoca non concludunt neceſſario ad poſſeſſionem.*

10 *Narratiua breuis non facit plenam fidem quoad tertium.*

11 *Conſtitutum regulariter probat contra ſingularem ſucceſſorem.*

Fallit, niſi probaretur amiſſio poſſeſſionis de tempore conſtituti. num. 12.

DECISIO DCCLXVI.

DOmini dixerunt, quòd ſi hæredes & donatarij Laurentij Guiſij tenentur probare de tempore venditionis poſſeſſionem Cardinalis Franciotti, conſtituentis ſe poſſidere nomine ipſius Guiſij, illam ſine dubio non probant reſpectu primi extremi, quia 1 † cùm ipſi nitantur conſtituto in inſtrumento venditionis appoſito, tenentur probare poſſeſſionem conſtituentis de tempore conſtituti. Bald. in l. ſiue autem. ff. de public. in rem actio. Doct. in l. quamuis. §. primo. ff. de acquiren. poſſeſſio. cum alijs allegatis per Tiraquel. de conſtitut. poſſeſſ. limit. j. num. 8.

Quòd autem Cardinalis Franciottus de tempore cõſtituti poſſideret, conantur hæredes & donatarij Guiſij tripliciter probare.

Primò, ex duobus inſtrumentis confectis de anno 1518. in quorum primo Cardinalis promittit aſſignare caſtrum Vaconis in pignus Comiti Alberto, pro ſcutis 4000. In ſecundo Cardinalis aſſignat eidem Comiti Alberto per triennium fructus dicti caſtri.

Secundò, ex inſtrumento adeptionis poſſeſſionis dicti caſtri per d. Comitem Albertum de anno 1524.

Tertiò, ex aſſertione Clementis, de qua in breui de anno 1524. ibi, & dudum antea ad ipſum Cardinalem ſpectantia & pertinentia.

Ad primum reſponſum fuit, quòd ex illis inſtrumentis non probatur poſſeſſio Cardinalis de tempore con- 2 ſtituti, quia † inſtrumenta non probant poſſeſſionem. l. prædia. vbi Bart. & alij. ff. de acquiren. poſſeſſio. oportet enim probare factum, ex quo reſultet poſſeſſio. Soci. conſ. 205. num. 1. lib. j.

3 Nec obſtat, quòd † ex inſtrumento locationis probatur poſſeſſio contra conductorem. Bart. in l. ad probationem. C. de probatio. Ruin. conſilio 46. ſub numero duodecimo, poſt medium, verſiculo, conſtat itaque, libro quarto.

4 Quia † hoc procedit, quando conſtat, conductorem tenuiſſe rem conductam: hic autem non apparet, Comitem Albertum poſſediſſe poſt dictam aſſignationẽ: quinimò ſi conſtaret ipſum poſſediſſe vigore dictæ aſſignationis, vtique res eſſet clara, quòd Cardinalis non 5 poſſidebat tempore conſtituti, quia † per conſtitutionem pignoris vnà cum eius conſignatione transfertur in creditorem ciuilis & naturalis poſſeſſio. Iaſ. poſt alios in l. prima. §. per ſeruum, numero quinto. & ibi Soci. in ſecunda lect. numero decimo. ff. de acquiren. poſſeſſio. 6 Et † quoad auocandam poſſeſſionem creditor dicitur verè poſſidere pignus, vt latè per Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 9. num. 199. ad fin.

Ad ſecundum, de inſtrumento adeptionis poſſeſſionis reſponſum fuit, ex eo non inferri ad poſſeſſionem 7 Cardinalis de anno 1521. Nam † ex poſſeſſione de præſenti non infertur ad poſſeſſionem de præterito. Alciat. de præſumpt. reg. ſecunda, præſumpt. 21. numero 15. niſi probaretur dominium Cardinalis de anno 1521. Tunc enim ex poſſeſſione de præſenti præſumeretur etiam poſſediſſe de illo tempore. Salyc. in l. ex perſona. C. de probat. & ita limitat Alciat. vbi ſupra, num. 15. verſic. vnde probato.

Sed circumſcripta probatione dominij ex poſſeſſione Cardinalis de anno 1524. non infertur (vt dixi) ad 8 poſſeſſionem de anno 1521. & † ſubſequens poſſeſſio non prodeſt conſtitutorio. Tiraq. dicta limita. prima, numero 13.

Ad tertium, de aſſertione Clementis, de qua in breui, fuit reſponſum, quòd illa verba ad ipſum Cardina- 9 lem ſpectantia & pertinentia ſunt æquiuoca, cùm † poſſint referri ad proprietatem. l. ſciendum. §. hæc verba. & l. verbum illud pertinere. ff. de verb. ſignif. & ideo non concludunt neceſſario ad poſſeſſionem.

Non obſtat, quòd dictum breue ſit expeditum motu proprio, quia vltra quòd de hoc non conſtat, tertius 10 non poteſt ſe fundare in narratiua dicti breuis, ita † vt quoad ipſum faciat plenam probationem. Achil. de motu propr. deciſ. vnica.

An autem hæredes & donatarij Laurentij Guiſij teneantur, vel non teneantur probare poſſeſſionem Cardinalis de tempore venditionis, Domini dixerunt pendere ab eo, an Illuſt. Domini Caetani ſint ſingulares ſucceſſores Cardinalis in caſtro, de quo agitur, quia 11 † conſtitutum regulariter loquendo ſufficienter probat contra ſingularem ſucceſſorem, Aret. conſil. 36. ſub numero tertio, verſiculo, ſecundo dico. Soc. conſil. 11. numero primo, circa medium, verſiculo, & pro prædictorum confirmatione, libro tertio. & in proprijs terminis Grat. conſilio 42. ſub numero 12. & 13. libro ſecundo. Tiraquel. poſt alios dicta limit. prima, numero 10. in fine, & numero 23.

Vnde hæredibus Guiſij regulariter loquendo conſti- 12 tutum ſufficeret, niſi † pro parte Dominorum Caetanorum probaretur amiſſio poſſeſſionis de tempore conſtituti. Tiraq. d. limit. j. num. 7.

Cremonen. penſionis. Lunæ, 16. Ianuarij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio dominij in præteritum viget etiam in præſens, ſtante retentione poſſeſſionis, etiam ſi negaret ſe dominum.*

2 *Aſſerenti ſe alienaſſe ea, in quorum poſſeſſione reperitur, non creditur, ſed alienatio præſumitur ſimulata, & in fraudem.*

Declara, vt num. ſeq.

4 *Negans ſe hodie poſſidere quod ſemel poſſedit, debet conuinci de mendacio, quod non præſumitur.*

5 *Papa præſumitur adhærere voluntati reſignantis, quando ius remanet penes reſignantem: ſecus ſi non remanet.*

DECISIO DCCLXVII.

DOmini ſteterunt in deciſis ex deductis in deciſione.

Quibus non obſtat, quòd Guiniſius negando ſe obti-

ſe nbtiuuiſſe derogationem vel diſpenſationem aduer-
ſus reg. 24. Stante quod poſſederit beneficium per de-
cennium, ex qua decennali poſſeſſinne præſumitur di-
ſpenſatio, & validitas tituli, & ſtante quod etiam hn-
hodie poſſideat, cenſetur negare in fraudem penſinna-
1 rij, ſicut † præſumptio quòd qui fuit dominus, præſu-
matur etiam de præſenti eſſe dominus. l. ſine poſſidetis.
& ibi Doct. C. de probatio. viget etiam ſi negaret ſe do-
minum, ſed retinet poſſeſſionem. Alciat. de præſumpt.
reg. ſecunda, præſumpt. 20. numero quarto, verſic. ſecus
ſi negaret, vbi citat tex. in l. ſicut. §. ſuperuacuum. ff. qui-
2 bus mod. pign. vel hypotec. ſoluat. vbi non † creditur aſ-
ſerenti ſe alienaſſe ea, in quorum poſſeſſione reperitur,
ſed alienatio præſumitur ſimulata & in fraudem.

3 Quia † reſpondetur, tum quòd iſta præſumptio frau
dis non eſt habenda in conſideratione ſtante facilitate
illam probandi per diligẽtias: ſi enim Guiniſius in frau
dem Carcani negaret ſe obtinuiſſe diſpenſationem, poſ
ſet Carcanus facile probare hanc fraudem, faciendo
diligentias in locis, vbi poſſet reperiri regiſtrata di-
ſpenſatio.

Vnde ſtante iſta facilitate probandi, Domini non ha
buerunt in conſideratione hanc præſumptionem frau-
4 dis. Tum † etiam, quòd ſicuti is, qui ſemel poſſedit, &
hodie negat ſe poſſidere, debet conuinci de mendacio,
aliàs ſi præſumeretur poſſidere, conuinceretur de men-
dacio ex ſola præſumptione, quod eſt falſum, vt expreſ-
ſe firmat Bald. in dicta l. ſiue poſſidetis, numero primo,
prope finem, verſiculo, tu teneas gloſ. C. de probatio. ita
Carcanus ſi prætendit Guiniſium negare in fraudem,
& in hoc eſſe mendacem, maxime ſtante facilitate
probandi.

Sed quod videtur tollere omnem difficultatem, &
ex quo ceſſant deducta pro parte Carcani, vltra quod
ſecundum Dominos non applicantur caſui noſtro, fa-
cit illud, quòd ex poſſeſſione decennali Guiniſij præ-
ſumitur reualidatio ſuæ gratiæ quoad beneficium, non
autem quoad penſionem, quia non eſt præſumendum
ipſum impetraſſe reconualidationem penſionis in ſui
præiudicium, maxime tam graue ac etiam in præiudi-
cium eccleſiæ.

Nec intrat ratio connexitatis, quia licèt ab initio,
quando Guiniſius fuit prouiſus de beneficio per reſi-
gnationem, eius prouiſio fuit connexa cum penſione,
quia reſignans reſignauit reſeruata penſione, nihilomi-
nus poſtquam reſignatio, prouiſio, & penſio, & omnia
inde ſecuta fuerunt annullata per regulam 24. potuit
Guiniſius obtinere reconualidationem tituli benefi-
cij tantum.

Nec poteſt dici, quòd Papa veriſimiliter non conceſ-
5 ſerit ſine penſione, ſtante voluntate reſignatoris, cui † Pa
pa præſumitur adhærere.

Quia fuit reſponſum, quòd procederet, ſi ius reman-
ſiſſet penes reſignãtem: ſed cùm nullum ius penes eum
remanſerit, quia beneficium vacauit per eius promo-
tionem, veriſimile eſt, Papam cõceſſiſſe reualidationem
gratiæ ſine penſione, ceſſante ratione adhærendi inten-
tioni reſignatoris.

Potentin. quartæ. Lunæ, 16 Ianuarij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa omnino conceſſionis ceſſare debet, ad hoc vt ceſſet conceſſio.*
2 *Conceſſa ad tempus cenſentur poſt tempus prohibita.*
3 *Sententiæ duæ liquidatoriæ requiruntur ſuper liquidatione.*
4 *Lis finita dicitur per renunciationem, niſi reus eam non acceptaret, & vellet ſententiam propter fructus & alia. cum num. ſeq.*
6 *Lis finita etiam dicitur, quando eſt lata ſententia ad fauorem actoris ſequuta poſſeſſione.*
Declara, vt num. ſeq.
8 *Conceſſio Papæ latè debet interpretari; non autem reſtringi.*
9 *Fructus peti poſſunt finito iudicis officio etiam per renunciationem ſicut per ſententiam.*
Fallit, niſi reus non acceptauerit. num. 10.

DECISIO DCCLXVIII.

RESolutum, deputationem Reuerendiſſ. Archie-
piſcopi Coſan. pro nunc non eſſe reuocandam,
& conſequenter, Epiſcopum Potentinum ſuam
ordinariam iuriſdictionem exercere non poſſe: cauſa
enim quæ mouit Papam ad concedendam exemptionẽ,
non ceſſat in totum, cùm adhuc pendeat lis ſuper fru-
ctibus & expenſis. Papa namque conceſſit exemptio-
nem clero Picerni, quia Epiſcopus Potentin. vexabat il-
lum propter litem, quam cum eo habebat ſuper quar-
ta fructuum, ne ius ſuum proſequeretur, quam exem-
ptionem Papa conceſſiſſet etiam quòd non ſuper iſta
quarta, ſed ſuper quacunque re lis verſa fuiſſet.

Vnde cùm ad huc ſuperſit lis ſuper fructibus & ex-
1 penſis, non poteſt dici, quòd cauſa † conceſſionis ceſſet
omnino, prout requiritur. Tiraquel. ceſſ. cauſ. limit. 32.
2 Non obſt. reg. quòd † conceſſa ad tempus cenſentur
poſt tempus prohibita. Quia conceſſa intelliguntur ad
tempus totius litis, quæ quamuis non ſit ſuper quarta,
eſt tamen ſuper fructibus ab epiſcopo occaſione quar-
tæ perceptis: cùm enim ſuper liquidatione requirantur
3 † duæ ſententiæ liquidatoriæ, non poteſt dici non adeſ-
ſe litem, & ad hoc propoſitum deſeruiunt tradita per
Sarnen. in reg. de annal. q. 44.

Sicuti enim quando ſententia lata eſt ad fauorem
actoris, non dicitur lis finita, quia ſeruandi ſunt termi-
ni ad docendum de paritione, & quia executorialibus
intimatis & reproductis non poteſt capi poſſeſſio, ita
hoc caſu non poteſt dici lis penitus ceſſare, cùm agen-
dum ſit de liquidatione fructuum.

4 Non obſtat, quòd † per renunciationem dicatur lis
finita. l. poſtquam liti. vbi omnes. C. de pactis. Caſſad.
deciſio. quinta, vt lite penden. Put. deciſio. 498. li-
bro ſecundo.

5 Quia † poteſt reus renunciationem non acceptare,
& velle ſententiam propter fructus & alia. l. vtique. ff. de
rei vendicatio. Pau. de Caſt. in dicta l. poſtquam liti, nu-
mero ſexto.

6 Et † quamuis dicatur lis finita, quando eſt lata ſen-
tentia etiam ad fauorem actoris ſecuta poſſeſſione,
prout videtur ſecuta in caſu iſto, in quo epiſcopus de-
bet ſolum abſtinere ab exactione quartæ, Mohedan. de-
ciſio. 180. quod idem dicitur de renunciatione, vt per
7 Achil. deciſio. prima, de lit. nihilominus † id bene pro-
cedit ad effectum, vt beneficium non dicatur amplius
litigioſum, ſed non propterea dicitur non durare lis ſu-
per liquidatione fructuum.

Non obſt. quòd Papa in conceſſione exemptionis ſe
8 ſe reſtrinxit ad litem ſuper quarta. Quia † eius conceſ-
ſio non debet intelligi ita ſtrictè, ſed intelligenda eſt ſu-
per quarta & occaſione quartæ, cùm adſit eadem ratio
concedẽdæ exemptionis, ne iſti clerici ob oppreſſionem
Epiſcopi

Epiſcopi cogantur ius ſuum indeſenſum relinquere.

Nõ obſtat, quòd non poſſunt peti fructus, ex † quo ſicut expirat officium iudicis per ſententiam, ita per renunciationem. Baldus & Salycetus in l. terminato.
10 C. de fruct. & lit. expenſ. Quia † hac de cauſa poteſt reus velle ſententiam. d. l. vtique ff. de rei vendica. & Paul. de Caſtr. in dicta l. poſtquàm lis. numero ſexto, & ita practicatur.

11 Netamen iſti clerici malitioſe differant liquidationem fructuum, præfigatur eis terminus duorum menſium ad faciendam hanc liquidationem: & ſi tergiuerſabuntur, reuocetur deputatio Archiepiſcopi Celan. & ſubijciantur Epiſcopo Potentin. nec habeatur in conſideratione huiuſmodi lis, tanquàm calumnioſe ſubſtentata.

Roman. Notariatus. Ven. 25. Ianuarij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Notarius delinquens in officio non priuatur ipſo iure officio.*
2 *Pœna priuationis nunquàm incurritur ipſo iure, niſi ſint iura expreſſa.*
3 *Verba legis quando ſunt dubia, in dubio potius iudicari debet canon ferendæ ſententiæ, quàm latæ.*
4 *Condemnatoria non ſit, vbi ipſo iure pœna incurritur.*
5 *Sententia priuatoria officij requiritur, non autem ſufficit condemnatoria ad aliquem priuandum officio propter delictum in eo commiſſum. Sed contra numero 8. & eſt communis.*
6 *Notarius donec fuerit per ſententiam priuatus, vel interdictus vti officio, valent inſtrumenta per eum poſtea confecta.*
Sed contra nu. 8 ex communi.
7 *Notarius ſi ex delicto commiſſo in officio eſt ſimpliciter damnatus, valent inſtrumenta poſtea per eum confecta, donec exauctoratus, ſiue priuatus non fuerit. Contrarium tamen vide nu. ſeq. ex communi.*
8 *Sententia condemnatoria delicti in officio commiſſi, ſufficit ad priuandum notarium eius officio. ex communi.*
Secus ſi extra officium nu. 10.
9 *Notarius condemnatus de falſo non poteſt de cætero officium notariatus exercere.*
10 *Notarius ſi delinquat extra officium, ſententia priuatoria officij requiritur: ſecus ſi in officio, ex communi.*
11 *Notarius priuatur ſolum exercitio officij, non autem titulo, & proprietate, dum venit priuandus propter delictum in eo commiſſum. & ante nu. 16.*
12 *Notarius condemnatus de delicto commiſſo in officio, cenſetur priuatus officio adeo, quod non poteſt noua conficere inſtrumenta.*
13 *Notariatus officium Doctores accipiunt pro facultate, ſiue auctoritate conficiendi inſtrumenta, non autem proprietatem officij ſeparatam ab exercitio.*
14 *Officij proprietas dicitur eſſe in bonis noſtris, de qua diſponi poteſt.*
15 *Auctoritas conficiendi inſtrumenta eſt res ipſius principis.*
16 *Notarius priuatus exercitio officij propter delictum in eo commiſſum, poteſt præteritas rogationes ante condemnationem factas perficere, & in publicam formam redigere.*
17 *Sententia condemnatoria contra notarium de delicto in officio commiſſo, ſortitur tantummodo effectum ſuum quoad noua inſtrumenta conficienda, non ad præterita.*

DECISIO DCCLXIX.

Dubitaui in cauſa Rom. notariatus, an Franciſcus Burgus fuerit ipſo iure priuatus officio notariatus, præſuppoſito ſine veri præiudicio, quod in eo deli
1 querit. Super quo dubio licèt informantes plures tetigerint difficultates, tamen Domini ſtricte ad dubium, & non egrediendo terminos illius, tres tantum conſtituebant difficultates.

Prima fuit, an notarius delinquens in officio priuetur officio ipſo iure.

Secunda, an ad priuandum notarium officio propter delictum in eo commiſſum requiratur ſententia priuatoria officij, vel ſufficiat ſententia condemnatoria delicti in officio commiſſi.

Tertia, an priuetur ſolum exercitio officij, vel etiam titulo, & proprietate.

1 Quoad primam Domini † negatiuam amplexi ſunt, tum quia hoc nulla lege cauetur, vt deducit Capyc. deciſio. 121. numero vigeſimotertio, verſic. in caſu noſtro,
2 & nunquàm incurritur † pœna priuationis ipſo iure, niſi ſint iura expreſſa, vt per Tiraquel. in l. ſi vnquàm. in verbo, reuertatur. numero 248. C. de reuoc. donat. tum
3 † quia quando verba l. iudices. C. de dignit. libro duodecimo, l. ſi quos. C. de offic. præfect. prætor. l. ſi aliquid. C. de ſuſcep. arca. libro decimo, & aliarum legum de hac materia loquentium, eſſent dubia, tunc in dubio potius iudicari debet canon ferendæ ſententiæ, quàm latæ, vt per eundem Tiraquel. vbi ſupra numero ducenteſimoquadrageſimoſexto.

Tum & tertio, quia Doct. infra citandi requirunt ſen-
4 tentiam condemnatoriam delicti, & † tamen ſi pœna priuationis officij incurreretur ipſo iure, non requireretur condemnatoria, vt per Tiraq. vbi ſup. nu. 400.

Quoad ſecundam difficultatem, Odofred. in l. ſi quis ex argentarijs §. cogentur. ad finem ibi, niſi eſſet depoſitus, vt de cætero non conficeret inſtrumenta ff. de eden.
5 ſentit † requiri ſententiam priuatoriam officij. Specul. de inſtrumen. edit. §. reſtat. numero trigeſimotertio, in
6 fine idem ſentit, dum dicit, quòd donec † notarius fuerit per ſententiam priuatus, vel interdictus vti officio, valent inſtrumenta per eum poſtea confecta, ſed clare tenet Bal. in l. Caſſius. numero tertio, in fi. ibi, non perdit officium donec priuetur. ff. de ſenat. & in l. ſecunda, §. miles. ante nume. tertiũ, ibi, donec ipſo officio nominatim priuetur. ff. de his qui not. infam. in l. ſecunda, nume. ſecundo, prope fi. ibi, exauctoratus per ſententiam. C. de vindic. libert. & in l. iubemus. §. ſane. nume. 2. ibi, quamdiu priuatur per ſententiam retinet officium, & exercitium officij. C. de ſacroſan. eccleſ. Pau. de Caſt. conſil. 180. nume. tertio, circa med. ibi, aut lata erat ſententia priuatoria officij. Nell. de bannit. prima par. ſecundi tempor. quæſt. 51. prope fi. fol. 102. vbi concludit, quòd
7 ſi notarius † ex delicto commiſſo in officio eſt ſimpliciter damnatus, tunc valent inſtrumenta poſtea per eum confecta, donec exauctoratus, ſiue priuatus non fuerit, & ſubdit tunc intelligi exauctoratus, ſi id expreſſe in ſententia dicatur. & Nell. refert, & ſequitur Foller. in pract. crim. in verbo, banniantur. nume. trigeſimonono, ſolio mihi 73.

His tamen non obſtantibus, Domini firmarunt, com-
8 munem opin. eſſe in contrarium, † quod ſufficit ſententia condemnatoria delicti, cum qua opinione etiam tranſiuerunt, eam namque tenuerunt Bart. Ang. Io. de Plat. & Iacob. Rebuſ. in l. ſi aliquid. C. de ſuſceptor. libro 10.
9 notantes ex illo text. quòd † notarius condemnatus de

falſo non poteſt de cętero officium notariatus exercere,
hoc idem voluerunt in d.§.cogentur. Ang.num.2. Pau.
10 de Caſt. num.3.dicens, requiri † ſententiam priuato-
riam officij,quando notarius deliquit extra officium: at
ſecus,quando in officio. Alexan.num.6.Iacob.de ſancto
Georg.num.12. Iaſ.num.17. Pau.de Caſt.in l.quamuis.
§.fin.num.2.ff.de ſolut.& bene conſ.203. ſecundum ve-
terem impreſſ.Bal.in l.& militibus,num.3.verſic.& ideo
notarius.& ibi Pau.de Caſt.num.4.& 5.& Dec.num.16.
verſic.& nota.C.de milit.teſtam. Afflict.in conſtit.regn.
in conſtit.incip.indices.tit.de elect.offic. num.8. Tiraq.
de pęn.cau.58.numero 7.in fine.& numero 8. Aluarot.
conſil.67. numero 10. inter conſil.crim. diuerſ. lib.pri-
mo. Iul.Clar.in pract.crim.§.fin. quæſt.73. verſic.nota-
rius condemnatus. Franc. Mar.deciſ.299.lib.ſecundo.&
hanc eſſe communem teſtantur Alex. Dec.Clar.& Fran.
Mar. vbi ſupra.

11 Quoad tertiam difficultatem,quòd † priuetur ſolum
exercitio, ſentiunt gloſ.in dicto §.fin. in gloſ.vltima. in
Authen.de arm. Bart. Angel. Ioan.de Plat.& Iacob.Re-
buff.in d.l.ſi aliquid.Tiraquel.d.cau.58.num.8. dum di
cunt, quòd notarius delinquens in officio, vel condem-
natus de falſo non poteſt officium exercere, & ſic lo-
quuntur de exercitio.

In contrarium, quòd priuetur nedum exercitio, ſed
etiam titulo & proprietate, videntur ſentire Angan di-
cto §.cogentur, num.2. Alexan.num.6. Iacob. num.12.
Pau de Caſt. dicto conſ.203. in princ. Clar.d.quæſt.73.
verſic. notarius condemnatus. Franc.Mar. d.deciſ.299.
12 dum dicunt, † notarium condemnatum de delicto cō-
miſſo in officio, cēſeri priuatum officio adeo quòd non
poteſt noua inſtrumenta conficere.

Sed Domini dixerunt, iſtos Doct.non facere ad pro-
poſitum nec ab aliquo reperiri tactam hanc difficulta-
13 tem, cùm Doct. loquentes de hac materia † accipiant
officium notariatus pro facultate ſiue authoritate con-
ficiendi inſtrumenta, & ſic priuatio officij ſecundum
eos verificatur in priuatione exercitij.& ideo quando
dicunt, notarium cōdemnatum de falſo priuari officio,
ſubijciunt declarando, adeo quod non poſſit noua in-
ſtrumenta conficere.

Nunquam autem Doct.conſiderarunt,proprietatem
14 officij ſeparatam ab exercitio, eamque † eſſe in bonis
noſtris,eſſe venalem,& de ea diſponi poſſe.Et bene hanc
materiam declarat Bald.in l.ſecunda, ſub num.2. C.de
15 vindict. libert. vbi inquit, † authoritatem conficiendi
inſtrumenta eſſe rē ipſius Principis, nec poſſe circa hanc
rem à notario aliquid diſponi.

Et in hac tertia difficultate Domini tenuerunt, nota-
rium condemnatum de delicto commiſſo in officio nō
priuari proprietate ſiue titulo officij, ſed ſolum exerci-
16 tio, & eo quidem quoad futura inſtrumenta,nam † prę-
teritas rogationes ante condemnationem factas poteſt
perficere & in publicam formam redigere. Ang.in d.§.
cogentur, nume.3.Fulgoſ.num.5.verſic.vel quinto. Pau.
de Caſt. numero 3.circa fin.Alex.num.7. Iaco.de ſancto
Georg. num.13. Iaſ.num.17. & 18. idem Iaſ.in l.Barba-
rius, num.58.ff. de offic.præſid. But.in cap.fraternitatis,
17 num.6. vbi inquit, † ſententiam condemnatoriam ſo-
lummodo ſuum effectum ſortiri quoad hoc,vt noua in-
ſtrumenta conficere nequeat, non vt præterita nō valeat
perficere. & ibi Ioan.de Ana.num.16. Soci.num.12. &
Felyn.num.12.de hæretic. Vnde ſi notarius condemna-
tus de falſo, vel de delicto in officio commiſſo poteſt
antiquas rogationes explere, & rogationes antiquæ ſunt
ſuæ, Domini non videbant, quomodo poſſit induci pri-
uatio quoad proprietatem & titulum officij.

*Valentia. emolumentorum. Mercurij, prima fe-
bruarij, 1584.*

S V M M A R I V M.

1 *Canonici & beneficiati vocati per eorum nomina collecti-
na regulariter cenſetur vocati pro æquali portione.*
2 *Quod procedit nedum quando aliqui ſunt vocati ſub nomi
ne collectiuo, & alius ſub nomine proprio & ſingulari,
ſed etiam, quando omnes nomine collectiuo vocantur,
tam ex vna,quàm altera parte.*
3 *Beneficiati licèt non habeant collegium, tamen veniunt &
vocantur ſub nomine collectiuo.*
4 *Conſuetudo loci eſt attendenda circa applicationes & di-
ſtributiones portionum inter canonicos & beneficiatos.*

DECISIO DCCLXX.

Domini tenuerunt, admiſſionem canonicorum
ad diſtributiones, de quibus agitur, ęquis tamē
portionibus cum beneficiatis, intelligendam
eſſe ęquis portionibus quoad corpora, non quoad per-
ſonas, quia cùm ambo tam canonici quàm beneficiati
fuerint admiſſi ad huiuſmodi diſtributiones per nomi-
na collectiua (nomen enim canonicorum & nomen be
neficiatorum ſunt nomina collectiua) intrat reg. quod
1 vocati † per nomina collectiua regulariter cenſentur vo
cati pro æquali portione. l.ſi quis Titio & hæredibus.ff.
de vſufruct. accreſcen.l.ſi mulieri cum liberis. ff.de hæ-
red.inſtituen.late Roman.conſ.99. num primo. Abbas
conſ. 17.lib.ſecundo. Dec. in l.fin.maximè Iaſ.num.5.&
Dec.pariter num.5. de impuber.& alijs ſubſtit. Felyn.in
cap.paſtoralis,ſub numero 9.de reſcrip.Iaſ.in l.iuriſgen-
tium §.fin.numero 9.prope finem, verſic.adde. ff.de pa-
ctis. Soc.iunior conſil.104.numero decimoſeptimo, li-
bro primo.

2 Et quamuis Doct.ſupradicti loquantur † quando plu
res vocantur ſub nomine collectiuo, & alius ſub nomi-
ne proprio & ſingulari,tamen idem procedit etiā, quan
do alij vocantur pariter ſub nomine collectiuo, prout
in caſu Roman. in quo teſtator mandauit fieri diſtribu-
tionem per conſules & hæredes, & ſic omnes collectiuè
nominauit, quo caſu de iure (niſi aliud teſtator diſpo-
ſuiſſet) conſules pro vna voce, & hæredes pro alia voce,
& ſic ęqualiter admiſſi fuiſſent, prout declarat idem Ro
man. dicto conſil.99.numero quarto. Iaſ. in dicto §.fin.
numero nono, ad finem. Soc.iunior dicto conſil.104.
numero 17.

Non obſt. argumenta quæ fiunt pro parte beneficia-
torum in materia diſtributionum. Quia nihil conclu-
dunt; licet enim diſtributiones viritim intereſſentibus
diſtribuantur, tamen nil prohibet, quin de portione tā-
gente canonicos fieret maſſa quæ poſtea diſtribueretur
viritim inter canonicos intereſſentes.

3 Non obſt. quòd † beneficiati non ſunt collegiū, quia
nec hæredes faciunt collegium, & tamen ſi teſtator di-
cat, diſtribuantur per hæredes & Titium, hæredes ha-
bent vnam vocem, per ſupra allegata.

Nec obſt. quòd finis applicationis fuit ſeruitium per-
ſonale. Quia hoc ſeruitium perſonale non excluditur, vt
ſupra deductum eſt.

4 Cæterum Domini dixerunt, ſeruandam eſſe † con-
ſuetudinem hactenus & iamdiu obſeruatam, quam ver
ba applicationis optimè admittunt, cùm ſe referant ad
ordinationem faciendam, ex allegatis pro parte capitu-
li, etiam quòd verba aliud ſuaderent. Abb. in cap.cum
dilectus.

dilectus.nu.7. de conſuetud. Soc.conſil.145.nume.2.libro primo, cum alijs allegatis.

Roman.dotium de Zappis.Lunæ, 30.Ianuarij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Domus ſeu alia res ſubiecta fideicommiſſo poteſt tota ſubhaſtari, & deliberari pro concurrenti quantitate legitimæ.*

Niſi tamen reperiatur emptor pro parte.nu.3.

2 *Decretum, quòd res pignorata, licèt plus valeat, quàm ſit debitum, adiudicetur creditori, valet, ſed illud plus reddendum eſt debitori.*

4 *Diſpoſitio l.fin.C.de dot.promiſ.procedit etiam quando filia renunciauit bonis paternis, & maternis.*

DECISIO DCCLXXI.

DOmini dixerunt, quòd ſi tertia pars domus, de qua agitur, erat libera Iacobi de Alexijs ratione ſuæ legitimę, executio facta ſuper ea, & illius ſubhaſtatio, & deliberatio ſubſiſtetur in totum, nō ob-
1 ſtante, quòd eſſet ſubiecta fideicommiſſo, quia † pro cōcurrenti quantitate legitimæ, & ſic pro tertia parte potuit etiam ſubhaſtari, & deliberari tota. Bal.in l.fina.nume.4.poſt med.verſ.ic.ibi, ſin autem minus. C.de iur.domin. impetran. Vbi vult, non vitiari ſecūdum decretum,
2 † per quod adiudicatur creditori res pignorata, quòd plus valet, quàm ſit debitum, ſed illud plus reddendum eſſe debitori, ſequitur Alex.in l.iuſte poſſidet.nume.25.ff.de acquir.poſ.& ibi Soc.num.13.poſt med.verſ.aliquando, & ſecundo. & Claud. de Seiſel.num.12.vbi ad id ponderat à contrario ſenſu l.magis puto.§ item prætor.ff.de rebus eorum.bene Ruin.conſ.137.ſub num.10.lib.j. ma-
3 ximè, † quādo nō potuiſſet reperiri emptor tertię partis tantum dictæ domus, cùm non poſſit commodè ſeparari: pars enim ſeparata à toto minus valet, quàm vnita toti, nec adfert tantam vtilitatem pars reſpectu partis, quantam affert totum reſpectu totius, prout bene deducit Ruin.vbi ſupra.

Et pariter Domini dixerunt, Iacobum potuiſſe promittere dotes pro filiabus, quatenus eius legitima patiebatur, quia non faciebat contra fideicommiſſum. Si verò legitima Iacobi tempore promiſſionis dotium erat conſumpta, & ſic mariti filiarum ipſius Iacobi erant, & ſunt pauperes, maximè quod habent quinque alios fratres, ita vt ſi vellent inter ſe diuidere, non haberent ſinguli eorum ſcuta 300. Domini dixerūt dotem mille ducatorum pro qualibet filia de tempore promiſſionis, videlicet, de anno 1567. attenta tenuitate facultatum maritorum, fuiſſe exceſſiuam, & ideo non potuiſſe promitti in præiudicium fideicommiſſi, cùm ſatis eſſet cōgrua dos ſumma ſcutorum 680. pro qualibet, quę ſcuta 680. partim erant de bonis maternis, videlicet, ſcuta 487. cū dimidio, & partim de paternis, videlicet, ſcuta 192. cum dimidio ſoluta per Iacobū ad computum dotis, quæ ſolutio nō poteſt dici facta pro ſatisfactione dotis maternæ, quia id eſſet contra tex. in l.fi.C. de dot.promiſſ. quæ
4 † procedit etiam, quando filia renunciauit bonis paternis, & maternis. Afflic.deciſ.178.nu.13.

Aquilan. prioratus. Mercur.1. Febru. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ad nutum ſuperioris amouibilia poſſunt conferri etiam fratribus regularibus.*

Fallit, vt nu.6.& nu.8.

2 *Peculium habere ex permiſſu ſuperioris non repugnat voto paupertatis.*

3 *Prior non poteſt ab Abbate ſine cauſa remoueri.*

4 *Regulares poſſunt diſponere de fructibus beneficiorum regularium, ſicut clerici ſeculares de fructibus beneficiorum ſecularium.*

5 *Regularia regularibus, & ſecularia ſecularibus.*

6 *Regulares ſunt incapaces tituli beneficij etiam regularis.*

7 *Beneficium, quod confertur, dicitur etiam committi.*

8. *Abbas dicitur intitulatus in abbatia regulari, ad quam eligitur, & confirmatur.*

9 *Conſtitutio de publicandis, intrat etiam in beneficijs ad nutum amouibilibus.*

Item intrat etiam ſi eccleſia, pro qua fit publicatio, non ſubſit cathedrali, vel Metropolitanæ.nu.10.

DECISIO DCCLXXII.

REſolutum fuit, prioratum, de quo agitur, in titulum collatum fuiſſe, & conſtitutionem de publicandis intrare. Præſuppoſuerunt enim Domini, in religione ſancti Spiritus præter hoſpitalia adeſſe domos, prioratus, & beneficia, prout colligitur ex literis Pauli Secundi ibi, cum domibus, hoſpitalibus, & beneficijs ſeu membris, & ex literis Sixti Quarti ibi, omnia & ſingula hoſpitalia, domos, præceptorias, oratoria, prioratus, eccleſias, capellas, membra, ſeu beneficia dicti hoſpitalis. Præſuppoſuerunt etiam iſta omnia conferri fratribus ordinis ſancti Spiritus, immo nō niſi illis conferri poſſe, vt apparet ex primis literis eiuſdem Sixti, in quibus prohibet, ne in titulum vel commendam conferantur alijs, quàm fratribus, ergo conſtat poſſe in titulum, & commendam fratribus conferri.

Dixeruntque hoc non repugnare voto paupertatis,
1 quia † fratres poſſunt ad nutum ſuperioris remoueri, vt in alijs religionibus. clem.2.vbi gloſ.in verbo, electionē. de reſcrip. & in præceptorijs ſancti Ioannis Mohedan. deciſio. 169.

2 Non † enim repugnat voto paupertatis habere peculium ex permiſſu ſuperioris. capitu.2. vbi Abb.nume.4. de ſtat.monac. Silueſt.in verbo, religio.il 6.num.7.verſ. ſin autem.

Quia cùm hæc beneficia ſint ad nutum amouibilia, is qui ea obtinet, eſt ſemper paratus dimittere, quando ſuperior voluerit, & ſic non repugnat voto paupertatis.

Et quod habere proprium non ſit contra votum pau-
3 pertatis, apparet, quia † Prior non poteſt ab Abbate ſine cauſa remoueri. capitu. ſecundo, in fine, & ibi Doct. de ſtat.monac.

4 Et hinc eſt, quòd † regulares poſſunt diſponere de fructibus beneficiorum regularium, ſicuti clerici ſeculares de fructibus beneficiorum ſecularium, vt per Nauar. in ca. vt non dicatis. nom.42. duodecima, quæſt.j.& in apolog. q.j.mon.80.num.4 & 5.poſt Cardin.in clem.ſecunda, §. ſed & tales. in primo notab. de vita & honeſta. clerico.& in clem.gratiæ. col.penul.ad fi.ver. quod interrogatus in quæſtione facti. de reſcript.

5 Apparet etiam, quia † regularia regularibus, ſecularia ſecularibus. ca. cùm ſingula. de præb.lib.6. clem.1. de elect. clarus tex.in clem.prima, de ſupplen.neglig.præla.

6 Et † quæſtio inter Doct. non eſt de titulo, an regularis ſit capax tituli beneficij regularis, ſed an poſſit diſponere de fructibus, ſicut ſecularis, de qua quæſtione Nauar. vbi ſupra.

His ſtantibus Domini inferebant ad reſolutionem præſentis

præſentis dubij pro affirmatiua, quòd prioratus iſte ſit
collatus in titulum, & quod conſtitutio, de publican. ſu-
ſtret. Nam verba prouiſionis Aſcanij ſunt clara: dicitur
enim in ea, tibi conferimus, & de illo etiam tibi prouide
mus, teque in illius verum certum, & legitimum prio-
rem, adminiſtratorem, & rectorem facimus, conſtitui-
mus, & deputamus.

Non ob. illa verba, curam regimen, & adminiſtratio-
nem committimus, quia conueniunt etiam titulo, cùm
7 † beneficium, quod confertur, dicatur etiam commiſſi
c. cùm in illis in princip. de præben. libro ſexto, clem. pri-
ma, de ſup. neglig. prælat. clem. ne in agro. de ſtat. monac.

Non obſt. quòd hæc verba, ſunt impropriãda ratio-
ne perſonæ.

Quia perſona non repugnat, quin ei detur in titulum
8 ad nutum amouibile: Abbas † enim eſt intitulatus in ab
batia, & tamen eſt regularis, & eligitur, & confirmatur.
c. cupientes. de elect. lib. 6.

Non ob. quòd cùm hæc beneficia ſint ad nutum amo
uibilia, ceſſat conſtitutio de publican.

9 Quia † contrarium eſt iam reſolutum.

Non obſt. quòd non intrat conſtitutio, ex quo ſecun-
dum ipſam publicatio eſt facienda in eccleſia cathedra-
li, vel Metropolitana, cui beneficium immediate ſubeſt,
& iſte prioratus non ſubijcitur alicui eccleſiæ cathedra
li, vel Metropolitanæ, ſed ſolum magno hoſpitali.

10 Quia † nil prohibet, quin publicatio fiat in eccleſia
ipſius prioratus.

Neapolitan. ſacriſtiæ. 6. Februarij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Articulorum ſpecificatio nõ requiritur, vbi ex officio pro-
ceditur per inquiſitionem, non ad effectum pœnæ, ſed re-
mouendi ab adminiſtratione.*

Declara tamen & diſtingue, vt nu. 2. 3. & ſeq.

3 *Specificatio articulorum in proceſſu ex officio per viam
inquiſitionis non debet fieri, vbi infamarentur plures
perſonæ, & fama eſſet generalis non ſpecialis.*

4 *Fama duplex eſt, generalis & ſpecialis.*

5 *Remiſſoria, an poſſit dari ad probandum delictum per in-
quiſitionem.*

6 *Purgatio non eſt indicenda apparentibus accuſatore, & te
ſtibus.*

7 *Accuſatore apparente, & non probante, debet reus abſol-
ui, & non indici purgatio.*

DECISIO DCCLXXIII.

Circa dubium iſtud duæ cadunt difficultates.

Prima, an articoli ſint bene ſpecificati.

Secunda poſito, quòd ſic, an ſuper illis ſit
danda remiſſoria.

Quoad primam tertius, 4. & vndecimus quoad tem-
pus non ſunt bene ſpecificati, quintus, & duodecimus
concernunt res geſtas in curia.

1 Circa ſpecificationem dicitur quòd, quando † proce
ditur per inquiſitionem non ad effectum pœnæ, ſed ad
ad effectum remouendi ab adminiſtratione, & inquiri-
tur ex officio, tunc non requiritur hæc ſpecificatio, vt p
Innoc. Hoſt. Butr. Card. & Abb. in c. accepimus. de purg.
2 canon. Hæc † materia habet difficultatem, tum quia po-
tius ſapit accuſationem, tum quia iudices, quibus com-
miſſa eſt cauſa appellationis, non inquirunt, ſed fiſcus vi
detur inſtare, & accuſare: tum quia parte opponente ẽt
in huiuſmodi inquiſitione videtur deueniẽdum ad ſpe-
cificationem, vt poſt multa finaliter videtur diſtinguere
Socin. in capito. qualiter, & quando, il ſecondo, nu. 8 & 1.
3 cum ſeq. de accuſatio. Tum † quia ceſſat ratio, qua po-
tiſſimum mouentur Doct. prædicati, quæ eſt, quia infa-
4 marentur plures perſonæ. Item † quia fama poteſt eſſe
generalis, & non ſpecialis, vt per Inno. in d. c. accepimus.
nume. 2. Hoſt. col. pen. prope fi. Card. numero 9. Abb. &
alij ſupradicti.

Quæ rationes ceſſant, quia quoad perſonas illæ ſpeci
ficantur, ſolum ius eſt in tempore, & loco.

Quoad ſecundam difficultatem; an ſit danda remiſ-
5 ſoria ſuper iſtis articulis, licèt alias fuerit data † ad pro-
bandum delictum, vt per Creſcen. deciſ. 130. tamẽ cùm
teſtes bene probent bonam famam Vincentij, & adſit
cauſa, cur Archiepiſcopus eum amore non proſequa-
tur, & modus quo fuit proceſſum contra ipſum, quia
debebant apponi edicta, & videre quis ſe opponebat, li-
cèt poſſit ſuperior inquirere, eſt deneganda; tum quia
refricantur vulnera iam obducta. Tum quia ſuſcitatur
proceſſus à quo fuit Vincẽtius purgatus, & ad ordinem
presbyteratus promotus.

Non obſt. quòd quando adeſt accuſator non indici-
tur purgatio.

Quia tex. in capitu. nos inter. de purgat. canon. dicit,
6 ceſſante accuſatore, & teſtibus, & ibi Abb. dicit, † quòd
apparentibus accuſatore, & teſtibus non eſt indicenda
purgatio.

Non. n. apparebant teſtes, nec accuſator, licèt adeſſet
inſtigator. & ibi Soc. nu. 5. non poteſt dici grauatus, quia
7 † apparente accuſatore, & non probante debuit abſolui,
& non indici purgatio per ſupradicta.

Maceraten. mercedis. Lunæ, 6. Februarij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Iudex deferendo appellationi, & dando reuerentiales, dici-
tur abdicare à ſe omnem iuriſdictionem, eamq́ transf-
fundere in iudicem ad quem.*

2. *Appellatio admiſſa per iudicem à quo eo tunc dicitur va-
lida, & eius delatio operari abdicationem iuriſdictio-
nis, quando pars non opponit: ſecus ſi opponat.*

DECISIO DCCLXXIIII.

Domini ſtante reſolutione in hac cauſa facta, quòd
cauſa mercedis, de qua agitur, non ſit appella-
bilis, tenuerunt, appellationem ex eo, quòd iu-
dex à quo illam admiſit, & apoſtolos reuerentiales de-
dit, non fuiſſe validam.

Concluſerunt etiam, decretum relaxationis mandati
1 non fuiſſe nullum ex eo, quòd idem † iudex deferendo
appellationi, & dando reuerẽtiales abdicauit à ſe om-
nem iuriſdictionem, eamq́ue transfudit in iudicem ad
quem, quia huiuſmodi admiſſio, delatio, & datio reue-
rentialium non poſſunt operari validitatem appellatio-
nis, & nullitatem decreti relaxationis mandati, ſtãte op-
poſitione partis reſultante ex memoriale porrecto San-
ctiſſimo D. N. vbi ſupplicat ordinario iudici à quo, vt fa-
2 ciat ſibi ſolui mercedem, & expenſas. Tunc enim † ap-
pellatio admiſſa per iudicem à quo eſt valida, & tunc
eius delatio appellationi, operatur abdicationem iuriſdi
ctionis, quando pars non opponit: at ſecus ea opponen-
te, vt per Afflic. ſuper conſtitut. regn. tit. de defenſis im-
poſit. nu. 8. fol. 61. & in vſib. feud. tit. quæ ſint regalia. in
verbo, & bona committentium crimen. nu. 125. fol. mi-
hi 225. & proſequuntur Modern. in repet. l. vnicæ. C. ſi
de moment. poſſeſſ. limit. 15. num. 4.

Montiſfaliſci

Montiſfaliſci hæreditatis Veneris. 24. Febru. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Statutum nullum tanquàm non ligans non præſumitur vſu receptum, nec in eo quiſque poteſt ſe fundare.*
2 *Negatiua, in qua conſiſtit fundamentum intentionis, probanda eſt.*
3 *Statutum nullum allegans non habet intentionem fundatam.*
Et eò magis, vt teſtator non cenſeatur ſe conformare cum eius diſpoſitione. nu. 4. Fallit, vt nu. ſeq.
5 *Teſtator diſponens in caſu, in quo diſponit ſtatutum, in eo cenſetur ſe conformare, & non vltra, cum nu. ſeq.*
6 *Statutum dicitur ius commune ipſius ciuitatis, cum quo teſtator præſumitur ſe conformare.*
7 *Præſumptio, quòd teſtator cenſeatur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti non ſemper procedit, & facile euitatur.*
Immo non procedit in verbis conditionalibus teſtatoris: ſecus tamen in diſpoſitiuis. nu. 8.
9 *Opinatio teſtatoris, qui dicatur opinaſſe ſtatutum valere, eſt probanda.*
10 *Probatio ſuper non vſu ſtatuti, vel eius contrario vſu, debet eſſe concludens in eiſdem terminis ſtatuti.*
11 *Negatiua ſuper nullitate, vel non vſu ſtatuti eſt difficilis probationis.*

DECISIO DCCLXXV.

QVoad primam partem dubij, Domini dixerunt, ſtatutum, de quo agitur, data eius nullitate nõ præſumi vſu receptum. & moti ſunt Domini.
1 Quia † ſi ſtatutum eſt nullum, non ligat, & conſequẽter qui allegat ſtatutum nullum, nõ habet intentionem fundatam. ratio enim, cur ſtatutum præſumatur vſu receptum, eſt, quia ligat, & is qui allegat ſtatutum, habet intentionem fundatam in verbis illius. Vnde qui dicit, non obſtat ſtatutum, quia non eſt in vſu, debet hoc pro-
2 bare, cùm † in tali negatiua conſiſtat fundamentum intentionis eius. Dec. conſil. 649. nu. 9. Gozad. conſil. 16. in fi. Creſcen. deciſ. 79.
3 Et allegans † ſtatutum nullum non habet intentionẽ fundatam, quia illa diſpoſitio non arctat: & ſi vult dicere, quòd arctat, quia vſus eam comprobaret, hoc tanquã fundamentum ſuæ intentionis probare debet. prout reſolutum fuit coram Illuſtr. Cardinali Lancellotto in cã Leodien. negationis poſſeſſionis. 16. Nouembris. 1571.
4 Et † hoc tantò magis dicendum eſt ad effectum, vt teſtator non cenſeatur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatu-
5 ti: quando † enim teſtator diſponit in caſu, in quo diſponit ſtatutum, in eo cenſetur ſe conformare, & non vltra, vt per Aym. conſi. 250. nu. 4. verſicu. ſecundo particulariter reſpondeo.
6 Nam † ſtatutum dicitur ius commune ipſius ciuitatis, cum quo præſumitur teſtatorem voluiſſe ſe conformare, quia illud eſt ſibi notum, & ſecundum illud vixit, vt dicunt Doct. in l. hæredes mei. §. cùm ita. ff. ad Trebel. vbi Alex. nu. 8. & 9. late Rip. nu. 75. cum plurib. ſeq. & præſertim. nu. 79. Zanch. latiſſime. nu. 1119.
7 Et quia ſecundum Corn. conſi. 91. nu. j. lib. j. nõ † ſemper procedit hæc præſumptio, & de facili ab ea receditur, quod idem dicit Decian. conſi. 60. nu. 28. & 29. lib. 3. bene Aym. conſ. 250. nu. 2. Zanc. in d. §. cum ita. nu. 1158.
8 Vltra † quod non defuerũt aliqui volentes, regulam hanc procedere in verbis depoſitiuis teſtatoris, non autẽ in conditionalib. Rimin. conſi. 224. nu. 49. & 82. libro 2. Decian. conſi. 12. num. 31. lib. j.

In hoc tamen Domini non fecerunt fundamentum. Si itaque ſtatutum, de quo agitur, eſt nullum, & conſequenter nihil diſponit, & non eſt verum, quòd ſit ius ciuile illius ciuitatis, ceſſat illa præſumptio, quæ alias (vt dictum eſt) eſt leuis. Et licèt † quòd teſtator opinatus fuiſſet
9 ſtatutum valere, attenderetur hæc opinio, vt per Zanc. vbi ſupra numero 1160. nihilominus opinatio iſta probanda eſſet.

Quantum ad ſecundam partem dubij, Domini dixerunt, quòd ſi intraret præſumptio vſus ſtatuti, & ageretur de probando non vſum ſiue contrarium vſum, probatio, quæ affertur pro parte Gabriellæ, non ſatisfaciebat, niſi repeterentur teſtes, vt declararent, an illi caſus, & lites, de quibus loquuntur, fuerint ſuper ſucceſſione
10 ab inteſtato, quia † hoc non probato, probatio non cõcludit, vt per Corn. conſil. 125. col. ſecunda, lib. 4. & fuit tentum in vna Peruſin. bonorum de Vbaldis 18. Martij, 1583. coram R. P. D. Aldobrandino, præſertim, quia primus ad ſeptimum dicit ignorare, an Ioannes, & Faliſcus fecerint teſtamẽtum, & licèt ſuper primo deponat, quòd euenerint multi caſus, in quibus filiæ excluſerunt patruos in ſucceſſione fratrum earum, non tamen dicit patres deceſſiſſe ab inteſtato.
11 Et † hæc negatiua eſt difficilis probationis, vt dicit Corn. vbi ſupra.

Et licèt ſuper ſecundo dicat, non obſtante ſtatuto, & ſic virtualiter loquatur ab inteſtato, tamen non concludit, niſi teſtis repetatur pro declaratione ſui dicti. & ſecundus ſuper primo dicit ignorare, an ſtatutũ ſit in vſu, vel ne: & licèt dicat, quòd quando aliquis mortuus eſt, ſucceſſerunt filiæ, & non fratres, non tamen dicit, quòd deceſſerit ab inteſtato, & eodem modo reſpondetur ad tertium.

Et quamuis quartus ſuper primo dicat, *quando ſono ſucceſſi ſimili caſi gli figliuoli hanno hauuta la robba*, allegat caſum cuiuſdam Romandioli, nec exprimit, an deceſſerit teſtatus, vel inteſtatus.

Piſcien. deuolutionis bonorum. Lunæ, 5. Martij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio auctoris nocet tam vniuerſali quam ſingulari ſucceſſori.*
2 *Libri auctorum regulariter non probant.*
Declara, niſi adminiculis adiuuentur, cum nu. 3.
Idque magis, quando agitur de declarando aliquo facto. numero 4.

DECISIO DCCLXXVI.

DOmini dixerunt, quòd ſi Præpoſitus poſſet coadiuuare probationem iſtam, bonum eſſet: ſin minus, tenuerunt conſtare ex omnibus ſimul iunctis de bono iure eccleſiæ, & conſequenter de eius dominio in bonis, de quibus agitur. Moti ſunt autem principaliter ex confeſſione Petri Franciſci auctoris Marci
1 Antonij, de qua in concordia, quæ † confeſſio nocet nedum vniuerſali, ſed etiam ſingulari ſucceſſori. Rui. conſilio 50. nume. tertio, lib. primo, conſil. 53. nume. 18. lib. 2. & conſi. 128. nu. 16. eo. lib. 2.

Non obſt. quòd iſta confeſſio non ſit clara, tum quia narratur prætenſio Iuliani præpoſiti, qui prætendebat, Petrum Franciſcum poſſidere bona iſta vti bona præpoſituræ, tum etiam ex eo, quia verba illa, ex cauſa emphyteuſis

teuſis vel alias &c. ſunt dubia. Nam pro reſponſione di-
ctum fuit, quòd licèt in cõcordia narretur prætenſio Pr-
poſiti, non tamen in eo narratur, quòd Petrus Frãciſcus
prætendebat, ſententiam ad eius fauorem latam ſup ca-
nonizatione regreſſus ob non ſolutionem penſionis trã
ſiuiſſe in iudicatum: idque etiam apparet, quia in diſpo-
ſitiua concordiæ partes ſe inuicem quietant, & Petrus
Franciſcus vult, vt Præpoſitus cedat ei omnia iura ſibi
competentia ſuper terris, de quibus agitur, etiam ſi fuiſ-
ſent præpoſituræ ex cauſa permutationis etiam inuali-
dæ. Et vlterius ſe obliget ad defendendum Petrum Fran
ciſcum, & eius hæredes, & ſucceſſores à quibuſcunque
perſonis, collegio, & vniuerſitate, & præſertim ab opera
montis Piſciæ & hoſpitali alius paſſus.

Et pro verificatione huius confeſſionis poſſunt ſecũ-
dum Dominos deſeruire teſtes ſaltem de auditu, & libri
2 Iuliani, & Guidi Præpoſitorum, qui † libri licet regula-
riter non probent ex allegatis in diſcurſu, tamen in ca-
ſu iſto videntur probare, tum quia ſi verificantur in ſo-
lutionibus canonis ibi annotatis, ergo & in alijs.

Tum & tertiò, quia fuerunt authenticati iuſta for-
mam ſtatuti Piſciæ, quòd licèt det facultatem Prætori
adhibendi fidem, & ſic non arctet, nihilominus hæc au-
thenticatio aliquid plus operatur.

Tum & quartò, quia comprobantur ex inuentarijs, &
libris tutorum Marci Antonij: quo fit, vt quamuis præ-
3 dicti libri Præpoſitorum non probent, † tamen acceden
tibus alijs adminiculis, & veriſimilitudinibus, probant.
Aym. conſ. 434. nu. 23. lib. 3.

4 Et † præmiſſa eò magis procedunt, quia hic non agi-
tur, niſi de declaranda, & verificanda cõfeſſione, de qua
in concordia, ad tradita per Dec. conſ. 146. num. 14. ver.
& hoc in propoſito.

Burgen. expenſarum. Mercurij. 14. Martij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa facta per prædeceſſorem debentur eius hæredi-
bus, non autem ſucceſſori.*
2 *Pœnæ condemnationum, quæ ex forma ſtatuti pro portio-
ne debentur poteſtati qui condemnauit, ſi exigantur à
ſucceſſore, trahuntur retro ad beneficium prędeceſſoris,
ſicut finis ad principium.*
3 *Res iudicata trahitur retrò ad ſententiam.*
4 *Expenſæ factæ per prædeceſſorem licèt ſint in vtilitatem
eccleſiæ, tamen habentur pro eius credito.*

DECISIO DCCLXXVII.

FVit tentum, capitulum non teneri reficere moder
no Archiepiſcopo expenſas factas per Cardinalẽ
de Mendoza eius prædeceſſorem in lite habita cũ
eodem capitulo ſuper exemptione iuriſdictionis, ſed il-
las deberi hæredibus Cardinalis, quia cùm Cardinalis
obtinuerit ſententiam, quæ poſtea tranſiuit in iudicatũ,
1 huiuſmodi † expenſæ debebantur Cardinali, & hodie
debentur eius hæredibus, non autem ſucceſſori, prout
in his terminis deciſum fuit in vna Piſan. liquidationis
fructuum coram bo. me. Oradin. 20. Nouembris, 1570.
per doctrinam Ang. in l. poſſeſſor. §. redactæ. ff. de pet. hę-
2 red. vbi vult, † quòd ſi ſtatutum diſponat, quòd Poteſtas
debeat habere quartam partem pœnarum quas redigi
fecerit in communi, ſi Poteſtas condemnauerit ſuper pę
nis, licèt illas nõ exegerit, ſed ſucceſſor eius, quarta pars
debetur prædeceſſori, qui condemnauit, quia ipſe fuit
potiſſima cauſa exactionis, quæ trahitur retro, ſicut finis
trahitur ad principium, quando neceſſariam conſequen
tiam habet ab eo. l. 5. §. Scio. ff. de minor. & Ang. ſequun-
tur Soc. conſi. 151. num. 14. lib. 3. Dec. conſil. 654. in fi. &
in auth. ſi quis in aliquo. num. 5. verſicu. & declarando.
& ibi Alciat. ſub numero ſexto, verſicu. attenditur. C. de
eden. Cephal. conſil. 156. ſub numero octauo, verſicu. 3.
libro primo.

Non obſt. quòd ſententia non tranſiuit in iudicatum
tempore Cardinalis, ſed tempore ſucceſſoris.

Quia res iudicata non prouenit ex diligentia ſucceſ-
ſoris, ſed ex negligentia capituli: & ſat eſt Cardinalem
habuiſſe ſententiam, licèt eius tempore non tranſiuerit
3 in iudicatum, quia † Cardinalis obtinendo ſententiam
fuit potiſſima cauſa rei iudicatæ, quæ trahitur retro.

Non ob. quòd illæ expenſæ fuerunt factæ pro vtilita-
te eccleſiæ.

4 Quia † quomodocunque ſit, ſat eſt hoc eſſe creditum
Cardinalis, quod habetur pro exacto, poſtquàm ab eo
factæ fuerunt diligentiæ, & obtenta ſententia cum con
demnatione expenſarum.

Aquilan. Prioratus. Veneris, 16. Martij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt remouere priorem manualem etiam ſine cau
ſa ex communi. & nu. 4.*
Fallit, niſi ſubſit malitia. nu. 2.
Vel præſumptio alicuius odij. nu. 4.
5 *Conſuetudo non vſus non inducitur in actibus meræ facul-
tatis.*

DECISIO DCCLXXVIII.

DVbitaui in cauſa Aquilan. prioratus, an frater
Aſcanius poſſit amoueri à prioratu ad nutum
ſuperioris. Domini 16. Martij. 1584. informan
te tantum hoſpitali ſancti Spiritus cõcluſerunt, ſine diſ-
ficultate fratrem Aſcanium poſſe à prioratu ad nutum
ſuperioris amoueri, tam inſpecto iure communi, quàm
etiam inſpectis priuilegijs. Nam de iure communi apud
1 Citramontanos communiter tenetur, Abbatem † poſſe
remouere priorem manualẽ etiam ſine cauſa, quia Ab-
bas quãdo tales adminiſtrationes committit, exprimit,
quòd nuda volũtate etiam ſine cauſa poſſit illos ad clau
ſtrum reuocare, ita tenet Io. And. in ca. cum ſingula. ſub
nu. 2. de præb. lib. 6. & poſt eum ibi Gem. col. 2. prope fi.
verſic. ſed non recipitur. But. nume. 5. Anchar. ſub nu-
me. 4. Franc. num. 5. ver. ſed apud Italos. Dec. in ca. ad no-
ſtram. numero 7. verſicu. ſed in Italia. de confirmat. vtil.
vel inutil.

2 Et hæc † reuocatio poteſt fieri ſine cauſa, dummodo
abſit malitia, vt per Card. in clem. 1. §. præmiſſa. nu. 4. ad
3 fin. verſi. ego puto, de ſupplen. neglig. prælat. vel † dum-
modo non ſubſit præſumptio alicuius odij, vt poſt But.
tenet Imo. in d. cle. 1. ſub nu. 44. ver. d. Ant. credit. & Frãc.
in d. c. cum ſingula. num. 1. circa med. ver. ſed Imola.

4 Et † quod Abbas ceſſante malitia poſſet tales priora-
tus, & adminiſtrationes ad nutum reuocari, firmat Silu.
de benefic. par. 5. q. 68. in fi. & fuit ventum in illa Burgen.
amotionis magiſtri capellæ 11. Decembris, 1581. coram
R. P. D. Blancherio.

Quo verò ad priuilegia conceſſa Hoſpitali ſancti Spi-
ritus, illa ſunt clariſſima, quòd ſuperior poteſt amouere
ſine cauſa.

Non obſtat ſi exemplo fieret ius in conſuetudine, quod
beneficium manuale non ſolet reuocari.

Quia

Quia cùm hoc ſit in facultate Abbatis, ſi non eſt vſus
5 tali facultate, conſuetudo non inducitur, cùm † in actibus meræ facultatis conſuetudo non inducatur; prout in ſpecie tradit Abb. in d. ca. ad noſtram. nume. 11. & ibi Dec. nu. 6. ver. vlt. Abbas concludit. Rebuſ. de pacif. poſſeſ. nume. 335.

Callaguritan. beneficij de Dordoniz. Veneris, 16. Martij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio appellationis obtenta à ſententia ordinarij non appellata, nullam tribuit iuriſdictionem.*
2 *Sententia nulla dicitur ex defectu citationis.*
3 *Appellatio interpoſita per vnum ex conſortibus litis ſuffragatur alijs.*
4 *Iudicium ne dum ſecunda inſtantia poteſt incipere à procuratore.*
5 *Proteſtatio in iudicialibus debet repeti in quolibet actu.*
6 *Conſentire in iuriſdictionem duobus dicitur modis, vel per litis conteſtationem, vel oppoſitionem dilatoriarum. ex communi.*
7 *Aſſeſſoris conſilio omnia geſta præſumuntur.*
8 *Cauſa inſtructa præſumitur, vbi eſt in ſtatu, in quo poterat ferri ſententia.*

DECISIO DCCLXXIX.

CONtra ſententiam Cantoris de victoria in ſecunda inſtantia latam pro parte Didaci plures opponebantur nullitates.

Prima ex defectu iuriſdictionis, quia cùm Petrus, & Franciſcus non appellaſſent à ſententia ordinarij, com-
1 miſſio † appellationis pro parte ipſorum obtẽta, & Cantori de Victoria directa, non tribuebat ei iuriſdictionẽ.
2 Secunda ex defectu citationis, quia † fuit citatus pater Didaci, qui pater in beneficialibus non habet mandatum.

Tertia, quia Cantor de Victoria pronũciauit ſine voto aſſeſſoris, ſine quo non poterat pronunciare, quia pater Didaci proteſtatus fuit, vt eius filius perſonaliter citaretur, deinde allegauit litis pendentiam in Rota, & declinauit iuriſdictionem, & iudex iuxta formam commiſſionis aſſumpſerat aſſeſſorem.

Quarta, quia ſententia Cantoris fuit lata contra ſententiam ordinarij, quæ fecerat tranſitum in iudicatum.

His tamen non obſtantibus, Domini dixerunt, ſententiam Cantoris non eſſe attentatam neque nullam, & ideo non reuocandam.

Prima nullitas tollitur ex facto, quia Franciſcus à ſententia ordinarij illicò appellauit, vt in proceſſu fol. 275.
3 quæ † appellatio ſuffragatur etiam Petro litis conſorti. l. 1. & 2. C. ſi vnus ex plurib. appel. c. pe. de appel. Thom. de Tan. deciſio. 22.

Secunda tollitur etiam ex facto, quia fuerunt citati pater Didaci, & Didacus de Aequinõ, vt in proceſſu fol. 291. qui ambo erant procuratores Didaci, prout de eorum mandato couſtat in proceſſo, fol. 48.
4 Et † iudicium ne dum ſecunda inſtantia poteſt incipere à procuratore. Caſſad. deciſ. 3. de dilat. Achil. deciſ. 14. de citat. Nec placebat reſponſio, quòd ibi procuratores eſſent reuocati, eo quia principalis acceſſerat ad curiam.

Quia inter modos reuocandi procuratores non reperitur acceſſus principalis ad curiam.

Quantum ad tertiam nullitatem pro parte Petri, & Franciſci: Reſpondetur, patrem Didaci poſt declinationem iuriſdictionis conſenſiſſe in iuriſdictionẽ, quia tanquàm procurator ſubſtituit Ioannem de Ochoa ſimpliciter, vt in mandato, de quo in proceſſu fol. 301. & in
5 hoc actu non fuit repetita illa proteſtatio; & † tamen in iudicialibus debet in quolibet actu repeti. Mohedan. deciſ. 44 Sed ex illo ſolo actu ſubſtitutionis non videtur conſenſum in iuriſdictionem, quia Barto. in l. ſi conuenerit. num. 1. ff. de iuriſd. om. iud. & communiter Doct. ibi
6 volunt, dici † conſenſum in iuriſdictionem duobus modis, vel per litis conteſtationem, vel per oppoſitionem exceptionum dilatoriarum. Vnde per petitionem copiæ libelli, vel dationem cautionis de iudicio ſiſti, non dicitur conſenſum in iuriſdictionem. vt per Bar. in d. l. ſi conuenerit. ſub nu. 2.

Quoad aſſeſſorem, vltra quòd ſe ſubſcripſit ſententiæ
7 Cantoris, vt in proceſſu fol. 485. præſumuntur † omnia geſta de conſilio illius, vt per Dec. conſi. 8. nu. 2.

Quòd cauſa eſſet inſtructa tempore auocationis, apparet ex eo, quòd erat productus proceſſus primæ inſtã-
8 tiæ, & † erat in ſtatu, in quo poterat ferri ſentẽtia, quod ſufficit. Creſcen. deciſ. 17. cum alijs allegatis.

Quarta nullitas ceſſat, quia à ſententia ordinarij pro parte Franciſci fuit illicò appellatum, cuius appellatio prodeſt etiam Petro litis conſorti, vt ſupra dictum fuit.

Montis Faliſci hereditatis. Die 19. Martij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Populi immediatè ſubiecti ſedi apoſtolicæ de conſuetudine non poſſunt ſtatuta condere, ſine ſuperioris auctoritate.*
Fallit in alijs populis. nu. 3.
2 *Statutum factum à populo ſubdito in terris eccleſiæ indiget confirmatione: in alijs locis ſeruatur opi. Innoc.*
3 *Ciuitates & populi qui ſeſe regunt, poſſunt facere ſtatuta ſine auctoritate ſuperioris. ex communi.*
Fallit in populis immediatè ſubiectis eccleſiæ Romanæ.
4 *Statuta facta à populis immediatè ſubiectis eccleſiæ Romanæ ſine ſuperioris licentia, ſunt iuri communi contraria: ſecus in alijs populis, ſecundum opinio. Innoc.*
5 *Confirmatio ſtatuti facta ſine clauſula, ex certa ſcientia, dicitur eſſe in forma communi, & generalis, & conditionalis, quatenus ſtatuta ſint iuſta, & rationabilia. & quare. nu. ſeq.*
6 *Confirmatio generalis, & in forma communi non trahitur ad ſtatuta illicita, & inhoneſta.*
7 *Statutum excludens fœminas ſtantibus etiam remotiſſimis agnatis, reputatur de iure communi iniuſtum, & inhoneſtum.*
8 *Statutum excludens filias propter maſculos eſt odio cum odio irrationabili.*
9 *Statutum allegans, quod aliàs non valet, niſi fuerit confirmatum, debet clarè de ipſa confirmatione docere, oſtendendo ſtatutum præcedere ipſam confirmationem.*
10 *Confirmationes generales, & in forma communi duas habent limitationes, ſeu conditiones.*
11 *Legatus de latere non poteſt condere ſtatuta iuri communi contraria. ex communi.*
12 *Qualitas in fine eiuſdem orationis poſita, & quæ regitur ab eodem verbo, ad omnia refertur, & æqualiter determinat.*

DECISIO DCCLXXX.

DVbitaui 19. Martij. 1584. an ſtatutum Montisfaliſci in actis productum eſſet validum? Et Domini duas diſtinxerunt difficultates.

Prima

Prima fuit, an ſtatutum præmiſſum valeat ſine con-
firmatione.
Secunda, quid ſtantibus confirmationibus, de quib.
in præſuppoſitis.
Quoad primam Domini dixerunt, populos ſedi apo
1 ſtolicæ immediatè ſubiectos ex hactenus obſeruata † cõ
ſuetudine non poſſe ſtatuta condere, vt per Bal. in l. om-
nes populi. ſub nu. 6. verſi. & hæc opinio. ff. de iuſt. & iur.
vbi inquit, in terris eccleſię tenaciter obſeruari eam opi
nionem, quòd in condendis ſtatutis ſuperioris auctori-
tas requiratur: & propterea ſi tota prouincia Marchiæ
faceret ſtatutum, non admitteretur per eccleſiam, niſi
eſſet approbatum, refert, & ſequitur ibi Caccialup. nu.
10. ver. dicit etiam. hoc idem firmat Corn. conſ. 163. nu-
me. 2. prope fi. ver. ad primum autem reſpondetur, lib. j.
vbi poſt Bal. inquit, in terris eccleſiæ ſeruari opinionem
Compoſtel. in c. cum omnes. de conſti. quòd ſcilicet ſta
2 tutum † factum à populo ſubdito indiget confirmatio-
ne, alias non adſtringit: in alijs vero locis ſeruari opin.
Innoc. tenentis contrarium. & clarius idem Bal. conſilio
407. præſupponendum eſt. num. 2. in fi. lib. 2. dicens, cõ-
3 munem opin. quòd † ciuitates, & populi, qui ſe ſe regũt,
poſſunt facere ſtatuta ſine auctoritate ſuperioris, nõ ha-
bere locum in terris eccleſię Romanæ immediatè ſubie-
ctis, quia omnis eorum ſtatus, & ſtatuta à ſuperiore de-
4 pendent, niſi à Præſide prouinciæ confirmentur: nõ † va-
lent etiam, cùm ſint contraria iuri communi, & ita reſo
lutum fuit in illa Auximan. Molendini coram R. P. Do-
mino Robuſter. & res caret difficultate, ſtante Ægidiana
lib. 2. c. 36. quæ fuit extenſa per Paulum tertium ad to-
tum ſtatum eccleſiaſticum.
Quoad ſecundam difficultatem Domini tenuerunt,
confirmationes Sixti Quarti, & Pauli Secũdi eſſe in for-
ma communi, cum in eis deficiat clauſula, ex certa ſcié-
5 tia, &c. eſſe † confirmationes generales, & conditionales,
quatenus ſtatuta ſint iuſta, & rationabilia. Dec. in rub. de
confirmat. vtil. vel inutil. nu. 2. & ibi Bero. nu. 9. & 10.
Et in dubio confirmatio præſumitur in forma com-
muni. Rip. lib. j. reſponſ. c. 22. nu. 18. ver, ſecundo reſpon-
detur, Vnde huiuſmodi confirmationes non ſuffragan-
tur, triplici ratione.
6 Prima ratio eſt, quia † cõfirmatio generalis, & in for
ma communi non trahitur ad ſtatuta illicita, & inhone-
ſta. Bar. in l. j nu. j. verſi. generali. C. de Monopol. Caccia-
lup. in l. omnes populi. nu. 12. ff. de iuſt. & iur. Iaſ. conſilio
122. col. 3. ver. nec etiam ob. lib. 4. Dec. conſ. 27. nume. 2.
poſt med. ver. nam in generali confirmatione. Corn. con
ſil. 278. nu. 2. lib. j. bene Alex. conſ. 59. lib. j. late Pariſ. cõſ.
19. nu. 14. lib. j. conſ. 33. nu. 53. lib. 3. & conſ. 106. num. 6.
7 & 7. lib. 3. Soc. iun. conſ. 32. nu. 43. lib. 3. Vnde † cũ hoc
ſtatutum excludat fœminas ſtantibus etiam remotiſſi-
mis agnatis, ex quo vocat proximiores in gradu conſan-
guinitatis, reputatur de iure communi iniuſtum, & in-
8 honeſtum. l. maximum vitium. C. de liber. præter. Et † ſta-
tutum excludens filias propter maſculos eſſe odioſum
odio irrationabili, late deducit Corn. conſ. 97. ſub nu. 4.
& 5. lib. 3. & fuit reſolutum in illa Vrbeuetan. caſtrorum
21. Nouembris, 1581. coram R. P. D. Blanchetto. Idque
potiùs magis in caſu noſtro, quia in confirmationibus ſu
prædictis expreſſe dicitur, quatenus ſint iuſta, & rationa
bilia. Nec faciunt auctoritates in contrarium allegatæ.
Quia procedunt, quando fœminæ excluduntur à deſcé-
dentibus maſculis, non quando à tranſuerſalibus.
Secunda ratio eſt, quia non apparet, ſtatutum, de quo
agitur, fuiſſe conditum de tempore prędictarum confir
9 mationum, & † is qui allegat ſtatutum, quod alias nõ va
let, niſi fuerit confirmatum, debet clare de confirma-
tione docere, oſtendendo ſtatutum præcedere ipſam cõ
firmationem.
Non obſt. fides cancellarij, quia fides non facit fidem:
& propterea bonum eſt videre, quomodo ſe habeat vo-
lumen ſtatutorum, in quo dicitur eſſe inſertum ſtatu-
tum prædictum.
10 Tertia ratio eſt, quia † omnes prædictæ confirmatio-
nes duas habent limitationes.
Prima eſt, de qua ſupra, quatenus ſint iuſta, & ratio-
nabilia.
Secunda eſt, prout hactenus obſeruata fuerunt. Papa
igitur in iſtis confirmationibus habuit reſpectum ne dũ
ad qualitatem ſtatutorum, ſed etiam ad eorum vſum. &
ideo limitatè confirmauit eo modo, quo vſui recepta
fuerunt, vt patet ex illis verbis, prout hactenus lauda-
biliter obſeruata fuerunt, quæ verba non ſtant diſpoſiti-
ui, ſed conditionaliter, ex quo (vt dictum eſt) confirma-
tio eſt in forma communi, & dictio illa, prout, ſignificat,
ſi eo modo. l. prout. ff. de ſol. & denotat modum, & qua-
litatem. Alex. conſ. 179. nu. 9. lib. 5.
Quantum ad confirmationem bo. me. Cardinalis ſan
11 cti Angeli, omiſſo, an potuerit valere, eo quia † legatus
de latere non poteſt condere ſtatuta iuri communi con
traria, Doct. in c. fi. de off. leg. Roman. conſ. 2. ſub nume. 2.
Corn. conſ. 121. nu. 5. lib. 5. Soc. conſ. 60. nu. j. lib. 2. Iaſ. in
d. l. omnes populi. in prima lect. nu. 30. Boer. in tracta. de
poteſta. leg. de later. nu. 44. ver. licet enim. Gãbar. eo. trac.
lib. 8. rub. 2. nu. 14. vbi de communi dictum fuit, quòd
tota illa confirmatio refertur ad ſtatuta hactenus obſer-
12 uata, tanquàm qualitas, † quæ eſt in eadem oratione, &
regitur ab eodem verbo, & eſt in fine. l. talis ſcriptura. de
leg. primo, Dec. in c. ſecundo requiris. de appel. late Ne-
uizan. conſil. 72. num, 15.
Vnde qui ſe fundat in hac confirmatione, debet do-
cere de illo vſu, & nihilominus adſunt multa indicia in
contrarium.

Romanenſis extinctionis cenſus. Veneris,
24. Aprilis. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura priuata facta per modum memorialis iunctis*
alijs adminiculis, an probet.
Quòd ſic. cum nu ſeq. & nu. 8.
Contrarium tamen vide numero 10. cum ſequen. vbi di-
ſtingue.
2 *Annotatio nil aliud eſt, quàm priuata ſcriptura ſine teſti-*
bus cauſa memoriæ.
3 *Annotatio priuata iuncta alijs adminiculis probat.*
4 *Annotatio priuata facta ad fauorem annotantis, an pro-*
bet, ita quòd diſpoſitio l. inſtrumenta. C. de probatio. pro-
cedat in hoc caſu.
Quod non. nu. 10 cum ſeq.
5 *Annotatio facta à creditore ſine teſtibus de aliquo debi-*
to abſente debitore, non valet ſine alijs adminiculis, &
num. 7. & 8.
6 *Creditor ſi ſcribat ſibi deberi, non ſufficit, niſi iuuetur alijs*
adminiculis.
9 *Scriptura priuata ad fauorem ſcribentis per ſe non facit*
fidem.
11 *Diſpoſitio l. inſtrumenta. C. de prob. loquitur de priuata ſcri-*
ptura debitoris contra quem agitur. & de ius plano in-
tellectu. nu. 14.
Sed l. exemplo. C. eod. loquitur de priuata ſcriptura credi-
toris agentis.

Scriptura

12 *Scriptura priuata non debet plus credi, quàm viuæ roc ipſius ſcribentis.*
13 *Voci mortuæ non eſt plus credendum, quàm viuæ.*
15 *Scriptura priuata nullam fidem facit ad fauorem ſcribentis, etiam ſi ſit fiſcus, vel eccleſia.*
Immo, nec adminiculum quidem, ſiue gradum probationis. nume. 16.
Et eò magis, quando eſt facta lite pendente. nu. 17.

DECISIO DCCLXXXI.

Dubitaui particulariter in hac cauſa, an ſcriptura
priuata Proſperi facta per modum memoria-
2 lis, in qua † continebatur qualiter ipſe ſoluerat
Petro Paulo Arditio pretium officij notariatus Rotæ tã
tituli, quàm ſcripturarum, faceret aliquem gradũ pro-
bationis ad fauorem ipſius Proſperi, ita vt iunctis alijs
adminiculis, & coniecturis ſufficienter probaret.

Et difficultas conſiſtebat in eo, an l. inſtrumẽta. C. de
probat. quæ loquitur de priuata ſcriptura facta per mo-
dum memorialis, cùm loquatur de priuata adnotatio-
ꝑ ne, quæ † nil aliud eſt, quàm priuata ſcriptura ſine teſti-
bus cauſa memoriæ, ſecundum Azon. in d. l. inſtrumen-
ta. in fi. glo. ibi in verbo, domeſtica. Odofre. numero pri-
mo, in fi. Ioan. Faber. & Salyce. poſt princip. verſicu. dicit
3 ergo. quæ l. inſtrumenta. vult, † quòd priuata annotatio
ſi alijs adminiculis adiuuetur probet: difficultas in-
4 quam in eo verſatur, an l. inſtrumenta. procedat † in pri
uata adnotatione facta ad fauorem annotantis.

Et pro affirmatiua multæ fuerunt adductæ auctori-
tates, nempe Odofred. in d. l. inſtrumenta. nume. primo,
5 in fi. Vbi † adnotationem, de qua ibi, exemplificat in ſcri
ptura priuata facta ſine teſtibus continentem talem mi-
hi debere tantum abſente eo, contra quem ſcriptura fie-
6 bat, hoc idem clare firmat Azo. dicens, quòd † ſi credi-
tor ſcribat ſibi deberi, nõ ſufficit ſolum, ſed neceſſe eſt,
quòd alijs iuuetur adminiculis, hoc idem videtur ſenti-
re gl. in verbo, inſtrumenta. in fi. ibi, ſine ab alio, & iſtud
idem ibidem expreſſe tenet Zuccard. ſub nume. quarto,
7 dum dicit, † adnotationem, de qua loquitur tex. fieri ſi-
ne omni ſolemnitate, puta, cùm ſcribo, Titium mihi de-
bere centum, & ſubdit, hanc ſcripturam priuatam nihil
probare, niſi alia adminicula accedant.
8 Et † quòd ſcriptura priuata faciat fidem ad fauorẽ ſcri-
bẽtis, ſi alijs adminicolis adiuuetur, firmat expreſſe poſt
Nicol. de Mattar. Ioan. And. ad Spec. ti. de inſtrum. edit.
§. nunc dicendum reſtat. in addi. magna, circa med. ver. ſi
vero quæratur. & clare hoc idem tenet Alber. in l. ratio-
9 nes. nu. 6. ver. ſi autem ſcriptura. C. de prob. dicens, † ſcri-
pturam priuatam ad fauorem ſcribentis per ſe non face
re fidem per l. exemplo. C. de proba. & per l. inter cartu-
las. C. de conuen. fiſc. debit. lib. 10. ſed cum alijs admini-
culis fidem facere.

Contrarium tamen Domini tenuerunt, quòd ſcilicet
10 prædicta priuata † ſcriptura Proſperi nullum gradum
probationis, nullamque penitus fidem faciat ad eius fa
uorem, & hanc opi. tenuit Bal. in d. l. inſtrumenta. ſub nu
11 me. j. dum vult, † quòd de quarta ſcriptura priuata, vi-
delicet, creditoris ſcribentis talem eſſe ſuum debitorem
non loquitur d. l. inſtrumenta, ſed d. l. exemplo. & Bal. ſe-
quitur Saly. in d. l. exemplo. vbi etiam Paul. de Caſtro in
princ. verſic. & vt differt, hoc idem firmat, dicens, d. l. in-
ſtrumenta. loqui de ſcriptura priuata debitoris, contra
quem agitur, & d. l. exemplo. loquitur de ſcriptura pri-
uata creditoris agentis. Et probatur hæc opinio.

Primò per tex. in d. l. exemplo. & in d. l. inter cartulas.
ponderando prout infra.

12 Secundò, quia † priuatæ ſcripturę non debet plus cre
di, quàm viuæ voci ipſius ſcribentis, cui in ſui fauorem
in nihilo creditur. Bar. in l. admonendi. nu. 24. verſi. nam
priuatæ. ff. de iureiuran.
13 Et † voci mortuæ non eſſe plus credendum, quàm vi-
uæ, inquit Imo. in l. nuda. nume. 14. ff. de dona. per tex. in
§. ſi vero tale aliquid. in Auth. de inſtrum. caut. ſequitur
Rom. in d. l. admonendi. nu. 56. ver. 3. Alex. nu. 34. Iaſ. in
repet. nu. 133. circa med. Franc. Curt. nu. 127. poſt med.
ver. ratio dicti eſt.
14 Tertiò, quia d. l. inſtrumenta. † præſupponit priuatam
annotationem eſſe adminiculum, & aliquam fidem face
re, prout colligitur mm ex illis verbis, ſi non alijs quoq;
adminiculis, ponderando dictionem, alijs, quæ eſt impli
catiua ſimilium, & ſic implicat priuatam annotationẽ
eſſe adminiculum: mm ex illis verbis, ſola non ſufficiũt:
illud enim verbum, non ſufficiunt, præſupponit, priua-
tam ſcripturam ibi facere adminiculum ſiue aliquem
gradum probationis.

Vnde ſi d. l. inſtrumenta, loquitur de priuata ſcriptu-
ra, quæ ſit adminiculum, & facit aliquem gradum pro-
bationis, nõ poteſt loqui de priuata ſcriptura credito-
ris, ſiue eius, qui ad fauorem proprium ſcribit, quæ pro
eo nullatenus probat, vt inquit Bal. in d. l. rationes. ſub
15 nu. j. & † nullam fidem facit pro eo, nec pro eius ſucceſ-
ſore, etiam ſi ſit fiſcus, vel eccleſia, ſecundum eundẽ Bal.
in d. l. admonendi. ſub nu. 4. verſi. ſi ex propria. quem ibi
ſequitur Caſtren. nu. 43. prope fi. Alex. num. 37. Iaſ. in re-
pet. nu. 120. ver. ſi tamen. Franc. Curt. nu. 124. prope fin.
16 Et † quòd ſcriptura priuata ad fauorem ſcribẽtis nul
lum faciat adminiculum, ſiue gradum probationis, col-
ligitur ex d. l. exemplo. ibi, perniciosũ eſt, vt ei ſcriptu-
rę credatur. & ex d. l. inter cartulas. ibi, iniquum eſſe pro-
ſpeximus. item ibi, occaſionis huiuſmodi calumniam.
item ibi, vanitate reiecta. Si enim ſcriptura priuata face
ret adminiculum, vel aliquem gradum probationis ad
fauorem ſcribentis, vtique d. l. exemplo, & dicta l. inter
cartulas. non tam acriter eam reprobarent, dicendo eam
eſſe pernicioſam, iniquam, calumnioſam, & vanam.
17 Et † tantò magis Domini in hanc ſententiam ine-
runt, quòd ſcriptura priuata, de qua agitur, fuit facta
lite pendente. Rip. in d. l. admonendi. num. 123. & conti
net aliqua multum inuerisimilia, prout eſt illud de loco
loci, & etiam illud de menſe, in quo fuerunt numeratæ
pecuniæ.

SVMMARIVM.

Bononien. de Borgogninis. Lunæ, 16. Aprilis. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Relictum quodcunque conditionale in vltima voluntate non tranſmittitur.*
Et eò magis, vbi agitur de tranſmittendo ad hæredem extraneum, etiam ſtantibus coniecturis. nu. 2.
Licet aliqui in coniecturis diſſentiant. nu. 3.
Limita tamen, vt numero 4. cum ſequen. & numero 27. 24. & 27.
3 *Tranſmiſſio hæreditatis conditionalis, an poſſit fieri ex coniecturis ad extraneos, & nu. ſeq. quod non.*
4 *Mens teſtatoris ex coniecturis colligitur.*
5 *Coniecturæ, vt hæreditas conditionalis tranſmittatur ad extraneos, debent elici ex his, quæ ſcripta ſunt in teſtamento, ex communi, & multum vrgentes.*
6 *Legatum vſusfructus non ſubſtinetur, niſi tranſmiſſio fieret.*

7 Teſtator eos cenſetur vocaſſe, quos nominauit, non alios. ex communi.
8 Teſtator vnum ex pluribus nepotib. natis ſubſtituens, cenſetur alios, quos ſciebat, excluſiſſe.
9 Coniectura tranſmiſſionis ſumitur, quando poteſt coniecturari, teſtatorem voluiſſe prouidere illis, ad quos intendimus relictum conditionale debere tranſmitti.
10 Tranſmiſſio oritur aut ex diſpoſitione legis, aut ex coniecturis voluntatis teſtatoris.
11 Tranſmiſſio quibus caſibus ceſſat ex coniecturata mente teſtatoris.
12 Inſtituti tantum perſona quibus caſibus cenſeatur à teſtatore contemplata.
13 Tranſmiſſio dicitur fieri per teſtatorem ad hæredes in vna ſubſtitutione nominatos ex illa coniectura, quæ deſumitur ex alia ſubſtitutione.
14 Voluntas teſtatoris ita attenditur in non tranſmiſſione, ſicut in tranſmiſſione.
15 Tranſmiſſio vt fiat, mens teſtatoris præſumitur eſſe, quando alium minus dilectum prætulit magis dilecto.
16 Tranſmiſſio non fit, quando ſi fieret, ſequeretur abſurdum, vt minus dilectus præferatur magis dilecto.
18 Diſpoſitio l. Seius ſaturninus. ff. ad Treb. quomodo intelligatur. cum nu. 19.
19 Fideicommiſſum de quo in l. Seius ſaturninus. ff. ad Trebel. intelligitur eſſe in diem, non autem conditionale.
20 Fideicommiſſum ſufficit eſſe purificatum, licèt non agnitum ad hoc, vt tranſmittatur.
21 Hæreditas non adita regulariter non tranſmittitur.
22 Fideicommiſſum vniuerſale difficilius trãſmittitur, quàm particulare.
23 Tranſmiſſio legatorum fit vti de adeunda hæreditate, non vti de adita.
25 Conditio proueniens ex neceſſitate legis non impedit trãſmiſſionem: ſecus in ea, quæ prouenit ex diſpoſitione teſtatoris.
26 Tranſmiſſio ſicut coniecturis inducitur, ita coniecturis tollitur.

DECISIO DCCLXXXII.

Camillus Borgogninus Bononien. in teſtamento, quod condidit de anno 1557. inſtituit vniuerſales hæredes omnes, & quoſcunque filios maſculos naſcituros ex Æmilia filia ſua, quos voluit nominari de familia ipſius teſtatoris, & ſi nulli filij maſculi ex Æmilia naſcerentur, vel interim donec naſcantur, inſtituit hæredes vniuerſales Cęſarem de Nappis pro dimidia, & pro altera dimidia Petronium, & Ludouicum fratres de Borgogninis, & ipſorum hæredes reſpectiue liberos maſculos: deceſſit teſtator 30. Auguſti. 1585. Cęſar de Nappis, 17. Ianuarij, 1588. demum Æmilia nullis relictis filijs.

Vnde inter alia, de quib. in hac cauſa contingit dubitari, fuit vltimo loco dubitatum circa dimidiã hæreditatis relictæ Cęſari, nunquid ipſe eam tranſmiſerit ad Iulium eius fratrem, pendente adhuc conditione natiuitatis filiorum Æmiliæ, vel potius accreuerit alteri dimidiæ hæreditatis fratribus de Borgogninis relictæ.

Et præſuppoſitis teſtamento dicti Camilli, & nõnullis reſolutionibus in hac cauſa factis, dubitaui 16. Aprilis, 1584. an in caſu, de quo agitur, adſint tales coniecturæ, vt Cęſar potuerit tranſmittere.

Et licèt in alijs poſitionib. huius cauſæ, videlicet, 15. Aprilis, 1580. & magis in ſpecie 10. Iunij eiuſdem anni, hoc idem dubium propoſitum fuerit, & ob varietatem Dominorum reſolutio capi non potuerit, nihilominus
in hac vltima poſitione Domini fuerunt concordes pro negatiua, quòd Cęſar non potuerit trãſmittere: eſt enim
1 triuiſſima iuris regula, quòd † relictum quodcunque cõditionale in vltima voluntate non tranſmittitur. l. vnica. §. ſin autem. C. de cad. tol. l. ſi ex pluribus. in fi. ff. de ſuis & legit. l. rationes. in fi. ff. de acquiren. hæreditate, cum alijs cumulatis per Gabriel. de hæred. inſtit. concluſ. ſecunda, numero 1. & 2.

Quæ regula tantò magis poteſt procedere in hoc ca-
2 ſu, in quo agitur de tranſmittendo hæreditatem, † ſiue relictum ad hæredem extraneum, quo caſu Corn. conſi. 180. nu. 2. in fi. lib. 4. voluit, tranſmiſſionem etiam ſtãtibus coniecturis non fieri. ſequitur Iaco. de Nigr. in l. j. nume. 62. circa fi. de leg. j. & idem ſentit Dec. conſ. 417. nume. 4. verſi. ſed reſpondetur, eoſque citat Gabriel. d. concluſ. 2. nu. 17.
3 Et † licèt aliqui in hoc diſſentiant, volentes, trãſmiſſionem, ex coniecturis poſſe ad extraneos fieri, vt per Pariſ. conſi. 25. nu. 8. lib. 2. & bene Aym. in repe. l. cum filio. par. 2. nu. 356. de leg. j. Zanch. in l. hęredes mei. §. cum ita. ſub nu. 214. ff. ad Treb. nihilominus, quando tranſmiſſio fit in extraneos, coniecturę debent eſſe vrgentiores, cùm difficilius inducatur tranſmiſſio ad fauorem extraneorum, quàm liberorum, vt per Aym. vbi ſupra.

Ad hanc reg. pro parte Iulij Nappi tres videntur afferri limitationes.
4 Prima eſt, † quod regula non procedit, quando ex coniecturis conſtat de contraria mente teſtatoris. l. in conditionib. §. ex ſcriptura. ff. de cond. & demon. Bal. in l. vnic. nu. 10. C. de his qui ante aper. tab. quam limitationẽ paſſim Doct. ſequuntur, quos late cumulat Gabriel. d. conclu. 2. nu. 15. quæ limitatio procedit duob. concurrenti-
5 bus. primò, vt † coniecturę eliciantur ex his, quæ ſcripta ſunt in teſtamento, prout ſentit Bal. in d. l. vnica, nu. 10. in fi. & firmãt Doct. congeſti per Gabriel. d. conclu. 2. nu. 19. vbi de communi, de qua etiam teſtatur Soc. iun. conſ. 141. nu. 22. in fi. lib. 2. Secundò, vt coniecturæ ſint multũ vrgentes, & quaſi concludentes, vt per Rip. in d. §. cùm ita. nu. 34. & 64.

Duæ autem coniecturæ in caſu iſto pro parte Iulij deducuntur.

Prima colligitur ex illis verbis teſtamenti, & interim donec naſcantur, ex quib. verbis apparet, teſtatorẽ, quantum in ſe fuit, voluiſſe facere hæredem interim Cęſarẽ, & per conſequens voluiſſe illi dari totum id, quod poterat, ergo conſtat de mente teſtatoris, qui non tranſmiſſibile potuit facere tranſmiſſibile. item idẽ apparet, teſtatorẽ, quantum in ſe fuit, voluiſſe, vt conditio ſuſpenderet, & ſic intrat tex. in l. Seius Saturninus. ff. ad Trebel.

Secunda cõiectura deſumitur ex eo, quod cũ teſtator voluerit vxorem ſuam eſſe vſufructuariam omniũ bonorũ
6 dum viueret, legatum † iſtud vſusfructus non ſubſiſtit, niſi tranſmiſſio fieret. l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de caduc. tol. Iaſ. in l. extraneum. nu. 5. C. de hæred. inſtit.

Primam coniecturam Domini plurimi feciſſent, ſi nil in contrarium haberemus: ſed eam non habuerunt in conſideratione, ex quo in contrarium habemus teſtatorem vocaſſe deſcendentes maſculos Cęſaris, & ſic conſtat de expreſſa mente teſtatoris circa eos, quos voluerit vocare, vnius enim incluſio eſt alterius excluſio. l. cùm prætor. ff. de iudic. & iſta viſa fuit Dominis efficaciſſima coniectura, præſertim, cùm Iulius eſſet natus, & eſſet frater Cęſaris.

Et nihilominus de eo teſtator nullam penitus men-
7 tionem fecit, quod † in ſimilibus terminis à Doct. multum conſideratur, vt per Soc. in l. cùm auus. numero 38. & 66. ff. de conditio. & demonſtratio. Socin. iunior. conſil.

conſil.100.nu.10.lib.j. Roman.conſil.370.ſub nume.3.
cum ſequen.cuius opinionem ſequuntur complures re-
lati ibi per Addit.in verbo, cenſeo. vbi in fine atteſtatur
de magis communi, quicquid in contrariū dixerit Rui.
conſil.77.nume.decimoquarto,lib. 2. & magis in ſpecie
facit dictum Pau.de Caſt. in l.cùm acutiſſimi.num.6.C.
8 de fideicommiſ. vbi vult, † quòd ſi teſtator ex pluribus
nepotibus natis vnum ſubſtituit, cenſetur alios, quos ſe
habere ſciebat,excluſiſſe per reg.l.cùm prætor. de iudic.
quod dictum poſt Ioan.Baptiſtā de ſancto Seuer. in l. ge
neraliter.§.cùm autem. C.de inſtitut.& ſubſtitut. refert,
& ſequitur Soc. in d.l. cùm auus.nume.78. poſt princip.
verſicu.ſexto regula.Et licèt Corn. in d.l.cùm acutiſſimi.
num.4.circa med.ver.Paulus de Caſtro etiam dicit. pu-
gnet hoc dictum, tamen poſtea cum eo videtur tranſi-
re, inclinando pro nepote ſubſtituto, quem inquit pro
ſe habere teſtatoris verba,& mentem expreſſam: idque
tantò magis in caſu noſtro, in quo manifeſtiſſima eſt te-
ſtatoris prædilectio, cùm inſtituerit Borgogninos, & nō
Iulium,de quo nunquàm mentionem aliquam, nec pu-
re, nec conditionaliter fecit, maximè, quia teſtator de
duobus Borgogninis fratrib. ambos vocauerit, de duo-
bus autem fratribus de Nappis vocauit ſolum Cęſarē,
9 nulla facta mentione de Iulio. Coniectura† enim tranſ-
miſſionis ſumitur, quando poteſt coniecturari, teſtato-
rem voluiſſe prouidere illis,ad quos intendimus,relictū
conditionale debere tranſmitti, & Docto. de hac re tra-
ctantes ſi recte intueantur, ita loquuntur.&ita dicit So-
cin.conſil.6.num. 12.lib.3.Dec.conſil.25.ſub nume.pri-
mo.Ita tollitur reſponſio Rimin. iun. conſil. 244. nume.
10 298. cum ſeq.dicit † enim, quòd tranſmiſſio eſt proui-
ſio legis, nō hominis, & ideo teſtator denegauit auxiliū
ſuum, non auxilium legis.

Nec reſponſio nullius eſt momenti, quia nos agimus
de tranſmiſſione,quæ oritur ex coniectura voluntatis te
ſtatoris, quæ tranſmiſſio longe differt ab ea, quæ oritur
ex diſpoſitione legis ex potentia ſuitatis, & ex iure deli-
berandi, de qua tranſmiſſione late Antonius Gomes. in
tract.vlti.volunta.ti.de tranſmiſſ.hæred.Tantum autem
abeſt in caſu iſto, vt adſit aliqua coniectura, ex qua poſ-
ſit colligi, teſtatorem voluiſſe Iulio prouidere, vt immo
omnia contrarium ſuadere videantur.

In primis enim, quando teſtator inſtituit filios Æmi-
liæ ex ſecundo matrimonio naſcituros, eorúque voluit
nominari de familia ipſius teſtatoris, & in euentum, ꝙ
nollent ſuſcipere nomen dictæ familiæ,voluit hæredita-
tem deuenire ad alios, vt infra inſtituēdos, & ſic ad eos,
11 quos nomine proprio nominauit, quo† caſu ceſſat trāſ-
miſſio.Gabriel.de hæred.inſtit.concluſ.ſecunda, nume-
ro octauo,poſt Alexan.conſil.173.nume.ſexto, & ſepti-
mo,libro quinto.

Deinde,quando teſtator inſtituit Cęſarem, nō ſolum
illum nomine proprio ſubſtituit, quo caſu ceſſat tranſ-
miſſio,Menoch.conſil.200.nume.96.97.& 98.Sed etiā
alias qualitates addidit, nempe,ciuem & notarium Bo-
12 nonien.ex † quibus qualitatibus apparet,teſtatorē per-
ſonam Cęſaris duntaxat reſpexiſſe.Dec.poſt alios conſi-
lio 513.numero primo,Pariſ.conſil.53.num.vndecimo,
libro tertio,Rolan.conſil.97. numero 21. libro quarto,
quod excludit tranſmiſſionem.Menoch.conſil.200. nu-
me.98.poſt med.

Non obſt.quòd iſta videantur reſpicere ſubſtitutionē
factam in alio caſu,qui non euenit, quia quemadmodū
quando teſtator fecit mentionem de hæredibus in vna
13 ſubſtitutione, ad eos fit † tranſmiſſio ex illa coniectura,
quæ deſumitur ex alia ſubſtitutione.Rui.conſ.156. ſub
nu.5.lib.2.ita quoque in iſto, cùm teſtator in alia ſubſti
tutione ſe reſtrinxit ad infraſcriptos, & ſic ad nomina-
tim expreſſos per ſupradicta.

Ex iſta coniectura deſumpta ex alia ſubſtitutione de-
14 bet impediri tranſmiſſio. voluntas † enim teſtatoris ita
attenditur in non tranſmiſſione, ſicut in tranſmiſſione.
l.in conditionibus.ff.de cond.& demon. Bal.in l.ſi pater.
nume.decimonono, C.de inſtitut.& ſubſtitut. Aym.con
ſil.426.num.12.

Non ob. quòd iſta reſpiciant vocationem expreſſam,
15 non autem tranſmiſſionē,quia † ſicut præſumitur,men
tem teſtatoris eſſe, vt fiat tranſmiſſio, quando alius mi-
nus dilectus præfertur magis dilecto. Iaſ.conſil.52. col.
fina.ver.quarta coniectura.libro tertio,Rui.conſil.178.
nume.5.& 6.libro ſecundo, Soc.iun.conſil.14.nume.9.
prope fi.ver.pari modo.libro quarto, Aym.in l.cum filio.
par.ſecunda,num.349.ff.de leg.j.Zanch. in d.§.cum ita,
nume.333.cum alijs de quibus per Gabriel.d.concluſ.2.
16 nume.22.Ita † quoque è contra debemus dicere nō fie-
ri tranſmiſſionem,quando,ſi fieret,ſequeretur abſurdū,
vt minus dilectus præferretur magis dilecto,prout con-
tingeret in hoc caſu, vt idem operetur oppoſitum in op
poſito,quod operatur propoſitū in propoſito: non enim
dubitari poteſt,quin Borgognini fuerint prædilecti Iu-
lio, de quo nulla eſt facta mentio, etiam quòd eſſet co-
gnitus teſtatori tempore teſtamenti, maxime, quia (vt di
ctum eſt) teſtator expreſſe vocauit deſcendentes hære-
17 dum,videlicet Cęſaris, & Borgogninorum. Vnde† cùm
Cęſar reliquerit hæredem Iulium fratrem, qui eſt hęres
extraneus,ad eum non fit tranſmiſſio, vt poſt Bal. tradit
Gabriel. d.concluſ.2.nu.28.

Non obſt.ꝙ in caſu iſto non habemus prędilectionē,
quia ſufficit, ꝙ teſtator in toto teſtamento ſemper præ-
dilexerit Borgogninos,ex quo eos hęredes inſtituit, & in
aliquib.caſib.ſubſtituit, de Iulio autem tunc teſtatori be
ne cognito nullam fecit mentionem.

Non ob.l.Sęius ſaturninus.ff.ad Treb.

18 Quia † aut ibi conditio reſpicit fauorem fideicom-
miſſarij,& tūc ſi moriatur ante euētum conditionis, nō
extinguitur fideicommiſſum, ſed fit tranſmiſſio ad eius
hæredes, prout intelligunt Crot.in l.j.nu.38.ver.j. quan-
do.& ibi Iac.de Nigr.nu.62.ver.in duob. tamen caſib.de
leg.j.Fab.in d.§.cùm ita.nu.33.in fi.Aut (quod verius eſt)
fideicommiſſum ibi non eſt conditionale (nam ibi hæ-
res extraneus fuit rogatus reſtituere filio teſtatoris, cū
ad annos ſexdecim perueniſſet) & tūc filius decedēs an̄ iſtā
ætatem tranſmittit ad hæredes, quia illa verba, cùm ad
annos ſexdecim perueniſſet, non continent diem incer-
tum, & ſic conditionem, vt inquit tex. ibi, in fine.

Quoniam dies fideicommiſſi viuo filio ceſſit, & teſta
tor tutelam magis hæredi fiduciario permiſiſſe videtur,
quàm incertum diem fideicommiſſi conſtituiſſe, & fi-
deicommiſſum hæreditatis relictum filio poſt certā æta
tem. Et quod in caſu d.l. Sęius ſaturninus. intelligatur
19 † eſſe in diem, & non conditionale, voluit poſt Barto.
Ange.& Imo. in l. ſi mater. in princip.ff.de vulga. & pu-
pilla.Alexan.in d.l.Sęius ſaturninus.nume. tertio, Ruin.
conſilio 166.nume. decimo,in princip.lib. tertio, Aym.
in l.cum filio.par.ſecunda, numero 350.in fi. de lega.pri
mo, Zanch.in dicto §.cum ita numero 325. verſi. tu au-
tem dicas. Et fuit dictum in hac eadem cauſa.17. Octo-
bris.1578. quando fuit reprobatus intellectus illorum
verborum,& interim donec naſcantur, iuxta terminos
d.l. Sęius ſaturninus.

Non ob.quòd teſtator inſtituerit Cęſarem per verba
directa. Quia tm̄ abeſt,vt hoc faciliter tranſmiſſionē, vt
potius eam difficulter, nā facilius trāſmittitur fideicō-
20 miſſum, q̄ hæreditas: ſufficit †.n. fideicommiſſum eſſe

purificatum,licèt non ſit agnitum. Rip.in d.§.cum ita,
21 num.57.ver.amplia ſecundo. Hæreditas † autem niſi ſit
adita, regulariter non tranſmittitur.l.emancipata.C.qui
admit.& de ratione differentiæ contendunt Doct.in d.l.
22 cùm filio.de leg.j.Et hinc † eſt, quòd difficilius tranſmit
titur fideicommiſſum vniuerſale, quàm particulare, qa
vniuerſale magis aſſimilatur hęreditati.Corn.conſ.180.
ſub nu.2.lib.4.Et hæc quoad primam coniecturam.

Ad ſecundam coniecturam, quòd niſi fiat tráſmiſſio,
non poteſt ſubſtineri legatum vſusfructus relictum vxo-
ri teſtatoris, fuit reſponſum, quod legata non debẽtur,
23 niſi ab adita hæreditate,& ſi fieret † tráſmiſſio,fieret vti
de adeunda,& non vti de adita.l.vnic. C. de his qui ante
aper.tab. vbi Doct.& ſic nil ſuffragaretur.

Non obſt. quòd non ſit facta mentio de Iulio gratia
frequentioris vſus, quia inſtitutio Borgogninorum tol-
lit hanc reſponſionem.

Secunda limitatio, q̃ adfertur pro parte Iulij ad reg.
quòd fideicommiſſum conditionale non tranſmittatur,
24 eſt, quòd † regula non procedit, quando ſumus in cõdi
tione, quæ tacite ineſt, & ex legis diſpoſitione inducit.
l.conditiones quæ extrinſecus.ff.de condi.& dem. Zanc.
in d.§.cùm ita.nu.315.Hæc limitatio non applicatur,qa
intelligitur de illis conditionibus, quæ extra teſtamentũ
veniunt, & quæ ad validitatem legati ex diſpoſitione le-
gis inducuntur, vtputa, quia lex noluit valere legatum,
niſi hæreditas adeatur: ſecus eſt in illis conditionib. quæ
ex voluntate teſtatoris oriuntur, vt per Bar.in d.l.condi-
tiones,quæ extrinſecus, & apparet ex l.j.vbi Docto. C.de
pact.& in ſpecie declarat Crot. in l.nemo poteſt.nu 85.
25 de lega.j.vbi vult, quòd † conditio, quæ proficiſcitur ex
neceſſitate,iuxta d.l.conditiones,quæ extrinſecus.tranſ-
miſſionem non impediat: conditio verò quæ ex diſpoſi-
tione teſtatoris oritur, tranſmiſſionem impediat,& alle-
gat Bar.in l. ſi legatum.in prin.ff.de adim.leg.

Non obſt.quòd teſtator Cęſarem pure inſtituerit,qa
iam viſum eſt, quòd ſecundum mentem teſtatoris non
adeat hæc pura inſtitutio, & in omnem euentum con-
iecturæ ſuperius adductæ pro Borgogninis ſunt vrgen-
26 tiores: ſicut † enim coniecturis inducitur tranſmiſſio,
ita coniecturis tollitur,cùm hæc ſit regula, quando agi-
tur de his quę coniecturis inducuntur.Soc.iunior conſi
lio 110.num.10.lib.j.& in ſpecie Menoch.conſilio 200.
numero 128.

Tertia affertur limitatio, vt regula nõ procedat,quan
27 do adeſt † impedimentum iuris. Anch.conſil. 220.nu-
me.quinto.

Sed iſta non facit ad propoſitum , quia Anch. loqui-
tur,quando iam delata hæreditate quis impeditur adire
ſecundum terminos ſecundæ regulæ traditæ à Bart. in l.
ventre.q.fina ff.de acquir.hæredita. Sed Anchar.non lo-
quitur, immo excipit caſum, quando impedimentum
eſt in ipſa delatione hæreditatis, & in dubio ſtandum
eſt reg. quòd hæreditas, & fideicommiſſum conditiona-
le non tranſmittitur, vt per Menoch.dicto conſilio 200.
numero 112.

Teneſtrin.hæreditatis.Vener.27.Aprilis.1584.

SVMMARIVM.

1 *Vſusfructus dotis ſpectat ad maritum, proprietas autem ad filium.*

2 *Pater in pecunia aduentitia filij non habet vſumfructum, niſi altero de duobus modis, vel quòd ipſa pecunia inueſtiatur, vel quòd pater caueat, licèt de cautione aliqui diſſentiant.*

3 *Pater tenetur conſeruare pecuniam aduentitiam filio ſaltem eandem in genere ſi non in eadem ſpecie.*

DECISIO DCCLXXXII.

DOmini receſſerunt à reſolutione facta ſub die
vltima Aprilis, 1582. continente, quod conſta-
ret de perditione 3000.ſcutorum, quę D.Iulius
ſoluerat D.Marchioniſſæ Mortarię matri,& tutrici Do.
Iuliæ, & quòd ideo D.Vincentius iunior filius, & hæres
eiuſdem Do. Iuliæ reſtituendus eſſet in integrum aduer
ſus ſolutionem dictorum 3000. ſcutorum . Ratio autẽ,
ob quam Domini à prædicta reſolutione receſſerunt,
5 fuit,quia licèt † vſusfructus 17000.ſcutorum, quę Do.
Marchioniſſa dedit in dotem D.Iulię,ſpectat ad patrem
Do.Vincentij, tamen proprietas pertinet ad ipſum Do.
Vincentium , quæ proprietas plus valet, quàm dicta
3000. ſcuta.

Non obſt. quòd dicta 17000.ſcuta fuerunt à marito
conſumpta , & ideo pupillus nullam habet eorum pro-
prietatem. Quia pro reſpõſione dicitur, quòd ſiue tenea
2 mus opi.Rui.conſi.142.nu.j. lib.j. volentis, † patrem in
pecunia aduẽtitia filij non habere vſumfructum, niſi al-
tero de duobus modis, vel quòd ipſa pecunia inueſtia-
tur in bonis immobilibus, vel quòd pater caueat, iuxta
§.conſtituitur.Inſtitu.de vſufruct.quæ cautio ſecundum
Ruin. patri non eſt remiſſa. Siue teneamus opin. Pinel.
in l.prima,par.ſecunda,num. 40.& 41. C.de bon. mater,
qui ſub numero 41.prope fin.tenet,patrem non debere
cauere: quamcũque ſequamur opinionem,ſat eſt, quòd
3 pater † in pecunia aduentitia filij non habet, niſi vſum-
fructum, & quod tenetur conſeruare filio non eandem
pecuniam in ſpecie,ſed tantundem in genere.l.ſecunda,
ff.de vſufruct.ear.rer. quæ vſu conſum. Pinel. vbi ſup.nu-
me.41.poſt med.ver.ideoque.Quo fit, vt pupillus habeat
proprietatem,nõ illorum met 17000.ſcutorum, ſed tan
tundem in genere.

Nec ob.quòd de facili poſſit contingere, vt pater pu-
pilli decedat non ſoluendo, & ſic actio pupilli reddatur
inanis. Quia iſti ſunt triſtes euentus,qui non habentur
in cõſideratione, vltra quod pupillus poterit agere túc.

Vlixbonen. adminiſtrat.capella.Lunæ, vltima Aprilis.1584.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius non poteſt cognoſcere de confirmatione ſuperioris,nec per viam declarationis.*

Limita,niſi confirmatio eſſet ſubreptitia,& de ea clare conſtaret.num.2.

3 *Geſta omnia poſt appellationem ſunt attendenda.*

DECISIO DCCLXXXIII.

FVit concluſum, ſententiam de partibus eſſe reuocã
dam,quia cùm Prior habeat pro ſe ſententiam cõ
firmatam auctoritate ſedis apoſtolicæ cum cauſę
cognitione, ſequitur, vt ſententia ordinarij contra eũ la-
1 ta , ſit nulla , quia † ordinarius cognoſcere non potuit
ſtante confirmatione apoſtolica.cap.primo,& ſecundo,
vbi Docto.omnes.de confirm.vtil.vel inutil. Immo non
ſolum non poteſt inferior de confirmatione Principis
cognoſcere,ſed nec etiam ſuper ea aliquid declarare, vt
inquit Bal. in capitu.ea quæ, numero primo, de ſent. &
re ind.ſequitur Dec.in capitu. ſecundo, nume. ſecundo,
ad fin.verſicu.& in propoſito.de confirma.vtil. vel inuti.

Beto.

2 Bero.in c.J.num. 13.ver.ego de tali.eo.titu.Et licèt † ordi
narius poſſit cognoſcere de confirmatione, quando eſt
ſubreptitia,d.c.1.tamen hoc eſt verum, quando eſt cer-
3 tum,quòd eſt ſubreptitia, vt dicit tex.Cùm † autem fue-
rit appellatum, & poſt appellationem multa geſta, illa
omnia ſunt attendenda.capitu.non ſolum.de appella. li-
bro ſexto.

Non obſt. dum dicitur, quòd non poteſt intrare im-
memorabilis ſine titulo apoſtolico, quia hic adeſt titu-
lus apoſtolicus, cùm adſit ſententia confirmata aucto-
ritate apoſtolica.

Oriolen.iuris ſeden.in choro. Lunæ, vltima Aprilis. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, & eius executio facta poſt inhibitionem rotalem venit ſecundum ſtylum tanquàm attentata reuocanda.*
2 *Inhibitio rotalis non debet ſe extendere vltra id, quod in commiſſione continetur: niſi commiſſio habeat clauſulam, quam & quas, &c.*
3 *Attentare non dicitur qui continuat, ſeu petit manutentionem.*
4 *Clauſula, ſine præiudicio iurium. dicitur eſſe reſeruatiua.*
5 *Probatio probationem excludere non debet, nec dicitur.*
6 *Executio ſententiæ facta pendente appellatione, ſeu termino ad appellandum, eſt nulla.*

DECISIO DCCLXXXV.

FVit concluſum, ſententiam latã ab ordinario Orio
len.ad fauorem capituli contra Sacriſtã ſuper ſpo-
lio iuris ſedendi in choro, ac eiuſdem ſententiæ
1 executionem fuiſſe attentatam, & reuocandam, quia † cũ
ſententia, & eius executio fuerit poſt inhibitionem ro-
talem, venit ſecundum ſtylum tanquàm attentata reuo-
canda. Achil.deci.7.de attenta.

Non ob. deducta pro parte capituli. Et in primis non
2 ob.quòd † inhibitio rotalis non afficit, ex quo commiſ-
ſio, cuius vigore emanata fuit, nõ comprehendebat hãc
cauſam iuris ſedendi, ſed cauſam iuris aſſiſtendi. Pariſ.
conſ.vltimo, in fin.verbis, lib.4.

Nam reſpondetur, quòd commiſſio habet clauſulã,
quam & quas &c. & de ſuper præmiſſis rebusque alijs
in actis deductis, & deducendis, & pars, quæ obtinuit cõ
miſſionem, tunc deduxit hoc ius ſedendi, quando obti-
nuit inhiberi in hac cauſa, & iudex debuit abſtinere, nec
velle cognoſcere de viribus inhibitionis, vt dicit Achil.
d.deciſio.7.

Vltra quòd ius ſedendi poteſt forte habere aliquã cõ-
nexitatem cum iure aſſiſtendi, cùm Sacriſta tanquàm
ſecunda dignitas prætenderet debere aſſiſtere, & ſedere
in præeminentiori loco.

Secundò non ob. quòd Sacriſta renunciauit huic in-
hibitioni, quæ fuit obtenta 15. Septembris, 1582. & ni-
hilominus ſecunda Octobris eiuſdem anni Sacriſta pe-
tijt coram ordinario manutentionem.

Quia fuit reſponſum, quòd tempore petitionis manu
tentionis poterat eſſe, immo neceſſe erat, quòd Frãciſcus
inhibitionem non recepiſſet, & ignoraret, an eſſet con-
ceſſa, & petendo manutentionem non attentabat, quia
3 † qui continuat, non attentat.ad glo.mag.in fi. commu-
niter approbatam in c.non ſolum.de appella.lib.6.Pariſ.
d.conſ.vlt.nu. 14.lib.4. Et Sacriſta vrbanius egit adeun-
do iudicem. Vnde quando vidit mutari iudiciũ, & quòd
capitulum cœpit agere ſpolio, tunc obtinuit inhiberi.

Tertiò non ob.quòd notoriè conſtat de non iure Sa-
criſtæ ob ſtatutum, & ob probationem factam.

Quia fuit reſponſum, quòd ſtatutum loquitur, quan-
do hæc eccleſia erat collegiata, & ideo debet intelligi
rebus ſic ſtantibus.

4 Et † quãuis apoca ſit facta, ſine præiudicio iuriũ &c.
tamen hæc clauſula eſt præſeruatiua.l. ſi quis legauerit.
de leg.j. Oldra.conſi.214. Aym.conſi.117.nu.7.

5 Quo verò ad probationem, probatio † probationem
non excludit, vltra quòd videtur etiam reſpicere tempus
ante erectionem huius eccleſiæ in cathedralem.

6 Quoad † executionem, cùm illa ſit facta pendente ap-
pellatione, & pẽdente termino ad appellandũ, eſt nulla.

Cortonen.parochialis. Veneris.4.Maij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Execrabilitas ſeu incompatibilitas ex duabus inducitur parochialibus.*
2 *Conſtitutio, execrabilis, de præben. procedit quando ambæ parochiales poſſidentur in titulum, vel commendam.*
3 *Eccleſia poſſeſſa vti membrum non inducit incompatibilitatem.*
4 *Diſpoſitio clem.ſi vna.de reb.eccl.non alie.quo caſu ceſſat. Item ca.cum qui.de præb. in 6 procedit, vbi ſine titulo, & quando de hoc conſtat.nu.5.*

DECISIO DCCLXXXVI.

DOmini dixerunt non conſtare de execrabilitate,
tum quia non ſumus in duab. parochialib., put
1 loquitur † conſtitutio, execrabilis, Io.22.de p̃b.
Tum quia non eſt probatum, eccleſiã ſancti Blaſij eſſe
parochialem: & licèt dicatur in vnione, q̃ fuit parochia-
lis, id tamen non concludit quoad execrabilitatem. Tũ
2 etiam & tertiò, quia † conſtitutio, execrabilis, procedit,
quando ambæ parochiales poſſidẽtur in titulum, vel cõ-
mendam: eccleſia autem ſancti Blaſij poſſeſſa fuit vti mẽ
3 brum Archipresbyteratus, quod † non inducit incompa
tibilitatem.c.ſuper eo. & ibi gl.in verbo, non obtinet, &
Anch.nu.1.de præb.lib.6.Hoſt.in c.extirpandæ.col.5. in
prin.ver.ſed quid.& ibi But.in finalib. verbis.de præb.Re
buf.in prax.in form.nouæ prouiſ.in verbo, cum annexis,
& ideo de ea non eſt facienda mentio.Doct.in d.c.ſuper
eo. Fely.in c.in noſtra.in 10.coroll.de reſcrip.

Non obſt. quòd vnio ſit nulla, tum quia hoc reſpicit
petitorium, tum etiam quia cùm vnio non ſit facta capi
tulo, ſed dignitati ipſius Archipresbyteratus, ceſſat di-
4 ſpoſitio † clem.ſi vna. de rebus eccleſ.non alienan.
5 Non obſt.ca.eum qui. de præben. in 6. quia † proce-
dit, vbi ſine titulo, & quando de hoc conſtat, ſed hic non
conſtat.

Pampilonen ſepulturæ. Vener.4.Maij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio & ius prohibendi ne alij ſepelliantur, quæritur ex illatione cadaueris.*
2 *Decedens non electa ſepultura debet in ea eccleſia ſepelliri, in qua ſepultura maiorum ſuorum exiſtit.*
3 *Ius prohibendi, & quaſi poſſeſſio, ne alij ſepelliantur in aliquo ſepulcro, eſt quæſita, quando corpus eſt ſepultum.*
4 *Sepulchrum proprium quis habere non poteſt quoad proprietatem: ſecus tamen quoad vſum.*

3 *Ius inferendi cadauer infertur ex iure prohibendi, ne alij ibi ſepelliantur.*

DECISIO DCCLXXXVII.

DOmini quoad ſecundam partem dubij dixerũt, attentata eſſe clara, & ideo ſententias ſuper eis latas eſſe confirmandas.

Quo verò ad primam partem dubij, licèt res nõ videa
tur tranſire ſine difficultate, quia non eſt probatus alius
actus poſſeſſorius, niſi recitatio reſpõſoriorum ſuper ſe-
pultura, de qua agitur, qui actus nõ videtur poſſeſſorius,
nihilominus Domini dixerunt, ſententiam latam per or
dinarium Pampilonen. ſuper manutentione, poſſe con-
1 firmari, quia † & poſſeſſio, & ius prohibendi, ne alij ſe-
2 pelliantur, quæritur ex illatione cadaueris: decedens †.n.
non electa ſepultura debet in ea eccleſia ſepelliri, in qua
ſepultura maiorum ſuorum extitit, c. is qui. de ſepul. li. 6.
3 Et quando aliquod † corpus eſt ſepultum in aliquo
ſepulcro, eſt quæſita quaſi poſſeſſio, & ius prohibendi,
ne alij ſepelliantur, vt per Hoſt. in c. abolendæ. prope fin.
4 verſic. ſed numquid. de ſepultu. vbi vult, † quòd licèt qs
non poſſit proprium habere ſepulcrum quoad proprie-
tatem, poteſt tamen habere quoad vſum, vt ſcilicet ipſe,
& ſui ibi ſepelliantur, adeo quòd eis inuitis alius ibi ſe-
pelliri non poterit. & Hoſtien. ſequuntur ibi Ioan. And.
in fi. ver. quæris hic Bui. num. 3. Card. nu. 2. Abb. nu. 5.
5 Ex † quo iure prohibendi, ne alij ibi ſepelliantur, in-
fertur ad ius inferendi illuc cadauera, prout reſolutum
fuit in vna Burgen. Sanctæ Dorotheæ coram R.P.D. Al-
dobrandino 13. Februarij. 1579. Actus autem geſti per
Ioannem, & Margaritam in ſepultura, de qua agitur, in-
ſeruiunt ad probandum ibi maiores ſuos ſepultos fuiſſe.

Et quamuis duo teſtes œconomicorum, nempe quar-
tus, & vndecimus dicãt iuxta 10. quòd fecerint celebra-
re officia ſuper iſtis ſepulturis, tamen ſolus vndecimus
clarè deponit de celebratione officiorum ſuper dictis ſe-
pulturis, & ſic non concludit quoad ſepulturam, de qua
agitur, quia indefinita in teſte non æquipollet vniuerſa-
li. Sed quando etiam eſſent duo teſtes, plures ſunt teſtes
Ioannis, & Margaritæ, & ideo præferendi, maximè, quia
habemus nonum teſtem qui deponit, ꝙ erat ſcriptum,
quòd erat ſepultura iſtorum, & alijs oſtendit cum ligo-
ne ſepulturam.

Roman. extinctionis cenſus Lunæ, 7. Maij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Sciens aliquem facere actum ſibi præiudicialem, & non reclamans videtur conſenſiſſe.*
Declara tamen & limita, vt nu 6.
Fallit, niſi ſciebat ius ſuum ſaluum eſſe nu 4. & 8.
2 *Solutio præſumitur ex diuturnitate temporis, ex quo creditor non cenſetur tandiu tacuiſſe ſi ei debitum ſolutum non fuiſſet.*
Declara, vt nu. 12.
3 *Scientia & taciturnitas ratione coniunctionis inducit conſenſum.*
Limita, niſi ſcientia ſuperueniſſet poſt actum, quæ non inducit aliquam approbationem. nu ſeq.
5 *Improbare dicitur, quod non approbatur.*
6 *Venditionem ſciens rei ſuæ ab alio factam, & non contradicens cenſetur ei conſentire, pretium illius recipiendo, alias non.*
7 *Vaſallus ſi vendit feudum ſciente, & non contradicente domino, talis ſcientia ſine contradictione habetur pro conſenſu, ſi dominus non errauerit, ſed ex certa ſcientia tacuerit.*
Contrarium tamen tenetur. nu ſeq.
8 *Dominus ſciens ius ſuum ſibi fore integrum, non præiudicat eius ſcientia, & taciturnitas.*
9 *Conſentire aliud eſt, & aliud licentiam concedere.*
10 *Conſenſus vbi requiritur, ſufficit tacitus.*
Licentia autem vbi requiritur, non ſufficit tacitus conſenſus.
11 *Conſentiens alienationi rei ſuæ nõ ſibi præiudicat in pretio.*
12 *Tarditas ſola creditoris in petendo creditum non ſufficit ad præſumendam ſolutionem.*
13 *Debitor non ſolum debet probare ſolutionem reſpectu creditoris, ſed etiã reſpectu alterius habẽtis cauſam ab eo.*
14 *Soluta quandoque petitur citra malitiam ex ignorantia.*
15 *Patientia, & taciturnitas ſola non ſufficit ad inducendum tacitum conſenſum, niſi etiam adſit traditio.*

DECISIO DCCLXXXVIII.

DVbitaui in cauſa Roman. extinctionis cenſus, an
adeſſent tales præſumptiones, & coniecturæ, ꝗ
ſufficerẽt in caſu, de quo agitur. Pro parte Do.
Mercutij ad docendum de bono iure Proſperi, & ꝑ con
ſequẽs ad oſtendendum eum reſtituiſſe Petro Paulo pe-
cunias per eum erogatas in emptionem officij notaria-
tus, tres potiſſimum afferuntur coniecturæ.

Prima deducitur ex eo, quòd cùm Petrus Paulus ſci-
uerit Proſperum vendidiſſe officium Petro de Litris, &
1 † nunquàm reclamauerit, videtur conſenſiſſe. Afflict. in
c. j. nu. 45. cum ſeq. de prohibi. feu. alien. per Lotar.

Secunda coniectura eſt, quòd Petrus Paulus à tempo
re locationis officij citra nunꝗ petijt affictũ, ex qua tar-
ditate petendi affictum præſumitur illud ſolutum, quia
2 ex † diuturnitate temporis præſumitur ſolutio, cũ nõ ſit
veriſimile, creditorẽ tamdiu ceſſaſſe à petitione ſui cre-
diti, vel tamdiu tacuiſſe, ſi ei debitum ſolutum non fuiſ-
ſet. Cum. conſi. 91. nu. 4. Alex. conſ. 115. nu. 4. verſic. puto
igitur, lib. 7. Pau. de Caſt. conſi 58. nu. 4. ver. non autem,
lib. 2. Coro. conſil. 277. nu. 3. circa med. verſ. & ideo non
eſt abſonum, lib. 4. Calcan. conſi. 23. nume. 5. circa med.
ver. non enim eſt veriſimile. Dec. conſi. 596. num. 9. in fi.
Pariſ. conſi. 137. nu. 12. lib. 4. Cephal. conſil. 240. num. 9.
lib. 2. late Sim. de Præt. conſ. 68. nume. primo, cum plu-
rib. ſequen.

Tertia coniectura deſumitur ex affinitate, quæ erat
3 inter Proſperum, & Petrum Paulum, quia † ratione con
iunctionis ſcientia, & taciturnitas inducit cõſenſum, vt
per Iaſ. in l. quæ dotis. nu. 72. cum ſeq. ff. ſol. matrim.

Iſtas tamen coniecturas dixerunt Domini non eſſe ta
les, vt ſufficiant in caſu, de quo agitur. Et ad

Primam reſponderunt, quòd licèt Petrus Paulus ſci-
uerit venditionem dicti officij, & nunquàm contradixe
4 rit, non propterea cenſetur conſenſiſſe, quia † ſciebat ius
ſuum ſaluum eſſe. l. ſicut. §. non videtur. ff. quibus modis
pign. vel hypot. ſoluat. maximè, quòd Proſper in inſtru-
mento recognitionis bonæ fidei promiſit non vendere
officium ſine expreſſa licentia Petri Pauli, & illa ſcientia
Petri Pauli ſuperueniens poſt venditionem officij non
5 inducit aliquam approbationem, & † non approbare eſt
improbare. Barto. in l. quo enim. §. rem haberi. ff. rem rat.
6 habe. Dec. conſil. 98. in fi. & † tunc Dominus ſciens ven-
ditionẽ rei ſuæ ab alio factam, & non contradicens, cen
ſetur ei conſentire, quando pretium illius recipit, alias
non. l. quidam ex parte. & ibi gl. & Doct. & maxime Saly.
& Fulg. qui bene diſtinguit. ff. de euict. Tiraq. de retract.
lignag. §. j. gl. 9. nu. 138.

Non obſt.tradita per Afflict.vbi ſupra. Quia, aut ſit
vis in gloſ.in d.cap.primo,in verbo,permiſſione. citata
7 per Afflict.volente, quòd ſi † vaſſallus vendit feudum
ſciente & non contradicente domino, talis ſcientia ſine
contradictione habetur pro conſenſu, dummodo do-
minus non errauerit, ſed ex certa ſcientia tacuerit. quā
gloſ.ſequuntur plures relati per Tiraquel.vbi ſupra, nu-
me.115.& tunc poteſt dici hanc opinionem multos ha-
bere contradictores relatos per eundem Tiraq. ibidem,
8 num.149. qui † mouentur ex ratione, quòd dominus
ſciat ius ſuum ſibi fore integrum, prout etiam ipſamet
gloſ.ſe declarat ibi, niſi forte ſciat vbique ius ſuum du-
rare. Sed quicquid ſit, opinio gloſ.non applicatur caſui
noſtro,vt mox dicetur.

Aut ſit vis in diſtinctione Afflict.in d.cap.primo, nu-
me.46. verſic.ſed tu dic.cum alijs num.ſeq.quòd ſcilicet
9 aliud ſit † conſentire, aliud licentiam concedere, ſecun-
dum And.de iſern.ibi in §.hac edictali. Quia (vt inquit
10 Afflict.) vbi requiritur † conſenſus,ſufficit tacitus: ſed
vbi requiritur licentia, nō ſufficit tacitus conſenſus,ſed
oportet eam verbis concedi.

Et tunc dicitur, hanc diſtinctionem Afflic.de directo
facere in contrarium, ex quo in caſu noſtro in venditio-
ne officij requirebatur expreſſa licentia Petri Pauli, &
ſic nō ſufficiebat eius tacitus conſenſus reſultans ex ſciē-
tia & patientia: immo ſi vbi requiritur ſimplex licentia,
non ſufficit tacitus conſenſus, multò minus ſufficiet, vbi
requiritur expreſſa, prout in caſu noſtro. Et propterea
opin.gloſ.in d.c.j.& aliorum eam ſequentium, quando
etiam eſſet vera,non poteſt applicari caſui noſtro.

Præterea in omnem euentum etiam ſi Petrus Paulus
expreſſe conſenſiſſet venditioni officij, nihilominus pre
11 cium ei reſtitui debet, quia † conſentiens alienationi
rei ſuæ non ſibi præiudicat in precio. l.ſi fundum per fi-
deicommiſſum.& ibi Doct.maximè Iaſ.nu.8.ff.de leg.j.
l.mater.& ibi Doct.C. de rei vendic.

Non obſt.ſecunda coniectura, tum quia ſola tarditas
12 † creditoris in petendo creditum non ſufficit ad præſu
mendam ſolutionem, aliàs præſcriptio eſſet fruſtrato-
13 ria, & debitor † non ſolum debet probare ſolutionem
reſpectu creditoris,ſed etiam reſpectu alterius habentis
cauſam ab eo, vt per Aret.in l.cùm à matre, in 2.not.C.
de rei vendic.

Tum quia Proſper potuit ſoluiſſe affictus ab anno
1552. vſque ad mortem Arditij,& poſtea Ioan.Hierony-
mus hæres Arditij ignarus petierit, q̃a (vt inquit Corn.
conſ.277. num.3. circa med. verſic.& quamquam citra
14 malitiam, lib.4.) quandoque † ſoluta petuntur citra
malitiam ex ignorantia, quia debitum ſolutum fuit cre
ditori, qui poſtea deceſſit, & eius hæres ignarus petit,&
tantò magis, quòd communiter apoca receptionis pe-
nes debitorem remanet.

Tum etiam & tertiò, quia præſumptio ſolutionis af-
fictus proueniens ex tarditate illum petendi non rele-
uat in caſu iſto, immo potius facit in contrarium, quia
ſi præſumitur ſolutio affictus, ergo durauit locatio, &
per conſequens Proſper non fuit effectus dominus offi-
cij per reſtitutionem precij.

Non obſt.tertia coniectura, tum quia Petrus Paulus
non fuit præſens venditioni officij, ſed illam ſciuit po-
ſtea & non cōtradixit, tum etiam quia tex.in l.ſi ſeruus
communis.ff.de donat.inter vir.& vxor. ex quo colligi-
tur,quòd præſentia, ſcientia & taciturnitas ratione con
iunctionis inducit cōſenſum, procedit in terminis ſuis,
quando ſcilicet quis patitur rem ſuam tradi, & ſic quan
15 do † cum patientia & taciturnitate concurrit etiam tra
ditio rei, prout declarat Bald.in l.cum proponas. paulò
ante fin.C.de pact. quem ſequitur Tiraq.loco de quo ſu
pra, numero 152. Et de traditione officij in caſu noſtro
non conſtat.

Tum & tertiò, quia etiam ſi Petrus Paulus conſenſiſ-
ſet,non tamen ſibi præiudicauit quoad precium, vt ſu-
pra dictum fuit.

Et præmiſſa eò magis procedunt, quia ſi Proſper ſol-
uiſſet precium officij,voluiſſet quietantiam,ſicut Petrus
Paulus voluit recognitionem bonæ fidei.

Tiraſonen. Iurispręſentan. Lunæ,ſecunda Maij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Reputatio communis quid operetur.*
2 *Conſuetudo dat fidem ſcripturæ non authenticæ.*
Declara tamen, vt num.3.

DECISIO DCCLXXXIX.

DOmini non reiecerunt iura, de quibus agitur,
ſed volunt illa coniungere vna cum alijs proba
rionibus capituli, & (ſi fieri poſſet) bonum eſ-
ſet coadiuuare iura prædicta. Quibus informantes pro
capitulo triplici fundamento conantur fidem aſtruere.
1 Primò ratione communis reputationis, † eo quia iſti
libri communiter reputantur pro libris continentibus
collationes & inſtitutiones. ad Bart.in extrauag.qui ſint
rebelles.gloſ.vlt. Gemin.conſ.15.ſub numer.8. Aym.de
antiq.tempor.par.j §.vidimus, num.37.
Hoc fundamentum non applicatur,quia teſtes de hac
communi reputatione nil dicunt.
2 Secundò, ratione conſuetudinis, † quæ dat fidē ſcri-
pturæ non authenticæ.c.cum dilectus, de fide inſtrum.
vbi Doct.omnes.
Hoc quoque fundamentum patitur difficultatem,
quia in hac materia duæ reperiuntur opiniones.vna Fe-
lyn.in d.c.cùm dilectus,num.56. quòd ſcilicet hæc con-
3 ſuetudo † debeat eſſe immemorabilis. Altera Aret.con
ſil.44.num.primo, verſic.ſecunda concluſio, quem ſe-
quitur Purpur.in l.admonendi, num.200. ff.de iureiur.
videlicet, quòd de iure canonico hæc cōſuetudo ſit con
tra ius, & ideo requiritur ſpatium 40. annorum, quod
tempus nullus teſtis percotit.
Tertiò,ratione obſeruantiæ,quæ ſi probaretur, fun-
damentum eſſet bonum,ſed de ea non conſtat.
Verum ſi capitulum aliunde fundat intentionem
ſuam, poſſent reliqua videri, quia forte hæc iura pote-
runt pro aliquo adminiculo deſeruire.

Montisfaliſci hæreditatis. Lunæ, 14.Maij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Neptis ex fratre an faciat ceſſare conditionem ſubſtitutio-
nis. Quod non,duobus concurrentibus.*
2 *Teſtator præſumitur ſe conformare cum diſpoſitione ſta-
tuti.*
Declara & limita, vt ibi in fi.
3 *Statutum non excludit filiam in ſucceſſione patris propter
patruum.*

DECISIO DCCXC.

HOratius Flauius de anno 1561. condidit teſta-
mentum,in quo excluſis filiabus, quas dotauit,
inſtituit hæredes vniuerſales presbyterū Ioan-
nem

nem Anthiocum & Curtium eius filios, quos inuicem ſubſtituit in hæc verba. & ſi quis ex dictis ſuis filijs moreretur ſine filijs legitimis & naturalibus, quòd vnus ſuccedat alteri.

Mortuo teſtatore deceſſit Anthiocus ſine filijs maſculis ſuperſtite Gabriella filia legitima & naturali, & dictis Ioan. presbytero & Curtio. Dubitaui 14. Martij, 1582.
1 an † in caſu, de quo agitur, nepsis ex fratre faciat ceſſare conditionem ſubſtitutionis? Fuit reſolutum pro negatiua, ex duabus coniecturis, nempe, ex coniectura exclu-
2 ſionis filiarum teſtatoris, & † ex coniectura præſumptæ voluntatis teſtatoris cum diſpoſitione ſtatuti, quæ ſecunda coniectura ſi deficeret, Domini dixerunt, ſolam coniecturam excluſionis filiarum nõ ſufficere, prout latius in reſolutione. Propoſui iterũ idem dub. 14. Maij, 1584. ſola Gabriella informante, & Domini dixerunt, per exiſtentiam Gabriellæ defeciſſe conditionem ſubſtitutionis, quia etiam ſi ſtatutum quoad deſcendentes eſſet validum & rationabile, tamen ſi ad deſcẽdentes eſt reſtringendum, hoc caſu ceſſat illa præſumptio, quòd teſtator cenſeatur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti, quia
3 † ſtatutum non excludit filiam à ſucceſſione patris propter patruum, prout in proprijs terminis tenet Soc. cõſil. 55. num. 1. lib. 3. Ruin. conſ. 141. num. 8. lib. 3. Curt. iun. conſ. 49. num. 10. bene Aym. conſ. 150. num. 4. verſic. ſecundo principaliter. Soc. iun. conſ. 158. nu. 50. lib. 2. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita, numero 1165. ff. ad Trebellia.

Cremonen. penſionis. 18. *Maij.* 1584.

SVMMARIVM.

1 *Regula Cancellariæ 14. quibus caſibus non procedat. & nume. 4. 7. 15. & 14.*
2 *Dictio, nec non, reſoluitur pro, &.*
3 *Fraus conſiderari non poteſt, quando fit reſignatio in manibus Papæ.*
5 *Reſignationes in fauorem dicuntur etiam ſimplices reſignationes.*
6 *Verba, vel aliàs dimitti, interpretantur vel ab alio.*
8 *Commenda non tribuit titulum.*
9 *Prouiſionis appellatione comprehẽditur omnis modus prouidendi, etiam commenda.*
10 *Dictio, quæcunque, includit ea quæ impropriè ſunt, tollitq́; interpretationem reſtrictiuam, & comprehendit ea quę aliàs non comprehenderentur.*
11 *Commendæ noſtri temporis ſunt irreuocabiles.*
12 *Papa multitudine negotiorum impeditus, non poteſt retinere memoria ſupplicationes per eum ſignatas.*
15 *Ius quæſitum non dicitur tolli per ſupplicationem ſeu reſignationem non regiſtratam.*
16 *Conſenſus in reſignatione quando retrotrahatur.*
17 *Diſpoſitio in materia correctoria loquens de actu vero non comprehendit actum fictum. & Deciſio. 794. numero 3.*

DECISIO DCCXCI.

DVbitaui in cauſa Cremonen. penſionis 18. Maij, 1584. an regula Cancellariæ 14. intret in caſu, & ad effectum, de quo agitur? Pro parte Equitis ad euadendum hanc reg. plura deducebantur.
1 Primò dicebatur, eam non procedere in † reſignationibus factis in manibus Papæ, ſed ſolum in reſignationibus factis in manibus inferiorum ordinariorum.

Hoc fundamentum Dominis non placuit, quia etiã in reſignationibus factis in manibus Papæ tam verba, quàm ratio regulæ verificatur. Quoad verba patet, quia illæ ſunt reſignationes, ſicut aliæ. Quoad rationem non eſt dubium, quòd etiam in illis poteſt cadere fraus, imò magis quàm in reſignationibus factis in manibus inferiorum collatorum, quia reſignationes in manibus inferiorum fiunt ſimpliciter abſq; vlla reſeruatione, in manibus verò Papæ cum multis reſeruationibus fieri poſſunt, & conſequenter minus timendum eſt, ne fraudulenter quis ſimpliciter reſignet, quam ne reſignet cum aliqua ſua vtilitate, præſertim ponderando, quòd tota iſta regula regitur ab vnico verbo, voluit, decreuit, & ordinauit, & ſic qualitates, de quibus in prima parte regulæ, quæ expreſſe de Papa loquitur, referuntur etiam ad ſecundam partem, de qua agitur, præſertim ob dictionẽ
2 illam, nec non, quæ † reſoluitur in, &, gloſ. in clem. j. in verbo, nec non. de offic. deleg. ad Bart. in l. Seiæ. §. Caio. ff. de fund. inſtruc. latè Neuiz. qui alios cumulat conſ. 72. num. 14. & huius ſententiæ eſt Gloſſator in d. reg. maximè ponderando dictionem, vbique.
3 Non obſt. quòd non poſſit conſiderari † fraus, quando ſimpliciter fit reſignatio in manibus Papæ: quia hoc eſt de raro contingentibus, vltra quòd forſan ceſſabit diſpoſitio d. reg. quando ceſſat fraus, vt dicit Gloſſat. in fine d. regulæ.

Secundò dicitur, hanc reg. non comprehendere reſi-
4 gnationem in fauorem, quia loquitur ſolum de reſignationibus factis ſimpliciter & ex cauſa permutationis.

Hoc fundamentum pariter Dominis non placuit. Quia etiam reg. de infirmis, olim ita loquebatur, vt eſt videre apud Sarnen. Et nihilominus comprehendebat
5 reſignationes in fauorem, quæ † dicuntur ſimplices reſignationes, vt apparet ex deciſ. Ioan. Pau. 37. ponderan-
6 do illa verba, vel aliàs dimitti, quæ † non poſſunt aliter interpretari, quàm vel ab alio dimitti. l. j. §. ſi iure. & ibi gloſ. in verbo, alias. ff. de aqua quot. & æſtiua. Bart. in l. j. num. 15. ff. de condit. & demonſt. & ſic hæc verba comprehendunt omnem modum dimittendi beneficia. & ex hoc ceſſat fundamentum factum, quòd diſpoſitio loquens de caſu ſimplici non trahitur ad conditionalem, quia Papa vlterius proceſſit.

Non ob. quòd quando Papa vult comprehendere reſignationes in fauorem, id exprimat. Quia ſatis eſt in hac regula adeſſe verba ęquipollentia, & ita etiam tenet Gloſſat. in d. reg. quem Domini putarunt in hoc bene locutum fuiſſe.
7 Tertiò dicitur, reg. iſtam non † comprehendere commendam.

Hoc etiam fundamentum minus placuit, quia licèt
8 † commenda non tribuat titulum. c. nemo. vbi Doct. de elect. lib. 6. Alciat. conſ. 24. num. 3. Bertran. conſ. 235. nume. primo, cum ſeq. lib. 3. par. j. nihilominus hæc regula procedit vlterius annullando nedum collationes, ſed &
9 prouiſiones, quæ † dictio eſt latiſſima, & comprehendit omnem modum prouidendi. gloſ. in clem. fin. in verbo, prouiſioni, de elect. Gemin. & Franc. in cap. primo, de elect. lib. 6. & ſignanter, quòd comprehendat commendam, tradit Gemin. in d. c. nemo, num. 7. & ibi Franc. nume. 5. prope fin. de elect. lib. 6.

Idq; tantò magis, quia additum fuit, & diſpoſitiones. Card. in clem. j. num. 2. de ſupplen. neglig. prælat. præſertim ponderando illam dictionem vniuerſalem, quæcun-
10 que, quæ † includit ea, quæ impropriè ſunt. Dec. conſil. 599. num. 2. & 3. & tollit interpretationem reſtrictiuam. Alex. conſ. 118. num. 5. comprehenditq́ue ea, quę aliàs non comprehenderentur. Dec. vbi ſupra. Ruin. conſil. 18. num. 19. lib. 2.

Maximè

11 Maximè † in commendis noſtri temporis, quæ ſunt
irreuocabiles, ex quo fiunt ad vtilitatem perſonæ, & nõ
eccleſiæ. Sarn. in reg. de publican. q. 4. Et pro comproba-
tione poſſunt adduci omnes rationes, quas late deducit
Sarn. in reg. de triennal. q. 5.
12 Quartò dicitur ceſſare reg. eo quia ceſſat † fraus, ex
quo Giniſius ignorabat ſe promouendum.
Hoc fundamentum plures ex Dominis dixerunt poſ-
ſe tolli ex facto, viſo proceſſu, quem Giniſius circũfert:
vltra quòd non excluditur fraudis præſumptio ex eo, ꝙ
13 ſupplicatio ſit manu Papę ſignata, quia † Papa multi-
tudine negociorum impeditus hæc memoria retinere
non poteſt. cap. ex parte. & ibi Doct. præſertim Card. nu-
me. 7. Anan. num. 2. & Anch. num. 2. de offic. deleg. Sarn.
in cap. primo, num. 135. de conſti. lib. 6. Immo aliqui ex
Dominis tenebãt intrare regulam, etiam quòd reſignãs
ignoraret ſe promouendum, quaſi regula ſit præſerua-
tiua beneficiorum, quæ vacant per promotionem.
14 Quintò & vltimò dicitur, reg. procedere, † quando
vere reſignatio eſt perfecta intra tempora vacationis &
promotionis: hæc autem non eſt talis, quia prouiſio fuit
8. Aprilis, miſſa verò ſupplicationis reſignationis fuit
17. eiuſdem menſis.
Huic fundamento pro parte Giniſij reſpondetur, ꝙ
conſenſus retrotrahitur, & ꝙ ſi in regula non compre-
henderetur reſignatio, cuius miſſa ſit poſt promotionẽ,
eſſet aperta via fraudibus. Hanc difficultatem Domini
reſeruarunt particulariter videndum, licèt circa eam ali
qui ex Dominis diſtinguerẽt, quòd aut ſupplicatio miſ-
ſa eſt ad regiſtrum ita, vt nil aliud deſit, niſi præſtatio cõ
ſenſus, & tunc credebant hunc caſum in regula compre-
hendi ex identitate rationis. Aut ſupplicatio non eſt miſ-
ſa ad regiſtrum, & tunc exiſtimabant, reg. non intrare,
15 quia reſignatio nullo modo eſt perfecta: & hinc † eſt, ꝙ
niſi ſit regiſtrata, non dicitur tolli ius quæſitum, ſicut di
citur tolli poſtquàm eſt regiſtrata. Sarnen. in reg. de iur.
quæſit. non tollen. q. 2. in fi.
Vnde cùm tunc ſupplicatio leuari poſſit, ſi Papæ in-
tentio non fuiſſet, vt ſortiretur effectum, prouidiſſet de
beneficijs, & in iſto caſu videtur ceſſare ratio fraudis,
quia nemo ſe huic periculo ſubijceret.
16 Non ob. quòd conſenſus retrotrahatur, quia † reg. in-
telligitur de reſignatione verè facta intra tempora vaca-
tionis, & promotionis, non de ea, quæ per quandam fi-
ctionem cenſetur facta, in qua militat diuerſa ratio. Et
17 regulariter, vbi ſumus in materia correctoria, † diſpoſi
tio loquens de actu vero non comprehendit actum fi-
ctum, quia actus fictus impropriè dicitur talis. l. 3. §. hæc
verba, & ibi Barto. & Pau. de Caſt. de nego. geſt. Iaſ. in l. ſi
is qui pro emptore. nu. 170. cum ſeq. ff. de vſucapio.

Imolen. Iuriſpatronatus. Veneris, 28. Maij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Fama ſola in antiquis non probat iuſpatronatus, niſi, quan do concurrit longiſſima poſſeſſio.*
Immo requiruntur etiam indicia. num. 4.
2 *Iuſpatronatus in antiquis probatur per indicia & per famam, cum antiquiſſima poſſeſſione.*
3 *Poſſeſſio antiquiſſima habetur pro titulo.*
5 *Præſentandi quaſi poſſeſſio, ex quibus & quot actibus probetur. cum num. ſeq.*
6 *Confeſſio voluntaria non nocet.*
Limita tamen, niſi concurrant adminicula. num. 7.
8 *Conſenſus præſtitus præſentationi videtur conſtituere patronum in quaſi poſſeſſione etiam iuris præſentandi.*
9 *Patronus conſentiens prouiſioni per reſignationem, an ſit in quaſi poſſeſſione præſentandi in vacatione per obitũ.*
10 *Patronatus mentio debet fieri in renouatione bullæ.*
11 *Iurepatronatus probato, in dubio præſumitur ex dotatione & fundatione.*

DECISIO DCCXCII.

1 QVia Rota tenet, quòd ſola † fama in antiquis nõ
probat iuſpatronatus, niſi quando concurrit
longiſſima poſſeſſio, prout teſtatur Put. deciſ.
67. incip. in eadem fuit deciſum, in fi. lib. primo, Achil.
deciſio. 162. incip. in vna Lucan. Canonicatus, in fi. alias
ſupra, de iurepatron. per doctr. Bal. in l. cũ ſuper. C. de
2 rei vendic. vbi vult, † iuſpatronatus in antiquis probari
per inditia, & per famam: deinde ſubdit multum valere
3 antiquiſſimam poſſeſſionem, quæ † habetur pro titulo, l.
hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quot. & æſtiu. & ſic
4 Bal. ſentit † non ſufficere ſolam famam, ſed requiri vlte-
rius inditia, & inter ea multum valere antiquiſſimã poſ-
ſeſſionem. & Bal. ſequitur Caſſad. deciſ. 2. nume. quarto,
de probat. Dec. conſil. 117. ad fi. verſicu & iſta concluſio.
Roch. de iure patron. in verbo, ipſe, vel is à quo, num. 8 2.
in fi. fol. 197.
Idcirco fuit particulariter dubitatum 18. Maj. 1584.
an ſufficienter conſtet de quaſi poſſeſſione præſentandi
illorum de Pennarijs in caſu, & ad effectum, de quo agi-
tur? In quo dubio informantes pro Pennarijs ad docen-
5 dum de eorum † quaſi poſſeſſione præſentandi plures
deducebant præſentationes. Quarum.
Prima fuit facta de anno 1442. à Georgio filio Da-
mij de perſona D. Venturæ, q̃ præſentatio fuit a Vicario
admiſſa. Sed hæc præſentatio ſecundũ Dños non ſuffra
gatur ob malã fidẽ ipſius Georgij, q̃ colligitur tũ ex eo,
quòd in iſta præſentatione enunciauit ſe hæredem An-
tonij teſtatoris mediante perſona Damij, & tamen hæ-
res vniuerſalis Antonij fuit capella, prout liquet ex in-
ſtrumento tranſactionis de anno 1463. Tum etiam ex
eo, quòd refert diſpoſitionem teſtamenti Antonij aliter
quàm ſe haberet: dicit enim, ipſum mandaſſe capellam
congruenter dotari, & nihilominus ex dicto inſtrumen
to tranſactionis conſtat, capellam fuiſſe ab eo hæredem
vniuerſalem inſtitutam.
Secunda præſentatio de perſona Iacobi della Bordel-
la, qui in petitione taxationis miſſarum de anno 1467.
faſſus fuit ſe fuiſſe electum in rectorem dictæ capellæ
per patronos & habentes poteſtatem & ius eligendi.
6 Sed hæc † confeſſio cùm ſit voluntaria, non nocet ec-
cleſiæ. Bart. in l. certum. §. ſed an & ipſos, nu. 4. ff. de con-
feſſ. Corn. conſ. 343. num. 5. lib. primo. & conſ. 19. nu-
me. 6. lib. 2. Abb. in c. fin. num. 43. & ibi Felyn. num. 11.
de præſcript. Bene verum eſt, quòd hæc concluſio ſolet
7 ſolet limitari, niſi † concurrant adminicula, vt per Bald.
in auth. hoc ius porrectum, num. 8. & ibi Salyc. in fi. ver-
ſic. ego non recederem. C. de ſacroſan. eccleſ.
Et pro adminiculis poſſunt conſiderari tam veriſi-
militudo (cùm enim Iacobus della Bordella litigaſſet cũ
Pennatijs, veriſimiliter non dixiſſet poſtea ſe fuiſſe ab
eis præſentatum, ſicut dixit) quàm etiam conſenſus Ru
bei quondam Georgij de Pennatijs præſtitus in permu
tatione facta à Iacobo della Bordella de anno 1484. qui
8 † factus videtur conſtituiſſe Pennatios in quaſi poſſeſſio-
ne omnium, & ſic etiam iuris præſentandi, vt per Feder.
de Sen. conſ. 234. col. vlt. verſic. vnde cùm appareat. quẽ
ſequitur Rocch. de iurepat. in verbo, competens. q. 15.
num. 39. licèt contrarium teneat Lambert. lib. 2. parte j.
q. 3. artic. 20. fol. 27. Sed primam opinionem videtur ſe-
qui

qui Mohedan. deciſ. 344. incip. fuit etiam reſolutum,
2 quamuis ipſe tractet, an † patronus, qui conſenſit prout ſinui per reſignationem, ſit in poſſeſſione præſentandi in vacatione per obitum, qui termini ſunt diuerſi. Verũ deducendo pro adminiculo conſenſum iſtum patroni adhibitum in permutatione, videtur aliquid facere, maximè iunctis dictis teſtium deponentium de audita, ꝗ Iacobus della Bordella fuit à Pennatijs præſentatus.

Tertia præſentatio fuit de perſona Vincẽtij della Bordella, quæ non probatur, cùm teſtes deponant de auditu, & cùm non habeamus initium, quando ſcilicet iſte Vincentius prouiſus fuerit, ignoramus, an ſimus in antiquis, etiam reſpectu teſtium: tantò magis, quia idẽ Vincentius de anno 1525. obtinuit ſimpliciter ab epiſcopo renouationem bullæ, nulla facta mentione patrona-
10 tus, & † tamen erat facienda, ex quo de nouo debebat ſibi dari titulus, ad ea quæ ſcribit Aret. conſil. 118. numero primo. cum qua renouatione poſſedit vſque ad annum 1541.

Quarta præſentatio fuit 15. Iulij, 1541. de perſona D. Simonis, quæ præſentatio eſt turbida, quia idem Vincentius, qui illam admiſit, eadem die contulit capellam iſtam Antonio de Gerardis Secretario Cardinalis Rodulfi, & licèt D. Simon aliquo tempore poſſederit, tamẽ reperitur terminus obtentus ad ſententiã contra ipſum ad inſtãtiam Antonij Mariæ Paparonij, qui fuerat prouiſus per obitum Aſcanij Veterani, & ipſemet D. Simon vocauit ſe priuatum, & poſſedit etiam D. Petrus Gentiles de Veranno, nec apparet quomodo.

Vnde concluſum fuit non conſtare de tali quaſi poſſeſſione iſtorum de Pennatijs, vt vnita cum fama poſſit probare iuſpatronatus, de quo agitur, quia Rota, vt inquit Put. ſeruat, quòd fama, ad quam reducitur probatio, quam habent Pennatij, requirit legitimam quaſi poſſeſſionem præſentandi, etiam ſi admittamus probari præſentationem Iacobi della Bordella, tamen poſtea nec continuatio, nec interruptio cõcludenter probatur.

Præterea non placuit motiuum, quòd in prima præſentatione D. Venturæ conſenſus epiſcopi habeat vim reſeruationis iuriſpatronatus, quia ſi non fuit relictum ab Antonio teſtatore, vtique eſſet ex priuilegio, quia ſi-
3 ne cauſa non reſeruabatur: licèt enim † probatio iurepatronatus præſumatur in dubio ex dotatione & fundatione, Caſtad. deciſ. 7. num. 7. de iurepat. Simonet. de iurepatron. q. 8. tamen ceſſat hæc præſumptio, quia cùm ordinarius reſeruauerit ſine cauſa, non poteſt eſſe niſi ex priuilegio.

Rauennaten. caſalis. Veneris, prima Iunij. 1584.

SVMMARIVM.

1. *Iudex eccleſiaſticus non habet iuriſdictionem inter laicos, niſi extet conſuetudo in contrarium.*
2. *Stylus deciſorius debet formiter probari.*
3. *Iudices deputati ad ius reddendum non poſſunt condere ius contra legem.*
4. *Conſuetudo, non autem ſtylus requiritur ad derogandum iuri.*

DECISIO DCCXCIII.

Domini dixerunt, ſententiam Vicarij Rauennaten. infirmandam eſſe tanquam nullam & iniuſtam. Nullam ex defectu iuriſdictionis, quia iu-
1 dex † eccleſiaſticus inter laicos iuriſdictionem non habet. c. licèt ex ſuſcepto. c. ex tenore, de foro compet. cum ſimil. niſi (prout prætenditur) doceatur, partes prorogaſſe iuriſdictionem, vel extare conſuetudinem, vigore cuius ordinarius ſit capax cauſarum prophanarum: interim tamen regula eſt pro nullitate.

De iniuſtitia conſtat, quia Vicarius non poterat de lapſe in iudicio Saluiani interdicti præfigere terminũ Franciſco ad reluendum terras, in quarum poſſeſſione Luparelli vigore Saluiani interdicti immiſſi fuerãt, prout deciſum fuit in illa Roman. donationis 50000. 4. Iulij, 1577. coram R. P. D. Decano. cuius deciſionis copia datur, ex qua patet reſponſio ijs, quæ pro Luparellis deducuntur.

Non obſt. quòd in illa deciſione circumſcripta fuit obſeruantia ſiue ſtylus in contrarium, & quod iſte ſtylus in caſu, de quo agitur, probatur.
2 Quia † reſponſum fuit, non quòd ſtylus huiuſmodi cùm ſit deciſorius, debuit formiter probari. Soci. conſil. 19. num. 18. lib. 4.

Et atteſtationes aduocatorum non ſuffragantur, & ex 1.
ſententijs hæc probatio nõ clarè colligitur: tum etiam, quia cùm iſte ſtylus ſit contra ius, non potuit introduci
3 à iudicibus deputatis ad ius reddendum, qui † legem contra ius condere non poſſunt, vt bene deducit Alex. conſ. 36. num. 10. lib. 2. ſequitur Dec. ad ſub. extra de conſuetud. num. 2. prope fin. verſic. breuiter reſoluendo. Aymon. de antiq. tempo. parte 4. § tranſeo, num. 36. verſic. ideo magiſtratus. & ideo hoc caſu non ſufficit ſtylus, ſed
4 requiritur † conſuetudo, & ſic probari debent tot & tales actus, vt deuenerint ad notitiam populi vel maioris partis ipſius, ita vt dici poſſit conſtare de tacito eius conſenſu, per quem ſit iuri derogatum, vt per Alex. d. conſil. 36. num. 11. Aym. d. num. 36. circa med. verſic. ſecundo intellige.

Cremonen. penſionis. Lunæ, 4. Iunij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Notitia Papæ præſumitur ex notitia officialium.*
2 *Supplicatione ſignata gratia non dicitur ſimpliciter perfecta, quin à Papa, vel eius officialibus poſſit caſſari, vel lacerari.*
3 *Actus verus in materia correctoria non comprehendit actum fictum.*
4 *Conſenſus poteſt præſtari poſt obitum, quando eſt porrecta ſupplicatio viuente reſignante.*
5 *Fraus regulæ non dicitur fieri, licèt reſignatio non comprehenderetur in regula, cuius ſupplicatio miſſa ſit ad regiſtrum poſt promotionem.*

DECISIO DCCXCIIII.

FVit reſolutum, reg. 14. in caſu, de quo agitur, non intrare. Aliqui ex Dominis mouebantur ex eo, ꝙ ex qualitatibus & circumſtantijs facti conſtabat de notitia officialium circa reſignationem, de qua agi-
1 tur, & quòd ex eorum notitia † præſumebatur notitia Papæ, qua ſtante dicebant, reg. ceſſare. Aliqui verò mouebantur ex eo, quòd regula intelligitur, quando reſignatio eſt perfecta intra tempora vacationis & promotionis: hæc autem, de qua agitur, non eſt talis, quia prouiſio fuit 8. Aprilis. miſſa verò ſupplicationis reſignationis fuit 17. eiuſdem menſis.

Non obſt. quòd ſignata ſupplicatione gratia dicatur perfecta, quia nõ eſt ſimpliciter perfecta: expectat enim
2 præſtationem conſenſus, & alia, & † ſatis eſt quod non eſt perfecta taliter, vt non ſit in manu Papæ & officia-

lium

lium illam non admittere, caſſare, vel lacerare, vt per Sarnen. ad reg. de iur. quæſit. non tollen. q. 20. in fi.

Non ob. quòd conſenſus retrotrahatur, quia id procedit per viam fictionis, & regula intelligitur de reſignatione vere facta intra tempora vacationis, & promotionis, non de reſignatione, quæ per quandam fictionem
3 cenſetur facta, in qua militat diuerſa ratio. & † regulariter, quādo ſumus in materia correctoria, diſpoſitio loquens de actu vero non comprehendit actum fictum, quia actus fictus impropriè dicitur talis. l. 3. §. hæc verba, & ibi Barto. & Pau. de Caſt. ff. de nego. geſt. Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore. num. 170. cum ſeq. de vſucapio.

Non ob. quòd conſenſus poſſit præſtari poſt obitum.
4 Caſſad. deciſio. prima, de renunciat. quia † intelligitur, quando eſt porrecta ſupplicatio viuente reſignante: hic autem non conſtat porrectam fuiſſe ſupplicationem ante promotionem.

Non obſt. quòd ſi in regula non comprehenderetur reſignatio, cuius ſupplicatio miſſa ſit ad regiſtrum, poſt promotionem fieret fraus regulæ.
5 Quia † negatur hanc fraudē fieri, cùm in iſto caſu, nec verba, nec ratio regulæ militet. Verba non, quia regula loquitur de prouiſionibus factis intra tempora vacationis, & promotionis: hæc autem non eſt talis. Ratio minus, quia Papæ non tollitur facultas conferendi, quia reſignatio non erat realiter perfecta. Vnde cùm Papa, & officiales poſtea effectuauerint hanc reſignationem mittēdo ſupplicationem ad regiſtrum poſt promotionem, apparet manifeſtè, mentem Papæ fuiſſe, vt reſignatio ita effectuaretur, ex quo non ſolum non contulit beneficium, ſed paſſus fuit reſignationem iam cœptam effectuari, & gratiam ſemel factam ſortiri effectum.

Non ob. quòd D. Datarius ignoret promotiones Epiſcoporum, tum quia hoc non eſt veriſimile, cùm in dataria adſint quotidie impetrantes, & inhiantes beneficijs, qui promotiones Epiſcoporum bene ſciunt. Tum etiam quia promouendi, vt plurimum præconizantur, & fiunt proceſſus, adeo quòd res tranſit in notitiam multorum.

Vrbeuetan. legati. Lunæ, 28. Maij, & Veneris, 8. Iunij. 1584.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtamentum ab initio nullum tractu temporis non reconualeſcit. nu. 9.*
2 *Fictio non habet locum, vbi extremum, ad quod, non eſt habile.*
3 *Defectus in cauſa efficiente non reconualeſcit, impedimento etiam ſublato.*
4 *Teſtamenta captiuorum reconualeſcunt fictione poſtliminij, vel legis Corneliæ.*
5 *Regula Catoniana non trahitur ad leges nouas.*
6 *Regula Catoniana non procedit in hæreditatibus.*
7 *Teſtamentum banniti conditum tempore banni, ſi reſtituatur in integrum, non reconualeſcit.*
Fallit, niſi fiat indulgentia, & reſtitutio ob pacem vniuerſalem nu. 8.
9 *Teſtamentum primum factum tempore habili, reconualeſcit remoto obſtaculo, quod ſuperuenit, non autem ſecundum factum tempore inhabili.*
Intellige tamen & declara, vt nu. 10. & 16.
11 *Teſtator non cenſetur recedere à prima voluntate ſolemniter facta, niſi quatenus ſecunda teneat.*
12 *Teſtamentum ſecundum reſtringitur, & limitatur ſecundum cauſam caſſationis primi teſtamenti.*
13 *Clauſula, caſſans, habet tacitam conditionem ſi ſecundum teſtamentum valeat.*
14 *Teſtamentum primum, vt ſit caſſum, opus eſt, vt ex ſecundo teſtamento ſaltem poſſit adiri hæreditas.*
15 *Voluntas, quæ ex actu nullo declaratur, quanam eſſe debeat.*
17 *Opinio magis, quàm veritas attenditur, quando agitur de interpretanda voluntate teſtatoris.*
18 *Teſtator reuocans primum teſtamentum conditionaliter ſi ſecundum valeret, non cenſetur mutare voluntatem, niſi quatenus ſecundum teſtamentum valeret.*
19 *Teſtamentum eius, qui ſe dedit in arrogationem irritatur, niſi poſtea noua voluntate approbetur.*
20 *Bal. in l. ſerui. numero 6. C. de legat. reprobatur à Pau. de Caſt.*
21 *Diſpoſitio l. ſi iure. de legat. tertio, loquitur in fideicommiſſo.*
22 *Reuocatio legatorum vbi expreſſa non adeſt, non cenſetur habere effectum, niſi quatenus teſtamentum valeat: ſecus ſi ſit expreſſa, quæ etiam in teſtamento minus ſolemni habet effectum & nu. ſeq.*
23 *Teſtamentum primum ſolemne non reuocatur per ſecundum non ſolemne quoad inſtitutionem hæredis: ſecus quoad legata, quæ ſola voluntate reuocantur.*

DECISIO DCCXCV.

DVbitaui in Vrbeuetan. legati 28. Maij, & 8. Iunij, an ex duobus teſtamentis Capitanei Gualterij reconualeſcat primum, vel ſecundum, vel potius neutrum. Domini 28. Maij, propter difficultatē materiæ nihil firmarunt, ſed 8. Iunij concluſerunt, ſecun-
1 dum teſtamentum non reconualeſcere, quia † cùm factum fuerit tempore banni, & ſic tempore, quo teſtator effectus erat ſeruus pœnæ, non reconualeſcit. l. eius qui. & ibi Bar. Aret. & bene Paul. de Caſt. ff. de teſtamen. §. fi. Inſt. quibus non eſt permiſſ. facer. teſtam. Et ratio poteſt eſſe duplex.
2 Prima, quia † fictio non poteſt intrare, ex quo extremum, ad quod, non eſt habile.

Secunda, quia cùm defectus ſit in principio, hoc eſt in cauſa efficiente, licèt poſtea impedimentum ceſſet,
3 † non reconualeſcit. Bald. in l. ſeruis. numero tertio, C. de legat.

Et prima ratio inhabilitatis extremi, ad quod, com-
4 probatur, quia videmus † teſtamenta perſonarum ſimilium bannitis reconualeſcere fictione, vel poſtliminij, vel legis Corneliæ. l. ſi quis filio. §. quatenus. ff. de iniuſt. rupt. & irrit. fact. teſtam.

Et hoc plurimum refert, quia ſi proueniret hæc impotentia à regula Catoniana prohibente valere legata, & diſpoſitiones, quę ſi tempore teſtamenti extaret, ſequeretur, quòd mens teſtatoris non poſſet ſortiri effectum, etiam ſi impedimentum poſtea ceſſaret, tunc res maio-
5 rem haberet difficultatem, quia † cùm regula Catoniana non trahatur ad leges nouas. l. fina. & ibi Barto. ſub nume. 3. ff. de reg. Caton. idem Barto. in l. prima, numero 8. poſt med. ver. ſed forte. ff. eodem titu. Iaſ. in d. l. ſeruis. nume. 3. inhabilitas proueniens ex iſtis bannis, quando ceſ-
6 ſaret, conualidaretur teſtamentum. Sed † quia regula Catoniana non procedit in hæreditatibus. l. 3. & ibi declarat Barto. circa med. ver. veritas eſt. ff. eodem titu. de reg. Caton. neceſſario ſequitur, hoc prouenire ab alijs cōſtitutionibus, & ſic à fictione legis Corneliæ, vel poſtliminij, vt ſupra dixi.
7 Et ſignanter, quòd † teſtamentum banniti conditum tempore banni ſi reſtituatur in integrum, non reconualeſcat,

leſcat, tradit Curt.iun.conſ. 100.num. 5.& 6. Crot.con-
ſil. 282. numero 44. in fine, 45.46.47. & 48. lib. tertio.
Simon. de Præt. de interpreta. vltim. volunt. folio 85.
numero 6.

Non obſt.Bal.conſ. 243.quidam nobilis.lib.j.& in di-
8 cto §.quatenus. Quia † dictum ſuum poteſt procedere,
quando fit indulgentia, & reſtitutio ob pacem vni-
uerſalem. ad allegata per Boſſ.de reſtitutio. quæ fiunt à
Princ. finit. bel. & in ſpecie ita declarat Simon de Præt.
vbi ſupra.

Stante quod ſecundum teſtamentum non reconua-
leſcat, Domini viderunt, an recóualeſcat primum, & fir-
9 marunt reg. pro affirmatiua † quòd primum reconua-
leſcat.l.ſi quis filio. §.quatenus. & ibi Doct.omnes. ff.de
iniuſt.rup.& irrit.fact.teſtam.Modern.Peruſin.de reſtit.
in integ.q.45.artic.2.num. 12.& 13.& quòd reconuale-
ſcat ipſo iure, Doct. in dicto §.quatenus. Mod.vbi ſupra,
ſub num. 15.

Non obſt. quòd primum teſtamentum, quando eſt
facta voluntaria mutatio voluntatis, non reconualeſcat
10 ipſo iure, † ſed eſt neceſſaria declaratio voluntatis.l.qui
ex liberis. §.teſtamento, ff.de bonorum poſſeſſio.ſecun-
dum tabul. Doctores omnes in dicto §. quatenus. poſt
Bart.ibi.

Quia reſpondetur, hoc non deſeruire: nam non aliũ-
de colligitur mutatio voluntatis, niſi ex eo, quòd teſta-
tor tempore banni aliud cōdidit teſtamentum cum ex-
11 preſſa clauſula, caſſans, &c. Sed † teſtator nō cēſetur rece
dere à prima voluntate ſolemniter facta, niſi quatenus
ſecunda teneat.l.ſi iure, de leg. 3. ibi, ſed vix id obtinere
poteſt, fortaſſis ideo, quòd ita demum à priore teſtamē-
to recedere velim, ſi poſterius valiturum ſit: attenditur
enim cauſa caſſationis primi teſtamenti, quæ cauſa nul-
la alia eſt, niſi vt valeat ſecundum teſtamentum.

12 Vnde † ſecundum hanc cauſam ſecundum teſtamen-
tum reſtringitur & limitatur.l.cācellauerat.ff.de his quę
in teſtato.delen.& bene declarat Bart.in d.l.ſi iure, nu.4.
quem ſequitur Bertran. conſ. 281.num.2. lib. 2. par.j. &
conſ. 151.ſub num.5.lib.3.par.j. Ruin.conſ.16.num.21.
lib.2.cum alijs allegatis per Couar.in rub.de teſtam.par
te 2.ſub num. 11.in fi. 5.concluſ.

13 Nam † iſta clauſula, caſſans, &c.habet tacitam condi-
tionem, ſi ſecundum teſtamentum valeat. Pau.de Caſt.
in l.ſancimus, in fi.C.de teſtam.ſequitur Bertran.d.con-
ſil. 151.num.5.in med.verſic.& vt dicit, lib.3. parte pri-
ma. Caſſan.conſ.7.num.60. Iaſ.conſ.8.num. 4.lib.3. Eſt
14 enim † opus, vt ex ſecundo teſtamento ſi non adeatur,
ſaltem poſſit adiri hæreditas. Ang.in l.ſed ſi ſub condi-
tione.§.fin. verſic.in gloſ.magna, in fine. & ibi Imo.ſub
num. 21.ff.de hæred.inſtituen.Bertran.dicto conſil. 151.
numero 5.

Si igitur teſtator mutauit primum teſtamentum con
ditionaliter ſi ſecundum valeret, & ſecundum non va-
let, non poteſt dici, quòd conſtet de mutatione volunta
tis in illum euentum.

Non obſt. quòd ex actu nullo declaratur voluntas.
15 Quia † vltra reſponſiones informantium, reſpondetur,
quòd debemus capere voluntatem, prout ſupra decla-
ratur, quòd taliter teſtator tunc demum voluit caſſare
primum teſtamentum, ſi ſecundum valeret: ſed ſecundũ
non valet, ergo noluit caſſare primum.

Non obſt.quòd in caſu iſto primum teſtamentum nō
poteſt reconualeſcere, ex quo non conſtat de aliqua vo-
luntate teſtatoris volentis primum valere: cùm enim pri-
mum teſtamentum fuerit per ſecundum ſponte reuo-
catum, non requirebatur aliqua declaratio voluntatis
teſtatoris. Quia hic non agitur de tollendo primum te-
ſtamentum ſolemne, quod iam per legem erat ſublatũ:
16 ſed † agitur ſolum de declaranda voluntate teſtatoris,
quòd primum non valeret, per deciſ.Pur.94. incip.etiã
ſuperius dixi, lib.2.& deciſ. 263.incip.in vna Abulen.eo.
lib.ſecundo.

Siquidem reſpondetur, hic agi de cōiecturanda men
te teſtatoris, an ſcilicet voluerit reuocare primum teſta-
17 mentum, & quomodo. Nam † præſupponendum eſt, q
quando agitur de interpretanda voluntate teſtatoris,
magis attenditur eius opinio quàm veritas, ex quo di-
ſpoſitio teſtatoris pendet à ſola eius voluntate. l.ſeruo
manumiſſo.vbi Iaſ.in 2.not.ff.de cond.indeb.Aym.con-
ſil.88.num.15.

Hoc ſtante dicitur, quòd teſtator tempore banni ha
bebat primum teſtamentum pro valido, & ſe pro teſta-
bili quod apparet ex eo, quòd condidit ſecundum teſta-
mentum, & caſſauit priorum, quod quidem nō feciſſet,
niſi putaſſet ſe teſtamenti factionem habere. Cùm itaq;
teſtator putaret ſe teſtamenti factionem habere, & re-
18 uocauerit † primum teſtamentum conditionaliter ſi ſe-
cundum valeret.d.l.ſi iure, de leg.3. cum alijs de quibus
ſupra, ergo non mutauit voluntatem, niſi quatenus ſecũ
dum teſtamentum valeret. ſecundum non valuit, ergo
non adeſt mutatio voluntatis.& propterea non applicã
tur deciſ. Put. quia illæ procedunt in alia materia, non
in iſta reuocationis teſtamenti, in qua habemus iu-
ra clara.

Non obſt.Bal.conſ.41. lib.4. Quia ibi inter vnum &
aliud teſtamētum intercedebat decennium, & ideo in-
trabat l. ſancimus.C.de teſtam.

Non obſt.l.qui ex liberis.§.teſtamento, ff.de bon.poſſ.
ſecund.tabul. Quia (vt ibi bene declarat Bart.) §.ille po-
nit primò dictum, deinde ponit limitationem eius di-
cti. Tertiò ponit aliud dictum, quod videtur ſimile pri-
mo. Quartò, aſſignat differentias inter primum & ſecun
dum dictum, & in ſumma elicitur ex illo tex.quòd teſta
19 mentum † eius, qui ſe dedit in arrogationem, irritatur,
niſi poſtea noua voluntate approbetur. & ratio aſſigna-
tur à Bart.& Doct.in d.§.quatenus. quia ſponte ſe dedit
in arrogationem, & ſic mutauit voluntatem, & iſta mu
tatio voluntatis fuit abſoluta, non conditionalis, vt in
caſu noſtro.

Deinde ex illo tex.colligitur, quòd primum teſtamen
tum tollitur per ſecundum, niſi poſtea ſecundum incida
tur, quia tunc primum reconualeſcit ad effectum excē-
ptionis ſolummodo.& ſic patet, nihil eorum quæ in illo
tex.diſponuntur, applicari caſui noſtro: & quamuis vna
præſumptio tollat aliam, id tamen non facit, quia (vt di-
ximus) reuocatio primi teſtamenti habet iſtam condi-
tionem, ſi ſecundum teneat.

Non obſt.doct. Bal.in l.ſerui, num.6.C.de lega. Quia
20 † illa reprobatur à Pau.de Caſt.in l.ſi filiusfamilias, nu-
me.2.in fi. de teſtam.

Non obſt.quòd hic tractatur de reuocando legatum,
non hæredis inſtitutionem.

21 Quia † tex.in d.l.ſi iure. loquitur in fideicommiſſo, vt
bene declarat Bart. ibi in prima oppoſ. Si enim habere-
mus in ſecundo teſtamento expreſſam reuocationem le-
gati, tunc eſſet reuocatum, quamuis ſecundum teſtamē-
22 tum non eſſet ſolemne: ſed † vbi non adeſt expreſſa re-
uocatio, tunc legata quoque non cenſentur reuocata, ni
ſi quatenus ſecundum teſtamentum valeat. Pau.de Caſt.
& Alex.in d.l.plane, in princ. & ibi Iaſ.num.4. ff. de le-
gat.primo. licèt valde obſtare videatur l.militis.§.vete-
ranus. ff. de milita. teſtamen. tamen Doctores ita in-
telligunt.

Licèt primum teſtamentum ſolemne non reuocetur
per

23 per ſecundum non ſolemne, hoc † tamen intelligitur
quoad inſtitutionem hæredis, non quoad legata, quia il-
la ſola volontate reuocantur. l. ex parte. ff. de adim. legat.
iuncta l. militis codicillis. ff. de milit. teſtam. ita Crot. in
l. re coniuncti, num 65. verſic. hinc eſt. ff. de legat. 3. Sed
eum reprobat Mantic. de coniectur. lib. 12. tit. 2. nu. 22.
in fine. dicens eum loqui contra d. l. ſi iure. ff. de leg. 3.

Salamantin. iuriſdictionis. Mercurij, 13. Iunij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habens in loco exempto in certis caſibus iuriſdictionem, poteſt conſtituere officialem, & ſuam iuriſdictionem exercere: ſecus ſi ſolum habet iuriſdictionem in perſonas. cum num. 2. ex communi.*
3 *Inhibitio non eſt concedenda niſi ei, cuius intereſt.*
4 *Diſpoſitio l. loci corpus. §. ſi fundus ff. ſi ſeruit. vend. procedit in materia ſeruitutis indiuiduæ.*

DECISIO DCCXCVI.

Licèt commonis ſit diſtinctio Ioan. And. in c. cùm
epiſcopus, num. 1. in fine, & num. 2. de offic. or-
1 din. lib. 6. diſtinguentis, quòd † aut epiſcopus in
certis caſibus habet iuriſdictionem in loco exempto, &
tunc poteſt conſtituere officialem, & ſuam iuriſdictio-
nem exercere. clem. attendentes, de ſtatu monac. clem.
quia contingit, de relig. domib. & ita procedit dictum
Ioan. Monac. in d. c. cùm epiſcopus, num. 13. verſic. ſed
2 pone. Aut † epiſcopus habet iuriſdictionem ſolum in
perſonas, & tunc non poteſt in loco exempto officialem
deputare, & ſuam iuriſdictionem exercere. cap. j. de pri-
uileg. lib. 6. clemen. j. de teſtam. & hanc diſtinctionem
Ioan. And. ſequuntur in d. cap. cùm epiſcopus. Gemin.
num. 10. Anchar. num. 2. Franc. num. 3. in fine. & Butr.
num. 7. Soci. in d. cap. recepimus, num. 76. verſic. quod.
limita, de priuileg. Nihilominus in caſu noſtro non po-
teſt dici, epiſcopum Salamantin. in quatuor caſibus ſibi
in bulla Sixti Quarti reſeruatis habere iuriſdictionem
ſolum in perſonas exemptas, cùm habeat etiam in loca
exempta, quia cùm ipſe eſſet ordinarius in tota diœce-
ſi, & conſequenter in oppido de Medina del campo, &
in eius territorio, exiſtentibus in diœceſi Salamantin.
cùmque reſpectu dicti oppidi, eiusque territorij per
præſcriptionem, ſeu conſuetudinem poſtea à Sixto Quar
to confirmatam, fuerit epiſcopo Salamantin. adempta
iuriſdictio generaliter in omnibus caſibus, exceptis
quatuor, de quibus in bulla eiuſdem Sixti Quarti, cen-
ſetur in illis quatuor caſibus remanſiſſe epiſcopo Sala-
mantino iuriſdictio integra, & illæſa nedum in perſo-
nas, ſed etiam in loca, ſicuti habebat prius tanquàm or-
dinarius, prout deciſum fuit 14. Iunij, 1581.
Vnde ſtante hac deciſione, & concordia inita de men
ſe Ianuarij, 1583. inter epiſcopum Salamantin. & Ab-
batem de Medina del Campo, & ſtante, quòd inhibitio
fuerit obtenta ad inſtantiam Abbatis prædeceſſoris
3 Moderni, Domini † non videbant, quomodo inhibitio
poſſet ſuffragari capitulo maiori, & vniuerſitati de Me-
dina, cùm nihil ipſorum interſit. Nec applicatur caſui
noſtro l. loci corpus. §. ſi fundus. ff. ſi ſeruit. vendic. Quia
4 † ibi verſamur in materia ſeruitutis indiuiduæ, licèt nec
populus nec clerus habent iuriſdictionem, nec ſunt con-
ſortes in ea, ſed epiſcopus habet in ipſos iuriſdictionem.
Ideo Domini dixerunt non eſſe retardandam modera-
tionem inhibitionis à ſolo Abbate obtentæ.

Romanenſis extinctionis cenſus. Veneris, 15. Iunij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Coniecturæ, quibus ſcriptura priuata cõtinens ſolutionem ad fauorem ſcribentis, poteſt fidem facere.*
2 *Fideiubens cenſetur approbare & conſentire contractui, cui accedit.*
3 *Statuto ſtante, quòd filius non poſſit ſe obligare ſine expreſſa licentia patris, ſufficit ſi pater fideiubeat pro filio.*
4 *Præſentia & taciturnitas tendens ad decipiendum ſibi præiudicat, ſicut actus poſitiuus.*
5 *Conſentiens venditioni rei ſuæ non ſibi præiudicat in precio.*
6 *Conſenſus præſtitus ſuper eo quod principaliter agitur, cenſetur præſtitus ſuper conſecutiuis & acceſſorijs ad illud.*
7 *Confeſſio geminata in inſtrumentis etiam per verba enunciatiua probat contra actorem & eius ſucceſſores etiam ſingulares.*
8 *Dominium ex confeſſione probatur, licèt non transferatur.*
9 *Conſentiens venditioni rei ſuæ non obligatur, licèt ſibi præiudicet.*
10 *Nouatio non inducitur niſi expreſſè.*
Fallit, niſi pacta ſint incompatibilia.
11 *Clauſula, omnia & ſingula, refertur etiam ad enunciata.*
12 *Licentia vel conſenſus vbi ſimpliciter requiritur, ſufficit tacitus reſultans ex fideiuſſione: ſecus vbi expreſſè requireretur.*

DECISIO DCCXCVII.

Fuerat reſolutum in hac cauſa 13. Aprilis, 1584.
quòd ſcriptura priuata Proſperi facta per mo-
dum memorialis, in qua continebatur, qualiter
idem Proſper ſoluerat Petro Paulo Arditio precium
officij notariatus Rotæ, tam reſpectu tituli quàm ſcri-
pturarum, nullum gradum probationis faciebat ad fa-
uorem ipſius Proſperi. Fuerat etiam reſolutum in ea-
dem cauſa quarta Maij, eiuſdem anni. quòd non ade-
rant tales coniecturæ, quæ ſufficerent ad probandum
id, quod in dicto memoriali continetur, nempe ſolu-
tionem precij dicti officij tam quoad titulum quàm
quoad ſcripturas. Fuerunt poſtea pro parte Mercurij no
uiter reperta & producta quædam inſtrumenta, ex qui-
bus prætendebat recedendum eſſe à reſolutione vltimo
loco facta. Ideo 15. Iunij, eiuſdem anni dubitatũ, ſtanti-
bus dictis inſtrumentis & præſuppoſitis aliàs deductis,
& reſolutionibus in hac cauſa factis, an à dicta vltima
reſolutione recedendum eſſet.
1 Domini tenuerunt eſſe recedendum, quia † cùm
Proſper 16. Aprilis, 1552. & 16. Martij, 1554. accepe-
rit pecunias ad ſocietatem ſuper dicto officio, aſſerens
eſſe ſuum, & deinde Thomas Ciaſſonus, qui emerat di-
ctum officium à Petro de Lintres, cui Proſper prius
vendiderat, ſimiliter acceperit pecunias ad ſocietatem
ſuper dicto officio 28. Martij, 1568. aſſerens etiam eſſe
ſuũ, & ſemper in omnibus iſtis ſocietatibus Petrus Pau-
lus Arditius fideiuſſerit, & cõſequenter promiſerit, ſocie
tates hmõi eſſe bene contractas, & vera eſſe quæ in in-
ſtrumentis illarũ dicebatur, ſequitur, vt Arditius falſus

 fuerit,

fuerit, dictum officium ad ſe non pertinere, & nouatam
vel extinctam eſſe obligationem, quæ fuerat contracta
ex inſtrumento recognitionis bonæ fidei, quam Proſper
12. Ianuarij, 1552. fecerat ad fauorem Arditij. Fideiu-
2 bens enim cenſetur † approbare & conſentire contra-
ctui, cui accedit. l. exceptione. & ibi Alber. & Bal. in fine,
licet non determinet. C. de euict. Ioan. Andr. ad Specul.
tit. de actore, num. 43. litera, M. Bald. ad eundem Specul.
tit. de reo. in fi. addit. verſic. ſed quid ſi ſtatutum dicat,
3 vbi vult, † quòd ſtante ſtatuto, quòd filius non poſſit ſe
obligare ſine expreſſa licentia patris, quòd ſatisfit ſtatu
to, ſi pater fideiubeat pro filio, quod idem firmat idem
Bald. in ſua margarita, in verbo, ſtatuto, in fine. Fulgoſ.
conſil. 67. num. 3. prope finem, verſic. ipſe autem fideiuſ-
ſor. Alexan. in l. ſi quis hæres. §. vltimo, num. 4. ff. de ac-
quiren. hæred. Soc. conſil. 80. num. 13. in fine, lib. quarto.
Marſil. conſil. 9. numero 45. Tiraquel. de legib. connub.
gloſ. 7. numero 25. & numero 29. verſicu. & idem in
dicto caſu. & de retract. lignag. §. primo, gloſ. nona,
numero 168.

Et priores ſocietates initæ per Proſperum tantò ma-
gis habitæ ſunt in conſideratione, quia ſi ipſe in eis di-
xit dictum officium eſſe ſuum, & Arditius id approba-
uit, hoc eſt penitus incompatibile cum recognitione bo
næ fidei, in qua dicebatur, quòd Proſper non habebat
niſi nudum nomen. Et eſt multum veriſimile, quòd Pro-
ſper dictum precium ſoluerit, aliàs ſi non ſoluiſſet, ſe-
queretur, quòd Arditius ſeſe, ac eos, cum quibus con-
trahebat, decipere voluiſſet.

4 Et hinc eſt quòd † quis ſibi præiudicat non ſolum
per actum poſitiuũ, ſed etiam per ſolam ſcientiam & pa
tientiam continentem deceptionem: verbigratia, ſi hæ-
res præſente & tacẽte fideicommiſſario vendat rẽ ſubie-
ctam fideicommiſſo, aſſerendo eam eſſe liberam, talis
præſentia & taciturnitas fideicommiſſarij ſibi præiudi-
cat, quia tendit ad decipiendum. l. ſi ſine. C. ad Velleian.
Salyc. in dicta l. cum proponas, la prima, prope fin. & ibi
Iaſ. num. 11. ad fin. verſic. tu limita. C. de pact. Rom. con-
ſil. 457. in fine. Alberic. in l. fideiuſſor. §. primo, circa me-
dium. ff. de pignor. Bald. in l. Titia cum teſtamento. §. Lu-
cio, verſic. vnde dic. ff. de leg. 2. & in l. quoties, la prima,
ſub numero tertio. C. de fideicommiſſ. Tiraquel. de re-
tract. lignag. §. primo, gloſ. 9. numero 154. verſiculo,
niſi tamen.

Non obſtant in contrarium adducta. Et

5 In primis non obſt. quòd conſentiens † vẽditioni rei
ſuæ non ſibi præiudicat in precio. l. mater. C. de rei ven-
dita. Quia non applicatur caſui iſto, in quo emanauit
confeſſio Arditij, quòd dictum officium erat Proſperi
antequam Proſper illud venderet Petro de Lintres. Ar-
ditius enim confeſſus fuit 16. Aprilis, 1552. & 17. Mar-
tij, 1554. Proſper autem vendit dictum officium Petro
de Lintres 23. Martij, 1563. Et ſic hæc confeſſio Arditij
fuit facta, dum Proſper habebat, dictum officium. Vnde
neceſſe eſt dicere, quòd Arditius de nouo vendiderit di-
ctum officium Proſpero, ſidemque habuerit de precio,
quod per lapſum 16. annorum, & vltra ex diſpoſitione
ſtatuti Vrbis præſumitur ſolutum.

Secundò non obſt. ſi dicatur, conſenſum Arditij nõ
potuiſſe præiudicare, niſi ad effectum illarum ſocieta-
6 tum. Tum † quia conſenſus præſtitus ſuper eo quod
principaliter agitur, cenſetur præſtitus ſuper conſecuti-
uis & acceſſorijs ad illud. l. ſi pupillorum. §. ſi pupillus.
ff. de reb. eorum. vbi Bald. Soc. conſ. 80. num. 21. in fine.
& num. 22. lib. 4.

Tum quia fundamentum fit in confeſſione Arditij,
7 præſertim ita geminata, quæ † confeſſio geminata in
inſtrumentis etiam per verba enunciatiua ſicut præiu-
dicat & probat contra actorem, ita etiam contra eius
ſucceſſores nedum vniuerſales, ſed etiam ſingulares, &
habentes cauſam ab eo. Aym. conſ. 29. num. 1. Soc. con-
ſil. 11. num. 1. circa med. conſ. 13. ſub num. 5. & 6. & con-
8 ſil. 82. num. 4. vbi alios citat, lib. 3. Et licèt † ex confeſ-
ſione non transferatur dominium, tamẽ probatur. Bar.
in l. cũ m falſa, num. 4. 7. & 8. C. de iur. & fact. ignor. Rui.
conſ. 128. num. 18. lib. 2.

9 Tertiò non obſt. quòd † conſentiens venditioni rei
ſuæ licèt ſibi præiudicet, non tamen ipſe obligatur. Iaſ.
in l. quoties, num. 3. C. de fideicom. Soc. iun. conſ. 52. nu-
me. 8. verſic. vel ſecundo, & num. 9. lib. 4.

Quia hoc non facit ad propoſitum: ſatis eſt enim,
Arditium ſibi præiudicaſſe, cùm nedum conſenſerit
alienationi rei ſuæ, ſed etiam remiſerit recognitionem
10 bonæ fidei. Et licèt † nouatio non inducatur, niſi ex-
preſſe fiat. l. fin. C. de nouat. tamen inducitur, quando
pacta ſunt incompatibilia. Doct. in l. pacta nouiſſima. C.
de pact. prout in hoc caſu, in quo incompatibilis eſt illa
recognitio bonæ fidei cum confeſſione Arditij.

Quartò non obſt. ſi dicatur, quòd in inſtrumẽtis prio
rum ſocietatum enũciatiue dicitur dictum officium eſ-
ſe Proſperi, & quòd Arditius in fideiuſſionibus non fuit
confeſſus dictum officium eſſe Proſperi, ſed acceſſit om
nibus & ſingulis contentis in dictis ſocietatibus, quia
verba enunciatiua præiudicant & probant, vt ſupra di-
11 ctum eſt, & † clauſula, omnia & ſingula, refertur etiam
ad enunciata. Alexan. conſ. 12. num. 2. lib. 3. Roin. con-
ſil. 137. num. 6. lib. 5. & conſ. 103. num. 11. lib. 4. Pariſ. cõ-
ſil. 97. num. 91. lib. 5.

Quintò non obſt. quòd omnis conſenſus, qui in Ar-
ditio conſiderari poſſet, eſſet tacitus, qui non ſufficit in
caſu noſtro, in quo requiritur expreſſa licentia, vt can-
tar inſtrumentum bonæ fidei, prout expreſſe declarat
Aret. in l. is qui hæres. §. neque filius, colum. prima, ver-
ſic. ſed aduerte. ff. de acquir. hæred. vbi vult, quòd quan-
12 do † requiritur ſimpliciter licentia vel conſenſus, tunc
ſufficit tacitus reſultans ex fideiuſſione: ſed vbi requiri-
tur licentia vel conſenſus expreſſus, tunc non ſufficit ta-
citus, ſed requiritur licentia vel conſenſus præſtitus per
verba, & ita inquit determinaſſe Bald. ad Specul. tit. de
reo. in fine addit. refert Tiraquel. de legibus connub.
gloſ. 7. num. 31.

Quia pro reſponſione dicitur, id non facere ad rem:
ſi enim Arditius 16. Aprilis, 1552. & ſic poſt recogni-
tionem bonæ fidei, quæ fuit 12. Ianuarij, eiuſdem an-
ni, confeſſus fuit dictum officium eſſe Proſperi, opor-
tuit, Arditium illud de nouo vendidiſſe Proſpero, vt ſu-
pra dictum eſt, & ſic fruſtra agitur de expreſſa licentia
Arditij in alienando dictũ officium, quæ expreſſa licen-
tia tunc fuiſſet neceſſaria, ſi Arditius non vendidiſſet de
nouo dictum officium Proſpero, poſt recognitionem
bonæ fidei.

Quod verò dicitur, quòd Arditius non ſibi præiudi-
cauit in medietate ſcripturarum dicti officij, fuit reſer-
uatum particulariter videndum.

Tiraſonenſis Iuris præſentandi. Lunæ,
18. Iunij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus ſeu præſentandi ſubiacet decreto Conc. Trid.*
ſeſſ. 25. cap. 9.
2 *Ius præſentandi, & an aliquis ſit Rector eccleſiæ, eſt de in-*
cidentibus ad iuſpatronatus.

Sententia

3 *Sententia debet interpretari ex actis.*
4 *Beneficium debet eſſe perpetuum.*
5 *Vicarios perpetuos præſentare ad quem pertineat.*

DECISIO DCCXCVIII.

DVbitaui in cauſa Tiraſonen. iuriſpatronatus, an ſententia vltimo loco lata ad fauorem capituli Tiraſonen. ſit confirmanda, vel potius reuocanda? Pro parte capituli de Borgia prætendebatur reuocanda tanquàm nulla & iniuſta: nulla ex defectu iuriſdictionis, iniuſta ex pluribus capitibus.

Primò, quia ſentẽtia declarat, quòd Vicaria collegiatæ Beatæ Mariæ habet annexum canonicatum, & de hac annexione non conſtat.

Secundò, quia declarat, quòd Vicaria parochialium eccleſiarum ſanctorũ Bartholomæi, & Michaelis habet annexas portiones, de qua etiam annexione nõ conſtat.

Tertiò, quia declarat Vicarias perpetuas, de qua perpetuitate non conſtat.

Quartò, quia declarat decanum, canonicos & capitulum Tiraſonen. eſſe rectores dictarum eccleſiarum parochialium, & tamen de hoc nullibi conſtat.

Quintò, quia declarat ad eoſdem decanum, canonicos, & capitulum Tiraſonen. ſolum & inſolidum pertinere iuſpatronatus & præſentandi ad Vicarias prædictas, & nihilominus illæ cadunt ſub reſeruationibus.

Sextò, quia non cõſtat de iſto iurepatronatus, & præſentãdi pertinere ad capitulum Tiraſonen. & quatenus
3 de eo conſtaret, illud † ſubiacere decreto ſacroſancti Concil. Triden. ſeſſ. 25. cap. 9.

His tamen non obſtantibus, Domini concluſerunt, ſententiam, de qua agitur, eſſe confirmandam, quam dixerunt eſſe validam nec ei obeſſe defectum iuriſdictionis: nam in commiſſione præſentata R. P. D. meo Robuſterio narratur prætenſio capituli Tiraſonen. prætẽdentis iuſpatronatus ad ſe pertinere, & committitur cauſa appellationis cum clauſula, quam & quas, &c. de & ſuper præmiſſis rebusq; alijs in actis cauſæ deductis & deducendis, vnà cum omnibus & ſingulis incidẽtibus, &c. In commiſſione autem præſentata R. P. D. meo Seraphino dicitur, & ſuper aſſerto iure præſentandi rebuſque alijs, &c. vnà cum toto negocio principali, vnà cum omnibus & ſingulis ſuis incidentibus, annexis, & connexis. Vnde negari non poteſt, quin articulus, an decanus, canonici, & capitulum Tiraſonen. ſint rectores dictarum eccleſiarum parochialium, & an habeant ius præſentan-
2 di ad dictas Vicarias, ſit † de incidentibus huius cauſæ. Ægid. deciſ. 619. & deciſ. 640. Caſſad. deciſ. 9. num. 13. de cau. poſſ. & propriet.

Præterea Domini dixerunt, ſententiam iſtam eſſe iuſtam, nec poſſe de iniuſtitia redargui ex ſuperius deductis pro parte capituli Borgiæ. Et ad

Primum & ſecundum reſponderunt, quòd ſententia non pronunciauit diſpoſitiuè, niſi ſuper iure præſentandi ad Vicarias. & quòd non canonizat annexionem, ſed ſolum narrat, quòd lis eſt ſuper iure præſentandi ad Vicarias habentes canonicatum & portiones annexas, nõ quod lis ſit ſuper ipſa annexione. Et dum poſtea pronũciat ad capitulum Tiraſonen. pertinere ius præſentandi ad Vicarias eccleſiarũ parochialiũ & annexarũ, intelligitur de ijs quæ ſunt verè annexa, & quæ probãtur annexa: nõ enim ſententia relatiuè dicit, & prædictorum annexorum, ſed ſimpliciter dicit, & annexorum, & ſenten-
3 tia † debet interpretari ex actis. l. ſi quis ad exhibẽdum. & ibi Bart. ff. de except. rei iudic. l. a uo. §. ſi iudex. & ibi gloſ. in verbo, ex teſtamento. & ibi Bart. num. 1. ff. de ſenten. & re iudic.

Ad tertium, quòd non conſtet de præſentatione Vicariorum, fuit reſponſum, ex ſola ſerie facti apparere illas eſſe perpetuas: cùm enim ab inferiore à Papa conferantur, ſiue coram eo Vicarij præſententur, & ab eo
4 fiat inſtitutio, præſumuntur perpetuæ, quia † beneficium debet eſſe perpetuum. gloſ. in cap. j. in verbo, perpetuis. & ibi Gemin. num. 3. Franc. in 3. notab. de capel. monac. lib. 6.

Ad quartum, quòd in ſententia capitulum Tiraſonen. declaretur rector, fuit reſponſum, ſententiam iuſtificari ex laudo confirmato à Clemente Sexto.

Ad quintum, quòd in ſententia declaretur iuſpatronatus pertinere ſolum ad capitulum Tiraſonen. fuit reſponſum id eſſe verum: & licèt Vicariæ cadant ſub reſeruationibus, tamen in ſententia contrarium non dicitur.

Ad ſextum, quòd non probetur iuſpatronatus pertinere ad capitulum Tiraſonen. fuit reſponſum probari ex laudo confirmato à Clemente Sexto, & iuſtificari ex obſeruantia tanti temporis, vt fuit reſolutum coram D. meo Seraphino.

Non obſt. Concil. Triden. quia in his perſonis, in quibus non præſumitur vſurpatio, nil immutatur. Vnde cùm adſit confeſſio ipſiuſmet capituli de Borgia per acceptationem laudi, & cùm fuerit tandiu obſeruatum, ceſſat difficultas.

Non obſt. quòd non conſtat iſtud iuſpatronatus eſſe ex fundatione & dotatione.

Quia ſatis de hoc conſtat ex dicto laudo, ex quo apparet, capitulum Tiraſonen. dediſſe certam partem decimarum dictarum eccleſiarum parochialium, quarum eſt rector. Et inſuper ſingulis annis Vicario ſanctæ Mariæ ſoluere certam ſummam. Vltra quòd res ipſa hoc ſuadet: ſi enim capitulum Tiraſonen. eſt rector di-
5 ctarum eccleſiarum parochialium, ad † ipſum pertinet præſentare Vicarios. cap. primo, de capel. monac. lib. 6. cap. de monachis, de præben. clemen. prima, de iurepatronat.

Et ſententia non dicit, quòd ſit de iurepatronatus, ſed quòd ipſi ſunt rectores & tanquàm rectores habent præſentare, licèt ſupra narretur iuſpatronatus.

Toletan. præeminentiarum. Veneris, 22. Iunij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Fructus, & emolumenta omnia per vnionem ſunt quæſita monaſterio, ſeu collegiatæ, quibus facta eſt vnio. ex communi.*
Et eò magis, vbi non ſunt propriè diſtributiones. numero 2.
3 *Conſuetudo in ſpecie probanda eſt, non in genere.*

DECISIO DCCXCIX.

DVbitaui 22. Iunij, 1584. an Vicarij perpetui, & litis conſortes ſint tales, vt debeant participare de emolumentis ad menſam capitularẽ pertinentibus? Domini dubium iſtud in duas diſtinxerunt difficultates.

Prima fuit, numquid prædictis Vicarijs, & litis conſortibus debeatur participatio in maſſa groſſa inſpecto iure communi.

Secunda, quid inſpecta conſuetudine.

1 Quoad primam affirmatiuè cõcluſum fuit, quia † per vnionem omnia emolumenta ſunt quæſita monaſterio & collegiatæ, quibus facta eſt vnio Innoc. in c. paſtoralis, num. 1. de priuileg. & ibi Doct. & maxime Abb. num. 7. Soc. num. 14. qui de communi. Pet. de Vbal. de vnio. c. 2. num. primo, & num. 12. Ferret. conſ. 242. ſub numero 5.
2 Maximè, † quòd hi fructus menſæ capitularis non ſunt propriè diſtributiones quotidianæ, ſed ſunt groſſa capituli, quo caſu facilius debentur. latè Pariſ. conſ. 32. nu. 8. cum pluribus ſeq. lib. 4.

Quoad ſecundam difficultatem de conſuetudine teſtes beneficiatorum eam non bene probant in caſu, de quo agitur, quando beneficia ſunt vnita: & tamen con-
3 ſuetudo † probanda eſt, non generaliter in caſu, de quo tractatur. Oldrad. conſil. 237. Aym. conſil. 96. numero 4. cum ſimil.

Vrbenetan. legati. Lunæ, 25. Iunij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum per aditionem inſtituti in re certa confirmatur, ita quòd eo decedente, antequam hæres vniuerſalis repudiet, tranſmittitur hæreditas vniuerſalis ad eius hæredes.*
2 *Inſtitutus in re certa poteſt conficere inuentarium, ſicut adire poteſt.*
3 *Ratio, quæ militat iuxta tex. in l. fin. C. de iure deliber. in hærede inſtituto ex parte, militat etiam in inſtituto in re certa.*
4 *Inſtitutus in re certa vt efficiatur hæres vniuerſalis, requiritur expreſſa repudiatio vniuerſaliter inſtituti. ex communi.*
Contrarium tamen, vt ſufficiat tacita repudiatio, vide nume. 6. cum ſeq.
5 *Hæredi abſenti debet à iudice præfigi terminus vnius anni, ac etiam longior ad adeundam hæreditatem.*
6 *Inſtituto in re certa dicitur delata hæreditas vniuerſalis ſub tacita conditione, ſi hæres vniuerſalis repudiabit.*
7 *Aditio ſicut de facili præſumitur, quando hæreditas eſt lucroſa, ita repudiatio, quando eſt damnoſa.*
8 *Aditio præſumitur ſolemniter facta ex curſu tanti temporis.*
9 *Aditio hæreditatis ab inſtituto in re certa non poteſt fieri ſine præcedente repudiatione hæredis vniuerſalis.*
10 *Solemnitas facile præſumitur, vbi conſtat de ſubſtantia actus.*
11 *Præſumptio repudiationis ex diuturnitate temporis ceſſat, quando ea nihil commune habet cum aditione.*
12 *Scientia in abſente non præſumitur.*
Fallit, vt nu. ſeq.
13 *Abbas præſumitur ſcire factum alienum tendens ad commodum ſuum.*
14 *Notitiam in abſente præſumere, magnum rigorem ſapit, & eſt ſpeciale.*
15 *Scientia non præſumitur in hærede inſtituto abſente.*
16 *Repudiatio tanquàm ſolemnitas neceſſaria aditionis, non poteſt ex curſu longiſſimi temporis præſumi, niſi concurrat ſcientia, & patientia eorum qui ex actu læduntur.*
17 *Præſumptionum plurium concurſus in eodem ſubiecto dari non poteſt.*
18 *Inuentarium ſolemniter confectum habet præſumptionem pro ſe ad probationem eorum, quæ in ipſo continentur.*
19 *Inuentarium ſi ſit factum ab vno ex pluribus cohæredibus, & alij repudiauerint portiones ſuas, non debet iterum confici pro portionibus accreſcentibus. & quare. num. ſequen.*
20 *Fraudis ſuſpicio ceſſat, vbi ex primo inuentario veritas rerum ſatis apparet.*
21 *Præſumptio ſufficiens ad deferendum iuſiurandum, & adminiculatiua ſaltem probatio oritur ex publico inuentarij inſtrumento.*
Quod ampliatur etiam ſi inuentarium deficiat auctoritate inuentarij.
22 *Iudex & non tutor auctoritatem probationis inuentario accommodat.*
23 *Debita, de quibus inſtrumenta non apparent, non poſſunt deſcribi in inuentario.*
24 *Inuentarium probat debitum teſtatoris in eo deſcriptum in præiudicium hæredis deſcribentis, non autem aliorum.*

DECISIO DCCC.

Fuit concluſum, inuẽtarium eſſe legitime factum, probare debita teſtatoris, & alienationes factas pro illis ſoluendis eſſe validas, & ſententias eſſe reuocandas ex deductis in diſcurſu, functis deciſionibus in hac cauſa factis.

Et fuerunt nonnulla adita. In primis fundamentum
1 illud, quòd † hæres inſtitutus in re certa poteſt adire, & per eius aditionem teſtamentum adeò confirmatur, vt non poſſit amplius deficere, & ſi decedat antequàm hæres vniuerſalis repudiet, tranſmittit ius accreſcendi, ita vt hæreditas, hærede vniuerſali quandocunque repudiante, accreſcet hæredi hæredis in re certa inſtituti, vt 1 poſt Barto. Salyce. & Butr. firmat Alexan. in l. quoties. numero quinto, poſt med. verſicu. ſi vero antequam hæres. Cor. nume. ſeptimo, & Iaſ. pariter nume. 7. vbi de communi. C. de hæred. inſtit. idem Iaſ. in l. extraneum. ad fin. vbi de magis commun. C. eodem titu. Alex. conſil. 58.
2 nu. 4. lib. 3. Sicut igitur † hæres in re certa poteſt adire, ita etiam poterit conficere inuentarium, donec alius coheres vniuerſalis deliberet: nam tale inuentarium eſt vtile hæreditati, & cùm non reperiatur prohibitum, nulla ſubeſt ratio, ob quam poſſit dici nullum. 2

Præterea fuit conſideratum, quòd d. l. fina. C. de iure deliberan. dicit, ſiue hæreditas ex aſſe ſiue ex parte delata
3 ſit, & † eadem militat ratio in hærede inſtituto in re certa, quæ eſt in hærede ex parte, qui poteſt conficere inuentarium totius hæreditatis, & ſi alia portio ſibi accreſcit per repudiationem cohæredis, non tenetur conficere nouum inuentarium, ex allegatis in diſcurſu.

Accedit, quòd Imperator in dicta l. fina. voluit prouidere formidoloſis, qui tenebãtur adire hæreditatem, ne debitis illaquearentur, quæ ratio militat etiam in hærede in re certa inſtituto. 2

Vltimò ſilentium tanti temporis magnam præſtat coniecturam, vera fuiſſe omnia, quæ dicuntur pro parte Fidi, & litis conſortium, præſertim, ſtante duplici huius hæreditatis diſcuſſione, ex qua apparet, illam non fuiſſe lucroſam.

In eadem Vrbenetan. legati.

Diſcurſus de quo fit mentio in Deciſ. præcedenti, in principio.

Plures poſſunt hic conſiderari difficultates.

Prima, an inuentarium, de quo agitur, fuerit factum à legitima perſona, quæ difficultas pendet ab eo, an Altomilia eſſet hæres vniuerſalis.

Pro

Pro negatiua dicitur, quòd Altomilia fuit inſtituta
hæres in re certa, nempe in flor. mille: vniuerſales verò
hæredes fuerunt inſtituti Chriſtophorus & Aloyſius fi-
lij Franciſci pro vna parte, & hoſpitale ſancti Spiritus de
Vrbe pro alia parte.

Nec conſtat, quòd hoſpitale ante confectionem inuẽ
tarij, & aditionem Altomiliæ repudiauerit hæreditatẽ,
quæ repudiatio requirebatur, vt Altomiliæ hęredi in re
4 certa hæreditas accreſceret, & † conſequẽter efficeretur
hæres vniuerſalis, gl. Bar. Ang. & Imo. in l. ea facto, la 2.
ff. de hæred. inſtit. Doct. in l. quoties. C. eod. cum alijs cõ-
geſtis per Coſtam in c. ſi pater, in j. parte, in verbo, in re
certa, nu. 13. fol. 294. de teſtam. vbi poſt Alex. Com. Iaſ. &
alios teſtatur de communi.

Nec etiam cõſtat, quòd iudex pręfixerit hoſpitali ter-
minum aliquem ad adeundam hæreditatem, ita vt eo
5 elapſo à iure adeundi eſſet excluſum. Hæredi † enim
abſenti debet à iudice præfigi terminus vnius anni, ac
etiam longiori ad adeundam hæreditatem. vt per Alex.
conſ. 4. num. 6. verſic. & ad abundantem cautelam. lib. ſe-
cundo. Ioan. Dilect. de arte teſtan. tit. 11. cautel. ſepti-
ma, numero 3.

In contrarium, quòd præſumatur repudiatio hoſpita
lis hæredis vniuerſalis, & quod Altomilia hæres in re
certa mediante repudiatione hoſpitalis effecta fuerit
hæres vniuerſalis, multa ſuadere videntur.

Primò, quia Altomilia in principio inuentarij aſſerit
ſe ſcire hæreditatem ad ſe delatam, & tamen nõ potuit
ſcire hæreditatem ſibi delatam, niſi mediante repudia-
6 tione hæredis vniuerſalis, quia † hæredi inſtituto in re
certa dicitur delata hæreditas vniuerſalis ſub tacita con
ditione, ſi hæres vniuerſalis repudiabit, ita Alexan. in
l. quoties, num. 5. ad fin. verſic. ſed poteſt ſubſtineri, &
ibi Iaſ. num. 3. verſic. Alex. reſpondet. C. de hæred. inſtit.
idem Alex. conſ. 58. num. 4. prope fin. lib. 3. Imo. in l. pri-
ma §. ſi ex fundo, ſub numero 34. ff. de hæred. inſtituen.
Et tantò magis in caſu noſtro, in quo Franciſcus Fi-
dus, qui vti frater & procurator Altomiliæ petijt no-
tarium ad conficiendũ inuentarium, erat Iuris Doctor.

Secundò, pro hac præſumpta repudiatione facit, quod
in iſta hæreditate deductis deducendis fuit aliàs viſum
& calculatum in re medio, nil aliud repertum fuiſſe, niſi
domum ſiue palazzetum & centum flor. ſuper poderet-
to. quæ domus & flor. centum fuerunt prius conſignati
in extinctionem legati Dominici patris teſtatoris. Item
fuit alia diſcuſſio huius hæreditatis.

Apparet igitur ſaltem præſumptiuè, hæreditatem iſtã
fuiſſe damnoſam, & vix potuiſſe ſufficere pro ſolutione
æris alieni teſtatoris. Vnde de facili pręſumitur repudia-
7 tio: ſicut † enim quando hæreditas eſt lucroſa, de facili
præſumitur aditio hæreditatis, quia ad eam acquiren-
dam procedit affectio animi, ex quo ſolo certum eſt hę-
reditatem adiri. ita Bald. conſil. 298. num. 2. verſic. item
quando, lib. 5. hoc idem voluit Corn. conſil. 310. nume-
ro 4. in fine, lib. 3. Cranet. conſil. 13. num. 12. ad finem.
ita è conuerſo, quando hæreditas eſt damnoſa, de facili
poteſt præſumi repudiatio, vt contrariorum ſit eadem
diſciplina.

Tertiò cogitandum eſt, an dici poſſit, quòd cùm inter
aditionem hæreditatis, & motam litem interuenerint
8 vltra 40. anni, quòd † ex curſu tanti temporis præſuma-
tur aditio ſolemniter facta. l. ſi filius. C. de petit. hæred.
l. qui in aliena, in princ. ff. de acquir. hæred. & vtrobique
Doct. Ang. conſ. 318. ſub num. 3. Mantic. de coniectur.
lib. 12. tit. 12. num. 20.

Et cùm vere conſtet de ſubſtantia actus, videlicet de
aditione hæreditatis, videtur præſumenda repudiatio
hæredis vniuerſalis tanquàm ſolemnitas neceſſaria adi-
9 tionis, cùm † non poſſit fieri aditio, niſi præcedente re-
pudiatione, per ea quæ tradit Alex. conſ. 50. nu. 6. verſic.
ſed poſito, & num. 7. vbi firmat, quòd conſtito vere de
10 ſubſtantia actus, facile præſumitur † ſolemnitas, cùm
ad poſitionem conſequentis neceſſario dari debeat po-
ſitio antecedentis. prout in caſu noſtro, in quo ad poſi-
tionem aditionis hæreditatis neceſſario dari debet re-
pudiatio hæredis vniuerſalis, & maximè, quòd in caſu
noſtro non poteſt dici, quòd repudiatio hæredis vniuer
ſalis nihil commune habeat cum aditione hæreditatis,
11 quo † caſu ceſſat præſumptio ex diuturnitate tempo-
ris, vt poſt Bald. tradit Alexand. dicto conſilio 50. nu-
mero decimo.

Sed hæc præſumptio repudiationis patitur eam diffi-
cultatem, quod non conſtat de ſcientia hoſpitalis ſe fuiſſe
12 inſtitutum hæredem vniuerſalem, quæ † ſcientia non
præſumitur, maximè in abſente, prout in caſu noſtro,
in quo non conſtat, hoſpitale habuiſſe in loco teſtamen-
ti aliquem commiſſarium. Et licet Card. in clem. j. §. fin.
in 7. notab. de conceſſ. præben. & Marant. in l. is poteſt,
num. 229. ff. de acquiren. hæred. velint per tex. in d. §. fin.
13 quòd † abſens præſumatur ſcire factum alienum ten-
dens ad commodum ſuum, nihilominus Anchar. in di-
cta clem. j. num. 13. inquit, ibi eſſe magnum rigorem,
14 præſumere notitiam in abſente, & in † illo caſu eſſe ſpe
ciale, nec extendendum ad alios caſus, prout etiam vo-
luit gloſ. pen. ibi, & Imo. num. 18. & Vital. §. ſecus, nu. 21.
15 Et quòd † in hærede inſtituto abſente non pręſumatur
ſcientia, tradit Bart. in d. l. is poteſt, numero 16. ad fin.
& numero 17.

16 Nec iſta † repudiatio tanquàm ſolemnitas neceſſaria
aditionis Altomiliæ poteſt ex curſu longiſſimi tempo-
ris præſumi, niſi concurrat ſcientia & patientia eorum,
qui ex acta læduntur, vt per Gabriel. de præſumpt. con-
cluſ. j. num. 59. Et præſumere Altomiliam notificaſſe ho
ſpitali eius inſtitutionem, & qualitatem hæreditatis, &
17 hoſpitali repudiaſſe, eſſet † dare concurſum pluriũ præ-
ſumptionum. contra l. primam. C. de dot. promiſſ.

Secunda difficultas eſt, dato quòd Altomilia non fue
rit hæres vniuerſalis, an nihilominus inuentarium ab ea
factum probet contenta in eo. Et pro affirmatiua in pri
mis cogitandum eſt, an dici poſſit, quòd hic non agitur,
an hæres in re certa teneatur facere inuentarium, prout
tenetur facere vniuerſalis hæres, ſi velit non teneri vltra
vires hæreditarias, & conſequi alia beneficia inuentarij:
ſed hic agitur de probatione præſumptiua inuentarij,
an ſcilicet pro eo præſumatur, donec contrarium probe
tur: & hoc caſu ſi inuentarium factum ab eo, qui nõ te-
nebatur illud cõficere, fuerit factum cum omnibus ſuis
18 ſolemnitatibus, videtur præſumptiue probare, quia † fi-
des & probatio inuentarij non pendet à qualitate perſo
ne, quæ teneatur illud conficere, ſed prouenit ex ſolẽni-
tate ſcripturæ ipſius inuentarij, & propter interuentum cre-
ditorum, legatariorũ, tabellionũ, & aliorum perſonarũ,
prout tenent Doct. citati in deciſ. facta 20. Octob. 1582.

Secundò, pro hac opin. videtur facere dictum Bal. in
l. filium quem habentem, num. 41. C. famil. erciſcun. vbi
19 ſi vnus ex pluribus cohæredibus fecerit † inuentarium,
& alij repudiauerint portiones ſuas, non tenetur facere
nouum inuentarium pro portionibus accreſcẽtibus. &
20 inter alia mouetur ea ratione, quod † omnis fraudis ſuſpi-
cio ceſſat, cùm ex primo inuentario veritas rerum ſatis
appareat, quæ ſcilicet res erant in hæreditate. & Bald. ſe-
quitur Aret. in l. cum hæreditate, ad fin. ff. de acq. hæred.
Phanut. de inuent. par. 2. num. 57. Rolan. de confect. in-
uent. fol. 146. verſic. pone duo.

Tertiò dicitur, quòd in omnem euentum negari non
poteſt, quia ex publico documento huius inuentarij, ſi
non plena, ſaltem adminiculatiua oriatur probatio ita,
vt iunctis alijs adminiculis, & coniecturis ſufficiens pro-
batio ex eo inducatur, prout in terminis inuentarij be-
ne deducit Fulg. viden. conſ. 161. col. j. verſic. primo qui-
21 dem. vbi firmat, † ex publico documento inuentarij in-
ſurgere præſumptionem ſufficientem ad deferendum
iuſiurandum, & oriri, ſi non plenam, ſaltem adminicu-
latam probationem ita, vt cum teſte probet. & hoc pro-
cedere etiam ſi inuentarium deficiat auctoritate inuen-
tarij ex eo, quòd tutrix non rite tutelam aſſumpſerit. im-
mo. in verſic. quamquam. arbitrator verum, non minus
auctoritatis inuentarium accipere, eo quòd ſit à contu-
22 tore confectum, quia † non tutor, ſed potius iudex au-
ctoritatis probationem inuẽtario accommodat. vt not.
in l. cum chirographis. ff. de admin. tutor. Et ratio quæ
eſt in tutore, locum habet etiam in non tutore, cùm nõ
ſit veriſimile, quemquam pati in inuentario publice con
fecto aliquid falſi ſcribi. & non numquam in ſui præiu-
dicium, cũ teneatur eius, quod inſcribi paſſus fuit, poſt
finitam tutelam idoneam reddere rationem. Et hæc di-
cta Fulgos. multum applicantur caſui noſtro, vt per
ſe patet.

Tertia difficultas eſt, an ſtante ſummario iurium pro-
bentur debita teſtatoris in inuentario deſcripta, &c. Pri-
mum & ſecundum debitum probantur, prout in deciſ.
13. Octobris, 1581. Supereſt tertium debitum cum Car
dinali Hyureç, in quo videtur ſubeſſe aliqua difficultas.
quia licèt probetur, Petrum habuiſſe gabellam paſſagij
ex dictis teſtium, de quibus in ſummario, num. 9. ex ver
bis enunciatiuis inſtrumenti, ſummario, num. 8. & cla-
rius ex inſtrumento vltimo producto: nihilominus de
quantitate debiti 100. ſcutorum nullibi conſtat, niſi ex
23 inuentario. Contra † quod duo opponuntur: vnum, quod
in inuentario non poſſunt deſcribi debita, de quibus
inſtrumenta non appareant. Bar. in l. tutor qui reperto-
rium, num. 10. verſic. ſecundo, & num. ſeq. ff. de admin.
tutor. ſequuntur Anchar. in clem. quia contingit, nu. 23.
quæſt. 9. verſic. ſecundo confert, de relig. domib. Salyc. in
l. tutores, quæſt. 7. prope fin. C. de adminiſt. tutor. Cępol.
in l. ſi fugitiui, num. 77. & ſequen. C. de ſeru. fugit. Vital.
de clauſul. nom. 77. in fi. fol. mihi 127. Mayner. in l. quæ
tula, num. 56. verſic. quamuis, & 57. & 58. de regul. iur.
Porcellin. de inuentar. cap. 3. num. 2. Licèt in inuentario
hæredis contrarium de iure verius eſſe deducat Mouri-
cul. fol. 17. num. 6. & 7.

24 Alterum, quod opponitur, eſt, quòd † inuentarium
probat debitum teſtatoris in eo deſcriptum in præiudi
cium hæredis deſcribentis, non autem in præiudicium
aliorum creditorum hæreditariorum, & legatariorum,
& fideicommiſſariorum, prout declarat Montic. fol. mi
hi 53. num. 49. Capic. deciſ. 107. num. 11. & 12. Phanut.
de inuent. par. 3. num. 10. ex doctrina Bart. in d. l. tutor
qui repertorium, num. 16. quem ſequuntur Anchar. Sa-
lyc. Vital. & Mayner. in locis ſupra citatis. Rolan. de con-
fect. inuen. fol. 89. num. 8. & 9.

Sed quicquid ſit, omiſſa diſcuſſione veritatis harum
oppoſitionum, videtur probari dictum debitum ex plu
ribus adminiculis ſimul iunctis.

Toletan. quintæ partis fructuum. Mercurij,
27. Iunij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Agens contra diffamantem remedio l. diffamari. C. de inge.*
& manu. debet docere de ſuo intereſſe, & ſic de poſſeſ-
ſione & iure ſuo.

2 *Poſſidens beneficium ſi vult alteri imponi ſilentium vel*
declarari nullum ius ei competere, non debet audiri niſi
doceat ſe ius habere in beneficio, ſicut in rei vendicatio-
ne non auditur, qui docet ſe habuiſſe poſſeſſionem, niſi do
ceat etiam ſe eſſe dominum vel quaſi.

3 *Probatio plena non requiritur ad docendum de ſuo in-*
tereſſe, ſed ſufficit apparens tantum.

Declara procedere in tertio, non autem in principali. nu-
mero 4.

DECISIO DCCCL.

CVm Ioannes Perez obtinuerit committi cauſam
ſuper iactationibus, & moleſtationibus contra
Petrum Gotter, occaſione reſeruationis quintæ
partis fructuum, & ſic cùm ſimus in materia l. diffa-
1 mari. C. de ingen. & manumiſſ. debet † Ioannes Perez
ad hoc vt agere poſſit, docere de ſuo intereſſe, vt in ter-
minis d. l. diffamari. tradit Aret. conſil. 68. numero 6. cir-
ca medium, verſic. item non eſt dubium. Gabriel. de
actio. concluſ. 6. numero 37. in fine. Et conſequenter de-
bet docere de poſſeſſione. Bal. in l. tertia, numero ſecun-
do, verſic. nota quod aut reus petit. C. qui bon. cedere
poſſ. Boer. deciſ. 255. numero 10. Gabriel. dicta concluſ-
ſio. 6. numero 38. Et debet docere de iure. Innocen. in
cap. Abbate, numero primo, in fine, verſic. & hac præ-
dicta ratione, de verborum ſignif. vbi vult, quòd is, qui
2 † poſſidet beneficium, ſi velit alteri imponi ſilẽtium, vel
declarari, nullum ius ei competere, non debet audiri, ni-
ſi doceat ſe ius habere in beneficio: ſicut in rei vendica-
tione non auditur, qui docet ſe habuiſſe poſſeſſionem,
niſi doceat etiam ſe eſſe dominum, vel quaſi. & Inno-
cen. ſequitur Pau. de Caſt. in l. ſi contendat, numero ſe-
cundo. ff. de fideiuſſor. Felyn. in cap. olim, numero 9. poſt
principium, verſiculo, vnde dicit, de reſcript. Marſil.
ſingul. 280. Gabriel. dicta concluſ. 6. num. 32.

De poſſeſſione autem non docuit, niſi per literas miſ-
ſiuas de partibus ſui procuratoris, cui non creditur. l. in
omnibus. C. de teſtib.

De iure autem minus docuit, quia ſua prouiſio eſt
conditionalis, cùm in ea ſit appoſita clauſula de con-
ſenſu Cardinalis, quatenus ſit locus indulto: & li-
cèt in actis conſtet de conſenſu, non tamen conſtat
de indulto.

3 Non obſt. quòd † ad docendum de intereſſe, non re-
quiritur plena probatio, ſed ſufficit apparens tantum.
Doct. in cap. veniens, il ſecondo. & præſertim Abb. nu-
mero 9. & Felyn. numero 13. vbi de communi, de teſti-
bus. Couar. pract. quæſt. cap. 16. numero primo, ante fi-
nem, verſiculo, ita tamen intelligenda. vbi etiam de
communi.

4 Quia † id procedit in tertio, non autem in ipſo prin
cipali. Vnde Domini concluſerunt, Ioan. Perez agen-
ti remedio l. diffamari. obſtare non ius, & non poſſeſſio-
nem, & intrare exceptionem, tua non intereſt.

Pennen. & Adrien. beneficiorum. Mercurij,
4. Iulij. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo eſt dandum ei, qui habet an-*
teriorem poſſeſſionem.

2 *Confeſſio qualificata debet aut in totum acceptari, aut in to*
tum impugnari.

Fallit,

Fallit, niſi præſumptio iuris ſit contra confitentem. numero 3.
4 *Poſſeſſio de iure præſumitur iuſta, & legitima, & non vitioſa.*
5 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio in poſſeſſione exiſtente non ſuffragatur.*
6 *Immiſſio in poſſeſſionem facta auctore prætore idem operatur, quod violenta expulſio, per quam perditur tam naturalis quam ciuilis poſſeſſio.*
7 *Iudex immittens aliquem in poſſeſſionem iuridicè poteſt priuare poſſidentem omni poſſeſſione.*
8 *Citatio requiritur in decreto immiſſionis in poſſeſſionem.*
9 *Locatio regulariter non probat poſſeſſionem.*
10 *Confeſſioni non ſtatur in præiudicium tertij.*

DECISIO DCCCII.

DOmini tenuerunt, dandam eſſe mandatum de
manutenendo Io. Dominico, & non Iacobo, quia
conſtat de anteriori poſſeſſione Ioã. Dominici
ex impetratione Iacobi, vbi narratur Ioã. Dominicus in-
1 truſus, & ſic conſtat ex confeſſione partis, & † ideo Ioan.
Dominicus venit manutenendus. Bar. in l. ſi duo. ſub nu
me. 4. ff. vti poſſid.
Non obſt. quòd Iacobus narrando Ioan. Dominicum
2 intruſum, confitetur eius poſſeſſionem vitioſam, & † con
feſſio qualificata debet aut in totum acceptari, aut in to
tum impugnari. Bart. in l. Aurelius. §. idem quæſijt. ff. de
liber. lega.
3 Quia † id non procedit, quando præſumptio iuris eſt
contra confitentem, vt per Barto. ibi. Sed is, qui fatetur,
poſſeſſionem alterius eſſe vitioſam, habet præſumptio-
4 nem iuris contra ſe, quia † poſſeſſio de iure præſumitur
iuſta, & legitima, & non vitioſa. argumen. l. meritò. ff. pro
Soc. & ita in ſpecie declarat Aym. conſi. 150. nu. 5.
Non ob. quòd Iacobus fuit immiſſus in poſſeſſionem
vigore decreti Epiſcopi Pennenſ. & Adrien.
5 Quia † illa poſſeſſio fuit inſtrumentalis, quæ alio exi
ſtente in poſſeſſione non ſuffragatur.
Non ob. quòd fuit capta auctoritate iudicis quo caſu
6 non requiritur expulſio: idem enim operatur † immiſ-
ſio in poſſeſſionem facta auctore prætore, quod opera-
tur violẽta expulſio, per quam perditur omnis poſſeſſio
tam naturalis, quàm ciuilis, vt inquit Ange. in l. qui vni-
uerſas. §. item cùm prætor. in fi. ff. de acquir. poſſeſſio. Po
7 teſt † enim iudex iuridice immittens aliquem in poſſeſ-
ſionem, priuare poſſidentem omni poſſeſſione, vt tradit
idem Ange. in l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas. num.
ſecundo, in fi. quem ſequitur ibi Imol. ante nume. ſecun
dum, verſi. in tex. ibi, occupauerit. Roman. nume. tertio,
verſicu. ſecundo, Alexan. nume. ſecundo, in fi. Iaſ. nume-
ro 20. Claud. de Seiſel. nume. tertio, ff. eodem titu. de ac-
quiren. poſſeſ. & hoc idem voluit Compoſtellan. in capi.
tranſmiſſam. colum. pen. in fi. verſicu. de poſſeſſione alte-
rius, & ibi Ioan. And. col. pen. circa med. verſi. ideo dixit.
Bur. numero decimoſeptimo, in fi. verſic. & hoc verum.
Card. quæſt. quinta, verſic. dicit etiam. Henric. Boich. ſub
nume. quarto, & quinto, de electio. in capitu. cum aliqui
bus. nume. decimo, prope fi. verſicu. quinimmo plus ſen-
tiunt. de ſent. & re iudic. Ferret. conſil. quinto, nume. 9. in
fi. lib. primo.
Quia pro reſponſione dicitur, præmiſſa procedere,
quando iudex procedit iuridice, hoc eſt rite, & recte, &
quando eius ſententia eſt iuſta, & valida. vnde in caſu
iſto videndum eſt, an decretum Epiſcopi Pennen. &
Adrien. fuerit validum, quod pendet ab eo, an Ioan. Do-
minicus vere fuerit citatus, prout eum vocatum fuiſſe
8 in decreto enunciatur, quæ † citatio erat neceſſaria tum
ex diſpoſitione iuris communis, capitu. licèt Epiſcopus.
de præben. lib. ſecundo. Tum ex forma literarum apoſto
licarum gratiæ Iacobi, in quibus expreſſe dicitur, voca-
to Io. dominico.
Præterea poſſeſſio Iacobi fuit capta per procuratorẽ,
de cuius mandato non conſtat.
9 Non obſt. locatio. Quia † illa regulariter non probat
poſſeſſionem. c. inter dilectos. de fide inſtrum.
10 Non ob. perceptio mercedis. Quia † illa eſt ſola con-
feſſio de recepto, cui non ſtatur in præiudicium tertij. l.
Scia mancipia. in prin. ff. ad Trebellian. bene Rui. conſil.
147. nu. 13. lib. 1.
Maximè, quia tam locatio, quàm confeſſio facta eſt à
procuratore, de cuius mandato non conſtat. Et ideo vi-
dendus eſſet proceſſus de partibus.

Piſcien. ſiue nullius iuriſdictionis. Lunæ, Octobris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Fama ſufficit ad probandum pertinentiam collationis ad inferiorem.*
Declara, vt nu. ſeq.
3 *Ordinarius habet intentionem fundatam de iure communi ſuper his, quæ ſpectant ad eius iuriſdictionem.*
4 *Præſcriptio formata, aut immemorabilis, requiritur ad acquirendam pertinentiam collationis ad alium, quàm ordinarium.*
5 *Negatiua, quòd non extat memoria in contrarium, non eſt res, de qua inſtrumentum, vel ſcriptura confici poſſit.*
6 *Fundamentum in verbis enunciatiuis inſtrumenti fieri non poteſt.*
7 *Scientia, & patientia ordinariorum in præſcriptione iuris conferendi requiritur.*
8 *Libri computorum non probant ad fauorem creditoris.*

DECISIO DCCCIII.

1 LIcèt ad probandum pertinentiam † collationis ad
inferiorem, ſufficiat fama, Rot. deciſio. 3. de pro-
bat. in nou. Caſſad. deciſio. prima, in prin. eodem
titu. Dec. in capitu. primo, numero decimoquarto, de ap
2 pellat. hoc † tamen procedit, quando non directo agi-
tur, nec pronunciandum eſt ſuper collatione, nec proui-
ſus ab ordinario eſt in cauſa. Ægid. deciſio. 570. Caſſad.
d. deciſio. prima, ſub numero primo, & ſecundo.
3 Nam contra † ordinarium habentem fundatam in-
tentionem de iure communi, capitu. omnes baſilicæ. 16.
quæſt. ſeptima, iſta non ſufficiunt. Sed requiritur, aut præ
4 ſcriptio † formata, & conſequenter titulus, bona fides,
& curſus 40. annorum, aut præſcriptio immemorabi-
lis, prout in terminis iuris conferendi firmat Ægid. con
ſil. 20. nu. 5. cum plurib. ſeq. alias col. 3. verſi. ſecundo re-
quiritur. colum. tertia, circa med. & col. 17. in princ. ver.
circa quintum. ſequitur Aym. conſil. 134. nume. 14. cum
pluribus ſequen.
Vnde in hac cauſa cum præſuppoſito, quòd Do. Præ-
poſitus Piſciæ ſit ordinarius in hoc loco, & fundatam
habeat intentionem de iure communi, Domini dixe-
runt non conſtare de bono iure D. æquitis Bandini, niſi
doceret, eccleſiam parochialem ſancti Laurentij in Ca-
ſtro Collis iuriſdictionis Præpoſiti, ad quam prætendit
ius inſtituendi, eſſe membrum ſuæ commendæ, quo ca-
ſu vigore priuilegiorum Pij Quarti, haberet ius inſti-
tuendi.

tuendi. Ideo autem non conſtat de bnno iure Bandini, quia non probat, nec quadragenariam cum titulo, nec immemorabilem, tum quia nulli teſtes ſunt examinati, & regulariter immemorabilis per ſcripturas non pro-
5 batur, cùm iſta † negatiua, quòd non extat memoria in contrarium, non ſit res, de qua inſtrumentum, vel ſcripturia confici poſſit. Ioan. And. in capitu. primo, in fine, de præſcrip. lib. ſexto, quem ibi ſequuntur Gemin. col. quarta, prope fi. verſicu. in eadem glo. Anchar. numero 9. Franc. nume. decimoquinto, verſicu. per inſtrumenta au rem. Alexan. conſil. decimoſexto, nume. decimoſeptimo, lib. quinto, Balb. de preſcrip. ſecunda par. tertię par. princip. quæſt. 6. num. 15. Aym. de antiq. tempor. par. 4. §. materia iſta. num. trigeſimonono, Gabriel. de præſcrip. concluſ. 3. nu. 81. Nat. conſi. 639. nu. 103. & ſeq. lib. 3. Rebuf. de decim. q. 13. nu. 97.

Tum quia inſtrumẽtum inſtitutionis de anno 1461.
6 eſt vnicum, & ideo ſuper † eius enunciatiuis non poteſt fieri fundamentum. Aym. de antiq. tempo. par. prima, §. ampliatur. num. 14.

Tum & tertiò, quia non probatur, inſtrumentũ iſtud habuiſſe effectum, cùm non appareat, Baptiſtam de Fiuizano à commendatore inſtitutum accepiſſe poſſeſſionem, nec ſoluiſſe centum librarum ſeptem pro inſtitutione, vt intret conſ. Calder. 12.

7 Tum etiam, & quartò, quia non cõſtat de ſcientia. † & patientia ordinariorum, quæ in præſcriptione iuris conferendi requiritur. bene Aym. dicto conſilio 134. nume. decimooctauo.

Non obſtant libri eccleſiæ cõtinentes ab anno 1442. vſque ad annum 1486. ſolutiones centum librarum ſeptem pro inſtitutione rectoris.

8 Quia † non probant ad fauorem eccleſiæ. Aym. de antiq. tempor. par. prima, §. quid in lib. nume. 1. 2. & 5.

Maximè, ſi in eis referatur conuentio inter vniuerſitatem caſtri collis, & commendatarium, vt ad vniuerſitatem ius præſentandi, ad eccleſiam, & commendatarium confirmatio præſentationis ſpectaret.

Non obſt. vltimæ inſtitutiones, quia ſunt moderuæ, cùm incipiant ab anno 1554.

Romanenſis ſupplementi legitimæ. Veneris, 26. Octobris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Pluralitas conditionum comprehenſa ſub vnica ſubſtitutione ſeu determinatione facta per nomen collectiuum, reſoluitur ex mente teſtatoris in ſingularitates ita, vt vno decedente ſine filijs ſubſtitutus admittatur. & quare. nu. 1. & 8. & hæc dicitur eſſe regula, nu. 4.*

Fallit, niſi ſuperſit perſona, quæ ex veriſimili mente teſtatoris excludit ſubſtitutum. nume. 3. & hæc propriè dicitur fallentia, non autem regula. nu. 4.

Diſtingue tamen plenius plures caſus. numero 6. 7. & ſequen.

4 *Regula non dicitur eſſe, ſed fallentia, quòd ſubſtitutus excludatur, ſi adſit perſona, quæ ſit in anteriori, vel pari gradu cum ſuperſtite.*

Regula verò hæc eſt, vt conditio facta pluribus per nomen collectiuum purificetur ad fauorem ſubſtituti etiam vno decedente ſine filijs ex mente teſtatoris, non autem verborum rigore.

Diſtingue tamen, & declara, vt nu. 6. cum ſeq.

5 *Subſtitutus pluribus per nomen collectiuum, vt admittatur etiam vno decedente ſine filijs, non eſt contra, ſed præter ſignificationem verborum.*

7 *Diſpoſitio §. cum ita, in l. hæredes mei. ff. ad Trebel. in quibus terminis procedat. & quare.*

8 *Teſtator quando duos inſtituit, eosq; inuicem ſubſtituit, & ſi ambo deceſſerint ſine filijs, ſubſtituit Titium, hæc ſubſtitutio de perſona Titij dicitur facta vltimo morienti.*

9 *Teſtator cenſetur grauaſſe vltimum qui ſucceſſit primo, vt etiam partem reſtituat.*

10 *Teſtator ſi filiabus amborum inſtitutorum præpoſuit maſculum, multò magis prætulit filiabus vnius ex illis.*

DECISIO DCCCIIII.

DVbitaui die 5. Nouembris, 1584. In cauſa Rom. ſupplementi legitimæ, an per mortem Dom. Æmilij Alterij factus ſit locus fideicommiſſo, ſeu ſubſtitutioni factæ per D. Martium Alterium ad fauorem D. Hieronymi Alterij.

Nam ſciendum eſt in facto, quòd Dom. Martius 24. Aprilis, 1562 ſuum condidit teſtamentum, in quo hæredes vniuerſales inſtituit Dom. Æmilium fratrem, & M. Antonium nepotem ex fratre pro æquali portione.

Et ſubſtituit his verbis videlicet: Quibus Æmilio, & Marco Antonio, & eorum cuilibet ſubſtituit eorum cuiuslibet filios maſculos legitimos, & naturales, & mortẽ te dicto Marco Antonio ſine filijs legitimis, & naturalibus maſculis, ſubſtituit ſibi Do. Æmilium, & eius filios maſculos legitimos, & naturales: & ſimiliter decedente D. Æmilio ſine filijs legitimis, & naturalibus maſculis, eidem ſubſtituit M. Antonium, & ipſius filios maſculos legitimos, & naturales.

Et decedentibus ambobus dictis Æmilio, & M. Antonio ſine filijs legitimis, & naturalibus maſculis, ei ſubſtituit Do. Hieronymum patruum teſtatoris, & ipſius Hieronymi filios maſculos legitimos, & naturales. Obijt D. Marcus Antonius ſuperſtite ſibi Octauio eius filio legitimo, & naturali, qui ſimiliter obijt in infantili ætate ante mortem dicti Æmilij, & deinde obijt dictus Æmilius nullis relictis filijs maſculis, ſed tantum filia fœmina, quæ prætendit non fuiſſe factum locum fideicommiſſo ad fauorem Do. Hieronymi. Ideo dedi dubium, de quo ſupra, quod Domini reſoluerunt affirmatiuè, nempe factum eſſe locum fideicommiſſo ad fauorem Domini Hieronymi.

Nam votando cauſam ſecundum communes, & rece-
1 ptas concluſiones dixerunt, quòd † ſubſtitutio fideicommiſſaria facta pluribus per nomen collectiuum, ſi vtrique, ſi ambo, ſi omnes deceſſerint ſine liberis, quamuis ſecundum proprietatem verborum requiratur obitus ſine filijs vtriuſque, ſiue amborum, ſiue omnium, & quod conditio debeat verificari in vtroque, ſiue ambobus, ſiue omnibus, nihilominus ſecundum præſumptam mentem teſtatoris pluralitates reſoluuntur in ſingularitates, & vno decedente ſine filijs admittitur ſubſtitutus.

2 Et ratio eſt, quia † ſi teſtator voluit per vltimo morientem ſine filijs totum habere, cenſendum eſt etiam eum voluiſſe habere partem. l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Trebellia.

3 Hęc † tamen regula fallit, quando ſupereſt perſona, quę ex veriſimili mente teſtatoris excludit ſubſtitutum. l. pe. C. de impuber.

Et ita poſt Bar. in d. §. cùm ita. in fine, tradunt communiter Doct. ibi, & in d. l. pe.

Et hanc eſſe communem opinionem teſtantur Alexand. numero 9. verſicu. ſed aduerte, & ibi Dec. numero ſexto, Rip. in dicto §. cùm ita. numero 143. & ante numerũ 145. vbi inquit, durum eſſe à communi recedere. & ibi Ruin. numero 121. & 122. Socin. iun. numero 97. Bo-

lognet.

loguer. numero 259. 260. & ſub nume. 263. & Zanch. ſub nume. 107. & Torniel. ſub numero 136. bene Aym. conſil. 109.

4 Non † eſt ergo regula prout exemplo dicitur, quòd ſubſtitutus excludatur ſi adſit perſona, quæ ſit in anteriori, vel pari gradu cum ſuperſtite: ſed regula eſt, quòd licèt rigor verborum requirat exiſtentiam conditionis in vtroque, ſiue in ambobus, mens tamen præſumpta te
5 ſtatoris aliud ſuadet. Et † iſta interpretatio non eſt contra, ſed præter ſignificationem verborum, vt per Torniel. in dicto §. cùm ita. nu. 157.

Et quamuis Angel. conſil. 80. nume. quinto, verſicu. ſuper eo. & conſil. 109. nume. primo, verſicu. ſecundo concinetur. Dec. conſil. 594. nume. ſecundo & tertio, Socin. iun. conſil. 158. num. 51. 52. & 54. libro ſecundo, videantur conſtituere regulam in contrarium, tamen communis opinio eſt, vt ſupra deductum fuit, quo ſtante Doct. diſtinguunt duos caſus principales.

Primus caſus eſt, quando purificatur conditio in pri-
6 mo moriente, & † tunc, aut adeſt ſubſtitutio reciproca expreſſa, vt in d. §. cùm ita, & tunc ſubſtitutus non ſuccedit: aut non adeſt ſubſtitutio reciproca expreſſa, & tunc, aut hæredes inſtituti ſunt de liberis, & tunc, quia adeſt perſona veriſimiliter magis dilecta, ſubſtitutus excluditur, & proprie intrat tex. in d. l. pen. aut hæredes inſtituti ſunt extranei, & tunc iſte caſus maiorem habet difficultatem, tamen communis eſt, vt ſupra diximus.

Secundus caſus principalis eſt, quando conditio defi
7 cit in primo, & purificatur in vltimo moriente, & † in iſtis terminis procedit d. §. cùm ita. ſub numero 157. & per Modern. de coniectu. lib. vndecimo, titu. quinto, ſub numero 19.

8 Et ratio huius concluſionis eſt, quia † quando teſtator duos inſtituit, eoſque inuicem ſubſtituit, & ſi ambo deceſſerint ſine filijs, ſubſtituit Titium, hæc ſubſtitutio de perſona Titij dicitur facta vltimo morienti, quia primo morienti eſt ſubſtitutus cohæres. Vult ergo teſtator, quòd ſi vltimus decedat ſine filijs, ſubſtitutus totam habeat hæreditatem: ergo præſumitur etiam voluiſſe, quòd habeat partem, ſi deficit conditio in primo moriente, & ceſſat reciproca, vt proprie inquit tex. in dicto §. cùm ita. ibi, abſurdum eſſe reſpondi ceſſante prima ſubſtitutione partis nepti petitionem denegari, quam totum habere voluit auus, ſi nouiſſimus fratris quoque portionem ſuſcepiſſet.

9 Vnde † ſi quando vltimus ſucceſſit primo, teſtator voluit grauaſſe vltimum, vt reſtituat totum, ergo multò magis eum cēſetur grauaſſe, vt reſtituat partem, Alexan. in d. l. penul. numero 9. Aym. dicto conſil. 109. ſub numero primo, Ruin. d. §. cum ita. numero 12. & ibi bene Torniel. nume. decimo, cum ſequen. Bologner. numero 58. & 59. qui licèt velit, quòd in terminis illius §. qui ſunt ijdem cum caſu noſtro, pluralitas non reſoluatur in ſingularitatem, quia fit violentia verbis, tamen dicit, quòd præſumitur teſtatorem feciſſe aliam ſubſtitutionem in perſona vltimo morientis ſine filijs.

Et quando hoc eſſet verum, quod repugnat interpretationi omnium Doct. ſat eſt, quòd hic etiam præſumitur, teſtatorem feciſſe aliam ſubſtitutionem in perſona vltimo morientis, quia caſus noſter eſt idem cum caſu d. §. cùm ita. voluit enim teſtator in caſu iſto vltimo morientem reſtituere totum Hieronymo, ergo voluit etiam reſtituere partē, ſi primo morienti non ſucceſſit.

His ſtantibus deberet filia Æmilij, ſiue eius nomine monaſterium turris Speculorum docere, quòd ſubſit perſona, quæ ex veriſimili mente teſtatoris debet excludere ſubſtitutum, quam perſonam ſubeſſe nullatenus Dominis videbatur, nam vtebantur eodem argumento quo vtitur I. C. in dicto §. cum ita. videlicet à maiori. ſi
10 † enim teſtator filiabus amborum inſtitutorum prępoſuit Hieronimum, multò magis prætulit filiabus vnius ex illis.

Non poteſt ergo dici, quòd ſuperſit perſona, quæ ex veriſimili mente teſtatoris excludat ſubſtitutum: immo apparet manifeſte, quòd teſtator eum prætulit: ſi enim conditio impleta fuiſſet in perſona primi morientis, certum eſt, quòd ſubſtitutus excluderet filiam Æmilij.

Potentin. quartæ. Lunæ, 5. Nouembris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio, vt operetur reſciſſionem tranſactionis, debet opponi à partibus, & peti res in ea contentæ. & nu. 3.*

2 *Diſpoſitio l. ſi diuerſa. C. de tranſact. loquitur conditionaliter in illis verbis, refuſa pecunia.*

3 *Refuſio pecuniæ ſeu reſtitutio de qua in l. ſi diuerſa. C. de tranſact. vt operetur reſciſſionem tranſactionis, non debet offerri, ſed peti à partibus.*

4 *Succeſſor ex contractu prædeceſſoris non tenetur, niſi nomine eccleſiæ, & ſeruata iuris ſolemnitate contraxerit.*

DECISIO DCCCV.

Qvoad primam partem dubij concluſum, Epiſcopum Potentin. teneri ad reſtitutionem fructuum quartæ perceptorum vigore tranſactionis inter eum, anteceſſorem, & clerum Piucerni initæ.

Nec obſtare, quòd Epiſcopus non tenebatur, niſi prius reſtitutis ſibi terris, & decimis à clero in tranſactione habitis, iuxta l. ſi diuerſa. C. de tranſact.

1 Quia † oportet, Epiſcopum oppponere de reſtitutione earundem terrarum, & decimarum eaſque petere.

Nec rurſus obſtare, quòd clerus abſque oppoſitione, & petitione Epiſcopi tenebatur prius reſtituere recepta ad hoc, vt poſſet agere ad reſciſſionem tranſactionis, &
2 ad reſtitutionem fructuum quartæ, cùm † text. in dicta l. ſi diuerſa. dicat, refuſa pecunia, & ſic loquitur conditionaliter, prout ponderat ibi Iaſ. nu. 3. in fi.

3 Quia † illa refuſio pecuniæ intelligitur volenti eo, cui eſt refundenda, & ſic non eſt offerenda, ſed fieri debet ad petitionem partis, prout tenet ibi Curt. ſen. numero tertio, poſt med. verſicu. poſſet reſponderi, dicens, illa verba, refuſa pecunia, referri ad illa verba ſubſequētia, cauſam ex integro agi, quaſi velit textus, quòd poſtquàm petierit pecuniā, & refuſa fuerit, poterit cauſam de nouo agere, & ſic ſecundum eum pecunia refundenda debet peti.

Quoad ſecundam partem dubij concluſum, Epiſcopum teneri ad reſtitutionem fructuum à ſe duntaxat perceptorum, nō autem ad reſtitutionem eorum, quos
4 eius prædeceſſor percepit, cùm † ſucceſſor non teneatur, niſi quando prædeceſſor nomine eccleſię, & vtiliter, & ſeruata debita ſolemnitate iuris contraxit. capitu. primo, de ſolutio. Rot. deciſio. prima, in princip. verſicu. ſi vero. de locat. in nou.

Et niſi ad conuerſa in vtilitatem eccleſiæ. Rot. deciſ. quadrageſimaprima, de proba. in antiq. Alciat. conſi. 14. nume. ſexto.

Dixerunt etiam Domini, Epiſcopum non teneri ad reſtitutionem fructuum à ſe perceptorum, niſi quatenus excedunt fructus bonorum, quæ clero in tranſactione

ſactione dedit, & pro rata compenſationem fieri de-
bere, dubium non eſſe.

Romanenſis extinctionis cenſus. Mercurij, 7. Nouembris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſionis natura eſt, vt minus præiudicet, & ſemper in-
terpretetur in fauorem confitentis.*
2 *Res empta ex pecunijs alienis efficitur ementis.*
*Fallit niſi nomen emptoris fuerit ſimulate appoſitum. nu-
mero 3.*
4 *Simulatio probatur per confeſſionem veritatis, & per re-
cognitionem bonæ fidei.*
5 *Simulatio tripliciter probatur, ſcilicet à priori, poſteriori,
& vtroque ſimul.*
6 *Indefinita in confitente non æquipollet vniuerſali.*
7 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, in qua non veniunt, niſi ex-
preſſa.*
8 *Principali ſublato non intelligitur ſublatum acceſſorium,
licèt conceſſo principali intelligatur etiam conceſſum
acceſſorium.*

DECISIO DCCCVI.

DOmini receſſerunt à reſolutione vltimo loco fa
cta ſtante inſtrumento ſocietatis anni 1550. de
nouo producto, quia ex eo apparet, quòd mens
Arditij erat accedere in ſocietatibus, quæ ſuper officio
notariatus Rotæ, de quo agitur, contrahebantur, nec
propterea intendebat iuri ſuo renunciare: licèt enim fa-
teretur dictum officium eſſe Proſperi, tamen intellige-
bat de illo nudo titulo, qui penes eum reſidebat, & qui
per eius obitum vacabat.

Vnde redditur æquiuoca probatio Mercurij, cùm eo
modo Arditius acceſſerit poſt recognitionem bonæ fi-
dei, ſicut prius. Quemadmodum igitur certum eſt, quòd
prius non intendebat ſibi præiudicare, ita etiam dicen-
dum eſt poſtea, præſertim ad effectum euitandi renun-
1 ciationem iuris ſui, maximè, quia id conuenit, cùm † na-
tura confeſſionis ſit, vt minus præiudicet, & ſemper in-
terpretetur in fauorem confitentis. l. ſi quis intentione
ambigua. ff. de re iudic. Vnde Rota alias interpretata fuit
poſſeſſionem pro nuda detentione facti. Mohed. deciſ.
trigeſimaſeptima.

Non ob. quòd ſit maxima ratio diuerſitatis inter in-
ſtrumentum ſocietatis anni 1550. & inſtrumenta ſo-
cietatum annorum 1552. & 1554. quia hæc celebrata
fuerunt poſt recognitionem bonæ fidei, & cõfeſſionem
Proſperi, quòd dictum officium pertinebat ad Arditiũ,
& quòd ipſe nudum tantum nomen habebat: illud verò
celebratum fuit antea, & ſic tempore, quo dominium di-
cti officij erat penes Proſperũ. Quamuis enim eſſet em-
ptum pecunijs proprijs Arditij, tamen, cùm fuerit em-
ptum in perſona Proſperi, fuit ei dominium quæſitum,
2 licèt teneretur ad reſtitutionẽ pecuniæ: res † enim em-
pta ex pecunijs alienis efficitur ementis. l. prima, & ibi
Bal. Ange. Saly. & Pau. de Caſt. C. ſi quis alter. vel ſibi. Do
cto. in l. ſi vt proponis. C. de rei vend. & in cap. inquiren-
dum. de pecul. cleric. Martin. Laud. conſi. 33. nu. 3.

Si quidem pro reſponſione dicitur, quòd res empta
3 ex pecunia aliena non efficitur ementis, quando † no-
men emptoris fuit ſimulatè appoſitum. Bald. in l. 3. in
prin. C. ſi quis alter. vel ſibi. Pau. de Caſt. in l. multum. nu
me. 3. C. eod. titu.

Nomen autem Proſperi in caſu noſtro fuiſſe ſimula-
tum, patet ex eo, quòd ipſe poſtea recognoſcendo bonã
fidem fallus eſt dictum officium pertinere ad Arditiũ,
4 & ſe nudum tantum nomen habere: nam † per confeſ-
ſionem veritatis, & per recognitionem bonæ fidei pro-
batur ſimulatio. Bal. in d. l. multum. num. ſecundo, verſi.
5 ſed quomodo probatur, vbi inquit, ſimulationem † tri-
pliciter probari, videlicet, à priori, vel à poſteriori, vel ab
vtroque ſimul, & ſubdit ſimulationem probari ſecundo
modo, ſcilicet, à poſteriori, quando emptor poſt contra-
ctum confeſſus eſt ſic ſe habere veritatem, recognoſcen
do bonam fidem. & Bal. ſequitur ibi Salyce. colum. ſecun
da, in med. verſicu. ſed tunc quæro qualiter. & Paul. de
Caſt. nume. 3. verſicu. ſed quæ ſunt iſtæ coniecturæ.

Quoad ſecundam partem dubij, Domini tenuerunt,
Arditium ex eo, quòd confeſſus fuit, dictum officium
eſſe Proſperi, non ſibi præiudicaſſe in medietate ſcriptu
rarum dicti officij, tum ob naturã confeſſionis, quæ eſt,
vt interpretetur ad fauorem confitentis, & vt minus ei
6 præiudicet, & † in qua indefinita non æquipollet vni-
uerſali. Corn. conſi. 103. ſub nu. 3. lib. 3.

7 Tum etiam ob naturam renunciationis, quæ † eſt ſtri
cti iuris, in qua non veniunt, niſi expreſſa. Calder. conſi-
lio 5. in fi. de præb. Dec. conſi. 379. nu. 3.

Nec placebat Dominis, quòd ſcripturæ ſint acceſſo-
riæ ad officium, & quòd ſecundum motum proprium
Iulij Tertij ſint inſeparabiles à titulo, & quòd ideo con-
feſſio Arditij ſuper officio trahatur ad ſcripturas.

Quia reſponſum fuit, quòd ſunt acceſſoriæ, & inſepa
rabiles à titulo reſpectu exercitij. & ita loquitur motus
proprius Iulij Tertij, non autem reſpectu dominij, cu-
ius reſpectu ſcripturæ diuerſam omnino naturam ha-
bent à titulo: nam ſcripturæ poſſunt eſſe vnius, titulus
alterius: ſcripturæ tranſeunt ad hæredes, titulus non.

Vnde ſumus in acceſſorio, quod ſine principali con-
8 ſiſtere poteſt, quo caſu † quamuis conceſſo principali vi
deatur etiam conceſſum acceſſorium, tamen ſublato
principali non erit acceſſorium ſublatum, prout poſt
Lap. limitat Franc. in reg. acceſſorium, numero tertio,
verſicu. quod tamen limita. de reg. iur. lib. 6. Cagnol. in l.
cùm principali. num. decimoquinto, poſt med. verſi. vel
dic. ff. eo. titu.

Zamoren. fructuum. Lunæ, 12. Nouembris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ex lapſu fatalium dicitur tranſiiſſe in rem iudi-
catam.*
2 *Poſſeſſio impeditur per litis pendentiam ſuper ſpolio.*
3 *Clauſula ſtatim & merita cauſæ, quid operetur.*
4 *Iudex non condemnando videtur abſoluiſſe.*
5 *Officium iudicis mercenarium dicitur inſeruire actioni.*
6 *Fructus, qui peti poſſunt iure actionis, & officio iudicis, ſi
iudex omittat condemnationem, poſſunt nihilominus
poſtea peti.*
7 *Mentio de re iudicata notoriè iniuſta, & nulla non eſt fa-
cienda.*
8 *Fructus in iudicio reintegranda debentur iure actionis, ex-
tantes rei vendicatione, conſumpti condictione ſine
cauſa.*

DECISIO DCCCVII.

1 QVoad primum dubiũ cõcluſum fuit abſq; dif-
ficultate, ſententiam † ordinarij tranſiiſſe in
rem iudicatam propter lapſum fatalium. Sen-
tentia enim lata fuit 13. Decembris, 1569. Et abinde
citra

citra non reperiuntur, niſi duę prorogationes fatalium.
Vnde computato etiam biennio clare conſtat de lapſu
fatalium.

Quoad ſecundum dubium, an ſtante re iudicata fructus, de quibus agitur, debeantur Tirſo? Quòd non debeantur, pro parte confratrum tria deducuntur.

Primò, quòd ſubrogatio Tirſi fructus non comprehendit.

Secundò, quòd ſubrogatio eſt ſubreptitia, tum quia non fuit facta mentio rei iudicatæ, tum quia falsò narratum fuit, quòd lis penderet.

His tamen non obſtantibus contrarium Domini concorditer concluſerunt.

Et primum nõ obſtat, quia in ſubrogatione narratur
ſpolium Ioannis, & Tyrſus ſubrogatur quoad poſſeſſio-
2 nem, & ſpolium, & lis † pendebat expreſſe ſuper ſpolio.
Ægid. deciſio. 366. Put. deciſ. 226. libro 2. & deciſ. 59. &
361. lib. tertio.

Secundum non ob. quia quantum ad illud, quòd falsò narrata fuit litis pendentia, dicitur, quòd re vera lis
pendebat, quia Ioannes agebat ſpolio, quod nõ erat purgatum, prout Rota pluries reſoluit, nec fuit reſtitutus
ad poſſeſſionem, cùm pluries reſolutũ fuerit, illas obla-
3 tiones confratrum non ſatisfeciſſe, & † clauſula, ſtatum
& merita cauſæ, omnem tollit difficultatem. Achil. deciſio. 8. de commiſſio.

Quo verò ad illud, quòd non fuit facta mentio rei iudicatæ, dicitur, quòd res iudicata non aderat, quia quoad fructus perceptos ante ſpolium, quos Ioannes pręten debat ſibi deberi in abſentia, ex quo deſeruiuit per ſubſtitutum; cauſa fuit remiſſa ad curiam.

Quo verò ad fructus perceptos poſt ſpolium non poteſt dici adeſſe rem iudicatam, cùm ſuper illis iudex non pronunciauerit, nec condemnãdo, nec abſoluendo.
4 Et quamuis † non condemnando videatur abſoluiſ-
ſe. l. terminato. C. de fruc. & lit. expen. id tamen non prouenit ex eo, quòd iudex pronunciauerit, ſed ex eo, quòd
cùm fructus petantur officio iudicis mercenario deſeruiente actioni, non poſſunt terminato negotio princi-
5 pali peti, quia nulla adeſt actio, cùm † officium iudicis
poſſet inſeruire. & ita loquitur Innocen. in capitu. grauis. verſicu. item ſi agitur. de reſtitutione ſpoliatorum.
Bald. in l. cum propria. numero quarto, C. ſi quis alter.
vel ſibi.
6 Vnde † quando ſumus in caſibus, in quibus fructus,
& iure actionis, & officio iudicis peti poſſunt, ſi iudex
omittat condemnationem, poſſunt nihilominus poſtea
peti. Ægid. d. c. grauis. nu. 39. ver. horum occaſione. & ibi
Abb. nume. 20.

Præterea etiam ſi adeſſet res iudicata, in omnem euẽ-
7 tum erat notoriè iniuſta, & conſequenter nulla; quo † ca
ſu mentio de re iudicata facienda non erat. Fely. in capi.
8 ſuper literis. nu. 15. de reſcrip. In iudicio autem † reintegrandæ fructus debentur iure actionis, extantes rei vendicatione, conſumpti conditione ſine cauſa. ita Hoſt. in
c. olim. il 2. in verbo, fructibus. de reſtitut. ſpoliato. Collectar. d. c. grauis. nu. 3. & ibi Ægid. nu. 19. verſic. quinto
principaliter quæro, & ſic ſumus in caſu, in quo fructus
debentur iure actionis.

Romanen. hæreditatis de Cauaragijs. Mercur.
21. Nouembris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Spurij nomen comprehendit tam conceptos ex damnato coitu, quàm ex non damnato.*
2 *Spurius in dubio præſumitur natus ex non damnato coitu. & num. 4.*
3 *Delictum, quod eſt minus præſumendum eſt, quãdo ex duobus delictis vnum præſumi debet.*
4 *Filius in dubio ſpurius præſumitur ad differentiam propriè naturalis.*
5 *Stuprum commiſſum cum plebeia non eſt punibile.*
6 *Verbum, vulgaris, interpretatur plebeia.*
7 *Stuprum commiſſum cum mulieribus vilis conditionis non eſt punibile.*
8 *Coitus cum muliere impudica licèt non ſit publica meretrix, non eſt punibilis.*
9 *Coitus cum muliere, vt ſit punibilis, iura in ea requirunt honeſtatem vitæ.*
10 *Stuprum licèt committatur, non ſequitur conſequentia, vt ſit punibile, niſi committatur cum muliere honeſtè viuente.*
11 *Stuprum in vidua commiſſum puniri non ſolet.*
Immo in regnis Hiſpaniæ de generali conſuetudine eſt abolita pœna ſtupri in ea commiſſi.
12 *Stuprum commiſſum cum muliere, quæ ſtatim poſt illud commiſſum ſe publicè exhibuit, non punitur, & quare.*

DECISIO DCCVICII.

Qvoad primam partem dubij concluſum fuit, Marcellum præſumi ſpurium, & non naturalem ex ratione, & auctoritatibus deductis in diſcurſu.

Quo verò ad ſecundam partem Domini dixerunt, Marcellum, etiam ſi ſit ſpurius, potuiſſe ſuccedere Imperiæ matri, & conſequenter ſententiam Rotalem confirmandam eſſe.

Et ratio Dominorum duplex fuit.
1 Prima, quia cùm hoc † nomen, ſpurij comprehendat
tam conceptos ex damnato coitu, quàm ex non damnato, l. vulgò concepti. ff. de ſtat. homin. Ludouic. de Sard.
de natural. liber. par. ſecunda, §. de ſpuriorum appellatione. Ioan. Igne. in l. prima, §. domini. 5. nume. quadrageſimoprimo, in fi. ff. ad Syllanian. Silueſter Aldobrand. in §.
ſi aduerſus. numero tertio, Inſtitut. de nup. late Paleott.
de not. & ſpur. capitu. decimoſexto, num. quarto, & quin-
2 to, in † dubio quis pręſumendus eſt magis natus ex non
damnato coitu, quàm ex damnato: quia quando ex duobus delictis, vel prohibitis vnum neceſſario pręſumi de-
3 bet, tunc † in dubio præſumendum eſt illud delictum,
vel prohibitum, quod eſt minus, ad l. ſi præſes. ff. de pœ.
Bal. in l. fina. numero decimotertio, prope fin. ff. de ædil.
edic. Aret. conſi. trigeſimoprimo, numero ſexto, verſicu.
ad ſecundum dicimus. Ruin. conſil. 199. numero tertio,
libro ſecundo, & conſil. primo, num. tertio, ver. & quamuis. lib. quinto, Alciat. de præſump. reg. 3. præſump. 6. Gabriel. de crimin. concluſ. ſecunda, nume. ſexto, Aym. conſil. 681. nu. 9. lib. 4. & conſi. 6. nu. 69. lib. j. Rolan. conſil. j.
nu. 36. & 37. lib. 3.

Non ob. Doct. dicentes, quem præſumi ſpurium.
4 Quia † loquuntur ad differentiam filij ſimpliciter
vere, & propriè naturalis, non autem ad differentiã ſpurij concepti ex damnato, vel non damnato coitu.

Nullus enim Doct. dicit, ſpurium præſumi in dubio conceptum ex damnato coitu.

Secunda ratio fuit, quòd Imperia tempore cõceptionis Marcelli non erat virgo, cùm plures antea pepererit
filios, vt conſtat ex teſtibus: & quamuis etiam fuiſſet vi-
5 dua, tamen cùm † eſſet plebeia, ſtuprum cum ea com-
miſſum non erat punibile. l. ſi vxor. ff. ad l. Iul. de adulte.

ibi,

ſibi, ſed & in ea vxore poteſt maritus adulterium vindicare, quæ vulgaris fuerit, quamuis ſi vidua eſſet, impune in eam ſtuprum committeretur.

6 Nam illud † verbum, vulgaris, interpretatur plebeia. ſecundum Bude. in adnot. in pandect. ad d. l. ſi vxor. pag. mihi 57. ver. quod autem. ſequitur Alciat. lib. ſecundo parerg. c. 40.

7 Et quòd † ſtuprum commiſſum cum mulieribus vilis conditionis non ſit punibile, no. Barto. in d. l. ſi vxor. in finalibus verb. & ibi Angel. in §. ſed & in ea. in vltimis verbis, Bald. conſil. 106. nume. j. verſi. & ſi dicatur. libro tertio, Gozadin. conſilio vigeſimoprimo, nume. quinto, verſicu. præterea. Aym. conſil. 166. nume. ſexto, Couar. in epith. par. ſecunda, capitu. 8. §. quinto, num. decimoſeptimo. prope fin. ver. nam commiſſum.

Vnde cùm text. in d. l. ſi vxor. verſ. ſed & in ea ſit clarus, non eſt habendum in conſideratione, quod dicit Matheſil. de ſucceſ. ab inteſta. ſecundo membro primi artic. ſub num. ſeptimo, contra Barto. in l. ſi. num. 4. ff. de his quibus, vt indig. quem plures ſequuntur, de quibus in diſcurſu.

8 Et quòd † coitus cum muliere impudica, quæ non ſit publica meretrix (plures tamen licèt ſecretè admittit) non ſit punibilis propter inhoneſtam vitam. Paul. Ghirlan. de pœn. omnifar. coit. §. ſeptimo videndum eſt. nu. 5. ver. quarto etiam fallit.

9 Quia † adhuc, vt acceſſus ad mulierem ſit punibilis, iura requirunt, vt honeſte viuat. l. inter liberos. l. ſtuprũ. ff. de adulter. § item lex Iulia. Inſti. de public. iudic. vt ibi per eum, quem refert, & ſequitur Addit. ad Matheſil. ſing. 99. nu. 7. ver. idem erit. & nu. 8.

Non ob. quòd ſtuprum committatur etiam cum mulieribus inhoneſte viuentibus. l. ſtuprum. ff. de ritu nup. l. ſtuprum. ff. de adulter.

10 Quia † non tenet conſequentia, committitur ſtuprũ, ergo eſt punibile, prout in ſpecie reſpondent ad d. l. ſtuprum. de ritu nupt. Ghirland. & addit. ad Matheſil. vbi ſupra. Tunc enim ſtuprum eſt punibile, quando committitur cum muliere honeſtè viuente.

Et quòd detur ſtuprum non punibile, probat text. in dicta l. ſi vxor. ibi, impune in eam ſtuprum committi-
11 tur. Idque tantò magis in vidua, † pro cuius ſtupro neminem vidiſſe puniri inquit Clar. §. ſtuprum. verſic. cæterum pro ſtupro. & pœna ſtupri in vidua commiſſi in regnis Hiſpaniæ de generali conſuetudine abolitam eſſe teſtatur Anton. Gom. ſuper ll. taur. 8. nu. 14.

Non ob. quòd Imperia tempore, quo concepit Marcellum, non erat inhoneſtæ vitæ.

Quia teſtes plura dicunt, quæ hoc ſuadent. & quando etiam non fuiſſet, tamen quia incontinenti ſubſecuta fuit eius inhoneſtas, quam pars non negat, hoc ſufficit, cùm inde eius animus corruptus deprehendatur, per ea quæ tradit Iacob. de Beluiſ. in pract. crimin. tit. de lenonib. nume. duodecimo, verſic. nam eadem ratione,
12 vbi inquit, quem † excuſari à pœna ſtupri commiſſi cũ muliere, quæ ſtatim poſt commiſſum ſtuprum ſe publicè exhibuit, quia animum corruptum videbatur habere, per iura ibi per eum allegata. ſequitur addit. ad Matheſil. ſing. 99. nu. 6. ver. limita etiam &c.

Burgen. expenſarum. Lunæ, 19. Nouembris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Pecuniæ inexactæ tranſeunt ad ſucceſſorem, ſicut pecuniæ redactæ ex fructibus eccleſiæ.*

2 *Prælatus tranſlatus poteſt petere fructus ſibi debitos ratione beneficiorum, quæ ante tranſlationem obtinebat.*

3 *Capitulum dare non poteſt de iure ad cameram ſpectante.*

DECISIO DCCCIX.

Domini receſſerunt à reſolutione vltimo loco facta ſub die 14. Martij præteriti.

Quia quamuis vera ſit opinio, quam Rota tenuit in illa Piſanen. liquidationis fructuum coram Oradino 20. Nouembris, 1570. non tamen applicatur caſui noſtro: nam ibi tempore rei iudicatæ viuebat Cardinalis Piſanus, cui fructus, de quibus agebatur, debebantur; hic verò Cardinalis Mendozza tempore rei iudicatæ mortuus erat.

Vnde ſi pecuniæ, de quibus agitur, exactæ fuiſſent, pertinerent ad ſucceſſorem, cùm ſint pecuniæ eccleſiæ
1 redactæ ex fructib. eccleſiæ, ergo † etiam in exactæ tranſeunt ad ſucceſſorem. capitu. relatum. il ſecondo, de teſtamen. c. inquirendum. & c. ſi de pecul. cleric. Doct. in cap. præſenti. de of. ordin. lib. 6.

Et magna eſt differentia inter prælatum viuum, & defunctum, prout patet exemplo prælati tranſlati, qui
2 † poteſt petere fructus ſibi debitos ratione beneficiorum, quæ ante tranſlationem obtinebat. Rot. deciſio. vnica, de tranſlat. epiſc. in antiq. Ægid. in capitu. ſi quis. numero decimo, verſicu. vltimo quæro. vigeſimaprima, quæſtio. prima, Pauin. de offic. & pot. capitu. ſede vacan. par ſecunda, quæſt. octaua, nume. vigeſimooctauo, Nic. de Vbald. de ſucceſ. ab inteſta. cleric. § finita. numero vndecimo, verſicu. ſed circa hoc quæro. licèt in hoc diſſentire videantur Anchar. an. conſil. centeſimoquinquageſimooctauo, nume. primo, verſicu. primo namque. Card. conſil. 110. nu. j. & 2.

Non obſt. illa diligentia Cardinalis Mendozza in obtinenda ſententia.

Quia nil aliud poteſt operari, niſi vt illi fructus habeantur pro collectis: non tamen poteſt facere, vt ſint conſumpti. Vnde ſi pecuniæ iſtæ re vera extarent, perti-
3 nerent ad ſucceſſorem, vel ad cameram, † de cuius iure capitulum dare non poteſt. Put. deciſio. 4. de excep. niſi Cardinalis Mendozza habuiſſet facultatem teſtandi, & teſtatus fuiſſet.

Potentin. quartæ. Lunæ, 26. Nouembris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio poteſt de communi partium conſenſu reſcindi, & annullari ſine aliquo actu retroſimili. ex communi.*

2 *Agens ad reſciſſionem tranſactionis non tenetur offerre accepta vigore tranſactionis.*

3 *Tranſactio reſcindi poteſt, etiam quòd pars non reſtituat accepta.*

4 *Agens ex contractu debet prius implere pro parte ſua, aliàs repellitur.*

5 *Contractum reſcindere volens debet prius reſtituere, quod accepit.*

6 *Iudicium in contractu valet abſque oblatione parte non opponente. ex magis communi.*

Immo etiam ſi pars ante ſententiam opponat, & perſiſtat in eadem oppoſitione, & Iudex non obſtante tali oppoſitione procedat ad vlteriora, tenet proceſſus ſi pars non appellat. nu. 8.

7 *Oblatio ſufficit lite pendente ante ſententiam.*

Agens

9 *Agens ad reſciſſionem tranſactionis non tenetur offerre reſtitutionem eius, quod habuit virtute ipſius tranſactionis.*
Fallit, niſi pars opponat. nu. 10. & 11.

DECISIO DCCCX.

DVbitaui in cauſa Porentin. quartæ, an clerus veniens contra tranſactionem teneretur, Epiſcopo non opponente, offerre reſtitutionem eorũ, quæ habuit vigore eiuſdem tranſactionis?

Et concluſum fuit, oblationem non fuiſſe neceſſariam, niſi parte opponente. Moti ſunt Domini ex pluribus.

1 Primò, quia poteſt communi cõſenſu † à tranſactione recedi, nec requiritur actus retroſimilis, vt per Curt.
ſen. in l. ſi diuerſa, numero ſecundo & tertio, & ibi Curt.
iun. nume. 1. & 2. vbi teſtatur de communi. C. de tranſa.
per quas auctoritates Gabriel. de tranſact. concluſio. pri-
2 ma, nume. 51. ſignanter dicit, quòd † agens ad reſciſſionem tranſactionis non tenetur offerre accepta vigore tranſactionis.

Secundò per text. in l. qui Romæ. §. Seia hæres. ff. de
3 verborum obliga. vbi procedit iudicium † reſciſſionis tranſactionis, etiam quòd pars non reſtituat accepta. & ibi Iaſ. num. 19.

Tertiò ex dictis ab Anchar. conſil. trigeſimoquarto. nume. vndecimo, vbi vult, quòd quemadmodum, quan-
4 do agitur † ex contractu, is, qui agit, debet prius implere pro parte ſua, aliàs repellitur. l. Iulianus. §. offerri. ff. de
5 actio. empti. ita etiam in † diſtractu, qui vult reſcindere contractum, debet prius reſtituere, quod recepit, vt idem operetur propoſitum in propoſito, quod oppoſitum in oppoſito. & Anchar. ſequitur Nat. conſil. 361. nume. primo.

6 Sed † in contractu valet iudicium abſque oblatione parte non opponente. Roman. in l. filiæ licet. ſub numero octauo, & ibi Alexan. nume. tertio, ver. ſicu. ſed iſta. Iaſ. nume. primo, Rimin. num. ſecundo, C. de collatio. idem Iaſ. in l. iuriſgentium. in princ. nume. ſecundo, ff. de pact. Dec. conſil. 298. num. primo, Bertrand. conſil. 154. nume 504. lib. ſecundo, par. prima, Fel. in c. in tantum. num. 4. ver. vt intelligas. de ſimon. Aſſlic. deciſio. 220. numero 4. ver. & pro hoc. Grammat. deciſ. 66. nume. 23. Nat. conſilio 477. nume. 3. cum alijs cumulatis per Tiraq. de retract. Lignag. §. primo, gl. 17. nu. 4. Ex quibus patet, hanc eſſe magis communem ſententiam.

7 Et ſufficit † oblatio lite pendente ante ſententiam, vt per Pau. de Caſt. conſil. 166. ad fi. lib. primo, per l. ſi rem. §. fina. ff. de pignor. actio. Tiraq. de retract. Lignag. §. primo, glo. 18. nu. 15. Put. deciſio. mihi 140. incipien. eadem die fuit reſolutum. lib. 2. & fuit tentum in vna Tiraſonẽ. decimarum 8. Octobris 1576. coram R. P. D. Robuſter.

8 Immo † etiam ſi pars ante ſententiam opponat, & perſiſtat in eadem oppoſitione, & iudex non obſtante tali exceptione procedat ad vlteriora, tenet proceſſus, ſi pars non appellat, prout fuit tentum in eadem Tiraſonen. decimarum. Ergo eadem ratione in diſtractu, & per conſequens in reſciſſione tranſactionis debet valere iudicium ſine oblatione parte non opponente.

9 Et quòd † agens ad reſciſſionem tranſactionis non debeat offerre reſtitutionem eius, quod habuit virtute ipſius tranſactionis, tenet Aſſlict. dicta deciſio. 220. numero quinto, verſic. & ideo debuit. Grammat. deciſ. 66. nu. 23. & fuit reſolutum in eadem cauſa Tiraſonen. decimarum 4. Februarij. 1577.

Non ob. quod dicit Aſſlict. d. deciſ. 220. nu. 4.

10. Quia † intelligitur parte opponẽte, prout expreſſe dicit numero quinto, verſicu. & ideo debuit, & ita etiam debent intelligi Pariſ. conſil. nonageſimoſexto, numero 51. a. libro primo, & Chiſſanen. deciſio. centeſimanonageſimaſecunda, incip. ſi quis velit venire, cùm ambo citent deciſ. Aſſlict.

Non ob. deciſ. Put. 351. num. 6. lib. j.

11 Quia illud, quod dicit ibi Put. quòd is, qui recepit † aliquid in tranſactione, debet prius reſtituere, quod recepit, & poſtea recedere à tranſactione, intelligitur, parte opponente.

Romana literarum cambij. Die 10. Decembris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Literas recipiens ſimpliciter, & ſine contradictione non cenſetur conſentire, & approbare contenta in illis, ad eaq; ſe obligare. & nu 4.*

Contraria tamen eſt magis communis. numero 9. cum ſeq. & nu. 17. & 33. concurrente ſcientia. & nu. 23. vſque ad num. 30.

Limita hanc communem non procedere ad effectum obligandi procuratorem ad ſuſcipiendum iudicium, & defendendum ſuum principalem. nu. 44.

2 *Pater quare non contradicendo videatur conſentire in mutuo facto filio iuxta l. ſi filiusfamilias. la ſeconda. ff. ad Macedonia.*

3 *Præſentia, & taciturnitas patris, quod operata fuiſſet ab initio, idem operatur eius ſcientia ſuperueniens ex poſt facto cum taciturnitate: ſecus tamen in extraneo.*

5 *Recipiens literas ſimpliciter ſine proteſtatione, & ſciens contenta in illis, videtur tunc conſentire, quando mandatum in eis contentum cõcernit iudicialia. & ſcribens canet pro eo, ad quem ſcribit: ſecus tamen ſi concernit extraiudicialia. & quare.*

Amplia in quacunque epiſtola miſſa ad obligandum. numero 7.

6 *Conſentire non videtur per ſimplicem receptionem literarum, niſi interueniant omnia requiſita, de quibus in clemen. 1. de procur.*

8 *Recipiens literas mandati, & ſciens cõtenta in eis, tunc demum præſumitur conſentire, ſi cautio debito modo interueniat, aliàs deficit præſumptio conſenſus.*

10 *Mercatores accipientes literas, & non contradicentes, eo ipſo dicuntur ratificaſſe.*

11 *Literæ cambij eo ipſo, quòd ſunt lectæ, & receptæ, dicuntur approbatæ, niſi in contrarium proteſtatum fuerit. ex communi. nu. 23. & nu. 30.*

12 *Campſores acceptantes literas cambij non poſſunt poſtea ſolutioni contradicere, etiam ſi mercator, qui literas ſcripſit, decoxerit.*

Declara tamen, vt ibi.

13 *Recipiens ſcienter epiſtolam ſibi directam, in qua ſibi mandatur, vt ſoluat certam pecuniam pro mandante, videtur in dubio recepiſſe animo ſuſcipiendi mandatum, & ad hoc cogi poterit.*

14 *Mercator recipiens literas cambij, & eis lectis ponens eas in filcia, & non contradicens, videtur acceptaſſe illas, & ſe obligaſſe ad contenta in eis.*

15 *Campſores prudentes, quando recipiunt literas cambij, & nolunt eas approbare, ſcribunt in dorſo literarum ſe illas recepiſſe, & non acceptaſſe, quæ ſcriptura probat.*

16 *Scriptura, quæ dependet ab animo, & ſola voluntate ſcribentis, plene probat pro eo.*

18 *Actus facti magis oſtendit voluntatem alicuius quàm actus verbi. & nu. 21.*

19 *Conſenſus ex factis colligitur.*

Immo facto ipſo quis multis caſibus conſentit.

Immo etiam plus eſt facto, quàm verbis conſentire. nu. 20. & ſequen.

21 *Voluntas magis oſtenditur factis, quàm verbis.*

22 *Conſenſus inducitur ex taciturnitate, cum qua concurrit actus poſitiuus. ex communi.*

23 *Intellectus l. ſi filiusfamilias. la ſeconda, ff. ad Macedonia. traditus à Pan. de Caſt. reprobatur, & verus aſſignatur. num. 25.*

Item reprobatur alius intellectus traditus à Bal. in ea. l. numero 26.

24 *Diſpoſitio l. ſi tamen ſciente. ff. ad Macedon. quo caſu loquatur.*

25 *Pater abſens non videtur conſentire mutuo accepto per filium, niſi receptis literis.*

27 *Conſenſus & ratihabitio non inducitur ex notificatione, ſed ex receptione literarum.*

28 *Cautio vltra receptionem literarum debito modo facta, de qua in clem. 1. de procu. quos operetur effectus.*

29 *Procurator expreſſe acceptans mandatum non compellitur illud preciſe exercere, quando non eſt præſtita cautio, ſed ſolum tenetur ad damna, & intereſſe.*

31 *Literas cambij dimittens penes campſorem acceptat eum debitorem, & è contra campſor acceptat dimittentem in creditorem.*

32 *Nouatio tacitè facta videtur ex permutatione debitoris, & loci.*

33 *Literas ſimpliciter recipiens, vt obligetur, debet etiam ſcire contenta in eis.*

34 *Literas apertas recipiens præſumitur ſcire contenta in eis.*

Idem ſi penes ſe retinuiſſet ſaltem per vnum diem. numero 35.

36 *Verbum, continuo, intelligitur arbitrio iudicis. & numero 40.*

37 *Conſenſus, qui nititur legis præſumptioni, debet eſſe veriſimilis.*

38 *Mercator literas calculi de datis, & acceptis retinens non præſumitur ſe obligare.*

39 *Literas dominus recipiens ab eius procuratore ſibi ſignificante ſe centum alicui donaſſe eius nomine, non cenſetur ſibi præiudicaſſe.*

40 *Verbum, continuo, de quo in l. filiusfamilias. la 2. ff. ad Macedo. refertur ad contradictionem.*

41 *Literas recipiens non ſtatim obligatur, quin ex aliquo interuallo poſſit contra proteſtari.*

42 *Subſcriptio quæ fit à mercatoribus ad literas receptas per hæc verba, Viſta à di &c. quid operetur. cum numero ſequen.*

DECISIO DCCCXL

DVbitani 10. Decembris, 1584. In cauſa Roman. literarum cambij inter D. Dominicum Tuſcū, & Ludouicum, & Horatium Aquilanos mercatores, an Aquilani ſint obligati de iure communi ad ſoluendum Do. Dominico ſummam contentam in literis cambij, de quibus agitur, circumſcriptis pro nunc quibuſcunque probationibus factis, & fiendis de ſtylo, & conſuetudine mercatorum.

Et præſuppoſito in facto, quòd D Dominicus in banco Aquilanorum in vrbe præſentauerit Ludouico complementum habenti die Iouis 3. Nouembris, 1583. literas cambij (vt vocant, *à vſo*) ſcutorum mille, directas Aquilanis, & apertas more ſimilium literarum, & tranſmiſſas ex ciuitate Bononiæ per Ioſephum Gandulphum bancatium Bononien. Et quòd Ludouicus receperit, & legerit dictas literas, eaſque dederit Cæſari Venturino iuueni banci, qui illas recepit, & retinuit, & regiſtrauit in libro aliarum literarum cambij eorundem Aquilanorum. Et quòd die ſabati 5. Nouembris, 1583. quo die D. Dominicus redijt pro ſuis literis cambij, Horatius pariter complementum habens dederit eidem Dominico dictas literas cambij ſcriptas à tergo manu ipſius Horatij ſub his verbis, *Viſta à di 5. Nouembre, 1583.* prout latius in præſuppoſitis de conſenſu partium firmatis.

2 Propoſito igitur in Rota dubio, de quo ſupra, deducta per informantes fuerunt in tres principales difficultates diſtincta.

Prima fuit, quæ ſit communior opinio in illo articulo, an recipiens literas ſimpliciter, & ſine contradictio-
1 ne cenſeatur conſentire, & approbare contenta in illis, ad eaque ſe obligare.

Secunda, an affirmatiua ſit de iure vera, & attendenda.

3 Tertia, an applicetur caſui noſtro.

1 Quoad primam difficultatem † pro negatiua citatur Pau. de Caſt. in l. interdum. numero 3. circa med. ff. rem rat. habe. vbi vult, quòd in caſu l. ſi filiusfamilias. 2.
2 ff. ad Macedon. ideo † pater non contradicendo videtur conſentire, quia ſi filio mutuum factum fuiſſet, patre
2 pſente, & tacente, vtiq; pater fuiſſet obligatus tanquàm conſentiens, & non haberet locum Macedonianū, quod eſt odioſum. l. ſed & Iulianus. §. interdum. ff. ad Macedo-
3 nia. Vnde † quod ab initio operata fuiſſet præſentia, & taciturnitas patris, operatur eius ſcientia ſuperueniens ex poſt facto cum taciturnitate: at ſecus in extraneo, & alio caſu diuerſo, prout latius per Pau. de Caſt. vbi ſupra, quem ſequuntur Rip. in capitu. cum Marc. Ferrarien. numero 131. & ibi Dec. nume. vigeſimotertio, poſt med. verſicu. adde tamen. & nume. ſequen. de conſtitut. late Crot. in l. non ſolum. §. morte. num. 95. & 96. ff. de noui ope. nuncia.

4 Citatur etiam pro † negatiua Bald. in l. prima, col. 2. circa med. verſicu. ſi vero non eſt coniuncta perſona. ff. mandat. quem ſequitur addit. ad conſil. Alexan. 78. ſub numero primo, in fi. addit. libro primo. Nam Bal. diſtin-
5 guit mandatum, quod continetur in literis: aut † enim concernit iudicialia, & ſcribens debito modo cauet pro eo, ad quem ſcribit, & tunc recipiens literas ſimpliciter ſine proteſtatione, & ſciens contenta in illis, videtur conſentire, & ita inquit procedere clem. primam, de procurat. Aut mandatum contentum in literis concernit extraiudicialia, vt negotia, & tunc recipiens literas non videtur conſentire per ſolam receptionem literarum, ſi aliud non appareat, quia non videtur ſe obligare, iuxta materiam l. inuitus. C. de procurat. l. filiusfamilias. §. inuitus. ff. eod. cum ſimil. & ratio diuerſitatis ſecundum Bal. eſt, quia plus interuenit in iudicialibus, quàm ex-
6 traiudicialibus: & ideo † de mente dictæ clem. poteſt dici, quòd per receptionem literarum non videatur quis conſentire, cùm non interueniant omnia requiſita dictę
7 clemen. & ſubdit Bal. idem † intelligi de quacunque epiſtola miſſa ad obligandum, quòd eam recipiens non obligatur per ſolam receptionem, nec videtur conſentire prout latius deducit Bal. vbi ſupra.

Demum pro negatiua citantur Doct. in d. clemen. prima, Cardina. ibi poſt Zenzellin. nume. primo, ver. ex hoc. Imol. numero 15. circa fin. verſic. quid ſi dominus. & Vi-
8 tal. nu. 30. qui Doct. volunt, quòd † recipiens literas mādati, & ſciens contenta in eis, tunc demum præſumatur conſentire, ſi interueniat cautio debito modo, alias ſi ea

non

non interueniat, vel non ſit debito modo præſtita, defi-
cit præſumptio conſenſus, & non procedit dicta cle-
men. alioqui verba illa, debito modo cauti, fruſtratorie
ponerentur.
9 Contrariam tamen opinionem, quòd † recipiens lite
ras miſſiuas ſimpliciter, & ſine contradictione videatur
conſentire, & approbare cõtenta in illis, & ad ea ſe obli-
gare, firmarunt Domini ſine difficultate eſſe magis com
munem, quam tenuerunt Barto. Bal. Salyc. Fulgo. & Paul.
de Caſt. in dicta l. ſi filiusfamilias. Barto. in l. Titius. in fi.
& ita Bal. in med. verſicu. ſed quæro. & Fulgoſ. nume. ter-
tio, ff. de conſtit. pecũn. Barto. in l. cum tabernam. §. pri-
mo, in fi. ff. de pignor. & in l. quo enim. §. primo, prope fi.
verſicu. quandoque ſuperuenit. ff. rem ratam haber. Bal.
in l. ſi non. nume. quarto, ff. ad ſenatuſconſult. Macedonia.
Abb. in d. clemen. prima, nome. tertio, & in capit. n. non
tuſte. nume. ſeptimo, circa fin. de procorat. & conſil. de-
cimooctauo, ſub nume. quinto, lib. ſecundo, Alexan. con
ſil. 78. nom. primo, lib. primo, Barbat. conſil. decimoquin
to, nume. 9. circa med. lib. ſecundo, Coro. conſil. 359. nu-
mero quinto, poſt med. verſicu. nec eſt verum. lib. 3. Iaco-
bin. de ſancto Georg. in l. empror. §. Lucius Titius. nume.
quarto, ff. de pact. Iaſ. in l. admonendi. numero 142. ff. de
iureiuran. in l. quæ dotis. nume. 92. ff. ſolut. matrimon. &
conſil. quadrageſimoſeptimo, nume. ſecundo, verſic. mo
do ſuccedit. lib. primo, Felyn. in d. cap. cùm M. Ferrarien.
& melios in cap. ſecundo, nume. 20. & ibi Dec. ſub num.
decimoquinto, de fide inſtrumen. idem Dec. conſil. 632.
num. decimoſexto, Gozadin. conſil. 23. nume. ſexto, Cal-
can. conſil. decimonono, num. 6. circa fin. Marſil. in rub.
C. de probat. nume. 246. & ſing. 344. Curt. iun. conſilio
232. num. quinto, in fi. Marſil. ſing. 22. Caſſad. deciſio. 3.
ſub nome. ſecundo, de reſcrip. Pariſ. conſil. 47. num. deci
moquinto, conſil. 91. nume. 3. conſil. 112. numero 45. &
conſil. 127. numero 32. lib. primo, Zuccard. in rub. C. de
pact. nume. 67. Gabriel. de præſump. concluſ. ſecunda, Ga
briel. Saray. alios citans in addit. ad Matheſil. vbi ſupra
Couar. in cap. Ioannes. ſub num. 4. de teſtamen. Menoch.
de arbit. caſ. 21. Rimin. iun. in rub. Inſt. quibus alien. lic.
vel non. nome. 190. Burſat. conſil. 39. numero 14. & 15.
Strach. de aſſecur. glo. vndecima, nume. 47. vbi alios allo-
gat, & multi alij infra citandi idem tenent.

Et hanc eſſe communem teſtantur Alex. d. §. morte.
nume. 27. ad fin. Rip. in d. l. admonendi. nume. 138. Dec.
d. c. cum M. Ferrarien. num. 24. in fi. Gabriel. d. concluſ. 2.
ſub num. 15. Zuccard. in d. rub. C. de pact. ſub num. 72.
Rimin. iun. & Burſat. vbi ſupra.
10 Et in terminis, quòd † mercatores, qui acceptant lite
ras, eo ipſo ratificant, quòd non contradicunt, inquit
Bal. in l. ſi abſentia. nume. ſexto, verſicu. tu dic. C. ſi cer. pe
ta. & in indiuiduo de literis cambij tradit Ange. in d. l. ſi
filiusfamilias. in fin. vbi no. illam legam pro literis cam-
11 bij, quæ † quotidie mittũtur mercatoribus, quæ eo ipſo
quòd ſunt lectæ, & receptæ, videntur approbatæ, niſi in
contrarium proteſtatum fuerit. & Ange. refert & ſequi-
tur Corſet. in ſuis ſingul. in verbo, taciturnitas. nume. 2.
bene Salyc. in d. l. ſi filiusfamilias. num. primo, vbi no. il-
12 lum tex. contra † campſores acceptantes literas cambij,
vt non poſſint poſtea ſolutioni contradicere, etiã ſi mer
cator, qui literas ſcripſit, decoxerit: quod putat verũ, ſi pe-
nes cãpſoré literæ ſint dimiſſæ, & ab eo retentæ, & Saly-
ce. refert, & ſequitor Coral. in d. l. admonendi. numero
ſeptuageſimotertio, verſicu. vnde melius. Vital. in dicta
clemen. prima, num. 69. vbi inquit, quòd ſi Titius rece-
13 pit † ſcienter epiſtolam ſibi directam, in qua ſibi man-
datur, vt ſoluat certam pecuniam pro mandante, vide-
tur in dubio recepiſſe, immo ſuſcipiendi mandatum, &
ad hoc cogi poterit, bene Veronen. cautel. 9. nume. j. di-
14 cens, quòd mercator † recipiens literas cambij, & eis le
ctis ponẽs eas inter alias, puta in filcia, & non contradi-
cens, videtur acceptaſſe illas, & ſe obligaſſe ad contenta
in eis, & non poterit eum poſtea pœnitere, & per conſe-
quens non poterit recuſare contenta in illis. Alexan. in
additio. ad Barto. in dicta l. cum tabernam. §. primo, nu-
mero quarto, in verbo, ex hac lege. Soc. iun. conſi. cente-
ſimonigeſimoprimo, nume. trigeſimoprimo, lib. ſecun-
do, Pariſ. conſil. quinto, numero 206. lib. quarto, deciſ.
Ianuen. 135. ſub numero ſecundo, And. ab Exio de pac.
nu. quinquageſimoſecundo, vbi circa fi. ver. inquit, ideo
15 prudentes † campſores quando recipiunt literas cam-
bij, & nolunt eas approbare, ſcribunt in dorſo literarum
ſe illas recepiſſe, & non acceptaſſe: talis enim ſcriptura
16 † in dependentibus ab animo, & ſola voluntate ſcriben
tis plene probat. l. Neſennius. vbi Bar. ff. de neg. geſt. cum
alijs ibi adductis.

Nec obſtat auctores in contrarium citati.

Quia non tenent contra communem, immo eam ſe-
quuntur, excepto Bal. & Paul. de Caſt. qui fuerunt ſibi
contrarij, cùm in dicta l. ſi filiusfamilias. tranſiuerint cum
communi. Rip. in dicta l. admonendi. nume. centeſimo-
trigeſimooctauo, tranſit cum communi. & in dicto ca-
pitu. cùm Marc. Ferrarien. nume. centeſimotrigeſimopri
mo. non impugnat cõem, ſed dicit eam non probari in
dicta l. ſi filiusfamilias. ſequendo intellectum Pau. de Caſt.
Dec. in dicto capitu. cum Mar. Ferrarien. numero vigeſi
17 moquarto, expreſſe † approbat communem concurren
te ſcientia. per d. clemen. primam. de procura. Crot. in d.
§. [illegible] numero 100. in fine, ſequitur communem ea
18 ratione, quòd † actus facti magis oſtendit voluntatem
alicuius, quàm actus verbi. Doct. in d. clemen. j. non ſunt
contra communem, ſed loquuntur in alijs terminis, &
ad alium effectum, vt mox dicetur.

Quoad ſecundam difficultatem, an communis opi-
nio ſit de iure vera, & attendenda, Domini affirmatiuo
concluſerunt. Mori ex pluribus.
19 Primò ex illa generali regula, quòd † ex factis con-
ſenſus colligitur. l. de quibus. & ibi gloſ. in verbo, factis.
ff. de legibus. l. recuſari. & ibi glo. in verbo, re. ff. de acqui
ren. hæredita.

Et in multis caſibus quis facto ipſo conſentit, vt in-
quit glo. fina. in fine. in dicta clemen. prima, & ibi Laud.
& poſt eum Card. nume. decimonono. verſicu. inducit
tamen. & ibi Imol. nume. vigeſimooctauo, in fine, & nu-
me. vigeſimonono, circa med. verſicu. item quia ſæpè.
20 Immo † plus eſt facto committere, quàm verbis. ca-
pitu. dilecti. vbi glo. in verbo, facto, plura ad id iura cu-
mulat. extra de appella. l. Paulus. ff. rem ratam haber. l. ſi
tamen. §. ei qui ſeruum. ff. de ædil. edict. Rot. deciſio. de-
cimaquinta, de offic. delegat. in non. Paul. de Caſt. in d. l.
de quibus. numero 9. Anchar. conſil. 302. nume. tertio,
Roman. conſilio 291. nume. quarto, Tiraquel. de retrac.
conuentio. ad fin. ti. numero 75. circa med. Grammat.
conſil. ciuil. 150. nume. 24. conſi. crim. 15. num. 3. & con
ſil. 31. num. 35.
21 Et † ex hac ratione, quòd actus facti magis oſtendat
voluntatem alicuius, quàm actus verbi, tuetur commu-
nem opi. Crot. in d. §. morte. num. 190. in fi. Vnde ex illo
facto receptionis literarum cambij abſque contradi-
ctione colligitur conſenſus recipientis nõ minus, quàm
ex verbis.

Secundò ex illa communi cõcluſione, quæ paſſim in
22 ore Doc. verſatur, † quòd ex taciturnitate, cũ qua concurrit
actus poſitiuus, inducitur cõſenſus, vt per Doc. in l. quæ
dotis. ff. ſol. mat. & in c. nonne. de præſum. & in d. c. cùm

Marc. Ferrarien. & alibi paſſim. Vnde recipiens literas
cambij, & non contradicens, ſed tacens, cenſetur conſen
tire, quia cum eius taciturnitate concurrit actus poſi-
tiuus receptoris.

Tertiò communis probatur ex d.l.ſi filiusfamilias.

Nec ob. intellectus Paul. de Caſt.in d.l.interdum. ſub
numero 3.

23 Quia † illum reprobat Alexan. in d.§.morte.numero
27.poſt med.oſtendens, text.in l.ſed & Iulianus.§.inter-
dum.ff.ad Macedoni.allegatum à Pau.de Caſt.non pro-
bare eius intentionem, prout etiam reprobat Hormano
tus Dec.in d.§.morte.numero ſeptuageſimoſexto, prope
fin.verſicu.non obſt.text.dicens, illum tex.non probare,
quia ibi ille pater incepit ſoluere, & ex hoc conſenſus eli
citur.reprobant etiam intellectum Pau.de Caſt.Alcia.&
Rub. Alex.in locis infra citandis.

Et quamuis Rip. in d.cap.cùm M. Ferrarien.numero
131.& ibi Dec.numero vigeſimotertio, poſt med.verſi.
adde tamen. & nume.ſequen. & Crot.in d.§.morte. nu-
mero 95.& 96.tueantur opin.Pau.de Caſt.per tex.in l.ſi
24 tamen ſciente.ff. ad Macedonia.nihilominus † ille text.
loquitur, quando pater tempore, quo fiebat mutuum,
erat præſens, & poterat contradicere, & non contradi-
xit, & ita illum tex.intelligit Rub.Alexan.in dicto §.mor
te.numero 262.prope fi.verſicu.item ad tex.& Alciat.in
l. deteſtatio. numero 50. verſicu. quod autem ſola. At
25 † ſecus, quando pater eſt abſens, quia tunc non videtur
conſentire, niſi receptis literis.& ita procedit tex. in d.l.
ſi filiusfamilias.prout declarat Alciat.in dicto verſiculo,
quod autem.

Nec obſt. ratio odij S. C. Macedon. quia, prout bene
conſiderat Alcia.d.num.50. regulare eſt in patre, vt ipſe
ex contractu filij obligari non debeat, nec odium ali-
quod adeſt.

26 Minus † obſt. intellectus Bal.datus ad l. ſi filiusfami-
lias.in l.prima, prope finem verſicu. non ob.l.ſi filius.ff.
manda. quòd ſcilicet ille tex. loquitur in eo, qui geſſe-
rat actum nominē alterius, & ei actum notificauerat,
quo caſu videtur conſentire, & habere ratū, ſi non pro-
teſtetur. quem intellectum ſequitur addit.ad conſi. Ale-
xan.conſil.ſeptuageſimooctauo, ſub nume.j. in fi.addit.
libro primo.

27 Quia pro reſponſione dicitur, † quòd conſenſus, &
ratihabitio non inducitur ex notificatione, ſed ex rece-
ptione literarum.

Quartò, quando etiam tex.in d.l.ſi filiusfamilias. cir-
ca probationem communis opin. pateretur difficultatē,
tamen illa probatur in dicta clem.prima.de procura.

Nec ob. quòd ibi vltra receptionem literarum requi-
28 ritur etiam cautio debito modo facta, quia † cautio re-
quiritur ad effectum obligandi procuratorem ad ſuſci-
piendum iudicium, & defendendum ſuum principa-
lem, alias ſine cautione procurator recipiens literas mā-
dati, & ſciens contenta in eis, cenſetur conſentire immo
iſta ſola receptio facta ſimpliciter, & ſcienter idem ope-
ratur, quod expreſſus conſenſus, vt inquit Vital. in dicta
clem.j. num.55.

29 Et ideo † procurator expreſſe acceptans mandatum
non compellitur preciſe illud exercere, quando non
eſt præſtita cautio, ſed ſolum tenetur ad damna, &
intereſſe, vt inquit gloſ. in l. ſed & hæ perſonæ. §. præ-
tor.in verbo, accipere iudicium.ff.de procurat.quam ibi
ſequuntur omnes, & Pau. de Caſt. appellat eam melio-
rem glo.quæ ſit in illa materia.& Ang.numero ſexto, di
cit illam optime loqui in qualibet ſui parte. & eam ſe-
quitur Vital.in dicta clemen.prima, numero trigeſimo-
quarto, & 40.

30 Quintò communis opin. in ſpecie literarum cambij
probatur ex duplici ratione aſſignata per Saly.in d.l.ſi fi-
liusfamilias.ſub nu.j.quem ſequitur Coraſ. in d.l.admo-
nendi.nu.73.ver.vnde melius.

31 Prima ratio eſt, quia † dimittens literas cambij penes
campſorem acceptat eum debitorem.l. inter cauſam. §.ſi
abeſſe.ff. ad Maced. & è contra campſor acceptat dimit-
tentem in creditorem.

32 Secunda ratio, quia † videtur tacite facta nouatio,
cùm ſit facta permutatio debitoris, & loci. l. inter om-
nes.ff.de nouat.

Quoad tertiam difficultatem, an communis opinio
applicetur caſui noſtro, Domini affirmatiuè reſol-
uerunt.

33 Quia † licèt vltra receptionem literarum factam
ſimpliciter, hoc eſt ſine contradictione, requiratur etiā
in perſona recipientis ſcientia contentorum in ipſis li-
teris, vt in d.clementi.prima, ibi, ſcienter receptis, & ibi
glo.in verbo, ſcienter.quam ibidem Doct. ſequuntur, &
in ſpecie tradit Rip. in dicto capitu. cum M. Ferrarien.
nume.132.verſicu.primo requiritur.& ibi Dec.numero
vigeſimoquarto, Felyn.in capitu.ſecundo, ſub num.20.
de fide inſtrumen.Hormanot.Dec.in d.cto §. morte. nu-
me. ſeptuageſimoſexto, in fi.nihilominus in caſu noſtro
non poteſt dubitari de ſcientia mercatoris recipientis
34 literas cambij, de quibus agitur, tum quia † recepit il-
las apertas, quo caſu præſumitur ſcientia, vt poſt Laud.
tradit Anch.in d. clemen.prima, nume.quarto, verſi.ſed
dices.& ibi Imo.in fi.

Tum etiam, quia illas penes ſe retinuit ſaltem per
35 vnum diem, ex † qua retentione præſumitur habuiſſe
plenam notitiam tenoris ipſarum literarum, vt inquit
Ancharan.& Imol.vbi ſupra, & ſequitur Gabriel.de præ
ſump.concluſ.ſecunda, nume.duodecimo, Felyn.in d.ca
pitu.ſecundo, nume.20.verſicu.præſumitur.Ange. Aret.
in §.cæterum.nume. 5. verſi.vel dicas. Inſt.quod cum eo.
Tum & tertiò, quia fuerunt lectæ, & adnotatæ in alio li-
bro literarum cambij.

Vnde cùm habeamus receptionem literarum ſine cō
tradictione, ſcientiam contentorum in illis, retentionē,
& adnotationem in alio libro, non videtur dubitandum
de applicatione communis opinionis.

Non obſtant in contrarium allegata.

In primis non ob.declaratio Alciat. in d.l. deteſtatio.
36 numero 50.verſicu. illud fateor.declarantis. † verbum,
continuo, de quo in dicta l.filiusfamilias.intelligendum
eſſe arbitrio iudicis ita, vt recipiens literas habeat tem-
37 pus legendi, cogitandi, peritiores conſulendi, quia † cō
ſenſus, qui præſumptione legis nititur, debere eſſe veriſi-
milis, hoc idem voluit Rub.Alexan.in dicto §. morte.nu
mero 262.in fin.Menoch. de arbitr.caſ. 20. ac.in fin.An-
char.regien.q.48. num. 6.

Nam reſpondetur multipliciter. In primis doctrinā
Alciat. debere intelligi ſecundum exempla, per eum
adducta, quorum primum eſt literarum, in quibus con
tinetur calculus rationis de datis, & acceptis, & vltimo
loco ponitur, quòd debet reſtitui certa ſumma, nam
38 † hoc caſu licet mercator huiuſmodi literas viſas reti-
neat, non videtur ſe obligare, immo potius videtur eas
retinere, vt videat, an ibi relata ſint vera, prout per text.
in l. ſi ſeruus.ff.de conditio.& demonſtratio.limitat Vo-
ronen.cautel.9.nume.primo, poſt med.verſi.hoc tamen.
ſequitur Iaſ.in dicta l.admonendi. nume.centeſimoqua-
drageſimoſecundo, ante med.Rip.in d.c.cum M. Ferra-
rien.num.132.verſic.ſecundo intellige.Gabriel. de præ-
ſump.conclu.2.nu.15.

39 Secundum exemplum eſt, quòd † ſi procurator ſcri-
pſiſſet

pſiſſet domino ſe eius nomine centum Titio donaſſe, quòd etiã ſi dominus literas recepit, non propterea ſibi præiudicauit, quia poſſet perſcrutari, an donatio eſſet rectè facta, vel nõ, iuxta conſil. Cum. 177. ſequitur Rip. in d. capitu. cum M. Ferrarien. nu. 13 2. ver. tertio declara. Gabriel. d. concluſ. 2. nu. 9.

Vnde declaratio Alciat. non applicatur, cùm in literis cambij, de quibus agitur, non contineatur calculus rõnis, vel quid ſimile, ita vt fuerit neceſſaria aliqua perſcrutatio, ſiue diſcuſſio. Et licèt Alc. loquatur exemplificatiuè, & exempla non reſtringat regulam, tñ eam declarant. & ideo doctrina Alc. poſſet etiam exemplificari in his, qui alijs ſucceſſerunt, vel qui debitum antiquum habent, ſecundum Menoch. d. caſ. 21. ſub nume. 4. verſicu. quod viſu.

Secundò reſpondetur, quòd Aquilani in caſu noſtro, nec incontinenti, nec ex interuallo proteſtati ſunt, ſiue
40 contradixerunt. Nam † verbum, continuo, in d. l. filiusfamilias. refertur ad conteſtationem contrariç voluntatis, & ſic ad contradictionem: & verbum, continuo, intelligitur arbitrio iudicis, ne via fraudibus aperiatur ita, vt quis ex receptione literarum non ita incontinenti obli-
41 getur, quin † ex aliquo interuallo poſſit contra proteſtari, vt inquit Rub. Alex. in d. §. morte. nume. 262. in fi. Nec poteſt accipi pro contradictione, vel proteſtatione illa
42 ſubſcriptio facta ſub illis verbis, *Viſta à di &c.* quia † illa ſubſcriptio, circunſcripto ſtylo mercatorum, qui nunc circũſcribitur, nil aliud ſignificat, niſi, quòd literæ cambij fuerint viſæ, hoc eſt lectæ, & per conſequens habita notitia contentorum in illis. Vnde iſta ſubſcriptio non ſolum non inducit contradictionem, nec etiam ſuſpenſionem, ſiue deliberationem, ſed deducit notitiam contentorum in literis, quæ notitia vltra receptionem literarum requiritur, vt ſupra diximus.

Tertiò reſpondetur, quòd cùm d. Dominicus recepiſſet literas cambij, ſatis veriſimile eſt, quòd etiam Aquilani recepiſſent literas, quas vocant, auiſi, & ideo potuiſſent, quando receperunt dictas literas cãbij, dicere, nos non habemus literas auiſi, vel dixiſſent quid ſimile, & ideo petijſſent tempus ad deliberandum. Vnde illa ſubſcriptio, *Viſta à di &c.* facit potius pro domino Domi-
43 nico, quia † vltra quòd operatur notitiam, vt ſupra deduximus, eſt maioris mométi, quàm ſit ſubſcriptio, de qua loquitur Alex. conſi. 147. nu. 12. & 13. lib. 2.

Secundò non ob. ꝙ communis opinio ſit inapplicabilis literis cambij, quæ præſentantur, & reſtituuntur.

Quia reſtituuntur poſt acceptationem, vel recuſationem. Vnde ex reſtitutione non infertur, quin retinendo non acceptentur, & tantò magis, quòd pręſentatio fit ad effectum, vt acceptentur.

Tertiò non ob. quòd retentio poteſt fieri ex alia cauſa, quàm acceptationis, videlicet, animo deliberandi. Quia ſemper diceretur retentionem fieri animo deliberandi, & deſtrueretur communis concluſio. Poſſet autẽ obiectum procedere, quando natura negotij, vt inquit Alciat. diſcuſſionem requirit, quæ ceſſat in caſu iſto.

Quartò non ob. quòd communis opinio non procedit, quando quis ex receptione literarum poſſet recipere damnum, & præiudicium, vt per Card. in clem. 1. ſub nume. 3. Imol. nu. 15. in fi. & Vital. nu. 50.

Quia ſi hoc eſſet verum, falſa eſſet communis opinio, cùm ex obligatione poſſit quis pati damnum, & pręiudicium, & nihilominus Docto. dicunt, quòd recipiens 1
44 literas cambij obligatur, & † obiectum procedit ad effectum obligandi procuratorem ad ſuſcipiendum iudicium, & defendendum ſuum principalem, vt ſupra deduximus, &c.

Roman. hæreditatis de Carauagijs.

SVMMARIVM.

1 *Spurij, & naturales nati ex coitu non damnato, & punibili ſuccedunt matri non illuſtri vna cum legitimis, & naturalibus: matri verò illuſtri naturales tantum ſuccedunt cum legitimis, & naturalibus, excluſis ſpurijs. cum nume. ſeq.*

2 *Naturales filij ſuccedunt matri illuſtri vnà cum legitimis, & naturalibus excluſis ſpurijs: ſecus in matre non illuſtri, cui indiſtinctè omnes filij ſuccedunt, niſi ſint nati ex damnato, & punibili coitu.*

3 *Coitus damnatus, & punibilis quis dicatur. & nu. 4.*

5 *Filius in dubio non præſumitur legitimus. & nu. 8.*

6 *Naturalis, & non ſpurius in dubio quis præſumitur. Contrarium tamen vide nu. ſeq.*

8 *Legitimitas non præſumitur tanquàm dependens à matrimonio, quod non præſumitur, niſi probetur.*

9 *Concubinatus nõ præſumitur, tanquàm conſiſtens in facto,*

10 *Naturalitas adducta pro fundamento intentionis debet probari.*

11 *Coitus ex concubinatu, vel quaſi non eſt damnabilis neque punibilis.*

12 *Filius natus ex ſoluto, & ſoluta non retenta domi in ſchemate concubinæ, eſt ſpurius, non tamen ex coitu damnato, & punibili.*

13 *Coitus cum concubina alterius, quæ nomen honeſtæ mulieris perdidit, non eſt punibilis.*

14 *Coitus cum concubina alterius, quæ ſtat in concubinatu reprobato, poteſt impune haberi, ſicut cum publica meretrice.*

15 *Coitus cum muliere non nupta non retinente nomen honeſtæ mulieris, eſt habendus prout de coitu cum meretrice &c.*

16 *Mulier ſoluta inhoneſtè viuens non poteſt facere aliquem legis laqueis innodari.*

17 *Stuprum committitur in qualibet muliere libera, excepta concubina.*

Idq; intelligitur etiam in mulieribus, quæ turpiter viuerent, vulgoq; quæſtum facerent.

18 *Coitus omnis, præter vxorium, eſt damnatus, & punibilis de iure diuino quoad pœnam ſpiritualem.*

19 *Pœna ſola temporalis excludit ſpurios à ſucceſſione.*

20 *Coitum eſſe illicitum, & reprobatum vtroque iure, & ſucceſſibilem eſſe, non ſunt contraria, & poſſunt ſtare ſimul.*

21 *Filius natus ex concubina ſuccedit etiam patri.*

22 *Coitus reprobatus à canone, non intelligitur reprobatus de iure ciuili quoad ſucceſſionem.*

23 *Natus ex ſoluto, & ſoluta naturalis appellatur de iure canonico, omiſſo rigore iuris ciuilis.*

Intellige quoad effectum legitimationis, non in ſucceſſionibus, in quibus ſtandum eſt iuri ciuili. nu. 24.

Diſcurſus ſupra allegatus Deciſ. 808. in eadem cauſa.

CONfirmatio vel infirmatio ſententiæ latæ ad fauorem Marcelli, in qua declaratur eum eſſe hæredẽ Imperiæ matris, videtur pendere ab eo, an Marcellus potuerit ſuccedere mři. Potuiſſe aũt ſuccedere dupliciter ex capite prætendere põt, vel ex eo ꝙ eſt naturalis, & non ſpurius, vel ex eo ꝙ quamuis eſſet ſpurius, eſt tamen natus ex coitu non damnato, & non punibili. Et pro intelligentia materiæ nonnullæ iuris concluſiones præmittendæ ſunt. Prima concluſio eſt, quòd matri
1 ui † non illuſtri ſuccedunt nedum naturales, ſed etiam

ſpurij nati ex coitu non damnato, & non punibili, etiã
ſi extarent legitimi, & naturales.l. prima, §.ſed & vulgò.
ff.ad ſenatuſconſul Tertul.& orfic.l.hac parte.& l.Mode
ſtinus. ff.vnde cogna.§. nouiſſimè.& ibi glo.in verbo, hæ-
reditatem.& in verbo, admitti.& ibi Ange.Are.nume.6.
Inſtit.de S.C.Orfician glo.fina.in l.ſi qua illuſtris. C.eo-
dem titu.Azo in ſum.ad S.C.orfic.numero primo, verſi.
ergo vulgò quæſiti. Ange. §.fina.nume.18.in Auth.quibus
mod. natur. effic.ſui. Matheſil.de ſucceſſ.ab inteſta.ſecun
do membro, art. j. nume.ſecundo, Nicol.de Vbald.de ſuc
ceſ.ab inteſta.par. j.num.43.verſ. an autem iſti filij.Lud.
de Sard.de legitimat.par. 5. §.de ſucceſſio. ſpur.q. 3. vbi
de commun. Caccialup.d.l.ſi qua illuſtris.num.73.& ibi
Cagnol. nume.44.vbi de communi.Nat.conſil.421.nu-
me.5.lib.1.Rolan. conſil.74.numero 14.lib.j. Couar.in
epich.par.ſecunda,cap.8.§.3.num.15.in priu.verſic.licet
alias.bene Anto.Gomes.in ll.taur.in ll.9.10.12.nume.9.
2 Matri † autem illuſtri naturales ſuccedunt indiſtin-
ctè,ſiue extent legitimi, & naturales,ſiue non: ſpurij vero
exiſtentibus legitimis,& naturalibus non ſuccedũt, tex.
clarus.in d.l.ſi qua illuſtris.non exiſtentibus legitimis,&
naturalibus ſuccedunt, vt in d l.à contrario ſenſu. & ibi
Corn.col. 2.ante med.verſi. in coitu autem accuſabili.&
ibi Caccialup.ſub nu.73.& Cagnol.nu.20.& 21. Mathe
ſil. Ang.Aret.& Lud.Sard.vbi ſupra.
3 Secunda concluſio eſt,quòd † tunc dicitur coitus dã-
natus, & punibilis,ita vt nati ex eo nequeant matri ſucce
dere,quando imponitur aliqua pœna temporalis ab ali-
qua conſtitutione iuris ciuilis,puta pœna adulterij, vel
inceſtus,vel ſtupri.§. item lex Iulia Inſt.de public. iudic.
4 §.fi.in Auth.quib.mod.natu. effic.ſui. Et † idem quando
non imponitur pœna ordinaria adulterij, vel inceſtus,
vel ſtupri, ſed imponitur pœna extraordinaria. ita Ma-
theſil.de ſucceſ.ab inteſta.ſecundo membro primi artic.
num.7.ſequuntur Ange. Are. in d.§ nouiſſime.nume.8.
Caccialup.d l.ſi qua illuſtris.num.43.& ibi Cagnol. nu-
me.13.Soc.conſil.148.num 6.in princ.verſic.ad hoc au-
tem.lib.j.Paleot.de not.& ſpur.cap.16.nume.5. & 6.Co-
uar.vbi ſup.nu.15 poſt prin.ver.refert tamen.
5 Tertia concluſio eſt, quòd † filius in dubio non præ-
ſumitur legitimus, quia legitimitas pendet à matrimo-
nio, quod non præſumitur,cum ſit quid facti.Bar.conſi.
42.nume.ſecundo, Corn.conſil.68.nume.tertio,lib.pri-
mo, Iaſ.in l.poſt datem.nume.quarto, ff.ſolut.matrimo.
bene Dec.in l.ſi emancipati.nume.tertio,poſt princ.ver-
ſicu.prædictis non obſtantib. C. de colla.vbi etiam ante
nume.quartũ. reſpondet ad rationem Veronen. contra-
rium tenentis cautel.118.nume.ſecundo, Alciat.de præ-
ſumpt.reg tertia,præſumpt.prima, nume. vndecimo, &
duodecimo, vbi ad rationem Veronen. aliam adfert re-
ſponſionem.idem Alciat.conſil.168.nume.quarto, ver-
ſicu.quarto facit.Menoch. conſil.60. nume. decimoter-
tio,lib.primo, Nat. conſil.421. nume. 9 libro ſecundo,
Cephal. conſil.82. numero 64.& 65. lib.j. & tenuit Ro-
ta in vna Panormitan. illegitimitatis coram D. de Graſ-
ſis de anno 1575.
Quoad primum caput, quòd Marcellus ſit naturalis,
6 probatur eius naturalitas præſumptiuè,quia † in dubio
quis præſumitur naturalis,& non ſpurius.ita Bal.conſi-
lio 448.num.quarto, libro primo, ſequuntur Aym.con-
ſilio centeſimotrigeſimooctauo, nume.primo, & conſi-
lio centeſimoſexageſimoſexto, nume.primo, & numero
tertio,in fine, Boſſ.titu.de coitu damnat.& punib.nume
roſeptuageſimoſeptimo, Alciat.conſi. 58.num.decimo-
tertio, in fi.lib. 9.
7 Contrarium, † quòd potius quis præſumatur ſpurius
quàm naturalis, tenet Alciat.de præſumpt.regula ſecun-
da, præſumpt. 5. numero tertio,cum ſequen.& numero
octauo, & late conſil. 168.per tot.ſequitur Menoch.con
ſil.60.nume.duodecimo, & decimotertio,& nume. 31.
verſicu.non obſtant.& nume.32.35.& 34. Burſat.conſil.
ſexageſimoſecundo,num.ſeptimo, Cephal.conſil.octua-
geſimoſecundo,nume.ſexageſimoquinto, libro primo,
Nat.conſil.421.numero 9 & 10. vbi reſpondet ad conſi.
Bal.448.num.quarto,lib.j. declarando illud procedere,
quando probatio eſt ambigua propter contrarietatem
teſtium.Paleot.de not.& ſpur.capitu. 20.num.7. in fine,
& numero 8.
Et hæc poſterior opinio videtur ſatis probari ex eo,
8 quòd ſicut † legitimitas non præſumitur ea ratione,
quia matrimonium, à quo legitimitas oritur, non præſu
mitur, cùm ſit quid facti, vt ſupra in tertia concluſ. ita
quoque eadem ratione non debet præſumi naturalitas,
9 quia inducitur ex concubinatu, qui † non præſumitur,
cùm conſiſtat in facto, & ita arguit Alciat.d.conſil.168.
nume.quarto, verſicu.quarto facit.& nume. 5. Menoch
dicto conſil.60. nume. decimotertio, Nat.d.conſil.421
nume.nono.
Et hoc maxime procedit in caſu noſtro, in quo Mar
10 cellus eſt actor, qui † pro fundamento intentionis ſuæ
debet probare ſe eſſe naturalem. Bertrand con.155. nu
me.primo, & ſecundo, li. ſecundo, par.prima, & in actο-
re non audet contrarium firmare Aym.d.conſil.166.nu
me.4.in fine.
Quoad ſecundum caput, quòd Marcellus non ſit na-
tus ex coitu damnato, & punibili, facit doctr. Barto.in l.
fina.numero quarto, ff.de his quibus, vt indig. vbi vult,
11 † quòd coitus ex concubinatu, quando quis habet plu-
res concubinas, vel vnam tantum, ſed non veram, quia
non retinet eam ex indubitato affectu, non eſt damna-
bilis, neque punibilis, & talis ſpurius ſuccedit matri non
illuſtri late Alexan.conſil.174.numero quinto, lib.quin
12 to, firmans filium † natum ex ſoluto, & ſoluta non re-
tenta domi in ſchemate concubinæ non eſſe naturalem,
ſed ſpurium, non tamen ex coitu damnato, & punibili,
& eſſe ſucceſſibilem matri. Soc.conſil.148.nume.6.pro-
pe fi.verſicu.accedat,quæ ponit Dec. conſil. 306. nume-
ro ſecundo, Paleot.de not.& ſpur.cap. quadrageſimopri
mo, num.j.in fi.
In facto autem videtur ſolum probari, quòd Franci-
ſcus Hiſpanus pater Marcelli retinebat Imperiam, non
vti concubinam, ſed conſuetudinis cauſa, vt probat ter-
tius teſtis ſuper ſecundo ibi, Franciſcus tenebat Impe-
riam ad eius poſtam, dando ei omnia neceſſaria.
Sed contra doctr. Barto. in d.l. fina. numero quarto,
tenet Matheſil.de ſucceſſio.ab inteſta.ſecundo membro
primi articu.ſub numero ſeptimo, Ange. Aret.d.§. nouiſ-
ſime.numero octauo, Dec.conſil.centeſimoſexto, nume
ro iexto, ante med. verſicu. & hoc etiam tenet. Caccia-
lup.dicta l.ſi qua illuſtris.nume. quadrageſimotertio, &
ſuperius.nume.decimonono, circa med.verſicu. in dubi
ta. vbi ſaluat opin. Barto. quando iſtæ mulieres eſſent
nimis viles, & frequenter cum aliquibus ſe commi-
ſcerent.
Verum pro opin.Barto. facit, quod ſcribit idem Bar-
to.in l.ſi vxor.in principio. ff. de adulter. vbi vult per il-
13 lum textum, quòd coitus † cum concubina alterius, quę
nomen matronæ, hoc eſt honeſtæ mulieris perdidit, nõ
eſt punibilis, ſicut cum alia meretrice, & idem notat
14 Ange.ſub nu.2.dicens, † quòd ad concubinam alterius
ſi ſtat in concubinatu reprobato, põt impune haberi ac
ceſſus, ſicut põt haberi ad eã quę vulgariter, & more mere-
tricis viuit. & bene Alex.conſ.15.nu.5.li.7. vbi inquit, quod
15 de coitu † non violento habito cum muliere nõ nupta,
quæ

quæ non retineat numen honeſtæ mulieris, iudicatur,
prout de coitu habito cum meretrice, adeo quòd de iu
re non eſt punibilis. per tex. in dicta l. ſi vxor. Ang. Aret.
in §. item lex Iulia, numero 2. in fine. Inſtit. de public. iu-
16 dic. vbi not. ex illo tex. quòd † quælibet mulier ſoluta,
quæ non honeſtè viuit, non poteſt facere aliquem legis
laqueis innodari. latè Rolan. referens prædictos con-
ſil. 74. num. 15. 16. & 17. lib. j. & fusè Paris. conſ. 160. nu-
me. 3. 4. & 5. lib. 4.

In contrarium videtur multum vrgere tex. in l. ſtu-
17 prum. ff. de adulter. vbi ſtuprum † committit, qui libe-
ram mulierem conſuetudinis cauſa, nõ matrimonij reti
net, excepta concubina. & in l. ſtuprum. ff. de rit. nupt.
vbi ſtuprum intelligitur etiam in his mulieribus, quæ
turpiter viuerent, vulgóque quæſtum facerent, etiam ſi
non palam.

Non obſtaret autem ſi diceretur, quòd omnis coi-
tus præter vxorium eſt damnatus, & punibilis de iure
diuino, & canonico. cap. nemo, cap. meretrices. 32. q. 4.
18 quia † id procedit quoad pœnam ſpiritualem, non au-
19 tem quoad pœnam temporalem, quæ † ſola excludit
ſpurios à ſucceſſione, prout declarat Matheſil. de ſuc-
ceſſ. ab inteſta. ſecundo memb. primi artic. numero 7.
in fine. Angel. Aret. dicto §. nouiſſimè, numero 8. ad fin.
Soci. conſil. 148. numero 6. lib. primo. Gozad. conſil. 21.
numero 5. in fine. Paleot. de not. & ſpur. capit. 42. nu-
mero 10. & 11. Bart. in l. ſecunda, numero 2. ff. de concu-
bin. bene Bero. in cap. in præſentia, num. 252. verſic. ſe-
cundo reſponde, de probat.

20 Præterea ſtant ſimul iſta, quòd coitus † ſit illicitus &
reprobatus nedum ſecundum canones, ſed etiam ſecun
dum leges ciuiles, & tamen natis ex tali coitu ius ciuile
deferat nedum maternam, ſed etiam paternam ſucceſ-
ſionem: nam coitus cõcubinarius eſt damnatus nedum
à canone, ſed etiam à lege ciuili. §. illud. in Auth. quibus
mod. natur. effic. ſui.

21 Et † tamen non eſt dubium, quòd filius natus ex con
cubina ſuccedit non ſolum matri, ſed etiam patri. auth.
licet. C. de natur. liber.

Vnde cùm lex ciuilis deferat ſucceſſionem natis ex
coitu non accuſabili & non punibili ſecundum leges
22 ſeculares, non † refert, talem coitum reprobari & dam
nari à canone, prout declarat Hoſtien. in cap. lator, co-
lum. prima, verſiculo, notauit tamen. quem ſequitur ibi
Ioan. And. colum. ſecunda, circa medium, verſic. & poſ-
ſet hoc habere locum. Butr. numero 9. verſic. quidam
tamen. & Præpoſit. numero 10. in fine, & num. ſequen.
qui fil. ſint legit. Abb. in cap. tanta, numero 12. verſic. na-
turales tantum. eod. tit. Soci. dicto conſil. 148. num. 6. ver
ſic. præterea ſtat. Paleot. de not. & ſpur. cap. 42. nume-
ro 11. in fine.

23 Minus etiam obſtat ſi diceretur, quòd ius † canoni-
cum omnem natum ex ſoluto, & ſoluta naturalem ap-
pellat, quicquid rigor iuris ciuilis dictet. ita Bald. con-
ſil. 206. ad finem, lib. tertio. per tex. in cap. innotuit, de
electio. idem Bald. conſil. 129. ſub numero 3. lib. ſecun-
do. ſequuntur Iaſ. conſil. 51. ſub numero primo, verſic.
confirmo, lib. tertio. Bero. conſil. 165. numero 4. verſicu.
iſtud confirmo, & numero 10. prope finem, verſic. & ad
propoſitum, & num. ſequen. lib. ſecundo. Alciat. de præ-
ſumpt. reg. ſecunda, præſumpt. quinta, numero 3. in fi-
ne. Aym. conſil. 166. nume. 8. verſic. ſed ad iſtud reſpon-
deo. Rumin. iun. conſ. 187. num. 2. cum pluribus ſequen.
& num. 105. lib. 1.

24 Quia † Bald. non loquitur ad effectum ſucceſſionis,
ſed ad effectum legitimationis: nam in ſucceſſionibus
ſtandum eſt iuri ciuili, cùm ius canonicum non diſpo-
nat expreſſè contrarium, vt firmat Abb. in cap. tanta, nu
mero 12. in fine, qui filij ſint legit. per tex. in cap. per ve-
nerabilem, in fine, eodem titulo. Rip. qui de communi
in l. ſi vnquam, numero 78. C. de reuocan. donatio. Pa-
leot. qui etiam de communi, de not. & ſpur. cap. 42.
in fine.

Roman. notariatus. Lunæ, 15. Octobris. 1584.

SVMMARIVM.

1 *Notarius delinquens in officio non priuatur illo ipſo iure.*
2 *Rogationes factæ per notarium ante priuationem officij, valent & tenent.*
3 *Diſpoſitio l. ſi aliquid. C. de ſuſceptor. & archa. lib. 10. quomodo intelligatur.*
4 *Notarius condemnatus de falſo non poteſt de cætero officium notariatus exercere.*
5 *Officialis quilibet delinquens in officio, nunquam ad idem officium amplius reuertitur.*
6 *Suſceptores qui olim dicebantur.*
7 *Arcarij olim qui dicebantur.*
8 *Officium ſuſceptorum annuum erat.*
9 *Intellectus l. iudices. C. de dignitat. lib. 12. quo caſu procedat.*
10 *Diſpoſitio tex. in Authen. de arm. in fine, quomodo intelligatur.*
11 *Verba futuri temporis denotant canonem ferendæ ſententiæ.*
12 *Verbum, cadat, eſt ferendæ ſententiæ ex communi.*
13 *Sententia condemnatoria delicti in officio commiſſi ſufficit ad priuandum notarium officio propter delictum in eo commiſſum.*
14 *Notarius condemnatus pro quocunque delicto extra officium commiſſo poteſt inſtrumenta conficere, ita intelligendo Iaſ. in l. ſi quis ex argentarijs. §. cogentur, num. 15. ff. de eden.*
15 *Notarius condemnatus de falſo dicitur argui de fide rupta & de periurio.*
16 *Mandatum conficiendi inſtrumenta per condemnationem falſi dicitur funditus reuocatum.*
17 *Notarius condemnatus de delicto in officio commiſſo, priuatur eodem officio, & non poteſt inſtrumẽta conficere: ſecus in delicto extra officium commiſſo.*
18 *Notarius condemnatus de falſo extra officium commiſſo poteſt illud exercere, & inſtrumenta per eum confecta valent.*
19 *Notarius condemnatus ex delicto in officio commiſſo non priuatur titulo & proprietate officij, ſed ſolum illius exercitio.*
20 *Authoritas conficiendi inſtrumenta dicitur eſſe res Principis, circa quam notarius non poteſt diſponere.*
Declara tamen, vt ibi per totum numerum.
21 *Crimen barattariæ comittens incidit in pœnam l. Iuliæ repetundarum, & confiſcationis bonorum. ſed contra. num. 24.*
22 *Crimen barattariæ & concuſſionis æquiparantur crimini læſæ maieſtatis.*
23 *Pœna criminis repetundarum eſt arbitraria.*
24 *Pœna criminis concuſſionis ſeu barattariæ eſt arbitraria.*
25 *Pœnæ plures ſi imponantur pro vno delicto, debet vna eligi.*
26 *Lex vna non tollit alteram quoad originem, ſecus quoad executionem.*
27 *Militia olim quænam dicebantur.*

Officialis

28 *Officialis delinquens in officio priuatur eodem, perdit ſalarium & ſua bona illi applicantur. & num. ſeq.*
30 *Diſpoſitio l. ordinariorum. C. de cohortal. lib. 12. quomodo intelligatur. cum num. ſeq.*
31 *Primipilus olim quis dicebatur.*

DECISIO DCCCXII

CAuſam Roman. notariatus 15. Octobris, 1584.
propoſui iterum ſuper illiſmet difficultatibus,
ſuper quibus propoſita & reſoluta fuit 17. Ianua
rij, eiuſdem anni. Quarum difficultatum.

Prima fuit, an notarius priuetur officio ipſo iure ob
delictum in eo commiſſum.

Secunda, an ad inducẽdam huiuſmodi priuationem
requiratur ſententia priuatoria officij, vel ſufficiat ſen-
tentia condemnatoria delicti in officio commiſſi.

Tertia, an talis notarius priuetur ſolum exercitio offi
cij, vel etiam titulo & proprietate.

Circa primam difficultatem Domini ſteterũt in de-
1 ciſis, quòd † notarius delinquens in officio non priue-
tur illo ipſo iure, quia hoc nulla lege cauetur, vt bene
deducit Capic. d. deciſ. 121. nu. 23. verſic. in caſu noſtro.
Si enim priuaretur ipſo iure, ſequeretur, quòd rogatio-
2 nes † ab eo ante priuationem factæ non tenerent, & ni-
hilominus valent, vt dicunt Doct. communiter citati in
reſolutione, ac etiam Pau. de Caſt. in l. & militibus, nu. 4.
ad fin. C. de teſtam. milit. & conſ. 180. num. 3. circa me-
dium, lib. 1.

Nec eſt verum, Capic. male loquutum fuiſſe ex eo, quod
reperiantur leges apertè hoc dicentes; quia nulla ex le-
gibus citatis facit ad propoſitum. Nam

In primis citatur l. ſi aliquid. C. de ſuſcept. & archar.
3 lib. 12. quæ lex nihil facit. Tum † quia loquitur poſt la-
tam ſententiam, prout colligitur ex illo verbo, conui-
ctus. & hoc ſentiunt Bart. Ang. Ioan. de Plat. & Iaco. Re-
4 buff. ibi, notantes ex illo tex. quòd † notarius condem-
natus de falſo non poteſt de cętero officium notariatus
exercere. & ſic præſupponunt, tex. loqui de officiali con
demnato, & hoc expreſsè notat ibi Ioan. de Plat. in prin.
5 dicens, quòd ſi † ſuſceptor tributorum, vel eius notarius
vel alius officialis in ſuo delinquat officio, & de hoc cõ-
uictus & condemnatus exiſtat, nunquam ad idem offi-
cium amplius reuertitur.

Tum & ſecundò, quia tex. non dicit, quòd cadat ipſo
iure, nec vllum habet verbum denotans canonem la-
tæ ſententiæ.

Tum & tertiò, quia tex. non loquitur generaliter de
omni officiali, ſed de ſuſceptoribus, prępoſitis, & archa-
rijs, de quibus loquitur rubrica.

6 Suſceptores † autem erant, qui præponebantur reci-
piendis annonis, & tributis vtriuſque ærarij. l. cùm poſ-
ſeſſor, in fi. ff. de cenſib.

Præpoſiti erant, qui præficiebantur horreis, in qui-
bus ſpecies fiſcales præponebantur. l. ſecunda. C. eod. tit.
de ſuſceptor.

7 Arcarij † erant, qui præponebantur ſuſcipiendis his,
quæ arca Præfecti prætorio inferebantur. l. prima. C. de
his qui ex public. rat. lib. 10. & l. fin. C. eod. tit. de ſuſcep.
prout hæc omnia benè declarat Iaco. Cuiac. in rub. eiuſ-
dem tit. de ſuſcept.

Vnde non mirum, ſi in d. l. ſi aliquid. res cautè admo-
dum agebatur, quia de intereſſe crumenæ fiſcalis tracta
8 batur. Et † ideo illud officium ſuſceptorum annuum
erat. Nam (vt inquit tex. in l. 4. eod. tit. de ſuſceptor.) ne-
que eos, qui placuerint grauare, iuſti eſt: neque eos, qui
diſplicuerint tenere, prudentis. Integro igitur ſinguli
anniuerſario anno tranſcurſo cogantur exponere, qui-
bus titulis ſuſcepta diſperſerint, vt facilius ſi quis in fur-
to fuerit deprehenſus, recentem queat redintegrare
iacturam.

Secundò allegatur tex. in l. iudices. C. de dignit. lib. 12.
9 qui tex. pariter non facit. Tum † quia non loquitur ge-
neraliter, ſed de iudicibus damnatis repetũdarum, pro-
ut animaduertit ibi Cuiac. Tum quia loquitur lata ſen-
tentia, ponderando ibi verbum, conuicti.

10 Tertiò adducitur tex. in Auth. de arm. in ſi. qui † etiã
non facit, tum quia loquitur de præpoſitis fabricenſi-
bus, Iuſtinianus enim volens omnes armis priuare, pro-
hibuit, ne aliquis (niſi eſſet de publico deputatus) arma
conficeret, nec illa alicui priuato venderet.

Tum quia in illo tex. non adſunt verba ſignificantia
canonem latæ ſententiæ: nam tex. loquitur in futurum
dicendo, ex negligentia non ſolum pecuniarias ſubſtine
bunt pęnas, ſed etiam in corpore ſupplicia patientur, &
11 militia cadent. & verba † futuri temporis regulariter
denotant canonem ferendæ ſententiæ, non autem latæ.
vt per Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, reuertatur, nu. 39.
12 40. & 41. Immo in ſpecie quòd † verbum, cadat, ſit fe-
rendæ ſententiæ, non latæ, tenent magis communiter
Doct. prout patet ex cumulatis per Tiraq. in d. verbo, re-
uertatur, num. 186. cum duobus ſeq.

Quoad ſecundam difficultatem Domini pariter ſte-
13 bant in deciſis, nempe, ad priuandum † notarium offi-
cio propter delictum in eo commiſſum, non requiri ſen
tentiam priuatoriam officij, ſed ſufficere ſententiam con
demnatoriam delicti in officio commiſſi, ſiue ſit deli-
ctum falſitatis, ſiue quodcunque aliud, dummodo ſit
commiſſum in officio.

Non obſt. tradita per Iaſ. in l. ſi quis ex argentarijs. §. co-
14 guntur, num. 15. ff. de eden. vbi inquit, quòd † notarius
condemnatus pro quocunque delicto, excepto crimi-
ne falſi, quamuis efficiatur infamis, poteſt tamen inſtru
menta conficere.

Quia Iaſ. debet intelligi de quocunque delicto com-
miſſo extra officiũ: quod patet ex eo, quòd allegat Bart.
licèt corruptè, in l. eadem. §. hac lege. ff. ad l. Iul. repetun.
& in conſ. incip. ſer Ioannes, quod eſt conſ. 174. & tamẽ
Bart. vtrobique firmat, quòd notarius condemnatus de
delicto cõmiſſo extra officium, licèt efficiatur infamis,
poteſt tamen inſtrumenta conficere.

Non obſt. replicatio, quòd licèt exempla non reſtrin-
gant regulam, eam tamen declarant, & faciunt, vt non
comprehendantur diſſimilia, & delictum falſi, & deli-
ctum concuſſionis ſunt diſſimilia propter diuerſitatem
rationum.

15 Quia † notarius damnatus de falſo dicitur argui de
fide rupta, & de periurio, ſecundum Bald. in §. fin. Iuſtin.
de milit. teſtam. Franc. Marc. deciſ. 199. nu. 2. lib. 1. Et quia
per condemnationem falſi dicitur ſtauditus reuocatum
16 mandatum † conficiendi inſtrumenta ſecundum eun-
dem Bal. in l. 2. num. 2. C. de vendit. libert.

Quoniam hæc replicatio tollitur.

Tum quia Doct. in hac materia diſtinguunt, quòd,
17 aut † notarius eſt condemnatus de delicto commiſſo in
officio, & tunc priuatur officio, & non poteſt inſtrumẽ-
ta conficere: aut eſt condemnatus de delicto commiſſo
extra officium, & tunc ſecus. ita Angel. in d. § cogentur,
num. 1. & 2. Pau. de Caſt. num. 3. verſ. dic breuiter. Alex.
num. 6. & 9. Iacob. num. 12. & 14. verſic. ſi autem. Pau. de
Caſt. in l. quamuis §. fin. num. 2. ff. de ſolut. & in l. & mili-
tibus, num. 4. & 5. Tiraq. de pęn. cauſ. 58. num. 6. verſic.
ſexto licet, & num. 8. & Aug. in d. § cogentur, num. 2. lo-
quitur generaliter de notario damnato propter deli-

ctum

Cum commiſſum in officio. & Tiraquel. vbi ſupra, loquitur etiam generaliter. Et ſic Doct. in iſta diſtinctione non fundant ſe in crimine falſitatis, vel alio ſimili, ſed in eo, quòd notarius deliquit in officio.

Tum etiam, quia ſi Doct. facerent fundamentum in crimine falſitatis, ſequeretur, quòd notarius condemnatus de falſo commiſſo extra officium, puta, quia extraxerit cartas de aliquo libro, vel falſum teſtimonium dixerit, priuatur officio: quod tamen eſt falſum, quia nota-
18 rius † condemnatus de falſo commiſſo extra officium poteſt illud exercere, & inſtrumenta per eum confecta valent. vt per Bart. dicto conſil. 154. num. 4. in fine. & numero 5. & l. 3. §. eadem, in princ. ff. ad l. Iul. repetund. ſequuntur Abb. in cap. fraternitatis, numero 5. Soc. numero 6. ad finem, verſic. aduerte tamen. Felyn. numero 6. de hæretic.

Quoad tertiam difficultatem Domini etiam in deci
19 ſis ſteterunt, nempe, † notarium condemnatum ex delicto in officio commiſſo non priuari titulo, & proprietate officij, ſed ſolum exercitio illius: nam veteres rogationes ante condemnationem factas poteſt explere, & emolumenta ſunt ſua, prout in deciſione: ſed ſi priuaretur titulo & proprietate officij, vtique illæ veteres rogationes confiſcarentur, & ab alio notario explerentur, prout fit, notario mortuo. c. cum P. tabellio, de fide inſtrum.

Non obſt. in contrarium adducta. Et

In primis, quòd penes notarium non datur aliqua
20 proprietas ſiue titulus officij, cùm authoritas † conficiendi inſtrumenta ſit res Principis, nec poteſt circa eam notarius aliquid diſponere, prout inquit Bal. in l. 2. ſub nume. 2. C. de vindic. liber.

Quia hæc officia notariorum hodie à Principe conſtituuntur, illa vẽduntur, & dominium eorum transfertur, prout eſt notorium in vrbe.

Secundò non obſt. quòd in Auth. de armis, in fine, dicatur, quòd militia cadent. Quia non propterea dicitur, quòd arma iam fabricata amittantur, nec ibi apparet, quòd illa militia eſſet in bonis, & quod emeretur, immo erat quædam ſcola, vt inquit ibi Cuiac. in prin.

Tertiò non obſt. quòd ementes talia officia deberent magis puniri. Quia de hac re agendum eſſet cum Principe, & ſat eſt quòd huiuſmodi officia efficiuntur patrimonialia, & vt auferantur, neceſſaria eſt confiſcatio. Et dum replicatur, quòd non dicuntur amplius eſſe in bonis noſtris, poſtquam ceciderunt in commiſſum.

Reſpondetur, quòd hoc eſt præſupponere id, de quo diſputatur, quia de hoc quæritur, an ceciderit in commiſſum.

Quartò non ob. quòd pro delicto Franciſci Burgi veniat imponenda pœna confiſcationis bonorum, ex quo
21 commiſit † crimen barattariæ in cauſa criminali, & ſic incidit in pœnam l. Iuliæ repetundarum, & in pœnam confiſcationis bonorum, de qua in auth. ſed nouo iure.
22 C. de pœn. iudic. qui male iudic. Et † crimen barattariæ & concuſſionis æquiparatur crimini læſæ maieſtatis, quia imponitur pœna confiſcationis bonorum & exilij, vt inquit Paris de Put. de ſyndic. in verbo, corruptio. c. j. num. 1. fol. mihi 220. per dictam auth. ſed nouo iure. & in verbo, barattaria, cap. j. num. 3. verſic. & vbi furtum, fol. 185. ſequitur Marſil. in l. lege Cornelia, numero 2. ff. ad l. Cornel. de ſicar. Port. Imol. conſ. 96. ſub num. 42.

Siquidem pro reſponſione dicitur, quòd quantum ad crimen repetundarum, illud non punitur certa pœna, & ſpecialiter pœna confiſcationis bonorum, ſed pœ-
23 na † criminis repetundarum eſt arbitraria. l. lex Iulia. §. hodie. ff. ad l. Iul. repetund. Grammat. conſ. crim. 35. nume. 9. & vot. 25. num. 8. Boer. deciſ. 153. num. 3. Boſſ. tit. de offic. corrupt. num. 7. circa med. verſic. veruntamen. Menoch. de arbit. caſu 142. num. 7. 8. & 12. & caſu 343. num. 4. Quo fit, vt cùm iudex in caſu noſtro arbitratus fuerit pœnam triremium ad quadriennium, aliæ pœnæ non debeant attendi.

24 Et † quamuis committens delictum concuſſionis ſiue barattariæ veniat puniendus diuerſis legibus, & conſequenter diuerſis pœnis, nihilominus eſt in electione iudicis, qua pœna voluerit delinquentem punire. l. quo-
25 ties. ff. de actio. & oblig. Licèt enim plures † pœnæ pro vno delicto imponantur, non poteſt tamen niſi vna puniri. l. ſenatus. ff. de accuſa. nec vna lex tollit aliam quoad originem, cùm delinquens omnibus legibus teneatur,
26 ſed † quoad executionem vna lex tollit alteram, prout declarat Bart. in d. l. ſenatus, in princ. & ſequitur Boſſ. latè hanc materiam explicans d. tit. de offic. corrupt. numero 7. prope finem, verſic. non quieſcit tamen animus, num. 8. 9. & 10.

Quantum verò ad tex. in dicta auth. ſed nouo iure. reſpondetur, illum tex. loqui in iudicibus male iudicantibus, & corruptis in cauſa criminali, quo caſu imponitur pœna confiſcationis bonorum.

Quintò non obſt. quæ dicuntur de infamia. Quia nõ reperitur iure cautum quem propter infamiam bonis ſuis priuari, ſed ſolum perſonam inhabilitari.

Sextò non obſt. ſtatut. vrb. lib. 3. cap. 335. Quia non loquitur de officijs venalibus.

Septimò non obſt. quòd antiquitus officia vendebantur. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffic. teſtam. Quia
27 † militiæ, de quibus loquitur ille tex. erant quidam redditus, qui ex liberalitate Principis plebi tantum Romanæ per tribus diſtribuebantur, qui vocabantur etiã teſſeræ, prout bene declarat Alciat. in l. in quartam, nu. 40. ff. ad l. Falcid.

Vltimò non obſt. tradita per Ioan. de Plat. in l. iudices, in fine. C. de anno. & tribut. lib. 10. vbi inquit, quòd
28 † quando officialis ob delictum fraudulenter commiſſum priuatur officio, & cum infamia remouetur, tunc perdit ſalarium, & ſua bona illi officio applicãtur. Idem Ioan. de Plat. in l. iudices, poſt princ. C. de dignit. lib. 12.
29 dicens, † officiales in officio delinquentes remoueri ab officio, priuari ſalario, & eorum bona illi officio applicari, quod idem dicit in l. ordinariorũ, ante med. C. de cohortal. lib. 12. & Ioan. de Plat. refert & ſequitur Franc. Mar. deciſ. 648. num. 1. lib. j.

30 Quoniam pro † reſponſione dicitur, hanc opin. Ioan. de Plat. non probari ex d. l. ordinariorum. in qua ſola nititur, cùm ibi agatur de explenda primipili functione.
31 Nam primipilus † erat annonæ militaris exhibitio, & cura, prout declarat Cuiac. in l. 3. C. eo. tit. de cohortal. & Alciat. in rub. C. de primipilo. lib. 12. verſic. innominatus Græcus, qua primipili functione non expleta officiales, de quibus loquitur d. l. ordinariorum. non poterant mitti neque cauſaria, neque ignominioſa miſſione, niſi ex eorum bonis paſtus primipili cõpleretur, prout declarat Cuiac. in d. l. ordinariorum, in fine. Et ſic ille tex. non facit ad propoſitum: quod patet ex eo, quòd non ſolum officiales, de quibus ibi, debent ex eorum bonis paſtum primipili complere, ſi mittãtur ignominioſa miſſione, de qua loquitur tex. ibi, eos etiam qui pro ſceleribus ſuis ſoluto militiæ cingulo addicuntur infamiæ, & quæ ſequuntur. Sed etiam ſi mittantur miſſione cauſaria propter ægritudinem vel ſenectutem, de qua miſſione cauſaria loquitur tex. ibi, quòd ſi ante debitum locum, qui huic functioni habetur, obnoxius vel ægri corporis labem vel defeſſæ ſenectutis extrema ad impetrãdam quietem crediderit prætendenda. & quæ ſequũtur.

Roman.

Roman. extinctionis cenſus. Die 18. & 20. Maij. 1583.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura priuata nihil probat.*
Fallit, niſi pluribus iuuetur adminiculis. num. 2. 3. & 4.
Et quænam ſint num. 7. cum ſeq.
5 *Annotatio priuata dicitur priuata ſcriptura facta ſine teſtibus, & etiam abſente eo contra quem fit.*
6 *Scriptura priuata quare non probet ad fauorem ſcribentis in caſu l. exemplo. C. de probat. & tamen cum adminiculis probat in caſu l. inſtrumenta. C. eod.*
7 *Veriſimilitudines & coniecturæ operantes probationem ſcripturæ priuatæ, quænam ſint. & num. 8. 10. & 13.*
9 *Liberalis nemo in neceſſitatibus exiſtit.*
11 *Doloſus præſumitur veniens contra pactum.*
12 *Periurus dicitur, qui venit contra iuramentum in contractu appoſitum.*
13 *Mori in peccato nemo præſumitur velle.*
Idq; magis quando aliquid diſponit pro exoneratione conſcientiæ. num. 14.
15 *Liber ſeu ſcriptura in aliquibus vera in omnibus præſumitur vera, & ita fuiſſe iudicatum. num. 16. & de communi. num. 17. & quare. ibid.*
18 *Partita plures quando ſunt verificata, non eſt veriſimile, vt in alijs contineant falſitatem.*
Ampliatur etiam ſi partita ſint magni momenti. numero 19.

DECISIO DCCCXIII.

IN præſenti dubio Domini tres conſiderarunt difficultates.

Prima, an ſcriptura priuata in forma memorialis probet pro ſcribente, quando cum ea concurrunt veriſimilitudines & coniecturæ.

Secunda, an in caſu de quo agitur, cõcurrant tales veriſimilitudines, & coniecturæ, ex quibus ſcriptura priuata Proſperi in modum memorialis ſcripta circa officium notariatus Rotæ, de quo agitur, probet pro eo.

Tertia, an augumentum precij dicti officij proueniẽs tam ex motu proprio fel. rec. Iulij Tertij, quam etiam ex curſu temporis pertineat ad pupillas de Arditijs, & ad quam ſummam illud aſcendat.

Quoad primam difficultatem licèt regula ſit pro Ar-
1 ditijs, quòd † ſcriptura priuata nihil probet, l. inſtrumẽ-
ta. l. rationes. l. exemplo. C. de probat. l. nuda. ff. de dona-
tio. l. inter chartulas. C. de conuen. fiſ. debit. lib. 10. Bal.
ad rub. C. de fide inſtrumen. ſub num. 58. Aym. de antiq.
tempor. parte prima. §. viſo de verbis, num. 6. nihilomi-
2 nus † ceſſat hæc regula in caſu iſto, in quo plura con-
currunt adminicula, de quibus infra. Priuata enim ſcri-
ptura cum adminiculis probat. dicta l. inſtrumẽta. à con-
trario ſenſu. & not. ibi Odofr. ad fin. & Corn. in vltimis
3 verbis, dicens, † priuatam ſcripturam cum alijs admi-
niculis facere fidem, ſine quibus non feciſſet. vt bene
4 ibi Bal. infra, inquiens, † ſcripturam priuatam per ſeip-
ſam non ſufficere ad probandum, ſed ex cohærentibus
adminiculis ſimul iunctis cum ea ſumi fidem veri-
idem Iaſ. conſil. 29. colum. vltima, verſic. primo quia,
lib. primo. Aymon vbi ſupra, num. 7. in fine, & d. l. inſtru-
menta. applicatur caſui noſtro, cùm loquatur etiam de
5 priuata annotatione, quæ † dicitur priuata ſcriptura fa-
cta ſine teſtibus, ſecundum gloſ. ibi in verbo, domeſti-
ca. Salyc. poſt princ. verſic. dicunt ergo bene Odofr. in
manu in fine, exemplificãs annotationem in priuata ſcri-
ptura facta ſine teſtibus continente talem mihi debere
tantum abſente eo contra quem fiebat. Et ſicut in l. exẽ-
6 plo. C. de probat. ſcriptura † priuata non probat ad fa-
uorem ſcribentis ea ratione quia aliàs daretur occaſio
fabricandi falſum, ſecundum Bal. Salyc. & Corn. ibi, ita
ex eadem ratione non creditur ſcripturis priuatis, de
quibus in d. l. inſtrumenta. prout not. Corn. in d. l. exem-
plo, in prin. verſic. & per hanc rationem. & nihilominus
illis creditur concurrentibus adminiculis.

Quoad ſecundam difficultatem Domini affirmatiuè
reſoluerunt, plures conſiderantes veriſimilitudines, &
coniecturas.
7 Prima fuit, † venditio portionis ripæ, quam cũ Pro-
ſper vendiderit eodem tempore, quo in ſuo memoriali
narrat ſe reſtituiſſe Petro Paulo Arditio precium dicti
officij, veriſimiliter credendum eſt eum vendidiſſe cau-
ſa reſtituendi dictum precium, cùm de alia cauſa nõ con-
ſtet. Quòd autem venditio percutiat tempus expreſſum
in memoriali Proſperi, patet, quia ipſe in illo narrat ſe
vendidiſſe portionem ripæ illinc ad duos menſes in cir-
ca poſt celebratum inſtrumentum recognitionis bonæ
fidei & locationis, quod inſtrumentum fuit factum 12.
Ianuarij, 1552. & portio ripę fuit vendita 24. Maij, eiuſ-
dem anni 1552. cùm de eo tempore Proſper præſtiterit
conſenſum ſuper reſignatione dictæ portionis ad fauo-
rem D. Alexandri de Vrſis, qui fuit admiſſus 26. eiuſdem
menſis, prout conſtat ex fide notariorum collegiorum
portionariorum ripæ.
8 Secunda coniectura † eſt indigentia pecuniarum Pe-
tri Pauli Arditij de tẽpore deſcripto in memoriali Pro-
ſperi, quę indigẽtia colligitur ex fidibus Alexandri Pog-
gij, iuncta fide R. P. D. Fabij Amodei & clarius ex ſcriptu-
ra ſtipulata parte Ludouici Raydetti 15. Ianuarij, 1551.
vbi Petrus Paulus Arditius imponit ſuper quadam eius
domo alium perpetuum cenſum 200. ſcutorum auri
in auro, quem vẽdidit D. Cęſari Glorierio. & ſcuta 100.
ad ſocietatem officij, prout in fide nuper producta.

Vnde ſi Petrus Paulus ante annum 1555. acceperat
pecunias ad ſocietatem officij, videtur ſatis iuſtificata
eius indigentia de anno 1552. qua ſtante eſt multum
veriſimile, eum exegiſſe à Proſpero pecunias erogatas
9 in emptionem dicti officij. quia † nõ præſumitur quòd
in indigentia & neceſſitate quis ſit liberalis. l. rem lega-
tam. ff. de alim. lega. not. in l. ſi vſusfructus. de iure dot. in
terminis Afflic. deciſ. 13. num. 15.
10 Tertia coniectura † ſumitur ex eo, quòd ſi Proſper
precium dicti officij non reſtituiſſet, fuiſſet in dolo, in-
cidiſſet in periurium, & cecidiſſet à commodo contra-
ctus, quia cùm in inſtrumento recognitionis bonæ fidei
Proſper expreſſe conuenerit, ac promiſerit Petro Paulo
Arditio dictum officium nõ vendere, nec obligare, nec
ſuper eo contractum aliquem facere ſine expreſſa licen-
tia ipſius Petri Pauli, cùmque poſtea Proſper 23. Maij,
1562. vendiderit dictum officium Petro de Linteis ſine
aliqua licentia Petri Pauli, ſequitur, quòd ſi dictum of-
ficium non ſpectaret ad Proſperum mediante reſtitu-
11 tione precij per eum antea facta, vtique fuiſſet in † do-
lo veniendo contra pactum. l. ſecunda. §. item quæritur ſi-
quis. ff. de doli mali, & met. except. Aym. conſil. 93. nu. 2.
12 & 9. & incurriſſet † in periurium veniendo contra iu-
ramentum appoſitum in dicto inſtrumento. & cecidiſ-
ſet à iure ſuo. iuxta l. ſi quis maior. C. de tranſact. Vnde
ad iſta omnia excludenda præſumendum eſt, Proſpe-
rum precium reſtituiſſe, & per conſequens dominium
dicti officij nactum fuiſſe.
13 Vltima coniectura † poteſt ſumi ex morte Proſperi
ſequuta ſine vlla retractatione eius, quod ſcripſit in me-

moriali,

moriali, de quo agitur: ſcriptura enim priuata magis probat mortuo ſcribente, quam eo viuente, quia non eſt veriſimile, eum ita dimiſiſſe, ſi vera non eſſet: aliàs moreretur cum peccato, cum quo nemo præſumitur velle mori, vt poſt alios Aym.conſ.8.num.52.& 61. latius conſ.158.num.7. conſ.225.num.4.verſic.ſimile videmus.& conſ.287.num.7. verſic.tertio reſpondetur.& de antiq.tempor.parte prima, ſect.4.limit.num.48.cum duobus ſequen. Boer.deciſ.105. num.6. bene Riminal.
24 iun.conſ.58.num.30.& 31.Et † tantò magis, quòd Proſper in litera miſſiua per eum ſcripta procuratori Petri de Lintris pro exoneratione conſcientiæ ſuæ, & cum iuramento recenſet idem factum, quod narratur in memoriali, de quo agitur.

25 Liber, † ſeu ſcriptura, quæ in aliquibus reperta eſt vera, in omnibus præſumitur vera. ita Gabriel.de præſumpt.concluſ.quinta. vbi citat Pau.de Caſt.conſ.301. aliàs 302. numero quarto, verſic.potiſſimè,lib.primo. Iaſ.in reper.l.admonendi, numero 128. verſicu.quinto principaliter limita. ff. de iureiuran. Angel. in §. actionum, in 13.quæſt. Inſtit.de actio. & in §.fin. verſiculo,
26 quæro an credatur. Inſtit. de atilia.tut. vbi dicit † ita fuiſſe iudicatum. Cuman.in conſil.136.colum.fin. verſic.quinimò dato. Corn. conſil.81. colum.fin. verſic.& ſaltem videtur.lib.quarto.Pariſ.conſil.90.colum.ſecunda,verſic.ſicut enim,lib.primo. Aymon.conſil.158.colum.ſecunda. Alciat. de præſumpt.reg.prima, præſumptio.16. in fine, verſic. & propterea in contingentia facti. Ruin.conſil.18.colum.ſecunda, verſic.præſertim fides,volum.quarto.Grammat.conſ.ciuil.158.colum.prima.vbi dicit hanc deciſionem Pauli eſſe nouam & men
17 ti tenendam. Et † hæc pars tanquam magis communis in practica eſt ſeruanda. Et ratio ſecundum Gabriel.vbi
18 ſupra, eſt, quia quando plures † partitæ ſunt verificatæ, non eſt veriſimile, vt in alijs libri contineant falſitatem, vt dicit Aymon.dicto conſil.158.numero ſexto. & Grammat.dicto conſil.158. numero ſexto. hæc Ga-
19 briel. vbi † ampliat etiam ſi partitæ ſint maximi momenti. ita Corn.conſil.octauo, colum.fina. verſic.& ſaltem, libro quarto. Ruin.conſil.decimooctauo, numero ſecundo, libro quarto. Grammat. dicto numero 6. Et circa primum dictum Pau. de Caſt. additur Alex. de Neuo conſil. 39. numero 3. Ferret.conſil.150.num.10. & ſequen. lib.primo.

Primæ Partis Deciſionum Diuerſorum Rotæ Romanæ, Finis.

28?